Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

ANUL I — Nr. 1 VINERI 7 MAI 1971 12 PAGINI — 1 LEU

LA ÎNCEPUT DE DRUM

TRAIAN POP
adjunct al ministrului învățământului

O fericită coincidență face ca întîiul număr al „Tribunei școlii" să apară în preajma aniversării gloriosului semicentenar al partidului nostru. În bilanțul marilor înfăptuiri pe care îl va face cu acest prilej poporul român, un loc însemnat îl va ocupa învățămîntul de toate gradele, care în anii construcției socialiste a cunoscut o largă dezvoltare.

Cadrele didactice, toți cei care prin munca și strădania lor participă la nobila operă de instruire și de educare a tinerelor generații își exprimă, în aceste zile solemne din istoria partidului și țării, hotărîrea lor fermă de a munci neobosit pentru progresul și înflorirea continuă a școlii românești.

Revista „Tribuna școlii", a cărei existență o inaugurăm prin acest număr, se adresează tuturor educatoarelor, învățătorilor și profesorilor din învățămîntul general și liceal cu chemarea de a munci neobosit pentru înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul învățămîntului, pentru promovarea a tot ce este nou și avansat în știință, artă și literatură, în gîndirea pedagogică națională și universală. Ea va trebui să dezbată problemele majore ale școlii și să faciliteze schimbul de idei și opinii între forurile de conducere ale învățămîntului și cadrele didactice de la catedră, să încurajeze spiritul critic și inițiativa creatoare a valorosului nostru corp didactic, să dezvăluie cu curaj neajunsurile care se mai constată în activitatea unor școli sau organe de învățămînt, să sprijine Ministerul Învățămîntului în luarea operativă a unor decizii cît mai eficace.

Noua revistă, după cum și numele o arată, va trebui să devină cu adevărat o tribună vie a schimbului de experiență, a unor dezbateri fructuoase asupra structurilor învățămîntului, planurilor, programelor și manualelor școlare, să devină, totodată, purtătorul de cuvînt al noului în teoria învățării și în tehnologia didactică.

Un obiectiv de seamă al revistei va trebui să-l constituie reflectarea măsurilor ce se întreprind și a rezultatelor obținute în legarea tot mai strînsă a învățămîntului de cerințele vieții economico-sociale, de formare la elevi a unor deprinderi de muncă și însușirea unei culturi tehnice generale care să le ușureze calificarea profesională.

„Tribuna școlii" va trebui să dezbată multilateral aspectele muncii educative în rîndul tineretului școlar, ale formării unei concepții științifice despre lume și viață, ale cultivării sentimentelor de dragoste față de patrie, popor și partid, ale frăției și respectului reciproc dintre elevii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, ale prieteniei față de popoarele țărilor socialiste și de celelalte popoare ale lumii.

De asemenea, ea va trebui să reflecte colaborarea școlii cu organizațiile de pionieri și U.T.C., cu sindicatele din învățămînt, să stimuleze participarea cadrelor didactice la activitatea acestora.

Strîns legată de cei care muncesc zi de zi la catedră, scrisă de ei și pentru ei, „Tribuna școlii" va putea să răspundă operativ cerințelor de informare științifică și pedagogică, să-și formeze un larg activ de colaboratori din rîndul cadrelor didactice, oamenilor de știință, activiștilor de partid și de stat, ai organizațiilor de copii, tineret și sindicat.

Cu aceste gînduri, la început de drum, conducerea Ministerului Învățămîntului urează revistei „Tribuna școlii" succese deosebite și își exprimă, totodată, convingerea că membrii corpului didactic vor folosi din plin coloanele sale pentru a putea deveni o autentică tribună a teoriei și practicii pedagogice înaintate.

„Partidul nostru pornește de la ideea că o condiție dintre cele mai importante ale dezvoltării construcției socialiste este asigurarea unui nivel ridicat de instrucțiune și cultură al tuturor membrilor societății. Drumul parcurs în ultimii 20 de ani de la situația grea moștenită din trecut, cînd mai mult de o treime din populație era neștiutoare de carte sau semianalfabetă, la generalizarea învățămîntului de 10 ani de astăzi, la dezvoltarea rapidă a învățămîntului mediu și superior reprezintă o realizare remarcabilă a noii orînduiri. Semnificativ pentru dezvoltarea în țara noastră a învățămîntului de toate gradele este faptul că în prezent fiecare al cincilea locuitor este elev sau student".

NICOLAE CEAUȘESCU
secretar general
al Partidului Comunist Român,
președintele Consiliului de Stat

(din articolul „Strînsa unitate cu poporul — chezășia victoriilor politicii partidului", „Scînteia" din 21 aprilie 1971).

PARTIDUL

Viitor de aur România are...

Azi, pe cerul României moderne, soarele democrației strălucește puternic, — mai puternic ca niciodată. Oriunde te duc drumurile de la Carpați la Marea Neagră, în cele patru puncte cardinale românești, totul este cuprins de o febră incandescentă din torente creatoare care întrec uneori pînă și imaginația cea mai bogată.

Țara întreagă este un vast șantier al creației și al iubirii, dînd vieții niște dimensiuni de legendă. Libertatea și-a pus o sfîntă amprentă pe tot ce aici se naște. România este azi frumoasă, și, prin noi, mîine va fi de o mie de ori mai frumoasă. Este drept — și se cuvine ca de pe această treaptă — să ne ducem cu 50 de ani în urmă și să ne oprim la clipa de început, la clipa de bun augur, de fericire născută atunci, la 8 Mai 1921, cînd s-a întemeiat Partidul Comunist Român. Steagurile roșii ale libertății, ale libertății tuturor celor care s-au născut pe acest pămînt, au invadat văzduhul, semnînd, o dată pentru totdeauna, lozinca de vis: „Pentru fericirea omului".

8 Mai 1971. 50 de ani de existență a Partidului Comunist Român! Istoricește, o astfel de cifră aproape că nici nu poate să fie consemnată, fiindcă eternitatea operează cu alte dimensiuni. Și totuși. Acești 50 de ani de existență ai Partidului nostru sînt egali cu o întreagă istorie. Drumul străbătut este atît de glorios, opera înfăptuită este atît de vastă, încît, la acest bilanț măreț, ești îndemnat să consimți că această existență este bătrînă ca mileniile și este tînără ca secunda. Și, într-adevăr, așa este. Partidul a preluat cu grijă și înțelepciune tot ce este tradiție frumoasă, tot ce ni se cuvine, trecîndu-și propria-i istorie prin idealurile domnitorilor, revoluționarilor, prin victoriile și înfrîngerile timpului ca să poată raporta cu fruntea sus, la 8 Mai 1971, poporului român din care își trage ființa, esența, energia și vîlvoarea, că și-a îndeplinit — așa după cum i-a fost încredințat mandatul inimii — datoria.

Ce repede au trecut anii! Și ce greu au trecut! Staturi de argint, inimitabile, staturi care uneau cerul cu pămîntul în slujba marilor idei care le-au animat și-au înscris numele pe stindardele libertății. O! Cîți luptători nu s-au mai putut prezenta la startul minune 23 August 1944, de unde am pornit cu toate sufletele desfășurate să cucerim frumusețea pentru om. Unii au căzut la Lupeni în 1929, alții la Grivița în 1933, alții în 1940, 1944, — au căzut la Doftana, în toate temnițele — ca să nu mă refer, în definitiv, la toți anii, la toate clipele în care un luptător s-a frînt pe baricada timpului slujindu-și pînă la capăt crezul și visurile. Am avut fericirea să fac parte din aceste detașamente de avangardă. Au căzut lîngă mine tovarăși pe care urmașii nu trebuie să-i uite niciodată. Ei au dat tot ce puteau da, supremul dar dat nouă de Maica natură, viața. Așa a fost. Totul s-a făcut simplu, simplu ca un „Bună dimineața" pe care-l spui cînd răsare soarele. Și ei, acești luptători nici nu știau măcar că li se cuvenea titlul de eroi. Drumul acesta glorios s-a plătit cu bîrul greu al sîngelui pe care nu trebuie să-l uite nimeni. Azi, pe cerul României moderne, soarele democrației strălucește puternic, mai puternic ca niciodată. În detașamente compacte, în detașamente de dimensiuni incomensurabile, în detașamentele iubirii față de patrie, de lume, urcăm, urcăm mereu, tot mai strîns uniți, uniți în noi înșine, uniți în faldurile nemuritoare ale stindardului libertății — ale Partidului Comunist Român.

ION BĂNUȚĂ

GLORIOSUL SEMICENTENAR

ASCULTÎND CUVÎNTUL PARTIDULUI

Acad. prof. P. CONSTANTINESCU-IAŞI

Odată cu interzicerea Partidului Comunist Român printr-o hotărire samavolnică a guvernului liberal în aprilie 1924, partidul şi-a continuat activitatea trecînd în munca grea de ilegalitate, desfăşurată, cu toate enormele greutăţi, timp de 20 de ani. Şi totuşi cuvîntul său a putut fi auzit şi liber, prin iniţierea şi conducerea a numeroase organizaţii legale de masă, care se adresau diferitelor categorii sociale, mica burghezie, intelectuali sau muncitori care nu erau organizaţi în P.C.R. — ilegal. Formele de manifestare ale acestor organizaţii erau foarte variate, avînd în conducere comunişti mai puţin cunoscuţi de Siguranţă ca atare, simpatizanţi sau democraţi sinceri, care urmau directivele P.C.R., prezent astfel continuu în viaţa politică a ţării.

Prin situaţia mea de profesor universitar, cu multe legături printre intelectualii din ţară şi cunoscut şi peste graniţă prin activitatea mea ştiinţifică, am putut face parte din conducerea cîtorva din aceste organizaţii legale. De asemenea, partidul a reuşit să iniţieze şi să conducă numeroase organe de presă, ziare şi reviste în limba română, maghiară sau germană dintre care unele au reuşit să trăiască luni întregi, bucurîndu-se de o largă răspîndire şi influenţă, îndeosebi în centre din provincie, unde vigilenţa şi perspicacitatea organelor poliţieneşti era mai slabă.

Terorii turbate a regimului burghezo-moşieresc care întemniţase un număr însemnat de comunişti, forţele democratice i-au răspuns în aceşti ani prin înfiinţarea unei alte organizaţii : Comitetul pentru amnistie generală, în care am avut onoarea să activez. Acest comitet lansează un apel semnat, printre alţii, şi de Lucreţiu Pătrăşcanu, care era port cuvîntul partidului, de cunoscuţii democraţi G. Costaforu, dr. C. Parhon şi alte personalităţi ale vieţii noastre publice.

În primăvara lui 1932 Romain Rolland lansează un manifest vibrant împotriva pregătirii unui război imperialist, care viza în primul rînd Uniunea Sovietică. Partidele comuniste şi organizaţiile sindicale din Europa răspund, alcătuindu-se un comitet de iniţiativă pentru organizarea unui congres mondial de luptă împotriva războiului. S-a format şi la noi un comitet de iniţiativă care m-a delegat să particip la marele congres mondial de luptă împotriva războiului ţinut la Amsterdam, la finele lui august 1932. A fost o grandioasă manifestare cu participarea a peste 2 000 delegaţi, reprezentînd organizaţii de diferite nuanţe şi oameni de credinţe variate, de la comunişti pînă la naţionaliştii din India ce luptau pentru independenţa ţării lor, subjugată de Anglia imperialistă.

La noi, mişcarea antirăzboinică s-a bucurat de un larg ecou, înfiinţîndu-se comitete locale şi regionale, cu demonstraţii împotriva războiului, publicînd şi un „Buletin", cu date despre enormele cheltuieli pentru înarmare şi grozăviile unui nou război. Dar, după evenimentele din februarie 1933, guvernul a dizolvat această mişcare, odată cu dizolvarea, încă o dată, şi a partidului comunist, care reuşea totuşi să-şi continue activitatea ilegală. După venirea la putere a lui Hitler, în ianuarie 1933, în cea mai importantă ţară din Europa centrală, o mişcare antifascistă porneşte în întreaga lume ; se formează un Comitet de iniţiativă sub preşedinţia scriitorului Henri Barbusse pentru organizarea unui congres mondial antifascist. La noi s-a format un comitet naţional, care lansează un apel semnat de profesorii Iorgu Iordan, Radu Cernătescu, C. Motaş şi cîţiva scriitori, hotărîndu-se trimiterea unei delegaţii la acest congres. Am avut cinstea să particip, în numele mişcării antifasciste din ţara noastră, la acest congres ţinut la Paris, în sala Pleyel, la care au participat peste 3 000 delegaţi din toate colţurile lumii. S-a format un Comitet internaţional, numit „Comitet Amsterdam-Pleyel", din care am făcut şi eu parte.

Comitetul Naţional Antifascist din ţara noastră s-a dezvoltat prin numeroasele sale secţii locale, publicînd un buletin la Bucureşti, precum şi o serie de ziare şi reviste în numeroase oraşe ale ţării. Un centru important a fost oraşul Botoşani, unde, prin sprijinul scriitorului Scarlat Callimachi, au apărut şase ziare, unul după altul, deoarece guvernul le suspenda, nefiindu-i pe placi lupta dusă împotriva primejdiei fasciste. În septembrie 1934, Comitetul Naţional Antifascist şi-a ţinut plenara la Bucureşti, la care a participat şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu, reprezentînd Tineretul Antifascist. Se organizase şi un Comitet al femeilor antifasciste, care a trimis şi o delegaţie condusă de o tînără profesoară, Zoe Bugnariu, la cel de-al doilea Congres mondial antifascist, ţinut în vara lui 1934, tot la Paris.

Am luat parte şi la acest congres, unde reprezentam executiva unei alte organizaţii internaţionale, I.T.E. (Internaţionala muncitorilor din învăţămînt), care milita pentru sindicalizarea şi lupta corpului didactic pentru o şcoală nouă, pe baze progresiste. La Congresul antifascist al femeilor, sarcina mea a fost de-a organiza o conferinţă a delegatelor membre ale corpului didactic, care să ducă prin şcoală lupta împotriva fascismului ce prinsese rădăcini şi-n ţara noastră prin formaţiile legionarilor.

În toamna lui 1934, mi s-a înscenat un proces de către un consiliu de război, care în cele din urmă m-a condamnat, fiind scos de la catedra universitară şi aruncat într-o celulă neagră din cumplita închisoare de la Doftana.

Pionieri în vizită la Muzeul Partidului Comunist. al mişcării revoluţionare şi democratice din România

Lupta dusă de Comitetul Antifascist şi apoi de Blocul Democratic, al cărui preşedinte am fost desemnat şi care a activat pentru formarea unui Front Popular în ţara noastră (anii 1935-1936), n-a fost totuşi zadarnică, cu toată arestarea conducătorilor acestei organizaţii şi cu toată înfeudarea ţării noastre la carul războinic al lui Hitler. Cuvîntul Partidului Comunist a pătruns mai departe, direct sau prin organizaţiile amintite. Chiar în timpul dictaturii antonesciene s-a format Uniunea Patrioţilor, care a dus cuvîntul libertăţii şi al luptei împotriva regimului fascist, aşa că, în cele din urmă, s-a reuşit să se formeze un Front Unic — de la Partidul Comunist, la Social-democraţi, la Frontul Plugarilor — şi să se cîştige înseşi elementele superioare ale armatei ca, împreună cu ofiţerii patrioţi şi reprezentanţii muncitorimii, să se ajungă la marele act al insurecţiei din august 1944, care a salvat ţara de la prăpastia unde o împingeau cele mai reacţionare elemente ale burghezo-moşierimii trădătoare.

La semicentenarul Partidului Comunist Român se cuvine să ne amintim de lupta pe care a dus-o partidul clasei muncitoare, cu jertfe şi neobosit, timp îndelungat, astfel încît astăzi să se poată împlini visul marilor noştri înaintaşi din trecutul mai apropiat sau mai depărtat. Printre cei ce au ascultat de cuvîntul partidului au fost şi numeroşi oameni ai şcolii care astăzi au satisfacţia să vadă cum se construieşte o nouă societate, orînduirea socialistă, patria socialistă românească.

Partidului — gîndul şi fapta noastră

Au fost momente din preajma acestei glorioase aniversări cînd m-am gîndit la ceea ce am făcut eu, ca învăţătoare, pentru ca prin fapta mea să aduc prinos de cinstire partidului. Şi m-am gîndit nu numai la mine, ci şi la noi, la toţi slujitorii şcolii româneşti. Mi-au trecut prin minte multe fapte, multe exemple...

Din toate am să aleg fapta care mi se pare cea mai esenţială, cea mai trudnică, dar şi cea aducătoare de mari bucurii — plămădirea omului.

În munca mea de fiecare zi am avut un exemplu viu, comunistul, un model de viaţă pilduitor pentru elevii mei. Să creşti pe elevi în spirit comunist, să le insufli dragostea de patrie şi de partid, să-i transformi în luptători activi şi conştienţi pentru edificarea societăţii socialiste şi comuniste este sensul înaltei noastre misiuni de educator.

Îmi privesc adesea din urmă elevii şi-i văd azi oameni maturi, încorporaţi în marele front al comuniştilor, al luptătorilor pricepuţi şi integri, dîrzi şi hotăriţi.

Mulţumirea mea cea mai mare ar fi dacă vreodată am să ajung să mi se spună : ai învăţat, ai educat, ai crescut adevăraţi oameni, adevăraţi comunişti.

ANA BOJIŢA
învăţătoare emerită,
Şcoala generală nr. 2,
Sebeş-Alba

Am vizitat de curînd cu elevii mei Doftana, unul din locurile memorabile legate de trecutul de luptă al partidului. A fost o minunată lecţie de istorie; mai mult decît atît, a fost o mare lecţie a vieţii. Zidurile Doftanei, ca şi multe alte închisori, au încătuşat deopotrivă pe bravii comunişti români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, uniţi atunci ca şi acum în lupta lor pentru triumful cauzei comunismului. Au fost ani de grele încercări, cărora le-au urmat ani de biruinţă, împlinirea visurilor pentru care au militat sub steagul Partidului Comunist Român cei mai buni fii ai acestor meleaguri.

Am devenit membră de partid chiar acum zece ani, la a 40-a aniversare a partidului, şi sînt mîndră de acest lucru. Cînd le vorbesc elevilor mei despre partid încerc să fac acest lucru în mod simplu, să-mi ilustrez vorbele cu fapte. Şi toată istoria partidului este bogată în asemenea fapte. Caut să-mi educ elevii pentru o viaţă demnă, pentru muncă. Cînd îi învăţ şi-i îndrum să tindă spre mai mult, fac acest lucru ca membru al partidului, iar atunci cînd cer de la ei să înveţe, aştept să facă acest lucru ca pionieri, ca viitori comunişti.

Prof. CSASZAR PIROSKA
comuna Racu,
judeţul Harghita

Şcoala românească parcurge în aceşti ani un vast şi profund proces de modernizare, de integrare fermă în programul de dezvoltare a ţării, în coordonatele generale ale construcţiei socialiste. Este o activitate de maximă importanţă, la care, alături de miile de oameni ai şcolii, s-a angajat, cu toată răspunderea, cu tot devotamentul, şi colectivul didactic al Liceului din oraşul Adjud pe care îl conduc de aproape 10 ani.

Partidul ne cere nouă, celor ce slujim învăţămîntul, să pregătim pe băncile şcolii oameni instruiţi care să poată mînui cu pricepere aparatele şi maşinile industriei noastre în continuă dezvoltare, să poată face faţă cerinţelor unei societăţi moderne. Către acest scop se îndreaptă acum preocuparea, eforturile fiecărui profesor al liceului nostru. Cu forţe proprii ne-am clădit în ultimii ani o bază materială în măsură să asigure elevilor noştri o temeinică pregătire tehnică. Avem ateliere de lăcătuşărie şi strungărie, de mecanică auto, de electrotehnică, de ţesătorie. Avem un colectiv de profesori-maiştri cu bogată experienţă în producţie. Avem condiţii bune — şi ne străduim să le sporim cu fiecare an — pentru a pregăti în liceul nostru pe viitorii creatori de bunuri materiale, pe viitorii constructori ai societăţii de mîine.

Acestei nobile misiuni pe care ne-a încredinţat-o partidul îi închinăm întreaga noastră putere de muncă, toată energia şi devotamentul nostru.

Prof. ALEXANDRINA PĂUŞ
directoarea Liceului din Adjud

TRIBUNA ŞCOLII

EDITATĂ DE
MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI
ŞI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI CULTURĂ

Apare săptămînal în 12 pagini

preţul de vînzare 1 leu

Redacţia şi Administraţia
Piaţa Scînteii Nr. 1
Tel. : 17 60 20
Bucureşti

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN - FĂURITORUL ȘCOLII NOI

— Încă de la înființarea sa, Partidul Comunist Român a considerat politica școlară drept una dintre coordonatele esențiale ale politicii sale, — manifestînd o preocupare deosebită pentru statuarea unui învățămînt care să se ridice la nivelul cerințelor sociale și să răspundă aspirațiilor spre cultură ale poporului.

Ideile cu privire la învățămînt promovate de partid în deceniile trei și patru ale secolului nostru oglindeau un program de acțiune urmărind îmbunătățiri corespunzătoare ale sistemului școlar în chiar cadrul trasat de guvernanții burghezi, dar avînd ca țel final transformarea revoluționară a țării și, odată cu ea, și a școlii. Era în acest program un sens major — al patriotismului și revoluționarismului consecvent.

Demascarea și critica fermă, principială — susținută cu argumente teoretice și practice — a caracterului de clasă al școlii burgheze, denunțarea pretinsei egalități a accesului la învățămînt au constituit pentru P.C.R. obiective esențiale. În presa de partid („Socialismul", „Scînteia", „Lupta de clasă", „Era nouă" ș.a.) au apărut numeroase articole pe această temă susținute cu date și fapte din școala vremii — procentul foarte mare de analfabeți, taxele școlare exorbitante, lipsa localurilor școlare, penuria de cadre didactice și șomajul intelectualilor ș.a. —, propunîndu-se totodată un program minimal, cu obiective precise, privind democratizarea învățămîntului.

Concomitent s-a desfășurat și o atentă activitate de clarificare politică a cadrelor didactice și, în general a intelectualității în scopul atragerii ei în această acțiune revoluționară. S-au publicat astfel unele din scrierile întemeietorilor marxism-leninismului referitoare la școală și s-au organizat, la inspirația și cu sprijinul partidului, numeroase acțiuni politice ale cadrelor didactice: demonstrații, congrese, conferințe. Sub conducerea partidului, Uniunea Tineretului Comunist a desfășurat prin presă, prin cercuri de lectură, conferințe ș.a. o susținută activitate de atragere de partea luptei sale a cît mai multor tineri. În perioada de fascizare a țării, P.C.R. și U.T.C. au mobilizat corpul profesoral, elevii și studenții la luptă deschisă pentru combaterea politicii guvernelor reacționare și pentru apărarea libertății naționale.

După eliberarea țării, Partidul Comunist Român, conducătorul construcției socialismului în patria noastră, și-a manifestat plenar clarviziunea și în ceea ce privește punerea pe baze noi a școlii, în acord cu programul general de dezvoltare a societății socialiste. În perioada 1944—1947. obiectivul principal al acestor acțiuni a fost acela de a realiza democratizarea învățămîntului din toate punctele de vedere: al accesului, al activității cadrelor didactice ș.a. Un loc deosebit l-au ocupat acțiunea de asigurare a unui conținut științific-realist și promovarea concepției științifice, marxist-leniniste despre lume. Toate acestea s-au concretizat în documentele de partid ale Conferinței Naționale din 1945, în presa de partid, în conferințe și cursuri de perfecționare a cadrelor didactice, în activitatea U.T.C.-ului în școli etc.

Un moment de cotitură în istoria școlii noastre l-a marcat reforma învățămîntului din august 1948, care a instituit un sistem de învățămînt bazat pe principii democratice clare și riguros formulate și a asigurat, în același timp, condițiile materiale necesare realizării lui.

Au fost desigur necesare, ulterior, noi perfecționări succesive ale sistemului nostru de învățămînt. Trebuie subliniat tocmai acest aspect al politicii școlare a partidului care, departe de a susține un sistem de învățămînt închis, finit, s-a preocupat stăruitor de perfecționarea permanentă și din mers a învățămîntului, de adecvarea lui succesivă la noile necesități. Sînt semnificative din acest punct de vedere măsurile de îmbunătățire a sistemului de pregătire și perfecționare a cadrelor didactice, diversificarea liceului pe secții, introducerea studiului științelor sociale în școala medie, lărgirea cadrului de predare a științelor naturii, fizicii, matematicilor, limbilor străine.

Perfecționări substanțiale și o dezvoltare deosebită a cunoscut sistemul de învățămînt din țara noastră în ultimii ani, cu deosebire după Congresul al IX-lea al P.C.R. În această perioadă, învățămîntul s-a aflat mereu în centrul atenției conducerii partidului nostru, Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului și Legea învățămîntului, din mai 1968, definind, cu deosebită claritate științifică, obiectivele etapei actuale. De mare importanță pentru școala noastră, pentru progresul ei sînt indicațiile personale ale secretarului general al partidului, date cu prilejul diferitelor acțiuni, menite să cotribuie la perfecționarea școlii: Conferința națională a cadrelor didactice, întîlnirile prilejuite de deschiderea anului universitar, congresele U.T.C.-ului, conferințele U.A.S.R.

Vasta acțiune de modernizare a învățămîntului nostru are la bază o concepție modernă, deosebit de eficientă, despre destinele și rosturile sociale ale școlii, călăuzită de cîteva importante idei directoare. O asemenea idee directoare este, de pildă, integrarea fermă a dezvoltării școlii în programul național de dezvoltare a țării, asigurîndu-se astfel o mai mare apropiere a învățămîntului de cerințele generale ale construcției socialiste. *„Realizarea cu succes a sarcinilor prevăzute pentru această importantă etapă de dezvoltare multilaterală a societății socialiste din România* — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la adunarea festivă cu prilejul inaugurării anului universitar 1970—1971 — *cere ridicarea nivelului calitativ al întregii noastre activități. În această direcție un rol deosebit de important capătă omul, cadrele, chemate să asigure traducerea în viață a acestui vast program. Iată de ce problema pregătirii și formării de noi contingente de specialiști devine o problemă centrală a însuși progresului societății noastre socialiste.*

Politica școlară a partidului prevede totodată orientarea dezvoltării sistemului de învățămînt spre domenii prioritare, apte a răspunde cel mai adecvat exigențelor contemporane și cerințelor construcției sociale. Se dezvoltă astfel învățămîntul tehnic de toate gradele, se amplifică diversificarea liceului, au apărut licee de specialitate, institute de subingineri ș.a.

De o deosebită importanță este faptul că acțiunile de perfecționare a învățămîntului au un marcat caracter prospectiv, vizibil în faptul că atît structurile școlare, cît și conținutul predării sînt gîndite în perspectiva necesităților unei etape îndelungate, astfel încît măsurile adoptate în prezent să asigure satisfacerea cerințelor ce vor apărea ulterior în dezvoltarea economiei, științei și culturii.

În acest spirit se iau măsuri de perfecționare și modernizare a conținutului învățămîntului în acord cu exigențele științei și tehnicii contemporane, se utilează și se dotează laboratoare la nivelul cerințelor tehnicii, se întreprind măsuri de legare tot mai accentuată a școlii de viață, de munca productivă, pentru a se asigura o mai rapidă și optimă integrare a absolvenților la necesitățile locului de muncă.

La coordonata prospectivă se adaugă și tendința de a ține seama și de a valorifica la nivel maxim tradițiile progresiste ale școlii noastre, realizările ei pozitive.

Opțiunea pentru calitate în cadrul programului de perfecționare a școlii noastre ni se pare de asemenea a fi o idee directoare, definitorie. Această opțiune este strîns legată de grija pentru om, pentru dezvoltarea plenară, multilaterală a întregului potențial de inteligență, de asigurarea unui climat optim pentru punerea în valoare a tuturor aptitudinilor și talentelor. Grija pentru om rezultă evident și din gratuitatea completă a învățămîntului nostru, din prelungirea duratei școlii de cultură generală obligatorii pînă la 10 ani, spre a se asigura un nivel cultural înalt întregului nostru popor.

De o deosebită însemnătate este reconsiderarea locului și rolului învățămîntului în viața socială, considerarea lui ca o investiție, ca un factor esențial al dezvoltării economice și, în acest spirit, înscrierea printre obiectivele sistemului de învățămînt și a obiectivului denumit eficiență.

Trebuie evidențiate, în același timp, funcționalitatea și flexibilitatea sistemului, posibilitatea autoperfecționării continue în raport cu noi puncte de referință.

Toate acestea asigură un sistem de învățămînt modern, diversificat în raport atît cu exigențele sociale, cît și cu exigențele individuale izvorîte din idealul dezvoltării multilaterale a personalității.

Lector univ. dr.
EMIL PĂUN

PARADIGME

DIVERSITATE

MIRCEA MALIȚA

Cînd împăratul bizantin Justin i-a cerut lui Belizarie, harnicul general, să-i alcătuiască o armată puternică din acea parte a populației care e mai aptă pentru arta războiului, acesta a respins ideea construirii unei armate uniforme și a cerut oameni de la munte, oameni de la mare și de la cîmpie. El a motivat soluția spunînd că oamenii de la munte aud și văd bine, sînt firi independente, cei de la șes știu să călărească bine și sînt răbdători, iar cei de la mare sînt temerari, înfruntă ușor spații necunoscute. În pregătirea armatei, Belizarie a luat de la goți lancea, de la huni arcul și de la unii și de la ceilalți cavaleria, iar de la romani, disciplina. Procedînd astfel generalul Belizarie a anticipat principiul instruirii diversificate. Povestea ne-o spune Robert Graves în cartea sa „Comitele Belizarie", recent tradusă la noi, iar referințele la principiile unor oameni iluștri ai lumii bizantine mi se par potrivite într-un moment cînd ne apropiem de găzduirea unui congres de bizantinologie.

Respectarea principiului diversificării a fost dintotdeauna o condiție a progresului, iar gradul de diversificare a unui sistem, un indice semnificativ pentru a-l caracteriza. Dezvoltarea sistemului școlar nu poate fi concepută în afara acestui principiu general valabil.

Uneori a predominat și idealul ca sistemul să fie uniform, cu alte cuvinte, produsele sale să posede aceleași cunoștințe, aceleași deprinderi, aceleași performanțe. Astăzi viziunea este mult schimbată; se poate demonstra în modul cel mai riguros că sistemul cu mai multe varietăți, cuprinse toate într-o concepție unitară, are randament superior.

A fi unitar nu înseamnă a fi unic; doi oameni pregătiți la fel pot face față aceleiași categorii de solicitări și situații, pe cîtă vreme doi oameni pregătiți diferit vor fi apți să răspundă cel puțin la două categorii diferite de solicitări.

Gradul de diversificare a sistemului nostru de învățămînt poate fi ilustrat și prin configurația liceelor. Avem 580 licee de cultură generală, 230 licee de specialitate, 46 licee pedagogice, 28 licee de artă, diferențiere care acoperă o arie largă de solicitări sociale. Aproape 400 000 elevi frecventează liceele de cultură generală și 120 000, liceele de specialitate.

Diversificarea se adîncește în cadrul fiecărui tip de liceu, profilul liceelor de specialitate reflectînd această realitate în modul cel mai pregnant. Avem licee industriale, economice, agricole, silvice, sanitare, pedagogice etc. Diversificarea liceelor de cultură generală este realizată prin secțiile reală și umanistă, prin clasele și prin liceele cu secții clasice, la care se adaugă liceele de artă și cele cu profil de educație fizică.

Acest tablou se va completa în anul școlar 1971—1972 prin cele 10 licee cu predarea în limbi străine, prin 5 licee internat și 5 licee cu semiinternat.

Ritmul și proporțiile diversificării se concretizează elocvent în numărul de clase de matematică, fizică, chimie și biologie, care va crește de la 89 la aproape 200 în toamna acestui an.

Aspectul cel mai caracteristic al diversificării îl dă proporția între liceele de specialitate și cele de cultură generală; la sfîrșitul cincinalului jumătate din elevi vor fi cuprinși în liceele de specialitate și jumătate în liceele de cultură generală.

În condițiile acestei orientări randamentul școlar și procesul integrării în munca productivă reprezintă cîștigul cel mai prețios. Absolvenții claselor de matematică și fizică au reușit la facultate în proporție de 90%. Rezultate remarcabile au dat și liceele cu program special de artă și sportive.

Diversificarea învățămîntului are încă puternice surse în sistemul nostru social-economic. Ea se poate împlini pe planuri multiple în funcție de condițiile locale specifice și în armonie cu dezvoltarea industrială și culturală a localităților sau județelor. Spre exemplu, liceul din Pești, astăzi de cultură generală, unde odinioară a învățat Brâncuși, este plasat într-un mediu de efervescență artistică care păstrează tradițiile locale ale artei aplicate. Viitorul acestui liceu îl poate asigura acel profil care va capta talentele tinerilor localnici, polarizînd vocația lor manifestă pentru artele folclorice autentice. Nimic nu ne împiedică să avem un liceu de cultură generală cu program special de artă populară similar liceelor de artă cultă. Ne gîndim ca cel puțin cinci licee din diferite regiuni ale țării să devină în cursul viitorului an școlar unități cu program special, după ce își vor fi găsit o chemare și un făgaș propriu în consonanță cu dezvoltarea economică și culturală a județului.

Semnul maturității sistemului nostru liceal îl dă capacitatea lui de diversificare și adaptabilitate în cadrul unui învățămînt unitar.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

NOILE PROGRAME PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL BIOLOGIEI

rezultante ale gîndirii colective

Acad. EUGEN A. PORA
președintele Comisiei de învățămînt biologic

Actualizarea programelor de biologie de către comisia creată în acest scop de Ministerul Învățămîntului se bazează pe multiple și valoroase sugestii, puncte de vedere și observații judicioase pe care le-am primit din partea celor care aplică în școală învățămîntul biologic.

Aș dori să scot în evidență cîteva considerații și argumente din bogatul material primit. Susținîndu-se necesitatea schimbării modului de predare a cunoștințelor din domeniul disciplinelor biologice, într-unul dintre materialele primite se afirmă: **„Tehnica simplifică viața sub aspect social, dar o dezechilibrează și o alterează sub aspect biologic. De aici nevoia restructurării esenței predării biologiei în școlile de orice grad"** (S.B. — Lipova). Metoda ciclizării disciplinelor de biologie nu mai corespunde capacității actuale de înțelegere a elevilor și nici dezvoltării biologiei din zilele noastre. **„Se repetă cunoștințele, la un alt nivel cantitativ este adevărat, dar aceasta este o pierdere de timp, fără nici un folos pentru elev"** (Ibid).

Programarea liniară a cunoștințelor de biologie a fost propusă de mai mulți colegi din învățămîntul mediu (V. C. — Brașov; L. P. — Teleajen; G. T. — Huși; S. N. — Redea-Olt). Ea deschide perspective mai ample înțelegerii fenomenelor biologice și aduce cîștig de timp pentru asimilarea de alte date.

Marele bagaj de cunoștințe actuale din domeniul biologiei trebuie să determine o selecționare a esenței lor și o înlăturare din învățămînt a tot ce nu este absolut necesar de a fi cunoscut la nivelul școlii de cultură generală și al liceului. Altfel nu se poate! „Non multa sed multum". Acesta este motivul că în noua programă s-a renunțat la multe lucruri care ni s-au părut mai puțin esențiale decît altele sau pot fi găsite în instrumentele de ajutor ale biologiei: determinatoare de plante și animale, manuale de tehnică, albume etc., pe care elevii vor trebui să învețe să le manipuleze (G. și P.T. — orașul Victoria; I. B. — Tîrnăveni).

Dar mai trebuie să se renunțe la sistemul de acumulare prin memorizare și să se treacă la cel de acumulare prin înțelegere și experimentare,

Multe sugestii am primit referitoare la obligativitatea lucrărilor practice de biologie. Unele preconizau ca pînă la 50 la sută din timpul afectat disciplinei să se petreacă în laborator (V.C. — Brașov), altele cereau cel puțin 1/3 din acest timp pentru practică (S. N. — Redea-Olt; J. V. — Timișoara; L. P. — Teleajen). Mulți se gîndesc la nevoia unui manual de lucrări practice pentru elevi.

Practica biologică e chemată să arate elevilor fenomenul biologic, forma lui de manifestare, cauzalitatea lui, dependența lui de factori de mediu etc. Acest fenomen poate foarte bine să fie nutriția minerală a grîului, fotosinteza frunzelor de ridiche, maturația fructului de măr, creșterea puiului de găină, rolul sistemului nervos în formarea reflexelor condiționate la viței etc. Practică biologică se cheamă și alcătuirea unui ierbar, a unui insectar, prepararea unor animale pentru colecția în borcane, taxidermia păsărilor (sau a altor animale), realizarea unui acvariu sau a unui terariu, creșterea viermilor de mătase, cultivarea de plante în ghiveci, îngrijirea unui mînz sau a unui viței, observarea comportării unui animal sălbatic ținut în cușcă.

Evident, efectuarea lucrărilor de laborator, prevăzute într-un număr substanțial sporit în noile programe de biologie, solicită condiții tehnico-materiale corespunzătoare. Va trebui ca întreprinderea „Didactica" să realizeze, pe baza unui plan dat de specialiști și într-un număr suficient de exemplare, toate materialele care s'nt necesare predării biologiei în concepția actualelor programe. Structurile unor organe de plante sau de animale nu pot fi înțelese fără a avea mulaje demontabile ale acestor organe; transformările etapelor ontogenetice la unele plante inferioare sau la unele animale ce trec prin metamorfoze, aspectul unei savane, al unei păduri tropicale, al pustiurilor sahariene etc. nu vor putea fi închipuite fără un film sau diapozitive color etc. Comisia va putea pune la dispoziția „Didacticii" o listă de astfel de materiale didactice necesare aplicării noii programe.

Manualele școlare existente au fost aspru criticate de mulți din profesorii care mi-au scris. Și pe drept cuvînt! Nu e cazul să fac acum analiza acestora. Va trebui însă ca viitoarele manuale care vor avea la bază actualele programe, să fie calitativ altele decît cele de pînă acum. Se cere ca scrisul acestora să fie atractiv, frumos, plin de curiozități care să atragă pe elev (G. și P.T. — Victoria), să aibă sinteze clare la fiecare capitol mai însemnat (V.C. — Brașov), să fie frumos prezentate și bogat ilustrate în culori (A.I. — Arad). Pentru a face mai atractive manualele, comisia a introdus în programele noi numeroase lecturi, care nu fac obiectul unei lecții obligatorii, dar care prin subiectul lor vor atrage pe elevi și le vor da acestora informații suplimentare asupra unor aspecte tratate la lecții, ușurînd asimilarea unor cunoștințe mai aride și mai grele.

Am introdus în cl. a VII-a Ecologia și conservarea naturii, ca o disciplină care urmează imediat după botanică și zoologie. Considerăm că prin cunoașterea diferitelor tipuri de asociații de viață de la noi din țară și din întreaga lume, elevii vor putea vedea în realitate botanica și zoologia, adică amestecul permanent de plante și animale care trăiesc în diferitele părți ale lumii. De aici se va trece foarte ușor la înțelegerea conservării naturii, căci elevul va avea nu numai înțelegerea ei, dar și dragostea față de natură. Introducerea acestor cunoștințe corespunde nu numai unui imperativ al vremurilor noastre, dar și dorinței multor colegi care mi-au scris (Comisia Monumentelor Naturii; S.N. — Redea-Olt; G.G. — Dej; G. și P.T. — Victoria).

În ceea ce privește sistemul de predare s-a spus adesea că e nevoie să se pornească de la inferior la superior, chiar dacă se vine în contradicție cu principiul de la cunoscut la necunoscut. Adevărul este că a preda zoologia și botanica, începînd cu organismele superioare și sfîrșind cu cele inferioare, înseamnă a deforma în mintea elevului fenomenul de evoluție. Este de mirare că unii profesori care au făcut de la sine o predare de la forme inferioare spre cele superioare (G.T. — Huși; Z.P. — Tg. Jiu; S.N. — Redea-Olt) nu au găsit sprijin la organele de control, care țineau „ad literam" la spiritul programei oficiale. Cu privire la acest aspect aș dori să arăt și faptul că în toate programele noastre precizăm că profesorul are latitudinea să intervertească ordinea lecțiilor, dacă motive locale o cer. Pe același temei profesorul poate schimba chiar unele lecții cu altele.

S-a cerut introducerea în învățămîntul liceal a noțiunilor de filogenie și de paleontologie (lic. nr. 2 Dej; profesorii de liceu Cluj; Turda). Comisia a socotit că este o necesitate satisfacerea acestei solicitări, care dă elevului baza istorică a înțelegerii vieții pe pămînt.

Programa pe care am alcătuit-o și prezentat-o ministerului începe cu clasa a V-a: Botanica (la început noțiuni de morfologie vegetală); urmează clasa a VI-a: Zoologia (de asemenea cu noțiuni de morfologie animală); în clasa a VII-a: Ecologia și conservarea naturii; în clasa a VIII-a: Anatomia și fiziologia omului (cu noțiuni sumare de igienă); în clasa a IX-a: Biologia generală (evoluție, genetică, biologie umană); în clasa a X-a: Igiena și Puericultura.

În licee, la anul I: Biologia evoluției (originea vieții, filogenia, paleontologie cu elemente de geologie); în anul II: Fiziologia comparată a funcțiilor de nutriție și relație (la plante și animale); în anul III: Reproducerea și ereditatea (genetica); în anul IV: Biologia generală (evoluționismul) și biologia umană.

Am mers pe ideea că absolvenții de liceu trebuie să știe tot ce e necesar să cunoască un om cult al zilelor noastre despre problemele de biologie. Am eliminat tot ce nu e esențial și am lăsat o programă care — credem noi — satisface dezideratul ca toată lumea care termină, fie școala de cultură generală, fie liceul, să știe cîte ceva din marile probleme ale biologiei actuale.

Nu pot să nu amintesc că între scrisorile primite se găsesc două care se opun actualizării învățămîntului biologic. Se susține **„predarea disciplinelor biologice pe regnuri: botanică, zoologie, anatomia și fiziologia comparată și a omului, iar la sfîrșitul liceului noțiunile de biologie generală (I.C. — Universitatea Cluj), ca modernizarea conținutului învățămîntului biologic din licee să se realizeze în cadrul disciplinelor existente"** (într-o adresă a Societății de științe biologice) și că **„este prematură și total neconvingătoare generalizarea predării integrate a disciplinelor biologice în liceu."** (Idem).

Ambele opinii se bazau, probabil, numai pe proiectul de program alcătuit de Institutul de cercetări pedagogice, care este în aplicare acum la cîteva clase a unor licee din Capitală și provincie. Acest program nu a fost acceptat nici de comisie. Principiul pe care s-a bazat, acela al integralității (într-o anumită măsură) și a introducerii esențialului și a noului inclusiv a unor noțiuni de biologie umană, a fost însă acceptat. Considerăm că biologia actuală conține așa de multe lucruri noi, viziuni largi și explicări clare ale fenomenelor de viață, încît numai prin modificări cantitative, prin adaosul de încă ceva la disciplinele existente, nu se pot actualiza cunoștințele de biologie necesare oricărui om al zilelor noastre sau al vremurilor de mîine, și nici nu putem forma acei oameni care mîine vor trebui să rezolve și alte probleme de biologie, care astăzi încă ne scapă.

Doresc, în încheiere, să mulțumesc din inimă profesorilor din învățămîntul mediu, care au răspuns în număr mare și atît de sincer la apelul nostru de a ajuta la schimbarea ca sistem și în conținut a învățămîntului biologiei. Unanimitatea părerilor lor asupra nevoilor acestei schimbări ne-a fost sprijin și îndemn în sensul că ceea ce facem nu este numai un comandament venit de sus, ci și o cerință venită de jos. Aceste programe vor fi — după cîte sîntem informați — difuzate la școli, pentru ca profesorii să se familiarizeze cu ele, să trimită noi sugestii de îmbunătățire, astfel ca peste un anumit timp, cînd ele vor intra în aplicare, să fie totul pregătit: cadre, manuale, material didactic, determinatoare etc., iar învățămîntul biologiei în țara noastră să contribuie mai deplin la conturarea profilului intelectual, la formarea generală a tinerelor generații.

Anticipări...

Școala este anterioară lui Gutemberg și, cu atît mai mult, fraților Lumière, dar cum, de multă vreme, ne-ar fi cu neputință să ne-o imaginăm fără manuale tipărite, nu peste mult timp ne va fi imposibil să ne-o închipuim fără film și instrumentalul său. Cu cinci secole în urmă cartea era atît de rară și scumpă încît, știm bine, era legată cu lanțuri și ferecată în lacăte spre a nu fi furată. Este, într-un fel, situația aparatului cinematografic în prezent, deși „lanțurile" se topesc văzînd cu ochii, iar dascăl ce folosește tehnica audio-vizuală cu aceeași dexteritate spontană cu care își utilizează stiloul, de exemplu, poate fi întîlnit din ce în ce mai des. Este evident o chestiune de dotare, de opulență, dar la care sîntem **obligați** să subscriem, chiar dacă actualmente la penuria mijloacelor tehnice și a tehnicității noastre adăugăm, în chip explicabil, o importantă doză de scepticism. Școlarii de astăzi — profesorii de mîine — născuți și crescuți în raza de acțiune a electronicii domestice, vor înlocui însă, sînt convins, tabla cu ecranul. Este o „utopie" încorporată încă de pe acum în realitatea școlară a unor țări și fluxul modernizării va lichida carantina care blochează filmul sau îi îngăduie prezența rarisim și exemplificativ. Am văzut în Japonia copii de grădiniță care mînuiau video-magnetoscopul în mod obișnuit, jucîndu-se, și care, întorcîndu-se de la plimbarea pe care și-o filmaseră, developau și proiectau materialul. Pentru ei aparatura nu era ceva mai neobișnuit decît o păpușă, o păpușă cu un alt „mod de întrebuințare". Poate că, într-adevăr, aceasta e o jucărie, dar, în paralel, inginerii au pus la punct video-casetele, discurile vizuale, iar școlile încep să dispună de veritabile biblioteci în imagini din care profesorii pot „cita" după plac, enciclopedic, orice paragraf de informație.

Desigur, această irupere a imaginii din viața școlii va restructura complet metodica și didactica, iar noi, dascălii, va trebui să acceptăm o alfabetizare ce acum, poate, ne sperie. Să nu uităm însă că a fost o vreme, nu prea îndepărtată, cînd interziceam elevilor folosirea stiloului sau a pixului și că în prezent abia mai găsim cooperative de industrie locală care să fabrice clasicele „tocuri". Vrem sau nu vrem, ne modernizăm, iar profesorii care n-au pus în viața lor mîna pe un epidiascop și care au senzația că sînt „trădați" de îndată ce aparatele încep să vorbească mai clar și mai corect decît ei, acești profesori vor trebui să-și dea la reformă mentalitatea de unici pontifi ai prelegerii. Cînd anume va fi înlocuită arhaica scriitură la tablă cu creta prin expunerea cinematografică? O prognoză este riscată, dar în mod cert, pe neașteptate, întocmai ca televiziunea, care tot brusc și fără eforturi sensibile a și „abonat" în ultimii cinci ani două milioane de beneficiari înscriși cu acte și recepțoare la emisiunile sale. Am văzut în Suedia la un Institut pedagogic o lecție de limbă, transmisă în direct, dintr-un amfiteatru. Era, din punctul nostru de vedere, o lecție impecabilă. Profesorul citea dintr-un manual, repeta lectura unor fraze, scria la tablă, sublinia cu cretă colorată părțile de vorbire, punea întrebări, primea răspunsuri, într-un cuvînt făcea, fără cusur, una din acele „lecții deschise" pe care am fi mulțumiți s-o izbutim și noi la un examen de grad. În jurul nostru, însă, studenții urmărind această lecție rideau tot timpul. „De ce se rîde?" — ne întrebam și ne-am dumirit abia la sfîrșitul lecției, cînd, ștergîndu-și mîinile de praf, „propunătorul" a explicat cu un abia reținut zîmbet: „Așa se preda limba suedeză acum 10—15 ani!" Făcuse o lecție de istorie a învățămîntului! Nu am nici o îndoială, în ciuda unui scepticism încă aproape compact, că peste cîteva cincinale vom asista și noi la asemenea... evocări istorice.

Peste cîteva săptămîni, la Sibiu, va avea loc cel de al doilea festival al cineclubului pionierești din țară. Ca și la primul — de acum 2 ani — dar de data aceasta cu o participare întreită (45 de cineclubur în loc de 15), copiii din toate centrele țării vor derula peliculele ce reprezintă integral rodul muncii lor cinematografice. Peste alți doi ani numărul acestora nu va mai îngădui o confruntare unică, directă. Și peste 10 ani? Ei bine, peste 10—15 ani pionierii de astăzi o parte din ei, vor fi profesori! Adică un uriaș detașament de **pionieri** ai cinematografiei în școlile noastre. Propun să tragem toate concluziile încă de pe acum. Pentru moment să ștergem premisa imobilistă a scepticismului. Luna iunie nu e prea departe: poftiți la Sibiu!

MIRCEA SĂNTIMBREANU

CULTURĂ PLASTICĂ

Se discută în prezent, cu competență și măsură, dar și cu netăgăduită pasiune, în ședințele subcomisiei pentru învățămîntul artelor plastice, pe care am cinstea să o prezidez, în cadrul Comisiei învățămîntului artistic instituite de Comitetul Central și de ministerul de resort, o seamă de probleme privind educația artistică în perioada școlarizării, la toate nivelurile procesului și în toate tipurile de școli, de la vîrsta educației preșcolare și pînă la universitate.

Aceste discuții, menite să ducă la concluzii precise în legătură cu posibilitatea îmbunătățirii programei de învățămînt actualmente în vigoare și să propună modificări de structură, vădesc, pînă în clipa de față, în primul rînd, necesitatea revizuirii concepției noastre despre educația artistică în școală.

Splendidelor progrese înregistrate de creația artistică, literară, muzicală, plastică și spectacologică din țara noastră în anii socialismului nu este cu putință să nu le răspundă o preocupare paralelă de ordinul educației artistice a cetățenilor ce nu vor practica vreodată nici una din arte, dar spre care creația artistică se îndreaptă, pentru folosul cărora este ea întreprinsă.

În marile epoci culturale, în momentele de apogeu ale culturii diverselor popoare, consensul dintre creator și receptorul de artă, dintre artist și public, a fost un fapt. Astăzi, ne complacem în a constata existența în bună parte a unui anume divorț între artiști și iubitorii de artă, a cărui vină este pusă invariabil pe seama artiștilor doar, dar nu vrem să vedem existența unui din ce în ce mai îngrijorător divorț între preocupările practice și teoretice ale omului veacului nostru, de-o parte, și artă sau **preocupare artistică**, de cealaltă parte. Lumii veacului nostru i se servesc pe calea cinematografului, televiziunii și radioului nu numai nenumărate prilejuri de a se informa, instrui și educa (fiindcă utilitatea acestor mijloace moderne de comunicare n-o contestă nimeni), dar și tot atîtea ocazii de a-și ocupa timpul în chip inactiv, receptînd produsele pseudoestetice ale unor industrii de măcinat orele și minutele zilei, care nu au nici o consecință educativă pozitivă și care, dimpotrivă, extrag insul din albia lui proprie, îl captează spre o facilă pasivizare a capacităților sale receptive de artă, spre o **lene estetică** îngrijorătoare, spre o disponibilitate indistinctă, pentru indiferent ce sol de spectacol urmează să curgă pe robinetul deschis al aparatului respectiv, spre o formulă de inumană lipsă de selectivitate estetică. Mijloacele de difuzare a culturii de mass-media nu sînt de vină dacă această cultură are un nivel jos ; aici intervin alte cauze, ce n-are rost să fie discutate acum, dar nu e mai puțin adevărat că datorită acestor mijloace moderne de industrializare a distracțiilor maselor efortul estetic este refuzat **de plano**, habitudinile achiziționate în materie de plăcere estetică reclamînd, pentru gustarea ei, lipsa de spirit activ ca pe o condiție sine qua non.

În momentul de față în învățămînt educației artistice îi este rezervat un loc mai mult decît minim. La licee, de pildă, desenul se predă claselor a IX-a și a X-a, după care dispare din programă. Iar ceea ce se face efectiv drept „desen" la orele rezervate desenului n-are de cele mai multe ori nimic de-a face cu educația artistică. În clasa a IX-a se prevăd în programa analitică noțiuni de desen **proiectiv**, adică se încearcă nu știu cu ce rezultate, căci nu există nicăieri vreun studiu asupra efectelor bune sau rele ale programei analitice actuale, deprinderea elevilor cu viziunea convențional-perspectivală, adică în alți termeni, cu reprezentarea în plan a volumelor și a spațiilor tridimensionale în realitate, dar reduse la cele două dimensiuni ale planului, prin acceptarea unei convenții, unei tehnici raționalizatoare a spațiului, moștenită de epoca noastră de la Renaștere. Învățarea noțiunilor de perspectivă ortogonală, de perspectivă axonometrică și de perspectivă centrală sau conică, ori liniară, poate fi foarte utilă pentru dezvoltarea intelectuală a elevului ce urmează să se consacre unei activități de tipul ingineresc, unei ocupații ce solicită desenului ajutorul său pentru a desăvîrși un proces cu finalitate practico-științifică ; cei ce se fac proiectanți de mașini, sau proiectanți-arhitecți, sau „designeri" au nevoie de așa ceva. Dar din punctul de vedere al educației estetice, desenul tehnic și industrial nu însemnează nimic ! În clasa următoare, a X-a, bifurcîndu-se, liceul are o ramură **reală**, unde se predă pe drept cuvînt mai departe desenul proiectiv (secțiuni, intersecții de corpuri geometrice, schița cotată și probleme de construcție extrase din lexicul stilurilor arhitectonice), și o ramură „umanistă"", la care, în fine, se predă și desen artistic, în total 12 ore (douăsprezece !), rezervîndu-se istoriei artelor plastice, începînd din preistorie, trecînd prin toate epocile, din antichitate și pînă în prezent, 20 de ore. Eu sînt profesor de istoria artei cu o lungă activitate de conferențiar public, experiență făcută la toate nivelurile de auditoriu, dar o asemenea întreprindere de epuizare a istoriei universale a artelor plastice și românești în 20 de lecții mi se pare de neconceput.

Unde mai punem că după clasa a X-a desenul dispare total ca obiect de studiu. Dar, de fapt, de „desen" e aici vorba ? Sau de „cultură plastică", de „educație estetică", de un curs general despre elaborările estetice ale umanității în toată istoria ei, de o pregătire pentru înțelegerea vieții și pe plan estetic, de înmlădierea sensibilității elevului pentru a-l face un ins permeabil la marile ierarhii spirituale ?...

Se propune înlocuirea termenului „desen" în programe cu o periîrază care să cuprindă cele de mai sus. **Cultura plastică** (dacă acest termen e admis) va trebui considerată drept o disciplină de profil umanist, și nu o dexteritate, iar predarea ei la elevii învățămîntului de cultură generală este necesară a fi concepută ca o componentă a problemelor social-politice, de civilizație modernă a României de azi, ce necesită, pe de o parte, un public receptor de artă pe măsura progreselor creației artistice de prestigiu internațional ce s-au marcat în anii socialismului, iar pe de alta, cetățeni pregătiți, printr-un sistem organic, pluridisciplinar, unitar și armonios, cu un fond de cultură umanistă bine precizat, pe care să se grefeze apoi cultura lor de specialitate, găsind terenul prielnic unei practici profesionale integrate concepției armonice despre lume pe care trebuie să se întemeieze viața și activitatea socială a unui cetățean al patriei noastre socialiste.

În acest scop, este necesar ca opera de desăvîrșire a culturii plastice a elevilor să înceapă de la primele trepte de școlarizare și să continue neîntrerupt pînă la deplina pregătire de specialitate a insului destinat vieții sociale.

Reconsiderarea importanței educației estetice în școală, predarea desenului și a culturii plastice asemenea tuturor disciplinelor , și nu ca dexteritate, revizuirea programei în vederea eliminării sistemului actual de predare a desenului ca doctrină, și înlocuirea dogmatismului acestuia pedagogic absolutizant cu un sistem simplu de stimulare a virtuților imaginației copilului, adolescentului și apoi adultului ce se profesionalizează astfel fără să-și amputeze individualitatea, fără să o trunchieze de anume valențe umane indispensabile vieții sociale, corelarea educației estetice cu educația intelectuală pe etape și centre de interes, cu finalizare imediată în activitățile adjuvante și adiacente studiului principal, toate acestea sînt probleme care se propun atenției celor care vor decide asupra tipului de învățămînt ce ne trebuie.

ION FRUNZETTI

(Continuare în pag. 11)

Învățarea logică a limbii române

Și în învățarea limbii române, a gramaticii — ca în a oricărei discipline — succesul nu depinde numai de volumul și calitatea cunoștințelor prevăzute pentru studiu, ci și de căile folosite pentru a face ca aceste cunoștințe, priceperi și deprinderi să devină bunuri ale elevilor.

Noțiunile gramaticale, avînd un nivel înalt de abstractizare în comparație cu noțiunile altor științe, pot fi înțelese și învățate logic numai dacă elementele care conduc la conștientizare au fost învățate în prealabil. Deci, are o mare importanță ordinea în care predăm noțiunile lingvistice, ordine care în învățămîntul actual este încă deficitară. Cîteva exemple vor fi edificatoare. Predarea prepoziției și a conjuncției este prevăzută înaintea sintaxei, deși aceste părți de vorbire se definesc prin noțiuni sintactice. Astfel, se definesc noțiuni noi prin termeni care desemnează noțiuni neînvățate, necunoscute încă. Studierea flexiunii nominale începe în clasa a III-a și se termină în clasa a VII-a, dar alternanțele fonetice, care aparțin tot flexiunii, se învață abia în clasa a VIII-a. O astfel de eșalonare a noțiunilor creează premisele însușirii mecanice a gramaticii. Distribuirea cunoștințelor pe clase, capitole și lecții, într-o ordine care să asigure transmiterea prealabilă a tuturor elementelor cuprinse în definiția noțiunii, este absolut necesară pentru realizarea învățării logice.

Efortul solicitat pentru însușirea cunoștințelor gramaticale depinde nu numai de cantitate, ci și de gradul de abstractizare și generalizare a noțiunilor. Respectarea treptelor cunoașterii (de la concret la abstract și general) este o cerință de bază a procesului de învățămînt. Cu o delimitare relativă, noțiunile gramaticale pot fi împărțite pe niveluri de abstractizare. De pildă, substantivul are un anumit grad de abstractizare. Pronumele, fiind un substitut al substantivului, este un abstract al abstractului, deci se află pe o treaptă mai înaltă de abstractizare. Prepozițiile și conjuncțiile sînt cuvinte de relație, și neexprimînd noțiuni, sînt mai abstracte decît celelalte părți de vorbire și decît părțile de propoziție. În concluzie, sînt unele noțiuni fonetice, lexicale și morfologice care se află pe o treaptă mai înaltă de abstractizare față de noțiunile sintactice, dar sintaxa se predă la urmă. Prin urmare, cunoștințele gramaticale nu sînt gradate și calitativ, după dificultatea învățării, după efortul solicitat pentru înțelegerea și însușirea lor logică, adică, după nivelul lor de abstractizare și generalizare.

Nivelul înalt de abstractizare și de generalizare a noțiunilor gramaticale nu permite înțelegerea lor integrală la orice vîrstă. De aceea, se recurge la fragmentare și la o predare concentrică, prin reluări pe un alt plan pînă se ajunge la întreaga sferă de cuprindere a noțiunii. Sînt unele noțiuni gramaticale care pot fi înțelese și învățate bine în 2-3 ani, însă, aplicîndu-se exagerat principiul predării concentrice, ele sînt fragmentate și predate în 6-7 sau 8 ani (de pildă, articolul, adjectivul). O îmbinare corespunzătoare a principiului concentric cu cel liniar în predarea gramaticii ar elimina multe verigi intermediare inutile și prin aceasta ar reduce timpul necesar pentru învățarea anumitor noțiuni, sporind numărul de ore afectate exercițiilor aplicative și creatoare.

Și distribuirea orelor pe tipuri de lecții influențează procesul asimilării cunoștințelor. Sînt științe cu predare liniară la care învățarea unei noțiuni noi nu depinde de înțelegerea și învățarea prealabilă a altei noțiuni (de pildă, la literatură.) Dar la gramatică, întrucît majoritatea noțiunilor se condiționează reciproc și se reiau pe plan superior în fiecare clasă următoare, repetarea, care precede și pregătește predarea noilor cunoștințe, este obligatorie. Cu toate acestea, la gramatică sînt repartizate pentru repetare numai cîteva ore pe an la fiecare clasă și nu este prevăzută nici o oră de formare a priceperilor și deprinderilor, deși limba este o știință care se învață prin însușirea unor modele și, deci, obligă la lecții de repetare și formare a priceperilor și deprinderilor de gîndire logică și de vorbire (și scriere) corectă, expresivă, variată și nuanțată.

AL. POPESCU-MIHĂEȘTI

Azi pasiuni, mîine poate împliniri...

PERSPECTIVE ŞI ACTUALITATE

Ştiinţa românească în perspectiva anilor viitori

Acad. ŞT. M. MILCU

Nu este desigur uşor să arăţi în cîteva cuvinte perspectivele de viitor ale ştiinţei în ţara noastră. În primul rînd, pentru că nu există o ştiinţă, ci numeroase ştiinţe cu un specific care impune o tratare la obiect ; în al doilea rînd, activitatea ştiinţifică este complexă şi în continuă mişcare datorită descoperirilor ce apar cu mare rapiditate în direcţii adeseori neprevizibile.

Iată de ce într-un scurt articol nu se pot prospecta decît aspectele cele mai generale şi probabile. Operaţia devine speculativă pe măsură ce investighează decenii depărtate.

Literatura a început să abunde de acest fel de „studii" în care imaginaţia concurează cu superficialitatea şi ignoranţa factorilor care pot asigura cel mai ridicat indice de probabilitate a genului prospectat.

Deşi s-a susţinut că trecutul şi chiar prezentul nu ne sînt de mare folos în prospectarea dezvoltării ştiinţelor, este evident că, dimpotrivă, *cunoaşterea evoluţiei istorice pe o perioadă cît mai îndelungată de timp, a momentului actual al unei ştiinţe şi cunoaşterea adîncă a domeniului prospectat, sînt responsabile de dezvoltarea dinamică a ştiinţei.*

★

În ţara noastră organizarea ştiinţei în sfertul de secol precedent, direcţiile ei de evoluţie, deschiderea de noi fronturi de investigare în concret şi teoretic, confruntarea cu fenomenele similare în ştiinţa mondială contemporană, ne permit să o prospectăm cu o probabilitate mai bine asigurată.

Dacă limităm investigarea la cincinalul 1971—1975, operaţia capătă o asigurare foarte ridicată. Planurile ştiinţifice ale institutelor centrale şi indicaţiile date în documentele de partid ne permit să prospectăm dezvoltarea ştiinţelor în ţara noastră, în ansamblul ei, în domenii şi probleme ce trebuie să asigure construcţia economiei, industriei şi culturii.

Un fenomen caracteristic îl constituie dirijarea activităţii C.N.C.S. spre tehnică, fizică şi chimie, domenii de prim plan în cincinal.

Diferenţierea problemelor prioritare de restul tematicii abordate la nivelele de un interes mai restrîns va imprima activităţii ştiinţifice o specificitate legată de acest tip de investigare. Rezultatele cercetărilor tehnice, fizice şi chimice vor contribui la dezvoltarea şi perfecţionarea construcţiilor de maşini, a utilajelor petrolifere, a produşilor industriei petrochimice, metalurgice ş.a.

Introducerea contractelor de cercetare cu o extensiune progresivă va caracteriza viitoarea etapă a ştiinţelor din ţara noastră. Folosirea rezultatelor contractuale contribuie la precizarea motivării temelor, la asigurarea unei eficienţe în finalul cercetărilor, la conştiinţa unei serioase responsabilităţi. Rezultatele mulţumitoare obţinute în primul an de aplicare îndreptăţesc aşteptările prin ameliorarea continuă a proceselor contractuale şi a conlucrării în spirit realist cu respectarea specificului cercetării ştiinţifice, care este cu atît mai promiţătoare cu cît se desfăşoară în necunoscutul fenomenelor.

În ştiinţele biologice şi agro-silvice direcţiile de dezvoltare sînt dirijate spre creşterea productivităţii, obţinerea de noi soiuri de plante, de substituenţi, selecţionate în introducerea culturilor raionate, legate de unităţile industriale, cărora trebuie să le ofere materia primă ş. a.

Cercetările ştiinţifice menite să dezvolte industria alimentară la nivelul exigenţelor contemporane vor avea un loc însemnat. În acest domeniu trebuie rezolvate problemele conservanţilor, a coloranţilor, a produselor alimentare pentru copii ş. a.

În medicină există o puternică bază de institute de cercetări. Recenta înfiinţare a Academiei de ştiinţe medicale a creat condiţii noi, favorabile pentru studiul şi rezolvarea problemelor puse de bolile degenerative, de tulburările de creştere şi dezvoltare, de cancer, de alimentaţie raţională, de bolile profesionale ş. a.

Prezentarea cercetărilor cu obiectiv dominant sau exclusiv gnoseologic se proiectează în viitor cu incertitudini care izvorăsc, pe de o parte, din imposibilitatea de-a planifica o descoperire, iar, pe de altă parte, de interesul mai redus acordat acestora de conducerea instituţională a ştiinţei, în planurile de stat. Raportul de 1/10 în favoarea cercetărilor aplicative marchează clar situaţia bugetară a celor două mari componente ale ştiinţei.

Apare, deci, evident creşterea riscului în cercetarea teoretică sau experimentală care urmăreşte cunoaşterea fenomenelor. De unde necesitatea acordării unei mai mari atenţii acelor domenii şi investigări în care se desfăşoară acest tip de cercetare.

Prospectarea acestui interesant şi infinit teritoriu de activitate ştiinţifică ne permite să aşteptăm descoperiri în fizica corpului solid, în fizica atomică, în fizico-chimia moleculară, în genetica enzimatică, în biologia reproducerii şi a populaţiilor, în mecanismul cancerizării şi al îmbătrînirii ş. a.

M-am oprit asupra cîtorva exemple din vastul cîmp al ştiinţelor din care desigur se pot alege tot atît de constructive eşantioane, capabile să ilustreze orientarea de perspectivă a ştiinţei în cincinalul 1971—1975.

Îndrumarea şi sprijinul permanent acordat de P.C.R. organizării şi dezvoltării ştiinţelor sînt evidente în toate sectoarele, de la cel ideologic şi de conţinut, pînă la cel financiar. Trecerea Academiei de ştiinţe sociale şi politice sub directa îndrumare a Comitetului Central demonstrează aprecierea pe care P.C.R. o acordă ştiinţei în procesul complex de dezvoltare multilaterală a societăţii socialiste.

Amendamente la o locuţiune binecunoscută de matematicieni

A trage cu tunul în vrăbii — locuţiune lansată de un matematician ale cărui merite sînt azi de necontestat, — a devenit printre profesorii de matematică monedă curentă. Pentru mulţimea complementară (adică pentru cei care nu au întîlnit-o pînă acum), caut s-o explic. Unele probleme se pot rezolva folosind metode elementare şi altele folosind metode care presupun un arsenal de informaţie superior. (Bineînţeles, lucrurile trebuie privite relativizat la stadiul de parcurgere a materiei. Pentru elevul de clasa a cincea, „a trage cu tunul în vrăbii" înseamnă a folosi punerea în ecuaţie şi nu calea de rezolvare aritmetică a problemelor ; pentru elevul de clasa a zecea, înseamnă a găsi maximul funcţiei prin derivare şi nu prin completare de pătrat.

Locuţiunea menţionată mai are şi alt sens : folosirea unor mijloace complicate cînd sare în ochi, sau, mă rog, cînd există, chiar dacă nu sare în ochi, o soluţie elementară mai simplă. Dar acest al doilea sens îl las deocamdată de-o parte, căci primul este cel la care aş avea unele amendamente.

Atingem aici, cred eu, o chestiune de gust. Spunem : „o soluţie elegantă". Eleganţa soluţiei constă în simplitatea ei ? În neprevăzutul ei ? Şi în una, şi-n alta ? Nu ştiu. Unii spun că e mai elegantă soluţia cu cît e mai elementară. Ştiu însă cazuri în care se poate afirma că e mai elegantă cu cît e mai generală.

Îmi vine în minte însă un contraexemplu la această ultimă afirmaţie. Problema : Cîte numere de telefon se pot forma cu 6 cifre (bineînţeles, le exclud pe cele care încep cu cifra 0). Un raţionament ar fi următorul : dacă numerele de telefon ar avea o singură cifră, 9 numere ! Cu 2 cifre să vedem : la fiecare primă cifră mai putem ataşa alte 10 (acum intră şi 0 în joc)... etc. *Etc.* înseamnă, prin inducţie : p. 10^{n-1} dacă n este numărul cifrelor ce trebuie formate pe discul telefonului. Deci, la noi, cu 6 cifre, numărul numerelor de telefon ar fi 900 000.

Alt raţionament este acesta : Care este cel mai mare număr care se poate scrie cu 6 cifre ? Răspuns 999 999. Şi care este ultimul număr cu cinci cifre înaintea (deci) a primului număr cu şase cifre ? 99999. Scădem şi obţinem 900000.

Care soluţie e mai elegantă ? Parcă a doua. Care raţionament e mai util ? Parcă primul. Vom avea nevoie de el pe la probabilităţi de pildă. Deci nu întotdeauna eleganţa constă în „general".

Să revenim la vrăbiile noastre.

Pe mine, năzdrăvanul din a 5-a (clasa aritmeticii) care vine de acasă cu o ecuaţie scrisă patern pe caiet, nu mă încîntă. Dar dacă în faţa mea, la altă problemă, caută să manevreze cu un „x" şi o face cu folos, m-a cîştigat. Parcă l-aş lăsa să tragă cu „tunul".

Mă întrebaţi atunci : de ce caut eu totuşi soluţii elementare, de ce caut să împuşc precum în copilărie vrăbiile cu praştia. Pentru că sînt profesor. Cercetătorul, la fel ca şi copilul, are voie să uite metodele elementare. Nici unul, nici altul n-are nevoie de ele : primul (cel mare) n-are unde să le mai folosească, al doilea (cel mic) dacă le-a depăşit nu mai are de ce să le folosească.

Ca profesor însă nu trebuie să uit că principiul didactic al pătrunderii treptate trebuie să-l explic, nu să vorbesc despre el copiilor. Un coleg, profesorul I. Ligor, mi-a atras atenţia asupra acestui fapt în legătură cu predarea matematicii în clase mici. Îmi spunea, de pildă, că folosirea „puterii punctului" la clasa a VII-a ar face inutilă demonstrarea în sine a teoremei catetei şi înălţimii şi că acestea apar ca nişte cazuri particulare. Este un exemplu pe care îl dau ca să arăt cum şi unde poate gîndi amănunţit un profesor care ştie să angreneze copiii în fenomenul depăşirii clasei pe rutele învăţării. Sînt de părere că profesorul trebuie să caute el pentru clasă metodele elementare şi să lase pe cei buni să meargă — dacă şi cînd vor — singuri mai departe. Cunosc profesori care admonestează copiii care citesc înainte. Consider că greşesc fundamental. Copilul bun nu trebuie să aibă răbdarea supusă a clasei în medie, trebuie să zburde înainte. Va consolida, n-aveţi grijă, după. Nu cred aceasta o supraaglomerare. Dimpotrivă : o descongestionare ; lecţia de zi va fi o recapitulare comodă. Bineînţeles, sînt împotriva îndopării, a silirii copilului de a înghiţi înainte hrana nedigerabilă a unei materii care-l depăşeşte. Dar dacă nu-l depăşeşte ?

Ştiu că ceea ce susţin eu este oarecum necanonic. Ştiu că exagerările pot fi dăunătoare, dacă s-ar porni, fără discernămînt, în direcţia schiţată aici. Dar unii fac aceasta cu discernămînt. Am constatat că elevii foarte buni cu care am avut de-a face „ştiau" totdeauna cu un an înaintea clasei, iar elevii buni cu cel puţin un trimestru.

Să ne-nţelegem : nu pledez pentru starea comodă a profesorului care nu se ocupă de elevii săi în clasă pentru că ştie că aceştia studiază, mai mult sau mai puţin singuri, manualul acasă ; pledez însă contra lipsei de îngăduinţă, contra succeptibilităţii dascălului care neagă şi pedepseşte evoluţia nedirijată de el, chiar cînd aceasta se face pe temeiul nerăbdării cunoaşterii pe care o pot avea adevăratele talente.

Acum cînd problema calităţii se pune deosebit de ascuţit pledez pentru cultivarea talentelor şi pentru înarmarea lor cu cele mai perfecţionate instrumente de cunoaştere accesibile vîrstei lor sau, dincolo de vîrsta lor, accesibile fiecărui individ în parte.

Deci, într-o oarecare măsură, nu-i de loc rău să „tragă copiii cu tunul în vrăbii", cu condiţia să fi cunoscut odată toate angrenajele tunului.

Mie, profesorului de liceu, îmi revine obligaţia să-mi caut cele mai elementare soluţii ! Eu sînt cel care trebuie *să trag cu praştia* şi să ştiţi că nu e treaba cea mai uşoară.

Prof. CONSTANTIN OTTESCU

UN INSPECTORAT — O INIȚIATIVĂ

„În fiecare școală sătească, o seră, un solar, un lot agricol productiv" —

ne declară prof. FERNAND CHIREA, inspector școlar general al județului Teleorman

— În primăvara aceasta am străbătut cîteva din drumurile Teleormanului și ceea ce m-a impresionat în mod deosebit este faptul că alături de fiecare școală trecătorul zărește acele cupole de polietilenă care adăpostesc solarele pentru cultura legumelor...

— Este una din inițiativele pe care le-a luat în ultimii ani inspectoratul nostru școlar, inițiativă care în această primăvară a căpătat o mare extindere. Ne-am propus ca în fiecare școală sătească să amenajăm cîte o seră didactică, fireşte de dimensiuni mici, un solar pentru cultura legumelor, în special a celor timpurii și un lot agricol școlar productiv, cu alte cuvinte am pornit de la ideea ca în fiecare școală din mediul rural să existe o bază materială bună pentru a putea realiza în mod eficient pregătirea tehnico-productivă.

— Și se pare că ideea a dat repede roade.

— Da. Inițiativa noastră a putut prinde viață în primul rînd pentru că a găsit o largă audiență la organele locale de partid și de stat, atît la nivelul județului, cît și la cel al comunelor, în al doilea rînd, datorită ajutorului substanțial primit din partea cooperativelor agricole de producție și a întreprinderilor agricole de stat și, în sfîrșit, pentru că la realizarea ei marea majoritate a profesorilor și directorilor din școlile teleormănene au pus toată pasiunea, toată priceperea de care au putut da dovadă. Așa se face că astăzi ne putem mîndri cu realizări deosebite ca cele de la școlile din comunele Țigănești, Toporu, Lisa, Piatra, Islaz și multe altele, unde producția agricolă școlară nu este mai prejos decît cea a unităților agricole cooperatiste sau de stat. Primele cantități de legume timpurii, deja livrate în baza contractelor încheiate cu centrele de valorificare a legumelor și fructelor, s-au bucurat de aprecierea achizitorilor.

Aș vrea să menționez că pregătirea tehnico-productivă a elevilor din școlile sătești nu se rezumă numai la seră, solar, lot-școlar, ci ea este mult mai complexă și se desfășoară atît în școală, cît și în afara ei.

— Care sînt implicațiile de oridin instructiv și educativ ale inițiativei dv. ?

— Desigur nu producția, despre care vă vorbeam mai înainte, este singurul nostru scop, deși creșterea valorică și calitativă a acesteia ocupă un loc important în preocupările noastre. Principalul este pregătirea pentru viață a elevilor, educarea lor prin muncă, pentru muncă. Paralel cu extinderea bazei materiale, atenția noastră s-a îndreptat asupra conținutului pregătirii tehnico-productive. Astfel, în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, am inițiat o serie de studii și cercetări cu tema „Educația pentru și prin munca elevilor în perspectiva integrării lor sociale". Acțiunea se desfășoară în prezent cu participarea unui mare număr de cadre didactice din școli și cercetători de la institut. Pe lîngă conținutul programei de instruire tehnico-productivă și aspectele metodologice ale acestei activități, se studiază și folosirea eficientă a bazei didactico-materiale existente, posibilitățile de extindere a acesteia și a locurilor de practică în producție a elevilor de la sate, pregătirea și perfecționarea cadrelor cuprinse în predarea biologiei și agriculturii etc.

Primele rezultate ale acestor studii și cercetări vor forma obiectul unei sesiuni de comunicări științifice pe care o vom organiza în luna iunie la Alexandria cu colaborarea sindicatelor din învățămînt.

Fără îndoială, însă, că cel mai esențial lucru pe care dorim să-l realizăm este găsirea unor soluții bune și eficiente atît de necesare forurilor de decizie. Strădania noastră trebuie să ducă în final la o mai bună pregătire a tinerei generații pentru viață, pentru munca productivă.

Convorbire consemnată de MIRCEA IONEL

REPERE EDUCATIVE

Munca — disciplină de învățămînt

Necesitatea inserării activităților practice-productive în școala de cultură generală ca disciplină de învățămînt trebuie înțeleasă cel puțin din trei unghiuri de vedere. În primul rînd, se cer văzute dimensiunile **politice** ale unei astfel de măsuri, apoi cele **sociale** și, în sfîrșit, implicațiile ei **educative.**

Pregătirea practică-productivă a tineretului școlar răspunde necesităților obiective ale înaintării țării noastre pe treptele înalte ale societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest cadru, tineretul — pe ale cărui forțe partidul se bizuie ferm —trebuie să preia ștafeta fără dificultăți de adaptare și să-și valorifice fertil capacitățile și aptitudinile în producția modernă de bunuri materiale și spirituale.

Semnificația politică a educației prin și pentru muncă, izvorîtă din documentele programatice ale Congresului al X-lea al P.C.R., are profunde dimensiuni sociale. Înzestrîndu-i pe elevi cu deprinderi de muncă direct productivă, nu numai intelectuală, le facilităm alegerea justă a profesiei. Totodată, vom determina o mai bună valorificare și utilizare a resurselor umane, ajutîndu-l pe fiecare tînăr să devină ceea ce capacitățile și pregătirea sa îl îndreptățesc, astfel încît să-și găsească locul potrivit în societate.

Pregătirea practică a elevilor are și implicații și consecințe educative, ea contribuind la dezvoltarea dragostei față de muncă în general, a inițiativei, a respectului pentru ordine și disciplină. Îi învață pe tineri să-și organizeze mai bine eforturile, să și le coordoneze cu ale altora. În aceste condiții, spiritul colectiv sporește, competiția făcînd loc cooperării, ajutorului reciproc.

Dintr-un asemenea unghi este necesar să reconsiderăm și obiectivele muncii noastre educative. Pînă acum am avut o deosebită grijă să-i pregătim pe elevi ca buni cetățeni și patrioți. Le-am adus mereu în față imagini glorioase ale trecutului, figuri măreți ale înaintașilor, pilde ale contemporanilor iluștri. Le-am vorbit frumos și mobilizator despre datoria de a învăța, de a munci, de a fi folositori patriei. Școala a rămas însă departe de viață, de producție, ceea ce a avut ca rezultat dificultatea integrării sociale a tineretului, detașarea lui de muncă și chiar subestimarea ei. Valoarea pedagogică a pregătirii practice se evidențiază prin afirmarea capacităților tineretului de a mînui unelte și aparate, de a „dialoga în chip util cu mașina", de a se autoconduce și de a dobîndi treptat însușiri de producător. Ea oferă o platformă largă orientării școlare și profesionale și, chiar dacă nu-și propune ca țel o anumită calificare, poate să-l aducă pe absolventul școlii generale și al liceului foarte aproape de cerințele unor profesii frecvente în industria și agricultura modernă.

Activitatea tehnico-practică a elevilor nu trebuie văzută ca o reeditare a unei experiențe nefertile din trecut și nici ca ceva alipit artificial procesului de învățămînt sau situat la periferia acestuia. În noile condiții, această activitate devine **obiect de învățămînt** investit cu toate atributele specifice lui. **Caracterul de sistem,** caracterul **integrator,** caracterul **productiv** și firește cel **educativ** se cer a fi întrunite pentru ca această disciplină să intre în toate drepturile ei.

Pentru introducerea în munca tehnologică-practică a elevilor este necesar ca, încă din perioada preșcolară, ei să fie deprinși cu mînuirea uneltelor simple și cu jocurile tehnice. Aceste sarcini didactice se amplifică în primii ani de școală, în cadrul orelor de îndeletniciri practice și de cunoștințe despre natură. Prin executarea unor operații și obiecte simple, aici se cultivă priceperi și deprinderi elementare de mînuire a uneltelor. Sistemul educației prin muncă se adîncește în clasele V—VIII prin introducerea elevilor într-un cîmp larg de meserii care să permită dobîndirea priceperilor și deprinderilor fundamentale necesare activităților cu caracter mai pronunțat profesional, indicate la clasele terminale. Programul educației prin muncă la liceul de cultură generală, fără a urmări profesionalizarea, are în vedere diversificarea pe secții și clase speciale, precum și facilitarea integrării în producție a absolvenților care nu urmează învățămîntul superior. El valorifică pe o treaptă superioară cunoștințele tehnice și deprinderile dobîndite în școala generală printr-o pregătire tehnologică-practică, specifică meseriilor de bază ale producției moderne. Sistemul la acest nivel se constituie din discipline tehnice obligatorii și facultative, înscrise în planul de învățămînt. De exemplu, la anii I și II, pe lîngă desenul tehnic, apar ca discipline noi obligatorii organe de mașini, cunoștințe despre automobil, despre tractor și de conducere a acestora, iar la anii III și IV discipline la alegere cu caracter aplicativ. Cercurile tehnice se integrează și ele sistemului în măsura în care asigură un randament productiv și formativ corespunzător. Între acestea și programul de muncă efectuat în ateliere școlare, pe loturi, în întreprinderi și în unități agricole vor trebui stabilite relații funcționale pentru a se asigura condițiile închegării sistemului.

Pregătirea tehnico-productivă a elevilor din învățămîntul de cultură generală urmărește întărirea caracterului aplicativ al cunoștințelor dobîndite la toate celelalte discipline, însușirea unui fond de deprinderi necesare în activitatea productivă, astfel încît, mai tîrziu, să fie înlesnite atît calificarea rapidă, cît și reciclarea. De aceea, pregătirea practică se cere integrată în procesul formării generale a tineretului, într-o manieră suplă și progresivă. Aceasta necesită corelări de fond între disciplinele tehnice și activitățile productive, între acestea și obiectele științifice studiate în școală. Este pasul următor și cel mai important pe care îl avem de făcut: integrarea culturii tehnice în instruirea generală.

Pregătirea practică-productivă ce se va realiza prin acest sistem închegat pe toate treptele învățămîntului va fi o acțiune amplă și de durată, care angajează și alți factori decît școala, chemați să o susțină organizatoric, material și moral; consiliile populare, conducerile întreprinderilor, organizațiile de masă și de tineret.

Acțiunile întreprinse pînă în prezent dovedesc marile resurse existente pe plan local pentru organizarea de ateliere, laboratoare, cabinete, loturi și ferme didactice. Rezultatele sînt mai bune în acele județe în care școlile au fost sprijinite de către comitetele județene de partid sau de către întreprinderile industriale și agricole în asigurarea unor locuri de practică în procesul de producție și în dotarea cu utilaje, scule și materiale necesare practicii și realizării de produse.

În această etapă eforturile conducerilor de școli și ale inspectoratelor s-au concentrat în direcția asigurării bazei materiale a practicii elevilor. Numeroși inspectori, directori și profesori din județele Brașov, Arad, Satu-Mare, Mureș, Botoșani, Teleorman și altele au înțeles că școala noastră este chemată să găsească alternative și soluții care să rezolve o problemă majoră a învățămîntului. Ei au înțeles, totodată, că pregătirea practică-productivă a elevilor, organizată judicios și cu eficiență educativă, reprezintă o parte integrantă a procesului de modernizare a învățămîntului nostru. Experiența unui număr imens de școli demonstrează că se pot face pași importanți în modernizare, nu atît prin bugete și mijloace tehnice, cît prin inițiativă și organizare.

Imaginea pe care ne-o oferă cîteva luni de practică productivă a elevilor, constituită atît din secvențe de la locul de muncă în ateliere, întreprinderi, cercuri, cît și din expozițiile de la Alba-Iulia, Timișoara, Iași, Slobozia, dovedește cîtă îndemînare și pricepere există la elevii noștri și ce imense resurse au stat nevalorificate. Au apărut primele ateliere interșcolare la Satu-Mare, Iași, Piatra Neamț, Bîrlad ș.a. imaginea despre „minunile" resurselor locale se conturează și mai bine la o privire atentă a modului cum au înțeles unele școli să-și asigure zestrea atelierelor prin autodotare (Liceul nr. 2 din Reghin, Liceul nr. 7 din Cluj, Liceul din Carei, Școala generală nr. 3 din Sighișoara, Școala generală nr. 22 din Iași și altele). Truse, scule, obiecte ca acelea lucrate de elevii acestor școli se pot realiza pretutindeni.

Hotărîtoare sînt inițiativa, dublată de un viu atașament față de școala nouă și țelurile ei.

ZINA SÎRBU
director general adjunct
în Ministerul Învățămîntului

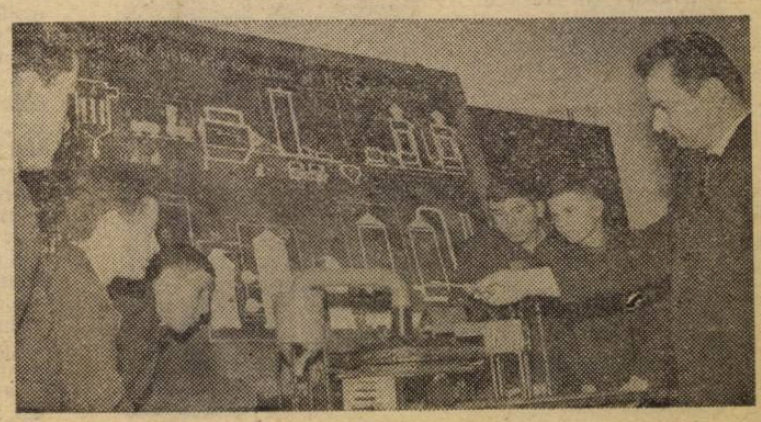

Elevi ai Liceului minier din Baia Mare la o lecție în cabinetul de tehnologie a meseriei

ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Într-o nouă etapă

Nimeni nu mai contestă azi, în condițiile învățămîntului modern, că școala are datoria și poate să-l ajute pe fiecare tînăr să-și elaboreze „proiectul" propriei sale existențe, că aceasta este o chestiune de educație și de orientare, pe plan individual. Cu o istorie relativ scurtă, dar cu o afirmare puternică și cu rezultate convingătoare, orientarea școlară și profesională s-a impus ca un domeniu interdisciplinar, ca o activitate ce nu mai poate fi ignorată de nici o societate înaintată.

La noi, după o perioadă de tăcere, apoi de căutări și tatonări, orientarea școlară și profesională se găsește într-o nouă etapă, în pragul instituționalizării și a consolidării statutului său științific și social. Avînd un cadru adecvat, creat prin Legea învățămîntului și întărit continuu prin acțiunea de modernizare a învățămîntului și bucurîndu-se de un curent de opinie favorabil, orientarea școlară și profesională se afirmă tot mai mult ca o componentă de seamă a oricărui sistem de învățămînt și de producție în același timp (de pregătire și repartizare a forței de muncă).

Probabil că orientarea școlară și profesională nu va putea răspunde, într-un timp scurt și la nivelul așteptat, nerăbdării profesorilor și părinților cu măsuri corespunzătoare (publicații adecvate, broșuri, laboratoare, teste etc.)

Este suficient să dăm un singur exemplu. Literatura noastră de specialitate nu dispune și nici nu va putea oferi deocamdată tinerilor niște broșuri cu titluri ca acestea „90 de profesiuni industriale", „100 de cariere feminine", „60 de profesiuni agricole" etc. pe care le popularizează revista „Science et vie" și care răspund pe înțelesul lor, unor nevoi reale. Și este ușor de înțeles de ce.

Ținînd seama de aceste condiții, pentru a răspunde nevoilor acute ale economiei și culturii noastre socialiste, pentru a contribui la pregătirea și utilizarea rațională a energiei umane și pentru a merge în întîmpinarea interesului școlii pentru organizarea eficientă a orientării școlare și profesionale, Ministerul Învățămîntului se găsește în pragul introducerii unor măsuri, împreună cu alte acțiuni, menite să dezvolte învățămîntul nostru și să stimuleze activitatea de orientare.

Astfel, pentru a cuprinde întreaga activitate de orientare din școală și pentru a-i asigura coordonarea necesară s-a înființat pe lîngă Ministerul Învățămîntului o Comisie centrală de orientare școlară și profesională, formată din specialiști și reprezentanți ai diferitelor instituții și departamente, ca un for consultativ al ministerului. Aceasta are rolul de a recomanda Ministerului Învățămîntului unele măsuri de orientare, de a asigura o colaborare eficientă cu alți factori interesați în orientarea școlară și profesională ca Ministerul Muncii, Institutul de psihologie, Centrul de cercetări al tineretului etc. și de a promova un sistem de orientare cuprinzător, dinamic, eficient.

După introducerea orelor pentru pregătirea tehnico-productivă, care lărgesc posibilitățile școlii de a cunoaște elevii, de a-i orienta și de a-i apropia de cerințele practicii sînt în curs alte acțiuni menite să servească și orientarea școlară și profesională. Pot fi amintite în acest sens, de exemplu, creșterea treptată a numărului liceelor de specialitate pentru a ajunge cel puțin la egalitate cu cele teoretice, accentuarea gradului de diversificare a școlii prin obiecte la alegere, crearea de secții noi, înființarea unor școli cu profile variate (licee de fizică, de limbi străine etc.), constituirea unor grupe de specializare în învățămîntul superior și altele.

La acestea se adaugă unele măsuri care privesc direct acțiunea de orientare școlară și profesională și care merg cel puțin pe următoarele trei planuri :

a) Unele se referă la pregătirea cadrelor de specialiști ; profesori — consilieri, care vor avea rolul să coordoneze și îndrumeze întreaga muncă de orientare din școală. Ei vor fi pregătiți, pe de o parte, prin secții speciale în învățămîntul superior, pe de altă parte, prin cursuri post universitare, pentru actualii absolvenți ai universităților. Concomitent cu pregătirea acestora vor primi o pregătire psihologică și pedagogică prin cursurile de perfecționare, potrivit cu nevoile orientării școlare și profesionale, toți profesorii care lucrează în învățămînt.

b) Altele se referă la organizarea orientării școlare și profesionale. În scopul creării unui cadru corespunzător, organizatoric, științific și administrativ se vor înființa „cabinete de orientare școlară și profesională" pe școli și „laboratoare inter-școlare de orientare profesională", care să sprijine și să îndrumeze activitatea școlilor în ceea ce privește cunoașterea elevilor, examinarea psihologică și medicală a acestora, asigurarea documentării cadrelor didactice, difuzarea unor materiale psihopedagogice în școli etc.

c) În sfîrșit, altele privesc elaborarea unor instrumente de lucru, a unei tehnologii a orientării școlare și profesionale. În acest scop sînt prevăzute introducerea unor mijloace de cunoaștere a elevilor ca : fișă de caracterizare, teste, aparate și a unor mijloace de informare profesională (monografii, ghiduri, prospecte etc.), care să dea un caracter sistematic întregii activități de orientare. La acestea s-ar mai putea adăuga și altele de aceeași natură ca editarea unor materiale de informare, trimiterea în străinătate la specializare și documentare, îmbunătățirea sistemului de selecție școlară etc.

Trecînd de la faza de propagandă la cea de elaborare a unor instrumente concrete de lucru, valorificînd experiența pozitivă a școlii noastre și a instituțiilor similare de peste hotare și susținînd inițiativa unor școli și colective inimoase din diferitele regiuni ale țării, Ministerul Învățămîntului acordă o atenție specială conținutului activității de orientare și antrenează în această largă acțiune întreg corpul didactic.

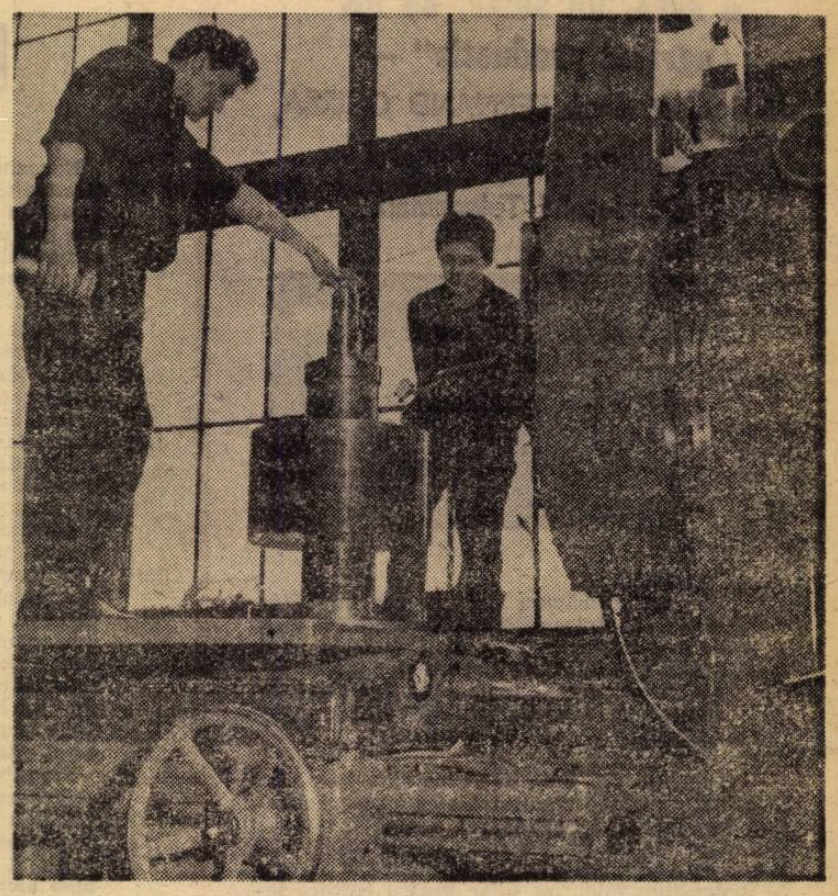

Tineri centrînd la freză o roată de sincronizare de la motorul Diesel

În strînsă legătură cu toți factorii din cadrul Ministerului Învățămîntului, Comisia de orientare școlară și profesională va elabora un plan de perspectivă pentru dezvoltarea în continuare a acțiunilor menite să ajute tinerilor să-și aleagă conștient studiile și apoi activitatea profesională. Cum o asemenea acțiune presupune inițiativă, operativitate, eficiență etc. este necesară atragerea în această operă a tuturor specialiștilor interesați (psihologi, pedagogi, sociologi, ingineri, economiști, medici, planificatori etc.), care să pună la punct un sistem de lucru, în care circulația informației, folosirea resurselor, optimizarea acțiunii, luarea deciziilor, finalizarea etc. să fie asigurate și să se sprijine reciproc.

Realizarea unor obiective atît de importante nu poate fi sprijinită și redusă numai la organizarea unor măsuri speciale de orientare. O asemenea acțiune presupune armonizarea acestora cu multe altele, de care este influențată și pe care le influențează la rîndul ei ca structura învățămîntului, adaptarea programelor, reorganizarea examenelor și a concursurilor, planificarea învățămîntului și educației etc.

Instituționalizarea orientării școlare și profesionale urmează să justifice investigațiile făcute în această direcție, să contribuie la reducerea sau anularea unor fenomene negative ca : alegerea la întîmplare a școlii sau profesiunii, excesul de candidați la unele specialități, schimbarea frecventă a profesiunii, dificultăți la repartizare etc. și să ajute la prospectarea unui învățămînt modern.

Crearea unui sistem de orientare școlară și profesională trebuie să țină seama de structura învățămîntului nostru, de populația școlară, de specificul regiunii. El trebuie să asigure o justă distribuire a tineretului pe tipuri de școli și o repartizare corectă după absolvire pentru a permite o utilizare rațională a forței de muncă și o continuă stimulare a talentelor și a energiilor creatoare. O adevărată prospectare și stăpînire a viitorului nu este posibilă decît printr-un ansamblu de previziuni, opțiuni, decizii etc. și între acestea orientarea școlară și profesională constituie o verigă importantă.

Între educație, calificare, adaptare, integrare etc. orientarea apare ca un liant, ca o funcție indispensabilă și cu o finalitate precisă, răspunzînd nevoilor unei societăți tot mai diferențiate.

Prof. univ. dr. D. SALADE

ELEVUL ÎNTREABĂ, PROFESORUL RĂSPUNDE:

Ce este ucenicia la locul de muncă?

Ucenicia la locul de muncă este o formă de calificare a tinerilor absolvenți ai școlii generale, încadrați în producție, prin care li se asigură pregătirea practică și teoretică necesară exercitării unei meserii. Ea se organizează și funcționează pe baza Legii nr. 11/1968 privind învățămîntul în Republica Socialistă România și Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 981/1967 cu privire la pregătirea unor muncitori calificați prin ucenicie la locul de muncă.

● **Pregătirea practică** a ucenicilor se realizează organizat în procesul activității zilnice, în unități de producție sau de deservire a populației, care se stabilesc de către ministere, celelalte organe centrale ale administrației de stat sau de comitetele executive ale consiliilor județene. În timpul uceniciei, elevii execută lucrări pe măsura posibilităților lor și primesc indemnizații lunare, al căror cuantum este stabilit diferențiat, pe ramuri de producție și ani de pregătire, ținînd seama de contribuția ucenicilor la realizarea producției. Potrivit legilor amintite, unitățile economice sînt obligate să asigure ucenicilor toate condițiile necesare în vederea bunei lor pregătiri, însușirii temeinice a meseriei pentru care se califică.

● **Pregătirea teoretică** a ucenicilor se asigură prin trei forme : învățămînt profesional seral, cursuri de zi cu o durată de 2—3 luni în fiecare an și cursuri de scurtă durată organizate la sfîrșitul uceniciei. Ucenicii care fac pregătirea teoretică prin învățămîntul profesional seral sau cursuri de zi primesc aceleași acte de studii, pentru meseria în care s-au pregătit, ca și absolvenții cursurilor de zi de la școlile profesionale. Cei care fac pregătirea teoretică prin cursuri de calificare primesc certificate de absolvire potrivit normelor în vigoare pentru aceste cursuri.

● **Admiterea** tinerilor ca ucenici se face prin concurs. Înscrierea candidaților pentru admiterea ca ucenici se face la sediul fiecărei întreprinderi care a primit plan de școlarizare pentru această formă de pregătire. Condițiile de admitere în detaliu vor apărea, în curînd, în „Îndrumătorul privind admiterea în școlile profesionale", editat de Ministerul Învățămîntului.

● Încă din primii ani în care s-a introdus ucenicia ca formă de pregătire a muncitorilor calificați, ea s-a bucurat de o largă popularitate în rîndurile tineretului și părinților. În prezent sînt cuprinși în ucenicia la locul de muncă 85 731 de tineri, dintre care numai în anul I — 38 111.

După cum se arată în Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în Republica Socialistă România, avînd în vedere eficacitatea și economicitatea acestei forme, precum și capacitatea sa de a cuprinde un mare număr de absolvenți ai școlii generale, **ucenicia va trebui să devină una dintre principalele căi de pregătire a muncitorilor calificați.**

AL. I. V.

PERIMETRU COTIDIAN

Probleme actuale ale activităţii sindicatelor din învăţămînt

Prof. MARIA STĂNESCU
preşedinte al Comitetului Uniunii sindicatelor din învăţămînt, cultură, presă şi poligrafie

Determinările profunde, structurale, pe care etapa prezentă le înscrie în viaţa sindicatelor vizează în egală măsură amploarea şi complexitatea misiunii lor în opera de dezvoltare multilaterală a societăţii socialiste, poziţia şi rolul lor în construcţia economică şi culturală a ţării, în ridicarea bunăstării poporului, conţinutul, cadrul şi metodele participării organizaţiilor sindicale la ansamblul acţiunilor de edificare a României socialiste.

Creşterii greutăţii specifice a atribuţiilor şi răspunderilor sindicatelor în toate sectoarele în care-şi desfăşoară activitatea oamenii muncii îi corespunde — datorită indicaţiilor plenarei C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie a.c., documentelor adoptate la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, la Conferinţele Uniunilor pe ramuri de activitate — o conturare la fel de precisă, de înaltă valoare teoretică şi practică, a conţinutului şi stilului de muncă al acestei largi organizaţii profesionale şi politice.

Ideea conducătoare a activităţii din perioada în care am păşit, acum, la începutul unui nou cincinal, este sintetizată clar în cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Congresul U.G.S.R. în care secretarul general al partidului sublinia îndeosebi faptul că **„pentru a putea îndeplini un rol activ şi eficient în dezvoltarea societăţii, în viaţa oamenilor muncii, sindicatele trebuie să ţină pasul cu schimbările sociale, să-şi adapteze întreaga activitate, întregul mod de lucru cerinţelor noi ale vieţii, cerinţelor oamenilor muncii din România“.**

Ce anume este determinant şi caracteristic în momentul actual şi în perspectiva imediată a activităţii sindicatelor din învăţămînt ?

Pe primul plan se cuvine înscrisă contribuţia lor la înfăptuirea rezoluţiei Congresului U.G.S.R. A contura, printr-o interpretare creatoare, structurile proprii de acţiune pe coordonatele rezoluţiei Congresului sindicatelor constituie cea dintîi şi una dintre cele mai importante dovezi pe care sînt chemate să le dea sindicatele din învăţămînt, cu privire la capacitatea lor de a constitui cadrul organizat de participare a lucrătorilor din instituţiile şcolare la conducerea şi perfecţionarea acţiunilor educative instituţionalizate, la dezbaterea şi rezolvarea problemelor de care depinde progresul întregii noastre societăţi, la înfăptuirea politicii P.C.R. de construire a socialismului şi comunismului.

Funcţiile sociale permanente şi de importanţă majoră ale sindicatelor — asigurarea condiţiilor de muncă şi de viaţă ale salariaţilor, apărarea sănătăţii, odihna acestora — nu întotdeauna îndeplinite cu solicitudine şi simţ de răspundere, vor fi desigur înscrise la loc de frunte în planul de muncă al organizaţiilor sindicale din învăţămînt în perioada ce urmează. Ca organizaţii profesionale ale lucrătorilor din învăţămînt, sindicatele noastre trebuie să participe activ la elaborarea tuturor măsurilor privind viaţa salariaţilor, a reglementărilor privind raporturile de muncă.

O datorie centrală a sindicatelor din învăţămînt este promovarea unui curent de opinie pentru ca membrii corpului didactic — educatori şi animatori culturali prin vocaţie şi profesie — să utilizeze formele instituţionalizate, întreaga bază materială de care dispun sindicatele pentru organizarea unei activităţi educative vii şi eficiente, pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste, educarea oamenilor muncii în spiritul patriotismului, al hotărîrii de a participa activ şi competent la dezvoltarea economică şi socială a ţării.

Aproximativ 60% dintre cadrele didactice sînt femei, iar un procent însemnat din rîndul oamenilor şcolii sînt tineri absolvenţi ai promoţiilor din ultimii ani ale institutelor de învăţămînt superior. De aceea, pentru activitatea sindicatelor din învăţămînt are o importanţă deosebită prevederea rezoluţiei U.G.S.R. cu privire la grija deosebită ce se cere manifestată faţă de condiţiile de muncă şi de viaţă ale femeii salariate, integrarea profesională, specializarea şi perfecţionarea tinerilor, acţiune pentru care se cere o conlucrare strînsă cu organizaţiile U.T.C.

Ansamblul activităţii din această perioadă a sindicatelor din învăţămînt se va desfăşura în jurul unui obiectiv central de mare pondere şi perspectivă. Sindicatele noastre, alături de toate organizaţiile sindicale din ţară, îşi vor elabora, pe baza Statutului-cadru aprobat de Congresul U.G.S.R., propriul lor statut. De prevederile acestuia, de valoarea, pentru sectorul de muncă respectiv, a sarcinilor şi răspunderilor înscrise în diferitele articole ale statutului depinde asigurarea cadrului optim instituţionalizat de acţiune al fiecărei organizaţii sindicale, eficienţa măsurilor întreprinse, prestigiul pe care şi-l va cîştiga în masa salariaţilor.

Obiectivele cuprinse în Hotărîrea Conferinţei Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, cultură, presă şi poligrafie pătrund mai profund în sfera specifică de preocupări a sindicatelor din învăţămîntul de toate gradele. Acestea sînt chemate să-şi aducă o contribuţie mai activă la stabilirea şi înfăptuirea măsurilor de perfecţionare a conţinutului şi organizării învăţămîntului, de elaborare şi realizare a programului de perfecţionare a personalului didactic, la conceperea şi aplicarea tuturor actelor normative care privesc situaţia socială şi juridică a personalului didactic.

Includerea în tradiţiile activităţii corpului didactic din ţara noastră a Simpozionului naţional al educatorilor, organizat pe teme de stringentă actualitate, cere din partea tuturor sindicatelor din învăţămînt o muncă permanentă, de profunzime, pentru ca acest simpozion să devină într-adevăr o sinteză a activităţilor de investigare a procesului de învăţămînt, să contribuie la perfecţionarea metodelor şi mijloacelor acestuia, la generalizarea experienţei înaintate.

Sarcini cu pondere deosebită le revin şi în ceea ce priveşte realizarea şi dotarea, în condiţii tehnice superioare, a cabinetelor şi laboratoarelor şcolare, desfăşurarea activităţii de orientare şcolară şi profesională a elevilor, asigurarea condiţiilor pentru o cît mai eficientă funcţionare a Caselor corpului didactic.

În raport cu răspunderile ce revin pe linie de partid şi de stat învăţămîntului pentru aplicarea Legii privind perfecţionarea profesională a lucrătorilor din unităţile socialiste şi în legătură cu întreaga acţiune de instituţionalizare a educaţiei permanente, sindicatele trebuie să aibă o contribuţie importantă pe toate planurile activităţii de perfecţionare şi reciclare profesională. În această amplă acţiune se situează **educarea educatorilor,** căci membrilor corpului didactic li se cere să fie în primele rînduri ale celor a căror activitate solicită o perfecţionare continuă şi multilaterală. Sindicatele din învăţămînt sînt solicitate să contribuie la optimizarea formelor de perfecţionare a personalului didactic, la asigurarea unei participări active la aceste forme. În strînsă legătură cu sindicatele din celelalte domenii de activitate, organizaţiile sindicale din învăţămînt vor contribui la asigurarea bazei tehnico-materiale, a personalului de predare şi la utilizarea unei didactici adecvate a desfăşurării formelor de perfecţionare profesională şi reciclare.

Cunoaşterea profundă a indicaţiilor conducerii de partid cu privire la activitatea sindicatelor, a documentelor Congresului U.G.S.R. şi ale Conferinţei Uniunii noastre de ramură vor permite organizaţiilor sindicale din învăţămînt să-şi elaboreze, în spiritul noii orientări, planul propriu de acţiuni menite să asigure contribuţia sindicatelor la realizarea politicii de învăţămînt a partidului, la dezvoltarea multilaterală a construcţiei socialiste, la întreaga viaţă economică, socială şi culturală a ţării.

PIONIERII

Desfăşurat în Bucureşti în zilele de 12—13 aprilie, simpozionul naţional „Educaţia fizică, turismul şi sportul de masă în timpul liber al pionierilor şi şcolarilor“ s-a înscris printre numeroasele manifestări dedicate celei de-a 50-a aniversări a creării Partidului Comunist Român. Simpozionul a prilejuit şi deschiderea a două expoziţii, una intitulată „Expediţiile cutezătorilor“, o alta cuprinzînd cărţi, afişe, material sportiv-turistic.

Din comunicările susţinute de pedagogi, psihologi, medici, cercetători ştiinţifici, cadre didactice s-a desprins un acelaşi accent de o rezonanţă particulară, tonică : pionierii de azi vor fi demnii cetăţeni de mîine poate întîi de toate graţie unui exemplar efort educaţional. Pe drumul de la homo ludens la homo sapiens bîntuie bucuria mişcării, a întîlnirii şi iubirii semenilor, a creşterii şi formării, a (pre) revelaţiei muncii sociale utile, a creaţiei. La simpozionul pe care-l menţionăm — şi pentru nuanţa lui simbolică — s-au discutat mult doi termeni în paralel — performanţă şi educaţie — cel din urmă prevalînd, dar întărindu-se astfel afirmaţia că trăim într-un „climat de performanţă“.

Iar dincolo de concluziile extrase pe marginea experienţelor educaţionale împărtăşite de participanţi din diferite oraşe şi sate ale ţării, ne apare — sublim omagiu adus celor 50 de ani — o mereu inocentă jerbă de surîsuri ale copiilor. Surîsuri fireşti asemeni legilor ce mişcă astrele.

SESIUNE METODICO-ŞTIINŢIFICĂ

În zilele de 28 şi 29 aprilie, la Academia de Studii Economice din Bucureşti, s-a desfăşurat sesiunea metodico-ştiinţifică organizată de Inspectoratul şcolar al judeţului Ilfov. Lucrările sesiunii au fost călduros salutate de Gheorghe Necula, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului judeţean de partid Ilfov, care a evocat înfăptuirile multilaterale ale oamenilor muncii din judeţul Ilfov, alături de cei din întreaga ţară, succesele pe tărîmul şcolii. Zecile de comunicări susţinute în cadrul şedinţelor plenare şi pe secţii au avut în centru episoade eroice din istoria Partidului Comunist Român, transformările înnoitoare ale socialismului, dezvoltarea concretă a învăţămîntului, nu numai pe plan judeţean, dar şi naţional, la această oră aniversară. Au prezentat comunicări: conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învăţămîntului („Planificarea muncii din şcoală“), conf. univ. Corneliu Băjenaru, secretar al Comitetului judeţean de partid Ilfov („Schimbări în structura economică, socială şi politică a judeţului Ilfov“), acad. Gheorghe Mihoc şi dr. Petre Tăutu („Metoda matematică în teoria învăţării“), conf. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de cercetări pedagogice („Rolul profesorului în acţiunea de modernizare a învăţămîntului“), prof. univ. dr. doc. Mihai Pop, directorul Institutului de folclor („De ce culegem folclorul“) ş.a.

ÎN SĂRBĂTOARE

Apropierea zilei de 8 Mai — sărbătoarea semicentenarului partidului — i-a unit pe elevii Şcolii generale nr. 4 din Capitală în manifestări cu un pregnant conţinut educativ-patriotic. Impresionantul muzeu „Doftana“, Muzeul de istorie a partidului şi a mişcării revoluţionare şi democratice din patria noastră, casele şi plăcile memoriale pe care — sub conducerea cadrelor didactice — s-au dus să le vadă în această etapă, le-au adîncit informaţia despre lupta desfăşurată de partidul clasei muncitoare pentru dreptate şi progres social. Un plus de cunoştinţe, de convingeri şi de afecţiune au adus în acest sens şi adunările generale de organizaţie (pe teme ca : „România — ieri, azi, mîine“, „Construcţii noi pe harta ţării — Porţile de Fier“), concursul „Bucureşti, oraş înfloritor“, expoziţia de artă plastică „Bucuriile anilor mici“ la care şcolarii au participat cu deosebit interes.

CABINETUL METODIC AL DIRECTORILOR

La cabinetul metodic al directorilor de şcoli din Bucureşti — în ultima vreme serios preocupat de eficienţa existenţei sale în viaţa pedagogico-didactică a Capitalei — pot fi urmărite expuneri, dezbateri, schimburi de experienţă ş.a., în problemele cele mai importante ale conducerii şcolii. Judecînd după temele care au fost abordate pînă acum sau care sînt înscrise în planul de acţiune al cabinetului — iniţiatorii au în vedere, pe lîngă „alfabetul“ muncii de conducere a şcolii (informaţii despre procesul organizării şi planificării, inclusiv despre orar, despre regulamentul de ordine interioară etc) şi cele aduse în atenţie de către ştiinţa conducerii moderne, eficiente, cum ar fi problemele actuale privind luarea deciziilor, sistemul de control al îndeplinirii sarcinilor ş.a.

Scurt ghid practic de gramatică română

Facultatea de limba şi literatura română a Universităţii din Bucureşti a luat iniţiativa elaborării unui scurt ghid practic pentru proba de gramatică română, cerută la concursul de admitere de la facultăţile filologice. De vreme ce candidaţilor li se cer cunoştinţele predate în şcoala de cultură generală şi acestea sînt cuprinse în manuale, se poate pune întrebarea de ce mai e nevoie de indicaţiile prezentate de noi aici. În realitate am impresia că numai un elev care nu s-a pregătit temeinic în vederea concursului de admitere la filologie poate avea îndoieli în legătură cu utilitatea unor indicaţii de acest tip. Prin „pregătire temeinică" înţeleg aici şi efortul de a aplica la multe texte principiile de analiză morfologico-sintactică din manuale (în primul rînd cel de clasa a VIII-a), şi parcurgerea volumelor de exerciţii de analize gramaticale publicate în ultimii ani de Editura didactică şi pedagogică tocmai în vederea concursului amintit. Elevul care se pregăteşte în acest fel va putea uşor constata că (a) pentru unele situaţii întîlnite în textele de literatură beletristică, ceea ce a învăţat în manual nu e suficient sau nu e clar şi (b) între manual şi volumele de analiză gramaticală amintite există nepotriviri.

Concluzia greşită la care pot subscrie mulţi candidaţi respinşi în ultimii ani la concursul de admitere, atît de la facultatea noastră, cît şi de la alte facultăţi similare, este că nota foarte slabă de la limba română s-ar datora nu propriei lor ignoranţe ci divergenţelor dintre specialiştii în gramatica limbii române. Mi s-a întîmplat nu o dată să stau de vorbă cu părinţi ai candidaţilor din această categorie ; ei ne reproşau că cerem de la elevi o precizie de care noi înşine nu sîntem capabili. Nu pot decît să repet şi aici răspunsul pe care îl dau în atare neplăcute situaţii : — Nimeni n-a luat notă mică la gramatică din cauza unor detalii de analiză care sînt obiect de dispută între specialişti. Iar faptul că „grammatici certant" e mai puţin infamant decît se spune ; e normal ca şi în domeniul nostru să existe păreri diferite şi ca autorii de lucrări gramaticale să nu repete ce scrie în Gramatica Academiei.

Ghidul practic de faţă, redactat de cîţiva membri ai catedrei de limba română contemporană (GEORGETA CIOMPEC, GABRIELA DINDELEGAN şi ION DIACONESCU), îşi propune să risipească opiniile greşite privitoare la exigenţele „prea mari" ale cadrelor didactice universitare care corectează lucrările scrise de gramatică. Indicaţiile care urmează au în vedere două categorii de probleme : — situaţiile gramaticale care sînt foarte des analizate greşit de către candidaţi, deci „greşelile tipice" ; — situaţiile controversate. Aici punctul nostru de vedere coincide cu acela expus în manualul de clasa a VIII-a. Fără a contrazice manualul, am clarificat unele formulări de acolo şi ne-am permis cîteva mici completări.

Autorii sînt convinşi că vor primi de la colegii lor din învăţămîntul mediu observaţii legate de textul care se publică acum, inspirate de aceeaşi dorinţă de a clarifica noţiunile gramaticale predate în şcoala de cultură generală.

Prof. univ. SORIN STATI
prodecanul Facultăţii
de limbă şi literatură română
a Universităţii din Bucureşti

MORFOLOGIE

Analiza morfologică a părţilor de vorbire trebuie să cuprindă următoarele date :

SUBSTANTIV

1) fel (comun, propriu) ; 2) gen (masculin, feminin, neutru) ; 3) pentru substantivele care denumesc fiinţe, caracteristica **mobil sau epicen ; 4) numărul (singular, plural) ; 5) cazul (nominativ, genitiv, dativ, acuzativ, vocativ).**

Observaţie. Cu excepţia vocativului care are o situaţie specială, în sensul că nu are funcţie de parte de propoziţie, cazul substantivului este cerut de **funcţia sintactică** a substantivului sau de **prepoziţia (locuţiunea prepoziţională)** care-l precedă.

Substantivele fără prepoziţie stau în cazul : — nominativ : cînd sînt subiecte (ex. **Calul** aleargă), cînd sînt nume predicative (ex. Ion este **student**), cînd sînt apoziţii (ex. Ion, **prietenul** meu, este student) ; — genitiv : cînd sînt atribute substantivale genitivale (ex. cartea **studentului**), cînd sînt nume predicative (ex. Cartea este a **elevului**) ; — dativ : cînd sînt complemente indirecte (ex. Dau **elevului** o carte) ; — acuzativ : cînd sînt complemente directe (ex. Învăţ **lecţia**), cînd sînt complemente circumstanţiale (ex. Învăţ toată **noaptea**).

Substantivele precedate de prepoziţie stau în cazul : acuzativ (după prepoziţiile **către, cu, de, de la, despre, din, dintre, după, fără, în, între, la, pe etc.**) ; genitiv (după prepoziţiile **asupra, contra, împotriva, înaintea, deasupra,** şi după locuţiunile prepoziţionale **de-a lungul, în faţa** etc.) ; dativ (după prepoziţiile **graţie, datorită, mulţumită, conform, potrivit, contrar).**

ARTICOL

1) fel după funcţie (hotărît, posesiv (genitival), demonstrativ (adjectival), nehotărît).

2) fel după poziţie (proclitic, enclitic).

Observaţii : a) Să nu se confunde articolul hotărît de la genitivul-dativul substantivelor nume proprii masculine cu pronumele personal de persoana a III-a genitiv : cartea **lui** Ion — articol hotărît proclitic ; cartea **lui** — pronume personal în genitiv ; b) În construcţii ca **frumoasa carte,** în care adjectivul precedă substantivul, articolul este al substantivului. Deci vom spune că substantivul este articulat cu articol hotărît. c) Să nu se confunde articolul posesiv **a** (formă de feminin singular) cu prepoziţia **a** (invariabilă), prepoziţie care serveşte pentru exprimarea relaţiei de genitiv la numeral ; carte **a** elevei — articol posesiv ; carte **a** trei elevi — prepoziţie.

PRONUME

1) fel (personal, personal de politeţe, de întărire, reflexiv, posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nehotărît, negativ).

Observaţii : a) Deşi pronumele interogativ şi cel relativ au aceleaşi forme, ele sînt diferite după funcţia pe care o îndeplinesc în comunicare : **pronumele interogativ** apare în propoziţii interogative (şi deci în propoziţii principale), unde ţine locul substantivului aşteptat ca răspuns la întrebare. (ex. **Cine** a venit ? **Cu cine** a plecat ? **Ce** ai făcut ?) ; în timp **ce pronumele relativ** apare în propoziţii subordonate, unde rolul său este să facă legătura între propoziţia subordonată şi regenta ei. (ex Ştiu **cine** a venit. Ştiu **cu cine** ai venit. Ştiu **ce** ai făcut) ; b) Pronumele negative sînt : **nimeni, nimic, nici unul.**

2) Pentru pronumele personal se indică următoarele caracteristici : persoană ; număr ; caz ; — formă accentuată sau neaccentuată (numai la cazurile dativ şi acuzativ) ; — gen (numai la pronumele de persoana a III-a).

3) Pentru pronumele de întărire se dau caracteristicile : gen ; număr ; persoană.

4) Pentru pronumele reflexiv se dau caracteristicile : persoană ; număr; caz; formă accentuată sau neaccentuată. Cînd este cazul, se va menţiona că pronumele reflexiv a devenit „semn" al diatezei reflexive sau „semn" al diatezei pasive.

Observaţii : a) La persoana I, II, unde pronumele reflexiv nu are forme distincte, deosebirea pronumelui **reflexiv** de cel **personal** se face urmărind persoana şi numărul pronumelui şi ale verbului : **pronumele reflexiv** are aceeaşi persoană şi număr cu ale verbului, în timp ce **pronumele personal** are persoană sau (şi) număr diferite de ale verbului. b) Pronumele reflexiv **şi-a** pierdut valoarea pronominală, devenind „semn" al diatezei reflexive în cazurile în care pronumele reflexiv nu poate fi înlocuit în construcţia dată cu un pronume personal sau cu un substantiv în acelaşi caz (ex. **a se sfii, a se bosumfla, a se gîndi, a se căciuli, a-şi reveni** etc.) ; c) Pronumele reflexiv **a** devenit „semn" al diatezei pasive în cazul cînd în propoziţia dată verbul + pronumele reflexiv poate fi înlocuit cu forma pasivă cu **a fi.** (ex. **Casele sînt decorate (se decorează) de** către arhitecţi).

5) Pentru pronumele posesiv se indică : felul pronumelui în funcţie de deosebirea un singur posesor (mai mulţi posesori, un singur obiect posedat) mai multe obiecte posedate.

Observaţii : a) În ceea ce priveşte numărul pronumelui posesiv, vom arăta că pronumele **al nostru** indică mai mulţi posesori şi un singur obiect posedat, iar pronumele **ai mei** indică un singur posesor şi mai multe obiecte posedate ; b) În construcţiile **cartea lui, cartea ei, cartea lor,** pronumele **lui, ei, lor,** folosite cu acelaşi sens cu al adjectivului posesiv **(cartea sa),** sînt totdeauna pronume personale de persoana a III-a în genitiv.

6) Pentru pronumele demonstrativ se indică : felul **(apropiere, depărtare, identitate)** ; genul : numărul ; cazul.

7) Pentru pronumele nehotărît se indică : felul **(simplu, compus)** ; cazul ; numărul şi genul (numai pentru pronumele care deosebesc în flexiunea lor numărul şi genul ; ex. **altul, vreunul).**

8) Pentru pronumele relativ şi cel interogativ se dă : cazul.

Observaţie : a) Cazul pronumelui relativ este determinat de : **funcţia sintactică** pe care acesta o are în propoziţia subordonată, atunci cînd pronumele nu este precedeat de prepoziţie. (Ex. Elevul **care** învaţă la examenul — nominativ, fiind subiect. Elevul **căruia** i-am dat cartea este silitor — dativ, fiind complement indirect) ; **prepoziţie.** (Ex. cartea **la care** m-am gîndit este bună — acuzativ, fiind cerut de **la.** Cartea **asupra căreia** am reflectat este bună — genitiv, fiind cerut de **asupra).** Atragem atenţia asupra erorii de a considera pronumele relativ ca avînd funcţie de atribut pe lîngă substantivul regent. În exemplele date, întreaga propoziţie introdusă prin pronume relativ este atributivă, însă în cadrul ei, pronumele relativ poate îndeplini diferite funcţii sintactice.

9) Pentru pronumele negativ se vor indica : genul şi numărul (numai pentru **nici unul)** ; cazul.

ADJECTIV

1) fel (adjective **variabile cu două terminaţii,** adjective **variabile cu o terminaţie,** adjective **invariabile)** ; 2) gen, număr, caz ; 3) grad de comparaţie.

ADJECTIVE PRONOMINALE

1) fel (posesiv, demonstrativ, nehotărît, interogativ, relativ) ; 2) gen, număr, caz.

Observaţii : a) Să nu se confunde pronumele cu adjectivul pronominal. Elementul hotărîtor în deosebirea pronume-adjectiv pronominal este **acordul :** adjectivul pronominal se acordă în gen, număr şi caz cu substantivul determinat. (ex. cartea **aceasta** sau **această** carte — adj. pronominal ; cartea **acestuia** — pronume ; **fiecare** lucrare — adj. pronominal ; lucrarea **fiecăruia** — pronume). b) Adjectivul pronominal posesiv, ca orice adjectiv, se acordă în gen, număr şi caz cu substantivul determinat. **Deci nu stă cu necesitate în genitiv, deşi răspunde la întrebarea A CUI ?** (ex. Cartea **mea** este curată — nominativ. Datorită muncii **noastre** am reuşit — dativ).

NUMERALUL

1) fel (cardinal propriu-zis, cardinal colectiv, cardinal fracţionar, cardinal multiplicativ, cardinal distributiv, cardinal adverbial, ordinal). 2) caracteristici flexionare (atunci cînd numeralul prezintă flexiune).

Observaţii : a) Numeralul adverbial nu are flexiune. b) Pentru numeralul cardinal propriu-zis se vor indica **genul** numai pentru numeralele **unu, doi** şi **cazul** (nominativ sau acuzativ). Pentru genitiv şi dativ, situaţie în care numeralul exprimă relaţia de caz cu ajutorul prepoziţiilor **a** şi respectiv **la,** se va arăta că numeralul stă în cazul acuzativ, cerut de aceste prepoziţii, şi numai întreaga construcţie **a** + numeral este echivalentă cu genitivul şi întreaga construcţie **la** + numeral este echivalentă cu dativul. Deci în exemplul **carte a trei elevi, trei** şi **elevi** sînt în acuzativ, iar **a** + **trei elevi** este echivalent cu genitivul. c) Pentru numeralele cu valoare adjectivală (numeralul multiplicativ din construcţii ca **puteri înzecite** şi numeralul colectiv din construcţii ca **elevii amîndoi),** se vor da indicaţiile de gen, număr şi caz. d) Pentru numerele cu valoare substantivală (numeralul fracţionar : **jumătate, sfert, doime, treime** etc. şi unele construcţii ale numeralului cardinal propriu-zis : **Am luat un zece,** se vor da indicaţii de gen, număr, caz. e) Pentru numeralul ordinal (fie că este folosit adjectival, fie că nu), se vor indica : genul, numărul, cazul.

(Continuare în nr. viitor)

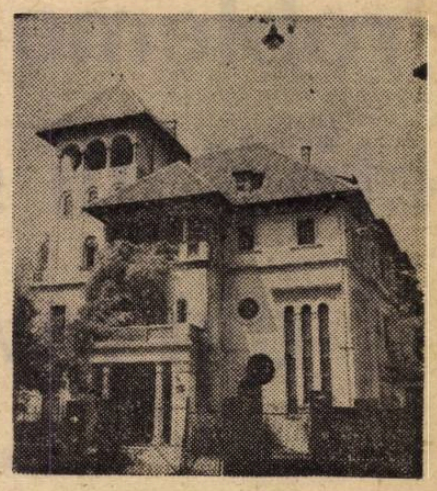

Clădirea Bibliotecii centrale pedagogice din Bucureşti

Dacă doriţi o carte...

Dacă doriţi o carte puteţi s-o solicitaţi Bibliotecii centrale pedagogice. Deşi, în general, cunoscută în lumea profesorilor, ne îngăduim să reamintim cîteva date mai vechi şi mai noi de pe „buletinul ei de identitate". Biblioteca centrală pedagogică, al cărei sediu se află în Bucureşti, str. Zalomit nr. 2, este o bibliotecă specializată care vine în întîmpinarea preocupărilor de documentare ale profesorilor, atît prin literatura pedagogică şi didactico-metodică, cît şi prin literatura ştiinţifică din domeniul disciplinelor predate în şcoală. Lucrările pot fi consultate de cititori, aşa cum se obişnuieşte, în sălile de lectură ale Bibliotecii, dar şi la domiciliu, prin intermediul secţiei de împrumut. Împrumuturile pot fi efectuate fie direct, pe baza unei simple adeverinţe semnate de conducerea şcolii, pentru profesorii din Bucureşti, fie prin intermediul şcolii, pentru profesorii din provincie. Pentru a nu stînjeni consultarea cărţilor respective la sala de lectură, secţia de împrumut dispune de un fond aparte constituit din tratate şi manuale universitare, metodici, monografii etc.

Biblioteca vine în ajutorul profesorilor care se prezintă la examenul de grad sau de definitivat prin întocmirea unor bibliografii la cerere. În acest scop nu este nevoie decît de confirmarea inspectoratului pe cererea solicitantului că respectivul este înscris la examenele pentru care solicită bibliografia.

O formă nouă prin care biblioteca vine în sprijinul documentării profesorilor este aceea a publicaţiilor sale ştiinţifice. Biblioteca editează o colecţie care se numeşte : „Modernizarea învăţămîntului" şi care are 8 serii. Aceste serii sînt : „Probleme de pedagogie contemporană" (4 volume anual), „Predarea limbii şi literaturii române" (4 volume anual), „Predarea limbilor străine" (4 volume anual), „Predarea chimiei şi biologiei" (3 volume anual), „Predarea istoriei şi geografiei" (3 volume anual), „Predarea disciplinelor artistice" (2 volume anual) şi „Predarea la clasele I—IV" (3 volume anual). Începînd cu anul 1972, aceste publicaţii se vor distribui Inspectoratelor şcolare, Caselor corpului didactic, şcolilor, bibliotecilor, instituţiilor de cercetare şi personalului didactic în baza unor abonamente prealabile. Costul abonamentului se va calcula socotindu-se circa 4 lei fiecare volum (deci 16, 12 şi 8 lei aproximativ, abonamentul anual la fiecare serie). Prealabil acţiunii de calculare a abonamentelor, Biblioteca centrală pedagogică întreprinde o anchetă în vederea calculării tirajelor pentru fiecare serie. De aceea, instituţiile şi persoanele interesate să facă abonamente la oricare din seriile mai sus menţionate pentru anul 1972 sînt invitate să scrie Bibliotecii centrale pedagogice.

O. B.

PE SCURT DESPRE CĂRŢI

Reunite într-un singur tom, operele editate în cinstea celei de a 50-a aniversări a creării Partidului Comunist Român ar alcătui un monument nemăsurat. Şi acesta există, constelat în ediţii şi volume, în pagini şi stihuri omagiind izbînzi explodînd în imnuri sinonime adevărului şi istoriei.

Titluri de istorie. Titluri istorice. O sinteză colectivă intitulată **„Istoria Partidului Comunist Român"** şi o alta **„România în anii revoluţiei populare (1944—1947)"** au apărut la Editura politică. La Editura Academiei R.S.R. s-a tipărit culegerea de studii **„50 de ani de la naşterea Partidului Comunist Român"**, iar la Editura ştiinţifică **„Naţiunea şi contemporaneitatea"**, **„Făurari ai Partidului Comunist Român"**, **„Funcţia socială a culturii socialiste"**, **„Dialoguri şi confruntări în filozofia contemporană"**, **„Studii de etică"**. Mai menţionăm : **„Făurirea armatei Republicii Socialiste România"** şi **„Partidul Comunist Român în viaţa social-politică a României"** (Editura militară), **„Diplomaţia română,** privire istorică" de Mircea Maliţa (Editura Meridiane), **„Istoria patriei din cele mai vechi timpuri pînă azi"** de C. C. Giurescu şi Dinu Giurescu, (Editura Albatros).

Romane inedite semnează : Zaharia Stancu, Marin Preda, D. R. Popescu, Ştefan Bănulescu, Süto Andras, Szemler Ferencz, Maria Arsene, Corneliu Leu, Constantin Chiriţă, Anton Breitenhofer, Raidov Svetomir, Meliusz Joszef ş.a. Pe lîngă volume lirice semnate de Miron Radu Paraschivescu, Alexandru Andriţoiu, Eugen Jebeleanu, Virgil Teodorescu, Ion Brad, Darie Novăceanu, B. Brassai ş.a., s-au tipărit nu mai puţin de 20 de antologii de poezie românească contemporană, patriotică, socială, ca şi altele în limbile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană, idiş. Eseul, critica, istoria literară sînt susţinute prin sinteze colective ori datorate lui I. D. Bălan, G. Ivaşcu, A. Martin, Gaal Gabor ş.a., iar publicistica prin semnături ca : Geo Bogza, Demostene Botez, Gaal Gabor, Iosza Bela, George Ivaşcu, Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Meliusz Joszef, Zaharia Stancu, Solomon Laszlo ş.a. Prin reeditarea celor mai de seamă opere apărute după 23 August 1944, se completează revelator tabloul editorial beletristic dedicat glorioasei aniversări.

Geo Bogza : **„Ţara de piatră.** Confesiune despre vitregia naturii şi a istoriei", 1971, Editura Minerva.

Ediţie definitivă cu o prefaţă a autorului — „Scurtă mărturisire" — din care desprindem : Prizonier al propriei mele firi am dat realităţii mult din chipul şi asemănarea mea, transfigurînd-o sau redimensionînd-o după nevoile spirtului meu. În lumina acestui adevăr am numit actuala ediţie, definitivă, din „Ţara de piatră. Confesiune despre vitregia naturii şi a istoriei".

Documente literare, Editura Minerva, Bucureşti, 1971.

Ediţie de Gh. Cardaş. Aflate numai în colecţiile particulare, documentele inedite publicate aparţin unor scriitori şi oameni de cultură români din secolul XX. Acest prim volum cuprinde corespondenţa eminenţilor cu literele A şi B.

Victor Săhleanu : **Nobila aventură a ştiinţei** Editura Albatros, 1971.

Microeseuri de raportare a ştiinţei la tot şi la ea însăşi avînd drept punct de plecare „ritmul uluitor" de dezvoltare a ei.

L. Ţopa, T. Truter : **Sociologie pedagogică,** Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1971.

Cu precizări preliminare, printre care şi aceea că „domeniul sociologiei pedagogice se constituie din actele procesului instructiv-educativ şcolar şi ale pedagogiei sociale", cartea este dispusă în capitolele : I. Locul şi sarcinile sociologiei pedagogice, II. Momente în dezvoltarea sociologiei pedagogice, III. Obiectul şi aria, IV. Funcţiile actuale ale şcolii, V. Metodologie. Tehnici de cercetare.

G. A.

MENŢIUNI

I. HOLBAN

Probleme de psihologia muncii

— EDITURA ŞTIINŢIFICĂ, 1970 —

Lucrarea cuprinde un material ce poate fi util şi cadrelor didactice (consilieri O.S.P., diriginţi şi profesori), în acţiunile de orientare şcolară şi profesională a elevilor.

Astfel, pot fi găsite interesante referiri cu privire la necesitatea şi rolul pregătirii pentru viaţă a tineretului, ca şi importanţa instituţiilor şcolare, ca verigi principale ale procesului de transmitere a culturii generale şi profesionale (teoretice şi practice), — în capitolul „Studiul profesiunilor". Tot aici, autorul insereză o schemă de clasificare a profesiunilor, utilă mai ales diriginţilor în faza preorientării profesionale a elevilor. Un capitol dintre cele mai folositoare este şi cel care analizează raportul personalitate-profesiune. Relaţia om-profesie, ca ansamblu de interacţiuni în procesul de continuă dezvoltare şi transformare a individului este finalizată în personalitatea acestuia, care trebuie să alcătuiască împreună cu ambianţa profesională, un întreg omogen şi armonios. În contextul acestui raport, autorul analizează principalele coordonate ale personalităţii : inteligenţa şi aptitudinile, temperamentul, emotivitatea, trăsăturile de caracter, factorii motivaţionali etc., lucruri utile pentru cunoaşterea elevilor şi, mai ales, în completarea caietelor de observaţii şi a fişelor psiho-pedagogice.

Cea de a doua parte a volumului are pentru cadrele didactice din învăţămîntul de cultură generală mai mult o importanţă teoretică. Restul capitolelor, ca de altfel întreg volumul, constituie însă un bun îndrumar pentru profesorii din învăţămîntul profesional şi tehnic, precum şi pentru psihologii din cadrul laboratoarelor uzinale şi instituţionale.

DIMITRIE D. ROMAN

NOTE

„STELE NOI"

CONSILIUL MUNICIPAL AL ORGANIZAŢIEI PIONIERILOR — BUCUREŞTI, 1971

Titlul, simbolic, al culegerii de lucrări literare în proză şi versuri, aparţinînd pionierilor şi şcolarilor din Bucureşti, premiate la faza pe municipiu a concursului de literatură, ne anunţă, de la început, că cei care semnează în paginile acestei plachete sînt foarte tineri. Şi din punct de vedere al materialului de viaţă pe care l-au frămîntat minţile lor, şi din cel al „experienţei" publicistice. Alături de alte elaborări de aceeaşi natură, compunerile lor literare — poezii, povestiri, schiţe — sînt autentice documente inedite ale multiplelor posibilităţi creatoare de care dau dovadă elevii din ţara noastră.

Întreprinderea este omagială, inscriindu-se în amploarea manifestărilor cultural-artistice prilejuite de semicentenarul Partidului Comunist Român. Mărturie a devotamentului şi dragostei faţă de ţară, cartea demonstrează totodată sirguinţa copiilor de a dărui tot ceea ce au mai preţios şi mai cinstit în conştiinţa lor de tineri — cei mai tineri — creatori de frumos. Emoţia este determinată — deopotrivă — de seriozitatea şi sinceritatea cu care autorii participă la actul creaţiei — căreia, firesc, încă nu-i deţin în întregime tainele şi meşteşugul — şi de maturitatea netrucată a unor realizări (Agapi Vicenţiu, cl. a VIII-a, „De 30 de bani un bilet şi de rest o melodie" ; Georgescu Aurelia cl. a VIII-a, „Bătrînul" ; Horovitz Elena, cl. a VIII-a „Papucii" ; Doina Doru, cl. a VIII-a „Îndemn", „Coloana infinitului" ; Florescu Mihaela cl. a VI-a, „Metamorfoză").

Dar nu judecarea culegerii pe baza unor riguroase criterii estetice este scopul însemnării de faţă. Noblefea preocupării în sine — indiferent de eventualele consecinţe pozitive pentru istoria noastră literară — merită laude şi îndemn la consecvenţă. Cu atît mai mult, cu cît resursele creatoare ale tinereţii se dovedesc, de nenumărate ori, excepţionale şi inepuizabile.

V. B.

CULTURA PLASTICĂ

(Urmare din pag. a 5-a)

Dar dacă toţi cunoaştem nevoile uriaşe de cadre cu specializare ştiinţifică, pozitivă, îndrumate spre practică, ştim, de asemenea, că nici o specialitate nu este aptă să capteze valenţele omului, întregul său flux de viaţă psihică dirijată conştient şi că majoritatea oamenilor cu ocupaţii dictate de legea diviziunii sociale a muncii tind să-şi umple restul valenţelor psihice, nevitalizate în procesul muncii, cu ocupaţii „plăcute" ce pot fi şi utile, dar adeseori pot fi dăunătoare atît însului, cît şi colectivităţii. Lumea valorilor — binele, adevărul, frumosul — nu trebuie lăsată să apună, dincolo de orizontul, strîmt prin specializare, al vieţii intelectuale a profesionistului, şi dincolo de zarea, strîmtată printr-un egoism nativ nedisciplinat de raţiune, a interesului de sine-pentru sine, promovat de sistemele de educaţie intenţionată sau neintenţionată, desprinsă spontan din mediu, în trecut. Cum poate arta educa intelectul spre stabilirea unei ierarhii axiologice în viaţă şi cum poate ea disciplina egoismele naturale ale indivizilor ori pe cele deprinse din lecţia negativă a mediului greşit direcţionat altădată, este o problemă mult mai complexă, pe care am putea încerca să o abordăm altă dată. Dar dacă sîntem convinşi că poate — cum pare să acceptăm — atunci este clar că sistemul de educaţie actual nu duce la scopul propus şi că el trebuie amendat substanţial, şi nu pe ici pe colo, ci tocmai în punctele esenţiale ; formarea personalităţii — dacă e drept că asta vrem — nu e de conceput fără cultură artistică. Astfel, ne paşte robotizarea.

D. Păcurariu: „CLASICISMUL ROMÂNESC" — Editura Minerva 1971 —

Cu amendamentul din „Scurte precizări teoretice" („Epuizat ca şcoală şi curent, clasicismul a continuat să se manifeste în mişcarea literară din epocile ulterioare, alături sau în cadrul altor direcţii", pag. 13), teza avansată de prof. univ. D. Păcurariu referitor la un „clasicism românesc", care ar cuprinde, practic, perioada de timp din istoria noastră literară de la Ion Budai-Deleanu pînă la unii reprezentanţi ai poeziei contemporane, poate fi susţinută şi probată chiar. Altfel, luată stricto sensu, ideea (şi, din păcate, într-o asemenea perspectivă sîntem invitaţi să privim lucrarea) nu poate să nu isce anumite nedumeriri : ce fel de clasicism mai este acesta, înţeles atît de „elastic" ? Este limpede deci că este vorba de un cu totul alt fenomen istoric-literar : ecouri, prelungiri, preluări ale unor motive din clasicism, perpetuarea — dincolo de limita istorică a curentului — a unor tehnici ce-i erau proprii, absorbite de curentele, şcolile, direcţiile literare posterioare. Faptul este firesc : şcolile, curentele, direcţiile literare, independent de distanţa în timp care le poate despărţi, comunică între ele, îşi transmit (preiau unul de la altul) anumite procedee, elemente formale, motive. Şi aceasta pentru faptul la fel de firesc că momentele de discontinuitate în evoluţia literară nu înseamnă „tabula rasa" a ceea ce a fost înainte şi nici „reinventarea" întregului limbaj şi arsenal artistic. În cazul literaturii române moderne, care a intrat brusc în contextul literar şi ideologic european la începutul veacului trecut (şi care, spre deosebire de literaturile apusene, n-a beneficiat de o tradiţie literară bazată pe clasicismul greco-latin) asistăm la o coexistenţă a unor şcoli şi ideologii literare (sau cum numeşte Şerban Cioculescu în „Istoria literaturii române moderne" : „un larg eclectism"). Prin formaţie şcolară şi atmosferă culturală de familie, primii scriitori români moderni — incluşi în foarte cuprinzătorul şi nediferenţiatul concept de „clasicism românesc" — sînt mai curînd aparţinători de veacul al XVIII-lea, luminist, raţionalist, care repudiază privilegiile de castă, intolerant faţă de abuzuri. Dar veacul al XIX-lea este acela al expansiunii unui umanism de alt tip. „Dualitatea" care rezultă din formaţia culturală şi şcolară de tip luminist-raţionalist în cazul multora dintre scriitorii luaţi în discuţie, pe de o parte, şi ideologia revoluţionară al cărei reflex pe plan literar va fi romantismul, explică în bună măsură nota cu adevărat particulară, de întrepătrundere de direcţii literare, specifică literaturii noastre de început. A stabili, însă, o atît de strînsă relaţie între formaţia cultural-şcolară (să nu uităm totuşi că veacul al XVIII-lea este expresia unui clasicism epigonic) şi creaţia literară autohtonă în care vom întîlni, într-o formă sau alta, certe influenţe clasiciste, a analiza viaţa şi opera fiecărui scriitor după o schemă atît de rigidă, pentru a trage apoi concluzia asupra existenţei în bloc a unui „clasicism românesc" este, totuşi, o întreprindere cam riscată.

„Duhul" clasicismului nu mai putea fi reînviat în condiţiile primei jumătăţi a veacului al XIX-lea în Principatele dunărene, chiar dacă am admite existenţa unei similitudini între viaţa de la curtea Regelui Soare şi aceea de la unele curţi ale domnilor fanarioţi sau pămînteni. Aceasta pentru a nu mai aminti şi de existenţa unei anumite tradiţii clădite pe un puternic fond umanist antic în Franţa, tradiţie inexistentă la noi. Clasicismul românesc într-o asemenea ipoteză nu s-ar fi putut ivi decît prin import. Dar climatul cultural-ideologic european era altul şi, presupunînd pentru moment, că în Ţările române am fi avut un clasicism întîrziat, el nu s-ar fi putut dezvolta deplin în contratimp cu direcţia literară generală europeană. În cele din urmă, ar fi trebuit să se acomodeze atmosferei vremii şi să fie resorbit de aceste direcţii care exprimau mai fidel sensibilitatea estetică.

Ipoteza, foarte seducătoare, a unui clasicism românesc trebuie să o înţelegem, deci într-un sens mult limitativ, restrictiv şi elastic : preluarea de către tînăra noastră literatură modernă a unor tehnici, procedee, motive (iar în subtext, ca un curent subteran, năzuinţa spre rigoare, disciplină şi limpezime, dar şi o anumită fixitate).

N. S.

MERIDIANE

LA BUCUREŞTI CU RAYMOND POIGNANT

directorul Institutului internaţional pentru planificarea educaţiei de pe lîngă UNESCO

despre | **prelungirea duratei obligatorii de şcolarizare în ţările dezvoltate ● aptitudine, vocaţie şi opţiune şcolară ● reforma şcolară din Franţa ● perfecţionarea cadrelor didactice**

La începutul lunii aprilie, la invitaţia ministrului învăţămîntului, prof. univ. Mircea Maliţa, a fost oaspetele ţării noastre pentru cîteva zile domnul profesor Raymond Poignant, directorul Institutului internaţional pentru planificarea educaţiei de pe lîngă U.N.E.S.C.O.

Domnia sa a avut amabilitatea să acorde revistei noastre acest interviu.

Rep.: În conferinţa dumneavoastră deosebit de instructivă; „Unele probleme ale educaţiei în ţările dezvoltate", aţi relevat două fenomene interesante: prelungirea duratei obligatorii de şcolarizare (pînă la 12 ani de studii, cum este cazul în Statele Unite ale Americii) şi a trunchiului educativ comun, fapt care permite accesul la instrucţie copiilor din toate straturile sociale.

Care sînt, după părerea dumneavoastră, problemele pe care le ridică realizarea integrală a unui asemenea program? De ce ordin sînt principalele dificultăţi care trebuie învinse?

R.P.: — Prelungirea duratei obligativităţii şcolare la 12 ani nu este încă un fapt prea răspîndit. Chiar în Statele Unite ale Americii nu se aplică decît în patru state.

Cred că în ce priveşte ideea unei şcoli de 12 ani pentru toţi copiii, care, fără îndoială, să includă specializarea în ciclul terminal, există un consens general. Punerea în aplicare a unor astfel de principii ridică însă o serie de dificultăţi. Primele sînt cele care rezultă din constrîngerile de ordin financiar. Trebuie să observăm că în cele mai multe ţări există o scădere a nivelului de şcolarizare cu cît ne apropiem mai mult de vîrsta de 16-17 ani şi că la vîrsta de 18 ani, cu excepţia S.U.A., de care am mai vorbit, indicele de şcolarizare coboară la 30% chiar în ţările foarte dezvoltate din punct de vedere al şcolarizării. Astfel că şcolarizarea integrală pînă la 18 ani ar cere un efort financiar considerabil pentru cea mai mare parte dintre ţări şi nu e sigur că toate l-ar putea face. Aceasta ar fi posibil pentru ţările industriale avansate, dar pentru altele, care sînt industrializate la un nivel încă scăzut, este un orizont încă îndepărtat.

Dar nu este singura dificultate. O alta, care e proprie, mai ales, ţărilor apusene, este organizarea însăşi a acestei perioade de educaţie comună, dincolo de şcoala elementară (de bază)

Plecînd de la o situaţie complet ignorată în trecut, acest ciclu de orientare — de patru ani — se consideră ca fiind cel mai raţional posibil. Dar, în realitate, fie că e vorba de Franţa, Germania apuseană, Ţările de Jos, Anglia, toţi copiii sînt astăzi practic şcolarizaţi pînă la nivelul acestui ciclu de orientare şi există două pînă la trei tipuri de şcoli, cu două-trei tipuri de programe, şi, mai ales, cu două sau trei tipuri de educatori. Organizarea unui asemenea învăţămînt comun la acest nivel între 11—15 ani presupune o contopire, o amalgamare a tuturor acestor categorii de educatori pentru a crea o şcoală de tip **comprehensive-school**, cum se înţelege în Marea Britanie.

Această fuziune a trei tipuri de învăţămînt paralel pune probleme pedagogice foarte serioase, nu numai din punct de vedere al programelor şcolare, ci şi din punct de vedere al cadrelor didactice. În cele mai multe ţări se tinde să se salveze secţia preuniversitară şi primul ciclu al liceelor; cu toate că toate ţările — e şi cazul Franţei — vor să organizeze acest ciclu de orientare de patru ani, trebuie totuşi să se ţină seama de structurile preexistente. Şi reforma franceză se găseşte într-o fază de tranziţie. În momentul de faţă, ciclul de orientare de 4 ani este organizat în instituţii şcolare autonome: colegiile de învăţămînt secundar. Dar în aceste colegii secundare se regăsesc cele trei categorii de educatori pe care le aminteam şi cele trei secţii corespunzătoare. Într-un anumit fel, vechile structuri se regăsesc în noile structuri. Cu o mare diferenţă de data aceasta: copiii se găsesc într-o aceeaşi unitate şcolară, în care, în mod treptat, cele trei secţii se apropie între ele pentru a se ajunge la un învăţămînt unitar; în acel moment, va exista un învăţămînt în întregime comun în acest prim ciclu secundar. Am vorbit de situaţia din Franţa.

Personal, am oarecare îndoieli: se întîmplă ca aptitudinile copiilor să nu fie aceleaşi. A da pînă la 15 ani, în mod riguros, aceeaşi instrucţie, la acelaşi nivel intelectual, este poate o întreprindere riscată, pentru copii, ca şi pentru societate. Ar fi inutil să asigurăm copiilor, tuturor copiilor şi, cu deosebire celor cu un nivel intelectual scăzut, care constituie o fracţiune de loc neglijabilă, un învăţămînt la nivelul celui care se practică în liceele tradiţionale.

Invers, ar fi primejdios, pentru că am limita calitatea învăţămîntului, am limita dezvoltarea intelectuală a copiilor celor mai dotaţi.

Dificultăţile de principiu sînt aproape rezolvate. Obstacolele care se mai ridică în Franţa sînt de natură pedagogică; de pildă, rezistenţa diferitelor categorii de educatori faţă de reunirea în acelaşi tip de şcoală. Cele mai multe obstacole vor fi, însă, învinse.

Alte dificultăţi sînt de natură socială. Putem spune că liceul a fost, în mod tradiţional, şcoala burgheziei şi că burghezia nu doreşte să piardă ceea ce constituie, am putea spune, instrumentul ei de dominaţie socială, căci pe calea liceului, a învăţămîntului superior, se asigura „autoproducţia" burgheziei. Este sigur că organizarea învăţămîntului secundar comun tuturor distruge în mare parte acest privilegiu. De aceea, s-a întîmpinat o anumită rezistenţă politică, cauzată de această reformă.

Cînd proiectul de reformă şcolară Langevin-Wallon a fost publicat în 1947 a avut de înfruntat obstacole atît pedagogice, despre care am pomenit mai sus, cît şi obstacole politice, o parte a opiniei publice nefiind favorabilă unei reforme cu consecinţe sociale atît de mari.

Toate aceste chestiuni sînt astăzi aproape rezolvate. Rămîn obstacolele de ordin practic, pe care le-am evocat. Acestea vor necesita cîţiva ani de eforturi, de pasiune. Educaţia este o operă de răbdare, de dragoste şi a voi să bruschezi totul poate deveni extrem de primejdios.

Rep.: Pentru cititorii revistei noastre, care se adresează cadrelor didactice, ar fi de un real folos să cunoască direcţiile principale ale dezvoltării învăţămîntului în Franţa. Ce concluzii socotiţi că se pot desprinde acum, în urma încheierii aplicării recentei reforme şcolare?

R. P.: — O vizită de trecere de la un sistem de învăţămînt la altul printr-o „revoluţie brutală" ar putea să apară justificată dacă e privită din exterior. Dar dinăuntru, în nici un caz. Acesta-i adevărul. Mai ales în ţările vechi, cum e Franţa, cu un sistem de învăţămînt puternic tradiţional, unde exista deja învăţămîntul obligatoriu de 8 ani înainte de a se prelungi perioada de 10 ani, ca astăzi. Schimbarea structurilor existente, necesară, se face în mod treptat. De fapt, am amintit tipurile de greutăţi care se întîlnesc în Franţa.

Rep: Care sînt mijloacele prin care consideraţi că se poate asigura perfecţionarea continuă şi reciclarea cadrelor didactice de orice grad?

R. P.: — Mă întrebaţi ce probleme se pun în ceea ce priveşte perfecţionarea corpului didactic. Se poate spune că profesorii, învăţătorii au obiceiul de a se perfecţiona ei înşişi, fără o intervenţie dinafară. Un profesor, demn de acest nume, se va strădui în timpul său liber să se ţină la curent cu toate noutăţile ştiinţei pe care o predă, să rămînă vrednic de profesiunea pe care o exercită. Cred că cea mai mare parte a cadrelor didactice urmează acest drum. Personal, socotesc că acest mod de perfecţionare individuală va rămîne, în orice caz, indispensabil. Însă ştiinţa evoluează astăzi foarte, foarte repede. Devine din ce în ce mai greu chiar pentru un specialist de nivel universitar să fie mereu la curent cu evoluţia noilor cunoştinţe şi a cuceririlor tehnice.

Am ajuns la momentul cînd e necesar să substituim perfecţionării individuale un sistem organizat. Trebuie să instituţionalizăm reciclarea, cum se spune, bineînţeles, nu numai a corpului didactic, ci a tuturor categoriilor de intelectuali. Aceasta e cu deosebire limpede, cu deosebire necesar cadrelor didactice, căci ar fi foarte primejdios să întîlnim instituţori, profesori, însărcinaţi să instruiască tineretul cu cunoştinţe de bază ale unei ştiinţe vechi de 20 de ani.

Şi aici intervine o problemă de ordin financiar.

Rezumînd, e sigur că toate sistemele de învăţămînt din lume se găsesc într-o perioadă de evoluţie extrem de interesantă.

Predecesorul meu la direcţia Institutului internaţional de planificare a educaţiei a publicat o carte intitulată „La crise mondiale de l'éducation". Am, în ce mă priveşte, cîteva ezitări în legătură cu utilizarea acestui cuvînt. Noţiunea de „criză" are o semnificaţie pesimistă şi uneori peiorativă. Cred că imensele probleme pe care trebuie să le rezolve sistemul actual de învăţămînt sînt destul de dificile. Din ce rezultă, însă, aceasta? În mod sigur, din expansiunea, generalizarea învăţămîntului secundar şi superior, a democratizării acestor grade de învăţămînt. Într-un anume fel, chiar dezvoltarea învăţămîntului a creat aceste dificultăţi.

Dacă n-ar exista această dezvoltare a învăţămîntului, n-am avea nici aceste probleme. La fel cum problema reciclării este legată de dezvoltarea ştiinţei.

Îmi vine greu să consider toate aceste probleme noi dintr-un unghi pesimist. Vreau să le privesc într-o perspectivă optimistă. Sînt probleme frumoase, legate de dezvoltarea democraţiei, de dezvoltarea ştiinţei, şi nu e cazul să disperăm. Dimpotrivă, există un motiv în plus să lucrăm, să luptăm, să ne organizăm pentru a le depăşi. Şi aceasta se poate realiza într-un climat de încredere în viitor şi nu într-unul de deznădejde faţă de greutăţile pe care trebuie să ştim să le învingem.

Interviu realizat de NICOLAE SORIN

telex

■ CUBA

La Havana s-a desfăşurat în săptămîna trecută, în prezenţa lui Fidel Castro şi a altor conducători de partid şi de stat cubanezi, Congresul naţional al educaţiei, la care au participat sute de reprezentanţi ai corpului didactic din învăţămîntul de toate gradele din Cuba.

Dezbaterile congresului, care au avut loc în plen ca şi în şapte comisii pe probleme, au analizat pe larg dezvoltarea şi modernizarea învăţămîntului în Cuba, perfecţionarea acestuia în strînsă legătură cu sarcinile actuale şi de viitor ale construcţiei socialiste. Un obiectiv central al discuţiilor l-a constituit împletirea sarcinilor dezvoltării intelectuale a tinerei generaţii cu educaţia prin muncă şi pentru muncă şi participarea directă a tinerilor din şcoli la producţia socială.

De asemenea, congresul s-a ocupat de rolul corpului didactic în ridicarea nivelului cultural al întregului popor.

■ FRANŢA

Ministerul Educaţiei Naţionale din Franţa a hotărît ca Centrul audio-vizual al Şcolii normale superioare din Saint Cloud să organizeze în anul 1971—1972 un curs de formare a pedagogilor specialişti în tehnicile audio-vizuale. Durata acestui curs echivalează cu un an universitar. Acest stagiu este accesibil titularilor de diferite grade de învăţămînt general, tehnic şi profesional, ca şi personalului de inspecţie (aceştia în calitate de liberi auditori). Desigur candidaţii trebuie să dea dovadă de experienţă profesională şi să posede aptitudini suficiente pentru a-şi asuma rolul de educatori („formatori"). Sînt preferaţi, cu prioritate, profesorii consilieri pedagogici ai centrelor pedagogice regionale, profesorii şcolilor normale, directorii şcolilor-anexe şi ai claselor de aplicaţii. Se încadrează în aceste condiţii şi cadrele aflate în serviciu în afara Franţei, precum şi cei ce solicită să predea în şcolile din străinătate, acestora însă le revin responsabilităţi precise în materie de cercetare şi formare.

C. BIV.

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ ● ANUL I NR. 2 ● VINERI 14 MAI 1971 ● 12 PAGINI – 1 LEU

PERSPECTIVE MOBILIZATOARE

Aniversarea gloriosului semicentenar al Partidului Comunist Român a prilejuit o retrospectivă a drumului parcurs de-a lungul anilor, a luptelor duse de clasa muncitoare, de toți oamenii muncii din patria noastră pentru dreptate și libertate socială și națională, pentru răsturnarea regimului exploatării omului de către om, pentru cucerirea puterii politice și făurirea cu succes a socialismului în România. Aceste complexe procese au fost amplu relevate în cuprinzătoarea expunere făcută de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la adunarea solemnă din Capitală.

Document de mare valoare programatică și de o deosebită importanță teoretică și practică, expunerea secretarului general al partidului a evocat mărețele tradiții revoluționare de luptă pentru socialism, a înfățișat programul de viitor al construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. În el își găsesc o strălucită expresie clarviziunea și spiritul novator, gîndirea vie și profunzimea abordării problemelor, luciditatea și realismul proprii întregii activități a partidului, capacitatea de descifrare a cerințelor vieții și legilor obiective ale dezvoltării economice și social-politice, de elaborare creatoare a soluțiilor potrivit condițiilor și particularităților țării noastre, intereselor vitale ale poporului.

Programul edificării noii orînduiri are în vedere faptul că în procesul dezvoltării și perfecționării neîntrerupte a societății socialiste are o importanță hotărîtoare dezvoltarea condițiilor materiale necesare — un înalt nivel al forțelor de producție și un stadiu superior de maturizare a relațiilor de producție socialiste — precum și a condițiilor spirituale — un înalt nivel al conștiinței socialiste, exprimat prin intensificarea participării conștiente și a inițiativei tuturor membrilor societății la edificarea economică-socială, creșterea rolului conducător al partidului comunist și a influenței sale asupra tuturor sferelor vieții sociale.

Noua etapă istorică de dezvoltare a societății noastre, care va cuprinde cîteva cincinale, este etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, a cărei esență rezidă în construirea unei economii avansate, înzestrate cu o industrie modernă și o agricultură intensivă de înalt randament ; creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de la orașe și sate ; înfăptuirea repartiției bunurilor produse de societate în spiritul dreptății și echității socialiste ; perfecționarea relațiilor de producție, a organizării societății ; realizarea cadrului organizatoric care să permită participarea largă a maselor populare, a fiecărui cetățean la viața publică, la rezolvarea treburilor obștești ; lărgirea libertăților publice, dezvoltarea democrației socialiste ; desfășurarea pe un front larg a activității științifice, a instrucției publice și a eforturilor pentru ridicarea nivelului cultural al maselor.

Consfințind remarcabilele realizări obținute de învățămîntul din țara noastră, reflectînd ceea ce experiența învățămîntului și „știința școlii" a produs mai eficient și mai durabil pe plan național și mondial, recentul document de partid stabilește direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare a acestuia, relevînd că „problema centrală a dezvoltării învățămîntului nostru în condițiile de astăzi este îmbunătățirea legăturii sale cu practica". În vederea realizării acestui important obiectiv se cer mobilizate toate eforturile, se cer valorificate toate resursele. Inițiativele tot mai numeroase care se nasc în școli în această direcție trebuie încurajate cu grijă și sprijinite îndeaproape de inspectorate. „Întregul proces de instruire — se arată în expunere — trebuie să pornească de la cerințele economiei, științei și culturii. Vor trebui luate mai rapid măsurile necesare pentru îmbunătățirea dotării cu aparatură modernă a laboratoarelor, pentru amenajarea și dezvoltarea atelierelor-școală și îndeosebi pentru extinderea practicii elevilor și studenților direct în unitățile productive, organizînd participarea lor în tot cursul procesului de învățămînt la activitatea de producție". **Ținînd seama de faptul că școala românească de astăzi este chemată să prelucreze, să modeleze și să dea formă unuia dintre cele mai de preț bunuri de care dispune poporul nostru liber și stăpîn pe destinele sale** — inteligența, puterea minții, **să-și aducă contribuția sporită la înflorirea orînduirii și națiunii noastre socialiste, la dezvoltarea multilaterală a personalității umane, expunerea secretarului general al P.C.R. reafirmă principiile de bază ale învățămîntului nostru :** caracterul științific, conținutul lui fiind orientat permanent spre oglindirea celor mai noi și mai valoroase cuceriri ale științei, tehnicii și culturii naționale și mondiale ; fundamentarea întregii activități de formare a tineretului pe concepția științifică despre lume ; strînsa legătură a școlii cu practica, cu viața ; gratuitatea completă a învățămîntului ; garantarea exercitării dreptului la învățătură pentru toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex sau religie. **Prin întregul lor conținut, măsurile adoptate în ultimii ani și cele preconizate în viitor și reflectate în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea solemnă consacrată sărbătoririi semicentenarului partidului — extinderea sferei de cuprindere a învățămîntului, trecerea la generalizarea liceului, lărgirea învățămîntului superior, numărul studenților și al cursanților școlilor de specializare post-liceale, raportat la 10 000 de locuitori, urmînd să se mărească de la 90 în 1970 la peste 100 în 1980 și la circa 150 în 1990 — oglindesc evoluția școlii românești în anii socialismului, grija permanentă a societății noastre față de tineret, creează condiții dintre cele mai favorabile pentru însușirea valorilor spirituale ale omenirii, pentru instruirea și educarea temeinică a tinerei generații.**

Problemele dezvoltării școlii românești contemporane, ale instruirii și educării tineretului nostru sînt numeroase și complexe. Ele își găsesc soluționarea pe baze științifice și moderne prin perfecționarea procesului instructiv-educativ, prin înfăptuirea consecventă a programului de dezvoltare și propășire a societății și, implicit, a școlii românești.

Studierea și aplicarea ideilor novatoare cuprinse în mobilizatorul program pe care-l înfățișează cu claritate și convingere expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la aniversarea gloriosului semicentenar al Partidului Comunist Român va asigura succese remarcabile în întreaga noastră activitate.

ÎN ACEST NUMĂR :

PARADIGME

Cum vă ajută cursurile de perfecționare ?

SPRE O CULTURĂ MATEMATICĂ ?

Mai mult spirit creator în organizarea și desfășurarea lecțiilor

Scurt ghid practic de gramatică

BACALAUREATUL

Linii zvelte, integrare armonioasă în peisaj : o școală generală nouă într-un cartier brașovean

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Ședință de colegiu

Colegiul Ministerului Învățămîntului, întrunit joi 13 mai a.c., a dezbătut, sub conducerea ministrului Mircea Maliță, proiectul planului de școlarizare pentru anul 1971—1972 — în consens cu prevederile programului general de pregătire a cadrelor pentru perioada 1971—1980 —, precum și măsurile de îmbunătățire a rețelei școlare și de întărire a instituțiilor de învățămînt superior din centrele universitare tinere.

Colegiul și-a însușit propunerile referitoare la îmbunătățirea și creșterea cifrei de școlarizare la toate nivelele de învățămînt, perfecționarea rețelei școlare, crearea a peste 30 noi licee de specialitate, de noi specialități și secții în învățămîntul superior.

De asemenea, colegiul a aprobat înființarea Seminarului pedagogic universitar și organizarea pregătirii pedagogice a studenților.

Dezbateri în Consiliul învățămîntului superior

Joi dimineața a avut loc la Ministerul Învățămîntului ședința Consiliului învățămîntului superior, prezidată de ministrul Mircea Maliță. În cadrul ședinței au fost dezbătute o serie de măsuri menite să contribuie la perfecționarea învățămîntului superior tehnic, la corelarea între învățămînt, producție și cercetare, la o mai strînsă conlucrare între Ministerul Învățămîntului cu celelalte ministere. Au fost puse, de asemenea, în discuție propuneri privind organizarea anului V la facultățile de matematică-mecanică, fizică, chimie, biologie din universități, precum și măsurile privitoare la organizarea învățămîntului postuniversitar și la perfecționarea pregătirii salariaților din instituțiile de învățămînt superor.

Structura anului școlar la învățămîntul seral

Începînd cu anul școlar 1971/1972 activitatea la învățămîntul seral se va desfășura în trei etape de muncă — trimestre — după cum urmează :

La școlile generale din mediul urban, structura anului școlar este aceeași ca și la cursurile de zi.

La școlile generale din mediul rural, trimestrul I începe la 1 noiembrie și durează pînă la 21 decembrie, trimestrul al II-lea de la 10 ianuarie pînă la 5 aprilie, iar trimestrul al III-lea de la 20 aprilie pînă la 31 mai.

La liceul de cultură generală, care începînd cu anul școlar 1971/1972 va avea durata de școlarizare de 5 ani, la anul I structura anului școlar va fi aceeași ca și la cursurile de zi.

Pentru elevii din anii II, III și IV, care vor termina studiile după planul de învățămînt cu durata de școlarizare de 4 ani, anul școlar va avea următoarea structură : trimestrul I începe la 1 septemprie și durează pînă la 21 decembrie, trimestrul al II-lea de la 3 ianuarie pînă la 5 aprilie, iar trimestrul al III-lea de la 20 aprilie pînă la 20 iunie, cu excepția anului IV, care va încheia cursurile la 25 mai.

Secțiile pentru pregătirea învățătoarelor-maistre

Începînd cu anul școlar 1971/1972 pe lîngă liceele pedagogice din Arad, Cîmpulung-Muscel, Bacău, Cluj, Craiova, Galați, Odorheiul Secuiesc (cu limba de predare maghiară), Iași, București și Satu Mare vor lua ființă secții pentru pregătirea învățătoarelor-maistre.

Durata studiilor la secțiile pentru pregătirea învățătoarelor-maistre este de cinci ani. Candidatele primesc în aceste unități pe lîngă pregătirea de învățătoare și cea de maistre pentru lucrările practice ce se efectuează la clasele I—X.

Concursul de admitere la secțiile pentru pregătirea învățătoarelor-maistre are loc între 22 iunie și 3 iulie și se susține la aceleași probe și date calendaristice ca la liceele pedagogice de învățători.

Candidatele care doresc să se înscrie la aceste secții vor susține concursul de admitere la liceul pedagogic din județul în care domiciliază.

Pentru vacanța 1971

Zilele acestea, Ministerul Învățămîntului în colaborare cu Comitetul Central al U.T.C. și Consiliul Național al Organizației Pionierilor a stabilit planul de trimitere în tabere, excursii interjudețene și colonii de preșcolari pentru anul 1971. Totodată a fost definitivată rețeaua taberelor școlare pentru elevii din învățămîntul de cultură generală, pedagogic și de artă. Ea cuprinde 260 de baze turistice care au posibilitatea să cazeze peste 100 000 de elevi aflați în excursii interjudețene și 92 tabere cu o capacitate de peste 25 000 de locuri pe serie, asigurînd odihna a peste 100 000 de elevi. Taberele de pe litoral urmează să-și înceapă activitatea la 14 iunie, iar cele de la munte la 21 iunie.

Primele scrisori...

...au început să sosească la redacție încă de la publicarea anunțului de apariție iminentă a „Tribunei școlii".

„În primul rînd salut inițiativa de a crea o simbioză — reușită sper — între «Gazeta învățămîntului» și revista «Colocvii» — ne scria la 26 aprilie a.c. profesoara Georgeta Bîrlogeanu *din Mediaș. Aș dori ca «Tribuna școlii» să răspundă pe deplin așteptărilor și exigențelor noastre publicînd în primul rînd studii și articole izvorîte din munca practică de la catedră, rezultatul unor experimente prezentate concret, cu greutățile pe care le-am întîmpinat, cu rezultatele lor reale îndemnîndu-i și pe alții să caute soluții".* Petru Petruț, *de la Școala generală din Vinț-Hold, județul Bihor, ne scrie : „Am dori ca în noua revistă să apară o rubrică în care să se publice multe articole metodice, planuri de lecții pentru toate disciplinele".*

Printre semnatarii primelor scrisori sosite la redacție au fost și unii dintre cei mai vechi colaboratori ai publicațiilor noastre pedagogice. Venerabilul profesor Toma Cocișiu *din Blaj a evocat pe larg, într-o scrisoare, momente din activitatea școlii experimentale pe care a condus-o în urmă cu peste 30 de ani.*

Și acum, pe scurt, cîteva răspunsuri. Prof. Alexandra Apostol — Botoșani. *Propunerea dv. privind introducerea în învățămîntul profesional a unui obiect intitulat : „Noțiuni de conversație civilizată" a fost înaintată direcției generale de resort din Ministerul Învățămîntului.* • Prof. C. Bordeianu — Zvoriștea, jud. Suceava. *În voluminosul plic primit de la dv. am găsit șaptesprezece documente diferite : scheme, schițe, tabele, planuri, liste de sarcini etc. Revista noastră (ca orice revistă) așteaptă materiale publicistice.* • Mihail Sima — Ploiești. *Ne vom ocupa, fără îndoială, și de sportul școlar. Mai mult decît știri la zi despre competițiile sportive — pe care le puteți citi și în presa cotidiană — vom încerca să dezbatem problemele de conținut ale educației fizice.* • Prof. Gheorghe Mihail Giurgiteanu, Zărnești. *Sîntem de acord cu ce spuneți dv. Așteptăm articole.* • Inv. pensionar Marin Stroe, Blaj — Voineasa, jud. Olt. *Am înaintat Editurii didactice și pedagogice observațiile dv. asupra manualelor de matematică.*

Am reținut o serie de articole pentru o eventuală publicare. O parte din scrisori vor primi un răspuns prin poștă.

Numeroși învățători și profesori au trimis „Tribunei școlii" articole de dimensiuni care întrec cu mult posibilitățile sale de spațiu, iar unele pe teme care nu se încadrează în profilul revistei. Rugămintea redacției este deci : articole, note, însemnări mai scurte (de aproximativ 2-3-4 pagini dactilografiate), scrise concis, la obiect.

Lector

Simpozion despre predarea limbilor străine la clasele I-IV

În zilele de 12—13 mai a.c. Societatea de științe filologice a organizat la București un simpozion cu tema „Predarea limbilor străine la clasele I—IV". În cadrul simpozionului au fost prezentate patru referate având următoarele teme : „Principii și metode utilizate în predarea experimentală a limbilor străine la clasele I—IV", „Mijloace moderne pentru predarea experimentală a limbilor străine la clasele I—IV" și „Unele probleme ale elaborării manualelor de limbi străine la clasele I—IV" și „Pregătirea cadrelor necesare predării limbilor străine la clasele I—IV".

Referatele au fost completate de lecții practice demonstrative de franceză, engleză, germană, italiană, rusă și spaniolă organizate la șase școli din Capitală, precum și de discuții.

O întrecere a tinerilor biologi

Joi 6 mai a.c. s-a desfășurat în București etapa pe clase a olimpiadei de biologie, la care au participat elevii claselor speciale de biologie de la Liceul nr. 15 și de la liceul „Mihail Sadoveanu" din Capitală. Proba a constat în disecția broaștei „Rana esculenta" și în prezentarea în scris a tuturor noțiunilor despre biologia și sistematica broaștei, precum și a tehnicii de lucru a disecției. Elevii selecționați la prima etapă vor participa la etapa următoare, între clase, care se va desfășura în ultimul trimestru al anului școlar.

Rezultatele olimpiadei de chimie

Olimpiada de chimie a elevilor din clasele a IX—XII-a, a reunit recent la București, în etapa republicană, 460 de elevi selecționați din etapele anterioare care au grupat peste 20 000 de candidați. Au fost acordate, de către Societatea de științe fizice și chimice, Ministerul Învățămîntului și Uniunea Tineretului Comunist 4 premii și 32 mențiuni pentru clasa a IX-a, 3 premii și 22 mențiuni pentru clasa a X-a, 3 premii și 9 mențiuni pentru clasa a XI-a, 3 premii și 43 mențiuni pentru clasa a XII-a și 3 premii și 5 mențiuni pentru liceele de specialitate. Cîștigătorii își vor petrece o parte din vacanța de vară într-o tabără de pe litoral.

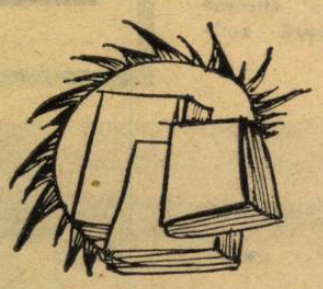

V. APOSTOL

În semn de omagiu

În ziua de 11 aprilie a.c. s-a deschis la Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din Capitală expoziția de artă plastică și fotografii a pionierilor și școlarilor din clasele I—VIII, intitulată „Bucuriile anilor mei". Închinată, în semn de omagiu, aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român, expoziția — organizată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor și Ministerul Învățămîntului — cuprinde, așa cum sugerează și numele său, imagini din copilăria fericită pe care o trăiesc miile de pionieri și școlari din patria noastră. Sînt expuse lucrări cu o tematică bogată și variată : imagini din viața de școală, din excursii și tabere, din activitatea voluntar patriotică, chipuri de copii, de profesori, imagini culese în timpul vizitelor făcute în uzine și fabrici, pe șantiere.

Prin numărul de exponate, prin valoarea lucrărilor expuse, această expoziție dovedește încă o dată potențialul artistic de care dispun copiii noștri, sensibilitatea și talentul lor.

Aplauze pentru laureați

S-a tras ultima cortină peste marile concursuri ale artiștilor amatori. S-au împărțit zilele trecute laurii pentru cei mai buni. Bucuria noastră este că în rîndurile celor încununați cu cele mai mari premii sînt și oameni ai școlii.

Marele premiu al celui de-al X-lea concurs artistic „Omagiul partidului" și titlul de laureat a fost cîștigat de corul mixt al Sindicatului învățămînt din Craiova. În cadrul aceluiași concurs premiul I și titlul de laureat a fost atribuit corului Sindicatului învățămînt din Piatra Neamț, iar premiul III cororilor sindicatelor învățămînt din Bîrlad și din Slatina. La categoria coruri de cameră, premiul I și titlul de laureat a revenit Sindicatului învățămînt din Iași, premiul II, Sindicatului învățămînt din Brașov, iar premiul III, Sindicatului învățămînt din Roman.

Într-un alt mare concurs — Festivalul bienal de teatru „I. L. Caragiale" — premiul I, medalia de aur și titlul de laureat au revenit formației de teatru a Sindicatului învățămînt din Alexandria pentru spectacolul cu piesa „Vlaicu Vodă", de Al. Davilla.

Tribuna școlii — la prima întîlnire cu cititorii

Deși primul număr nu ieșise încă din rotativă, zilele trecute, la Ploiești, doi redactori de la „Tribuna școlii" s-au întîlnit cu virtualii cititori ai noii publicații.

Organizată în colaborare cu Casa corpului didactic, la Liceul „Ion Luca Caragiale" din localitate, întîlnirea a avut un unic scop : de a face un prim sondaj în opiniile cadrelor didactice, culegînd propuneri și sugestii pentru alcătuirea sumarelor viitoare.

„Să fie o publicație vie, reflectînd problemele concrete din școli" ; „O revistă a învățătorilor și profesorilor, nu a unui grup restrîns de specialiști" ; „Să se instituie rubrici fixe și acestea să nu aibă caracter haotic sau eterogen" ; „Revista să vină în ajutorul profesorilor și părinților în privința orientării școlare și profesionale a copiilor" ; „Să dea cît mai multe știri despre învățămîntul de peste hotare". Iată numai cîteva din multitudinea dorințelor exprimate de vorbitori.

Colocviul de la Ploiești, spontan și sincer, a demonstrat totodată că noua publicație este primită cu interes și bucurie de cadrele didactice. Ne vom strădui să nu le dezamăgim așteptările.

DIM. R.

TRIBUNA ȘCOLII

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii Nr. 1
București
Tel. : 17 60 20

Redacţia întreabă:

CUM VĂ AJUTĂ CURSUL DE PERFECŢIONARE?

— Răspund directori de şcoli —

Periodic, 30—40 de directori de şcoli trec printr-un curs de perfecţionare organizat de Institutul central de perfecţionare a personalului didactic.

Este un curs modern?

Este util?

Care sînt rezultatele lui imediate?

Pentru a afla răspuns la întrebările de mai sus şi la altele asemănătoare, am solicitat opinia a 4 directori de şcoli bucureştene care au urmat un curs desfăşurat între 15 martie şi 3 aprilie a.c.

PAULA AVRAM: „Idei cu aplicabilitate imediată şi de perspectivă".

— A fost un curs binevenit.

— De ce?

— A tratat probleme moderne, interesante, la un nivel ştiinţific ridicat deosebit de cursurile anoste din alţi ani. A reuşit să ne „sensibilizeze" pentru problemele conducerii moderne în învăţămînt.

— Nu e prea puţin?

— Aş exagera dacă aş spune că, imediat după ce am urmat acest curs, putem trece automat la aplicarea principiilor de conducere modernă. Pentru aceasta ar trebui modificate nişte condiţii generale ale muncii în şcoală. Multe din ideile avansate, de exemplu, în cursul de „Teoria conducerii", prezentat de profesorul Tiberiu Bogdan, se potrivesc unor şcoli ideale dar sînt destul de greu de adaptat condiţiilor specifice stadiului actual de dezvoltare a şcolii româneşti. Trebuie să fim însă pregătiţi pentru a trece la aplicarea respectivelor principii de conducere modernă în momentul în care se vor crea condiţiile necesare.

— În momentul de faţă nu puteţi aplica nimic?

— N-am vrut să spun asta. Unii dintre noi au constatat că asemeni personajului lui Molière care făcea proză fără să ştie, practicau metode ale conducerii moderne fără să aibă o pregătire teoretică în acest sens. Multe idei noi sînt aplicabile. Dar această posibilitate nu e valabilă pentru întregul curs.

— Ce nu v-a satisfăcut la cursul pe care l-aţi urmat?

— M-au nemulţumit prelegerile privitoare la orientarea şcolară şi profesională, mai ales partea lor aşa-zis teoretică. S-a făcut multă teorie goală despre ce se înţelege prin orientare, ce este un sondaj, ce rol are sondarea opiniei copiilor, a părinţilor etc. Adică nişte chestiuni pe care noi, în general, le ştim. În partea a doua s-au tratat probleme ceva mai concrete, dar nici aici n-am aflat nu ştiu ce minuni în legătură cu ce ne arde pe noi: ce să facem practic pentru a asigura eficienţa muncii de orientare şcolară a elevilor. Mi s-au părut anoste şi prelegerile privitoare la mijloacele audio-vizuale, în care ni s-a spus ce sînt ele şi din ce se compun.

— Ce aţi apreciat în mod deosebit?

— Prelegerile referitoare la teoria conducerii, teoria grupurilor, modernizarea învăţămîntului şi aşa-numitele mese rotunde, de fapt dezbaterile tematice pe marginea unor cazuri concrete.

NICOLAE VULPE: „O sinteză amplă a preocupărilor fundamentale de optimizare în învăţămîntul românesc contemporan".

— Vă rog să-mi daţi voie, mai întîi, să fac o caracterizare generală a cursului şi după aceea să-mi puneţi întrebările la care doriţi să vă răspund.

— Poftiţi!

— Cred că acest curs s-ar fi putut numi foarte bine „Perspectivele conducerii şcolii în societatea socialistă". El a reuşit să împletească organic, într-o sinteză amplă, preocupările fundamentale de optimizare ale învăţămîntului românesc aflat în etapa actuală într-un proces de adînci transformări înnoitoare. Este semnificativ faptul că ni s-au prezentat nu numai concluziile unor cercetări efectuate de specialişti de la Institutul de ştiinţe pedagogice sau de la Institutul central de perfecţionare a cadrelor didactice, ci şi concluziile unor pedagogi, psihologi, sociologi, medici, antropologi reprezentînd institute de cercetare şi academii din lumea întreagă. Problematica acestui curs a fost deosebit de bogată, îmbrăţişînd în toată complexitatea lor aspectele modernizării învăţămîntului şi ale conducerii şcolii. Interesant şi atractiv mi s-a părut mai ales cursul „Teoria grupurilor".

— De ce aţi menţionat în mod deosebit cursul „Teoria grupurilor"?

— A fost unul dintre cele mai interesante, dar nu singurul. Noi concepem educaţia, instruirea, intelectualizarea elevilor sub aspectul colectivităţii. Prelegerile de teoria grupurilor, ţinute de lector univ. dr. Nicolae Radu, ne-au determinat să privim individualitatea elevului în relaţiile sale cele mai fireşti, în grup. S-a dovedit ştiinţific că influenţele de microgrup sînt cele care au rol determinant.

— După opinia unora dintre colegii dv. ideile însuşite la curs nu au aplicabilitate imediată.

— Cînd am început să-l audiez, în timpul primelor patru zile, am avut aceeaşi impresie. Mai tîrziu mi-am schimbat părerea. Noi am fost obişnuiţi cu o dădăceală practicistă foarte îngustă. De exemplu, la cursurile de perfecţionare mai vechi ni se dictau rubricile şi rubricuţele planurilor de muncă. De data aceasta ni s-au prezentat numai în linii mari diferite sisteme de planificare. Sistemul schematic care ne-a fost prezentat nu este obligatoriu, ci reprezintă doar un ghid, care poate fi adaptat.

— Se mai spune că modelele prezentate la curs nu se potrivesc cu specificul şcolii noastre...

— Nu sînt de acord cu cei care susţin asta. Ni s-au prezentat de exemplu, nişte modele privind conducerea în şcolile din alte ţări, în întreprinderile industriale etc. şi la un moment dat am gîndit şi eu ca şi alţii: „Ce mă interesează pe mine cum se conduce o întreprindere industrială?". Dar treptat mi-am dat seama că principiile valabile în conducerea întreprinderii sînt adaptabile la conducerea şcolii. De pildă „a prevedea", „a organiza", „a coordona", „a crea climat favorabil" sînt principii de care trebuie să ţină seama orice manager, indiferent de colectivul pe care îl conduce sau de ţara în care s-ar afla acesta.

EMILIAN GIOCA: „Există piedici obiective în calea aplicării metodelor moderne".

— Se spune că acest curs a fost superior cursurilor organizate mai de mult de către I.C.P.P.D. În ce sens?

— A ieşit din vechea schemă arhicunoscută. A luat în discuţie probleme de fond şi, în special, de perspectivă ale învăţămîntului românesc şi le-a tratat la un nivel de reală ţinută ştiinţifică.

— Vă slujesc în practica muncii şcolare cunoştinţele acumulate?

— Unele da. Altele, deocamdată, nu.

— De ce?

— Pentru că la ora actuală mai sîntem legaţi de o serie de instrucţiuni care lasă prea puţin cîmp liber iniţiativei celor ce conduc efectiv şcoala. În prelegerile conferenţiarului Ştefan Costea pe tema relaţiilor educaţionale s-au emis teze foarte interesante şi de reală valoare ştiinţifică privitoare la continuitatea educaţiei. Ni s-a spus că elevul trebuie tratat, în activitatea şcolară, extraşcolară şi perişcolară, ca „subiect". Or, deocamdată, noi nu putem încă să-l tratăm decît ca „obiect" care face parte dintr-o colectivitate şi participă la o acţiune plănuită de cineva.

— Aveţi şi alt exemplu?

— S-a discutat foarte mult despre nivelul de cunoştinţe şi capacitatea de însuşire a elevului, despre decalajul dintre ele. Decalajul acesta se datoreşte, după părerea mea, modului în care este conceput sistemul de predare a cunoştinţelor. Există o anume rezistenţă din partea profesorilor în adoptarea metodelor noi. E adevărat că aceste metode sînt mai dificile, că multe dintre ele nu sînt încă bine puse la punct. Esenţial este însă faptul că ele sînt de

Dialoguri consemnate de OCT. BUZESCU

(Continuare în pag. 11-a)

PARADIGME

de Mircea Malița

REABILITAREA LUI LANCASTER

În timp ce mă aflam în inima Balcanilor, la Mănăstirea Rila, puternic centru de amintiri istorice pentru Bulgaria, am aflat că Neofit călugărul, ținut în mare stimă, autor de gramatici și ctitor de școli, al cărui nume se leagă de începuturile școlii bulgare moderne, a fost la 1834 în Țara Românească să se documenteze în privința metodei Lancaster. Cu zece ani înainte, tot din Bulgaria venise la noi Beron, un alt entuziast al metodei lancasteriene. Pentru ca un asemenea interes să se manifeste față de o metodă, trebuie ca aceasta să fi fost aplicată pe o scară semnificativă. Așa s-a și întîmplat, căci metoda lancasteriană, adaptată limbii noastre de Eliade și Eufrosin Poteca și întrebuințată de Dinicu Golescu în școala sa de la Goleşti, a fost strîns legată de începuturile școlii noastre populare. La 1838—1839, Eforia Școalelor putea să schițeze, datorită unui domn binevoitor și prieteniei acestuia cu Petrache Poenaru, un program de introducere a „metodului lui Lancanstru" în școlile sătești.

Peste tot în lume, unde se simțea nevoia extensiunii pe o scară largă a învățămîntului primar, lancasterianismul oferea cele mai bune premise de lucru. Ținea seama de penuria de profesori. Sistemul consta în folosirea monitorilor. Elevii erau împărțiți în grupe de cite 10, iar la ambele capete ale fiecărei bănci stătea într-un pupitru unul mai avansat dintre ei și ajuta pe învățător în opera didactică. Gravurile epocii ni-l arată pe acesta așezat în mijlocul unei săli foarte mari, care putea să cuprindă pînă la 120 de copii la dreapta și 120 la stînga lui.

O altă trăsătură a acestei metode inițiate de un quaker rătăcitor, Joseph Lancaster care a încercat aplicarea ei prin ambele Americi, murind fără să-și vadă deplin ecoul sistemului pe care-l imaginase, mai avea o particularitate, anume aceea că încerca să suplinească lipsa de manuale prin distribuirea unor tabele lancasteriene, foi pe care se făceau notițele. Aceasta a fost prima metodă folosită și la noi în țară pentru învățămîntul de mase atunci cînd nu erau nici învățători destui și nici manuale suficiente.

Iată pe Petrache Poenaru la 1843 putînd să afirme că în Țara Românească sînt peste 2 000 de școli cu 43 000 de școlari care urmează sistemul de-abia înființat. Scurt timp după aceea, cînd condițiile au permis, cînd numărul de școli normale și-a dat roadele, cînd cadrele au fost mai numeroase și abecedarele tipărite în ediții de masă, metoda a fost tratată cu superioritate, ca un lucru desuet. Să ne amintim doar cum Delavrancea descrie cu amănunte copioase și cu acida ironie a elevului frustrat sistemul monitorial, deja degradat, de care a avut parte la 1868 în școala Domnului Vucea. Cu toate acestea, să ne gîndim în ce măsură epoca noastră reconsideră unele din trăsăturile metodei lancasteriene.

Monitorul recrutat dintre elevi este o expresie a autogestiunii, atît de încurajată în rîndurile tineretului. Tabelul alilodidactic sau de „împrumutată învățătură", cum sugestiv i s-a zis la noi, care schița cîteva elemente scrise de profesor și care urmau să fie completate de către elev, poate fi privit ca un străbun al instruirii programate; iar forfota imensei săli în care evoluează grupuri preocupate de temele proprii seamănă mult cu o școală modernă cu sistem modular, în care sub o aparentă dezordine, mii de copii se orientează spre activități de grup și independente. Toate epocile își au metodele lor și școala le îmbracă și le leapădă pe rînd ca pe niște veșminte la modă sau uzate. Orice metodă are însă un sîmbure de adevăruri permanente, care încolțesc mereu în alte forme. Ideile se repetă.

SPRE O CULTURĂ MATEMATICĂ

Este evident că o bună parte a învățămîntului matematicii ar trebui să fie consacrată problemelor aplicative. După părerea noastră însă, acest „aplicativ" ar trebui înțeles într-un mod mai general și mai nuanțat. În fond, în ordine logică, aplicațiile ar trebui să urmeze dezvoltărilor zise pure. Simplitatea unor aspecte considerate aplicative este evident o aparență ; practica arată că procesele reale se modelează într-un mod care antrenează adesea capitole dintre cele mai dificile ale matematicii moderne. După părerea noastră, încercarea de a oferi în învățămîntul general și liceal elemente de matematici utilizabile direct în practică — în afara unor dezvoltări cu totul vulgare — denotă o înțelegere simplistă a aplicației. Aserțiunea atît de curentă, care afirmă că trebuie date cunoștințe sumare, numai în vederea aplicațiilor, ni se pare foarte aproape de o anume naivitate, care nesocotește marile dificultăți ale matematicii aplicate, înțeleasă ca „matematica concretului convenabil modelat" ; și dacă, uneori, sînt expuse sumar elemente de analiză a unor modele constituite, în schimb problema esențială pentru aplicație a reprezentării realității prin modele ce antrenează elemente de matematici rămîne cel mult, la stadiul prezentării unor scheme-tip, abstracte, universal valabile și, deci, fără acoperiri stricte cu realitatea. Problemele de matematici pe care le pune viața ridică dificultăți adesea greu de depășit pentru specialiști cu o serioasă formație și experiență în acest domeniu. Trebuie, în fond, să știi foarte mult, pentru a putea într-adevăr aplica, într-un mod care să depășească formalizările diletante și care să fie într-adevăr profitabil pentru domeniul cercetat. Altfel înțelese, concretizările cu orice preț ajung ușor pe un teren al platitudinii și al convenționalului.

Nu am vrea să fim greșit înțeleși, și rîndurile noastre nu sînt deloc o pledoarie pentru limitarea aplicațiilor. Este absolut indispensabilă, desigur, parcurgerea unor capitole de matematici cu largă circulație în celelalte științe : am cita, în acest sens, necesitatea dezvoltării cunoștințelor de statistică matematică, sub forma unor lecții vizînd prelucrarea statistică a datelor, atît de importantă în orice sector de știință experimentală (fizică, chimie, biologie, medicină, sociologie, economie etc.), necesitatea dezvoltării tehnicilor de modelare prin parcurgerea unor modele clasice ale cercetării operaționale etc. După părerea noastră, este fundamentală dezvoltarea învățămîntului informaticii, în special sub aspectul apropierii principiilor programării la calculatoare și al organizării datelor. Experiența proprie în domeniul matematicilor aplicate în organizarea producției, de exemplu, ne-a convins că marea majoritate a problemelor practice se împarte în două categorii : sau sînt probleme de tip clasic — și atunci soluțiile standardizate se găsesc, sub formă de algoritmi și programe, în orice bibliotecă a unui centru de calcul — sau sînt probleme de mare complexitate, antrenînd cunoștințe ce depășesc cu mult nivelul unor cunoștințe generale. De aceea, eforturile în formarea deprinderilor aplicative ar trebui orientate, după părerea noastră, spre parcurgerea, chiar numai cu scop informativ, a unei varietăți cît mai mari de domenii și modele. Informarea largă ni se pare esențială pentru cei ce urmăresc aplicația. Paradoxal, specializarea îngustă este poate scuzabilă la specialistul-creator, antrenat în adîncirea unui punct de vedere, dar ni se pare insuficientă în cel mai înalt grad pentru cel ce are nevoie de o largă perspectivă în care să-și identifice modelul, să-și găsească metoda etc. Pentru nespecialist ni se pare esențial să știe „ce este matematica", „ce se poate face" și, poate mai important, „ce nu se poate (încă) face" cu metodele matematice în circulație la momentul respectiv. Această situare lucidă a cîmpului matematicii în contextul real ni se pare a fi calea cea mai eficace de evitare atît a subaprecierilor cît și a supralicitărilor metodelor matematice.

Rîndurile noastre nu au urmărit să repună în discuție problema atît de studiată a modernizării învățămîntului matematic, problemă de altfel sistematic cercetată în ultimii ani de cunoscuți specialiști în domeniul pedagogiei matematice, de la noi și de peste hotare. Sînt numai o serie de notații marginale la constatarea unor reprezentări falsificate sau incomplete ale conceptelor și metodelor matematice în cultura generală a intelectualului mediu.

Pătrunderea pe front larg a metodelor matematice în aproape toate ramurile activității omenești — fenomen greu de contestat, ca prezență și mai ales tendință — ar trebui să inducă și o creștere a ponderii culturii matematice în structura postulată drept generală a tipului cultural reprezentativ ; este natural ca acesta să oglindească realitatea culturală generală a epocii. Acestui deziderat ar trebui să-i fie consacrate eforturile învățămîntului matematic. În perspectiva viitorului, mi se pare firesc ca aceste eforturi să fie îndreptate spre unele aspecte ce ne par astăzi mai degrabă abstracte și fără finalitate. Apropierea de practică a școlii sau universității ar trebui să fie completată în mod natural cu precizarea că practica are aici sensul larg al conceptului în filozofia materialistă, și că înglobează deci, în mod dialectic, aspectul prospectiv al tendinței. Învățămîntul matematic trebuie desigur apropiat de practică, dar în special de acele peisaje care apar ca tendințe ale noului ; cantonarea în cercul tendințelor care se estompează și dispar, ca urmare a evoluției firești, ni se pare foarte departe de a sluji eficiența în sensul său propriu. „Practica" trebuie să înglobeze poate, în acest context, tendințele care proiectează lumea anului 2000. Iată cum, în această perspectivă, „a doua limbă maternă" — cum numește plastic matematica autorul eseului „Cronica anului 2000", prof. M. Malița — ne apare într-adevăr nu ca o știință departamentală, ci ca „un tezaur de notații, procedee logice și de investigație de uz general". Învățămîntul de astăzi pregătește de fapt, lumea „anului 2000", o lume în care, „depășind faza cantitativă, matematica se va impune ca știință generală a noțiunilor de ordin și structură, de stăpînire a mulțimilor complexe, organizate și neorganizate", în care va domina „metoda axiomatică". Acest tablou al rolului matematicii în lumea viitorului este de un realism pe care-l simțim cu toții. Și, dacă vom porni de la el, cum ni se pare natural, n-o să ne pară stranie observația că, în mod paradoxal, un plus de concret în învățămîntul matematic, în sens prospectiv, înseamnă o adîncire a schemelor generale abstracte ale gîndirii matematice moderne. Întrebarea elementară „la ce folosește" sau „unde se aplică" capitolele moderne ale matematicii ar trebui completată, desigur, cu observația că lipsa de acoperire (aproximativă) cu realitățile prezentului nu este atît de condamnabilă pentru un învățămînt orientat spre viitor. Acest mod dinamic de înțelegere prospectivă a apropierii de practică ni se pare suficient pentru abordarea, fără false prejudecăți și obsesii îngust utilitariste, a adevăratelor probleme, de fond, ale învățămîntului matematic ; probleme care, după părerea noastră, ar trebui să fie orientate spre obținerea acelei ponderi a culturii matematice în peisajul cultural general, care să exprime fidel un raport pe care realitatea îl certifică cu autoritatea faptelor și pe care prospectiva îl întărește convingător.

Conf. dr. M. C. BOTEZ

Propuneri pentru olimpiade

Se încheie în această perioadă ediția 1971 a olimpiadelor școlare. Modul cum sau desfășurat fazele pe localitate m-a determinat să sesizez unele aspecte ce se cer luate în seamă și să fac unele propuneri de viitor.

Se obișnuiește ca toți participanții la olimpiadă de la școlile care aparțin unei singure localități să fie deplasați la școala de centru. Aceasta este însă adesea obositor pentru elevi, cerîndu-le eforturi inutile tocmai cînd ar trebui să fie mai destinși, mai odihniți. Pe de altă parte, strîngîndu-se la un loc un număr mare de elevi din aceeași clasă, supravegherea este îngreunată iar influențele de la elev la elev sînt vizibile. Aceasta nu garantează întotdeauna departajarea obiectivă a concurenților și deci nu se pot aprecia la justa valoare eforturile personale. Se întîmplă însă și altceva : uneori din motive pur subiective, profesorii de la diferitele școli participante nu cad de acord asupra aprecierii rezultatelor, dezacordul putînd merge pînă la imixtiune în elaborarea lucrării.

Pentru a înlătura aceste neajunsuri și pentru a realiza, mai ales, o oglindă fidelă a posibilităților copiilor, propun ca la faza pe localitate să se deplaseze numai profesorii, făcînd schimb între ei, iar inspectoratele școlare să trimită subiectele la fiecare școală. Aceste subiecte să fie cunoscute în ziua desfășurării olimpiadei de către profesorul delegat și comisie, din care să nu lipsească directorul școlii respective.

Lucrările să fie corectate de fiecare dintre profesorii de specialitate, în final stabilindu-se o medie care să rămînă definitivă, confirmată de comisie și de președinte (directorul coordonator).

În felul acesta vor putea fi realizate, cred, două dintre deziderate le unor asemenea concursuri : obiectivitate în aprecierea cunoștințelor și cruțarea eforturilor fizice inutile ale elevilor.

Prof. MARIA JACOTĂ
Olănești — Vîlcea

Cu gîndul la un viitor manual

În ultimul timp s-a ajuns la concluzia foarte judicioasă, că „volumul de cunoștințe pentru literatură era prea mare în raport cu numărul de ore prevăzut, diminuînd eficiența predării și limitînd valoarea formativă a obiectului". Este de asemenea, meritoriu că se pune accent pe momentele importante ale evoluției literaturii și se renunță în parte la latura strict istorică și cronologică a evoluției literare *). Prevederile programelor pot rămîne însă simple deziderate dacă nu se realizează un acord de la programă la manual și de aci la practica școlară. Gîndindu-ne de mai multă vreme și la un viitor manual de literatură și la practicile curente în predarea acestui obiect, dorim să facem cîteva observații pe această temă.

În prezent, una din dificultățile importante în înțelegerea operelor literare reprezentative este aceea că se fac încă — mai ales în școlile generale — analize „narative". Profesorii și manualele păcătuiesc de un descriptivism excesiv, de disocieri didacticiste, în dese cazuri inutile. Majoritatea lucrărilor de stilistică și teorie literară românești și străine au renunțat în analiză la dicotomia fond-formă și cercetează opera prin prisma impresiei generale, a unicității ei. Ne întrebăm atunci ce rost au acele capitole separate, sub titulatura ambiguă „limba și stilul scriitorului", cînd este știut că o bună analiză începe și se termină cu **structura limbajului artistic ?** Or, partea slabă a studiului literaturii în școală constă — după opinia noastră — în escamotarea acestui aspect și aducerea în prim plan a unor analize generalizante, contrafăcute, ce se rotesc în jurul subiectului, personajelor și aproape niciodată nu vizează valențele specifice artei unui scriitor.

Se spune : elevul folosește numai manualul. Firesc, pentru că manualul îi oferă fraze „digerate" de alții, formule mai mult sau mai puțin reușite, pe care el le „ingerează". Un manual modern trebuie să se adapteze însă textului analizat, să-și supună mijloacele obiectului cercetat. Mai utilă este o bună analiză la un vers decît un comentariu exterior, colateral, asemănător de la o pagină la alta. La Bacovia, de pildă, este necesar ca analiza să se orienteze spre limbaj și atmosferă, la Sadoveanu spre caracterul poematic și evocator, la Arghezi spre noutatea și incisivitatea verbului, spre adîncimea meditației. Oferindu-i elevului cîteva repere în interpretare, îi lăsăm satisfacția unor descoperiri proprii în lectură.

Un alt fenomen ce afectează studiul literaturii este acela al discontinuității. Periodizarea, ca și caracterizarea unor curente, mișcări literare, epoci se face încă „tradițional". Mai exact, se încearcă osmoze de istorie — publicistică — repere economice și arareori întrezărim printre acestea factori specific literari. Capitolele introductive, ca și cele de sinteză, au însă menirea de a defini **climatul spiritual și literar,** negreșit corelat cu alte elemente, dar cu pondere spre domeniul artei de care ne ocupăm. Așa au procedat la noi Maiorescu, Lovinescu, Călinescu, și metoda lor nu o putem evita în exegezele școlare.

Discontinuitatea se manifestă și printr-un sistem **închis** al comunicării și însușirii noțiunilor, atît prin delimitări severe de la un scriitor la altul, cît și prin incompleta utilizare în analizele literare a unor noțiuni de limbă (vocabular, topică, sintaxă a propoziției și a frazei). Excesiv ni se pare și procedeul **analizei pe teme** în așa fel încît „Județ al sărmanilor" tratează „satul și țăranul" în opera lui Sadoveanu, iar romanul „Baltagul" — „bogăția sufletească a omului din popor". Nu înțelegem, de asemenea, de ce nu se dau observații asupra vocabularului, elementelor de compoziție și stil. Dacă am aminti numai lucrările academicianului Iorgu Iordan, ale lui Tudor Vianu și mai recentele studii aparținînd profesorilor Sorin Stati și Gheorghe Bulgăr, ne-am putea forma o imagine sumară în legătură cu bogăția procedeelor posibile în interpretare, care stau la dispoziția profesorilor. Manualele noi, elaborate prin concurs, n-au dreptul să elimine aceste studii din bibliografia fundamentală.

A rămas în prezent în afara manualului și o altă latură importantă a muncii didactice. Ne referim la acele elemente ajutătoare (întrebări recapitulative, teme pentru compuneri scrise, planuri sinoptice, exerciții lexicale și sintactice), necesare atît elevului cît și (de ce nu ?) profesorului. Adausurile de acest tip le vedem cu un rol orientativ și complementar, lăsîndu-i profesorului latitudinea utilizării lor în funcție de specificul clasei la care lucrează.

Ideea pe care am lăsat-o la urmă nu este cea mai puțin importantă. Manualul de literatură destinat elevului nu va trebui în nici un caz să mai fie o grupare de texte publicate cu alte prilejuri, de către autori diferiți, în stiluri diferite, în alte scopuri decît cele școlare. Un viitor manual de literatură română are nevoie de unitate sub toate aspectele, de interpretare modernă, concentrată, nu mai mult decît este necesar, dar nici mai puțin.

Prof. V. OLTEANU
Urziceni

*) Cf. Proiectele de programe pentru literatură română, anii I—IV, ed. 1970.

UN INSPECTORAT — O INIȚIATIVĂ

ÎN JUDEȚUL ALBA:
O complexă acțiune de cercetare științifică privind conducerea școlilor

De vorbă cu prof. TITU BOGDAN inspector general județean

— Cu puțin timp în urmă, alături de alți invitați din peste 20 de județe ale țării, am asistat, în orașul dv., la un interesant simpozion cu tema „Directorul de școală, factor de seamă în procesul de modernizare a învățămîntului". Am înțeles atunci că nu este vorba de o manifestare incidentală, ci de o acțiune mai largă.

— Într-adevăr, simpozionul la care vă referiți a marcat numai o etapă din preocuparea noastră mai amplă, mai complexă de a fundamenta pe baze riguros științifice munca de conducere a școlii. Nu mai trebuie să insist asupra faptului binecunoscut că în momentul de față conducerea științifică a școlii a devenit o necesitate impusă de stadiul de dezvoltare a societății în general și a învățămîntului în special.

— V-am ruga să punctați în linii mari coordonatele acțiunii inițiate de dv.

— Curînd după începerea anului școlar, în octombrie, am inițiat un program de cercetare științifică pe tema conducerii școlii cu intenția de a cuprinde în această acțiune un număr cît mai mare de directori de școli din cuprinsul județului. Am conceput acest program nu numai cu scopul de a studia și a cerceta teoretic această temă, ci și de a acționa, de a găsi căi și mijloace concrete, eficiente de organizare și conducere a procesului de învățămînt, care să influențeze nemijlocit activitatea școlilor din județ. Toată această acțiune a fost direct condusă și îndrumată de inspectorat. Au fost elaborate un plan de lucru și o tematică orientativă de cercetare, s-a pregătit o bibliografie corespunzătoare. Periodic inspectorii școlari au urmărit activitatea directorilor, au încurajat inițiativele acestora. În prima parte a anului școlar au fost organizate două schimburi de experiență pentru directorii coordonatori — la școlile din Sălciua și Gîrbova de Sebeș — și o consfătuire cu directorii de licee — la Cîmpeni. În sfîrșit, ca un corolar al acestei acțiuni a fost organizat simpozionul amintit de dv., în cadrul căruia un mare număr de directori au prezentat referate și comunicări, rod al unor strădanii meritorii. Trebuie remarcat faptul că la ridicarea prestigiului acestui simpozion a contribuit participarea cu expuneri de înaltă ținută științifică și competență a tovarășilor George Homoștean, prim secretar al Comitetului județean de partid, dr. Ilie Rădulescu, șef de secție la C.C. al P.C.R., Mircea Maliță, ministrul învățămîntului, precum și a unor personalități și cercetători din domeniul pedagogiei.

— La vremea respectivă s-a vorbit în detaliu despre simpozion în presa pedagogică, remarcîndu-se conținutul și utilitatea sa. Am vrea să ne arătați cum au fost valorificate concluziile desprinse din desfășurarea lucrărilor, ce rezultate concrete s-au obținut ?

— Un prim lucru îmbucurător este pentru noi faptul că această acțiune a antrenat efectiv un mare număr de oameni care au studiat, au investigat, au acționat, au căutat căi noi și soluții eficiente pentru perfecționarea propriei lor activități. Cel mai important este însă faptul că încep să se înregistreze rezultate palpabile în organizarea mai bună a unităților școlare, în gospodărirea și gestionarea lor, în înzestrarea lor materială. Pentru a da numai cîteva exemple, aș aminti că în toată această perioadă, în școlile județului au fost organizate 119 microbiobaze, însumînd o suprafață de 55 de ha, că au fost dotate 46 de ateliere școlare etc. Apoi, numeroasele propuneri exprimate în cadrul simpozionului, concluziile izvorîte din activitatea vie de conducere a școlilor sînt pentru noi în prezent un punct de plecare spre stabilirea unor măsuri concrete în domenii ca promovarea metodelor moderne în procesul de învățămînt, organizarea pregătirii tehnico-productive a elevilor, dezvoltarea bazei didactico-materiale prin dotare și autodotare etc.

Pe alt plan, cercetările — înmănunchind cele mai valoroase experiențe — vor fi valorificate și prin publicarea lor în Buletinul inspectoratului școlar. Socotim activitatea desfășurată pînă acum numai ca un început, pe care îl vom continua în viitor.

Convorbire consemnată de MIRCEA IONEL

TRIBUNA EXPERIENȚEI

Problematizarea la lecțiile de biologie

Cînd abordăm în mod problematizat predarea disciplinelor biologice trebuie să luăm în considerare factorii care pot contribui la dezvoltarea gîndirii elevilor. Dintre aceștia se cuvine să-i amintim în primul rînd pe cei care se referă la legăturile dintre noțiuni, la flexibilitate, ingeniozitate, imaginație, la previziunea rezultatelor, completarea formelor etc. Este necesar de asemenea să ținem seama că, așa cum au demonstrat numeroase experimente, volumul crescut de cunoștințe nu aduce după sine facilitarea operării cu ele.

Folosind problematizarea la lecțiile de biologie mi-am dat seama că este necesar, mai întîi, să dezvolt priceperea elevilor de a sesiza situațiile problematice. De exemplu, ei au aflat la orele de zoologie că însușirile unui metazoar marin inferior — cum ar fi un spongier sau un celenterat — sînt cu totul deosebite de însușirile unui mamifer. Creînd o situație problematică, le-am cerut să rezolve problema **asemănărilor** între aceste categorii de viețuitoare. Orientînd mai departe rezolvarea problemei, le-am propus elevilor să demonstreze că asemănările între o algă și un stejar, între o hidră de apă dulce și un mamifer oarecare sînt mai importante, din punct de vedere biologic, decît deosebirile. Prin rezolvarea unor astfel de probleme elevii își dezvoltă capacitatea de a generaliza, de a interpreta corelațiile, de a extrage esențialul.

Priceperea de a rezolva independent o anumită problemă presupune, cum este și firesc, priceperea de a folosi datele experienței anterioare în soluționarea altor situații. De pildă, la o lecție de biologie generală le-am prezentat elevilor numai factorii abiotici dintr-o biocenoză și le-am cerut ca, pe baza informațiilor transmise, să rezolve problema caracterelor, a adaptărilor, a grupelor de viețuitoare, precum și a relațiilor existente într-o anumită biocenoză. Au putut rezolva independent această problemă numai elevii stăpîni pe anumite cunoștințe, pe care le-au actualizat. Cei care au dispus de un număr de puncte de plecare cu care au putut corela problema au fost capabili să transfere o soluție la noile condiții și au știut să coreleze condițiile problemei cu cerințele ei. Rolul meu în cazul dat a fost de a declanșa și direcționa gîndirea elevilor spre soluționarea problemelor prin efort personal.

Rezolvarea problemelor cu ajutorul operațiilor de analiză și sinteză se efectuează de obicei prin tatonări. Chiar o rezolvare greșită poate fi utilă elevului dacă se analizează după aceea cauza eșecului, reconsiderîndu-se condițiile problemei, astfel încît ea să poată fi reformulată. Această reformulare trebuie înțeleasă ca o expresie verbală a unei activități mentale. Bunăoară, în cadrul orelor de igienă elevii au aflat că microbii patogeni ajunși în organism se înmulțesc foarte repede, au capacitatea de a provoca o septicemie și chiar moartea. Din experiența anterioară ei știu că în realitate lucrurile nu se petrec întotdeauna astfel. Pornind de la aceste cunoștințe contradictorii, am căutat să formulez probleme care să-i determine pe elevi să explice singuri procesele de autoapărare ale organismului. În acest caz, situația problematică a fost determinată de dezacordul între cunoștințele dobîndite anterior și luarea în considerare a noilor achiziții, pe baza cărora noțiunile s-au restructurat. La orele de igienă se pot formula și probleme prin care se cere elevilor să deducă măsurile de profilaxie pe baza cunoașterii lanțului epidemiologic al unor agenți patogeni.

Iată mai jos, și alte probleme de biologie care li se pot da spre rezolvare elevilor : cum se explică faptul că, deși inima pulsează sîngele în ritm sacadat, circulația sîngelui în vase este continuă ? ; ce modificări se petrec în organism în timpul unei activități fizice sau intelectuale ? (clasa a VII-a) ; cum pot rezista plantele la secetă ? (clasa a IX-a) ; ce transformări morfo-funcționale au apărut la păsări în legătură cu adaptarea la zbor? (clasa a X-a) ; ce rație alimentară zilnică este necesară unui miner ? ; dar unui muncitor agricol în perioada de recoltare manuală a porumbului ? (clasa a IX-a).

Șirul exemplelor poate fi extins și completat de fiecare profesor.

Metoda problematizării dezvoltă aptitudini intelectuale care aparțin atît operațiilor logice (analiza, sinteza, comparația etc.), cît și domeniului psihologic (îndrăzneala gîndirii, fantezia, spiritul critic, scrupulul adevărului). Asimilarea independentă a cunoștințelor prin problematizare contribuie în mare măsură la dezvoltarea și desăvîrșirea personalității elevului. Desigur însă că nu trebuie să exagerăm rolul acestei metode, întrucît ar fi greșit să credem că problematizarea constituie singura cale de dezvoltare a capacităților de asimilare independentă a cunoștințelor biologice și de dezvoltare a gîndirii.

Prof. VALERIA MIRESCU,
Movilița-Ilfov

Cum am realizat izolația laboratorului fonic cu cheltuieli minime

Preocupată de crearea unei baze materiale necesare unui învățămînt modern, direcția Liceului agricol din Ciumbrud, județul Alba, și-a propus, printre altele, realizarea unui laborator audio-vizual. După amenajarea corespunzătoare a unei săli, s-a pus problema izolației fonice a acesteia. Studiind bibliografia de specialitate și făcînd vizite la unele școli care posedă deja astfel de laboratoare, am constatat că izolația fonică se realizează în general prin tapițare, care este costisitoare. În cazul laboratorului nostru această lucrare ar fi costat cca. 90—100 mii lei. Izolația prin tapițare mai are și alte inconveniente : îmbibare cu praf, dificultate la curățire, decolorare etc.

Căutînd o soluție mai economică ne-am gîndit să folosim polistirenul expandat, izolînd întîi cu acest material ieftin — de 380 lei m.c. — o cameră de dimensiuni foarte reduse. Rezultatele fiind mulțumitoare am trecut la procurarea necesarului de polistiren de la Combinatul de petrolchimie din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Polistirenul se livrează în panouri cu dimensiunile de 2 000 x 500 mm și de grosimi diferite : 12 mm, 24 mm și 36 mm. Am calculat necesarul din fiecare grosime și am comandat cantitatea totală de 10 m.c..

După cum rezultă și din schița alăturată, panourile au fost aplicate pe pereții laterali în bucăți de 25 cm lățime, ele alternînd ca grosime. Pe panourile de grosimi mai mari am lipit fîșii de 2,5 cm lățime, tăiate din panourile cu grosimea de 2,4 cm și 3,6 cm. Distanța între fîșii este tot de cca 2,5 cm.

Plafonul este acoperit cu panouri de 25 cm lățime și 1,2 cm grosime, așezate ca țiglele pe acoperișul clădirilor, pentru a evita astfel existența unui plan paralel cu dușumeaua.

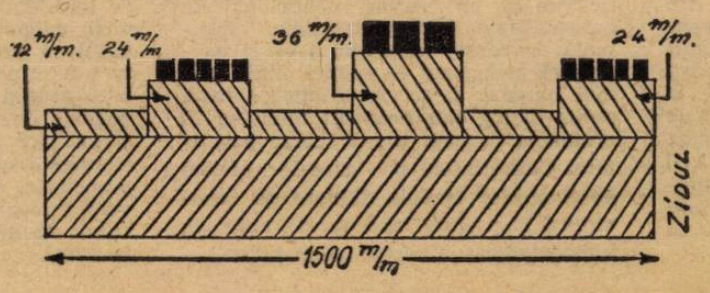

Atît lipirea panourilor pe pereți cît și a fîșiilor pe panouri a fost făcută cu „ARACET", material ce se poate procura de la tipografii sau tîmplării.

Polistirenul expandat fiind inflamabil, l-am văruit cu lapte de var, iar fîșiile de 2,5 cm le-am vopsit în gri deschis,

Tabla am realizat-o concav, tot din polistiren, acoperit cu un strat de ipsos, pentru a evita și aici crearea unor suprafețe paralele.

Izolația fonică obținută prin folosirea polistirenului expandat este bună. În orice colț al sălii se aude bine chiar și vorbitul foarte încet, șoptit.

Toate lucrările — tăierea panourilor în fîșii, lipirea fîșiilor de panouri și aplicarea panourilor pe pereți și tavan — s-au efectuat de către elevi, în timpul vacanței de iarnă. În acest fel cheltuielile pentru izolarea laboratorului fonic s-au redus numai la cele necesare procurării materialelor.

Realizarea izolației fonice a laboratorului cu ajutorul elevilor a contribuit și la educarea dragostei pentru muncă, la formarea unor deprinderi practice, la educarea spiritului gospodăresc.

Prof. ȘTEFAN FULÖP
Ciumbrud - Alba

În perspectiva imediată:

BACALAUREATUL

Esențială este activitatea personală a fiecărui elev

Absolvenții liceelor noastre au dovedit în ultimii ani, la bacalaureat și la concursurile de admitere, o mai bună orientare în capitolele de matematici cerute de programe, o pregătire mai temeinică. Deveniți studenți, ei se adaptează mai ușor stilului de lucru din învățămîntul superior, arată mai multă maturitate, mai mult interes pentru studiu în general și pentru ceea ce este nou, modern, în conținut și prezentare. Aceasta dovedește că noile programe și manuale (deși susceptibile încă de multe îmbunătățiri), precum și munca devotată și competentă a profesorilor din licee dau roade din ce în ce mai bune.

Am fost totuși nevoiți să repetăm concursul de admitere pentru majoritatea facultăților din institutul nostru. Cum se explică acest fapt ?

Învățămîntul superior trebuie să pregătească astăzi cadre cu o înaltă calificare, să-i orienteze pe studenți în problemele actuale ale științei și tehnicii și este îndreptățit să selecționeze cu o deosebită grijă elementele pe care va trebui să le formeze. Candidații trebuie să dovedească nu numai pregătirea temeinică a materiei cerute de programă, ci și capacitatea de orientare în problemele noi, de multe ori complexe, pe care le vor întîlni ca studenți. Această ultimă calitate este în general insuficient cultivată și nu poate fi dobîndită, după părerea noastră, decît prin munca personală a elevului pe parcursul mai multor ani. De remarcat, pe de altă parte, influența șablonardă a unor „meditatori cu experiență", cu efecte cum nu se poate mai negative.

Au apărut în ultima vreme foarte multe culegeri de probleme, unele dintre ele deosebit de bune. Prea puțini elevi știu însă să-și îndrepte atenția spre problemele interesante, probleme care cer mai mult decît aplicarea directă, după anumite șabloane, a teoremelor învățate.

Mai mult, am putut observa la mulți candidați superficialitate în cunoașterea noțiunilor și teoremelor fundamentale, fapt care i-a condus la abordarea eronată a problemelor date spre rezolvare.

Mi-aș permite o observație care mi se pare importantă. Candidații la bacalaureat și la concursurile de admitere nu sînt obișnuiți cu examenele. Au dat un singur examen în viața lor — concursul de admitere în liceu — la o vîrstă foarte fragedă. Dacă s-ar reintroduce în liceu examenele de sfîrșit de an la disciplinele principale, elevii ar învăța să-și sistematizeze materialul parcurs într-un an s-ar obișnui să deosebească esențialul de banal. Promovarea și clasificarea elevilor la sfîrșitul anului s-ar face în principal după temeinicia cunoștințelor și după posibilitățile lor de orientare la disciplinele respective și nu numai după notele acumulate pe parcursul anului. În aceste condiții absolvenții s-ar putea prezenta fără dificultăți și fără riscuri în fața unor comisii de bacalaureat formate cu alți profesori decît profesorii lor.

Acestea sînt, desigur, deziderate de viitor. Pentru săptămînile ce urmează se pun desigur probleme concrete în legătură cu finisarea pregătirii candidaților din acest an. Colegii noștri care lucrează în învățămîntul liceal știu în general ce au de făcut în această privință pentru simplul motiv că își cunosc elevii. Pe de altă parte, pregătirea matematică a absolventului este de fapt rodul muncii pe întreg parcursul școlarității și, în special, pe parcursul anilor din liceu. În această ultimă perioadă nu se poate învăța ce nu s-a învățat la timp.

În această etapă, profesorul îl poate ajuta însă pe viitorul candidat în alegerea chestiunilor fundamentale care trebuie împrospătate, în precizarea unor noțiuni de bază, în alegerea unor exerciții semnificative și a unor probleme mai complexe în care să fie obligat să se orienteze singur, pentru a găsi cea mai bună cale de rezolvare.

Pregătirea care se realizează în comun, în clasă, nu poate avea decît un caracter orientativ. Esențială este activitatea personală a fiecărui elev. Prin temele care se dau acasă, prin exercițiile și problemele recomandate trebuie să se pună la încercare, mai mult decît pînă acum, posibilitățile fiecărui elev.

Cîteva probe scrise, în condițiile unui concurs de admitere, cu punctajul anunțat de la început, credem că ar fi foarte utile pentru încadrarea în timp a viitorilor candidați. Am putut observa adesea, mai ales la candidații bine pregătiți, că întîrzie cu încăpățînare la unele chestiuni la care au întîlnit dificultăți și le rămîn nerezolvate sau rezolvate superficial chestiuni ușor abordabile.

Prof. dr. docent ION Gh. ȘABAC
șef de catedră la Institutul politehnic din București

Profesorul să orienteze prin sinteze

Pregătirea examenului de bacalaureat și a examenului de admitere la universitate este o îndatorire de mare răspundere a profesorilor de liceu. La limba și literatura română profesorul trebuie să găsească timpul predării unor lecții de sinteză cu referire specială la chestiunile puse de programa celor două examene, în mare parte asemănătoare, nu identice. In lipsă de timp, profesorul poate alege chestiunile fundamentale spre a sugera elevilor modul în care se cuvine să se prezinte la examen, urmînd ca pregătirea integrală, îndeosebi sub raportul informațiilor, să și-o facă elevii singuri. Viitorii candidați trebuie asigurați că la cele două examene nu se ascultă amănunte și că trebuie să-și concentreze atenția asupra problemelor esențiale, la limbă asupra analizei sintactice, la literatură asupra cunoașterii operelor principale și a curentelor principale. Este necesar ca în pregătire să se pună accentul pe exercițiile practice și pe compuneri, în acestea din urmă controlîndu-se exprimarea corectă, clară și nuanțată a ideilor.

Care sînt greșelile cele mai frecvente la examenul scris sau oral de literatură ? Elevii nu știu uneori să indice momentul apariției unei opere importante și s-o încadreze în curentul literar din care face parte. Nu știu să fixeze genul literar și speța operei. Nu pot enunța tema și ideea, nu pot face o caracterizare sau o analiză literară. Caracterizarea, ca și analiza, sînt înlocuite de obicei prin povestirea operei, fie că se interpretează o nuvelă, un roman sau o piesă de teatru. Povestirea, cu totul neindicată în cazul poeziei, nu e întreruptă de observații critice, adesea înlocuite cu citate învățate pe dinafară din scriitori care n-au făcut critică decît întîmplător și n-au spus lucruri extraordinare, ci banalități, precum : „Neculce mi-i carte de căpătîi", Eminescu „luceafărul poeziei românești", „nu *Momente*, maestre, ci monumente" etc. Aceste formule repetate de fiecare candidat ajung să agaseze comisia. La fel de agasante sînt utilizarea superlativelor și supralicitările.

Profesorii trebuie să atragă atenția elevilor că analiza operei trebuie să aibă în vedere nu numai conținutul, ci și forma, expresia artistică, stilul, corespondența dintre formă și conținut. Faptul că o operă „redă bine și frumos țăranul așa cum este el" sau „redă viața grea a poporului", cum se spune în cel mai primitiv limbaj școlăresc, din nefericire existent uneori și la profesori, nu înseamnă automat că sîntem în fața unei capodopere. Literatura începe acolo unde realul, absorbit în ficțiune, dobîndește o semnificație prin intermediul expresiei. Un candidat la examenul de bacalaureat sau la admiterea în Universitate la specialitatea literatură română trebuie să fie capabil a recunoaște, defini și explica valorile artistice.

Prof. dr. docent : Al. PIRU
Facultatea de limba și literatura română, București

Examinatori experimentați și cu tact pedagogic

Contactul cu școala medie și poate cu cei mai tineri prieteni îl stabilesc în fiecare an cu prilejul examenului de bacalaureat. Încerc emoțiile absolvenților, mă impresionează convingerea pe care o au în actul solemn al examenului și precipitarea de a oferi comisiei cunoștințele dobîndite în liceu.

Momentul este sărbătoresc și așa îl celebrez de la reinstituirea lui. Am însă un sentiment de neliniște alimentat de ultimile sesiuni, care au lăsat impresia unei ușoare demonetizări. Cauzele trebuie căutate nu numai în formele organizatorice — deși unele dintre ele sînt importante și un dialog cu factorii de răspundere merită a fi inițiat — ci poate cu precădere în preocuparea nu întotdeauna convingătoare a pedagogilor față de exigențele ce se impun astăzi în fața culturii.

Mă înduioșează inteligența absolvenților, capacitatea lor de asimilare, mecanică uneori, arderea spirituală — atunci cînd absolventul nu a fost cu pricepere „școlit". Cariera didactică se refuză celei de funcționar, valențele ei sînt vocaționale. Să îl obișnuim pe viitorul absolvent să gîndească, să judece, căci datele și amănuntele puțin semnificative au un serios coeficient de perisabilitate. Cîtă pauperitate spirituală dovedește absolventul — și deopotrivă pedagogul — atunci cînd primul narează și secundul interoghează, redus dialog sau neavenit monolog în probleme minore, uneori chiar parazitare. Cunoștințele pe care le oferim absolvenților trebuie dublate de convingeri și pasiuni intelectuale, apte să îmbogățească universul uman juvenil.

În perioada pregătirii examenului de bacalaureat se pun probleme extrem de importante, grave, pentru depistarea vocației reale și sigur este că eforturile profesorilor se cuvin a fi concentrate și în această direcție. Indoctrinarea pripită, dotarea conjuncturală se refuză vîrstelor tinere.

Îmi doresc participarea la un examen de bacalaureat în prezența unor comisii exigente și încurajatoare ; candidatul să promoveze probele „bloc", spre a se putea formula o opinie globală asupra maturității lui, să avem comisii de examinatori experimentați și cu tact pedagogic, care să oficieze examenul cu solemnitate, detașați de preocupări diurne. Poate că o mai severă selecție a examinatorilor ar contribui la întărirea autorității bacalaureatului.

Acest examen se conservă stăruitor și durabil în memoria candidatului, îi evocă după ani figura dascălilor, imprimă pe retina lui făptura lor fizică și spirituală, distincția lor, autoritatea și disponibilitatea lor sufletească.

Toți cei ce vor celebra bacalaureatul sînt chemați să facă dovada unor sporite aptitudini pedagogice, plecînd de la ideea educației dinamice ca proces continuu ce angajează variate etape ale vîrstelor, concept îmbogățit de valențe moderne, ținînd seama că „reciclarea" constituie una din formele active ale afirmării noastre în materie de învățămînt. Tineretul școlar trebuie încurajat prin exigență dublată de dăruire, model personal de luciditate și elevată spiritualitate.

Prof. univ. dr. ION TOBOȘARU

SUBLINIERI

— Extrase din rapoartele unor președinți ai comisiilor de bacalaureat —

Există, în pregătirea pentru bacalaureat, un stil la care trebuie să se renunțe, întrucît duce la dădăcirea elevilor, la atrofierea personalității lor. Este vorba de studiul acelor subiecte formulate numai după manual, care nu cer elevilor efort de gîndire, analogii, comparații, analize și sinteze multilaterale, ci îi obișnuiește cu „pastile" de cultură. Prin aceasta elevii se deprind numai să recepționeze cunoștințe gata distilate și nu să le discearnă ei, ceea ce este în dauna independenței creatoare, adică a laturii formative spre care tindem. Să renunțăm deci la acest stil de pregătire, care îi transformă pe elevi în mașini de înregistrat, înmagazinat și reprodus cunoștințe.

Lector univ. ANA FABIAN — Cluj

Incă predomină tendința de a-i pregăti astfel pe elevi pentru bacalaureat încît ei să-și etaleze nivelul informațional. Dar aceasta nu permite examinatorilor să vadă care este nivelul formațional al candidaților, să surprindă aspectul cel mai important — capacitatea de gîndire, de însușire și formulare personală a cunoștințelor. Un aspect al acestei stări, care se cere neapărat înlăturat, îl constituie învățarea și reproducerea mecanică.

Lector univ. TRAIAN PODGOREANU — București

Sînt de părere că în pregătirea pentru bacalaureat ar trebui să se pună mai mult accent și pe latura teoretică ; altfel totul se reduce la un fenomen de însușire a unor rețete de calcul, a unor metode de rezolvare, fără a se cunoaște baza teoretică ce asigură însușirea conștientă a acestor metode.

Lector univ. GH. CONSTANTIN — Timișoara

Pentru a-i deprinde pe elevi cu tehnica elaborării unor lucrări scrise de nivelul celor cerute la bacalaureat ar fi bine ca profesorii să facă unele exerciții în acest sens cu ei. De asemenea, cred că este necesar să se pună mai mult accent pe unele elemente legate de forma lucrărilor scrise : stil, punctuație, prezentare generală.

Lector univ. ION LUPU — București

MAI MULT SPIRIT CREATOR ÎN ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA LECȚIILOR

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

Procesul de înnoire a învățămîntului, determinat de revoluția științifică — tehnică contemporană, sarcinile tot mai complexe pe care trebuie să le îndeplinească școala pentru a răspunde cerințelor actuale și celor de perspectivă ale societății noastre socialiste impun așezarea întregului proces de învățămînt pe principii și soluții moderne, care să asigure o maximă eficiență socială instruirii și educării elevilor.

Conținutul cunoștințelor, procesul de dobîndire a lor trebuie să-i permită elevului să aleagă și să judece cunoștințele, să primească o astfel de pregătire care să-i faciliteze alegerea drumului în viață. **Educația se cere să fie înțeleasă și considerată mai puțin ca un proces de dobindire de cunoștințe și mai mult ca un proces de formare și chiar de transformare.**

În locul procesului de memorare, de înmagazinare a unor date și fapte a căror utilitate este îndoielnică, în locul unui enciclopedism clasicist depășit, accentul se cere să fie pus pe însușirea de către elevi a unor structuri conceptuale, logice, pentru a scoate în evidență aspectele esențiale ale cunoștințelor. Trebuie dezvoltate forțele creatoare ale tineretului, aptitudinile generale care să-i permită să opereze cu noțiunile asimilate, să poată transfera în alte domenii ale cunoașterii sau ale vieții practice cele învățate în cadrul diferitelor materii de predare, să poată îmbina informația nouă cu informația anterior înmagazinată.

În orientarea activității învățătorilor și profesorilor noștri trebuie să se aibă în vedere că modernizarea învățămîntului nu se rezumă numai la aparatură și la mijloacele tehnice folosite în predare (film, magnetofon, radio, televiziune etc.). Pedagogia modernă, în lumina noilor cercetări întreprinse în cadrul teoriei învățării, proiectează schimbări importante în metodologia și tehnologia didactică, în aplicarea principiilor psihologice și pedagogice care stau astăzi la baza teoriei învățării, în concepția și sistemul de muncă al cadrului didactic cu elevii. Rămînerea în urmă care se constată în pregătirea unor elevi, îndeosebi din punct de vedere formativ, se datorează, după părerea noastră, unei orientări unilaterale în ceea ce privește dezvoltarea intelectuală a acestora. Mulți pedagogi sînt înclinați să considere educația intelectuală numai ca un rezultat al procesului de transmitere a cunoștințelor. Este adevărat că dezvoltarea intelectuală a elevului are loc înăuntrul procesului de însușire a cunoștințelor și de vehiculare a lor, dar numai în măsura în care această dezvoltarea devine principal scop al predării.

În controlul și îndrumarea procesului de învățămînt este necesar să se urmărească în ce măsură profesorii și-au stabilit și realizează la fiecare lecție și clasă, în funcție de specificul materiei de învățat, obiective precise cu privire la dezvoltarea gîndirii creatoare a elevilor. În acest scop, lecția trebuie astfel construită și condusă încît să trezească și să mențină la elevi un interes și o curiozitate vie pentru studiu; prin formularea și punerea întrebărilor să se provoace răspunsuri originale, exprimate prin cuvinte proprii. Obiectivele principale ale predării, spune pedagogul american E. B. Kurtz, „trebuie să fie... nu atît transmiterea unei sume de cunoștințe, ci un „mod de comportare", care implică înțelegerea conștientă a acestor date și deci capacitatea de a judeca pe baza lor". [1]).

În procesul de predare, profesorul trebuie să-și pună nu întrebarea : „ce vor ști elevii după lecție ?", ci „ce vor putea face elevii după lecție ?". Răspunsul la această întrebare îl va determina pe profesor să transmită elevilor săi atît deprinderi științifice, cît și un mod de gîndire ; să-i învețe să descompună și să descrie fenomenele, să le clasifice, să le ordoneze și să le sintetizeze într-o idee sau alta, în funcție de datele problemei. Procesul de analiză și sinteză urmărește să-i conducă pe elevi, în mod treptat, către diferite niveluri de abstractizare și generalizare, folosind în acest scop conținutul manualelor școlare și procesul de predare.

Pedagogul american F. W. Fox [2]) ne prezintă într-un mod foarte sugestiv drumul pe care trebuie să-l urmeze predarea în funcție de gradul de înțelegere al elevilor. Autorul recurge la schema întocmită de pedagogii J. M. Bradfield și H. St. Moredock, care prevede următoarele categorii :

— **„nivelul I :** imitație, reproducere, repetare. Elevul poate repeta sau reproduce ceea ce spune, face sau citește profesorul, ceea ce dovedește că e conștient de contactul cu o anumită noțiune sau un anumit fenomen ;

— **nivelul II :** nivelul I, plus recunoașterea, identificarea, rememorarea, folosirea datelor memorate și clasificarea lor. Elevul poate acum să recunoască sau să identifice noțiunea sau fenomenul învățat, oriunde le-ar întîlni, precum și să-și aducă aminte caracteristicele esențiale ale noțiunii sau fenomenului ;

— **nivelul III :** nivelul I și II, plus compararea, asocierea, discriminarea, reformularea și ilustrarea. Elevul este deci în măsură să compare și să asocieze noțiunile sau fenomenele cu alte noțiuni și fenomene și să facă discriminări între ele ; de asemenea, poate să formuleze o definiție în cuvintele sale proprii, poate s-o ilustreze și s-o exemplifice ;

— **nivelul IV :** nivelele I, II și III, plus explicarea, justificarea, previziunea, aprecierea, interpretarea, emiterea de judecăți critice și tragerea de concluzii. Înțelegînd noțiunile și fenomenele, elevul are acum posibilitatea să dea explicații, să sesizeze rațiunea lucrurilor, să facă previziuni, să interpreteze, să aprecieze și să facă judecăți critice. Este deci vorba de un nivel superior de reușită a procesului instructiv;

— **nivelul V :** nivelele I, II, III și IV, plus creația și descoperirea, reorganizarea, formularea de noi ipoteze, întrebări și probleme. Acesta este nivelul gîndirii originale și productive. Înțelegerea elevului s-a dezvoltat în asemenea măsură, încît el poate face descoperiri noi pentru el și poate restructura propriile sale cunoștințe pe baza acelor descoperiri și a înțelegerii lor".

Aceste niveluri de înțelegere ale elevilor autorul le consideră drept scopuri ale procesului de predare și, totodată, puncte de referință pentru aprecierea eficacității predării. Profesorul va tinde spre stimularea elevilor ajutîndu-i să se ridice pînă la cel mai înalt nivel de înțelegere, dezvoltînd în acest mod gîndirea științifică.

După cum se știe, pe parcursul lecției profesorul urmărește realizarea mai multor obiective : transmiterea de cunoștințe noi, însușirea lor conștientă, fixarea lor, verificarea cunoștințelor însușite la lecția sau lecțiile anterioare, după cum e cazul etc. În cele de mai sus noi ne-am oprit mai mult la definirea scopului principal pe care îl realizează profesorul în lecție și la orientarea nouă pe care trebuie s-o imprime procesului de învățămînt. Ținem să subliniem însă că dezvoltarea proceselor psihice ale elevilor și în mod deosebit a proceselor de cunoaștere se realizează nu numai în etapa cunoscută sub denumirea de transmitere a noilor cunoștințe, ci și pe parcursul celorlalte etape ale lecției, cum ar fi : verificarea cunoștințelor și fixarea noilor cunoștințe. Dacă în etapa transmiterii noilor cunoștințe un rol însemnat îl are însăși informația, care îi pune pe elevi în contact cu diferitele fenomene ale naturii și creației spirituale și materiale a omului de-a lungul existenței sale, în celelalte etape ale lecției dezvoltarea gîndirii elevilor, a spiritului de observație, formarea diferitelor trăsături ale personalității depind, în primul rînd, de metodele pe care le folosește profesorul, de măestria îmbinării lor. Gîndirea, subliniază psihologul sovietic D. N. Bogoiavlenski, se dezvoltă „atunci cînd fondul de cunoștințe acumulat este pus în mișcare de gîndirea elevului adică atunci cînd se realizează o anumită activitate intelectuală".[3])

Diferitele concursuri organizate pentru admiterea în licee, școli postliceale, examene de bacalaureat etc., arată că o bună parte dintre elevii și absolvenții liceelor noastre de cultură generală nu au dezvoltate, la nivelul cerut de programele școlare, deprinderile necesare de muncă intelectuală independentă (deprinderea de a lucra cu manualul, deprinderea de a lua notițe, deprinderea de a folosi materialul bibliografic, deprinderea de a expune în mod succint, oral sau în scris, conținutul unei lucrări, deprinderea de a-și exprima în mod cursiv și logic ideile și gîndurile pe marginea unei teme sau alta). Formarea acestor deprinderi constituie o cerință și, în același timp, o sarcină a fiecărui profesor în parte. Dezvoltarea acestor deprinderi se realizează atît în procesul de transmitere a noilor cunoștințe, cît mai ales prin organizarea unor acțiuni speciale destinate acestui scop.

Este indicat ca în procesul de predare să se pună mai mult accent pe munca independentă a elevilor, pe participarea mai activă a acestora la desfășurarea lecției. Este necesar să se acorde mai multă atenție lucrărilor de laborator, rezolvărilor de probleme, compunerilor, lucrărilor scrise de sinteză, rezumatelor, recenziilor etc. Lecțiilor să li se imprime un caracter mai viu, mai dinamic, să devină un dialog între profesor și elev.

— *continuare în numărul viitor* —

[1]) Kurtz, Edwin B. : Helf stamp out non — behavioral objectives. În : The Science Teacher, Washington, 1965, nr. 1, p. 31—32.

[2]) Fox, Fred W. : Levels of performance în teaching. In : Science Teacher, Washington, 1965, nr. 4, p. 31—32

[3]) Bogoiavlenski, D. N. : Formirovanie priemov umstvennoi raboti uceascihsea put razvitiia misleniia i aktivizații obucenia. In : Voprosi psihologhii, Moskva, 1962, nr. 4, p. 74—82.

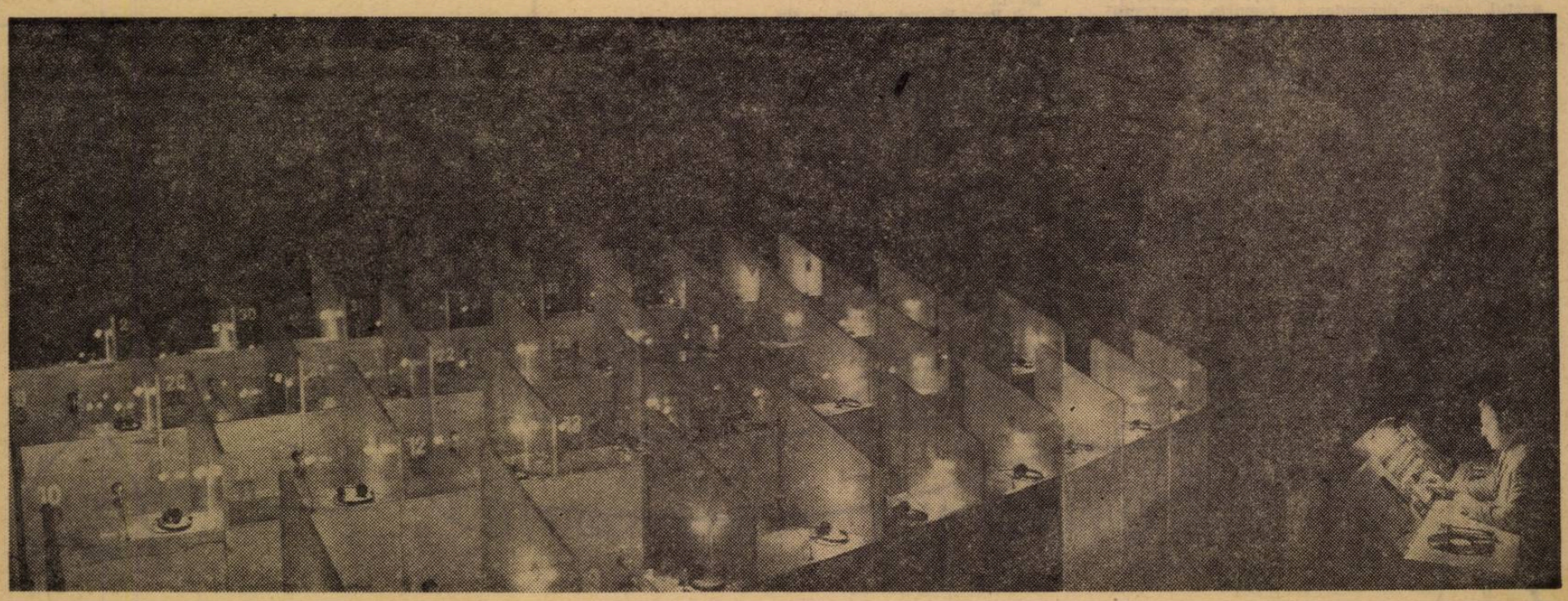

Un laborator modern la liceul din Vulcan

Metodele muncii în grup şi virtuţile lor educative

Pedagogia şcolii active pune un accent deosebit pe organizarea diferitelor **forme de muncă în grup,** cum sînt : documentarea, cercetarea comună a diferitelor fenomene din natură, a vieţii unor plante sau animale ori a diferitelor îndeletniciri sociale, munca cu textul, rezolvarea în comun a unor probleme, efectuarea de experienţe, confecţionarea de material didactic, munca agricolă sau industrială organizată pe echipe etc. Aşa s-au născut unele modalităţi cunoscute cum sînt planul de la Jena al lui Peter Petersen, sistemul lui A.S. Makarenko, metoda proiectelor, metoda Decroly, metoda muncii libere în grup a lui Cousinet, cooperativele şcolare ale lui Profit, tehnicile lui C. Freinet etc.

Creaţie interesantă a curentului „educaţiei noi", metodele de muncă liberă în grup constituie un bun preţios al pedagogiei moderne. Ele au izvorît din necesitatea imperioasă de a se înlocui formele şi mijloacele perimate ale învăţămîntului tradiţional cu altele noi, capabile să răspundă intereselor şi aptitudinilor copilului şi corespunzătoare capacităţilor lui psihice. Educaţia nouă respinge învăţămîntul verbal şi livresc, ce riscă să dea copilului o pregătire formală, cerînd în locul acestuia o educaţie „funcţională", cunoştinţe din experienţă, obţinute prin contactul cu lucrurile şi confruntarea cu realităţile concrete.

Metodele de muncă în grup, ca şi „Self-government"-ul au ca obiectiv folosirea comună a cunoştinţelor şi priceperilor pentru îndeplinirea unei sarcini colective, rezolvarea unei probleme sau realizarea unui „proiect". Astfel de activităţi implică în mod necesar cooperarea si într-ajutorarea pentru realizarea sarcinii colective.

Experienţa „şcolilor noi" a dovedit cu prisosinţă rezultatele pozitive ale unor astfel de practici şi Piaget a analizat raţiunile valorii educative ale muncii în grupe. Cooperarea, arată el, implică personalitatea ; ea o formează, reducînd egocentrismul şi disciplinînd indivizii. Totodată practicarea activităţilor în grup, elimină primejdiile ce rezultă dintr-o formă prea individualizată de învăţămînt şi profesorul intră astfel în posesia unui instrument ce va putea fi adaptat capacităţilor individuale ale elevilor săi. „Toţi partizanii acestei metode, arată René Hubert, proclamă ca indispensabilă îmbinarea efortului colectiv cu efortul individual şi solitar" [1]).

Fără îndoială că numai folosirea acestui procedeu nu e suficientă pentru succesul muncii educative. Ea oferă însă profesorului posibilitatea de a organiza activităţi colective ce răspund nevoii naturale de asociere a elevilor. Munca şcolară comunitară reprezintă pentru elevi o adevărată şcoală a uceniciei sociale.

Pe plan intelectual şi afectiv, colaborarea favorizează schimburile şi confruntările. Fără a furniza elevilor cunoştinţe sistematice, metoda muncii comunitare permite copiilor de a intra în posesia unor **instrumente** de lucru, uneori mult mai utile în viaţă decît cunoştinţele însuşite mecanic, ce se uită relativ repede. Cooperarea, ca orice metodă activă, constituie o sursă de verificare, de control reciproc şi înţelegere de către elevi a relativităţii cunoştinţelor ; ea dezvoltă spiritul de inventivitate şi generează nevoia de adaptare a cunoştinţelor însuşite la condiţiile experienţei concrete.

Viaţa în grup nu cunoaşte numai discuţii şi schimburi de informaţii, ci şi toate tipurile de schimburi posibile : simpatia, încrederea, regretul, ironia, dependenţa, bucuria, conflictul, securitatea, anxietatea, cercetarea, experimentarea, studiul în comun, verificarea etc. Prin toate aceste schimburi, personalitatea fiecăruia se creează şi se afirmă, integrînd informaţiile primite în rîndul nevoilor grupului. „Ceea ce constrîngerea adultului, nu poate realiza, spune Piaget, se construieşte astfel spontan, prin sinteza activităţii individualizate şi a efortului colectiv" [2]).

O concepţie destul de răspîndită consistă în credinţa că metodele active, în speţă metodele de muncă în grup, îşi găsesc o deplină şi legitimă aplicare numai în învăţămîntul elementar, în timp ce învăţămîntul secundar şi cel superior, avînd cu totul alte scopuri, nu se vor putea acomoda acestor procedee. Se acceptă ideea că învăţămîntul prin acţiune se potriveşte naturii copilului, dar se obiectează că, întrucît pubertatea îl transformă profund pe acesta, odată cu ea devin necesare alte tehnici, ce vizează mai direct intelectualizarea. Nimic mai greşit decît aceasta. Dacă vîrsta pubertăţii este prin excelenţă cea a sociabilizării, cînd fiinţa copilului clocoteşte de energie, rezultă cu atît mai mult că metodele active, şi în special metodele muncii în grup, trebuie să-şi găsească aici cel mai propice cîmp de aplicare. „Astfel au gîndit, continuă René Hubert, toţi promotorii educaţiei noi, care refuză să stabilească vreo ruptură în evoluţia acţiunii pedagogice" [3]).

În ceea ce priveşte valoarea muncii în echipă ca mijloc de cultură, trebuie să recunoaştem că ea nu se poate potrivi la fel şi la orice disciplină. Terenul său cel mai propice este studiul mediului înconjurător. Organizînd pe echipe, în funcţie de interesele şi pregătirea anterioară a elevilor, o anchetă asupra unor aspecte esenţiale din mediul înconjurător — natural sau social — repartizînd sarcini diferenţiate pe grupe, cu siguranţă că vom obţine rezultate a căror valoare intelectuală şi estetică nu va putea fi contestată cu bună credinţă. Cît despre dobîndirea cunoştinţelor de bază în domeniul matematicii sau gramaticii, munca în echipe este utilă cu adevărat, numai dacă asocierea răspunde unui **interes intelectual efectiv resimţit** de către membrii grupului.

În sfîrşit, scopurile sociale şi culturale ale muncii în echipă ajung să fie compromise acolo unde ea este condusă într-un spirit **sistematic** competitiv, urmărindu-se numai întrecerea şi clasificarea grupelor. Emulaţia poate fi de un real folos atunci cînd e vorba de a stimula munca şcolară. Se impune însă ca ea să fie folosită cu măsură şi tact, fără a se abuza de spiritul de competiţie, care poate genera invidie şi rivalitate dușmănoasă între grupe, punînd în cauză unitatea socială a clasei şcolare.

Sarcina ce stă în faţa educatorului este de a îmbina armonios munca în echipe cu activitatea individuală liberă, care nu trebuie sacrificată primei. Ambele forme de muncă nu sînt decît aplicaţiile **complementare** — chemate prin urmare să se limiteze reciproc — ale aceleiaşi cerinţe pedagogice, cea care defineşte cu adevărat termenul de **pedagogie activă.**

ION Gr. ION
cercetător ştiinţific, Centrul de ştiinţe sociale
Iaşi

[1]) René Hubert, Traité de pédagogie générale, Paris, P.U.F., 1961, p. 529.
[2]) * * * Encyclopédie francaise, tome XV 15° 28—12.
[3]) René Hubert, op. cit., p. 534.

Moment la un secretariat şcolar

Femeia avea nevoie de o adeverinţă pentru fiul său — elev în clasa a VIII-a. S-a adresat, după cîteva clipe de ezitare, secretarei, subliniind că îi trebuie neapărat în acea zi. N-a terminat bine ce avea de spus că secretara i-a tăiat vorba :

— Aşteaptă pe sală. Acum n-am timp.

Femeia a ieşit, s-a aşezat pe un scaun aşteptînd. Minutele treceau şi secretara nici gînd s-o cheme. Nerăbdătoare, uşor agitată chiar, femeia îşi privea ceasul. După o vreme se hotărî şi deschise uşa.

— Vă rog, nu pot aştepta prea mult. Ştiţi, m-am învoit de la serviciu.

— Nu ţi-am spus să aştepţi ? — o apostrofă, brutal, secretara. Ce, crezi că numai treaba asta o am pe cap ? Şi de altfel, nici nu este ora pentru public !

Intimidată, femeia se retrase.

— Ce ţi-e şi cu părinţii ăştia — continuă revoltată secretara. Au nişte pretenţii de parc-am fi la dispoziţia lor ! După ei ar trebui să stăm toată ziua cu nasul în hîrţoage şi să le eliberăm adeverinţe...

Şi parcă spre a dovedi că nu-i aşa cum cred părinţii şi-a strîns dosarele de pe birou, a deschis apoi un sertar, şi-a scos din el cîteva ustensile — o ceaşcă, o linguriţă, două pungi — şi a început, tacticoasă, să-şi prepare cafeaua. Pînă s-a fiert a privit visătoare pe fereastră apoi, satisfăcută, s-a aşezat din nou la birou şi-a început s-o bea încet.

Toată povestea a durat aproape douăzeci de minute. Abia atunci binevoi să deschidă uşa.

— Spune acum ce-ţi trebuie.

— V-am spus, o adeverinţă...

— Ce adeverinţă, pentru ce, cum îl cheamă pe băiat, spune, că eu n-am de unde să ştiu ce vrei ! Vin aici sute de părinţi, avem sute de elevi !

— O adeverinţă din care să se vadă că este înscris la şcoala asta şi în clasa a VIII-a. Îl cheamă Radu Ion, îl ştiţi poate, un băiat înalt, subţirel.

— Nu. Nu-l ştiu. Sînt mulţi înalţi şi subţirei.

În picioare, în faţa biroului, femeia aştepta pînă cînd secretara scrise adeverinţa.

— Vezi că trebuie semnată de director, dar acum nu-i în şcoală.

— Nu-i ? ? — întrebă femeia speriată. Şi-atunci ce fac ?

— Ştiu eu ce să faci ? Aştepţi, sau vii altădată. Asta-i bună !

Faptul, petrecut aidoma la secretariatul unei şcoli, nu mai cere comentarii. Un singur lucru ne întrebăm. De educaţia părinţilor şcoala se ocupă îndeaproape. Sînt lectorate, sînt şedinţe lunare şi trimestriale, li se ţin tot felul de conferinţe. Dar de educaţia secretarelor se ocupă cineva în şcoală ? Cine ?

M. ROBEA

Desen de TIA PELTZ

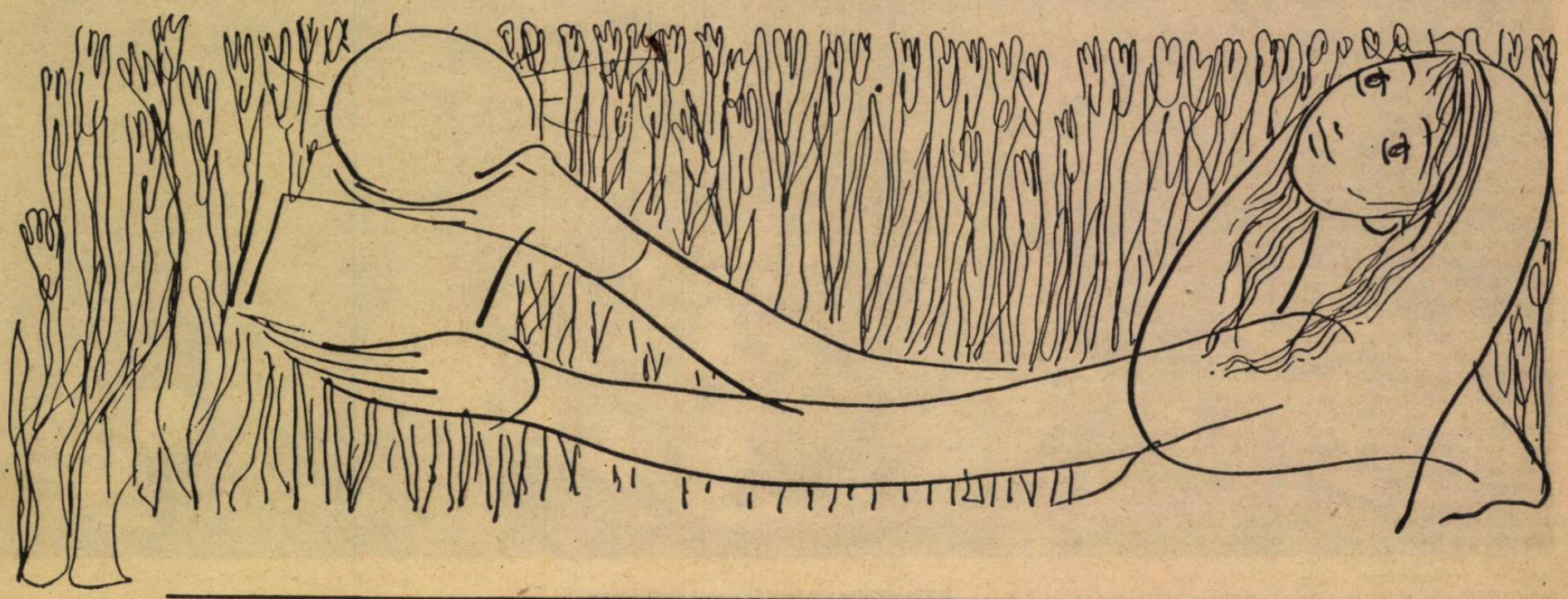

ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

O NOUTATE:

Laboratoare interșcolare de orientare profesională

Acțiunile experimentale inițiate de Institutul de științe pedagogice în domeniul orientării școlare și profesionale au cunoscut în ultima vreme un reviriment, depășind faza începutului. Cercetătorii au elaborat fișe pedagogice, au reetalonat și validat teste și s-au orientat ferm spre tehnici experimentale de laborator.

Inițierea cabinetelor de orientare școlară și profesională marchează primii pași pe acest drum plin de reale promisiuni. Informarea școlară și profesională a elevilor prin cabinetul de orientare, propaganda cu materialele și datele furnizate de cabinet, investigarea intereselor și aspirațiilor profesionale în același cadru constituie în perimetrul școlii, o formă de activitate care se va păstra. Realizările din cabinetele-laborator ale Liceului „Ion Neculce" din București, Liceului nr. 3 din Brașov, Liceului nr. 1 din Bistrița ș.a. sînt argumente în acest sens.

Laboratorul de orientare școlară și profesională conceput de institut are un caracter interșcolar: de serviciile lui trebuie să beneficieze cel puțin 2—3 școli (într-o fază ulterioară mai multe). Laboratorul este încadrat deocamdată cu un psiholog, o asistentă socială și personal de serviciu. Într-o fază următoare de dezvoltare a lui schema va cuprinde, diferențiat, un psiholog, un pedagog, un medic, personal tehnic auxiliar și personal administrativ. Se evidențiază astfel caracterul de echipă pluridisciplinară al specialiștilor. În felul acesta problematica orientării școlare și profesionale va putea fi abordată în toată aria complexității ei, cu competență sporită.

În timp ce **cabinetul** furnizează elevilor școlii care-l frecventează informații, în cadrul dialogului orientator-elev, **laboratorul** angajează dialoguri de alt fel. Celui dintre orientator-elev i se adaugă un altul: elev-aparat de investigație sau elev-probă de laborator (teste, chestionar, interviu etc.). Investigația psiho-pedagogică și medicală, testul sociometric sînt proprii activității în laborator. Elevul care beneficiază de serviciile specialiștilor trebuie să plece cu date convingătoare despre el însuși, pe linia indicațiilor sau contraindicațiilor pentru școlile și profesiunea spre care aspiră. Investigarea subiectului în cei mai definitorii parametri ai lui, unii din ei cuantificați, cu intuirea devenirii lor în dezvoltare, constituie o acțiune de finețe și va trebui să fie și una de cît mai mare precizie.

În anul 1971, Institutul de științe pedagogice are în organizare trei laboratoare interșcolare de orientare în București, Cluj și Iași. Laboratoarele din Iași și Cluj sînt în acțiune. Ele funcționează pe lîngă filialele institutului din localitățile respective și realizează, în condițiile amintite, examinări pentru elevii școlilor încadrate cu psihologi școlari. Laboratorul din București este în curs de organizare.

Laboratoarele institutului își vor păstra, și după organizarea unei rețele de laboratoare interșcolare de către Ministerul Învățămîntului, funcțiile metodologice de început. Se vor experimenta tehnici, aparatură și instrumente de lucru, care vor fi transmise, după validare, practicii.

Munca în laboaratoare presupune însă specialiști calificați, la un nivel de pregătire pe care actualul sistem de învățămînt universitar psihologic și pedagogic nu-l asigură. Pregătirea specialiștilor condiționează reușita întregii acțiuni de orientare școlară și profesională, inclusiv a laboratoarelor.

ROMEO DĂSCĂLESCU

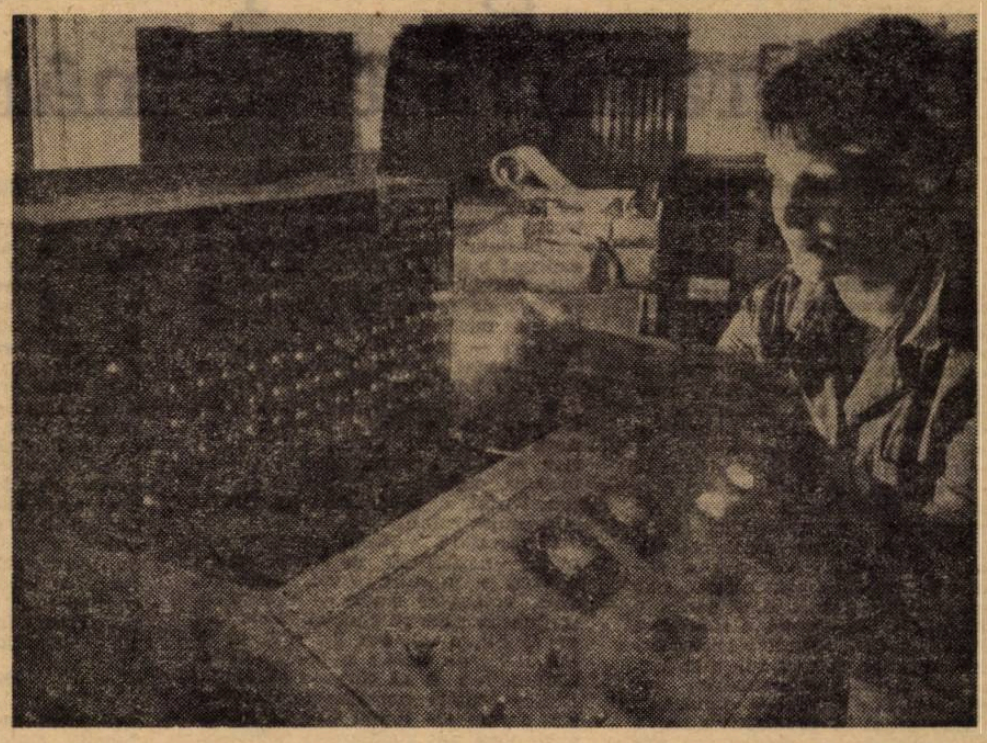

Dialog între om și calculatorul electronic

Mai trece un an și tot n-am intrat în posesia monografiilor profesionale

De ani de zile se vorbește — se vorbește chiar foarte mult — despre importanța pe care o au pentru buna orientare a elevilor și a tinerilor în general monografiile profesionale. Tot cam de mult am auzit și de intenția de a se elabora și tipări asemenea instrumente de strictă necesitate pentru munca oamenilor de la catedră. Pentru a nu mă referi la promisiuni mai vechi, voi aminti aici că în toamnă, la deschiderea anului școlar, cînd în cadrul consfătuirilor s-a dezbătut problema orientării școlare și profesionale, Institutul de științe pedagogice a publicat în „Gazeta învățămîntului" o tematică orientativă însoțită de o bibliografie. Lista bibliografică — nu prea bogată de altfel — conținea, pe lîngă lucrările apărute și pe cele care se află în curs de apariție, sau în stadiu de elaborare. Ne-m bucurat atunci cînd am citit că pe primul loc de pe lista lucrărilor care urmau să apară la Editura didactică și pedagogică figurează 6 volume de monografii profesionale. Iată, ne-am zis, în sfîrșit, anul acesta vom avea ceea ce așteptăm de mult. Numai că zilele s-au scurs, anul școlar se apropie de sfîrșit și noi n-am văzut monografiile. Se vede treaba că drumurile dintre Institutul de științe pedagogice și Editura didactică și pedagogică sînt foarte lungi și întortochiate, sau foarte anevoie de parcurs. Presupun doar. Ceea ce sîntem absolut siguri este că, în munca de fiecare zi în școală, atît noi profesorii, cît și părinții sau elevii avem mare nevoie de monografii.

Prof. VASILICA GOLEȘTEANU,
directoarea Școlii generale nr. 181
București

CUM POATE FI CUNOSCUTĂ REȚEAUA ȘCOLILOR PROFESIONALE ȘI A LICEELOR DE SPECIALITATE

● 62 de specialități în profilul liceelor industriale, agricole, economice și sanitare ● Școlile profesionale și ucenicia la locul de muncă pregătesc în 236 meserii diferite ● Repartizarea pe județe a rețelei de școli.

Liceele de specialitate și școlile profesionale sînt formele de învățămînt care pregătesc nemijlocit cadre de specialiști — muncitori și tehnicieni — pentru toate sectoarele economiei noastre socialiste. Corespunzător rolului deosebit de important pe care îl are învățămîntul profesional și liceal de specialitate ca principal furnizor de forțe calificate de muncă pentru industrie, agricultură, transporturi, activitate economică-comercială și de deservire etc., rețeaua și structura acestor școli au înregistrat în ultimii ani o perfecționare substanțială.

Răspunzînd interesului justificat și mereu mai amplu pentru aceste forme de învățămînt, Ministerul Învățămîntului a editat în acest an. într-un tiraj de masă. **„Îndrumătorul pentru admiterea în liceele de specialitate" și „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale"**, care cuprind multiple date de evident interes pentru informarea și orientarea școlară și profesională.

● DOMENII PROFESIONALE CUPRINSE ÎN PROFILUL LICEELOR DE SPECIALITATE. „Îndrumătorul pentru admiterea în liceele de specialitate" cuprinde o trecere în revistă a tuturor celor 62 de domenii profesionale care intră în profilul actual al liceelor de specialitate, cu o succintă prezentare a fiecăruia dintre aceste domenii. Astfel, cei care se îndreaptă spre liceele industriale au de ales dintr-o gamă care cuprinde specialități ce merg de la electroenergetică la poligrafie, metrologie și cinematografie, implicînd sectoare de cel mai larg interes ca, de pildă, utilaje în industria siderurgică, tehnologia construcțiilor de mașini, exploatarea zăcămintelor de țiței și gaze, construcții navale, tehnici și tehnologii nucleare, mașini și utilaje în industria textilă etc.

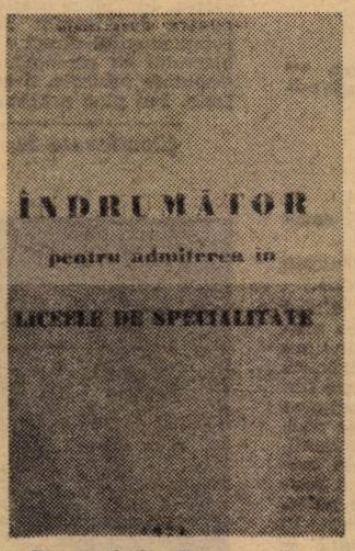

Prezentînd fiecare dintre aceste domenii profesionale, ca și cele cuprinse în profilul liceelor agricole, economice și sanitare, „Îndrumătorul pentru admiterea în liceele de specialitate" înfățișează sectoarele de producție în care vor lucra elevii după absolvire.

● MESERII NOI, DE MARE INTERES, ÎN NOMENCLATORUL ȘCOLILOR PROFESIONALE. Absolut toate sectoarele de producție ale economiei noastre socialiste își pregătesc cadrele prin rețeaua învățămîntului profesional și prin formele uceniciei la locul de muncă. Se cuvine subliniat în această privință faptul că formele de învățămînt profesional și de ucenicie la locul de muncă pentru absolvenții a 8 clase cuprind în profilul lor 236 de meserii, iar cele pentru absolvenții a 10 clase 147 de meserii, alese dintre cele de tehnicitate înaltă. „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale" dă o orientare amănunțită pentru cunoașterea specificului acestor meserii atît de variate, legate, în majoritate, de cele mai moderne și mai perfecționate tehnici și tehnologii de producție. În nomenclatorul actual figurează, alături de meserii cunoscute dinainte pentru înalta lor valoare tehnică — ca, de pildă acelea de frezor-rabotor-mortezor, lăcătuș mecanic pentru industria construcțiilor de mașini, electrician în construcții industriale etc. — meserii noi apărute, ca urmare a dezvoltării industriei noastre socialiste, printre care citățm cele de montator pentru aparatură de telecomunicații, electrician de întreținere și reparații pentru industria chimică, mecanic pentru întreținerea și reparația avioanelor etc.

● REȚEAUA ȘI PROFILUL ȘCOLILOR. Fiecare dintre cele două îndrumătoare prezintă rețeaua tipurilor respective de școli, grupată pe județe, iar la fiecare școală în parte meseriile sau specialitățile cuprinse în profil, adresa și numărul de telefon unde se pot obține informații și se pot face înscrieri. Sistemul de prezentare a școlilor în cadrul îndrumătoarelor alcătuiește un tablou sinoptic, ce permite profesorilor și diriginților să furnizeze lămuririle ce le sînt solicitate și facilitează opțiunile viitorilor candidați.

Îndrumătoarele cuprind condițiile de amitere în învățămîntul de zi, seral și fără frecvență, lista obiectelor de concurs, pe specialități, datele desfășurării diferitelor probe etc.

„Îndrumătorul pentru admiterea în liceele de specialitate" și „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale" pot fi procurate prin oficiile de difuzare a presei și chioșcurile de difuzare a ziarelor și revistelor din întreaga țară.

DOCUMENTAR

Scurt ghid practic de gramatică română (II)

(Urmare din nr. precedent)

VERB

1) fel **(tranzitiv** sau **intranzitiv, predicativ** sau **copulativ, impersonal).**

Observaţii : a) Calitatea verbului de a fi **tranzitiv** sau **intranzitiv** se apreciază într-o construcţie dată şi nu în general, deoarece acelaşi verb poate fi tranzitiv sau intranzitiv de la o construcţie la alta (ex. În construcţia **Ion ajunge acasă,** verbul este intranzitiv, iar în construcţia **Ion m-a ajuns din urmă,** verbul este tranzitiv). b) Calitatea verbului de a fi **copulativ** se apreciază într-o construcţie dată şi nu în general, deoarece cu excepţia verbului **a deveni,** care în orice construcţie este copulativ, celelalte **(a fi, a părea, a se face, a ieşi, a ajunge, a rămîne, a însemna),** pot fi copulative sau predicative de la o construcţie la alta. (ex. Ion **este** inginer — copulativ ; Intenţia mea **este** să plec — copulativ ; Ion **este** acasă — predicativ ; Ion **a fost** la plimbare — predicativ ; **Era** să ne rătăcim — predicativ ; Şi dacă s-a întîmplat aşa **este** pentru că tu nu m-ai ascultat — predicativ ; Ion **rămîne** repetent — copulativ ; Ion **rămîne** acasă — predicativ ; Mi-au **rămas** două cărţi — predicativ ; **Rămîne** să ne înţelegem mîine — predicativ ; Ion **ajunge** medic — copulativ ; Ion **ajunge** acasă — predicativ ; Ion **ajunge** la înţelegerea lucrurilor — predicativ ; Îmi **ajunge** hîrtia — predicativ ; Îmi **ajunge** să ne vedem o singură dată — predicativ). c) Verbele **a fi, a avea, a vrea** sînt auxiliare numai în situaţia în care intră în componenţa modurilor şi a timpurilor compuse, precum şi a diatezei pasive. d) Calitatea verbului de a fi **impersonal** se apreciază numai într-o construcţie dată, deoarece acelaşi verb poate fi impersonal sau personal de la o construcţie la alta. (Ex. Ion **este** cuminte — personal ; Ion **este** acasă — personal ; **Era** să ne rătăcim — impersonal. Ion **rămîne** repetent — personal ; Ion **rămîne** acasă — personal ; **Rămîne** să ne vedem mîine — impersonal. Ion **pare** obosit — personal ; (Se) **Pare** că tu te-i înşelat — impersonal). e) Calitatea de verbe impersonale o au următoarele verbe : verbe care nu admit în construcţie un subiect (ex. **ninge, plouă, se înserează,** nu-mi **pasă** de nimeni, nu-mi **arde** de lecţii), verbe care cer o propoziţie subiectivă introdusă prin conjuncţie : (ex. **Trebuie** să pleci. Îmi **vine** să pling. **Era** să cad. **Se cuvine** să pleci. **Se pare** că tu te-ai supărat). f) Verbele **a începe, a continua, a termina, a sfîrşi, a (se) apuca, a prinde** din construcţii ca : **Ion începe să lucreze, Ion se apucă de învăţat. Sirena prinde să sune,** precum şi verbele **a putea, a trebui, a vrea, a avea, a veni, a fi** din construcţii ca : **Ion poate învăţa, Trebuie să plec. Vreau să plec. Am de învăţat. Îmi vine să pling. Era să cad,** sînt verbe predicative.

2) persoana ; cînd este cazul, se va arăta că verbul este unipersonal.

3) numărul.

4) conjugarea (I în **a-are,** II în **éa-ére,** III în **e-ere,** IV în **i-ire** sau **î-îre).**

Observaţie : a) Verbele terminate în **—chea,—ghea : împerechea, îngenunchea, veghea,** care grafic sînt de conjugarea a II-a, sînt în realitate de conjugarea I. Aşa se explică prezenţa terminaţiei —ez la indicativul prezent : **îngenunchez, veghez.**

5) modul **(indicativ, conjunctiv, condiţional-optativ, imperativ, prezumtiv, infinitiv, gerunziu, participiu, supin).**

Observaţii : a) Conjunctivul poate apărea fără conjuncţia **să** în propoziţii principale, numai la persoana a III-a. (ex. **Fie** ce-o fi. **Facă** ce-o vrea) ; b) Conjunctivul în propoziţii principale poate avea valoare imperativă. (ex. **Să vină urgent Ionescu !**) Subliniem că în asemenea construcţii modul verbului este **conjunctiv** şi nu **imperativ.** c) Supinul este precedat de prepoziţie, care poate fi **de, la, pentru, după, din.** (ex. Maşină **de curăţat** zarzavat. A plecat **la culeş** mere. Maşină **pentru curăţat** porumb). d) Prezumtivul exprimă o acţiune prezentată ca presupusă, ca nesigură. (ex. **voi fi văzînd** sau **oi fi văzînd, ar fi văzînd, să fi văzînd** — prezumtiv prezent ; **voi fi văzut** sau **oi fi văzut** — prezumtiv perfect). La prezent prezumtivul are forme proprii, în timp ce la perfect prezumtivul are forme identice cu viitorul anterior. Deosebim cele două forme, de prezumtiv perfect şi de viitor anterior, prin luarea în consideraţie a conţinutului temporal : prezumtivul exprimă o acţiune trecută, în timp ce viitorul exprimă o acţiune posterioară faţă de momentul vorbirii. (ex. Nu ştiu dacă **oi fi păstrat** aceste însemnări — prezumtiv perfect ; Cînd voi fi bogat, tu **vei fi murit** demult — viitor anterior).

6) timp **(prezent, imperfect, perfect simplu, perfect compus, mai mult ca perfect, viitor, viitor anterior** — timpuri ale indicativului ; **prezent, perfect** — timpuri ale conjunctivului, condiţional-optativului şi prezumtivului).

Observaţie : Viitorul cunoaşte mai multe posibilităţi de exprimare : **a vrea** + infinitiv : **voi, (vei, va, vom, veţi, vor)** cînta, — a avea + conjunctiv : **am să cînt, ai să cînţi... ; oi, ăi (ii), o (a), om, ăţi (iţi), or** + infinitiv : **oi cînta ; o** invariabil + conjunctiv : **o să cînt, o să cînţi...** Dintre acestea numai primele două sînt forme ale limbii literare ; ultimele două sînt populare şi regionale. Să nu se confunde forma **a cînta** de infinitiv cu forma de viitor **a cînta.** (ex. Dacă a vrè, el **a cînta** — viitor regional ; Ion doreşte **a cînta** — infinitiv).

7) diateza **(activă, pasivă, reflexivă).**

Observaţii : a) Diateza pasivă cuprinde pasivul propriu-zis, cu auxiliarul **a fi** şi reflexivul pasiv. b) La diateza reflexivă sînt verbele cu pronume reflexiv, în cazul cărora în construcţia dată pronumele reflexiv nu admite înlocuirea cu un pronume personal sau cu un substantiv în acelaşi caz. Procedeul înlocuirii trebuie să se aplice în aşa fel, încît verbul să-şi păstreze sensul din construcţia iniţială (ex. În propoziţia **Ion se spală,** verbul este la diateza activă, deoarece în aceeaşi construcţie şi în condiţiile păstrării sensului de bază al verbului, pronumele reflexiv se poate înlocui cu un pronume personal în acuzativ · **Ion îl spală.** În consecinţă, predicatul propoziţiei este **spală,** verbul este tranzitiv, iar **se** este complement direct **exprimat prin pronume reflexiv.** În propoziţia **Ion se teme de ceva,** verbul este la diateza reflexivă, deoarece pronumele reflexiv nu admite înlocuirea cu un pronume personal : construcţia **Ion îl teme** nu este corectă. În consecinţă predicatul propoziţiei este **se teme,** verbul este intranzitiv, iar **se** a devenit „semn" al diatezei reflexive.

8) Pentru **locuţiunile verbale** se dau indicaţiile : — din ce este alcătuită (ex. **a băga de seamă :** locuţiune verbală alcătuită din verb + prepoziţie + substantiv) ; — se face analiza morfologică completă a părţilor componente (Există şi cazuri cînd aceasta nu este posibilă decît numai pentru o parte a locuţiunii : ex. **a-şi aduce aminte,** unde cuvîntul **aminte** nu se analizează, negăsindu-se şi independent în limbă).

ADVERB

1) fel (— **adverb** sau **locuţiune, — de mod, de timp, de loc, — adverb relativ).**

2) grad de comparaţie

PREPOZIŢIE

1) felul după formă **(simplă, compusă, locuţiune).**

2) cazul cu care se construieşte **(acuzativul, genitivul** sau **dativul).**

Observaţii : a) Deosebirea dintre prepoziţia compusă şi locuţiunea prepoziţională constă în aceea că în timp ce prepoziţia compusă este alcătuită din mai mulţi componenţi fiecare din aceştia fiind o prepoziţie, locuţiunea prepoziţională este alcătuită de asemenea din mai mulţi componenţi, dintre care măcar unul este la origine altă parte de vorbire decît prepoziţia. ex. **de la, pînă la, de peste, de prin** — prepoziţii compuse ; **în faţa, împreună cu, de-a lungul** — locuţiuni prepoziţionale.

b) Este necesară realizarea distincţiei între prepoziţii (locuţiuni prepoziţionale) şi adverbe (locuţiuni adverbiale), în situaţia în care acestea se deosebesc ca formă foarte puţin sau nu se deosebesc de loc ; ex. Privesc **înainte** — adverb ; Privesc **înaintea mea** — prepoziţie ; Mă uit **împrejur** — adverb ; Mă uit **împrejurul meu** — prepoziţie ; Ion locuieşte **deasupra** — adverb ; Ion locuieşte **deasupra** camerei mele — prepoziţie. Să se observe că prepoziţia, spre deosebire de adverb, face legătura între două părţi de vorbire.

CONJUNCŢIE

1) felul după formă **(simple, compuse, locuţiuni).**

2) felul după relaţia pe care o stabilesc **(coordonatoare copulative, coordonatoare adversative, coordonatoare disjunctive, coordonatoare conclusive, subordonatoare).**

Observaţie : Sînt unele cuvinte care pot apărea şi cu valoare prepoziţională şi cu valoare conjuncţională, deosebirea realizîndu-se în funcţie de felul relaţiei pe care-o stabilesc şi anume : prepoziţia stabileşte relaţii de subordonare în propoziţie, iar conjuncţia stabileşte relaţii de coordonare în propoziţie şi relaţii de coordonare şi de subordonare în frază. ex. Ion învaţă **pînă** seara — prepoziţie ; Ion învaţă **pînă** se întunecă — conjuncţie ; Ion vine **de** acasă — prepoziţie ; Ion fuge **de-i** iese sufletul — conjuncţie.

INTERJECŢIE

— acolo unde este cazul, se indică funcţia sintactică.

SINTAXA

Analiza părţilor de propoziţie trebuie să cuprindă următoarele date :

SUBIECT

1) prin ce este exprimat.

2) caz.

Observaţie : Subiectul stă în cazul nominativ. Semnalăm o excepţie de la această regulă şi anume: subiectul în genitiv, ex. **Ai casei** au plecat ; **Ai lor** au plecat. Să nu se confunde această construcţie cu **Ai mei au plecat,** unde subiectul este exprimat prin pronume posesiv în nominativ.

3) cînd este cazul, se vor da şi indicaţiile subiect inclus ; subiect subînţeles ; subiect multiplu ; propoziţie fără subiect ; propoziţie care are ca subiect o subiectivă.

Observaţie Propoziţiile fără subiect sînt propoziţiile în care nu se poate introduce un nominativ. În această situaţie sînt propoziţii care conţin un verb impersonal exprimînd fenomene ale naturii **ninge, plouă ;** propoziţii care conţin de asemenea un verb impersonal sau o construcţie impersonală, dar din altă clasă semantică : îmi **arde** de glume, nu-mi **pasă** de nimeni, îmi **pare** bine de ceva, **e bine** de voi, i **s-a urît** de mine, i **se abate** de plecare.

Alte observaţii pentru subiect.

a) Subiectul poate fi aşezat şi după predicat. ex : Îmi place **cartea ;** Se deschide **şedinţa ;** Vine **iarna.** Deci nu poziţia faţă de verb este hotărîtoare în identificarea subiectului.

b) În următoarele construcţii, subiectul ar putea fi confundat, la o analiză superficială, cu complementul direct : construcţii pasive sau reflexiv-pasive. (ex. A fost discutat **un proiect.** S-a discutat **un proiect)** construcţii cu verbe impersonale. (ex. Mi se cuvine **aceasta.** Îmi trebuie **cartea.** Îmi place **prăjitura).** Hotărîtor pentru distingerea subiectului de complementul direct este **acordul** subiectului cu predicatul. (ex. **Au fost discutate proiecte. S-au discutat proiecte. Îmi plac prăjiturile).**

(Continuare în nr. viitor)

BREVIAR ŞTIINŢIFIC

Apele oceanelor se primenesc

Chiar şi pe fundul depresiunilor celor mai adînci de pe fundul mărilor şi oceanelor, apele „întineresc" neîncetat. Astfel, potrivit calculelor oamenilor de ştiinţă sovietici, apele Oceanului mondial se înlocuiesc în întregime la fiecare 3 000 de ani.

Hidrologi din Moscova şi Leningrad au ajuns la concluzia că, în natură, circuitul apei se petrece mult mai intens decît s-a presupus. Evaporările anuale de pe suprafaţa Pămîntului sînt estimate de savanţi la cifra colosală de peste o jumătate milion de kilometri cubi de apă. Vaporii din atmosferă se reînnoiesc în medie o dată la 10 zile, apa din rîuri şi fluvii se înnoieşte la fiecare 12 zile, în timp ce în lacuri fenomenul se petrece la fiecare 10 ani. Gheţarii „tezaurizează" cel mai mult umezeala, căci în ei circuitul apei are loc o dată la 8,5 milenii.

Aceste calcule vor permite, după părerea specialiştilor, precizarea resurselor de apă ale planetei noastre.

Nou efect în plasmă

Un grup de cercetători francezi de la laboratorul de fizica plasmei al Facultăţii de ştiinţe din Orsay au pus în evidenţă, experimental, faptul că electronii unei plasme, supuse unor impulsuri de microunde polarizate circular, creează un cîmp magnetic. Acest efect, botezat „efect Faraday invers" fusese constatat la solide, dar nu şi la plasme.

Cu privire la explorarea planetei Venus

Studierea în continuare a planetei Venus cu ajutorul staţiilor automate va permite să stabilim dacă Pămîntul nu va avea o soartă similară cu cea pe care a avut-o planeta Venus, probabil datorită impurificării excesive a atmosferei sale. Această idee a fost exprimată de Consiliul ştiinţelor cosmice de pe lîngă Academia Naţională de Ştiinţe a S.U.A. într-un raport care consideră că explorarea planetei Venus, cu ajutorul staţiilor automate, ar trebui să constituie o sarcină primordială a programului cosmic pe deceniul al 8-lea. În această ordine de idei, se menţionează că o anumită creştere a temperaturii Pămîntului, ca urmare a sporirii în atmosferă a cantităţii de bioxid de carbon şi a altor impurităţi, creează un fel de barieră care împiedică iradierea căldurii de către Pămînt.

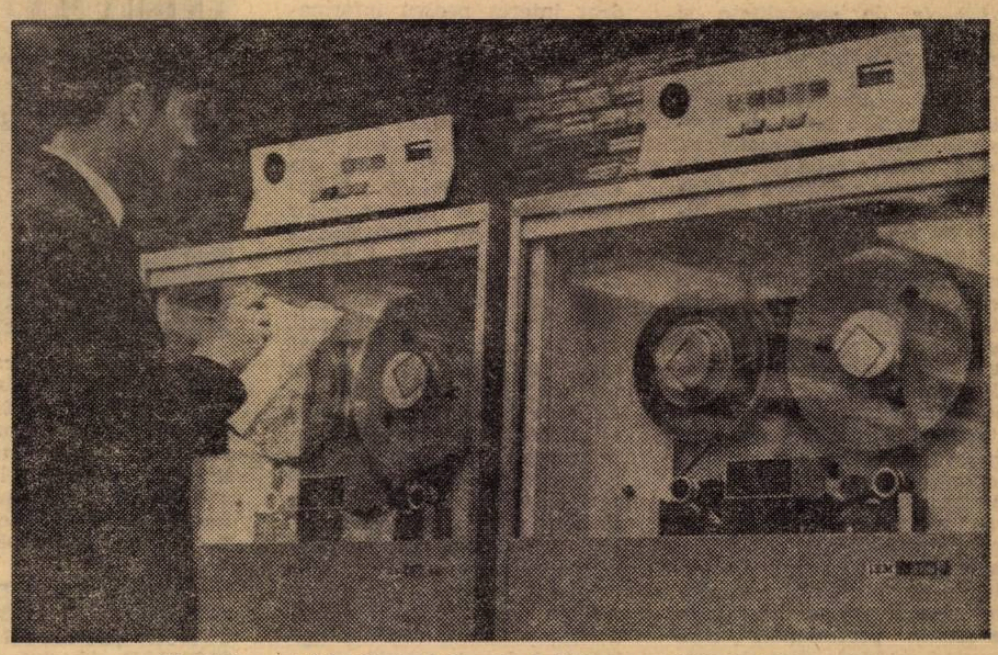

Elevi în vizită la Centrul de calcul al Universităţii din Bucureşti

CRONICI • COMENTARII • MENŢIUNI • NOTE

Gabriel Ţepelea: „Studii de istorie şi limbă literară" — Editura Minerva, 1970

Sînt cuprinse în această erudită lucrare studii concentrate atît asupra perioadei vechi a literaturii române, cît şi asupra perioadei moderne.

Din prima categorie fac parte studiile : „Noul Testament de la Bălgrad", „Mineiele de la Rîmnic", „O simplificare a ortografiei cu caractere chirilice în Transilvania". „O ediţie necunoscută a Alexandriei". Ele aruncă o lumină nouă asupra culturii şi literaturii noastre vechi, iar la elaborarea lor după cum precizează într-o succintă prefaţă autorul, au concurat disciplinele : istoria literară, filologia, limba literară.

Studiul consacrat „Noului Testament" rezervă cititorului, dar mai ales specialistului, bucuria unei revelaţii : lucrarea a fost considerată în trecut doar o traducere precedată de două predoslovii ; în realitate, arată autorul, ea cuprinde încă 23 de predoslovii, însumînd astfel circa 50 de pagini originale. Pentru perioada veche, în care textele originale sînt atît de rare, respectiva precizare — argumentată convingător — pune în evidenţă texte cu un conţinut laic (istoric, geografic, elemente de cultură păgînă), în cadrul vechilor texte bisericeşti, atestînd cultura umanistă a traducătorilor. Demonstraţia ni se pare deosebit de importantă. Autorul subliniază însemnătatea „Noului Testament" din punct de vedere lexicografic ; marginal, sînt glosaţi toţi termenii socotiţi necunoscuţi (neologismele de origine greacă, slavonă, ebraică, cuvintele regionale etc.) ; de aici, concluzia autorului că „Noul Testament" poate fi privit drept un început de dicţionar explicativ. Cititorul subscrie la opinia că lucrarea amintită a contribuit în mare măsură la unificarea limbii literare nu prin problemele teoretice puse în discuţie în „Predoslovia către cititori", cît prin explicarea originală a termenilor.

Comparaţia de texte îl conduce pe Gabriel Ţepelea la stabilirea genezei „Mineielor de la Rîmnic", începînd de la Dosoftei ; sînt aduse în discuţie nume noi de „ostenitori" la apariţia acestei meritorii lucrări ; este subliniată semnificaţia culturală a „Mineielor", şi anume eliminarea limbii slavone din ultimul sector în care se mai menţinuse, acela al cîntărilor.

În studiul „Ortografie sau scriere dreaptă", autorul subliniază faptul că înainte cu trei ani de Enăchiţă Văcărescu a fost întreprinsă în Transilvania o acţiune de simplificare a ortografiei cu caractere chirilice. „Orthografia" pledează şi pentru eliminarea unor pronunţii dialectale (a se scrie fierbinte, nu hierbinte).

Pornind de la o ediţie necunoscută a Alexandriei (ediţie descoperită de autor la Arad), în care sînt notate numele şi localitatea de origine a diortositorilor, Gabriel Ţepelea îşi propune reconsiderarea tezei lui N. Cartojan potrivit căreia „Alexandria" ar fi opera exclusivă a ardelenilor. Astfel, după părerea sa, „Alexandria" are drept diortositori un vîlcean şi un sibian, iar la bază — subdialectul muntean ; este evidentă, cu acest prilej, colaborarea dintre tipografiile româneşti dincolo de hotarele politice de odinioară.

Cu indiscutabilele calităţi de literat ale autorului, cititorul se va întîlni şi în acel veritabil poem în proză cu care se încheie studiul consacrat noii „Alexandrii" : „Pe firul apelor, pe «drumul mocanilor», între Sibiu şi Rîmnic, n-au circulat în trecut numai baci şi merinde pentru oi, ci şi file de manuscris împăturite cu grijă, desagi cu cărţi, meşteri tipografi şi învăţaţi, care se străduiau să fixeze vocabulele limbii noastre în aceleaşi tipare".

Dintre studiile consacrate perioadei moderne ne reţine în mod particular atenţia acela referitor la „Problemele unităţii limbii literare în discuţia periodicelor transilvane în preajma Unirii (1855) : se învederează că presa din Transilvania a anticipat poziţia de condamnare a exceselor latiniste a lui Alecu Russo.

Precizări interesante găsim şi în studiul „În legătură cu începuturile lui Eminescu" (date noi despre orientarea ortografică din tinereţe a poetului : latinistă, eliadistă), dicţionarul de rime „structuralist" al acestuia etc.

După monografia lui G. C. Nicolescu (1962), se părea că despre V. Alecsandri totul a fost spus. Prin publicarea scrisorilor pe care felibrii le adresează lui Alecsandri avem un contur mai exact al prestigiului de care se bucură autorul „Cîntecului gintei latine" peste hotare, faptul că poetul român n-a fost numai tradus, ci şi imitat de felibri (atît unele poezii, cît şi chiar piesa lui în limba franceză „Les bonnets de la comtesse"). În fine, este relevată contribuţia lui Alecsandri la difuzarea culturii şi folclorului românesc în afara graniţelor ţării.

Citabile ni se par şi studiile : „Aspecte ale activităţii literare şi culturale a lui C. A. Rosetti" şi „Literatura în grai bănăţean; George Gârda şi alţi continuatori ai lui Victor Vlad Delamarina".

Prin contribuţiile aduse, cartea lui Gabriel Ţepelea se înscrie în literatura de specialitate ca un instrument de lucru util cercetătorilor, profesorilor şi studenţilor.

Ţinuta ştiinţifică şi soliditatea argumentelor conferă volumului „Studii de istorie şi limbă literară" toate atributele unui autentic act de cultură.

GEORGE CORBU

I. A. COMENIUS
„DIDACTICA MAGNA"

Deşi creată de un gînditor cu idei profund progresiste, avînd un sistem închegat de gîndire filozofică şi pedagogică, opera lui Comenius a fost în trecut mai puţin apreciată decît aceea a altor pedagogi, datorită hainei religioase în care erau îmbrăcate ideile lui. Începînd din secolul al XIX-lea şi mai ales acum, cînd reconsiderarea contribuţiei aduse de o personalitate la tezaurul cultural al omenirii se face pe baza celor mai ştiinţifice criterii, opera lui Comenius dezvăluie nenumărate idei progresiste, actuale. Aceasta este o dovadă a valorii operei, a rezistenţei ei la trecerea timpului.

Facem aceste consideraţii în urma lecturii admirabilei traduceri a capodoperei lui Comenius „Didactica magna" făcută de prof. univ. Iosif Antohi, din care deducem aproape întregul sistem pedagogic al lui Comenius. „Didactica magna" a fost scrisă mai întîi în limba cehă, dar dîndu-şi seama de universalitatea principiilor şi ideilor sale pedagogice, autorul a tradus-o în limba latină, „ca să fie de folos public, dacă se va putea". „Didactica — spune autorul —, înseamnă ştiinţa de a învăţa pe alţii, pe care cu un entuziasm tineresc („juvenilis fervor") şi o speranţă prematură am numit-o magna". Conţinutul acestei opere ne este dezvăluit de însuşi autorul ei în amplul titlu al lucrării : „Didactica magna prezintă arta universală de a învăţa pe toţi totul, sau un mod sigur şi excelent de a înfiinţa asemenea şcoli în toate comunele, oraşele şi satele oricărei ţări creştine, în care tot tineretul, de ambele sexe, fără nici-o deosebire, să fie instruit în ştiinţă, călăuzite spre moravuri bune şi plin de evlavie, iar în acest chip să fie îndrumat în anii tinereţii spre toate cele necesare vieţii prezente şi celei viitoare, şi aceasta concis, plăcut şi temeinic".

Împărţită în 33 de capitole opera prezintă detaliat principiile fundamentale, cheia educaţiei, învăţăturii şi instruirii omului de la naştere pînă la maturitate. În centrul operei stă „omul... care este cea din urmă, cea mai completă şi cea mai perfectă dintre creaturi", „destinată celui mai înalt scop", căruia i se indică „arta de a învăţa", care „nu reclamă nimic mai mult decît o distribuire ingenioasă a timpului, a materiei şi a metodei", principiu ce nu contravine cu nimic celor de azi. Celor care predau ştiinţele, Comenius le indică nouă reguli utile, de a căror actualitate iarăşi nu ne îndoim. Preţioase sînt apoi principiile cu privire la înfiinţarea şi organizarea şcolilor, a metodelor celor mai lesnicioase de învăţare şi predare a limbilor străine, a formării personalităţii şi a conduitei morale etc.

Tradusă în majoritatea limbilor, „Didactica magna", operă de bază a pedagogiei universale, a fost tălmăcită pentru prima oară în limba română în 1893 de către Petre Gîrboviceanu, cunoscînd dese reeditări pînă în anul 1921, cînd a apărut ultima ediţie. Noua traducere, apărută în 1970 la Editura didactică şi pedagogică, cu note, comentarii şi studiu de prof. univ. dr. Iosif Antohi, făcută pe baza textului latin şi a utilizării versiunilor similare în cehă, germană, rusă, precum şi a primului text românesc, constituie o remarcabilă reuşită. Traducerea îmbracă o haină cu adevărat ştiinţifică.

Tipărită în condiţii grafice excepţionale, cartea redă prin aşezarea în pagini a textului ambianţa ediţiei princeps, tehnoredactorii şi editura meritînd elogiile noastre.

Asist. univ. PETRE ANGHEL

REVISTA „NATURA"

— nr. 2/1971 —

Apărut recent, numărul din martie-aprilie al revistei „Natura" se deschide cu editorialul „La a 50-a aniversare a Partidului Comunist Român".

La rubrica „PROBLEME ALE BIOLOGIEI" sînt inserate articolele : *„Cloroplastele"* de I. Popescu *„Preocupări actuale şi tendinţe în biochimia comparată"* de M. Şerban, *„Mecanisme de plutire la organismele marine"* de H. Skolka, *„Membrana celulei animale"* de M. Teodorescu, C. Untu, *„Efectul stafmocinetic şi mutagen al colchicinei"* de D. Duma.

Probleme referitoare la predare abordează, la rubrica „BIOLOGIA IN ŞCOALĂ". L. Lupu *(„Demonstraţiile la microscop şi metodica lor")*, I. Dăbală şi M. Maghiaru *(„Variante cantitative de măsurare a intensităţii fotosintezei, respiraţiei şi transpiraţiei")*. M. Papadopol *(„Indicaţii practice privind acvaristica")*, I. Barac *(„Apicultura, indicaţii practice")*.

CUM VĂ AJUTĂ CURSUL DE PERFECŢIONARE ?

(Urmare din pag. a 3-a)

natură să dezvolte capacitatea elevilor de a gîndi, de a căuta, de a descoperi. De aceea ar trebui poate ca Ministerul Învăţămîntului să dea mai mare amploare măsurilor menite să instaureze un climat favorabil modernizării, extinderii şi generalizării metodelor moderne.

Mi s-au părut extrem de interesante şi orele de gramatică structuralistă ce ne-au fost prezentate la Şcoala generală nr. 3 şi ale căror rezultate sînt cu adevărat spectaculoase. Dar acesta nu e decît un experiment izolat, la care deocamdată nu are drept de acces orice profesor. Apoi, manualele noastre sînt încă departe de a satisface exigenţele unui învăţămînt modern.

DUMITRU SPINEANU : „Am apreciat în mod deosebit dezbaterile la masa rotundă".

— Ce v-a nemulţumit la cursul pe care l-aţi urmat ?

— Ni s-au adus cîteva teste de inteligenţă, de comportare etc. Ar fi fost potrivit să ni se dea posibilitatea să lucrăm cu aceste teste, să învăţăm să le interpretăm sau să le adaptăm şcolii noastre.

— Lucrul cu testele este foarte delicat şi trebuie folosit cu multă prudenţă.

— Ni s-a spus. Dar era vorba de teste omologate şi cred că ar fi fost oportun să fim iniţiaţi în acest domeniu de activitate. M-a nemulţumit de asemenea cabinetul de mijloace audio-vizuale al I.C.P.P.D.-ului, unde mă aşteptam să văd ceva deosebit, dar am fost nevoit să constat că nu e mai bine dotat decît la unele şcoli generale.

— Ce consideraţi că a fost pozitiv în cursul pe care l-aţi urmat ?

— Au fost interesante şi bine documentate cursurile privitoare la teoria conducerii şi teoria învăţării. Cred însă că s-a stăruit prea mult asupra unor probleme privind cibernetica şi instruirea programată. Au fost informaţii pe care le-am ascultat cu plăcere, dar am impresia că s-a pedalat pe un soi de modernizare care la noi va deveni posibilă cînd vom ieşi la pensie. Or este mai important să aflăm ce putem face imediat sau în viitorul apropiat, nu ceea ce vor face urmaşii noştri.

Am apreciat în mod deosebit dezbaterile care au avut loc în fiecare zi după orele de cursuri, precum şi discuţiile la masa rotundă. În cadrul acestor discuţii am dezbătut probleme deosebit de interesante, cum ar fi colaborarea dintre şcoală şi familie, conceptul de planificare în şcoală etc. În general, am plecat de la aceste cursuri cu multe idei clare despre munca pe care trebuie s-o desfăşor în şcoală.

★

Deşi parţial contradictorii, aprecierile interlocutorilor noştri asupra cursului de perfecţionare pentru directori ne îngăduie să desprindem cîteva idei cu valoare preponderentă. Între acestea reţinem consensul aproape unanim al preopinenţilor noştri cu privire la ţinuta ştiinţifică a majorităţii prelegerilor, la caracterul modern al problemelor puse în dezbatere, la amploarea, densitatea şi valoarea informaţiilor. Oportun şi de ţinută, acest curs, superior cursurile anterioare, rămîne însă apt de perfecţionări în unele din aspectele şi articulaţiile sale.

MERIDIANE

Prof. SETH SPAULDING şi prof. JOSEPH HERMAN despre:

ÎNVĂŢĂMÎNT SECUNDAR, UNIVERSITATE, EDUCAŢIE CONTINUĂ în preocupările actuale ale U. N. E. S. C. O.

Se ştie că, în prezent, pretutindeni în lume se consideră că structurile existente ale învăţămîntului secundar şi relaţia liceu-universitate sînt puncte nevralgice ale sistemului educaţional. Prezenţa în ţara noastră, ca invitaţi ai Ministerului Învăţămîntului, a doi specialişti din cadrul U.N.E.S.C.O. — prof. **Seth Spaulding** şi prof. **Joseph Herman**, ne-a prilejuit o interesantă discuţie pe aceste teme. Redactorul nostru **Mircea Herivan** a consemnat părerile de evidentă competenţă ale celor doi oaspeţi.

★

Red. : Ce elemente justifică, după părerea dv., atenţia majoră de care se bucură astăzi în lume învăţămîntul secundar şi care sînt principalele soluţii ce se profilează în acest domeniu ?

S. Spaulding : Problemele învăţămîntului secundar sînt în prezent foarte complexe. Un prim factor care determină această complexitate este faptul că într-o serie de ţări dezvoltate din punct de vedere industrial se tinde spre generalizarea învăţămîntului respectiv. Subliniind caracterul de proces continuu al educaţiei, acest fenomen ridică în acelaşi timp numeroase probleme privind felul cum trebuie distribuite grupurile, cîţi tineri trebuie orientaţi spre liceul teoretic, cîţi spre şcolile cu caracter tehnic etc. În al doilea rînd este vorba de conţinutul unor discipline predate în şcoala secundară, discipline a căror problematică trebuie corelată cu dezvoltarea ştiinţelor respective. O asemenea corelare a început deja să se întreprindă în domeniul matematicii şi fizicii şi se întreprinde, în prezent, la disciplinele biologice, care au rămas mult în urma dezvoltării actuale a ştiinţei ce le fundamentează. În şcoala de acum 20 de ani, a vorbi despre zborul rachetelor spre lună părea un nonsens. Acum, însă cînd oamenii au ajuns să lucreze pe lună este un nonsens să menţii în programele analitice o serie de cunoştinţe şi fapte în aceeaşi formă ca acum peste 20 de ani.

Red. : Deşi în discuţia noastră nu a fost pronunţată încă formula „învăţămînt superior", însăşi actuala poziţie „medie" a şcolii secundare solicită ca în continuare domeniul discuţiei să fie deplasat către corelaţia liceu-universitate.

J. Herman : Ne dăm din ce în ce mai mult seama că lărgirea accesului în învăţămîntul superior se decide nu atît în momentul admiterii propriu-zise, ci pe treptele anterioare. Într-o anumită măsură, există chiar în primele clase ale învăţămîntului general factori care decid asupra viitoarelor posibilităţi şi capacităţi ale elevilor. Nu este vorba de factori personali, ci de factori educaţionali, sociali etc. De aceea contribuţia pe care învăţămîntul secundar o poate da la înflorirea personalităţii, la dezvoltarea exprimării verbale, la pătrunderea materialului predat este astăzi mult mai preţioasă decît o simplă însumare de cunoştinţe.

S. Spaulding : A gîndi corelaţia învăţămînt secundar-universitate nu înseamnă să ne concentrăm exclusiv asupra pregătirii contingentului celor care se îndreaptă direct spre învăţămîntul superior, ci să reflectăm în perspectivă şi pentru cei care intră în producţie dar îşi vor continua, ulterior, studiile superioare. Pe de altă parte, dacă învăţămîntul secundar furnizează materia primă de lucru a învăţămîntului superior, universitatea produce profesori pentru învăţămîntul secundar. Problema principală din acest punct de vedere este ca în universitate să se formeze metode, sisteme tehnologice privind activităţile de studiu în învăţămîntul secundar, noi sisteme de activitate cu manualul, cu literatura de specialitate, un nou cadru de trecere de la învăţămîntul secundar la universitate.

Red. : O latură importantă a raportului învăţămînt secundar-universitate o reprezintă tocmai această reflectare a activităţii învăţămîntului superior în sfera şcolii medii, concretizată în pregătirea cadrelor didactice de către învăţămîntul superior.

J. Herman : Ţin să precizez că în cadrul U.N.E.S.C.O. există un departament care se ocupă special cu problemele teoretice şi practice ale pregătirii cadrelor didactice. De altfel, în această privinţă trebuie să avem de asemenea în vedere o bivalenţă, mai precis o complimentaritate vie între formaţia profesională strictosensu şi formaţia pedagogică didactică. Cred ferm că profesorul trebuie astfel **format** — şi nu întîmplător folosesc acest termen în loc de termenul „pregătit" — încît să poată profesa pe întreg parcursul vieţii sale active, adică pe un interval de timp de 30—40 de ani. El trebuie să fie deci capabil de a urmări pe întreagă această perioadă progresele ştiinţei pe care o predă. Realizarea unei asemenea cerinţe apare, în perspectivă, drept calitatea esenţială, ştiinţifică şi intelectuală, a învăţămîntului superior.

Red. : După cîte ştim, U.N.E.S.C.O. a organizat o serie de comisii care lucrează, pe baza unei largi colaborări internaţionale, la modernizarea programelor învăţămîntului secundar şi superior. Ne puteţi vorbi despre stadiul lucrărilor din acest domeniu şi despre concluziile activităţii acestor comisii ?

S. Spaulding : Cea mai recentă şi mai cuprinzătoare, prin obiective, este Comisia internaţională de dezvoltare a educaţiei, pusă sub conducerea lui Edgar Faure, fost ministru al educaţiei naţionale a Franţei. Membrii acestei comisii au ca principală misiune să studieze stadiul actual al educaţiei pe plan mondial. Cred că ei îşi vor putea alcătui, pînă în septembrie sau octombrie, raportul cu privire la dezvoltarea actuală a educaţiei într-o serie de ţări europene, avansînd totodată propuneri cu privire la căile de accelerare a progresului cantitativ şi calitativ al educaţiei. Acest raport va fi pus la dispoziţia unei reuniuni la nivel înalt a miniştrilor educaţiei, cu participarea celor mai renumiţi specialişti în acest domeniu, în care vor fi dezbătute problemele educaţiei şi dezvoltării economice, ale dezvoltării educaţiei, ale învăţămîntului secundar şi superior, ale resurselor interne de perfecţionare a învăţămîntului şi educaţiei. Mai avem în vedere pregătirea Conferinţei miniştrilor educaţiei ce va avea loc în mai-iunie la Singapore, pentru care se alcătuiesc recomandări corespunzătoare cu privire la progresul educaţiei în ţările în curs de dezvoltare şi pregătirea pentru anul viitor, în ianuarie, a reuniunii miniştrilor educaţiei din ţările Americii. Se află în curs de elaborare o serie de studii cu privire la tehnicile de educaţie, la predarea în învăţămîntul superior, la schimbul de experienţă între ţări pe planul diferitelor forme de învăţămînt, la programele analitice şi modul cum se reflectă ele în cunoştinţele elevilor şi studenţilor.

Red. : Pentru că discuţia pe care o purtăm coincide cu încheierea vizitei pe care aţi întreprins-o în ţara noastră, în cursul căreia aţi putut cunoaşte instituţii de învăţămînt, aţi discutat cu specialişti în educaţie ai ţării noastre, am dori să prezentăm cititorilor „Tribunei şcolii" unele din impresiile dv.

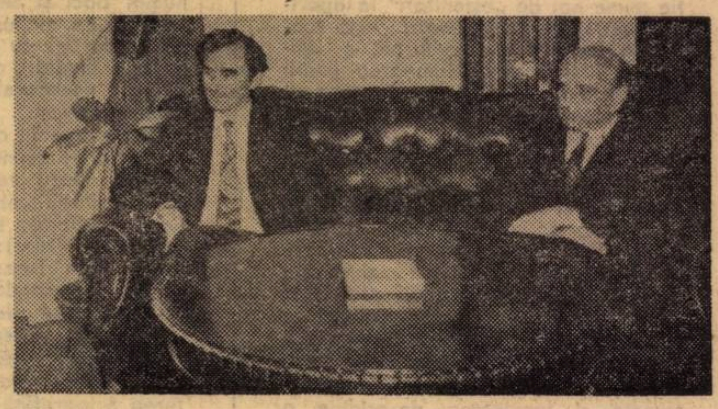

Prof. SETH SPAULDING

Doctor în filozofie şi lingvistică, a activat ca profesor la Universitatea din Ciudad de Mexico. A răspuns apoi de problemele cercetării ştiinţifice în cadrul Oficiului Statelor Unite pentru educaţie, cîştigîndu-şi un recunoscut prestigiu internaţional.

Ocupă în prezent funcţia de director al departamentului învăţămîntului secundar şi superior în cadrul U.N.E.S.C.O.

Prof. IOSEPH HERMAN

După ce şi-a încheiat studiile la universităţile din Budapesta şi Paris, s-a specializat în cercetarea ştiinţifică a problemelor educaţiei şi învăţămîntului. A fost profesor la Universitatea din Debreczin şi profesor asociat la Universitatea din Paris. Răspunde, ca director al învăţămîntului superior din cadrul UNESCO, de proiectele dezvoltării învăţămîntului universitar şi cercetării ştiinţifice.

S. Spaulding : Vizitînd instituţii de educaţie din Bucureşti, Braşov, Sibiu, am reuşit să ne formăm o imagine a sistemului actual de învăţămînt din România. Exprim un punct de vedere comun — pentru că am avut în acest sens schimburi de păreri cu domnul Herman — atunci cînd afirm că aveţi instituţii de învăţămînt adaptate foarte bine nu numai scopurilor tradiţionale ale educaţiei, ci şi noilor obiective. La forurile de conducere ale învăţămîntului am găsit mult interes pentru noile probleme ale educaţiei. Convorbirile cu specialiştii dv. mi-au lăsat, prin competenţa interlocutorilor, o impresie deosebită. Voi propune ca U.N.E.S.C.O. să valorifice în mai mare măsură, pentru programele sale, competenţa specialiştilor români, atît în domeniul învăţămîntului secundar, cît şi în domeniul învăţămîntului superior şi voi susţine ca mai mulţi români să facă parte din aparatul U.N.E.S.C.O.

J. Herman : Împărtăşesc impresiile domnului Spaulding. Aş vrea să subliniez, în plus, două aspecte care mi s-au părut deosebit de semnificative : spiritul deschis al specialiştilor români, dornici să cunoască tot ceea ce înseamnă progres în specialităţile lor şi, pe de altă parte, impresia pe care mi-au produs-o instituţiile de învăţămînt foarte tinere, din provincie, în care profesorii valorifică larg toate condiţiile locale, stimulează iniţiativele studenţilor şi desfăşoară activităţi care pot fi invidiate de multe instituţii educative cu tradiţie.

telex

Învăţămîntul obligatoriu de la 2 la 12 ani

Recent s-a desfăşurat la Stockholm o conferinţă internaţională a experţilor în domeniul cercetării şi inovării pedagogice prezidată de Ingvar Carlsson, ministrul educaţiei naţionale din Suedia.

O idee care a stîrnit vii discuţii este aceea susţinută de reprezentantul Franţei, Alain Payrefitte, potrivit căruia cea mai valoroasă şcoală obligatorie a viitorului ar trebui să cuprindă copii între 2 şi 12 ani. În continuare, reprezentantul Franţei a prezentat variantele posibilităţilor de alternare a studiului cu activităţile practice după vîrsta de 12 ani.

Diferenţierea şi individualizarea predării

Didacticienii şi profesorii practicieni din şcolile medii politehnice de cultură generală ale R. D. Germane acordă o deosebită atenţie experimentării diferitelor variante ale predării diferenţiate.

Constatările şi concluziile acestor cercetări, publicate recent în revista „Pädagogik", evidenţiază că procedeul optim de lucru în această direcţie este stabilirea, în conformitate cu cerinţele programei, a unui număr de teme ce urmează să fie rezolvate cu întreaga clasă şi alcătuirea a două culegeri de teme — una cuprinzînd lucrări ajutătoare pentru elevii cu rezultate şcolare mai slabe şi alta cu teme suplimentare pentru elevii cei mai buni. Tot pentru realizarea diferenţierii, se recomandă orientarea inductivă a studiului pentru elevii mai slabi şi cea deductivă pentru elevii ce depăşesc media.

Pregătirea profesorilor japonezi

În Japonia, pregătirea cadrelor didactice pentru şcolile generale include trei mari cicluri de discipline : general, profesional şi pedagogic. Ciclul general, menit să lărgească orizontul cultural al studenţilor, cuprinde atît cursuri din domeniul umanistic, cît şi cursuri referitoare la ştiinţele exacte, ciclul profesional cuprinde cursuri de profil, în totalitate obligatorii, printre care şi cele de limbi străine. Ciclul pedagogic cuprinde teme privind principiile învăţămîntului, psihologia copilului, psihologia adolescentului, psihologia dezvoltării copilului etc. Practica pedagogică, a cărei durată variază între două şi şapte săptămîni, se efectuează în şcoli de învăţămînt general atribuite institutelor de învăţămînt superior

Tiparul I Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ ● ANUL I NR. 3 ● VINERI 21 MAI 1971 ● 12 PAGINI – 1 LEU

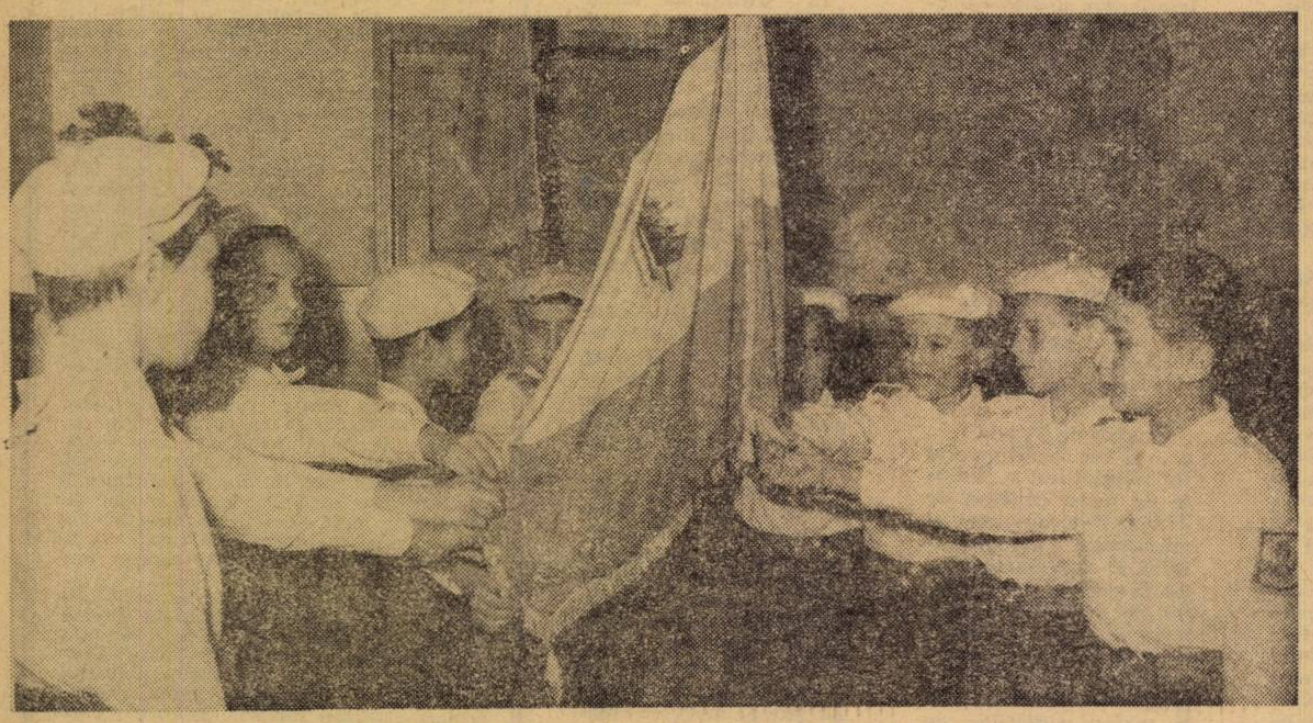

Primirea de noi pionieri la Școala generală nr. 10 din Capitală

MODELE MATEMATICE ÎN TEORIA ÎNVĂȚĂRII

Acad. GHEORGHE MIHOC, dr. PETRE TAUTU

Învățare (apprentissage, learning) : (I) Modificare adaptativă a comportamentului în cursul unor probe repetate ; (II) Proces de achiziție mnemonică, în special în ordinea activității motorii, unde curba de învățare va reprezenta progresul achiziției ; (III) În domeniul profesional, învățarea desemnează exercițiile pregătitoare pentru o formă oarecare de activitate profesională, asigurînd achiziția acestei activități. Cele trei definiții au fost împrumutate din dicționarul de psihologie al lui H. Piéron (1957), cu scopul de a fixa conținutul termenului și cîmpului interdisciplinar căruia îi aparține. A se compara cu termenii „învățare" și „instruire" din „Dicționarul pedagogic" (Ed. didactică și pedagogică, vol. I, 1963), pentru a constata suprapunerea termenilor. Orice teorie trebuie să pornească de la definiții clare și precise.

1.

În sensul ei cel mai larg, învățarea este un proces adaptativ care se desfășoară în timp, în funcție de răspunsurile date de un subiect la un ansamblu de stimuli precedenți și actuali. Enunțînd astfel conținutul conceptului de învățare, Jean Piaget (1959) ajungea să constate că vom regăsi aici toate problemele epistemologice centrale ale relațiilor subiect-obiect, în raport cu maniera în care vor fi interpretate atît acțiunea stimulilor asupra comportamentului subiectului, cît și natura răspunsurilor (precum și forma de desfășurare în timp a procesului).

Așezarea problemei învățării într-o astfel de lumină pune în evidență importanța ei pentru o seamă de discipline, începînd, evident, cu psihologia. Vom atrage atenția asupra sensului biologic al problemei, sub forma în care el a fost înfățișat de Norbert Wiener : „Învățarea este un proces ce se desfășoară în viața individului, în **ontologie...** Dar există un alt tip de învățare, de egală importanță : învățarea **filogenetică** sau învățarea în cursul evoluției speciei. Una din formele acestui gen de învățare a fost descrisă de Darwin în teoria selecției naturale".

Un alt sens, modern, al învățării este cel sociologic. De curînd a fost pus în circulație termenul de „învățare interpersonală". (K.R. Hammond și colaboratorii, 1966), prin care se înțelege activitatea de învățare a prezicerii judecăților (și acțiunilor) unei alte persoane. Este limpede că, tradusă în acest mod, „învățarea poziției altuia" reprezintă un aspect crucial în problema rezolvării conflictelor (A. Rapoport, 1960).

După cum s-a putut remarca, interesul pedagogiei pentru problema învățării decurge din definiția III. Ea este, așa cum observa V. Pavelcu (1962), „o categorie practică revendicată prin excelență de psihologia pedagogică".

2.

În descrierea structurii procesului de învățare se pot distinge patru elemente fundamentale : **proba, stimulul, răspunsul, rezultatul.** Două dintre aceste elemente formează miezul teoriei psihologice a comportamentului : cuplul stimul-răspuns. Printre psihologii care s-au ocupat cu succes de structura procesului de învățare (și a comportamentului, în general), se remarcă, prin contribuția sa de ordin metodologic, Clark Hull. El a căutat să definească entități măsurabile atît pentru mulțimea S a stimulilor cît și pentru mulțimea R a răspunsurilor. Astfel, vom considera în mulțimea S : intensitatea stimulilor, numărul de probe, cantitatea (valoarea) recompensei, iar în mulțimea R : latența, amplitudinea, probabilitatea unui răspuns, numărul de răspunsuri după stingerea excitantului. Hull va mai introduce și o serie de variabile intermediare, cum ar fi forța de acțiune a deprinderilor, reîntărirea recompensei, evocarea răspunsului, inhibiția condiționată etc. Teoria coerentă a lui Hull, publicată în 1943, pregătea condițiile modelării matematice.

Cît de sugestivă și de eficace a fost teoria aceasta se poate constata și din faptul că ea a fost reținută și de ciberneticieni. Noțiunea de mașină care învață, scrie N. Wiener, este tot atît de veche ca și cibernetica însăși. Iar această noțiune poate fi extinsă pentru aparate de predicție, filtre și alte aparate similare. O schemă-bloc a unui sistem de învățare poate fi reprezentată ca fiind alcătuită dintr-un dispozitiv (= rețea de învățare), organizat în așa fel încît să realizeze o serie de legături între intrările S și ieșirile R. și dintr-un „organizator" (= circuit de control al atingerii scopului) care măsoară cît de bine își îndeplinește sarcina dispozitivul, în raport cu un anumit criteriu. În urma acestor măsurători, organizatorul trimite informații rețelei de învățare sub forma unor semnale de recompensă sau de pedeapsă.

În cartea lui Silviu Guiașu „Aplicații ale teoriei informației. Sisteme dinamice, sisteme cibernetice" (1968) există un paragraf dedicat sistemelor instruibile. De curînd, matematicianul american Patrick Suppes a prezentat o teorie a automatelor finite în termenii teoriei stimul-răspuns.

(Continuare în numărul viitor)

Perfecționarea pregătirii profesionale

Acad. ȘTEFAN BĂLAN

Marea Adunare Națională a votat, în ultima sesiune, *„Legea privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste"*. Legea a fost elaborată în lumina documentelor Congresului al X-lea, pe baza hotărîrilor Plenarei C.C. din februarie 1971, și răspunde cerințelor actuale de pregătire a lucrătorilor din unitățile socialiste, de cunoaștere a noilor tehnologii și îmbunătățire continuă a performanțelor tehnice, de însușire a ritmului mondial de dezvoltare economică. În legătură cu aplicarea unor prevederi ale Legii, îmi permit să subliniez cîteva aspecte.

În primul rînd, cu privire la conținutul pe care ar trebui să-l aibă această formă de învățămînt. Cred că problema care ar trebui să preocupe de la început pe organizatorii cursurilor este aceea de a aduce *la zi* cunoștințele de specialitate ale celui chemat la această formă de studiu. Specialistul a învățat acum 10—15 ani, și chiar mai mulți ani ; de atunci, știința s-a schimbat sensibil și, uneori, cunoștințele vechi au fost parțial uitate. Tehnicianul face aceeași lucrare, este adevărat din ce în ce mai bine, dar *aceeași* de acum un număr de ani, pentru că lucrarea cu performanțe deosebite nu ii este cunoscută, sau, dacă o cunoaște, nu știe cum s-o execute. Aș putea să dau un exemplu în teoriile aplicate în calculul construcțiilor. Zeci de ani s-a aplicat așanumita teorie a rezistențelor admisibile ; dar, în ultimii 20—25 de ani, teoria aceasta s-a schimbat de 3 ori fundamental, cu performanțe impresionante din punct de vedere tehnic și economic. Și sigur, se pot da și alte exemple în mașini, electrotehnică etc. Or, cei care cunosc noile metode și noile teorii și se grăbesc să le aplice și chiar să le perfecționeze, au avantaje la consumul de materii prime, la termenele de realizare, la productivitatea muncii. Nici concurența pe plan internațional nu e de neglijat : nu numai mașinile și licențele aleargă, dar și cunoștințele — teoretice sau aplicative — aleargă, chiar zboară. Cine nu are aceste cunoștințe rămîne în urmă sau le cumpără. Și plătește scump, altfel nu le obține. Dovada : tranzistorii, laserul, circuitele integrate, „software"-ul computerelor, noile idei în agricultură, brevetele.

Să observăm însă că *aducerea la zi a cunoștințelor e complexă.* Azi nu mai poți înțelege specialitatea dacă nu ai cunoștințele auxiliare de matematică, fizică, mecanică, modelare, organizare, informatică etc., de nivel înalt. Deci, cunoștințele de specialitate vor trebui nu numai aduse la nivelul actual, ci și completate cu alte cunoștințe noi, adiacente. În unele cazuri, vechea specialitate va trebui desființată chiar — ca perimată sau, uneori, integrată în alte specialități noi. Oricare ar fi procedura, perfecționarea cunoștințelor duce la o capacitate sporită de calificare, permite „mobilitatea socială" în cadrul profesional.

În al doilea rînd, trebuie ca persoana chemată la perfecționare să plece de acolo cu o mentalitate științifică, cu *spirit științific ;* să înțeleagă că trebuie și pe viitor să se țină la curent în specialitate, să aplice la locul său de muncă ceea ce a învățat, să dorească necontenit noul. *Poate că acest al doilea punct e chiar mai dificil de obținut decît primul ;* din cauza rutinei, obișnuinței unora de a primi lucrări făcute de alții, fără a le mai trece prin filtrul personal. Cel chemat la perfecționare trebuie să înțeleagă că „optimizarea" începe cu persoana sa.

În acest spirit, ar fi de reținut că :

Sarcina fundamentală ce-i revine specialistului în domeniul său este să se pronunțe cu cea mai înaltă competență în problemele de *concepție,* privind lucrările pe care este chemat să le realizeze, indiferent dacă este vorba de proiectare, metode de execuție, randament economic sau organizare. O concepție, de nivel scăzut, este sigur, costă mult — chiar și atunci cînd calculele sînt bine executate, chiar la computere, dar după metodele vechi. Numai o concepție superioară, bine echilibrată, poate duce la rezultate optime din punct de vedere tehnic și economic.

Specialistul trebuie să plece de la cursuri cu ideea clară că e absolut necesar să cunoască totdeauna ce e nou în specialitatea sa, deoarece, numai în acest

(Continuare în pag. a 2-a)

IN ACEST NUMĂR:

- **Paradigme : Dirigenție**
- **Metoda audio-vizuală în predarea literaturii**
- **Mai mult spirit creator în organizarea și desfășurarea lecțiilor (II)**
- **Repere educative : școala și familia**
- **Scurt ghid practic de gramatică română (III)**

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

VIZITELE MINISTRULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN ȚARĂ

După vizite efectuate în ultima lună la Cluj, Craiova, Pitești, Alba Iulia, Iași, Botoșani, ministrul învățămîntului Mircea Malița s-a aflat, vineri 14 mai prin școli teleormănene. În convorbirile cu Marin Drăgan, prim-secretar al Comitetului de partid al județului Teleorman, a fost analizat modul în care munca didactică de aici se înscrie în ansamblul învățămîntului nostru actual, adaptarea învățămîntului practic la specificul județului.

Fragment al Cîmpiei Dunării, Teleormanul oferă mari resurse producției agricole : serele și solariile Școlii generale din comuna Piatra sînt o dovadă concludentă a ceea ce pot realiza cele mai multe școli de la sate. Totodată, pregătirea pentru industrie este bogat reprezentată : numai în municipiul Turnu Măgurele stau mărturie mobila și obiectele de artizanat și de uz didactic realizate de Școala generală nr. 1, semnificativa replică dată expoziției „Tehnologia instruirii" prin construirea cu mijloace proprii a „opticartelor", multitudinea mașinilor de la Grupul școlar de chimie. Cercurile tehnice de la casele pionierilor din Alexandria și Turnu Măgurele completează în chip fericit tabloul acestor preocupări esențiale sprijinite pe o reală vocație.

Asemeni celorlalte județe, și în Teleorman se remarcă aderarea oamenilor școlii la orientarea practică a învățămîntului nostru, trecerea efectivă la asigurarea bazei didactice-materiale, cuprinderea tuturor elevilor într-o mare diversitate de activități practice-productive.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL, TEHNIC ȘI DE SPECIALITATE

La Ministerul Învățămîntului a avut loc, vineri 14 mai, o consfătuire de lucru cu participarea directorilor și șefilor serviciilor de învățămînt din ministerele și organizațiile centrale care au în subordine școli profesionale, tehnice și licee de specialitate, condusă de adjunctul ministrului învățămîntului, ing. Vasile Alexandrescu.

Participanții au stabilit măsurile necesare aplicării planurilor și programelor de învățămînt pentru școala profesională cu absolvenți ai învățămîntului general de 10 ani. Pentru aceștia se vor organiza clase separate, durata de pregătire fiind, în funcție de meserie, de 1—2 ani, față de 2—3 ani la școala profesională cu absolvenți a 8 clase ale învățămîntului general. De asemenea, s-au stabilit acțiunile ce trebuie întreprinse pentru o mai bună organizare și dotare a liceelor de specialitate, legarea mai strînsă a acestora de întreprinderi, care să le asigure un sprijin permanent în pregătirea de specialitate și practică a elevilor.

★

Consfătuirile anuale ale cadrelor didactice care predau obiecte de cultură tehnică și ale maiștrilor instructori din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate vor avea loc în zilele de 29—30 iunie 1971 și se vor desfășura în cadrul consiliilor profesionale pe școli sau — în centrele mari — pe grupuri de școli de același profil. La consfătuiri vor fi invitate cadre de răspundere din întreprinderile pentru care școlile pregătesc muncitori și cadre medii de specialitate. Se va dezbate tema „Îmbunătățirea pregătirii practice — condiție hotărîtoare pentru integrarea cît mai rapidă în producție a absolvenților". Profesorii care predau obiecte de cultură generală vor participa la consfătuirile personalului didactic din învățămîntul de cultură generală.

Referatele și dezbaterile urmează să oglindească principalele preocupări ale școlilor și întreprinderilor pentru îmbunătățirea instruirii practice a elevilor.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL MATEMATIC ÎN LICEELE DE CULTURĂ GENERALĂ

În ziua de 17 mai a.c., a avut loc la Ministerul Învățămîntului o ședință de lucru condusă de Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, în care s-au dezbătut proiectele programelor de matematică pentru anii I—IV ai liceului de cultură generală. Au participat academicieni, profesori universitari de la toate facultățile de matematică din țară, de la catedrele de matematică ale Institutelor politehnice, cercetători de la Institutul de matematică al Academiei Republicii Socialiste România și profesori de la numeroase licee de cultură generală.

Proiectele propuse au fost analizate din punctul de vedere al actualizării conținutului matematicii, al accesibilității și al aplicațiilor practice.

Un colectiv restrins format din profesori universitari și profesori de liceu va analiza observațiile și propunerile făcute în cadrul consfătuirii și va definitiva noile programe.

VACANȚA DE VARA A ELEVILOR

În ședința de lucru organizată luni 17 mai a.c. de către Ministerul Învățămîntului, Comitetul Central U.T.C. și Consiliul Național al Organizației Pionierilor s-a discutat organizarea vacanței școlare. La ședință au participat inspectorii școlari județeni care răspund de pregătirea vacanței, președinți ai consiliilor elevilor, președinți ai consiliilor județene ale Organizației Pionierilor, reprezentanți ai Ministerului Turismului, Ministerului Transporturilor, Ministerului Sănătății, ai C.N.E.F.S.

În cadrul ședinței, Zina Sîrbu, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, a prezentat participanților cîteva probleme de ordin financiar și organizatoric legate de buna desfășurare a vacanței În încheierea discuțiilor purtate pe marginea materialelor prezentate, tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, a dat o serie de indicații referitoare la organizarea excursiilor, la buna desfășurare a vacanței pe plan local, precum și la planificarea concediilor cadrelor didactice așa fel încît acestea să poată fi prezente în mijlocul copiilor pe toată perioada vacanței.

Perfecționarea pregătirii cadrelor

(Urmare din pag. 1-a)

fel, va putea înțelege ceea ce i se prezintă la un moment dat și va putea să planifice ceea ce va fi. În prezent, constatăm o dinamică extrem de rapidă a dezvoltării cunoștințelor, asistăm la un adevărat asalt al noului, utilizăm aspecte teoretice care *azi* nici nu sînt complet lămurite — dar tocmai această invadare a științelor deschide orizonturi noi, obligă să știi cît mai mult, dă posibilităților cele mai largi omului dornic de creație.

Cunoașterea temeinică și mereu actualizată a specialității, detectarea criteriilor sintetice ale dezvoltării ei constituie o obligație morală a specialistului timpului nostru — fiind știut că numai pe această cale se poate obține maximizarea capacității de muncă socială și, în consecință, ameliorarea vieții umane.

Să adăugăm că specialistul trebuie să depună stăruință și să aibă înțelegere ; să fie convins că nimic nu e mai trist decît ignoranța. Proiectantul trebuie să ajungă să înțeleagă că optimizarea tehnică și economică a lucrărilor pe care le execută este o datorie, o obligație morală pentru el ; cercetătorul trebuie să înțeleagă că dacă o cercetare e utilă aceasta nu înseamnă că ea nu poate fi în același timp și profund științifică ; executantul trebuie să înțeleagă că pe viitor e chemat să „consume" direct rezultatele științei în practică și, deci, e dator să le cunoască din timp ; conducătorul unei unități să înțeleagă că fără a avea cunoștințe de nivel înalt, fără a-și însuși știința conducerii nu va atinge cele mai bune randamente. În fine, cel chemat la perfecționare să înțeleagă că numai cei ce cunosc mult, teoretic și practic, vor putea merge înainte ; nu e rușine să fii discipol, e rușine să nu-ți cunoști meseria.

Datorii au și profesorii : să aibă răbdare, să nu subaprecieze această sarcină s-o considere ca o datorie față de țară. Ca profesor, cred că multe lucruri interesante vom învăța noi înșine, învățînd pe alții ; că vom primi multe sugestii prețioase pentru lucrările noastre științifice și didactice. Cei care vor merge în producție vor avea posibilitatea să vadă lucruri care să-i intereseze.

E o datorie ca profesorii să scrie cursuri clare, legate de nevoile producției. Să transmită cele mai înalte cunoștințe, teoretice și practice, dar *pe cele necesare* și, bineînțeles, cu măsură. „Insolația" de cunoștințe (chiar importante) nu poate da rezultate. Ei trebuie să înțeleagă că prin această formă de învățămînt se realizează una din speranțele umane : de a pune mai multă știință în slujba omului — pentru un trai mai bun, o viață mai lungă etc. Trebuie să realizeze pentru aceste forme de învățămînt o *tehnologie* nouă a învățării, să imagineze un *model* optim (accesibil, sigur, eficient) de transmitere a cunoștințelor.

Sarcini importante au ministerele interesate și, în primul rînd, Ministerul Învățămîntului. Va trebui — pe lîngă realizarea celorlalte prevederi ale Legii — să se asigure un sistem practic și rapid de documentare, de explicare a documentării ; și mai ales de verificare a aplicării ei. Investițiile în acest scop s-au dovedit a fi dintre cele mai rentabile în timpul nostru. Instituțiile interesate trebuie să creeze — așa cum de altfel sugerează Legea — un mediu *educogen in ansamblul său,* în care învățătura solicitată pentru interesul general să devină și o *necesitate personală.*

Această Lege, consecință a amplei dezvoltări economice și culturale a țării noastre, este o sursă inepuizabilă de idei. E greu de arătat proeminența uneia sau alteia dintre ele. Vor trebui studiate treptat toate, fără să se uite nici un moment că subiacente acestei probleme a perfecționării profesionale îi sînt chiar mariile probleme ale umanității, care — în ansamblul lor — trebuie să ducă, prin știință, la o ameliorare a vieții umane.

În încheiere, aș vrea să subliniez faptul că perfecționarea profesională a oamenilor muncii este încă o acțiune prin care *Partidul, în spiritul cel mai democratic,* oferă posibilități de acces la învățătura cea mai înaltă, cu toate consecințele materiale și morale ce decurg din aceasta, tuturor cetățenilor țării.

seo ven te

Jubileul Liceului „Ion Slavici" din Arad

Tradiționala sărbătoare culturală „Primăvara arădeană" a înscris în programul ei și jubileul Liceului „Ion Slavici" din localitate, de la a cărui înființare se împlinesc 225 de ani.

Evenimentul a fost sărbătorit sîmbătă, 15 mai a.c., după amiază, în sala teatrului din localitate, în care erau prezenți învățători și profesori e-levi, numeroși părinți și invitați. Au participat Miron Constantinescu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, Ștefan Mocuța, membru supleant al C.C. al P.C.R., secretar al Comitetului județean de partid Arad, Marțian Fuciu, prim secretar al Comitetului municipal de partid Arad, primarul orașului, personalități ale științei și culturii care au învățat sau au predat în acest liceu.

Ion Antone, directorul liceului, a vorbit despre activitatea pe care a desfășurat-o școala — prima de grad liceal la Arad — de-a lungul a 225 de ani, despre rezultatele frumoase cu care se mîndresc acum profesorii și elevii ei.

Au mai luat cuvîntul Ștefan Mocuța, secretar al Comitetului județean de partid Arad, Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului ; Miron Constantinescu, Mihai Beniuc, foști e-levi, Eduard Găvănescu, fost profesor, Victor Iliescu, directorul liceului „Gh. Lazăr" din București și Ioan Ciolacu, directorul Liceului „Ion Slavici" din Panciu care au adus salutul solilor de pe celelalte meleaguri ale patriei.

În încheierea adunării, participanții au adoptat textul unei telegrame adresate C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Cu prilejul aniversării, în școală s-au organizat o interesantă sesiune de comunicări la care au luat cuvîntul academicienii Aurel Avramescu, Tiberiu Popovici și Valeriu Novacu, o expoziție documentară, s-au tipărit o monografie, un volum de evocări și un număr festiv al revistei „Laboremus".

Tabere-curs de geografie

Societatea de științe geografice din R.S. România organizează, în perioada 20—30 iulie a.c., a XII-a ediție a taberelor curs pentru profesorii de geografie, în zonele : **Curbura externă a Carpaților și Subcarpaților** (cu centrul la Buzău), **Curbura internă a Carpaților** (cu centrul la Brașov) și **Delta Dunării — nordul Dobrogei** (cu centrul la Tulcea).

Printre **obiectivele primei tabere-curs** vor fi incluse : valea transversală a Buzăului, depresiunile Pătîrlagele și Nișcovului, vulcanii noroioși, lacul de sare de la Lopătari, ascensiunea pe vîrful Șiriu. Tabăra din **Curbura internă a Carpaților** include : cunoașterea culoarului Bran-Rucăr ; ascensiuni — pe jos sau cu telefericul — pe Piatra Craiului, Postăvarul, Bucegi Piatra Mare, Ciucaș, Puciosul (cu lacul Sf. Ana) ; cadrul natural și social-economic al depresiunilor Bîrsei, Bîcsad. Participanții la tabăra-curs din **Delta Dunării și nordul Dobrogei** vor efectua trasee pe cele trei brațe principale ale Dunării, pe canalele, lacurile, dunele și pădurile de pe grindurile Letea și Caraorman, vor urmări elemente care atestă evoluția Mării Negre etc.

Alte detalii științifice și organizatorice despre aceste tabere-curs pot fi furnizate celor interesați de către filialele S.S.G. și de centrala S.S.G. Înscrierile se fac pînă la 1 iulie a.c. de către centrala S.S.G. din București, nemijlocit sau prin corespondență.

Cursuri de vară

Societatea de științe istorice va organiza în luna iulie a.c. trei cursuri de vară la Vălenii de Munte (5—16 iulie), Cluj (11—25 iulie) și Suceava (18—30 iulie), pentru profesorii de istorie din învățămîntul de cultură generală, membri ai societății. Programul cursurilor de vară va cuprinde conferințe pe teme importante din istoria patriei, istoria universală și metodica predării istoriei (susținute de academicieni, profesori universitari, cercetători științifici din București, Cluj, Iași, Suceava), discuții pe teme de metodică, precum și excursii documentare la monumente istorice, case memoriale, obiective economice și industriale etc. Societatea asigură în mod gratuit asistența științifică, transportul pe C.F.R. (dus-întors) și cazarea, participanții urmînd a suporta cheltuielile legate de costul mesei și al excursiilor.

Înscrierile la cursurile de vară se fac prin intermediul filialelor și subfilialelor Societății de științe istorice din toate județele țării, pînă la 25 mai a.c. Informații suplimentare se pot obține de la sediul conducerii Societății (București, b-dul Republicii nr. 55, sector 3, telefon 13.13.29), sau la sediile filialelor Societății.

★

Societatea de științe filologice organizează între 16 și 30 iulie a.c. la Piatra Neamț, cursurile de vară pentru profesorii de limba și literatura română, cu temele „Lirica românească în secolul al XX-lea" și „Metode actuale în analiza operei literare". Înscrierile se primesc pînă la 1 iunie a.c.

TRIBUNA ȘCOLII

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

T.Ş. MICRO-SONDAJ

ŞI ACUM, ÎNCOTRO ?

• Relaţia şcoală-producţie
• Organizare şi diversificare

Sondajul nostru în şcolile generale nr. 3, nr. 5, nr. 152 şi nr. 170 pe tema practicii în producţie şi a integrării sociale a absolvenţilor clasei a X-a a coincis fericit cu investigaţiile efectuate de către inspectoratele şcolare ale sectoarelor municipiului Bucureşti în rîndul acestor viitori absolvenţi. Cuprinzătorul chestionar prevede răspunsuri la următoarele întrebări pe care le-am grupat în trei compartimente : I. Vă place meseria cu care aţi luat contact prin practica din cei 2 ani ? De ce (vă place sau nu) ? II. Ce intenţionaţi să faceţi după absolvirea clasei a X-a : să intraţi în producţie ; să vă continuaţi studiile în licee de specialitate, teoretice sau şcoli profesionale ? III. Ce părere aveţi despre felul în care a fost organizată practica în producţie ?

●

Din răspunsurile elevilor, ca şi din discuţiile cu interlocutorii noştri am desprins că posibilităţile bazate pe realităţi concrete de îndeplinire a cerinţelor unui învăţămînt legat de viaţa productivă a societăţii noastre sînt multiple ; dar trebuie cointeresaţi deopotrivă ambii factori — şcoala şi producţia — pentru ca ele să se transforme în acţiuni concrete, cu finalităţi bine precizate. În acest sens, trebuie studiate amănunţit condiţiile pe care le oferă întreprinderile productive pentru desfăşurarea practicii elevilor şi pentru angajarea celor mai buni dintre ei, după absolvire, în vederea calificării. De pildă, numeroşi elevi ai clasei a X-a — şcolile generale nr. 152 şi 170 — afirmă că nu le-au plăcut meseriile pe care le-au cunoscut, mai mult sau mai puţin, prin intermediul practicii efectuate în întreprinderi ca : „Electrotehnica", „Electrobobinaj" (strungărie, bobinaj, montaj) sau „Combinatul de confecţii şi tricotaje" (croitorie) : „Nu-mi place meseria de strungar, pentru că în timpul orelor de practică stăteam şi ne uitam la muncitori". „Nu-mi place ce-am făcut (bobinaj, montaj), fiindcă aceasta nu înseamnă o adevărată practică. Eram puşi la treburi uşoare, înşurubam şi nu ni se dădea atenţie". „Prin această meserie (croitorie) nu înţelegeam să descos aţe la diferite haine, ci ceva în legătură cu tehnologia operaţiilor, de la intrarea materialului pe bandă pînă la finisare".

După cum ne-am dat seama, în general elevii solicită o practică plăcută şi utilă — reţinem, nu uşoară ! — pentru a se familiariza cu profesii care le trezesc interesul. Aceste doleanţe — afirmă tov. directoare Ştefănoiu Irina, Şcoala generală nr. 152 — sînt generate de o realitate binecunoscută : nu în toate şcolile există posibilitatea, baza materială, a creării unor ateliere care să răspundă desfăşurării în condiţii optime a practicii (operaţii complete pe baza cărora elevii pot cîştiga deprinderi şi abilităţi care caracterizează în ansamblul ei o meserie ; clarificarea procesului tehnologic etc.). Pe de altă parte, întreprinderile în care elevii îşi efectuează practica nu pot întotdeauna satisface exigenţele justificate ale acestora. (Planul de producţie nu îngăduie încetinirea ritmului de muncă în scopul explicaţiilor suplimentare sau al acordării acelei „atenţii" de care vorbesc elevii).

Tov. director adjunct Grigore Vasile, Şcoala generală nr. 170, arată că elevii doresc o precalificare adîncită şi diversificată, care să le permită intrarea în cîmpul muncii imediat după absolvire, sau să-i orienteze cert spre profesii pentru care şi-au cîştigat abilităţi esenţiale. Fetele clasei a X-a din această şcoală care au efectuat practica în cadrul Cooperativei de confecţii „Drum Nou" (secţiile reparaţii, confecţii, finisaj) au învăţat, după aprecierea maistrei lor, tov. prof. Ioana Eleonora, toate operaţiile din cadrul muncii respective. Nu se poate spune, însă, acelaşi lucru despre elevele care au făcut practică în cadrul C.C.T.B.-ului. Deci, se impune o judicioasă organizare a repartizării elevilor clasei a IX-a şi a X-a în acele întreprinderi care asigură posibilităţile unei serioase precalificări.

●

Cu toate lipsurile înregistrate şi greutăţile întîmpinate, mulţi elevi din clasa a X-a optează pentru angajarea în producţie, pentru şcoli profesionale şi licee industriale. Nemulţumirile pe care le-am semnalat sînt cauzate de insuficienta înţelegere a procesului de producţie, de cunoaşterea limitată a meseriilor spre care sînt îndrumaţi sau de care se simt atraşi în mod spontan. Adică de felul în care a fost organizată activitatea lor practică în cadrul diferitelor întreprinderi. În acest sens, tov. directoare Olga Pop, Şcoala generală nr. 5, subliniază că, în ciuda eforturilor care se depun pentru orientarea profesională şi integrarea socială a absolvenţilor clasei a X-a (mulţi dintre ei depăşesc vîrsta de 17 ani), se ajunge la anumite situaţii incerte. De pildă, un mare număr de eleve au urmat cursurile de steno-dactilografie obţinînd rezultate foarte bune. Dar, ca să poată intra în producţie, trebuie să fie absolvente de liceu. În afară de aceasta, numărul de profesii pentru care au fost pregătiţi elevii prin practica în producţie este încă destul de redus. În cele patru şcoli ne-am întîlnit cu următoarele : electrotehnică, croitorie, mecanică-auto, steno-dactilografie, vînzătoare textile. Din răspunsurile la chestionarul amintit am reţinut ideea că evantaiul profesiilor trebuie mult lărgit, luîndu-se în considerare interesele, înclinaţiile şi aptitudinile elevilor.

Desigur, activitatea practic-productivă a claselor a IX-a şi a X-a va mai întîmpina o serie de dificultăţi. În orice caz, sîntem siguri că inspectoratele şcolare vor ajunge la soluţiile cele mai operative în privinţa organizării acesteia. În sprijinul hotărîrilor care se vor lua, menţionăm şi propunerea tov. directoare Ştefănoiu I. : înfiinţarea treptată a unor ateliere-şcoală pe sectoare, înzestrate cu utilaj modern şi diferenţiate pe diverse tipuri de meserii. Firească, corpul de maiştri şi profesori din aceste ateliere trebuie să dovedească o înaltă calificare. Nu trebuie ignorate nici atelierele care există deja într-un număr — relativ satisfăcător — de şcoli. Iar, ca o permanentă preocupare, în munca de orientare şcolară şi integrare profesională trebuie să rămînă lămurirea părinţilor (mai ales a părinţilor !) şi a elevilor asupra importanţei pe care o reprezintă practica în producţie pentru o educaţie în spiritul eticii socialiste. În plus să li se atragă atenţia că această activitate nu califică în vederea angajării într-o uzină sau întreprindere, ci facilitează — aşa cum a precizat şi tov. director Alexandrescu Nicolae (Şcoala generală nr. 3), contactul cu viaţa de producţie şi dobîndirea unor îndemînări. De asemenea, trebuie combătută — acolo unde se manifestă — tendinţa nesusţinută de situaţia şcolară a unor elevi ai claselor a IX-a şi a X-a (mediocră) de orientare spre liceul teoretic, cu orice preţ.

VALERIA BACIU

PARADIGME

DIRIGENŢIE

Dacă ora de dirigenţie n-ar exista, ea ar trebui inventată. Sînt din ce în ce mai dese subiectele care nu aparţin diviziunilor clasice. Unde să vorbim măcar despre existenţa lor ? Ar fi bine să existe o oră care să iasă din rigorile didactice, să fie o oră disponibilă. Sînt apoi întrebările pe care tineretul şi le pune cu privire la viitor. Unde să poposim asupra cunoaşterii de sine şi a celorlalţi, cînd să învăţăm experienţa autoconducerii, a luării deciziilor, cînd să reflectăm asupra relaţiilor de grup, a proceselor de cooperare, atît de necesare în îndeplinirea atribuţiilor şi responsabilităţilor sociale ? Unde să facem orientarea profesională şi tehnică, unde să aducem preţioasa informaţie despre mişcarea societăţii noastre ?

Iată de ce mi se pare paradoxal atunci cînd se ridică voci nelămurite în privinţa folosului orei de dirigenţie. Subiectele nu numai că nu lipsesc, ci abundă, iar asupra alegerii finale decide dirigintele. El nu îşi poate îngădui să renunţe la menirea ei esenţială : cunoaşterea elevilor şi sprijinirea operei de construire a personalităţii lor.

Un diriginte citit, sensibil la ideile vremii sale, îmi spunea că a inaugurat ceea ce el numeşte un curs practic de comunicare. Am înţeles, mi-a spus el, că deprinderea actului comunicării este subiect de un inestimabil interes pentru viaţa socială şi că mult din randamentul unei societăţi depinde de felul în care oamenii comunică.

Pentru elevi acesta poate fi împărţit într-o suită de trei teme : prezentarea, telefonul şi corespondenţa.

Nu mai sîntem în epoca în care copiii lasă ochii în jos la întîlnirea cu un adult şi nici cînd la întrebările succesive ale acestuia asupra identităţii şi a interesului de bază, răspunsurile sînt smulse cu cleştele. Eficienţa unei întîlniri se triplează dacă copilul ştie că trebuie să privească în ochi pe interlocutorul său, să-i dea mîna strîngînd-o, şi dacă îşi enunţă numele din proprie iniţiativă, adăugînd eventual acea idee care ţine de scopul întîlnirii. Copilul trebuie să ştie că este o obligaţie esenţială să ţină minte numele persoanelor cu care discută şi, dacă nu-l reţine din prezentarea acestora, are dreptul să întrebe într-o formă adecvată cu cine are plăcerea sau onoarea să stea de vorbă. Congruenţa în limbajul prezentării şi debutul dialogului este primul semn de inteligenţă în convieţuirea socială. Nu se admite ca un copil să stea de vorbă cu cineva, ca după aceea să afirme : „nu ştiu cum se numeşte persoana..."

S-ar părea că lecţia prezentării şi exersarea ei ar trebui introdusă la anii foarte mici. Dar ezitările le manifestă de obicei adolescenţii.

Partea a doua a exerciţiului comunicării este vorbirea la telefon. Dirigintele arată că din experienţa înţeleaptă a oamenilor se deduce că trebuie să suni cam timp de un minut pînă cînd renunţi. Cel care cheamă la telefon trebuie să-şi spună numele şi după aceea să primească confirmarea interlocutorului. Tot el trebuie să enunţe scopul convorbirii, înainte de a aştepta vreo întrebare de genul : „ce doriţi ?", sau să facă astfel încît să se deducă repede dacă telefonul este pentru o întrebare, pentru o informare, pentru un aranjament, pentru a cere sprijinul, pentru a convinge, pentru a schimba idei, pentru a fi sociabil (folosim lista unei lecţii tip din altă ţară). Să fie sensibil la întrebări, să prezinte date precise pentru a nu da loc la confuzii şi să întrerupă primul, după ce aşteaptă salutul interlocutorului.

S-ar putea face un calcul economic asupra disciplinei de gîndire şi de comportament ce ar rezulta dintr-un schimb mai raţional de semnale faţă de interminabilele interjecţii şi chestionări, nelămuriri şi confuzii care sînt produse de un dialog prelungit şi steril ce nu ţine seama de era tehnicii.

Scrisorile sînt a treia formă a comunicării în care tineretul trebuie iniţiat. Elaborarea scrisorilor este o artă, dar ea se poate deprinde, la vîrste fragede mai uşor decît la vîrste adulte. Un tînăr care nu răspunde unei scrisori de familie va aduce prejudicii bunei funcţionări a întreprinderii economice în care va lucra.

Pierderile produse prin nerăspunsul la scrisori sînt poate mai mari decît acelea pricinuite prin risipa de materiale. Unele firme străine s-au plîns de lipsa reacţiei şi a promptitudinii răspunsului la scrisorile sau telegramele lor, atunci cînd erau adresate firmelor noastre mai tinere.

Scrisoarea este un act reflex. Cine nu are plicurile pe masă este ca şi cum nu ar avea peria de dinţi în baie. Cine nu are carnetul de adrese ale cunoscuţilor, în care prenumele este pus cu toată grija, va fi toată viaţa un personaj haotic.

Un academician român sosit în străinătate a arătat, spre uimirea prietenilor săi, corespondenţa cu zeci de profesori ai universităţilor pe care urma să le viziteze. Totul în minuţioase detalii. Vizita fiind scurtă, a spus el, trebuie să obţin cît mai mult de la ea. Este necivilizat să te deplasezi la cineva, să ai o interesantă conversaţie cu el şi pe urmă să nu-i confirmi printr-o scrisoare satisfacţia pe care ţi-a dat-o ospitalitatea sa.

Iată ce-şi propune dirigintele, prietenul meu, adept al iniţiativei la care are dreptul, să facă la ora sa. Există, spune el, lucruri aparent mărunte, dar care înmulţite cu 4.000.000 dau lucruri cu mare semnificaţie socială. Dacă va dezvolta aceste idei, ora va deveni oră de civilizaţie fundamentală, aptă să fascineze şi pe elevi, şi pe părinţii lor.

MIRCEA MALIŢA

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

Elevi de 6 ani din clasa I a Școlii generale nr. 99 din București

ABECEDARUL

Abecedarul este cartea de căpătîi a „puiului de om", cartea care îl va deprinde cu cititul și scrisul. E firesc ca acestui manual să i se acorde cea mai mare atenție. Nimeni nu poate înțelege marea bucurie a copiilor de a avea abecedarul în ghiozdan mai mult decît noi, învățătorii și părinții lor. Copiii sînt în stare — mai ales în primele zile de școală — să nu se despartă de abecedar nici noaptea. Dacă așa stau lucrurile, sîntem îndreptățiți să avem cele mai mari exigențe față de forma și conținutul abecedarului, să cerem autorilor de manuale discernămînt pedagogic în ordinea și repartiția predării alfabetului, un conținut educativ profund, armonizat perfect cu ilustrațiile, care vin să întregească și, mai ales, să susțină textul, continutul.

Abecedarul (ediția 1970) întrunește multe din calitățile cerute de pedagogie, asupra cărora nu mă voi opri, mai ales că ele au fost evidențiate de presa noastră de specialitate, dar doresc să evidențiez cîteva lipsuri care trebuie înlăturate pe viitor.

Am socotit neavenit a face observații mai devreme, înainte de a vedea reacția copiilor cu care lucrez (clasa întîi, cu copii de șase ani). În procesul muncii se văd adevăratele lipsuri, care, pe plan psihologic, aduc anumite inconveniente de ordin științific sau moral. Iată, doar, cîteva.

Din punct de vedere al formei, **abecedarul** nu-i bine dimensionat ; socot că dimensiunile edițiilor anterioare au fost mult mai bune și mai plăcute. Copiii mici se descurcă mai greoi cu cartea care are dimensiuni mari, le creează greutăți în așezarea ei în ghiozdan, în manipularea ei la ore, ocupă o suprafață prea întinsă pe bancă sau acasă, la masa de lucru. Copilul de șase ani se descurcă greu în organizarea muncii cu o asemenea carte ; de aceea, socot că este necesar să se revină la dimensiunea abecedarelor din anii anteriori, ca fiind mai corespunzătoare.

Ilustrațiile par a fi prea schematice și nu întotdeauna suficient de expresive. Or, copiilor le place foarte mult expresivitatea ; de aceea, afirm că ilustrațiile vechilor ediții au fost corespunzătoare și nu era cazul să fie schimbate.

Cunoaștem cu toții bogăția imaginației copiilor și tendința lor de a fabula realitatea, de a transfera lucrurilor și animalelor însușirile omului ,adică de a personifica lumea înconjurătoare. Cu toate acestea, atunci cînd prezentăm copiilor un lucru real, din mediul pe care-l cunosc, ei îl voiesc așa cum l-au văzut, cum îl știu și nicidecum altfel. Din acest punct de vedere, abecedarul nostru suferă. Spre exemplu, gîștele de la pagina 18 și găina de la pagina 69 sînt gătite cu baticuri ,cu veste etc., contravenind realității. Reacția copiilor a fost surprinzătoare. Ei au obiectat că nu-i adevărat ceea ce s-a prezentat și că așa ceva nu se poate decît în basme, și pe bună dreptate. Și mai curios li s-a părut „iedul" pe care Tudor îl ține în brațe (pag. 54), care a produs mult haz copiilor, spunînd că este un cățel cu coarne. De fapt, figura și urechile — pentru că numai capul se vede — sînt de cățel, nemai vorbind că cei doi copii plutesc, nu calcă pe punte...

În ce privește concordanța dintre text și ilustrație, mai avem cîte ceva de spus. Spre exemplu, la pag. 42, unde Lică ară, în timp ce pe cîmp apare mama cu Maria. Maria semnalează acțiunea lui Lică prin propoziția exclamativă : „Mamă, Lică ară !" În schimb, mama arată cu mîna acțiunea lui Lică. Firesc era invers — și logica ne spune acest lucru. Asemenea nepotriviri sînt evidente și la paginile 47, 62, 80, 81 etc. Tică nu ia stiloul, e numai pe cale s-o facă ; Martinică e cu cojoc albăstrui, nu verde, cum scrie în text ; apar doi arici și două veverițe, nu zece arici și cinci veverițe, cum spune textul ; se ceartă nouă vrăbii, și nu zece, cum se menționează în abecedar, dacă se consideră că vine o vrabie bătrînă să le împace ș.a.m.d.

În ce privește conținutul, ni se pare că nu întotdeauna se respectă principiul gradării în predarea noilor cunoștințe. E curios, astfel, modul în care este introdus în text sunetul (și litera) „î" înainte cu trei lecții de predare, și anume, la pag. 53. Această greșeală socot că rezidă în superficialitatea cu care s-a făcut corectura.

Ar mai fi de spus și despre inconsecvența respectării spațiului dintre cuvinte (exemplu, pag. 78) etc.

Am semnalat cîteva aspecte pe care le consider mai importante și care merită să stea în atenția autoarelor. Socot că autoarele abecedarului trebuie să analizeze profund manualul pentru a descoperi toate micile scăpări, pentru ca la o viitoare ediție să prezinte un manual de mai bună calitate, care să asigure un maxim de cunoștințe științifice și morale. Menționez că am făcut observațiile cu gîndul bun de a fi în ajutorul autoarelor și nu de a le blama, cum, poate, ar fi tentați unii a crede.

Manualul pus la dispoziția copiilor mici, mai ales celor din clasa întîi, trebuie să fie deosebit de corect din toate punctele de vedere, pentru că el formează primele deprinderi în ale cititului și scrisului. Or, prezentînd elevilor cunoștințe greșite, ele se vor automatiza, se vor înrădăcina nespus de repede și temeinic în deprinderile elevilor, fiind greu de corectat mai tîrziu.

Înv. ROMAN PRECUP
Liceul de cultură generală
— Tg. Lupuș

Didactica empirică

Problema unor didactici existente, implicite și posibile (neodidactici, cum au fost numite într-un articol anterior), cu multiple și complexe relații între ele, cu evoluții sinuoase și perspective așa de diferite, „plutește", în gîndirea didactică contemporană. Consecințele sînt importante pentru didactica actuală. Ea încetează să mai fie înțeleasă ca un domeniu conturat definitiv, în care dacă nu s-a spus totul, în orice caz, s-au trasat făgașe sigure pentru mult timp, ci ca unul viu, dinamic, capabil de surprize. Pentru înțelegerea lui nici pedagogia și nici psihologia de catedră nu mai ajută azi la mare lucru. Din aria posibilităților de a formula didactici s-au materializat numai cîteva, deci s-ar mai putea formula și altele, unele artificiale, „pure", formale, altele pornind de la diferite sisteme psihologice (și nu numai psihologice). În sfîrșit, o didactică elaborată pe seama experienței cadrelor didactice — o didactică empirică. Asupra tuturor acestor probleme ar merita să ne oprim pentru a le discuta în amănunt, dar mai cu seamă asupra ultimei posibilități. Ideea unei didactici empirice apare încă temerară, neașteptată. Căci dacă putem înțelege azi ușor faptul că psihologia, cibernetica, matematica etc. se dezvoltă independent de pedagogie și cu șanse serioase de a ajunge la informații inedite despre fenomenul învățării, nu același lucru se poate spune și despre practica didactică. Aceasta este cunoscută în pedagogie, analizată și dirijată, ceea ce schimbă mult situația. Dar fie că există temei pentu afirmarea ei, fie că nu, o discuție nu poate fi decît utilă.

Așadar, este posibilă o didactică empirică ? Argumentele contra nu lipsesc. Mai întîi, ea nu a fost formulată ca atare. În al doilea rînd, de ce să o formulăm ? Marii pedagogi cunoșteau foarte bine practica școlară, în multe cazuri fuseseră ei înșiși mari practicieni. Teoriile elaborate de ei au ținut seama într-o mare măsură tocmai de practică. Nici pedagogia actuală nu procedează altfel. Ea are legături organice cu școala, îndrumîndu-i activitatea și îmbogățîndu-se la rîndul ei tocmai în contact cu ea. Ceea ce apare nou în practica didactică poate fi preluat, teoretizat și valorificat în didactica teoretică. Dacă schimbăm unghiul de vedere și privim practica didactică ca pe o aplicare variată, în funcție de condiții, a teoriei didactice, lucrurile nu se schimbă. Didactica empirică nu-și are, deci, rostul. Desigur, am putea admite că nu tot ceea ce este nou în practica didactică este preluat și valorificat operativ la nivelul teoriei didactice. În acest caz, am putea vorbi de unele slăbiciuni ale didacticii de catedră, de o anumită rigiditate, dar acest fapt nu justifică, în nici un caz, ideea unei didactici empirice, ca un domeniu aparte, independent de didactica pedagogică.

Argumentele împotriva unei didactici empirice posibile sînt desigur importante și nu pot fi ignorate. În învățarea umană multe lucruri ne sînt încă necunoscute și n-ar fi de mirare ca tocmai la punctul de contact educațional dintre generații să se manifeste legități cu totul noi față de didactica clasică. Practica școlară a fost întotdeauna, sau aproape întotdeauna, cunoscută și valorificată de marii pedagogi, dar și acest lucru s-a realizat în perspectiva mai generală a unor concepții pedagogice, filozofice etc., ai căror adepți erau aceștia. Se știe însă că aceleași fapte și experiențe reanalizate în timp, de pe alte poziții teoretice, în general mai evoluate, capătă nuanțe, chiar sensuri diferite. Practica conducerii întreprinderilor a fost cunoscută de economie, sociologie etc., dar managementul a adus cu el aspecte noi, necunoscute celorlalte științe ; practica conducerii grupurilor umane a fost cunoscută și ea de pedagogie, sociologie etc., dar teoria grupurilor o „exploatează" cu totul altfel. Metode și concepții noi de înțelegere a practicii industriale, școlare etc. își fac apariția, și, odată cu ele, noi posibilități de teoretizare. Din acest punct de vedere, și pedagogia, ca și psihologia (mai ales cea de catedră) au rămas firește în urmă și nu trebuie să ne surprindă faptul că practica școlară cunoaște unele lucruri care de pe pozițiile amintite nu se pot sesiza. Ne vom referi la cîteva :

1. În practica empirică s-a conturat ideea predării simultane, în diferite „registre psihice", a aceleași informații. O astfel de învățare se deosebește mult de recomandările altor didactici al căror punct de plecare este „analiza obiectuală", „operația materială" etc.

Elevii unei clase nu sînt cărămizi, între ei apar diferențe de toate felurile. Mai întîi, de nivel de experiență (de informație și formație într-un anumit domeniu), apoi, de specific al fiecărei individualități (interese, disponibilitate la efort, talente, capacități etc.). Și trebuie să recunoaștem că ideea prezentării aceleiași informații (într-un spațiu dat) în cît mai multe „registre psihice" reprezintă o soluție practică ingenioasă pentru specificul clasei de elevi din vremea noastră. Unul va înțelege total la nivel „obiectual" și parțial la nivel simbolic ; un al doilea va înțelege direct la nivel simbolic, dar nici lui nu-i va strica o analiză obiectuală. Între acești poli variantele sînt practic infinite. Fiecare elev va avea posibilități largi de adaptare, căci cadrul învățării este și el foarte larg. Iată de ce nu ne mai mirăm azi de faptul că învățătorii buni pot pune pe elevi să numere pe degete sau pe bețișoare, dar și în gînd. Cînd dau exercițiul 5+4=?, nu uită să-l dea și altfel : ?+4=9, 5+?=9 sau ?=5+4 etc. Îl fac oral, îl fac în scris, propun exerciții asemănătoare, în sfîrșit trec la alcătuirea de probleme pe baza lor. Alteori, pornesc de la imagini de tot felul, pe care copiii le „prelucrează" ca exerciții orale și scrise, ca puncte de plecare în alcătuirea unor probleme etc. Desigur, în fiecare caz în parte se urmărește ceva precis (de exemplu, adunarea numerelor pînă la 10), dar în practică se realizează mult mai mult : o lecție interesantă, un antrenament intelectual de nivel, o utilizare mai bună a informațiilor și posibilităților de care dispune fiecare copil etc. De pe această „înălțime", sarcina specifică a lecției este mai ușor de atins. Această concepție pornește de la ideea realistă a unei clase eterogene, spre deosebire de clasa standard postulată de programările actuale și în genere de didacticile noi.

2. O altă caracteristică a didacticii empirice ni se pare (și este) „confruntarea dramatică cu dificultatea". Învățătorii buni nu se mulțumesc cu ceea ce le oferă manualele. Fără avize și aprobări, aduc în fața copiilor probleme făcute de ei, de regulă mai dificile. În confruntarea cu ele se șlefuiește în mod sigur și temeinic gîndirea matematică. Cum ne spunea un învățător, „arunci copilul în probleme, se zbate, se luptă și pînă la urmă începe să le prindă socoteala".

— Dar dacă nu o „prinde" ? — am replicat.

— Cîte ceva tot va „prinde". Unii mai mult, alții mai puțin.

O preocupare pentru gradație este prezentă întotdeauna și în orele efective de clasă, dar în limitele ei sînt posibile o sumedenie de probleme. Mai ușoare sau mai grele. Învățătorii buni își încearcă elevii cu probleme mai grele, chiar dacă uneori aceștia nu rezolvă decît una, două sau trei probleme într-o oră întreagă. Mai ales în clasele a III-a și a IV-a ora de aritmetică e o oră care solicită intens gîndirea.

Și în această privință didactica empirică se deosebește de celelalte, pentru care principiul gradației rămîne o regulă fără excepții. Se pare însă că e nevoie și de confruntări dramatice cu dificultatea, căci acestea educă capacitatea de efort, de mobilizare dincolo de succesul sau insuccesul momentan. În orice caz, genul acesta de dificultate reprezintă drumul sigur spre înțelegerea rapidă a unui anumit capitol sau a unei anumite discipline.

Am putea lua în considerare și alte realizări ale cadrelor didactice, cum ar fi : soluționarea problemei individualizării procesului de învățămînt în condițiile date, separarea limbajului matematic de problemele de matematică etc. Ne oprim însă aici, pentru a mai face cîteva precizări privind posibilitatea unei didactici empirice.

Spre deosebire de alte didactici, didactica empirică ne apare ca o didactică de contact și de „confruntare" dintre posibilitățile și particularitățile copiilor, pe de o parte, și specificul diferitelor obiecte de învățămînt, de cealaltă parte. Ea nu exclude restul didacticilor, dar ar putea să le completeze, sau, și mai exact, să le preia realizările mai ales în privința preciziei sarcinilor îndepărtate și a clarificării „conținutului" celor doi termeni ai învățării : elevul și diferitele discipline. Negreșit însă că în privința acestora didactica psihologică, programările, cibernetica ne oferă mult mai multe lucruri decît didactica empirică.

N. RADU

TRIBUNA EXPERIENȚEI

METODA AUDIO-VIZUALĂ ÎN PREDAREA LITERATURII

Studiul literaturii în școală trebuie să se integreze în procesul vast și complex al acțiunii de modernizare și optimizare a întregului învățămînt. Trecîndu-se de la sistemul rigid al stocării de date, fapte, de la rezumate de opere sau clișee de analize literare la un proces de însușire creatoare, în predarea literaturii se va stabili o relație justă între informație și formație, accentul punîndu-se pe latura formativă.

Se impune deci ca în învățarea literaturii române să se introducă metode noi și eficiente de predare, prin care să se stimuleze interesul elevilor (în special din clasele liceale) pentru analiza independentă a operelor, spre înțelegerea și aprecierea specificului și valorii stilului scriitorului. Procesul de analiză a unei opere, cu respectarea unității dintre conținutul și forma ei, dirijat cu pricepere și competență de către profesor, va trebui să-l conducă pe elev, pe de o parte, la sesizarea și înțelegerea „frumosului" din opera de artă, iar pe de altă parte, la dezvoltarea unor autentice calități intelectuale, care să poată fi transferate și în alte domenii de activitate.

Astfel, metoda „redescoperirii" adevărului literar prin introducerea în lecții a documentelor literare, de pildă cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale, va apropia mai mult elevii de înțelegerea evoluției fenomenului respectiv.

Documentele introduse în lecțiile de istorie literară pot fi de diferite tipuri, în funcție de specificul lecțiilor :

Astfel, în **lecțiile de literatură română veche** (la care s-a experimentat, de exemplu, introducerea diapozitivelor elaborate de Catedra de metodică a Universității din Cluj) se pot prezenta și comenta cu elevii portrete ale personalităților culturii și literaturii române vechi, pagini manuscrise sau tipărite, fragmente scurte din cele mai importante lucrări apărute în această epocă, coperți ornamentate care au decorat manuscrisele și tipăriturile vechi.

La **lecțiile introductive, de caracterizare a epocii,** predate în mod obișnuit prin metoda expunerii, utilizarea unor documente sociale, politice, de presă, din diferite domenii ale culturii și civilizației perioadei respective, pe lîngă faptul că ridică nivelul calitativ al acestor lecții, dă profesorului posibilitatea să prezinte unitar și, în același timp, diferențiat contextul în care apare, se formează și creează un anumit scriitor sau grup de scriitori.

La capitolul privitor la literatura română modernă, de pildă, profesorul trebuie să elucideze în primele lecții problemele referitoare la : organizarea învățămîntului în limba română, societățile culturale și literare ale vremii și presa în limba română. Pentru adîncirea temei privind organizarea învățămîntului în limba română se vor putea analiza cu elevii mai multe documente proiectate prin diapozitive, portrete ale pionierilor școlii în limba română (Gh. Lazăr, I.H. Rădulescu, Gh. Asachi, Gh. Barit), fragmente din documentele ce înștiințau înființarea acestor instituții, coperți ale manualelor școlare, fotografii ale acestor școli etc. La predarea lecției „Începuturile și dezvoltarea presei în limba română" profesorul va putea să-i transpună pe elevi în atmosfera culturală a epocii și să organizeze un dialog cu clasa pe baza diapozitivelor, prin prezentarea frontispiciilor celor mai semnificative numere din „Curierul românesc" al lui I. H. Rădulescu, din „Albina românească" a lui Asachi, sau din „Foaia pentru minte..." a lui Barițiu, precum și a unor fragmente semnificative din „Înștiințările" asupra apariției acestor reviste. Supunînd dezbaterii elevilor opiniile fondatorilor revistelor, profesorul îi va îndruma să desprindă concepțiile acestora cu privire la conținutul și rolul primelor noastre publicații literare. Pentru a fi mai bine înțelese concepția și rolul acestor reviste, se vor putea prezenta și analiza ideile expuse de Heliade în „Chemare", în comparație cu noile concepții asupra dezvoltării literaturii române promovate de M. Kogălniceanu în „Introducție" la „Dacia literară". În felul acesta, elevilor li se dă prilejul să observe deosebirile de concepție și de program ale celor două reviste, ca și rolul și importanța fiecăreia dintre ele în epocă.

Un alt ciclu de lecții în care se poate înlocui expunerea printr-o tehnologie nouă este cel care tratează diferitele curente literare. Aici, documentele literare aduse în fața elevilor prin proiecție sînt fragmentele din articole-program sau fragmentele din opera scriitorilor care se încadrează în școlile sau curentele literare respective. Pentru perioadele mai apropiate de noi în timp se pot folosi și discurile sau benzile de magnetofon care înregistrează vocea diferiților reprezentanți ai prozei, poeziei sau criticii noastre literare.

Și **metodologia lecțiilor care tratează biografia marilor scriitori** poate fi schimbată prin întrebuințarea documentelor literare cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale : portrete ale scriitorului respectiv la diferite vîrste imagini care prezintă drumul formației intelectuale a scriitorului, școlile urmate, călătoriile întreprinse, relațiile cu alți scriitori și oameni de cultură, prietenii, coperți ale ediților princeps, manuscrise, pagini și frontispicii ale revistelor unde a debutat sau a publicat scriitorul opere semnificative si chiar unele scurte aprecieri ale contemporanilor sau ale istoricilor literari asupra operei sale.

Prof. univ. dr. GEORGETA MUNTEANU

VERFIX

VERFIX-ul este o instalație pentru controlul simultan al cunoștințelor mai multor persoane — fie ele elevi sau studenți, participanți la un concurs etc. Funcțiunea de bază a lui este, așadar, optimizarea activității profesorului pentru verificarea cunoștințelor. El îi permite ca, la anumite întrebări pe care profesorul le adresează întregii clase, să primească răspunsuri de la toți elevii. Profesorul poate cunoaște modul cum au fost însușite anumite cunoștințe, cum au fost rezolvate anumite probleme nu numai de unul sau de cîțiva, ci de toți elevi. Spre deosebire de situația obișnuită din clasă, cînd legătura inversă (de la elevi la profesor) este incompletă, fragmentară, în condițiile utilizării instalației VERFIX, legătura inversă este completă : profesorul este informat despre efectul acțiunii sale instructive asupra tuturor elevilor. Totodată legătura inversă realizată cu ajutorul instalației VERFIX poate fi apreciată, practic, și ca simultană : în timpul necesar pentru cunoașterea răspunsului unui elev, profesorul poate cunoaște răspunsurile tuturor elevilor din clasă.

Realizarea legăturii inverse în timpul lecției în mod complet și simultan are consecințe deosebit de importante asupra desfășurării întregului proces de învățămînt, întrucît sporește participarea activă a elevilor pe tot parcursul lecției, pune în evidență și sistematic și operativ atît cunoștințele, realizările fiecăruia în procesul învățării, cît și înțelegerea greșită a noțiunilor, incapacitatea de a opera cu cunoștințele predate. Profesorul are astfel posibilitatea să-și autoregleze activitatea didactică, în funcție de efectul obținut și să dobîndească rezultate superioare în munca desfășurată cu elevii pentru însușirea materiei prevăzută de programă.

Cercetările efectuate la Școala generală nr. 97 din București, sub conducerea directorului ei, prof. Vladimir Gheorghiu, au arătat că utilizarea instalației VERFIX în predarea gramaticii, matematicii și geografiei a permis o cunoaștere mult mai profundă a performanțelor fiecărui elev, atît pe parcursul orei cît și de-a lungul unei întregi etape. Clasa care a lucrat cu VERFIX-ul a prezentat o situație școlară mult mai bună decît clasa martor. Organizarea predării cu ajutorul instalației VERFIX a obligat pe profesori la o structurare a materiei într-un grad mult mai apropiat de logica obiectului respectiv, decît în condițiile obișnuite, ceea ce explică, în bună parte, rezultatele obținute.

Cercetări deosebit de fructuoase s-au efectuat și în cadrul Grupului școlar UCECOM — pentru controlul calității produselor și metrologie — la Liceul industrial de metrologie. Cele două instalații VERFIX ce funcționează la această școală sînt utilizate atît pentru predarea unor obiecte de specilitate, cît și a unor obiecte de cultură generală. În scopul creșterii eficienței utilizării instalațiilor VERFIX, prof. ing. Mircea Popovici, directorul grupului școlar, a elaborat caiete de activitate independentă care conțin problematizarea cursurilor de Rezistența materialelor și Organe de mașini, iar dr. Alexandru Gheorghiu a elaborat asemenea caiete pentru cursurile de Protecția muncii și Anatomia și fiziologia omului.

Ca realizare tehnică, instalația VERFIX se compune dintr-un pupitru central, la catedra profesorului, și cîte un pupitru de comandă prevăzut cu 10 sau 15 butoane, montat în bancă în dreptul fiecărui elev. Pupitrul central și pupitrele de comandă sînt legate printr-o rețea de fire electrice. La pupitrul central, profesorul observă semnalele optice transmise de elevi de la pupitrele de comandă, prin apăsarea pe butoane. Se pot transmite atît răspunsuri construite, cît și răspunsuri la alegere, în funcție de modul cum profesorul își organizează lecția. Răspunsurile pot fi cifrice sau codificate. Să luăm un exemplu foarte simplu. Dacă la o lecție de algebră se cere soluția ecuației $3x + 2 = 14 - x$, elevii vor aplica cunoștințele cu privire la proprietățile ecuațiilor, vor face calculele necesare și vor trebui să apese pe butonul cu nr. 3. Toate răspunsurile corecte apar pe pupitrul de la catedra profesorului pe o linie verticală, ceea ce ușurează foarte mult observarea tuturor celor corecte. Răspunsurile greșite se abat de la această linie, profesorul putînd să constate în anumite cazuri și natura greșelii. Lipsa de răspuns se evidențiază prin lipsa semnalului optic la pupitrul central.

Instalația VERFIX se poate utiliza nu numai la disciplinele amintite, ci și la multe altele, — ori de cîte ori este posibil să se transmită răspunsuri cifrice sau codificate — , cînd se rezolvă probleme sau exerciții și în toate cazurile algoritmilor de recunoaștere, la toate obiectele care se pretează la clasificări. De asemenea, instalația VERFIX se poate utiliza în foarte bune condiții în cazul metodei alegerii multiple. Cadrele didactice din diferite școli care utilizează instalația găsesc noi și noi posibilități de lucru, care, inițial, nu fuseseră preconizate de autori.

În prezent, instalația VERFIX, ai cărei autori sînt ing. Liviu Selmereanu și semnatarul acestui articol, se construiește în două variante, la coop. „Radiotehnica" din Constanța (fotografia) și „Prestarea" din Oradea. Instalația se poate realiza și în școli, cu mijloace proprii.

Prof. CONSTANTIN PREDA
Grupul școlar UCECOM-București

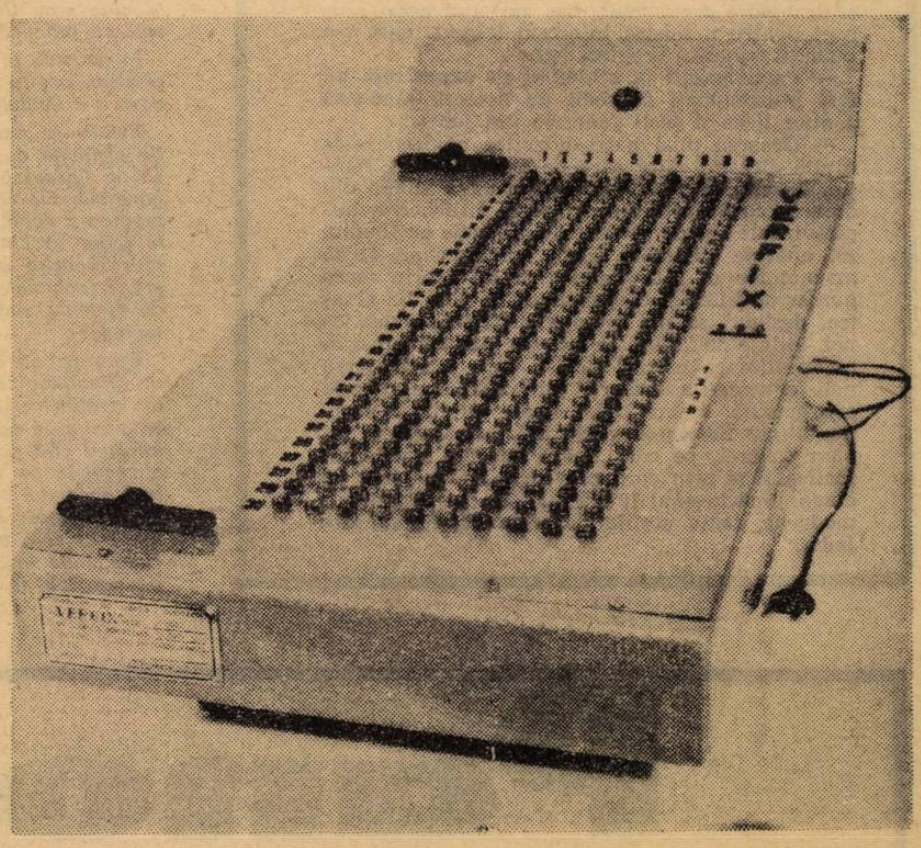

UN INSPECTORAT — O INIȚIATIVĂ

LA BUZĂU

Pînă în 1974, laboratoare moderne în toate școlile județului

Convorbirea noastră cu profesorul emerit

ION DUMITRACHE
inspector general județean

În zilele de 14 și 15 mai a.c. inspectoratul școlar județean Buzău a organizat un schimb de experiență pe tema modernizării învățămîntului, la care au participat și inspectorii școlari din județele Dîmbovița, Prahova și Vrancea. Schimbul acesta de experiență se integrează într-o suită mai largă de întîlniri ale inspectorilor școlari din județele amintite în cadrul cărora s-au dezbătut, de-a lungul unui an școlar, probleme de o deosebită actualitate.

— Am ales tema amintită — ne-a spus prof. Ion Dumitrache, inspectorul general al județului Buzău — deoarece ea corespunde unor preocupări vechi și constante ale inspectoratului nostru, preocupări care în acest an școlar au luat o deosebită amploare. Desigur, modernizarea nu este o chestiune de campanie, nu este o acțiune care se desfășoară într-un timp limitat. Preocupările pe linia modernizării învățămîntului au căpătat însă în această perioadă — din octombrie și pînă acum — un caracter mai organizat, desfășurîndu-se atît pe planul îmbunătățirii conținutului procesului de învățămînt și al perfecționării metodelor de predare, cît și pe planul creării unei baze tehnico-didactice corespunzătoare.

— După cum a reieșit din schimbul de experiență la care am participat, inspectoratul școlar a avut și are în prezent o activitate intensă și complexă, materializată și prin anumite măsuri concrete. Referiți-vă la cîteva dintre acestea.

— Evident, vom putea face numai o enumerare și nici aceasta completă. Prima direcție în care ne-am îndreptat atenția este pregătirea și perfecționarea profesională, urmărind definirea noțiunilor legate de modernizarea învățămîntului, inițierea învățătorilor și profesorilor în didactica modernă, stimularea și extinderea experienței noi. În scopul informării științifice de specialitate, inspectoratul școlar a elaborat bibliografii pe fiecare disciplină de învățămînt în parte, care au fost transmise școlilor, în vederea organizării sistematice a studiului individual. Pe plan județean sau pe centre au fost organizate simpozioane, consfătuiri și consultații cu concursul unor specialiști de prestigiu, cadre didactice universitare etc. Cercurile pedagogice, consiliile profesorale, colectivele de catedră și comisiile metodice au fost orientate către dezbaterea unor teme legate de modernizarea învățămîntului. Peste 75 la sută din referatele prezentate în cadrul acestor forme de activitate metodică au fost axate pe tema modernizării metodelor și procedeelor de predare. Desigur esențial este, în primul rînd, modul cum au fost abordate și dezbătute problemele, dar am citat acest procent pentru a ilustra interesul larg de care s-a bucurat tematica propusă de noi.

— Participanții la schimbul de experiență au fost impresionați deosebit de dotarea modernă a unor licee și școli generale din județ.

— Crearea unei baze didactice moderne este o altă direcție către care ne-am îndreptat atenția. Aș cita în acest sens cîteva cifre numai din dotarea cu aparate din categoria mijloacelor audio-vizuale : 36 de aparate de proiecție pe 16 mm, 151 aparate „Diascol", 29 de epidiascoape, 41 de magnetofoane, 101 picupuri și un foarte mare număr de filme și diapozitive didactice. La acestea, desigur, se pot adăuga materiale didactice noi, utilaje de laborator etc. Un alt element care materializează efortul nostru spre introducerea noii tehnologii a instruirii este realizarea, pînă la ora actuală, a unor laboratoare cu mare funcționalitate **în toate liceele din județ.** Avem un plan concret, pe care noi îl socotim pe deplin realizabil și prin care prevedem ca, eșalonat pe etape, pînă în anul 1974 să dotăm cu laboratoare moderne, **toate școlile generale de 10 ani din județ.**

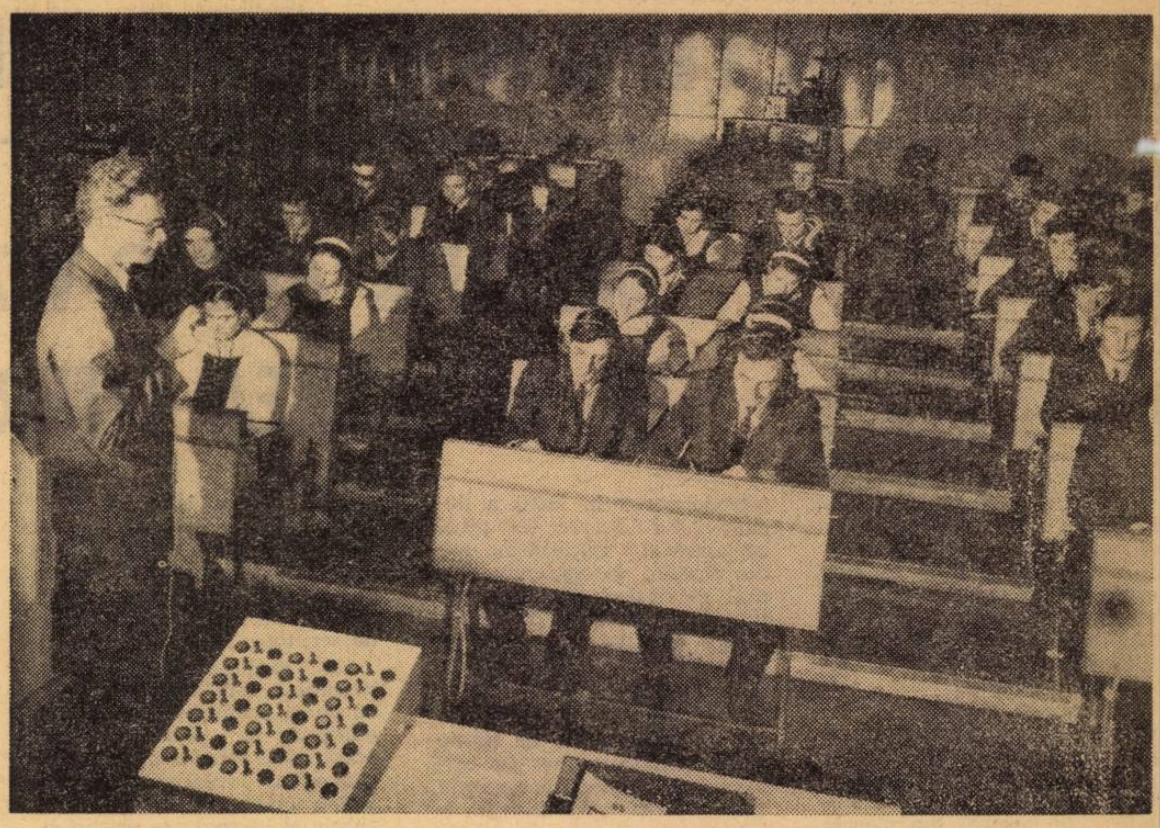

În laboratorul audio-vizual al Liceului „Gh. Șincai" din București

MODERNIZAREA PREDĂRII FIZICII

Perfecționări. În ce direcții?

În acțiunea de modernizare a învățămîntului fizicii, cred că trebuie să ne preocupe în primul rînd perfecționarea mijlocelor de care dispunem, astfel încît ele să răspundă mai bine cerinței de a pregăti elevii la un nivel superior. În concret, ar fi de privit mai critic caracterul programelor și al manualelor noastre de școală, înzestrarea laboratoarelor, pregătirea și repartizarea cadrelor.

Consider, bunăoară, că programele și manualele la această disciplină au avut un caracter conservativ poate prea pronunțat în raport cu tradiția generală a învățămîntului românesc. Or, și aici realitățile cer o serie de schimbări. Una din ele ar fi renunțarea la prezentarea ciclică a cunoștințelor (cele predate în școala generală să nu mai fie reluate) și introducerea unui învățămînt liniar. De asemenea, o parte din temele ce nu prezintă dificultăți (mișcarea rectilinie uniformă, mașini simple, hidro și aerostatica, dilatația corpurilor, căldura și cantitatea de căldură, schimbarea stărilor de agregare ș.a.) să fie inclusă în programa școlii generale, iar spațiul rămas disponibil la liceu să fie alocat adîncirii temelor și lucrărilor practice.

Ce trebuie și ce nu trebuie menținut în predare constituie și aceasta o problemă importantă, cu atît mai mult cu cît studiul fizicii oferă elevilor poate cele mai largi posibilități de cunoaștere a mediului înconjurător. Firește, nu se poate pune problema să ne limităm doar la prezentarea conceptelor actuale. Formarea gîndirii științifice a copiilor implică o reproducere, — ce-i drept accelerată — a dezvoltării gîndirii omului în timp, bineînțeles, profesorul manifestînd prudență față de conceptele care s-au dovedit neviabile și care azi nu au valoare practică.

În general, programele vor trebui să fie mult mai elastice, pentru a permite profesorului o mai bună dozare a timpului, în funcție de condițiile concrete.

Relativ la manuale, după mine, soluția este să fie alcătuite de către colective de autori, din care să nu lipsească profesorii de liceu sau de școală generală. Ele să fie redactate după programă (nu programa după manual), în cel puțin două variante (care să circule în paralel). Manualele trebuie scrise special pentru elevii în mîna cărora vor ajunge (actualele manuale pentru liceele industriale, de exemplu, sînt o amputare a celor pentru liceele teoretice).

E normal să se ia în studiu și problemele formării viitoarelor cadre : planul de școlarizare, planul de învățămînt și programele după care sînt instruite, pentru că actualul sistem de învățămînt superior nu cred că-i poate înzestra pe absolvenți cu toate elementele necesare adaptării urgente la cerințele învățămîntului liceal sau general (și nu în toate școlile se găsesc cadre cu experiență care să-i ajute). S-ar cere analizate în mod deosebit programa cursului de metodică a predării fizicii și practica pedagogică, în care mai există încă destul formalism. Sugerez chiar introducerea, la finele semestrului VII, a unui examen selectiv care să desprindă din masa mare de studenți pe cei apți pentru cercetare sau producție. În acest caz, cursurile semestrelor ultime ar trebui să se facă diferențiat : la secția pedagogică, de exemplu, accentul ar urma să se pună pe problemele de pedagogie, metodică, practică la catedră ; tot aici ar fi utile cursuri speciale despre folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale și chiar unul de management.

Un element esențial pentru îmbunătățirea învățămîntului fizicii — prin excelență experimental — este baza materială. Se impune desigur înzestrarea continuă a laboratoarelor școlare cu aparatura modernă adecvată. Metodele tradiționale de instruire trebuie renovate ; pentru aceasta avem însă nevoie de instrumente ajutătoare : aparate pentru demonstrație, aparatură de proiecție, aparate de filmat și camere TV de luat vederi etc. („Didactica" — se spunea acum cîțiva ani — se va extinde. Cînd, totuși, se va întîmpla acest lucru și, mai ales, cînd vor simți școlile efectele acestei măsuri ?). Recenta expoziție „Tehnologia instruirii" a demonstrat în cel mai convingător chip importanța laboratoarelor și aparaturii moderne, de mare randament didactic.

În perfecționarea sau, mai bine-zis, autoperfecționarea cadrelor didactice, în efortul lor de a ține permanent la curent cu noutățile în specialitate, cred că de un real folos (deși nu va putea suplini documentarea „la sursă") ar fi editarea unui serial de „Noutăți în fizică", cu apariție lunară, sau a unor broșuri, tip „Caiete documentare". Societatea de fizică-chimie s-ar putea ocupa de aceasta, punînd selectiv, în rezumat chiar, la îndemîna tuturor datele de ultimă oră necesare. Tot așa, radioul sau televiziunea s-ar putea adresa periodic special cadrelor didactice, cum se întîmplă în alte țări.

Și încă o problemă. Nu o dată am constatat că orele de fizică erau date în completare de catedră sau ca plus de ore la profesori de alte specialități, bineînțeles, pentru a li se asigura un venit suplimentar ; în același timp, profesorului de fizică i s-a completat catedra la școli vecine, cu obiecte ce nu-i intrau în profil. Este desigur o situație care trebuie combătută mult mai ferm.

Apoi numărul locurilor la facultățile de fizică a fost adeseori sub cifra reală a necesarului ; desigur s-a considerat că absolvenții secțiilor mixte ale fostelor facultăți de matematică-fizică s-ar putea orienta și spre catedre de fizică. Ceea ce nu s-a întîmplat, fiindcă la aceste secții fizica, fiind o specialitate secundară, a fost tratată ca atare și de către studenți și de către facultăți.

Insp. ION FLORICĂ
București

Panoramic

MAI MULT SPIRIT CREATOR ÎN ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA LECȚIILOR (II)

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

Un rol esențial în acest proces al optimizării învățămîntului îl au programele și manualele școlare. Cu toate realizările și progresele obținute în creșterea valorii științifice și pedagogice a acestora, unele programe și manuale școlare, care se folosesc în prezent în școli, nu răspund pe deplin scopurilor pe care și le propune un învățămînt modern, activ și formativ.

Direcțiile principale de perfecționare a programelor și manualelor școlare au fost stabilite în Directivele Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea învățămîntului în țara noastră. Ministerul Învățămîntului a trecut, începînd cu anul școlar 1969/1970, la aplicarea unui amplu program de măsuri pentru finalizarea prevederilor acestui valoros document pedagogic și politic. Au fost elaborate noi programe pentru învățămîntul general obligatoriu și liceal, care se află în curs de definitivare, cu participarea nemijlocită a personalului didactic, și care vor servi ca bază pentru elaborarea unor noi manuale școlare.

Întrucît aceste programe și manuale urmează să fie introduse în școală în mod treptat, se pune problema folosirii, în continuare, a actualelor programe și manuale pentru unele obiecte de învățămînt și clase.

Experiența școlii pe plan mondial arată că oricît de bune ar fi programele și manualele, pregătirea elevilor și nivelul procesului de învățămînt depind în mare măsură de sistemul de predare al învățătorilor și profesorilor. Ridicarea nivelului învățămînului solicită din partea cadrelor didactice o atitudine creatoare, un spirit novator în aplicarea principiilor și metodelor didactice, în utilizarea programelor și manualelor școlare.

Deși programele și manualele stabilesc conținutul, ordinea, extensiunea și adîncimea cunoștințelor ce urmează a fi predate, personalul didactic are posibilitatea — și am spune chiar datoria — **să selecteze, să dozeze și să prelucreze cunoștințele,** în funcție de scopul urmărit în lecție, de particularitățile clasei, de capacitatea de înțelegere și asimilare a elevilor.

În pregătirea și desfășurarea lecțiilor învățătorii și profesorii, indiferent de specialitate, au posibilitatea să realizeze un raport mai judicios, decît cel oferit în prezent de unele programe și manuale, între cantitatea de manuale, între cantitatea de material faptic existent și generalizările teoretice care constituie suportul înțelegerii și integrării acestuia, să evidențieze în fiecare lecție noțiunile și problemele esențiale, principiile fundamentale, legile științei pe care o predau. În funcție de conținutul lecției, de scopul urmărit, de pregătirea elevilor, de capacitatea lor de asimilare etc., membrii corpului didactic sînt solicitați să se angajeze cu mai multă inițiativă în organizarea și predarea cunoștințelor prevăzute de programele școlare, îmbinînd în mod judicios inducția cu deducția.

Cu deosebită acuitate se pune astăzi problema întăririi caracterului aplicativ al învățămîntului, dezvoltarea capacității elevilor de a înțelege legătura organică a cunoștințelor cu practica și de a utiliza datele teoretice însușite la rezolvarea diferitelor probleme cu caracter practic. În vederea atingerii acestui obiectiv, este necesar ca fiecare învățător și profesor să rezerve un timp mai mare pentru rezolvări de probleme și exerciții, pentru efectuarea unor observații și experiențe individuale și în colectiv, a unor lucrări practice și de laborator, pentru vizite în întreprinderi etc., folosind îndrumările valoroase pe care le conțin unele manuale (de biologie, fizică, chimie) cu privire la organizarea acestor activități. Așa, de exemplu, în timp ce la matematică accentul se va pune pe demonstrații, rezolvări de probleme și exerciții, pe utilizarea matematicii ca instrument în însușirea unor cunoștințe din alte domenii, pe exersarea deprinderilor de calcul și raționamentului matematic, în cazul limbilor moderne aspectul practic-aplicativ implică punerea elevilor cît mai des în situația de a conversa în limba străină, de a utiliza modele de vorbire și structuri cu frecvența cea mai mare în limbajul oral, de a-și îmbogăți vocabularul activ. În predarea limbilor moderne, profesorii trebuie să fie călăuziți de ideea că procesul de însușire a limbii ca instrument de comunicare se sprijină pe deprinderile de a folosi spontan și automatizat materialul lingvistic, ceea ce implică exersarea exprimării prin procedee cît mai variate (în special prin exerciții structurale), reducînd la minimum cunoștințele de gramatică și subordonîndu-le însușirii limbii vii.

În predarea limbii române este necesar să se acorde atenție mai mare decît pînă acum problemelor de ortografie, ortoepie, punctuație și vocabular ; de asemenea, să se urmărească o legătură mai strînsă între fonetică, vocabular și morfologie, precum și între morfologie și sintaxă, renunțîndu-se la excesul de teoretizare a cunoștințelor gramaticale și la predarea unor subtilități greu accesibile elevilor.

Schimbări radicale vor trebui aduse și în predarea lecturii literare la clasele V—VIII, unde accentul principal se cere să fie pus pe lecțiile de compunere. La absolvirea școlii generale, tinerii trebuie să fie în măsură să întocmească un rezumat, un conspect, o fișă, o recenzie, o scrisoare, un memoriu ș.a. Lecțiile de literatură română și de literatură universală la clasele liceale trebuie să aibă la bază contactul nemijlocit al elevilor cu opera literară.

Un învățămînt modern care pune accent pe formarea facultăților intelectuale ale elevilor cere renunțarea la amănuntele nesemnificative și la informațiile perimate, la repetițiile de prisos și la orice fel de cunoștințe care nu fac apel la procesele gîndirii elevilor și solicită exclusiv memoria lor. Avem în vedere, îndeosebi, științele biologice, geografia și istoria, discipline la care elevul este obligat, deseori, să memoreze o cantitate mare de date și fapte fără valoare deosebită pentru dezvoltarea sa intelectuală și pentru activitatea ulterioară.

De asemenea, perfecționarea procesului de învățămînt în direcția accentuării funcției formativ-educative a acestuia face imperios necesară înlăturarea descriptivismului în predarea noilor cunoștințe, în favoarea explicării, a argumentării și demonstrațiilor, a observațiilor și analizelor.

O viziune nouă se impune și în privința alegerii și folosirii metodelor de predare, ținînd seama de faptul că noile sarcini ale școlii sînt servite în mod deosebit de acele metode care trezesc interesul și curiozitatea elevilor pentru cunoștințele ce li se predau, stimulează pasiunea căutărilor științifice, determină o motivație puternică pentru învățătură, conduc la dobîndirea independentă a cunoștințelor și asigură dezvoltarea capacităților creatoare ale tinerilor. În acest sens, consider necesar să se acorde o pondere sporită metodelor active care, prin caracterul lor euristic, îl fac pe elev să descopere prin efort propriu noile cunoștințe, să ajungă singur la rezultatele dorite, în loc de a le primi de-a gata din partea profesorului sau din manual. Asemenea metode dezvoltă spiritul de observație, imaginația, judecata, capacitatea de transfer și de aplicare a cunoștințelor, contribuie, în ultimă instanță, la formarea unui stil de muncă intelectuală.

În ultimele clase de liceu pot fi folosite cu succes și unele metode specifice învățămîntului superior, cum sînt prelegerile, dezbaterile pe bază de referat, seminariile etc. De asemenea, în orele de laborator, la anumite teme, se pot organiza lucrări pe subcolective de elevi în cadrul clasei.

În ceea ce privește organizarea procesului de învățămînt, datele experimentelor întreprinse în cîteva școli ne îndreptățesc să recomandăm ca la clasele liceale, la unele obiecte (în special matematică, biologie, chimie, fizică, literatură română ș.a.) să se țină — atunci cînd materia permite — lecții de cîte două ore, care creează posibilitatea folosirii mai judicioase a timpului și condiții mai bune pentru îmbinarea teoriei cu aplicațiile practice.

Considerînd aceste recomandări drept un cadru general și orientativ în organizarea și desfășurarea lecțiilor, în folosirea creatoare a programelor și manualelor școlare, invităm pe fiecare învățător și profesor să le găsească un conținut concret, cît mai adecvat specialității pe care o predă și condițiilor în care lucrează, călăuzit fiind de ideea necesității imperioase de a-și aduce contribuția la perfecționarea continuă a procesului de învățămînt, la ridicarea nivelului de pregătire a elevilor.

12 DIPLOME DE ONOARE

„Am avut un singur scop în viață : oamenii din preajma mea să se simtă ca în haine de sărbătoare". Sînt cuvinte spuse cu voce blajină, fără cea mai mică umbră de emfază ; dar dincolo de ele iradiază un suflet generos și mare, frămîntat de pasiune, dăruit în întregime meseriei practicate de atîta vreme.

În cei 27 de ani de cînd învață copiii oamenilor din Brănești—Ilfov, învățătorul Constantin Hudiță a creat nenumărate prilejuri sătenilor din jurul lui, celor cu care și-a identificat destinul vieții, indiferent dacă sînt tineri sau vîrstnici, să se simtă, sufletește, ca în haine de sărbătoare.

Omul sfințește locul — spune o vorbă bătrînească. Învățătorul Constantin Hudiță a sfințit meleagurile brănești, și împrejurimile lor, cu prisosință, prin strădaniile sale.

Aproape trei decenii de activitate la catedră ; aproape 30 de generații, cărora harnicul învățător le-a pus condeiul în mînă destăinuindu-le secretele slovei. Dar în tot acest răstimp, Constantin Hudiță n-a transmis generațiilor numai știință de carte. El le-a mai transmis ceva. Un lucru care îi face pe oameni mai buni, mai generoși : a doua sa pasiune — muzica.

Prin muzică a captat atenția comunei întregi, prin muzică a pătruns în inima locuitorilor.

Nu-i ușor lucru să dirijezi un cor de 120 de copii ! Nici să conduci două orchestre — una a școlii generale, compusă din 50 de „instrumentiști", alta, din 32 de mandoline, a liceului din localitate. Mai ales că în toate cazurile trebuie să pornești de la zero !

Și totuși, puține cadre didactice, probabil, se pot mîndri cu un palmares atît de bogat : numai în ultimii 3 ani, 12 diplome de onoare conferite, cu ocazia diverselor concursuri și festivaluri cultural-artistice ale pionierilor și școlarilor, de Ministerul Învățămîntului, de Comitetul Central U.T.C., de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Diplome date spre cinstire formației corale și celor două orchestre, sau personal învățătorului Constantin Hudiță !

În zilele cînd l-am vizitat la Brănești, bătrînul și veșnic tînărul învățător trăia emoția așteptării unui rezultat : al festivalului cultural-artistic din acest an, desfășurat luna trecută în Capitală. Avea certitudinea că talentații săi elevi vor obține o nouă diplomă. Desigur, cea mai importantă !

D. RACHICI

AȘTEAPTĂ PE A 13-A

REPERE EDUCATIVE

Școala și familia

COLOCVIUL NECESAR...

Interviu cu prof. Leon Țopa, de la Institutul de cercetări pedagogice

Realitatea vieții școlare a impus întotdeauna o permanentă și reciprocă sprijinire, colaborare sinceră și legătură strînsă între școală și familie, legătură stabilită pe baza unității de cerințe, scop și de năzuințe care creează climatul prielnic dezvoltării tineretului școlar pe traiectoria formării sale morale și intelectuale. În această privință posibilitățile școlii sînt, fără îndoială, mari, nu însă atît de mari încît să neglijăm rolul familiei în consolidarea efectelor pozitive ale școlii.

Pe marginea acestor idei a avut loc convorbirea noastră cu prof. Leon Țopa, șeful sectorului „Educația permanentă de la Institutul de cercetări pedagogice".

REP. : — Mai întîi, stimate tovarășe profesor, care sînt, după părerea dv., principalele contribuții pe care le aduce familia la integrarea elevilor în viața școlară, la cunoașterea și respectarea, de către aceștia, a regulilor disciplinei școlare ?

L.Ț. : — Copilul dobîndește prima experiență de viață socială în familie. El învață să cunoască pe „celălalt", să descopere rolurile diferite ale membrilor familiei și, în cele din urmă, învață să se descopere pe sine ca o persoană care are răspunderi. Aș spune că prima contribuție, și nu cea mai puțin importantă, a familiei la integrarea elevilor în viața școlară constă în formarea deprinderilor de viață socială. Evident, gradul dezvoltării acestei calități social-morale depinde de nivelul educației familiale, la rîndul ei determinată de o serie de condiții de viață a fiecărei familii în parte.

O a doua contribuție constă în procesul de „inculturare", care începe din perioada „dezlegării limbii". Familia învață pe copil să vorbească, să cunoască mediul din jur, să deosebească binele de rău. Sub acest aspect, familia formează nucleul cultural al copilului, un anumit „lot" de cunoștințe, o bogăție mai mică sau mai mare de cuvinte, anumite atitudini morale în relațiile cu ceilalți copii și cu oamenii adulți.

Unii părinți, cu prilejul investigațiilor de teren prevăzute de planul de lucru al Institutului de cercetări pedagogice pe tema „Sprijinirea procesului instructiv-educativ prin colaborarea familiei cu școala", se plîng că fiii lor sînt covîrșiți de unii colegi sau că rămîn izolați de ceilalți copii. Aci apare o a treia cale de integrare a elevilor în viața școlară, și anume : formarea deprinderilor de afirmare independentă, de educare a autonomiei copilului. Părinții greșesc prin faptul că protejează și tutelează excesiv de mult pe copilul aflat în primele clase. Se știe însă că un copil care nu s-a jucat cu alți copii, confruntîndu-se ca „personalitate" egală, nu se știe integra ușor în colectivul clasei, al școlii și chiar al grupului de copii vecini.

De aceea, o educație bine condusă în familie îl pregătește pentru disciplina școlară și vine în sprijinul ei, pentru că în acest scop copilul a fost introdus în relațiile sociale reale și a cunoscut „rolurile" sociale, autoritatea, regulile de conduită, și-a însușit baza culturii, fiind deschis unor noi cunoștințe și fiind dornic de a și le însuși. În sfîrșit, un asemenea copil se bucură de autonomie și de libertatea de a colabora cu colegii săi.

REP. : — Practica școlară a scos în evidență cazuri cînd familia, ignorînd menirea și rostul școlii în educarea și instruirea elevilor, lasă copiii la voia întîmplării, fără supraveghere, control și ajutor, sau chiar îi abandonează. Cum explicați, din punct de vedere psihopedagogic, această situație ?

L. Ț. : — Ne preocupă în această privință elaborarea unei metodici pentru părinții elevilor clasei întîi. Supravegherea copiilor, orientarea lor la lecții de către părinți, ne apare uneori prea zeloasă și, deci, needucativă.

Noi considerăm că punctualitatea la școală, îndeplinirea sarcinilor școlare, prezența activă în procesul instructiv-educativ se formează în familie prin exemplul părinților, prin stilul de viață al familiei, prin o mie și una de momente educogene, implicate în viața de toate zilele, dar dădăceala, disciplinarea ad-hoc, violențele de limbaj etc. sînt aspecte negative.

Psihopedagogic vorbind, indisciplina școlară a elevilor poate fi rezultatul unei autorități brutalizante, nepermise, din partea părinților și a cadrelor didactice. Fuga de la ore are multe cauze. Între acestea, după părerea mea, cel mai nociv este sistemul de a face presiuni asupra elevilor cu note mici, pentru a-i obliga „să învețe". Adeseori, răspunderile părinților nu se pot exercita din cauza lipsei de timp necesar creșterii copiilor. Bineînțeles că majoritatea copiilor cu o comportare necorespunzătoare și cu acte antisociale provin din familii în care părinții sînt certați ei înșiși cu viața morală, cu etica socială, au o atitudine nejustă față de muncă.

REP. : — Care sînt căile prin care școala poate duce pe elevul lipsit de educație familială din zona confuziei și a compromisului moral, la cea a clarificării și a fermității ?

L. Ț. : — Căile clarificării și fermității în viața școlară a copilului sînt directe și indirecte. Noi considerăm că o cunoaștere a educației în familie este obligatorie pentru educatorul școlar. Și anume, este vorba de cunoaștere preventivă, nu după ce copilul a comis actul antisocial. Deci, contactul continuu, multilateral cu familia pentru a acționa asupra acesteia.

După cum am arătat într-o comunicare științifică făcută în 1970, considerăm că refacerea vieții sănătoase a familiei poate fi realizată și prin satisfacerea condițiilor de locuit și uneori a calificării și încadrării în muncă a părinților. Într-o asemenea situație, după părerea mea, poate și trebuie să-și spună cuvîntul și școala, deoarece școala este parte integrantă a procesului de producție.

Recomandăm consultațiile individuale cu părinții, convorbirile etice cu elevii, dar și acțiunea conjugată a școlii cu consiliile populare, cu organizațiile obștești, de femei etc., ca și cu serviciul medical, cu marile unități de producție de care școala trebuie să fie strîns legată prin colaborare variată.

REP. : — Ce modalități trebuie să aplice corpul didactic în munca educativă, în vederea stabilirii unor strînse legături cu familia ?

L.Ț. : — Aș zice, pe scurt, că o metodă imbatabilă în munca personalului didactic cu părinții este cîștigarea încrederii părinților. Și aceasta se face prin înalt nivel în munca la clasă ; prin cunoașterea științifică și cald-umană a copilului ; prin depistarea mentalității părinților și a momentelor slabe, deficiente în educația familială.

Din practica mea, aș recomanda să nu dictăm părinților ce au de făcut. Să ne consultăm cu ei, pentru a căuta împreună, de la egal la egal, soluțiile posibile. Pe această pistă este foarte mult loc să ne dovedim pregătirea și experiența.

Convorbire realizată de
DUMITRU LAZĂR—SĂRĂIANU

Climatul afectiv și tulburările de creștere

Cercetătorii în problemele psihofiziologice ale ființei umane au sesizat o serie de corelații funcționale, de cauză și efect, între starea fizică a individului și climatul afectiv în care a evoluat el.

Unii, ca de exemplu, B. Gaudier și C. Ponté din Lille au evidențiat aspecte cu totul aparte, cum ar fi influența climatului afectiv în procesul intim al creșterii corporale. Amîndoi au urmărit detaliat și pe o perioadă întinsă șase cazuri de indivizi hipostaturali, categorisiți, sub raport medical, în capitolul patologic al nanismului. Această insuficiență staturală severă (care afectează mai ales etajul superior al corpului și această viteză de creștere anormal de lentă sînt rezultatul unor frustrări afective — după cum afirmă cercetătorii de mai sus — care au funcționat acut și durabil pe anumite terenuri receptive. Asemenea frustrări produc, prin mecanisme fiziologice nu îndeajuns elucidate, modificări somatice constînd în frînarea procesului însuși al creșterii. Loturile experimentale ale acestor cercetători au demonstrat totodată că dacă asemenea copii sînt scoși din mediul afectiv necorespunzător sau, fără a fi scoși, acest mediu este corectat în bine, tulburările de creștere încetează.

După Gaudier și Ponté acțiunea corosivă a acestui blocaj afectiv, care va răvăși normalitatea structurilor fizice și psihice ale copilului, are la bază următoarele elemente : un cadru afectiv deplorabil în care „evoluează" copilul — părinții, în special mama, îl neglijează, dacă nu chiar îl urăsc ; copilul se simte persecutat, sentiment care, inițial resimțit acut, se cronicizează cu timpul. Individul devine din ce în ce mai închis, mai resemnat. El se izolează, mai ales că printr-un reflex nativ de apărare devine rău și violent. Performanțele lui intelectuale nu depășesc mediocritatea. Astfel, întreg comportamentul psihologic al copilului apare perturbat. Mai mult, adeseori este chinuit de o acută voracitate alimentară, în contradicție flagrantă cu semnele de încetare a creșterii. Abdomenul devine voluminos, episoadele diareice, frecvente. Examenul medical, însă, nu decelează modificări morfologice viscerale.

Autorii au constatat că aceste întîrzieri în creștere pot surveni și în condiții socio-afective în aparență satisfăcătoare. Una din fetițele care făceau parte din lotul celor șase nanici urmăriți timp îndelungat își datora starea sorei sale gemene care, chiar de la naștere, a crescut excelent, ceea ce cu timpul a împins-o pe cealaltă într-un complex acut de inferioritate. Așadar, o carență afectivă cronică.

Alți cercetători, ca de exemplu psihiatra Meierhofer de la Institutul de igienă psihică infantilă din Zürich, au aprofundat carențele pe care le pot produce în dezvoltarea fizică a copilului comportamentul afectiv al mamei. După această cercetătoare, mama este „eul" activ și modelator al copilului. Dezvoltarea lui armonioasă încă din primul an de viață este legată de calitatea și de durata contactelor sale cu ea. În cazul în care aceasta acționează în mod necorespunzător, copilul (cel puțin unii dintre ei) reacționează la frustrările afective printr-un sindrom de solitudine, caracterizat prin excitație psiho-somatică : plîns neîntrerupt, tulburări ale somnului, refuzul alimentației etc. cu toate urmările lor asupra dezvoltării fizice. În final, în caz de perpetuare a climatului carențial afectiv, acest sindrom virează spre depresiune și resemnare, care din punct de vedere medical reprezintă o veritabilă stare parotimică.

După cum am mai spus, nu este pe deplin elucidat mecanismul intim prin care acest blocaj afectiv poate influența procesul creșterii. Două ipoteze reținem deocamdată mai pregnant atenția cercetătorilor. Întîi : se consideră că un climat afectiv represiv sau anxios poate antrena tulburări durabile, privind motilitatea și absorbția intestinală. Al doilea : influența negativă a acelorași factori asupra funcției antehipofizare poate antrena o disfuncție a acțiunii producerii și activității hormonului de creștere.

În orice caz, aceste constatări ridică serioase semne de întrebare cu privire la climatul afectiv al familiei și, mai ales, la practicile moderne de creștere a copilului „de la distanță" — prin bone, guvernante. Despărțirea copilului de mamă imediat după naștere, acel grafic rigid de alimentație pe care i-l impun copilului multe familii, bacteriofobia și alte asemenea exagerări tot mai frecvente în zilele noastre au loc prin neglijarea factorului afectiv de o importanță covîrșitoare pentru armonioasa dezvoltare fizică și psihică a copiilor.

Dr. ARCADIE PERCEK

ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

O îndatorire extraprofesională ?

Sarcina de ghid, de orientare, nu este nouă ; este, însă, necesară o reconversiune a profesorului, în funcțiile sale reale, o reluare a rolului său major. Într-adevăr, ce înțelegem prin orientare, în sensul cel mai larg al cuvîntului ? Un sprijin continuu și progresiv, exercitat în tot timpul școlarității, pentru ca elevul să învețe să selecționeze între mai multe informații, să găsească soluția optimă în diferitele situații, în funcție de anumite criterii, să evalueze în mod corect oamenii și faptele, să se cunoască pe sine, să cîștige autonomie și să poată să-și asume răspunderi. Elevul trebuie să fie, de asemenea, orientat asupra modului de a culege informații, de a aprecia incidentele legate de propriul său viitor și de a lua decizii în acțiunile în care este implicat.

N-a fost oare acesta țelul educației și al școlii din chiar epoca apariției lor, mai mult sau mai puțin formale ? Transformarea profesorului în cursul vremurilor și al diferitelor specializări în etalator de cunoștințe, uneori, în persoana care „recită lecția după manual", a fost și este un accident, care nu poate și nu trebuie să imprime o notă falsă rolului său real, de ghid pentru tot restul vieții.

Primul pas pe care profesorul — indiferent de specialitate — îl face în mod constructiv în programul de orientare școlară și profesională este încadrarea acestuia în conceptul larg de orientare și reconversiunea sa în rolul său profesional.

Activitatea de orientare, în vederea unei maturizări cognitive și afective a elevului, înseamnă crearea unui climat de înțelegere mutuală, introducerea în locul lecțiilor expozitive a dialogării sincere, în care cunoștințele și ideile să se poată confrunta, să se selecționeze și estimeze, să se ia decizii. Pentru aceasta conceptul de orientare trebuie să fie, bineînțeles, în sensul că elevul nu este obiectul orientării, ci un actor, dispunînd de toate drepturile, care este ajutat să caute și să cerceteze realitatea pentru a-și cîștiga autonomia de decizie, cunoscîndu-se pe sine, societatea în care trăiește, legile ei și ale universului.

Programul de orientare școlară și profesională prevede, între altele, cunoașterea elevilor. Este oare aceasta o sarcină nouă ? Există oare vreo activitate umană care să nu solicite o cunoaștere a materialului cu care lucrăm și a colaboratorilor noștri în muncă ? Răspunsul nu comportă nici o demonstrație. Este o axiomă. Sistematizarea observațiilor, înregistrarea lor într-o fișă poate constitui un deziderat mai modern, dar nu reprezintă o muncă suplimentară, într-un învățămînt activ, caracterizat printr-un contact permanent, care oferă multiple cîmpuri de observație și tot atîtea satisfacții. Profesorul, prin definiție, este cercetător în specialitatea sa și cercetător al oamenilor în devenire, al căror părinte spiritual este.

Informarea asupra profesiunilor constituie o altă obligație a profesorului din toate specialitățile, în cadrul programului de orientare școlară și profesională. Este aceasta o sarcină nouă, extraprofesională ?

Referințele la lumea actuală, cunoașterea concretă a aplicațiilor diferitelor cunoștințe teoretice, favorizarea pe cît posibil a contactului direct cu ceea ce numim concretul este o sarcină care aparține educației și la care nu se poate renunța fără a deforma conceptul real al acestei importante îndeletniciri de care depinde, în largă măsură, viitorul omenirii.

S-a spus și se spune că pregătim tineretul pentru ziua de mîine. Cum putem oare realiza aceasta fără a-l ajuta să cunoască perspectivele vieții sale viitoare, posibilitățile sale de afirmare pe plan profesional și ca om ? Simpla informare profesională nu epuizează îndatoririle adevăratului profesor ; el trebuie să-l ajute pe elev să se descopere în contact cu diferitele solicitări profesionale, în cercurile de specialitate, în concursuri, în activitățile de pionieri etc. Universul profesional ca și acela al conceptelor se conturează mai bine prin activități.

Elevul aparține nu numai școlii, dar și familiei (din multe puncte de vedere, mai mult acesteia). Schimbul direct de informație, discutarea aspectelor de comportament ale elevului, precum și problemele legate de viitorul acestuia sînt obligații foarte vechi atît pentru profesor, cît și pentru familie. Noul constă în sistematizarea materialelor și insistența asupra aspectului profesional, fapt care constituie o ușurare a muncii și nu o sarcină profesională.

Misiunea de orientare a profesorului nu înseamnă altceva decît exercitarea funcțiilor sale reale, acelea de ghid al elevului pentru toate problemele de viață, în care sînt incluse și orientarea școlară și profesională.

Cunoașterea elevului, contactul cu familia, inițierea lui în problemele profesionale, asocierea lui ca participant activ în procesul de învățămînt prin cultivarea practicilor esențiale ale vieții tipice tuturor sectoarelor de activitate umană (culegerea informației, prelucrarea ei și valorificarea prin luarea unei decizii corecte) sînt atribuțiile profesorului în cadrul programului de orientare școlară și profesională, dar acestea sînt — după cum s-a arătat — funcțiile majore ale școlii. Îndeplinirea programului minimal de orientare școlară și profesională nu înseamnă altceva decî o repunere a profesorului în funcțiile rolului său.

Apariția în școală a unui nou cadru didactic, a psihologului școlar, cu sarcini de aprofundare a studiului personalității elevului, de experimentare a unor metode noi în școală, nu reprezintă altceva decît o adaptare la cerințele noi ale societății contemporane, o utilizare mai bună, prin specialiști, a progreselor științelor sociale. Psihologul școlar aparține școlii moderne și este, ca și ceilalți profesori de diferite specialități, un cadru didactic. Aici, trebuie adăugată o altă obligație a școlii noastre, aceea de constituire a unor colective afectiv reunite. Preocupările profesorilor sînt diferențiate prin specialitatea obiectului pe care-l predau, ele sînt și trebuie să fie, însă, unificate prin „subiectul" unic căruia i se adresează : elevul. Fără a discuta despre aceasta, fără a se interesa de viața lui, educația își pierde din sensul ei, iar profesorul poate fi oricînd înlocuit de „computer", cu sarcini reduse de predare.

Încheiem cu o observație care are aparența unui argument subsidiar, important însă în realitate, ei reflectînd imaginea noastră despre profesia de profesor. În conturarea acestei imagini este bine să ne gîndim la conceptul de „misiune", implicat în chiar rolul educatorului, și să fim convinși că ceea ce facem și în orientare pornește din noi, deci, presupune înțelegerea misiunii preluate în momentul alegerii acestei profesii. Cerem elevilor o identificare cu munca lor ; identificarea trebuie să înceapă cu noi.

CONSTANTIN ZAHIRNIC

SIMULATORUL

În ultima vreme, progresele realizate în domeniul psihologiei muncii au demonstrat că această știință poate aduce un aport substanțial la creșterea productivității muncii, la prevenirea accidentelor și că, în general, poate contribui la ridicarea nivelului material și spiritual al oamenilor muncii.

Desfășurarea unei largi acțiuni de selecție și orientare a tineretului și a personalului din întreprinderi, care constituie una din sarcinile psihologiei muncii (pe lîngă formarea cadrelor, îmbunătățirea condițiilor de lucru) ridică, însă, și o serie de probleme, mai dificile, de metodă.

Elaborarea unui instrument cît mai precis pentru diagnosticul particularităților psihice ale personalității, în concordanță cu cerințele activității profesionale, face obiectul unor intense cercetări atît la noi în țară, cît și peste hotare. Astfel, unii psihologi, pornind de la o psiho-profesiogramă sub formă tabelară, preferă să verifice, în laborator, fiecare din aptitudinile și calitățile psihice solicitate de profesiunea respectivă în mod separat, prin metode simple, utilizînd în special teste de tipul *creion-hîrtie*. Alți specialiști utilizează probe mai complexe, *aparate*, prin care se modelează unele operații profesionale.

Diagnosticul prin aparate prezintă avantajul că permite o analiză mai profundă a comportamentului, evitînd în mare măsură fragmentarea personalității subiectului. Pe de altă parte, aptitudinile, trăsăturile temperamentale (atenția, percepția, memoria, gîndirea, echilibrul emoțional, mobilitatea etc.) nu se manifestă izolat în procesul muncii, ci simultan, în cadrul unor structuri psihice, care corespund unor stereotipuri dinamice, cu largi posibilități de compensare și perfecționare, în scopul adaptării individului la diferite operații și situații neprevăzute.

Prin intermediul unor probe mai complexe cum sînt *simulatoarele*, se pot modela atît caracteristicele semnalizării, cît și cele ale reactivității din cadrul activității profesionale respective. Deși utilizarea simulatoarelor implică unele dificultăți privind concepția și construcția lor, precum și un timp mai lung de examinare, totuși acestea s-au dovedit a fi un instrument extrem de prețios în laborator în scopul elaborării diagnozei și prognozei psihice, în special pentru personalul cu sarcini de mare răspundere și care-și desfășoară activitatea în condiții grele, cum sînt cele din ramura transporturilor.

Cercetările efectuate în decurs de aproape 20 de ani în laboratoarele de psihologie feroviară au demonstrat superioritatea simulatoarelor față de celelalte teste.

Mergînd pe linia perfecționării acestei metode, în ultimii ani, s-a reușit construirea unor noi simulatoare, mai perfecționate, pentru studiul aptitudinilor personalului feroviar.

Cîteva cuvinte despre caracteristicile acestor probe complexe.

Prin intermediul unui simulator de acest gen, subiectul este solicitat să rezolve o serie de situații de complexitate crescîndă din punct de vedere al sarcinilor, în condiții asemănătoare celor reale. Astfel, la simulatorul pentru examinarea mecanicilor de locomotivă diesel-electrică, recent construit, care modelează cabina reală, subiectul trebuie să efectueze operațiile principale de conducere (demarare, accelerare, reducere de viteză, oprire), pe baza unor semnale și imagini colorate emise pe ecran și să acționeze o serie de dispozitive amplasate pe pupitru. În același timp, subiectul supraveghează și semnalizează orice deviație anormală a aparatelor de control, care indică funcționarea diferitelor organe și sisteme ale locomotivei.

O serie de dispozitive video-acustice permit reproducerea unor elemente ale parcursului („curgerea" traverselor, a stîlpilor de telegraf, zgomotul joantelor etc).

Proba a fost astfel concepută încît permite analiza dinamicei proceselor psihice de bază ale subiectului, în situații simple și conflictuale, de tensiune nervoasă, de stress, care apar realmente în decursul activității. Aceste situații sînt provocate prin prezentarea unor semnale cu semnificație contradictorie sau ambigue și prin opoziția timp limitat de lucru — exactitate

Pe de altă parte, acest simulator face posibil studiul capacității de adaptare și perfecționare a subiecților, în decursul probei, prin anunțarea automată a greșelilor. De asemenea, prin dispozitive speciale, se pot înregistra toate erorile comise în conducerea locomotivei.

În construirea unor astfel de probe complexe se pun o serie de probleme, și anume : în primul rînd, elaborarea în prealabil a psihoprofesiogramelor cu caracter sintetic, care să oglindească structurile psihice de bază ale profesiunii respective, ținînd seama de funcțiile și operațiile îndeplinite de om (în cadrul sistemului om-mașină) ; în al doilea rînd, simulatorul trebuie astfel conceput încît să provoace în laborator apariția acelorași structuri psihice care se manifestă și în activitatea reală.

Această metodă de examinare trebuie să permită verificarea cu ușurință atît a candidaților, cît și a personalului din cadre cu o mare experiență în profesiunea respectivă. Considerînd că simulatoarele sînt superioare altor metode de selecție și orientare, se recomandă utilizarea lor, în special pentru profesiunile care implică solicitări deosebite, precum și în acțiunea de formare a deprinderilor profesionale (cu o tematică modificată.).

În orice caz, este de dorit ca instrumentul ales de psiholog în acțiunea de selecție și orientare a cadrelor să-i permită, nu atît o evaluare mecanică și pur cantitativă a unor aptitudini analizate separat, cît aprecierea dinamicii comportamentului și a posibilităților de integrare și perfecționare a întregului complex de factori psihici individuali.

MIRCEA BOLOS
psiholog

Practica la „chimie"
Linoleum de GEDEON ZOLTAN

DOCUMENTAR

Scurt ghid practic de gramatică română (III)

(Urmare din nr. precedent)

PREDICAT

1) fel **(verbal, nominal).**
2) prin ce este exprimat predicatul verbal.
3) din ce este format predicatul nominal.

Observații : a) Să nu se confunde predicatul nominal exprimat prin verbul copulativ **a fi** și participiu (ex. Ion **este obosit)** cu diateza pasivă în structura căreia intră auxiliarul **a fi,** care formează totdeauna predicat verbal (ex. Ion **este apreciat** de colegi). b) Verbe cum sînt : **a începe, a prinde, a (se) apuca, a continua, a sfîrși, a termina** din construcții ca **Ion începe să învețe, Ion se apucă de învățat, Ion a apucat să plece, Sirena prinde să sune** și verbe ca **a putea, a trebui a vrea, a veni, a avea, a fi** din construcții ca **Ion poate să plece, Ion trebuie să plece, Ion vrea să plece, Ion are de învățat, Ion era să plece, Îmi vine să rid** formează singure predicat verbal. Deci construcțiile **Ion începe să lucreze, Ion poate să lucreze** sau **Ion vrea să lucreze** se vor analiza ca fiind formate din două propoziții, a doua fiind propoziție completivă directă. Construcțiile **Ion are de învățat, Ion poate învăța** se vor analiza ca fiind o singură propoziție, în care **are** și respectiv **poate** sînt predicate verbale, iar acestea sînt urmate de un complement direct exprimat prin supinul **de învățat** și infinitivul **învăța.** Construcțiile **Ion trebuie să plece, Ion era să cadă** se vor analiza ca fiind alcătuite din două propoziții : Trebuie / **să plece Ion** și Era / **să cadă Ion,** iar propoziția a doua este subiectivă, fiind cerută de un verb impersonal. c) Adverbele predicative formează predicat verbal sau nominal, după cum admit sau nu copula **a fi.** În construcțiile **Sigur că voi veni, Bine că ai plecat, sigur** și **bine** formează predicate nominale, deoarece este posibil în limba română **e sigur că..., e bine că...** În construcțiile **Firește** că voi veni, **Poate** că voi veni, **firește** și **poate** formează predicate verbale, deoarece nu este admis în limba română **e firește că..., e poate că...** d) În regenta unei propoziții predicative predicatul este un **predicat nominal incomplet,** deoarece din acesta lipsește numele predicativ.

ATRIBUT

1) fel : **adjectival, substantival** (genitival, prepozițional, în dativ, simplu / dezvoltat / apozițional, acordat / neacordat, **pronominal** (genitival, prepozițional, în dativ). **verbal, adverbial.**
2) prin ce este exprimat.
3) cuvîntul din propoziție pe care-l determină.

Observații : a) Numeralul poate fi atribut adjectival sau pronominal genitival, după cum se acordă sau nu cu substantivul. (ex. atribute adjectivale : **trei** elevi, **al treilea** elev, **cîte trei** elevi, puteri. **înzecite,** elevii **amîndoi ;** atribut pronominal genitival : cartea **celor trei).** b) Adjectivele pronominale sînt totdeauna atribute adjectivale. (ex. cartea **mea (ta, sa, noastră, voastră),** cartea **aceasta (aceea, cealaltă)** sau **aceeași** carte, care **(ce)** carte mi-ai împrumutat ? altă **(fiecare)** carte). c) Participiul, datorită comportării lui ca un adjectiv, este totdeauna **atribut adjectival** și nu atribut verbal (ex. cîntec **apreciat,** fetiță **răsfățată). d)** Gerunziul poate avea funcția de atribut verbal. (ex. Un bătrîn **plîngînd** este un tablou impresionant). Rareori, atunci cînd gerunziul este acordat, deci se comportă ca un adjectiv, el formează atribut adjectival. (ex. producții **crescînde ;** lebădă **murindă).** e) Avem atribut pronominal în dativ în exemplele : Cînd mă gîndesc la viața-**mi.** Ideea-**ți** este bună. **Mi**-am pierdut creionul. În aceste exemple, dativul pronumelui are valoare posesivă, fiind **echivalent ca sens** cu un adjectiv posesiv : **viața-mi = viața mea, Mi-am pierdut creionul = am pierdut creionul meu.** f) Să nu se confunde din punct de vedere gramatical următoarele construcții echivalente ca sens : cartea **sa** : adjectiv posesiv, atribut adjectival ; cartea **lui (ei, lor)** : pronume personal în genitiv, atribute pronominale genitivale ; cartea-**i (-și)** : pronume în dativ, atribute pronominale în dativ. g) Cazul atributului substantival (sau pronominal) prepozițional este determinat de prepoziție. Prin urmare, nu este numai acuzativul. (ex. masa **de stejar** — acuzativ ; unul **dintre noi** — acuzativ ; **răscoală contra asupririi** — genitiv ; **discuție împotriva lor** — genitiv. h) Apoziția neacordată stă în nominativ, iar apoziția acordată stă în același caz cu substantivul regent sau are aceeași construcție prepozițională ca a substantivului regent. (ex. Am dat o carte colegului meu **Ion** — apoziție neacordată. Am dat o carte colegului meu, **lui Ion** — apoziție acordată. M-ai întrebat de prietenul meu, **de Ion** — apoziție acordată).

COMPLEMENT

1) fel **(necircumstanțial — direct, — indirect, — de agent, circumstanțial — de loc, — de timp, — de cauză, — de scop, — de mod, propriu-zis, de măsură, comparativ, — condițional, consecutiv, concesiv).**

2) prin ce este exprimat.

3) partea de vorbire pe care o determină.

Observație : Complementul de mod comparativ arată obiectul sau persoana cu care se face comparația. (ex. Înalt **cît bradul.** Ion cîntă mai bine **decît mine.** Ion cîntă cel mai bine **dintre noi).** Să nu se creadă că adverbele **mai bine** și **cel mai bine** sînt complemente de comparație ; ele sînt complemente de mod propriu-zise, iar complementele comparative sînt **decît mine, dintre noi.**

SINTAXA FRAZEI

Recomandăm pentru analiza sintactică a unei fraze respectarea următoarelor principii :

1) Analiza oricărei fraze se desfășoară în două etape : delimitarea propozițiilor; stabilirea felului propozițiilor **(principală, subordonată : subiectivă, predicativă, completivă directă, completivă indirectă, circumstanțială de loc, circumstanțială de timp (sau temporală), circumstanțială de cauză (sau cauzală), circumstanțială de scop (sau finală), circumstanțială de mod (sau modală), circumstanțială consecutivă, circumstanțială condițională, circumstanțială concesivă).**

2) Pentru **delimitarea propozițiilor** sînt obligatorii următoarele două operații : găsirea predicatelor (fiecare predicat indică existența unei propoziții) : găsirea elementelor de legătură dintre propoziții, adică a conjuncțiilor sau a locuțiunilor conjuncționale, a pronumelor relative și a adverbelor relative (care indică începutul unei propoziții).

Recomandări : a) Există propoziții în care rolul de predicat este îndeplinit nu de un verb, ci de altă parte de vorbire : interjecție : **Vai** de noi ; și Ion **pleosc** o palmă ; adverb : **Probabil** că am greșit, **Negreșit** că voi veni. b) Există propoziții cu predicat subînțeles, deci exprimat într-o propoziție anterioară. (ex. **Ion zicea că va pleca imediat, frate-său că nu și așa s-au luat la sfadă).** c) Există pronume nehotărîte și adverbe nehotărîte care pot dobîndi valoare relativă. (ex. **Oricine** ai fi, nu mă înșpăimînți. **Oricum** ai proceda, nu cred că reușești). d) Virgula poate să deruteze în operația de segmentare. În exemplul **Mă interesează tot, adică felul cum lucrezi, cum iți petreci timpul....** segmentarea **Mă interesează tot [1] / adică felul cum lucrezi [2]** / este incorectă. Segmentarea corectă este **Mă interesează tot, adică felul [1] / cum lucrezi [2] /,** deoarece elementul de relație **cum** se găsește la începutul propoziției.

3) Pentru **stabilirea felului propozițiilor** facem următoarele recomandări : a) Să nu se confunde felul întregii propoziții cu felul părții de propoziție cu care începe propoziția. Ex. **Ion a mers în grădină, [1] / apoi s-a dus la scăldat [2]** / (propoziția 2 este principală și nu temporală). **În ciuda faptului [1] / că n-am venit [2] /, Ion nu m-a uitat [1]** / (propoziția 1 este principală și nu concesivă). **Nu știu [1] / de ce n-ai venit [2]** / (propoziția 2 este completivă directă și nu cauzală). b) Sînt puține conjuncții și locuțiuni conjuncționale care introduc un singur fel de propoziție. Ex. **încît** — prop. circumst. consecutivă, **deși, cu toate că, măcar că** — prop. circumst. concesivă **deoarece, fiindcă, pentru că** — prop. circumst. cauzală, etc. În multe situații, același element introductiv introduce tipuri diferite de propoziții. În asemenea cazuri, elementul introductiv este nesemnificativ pentru stabilirea felului propoziției. Ex. **Ion muncește [1] / cum i se cere [2]** / modală ; **Ion a ajuns [1] / cum și-a visat [2]** / predicativă ; **Ion știe [1] / cum să procedeze [2]** / completivă directă ; **Ion nu și-a dat seama [1] / cum s-a întîmplat [2]** / completivă indirectă ; **Felul [1] / cum procedezi [2] / este incorect [1]** / atributivă ; **Mă interesează [1] / cum procedezi [2]** / subiectivă ; **Cum am intrat pe ușă, [1] / au și tăbărît asupra mea [2]** / temporală ; **Cum e vremea urîtă, [1] / nu pot merge la plimbare [2]** / cauzală. c) De cele mai multe ori, întrebarea este nesemnificativă (ba am putea spune că este chiar derutantă) pentru stabilirea felului propoziției, deoarece la aceeași întrebare pot răspunde tipuri foarte variate de propoziții. Ex. La întrebarea **ce ?** pot răspunde și o propoziție completivă directă, și una subiectivă, și una predicativă, și chiar una completivă indirectă.

4). Pentru stabilirea corectă a felului propoziției trebuie să ținem seama de : **calitatea morfologică** a cuvîntului determinat din propoziția regentă : **funcția** pe care o îndeplinește subordonata față de regentă.

a) Dacă subordonata determină un substantiv sau un înlocuitor al acestuia (pronume, numeral), subordonata este totdeauna o **propoziție atributivă,** indiferent de cuvîntul care o introduce sau de întrebarea la care răspunde. Ex. Cunosc bine **locul [1] / unde ai fost [2] / Faptul [1] / că n-ai venit [2] / m-a supărat [1]/.**

b) Dacă subordonata determină un verb tranzitiv sau o interjecție, îndeplinind funcția de complement direct față de acestea, subordonata este totdeauna o propoziție **completivă directă,** indiferent de cuvîntul care o introduce sau de întrebarea la care răspunde. Ex. **Știu [1] / unde ai plecat [2] : Am aflat [1] / cînd ai plecat [2] : Nu știu [1] / dacă se mai întoarce [2] ; Iată [1] / că ne-am întîlnit [2].**

c) Dacă subordonata determină un verb, un adiectiv, un adverb sau o interjecție din regentă, îndeplinind funcția de complement indirect față de acestea, subordonata este **completivă indirectă.**

Observație. Pentru a stabili precis funcția pe care o îndeplinește subordonata față de elementul regent, se folosește procedeul înlocuirii întregii propoziții subordonate cu o parte de propoziție. Ex. Mi-am adus aminte [1] / că am treburi [2] / = de aceasta /, de unde se constată că subordonata este completivă indirectă.

d) Dacă subordonata se leagă de un verb copulativ din regentă, îndeplinind funcția de nume predicativ pe lîngă acesta, atunci subordonata este **propoziție predicativă.** Ex. Ion a ajuns [1] / ceea ce și-a dorit [2] / (ceva).

Observație. Verbul copulativ din regentă poate fi la mod nepersonal. Deci nu este obligatoriu ca verbul copulativ să fie predicat în regentă. ex. **Ajungînd [1] / ceea ce și-a dorit [2] /,** Ion și-a uitat prietenii [1] /.

e) Pentru **subordonata subiectivă** se deosebesc două situații : în regentă există un verb personal, iar subordonata îndeplinește pe lîngă acesta funcția de subiect. (ex. **Cine persevează [1]** / reușește în viață [2] /; — în regentă există un verb impersonal, o construcție impersonală sau un adverb predicativ, iar propoziția subordonată este cerută de acestea. (ex. **Se știe [1] / că ai plecat [2] ; Se pare [1] / că ne înțelegem [2] ; E bine [1] / să ne mai întîlnim [2] ; Probabil [1] / că am greșit [2]).**

Observație. Adverbele predicative cer propoziție subiectivă numai cînd sînt urmate imediat de conjuncție subordonatoare **(că).** Altfel, aceste adverbe își pierd caracterul predicativ, îndeplinind funcția de complement circumst. (ex. Ion **poate** va veni). Sau, uneori, pot forma singure o propoziție : propoziție principală independentă față de restul construcției. (ex. **Desigur. [1] / Ion va veni [2] /** propoziție principală independentă).

„MANUSCRIPTUM"

Nr. 2 (3), 1971

La al treilea număr de la apariție, revista trimestrială editată de Muzeul literaturii române nu dezminte încrederea pe care i-o acordă cititorii, fie ei simpli iubitori de literatură sau specialiști. Numărul în discuție este dedicat jubileului Semicentenarului Partidului Comunist Român. În două mari compartimente : „Momente, schițe, amintiri..." și respectiv „Totul este rezultatul luptei" sînt grupate mărturii ale scriitorilor Ion Pas („Îndatorați să luăm atitudine"), George Macovescu („Pasiunea adevărului"), Szemlér Ferenc („...era anul măcelului de la Guernica") — în prima secțiune și în a doua : pagini din „Jurnalul" lui Gala Galaction, varianta la articolul „Contemporanul era evanghelia acelei vremi" semnat de Jean Bart ; Scrisori ale lui Anton Bacalbașa către dr. Ștefan Irimescu. De asemenea, menționăm pentru lumina pe care o proiectează asupra unor personalități și evenimente istorice ale epocii materialele provenite de la Panait Istrati („Marele Ștefan Gheorghiu trăiește mereu" și „Știu și eu ce înseamnă închisoarea". Cuvîntare rostită în fața încarceraților comuniști de la închisoarea „Sîngro"); Tudor Teodorescu-Branițte („Istoria unei reviste — Cuvîntul liber"), precum și grupajul „Cocea în dosarele de la Siguranță". Din acest variat număr mai consemnăm publicarea unor fragmente din romanul inedit „Într-un sat pe Bărăgan" (Cristian Sîrbu) ; scrisorile lui Mateiu Caragiale către soția sa, Marica Sion ; caietul berlinez al lui I.L. Caragiale care cuprinde diferite încercări și schițe ale comediei neterminate „Titircă Sotirescu et Co" ; din corespondența lui Ilarie Voronca și Eugen Ionescu cu prof. Șerban Cioculescu : „Mărturisirile" lui Victor Ion Popa și partea a treia și ultima a romanului lui Mihail Sadoveanu (uitat) „Mariana Vidrașcu", a cărui publicare începuse cu numărul 1/1970.

N. S.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

Reamintim și pe această cale cititorilor abonați la publicațiile „Gazeta învățămîntului" și „Colocvii" că, în urma contopirii acestora, abonamentele plătite rămîn valabile și pentru noua revistă „Tribuna școlii". În consecință, abonații celor două publicații amintite vor primi „Tribuna școlii" pînă la echivalentul abonamentului plătit.

În același timp, invităm cititorii noștri să-și reînnoiască din timp abonamentele la „Tribuna școlii".

Costul unui abonament :

pe 3 luni, 12 lei

pe 6 luni, 24 lei

radio-televiziune

Radioul în sprijinul educaţiei

Unul din punctele de atracţie ale programului de radio pentru şcolari îl constituie emisiunea „100 de legende româneşti" (deşi, mai **concrete**, ecranizările unor scenarii pentru şcolari realizate de T.V. n-au ajuns încă la prestigiul emisiunilor similare transmise prin radio). Timp de 25 de minute, imaginaţia, puternic incitată, îi transportă pe micii ascultători în vremuri de demult, în cetăţile vitejilor daci, în luptele bravilor oşteni ai lui Ştefan cel Mare sau în codrii curajoşilor haiduci, ori luptători pentru libertate socială şi naţională. Scenariile evocă întîmplări şi oameni despre care copiii au mai auzit sau au citit. Cu toate acestea, datorită dramatizării, a puterii de sugestie a dialogului (interpreţii sînt de obicei actori binecunoscuţi ai primelor scene bucureştene), a procedeelor tehnice care suplinesc imaginea, valorificînd sonor mediul şi împrejurările în care se petrece acţiunea, şcolarii le urmăresc cu multă plăcere, cu un deosebit interes. Dinamice, evidenţiind conflictele esenţiale şi reuşind, prin prologul prezentatorului şi prin dialog, să portretizeze expresiv personajele ele sînt, în acelaşi timp, minunate pilde de patriotism, de demnitate umană, de vitejie şi curaj, virtuţi care impresionează puternic la vîrstele la care se cristalizează noţiunile generale de bine şi rău, la vîrstele cînd se dezvoltă sensibilitatea şi receptivitatea estetică. Pentru poezia pe care o conţin, pentru expresivitatea limbii întrebuinţate, pentru documentaţia serioasă pe care se bazează, pentru forţa de transmitere a ideilor centrale amintim două din legendele dramatizate transmise în ultima vreme: „Fluiera lui Iancu" de Vasile Mănuceanu şi „Stejarul din Borzeşti" (reluare) de Titel Constantinescu. De altfel, ele se încadrează armonios întregului complex al emisiunii amintite, răspunzînd exigenţelor şi interesului micilor ascultători.

Elevii pe micul ecran

Concursul „Steaua fără nume" — muzică uşoară şi muzică populară („Floarea din grădină"), organizat de televiziunea noastră — continuă să intereseze un număr impresionant de tineri dornici să-şi verifice realul sau presupusul talent, atît în faţa juriului, cît şi a miilor de telespectatori. Dintre aceştia, mulţi — destul de mulţi — sînt elevi. Participarea lor la o astfel de competiţie a fost şi este primită de către unii telespectatori — părinţi şi profesori îndeosebi — cu oarecari rezerve, uneori cu o atitudine vădit reprobabilă. Motivul invocat: se crede că astfel se stimulează vedetismul în accepţia incriminată a cuvîntului. Fiindcă, se spune, unele din „necunoscutele stele", pînă la cîştigarea eventuală a probei finale, a III-a, rîvnesc atît de intens la strălucirea care le poate confirma public personalitatea (inclusiv artistică !) încît uită de îndatoririle lor terestre, în primul rînd de cele şcolare. Cel de al doilea aspect al problemei concurenţilor recrutaţi din rîndul elevilor care stîrneşte neîncrederea educatorilor ţine de „psihologia succesului". După obţinerea Stelei, recompensă care demonstrează realele calităţi vocale şi interpretative ale concurentului, elevul este convins că i se cuvine mai mult decît coleg-ilor săi, tineri marcaţi cu aşa-zisele cenuşii

însuşiri ale omului obişnuit. Adică, se simte „un ales", se consideră aureolat şi pretinde un regim special, excepţional, de prezumtivă vedetă. Desigur, aceste argumente justifică nemulţumirea celor care nu sînt de acord cu participarea elevilor la amintitul concurs, dar numai parţial. Parţial, fiindcă de ei depinde în cea mai mare măsură transformarea unui sîrguincios, talentat şi ambiţios concurent într-o capricioasă pseudovedetă cu pretenţii care depăşesc calitatea de elev. O parte din responsabilitate revine şi redacţiei din cadrul televiziunii care se ocupă cu organizarea concursului şi realizarea emisiunii „Steaua fără nume". De pildă, ar trebui să se opereze cu mai multă exigenţă în faza de preselecţie a participanţilor prin admiterea în competiţie doar a celor care dovedesc reale aptitudini şi serioase preocupări pentru o activitate artistică de calitate, să se ţină seama şi de situaţia lor şcolară; în ceea ce priveşte regia, o mai mare atenţie la machiaj, vestimentaţie şi mişcare scenică în sensul bunului gust.

Pentru că nu este singura emisiune T.V. în care — într-un fel sau altul — protagoniştii sînt elevi, nutrim speranţa — şi pentru liniştea educatorilor alarmaţi de „nocivitatea" popularităţii cîştigate prin micul ecran — că „Steaua fără nume" constituie un stimulent pentru creativitate şi un bun şi plăcut prilej de afirmare a tinerelor autentice talente.

V. B.

Gh. Bardoş, Valeriu Vlad, Voichiţa Vlad-Budoiu: „MUNCA INTELECTUALĂ"

Lectura, în avalanşa de titluri de cărţi şi periodice, care apar zilnic, este desigur mijlocul principal de informare al omului contemporan. Dar **ce** anume citim şi mai ales **cum** citim pentru a ne forma nu o cultură superficială, ci una adevărată?

Cartea „Munca intelectuală", apărută recent la Editura „Dacia" din Cluj, oferă cîteva jaloane precise deosebit de necesare tuturor celor care într-un fel sau altul studiază. „Principii de igienă" (con-

note

sideraţii cu privire la locul de muncă, la somnul, îmbrăcămintea, alimentaţia celui ce studiază); „Probleme de psihologia lecturii" (se fac recomandări pentru combaterea „duşmanilor cititului", pentru cititul metodic, pentru lectura periodicelor, se dau indicaţii pentru alcătuirea unei biblioteci personale); „Lectura în bibliotecile publice" – sînt numai cîteva dintre problemele mai importante spicuite din cuprinsul volumului.

Adnotarea cărţilor citite, fişele alcătuite şi clasificate după conţinut, constituie, evident, mijloace operante şi indispensabile ale muncii intelectuale. Ele oferă oricînd o imagine fidelă a esenţialului din fiecare carte, sînt un auxiliar preţios al memoriei. Dar nu toţi cititorii dau importanţă adnotărilor şi fişelor şi, mai ales, nu toţi ştiu să le întocmească. Autorii cărţii de care ne ocupăm dau indicaţii valoroase şi în acest sens, ilustrîndu-le cu exemple concrete.

Volumul „Munca intelectuală", dincolo de caracterul său prea didactic, se vrea un ghid, un îndrumător pus la îndemîna tuturor celor ce studiază – elevi sau adulţi.

DIM. R.

arta plastică

EXPOZIŢIA NAŢIONALĂ DE DESENE ŞI FOTOGRAFII ARTISTICE A PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR

Revelatoare este „Expoziţia naţională de desene şi fotografii artistice a pionierilor şi şcolarilor" dedicată semicentenarului Partidului Comunist Român care a fost deschisă sub numele fericit ales: „Bucuria anilor mei" de către Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor în sala Institutului de arhitectură „Ion Mincu" şi despre care am relatat în numărul anterior al revistei noastre. Faptul cel mai tulburător, în această ordine de idei, este constatarea că astăzi în lumea şcolii noastre de la sate fiinţează adevărate „şcoli de pictură" sau excelente cercuri foto: şcoala generală din Vultureşti, judeţul Argeş; şcoala generală din Afumaţi şi aceea din Bolintin Vale din judeţul Ilfov, şi respectiv cercurilor foto de la şcoli generale cum ar fi aceea din comuna Sîrbi, judeţul Bihor, sau din comuna Ceanul Mare, judeţul Cluj etc. Răsplata cea mai deplină a străduaniilor discrete ale celor care îndrumă primii paşi spre lumea de culori şi linii a acestor copii sau le dezvăluie subtilităţile artei de a imprima pe pelicula de argint o constituie „colecţia" de premii I, II, III şi menţiuni care au fost decernate de către juriu lucrărilor respective.

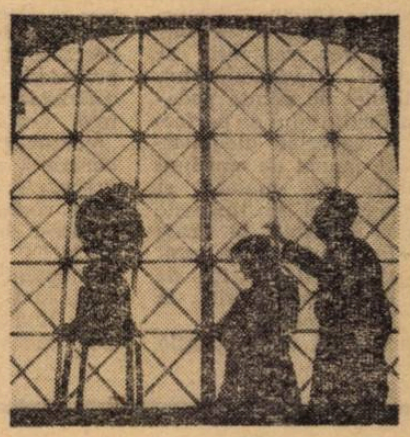

CRONICI

CLASA I — COPII DE 6 ANI

Caiete de pedagogie modernă-1

Problematica şcolarizării copiilor de 6 ani este desigur complexă şi tocmai de aceea studiile din acest volum – realizat în colaborare cu cercetători şi practicieni străini – exprimă o gamă largă de opinii axate pe următoarele direcţii: specificul didactic al clasei I cu copii de 6 ani; temele pentru acasă la aceşti şcolari; rolul jocului şi jucăriei; particularităţile gîndirii şcolarului de 6–7 ani. Astfel, dacă dr. Szabo Ödönné (Ungaria), ca şi dr. Karel Tupy (Cehoslovacia) se pronunţă net pentru şcolarizarea de la 6 ani, primul condiţionînd-o doar de un examen medical şi de pregătirea anterioară a copiilor în grădiniţe, iar celălalt precizînd că în Cehoslovacia această măsură a intrat în tradiţie — studiul elaborat de un colectiv de specialişti din Iugoslavia manifestă o atitudine mai rezervată, relevînd faptul că încă din clasa I apare un număr mare de repetenţi, ceea ce denotă că mulţi dintre ei au început perioada de şcolaritate fără a avea un nivel corespunzător de dezvoltare intelectuală. Ar fi necesară, aşadar, o verificare a gradului de dezvoltare psihică generală prin care să se depisteze copiii cu deficienţe fizice sau psihice şi în urma căreia să se ia decizia corespunzătoare.

Reţine atenţia cititorilor studiul cu privire la structurarea şi dozarea cunoştinţelor la clasa I (Cornelia Marinescu). Pornind de la premisa că este un bun cîştigat ideea şcolarităţii la 6 ani, indeamnă la „prudenţă şi responsabilitate lucidă", menţionînd — în pofida celor care ar dori ca o parte din cunoştinţele predate la clasa a II-a să fie predate la clasa I că mai degrabă este necesară o restructurare a programei de matematică şi poate chiar introducerea unei limbi străine la clasa a II-a. Aceste perfecţionări ale procesului de instrucţie şi educaţie se pot face în cadrul actualului conţinut al învăţămîntului din ţara noastră.

În ceea ce priveşte problematica temelor pentru acasă – aspect concret al activităţii instructiv-educative –, opiniile diferă şi mai mult; exista o minoritate, care neagă utilitatea şi chiar oportunitatea acestora, şi o majoritate, care se pronunţă pentru darea unor teme pentru acasă, cu condiţia ca ele să fie bine dozate, să nu depăşească, de regulă, 2–3 rînduri scrise. Semnalăm că în această chestiune redacţia evită să tragă concluzii – aşa cum încearcă referitor la celelalte probleme în dezbatere. Considerăm că ele erau necesare tocmai pentru că problema în discuţie se raportează la un aspect concret al procesului de învăţămînt, pe care volumul încearcă, de altfel, să-l surprindă în varietatea sa.

Capitolele următoare, mai puţin bogate în luări de poziţie, subliniază necesitatea adecvării instrucţiei şi educaţiei la particularităţile de vîrstă ale copiilor, prin creşterea ponderii jocurilor şi jucăriilor, precum şi prin organizarea unor activităţi instructive în afara clasei, pentru a descătuşa energia specifică şcolarilor mici.

Referitor la particularităţile gîndirii şcolarului de 6–7 ani sînt demne de remarcat studiile lui Jean Piaget şi E. Fischbein. Primul, punînd accentul pe constituirea nivelului operatoriu al inteligenţei, subliniază că acesta este precedat de un nivel preoperatoriu, al unei gîndiri intuitive (lipsite de reversibilitate şi tranzitivitate) specifică vîrstei de 4–7 ani. Or, tocmai pentru a se ajunge la un echilibru între asimilarea lucrurilor la schemele gîndirii şi acomodarea acestor scheme la realitate, trebuie ca subiectul (copilul) să fie pus în faţa unor relaţii diverse cu realitatea care îi favorizează coordonarea acestora şi, deci, în cele din urmă, o mobilitate reversibilă, operaţională. Celălalt studiu face o precizare de maximă importanţă şi anume că stadiul inteligenţei (deci şi acela al trecerii la nivel operatoriu) nu sînt legate imobil de o anumită vîrstă cronologică, putîndu-se, prin urmare, interveni şi dirija procesul trecerii la nivelul operatoriu al gîndirii. În acest sens se recomandă: situarea copilului în acţiuni nemijlocite cu obiectele, după care el trebuie nu numai să descrie ceea ce vede sau face, ci să-şi încerce să-şi imagineze rezultatele acţiunii; educarea atenţiei şi motivaţiei; acestea se pot realiza foarte bine în cadrul activităţii de joc.

Studiile publicate – utile mai ales cadrelor didactice şi studenţilor care vor deveni profesori – lasă să se înţeleagă că şcolarizarea la 6 ani – pe deplin posibilă – reclamă depăşirea unei anumite rutine, încercarea de a adapta mai bine orele afectate instrucţiei şi educaţiei la particularităţile de vîrstă ale subiecţilor, evitarea excesului de verbalism al lecţiilor prin creşterea ponderii activităţilor libere, de joc sau manuale, în scopul formării la copii a unor deprinderi de a învăţa şi gîndi.

GHEORGHE BUNESCU

MERIDIANE

RADIOTELEVIZIUNEA ŞCOLARĂ ÎN U.R.S.S.

În U.R.S.S., Radioşcolii, adică emisiunilor şcolare prin Radio, li se acordă o importanţă minimă ; psihopedagogii sovietici opinează că Radioşcoala nu poate, oricîte eforturi ar face, să concureze Teleşcoala. În virtutea acestui principiu, se acordă o mare importanţă imaginii, vizualizării, deci, preponderent, Televiziunii şcolare. Există, cu toate acestea, cîteva emisiuni sistematice la Radio, de comunism ştiinţific, de literatură, aceasta din urmă, mai ales în ipostaze dramatizate.

Televiziunea şcolară sovietică este organizată încă din 1964, astfel : **integrată** (pentru regiunile Moscova şi Leningrad) ; **zonal-integrată** (aceasta din urmă, avînd centrul de iradiaţie în capitalele republicilor).

Televiziunea integrată (T.V.S.), din Moscova şi Leningrad, dispune de un canal special, adică de un întreg program, programul III, care realizează circa şapte ore de emisiuni pe zi sau cu alte cifre : 1 700 ore de emisie pe an, acoperind aproximativ 3 000 de emisiuni originale şi 500-600 de teme reluate.

Conturul organizatoric, scopuri, adresabilitate

Pentru asigurarea T.V.S. integrate există, la Televiziunea Centrală din Moscova, o direcţie redacţională specială — condusă de un redactor şef subordonat direct preşedintelui R.T.V. şi care este compusă din 11 secţii redacţionale organizate pe criteriul disciplinelor înrudite.

Aşa cum am constatat din materialele documentare puse la dispoziţie, corpul redacţional din T.V. elaborează, împreună, cu reprezentanţi ai Ministerului Învăţămîntului, ai Academiei de ştiinţe pedagogice şi Institutului de perfecţionare a cadrelor didactice, programul anual de emisiuni sincronizate pe materii şi clase. Programul se tipăreşte în broşuri separate, în tiraje mari, este răspîndit în şcoli sau se găseşte deopotrivă în vînzare în orice librării la preţuri foarte reduse.

La Leningrad, unde se află un interesant laborator de televiziune şcolară, am observat aspecte speciale demne de a fi subliniate. De pildă, stabilirea programului anual, trimestrial, tematica emisiunilor, teleprofesorii, toate acestea cad în sarcina laboratorului şi, deopotrivă, a redacţiei specializate, existentă în Televiziunea din Leningrad. Dar, pentru asigurarea unei permanente ţinute metodice a telelecţiilor, un număr de cinci metodişti ai Laboratorului de televiziune şcolară lucrează zilnic în redacţia de Televiziune şi nu la laboratorul şcolar cărora, de fapt, le sînt subordonaţi şi de unde primesc salariul.

Atît la Moscova cît şi la Leningrad există preocupări concrete pentru popularizarea din timp a emisiunilor prin intermediul presei specializate, al unor broşuri sau pliante care conţin îndrumări metodice şi orarul desfăşurat al Teleşcolii.

Mi se pare apoi important să subliniez că sarcina de a face televiziune şcolară este, în U.R.S.S., o sarcină de partid şi de stat inclusă în Planul de stat (Gosplan) care acordă, de altfel, acestui domeniu, o tot mai mare importanţă bugetară. O dată cu numărul orelor de emisiune a crescut în mod proporţional cantitatea televizoarelor existente în reţeaua şcolară ; după cum am aflat, în fiecare şcoală există de la două pînă la zece televizoare.

În afara emisiunilor care se adresează tuturor ciclurilor şi formelor şcolare, de la nivelul primar pînă la cel postuniversitar, de la şcoala de cultură generală, pînă la cea profesională şi tehnică sau la liceul de specialitate, există emisiuni cu caracter permanent pentru învăţători, profesori, ingineri, medici, colhoznici etc. Iată de ce putem deci vorbi de un „feed-back", dar şi de o reciclare a cadrelor didactice, precum şi a celor de alte profesii social-intelectuale. Dacă la acest program adăugăm şi cursurile de limbi străine, permanente, înseamnă că, de fapt, în U.R.S.S. se realizează prin Radio şi T.V. o adevărată universitate populară.

Sunet, imagine, eficienţă...

Majoritatea emisiunilor de televiziune şcolară integrată la care am asistat s-au dovedit a fi interesante şi foarte utile pentru fortificarea şi sporirea cunoştinţelor, utile, de asemenea, în procesul de memorizare şi fixare. Cercetătorii sovietici sînt în continuare preocupaţi să observe „curba" eficienţei telefilmului şcolar, dînd atenţie deopotrivă momentului integrării acestuia în lecţie şi structurii lui. În acest sens, am urmărit un proces interesant de radiografie a eficienţei telefilmului la o şcoală experimentală din Moscova ; pe baza unor astfel de anchete se decide apoi asupra duratei filmului, canti-calităţii imaginii, a debitului verbal al profesorului-prezentator etc.

Eficienţa telefilmului nu depinde în întregime numai de calitatea realizării lui, ci şi de măiestria profesorului care trebuie să deţină secretul enorm al introducerii, al integrării lui în lecţie. Filme ca „Structura colhozului" (pentru clasele a X-a), sau ca „Păsările în timpul iernii" (pentru clasele a III-a), s-au dovedit a fi utilizabile imediat după vizionare, graţie şi rolului creator al profesorului. S-a observat totodată că, din comentariile prelungite, văduvite de imagini, elevii, mai ales cei mai mici, reţin mai puţin. După cum, un film care depăşeşte 20 de minute, riscă să nu-şi atingă în întregime scopul etc.

În prezent, cercetătorii sovietici sînt preocupaţi să elaboreze filme didactice pentru „crearea motivelor", filme de expunere şi ilustrare detaliată a procesului de învăţămînt, filme experimentale, fragmente „pentru opţiune" în cadrul orelor, filme care se referă la munca independentă a elevilor etc.

Eficienţa teleşcolii sovietice are fără îndoială o cotă ridicată ; aceasta se datoreşte însă şi activităţilor care au precedat televiziunea integrată, pe diverse planuri ale utilizării M.A.V. şi M.T.I. clasice : diascopul, diascolul, magnetofonul, laboratorul lingvistic, picupul, deci discul şcolar, acesta din urmă prezent în tiraje de masă în librării şi la preţuri foarte accesibile.

În orice caz, un aspect dublu al eficienţei îl constituie şi faptul că T.V. integrată disciplinează munca profesorului în sensul că îl obligă să respecte planificarea calendaristică şi să încadreze exact, în desfăşurarea lecţiei, filmul dinainte programat, încît să-i rămînă timp şi pentru fixare.

Propedeutica editorială pentru R.T.V.S. Presa şi publicitatea Radioteleşcolii

În Uniunea Sovietică au avut loc, pînă în prezent, cinci conferinţe de televiziune şcolară. Lucrările acestora au fost publicate în volume colective, în diferite broşuri sau în plachete purtînd titlul „Scrisori metodice privind televiziunea şcolară". De publicarea unor astfel de cărţi şi broşuri pe tema didacticii radiotelevizuale se ocupă institutele de perfecţionare a cadrelor didactice, editurile de specialitate.

Există apoi o revuistică de specialitate dedicată programele de radioteleşcoală cuprinzînd orarul, textul-sinteză al fiecărei discipline în parte ; în U.R.S.S. atît la Moscova, cît şi la Leningrad, apar cîteva publicaţii şi pliante cu un caracter periodic. În afară de revista „Radioteleviziunea şcolară", apar numeroase alte pliante cu caracter neperiodic, editate fie de către Radioteleviziune, fie — la Leningrad, de pildă, — de către Laboratorul de televiziune şcolară.

Cu altă ocazie, deci nu într-un creion de călătorie, vom propune un dialog public despre stadiul actual, despre problemele care se ridică în prezent în faţa Radioteleşcolii româneşti. Căreia — îmi pare rău că trebuie să o spun — presa de învăţămînt, cel puţin ea, ar trebui să-i acorde un viitor, o atenţie sporită, după părerea noastră, binemeritată.

CONSTANTIN CRIŞAN

telex

FRANŢA

Transformarea Institutului pedagogic naţional

Printr-o hotărîre a Ministerului Educaţiei Naţionale din Franţa s-a stabilit transformarea Institutului pedagogic naţional în două noi organisme : Institutul naţional de cercetare şi documentare pedagogică şi Oficiul francez al tehnicii moderne a educaţiei.

Institutul naţional de cercetare şi documentare pedagogică este organizat astfel :

Departamentul documentaţiei şi informaţiei ; serviciul de primire şi legătură ; departamentul cercetării pedagogice — cu excepţia sectorului (diviziune) aplicaţiile experimentale ale tehnicii educative noi ; centrul de cercetare al educaţiei specializate şi de adaptare şcolară ; sectorul (diviziune) publicaţiilor şi serviciul de lucrări grafice al departamentului învăţămîntului mediu ca şi secţia învăţămîntului didactic general, cu excepţia comisiunilor pentru aparatele audio-vizuale şi ale celor pentru ştiinţele fizice şi ştiinţele naturii ; serviciul de editare şi difuzare a lucrărilor privind educaţia naţională (SEVPEN) ; centrele regionale şi departamentale de documentare pedagogică ; secţia de evidenţă şi de perfecţionare pedagogică şi biroul pentru învăţămîntul limbii şi civilizaţiei franceze în străinătate (BELC) al Centrului naţional de ştiinţe pedagogice din Sèvres.

Oficiul francez al tehnicii moderne de educaţie are următoarea componenţă :

Departamentul aplicaţiilor experimentale şi al noii tehnici educative ; departamentul învăţămîntului mediu ; departamentul radio-televiziunii şcolare ; centrul naţional de tele-învăţămînt din Vanves şi toate anexele sale.

Fiecare serviciu corelat la Institutul naţional de cercetare şi documentare (cercetare pedagogică, centre regionale şi departamentale de documentanţie pedagogică) poate da concursul Oficiului francez al tehnicii moderne de educaţie.

C. BIV.

REVISTA „SCHUL-MANAGEMENT"

Editura Georg-Westermann din Berlinul de Vest editează o nouă revistă: „Schul-Management". Printre editorii acestei reviste, care apare de 4 ori pe an, se găsesc recunoscuţi specialişti în problemele conducerii şi economiei învăţămîntului.

Primul număr al revistei, care a apărut în a doua jumătate a anului 1970, se deschide printr-un articol programatic, semnat de Herbert Frommberger, în care se fac interesante precizări cu privire la conceptul de management aplicat la învăţămînt : „managementul şcolii". Ţinînd seama de faptul că autorul îşi propune să stabilească principalele obiective şi direcţii de acţiune ale „managementului şcolii", considerăm util să redăm în revista noastră unele extrase semnificative din acest articol.

*

„Managementul şcolii" este o expresie care poate irita sau speria, deoarece tocmai cei mai renumiţi pedagogi sau specialişti în problemele şcolii ar putea obiecta că „managementul" se poate aplica la o întreprindere, la un partid politic sau poate şi la un congres, însă nicidecum la şcoală şi cu atît mai puţin la educaţie. „Managementul" ar putea apărea ca ceva opus sarcinii esenţiale a şcolii, adică creării condiţiilor pentru autodezvoltare, pentru dezvoltarea iniţiativei proprii, a personalităţii...

În realitate, „managementul şcolii" nu-şi propune să reglementeze procesul de învăţămînt, dar vrea să perfecţioneze premisele reuşitei acestuia.

„Managementul şcolii" vrea să creeze, prin degajarea profesorilor, studenţilor şi elevilor, spaţii libere de timp — acum blocate — pentru a fi destinate procesului de instruire.

În acest sens, sperăm că această expresie „provocatoare" — managementul şcolii — se va încetăţeni, aşa cum s-a întîmplat în ultimii ani şi cu alte concepte, cum ar fi cel de „economia învăţămîntului", „planificarea educaţiei", „şcoala ca întreprindere" etc.

„Managementul şcolii" se referă la întregul domeniu al învăţămîntului, considerat ca un sistem social, care trebuie transformat şi perfecţionat. „Şcoala ca sistem" poate fi reprezentată relativ clar printr-o reţea de 10 funcţii.

1. Şcoala şi universitatea (învăţămîntul superior) constituie o expresie a unei evoluţii istorice. Ele nu s-au dezvoltat în decursul anilor în mod „natural", ci în funcţie de unele cerinţe socialmente necesare. Nu arareori şcoala se simte încă în urma acestora.

2. Şcoala şi universitatea trebuie să fie puse în slujba unor beneficiari. Ele trebuie să facă faţă din ce în ce mai mult unor condiţii de viaţă şi unor transformări rapide. Noile necesităţi pun noi cerinţe şcolii, fără ca aceasta să fie totdeauna dispusă să abandoneze reprezentările cu privire la obiective de mult depăşite şi să se deschidă faţă de viitor.

3. Şcoala şi universitatea sînt instituţii, forme ale unei organizaţii sociale. Progresul lor în concordanţă cu cerinţele epocii este posibil numai dacă ele admit să fie ajutate în dezvoltarea lor organizatorică de către alte domenii care au adoptat de mult forme noi de organizare cu eficienţă mai mare.

4. Şcoala şi universitatea constituie un teren de experienţă în vederea acţiunii sociale.

5. Şcoala trebuie să se autoadministreze. Chiar în procesul pregătirii viitoarelor cadre didactice, trebuie să ne străduim ca şcoala să fie privită sub unghiul unui acord dintre iniţiative proprii, decrete, hotăriri şi năzuinţe de înnoire (reformă). O instrucţie şi educaţie şcolară eficiente se pot realiza numai printr-o strînsă colaborare între profesori, părinţi şi elevi ; prin atragerea altor organisme animate de conştiinţa răspunderii faţă de educaţie.

6 Şcoala şi universitatea au devenit mari întreprinderi care cer investiţii mari, presupun cheltuieli curente, reclamă conducerea oamenilor, munca în echipă etc. Ca în orice altă întreprindere mare, personalul şi mijloacele materiale disponibile trebuie folosite cît mai eficient.

7. Şcoala şi universitatea trebuie plasate în conexiunea unei planificări eficiente, care să se racordeze, de exemplu, cu planificarea aşezărilor umane şi a comunicaţiilor etc.

8. Şcoala trebuie să se dezvolte ca un centru de educaţie şi de organizare a timpului liber. Epoca şcolii numai pentru copii este depăşită. Necesitatea educaţiei permanente va duce la o mai strînsă legătură între şcoli şi universităţi, în care se vor reintoarce adulţii, din timp în timp, pentru a studia în continuare.

9. Şcoala şi universitatea sînt amplasate în localuri (construcţii) care trebuie şi ele să corespundă într-o măsură cît mai mare unei concepţii pedagogice.

10. Şcoala este un lăcaş al aplicării progresului ştiinţific şi al cercetării. Epoca predării cunoştinţelor imuabile şi a folosirii exclusive a manualului este depăşită definitiv.

Aceste 10 funcţii, care conturează şi domeniile de care se ocupă revista, pot fi însă lărgite. Ele pot şi trebuie să servească ca punct de plecare pentru sprijinirea învăţămîntului prin „managementul şcolii".

Profesorul de azi trebuie să fie şi economist, şi organizator. El nu se poate orienta numai după liniile directoare tradiţionale. Trebuie să se preocupe, de asemenea, şi de problemele de futurologie... Utilizarea insuficientă a mijloacelor tehnice şi a metodelor de organizare face ca instituţiile de învăţămînt să devină neraţionale. Vor fi date în folosinţă instalaţii de prelucrare electronică a datelor. Dacă dorim să tragem de la acestea foloase şi pentru şcoală şi universitate, pedagogii capabili şi interesaţi, specialiştii în administraţie şi economiştii trebuie să înceapă elaborarea unor metode corespunzătoare, să se pregătească pentru ca aceste mijloace să cuprindă şi domeniul pedagogic. Pentru aceasta au însă nevoie de ajutor. Editorii şi consilierii de specialitate ai revistei „Schul-Management", le vor oferi tocmai acest ajutor.

TIBERIU TRUTZER

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 4 VINERI 28 MAI 1971 12 PAGINI — 1 LEU

MODELE MATEMATICE ÎN TEORIA ÎNVĂȚĂRII *)

Acad. GHEORGHE MIHOC, dr. PETRE ȚĂUȚU

3.

Întrucît teoria psihologică a apărut în cadrul psihologiei experimentale, este de la sine înțeles că termenii experiment și experimentator vor fi mereu prezenți. Există o clasificare a modelelor matematice în care evenimentele care alcătuiesc procesul învățării sînt controlate numai de experimentator sau de experimentator și de subiect. În cadrul „situațiilor de învățare" folosite de psihologia experimentală vom menționa a) condiționarea clasică (pavloviană), b) condiționarea instrumentală, c) discriminarea perceptivă și spațială, d) silabele lipsite de sens și materialul verbal, e) generalizarea și transferul.

Într-un experiment tipic de învățare, experimentatorul provoacă un șir de probe, fiecare dintre acestea realizînd succesiunea următoarelor evenimente :

1. La începutul fiecărei probe, subiectul va fi supus unei configurații de stimuli aleasă dintr-o mulțime de astfel de configurații, definite prin caracteristici controlabile de experimentator ;

2. Subiectul dă un răspuns anumit ce reprezintă unul din comportamentele posibile, definite în prealabil ;

3. Răspunsul subiectului este urmat de un rezultat : recompensă, pedeapsă, informare asupra răspunsului corect ;

4. Există posibilitatea ca unui rezultat să-i urmeze un nou răspuns al subiectului (de exemplu, reacție emotivă, răspuns de identificare etc.).

Subliniind importanța răspunsului, vom aminti ideea psihologului francez Gérard de Montpellier (1963), potrivit căreia există învățare doar în măsura în care o reacție se modifică într-un mod sistematic. Modificarea corespunzătoare procesului de învățare trebuie să fie relativ durabilă. Astfel, ea poate să se manifeste nu numai sub forma unei variații pur cantitative (de exemplu creșterea vitezei răspunsului, reducerea efortului etc.), ci și sub forma unor variații extensive sau calitative (de exemplu, schimbarea formei sau structurii răspunsului, declanșarea acestuia la alți stimuli etc.).

Învățarea nu există fără exercițiu și, mai ales, fără întărire, adică fără întărirea relațiilor dintre stimuli și răspunsuri. Datorită fenomenului de reținere în timp a răspunsului, de achiziție durabilă a unui răspuns particular, percepția ori înțelegerea instantanee nu pot fi considerate forme de învățare.

4.

Există două feluri de modele matematice ale învățării : deterministe și stochastice. Acestea din urmă, întemeiate pe unul din cele mai moderne capitole ale teoriei probabilităților — și anume teoria proceselor stochastice — reprezintă grupul cel mai important și mai bine dezvoltat de modele în psihologia matematică. Pentru construirea unui model stochastic de învățare va fi necesar să considerăm șase concepte fundamentale. Două dintre ele au fost amintite mai sus : mulțimea S a stimulilor și mulțimea R a răspunsurilor, la care putem adăuga mulțimea E a întăririlor posibile (psihologul american J. Thorndike denumise întărirea „efect"), apoi conceptele matematice de măsură, spațiu, al probelor și probabilitate. Variabilele esențiale într-un asemenea model vor fi probabilitățile răspunsurilor posibile. B. F. Skinner ya preciza astfel că „rolul unei științe a comportamentului este de a evalua această probabilitate și de a examina condițiile care o determină".

O ipoteză nouă a modelului stochastic va fi aceea că fiecărui cuplu răspuns-rezultat îi este asociat un „operator" (o funcție, în sens matematic) și că acesta modifică la sfîrșitul fiecărei probe probabilitățile răspunsurilor posibile. În locul succesiunii expuse în paragraful anterior, vom considera următoarea succesiune : configurația de stimuli → răspuns → rezultat → aplicarea operatorului → noi probabilități de răspuns pentru proba următoare.

Modelele stochastice de învățare au început să fie elaborate abia de două decenii încoace. După apariția volumului lui Robert R. Bush și Frederick Mosteller, „Modele stochastice pentru învățare" (1955), numărul lucrărilor teoretice și experimentale consacrate acestui tip de modele nu a încetat să sporească. După afirmațiile matematicianului M. F. Norman, modelele lui W. K. Estes și cele ale lui R. Bush și F. Mosteller sînt „singurele teorii cantitative viabile matematic care au fost propuse vreodată, ca interpretări ale comportamentului într-o mare varietate de situații cu răspunsuri libere".

5

Nu putem trece, în încheiere, peste ceea ce vom numi contribuția românească la dezvoltarea teoriei matematice a învățării. În 1935 O. Onicescu și Gh. Mihoc au construit un tip particular de procese stochastice pe care le-au numit „lanțuri cu legături complete". Autorii au sugerat atunci posibilitatea aplicării teoriei lor în medicină, considerînd evoluția îmbolnăvirilor de tuberculoză din generație în generație. Peste aproape trei decenii, Marius Iosifescu (1963) a generalizat noțiunea de lanț, introducînd termenul de „sistem aleator cu legături complete". Nu după multă vreme, matematicianul american M. F. Norman a arătat că toate modelele stochastice importante de învățare pot fi considerate drept sisteme aleatoare cu legături complete. Fapt interesant pentru cei care studiază raporturile dintre realitate și obiectele abstracte ale matematicii : fără să cunoască teoria lanțurilor Onicescu—Mihoc, R. R. Bush și F. Mosteller au regăsit aceste lanțuri în forme cu totul particulare ca rezultat al modelării unor fenomene reale. În acest domeniu lucrările probabiliștilor români sînt bine cunoscute peste hotare ; nu putem încheia fără a cita cele două monografii importante, „Procese cu legături complete" (1960) de G. Ciucu și R. Theodorescu și „Procese aleatoare și învățare" (1969) de M. Iosifescu și R. Theodorescu (în limba engleză, la editura Springer).

În 1968, M. Iosifescu și P. Țăutu au modelat un proces al evoluției biochimice (în sensul amintit de N. Wiener) cu ajutorul unui sistem aleator cu legături complete.

O versiune schematică a unui model de tip Bush—Mosteller în pedagogie a fost dată de L. B. Itelson („Metode matematice și cibernetice în pedagogie", 1967, p. 125 și urm.). Dar pentru a ajunge la rezultate convenabile, va fi necesar un efort de teoretizare și de formalizare în pedagogie.

*) Urmare din nr. 3.

1 IUNIE

Un miliard și mai bine de mlădițe ale omenirii, omagiate printr-un gest solidar la fiecare început de iunie, fac inutil comentariul metaforei. Tinerețea meridianelor se naște și crește în fluxul impetuos al unui destin de popoare. Este deopotrivă datoria și satisfacția fiecărei familii, a fiecărei națiuni de a-și ocroti copiii, de a le asigura hrană și căldură, cultură și speranță. Și — mai ales — a clădi în calea lor certitudine.

E prilej de luminoasă meditație faptul că, în tot mai mare măsură, în lumea de azi, ceea ce a fost cîndva responsabilitate a părintelui și a gintei tinde să devină deziderat nobil al Națiunilor Unite, al întregii umanități.

Născut în zarea de noi înțelesuri ce a urmat ultimei încercări prin care a trecut omenirea, cînd peste amfiteatrele de ruini răsăreau întîile fire de iarbă, Fondul Națiunilor Unite pentru copii — de la a cărui constituire trece întîiul sfert de veac și la al cărui buget contribuie conștient și România — și-a îndreptat treptat programele de asistență sanitară și materială spre toate colțurile lumii, și îndeosebi spre țările slab dezvoltate și în curs de dezvoltare.

Un miliard și mai bine de copii și adolescenți cresc într-o lume în care, adesea, contrastele și inechitățile constituie încă realități dureroase. Deși lupta revoluționară a popoarelor aduce cu sine cuceriri sociale însemnate, zarea mileniului al III-lea prefigurează încă drept sarcină urgentă eradicarea subnutriției și a analfabetismului, a inegalității rasiale și sociale, a intoleranței naționale și religioase. Meritînd vibrantă laudă, eforturile ce se depun pe plan mondial spre abolirea unor asemenea tare ale trecutului se cer și mai consecvent sporite.

Progresul, civilizația spre care aspiră umanitatea se cer transpuse în lumea copilăriei prin asigurarea, pentru un miliard de mlădițe, a unei vieți demne, a unor condiții umane de viață și învățătură, de afirmare nestingherită a însușirilor.

E de ajuns să privim ce descătușare fantastică de energii, de talente și înclinații aduce după sine grija consecventă, părintească de care se bucură astăzi copiii și adolescenții României socialiste. La scara întregii lumi, un miliard de mlădițe tinere, avide de viață și cunoștințe, prefigurează cel mai tulburător tezaur ce l-a cunoscut vreodată istoria omenirii.

La Sărbătoarea Copilului metaforele nu sînt necesare. Să ne privim chipul în ochii lor limpezi și vom avea sentimentul că ne citim propria ascensiune în istorie.

MIHAI NEGULESCU

ÎN ACEST NUMĂR :

- Lecții de reciclare — pag. 3
- Matematica în liceu — pag. 5
- Examenul de definitivat și colocviul pentru gradul II — pag. 6
- Activitatea școlii cu organizațiile de pionieri și U.T.C. — pag. 7
- Cabinetul metodic și rolul său în modernizarea predării — pag. 8

DE LA MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Programul de lucru al ministrului învăţămîntului, Mircea Maliţa, a cuprins în zilele de 21 şi 22 mai a.c. o vizită la Institutul medico-farmaceutic din Tîrgu-Mureş, precum şi un bogat itinerar băimărean : licee, Institutul pedagogic de 3 ani, Institutul de subingineri etc. Într-o sesiune a Comitetului judeţean de partid şi a Comitetului executiv al Consiliului popular al judeţului Maramureş au fost dezbătute, în prezenţa ministrului învăţămîntului, dezvoltarea bazei materiale a învăţămîntului în judeţ, aplicarea măsurilor stabilite de conducerea partidului privind perfecţionarea învăţămîntului de toate gradele, ridicarea nivelului său teoretic şi întărirea legăturilor cu viaţa. Lucrările au fost conduse de Gheorghe Blaj, prim-secretar al Comitetului P.C.R. al judeţului Maramureş.

■

Între 24 mai şi 8 iunie a.c. se desfăşoară la Braşov cursurile de orientare şcolară şi profesională cu consilierii şcolari.

La aceste cursuri, organizate de Ministerul Învăţămîntului prin Institutul central de perfecţionare a personalului didactic, participă consilieri de orientare şcolară şi profesională din întreaga ţară.

Desprindem din tematica acestor cursuri cîteva subiecte : Relaţia interfuncţională dintre dezvoltarea elevului şi orientarea şcolară şi profesională ; Examenul medical în orientarea şcolară şi profesională ; Metrologia în orientarea şcolară şi profesională ; Prezentarea fişei pedagogice şi demonstrarea aplicării ei ; Metodologia generală a testelor ; Teste de progrese educative ; Semnificaţia unor rezultate ale cercetărilor psiho-pedagogice şi sociologice în domeniul orientării şcolare şi profesionale ; Sistemul de organizare a orientării şcolare ; Aspecte sociologice ale orientării scolare etc.

■

Cronică

O delegaţie a Ministerului Învăţămîntului condusă de ministrul Mircea Maliţa a plecat joi la Moscova la invitaţia ministrului învăţămîntului public al Uniunii Sovietice, M. A. Prokofiev. Delegaţia română va vizita instituţii de învăţămînt mediu şi superior, institute de cercetare, va avea întîlniri şi convorbiri cu reprezentanţi ai vieţii culturale şi ştiinţifice din U.R.S.S.

Printre persoanele oficiale, prezente la plecare, pe aeroportul Otopeni se aflau ing. Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului învăţămîntului, Nica Niculescu, secretar general al Ministerului Învăţămîntului, funcţionari superiori din minister. Au fost de faţă, de asemenea V. I. Drozdenko, ambasadorul Uniunii Sovietice la Bucureşti şi membri ai Ambasadei.

Concurs-premieră pe meserii şi specialităţi

În zilele de 22 şi 23 mai a.c. s-a desfăşurat primul concurs pe meserii şi specialităţi al elevilor din şcolile profesionale de construcţii şi din liceele economice subordonate consiliilor populare.

Organizat de Comitetul de Stat pentru Economia şi Administraţia Locală, în colaborare cu Ministerul Învăţămîntului şi C.C. al U.T.C., acest concurs a reunit în faţa comisiilor de examinare peste o sută de elevi, cîştigători ai etapei pe şcoală, din 20 de unităţi administrativ-teritoriale ale ţării.

Şi-au disputat întîietatea elevi din meseria de zidari-betonişti şi din specialitatea de planificare-contabilitate.

Beneficiind de aportul unor cadre didactice de specialitate prestigioase (Vladimir Tăzlăoanu, Adrian Stănescu, Andrei Isbăşescu, Zoe Popescu, Gabriela Popescu, Ecaterina Ştefănescu, Constantin M. Drăgan şi Marin Vlădulescu), comisiile de examinare au declarat cîştigători pe următorii elevi :

— În meseria de zidari-betonişti : **— premiul I : Bucătaru Gh. (Bucureşti) ; — premiul II : Lenar Ion (Bucureşti) ; — premiul III : Axentoiu Constantin (Cîmpulung-Moldovenesc) ; — menţiuni : Necşoiu Gheorghe (Braşov) şi Gavrău Gh. (Satu-Mare).**

— în specialitatea planificare—contabilitate : **— premiul I : Lupăştean Maria (anul III — Suceava) şi Rădăşan Virginia (anul IV — Suceava) ; — premiul II : Rîmniceanu Constantin (anul III — Buzău) şi Străchinescu Constantin (anul IV — Constanţa) ; — premiul III : Androne Viorica (anul III — Suceava) şi Nedela Ilie (anul IV — Roşiorii de Vede) ; — menţiuni : Bucurescu Nicolae (anul III — Roşiorii de Vede) şi Iova Elena (Bucureşti).**

În pofida faptului că acest concurs a fost primul de acest fel organizat pentru elevii şcolilor aparţinînd consiliilor populare, el s-a desfăşurat în condiţii exemplare ceea ce constituie, fără îndoială, un alt succes şi o bună bază de plecare pentru concursurile viitoare.

M AIRINEI

Clubul tinerilor băimăreni

Cu toate că actul său de naştere a fost semnat abia în urmă cu circa trei luni, Clubul tineretului din Baia Mare, a stîrnit un deosebit interes în rîndurile tinerilor. Zeci şi zeci de elevi din şcolile băimărene sînt antrenaţi zilnic, alături de ceilalţi tineri, la acţiunile iniţiate de club. Formula propusă de iniţiatori ca beneficiarii să fie în acelaşi timp şi autorii şi organizatorii întregii activităţi a fost adoptată fără rezerve, aşa că, în acest scurt răstimp, Clubul tineretului a devenit nu numai locul unde tinerii îşi pot satisface pe deplin variatele lor preocupări, dar şi cadrul unde se simt în largul lor, „la ei acasă".

Programul — bogat şi variat — cuprinde o întinsă arie tematică şi satisface, prin conţinutul său, cele mai diverse gusturi, preocupări şi aptitudini. Clubul şi-a creat un centru de documentare unde pot fi consultate presa cotidiană, publicaţiile pentru tineret, reviste social-politice, culturale, artistice, literare, buletine de informare ştiinţifică, reviste de referate şi recenzii etc. Tot în scopul informării şi documentării tinerilor sînt organizate periodic acţiuni ca : „Lumea într-o lună — sinteze de actualităţi" şi „Contemporanii", în cadrul cărora tinerii se întîlnesc cu activişti de partid şi de stat, cu personalităţi ale culturii, ştiinţei şi artei etc.

Un accent deosebit se pune pe activitatea practică, desfăşurată în cadrul cîtorva cercuri, cum sînt : cercul tehnicienilor, al tinerilor inovatori, cercul auto etc. De mare popularitate se bucură cercul intitulat sugestiv „Cafeneaua literară", care reuneşte pe iubitorii de literatură şi pe ucenicii condeiului, cercul „Prietenii filmului", care şi-a propus să creeze şi un cineclub, cercurile de teatru, de dans, de formaţii muzicale, de culturism etc.

Consfătuirea profesorilor de biologie şi agricultură

În ziua de 20 mai a.c. a avut loc la Şcoala generală din Ţigăneşti, judeţul Teleorman, o consfătuire pe ţară a profesorilor de biologie şi agricultură, în cadrul căreia a fost analizat manualul de agricultură pentru clasa a V-a. La această acţiune organizată de Societatea de ştiinţe biologice — filiala Teleorman — în colaborare cu inspectoratul şcolar judeţean, au participat numeroşi profesori, inspectori şcolari de specialitate, autorii manualului, reprezentanţi ai Ministerului Învăţămîntului, In-

stitutului de ştiinţe pedagogice şi ai Editurii didactice şi pedagogice.

Participanţii la discuţii s-au referit la conţinutul ştiinţific, la aspectul metodico-didactic, grafic şi practic al manualului. Concluziile generale desprinse din analiză au arătat că manualul contribuie la o bună cunoaştere a noţiunilor de agricultură, fiind apreciate lecturile suplimentare şi rubricile noutăţi ştiinţifice din manual. S-au făcut propuneri privind modernizarea manualului prin sistematizarea unor lecţii, prin introducerea unor noţiuni privitoare la conservarea solului, prin folosirea unei terminologii adecvate şi prin exemplificarea unor realizări obţinute în producţia agricolă din ţară.

Pe lîngă analiza concretă a manualului, discuţiile purtate au luat caracterul unor dezbateri privind pregătirea tehnico-productivă în agricultură a elevilor.

În încheierea consfătuirii, profesorii au vizitat o serie de solarii, sere şi loturi şcolare din judeţul Teleorman.

Simpozion interjudeţean

Societatea de ştiinţe filologice organizează duminică 30 mai a.c., la Galaţi, un simpozion interjudeţean cu tema „Nivelul şi tehnica analizei literare în şcoală". Simpozionul va fi condus de prof. univ. I. Coteanu, membru corespondent al Academiei R.S.R.

Sesiune a cercurilor pe obiecte

După aproape un an de activitate, cercurile pe obiecte ale elevilor de la Liceul „Ion Luca Caragiale" din Capitală s-au reunit recent într-o interesantă sesiune organizată pe secţiile : literatură română şi literatură, universală, limbi moderne, istorie—economie politică, geografie, matematică, fizică, chimie şi ştiinţe biologice.

La fiecare din aceste secţii membrii cercurilor au susţinut referate şi comunicări întocmite pe baza unei minuţioase documentări realizate cu sprijinul profesorilor de specialitate. Iată cîteva dintre acestea : „Problema timpului în «Scrisoarea I» de Mihai Eminescu", „Modernitatea ideilor estetice ale lui Titu Maiorescu", „Actualitatea teatrului lui Molière", „Poluarea — problemă de actualitate mondială şi naţională", „Ultimele tipuri de motoare rachetă" „Industria cloro-sodică în anii construcţiei socialiste" şi altele.

Conferinţe despre romanul hispano-american

La invitaţia Institutului Hispano-American al Universităţii din Florenţa şi a Centrului de Studii Latino-Americane al Consiliului Naţional al Cercetărilor din Italia, conferenţiar universitar dr. Paul Alexandru Georgescu a ţinut un *ciclu de conferinţe despre romanul hispano-american* de azi. Conferinţele au fost urmate de o masă rotundă, pe aceeaşi temă, la care au participat specialişti şi profesori universitari din Florenţa, America Latină şi Statele Unite ale Americii.

POŞTA REDACŢIEI

Petre Ungureanu, Arad : Observaţiile dv. pe marginea manualului de geografia judeţului Arad interesează totuşi un grup restrîns de cititori. Am fi putut publica un articol care să conţină, de pildă, probleme de interes general privind elaborarea manualelor de acest gen sau recomandări metodice privind folosirea lor. Aprecierile dv. se referă însă numai la unele formulări şi definiţii folosite de autori. Vom înainta scrisoarea dv. la Editura didactică şi pedagogică.

Ing. I. Comănescu, Piteşti : Articolul dv. nu este mare ; este imens. Sînt multe lucruri cunoscute care îl încarcă inutil. Repetăm din nou rugămintea — atît pentru dv. cît şi pentru ceilalţi colaboratori — de a ne scrie articole concise, de maximum 3—4 pagini dactilografiate. Spaţiul grafic este unul din elementele esenţiale de care trebuie să ţinem seama. Celelalte teme propuse de dv. ne-ar interesa dacă s-ar referi în principal la învăţămîntul de cultură generală.

Petru Juverdeanu, Hemeiuşi — Bacău : Vom publica la timpul potrivit o relatare despre simpozionul privind opera pedagogică şi filozofică a profesorului Gr. Tăbăcaru. Pînă atunci aşteptăm să ne scrieţi şi pe alte teme de actualitate legate de preocupările şcolii în care lucraţi, să prezentaţi lucruri noi, experienţe pozitive din care alţii să aibă ce învăţa.

● **Prof. Ioan Farkaş — Arad :** Nepotrivirea dintre numărul de lucrări trimestriale prevăzut de programă la geografie şi istorie pentru clasa a VIII-a (două lucrări) şi normele indicate de Regulamentul şcolilor generale (trei lucrări) se soluţionează respectînd prevederile Regulamentului.

● **Înv. Al. C. Aldea, com. Cotul—Văii, jud. Constanţa :** Articolul dv. „Bibliotecile şcolare" pe care l-aţi trimis fostei reviste „Colocvii" a fost reprogramat pentru publicare la „Tribuna şcolii".

● **Înv. G. Popescu, Craiova :** Institutul pedagogic de doi ani este o şcoală postliceală şi nu face parte din sistemul învăţămîntului superior. În consecinţă, învăţătorii care doresc să urmeze institutul pedagogic de trei ani trebuie să se prezinte la concursul de admitere, instrucţiunile în vigoare neprevăzînd pentru ei examen de diferenţă pentru anul I.

● **Înv. Vasile Mihail, Arad :** Tezele se scriu pe caiete şi nu pe foi volante, deoarece aceste lucrări trebuie să constituie un tot care, într-un fel, reprezintă munca pe un an a elevului. Risipa ce se face prin aceea că nu întotdeauna se găsesc caiete de 12 file, ci numai de 24 şi 28, poate fi evitată tratînd direct cu organele locale de comerţ, care trebuie să comande o cantitate mai mare de caiete de teză cu file mai puţine.

TRIBUNA ŞCOLII

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI CULTURĂ

Redacţia şi Administraţia
Piaţa Scînteii nr. 1
Bucureşti
Tel : 17 60 20

LECŢII DE RECICLARE

GR. C. MOISIL

Oricum ar fi făcute lecţiile de reciclare, rezultatul e bun. Problema se pune : ce e de făcut ca rezultatul să fie cît mai bun.

Dacă aduci un profesor care vorbeşte un ceas, apoi ascultătorii vorbesc 10 minute despre altceva, apoi vine alt ceas, alt profesor care vorbeşte despre altceva, e bine. Am auzit că modul cel mai perfecţionat de a face ca cineva să ţină minte ce-i spui e să i-o spui la ureche, în somn. Eu nu ştiu cine a făcut această descoperire, dar trebuie să mărturisesc că abia după ce am aflat despre ea, mi-am dat seama ce rău am făcut că, la profesorii plictisitori, am dormit la ore. Acest lucru m-a făcut să ţin minte numai lucrurile fără importanţă pe care le spuneau cînd eu dormeam. Deci, sfat studenţilor mei : dormiţi la profesorii buni, să ţineţi minte ce vă spun.

Articolul meu e scris însă pînă atunci, pînă cînd tehnica instruirii în somn va fi adoptată.

Se ştie că un profesor bun e cel care te face ca lucrurile cele mai grele să ţi se pară uşoare. Dar, să ţi se pară... Eu cred că esenţialul nu e, la lecţiile de reciclare, ca reciclantul să petreacă cîteva ore plăcute în compania reciclatorului, un om de seamă. Esenţialul e ca el să progreseze efectiv. Şi acest progres nu se poate face decît ţinînd seama de caracteristicile fiecăruia.

Fiecare dintre cei ce vin la reciclare are un trecut intelectual : a învăţat ceva şi a uitat o anume parte din ce a învăţat. Deci trebuie să înveţe altfel decît învăţa tovarăşul său de alături, care, chiar dacă a învăţat acelaşi lucru, a uitat altceva. Evident că profesorul pe care l-a avut, cărţile pe care le-a citit de atunci de cînd era în şcoală, viaţa pe care a dus-o, toate acestea au creat diferenţe. Aceste diferenţe fac ca adeseori un curs vorbit să creeze iluzii dăunătoare.

Cred că ce trebuie adoptat e lecţia-discuţie. Se va pregăti textul pe care cursanţii îl vor citi singuri şi singuri vor veni la profesor să-l întrebe ce n-au înţeles. Profesorul îi va pune la dispoziţie un alt text, sau îi va da explicaţii verbale. Abia în momentul cînd s-a putut crea un grup omogen, reciclarea pe probleme în continuare poate fi făcută.

Evident, există şi reciclări pe probleme noi, în care caz tehnica lecţiilor e cea clasică.

Voi da anume exemple.

Să presupunem că în cadrul perfecţionării cadrelor didactice pentru licee se fac lecţii privind structurile algebrice sau calculul diferenţial şi integral. Profesorii, absolvenţi ai facultăţilor de matematici, au învăţat aceste discipline în universitate. Vrem însă să le perfecţionăm cultura lor în acest domeniu, să-i învăţăm aspecte noi ale acestor probleme, ca el să poată face lecţiile aşa cum trebuie făcute în 1971.

E evident că perfecţionarea în acest domeniu nu se va face în acelaşi mod ca de exemplu în cazul următor. Să presupunem că vrem să pregătim profesorul de liceu să facă elevilor lui lecţii de informatică sau de logică matematică. Ascultătorii n-au avut ocazia ca, acum zece ani să zic, cînd erau studenţi, să înveţe nici ceva despre calculatoare, nici despre logica propoziţiilor sau a relaţiilor. Astfel de cursuri se făceau la facultate, dar erau cursuri la alegere, nu obligatorii. De altfel, cei ce le-au urmat acum vreo zece ani nu au avut ocazia să le predea şi le-au uitat.

Un curs de logică matematică sau de informatică pentru profesorii de liceu ce n-au urmat astfel de cursuri la facultate e un curs normal. Lecţii, care, incluzînd materia ce urmează să fie predată în licee, o depăşesc.

Dar dacă vrem să facem un curs de perfecţionare despre grupuri, corpuri, inele, polinoame ? Astfel de lucruri se predau la facultăţile noastre de matematici de mulţi ani. În licee însă, de puţin. Profesorul n-a învăţat să le predea, poate că a mai şi uitat „căci şi uitarea, e scrisă-n legile omeneşti". Avem două cărţi bune în româneşte pe care le ştim. Poate că sînt şi unele pe care nu le ştim. Una e cursul litografiat al lui Gheorghe Galbură, intitulat „Curs de algebră". E scos de „Centrul de multiplicare al Universităţii din Bucureşti" şi nu poate fi cumpărat decît de acolo : Şoseaua Panduri, 90. Costă 10 lei (plus tramvaiul). Poate că nu e încă epuizat. Cealaltă e cartea lui Ion D. Ion şi Nicolae Radu, intitulată scurt „Algebra". E editată de „Editura didactică şi pedagogică" şi costă 13,50 lei. Nu se mai găseşte nici la negru.

Evident, faptul că nu se mai găsesc aceste cărţi este întristător pentru edituri. Dovedeşte că nu s-a bănuit că de aceste cărţi e nevoie. Asta însă e altă problemă. În acest articol nu mă ocup de reciclarea celor ce lucrează pentru editarea cărţilor.

Profesorul trebuie să comunice din vreme reciclanţilor capitolele pe care urmează să le discute. Aceştia urmează să le studieze şi să vină, să pună întrebări, să le descifreze, să le completeze, să spună cum trebuie predate elevilor.

Cam aşa trebuie făcută reciclarea pentru toţi. Şi pentru ingineri, şi pentru medici, şi pentru agronomi, şi pentru zootehnicieni, şi pentru funcţionarii din ministere sau din alte instituţii. Dar ce-i învăţăm ? Problema aceasta cere o colaborare mai largă. Nu pe toţi la fel, dar şi unele lucruri comune, cu care s-ar putea întîlni.

Rezultatele obţinute sînt verificate cu ajutorul maşinii electronice de calcul

Confruntări concludente cu noi înşine

Ar fi riscant să postulăm o ierarhizare a confruntărilor speţei umane, o localizare a acestora în timp şi spaţiu din simplul motiv că ne-am trezi în faţa unei factologii infinite, deconcertante — şi nu ar fi nici în intenţia rîndurilor de faţă.

Ceea ce ne propunem este să facem unele reflecţii, fără pretenţii exhaustive, despre confruntările ce se petrec în cadrul intim sau mai puţin intim... al şcolii. Nu e un act de confesiune dacă afirmăm că, într-un fel sau altul, pentru toţi oamenii şcoala a devenit o a doua casă, un loc unde ei îşi petrec cîţiva ani buni. Mediul şcolar devine, prin forţa lucrurilor, un prilej fericit de potenţare a energiilor creatoare, de efervescenţă intelectuală şi amintiri indelebile. Cine nu-şi aminteşte în afară de personalitatea bine conturată de intelectual a unuia sau altuia dintre dascăli, de o inocentă intenţie de a copia — numai dintr-o obstinaţie şcolărească, dintr-un spirit de frondă pueril (excluzînd frauda deliberată, prohibită şi pedepsită de regulamentul şcolar) — sau marile satisfacţii trăite în urma unor succese, a unor „confruntări" — fie că acestea se limitează la răspunsul dat unei întrebări obişnuite a profesorului, fie că se referă la examene ce au marcat un moment important al vieţii şcolare. Am simţit — şi aşa e bine să fie — şi emoţia celui ce are menirea să întrebe şi a celui ce răspunde. În atari împrejurări se creează un circuit afectiv şi premisele necesare unei cunoaşteri multilaterale a elevului.

Am mai văzut şi cazuri cînd cel învestit în şcoală cu prerogativa de a pune întrebări se lasă antrenat în timpul unui examen în discuţii adiacente cu un coleg de comisie, sorbind absent dintr-o ceaşcă de cafea sau trăgînd cu voluptate dintr-o ţigară dublu filtru, jignind (poate nedeliberat dar evident) personalitatea candidatului pentru care examenul este un eveniment cu largi implicaţii morale şi intelectuale. Într-un fel sau altul profesorul îşi aduce astfel un autoafront.

Mai sînt unii, puţini la număr ce-i drept, care vin — de cele mai multe ori prin intermediari — să pună o vorbă bună pentru unul sau altul. În diferite ocazii însă ei nu se dau în lături de a se erija în aprigi susţinători ai obiectivităţii şi probităţii etice şi profesionale. Uneori au aerul unor rigorişti şi puritani notorii. Confruntarea între cele două ipostaze este în acest caz deosebit de concludentă pentru profilul sau mai precis lipsa de profil etic al unor asemenea personaje. Arsenalul lor de argumente cînd pun „pilele" de rigoare poate fi, uneori, derutant.

„Ştiţi... nu pentru mine o faceţi, ci pentru cutare sau cutare".

Acest cutare (de cele mai multe ori cu o anumită funcţie) devine o bibliografie sui-generis, un pretext, un paravan care maschează „mici aranjamente".

Cînd nu se curmă „din faşă" asemenea încercări, în timpul examenelor domneşte un soi de alertă, sînt mobilizate forţe din medii nebănuite, primeşti telefoane de la te miri cine, foşti colegi încep să aibă memorie, eşti asaltat de vecini, candidaţi, prieteni sau cunoscuţi de ai acestora îţi arată o amabilitate cuceritoare. Toate acestea înainte de examen. După, de cei mai mulţi, nu mai eşti nici salutat, elementarul gest al unui om civilizat.

Cît despre unii părinţi, repet unii doar, recuzita lor este o rară varietate : lacrimi, citarea unor afecţiuni cronice, acute sau intempestive, rude bolnave, greutăţi de tot felul etc. În ciuda unor evidente lacune în cunoştinţele odraslelor pentru care intervin (şi „lacune" este, desigur, un eufemism) aceşti părinţi tot se mai cramponează de ideea că cei care, în climatul condamnabilei lor îngăduinţe au uitat să mai pună mîna pe carte, sînt crunt persecutaţi. De munca fizică nu vor să audă, mai curînd i-ai pica cu ceară.

Subliniem faptul, fără a anula cele afirmate, că lanţul slăbiciunilor e mult mai subţire faţă de o perioadă revolută, dar el mai există escamotat de o falsă principialitate. Dispariţia lui totală apare ca o necesitate imperioasă, o consecinţă firească a climatului moral sănătos al societăţii noastre socialiste.

Clar pentru toată lumea ar trebui să fie faptul că examenele, în sensul cel mai restrictiv sau cel mai general al cuvîntului, sînt ale elevilor, ale celor intraţi direct în competiţie şi nu ale altora : părinţi, rude, cunoscuţi. Un „sprijin" neprincipial în atari împrejurări se va converti, inerent, într-un rău serviciu atît pentru cel incriminat cît şi pentru colectivitate, o portiţă lăsată conştient sau inconştient dilletantismului de care nu avem nevoie.

Prof. NICOLAE VERDEŢU

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

Modalitatea superior-integrativă a învățării

- Reproductiv-formal
- Reproductiv- intelectiv
- Problematic
- Creativ-realizat

Elevi ai Liceului nr. 1 din Suceava, fac experiențe în laborator

Una din marile realizări ale psihopedagogiei contemporane constă în semnalarea acelei formațiuni complexe de personalitate care este creativitatea, în analiza structurală a acesteia și în elaborarea sistemului de învățare care o generează și o întreține, adică învățarea creativă. Cercetările au dovedit că inteligența este numai una din componentele instrumentale ale creativității, că intelectul creativ se caracterizează prin divergență și o prodigioasă combinatorică imaginativă, iar factorii decisivi ai creativității sînt motivația și atitudinile favorabile originalității.

Odată cu precizarea ierarhiei factorilor creativității și în acord cu aceștia, s-a avansat și în construirea sistemului de factori ierarhizați ai învățării creative. Cele două cărți ale lui J. Bruner, apărute recent în versiune românească, ne furnizează o serie de indicații cu privire la ceea ce poate fi o învățare care prin stilul ei dezvoltă forțele creatoare. Se vede că în alcătuirea respectivei modalități de învățare trebuie să intre cu necesitate străvechea artă a euristicii, tehnică a întrebărilor revelatoare, știință a descoperirii.

Creativitatea nu este însă doar rezolvarea de probleme date, ci se afirmă prin punerea de probleme noi și inovarea de metode. Euristica modernă nu se poate de aceea limita la instituirea de situații problematice, ea trebuie să asigure și condițiile în care elevii ajung să se autodetermine, să-și rezerve răgazuri frecvente de fantezie, să prețuiască mai presus de orice noutatea, realizarea originală. Euristica se depășește pe sine și neîndoielnic nu epuizează tehnologia și stilul învățării și educației creative, care sînt departe de a fi fost elaborate pînă în detalii. Nici nu credem că lucrul acesta este posibil pentru că fixitatea este contrarie însăși formației creative. Însăși învățarea se cere a fi efectuată creativ, presupunînd însușirile corespunzătoare ale cadrului didactic. Astfel, va fi extrem de greu să se trezească interesul elevului față de o disciplină științifică, dacă propunătorul acelui obiect nu are un veritabil interes față de conținutul specialității sale.

Dispoziția creativă a profesorului este strict necesară, dar aceasta nu înseamnă că elevii lansați în direcția creativității vor fi cumva limitați. Unii nu vor ajunge la nivelul modelului, alții îl vor depăși tocmai în virtutea legilor creativității. Dacă învățarea creativă este o expresie a însăși personalității pedagogului, ea se va realiza ingenios, economic, eficient. Dacă este vorba doar de o conformare administrativă la obiective impersonale, realizate după un catehism împotriva propriilor atitudini cognitiv-didactice, atunci procesul instructiv își va pierde din cursivitate, va dura mai mult, conducînd la rezultate îndoielnice. Și în situațiile pedagogice se demonstrează primatul atitudinilor. Ele sînt decisive pentru inducerea creativității.

Oare este necesar ca toți oamenii să fie creativi ? Doar în viața și activitatea socială există și vor fi întotdeauna compartimente, relații și acțiuni ce nu necesită mereu inovații, ci doar capacități reproductive perfecționate și sigure. Astfel de întrebări, înregistrate nu rareori, îmi amintesc alte judecăți interogative, auzite în copilărie : „Dacă toți o să fie filozofi, cine o să mai lucreze pămîntul, cine o să potcovească caii ?" etc. Printre altele, trebuie să observăm că statutul de filozof nu aduce după sine neapărat forță creativă, iar îndeletnicirea de agricultor sau meșteșugar nu exclude, ci solicită însușiri creative. Una este problema repartizării pe profesiuni diverse dar complexe și cu o componentă intelectuală în continuă dezvoltare — și alta cea a cotei de creație reclamate de activitățile profesionale. Sub acest raport nu cred să existe profesiune care să refuze realizarea la nivelul superior creativ și să nu poată beneficia de astfel de realizare. Aceasta, deși oricare din profesiunile tehnice, științifice, artistice presupune o serie de elemente reproductive. Orînduirii noastre îi este cu desăvîrșire străină tendința de a forma simpli executanți, fără drept de inițiativă. Nu mai discutăm despre condițiile contemporane ale producției și ale celorlalte activități sociale în care inovația, variația și perfecționarea proceselor, soluțiile ingenioase de organizare constituie, la orice nivel, chei ale progresului.

De fapt, dacă ne punem problema ca nu toți să fie formați creativ, presupunem că potențialul creativ, de care — conform unor aserțiuni categorice ale psihologiei moderne — dispune absolut orice individ, să nu fie realizat sau chiar să fie înăbușit. Și, neîndoielnic, perioada optimă pentru o formație creativă este aceea din copilărie și tinerețe.

Există însă și obiecții cu privire la posibilitatea generalizării stilului creativ al învățării din cauza faptului că, într-o măsură mai mare sau mai mică, fiecare obiect de studiu cuprinde fragmente ce se cer a fi reproduse exact, știute ca atare. În esență, obiecția se exprimă în aceea că învățarea nu poate fi integral creativă. Ne anticipăm răspunsul cu cîteva precizări.

Sînt mai multe stiluri de învățare, în dependență de obiectivele vizate sau atinse : a) *reproductiv-formal*, fundat pe o memorare cvasimecanică, b) *reproductiv-intelectiv*, ce presupune o bună înțelegere a celor însușite, c) *problematic*, implicînd însușirea cunoștințelor pe bază de răspunsuri la întrebări și rezolvări obținute prin aplicarea de metode cunoscute la situații noi și d) *creativ-realizat*, astfel încît orice însușire de cunoștințe să echivaleze subiectiv cu o descoperire, cunoștințele nefiind doar preluate, ci regenerate, luate personal în stăpînire și transformate după scopuri și năzuințe proprii, originale. Se înțelege că stilul creativ include și metoda problematizării, presupune înțelegere exactă și, la nevoie, repetare în vederea fixării unor date cu sau fără sens propriu. De aceea învățarea, considerată conform punctelor, a, b sau c, nu va defini stiluri propriu-zise decît în cazul în care se rămîne la respectivele metode, dacă acestea sînt absolutizate, nu sînt depășite, nu sînt integrate în sisteme mai largi. Alminteri, învățarea de tip a, b sau c nu va semnifica decît niveluri, modalități subordonate stilului superior și integrativ al învățării creative (d). Această modalitate este singura care nu e parțială, ea se situează în vîrful piramidei, pentru că angajează total personalitatea și, fără a absolutiza metode cum sînt repetiția, înțelegerea și problematizarea, le cuprinde, dozîndu-le variabil după necesități. Cu alte cuvinte, memorarea, decodificarea sensurilor, interogația și problematica sînt implicații ale stilului de învățare creativă care, propunîndu-și să asigure legătura între a ști și a putea, nu poate să neglijeze pe a ști. Aceasta cu atît mai mult cu cît una din sursele modalității superioare de învățare este curiozitatea. Propriu învățării creative este faptul că formează sisteme cognitive accentuat deschise. Pentru aceasta este necesar să știi atît ceea ce știi, cît și ceea ce nu știi. Indoiala carteziană, cultivată în scopuri creative, nu se dezvoltă în raport cu serii de cunoștințe îndoielnice, lacunare, defectuoase, ci, dimpotrivă, numai în raport cu stocuri de informații care au fost parcurse exhaustiv și cuprinse plenar. Din faptul că învățarea creativă cultivă non-conformismul cognitiv nu rezultă că se admite impreciziunea în informare ; din faptul că se solicită cît mai multe corelații, asocieri de elemente îndepărtate, nu rezultă că se pot ignora raporturile intercognitive date prin manual sau lecție. Învățarea superioară merge mai departe, își asigură cît mai multe variante și disponibilități, nu rămîne cantonată în tipare rigide. Nimic nu este însă eliminat, ci utilizat ca un anumit dozaj și într-o perspectivă mereu ascendentă. Dacă lucrurile stau așa înseamnă că învățarea creativă este cea mai cuprinzătoare sub raportul metodelor și al scopurilor, dar ceea ce în formele inferioare de învățare este metodă și scop central, aici este metodă și scop subordonat, secundar. Dacă însă scopul formației creative primează, aceasta înseamnă că strategiile creative vor interveni de la început, menținîndu-se pe tot parcursul procesului instructiv ; ele nu vor putea să fie introduse doar parțial și cu întîrziere. Vor debuta odată cu educarea familială și preșcolară și vor domina atît în școala generală, cît și în celelalte forme de învățămînt.

Se știe că stilul de învățare (a, b, c sau d) este impus de profesor, prin metodele la care recurge, dar mai ales prin atitudinile sale, prin însăși personalitatea sa. Elevul poate să-și însușească atitudinile și modalitatea de lucru a profesorului sau se poate situa la un nivel inferior acestuia, adaptîndu-se procesului didactic-cognitiv și în raport cu posibilitățile sale personale. În orice caz, elevul nu se poate situa, prin stilul de învățare, la o mare distanță de profesor. Dacă acesta practică stilul b, elevii mai slabi vor merge la a (respectiv de la c la b și de la d la c), ca să nu mai vorbim de faptul că cei mai mulți elevi, mai devreme sau mai tîrziu, vor reuși să-și urmeze maestrul. Dialogul profesor-elev nu va putea fi întreținut decît sau de pe poziții metodologice similare, sau de la distanță de o treaptă.

În consecință, năzuința spre generalizarea învățării creative se identifică cu linia ascendentă de modernizare a învățămîntului, de perfecționare și de legare a lui de viață. Și dacă lucrurile stau așa, înseamnă că extensiunea și generalizarea stilului creativ de instruire și educare vor impune un anumit sens tuturor măsurilor de modernizare, de la organizarea învățămîntului și pregătirea sau reciclarea cadrelor didactice pînă la programe, metodici, manuale, stagii de practică, materiale didactice și orientări docimologice.

Prof. univ. PAUL POPESCU-NEVEANU

Conducerea științifică a școlii

ETAPELE

În viața și în activitatea profesională, un om — indiferent dacă ocupă sau nu o funcție de răspundere într-o organizație, înțelegînd prin aceasta o întreprindere mai mare sau mai mică, o instituție, cum ar fi un minister sau numai o școală, ori dacă e vorba de el însuși, ca persoană particulară — este pus mereu în situația de a lua unele hotăriri, de a decide într-o problemă sau alta, de a stabili niște măsuri necesare a se aplica pentru bunul mers al activității.

Uneori, aceste decizii trebuie luate pe loc, în fracțiuni de secundă, ca în cazul celui care, trecînd neatent strada, se trezește deodată în fața unei mașini în plină viteză. În acel moment, el trebuie să se hotărască : fuge înainte ori se retrage, pentru a evita accidentul. Alteori luarea deciziilor permite o perioadă de timp mai îndelungată de reflectare în funcție de urgența și importanța problemei. În ultimă instanță, aproape întreaga activitate, dacă nu chiar toată activitatea unui conducător, constă în luarea unor decizii mai mult sau mai puțin urgente, dar absolut necesare pentru buna desfășurare a muncii din instituția sau întreprinderea de care răspunde.

De la început, trebuie să spunem că în școală și, în general, în învățămînt, spre deosebire de întreprinderi mai ales, problema luării deciziilor și a conducerii prezintă un specific aparte. Aici se lucrează prin excelență cu oameni — cadre didactice, cu părinți, apoi pe alt plan — inspectori generali, șefi de inspectorate, inspectori, directori de școli, „materia finită", care iese din mîinile tuturor acestor slujitori ai școlii fiind tot oamenii — elevii cu personalitatea lor, cu pregătirea pe care au primit-o de-a lungul mai multor ani de studiu.

Este bine desigur să reținem din capul locului că și în școală ca și în orice loc de muncă directorul nu trebuie să ia el toate măsurile ce se impun într-un domeniu sau altul. Există compartimente în care, chiar, el nu are dreptul să hotărască ; de exemplu, în acelea în care regulamentele în vigoare stabilesc că sarcinile cad în răspunderea organului superior — a inspectoratelor sau, de la caz la caz, a ministerului. La fel și atunci cînd, prin statutul organizației sau printr-o delegare pe care o dă directorul, luarea deciziilor se stabilește undeva mai jos — la unul din directorii adjuncți, la dirigintele sau învățătorul clasei, la

Pe marginea proiectului de programă

A MATEMATICII

Proiectul programei de matematică a fost studiat cu mult interes de către cadrele didactice din oraşul nostru, Pe marginea lui se pot face observaţii şi propuneri.

Dat fiind faptul că predarea matematicii nu mai are loc după principiul concentric, ci după cel liniar, este necesară reconsiderarea predării ei, nu începînd cu anul I de liceu, ci cu clasa a V-a a şcolii generale (dacă nu chiar cu clasa I), în scopul asigurării unităţii de concepţie şi pentru evitarea lacunelor în predare. Aplicarea în exclusivitate a principiului liniar include pericolul neadîncirii suficiente a cunoştinţelor ; spre exemplu : predarea structurilor algebrice, în anul I de liceu, depăşeşte posibilităţile elevilor pregătiţi după actuala programă a claselor V—VIII, fiind necesară revenirea asupra acestor noţiuni în anul IV.

Observăm, de asemenea, faptul că la algebră temele sînt înserate în programă detaliat, pe cînd cele de la geometrie nu. Insuficienta detaliere a programei nu dă posibilitatea aprecierii modului în care diferitele teme pot fi realizate în numărul de ore repartizate, cum este cazul capitolelor : proprietăţi metrice şi poziţia relativă a unei drepte şi a unui plan (anul II). Socotim de aceea necesară revenirea asupra programei de geometrie, pentru prezentarea ei în vederea discuţiilor într-o formă mai explicită, precizîndu-se şi modul în care urmează a fi concepută predarea acestei discipline, clasic sau vectorial. De asemenea, este necesară reliefarea legăturii matematicii cu practica şi cu celelalte discipline, în special cu fizica.

Ca un element nou în organizarea predării matematicii, proiectul de programă prevede o oră pe săptămînă pentru rezolvări de probleme. Nu reiese însă dacă aceasta face sau nu parte din totalul de ore afectat săptămînal. De altfel, planificarea săptămînală a unei ore pentru rezolvarea de probleme pare a fi o acţiune pur birocratică, întrucît asemenea activităţi sînt impuse de cerinţe specifice fiecărui capitol al matematicii, care nu întotdeauna se succed în cadenţa de o săptămînă. Se observă şi lipsa repartizării numărului necesar de ore pentru recapitularea finală la anul IV, în vederea examenului de bacalaureat.

Modul în care este concepută noua programă pentru secţia reală are în vedere introducerea noului şi a elementelor care contribuie la modernizarea matematicii. Nu acelaşi lucru se poate spune despre programa de la secţia umanistă, care în multe privinţe se menţine pe linia cerinţelor clasice ale acestei discipline. Importanţa din ce în ce mai mare pe care matematica o capătă în toate domeniile de activitate face inoportună sistarea predării ei la sfîrşitul anului II al secţiei umaniste. Este ştiut că, în prezent, specialişti din diferite domenii sînt obligaţi să recurgă la metode matematice de cunoaştere şi că rolul acestei ştiinţe va schimba profilul profesional chiar şi al omului de litere şi al istoricului.

La anul I ar fi bine ca predarea algebrei să înceapă cu capitolul despre mulţimi, pînă la produsul cartezian inclusiv, după care să urmeze elementele de gramatică a matematicii. Astfel predarea începe cu noţiuni mai accesibile, iar elementele de gramatică se vor baza pe cunoştinţele despre mulţimi, ca suport intuitiv. Considerăm că sînt insuficiente orele rezervate pentru predarea elementelor de gramatică a matematicii. Numărul lor ar putea să crească, prin reducerea cerinţelor referitoare la funcţii în anul I, adîncindu-se noţiunea de funcţie în cadrul analizei matematice.

Ar mai fi desigur de observat lipsa posibilităţilor de exemplificare a structurilor algebrice la anul I, prea mare extindere a temei „spaţii vectoriale" la anul IV, precum şi dificultăţile determinate de particularităţile de vîrstă ale elevilor, în predarea construcţiei corpului numerelor complexe. N-am găsit suficientă motivare repetatei schimbări de loc în cazul unor capitole ca progresii sau determinanţi. De altfel, noua programă acordă o importanţă prea mică predării teoriei determinanţilor.

Credem că predarea geometriei alternativ cu unele capitole de trigonometrie este în dauna ambelor discipline, fărîmiţînd unitatea necesară unui sistem de cunoştinţe.

Intrucît mecanica se predă în cadrul fizicii, socotim că în anul IV cerinţele să se rezume la aplicaţii adecvate ale noţiunilor de analiză, fără ca mecanica să formeze un capitol aparte în predarea matematicii.

Referitor la elementele de teoria probabilităţilor, s-a remarcat faptul că nu s-a ţinut seama de experimentul în curs de desfăşurare, care măreşte introducerea noţiunilor de calculul probabilităţilor începînd cu clasa a VI-a şi ar scuti pe profesor de reveniri inutile. Aceasta este cu atît mai necesar cu cît teoria probabilităţilor trebuie să formeze la elevi un nou mod de a gîndi în cadrul matematicii.

Cu privire la bifurcarea claselor în secţia reală şi umanistă, mulţi profesori cred că este mai potrivit ca ea să înceapă în anul II, pentru a se putea realiza o pregătire mai temeinică şi o orientare profesională mai conştientă.

Modernizarea predării matematicii în liceu este o lucrare de amploare şi de mare importanţă. Succesul aplicării unei noi programe este condiţionat de pregătirea corespunzătoare şi din timp — nu prin asalt — a cadrelor didactice, prin diverse forme de perfecţionare şi asigurarea de materiale informative.

Prof. STELIANA LUNGU,
prof. PETRU DUMITREASA
Cluj

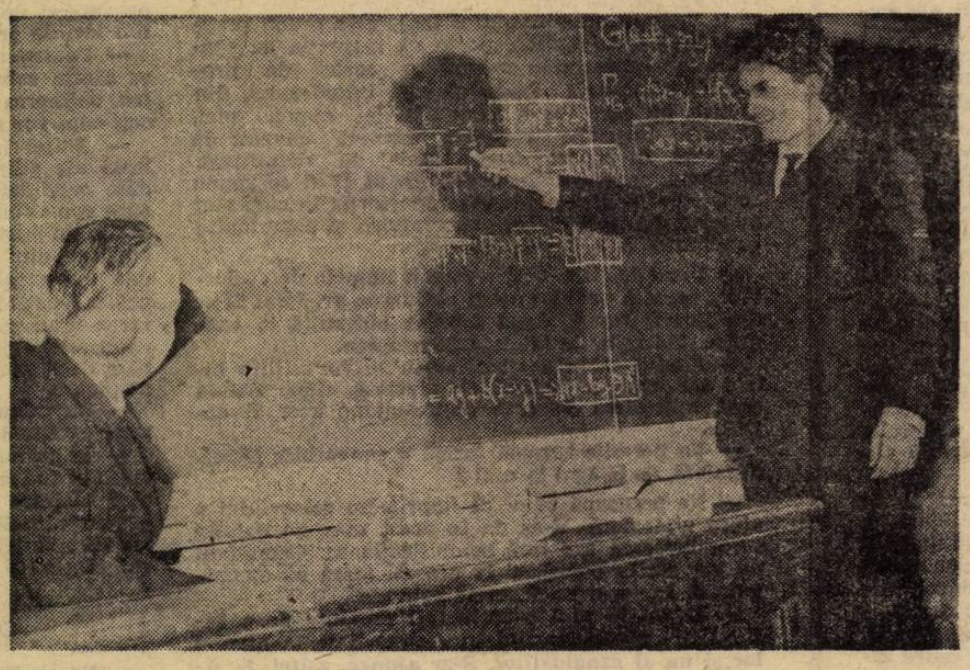

Elevul explică profesorului de matematică raţionamentul aplicat

Catedra de ştiinţe sociale în liceu

Situaţia actuală a catedrei de ştiinţe sociale în liceele mici prezintă unele greutăţi în ce priveşte completarea orelor obligatorii ale profesorului. Este ştiut că în aceste licee există, de obicei, cîte o clasă a XI-a şi a XII-a. Dacă liceul mai are şi secţie serală, atunci numărul orelor de ştiinţe sociale (economie politică, socialism şi psihologie-logică) ajunge la 8. Urmează ca pînă la 18 ore catedra să fie completată cu ore de la alte discipline, care pot fi, eventual, de educaţie cetăţenească la cl. a VIII-a (o oră săptămînal), de română, istorie sau alt obiect de învăţămînt. Efectul unei asemenea „fărîmiţări" a catedrei este cît se poate de negativ. În primul rînd, e vorba de calitatea orelor de specialitate, cărora li se reduce din valoare, în mod obiectiv, deoarece timpul destinat perfecţionării profesorului în materie este împărţit şi cu alte discipline. Pe de altă parte, la materiile ce vin în completare nu se poate realiza un randament cuvenit şi din motivul de mai sus, şi din cel al interesului, nu la fel de ridicat, al profesorului. Or, gradul de pregătire a cadrului didactic trebuie să fie la toate disciplinele la fel de înalt. Cei mai afectaţi sînt, însă, elevii. Acesta este, de altfel, şi motivul pentru care din liceele mici numărul celor ce optează pentru facultăţile de ştiinţe sociale este mai redus, deşi potenţele intelectuale nu sînt mai reduse ca la şcolile mari. Absolvenţii liceelor mici au de înfruntat la examenele de admitere concurenţa colegilor lor proveniţi din şcoli unde profesorii de specialitate predau o singură disciplină, avînd posibilitatea să-şi consacre timpul total pregătirii de specialitate.

De asemenea, posibilităţile de documentare, de informare la zi, în disciplina pe care o predă, sînt mult diminuate la profesorul cu catedră eterogenă. E vorba tot de timpul irosit pentru pregătirea sa „multidisciplinară". Ce să mai spunem că un asemenea cadru didactic este sortit unei stagnări, indiferent de posibilităţile şi interesul ce le are. El îşi aminâ de cele mai multe ori prezentarea la examenele de grade didactice şi, atunci cînd se prezintă, obţine notări mai slabe faţă de colegii care nu sînt în aceeaşi situaţie. Iar de notele obţinute (mai slabe), atunci cînd se va pune problema — justificat ! — a unei transferări sau promovări, oricum se va ţine seama.

Pentru preîntîmpinarea unor asemenea neajunsuri la catedrele de ştiinţe sociale, facem următoarele propuneri : a) echilibrarea numărului de locuri în licee, în aşa fel ca să funcţioneze minimum două clase paralele, dintre care una reală şi una umanistă. În acest fel s-ar rezolva şi alte probleme privind cerinţele elevilor şi orientarea lor profesională ; b) orele noii discipline management, *să fie atribuite profesorului de ştiinţe sociale ; c) introducerea unui curs de etică şi a unui curs de sociologie ; introducerea logicii, ca obiect de sine stătător, atît la cursurile de zi, cît şi la seral ; d) includerea unui obiect de studiu şi practică privind orientarea profesională, care să se ţină încă din anul I, pe parcursul întregului liceu, cu cîte o oră săptămînal.*

Am ţinut să ridic aceste probleme în scopul creşterii competenţei profesionale a profesorului de ştiinţe sociale şi, mai ales, în vederea ridicării nivelului de pregătire a elevilor şi în liceele mici.

Prof. USKAR ERNEST
Călan

LUĂRII DECIZIEI

comitetul de părinţi etc. În toate aceste cazuri, însă, directorul are o mare răspundere, el fiind obligat să furnizeze organului superior toate datele de care este nevoie pentru lămurirea deplină a problemei în care urmează să se ia o hotărîre şi, respectiv, să vegheze în ce fel iau deciziile cei care au primit şi delegarea despre care am vorbit. Din aceasta rezultă că este absolut necesar să existe în fiecare şcoală o delimitare clară a problemelor de care se ocupă conducătorul sau subalternii, în aşa fel încît să se poată şti oricînd cine are căderea să decidă într-un sector sau altul. În practica noastră se încetăţeneşte obişnuinţa ca deciziile mai importante să nu fie luate de o singură persoană, ci în mod colectiv, în cazul şcolii, de către consiliul pedagogic.

Literatura de specialitate precizează că oricine ar fi cel care hotărăşte — consiliul pedagogic, directorul, dirigintele sau profesorul — în elaborarea deciziilor trebuie să se respecte anumite etape care asigură găsirea celei mai bune soluţii. După Philip H. Brunstetter *) acestea sînt : 1) Precizarea problemei sau a situaţiei respective ; 2) Adunarea faptelor ; 3) Organizarea şi interpretarea faptelor ; 4) Stabilirea problemei sau a situaţiei reale ; 5) Elaborarea mai multor soluţii alternative ; 6) Alegerea acelor alternative care par mai bune în luarea deciziilor.

H. Engelbert **) stabileşte opt etape, care seamănă însă cu cele de mai sus : 1) Determinarea obiectului deciziilor şi a problemelor legate de acesta ; 2) Stabilirea scopului deciziilor şi elaborarea lor ; 3) Obţinerea informaţiilor necesare pentru analiza prognozei pe baza tuturor informaţiilor esenţiale de care se dispune ; 4) Elaborarea variantelor de rezolvare ; 5) Stabilirea utilităţii deciziilor ; 6) Determinarea şi fundamentarea deciziilor celor mai favorabile ; Optimizarea lor ; 7) Luarea deciziilor ; 8) Controlul ducerii la îndeplinire a deciziilor.

După cum observăm, deosebirea dintre ceea ce propune Brunstetter, pe de o parte, şi Engelbert, pe de alta, constă mai ales în aceea că acesta din urmă prevede şi controlul îndeplinirii deciziei. Cred că, în esenţă, se pot reţine din toate aceste cinci etape care sînt necesare pentru elaborarea unei decizii corecte. Ele ar fi : 1) Stabilirea problemei ; 2) Culegerea informaţiilor necesare pentru luarea deciziei ; 3) Stabilirea alternativelor în legătură cu luarea deciziei ; 4) Luarea deciziei ; 5) Controlul îndeplinirii deciziei.

În numerele viitoare vom încerca să dăm cîteva explicaţii în legătură cu principalele probleme pe care trebuie să le urmărim în cadrul fiecărei etape privind luarea deciziilor.

I. GH. BORCA

*) Philip H. Brunstetter : „Six steps to better decisions", apărut în Supervisory Management nr. 2, 1970, S.U.A.

**) H. Engelbert : „Die Verantwortung des Leiters für das Informationssystem", apărut în Informatik nr. 6 1969, R.D.G.

UN INSPECTORAT — O INIȚIATIVĂ

ÎN BUCUREȘTI:
Un dialog permanent liceu-universitate

Convorbirea noastră cu prof. SOFIA PUȘCAȘU inspector general școlar, al municipiului București

REP.: — Școlile bucureștene, asemenea celorlalte din țară, se pregătesc să încheie un an de muncă. Este, cum s-ar zice, ora bilanțului...

S. P.: — Da, un moment de privire retrospectivă asupra pregătirii elevilor. Aș vrea să precizez de la început că discuția noastră se desfășoară exact în momentul în care inspectoratul nostru școlar face un asemenea bilanț. Mai mult chiar, la sfîrșitul acestei săptămîni, Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului București analizează măsurile luate de noi pentru încheierea în bune condiții a anului școlar 1970/71.

REP.: — Evident, această analiză va cuprinde multiple aspecte ale activității desfășurate în această perioadă. Dintre toate am vrea să vă referiți la pregătirea și orientarea elevilor din clasele terminale, domeniu în care, după cîte știm, ați întreprins cîteva acțiuni mai deosebite.

S. P.: — Într-adevăr, în cursul acestui an școlar Inspectoratul școlar al municipiului București a inițiat — pentru prima dată — într-o asemenea formă și de o asemenea amploare — cursuri de pregătire și ore de consultații pentru elevii claselor a VIII-a și a XII-a. Despre ce este vorba de fapt? Pentru elevii din clasele a VIII-a, pe lîngă pregătirea la matematică și limba română, care a început în fiecare școală încă din primul trimestru, după apariția noilor instrucțiuni privind condițiile de admitere în liceele de specialitate și școlile profesionale, inspectoratul nostru a trecut imediat la organizarea unor ore de consultații și meditații la discipline ca fizică, biologie, chimie etc. Desigur, în prealabil, a fost nevoie de cunoașterea opțiunilor elevilor, de o intensă muncă de orientare. În cadrul acestor consultații s-a pus un accent deosebit pe aprofundarea cunoștințelor cuprinse în programele diferitelor discipline prevăzute la concursul de admitere în școlile postgenerale.

REP.: — Și ce s-a întreprins pentru viitorii absolvenți ai liceului?

S. P.: — Cu sprijinul Comitetului municipal de partid, pregătirea suplimentară a elevilor clasei a XII-a — diferențiată pe profile și specialități — a fost realizată în acest an într-o formă nouă, mai eficientă decît în anii trecuți. Astfel, în cinci institute de învățămînt superior, în perioada ianuarie—mai a.c., în cadrul unor cursuri și ore de consultații, elevii s-au pregătit sub îndrumarea unor cadre didactice din facultăți. Și nu au fost puțini cei care au participat la aceste cursuri. La Universitate, peste 1 000 de elevi s-au pregătit la matematică, fizică, chimie, științe sociale, limba și literatura română și limbi străine, la Institutul politehnic, peste 1 200 de elevi au urmărit cursurile de matematică, fizică și chimie. Alte cursuri la disciplinele specifice cuprinse în programa concursului de admitere s-au organizat la Institutul de construcții, la Academia de studii economice și la Institutul de arhitectură. Această acțiune a trezit un larg ecou în rîndurile viitorilor absolvenți care au frecventat în număr mare aceste cursuri, inspectoratul școlar împreună cu Centrul universitar București au analizat utilitatea acestei forme de pregătire a liceenilor în vederea trecerii lor în învățămîntul superior și s-a ajuns la concluzia că ea poate fi continuată, extinsă și îmbunătățită în conținut. În anul viitor ne gîndim să începem aceste cursuri chiar din primul trimestru. Vorbind acum despre aceste cursuri nu putem trece fără a aduce un cuvînt de mulțumire universitarilor care s-au ocupat cu deosebită atenție de pregătirea liceenilor.

REP.: — Școlile din București au avantajul de a-și desfășura activitatea în cel mai mare centru universitar al țării. Credeți că inițiativa dv. poate fi extinsă și pentru școlile din alte zone geografice?

S. P.: — Un avantaj desigur există. Aș vrea să spun însă că la cursurile organizate în București au participat duminică de duminică mulți elevi din județul Ilfov și chiar din alte județe. Apoi, după cîte știu, multe licee din țară au invitat cadre didactice universitare pentru a da consultații elevilor. Inițiativa creării unui dialog cu caracter de permanență între școala medie și cea superioară este pe deplin realizabilă. Să nu uităm că astăzi în țară există 18 centre universitare cu 192 de facultăți. O conlucrare mai strînsă între liceu și universitate este în interesul tuturor și, în primul rînd, al tinerilor pe care îi pregătim.

Consemnare de MIRCEA IONEL

EXAMENUL DE DEFINITIVAT ȘI COLOCVIUL PENTRU GRADUL AL II-LEA

CLIMATUL EXAMINĂRII

Aproximativ peste o lună de zile va începe examenul pentru gradul de definitivat, după care va urma examenul pentru gradul al II-lea.

Firește, cei care s-au înscris la aceste examene se întreabă cum se vor desfășura ele, ce exigențe vor manifesta membrii comisiilor de examinare. În numele și pentru informarea candidaților, ne-am adresat Institutului central de perfecționare a personalului didactic, solicitînd cîțiva dintre reprezentanții săi să-și spună punctul de vedere în această problemă.

NE RĂSPUND:

Prof. univ. dr. doc. DIMITRIE TODORAN,
rector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic

— Pe ce se vor axa, de preferință, din punct de vedere tematic cele două examene?

— Tematica a fost publicată în broșurile care cuprind programa examenelor.

— Voiam să precizați dacă în cadrul tematicii se vor manifesta anumite preferințe, să zicem, de exemplu, pentru acele teme care au contingențe cu cele mai noi cuceriri științifice din domeniul specialității respective.

— La colocviile care privesc cursurile obișnuite de perfecționare, pentru profesorii de română, matematică, fizică, chimie etc., se pune un accent deosebit pe cunoașterea celor mai noi descoperiri științifice atît din domeniul respectivei specialități, cît și a celor din domeniul metodologiei și tehnologiei educaționale. Spre deosebire de aceste cursuri, scopul principal al examenului de definitivat, așa cum de altfel este statuat, este de a stabili măsura în care candidații posedă pregătirea științifică necesară titularizării și definitivării în învățămînt. Dacă este să facem o comparație, actualul examen de definitivat corespunde, în anumite limite, examenului de capacitate de pe vremuri, care era foarte sever pentru că, în realitate, reprezenta un concurs pentru ocuparea catedrelor vacante. Ceea ce îi lipsește definitivatului însă, este proba practică. Mi se va replica, poate că inspecția de specialitate reprezintă tocmai o astfel de probă. Țin să arăt însă că nu întotdeauna, din motive pe care nu e locul să le expun aici, această inspecție respectă nivelul cuvenit de exigență. În raport cu examenul de definitivat, colocviul pentru obținerea gradului II (i se spune „colocviu" pentru a preciza raporturile în care sînt angajați în acest cadru examinatorii și examinații) presupune o exigență sporită.

— Din cîte știm, deși a primit numele de „colocviu", această probă pentru obținerea gradului II se desfășoară, totuși, după tehnica obișnuită la examene. Mă refer la biletele de examen.

— Faptul că la acest colocviu se vor utiliza bilete nu este de natură să afecteze, după opinia mea, atmosfera pe care o presupune această noțiune.

— Va permite această formă o convorbire liberă, degajată, de la egal la egal?

— Ne preocupă chiar să imprimăm colocviului o atare atmosferă. V-aș da în acest sens un detaliu secundar care are însă semnificația sa. Candidații nu vor sta în bancă, ci la aceeași masă cu examinatorii, în jurul unei „mese rotunde".

— Există la unii examinatori tendința de a solicita din partea candidaților cunoștințe la nivelul lor și nu al candidaților. S-ar ajunge, astfel, la situația paradoxală că un candidat examinat de trei specialiști ar trebui să fie tot atît de bine pregătit cît toți trei la un loc.

— Cunosc această tendință centrifugă care nu se manifestă doar cu prilejul examenelor, ea fiind în genere consecința exageratei diferențieri a științelor. Tocmai de aceea printre preocupările esențiale ale Institutului se va afla, în preajma acestor examene, și aceea de a elimina neajunsurile provenite dintr-o exagerată perspectivă unilaterală a specialității manifestate de unii examinatori.

— Ce vă propuneți pentru a asigura caracterul obiectiv al notării și omogenitatea criteriilor după care va fi efectuată aceasta?

— În general, președinților de comisii și membrilor de comisii care fac parte din corpul didactic al Institutului central de perfecționare li se vor da, înainte de examene, recomandările docimologice necesare pentru a realiza o apreciere obiectivă. Dispozițiile exprese ale Ministerului Învățămîntului, ca atît examenul de definitivat, cît și examenul de gradul II să se desfășoare în prezența întregii comisii, iar notarea să fie făcută prin consultarea tuturor membrilor comisiei vor elimina, cred, neajunsurile și nemulțumirile.

Prof. univ. dr. VASILE CUCU,
prorector al Universității „București" și prorector al Institutului de perfecționare a personalului didactic

— Între „necunoscutele" generatoare de neliniști pentru orice candidat înainte de examen se află sensurile prioritare în care se va manifesta exigența examinatorilor. Am dori să „anticipați" cîle ceva din atitudinea comisiilor pe această linie.

— Colegii noștri care se vor prezenta la examenul de definitivat lucrează în medii diferite, cu diferite posibilități de informare. Noi plecăm de la ideea că indiferent de mediul în care lucrează, ei trebuie să aibă un contact permanent cu știința, să-și reîmprospăteze cunoștințele pe care le-au primit în facultate. S-a observat că unii profesori, după ce au absolvit cursurile învățămîntului superior, nu mai acordă atenția cuvenită studiului individual. Părăsind facultatea, ei țin rareori legătura cu universitatea, cu foștii lor profesori. Se constată aceeași lipsă de interes și pentru manifestările științifice. Or exigența comisiilor se va axa în bună parte pe verificarea măsurii în care candidații sînt preocupați să țină pasul cu tot ce este nou atît în domeniul disciplinei lor de specialitate, cît și în acela al pedagogiei. Avînd în vedere că, spre deosebire de examenul de definitivat, colocviul pentru obținerea gradului II este un examen facultativ menit să certifice un grad superior de pregătire, exigențele manifestate în cadrul său pe aceeași linie vor fi cu atît mai pronunțate. Firește, colocviul se va desfășura în limitele programelor pe care noi le-am publicat. Tematica programelor, fără să se abată de la problemele fundamentale ale diferitelor discipline, cuprinde față de ceea ce s-a studiat la universitate în urmă cu zece ani, multe elemente noi.

— Există pericolul ca examinatorii să insiste asupra unor amănunte neesențiale?

— Depinde ce se înțelege prin „amănunt neesențial". Cineva poate considera amănunt faptul că este întrebat dacă îi este cunoscută o importantă lucrare de sinteză sau dacă știe care a fost tema dezbaterilor unei manifestări științifice de nivel republican. Sînt profesori care așteaptă ca la examen să trateze unele teme care fac obiectul lecțiilor predate de ei elevilor. De aceea, astfel de profesori sînt surprinși cînd li se cere să trateze un subiect de sinteză care nu seamănă cu nici una din lecțiile predate în clasă.

— Pentru că s-a obiectat că utilizarea biletelor ar afecta calitatea de colocviu a problemelor pentru obținerea gradului II, vă rugăm să ne spuneți cum vor fi formulate subiectele.

— Astfel încît să vizeze compartimente foarte largi ale științei. Folosind biletele, vom căuta să dăm candidaților parametrii în care se va desfășura convorbirea, nu întrebări rigide și limitate. De pildă, un subiect cum ar fi „Dezvoltarea geografiei orașelor din România în ultimul deceniu", ca să dau un exemplu din domeniul specialității mele, poate constitui un pretext potrivit pentru desfășurarea unui colocviu. Vor fi deci subiecte de largă respirație. Admițînd formula biletelor, nu vrem să dăm decît puncte de sprijin pentru o dezvoltare de amploare.

— Ce măsuri sînt luate pentru preîntîmpinarea unei eventuale subiectivități a examinatorilor?

— În primul rînd, o atenție deosebită la selectarea examinatorilor. În componența comisiilor trebuie să intre cadre didactice care sînt recunoscute pentru atitudinea lor realistă, pentru capacitatea lor de a înțelege specificul muncii profesorului și exigențele de pregătire la care îl obligă profesia sa.

Conf. univ. MIHAIL PASCU

— Vă rugăm să ne răspundeți la cîteva întrebări care privesc mai cu seamă tehnica examinării. În ce măsură se va ține seama la examen sau colocviu de pregătirea metodico-pedagogică a candidaților?

— Dacă examenul de definitivat nu presupune în mod obligatoriu tratarea unor subiecte de metodică (ceea ce nu înseamnă că vor fi ignorate problemele pe care le pune predarea), la colocviu, candidații vor trebui să trateze un subiect de specialitate și unul de metodică. Acest din urmă subiect le va cere candidaților să arate, de exemplu, cum concep o lecție de laborator, cum predau un capitol, cum introduc o anumită noțiune etc.

— Se vor face diferențieri, în examinare, între profesorii de categoria I și profesorii de categoria a II-a?

— Bineînțeles. Nu poți cere unui profesor care predă la clasele V—VIII să-ți arate cum se predă o temă la clasa a XI-a.

— Ce loc veți atribui, în examinare, opiniilor personale ale candidaților?

— Așteptăm aceste opinii și le încurajăm, firește cu condiția ca ele să satisfacă exigențele științifice de rigoare. Ne interesează experiența personală a profesorilor, concluziile la care au ajuns ei în baza acestei experiențe sau a cercetărilor proprii.

— Cum va fi apreciată forma de expunere pe care o vor folosi candidații?

— Ne va preocupa să vedem în ce măsură ei stăpînesc limbajul de specialitate al disciplinei respective, claritatea și logica expunerii. Cine gîndește clar expune clar.

— Cît va dura, în medie, examinarea unui candidat?

— Aproximativ 20—30 de minute. Dar aceasta nu e o normă obligatorie. Dacă se vede limpede, din capul locului, că acesta dovedește o bună pregătire, examinarea poate să dureze și mai puțin.

OCTAVIAN BUZESCU

ÎN PRIM PLAN

ACTIVITATEA ŞCOLII CU ORGANIZAŢIILE DE PIONIERI ŞI U.T.C.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

Educarea tineretului în conformitate cu cerinţele izvorîte din construcţia vieţii noi socialiste reprezintă o activitate complexă şi de mare răspundere. În desfăşurarea cu succes a acestei munci, alături de şcoală, care constituie factorul de bază, organizaţiile de copii şi tineret aduc o contribuţie însemnată. Forţele şi influenţele educative de care dispun aceste organizaţii sînt deosebit de mari, deoarece ele sînt organizaţii politice care îşi desfăşoară activitatea sub conducerea partidului, se călăuzesc după statute proprii. Prin specificul activităţii lor, organizaţiile de pionieri şi U.T.C. au devenit nişte organisme educative puternice, care sprijină şcoala în realizarea sarcinilor sale de formare multilaterală a tineretului.

După cum este cunoscut, şcoala şi organizaţiile de copii şi tineret au şi urmăresc un scop comun, acţionează asupra aceluiaşi colectiv de elevi. Spre deosebire însă de ceilalţi factori care participă la realizarea educaţiei comuniste, organizaţiile de tineret îşi aduc o contribuţie proprie, specifică, care rezultă din caracterul lor de organizaţii politice. Această contribuţie specifică se manifestă atît în conţinutul activităţii, cît mai ales în varietatea metodelor şi formelor de activitate pe care acestea le folosesc. Aşa, de exemplu, printre principalele sarcini ce revin acestor organizaţii, putem aminti sprijinirea elevilor în dezvoltarea şi îmbogăţirea culturii generale, în cultivarea interesului pentru ştiinţă şi tehnică.

După cum este şi firesc, şcoala realizează această sarcină în primul rînd prin intermediul lecţiei, pe cînd organizaţiile de tineret vin cu cercuri şi societăţi ştiinţifice, cenacluri literare, simpozioane, întîlniri cu oameni de ştiinţă, excursii şi vizite etc., care contribuie la îmbogăţirea cunoştinţelor elevilor. Organizaţiile de pionieri şi U.T.C. aduc acel caracter tineresc, romantic atrăgător în acţiunile pe care le întreprind, lucru care este mai puţin posibil în desfăşurarea lecţiilor.

Organizaţiile de tineret au numeroase posibilităţi în ceea ce priveşte autoeducaţia elevilor. Aşa, spre exemplu, şcolarul la intrarea în Organizaţia pionierilor rosteşte un legămînt solemn, prin care se angajează în faţa detaşamentului şi a comandantului că va respecta neabătut îndatoririle pionereşti. Acest lucru se petrece şi în ceea ce priveşte organizaţia U.T.C., unde tînărul acceptă să se supună şi să respecte în oricare împrejurare prevederile Statutului U.T.C. Urmărind îndeaproape activitatea fiecărui pionier şi U.T.C.-ist, sprijinind cadrele care activează în aceste organizaţii, se creează condiţii pentru ca elevii să-şi respecte în oricare situaţie cuvîntul dat, să se poarte cuviincios, să fie ordonaţi, se creează condiţii pentru ca principalele cerinţe de ordin educativ formulate la adresa elevilor, fie pe linia şcolii, fie a organizaţiilor, să poată fi transformate în deprinderi şi obişnuinţe de comportare morală, în formarea trăsăturilor pozitive ale personalităţii tinerilor.

O contribuţie preţioasă aduc organizaţiile de tineret la pregătirea elevilor pentru viaţa socială, la integrarea lor în sistemul relaţiilor sociale (raporturile existente între colectivitate şi individ, individ şi colectivitate, individ şi individ etc). Structura organizatorică a acestor organizaţii a împrumutat şi adoptat cîteva principii şi forme din activitatea şi modul de convieţuire al oamenilor maturi. Copiii şi tinerii au îndatoriri şi responsabilităţi, îndeplinesc funcţii de conducere, sînt puşi în situaţia să conducă grupe şi colective mai mari de elevi, învaţă să se supună unui coleg căruia colectivitatea i-a încredinţat o anumită responsabilitate. Prin intermediul organizaţiilor şcolarii participă la viaţa social-politică a ţării, vin în contact cu oameni mai de seamă ai zilelor noastre, participă la acţiuni social-utile. Principalul organizator al muncii patriotice a copiilor şi tinerilor îl constituie Organizaţia pionierilor şi Organizaţia U.T.C.

În cele de mai sus, ne-am oprit doar la cîteva aspecte ale activităţii organizaţiilor de copii şi tineret pentru a reliefa contribuţia preţioasă pe care aceste organisme pedagogice pot să o aducă, alături de şcoală, la educarea multilaterală a elevilor noştri, la sprijinirea şcolii, prin formele şi metodele specifice de activitate. **Întreaga activitate a organizaţiilor de tineret, reuşita acţiunilor lor, este condiţionată de sprijinul pe care şcoala, cadrele didactice şi, personal, directorul îl acordă în permanenţă acestora.**

Experienţa arată că, nu în toate cazurile, cadrele didactice înţeleg în mod corect relaţiile şi modul de conlucrare dintre şcoală şi aceste organizaţii, îndeosebi cînd este vorba de activitatea U.T.C. Noi considerăm că existenţa acestor organizaţii oferă conducerii şcolii, diriginţilor şi fiecărui cadru didactic în parte noi modalităţi şi căi de a acţiona asupra elevilor, de a le influenţa activitatea şi comportarea, de astă dată însă în mod indirect, în raport cu procesul de învăţămînt. **Îndrumînd şi sprijinind unităţile de pionieri şi organizaţiile U.T.C., şcoala se sprijină pe ea însăşi. Cu cît va fi mai bogată şi mai interesantă activitatea acestor organizaţii, cu atît şcoala îşi va îndeplini mai bine şi mai uşor misiunea sa educativă.** Această raţiune derivă din unitatea scopurilor educative pe care urmăresc să le realizeze, deopotrivă, atît şcoala, cît şi organizaţiile de copii şi tineret.

Pentru a evita paralelismul acţiunilor întreprinse şi supraîncărcarea elevilor, la începutul fiecărui an şcolar se elaborează programe comune de activitate. În cadrul acestor programe se înscriu acţiunile şi măsurile educative care vor fi organizate în afara clasei şi a procesului de învăţămînt. După cum este cunoscut, întreaga activitate educativă ce se organizează cu elevii în afara procesului de învăţămînt este considerată activitate pionierească, respectiv, activitate U.T.C.

Succesul conlucrării dintre şcoală şi organizaţiile de tineret depinde, în ultimă instanţă, de sprijinul pe care directorul şi ceilalţi membri ai corpului didactic îl acordă în permanenţă acestor organizaţii. În legătură cu acest sprijin, aşa cum rezultă din activitatea practică, se pun o seamă de întrebări : Cum trebuie să intervină şcoala, şi cît, pentru ca aceste organizaţii să reuşească să-şi realizeze în bune condiţii scopurile stabilite prin actele lor de instruire şi să-şi păstreze, în acelaşi timp, propria lor identitate ? Răspunsul trebuie să-l căutăm în pregătirea cadrelor didactice, în cunoaşterea de către acestea a conţinutului, metodelor şi formelor de activitate specifică organizaţiilor de tineret, şi în luarea în considerare a acestui specific. De asemenea, un aspect de cea mai mare importanţă îl constituie forma şi tactul pedagogic prin care directorul şi celelalte cadre didactice asigură îndrumarea şi sprijinul necesar acestor organizaţii. **După părerea noastră, directorul şi diriginţii, mai ales cînd este vorba de organizaţia U.T.C. unde avem de-a face cu tineri în vîrstă de 14-18 ani, vor acţiona în aşa fel încît să lase impresia că ideea pentru organizarea unei acţiuni sau alta porneşte de la elevi, de la conducătorii birourilor sau comitetelor U.T.C. din şcoală. Îndrumarea să se facă mai mult din umbră, întotdeauna pe primul plan să apară birourile şi comitetele U.T.C.** De exemplu, directorul are o convorbire în biroul său cu secretarul comitetului U.T.C. pe şcoală pe care îl întreabă : „Nu cumva te-ai gîndit să organizăm o excursie în ţară la sfîrşitul anului şcolar sau o serbare şcolară ? Du-te şi te consultă cu ceilalţi membri ai comitetului şi veniţi cu cîteva propuneri în acest sens". Îndrumarea din partea şcolii va fi astfel concepută încît în mod treptat, pe măsură ce ne ridicăm de la clasele şcolii generale către liceu, elevii să fie în stare să se autoconducă cu ajutorul organismelor lor alese. Tutela măruntă frînează iniţiativa copiilor. Tot atît de neindicată este şi substituirea din partea unor cadre didactice care, în loc să îndrume cu răbdare şi să acorde sprijinul necesar birourilor U.T.C., preiau ele diferitele sarcini şi le rezolvă fără participarea acestora. **Experienţa arată că unul din marile merite educative ale activităţii organizaţiilor de tineret este acela de a forma şi promova lideri în rîndul elevilor, de a dezvolta şi cultiva spiritul critic, de a înlătura starea de timiditate a unor tineri, de a descătuşa forţele creatoare şi diferite alte trăsături ale personalităţii,** care pe linia procesului de învăţămînt fie că nu se pot realiza, fie că se dezvoltă mult mai încet.

Este indicat ca, periodic, directorul şcolii să analizeze în consiliul profesoral şi în comisia diriginţilor modul în care învăţătorii şi profesorii participă la acţiunile organizaţiilor de copii şi tineret şi sprijinul pe care aceştia îl acordă organizaţiilor respective. De asemenea, în consiliul profesoral se vor asculta periodic informări din partea comandantului unităţi de pionieri — în calitatea sa de director adjunct — şi din partea îndrumătorului U.T.C., tot în calitatea de director adjunct, asupra principalelor măsuri întreprinse în cadrul organizaţiilor, a rezultatelor obţinute şi a sprijinului pe care îl acordă cadrele didactice bunului mers al activităţii organizaţiilor de pionieri, U.T.C.

Considerăm că cercetarea pedagogică are în organizaţiile de copii şi tineret un cîmp larg de studiu pentru a descoperi şi pune în evidenţă diverse modalităţi de conlucrare dintre şcoală şi organizaţiile de tineret, pentru a folosi la maximum potenţialul educativ de care dispun aceste organizaţii.

Dispensă de vîrstă...

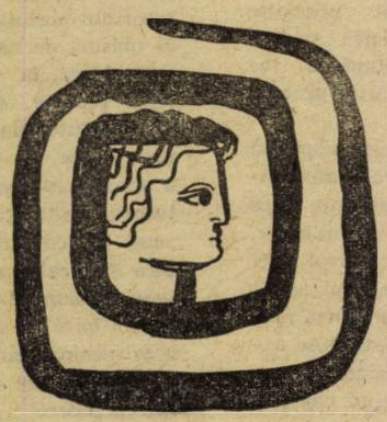

Sînt între şcolarii noştri mulţi care îşi aleg chiar din primii ani de şcoală viitorul domeniu de activitate şi se pregătesc pentru profesiunea îndrăgită cu seriozitate, temeinic. Alexandru Radeleczki, elev în clasa a V-a la Liceul nr. 3 din Satu-Mare, este unul dintre aceştia.

L-am cunoscut de curînd, cu ocazia festivităţii de premiere a cîştigătorilor fazei finale a Olimpiadei de chimie. S-a urcat pe scenă timid ; parcă nevenindu-i să creadă că i s-a strigat numele, că i se înmînează o diplomă. Un băiat — încă un copil de fapt — părea între liceenii alături de care a concurat, rătăcit.

— Cum ai reuşit să sari din clasa a V-a tocmai într-a IX-a ?, îl întreb peste cîteva clipe.

— N-am sărit chiar direct într-a IX-a. Am învăţat mai întîi materia clasei a VII-a. De fapt, mi-a plăcut chimia şi, mai ales, să combin diferite formule, de mult.

— Cît de de mult ? Nu eşti prea mare.

— Din clasa a III-a.

— Şi „elev" în clasa „a IX-a" de cînd eşti ?

— Din ianuarie. Dar am participat numai la orele de chimie. Mi-a spus tovarăşa profesoară Ecaterina Bekéş — care m-a îndrumat şi m-a sprijinit tot timpul — că mă vor ajuta aceste ore. La clasa a IX-a se studiază structura atomului, domeniu care mă interesează.

— La Olimpiadă cum ai ajuns ?

— M-a sfătuit tot tovarăşa profesoară Bekéş să particip şi am obţinut de la Ministerul Învăţămîntului dispensă de vîrstă.

— Auzeam că vrei să devii fizician atomist.

— Da. Dar trebuie să învăţ foarte mult pentru asta. Citesc de pe acum lucrări de chimie, de fizică, de matematică şi, în afară de tovarăşa profesoară, m-a ajutat şi tovarăşul Toma Vescan, cercetător ştiinţific în fizică nucleară din Capitală. După ce mă pun la punct şi cu matematica de clasa a IX-a aş vrea să particip anul viitor şi la Olimpiada de matematică.

— Dar celelalte obiecte pe care le înveţi în clasa a V-a îţi plac ? Ai note bune ?

— Îmi plac, dar nu chiar toate.

Alexandru Radeleczki nu este un copil minune. Este însă un elev cu reale aptitudini către chimie, către studiu şi cercetare, pe care şcoala, profesorii l-au descoperit la timp şi-l îndrumă, îl ajută să-şi împlinească visul.

M. VERDEŞ

TRIBUNA EXPERIENȚEI

Cabinetul metodic și rolul său în modernizarea predării

Cu privire la folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale în procesul de învățămînt se observă două atitudini : ori lipsă de interes pentru ele, provenită din inerția pentru ceea ce am deprins în cursul anilor, ori tendința de a le folosi fără discernămînt, chiar și acolo unde nu e cazul. Profesorul trebuie să fie conștient de faptul că orice specialitate ar avea trebuie înnoite mijloacele de transmitere a cunoștințelor, prin folosirea procedeelor tehnicii noi ; dar materialul didactic nu trebuie să fie un scop în sine, ci numai un mijloc pentru sporirea eficienței lecției. Mijloacele tehnice audio-vizuale pot fascina pe unii profesori, dar excesul folosirii lor este dăunător, fiindcă încarcă lecția și împiedică pe elevi să se ridice de la concret la abstract. Cît material didactic trebuie folosit, în ce moment al lecției trebuie introdus, aceasta depinde de înțelegerea procesului de învățămînt, de simțul pedagogic al profesorului.

Cadrele didactice trebuie să fie totuși convinse că o dată cu schimbarea concepției de interpretare a materialului faptic se impune să se adopte și alte căi de predare pe lîngă cele clasice, (în vederea măririi eficienței lecției).

În cele ce urmează, ne propunem să arătăm cum este dotat și cum funcționează cabinetul metodic de la Institutul pedagogic de 3 ani din Iași, destinat familiarizării viitorului profesor cu tehnica audio-vizuală pe care o va întîlni și folosi la catedră.

Cabinetul dispune de trei camere de mărimi deosebite. În una din ele studenții au la dispoziție, în dulapuri speciale, bibliografia la zi a problemelor ridicate de metodele audio-vizuale, diferite planuri de lecții model, manuale școlare, programele analitice respective, tratate de pedagogie în limba română și în limbi străine, manuale de metodică, tratate ale variatelor specialități, planșe etc. Aici, studentul își elaborează planul de lecție. În camera învecinată te întîmpină mai multe cabine speciale prevăzute cu instalații și destinații deosebite. Cabinele au o izolare fonică completă. În fiecare dintre ele se găsește un picup și un magnetofon. Aici, studentul își înregistrează pe bandă de magnetofon lecția care urmează să fie ținută în fața elevilor, își selectează materialul audio ce va fi folosit la lecție, ascultă discul sau banda de magnetofon pe care este înregistrat materialul ce va fi utilizat. În funcție de cele constatate după ce a audiat înregistrarea lecției, el și-o reface, sau o lasă în forma înregistrată. Cel care-și analizează lecția își dă seama de cîteva lucruri esențiale. Menționăm cîteva dintre acestea : dacă a parcurs principalele verigi ale lecției ; dacă atît la verificarea vechilor cunoștințe, cît și la predarea celor noi, problemele au fost rînduite în mod logic ; dacă expunerea a fost accesibilă elevilor ; dacă forma expunerii a fost literară ; dacă în vorbire sînt frecvente unele expresii parazitare ; dacă în timpul lecției s-au făcut unele pauze care marchează sfîrșitul unei idei și începutul alteia etc. Cabina ultimă — din această cameră — este înzestrată cu oglinzi în fața cărora practicantul își expune lecția, controlîndu-și ținuta, gesturile, modul de comportare în fața clasei. Studenții care fac practică la educația fizică își urmăresc — aici — exercițiul ce urmează ,să fie însușit de elevi. În fiecare cabină se mai găsește cîte o tablă cu cretă colorată pentru alcătuirea unor scheme grafice pe care studentul practicant le experimentează în vederea găsirii celei mai bune soluții. Tot în camera aceasta se găsesc o discotecă și o fonotecă. Prima este înzestrată cu discuri cu înregistrări variate : literatură, muzică ; a doua cuprinde benzi de magnetofon pe care sînt imprimate materiale din aceleași domenii. Tot aici găsim în rafturile respective : diapozitive, diafilme, filme, precum și aparatele cu care se fac proiecții : diascopul, epidiascopul, aparatul pentru citirea microfilmelor (documentare) etc.

Cea de a treia cameră este destinată ținerii cursului sau seminarului și este amenajată cu atîtea locuri cîte persoane iau parte la lecție. Ea este dotată cu măsuțe sau pupitre și scaune-mobile așezate în semicerc. Sala aceasta dispune de o cabină de proiecție pentru filme și de ecran, de un pupitru de comandă, cu ajutorul căruia se pune în funcțiune un magnetofon folosit în variate împrejurări : la lecțiile de literatură, la cele de muzică etc. Cu ajutorul unei instalații de microfoane, se înregistrează lecțiile care interesează în mod deosebit. Tot în această sală se află aparatul de radio, televizorul etc.

Acest cabinet metodic — așa cum l-am descris — servește variate discipline : literatura română, istoria, geografia, științele naturale, educația fizică, muzica, istoria artelor etc. Desigur, folosirea lui, într-o unitate școlară, ridică anumite dificultăți, dintre care menționăm : programarea profesorilor de aceeași specialitate, pentru a evita suprapunerile (în privința timpului și a materialului didactic) ; realizarea unui consens în ce privește materialul auxiliar folosit de către toți profesorii de specialitate din școală la lecția respectivă ; durata folosirii materialului este bine să nu depășească la o lecție mai mult de 8—10 minute, pentru ciclul elementar, și 10—12 minute, pentru clasele liceale. Se recomandă ca acesta să nu fie niciodată excesiv de abundent, după cum nu este indicat nici ca profesorul să se mulțumească cu o ilustrare săracă. Utilizarea abuzivă îngreuiază procesul de abstractizare, iar contrariul ei duce la formarea unor imagini simpliste. Profesorul trebuie să domine tot timpul materialul didactic întrebuințat la lecție, intervenind cu explicații acolo unde prezența acestui material este neîndestulătoare. Prin explicațiile și comentariile sale, profesorul constituie puntea de legătură dintre materialul intuitiv și conținutul lecției care se desfășoară.

IRINA LĂUDAT

Dispozitive de examinare colectivă DIGIVER

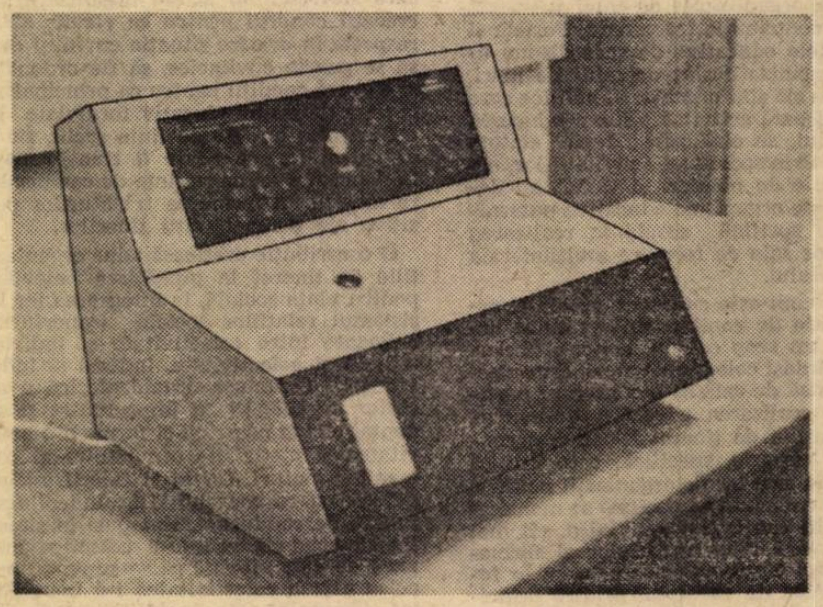

Instalația pentru examinarea și notarea cunoștințelor, „DIGIVER", realizată de subsemnatul în cadrul Grupului școlar pentru controlul calității produselor și metrologie, se compune dintr-un aparat central plasat pe catedră examinatorului și legat prin fire de posturile de examinare așezate pe pupitrele elevilor. Examinatorul poate selecta automat fie un post oarecare, fie posturile întregului colectiv. În momentul selectării unui post, răspunsul dat de subiectul examinat este convertit automat într-o notă corespunzătoare, care se afișează pe panoul frontal al aparatului central.

Convertirea automată a răspunsului în notă prezintă următoarele avantaje : se evită posibilitatea unei convertiri eronate de către examinator, se înlătură orice suspiciune de subiectivism în legătură cu acordarea notei și, în sfîrșit, se ușurează sarcina examinatorului.

Comparată cu VERFIXUL, prezentat în nr. 3 al „Tribunei școlii", instalația noastră are însă și unele dezavantaje. Prima permite comunicarea simultană a mai multor cifre selectate de către subiectul examinat. În acest fel poate fi utilizată și pentru comunicarea unor rezultate numerice care reprezintă soluții parțiale sau finale ale unor probleme rezolvate de subiect, ceea ce DIGIVER-ul nu realizează.

În ce constă „mecanismul" folosirii DIGIVER-ului ? Cei examinați trebuie să aleagă la fiecare întrebare un răspuns dintr-o listă, în care fiecare răspuns corespunde unui reper al scării docimologice utilizate în prezent în țara noastră. Evident, aceste răspunsuri sînt condiționate de modul în care tema a fost tratată la clasă cu prilejul predării. Dar elevii nu pot da răspunsuri bune decît supunînd unei analize logice întregul material pe care l-au audiat la oră în legătură cu subiectul și, mai mult, corelîndu-l cu unele cunoștințe de la alte lecții și chiar discipline.

Întocmirea unor asemenea teste necesită un efort suplimentar din partea examinatorului, întrucît el trebuie să alcătuiască o listă cu răspunsuri corespunzătoare tuturor reperelor scării docimologice. Cînd acest lucru nu este în întregime posibil, instalația permite utilizarea unor coduri în care anumite repere ale scării docimologice să fie omise sau, dimpotrivă, coduri în care mai multe răspunsuri să corespundă aceleiași note.

Pericolul formării unor automatisme, în sensul ca elevii să aleagă mecanic sau întîmplător răspunsul cel mai bun, este evitat deoarece codurile de corespondență dintre răspunsuri și note sînt variate aleatoriu, de la o întrebare la alta. Acest lucru se realizează prin simpla înlocuire a unei cuple dispuse pe panoul aparatului central. În actuala variantă a instalației sînt pregătite 24 de asemenea coduri diferite. Numărul lor poate fi mărit, practic, limitat.

Cît privește alegerea întîmplătoare a răspunsului, aceasta este ușor sesizată de examinator, deoarece în cursul orei răspunsurile unui astfel de elev, prin forța lucrurilor, capătă note extrem de variate. Instalația, permițînd chestionarea întregului colectiv al clasei cu 10—15 întrebări, posibilitățile ca, în final, nota rezultantă pe oră să nu corespundă realității, sînt minore.

Suplimentar, se pot intercala și teste de derutare, în cadrul cărora un singur răspuns sau cel mult două sînt corecte. Aceasta implică însă și unele riscuri. Dar oare sistemul tradițional de examinare nu le implică ?

Aparatul permite o substanțială activizare a întregului proces de transmitere și fixare a cunoștințelor și deprinderilor. Cel care predă are posibilitatea unui contact mult mai strîns și mai operativ cu întregul colectiv de elevi. În mod normal, în învățămîntul mediu, la o disciplină care se predă în 2—3 ore pe săptămînă, profesorul are nevoie de aproape două luni — la o clasă cu care nu a mai lucrat — pentru a cunoaște nivelul general de pregătire al colectivului și al fiecărui elev. Folosind DIGIVER-ul, el are nevoie pentru aceste evaluări de maximum 2—3 ședințe de examinare. Totodată, o eventuală eroare în predare — sau tratarea insuficientă a unui subiect determină semnale de reacție extrem de prompte la elevi, concretizate în răspunsuri necorespunzătoare. Aceasta îi dă profesorului posibilitatea să ia măsuri de remediere.

Cred că, în prezent, sînt reunite condițiile ca Institutul de științe pedagogice să realizeze o analiză comparativă a tuturor instalațiilor de acest fel construite în țară și a celor din străinătate, urmînd ca pe această bază să se elaboreze recomandări pentru asimilarea de către o întreprindere specializată a unei serii modulare de asemenea instalații.

Ing. ULRICH WIENER

REPERE EDUCATIVE

SIMPATIILE

ANCHETĂ PEDAGOGICĂ

Dincolo de cataloage şi de notele consemnate în ele, colectivele de elevi sînt o microstructură socială, cu conflicte şi contradicţii, cu judecăţi de valoare deosebite de cele oficiale, cu atitudini de respingere sau acceptare a unor idei sau oameni etc. O anchetă realizată din această perspectivă ni s-a părut utilă şi demnă de interes. Cei chestionaţi au avut prilejul să-şi exprime părerile despre colegul preferat şi despre cel pe care îl consideră antipatic (motivînd pe scurt fiecare alegere), precum şi despre ei înşişi şi despre colectivul din care fac parte. Au răspuns la chestionar 1 000 de elevi din Focşani (Liceul economic), Rîmnicu-Sărat (şcolile generale nr. 4 şi 6, Liceul „Ştefan cel Mare", Liceul agricol), Buzău (Liceul „Mihai Eminescu", Şcoala de cooperaţie), Tîrgovişte (Şcoala generală nr. 5, Liceul „Grigore Alexandrescu", Grupul şcolar sanitar) şi de la două şcoli generale din mediul sătesc (comunele Valea Rîmnicului şi Buda, jud. Buzău).

A reieşit din răspunsurile la chestionar că unii dintre elevi sînt simpatizaţi aproape unanim în clasa lor. Majoritatea însă sînt citaţi la acest capitol doar de cîte unul, cel mult doi colegi. Nici în cazul celor „antipatizaţi" opţiunile nu sînt, firește, egale. Unii întrunesc 17 asemenea aprecieri, alţii 12 etc. Dar, avînd în vedere că ei fac parte din clase în care s-au dat 25—26 de răspunsuri, concluziile se impun de la sine.

În colectivele pe care le-am studiat, „liderii" sînt şi cei mai buni la învăţătură, cu o comportare fără reproş. Opinia elevilor despre ei este, în mare parte, aceeaşi cu cea a cadrelor didactice. Punctul de incidenţă — acela al notelor din catalog — însă, apare interpretat în mod diferit. Aşa, de exemplu, unii elevi care deţin şi ei, cu o majoritate de alegeri, simpatia clasei, nu sînt simpatizaţi pentru că au cele mai bune note, ci pentru că sînt inteligenţi, sociabili, au imaginaţie sau umor. Aşadar, pentru adolescenţi situaţia la învăţătură reflectată în catalog este deja un criteriu de apreciere depăşit.

Am întîlnit şi cazuri în care unii erau apreciaţi şi simpatizaţi de către profesori, dar colegii de clasă îi situau, în proporţie de 35%, printre „antipatici". Explicaţia nu are nimic comun cu notele din catalog: lăudăroşenia, îngîmfarea. Colegii recunosc că aceşti elevi muncesc, că au talent într-un domeniu sau altul, dar felul de a fi, chiar şi modul în care ştiu să se facă agreabili profesorilor nu rezistă judecăţilor aspre ale celorlalţi. Despre unul din aceştia copiii notează: „Ce folos că învaţă bine dacă nu ştie să se poarte, nu vrea să facă nimic pentru colectiv, nu-l interesează ce se întîmplă cu acesta...".

Unii şcolari sînt apreciaţi de către ceilalţi doar pentru o singură trăsătură a personalităţii lor, cum ar fi spiritul colegial, veselia, simţul dreptăţii (de aceea este şi cîte unul care nu îi simpatizează), ori talentul literar, faptul că ştiu să danseze frumos etc. O calitate, mai multe, sau foarte multe... Ceea ce frapează este faptul că elevii se simt atraşi, în general, de părţile pozitive şi nu de defecte şi vicii, că simpatia lor este cîştigată de cei care se disting prin ceva bun. Este desigur meritul şcolii, al educaţiei, că tinerii au în general o astfel de orientare.

O categorie aparte au constituit-o în cursul anchetei noastre adolescenţii care nu sînt nici preferaţi, dar nici respinşi de către ceilalţi. De obicei, cataloagele îl notează prin semnele mediocrităţii, ei nedistingîndu-se în ochii colegilor prin nimic. La clasa a XII-a A de la Liceul „Ştefan cel Mare" şi la anul IV B de la Liceul economic, 27 (!!) de elevi din cei 35 şi, respectiv, 39 înscrişi în catalog nu au fost citaţi nici la capitolul celor simpatizaţi, nici al celor neagreaţi; la clasa a XII-a A şi a XII-a H de la Liceul „Mihai Eminescu" cîte 19, iar la clasa a VIII-a de la Şcoala generală nr. 6, 18... Neacomodarea lor cu clasa se reflectă tocmai în această indiferenţă a ei faţă de dînşii, în acest soi de singurătate... în mijlocul unui colectiv. Elevii din această categorie ridică, din punct de vedere educativ, probleme dificile, întrucît pot fi o multitudine de cauze — uneori greu de determinat — pentru care ei sînt ignoraţi de către cei din jur. Un exemplu: Eleva M. I. (anul IV B, Liceul economic) se întreabă: „Ar fi prea mult dacă spun că aş face totul pentru binele colectivului?". Iată însă că, deşi adolescenta are o asemenea disponibilitate afectivă, ea nu întruneşte totuşi simpatii, avînd o poziţie izolată în clasă şi nesolicitîndu-i-se generozitatea. Dintr-o discuţie postchestionar, ne-am dat seama că ea face parte dintre elevii care nu sînt cunoscuţi de restul colectivului — copii retraşi, izolaţi, adeseori, şi datorită unor traume psihice, a unor complexe dintre cele mai acute. Nefiind cunoscuţi şi deci înţeleşi, ei nu participă la viaţa clasei cu toate resursele lor interioare şi nici clasa nu manifestă solicitudinea necesară faţă de ei.

O clasă închegată, unitară, în care simpatiile sînt sincer îndreptate spre cel mai bun, este un reflex al unei munci educative deosebite. Este cazul anului IV, secţia zootehnie a Liceului agricol, cunoscută în şcoală pentru solidaritatea ei, pentru acţiunile interesante pe care le promovează. Profesorul diriginte al clasei, în calitatea sa de „părinte spiritual" al elevilor, şi-a apropiat colectivul acţionînd prin cooperare cu ceilalţi educatori, cu preocuparea de a determina un flux convergent al influenţelor lor, continuîndu-i şi continuîndu-se prin ei.

Este adevărat că, într-un fel, simpatiile sînt şi o chestiune personală, pentru că nici un gen de „dădăceală" nu-i va opri pe adolescenţi să-i prefere pe cei care nu le-au fost recomandaţi de către profesori. Spuneam „într-un fel", deoarece aprecierile şi adeziunile elevilor sînt, în ultimă instanţă, în funcţie de opera educativă întreprinsă de către şcoală — în funcţie de convingerile pe care noi, educatorii, am ştiut să le cultivăm în sufletele lor, de justeţea judecăţilor de valoare şi a criteriilor de selecţie cu care i-am obişnuit, de măsura în care i-am învăţat să distingă între bine şi rău, între frumos şi urît, şi să opteze pentru ceea ce este înălţător în viaţă.

ALEXANDRU DEŞLIU
Rîmnicu-Sărat

Cabinet medical

DINŢII TREBUIE ÎNGRIJIŢI DIN COPILĂRIE

Integritatea dinţilor, strălucirea smaltului şi aşezarea armonioasă pe arcade a constituit din cele mai vechi timpuri un simbol al sănătăţii şi frumuseţii. Dinţii bolnavi prin carie sau parodontoză, orinduirea lor defectuoasă în diversele anomalii dento-maxilare constituie nu numai un defect fizionomic, dar şi un pericol pentru sănătate, pentru capacitatea de muncă, sînt , în general, un factor de scădere a mediei de viaţă a populaţiei.

Din cercetările personale medico-antropologice efectuate în cadrul Academiei R.S.R., sub coducerea acad. prof. Şt. Milcu, pe 30 000 de copii, adulţi, bătrîni, din cele mai importante centre ale ţării, rezultă că 95 la sută din populaţie suferă de carii dentare, 50 la sută de anomalii dento-maxilare şi 50 la sută de parodontopatie (parodontoză). Foarte rar găsim astăzi în ţara noastră sau în alte ţări civilizate persoane cu dinţi întregi şi armonios aşezaţi pe arcade.

*

Dinţii asigură importul de alimente în organism, pe care le sfărîmă şi le pregătesc pentru digestie. Ei asigură o vorbire adecvată şi inteligibilă. Un copil sau un adult fără dinţi nu poate să se alimenteze cu fructe sau zarzavaturi crude, bogate în vitamine şi săruri, atît de necesare metabolismului general. Copiii cu carii dentare contractează foarte frecvent boli generale, iar adulţii edentaţi, după 55 de ani, mor de timpuriu, uneori după o simplă gripă.

Caria şi parodontopatia pot da complicaţii locale sau generale la distanţă. Printre complicaţiile locale amintim supuraţiile perimaxilare — abcese, flegmoane, osteomielite, sinusite — care altădată dădeau un mare procent de morţi. De asemenea, ele concură la instalarea unor boli de focar, din care reumatismul, bolile cardio-vasculare şi renale deţin primul loc. Cariile complicate produc dureri dentare insuportabile, ce împiedică adultul sau copilul în muncă.

Aşadar, dinţii trebuie îngrijiţi pentru a ne păstra o sănătate perfectă şi pentru a preîntîmpina bolile generale ce pot produce moartea timpurie. Chiar şi dinţii de lapte trebuie trataţi, cel puţin tot atît cît dinţii permanenţi, deoarece cu ei copilul — într-o perioadă foarte importantă a vieţii lui — se poate hrăni normal, putindu-şi asigura principii necesari dezvoltării fizice şi psihice.

Am arătat într-o lucrare publicată şi în străinătate că ritmul de dezvoltare la copiii cu mai mult de 4 carii scade comparativ cu cei ce nu prezintă acest număr de carii. Pe de altă parte, cariile complicate la dinţii de lapte dau cele mai multe infecţii de focar. Reumatismul sau bolile cardio-vasculare ale sutelor de copii îşi au sursa de infecţie în caria dentară netratată. Pierderea precoce a dinţilor de lapte produce 50 la sută din anomaliile dento-maxilare care, netratate, favorizează producerea cariilor, a parodontopatiei şi a edentaţiei precoce

Alimentaţia şi afecţiunile dentare

Există trei metode principale, eficiente în prevenirea afecţiunilor dentare, fie că este vorba de carie, parodontopatie sau anomalii dento-maxilare.

Una din ele este **alimentaţia raţională** încă din perioada de gestaţie a copilului şi pînă la bătrîneţe. Gravida să aibă în alimentaţia ei produse ce conţin vitamine şi trofine în proporţii suficiente. Fructele şi zarzavaturile crude, proteinele (lapte, carne, brînzeturi), nealterate prea mult de prelucrările culinare sau industriale, constituie principalele alimente care asigură fătului aportul de vitamine, trofine, sau săruri, iar mai tîrziu dezvoltarea normală a dinţilor. După naştere, copilul va fi nutrit la sîn. Laptele matern are proteine, grăsimi, hidrocarbonate în proporţii optime pentru om, vitamine, trofine şi săruri nealterate prin fierbere. Pe de altă parte, actul suptului favorizează dezvoltarea maxilarelor şi aşezarea armonioasă a dinţilor pe arcadă. De la alimentaţia mixtă copilul trece la alimentaţia obişnuită din care nu va lipsi, în primele perioade, laptele cu derivatele lui, fructele şi zarzavaturile nealterate prin fierbere îndelungată. Alimentaţia cu produse dure, consistente, îl obligă pe copil la o masticaţie viguroasă, care dezvoltă maxilarele, la o salivaţie abundentă care „spală dinţii" şi aduce sărurile necesare calcificării lor în primii ani după erupţie. Baza alimentaţiei la copii trebuie să fie proteinele (70 la sută din raţia calorică), grăsimile (20 la sută, şi hidrocarbonatele — dulciuri — (numai 10 la sută). Dulciurile vor fi reduse la 30—50 gr. pe zi la copii şi 70—80 gr. la adulţi ; pe cît posibil ele vor fi date după masă şi niciodată între mese ; se vor da sub formă de prăjituri de casă, compoturi şi cît mai rar sub formă adezivă — ciocolată, caramele — deoarece acestea, rămînînd în spaţiile dentare, fermentează, acidifică mediul bucal şi favorizează producerea cariei şi parodontozei.

Igiena gurii, încă de la anii mici

A doua metodă eficientă în prevenirea afecţiunilor dentare constă în **igiena bucală şi combaterea obiceiurilor vicioase.** După apariţia primilor dinţi, copilul va fi spălat de mamă regulat cu un tampon de vată îmbibat în ceai de muşeţel sau în apă oxigenată (o linguriţă la un pahar cu apă). După vîrsta de trei ani, trebuie învăţat să se spele singur cu peria şi pasta de dinţi, prin mişcări circulare la început, apoi verticale pe părţile laterale ale dinţilor şi orizontale pe cele ocluzale În principiu, el se va spăla după fiecare masă (obligatoriu după cea de prînz şi seara, înainte de culcare). Este normal ca spălarea dinţilor să fie o preocupare principală pentru părinţi şi apoi pentru profesorii din şcoli, aşa cum ei se preocupă şi de formarea deprinderilor de igienă corporală. Spălarea dinţilor favorizează o circulaţie bună în mucoasa gingivală şi suprimă resturile alimentare nocive. Instalarea de duşuri bucale în baia fiecărui cetăţean şi în şcoli ar reprezenta o măsură eficientă în asigurarea unei igiene bucale adecvate.

Combaterea obiceiurilor vicioase — respiraţia bucală, sugerea degetului sau a buzei, creionului, gumei, sprijinirea bărbiei cu pumnul etc. — contribuie la prevenirea anomaliilor dentomaxilare. Un rol important l-ar putea avea asistentele medicale din şcoli, diriginţii, chiar unele ore de educaţie sanitară dedicate acestor probleme încă din primii ani de şcoală. Este bine ca aceste ore să fie predate de oameni competenţi (medici sau chiar asistenţi medicali cu pregătire prealabilă). O propagandă mai mare prin radio-televiziune, filme cinematografice ar fi de asemenea necesară, avînd în vedere valoarea lor deosebită în prevenirea afecţiunilor dentare.

Cabinetele stomatologice şcolare — o măsură foarte utilă

A treia metodă de prevenire şi înlăturare a complicaţiilor dentare este **tratamentul precoce al afecţiunilor.** Înfiinţarea cabinetelor stomatologice pentru şcolari constituie una din măsurile principale de prevenire a cariei dentare şi a anomaliilor dento-maxilare la copii. Tratamentul complet dentar al tuturor elevilor, controlul periodic, de două ori pe an, pe baza unei fişe ce ţine evidenţa cariilor dentare, a permis, în cei nouă ani de cînd este introdus acest sistem de dispensarizare, să se reducă afecţiunile dentare cu aproximativ 40 la sută.

Dezvoltarea unei reţele de stomatologie infantilă cu o conducere centrală în M.S.P.S. şi dispensarizarea copiilor preşcolari şi şcolari cu afecţiuni dentare, aplicarea sistematică a celor trei metode principale de prevenire a acestora vor face ca numărul edentaţilor de mai tîrziu şi al protezelor dentare să scadă substanţial.

Prof. dr. doc. P. FIRU
directorul Clinicii de stomatologie infantilă, laureat al Academiei R.S.R. şi al Academiei Naţionale de Medicină din Franţa

DOCUMENTAR

Psihologul şcolar în învăţământul special

Legislaţia şcolară austriacă stabileşte locul şi sarcinile psihologului şcolar din învăţământul special în reabilitarea copiilor handicapaţi.

În sfera noţiunii de copii handicapaţi, legiuitorul cuprinde pe copiii cu tare fizice, pe nevăzători, surdomuţi, surdo-orbi, arieraţi mintal, copiii cu defecte ale vederii, tulburări ale vorbirii şi chiar pe copiii părăsiţi de părinţi. (Vezi „Colocvii" nr. 3/1971 — Învăţământul special în Austria). Psihologul şcolar este chemat să sprijine acţiunea de cuprindere a copiilor care necesită o şcolarizare specială, să le acorde ajutor pedagogico-curativ şi să exercite munca de îndrumare, de orientare a părinţilor. În atribuţia lui stă întocmirea referatului în care sînt expuse motivele pro şi contra dirijării copilului într-o şcoală specială. Într-un anumit sens, îndeplineşte o funcţie regulatoare prin aceea că fără precipitare sau ingerinţe extraşcolare, alege numai pe acei copii care realmente se încadrează în prevederile legale. În acelaşi timp, psihologul şcolar depistează, triază şi stabileşte felul şi gradul handicapului suferit de copil, asigurîndu-i şcolarizarea timpurie şi corespunzătoare, în vederea unei reabilitări optime.

Complexitatea activităţii şi importanţa psihologului şcolar în şcolile speciale ne este relevată de dr. Fritz Holzinger în comunicarea „Şcoala specială şi psihologul şcolar", publicată în revista „Erziehung und Unterricht", din ianuarie 1971. Pentru depistarea copiilor handicapaţi, psihologul foloseşte o serie de metode, asupra cărora se opreşte autorul comunicării citate mai sus.

Firește, o *metodă medicală* în diagnosticarea acestor cazuri există, şi este rezervată prin lege medicului, dar, aşa cum arată Fritz Holzinger, medicul nu este în stare să se pronunţe cu siguranţă decît în acele cazuri în care handicapul este însoţit de o imagine permanentă sau repetată de boală. Într-un număr relativ mare de împrejurări nu se poate stabili un handicap mintal din punct de vedere somatic, iar o apreciere medicală negativă nu exclude totdeauna necesitatea unei şcolarizări speciale. Rămîn la îndemîna psihologului — şi în exclusivitate lui — numeroase alte criterii de diagnosticare :

Metoda psihometrică încearcă să stabilească handicapul intelectual cu ajutorul testelor şi, mai ales, al testelor de inteligenţă şi de dezvoltare a copilului. Testul poate fi un procedeu important pentru stabilirea necesităţii şcolarizării speciale numai în anumite condiţii. Astfel, s-a observat că la copiii vătămaţi organic cota inteligenţii (I.Q) este supusă unor oscilaţii care depind de situaţii afective, cicluri meteorologice etc. Cota inteligenţei ne arată doar capacitatea potenţială a copilului, nu şi cea reală, care este condiţionată de un număr mare de alţi factori (ajutorul primit de copil în familie, atitudinea faţă de muncă, gradul general de dezvoltare psihică etc., care nu se pot sesiza cantitativ). Rezultatele cantitative au nevoie de o interpretare calitativă. Se poate întîmpla ca la cote egale de inteligenţă unui copil să i se recomande o şcolarizare specială, iar altuia nu. Numai psihologul este în măsură, printr-o analiză atentă a rezultatelor parţiale, să se pronunţe cu relativă competenţă asupra posibilităţilor intelectuale ale copilului. Apoi, testul singur nu ne permite o cunoaştere a comportării sociale şi afective a copilului. Observarea comportării în clasă, în grupă a copilului poate furniza psihologului date foarte preţioase. În fine, cu cît copilul este mai handicapat, cu atît se poate pune mai puţin preţ pe metoda cantitativă. Încercările făcute pentru alcătuirea unor teste pentru copiii cu defecte foarte grave n-au dat rezultate satisfăcătoare.

Calea obişnuită prin care se stabileşte necesitatea trimiterii copilului într-o şcoală specială este cea *pedagogică*. Deficienţele definitorii în îndrumarea copiilor spre şcolile speciale sînt : nu au noţiunea cantităţii reprezentată prin cifra trei ; nu percep şiruri ritmice (la scris) ; în cursul primului an şcolar nu ajung să recunoască valoarea simbolică a operaţiilor simple (plus, minus), de exemplu, adunarea se face numai prin numărare; nu este sesizată împărţirea ; la scris-citit nu stăpînesc decît cîteva imagini de cuvinte, de obicei, cele uzuale, nu înţeleg sensul celor citite etc. Cu ajutorul testelor standardizate se stabileşte capacitatea de învăţare a acestor copii ; comparaţia dintre dotarea intelectuală şi nivelul de învăţare ajută la limpezirea unor cazuri de rămînere în urmă şi la îndrumarea spre şcolile speciale.

Modul de comportare, însuşirile psihice sau dereglările care influenţează comportamentul copiilor faţă de învăţătură se lasă mai bine surprinse prin *metoda psihologică*, care este, pînă la un punct, o completare a metodei psihometrice. De pildă, copiii arieraţi au un comportament cu variaţii extreme ; de la reacţii foarte lente, la reacţii foarte vii, de la un infantilism psihic la o „înţelepciune" de bătrîn, de la o activitate monotonă, mereu aceeaşi, la nevoia unei schimbări permanente.

Sprijinul pedagogico-curativ presupune o bună orientare asupra ţelului educativ al şcolilor speciale. Această categorie de şcoli nu poate fi un reflex al şcolii elementare. Scopul lor nu e acela să dea o anumită cultură intelectuală cît, mai ales, să-i pregătească în vederea adaptării lor sociale, prin deprinderea unei munci utile.

Autorul trasează cîteva principii de bază, de care ar fi bine să ţină seama toţi cei chemaţi să lucreze cu copiii handicapaţi :

— Fiecare copil ar trebui instruit conform înclinaţiilor şi capacităţilor sale, iar metoda care se va folosi va fi şi ea potrivită scopului urmărit şi structurii psihice şi intelectuale a copilului.

— Există, mai ales printre copiii foarte handicapaţi, cazuri de rămînere pe aceeaşi treaptă de dezvoltare, ani în şir. În asemenea situaţii se recomandă întoarcerea la o treaptă anterioară de stadii şi îndrumarea treptată şi sistematică spre cea superioară.

— În materie de educaţie a copiilor handicapaţi nu e valabil principiul că o măsură dacă nu ajută nu poate nici dăuna. Educatorul trebuie să fie perfect conştient de utilitatea fiecărei măsuri pedagogice. Exerciţiile terapeutice şi funcţionale se cer mai ales privite din acest punct de vedere pedagogico-curativ.

Un rol de seamă îndeplineşte psihologul şcolar în îndrumarea părinţilor. Şi aici autorul ne dă cîteva indicaţii :

— Informarea exactă asupra felului şi gradului de handicap al copilului ajută pe părinţi în munca educativă, ferindu-i de riscul unor cerinţe peste puterile copilului.

— Pentru ca părinţii să realizeze exact situaţia copilului handicapat şi să-şi potrivească cerinţele posibilităţilor lui e foarte indicat să li se arate vîrsta dezvoltării lui intelectuale în raport cu aceea a unui copil normal.

— Să li se arate părinţilor unele înclinaţii tehnice, manuale, de gospodărie etc., pe care psihologul le observă la copii, şi să li se indice progresele ce se pot realiza în această direcţie.

— Psihologul trebuie să intervină ori de cîte ori constată un răsfăţ exagerat la copilul handicapat, datorit în parte simţului de vină pe care îl au unii părinţi, sau cînd este în prezenţa unor suprasolicitări din partea acelor părinţi, care din mîndrie, din jenă, nu vor să admită cu nici un preţ handicapul propriului lor copil.

— Utile ar fi şi întîlniri frecvente între părinţii copiilor handicapaţi, consfătuiri care ar contribui la o înţelegere lucidă a situaţiei şi la o înseninare a climatului familial.

Concluzia care se degajează din comunicarea dr. Holzinger este că în munca de ajutorare şi recuperare a copiilor handicapaţi există încă limite care rezidă atît în imperfecţiunea mijloacelor de recuperare, cît şi în însăşi imperfecţiunea umană.

M. R.

ALGEBRĂ LA CLASA I

Cînd în anul şcolar trecut la unele şcoli elementare din U.R.S.S. algebra s-a predat începînd chiar din clasa I, părinţii elevilor respectivi au fost foarte surprinşi.

În anul şcolar curent, conform noii programe de învăţămînt, predarea algebrei la clasa întîi s-a extins în toate şcolile din ţară. „Algebră la o vîrstă atît de fragedă ? ! — se întreabă neliniştiţi mulţi părinţi — ; nu e prea devreme ? Nu se vor surmena bieţii copii ? Şi, mai ales, cum arată o astfel de algebră, pentru a fi pe înţelesul celor care păşesc prima oară pragul şcolii ?"

La toate aceste întrebări se dă un răspuns competent, printr-un articol apărut în „Semia i şkola" nr. 2/1971, sub semnătura lui E. Mişareva, colaborator ştiinţific la Institutul de cercetări ştiinţifice şcolare de pe lîngă Ministerul Învăţămîntului din R.S.F.S.R.

Încă de la început, autoarea articolului precizează că la clasele I şi a II-a se predau doar elemente de algebră *şi nu algebră propriu-zisă. În aceste clase elevii sînt doar pregătiţi pentru* algebra *adevărată din anii următori. Astfel, în clasa I ei sînt familiarizaţi cu egalitatea şi cu inegalitatea numerelor, pot să compare două mulţimi de obiecte, două numere sau două expresii numerice. Încă din primele zile de şcoală, elevii învaţă semnele :* $>$ *(„mai mare"),* $<$ *(„mai mic"),* $=$ *(„egal"). În clasa 1 ei sînt obişnuiţi să noteze cu semnul X (ics) termenul necunoscut din operaţiile aritmetice, iar mai spre sfîrşitul anului şcolar chiar să rezolve ecuaţii simple de tipul:* $x+2=9$, $x-11=23$.

În clasa a II-a elevii vor adînci cele învăţate în clasa I. Astfel, ei nu numai că vor putea compara numerele şi expresiile numerice între ele, nu numai că le vor şti scrie şi citi, dar vor putea chiar să opereze destul de bine cu ele. Pentru o înţelegere cît mai precisă a fiecărui număr în parte, autoarea articolului propune să se efectueze în clasă exerciţii cu numere cît mai apropiate ca grafie, de exemplu : 549 şi 459, 705 şi 750 etc. Se va folosi, de asemenea, un bogat material intuitiv — liniare, panglici gradate etc. — îndeosebi atunci cînd învăţătorul vrea să demonstreze, comparativ, că un număr este „mai mare" ($>$) *sau „mai mic"* ($<$) *decît altul.*

Rezolvarea ecuaţiilor simple la clasa a II-a (care, spune autoarea, totuşi nu se vor numi ecuaţii*) va avea la bază însuşirea temeinică a operaţiilor aritmetice. De exemplu, ecuaţia de tipul a.9=18 se rezolvă în felul următor : aici este necunoscut deînmulţitul. Pentru a-l afla, trebuie să împărţim produsul la înmulţitor : a = 18:9 ; a=2. Se va face apoi operaţia de verificare, înlocuind din exerciţiu termenul a cu 2 şi vom obţine : 2.9 = 18.*

E. Mişareva dă în articol şi alte exemple concrete, prin care învăţătorul va putea foarte uşor să-i introducă pe elevi în tainele algebrei. Spaţiul însă nu ne permite să ne oprim asupra lor. Vom încheia cu concluzia autoarei : părinţii elevilor din clasa I n-au motive să fie neliniştiţi. Noţiunile elementare de algebră care se transmit copiilor lor, după noua programă de învăţămînt, nu-i vor surmena pe aceştia şi nici nu-i vor îndepărta de matematicile superioare de mai tîrziu, tocmai pentru că nu depăşesc cu nimic nivelul lor de înţelegere !

D. RACHICI

Breviar ştiinţifico-tehnic

FOLOSIREA SISTEMELOR DIDACTICE ELECTRONICE

Cu toată dezvoltarea vertiginoasă a tehnicii de calcul electronic, sistemele didactice cu folosirea calculatoarelor electronice sînt utilizate, deocamdată, aproape exclusiv în învăţămîntul de perfecţionare şi reciclare a specialiştilor, iar în învăţămîntul mediu şi superior este folosită larg tehnologia audio-vizuală (aparate de proiecţie, magnetofoane etc.). Unele realizări recente ale producţiei de tehnică şcolară constituie, în mod evident, preludiul unui nou şi puternic asalt, la toate nivelele activităţii şcolare, a tehnicii şi tehnologiei din a IV-a generaţie a mijloacelor didactice.

• Firma „SEMA", din Franţa a realizat, recent, un program de prelucrare a informaţiei cu folosirea diferitelor maşini didactice. „Compagnie Internationale pour l'Informatique" a pus la punct sistemul software — adică sistemul de programare şi limbajul adecvat — pentru folosirea calculatoarelor electronice ca maşini didactice.

• În R.F. a Germaniei, unde se simte o lipsă permanentă de cadre didactice calificate, valoarea sistemelor electronice audio-vizuale este evaluată în prezent la 25 milioane dolari pe an, iar pînă în anul 1977 se prevede creşterea necesarului de calculatoare electronice pentru sisteme didactice pînă la suma de 250 milioane dolari. Anul acesta, firma „BASF" urmează să pună în vînzare sisteme didactice model „1 800", „3 400", „5 600" la care se poate preda atît pe baza unor sisteme de programare liniară, cît şi pe baza unor sisteme ramificate. Întreaga această aparatură foloseşte videocasete speciale „Super 8" cu benzi fără sfîrşit şi casete sonore compacte. Sistemul modelului „3 400" poate fi cuplat la un calculator electronic, care recepţionează şi înregistrează răspunsurile elevilor sau studenţilor şi furnizează sub formă imprimată datele privind numărul răspunsurilor corecte şi incorecte, durata programului şi media notelor obţinute de cursanţi. Firma „Siemens" a realizat un sistem didactic cu folosirea calculatoarelor electronice bazat pe alegerea liberă a răspunsului, adică maşina distinge răspunsurile corecte de cele incorecte, independent de forma sub care sînt date.

• Centrul internaţional de aparatură didactică din Bruxelles a lansat pe piaţă un sistem didactic prevăzut pentru instruirea simultană a unui număr de 40 oameni. Acest sistem foloseşte un magnetofon şi un aparat de proiecţie cu diapozitive. Elevii răspund la întrebările solicitate în procesul de învăţămînt prin apăsarea pe una din cele 4 clape de la pupitru. În aceste condiţii, semnalele respective parvin analizorului electronic conectat tabloului de comandă a profesorului, care stabileşte numărul răspunsurilor corecte şi punctajul obţinut de elevi. O variantă mai simplificată a aceluiaşi sistem, prevăzută pentru instruirea în acelaşi timp a unui număr de 36 oameni, nu dispune de analizor electronic, calculele fiind în acest caz efectuate chiar de către profesor pe baza unor tabele sintetice.

PE SCURT DESPRE CĂRȚI

A. Birsan : „Mic atlas geografic", Ed. științifică, 1971 : Reeditare a unei lucrări mai vechi, completată cu datele la zi despre fiecare țară și continent. O „oglindă" din care aflăm situația geografică, demografică, economică, social-politică a Terrei în momentul de față. Numărul mare de hărți invită pe elevi la călătorie — fie chiar și imaginară.

„Istoria învățămîntului din România", Ed. didactică și pedagogică, 1971 : Un compendiu tipărit sub egida Comisiei pentru istoria învățămîntului, de către un colectiv de redacție condus de prof. univ. dr. doc. C.C. Giurescu. Este înfățișată evoluția învățămîntului de pe teritoriul carpato-danubian locuit de poporul român, din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre. Documente străvechi, figuri marcante de pedagogi și oameni politici deschizători de drumuri pentru propășirea învățămîntului românesc, reforme, instituții de învățămînt și cultură, vechi sau mai aproape de noi, un număr impresionant de date care totuși nu stînjenesc lectura — conferă lucrării audiență nu numai la oameni de specialitate, ci și la publicul larg, interesat tot mai mult în procesul de cunoaștere.

Bogdan Stugren : „Maimuța înțeleaptă", Ed. „Dacia", 1971, Eseuri literar-științifice, cuprinzînd meditații grave despre originea și evoluția lui homo faber pe scara civilizației. Capitole mai importante : Adam a fost african ? Hoarda de maimuțe înțelepte. Biologia inteligenței. Variabilitatea intelectuală și selecția psihosocială. Gînduri despre viitorul vieții științifice. Magistrul — mit și realitate.

G. Călinescu : „Universul poeziei", Ed. „Minerva" — seria „Arcade", 1971 : Fire pătrunzătoare, dublată de-o luciditate și o erudiție impresionante, George Călinescu — el însuși poet — a făcut aprecieri inegalabile asupra poeziei. Volumul recent apărut cuprinde o suită de eseuri și articole publicate pe parcursul unui deceniu de activitate (1938—1948). Este evocat, amplu, fenomenul poetic din țara noastră în deceniul amintit, analizîndu-se volume de versuri, activitatea unor personalități ale literelor românești, se descriu grupări poetice, școli și tendințe.

Note

V. VLAD, V. VLAD-BUDOIU, P. ȘTIRBU : Curs practic de analiză gramaticală

E.D.P., 1971

Prin multitudinea problemelor abordate, prin ineditul modului cum au fost rezolvate, lucrarea este unică în felul ei. Manualele și metodicile apărute pînă acum ne arată în prea mică măsură cum să se facă analiza gramaticală, multe probleme nefiind sesizate și, ca atare, rămînînd fără răspuns. Doar D.D. Drașoveanu și M. Zdrenghea în ale lor „Analize gramaticale și stilistice" (Editura științifică, București, 1966, ed. II) abordează unele din problemele „Cursului", dar „Analizele..." se adresează cu deosebire învățămîntului superior.

Totodată, lucrarea răspunde unei reale necesități. Numeroasele îndrumări cu caracter metodic, lămurirea unor probleme de conținut — adeseori abstracte — la nivelul de înțelegere al elevilor, dozarea progresivă, în pași, a cunoștințelor transmise ușurează nu numai înțelegerea problemelor abordate, ci, în același timp, deschide larg perspectiva rezolvării și a altor probleme ridicate de analiza gramaticală. Aceasta, pentru că elevii, consultînd cu atenție „Cursul practic", vor descoperi și își vor însuși gîndirea gramaticală.

Ansamblul de cunoștințe transmis de „Cursul practic", fiind rațional structurat, poate fi ușor asimilat de către elevi. Se remarcă în carte capacitatea de simplificare a informației, de generare a unor asocieri noi și de amplificare a posibilităților de manipulare a sistemului de cunoștințe.

Lucrarea este de mare utilitate și profesorilor înșiși întrucît le oferă mijloace de a transmite elevilor cunoștințe clare, accesibile și sistematice, cunoștințe ce vor fi cu siguranță însușite conștient și temeinic.

Conf. univ. pens.
TEODOR NECȘA
Cluj

„STEAUA POLARĂ"

Acum, la sfîrșit de an școlar, emisiunea de orientare școlară și profesională a televiziunii noastre, semnificativ intitulată „Steaua polară", este de un substanțial ajutor absolvenților școlilor generale (clasele a VIII-a și a X-a) și ai liceelor teoretice. Felul în care este concepută această emisiune — întrebări din partea elevilor și răspunsuri date de reputați specialiști — dă posibilitatea clarificării unor probleme de prim interes pentru cei care au încheiat una sau alta din etapele de școlarizare amintite.

Emisiunea de marți 25 mai a.c. a fost consacrată meseriei de conducător auto ; în cadrul ei s-a insistat asupra a trei din aceste chestiuni : **viitorul profesiei** — în raport cu altele, în funcție de dezvoltarea științei și tehnicii, perspectivele ei în condițiile unei calificări moderne ; **virtuțile unui conducător auto** (deosebite însușiri psihofizice, calități etice superioare) și **condițiile de admitere** și de calificare în școlile profesionale auto.

Deci, pe lîngă biografia propriu-zisă a unei profesii, tinerii doresc să-i cunoască rentabilitatea socială, să știe care sînt satisfacțiile pe care le pot aduce viitoarea muncă. Pentru o și mai mare eficiență a emisiunii de orientare școlară și profesională „Steaua polară", sugerăm redacției să reflecteze asupra găsirii unor modalități de a da răspunsuri care să cuprindă pe lîngă bogate informații referitoare la specificul profesiilor respective, mult mai multe date legate de ponderea și prestigiul lor social. Elevii trebuie să-și dea seama în ce măsură corespund exigențelor multilaterale ale diverselor activități pentru care vor să se califice. În acest sens, contactul — prin intermediul micului ecran — cu reprezentanți ai diferitelor profesii îi familiarizează cu acele aspecte pe care numai practica îndelungată le oferă. Dar utilitatea acestor întîlniri ar fi sporită dacă s-ar realiza la locul de muncă.

V. B.

„Educația sexuală"

Lucrarea cu titlul de mai sus — autori : P. Penciu, V. Pavlid — constituie un instrument util pentru informarea științifică a educatorilor într-un domeniu care stîrnește interesul firesc al tinerilor, dar și al vîrstnicilor, fie ei părinți sau dascăli.

Autorii insistă asupra faptului că educația sexuală este un domeniu al sanogenezei, informarea corectă despre viața sexuală, făcută la timpul potrivit, fiind obligatorie pentru formarea unui comportament rațional în viață. Ei privesc sexualitatea în mod științific, ca o realitate ce se cuvine cunoscută, îndrumată și integrată într-o disciplină morală, educațională.

Aceste sarcini reclamă din partea educatorului — după cum se subliniază în carte — nu numai talent pedagogic, dar și cunoștințe temeinice și corecte de sexologie. Este meritul autorilor de a fi răspuns competent și documentat multiplelor aspecte legate de această muncă pe care educatorii trebuie să o desfășoare. Cartea insistă asupra necesității de a satisface curiozitatea copiilor și adolescenților în acest domeniu, prin explicații științifice, deschise, care să ducă la formarea unei concepții juste atît în ce privește propria persoană, cît și persoanele de sex opus, în acord cu morala societății socialiste, bazată pe relații armonioase, demne, de respect reciproc între oameni.

Educația sexuală în școală, după cum reiese din lucrare, trebuie considerată ca un proces permanent și continuu, în esență țintind spre pregătirea tinerilor pentru viața de familie, pentru societate.

Dr. NICOLAE OSTIN

arta plastică

— Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu"

Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu" din București, care s-a evidențiat cu o bogată și susținută activitate, a prezentat o nouă expoziție la Casa corpului didactic din București. Pictorii sînt : președintele cenaclului, prof. Alexandru Drăgoi și fiul său, prof. Mihai Drăgoi.

Expoziția este o confruntare între sobrietate și exuberanță, între realizări în diferite modalități plastice — peisaj, compoziții, portrete. Astfel, Alexandru Drăgoi, partizan al sobrietății, dovedește mult echilibru și profunzime în elaborare, ca și o remarcabilă sensibilitate pentru o variată și strălucitoare gamă de culori. Tablourile : „Flori", „Circiumărese", „Flori de cîmp" sînt potențate de nuanțe rafinate, armonios îmbinate, de la albastru luminos al seninului la violetul amurgului, de la purpuriu la tonalități de galben portocaliu. În peisaje ca : „Fabrici pe malul Cibinului", „Turn de apărare, Sighișoara", „Lacul Nucșoara-Argeș", „La pescuit", pictorul demonstrează finețe și sinceritate în interpretarea plastică a unei lumi aparent obișnuite. Portretul „Repetenta" relevă un priceput cunoscător al psihologiei școlarilor ; în tonalități închise, triste — verde, maron, gri — se redă zbuciumul sufletesc, interiorizarea mîhnirii determinate de eșec.

Lucrările lui Mihai Drăgoi exprimă exuberanță, vigoare, dorință de acțiune, însușiri specifice tinereții. Tușeuri nervoase apropie curajos culori vii, agitate, care accentuează emoția artistică a vizitatorului. Pictorul preferă verdele alături de violet, repartizate pe suprafețe mari. Contradicțiile cromatice sau trecerea neobservată dintr-o nuanță într-alta (roșu, violet, ultramarin) dau florilor lui Mihai Drăgoi („Lalele", „Garoafe", „Primule", „Trandafiri") fie un aer de prospețime, fie de gravă gingășie.

— „Universal club 23 August"

Holul de expoziții al Universal clubului — 23 August găzduiește în prezent sculpturile în lemn, piatră, metal și ceramică ale profesorului-maistru Gheorghe Ștefan. Lucrările prezentate evidențiază, o dată în plus, deosebitul simț al materiei care definește activitatea plastică a acestui artist cu evidentă chemare. Sculpturi cum sînt cele intitulate „Geometrie în spațiu", „Muguri", „Înscriere în spațiu", „Familia", „Moartea căprioarei" atestă, în ipostaze diverse, o personalitate artistică în plin proces de definire, stăpînă pe tehnica prelucrării unei game variate de materiale.

Cronici

LA IZVOARELE CUNOAȘTERII *)

De la naiva întrebare : „De ce nu cade luna de pe cer ?" pînă la savanta problemă : „Care este structura geologică a lui Fra Mauro ?" este o distanță colosală care nu se măsoară numai în ani-viață, ci și în ani-cultură. Și totuși această distanță este legată printr-un „pod", căruia R. Floru i-a zis „impulsul curiozității". Căci atît formularea primei întrebări, cît și punerea celei de a doua probleme au ca resort acest impuls (pe care Claparède îl numea „instinctul curiozității", iar Pavlov, „reflexul orientării" — cu deosebirile de nuanță ce se impun).

Evoluția lui, cu toate implicațiile în planul cunoașterii, este urmărită de autor de la faza nediferențiată a acelei mirări universale („reflexul de orientare") pînă la acea maximă ajustare a lui (cu ajutorul atenției), în vederea unor răspunsuri specifice, diferențiate, științifice, la marile probleme ale universului.

Sînt analizate mai ales mecanismele fiziologice ale acestui „impuls", fără a se neglija însă „suprastructura" psihologică. Finețea și precizia cu care sînt tratate mai ales cele dintîi indică domeniul preferențial și de specialitate al autorului : fiziologia. Datele de laborator, reflectate bogat în carte, recomandă pe experimentatorul pasionat.

Cele trei capitole : „Dimensiunile conduitei", „Motivul curiozității", „Orientarea comportamentului" articulează, de fapt, cele trei etape ale evoluției comportamentului explorator al omului și animalului : de la elementarul „ce se întîmplă ?" pînă la gravul „de ce ?", pe care le formulează orice cercetare științifică. La baza funcționării acestui mecanism, al curiozității, autorul așază conceptul modern, cibernetic — cu valoare de principiu — al homeostaziei. După cum foamea, declanșată de dezechilibrul chimic creat în organism prin epuizarea principiilor alimentare, determină pe om sau pe animal să-și procure hrana și s-o ingereze, tot așa „foamea" de cunoaștere determină comportamentul cognitiv al acestora (animal sau om). Desigur, între aceste comportamente exploratorii — ale animalului și ale omului — există deosebiri nu de nuanță, ci de grad. Fiindcă, de exemplu, „foame de idei" nu are decît omul. Și autorul pune în evidență aceste deosebiri, cu bogăție de „documente" experimentale.

În epoca noastră, cînd omul s-a angajat la cel mai amplu și viu „dialog" cu natura înconjurătoare și cu propria-i natură pentru a obține cît mai multe și mai temeinice răspunsuri la propriile nedumeriri, o asemenea lucrare are valoarea unui catalizator pentru psihic. În același timp — deși autorul nu a făcut referiri directe — ea poate servi ca o premisă în organizarea și desfășurarea unui învățămînt euristic, a problematizării activității didactice și educative. Mintea iscoditoare a creatorilor și inventatorilor de mîine nu se poate forma decît prin metode care să cultive această calitate. Și un punct de plecare al acestor metode se află într-o formă implicită și în cartea „Impulsul curiozității".

ION DRĂGAN

*) „Impulsul curiozității", R. Floru, E.E.R., București, 1971

MERIDIANE

MODUL DE INSTRUIRE A OMULUI ÎN SOCIETATEA POSTMODERNĂ

Oamenii de știință și cercetătorii de azi, voind să fie, cu orice preț, contemporani cu viitorul — ce altceva sînt investigațiile prospective ? — se întreabă iarăși și iarăși despre necesitatea vitală a felului în care trebuie instruit omul pentru a putea face față exigențelor impuse de era postmodernă, al cărei prag a fost trecut de omenire odată cu trecerea de la mecanizare la automatizare. În domeniul spiritului, automatizarea se traduce prin cibernetizare.

Un răspuns pozitiv și valabil la această interogație majoră încearcă să dea pedagogul P. Drucker în studiul „L'instruzione nel mondo postmoderno" (Instruirea în lumea postmodernă), din volumul *La sfida pedagogica americana* (Sfidarea pedagogică americană), Roma, 1969.

Pentru P. Drucker, lumea modernă acoperă primele decenii ale secolului al XX-lea, coincizînd, din punct de vedere al progresului tehnic, cu faza mecanizării. Simultan cu începerea procesului de automatizare, omenirea a intrat în era postmodernă sau contemporană. În această perspectivă, prin urmare, postmodern și contemporan sînt termeni sinonimi.

Ei bine, pentru ca societatea postmodernă să nu stagneze, să-și poată asigura mersul înainte, are nevoie de un număr tot mai mare — și mereu crescînd — de indivizi cu o pregătire vastă, profundă, temeinică și mereu împrospătată, îmbunătățită, perfecționată. De ce această nevoie imperioasă ? Fiindcă astăzi, în era postmodernă sau contemporană, cea mai avansată societate tehnică și sistemul economic cel mai evoluat nu pot atinge — subliniază P. Drucker — eficiența maximă, dacă o parte din indivizii ce le deservesc posedă o instrucție, un grad de pregătire inferior celui pe care l-ar putea căpăta din punct de vedere al capacității lor intelectuale. În acest fel, lotul de indivizi cu un grad de pregătire sub nivelul exigențelor timpului nu se mai dovedește util societății postmoderne. Cu alte cuvinte, atrage luarea aminte autorul, în lumea contemporană, individul neinstruit, apt de a servi societății doar brațele sale harnice, nu mai poate fi un muncitor productiv, motiv pentru care devine din ce în ce mai puțin util.

A trecut vremea concentrărilor masive a vastelor structuri de muncă nespecializată, în sînul cărora muncile care reclamau cultură și competență erau prestate de indivizi izolați. La ora actuală, dimpotrivă, este posibil să se organizeze o perfectă cooperare între diverși și numeroși oameni de întinsă cultură și adîncită specializare tehnică, în vederea rezolvării, cu maximă eficiență, a multiple sarcini, care se pot extinde pînă la includerea problemelor de concepție și chiar de creație.

Datorită acestui fapt, individul, corespunzător pregătit, a devenit „factorul-cheie" al societății cu adevărat postmoderne, iar disponibilul de persoane (bărbați și femei) bine instruite a ajuns să determine potențialul economic al acestei societăți.

Față de trecut, aceasta reprezintă o răsturnare totală de poziție orientativă. În realitate, pînă la începutul veacului în care trăim, nici o instituție productivă nu-și putea permite să angajeze decît o minoritate redusă de salariați instruiți. Aceasta pentru simplul motiv că, datorită unei tradiții îndătinate, a fi instruit sau învățat înseamnă a fi neproductiv din punct de vedere economic. „Cu alte cuvinte — scrie P. Drucker —, individul instruit era un element scos din circuitul eforturilor de care depinde conservarea societății, și pentru acest motiv a hrăni mai mulți indivizi cultivați decît strictul necesar însemna să impui o povară excesivă restului colectivității. Thomas Jefferson, care credea mai mult decît orice contemporan al său în egalitatea oamenilor și în importanța instruirii de nivel superior, atunci cînd s-a văzut în situația de a elabora un plan de organizare a învățămîntului pentru tînăra națiune a Statelor Unite, a propus să se deschidă porțile universităților numai unui număr restrîns de indivizi înzestrați cu calități intelectuale deosebite".

Această situație a domnit pînă în prima jumătate a secolului nostru, individul cu știință de carte fiind considerat mai mult un lux, decît o necesitate.

Dar, în ultimele decenii, odată cu inaugurarea procesului de automatizare, instrucția a dobîndit o importanță de mîna întîi, fiind considerată, și ea, izvor de bunuri. Concomitent, însă, omul care muncește exclusiv sau aproape exclusiv cu brațele, și-a pierdut importanța sub aspectul producției economice. În societatea postmodernă, asadar, munca cea mai productivă este cea întemeiată pe cultură, pe știință, pe cunoștințe temeinice și bogate.

Drept consecință a celor de mai sus, la ora actuală, disponibilul de indivizi instruiți nu mai este considerat excedentar. Dimpotrivă, se poate afirma că cererea de oameni instruiți este cu atît mai mare, cu cît este mai mare și numărul acestor oameni. Mai mult chiar : astăzi, se poate susține că persoanele instruite, oamenii pregătiți în muncă de specialitate și cultură generală, alcătuiesc cel mai prețios capital al societății contemporane sau postmoderne. Fiecare inginer, medic, chimist sau contabil care se adaugă la numărul celor existenți creează pe loc nevoia de alți indivizi de seama lui, chemați să aplice rezultatele muncii lor în alte domenii învecinate. Pe scurt : în timpurile noastre formarea de indivizi instruiți este cel mai important mijloc de acumulare, iar numărul, calitatea și utilizarea acestor indivizi este cel mai semnificativ indicator al capacității de producție a unei țări.

Este evident că orientarea cea mai importantă a industriei contemporane este automatizarea. Or, în esență, automatizarea înseamnă substituirea muncii manuale prin muncă întemeiată pe inteligență. Dar automatizarea, scrie autorul, nu duce la șomajul muncitorilor necalificați, ci la o creștere a nivelului de calificare a marei mase de muncitori, prin prelungirea duratei de pregătire și prin înmulțirea cursurilor de specializare și perfecționare. De aceea, automatizarea este caracteristica industrială și — într-un anumit sens — simbolul epocii postmoderne, pentru care instruirea înseamnă o investiție „de care depinde eficacitatea celui mai mare procent de investiții generale". Învățămîntul, instruirea și educația, îmbracă astăzi aspecte sociale și economice.

În urma constatărilor notate, se pune de la sine întrebarea: care trebuie să fie criteriile (ca surse de inspirație și orientare) ale învățămîntului în lumea contemporană ? În alți termeni, este oare mai potrivit astăzi să dăm prioritate culturii generale sau culturii de specialitate ? ; disciplinelor umaniste sau celor științifice?; culturii generale sau orientării practice ?

P. Drucker e de părere, părere care se îmbie a fi împărtășită, că astăzi „problema învățămîntului nu poate fi așezată pe alternative de această natură și că o asemenea așezare este greșită, fiindcă alternativele menționate nu există ca atare în realitate chiar dacă sînt dezbătute cu mare zel".

Instruit în sensul postmodern sau contemporan al cuvîntului este omul care și-a însușit deopotrivă o cultură generală, o înaltă și temeinică instrucție de specialitate, precum și o largă și serioasă informare orientativă în aria disciplinelor învecinate și înrudite. Astăzi, atît în domeniul cercetării fundamentale, cît și în cel al cercetării aplicative, atît în teorie, cît și în practică, trebuie să fie neapărat prezente : spiritul interdisciplinar, metodologia pluridisciplinară și „disciplina" polidisciplinară. Toate făcute însă cu rigoare neabătută și cu simțămîntul răspunderii. Altminteri, ne pierdem în confuzionism, improvizație, diletantism și impostură. Considerînd lucrurile din această perspectivă, omul zilelor noastre trebuie să îngemăneze în formația sa, în procesul său formativ, în personalitatea sa multilateral dezvoltată — căci acesta este idealul umanismului socialist — binefacerile învățămîntului umanist și rigorile sistematizării științifice Omul cu adevărat instruit în contemporaneitate este cel care îmbină într-un tot armonios, claritatea și viziunea sistematică a științelor exacte cu virtuțile edificatoare ale culturii umaniste. Pentru acest om funcțiunea umanistă a culturii generale și a științei este valoare cardinală. Numai în acest fel se asigură legătura organică, firească, logică între teorie și practică, care, la rîndul ei, dă individului instruit suplețea și capacitatea de a învăța mereu lucruri noi, de a fi receptiv, de a se perfecționa, de a înțelege importanța și semnificația noului.

GRIGORE POPA

telex

Școală-fabrică în R. P. Chineză

Legătura cu producția reprezintă unul dintre principalele comandamente ale învățămîntului din R.P. Chineză. Din ce în ce mai multe școli organizează ateliere și unități de producție în care realizează în serie produse cu un grad din ce în ce mai ridicat de tehnicitate.

Un exemplu semnificativ în această privință întîlnim într-un număr recent al revistei „China nouă". Informația publicată se referă la faptul că elevii și colectivul didactic al Școlii medii nr. 1 din Pekin au înființat o mică fabrică pentru produse electronice. Îmbinînd învățătura cu producția, elevii reușesc să creeze diferite aparate electronice, ca de exemplu : aparat pentru citirea cifrelor prin raza marginală necesar la calculatoare, radare și aparate numerice, pupitre de probă; aparate speciale de fotografiat pentru circuitele imprimate și altele. Toate acestea sînt solicitate de numeroase mari întreprinderi, bucurîndu-se de aprecieri deosebite din partea beneficiarilor.

O școală de informatică

Anul acesta se deschide la Roma o școală superioară de informatică — după cum precizează revista italiană Vita dell'Infanzia. Inițiativa aparține Centrului național de educație pentru informatică, sub auspiciile căruia se va desfășura și o largă acțiune de studiu și cercetare a problemelor și metodologiei educației în domeniul informaticii și al noilor tehnologii adiacente.

Școala superioară de informatică de la Roma va pregăti diplomați experți în elaborarea electronică, specialiști capabili să analizeze critic problematica operativă a unor circuite destinate mecanizării.

PIERRE OLÉRON: Educația copiilor handicapați fizic

Cartea nu depășește nici în bine, nici în rău specificul colecției în care a apărut: „Nouvelle Encyclopédie Pédagogique", editată de „Presses Universitaires de France" — de informare succintă asupra principalelor probleme dintr-un domeniul sau altul. Fiind vorba de educația copiilor handicapați fizic, aici se pornește de la însăși definirea principalilor termeni de care se slujește „pedagogia specială", încercîndu-se o punere de acord asupra accepțiunii lor. Mai întîi termenii de „normal", „anormal", „copil excepțional," „deficient" (fizic, intelectual), „inadaptat", „infirm"—celor trei din urmă autorul preferîndu-le denumirea de handicapat („pentru că: semnalează într-adevăr situația educațională și socială a copilului : aderă la ideea unui dezavantaj inițial care, totuși, nu anulează și nu împiedică individul să ia parte la întrecerea pentru viață, ci îl face chiar să dorească atingerea unor scopuri la egalitate cu normalul").

Conținutul noțiunii de **educație** a handicapaților este prezentat prin opoziție cu cel de **asistență** („care vizează întreținerea, pur și simplu, a individului" pentru a-l face să „viețuiască în ciuda stării sale", accentuîndu-i însă dependența față de alții). Educația urmărește să-l facă pe deficient „capabil să se întrețină el însuși", dîndu-i în societate o oarecare autonomie. Ea „vizează handicapul, nu deficiența" care, cum precizează autorul, este de resortul tehnicii, al medicinii, al fizicii sau al altor științe. Merită reținută ideea că, la fel ca în educația copiilor sănătoși, normali, în care trebuie să se pună **accent pe calitățile și laturile pozitive** ale caracterului, în educația handicapaților este foarte important ca eforturile să se centreze „pe ceea ce este normal cel puțin ca potențialitate", bineînțeles, fără ca educatorul să ignoreze starea copilului deficient, în speță, dificultățile care rezultă din ea.

Cititorul dornic să se informeze asupra caracteristicilor diferitelor categorii de handicapați și asupra mijloacelor prin care acestia pot fi pregătiți pentru viață, pentru integrarea în societate, le poate găsi în cîteva capitole care urmează. Sînt trecute astfel în revistă problemele educației surzilor și hipoacuzicilor, ale orbilor și ambliopilor, surzilor orbi, infirmilor motori (suferinzi de variate paralizii), cardiopaților, tuberculoșilor, epilepticilor ș. a. Este de obiectat în legătură cu toate aceste capitole faptul că autorul abordează cu foarte mare zgîrcenie și, de cele mai multe ori, omite problemele atît de importante de psihologie a deficienților, a căror cunoaștere mai ales de către publicul larg i-ar schimba raporturile și atitudinea față de aceste categorii de oameni. („Opinia publică franceză, spune Vatier, are în ceea ce privește infirmul... concepția privind leproșii care nu trebuie să părăsească leprozeria și nu admite ca un deficient fizic să poată trăi în altă parte decît în azil"). De altfel, numeroase probleme dezvoltate în lucrare privesc numai învățămîntul francez sau cel mult din cîteva țări capitaliste (probleme ale alocării de fonduri pentru educarea lor, ale cuprinderii în școli, asperitățile pe care le întîmpină în acest sens familiile lipsite de mijloace materiale, dificultățile legate de integrarea în cîmpul muncii a deficienților, atmosfera aziluri lor și „fobia" pe care o generează ea etc.).

Ne place să vedem în gestul editorial al E.D.P. și un semnal critic adresat șantierului pedagogic din țara noastră, în care s-ar cuveni să fie mai larg antrenate forțele creatoare din învățămîntul special.

S. D.

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

„PROFESORI, ÎNVĂȚĂTORI, EDUCATORI!

Consacrați-vă întreaga activitate dezvoltării și perfecționării învățămîntului, întăririi legăturii sale cu practica, pregătirii temeinice a elevilor și studenților, ridicării nivelului lor de cunoștințe profesionale și de cultură generală, educării lor în spiritul înaltelor idealuri socialiste, formării lor ca fii devotați ai patriei!"

(Din Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste)

CHEMAREA PATRIEI

În fața poporului nostru s-a deschis un nou capitol al construcției socialiste ce va fi scris cu literele și cifrele cincinalului 1971—1975. Obiectivele sale, prevăzute în proiectul planului de stat pentru dezvoltarea economiei naționale în acești ani, au fost dezbătute și aprobate de către Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste, întrunit în ședință plenară, cu participarea reprezentanților tuturor organizațiilor de masă, obștești, cooperatiste și profesionale din țara noastră, reprezentanți ai muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, femeilor și tineretului, ai oamenilor muncii de toate naționalitățile.

Dînd o înaltă apreciere noului plan cincinal ce va fi supus spre legiferare Marii Adunări Naționale, participanții la întrunirea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste au adresat o entuziastă chemare tuturor fiilor patriei, oamenilor muncii din fabrici și de la sate, din sfera serviciilor publice, din institute de cercetări și proiectări, din școli și facultăți, tinerilor și vîrstnicilor de a-și dărui toate forțele, întreaga energie creatoare pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor mari și importante ce le revin.

Răspunsul cadrelor didactice, ca și al tuturor celor ce muncesc, concretizat în fapte, în noi și însuflețite contribuții creatoare la opera constructivă a întregului popor, are o profundă semnificație patriotică, cetățenească. Realizarea sarcinilor cincinalului 1971—1975 va ridica țara noastră pe o treaptă superioară a civilizației și prosperității, apropiind-o mai mult de nivelul țărilor avansate din punct de vedere economic, dînd viață obiectivului fundamental stabilit de cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român : făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Munca susținută, plină de elan patriotic, desfășurată de oamenii muncii de la orașe și sate pentru îndeplinirea planului pe acest an, succesele obținute în întîmpinarea gloriosului semicentenar al Partidului Comunist Român ilustrează grăitor realismul obiectivelor stabilite.

În același timp, rezultatele de pînă acum pun în lumină existența unor importante rezerve și disponibilități ce se cer fructificate în toate domeniile de activitate, prin eforturile unite ale tuturor celor ce muncesc.

Profesori, învățători, educatori, cadre didactice de pe întreg cuprinsul țării să ne mobilizăm deplin toate energiile noastre creatoare pentru instruirea și educarea comunistă a tinerei generații, pentru înfăptuirea obiectivelor noului cincinal.

Din cuprins

Poetica nouă și analiza literară 4

Există o teorie a conducerii școlii ? 7

Primii absolvenți ai școlii de 10 ani 8

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 5 VINERI 4 IUNIE 12 PAGINI — 1 LEU

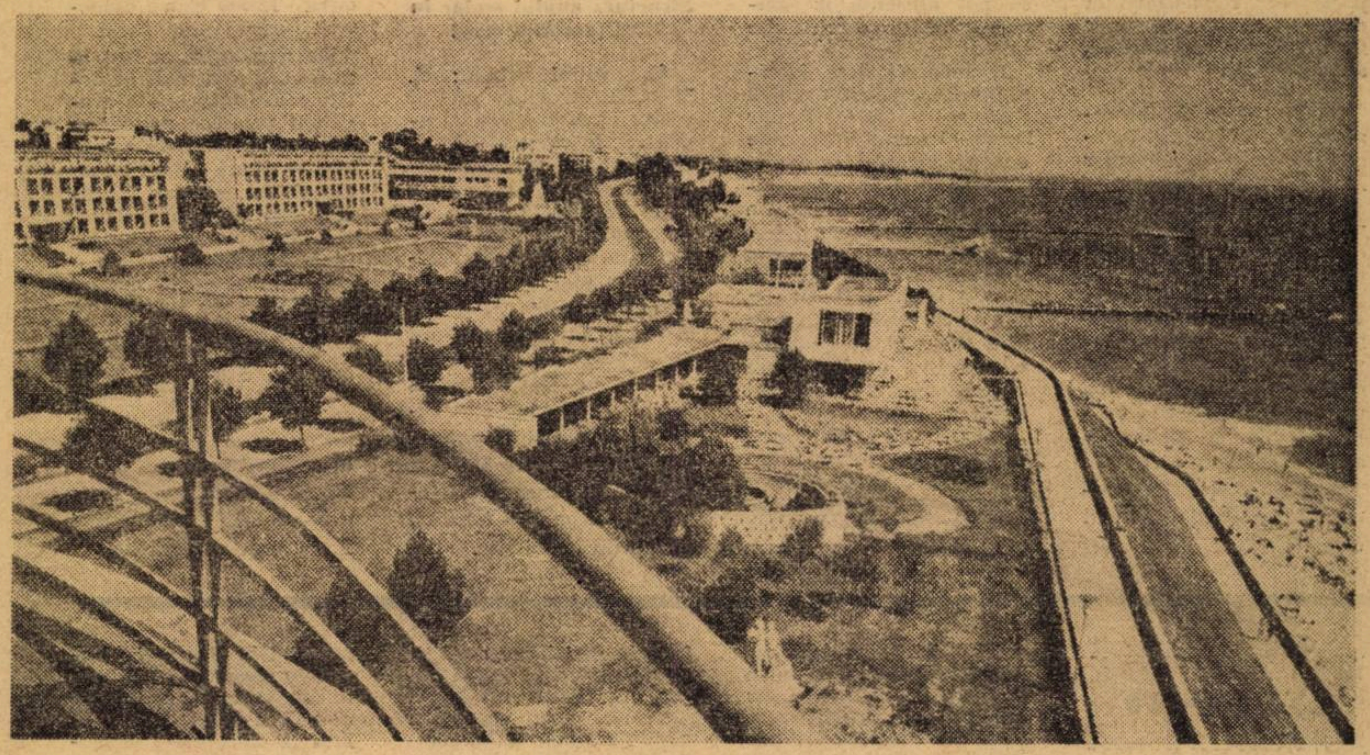

DIN FRUMUSEȚILE PATRIEI : *Litoralul la Eforie-Nord*

CHIMIA — *Priorități și reconsiderări*

Dacă cineva nu știe legea proporțiilor simple și legea proporțiilor multiple, nu înțelege baza atomisticii moderne ; dacă nu cunoaște atomul lui Dalton nu înțelege avantajele atomului divizibil, atomul de mai tîrziu cu structură proprie ; dacă nu știe teoria lui Bohr, înțelege foarte greu semnificațiile teoriilor moderne privitoare la atom în lumina mecanicii cuantice și așa mai departe.

Există, deci, o logică internă a științei care ne obligă să menționăm unele lucruri fără de care edificiul pe care îl adoptăm — respectiv o nouă programă analitică — își pierde nu numai din simetrie, ci din calitățile esențiale pentru înțelegerea elevilor.

O mare dezvoltare și o importanță deosebită se dă în ultimul timp științei interdisciplinare, printre care se situează și chimia fizică. Ar fi greu ca acestui obiect să i se acorde un spațiu propice în planurile de învățămînt ale liceului.

Menținîndu-se împărțirea studiului în liceu în chimie anorganică și chimie organică, consider că temele foarte importante de chimie fizică ar trebui prezentate în contextul celor două ramuri ale chimiei cuprinse în programe. Atunci cînd un complex de fenomene apare potrivit pentru a servi ca bază intuitivă pentru o lege generală din chimia fizică este bine ca legea să fie formulată acolo în legătură concretă cu fenomenele de bază. În felul acesta, cunoștințele de chimie fizică se vor introduce treptat în cadrul chimiei minerale, unele din ele în cadrul chimiei organice, pe baza unui material concret, viu, pentru ca elevii să înțeleagă legea și toată colecția de abstracțiuni care constituie chimia fizică, așezînd-o pe temelia unor fenomene concrete, a unui material intuitiv.

Chimia fizică a apărut din necesitatea de a asigura o unitate de concepții între domenii despărțite printr-o specializare avansată cum sînt fizica și chimia.

În adevăr, fenomenele din natură sînt într-o perfectă interacțiune ; în natură nu există fizică, chimie, biologie, ci fenomene, transformări și structuri. Pentru ca mintea omenească să-i fie accesibile, ea trebuie să le organizeze după o anumită logică inspirată din experiența colectivă. De aici și necesitatea de a introduce și în materia de liceu aspecte și cuceriri din chimia fizică. Dar științele interdisciplinare își au locul și se însușesc cu succes după ce se cunosc științele particulare care urmează să fie subsumate, prin operația de sinteză logică, noii științe cuprinzătoare, știința interdisciplinară. Iată de ce în programele de liceu prioritatea trebuie să revină ramurilor clasice ale chimiei, chimia anorganică și chimia organică.

Dificultăți sporite implică, în prezent, găsirea căilor de predare a chimiei în liceu, în așa fel încît să realizăm atît o transmitere logică a cunoștințelor, cît și o transmitere pedagogică, pe înțelesul elevilor. Prima condiție, care cred că se cere în această privință, este realizarea unei stricte coordonări între programele de matematică, fizică și chimie. Firește că trebuie luată în considerare și programa de biologie, care ar putea să beneficieze, pentru înțelegerea fenomenelor sale complexe, de cunoștințe din patrimoniul fizicii și chimiei. Părerea mea este că o asemenea coordonare este posibilă. Unele mici repetiții vor fi inevitabile, dar nu vor avea întindere supărătoare și apoi unele repetiții sînt chiar utile. Dar dacă repeți prea mult, dacă științele predate se repetă una pe cealaltă, atunci progresul înregistrat devine foarte lent, ba chiar — prin pierderea interesului elevilor — efectele obținute pot deveni negative.

Învățămîntul chimiei este de neconceput fără laboratoare. E adevărat că pe vremuri s-a exagerat importanța laboratoarelor și, așa cum remarca profesorul Georg Maria-Schwab, în Germania federală, încă pînă acum cîțiva ani, domina concepția moștenită de pe vremea lui Liebing, mare chimist și mare organizator, că chimia însemnează 70 la sută laborator. Nu trebuie să exagerăm, dar în orice caz, mai ales în școala mixtă, trebuie să dăm o fundamentare intuitivă materiei, predînd-o prin experiențe dacă nu frontal efectuate de elevi, cel puțin prin experiențe demonstrative. Ne trebuie deci laboratoare. Or, cu cîteva excepții fericite, laboratoarele din școlile noastre sînt lipsite de o aparatură modernă care să permită modernizarea experiențelor. Se impune să acordăm deci, pentru viitorul imediat, o atenție și mai mare creării și dotării laboratoarelor.

Problema centrală rămîne încă a-

Acad. I. GH. MURGULESCU

9

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Luni, 31 mai a.c., sub conducerea tov. TRAIAN POP, adjunct al ministrului învățămîntului, a avut loc o ședință de lucru cu inspectorii șefi de la inspectoratele școlare județene. S-au discutat principalele probleme legate de încheierea anului școlar și măsurile luate în vederea deschiderii în bune condiții a viitorului an școlar : desfășurarea bacalaureatului, sesiunea 1971 ; concursul de admitere în liceele de cultură generală și pedagogice, în liceele cu predare în una din limbile moderne de largă circulație (franceză, engleză, rusă, germană, spaniolă, italiană) ; structura anului școlar în învățămîntul seral, învățămîntul fără frecvență, clasele speciale (matematică, fizică, chimie, biologie) ; examenele de diferență de la clasa a IX-a a școlii generale la liceu ; pregătirea personalului didactic, aspecte ale repartizării la catedră a absolvenților facultăților și institutelor, seria 1971 etc.

Examenul de bacalaureat se va desfășura și în acest an potrivit normelor înscrise în regulament.

Singura modificare privește conținutul și modul de examinare. Accentul principal va cădea pe verificarea maturității, a capacității de sinteză, de interpretare și de aplicare a celor învățate de candidați și mai puțin pe detalii, pe referiri la fapte mărunte, sau date care solicită exclusiv memoria.

Candidații vor fi examinați în prezența întregii comisii.

Concursul de admitere în licee cu predarea în limbile străine se va desfășura în 2 etape :

Prima etapă, între 20—23 iunie, constă într-o probă de selecție care este eliminatorie ; **un test de aptitudini lingvistice** elaborat de Ministerul Învățămîntului. Elevii care n-au studiat în cl. V—VIII limba străină pentru care este profilat liceul, dar care au învățat individual și au fost admiși la testul de aptitudini, vor fi supuși unei **probe orale de verificare a cunoștințelor** (o conversație la nivelul cunoștințelor prevăzute de programa școlii generale). La liceele cu predare în limbile spaniolă și italiană, candidații vor fi supuși numai la testul de aptitudini lingvistice.

Rezultatul testului de aptitudini și al probei de verificare se apreciază prin **„admis"** sau **„respins"**. Candidații respinși se pot prezenta la concursul de admitere în alte licee.

A doua etapă se desfășoară între 26 iunie și 3 iulie, potrivit prevederilor Regulamentului liceelor de cultură generală.

Se pot prezenta la concurs candidații din orice localitate, care au studiat în cl. V—VIII una din limbile străine pentru care e profilat liceul. La liceele cu predarea în limbile spaniolă și italiană candidaților nu li se cere cunoașterea respectivei limbi.

Comisia de examinare, numită de inspectoratul școlar, va fi alcătuită pentru prima etapă dintr-un profesor de limba română, un profesor de limba străină de profil și un profesor consilier de orientare școlară și profesională. Pentru etapa a doua a concursului, comisia este formată conform Regulamentului liceelor de cultură generală.

Examenele de diferență pentru ocuparea locurilor libere în anul II la liceu vor avea loc între 5—10 septembrie a.c. Examenele de diferență sînt examene de concurs pentru ocuparea unui loc, dar și examene de echivalare pentru anul I sau II de liceu. Inspectoratele școlare vor determina — prin conducerile școlilor — cu precizie numărul locurilor libere pentru anul II de liceu la toate liceele de pe raza județului și le vor anunța din timp. Prin locuri libere se înțelege diferența pînă la efectivul normal al unei clase (36 de elevi).

Structura anului școlar în învățămîntul seral

În mediul urban : cl. V—VIII, structura anului școlar va fi identică cu aceea de la cursurile de zi. În mediul rural : trimestrul I, de la 1 noiembrie la 21 decembrie, trim. II, de la 10 ianuarie la 5 aprilie, trim. III, de la 20 aprilie la 31 mai.

Învățămîntul liceal. Anul I va avea aceeași structură ca și la cursurile de zi. Pentru anii II, III, IV se prevede o structură de tranziție, astfel : trim. I, 1 septembrie—21 decembrie, trim. II, 3 ianuarie—5 aprilie, trim III 20 aprilie—20 iunie.

Un loc important a fost rezervat problemelor perfecționării cadrelor didactice care trebuie să stea în atenția inspectoratelor școlare : planificarea și evidența cadrelor care vor urma cursurile de informare ; urmărirea eficienței acestor măsuri ; organizarea acțiunilor de perfecționare care prin Statutul personalului didactic revin Inspectoratelor școlare județene ; cursurile de specializare pentru profesorii care predau limbi moderne ; asigurarea cadrului material pentru desfășurarea în condiții adecvate a examenului de definitivat și colocviului de gradul II ; taberele-curs, inițiate de Societățile științifice ale cadrelor didactice. O atenție deosebită s-a acordat problemelor referitoare la organizarea cursurilor de perfecționare cu învățătorii și educatoarele, care vor cuprinde în acest an circa 12 000 cadre didactice.

De asemenea, au fost analizate problemele de ordin organizatoric ale pregătirii practice aplicative a elevilor : atelierele școlare — tipuri, dotare, funcționalitate, precum și implicațiile de ordin instructiv-educativ ale practicii în producție a elevilor.

În încheierea acestei consfătuiri de lucru, tov. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, a trasat sarcinile ce stau în fața școlii și, implicit, a inspectoratelor școlare în etapa actuală a dezvoltării societății noastre și cele care se prefigurează într-o viziune mai largă și de perspectivă.

POȘTA redacției

• **Sanda Moisă, Lugoj.** După cum am mai anunțat, broșura privind admiterea în școlile profesionale — ca și cea privind admiterea în liceele de specialitate — a apărut. Ea poate fi procurată de la orice debit sau chioșc de difuzare a presei .

• **Prof. Ioan Palici, Periam.** O parte din propunerile dv. mai vechi au fost judicioase. Ca dovadă este și faptul că ele și-au găsit concretizarea în noile prevederi ale regulamentului școlar. Față de noua propunere ne exprimăm însă rezerve. Este cam complicat să lăsăm corigenți în fiecare trimestru și să dăm apoi examene de corigență în trimestrele următoare. Am înaintat totuși scrisoarea dv. Direcției generale a organizării școlilor din Ministerul Învățămîntului care în această perioadă studiază și definitivează îmbunătățirile la regulamentul școlar.

• **Sergiu Mariciuc, Dorohoi.** Doleanța dv. a fost înaintată Consiliului popular orășenesc de la care veți primi răspuns.

• **Prof. Florica Marcaș, Tîrnăveni.** Propunerile dv. pentru remedierea unor manuale de limba și literatura română pentru clasele V—VIII au fost trimise Editurii didactice și pedagogice. Așteptăm pe această temă să ne scrieți un articol de 3—4 pagini dactilografiate, cu recomandări metodice referitor la utilizarea manualelor sau cu probleme privind elaborarea respectivelor manuale, nicidecum un referat, cum e cel trimis.

• **Prof. Antonina Irimia, Piatra Neamț.** Conform articolului 87 din Statutul personalului didactic, cei care doresc să obțină gradul I trebuie să aibă o vechime în învățămînt de cel puțin 5 ani de la acordarea gradului II. Articolul 89 prevede că acest termen se poate reduce la 4 ani pentru personalul didactic care a obținut gradul II cu media 10. Deci trebuie să aveți în vedere acest lucru. Atît în problema aceasta, cît și în cea de-a doua vă sfătuim să consultați și inspectoratul școlar județean.

Răspuns la sesizările unor cititori

La semnalul redacției noastre asupra incorectitudinii unor directori de școli sau cadre didactice am primit cîteva răspunsuri.

Inspectoratul școlar al județului Ilfov ne face cunoscut că a analizat conflictele iscate la Școala generală Malu Spart, comuna Bolintinu din Vale și a luat măsuri. Vasile Nedelcovici a fost destituit din funcția de director al școlii. De asemenea, Dumitra Zamfir, învățătoare, care deținea și funcția de secretară de școală, a fost sancționată cu „avertisment" pentru eliberarea, împreună cu directorul școlii, a unei adeverințe false de vechime.

Inspectoratul școlar al județului Teleorman ne încunoștiințează că cele sesizate de noi privind o serie de abuzuri și acte de indisciplină comise de învățătorii Emil Enache și Ștefania Enache sînt juste și a hotărît sancționarea lor cu „avertisment" și, respectiv, cu „mustrare".

SECVENȚE

Centenarul Liceului industrial de mecanică agricolă din Craiova

Duminică 30 mai, Liceul industrial de mecanică agricolă din Craiova a sărbătorit 100 de ani de rodnică activitate. La festivitate au participat numeroși foști profesori și elevi ai liceului, cadre didactice și elevii de astăzi, invitați.

Cu prilejul acestui eveniment au fost evocate de către participanți o seamă de momente semnificative din existența acestui important centru de pregătire a cadrelor necesare agriculturii.

Așa cum sublinia în omagiul adus liceului, ing. Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului învățămîntului, „cei o sută de ani au însemnat acumularea unei bogate experiențe profesionale și didactice, școala impunîndu-se prin buna pregătire — practică și teoretică — pe care colectivul didactic a dat-o elevilor, prin munca lor productivă materializată în numeroase lucrări de sculptură, tîmplărie fină, lăcătușărie, în reparațiile de tractoare și automobile, această unitate de învățămînt deținînd, pe drept, un loc fruntaș pe țară".

Liceul industrial de mecanică agricolă, care a funcționat la înființare ca „Școală națională de arte și meserii" a pregătit pe

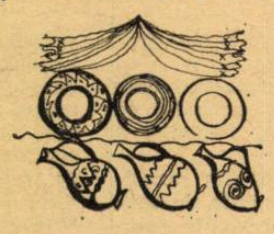

băncile sale în cele 94 de promoții de absolvenți peste 10 500 de muncitori calificați, tehnicieni și maiștri pregătiți în 26 de meserii. Printre elevii care au frecventat Școala națională de arte și meserii, absolvind-o în anul 1898, se numără la loc de cinste, și marele nostru sculptor Constantin Brâncuși care a dus faima artei românești în toată lumea. La această școală au mai învățat de asemenea Anghel Chiciu, Eraclie Hagiescu, Constantin Bălăcescu, George Vasilescu, Ioan Stăncescu-Giovani, George Cireșescu și alții. După cum arăta în cuvîntul său Tudor Gheorghe directorul Liceului agricol, în momentul de față liceul dispune de o puternică bază materială avînd numeroase laboratoare, material didactic modern, precum și de un valoros colectiv pedagogic alcătuit din ingineri și profesori-maiștri capabili să asigure în cele mai bune condiții o pregătire teoretică și practică corespunzătoare.

Trebuie de asemenea subliniată activitatea deosebită pe care liceul a desfășurat-o pentru educația cultural artistică a elevilor săi. Prima revistă a școlii, „Scînteia", apărută între 1935—1938 a fost apreciată pentru conținutul și nivelul său artistic de savanții Țițeica și G.G. Longinescu. De o înaltă ținută grafică și științifică este și numărul omagial al revistei „Infinit" pe care o elaborează în prezent elevii Liceului

În încheierea festivității, participanții au adoptat textul unei telegrame adresate C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care colectivul didactic și elevii școlii și-au exprimat recunoștința pentru condițiile de muncă și de studiu create de partid.

Cu prilejul împlinirii celor 100 de ani de existență, Liceului i-a fost înmînată Diploma de onoare a C.C. al U.T.C., iar organizației de tineret din școală i s-a conferit Drapelul de onoare.

M. R.

Omagiu lui Tudor

La Drăgășani, acolo unde pandurii lui Tudor au purtat una dintre bătălii, au avut loc, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la mișcarea revoluționară din 1821, o serie de manifestări omagiale. Între acestea se numără și simpozionul intitulat „Tudor Vladimirescu, luptător pentru libertate și independență națională" la care au prezentat comunicări prof. univ. Vasile Maciu și profesorii Gh. Pavel și Eugen Ionescu din localitate. Simpozionul a fost urmat de o adunare populară la care, elevi și pionieri, îmbrăcați în tradiționale costume populare, au prezentat un bogat program artistic.

Sfîrșit de an în grupa mare

Zilele trecute, la grădinița de copii a Ministerului Afacerilor Externe a

avut loc festivitatea prilejuită de închiderea anului școlar. În fața unui numeros public alcătuit din educatoare, părinți și colegi de la celelalte grupe, copiii grupei mari, în curînd viitori școlari, au prezentat o serbare și au participat la un concurs „Cine știe cîștigă". Concursul a prilejuit verificarea cunoștințelor de anatomia corpului omenesc, de cunoaștere a geografiei patriei, a principalelor munci agricole etc.

Echipa cîștigătoare a fost recompensată cu premii, și apoi într-un cadru emoționant, întreaga grupă mare și-a luat rămas bun de la educatoare și întregul personal al grădiniței, manifestîndu-și recunoștința pentru grija părintească pe care le-au purtat-o.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

Vă prezentăm

JUDEȚUL BRAȘOV:

Un bogat peisaj școlar...

Impresia pe care ți-o lasă oricare din orașele și satele județului din inima țării — Brașov — este năzuința fermă spre progres, buna gospodărire și organizare. Pe cartea lor de vizită, școlile subliniază o dată în plus munca de conținut, îndeplinită metodic, cu simțul imensei răspunderi în fața viitorului.

Vestitele întreprinderi industriale și agricole ale județului, care au tot mai mari sarcini în construcția socialistă — de aici, din școală, își trag seva : an de an, mii de absolvenți se îndreaptă spre fabrici, uzine și ogoare, cu forțe îndelung exersate și fertilizate la masa de studiu și în munca tehnico-productivă. Și, fapt semnificativ pentru fermitatea înaintărilor din județul Brașov — numărul acestor tineri este în creștere. Căci dacă astăzi în cele 206 școli generale, 17 licee de cultură generală și 26 de școli profesionale, tehnice și licee de specialitate învață circa 93 000 de elevi români și de altă naționalitate — în 1975 vor învăța cu circa 9—10 mii mai mult. Raportînd populația școlară la numărul total al locuitorilor din județ, aproximativ la fiecare al patrulea cetățean există un elev, student sau cadru didactic...

Eforturi însemnate s-au depus pentru înzestrarea școlilor și crearea bazei materiale necesare unui învățămînt modern, eficient. Fondurile importante alocate în ultimii ani de către stat — peste 2,5 milioane lei anual — dublate de numeroasele inițiative locale, au permis dotarea și sporirea numărului de laboratoare (în prezent funcționează peste 190), unele din ele situîndu-se din punct de vedere calitativ la nivelul celor mai bune din țară. Așa sînt laboratoarele de fizică și chimie ale Institutului pedagogic, ale Grupului școlar de chimie din Făgăraș, ale liceelor nr. 3 și 4 și școlilor generale nr. 5, 7 și 8 din Brașov, ale celor din comunele Recea, Șinca Nouă, Mărgineni, Dumvrăvița ș.a.

Adăugăm la strădaniile pentru îmbogățirea bazei materiale a învățămîntului și grija pentru sporirea numărului și dotarea atelierelor școlare, care să permită pregătirea tehnico-productivă a elevilor. La ora actuală există 81 de ateliere în mediul urban și 28 în cel rural, cu 1787 locuri de muncă, în care lucrează peste 13 000 de elevi din școlile de cultură generală. Împreună cu cei care se instruiesc în atelierele școlilor profesionale, ale cooperației și în unitățile agricole, numărul elevilor din școlile de cultură generală care beneficiază de pregătirea tehnico-productivă trece de 32 000. O foarte bună orientare vădește pe această linie inițierea unor întîlniri de lucru între reprezentanții școlii de cultură generală și cei ai întreprinderilor industriale și ai direcției agricole județene, pentru intensificarea colaborării lor în vederea extinderii și îmbunătățirii dotării laboratoarelor, a repartizării de loturi agricole școlilor din mediul rural.

Munca în ateliere, în laboratoare, în unitățile agricole, grija cadrelor didactice de a spori valoarea aplicativă a procesului de învățămînt, de a face din cunoștințele predate la curs mijloace de adaptare rapidă la cerințele vieții, contribuie într-o măsură sporită la justa alegere a profesiei. Această orientare este substanțial înlesnită și de măsurile luate pe plan local pentru popularizarea în rîndul elevilor și părinților a meseriilor, inclusiv a celor nou apărute, ca și grija pentru depistarea aptitudinilor și înclinațiilor fiecărui școlar, pentru îndrumarea lui spre sectoarele cele mai potrivite capacităților personale. Printre acțiunile mai importante în acest sens amintim înființarea unor cabinete de orientare școlară și profesională, deservite de profesori de psihologie și dispunînd de aparate de laborator necesare diagnosticării aptitudinilor.

Fără îndoială, buna pregătire a tineretului școlar este strîns legată de munca miilor de învățători și profesori. Receptivi la imperativele moderne, aceștia fac neslăbite eforturi pentru a-și îmbogăți și moderniza pregătirea. Expresia acestor preocupări este numărul celor care au obținut pînă acum gradele didactice I și II (375), titlurile de doctor și doctor docent (90), ca și existența unui număr însemnat de doctoranzi (200). O latură deosebit de importantă a activității cadrelor didactice pentru perfecționarea pregătirii personale este participarea lor pe șantierele cercetării științifice.

Ca o notă dominantă a tuturor acestor realizări și, în același timp, ca o garanție a succesului, este sprijinul permanent acordat învățămîntului de către organele și organizațiile de partid ale județului. Ilustrativă pentru interesul cu care acestea se apleacă asupra problemelor școlii este și recenta Plenară a Comitetului județean de partid cu activul de partid din învățămînt, la care au participat și numeroși invitați. Plenara a adus o contribuție însemnată la trasarea liniilor de viitor ale evoluției învățămîntului de toate gradele din județ. Așa cum ne-a declarat prof. Elena Georgescu, inspector general al Inspectoratului județean școlar, Plenara a prilejuit tuturor slujitorilor școlii momente de reflecție adîncă și plină de răspundere asupra celor ce s-au realizat pînă acum și asupra celor ce se mai impun pentru ca dinamica învățămîntului brașovean să se armonizeze cu marile înaintări din celelalte domenii ale activității economico-sociale.

REPORTER

Într-unul din laboratoarele Liceului din Săcele, județul Brașov

NICOLAE IORGA

ilustră figură a culturii mondiale

Savant de renume mondial, patriot înflăcărat, Nicolae Iorga — de la a cărui naștere se împlinesc 100 de ani — apare în perspectiva centenară ca o personalitate excepțională, unică în felul ei. Acest „adevărat fenomen", cum îl caracterizează uimit unul dintre examinatorii săi la examenul de licență, pe care l-a trecut la vîrsta de numai 19 ani, avea să impresioneze pe contemporani prin erudiția, puterea de muncă și mai ales puterea sa de creație, ca și prin forma artistică a scrisului său deseori înaripat, deși complex, oglindire a gîndirii sale multilateral orientate. Iorga va rămîne dincolo de veac un ilustru om de cultură dăruit de națiunea română umanității.

Cercetător harnic al trecutului, urmărind cu înfrigurare documentele arhivelor, parcurgînd filele îngălbenite ale cărților, fiind la curent cu o uriașă documentație, Nicolae Iorga a reușit să fie prezent și să-și spună cuvîntul într-o problematică vastă, atît în ceea ce privește istoria României, cît și istoria universală. Istoria n-avea hotare pentru el, tot il pasiona și în toate problemele *avea* ceva de spus și *putea* să spună ceva. Puține domenii ale științelor istorice i-au rămas străine și prin scrisul său a adus noi contribuții de informație și mai ales o pătrunzătoare analiză și înțelegere a fenomenelor istorice. Iorga avea o excepțională forță de comprehensiune a trecutului, pe care apoi știa să-l înfățișeze în cuvinte măiestre, în pagini rămase nepieritoare în care renășteau lumi apuse, istoricul, dar și artistul știind să le insufle vechile energii, să le redea culorile și nuanțele în fața ochilor cititorului surprins de accentele textului și nu rareori de măreția sa.

Slujitor devotat al patriei sale, Iorga a înțeles toată viața să-i apere interesele, devotamentul său mergînd pînă la tragica jertfă din toamna anului 1940, cînd a căzut victimă credințelor sale nestrămutate sub loviturile fascismului. A trăit pentru a pregăti desăvîrșirea unității statale a României, a călătorit ca nimeni altul pe tot întinsul spațiilor locuite de români, a pledat însuflețit și curajos cauza unirii statale a întregii națiuni și a văzut cu bucurie împlinirea năzuințelor sale. În ultimele decenii de viață a apărat apoi, nestrămutat, hotarele țării și a combătut cu nestăvilită energie valul amenințător al fascismului ce amenința umanitatea.

Popularizator al științei, organizînd cursurile de vară de la Văleni, ținînd sute și sute de conferințe, scriind mii de articole, Nicolae Iorga a dovedit în întreaga sa viață că nu era un erudit izolat în cabinetul său de lucru, ci un istoric militant, înțelegînd să răspîndească în masele cele mai largi cunoștințele istorice, să reînvie paginile eroice ale trecutului pentru a menține vie flacăra dragostei de țară în inimile poporului său.

În mai puțin de șapte decenii, scriind peste 1 000 de volume, elaborînd lucrări de bază în domeniul istoriei universale — cum au fost *Istoria Imperiului Otoman* sau *Încercare de sinteză* a istoriei umanității — ca și în cel al istoriei naționale, de la el rămînîndu-ne, între altele, cele 10 masive volume ale *Istoriei Românilor*, afirmîndu-se prestigios în lumea științifică mondială — ales membru a numeroase academii străine și obținînd titlul de doctor honoris causa la universitățile cele mai cunoscute ale lumii — Nicolae Iorga s-a afirmat ca o personalitate științifică de prim rang, ca o ilustră figură a culturii mondiale. Numele său va rămîne în cartea de aur a poporului român, care-i va cinsti veșnic memoria.

DAN BERINDEI

IDEI DEZBATERI ORIENTARI

POETICA NOUĂ
şi analiza literară în liceu

În ultimii ani, editurile noastre au tipărit o serie de cărţi româneşti şi străine, care implică transformări fundamentale în domeniile teoriei şi criticii literare. Ne referim la „Poetica matematică“ (Solomon Marcus), la „Opera deschisă“ (Umberto Eco), la „Morfologia basmului“ (V. I. Propp), la „Lecţii de poetică structurală“ (I. M. Lotman), la „Conceptele criticii“ (René Wellek), la „Problemele poeticii lui Dostoievski“ (M. Bahtin), la „Poeticul“ (Mikel Dufrenne) etc. În plus, se află în bibliotecile noastre mai importante şi au devenit astfel larg accesibile, lucrări de tipul cărţii „Qu'est-ce que le structuralisme ?“ Paris, 1968, în care capitolul despre poetică este redactat de Tzvetan Todorov.

O mutaţie esenţială, o adevărată revoluţie se produce sub ochii noştri în aparatul şi mai ales în cîmpul conceptual al teoriei artei. Dar, de fapt, nu ete vorba de nici un fel de miracol, deoarece limbajul critic ca autentic metalimbaj în raport cu cel artistic nu putea rămîne insensibil la mutaţiile fundamentale suferite de diferitele arte în cursul secolului nostru Ar putea părea curios numai faptul că cele mai radicale transformări ale limbajului artistic s-au produs în artele plastice, în timp ce din teoria artei cel mai afectat de transformări pare a fi sectorul rezervat literaturii. Însă nu trebuie uitat că literatura este cea mai abstractă şi mai complicată dintre arte şi mai ales că ea operează cu sistemul de semne al limbii : or, lingivstica a suferit ea însăşi mutaţii fundamentale, care au legitimat măcar în parte schimbările din cîmpul teoriei literare. Iar estetica lui Croce, prin critica acută formulată împotriva poeticilor tradiţionale, a avut în orice caz meritul de a netezi calea unor noi sisteme teoretice. În orice caz, în teoria artei nu s-a mai produs un efort transformator de proporţii similare de la constituirea poeticii antice (care, de fapt, n-a fost nici ea atît de omogenă cum este cîteodată prezentată), adică de la o epocă inaugurată de momentul Platon şi încheiată cu momentul Seneca — Quintilian — Tacit.

De fapt, poetica structuralistă a fost în bună măsură pregătită de experienţa acumulată de formaliştii ruşi şi a purces de la încercările de a aplica în deceniile al treilea şi al patrulea ale veacului nostru metodologia specifică dialecticii marxiste studiului literaturii, conceput însă ca un obiect relativ autonom. Termenii structură şi infrastructură au fost larg utilizaţi de clasicii marxismului în accepţia binecunoscută nouă. Marxism-leninismul a recomandat totdeauna investigarea fenomenelor nu numai în relaţie cu ansamblul organizat în care apar, ci şi decriptarea specificului lor intern. Desigur, aşa numitul structuralism, metodă ştiinţifică ce înglobează tendinţe foarte diverse, a cunoscut o evoluţie foarte sinuoasă, din care n-au lipsit niciodată tendinţele de a investiga exclusiv aspectele formale ale artei şi într-un stil evident izolator. Nu este însă mai puţin adevărat că structuralismul şi, mai recent, cercetările semioticii literare au înregistrat şi rezultate fertile în concluzii preţioase.

Operele literare — şi chiar genurile în care se încadrează ele — sînt concepute ca totalităţi, ca ansambluri structurate de relaţii în stare de funcţiune : modificarea oricărei părţi active din acest întreg funcţional îl afectează decisiv. Opera literară nu mai echivalează deci cu suma mecanică a unor părţi, ci cu reţeaua de corelaţii stabilite între aceste părţi, între fiecare dintre ele şi întregul respectiv, între structurile realizate în textul operei şi cele nerealizate, eliminate din text prin opoziţie cu cele utilizate. În acest sens, Iuri Lotman relevă : **Opera de artă este o conexiune de sisteme intratextuale şi extratextuale... Fără a ţine seama de corelaţia cu domeniul extratextual este cu neputinţă să se determine care entităţi anume ale textului constituie un element structural activ** (un procedeu) **şi care nu (Lecţii de poetică structurală, trad. rom.**, Bucureşti, 1970, p. 119). Operele literare trebuie deci proiectate pe un anumit fundal pentru a fi înţelese pe deplin, fundal pe care ele apar ca semne. Toate poeticile recente cad de acord să considere operele de artă ca semne sau ca structuri de semne, ca sisteme semiotice. Totodată Lotman apreciază cu sagacitate operele de artă drept modele sau drept unităţi modelsemn, în raport cu realitatea externă. De aci decurge necesitatea de a studia nu numai forma, planul expresiei, ci, cel puţin în aceeaşi măsură, şi conţinutul, planul ideatic, sau mai bine zis conexiunea lor indestructibilă. Spre deosebire de limbi, în literatură nu se pune problema caracterului arbitrar al corespondenţei dintre semnificat şi semnificant. Ideile în artă nu există în afara unei structuri : modificarea lor implică o nouă structură, iar schimbarea codului artistic determină transformarea mesajului autorului. Toate elementele structurii externe sînt elemente de sens. Structurile artistice se prezintă ca analizabile **„la două niveluri : fizic, cînd studierea funcţiilor şi relaţiilor dintre elemente trebuie să ne conducă la înţelegerea naturii lor materiale, structura însăşi fiind privită ca un dat material, şi matematic, cînd se studiază natura raporturilor dintre elemente, făcîndu-se abstracţie de realizarea lor materială...“** (I. M. Lotman, op. cit., p. 6).

Firească, cercetările de acest tip sînt totdeauna pîndite de pericolul abstractizării excesive. De altfel, exegeţi ca Harold WEINRICH, într-o investigaţie a mitului, şi Hans-Robert-JAUSS, în explorarea genurilor literare medievale, subliniază amîndoi, în paginile revistei **Poétique** (în 1970), primejdia omisiunii totale a concretului şi necesitatea cercetării structurale a aspectelor sintagmatice ale textelor literare. Ignorarea concretului nu este însă unica aporie a poeticii noi. Lăsînd la o parte nedumeririle unor structuralişti privitoare la investigarea unor fenomene numite de ei „situaţionarea istorică“ sau „ideologică“, problema valorii suscită pentru toţi dificultăţi majore. Astfel, Todorov recunoaşte că orice analiză literară completă trebuie să abordeze problema valorii estetice a textului studiat, iar René Wellek declară : **„o operă literară este o totalitate de valori care nu aderă, pur şi simplu, la structură, ci constituie însăşi esenţa ei. Toate încercările de a stoarce valoarea din literatură au eşuat şi vor eşua mereu, deoarece valoarea este însăşi esenţa operei literare. Studiul literaturii nu poate şi nu trebuie să fie separat de critica literară, adică de judecata de valoare“. (Conceptele criticii**, trad. rom., Bucureşti, 1970, p. 71). Istoricitatea şi raportarea operelor literare la valoare sînt bine statornicite încă din secolul precedent. În general, nivelele inferioare ale operei literare, sonor şi morfosintactic, sînt mai uşor de studiat, sarcinile semantice, opoziţiile, asemănările şi deosebirile se stabilesc mai lesne, în vreme ce segmentele mai ample, îndeosebi în proză, sînt mai dificil investigate. De altfel, ele se receptează adesea sub iluzia conţinutului pur, ori sub cea a unui conţinut dezvoltat independent de forma literară, încît operaţia decriptării corelaţiilor dintre planul expresiei şi cel al ideaţiei se realizează mai greu. Totuşi, chiar în proză, analiza structurală a dobîndit unele rezultate remarcabile în domeniile sintaxei narative, organizării intrigii, cauzalităţii şi temporalităţii naraţiei literare.

În sfîrşit, se mai pune o problemă, de altfel esenţială atunci cînd este vorba de o analiză literară realizată în clasă, în prezenţa şi cu participarea elevilor. O analiză literară nu trebuie să echivaleze cu un discurs mai sărac şi mai searbăd decît cel al scriitorului investigat, dar nici cu o sumă de consideraţii exclusiv ingenioase. O asemenea analiză trebuie să fie ea însăşi frumoasă, să atragă pe elevi.

Credem însă că riscul greşelii este mai mic pentru cei dornici să aplice rapid, cu orice preţ, principiile poeticii noi decît pentru cei care tratează cu indiferenţă aceste principii sau respingîndu-le global. Putem, desigur, să nu le aprobăm, dar trebuie s-o facem în cunoştinţă de cauză, mergînd la surse, citind lucrările respective şi ajungînd la un punct de vedere competent asupra lor : cîteva notaţii sumare din recenzii şi articole de revistă nu sînt niciodată suficiente. Ni se pare însă că oricum va trebui să reţinem imaginea operei literare ca o unitate funcţională, de integrat în alte entităţi mai ample, care se adresează şi modelează un anumit public literar ; trebuie înţeles şi aplicat mecanismul iradierii de noi semnificaţii, uneori diferite de cele precedente, de care dispun textele cele mai importante, situate în conexiune inversă cu receptorii lor. Operele literare nu trebuie echivalate cu simple receptacule de idei, împodobite cu ornamente stilistice, care la nevoie ar putea fi chiar ignorate în analizele noastre. O optică judicioasă ni se pare recomandabilă nu numai pentru analizele practicate la orele de literaturi străine moderne, ci şi la cele de literaturi antice — ne gîndim mai ales la latină — şi, desigur, la literatura română clasică. Fără a renunţa la prezentarea elegantă, atractivă a fenomenului literar, trebuie să ne orientăm spre analize precise, cu adevărat ştiinţifice, indiferent cum am considera investigaţiile teoretice realizate de unul sau altul dintre exponenţii poeticii recente.

Conf. univ. dr. EUGEN CIZEK

FORMATIV ŞI INFORMATIV ÎN LECŢIA DE BIOGRAFIE

Biografia ocupă un loc important în procesul predării literaturii române în şcoală. Ea poate constitui un moment sau o lecţie introductivă, în funcţie de clasa şi ciclul de învăţămînt la care se practică.

În procesul desfăşurării acestui tip de lecţie, întîlnim, în unele cazuri, o orientare masivă spre amănunte : date, cifre, ani de apariţie, titluri etc. Această tendinţă îşi are, parţial, suportul didactico-metodic în structura şi concepţia cîtorva manuale şcolare.

O accentuată direcţie informaţională ne izbeşte cînd deschidem paginile de biografie ale cărţilor de literatură română destinate claselor a X-a şi a XI-a. Un exemplu concludent ni-l oferă prezentarea vieţii lui Ion Ghica în manualul clasei a X-a, ediţia 1969, unde, pe parcursul a douăsprezece rînduri, întîlnim cincisprezece date şi ani, douăsprezece titluri şi douăzeci şi două nume proprii. La paginile 151—152, ale aceluiaşi manual, se menţionează, în numai patruzeci şi trei de rînduri biografice, patruzeci şi unu ani de apariţie şi date şi douăzeci şi trei titluri de volume şi periodice.

O altă categorie de slujitori ai şcolii urmăresc, fără a apela la prea multe date, cifre, titluri ş.a., ca prin lecţiile de biografie să formeze elevilor o imagine sugestivă, unitară, complexă, esenţială, completă a personalităţii umane şi artistice a unui scriitor. În vederea realizării variantei amintite, profesorii selectează, ordonează şi ierarhizează informaţiile de istorie, teorie şi critică literară. Ei au în vedere, în prim plan, sublinierea formării personalităţii intelectuale a scriitorului şi a cauzelor ce-au determinat-o, încadrarea ei în epocă, analiza raporturilor dintre artist, clasele şi mediile sociale prin care a trecut, selectarea şi evidenţierea principalelor etape ale evoluţiei concepţiilor cetăţeneşti şi creatore, stabilirea gradului de participare la dezvoltarea literaturii româneşti prin particularităţile artei sale etc.

Din cele discutate rezultă că în prelegerile şcolare, care au ca subiect viaţa şi activitatea unor scriitori, se folosesc mai multe direcţii de orientare, printre care distingem alternînd dominanta informaţională cu cea formaţională. Meditînd asupra „luptei“ pentru prioritate ce se dă între cele două modalităţi practice de predare a biografiilor, se naşte întrebarea : „Care trebuie să fie latura dominantă a lecţiilor : cea informaţională sau cea formaţională ?“

Abundenţa de date, cifre, ani, titluri ş.a. orientează şcolarul statistic, mecanic, îl îndepărtează de studiu şi de scopul predării biografiei. Necunoaşterea amănuntelor provoacă mari supărări profesorului şi, uneori, necazuri grave elevilor săi. Procesul amintit încurajează memorarea mecanică, împinge elevii către aşa-zisa toceală, îi face să nu poată distinge pădurea din cauza copacilor, îi supraîncarcă şi îi îndepărtează de disciplina respectivă.

Nu putem concepe, însă, nici studierea vieţii şi activităţii creatoare a unui scriitor fără a folosi date, cifre, titluri ş.a. pentru a fi memorate. Dar aspectul informaţional este necesar numai în măsura în care ajută la darea unor explicaţii legate de apariţia, dezvoltarea şi desăvîrşirea unui proces formaţional, sau de creaţie, la analiza operelor literare ş.a. El mai este util şi necesar în lecţiile de biografie numai în măsura în care datele oferite sprijină elevii să-şi contureze portretul spiritual al artistului, le oferă premisele necesare înţelegerii creaţiei scriitorului cercetat.

O îndelungată experienţă didactică ne determină să opinăm pentru latura formaţională în lecţiile de biografie. Aceasta se realizează prin : evitarea balastului de date, cifre, ani, titluri, ş.a. din lecţie ; selectarea cu grijă şi pricepere a materialului informaţional esenţial ; folosirea unui stil în concordanţă cu particularităţile specifice artei scriitorului, pentru a familiariza elevii cu atmosfera şi mijloacele de expresie ale celui prezentat ; îmbogăţirea calitativă a conţinutului în vederea conturării unui portret cît mai sugestiv şi emoţionant al scriitorului ; sporirea puterii de atragere şi influenţare a elevilor fără a recurge la aspecte biografice anecdotice ş.a.

Prof. PAUL LEU
Suceava

Lecție practică în laboratorul de fizică

TREI PROBLEME FUNDAMENTALE

Îmbunătățirea învățămîntului fizicii în școala de cultură generală și în școlile profesionale ridică trei probleme fundamentale : a cadrelor, a manualelor și a dotării.

Problema cadrelor. Trăim într-o țară care se industrializează într-un ritm impresionant, a cărei populație este în creștere și își ridică în continuu calificarea. Nevoia de cadre va fi mereu din ce în ce mai mare. Satisfacerea acestor nevoi se poate face în salturi sau continuu. În ce privește cadrele de predare, acestea sînt formate în universități. Cadrele de predare din universități necesită, pe lîngă cei 16 ani reprezentînd școala generală, liceul și universitatea, un timp de formare de cel puțin încă 8 ani (3 ani doctorat, 5 experiență didactică). Deci 24 de ani ! Cadrele universitare, în special asistenții, sînt normați în raport cu numărul de studenți. O satisfacere în salturi a nevoilor de cadre duce implicit, cînd cifrele de plan de școlarizare scad, la destrămarea de la an la an a colectivelor de cadre didactice din universități, împiedică crearea unei tradiții și încadrarea efectivă a cadrelor în instituția respectivă de învățămînt. Se impune, deci, ca satisfacerea nevoilor de cadre pentru școala generală, licee etc... să se facă continuu. De aici rezultă regula nr. 1 : nu este permis ca la facultățile care formează cadre pentru materii de cultură generală cifra de plan să scadă !

Manualele. Tehnologia actuală obligă pe autori să se încadreze în corsetul foarte strîmt al programelor analitice, care stabilesc și numărul de ore pe capitole, și numărul de pagini pe oră. Manualele sînt criticabile, sînt aspru criticate. Cîți însă din cei care le critică au încercat să scrie un manual în condițiile impuse ? Cei care au făcut-o își dau seama că tehnologia aceasta trebuie modificată. Ministerul Învățămîntului ar trebui să întocmească nu programe analitice, ci numai un inventar al cunoștințelor pe care trebuie să le aibă absolventul școlii respective : școală generală, liceu etc. în domeniul fizicii, la terminarea școlii. Pe baza acestui inventar, care nu trebuie să fie amănunțit, analitic, ar urma să se întocmească manuale complete de fizică, pentru întreaga durată de școlarizare. Autorii ar avea obligația și libertatea să completeze inventarul de noțiuni dat de minister cu numărul minim de noțiuni necesare pentru a integra cunoștințele impuse de minister într-un tot coerent, metodic, didactic. Desigur, există mai multe soluții și calitatea lor depinde de măiestria și priceperea autorului. Deci : pe baza inventarului întocmit de minister să se publice un concurs pentru selecționarea celor mai bune manuale — nu unul singur, ci primele cinci cele mai bune. Timpul de elaborare trebuie să fie suficient, minimum 12—18 luni (condiție esențială). Premiile acordate să fie mobilizatoare, iar trierea lucrărilor să se facă cu rigoare și probitate. Toate cele cinci soluții trebuie tipărite în număr suficient și difuzate cel puțin în rîndul profesorilor care le vor folosi (ar putea fi distribuite gratuit !). După larga lor discutare în presă, la radio, la televizor, în cadrul Societății de fizică și chimie și chiar într-un organism creat ad-hoc, urmează să se stabilească manualul cel mai bun sau modul cum trebuie elaborat și de cine unul nou, ținînd seama de observațiile făcute în sensul acestor dezbateri. Pe baza lui trebuie defalcată materia pe ani, pe ore, pe baza lui trebuie stabilit atît planul de învățămînt, cît și programele analitice, așadar nu pe ghicite, ci, de data aceasta, pe baze concrete, pe baza manualului realizat în condițiile de mai sus. Desigur, nu orice răsturnare înseamnă o soluție mai bună, dar, avînd în vedere condițiile în care se întocmesc astăzi programele analitice și planurile de învățămînt, credem că tehnologia propusă este mai puțin expusă să dea rezultate slabe. Cere timp și investiții, căci fără acestea nu se poate face nimic serios.

Dotarea. Fizica este o disciplină grea, cere o forță de abstractizare pe care puțini din cei care o învață (poate și din cei care o predau) o posedă într-o măsură suficientă. Puterea de abstractizare poate fi dezvoltată la elevi cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale, despre care auzim mult, citim mult, dar vedem prea puțin realizat. Dotarea cere fonduri, cere oameni, cere întreprinderi care să satisfacă necesitățile. Mai cere ca aceia care acordă fondurile să fie convinși că nu poți învăța fără să strici, cere materiale consumabile, cere ateliere-școală, laboratoare cît mai bogat utilate, material didactic cît mai modern și de calitate. Trebuie studiată bine problema practicii în producție. Nu știu cum se face azi practica în producție, dar, pe vremea mea — acum patruzeci de ani — practicanții stinghereau pe lucrători, care erau plătiți în acord ; apoi productia nu dispunea de spațiu și mașini pentru ca practicanții, lucrînd la ele, să capete „deprinderi", nu putea justifica pe nici o comandă materialul „stricat" de practicanții care trebuiau să capete acele deprinderi.

Toate acestea, plus reciclarea în condiții superioare a cadrelor de predare vor putea da rezultatul pe care mulți îl simt urgent necesar, pe care toți, cei care sîntem convinși de importanța lui într-o țară care se industrializează, îl dorim.

Conf. univ. ION C. MOISIL
Institutul pedagogic de 3 ani, București

Scriere verticală sau înclinată ?

Discuție ad-hoc la Școala generală Nr. 52 din Capitală

Scrierea fiecărui om depinde de un complex mare de factori psihologici și educativi, asupra cărora, din lipsă de spațiu, nu ne propunem să insistăm în rîndurile de față. Vrem doar să subliniem un singur amănunt îndeobște cunoscut : de felul în care îi obișnuim pe elevi cu grafia literelor din clasa întîi — încă din clipa cînd le punem în mînă un creion sau un pix —, chiar dacă ceilalți factori interni sau externi își vor exercita influența, depinde scrisul lor pentru tot restul vieții.

Scriere estetică, plăcută privirii... Desigur, nici acest deziderat nu trebuie neglijat. Mai important, însă, după părerea noastră, în epoca trepidantă în care trăim, este un alt aspect, spre care de altfel și converg toate străduințile factorilor educativi interesați : al deprinderii elevului cu o scriere rapidă și în același timp inteligibilă. O scriere așternută pe hîrtie cu un minim de efort, cu un maxim de randament și cu o poziție a corpului în bancă sau la masa de scris absolut nedăunătoare. Experimente pentru aflarea unei soluții optime în acest sens s-au făcut și probabil se vor mai face. La ce concluzii practice s-a ajuns ? Discuția noastră, purtată de curînd la Școala generală nr. 52 din Capitală — avînd drept interlocutoare pe prof. Doina Duma, directoarea școlii, și pe învățătoarea Constanța Voicu —, a scos în evidență unele observații și concluzii proprii, bazate pe activitatea concretă de la clasă, pe care le consemnăm în cele ce urmează.

Prof. Doina Duma : — *Sînt directoare a acestei școli de trei ani, și de fiecare dată programa a prevăzut o alt fel de scriere pentru clasa I. În anul școlar trecut, de pildă, s-a folosit scrierea* verticală simplificată, *anul acesta cea* oblică simplificată, *care mi se pare mult mai indicată, mai avantajoasă.*

Înv. Constanța Voicu : — *Sînt și eu de aceeași părere. Am predat timp de 17 ani scrierea caligrafică greoaie, cu multe arabescuri, pe care o știți, am predat apoi literele dispuse vertical (scrierea dreaptă), iar din anul școlar curent, conform noilor dispoziții, am aplicat scrierea oblică simplificată (înclinată la 20°), care este mult superioară celor precedente.*

Rep. : — *Așadar, scrierea verticală prezintă unele inconveniente. Vreți să le formulați ?*

Înv. C.V. : — *Sînt mai multe. Caietul trebuie ținut pe bancă drept, mîna care scrie să fie perpendiculară pe foaia de hîrtie, fără sprijinul antebrațului, ceea ce e destul de incomod. În plus, această poziție cere elevului să se opintească cu ambele picioare pe stînghia băncii, lucru imposibil pentru micuții de 6 ani. La scrierea înclinată, însă, ei țin picioarele pe dușumea și chiar dacă stau cu corpul sub un unghi oarecare în raport cu banca, poziția aceasta nu este dăunătoare fizicului. Scrierea verticală este totodată mult mai înceată, literele se cer prea mult rotunjite, sînt inegale etc.*

Prof. D.D. : — *Scrierea verticală prezintă dezavantaje și de alt ordin. Mai întîi, fiind ceva nou, trebuie învățată de însuși învățătorul care o predă. Se-ntîmplă apoi ca elevul de clasa I să aibă frați mai mari, deprinși cu altfel de scriere ; ca să nu mai vorbim de părinți. Aceștia îl vor influența, evident, și oricît s-ar zbate școala pentru...* verticalitate, *scrierea tot* se va înclina *pînă la urmă.*

Rep. : — *Elevii din clasa a II-a cărora li s-a predat acest caracter de scriere îl mai păstrează încă?*

Înv. C.V. : — *În foarte mică măsură. Doar 5—6 elevi mai scriu vertical. Ceilalți înclină literele fie spre stînga, fie spre dreapta.*

Rep. : — *Nu credeți că ar fi bine ca predarea scrierii să fie lăsată la latitudinea fiecărui învățător ?*

Prof. D.D. : — *Nu ; ar fi o aberație. Există încă foarte multe cadre didactice la noi, mai vîrstnice, deprinse cu scrierea caligrafică, înceată și cu multe înfloriturі — scriere, evident, depășită pentru zilele noastre. Aș propune să se mențină actualul sistem de litere — oblice simplificate (înclinate la 20°) — sistem optim, după părerea mea. Eu pe lîngă meseria de profesoară... sînt și mamă. Am un copil în cl. I, care nu întîmpină nici un fel de dificultate la această scriere, pe care o practică cu ușurință, cu plăcere. Aș propune, deci, să se mențină acest caracter de litere. Iar dacă se vor mai face experimente, să nu se generalizeze înainte de a se constata eficiența lor.*

Înv. C.V. : — *Și eu propun să se mențină scrierea oblică simplificată, din momentul de față, care mi se pare cea mai indicată. Altfel, dacă din toamnă se va schimba din nou, vom avea iarăși dificultăți. Gîndiți-vă, de pildă, la elevii repetenți (căci sînt și din aceștia), care vor trebui să-și restructureze scrisul, sau la elevii din clasele III—IV, care ne întreabă, nu fără ironie, cînd văd scrisul celor din clasa I : „Așa se scrie acum ?!".*

★

O discuție similară am avut și la Școala generală nr. 19, cu învățătoarea Filofteia Smărăndoiu. Concluziile domniei sale se aseamănă, în bună parte, cu cele ale interlocutoarelor noastre de la Școala generală nr. 52. Întrucît nu socotim problema epuizată, așteptăm și alte opinii ale cadrelor didactice din țară pe această temă.

D. RACHICI

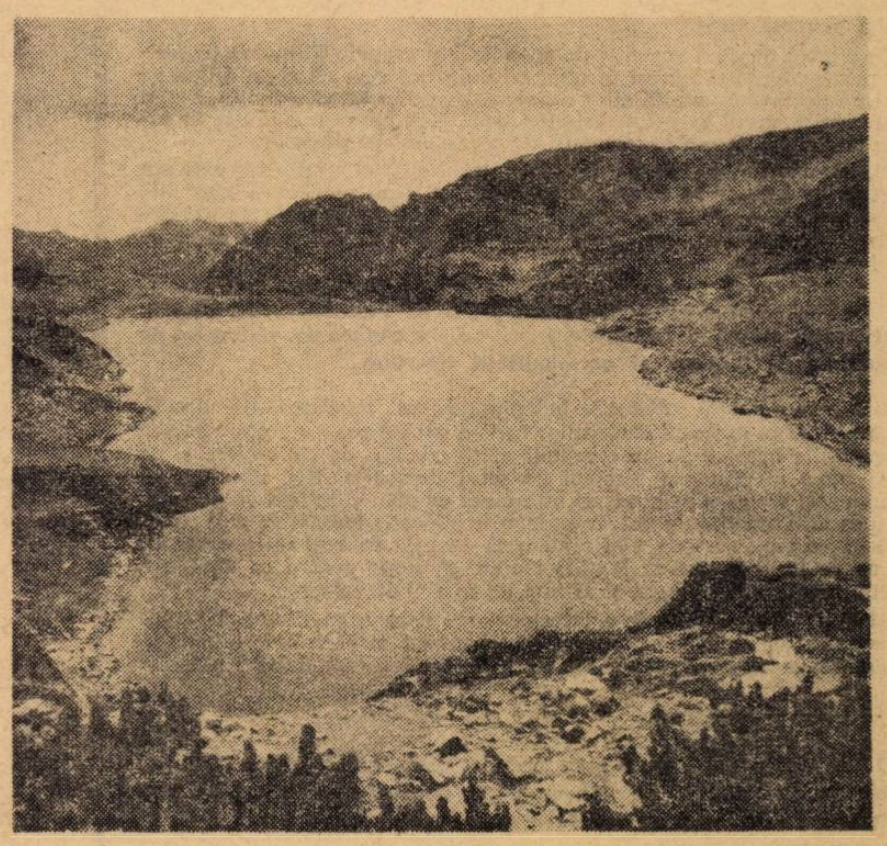

Parcul Național Retezat — *Lacul Bucura*

Cu acad. MILTIADE FILIPESCU
despre:

PERSONALITATEA EDUCATORULUI — „om între oameni"

Concretizată în cele trei sute şi douăzeci de lucrări în domeniul geologiei neologenului, de care sînt legate zăcămintele de petrol, cărbune şi gaze naturale, competenţa acad. prof. **MILTIADE FILIPESCU,** a fost încununată cu acordarea Premiului de Stat, cu titlurile de om de ştiinţă emerit şi de profesor emerit.

Personalitatea lui de profesor, de pedagog cu har şi-a pus o amprentă esenţială asupra formării unei întregi pleiade de cercetători competenţi ai subsolului patriei. Discuţia noastră s-a orientat, firesc, către calităţile educatorului pasionat care, asemenea geologului care descoperă în adîncuri bogăţiile Terrei, descoperă în copil, în adolescent, talentul şi valoarea omului de mîine.

— Priveşte această imagine — mi-a atras atenţia acad. M. Filipescu — arătîndu-mi, printre numeroasele fotografii-portret de pe pereţii laboratorului său, una care nu avea decît indicaţia laconică a numelui, spre deosebire de toate celelalte care erau însoţite de titluri ştiinţifice şi de indicaţia unor aşezăminte cu notabile rezonanţe internaţionale. Am aşezat-o înaintea tuturor celorlalte pentru că ea exprimă pentru mine noţiunea „omului între oameni".

— Consimţiţi să faceţi publice amintirile ce vă leagă de această personalitate ?

— ...Terminam clasa a IV-a primară la Şcoala domnească numărul 1 din Tecuci, după ce urmasem primele trei clase la şcoala din satul meu de plăieşi, Bursucani. La încheierea ultimului examen, directorul ne-a întrebat, pe fiecare în parte, pe ce căi dorim să apucăm. Pe mine m-a îndemnat să continui la gimnaziu. I-am urmat îndemnul şi, după examenul de admitere, consultînd şi eu lista afişată a celor reuşiţi, nu mi-am aflat totuşi şi numele meu. Ruşinat de insucces, nedumerit, totodată, de cauzele respingerii mele, căci ştiam că rezolvasem toate problemele concursului, tocmai cînd mă podidiseră lacrimile, lacrimi de copil frustrat, iată că-l recunosc în spatele meu, citind şi el lista, pe institutorul şi directorul Şcolii domneşti pe care o absolvisem.

— „Stai o leacă, să nu pleci" — mi-a zis el. Şi luîndu-mă de mînă, intră cu mine în cancelaria gimnaziului. Mă supuse unui nou examen în faţa profesorilor aflători atunci în cancelarie şi bătînd cu pumnul în „masa cea lungă", spunînd că s-au făcut favoruri cu fiii de moşieri şi negustori ai tîrgului, elevi cu mult în urma mea în clasificaţia cunoştinţelor didactice, mi-a spus apoi să-l aştept în curtea gimnaziului. El a mai rămas în cancelarie, sfădindu-se, iar eu l-am auzit ameninţîndu-i pe cei din cancelaria în care se afla : „cu băiatul acesta sărac şi silitor ajung pînă la Spiru Haret, la ministrul şcoalelor. Aţi furat un biet orfan fără de apărare, i-aţi uzurpat munca".

...Şi uimit, am văzut, apoi, cum cineva a desprins pe dinăuntrul ferestrei lista reuşiţilor, relipind-o fără zăbavă, la loc, de astă dată cuprinzînd şi numele meu.

De atunci, de cînd am citit pe acea listă şi numele Filipescu G. Miltiade printre fericiţii admişi în gimnaziu, nu pot uita că acest nume îşi datorează drumul în ştiinţă altui nume : Gheorghiu M. Constantin, acelui dascăl cinstit, drept şi neînfricat. Iar amintirea lui m-a călăuzit în întreaga mea viaţă de om în societate, de cercetător, de profesor.

Ei, acum cunoaşteţi explicaţia prezenţei acelei fotografii sub care am socotit că nu trebuie să scriu nici un alt titlu, decît numele — care mie îmi spune totul — după cum am apreciat că se cuvine să încep această galerie a savanţilor, cu cel care a fost întîiul meu dascăl şi **om mare** pe care l-am întîlnit.

— Nu greşim, credem, dacă afirmăm că din această filiaţie, din crezul încolţit atunci în copilărie s-a născut şi pasiunea dv. statornică de educator, de făuritor al personalităţii tinerilor...

— Încerc o uriaşă satisfacţie îndeplinindu-mi misiunea de dascăl, fiind continuu în mijlocul studenţilor mei — şi cine cunoaşte geologia ştie că expediţiile noastre de prospecţiuni oferă condiţii de cunoaştere şi de sudură între magistru şi discipol cu totul deosebite. Noi, dascălii, ne străduim să-i formăm pe studenţi nu numai pe plan ştiinţific, ci şi social, pentru ca prin studiile lor universitare, prin educaţia lor civică, prin şlefuirea bogăţiei lor sufleteşti, să-i ajutăm să devină **„oameni între oameni"**, să-şi ocupe locul în marea familie menită să lupte pentru ca România, înflorită în zilele noastre, să-şi afirme tot mai mult valoarea.

Să ştiţi, ţine să sublinieze interlocutorul nostru, că tineretul nostru este înzestrat cu calităţi native care prefigurează mari valori, de care avem datoria să ne ocupăm intens şi cu sîncer interes, noi, dascălii lor.

O rază de soare, pătrunsă prin fereastra cabinetului, lumina portretul sub care era scris doar numele Gheorghiu M. Constantin, imprimînd figurii dascălului de la Tecuci surîsuri în care desluşeam biruinţi...

Biruinţi ale dascălilor de început, cei mulţi, din marea oaste anonimă a şcolii.

V. FIROIU

PANORAMIC

Pagini nescrise...

Un autor se poate sfii astăzi pentru motivul că începe prin a-şi pune întrebări asupra începuturilor ? Printr-o simetrie revelatoare cu viitorul, spaţiile dintre tăcerea secolelor ascut doar privirea ce le scrutează. Frica de istorie n-are cum caracteriza pe nici un cercetător de la noi, oricît construcţia prezentului ar solicita totalitatea eforturilor creatoare. Dar tocmai asimilarea, utilizarea istoriei în elaborările clipei de acum — şi nu scufundarea în hăurile ei — asigură soliditatea terenului pe care evoluăm.

Titlul întreg al cărţii lui Ştefan Bârsănescu — *Pagini nescrise din istoria culturii româneşti (sec. X—XVI)* (Editura Academiei R.S.R., 1971) — prilejuieşte autorului, în *Introducere*, un prim demers pedagogic : precizarea că avem de a face cu „pagini nescrise pînă acum", cu „contribuţii noi" ; nu „subiecte", ci mai ales „interpretări şi rezultate noi". În consecinţă, lectorul este pregătit pentru un act de acumulare şi totodată integrator, cîtă vreme „conceptul de cultură stă în centrul întregii lucrări", iar „perioada valahă" (din secolul al X-lea pînă în 1561, anul cînd, sub domnia lui Despot Vodă, numele de român se substituie acelui de Valah), avută în vedere, reprezintă o graniţă vastă între *nescris* şi *scris*, reprezintă, într-o nuanţă de grandoare disimulată, începuturile. Pe de altă parte, „paginile nescrise", în înţelesul pomenit, vin de la un istoric al pedagogiei, care rămîne, impunîndu-şi-o sau nu, un pedagog. Astfel că, pe undeva, ni se înfăţişează o pedagogie a începuturilor, desprinzînd din documentele cercetate semnificaţii multiple : filozofico-pedagogică, cultural-pedagogică, filofozico-culturală, pedagogică-practică etc.

Cu mereu premeditat curaj filozofic în gîndul asupra pedagogiei, autorul alcătuieşte o carte a urmelor lăsate de începuturile noastre culturale, o operă de descifrare, interpretare şi argumentare. Citäm din lista problemelor : „Numele poporul român. Semnificaţia lui filozofică-pedagogică ; Prima formă de învăţămînt de durată la români : învăţămîntul oral prin predică ; Cea dintîi scoală pe pămîntul patriei noastre : şcoala de la Cenad ; Cultura românească în epoca feudalismului dezvoltat — faza întemeierii şi consolidării statelor româneşti : Primele elemente de folclor şi de gîndire filozofică şi juridică în vechi hrisoave din secolul al XIV-lea ; Cele dintîi elemente de gîndire pedagogică la români(sec. al XIV-lea) ; Forme de învăţămînt sincronizate cu cele din apusul Europei. Învăţămîntul de citeţi (anagnoşti). Învăţămîntul din mănăstiri, Învăţămîntul de curte ; Intrucţia şi educaţia poporului ; Educaţia cavalerească ; Pregătirea meseriaşilor ; Învăţămîntul de gramatici şi cultura şcolară etc. etc. (sec. XIV — XV-lea)" (p. 6).

Însă poate că o urmă, chiar copleşitor de importantă, nu-i mai mult decît o simplă achiziţie pozitivistă şi la ce ar justifica entuziasmul ? De aceea, parcă, autorul îşi scrie fiecare pagină cu zgîrcenie de sentiment, ca un măsurător strict absorbit de actul măsurării. Dar, una lîngă alta, sugestiile rezultatelor obiective împlinesc un ansamblu de o nobilă strălucire (afectivă chiar). Un istoric precum Ştefan Bârsănescu, privind cu ochiul filozofului şi al pedagogului, este fericit de a stabili perspectiva reală a unei probe către esenţa adevărului pe care-l slujeşte.

Dar iată cum procedează autorul : „se indică mai întîi baza documentară respectivă, după care urmează prezentarea ideilor pedagogice şi se încheie cu o privire critică a semnificaţiei lor filozofice culturale" (p. 52). Transcriem şi o teză de istoria şi filozofia culturii : „Cultura unei societăţi poate cunoaşte în dezvoltarea ei mai multe grade sau nivele. Ea poate fi una de *începuturi* sau una de *elemente* de cultură sau, chiar ceva mai mult : una de doctrine sau teorii, ba chiar şi mai mult : de sisteme şi doctrine sau teorii ştiinţifice" (p. 168). Dar este chiar cazul culturii noastre care „a debutat cu *începuturi* modeste *de idei* şi *realizări culturale* (epoca feudalismului dezvoltat, faza întemeierii şi consolidării ţărilor române) şi, în fine, s-a ridicat la teorii şi concepţii de cultură (epoca feudalismului dezvoltat, între 1 488 şi 1 561)" (p. 266). Concluzia concretă se sprijină nu pe eşafodaje teoretice, ci pe un lanţ — începînd cu învăţămîntul oral prin predică şi şcoala de la Cenad, continuînd fără întrerupere cu învăţămîntul pentru citeţi şi culminînd cu şcoala de la Putna, cu cea din Şcheii Braşovului şi cu cea de la Sfîntul Gheorghe Vechi din Bucureşti" (p. 268) — iar această concluzie, precedată de demonstraţii ferme, se referă la o cultură care „se prezintă atît ca o cultură *obiectivă*, cît şi ca o cultură *subiectivă*... atît ca o cultură *materială*, cît şi ca una spirituală... atît ca *instrucţie*, cît şi ca educaţie... cultura românească din perioada cercetată se prezintă ca o cultură completă, reflectînd întreaga *tabelă* de *valori*, atît adevărul şi ştiinţa, cît şi binele şi morala, atît frumosul, cît şi literele ... şi artele, atît utilul, cît şi tehnica, atît dreptul, cît şi realizările politico-statale" (p. 266).

Luînd cultura într-o accepţie legată de scris, de şcoală; de probă măsurabilă, autorul nu uită să-şi adapteze viziunea conform întregului flux istoric : „deşi noi considerăm această cultură ca prima treaptă a culturii româneşti, este cu mult mai mult, conţinînd elemente care dovedesc că ea nu începe, ci *continuă* o cultură mai veche" (p. 267). Dacă ne-am permis, mai sus, să vorbim de o pedagogie a începuturilor, ne vom gîndi şi la o pedagogie a continuităţii. Oricum, graţie unui virtual consens euristic vom conchide, pentru începuturi şi pentru continuările lor : „Înserînd toate aceste date istorice şi reflectînd asupra lor, cititorul este angajat în mod logic cel puţin la o dublă constatare : în primul rînd, la acceptarea ideii despre vivacitatea spiritului poporului român, în care se reflectă o mare curiozitate de a cunoaşte şi de a învăţa, o dispoziţie pentru idei şi progres ; în al doilea rînd, observînd direcţia lui de orientare — spre lectura marilor autori şi opere — conchide că poporul român dădea dovadă de spirit de pătrundere şi de dispoziţia de a aborda idei şi probleme mari" (p. 267—268).

Nu întîrziem acum asupra aspectelor concrete abordate de Stefan Bârsănescu — acestea sînt, poate, amendabile, ici-colo, de către istoricii medievişti ai diferitelor perioade româneşti — dar ceea ce se impune este, pe lîngă o contribuţie istorică, o excelentă carte de pedogogie. Ambiţia autorului este, în exclusivitate, de a instrui, a instrui prin istoria începuturilor noastre culturale.

GH. ANCA

EXISTĂ O TEORIE A CONDUCERII ȘCOLII?

Printre problemele majore ce se pun astăzi în fața învățămîntului și pedagogiei românești și care își așteaptă o neîntîrziată soluționare, atît din punct de vedere teoretic, cît mai ales aplicativ, considerăm că poate fi amintită și aceea a conducerii pedagogice a școlii.

Asistăm cu toții la apariția și dezvoltarea unei noi științe și anume știința conducerii, care și-a găsit pînă în prezent o largă aplicare, îndeosebi în domeniul economiei. În ceea ce privește organizarea și conducerea științifică a școlii, cercetările se află încă într-o stare incipientă. În literatura pedagogică de peste hotare au apărut mai multe lucrări referitoare la conducerea școlii, în majoritatea cazurilor avînd un caracter aplicativ.

Experiența arată că principiile și metodele conducerii științifice din economie nu pot fi transpuse în mod identic în viața școlii. Este vorba de două sectoare de activitate cu un specific total diferit. În producția materială efectul unei măsuri sau alta se poate vedea și evalua la scurt timp după luarea deciziei, cită vreme în problemele de învățămînt și de educație este nevoie, uneori, de ani întregi.

Cercetările ce se întreprind în prezent pe plan mondial în direcția elaborării unei teorii a conducerii științifice a școlii sînt îngreuiate și de faptul că punctele de vedere referitoare la locul și rolul directorului în viața școlii diferă de la o țară la alta. Unele sisteme de învățămînt îi acordă directorului numai un rol de îndrumător, de sfătuitor al muncii profesorilor, altele văd în persoana directorului un fel de funcționar administrativ care ar avea ca principală îndatorire latura gospodărească a școlii.

Dificultățile ivite în evidențierea acelor trăsături ale conducerii școlii care sînt de natură să îi distingă pe conducători de cei conduși au reorientat cercetările în direcția descrierii modului în care se comportă conducătorii și evaluarea eficacității comportamentului lor prin raportarea la anumite criterii de performanță. În această idee se vorbește astăzi foarte mult despre „climatul organizațional al școlii", climat determinat de modul de comportare al directorului și de stilul său de muncă. În funcție de aceste climate organizaționale se încearcă a se diferenția conducătorii de școli între ei și a se defini conducătorii eficienți.

În același timp, se pot întîlni orientări care emit ideea profesionalizării conducerii, cu alte cuvinte să existe directori de profesie, care nu trebuie neapărat să fi fost anterior profesori, ci oameni cu studii superioare ce și-au însușit știința conducerii. O asemenea măsură se pare că începe să prindă viață în unitățile economice.

Ar fi greu, cel puțin în condițiile actuale, să acceptăm un director de școală care nu are o experiență de predare la clasă, ci numai o pregătire în domeniul organizării și conducerii școlii, un organizator de învățămînt. Dacă într-o întreprindere complet automatizată, în care specialiștii îndeplinesc numai o funcție de supraveghere și control cu ajutorul unor aparate și dispozitive, ar fi potrivit un astfel de conducător, în școală noi înțelegem prin conducător și un îndrumător al activității profesorilor, un sfătuitor în alegerea celor mai potrivite metode și mijloace pentru buna reușită a lecțiilor. Directorul de școală în concepția noastră trebuie să fie, în primul rînd, un distins profesor, ale cărui aptitudini și calități profesionale și morale sînt însă mult mai dezvoltate și în parte diferite de acelea ale unui profesor.

Experiența socială arată că ori de cîte ori este vorba de o activitate organizată, aceasta presupune, cu necesitate, o conducere. O conducere este necesară ori de cîte ori este vorba de o activitate colectivă, de disciplină și ordine, ori de cîte ori munca în grup se îndreaptă spre atingerea unui scop. Pedagogul canadian E. Miklos [1]) definește conducerea ca fiind totalitatea proceselor prin intermediul cărora resursele materiale și umane specifice devin utilizabile și eficiente în realizarea unei acțiuni dinainte stabilite.

Un alt mod de concepere și analiză a procesului de conducere îl întîlnim la pedagogul american Hemphill [2]), după părerea căruia conducerea ar fi procesul de facilitare al soluționării problemelor grupului. Prin urmare, procesul de conducere ar cuprinde complexul relațiilor interpersonale dintre membrii grupului, care le influențează comportamentul. Noțiunea de conducere ar fi după Hemphill un compus al elementelor *putere, autoritate* și *influență*.

Un alt punct de vedere, care se deosebește în bună măsură de părerile lui E. Miklos și Hemphill, este al pedagogului german Tihmm [3]). Acesta consideră conducerea *ca o categorie generală și principală a științei administrației* și o folosește în sensul *reglementării relațiilor sociale dintre oameni, a vieții în colectiv, dar mai ales în producție*. Conducerea, după părerea lui Tihmm, are sarcina de a pregăti în mod conștient acțiunile oamenilor, de a le coordona, de a le dirija și de a le arăta calea și direcția necesară pentru atingerea scopurilor fixate.

Potrivit acestei concepții, procesul de conducere ar parcurge șase trepte : *diagnoza* (analiză, informare și apreciere), *prognoza, planificarea, decizia, organizarea, controlul* și *cercetarea*.

Una dintre cele mai importante lucrări, la ora actuală, în domeniul conducerii școlii este a lui Andrew W. Halpin, profesor la Universitatea din Washington, intitulată „Teorie și cercetare în administrație" [4]).

Analizînd problema conducerii, Halpin este de părere că, indiferent dacă este vorba de învățămînt, industrie sau administrație publică, avem de-a face cu o activitate omenească care implică cel puțin patru laturi componente :

Sarcina — se referă la scopul sau misiunea organizației sau instituției, care face obiectul conducerii.

Organizația formală — este definită ca un grup social ai cărui membri se diferențiază între ei în funcție de răspunderea ce le revine în îndeplinirea sarcinilor care stau în fața grupului.

Grupul de lucru — în condițiile școlii, acesta este compus din director și profesori.

Conducătorul — este unul din membrii organizației căruia i s-a încredințat răspunderea activității acesteia.

Dintre cele patru laturi componente ale procesului conducerii, Halpin acordă atenția principală, așa cum este și firesc, conducătorului organizației. În legătură cu rolul și comportamentul conducătorului, își va expune întreaga sa concepție cu privire la conducerea școlii.

Halpin evidențiază faptul, demonstrat de experiență, că, în general, conducătorii duc cu ei un stil personal de conducere de la o organizație la alta și că această predilecție pentru un stil de conducere influențează modul cum vede conducătorul problemele instituției încredințate să o conducă.

Halpin și alți pedagogi americani, ca Hemphill, Gibb, Stogdill, fac distincție între „comportamentul conducătorului" și „conducere", ei înclină pentru noțiunea comportament al conducătorului. După părerea acestora, noțiunea de „conducere" ar presupune existența unei anumite capacități cu privire la acțiunea de conducere, că indivizii s-ar deosebi între ei sub raportul capacității de conducere, că acest potențial ar fi determinat, prealabil, de factori intrinseci, existenți în personalitate.

Termenul de „comportament al conducătorului" nu ar sugera că acesta ar fi determinat în vreun fel prin naștere. Comportamentul poate fi observat, descris și modificat prin pregătire corespunzătoare, cîtă vreme noțiunea de „conducere" implică un nivel fix de aptitudini și pune problema alegerii personalului de conducere prin selecție și nu prin pregătire.

După părerea noastră, cele două noțiuni „conducere" și „comportamentul conducătorului" nu trebuie văzute în raporturi exclusiviste, deoarece ambele noțiuni se referă la procesul conducerii, cu deosebirea că noțiunea de „comportament al conducătorului" are o sferă mai restrînsă decît noțiunea de „conducere". Dacă ar fi să-l apreciem pe director numai după modul în care îl văd membrii colectivului său, am putea să greșim, să tragem concluzii unilaterale.

Fără a minimaliza cu nimic importanța și utilitatea științei conducerii, necesitatea cunoașterii și aplicării ei de către director, noi considerăm că reușita conducerii unei școli este influențată și de anumite însușiri ale personalității conducătorului, cum ar fi de exemplu : inteligența, spiritul de inițiativă, spiritul organizatoric, capacitatea de cuprindere a problemelor ș.a.

Am înfățișat mai multe poziții în legătură cu teoria conducerii și părțile componente ale acesteia.

Privind în ansamblu studiile întreprinse pînă la ora actuală în problema conducerii școlii, se constată că încă nu s-a ajuns la elaborarea unei teorii cuprinzătoare în acest domeniu de activitate.

Conducerea, după părerea noastră, nu poate fi altceva decît o influență organizată și planificată pe care conducătorul o exercită asupra membrilor colectivului atît prin hotărîrile pe care le ia, cît și prin felul său personal de a se comporta față de membrii colectivului în vederea realizării sarcinilor puse de către societate în fața școlii.

Ținînd seama de cele de mai sus, noi considerăm că în procesul de conducere al școlii se pot deslușI, mai mult sau mai puțin clar, următoarele funcții esențiale ale conducerii : *analiza, planificarea, organizarea, coordonarea, controlul, îndrumarea, studierea* și *generalizarea experienței pozitive*.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

[1]. E Miklos : The principal as administrator. The 1968 Alberta principals'leadership cours. Edited by D.A. Mackay. Edmonton, 1968.

[2]. Hemphill, David H. : What is leadership. În : The Canadian Administrator, vol. VIII, nr. 2, nov. 1968, p. 5—8.

[3]. Tihmm W. : Philosophische Aspekte der sozialistischen Leitungwissenschaft. În : Deutsche Zeitschrift für Philosophie, Berlin, 1966, nr 6, p. 654—666.

[4]. Halpin, Andrew W. : Theory and research in Administration. London-New-York, Collier — Macmillan. 1966, XVI + 352 p.

ÎN PRIM PLAN

Finalizări înaintea unei verificări fundamentale

Ultima „tușă" a profesorului în desăvîrșirea operei sale formative poate avea o deosebită valoare de clarificare și decantare. Mă refer, în cazul viitorilor absolvenți de liceu, la partea finală a pregătirii examenului de bacalaureat și a concursurilor de admitere în facultăți și în școlile postliceale, prin consultații care să sublinieze, o dată în plus, problemele esențiale, să-l familiarizeze în cît mai mare măsură pe candidat cu stilul și modalitățile de examinare.

Situînd la baza discuțiilor din orele de consultații la fizică întărirea legăturilor între fenomenele studiate la diferitele capitole, grupate în jurul unor idei de largă respirație cum sînt, de pildă, legile de conservare în fizică, energia și transformările ei, fenomene periodice în fizică, radiațiile, dezvoltarea cunoștințelor despre structura materiei, mișcarea dezordonată a moleculelor și fenomenele determinate de această mișcare, cîmpurile fizice și fenomenele legate de ele etc., se realizează conexiunea necesară a unor fenomene, se sondează adîncimea gîndirii științifice a elevilor, valențele concepției lor materialist-dialectice aducîndu-se ultimele clarificări și eliminîndu-se chiar în această fază unele confuzii.

Răspunzînd întrebărilor privind anumite probleme încă neclare candidaților — mai ales în cazul interferării unor cunoștințe — consultațiile pot contribui la realizarea mai deplină a transferului operativ al cunoștințelor dobîndite într-un domeniu, la relevarea de noi legături între cunoștințe. Accentul va cădea, desigur, pe sistemul unitar de cunoștințe, pe tezele, principiile, legile sau teoriile fundamentale, pe întărirea capacității de formulare a unor concluzii generalizatoare.

Particularitățile de vîrstă ale absolvenților de liceu, nivelul de dezvoltare al gîndirii lor, cunoștințele de fizică și de matematică dobîndite ne permit acum să facem ultimele finisări ale studiului cantitativ al fenomenelor, subliniind latura explicativă ale acestora.

Să nu uităm faptul că, în momentul predării unor cunoștințe de fizică, studierea fenomenelor s-a îndreptat adesea în mai mare măsură spre latura fenomenologică, descriptivă a proceselor fizice. În unele cazuri nu a fost posibil să se urmeze un raționament matematic riguros, deoarece în etapa respectivă a predării cunoștințelor elevii încă nu posedau cunoștințe de matematică necesare efectuării calculelor. Desigur, recapitularea a fost organizată la un nivel, la care, aplicînd un aparat matematic corespunzător problemelor de rezolvat prin studierea cantitativă a fenomenelor, se întregesc cunoștințele anterior dobîndite de elevi. Acum însă, la consultații vom accentua mai mult asupra faptului că modelele generale constituie verigi intuitive între fenomen și teorie și permit înțelegerea fenomenelor particulare prin transferul unor proprietăți și mărimi ale modelului cazurilor concrete. Astfel, de pildă, construind modelul general al propagării oscilațiilor și plecînd de la ecuația de propagare a undelor care descrie sub formă matematică fenomenul de propagare a undelor independent de mărimea care oscilează și de mediul în care are loc propagarea osicilațiilor, se asigură capacitatea elevilor de a explica fenomenele periodice în acustică, optică, electricitate. Mărimile care se transferă în acest caz sînt mărimile caracteristice mișcării oscilatorii armonice (elongația, perioada, lungimea de undă), iar proprietățile principale transferate sînt periodicitatea în timp și în spațiu a mișcării. Consultațiile ne permit să atragem încă o dată atenția elevilor asupra ponderii unor asemenea modele în ansamblul unităților care le vor fi verificate.

Studiind diferitele capitole ale fizicii, elevii și-au însușit cunoștințe care au un grad de generalitate diferit. De exemplu, legile cinematice ale mișcărilor, cum sînt mișcarea rectilinie uniformă, mișcarea uniform variată, mișcarea circulară, mișcarea oscilatorie armonică, cu toate că descriu cazuri particulare de mișcări au un caracter relativ general. Aceste legi pot fi încadrate însă într-o schemă mai generală în care accelerația apare ca derivată a II-a a vitezei în funcție de timp. De asemenea dinamica punctului material primește o exprimare generală în ecuațiile mișcării, iar expresia lucrului mecanic sub forma produsului scalar cuprinde un număr mare de cazuri concrete de efectuare a lucrului mecanic, independent de natura forței. Consultațiile finale constituie un ultim prilej pentru a se conduce raționamentul elevilor spre asemenea scheme cu un grad de generalitate mai mare.

Îndreptînd atenția lor spre generalizare, spre formularea unor propoziții, legi, teorii de valabilitate generală prin studierea faptelor fizice individuale, putem găsi la aceste ore momente pentru dirijarea mișcării inverse a gîndirii lor, punîndu-i în situații de a folosi legile, teoriile fizice cu un anumit grad de generalitate pentru deducerea altor legi cu un grad de generalitate inferior sau pentru explicarea proceselor fizice individuale.

Această ultimă sistematizare și adîncire a cunoștințelor elevilor poate contribui într-o măsură, deloc neglijabilă, la stabilizarea și echilibrarea gîndirii creatoare a elevilor, la mobilizarea întregii lor capacități de a opera în cadrul examenului de bacalaureat și a concursurilor la care se vor prezenta ulterior cu un sistem unitar de cunoștințe fizice, în vederea rezolvării problemelor teoretice și practice ce le vor fi propuse la această disciplină.

Conf. ARCADIE SZÁNTÓ
Cluj

ACEŞTI 30 de mii...

Prima promoţie de absolvenţi ai şcolii generale de 10 ani

Peste cîteva zile 30 de mii de tineri încheie cursurile clasei a X-a a şcolii generale. Ei, aceşti 30 de mii, reprezintă prima promoţie pe care o dă învăţămîntul nostru de 10 ani, prima serie de absolvenţi care a beneficiat de un plus de cunoştinţe, de pregătire pentru muncă, pentru viaţă. Cei doi ani au însemnat mai multă fizică, chimie şi matematică şi, mai ales, au însemnat o mai strînsă, mai organizată legătură cu activitatea tehnico-productivă.

În multe şcoli, frecventarea clasei a IX-a şi a X-a a oferit elevilor posibilitatea nu numai de a opta pentru o profesie, dar şi de a dobîndi cunoştinţe de bază ale profesiei respective, deprinderi necesare practicării ei. S-au creat în şcolile generale de 10 ani, în ultima vreme, multe ateliere, unele adevărate uzine în miniatură unde, conduşi de profesori-maiştri pricepuţi, elevii şi-au însuşit deprinderi de muncă, tainele meseriei alese, lucrînd efectiv şi realizînd obiecte utile, piese şi aparate în stare de funcţionare.

Ce perspective se deschid, acum, în faţa celor 30 000 de absolvenţi ai şcolii generale de 10 ani ? Anticipînd lucrurile, acestea ar fi, în cîteva cuvinte, următoarele : examen de diferenţă la liceul de cultură generală sau de specialitate (cu condiţia ca elevul să nu depăşească vîrsta de 17 ani pînă la 31. XII a anului curent) — promovarea acestor examene echivalînd cu promovarea clasei respective chiar dacă, nefiind locuri, nu intră în liceu ; absolvenţii şcolii generale de 10 ani mai pot intra, prin concurs de admitere, în şcoli profesionale sau pot face ucenicie la locul de muncă, dacă nu depăşesc 18 ani. Cei care au 18 ani se pot califica prin cursurile ce se organizează în acest scop în întreprinderi, muncind direct în producţie. Acestea ar fi, după cum spuneam, posibilităţile pe care le au absolvenţii şcolii de 10 ani. Dar practic, care este situaţia ? Stau lucrurile aşa de simplu cum ar părea ? Pot fi folosite concret toate posibilităţile de care aminteam mai sus ? Pentru a afla răspuns unor atari întrebări, am întreprins un raid-anchetă în cîteva şcoli din judeţele Dîmboviţa şi Argeş.

Condiţia particulară a fetelor

Prima oprire, la Titu. În cadrul Liceului din localitate funcţionează şi şcoala generală de zece ani. Adresăm profesorului Constantin Tănăsescu, directorul liceului, o primă întrebare :

— Cîţi elevi vor absolvi clasa a X-a a şcolii generale ?

— Mai precis, „cîte eleve". 27. În clasa a X-a nu avem elevi pentru că băieţii care n-au intrat în liceu s-au orientat către şcoli profesionale, încă de la absolvirea clasei a VIII-a.

— Şi fetele ?

— Numărul şcolilor profesionale în care se studiază meserii cu profil feminin este foarte limitat.

— Ce profil a avut pregătirea lor tehnico-productivă ?

— De croitorie. Anul trecut au făcut practică în atelierele cooperativei „Deservirea" din localitate, dar n-a fost o treabă prea serioasă. Neavînd răspunderea pregătirii lor, muncitoarele pe lîngă care au fost repartizate le foloseau mai mult la corvezi, la munci necalificate. Anul acesta, am procurat trei maşini de cusut, ne-am făcut un atelier propriu şi pot să spun că au învăţat ceva.

— Ce vor face elevele dv. după absolvirea şcolii ?

— Unele vor da examen la şcoala profesională de pe lîngă Fabrica de confecţii din Bucureşti, iar altele la şcoala profesională sanitară din Tîrgovişte. Consider binevenită măsura de a se fi redus durata şcolarizării în învăţămîntul profesional pentru absolvenţii şcolii de 10 ani. Ar fi însă cred binevenit ca, pe lîngă aceasta, să se adauge şi alte facilităţi legate de admitere. N-ar fi rău dacă examenul de admitere s-ar reduce doar la o probă de aptitudini.

Deocamdată, situaţia se prezintă relativ bine, deşi nu prea vedem ce legătură are croitoria cu şcoala sanitară pe care vor s-o urmeze aceste fete. Dar, mă rog ! Să vedem ce se întîmplă şi în alte părţi.

Un viitor nu tocmai clar

Şcoala generală nr. 3 din Găieşti. În materie de populaţie şcolară, fenomenul e identic. Clasa a X-a este constituită în exclusivitate din fete.

— Viitorul profesional al acestor eleve, ne declară din capul locului profesorul Ştefan Popescu, dirigintele clasei a X-a, nu este, deocamdată, prea clar.

— Ce fel de pregătire tehnico-productivă au primit ?

— Au lucrat pe lîngă strungarii de la „Uzina de piese de schimb din Găieşti".

— Ce vor face elevele după ce vor termina şcoala ?

— Cîteva speră să fie angajate în uzină, la secţia de bobinaj. Majoritatea vor da examen de admitere la şcoala profesională sanitară din Tîrgovişte.

(Din nou şcoala sanitară !)

— Şi cele care nu vor reuşi ?

O strîngere din umeri ţine loc de răspuns.

— Totuşi, fiecare va trebui să-şi găsească o îndeletnicire.

— E o problemă destul de delicată. Pe raza localităţii şi a judeţului nostru nu se prea găseşte plasament pentru forţa de muncă feminină.

— Cum apreciaţi pregătirea lor şcolară ?

— În general, pozitiv. Multe dintre ele pot concura, ca pregătire, cu colegele lor din clasele corespunzătoare ale liceului.

Reţinînd din această convorbire, mai cu seamă ideea dificultăţilor pe care le implică plasarea fetelor în producţie, solicităm o confirmare de la preşedintele Consiliului popular local, Victor Moşteanu şi o primim.

— Este adevărat, ne declară V. Moşteanu. Avem excedent de forţă de muncă feminină datorită specificului economic al judeţului nostru unde s-au dezvoltat, de preferinţă, obiective ale industriei grele. Bărbaţi putem plasa oricîţi, dar cu femeile e mai complicat.

Nu ne putem permite să facem investigaţii sociologice şi economice mai aprofundate, dar ne întrebăm dacă posibilităţile de plasare a elevelor sînt într-adevăr atît de limitate. Şi pentru a da un singur exemplu, amintim că în Găieşti a luat fiinţă nu de mult Fabrica de frigidere, care se află în continuă dezvoltare.

Microsondaj semnificativ

Intrăm la clasa a X-a de la Şcoala generală din Leordeni. Iarăşi, numai fete. Vrem să aflăm chiar de la ele ce vor face după absolvirea şcolii. Consemnăm cîteva dintre răspunsurile lor : „Am învăţat ceva croitorie şi menaj, dar vreau să învăţ meseria de bobinatoare". „N-am învăţat în şcoală o meserie. Vreau să urmez o şcoală profesională de chimie". „Nu continui ce-am făcut în şcoală. Urmez o şcoală sanitară". „Mă voi califica la locul de muncă la întreprinderea «Argeşana» din Piteşti". „Nu ştiu ce voi face". „Nu m-am hotărît ce drum voi lua" etc.

În cîteva cuvinte, dintr-o clasă de aproape 30 de fete care doi ani de zile au efectuat cîteva zeci de ore de croitorie, nici una nu va lucra în meseria pentru care s-a pregătit. Opţiunile lor — după cum reiese din scurtul nostru sondaj — sînt cu totul diferite. Grupate, ele se referă la meseria de bobinatoare (cele mai multe fete visează această meserie), la cea de filatoare şi la cea de soră medicală. Două sau trei au indicat liceul.

Cîteva concluzii pe marginea acestui micro-sondaj. Mai întîi, şcoala n-a ţinut seama, atunci cînd a creat clasa a IX-a, de doleanţele şi opţiunile elevelor, profilînd-o pe ce a fost mai uşor, mai comod : croitorie şi menaj. Cînd mai mult de jumătate din fetele unei clase alege meseria de bobinatoare, este limpede că nu croitorie trebuiau să înveţe doi ani de zile. Apoi, aşa cum au afirmat absolventele, nici acum şcoala nu le sprijină destul în alegerea unei profesii (deruta unora sau neputinţa altora de a indica o meserie, confirmă acest lucru).

Este de subliniat, în acelaşi timp, faptul că pregătirea tehnico-productivă într-o direcţie unică nu poate să corespundă diversităţii de înclinaţii şi preferinţe ale elevilor. O atare diversitate obligă, implicit, la diversificarea pregătirii tehnico-productive, însăşi.

Şi, din păcate, nu este numai situaţia absolvenţilor de la şcoala din Leordeni.

Cînd practica e o gratuitate

Următorul dialog are loc la Şcoala generală de 10 ani din comuna Priboieni, judeţul Argeş. Interlocutor, directorul şcolii, profesorul Victor Popescu.

— În ce constă pregătirea tehnico-productivă a elevilor dv. din ultimele clase ?

— Lucrează pe terenurile C.A.P.-ului din Priboieni şi pe lotul şcolar.

— Cîţi dintre elevii clasei a X-a şi-au propus să lucreze în agricultură ?

— Niciunul.

— Le cunoaşteţi proiectele de viitor ?

— Da. Unii vor merge la Şcoala profesională de micromotoare din Piteşti, alţii la Şcoala profesională de chimie din Piteşti. Majoritatea elevelor, la Şcoala profesională sanitară din Tîrgovişte.

Se pare că în şcolile de pe itinerarul acestui raid-anchetă, şcoala profesională din Tîrgovişte a declanşat o adevărată psihoză. Continuăm convorbirea.

— Din cîte se vede, practica în agricultură n-a fost decît o gratuitate.

Iarăşi mişcarea umerilor ţine loc de răspuns.

— Cooperativa agricolă din comuna dv. ar avea nevoie de tehnicieni ?

— Desigur. Numai că în judeţul nostru, nu sînt decît două şcoli profesionale cu profil agricol la care nu intenţionează să meargă nici un elev.

*

Incontestabil această primă etapă parcursă de învăţămîntul nostru de 10 ani constituie o experienţă care trebuie studiată cu toată atenţia şi răspunderea, analizată pe toate laturile, în toate implicaţiile sale.

Atît din cele afirmate de cadrele didactice, de părinţii şi de elevii cu care am discutat cu prilejul acestui raid-anchetă cît şi din constatările făcute anterior reiese că prima răspundere în pregătirea profesională, practică, a absolventului o are şcoala. Stabilirea profilului pregătirii tehnico-productive a elevilor claselor a IX-a pe baza unor criterii judicioase care să ţină neapărat seama de opţiunile elevilor, de aptitudinile lor şi, în acelaşi timp, de specificul economic al oraşului, satului sau judeţului respectiv, de condiţiile existente pentru instruirea practică, de posibilităţile de asimilare în producţie a viitorilor absolvenţi sînt cerinţe fără de care nu se pot concepe rezultate bune.

Se impune, de asemenea, elaborarea unui sistem care să valorifice mai eficient cei doi ani de învăţătură şi de muncă în plus pe care-i presupune şcoala de 10 ani. Ne gîndim, în primul rînd, la statuarea unor posibilităţi mai diverse pentru absolvenţi, la modalităţi care să ateste pregătirea lor completă şi complexă, să le asigure, chiar să le legifereze drepturile.

S-au făcut în acest sens o serie de propuneri interesante, demne de luat în seamă. S-a subliniat, cum arătam şi mai sus, necesitatea ca pe diploma absolventului celor 10 clase să fie specificată şi profesia ale cărei cunoştinţe de bază şi le-a însuşit în şcoală. În ceea ce priveşte posibilitatea de intrare în şcolile profesionale s-a sugerat faptul că ar fi bine ca absolvenţii, dată fiind pregătirea tehnică prealabilă, să nu mai treacă prin concurs de admitere, ci să fie supuşi doar unui test de verificare a aptitudinilor şi cunoştinţelor.

Ţinînd seama de faptul că este o etapă de început care are o inerentă tentă experimentală, Ministerul Învăţămîntului a primit cu deosebită solicitudine şi interes propunerile şi sugestiile făcute de cadrele didactice, în ultimele luni, supunînd spre discuţie specialiştilor, tuturor factorilor interesaţi, atît programele, manualele, planurile de învăţămînt ale celor două clase, cît şi perspectivele de asimilare în producţie pe care le au absolvenţii. S-a ajuns astfel, printre altele, la măsura ca, începînd cu anul şcolar viitor, să se scurteze durata de şcolarizare pentru învăţarea unei meserii, absolvenţii şcolii de 10 ani avînd astfel un prim avantaj faţă de cei ce au absolvit opt clase.

Anii următori vor aduce, sîntem convinşi, noi măsuri, noi reglementări care vor duce nu numai la generalizarea învăţămîntului de 10 ani, ci şi la consolidarea, la perfecţionarea sa.

MONICA ROBEA
OCTAVIAN BUZESCU

Ancheta noastră

PLENARA CONSILIULUI CENTRAL AL U.G.S.R.

În cadrul plenarei s-a aprobat reorganizarea actualei Uniuni a sindicatelor din instituțiile de învățămînt, cultură, presă și poligrafie.

- **Uniunea sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură ;**
- **Uniunea sindicatelor din întreprinderile poligrafice, din presă și edituri.**

După cum s-a relatat pe larg în presa cotidiană, în zilele de 26 și 27 mai a.c. a avut loc ședința plenară a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor. Plenara a dezbătut proiectul planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1971—1975. Exprimînd hotărîrea tuturor oamenilor muncii organizați în sindicate, plenara a aprobat în unanimitate proiectul planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale, care urmează a fi supus legiferării de către Marea Adunare Națională și a apreciat că prevederile sale corespund intru totul intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, fiind o expresie a politicii consecvente a Partidului Comunist Român, de valorificare superioară a tuturor resurselor materiale ale economiei naționale și a energiilor creatoare ale poporului nostru.

Pe baza informării prezentate de Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R., plenara a dezbătut activitatea depusă de sindicate pentru realizarea planului de stat pe primele 4 luni ale anului și a adoptat măsuri cu privire la sarcinile ce revin sindicatelor pentru înfăptuirea planului de stat și a angajamentelor pe anul 1971 și pentru pregătirea condițiilor în vederea realizării planului de stat pe anul 1972. În continuare, plenara a analizat situația accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale și a adoptat hotărîri corespunzătoare.

În lumina hotărîrilor Congresului U.G.S.R. cu privire la îmbunătățirea activității organizatorice a sindicatelor, plenara Consiliului Central al U.G.S.R. a aprobat ca din actuala Uniune a sindicatelor din instituțiile de învățămînt, cultură, presă și poligrafie, să se constituie următoarele Uniuni :

Uniunea sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură ;

Uniunea sindicatelor din întreprinderile poligrafice, din presă și edituri.

De asemenea, pe baza prevederilor Statutului Uniunii Generale a Sindicatelor din România, plenara a procedat la constituirea Consiliilor și Comisiilor Consiliului Central al U.G.S.R.

În încheierea lucrărilor plenarei a luat cuvîntul tovarășul Virgil Trofin, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Vorbitorul s-a referit pe larg la contribuția sindicatelor la realizarea marilor sarcini ce se ridică în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. În continuare, tovarășul Virgil Trofin a subliniat necesitatea ca fiecare organizație sindicală, în lumina atribuțiilor ce îi revin și a autonomiei de care dispune, să manifeste mai multă inițiativă în îndeplinirea atribuțiilor pe care le are.

Este necesar ca toate organizațiile sindicale să acorde o deosebită atenție educării oamenilor muncii în spiritul înțelegerii profunde a politicii partidului nostru, să contribuie în mai mare măsură la dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii. Ținînd seama de importanța acestui domeniu de activitate al sindicatelor, Comitetul Executiv — a arătat tovarășul Virgil Trofin — consideră necesar ca în următoarea plenară a Consiliului Central al U.G.S.R. să se analizeze munca cultural-educativă desfășurată de sindicate și să se stabilească măsurile care se impun pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu.

Simpozion județean

Săptămîna trecută la Arad s-a înregistrat prima manifestare din cadrul ediției din acest an a Simpozionului național al educatorilor, inițiat de Uniunea sindicatelor din învățămînt și cultură în colaborare cu Ministerul Învățămîntului. După cum se știe, tema din acest an — „Educația prin muncă, pentru muncă, tehnică și producție" — este de o mare actualitate și importanță, suscitînd un larg interes din partea oamenilor școlii. O dovadă elocventă a acestui interes este și simpozionul de la Arad, care, în faza sa județeană, a reunit un mare număr de comunicări și referate pe această temă. În cele 14 secții au fost prezentate peste o sută de comunicări și referate oglindind preocupările susținute în acest domeniu și, în bună parte, idei și propuneri judicioase izvorîte dintr-o bogată experiență didactică.

Al. I. V.

Valorificări editoriale

Printre modalitățile de lucru utilizate de comitetele sindicale de învățămînt în scopul stimulării cercetării științifice și pedagogice, a activității de creație a corpului profesoral, în ultima vreme se afirmă și valorificările cu caracter editorial.

La timpul cuvenit, presa pedagogică a semnalat apariția unor culegeri de studii și articole înmănuncheate de Comitetul sindicatului învățămînt al municipiului Bîrlad sub titlul „Școala bîrlădeană". Recent, același comitet sindical a editat, sub același titlu, o nouă culegere care vine să ne întărească certitudinea că acest gen de activitate are un real efect stimulativ. Volumul se deschide, cu cîteva articole închinate aniversării a 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, între care trebuie să citățm „50 de trepte pe scara istoriei", „Cîteva considerații asupra începuturilor mișcării muncitorești în Bîrlad", precum și „Presa muncitorească și socialistă bîrlădeană". După o rubrică dedicată aniversării a 125 de ani de existență a Liceului nr. 2 din Bîrlad, în acest volum sînt inserate interesante studii cu caracter științific, pedagogic și metodic, creații literare și plastice semnate de profesori bîrlădeni.

O inițiativă similară a avut și sindicatul învățămînt din Ploiești care a editat, nu de mult, culegerea de studii, articole și creații ale cadrelor didactice din județul Prahova, intitulată „Slovă prahoveană". În acest caz, remarcăm mai ales preocupările de cercetare pur științifică, reflectate de altfel cu preponderență în economia volumului. Sînt de menționat, între altele, studiile monografice dedicate revistei „Școala Prahovei" și școlilor vechi de pe teritoriul județului Prahova, precum și articolele cuprinse în cadrul rubricii „Dezbateri, preocupări științifice" („Considerații asupra stilului scrierilor lui C. Negruzzi", „Un poet prahovean uitat — V. Podeanu", „Descoperiri arheologice din mileniul I e. n.", „Aspecte ale problematicii predării limbii latine" etc).

Foarte firesc, această culegere dedică o rubrică întreagă activității sindicale din școli. În cadrul ei sînt relatate aspecte din activitatea și experiența sindicatelor prahovene din învățămînt.

O. B.

Dezbateri profesionale

Comitetul sindicatului învățămînt din Iași, prin comisia sa profesională, a luat inițiativa organizării unor mese rotunde și dezbateri libere asupra unor teme de stringentă actualitate în practica școlară. Ultima manifestare de acest gen a avut ca temă „Integrarea socială a adolescenților". Alte teme care s-au bucurat de o deosebită apreciere din partea cadrelor didactice s-au intitulat „Orientarea școlară și profesională", „Conștiința de sine la adolescent", „Relații interpersonale la adolescenți". În realizarea acestor acțiuni, care fac parte dintr-un program mai larg al comitetului sindicatului privind perfecționarea profesională, o contribuție substanțială a fost adusă de cadrele didactice de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași.

GH. GOSAV
președintele
Sindicatului învățămînt-Iași

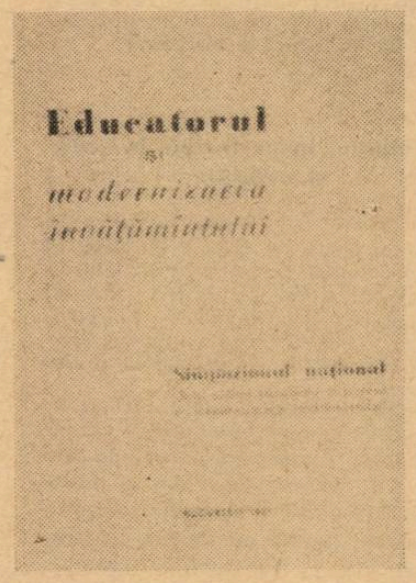

Un volum cu lucrările Simpozionului național al educatorilor

Zilele acestea a apărut de sub tipar volumul care înmănunchează referatele, comunicările și discuțiile care au avut loc la simpozionul național „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului" — organizat de Comitetul Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură, împreună cu Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic și Uniunea societăților științifice ale cadrelor didactice — amplă acțiune care s-a înscris printre manifestările „Anului Internațional al Educației — 1970".

În paginile volumului sînt prezente expunerile din plenara simpozionului, cele mai valoroase idei și opinii și cele mai interesante experiențe desprinse din cele 332 de referate și comunicări prezentate în secții, precum și concluziile colectivelor de coordonare a temelor.

În modul cum este prezentat, volumul reprezintă nu numai o trecere în revistă a lucrărilor simpozionului, ci și o imagine edificatoare a unei activități mult mai largi de studiu și cercetare la care au fost antrenați aproape 30 000 de profesori, învățători, educatoare și cercetători din diferite domenii de activitate.

CHIMIA — priorități și reconsiderări

(Urmare din pag. 1-a)

ceea a cadrelor didactice căci, în această privință, se menține pe deplin valabilă învățătura filozofului din antichitate : omul este măsura tuturor lucrurilor. Dacă n-ai cadre bune, poți să întocmești programele cele mai adecvate, să editezi manuale admirabile, să asiguri circuite de televiziune școlară și totuși rezultatele să fie mediocre sau chiar slabe. Ne trebuie, deci, profesori de calitate, iar aceștia se formează greu, dar mai ales se întreține foarte greu. Motivele care creează în prezent pericolul descalificării sînt cunoscute. Dacă se lasă hărțuit de multiple probleme secundare și nu mai citește nu mai ascultă nimic interesant, încetul cu încetul, profesorul se golește de cunoștințe și mai ales de preocupări și aspirații, rămînînd sclavul reacțiilor exterioare imediate.

Funcționează de mai multă vreme cursuri de perfecționare, s-a promulgat o lege care instituționalizează un cadru lărgit pentru perfecționare și reciclare. Mai avem însă de străbătut un drum lung pînă îi vom putea cuprinde, la perioade de cîțiva ani, pe toți profesorii la asemenea cursuri. Chiar atunci cînd îi vom cuprinde, problema nu va fi integral rezolvată. Cel puțin la fel de importantă este autoperfecționarea în perioada dintre cursuri. Or, pentru aceasta, este necesară o substanță de bază care lipsește încă din școli — cărțile. Profesorii n-au cărți de actualitate pentru specialitatea lor. N-ar fi bine ca toate cărțile de învățămînt superior care, apar, să fie date și pentru înzestrarea bibliotecilor școlilor de cultură generală ? Apare o carte de matematică, de fizică, de chimie, un curs universitar, să fie puse și la dispoziția cadrelor didactice din școli pentru că este o lege binecunoscută bibliotecilor : dacă apropii cartea de cititor, se apropie și el de carte, dacă nu-i dai carte, n-are parte...

Încă o problemă în legătură cu formația corpului didactic. Școala obligatorie din România, ca de altfel de pe tot globul, va deveni în curînd de 12 ani. Se va ajunge implicit și la un personal didactic cu formație unică, pregătit într-un singur mod. Deci, în perspectiva acestui viitor apropiat, ar trebui de pe acum să introducem măsurile corespunzătoare.

Așadar : coordonarea planurilor și programelor, pe de o parte, îmbogățirea programelor cu unele cunoștințe și refacerea structurii pentru a încăpea totul într-un sistem organizat și armonizat sub o unitate de concepție — și strîns legat de acestea — manualele elaborate în condiții de concurs — laboratoare bine înzestrate, amplificarea mijloacelor auxiliare de învățat și, în sfîrșit, multă atenție cadrelor didactice. Acestea sînt, credem, prioritățile actuale ale învățămîntului chimiei și, fără îndoială, nu numai ale acestuia.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

Reamintim și pe această cale cititorilor abonați la publicațiile „Gazeta învățămîntului" și „Colocvii" că în urma contopirii acestora, abonamentele plătite rămîn valabile și pentru noua revistă „Tribuna școlii". În consecință, abonații celor două publicații amintite vor primi „Tribuna școlii" pînă la echivalentul abonamentului plătit.

În același timp, invităm cititorii noștri să-și reînnoiască din timp abonamentele la „Tribuna școlii".

Costul unui abonament :
pe 3 luni, 13 lei,
pe 6 luni, 26 lei

DOCUMENTAR

Preocupări actuale în îndrumarea şi controlul învăţământului englez

O funcţie cu vechi tradiţii în învăţămîntul englez — peste 150 de ani — care a căpătat în ultimul deceniu valenţe noi de conţinut şi o structură organizatorică corespunzătoare mutaţiilor profunde din viaţa şcolară este aceea de inspector al învăţămîntului.

În cadrul Secretariatului de Stat pentru Învăţămînt şi Ştiinţă există un corp central de inspectori purtînd o denumire de veche tradiţie, redusă la trei iniţiale H.M.I. Aceşti inspectori controlează şi îndrumează şcolile din Anglia şi Ţara Galilor, iar învăţămîntul din Scoţia este îndrumat de Departamentul pentru Învăţămînt şi Ştiinţă al Scoţiei *). Corpul central de inspectori cuprinde — pentru un număr de aproximativ 400 000 de profesori titulari ciţi există în Anglia şi în Ţara Galilor — 496 H.M.I. pentru Marea Britanie şi 47 H.M.I. pentru Ţara Galilor. Inspectorii din Anglia se află sub conducerea unui senior chief inspector şi a 6 chief inspectors. Tot în rîndul cadrelor de conducere ale corpului central de inspectori se numără 53—60 staff inspectors — inspectori principali — şi 10 inspectori divizionari care conduc activitatea dintr-un district geografic, ajutaţi de cîte doi inspectori generali, care au în grijă, fiecare, cîte 150 de şcoli. Pe plan local există 163 autorităţi teritoriale care dispun de aproximativ 7 inspectori fiecare.

Funcţiile inspectorilor, selecţionarea şi pregătirea lor

Printre atribuţiile şi funcţiile corpului de inspectori din Marea Britanie, care cuprind, evident, obişnuitele sarcini de îndrumare şi control, se desprinde, în mod pregnant, rolul acestuia în inovarea conţinutului şi tehnicilor de predare, în planificarea şi în acţiunile de optimizare a conducerii învăţămîntului. Corpul de inspectori stabileşte contacte nu numai cu profesori, ci şi cu alte persoane care lucrează în probleme sociale, industriale şi tehnologice. El acumulează informaţii şi experienţă pe care le furnizează celor care elaborează deciziile.

Inspectoratul are legături cu toate tipurile şi gradele de şcoli şi instituţii educative : instituţii preşcolare, şcoli primare, şcoli secundare — clasice, moderne, tehnice, şcoli publice (particulare), şcoli profesionale şi colegii tehnice, şcoli speciale, colegii de instruire ulterioară pentru adulţi etc. Inspectorii ţin legătura cu guvernatorii provinciilor, cu directorii şi cu autorităţile locale de educaţie reprezentînd Departamentul pe tot cuprinsul ţării.

Inspectoratul dispune, în relaţiile cu şcolile şi cu alte organisme, de o substanţială autonomie, de independenţă efectivă în luarea deciziilor, în stabilirea de măsuri privind educaţia elevilor : informaţiile şi îndrumările inspectoratului se bazează pe un mare număr de analize şi concluzii ale diferiţilor inspectori. Inspectorii şcolari răspund pentru activitatea lor în faţa Secretarului de Stat pentru Educaţie şi Ştiinţă, de la care primesc şi instrucţiuni directe.

Din practica inspecţiei şcolare în Anglia se desprind trei tipuri principale de inspecţie :

a) Inspecţia generală, care constă din controlul de ansamblu al unui grup de şcoli, colegii de educaţie şi politehnice, colegii superioare sau instituţii pentru educaţia adulţilor.

b) Inspecţia de specialitate — consacrată unui obiect de învăţămînt sau unei etape de educaţie (se extinde la toate obiectele cuprinse în planurile de învăţămînt, la diferitele specialităţi ale învăţămîntului profesional şi tehnic, la educaţia preşcolară, educaţia adulţilor ş.a.). În ultimii ani, inspecţia de specialitate acordă o mare atenţie sprijinirii şi îndrumării profesorilor în perioada de stagiatură. De asemenea, se realizează inspecţii şi rapoarte generale asupra învăţămîntului din anumite zone şi efectuează studii-anchetă pe teme speciale.

c) Inspecţia de district realizează legătura cu autorităţile locale de educaţie şi de administraţie pentru soluţionarea cerinţelor vieţii şcolare.

În cele mai multe cazuri, aceste trei tipuri de inspecţii se interferează în activitatea cotidiană a inspectoratului şcolar. Aşa, de exemplu, un inspector de district, pentru un oraş mare sau comitat, poate fi inspector general al unui număr de şcoli din acel ţinut şi poate fi ajutat în muncă de alţi inspectori care — ei înşişi — sînt inspectori generali, răspunzînd fiecare de circa 150 de şcoli. El poate acţiona şi ca inspector de specialitate peste o zonă mult mai mare.

Inspectorii şcolari sînt consilieri profesionali ai ministrului şi sînt selecţionaţi prin concurs. De regulă, inspectorii şcolari sînt recrutaţi din rîndurile profesorilor cu practică la catedră, vîrsta medie fiind de circa 40 de ani. La selecţionare şi numire se au în vedere, de asemenea, capacitatea de receptivitate la nou, convingerile, temperamentul, autoritatea profesională şi morală a candidaţilor. După numire, inspectorii acţionează pe lîngă un inspector cu experienţă pe baza unui program stabilit (perioada de stagiatură şi instruire).

Activitatea inspectorilor în şcoli şi institute

O mare parte din timpul de lucru al inspectorului este consacrată vizitelor în şcoli, institute, colegii, pentru a urmări atît predarea, cît şi învăţarea. Inspectorul pune accentul pe colaborare şi evaluează autoritatea şi pregătirea profesorilor.

Concluziile stabilite de inspector în urma vizitelor sînt discutate cu profesorii, cărora le comunică părerile la care a ajuns, le dă sugestii şi sfaturi profesionale, îndrumări şi consultaţii, inspectorul avînd poziţia nu atît de „controlor", cît de „consultant", „consilier", specialist care dă sfaturi şi sugestii profesionale, el fiind model tipic pentru profesori, păstrînd relaţii amicale şi de conlucrare sinceră cu aceştia, străduindu-se să le evalueze cît mai obiectiv activitatea şi rezultatele.

Inspectorii verifică, în primul rînd, activitatea de ansamblu a şcolilor şi colegiilor şi numai, în al doilea rînd, activitatea individuală a fiecărui profesor în clasă, laborator sau atelier. Inspectorului şcolar i se cere să facă o veritabilă analiză ştiinţifică a situaţiilor verificate, el nu are dreptul de a obliga pe profesorul inspectat să-şi efectueze într-un anumit mod activitatea sa. Inspectorul trebuie să convingă pe cel inspectat asupra utilităţii şi necesităţii folosirii anumitor metode şi procedee, fundamentîndu-şi evaluările şi sfaturile pe argumente ştiinţifice.

Se practică frecvent şi vizite de scurtă durată, cu caracter informativ, limitate la discuţii cu directorii şi profesorii, fără finalizarea observaţiilor într-un raport scris. De asemenea, în ultimul timp, se folosesc, pe scară tot mai largă, controalele cu caracter anonim, această modalitate de a culege informaţii fiind cerută din ce în ce mai mult în planificarea şi desfăşurarea activităţii inspectoratului. Observaţiile şi aprecierile prilejuite de inspecţie sînt valorificate pe diferite căi : îndrumări şi sprijin, uneori chiar sub formă critică, profesorilor inspectaţi ; cursuri scurte, în timpul vacanţelor, pentru informarea profesorilor, inspectorii colaborînd în acest scop cu lectori şi profesori din universităţi, colegii şi şcoli.

Inspectorii de district au în grija lor îndrumarea consiliilor şcolare, a organizaţiilor de tineret şi sportive, a instituţiilor serale ş.a. şi reprezintă Departamentul în consiliile regionale, comitetele de învăţămînt ale comisiilor profesionale, în comitetele de învăţămînt ale ministerelor economice etc.

O deosebită atenţie se acordă cunoaşterii de către inspectori a desfăşurării şi rezultatelor cercetării ştiinţifice în domeniul educaţiei, dezvoltării şi folosirii tehnologiei învăţămîntului.

Pentru planificarea şi dezvoltarea învăţămîntului există o echipă de inspectori care conlucrează strîns cu arhitecţi şi inginerii constructori ai Departamentului.

Inspectoratul îndeplineşte şi alte atribuţii, cum ar fi : îndrumarea studiilor de management, a educaţiei postşcolare pentru femei, a bibliotecilor, urmărirea construcţiilor şcolare şi a dotării cu echipament şcolar, îndrumarea învăţămîntului special, sprijinirea serviciilor pentru angajarea tineretului în producţie, a serviciilor sociale pentru tineret.

Cu toate că inspectorii pot acţiona numai în zone geografice şi de învăţămînt limitate, echipe H.M.I. se unesc şi exercită un control multilateral al creşelor, şcolilor primare, şcolilor secundare şi al instituţiilor de învăţămînt pentru adulţi, depăşind adesea limitele geografice stabilite. Activitatea inspectorului capătă tot mai mult un caracter consultativ, atît pe plan naţional, cît şi pe plan local.

Inspectorii şcolari colaborează cu personalul care se ocupă de emisiunile educative la radio şi televiziune, cu redacţiile ziarelor, publică articole, studii, recenzii, rezumate ale rapoartelor, concluziile unor anchete socio-pedagogice efectuate în grup. Ei nu au dezlegare de a elabora cărţi şcolare (ca autori de manuale). Editează însă broşuri pentru uzul profesorilor (îndrumări de specialitate), rezumate pe teme de educaţie, indicaţii bibliografice ş.a.

POMPILIU VÎLCU
VASILE ROŞCA

*) — H.M.I. Today And Tomorrow — Issued by the Department of Education and Science, Curzon Street 1970 — London W1.
— Reports on Education, H. M. Inspectorate — 1967, Number 37.
— Rapoarte ale delegaţilor care au studiat învăţămîntul în Anglia.

Bibliografie selectivă

„EDUCAŢIA PERMANENTĂ"

Problema pregătirii omului contemporan pe întreg parcursul vieţii sale active — începînd cu perfecţionarea continuă, reciclarea şi reconvertirea profesională şi pînă la valenţele timpului liber — constituie o preocupare centrală nu numai a factorilor de educaţie sau a cercurilor sociologice, ci un element definitoriu al progresului economic, social şi cultural al societăţii.

Răspunzînd interesului manifestat de numeroşi membri ai corpului didactic angajaţi în acţiunea amplă de educaţie permanentă ce se înfăptuieşte în ţara noastră, prezentăm în cadrul rubricii „Bibliografie selectivă" titlurile unor lucrări pe această temă. Volumele recomandate pot fi consultate la Biblioteca centrală pedagogică, cifrele înscrise între paranteze reprezentînd cotele cărţilor respective în catalogul bibliotecii.

(...) Education des adultes et loisir dans l'Europe contemporaine. Documents de la Conférence organisée par la Commission Tchécoslovaque pour l'Unesco avec la participation de l'Unesco, à Prague du 29 mars au 6 avril 1965 (Educaţia adulţilor şi timpul liber în Europa). Prague, f.e., 1966 116 p. (II 37 581).

(...) Educaţia adulţilor. Cercetare ştiinţifică şi acţiune culturală. Bucureşti, f.e., 1968, 477 p. (III 44 527).

★

Albert, Francisc : Dialog cu timpul liber. Bucureşti, Editura politică, 1970, 277 p. Biblioteca de filozofie şi sociologie (II 47 915).

★

(...) Education permanente, lifelong, integrated learning (Educaţia permanentă, învăţarea integrală de-a lungul întregii vieţi). În Education Panorama. Washington, 1968, nr. 2, 30 p., număr tematic. (P. II 2 101).

★

(...) L'éducation permanente (Educaţia permanentă). În : Les amis de Sèvres, 1969, nr. 1, 95 p. număr tematic. (P. I 1 902)

★

(...) Wissenschaftlich-technischer Fortschritt und berufliche Weiterbildung (Progresul tehnico-ştiinţific şi perfecţionarea profesională). Berlin, Volk und Wissen, 1964, 59 p. (II 32 884).

★

Hartung, Henri : Pour une éducation permanente (Pentru o educaţie permanentă). Paris, Fayard, 1966, 232 p. Sciences et techniques humaines (II 43 307).

Cîmpul magnetic şi materia

S-a constatat că un atom de hidrogen poate lua forma unui ac subţire. Această „metamorfoză" a atomului are loc cînd se aplică un cîmp magnetic de ordinul unui miliard de oerstezi sau mai mult. În asemenea condiţii, învelişurile electronice din atomi se reorganizează în întregime, întrucît interacţiunea electronilor cu cîmpul magnetic devine mai mare decît interacţiunea dintre ei şi interacţiunea lor cu nucleul, fapt care explică alungirea atomului de-a lungul cîmpului magnetic.

Atomii-ace interacţionează puternic între ei, atrăgîndu-se şi respingîndu-se. Ca urmare a acestei acţiuni, se poate forma un cristal cu o temperatură colosală de topire de ordinul a milioane de grade Celsius. Acad. B. Kadomţev (U.R.S.S.), care a întreprins aceste cercetări, consideră că experimentele în această direcţie ar permite elucidarea mai detaliată a naturii stelelor neutronice, deoarece cîmpuri magnetice, cu o putere fantastică în raport cu condiţiile terestre, se întîlnesc, potrivit concepţiilor actuale, numai în asemenea stele.

Breviar ştiinţifico-tehnic

Microscop pentru învăţămînt

Recent a fost prezentat la Londra microscopul electronic „Corinth 275" al firmei „AEI Scientific Aparatus Ltd". Acest microscop se distinge printr-o construcţie complet nouă, care permite examinarea multilaterală a obiectelor şi vizualizarea probelor pe un ecran mare, pătrat, ideal pentru învăţămînt şi demonstraţii, deoarece profesorul poate prezenta în mod direct caracteristicile cele mai interesante ale obiectului. Domeniul total de mărire al acestui microscop este de 100 000 de ori.

Cronici

PROLEGOMENE LA ŞTIINŢA VIITORULUI

Acest titlu mi se pare că acoperă bogatul conținut de idei al ultimei cărți a lui Mircea Malița „Aurul cenușiu" (Editura Dacia, Cluj, 1971). Metafora titlului, ca de altfel întreaga ținută intelectuală a cărții, dovedește cutezanță de cuget, stringență în argumentare, onestitate științifică, suplețe în abordarea problemelor și eleganță, uneori chiar grație în exprimare. Spre dumerirea cititorilor, subliniem că **aurul cenușiu** este gîndirea omului, inteligența lui, spiritul său inventiv, — și de ce n-am spune-o ? — geniul său creator, în strînsă relație cu substanța cenușie a creierului. Autorul — și este liber s-o facă — pune semnele egalității între aurul cenușiu și gîndirea modernă. Ni se pare că o asemenea circumscriere sau delimitare ar știrbi nițel viziunea globală, integralismul umanist a lui Mircea Malița. Căci — contrar celor scrise de autor la adresa filozofiei în general — avem convingerea, convingere formată în urma lecturii prezentelor eseuri, că Mircea Malița posedă cîteva din calitățile majore ale celui ce se îndeletnicește cu „lubirea de înțelepciune", precum : atitudine globală și unitară, criterii fundamentale de apreciere, scară de valori în care accentul axiologic apasă, e drept, pe înfăptuirea concretă, o constantă a spiritului său, care, în ultimă instanță, este expresia unei **forma mentis,** ce-l duce — dincolo de jocul caleidoscopic al eseurilor — la o gîndire sistematică implicită. Or, cum bine se știe, nevoia de sistematizare duce direct la viziune globală și unitară în fața lumii și vieții, viziune care este celălalt nume al filozofiei. În dreaptă urmare, așa se explică legătura subterană, relațiile nemărturisite între capitolele — în aparență foarte diverse — ale volumului : **Gîndirea modernă,** cu trăsăturile ei esențiale, **glose despre inteligență,** o plonjare în psihologia calitativă, **sfera și simburele culturii generale,** o sintetică privire de filozofie a culturii și a istoriei, **arta sau știința conducerii ?,** o solidă ancorare în plină actualitate, **prospectiva : de la vis la calcul,** studiul încărcat de răspundere a viitorului și cinci discursuri, în care nu știi ce să prețuiești mai mult : observația fină și uneori mușcătoare a moralistului, spiritul geometric al matematicianului, grija pururea trează a pedagogului și educatorului pentru arta formării tinerelor generații ale țării, cumpătul și înțelepciunea intelectualului angajat total în treburile cetății sau finețea psihologului, care vorbește cu delicateță lirică despre **„inteligența miinilor".**

Indiscutabil, **Aurul cenușiu** probează că Mircea Malița este o personalitate polivalentă de o riguroasă formație matematică, dar cu ferestrele curiozității deschise spre toate zările spiritului. De aici interesul și nestinsa pasiune pentru domeniile de cercetare interdisciplinară. Pluri — sau interdisciplinaritatea, **dominanta** spiritului său, îl face foarte modern și foarte actual. Nu întîmplător, deci, primul eseu al volumului și, poate, cel mai dens este consacrat gîndirii moderne, al cărei profil îl determină precum urmează : o gîndire practică, globală, probabilistă, modelatoare (în sensul că operează cu modele matematice simulate), operatoare, pluridisciplinară, prospectivă (de intuire, aproximare, înțelegere și explorare a viitorului în beneficiul omului), laică (eliberată de dogme, mitologii, mitomanii și mituri), optimistă, educabilă (autorul nu uită nici o clipă că este profesor — deci pedagog — prin vocație și ministru al învățămîntului), economică.

Încrederea în robustețea gîndirii moderne fac din autorul **Aurului cenușiu** un cosmonaut al viitorului, un îndrăgostit de viitor, am zice un **viitorist,** dacă termenul nu ne-ar zgîndări puțin sensibilitatea literară. Dar, în această navigare planetară, Mircea Malița nu uită că este fiul unei țări cu precise contururi geografice, fiul unui popor exemplar, angajat total în opera de edificare a unei noi orînduiri social-politice și economice. De aceea, ultima subîmpărțire a eseului despre gîndirea modernă poartă titlul : „Gîndirea românească se așează în tipare moderne". Dacă, pînă nu de mult, gîndirea românească „lucra ca într-un mare sat așezat la marginile Europei industriale", notează Mircea Malița, „astăzi — continuă același — gîndirea țării noastre are în centrul său viziunea omului pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl consideră drept «beneficiarul tuturor valorilor, factorul suprem al societății». Faptul că **omul este pus în centrul procesului nostru de dezvoltare** (subliniat în text), și ca ultim obiectiv și ca pirghie determinantă, este o dovadă a unei maturități care pune gîndirea noastră în consonanță cu ceea ce a dobîndit știința și experiența omenirii".

Pe aceeași linie de profundă aderare la realitățile românești, scrie Mircea Malița la pagina 163 a cărții sale : „Miinile poporului nostru sînt miini demne de omagiu. Faptul că putem stabili existența unei spiritualități nobile, a unui simț estetic ce iese din comun, se datorește în bună parte muncii miinilor ce-au înflorat ii, fote și ștergare. Neputînd dura monumente în materiale trainice, din cauza vicisitudinilor istorice, miinile românilor au produs multă artă miniaturală cu subțirime de filigran. Se pregătește acum un album al artei noastre folclorice ; nu a acelei alterate în bazare și tirguri, ci acelei autentice, în care se distinge o inegală eleganță, un echilibru și o armonie rar întîlnite, un simț desăvîrșit al formei geometrice abstracte. Vederea planșelor m-a făcut să regret că mi s-a întîmplat să utilizez uneori folclorul în conotație peiorativă".

Să mai amintim pertinenta înscriere a lui Eminescu, Iorga și Brâncuși în circuitul valorilor universale, interesanta „matrice caracterologică" a civilizației, eleganța și fireasca soluționare a raportului dintre cultura generală și cultura profesională, de specialitate, sau sagacitatea observațiilor din **discurs despre ireparabilul timp ?**

Toate sînt așezate și discutate în perspectiva viitorului.

Prolegomenele lui Mircea Malița — principii ale hermeneuticii viitoare — invită la meditație. În ce ne privește, însă, asupra lor plutește o mare și gravă interogație : poate fi oare cunoscut și convertit în instrument de fericire umană imprevizibilul ?

GRIGORE POPA

Note

VADE MECUM

E.D.P., 1971

Lucrarea apărută recent în Editura didactică și pedagogică, redactată de prof. Dinu Morojanu, prezintă Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej", Institutul de construcții și Institutul de petrol, gaze și geologie, cu facultățile și secțiile respective. „Vade mecum" pune totodată la dispoziția celor interesați problemele care s-au dat la institutele citate în sesiunile din anii 1969 și 1970, în cadrul probelor scrise la matematică, fizică și chimie. Aceste 47 probleme de matematici, 48 de fizică și 12 de chimie, cu rezolvările respective, constituie partea cea mai importantă a lucrării. În felul acesta, VADE MECUM devine un instrument eficace în pregătirea candidaților pentru examenul de admitere în institutele tehnice de învățămînt superior din întreaga țară. În același timp, lucrarea este folositoare și cadrelor didactice din liceu, care vor avea astfel la îndemînă, în această perioadă finală, un ghid util pentru îndrumarea profesională și pregătirea elevilor în vederea susținerii examenului de admitere.

Ne exprimăm însă regretul față de apariția foarte întîrziată a acestei lucrări, care dacă ar fi fost în librării la începutul anului ar fi putut fi utilizată mult mai larg decît în prezent.

A. B.

radio-televiziune

UN AJUTOR PREȚIOS

Urmărind cîteva emisiuni din cadrul „Telescolii" am încercat să ne substituim celor cărora li se adresează cu prioritate — elevilor — pentru a ne putea pronunța asupra eficienței acestei modalități de consolidare a materiei predate în școală. De la început, putem afirma că ne declarăm mulțumiți. Lecțiile susținute de cadre universitare sau de profesori de liceu interesează deopotrivă elevii de la cursurile de zi, fără frecvență sau serale. În perioada ce precede bacalaureatul (mai precis în ultimul trimestru) accentul se pune pe prezentarea unor prelegeri-sinteză sau a unor lecții de maximă importanță pentru a veni cu promptitudine în ajutorul absolvenților clasei a XII-a. Tematica este, desigur, întocmită în funcție de cantitatea și calitatea cunoștințelor acumulate la orele de clasă, vizîndu-se mai ales acele subiecte care n-au beneficiat de un număr de ore corespunzător sau care, prin ele însele, sînt mai greu accesibile (de pildă la chimie, fizică, matematică). Consultațiile pentru literatură română urmăresc conturarea unor idei de bază, caracteristice pentru opera unui anumit scriitor (de exemplu „Originalitatea operei lui Creangă") sau pentru o anume epocă a istoriei noastre literare. Judecate prin prisma scopului imediat pe care îl urmăresc în aceste săptămîni, emisiunile telescolii sînt nu numai un prilej de autoverificare pentru viitorii bacalaureați sau candidați la admiterea în diferitele facultăți ; în primul rînd, ele au valoarea unor lecții recapitulative de ținută științifică, care clarifică, concentrează, clasifică cunoștințele dobîndite la orele de clasă. În același timp, orientează elevul spre capitolele sau temele care solicită un grad sporit de atenție, îi disciplinează gîndirea, îi dau posibilitatea unei priviri de ansamblu asupra unor fenomene generale, sau îi relevă specificitatea altora, concrete.

Cu altă ocazie vom reveni, printr-o analiză amănunțită, asupra multiplelor aspecte pe care le implică realizarea acestor emisiuni.

V. B

Un debut ferm

În foaierul Teatrului de Comedie se află deschisă prima expoziție personală a pictoriței Ana Maria Gruici *cuprinzînd lucrări în ulei și lucrări de grafică.*

Expoziția acestei tinere artiste- profesoare exprimă, în totalitatea ei, un robust sentiment de bucurie, de senină atitudine în fața vieții, atît prin dezinvoltura compozițională, cît și prin cromatica luminoasă și frumos armonizată. Desenul ferm, realizat printr-o linie sintetică și expresivă, imprimă elocvență și eleganță limbajului plastic prin care își exprimă gîndul și sentimentul („Orchestră simfonică", „Peisaj de toamnă"). Folosind o bogată gamă de resurse expresive, artista găsește modalități variate de a traduce cu mijloace plastice ecourile trezite în sufletul său de neîncetata prefacere a naturii, unele dintre ele exprimînd un puternic dramatism. Astfel, o succesiune de sentimente însoțesc „Începutul furtunii", „Dezlănțuirea", „Fulgerul" și „Liniștea" care urmează acestei drame a naturii.

Pentru Ana Maria Gruici, NATURA este punctul de plecare al declanșării unor viziuni cu largi valențe spirituale, implicînd în egală măsură participarea gîndului și sentimentului.

Trebuie să menționăm, de asemenea, calitățile de graficiană ale acestei artiste, dovedite de ușurința cu care trece de la un mod de expresie la altul.

Prima expoziție personală a profesoarei Ana Maria Gruici este o frumoasă și convingătoare mărturie că avem în față opera unei autentice artiste.

Conf. dr. ALEX. TOHĂNEANU

MERIDIANE

ÎNVĂȚĂMÎNTUL DIN R. P. CHINEZĂ ÎN PLIN AVÎNT

În anii puterii populare, învățămîntul din China a cunoscut un amplu și continuu avînt. Factorul fundamental care stă la baza reformelor din ultimii ani ale școlii din R.P. Chineză îl constituie realizarea unei maxime apropieri a învățămîntului de munca productivă, de producția socială.

Rezultatele obținute de numeroase școli, în activitatea desfășurată pe această linie, sînt mărturii elocvente cu privire la caracterul pozitiv al acestei orientări. Astfel, cadrele didactice și elevii școlii elementare Ciunșan, ținutul Hălun, provincia Dzilin au hotărît să organizeze munca în gospodăria agricolă a școlii după exemplul renumitei brigăzi agricole de producție Deceai. Ei au dezțelenit treizeci de mu (două hectare) de pămînt pe un versant de munte, au amenajat ogoare în terase și au semănat porumbul selecționat primit de la brigada din Deceai. N-a fost însă deloc ușor să culegi în munții Ceanpai recolta porumbului din Deceai, întrucît acest soi de porumb ajunge la maturitate într-un timp de 140 de zile, dar la Ciunșan nu există decît 120 de zile fără ger. Cu ajutorul profesorilor, elevii au început să aplice cele învățate la lecțiile de agricultură în școală, încercînd să obțină, prin încrucișarea porumbului primit din Deceai cu un soi local, un nou soi de porumb care să ajungă la maturitate în 100 de zile și, în același timp, să dea recolte superioare. Experimentul a fost încununat de succes. Anul acesta, de pe suprafețele însămînțate cu porumb ale gospodăriei agricole a școlii din Ciunșan, elevii au cules prima recoltă, obținînd o producție record pentru ținutul Hălun.

În cadrul școlii generale și medii din comuna Fengșan districtul Fengcen, au fost create ateliere de prelucrare a metalelor neferoase, a cherestelei, precum și o hală specială de decorticat orez. Școala întreține legături strînse cu o uzină de mașini electrice și cu fabrica textilă din localitate. De asemenea, elevii organizați în brigăzi ajută la campania agricolă pe ogoarele comunei populare din Fengșan.

Rezultate deosebite în pregătirea pentru muncă s-au obținut și la școala agricolă din districtul Guibin, provincia Guansi. Acțiunea didactică urmărind formarea multilaterală a elevilor a permis colectivului acestei școli, ca într-un singur an, să dea absolvenți foarte apreciați în producție. Școala dispune de ateliere de reparații a mașinilor agricole și de o suprafață însemnată pentru practica în agricultură. Pe această suprafață elevii, sprijiniți de corpul didactic și lucrători cu experiență, cultivă orez, arahide, trestie de zahăr, furaje etc. obținînd producții însemnate.

La Ciunșan, localitate din R.P. Chineză, situată într-o regiune muntoasă rece și cu vreme foarte capricioasă, cadrele didactice au hotărît să acționeze în vederea ocrotirii agriculturii de înghețuri și ploi torențiale. Ei au organizat, cu mijloace proprii, o stație meteorologică, a cărei activitate a fost orientată după aceea a stațiilor meteorologice specializate.

În cadrul stației elevii observă cu atenție și notează schimbările vremii, acumulînd, în decursul ultimilor ani, o mare cantitate de date și cunoștințe asupra climei locale. Cînd se produc schimbări bruște de vreme și puternice, ei stau de veghe zi și noapte la posturile lor de la stație. Previziunile asupra vremii ale elevilor din Ciunșan constituie, în prezent, o contribuție la dezvoltarea agriculturii în această zonă.

Lucrînd în uzine și fabrici de importanță națională, alături de muncitori, ingineri și tehnicieni, pe ogoarele comunelor populare sau în propriile lor ateliere — unele adevărate fabrici în miniatură, în gospodăriile agricole școlare, tînăra generație a Chinei populare, îndrumată de corpul didactic, împletește strîns studiul teoretic cu practica, pregătindu-se pentru viața de constructori ai socialismului.

ION DRĂGUȘANU

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, printre studenții chinezi.

telex

• **În R.P.D. Coreeană,** ca urmare a introducerii învățămîntului tehnic general obligatoriu de nouă ani, s-au obținut rezultate remarcabile. Toți copiii și tinerii de la orașe și sate sînt încadrați în această formă de învățămînt elementar. Peste 104 000 de ingineri și subingineri se ocupă în prezent de pregătirea teoretică și practică de specialitate a elevilor din școlile tehnice generale de la sate.

• **În R.D. Vietnam,** în ciuda greutăților provocate de agresiunea americană, în anul școlar 1970—1971 au fost cuprinși în toate formele de învățămînt, 4 900 000 elevi. Aceasta reprezintă, în comparație cu anul școlar 1969—1970, o creștere cu 400 000 a numărului elevilor. Cele 340 de școli din capitala R. D. Vietnam au fost frecventate, în acest an școlar, de peste 300 000 de elevi. Circa 8 000 de profesori au activat pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt.

Aceste cifre capătă o semnificație și mai profundă dacă avem în vedere că în anul școlar 1945—1946 — primul an după proclamarea Republicii Democrate Vietnam — numai 9 la sută din copiii de vîrstă școlară din Hanoi aveau posibilitatea să frecventeze școala, iar numărul profesorilor era de numai 200.

• **În R.P. Mongolă** funcționează în prezent 467 de școli de cultură generală, în care învață aproape 200 000 de elevi.

În școlile medii profesionale, create doar cu șapte ani în urmă, învață circa 12 000 de elevi, care se pregătesc în diferite ramuri ale economiei, industriei și agriculturii. În ultimii 5 ani aceste școli au dat economiei naționale peste 20 000 de cadre calificate.

Cele 6 institute de învățămînt superior ale Mongoliei populare sînt frecventate de circa 7 000 de studenți.

Adăugînd la aceste cifre numărul adulților care urmează cursurile diferitelor școli pentru calificarea muncitorilor și al lucrătorilor din domeniul zootehniei și din agricultură, care în prezent a depășit 226 000 de oameni, reiese că fiecare al cincilea cetățean al R.P. Mongole este încadrat în învățămînt.

R. S. CEHOSLOVACĂ

„Copilul nostru merge la școală"

Cînd se apropie vremea ca băiatul sau fetița lor să pășească pentru prima oară pragul școlii, părinții se simt neliniștiți : „Oare copilului meu îi va plăcea să învețe ?" ; „va reuși oare să-și îndeplinească corect și conștiincios îndatoririle de școlar ?" ; „se va acomoda cu colegii ?" etc.

Pornind de la aceste întrebări simple, și totuși de o mare importanță în zilele noastre, autorul unui articol publicat în „Rodina a škola" nr 3/1971, dr. Tomas Henek, arată că pentru a ajunge să fie apt de școală, copilul trebuie să îndeplinească o serie de „condiții" : să fie sănătos, să fie ordonat cu lucrurile lui, să-i asculte și să-i respecte pe adulți, să manifeste interes față de tot ce-i nou în jurul lui, să aibă un bagaj de cuvinte destul de bogat, să știe să se joace cu ceilalți copii, să-l bucure faptul că în curînd va merge la școală.

În perioada preșcolară, o deosebită atenție trebuie acordată dezvoltării gîndirii, memoriei, activității, curiozității, exersării, perseverenței și caracterului independent, concentrării atenției, dezvoltării îndemînării — toate acestea alcătuind cele mai importante laturi ale dezvoltării fizice și intelectuale a copilului, menită să marcheze trecerea la o nouă etapă în viața lui — școala.

Pentru atingerea unei asemenea dezvoltări armonioase, autorul recomandă părinților ca în perioada preșcolară să folosească o serie de jocuri, distracții variate ca formă și durată, potrivite fiecărui copil în parte. Aici inventivitatea părinților joacă un rol deosebit.

Unul din factorii necesari în atingerea maturității școlare, consideră autorul, este creșterea armonioasă a membrelor superioare și inferioare în raport cu trupul copilului. Acest lucru se obține prin cît mai multe mișcări în aer liber (sărituri, jocul cu mingea, plimbări etc.), iar acasă, antrenarea copilului în jocuri menite să-i exerseze lucrul cu mîna, necesar muncii lui de mai tîrziu : scrisul.

Autorul prezintă un grupaj de jocuri mai des folosite de părinți în munca lor de educație, jocuri ce urmăresc în primul rînd formarea și întărirea deprinderii de a lucra cu mîna. Printre acestea am reținut următoarele : modelarea unor diverse forme din plastilină ; aruncarea într-un coș imaginar a unui ghemotoc de hîrtie ; decuparea de patrate și combinarea între ele de-a lungul diagonalei ; din 6 cuburi de mărimi diferite copilul alcătuiește un turn în așa fel încît cubul cel mai mic să fie în vîrf ; părintele desenează pe hîrtie valuri și meandre, iar copilul continuă desenul după imaginația sa ; copilul desenează cu ambele mîini, pornind dintr-un punct fix (o floare, Soarele) ; jocuri bazate pe imitarea ritmului obținut de părinți prin bătaia din palme ; înșirarea unor mărgele pe ață ; alcătuirea unui lanț din clame de birou ; decuparea din hîrtie a diferitelor forme geometrice și alcătuirea, pe baza lor, a unor figuri din natură (capre, porci, oameni de zăpadă etc.), pe care să le lipească pe un carton ; copilul se joacă de-a pisica și șoarecele, sau de-a soldatul ce stă de strajă etc.

Toate acestea fac parte din grupa jocurilor necesare dezvoltării îndemînării fizice la copil. Asupra celorlalte trei grupe autorul promite să revină ulterior.

MARIANA IENCEK

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 6 VINERI 11 IUNIE 1971 16 PAGINI — 1 LEU

MODELE ȘI LIMBAJE ȘTIINȚIFICE ALE REALITĂȚII

Analiza fundamentelor cercetării științifice, atît în cadrul local al științelor particulare, cît și în cel global al teoriei cunoașterii, devine în prezent o necesitate imperioasă pentru profesioniștii investigației științifice și ai învățămîntului. Această analiză nu mai poate rămîne exclusiv în sarcina filozofilor întrucît ea trebuie să aibă, ca orice activitate științifică în epoca actuală, un caracter social și ca atare dublu caracter teoretic și practic. Astfel, sînt satisfăcute condițiile de complementaritate ale tuturor cuceririlor revoluției tehnico-științifice mondiale contemporane, care leagă știința de viața socială prin legături care decurg din legile concepției materialist-dialectice care cere nu numai cunoașterea realității obiective, dar și stăpînirea ei. În general, cercetătorii diferitelor științe particulare nu se mai mulțumesc cu poziția de descoperitori ai unor fapte oricît de importante, ci caută să lege aceste fapte de observarea unor analogii izbitoare, să compare și să înregistreze calități comune, să creeze categorii cît mai largi, modele ample ale diverselor aspecte ale realității. Modelarea succesivă pînă la atingerea unui grad de abstracție și de generalitate compatibil cu stadiul cel mai înaintat al cunoașterii la epoca respectivă este o caracteristică a științei moderne.

Dezvoltarea științei arată că **prin modelarea succesivă, în care fiecare model servește de original unui model uneori abstract, se ajunge la modele matematice.** Istoria științei dovedește că disciplinele științifice care au reușit să se matematizeze mai rapid și mai profund decît altele, angajate mai tîrziu și mai încet în acest proces, au cunoscut atît o dezvoltare mai rapidă și mai vastă, cît și o aplicabilitate mai eficace în practică. Este suficient să citățm în acest scop numai disciplinele mecanice și fizice suficient de matematizate ca mecanica fluidelor și electromagnetismul.

Procesul de matematizare a diferitelor discipline științifice implică mai multe etape în care se folosesc noțiuni și raționamente matematice atașate modelelor caracteristice etapei respective parcurse de disciplina considerată.

Trecînd la o etapă ulterioară, caracterizată prin modelarea modelului anterior într-un cadru mai general, noțiunile matematice folosite în acest nou cadru vor fi mai profunde, mai generale și în consecință mai maniabile.

Pentru a fixa ideile, vom da o descriere a noțiunii de model cu aspect de definiție, dar care nu îndeplinește riguros condițiile unei definiții în viziunea unui matematician. **Vom numi model orice schemă care reflectă printr-o corespondență adecvată caractere structurale și funcționale ale unei categorii de obiecte sau fenomene, denumite în acest caz originale ale modelului considerat.**

Aceste corespondențe trebuie să permită în același timp și reflectarea inversă a caracterelor structurale și functionale ale modelului pe caracterele respective ale originalelor acestuia. Exemplul simplu al categoriei de fenomene denumite compunerea forțelor va clarifica înțelegerea „definiției" de mai sus. Nu ne vom lua sarcina de a defini noțiunea de forță, ci de a-i găsi un model în segmentul orientat, denumit curent vector, deci un model geometric, iar fenomenului de compunere îi vom asocia ca model regula paralelogramului, deci adunarea vectorială. Realizăm în acest mod un model geometric care reflectează caracterele specifice forței, luate ca noțiune generală, independent de natura sa particulară : direcția, sensul și intensitatea de acțiune. Acestea se reflectă în direcția orientată și în imaginea vectorului. Este vorba de o reflectare prin analogie care admite și reflectarea inversă de la vector și adunarea vectorialelor la forță și compunerea lor, reflectare confirmată prin verificări experimentale.

O condiție prealabilă oricărei cercetări științifice este folosirea unor definiții cît mai precise, lipsite de echivocuri și exprimate în termenii cunoscuți, adică în termeni cărora li se poate asocia o semnificație științifică. În general, **ceea ce se înțelege prin definiție este o însirare de propoziții independente între ele și necontradictorii, susceptibile de a caracteriza obiecte sau fenomene din realitatea obiectivă.**

Dar orice propoziție este formată din **cuvinte** și aceste cuvinte nu sînt decît **simboluri** verbale, scrise, sau manifestate într-un alt mod, aparținînd unui **limbaj**. Ele

Acad. N. TEODORESCU

(Continuare în pag. 14)

Portret de LUCIA PISO

Directorul

Nu de mult am fost la sărbătorirea Liceului „Ioan Slavici", fost „Moise Nicoară", din Arad ; acum 50 de ani mă înscrisesem acolo ca elev în clasa I. Se sărbătorea simultan 225 de ani de la instituirea învățămîntului liceal în orașul de pe Mureșul de Jos, 100 de ani de la întemeierea actualului așezămînt și 50 de ani (de fapt 52) de cînd liceul a început predarea în limba română, după unirea cea mare. Eram foști elevi de toate vîrstele : Acad. Avramescu, Acad. Tiberiu Popovici, Acad. Caius Iacob, Prof. Valeriu Novacu, Prof. Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe sociale și politice, Francisc Munteanu și alții. Titus Popovici încă nu venise, dar era așteptat. Mulți dintre foștii colegi nu mai erau. Profesorii de altădată, doi — trei, foarte bătrîni.

Am închis ochii să revăd profesorii de altă dată, cei plecați dincolo. Păreau și mai mari decît atunci cînd veneau în clasă cu catalogul subsuoară : Stamatiad, poetul mîndru, Pepessicius, cavalerul criticii românești. Manciulea, geograful, Blaga, naturalistul, Teodorescu, fizicianul, Papp și Albu, latiniștii, Jean Decamp, francezul... Dar peste tot domina parcă statura olimpică a directorului Ascaniu Crișan, omul drept, matematicianul și fizicianul de înaltă calificare. Părea o fire închisă, aspru, dar niciodată minios în relațiile cu elevii.

Odată m-a prins fumînd pe stradă, seara. A cerut să fiu eliminat ca să fie exemplu pentru ceilalți deși eram elev bun. Pînă la urmă s-a mulțumit să mă scoată de pe lista premianților în acel an. Totuși, mi-a dat o „mențiune" : „Cuvinte potrivite" de Tudor Anghezi, după care de mult tînjeam, dar era o carte prea scumpă pentru buzunarul meu.

În 1928 mi-a înmînat diploma de bacalaureat, întrebîndu-mă ce am de gînd să urmez. „M-aș fi dus la medicină sau la Politehnică, am răspuns, dar ai mei nu au bani să mă susțină." „Tu la litere să te înscrii, a zis, acolo e locul tău". Avea dreptate, cred, și am plecat la Universitatea din Cluj.

Acum cînd îl revăd în minte îmi pare mult mai mare decît atunci cînd noi eram niște copilandri puși pe năzbîtii, pe care el știa să le treacă cu vederea ori să găsească o soluție dreaptă, cînd ne întreceam cu „gluma" în impetuozitatea noastră tinerească. I-aș spune și azi „Domnule Director" și aș sta în fața lui în picioare, ca pe vremea cînd eram elev, cu 50 de ani în urmă.

MIHAI BENIUC

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

La Ministerul Învățămîntului s-au desfășurat marți, 8 iunie, în prezența ministrului Mircea Malița, lucrările sesiunii Comisiei de fizică a ministerului, conduse de prof. Ioan Ursu, președintele Comitetului de stat pentru energia nucleară.

Au participat membrii comisiei, academicieni, profesori din învățămîntul superior și liceal, specialiști din unități de cercetare și industriale.

În cuvîntul său, tovarășul ministru Mircea Malița s-a referit la implicațiile fizicii în dezvoltarea economiei naționale.

Prof. Ion Ursu, președintele Comisiei de fizică a Ministerului Învățămîntului, a prezentat o informare asupra activității desfășurate de comisie de la constituirea ei (octombrie 1970). Discuțiile s-au purtat pe baza referatelor prezentate în cele 3 subcomisii:

1. Propuneri pentru îmbunătățirea profilului și planului de învățămînt al Facultății de fizică;

2. Poziția și ponderea fizicii în planurile de învățămînt la institutele tehnice de învățămînt superior;

3. Unele probleme ale fizicii în învățămîntul de cultură generală (școli generale și licee).

Pe linia unei cît mai strînse legături între cercetare, producție și instruire au fost dezbătute măsuri privitoare la perfecționarea programelor analitice și a metodelor de predare a fizicii la toate nivelele de învățămînt.

●

1. Probele practice de specialitate la liceele de artă și liceele cu program de educație fizică, proba de selecție pe baza testului de aptitudini lingvistice la liceele cu predarea în limbi străine, precum și vizita medicală și probele de aptitudini muzicale la liceele pedagogice au loc între 20 și 23 iunie a.c.

Înscrierea candidaților la aceste licee se va face pînă în ziua de 19 iunie a.c., inclusiv.

Candidații admiși la aceste probe susțin între 26 iunie și 3 iulie la liceele respective probele prevăzute pentru concursul de admitere în liceele de cultură generală, iar candidații respinși se pot înscrie pînă în ziua de 25 iunie inclusiv la concursul de admitere, la alte licee.

2. Serbarea de sfîrșit de an școlar la școlile și liceele de cultură generală are loc în ziua de 20 iunie a.c.

●

La invitația ministrului învățămîntului al României, Mircea Malița, miercuri după-amiază a sosit în Capitală Helge Larsen, ministrul educației din Danemarca, în fruntea unei delegații din care face parte și Eiler Mogensen, adjunct al ministrului. Delegația daneză va purta convorbiri cu oameni de știință și cultură români, va vizita instituții de învățămînt superior din București, Iași și Suceava.

La sosire pe aeroportul Otopeni, delegația daneză a fost întîmpinată de ministrul învățămîntului al României, adjuncți ai ministrului, funcționari superiori din Ministerul Învățămîntului. A fost de față Torben Busck-Nielsen, ambasadorul Danemarcei la București.

●

Joi, 10 iunie a.c., la Casa universitarilor s-au deschis lucrările colocviului „Universitate-liceu, unitatea dintre învățămîntul superior și învățămîntul liceal", colocviu care are drept scop realizarea unui schimb de opinii privind modalitățile de îmbunătățire operativă a coordonării acțiunii educaționale din învățămîntul superior cu cea din învățămîntul liceal.

SECVENȚE

Centenarul Liceului pedagogic din Cluj

Încă un liceu pedagogic își sărbătorește centenarul : Liceul pedagogic din Cluj.

În ziua de 19 iunie a.c. foștii profesori și elevi, actualul colectiv al școlii vor participa la o serie de manifestări dedicate acestui eveniment. În clădirea noului local al liceului își vor da întîlnire generații de învățători care au absolvit școala, mii de dascăli inimoși care și-au dedicat întreaga lor activitate pregătirii tinerelor vlăstare de pe meleaguri transilvănene.

Olimpiada experimentală de biologie

Joi 3 iunie a.c. s-a desfășurat în laboratorul Liceului nr. 15 din Capitală olimpiada de biologie — faza interșcolară — organizată de Societatea de științe biologice, în colaborare cu Inspectoratul școlar al municipiului București. Interesanta competiție științifică a reunit 30 de elevi din clasele speciale de biologie de la Liceul „Mihail Sadoveanu" (prof. Adela Logofătu) și de la Liceul nr. 15 (prof. Maria Picoș), selecționați după faza pe clasă.

Elevii participanți la olimpiadă au efectuat reacții de recunoaștere a unei substanțe organice studiate la capitolul „Materia vie" și au determinat o plantă din flora spontană.

Duminică 13 iunie se va desfășura festivitatea de premiere.

A. V.

Micro-institut de cercetări biologice

În ziua de 6 iunie a.c. a avut loc la Școala generală nr. 10 din București o originală manifestare: susținerea lucrărilor științifice a membrilor cercului de biologie din școală. În cursul anului școlar elevii claselor a IV-a, a VI-a și a VII-a au studiat sub îndrumarea competentă a profesoarei de biologie Victoria Negulescu, teme prevăzute în programa de zoologie, îmbinînd studiul teoretic cu cel practic. Dobîndind aptitudini și deprinderi de mici cercetători, elevii au susținut cu succes teme ca: „Iepurele", „Albina", „Porumbelul" etc, relevînd într-o manieră științifică originea speciei respective, încadrarea sistematică, precum și o serie de aspecte morfologice și comportamentale ale animalului studiat.

În fața comisiei examinatoare, condusă de prof. Silvia Rădulescu de la Liceul „Dr. Petru Groza" și în prezența unui numeros public, rînd pe rînd, micii biologi au expus proiectul lucrării, au demonstrat pe planșe, pe împăieturi și pe schelete realizate de ei în cadrul activității de la cerc și au desprins adevărate concluzii științifice. În încheiere, într-o atmosferă festivă, celor mai buni cercetători li s-au acordat numeroase premii, printre care și o excursie pe Valea Prahovei.

VIOLETA APOSTOL

Un util schimb de experiență

Recent, membrii cercului metodic de biologie din Brașov au vizitat laboratorul model de biologie amenajat de profesorul Pîrvulescu de la Școala generală din Vaida-Recea, laborator dotat cu o modernă aparatură audio-vizuală. De asemenea, în cadrul acestui schimb, participanții au mai vizitat și laboratorul original condus de profesoara Diminescu de la Școala generală din orașul Victoria județul Brașov. Laboratorul dispune pe lîngă colecții de insecte, păsări și plante, de acvarii, terarii, precum și de un sistem automatizat cu planșe care reprezintă evoluția regnului animal și vegetal. Încheiat cu o excursie de studii, schimbul de experiență a fost deosebit de util pentru documentarea științifică și practică a profesorilor de biologie participanți.

Prof. TEODORA FLOREA

„Carpii"

Cel de-al doilea volum al culegerii de Studii și articole de istorie, științe sociale și artă scos de Sindicatul învățămînt Galați în colabarare cu Casa județeană a corpului didactic (Cabinetul metodic), dedicat semicentenarului Partidului Comunist Român, reflectă o susținută și bine orientată activitate de investigație în domeniul științelor sociale și umanistice pe care o depun cadrele didactice din județ. Studii cum sînt : „Date noi cu privire la demonstrația muncitorilor gălățeni din 13 iunie 1916" (prof. I. Danilescu, Liceul nr. 6 Galați) sau „Cu privire la unele mutații în structura forței de muncă în C.A.P." (Cercetare sociologică în cîteva C.A.P.-uri în județul Galați — lector univ. Bădic Dan) ori „Problema Dunării și pretențiile Germaniei (fasciste) 1936—1938" (prof. Nită Romeo) din secțiunea cu același nume, precum și materialele grupate la rubrica „Informarea metodică" ne reține în mod particular atenția.

„Recreații cinematografice" pentru elevii ieșeni

Întreprinderea cinematografică a județului Iași, în colaborare cu Consiliul elevilor din cadrul Comitetului județean al U.T.C. au luat recent o inițiativă apreciată de toți iubitorii celei de a 7-a arte.

Sub titlul „Recreații cinematografice" se va desfășura periodic o suită de filme-lecții pe trei teme : „Cărți pe ecran", „Western" și „Laurii festivalurilor cinematografice". Filmele-lecții vor fi comentate de personalități ale vieții culturale din Iași și din alte orașe ale țării. La aceste manifestări s-au înscris pînă acum peste 1 000 de elevi.

Prin munca patriotică a părinților

La chemarea colectivului de cadre didactice de la Școala generală cu clasele I—VIII din comuna Bruiu, județul Sibiu, și a comitetului de părinți pe școală, cu sprijinul și îndrumarea directă a Comitetului comunal de partid și a Comitetului executiv al comitetului comunal, un număr de 30 de părinți ai elevilor au transportat o cantitate de 150 tone de piatră de la distanța de 25—30 km față de comună (Arpașul de Jos, Arpașul de Sus, Cîrtița), cantitatea necesară începerii lucrărilor de canalizare a școlii, planificată să înceapă la 1 iulie 1971. Transportul a fost efectuat cu ajutorul Fermei de stat din Bruiu și al I.M.A.

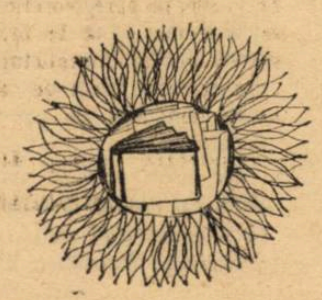

POȘTA redacției

Prof. A. Schäffer, Nisipeni — Satu Mare : Revista noastră a publicat în nr. 4 (din 28 mai 1971) două materiale care vin în ajutorul cadrelor didactice din școlile speciale (articolul „Psihologul școlar în învățămîntul special" — la rubrica „Documentar", și recenzia la cartea lui Pierre Oléron, „Educația copiilor handicapați fizic"). Vom publica, desigur, și în viitor asemenea materiale. Temele propuse de dv. spre a fi dezbătute în revistă sînt interesante. Am fi dorit însă să ne fi scris un articol pe una din aceste teme, cu referiri concrete la Școala specială din Nisipeni care, chiar dacă a fost înființată abia în urmă cu doi ani, prezintă neîndoielnic suficiente aspecte care ar putea fi relevate.

Prof. Speranța Drăgănescu, Turda : „Tribuna școlii", avînd un profil diferit de al revistelor literare, nu publică poezii. Dar chiar dacă ar publica, versuri ca acestea : „În creșe, în cămine, în grădinițe, școli, / Părinți, educatoare, frați ori surori, / Cu bucurie mare, cu dragoste vă-ntîmpină / Și vă sărută toți de 1 Iunie în zori" — sînt încă departe de a vedea lumina tiparului.

Nicolae Vînătoru, Sîngeorz-Băi : Valabil și pentru dv. răspunsul de mai sus.

Prof. D. G. — București : Într-adevăr, așa cum afirmați, acordăm prioritate materialelor care cuprind diferite opinii determinate de procesul instructiv-educativ, sau care dezvoltă multiplele aspecte din viața școlii noastre. Lucrări cu caracter literar, în genul celei trimise de dumneavoastră („Mîinile") — după cum ați putut constata și personal — nu publicăm. Vă recomandăm, deci, să vă adresați unor publicații de specialitate.

Prof. C. Beuran — Lipova : Firește, aveți multă dreptate. Mai există, din păcate, numeroase locuri „poluate" — cum vă exprimați dv. — de lipsa de competență sau de ignoranță. Da. Așa se explică greșelile ortografice pe care le semnalați, întîlnite în listele de bucate ale restaurantelor, pe plăcuțele indicatoare ale străzilor sau — ceea ce e mai trist — pe culoarele școlilor. Să sperăm că încet, încet vor dispare.

Un grup de cadre didactice din județul Maramureș : Așteptăm de la dv. articole cu acțiuni și aspecte meritorii din școlile maramureșene. La rubrica „Poșta redacției" veți primi răspuns la întrebările ce ni le veți adresa în legătură cu organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ. Probleme care privesc salarizarea, precum și cele de legislație și organizarea muncii nu intră în competența noastră. În legătură cu aceste probleme vă adresați fie inspectoratului județean, fie Ministerului Învățămîntului.

Pentru răspunsul la ultima întrebare, adresați-vă deci inspectoratului școlar județean.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

SCULPTORUL, PICTORUL, SCRIITORUL ION VLASIU:

„Am vrut să mă fac inginer...“

Ion Vlasiu se impune în arta noastră contemporană printr-un complex de vibrații care acoperă un vast orizont de manifestări — în sculptură, în pictură, în literatură.

Prin nivelul înalt al creației sale, prin originalitate, mereu actual și continuu prezent pe șantierul artei noastre, în confruntare permanentă cu marile evenimente din istoria poporului nostru, Ion Vlasiu este o prezență de necontestat.

L-am surprins în atelier, acolo unde se confruntă duritatea materiei cu patosul creației, la hotarul dintre eternitatea marmurii și setea de împliniri spirituale, pentru a-i solicita interviul de față la care mi-a răspuns cu amabilitate.

— Cînd și unde, în ce împrejurare, și cu ce ați început cariera dumneavoastră ?

— Nu fac parte dintre feriții care și-au ales o carieră. Visul meu de copil era să ajung inginer. E drept și aceea că inginer însemna pentru mine un om care știe face orice : case, mașini, avioane, trenuri, ceasuri, tot ce mi se părea mai spectaculos sub unghi vizual era făcut de ingineri. Asta încă înainte de a fi plecat din sat... Cînd am ajuns la oraș la o școală de meserii, acest mit frumos avea să se destrame cîte puțin. N-am putut ajunge inginer, am ajuns numai tîmplar și bineînțeles că eram nemulțumit. Această nemulțumire m-a îndreptat spre Academia de Arte Frumoase, unde idealul meu de inginer avea să fie convertit spre ceva asemănător.

Am făcut o expoziție de sculptură la Tg. Mureș, în 1932, dar multă vreme m-am simțit îndoit. Mi se părea că fac prea puțin, că arta poate mai mult.

— Ce orizonturi ați vizat la începutul carierei dv. și unde considerați că ați atins, pînă în prezent, apogeul artistic ?

— Căutam să leg arta de viață, să-i dau un înțeles, un sens care să-mi justifice prezența în societate. Mă simțeam singur și disperat că sînt inutil. Am făcut expoziții una după alta și eram lăudat în gazete, de critici și încetul cu încetul m-am consolat întrucîtva. Am înțeles foarte greu noțiunea și formele culturii, îmi lipsea perspectiva pe care ți-o dă cultura. Cred că lectura, dar și munca în atelier m-au ajutat să învinge acest moment. Și scrisul m-a ajutat. Exercițiul de a scrie l-aș recomanda oricui, fiindcă te obișnuiește cu idei clare. Vorba o duce vîntul și nu știi bine cum a fost.

— Ce considerați în opera dv. ca definitiv și reprezentativ în Pantheonul artei noastre ?

— Definitiv e un cuvînt de circumstanță, reprezentativ pentru mine sînt acele lucrări care mă reprezintă, lucrări în care sînt limpezi ideile și original exprimate. Sînt cîteva de un relief spațial mai dezvoltat, mă refer la lucrări cu caracter statuar : **Mama cu gemeni** din Grădina Icoanei, lucrare într-un material necorespunzător care ar trebui să fie cioplită într-o piatră ; **Ion Creangă** din Parcul Herăstrău și o altă piatră pe tema iubirii în Parcul Florească. Mai sînt și prin muzee cîteva lucrări, bronzuri, lemne și pietre, unele închegate ca viziune și destul de expresive. Oamenii făcuți de mine sînt gîndiți ca tipuri, dar timpul singur va decide asupra duratei lor.

Realismul plastic trece printr-o criză care se prelungește deocamdată și se răsfrînge și în cultura noastră.

— Ne puteți cita cîteva nume care v-au stimulat meșteșugul scrisului în cartea dv. „Drum spre oameni“ deosebit de bogată în viziune, și mijloace de creație ?

— Eu nu cred că meșteșugul cărților mele este atît de deosebit ca să aibă nevoie să se justifice prin căutarea unor stimulente în contact cu alți scriitori. Scriind, eu n-am vrut să fac literatură, ci să-mi lămuresc mie niște contradicții intime. Scrisul meu este simplu, linia de interes cade pe conținut.

Ca cititor sînt cititor de poezie. N-am citit multă proză, în orice caz nu toată. Cîte puțin din fiecare prozator, care mi-a plăcut fragmentar, nu în întregime. Se pare că e foarte greu să faci o carte bună de la început pînă la sfîrșit, în mod egal pentru toți cititorii. Sînt rare astfel de cărți. Ion Creangă a reușit, dar el, propriu-zis, n-a scris o carte. Mai nou, scriitorii moderni au și renunțat. Se vorbește de romanul deschis... Poate că această modalitate tinde să salveze scriitorul din impasul clasic atît de rar, depășit, vreau să spun că au fost cîțiva scriitori care au reușit, dar nu mulți.

— Ce considerați mai reprezentativ în plastica generației tinere, și dacă se menține o continuitate în arta plastică românească ?

— Ideile în jurul cărora militează plasticienii tineri sînt foarte variate, dar nu imposibil de inventariat. Multe sînt parazitare, în sensul că nu pot fi asimilate de cultura noastră, mai ales cele pesimiste, macabre. Contactul cu culturile mari ale lumii culte au fost pentru arta noastră ca și pentru alte genuri de creație, constructive, acum însă acest aspect s-a hipertrofiat sub formula unui universalism încă nu destul de motivat filozofic și estetic. Cum, cînd, cu ce aspecte, este sau poate fi universală o operă de artă ? Aceasta este noul context al întrebărilor la care generațiile tinere s-au angajat să răspundă. Eu am încredere, o mare încredere și foarte bune speranțe, dar e necesară și multă răbdare, fiindcă în această fază s-au deschis toate ușile artei și pătrund elemente fără vocație, prea multe. Debutează virtuosul ; artistul interiorizat este pus la mare încercare, dar poate chiar această încleștare este legea care verifică talentul. Ca să putem recunoaște o continuitate e necesar în prealabil să fim de acord asupra unui orizont de valori stilistice originale. E prezent și azi ca și în trecut simțul pentru culoare, cu sens liric, pentru sensul poetic al plasticei. Ar fi bine mai ales în sculptură, dar și în pictură să se producă schimbarea de mult așteptată, spre evocări monumentale, spre arta evocatoare. Ideile mari, evenimentele istorice ale ultimelor decenii încă nu și-au găsit interpreții geniali. Nu avem un bun regulament pentru debutul sculpturii monumentale, e frînă inițiativa artiștilor, nu reușim să eliminăm unele piedici de ordin organizatoric.

— Nu considerați că se abuzează de arta de sinteză brâncușiană în pastișe care generează o stagnare în afirmarea unor noi talente ?

— Experiența stimulată de Brâncuși nu e rea, dar încă n-a dat rezultate bune, fiindcă nu totdeauna este înțeleasă. Nici nu e ușor, esențial este să nu renunțăm ; prea multă nervozitate e semnul diletantului. Brâncuși a pus cîteva probleme estetice sculpturii : de spațiu, de materie și altele de conținut încă nu destul de clar pentru toți. Tentativele cîte există să nu ne mirăm că sînt hibride. Trebuie bine cunoscute izvoarele viziunii brâncușiene.

— Ce considerați — ca viziune modernă — în arta plastică românească, fără a părăsi contingența cu specificul artei naționale ?

— Specificul nostru național înglobează într-o arie foarte largă sensuri filozofice și estetice care sînt tot atîtea punți de tangență cu stiluri și culturi umane. Este chiar marea mîndrie pe care o putem avea că nu ne mișcăm spiritual într-un cadru închis. Noi nu sîntem orgolioși, putem fi triști sau fericiți, în funcție de triumful sau eșecul acțiunilor noastre. Această concluzie eu o deduc din întreg folclorul nostru literar, care se pare că și în această epocă ne exprimă. Să nu ne temem că ceea ce e foarte modern nu poate fi accesibil spiritului românesc.

Tradiția pentru noi nu e ceva țeapăn, dimpotrivă, stilul din trecut a fost doar o matcă a noului stil, una care a garantat spontaneitate talentului. Mă deranjează orchestrele populare și ansamblurile coregrafice care, prin repetiție, fac odioase cîntece și dansuri sublime. Pentru plastică trag de aici o concluzie : să nu repetăm motivele populare, pe scurt, să nu-i imităm pe țărani, dar nici pe altcineva. Să credem în sinceritatea noastră și s-o căutăm cu răbdare.

— Cum vedeți oglindirea în artă a revoluției socialiste ?

— Salvatoare pentru evoluția artelor plastice la noi. La început prea demonstrativ, dogmatic și descriptiv, talentul s-a angajat în compoziții facile, dar timpul a îndreptat această greșită direcție... Așa se vorbește acum despre perioada de început, dar chiar în acest timp au fost artiști care au făcut opere realiste cu care azi se mîndresc muzeele noastre. Acum se face o artă în care predomină o problematică obscur-intelectuală. Criticii n-au definit exhaustiv acest moment, se practică recenzia de servici, și e regretabil că revistele nu aplică un principiu cultural superior. Cîștigul ar fi imens în sensul că s-ar face o distincție a încercărilor sincere, cît și a realizărilor originale. Problema unui realism nou figurativ, atît de dificilă pentru teorie, artiștii încearcă s-o rezolve intuitiv. Sînt salturi în cultură, astfel de salturi pe care teoreticianul se mulțumește să le înregistreze mai tîrziu, explicîndu-le. Oare trecem printr-un astfel de moment ?

Interviu realizat de

C. BIVOLARU

PARADIGME

ȘCOALA TALENTELOR

Orașul academic de la Novosibirsk este un adevărat simbol al caracterului de pionierat al științei. Pădurea a fost defrișată ca să lase loc institutelor de cercetări. La un pas de oraș începe taigaua siberiană. În inima orașului științei stau cele 22 de institute ale Academiei. Numele lui Lavrentiev este pe buzele tuturor. El e președintele Secției siberiene a Academiei de științe a U.R.S.S. L-au urmat, părăsind confortul capitalei, numeroși savanți de renume mondial : Sobolev, Liapunov, Kantorovici, Aganbeghian. În jurul nucleului de institute orbitează instituțiile de învățămînt. Universitatea, condusă de tînărul rector Beliaev, una din cele mai bune universități din U.R.S.S., împreună cu Leningradul și Moscova formează un triunghi cunoscut de litere : L., M., N. N-am să vorbesc de un club special tehnic în care academicienii lucrează cot la cot cu tinerii elevi, club care are dimensiunile și dotarea unui adevărat institut de cercetare.

Remarcabilă este școala de matematică și fizică pe care am vizitat-o. Școala specială cuprinde numai clasele 9 și 10, clasele terminale ale sistemului de formație generală din U.R.S.S. Există și clasa a VIII-a pregătitoare pentru elevii proveniți din mediul rural. Pentru aproximativ 500 de elevi predau 100 de cadre, din care 50 de profesori universitari și cercetători științifici, iar ceilalți pe bază permanentă. Elevii sînt admiși la această școală după o olimpiadă de fizică sau de matematică sau dacă s-au evidențiat în cluburile tehnice ale tineretului prin creații originale.

Este locul să medităm asupra ceea ce este o școală specială ? Primul răspuns și cel mai frecvent constă în acordarea de mai multe ore la disciplinele de specialitate ale școlii. Nu o dată, prin sistemul claselor speciale, se dă regimul de specialitate peste rația cotidiană de cultură generală, ca în povestea acelui individ care a înțeles că dieta pentru slăbire pe care i-o recomandă medicul trebuie luată la sfîrșitul mesei. Al doilea răspuns constă nu în număr sporit de ore consacrate specialității, ci în calitatea și în caracterul intensiv al educației. Surpriza pentru expert la Novosibirsk este că matematica și fizica, care constituie baza învățămîntului de specialitate, nu se bucură de mai multe ore decît la o școală obișnuită. Planul de învățămînt, elaborat de un consiliu științific, în frunte cu doctorul Smirnov, prevede un regim de cursuri și seminarii, întocmai ca la universitate. Nu se depășește pe săptămînă numărul de 30 de ore. O zi este prevăzută liberă, miercurea, pentru activități de cercetare personală. Sînt 35 de cursuri facultative, printre care și fizica plasmei, astrofizică, topologie și spații liniare. Elevii sînt împărțiți pe grupe mici de 15 persoane. În ultimă instanță, profesorul le determină regimul de lecții, teme, colocvii și lucrări. Unele discipline sînt comasate în obiecte unite și o „știință a pămîntului“ cuprinde totul, de la geografie la geologie.

Școala dă un răspuns și presupunerii false că umanitățile ar suferi într-o educație intensiv științifică. La una din olimpiadele de limbă rusă copii de la școala specială de matematică și fizică au cîștigat primul loc.

Școala este construită pe două postulate. Unul că cercetarea în știința modernă presupune o solidă formație teoretică în domeniul matematicii și fizicii. Matematica este considerată limbaj universal. Formația teoretică trebuie cucerită la o vîrstă fragedă. Aplicațiile teoriei pot fi mai degrabă dobîndite într-o fază ulterioară. Știința modernă consumă teorie multă. Progresul științei este direct proporțional cu stăpînirea fundamentelor. Al doilea postulat este că știința trebuie să-și formeze colaboratorii de mici. Trebuie respirat aerul laboratoarelor pentru dedicație ulterioară în cîmpul științei. Un tînăr, venit pentru anul pregătitor la școala specială de fizico-matematică din Novosibirsk, a spus că ceea ce l-a impresionat mai mult a fost că a văzut un academician cu barbă, în carne și oase. Acest lucru mi-a amintit de marele matematician englez Hardy, care în copilărie visa să bea porto și să mănînce nuci la Oxford. Este o grijă specială a academicienilor sovietici de a nu pierde tinerele talente. Să nu-l pierdem pe noul Lomonosov ! Lomonosov este printre cei mici. Un mare om de știință sovietic a spus că vrea să trăiască atîta, încît să vadă nașterea unei noi mari teorii fizice. Este vorba de Tamm, laureat al premiului Nobel.

Ei bine, creatorii marilor teorii ce urmează să vină sînt școlari și liceeni și atenția care li se dă este o grijă pentru viitorul științei.

MIRCEA MALIȚA

CURSURILE DE VARĂ — FORMĂ EFICACE DE PERFECȚIONARE A PROFESORILOR DE LIMBI STRĂINE

IDEI DEZBATERI ORIENTARI

Ca și în alte domenii ale învățămîntului, în predarea limbilor străine a avut loc în ultimele decenii o schimbare radicală atît a conținutului, cît și a metodelor. Puține sînt disciplinele, cu excepția poate a matematicii, care să fi cunoscut transformări atît de adînci și cu repercusiuni atît de largi asupra învățămîntului în ansamblu.

Care sînt cauzele acestor schimbări ?

Prin ritmul extrem de rapid pe care l-a atins în această perioadă, revoluția tehnico-științifică mondială presupune un continuu schimb de informații, o comunicare permanentă, care, prin caracterul internațional al dezvoltării științei și tehnicii, depășește granițele unei singure țări.

A ține pasul cu mersul înainte al științei înseamnă a fi la curent cu ce se petrece în centrele științifice de prestigiu ale lumii. Știința, ca puternică forță socială, presupune, alături de echipamentul de cercetare, un instrument la fel de indispensabil : informarea cu privire la realizările științifice din alte țări. Cum această informare ia, în primul rînd, forma unei comunicări de natură lingvistică, scrisă sau orală, cunoașterea limbilor străine devine astfel o condiție prealabilă a realizării ei.

Se poate spune cu temei că în prezent nu se poate desfășura o activitate științifică, ca de altfel orice activitate intelectuală, fără cunoașterea cel puțin a una sau două limbi străine de largă circulație. De aici, importanța crescută care se acordă predării limbilor străine în învățămîntul de toate gradele.

În ceea ce privește recunoașterea necesității stringente a introducerii predării limbilor străine în toate formele de învățămînt, considerăm că în țara noastră au fost adoptate în ultimul timp unele măsuri pozitive. Aș aminti aici doar cîteva dintre ele : introducerea claselor experimentale de limbă în școlile de cultură generală, recenta hotărîre de înființare a liceelor de limbi străine, predarea limbilor străine în școlile profesionale și liceele de specialitate, reglementarea predării limbilor străine în învățămîntul superior etc.

Pentru a-și atinge scopul, aceste măsuri, pozitive în ansamblul lor, necesită însă o reevaluare a metodelor și concepțiilor care stau la baza predării.

Este cunoscut că în trecut însușirea limbilor străine era privită drept un fapt de realizare și perfecționare individuală, o dovadă a unui înalt grad de cultură generală, un adaos la dezvoltarea intelectual-artistică a elevului. Aceste scopuri ale predării limbilor străine rămîn valabile în esența lor. Lor li se adaugă însă un scop cu totul nou : însușirea limbilor străine în primul rînd ca mijloc de comunicare, ca un instrument de lucru practic, în activitatea zilnică oricare ar fi natura ei.

Cînd schimburile de tot felul dintre națiuni se dezvoltă în ritmul pe care-l cunosc în prezent, folosirea limbilor străine nu mai constituie o eventualitate puțin probabilă a specialistului, chiar de pregătire medie, ci o realitate vie.

Conducători ai unor departamente și întreprinderi informează că uneori se aduc statului pagube însemnate datorită faptului că prin necunoașterea limbilor străine se achiziționează echipament industrial tehnic în condiții necorespunzătoare, sau se comit erori în aplicarea unei tehnologii noi prin ignorarea documentației de specialitate existentă în limbile străine.

În aceste condiții, trebuie, după părerea mea, depășită concepția care persistă încă în ceea ce privește predarea limbilor străine în școlile de toate gradele. Accentul trebuie pus, și aceasta nu în vorbe sau declarații programatice, ci în activitatea practică, în metodele de predare, în manuale și alte materiale didactice, în folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale, pe folosirea **activă și eficientă** a limbii ca mijloc de comunicare.

Este semnificativ faptul că, alături de factorii sociali și economici care au determinat schimbarea punctului de vedere cu privire la rostul și locul predării limbilor străine în învățămînt, au avut loc în ultimul timp și unele dezvoltări teoretice în domeniul lingvisticii, psiholingvisticii, teoriei învățării etc., care, la rîndul lor, scot în relief necesitatea reevaluării metodelor de predare.

Mai mult, electronica și-a găsit o largă aplicabilitate în domeniul predării limbilor străine prin crearea de laboratoare complexe de limbă, a unor variate mijloace audio-vizuale fără de care predarea limbilor străine a ajuns de neconceput.

Toate aceste transformări fac necesară continua perfecționare a profesorilor de limbi străine. Pentru profesorii de limbi străine perfecționarea este, de fapt, mai necesară decît în cazul cadrelor didactice de la alte discipline. Aceasta pentru că, în afara necesității de a fi la curent cu cele mai noi dezvoltări în domeniul lor de activitate, comună tuturor cadrelor didactice, profesorii de limbi străine predau o disciplină în care deprinderile lor lingvistice trebuie să rămînă la un înalt grad de perfecționare chiar în condițiile în care ei trăiesc în alt mediu lingvistic, anume cel al limbii române. Profesorii de limbi constituie modele de pronunție și de corectitudine gramaticală pentru elevii lor, de aici necesitatea de a sprijini pe toate căile eforturile lor de a servi drept modele bune pentru predarea limbilor.

Una din formele folosite în acest scop o constituie cursurile de vară pentru profesorii de limbi străine la care predarea este asigurată de specialiști din străinătate. Ea și-a dovedit pe deplin eficacitatea, fiind larg folosită pe plan internațional.

Pentru ediția din acest an a cursurilor de perfecționare, organizată la Brașov de către Institutul central de perfecționare a personalului didactic, se prevede o creștere importantă a numărului de participanți, plecîndu-se de la principiul că această formă de perfecționare trebuie generalizată, urmînd să cuprindă, periodic, pe toți profesorii de limbi străine. Cursurile de vară vor fi puse mai în strînsă legătură cu celelalte forme de perfecționare prevăzute de statutul cadrelor didactice și legea privind perfecționarea continuă a salariaților, anume definitivatul și obținerea gradelor didactice. Consider că în viitor cursurile vor putea fi privite drept prima treaptă pentru obținerea acestor grade.

Programul cursurilor din acest an prezintă o schimbare a centrului de greutate spre activitățile practice și metodologice, ca formele cele mai eficiente pentru a obține în mod real o îmbunătățire a nivelului de predare a limbilor într-o perioadă scurtă de 20 de zile, cît durează cursurile de vară.

Desigur, cursurile vor include în continuare prelegeri privind unele probleme de bază ale limbii și literaturii, menite mai ales a pune la curent cadrele didactice cu noile dezvoltări din domeniul lingvisticii de specialitate, cu noile tendințe în studierea literaturilor de limbă engleză, franceză, germană și rusă. O pondere sporită vor avea prelegerile cu caracter metodologic în care accentul va fi pus pe familiarizarea cu noi puncte de vedere în domeniul metodologiei predării limbilor străine privite din punctul de vedere al aplicabilității în practica predării a unor cuceriri din domeniul lingvisticii, pedagogiei, psihologiei, precum și noile dezvoltări în cadrul unor științe interdisciplinare, ca psiholingvistica și psihopedagogia.

Aceste prelegeri vor fi ținute în cea mai mare parte de profesori străini, specialiști în domeniul limbilor engleză, franceză, germană, rusă, ca limbi străine, care vor veni într-un număr mult mai mare în acest an.

Activitățile practice de seminar vor fi dedicate dezvoltării deprinderilor de limbă vorbită ale profesorilor, folosind astfel din plin prezența profesorilor străini în cadrul cursurilor. Perfecționarea pronunției în cadrul laboratoarelor de limbă, special amenajate la Brașov în perioada cursurilor, orele de conversație, discuțiile libere, precum și alte forme de activități vor constitui pentru cursanți tot atîtea prilejuri de a folosi activ limba străină pe care o predau. La rîndul lor, seminariile metodologice cu un pronunțat caracter practic vor fi dedicate discutării unor probleme specifice ale predării limbilor străine respective, familiarizării cu unele metode și tehnici noi de predare vorbitorilor de limbă română. Pentru a da posibilitatea cadrelor didactice să-și expună experiența personală, precum și pentru a fi puse în discuție unele aspecte ale predării cu o largă participare a cursanților, se preconizează organizarea unor simpozioane cu următoarele teme :

1. Greșeli tipice ale vorbitorilor de limbă română în învățarea limbilor engleză, franceză, germană, rusă.

2. Elaborarea materialelor didactice auxiliare în predarea limbilor străine.

La toate aceste activități se adaugă posibilitățile de documentare care vor sta la dispoziția cursurilor, folosirea din plin a laboratoarelor, precum și un bogat program de activități cu caracter recreativ (vizionări de filme, excursii etc.). Avem astfel convingerea că sînt create toate condițiile pentru a da acestor cursuri o valoare științifică și practică de netăgăduit, astfel încît cursanții să poată petrece 20 de zile în mod util, dar și plăcut.

Conf. dr. DUMITRU CHIȚORAN
decanul Facultății de limbi germanice

Am primit din partea conducerii Liceului „Ion Creangă" din Capitală articolul de mai jos. Dată fiind însemnătatea problemelor ridicate, invităm pe această cale cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală și superior să-și spună cuvîntul.

Ar fi fost binevenită cu mult înainte o discuție deschisă, în care să se solicite opinii diferite în legătură cu concursul în învățămîntul superior.

Nu e tîrziu nici acum să expunem unele puncte de vedere în această problemă, atît de discutată, de care depinde viitorul tinerilor absolvenți, reușita sau nereușita lor în viață și în care se verifică munca noastră, a celor care i-am format în liceu.

Se impune discuția deschisă a problemei în condițiile exigenței concursului, exigență cu care sîntem de acord, îngăduindu-ne să arătăm unele aspecte care duc la eșecuri surprinzătoare ale unor candidați temeinic pregătiți, așa cum îi cunoaște și îi caracterizează școala.

Semnalăm în acest sens unele aspecte de fond ale problemei și altele cu privire la forma în care este organizat concursul.

Ca observații generale arătăm că :

— la bacalaureat și la facultate se cer o serie de teme, care, predate cu ani în urmă, nu au fost prezentate în lumina interpretării actuale (observația este valabilă atît pentru disciplinele umaniste, cît și pentru cele pozitive) ;

— unele capitole din materia de fizică, de pildă, se cer numai la bacalaureat și nu se cer la facultate ;

— neconcordanța între programa pentru concurs și ceea ce se cere la examen candidaților ;

În condițiile în care accentul se pune în învățămînt pe formativ, se insistă la concurs pe informativ, pe volumul de cunoștințe, pînă la amănunte care suprasolicită îngrijorător absolventul. Elevul este supus la un dopaj de noțiuni, cunoștințe care-l obosesc ; cei mai mulți dintre cei admiși în cursul anului I obțin rezultate slabe, în discordanță cu cele de la concurs.

Subiectele atît la scris, cît și la oral nu au caracter sintetic, general, nu merg spre relevarea posibilităților de gîndire, sinteză ale elevului, ci solicită în general memoria.

La Facultatea de medicină, de exemplu, subiecte la lucrările scrise ca : Funcția hipofizei, Metabolismul osos — despre care în manual sînt scrise cîteva rînduri — nu îngăduie candidatului să-și desfășoare cunoștințele generale și nici puterea de sinteză.

La fizică, chimie și matematică dificultatea problemelor depășește cu mult nivelul la care se pot rezolva probleme în clasă și nivelul majorității problemelor din culegerile care stau la dispoziția elevilor.

Unele puncte din probleme depășesc programa de fizică aplicată — așa cum se predă actualmente în liceu (Calculul de momente de inerție).

În marea majoritate, problemele de fizică conțin date în alte unități decît unitățile SI, prevăzute în programa școlară.

La gramatică, se cer unele noțiuni (elementul predicativ suplimentar, forme de circumstanțiale, cazuri ale subiectului etc.) neprevăzute în programa școlii generale și nici în liceu unde locul gramaticii este aproape inexistent.

La majoritatea facultăților, volumul de lucru al temelor la lucrările scrise este cu mult mai mare decît volumul ce se poate realiza în 2 sau chiar 3 ore care stau la dispoziția candidaților.

Apare de-a dreptul curios faptul că la concursul în liceu, la bacalaureat, se afectează 3 ore pentru lucrări scrise și la altele, ca de pildă Facultatea de filologie (pentru o teză de literatură și gramatică), candidatul are numai 2 ore.

Sînt condiții inegale de lucru, cărora le adăugăm și niște condiții inegale de pregătire.

Ceea ce oferă liceele din mediul rural pentru pregătirea candidaților, în comparație cu ceea ce oferă liceele din centrele universitare, în care s-au organizat ore de pregătire în cadrul universităților, creează inegalități în pregătirea candidaților și posibilități mai puține de pătrundere a acestora în învățămîntul universitar.

De aceea, poate ar fi necesară o revizuire a programelor, realizată atent de colective alcătuite nu numai de cadre didactice exclusiv universitare, ci și de cadre didactice din învățămîntul liceal.

Propunerile de subiecte pentru scris și oral să se realizeze tot în colective în care să se solicite și opinia profesorului de liceu, curios omis în ultimul timp, în această direcție.

Și, în sfîrșit, după cum la concurs în liceu profesorul de liceu din comisie este dublat de unul de specialitate din școala generală, tot așa și la facultate în comisie să fie prezenți lîngă colegii universitari și profesori de liceu de gradul I și II pentru a se realiza un concurs în stricta respectare a programei și nu printr-o optică și cerințe exclusiv universitare. Profesorului de liceu să-i revină, alături de cadrul universitar, dreptul de notare.

Astfel, se vor evita unele excese în pretenții, unele cerințe amănunțite în direcția specializării stricte a universitarilor : pe epoci, probleme, puncte de vedere.

Concursul va fi astfel o verificare a modului de gîndire a viitorilor studenți și nu a caracterului enciclopedic al cunoștințelor lor.

Se impun, de asemenea, criterii mai unitare de apreciere, cu bareme care să solicite aspectul formativ al intelectului, și nu volumul de date. Aceasta, îndeosebi, la facultățile de profil umanist, unde elementul subiectiv e mai preponderent în apreciere decît la alte facultăți.

Poate astfel examenul nu va mai fi un factor inhibant pentru mulți candidați.

E timpul, în concluzie, să ne gîndim în perspectiva apropiată la „anul pregătitor universitar", care va oferi condiții egale candidaților pentru învățămîntul universitar.

Colectivul de profesori ai Liceului „Ion Creangă"

UN INSPECTORAT — O INIȚIATIVĂ

JUDEȚUL ILFOV

Informarea cu ce este nou în specialitate

De vorbă cu prof. emerit RADA MOCANU, inspector general al Inspectoratului școlar județean

R. : Solicitările îndeletnicirii de învățător sau profesor sînt azi de un asemenea nivel încît putem considera depășit nu numai stadiul în care spuneam că este imposibil să predăm limitîndu-ne doar la ceea ce am învățat în anii de studii — cînd fiecare își însușește în esență cunoștințele de bază ale specialității — dar și stadiul, mai recent, în care pledam pentru punerea riguroasă și permanentă la curent cu noile achiziții ale științelor, culturii, ale practicii didactice. După cum ați avut desigur prilejul și dumneavoastră să constatați, pentru majoritatea covîrșitoare a învățătorilor și profesorilor, recunoașterea necesității, dublată de efortul de a se informa continuu, a devenit azi **sete** de cunoaștere, **interes** nelimitat pentru nou, **pasiune** pentru problemele care preocupă științele lumii contemporane.

Rada Mocanu : Încercarea noastră de a informa cadrele din școli cu ceea ce este nou în specialitate vine tocmai în întîmpinarea acestor sentimente și preocupări, aducînd în atenția educatoarelor, învățătorilor și profesorilor noile cuceriri ale științelor, problemele lor de ultimă oră care, cum este normal, sînt apoi adîncite de fiecare prin studiul individual.

R. : O acțiune care, după cîte știm, vă solicită nu fără folos eforturile, date fiind competența celor care prezintă informările științifice și calitatea tematicii pe care v-ați propus-o. Vă rugăm cîteva amănunte despre toate acestea.

Rada Mocanu : Ne-am ales „colaboratorii" dintre specialiștii de prestigiu ai orașului București și județului Ilfov — academicieni, cadre universitare, lectori I.C.P.P.D., cercetători, inspectori școlari, profesori foarte bine informați etc. — care au răspuns solicitării noastre cu multă bunăvoință. De aceea țin să le mulțumesc și pe această cale. Temele au fost astfel alese încît să comunice auditorilor cît mai multe lucruri noi și actuale. De exemplu, profesorii de matematică și de fizică au putut urmări, printre altele, expunerile acad. Grigore C. Moisil despre problemele matematicii moderne, conf. univ. N. Hangea despre cele ale modernizării fizicii etc. Cadrele care predau limba și literatura română au ascultat pe prof. univ. Șerban Cioculescu trecînd în revistă sarcinile ce decurg din întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii de cultură și artă, pe conf. univ. Gh. Bulgăr tratînd problemele actuale ale stilisticii, lector univ. Ion Dumitrescu „Date noi în interpretarea poeziei lui Mihai Eminescu", ș.a. Profesorii de istorie au audiat conferințe pe teme ca : „Probleme noi în legătură cu formarea poporului român" (prof. univ. Gh. Ștefan), sau „Modernizarea predării istoriei" (cercetător C. Dinu) ; cei de biologie și agricultură au participat la conferințe și simpozioane de felul : „Noutăți în domeniul biochimiei" (prof. univ. Constantin Rebega), „Probleme actuale în hidrobiologie" (prof. univ. C. S. Antonescu), „Noutăți în genetica animală" (conf. univ. Victor Popescu), „Realizări și perspective în mecanizarea agriculturii" (dr. Geta Toma), „Probleme actuale ale predării agriculturii în școala generală", „Organizarea și desfășurarea lucrărilor practice în agricultură" (prof. ing. P. Stănculescu) etc. Acțiuni similare au fost inițiate, de asemenea, pentru profesorii de alte specialități ca și pentru învățători și educatoare. Pentru a informa personalul didactic cu probleme ale politicii interne și externe a Partidului Comunist Român sau cu unele aspecte ale situației politice internaționale, folosim sprijinul acordat de lectori ai C.C. al P.C.R., Agerpres și cadre de răspundere din M.A.E. Alături de ele au fost organizate schimburi de experiență și dezbateri pe probleme actuale ale învățămîntului, cum ar fi problematizarea demonstrațiilor și lucrărilor de laborator, utilarea laboratoarelor din școli etc., vizite la institutele de cercetări ca acela de la Fundulea, unde cadrele didactice au audiat expuneri de specialitate și au cunoscut cîmpurile experimentale și sistemele de irigație ale stațiunii.

Sigur lista temelor care au făcut obiectul numeroaselor conferințe, dezbateri, simpozioane, schimburi de experiență, vizite ș.a. este destul de mare.

R. : Cu mențiunea, sugerată la început de dumneavoastră, că încercarea aceasta de a veni în ajutorul cadrelor didactice pe linia îmbogățirii pregătirii lor profesionale nu înseamnă suplinirea eforturilor proprii, a studiului individual adîncit, conspectarea tratatelor noi de specialitate, consultarea regulată a revistelor, frecventarea bibliotecilor și librăriilor, a sesiunilor de comunicări științifice, unde, iarăși, aveți o tradiție și experiență valoroasă.

SEMNIFICAȚIA UMANĂ A TEORIEI GRUPURILOR

Cunoscută, mai de mult sub diferite forme și de către diferite științe, teoria grupurilor s-a extins mult în ultimii 30 de ani devenind azi una din marile preocupări teoretice ale științelor sociale și, în același timp, un instrument practic apreciat în cele mai diferite sectoare ale vieții sociale, de la educație și pînă la armată. Ce factori au determinat această evoluție ? Ce se așteaptă de la grupuri în educația copiilor și a adulților, în lămurirea mecanismelor de dirijare și conducere a diferitelor procese formative etc. ? Iată o serie de probleme ce se cer lămurite și înțelese, fie și în linii generale, pentru a se putea trece la aprecierea corectă a valorii acestei teorii (sau mai degrabă științe) în educația școlară.

Pentru început, ne-am oprit asupra semnificației umane a apariției teoriei grupurilor.

În orice activitate socială, indiferent de timp și spațiu, omul a fost și este întotdeauna implicat în calitate de termen major. Sub raport istoric însă valoarea și natura acestei implicații au suferit o evoluție importantă. Una din direcțiile acestei evoluții a mers în mod cert spre utilizarea mai completă a posibilităților umane în toate sectoarele. În producția bunurilor materiale a fost o vreme cînd au contat mai mult mușchii și capacitatea de efort fizic a oamenilor. Industria secolului nostru a descoperit apoi faptul că în afară de mușchi cel puțin unele din însușirile omului pot fi utile în chip special producției : anumite acuități senzoriale, calități ale percepției, atenției etc. Și mai recentă este înțelegerea faptului că inteligența umană este un factor important al randamentului muncii industriale, de unde și ideea testării capacităților umane necesare mai ales funcțiilor de conducere. Așadar, psihotehnica, psihologia industrială, testologia și meritologia reprezintă tot atîția pași în direcția punerii în valoare a însușirilor omului în folosul producției. Acești pași se continuă în prezent cu teoria grupurilor. Creșterea gradului de tehnicitate al producției, accentuarea caracterului intelectual al muncii, nevoia unei responsabilități sporite au atras atenția asupra colectivului uman de muncă, capabil să educe și să oblige la respectarea unor valori pozitive, utile, capabil să asigure echilibrul și sănătatea morală și spirituală a individului, capabil să realizeze veriga de legătură între individ și întreprindere.

Obținerea unor rezultate practice superioare prin aplicarea teoriei grupurilor în industrie a constituit momentul hotărîtor în dezvoltarea acestei teorii. Faptul acesta s-a întîmplat abia în vremea noastră. Și nu întîmplător.

Oamenii au muncit întotdeauna în colectiv, au dezvoltat relații bune sau rele și au fost influențați de ele pozitiv sau negativ. Dar altădată s-a putut face abstracție de acest lucru. Cu cît uneltele de producție sînt mai rudimentare, cu atît ele „valorifică" mai puțin din om și invers, perfecționarea acestora transformă în factori de producție noi, „etaje" umane, justificînd faptul că tocmai în statele cele mai avansate din vremea noastră problemele vieții și muncii în colectiv se pun cu atîta tărie.

„Exploatarea" factorilor de grup nu este specifică numai industriei, producției în general, ci și altor domenii, în care nu se poate vorbi de realizări, produse etc. în sens industrial. De exemplu, armata. Cine ar putea nega faptul că un echipaj de avion, tanc, cazemată etc. va lupta în chip diferit și după cum va fi alcătuit : din oameni cunoscuți sau necunoscuți între ei, indiferenți sau prieteni, dușmani sau buni camarazi etc. În război, ca și în alte situații excepționale, factorul grup (moral, relații etc.) devine hotărîtor pentru soarta unei misiuni, uneori a unei bătălii. Este o constatare mai veche a militarilor, pe care teoria grupurilor și-a însușit-o, a teoretizat-o și a explicat-o, justificîndu-și astfel prezența.

Am putea să analizăm în continuare și alte domenii în care teoria grupurilor a dat rezultate. În primul rînd, în activitatea socială și politică, în psihiatrie etc., dar ne-am îndepărtat prea mult de la scopul pe care ni l-am propus pentru moment. Remarcăm totuși faptul esențial că în fiecare domeniu teoria grupurilor s-a făcut utilă în alt fel. În industrie, s-a obținut o productivitate sporită, în armată — forță de luptă, în politică — anumite modalități de înțelegere și control al oamenilor, în spitale — însănătoșirea anumitor bolnavi etc. De fiecare dată rezultatele au avut la bază punerea în valoare a unor forțe existente în oricare individ (entuziasmul, dorința de a produce mai mult și de a fi apreciat, mulțumirea sufletească, buna dispoziție etc.) și pe care numai anumite relații de grup le-au putut declanșa, dar de fiecare dată s-a urmărit și s-a obținut lucruri diferite, specifice domeniilor în care teoria grupurilor a fost aplicată. De aceea, firesc este să ne întrebăm : dacă vom aplica această teorie în școală ce vom urmări să obținem ? „Productivitate" mărită ? O disciplină mai bună ? O educație morală și relații superioare ? Răspunsul nu e de loc clar de la început. Se înțelege că oriunde lucrează oameni, teoria grupurilor își are rolul ei, dar cu siguranță nu la fel de important. Trebuie să acceptăm ca firească ideea că sînt domenii în care teoria grupurilor rezolvă probleme existente, conștientizate, a căror selecționare toată lumea o dorește, domenii în care descoperă probleme nesesizate anterior, precum și domenii în care naște probleme care, altfel, nu puteau să apară. Colectivul de elevi ocupă în aceste privințe un loc specific. În cadrul lui, elevii învață forme de cooperare cu alții, pozitive, sau negative, se adaptează la cerințele majorității, învață să se poarte și să cunoască pe ceilalți etc. O serie de factori ca : integrare, coeziune, valori, interese, norme etc. se cer studiați în chip special. Teoria gruprilor oferă în acest caz posibilități noi, superioare celor de care dispune pedagogia actuală. Dar nu e deloc sigur și de la început că aceste posibilități pot deveni și realități. Ca și în alte domenii, demonstrațiile practice sînt hotărîtoare și ele rămîn încă de făcut, la noi și în alte părți ale lumii. În această direcție încercăm și noi.

N. RADU

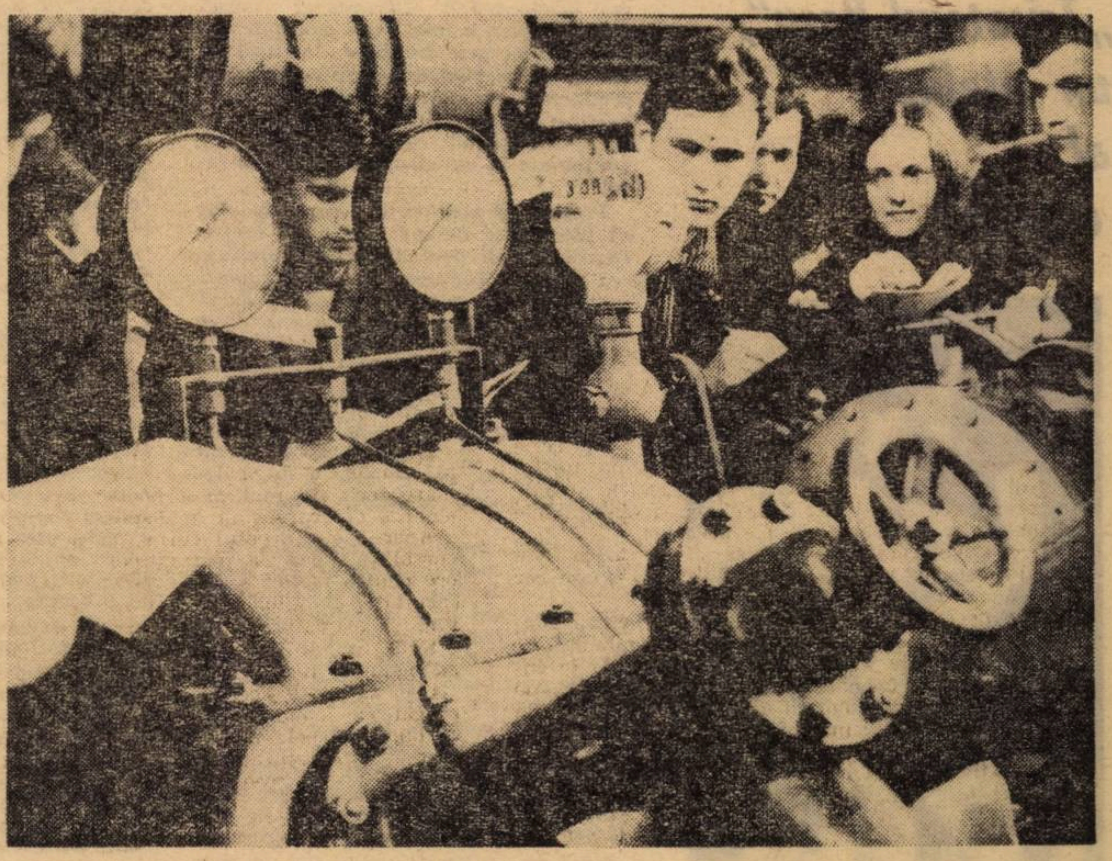

Aspect din laboratorul de Mecanica fluidelor — Institutul Politehnic din Timișoara

„Secretul“ celor opt promoții de matematicieni

Despre Liceul din Topoloveni am auzit vorbindu-se în ultimul timp de două ori : o dată, într-o discuție despre nivelul de pregătire al absolvenților de liceu, prof. univ. Suzana Gâdea, prorectorul Institutului politehnic din Capitală, își manifesta admirația și, în același timp, mirarea față de modul în care se prezintă la examenul de admitere candidații liceului sus-amintit și-și propunea să-l viziteze în preajma admiterii spre a vedea „cum se face carte acolo“. Altă dată, într-o ședință la Ministerul Învățămîntului, cineva, vorbind tot despre pregătirea elevilor, ne îndemna să mergem la Liceul din Topoloveni „pentru că există acolo un profesor de matematică care face adevărate minuni“. Și, cum orice reporter este întotdeauna în căutare de asemenea școli, iată-ne la liceu la Topoloveni. Vrem să vedem cu ochii noștri, la fața locului, dacă cele auzite sînt adevărate.

Pe moment însă, de cum am intrat pe poartă, ne-a frapat liceul, construcția ca atare. Dă impresia, așa ascuns între brazi și coline de vie, între flori și iarbă, unui loc tihnit, unde totul își are rostul și locul său bine socotit și chibzuit de o mînă de gospodar priceput, de o minte înțeleaptă, de un om pasionat pentru frumos, pentru ordine. Și peste tot liniște. Cu toate că în clase se mai preda, iar afară pe bănci, pe alei, la umbra pomilor elevii mari sau mai mici învățau.

— Știți că v-a mers vestea, că se vorbește despre școala dumneavoastră deosebit de elogios ? — îl întrebăm pe profesorul emerit Gheorghe Arsenescu, directorul liceului.

Plăcut surprins, profesorul Arsenescu încearcă parcă să se scuze.

— Nu, n-am știut. Dar, cum să vă spun, nu văd de ce să se vorbească în mod special despre noi. Muncim cu toții aici, și profesori și elevi, ca în orice școală. Nu facem lucruri deosebite.

— Adevărat, munciți ca peste tot. Dar poate puneți mai mult suflet, mai multă pasiune, mai mult din ceea ce obișnuit înseamnă conștiință și responsabilitate. Și toate acestea la un loc au dat roadele frumoase care v-au făcut faima.

— Da, poate că ăsta este motivul.

— Am aflat că liceul dumneavoastră și-a format, de-a lungul anilor, un profil realist. Că majoritatea elevilor se îndreaptă cu predilecție spre matematică, spre științele exacte. Și nu numai atît, obțin și în școală și în facultate rezultate remarcabile. Dețineți aici, în liceu, un secret anume în pregătirea lor ?, îl întrebăm în glumă pe profesorul Arsenescu.

— Așa este, și nu-i vorba de nici un secret. De 13 ani, de cînd funcționează liceul, domeniul care polarizează în mod special preocupările elevilor noștri este cel al matematicii. Sigur, asta nu înseamnă că celelalte domenii sînt neglijate. Dar matematica este pe locul întîi. Și asta nu pentru că eu sînt profesor de matematică și ca director am ținut să fie așa, ci pentru că de la început ne-am dat seama că mai toți elevii care vin la liceul nostru au înclinații către științele exacte, către matematică în special. Din cele opt promoții pe care le-a dat liceul pînă acum majoritatea elevilor au fost în clase realiste și s-au îndreptat către facultăți și domenii tehnice. Anul acesta am avut, de exemplu, două clase reale și una umană. Iar din 110 absolvenți ai acestui an aproape 80 sînt realiști. Firește, faptul acesta ne-a obligat, dacă mă pot exprima astfel, să dăm toată atenția pregătirii acestor elevi, atît printr-un înalt nivel de predare, cît și printr-o foarte perseverentă și sistematică activitate individuală, prin climatul serios de studiu, de muncă intelectuală pe care ne-am străduit să-l creăm în liceu. Cred însă că hotărîtoare în rezultatele obținute este activitatea individuală, diferențiată, atentă și continuă, care o desfășoară profesorii noștri și pe care caut, ca director, să o susțin și să o promovez. Dar, poate că despre acest lucru nu sînt eu în măsură să vă vorbesc cel mai bine, ci „matematicianul“ nostru, profesorul Gheorghe Tomescu, unul dintre cei mai pasionați pedagogi ai liceului.

Peste cîteva clipe în cancelarie intră profesorul Tomescu, cel care face aici, în liceu, „adevărate minuni“. Un om modest, nu prea vorbăreț (așa sînt matematicienii), între două vîrste. Predă de 11 ani la Liceul din Topoloveni.

— Ce minuni faceți cu elevii, tovarășe profesor, și mai ales cum le faceți ? îl întrebăm zîmbind.

— Minunile, dacă așa vreți să le ziceți, le fac de fapt elevii. Eu numai îi ajut să le facă. Norocul meu a fost să găsesc în acest liceu elevi dotați, mulți dintre ei adevărate capete de matematicieni și, pentru că și pe mine mă atrage în mod deosebit acest domeniu, facem treabă bună. Ca profesor, cred că întîi de toate trebuie să le insuflu încredere în forțele, în capacitatea lor, să-i faci să-și cunoască măsura. În activitatea la clasă acesta este criteriul după care mă conduc. Din primul an de liceu caut să-i cunosc bine, cît pot și ce pot, pe fiecare în parte.. Și lucrez din momentul în care le-am depistat posibilitățile cu fiecare în parte de-a lungul celor 4 ani. Am două categorii de elevi : cei dotați, cu aptitudini deosebite către matematică — și, în fiecare clasă, am cîțiva — și ceilalți, pe care îi socotesc buni, bine pregătiți. Într-un fel lucrez cu prima categorie și în altul cu cealaltă. Am mare încredere în matematicienii mei. De aceea, le și acord aproape tot timpul meu liber. În treacăt vă spun că zilnic mi se întîmplă să mă oprească cîte unul dintre ei pe stradă fie pentru o sugestie, fie pentru discutarea vreunei soluții la o problemă. Las baltă orice și vin la școală ori acasă la mine sau la elev și stau pînă cînd elucidez problema. Totuși, activitatea de bază o desfășurăm la școală, în cadrul orelor sau, mai ales, al cercului de matematică. Am ajuns ca în ultimele clase acești elevi să depășească cu mult programa școlară. Facem împreună matematici superioare, rezolvăm probleme din cele mai diferite culegeri. Și, cum vă spuneam, lucrînd cu fiecare elev în parte, punînd accentul deosebit pe munca individuală. Am elevi în această promoție care, într-o lună numai, au rezolvat aproape 1 500 de probleme. (Am văzut maldărul de dosare cu probleme lucrate de un elev și pur și simplu nu ne-a venit să credem. Mii de foi acoperite de cifre, de diagrame și ecuații. Și toate într-o lună !). Nu am emoții pentru ei nici la bacalaureat și nici la examenele de admitere, pentru că știu matematică și mă bazez pe pregătirea lor. Anul trecut au intrat foarte mulți elevi ai mei la Politehnică cu calificative mari pe care le-au menținut și ca studenți. I-am vizitat la facultate și nu mi-e rușine cu ei.

— Se spune că vă iubesc mult toți elevii, chiar și cei care nu sînt ași.

— M-ar bucura mult să fie așa, mai ales că, în general, profesorul de matematică... știți dumneavoastră...

★

Am stat cîteva ceasuri la Liceul din Topoloveni. Poate prea puține pentru a afla în amănunt despre toată munca plină de dăruire pe care o desfășoară acolo profesorii săi, pentru a cuprinde, la toate dimensiunile, roadele frumoase pe care le obține acest liceu de matematicieni.

MONICA VERDEȘ

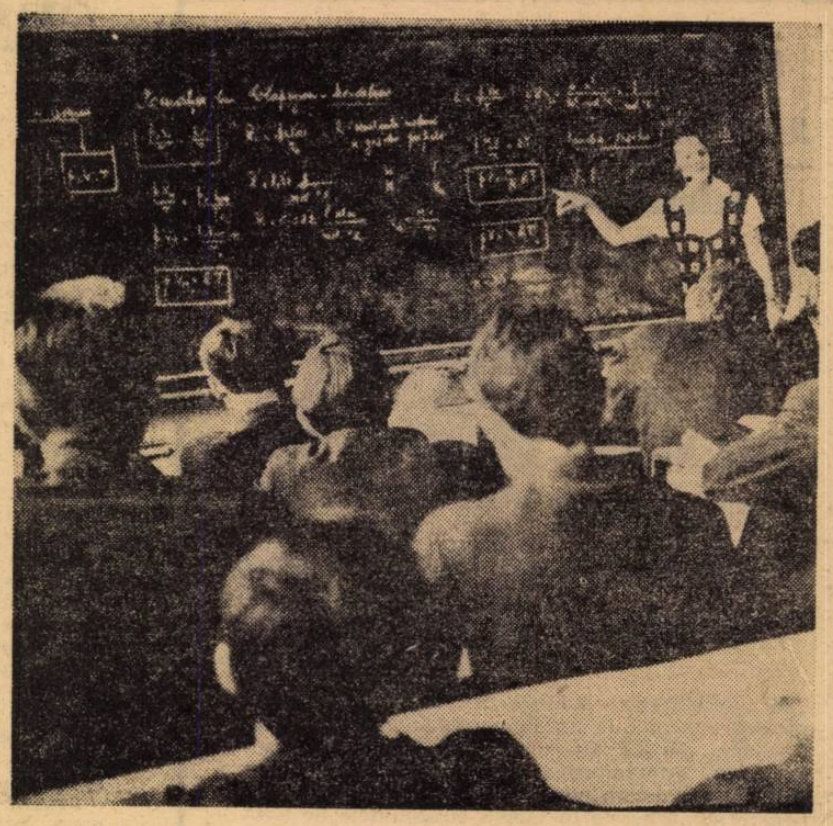

La o lecție de matematică, concentrare și multă pasiune pentru taina „necunoscutelor“

REPORTAJE • REPORTAJE • REPORTAJE • REPORTAJE

La „Tricotajul Roșu“, un atelier al elevelor

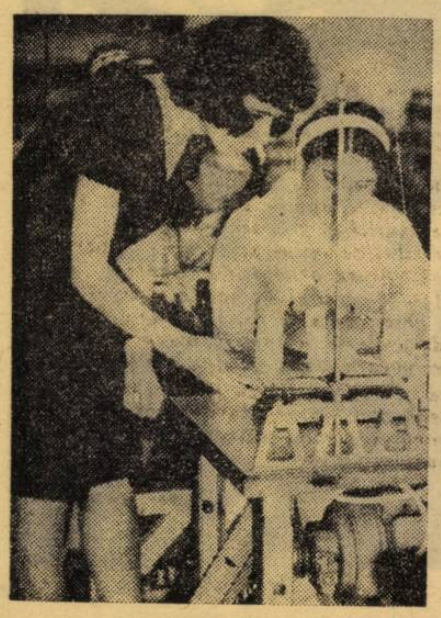

Că elevelor din ultimele două clase ale Școlii generale de 10 ani nr. 128 din Capitală li s-a rezervat la întreprinderea bucureșteană „Tricotajul Roșu“ (producătoare a unei largi game de articole de lenjerie din fibre sintetice) un atelier întreg pentru pregătirea tehnico-productivă, am aflat de la directorul respectivei școli, profesorul Ion Preda, în chiar ședința ale cărei dezbateri sînt prezentate în numărul de față al revistei.

Trebuie să spunem din capul locului că ideea este demnă de toată lauda. Deseori elevii care desfășoară pregătirea tehnico-productivă în întreprinderi industriale și sînt repartizați pe lîngă cîte un muncitor nu fac altceva decît să-l asiste pe acesta, fără a ajunge măcar să atingă mașina. Iată că, în acest caz, elevelor nu numai că li s-au lăsat mașinile pe mîini, dar tot atelierul le-a fost rezervat lor. Ele sînt răspunzătoare de partea din procesul de producție care le revine, au normele și locul lor precis în ampla activitate a întreprinderii.

Însoțit de profesorul Constantin Zainea de la Școala generală nr. 128, le-am vizitat recent, chiar la „locul de muncă“. Am făcut mai întîi cunoștință cu Alexandru Hilsenrad, inginerul șef al întreprinderii „Tricotajul Roșu“ și unul dintre principalii sprijinitori ai acestei acțiuni școlare. L-am rugat să ne spună cum s-a ajuns la formula unui atelier rezervat în exclusivitate elevelor.

— La început ne-a spus A. Hilsenrad — le-am repartizat în secții pe lîngă muncitori, cum se întîmplă și în alte locuri. Am observat că apăreau unele perturbări legate de producție, de norme etc. Și din această cauză și datorită insistențelor școlilor ne-am gîndit să le dăm un atelier. Prin rotație, conform unui grafic, eleve de la diferite școli reușesc să acopere activitatea atelierului în tot cursul săptămînii.

— Sînteți mulțumit de munca lor ?

— În raport cu ceea ce cerem în mod obișnuit de la niște tinere care abia învață meseria, îndeajuns de mulțumit. Cu atît mai mult, cu cît, să nu uităm, tinerele de care vorbim sînt eleve. Probă că chiar astăzi l-am rugat pe directorul Școlii nr. 128 să ne facă o listă cu 10—20 de eleve din clasa a X-a care după terminarea școlii vor să se angajeze la noi.

— Și vor ?

— Din cîte știu, de vreo 10, cel puțin, pot fi sigur.

N-am putea spune că atelierul cu pricina, pe care l-am vizitat după această scurtă convorbire ar fi cel mai modern din întreprindere. De altfel, întreprinderea însăși își are sediul într-un local vechi. (Este aici o mică chestiune de psihologie pe care nu ne permitem s-o abordăm decît în paranteză. Firește, este pozitiv că întreprinderea găzduiește pregătirea elevilor. Firește, e cu atît mai pozitiv că pentru această pregătire s-a rezervat un întreg atelier. Și deocamdată poate ar trebui să fim foarte mulțumiți cu atît. Dar, atunci cînd și unde se poate, va trebui, cred, să nu uităm că și ambianța își are rolul ei în stimularea interesului elevilor pentru meseria în care se pregătesc).

Atelierul e dotat cu trei șiruri de mașini (mașini de cusut „Singer“, mașini de încheiat „Triploc“ etc.). Elevele, îmbrăcate în halate albe, se află în plin proces de producție. Deocamdată, execută o comandă simplă : saci de pînză pentru ambalatul pieselor de la secția de croit și decupaje de flori din dantelă. Luată în întregimea ei, activitatea lor e însă mult mai complexă. Primim informații de la cele două instructoare Viorica Stănescu și Georgeta Flomer, delegate de întreprindere să se ocupe de pregătirea elevelor. (Încă un aspect care merită să fie subliniat : întreprinderea și-a oferit specialiștii săi pentru a-i ajuta pe profesori în pregătirea elevelor).

— Înainte de a lucra aici — ne-a explicat V. Stănescu — elevele au trecut prin toate celelalte secții. Au văzut cum se lucrează în secția de tricotat, în secția de croit etc. După aceea, li s-au descris mașinile și modul lor de funcționare. Apoi au început să facă cusături simple, pentru ca, în cele din urmă, multe dintre ele să ajungă să efectueze asamblări de detalii de produs pentru care se cere o reală calificare. Au trecut din față în față, așa cum se întîmplă și pe bandă.

La sfîrșitul vizitei, punem elevelor banalizata întrebare „Ce vrei să faci după ce termini școala ?“. Răspunsurile relevă că o parte din ele se și simt atașate de meseria pe care au început s-o învețe și s-au hotărît să se angajeze în fabrică, altele optează pentru profesii diverse care n-au nimic comun cu tricotajul și confecțiile. (Din nou, se pune problema diversificării pregătirii tehnico-productive pentru a satisface diversitatea de înclinații și opțiuni ale elevilor). Marea majoritate își propune să-și continue studiile la învățămîntul seral și fără frecvență, tendință care ne îndeamnă să medităm la viitorul nu tocmai îndepărtat cînd se va trece la generalizarea învățămîntului liceal.

OCTAVIAN BUZESCU

PEDAGOGIA MATEMATICII

De mult s-a enunțat teza că ar fi oportun ca orice absolvent al facultății de pedagogie să aibă și o calificare într-o disciplină școlară (limba română sau matematică sau desen etc.). Am auzit-o enunțată, acum 20 de ani, de eminentul nostru pedagog Stanciu Stoian. Problema redevine actuală în cadrul mai larg al îndrumărilor recente date de Ministerul Învățămîntului privind formația interdisciplinară în universități. O propunere interesantă de profil mixt : matematică-istorie, a fost publicată de către acad. Gr. Moisil în „Gazeta Învățămîntului" din 5 februarie 1971.

Supun atenției problema formării de specialiști în pedagogia matematicii, într-o secție specială a facultății de pedagogie. Problema se pune și pentru celelalte discipline școlare ; ea mi se pare mai acută și mai urgentă pentru matematică, știut fiind că aceasta e disciplina în care și practic și teoretic se pun problemele pedagogice cele mai spinoase.

Specialiști în pedagogia matematicii sînt necesari :

a) pentru posturile universitare la disciplina numită astăzi metodica predării matematicii, dar care în viitor își va lărgi sfera de la „cum predăm" la problemele de ansamblu ale învățămîntului matematic. Cursurile de metodică (la universități și institute pedagogice) sînt predate astăzi de oameni fără o calificare specială în materie, diplomați în matematică, dar autodidacți sau chiar nondidacți în psihologia și filozofia matematicii, în pedagogie. O cît de sumară analiză ar arăta că și contribuțiile lor personale la promovarea cercetării în disciplina pe care o profesează sînt mult mai modeste decît s-ar cuveni. E o situație foarte ciudată în faptul că în timp ce pentru orice catedră universitară și, mai general, pentru orice meserie se cere o calificare specială, există un curs universitar care face excepție. Desigur, nu facem nimănui nici o vină — efortul de a lucra în astfel de condiții este cu atît mai eroic —, dar fapt e că nu avem azi nici măcar un singur specialist calificat în acest domeniu și e o cerință imperativă ca astfel de specialiști să fie creați ;

b) pentru munca generală de metodician. Există o serie întreagă de munci benevole sau de funcții trecute în schemă cu specificul metodician : conducători de cercuri pedagogice, inspectori, activiști ai societății de matematică etc. Ca și în cazul posturilor universitare de care vorbeam, s-ar cuveni ca oamenii cu aceste sarcini să aibă o pregătire specială pentru ca munca lor să fie eficientă ;

c) pentru cercetarea științifică a problemei de ansamblu a învățămîntului matematic. Aici vor fi chemați cei mai buni dintre specialiștii astfel pregătiți, e un sector cu probleme acute, în jurul cărora s-au născut discuții de o amploare fără precedent, dar a căror amploare și diversificare denotă tocmai lipsa unor criterii de ordin științific. Măsurile organizatorice în vederea acestei cercetări nu oferă decît un cadru necesar ; esențial este ca cercetătorii să fie oameni competenți, cu pregătire și preocupări speciale.

★

Nu dăm un proiect concret de „plan de învățămînt" al secției de pedagogia matematicii, ci facem numai unele considerații în mare privind spiritul în care trebuie prezentate cursurile, împărțite în următoarele categorii.

I. **Matematica școlară.** Este în mod evident necesară în primul rînd aprofundarea și completarea materiei pe care profesorul o va avea de predat. După părerea mea — formată în special cu prilejul examenelor de definitivat —, sectorul matematică școlară este prea neglijat atît la institutele pedagogice, cît și, mai ales, la universități. Nu se face la universitate un curs de geometrie elementară ; absolventul știe atîta geometrie cîtă a știut la terminarea liceului minus ce-a uitat. Iar jumătate din activitatea profesorului se desfășoară — încă ! — în acest domeniu al geometriei, în care elevii buni vin cu probleme complexe date la olimpiade, care îl pun adesea în încurcătură. Aritmetica elementară o știe la nivel mai scăzut decît atunci cînd era elev de clasa a VI-a : de aceea, există profesori care nu știu regula de trei compusă decît prin reducerea la unitate, deci ca în clasa a IV-a, nu a VI-a ! Algebra se face la universitate, dar algebra școlară are și aspecte specifice.

II. **Matematica.** Cursurile de matematică de nivel superior au și ele, în secția de pedagogie, un anumit specific : nu e vorba de o prezentare exhaustivă, cu dezvoltările tehnice necesare matematicianului, ci de o tratare axată pe idei, cu instrumentul tehnic redus la strictul necesar.

III. **Cultura pedagogică generală :** filozofie, psihologie generală, psihologia copilului și pedagogică, pedagogie.

IV. **Discipline de intersecție :** filozofia matematicii, psihologia activității matematice, istoria matematicii, pedagogia matematicii, probleme actuale ale învățămîntului matematic. Acestea sînt cursurile centrale care creează pe specialistul de care vorbim : cursurile premergătoare de matematică și de pedagogie au și un rol intrinsec, dar au și rolul de a da materialul de fundament pentru aceste cursuri de specialitate. Ceea ce nu înseamnă că ele nu au un important obiect propriu, ireductibil la simpla însumare a matematicii cu pedagogia.

Este vorba aici de discipline noi — inclusiv istoria **ideilor** matematice, veche fiind numai istoriografia matematicii, ca însumare de biografii și titluri. Nu există încă suficienți specialiști cu experiență în predarea acestor cursuri, dar cu discernămînt pot fi aleși oameni capabili să pregătească astfel de cursuri, contribuind totodată la perfectarea disciplinelor științifice respective. (De altfel, facultatea de pedagogie a trecut printr-o perioadă și mai grea, în care unii oameni erau concomitent și lectori și studenți).

Aparentul cerc vicios : nu putem pregăti specialiști noi pentru că nu avem specialiști care să predea, ca să-i avem trebuie întîi să-i pregătim pe aceștia... trebuie spart. Un început trebuie făcut ; îl impune necesitatea de fapt.

Important este să se facă un astfel de început care să se autoregleze și autoperfecționeze pe parcurs.

Conf. univ.
EUGEN RUSU

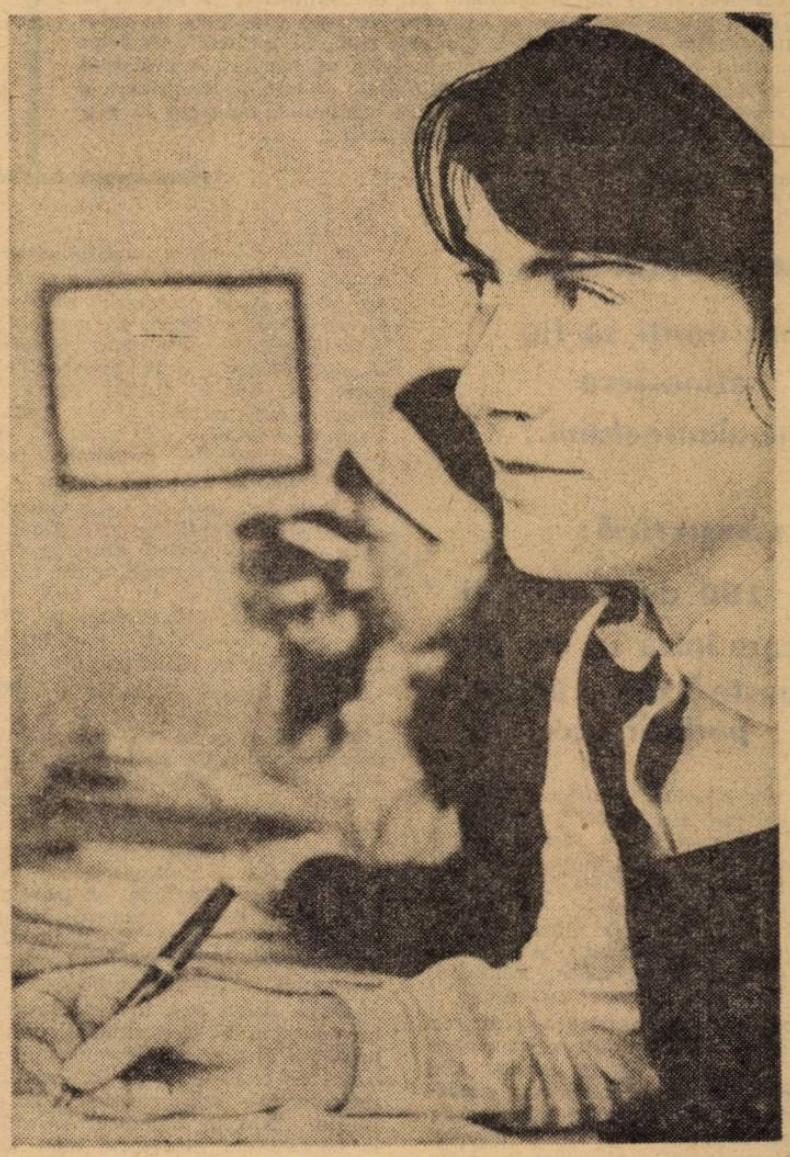

Secretul notelor bune — atenția la ore

ȘCOALA FĂRĂ ZIDURI

Seminarul pedagogic

De curînd a luat ființă Seminarul pedagogic universitar. În această toamnă universitară va fi lansat după ce în subsolul vacanței își va pune la punct mecanismul concret. Seminarul pedagogic este o supracatedră alcătuită din catedrele de pedagogie, psihologie și metodică. Se află sub directa îndrumare a senatului universității sau a consiliului profesoral și este condus de un prorector.

Deși determinat cu atributul „universitar", deși pe undeva s-ar putea să tindă chiar spre un caracter suprauniversitar — aceasta depinde de pedagogi ! — seminarul pedagogic implică un cîmp vast, echivalent desfășurărilor învățămîntului românesc, în general. Finalitatea sa — asigurarea pregătirii pedagogice a tuturor studenților care vor deveni cadre didactice — presupune toate treptele învățămîntului. Avem de-a face cu un capitol universitar în cartea școlii întregi. Iar școala, cum bine se vede, își lărgește în permanență albia de principal afluent, unul spiritual, al producției moderne de înaltă tehnicitate.

E vorba de viitorii profesori, dar nu mai puțin de cei actuali, ca și de marii profesori din tradițiile noastre de progres. Pe lîngă teoria instrucției și educației în școală și în afara școlii, în rîndurile organizațiilor de copii și tineret și în domeniul esențial al orientării școlare și profesionale, cel ce va fi profesor își efectuează timp de două semestre, trei ore săptămînal, asistențele și, pînă nu de mult destul de banalizata practica pedagogică.

Apare, o dată cu acest seminar pedagogic universitar și un nume foarte propriu al locului său de acțiune : școala de aplicație. Adică licee, școli generale, școli profesionale și școli postliceale — cîte una sau două pentru fiecare seminar.

S-ar spune-că viitoarea carte de vizită a profesorului va fi imprimată la un tipar înalt. Într-un roman recent, populat de dascăli, Günther Grass spune, prin cuvintele personajului principal, că profesorii au astăzi roluri secundare. Dramatismul acestor roluri este însă în afara oricărei discuții.

Păstrîndu-se și accepția nobilă a profesorului părinte — sunt Parentalia — a profesorului evocat copios de marile și micile personalități, se precizează profilul de viitor al celui ce împărtășește știința și cultura generațiilor tinere.

Să fii profesor — titlul de noblețe, rîvnit de copii înainte chiar de a fi elevi, — devine mai apăsat titlu de profesie, întărind ideea, creația, resursele unei vocații clare, verificabile.

Astfel, ceea ce reprezintă, ca instituționalizare Seminarul pedagogic universitar, se acoperă în materie de mentalitate cu un sens mare al modernizării învățămîntului.

GH. ANCA

PANORAMIC

DOSARUL

Bacalaureat '71

● Cum se poate crea o atmosferă senină în jurul examenului ●

● Spicuiri semnificative dintr-o anchetă de opinie în care au fost consultaţi 100 de elevi, 12 profesori şi foarte mulţi părinţi ●

Şcoala secundară concepută şi înfiinţată la Mantua în 1423 de Vittorino da Feltre, precursoare a liceului de astăzi, apare finalizată în ediţia ei franceză, începînd de la mijlocul secolului al XVIII-lea, cu un examen de verificare şi de abilitare pentru învăţămîntul academic — baccalaureatus. Termenul, respectînd semnificaţia din latina medievală, înseamnă încununat cu laurii maturităţii şi provine din limbajul consacrării cavalerilor feudali.

La noi în ţară, examenului general de absolvire a liceului introdus prin Legea învăţămîntului de la 1864 i se atribuie, începînd din 1882, denumirea de bacalaureat în litere şi ştiinţe, avînd o existenţă furtunoasă, cu lungi perioade în care este eliminat din practica şcolară, reintrodus apoi şi din nou eliminat.

Am schiţat acest succint istoric introductiv pentru a sublinia că bacalaureatul este una dintre cele mai vechi practici didactice (poate chiar cea mai veche) ce au supravieţuit în liceul contemporan într-o formă care nu a evoluat prea mult faţă de începuturi şi totodată un permanent „casus belli" pentru generaţii de-a rîndul de pedagogi, absolvenţi şi părinţi.

Dorind să ne referim la viitorul foarte apropiat concretizat în bacalaureatul '71 nu intenţionăm ca, în continuare, să punem în discuţie pro şi contra acest examen. Ne vom concentra de astădată atenţia exclusiv asupra modului cum, în limitele actualelor concepţii privind examenul de absolvire al liceului, organizarea şi desfăşurarea acestuia în fiecare unitate şcolară poate asigura o verificare de ţinută ştiinţifică, deplin echitabilă, reducînd la maximum tensiunea psihică a candidaţilor.

Prima întrebare:

● Cum doriţi să fie atmosfera bacalaureatului ?

Ne răspund:

100 de candidaţi care intră în examen peste 7 zile şi unii din părinţii acestora

Există o adevărată mitologie uneori scrisă, dar mai ales nescrisă a bacalaureatului, în care Măria Sa Hazardul este aşezat de cele mai multe ori pe un soclu de înălţimi ameţitoare. Mitologia aceasta are, evident, putere de circulaţie mai ales în rîndurile viitorilor candidaţi, în timp ce părinţii, şi ei oarecum neliniştiţi, încearcă s-o combată, adesea fără prea multă eficacitate.

Traseul anchetei noastre a avut ca punct de pornire opiniile celor care trăiesc cel mai intens în aceste zile emoţiile viitorului bacalaureat : **candidaţii.** Ne-am adresat unui număr de 100 absolvenţi de cîteva zile ai liceelor „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti, „Unirea" din Focşani şi ai Liceului nr. 1 din Giurgiu.

Răspunsurile primite, cu rare excepţii, sînt pline de sinceritate şi dovedesc o deosebită seriozitate în gîndire. In linii generale, opiniile absolvenţilor se referă în special la două aspecte esenţiale.

Întîi, foarte mulţi elevi anchetaţi sînt de părere că în momentul de faţă în organizarea şi desfăşurarea bacalaureatului hazardul are uneori o prea mare pondere.

Spicuim cîteva comentarii pe marginea ideii de mai sus :

C.V., Liceul „Bălcescu" Bucureşti : „Incontestabil întîmplarea sau, i-aş spune, mai degrabă „norocul", are mare greutate în examen. Dacă îţi joacă o festă — cum deseori se întîmplă, poţi să fii bine pregătit şi tot rişti să nu reuşeşti".

S.M., Liceul „Unirea" Focşani : „La bacalaureat şi, în general la orice examen totul e „să ai mînă bună" cum spunem noi elevii. Ţi-au căzut pe bilet întrebări cunoscute ? E bine. Ai ghinionul să fie ceva pe care nu eşti stăpîn ? Atunci chiar dacă te-ai pregătit foarte bine s-a terminat. Biletul e bilet, odată ce l-ai tras n-ai ce face".

Numeroase răspunsuri se referă la faptul că, de multe, ori, examenul de bacalaureat nu solicită o sinteză a cunoştinţelor, nu apelează la capacitatea lor de a formula idei şi opinii proprii. Se insistă mult prea mult asupra amănuntului nesemnificativ, se pune prea mare accent pe memorarea unor date, a unor nume şi fapte neesenţiale.

„Eu mă pregătesc — mărturiseşte unul dintre candidaţi — ţinînd seama între altele şi de pretenţiile profesorilor cu care dau examen. De exemplu, la română ştiu că profesoara cu care voi da insistă foarte mult la date. Cînd s-a scris sau tipărit cutare operă, cîte poezii a scris cutare şi alte asemenea amănunte pe care sînt sigur că le voi uita în mare parte. Acum însă trebuie să le memorez că n-am încotro".

A. V. de la Liceul nr. 1 din Giurgiu îşi arată astfel nemulţumirea : „Dacă spui ca-n carte este foarte bine, profesorul e mulţumit şi-ţi dă notă mare. Cum te abaţi şi încerci să vii cu nişte păreri ale tale, să faci digresiuni pe marginea unui subiect eşti, dacă nu oprit, atunci privit cu neîncredere".

I. B. — Liceul „Bălcescu" : „Pentru examen trebuie să tocesti şi să ai memorie pentru ca să reţii sute şi sute de date, de nume. Ce gîndeşti tu, cel examinat, despre anumite probleme şi fenomene asta, din păcate interesează mai puţin".

Din lectura răspunsurilor primite am reţinut însă şi multe sugestii interesante pe care elevii le fac pentru îmbunătăţirea acestui examen. Majoritatea elevilor socotesc drept ideală în desfăşurarea bacalaureatului formula dialogului profesor — elev.

„După patru ani, în care profesorul ne-a predat, ne-a orientat şi ne-a pus note, ani în care am acumulat un mare bagaj de cunoştinţe, de informaţii, dorinţa mea — mărturiseşte V. H. de la Liceul „Nicolae Bălcescu" — este ca la bacalaureat profesorul meu să discute cu mine la un alt nivel, să aibă încredere în posibilităţile mele de a susţine o discuţie şi de a mă descurca onorabil".

O. R., Liceul nr. 1 Giurgiu : „Consider că bacalaureatul ar trebui să fie mai apropiat de ţinuta examenului de admitere în facultate. Aşa cum este acum cred că bacalaureatul este mult prea superficial, prea şcolăresc".

Familiile candidaţilor resimt foarte puternic frămîntările din preajma examenului de bacalaureat continuate cu cele prilejuite de concursurile de admitere în învăţămîntul post liceal.

„Băiatul meu studiază, în această perioadă, zilnic cîte 7—10 ore. Şi nu se poate spune că mi-a provocat nemulţumiri cu rezultatele pe care le-a obţinut pe parcursul anilor de liceu. Desigur, acum pregătirile sînt combinate cu acelea pentru concursul la Politehnică. Totuşi constat o tensiune prea ridicată la sfîrşitul fiecărei zile de învăţătură şi prea multă nesiguranţă. Mereu mă întreabă neliniştit : crezi că s-ar putea pune astfel de probleme ? Bine ar fi ca în pregătirea examenului să se delimiteze sfera şi cadrul întrebărilor ce vor fi formulate" (ing N. V. Uzina de maşini electrice, Bucureşti). Puncte de vedere apropiate au exprimat, în discuţiile avute cu R. T., muncitor la Uzinele „Republica", M. B., gospodină şi chiar G.R., conferenţiar universitar (!!).

„Face eforturi vizibile să se concentreze, am impresia că a pierdut din capacitatea de sistematizare pe care o arăta, la aceleaşi materii, în urmă cu cîteva luni. Parcă s-ar arunca în necunoscut. Cred că s-ar putea face mult de către profesori pentru înseninarea atmosferei dinaintea examenului şi crearea unui climat psihologic în care capacităţile şi cunoştinţele reale să se evidenţieze pe deplin" (dr. I. M., Spitalul „Fundeni"). Alţi 12 părinţi au exprimat, poate cu mai puţină rigoare ştiinţifică, idei în fond similare.

A doua întrebare:

● Ce probleme consideraţi neesenţiale şi le veţi evita în timpul examenului; pe ce chestiuni veţi pune accentul ?

Ne răspund:

12 profesori de la liceele „Nicolae Bălcescu" şi „Dr. Petru Groza" din Capitală

S-a afirmat în repetate rînduri : în cadrul examenului de bacalaureat se pun adesea întrebări de detaliu nesemnificative şi sînt ocolite unele probleme esenţiale, de sinteză. Am aminti în această ordine de idei experimentul efectuat de un psihopedagog francez în urmă cu cîţiva ani. A pus o serie de întrebări, aceleaşi, „selecţionate" dintre cele utilizate la bacalaureat, unui număr de 4 candidaţi obişnuiţi ai acestui examen şi la 4 oameni de ştiinţă cu reputaţie. Doi au dat răspunsuri pentru a obţine note de trecere — ambii erau însă dintre proaspeţii absolvenţi de liceu.

Experimentul confirmă, încă o dată, că există cunoştinţe cu perisabilitate rapidă care nu intră în fondul principal de cultură al omului contemporan. Dar de ce unii examinatori manifestă o preferinţă ciudată (ca să folosim un eufemism) pentru asemenea întrebări ?

Să revenim însă la anchetă şi să prezentăm punctul de vedere privind **problemele ce corespund profilului acestui examen** şi **problemele ce nu corespund**, exprimat de 12 profesori de la liceele „Nicolae Bălcescu" şi „Dr. Petru Groza", din Bucureşti.

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ : Subiectele date candidaţilor să permită aprecierea capacităţii acestora de a interpreta problemele în legătură cu cunoştinţele de istorie, ştiinţe sociale şi de la disciplinele estetice. De exemplu : formarea limbii române ; cultura românească între secolele XVI—XVIII : principalele curente literare — clasicism, romantism, realism, simbolism, expresionism. Să se ceară explicarea specificului operei marilor scriitori şi a aportului lor la istoria literară, să se accentueze asupra analizelor stilistice, pe circulaţia unui motiv şi a unei teme poetice. Întrebările de sinteză pot urmări, de asemenea, tipuri de personaje în evoluţia lor de-a lungul literaturii — personaje feminine, galeria arivistilor şi parveniţilor. Se va insista asupra unor personaje tipice din literatura contemporană.

Vor fi evitate : amănuntele de biografie literară, suprasolicitarea memoriei — titluri de reviste şi opere nesemnificative (Prof. Speranţa Nicolaescu, prof. M. Pavnotescu şi prof. Alexe Neacşu).

MATEMATICĂ : Orientarea către probleme şi exerciţii de sinteză, necesitînd, pentru rezolvare, cunoştinţe combinate din algebră, geometrie şi analiză. Toate acestea vor urmări capacitatea de gîndire matematică a candidaţilor, cît de profund au înţeles noţiunile matematice fundamentale.

Nu vor fi cuprinse exerciţii cu date dintr-o singură disciplină matematică. De asemenea este de evitat interpretarea unei probleme restrînse ca, de pildă, cele privind extremele unei funcţii şi teorema lui Fermat (prof. Z. Bogdanov şi prof. Ion Mitrache).

FIZICĂ : Subiecte de verificare a gîndirii — comparaţie între cîmpul gravitaţional şi cîmpul coulombic, forţa electromagnetică şi aplicaţiile ei — teme de interpretare — ce este defectul de masă : contrazice el legea conservării materiei ? Să se pună accentul pe întrebări-probleme şi pe rezolvarea de probleme (prof. Ileana Bocănete şi prof. Ion Săceanu).

CHIMIE : Probleme înguste, **de evitat** — proprietăţile fizice ale alchenelor, oxidarea aldehidelor, obţinerea acidului malonic etc. Să nu intervenim pe parcurs cu întrebări derutante.

Subiecte indicate pentru examinare : comparaţie între alcooli şi fenoli ; reacţii de esterificare — esteri ; condensarea — produşi de policondensare ; clasificarea elementelor ; tipuri de legături chimice ; proprietăţile generale ale compuşilor organici dintr-o anumită clasă (prof. S. Mitru şi prof. I. Apăvăloaie).

Ne oprim aici cu exemplele, căci **quod erat demonstrandum** se conturează acum cu claritate.

Să adăugăm acestei orientări de conţinut ţinuta examenului, aprecierea unitară şi deplin obiectivă a cunoştinţelor. Instrucţiunile indică, după cum se ştie, examinarea în plenul comisiei. Este o orientare clară către unitate în exigenţe şi deplină obiectivitate. Atmosfera de intimidare, inhibarea candidaţilor mai timizi ar contrazice total spiritul acestor instrucţiuni. Se cuvine realizat tocmai contrariul unei asemenea atmosfere.

Încheiem aici preambulul **BACALAUREATULUI '71**, cu speranţa că pledoaria noastră va avea audienţă la plenurile de examinare.

Al. CIUCA
M. ROBEA

ANALIZA ŞI PLANIFICAREA MUNCII ÎN ŞCOALĂ

În numărul anterior am încercat să prezentăm, pe scurt, modul în care se pune problema conducerii pedagogice a şcolii în lumina ştiinţei conducerii. În cele ce urmează ne-am propus să înfăţişăm primele două funcţiuni ale conducerii şcolii, şi anume : **analiza şi planificarea activităţii.**

După cum este cunoscut, planificarea reprezintă una din funcţiile principale ale conducerii ştiinţifice a activităţii economice şi sociale. **A planifica înseamnă a prevedea, a scruta viitorul, a reduce la minim neprevăzutul.**

Înfăptuirea unei activităţi de o asemenea complexitate cum este instruirea şi educarea tineretului necesită în mod obiectiv coordonarea şi dirijarea principalilor factori educativi în vederea atingerii scopului pus de către societate în faţa şcolii. Această coordonare şi dirijare a principalilor factori educativi, însoţită de asigurarea mijloacelor necesare înfăptuirii sarcinilor instructive şi educative, îşi găseşte concretizarea în planurile de muncă ale şcolii.

Planificarea activităţii din şcoală permite directorului şi membrilor corpului didactic să-şi precizeze direcţiile principale ale activităţii, căile şi mijloacele de realizare, să privească în ansamblu viaţa instituţiei, să folosească în mod raţional resursele didactice şi materiale de care dispun pentru atingerea obiectivelor stabilite.

Pentru a vedea în ce măsură conducerile şcolilor noastre aplică în activitatea lor practică această funcţiune a conducerii, am analizat un număr de 30 de planuri anuale ale celor mai mari licee din Capitală şi ţară. În stabilirea liceelor ne-am orientat atît după experienţa în muncă a directorilor, cît şi după modul în care aceştia sînt cunoscuţi şi apreciaţi de către forurile de învăţămînt.

Trecînd la o examinare atentă a celor 30 de planuri de muncă, prima concluzie ce se poate desprinde se referă la faptul că majoritatea directorilor le-au întocmit mai mult pentru a îndeplini o formalitate şi mai puţin din convingerea utilităţii lor. Pentru a ilustra constatarea de mai sus, redăm obiectivele pe care şi le-a propus în planul de muncă pentru anul şcolar 1969—1970 unul din cele 30 de licee :

1. „Şi în acest an şcolar ne vom îndrepta atenţia şi efortul pentru ridicarea procesului de învăţămînt, atît în conţinut cît şi în formă de organizare.

2. Vom pune în centrul preocupărilor noastre munca educativă în rîndul elevilor, prin acţiuni bine organizate şi cu o finalitate eficientă, antrenînd cadre didactice care lucrează cu pasiune şi dăruire în această muncă frumoasă şi de mare răspundere.

3. Îndrumarea şi controlul conducerii şcolii vor fi mai concrete şi obiective, lăsînd libertate de acţiune şi de răspundere celui care o îndrumează.

4. Vom organiza baza materială a şcolii folosind-o în totalitatea ei scopului urmărit, stimulînd iniţiativa creatoare a profesorilor şi elevilor în confecţionarea materialului ajutător".

Menţionăm că la finele anului şcolar 1968—1969, la acest liceu au rămas corigenţi 194 elevi, iar repetenţi 60.

A doua concluzie ce se desprinde din analiza planurilor de muncă se referă la faptul că o parte din directori sînt preocupaţi mai mult de problemele organizatorice şi de baza materială. Aşa, de exemplu, planul de muncă al unui alt liceu prevede ca prim capitol „Asigurarea bazei", în care se menţionează : „se vor termina zugrăvelile şi vopsitul lemnăriei ; se va repara mobilierul din laborator ; se vor repara băncile în toate clasele ; se vor verifica şi repara instalaţiile sanitare şi electrice ; se va pune la punct instalaţia de încălzire actuală ; se va termina instalaţia pentru apă caldă ; se vor repara uşile şi ferestrele la unele clase etc".

O a treia concluzie ce se impune de la prima vedere este lipsa capitolului de analiză a activităţii şi a rezultatelor muncii în anul şcolar precedent. Majoritatea planurilor de muncă încep cu înşiruirea sarcinilor pentru noul an şcolar, neavînd astfel posibilitatea să faci legătura cu anul şcolar anterior, să-ţi explici de unde provin unele acţiuni, ce raţiune au, cu ce scop se propun.

În fine, se constată că nu există o unitate de vederi în ceea ce priveşte perioada de timp pentru care se întocmeşte planul de muncă. Unele licee au elaborat planul pe întreg anul şcolar, altele numai pentru primul trimestru.

Din cele prezentate mai sus se desprinde cu destulă tărie necesitatea stabilirii unei metodologii şi a unor îndrumări orientative pentru conducătorii şcolilor în planificarea educaţiei, fără ca prin acestea să îngrădim iniţiativa directorilor în stabilirea formelor de activitate şi a modalităţilor de soluţionare a multiplelor probleme care apar în viaţa unei şcoli.

După părerea noastră, în sprijinul căreia vine şi experienţa pozitivă a multor directori, **planificarea muncii din şcoală trebuie să fie precedată de o amplă şi temeinică analiză a activităţii desfăşurate în anul şcolar precedent şi a rezultatelor obţinute în toate compartimentele instituţiei.** Analiza trebuie să pornească de la obiectivele mari care au stat în faţa şcolii în anul de învăţămînt ce s-a scurs.

În ceea ce priveşte procesul de învăţămînt, rezultatele trebuie raportate şi comparate cu cerinţele programelor şcolare. În condiţiile actuale, analiza procesului instructiv-educativ este uşurată şi de faptul că în şcolile mari şi îndeosebi în licee profesorii sînt organizaţi pe catedre. Prin urmare, analiza procesului de învăţămînt trebuie să se desfăşoare în primul rînd la nivelul catedrelor. În acest cadru analiza şi dezbaterile nu mai au acel caracter general care poate fi întîlnit, de multe ori, în consfătuirile organizate pe diferite teme de ordin pedagogic. În şedinţele de catedră sau în comisiile metodice, în şcolile mai mici, profesorii au posibilitatea să adîncească analiza muncii lor, să evidenţieze metodele şi procedeele care au condus la obţinerea unor rezultate bune, să explice cauzele insuccesele lor elevilor la un obiect sau altul.

Aceste analize capătă o importanţă deosebită în contextul măsurilor ce se preconizează pentru modernizarea tehnologiei didactice, cînd fiecare învăţător şi profesor este chemat să-şi îmbunătăţească sistemul de predare, să adopte acele metode şi procedee de predare care să-i conducă pe elevi la dezvoltarea capacităţilor creatoare, la formarea deprinderilor de muncă intelectuală.

Urmînd o astfel de cale analiza la nivelul şcolii va fi mult uşurată, în faţa consiliului profesoral vor fi puse spre dezbatere numai problemele mari a căror soluţionare reclamă participarea întregului colectiv didactic, precum şi a celorlalţi factori educativi (organizaţiile de copii şi tineret, familia, instituţiile extraşcolare etc.).

Această analiză trebuie să-i arate directorului cum se plasează şcoala pe care o conduce, la nivelul comunei sau oraşului, în ce măsură insuccesele la învăţătură ale unor elevi, la unele clase şi la unele discipline, se datoresc unor cauze obiective sau subiective. Care sînt profesorii cu rezultate mai slabe în muncă, pentru care motiv aceştia nu dau satisfacţie şcolii şi, probabil, nici lor personal. Care este eficienţa măsurilor întreprinse de conducerea şcolii de-a lungul anului şcolar, ce părere are consiliul profesoral.

Un astfel de bilanţ ar fi de preferat la începutul lunii septembrie, cînd dispunem de situaţia şcolară completă a anului şcolar recent încheiat şi cînd putem să evidenţiem acele aspecte care vor trebui să constituie sarcini de urmat în noul an şcolar.

Referitor la perioada anului şcolar la care ar trebui să se refere noul plan educaţional, după părerea noastră, acesta ar trebui elaborat trimestrial dacă dorim să constituie un instrument real şi eficace. Ar fi foarte greu să prevezi la începutul anului şcolar cum vor evolua lucrurile pe parcursul celor trei trimestre, ce rezultate se vor obţine, care vor fi succesele şi insuccesele elevilor la diferite obiecte de învăţămînt şi clase, pentru a putea stabili măsuri eficace pentru fiecare etapă a anului şcolar.

Ţinînd seama de complexitatea vieţii şcolii, planul educaţional ar trebui să oglindească toate compartimentele sale, să-i permită directorului s-o privească în ansamblu, să poată urmări cu operativitate toate sectoarele, să-şi organizeze cu precizie munca. În acest context este mai indicat să vorbim despre un plan general de muncă, care, la rîndul lui, este alcătuit din mai multe planuri pe domenii de activitate, în funcţie de structura şi complexitatea şcolii.

După părerea noastră, planul general de muncă al unei şcoli ar trebui să fie alcătuit din următoarele părţi componente :

1. Planul organizării şi desfăşurării procesului de învăţămînt — măsuri pentru sporirea eficienţei procesului de învăţămînt. Acest plan va avea un capitol introductiv în care vor fi prezentate principalele sarcini ce revin etapei de muncă stabilită.

2. Munca diriginţilor — planul comisiei diriginţilor.

3. Activitatea metodică şi ştiinţifică a cadrelor didactice — planul muncii metodico-ştiinţifice.

4. Colaborarea şcolii cu organizaţia U.T.C. — programul comun de activităţi al conducerii şcolii şi al comitetului U.T.C. pe şcoală.

5. Activitatea bibliotecii şcolii — planul de muncă al bibliotecii.

6. Activitatea sanitară — planul de muncă al cabinetului medical.

7. Colaborarea şcolii cu familia — planul comitetului de părinţi pe şcoală.

8. Sectorul administrativ-gospodăresc:

— planul de muncă al secretariatului şcolii ;

— planul de muncă al serviciului gospodăresc.

O astfel de eşalonare pe etape a sarcinilor şcolare nu respinge nici ideea ca unele acţiuni mai mari, cum ar fi spre exemplu cele de ordin educativ (pregătirea unei mari serbări şcolare, a unei aniversări sau a unei excursii etc.), sau de îmbunătăţirea şi dezvoltarea bazei materiale, să fie stabilite de la început pentru întreaga perioadă a anului şcolar şi urmărite pe trimestre.

O seamă de probleme de natură organizatorică, cum ar fi planul de şcolarizare ; încadrarea profesorilor, componenţa catedrelor ; situaţia repartizării sarcinilor în cadrul colectivului de conducere ; planurile calendaristice ; repartizarea diriginţilor pe clase, cercurile de elevi ; comisiile metodice etc., ar fi indicat să devină anexe ale planului.

Elaborarea planului general educativ al şcolii, în concepţia prezentată mai sus, prezintă, după părerea noastră, numeroase avantaje din punct de vedere practic, operaţional. Fiecare compartiment îşi are propriul său plan de muncă, iar conducătorul şcolii poate exercita mult mai uşor controlul îndeplinirii sarcinilor stabilite.

S-ar putea ca unii directori să nu împărtăşească întrutotul metodologia şi structura planului educaţional propus de noi, să considere că o astfel de concepţie ar putea duce la supraîncărcarea lor. De o supraîncărcare a directorilor nu poate fi vorba, în cazul de faţă, deoarece planul general educaţional se elaborează cu participarea întregului personal al şcolii. Elaborarea planului nu trebuie să pornească de sus în jos, ci de jos în sus. Propunerile de acţiuni trebuie să vină de la colectivele de catedră, precum şi de la celelalte sectoare de activitate ale şcolii către colectivul de conducere.

Planificarea fiind considerată, în accepţia largă a cuvîntului, ca organizare, coordonare şi îndrumare a activităţii (sociale sau economice, în funcţie de specificul unităţii care face obiectul planificării) în vederea atingerii unor obiective dinainte stabilite, se înscrie printre cele mai importante preocupări social-economice ale lumii contemporane. Datorită acestui fapt, noţiunea de planificare a ajuns la un grad de mare generalizare, desemnînd, în prezent, concepţii şi practici extrem de variate, funcţii şi principii diferite, decurgînd din multitudinea domeniilor de activitate, precum şi din sistemele economice şi sociale diferite.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

ÎN PRIM PLAN

DUPĂ DOI ANI DE EXPERIENŢĂ

Recent la Casa corpului didactic din Capitală a avut loc o largă consfătuire cu directori şi profesori-maiştri din şcolile generale de 10 ani organizată de Ministerul Învăţămîntului în colaborare cu Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti. Dezbaterile, conduse de prof. Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Învăţămîntului, au avut drept scop să pună în evidenţă modalităţile de perfecţionare a ultimelor două clase ale şcolii generale de 10 ani pe baza observaţiilor efectuate şi a experienţei acumulate în cei doi ani de activitate la acest nivel de învăţămînt.

O tematică orientativă trimisă din vreme participanţilor la dezbateri de către Direcţia generală pedagogică de cultură generală din Ministerul Învăţămîntului îi solicita să-şi axeze observaţiile pe cîteva idei esenţiale : preocupările pentru realizarea şi menţinerea planului de şcolarizare şi pentru asigurarea unui nivel ridicat al activităţii didactice şi educative, aprecieri asupra nivelului de pregătire teoretică şi practică a primei serii de absolvenţi ai şcolii generale de 10 ani, modul în care a fost organizată şi s-a desfăşurat pregătirea tehnico-productivă a elevilor din clasele IX-X, propuneri pentru o mai bună organizare a acestei activităţi în anul şcolar 1971—1972. Fără să răspundă direct şi riguros acestei tematici, discuţiile au reuşit să contureze cîteva idei importante pe care vom încerca să le sintetizăm în rîndurile de mai jos.

Una dintre problemele abordate a fost aceea a acordului care trebuie realizat la acest nivel al învăţămîntului între pregătirea de cultură generală şi pregătirea tehnico-productivă. Cei mai mulţi dintre vorbitori au declarat ferm că prioritatea trebuie să revină pregătirii de cultură generală, acordîndu-se, în acelaşi, timp, o mare pondere aplicaţiilor practice şi pregătirii tehnico-productive. Arătîndu-se, în legătură cu pregătirea de cultură generală, că în aceşti doi ani au fost înscrişi în clasele a IX-a şi a X-a elevi al căror nivel la învăţătură nu este tocmai ridicat (cei mai buni dintre absolvenţii claselor a VIII-a s-au orientat către învăţămîntul liceal şi profesional), s-a subliniat faptul că, în atari condiţii, programele de cultură generală par încă prea încărcate şi nu corespund capacităţii de asimilare a elevilor. Nivelul de exigenţe al programelor va trebui ridicat, au opinat unii dintre vorbitori, abia atunci cînd învăţămîntul de 10 ani va fi generalizat şi cînd compoziţia populaţiei şcolare din punctul de vedere al pregătirii se va modifica tocmai datorită generalizării. Am reţinut, între altele, un exemplu, la care s-au referit mai mulţi dintre participanţii la discuţii, şi anume, acela că elevii sînt solicitaţi în orele de limba română să facă analize literare peste nivelul posibilităţilor lor, dar nu se acordă atenţia cuvenită studierii gramaticii, deşi unii dintre ei nu ştiu încă să vorbească şi să scrie corect româneşte.

În legătură cu disciplinele de cultură generală şi de cultură tehnică, s-a insistat asupra faptului că nu se acordă suficientă atenţie aprofundării caracterului aplicativ al acestora. Ar fi necesar ca profesorii de matematică, profesorii de fizică şi chimie şi profesorii-maiştri să colaboreze strîns pentru a asigura nu numai caracterul aplicativ al lecţiilor, dar şi o reală coordonare a acţiunilor desfăşurate în această direcţie. Dăinuie unele paralelisme şi inadvertenţe care ar trebui să fie înlăturate. De pildă, la fizică, elevii din clasa a X-a studiază „maşinile electrice", deşi au studiat acelaşi capitol şi în clasa a IX-a. Sau, temele pe care le studiază elevii la desen tehnic nu sînt de natură să le lămurească problemele de desen care se cer în practica activităţii din întreprinderi. Desenul tehnic este predat de profesori care sînt pregătiţi să predea desenul artistic. Apreciindu-se că ar fi suficiente două ore pentru predarea fizicii, s-a propus ca una din cele trei ore afectate acestei discipline să fie destinată introducerii unei discipline care să trateze probleme de tehnologia materialelor. A fost avansată totodată propunerea de a se introduce o oră

Rep.

(Continuare în pag. a 13-a)

EDUCAȚIA INTELECTUALĂ ȘI EDUCAȚIA MORALĂ

Raportul dintre educația intelectuală și educația morală poate fi înțeles numai pornind de la scopul unic pe care îl urmăresc toate componentele educației integrale, și anume, formarea personalității multilateral dezvoltate. Nimic nu este mai inexact decît a le considera strict delimitate, ignorînd raporturile reciproce dintre ele. De aceea, nu putem fi de acord cu punctul de vedere al unor autori, printre care Hutchins, care pledează pentru o educație lipsită de orice responsabilități sociale și susține teoria formării intelectuale ca unic scop al educației. Astfel de opoziții nu există în procesul educației, „deoarece — așa cum spune B. Suchodolski — în fiecare din aceste domenii coexistă elementele de bază ale tuturor celorlalte." [1]) Ele nu pot fi considerate ca „domenii cu totul deosebite și reciproc impenetrabile" [2]), după cum nici în practica educativă nu există preocupări „pure", în sensul educării numai a intelectului sau numai a profilului moral

Nu-i suficient să se asigure tinerilor în școală un larg orizont intelectual, multe cunoștințe teoretice din toate domeniile, ci este nevoie să fie învățați cum trebuie să trăiască, după ce valori să-și orienteze acțiunile și comportarea lor, pentru a duce o viață utilă și plină de sens atît din punct de vedere intelectual, cît și moral, prin participarea la progresul social. Educația morală urmărește nu numai formarea profilului moral, și însușirea unui anumit mod de comportare, ci întreaga atitudine a omului în fața vieții, inclusiv dezvoltarea intelectuală. O bună educație intelectuală nu poate exista fără o educație morală corespunzătoare, fiindcă „pregătirea intelectuală nu reprezintă prin ea însăși o valoare socială. Ea devine o asemenea valoare numai prin intermediul factorului moral". [3])

În același timp, educația morală este, într-o măsură importantă, rezultatul, pe planul calității, al acumulărilor din sfera educației intelectuale, a căror valoare este asigurată și de cunoștințele de cultură generală, cu condiția ca acestea să fie purtătoare de semnificații etice.

Educația intelectuală și educația morală cooperează în procesul cunoașterii și înțelegerii faptelor și relațiilor dintre ele. Prin aceasta se cultivă o viziune proprie, independentă, în interpretarea realității, care impune dezvoltarea însușirilor intelectuale cu accent pe primatul gîndirii, al capacității de a cerceta și de a se informa, iar în final al posibilității de a emite idei originale, de a judeca corect și de a-și asuma responsabilitatea propriilor fapte.

Legătura dintre cultura intelectuală și cultura morală rezultă și din faptul că prima urmărește activitatea gîndirii și independența judecății, iar cea de a doua, activitatea conduitei și independența hotărîrii. A gîndi în mod clar și ferm reprezintă prima condiție pentru a acționa în mod clar si ferm. [4]) Pentru conduita morală gîndirea are rolul de a impulsiona voința și de a-i da energie. Scopul educației morale este atins numai atunci cînd regula de conduită practică este acceptată

Un alt element care trebuie luat în considerare este influența exercitată de colectiv asupra evoluției intelectuale și morale a membrilor lui. Experiența de grup, arată John Chids [5]), ajută individului să obțină calitatea gîndirii reflective și-l pregătește pentru activitatea socială, pentru a trăi într-o societate caracterizata de schimbări culturale, social-economice de o mare dinamică ale civilizației contemporane și ale tehnologiei, în care știința cunoaște o schimbare fără precedent. Totodată, în colectiv, rezolvarea unei probleme, arată Al. Roșca [6]), beneficiază de toate reacțiile și fiecare dintre ele determină o corecție, favorizează spiritul polemic, stimulînd în ultimă instanță interesele intelectuale. Fiecare elev atacă problema dintr-un unghi propriu, ieșind din stereotipie, ceea ce cultivă flexibilitatea și productivitatea gîndirii. Rezultatele muncii colective sînt superioare întotdeauna celor care lucrează individual. Din acest punct de vedere, schimburile și confruntările de idei prezintă valoare atît pentru educația intelectuală, cît și pentru educația morală.

Disciplina conștientă ia naștere din necesitățile și cerințele vieții în colectiv. O ambianță favorabilă activității intelectuale în clasă creează condițiile optime pentru dezvoltarea simțului responsabilității și acceptarea normelor de muncă colectivă. Este binecunoscut faptul că disciplina și ordinea sînt rezultatul muncii bine organizate și adaptate la interesele elevilor. O activitate interesantă captează atenția și activează, nelăsînd loc pasivității. De asemenea, disciplina ușurează activitatea intelectuală. Din contră, indisciplina sustrage de la efortul intelectual și deschide cale insuccesele. Explicația acestor fenomene stă, desigur, în neajunsurile funcționale din activitatea școlară. Astfel, greșeala unui învățămînt debordant prin amploarea programelor — arată Pierre Furter — constă în aceea că rupe dialectica dintre munca intelectuală și conduita morală [7]), fiind o sursă a dezadaptării. Acest dezacord dintre factorul personal și factorul social este defavorabil structurii unei conduite morale corecte. Așadar, între procesul educației intelectuale și al celei morale există strînse legături de condiționare și favorizare reciprocă. Cunoașterea lor constituie premisa realizării simultane a obiectivelor specifice educației intelectuale și acelora proprii educației morale.

IACOB IRIMIA
cercetător științific, Institutul de științe pedagogice, București

1) **Suchodolski, Bogdan,** Direcțiile activității contemporane în educație, pp 2—6 În : „Nowa szkola" nr. 1 Varșovia, 1963

2) **Suchodolski, Bogdan,** Varietatea și unitatea educației. În : Kwartdlnic pedagogiczny", nr. 2 (44), anul XII, Varșovia, 1963, pp 43—63.

3) **Pop, Traian și colab.,** Rolul învățămîntului de cultură generală în educația moral-cetățenească și în pregătirea tinerelului școlar pentru muncă, Revista de pedagogie, nr. 10, 1970, p. 59).

4) **Hubert, Réné,** Traité de pedagogie, P.U.F. Paris, 1961, p. 540.

5) **Chids, John,** Education and Morals. An Experimental Philosophy of Educati... New York & Sons, Inc, 1967.

6) **Roșca Alex. și colab.,** Creativitate, modele, programare, București, 1967 pp 48—56.

7) **Furter P.,** La vie morale de l'adolescent. Neuchatel, Paris, Delachaut et Niestle, 1958, pp 66—67.

REPERE EDUCATIVE

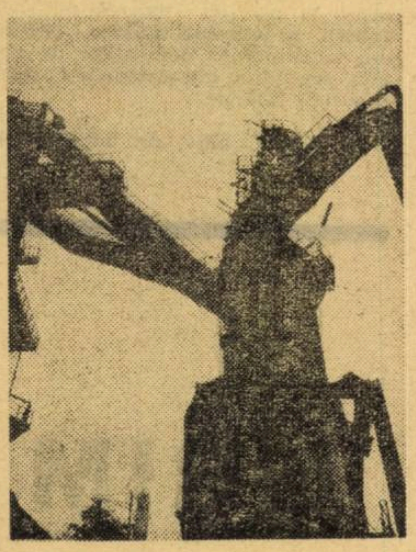

Copiii cetății metalului

Am pornit la Reșița peregrin, cu bătăi de inimă și lecturi pe ascuns ; n-o văzusem niciodată. Făcuseră vîlvă niște cercuri tehnice aplicative uzinale ce se cereau adîncite, extinse, împărtășite tuturor dascălilor din centrele muncitorești. Am încercat un interviu colorat, cu adeziune la problematica omului cu pantaloni scurți. N-a ieșit nimic ! Copiii m-au scos din impas :

— Nene, lăsați carnetul, veniți cu noi sus... Ce a însemnat „sus" abia după cîteva zile avcam să pricep.

Seismograf sensibil al tuturor impulsurilor vieții, copiii dau interogațiilor noastre răspunsuri de adîncime ce sparg canoanele obișnuite, cuvintele convenționale, schemele avide, ieșind din catalog.

Arpegii la izvoarele metalului anului 2000, școlarii de pe malurile Bîrzavei nu puteau rămîne în afara însemnelor înnoitoare, și dăscălimea reșițeană a dat ritm schimbărilor de ritm înseși. Au fost căutate și au fost găsite căi multiple ce rotunjesc mica personalitate a făclierului următoarelor trei decenii.

Cînd restructurarea programei de învățămînt e treabă pe mapamond, elevii dascălilor Casei pionierilor din urbea amintită schimbă pe rînd salopeta de cocsari, aglomeratori, siderurgiști, laminoriști, metalurgiști cu cea de... arheologi, de dezlegători de ere, de drumeți neosteniți, găsitori de comori și cronicari ce minuiesc, la fel de bine, condeiul, pensula, dalta, cuțitul de strunjit, pelicula de celuloid. De la țărîna răscolită cu tîrnăcoape, cernută cu ciurul, descifrată cu spaclul, pînă la cerul acoperit de spuza de noroi, nimic nu le-a scăpat.

Dar înainte de a căuta frumusețea în stele, ei o găsesc pe pămîntul natal și, ce-i mai important, tocmai în Reșița. Cînd orientarea profesională e dezbătută în consfătuiri de specialitate, lor li se transmite din tată în fiu brățara de aur cu tradiție de două secole, își apropie meseriile deprinse în incinta uzinei, ca modelatori, turnători, lăcătuși, electricieni și conducători de electrocare.

Prima șarjă psihopedagogică de pionieri meseriași a dat-o Casa pionierilor din municipiul Reșița în primăvară. În fața frontului comun al cadrelor de muncitori, maiștri, tehnicieni și ingineri, travestiți ad-hoc din specialiști în pedagogi redutabili, „turnarea în miez" a avut loc fără greș.

Din cele cîteva zeci de mii de profesii în lume, copiii Reșiței le știu pe cele mai grele.

— Toate soluțiile — afirmă președintele și directoarea Casei pionierilor, tov. Ciocală și Eugenia Vărădeanu — au fost plasate într-o optică constructivă, ținîndu-se cont de doi factori : nevoile Reșiței ca pivot de nădejde în biruințele noastre economice și desăvîrșirea profilului spiritual al omului de mîine. Reșița prefigurează de pe acum finele mileniului doi și evocă în tonalități majore atît geologicul, mineralul, cît și cosmicul, umanul... Metafore? Nu! Într-o lume în care se comprimă distanțele, se dilată secundele, în care se realizează substanțe mai dure ca diamantul, mai străvezii ca sticla, copiii pot rămîne în afara preocupărilor de dinamică răscolitoare ? Nicidecum. Copiii Reșiței trăiesc verbe prezente, cu diateze îndrăznețe. Uluitoare nu sînt cercurile amintite, mediul riglei, algoritmia fasciculul de laser, ci mereu starea de neliniște : dacă discipolul întreabă, și maestrul nu răspunde ?

Văzîndu-i cu microscopul „în falie" — pe urmele structurii intime a metalului, cu litarga în buzunar și suflantele de lut în căușul mîinii stîngi — m-am liniștit. Maeștrii pedagogi „ la obiect" răspund. Și încă bine.

Las științei psihopedagogice bucuria implicațiilor înalte teoretice, eu îmi consemn plăcerea faptului inedit, mai departe.

Folosesc cumva dascălii de la Casa pionierilor din Reșița vreun artificiu de metodă ? Bineînțeles, și încă destule ! Dar drumul e același de la a la z buchea cărții la obiectul cercetat. Cheia succesului, în apropierea prin convingere, pînă acum n-a dat greș în educație. Pentru că toți instructorii sînt meseriași pătimași : de la neobositul Iosif Vațulic, conducătorul cercului foto-cineclub „Zori roșii" ce a adus premiul întîi elevilor săi cu „Comoara dacilor" la Festivalul de la Poneasca, pînă la plinul de fantezie și inepuizabilul animator artistic Gheorghe Curescu, artizan, geolog, arheolog, scenograf, regizor, și cîte meserii bine însușite nu cunoaște ? !

Aș adăuga pe tînărul și elevatul artist pictor, cunoscut în țară și peste hotare, Peter Schweg, ce dă dimensiune cultă creațiilor elevilor săi, dintre care răzbătătoare la suflet sînt galeriile portretelor de crașoreni și crașorence, locuitori ai împrejurimilor atît de răscolite de elevi.

Cum fantezia nu poate plăsmui reprezentări mult diferite de ceea ce e cunoscut dinainte, mi-amintesc de înscenarea, în planul activității lor, a disputei Ptolomeu — Copernic : „Soarele răsare, se ridică pe bolta cerului, înălțîndu-se falnic în zenit ; coboară apoi spre chindie, asfințit, topindu-se miraculos în crepuscul..."

...Copiii zîmbesc la descrierea scenariului decupat în secvențele ce le filmează color, rămînînd undeva departe sfada geocentrică și heliocentrică dintre corifei, ei savurînd, totuși, așa cum e, măreția răsăritului și apusului de soare pe plaiurile natale...

Alt incident fericit din activitatea cutezătorilor copii reșițeni e întîmplarea de la Gărîna, cînd i-a surprins o straşnică furtună ce i-a alungat din corturi... Bătrînii locainici le povesteau cum tocmai pe valea unde se așezaseră nu contenesc fulgerele, și numai acolo !... Cunoștințele de la fizică nu i-au lăsat mult timp în pace, pînă ce concluzia s-a impus de la sine : metal!.. Și încă ce metal ? Ce probe au adunat și trimis forurilor competente ! Acolo se spăla, din vremuri, aur, muntele era săpat de mîna omului, dar acoperit de uitare...

...L-au descoperit fulgerele și mințile iscoditoare ale discipolilor profesorului Curescu...

De cîte ori nu-și amintesc de sperietura părinților cu... Dealul Gol !?... Tocmai pe el l-au cercetat și cîte minunății nebănuite nu ascundea platforma dreptunghiulară, ce vestigii : de la menhire și dolmenii imposibil de urnit, pînă la ceramica dacică, apoi romanică, cu care au umplut muzeele școlilor și dulapurile Casei pionierilor.

Oriunde au dat cu tîrnăcopul, au ieșit zgura de furnale, suflantele de lut ale bocselor primitive, ce împing datarea metalurgiei în județul Caraș-severin către mitologicele ateliere ale lui Hefaistos.

Se pare că nu sînt departe de a-și definitiva descoperirile și cu niște izvoare termale ce mustesc în dealurile și în subteranele din împrejurimi...

La plecare, mi-au arătat arsenalul iscusinței lor tehnico-aplicative : mici lucrușoare turnate de ei în cochilii și cubilouri stanțate, rabotate, frezate, strunjite, polizate, galvanizate...

Cine le poate ține minte ? Nici pe departe n-am putut cuprinde multitudinea actelor ce definesc preocupările lor. M-am abandonat bucuriei primare a cunoștinței cu întîia „șarjă" a generației lui 2000, la care cuvintele mele se vor o modestă pledoarie !

PETRE IUCU

FALSĂ DILEMĂ:

SPORTIVIZARE SAU NESPORTIVIZARE

Sportul a încetat să mai fie preocuparea unui cerc restrîns de oameni. El a căpătat o universalitate care nu mai poate fi contestată, a devenit o cerință a vieții, avînd, dacă ar fi să luăm în considerație doar fenomenul mai accentuat de sedentarism, și o funcție compensatorie. Reputatul biolog român, acad. E. Pora semnala recent, în acest sens, că printre alte obligații, sportul o are și pe aceea „de a smulge tinerii sedentarismului, sau, mai plastic spus, lenii de mișcare, ce ține mușchii și sîngele într-o stare latentă, fapt ce se va răzbuna mai tîrziu în nedorite nevroze, obezități și scleroze".

Unul din locurile unde se poate și chiar este cel mai indicat a se desfășura această acțiune de sportivizare este școala, cu orele ei de educație fizică, cu colectivele sportive constituite.

Această opinie poate stîrni păreri **pro** și **contra.** Pentru a vedea cum se pune această problemă în întreaga lume, vom cita pe secretarul de stat al Tineretului și Sportului din Franța, J. Comiti. După ce arată că „intrăm cu totul într-o eră nouă, care va fi aceea a educației permanente, deschisă tuturor și la toate vîrstele", constată mai departe : „Există o prăpastie între sportul școlar și cel civil și e păcat, deoarece promovarea sportivă începută în școală trebuie — natural — să-și găsească prelungirea în afara ei".

Că situația a intrat în atenția, chiar și a unei categorii de oameni, de obicei „conservatoare și uneori refractară" sportului și sportivizării, cum sînt părinții, o atestă atitudinea Federației părinților din Franța, care arată că „pentru noi", prestigiul Franței nu este legat de o victorie sau înfrîngere olimpică... prestigiul său va fi durabil și imens în ziua în care 15 milioane de copii și adolescenți vor putea să se desfășoare în fiecare zi pe stadioane și în bazine".

Și alte țări privesc cu aceeași seriozitate această problemă. Ea este confirmată de faptul că în R.D.G. sportul este obligatoriu în școala de 7 ani ; în R.F.G., de asemenea, este obligatoriu cîte 3 ore pe săptămînă, începînd din școala primară ; pentru Uniunea Sovietică, școala reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît... trambulina naturală pentru sport. În S.U.A., în școala elementară, în majoritatea statelor legislația școlară actuală prevede obligatoriu o oră de educație fizică sau sport pe zi.

La noi în țară opinia factorilor responsabili nu este nici ea alta. Astfel, la o conferință de presă, ministrul învățămîntului Mircea Maliță arăta că „...educația fizică nu poate lipsi dintr-un sistem modern de instrucție", iar rectorul I.E.F.S., prof. univ. dr. Leon Teodorescu, preciza că: „educația fizică trebuie să contribuie prin mijloace specifice la dezvoltarea personalității elevului", iar mai departe : „sportul nu reprezintă numai o componentă a modernului în viața contemporană, ci constituie în același timp un act de cultură".

Dar pentru ca adevărurile certe și bunele intenții să se poată materializa, este absolută nevoie de eforturi concentrice, în care sînt chemați să-și aducă aportul toți factorii interesați. Astfel, recent, Ministerul Învățămîntului a luat o serie de măsuri organizatorice privitoare la învățămîntul de educație fizică și sport, care vin în sprijinul ideilor amintite mai sus.

Rămîne să crească substanțial și aportul familiei care, nu de puține ori, este cea care se constituie „parte opozantă". De obicei, poziția familiei gravitează în jurul a două puncte, și anume : așa-zisa incompatibilitate între sport și învățătură, și, apoi, „grija" de sănătatea copiilor.

Privitor la prima „idee", spațiul nu ne permite să extindem o serie de exemple, dar nu putem să nu amintim că, cu cîțiva ani în urmă, echipa de rugby a țării noastre, cu frumoase rezultate internaționale, era supranumită „echipa inginerilor", că sînt foarte multe exemple de sportivi fruntași, intelectuali de marcă ai țării (medici, ingineri, profesori). Personal, de cînd sînt cadru didactic la I.E.F.S., pot atesta faptul că studenții de aici nu sînt cu nimic inferiori ca pregătire și afirmare intelectuală colegilor lor de la medicină sau politehnică.

Aceste exemple, departe de a fi excepții, confirmă de fapt o regulă generală, anume că doar reținerile unor familii constituie pricina îndepărtării unor copii de la mișcarea în aer liber și de la sport. Dar mai există și un alt fapt care pledează pentru această idee : este vorba de datele furnizate de biologie. Este pe deplin dovedită existența unui echilibru în comportamentul tînărului numai în cazul unei dezvoltări fizice și intelectuale armonioase.

Cît despre „grija" de sănătatea copilului, nu facem decît să amintim că recente cercetări arată fără putință de tăgadă că în ultimele decenii a apărut un element biologic foarte interesant, cunoscut sub numele de „fenomen de accelerație a creșterii și dezvoltării corpului la generațiile tinere" (prof. dr. doc. Adrian Ionescu), fenomen mai evident în mediul urban.

Ar părea deci firesc în aceste condiții ca să observăm o creștere proporțională a performanțelor fizice ale adolescenților și tinerilor, lucru însă neconfirmat de cercetări. Această mutație în vîrstă — cum o denumește acad. E. Pora — nu a fost urmată de o solicitare și exersare a funcțiilor în perioada de formare și dezvoltare a lor, ceea ce este confirmat de unele probe de control efectuate la elevi și studenți.

Înțelegînd sportul, deci, ca un mijloc și nu ca un scop în sine, se impune o mai mare solicitare a capacităților fizice ale elevilor, ca o condiție biologică de prim ordin în vederea dezvoltării lor armonioase, fizice și intelectuale. Experiențele din anumite ramuri sportive, coroborate cu datele biofiziologice, probează că angrenarea în sport organizat, de la vîrsta copilăriei, este nu numai posibilă, dar și de dorit. Precocitatea sportivă (înot, patinaj, atletism etc.) nu mai este de domeniul rubricilor de curiozități ale publicațiilor de specialitate, vîrsta optimă de practicare organizată a sportului identificîndu-se tot mai mult cu vîrsta școlară. La noi în țară experiența liceelor sportive constituie un succes ce nu mai trebuie subliniat.

Dar în celelalte școli ce s-ar mai putea întreprinde în acest sens ?

Rezolvarea acestei sarcini o putem obține în cadrul orelor de educație fizică, prin jocuri de mișcare, gimnastică acrobatică, atletism, not, schi, după condiții, practicate la nivel de sport (și nu de elemente lisparate), de dezvoltare fizică generală, cultivîndu-se spiritul de întrecere. În acest fel va crește totodată și atractivitatea și, implicit, eficacitatea orelor de educație fizică școlară.

O altă cale ar consta în afectarea unui anumit număr de ore — în afara celor propriu-zis consacrate educației fizice — pentru activități desfășurate în cadrul unor colective sportive, ore integrate organic în programă (de la o anumită clasă în sus), ca o treaptă intermediară între educația fizică ca disciplină școlară și performanță sportivă (la care, desigur, nu ajung toți elevii). Va trebui, așadar, să reexaminăm problema educației fizice în școală în altă lumină : orele de educație fizică din primele clase școlare să aibă un program minimal unic obligatoriu, avînd ca scop dezvoltarea fizică a copilului ; ulterior, pe această bază, se poate trece la ore de sport obligatoriu după specificul, gradul de dotare a școlii, zona geografică în care funcționează aceasta, precum și după aptitudinile și preferințele elevului.

Dr. E. AVRAMOFF

Să vorbim... „discuții"

Se vorbește mult despre „timp" în școală. Despre timpul de pregătire, despre timpul de predare, despre timpul afectat fixării, despre timpul de studiu individual, despre timpul repartizat discuției cu părinții... Adesea se și pierde timp. Se transcriu, de exemplu, în caietele diriginților, tot felul de date în timpul în care s-ar putea vizita acasă, să spunem încă 8 — 10 copii, sau s-ar citi cel puțin o carte de specialitate.

Și mai mult timp iau unele consilii profesorale, atunci cînd sînt organizate doar așa ca să fie. Există consilii profesorale cu temă. E bine că sînt cu temă, e bine că referenții se documentează, e bine că citează, e bine că ne informează, e bine că adună un imens stoc de texte, dar... mi se pare că dacă fac numai atît, e mult mai bine să ne lase să ne vedem de lecturile noastre, de exercițiile noastre, de problemele noastre, de documentarea noastră personală. Nu cred că lucrările și revistele care ne stau la dispoziție trebuie recenzate în consilii. Aplicate da, combătute (eventual) recenzate nu și toate acestea pe cazurile, pe spețele direct legate de școala în care lucrăm.

Am ascultat la un consiliu, de exemplu, un referat întocmit după toate regulile unei munci asidue, conținînd citate care ar fi putut rivaliza cu cea mai strașnică lucrare de sinteză, scrisă într-un stil de amplă erudiție, dar de pe urma căreia am aflat prea puține lucruri inedite: de pildă, că tipul de familie patriarhală a fost înlocuit cu cea „nucleară". Nu s-a definit familia „nucleară", dar am înțeles chiar și eu că nu e vorba de fizica nucleară, chit că problema dezintegrării este la fel de gravă. Dar știți la ce concluzie am ajuns la sfîrșitul dezbaterilor? Că legătura dintre familie și școală trebuie să fie strînsă.. N-am mai îndrăznit să întreb pe cine cade în special acum sarcina educativă, care e „pedala" principală pe care trebuie să apăs, că mi s-ar fi răspuns : și pe una, și pe alta. Adică : și familia își are rostul ei, și școala.

Ce m-a deranjat pe mine cel puțin, care îmi propusesem să stau cuminte în banca mea, e altceva. Erau de față oameni pregătiți serios, a căror competență și mobilitate de spirit sînt de necontestat. I-am văzut imediat tentați să alunece și ei pe panta generalităților, al căror caracter lesnicios e incontestabil, dar vă întreb : cît e de eficient în cazul fiecărei școli?

Invităm pe cîte un cercetător la un consiliu, și aflăm de la el exact aceleași probleme pe care sîntem obișnuiți să le găsim în articolele sale. Mulțumim, dar la ce ne folosește? Ca oameni care știm să citim, nu avem nevoie să ni se spună și oral ce putem citi în reviste. Analizele speciale să le facem noi, ni se va spune. Dar și noi le facem tot în mod general. Scoatem niște procente, le comentăm cît se poate de șablon și gata. Cred că de multe ori e mai eficientă o conversație în recreație între doi sau trei profesori decît o ședință cu toții. Nobilul joc al ideilor generale e elegant, firescul faptelor prinse la modul: exact așa ni se întîmplă și nouă cu unii copii, e interesant, dar un consiliu nu trebuie să aibă un caracter de schimb de idei, ci de studiu a particularului ivit pentru formarea unei păreri unitare pe unitatea școlară. Analizele speciale să le facem noi dar... cercetătorul intru pedagogie dacă știe că vine într-o școală ar trebui înainte, nu știu în ce mod, dar să fie puțin la curent cu datele ei particulare. Am văzut, de exemplu, o cercetătoare care ridica, într-un liceu care se zbate să treacă de mediocritate, problema elevilor cu media 10 absolut, și arată că nu sînt de lăudat acești copii. E ca și cum ai organiza un export de frigidere Fram dincolo de cercul polar. Mai cred că acea cercetătoare nu era încă deplin conștientă că în condițiile aglomerării materiilor în licee (nu numai la noi, ci în toată lumea) cel care are 10 pe linie merită un respect pe care nici o teorie nu-l mai poate anula

Ating aici chestiunea falselor probleme pe care cercetarea pedagogică le mai poate ridica, pentru că în vreme ce unele au caracter permanent, altele sînt înlocuite de la un an la altul și se schimbă multe din obiectivele care merită să fie studiate. Liceanul de acum 20 de ani care obținea 10 la toate obiectele era suspect de superficialitate sau de „tocilărie". Elevul care în zilele noastre ia media generală 10 are toate șansele unei minți extraordinare, această afirmație ținînd cont de ceea ce azi înțeleg printr-o cultură generală de liceu, în întreaga complexitate pe care (iertați-mi pleonasmul) o implică acum caracterul ei de a fi generală. E posibil că n-am dreptate. Un singur contraexemplu mi-ar nărui poate această argumentare. Dar este exact ceea ce aștept eu de la profesori: să-mi dea contraexemple, să studieze spețele în sine, nu atît cu texte, cu fișe psiho-pedagogice (psiho-patologice, cum le spunea unul din studenții buni și hîtri pe care i-am cunoscut cu ocazia unei practice pedagogice), dar cu observare pe viu și cu soluții imediate, inedite, ingenioase, inventive și firești.

Se vorbește mult de timp în școală. Pînă mai ieri fiecare trebuia (în fața unei inspecții) să-și lase la sfîrșit 5 sau 7 sau 10 minute în care să „fixeze" cunoștințele clasei. Era și mai este pentru unii valabilă o întreagă teorie a „fixării". Dar sînt oameni luminați și profesori excelenți care nu pot înțelege ce reprezintă acest apendice al orei cînd profesorul spune repede ce a mai spus odată lent.

Din rîndul celor „incapabili" de generalități, am cunoscut recent doi profesori care, undeva într-un oraș al țării, au organizat un colocviu. I-am văzut întrerupîndu-se dintr-o discuție cuasioficială (dar și grozav de generală) pentru că un băiat le-a adus o problemă. I-am văzut aplecîndu-se asupra problemei aceleia și abordînd-o acolo pe loc, unde i-a găsit năzdrăvanul de elev. Și nu știu cum noi, ceilalți, cei de față, am lăsat „treburile majore" și am început să discutăm problema băiatului. Prin ușa deschisă au mai apărut doi strengari și s-a-ncins o discuție „matematică" în toată regula.

Era chiar să pierd trenul.

Poate că dacă îl pierdeam din cauza asta nu-mi părea chiar atît de rău. Nu mă-ntrebați cine erau acești doi prieteni și profesori. Nu le dau numele. Îi admir prea mult.

CONSTANTIN OTTESCU

CONCURS DE MANUALE ŞCOLARE

În prima etapă se scot la concurs manualele de mai jos cu următoarele precizări :

Nr. crt.	Titlul lucrării	Volumul în pagini dactilografiate.	Termenul de predare a manuscrisului
1	Literatura română, anul I liceu	250 pag.	30. VI. 1972
2	Literatura română, an II liceu	280 pag.	30. VI. 1972
3	Literatura română, an III liceu	280 pag.	30. VI. 1972
4	Literatura română, an IV liceu	270 pag.	30. VI. 1972
5	Literatura maghiară, anul I liceu	280 pag.	30. VI. 1972
6	Literatura maghiară, an II liceu	280 pag.	30. VI. 1972
7	Literatura maghiară, an III liceu	280 pag.	30. VI. 1972
8	Literatura maghiară, an IV liceu	250 pag.	30. VI. 1972
9	Literatura germană, an I liceu	250 pag.	30. VI. 1972
10	Literatura germană, an II liceu	280 pag.	30. VI. 1972
11	Literatura germană, an III liceu	280 pag.	30. VI. 1972
12	Literatura germană, an IV liceu	270 pag.	30. VI. 1972
13	Limba franceză, an I liceu (an I studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
14	Limba engleză, an I liceu (an I studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
15	Limba rusă, an I liceu (an I de studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
16	Limba germană, an I liceu (an I studiu)	180 pag.	30. VI. 1972
17	Limba germană, cl. V-a	160 pag.	30. VI. 1972
18	Istoria pentru anul I liceu	200 pag.	30. VI. 1972
19	Istoria pentru anul II liceu	200 pag.	30. VI. 1972
20	Istoria pentru anul III liceu	250 pag.	30. VI. 1972
21	Istoria pentru anul IV liceu	280 pag.	30. VI. 1972
22	Geografia, cl. V-a	130 pag.	30. VI. 1972
23	Geografia, cl. VI-a	180 pag.	30. VI. 1972
24	Geografia, cl. VII-a	180 pag.	30. VI. 1972
25	Geografia, cl. VIII-a	200 pag.	30. VI. 1972
26	Botanica, cl. V-a	180 pag.	30. VI. 1972
27	Zoologia, cl. VI-a	200 pag.	30. VI. 1972
28	Ecologia, cl. VII-a	200 pag.	30. VI. 1972
29	Anatomia și fiziologia omului, cl. VIII-a	200 pag.	30. VI. 1972
30	Algebra an. I (secția reală)	150 pag.	30. VI. 1972
31	Geometria și trigonometria, an I (secția reală)	130 pag.	30. VI. 1972
32	Fizica, an I (secția reală)	280 pag.	30. VI. 1972
33	Fizica, an I (secția umanistă)	180 pag.	30. VI. 1972
34	Chimia, an I	170 pag.	30. VI. 1972

Programele școlare se pot ridica de cei interesați, începînd cu data de 25 iunie 1971, de la sediul Editurii didactice și pedagogice din București, str. Spiru Haret nr. 12, sector 7.

Informații la telefon nr. 33 00 40, interior 297.

Extras din regulamentul pentru desfășurarea concursurilor privind elaborarea de manuale școlare, ilustrații, texte literare și alte genuri de lucrări făcînd parte din profilul Editurii didactice și pedagogice

Cap. I. **Condiții de participare la concurs**

Art. 1. La concursuri pot participa cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, scriitori, cercetători, oameni de știință și artă, graficieni, specialiști din producție.

Art. 2. Listele manualelor școlare, textelor literare, cărților profesorului, metodicilor, caietelor de lucrări practice de laborator și a altor genuri de lucrări ce se scot la concurs, vor fi propuse o dată cu planul tematic de perspectivă, de direcțiile generale de învățămînt împreună cu Editura didactică și pedagogică și aprobate de adjunctul ministrului învățămîntului care coordonează sectorul respectiv.

Art. 3. Conținutul lucrărilor prezentate la concursuri trebuie să fie în concordanță cu programele școlare și cu indicațiile specificate cu prilejul deschiderii fiecărui concurs.

Art. 4. Cu prilejul deschiderii fiecărui concurs, editura va aduce la cunoștința celor interesați, prin presă, condițiile de participare, precizînd :

a) titlurile scoase la concurs ;

b) volumul lor în pagini dactilografiate ;

c) tipul de școală, anul de studii și clasa ;

d) termenul de predare al lucrărilor ;

e) premiile și alte drepturi ce se acordă concurenților.

Art. 5. Concurenții vor prezenta manuscrisele lucrărilor elaborate, în 3 exemplare dactilografiate. Ilustrațiile vor fi prezentate în numărul și condițiile stabilite pentru fiecare concurs.

Pagina dactilografiată a manuscriselor va cuprinde 31 rînduri a 65 semne grafice fiecare rînd (aproximativ 2 000 semne grafice pe pagină) sau — în cazul versurilor — maximum 35 de versuri.

Unul din cele 3 exemplare de manuscris va trebui să cuprindă toate elementele necesare înțelegerii textului : schițe de hărți sau ilustrații, planșe, diagrame, scheme, tablouri sinoptice etc. Pentru materialul ilustrativ care urmează să fie reprodus din albume, enciclopedii, tratate etc., concurenții vor da indicații precise asupra sursei de informare (titlul, autorul, editura, anul ediției, pagina, figura etc.). De asemenea, ei vor indica obligatoriu bibliografia consultată la elaborarea textului.

Pentru anumite lucrări ca manuale de muzică, desen etc. numărul exemplarelor de manuscris și al materialului grafic (cartograme, ilustrații etc.) va fi stabilit în funcție de specificul lucrării.

Art. 6. Lucrările vor fi trimise pe adresa Editurii didactice și pedagogice, la sediul său central din București, str. Spiru Haret nr. 12 — Sectorul VII, cu mențiunea : „pentru concursul de.....“ (manuale, ilustrații, texte literare, metodici, cartea profesorului etc. — după caz).

Pe manuscris, respectiv pe reversul ilustrațiilor, se va trece numai pseudonimul sau motto-ul, ales de concurent.

Manuscrisele sau ilustrațiile vor fi însoțite în mod obligatoriu, de un singur plic închis și sigilat de către concurent. În plic se vor indica : „numele, adresa concurentului sau ale tuturor concurenților în cazul colectivelor de autori, precum și pseudonimul sau motto-ul ales. Pe plic se vor menționa numai titlul lucrării și pseudonimul sau motto-ul ales ; (în plus tematica și clasa în cadrul concursului de texte literare).

Dacă lucrările se trimit prin poștă, expeditorul va trece pe colet și pe buletinul de expediție, în locul numelui său, pseudonimul sau motto-ul ales, cu indicația „Post restant“.

Termenul de predare (manuscris, ilustrații) a fiecărei lucrări scoase la concurs expiră — în cazul lucrărilor care se prezintă direct la registratura editurii — la ora 15 a zilei enunțate ca atare în presă.

În cazul trimiterii lucrărilor prin colet poștal, acestea se vor considera ca fiind depuse în termen, dacă ștampila poștei (data de expediție) nu depășește ora 24 a zilei fixate ca termen de predare. Lucrările prezentate la concurs după expirarea termenului de predare fixat nu vor fi luate în considerare.

Art. 7. Lucrările predate în termenul stabilit, vor fi înaintate de editură, în 20 de zile de la data încheierii concursului, comisiilor aprobate de Ministerul Învățămîntului.

Art. 8. Acordarea de premii sau mențiuni lucrărilor prezentate la concursuri nu atrage după sine obligativitatea publicării lor.

În baza recomandării comisiei editura poate include în lucrarea care a fost propusă spre editare anumite părți, lecții, probleme, ilustrații etc. care sînt mai reușite în celelalte manuscrise, cu consimțămîntul autorilor lucrărilor din care se scot aceste materiale.

Art. 9. Cu lucrările prezentate la concursuri editura va proceda astfel :

— din cele premiate sau cu mențiune, care sînt aprobate pentru editare, se restituie concurenților un exemplar de manuscris copie (2 exemplare se opresc în editură, în vederea editării) ;

— din cele premiate sau cu mențiune, care nu sînt aprobate pentru editare, se restituie concurenților 2 exemplare de manuscris, copiile (exemplarul nr. 1 — original — rămîne în editură timp de 1 an, de la data comunicării rezultatelor, în vederea unei eventuale editări, după care se restituie concurenților) ;

— cele nepremiate sau fără mențiune, se restituie concurenților, în cel mult 10 zile de la comunicarea rezultatelor. Toate paginile vor purta viza editurii.

În ceea ce privește ilustrațiile prezentate la concurs :

— cele premiate sau cu mențiune, aprobate pentru editare, rămîn în editură în vederea reproducerii lor în lucrările pentru care au fost scoase la concurs ;

— cele premiate sau cu mențiune, care nu se editează, rămîn în editură timp de 1 an, în vederea unei eventuale reproduceri, după care se restituie concurenților ;

— cele nepremiate sau fără mențiuni, se restituie concurenților, în cel mult 10 zile de la comunicarea rezultatelor.

Art. 10. Pentru textele literare, lecturi în proză sau versuri, necesare manualelor de citire și altor lucrări, numărul de pagini dactilografiate sau al versurilor va fi cuprins între limitele de mai jos :

	Proză	*Versuri*
— Texte pentru cl. I	1/2 — 1 pag.	8—12
— Texte pt. cl. a II-a	1/2 — 1,1/2 pag.	8—16
— Texte pt. cl. a III-a	1 — 2,1/2 pag	12—20
— Texte pt. cl. a. IV-a	1 — 4 pag.	12—32
— Texte pt. cl. V—X	2 — 6 pag.	16—40

Art. 11. La concursul de ilustrații, lucrările vor fi executate pe baza cerințelor și îndrumărilor stabilite de către editură.

Art. 12. Pentru orice alte genuri de lucrări, în afara celor prevăzute la art. 2 de mai sus, condițiile de prezentare, conținut etc. vor fi stabilite de Editura didactică și pedagogică.

Cap. II. **Modul de alcătuire a comisiilor pentru concurs și de verificare a lucrărilor prezentate**

Art. 13. Pentru fiecare titlu scos la concurs se va numi o comisie, la propunerea direcțiilor generale de învățămînt împreună cu Editura didactică și pedagogică, cu consultarea forurilor care au delegați în componența comisiilor ; propunerile se aprobă de adjunctul ministrului care coordonează sectorul respectiv.

Art. 14. Comisiile pentru concurs sînt alcătuite după cum urmează :

a) Pentru concursurile de manuale școlare necesare învățămîntului de cultură generală, licee de specialitate, învățămîntului profesional și tehnic, metodici, cartea profesorului și pentru caietele de lucrări practice de laborator :

— un președinte ;

— un delegat al Editurii didactice și pedagogice, membru ;

— un delegat al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, membru ;

— două cadre didactice, membri ;

b) Pentru concursurile de texte literare :

— un președinte ;

— un delegat al Editurii didactice și pedagogice, membru ;

— un delegat al Institutului central de perfecționare a personalului didactic, membru ;

(Continuare în pag. a 13-a)

(Urmare din pag. 12)

— un delegat al Uniunii Scriitorilor, membru ;

— un cadru didactic, membru ;

c) Pentru concursurile de ilustrare a manualelor şcolare necesare învăţămîntului de cultură generală, licee de specialitate, profesional şi tehnic şi a altor genuri de lucrări ;

— un preşedinte ;

— un delegat al Editurii didactice şi pedagogice, membru ;

— un delegat al Institutului central de perfecţionare a personalului didactic ;

— un delegat al Uniunii artiştilor plastici, membru ;

— un cadru didactic, membru ;

d) Pentru lucrările care vor fi scoase la concurs în baza art. 12 de mai sus, componenţa comisiilor şi numărul membrilor se vor aproba de la caz la caz, de către Ministerul Învăţămîntului în funcţie de genul lucrării respective, la propunerea direcţiilor generale de învăţămînt împreună cu Editura didactică şi pedagogică.

Pentru manualele destinate învăţămîntului profesional şi tehnic, cadrele didactice care intră în componenţa comisiilor de concurs, vor fi delegate de ministerele beneficiare.

Art. 15. Membrii comisiei de concurs nu pot să fie în acelaşi timp şi autori sau ilustratori ai lucrărilor care se studiază şi se apreciază în cadrul comisiei respective.

Art. 16. . . . . . .

Art. 17. . . . . . .

Art. 18. . . . . . .

Art. 19. . . . . . .

Art. 20. Manuscrisele premiate şi cele cărora li s-au acordat menţiuni, pot fi prezentate în vederea obţinerii gradelor didactice sau a unor titluri ştiinţifice. Prevederile de mai sus nu se aplică în cazul concursului de texte literare sau de ilustraţii.

Cap. III. **Premii şi menţiuni**

Art. 21. Pentru manuscrisele manualelor şcolare necesare învăţămîntului de cultură generală, liceelor de specialitate şi învăţămîntului profesional şi tehnic se pot acorda următoarele premii şi menţiuni :

a) manuale de la cl. I pînă la cl. a IV-a şi caiete de lucrări practice de laborator pentru toate clasele :
— un premiu I de lei 8 000
— un premiu II de lei 6 000
— două menţiuni a cîte lei . . 3 000

b) manuale de cl. a V-a pînă la cl. a X-a şi abecedare :
— un premiu I de lei 10 000
— un premiu II de lei 7 000
— două menţiuni a cîte lei . . 4 000

c) manuale pentru licee teoretice, de specialitate şi pentru învăţămîntul profesional şi tehnic :
— un premiu I de lei 12 000
— un premiu II de lei 10 000
— două menţiuni a cîte lei . . 6 000

Art. 22. Pentru fiecare text literar (lectură în proză sau versuri) se pot acorda următoarele premii şi menţiuni :

a) texte în proză de la cl. I pînă la cl. a IV-a
— un premiu I de lei 1 200
— un premiu II de lei 1 000
— o menţiune de lei 800

b) texte în proză de la cl. a V-a la cl. a X-a
— un premiu I de lei 1 500
— un premiu II de lei 1 200
— o menţiune de lei 900

c) pentru versuri, de la cl. I pînă la cl. a IV-a
— un premiu I de lei 1 200
— un premiu II de lei 1 000
— o menţiune de lei 800

d) pentru versuri de la cl. a V-a pînă la cl. a X-a
— un premiu I de lei 1 500
— un premiu II de lei 1 200
— o menţiune de lei 900

Art. 23. Pentru „cartea profesorului" (metodici) se pot acorda următoarele premii şi menţiuni :
— un premiu I de lei 12 000
— un premiu II de lei 10 000
— două menţiuni a cîte lei . . 6 000

Art. 24. Pentru totalitatea ilustraţiilor prezentate de fiecare concurent la lucrarea scoasă la concursul de ilustraţii se pot acorda următoarele premii şi menţiuni :

— un premiu I de lei 6 500
— un premiu II de lei 4 000
— două menţiuni a cîte lei . . 2 500

Art. 25. Criteriile de acordare a premiilor şi menţiunilor prevăzute la articolele 21—24 inclusiv de mai sus, sînt următoarele :
— premiul I — lucrări cu media peste 9,00
— premiul II — lucrări cu media între 8,01—9,00 inclusiv
— menţiuni — lucrări cu media între 7,50—8,00 inclusiv

Cap. IV. **Dispoziţii finale**

Art. 26. Autorilor manuscriselor de manuale şi altor genuri de lucrări prezentate la concurs (cu excepţia textelor literare şi a ilustraţiilor), cărora nu li s-au acordat premii sau menţiuni li se va restitui costul dactilografierii, conform tarifelor in vigoare la data plăţii.

Art. 27. . . . . . .

Art. 28. Pe lîngă premiile sau menţiunile de mai sus, autorii şi ilustratorii lucrărilor premiate la concursuri vor primi, în caz de editare a operelor respective, şi drepturile de autor cuvenite în baza contractelor ce vor fi încheiate cu Editura didactică şi pedagogică, conform Normelor aprobate prin H.C.M. nr. 632/1957.

Art. 29. . . . . . .

Art. 30. Editura didactică şi pedagogică va comunica fiecărui concurent rezultatul concursului, în termen de 10 zile de la primirea aprobării.

Rezultatele concursului sînt definitive.

DUPĂ DOI ANI DE EXPERIENŢĂ

(Urmare din pag. 9)

de „organe de maşini", pentru motivul că, în întreprinderi, elevii vor lucra, în marea majoritate a cazurilor, la maşini industriale. S-a pledat, în acelaşi timp, pentru ridicarea nivelului cunoştinţelor de electrotehnică şi, mai ales, pentru organizarea de laboratoare bine dotate, astfel încît să se elimine tendinţa de a se reduce predarea acestui obiect la simple teoretizări. În general, s-a insistat asupra necesităţii de a fi mai judicios coordonate disciplinele de cultură tehnică studiate în şcoală cu practica desfăşurată de elevi. „Este absurd — spunea unul dintre vorbitori — ca nişte elevi să înveţe la şcoală electrotehnica şi desen tehnic, iar practica s-o facă într-un laborator de cofetărie".

Mult dezbătută, în ceea ce priveşte pregătirea tehnico-productivă, a fost problema coordonării acestei pregătiri cu dorinţele şi posibilităţile elevilor, cu necesităţile economiei naţionale. S-a propus astfel ca, în conformitate aceste criterii corelative, elevii să desfăşoare practica la locuri de muncă diferite, în întreprinderi şi profesii diferite. Chiar atunci cînd ea este desfăşurată într-o singură întreprindere, elevii să poată alege una din numeroasele meserii, practicate de obicei în fiecare din ele pentru a efectua pregătirea tehnico-productivă. Din acest punct de vedere, a fost subliniată cu insistenţă oportunitatea ideii de a se înfiinţa ateliere şcolare centrale în care să-şi desfăşoare practica elevi de la diferite şcoli, ceea ce va permite atît diversificarea pregătirii, cît şi obţinerea garanţiei că pregătirea se va înfăptui la nivelul exigenţelor şcolii. S-a mai propus ca la absolvirea şcolii de 10 ani, elevii să primească un calificativ pentru pregătirea tehnico-productivă şi, eventual, o adeverinţă din partea şcolii care să consemneze domeniul profesional în care elevii au efectuat această activitate.

A fost luată în discuţie şi chestiunea remunerării elevilor angajaţi efectiv în procesul de producţie al întreprinderilor. Legată de ideea remunerării a fost abordată şi aceea a comercializării de către şcoală a produselor realizate de elevi. „Sînt necesare în această privinţă — spunea un vorbitor — reglementări generale, cu caracter oficial, după cum sînt necesare reglementări care să oblige întreprinderile să-i primească pe elevi să facă practica în atelierele lor".

Fără a epuiza complexa gamă de probleme pe care le ridică perfecţionarea şcolii de 10 ani, discuţiile din această consfătuire, alături de cele purtate şi în alte cîteva centre din ţară unde au fost organizate dezbateri similare, vor fi de natură să contribuie la cristalizarea unor măsuri pentru plasarea ei la nivelul corespunzător obiectivelor sale.

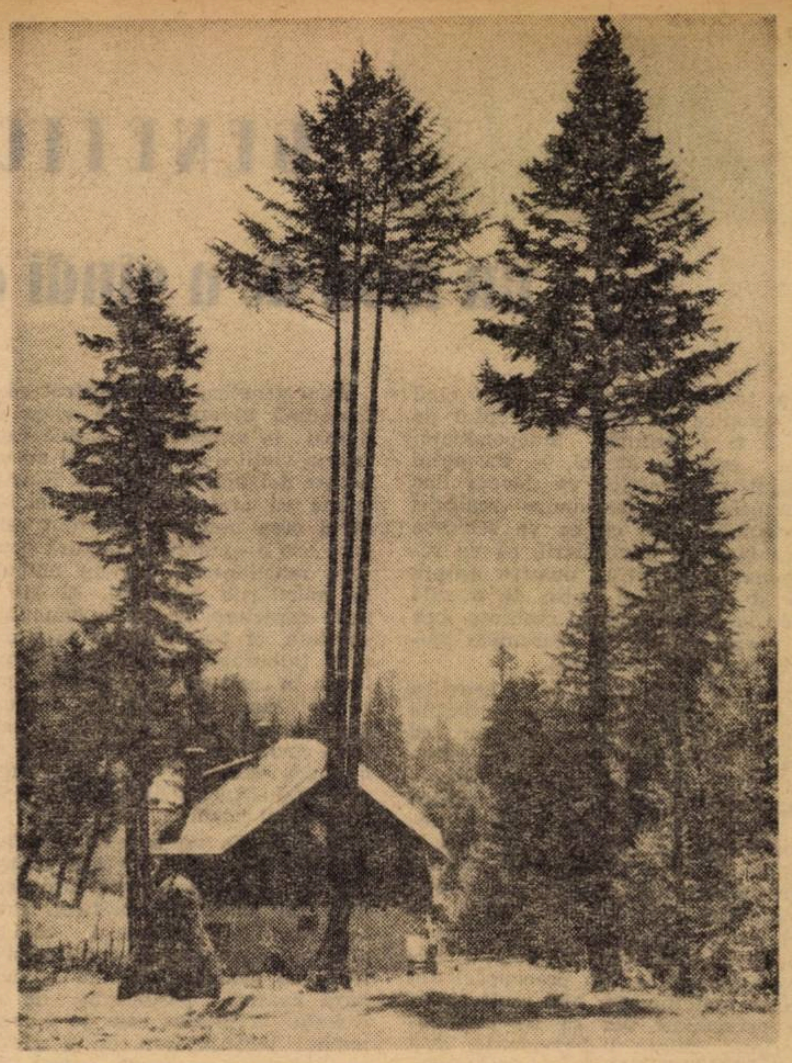

DIN FRUMUSEŢILE PATRIEI — *Peisaj montan (din Valea Prahovei)*

Jaloane pe traseele vacanţei

Deocamdată şcolile mai cunosc încă efervescenţa de activitate obişnuită la sfîrşitul anului şcolar. Dar, nu peste multă vreme, elevii vor întîmpina, cu tradiţionala explozie de bucurie, mult aşteptatele zile însorite ale vacanţei de vară. Ca în fiecare vară, cei ce sînt în primul rînd răspunzători de felul în care îşi vor petrece elevii aceste zile de odihnă şi recreere s-au gîndit din vreme la cît mai buna organizare a vacanţei. Ne-am adresat, bineînţeles, Direcţiei educative din Ministerul Învăţămîntului, fiindcă prin excelenţă responsabil de reuşitele şi nereuşitele vacanţei.

— Ţin să subliniez de la început, ne-a spus prof. Zina Sîrbu, directoarea respectivei direcţii, că această vacanţă se va desfăşura sub îndemnul unei chemări cu o densă semnificaţie educativă : „Tinere, cunoaşteţi patria !". Sensul practic al acestei chemări este acela că în vacanţa care vine, accentul va cădea pe organizarea a cît mai multe drumeţii şi excursii, iar obiectivele excursiilor vor trebui să fie cît se poate de variate. În ele vor trebui să se împletească aspectele economice şi social-culturale, caracteristice vieţii contemporane a patriei noastre cu cele de natură peisagistă şi istorică. Se pune, iarăşi, pentru prima oară în acest an, în legătură cu organizarea excursiilor, problema de a lua în consideraţie anumite linii de perspectivă. Pînă acum excursiile se organizau cam la inspiraţia şcolilor şi la întîmplare. Începînd din vara aceasta, ele vor fi astfel organizate încît elevii să parcurgă în fiecare vacanţă alte şi alte regiuni ale ţării, pentru ca pînă la absolvirea şcolii să cunoască o cît mai mare parte din suprafaţa patriei. Numărul celor ce vor fi antrenaţi în excursii va fi imens. Aş putea spune că este caracteristic pentru vacanţa anului 1971 masa mare de elevi pe care ea o va pune în mişcare.

— Ce măsuri s-au luat, dat fiind numărul mare de elevi antrenaţi în excursii, pentru a se evita neplăcutele încurcături pe care le-au trăit excursioniştii din şcoli în alţi ani ?

— Bineînţeles de natură organizatorică. Ne-a preocupat şi pe noi să evităm acele neplăcute împrejurări în care grupurile şcolare de excursionişti, ajunse într-o localitate oarecare, nu aveau asigurate posibilităţile de cazare şi alimentare. Pentru a preîntîmpina asemenea situaţii, am publicat din vreme în presa centrală reţeaua bazelor turistice, şi au iniţiat întîlniri cu inspectorii şcolari care răspund de organizarea vacanţei în fiecare judeţ, precum şi cu reprezentanţi ai organizaţiilor de U.T.C. şi pionieri.

Nici, o excursie nu va putea fi organizată fără aprobarea comandamentului pentru organizarea vacanţei, aprobare care va fi cerută organizatorilor la ghişeele agenţiilor de voiaj în momentul eliberării biletelor de călătorie.

— O mare parte dintre copii vor petrece vacanţa în taberele de la mare şi munte.

— Ne-am propus ca în acest an să li se asigure copiilor din tabere cît mai multă libertate de mişcare. Firesc, nu înţeleg prin aceasta că elevii vor trebui lăsaţi de izbeliste. Dar, uneori, ei au fost supuşi în tabere la un regim cam rigid. Elevii vor trebui să beneficieze de o astfel de ambianţă care să le permită să guste din plin toate bucuriile vacanţei. Am stăruit de aceea foarte mult asupra selecţionării profesorilor pentru a-i desemna pe cei care să fie capabili să asigure vacanţei din tabără un conţinut cu înalte valenţe educative, adresîndu-se resorturilor profunde ale personalităţii elevilor şi să creeze în acelaşi timp cît mai largi posibilităţi pentru ca aceştia să-şi petreacă într-un mod recreativ timpul liber, să participe la jocuri şi întreceri, la manifestări cultural-sportive corespunzătoare preferinţelor şi dorinţelor lor.

— Cum a fost organizat transportul ?

— În legătură cu transportul s-au manifestat întotdeauna două dificultăţi mai însemnate. Una era aceea că trenurile care transportau elevi (indeosebi cele cu destinaţia litoral) întîrziau foarte mult pe drum şi alta că, uneori, compartimentele rezervate elevilor erau invadate de alţi călători. Anul acesta atari neajunsuri vor fi înlăturate ca urmare a tratativelor pe care le-am purtat cu forurile de resort.

— Ce vor face copiii care rămîn acasă ?

— Mai întîi, nu vor mai fi chemaţi la şcoală pentru diferite „acţiuni" improvizate. Li se vor pune la dispoziţie bazele cultural-sportive pe care le are şcoala, materiale sportive etc. Aş vrea să profit de acest prilej şi să amintesc de splendida bază cultural-sportivă amenajată în oraşul Constanţa, o bază care se întinde pe 15 ha. şi care are vreo 40 de terenuri sportive, teatru de vară etc. De altfel, litoralul recunoscut ca unul din marile centre de atracţie ale vacanţei, va găzdui în acest an, festivalul folcloric „Litoral '71" la care vor participa echipe artistice de elevi din toate zonele folclorice ale ţării. Alături de aceste cîteva elemente care jalonează imaginea vacanţei '71, noi am recomandat cît mai multă iniţiativă, pe plan local, din partea inspectoratelor şi şcolilor care dispun de mari şi variate resurse.

DOCUMENTAR

GENETICA — un mod de a gîndi evoluția

Au trecut șapte decenii de cînd genetica își reclamă dreptul de a fi o știință independentă. Puțini credeau atunci, la începutul secolului, că genetica va deveni una dintre cele mai fascinante realizări ale secolului XX, că ea va schimba natura însăși a cunoașterii, că va revoluționa concepțiile noastre asupra vieții și că în mai puțin de o sută de ani va transforma în realitate cea mai incredibilă dintre speranțele biologiei, controlul eredității.

Pentru a fi ceea ce este, genetica a utilizat multe dintre posibilitățile științei și tehnicii contemporane. Și astfel a devenit o sinteză la edificarea căreia au venit biologi, biochimiști, fizicieni, matematicieni, sociologi, medici și mulți alții din domenii care păreau să nu aibă nici o legătură cu studiul eredității. Fiecare dintre participanți a adus nu numai un potențial tehnic nou, ci și un punct de vedere inedit și o terminologie specifică. Aproape necesar genetica s-a ramificat în preocupări din ce în ce mai înguste. Mai mult chiar, noile preocupări vor să fie considerate drept științe independente, deși nu abordează decît un singur aspect din complicata problemă a eredității. Important este că genetica s-a transformat într-o știință cu imense posibilități practice. Omul își va hotărî în curînd destinul. În același timp, va hotărî și destinul lumii înconjurătoare și forma secolelor următoare.

În asemenea circumstanțe, înțelegerea geneticii face parte dintre necesitățile imediate, și nimeni nu se îndoiește că este așa. Acum încep însă întrebările. Care genetică trebuie descifrată: genetica moleculară, citogenetica, genetica populațiilor, imunogenetica, farmocogenetica?

Răspunsul este simplu. Nici una. Nici geneticienii nu mai au curajul să depășească limitele propriului lor cîmp de investigație — nu al domeniului deoarece ar fi evident dincolo de posibilitățile lor. Ceea ce trebuie înțeles este spiritul geneticii. Trebuie să privim lumea prin prisma marilor certitudini aduse de genetică. Printr-o asemenea perspectivă, fenomenele biologice apar mai simple și mai logice.

Prima mare concluzie adusă de genetică este că tot ceea ce înseamnă viață este rezultatul eredității și al mediului. Nici un caracter nu este determinat de ereditate sau de mediu. Toate caracterele, independent dacă sînt normale sau nu, sînt condiționate și genetic și mezologic. Aceasta nu înseamnă că cei doi factori au aceeași valoare. Uneori ereditatea are rolul major, alteori mediul. În mod obișnuit, ereditatea condiționează „ce apare", iar mediul „cum apare".

Se pare că această dublă condiționare nu a fost întotdeauna bine înțeleasă. După o perioadă în care rolul eredității a fost ignorat, s-a trecut în cealaltă extremă și s-a afirmat — la fel de puțin justificat — că ereditatea este totul și mediul nimic.

Apoi genetica a demonstrat că viața înseamnă diversitate, că viața există numai în unicate. Cu puține excepții, istoria vieții n-a cunoscut și nu va cunoaște doi indivizi identici. S-ar putea spune că „rațiunea" evoluției a fost de a crea unicate. Individul este cel care are o anumită structură genetică, care reacționează într-un anumit fel la solicitările mediului. El are anumite caractere, el are o anumită longevitate, el face sau nu face o anumită tulburare. Firește, caracterele lui intră în norma de variabilitate a speciei căreia îi aparține, dar asociația caracterelor este cu totul particulară. Indivizii sînt astfel, sub raport biologic, exclusiv biologic, deosebiți și inegali. Numai din punct de vedere social sînt egali.

Acesta este un adevăr care trebuie acceptat ca atare. Fiecare dintre noi are un potențial genetic care deocamdată nu poate fi modificat. Probabil în deceniile următoare, vom putea pătrunde în universul ereditar și vom modifica genele, dar pînă atunci singura noastră posibilitate de a „influența" ereditatea este de a ameliora mediul înconjurător, de a oferi fiecărui individ un mediu optim de dezvoltare. Nu putem cere nimănui mai mult decît îi permite structura sa genetică. Din nou, însă, această afirmație are nevoie de precizări. Toți oamenii pot participa mai mult sau mai puțin eficient la realizarea unor probleme concrete, dar foarte puțini pot deveni mari matematicieni, mari fizicieni sau mari poeți. Mediul poate permite unui copil să învețe matematica, dar dacă nu are „genele pentru matematică" nu va fi niciodată un creator.

În sfîrșit, genetica a descoperit mecanismele evoluției. Neodarwinismul contemporan a demonstrat că evoluția înseamnă mutație și selecție naturală. În momentul în care am acceptat premisa că viața este rezultatul întîmplării — al mutațiilor și al necesității, al selecției naturale — ne putem explica mult mai bine întreaga diversitate a vieții. Fiecare individ, fiecare specie, este un produs al întîmplării. Putea să apară sau să nu apară. Fecundația este o imensă loterie, iar evoluția un mare experiment.

Mutațiile sînt cele care au asigurat evoluției materia primă. S-a spus de prea multe ori acest lucru pentru a-l mai sublinia. Trebuie să accentuăm însă ideea că mutațiile sînt întîmplătoare, cu totul întîmplătoare. Nimeni nu hotărăște care gene trebuie modificate și cum trebuie modificate. În cursul evoluției, unele gene s-au modificat de nenumărate ori, altele foarte rar. Este aproape sigur că noi avem un număr de gene similar cu toate ființele care au existat sau există pe pămînt. Dar să revenim la întîmplare. O dată mutația apărută, ea se fixează sau dispare. Monod sublinia foarte plastic rolul mutațiilor. „Odată înscrise în structura A.D.N.-ului, accidentul singular și ca atare imprevizibil va fi repliat și tradus fidel și mecanic în milioane și miliarde de exemplare. Extras din domeniul întîmplării pure, el intră în cel al necesității certitudinilor celor mai implacabile".

Destinul mutațiilor va depinde de acum înainte de selecția naturală și de posibilitatea de a se fixa în absența ei. Numărul mutațiilor este extrem de mare. Atît de mare, încît nu evoluția este greu de înțeles, ci stabilitatea formelor. De nenumărate milioane de ani unele specii au rămas aceleași. Este aproape imposibil de spus de ce. Dar, deocamdată, singurul lucru important este că viața a fost într-o continuă transformare și că selecția naturală a trebuit să găsească cele mai bune soluții pentru a asigura adaptarea speciilor. A ales din ceea ce a avut la dispoziție și nu întotdeauna a găsit materialul adecvat. Așa se explică de ce nu există nici o specie perfect adaptată. Nu există însă nici un genotip ideal care să se adapteze cu aceleași rezultate la toate circumstanțele de mediu.

Pornind de la aceste date, vom contura mai ușor și propria noastră evoluție. Este sigur că evoluția omului nu a fost un fenomen liniar. Cu multe milioane de ani în urmă mai multe specii de maimuțe băteau la poarta umanizării. Mai multe au încercat să-și continue drumul. Cîteva au rămas pe marea scenă a evoluției sute de mii de ani și s-au apropiat de „momentul" om, dar au dispărut. Una singură pare să fi rezistat tuturor adversităților mediului și a cîștigat. A pornit la drum cu un anumit potențial genetic și evoluția i-a adus numeroase modificări. Ce s-ar fi întîmplat însă dacă ar fi avut altă structură genetică și ar fi evoluat în alte circumstanțe de mediu? Ar fi ajuns tot aici sau poate evoluția ar fi dus spre alte ființe mai evoluate sau mai puțin evoluate decît noi?

N-am dat numele nici uneia dintre speciile care au dus la omul modern dintr-un motiv foarte simplu — nu știm. Putem presupune, dar aceasta este cu totul altceva.

Sigur este însă că istoria a început acum milioane de ani. În același timp, se nășteau și dispăreau nenumărate specii. Nimeni nu știe cîte, după cum nimeni nu știe cîte specii există acum. Se crede că ar trăi cel puțin 5 milioane; dar la fel de bine ar putea să existe 10 milioane. După toate probabilitățile, acest procent reprezintă doar o parte infimă dintre speciile cunoscute pe pămînt.

Odată născută, viața a explodat cu o violență neobișnuită.

Acestea sînt cîteva dintre marile idei ale geneticii contemporane, cîteva dintre ideile care vor fi acceptate și de deceniile viitoare. Cu siguranță însă că argumentele cu care le vor susține vor fi altele.

Dr. C. MAXIMILIAN

Breviar științific

Pămîntul devine mai greu

Anual se depune pe Pămînt o cantitate apreciabilă de materie cosmică sub formă de meteoriți, praf meteoritic etc. Cîțiva cercetători de la Institutul de geochimie și chimie analitică „V. I. Vernadski" al Academiei de Științe a U.R.S.S., au ajuns la concluzii interesante cu privire la sporul în greutate al planetei noastre de-a lungul erelor geologice. Ei au măsurat cantitatea de materie cosmică existentă în depunerile de zăpadă, în precipitațiile atmosferice actuale, precum și în depunerile paleozoice de sare, și au ajuns la concluzia că, în ultimii 500 milioane de ani, materia cosmică a ajuns pe Pămînt în cantități estimate la $2—5.10^6$ t/an. Ca urmare, în cursul epocii postcambriene, materia cosmică depusă pe pămînt reprezintă 0,01 la sută din masa totală a scoarței lui.

Distanțe pînă la Quasari

Dr. Gunn, de la Institutul tehnologic din California, a obținut dovezi potrivit cărora quasarii — obiecte cosmice foarte strălucitoare, asemănătoare stelelor — se află la distanțe măsurabile de pe Pămînt. În mijlocul unui roi de galaxii, situat la o depărtare de Pămînt cunoscută, dr. Gunn a descoperit și a fotografiat un quasar și, comparînd spectrele luminii acestui quasar și ale roiului de galaxii, a constatat că aceste spectre sînt analoage și au aceeași deplasare spre roșu.

Cercetările savantului american arată că distanța de la Pămînt la quasar este de 1—10 miliarde ani-lumină.

Un pește care își schimbă sexul după voie

În lipsa masculilor, femela peștelui „Anthias squamipinnis", care trăiește în Marea Roșie, se poate preschimba în mascul; ea își însușește colorația și comportamentul specific masculului și, după două săptămîni, ovarele sale degenerează.

Fenomenul a fost verificat experimental prin izolarea a 20 de femele într-un acvariu. Imediat ce una din ele se preschimba în mascul, acesta era îndepărtat din acvariu. În rîndul femelelor rămase, metamorfoza a avut loc ori de cîte ori ele au rămas fără mascul.

În atenția cititorilor

Pentru a beneficia de colecția completă a „Tribunei școlii" în perioada vacanței de vară, reînnoiți-vă din timp abonamentele.

Plata abonamentelor pe trimestrul III se poate face pînă la 15 iunie a.c. la oficiile P.T.T.R., la factorii poștali și la difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

În fiecare lună se primesc abonamente pînă în data de 15 cu servirea în luna următoare.

Preferați abonamentele pe termen lung — 6 luni și un an — evitînd riscul de a vi se descompleta colecția, în cazul în care depășiți data pînă la care se colectează abonamentele.

Modele și limbaje științifice ale realității

(Urmare din pag. 1-a)

servesc să caracterizeze, să identifice obiecte și fenomene reale, deci părți din realitatea obiectivă. În consecință aceste simboluri sînt **elemente ale unor coduri.** Între aceste elemente propozițiile stabilesc **relații.** Cum aceste relații fac ele însele parte din codurile folosite, propozițiile trebuie să fie considerate de asemenea ca niște simboluri ale relațiilor în aceste coduri.

De fiecare dată cînd se construiește un nou model el este exprimat într-un nou cod corespunzător disciplinei în care se face modelarea noțiunilor prin care este exprimat modelul. În consecință, termenii codului anterior sînt exprimați prin alții, mai generali, mai abstracți, mai primitivi, aparținînd noului cod.

Astfel, apar ca esențiale noțiunile de **model** și de **limbaj** științific. Descrierea modelelor se face în termeni corespunzători unor limbaje științifice. În aceste descrieri intervin noțiuni științifice legate prin relații științifice, adică prin relații care descriu realitatea obiectivă în cadrul disciplinelor științifice. Astfel **o noțiune științifică apare ca simbolul, într-un limbaj științific adecvat, al unei discipline științifice a unei părți a realității obiective caracterizată printr-o definiție științifică.**

Analiza științifică a obiectelor pune în evidență organizarea lor internă ca alcătuiri de componente care, la rîndul lor, sînt obiecte și între acestea au loc fenomene. În definițiile științifice intervin numai noțiunile respective, deci simbolurile elementelor și combinațiilor acestora. Între aceste noțiuni se enunță propoziții corespunzînd unor relații. Astfel:

Orice fenomen, ca noțiune, este exprimabil printr-un sistem de relații între obiecte considerate de asemenea ca noțiuni.

Orice obiect-noțiune este reprezentabil printr-un sistem de alte obiecte-noțiuni elementare (într-un anumit stadiu de dezvoltare a științei) între care au loc fenomene.

Note

FĂNUŞ NEAGU: „Casa care se leagănă"

Ed. „Ion Creangă", 1971

Poveştile scrise pentru preşcolari sau şcolari mici sînt în mare măsură şi cărţi pentru părinţi, educatori, învăţători. Nu numai fiindcă aceştia trebuie să le citească pentru a le repovesti copiilor. Scrise bine, ele sînt un excelent mijloc de cunoaştere psihologică a vîrstei în care copilul se familiarizează treptat, cu viaţa înconjurătoare, sînt totodată un bun stimulator pentru înţelegerea preocupărilor spirituale ale celor mici, în perioada în care se afirmă înclinaţiile, aptitudinile, sentimentele, se şlefuieşte sensibilitatea, se dezvoltă receptivitatea estetică.

Dacă poveştile reuşesc să acapareze atenţia cititorului matur — ajutîndu-l să regăsească în cele cîteva pagini lumea fantastică a copilăriei — ele îşi vor exercita, fără îndoială, puterea de fascinaţie asupra copiilor. Condiţia succesului este reconstituirea — fără greoaie artificii stilistice, sau pretenţioase construcţii de compoziţie — acelui univers neverosimil care refuză, pentru că nu cunoaşte încă, logica riguroasă a alcătuirilor omeneşti, perspectivele fixate în funcţie de exactitatea legilor fizice sau matematice, sentimentele cenzurate de raţiune ori prejudecăţile alimentate de „inviolabila" experienţă de viaţă a celor mari.

Fănuş Neagu ştie să respecte acest imperativ al literaturii pentru copii. Deţine secretul imaginaţiei extraordinare infantile, redînd cu sinceritate seriozitatea jocurilor cu păpuşi sau convingerea dialogurilor cu natura neînsufleţită. În „Casa care se leagănă" fetele din turtă dulce cîntă şi joacă „bătuta", luna coboară în chip de zînă bună pe pămînt, cizmuliţele umblă singure, Piticul bea izmă verde (şi-i place tare mult !), cîinii au grai omenesc, brînduşele răsar peste noapte, calul de lemn aleargă în galop... Şi la cîte alte minunăţii născocite şi îndrăgite de copii participă Bănică, „eroul" cărţii ! Nu este primul prilej cu care Fănuş Neagu îşi încîntă cititorii prin felul în care le vorbeşte, sfătos, cu un umor de calitate, despre lumea şi întîmplările lor, aşa cum le simt şi le trăiesc cei mai sinceri şi mai cinstiţi dintre noi : copiii.

VALERIA BACIU

REVISTA DE PEDAGOGIE „Predarea ştiinţelor sociale în şcoală"

Continuînd buna iniţiativă de a edita suplimente tematice, „Revista de pedagogie" prezintă cititorilor săi un dens volum închinat de data aceasta predării ştiinţelor sociale în şcoală. În cea mai mare parte studiile şi articolele înmănuncheate privesc predarea economiei politice şi a filozofiei, nelipsind însă şi altele care vizează unele aspecte actuale ale predării limbii şi literaturii române, istoriei, logicii, psihologiei etc. Dozajul ni se pare firesc avînd în vedere, pe de o parte, creşterea rolului şi a ponderii în noile planuri de învăţămînt a primelor discipline citate şi, pe de altă parte, necesitatea îmbogăţirii literaturii metodice în acest domeniu.

Volumul se deschide cu un grupaj de trei studii semnate de George Văideanu („Orientarea spre inovare — o atitudine necesară"), Ioan M. Rizescu („Rolul ştiinţelor sociale în educaţia politico-ideologică a elevilor") şi Zoe Dumitrescu-Buşulenga („Despre umanism şi disciplinele care îl reprezintă"). Sub titlul „Perfecţionarea tehnologiei didactice în predarea ştiinţelor sociale" sînt reunite articole tratînd tendinţe, modalităţi şi mijloace de modernizare a predării ştiinţelor sociale, majoritatea izvorîte din practica la catedră a unor profesori de specialitate (Iulian Ionaşcu, Ion Codru, Ion Dan, Emilia Ciuraru, Valeria Bota, Şt. Zăvălaş etc.) sau din concluziile unor cercetări şi experimente (Vasile Bunescu, V. Ştefănoiu, Zina Sîrbu, Viorel Alecu). În continuare este înserată o bogată **„tribună a experienţei"**. De remarcat în mai toate articolele enumerate pînă acum, abundenţa unor opinii interesante şi a unor propuneri judicioase demne de a sta în atenţia forurilor de decizie. Volumul se încheie cu un util capitol de **confruntări critice** asupra cîtorva curente din gîndirea filozofică şi pedagogică contemporană.

La un al doilea volum — care stă în intenţia redacţiei — sperăm ca pe lîngă calităţile subliniate să se adauge şi aceea a extinderii ariei colaboratorilor care de data aceasta, cu o singură excepţie, se limitează numai la Bucureşti.

M. I.

N.N. CEAUŞESCU: „Pedagogie, probleme pedagogice în activităţile de educaţie fizică şi sport"

Ed. Stadion, 1971

Pedagogia elaborată de conf. N. N. Ceauşescu este concepută în patru părţi : I. Bazele generale ale pedagogiei : II. Probleme de pedagogie privind organizarea muncii şcolare ; Sistemul de învăţămînt ; III. Probleme privind teoria educaţiei ; IV. Rolul factorilor educativi în formarea omului.

Valoarea cărţii este dată de rigurozitatea ei ştiinţifică, dublată de cursivitatea stilului. Prezentînd tezele ştiinţifice ale pedagogiei moderne, autorul pătrunde în esenţa problemelor pedagogice ale activităţilor de educaţie fizică şi sport. Apariţia cărţii răspunde astfel unei cerinţe obiective a profesorilor de educaţie fizică şi a antrenorilor din diversele ramuri sportive, cărora le uşurează înţelegerea şi aplicarea ştiinţifică a metodelor pedagogice şi a diferitelor mijloace pentru a obţine succese sporite în munca de educaţie a tineretului.

Prin ţinuta ei ştiinţifică şi nivelul aplicativ, cartea constituie o contribuţie meritorie la conturarea unei pedagogii a activităţilor de educaţie fizică şi sport şi este deosebit de utilă atît specialiştilor, cît şi celor care se interesează de problemele educaţiei moderne.

Conf. dr. C. STOICA

radio-televiziune

Trei ore de poezie

Se ştie că Studioul de poezie al Radiodifuziunii şi-a cîştigat prestigiul manifestărilor artistice de incontestabilă calitate (care însumează talent, elevaţie, sobrietate). Astfel se explică şi dobîndirea statorniciei unui public deosebit de receptiv la ceea ce poate oferi valoarea autentică şi, de aceea, nu mai puţin exigent. Iar satisfacţia e subliniată cînd adăugăm că o mare parte dintre spectatori este formată din tineri elevi şi studenţi. De fapt, nu există motive de surprindere că tineretul înţelege şi îndrăgeşte poezia. E tot atît de adevărat, însă, că, dacă ni se pare firească adeziunea faţă de lirica renaşterii, a romantismului sau modernismului, ne puteam aştepta ca folclorul — balada în speţă — să aibă o mai restrînsă audienţă. Recitatul din 7 iunie a demonstrat contrariul (deşi elevii sînt în ultimele zile de şcoală, iar studenţii în sesiune).

Alegerea textelor şi orînduirea lor în cele două părţi simetrice ale spectacolului, realizarea acelui echilibru obligatoriu între întinderea baladelor (populare sau culte) şi potenţarea valenţelor lor artistice şi etice, prin interpretarea dată de actori, deci, implicit, distribuirea în „roluri" în funcţie de registrul şi temperamentul interpreţilor, au dovedit încă o dată priceperea redacţiei (Stelian Tăbăraş) şi a regiei (Constantin Săbăreanu), ca şi solicitudinea lor faţă de pretenţiile spectatorului modern. Şi de această dată am observat, însă, că actorii se pot împărţi în două categorii : cei care şi-au însuşit arta unei exprimări nuanţate, ajutate de o dicţie corectă şi cei care simt poezia, i se dăruie total, declanşînd emoţia generală în sală. Dintre aceştia îi amintim îndeosebi pe Eva Pătrăşcanu, Mihai Velcescu, Ion Marinescu, Marina Maican, Mariella Petrescu.

O contribuţie aparte la succesul serii au avut-o cei doi „barzi" : Doru Stănculescu (fratele Mihaelei Mihai, de asemenea sensibil prezenţa în spectacol) şi Tudor Gheorghe. Primul a polarizat atenţia auditorilor mai ales prin acompaniamentul la muzicuţă, de o remarcabilă virtuozitate, pentru balada „Ricâ" a lui M. R. Paraschivescu. Tudor Gheorghe — cunoscut publicului bucureştean — a fost răsplătit cu aplauze sincere pentru numai ale lui „Cîntec haiducesc" şi „Voica". În special ultima a impresionat puternic, izbutind acea rară simbioză între poezie şi muzică.

V. B.

Cronici

MIRCEA ANGHELESCU: PREROMANTISMUL ROMÂNESC (pînă la 1840) —

EDITURA MINERVA-1971

Mircea Anghelescu este un istoric literar fără prejudecată, dar şi fără teribilisme. Este deplin conştient că teza pe care ambiţionează să o demonstreze nu se lasă uşor captată; şi tocmai dificultăţile în epuizarea ei pînă la capăt — sporite în cazul acestei direcţii literare în raport cu altele — îl determină să utilizeze practic toate izvoarele, să împingă investigaţia în timp şi spaţiu pînă acolo unde şi ultima sursă găsită îi permite să o facă. Informaţia — bibliografia generală a problemei pe plan european, cea internă, strînsă cu migală şi răbdare de benedictin, prin scotocirea de manuscrise şi ediţii vechi — este impresionantă. Istoricul literar se impune cititorului prin siguranţa cu care se mişcă în acest adevărat stufăriş de fapte, prin capacitatea de detecţie a izvoarelor — fără a cădea în mania sursologiei — prin fineţea asociativă şi disociativă şi, mai ales, prin faptul că îşi „compune" singur — în reţeaua atît de densă şi cu atîtea interferenţe de motive şi direcţii literare — punctele „nodale" ale demonstraţiei, că într-un teren în care în literatura noastră are puţini premergători se deplasează cu dezinvoltură. De la început onest faţă de cititor, îşi arată obiectivul urmărit: preromantismul nu este un preludiu al romantismului (nu se poate limita doar la atît valoarea lui); nu este „o fază minoră, pasivă, exsanguă a romantismului", ci „el exprimă un moment de criză intervenit în sensibilitatea şi conştiinţa omului secolului al XVIII-lea, care nu şi-a găsit încă rezolvarea" (pag. 19). Ce consecinţe decurg de aici ? Le transcriem în redactarea autorului, deoarece ele vor fi pas cu pas elucidate şi exemplar demonstrate: „Sentimentalismul literaturii preromantice este în general abstract, aparent fals, stîngaci nu numai odată, lipsit de elementul concret [...] de aceea, nu se poate vorbi în sens propriu de un **univers** preromantic, de o **natură** preromantică etc., cărora le lipseau acele elemente concrete şi individualizate, ci mai degrabă de un **cadru**, de o **atmosferă** preromantică, atmosferă care se compune indirect din reflexe ale sentimentelor, din stări de spirit, chiar din perplexităţi şi incertitudini" (p. 28). Istoricește literar, nu putem să nu observăm un aparent paradox : paralelismul şi interferenţa (uneori chiar substituirea alternativă) dintre iluminism şi preromantism, adică dintre o direcţie literară care se vrea explicit şi ostentativ raţionalistă şi se revendică de la raţiune şi o alta, situată la polul opus, care are drept trăsătură fundamentală reveria, sentimentele. De unde prima direcţie este riguroasă, lucidă, cea de a doua cultivă vagul, visarea; de unde cea dintîi este implantată în actualitatea cea mai strictă a vremii (pe care îşi propune să o schimbe atacînd-o în structură), cea de a doua este o direcţie introvertită, individualistă, explorînd stările sufleteşti incerte, cu o marcată abstragere de la concret şi imediat, găsind în natură atît un refugiu, cît şi o valoare compensatorie pentru acest deficit de aderenţă la concret. Şi în ciuda acestui paradox, cele două direcţii nu s-au aflat în stare de ostilitate, ci, mai mult, chiar şi-au oferit cu generozitate transferuri de concepte.

Teza, interesantă şi convingătoare şi care constituie nucleul lucrării este aceea că preromantismul românesc, ca o direcţie literară care a primit un impuls extern şi s-a adîncit şi amplificat prin izvoarele receptate din climatul ideologic — literar european, deşi întîrziat — cum observă autorul, fapt care are drept urmare o trecere rapidă şi o întrepătrundere cu motivele romantice — s-a putut dezvolta pe un teren pregătit de literatura noastră populară. S-a petrecut un fapt interesant: teme predilect preromantice, cum ar fi tema morţii (ca izbăvire şi ca egalizatoare a condiţiei umane), tema sorţii schimbătoare, tema erotică, s-au fixat pe o sensibilitate pregătită de folclor ; astfel, s-a ajuns la o interesantă colorare preromantică a unor teme fundamentale, cu o lungă carieră în literatura noastră populară. (Vezi cap. VIII „Trei teme fundamentale ale preromantismului").

După o lungă excursie în istoria noastră culturală, în care traducerilor, văzute în dubla calitate de seismograf al sensibilităţii, dar şi de ellement de penetraţie a preromantismului, le este rezolvată o pasionantă prezentare, în capitolul final autorul la în discuţie chestiuneacheie a cărţii sale: există în literatura noastră o tipologie preromantică, şi o perioadă istorică prin definiţie corespunzătoare ei ? Răspunsul este negativ. Există în schimb — şi toată cariea este o demonstraţie strălucită a acestei teze — elemente ale unei asemenea tipologii.

NICOLAE SORIN

MERIDIANE

R.D.G.

METODE ȘI TEHNICI DE PREDARE FOLOSITE LA LECȚIILE DE MATEMATICĂ

Există, evident, o diversitate de metode care permit realizarea unei legături directe între scopurile generale ale instrucției matematice și optimizarea procedeelor didactice (pentru o mai bună asimilare a cunoștințelor predate). Experiența școlilor din Republica Democrată Germană este elocventă în acest sens.

Folosirea unor mijloace tehnice în domeniul învățămîntului matematicii constituie una din preocupările permanente ale profesorilor de matematică în această țară, subordonate principiului rațional și logic al învățării.

Prin folosirea mijloacelor tehnice se urmărește activizarea continuă a cunoștințelor și dezvoltarea caracterului formativ al matematicii, determinate mai ales de împletirea continuă dintre asimilarea conceptelor și operativitatea cunoștințelor. Introducerea acestor mijloace în orele de curs face să se realizeze o importantă economie de timp și, mai ales, o sporire a eficienței predării matematicii.

Astfel, majoritatea școlilor sînt dotate cu retrovizoare, care facilitează, în timpul orelor de curs, munca independentă. Cu ajutorul acestor aparate optice, se transmit nu numai teme compuse din secvențe legate logic între ele, dar și răspunsurile parțiale la întrebări, ceea ce permite corectarea greșelilor pe care le fac elevii în rezolvări. Unele școli sînt dotate cu instalații de filmat, prevăzute cu dispozitive de sincronizare, cu ajutorul cărora se realizează filme de matematică, pentru înțelegerea de către elevi a unor teme mai dificile.

Alte școli au realizat și folosesc instalațiile electromecanice de verificare și control al cunoștințelor, după programe cu răspunsuri la alegere, întocmite de profesorul clasei. Instalațiile sînt formate dintr-un dispozitiv central situat la catedră, pe care este înregistrat numele fiecărui elev, și din dispozitive cu 10 contacte, situate în banca fiecărui elev. Răspunsurile elevilor se codifică prin numere corespunzătoare unei anumite poziții a contactelor.

Un alt mijloc specific de stimulare a activității de învățare îl constituie materialele multiplicate, care sînt distribuite elevilor la începutul orei de matematică. Aceste materiale cuprind teme cu caracter aplicativ și teoretic. După rezolvarea temelor propuse, se fac discuții și se compară rezultatele. Elevii care rezolvă cu ușurință aceste probleme primesc material suplimentar. Aceste materiale servesc partea operativă a învățării (aplicarea teoriei la exerciții și probleme).

Profesorii sînt preocupați, în majoritatea școlilor, de introducerea și folosirea unor metode de predare care să mărească ritmul și capacitatea de asimilare a cunoștințelor predate în clasă. Se pune accent deosebit pe caracterul individual de prelucrare a informațiilor. Așa, de exemplu, se lasă elevilor posibilitatea să rezolve sau să calculeze singuri unele părți din demonstrații, care conduc la anumite rezultate parțiale ; apoi operațiile sînt continuate de profesor.

Prin temele individuale date elevilor în timpul orei se caută o dirijare cît mai completă și diferențiată a proceselor de învățare. Așa, de exemplu, se dau elevilor teme de control, de verificare sau consolidare, care sînt rezolvate individual în timpul orei, și suplimentar sînt prevăzute teme pentru elevii care rezolvă cu ușurință temele prevăzute pentru întreaga clasă.

În general, se pune un accent deosebit pe accesibilitatea cunostințelor predate. Nu se propun elevilor probleme care implică operații complexe de gîndire, fără a exista o confirmare asupra depășirii dificultăților legate de cele mai simple. Problemele și exercițiile propuse în clasă cer elevilor o îndemînare mijlocie, devenind astfel accesibile întregii clase. Se are grijă să se asigure o creștere treptată a gradului de independență în rezolvări. În cadrul unei anumite teme se dau probleme care sînt strîns legate între ele ; iar fiecare problemă nouă să constituie o treaptă superioară de dificultate pe care elevul să o treacă cu succes pentru etapa următoare.

În procesul comunicării se caută să se obțină o succesiune rațională și logică a demonstrațiilor, pentru a antrena permanent elevii pe tot parcursul desfășurării lecției.

Atît la expunerea părților teoretice noi, cît, mai ales la rezolvarea exercițiilor și problemelor aplicative, lecția este astfel concepută încît să asigure participarea activă și integrală a elevilor, să ofere un număr suficient de variat de situații care să conducă la însușirea completă a cunostințelor predate în clasă.

În toate orele de matematică la clasele V—X elevii efectuează calcule cu ajutorul riglei de calcul.

În multe școli, la lecțiile de consolidare, s-au introdus elemente de instruire programată, împletite cu elemente tradiționale. Astfel, la școala din Meissen, dotată cu retrovizor și instalație automată de verificare a răspunsurilor, cu materiale șapirografiate etc., la o lecție de analiză la clasa a XI-a, profesorul a propus elevilor, cu ajutorul retrovizorului, un exercițiu de calcul al derivatelor și s-a proiectat răspunsul corect ; în continuare, răspunsurile probabile, care acopereau o serie cît mai întinsă din greșelile pe care le fac în mod frecvent elevii. După ce fiecare elev a rezolvat exercițiul independent, a comunicat profesorului rezultatul la care a ajuns în urma rezolvării, cu ajutorul unui dispozitiv electric de transmitere automată a răspunsurilor. Răspunsurile erau codificate prin numere.

Am enumerat parțial cîteva aspecte ale muncii de perfecționare continuă a tehnicilor de predare în R.D.G. Folosirea lor constituie unul din scopurile esențiale ale activității de învățare, care se înscrie ca o componentă esențială a muncii de pregătire matematică a elevilor.

IONICA ALEXANDRESCU
VASILE ȘTEFANESCU

Oră de meditație la Școala generală „Vasil Levski" din comuna Cerni, R. P. Bulgaria

Prin educație spre pace

Asociația internațională a educatorilor pentru pacea lumii — I.A.E.W.P. — constituită doar cu un an în urmă la Oslo, a reușit, în acest scurt interval de timp, să dobîndească un recunoscut prestigiu de for reprezentativ, reunind în rîndurile sale personalități marcante, educatori cu experiență, tineri animați de pilda umaniștilor.

Activînd sub deviza „Ad pacem per sapientiam", membrii asociației își propun să-și unească eforturile pentru „a cerceta și, ca atare, pentru a îmbunătăți capacitatea omului de a trăi în pace și a educa cetățenii pentru existența pașnică și cooperare...".

Pentru atingerea obiectivelor sale majore, asociația își propune să conlucreze cu alți factori naționali și internaționali, acționînd pentru întărirea păcii în lume, în conformitate cu aspirațiile popoarelor către cultură, să stimuleze spiritul de solidaritate și toleranță.

Poate deveni membru al I.A.E.W.P.-ului orice persoană care prin activitățile sale și prin poziția sa exercită o influență asupra concetățenilor săi în domeniul educației și recunoaște statutul asociației.

Organele de conducere ale I.A.E.W.P sînt congresul mondial, consiliul general, consiliile regionale, naționale și locale, secretariatul internațional și comitetul consultativ. Definitivarea acestei structuri organizatorice se va integra pregătirilor ce se fac pentru Congresul internațional din 1974 care își propune să definească căile și mijloacele prin care I.A.E.W.P. să poată contribui la realizarea următoarelor obiective :

1. Promovarea educației omului prin valorificarea tuturor capacităților lui de dezvoltare în cadrul familiei, al comunității locale, al țării și al colaborării internaționale;

2. Încurajarea dezvoltării colegiilor și universităților pentru cercetarea păcii, incluzînd în această privință sprijinul Națiunilor Unite;

3. Folosirea tuturor căilor de comunicare pentru clarificarea părerilor controversate și a soluțiilor în vederea realizării unei depline înțelegeri;

4. Dezvoltarea unei educații care să contribuie la formarea unor caractere capabile să rezolve conflictele cu mijloace pașnice;

5. Sprijinirea transpunerii în viață a Declarației drepturilor omului.

Educatorii din România au manifestat de la început interes pentru activitatea I.A.E.W.P., care corespunde idealurilor de pace care definesc principiile promovate consecvent de România socialistă. Un grup de inițiativă dinamic, avîndu-l în frunte pe conf. dr. George Văideanu, consilier regional al I.A.E.W.P.-ului pentru Polonia, U.R.S.S., Turcia și România, și prof. Maria Gabrea, consilier național, desfășoară o vie activitate de propagare a ideilor cuprinse în programul de bază al I.A.E.W.P.-ului în universități, institute de cercetare, instituții de învățămînt, inspectorate școlare. În școlile experimentale ale Institutului de cercetări pedagogice se predau cunoștințe privind idealurile de pace ale tinerilor, precum și contribuția U.N.E.S.C.O. la promovarea acestor idealuri.

Reunindu-și energiile în frontul comun al acțiunilor în favoarea unei lumi a păcii, a prosperității și demnității, educatorii din România înțeleg să exprime și prin această activitate concepțiile înaintate dintotdeauna ale școlii românești, amplificate de înaltele idealuri socialiste ale României noi, în rîndul cărora se integrează stima, respectul reciproc și colaborarea cu popoarele întregii lumi.

ANA NEGULESCU
cercetător științific — Institutul de cercetări pedagogice.

telex

R.P. BULGARIA

Elevii dotați în mod deosebit pentru studiul anumitor discipline se bucură de o atenție deosebită din partea organelor de învățămînt. La Sofia, la Varna, la Plovdiv și în alte orașe funcționează de mai mulți ani cluburi ale elevilor matematicieni, fizicieni, chimiști, biologi etc., îndrumate de cadre didactice universitare și cercetători științifici. În sesiunile de comunicări ale acestor cercuri, care au loc anual, au fost prezentate multe lucrări valoroase, cuprinzînd soluții originale, apreciate ca atare de specialiști cu înaltă calificare.

U.R.S.S.

În noul cincinal 1971—1975, în orașul Kuibîșev pe Volga se va construi un modern complex universitar, în care vor putea studia circa 4 500 de studenți. El se va întinde pe aproximativ 50 ha. și va cuprinde circa 15 clădiri unite între ele printr-un sistem de galerii și pasaje închise. Noul orășel universitar va dispune de amfiteatre, laboratoare moderne, cămine pentru studenți și variate amenajări sportive.

R.F. A GERMANIEI

În Renania de Nord — Westfalia va fi introdus, începînd cu anul 1972-1973, un nou tip de școală : colegiul. Elevii din ciclul II al școlilor elementare, ai gimnaziilor și liceelor vor putea opta pentru „colegii" care le vor asigura atît pregătirea pentru bacalaureat, cît și pentru o meserie. De reținut că planurile de învățămînt cuprind pe lîngă disciplinele tradiționale și cele intens cerute de societatea modernă : cibernetica, prelucrarea electrotehnică a datelor, tehnologia și științele social economice etc. Aceste discipline vor fi predate de către specialiști din economie și cadre universitare.

ANGLIA

Instituțiile de învățămînt sînt permanent înzestrate cu aparatură audiovizuală modernă. Foarte utilizate sînt sistemele didactice audio-vizuale mai puțin complexe, cum ar fi televiziunea cu circuit închis. Un astfel de sistem — la Londra — cuprinde 1 000 de școli medii și 130 de instituții de învățămînt superior. Se prevede efectuarea unor instalații similare la Glasgow, Cambridge și Plymouth.

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 7 VINERI 18 IUNIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

CHIPUL PATRIEI

Într-un articol cu titlul „Geografia ca mijloc de educație în învățămîntul secundar și inferior", publicat în 1901, Simion Mehedinți, pe atunci tînăr profesor, după ce arată că geografia, știință de sinteză, îi face pe elevi „să simtă interesul reciproc care leagă un studiu de toate celelalte" și că scopul ei este cunoașterea planetei cu accentul pus pe relațiile dintre aceasta și viața populației face următoarea subliniere deosebită : geograful român trebuie să se ocupe „cu o serioasă luare aminte de problemele privitoare la pămîntul și neamul românesc".

Fără îndoială, geografia are vocația și valențe multiple pentru a-i învăța pe tineri să-și cunoască și să-și iubească patria. Desigur, ea este doar un element major într-un complex educativ. Scriitorii, artiștii plastici, profesorii, indiferent de specialitate, oamenii de acțiune — muncitori, ingineri, savanți — toți contribuie în felul lor la educarea patriotică a viitorilor cetățeni. Contribuția complexă a geografiei constă în faptul că ea poate trezi interesul, admirația și dragostea pentru pămîntul și poporul țării noastre. Dar o asemenea geografie, predată și însușită cu dragoste, este diametral opusă inventarului sec de nume, cifre și schițe de hartă practicat în trecut și, din păcate și astăzi, de către unii profesori.

Asimilarea și aplicarea spiritului geografic modern de către toate cadrele noastre didactice constituie deci nu numai o importantă cerință didactică, ci și o necesitate educativă primordială. Iată de ce credem că nu va fi lipsit de interes să reamintim aici în ce fel geografia modernă — în speță geografia românească — procedează pentru ca inițierea în geografia patriei să contribuie, efectiv, la instruirea și educarea viitorului cetățean.

Există, desigur, un minimum de informare geografică asupra oricărei țări : suprafață, populație, granițe, liniile mari ale reliefului, rețeaua hidrografică majoră, orașele principale etc., subînțeles în cultura generală a oricărui cetățean. Pentru cunoașterea profundă a patriei și a destinelor acesteia este însă nevoie de mai mult. Se cere ca, încă de pe băncile școlilor de învățămînt mediu, tineretul să fie deprins cu gîndul că România este o țară de mare răspîntie geografică, adică de multiple influențe (de la climă și vegetație, pînă la relațiile istorice și actuale cu vecinii) echilibrate și unificate de pămîntul nostru carpatic și de populația care l-a locuit și valorificat de milenii. Cele trei medii naturale (de munte, de dealuri, de cîmpie), cu o întindere aproape egală fiecare, și rînduite în amfiteatru concentric în jurul „cetății" Transilvaniei, sînt complementare eco-

Prof. univ. dr. doc. VINTILĂ MIHĂILESCU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. a 11-a)

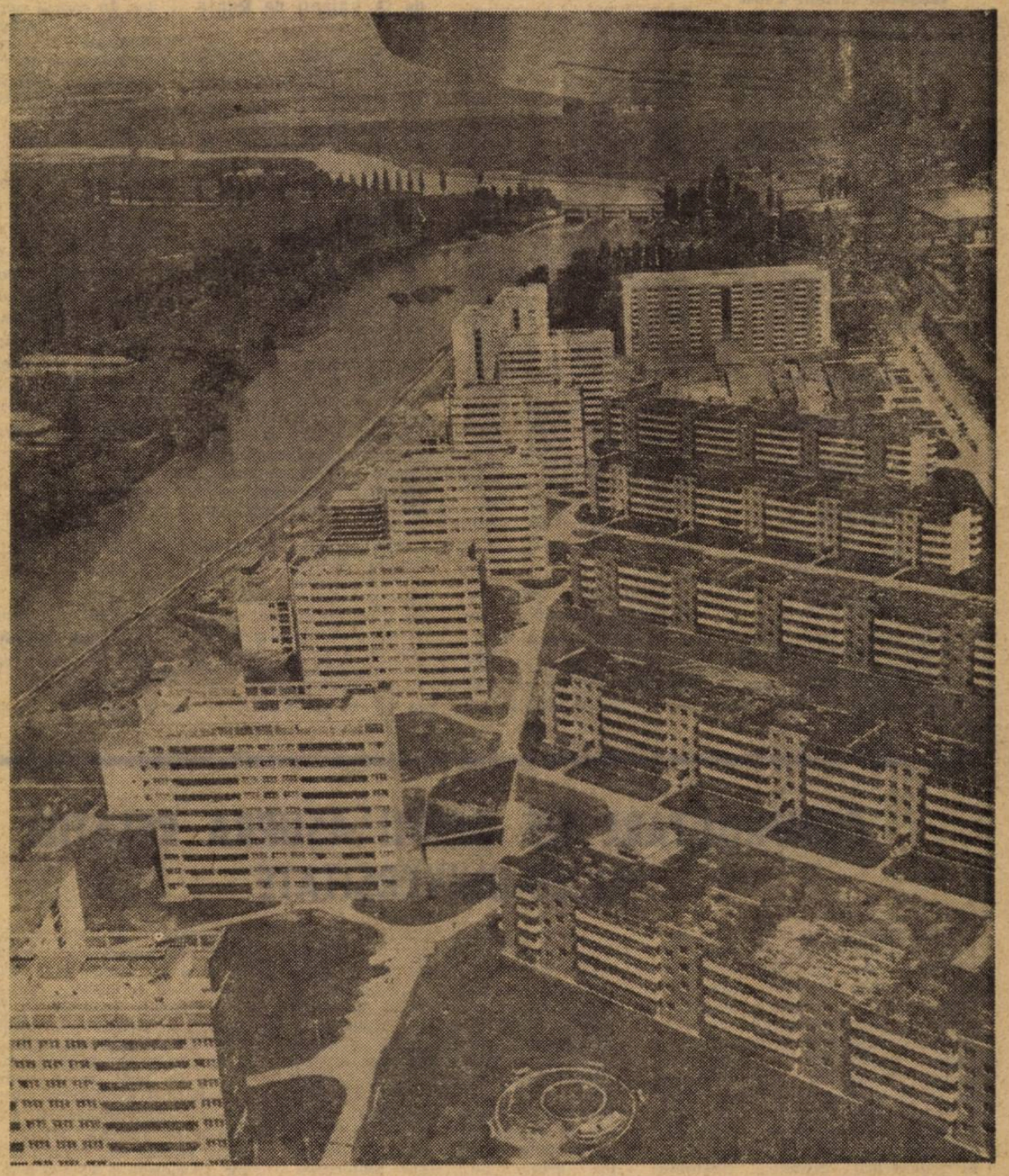

Geometriile moderne ale noilor cartiere deschid capitole pasionante în geografia Clujului ca și a tuturor orașelor țării

Examene sau proba capacității

A venit vremea examenelor ca și cum ar fi venit vremea florilor sau a cireșilor, căci ceremoniile omului sînt aidoma cu ale naturii.

Facultățile și școlile par în aceste zile ca niște faguri strălucitori în care se va depune, din trupul curat al lucrătorilor nectarul dulce.

Oricare elev, oricare elevă pe care îi vezi cu o carte în mînă îți trezesc în suflet scumpe aduceri aminte. Ceva grăbit, febril, e în felul lor de a fi. Parcă se pregătesc acum, cu toții, să-și schimbe vîrsta. Căci ce este de fapt examenul decît o marcare a unei schimbări de vîrstă, o probă a focului, după care ieși mai matur, mai ferm, mai încercat, mai puternic.

Iubiților mei profesori, cărora le-am întristat sau bucurat auzul cu cuvintele mele la examene, aș vrea să le mulțumesc acum, atît de tîrziu, pentru gingășia, generozitatea și încrederea cu care m-au ajutat atunci să trec treptele dificile ale unei adevărate vîrste a cunoașterii. Este în firea și tradiția artei de a fi profesor să asiste și să provoace această ceremonie de neuitat: examenul sau schimbarea vîrstei. Este în firea și tradiția întîmplării de a fi elev să te prezinți și să treci prin această ceremonie unică, frumos, cît mai demn cu putință, fiind vorba întotdeauna de un eveniment de mare importanță în viața ta.

Deci, ca la orice aniversare, acum, cu prilejul examenelor, urăm tuturor elevilor : curaj, cinste și chiar noroc în trecerea lor către o vîrstă necunoscută.

GABRIELA MELINESCU

Vizita prof. dr. V. M. Hvostov, președintele Academiei de științe pedagogice a U. R. S. S.

Săptămîna aceasta ne-a vizitat țara V. M. Hvostov, **președintele Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S.**

Oaspetele sovietic a fost primit de prof. univ. Mircea Maliță, **ministrul învățămîntului, a avut convorbiri cu conducerea și colaboratorii Institutului de științe pedagogice; i-a fost, de asemenea, prezentată activitatea unor școli experimentale din București și Brașov.**

Marți 15 iunie, prof. dr. V. M. Hvostov a conferențiat la Universitatea din București despre „Cercetarea pedagogică în cadrul Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S.".

În întîmpinarea „Zilei pionierilor" și a Conferinței Naționale a Organizației pionierilor

Peste cîteva luni, Organizația pionierilor din țara noastră va trăi un eveniment important în activitatea sa. Între 23 — 24 octombrie va avea loc Conferința națională a Organizației pionierilor. Evenimentul este marcat în această perioadă de conferințele orășenești și municipale în care se dezbat proiectele statutului și regulamentului, dezbateri care vor fi continuate în luna septembrie la conferințele județene.

Pentru prima dată, la aceste conferințe își vor spune cuvîntul, alături de adulți, pionierii înșiși. Este o măsură a Consiliului Național al Organizației pionierilor ce s-a dovedit deosebit de fructuoasă. Pînă acum, în conferințele ce au avut loc, pionierii au venit cu numeroase propuneri și idei valoroase.

La Conferința de presă care a fost organizată recent de către Consiliul Național al Organizației pionierilor a fost prezentat un bogat program de acțiuni organizate în cinstea Conferinței naționale precum și a „Zilei pionierilor". Spicuim cîteva dintre ele: În zilele de 20, 21 și 22 iunie la Porțile de Fier și pe malul sîrbesc al Dunării pionierii români și iugoslavi se vor întîlni într-o amplă manifestare de prietenie. La Oradea, tot la 20 iunie se va deschide o expoziție interjudețeană cu obiecte realizate de pionieri în cadrul cercurilor tehnice și artistice.

Trebuie de asemenea amintite și o serie de manifestări cu caracter internațional ce se vor organiza în această perioadă între care: Festivalul cineclubului pionieresc, Tetralonul prieteniei, cursa ciclistă „Floarea prieteniei", concursul de orientare turistică „Roza vînturilor" și altele.

A IV-a ediție a Universității populare de vară „Nicolae Iorga" de la Vălenii de Munte

În anul 1968, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la inaugurarea de către Nicolae Iorga a cursurilor de vară de la Vălenii de Munte, s-a redeschis în această localitate Universitatea populară de vară care poartă numele marelui savant român.

Prin reluarea acestei valoroase tradiții, Universitatea populară de vară „Nicolae Iorga" de la Vălenii de Munte a devenit, în cei 3 ani de activitate, o tribună de informare a intelectualilor și activului cultural din întreaga țară care participă, într-un fel sau altul, la munca de educație a adulților, asupra celor mai actuale probleme politico-economice, științifice și cultural-artistice ale lumii contemporane.

Anul acesta, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă organizează în perioada 4 — 18 iulie, sub egida Consiliului pentru difuzarea culturii și științei, cea de a IV-a ediție a Universității populare de vară „Nicolae Iorga" de la Vălenii de Munte.

Pogramul din acest an intitulat „SOCIALISMUL ȘI REVOLUȚIA ȘTIINȚIFICĂ ȘI TEHNICĂ CONTEMPORANĂ" abordează unele probleme de bază ale revoluției în știință și tehnologie, precum și implicațiile sociale și umane ale acesteia. Programul astfel conceput va da participanților o privire de ansamblu asupra marilor probleme ale contemporaneității, oferindu-li-se cunoștințe și sugestii utile pentru activitatea lor. În cadrul expunerilor se vor face referiri substanțiale la problemele complexe pe care le ridică revoluția științifică în fața societății românești contemporane.

Manifestările vor fi susținute de personalități de frunte ale vieții noastre științifice și culturale din București și alte centre universitare din țară.

Cursurile se vor desfășura sub formă de prelegeri, simpozioane, mese rotunde, întrebări și răspunsuri, dezbateri. Programul va mai cuprinde excursii cu caracter documentar, proiecții de filme, spectacole.

În articolul „Secretul celor opt promoții de matematicieni" din nr. 6/11 iunie al revistei noastre, numele profesorului **Gheorghe Mihăilă** a apărut într-o transcriere greșită. Facem cuvenita precizare.

CONFRUNTARE DE OPINII ASUPRA RELAȚIEI LICEU-UNIVERSITATE

Cu siguranță, atunci cînd Laboratorul de analiză a procesului de învățămînt de pe lîngă Institutul central de perfecționare a personalului didactic și-a propus să adauge la titulatura recentului colocviu „Universitate-liceu" (onorat de prezența ministrului învățămîntului, Mircea Maliță și a adjuncților săi, conf. univ. dr. Traian Pop și ing. Vasile Alexandrescu), mențiunea „unitatea dintre învățămîntul superior și cel liceal" nu a avut în vedere atît unitatea existentă cît intenția să surprindă tocmai carențele relației dintre universitate și liceu și modalitățile pentru lichidarea lor.

În vederea acestui colocviu, cercetătorii L.A.P.I. au efectuat un sondaj care a cuprins 1900 de profesori, solicitați să se pronunțe asupra raportului dintre pregătirea primită în învățămîntul superior și exigențele activității didactice. Din analiza lor, au rezultat cîteva concluzii prezentate de prof. univ. dr. **Pavel Apostol** în plenul colocviului: 1) Întrucît 90 la sută dintre absolvenții universităților se plasează în învățămîntul de cultură generală, predarea în facultate trebuie să țină seama de această realitate. 2) Planurile de învățămînt pentru facultățile care pregătesc în exclusivitate profesori, trebuie să aibă în vedere atît exigențele liceului contemporan, cît și cele pe care le implică perspectivele dezvoltării. 3) Pregătirea pedagogică teoretică și practică, trebuie reorganizată și completată. 4) Ar fi de dorit ca la toate facultățile, în primii ani, să se organizeze un seminar de introducere în tehnica muncii intelectuale și unul de metodologia cunoașterii științifice. 5) Se impune găsirea unor mijloace pentru ca tinerii profesori să fie ajutați să învingă dificultățile legate de localitatea în care au fost repartizați și de documentare.

Avînd caracterul unei ședințe de lucru, lucrările colocviului începute în plenară, au continuat în două grupe: grupa nr. 1 „Coordonarea planurilor și programelor de învățămînt" (coordonatori: Acad. N. Teodorescu, prof. dr. Ed. Nicolau, asist. E. Perjeriu) și grupa nr. 2: „Metodologia procesului de învățămînt" (coordonatori: prof. dr. doc. D. Todoran, rector al I.C.P.P.D., prof. ing. S. Gîdea, asist. I. Bulacu). Caracteristice pentru lucrările ambelor grupe au fost amploarea și varietatea problematicii abordate. În prima grupă de pildă, au fost abordate chestiuni privind aspectele cibernetice ale legăturii dintre diferiți moduli ai acțiunii educaționale, îmbunătățirea învățămîntului superior de electronică prin etapizare pe cicluri, valoarea formativă a îmbinării teoreticului cu aplicativul în procesul de învățămînt, relația cadru didactic-cercetare, bază a modernizării învățămîntului, coordonarea planurilor și programelor liceale cu cele ale învățămîntului superior. Tematica dezbaterilor din cea de a doua grupă a cuprins chestiuni referitoare la examenul de bacalaureat și concursul de admitere, la orientarea și selecția în învățămîntul superior, la controlul progresului școlar prin teste docimologice, la preocupările autoeducaționale ale elevilor și studenților, la pregătirea pedagogică a studenților, la mediul socio-cultural primar și aspirațiile tinerilor spre învățămîntul superior etc.

Luînd cuvîntul, în încheierea lucrărilor colocviului, ministrul învățămîntului, **Mircea Maliță**, s-a oprit asupra unor chestiuni ale relației universitate-liceu, din care încercăm să rezumăm aici cîteva.

Avem nevoie — arăta d-sa — de o școală diversificată, de o mărire a numărului de tipuri de licee și de tipuri de absolvenți. În clasele a XI-a și a XII-a elevii trebuie să ajungă cu o vocație conturată, cu o preocupare centrală în jurul căreia să se structureze cultura generală. În aceleași clase (de altfel ca și în facultăți), materiile vor trebui să fie de trei feluri: obligatorii, opționale și facultative, rămînînd în sarcina educatorilor să stabilească dozele de amestec potrivit. Se impune stimularea creativității elevilor. În clasele a XI-a și a XII-a trebuie introduse, ca unitate de învățămînt, proiectul, tema pe termen lung, care să-l oblige pe elev să întreprindă cercetări independente. Să fie stimulată creația științifică a elevilor. Deoarece doar un sfert din absolvenții liceului intră în universitate, este nepotrivit ca toți să fie supuși aceluiași regim de pregătire. Activitatea practică a căpătat în învățămîntul nostru o pondere foarte mare. Din anul viitor, munca practică va deveni o disciplină obligatorie și permanentă.

Trecînd la unele chestiuni privind corpul profesoral, ministrul învățămîntului arăta, declarîndu-se de acord cu concluziile prezentate de L.A.P.I., că profesorii vor trebui să-și însușească, în timpul studiilor universitare, cunoștințe moderne de tehnologia instrucției, să cunoască disciplinele care se predau în școală, să efectueze practica pedagogică la nivelul exigențelor învățămîntului contemporan. Se impune, totodată, ca între corpul profesoral universitar și cel liceal să se realizeze o strînsă colaborare.

Pe baza discuțiilor din acest colocviu, L.A.P.I. va înainta Ministerului Învățămîntului un memoriu cuprinzînd propuneri concrete pentru o mai bună coordonare a învățămîntului liceal și universitar.

V. OCTAVIAN

POȘTA redacției

Prof. Dimitrie Bodnariuc, Aiud: Este o sugestie care ar merita să fie studiată, cumpănindu-se avantajele și eventualele neajunsuri pe care le-ar oferi profilarea profesorilor de limba și literatura română la liceele cu mai mulți titulari la această disciplină pe una sau alta din componentele specialității: limba română, respectiv literatura română. N-ar fi însă exclus ca la un moment dat să avem mai mulți „lingviști" în licee decît „literați". Oricum, ideea este de reținut.

Prof. Gh. M. Giurgiuteanu, Zărnești-Brașov. Neîndoielnic, în orientarea școlară și profesională (avînd ca finalitate integrarea socială a individului și dezvoltarea personalității sale) nu putem ignora „factorul subiectiv", cu tot ceea ce el implică pozitiv, dar și negativ (prejudecățile la care vă referiți și care transformă, pentru unii tineri, scara reală a valorilor sociale ale profesiunilor într-o simplă strapontină). În ce privește propunerile de psihoprofesiograme, așteptăm de la dv. oricînd cu plăcere un asemenea material.

Prof. Petre Dumitrașcu, București. Desigur, este necesar, așa cum spuneți dv., ca statutul personalului didactic să fie în posesia fiecărui om al școlii, sau dacă nu, în biblioteca fiecărei unități de învățămînt. El a fost publicat în Buletinul Oficial — partea I, nr. 33 din 15 martie 1969 și într-o broșură separată editată de revista „Forum". După cîte am văzut broșura mai poate fi găsită pe la unele chioșcuri de difuzare a presei. Dacă toată lumea ar răsfoi din cînd în cînd Statutul, ce bine ar fi. S-ar mai împuțina solicitările fără temei, intervențiile și telefoanele. Fiecare ar ști ce e legal și ce e ilegal.

„Un grup de învățători din Tg. Neamț". Dacă pregătirea în vederea colocviului pentru obținerea gradului al II-lea poate fi considerată ca un act de perfecționare. Da, categoric! Ni se pare limpede ca lumina zilei. Atunci de ce Inspectoratul școlar județean v-a programat să participați în luna august, imediat după acest colocviu, la un curs de perfecționare? Păi, întrebați-i pe cei de la inspectorat! (P.S. vă propunem, cînd mai trimiteți vreo anonimă... „s-o semnați cu toții").

Prof. Dumitru Cojocaru, Călărași, județul Ialomița. Articolul „Metodologia unei lecții de orientare școlară și profesională" are un avantaj: concretul faptelor, dar este subminat de caracterul nesistematic și anecdotic al relatării, ca și de lungimea lui.

Prof. Iancu Popescu, Liceul economic Tg. Jiu, județul Gorj. Consemnăm la rubrica „Note și comentarii" apariții editoriale recente, răspunzînd astfel scopului acesteia de informare operativă a cititorilor. Micromonografia lui Octav Șuluțiu (George Coșbuc) este o apariție editorială mai veche. La timpul potrivit, ea a fost comentată de diferite publicații.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel: 17 60 20

LICEELE CU PREDAREA ÎN LIMBI MODERNE

În epoca noastră, schimburile comerciale, vizitele de delegaţii, turismul cunosc o dezvoltare fără precedent. Zilnic, se fac noi descoperiri, zilnic, patrimoniului universal al ştiinţei şi culturii i se adaugă noi date.

Pentru a face faţă afluxului impresionant de informaţii, şi pentru a lua contact cu ele nemijlocit, cunoaşterea uneia sau a mai multor limbi străine de către fiecare specialist, de către fiecare om al societăţii moderne se impune ca o necesitate.

Iată de ce, începînd din toamna acestui an, în mai multe localităţi din ţară vor funcţiona licee cu profil de predare în limbile moderne — engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă şi italiană — dîndu-se astfel posibilitatea unui număr cît mai mare de tineri să studieze în profunzime, însuşindu-si pe deplin, cel puţin una din limbile moderne de mare circulaţie.

Pentru a-i informa pe cititorii noştri asupra structurii şi programelor de funcţionare a liceelor nou înfiinţate, ne-am adresat tovarăşului **Nica Iulian**, director general adjunct în Direcţia generală pedagogică a Ministerului Învăţămîntului :

— Caracterizînd liceele cu predarea în limbile moderne, v-am ruga să arătaţi ce au comun şi în acelaşi timp particular aceste unităţi şcolare în raport cu liceele de cultură generală existente ?

— Elevii admişi vor studia aceleaşi materii ca şi colegii lor de la liceele de cultură generală obişnuite. Un accent deosebit însă se va pune pe limba străină de profil, disciplină căreia îi vor fi afectate, în anul I, 10 ore săptămînal. Toate celelalte materii se vor preda în acest an în limba română, deci ca şi la liceele obişnuite ; limba străină de profil, însă, se va preda după metode total diferite. În primul rînd, studiul ei se va face **intensiv**, la început recapitulîndu-se şi consolidîndu-se cunoştinţele acumulate în clasele V—VIII. Apoi, se va trece la îmbogăţirea vocabularului activ, la corectarea pronunţiei şi — fără a preda în anul I prea multe elemente noi de gramatică — se va urmări însuşirea unor structuri noi, a unor expresii idiomatice, cunoaşterea construcţiei frazei, a foneticii limbii respective.

Aceste ore se vor ţine în laboratorul lingvistic cu care va fi dotat fiecare liceu.

Studiul limbii de profil se va face aici după metodici şi manuale străine alese de o comisie a Ministerului Învăţămîntului. Materialele româneşti folosite vor fi mai mult adiacente. S-a recurs la această soluţie pentru ca elevii să nu mai aibă trimiteri la limba maternă atunci cînd traduc sau formează o frază, ci **să gîndească direct** în limba pe care o studiază.

În plus, paralel cu materialul lingvistic utilizat, se vor folosi o serie de texte străine cu caracter ştiinţific (de fizică, chimie, biologie etc.) pentru a-i obişnui pe elevi cu terminologia ştiinţifică şi a-i pregăti pentru etapa următoare. Căci, începînd din anul II, 5 materii de învăţămînt vor intra în circuitul de predare în limbă străină, după cum urmează : la secţia reală — fizica chimia, biologia, geografia, filozofia ; iar la secţia umanistă — geografia va fi înlocuită cu istoria. Matematica se va preda pe tot parcursul şcolarităţii în limba română. Din anul III, după ce elevii îşi vor fi însuşit bine limba străină şi după ce vom dispune şi de cadre suficiente, materiilor amintite înainte li se vor adăuga : psihologia, logica etc.

— Cele 10 ore afectate săptămînal limbii străine nu îi vor supraaglomera pe elevi ?

— Nu. Ei vor avea un număr de ore pe săptămînă aproximativ egal cu colegii lor de la celelalte licee ; pentru că, concomitent, a fost diminuat numărul de ore rezervat activităţilor practice, muzicii, desenului. Nu însă şi cel al orelor de educaţie fizică şi sport, care se menţine tot la două.

— Cum va fi dotat laboratorul lingvistic de care vorbeaţi ?

— Un laborator modern, elaborat de întreprinderea „Didactica", înzestrat cu mobilier adecvat şi cu bogată aparatură audio-vizuală: magnetofoane, picupuri, căşti, pupitru de comandă etc. În laborator se va insista, în primul rînd, pe problemele de fonetică, de însuşirea unei pronunţii cît mai corecte şi cît mai apropiate de specificul limbii respective.

— În privinţa necesarului de cadre didactice, bine pregătite, capabile să predea la asemenea licee, ce măsuri se preconizează ?

— Avem în vedere organizarea unor cursuri centrale periodice de specializare, pe discipline, cu profesori care deja cunosc una sau mai multe limbi străine. Şi tot pentru specializare, un număr însemnat de profesori vor fi trimişi la studii în străinătate pe perioade diferite.

— Care sînt perspectivele ce se deschid absolvenţilor acestor licee ?

— Liceele cu limbi de predare moderne — şi trebuie să subliniem acest lucru — nu sînt licee de specialitate. Ele nu dau o calificare absolventului, fiind din acest punct de vedere identice cu celelalte licee de cultură generală. Prin liceele cu limbi de predare moderne de la noi se urmăreşte exclusiv însuşirea de către absolvent — o însuşire temeinică, aprofundată — cel puţin a unei limbi străine de mare circulaţie (paralel, în anii de şcoală, elevul va studia încă o limbă modernă, la alegere, ca şi în celelate licee).

Ce va face absolventul după terminarea liceului ? Va putea urma orice facultate, de orice profil ; va putea să se înscrie, de pildă, la politehnică, la matematică, biologie etc., nu numai la facultatea de limbi străine, cum s-ar părea la prima vedere. De specialişti care să cunoască, în toate subtilităţile ei, o limbă de largă circulaţie, în epoca noastră este mare nevoie în orice domeniu.

D. RACHICI

MIHAIL KOGĂLNICEANU

ctitor al învaţămîntului modern

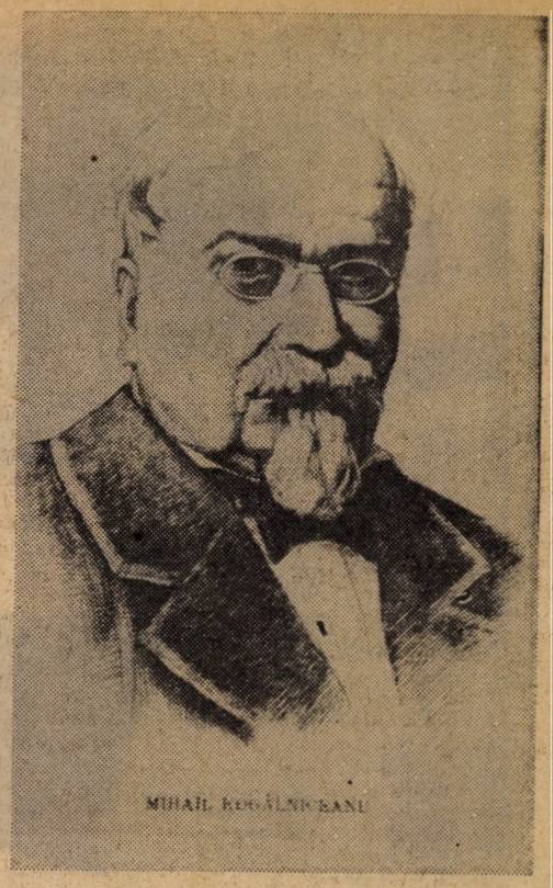

Aproape nu există eveniment mai important de către mijlocul şi mai ales din a doua jumătate a secolului trecut la care Mihail Kogălniceanu să nu fi participat. Revoluţia de la 1848, Unirea din 1859, Independenţa dobîndită de România la 1877 sînt cele centrale. Însă de-a lungul întregii sale activităţi (s-a născut la 6 septembrie 1817 şi a murit la 20 iunie 1891) el a desfăşurat o energie şi a luptat cu o forţă şi o demnitate neobişnuite pentru tot ce i s-a părut a contribui la consolidarea şi progresul României moderne. Cu o instrucţie solidă şi multilaterală, dobîndită mai ales la Lunéville (în Franţa) şi la Berlin, Kogălniceanu intră în viaţa publică românească cu un curaj, spirit critic şi intransigenţă care-l vor evidenţia deîndată ca pe o personalitate cu totul deosebită. Mai întîi în ziaristică, în care numele îi rămîne definitiv legat măcar de „Dacia literară" de la 1840, de „Propăşirea" de la 1844 şi de „Steaua Dunării" apărută în 1855. Simultan el activează în armată, domeniul teatrului, fiind unul din cei trei faimoşi directori ai Teatrului Naţional din Iaşi, ceilalţi doi fiind cum se ştie, C. Negruzzi şi V. Alecsandri. Tot de pe acum începe activitatea lui de istoric şi istoric literar, publicînd la Berlin în 1837, într-un magazin cultural, o Schiţă asupra istoriei, moravurilor şi limbii ţiganilor, primul tom din Istoria Valahiei, Moldovei şi a valahilor transdanubieni (ambele în franceză). În 1841 va scoate revista istorică „Arhiva românească", editînd ulterior cronici şi letopiseţe care vor contribui masiv la cunoaşterea trecutului nostru, după cum faimoasa şi unica sa lecţie de deschidere a cursului de istorie naţională, rostită la 24 noiembrie 1843, va deschide calea interpretărilor teoretice ale istoriei, pe care se vor ilustra ulterior Xenopol, Pârvan, Iorga şi alţii. Nu mai puţin importante pentru destinul culturii noastre moderne — al căreia unul dintre ctitori este Kogălniceanu — sînt scrierile sale literare (Ilusii pierdute, Un întîi amor, Filozofia provincialului în Iaşi), teatrale şi notele de călătorie (în Austria şi Spania), a căror expresivitate şi curgere spontană contribuie la dezvoltarea limbii noastre literare, la consolidarea prozei româneşti de observaţie, la diversificarea literaturii noastre. Dar registrul activităţilor lui Kogălniceanu este încă mai variat, el cuprinzînd îndeletnicirile practice (avea o fabrică de postav, a scris, împreună cu C. Negruzzi, 200 reţete cercate de bucate... etc.), interesul pentru viaţa feluritelor instituţii publice, pentru păturile populare etc., într-un cuvînt tot ce avea legătură cu propăşirea patriei.

Acestui cîmp larg de acţiune i se înscrie şi interesul său statornic pentru progresul învăţămîntului nostru. Încă din timpul „Daciei literare" se observă atenţia lui trează faţă de mersul şcolii, criticînd manuale, profesori improvizaţi şi alte metehne. Cînd i se pare posibil să intre el însuşi în învăţămînt, acelaşi vizionarism modern îl va face indezirabil, fiind înlăturat de la Academia Mihăileană după prima lecţie. Dar de numele lui Kogălniceanu se leagă apariţia a două instituţii şcolare fundamentale pentru progresul ţării. Este vorba de înfiinţarea în 1860 a Universităţii din Iaşi (cînd el era prim-ministru şi ministru al instrucţiunii publice) şi, în 1864, a celei din Bucureşti (cînd era prim-ministru, ministru al instrucţiunii publice fiind D. Bolintineanu). Tot un guvern condus de Kogălniceanu a consfinţit şi Legea instrucţiunii publice din 1864, prin care se reglementa — pentru întîia oară — organizarea şi desfăşurarea învăţămîntului românesc de toate gradele. De asemenea, în restul activităţii lui de deputat în Parlament, de prim-ministru sau ministru însărcinat cu conducerea altor sectoare ale vieţii publice, Kogălniceanu s-a pronunţat adesea în legătură cu învăţămîntul românesc şi progresul lui, convingerea sa fiind că în societatea modernă şcoala are un rol decisiv, deopotrivă formativ şi informativ.

Astfel cel ce ar fi putut fi un mare profesor al nostru, rămîne în conştiinţa posterităţii un excepţional organizator, un vizionar şi un patriot la care vorba se unea cu fapta într-o pilduitoare armonie. Kogălniceanu este, în aceeaşi măsură, un om al epocii lui şi unul al celor de după el, la a căror apropiere spiritul său a lucrat cu statornicie şi demnitate.

GEORGE MUNTEAN

Şcoala fără ziduri

DUPĂ ANI LUNGI

90.000 de fete şi băieţi îşi trec în aceste zile bacalaureatul. În faţa lor: 1.000 de comisii. De o parte, revelaţia trecerii dintr-o lume cu bănci în alta fără, de cealaltă — un consum culminant de pricepere didactică.

Ai tentaţia să întrevezi nişte zeci de mii de drumuri în popasul dialogului cu călătorul de pe unul dintre ele. Sau, poate, o fi mai rezonabilă fotografierea unei promoţii... Şi aşa, după doisprezece ani lungi şi un bacalaureat scurt, abia izbuteşti, pînă la urmă să înregistrezi rezultatul şi să spui la revedere, peste..

Prin tradiţie, bacalaureatul are ceva de academic punct terminus. Act final în exploziv decor de o densă cerebralitate, să fie acesta marele eveniment al creşterii prin şcoală? Mai de grabă, în pagina calendarului, eveniment — istoric — se scrie şcoala însăşi.

Curînd, elevii cei mari vor pleca. Vor duce şcoala cu ei atît cît le va fi de folos şi de amintire, cît le va dirija biografia în zonele creaţiei de sine. O vor renova deodată cu noile edificii materiale şi spirituale neînvăţate vreodată.

Cînd vor pleca bacalaureaţii, clasele par a rămîne numai ale profesorilor. Nu-i nimic, mai uşor se împacă gîndul cu o şcoală în care profesorii îşi aşteaptă elevii, decît invers.

Dacă în anii viitori bacalaureatul va fi mai direct legat de economie, ştiinţă şi cultură, certificînd şi o abilitate profesională pe lîngă onorabilitatea şcolară şi invitaţia către multele domenii ale vieţii sociale, reţinem din vara noastră cotidiană o atmosferă general stimulatoare pentru candidat şi pentru examinator, pentru cel ce-şi încheie ultima zi de şcoală cu cîntece şi pentru dirijorul corului. Şi ce vacanţă urmează bacalaureatului! Poate cea mai adecvată dintre vacanţe. Ca şi titlul bacalaureatului cu nobilă etimologie latină, înnobilat o dată în plus prin funcţionalităţi suprastilistice.

Zilele acestea, deci, în oraşe şi în mai multe sate ale ţării, dialogul profesor-elev (prezent-viitor) ia numele oarecum festiv de bacalaureat. Absolvenţii îşi aclamă, în răspunsuri, profesorii: niciodată nu i-au iubit ca acum. Pînă aici au arătat ei de ce sînt în stare dinaintea severităţii dascălului. De aici, în arenele politehnicilor, ale industriilor, ale culturilor, discipolii îşi vor reprezenta şi dascălii.

GH. ANCA

Dialogul cu calculatorul electronic îi deprinde pe elevi cu specificul modelului matematic

MATEMATICA — teorie de modele și limbaje științifice

Matematicile ocupă un loc deosebit în sistemul științelor particulare, fiindcă ele împart cu logica apanajul unei generalități extreme. Într-adevăr, noțiunile științifice sînt, conform cu definiția din articolul „Modele și limbaje științifice ale realității", publicat în numărul trecut, simboluri ale unei părți, ale realității obiective în limbajul disciplinei științifice cărora le aparțin. De aceea, ele conservă caractere specifice formei de mișcare a materiei studiate de disciplina în cauză. Structura modelelor fenomenelor și obiectelor respective este formată din relații ai căror termeni sînt astfel de noțiuni și, în consecință, trebuie să exprime caracterele specifice menționate.

Or, marea generalitate a matematicilor moderne este datorată tocmai faptului **că ele studiază structuri care nu exprimă nici un caracter specific unei forme particulare de mișcare a materiei. Dimpotrivă, structurile matematicii exprimă caractere comune tuturor formelor de mișcare ale materiei studiate pînă în prezent de știință.**

Instrumentul de cercetare folosit în matematici este **raționamentul științific** ale cărui legi sînt formulate și studiate de logică. Dacă **vom defini raționamentul ca fenomen de prelucrare a informației în conștiința umană,** raționamentul științific va fi raționamentul bazat pe legile obiective ale realității.

Cu aceste precizări, logica este ramura științei care studiază teoriile diferitelor modele ale raționamentului științific. Prin urmare, modelarea se întinde și la raționamentul științific considerat ca fenomen care are loc în conștiința umană. În ceea ce privește matematica și raporturile ei cu celelalte ramuri ale științei, vom putea afirma că **matematica este acea ramură a științei care studiază noțiunile comune tuturor formelor de existență și de mișcare ale materiei.** Privită din acest punct de vedere, matematica se prezintă ca modelatoare potențială a tuturor formelor de fenomene din natură și societate ; **matematica este un sistem de teorii de modele ale unor noțiuni.** Ea se prezintă ca teoria structurilor matematice : structuri algebrice, structuri topologice, structuri geometrice etc. Avînd ca obiect noțiuni comune tuturor formelor de existență și mișcare a materiei, matematica nu poate folosi limbaje științifice specifice unei anumite ramuri sau discipline științifice. **Matematica își dezvoltă teoriile într-un limbaj propriu care poate fi tradus în toate celelalte limbaje științifice.**

Într-adevăr, fiecare disciplină științifică își dezvoltă teoriile atunci cînd se dezvoltă și pe baze teoretice, în limbajul științific adecvat formei de mișcare a realității pe care o cercetează. Din cauza modelărilor succesive ale unor fenomene complexe care prezintă aspecte diferite participînd din domeniile mai multor discipline, limbajele științifice folosesc, pe lîngă termenii specifici disciplinei respective, și termeni ai altor discipline. Astfel, în limbajul disciplinelor chimice se găsesc și termeni ai unor discipline fizice sau mecanice, ca și termeni matematici, iar limbajul disciplinelor biologice conține și termeni ai disciplinelor chimice îmbogățite cu termeni fizici, mecanici, matematici etc. Noțiunile matematice, fiind modele ale unor noțiuni comune tuturor formelor de obiecte și fenomene, întrucît descriu structurile cele mai abstracte în afara celor logice, trebuie să fie definite prin termeni proprii sau comuni tuturor celorlalte discipline. Termenii matematici corespund structurilor atribuite prin axiome termenilor specifici acestor discipline și deci, fiind incorporați în discipline matematice sînt adecvați limbajului matematic.

Drumul invers care se efectuează prin aplicarea matematicii în alte discipline științifice și în practică este posibil tocmai fiindcă modelul matematic se reflectă în limbajele specifice acelor discipline, deci este traductibil în acele limbaje.

Matematica își construiește și își verifică teoriile numai cu ajutorul logicii, deci este modelată în limbajul logicii. Într-adevăr, instrumentul de investigație al matematicii este raționamentul științific. Natura specifică a raționamentului matematic trebuie să fie independentă de forme concrete de experiență și mișcare ale materiei, forme care sînt specifice unor discipline științifice particulare sau de sinteză. Or, adoptînd limbajul matematic, raționamentul științific, specific matematicii nu mai poate fi exprimat decît prin modelare în cadrul logicii care, după cum am menționat, studiază teoriile diferitelor modele ale raționamentului științific și, în particular, ale raționamentului matematic. Acesta este, de altfel, cel mai ușor asimilabil în limbajul logic, întrucît nu mai reflectă calități specifice unei anumite forme de existență și mișcare ale materiei, ci calității comune tuturor acestor forme. Astfel, în stadiul actual de dezvoltare a științei și în cadrul revoluției științifico-tehnice contemporane, cînd între diversele ramuri ale științei se stabilesc alianțe și conexiuni din ce în ce mai profunde, adesea structurale, matematica devine un liant natural cerut și utilizat în mod deliberat (adesea chiar cu un discernămînt controlabil). Bazele acestei popularități, care înlocuiește în mod surprinzător pentru cei care nu practică ei înșiși această integrare a matematicii în disciplina respectivă — rezerva de altă dată față de eficacitatea exteritorială a matematicii — trebuie căutate în rolul pe care modelarea și limbajele științifice îl joacă în prezent în dezvoltarea tuturor disciplinelor științifice care au depășit faza pur descriptivă.

Matematica se dovedește a fi aptă în prezent de a se înfățișa și de a fi folosită ca un sistem de teorii de modele ale realității obiective exprimate într-un limbaj traductibil în toate limbajele științifice destul de evoluate pentru a descrie modele matematizabile azi sau într-un viitor pe drumul căruia s-a și pornit.

Acad. NICOLAE TEODORESCU

ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI

Înscrieri la cuvînt pe tema: CLIMATUL EXAMINĂRII

Colocviile și examenele pentru obținerea gradelor didactice de care se ocupă ancheta „Climatul examinării" din „Tribuna școlii" nr. 4/28 mai a.c. ridică și importante probleme privind conținutul și formularea subiectelor. Se pune, cred, problema dacă este cazul să se mențină în tematica acestor examene subiecte similare cu cele dezbătute de fiecare dintre noi cu prilejul examenelor din studenție, ca de exemplu „Evoluția diferitelor aparate și sisteme ale regnului animal", „Glande cu secreție internă", „Analizatorii" (anatomie și fiziologie) etc. Considerăm că, înlăturînd aceste repetări școlărești, s-ar putea face mai mult loc „noului", cercetărilor științifice și metodice contemporane.

Firește, modul în care candidatul posedă și transmite noțiunile științifice clasice fundamentale ale științelor biologice trebuie să fie reverificate temeinic, dar aici rolul principal ar trebui să-l joace inspecția de grad.

Se mai impune, credem, să fie pusă la punct și problema suprapunerii unor teme prevăzute în cursurile de reciclare față de cele de pregătire a gradelor. Dacă această repetare nu se poate evita, ținînd seamă că gradele se pot obține tot din cinci în cinci ani, nu ar fi logic ca cele două forme de perfecționare : promovarea gradelor și reciclarea să se unifice cel puțin din anumite puncte de vedere ?

Oricare ar fi forma acestor cursuri de perfecționare, ele vor deveni, credem, cu atît mai utile pentru procesul de învățămînt, cu cît vor fi mai concretizate sub formă de lucrări practice, lecții realizate pe baza unor metode moderne de predare, excursii științifice și activități educative model, lucrări personale, punînd în evidență cercetări, inovații, metodici, creativitatea candidaților.

În concluzie, considerăm că acei care promovează examenul sau colocviul de grad didactic trebuie să rămînă nu cu impresia că au redevenit pentru o sesiune, studenți, cum se întîmplă în prezent, ci cu convingerea că în viitorul an școlar vor ști să lucreze cu elevii mai competent, dînd astfel societății contemporane oamenii de cultură și de caracter de care aceasta are nevoie.

Prof. CEZARA POPOVICI
inspector de specialitate

Pentru o scriere corectă

Ca răspuns la invitația formulată în finalul articolului „Scriere verticală sau înclinată ?" („Tribuna școlii" nr. 4/1971), învățătorul Constantin D. Popescu *din comuna Sîntămăria-Orlea, jud. Hunedoara ne trimite o opinie din care spicuim : „Am constatat o serie de inconveniente care împiedică însușirea temeinică a scrierii corecte. Astfel, liniile punctate — discontinui — ale caietelor de clasa I obosesc, după părerea mea, vederea elevului, iar suprapunerea culorii cernelii peste culoarea liniaturii filelor ambele avînd aceeași nuanță de albastru — creează dificultăți care încetinesc scrisul. Un alt inconvenient : inexistența în comerț a unui caiet cu intervale mai mici între rînduri, corespunzător scrierii obișnuite, de cca. 3 mm., a omului matur. Aceasta face ca atunci cînd trece la scrierea pe caiete dictando — care au între linii cca. 8 mm — elevul să deformeze literele, făcîndu-le inegale.*

Pentru remedierea acestor deficiențe propun : a) editarea unor caiete pentru clasa I cu linii continui, trase însă cu o altă culoare, convenabilă, de exemplu, bleu-azuriu, plăcută și recreativă pentru vedere ; b) pentru ca nuanța cernelii să nu se mai confunde cu a liniaturii caietului să se înlocuiască cele două linii ale intervalului principal cu o altă culoare (violet) ; (experimental am constatat că elevii scriu astfel mai ușor și mai repede) ; c) evitarea deformării scrierii, cînd se trece la caietele dictando, se poate realiza folosind două culori pentru crearea unor intervale de 3 mm între rînduri.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

PRIMATUL EDUCAŢIEI

Programul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate se bazează pe un principiu important : descoperirea şi punerea în valoare a posibilităţilor multiple de perfecţionare neîntreruptă a sistemului social socialist. Această perspectivă impune o strategie îndrăzneaţă de **stimulare şi promovare a noului,** în lupta neîncetată cu vechiul, cu inerţia, rutina, incompetenţa, arbitrarul birocratic...

Sensul profund al acestei politici constă în **umanizarea** progresului în socialism.

Aici termenul de „umanizare" desemnează un proces dublu : pe de o parte, introducerea neabătută a principiilor şi valorilor umanismului marxist în toate domeniile practicii sociale, pe de alta, formarea unei individualităţi capabile să realizeze pe plan obştesc şi în viaţa sa personală proiectul comunist al dezvoltării.

Rolul principal în înfăptuirea acestui proiect cutezător îi revine tineretului.

Atunci cînd examinăm capacitatea şi disponibilităţile acestui tineret, chemat să transpună în viaţă, cu consecvenţă şi curaj, programul construirii socialismului multilateral dezvoltat în România, trebuie să avem în vedere marile probe ale vieţii în care el a dovedit, prin fapte, remarcabilele sale calităţi de devotament, îndrăzneală, responsabilitate, spirit revoluţionar şi constructiv. E destul să chemăm în minte explozia de înflăcărare tinerească pe care o atestă marile şantiere ale construcţiei socialiste, precum şi încercarea din timpul inundaţiei catastrofale din anul trecut, cînd acest tineret — de pe băncile şcolii sau universităţilor, din fabrici sau de pe ogoare — **a ştiut** să săvîrşească minuni de umanitate şi abnegaţie... El a ştiut să fie calm în faţa pericolului, să-şi asume răspunderi cu demnitate, să acţioneze cu competenţă şi eficace în interesul colectivităţii socialiste.

Să nu ezităm în a formula concluzia ce se impune : ori de cîte ori, în faţa tineretului nostru au fost puse sarcini stimulatoare, care au permis afirmarea calităţilor sale, respectînd, în acelaşi timp, demnitatea sa umană, el a dovedit în faptă frumoase calităţi de inteligenţă şi de caracter.

Aceste potenţialităţi nu sînt însă folosite îndeajuns în procesul de învăţămînt. Adesea avem de-a face cu o **subsolicitare educaţională** care, în loc să stimuleze, descurajează inteligenţa, iniţiativa, inventivitatea şi înflăcărata dorinţă de inovare socială a tineretului. Or, se ştie că omul se dezvoltă numai în măsura în care capacităţile, aptitudinile, talentele sale sînt continuu solicitate. În caz contrar, cum se întîmplă în situaţii de subsolicitare educaţională, i se atrofiază însăşi capacitatea de dezvoltare şi perfecţionare, iar energiile nefolosite se irosesc în direcţii lipsite de semnificaţie socială, umană.

Capacitatea de integrare constructivă şi creatoare a tineretului în viaţa socială depinde, în raport direct proporţional, de capacitatea creării de către societate şi în special de către educatori a unor situaţii educaţionale care **să solicite în permanenţă inteligenţa, trăsăturile de caracter, disponibilităţi, iniţiativa, inventivitatea şi spiritul de inovaţie socială competentă, oferind tineretului un cîmp larg de activitate de sine stătătoare,** de afirmare a individualităţii sale în acţiuni de interes colectiv.

Asemenea disponibilităţi trebuie solicitate chibzuit şi în cunoştinţă de cauză, spre a-l ajuta să transforme proiectul comunist de dezvoltare socială şi individuală într-un program personal de viaţă.

Crescut într-o societate în care n-a fost obligat să parcurgă experienţa exploatării, tineretul nostru are pretenţia firească de a fi tratat corespunzător nu numai cu ceea ce reprezintă el în momentul de faţă, ci şi în concordanţă cu un rol ce-i revine în viitor. Educatorii, profesorii noştri trebuie să fie conştienţi că pe băncile şcolii nu se află doar nişte fiinţe destinate să se transforme în simpli executanţi, ci chiar viitorii conducători ai vieţii noastre sociale. Soarta României socialiste va reflecta calităţile intelectuale, morale, civice pe care le dezvoltăm astăzi în aceşti conducători de mîine. De aceea, accentul trebuie să cadă pe formarea calităţilor de **a gîndi, a acţiona şi a aprecia în mod independent.**

Am spus şi nu contenesc să repet că noi educăm nu numai prin ceea ce facem, ci şi prin ceea ce nu facem. Fenomenele de birocratizare a activităţii şcolare şi universitare, formalismul în îndeplinirea obligaţiilor ce revin personalului didactic, lipsa unei atitudini de critică şi perfecţionare permanentă a realizărilor, cultivarea spiritului de suficienţă, orgoliul personal şi goana după căpătuire prin servilism sau chiar prin procedee ilicite nu reprezintă modele de comportament cu valoare educativă pozitivă.

În mod teoretic, proclamăm însemnătatea centrală a practicii sociale : trebuie să mergem mai departe, **modernizarea învăţămîntului înseamnă să introducem cu curaj practica socială în procesul de învăţămînt şi să integrăm procesul de învăţămînt în dinamica practicii noastre sociale revoluţionare,** în care totul şi toate se află în necontenită transformare ascendentă.

În centrul muncii noastre de educatori trebuie să stea **înţelegerea,** structurii, a dinamicii şi a direcţiei de dezvoltare a practicii noastre socialiste, **preocuparea continuă** de a promova noul prin iniţiativă, inventivitate, inovaţie, efectiv realizate în fapte controlabile (şi nu afirmate în discursuri), dezvoltarea consecventă a unei atitudini comuniste, „critice şi revoluţionare", capabilă să stăpînească ştiinţa şi tehnologia contemporană şi să le folosească operativ, în viaţa de fiecare zi.

Am discutat şi discutăm mereu despre formaţia de specialitate a tineretului, despre cantitatea şi calitatea informaţiei pe care trebuie să o transmită procesul de învăţămînt, despre metodologie şi tehnologia acestuia. Avem mult de făcut în această direcţie. După părerea mea, **primatul revine însă formării umane a tineretului,** educaţiei, ca acţiune de mare profunzime şi cu efecte de durată, prin care tindem să creăm un sistem motivaţional ce determină comportarea individului **în decursul întregii sale activităţi,** şi-l investeşte cu capacităţile cerute de dezvoltarea vertiginoasă a unei societăţi socialiste, menite să folosească din plin achiziţiile progresului ştiinţific şi tehnic, din era civilizaţiei informaţionale, cibernetice, a energeticii nucleare şi a zborurilor cosmice...

Întreaga activitate din şcoli şi universităţi trebuie subordonată, după convingerea mea, dinamicii formării individului capabil să realizeze proiectul dezvoltării comuniste a României la nivelul civilizaţiei secolului **nostru** şi al celui următor, în conformitate cu exigenţele de participare la decizie şi control a omului de azi. Trebuie să introducem în şcoală sufletul fierbinte şi clocotul transformărilor revoluţionare prin care trece practica socială şi, prin ea, înseşi condiţiile de existenţă ale omului. În centrul activităţii din învăţămînt trebuie să fie aşezate **problemele reale ale construcţiei socialismului multilateral dezvoltat** într-o lume transformaţională. În ţara noastră, asistăm la crearea unui larg cadru de manifestare a democraţiei socialiste în care progresul în libertate se îmbină cu sporirea responsabilităţii directe a individului şi a colectivităţii. **În vederea unei astfel de practici trebuie să educăm tineretul.** El trebuie sprijinit să înţeleagă, să dorească şi mai ales să fie în stare să realizeze acest ideal social. **Caractere se formează numai în activitate practică.** Nu prin condamnare în vorbe sau prin decrete administrative se pot eradica, smulge din rădăcină manifestările sporadice de individualism meschin, spiritul de căpătuire, carierismul şi indiferenţa faţă de treburile obşteşti, ci prin crearea unei situaţii educaţionale care introduce în şcoală o nouă practică, **practica exercitării democraţiei socialiste...** Un educator inteligent va forma inteligenţe ; un profesor activ şi de iniţiativă va stimula dezvoltarea acestor calităţi ; un om moral, cinstit creează în jurul său o ambianţă în care greu se afirmă necinstea, imoralitatea.

Vorbind despre ţările care au realizat o agricultură avansată, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut o remarcă profundă : acolo unde agricultura a fost transformată, însuşi omul din agricultură s-a transformat în acelaşi timp... Această idee este perfect valabilă şi pentru învăţămînt : modernizarea învăţămîntului în sensul perfecţionării sale pentru a contribui efectiv la formarea purtătorului uman al proiectului comunist de dezvoltare socială şi individuală presupune **transformarea practică a „omului din învăţămînt"** — sub dubla ipostază de educator şi educat — într-un iniţiator şi realizator al inovaţiei sociale.

Oare n-a sosit timpul să proiectăm nu numai clădiri şcolare, planuri de învăţămînt, programe şi manuale, ci şi omul epocii în care România socialistă îşi conturează destinul pe termen lung în vederea realizării unei societăţi colectiviste a belşugului în care „dezvoltarea liberă a fiecăruia este condiţia dezvoltării libere a tuturora" ?

Cum se poate stimula mai bine entuziasmul, dorinţa de creaţie şi înnoire a tineretului, iniţiativa şi inventivitatea lui, angajarea umană a fiecăruia şi a tuturora decît dîndu-i posibilitatea ca, încă de pe băncile şcolii, să participe efectiv, în mod practic, la reorganizarea continuă a prezentului, în perspectiva viitorului, care va fi „prezentul" vieţii sale ?

Prof. univ. dr. PAVEL APOSTOL

UN INSPECTORAT — O INIŢIATIVĂ

Valorificarea capacităţilor locale în autodotare

Ne vorbeşte prof. :

ILLYÉS LADISLAU,

inspector şcolar general al judeţului Harghita

În urmă cu aproximativ un an, la Miercurea Ciuc îşi deschidea porţile o vastă expoziţie de tehnică şi tehnologie didactică. Ceea ce individualiza această expoziţie, în raport cu alte meritorii manifestări similare, era faptul că ea reprezintă o etapă dintr-o acţiune de anvergură mult mai mare, concepută să se desfăşoare pe o perioadă îndelungată. În esenţă, organizarea acestei expoziţii-concurs urmărea stimularea creaţiei originale de material didactic, cunoaşterea forţelor care îşi pot aduce contribuţii determinante la modernizarea tehnologiei şcolare şi evidenţierea căilor de randament maxim în efortul de autodotare al unităţilor şcolare din bazinul Ciucului.

— Acum, la un an de la declanşarea de către Inspectoratul şcolar Harghita a acestei acţiuni, ce ne puteţi spune, tovarăşe Illyés, despre evoluţia ei şi rezultatele obţinute ?

— Începutul a fost realizat, desigur, prin popularizarea largă a expoziţiei care a fost vizitată de un număr mare de cadre didactice de la majoritatea şcolilor din judeţ, organizînd şi excursii speciale în acest scop. De asemenea, am pus la dispoziţia celor interesaţi în realizarea cu mijloace proprii a unora dintre materialele didactice expuse documentaţia tehnică necesară.

Un accent deosebit s-a pus în această privinţă pe confecţionarea materialului didactic indicat în nomenclatorul dotării şcolii de 10 ani, elaborat de Ministerul Învăţămîntului (desigur, în primul rînd, ne-au preocupat mijloacele care nu se execută pe plan central).

Un studiu recent efectuat de noi cu privire la preocuparea cadrelor didactice de a confecţiona şi valorifica din materialele expuse, ne-a permis să constatăm, mai ales la învăţămîntul preşcolar şi la clasele I—IV, fapte îmbucurătoare. Pentru majoritatea unităţilor din învăţămîntul preşcolar, de pildă, s-au confecţionat, după modelele expuse, diferite jocuri didactice electrice, mecanice şi figurative, menite să-i familiarizeze pe copii cu anotimpurile şi specificul lor, să cunoască animalele, să le formeze şi să le dezvolte perspicacitatea etc. Pentru dotarea claselor I—IV s-au valorificat, în special materialele didactice prezentate de învăţătorii de la şcoala de aplicaţie de pe lîngă Liceul pedagogic de învăţători din Odorheiul-Secuiesc. Printre acestea se numără diferite fişe de învăţămînt programat, planşe pentru predarea aritmeticii şi gramaticii, panouri magnetice şi altele.

Subliniez, în mod deosebit, că în obţinerea acestor rezultate un merit deosebit revine Liceului pedagogic din Odorheiul-Secuiesc care a acţionat ca un centru metodic cu deosebită iradiere.

— Cum s-a concretizat acţiunea de valorificare a forţelor locale pentru confecţionarea de material didactic necesar claselor mari ?

— În majoritatea şcolilor au fost realizate, după modelele prezentate la expoziţie, pentru clasele V—X şi pentru anii I—IV ai liceului, hărţi cu personalităţi şi evenimente literare, culturale şi artistice din viaţa ţării şi din viaţa judeţului nostru, ecrane transparente pentru retroproiecţii de diafilme, modele din structura atomului etc.

— Pentru realizările tehnice de complexitate deosebită, care pot fi reproduse cu mai multă dificultate la nivelul unei singure unităţi şcolare, aţi prevăzut unele acţiuni directe ale inspectoratului ?

— Ne-am propus să confecţionăm în această vară, prin atelierul de reparat material didactic, modelul de sincrofazotron — exponat cu deosebite valenţe didactice — şi dispozitive de acţionare prin telecomandă a aparatului de proiecţie a diafilmelor.

Menţionăm, de asemenea, că în urma studierii materialelor expuse de către specialiştii întreprinderii „Didactica" au fost reţinute 10—12 dintre lucrările originale, care urmează să fie multiplicate, în serie mare, la nivel central. Parte din profesorii care au confecţionat mijloace tehnice didactice originale au întocmit dosarele pentru obţinerea titlului de inventator sau inovator. Aş menţiona, în primul rînd, printre aceştia pe prof. Peter Attila de la Liceul „Dr. Petru Groza" din Odorheiul-Secuiesc, pentru ingeniosul şi eficientul său aparat pentru activizarea gîndirii logice.

— Care sînt intenţiile Inspectoratului şcolar Harghita în legătură cu continuarea acestei acţiuni ?

— Sprijinindu-ne pe entuziasmul declanşat de această iniţiativă, de climatul favorabil creat în şcoli de apariţia unor noi creatori şi inovatori din rîndurile cadrelor didactice, ne propunem să dăm continuitate şi profunzime întregii acţiuni. Bilanţul realizărilor îl vom face anual, în cadrul unor expoziţii organizate în şcolile de centru, decernînd premii creatorilor merituoşi, iar o dată la doi ani vom organiza ample expoziţii judeţene. Nădăjduim ca la a doua ediţie a cestei expoziţii-concurs, calitatea şi originalitatea realizărilor, să se situeze la un nivel mult superior pe coordonatele modernizării tehnicii didactice.

Interviu luat de AL. CIUCĂ

Colocviu cu muncitorii de la Uzinele „23 August“

MESERIA — cinstea şi mîndria noastră

Fiindcă e un tip franc şi fiindcă sîntem cumva amici, era absolut sincer :

— Uite ce-i, sînt profesor de zece ani. Nu-mi place să mă îmbăt cu apă rece. Vine omul la mine şi mi-o spune verde. „Eu am tras la şaibă toată viaţa. Dacă eu n-am fost în stare să fac nimic, barem copilul meu s-ajungă ceva“. Ceva, după el, înseamnă orice, măcar contopist prin vreun birou pe undeva, numai nu „la şaibă“, nu la meserie. Ei ? Am eu, profesor, dreptul să mă opun la această aspiraţie ?

N-am apucat să răspund. Mă grăbeam. Am zîmbit cam amestecat şi cam într-o dungă sărind în tramvaiul care tocmai pleca. Îi răspund acum, de aici, lui şi tuturor celor care gîndesc ca el, redînd cîteva dialoguri purtate în această adevărată citadelă a industriei constructoare de maşini care este Uzina „23 August“.

EROISM, CELEBRITATE

— „Spre mai bine ?“. Ce înseamnă „spre mai bine“ ? m-a întrebat **Hristache Antonache**, maistru principal la secţia „Forje“.

— Ştiu şi eu... Probabil o anumită comoditate.

— Comoditate ? Adică leagăn pentru lene ? Asta nu dă satisfacţii, cel mult plictiseală.

— Atunci, poate, posibilitatea de a te realiza.

— Aha ! Aşa mai venim de-acasă. Mulţi dintre tinerii de azi aleargă după cai verzi pe pereţi. La concursurile de preselecţie ale „stelei fără nume“, mare înghesuială. Nu mai vorbesc de concursurile de admitere în facultate. Unul visează să ajungă inginer, altul doctor, altul avocat, altul actor, altul fotbalist, altul boxer. Foarte bine ! Dacă au talent şi înclinaţii, să se facă. Dar să nu fie nici actori oarecare, nici doctori oarecare şi nici fotbalişti oarecare. Să fie excelenţi.

— Ceea ce e valabil şi pentru profesia de forjor ?

— Pentru orice profesie. „Mai binele“ nu depinde de specificul profesiei, ci de cel care o practică. Forja nu e banală sau urîtă decît pentru un forjor mediocru.

— Este, totuşi, o meserie grea.

— Tocmai de aceea, frumoasă. Este bărbătească. Are în ea ceva eroic. Omul se înfruntă direct cu calupurile de fier incandescent în care modelează ca un sculptor. Lucrăm într-o atmosferă cu temperatură ridicată. Nu-i o meserie pentru nevolnici. Şi tocmai în asta constă mîndria noastră. Iar mîndria e cu atît mai mare cu cît între aceşti „duri“ ai forjei reuşeşti să nu fi un oarecare, ci un celebru (fiindcă, ştiţi bine, în zilele noastre meseriile au marile lor celebrităţi, ca şi artele şi sportul).

— Cum arată un celebru ?

— Ca mine, de exemplu, mi-a răspuns Hristache Antonache, surîzînd.

Am omis să precizez că Hristache Antonache, acest mare forjor, autor a peste 100 de inovaţii şi raţionalizări, este Erou al muncii socialiste.

MANUAL — SPIRITUAL

Convorbirea cu **Marian Avram**, de la secţia „Trasaje“ e o adevărată delectare.

— Dacă îmi place meseria de trasator, dacă mă pasionează ? Nimic nu-mi dă satisfacţii mai profunde decît profesia pe care o practic.

— Cum ne-aţi putea convinge ?

— Ce să vă spun ? Fabricăm pentru Combinatul chimic de la Slobozia o baterie de zece compresoare de un tip care nu are precedent în Europa. Vă puteţi imagina ce am simţit atunci cînd a pornit primul compresor din această baterie ? Era o premieră europeană şi eu eram unul din autorii ei. Operaţiile de trasaj fuseseră făcute de mine. Fiecare reuşită, la verificarea în probele tehnologice, pe care le pîndeam tremurînd de emoţie, era o reuşită a noastră, a constructorilor. Nu cred că un scriitor chemat la rampă după premiera piesei sale ar fi fost mai emoţionat.

— Cînd aţi îndrăgit meseria ?

— Cînd eram copil. Am urmat cursurile unui liceu teoretic, alături de care era un liceu industrial. Îmi plăcea să mă joc în atelierele acestui liceu, cu uneltele lui. Mai tirziu, joaca a devenit profesie. Notele cu care am absolvit liceul teoretic m-ar fi îndreptăţit să fac o carieră intelectuală (am fost, cum se spune, „şef de promoţie“), dar am avut norocul să-mi dau seama că meseria de trasator este domeniul în care mă pot realiza cu adevărat.

— Ce rol a jucat pregătirea dv. intelectuală în profesia pe care o practicaţi ?

— Enorm ! Randamentul mîinilor se află în relaţie directă cu resursele spirituale ale individului.

— Vă referiţi la acea pregătire care se leagă direct de profesie ?

— Nu numai. Cred că e vorba de nivelul spiritual general. Sînt cunoscător a cîteva limbi străine, iubesc muzica, teatrul, pictura, lecturile. Am o bibliotecă foarte bogată şi, vă rog să mă credeţi, nu în cărţi de duzină. Unii spun că munca în uzină unilateralizează. Nu e adevărat, dacă ştii s-o înţelegi pe deplin. În acest sens poate sta pe acelaşi plan cu orice muncă intelectuală care, efectuată în chip rutinier, limitat, poate să unilateralizeze. Astfel, orice loc de muncă este un imens teren în care oricine poate să-şi exercite fantezia creatoare, optimizîndu-l, înfrumuseţîndu-l, astfel încît să devină o sursă de subtile bucurii personale.

FASCINAŢIA COMPETIŢIEI

Despre această fascinaţie mi-a vorbit lăcătuşul **Ionel Geantă**, şef de echipă la atelierul de montaje-compresoare :

— Orice competiţie are în ea ceva fascinant. Dovadă, imensul public pe care îl atrage orice gen de întrecere-spectacol. Există însă şi competiţii care nu se desfăşoară în faţa publicului şi care, în aparenţă, n-au nimic spectaculos, dar care nu sînt mai puţin fascinante. În uzină participi în fiecare zi la o competiţie cu timpul, cu tine însuţi, cu materia pe care o prelucrezi, cu cei din jur.

— Şi miza ?

— E aceeaşi ca în orice meci. Cîştigi sau nu cîştigi. Explozie de bucurie, cînd ai cîştigat. Mîhnire, ciudă şi reviriment al ambiţiei, cînd ai pierdut.

— Această competiţie presupune un efort fizic ?

— Numai într-o oarecare măsură. Uzina de astăzi nu mai seamănă cu cea de acum 20 de ani. Efortul fizic este mult redus. Maşinile lucrează aproape singure. Numai că au nevoie de cineva care să le supravegheze. Efortul constă, mai degrabă, în majoritatea cazurilor, într-o combinaţie de inteligenţă, îndemînare, precizie, rapiditate şi fantezie.

APEX PROFESIONAL

Despre farmecul întrecerii mi-a vorbit tînărul lăcătuş **Şerban Nicolae**, de la secţia „Sculărie generală“.

— Satisfacţiile pe care ţi le procură meseria mea le poate înţelege oricine a pus măcar o dată o liţă atunci cînd s-au ars siguranţele din casă. Exemplul e pueril, dar faptul că ai reuşit să readuci lumina în casă îţi dă într-adevăr o oarecare satisfacţie. Însuţiţi şi înmiiţi această satisfacţie şi veţi înţelege ce simte un lăcătuş mecanic atunci cînd caută defectul misterios al unei cutii de viteze, cînd reuşeşte să-i dea de urmă şi să-l remedieze.

— Sînteţi tînăr, aveţi toată viaţa înainte. Care sînt ambiţiile dv. profesionale, ce ideal vă propuneţi să atingeţi în profesie ?

— Mai întîi, să parcurg nişte trepte de pregătire în specialitate. Urmez cursurile unei şcoli serale de tehnologia construcţiilor de maşini.

— Şi ţinta finală ?

— E atît de înaltă încît mi-ar fi foarte greu s-o descriu. Cu atît mai mult, cu cît felul în care va arăta ea nu depinde direct de mine. Vedeţi, încă de pe acum, industria se dotează cu maşini din ce în ce mai rafinate — cu comenzi după program, cu o înaltă tehnicitate. Acum mă pregătesc să lucrez la aceste maşini. Dar tehnica progresează foarte repede. Vor apărea mereu alte şi alte maşini, mai perfecţionate. Dacă mă las în voia visurilor, pot să-mi închipui că peste ani voi lucra la nişte maşini cu adevărat fantastice. Dar visurile acestea nu sînt departe de ceea ce anunţă dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii contemporane.

OCTAVIAN BUZESCU
Convorbiri realizate cu concursul redacţiei „Viaţa uzinei“

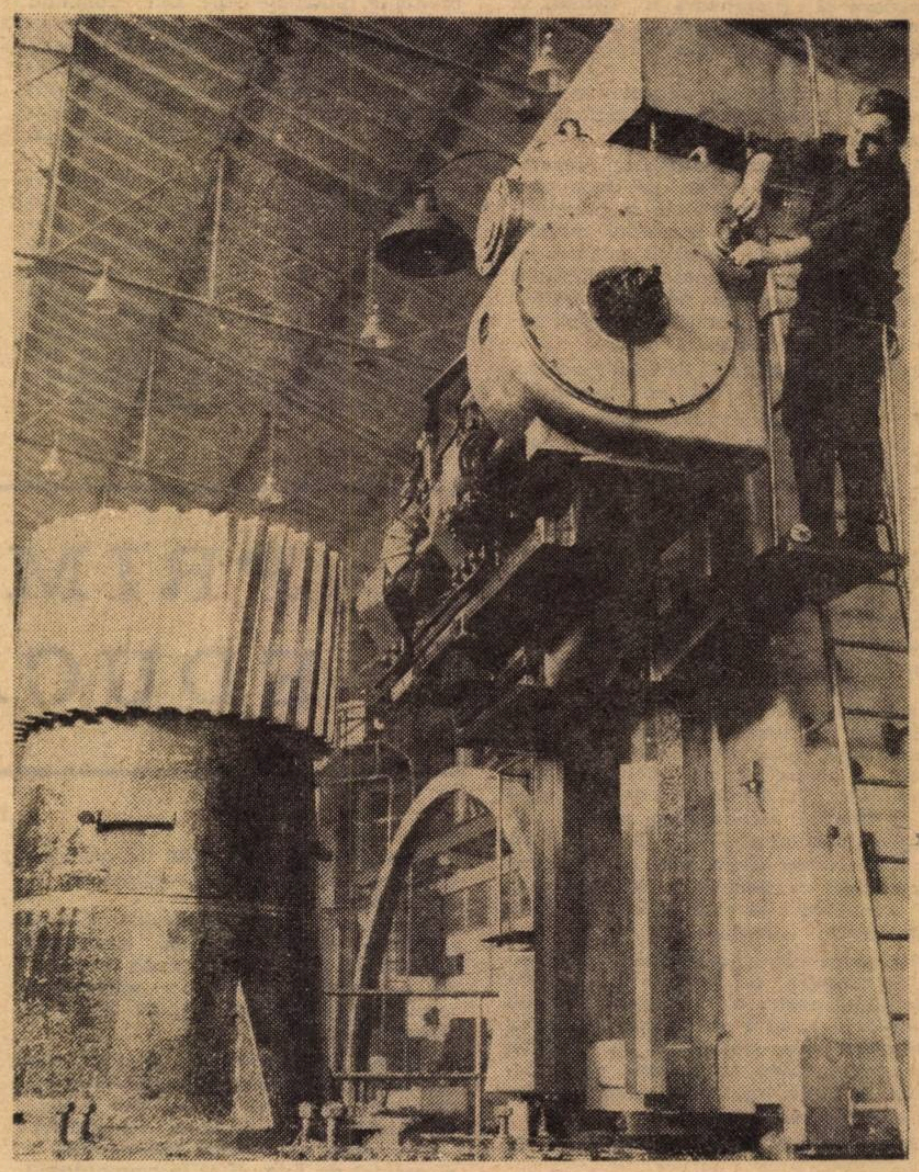

Cea mai perfecţionată tehnică industrială stăpînită de oameni cu cea mai înaltă calificare — astfel poate fi caracterizată Uzina „23 August“.

Psihoprofesiograma

Pregătirea tehnico-productivă în şcoala de cultură generală are o dublă eficienţă, atît în orientarea, cît şi în formarea tinerelor noastre generaţii, în vederea unei optime integrări sociale, contribuind astfel efectiv la dezvoltarea multilaterală a societăţii noastre socialiste.

Cercetînd numeroasele cerinţe psihofiziologice ale principalelor grupuri de profesiuni — deci psihoprofesiogramele respective — precum şi pe cele necesare desfăşurării activităţii practice în şcoala de cultură generală, şi comparîndu-le cu caracteristicile aparatelor şi testelor psihologice — prin care aceste cerinţe pot fi diagnosticate în activitatea elevilor — am evidenţiat cu certitudine, că activităţile practice oferă multiple valenţe, nu numai formative, ci şi orientative.

Valenţele formative ale activităţilor practice se realizează în procesul însuşirii cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor practice de muncă, precum şi al formării unor preţioase trăsături morale, iar **valenţele orientative** devin evidente prin înseşi participarea şi comportarea elevului în organizarea şi desfăşurarea acestor activităţi practice, care demonstrează existenţa sau lipsa iniţială a aptitudinilor, predispoziţiilor sau înclinaţiilor necesare elevului pentru efectuarea respectivelor activităţi.

Deci, valenţele orientative şi formative ale pregătirii tehnico-productive, prin organizarea şi desfăşurarea variatelor game de activităţi practice, sînt o realitate, prin înseşi natura şi structura aptitudinilor, predispoziţiilor sau înclinaţiilor, deoarece **aptitudinile — de orice fel — apar (devin evidente) şi se formează numai în procesul activităţii,** iar predispoziţiile sau înclinaţiile naturale — ereditare — le influenţează doar mijlocit, adică tot prin intermediul activităţii.

Ca atare, conchidem, că, în şi prin pregătirea tehnico-productivă putem orienta şi forma pe elevi potrivit cerinţelor sociale şi particularităţilor lor individuale. Acest proces orientativ şi formativ se realizează, diagnosticînd stadiul existent al individualităţii fiecăruia (fondul ereditar + experienţa acumulată ulterior) şi orientînd elevul să acţioneze în sensul aptitudinilor deja manifestate, dezvoltîndu-le, spre a obţine maximum de randament; iar în cazul cînd aptitudinile nu sînt evidente — deci elevul nu le are — pentru a satisface cerinţele sociale şi interesele personale, prin valenţele formative ale activităţilor tehnico-productive, aptitudinile necesare integrării sociale pot fi realizate cu succes printr-o ştiinţifică organizare şi desfăşurare a procesului de învăţare.

Pentru a veni în sprijinul şcolii şi al familiei vom prezenta psihoprofesiograma cîtorva activităţi practice : cerinţe psihofiziologice şi contraindicaţiile respecitve.

MECANICĂ ŞI CONDUCERE AUTO-MOTO

Cerinţele psihofiziologice : — acuitate vizuală şi auditivă; — atenţie concentrată şi distributivă — percepţie spaţială şi percepţie de timp; — stabilitate emotivă; — abilitate manuală ; coordonarea mîinilor ; — motricitate generală, timp de reacţie adecvat ; — gîndire tehnică şi aptitudine tehnică ; — perseverenţă şi hărnicie, rezistenţă la monotonie ; — conştiinciozitate.

Contraindicaţii : — acuitate vizuală peste 0,4 la un ochi şi sub 0,4 la celălalt ochi; — surditate totală sau avansată; — tendinţă la dermatoze, deformaţii osteo-articulare; — forţă musculară diminuată, mai ales a membrelor; — tulburări motorii ale membrelor inferioare şi superioare; — sensibilitatea mucoaselor căilor respiratorii la

PANO

ORGANIZAREA ȘI COORDONAREA ACTIVITĂȚII DIN ȘCOALĂ

Oricît de bună ar fi planificarea activității unei școli, rezultatele nu vor fi cele scontate dacă măsurile propuse nu vor fi însoțite de o organizare corespunzătoare a activității.

Problema care se pune în fața oricărei școli, în ce privește organizarea rațională a activității elevilor și cadrelor didactice, perfecționarea și ridicarea nivelului predării, constă în a analiza situația existentă în vederea înlăturării lipsurilor ce se manifestă în aceste domenii și în a îmbunătăți, în continuare, metodele de muncă în fiecare domeniu al acestei instituții, astfel ca ea să corespundă întru totul cerințelor actuale care se pun în fața învățămîntului, pentru pregătirea tineretului școlar în pas cu dezvoltarea științei și tehnicii contemporane, cu nevoile societății noastre socialiste.

Din multitudinea problemelor organizatorice care se ridică în activitatea unei școli, ne vom opri numai la o parte și vom începe cu organizarea conducerii școlii. După cum este cunoscut, fiecare unitate școlară, în funcție de numărul claselor de elevi, are pe lîngă director, unu, doi, cel mult trei directori adjuncți (liceele mari pe lîngă care este organizat și învățămînt seral pot avea cel mult trei directori adjuncți). Directorul, în calitatea sa de conducător, răspunde de bunul mers al școlii, de buna instruire și educare a elevilor. Potrivit planului general educațional, directorul împreună cu directorii adjuncți, își împart sectoarele de activitate, avîndu-se în vedere specialitatea și experiența fiecăruia, atît în practica la catedră, cît și în munca de conducere a școlii.

Ținînd seama că la baza întregii noastre vieți economice și sociale stă principiul conducerii colective, în activitatea de conducere și îndrumare a muncii din școală, pe lîngă director și directori adjuncți mai trebuie antrenate și alte cadre didactice și specialiști din școală, cărora li se pot încredința diferite responsabilități. Avem în vedere, în primul rînd, pe șefii catedrelor, conducătorul comisiei diriginților, îndrumătorul U.T.C., secretarul comitetului U.T.C. pe școală, administratorul școlii, secretarul șef etc.

Apreciem ca nefirească situația din acele școli unde directorii din dorința de a ține în mînă toate problemele își reține pentru ei sectoarele de bază, iar directorilor adjuncți le încredințează mai mult probleme gospodărești. Această situație pare să aibă un caracter general, din care cauză în funcțiile de directori adjuncți nu sînt promovați, de multe ori, cei mai buni profesori.

Conducerea unei școli pune multe probleme, cu toate acestea **pe primul plan este indicat să se afle procesul de învățămînt. Acesta constituie esența școlii,** restul activităților, cu toată importanța lor firească, se subordonează obiectivului central. Analiza atentă a planurilor generale de muncă ale multor licee și școli ne arată că partea cea mai slabă este tocmai aceasta care se referă la controlul și îndrumarea procesului de învățămînt. Spre exemplificare am ales planul general educațional al unui mare liceu din Capitală pentru anul școlar 1969—1970. Din capitolul privind repartizarea sarcinilor în cadrul colectivului de conducere rezultă următoarele aspecte :

Director : —, Coordonarea întregii activități instructiv-educative și administrativ-financiare ; — Îndrumarea activității metodice, îndrumarea și controlul muncii de perfecționare a cadrelor didactice ; — Munca cu părinții.

Director adjunct : — Procurarea și distribuirea manualelor ; — Programe și planificări ; — Disciplina și frecvența elevilor ; — Sprijinirea muncii de pregătire a elevilor pentru apărarea patriei ; — Internatul ; — Orarul.

Director adjunct pentru problemele tineretului : — Îndrumarea activității extrascolare și în afară de clasă a elevilor ; — Cercurile cu elevii, munca patriotică, activități cultural-educative și sportive, concursuri, serbări școlare ; — Sprijinirea muncii diriginților ; — Îndrumarea organizației U.T.C.

Director adjunct pentru secția serală : — Îndrumarea activității instructiv-educative de la secția serală ; — Păstrarea și folosirea materialului audiovizual ; — Documentele școlare și arhiva ; — Verificarea inventarului ; — Securitatea localului în timpul activității secției serale.

Cu excepția secției serale, la învățămîntul de zi lipsește problema controlului și îndrumării procesului de învățămînt. În al doilea rînd, directorul a preluat asupra sa coordonarea întregii activități instructiv-educative, iar directorului adjunct i s-au încredințat mai mult probleme administrative, în timp ce liceul dispune de un administrator, de un secretar șef, de un contabil principal și de alți salariați. Nu ar fi mai indicat oare ca acestia să coordoneze activitatea administrativ-financiară, iar directorul să efectueze periodic controlul activității?

O sinteză a punctelor de vedere exprimate de un număr de cadre de conducere din învățămîntul elementar american a fost dată publicității în „Al 27-lea anuar al asociației directorilor de școli elementare" din anul 1948 [1]). Această distribuție, considerată ideală la timpul respectiv, prevede: — activitate de supraveghere — 37% ; — activitate cu elevii — 17% ; — relații cu colectivul școlar — 11% ; — atribuții administrative — 24% ; — muncă de birou — 3,5% ; — diverse atribuții — 4,9% — activitate de predare — 2,6%.

Modul în care sînt distribuite, în situațiile de mai sus, diversele atribuții ale directorilor reflectă, cum este si firesc, specificul școlii americane. După cum constată însuși autorul studiului, în S.U.A. nu există încă un acord general cu privire la natura atribuțiilor exercitate de către director, cu toate că se manifestă tendința de a crește obligațiile acestuia în funcție de mărimea școlii și pregătirea sa.

Rezultatele pozitive obținute în organizarea profesorilor pe catedre de specialitate reprezintă un pas important pe drumul muncii colective, al intensificării schimbului de experiență, în ridicarea nivelului predării. Considerăm că în licee, la început, chiar cu titlul de experiență, **s-ar putea renunța la posturile de directori adjuncți, iar în locul lor, pe seama orelor de predare de care aceștia sînt degrevați, să se micșoreze norma șefilor de catedră, de la principalele discipline, cu 4 — 5 ore săptămînal.** Pe seama unui post de director adjunct ar putea fi degrevați trei șefi de catedră, iar acolo unde sînt doi directori adjuncți, cum de regulă au majoritatea liceelor, s-ar putea degreva 5—6 șefi de catedră, care în timpul acestor ore l-ar ajuta pe director în controlul și îndrumarea procesului de învățămînt.

Considerăm că o astfel de măsură ar întări funcția de îndrumare și control a conducerii școlii, profesorii ar primi un ajutor calificat, competent, ceea ce, fără îndoială, ar duce la creșterea nivelului procesului de învățămînt, la perfecționarea cadrelor didactice. Pentru conducerea sectorului financiar-administrativ postul de administrator ar putea fi transformat în post de director administrativ, care l-ar elibera pe director de o seamă de probleme gospodărești și i-ar permite să se ocupe mai îndeaproape de activitatea profesorilor.

O bună organizare și coordonare a muncii din școală va permite personalului didactic să-și dedice întreaga activitate procesului de învățămînt, îmbogățirii și perfecționării metodelor și mijloacelor de predare, ridicării necontenite a măiestriei pedagogice. Este necesar să se asigure corpului didactic timpul necesar pentru studiu, pentru activitatea de cercetare științifică, pentru odihnă.

O problemă importantă a organizării științifice a muncii în școală o constituie alcătuirea **orarului** școlar, la fiecare început de an, iar unele modificări în cazul în care acestea se impun, la începutul trimestrelor. Orarul școlar, așa după cum bine este cunoscut, constituie un act de cea mai mare importanță pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt, pentru reușita elevilor la învățătură.

Pe baza unui experiment ce l-am întreprins la învățămîntul seral [2]), **s-a putut constata că în cazul cuplării în orar a obiectelor cu un număr mai mare de ore pe săptămînă, se pot obține o seamă de avantaje, atît pentru elevi, cît și pentru profesor.** În primul rînd, se realizează o economie de timp în favoarea predării. În mod obișnuit din bugetul de timp al unei ore predării i se rezervă, în cea mai fericită situație, cel mult treizeci de minute. În cazul cuplării orelor, predarea poate ocupa o oră întreagă de cincizeci de minute, iar la unele obiecte chiar două ore. La disciplinele cum ar fi : matematica, fizica, chimia, biologia, în prima oră are loc transmiterea noilor cunoștințe, iar în ora a doua rezolvări de probleme, aplicații și lucrări de laborator în legătură cu tema predată în prima oră. Profesorul nu mai este pus în situația să fărîmițeze cunoștințele, iar ora viitoare să piardă cinci-șase minute pentru a stabili legătura necesară în vederea continuării lecției.

În al doilea rînd, cuplarea orelor creează mai bune condiții pentru munca independentă a elevilor. O oră întreagă elevii rezolvă probleme sau reiau diferite experiențe sub îndrumarea profesorului.

La obiectele din grupa științelor umaniste profesorul are posibilitatea să epuizeze o temă sau alta în cele două, sau patru ore, după care poate trece la discutarea problemelor, la efectuarea unor lucrări scrise, dispune de timpul necesar pentru verificarea cunoștințelor elevilor. De asemenea, cuplarea orelor permite, îndeosebi la ultimele clase de liceu, folosirea metodei prelegerii si îi obisnuieste pe elevi cu efortul și atenția concentrată timp de două ore, pregătindu-i și pe această cale pentru sistemul de muncă din institutele de învățămînt superior.

Succesul elevilor la învățătură este conditionat în bună măsură și de modul în care se face repartizarea profesorilor pe clase. Dacă sistemul de repartizare îl privim de pe pozitia profesorului, fără îndoială că este mai comod pentru acesta să predea la unul, cel mult doi ani de studii, dar cu multe clase paralele. O dată lectia pregătită, este repetată la patru, cinci și chiar șase clase paralele. Dacă sistemul de repartizare este văzut din punctul de vedere al interesului învățămîntului, și firesc așa ar trebui să fie, norma profesorului ar fi indicat să fie alcătuită pe verticală și nu pe orizontală. Profesorul, avînd clase din toti anii de studii, are o vedere de ansamblu asupra întregii materii care se predă în liceu sau în școala generală În al doilea rînd, profesorul poate urmări evoluția elevului pe un ciclu de învățămînt, reușește să-l cunoască mai bine si să-l îndrume. De asemenea, acest sistem de repartizare contribuie la creșterea răspunderii profesorilor pentru munca lor și le dă satisfacția unei munci finite. În cazul liceelor care funcționează si cu clasele V—VIII este potrivit ca în norma profesorilor să fie cuprinse ore și de la acest grad de învățămînt.

O problemă extrem de dificilă și care nu și-a găsit pînă la ora actuală o rezolvare mulțumitoare este aceea a diriginților, atît în ceea ce privește conținutul activității, cît și al sistemului de lucru. Se afirmă, si pe bună dreptate, că profesorul diriginte este cel mai apropiat sfătuitor al elevilor, care de multe ori este pus în situația să suplinească rolul familiei. Dacă astfel stau lucrurile, cu ce am aresi dînd posibilitatea elevilor din licee (pentru început am fi de părere să rămînem numai la învățămîntul liceal) să își aleagă diriginții din colectivul profesoral al școlii? Adoptarea acestei măsuri ar avea, după părerea noastră, multiple avantaje, atît pentru autoritatea diriginților, cît și pentru îmbunătățirea disciplinei elevilor, fiind vorba de o autoritate dorită și acceptată.

Dacă toate sectoarele și compartimentele de activitate ale unei scoli — luate în parte — sînt bine organizate, încă nu înseamnă că școala este organizată în ansamblul ei, atîta timp cît activitatea acestor sectoare nu este directionată în vederea atingerii obiectivelor generale care stau în fața institutiei respective. Coordonarea reprezintă atributul directorului, care prin capacitatea sa asigură cooperarea tuturor factorilor de care depinde succesul muncii școlare.

Coordonarea se sprijină si depinde în mare măsură de organizarea sistemului de comunicații și relații între responsabilii diferitelor compartimente, de sistemul de informare care există în școală, de la director către profesori și ceilalti salariati, de la profesori si, în special, diriginți către părinți și invers.

Conf. univ. dr TRAIAN POP

---

[1]) P.B. Iacobson, W.C. Reavis, J.D. Logsdon: În: Toombs, W.N.: Administrative requirements of principals and superintendents. În: Canadian Education and Researche Digest, Toronto. 1962, nr. 1 p. 55 — 65.

[2]) Traian Pop și colectivul — „Studiu privind probleme metodice ale desfășurării lecției la învățămîntul seral de cultură generală", Revista de pedagogie, nr. 1, 1961.

în orientarea profesională

afecțiuni catarale; – cardiopatii ușoare și grave; – tulburări avansate de circulație sanguinică periferică; – hipoestezie tactilă și kinestezetică ; — epilepsia, hernia, vertigiul, obezitatea.

ELECTRICIAN CONSTRUCTOR — ÎNTREȚINERE ȘI REPARAȚII

Cerințe psihofiziologice : – acuitate vizuală auditivă, tactilă, termică, kinestezetică; – apreciere vizuală și percepție spațială; – spirit de observație, atenție, memorie vizuală; – inteligență și aptitudine tehnică; – aptitudine matematică și aptitudine la desen; – abilitate manuală, motricitate generală, timp de reacție adecvat, coordonarea mîinilor; – simțul ordinei și al curățeniei; – inițiativă, perseverență etc.

Contraindicații: – acuitate vizuală superioară de 0,7 la un ochi și inferioară de 0,7 – 0,4 la celălalt ochi; – surditate totală sau surditate medie; — tulburări motorii ale membrelor superioare; — hiperhidroza palmară exagerată, afecțiuni cutanate cronice ale mîinilor ; — tuberculoza deschisă (evolutivă), cicatricială și predispoziția la tuberculoză ; — constituție astenică ; — cardiopatii mai avansate ; — epilepsia, vertigiul, hemeralopia etc.

ACTIVITATEA CULINARĂ

Cerințe psihofiziologice: acuitate vizuală – cromatică – tactilă – olfactivă – gustativă; apreciere vizuală; – atenție, spirit de observație, imaginație; – abilitate manuală, coordonarea mîinilor, motricitate generală, timp de reacție adecvat; – simțul curățeniei, simțul estetic, simțul datoriei; – onestitate și perseverență.

Contraindicații: – tot ceea ce afectează ochii, pielea, membrele superioare și inferioare, căile respiratorii și plămînii, inima și aparatul digestiv; – insuficientele hepatice și renale ; — tendința de apoplexie, epilepsia, varicele ; – vertigiul, anosmia, ageusia, diabetul, surditatea totală.

★

În însușirea oricărei activități practice în cadrul pregătiri tehnico-productive, menționăm că indicațiile psihoprofesiogramei respective au un caracter orientativ, iar contraindicațiile sînt prohibitive. Caracterul orientativ al psihoprofesiogramei acționează în două sensuri – 1) – atunci, cînd elevul prin profilul său psihologic corespunde cerințelor psihofiziologice ale unei activități practice (psihoprofesiogramei), el trebuie îndrumat spre acea activitate, avînd o structură psihică propice obținerii unui randament maxim; 2) – în cazul cînd elevul nu întruneste aptitudinile necesare optimei însușiri a respectivei activități practice, dar dorește să lucreze în acea activitate, sau îi este necesară sub aspect compensatoriu, poate fi orientat – cu toată încrederea — pentru a învăța și efectua acea activitate practică, întrucît prin exercitarea ei elevul respectiv își va forma și dezvolta aptitudinile proprii sau specifice activității practice efectuate.

Contraindicațiile sînt prohibitive în sensul că respectarea lor se impune fără nici o excepție. Nerespectarea contraindicațiilor poate avea consecințe dăunătoare asupra evoluției somato-fiziologice și psihice a celor în cauză.

MARIUS GROPPOȘILĂ
Institutul de științe pedagogice

RAMIC

O CARTE DE VIZITĂ A EDUCAȚIEI PRIN MUNCĂ:

EXPOZIȚIILE ȘCOLARE

Întotdeauna, sfîrșitul de an școlar înseamnă un bilanț. Un bilanț ce înmănunchează deopotrivă, și pentru profesor și pentru elev, ore, zile, săptămîni și luni de muncă, de efort continuu și perseverent, de strădanii, de dăruire și de pasiune. Materializat, bilanțul acesta se exprimă nu numai prin notele și mediile din cataloage, dar și prin numeroasele expoziții care se organizează acum în toate școlile de la orașe și sate. La aceste expoziții, adevărate oglinzi ale anului școlar ce a trecut, ne vom referi acum. Se cuvine să o facem tocmai pentru că ele sînt cartea de vizită a fiecărei școli, a fiecărui profesor și elev, pentru că reflectă în modul cel mai pregnant, mai concludent și edificator activitatea unui an școlar în care cuvîntul de ordine a fost legătura cu producția și practica socială.

MANIFESTĂRI ALE VIITORULUI „HOMO FABER"

Fie că este tehnică, de artizanat, cu realizări de inspirație folclorică sau de artă plastică, expoziția școlară a intrat în tradiția învățămîntului nostru, trecînd drept una dintre cele mai reprezentative și statornice manifestări.

Din ce în ce mai numeroase în ultimii ani, expozițiile cu caracter tehnic se ridică de multe ori, prin complexitatea obiectelor expuse, prin gradul lor de dificultate, prin execuția lor, la un înalt nivel tehnic. În competiția aceasta cu caracter tehnic sînt antrenați sute și mii de elevi de toate vîrstele. Ne-am opri doar la una din expozițiile tehnice ajunsă anul acesta la a patra ediție : aceea sugestiv intitulată „Minitehnicus". O competiție școlărească de mare amploare care a descoperit și stimulat numeroase talente tehnice printre copiii noștri, care a consacrat multe nume de elevi cum sînt Dorel Găină din Oradea, Radu Papazian din București sau Călin Rădulescu din Roșiorii de Vede. La vîrsta de numai 13—14 ani, ei au realizat cîteva invenții deosebit de originale, de utile din punct de vedere practic, brevetate în momentul de față. Se cuvine să amintim, de asemenea, de școlarii din Mislea, județul Prahova, care au prezentat la o recentă expoziție un strung universal, realizat în întregime de ei. De profesorii I.Ișvan din Brașov sau Aurel Doroș din Baia Mare ai căror elevi, creatori în electrotehnică și electronică, sînt prezenți în toate expozițiile.

Sînt, de asemenea, profesori și elevi ale căror nume au rămas legate de lucrările valoroase prezentate la expozițiile folclorice sau de artă plastică. Cine nu a auzit, de exemplu, de școlarii din Vulturești — acești ucenici ai penelului în vîrstă de numai 10—12 ani și de Ion Mărgescu, pasionatul lor învățător ? Sau de talentații artizani din Gheboaia, jud. Ilfov care, preluînd obiceiul părinților lor, au dat lutului forme și culoare de o gingașă frumusețe ? Sau de micile cusătorese creatoare de noi motive folclorice din comuna Vădăstrița îndrumate de profesoara Angela Dumitrescu. Și acestea sînt doar cîteva exemple.

Privite în ansamblu, expozițiile școlare de anul acesta relevă un potențial creator incontestabil, o dovadă certă a fanteziei și spiritului inventiv de care dispun elevii noștri, îndrumarea constantă a acestora spre activități cu caracter practic.

Într-o discuție pe această temă, artistul plastic Ion Sălișteanu, membru al juriilor unor expoziții naționale ale elevilor a ținut să sublinieze în mod special datoria primordială a profesorului, „de a descoperi filonul de aur din fiecare copil, de a deschide porțile spre dezvoltare, spre împlinire. El trebuie să le dea însă elevilor numai metoda de gîndire, instrumentul de lucru. Cel care trebuie să lucreze efectiv, să-și pună pecetea talentului, a spiritului său creator și a personalității sale într-o lucrare sau un obiect este elevul. El și numai el. Altfel nici munca profesorului, nici a elevului nu dobîndește valoare tehnică sau artistică, și mai ales, valoarea educativă scontată".

PREZENȚA CELUI CARE CULTIVĂ TALENTE

Ochiul ce se plimbă printr-o expoziție, mai ales cînd aceasta este colectivă, capătă de obicei proprietăți analitice. „Aici este viziunea elevului despre...", „Aici, maniera lui de a...", „Și pornit să scotocească astfel, el pierde din vedere adesea ceea ce este nu mai puțin de preț : arta celui care a cultivat talentele, mîna care a declanșat resorturile creative ale copiilor.

Dincolo de ceea ce îți spune fiecare desen din expoziția școlarilor de la Vulturești, de pildă, plutește în ambianța ei personalitatea dascălului care a știut să facă aproape din fiecare un creator, spiritul lui aplecat cu respect spre puritățile copilăriei, bunul lui gust care a transmis penelelor din mîinile mici discernămînt în jocul serios cu vopselele. Ni se pare, de aceea, inechitabil ca la expozițiile și concursurile ce relevă talente și capacități școlare numele învățătorului sau al profesorului care a muncit cu copiii, să nu figureze decît cu totul întîmplător. (Pe programul de concert al studenților de la conservator figurează și menționea „clasa profesorului" din care face parte cel ce se produce...).

Desigur, mai ales într-o expoziție de creație tehnică este greu de făcut o delimitare a contribuției fiecărui elev, deoarece majoritatea exponatelor conțin, prin forța lucrurilor, și piese gata fabricate de întreprinderile specializate. În unele cazuri însă apare evident că unii profesori și mai ales părinți manifestă, în ajutorul dat copiilor pentru obținerea unor performanțe deosebite, un zel prost înțeles — cum ne-a asigurat prof. univ. ing. Edmond Nicolau, președinte de onoare permanent al juriilor concursului „Minitehnicus". Un tată, de exemplu, de profesie mecanic, dădea mai mult el explicațiile solicitate de comisie, la „creația" cu care se prezentase fiul său la concurs !

În general însă, cînd este vorba de obiectele tehnice care necesită unelte speciale, lucru în atelier, pericolul acesta — a fost de părere interlocutorul nostru — este mai mic. În adevăr, strungurile și menghinele se transportă mai greu acasă. Dar acul de cusut... În cazul cusăturilor și, în general, al obiectelor numite „lucru de mînă", delimitarea despre care vorbeam am făcut-o relativ lesne. Ne-au ajutat în primul rînd însesi mărturisirile copiilor, ale părinților, ale profesorilor.

O elevă : „Părțile acestea ale iiei ni le-a completat tovarășa învățătoare. Cusătura și motivele erau prea grele pentru noi". (Pe etichetele acestor obiecte, însă, nume de eleve).

Profesoara (într-o izbucnire entuziastă) : „Am pus adeseori și eu mîna. Am lucrat efectiv alături de copii. Școala noastră trebuie să iasă bine la expoziție".

O mamă (iritată) : „De două luni îmi bat capul cu această față de masă. Mi-a răpit foarte mult timp. Ce să fac, fiica mea, elevă în clasa a VI-a, o are de lucrat pentru expoziția de la sfîrșitul anului...".

Cui prodest ?

MUNCA ȘI SENTIMENTUL UTILITĂȚII

Este în natura omului să creeze, să producă ceva util lui și celor din jur. Această necesitate, pe care el o resimte încă de mic, a făcut să se înalțe de-a lungul secolelor atîtea uimitoare realizări în folosul umanității. Un copil lucrează cu infinită plăcere un obiect care știe că-i va folosi lui sau altora. Tocmai din această satisfacție și din imboldul pe care i le dă copilului utilitatea muncii sale s-a născut, evident, și ideea valorificării produselor efectuate la orele de lucrări practice sau în cercurile de amatori. Căci trebuie să fie foarte puțin stimulativ pentru micul creator să-și vadă lucrurile produse cu migală și pasiune zăcînd fără folosință prin dulapurile și magaziile școlii. De ce a mai muncit ?

Valorificarea produselor școlii apare prin această prismă un factor educativ deosebit, cu condiția să nu devină un scop în sine. În unele cazuri însă, de exemplu, la confecționarea articolelor de uz casnic, al obiectelor simple de îmbrăcăminte, al cusăturilor de tot felul — copiii primesc de lucru nu numai la orele speciale, ci și acasă, li se impun termene de predare foarte scurte !

— Mi-a fost foarte greu — s-a plîns o elevă, pentru că a trebuit să fac toate acestea în timpul tezelor.

— Fiica mea — a mărturisit o mamă — lucrează foarte mult pentru școală. E adevărat, îi și place. Dar i se și dă atît de mult încît coase adeseori pînă la orele 11 seara.

A supraîncărca pe elevi cu lucrări, adesea de serie, cu prețul lecțiilor mai puțin pregătite, al temelor pentru acasă sacrificate, al efortului exagerat, trecut, tocmai de aceea, în seama părinților, înseamnă a denatura sensul utilității muncii practice. Din fericire însă, asemenea orientări greșite sînt relativ rare, în general cadrele didactice înțelegînd că scopul lucrărilor practice de tot felul organizate în școală și, în ultimă instanță, și al expozițiilor este de a crea premisele utilității sociale de mai tîrziu a fiecărui copil și de a-i da acest sentiment tonic.

M. ROBEA
S. PREDESCU

Complexitatea realizărilor tehnice ale elevilor crește continuu. Acest robot cu funcționare electronică, realizat într-un cerc al Palatului pionierilor, este o dovadă.

Ancheta noastră

PREFIGURĂRI LA VACANȚA MARE

UNDE ȘI CUM ? *În fața blocului cîteva fetițe și băieți cu fețe exprimînd amărăciune amestecată cu o nemulțumire greu ascunsă, șușotesc despre incidentul petrecut cu cîteva minute mai înainte. În continuare, se cred îndreptățiți. E adevărat că mingea a căzut de două ori în stratul cu flori, că era gata, gata să se spargă un geam și că au făcut puțin tărăboi. (Parcă poți să te joci fără să scoți un cuvînt ? !) Dar, în parcul de alături au voie doar să se plimbe în liniște, în casă n-are nici un haz să stai acum, cînd e soare... Atunci unde și cum să te joci ?*

Am repetat și noi, încurcați oarecum, întrebarea copiilor. Pentru că a venit vacanța, vacanța mare. Și am dorit să ne convingem că, așa cum am citit și auzit, această vacanță le va oferi școlarilor, mai mici și mai mari, nenumărate ocazii și locuri pentru a-și petrece vremea pe placul vîrstei și al inimilor lor.

DE CE „TRIMESTRUL IV" ? *Cei mai mulți dintre elevii noștri sînt pionieri. Am considerat, în consecință, necesar să stăm de vorbă cu cei care le conduc și coordonează activitățile. La Consiliul Municipal al Organizației de pionieri, tovarășa președintă Eugenia Mândița a primit cu multă satisfacție propunerea de a discuta despre vacanța școlarilor.*

— Activitățile „trimestrului IV" — am denumit astfel vacanța fiindcă o considerăm firesc, o continuare a vieții de colectiv bine organizate și supravegheate de către comandanții de pionieri, în general de către toți factorii educativi — vor fi concentrate mai ales în trei mari centre cultural-sportive ale orașului : Palatul pionierilor, Baza nautică Herăstrău și Baza sportivă „Sirena" (pe malul lacului Tei), teren acordat — în sfîrșit ! — în exclusivitate copiilor. Cu toate că pentru unii pionieri și școlari distanțele ce trebuie parcurse pînă la aceste nuclee sînt destul de mari, nutrim convingerea că ele nu vor constitui o piedică. De asemenea, Tehnic Club și Club T. 4 vor sta la dispoziția copiilor din sectoarele V și IV. În plus, tot împreună cu Inspectoratul școlar al municipiului, am hotărît să deschidem porțile școlilor și pentru perioada vacanței, în sensul folosirii curților lor, sau a terenurilor sportive, de către copii.

Vor exista permanent, ca de altfel în toate locurile unde se vor întîlni copiii pentru a se juca, și cadre de îndrumare.

Cu tovarășul Danciu Eugen, *șeful Comisiei sport-turism pentru pionieri a municipiului București, discuția a pornit de la ceea ce vor găsi la bazele sportive-nautice pe care le vor avea la dispoziție.*

— Să începem cu „Sirena" pe care o socotim o veritabilă „cucerire". Datorită Consiliului popular al Municipiului ea va fi clubul pionierilor, darnic în activități sportive foarte variate și de agrement : înot, carusel, balansoare, tobogan, chioșcuri pentru dulciuri și răcoritoare. Zi de zi, copiii vor putea îmbina odihna cu activitatea instructiv-sportivă, plaja cu jocuri organizate. Același lucru le va îngădui și spațiul din Herăstrău amenajat pentru ei. Dar, aș dori să vă vorbesc și ceva despre cursurile de înot preconizate pentru această perioadă. Instructorii, recrutați dintre profesori, studenți la ICEF și antrenori, vor răspunde la această acțiune social-patriotică, denumită „Delfin 71". 11 șranduri și bazine de pe teritoriul municipiului vor sta — între anumite ore — la dispoziția pionierilor și școlarilor care doresc să învețe înotul în 14 zile (Strandul Palatului pionierilor, *șrandurile* Tineretului, Constructorul, Obor, Dinamo, 16 Februarie, Floreasca II, Libertății, *bazinul acoperit 23 August, bazinul U.C.R., Baza sportivă „Sirena").*

În afară de aceasta, unele stadioane bucureștene, de pildă Olimpia — *Calea Vitan sau* Flacăra Roșie — *Calea Dudești, vor asigura pe baza unui program stabilit anterior, accesul copiilor pentru practicarea unor jocuri sportive în aer liber.*

Vacanța — așa cum se știe — rezervă și plăcerea timpului petrecut în tabere de odihnă și în excursii. Din cele spuse în acest sens de tovarășul inspector Ion Talmazan, *am reținut că 12.000 de copii vor beneficia în vara '71 de odihnă la mare și munte, 8.000 vor fi antrenați în excursii interjudețene și 4 000 preșcolari vor fi trimiși în colonii timp de 21 de zile. Taberele din împrejurimile Bucureștiului (Snagov-parc, Snagov-sat, Pustnicul, Mogoșoaia), ca și cele din județele patriei au regimul binecunoscut, îndrăgit și apreciat de copii : concursuri sportive, de orientare turistică, spectacole de film și teatru, activități de club.*

Deci, „trimestrul IV" nu este doar o metaforă. Judecînd după ceea ce s-a întreprins și urmează să se realizeze, cele 3 luni vor continua, în sensul unei activități plurivalente educative, pe celelalte 9 din perioada învățăturii.

Desigur, nu am reușit să înfățișăm nici pe departe multiplele fațete ale vacanței. Vom avea însă prilejul să revenim curînd atît prin noi discuții cît și de la fața locului.

VALERIA BACIU

PREOCUPĂRI ACTUALE ALE SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT

— Pe marginea Plenarei Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură —

Sîmbătă 12 iunie a.c. a avut loc plenara Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt, cultură, presă și poligrafie. Pe ordinea de zi au figurat probleme de mare actualitate și importanță. Au fost prezentate informări privind **preocupările și sarcinile actuale ale sindicatelor din învățămînt și cultură, pentru aplicarea hotărîrilor Congresului U.G.S.R. și Conferinței uniunii** și privind **activitatea sindicatelor din poligrafie, presă și edituri în sprijinul îndeplinirii planului de stat pe primele 5 luni ale anului 1971 și sarcinile ce le revin pentru pregătirea condițiilor în vederea realizării planului de stat pe 1972.** În cadrul plenarei au fost adoptate măsuri organizatorice în vederea aplicării Hotărîrii plenarei Consiliului Central al U.G.S.R. din 26—27 mai 1971 (constituirea Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură, constituirea comisiei de organizare a Conferinței Uniunii sindicatelor din poligrafie, presă și edituri și constituirea comisiilor de lucru ale Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură). De asemenea, plenara a dezbătut pe articole proiectul de statut al Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură.

Alături de membri și membri supleanți ai Comitetului Uniunii, la lucrări au participat numeroși invitați. Au fost de față **Mircea Malița,** ministrul învățămîntului, **Nicolae Gavrilescu,** vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R., reprezentanți ai Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și ai altor instituții centrale.

Lucrările plenarei au fost conduse de prof. **Maria Stănescu,** președintele Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură.

În rîndurile de mai jos prezentăm pentru cititorii noștri din școli principalele idei desprinse din prima informare prezentată și temele care au stat în centrul dezbaterilor, reținînd, evident, pe cele care au vizat în mod deosebit activitatea sindicatelor din învățămînt.

Activitatea desfășurată de organizațiile sindicale din învățămînt s-a îndreptat către rezolvarea unor sarcini și obiective de stringentă actualitate. **Principala atenție a fost concentrată în direcția înfăptuirii școlii generale de 10 ani, ca sarcină fundamentală a învățămîntului, prevăzută în Directivele Congresului al X-lea al Partidului.**

Organele și organizațiile sindicale din învățămînt sînt chemate să-și aducă o contribuție sporită, prin mijloace specifice, la întreaga acțiune de pregătire a cuprinderii în anul școlar viitor, a unui număr de 100.000 dintre absolvenții clasei a VIII-a care nu vor urma cursurile unei școli postgenerale.

O altă preocupare centrală o constituie **asigurarea condițiilor pentru desfășurarea efectivă și eficientă a practicii elevilor.** Numeroase organizații sindicale din școlile de pe cuprinsul județelor Alba, Brașov, Hunedoara, Maramureș, Vrancea au sprijinit organele de învățămînt în crearea și dotarea unor ateliere școlare și interșcolare ; în județele Teleorman și Timiș a existat o orientare pozitivă către înființarea unor microferme agricole școlare. Exemplele privind asemenea activități pozitive în direcția pregătirii tehnico-productive a elevilor pot fi continuate.

Sindicatele din învățămînt sînt chemate să aducă o contribuție însemnată în stabilirea profesiilor pentru care este necesar să se organizeze practica elevilor, ținînd seama de condițiile economice locale, de perspectivele de dezvoltare a județelor respective, de înclinațiile și dorințele reale ale tinerilor. Există, în această privință, multiple condiții locale insuficient valorificate. Organele și organizațiile sindicale din învățămînt pot asigura, printr-o colaborare mai amplă și mai strînsă cu sindicatele din întreprinderi, deschiderea unor noi și interesante „fronturi de lucru" pentru practica tehnico-productivă a elevilor.

Valorificînd rezultatele obținute pentru generalizarea experienței pozitive în organizarea activităților tehnico-productive și desfășurarea muncii de orientare școlară și profesională, **sindicatele vor trebui să acorde întreaga atenție bunei pregătiri a fazei județene în cadrul Simpozionului național „Educația prin muncă, pentru tehnică și producție".** Menit să stimuleze preocupările de cercetare în masa corpului didactic, să determine soluții originale într-o problemă fundamentală pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului nostru, pentru formarea tinerelor generații, ediția a doua a simpozionului național va trebui să marcheze o etapă superioară în activitatea sindicatelor noastre, prin atragerea unui număr important de cadre didactice cu lucrări de o ținută științifică corespunzătoare.

În continuare informarea a reliefat contribuția adusă de organizațiile sindicale din școli la dotarea laboratoarelor cu mijloace tehnico-didactice moderne, la stimularea creației în domeniul tehnologiei didactice, la extinderea experienței pozitive, subliniindu-se necesitatea de a se acționa mai mult în această direcție.

În institutele de învățămînt superior se cere acordată **o mai mare atenție organizării și desfășurării practicii în producție a studenților, asigurării eficienței corespunzătoare.** Pe această linie indicată de Directivele Congresului al X-lea al P.C.R., sindicatele din institutele de învățămînt superior trebuie să-și sporească eforturile pentru antrenarea fiecărui cadru didactic la o continuă preocupare de cunoaștere a problemelor producției, de orientare a cercetării științifice spre problemele majore ale industriei și economiei românești. Se impune, de asemenea, **o mai strînsă colaborare a sindicatelor din institutele de învățămînt superior cu sindicatele din întreprinderi pentru realizarea unei conlucrări sistematice a cadrelor didactice cu specialiștii din uzină.**

O componentă fundamentală a formării tinerelor generații de constructori ai socialismului o constituie **educarea lor în spiritul idealurilor comuniste.** În ansamblul formării și dezvoltării conștiinței comuniste a elevilor și studenților, al educării trăsăturilor înaintate de comportare în societate, alături de conducerile școlilor și ale institutelor de învățămînt superior, de organizațiile de pionieri, U.T.C. și studențești, sindicatelor din învățămînt le revin sarcini importante în acțiunile de educare multilaterală a tinerei generații. Ele trebuie să contribuie mai mult la antrenarea și mobilizarea educatorilor în activitatea extrașcolară, la cunoașterea de către membrii corpului didactic a preocupărilor și aspirațiilor elevilor și studenților și la participarea acestora la manifestările cu conținut educativ, cu reale implicații în planul împlinirii profilului lor moral-cetățenesc.

În informare s-a vorbit pe larg despre activitatea sindicatelor din învățămînt în domeniul educației permanente, al perfecționării profesionale, al organizării în bune condiții a activității caselor corpului didactic.

Au fost trecute apoi în revistă preocupările sindicatelor din instituțiile de știință, artă și cultură.

Pentru organele și organizațiile sindicale din învățămîntul de toate gradele, **etapa pregătirii și încheierii anului școlar și universitar trebuie să constituie o preocupare majoră, marcînd prezența lor activă în asigurarea tuturor condițiilor necesare desfășurării examenelor, în organizarea și desfășurarea consfătuirilor anuale ale cadrelor didactice și a festivităților prilejuite de sărbătorirea „Zilei învățătorului".** Preocupările din această etapă trebuie să se împletească strîns cu pregătirea, încă de pe acum, a condițiilor optime pentru deschiderea noului an școlar si universitar.

●

Pe marginea informărilor prezentate au avut loc dezbateri care s-au caracterizat prin bogăția de propuneri, printr-un pronunțat caracter critic și autocritic, prin vădit interes pentru îmbunătățirea conținutului și formelor activității sindicale din școli, din institutele de învățămînt superior și din celelalte instituții care fac parte din Uniune. Numeroși vorbitori au reliefat atmosfera nouă, plină de responsabilitate în care își desfășoară activitatea sindicatele, acum în perioada de după congresul U.G.S.R. și Conferința Uniunii. Întărirea rolului și atribuțiilor sindicatelor ca și autonomia de acțiune a acestora a stimulat mult inițiativa, a dus la un nou stil de muncă. „Purtăm permanent un dialog viu cu toți membrii de sindicat, dialog care se desfășoară nu numai la sediul organizației, ci și acolo unde muncesc oamenii, în grădinițe, școli, institute — spunea **Maria Petrașcu,** presedinta Sindicatului învățămînt din Timișoara. În fiecare unitate, organizația sindicală se manifestă activ pentru îndeplinirea sarcinilor de muncă, organizează acțiuni proprii în domeniul perfecționării profesionale, al creării unor condiții mai bune de muncă, de trai și de odihnă pentru salariați".

Mai mulți membri ai comitetului, printre care **Corneliu Virgolici** (Brăila), **Aurelia Năcuță** (Bacău), **Gheorgne Tarța** (Satu Mare) **și Pavel Purcelean** (Bistrița) au vorbit despre inițiativele întreprinse de sindicatele pe care le reprezintă. La Brăila, de pildă, comitetul sindicatului în colaborare cu inspectoratul școlar a manifestat o deosebită grijă pentru integrarea socială și profesională a tinerelor cadre didactice organizînd acțiuni complexe care vizează pregătirea și perfecționarea metodică a proaspeților învățători și profesori, închegarea colectivelor didactice, colaborarea între generațiile mai noi și mai vechi de dascăli. Sindicatul învățămînt din Bacău, printre altele, a luat inițiativa elaborării unui studiu privind respectarea legislației muncii. Interesante și meritorii realizări în domeniul instruirii tehnico-productive au fost înregistrate în școlile din Bistrița-Năsăud, la înfăptuirea cărora o contribuție însemnată a fost adusă și de organizațiile sindicale.

Despre activitatea sindicatelor din instituțiile de învățămînt superior au vorbit prof. univ. **Virgil Moldovan** (Cluj), conf. univ. **Cornelia Dimitriu** (Iași), lector univ. **Ion Bădică** (Constanța), conf. univ. **Florian Sipoș** (Galați) și conf. univ. **Nistor Prisca** (București). De asemenea, au luat cuvîntul alți membri ai comitetului si invitați din sectoarele poligrafie, artă și cultură.

Tot în cadrul dezbaterilor s-au formulat critici la adresa actualului sistem de scoatere a profesorilor de la catedră pentru cursurile de informare științifică, a unor prevederi privind vechimea în învățămînt, a deficiențelor în editarea manualelor școlare și a cursurilor universitare. De asemenea, s-au făcut observații privind îmbunătățirea conținutului și formei grafice a revistelor „Tribuna școlii" și „Forum".

În cadrul dezbaterilor a luat cuvîntul ministrul învățămîntului **Mircea Malița** care a punctat cîteva din domeniile în care sindicatele pot să colaboreze mai strîns cu organele de învățămînt. Mai buna gospodărire a școlilor este un prim domeniu în care — a spus vorbitorul — sindicatele pot acorda un sprijin mai substanțial directorilor, ele pot contribui efectiv la o judicioasă administrare și gestionare a unităților de învățămînt, la găsirea unor soluții eficiente de sporire a bazei materiale a școlilor. Calitatea învățămîntului este un alt domeniu care oferă largi posibilități de colaborare. Ministrul învățămîntului s-a referit apoi pe larg la necesitatea conlucrării în transpunerea în viață a legii privind perfecționarea pregătirii profesionale, domeniu în care trebuie să se manifeste mai multă inițiativă din partea școlilor și a institutelor de învățămînt superior. În continuare, vorbitorul a subliniat ideea solidarității care trebuie să existe în colectivele didactice, evitîndu-se certurile, invidiile, competițiile neprincipiale care sînt deosebit de dăunătoare în munca educativă. În sfîrșit, tovarășul Mircea Malița a subliniat necesitatea studierii științifice și aprofundate a condițiilor de muncă și de trai, studiu care să ducă la soluții și propuneri eficiente.

În încheierea lucrărilor plenarei a vorbit tovarășul **Nicolae Gavrilescu,** vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R., care, după ce a subliniat preocupările interesante ale Comitetului Uniunii și ale sindicatelor afiliate, pentru îndeplinirea sarcinilor ce le-au revenit din cele stabilite de Congresul U.G.S.R. și de Conferința Uniunii, a indicat principalele direcții în care organele și organizațiile sindicale din instituțiile de învățămînt, știință și cultură să se angajeze cu toată capacitatea lor organizatorică și de mobilizare a maselor In acest sens, a relevat necesitatea participării efective a sindicatelor la perfecționarea procesului instructiv la legarea mai strînsă a școlii cu viața, cu practica producției materiale, cerința dezvoltării muncii de educație politică în rîndul elevilor, studenților, al maselor, printr-o strînsă colaborare a tuturor factorilor interesați. Participarea sindicatelor la buna organizare a acțiunii de perfecționare a pregătirii și specializării cadrelor este o operațiune de vastă însemnătate pentru progresul economic și social-cultural al țării.

În timpul lucrărilor plenarei am notat în carnetul de reporter

● *Pentru stimularea activității de creație a personalului didactic și pentru orientarea ei spre cerințele actuale ale învățămîntului, Comitetul Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură a luat inițiativa ca, împreună cu Ministerul Învățămîntului, să întocmească un plan tematic de invenții și inovații în domeniul materialului didactic și să organizeze concursuri pentru stimularea creatorilor.*

● *În prezent, Comitetul Uniunii — în comun cu Ministerul Învățămîntului — elaborează un studiu privind condițiile de muncă și de trai ale cadrelor didactice. La baza studiului stau constatările făcute în mai multe județe din țară — Alba, Botoșani, Ialomița, Mehedinți, Satu Mare și Tulcea — unde au fost purtate discuții cu colectivele didactice din 112 școli generale și licee și s-a făcut o cercetare analitică asupra bugetului a 176 de familii de cadre didactice. Concluziile acestui studiu vor ajuta la elaborarea unor măsuri care să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale cadrelor didactice, la integrarea profesională și socială a tinerilor profesori și învățători.*

● *Potrivit atribuțiilor sale, Biroul executiv al Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură a participat recent la repartizarea biletelor de tratament și odihnă. Cu acest prilej s-a stabilit ca din cota de bilete cuvenite pe semestrul II/1971 salariaților din instituțiile de învățămînt și cultură, un procent de 86 la sută să fie repartizat în trimestrul III, adică în perioada vacanțelor școlare și universitare și a întreruperii stagiunii teatrale.*

PROGRAMA DE PERFECȚIONARE A ÎNVĂȚĂTORILOR

(studiu individual)

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT
al cursurilor de perfecționare a învățătorilor

Nr. crt.	Disciplina	Numărul orelor			Total
		Lecții	Seminarii	Activ. pract.	
1	Psihologia copilului pe pedagogia școlară	6	2	—	8
2	Limba română și literatura pentru copii ; metodica limbii române	12	10	—	22
3	Aritmetică și metodica aritmeticii	8	8	—	16
4	Istoria și metodica predării istoriei	3	3	—	6
5	Geografia și metodica predării geografiei	3	3	—	6
6	Cunoștințe despre natură ; metodica predării lor	9	1	2	6
7	Educația fizică	—	—	2	2
8	Muzica	—	—	2	2
9	Desen	—	—	2	2
10	Îndeletniciri practice	—	—	2	2
	Probleme ideologico-politice	4	—	—	4
	Colocviu de încheiere	—	4	—	4
	TOTAL ORE :	39	31	10	80

PROBLEME DE PSIHOLOGIA COPILULUI ȘI PEDAGOGIE ȘCOLARĂ

1. Dezvoltarea și educația.

— Unitatea dialectică dintre factorii interni și externi ai dezvoltării. Educația ca factor principal al dezvoltării. Dezvoltarea fizică și psihică a copilului și vîrsta școlară mică.

— Probleme psiho-pedagogice privind școlarizarea copiilor de 6 ani.

— Caracterizarea psiho-pedagogică a elevilor, importanța ei pentru ridicarea eficienței muncii instructiv-educative.

2. Particularitățile procesului de însușire a cunoștințelor științifice de formare a priceperilor și deprinderilor la elevii de vîrstă școlară mică.

3. Progresul social contemporan și modernizarea conținutului învățămîntului ; tehnologia didactică modernă. Accentuarea caracterului formativ al procesului de învățămînt (cu referiri speciale la cerințele care se ridică în fața învățămîntului din primele patru clase ale școlii generale).

4. Probleme ale activității educative la clasele I—IV.

5. Legarea învățămîntului de viață, de practică, problemă centrală a activității instructiv-educative. Specificul educației prin muncă la clasele I—IV.

6. Problemele pe care le ridică activitatea instructiv-educativă în condițiile muncii cu clase simultane (se va prezenta separat pentru învățătorii care lucrează în aceste condiții).

Bibliografie

— : Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în R.S. România, aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—25 aprilie 1968.

Ceaușescu, Nicolae : Cuvîntarea la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în R. S. România aprilie 1968.

Ceaușescu, Nicolae : Cuvîntarea la Conferința Națională a cadrelor didactice. Ed. politică, 1969.

— : Lege privind dezvoltarea învățămîntului în R. S. România, Editura politică, 1968.

Institutul de științe pedagogice : Modernizarea învățămîntului în clasele I—IV E.D.P., 1968.

Bogdan, T. ; Stănculescu, I. : Psihologia copilului și psihologia pedagogică E.D.P. București, 1968.

Dottrens, Robert ; Gaston, Mialaret ; Rast, Edmond ; Reg. Michel : A educa și a instrui, E.D.P. București, 1970.

Pop, Traian (sub redacția) : Sistemul experimental de predare cu profesori la clasele I—IV, E.D.P., 1968.

Popescu, C. ; Mincă, C. ; Oncioiu, I. ; Predarea simultană la două sau mai multe clase E.D.P., 1968.

Popescu, Paul-Neveanu ; Fischbein, E. : Psihologia generală — manual pentru liceele pedagogice E.D.P., 1968.

*** Fundamenta Pedagogiae, vol. I-II, sub redacția D. Todoran și G. Văideanu, E.D.P., 1970.

Țircovnicu, V. ; Popeangă, V. : Pedagogia generală, E.D.P. București, 1970.

LITERATURA PENTRU COPII

Specii literare accesibile puterii de înțelegere a copiilor din clasele I—IV (basmul, poveștile, povestirile, legendele, descrierile).

Creații literare pentru copii ale clasicilor literaturii române.

Dezvoltarea literaturii pentru copii după 23 August 1944. Scriitori și opere literare reprezentative.

Creații literare pentru copii din literatura universală.

Metodica folosirii literaturii pentru copii. Corelația dintre lecțiile de citire și orele de lectură ; organizarea și desfășurarea orelor de lectură. Îndrumarea lecturii extrașcolare a elevilor din clasele I—IV.

Bibliografie

*** Literatura pentru copii. Manual pentru liceele pedagogice și institutele pedagogice de 2 ani, E.D.P. 1970.

*** Unele probleme ale literaturii pentru copii, Ed. tineretului, 1966.

PROBLEME DE LIMBA ROMÂNĂ

1. Structura și funcționalitatea vocabularului.

Componența și îmbogățirea vocabularului. Fond principal de cuvinte, restul vocabularului, regionalisme, arhaisme. Mijloace interne și externe de îmbogățire a vocabularului. Formarea cuvintelor.

2. Probleme de fonetică.

— Structura fonetică a limbii române. Fonemele limbii române : vocale, semivocale, consoane. Caracteristici. Hiatul ; formarea lor. Alfabetul limbii române — Particularități. Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe.

3. Elemente de morfologie.

— Clasificarea părților de vorbire. Caracteristicile principale ale acestora.

— Flexiunea nominală. Categoriile gramaticale nominale și mijloacele lor de exprimare.

— Flexiunea verbală — Categoriile gramaticale ale flexiunii verbale și mijloacele lor de exprimare.

— Implicațiile ortografice și ortoepice, sintactice și stilistice ale părților de propoziție.

4. Elemente de sintaxă.

— Sintaxa propoziției — Părțile principale de propoziție — caracteristici. Părțile secundare de propoziție ; caracteristici.

— Sintaxa frazei. Felurile propozițiilor în frază — Coordonarea. Subordonarea — Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate.

— Mijloacele de exprimare a raporturilor sintactice — în propoziție și frază.

— Topica. Punctuația. Aspecte stilistice în cadrul propoziției și al frazei.

Notă : În expunerile și seminariile de limba română se vor folosi cu precădere analizele gramaticale.

Bibliografie

Academia R. S. România : Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație, 1965.

Dron, Virgiliu ; Constantinescu, S. : Culegere de texte literare pentru analize gramaticale, E.D.P. 1968.

Nicolescu, Aurel : Analize gramaticale, Ed. Ion Creangă 1971.

Vlad, Valeriu ; Vlad-Budoiu, Voichița ; Știrbu, Patriciu : Curs practic de analiză gramaticală, E.D.P. 1970.

*** : Gramatica limbii române (cu noțiuni de vocabular și fonetică), manual pentru liceele pedagogice, E.D.P. 1969.

*** : Manualele de limba română, clasele VI—VIII (capitole de gramatică) E.D.P. 1969, 1970.

PROBLEME DE METODICA PREDĂRII LIMBII ROMÂNE

1. Probleme de metodica predării cititului și scrisului.

— Particularitățile predării citirii și scrierii în condițiile școlarizării de la vîrsta de 6 ani.

— Instrumentarul metodic utilizat în vederea însușirii de către elevi a tehnicii cititului și scrisului (exercițiile de analiză fonetică, exprimarea articulată, folosirea alfabetului mobil etc.), folosirea corespunzătoare a acestui instrumentar în vederea sporirii randamentului activității de învățare a citirii și scrierii. Activizarea și munca independentă a elevilor în cadrul lecțiilor de citire și scriere.

— Etapele învățării citirii și scrierii.

2. Organizarea și desfășurarea lecțiilor de citire.

— Lectura explicativă — metodă de bază în predarea citirii. Dinamica folosirii componentelor lecturii explicative (împărțirea pe fragmente, analiza fragmentelor, formularea ideilor principale etc.) în funcție de specificul textului citit. Unele elemente de analiză literară în lecțiile de citire. Modalități de lucru utilizate în vederea sporirii eficienței lecțiilor de citire.

Formarea și dezvoltarea la elevi a capacității de a se orienta într-un text cititi, de a ști să învețe folosind cartea.

Formele muncii independente la citire.

3. Probleme privind formarea noțiunilor gramaticale la elevii din clasele I—IV.

Procesul formării noțiunilor gramaticale la elevi (bazele psihologice ale formării noțiunilor gramaticale).

Contribuția gramaticii la dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor.

Analiza gramaticală — mijloc de consolidare a cunoștințelor de gramatică, de legare a acestora de practica exprimării corecte.

Preocupări actuale privind modernizarea predării gramaticii în clasele I—IV.

4. Predarea ortografiei și punctuației ; prevenirea greșelilor de ortografie și punctuație.

Etapa pregramaticală în învățarea ortografiei și punctuației. Etapa gramaticală. Învățarea gramaticii — baza însușirii conștiente a normelor de ortografie și punctuație.

5. Dezvoltarea exprimării corecte, orale și scrise, prin lecțiile de compunere.

Corelația dintre lecțiile de citire, gramatică și cele de compunere.

Felurile compunerilor (cu accent pe acelea care sporesc ponderea activității creatoare a elevilor).

Dezvoltarea imaginației și creativității gîndirii prin lecțiile de compunere.

Bibliografie

*** : Clasa I — copii de 6 ani. Caiete de pedagogie modernă nr. 1, E.D.P., 1970.

Berca, Ion : Metodica predării limbii române (citit-scris citire), E.D.P., 1964.

Berca, Ion : Metodica predării limbii române (gramatică, ortografie și punctuație ; dezvoltarea exprimării orale și scrise), E.D.P., 1966.

Dottrens, Robert : (în colaborare) — A educa și a instrui, E.D.P., 1970, pag. 102—157.

Radu, Nicolae : Învățarea programată (structurală) a gramaticii în clasele II—IV, E.D.P., 1970.

ARITMETICĂ

1. Noțiuni despre mulțimi.

Exemple de mulțimi determinate prin indicarea elementelor sau a unei proprietăți pe care o au toate elementele lor ; relația de apartenență. Relația de incluziune și de egalitate dintre două mulțimi. Operații cu mulțimi : reuniunea, intersecția, diferența și produsul cartezian.

2. Mulțimea numerelor naturale.

Noțiunea de număr natural. Șirul numerelor naturale și proprietățile lui. Ordonarea numerelor naturale : numărul ordinal și cardinal. Numărul zero ; șirul natural lărgit. Mulțimi finite și infinite.

3. Divizibilitatea numerelor naturale.

Teoreme de bază asupra divizibilității. Criterii de divizibilitate. Aflarea c.m.m.d.c. și a c.m.m.m.c. al mai multor numere, cu ajutorul descompunerii în factori primi.

4. Transformarea fracțiilor ordinare în fracții zecimale și invers. Operații cu numere fracționare, ordinare și zecimale.

5. Rapoarte și proporții. Procente.

(Continuare în nr. următor)

Cronici

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA:

RENAȘTEREA (UMANISMUL ȘI DIALOGUL ARTELOR)

Editura „Albatros", 1971

Studiile renascentiste au o certă tradiție la noi. Privite prin perspectiva timpului, nu s-ar putea spune că ar exista un decalaj între ivirea interesului pentru această epocă în cultura românească și între momentul în care Renașterea și Umanismul intră în cîmpul vizual al învățaților europeni. În fond, Al. Odobescu poate fi privit drept premergător al unor asemenea studii în cultura românească. Dar Renașterea începe să devină obiect de studiu independent. Astfel, P. P. Negulescu îi consacră două ample sinteze: „Filozofia Renașterii" și respectiv „Academia platonică din Florența", această din urmă lucrare dedicată urmăririi destinului moștenirii platonismului din antichitate, trecînd prin Bizanț, adică prin Imperiul roman de răsărit, iar de aici, prin marii eruditi (după ocuparea Constantinopolului — 1453), transplantat în Florența, care devine, printr-un complex de factori sociali-istorici, centrul european de iradiere a neoplatonismului și în care, sub mecenatul lui Lorenzo de Medicis, face figură de mîna întîi Marsilio Ficino, comentatorul rafinat al „Banchetului" platonician. Tudor Vianu rezerva în cadrul excursului său istoric: „Transformarea ideii de om", umanistului Pico della Mirandola, cîteva pagini din care, deși strunită, vibrează, caldă, admirația pentru universalitatea, enciclopedismul acestui erudit. Dar Renașterea a constituit obiectul de studiu și al altor oameni de cultură români (de pildă, istoricul Andrei Oțetea, autor al unei lucrări „Renașterea și reforma").

Ca fenomen cultural, Renașterea a fost receptată destul de repede de către reprezentanți ai culturii noastre vechi. Un Nicolaus Olahus întreținea corespondență cu umanistul Erasmus din Rotterdam. Tot el citează cel dintîi în istoriografia noastră referința umanistului Aeneas Silviu Piccolomini (viitorul papă Iuliu al II-lea), care, într-o lucrare (Europa), propunea o etimologie imaginară numelui poporului român, pe care îl deriva dintr-un Flaccus, un general roman, ajuns pe atunci pe aceste meleaguri. Miron Costin intră în contact cu un tîrziu val al umanismului prin filiera poloneză; învățatul Stolnic Cantacuzino, cam la puțină vreme după aceea, vine în legătură directă cu umanismul italian prin studiile întreprinse la Padova. În acest fel, prin cei doi cronicari români, cultura noastră se înscria pe una din direcțiile umanismului european datorită interesului manifestat pentru latinitate (fapt nu lipsit de semnificație, amîndoi cronicarii vor respinge etimologia naivă a lui Iuliu al II-lea, ceea ce arată un stadiu mai evoluat al cunoștințelor despre istoria poporului român în Principatele dunărene). Există, deci, anumite fapte care permit să tragem concluzia asupra unei sincronizări între mișcarea umanistă europeană și unele manifestări ale ei în Principate (cazul lui Nicolaus Olahus), dar și asupra interferențelor renascentiste și ecourilor umaniste, receptate mai tardiv — cazul lui Miron Costin și al Stolnicului Cantacuzino.

Renașterea și umanismul au, desigur, pe plan european adînci cauze de ordin social-economic și istoric. Renașterea nu putea apărea pe pămîntul Italiei numai pentru faptul că acolo se afla patria unuia dintre cele două umanisme antice. De altfel, o conștiință a unei permanențe istorice și culturale pe pămîntul Italiei se trezește abia odată cu Renașterea. Împrejurări de ordin material au dus la înflorirea și dezvoltarea unor orașe cetăți, cum sînt: Florența, Pisa, Mantova, Padova și, implicit, a unei ecloziuni spirituale. Prevestiri ale umanismului și Renașterii pot fi semnalate și în veacurile VIII, X și XI. Dar adevăratul interes pentru antichitate apare odată cu dezvoltarea orașelor-cetăți italiene. La început, sub forma interesului pentru umanismul de expresie latină și în mod special pentru elocință și științele juridice. Apoi, noțiunea de Renaștere, de cuprindere a valorilor trecutului în sfera de interese culturale ale contemporaneității, se lărgește prin intrarea inevitabilă în zona spiritualității vremii a umanismului grecesc, a cărui prioritate și superioritate nu mai pot fi tăgăduite în epocă. Această primă fază a umanismului este mai mult de aplecare filologică asupra textelor — descoperirea lor, restaurarea, editarea. Treptat, în mod practic, toți marii autori ai clasicismului greco-latin sînt descoperiți, textele lor restaurate, traduși din grecește în latinește. Renașterea înseamnă însă nu numai această fază prealabilă și necesară a redescoperirii valorilor umane, literare și filozofice ale antichității. Ea presupune, în primul rînd, o nouă viziune asupra omului, asupra relației acestuia cu lumea fenomenală. Asistăm, deci, la un proces dublu de adîncire a cunoașterii omului despre sine și lume și de extindere a ariei de cunoaștere, în direcția geografică, dar și în cea istorico-arheologică (și în cea strict științifică). Vechile valori medievale sînt simțite tot mai mult ca fiind perimate. În locul lor apar valorile umaniste, care au o tentă pronunțat laică, antifeudală și de multe ori, deși prudent, și antireligioasă

Studiul-sinteză consacrat de profesorul univ. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Renașterii și umanismului, constituie un vibrant elogiu adus permanenței unor valori umaniste.

NICOLAE SORIN

Note

MARIAN BEJAT:

„TALENT, INTELIGENȚĂ, CREATIVITATE"

Ed. științifică, 1971

Așa cum o declară însuși autorul în al său „cuvînt înainte", această lucrare încearcă să găsească, folosind datele psihologiei contemporane, un răspuns sumar următoarelor întrebări: Ce sînt aptitudinile? Ce este talentul? Ce rol joacă ereditatea, mediul și educația în geneza aptitudinilor și talentelor? Care sînt aptitudinile care asigură caracterul creator al unei activități? Ce funcții îndeplinesc factorii voliționali-afectivi și motivaționali? Ce rol au factorii intelectuali și îndeosebi inteligența și creativitatea? Care este importanța prospectării și valorificării aptitudinilor și talentelor? etc.

Răspunzînd unor atari întrebări, Marian Bejat ia în discuție cîteva dintre complexele aspecte ale fiecărei probleme. Astfel, definirea aptitudinilor și a talentelor îi prilejuiesc incursiuni în domeniul diferențierii indivizilor pe baza trăsăturilor psihice particulare, al raportului dintre cunoștințe, deprinderi, prîceperi și aptitudini, al condiționării performanțelor

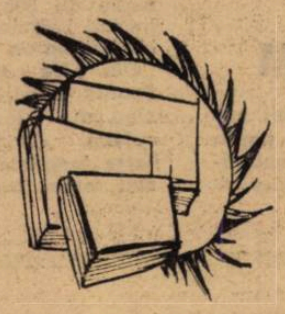

superioare de către aptitudini, al configurației aptitudinilor care determină specificitatea talentului etc.

Interesante sînt precizările pe care le aduce această lucrare în problematica vastă și complexă a genezei aptitudinilor și talentelor, a eredității și educabilității acestora. Autorul explică relația dintre factorii biologici și cei social-educativi, dinamică și variabilă la diferențierea individuală a persoanei și conturarea trăsăturilor specifice ale personalității.

De real interes pentru orice categorie de cititori (lucrarea este astfel concepută încît să-i satisfacă atît pe cei neinițiați cît și pe specialiști) „Talent, inteligență, creativitate..." ni se pare cu deosebire utilă profesorilor — primii obligați să se preocupe de prospectarea talentelor și valorificarea lor. Ultimul capitol tratează, de altfel, tocmai această temă, aducînd în prim plan idei fără de care, orientarea școlară și profesională rămîn de neconceput.

O. B.

RADIO TV

1001 de bucurii...

...și așteptări. Este odihnitor și totodată revelator să descoperi un limbaj internațional comun, timp de 10 minute, în fiecare seară, în fața televizorului. Un limbaj cu ajutorul căruia înveți să-i înțelegi cu ușurință pe cei mici. Limbajul desenelor animate, al marionetelor, al păpușilor din carton, pînză, sîrmă, hîrtie și ață. Este vorba de personajele „poliglote" ale emisiunii *1001 de seri*, atît de mult îndrăgite de toate categoriile de spectatori ai micului ecran.

Imaginație, inteligență, umor de calitate, artă, înțelepciune puse în slujba odihnei, atît de necesare, a minții și ochiului. Povești, fabule, istorioare, anecdote care reușesc într-un interval de timp redus — totuși, prea scurt! — să educe polivalent mii de copii și — de ce nu? — tot atîția adulți.

Și totuși... Uneori, bucuria cu care aștepți cele numai 10 minute de destindere spirituală de acest gen este nemilos trunchiată, sau chiar anulată; îți dai seama că filmele sînt „remontate" ad-hoc pentru a nu depăși limitele minutelor rezervate. (Mai trist este că și copiii observă „incoerența" succesiunii secvențelor unor pelicule); sau constați că ești supus — ca în foiletoanele de aventuri — unui suspans de 24 de ore; sau... Dar nu are rost să repetăm ceea ce știu mai bine redactorii care răspund de buna dispoziție și de menținerea încrederii telespectatorilor, mai ales a celor mai mici. Cu atît mai mult, cu cît ideea emisiunii, în sine, și în mare măsură realizată, este aplaudată cu sinceritate în fiecare seară.

V. B.

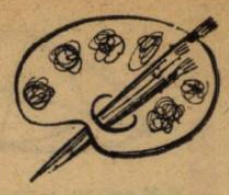

PICTORI PROFESORI

Deschisă între 13 și 27 iunie, în holul Casei corpului didactic, expoziția Cenaclului de arte frumoase „Ion Andreescu" cuprinde lucrările de grafică ale Cellei Popescu și pe cele de pictură decorativă ale Octaviei Milculescu.

Membră veche a cenaclului, Cella Popescu se află la o a treia confruntare personală cu publicul. Există, însă, o notă inedită: primele două afirmări au constat, una în pictură decorativă în piele, cealaltă în pictură în ulei. De data aceasta expune grafică. Tablourile, 20 la număr, se împart în două categorii distincte, atît în ceea ce privește stilul, maniera de lucru, cît și din punctul de vedere al ideilor urmărite. Lucrările sintetice de tipul „Poveri nevăzute", „Pasărea furtunii", „Profil", „Cai năzdrăvani" — în care desenul are o linie sigură, concentrînd într-un gest, într-o mișcare o întreagă gamă de sentimente și emoții — comunică cu universul imagistic al lui Camil Ressu. În celelalte exponate (precum: „Seva pămîntului nostru — I și II", „Secretele adîncului", „Strănepotul", „Lăsați păsările să zboare", „Dorință") personalitatea concepției este mult mai evidentă; mesajul rezidă într-un joc compozițional intelectualizat, servit de o culoare profundă sau de contrastul umbră-lumină.

Octavia Milculescu, prin decorativa de o factură specială, caracteristică de fapt iconografiei pe lemn, ne introduce în atmosfera feerică apropiată mult de cea care a născut bogățiile artistice anonime ale poporului nostru. Lucrate cu foită de aur și argint (mai precis de lac-metal auriu și argintiu) tablourile, unele miniaturi („Peste punte"), impresionează prin minuția și precizia desenului, ca și prin armonia cromatică. Alternarea nuanțelor foarte vii (un galben Van Gogh în „La cîmp") cu cele închise, calde, oferă ochiului o imagine de ansamblu în care un exuberant optimism este temperat de sobrietatea atitudinilor sau de gravitatea expresiilor. Clasică în procedee, decorativa Octaviei Milculescu abordează o tematică inspirată din actualitate („Primirea drapelului", „Ilustrație din Mitrea Cocor", „Medaliații", „Prietenie"), din lumea basmelor („Cele 12 fete de împărat", „Din basmele românilor", „Fluture împărat"), sau din tradițiile vieții țăranului român (cele mai numeroase, dintre care menționăm: „La fîntînă", „La mere", „La cules de vie — I și II", „Gătirea miresei", „Joc românesc").

CHIPUL PATRIEI

(Urmare din pag. 1)

nomic. Ele se presupun și presupun legături permanente, în ambele sensuri. Este prima indicație categorică pe care a respectat-o și o respectă — spontan sau dirijat — locuitorii acestei țări. Condițiile și resursele celor trei medii naturale de viață sînt folosite echilibrat și pe baza legăturilor organice dintre ele.

Geografia, bine înțeleasă, trecînd de la aceste linii mari, la utilizarea terenului în spații mai mici pînă la cele strict locale nu se mulțumește cu informarea sistematică, ci adoptă o atitudine activă și critică. În utilizarea resurselor și condițiilor respective, s-a procedat cu sau fără măsură? Au fost făcute toate eforturile — în cunoștință de cauză — pentru o valorificare deplină? În cazul ruperii echilibrului existent între factorii respectivi, pentru a-l înlocui cu altul cerut de problemele economiei actuale, au fost prevăzute toate consecințele derivate din schimbările făcute? Geografia trebuie să-i deprindă pe viitorii cetățeni că, în raporturile dintre natură și societate, oamenii de acțiune nu-și pot permite luxul să fie unilaterali, ci trebuie să nu uite că totul se leagă într-un întreg și că modificarea introdusă pe seama unui component se răsfrînge asupra funcționării întregului teritorial. Dacă se adună, de pildă, prin canale și tunele, apa din mai multe rîuri pentru o uzină hidroelectrică se impun analizate urmările preluării apei din unele bazine asupra economiei văii respective.

Aceste exemple privesc valoarea practică a predării geografiei pentru dezvoltarea iubirii de patrie a omului de acțiune chemat să valorifice cît mai deplin bogățiile și resursele naturale ale României. În școală — ca și în viață de altfel — geografia mai are însă de îndeplinit și altă sarcină: aceea de a dezvolta gustul pentru frumusețile și măreția peisajelor, astăzi în cea mai mare parte modificate de om, admirația pentru energia desfășurată de natură și de om, sub ochii noștri, pretutindeni și în orice clipă. În atingerea acestui scop, profesori de geografie au la îndemînă excursiile organizate, folosirea bine orientată a televiziunii, cinematografului și un mijloc vechi dar nemuritor: descrierea făcută cu discernămînt și talent. Avem, din fericire, astfel de descrieri geografice pentru diferitele regiuni din țara noastră datorită unor savanți și maeștri ai scrisului: S. Mehedinți, G. Vîlsan, Ion Simionescu. Există o serie întreagă de lucrări meritorii, oglindind transformările aduse în anii noștri peisajului și vieții țării. Ar fi de dorit să se realizeze o selecție a scrierilor clasice, să fie difuzate larg cele mai bune lucrări ale unor geografi mai tineri, astfel încît contactul cu peisajul atît de variat și atrăgător al țării noastre — asigurat și prin geografie — să deschidă orizonturi largi în viața tinerilor, devenind pilon de susținere al personalității acestora.

MERIDIANE

SISTEME ŞCOLARE DINAMICE ŞI ÎN PLIN PROGRES

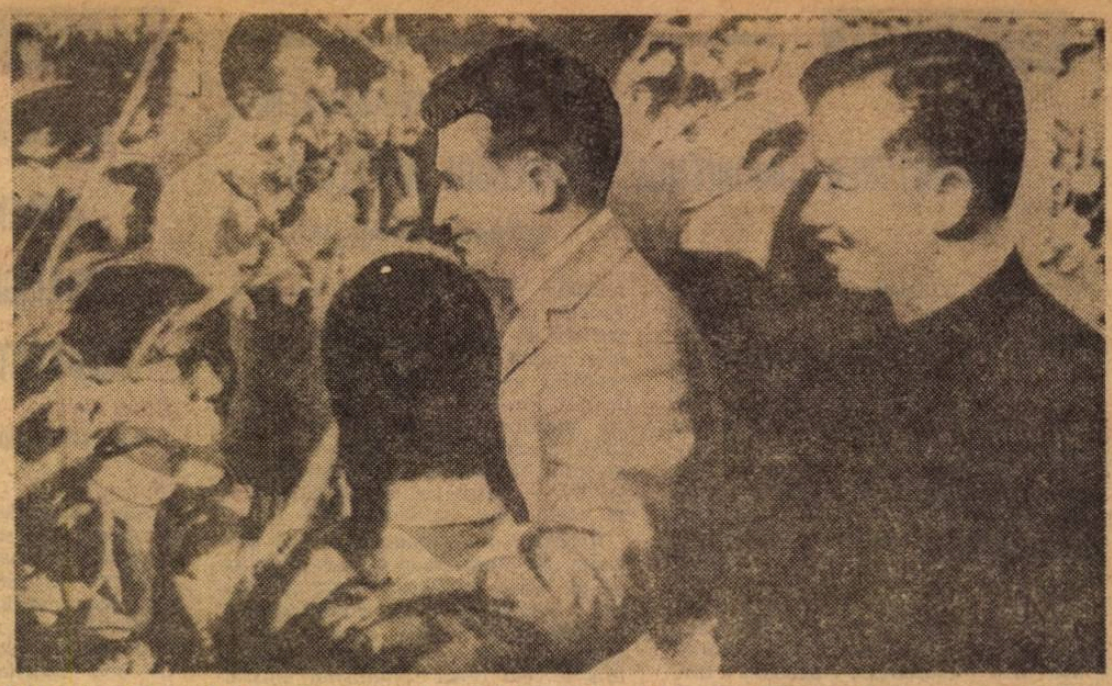

Delegaţia de partid şi guvernamentală română, condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este primită cu deosebită căldură în Republica Democrată Vietnam

Învăţămîntul din R.P.D. Coreeană, R.D. Vietnam reprezintă imagini caracteristice ale dîrzeniei şi eroismului cu care popoarele din aceste ţări, făurindu-şi libere propria soartă au reuşit să depăşească uriaşe greutăţi, construindu-şi o economie şi o cultură în plin progres. Rezultate pline de semnificaţii a dobîndit în domeniul ridicării nivelului de cultură al întregului popor şi R. P. Mongolă. Faptele şi datele pe care le prezentăm în aceste coloane evidenţiază aspecte caracteristice ale dinamicii învăţămîntului din aceste ţări.

● R.P.D. COREEANĂ

În anii regimului de democraţie populară, învăţămîntul superior din R.P.D. Coreeană a cunoscut o creştere continuă. Numărul facultăţilor depăşeşte în prezent cifra de o sută. Numai în provincia Phenianul de nord funcţionează 14 institute. Dotarea acestora este în continuă modernizare, asigurînd studenţilor cunoştinţe temeinice, corelate cu progresul ştiinţifico-tehnic contemporan.

La începutul anului universitar 1970/1971, în provincia Chagang, situată în partea de nord a R.P.D. Coreene, a fost deschis un Institut de ştiinţe agricole. Institutul dispune de trei secţii : agricultură, avicultură şi legumicultură şi este menit să asigure pregătirea unor cadre cu un înalt nivel de calificare, care să contribuie la dezvoltarea multilaterală a agriculturii în R.P.D. Coreeană. Laboratoarele institutului sînt bine dotate cu mijloace tehnice, iar staţiunea experimentală a acestuia permite desfăşurarea practicii studenţilor la nivelul celor mai moderne cuceriri ale ştiinţei agricole.

● R. D. VIETNAM

În perioada dominaţiei coloniale, 95 la sută din populaţia Vietnamului era analfabetă. Ca urmare a mişcării de masă pentru lichidarea analfabetismului, în 1954 — momentul victoriei în războiul anticolonialist — se reuşise alfabetizarea unui milion de locuitori. În 1958, campania împotriva analfabetismului a fost încheiată cu succes deplin. În anul şcolar 1970 — 1971, în ciuda greutăţilor provocate de agresiunea imperialistă, în R.D. Vietnam au funcţionat circa 111 700 de şcoli de cultură generală, frecventate de peste 4 600 000 de elevi.

Succese remarcabile înregistrează şi învăţămîntul superior, ale cărui ramuri sînt strîns legate de ansamblul dezvoltării economiei naţionale. Astfel, un loc important în rîndul institutelor de grad universitar îl ocupă Şcoala superioară de hidrologie, care a dat recent o nouă promoţie de 300 specialişti în lucrări hidrologice, a opta de la înfiinţarea acestui institut. Din 1965 şi pînă în 1970, Şcoala superioară de medicină din Hanoi a fost absolvită de 2 600 studenţi. Peste jumătate din absolvenţi sînt femei. Din cauza atacurilor aviaţiei americane asupra capitalei R.D. Vietnam, un timp şcoala a fost obligată să funcţioneze în junglă. Dar chiar în această perioadă grea cadrele didactice şi studenţii acestui institut de învăţămînt superior au elaborat peste 600 de lucrări ştiinţifice.

● R. P. MONGOLĂ

Înlăturarea analfabetismului şi edificarea unui sistem modern de învăţămînt se înscriu printre cele mai însemnate succese în cadrul bilanţului pe care-l face poporul mongol în acest an, cînd va sărbători cea de-a 50 aniversare a revoluţiei populare.

Pentru a ne da seama de drumul parcurs în această jumătate de veac este deosebit de grăitor să amintim că, în 1921, la proclamarea republicii, Mongolia nu dispunea decît de o singură şcoală cu 40 de elevi. În prezent, fiecare al 4-lea locuitor al R.P. Mongole urmează cursurile uneia dintre diferitele forme de învăţămînt existente. Republica socialistă prietenă dispune de o universitate şi numeroase alte instituţii de învăţămînt superior, care pregătesc cadre în 55 de specialităţi din principalele ramuri ale economiei naţionale.

Universitatea de stat „Cioibalsan" din Ulan-Bator a fost înfiinţată în 1942 şi cuprindea iniţial doar trei facultăţi : de pedagogie, de medicină şi de medicină veterinară. În prezent, universitatea are 14 facultăţi, la care învaţă circa 3 000 de studenţi. Promoţia anului 1970 a cuprins peste 650 de tineri şi tinere, printre care ingineri constructori, energeticieni, geologi, economişti şi alte cadre necesare dezvoltării Mongoliei democrat-populare.

Pînă la victoria revoluţiei populare nu exista în R.P. Mongolă nici un medic. În prezent la 10 000 de oameni revin 17 medici. Majoritatea cadrelor medicale şi sanitare din Mongolia sînt pregătite la Institutul de medicină şi la Şcoala tehnică sanitară din Ulan-Bator.

PROBLEMATICA ESENŢIALĂ DE CONFRUNTARE A SISTEMELOR DE ÎNVĂŢĂMÎNT

Dialog cu prof. HELGE LARSEN, ministrul educaţiei din Danemarca

„Există factori de cultură materială şi spirituală în trecutul şi în prezentul unui popor care-l recomandă şi îl impun în conştiinţa lumii". Cu aceste cuvinte, inspirate de impresia puternică pe care i-au lăsat-o profesorului **Helge Larsen**, ca istoric şi ca om de cultură, vestigiile de străveche cultură de la Voroneţ, Humor şi Moldoviţa, precum şi realităţile de astăzi ale ţării noastre, a debutat convorbirea noastră cu ministrul danez al educaţiei. Invitat al prof. Mircea Maliţa, ministrul învăţămîntului, prof. Larsen ne-a vizitat ţara între 10 şi 15 iunie a.c., fiind oaspetele unor instituţii educative şi purtînd convorbiri cu forurile de conducere a învăţămîntului din ţara noastră.

După ce discuţia a abordat sfera structuralismului lingvistic şi cu precădere schimburile ample de idei între savanţii noştri şi celebrul specialist danez Hjelmslev, trecînd apoi la personalitatea lui Kirkegaard în gîndirea filozofică actuală, am ancorat în prima întrebare propriu-zisă de învăţămînt :

— Care sînt, domnule ministru, tendinţele dominante ale învăţămîntului pe plan mondial ?

— Principala problemă cu care este confruntat învăţămîntul în ţările europene, ca şi în totalitatea statelor care au atins un anumit stadiu de dezvoltare economică şi culturală o constituie extensiunea şcolarizării. În această privinţă ţara dv. care a parcurs, după cum am aflat, într-un răstimp foarte scurt, drumul de la învăţămîntul general de 4 ani la învăţămîntul de 10 ani, constituie un exemplu dintre cele mai elocvente. Preocupări similare există şi în Danemarca, unde trunchiul principal de învăţămînt comun este de 7 clase, după care urmează diferite forme de pregătire postgenerală — cursuri liceale, profesionale, tehnice, de orientare profesională, pe care le urmează, pe parcursul a încă cel puţin 2 ani, aproape toţi tinerii.

În legătură cu etapa finală de studii, ca şi cu orientarea de conţinut a întregii activităţi şcolare se conturează a doua mare problemă a învăţămîntului contemporan : pregătirea integrării profesionale şi sociale a tineretului. Pentru prima oară învăţămîntul — şi mă refer în special la trunchiul comun al acestuia, şcoala de bază — trebuie să îndeplinească rolul de focar al pregătirii tineretului pentru viaţa activă, de producţie. Prin aceasta, învăţămîntul depăşeşte dimensiunile de factor civilizator şi de cultură devenind o forţă determinantă pentru destinul de mîine al întregului popor, o forţă de care depinde cum se va scrie istoria de mîine a unei ţări.

— Prin această prismă cum se prezintă situaţia actuală a învăţămîntului danez ?

— În alcătuirea sa tradiţională, şcoala din Danemarca a fost influenţată de sistemul de învăţămînt anglo-saxon, cu virtuţile acestuia dar şi cu acea îndepărtare de problemele practicii, de actualitatea vieţii sociale. Desigur, eforturile noastre de restructurare s-au orientat cu precădere, în această direcţie. Pentru absolvenţii şcolii de bază, care se vor îndrepta către producţie, am creat două clase cu multiple posibilităţi opţionale, menite să asigure o formaţie preprofesională. În acest scop, am schimbat funcţionalităţile şi baza tehnico-materială a şcolilor.

— Literatura de specialitate subliniază adesea, în această ordine de idei, reforma radicală de concepţie în domeniul construcţiilor şcolare, întreprinsă de învăţămîntul din Danemarca...

— Vreau să precizez, tocmai pentru că acordăm o apreciere deosebită acestei reconceperi arhitectonice şi funcţionale a edificiului şcolar, că noile soluţii se datoresc conlucrării strînse a celor mai buni specialişti — arhitecţi, psihologi, sociologi şi pedagogi — din toate ţările Scandinaviei. Obiectivele urmărite : modificarea „environement"-ului şcolar printr-o apropiere multilaterală a copilului de natură — concepută drept cadru înconjurător şi obiect de studiu, funcţionalitate maximă în raport cu tehnologia didactică modernă, ambianţă familiară — prin utilizarea materialelor de construcţii locale.

Ne-a bucurat interesul manifestat de ministrul învăţămîntului din ţara dv. în legătură cu această nouă concepţie a construcţiilor şcolare. În cadrul vizitei în Danemarca, pe care sperăm că o întreprinde, la invitaţia noastră călduroasă, profesorul Maliţa va putea cunoaşte personal aceste realizări ca şi alte realităţi ale învăţămîntului danez.

— Deci contactele vor continua şi se vor amplifica ?

— Fără îndoială. Aşa cum arătam de la început, deşi există diferenţieri de structură şi concepţie, sistemele de învăţămînt din întreaga lume sînt confruntate cu cîteva mari probleme economice-sociale şi psiho-pedagogice. Experienţa fiecărei ţări în parte poate aduce lumină în rezolvarea problemelor situate în centrul preocupărilor altei ţări. Noi am cercetat cu interes, printre altele, problemele practicii studenţeşti şi ale perfecţionării personalului didactic în România. Cred că şi colegii români ar putea găsi unele lucruri interesante în învăţămîntul nostru. Îi aşteptăm cît mai curînd şi ne vom strădui să ne ridicăm la nivelul ospitalităţii pe care ne-au oferit-o.

Dialog consemnat de MIRCEA HERIVAN

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 8 VINERI 25 IUNIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

Ziua învățătorului! Să fie oare nevoie de o zi a lui pentru a ne aduce aminte de el? Să fie oare copil sau om mare care să-și fi uitat învățătorul? Asta nu înseamnă că se gîndește toată ziua la el, dar că el este prezent în sufletul lui, în structura lui spirituală, din prima zi cînd s-a dus cu ghiozdanul în spate, ca o rană de joacă, la școală, și cît trăiește din cunoașterea de carte deprinsă de la acel om.

Manifestările de dragoste de la om la om, de la bărbat la bărbat, sînt rare și discrete; rareori se manifestă prin vorbe directe. Învățătorul este poate singurul bărbat față de care altul își mărturisește clar un sentiment de dragoste în care este și recunoștință și admirație și, de multe ori, și venerație.

Nu este știutor de carte, adică individ format în esența lui umană de strădania și căldura unui învățător, care să nu țină minte toată viața chipul și bunătatea acestuia. Scriitorii, care au în îndeletnicirea lor mărturia sentimentelor, și-au divinizat în scrieri învățătorii lor, primii lor dascăli. A făcut-o Sadoveanu, a făcut-o înaintea lui Creangă. Ne-au transmis numele lor ca și cum ar fi al unui al doilea părinte. Și este chiar, în adevăr, ceva de părinte în fiecare învățător. El trebuie să aibă și bunătatea, și răbdarea, și înțelegerea părintească pentru a învăța copiii cu infinitatea lor de caractere. Și trebuie ca el însuși să se adapteze unei psihologii de părinte, cu toată responsabilitatea implicată. El trebuie să aibă darul de a înțelege mulțimea aceea de mică omenire de care trebuie să se apropie pentru a o înțelege. Și, în definitiv, învățătorul fiecăruia este, dintr-un punct de vedere, părintele nostru, căci el ne creează individualitatea noastră spirituală. De la el purced și cele mai înalte cunoștințe de mai tîrziu, ale celui mai învățat om. Muncii lui, îndeletnicirii lui, care nu este, toată, decît dăruire, meritã în adevăr să-i dăruim ca recunoștință amintirea unei zile, prețuirea unei zile care să însemne un omagiu. Căci altfel, de ce ziua lui? Altădată, în vechiul regim, învățătorul avea o soartă penibilă. Salariul lui era de mizerie, pentru o muncă repetată pînă la nebunie, penibilă dacă nu-i simți în tine rostul și măreția. Atunci, drept omagiu aruncat de societatea strîmbă, cu o ostentativă fudulie și cinism, i se spunea „apostol".

I se decernase acest titlu, pentru a-și accepta soarta.

În zilele noastre, învățătorul nu mai e nici martir, nici apostol. E numai om. Un om de-o factură sufletească aparte, care-și face el singur, prin superioritatea lui spirituală, o mîndrie din munca pe care o duce și care stă la temelia progresului neamului său.

Azi, ziua lui înseamnă cinstirea nobleței îndeletnicirii unui om, a înălțimii lui sufletești, iar nu un omagiu umilinței suportate cu resemnare. Azi, învățămintele morale pe care le propagă, și care vor sta la temelia înălțării unui om nou, cu alte valori etice, nu-i mai silesc conștiința ca atunci cînd avea a preamări avuția, exploatarea, lăcomia, puterea urii și violența ei lipsită de simțul dreptății. Învățătorul este, azi, crescut și învățat el însuși la o înaltă școală morală, un om cu un înalt sentiment de mîndrie și demnitate. El își duce, în modestie, o muncă de o mare importanță, perfect conștient, perfect împăcat în conștiința sa, știind că el pune prima piatră de temelie la ridicarea unei lumi noi, mai dreaptă și mai bună.

Ziua învățătorului este ziua sa. Dar este mai cu seamă — dacă sîntem perfect conștienți — ziua noastră, cea care aduce aminte de începutul cunoașterii, al acelei cunoașteri care transformă lumea brută în una nobilă, a spiritului uman, în care omul este stăpînul naturii. Fără învățătorul acela, de care fiecare dintre noi ne aducem aminte, nu mai ajungeam stăpîni ai forțelor naturii — victorie pe care a hotărît-o cunoașterea ce nu se poate concepe fără învățătura primelor litere de alfabet și a primelor cifre.

Iată, după 70 de ani, port în minte și în inima mea chipul învățătorului meu, Lăzărescu, acel om scund, încovoiat de greutățile vieții și de existența nedreptății din satul lui. Memoria învățătorului, aducerea lui aminte, e lungă; e fără uitare.

În ziua asta a lui e mai prezentă. Fără ea nu l-am uita, dar chipul lui ar fi ca într-o fotografie de pe a cărei sticlă nu s-a șters de mult praful.

Să o facem cu recunoștință. Sîntem în mare parte din noi, poate în ce avem mai bun, fii ai lui.

DEMOSTENE BOTEZ

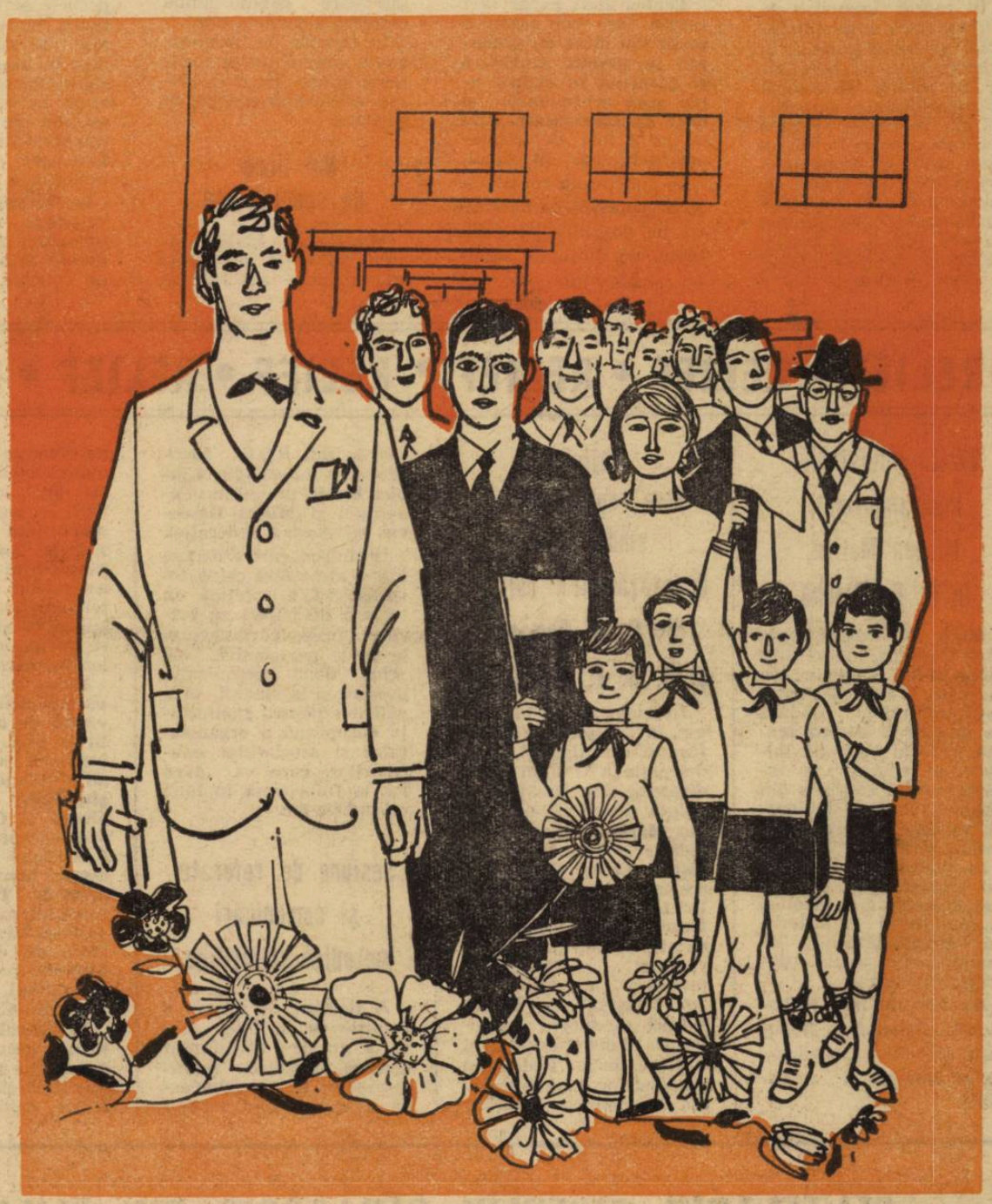

Desen de GIÓN MIHAIL

Admirație și stimă

Am amintiri foarte vechi despre munca învățătorilor de pe vremuri, a învățătorilor de la țară, datorită faptului că, în anul 1900, fratele meu cel mai mare își începea cariera de dascăl în unul dintre satele din nordul fostului județ Putna, iar eu intram în prima clasă a gimnaziului din orașul meu natal, Tecuci. Mă duceam destul de des, mai ales în vacanța de vară, la fratele meu și aveam astfel prilejul să citesc Anuarul pe care îl publica Asociația învățătorilor din timpul acela. Totodată, puteam vedea „pe teren", cum se zice, bineînțeles cu ochii mei de copil, ce putea să realizeze, în condițiile de atunci, un tînăr absolvent al școlii normale lucrînd concomitent cu elevii celor cinci clase. De atunci cred că s-a născut în mine sentimentul de admirație de care nu-mi dădeam prea bine seama, dar care s-a dezvoltat ulterior, pentru sutele și miile de învățători care, ei cei dintîi, puneau în mîna copiilor de 7 ani condeiul și îi deprindeau să facă primele litere și cifre, să silabisească cuvintele mai lungi și să se inițieze încet, încet, în tainele învățăturii.

Cu timpul, lucrurile s-au schimbat. Încă în epoca dintre cele două războaie s-au făcut progrese din punctul de vedere al condițiilor muncii cu copiii din primele clase. Cît despre epoca de după 23 August și, mai ales, de după instaurarea regimului nostru democrat, situația, așa cum o cunoaște toată lumea, se prezintă cît se poate de favorabil, pentru ca, pe de o parte, osteneala învățătorilor să nu se irosească pentru lucruri de prisos, iar pe de altă parte, progresul copiilor să se realizeze mai repede și cu rezultate superioare.

După părerea mea, învățătorii, în sensul la care m-am referit pînă acum, au, în formarea viitorilor oameni de care avem nevoie în toate ramurile de activitate, un rol mai important decît profesorii de liceu și decît cei de universitate. Cred că de felul cum începe un copil la vîrsta de 6 ani să-și însușească primele cunoștințe, să se formeze din punct de vedere educativ, depinde în gradul cel mai înalt dezvoltarea lui ulterioară. Evident că nu numai școala contribuie la această dezvoltare, dar contribuția ei este, într-un anumit sens, hotărîtoare. Dacă în clasa a V-a, în terminologia noastră actuală, intră copiii care au avut învățători la înălțimea cerințelor noastre de astăzi, munca profesorului din clasele următoare, pînă la terminarea ciclului de cultură generală și, mai tîrziu, pînă la terminarea liceului, este, în multe privințe, nu numai ușurată dar și cu șorți mari și siguri de izbîndă. Aceeași afirmație o pot face, fiindcă pornește din aceeași convingere, și cu privire la absolvenții liceului care vin la universitate și la celelalte instituții de învățămînt superior. Legătura dintre cele trei grade de învățămînt este

Acad. IORGU IORDAN

(Continuare în pag. a 11-a)

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

MĂSURI PENTRU PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Școli, secții și clase noi, cu predare în limba naționalităților conlocuitoare

În cadrul acțiunilor de perfecționare a învățămîntului de toate gradele, în conformitate cu hotărîrile de partid, Ministerul Învățămîntului, împreună cu celelalte organe centrale care au în subordine școli, la propunerea organelor județene de partid și de stat, au stabilit măsuri de completare cu noi unități a rețelei existente de școli, secții și clase în care predarea se face într-una din limbile naționalităților conlocuitoare.

Începînd cu anul școlar 1971—1972 se vor înființa pe lîngă unitățile școlare și secțiile care funcționează în prezent, **noi licee de cultură generală, în care predarea se va face într-o singură limbă — maghiară sau germană.**

Ziarele de sîmbătă, 19 iunie 1971, inserează listele noilor licee cu predarea în limba maghiară și a liceelor cu predarea în limba germană.

Pentru anul școlar 1971—1972 se vor organiza **secții sau clase cu predarea în limbile maghiară și germană în cadrul unor școli profesionale și licee de specialitate.** Lista lor a fost, de asemenea, publicată în ziare.

În funcție de rezultatele concursului de admitere, de posibilitățile existente, de dorințele elevilor și părinților, se vor putea constitui clase cu limba de predare a naționalităților conlocuitoare și la alte unități școlare.

La concursul de admitere, în toate școlile profesionale și liceele de specialitate, candidații aparținînd naționalităților conlocuitoare pot susține probele scrise, orale și practice în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă, asigurîndu-se în acest scop în componența comisiilor de concurs, cadre didactice de specialitate care cunosc limba maternă a candidaților.

În cererile de înscriere, acești candidați vor menționa limba în care doresc să susțină probele de concurs.

Noi licee de specialitate

Ministerul Învățămîntului aduce la cunoștință că, în afara liceelor de specialitate existente, cuprinse în îndrumătorul privind admiterea în aceste licee pentru anul școlar 1971—1972, se mai înființează noi unități de învățămînt.

Ziarele de sîmbătă, 19 iunie 1971, au publicat lista celor 43 de noi licee de specialitate, precum și probele concursului de admitere la specialitățile noi introduse în nomenclator.

La concursul de admitere, candidații aparținînd naționalităților conlocuitoare pot susține probele scrise și orale în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă, asigurîndu-se, în acest scop, în componența comisiilor de concurs, cadre didactice de specialitate care cunosc limba maternă a candidaților.

În cererile de înscriere acești candidați vor menționa limba în care doresc să susțină probele de concurs.

•RELIEF • RELIEF • RELIEF • RELIEF • RELIEF • RELIEF

Vizita ministrului Învățămîntului, Mircea Malița, în R. P. Polonă

Marți la amiază a părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre Varșovia, o delegație a Ministerului Învățămîntului, condusă de ministrul Mircea Malița, care la invitația ministrului educației și învățămîntului superior din Polonia, Henryk Jablonski, va face o vizită în această țară.

La plecare, pe aeroportul Otopeni, delegația a fost condusă de membri ai conducerii Ministerului Învățămîntului, de funcționari superiori din acest minister.

Au fost de față ambasadorul Poloniei la București, Jaromir Ocheduszko, și membri ai ambasadei.

Întîlnire între reprezentanții sindicatelor de învățămînt și cultură din R. S. România și R. S. F. Iugoslavia

În zilele de 13—16 iunie a.c., la Timișoara, s-a desfășurat o întîlnire între o delegație a Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, formată din **Maria Stănescu,** președinte al Comitetului Uniunii, **Elena Cojan,** secretar al Comitetului U.S.I.S.C., **Maria Petrașcu,** președinta Comitetului sindicatului învățămînt Timișoara, membră a Comitetului U.S.I.S.C., și **Dușan Sablici,** directorul Liceului nr. 10 din Timișoara și o delegație a Federației Sindicatelor lucrătorilor din domeniul activităților sociale din R.S.F. Iugoslavia, compusă din **Ljubica Dukić,** președinta Federației și **Milica Boscovič,** secretară a Federației.

Întîlnirea, care a decurs într-o atmosferă caldă, tovărășească, a prilejuit un schimb de păreri cu privire la preocupările actuale și de perspectivă ale celor două organizații, precum și la stadiul pregătirilor pentru Conferința europeană a organizațiilor și asociațiilor educatorilor, care va avea loc la Dubrovnik în luna octombrie a.c.

Sesiune de referate și comunicări metodico-științifice

A devenit de acum o tradiție ca la finele fiecărui an de învățămînt cadrele didactice maramureșene să se reunească în cadrul unei sesiuni de referate și comunicări metodico-științifice. Ediția din acest an — a treia — organizată de Inspectoratul școlar județean și Casa corpului didactic, a marcat o treaptă ascendentă pe linia bogatei activități de cercetare științifică și perfecționare profesională a dascălilor băimăreni.

Luni, 21 iunie a.c., în ședință plenară, după cuvîntul de deschidere rostit de prof. **Andrei Bălan,** inspector școlar general, au vorbit tovarășii **Gheorghe Pop,** membru supleant al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Maramureș, conf. univ. dr. **Traian Pop,** adjunct al ministrului învățămîntului, și prof. univ. dr. doc. **Anatolie Chircev,** prorector al Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj.

În cadrul celor 11 secții ale sesiunii au fost prezentate peste 70 de comunicări științifice și referate metodice.

CENTENARUL LICEULUI PEDAGOGIC DIN CLUJ

Sîmbătă, 19 iunie a.c. Liceul pedagogic din Cluj a sărbătorit împlinirea unui veac de activitate didactică și educativă. La festivitățile închinate acestui eveniment au luat parte tovarășii **Aurel Duca,** membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, **Dan Marțian,** prim-secretar al Comitetului Central al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, conf. univ. dr. **Traian Pop,** adjunct al ministrului învățămîntului, prof. univ. dr. docent **Ștefan Pascu,** rectorul Universității „Babeș Bolyai" din Cluj, alți reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, oameni de știință, cultură și artă, directori și delegații ale unor licee din Blaj, București, Sibiu, Craiova, foști și actuali profesori și elevi ai Liceului pedagogic clujean.

Festivitățile au început, în cursul dimineții, în noua și moderna clădire a Liceului pedagogic, cu o sesiune de comunicări științifice. Revelatoare pentru orientarea tematică a acestor comunicări sînt înseși titlurile lor, dintre care amintim: „Probleme ale conducerii pedagogice a școlii" de conf. univ. dr. Traian Pop, „Dascălul — animatorul vieții social-culturale a satului" de Roman Moraru, Ion Beu și Dumitru Mircea, „Valoarea educativă a predării științelor în liceul pedagogic" de prof. univ. dr. docent Victor Pop, prof. Victoria Moraru și prof. Veturia Sendruțiu etc. După încheierea lucrărilor sesiunii a avut loc festivitatea de dezvelire a bustului cărturarului ardelean Gheorghe Lazăr, operă a sculptorului Cornel Medrea. Tovarășul **Trofin Simedrea,** prim-vicepreședinte al Consiliului județean, a dat citire Decretului Consiliului de Stat prin care se atribuie Liceului pedagogic din Cluj numele lui Gheorghe Lazăr.

În aceeași zi, la amiază, în sala Teatrului Național din Cluj a avut loc o adunare festivă, în cadrul căreia profesorul **Valer Popa,** directorul Liceului pedagogic a evocat cîteva momente din istoria acestei școli, afirmarea tradiției acesteia și succesele obținute în ultimul sfert de veac.

Adresînd corpului profesoral al școlii călduroase felicitări și urări de noi succese din partea Comitetului județean de partid și a Consiliului popular județean, tovarășul **Aurel Duca** a insistat, printre altele, în cuvîntul său, asupra însemnătății liceelor pedagogice pentru învățămîntul din întreaga țară, precum și asupra perspectivelor dezvoltării lor în următorii ani.

La rîndul său, tovarășul **Traian Pop,** fost elev al școlii, a transmis felicitările și salutul Ministerului Învățămîntului. Vorbitorul a subliniat totodată locul de cinste pe care l-a ocupat, de-a lungul celor o sută de ani de existență, distinsul liceu clujean în dezvoltarea spiritualității române, contribuția sa la progresul învățămîntului românesc contemporan.

În cuvîntul său, tovarășul **Dan Marțian,** a apreciat activitatea organizației U.T.C., prezența ei în viața cultural-artistică a orașului și a școlii.

La sfîrșitul adunării festive, participanții au adresat o telegramă Comitetului Central al P.C.R., tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU.**

Festivitățile s-au încheiat cu un program cultural-artistic prezentat de formațiile Liceului pedagogic.

POȘTA redacției

ELEONORA MAFTEI, Alexandria. De acord ca publicația noastră „să fie folosită pentru dezbaterile ce se cer în legătură cu întocmirea manualelor școlare". Dar să publicăm studii monografice despre scriitori ? Nu ! Cu asta se ocupă publicațiile de profil literar.

ELENA BARBU, comuna Leu, jud. Dolj. Adresați-vă inspectoratului școlar județean. Vă va furniza toate amănuntele necesare.

A.S., județul Mehedinți. Toate problemele ridicate de dv. trebuie rezolvate pe plan local. N-am ajunge la nici un rezultat dacă Ministerul Învățămîntului sau alt for central ar sta să se ocupe de fiecare fleac, dacă ar trebui să decidă dacă este bine sau nu să se facă „un plan de muncă aprobat (vizat) de primar pentru oamenii de serviciu din școală încadrați cu un sfert de normă". Atunci directorul de ce mai este în școală ? Prea ne-am obișnuit să primim pentru toate treburile indicații, instrucțiuni, circulare. Cu sau fără plan, școala trebuie să fie curată !

Prof. GH. NECHITA, Fălticeni ; prof. GH. BOBEI, comuna Bărbătești, Vilcea : După cum am mai anunțat și cu alt prilej la această rubrică, precizăm încă o dată că revista noastră nu publică poezii. Nu vă sfătuim să vă adresați nici altor reviste, deoarece versurile trimise nouă sînt de un scăzut nivel artistic.

Inv. GH. MEREUȚĂ, Birlad : Aveți dreptate : climatul familial joacă un rol preponderent în formarea personalității copilului ; iar comportamentul părinților, al celorlalți membri ai familiei îi va servi acestuia, în orice moment, drept exemplu. Dv., în scurtul articol ce ni l-ați trimis, vreți să epuizați însă toate aspectele educației copilului în familie. Și, evident, n-o puteți face decît la modul general, enunțiativ, de unde impresia de lucruri comune, arhicunoscute de orice educator — părinte sau cadru didactic.

COZAR RODICA, Brașov : Conform regulamentului liceelor de cultură generală, puteți da diferența la liceul seral, după promovarea clasei a IX-a a școlii generale de 10 ani, numai dacă ați depășit vîrsta de 16 ani și sînteți angajată în cîmpul muncii (art. 191, al. e). Conform aceluiași Regulament (Anexa nr. 6, pag. 180), examenul de diferență se dă, pentru anul II al liceului seral, din următoarele obiecte : 1. A doua limbă modernă; 2. Limba latină; 3. Istoria.

Prof. CONSTANTIN BUNOIU, Ghindeni, jud. Dolj : Bănuim că la școala dv. se produc nereguli, încălcări grosolane ale normelor de etică, dacă dv. ne solicitați răspuns la întrebări de genul : „Elevi lipsă la oră și primind note, se poate ?" Vă rugăm să puneți mîna pe un regulament școlar și să procedați întocmai cum scrie acolo.

Sugerăm cu acest prilej Inspectoratului școlar al județului Dolj să se intereseze cum s-au încheiat situațiile de sfîrșit de an la Școala generală de 10 ani din satul Ghindeni, comuna Malu Mare.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

Prolog la o dezbatere despre:

CARACTERUL APLICATIV AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

După cum s-a mai anunțat, în zilele de 29 și 30 iunie a.c. se vor desfășura în cadrul cercurilor pedagogice, organizate pe specialități, consfătuirile anuale ale cadrelor didactice. Tema dezbaterilor din acest an va fi „Întărirea caracterului aplicativ al învățămîntului". În momentul de față, responsabilii cercurilor pedagogice au și elaborat, sub îndrumarea inspectoratelor școlare, referatele care se vor prezenta în cadrul consfătuirilor.

Anticipînd asupra chestiunilor care vor fi luate în discuție la aceste consfătuiri, am solicitat cîtorva dintre colaboratorii noștri să se pronunțe în legătură cu problemele a căror elucidare o consideră în primul rînd necesară, la diferite obiecte de învățămînt, în cadrul tematicii date.

Fără pretenția de a avea un caracter orientativ opiniile pe care le reproducem mai jos conțin, sperăm, cîteva sugestii oportune.

Prof. univ. HARALAMBIE IONESCU, Institutul politehnic Bucuresti :

Un învățămînt modern nu se poate desfășura în afara condițiilor structurale ale conceptului despre societate. Matematica, într-un astfel de învățămînt, nu se predă și nu se învață pentru ea însăși, ci pentru a deveni unul din instrumentele de lucru practic pus la îndemîna specialiștilor. Ea are menirea de a da rigurozitatea, exactitatea, siguranța și puterea de verificare care garantează productivitatea și deschid calea progresului.

Matematica se predă pentru puterea constructivă, care și cînd nu furnizează direct cheia unor secrete științifice dă indicații sigure pentru construirea acesteia. Matematica trebuie să fie instrumentul care modelează gîndirea în forma ei cea mai cuprinzătoare, stîrnește fantezia și ajută în creația productivă. Ea trebuie să fundamenteze, să coreleze și să influențeze modul de gîndire al elevului din liceul teoretic, din liceul de specialitate, din școala generală.

Nu folosirea matematicii ca abstractizare trebuie să fie suportul unei metodologii de predare, ci tocmai posibilitatea ei de utilizare în lucrări imediat aplicative. Pentru acest considerent, socotind cele trei trepte ale învățămîntului într-o relație de strînsă interdependență, metodele de lucru — valabile pentru toate trei — trebuie să pornească de la cunoașterea elementelor practice care conduc spre abstractizare. Evident, teoria mulțimilor formează baza structurală a matematicii. Dar, în primele trepte ale învățămîntului, numai intuiția poate fi aceea care să ducă la folosirea unor noțiuni fundamentale. Cel care predă matematica pe aceste trepte ale școlii nu trebuie să aibă drept scop formarea unui specialist, ci formarea unui om care să poată utiliza matematica mai tîrziu, ca element structural, în concepțiile lui.

În acest context, una dintre cele mai indicate metode de studiu mi se pare a fi metoda problemelor aplicative, conduse pînă la înțelegerea stadiului de abstractizare către care tinde întotdeauna matematica. În modul acesta, din punct de vedere metodic, se parcurg toate căile pedagogice care permit să se pătrundă, într-adevăr, sensul gîndirii generale.

Prof. GH. DASCĂLU, directorul Liceului din Babadag, jud. Tulcea :

Predarea actuală a unor obiecte cu vădite posibilități de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice nu depășește, uneori, stadiul demonstrării utilității acestor cunoștințe și astfel rămîne tot la nivelul teoriei. Multe din aplicațiile „practice" nici nu ating cel puțin pragul practicii autentice, căci ele se consumă nu rareori la tablă (care se umple de formule, soluții, desene etc.) și dispar odată cu ștergerea acesteia. În cadrul asistențelor la ore, în calitatea mea de director, caut să determin o depășire a acestui prag de „aplicare" teoretică.

Întocmirea schemelor unor aparate, demonstrarea principiilor de funcționare a acestora, a unor reacții etc., oricîtă pricepere și pregătire teoretică ar dovedi ele, nu înseamnă aplicare practică, ci pur și simplu o transpunere în diverse simboluri a unor idei. Omul trebuie să învețe cum să folosească mijloacele de muncă pe baza unor principii, nu doar principii fără posibilitate de aplicare. Adevărata aplicare practică este aceea care are ca rezultat un produs — fie el obiect, fie el idee etc. De aceea, un obiectiv al planului nostru de muncă este transformarea elevului dintr-un element care contemplă într-un factor dinamic, de re-creare, la dimensiuni mai mici, a unei realități practice.

Vorbind de necesitatea întăririi caracterului aplicativ al cunoștințelor, nu putem să pierdem din vedere nici pe cel al deprinderilor pe care căutăm să le formăm prin activitățile tehnico-productive din planul de învățămînt. Pentru că nu orice deprindere de muncă practică ne interesează în condițiile vieții de azi — deci are aplicativitate. La ce ar mai servi — să spunem, exagerînd — deprinderea măcinatului boabelor de grîu cu ajutorul rîșnițelor și pietrelor folosite de strămoșii noștri ?

Prof. dr. docent GRIGORE POSEA, Universitatea Bucuresti :

Este bine știut că geografia, ca disciplină de învățămînt urmărește să dea elevilor cunoștințe generale privind **mediul natural în raportul său cu societatea omenească**, să contribuie, în ultimă instanță, la formarea unei **„gîndiri geografice"**. Prin poziția ei de **știință de legătură** între științele naturii și științele sociale, geografia are un rol deosebit de important în formarea la elevi a unei concepții materialist-dialectice. În această ordine de idei trebuie arătat că geografia, îndeosebi în zilele noastre, a căpătat un puternic caracter aplicativ, ajutîndu-l efectiv pe om în acțiunea sa de stăpînire și valorificare a naturii.

Creșterea caracterului aplicativ al geografiei este o temă complexă pasibilă de largi discuții, de aceea am dori să ne oprim puțin asupra **locului aplicațiilor practice în activitatea cu elevii**, care au o importanță deosebită, prin aceea că ajută la **consolidarea** cunoștințelor, la formarea unor **deprinderi noi**, la **exersarea capacităților creatoare**, la stimularea **creativității** etc.

Lucrul cu harta constituie o aplicație specifică a geografiei ; trebuie să-i învățăm pe elevi să construiască ei înșiși hărți geografice, la anii mai mari chiar unele hărți speciale (ale reliefului, apelor etc.), să-i învățăm să poată construi schițe de teren, planuri. Lucrul cu harta înseamnă și studierea unor fenomene geografice pe hartă, a cauzelor lor. Un exercițiu util ar fi, de exemplu, propunerea unei teme de acest fel : trasarea unui drum între anumite localități care să țină seama de toate condițiile naturale de pe teren și să le îmbine în mod optim. **Aplicațiile de laborator**, de preferință în grupuri mai mici de elevi, au ca scop reproducerea la scară a unor fenomene din natură (eroziunea apelor, acțiunea vîntului, probleme de geografie matematică), care sînt foarte intuitive în înțelegerea fenomenelor. Tot aici este utilă recunoașterea diferitelor roci și minerale.

O importanță deosebită ar avea-o elaborarea studiului monografic al unei regiuni, al unei văi, al unui sat etc. (tema poate fi aleasă în funcție de condițiile locale). Asemenea studii ar dezvolta spiritul de muncă independentă, creativitatea, căutarea continuă, ar duce la exersarea unui anumit stil de muncă.

Sîntem convinși că discuțiile din consfătuiri vor sugera numeroase căi și **mijloace care să ducă la întărirea caracterului aplicativ al geografiei.**

ION HÎNGULESTEANU, învățător, gr. I, Școala generală nr. 195, Bucuresti :

Sporirea caracterului aplicativ al cunoștințelor predate la clasă este în funcție mai ales de dascăl, de eforturile acestuia pentru ca elevul să nu considere învățătura ceva exclusiv abstract, greu asimilabil. În această situație se găsește, cel mai frecvent, matematica, atunci cînd este predată ca o știință a cifrelor rupte de viață.

Personal am căutat ca, în funcție de posibilitățile clasei, la nivelul de înțelegere al elevilor de la I—IV, să fac cunoscute, ceea ce profesorul André Révuz, de la Facultatea de matematică din Paris, numea **ideile matematice în acțiune** și, invers, să-i ajut pe copii să matematizeze situațiile concrete, întîlnite la tot pasul în viață. Am considerat, de pildă, că nu e de ajuns să mă limitez doar la foarte frecvent folositele probleme „mobilate" cu date și situații luate din viața reală („O cooperativă agricolă de producție a însămînțat atîtea hectare cu grîu..." ș.a.m.d.), ci să realizez o ancorare mai adîncă și mai matură în realitate, punîndu-l pe elev în fața a cît mai multor probleme pe care le creează viața — de pildă calculul posibilităților de amplasare a unui obiect într-un anumit loc, de executare a unei lucrări practice simple etc. Dar nu numai la matematică, ci și în studiul istoriei, științelor naturale, al gramaticii etc. elevul trebuie îndrumat să sesizeze aspecte variate ale aceleiași probleme, să le compare, să găsească fațete noi, să aleagă soluții, să caute cauze, să presupună efecte.

Întărim caracterul aplicativ al cunoștințelor și slujindu-ne de căile concrete ale intuiției — folosirea concretă a unităților de măsură, utilizarea meșteșugită a părților de cuvînt, studierea „pe viu" a vieții animalelor.

Pentru ca întreaga informație pe care o comunicăm copilului la clasă să intre, ca să spun așa, în natura, în firea lui și să o utilizeze în mod firesc mai este nevoie și de foarte mult **exercițiu** ; iar predarea unui capitol oarecare din programă nu se încheie — după mine — niciodată, fiindcă mereu învățătorul trebuie să facă apel la cunoștințele respective și să insiste ca elevul să le folosească în mod curent.

Prof. LIDIA LUPU, Liceul „N. Bălcescu", Bucuresti :

Biologia este o știință cu un profund caracter aplicativ. La consfătuiri vom avea posibilitatea să dezbatem importanța experiențelor și demonstrațiilor la lecțiile de biologie și căile de întărire a laturii experimentale în predare. O altă caracteristică a biologiei, de mare importanță, rezidă în faptul că prin lucrări practice elevul este pregătit pentru muncă, își însușește disciplina muncii și învață să aprecieze rezultatele ei. Repetînd fenomene din natură, experiențele ajută la formarea unei concepții materialist-dialectice despre lume, prin demonstrarea cauzalității fenomenelor.

Alt aspect : lecțiile de fiziologie animală și vegetală demonstrate experimental duc la explicarea unor fenomene care evidențiază corelația strînsă dintre funcția și structura organelor. Experiențele de fiziologie vegetală (respirația, fotosinteza etc.) îi conduc pe elevi la concluzii practice privind modul de a acționa asupra factorului biologic.

Latura aplicativă a învățămîntului biologic poate fi realizată și prin numeroase experiențe de fiziologie a omului privind păstrarea echilibrului funcțional al organismului.

Acolo unde există parcele școlare, ele pot fi utilizate pentru prezentarea în practică a acțiunii unor legi biologice, punîndu-i în același timp pe elevi în situația de „subiecți activi", care la absolvirea școlii generale sau a liceului să dispună de capacitatea de a trece de la însușirea unor cunoștințe științifice la aplicațiile acestora.

Cercul de rachetomodele — un mijloc pasionant de aplicare practică a cunoștințelor de fizică, matematică și chimie

IDEI
DEZBATERI
ORIENTĂRI

Valorile expresive ale limbajului

Sîntem fără îndoială într-un moment al dezvoltării studiului limbii naționale în școli cînd trebuie să avem în vedere întreaga complexitate a structurii mijloacelor de comunicare prin limbă.

Recent s-a subliniat faptul că nu e suficient să se învețe în școli și universități cu precădere, sau exclusiv, gramatica, pentru că vocabularul pune probleme multiple și are un rol capital în cunoașterea și cultivarea limbii literare, fapt admis, se pare, în proiectele actuale ale noilor planuri de învățămînt.

Dar aspectele stilistice ale limbajului constituie un domeniu de importanță evidentă pentru originalitatea și forța comunicării, studiul valorilor expresive ale limbajului poate fi foarte instructiv și educativ, prin bogăția de nuanțe, de resurse, de inventivitate cuprinsă în creația literară mai ales în folclor, în tezaurul locuțiunilor și al metaforelor populare. Ni se pare util deci să punem în relief unele probleme de stilistică pentru a sugera colegilor noștri modalități noi de abordare a studiului limbii scriitorilor, pentru a îmbogăți și adînci analiza gramaticală și literară a textelor.

Toate lecturile literare cuprind fapte de invenție stilistică, anumite întrebuințări particulare ale resurselor limbii, menite să rețină atenția noastră asupra unui cuvînt sau asupra unei construcții.

Tudor Vianu vorbea cu dreptate despre cele două categorii de fenomene ale comunicării : fapte de repetiție și fapte de invenție. Limbajul afectiv al scriitorilor, spre deosebire de cel logic, convențional, uzual al mesajului informativ, selectează cuvintele și construcțiile pentru a realiza un relief nou, original, distinct, al limbajului literar propriu.

Se poate spune că limbajul literar este într-un fel o sinteză a posibilităților expresive ale limbajului, dincolo de nivelul convențional al vorbirii, dincolo de limbajul standard, limbaj neutru, adesea inexpresiv. Creația literară ne-a conservat un însemnat număr de cuvinte și construcții expresive, inuzitate în prezent, adevărate rezerve ale limbajului afectiv ; fără opera scriitorilor multe cuvinte și forme gramaticale ar fi dispărut de mult din limbă ; la fiecare pas, întîlnim în poezie, dar și în proză, „abateri" expresive de la

Probleme de stilistică

In cuibar rotind de ape peste care luna zace...

„N-aș putea să precizez — spunea Arghezi — formele anterioare ale acestui stih, ieșit cu limpezimea și conturul lui din mai multe redactări evidente. Nimeni nu zice : **cuibar de ape.** Toată lumea zice : **copcă, virtej.** Dar **cuibar de ape** e plastic și frumos. Dacă în loc de **cuibar de apă**, care ar fi fost frumos numai întrucîtva, poetul ia pluralul și zice **cuibar de ape**, imaginea capătă tremurul de furnicar al undelor. E locul să mai bănuim că, înainte de **cuibar rotind de ape**, fusese **cuibar rotund de ape** : numai forma cuibarului, fără mișcare. **Cuibar rotind de ape** exprimă tot ce trebuie și acest rezultat poetul l-a obținut succesiv. **Peste care luna zace** e o imagine de completare, din cele familiare poetului, dar ea dă tabloului așternut și pune un punct de răcoare în mișcarea cuibului de ape. Cuibar e și el un cuvînt căutat și lucrat. Instinctiv, relativ la limbă, poetul trebuie să fi scris întîi **cuib** și numai după aceea **cuibar**, dînd versului și ritmul. Inversiunea : **peste care luna zace**, cu verbul la urmă, îi dă versului o putere absentă din construcțiile directe. Asta s-ar putea chema stil. **Stilul pare să fie meșteșugul de a da cuvintelor duritate, relief, culoare și insuflețire".**

Sînt în acest scurt comentar cîteva idei fundamentale pentru înțelegerea importanței limbajului poetic, a valorilor estetice ale stilului scriitorilor. Mai întîi, aspectul valorificării resurselor limbajului în general, apoi **faptul depărtării stilului poetic de limba uzuală, de aspectul comun al vorbirii ;** ideea de căutare, de selecție din variantele posibile subliniază rolul esențial al sinonimelor ; mai departe, un fapt deosebit de important, **cuvîntul ales este așezat în vecinătăți neașteptate,** într-o construcție la care nici nu ne-am fi gîndit poate.

Definiția stilului, în formularea simplă și originală a poetului, este cu adevărat memorabilă : stilul este **un meșteșug,** evident, ca rezultat al unui efort de înnoire, de selecție, de îmbinare nouă a cuvintelor, ca rod al unei experiențe creatoare, ca reflex al culturii și sensibilității autorului. Scopul selecției întreprinse de acesta în tezaurul întreg al limbii naționale este de a obține, prin fraza construită într-o anumită formă, prin succesiunea cuvintelor într-o anumită legătură, **o putere nouă a contextului, o valoare nouă a cuvintelor uzuale, un alt relief al comunicării,** deci nuanțele noi și sugestive ale imaginii gîndite.

Ceea ce poate surprinde adesea în textele literare este **calitatea neașteptată a unor nuclee stilistice,** în care cuvîntul de uz curent se încarcă surprinzător cu valori pe care abia le putem bănui, abia le putem explica ; mai mult : **numai literatura are facultatea de a reînvia elemente de vorbire vechi, depășită, uitată, pentru a localiza și data ideea sau personajul ;** numai literatura poate **asocia cuvinte care nu au stat poate niciodată alături,** care în uzul actual aparțin unor registre diferite de comunicare ; numai în creația stilistică a scriitorilor adevărați reînvie vechile cuvinte și construcții ale limbii, peste care s-au așezat noile straturi lexicale și tipare aduse de civilizația nouă. Tocmai de aceea, limbajul literar, ca sferă de întretăiere și de valorificare a elementelor unui fond expresiv **mult mai mare decît acela al limbajului curent,** este deosebit de instructiv, cînd vorbim de cunoașterea și cultivarea limbii literare naționale.

Cercetările actuale în domeniul stilisticii consideră valorile expresive ale limbajului literar ca fapte obiective ale comunicării, ca dovezi concrete ale capacității infinite de nuanțare a exprimării individuale. Prin valorile expresive ale limbajului putem înțelege mai exact și mai adînc originalitatea și bogăția limbii literare de astăzi.

Conf. univ. GH. BULGĂR

Exprimarea naturii în „limbajul" artei plastice

Conducerea științifică a școlii

PRECIZAREA OBIECTULUI DECIZIEI

Opinam în articolul „Etapele luării deciziei" publicat în nr. 4 al „Tribunei școlii" pentru următoarele faze de respectat în luarea și aplicarea oricărei decizii : delimitarea problemei în care trebuie să adoptăm o hotărîre ; adunarea informațiilor necesare elaborării deciziei ; stabilirea alternativelor de rezolvare a problemei respective, luarea deciziei propriu-zise și controlul îndeplinirii ei.

În legătură cu stabilirea problemei — cu alte cuvinte, precizarea obiectului deciziei, a domeniului în care este necesar să luăm o hotărîre — este util să avem în vedere că există două categorii de probleme care pot sta în fața unui director de școală la un moment dat. Una este categoria problemelor care apar independent de voința lui, fără să fie provocate de el sau să depindă de el. De exemplu, situațiile create de creșterea sau descreșterea populației școlare (și acestea putînd fi în funcție de variați factori : construcția de noi unități industriale în raza școlii, de noi cvartaluri de locuințe etc.), diferitele cazuri de indisciplină ale unor elevi, manifestări care țin de etica profesională a unor cadre didactice etc.

O a doua categorie de probleme o constituie cele pe care le determină conducătorul însuși, în năzuința lui de a obține rezultate cît mai bune în activitatea desfășurată de colectivul său. Bunăoară, el își poate propune să îmbunătățească pregătirea tehnico-productivă a elevilor prin lărgirea și perfecționarea bazei materiale adecvate : crearea de ateliere sau de terenuri experimentale, modernizarea dotării laboratoarelor ș.a. În același scop, al îmbunătățirii pregătirii elevilor, el își poate propune intensificarea controlului calității lecțiilor — printre altele — prin introducerea în școală a mijloacelor auditive moderne de control ș.a.m.d.

Literatura de specialitate atrage atenția, pe bună dreptate, asupra distincției ce trebuie făcută între adevăratele probleme în care se impun decizii și falsele probleme. Conducătorul — spune Ralph M. Stogdill în „Studiul predictiv al modelelor de muncă în conducere", efectuat împreună cu un colectiv — alege acele aspecte ale sarcinii pe care le consideră el că ar constitui o problemă. Alegerea aceasta este, așadar, în funcție de importanța pe care o dă el unui fenomen sau altul, care, la rîndul ei, depinde de preocupările lui personale, de înclinațiile lui sau, pur și simplu, de părerea pe care și-a format-o anterior. „Astfel cum o pricepe el — subliniază același autor — problema poate reflecta mai degrabă propriile lui predilecții și sistemul personal de valori, decît o adevărată evaluare obiectivă a sarcinii, așa cum ar putea fi făcută de către un juriu de observatori din afară". Așa că se poate întîmpla ca directorul să considere foarte important un lucru minor și să mobilizeze energiile pentru rezolvarea lui, lăsînd pe planul al doilea alte aspecte, cu adevărat însemnate. De aceea, o primă datorie a conducătorului este să se detașeze de toate înclinațiile și preferințele sale personale și să chibzuiască în mod obiectiv asupra importanței problemelor, analizîndu-le în contextul întregii munci și numai după aceea să treacă la elaborarea deciziilor sale. Una din cele mai sigure căi care duce la stabilirea unor obiective concrete realiste și necesare este consultarea colectivului de conducere a școlii, a specialiștilor, părinților și chiar a elevilor în probleme în care aceștia pot să aducă o contribuție.

Dar chiar dacă nu se întîmplă prea des ca alegerea problemei făcute de director să nu coincidă cu ceea ce ar stabili „un juriu de observatori din afară" — vreau să spun că și atunci cînd directorul reușește să fie foarte obiectiv, să nu considere fundamentale problemele lipsite de importanță — prezența lui în munca școlii își pune amprenta asupra acesteia. „Conducătorii — spune același Ralph M. Stogdill — duc cu ei un stil personal de conducere în care se reflectă personalitatea și chiar temperamentul lor. De aceea, dacă din dorința personală sau printr-o decizie a forurilor superioare, un director trece să conducă o altă școală, după circa zece ani de muncă aici, noua unitate va arăta aproximativ la fel cu cea din care a plecat".

Bineînțeles, modul în care directorul școlii vede problemele fundamentale ce se pun în fața instituției pe care o conduce este și în funcție de spiritul vremii, după cum atrag atenția numeroși specialiști în problemele managementului. Pentru școală, în spiritul vremii de astăzi — spre deosebire de acela din urmă cu 30—40 de ani — sînt mașinile de învățat, creșterea valențelor formative ale procesului instructiv-educativ, stimularea energiilor creatoare ale elevilor etc. — așa încît un mare număr de probleme sînt impuse de aceste orientări, specifice școlii moderne. Dacă directorul le sesizează sau nu, și le acordă importanța cerută — aceasta este în funcție nu numai de înclinațiile, preferințele și temperamentul său — dar și de măsura în care a reușit să înțeleagă spiritul vremii și să se identifice cu el.

I. GH. BORCA

Renovarea predării istoriei

Necesitatea modernizării, a **renovării în predarea istoriei** pornește, în primul rînd, de la cantitatea mare de informație pe care o oferă cercetarea științifică atît în ce privește trecutul, cît și contemporaneitatea. Materialul informativ nou (mai ales cel referitor la contemporaneitate) care se adaugă continuu la cel deja existent impune o riguroasă selecție a ansamblului elementelor pe care le comunicăm elevilor, cu grija de a nu le încărca memoria „cu ceea ce este disponibil în memoria publică a bibliotecilor și centrelor de documentare, a publicațiilor tipărite sau a filmelor ce pot fi proiectate" [1]). De altfel, majoritatea profesorilor de istorie din țara noastră au căzut de acord asupra necesității de a se selecta permanent cantitatea de date și fapte care trebuie să fie transmise elevilor prin predarea istoriei, cerînd cu insistență îmbunătățirea programelor și manualelor școlare.

În ultima vreme, s-au adus serioase critici sistemului actual de predare concentrică a istoriei în școala noastră de cultură generală. Critica nu se referă la sistemul concentric propriu-zis [2]), ci la modul cum se realizează el. S-a arătat că actualul sistem concentric de predare a istoriei nu duce la o diferențiere calitativă mai evidentă între modul de predare a istoriei (în special a istoriei universale) la școala generală pe de o parte și la liceu, pe de altă parte. Reluarea materiei vizează mai mult o amplificare a elementului informativ (deci o creștere cantitativă — de fapte, de date, de nume de persoane etc.) Mult mai mic este cîștigul elevului pe latura formativă.

S-au făcut și unele propuneri pentru ameliorarea acestei situații. Una din acestea — prezentată de Institutul de științe pedagogice din București — se referă la introducerea la liceu a unui curs de istorie a civilizației și culturii universale, predat pe probleme mari (cu un caracter de sinteză) și în care se includeau cum era și firesc, aspecte legate de viața politică. Această propunere a fost discutată, în cadrul filialelor societății de științe istorice în întreaga țară, în cursul anului 1969, de către numeroase cadre didactice din școlile generale și licee și de la unele facultăți de istorie (de ex. București, Iași). Discuțiile au adus pe prim plan necesitatea modernizării și „renovării" conținutului cursului de istorie universală predat la liceu, diferențiat de școala generală. În primul rînd, se impune tratarea pe probleme cu un grad mai mare de generalizare (sinteze), prezentarea sincronico-succesivă a faptelor și fenomenelor istorice, realizarea unei corelații mai strînse între istorie și celelalte discipline școlare cu un profil asemănător (din domeniul științelor sociale), deci mai multă atenție pe linie interdisciplinară.

S-a semnalat de asemenea faptul că, în stadiul actual, nici cadrele didactice care predau istoria în școala noastră n-au pregătirea necesară pentru a preda cu eficacitate un astfel de curs de istorie a civilizației și culturii universale — la facultățile noastre de istorie neexistînd un astfel de obiect de studiu. Considerăm însă necesar să se introducă un astfel de curs, care, în mod firesc, figurează în planul de învățămînt al multor universități din lume.

Actualmente în istoriografie, la noi și peste hotare, se tinde către realizarea unor studii de sinteză în care aspectele legate de dezvoltarea civilizației și culturii ocupă un loc din ce în ce mai însemnat. Și în țara noastră au apărut pînă acum două valoroase lucrări de sinteză : „Istoria României — compendiu", București, Ed. didactică și pedagogică, 1969 și „Istoria poporului român", sub redacția acad. Andrei Otetea, București, Editura științifică, 1970. Prima lucrare amintită a apărut și în Franța într-o ediție care a trezit un mare interes nu numai în rîndul specialiștilor dar și al unui numeros public.

Această tendință existentă în istoriografia universală și națională ar trebui să-și găsească o reflectare cu un caracter prospectiv și în ceea ce privește istoria predată în școală (în liceu).

Ca și la alte discipline, procesul de modernizare, de renovare nu se referă numai la conținut, ci și la metodele și procedeele de predare. În această privință constatăm că articolele și lucrările publicate pînă acum la noi sînt din ce în ce mai numeroase, ele reflectînd o serioasă preocupare a multor cadre didactice cu o bogată experiență la catedră. Folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne, problematizarea, instruirea programată (cu sau fără mașină), cabinetul de istorie sînt teme care preocupă pe mulți din profesorii noștri de istorie. În sprijinul lor vine cercetarea științifică în domeniul metodicii predării istoriei, al cărei cîmp se lărgește continuu.

Prof. CONSTANTIN DINU

[1]) *Malița Mircea* : „Renovarea pedagogiei și a educației în spiritul „științei moderne", în „Revista de pedagogie", an XX, ianuarie 1971, nr. 1, p. 21.

[2]) La noi, a fost o etapă cînd s-a aplicat la liceu și sistemul liniar în predarea istoriei și felul cum a fost conceput nu a dat rezultatele așteptate.

ORIZONT ȘI METODĂ

În oceanul de viață care ne înconjoară, oamenii folosesc inteligența pentru a valorifica natura, dar uneori o „distrug", pentru că nu-și folosesc destul resursele de cunoaștere, după cum pe ei înșiși se uzează prematur, pentru că nu se cunosc.

Toate aceste adevăruri sînt știute de profesori, dar nefiind incluse în manualul „model" de predare, nu se reflectă întotdeauna în „spiritul predării".

Se preconizează „restructurarea fundamentală" a științelor biologice în liceu, accentuîndu-se necesitatea regîndirii programei respective de învățămînt. (Vechea programă — se știe — ne-a obligat să predăm lecții despre viețuitoare fără a avea în vedere funcțiile vitale). Dar trebuie să precizăm că o programă nu împiedică pe profesor să se ridice de la explicații parțiale la generalizări cuprinzătoare, dînd multiple și esențiale răspunsuri problemelor de morfologie, fiziologie, ecologie, istorie sau filozofie. Deci, învățarea științelor biologice, adecvată unei concepții moderne și, firește, materialist-dialectice despre viață, depinde, în primul rînd, de felul în care această disciplină este predată elevilor. De exemplu, tema despre evoluția aparatului respirator la vertebrate îi dă profesorului prilejul să pună de acord evoluția aparatului respirator cu a celui circular, a termoreglării nervoase și umorale etc.

Dacă lumea este devenire, științele naturale nu pot fi numai descriptive ! Cu toate acestea, în școală, rareori, elevii sînt îndemnați în sensul redescoperirii adevărurilor prin gîndire logică. Acestea sînt comunicate în formule consacrate, pentru a fi înregistrate în memorie, adesea fragmentar. Se fac, numericește, insuficiente sinteze cuprinzătoare, inducții ale unor adevăruri esențiale, sau deducții sprijinite pe cunoștințele anterioare. Prea puțin se rezolvă probleme în care să se ceară elevilor deliberare, decizie, acțiune, control și reluarea operațiilor pe căi mai eficiente, dacă este nevoie. De aceea, de multe ori aptitudinile de muncă intelectuale sînt inegal dezvoltate în învățămînt.

Chiar dacă programa va fi alta, atîta timp cît spiritul predării rămîne același, biologia se va memora în continuare. Nu-i va deprinde pe elevi cu o gîndire logică, nu va dezvolta mecanismele mintale necesare pentru o viitoare activitate științifică, adică nu va forma oameni capabili de o activitate independentă.

Astfel stînd lucrurile, nu trebuie să ne mire dacă întîlnim elevi care „rod" cartea și apoi descriu desfășurarea unei experiențe, la care dau, în mod absurd, rezultatele altei experiențe, descrise de asemenea, în carte, sau la ora de curs.

Problematizarea se impune să fie aplicată și în științele biologice. Ea poate fi folosită, în activitatea cu elevii, chiar dacă vom întîmpina la unii dintre ei rezerve de felul : „nu scrie în carte !".

De fapt, manualul „model" de biologie nu oferă decît date de memorat, nu conduce mintea elevului pe treptele următoare ale activității intelectuale legate de acțiune. Poate că ar fi necesară o culegere de probleme de biologie care să constituie pentru elevi un îndemn la explicarea fenomenelor, la justificarea unor acțiuni practice, cu sprijinul cunoștințelor dobîndite în orele de clasă, prevăzute în programa de învățămînt ; chiar dacă nu întotdeauna asemenea probleme pot fi rezolvate prin lucrări practice, soluțiile lor pot fi găsite, cu clasa, prin exercițiu teoretic (cum se întîmplă în nenumărate științe). Căci nu învățăm numai ca să ne aflăm învățați, ci pentru a rezolva problemele puse de viață și a acționa conștient.

Manualele tradiționale de biologie (și nu numai ele) țin mintea elevilor în pragul activității teoretice intelectuale. A trebuit să apară cibernetica, știința sistemelor și suprasistemelor active, pentru a se redescoperi că învățătura trebuie să ducă la acțiune, corespunzătoare cu datele înregistrate și cu scopul urmărit. Pe aceste temeiuri se cere un învățămînt „modern", formativ, prin care cei instruiți să nu fie numai înregistratori de date, ci pregătiți pentru activitate științifică și practică, independentă.

Explicarea activității practice obișnuite, decise și executate de alții folosește prea puțin școlarilor. Cu atît mai puțin ne putem aștepta ca, în urma unor înregistrări mecanice a datelor din științele biologice, elevul să fie format pentru o acțiune independentă, sprijinită pe cunoștințele căpătate.

Restructurarea predării științelor biologice nu se poate limita doar la programă ; ea trebuie să pornească de la concepția asupra lumii vii ; realitatea să fie văzută așa cum este, dinamică, în interacțiuni multiple, nu statică, încremenită.

Restructurarea predării reclamă și respectarea desfășurării firești a proceselor mintale, de la învățare pînă la acțiune. Metodologia trebuie și ea modernizată, pentru a lucra eficient, cu acest sistem activ, viu, care este elevul, dezvoltîndu-i, nu limitîndu-i, capacitățile. Aceasta, deoarece elevul, chiar sub aspectul activității intelectuale, se află în relație strînsă cu tot ce îl înconjoară. Nu ne rămîne decît să-i dăm posibilitatea să-și dezvolte calitățile înnăscute, depășind etajele de informație și reflectare rațională, pentru a fi capabil să ajungă în mod conștient și hotărît la acțiuni corecte, utile, sau cel puțin la „exercițiul" de a explica activitățile practice obișnuite ale oamenilor în mediul viu.

Prof. MARIA F. MORȚUN

Oră de geografie la clasa a VIII-a a Școlii generale din satul Fundu-Răcăciuni, județul Bacău

Organigramele în predare: $ax + b = 0$

Specialiștii acreditează în ultimul timp, cu tot mai multă insistență, ideea utilizării organigramelor în predarea anumitor capitole din matematică, considerînd că prin aceasta înțelegerea lecțiilor va fi mai ușurată.

Trebuie să fim însă foarte atenți, pentru a nu înlocui raționamentul, cu regulile fixe pe care le exprimă o organigramă (mai ales cînd nici nu este bine concepută). Considerăm din acest punct de vedere că organigramele trebuie să fie introduse mai ales în partea de „fixare a cunoștințelor", după ce au fost expuse toate demonstrațiile și raționamentele necesare înțelegerii temei.

Utilizarea organigramelor la lecțiile de matematică constituie un important și destul de întîrziat pas spre utilizarea calculatoarelor electronice atît de către profesori, cît și de către elevi, în rezolvarea problemelor puse de practică.

În legătură cu organigrama de rezolvare a ecuației de gradul I cu o necunoscută, propunem o variantă care, credem noi, prezintă următoarele avantaje : dă o imagine clară a cazului general de rezolvare : exprimă limpede variantele posibile în rezolvare ; începutul și sfîrșitul procesului de rezolvare sînt evidențiate separat.

Iată această variantă :

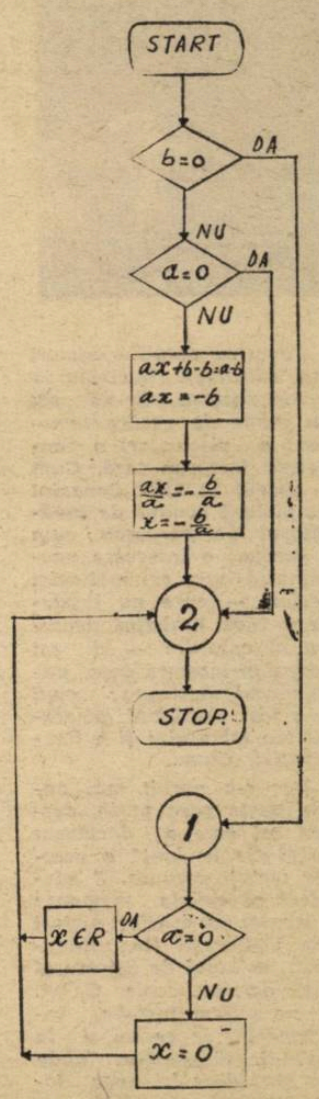

Prof. V. MUSTAȚEA
Cercet. ȘT. MUSTAȚEA
București

OMAGIU DASCĂLULUI

AR TREBUI VĂZUT...

Acum doi ani era învățător la Crasna. Era, deci, tot într-un sat de munte de pe lîngă Intorsura Buzăului, cu aceleași case răspîndite pe coclauri la mare depărtare una de alta ca și casele din Floroaia Mică unde este învățător acum. Școala nu are decît cîteva zeci de elevi. Adică una din acele școli obișnuite în cătunele de munte, unde, uneori, „populația școlară" nu depășește numărul de 12 elevi și unde un singur învățător predă la două, la trei sau chiar la patru clase, în același timp.

Numărul elevilor din Floroaia Mică e ceva mai mare, dar îndeajuns de mic pentru ca și aici să se folosească predarea simultană. Învățătorul **Petre Barbu** predă în acest mod la clasele a II-a și a III-a.

Ar trebui văzut acest învățător inteligent și pasionat. Ar trebui văzut, cînd, coborînd din munte, la „centru", pentru ședințele cercului pedagogic, își uimește colegii atît cu informațiile pe care le deține în domeniul pedagogiei moderne, cît și cu ideile sale originale și novatoare. Ar trebui văzut urcînd pe sub coaste de deal, pe poteci pierdute sub cetini, către una din căsuțele izolate pe vreun tăpșan pentru a se întîlni cu nu știu ce părinte al cărui copil a lipsit în nu știu ce zi de la școală.

Și ar mai trebui văzute cataloagele celor două clase, în care absențele sau notele mici sînt adevărate raritați, după cum ar trebui văzut, în timpul lecțiilor, buchetul de mîini al elevilor săi care explodează prompt într-un unic gest colectiv, înainte ca învățătorul să-și sfîrșească întrebarea.

Ar mai trebui văzut gestul plin de respect cu care îl salută țăranii din sat și ar trebui auzite cuvintele de laudă și de admirație pe care aceștia le rostesc la adresa lui.

V. OCTAVIAN

VULTUREȘTI sau policromia dăruirii

Povestea copiilor-pictori din Vulturești (întîmplarea a localizat-o într-un sat cu nume de pasăre temerară a piscurilor) o cunoaște întreaga țară. Cum a apărut în 1967 Cenaclul de pictură condus de învățătorul Ion Mărgescu ; cum a început o întrecere neobișnuită între cei mai mici școlari — care nu înțelegeau încă limbajul deosebit al culorilor — și cei care deprinseseră deja miraculosul meșteșug ; cum le-a fost răsplătită generozitatea talentului și a imaginației. Cum...

Dar s-a vorbit mai puțin, poate prea puțin, despre cel care a declanșat „explozia în lanț" a acestor virtuți ascunse. E adevărat că simpla vizionare a expoziției micilor pictori din Vulturești (în București, în holul de intrare al sălii de spectacole C.C.A. — ne putem întreba, îndreptățiți, de ce nu și la Palatul pionierilor, unde cu precădere își avea locul ?), deci contactul cu rezultatele concrete ne îndreaptă cu gînd recunoscător spre învățătorul Ion Mărgescu. Modest, cu discreție, învățătorul ocolește amănuntele care ne-ar facilita un portret-model. După felul în care își descrie activitatea, de la absolvirea școlii normale din Cîmpulung-Muscel (1952) pînă în prezent, ar trebui să crezi că faptele sale pot fi ale oricărui învățător. Despre ceea ce numim har — nici un cuvînt. Pasiunea cu care se dăruie muncii — și celei de învățător, și celei de conducător al cenaclului — o explică simplu : „E firesc pentru fiecare dintre noi, cei care răspundem de educația multilaterală a copiilor." În principiu, așa este. Dar, deocamdată, „fenomenul" de la Vulturești este aproape unic în felul lui. Și apariția, ca și continuarea sa se datoresc, în cea mai mare măsură, stăruinței, interesului și abnegației acestui om care-și tăinuie frămîntarea continuă în adîncul privirilor albastre.

Trebuie să iubești mult copiii, viața lor dominată mereu de surpriza ineditului, ca să trăiești pentru ei și prin ei. Trebuie să păstrezi în tine acea nesecătuită forță de a descoperi în tot ce te înconjoară latența creației, posibilitatea de împlinire, ca să te apropii, cu grijă părintească, de sensibilitatea infantilă. Și, îndeosebi, trebuie să crezi în tine și în viitorul celor pe care-i crești ca să te „încăpățînezi" să ajuți un elev de trei ori repetent să ajungă un bun tehnician sau să determini un recalcitrant corigent la matematică să învețe atît încît să merite nota maximă. Acesta este învățătorul Ion Mărgescu. Acesta a fost dintotdeauna, de cînd și-a ocupat pentru prima dată locul la catedră.

Înainte de a ne despărți, după ce i-am aflat și necazurile (inerente, a subliniat domnia-sa) și sacrificiile personale (inclusiv cele materiale), l-am întrebat : „N-ați obosit ?"

Dimpotrivă ! Mai ales acum, cînd copiii încep să fie înțeleși și sprijiniți efectiv. Și apoi, am căzut definitiv în „cursa" lor.

V. B.

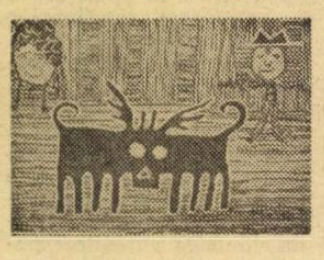

EDUCATOAREA

Cu cîtva timp în urmă, la începutul acestei săptămîni, stăteam din nou — pentru a cîta oară ? — alături de **Emilia Moldovan**, educatoare și directoare a Grădiniței de copii nr. 13 din Baia Mare. De data aceasta eram reunite cu toate colegele de aceeași breaslă, în cadrul unei reuniuni metodico-științifice.

Venise rîndul la cuvînt Emiliei Moldovan și, sinceră să fiu, ascultînd-o m-au furat puțin gîndurile. O aveam în față pe una dintre cele mai destoinice educatoare băimărene, un om cu o temeinică pregătire profesională, pasionată pentru munca sa, preocupată mereu să cerceteze, să găsească noi căi care să meargă la inima copiilor. De data aceasta ne prezenta o comunicare cu tema „Rolul jocului de mișcare în dezvoltarea armonioasă a copilului" rezultată dintr-un substanțial studiu și o vastă experiență la catedră. Mă gîndeam la tot drumul pe care l-a parcurs în viață, la cariera sa clădită ca un edificiu, migălos și durabil, la faptul că acum, în apogeul vîrstei, găsește o împlinire a misiunii sale împărtășind mai tinerelor sale colege tainele unei profesiuni de o rară frumusețe și noblețe.

Emilia Moldovan e cunoscută și apreciată pentru inventivitatea cu care creează, confecționează și folosește materialul didactic. Rămîi uimit de cîte posibilități de valorificare în scopuri instructiv-educative găsește în fiece lucru, în fiece obiect din lumea înconjurătoare a copilului.

Mă mai gîndeam la cuvintele de mulțumire pe care le-am auzit adesea din partea părinților care au avut totdeauna în ea un sfetnic apropiat, un colaborator.

Mă gîndeam la grădinița pe care o conduce, curată ca paharul, organizată ca un ceasornic.

Și mă mai gîndeam la multe alte calități ale acestui om...

Acum însă mă gîndesc că cele ce le-am împărtășit hîrtiei nu sînt de loc pe măsură să reprezinte figura acestei educatoare deosebite : EMILIA MOLDOVAN.

ANA TĂTARU

PROFESORUL MEU DE GEOGRAFIE

În față mi-a apărut, fără să vreau, fără să o chem anume, figura profesorului meu de geografie.

Doamne ce minunăție de lecții ne mai ținea **Emil Popa**, profesor emerit, astăzi pensionar, unul dintre pilonii Liceului „Avram Iancu" din Brad ! Și cîte lucruri deosebite, n-am învățat de la el ! De la el am învățat că lumea se împarte în munți, rîuri, cîmpii, mări, oceane, insule și peninsule, țări și orașe. De la el am învățat, în zeci de ore, știința adevărului. Cînd începea predarea lecției, desena întîi pe tablă, fără să folosească buretele măcar o dată, harta țării sau a continentului. Așeza munții — să-i vedem parcă aievea, cum cresc, îndemna rîurile să pornească la vale, desfășura cîmpiile, marginea uscatului și marea. Mare minunăție !

Simțeam cu adevărat ca hipnotizați, cum, în acele momente, băteam drumurile cutărei sau cutărei țări. Și astfel, lecția o învățam din clasă. Nu știu, nici nu pot crede că au fost corigenți la geografie, deși din catalog nu lipseau și notele de patru.

Nu cred că vreun elev care l-a avut profesor pe Emil Popa, astăzi, să nu-și amintească de lecțiile lui de geografie.

Pentru că, pentru profesorul meu și al multor promoții de elevi ai Liceului „Avram Iancu" din Brad geografia era nu numai știință, pasiunea sa, ci cu adevărat crezul său, profesiunea sa de credință pe care, cu o deosebită putere de dăruire, căuta să o împartă cu noi. Pentru că profesorul Emil Popa n-a avut elevi buni și răi, ci doar elevi care se împărtășeau din crezul său la fiecare oră de geografie.

Iată de ce îi mulțumesc încă o dată dascălului meu de geografie, Emil Popa, pentru toate cîte m-a învățat.

RADU SELEJAN

DEOSEBITUL OBIȘNUIT

L-am rugat pe profesorul **Ștefan Török**, directorul Liceului nr. 11 din Cluj, să ne prezinte un moment deosebit din cariera sa profesională.

— Un moment deosebit ? Îmi este greu să citez unul. Un examen, de exemplu, este un moment deosebit. Dar atunci cînd în fiecare zi dai cîte unul sau mai multe examene, „deosebitul" devine obișnuit, iar meseria de profesor și de director mă obligă zilnic să dau cîte un examen.

— Ne-ați fost recomandat ca unul dintre cei mai buni profesori din Cluj.

— Cred că e o exagerare. Poate cei care m-au recomandat s-au gîndit nu atît la mine, cît la rezultatele școlii pe care o conduc.

— Ați putea să amintiți cîteva din aceste rezultate ?

— De exemplu, la faza republicană a olimpiadei de fizică, județul nostru a obținut patru mențiuni și toate patru au fost aduse de elevi ai școlii noastre. Sau, la concursul de limbă și literatură maghiară, primele locuri pe țară au fost ocupate de elevii liceului nostru. Alte exemple : 60 la sută dintre absolvenții școlii noastre de anul trecut au intrat în învățămîntul superior. Și mulți dintre ei au fost, cum se spune, „capi de listă". Avem și unele performanțe sportive, elevi care fac parte din lotul național și a căror comportare în competițiile internaționale a fost bine apreciată.

— Cum explicați succesele școlii ?

— Are un colectiv de profesori destoinici care au înțeles ce înseamnă să-i înveți pe copii să gîndească.

— Cum concepeți munca de director ?

— Este o treabă care cere calm, tact și, bineînțeles, știința de a conduce. Dar, țin să precizez, felul în care lucrez este foarte obișnuit...

Drept pentru care am dat titlul acestui articol.

O. B.

MÎINILE DE AUR

Sînt oameni despre care se spune că au „mîini de aur". Altfel spus asta înseamnă că dacă se apucă de o treabă nu se poate să nu iasă ceva trainic, frumos și bun, că din nimic sînt în stare să scoată un lucru util, folositor. Aceste calități i se pot atribui și lui **Dumitru Constantin**, profesor-maistru la Școala generală nr. 3 din orașul Slatina. Acestea și încă alte cîteva fără de care n-ar putea să stea în mijlocul elevilor, să lucreze cu ei și să-i ajute să pătrundă „secretul" multor meserii pe care le cunoaște. Este vorba de calitățile sale de pedagog, de talentul deosebit pe care-l are de a se apropia de copii, de a le stîrni interesul și dragostea pentru muncă, dorința de a lucra și ei cîndva așa ca maistrul lor.

L-am cunoscut cu cîteva luni în urmă în atelierul școlii — un atelier în adevăratul înțeles al cuvîntului unde, de dimineața pînă seara, se aude zgomot de rîndea, de ciocan și fierăstrău. Era în mijlocul micilor săi ucenici, cu mînecile suflecate ca și aceștia. Trecea de la unul la altul, privea atent la ceea ce făcea fiecare, dădea îndrumări, corecta pe unul, lăuda pe altul. Făcea totul cu calm, prietenos dar, în același timp, cu seriozitate. Ne spunea că dorința sa este de a-i învăța pe elevi aici, în atelierul școlii, să poată face cît mai multe lucruri utile de care vor avea nevoie în viață. A început cu obiecte simple, necesare activității lor de școlari : echere, penare, linii. Apoi, treptat, a trecut la confecționarea unor piese și aparate necesare lecțiilor de chimie și fizică : bobine, diverse instalații electrice, stative etc. De la un timp au început să execute o serie de obiecte pentru uz gospodăresc pe care și-au propus să le valorifice în comerț : balamale pentru uși, fel de fel de clești, jucării etc. De curînd — spunea „maistrul Constantin" (așa îi spun ucenicii săi) a înjghebat într-un colț al atelierului și o mică legătorie. „Este bine să știe și asta" — spunea el.

Am privit pe rînd tot ce se află în atelier. Fel de fel de obiecte mai simple și mai complicate — toate lucrate de elevi sub atenta și permanenta îndrumare a profesorului-maistru. Inima lor este acest om cu mîini de aur care își dedică toată priceperea și capacitatea sa pentru ca să transmită viitoarei generații tainele meseriilor pe care le cunoaște.

M. ROBEA

CONTROLUL ŞI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂŢII INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN ŞCOALĂ (I)

Dintre funcţiile conducerii, planificarea şi controlul sînt considerate cele mai importante. Prima stabileşte programul ce trebuie realizat, iar a doua urmăreşte dacă programul şi realizările concordă, sau să clarifice raţiunea pentru care nu se întîmplă aceasta.

În economie controlul este definit ca „o ghidare şi reglare a activităţii unei întreprinderi sau oricărei părţi a acesteia, a luării deciziei, cu scopul de a atinge obiectivele stabilite". Importanţa acestei funcţii a conducerii — controlul — în domeniul şcolii, nu este cu nimic mai prejos decît în economie, desigur, însă, cu luarea în considerare a specificului acestei activităţi, care reclamă metode şi forme adecvate. Esenţa controlului rămîne însă aceeaşi. În condiţiile organizării învăţămîntului din ţara noastră, ca urmare a Legii învăţămîntului din 1968, a sistemului în care sînt concepute controlul şi îndrumarea învăţămîntului şi a instituţiilor specializate pentru această activitate, directorul de şcoală, ca organizator şi îndrumător al procesului de învăţămînt din instituţia pe care o conduce, ocupă un loc central.

Cel care cunoaşte cel mai bine cadrele didactice, pregătirea şi preocupările lor, succesele şi insuccesele în muncă şi viaţă, bucuriile şi greutăţile de fiecare zi, este directorul şcolii. Cine altul decît directorul şcolii ar putea să prezinte un portret mai fidel al fiecărui învăţător sau profesor? În acest context, considerăm că pedagogia românească şi cercetarea pedagogică au un cîmp larg de studiu, de găsire a celor mai bune metode şi instrumente de lucru care să-i permită directorului şcolii să-şi îndeplinească cu succes sarcinile de mare răspundere ce-i sînt încredinţate.

Vorbind despre control şi îndrumare, considerăm că este bine să precizăm că, în concepţia noastră, aceste două importante funcţiuni ale conducerii învăţămîntului sînt strîns legate între ele, practic inseparabile. Nu poţi să faci îndrumarea unei şcoli fără să cunoşti mai întîi ce probleme pune organizarea şi funcţionarea ei, iar controlul fără îndrumare ar reprezenta o activitate ce nu a fost finalizată.

Privitor la drepturile şi atribuţiile directorului în controlul procesului de învăţămînt, respectiv al muncii profesorilor la clasă, constatăm că pe plan mondial situaţia diferă foarte mult. Această funcţiune a directorului şcolii este strîns legată, de altfel, de locul pe care îl ocupă directorul într-o concepţie sau alta privitoare la organizarea şi funcţionarea şcolilor.

În literatura americană şi canadiană de specialitate există un număr foarte mare de studii şi cercetări referitoare la munca de control şi îndrumare desfăşurată de către director. Problemele esenţiale în jurul cărora se poartă discuţiile se referă, în principal, la următoarele aspecte: cum poate directorul să-i controleze şi să-i îndrume pe profesorii care au o altă specialitate decît a sa?; dacă directorul nu face aprecieri asupra muncii profesorilor la clasă, scade importanţa vizitelor la clasă ca metodă de „supraveghere"?; ce este predarea eficientă?; cine poate fi socotit un profesor bun?; care sînt metodele de evaluare a eficienţei muncii profesorului? etc.

În ceea ce priveşte prima întrebare, referitoare la îndrumarea profesorilor care au o altă specialitate decît a directorului, aşa după cum rezultă din cele mai multe lucrări de pedagogie, se recomandă ca, în astfel de situaţii, directorul să urmărească aspectele pedagogice ale lecţiei, nivelul de pregătire al elevilor, disciplina clasei etc.

În legătură cu întrebarea ce este predarea eficientă, pedagogul canadian Byrne [1]) consideră că cercetătorii care s-au ocupat pînă acum de această problemă n-au ajuns la nici o concluzie sigură. În încercările lor de a găsi criteriul de apreciere a capacităţii profesorului, Byrne arată că au fost folosite două căi diferite, concentrîndu-se fie asupra procesului de predare, fie asupra produselor acestuia. În studiul procesului, figura centrală a fost profesorul, faţă de care s-au folosit diferite teste de măsurare, precum şi observaţia directă şi descrierea pregătirii. În ceea ce priveşte produsele predării s-a pornit de la presupunerea că progresele elevului sînt determinate de capacitatea profesorului: cu cît profesorul este mai capabil, cu atît progresele sînt mai mari. Deşi la prima vedere autorul consideră că această a doua cale poate fi mai avantajoasă, deoarece permite măsurarea cunoştinţelor, apare totuşi inconvenientul că nu se poate şti, de pildă, dacă progresele elevului se datorează unui anumit profesor sau unui grup de profesori.

La întrebarea cine este un bun profesor? — Byrne dă un răspuns tot atît de pesimist ca şi la întrebarea ce este predarea eficientă, spunînd: „Cadrele de conducere din învăţămînt nu pot găsi, în cercetările întreprinse pînă acum, nici o indicaţie, sau aproape nici o indicaţie care să-i ajute în aprecierea profesorului şi a predării".

Privitor la întrebarea care sînt metodele de evaluare a eficacităţii muncii profesorului?, ne vom opri la studiile pedagogului canadian Brown [2]), care pornesc de la constatarea că directorul de şcoală, prin specificul muncii sale, este obligat să facă aprecieri asupra activităţii desfăşurate de către membrii corpului didactic din unitatea pe care o conduce. El trebuie să fie suficient de perspicace pentru a înregistra aptitudinile specifice şi posibilităţile nevalorificate ale fiecărui profesor în parte. Trebuie să se facă comparaţii discriminative interindividuale. Unele din aceste discriminări au un caracter personal, altele sînt însă profesionale care pot să ducă la anumite decizii, în funcţie de scopul urmărit.

În studiile sale, Brown a încercat să creeze un instrument care, pus la îndemîna directorului, să-i permită să distingă clar diferenţele individuale dintre subalternii săi, să emită judecăţi cu privire la eficacitatea relativă, sau la valoarea, în cadrul instituţiei şcolare, a profesorilor luaţi individual. Acest instrument este cunoscut sub denumirea de „Testul repertoriu de percepere discriminativă", denumit astfel deoarece încearcă să deducă repertoriul de percepţii interpersonale ale unui subiect, într-o formă care să permită testarea puterii lui de discriminare.

În legătură cu testul lui Brown şi cu posibilitatea măsurării eficacităţii profesorului, **s-au formulat unele rezerve, printre care faptul că aprecierile eficacităţii profesorului de către director ar constitui expresia gradului în care profesorul se conformează aşteptărilor directorului privitoare la rolul de profesor.**

Pedagogii canadieni Andrews şi Brown, într-un studiu intitulat: „Pot directorii să facă abstracţie de trăsăturile propriei lor personalităţi cînd îi apreciază pe profesorii pe care îi conduc" [3]), au ajuns la concluzia că nu ar exista nici o relaţie între similaritatea profesor-director în ce priveşte elementele personalităţii şi aprecierile directorilor asupra eficacităţii profesorilor. Autorii aduc în susţinerea părerii lor şi alte studii ale unor pedagogi care s-au ocupat de relaţia director-profesor. Cu toate acestea, **Brown însuşi recunoaşte că omul are tendinţa de a da pe faţă cîte ceva din propria sa persoană atunci cînd îi descrie pe ceilalţi, tendinţă stabilită prin mai multe cercetări şi cunoscută sub denumirea de „proiecţie asimilativă".** Această tendinţă a directorilor şi a profesorilor de a descrie în termeni diferiţi şi conform unui sistem de valori sau necesităţi mai apropiate de propriile lor caracteristici, caracteristicile globale ale celorlalţi profesori, o găsim pe larg cercetată şi argumentată în studiul lui Donald Musella intitulat: „Orizontul larg şi orizontul îngust şi relaţia dintre acest orizont şi evaluarea profesorilor de către directorii de şcoală elementară" [4]). Autorul porneşte de la ideea că stilurile perceptuale — adică ceea ce extrage individul din lumea înconjurătoare ca urmare a manierii sale de a percepe — sînt tot atît de unice ca şi personalităţile. Orizontul deschis sau limitat caracteristic sistemului de gîndire al unei persoane este definit de către Rokeach [5]) prin următoarele: „...măsura în care persoana respectivă poate recepţiona, evalua şi opera cu informaţiile semnificative primite din afară, pe baza propriilor sale calităţi intrinsece, fără a se lăsa influenţată de factorii nesemnificativi în situaţii care sînt create dinăuntrul acelei persoane sau din afară". În aceeaşi lucrare Rokeach mai menţionează faptul că cercetările au arătat că lumea cognitivă a individului, ca şi stilul său perceptual-cognitiv, sînt determinate în parte de anumite caracteristici personale. De aici, constatarea că indivizii cu orizont larg diferă de cei cu orizont îngust în modul de a gîndi, de a percepe, de a-şi aminti şi de a simţi.

Rezultă de aici că oamenii cu un orizont larg de vederi se vor deosebi de cei cu orizont îngust în aprecierile lor asupra altora; deci, se poate prevedea că directorul cu orizont larg se va deosebi de cel cu orizont îngust în modul de apreciere a profesorilor.

Am făcut această succintă prezentare pentru a evidenţia stadiul cercetărilor şi al soluţiilor pe care le oferă la ora actuală ştiinţa pedagogică în rezolvarea uneia dintre cele mai importante laturi a conducerii învăţămîntului — controlul şi îndrumarea procesului instructiv-educativ de către directorul de şcoală. Aşa după cum rezultă şi din aprecierile pedagogilor la ale căror lucrări ne-am referit, mai există încă multe aspecte ale acestei probleme care nu au primit încă o rezolvare ştiinţifică.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

---

[1]) Byrne, S.C.: Evaluation: is your infallability showing? În: Canadian Education and Researche Digest, Toronto, 1965, nr. 4, p. 297—308.

[2]) Brown, Alan F.: Exploring personnel judgements with discriminant perception, analisis. În: Canadian Conference an Educational Researche, Macdonald College, Ste — Anne — de Bellvue, Quebec, June 3, 4, 5, 1964, Canadian Council for Researche in Education, p. 229—238.

[3]) Andrews, John H.M. — Brown, Alan F.: Can principals exclude their own personality characteristics when they rate their teachers. În: Educational Administration and Supervision, Baltimare, 1959, nr. 4, p. 234—242.

[4]) Musella, Donald: Open — closed mindedness as related to the rating of teachers by elementary school principals. În: The Jurnal of experimental education, Madison, 1967, nr. 3, p. 75 — 79.

[5]) Rokeach, M.: The Open and closed Mind, New York: Basic Books, Inc. 1960, În: Musella, Donald: Op. cit.

În sat, la GHERGANI

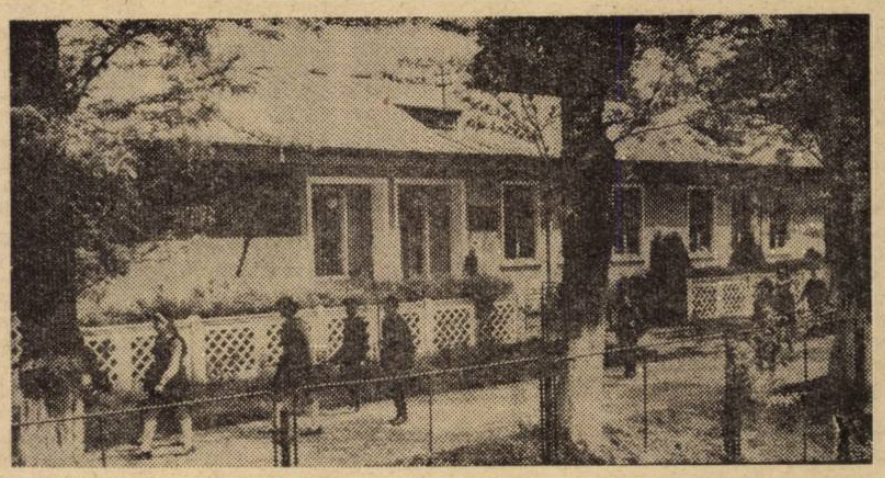

Iată un om dăruit şcolii, un adevărat grădinar de oameni: GHEORGHE PĂRNUŞ, profesor şi director la Şcoala „Ion Ghica" din Ghergani. Cînd nu este director, este profesor de geografie şi naturale, şi invers. Astfel că stă de dimineaţa pînă seara în şcoală. Vorbeşte puţin, de aceea pare un om închis. Mergînd prin şcoală arată din cînd în cînd cîte ceva explicînd că „aici totul este făcut de elevi".

Şcoala în întregime însă, fiecare floare, fiecare stup, fiecare desen din şcoală poartă semnificaţia dăruirii acestui director şi profesor, om înconjurat de săteni cu stimă şi cu dragoste, răspuns la stima şi dragostea lui pentru copiii lor.

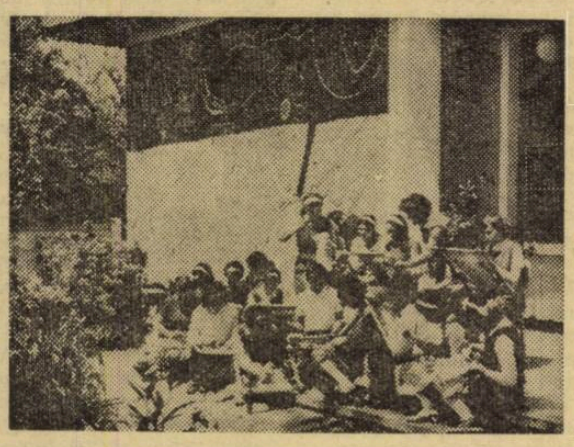

REPERE EDUCATIVE

La școala viitorilor comandanți de pionieri

Succesele dobîndite de Organizația pionierilor sînt expresia directă a entuziasmului și priceperii cadrelor care desfășoară cu copiii activități interesante și atractive. Experiența pozitivă acumulată la nivelul detașamentelor și unităților este generalizată sistematic prin cursurile de instruire locală sau în cele de reciclare centrală. La acestea din urmă s-au perindat, pînă în prezent, circa 10.000 comandanți de unități, conducători de diferite cercuri, directorii caselor de pionieri, conducători de formații, directori de tabere, activiști ai consiliilor pionierești etc.

Sondînd permanent părerea cursanților, proveniți din toate județele țării, asupra greutăților ce le mai întîmpină în munca lor, am constatat că mulți învățători și profesori începători, foarte bine pregătiți profesional, întîmpină serioase dificultăți cînd e vorba să organizeze acțiuni plăcute și adecvate cu pionierii, deși vîrsta i-ar recomanda să fie foarte apropiați de copii.

Cerîndu-le părerea asupra acestei probleme ei au solicitat ca în institute să li se dea practicanților mult mai mult în direcția formării lor ca educatori.

Pentru a conferi muncii de ansamblu o relativă succesiune omogenă, vom prezenta cîteva căi de optimizare a inițierii viitorilor comandanți de pionieri.

Pregătirea teoretică este suficientă în liceele pedagogice, întrucît în afara cursului de pedagogie și psihologie, a lecțiilor de psihologie-pedagogică, în care se fac numeroase referiri la activitatea extrașcolară, în anul V elevii studiază ca obiect aparte „Munca educativă cu pionierii". Profesorii mai recomandă și bibliografie suplimentară din revista „Educația pionierească" sau din cărțile publicate de organizația noastră, în special aparținînd colecției „Preludii"

O situație nesatisfăcătoare întîlnim în facultățile care pregătesc cadre didactice, deoarece referirile la munca pionierească sînt expediate în cursul de pedagogie generală și practic nu se conturează nici pe departe problematica „loisir-ului". Unele cadre de la catedrele de pedagogie se arată chiar ele nemulțumite de acest impas determinat de planul de învățămînt, iar altele folosesc și conținutul unor seminarii spre a face referiri corespunzătoare la activitățile extrașcolare în general.

Pregătirea practică se prezintă mai nemulțumitor decît cea teoretică. În liceele pedagogice practica extrașcolară e posterioară celei didactice și se ajunge ca abia în anul V unii elevi să desfășoare cîte o activitate pionierească, iar majoritatea să asiste cel mult la acțiunile realizate de colegii lor.

Totuși, unde se înțelege importanța acestei abilitări educative, elevii asistă începînd din anul I la activități pionierești mai importante (festivaluri, parăzi, concursuri etc.) și vizionează expoziții sau spectacole susținute de copii. În timpul vacanțelor unii elevi pleacă în taberele pionierești județene, ca ajutori de comandanți sau participă la acțiuni pionierești locale în comuna lor natală.

Sînt licee pedagogice care au cercuri diverse la nivelul organizației U.T.C., unde elevii își formează deprinderi practice de care vor face uz ulterior în postura de comandant sau conducător de cerc. Așa stau lucrurile la Buzău, Cluj, Arad, Brașov, Constanța etc. În unele situații activitatea cercurilor se împletește cu cea din casele de pionieri locale, contribuind la formarea deprinderilor necesare pentru munca în acest domeniu.

Am constatat cu bucurie că sînt licee pedagogice la Oradea, Suceava, Buzău ș.a., unde practicanții sînt sprijiniți pe toată durata studiilor să-și întocmească culegeri de jocuri, cîntece, scenete, povestiri, programe de activitate la detașamente cu acțiuni variate, pe care, după absolvire, să le poată desfășura cu succes în rîndurile copiilor.

Se întîlnesc însă și practici necorespunzătoare. La unele licee pedagogice — Galați, Deva etc. — se fac „planuri de lecții" la practica extrașcolară aproape identice cu cele didactice, astfel încît în concepția practicanților pionieria devine un obiect de învățămînt. În alte locuri, orarul practicii pedagogice nu este armonizat cu cel al comandanților mai buni din localitate, recomandați de consiliile pionierești, iar practica se înghesuie la puținele detașamente ale școlii de aplicație.

În facultăți, practica pedagogică extrașcolară este simbolică. Conducătorii acesteia susțin că abia reușesc ca unii studenți să desfășoare, cu mari dificultăți, cîte o oră de dirigenție. Credem că în cadrul seminariilor pedagogice se va putea ameliora acest neajuns. În primul rînd, studenții pot fi repartizați pe lîngă un profesor la care țin lecții de specialitate, acesta fiind și comandant de pionieri, și care-i poate lua ca ajutoare temporare în munca extrașcolară.

Apoi, e necesar ca majoritatea studenților să fie cuprinși într-un cerc de specialitate în cadrul facultății ce o urmează. Numai un fost membru al cercului radio, foto, turism, arheologie, cenaclu literar, teatru, echipă sportivă etc. poate avea inițiativa, pasiunea și priceperea de a întemeia în școala unde va fi repartizat un cerc sau o activitate similară.

Este, de asemenea recomandabil ca în taberele pionierești să participe, ca ajutoare de comandanți, cît mai mulți studenți. La Palatul pionierilor și în unele școli din centrele universitare, foști membri ai unor cercuri pionierești, astăzi studenți, vin și lucrează cu copiii, cot la cot, fiind un extraordinar stimulent pentru aceștia.

Pregătirea metodică în domeniul extrașcolar este mult neglijată, în formarea viitorilor comandanți. Desigur, ea va fi realizată, în special, după începerea muncii la catedră, dar o inițiere este necesară încă din faza școlarizării. Practicanții pot asista la unele ședințe ale consiliilor pionierești, la consfătuiri metodice, la mese rotunde pe teme extradidactice, la schimburi de experiență, la plenare ale consiliilor județene și la simpozioane. Dacă în facultăți se organizează periodic simpozioane studențești, de ce nu s-ar include și teme legate de viitoarea funcție de animator al vieții pionierești ? De ce la simpozioanele consiliilor județene ale Organizației pionierești n-ar putea fi antrenați să prezinte comunicări și unii elevi din anul V al liceelor pedagogice, care au creat scenarii proprii, au condus reviste ale elevilor, au obținut premii la diferite concursuri ale cercurilor și formațiilor de elevi ? Aceeași întrebare se poate pune și în cazul unor studenți.

Cabinetele metodice ale consiliilor pionierești, cele de la casele pionierilor, dispun de colecții tot mai bogate de materiale menite a sprijini desfășurarea eficientă a activității din detașamente, unități și cercuri. Adesea acest tezaur de experiență este ignorat de viitorii comandanți.

Concluziile ce se desprind din practica instructiv-educativă tind să invedereze faptul că satisfacțiile profesionale sînt potențate de succesele dobîndite de cadrele didactice în activitățile pionierești. Pentru a înregistra această performanță este necesar ca pregătirea viitorilor comandanți de pionieri să fie reconsiderată de toate forurile în vederea optimizării ei. Cele cîteva sugestii prezentate mai sus pot fi simple puncte de plecare.

Consiliile pionierești trebuie să atragă în rîndurile membrilor lor reprezentanți ai liceelor pedagogice și institutelor de învățămînt superior de pe raza respectivă, investigînd multiple căi de apropiere și interesare a elevilor și studenților față de misiunea de prieten și sfătuitor al pionierilor la ceasuri de recreere și de preocupări preferențiale.

PATIȚA SILVESTRU
vicepreședinte
al Consiliului Național
al Organizației Pionierilor

Aspecte psihologice ale educației prin și pentru muncă

Multiplele valențe axiologice (socială, economică, formativ-etică etc.) ale muncii nu sînt întotdeauna sesizate și înțelese de către unii elevi și tineri, fiindcă ele nu sînt atribute extrinseci ale muncii, ci implicații și consecințe ale acesteia, cunoscute de noi, de adulți, după o anumită experiență socială și pe baza unui anumit nivel de pregătire intelectuală și de maturitate morală. Pentru unii tineri, munca, cea fizică mai ales, nu pare agreabilă fiindcă necesită efort suplimentar și consum de energie. Această mentalitate, caracteristică unor copii și tineri, este determinată, din păcate, de atitudinea greșită a unor adulți (părinți, bunici, rude) față de muncă. Subestimarea muncii fizice în cazul lor face parte din „fenomenele reziduale" ale conștiinței. Nu trebuie să uităm că în decursul veacurilor — în rînduirile cu clase antagoniste — munca a fost depreciată și exploatată, stare de fapt care s-a cristalizat în conștiința generațiilor trecute, dînd naștere unui fenomen de psihologie socială refractară muncii fizice în special. Societatea noastră socialistă se bazează pe altfel de relații de producție, care impun și schimbarea mentalității amintite. Dar conștiința bunicilor și a părinților nu s-a transformat în ritmul rapid al schimbărilor social-economice.

Pornind de la relatarea acestor realități, consider necesar și util să subliniez cîteva din aspectele pregătirii psihologice a elevilor pentru munca fizică. Aceasta pentru a sugera scoaterea acestei acțiuni pedagogice de pe făgașul empirismului miop și al sociologismului vulgar. Căci, după părerea mea, cunoașterea resorturilor psihologice ale unei acțiuni constituie una din condițiile esențiale ale sporirii eficienței ei.

Succesul educației prin muncă și pentru muncă este condiționat în primul rînd de formarea unei motivații a muncii. Este vorba de cunoașterea și interiorizarea, sub formă de sentimente, judecăți și convingeri, a valorii multiple a muncii fizice : social-economice, etico-estetice, fiziologic-igienice și cognitiv-intelectuale. Fără această cunoaștere și interiorizare motivațională — printr-o activitate educativă perseverentă și pricepută — munca fizică nu va deveni cu adevărat atractivă pentru elevi. Desigur pentru integrarea în producție a tinerilor este important și necesar ca ei să-și însușească o serie de deprinderi de muncă. Ele se formează treptat. Dar nu deprinderile sînt aspectul esențial, ci motivația muncii, explicitarea valorii ei social-morale.

Dragostea pentru muncă — componentă psihologică esențială în formarea motivației muncii — nu cade din cer. Ca orice sentiment superior ea implică atît elemente raționale (cunoașterea utilității personale și sociale a muncii), cît și elemente afective (sesizarea frumuseții muncii — atît din punct de vedere estetic, cît și etic). Or, aceste elemente trebuie formate în procesul educației ; prin evidențierea, în mod sistematic, la sfîrșitul fiecărei acțiuni desfășurate, a valorii și a utilității ei individuale ; prin recompensarea ei morală și, firește, materială.

Dragostea pentru muncă sporește cînd aceasta este adecvată înclinațiilor, intereselor și aptitudinilor elevilor. Astfel privite lucrurile, mi se pare firesc și necesar ca, mai ales la repartizarea elevilor în practica continuă în producție, să se țină — pe cît posibil — seama de aceste cerințe psihologice ; cei cu interese și preocupări pentru tehnică să fie repartizați în uzine și fabrici, iar cei cu aptitudini pentru științele biologice, de pildă, să fie orientați spre agricultură. Un viitor inginer trebuie să cunoască toate aspectele muncii din uzină, după cum un viitor biolog (în domeniul uman, animal, sau vegetal) nu poate ocoli aspectele concrete ale vieții (a căror cunoaștere sistematică începe tot în perioada școlarității).

INTEGRARE SOCIALĂ

Principiul cointeresării elevilor în muncă ar trebui luat mai serios în considerare și valorificat din punct de vedere educativ. Mi se pare ingenioasă și utilă, din punct de vedere al educației prin muncă, ideea conducătorilor unor școli și a unor internate de a-și crea microferme agricole și zootehnice, în care elevii să desfășoare munca în mod sistematic și ale căror produse să fie valorificate în folosul cantinelor, internatelor și școlilor respective. Există un adevăr peste care trecem de obicei prea ușor : valoarea muncii se înțelege numai muncind. Cînd elevul va mînca, încă din anii școlii, pîinea cîștigată cu propriile sale mîini, va ști, cu siguranță, să aprecieze la justa ei valoare munca. Este cea mai înaltă treaptă la care poate ajunge educația morală în acest domeniu al muncii. Ca să nu mai vorbim de efectele pozitive pe plan fiziologic și psihic pe care le are munca fizică asupra elevului !

Aspectul cel mai important al educației prin și pentru muncă, esențial — după părerea mea — rămîne, deci, cel moral. Într-o orînduire clădită pe muncă cinstită, pregătirea prin muncă și pentru muncă constituie cheia de boltă a educației, a formării personalității viitorului cetățean. Numai această trăsătură moral-practică a personalității asigură integrarea socială efectivă și reală. Fără ea cetățeanul de mîine este un intrus, un parazit pe care organismul social îl va respinge. De aceea introducerea muncii ca obiect de studiu, cu un statut similar cu al celorlalte discipline în planul de învățămînt, trebuie privită ca o sarcină deosebit de importantă a cărei rezolvare impune cooperarea tuturor factorilor educativi.

Lector univ. ION DRĂGAN

PROGRAMA DE PERFECȚIONARE A ÎNVĂȚĂTORILOR

(studiu individual)

Incepînd din acest an, se organizează cursuri de perfecționare pentru învățători și educatoare în conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic.

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice care predau la clasele I—IV și în învățămîntul preșcolar, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, **a elaborat programa de studiu individual a cărei publicare a început în nr. 7/1971 al revistei „Tribuna școlii" și continuă în acest număr.**

In vederea desfășurării în bune condiții a cursurilor de perfecționare și a colocviilor ce vor avea loc în fiecare an, recomandăm cadrelor didactice să studieze temeinic temele și bibliografia prevăzută în programă.

(Urmare din numărul trecut)

METODICA PREDĂRII ARITMETICII

1. Probleme psihopedagogice ale învățămîntului matematicii la clasele I—IV

Rolul formativ al învățămîntului matematicii.

Procesul formării noțiunilor matematice.

Rezolvarea problemelor, mijloc principal de dezvoltare a gîndirii creatoare a elevilor.

Deprinderile matematice : gradul de automatizare și de conștientizare în formarea deprinderilor matematice. Formarea limbajului matematic.

2. Formarea noțiunilor de număr (natural).

Concepția modernă de fundamentare a noțiunii de număr pe noțiunea de mulțime și limitele ei.

Cunoștințele despre mulțimi și modalități de predarea lor la școlarii din clasele I—IV.

Intuiția și particularitățile folosirii ei în formarea conceptului de mulțime (mulțimi concrete de obiecte, reprezentarea mulțimilor prin desen, mulțimi abstracte).

Procesul psihopedagogic al formării noțiunii de număr (natural).

Dezvoltarea gîndirii elevilor în procesul cunoașterii numerelor.

3. Operațiile aritmetice cu numerele naturale.

Operațiile aritmetice, instrumente de bază ale învățămîntului matematicii.

Motivarea eșalonării învățării operațiilor aritmetice în clasele I—IV (conform programei).

Procesul psihopedagogic al formării noțiunii de operație aritmetică (adunare, scădere, înmulțire, împărțire), raportat la specificul fiecărei operații.

Însușirea conștientă a operațiilor aritmetice și deprinderile de calcul.

4. Rezolvarea problemelor

Importanța rezolvării problemelor pentru dezvoltarea gîndirii elevilor și pentru aplicarea în practică a cunoștințelor matematice.

Procesul psihopedagogic al rezolvării problemelor.

Metode pentru rezolvarea problemelor de aritmetică.

Metoda grafică (figurativă) a aducerii la același termen de comparație, a falsei ipoteze, a mersului invers.

Metode pentru rezolvarea problemelor tipice : aflarea a două numere cînd se cunoaște suma și diferența lor, suma și raportul lor, diferența și raportul lor. Regula de trei simplă și compusă.

Activitatea creatoare a elevilor în procesul compunerii și rezolvării problemelor.

5. Metodica predării elementelor de geometrie.

Unele considerații cu privire la prezentarea elementelor de geometrie în clasele I—IV.

Specificul formării noțiunilor geometrice ; contribuția acestora la formarea reprezentărilor spațiale ale elevilor din clasele I—IV.

Bibliografie

Institutul de științe pedagogice : Metodica predării aritmeticii în școala generală de 8 ani, E.D.P., 1965.

Institutul de științe pedagogice : Metodica predării geometriei în școala generală E.D.P., 1965.

Iliescu, I. Victor ; Nicolae, F. Marinescu : Culegere de exerciții și probleme pentru școala generală, E.D.P., 1970.

Rusu, Eugen : Aritmetica — manual pentru liceele pedagogice E.D.P., 1970.

ISTORIA

1. Formarea poporului și a limbii române. Unitatea și continuitatea poporului român.

Continuitatea elementului daco-roman la nord de Dunăre.

Condițiile în care s-au format poporul român și limba română.

Procesul de încheiere a formării poporului român și a limbii române.

Unitatea și continuitatea poporului român.

2. Formarea reprezentărilor și noțiunilor de istorie la elevii din clasele I—IV.

Principalele noțiuni de istorie accesibile elevilor din clasele I—IV.

Procesul psihologic al formării noțiunilor de istorie la elevii din clasele mici.

Specificul predării textelor de citire cu caracter istoric la clasele a II-a și a III-a în scopul valorificării maxime a conținutului lor educativ și al adîncirii conținutului unor noțiuni istorice fundamentale.

Metodica predării lecțiilor de istorie a patriei la clasa a IV-a.

Folosirea elementelor de istorie locală și a materialului didactic proiectiv.

Bibliografie

Constantinescu, Miron ; Daicoviciu, Constantin ; Ștefan, Pascu : Istoria României — Compendiu E.D.P., 1969.

Daicoviciu, C. ; Constantinescu, Miron : Istoria României. Manual pentru clasa a XII-a E.D.P., București, 1970.

Gafar, Tatiana : Metodica predării istoriei, E.D.P., București, 1968.

Gal, T. ; Retegan, I. : Valorificarea instructiv-educativă a elementelor de istorie locală, E.D.P., 1967.

Mucică, T. ; Cerghit, I. ; Ceacalopol, G. : Mijloace tehnice audio-vizuale în predarea istoriei, E.D.P., București, 1970.

Popeangă, V. ; Roșuț, M. ; Ștefan, Gr. : Metodica predării istoriei patriei — clasele I—IV (Manual pentru liceele pedagogice), E.D.P. București 1970.

GEOGRAFIA

1. Tabloul marilor schimbări în geografia economică a patriei.

2. Formarea și dezvoltarea reprezentărilor și noțiunilor geografice la elevii din clasele I—IV.

Probleme psihologice privind specificul formării reprezentărilor și noțiunilor geografice la elevii din clasele I—IV.

Formarea reprezentărilor și noțiunilor fundamentale de geografie fizică (reprezentări și noțiuni cu privire la orientare, formele de relief, climă).

Fomarea principalelor reprezentări și noțiuni de geografie economică și politică.

Specificul predării geografiei județului la clasa a III-a. Lecția de geografie la clasa a IV-a.

Metode și procedee de activizare a gîndirii elevilor la lecțiile de geografie.

Specificul folosirii metodei demonstrării la lecțiile de geografie.

Folosirea hărților, a desenului la tablă. Materialul didactic proiectiv.

Bibliografie

Tufescu, V.: Giurcăneanu, C.; Banu, Aurel: Geografia R.S. România (Manual pentru clasa a XII-a de liceu), E.D.P., București, 1969.

Institutul de științe pedagogice : Metodica predării geografiei în școala generală, E.D.P., București, 1966.

Mihalcea, Maria : Folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale în predarea geografiei, E.D.P., 1968.

Stoica, D. ; Bușe, Liubovia : Metodica predării geografiei la clasele I—IV (Manual pentru liceele pedagogice), E.D.P., București, 1967.

Notă : **Cadrele didactice vor studia și materialele publicate în care se reflectă schimbări în fizionomia județului în care acestea își desfășoară activitatea (industrie, agricultură, cultură).**

ȘTIINȚELE NATURII

1. Factorii principali ai biologiei plantelor și animalelor.

Procesul de adaptare a organismelor la mediu ; importanța cunoașterii acestui fenomen pentru înțelegerea unității organism — mediu și pentru ameliorarea speciilor de plante și raselor de animale.

2. Modernizarea conținutului și metodicii predării cunoștințelor despre natură în clasele I—IV.

Preocupări actuale privind conținutul și metodica predării cunoștințelor despre natură la clasele I—IV.

Familiarizarea elevilor cu unele elemente de bază ale concepției științifice despre natură. Orientarea practică a elevilor prin predarea cunoștințelor despre natură.

Conținutul și metodica predării activităților de cunoaștere a mediului înconjurător la clasa I.

Organizarea și desfășurarea lecțiilor de cunoștințe despre natură la clasele II—IV.

Materialul didactic clasic și modern și tehnica folosirii lui în predarea cunoștințelor despre natură în clasele I—IV.

Organizarea și conținutul lucrărilor de laborator. Aspecte noi în folosirea metodei demonstrării.

Bibliografie

Botnariuc, N. ; Dorobanțu, C. : Biologie generală (Manual pentru clasa a XII-a de liceu), E.D.P.,1968.

Institutul de științe pedagogice : Modernizarea învățămîntului la clasele I—IV, E.D.P., București, 1968.

Institutul de științe pedagogice : Metodica predării științelor biologice în școala generală, E.D.P., București, 1968.

Teodorescu, C. : Metodica predării științelor naturii la clasele I—IV (Manual pentru liceele pedagogice), E.D.P. București, 1967.

EDUCAȚIA FIZICĂ

Probleme privind conținutul și metodica predării educației fizice.

Metodica organizării și conducerii lecției de educație fizică.

Organizarea gimnasticii zilnice în școală.

Activități practice constînd din : exerciții de gimnastică, jocuri, (dinamice, sportive, populare).

Bibliografie

Chirulescu, M. ; Lőrenczi, F. ; Benga, I. : Metodica predării educației fizice. Manual pentru liceele pedagogice de învățători, E.D.P., București, 1967.

***** :** Metodica educației fizice în școala generală, E.D.P., 1966.

***** :** Jocuri pentru copii și tineret, Ed. tineretului 1966.

DESENUL

Conținutul și metodica predării desenului în clasele I—IV.

Metodica lecțiilor de desen după natură, desen decorativ și desen compozițional (din memorie și din imaginație).

Demonstrații practice cu privire la tehnica realizării diferitelor desene.

Bibliografie

Lovinescu, A. ; Gurău, V. ; Datcu, A. : Metodica predării desenului și modelajului în grădinița de copii, E.D.P., 1967.

Palade, M. ; Mirza, M. : Din experiența predării desenului în școala generală de 8 ani (clasele I—IV), E.D.P., București, 1964.

MUZICA

Conținutul și metodica predării muzicii în clasele I—IV.

Conținutul și sistemul de organizare a activității muzicale.

Specificul lecțiilor din etapa în care nu se cunoaște notația muzicală și a celor din etapa notației muzicale.

Pregătirea învățătorului pentru predarea muzicii în clasele I—IV.

Bibliografie

Motora-Ionescu, Ana ; Tudoric, Elena ; Scornea, Anton : Metodica predării muzicii în școala generală, E.D.P., 1965.

Serfezi, Ion : Metodica predării muzicii în școala generală, E.D.P., 1965.

******* Cîntece pentru pionieri și școlari, Ed. muzicală 1968.

N o t ă : În cadrul cursului se vor organiza activități practice de învățare a unor cîntece.

ÎNDELETNICIRI PRACTICE

Conținutul și metodica predării îndeletnicirilor practice la clasele I—IV. Bazele psihologice și pedagogice ale predării lucrului manual și a lucrărilor simple agricole.

Specificul organizării și desfășurării lecțiilor de lucru manual.

Activități practice constînd din executarea unor lucrări prevăzute în programa școlară.

Bibliografie

Florian, T. : Material ajutător pentru îndeletniciri manuale, E.D.P., 1968.

Serdeanu, I. ; Dițuleasa, F. : Metodica predării lucrului manual în clasele I—IV, E.D.P., 1970.

Serdeanu, I. ; Dițuleasa, F. : Îndrumări metodice pentru predarea îndeletnicirilor practice în clasele I—IV, E.D.P., 1964.

PROGRAMA DE PERFECȚIONARE A EDUCATOARELOR

(studiu individual)

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT
al cursului de perfecționare a educatoarelor

Nr. crt.	Disciplina	Numărul orelor			Total
		Lecții	Seminarii	Activ. pract.	
1	Psihologia copilului și pedagogia preșcolară	18	6	—	24
2	Probleme de metodica desfășurării activităților obligatorii	12	10	—	22
3	Limba română și literatura pentru copii	12	8	—	20
4	Elemente de istorie și geografia patriei	4	—	—	4
5	Cunoștințe despre natură	2	—	—	2
6	Probleme ideologico-politice	4	—	—	4
7	Colocviul de încheiere	—	4	—	4
	TOTAL ORE :	52	28	—	80

PROBLEME DE PSIHOLOGIA COPILULUI PREȘCOLAR ȘI PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ

1. Dezvoltarea fizică și psihică a copilului de vîrstă preșcolară.

— Dezvoltarea fizică și psihică a copilului de vîrstă preșcolară. Unitatea dialectică dintre factorii interni și externi ai dezvoltării copilului. Educația ca factor principal al dezvoltării ;

— dezvoltarea senzației, percepției și reprezentării ;

— dezvoltarea gîndirii și limbajului infantil ;

— educarea voinței și a trăsăturilor pozitive ale caracterului la preșcolar.

(Continuare în pagina 10)

A ÎNCEPUT VACANȚA

După cum am promis, ne continuăm investigațiile în legătură cu organizarea vacanței pionierilor și școlarilor în cele trei luni de vară. La 21 iunie, așa cum au anunțat directorii de școli cu ocazia serbării de sfîrșit de an, a început vacanța — „trimestrul IV".

Cel mai mare centru de vacanță din Capitală rămîne, desigur, Palatul pionierilor.

„ȚARA SURISULUI". Tovarășul director **Nicolae Predescu** ne-a convins — prin entuziasmul de care a dat dovadă — că nu este vorba doar de o simplă metaforă. Atît din punctul de vedere al posibilităților materiale pe care le are, cît și din cel al concepției care fundamentează viitoarea activitate, Palatul pionierilor va oferi multă varietate jocurilor, acțiunilor cultural-sportive, și posibilități multiple de afirmare a inițiativei copiilor. Principiul de la care se pleacă : stimularea interesului copiilor pentru autoorganizare.

— Fiind vorba de vacanța copiilor, este firesc ca ei să-și exprime dorințele, să-și dezvăluie spiritul de inventivitate, imaginația, să-și îndeplinească — în limita posibilităților reale — cea mai mare parte din lucrurile pe care le-au rîvnit în timpul școlii. Activități în cercuri, campionate, concursuri de natație, concursuri de orientare turistică. **(Roza vînturilor și Ștafeta iscusinței și a îndemînării),** concursul internațional **Tetratlonul prieteniei,** o stagiune estivală la Teatrul de vară al Palatului, prima grădină-cinematograf pentru copii, teatru de păpuși, cursuri de dans, corturi pentru proiectarea diafilmelor, sau pentru schimburi între pasionați filateliști, întîlniri cu personalități ale vieții noastre cultural-sportive (de exemplu, cu membrii expediției transafricane), spații amenajate pentru agrement, un bufet deservit de micile noastre gospodine — iată cîteva din acțiunile prevăzute pentru distracția și odihna copiilor.

VACANȚA — frumusețile naturii, cîntec, joc și voie bună

Am încercat să ne imaginăm cum va arăta Palatul pionierilor în lunile cu mult soare. Tabloul este captivant. Într-adevăr, o „țară a surisului". Am plecat cu regretul că nu mai sîntem la vîrsta la care am putea profita de toate miracolele copilăriei.

ȘI ELEVII MARI AU VACANȚĂ ! Pentru lămurirea acestei probleme și pentru concluzii ne-am adresat tov. **I. Gh. Borca,** vicepreședintele Consiliului popular al municipiului București.

— În general, elevii mari preferă colectivele restrînse, seri distractive în care dansul apare ca o necesitate, plimbări, ore de lectură prelungită, sau de învățătură. Totuși, aceasta nu înseamnă că vacanța lor nu trebuie să ne preocupe.

— Aveți dreptate. În organizarea vacanței de vară este inclusă și activitatea estivală a elevilor din clasele a X-a — a XII-a. Toate casele de cultură ale tineretului sînt deschise și pentru ei. Programele sînt concepute în așa fel încît să satisfacă toate categoriile de tineri care frecventează aceste case. Conform planului de măsuri al Inspectoratului școlar municipal, centrele cultural-sportive speciale pentru elevii mari, cu activitate zilnică (între orele 9-14) sînt : Ateneul tineretului, Liceul nr. 34, Universal club, Clubul T. 4, Stadionul Olimpia, Tehnic Club, Ștrandul Tineretului Băneasa, Clubul sportiv Progresul, Liceul nr. 35, Ecran Club, Modern Club. Elevii ultimei clase liceale sînt admiși la Baza studenților, stabilindu-se astfel o primă legătură cu colectivele studențești.

— Vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte și despre felul în care a fost gîndită vacanța școlarilor ?

— Măsurile luate din timp pentru organizarea acestei vacanțe au fost discutate în cadrul Comitetului executiv al Consiliului popular, unde au fost aprobate planurile propuse de către Inspectoratul școlar și Consiliul municipal al Organizației pionierilor. Acțiunile pregătite răspund exigențelor educației și dorințelor manifestate, de obicei, de copii și părinți. Dintre ele subliniez organizarea cursurilor de înot. La fel de bună este și inițiativa deschiderii unui număr mare de stadioane, cluburi și terenuri sportive pentru copii. De asemenea, terenurile asfaltate din parcuri — amenajate în același scop — rezolvă, în parte, problema spațiilor de joacă. Trebuie adăugate și cele 678 de locuri de joacă din diferitele cartiere (100 noi).

Toate aceste pregătiri ne-au convins că în vacanța '71 elevii vor găsi nenumărate răspunsuri la întrebările „cum vom petrece ?" „unde și cum ne jucăm ?" Putem deci rosti cu toată încrederea : VACANȚĂ PLĂCUTĂ !

VALERIA BACIU

PROGRAMA DE PERFECȚIONARE A EDUCATOARELOR

(Urmare din pag. 9-a)

2. Probleme actuale ale procesului de instruire în grădinița de copii :
— caracterul formativ al activității ;
— probleme actuale ale psihologiei și pedagogiei jocului ;
— modernizarea metodelor de învățămînt din grădinița de copii ;
— pregătirea copiilor pentru școală în condițiile școlarizării la vîrsta de 6 ani.

Bibliografie

*** Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în R. S. România, aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22-25 aprilie 1968.
Ceaușescu, Nicolae : Cuvîntare la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în R. S. România, aprilie 1968.
*** Lege privind învățămîntul în R. S. România, votată de M.A.N. a R. S. România, în 13 mai 1968.
*** Programa pentru clasa I 1968, Ministerul Învățămîntului.
*** Revista de pedagogie — Supliment pentru învățămîntul preșcolar, 1/1970, 2/1970, 1/1971.
*** Caiete de pedagogie modernă nr. 1 Clasa I copii de 6 ani, E.D.P., 1970.
Andreescu, Fl. : Creșterea eficienței educative a jocurilor de construcție, Revista de pedagogie nr. 5/1967.
Chateau, Jean : Copilul și jocul, E.D.P. 1970.
Chircev, E. ; Nicoară, M. : Particularitățile de vîrstă ale preșcolarilor, E.D.P., 1965.
Debesse, M. : Psihologia copilului de la naștere la adolescență, E.D.P., 1970.
Gheorghian, El. ; Taiban, M. : Metodica jocurilor și a programului distractiv în grădinița de copii, E.D.P., 1969.
Lovinescu, Al. : Jocuri de creație cu subiecte din povești, E.D.P., 1962.
Popescu-Neveanu, Paul ; Andreescu, Florica ; Bejat, Marian : Studii psihopedagogice privind dezvoltarea copiilor între 3 și 7 ani, E.D.P., 1970.
Pufan, Petre : General și particular în gîndirea copiilor (3-15 ani), E.D.P., 1968.
Roșca, Al. ; Chircev, A. (sub redacția) : Psihologia copilului preșcolar, E.D.P. 1970.
Roșca, Al ; Chircev, A. : Psihologia pedagogică, E.D.P., 1967.
Șchiopu, Ursula : Dezvoltarea operativității gîndirii copilului. Ed. științifică, 1966.
Șchiopu, Ursula : Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor, E.D.P., 1970.
Taiban, M. ; Bernițchi, M. ; Chircev, A. (sub redacția) : Pedagogia preșcolară, E.D.P., 1970.
Țircovnicu, V. : Pedagogia generală. Manual pentru liceele pedagogice, E.D.P., 1970.

METODICA ORGANIZĂRII ȘI DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII OBLIGATORII

Probleme metodice actuale ale activităților obligatorii în grădinița de copii.
— educația fizică
— cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii
— formarea reprezentărilor matematice
— activitățile muzicale
— desenul și modelajul
— activitățile de construcții
— organizarea și desfășurarea activității cu grupe combinate.

Bibliografie

Dragomirescu, G. G. ; Khun, S. ; Bojin, E. : Educația fizică în grădinița de copii, E.D.P., 1967.
Dolgoșev, M. ; Marinescu, E. : Educația muzicală în grădinița de copii, E.D.P., 1967 (metodică).
Lovinescu, Al. ; Gurău, V. ; Dateu, A. : Metodica predării desenului și modelajului în grădinița de copii, E.D.P., 1967.
Petricică, M. ; Petre, M. : Activitățile manuale în grădinița de copii, E.D.P., 1969.
Petricică, M. ; Petre, M. : Metodica predării activităților manuale în grădinița de copii. Manual pentru liceele pedagogice de educatoare, E.D.P., 1969.
Petricică, M. ; Petre, M. : Metodica educației muzicale în grădinița de copii, Manual pentru liceele pedagogice, E.D.P. 1970.
Varzari, El ; Taiban, M. ; Manasia, V. : Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii, E.D.P., 1970.

LITERATURA PENTRU COPII

Rolul literaturii pentru copii în educația multilaterală a preșcolarilor.
— Categoriile de creații literare destinate preșcolarilor.
— Probleme metodice ale predării diferitelor genuri și specii literare.

Bibliografie

*** Literatura pentru copii. Manual pentru liceele pedagogice și institutele pedagogice de 2 ani, E.D.P., 1970.

*** Unele probleme ale literaturii pentru copii, Ed. tineretului, 1966.

PROBLEME DE LIMBA ROMÂNĂ

1. Structura și funcționalitatea vocabularului.
Componența și îmbogățirea vocabularului. Fond principal de cuvinte, restul vocabularului, regionalisme, arhaisme. Mijloace interne și externe de îmbogățire a vocabularului. Formarea cuvintelor.

2. Probleme de fonetică.
— Structura fonetică a limbii române. Fonemele limbii române : vocale, semivocale, consoane. Caracteristici. Hiatul ; formarea lui. Alfabetul limbii române — particularități. Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe.

3. Elemente de morfologie.
— Clasificarea părților de vorbire. Caracteristicile principale ale acestora.
— Flexiunea nominală. Categoriile gramaticale nominale și mijloacele lor de exprimare.
— Flexiunea verbală — Categoriile gramaticale ale flexiunii verbale și mijloacele lor de exprimare.
— Implicațiile ortografice și ortoepice, sintactice și stilistice ale părților de propoziție.

4. Elemente de sintaxă.
— Sintaxa propoziției — Părțile principale de propoziție — caracteristici — Părțile secundare de propoziție — caracteristici.
— Sintaxa frazei. Felurile propozițiilor în frază. Coordonarea. Subordonarea — corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate.
— Mijloacele de exprimare a raporturilor sintactice — în propoziție și frază.
— Topica. Punctuația. Aspecte stilistice în cadrul propoziției și al frazei.

Notă. **În expunerile și seminariile de limba română se vor folosi cu precădere analizele gramaticale.**

Bibliografie

Academia R. S. România : Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație, 1965.
Dron, Virgiliu ; Constantinescu, S. : Culegere de texte literare pentru analize gramaticale, E.D.P., 1968.
Nicolescu, Aurel : Analize gramaticale, Ed. „Ion Creangă" 1971.
Vlad, Valeriu ; Vlad-Budoiu, Voichița ; Știrbu, Patriciu : Curs practic de analiză gramaticală, E.D.P., 1970.
*** Gramatica limbii române (cu noțiuni de vocabular și fonetică), manual pentru liceele pedagogice, E.D.P., 1969.
*** Manualele de limba română, clasele VI—VIII (capitolele de gramatică) E.D.P., 1969, 1970.

ELEMENTE DE ISTORIA ȘI GEOGRAFIA PATRIEI

1. Formarea poporului și a limbii române. Unitatea și continuitatea poporului român.
Continuitatea elementului daco-roman la nord de Dunăre.
Condițiile în care s-au format poporul român și limba română. Procesul de încheiere a formării poporului român și a limbii române. Unitatea și continuitatea poporului român.

2. Tabloul marilor schimbări în geografia economică a patriei.

Bibliografie

Daicoviciu, C. ; Constantinescu, Miron : Istoria României, Manual pentru clasa a XII-a E.D.P., București, 1970.
Tufescu, V. ; Giurcăneanu, C. ; Banu, Aurel : Manual pentru clasa a XII-a de liceu, E.D.P., București, 1969.

ȘTIINȚELE NATURII

1. Factorii principali ai biologiei plantelor și animalelor. Procesul de adaptare a organismelor la mediu ; importanța cunoașterii acestui fenomen pentru înțelegerea unității organism-mediu și pentru ameliorarea speciilor de plante și raselor de animale.

Bibliografie

Botnariuc, M. ; Dorobanțu, C. ; Bulcan, D. ; Stugren, S. : Biologia generală, Manual pentru clasa a XII-a de liceu, E.D.P., 1968.

OAMENII ŞCOLII ÎN IPOSTAZE DE CREATORI

AFIRMĂRI LITERARE

Studii vîlcene

Activitatea celor peste o sută patruzeci de cercetători, în marea lor majoritate învăţători şi profesori, grupaţi în cercul „Prietenii istoriei", de pe lîngă filiala Arhivelor Statului din Rîmnicu Vîlcea, a mai fost menţionată în presă, cu prilejul nenumăratelor comunicări ţinute la simpozioane, cursuri de specializare în arheologie şi paleografie, expoziţii, săpături şi descoperiri ştiinţifice. Această muncă asiduă s-a răsfrînt pozitiv şi în continua acumulare a celor peste şase mii de documente, a sutelor de manuscrise, unele datînd încă din secolul al IV-lea, a bogatelor colecţii de planuri, desene, sigilii, fotografii etc., care vin să se adauge sutelor de metri liniari de arhivă, adunată în ultimii douăzeci de ani şi conţinînd elemente informative istorice de cea mai mare însemnătate.

Pentru ca rodul acestor cercetări să nu rămînă literă moartă, în arhivă, şi pentru a putea fi cunoscut, cel puţin parţial, de cei interesaţi din alte regiuni ale ţării, un inimos colectiv de profesori (publicişti în presa locală şi centrală), Constantin Apostol, Petre Bardaşu, Nicolae Ciurea-Genuneni şi Horia Nestorescu-Bălceşti, în frunte cu neobositul animator, conducător al filialei Arhivelor Statului-Vîlcea, profesorul Corneliu Tanaş, a luat iniţiativa înfiinţării unei culegeri cu profil istoric, intitulată **Studii vîlcene.** Editată de Muzeul Memorial „Nicolae Bălcescu" (sub egida căruia au mai fost publicate şi alte lucrări ca Studia et acta musei Nicolae Bălcescu — 1969, sau Nicolae Bălcescu „Privire asupra stării de faţă asupra trecutului şi viitorului patriei noastre" — 1970; culegerea **Studii vîlcene** (1971; 224 pag.), cu o prefaţă de Gh. Titileanu, director general al Arhivelor statului, cuprinde o serie de studii deosebit de interesante, prin noutatea şi orizontul lor de deschidere ştiinţifică, cum sînt cele despre senzaţionala descoperire a unei inscripţii slave, de o factură cu totul nemaiîntîlnită pînă astăzi, în punctul „Gruiul plăcintei" din Ţara Loviştei, de profesorul doctor docent Damian Bogdan, sau despre **Dreptul de proprietate al Mănăstirii Cozia asupra „Uliţii din Rîmnic"** de profesorul Corneliu Tamaş (articol scris pe baza celor aproape o sută de documente ale Mănăstirii Cozia aflate în posesia filialei Arhivelor Statului din Vîlcea, care aduce o nouă lumină cu privire la actele de danie emanate din cancelaria lui Mircea cel Bătrîn). Alte studii remarcabile, tratînd probleme de ordin etnografic, folcloric, economic etc., semnează profesorii : Nicolae Ciurea-Genuneni, **Şezătorile Boişoarei** şi **Bocete din Ţara Loviştei;** Veronica Tamaş, **Contribuţia „Ligii culturale" din Rîmnicu Vîlcea la desăvîrşirea unităţii naţionale a poporului român;** Sergiu Purece, **Vîlcea 600 000 i.e.n. — 271 e.n.** (articol însoţit de o hartă a tuturor aşezărilor omeneşti din judeţul Vîlcea, cunoscute pînă astăzi, începînd încă din neolitic şi pînă în epoca romană).

ALEXANDRU MITRU

„După-amiaza bătrînului domn"

Prin volumul de povestiri „După-amiaza bătrînului domn", apărut la Editura „Albatros", Radu Ciobanu, profesor de limba şi literatura română la Liceul din Hunedoara, se afirmă ca un scriitor autentic, de mare concentraţie, ai cărui eroi sînt luaţi cu precădere din lumea şi viaţa şcolii, atît de familiare autorului.

În „Monolog pentru Andrei", povestirea care deschide volumul, ne întîlnim cu zbuciumul unui diriginte, cu mustrările lui de conştiinţă pentru o neintervenţie la timp în cazul unui „elev cu probleme" al cărui deznodămînt este tragic. Brutalizat acasă de tatăl său, un om decăzut, terorizat la şcoală de o profesoară total lipsită de vocaţie, micul Andrei Socoi îşi caută refugiul în solicitudinea dirigintelui clasei. Cînd şi acesta îl neglijează, din anumite motive personale, tocmai într-un moment de intens dramatism pentru elev, ieşirea din impas nu mai poate avea loc. Monologul interior al dirigintelui, identificat cu persoana autorului, este o pledoarie pentru apropierea de copil, pentru cunoaşterea şi respectarea personalităţii sale sensibile, fragile.

În multe din schiţele volumului, Radu Ciobanu se dovedeşte a fi un fin observator al universului adolescentin, plin de întrebări şi căutări. În „Noapte bună", de pildă, un elev şi o elevă din clasele superioare locuiesc în aceeaşi curte fără să se cunoască. Timid şi inocent, un sentiment cald se înfiripă între ei. Dar în momentul în care ajung să facă cunoştinţă, rămîn dezluzionaţi.

În „Stille Nacht" şi „Munţii" — printre cele mai realizate povestiri — sînt surprinse cu aceleaşi posibilităţi de investigaţie relaţiile bazate pe afecţiune şi dragoste dintre tineri.

Cartea lui Radu Ciobanu, bine primită de presa noastră literară, reprezintă un debut editorial promiţător. El ne îndreptăţeşte să aşteptăm cu încredere romanul „Crepuscul" al aceluiaşi autor, anunţat de Editura „Eminescu".

DIM. R.

„Loviște — mirific plai"

Catedră-bibliotecă sau laborator, catedră-uzină sau fermă experimentală, catedră-cercetare, deci creaţie, sînt relaţii tot mai des întîlnite în comunicarea cotidiană. Şi nu mai surprinde pe nimeni. Profesorul — fără a-şi părăsi îndatorirea sa fundamentală : de a educa şi instrui tinerele generaţii — devine astfel nu numai un transmiţător de valori ştiinţifice, culturale şi artistice, dar tot mai mult şi un creator de asemenea valori. Unul dintre aceştia — mulţi, în şcolile noastre — este profesorul Nicolae Ciurea-Genuneni, din Rm. Vîlcea, proaspăt autor al culegerii „Loviște — mirific plai", apărută sub egida Inspectoratului şcolar al judeţului Vîlcea. Cartea cuprinde 27 de legende populare cu vechi rădăcini în folclorul Ţării Loviştei şi care, datorită valorii lor, au ajuns pînă la noi, documente folclorice autentice. În sumarul culegerii, alături de legende inedite, cum ar fi : „Piatra fetei", „Cula lui Decebal" etc., a fost inserat şi un interesant material iconografic : fotografii, copii după documente de arhivă, reproduceri după motive votive. Culegerea beneficiază de un cuvînt înainte semnat de istoricul literar şi folcloristul Ovidiu Papadima.

Prof. IOAN BARBU-CORBU
Rîmnicu Vîlcea

arta plastica

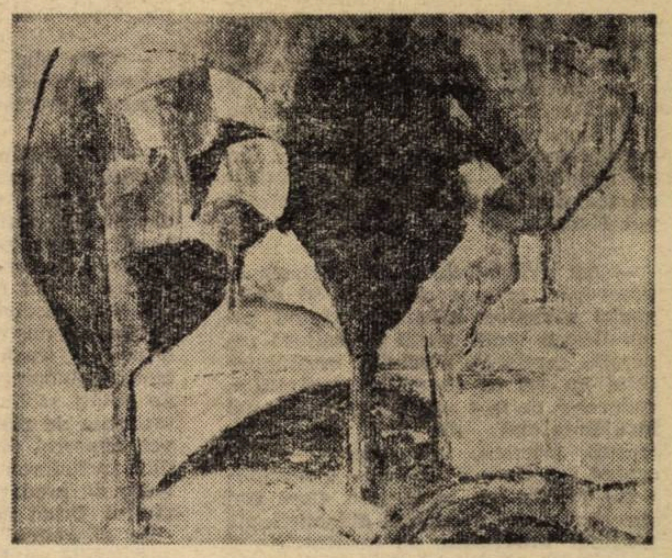

PEISAJ
DE PRIMĂVARĂ

Prof. ANA MARIA GRUICI

Cronici

Istoria învăţămîntului din România
(compendiu)

Lucrarea, apărută sub auspiciile Ministerului Învăţămîntului şi ale Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice, este elaborată de un prestigios colectiv de profesori şi oameni de ştiinţă, în frunte cu prof. univ. dr. docent **Constantin C. Giurescu,** şi cu colaborarea prof. univ. **Miron Constantinescu,** preşedintele Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice, a lui **Constantin Motaş,** om de ştiinţă emerit, şi a altor specialişti. Ea înfăţişează dezvoltarea învăţămîntului în fiecare din marile epoci din istoria României, din cele mai vechi timpuri şi pînă astăzi.

Cea dintîi formă de învăţămînt pe teritoriul patriei noastre, orală, a apărut în comuna primitivă, răspunzînd nevoii de a se transmite între grupuri sau de la o generaţie la alta cunoştinţele dobîndite în procesul muncii.

De la învăţămîntul oral al geto-dacilor se trece la cel scris, pe care documentele îl atestă ca existent pe teritoriul vechii Dacii încă din întîiul secol al erei noastre şi care este legat, cu deosebire, de viaţa oraşelor-cetăţi de pe ţărmul Mării Negre — Tomis, Histria, Callatis. Stau mărturie o substanţială terminologie latină, legată de învăţămînt, folosită nu numai de meşteşugarii şi negustorii din centrele oraşeneşti, dar chiar şi de ţărani, precum şi numeroase inscripţii ce ne-au rămas din această perioadă, cum este cea de la Biertan.

O dată cu trecerea spre feudalism învăţămîntul de pe teritoriul patriei noastre suferă o puternică influenţă bizantină, fie direct, fie prin slavii de sud. Acest învăţămînt, legat strîns de biserică, va continua să existe în întreaga perioadă a feudalismului dezvoltat (secolele XIV—XVIII), pînă ce apar şcolile oraşeneşti, legate de nevoile unei noi pături sociale, tîrgoveţimea, meşteşugarii şi negustorii.

Începînd cu această perioadă, lucrarea tratează dezvoltarea învăţămîntului pe ramuri : învăţămîntului matematic, al istoriei, al chimiei, biologiei, artistic etc. Sînt amintite, cu acest prilej, primele şcoli româneşti mai dezvoltate de pe la mijlocul veacului al XVIII-lea (Alba Iulia, Blaj, Tîrgovişte, Cotnari), apoi Academiile domneşti din Bucureşti şi Iaşi. Vrednic de reţinut este, de asemenea, ajutorul pe care Ţările Române îl dau, în această perioadă, pe linie de învăţămînt, popoarelor din Balcani şi Orientul Apropiat.

Cu Gheorghe Lazăr, la Bucureşti, cu Gheorghe Asachi la Iaşi, care-şi ţineau cursurile în limba română, sau Simion Bărnuţiu în Ardeal, unde şcoala publică luase fiinţă cu mult înainte, începe epoca modernă a învăţămîntului românesc. Ştiinţele practice sînt tot mai apreciate, iar momentul unei activităţi bogate pe tărîm didactic şi cultural devine tot mai prielnic.

Învăţămîntul românesc înregistrează, apoi, un moment deosebit de important în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza. Intenţiile domnitorului pentru a da o organizare cît mai bună şi mai eficientă instituţiilor şcolare sînt materializate, mai ales, în înfiinţarea celor două universităţi, din Iaşi (1860) şi Bucureşti (1864), şi, cu deosebire în promulgarea primei legi pentru organizarea instrucţiei publice în România, din 25 octombrie 1864, lege care priveşte organizarea întregii reţele şcolare din ţară.

Următorul moment important din evoluţia învăţămîntului nostru naţional îl constituie aplicarea legilor din 1893 şi 1899, care constituie premisa dezvoltării învăţămîntului profesional şi tehnic (şcoli de arte şi meserii, de agricultură şi silvicultură, şcoli comerciale etc.).

Prin reforma lui Spiru Haret, de la începutul veacului XX, şcoala românească face un nou pas înainte, iar legile din 1924 şi 1928 asigură unificarea învăţămîntului din România.

În ultimul capitol, autorii lucrării acordă un loc deosebit învăţămîntului nostru de după 23 August 1944, care, prin reforma învăţămîntului din 1948 şi Legea învăţămîntului din 1968, cunoaşte o mare înflorire, sub semnul umanismului socialist.

Compendiul de „Istoria învăţămîntului din România" se impune prin rigoarea tratării materialului, prin documentarea sa temeinică. Este utilizat un vast aparat bibliografic (la sfîrşitul fiecărui capitol se dă o bibliografie selectivă), precum şi un bogat material documentar, în bună parte inedit.

FĂNICA N. GHEORGHE

Admiraţie şi stimă

(Urmare din pag. 1)

atît de strînsă încît nu-mi pot imagina studenţi vrednici de acest nume dacă în liceu şi mai înainte, în şcoala generală, nu s-au dezvoltat aşa cum se cuvine.

Sînt sigur că într-o măsură mult mai mare decît mine înţeleg lucrurile conducătorii noştri, la toate nivelele, în primul rînd, din Ministerul Învăţămîntului, cel mai direct interesat şi cel mai direct răspunzător de formarea viitorilor oameni de care avem nevoie, precum şi alte foruri interesate de problema construirii în cele mai bune condiţii a societăţii noastre socialiste. Aşa se explică — îmi permit să închei cu această declaraţie care poate părea prezumţioasă — interesul şi atenţia cu care am urmărit totdeauna şi urmăresc, mai cu seamă acum, în măsura posibilităţilor mele, modul cum se lucrează în învăţămînt.

De Ziua învăţătorului ţin să-mi exprim ceea ce am făcut indirect şi pînă aici, înalta stimă şi sinceră admiraţie pentru toţi lucrătorii, indiferent de grad, din şcolile ţării noastre şi le urez, cum se obişnuieşte, în astfel de împrejurări, succese mari şi trainice.

MERIDIANE

CERCETAREA PEDAGOGICĂ ŞI ABORDAREA PROSPECTIVĂ A EDUCAŢIEI

— Convorbire cu prof. dr. V. M. HVOSTOV, preşedintele Academiei de ştiinţe pedagogice a U.R.S.S. —

Discuţia noastră cu prof. dr. **Vladimir Mihailovici Hvostov,** preşedintele Academiei de ştiinţe pedagogice din Uniunea Sovietică, a urmat interesantei conferinţe pe care reputatul om de ştiinţă, oaspete recent al ţării noastre, a prezentat-o în faţa profesorilor şi cercetătorilor români, la Universitatea din Bucureşti. Am luat ca punct de pornire coordonatele turului de orizont în actualitatea pedagogică din Uniunea Sovietică întreprins de profesorul Hvostov.

— Aţi evidenţiat, drept principale preocupări actuale ale şcolii şi pedagogiei sovietice, măsurile privind generalizarea şcolii medii de cultură generală, corelarea nivelului învăţămîntului cu cel al dezvoltării ştiinţifice, reducerea de la 4 ani la 3 ani a duratei învăţămîntului de pe aşa-numita treaptă primară, introducerea — începînd din clasa a VIII-a — a disciplinelor facultative, la alegere. Care sînt caracteristicile, pe planul didacticii, ale studiilor întreprinse de institutele şi specialiştii Academiei de ştiinţe pedagogice a U.R.S.S. ?

— Orientarea principală a cercetărilor noastre didactice o constituie stimularea, prin toate mijloacele, a gîndirii creatoare şi a muncii de concepţie a elevilor, atît în activităţile şcolare cît şi în afara lor. Totodată, ne preocupăm de individualizarea învăţămîntului într-o măsură cît mai largă, fără a ieşi însă din sistemul de studiu pe clase şi ore de curs. Aceasta nu înseamnă însă că subapreciam activitatea din cadrul cercurilor şi diferitelor forme de activitate din afara clasei şi din afara şcolii. Dimpotrivă, în Uniunea Sovietică există un sistem foarte dezvoltat de activităţi extraşcolare — cercuri tehnice, ştiinţifice, cibernetice, de naturalişti etc. Am ţinut să subliniez, prin aceasta însă, faptul că, pe baza experienţei noastre (am avut în urmă cu mai multe decenii şi un plan Dalton, cu metode de activitate în brigadă şi metode-laborator) ne-am convins că sistemul activităţilor pe clase şi lecţii — închegat în urma unei acumulări îndelungate şi largi de experienţă practică şi investigaţie ştiinţifică — rămîne cel mai eficient. Pornind de la această convingere considerăm că misiunea actuală cea mai importantă este modernizarea sistemului lecţiilor, al orelor de curs.

— Care sînt, privite prin această prismă, principalele direcţii de modernizare a procesului de învăţămînt ?

— Noi situăm pe primul plan didactica utilizării mijloacelor tehnice contemporane de predare, integrarea organică în sistemul lecţiilor a televiziunii, cinematografului şcolar, a tuturor mijloacelor audio-vizuale de instruire ce pot fi utilizate cu succes la diferitele discipline de învăţămînt. Didacticienii noştri desfăşoară în prezent o muncă vastă pe plan tehnologic, pentru elaborarea unor noi structuri de dotări şcolare, a unor noi mijloace moderne de predare. Esenţial este, repet, aspectul didactic al problemei, adică includerea organică a noilor mijloace de predare în procesul de învăţămînt bazat pe sistemul lecţiilor.

În al doilea rînd, acordăm o mare importanţă învăţămîntului programat. Chiar anul acesta, au apărut manuale foarte interesante de învăţămînt programat, întîmpinate cu multă satisfacţie de către opinia publică pedagogică. Dar nu este vorbă numai de manuale. Sînt studiate, într-o acţiune de cercetare conjugată, bazele psihologice, pedagogice şi didactice ale procesului de programare a învăţămîntului. Se caută să se evalueze şi să se verifice calitatea cunoştinţelor dobîndite prin intermediul diferitelor programe elaborate, cum se repercutează programarea asupra stării psihice şi fiziologice a elevilor etc.

— Se discută intens pe plan mondial, aţi amintit şi dv. în expunerea prezentată la Universitatea din Bucureşti, despre determinarea unui sistem ştiinţific de planificare a învăţămîntului. În ce măsură preocupările Academiei de ştiinţe pedagogice includ şi problemele planificării învăţămîntului ?

— Preocupările de planificare a învăţămîntului reprezintă o sarcină relativ recentă a Academiei de ştiinţe a U.R.S.S. Este vorba, desigur, de studii privind optimizarea metodelor şi de elaborare a unor factori pentru luarea deciziilor, prin utilizarea mai largă a metodelor matematice, a maşinilor electronice de calcul. Problema planificării devine din ce în ce mai acută datorită, în primul rînd, creşterii contingentului de elevi prin trecerea treptată la învăţămîntul mediu general obligatoriu. De altfel, perfecţionarea planificării în ansamblu, nu numai în domeniul învăţămîntului public, reprezintă una dintre cele mai importante sarcini actuale înscrise în directivele de partid şi de stat.

Cadrul fundamental nou al planificării îl constituie faptul că şcoala medie generală de 10 ani devine principalul rezervor de pregătire al celor care vor lucra direct în producţie. Aceasta pune implicit problema precizării tipurilor de învăţămînt pe specialităţi după parcurgerea primelor 8 clase : şcoli de cultură generală, şcoli medii speciale, şcoli profesionale-tehnice ; elaborarea sistemului de diferenţiere a studiului prin discipline facultative, dezvoltarea învăţămîntului tehnic postmediu etc.

Pentru studierea acestor probleme acute de mare anvergură, a fost creată o secţie de planificare a învăţămîntului public în cadrul Institutului de pedagogie generală al Academiei, pe care intenţionăm să o lărgim considerabil, inclusiv pentru studierea aspectelor economice ale planificării. În această privinţă, ne vom desfăşura activitatea în strînsă colaborare cu Academia de ştiinţe pedagogice a U.R.S.S. precum şi cu Universitatea din Moscova şi Institutul pedagogic „Lenin" din Moscova.

Pe agenda priorităţilor noastre figurează, la loc de frunte, intensificarea elaborării studiilor de economie a învăţămîntului şi, în primul rînd, stabilirea modului de a preda cît mai economic şi mai raţional fiecare disciplină, atît în învăţămîntul de cultură generală, cît şi în învăţămîntul profesional şi tehnic. Toate aceste cercetări de economie a învăţămîntului vor fi diferenţiate pe regiuni.

Deosebit de actuală este pentru noi şi problema perfecţionării conducerii şcolii, introducerea în cadrul acesteia a unor elemente de automatizare. Trebuie să stabilim în ce forme şi în ce măsură automatizarea este utilă în sistemul nostru de învăţămînt. Există pe acest plan foarte multe aspecte specifice, în ansamblu problema fiind foarte nouă în domeniul învăţămîntului.

— Alături de studiile cercetătorilor din institutele specializate ale Academiei de ştiinţe pedagogice, numeroase idei, procedee şi metode originale se nasc în şcoli, din iniţiativa unor valoroşi practicieni de la catedră. Cum sprijiniţi, din faza de proiect în faza de finalizare, activitatea acestora ?

— Pe lîngă institutele noastre specializate funcţionează puncte speciale de consultaţii pentru cadrele didactice din şcoli. Avem un număr de laboratoare ale institutelor puse la dispoziţia cercetătorilor din şcoli, inclusiv a celor din şcolile săteşti. Unii profesori care desfăşoară activităţi experimentale de perfecţionare a muncii pedagogice sînt salarizaţi direct de noi. De altfel, institutele Academiei noastre îşi completează efectivele pe seama cadrelor provenite din şcolile medii, perfecţionate, în principal, prin sistemul aspiranturii.

Vreau să subliniez, încă o dată, valoarea acestei participări a practicienilor din şcoli la cercetarea pedagogică, privită prin prisma uneia dintre preocupările noastre centrale, la care m-am mai referit : perfecţionarea şi modernizarea lecţiei. Tocmai concursul a zeci şi zeci de mii de inovatori şi creatori de metode didactice, care activează direct la catedrele şcolilor, ne dă convingerea reuşitei acestei ample acţiuni.

Convorbire consemnată de
M. HERIVAN

R. P. BULGARIA:
Tineretul şi orientarea profesională

Spre ce profesii se orientează tineretul din R.P. Bulgaria? La această întrebare ne dă un amplu răspuns un studiu publicat în revista „Bolgaria" de Hristo Bonev, cercetător la Centrul de cercetări sociologice. Autorul porneşte de la constatarea că absolvenţii şcolilor medii din R.P. Bulgaria se orientează, cu preponderenţă, spre profesiile tehnice, de perspectivă, bazate pe automatizare şi cibernetică, ca şi spre cele tradiţionale în care mecanizarea muncii atinge un nivel ridicat. Acest lucru — observă Hristo Bonev — este în concordanţă cu revoluţia ştiinţifico-tehnică din epoca noastră şi totodată cu construcţia socială cu interesele economice ale ţării.

Pentru a oferi tinerilor asemenea posibilităţi în R.P. Bulgaria s-a instituit un vast sistem de orientare profesională. Creşte totodată numărul instituţiilor de învăţămînt specializate în studiul necesităţilor de cadre, al perspectivelor de dezvoltare ale ţării.

În continuarea articolului sînt prezentate cîteva date semnificative despre amploarea învăţămîntului profesional-tehnic din R. P. Bulgaria — 30 de şcoli tehnice-profesionale, 40 de şcoli medii-tehnice profilate pe construcţia de maşini, precum şi un mare număr de şcoli medii şi profesionale agricole. Acestora li se adaugă alte 250 de diferite şcoli tehnice.

Un rol important la angajarea tinerilor în producţie îl au laboratoarele psihologice care funcţionează pe lîngă întreprinderile industriale. Astfel, în cadrul laboratorului psihologic al Combinatului metalurgic din Kremikovsk, fiecare tînăr trece, la angajare, printr-un test de verificare a aptitudinilor, a pregătirii sale teoretice şi practice, pentru a fi îndrumat spre cel mai potrivit loc de muncă.

D. R.

AFGANISTAN:
Pregătirea învăţătorilor

În Afganistan este în curs de realizare un larg program naţional de pregătire a învăţătorilor în vederea generalizării învăţămîntului primar, care va trebui să se încheie în 1990. Centrul de realizare a acestui program îl reprezintă Academia creată în urmă cu cinci ani la Kabul. Pentru etapa actuală (1967—1972) se prevede ca numărul copiilor şcolarizaţi în învăţămîntul primar să treacă de la 402 000 (18 la sută din populaţia de vîrstă şcolară) la 560 000, ceea ce reprezintă o creştere de 39 la sută. Este prevăzută, de asemenea, formarea a 6 000 de noi cadre didactice, ca şi reciclarea a 9 000 de învăţători aflaţi în funcţiune.

De la crearea sa, Academia a format cîteva sute de profesori pentru şcolile normale din provincie. În vederea cît mai bunei funcţionări a acestor şcoli, Afganistanul a cerut sprijinul Organizaţiei Naţiunilor Unite. Demersul acesta a dus la instituirea unui proiect comun UNESCO-UNICEF în scopul dezvoltării învăţămîntului afgan. UNICEF-ul a furnizat echipamentul şi materialul necesar pentru aplicarea noilor tehnici pedagogice şi se ocupă de funcţionarea şcolilor normale din provincie. La rîndul său, UNESCO a trimis experţi şi consilieri specialişti în pedagogie, în formarea cadrelor didactice, precum şi specialişti în domeniul ştiinţelor, al limbii etc.

Actualitatea pedagogică peste hotare

MANIFESTĂRI INTERNAŢIONALE

Lunile care urmează se anunţă bogate în întîlniri internaţionale pe teme educative. Cu prilejul împlinirii a 350 de ani de la înfiinţarea oraşului suedez Göteborg, de pildă, va avea loc în acest oraş, între 29 august şi 1 septembrie a.c., un Forum internaţional de educaţie. Printre personalităţile care vor participa la acest forum, organizat în colaborare cu UNESCO, se numără primul ministru al Suediei, Olaf Palme, Edgar Faure, fost ministru al educaţiei (Franţa), Hildegard Hamm-Brucher, secretar de stat (R.F.G.) etc.

Dezbaterile ce se vor desfăşura în cadrul Forumului vor fi consacrate principalelor tendinţe ale sistemelor de învăţămînt din diverse ţări.

În altă regiune a Europei — la Milano — se vor întîlni, între 16 şi 19 septembrie, experţi şi părinţi adoptivi în cadrul unei Conferinţe mondiale asupra adopţiunii şi a plasamentului familial.

Pe ordinea de zi a conferinţei vor figura următoarele teme : adopţiunea şi plasamentul familial în perspectiva politicii sociale actuale ; adopţiunea şi societatea contemporană etc.

Conferinţa va prilejui realizarea unui amplu schimb de experienţă între diferite naţiuni, de natură să ducă la găsirea unor soluţii judicioase pentru numeroasele probleme pe care le pun adopţiunea şi plasamentul familial.

Spicuim din calendarul foarte plin al lunilor următoare, încă cîteva întîlniri, specificînd în primul rînd temele acestora : „Creaţie şi creativitate" (Franţa, între 20 şi 30 august a.c.), „Educaţia permanentă a adulţilor" (Anglia, între 31 iulie — 7 august şi 7—14 august a.c.), „Tehnicile audio-vizuale pentru studiul limbii" (R.F.G., de la 27 august la 4 septembrie).

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 9 VINERI 9 IULIE 1971 16 PAGINI — 1 LEU

Zilele acestea mii și mii de elevi participă la acțiuni de muncă voluntar-patriotică pe șantiere, în industrie, în agricultură, în gospodărirea localităților. Pe această temă, în pagina 8 publicăm reportajul:

La școala tonifiantă a muncii

Înțelept program de întărire a muncii politico-educative

Marile înfăptuiri de care se leagă victoria orînduirii socialiste în România sînt opera harnicului și talentatului popor, care a urmat continuu, cu devotament, cuvîntul înțelept al partidului clasei muncitoare. Chemările acestuia au fost primite în toate etapele cu adeziune totală, căci masele de oameni ai muncii din patria noastră, caracterizate prin dragoste și dăruire pentru edificarea noii vieți — au înțeles, au apreciat și au stimat întotdeauna cuvîntul clarvăzător al partidului. Gestul acesta, al adeziunii totale și al înțelegerii depline a măsurilor întreprinse de partid, este expresia firească a pregătirii politico-ideologice, a înaltei conștiințe socialiste a maselor, educate și formate în spiritul marxism-leninismului.

Așa cum s-a arătat la recenta ședință a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., mersul înainte al societății noastre va fi și în continuare determinat de atitudinea membrilor ei față de nobila cauză a Partidului Comunist, de munca și strădaniile lor de a transpune în viață sarcinile pe care el le stabilește neabătut în scopul propășirii patriei. De aceea, însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a prezentat Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. un șir de propuneri — impresionante prin puterea lor de a ridica pe o treaptă superioară nivelul de educare marxist-leninistă a tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Stă în spiritul acestor propuneri — de care am luat cunoștință cu toții — orientarea activității politico-educative spre promovarea largă în mase a ideologiei partidului nostru, a politicii sale marxist-leniniste, creșterea combativității împotriva influențelor ideologiei burgheze, a mentalităților retrograde, străine principiilor eticii comuniste. O atenție specială se acordă educării tuturor celor ce muncesc în spiritul patriotismului socialist, al unității și frației dintre oamenii muncii români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități.

În înfăptuirea acestor obiective, un rol însemnat va juca învățămîntul de partid, formele de pregătire politică și ideologică a cadrelor și a membrilor de partid, a maselor largi de oameni ai muncii, ca și formele activității politice de masă, a agitatorilor, a gazetelor satirice, a brigăzilor artistice de agitație, a agitației vizuale, a muncii nemijlocite de la om la om etc. — activități care vor trebui îmbunătățite în raport cu sarcinile și cerințele etapei pe care o străbatem. Realitățile cer, de asemenea, sporirea rolului adunărilor de partid în dezbaterea principalelor probleme ale vieții colectivelor de muncă, pentru promovarea realizărilor și atitudinilor înaintate, pentru descoperirea și combaterea fenomenelor negative, dăunătoare, ca: indisciplina, indolența și superficialitatea, nepăsarea față de avutul public și față de cerințele oamenilor muncii. Participarea mai mare decît pînă acum a cetățenilor și în special a tineretului la munca patriotică — pe șantiere, în industrie, în agricultură, în gospodărirea localităților — va contribui la educarea lor comunistă, la cultivarea dragostei pentru pămîntul, avuțiile și realizările minunate din patria noastră. Gîndul secretarului general al partidului se oprește și de astă dată îndelung asupra problemelor educării tinerei generații, a celor ce vor prelua mîine opera începută de vîrstnici.

(Continuare în pag. a 2-a)

NICOLAE CEAUȘESCU:

O sarcină esențială a muncii politico-educative desfășurată de partidul nostru este educarea tuturor celor ce muncesc în spiritul patriotismului socialist, al dragostei și devotamentului nețărmurit față de patrie, al hotărîrii de a nu precupeți nimic pentru apărarea cuceririlor noastre revoluționare, a independenței și suveranității țării, pentru întărirea și înflorirea continuă a României socialiste.

ADEZIUNE DEPLINĂ

Întregul nostru popor a întîmpinat cu considerația și dragostea cuvenite faptelor mari și drepte, cinstite și consecvente, cu un entuziasm nestăvilit, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe ceilalți membri ai delegației de partid și guvernamentale, la întoarcerea din vizita oficială de prietenie făcută în țările socialiste ale Asiei. Puternicul ecou care s-a făcut simțit în țara întreagă, miile și miile de telegrame sosite fără încetare zile întregi din partea comuniștilor, a organizațiilor de partid, a oamenilor muncii din diverse colective de muncă — printre care se numără și slujitori ai școlii — atestă că și de data aceasta delegația condusă de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a procedat și a acționat în spiritul dorințelor și năzuințelor întregului nostru popor, ale socialismului și păcii în lume. În ecourile aprobării depline a țării întregi răsună mîndria pentru faptul că reprezentanții cei mai autorizați ai României au slujit o cauză nobilă, cauza unității mișcării comuniste și muncitorești mondiale, a apropierii dintre partide și popoare frățești, în spiritul celor mai bune tradiții internaționaliste ale partidului și poporului român.

De ani de zile România duce o politică limpede de catalizare a unirii tuturor forțelor mișcării comuniste și muncitorești a întregii omeniri ce luptă pentru socialism și independență națională, pentru o viață mai bună, pentru dispariția prejudecății că în lume trebuie să existe state dominatoare și state bune numai să execute ceea ce li se dictează. Popularitatea politicii partidului nostru în rîndul maselor este bine cunoscută, iar certitudinile pe care le inspiră politica lui nu mai trebuie demonstrate. Adeziunea fermă, deplină, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate la politica internă și externă a partidului se întemeiază pe convingerea că ea exprimă cele mai înalte interese ale lor. Iată de ce românii, maghiarii, germanii, toate naționalitățile conlocuitoare ce sălășluiesc pe meleagurile României, deopotrivă, nu au decît cuvinte de cea mai înaltă prețuire pentru efortul și abnegația cu care partidul și statul nostru acționează în numele tuturor fiilor patriei comune, în apărarea intereselor poporului român, a intereselor unității țărilor socialiste și măreței mișcări comuniste. Vizita în marea Chină, stima și căldura cu care delegația română a fost primită, întrevederile conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarășul Mao Tzedun și cu ceilalți conducători ai vieții politice chineze au arătat înaltul prestigiu întrunit de România. Punctele de escală ale acestei călătorii pe meleaguri îndepărtate, fie în Republica Populară Democrată Coreeană, fie în Vietnamul încercat de luptă, fie în Mongolia socialistă sînt tot atîtea praguri ale unui drum ce va rămîne în istoria călătoriilor politice ce aduc după ele rodul unei activități prețioase. Mesajul trimișilor partidului nostru a fost pretutindeni consecvent același: mesajul colaborării internaționaliste în spiritul marxism-leninismului, un mesaj lucid care vorbește despre faptul că, deși uneori pot exista deosebiri de păreri într-o problemă sau alta, acestea nu pot să determine renunțarea la respectul reciproc, la unitate, la dorința de a face totul pentru înțelegere în numele idealurilor socialiste comune. Delegația de partid și guvernamentală română a dus mesajul de prietenie frățească și solidaritate a României, adresat tovarășilor de crezuri politice, de luptă împotriva imperialismului, de luptă pentru izbînda ideilor socialismului în întreaga lume.

Distincții și gradații acordate de „Ziua Învățătorului"

Cu prilejul „Zilei învățătorului" la Consiliul de Stat a avut loc solemnitatea decernării unor titluri și ordine ale Republicii Socialiste România.

Înaltele distincții au fost înmînate de tovarășul **Emil Bodnăraș**, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

La solemnitate au asistat tovarășii **Ion Iliescu**, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., **Constantin Stănescu**, secretarul Consiliului de Stat, **Mircea Malița** ministrul învățămîntului, **Dan Marțian**, prim secretar al C.C. al P.C.R., ministru pentru problemele tineretului.

Cu acest prilej au fost distinși cu titlurile de „profesor emerit", „învățător emerit" și „educator emerit" 78 profesori, învățători și educatoare din învățămîntul de cultură generală, de specialitate, profesional și tehnic și din învățămîntul preșcolar. De asemenea, unui număr de 517 învățători, profesori și educatoare le-au fost conferite ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

Tot cu ocazia „Zilei învățătorului", unui mare număr de învățători, profesori și educatoare le-au fost acordate gradații de merit și le-au fost conferite titlurile de „învățător fruntaș" și „profesor fruntaș". 673 membri ai corpului didactic au primit gradul I în învățămînt.

Noi comisii în cadrul Ministerului Învățămîntului

A luat ființă, în cadrul Ministerului Învățămîntului **Comisia pentru construcțiile școlare.** Constituită din specialiști de prestigiu — arhitecți, constructori, medici, pedagogi, cadre didactice din învățămîntul de cultură generală și superior, comisia are sarcina să studieze căile de îmbunătățire a funcționalității clădirilor școlare în raport cu cerințele și sarcinile moderne ale procesului instructiv-educativ, să găsească soluțiile cele mai rentabile și mai rapide de construcție, dar în același timp, mai elegante și mai adecvate cu locul pe care îl ocupă școala în societatea noastră. Simbătă, 3 iulie a.c. a avut loc prima ședință a comisiei, prezidată de prof. univ. dr. arh. Cezar Lăzărescu.

★

Tot în cursul săptămînii trecute la Ministerul Învățămîntului s-a constituit comisia pentru sistematizarea și perfecționarea legislației din domeniul învățămîntului, al cărei președinte a fost numit prof. dr. docent Ioan Ceterchi. Un colectiv de juriști va alcătui un inventar al întregii legislații, atît în ceea ce privește administrația, cît și conținutul învățămîntului. Pe baza acestei evaluări, se va putea trece la prelucrarea și sistematizarea datelor și la luarea unor măsuri de îmbunătățire.

La ordinea zilei: PERFECȚIONAREA

● Departe de a fi dedicată în exclusivitate odihnei și recreării, vacanța de vară este, în mare măsură, pentru corpul profesoral, o perioadă de intense și complexe activități destinate perfecționării sale profesionale. Amintim, dintre acestea, examenul de definitivare în învățămînt și colocviul pentru gradul al II-lea care se desfășoară între 1-12 iulie, cursurile de vară pentru perfecționarea profesorilor care predau limbile străine, (10—30 iulie), cursul pentru profesorii din liceele economice care predau mecanizarea lucrărilor contabile (1-10 iulie), cursul pentru profesorii din liceele economice care predau limbaje de programare (1-15 iulie).

● Luni 6 iulie a.c., la București, în prezența conf. univ. dr. **Traian Pop**, adjunct al ministrului învățămîntului și a profesorului **Ion Rizescu**, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, s-au încheiat lucrările unui instructaj pentru pregătirea lectorilor care, la rîndu-le, vor instrui, în toate județele din țară, alte grupe de lectori destinate să susțină cursuri de perfecționare pentru învățători și educatoare.

Cuvîntul de încheiere a instructajului a fost rostit de Traian Pop, care a trasat direcțiile de orientare a cursurilor de perfecționare pentru învățători și educatoare ce vor avea loc între 25 august și 10 septembrie.

Demnă de menționat este amploarea acestei forme de perfecționare care va cuprinde aproximativ 14 000 de cadre didactice.

● Se cuvine să amintim, totodată, numeroasele tabere-curs organizate de Societățile științifice în colaborare cu Ministerul Învățămîntului: **pentru profesorii de geografie,** între 20-30 iulie, tabere-curs în zonele Curbura externă a Carpaților și Subcarpaților (cu centrul la Buzău), Curbura internă a Carpaților (cu centrul la Brașov), Delta Dunării (cu centrul la Tulcea); **pentru profesorii de limba română,** între 16—30 iulie, cursuri cu temele „Lirica românească în secolul al XX-lea" și „Metode actuale în analiza operei literare" (la Piatra Neamț); **pentru profesorii de istorie,** între 5-17 iulie la Vălenii de Munte, între 11-24 iulie la Cluj, între 18-30 iulie, la Suceava; **pentru profesorii de fizică,** între 1-8 iulie la Iași și Timișoara; **pentru profesorii de matematică,** între 12 iulie — 31 august, la Cîmpulung, Călimănești, Predeal, între 16 iulie — 1 august, la Piatra Neamț, între 15 iulie — 1 august, la Breaza.

„Socialismul și revoluția științifică și tehnică contemporană"

Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a organizat la Vălenii de Munte, începînd cu 4 iulie a.c., sesiunea celei de a IV-a ediții a Universității populare de vară „Nicolae Iorga" cu tema de o covîrșitoare importanță: **„Socialismul și revoluția științifică și tehnică contemporană".** Prelegerile și dezbaterile programate au angajat cunoscute personalități ale vieții noastre cultural-științifice.

Lucrările s-au deschis cu sinteza academicianului **Remus Răduleț**, vicepreședinte al Academiei R.S.R. rectorul Universității populare — București, „Socialismul și știința", care a relevat rolul științei în dezvoltarea societății românești contemporane, ca și condiționarea acestei dezvoltări de caracterul nou al relațiilor socialiste. Profesorul universitar dr. ing. **Valter Roman**, membru al Academiei de științe sociale și politice, a dezvoltat tema interdependenței între revoluția științifico-tehnică și revoluția industrială, subliniind aspectul implicațiilor umane ale civilizației moderne.

O pondere deosebită în ansamblul dezbaterilor o deține simpozionul „Știința contemporană — factor esențial al revoluționării producției". Bogata semnificație a problemelor pe care le implică acest subiect subliniază rolul matematicii, ciberneticii, fizicii, chimiei, biologiei, ergonomiei, al conducerii științifice etc. în etapa actuală a dezvoltării societății noastre socialiste.

Pe lîngă acestea consemnăm conferința prof. univ. dr. doc. **Pavel Apostol**, membru al Academiei de științe sociale și politice, „Legătura și influența reciprocă dintre științele naturii și științele sociale", simpozionul „Consecințe social-economice ale revoluției științifice și tehnice" cu problemele: „Gîndirea economică modernă; de la studierea comportării omului în producție la cercetarea mediului de viață uman" **(Costin Murgescu**, membru corespondent al Academiei R.S.R., membru al Academiei de științe sociale și politice) și „Revoluția științifică și tehnică și învățămîntul" **(Mircea Malița**, ministrul învățămîntului), precum și prelegerea prof. univ. **Tudor Bugnariu** „Tendințe și perspective în structura socială din România; probleme ale relațiilor interumane".

Un capitol aparte al programului a fost prilejuit de aniversarea nașterii lui Nicolae Iorga a cărui operă, cu luminile și umbrele ei, este revalorificată de pe pozițiile ideologiei marxiste.

Diversitatea preocupărilor abordate în prelegerile și simpozioanele sesiunii evidențiază puncte de vedere interesante, cunoscute sau inedite, fundamentate pe experiența tehnico-științifică națională și universală a civilizației umane. Lucrările sesiunii de vară a Universității populare — Vălenii de Munte constituie o contribuție de preț la educarea specialiștilor și a maselor în spiritul ideologiei noastre socialiste, al politicii mature și consecvente marxist-leniniste a Partidului Comunist Român.

Un dialog inedit

Ministrul învățămîntului, Mircea Malița, s-a întîlnit miercuri, 30 iunie cu elevii care ne reprezintă la Olimpiadele internaționale de fizică (2—11 iulie, Sofia) și matematică (8—20 iulie, Bratislava), ediția 1971. Printr-un veritabil compendiu vorbit, cei 9 matematicieni și 5 fizicieni, foarte tineri, au adus în ineditul și animatul dialog un real punct de vedere asupra învățămîntului, asupra profesorilor, asupra lor înșiși.

Un punct de plecare revelator — performanța (dublată de responsabilitatea necesară obținerii unor noi performanțe: le așteptăm) — discuția a reliefat opinii despre vocație și talent, despre rolul profesorului. În acest context, a vorbi despre programă, despre laboratorul școlii tale, despre studiul individual, despre cultura generală, despre limbile străine, despre tot ce înseamnă școală din unghiul de vedere al elevilor, fie ei eminenți, înseamnă să ai în față oameni care își gîndesc deja destinul viitor. Pentru că toți știu de pe acum prin ce se va realiza în viață. Au ales.

Își pot permite, pe lîngă întrebările ce și le pun lor, să lanseze altele, poate mai greu de dezlegat. Transcriu fraze din această reconfortantă nonșalanță: „De ce n-am face logică în clasa a IX-a"; „laboratorul de la liceul meu, care de fapt nu există, e sub nivel, chiar pentru elevii care nu fac fizică"; „trebuie modificări fundamentale"; „să se alcătuiască o clasă specială cu lotul de matematică din anul acesta" etc., etc.

Dar convorbirea dintre ministrul învățămîntului și tinerii matematicieni și fizicieni a fost menită și unor îndemnuri și urări de „a răsuna cîteva victorii", cum s-a exprimat profesorul Mircea Malița. Domnia sa a apreciat călduros părerile rotunde și clare exprimate de elevi, experiențele autentice viu evocate, munca și strădania acestora. „Nimeni —a spus — nu a ajuns aici decît cu prețul a mii de ore de antrenament intelectual". Urării de succes, campionii noștri îi vor răspunde prin rezultatele pe care le vom afla în zilele următoare.

G. A.

Consfătuire metodico-didactică

Tradiționala consfătuire metodico-didactică cu cadrele didactice din liceele de specialitate, școlile profesionale și tehnice comerciale, aflată la cea de a 17-a ediție, s-a desfășurat în sala de festivități a Grupului școlar comercial „N. Krețulescu" din București, în zilele de 25 și 26 iunie a.c.

În cuvîntul de deschidere a consfătuirii tovarășul **Nicolae Bozbog**, ministrul comerțului interior, a relevat sarcinile ce revin învățămîntului comercial, care trebuie să asigure în actualul cincinal pregătirea unui număr de 53 000 de lucrători.

Au fost dezbătute principalele aspecte ale activității instructiv-educative desfășurate în școlile din acest sector, măsurile în vederea deschiderii noului an de învățămînt și problemele îmbunătățirii pregătirii practice, în vederea integrării cît mai rapide în producție a absolvenților. Participanții la discuții au analizat amănunțit toate formele de școlarizare pentru pregătirea lucrătorilor din comerț, căile de perfecționare a muncii metodice, felul în care trebuie desfășurate orele educative și munca educativă în general.

În încheierea lucrărilor consfătuirii, au luat cuvîntul **ing. Vasile Alexandrescu**, adjunct al ministrului învățămîntului și **conf. dr. Eugen Barat**, consilierul ministrului comerțului, care au subliniat, în special, necesitatea instruirii practice pentru formarea, la nivelul cerințelor actuale și de perspectivă, a viitorilor lucrători comerciali precum și necesitatea perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor didactice din acest sector de învățămînt.

Prof. NICOLAE POPA
director adjunct la Grupul școlar comercial „N. Krețulescu" București

Înțelept program de întărire a muncii politico-educative

(Urmare din pag. 1)

In acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu scoate în evidență sarcinile speciale, calitativ-superioare, ce revin Ministerului Învățămîntului, organizațiilor U.T.C. și asociațiilor studențești pentru cultivarea convingerilor înaintate în rîndul tineretului și formarea conștiinței lui socialiste. Astfel, munca educativă și de pregătire politică din școli și facultăți va trebui să crească. În acest scop, se vor lua măsuri de îmbunătățire a planurilor și programelor de învățămînt, acordîndu-se o atenție deosebită predării științelor sociale în școli. Ca o necesitate stringentă a unei munci educative eficiente va trebui să crească simțul de răspundere și rolul cadrelor didactice în formarea politico-ideologică a elevilor și studenților. Pentru mai buna orientare și pentru ridicarea nivelului activității desfășurate de Ministerul Învățămîntului în domeniul educației tineretului studios, se vor lua măsuri de întărire a direcțiilor educative din acest for, asigurîndu-se încadrarea lor cu activiști de partid, îndrumarea lor nemijlocită din partea Secției de Propagandă a C.C. al P.C.R.

Alături de toate acestea, secretarul general al partidului a propus Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. măsuri care să sporească și contribuția altor foruri în educația politico-ideologică a maselor. Conform acestor propuneri, va crește rolul Academiei de Științe Sociale și Politice în afirmarea puternică a filozofiei materialist-dialectice și a politicii partidului nostru, rolul presei, inclusiv al radioului și al televiziunii, în propagarea largă a poziției ideologice a partidului nostru, principiilor eticii comuniste de conviețuire socială, în combaterea fermă a influențelor ideologiei burgheze, a mentalităților retrograde de orice fel.

Hotărîtoare în înfăptuirea acestor obiective — așa cum subliniază încă de la început tovarășul Nicolae Ceaușescu și cum se degajă din întreg ansamblul propunerilor sale — este ridicarea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile activității politico-educative, desfășurate în rîndul maselor începînd cu tinerele vlăstare și terminînd cu constructorii mai virstnici ai socialismului. Firește, la baza acestei ample activități educative va sta linia generală marxist-leninistă a Partidului Comunist Român, programul elaborat la cel de al X-lea Congres al său. Studiul propunerilor făcute de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne dă certitudinea că, îmbunătățindu-se în acest mod, activitatea politico-educativă în rîndul maselor va face să crească intens participarea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor la făurirea și perfecționarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Întregul popor, toți oamenii școlii, îmbrățișează cu entuziasm programul profund partinic, profund științific, propus de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru educarea marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

Vom traduce în viaţă indicaţiile partidului

În îndoita mea investitură şi sarcină de profesor şi director de şcoală — funcţionez la o şcoală generală din mediul sătesc — am citit cu imensă satisfacţie propunerile de măsuri privitoare la îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice prezentate de secretarul general al partidului. M-am oprit îndelung îndeosebi la acele pasaje din propuneri care se referă direct la îndatoririle şcolii, ale educatorilor. Din fiecare rînd al acestor propuneri, din fiece cuvînt se simt izvorînd încrederea, grija, căldura cu care statul, poporul, partidul înconjoară tînăra generaţie de astăzi, generaţie care mîine va purta pe umerii ei destinele naţiunii noastre socialiste.

Noi toţi educatorii ne simţim mobilizaţi şi parte integrantă din uriaşul front al luptei pentru formarea tinerei generaţii în spiritul umanismului socialist, pentru consolidarea criteriilor etice şi comportamentului în conformitate cu morala noastră socialistă. Educatori, învăţători şi profesori avem certitudinea că nivelul de conştiinţă socialistă atins de noi, pasiunea şi devotamentul cu care ne dedicăm educaţiei elevilor noştri, eforturile pe care le întreprindem personal pentru perfecţionarea noastră profesională şi autoperfecţionarea noastră umană sînt într-un raport direct cu eficienţa muncii noastre la catedră, cu influenţa pe care în această calitate o exercităm în şcoală şi în afara ei ca purtători ai celor mai înaintate idealuri sociale. Numai astfel ne vom fi făcut datoria faţă de poporul nostru, de partid, de clasa noastră muncitoare, numai astfel ştim că pregătim viitorul României.

Prof. MIHAI DUMITRESCU
Şcoala generală de 10 ani
Vărăşti, jud. Ilfov

Ţin să-mi exprim din adîncul sufletului adeziunea mea deplină faţă de propunerile de măsuri prezentate de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., pentru îmbunătăţirea activităţii de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. Sînt, ca învăţătoare, unul dintre oamenii adînc implicaţi în educarea comunistă şi patriotică a tineretului. Pentru învăţători şi pentru profesori indicaţiile partidului sînt călăuze de o imensă însemnătate. Noi trebuie să creştem generaţiile de elevi în aşa fel încît să devină demni cetăţeni ai societăţii socialiste, ai societăţii comuniste de mîine. Trebuie să creştem aceste generaţii în spiritul dragostei şi devotamentului nemărginit faţă de patrie, al hotărîrii de a nu precupeţi nimic pentru apărarea cuceririlor noastre revoluţionare, a independenţei şi suveranităţii ţării, pentru întărirea şi înflorirea continuă a României noastre socialiste.

Pentru noi, toţi cei care lucrăm în învăţămînt, propunerile tovarăşului Nicolae Ceauşescu au valoarea unui document politic de excepţională însemnătate. După cum se ştie, documentele Congresului al X-lea au insistat asupra rolului educatorilor în formarea profilului etic şi ideologic al tineretului patriei. Dar în complexul şi subtilul proces de formare al conştiinţei tineretului, nouă nu învinge de la sine, ci printr-o luptă perseverentă neîncetată împotriva mentalităţilor retrograde. Iar noi, cei ce lucrăm în învăţămînt sîntem chemaţi să ducem această luptă cu pasiune, cu fermitate şi perseverenţă, să facem totul pentru traducerea în viaţă a indicaţiilor partidului.

Inv. ILEANA SZILAGY
Şcoala generală nr. 1 Salonta

Propunerile formulate de secretarul general al partidului nostru pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii au implicaţii ample şi profunde în cîmpul educaţiei tineretului, ca şi al răspunderii şi rolului cadrelor didactice în formarea politico-ideologică a elevilor şi studenţilor. Este imposibil să ne gîndim la ziua de mîine fără să nu avem în vedere pe cei care vor constitui schimbul nostru, al celor ce muncim azi în şcoli, în laboratoare, pe şantiere şi ogoare, ca şi pe cei ce se ocupă de pregătirea acestui schimb.

Am citit cu interes şi totală adeziune propunerile aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., din care am desprins — direct sau indirect — răspunderile mari ale şcolii în pregătirea politico-ideologică a elevilor, în formarea convingerilor şi atitudinii juste faţă de muncă şi viaţă, în acord cu principiile eticii comuniste. Programul profund partinic de care am luat cu toţii cunoştinţă zilele acestea constituie pentru oamenii şcolii un îndreptar de înaltă valoare nu numai ca slujbaşi ai unui important sector al vieţii culturale a României, ci şi ca membri de partid şi ca simpli cetăţeni. Tuturor, secretarul general al partidului ne-a reamintit că avem datorii nu total împlinite cu privire la pregătirea noastră ideologică, ştiinţifică şi culturală, care trebuie să fie mai pregnant în acord cu cerinţele politico-educative ale etapei pe care o străbate România socialistă.

Pentru acest îndreptar al muncii şi vieţii noastre, mulţumim din toată inima tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

VASILE PREDESCU
inspector şcolar — Craiova

Dar după absolvire?

— o întrebare la care şcoala trebuie să dea răspuns

— Şi ce elev eminent era la limba română şi la istorie, mi-a spus profesorul, uşor nedumerit. Nu ştiu ce s-a întîmplat cu el ! A încercat la un examen de admitere la Politehnică, n-a izbutit ; a lucrat la contabilitatea unei cantine, sau cam aşa ceva, pe un şantier... Apoi, sub nu ştiu ce influenţe, a săvîrşit nişte fapte pe care mi-e greu să le numesc... Nici nu l-ai mai putea recunoaşte în ele pe elevul de liceu, sensibil, tăcut în afara orelor...

— Ar fi imposibil să ni le explicăm ? am întrebat. Nu există chiar nici o explicaţie? Sau, mai exact, în afara răspunderilor lui, ale tînărului nu avem nimic a reproşa şcolii ?

— Ce i-am putea reproşa ! Şcoala şi-a făcut datoria...

Şi totuşi... Recapitulînd datele esenţiale legate de biografia reală, precum şi pe cele ce i-ar putea exprima modesta, deocamdată, „biografie spirituală" nu s-ar fi ajuns, cu prea mari dificultăţi, la convingerea că cel puţin într-o privinţă, au mai rămas datorii neonorate ? E vorba de *pregătirea pentru viaţă* a elevului.

S-a discutat mult despre raporturile dintre *instrucţie şi educaţie* în activitatea şcolară. S-a spus nu o dată că pe lîngă procesul instructiv, pe lîngă însuşirea unor bogate, diverse cunoştinţe de ştiinţe umaniste sau de ştiinţe pozitive, şcoala formează, educă pe viitorul cetăţean, modelează caractere, consolidează trăsături etice, retuşează eventualele asperităţi de conduită, cultivă un ideal anume, îl pregăteşte pe tînăr pentru o existenţă realistă, îl ajută să înţeleagă viaţa, promisiunile pe care aceasta le face celui ce abia se pregăteşte să o străbată prin propriile puteri, ca şi, nu puţinele, imprevizibile solicitări şi desigur contradicţii. Poate că în acest sens şcoala mai are multe de făcut. Există un romantism specific al adolescentului aflat pe băncile şcolii, altul decît al unor generaţii mai vechi. În esenţă se poate uşor constata, sub platoşa unei ostentative atitudini dezinvolte, o mare disponibilitate pentru *visul cu ochii deschişi*. „Planurile de viitor" şi cînd sînt nemărturisite (a te *confesa* presupune în primul rînd a fi sigur pe tine) au pentru adolescent contururi absolute. Rămîne, firească, incertitudinea realizărilor pentru fiecare, dar asta nu înseamnă că *visul cu ochii deschişi* e cu ceva diminuat, amendat.

În confruntarea cu viaţa, în competiţia din ce în ce mai strînsă, a cărei finalitate vizează o selecţie dintre cele mai riguroase, apar primele eşecuri, primele deziluzii. Selecţia, în mod natural, lasă de o parte pe unii dintre candidaţi ; cu rare excepţii, pe cei mai puţin bine pregătiţi. Şi atunci ? Ce face tînărul aflat la prima lui *mare înfrîngere ?* Aici reacţiile sînt imprevizibile, dependente însă de optica familiei asupra unui atare insucces, de capacitatea tînărului de a nu dramatiza întîmplarea pînă dincolo de dimensiunile ei reale. Ceea ce se va întîmpla *după*, depinde de *pregătirea pentru viaţă* a tînărului ; direcţie în care nu s-ar putea spune că se face, azi, totul în şcoală. Cu deosebire în privinţa *pregătirii pentru muncă.*

Să mă explic printr-un caz extrem. Undeva într-un orăşel, liceul teoretic era situat alături de o şcoală profesională. Am cunoscut acolo cîţiva profesori ai liceului care, fără a realiza grava eroare pe care o făceau, îi ameninţau pe elevii veniţi cu lecţia nepregătită că — supremă pedeapsă ! — o să-i propună pentru transfer la... şcoala de meserii. Ca şi cum meseria, însuşirea unei profesii n-ar fi presupus seriozitate, tenacitate în pregătire.

Munca de educaţie, pregătirea pentru viaţă, pentru *integrarea profesională şi socială* a absolventului sînt mult mai complexe, depind de capacitatea de a transmite la fiecare oră de curs, la fiecare materie predată nu numai cunoştinţele de specialitate, ci de a-l ajuta pe elev să realizeze mai în adînc *bazele raţionale ale disciplinei respective, finalitatea ei în plan profesional şi uman*, de a-l ajuta să-şi aleagă cît mai în cunoştinţă de cauză, cît mai realist cu sine însuşi *drumul în viaţă*. Aici, îi vom afla pe tineri uşor deconcertaţi. Opţiunile lor imediate sînt făcute adesea la impulsuri exterioare, artificiale, după „calculele strategice" în care se caută să fie cît mai ridicat coeficientul de reuşită chiar dacă opţiunea se va face în defavoarea aspiraţiei autentice. S-ar mai cere să alăturăm aici *supralicitarea* liceelor teoretice considerate o simplă treaptă către o profesie superioară. Semn edificator că alături de familie, nici şcoala n-a găsit încă cele mai eficiente căi pentru a forma la elevi *deprinderea muncii*, a impune munca în conştiinţa lor nu numai ca o necesitate, dar şi ca o condiţie de împlinire umană, de afirmare socială.

Se discută mult despre sarcinile şcolii în orientarea profesională a elevului. Preocupării de caracter teoretic nu i se adaugă însă toate instrumentele unei necesare investigaţii ştiinţifice ; simplul efort al profesorului diriginte (el însuşi cu o formaţie adesea unidimensională) nu este suficient pentru a decide alegerea drumului în viaţă.

În complexitatea prefacerilor sociale fără precedent, problemele *integrării profesionale* se cer cu obligativitate completate de tot atît de pretenţioasele probleme ale *integrării sociale, etice.* Cunoaşterea cît mai aproape de adevăr a aptitudinilor, preferinţelor, gradului de pregătire, îmbinarea acestei cunoaşteri cu o estimare cît mai exactă a cerinţelor economice, sociale — iată condiţia integrării de mai tîrziu. Între autonomia elevului în procesul opţiunii profesionale şi realismul acestei opţiuni în raport de multitudinea factorilor obiectivi şi subiectivi se cere să se interpună ca un dirijor subtil şi convingător, şcoala, procesul de învăţămînt. Aceasta se va face într-un mod aproape de ideal în clipa cînd se va ajunge nu numai prin vorbe la conştiinţa că *orientarea profesională* trebuie să devină implicit o componentă, un obiect al procesului de învăţămînt, un obiect predat de toate cadrele didactice, dar în consensul unor criterii unice, superioare, încă nedefinite acum suficient. Modul cum se desfăşoară acum activitatea educativă — atît a şcolii cît şi a organizaţiilor de tineret — duc la o influenţare numai parţială a atitudinii de mai tîrziu a absolventului în faţa vieţii, a exigenţelor profesiei şi a muncii. Şcoala îl pregăteşte pe elev pentru examene, pentru concursuri şi mai puţin pentru viaţă. Elevul îşi stabileşte, prin această prismă, obiective de atins fără a avea conturat în linii mai exacte *scopul realizării unor asemenea obiective.*

Se vorbeşte în ultimul timp tot mai insistent de *modernizarea învăţămîntului*, de racordarea lui la cuceririle pedagogiei moderne. E de sperat că această modernizare nu va fi înţeleasă unilateral, că nu se va limita la dotarea laboratoarelor, îmbogăţirea bibliotecilor, perfecţionarea tehnicilor de transmitere a cunoştinţelor. Este tot atît de necesară o *modernizare spirituală*, o modernizare a concepţiei asupra rolului şcolii în educarea elevului, în pregătirea pentru viaţă, în condiţia cînd, prin creşterea duratei învăţămîntului, tînărul intră mai tîrziu în muncă dar participă încă de pe băncile şcolii, în mod din ce în ce mai activ, la viaţa societăţii. Nu se pot da reţete, soluţii unice dar o discuţie mai amplă pe această temă ar avea poate darul să determine evitarea unor *anacronisme* ale muncii de educaţie. Spunînd aceasta mă gîndesc că la o parte încă însemnată dintre elevi şcoala pare a le cultiva un sentiment de noblеţe scăpătată. Altfel cum ne-am explica răspunsul ciudat pe care ni-l dau mai mult decît romanticii noştri adolescenţi : „ori liceul (teoretic, n.n.), ori nimic !..." Altfel cum ne-am explica faptul că pentru absolventul de liceu, *facultatea* în sine devine un *ţel suprem*, şi profesia, natura acesteia, nu ceea ce va urma să facă după absolvire.

Or, în condiţiile producţiei moderne, ale *poliprofesionalizării*, ale tot mai evidentei necesităţi a *mobilităţii profesionistului*, dictată de progresele tehnologice, de fluxul modernizărilor, este limpede că şcoala trebuie să fie mai mult decît un ghid care dă informaţii utile, cum s-ar da, să spunem, ora plecărilor trenurilor într-o gară.

Azi, cînd vorbim, cînd nu putem să nu vorbim despre cerinţa unei *disponibilităţi absolute a omului pentru nevoile schimbătoare ale muncii* (mai schimbătoare ca oricînd în condiţia unui dinamism nemaiîntîlnit în modernizarea procesului de producţie, a unei masive pătrunderi a ştiinţei în producţie) devine mai imperios ca oricînd ca *şcoala să-şi definească cît mai precis atribuţiile educative.* Şi nu numai să le definească, ci şi să găsească modalităţile prin *care să acţioneze eficient, prin care să-l ajute* pe elevul de azi, pe omul de mîine al producţiei, să se integreze conştient în procesul muncii ; să-l ajute pe elev să considere şcoala, indiferent de nivelul ei, doar o etapă necesară în drumul către afirmarea capacităţilor individuale nemijlocit în procesul muncii, singurul loc în care se poate vorbi de finalizarea, prin noi eforturi, a celor anterioare, destinate însuşirii cunoştinţelor teoretice şi practice.

Aceste cîteva consideraţii cu caracter mai general, se vor o justificare a titlului însemnărilor de faţă şi un răspuns nedumeririi interlocutorului din dialogul cu care debutează articolul. Pentru a-şi realiza pe deplin sarcinile educative, şcoala trebuie să-şi adreseze în legătură cu elevii săi în permanenţă una şi aceeaşi întrebare :

„Dar după absolvire ?"

Şi să ştie să răspundă cît mai concret la această întrebare.

NICOLAE DRAGOŞ

LICEUL
într-o optică de perspectivă

- Locul și funcțiile liceului de cultură generală
- Considerații asupra necesității pregătirii tehnice — practice a elevilor
- Soluții optimale în vederea integrării sociale a absolvenților

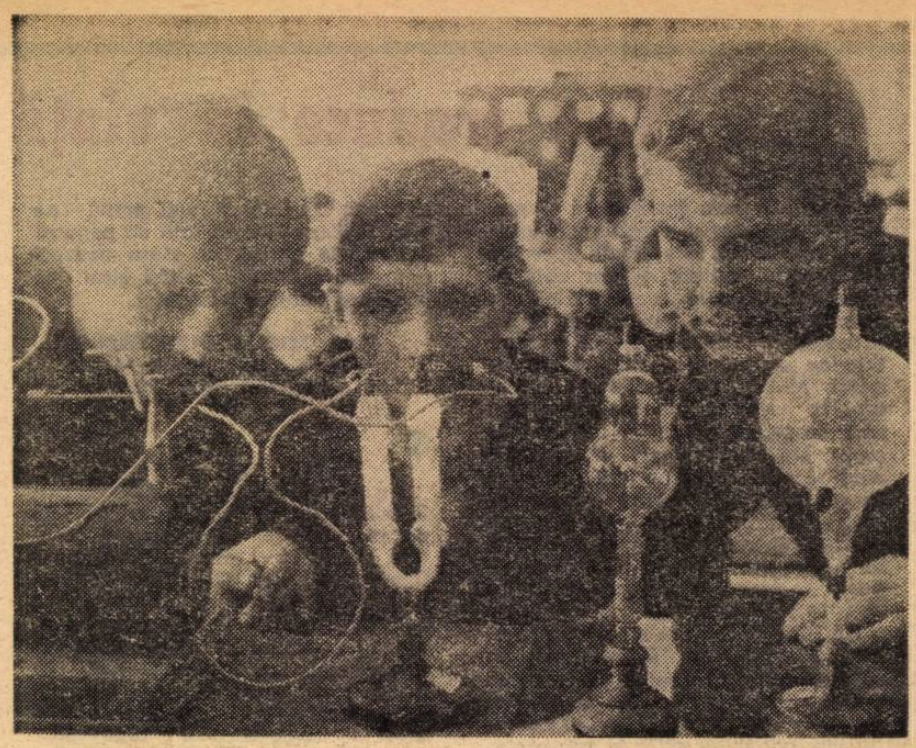

Lucrări practice în laboratorul de fizică

Progresul general al societății, revoluția în știință și tehnică, schimbările pe care acestea le-au generat în dinamica și structura profesiunilor, în conținutul culturii contemporane — toate influențează profund atît obiectivele generale ale învățămîntului, funcțiile sale sociale, cît și obiectivele specifice diferitelor grade și tipuri de școli.

Ca atare, locul și funcțiile liceului de cultură generală se definesc azi diferențiat. Firește, el trebuie să asigure pregătirea candidaților pentru învățămîntul superior — nevoia de cadre cu pregătire superioară în societatea modernă fiind în continuă creștere. Problema care se pune nu este de a renunța la această menire, pe care școala secundară o are de la crearea ei, ci de a nu-i atribui cu exclusivitate numai o asemenea funcție.

Problema care se ridică peste tot în lume este aceea de a asigura în școala secundară o asemenea pregătire care să permită tinerilor care nu intră în învățămîntul superior, să-și poată însuși o specialitate (fie la locul de muncă, fie prin cursuri de scurtă durată).

In ansamblu, răspunzînd cerințelor și tendințelor dezvoltării sociale, schimbările pe care acestea le produc în dinamica și structura profesiunilor, școala secundară este peste tot chemată să contribuie la creșterea numărului muncitorilor cu calificare tot mai înaltă. Modalitățile folosite în diferite țări **tind să asigure în liceu nu numai o pregătire de cultură generală, dar și un început de specializare.** Diversificarea tot mai accentuată a școlii secundare și introducerea unei noi grupe de discipline — tehnice-practice — alături de cele realiste, umaniste și de cele care realizează educația artistică și fizică, constituie astfel de modalități care oferă școlii secundare posibilitatea realizării obiectivelor și funcțiilor sale.

Astfel de probleme se ridică și în fața liceului de cultură generală din țara noastră.

Ne propunem, în acest sens, să facem cîteva considerații asupra necesității pregătirii tehnice-practice a elevilor, problemă care constituie în prezent una din preocupările majore ale școlii românești.

Pentru a-i spori contribuția în pregătirea tineretului, **este necesar să crească ponderea grupei obiectelor și activităților de profil în planul de învățămînt.** Procentul care-i revine în prezent din volumul total de ore o situează într-o poziție minoră față de alte grupe, avînd chiar o pondere mai mică decît multe obiecte luate separat. Acordarea unui număr sporit de ore se impune, în primul rînd, pentru motivul că această grupă trebuie să cuprindă atît obiecte teoretice, cît și activități practice care solicită din partea elevilor eforturi desfășurate în timp pentru a-și însuși cunoștințele și, mai ales, pentru a-și forma un sistem de priceperi și deprinderi specifice.

Problema pregătirii tehnice-practice trebuie examinată în cadrul liceului nu numai ca o componentă a culturii generale de care, în mod necesar, tebuie să beneficieze toți elevii, ci și **în strînsă legătură cu finalizarea studiilor liceului,** aspect care se pune cu toată ascuțimea pentru absolvenții care nu urmează cursurile învățămîntului superior, sau ale altor școli. Așa cum arată balanța cuprinderii tineretului în diferite forme de învățămînt postliceal, anual rămîn necuprinși în forme de instruire școlară un număr mare de tineri, procentele celor din această categorie ajungînd pînă la 40% și chiar mai mult din totalul absolvenților de liceu.

In prezent, singura lor posibilitate este aceea de a se încadra într-un sector de activitate ca muncitori necalificați, prin oficiile de recrutare și plasare a forței de muncă. Chiar pentru absolvenții care acceptă și aleg această cale (deși nu întotdeauna pot fi plasați, întrucît întreprinderile au nevoie, în primul rînd, de muncitori calificați), problema integrării lor sociale nu este rezolvată corespunzător cheltuielilor investite de către societate, pentru pregătirea lor pe timpul celor 12 ani de școală.

O mare parte dintre absolvenții liceului de cultură generală care nu reușesc în instituțiile de învățămînt superior, nu se încadrează în activitate, repetă ani de-a rîndul concursul de admitere în facultăți, rămîn multă vreme fără ocupație, fiind întreținuți de către părinți la o vîrstă cînd ar putea să-și asigure singuri existența. Această situație constituie o problemă socială cu multe implicații.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

Soluționarea deplină a unei asemenea sarcini se pune cu atît mai mult în fața școlii socialiste, care are menirea să asigure o valorificare optimală a tuturor capacităților și energiilor umane, în scopul creșterii randamentului oricărei munci, oricărei profesiuni, urmărindu-se ca obiectiv final progresul social pe toate planurile. Problema poate fi rezolvată numai înțelegînd în mod just locul, funcțiile și finalizarea liceului, care presupun nu numai pregătirea, orientarea și selecția candidaților pentru învățămîntul superior, ci și **pregătirea tuturor elevilor pentru a se putea încadra într-o activitate unde se cer studii medii și un anumit nivel de calificare.**

Din perspectiva unei astfel de viziuni asupra liceului, **apare necesitatea creării în liceu de cultură generală a unor secții sau subsecții cu profil tehnic-practic (industrial, agricol, comercial etc.), alături de celelalte, axate pe discipline teoretice.** O astfel de organizare a ciclului secundar o întîlnim și în alte țări.

In primul rînd, elevilor care ar urma astfel de secții li se va asigura pregătirea de cultură generală care să le permită, dacă doresc, să candideze pentru continuarea studiilor în învățămîntul superior, în special la unele facultăți care ar corespunde profilului secțiilor urmate în liceu. Dar, ceea ce considerăm mai important în justificarea creării acestor secții, este faptul că ele reprezintă una din soluțiile optimale care s-ar putea adopta în vederea ușurării procesului de integrare socială a absolvenților de liceu care, dintr-un motiv sau altul, nu continuă studiile universitare. În cadrul secțiilor cu caracter profesional, elevii ar dobîndi un anumit nivel de calificare care le-ar permite angajarea lor în producție sau în alte sectoare de activitate, ca muncitori cu un anumit grad de calificare.

Într-o concepție funcțională și într-o optică socială mai largă **ar trebui examinată, în cadrul soluțiilor la care ne gîndim și problema creării unor școli secundare complete (comprehensive) care să reunească licee de cultură generală, licee de specialitate și școli profesionale.** Este vorba de unități școlare care s-ar apropia nu geografic, ci în direcția conținuturilor, finalităților, a relațiilor și osmozelor funcționale a diferitelor școli de grad secundar care azi sînt organizate și funcționează separat. Este cunoscut faptul că astfel de școli sînt foarte răspîndite în unele țări și ele au tendința de a se extinde și în altele. Este vorba de o valorificare a aspectelor pozitive care se întîlnesc în experiența unor asemenea școli de o adaptare potrivit concepției care stă la baza învățămîntului nostru, scopurilor și obiectivelor educaționale specifice școlii socialiste.

Pornind de la obiectivele și funcțiile liceului **se impune a fi reconsiderat și rolul obiectelor la alegere (facultative).** Acesta cu atît mai mult cu cît obiectele la alegere, constituind o modalitate prin care se asigură elevilor o pregătire specială într-un domeniu pentru care ei manifestă interese și preferințe deosebite, exercită asupra lor o atracție mult mai mare decît alte activități școlare.

Pentru unele activități **s-ar putea elibera chiar certificate care să ateste obținerea unei specializări** cum ar fi la: conducerea auto, conducerea tractorului, **sau diplome** de stenodactilograf, de contabil (de un anumit grad). Lucrul acesta este pe deplin posibil întrucît, timpul pe care-l oferă cei patru ani de liceu pentru pregătirea într-unul din aceste domenii este cu mult mai mare decît cel afectat în prezent anumitor cursuri care oferă asemenea carnete sau diplome.

Certificatul respectiv va fi un act distinct față de diploma de bacalaureat și s-ar elibera în funcție de rezultatele dobîndite de elevi, indiferent dacă aceștia au reușit sau nu la bacalaureat. Pe baza unei astfel de pregătiri confirmată de un document eliberat de școală, absolventul de liceu ar putea să se încadreze într-o muncă pentru care ar avea o calificare corespunzătoare. Grupa obiectelor la alegere (facultative) ar constitui, alături de diversificarea prin secții, o altă cale pentru o mai bună finalizare a liceului, contribuind la o mai bună integrare socială a absolvenților care nu continuă studiile. Dar și pentru cei care continuă studiile, o astfel de pregătire ar fi utilă în vederea adaptării lor la ambianța socială în schimbare continuă și care solicită omului o pregătire polivalentă.

Concepîndu-se în acest mod scopul disciplinelor și activităților la alegere, se crecază legături mult mai strînse între școală și viață, tinerii primind o pregătire mai variată care le va da sentimentul de încredere că pot oricînd să facă ceva util pentru ei și pentru societate.

Conf. dr. EUGEN BLIDEANU

Universul poetic al lui Octavian Goga

O bună parte a istoriei și criticii noastre literare a restrîns universul poeziei lui Octavian Goga sub cupola unei singure formule: „poetul pătimirii noastre", care, oricît ar fi de aforistică și de pregnantă, nu poate cuprinde toată amploarea și diversitatea unei personalități atît de complexe și contradictorii, a unui poet național în toată puterea cuvîntului. Cu atît mai puțin, caracterizările de „poet al satului", al Transilvaniei sau al „dezrădăcinării" nu vor putea defini pe deplin versurile care încheagă imaginea unui liric mesianic, nu numai din elemente romantice, ci și din cele simboliste și semănătoriste, structura intimă a unui poet vaticinar, căruia nu-i scapă nici gesturile solemne și eroice ale unui trecut glorios, nici geamătul robului lovit, nici vehemența revoltatului, nici vaierele mulțimii, nici tumulturile sonore ale durerii, nici mînia împotriva oprimării, nici undele nostalgice ale drumețului îndrăgostit de soare, nici amărăciunea drumului, nici conștiința norocului și-a nenorocului unui neam întreg, nici fiorul naturii și al dragostei, nici aspirația spre o lume mai bine orînduită.

Ca toți poeții mari, Octavian Goga nu încape într-o singură formulă. Aceasta cu atît mai mult cu cît nu putem scăpa din vedere caracterul contradictoriu al vieții și al creației sale în totalitatea ei: poezie, publicistică, teatru, memorialistică.

Lîngă numele lui Octavian Goga, cu rezonanțe atît de puternice în toate straturile sociale, cu implicații adînci în felurite medii culturale și politice, admiratorii ori detractorii săi au așezat epitete dintre cele mai felurite — **Poeta vates** — cîntăreț al „pătimirii noastre", un Tirteu al „cîntecelor fără țară", i-au zis unii, iar alții l-au numit deschizător de drumuri noi, crainicul dezrobirii neamului, erou al ideii de unire națională. Ca poet și publicist, nu puțini au văzut în el continuatorul genialului Eminescu, iar ca luptător activ l-au socotit un descendent al marilor figuri din istoria zbuciumată a Transilvaniei și al pașoptiștilor, uitînd că activitatea lui politică urmează o linie descendentă, un declin dintre cele mai regretabile. Nu numai prin împrejurările biografice, dar chiar prin structura poeziei sale, Goga este un poet de tranziție, în sensul cel mai profund al cuvîntului; el leagă gusturile estetice și atitudinile lirice a două veacuri; cu el se încheie șirul de poeți romantici vaticinari și dominația unui anume tip de poezie tradițională și se deschide discret calea poeziei moderne inaugurată

CIBERNETICA și modulele sistemului educațional

Știința contemporană a pus în evidență importanța noțiunii de sistem, ca și posibilitățile cibernetice de a optimiza funcționarea unor sisteme, în raport cu anumite criterii date. Ne propunem, în acest articol, să punem în evidență unele aspecte privind optimizarea sistemului educațional, așa cum apare această problemă în lumina ciberneticii, a științei sistemelor și a unei concepții modulare asupra învățămîntului.

În concepția actuală, **sistemele se caracterizează prin trei mărimi : intrări, ieșiri și stări, ca și prin două funcții care stabilesc legătura dintre intrare, stare și ieșire pe de o parte ; intrarea, starea, pe de altă parte.** Cu alte cuvinte, în funcție de mărimile de intrare și de stare se schimbă atît starea sistemului, cît și ieșirea acestuia. Cibernetica poate fi considerată ca o parte a științei sistemelor care se ocupă de o anumită clasă de sisteme, ce pot fi reprezentate printr-un graf orientat, care prezintă minimum o buclă. Evident, în această buclă se află elementul care ia decizia.

În afară de problemele clasice de **analiză** și **sinteză**, știința sistemelor mai evidențiază și alte clase de probleme. Lăsînd la o parte problemele de **taxinomie** (privind clasificarea sistemelor), trebuie să menționăm preocupările legate de **observabilitate, controlabilitate, sensibilitate și stabilitate.** În momentul de față, în legătură cu conducerea optimală a sistemelor, apare din plin necesitatea de a identifica în prealabil structura sistemelor : nu putem conduce optim un sistem a cărui structură ne scapă.

Dacă se trece la sistemul educațional, se constată că sîntem în prezența unui sistem, mai exact a unui sistem cibernetic. Mărimile de intrare sînt de natură diversă : elevii, respectiv studenții etc. constituie o primă categorie de intrări ; la aceasta trebuie să adăugăm, tot ca intrări, cadrele didactice, aporturile materiale : energie, mobilier, echipament de diferite tipuri ca și cele informaționale — de exemplu, stocul de programe de care dispune un sistem de calcul etc. Ieșirile sînt constituite, pe de o parte, de cei ce promovează și devin calificați pentru a face față sarcinilor sociale ce le revin. Tot la categoria ieșiri trebuie să figureze și cadrele didactice care se retrag, ca și elevii care părăsesc anumite forme de învățămînt spre a trece la altele de același nivel. Este clar că ieșirea nu trebuie înțeleasă simplu, numeric, ci ținînd seama atît de număr cît și de eficiența reală a absolvenților. Starea sistemului este dată de organizarea întregului sistem, de gradul de pregătire al cadrelor didactice, de dotarea materială și de programele ce trebuie executate.

Este deci demonstrat că întregul învățămînt formează un sistem și anume un sistem cibernetic. Aceasta din mai multe motive. Astfel, cadrele didactice se recrutează dintre foștii elevi — este un prim mod de a închide bucla.

Dar sistemul educațional este unul din subsistemele sociale. Activitatea sa este urmărită de foruri de sinteză ce îi sînt supraierarhizate și care, din compararea intrărilor și a ieșirilor, caută în permanență să îi optimizeze activitatea. Sistemul educațional este deci un sistem adaptabil.

Primul țel în optimizarea unui sistem este acela al stabilirii funcției obiective. Ce se urmărește în sistemul educațional ? Adoptăm ideea că educația trebuie să asigure atît o formare civică corespunzătoare, cît și o educație profesională optimă. Prin aceasta ajungem la două aspecte în parte diferite. Astfel, educația civică trebuie să asigure comportarea generală, nespecifică, individuală și colectivă : comportarea față de sine și față de semeni. Educația profesională trebuie să ne facă apți pentru a contribui cît mai eficient la progresul social prin procesul muncii. **Ajungem astfel la o situație în parte conflictuală : trebuie să asigurăm atît realizarea posibilităților individuale, cît și satisfacerea necesităților sociale.** Problema se rezolvă, în parte, cel puțin, printr-o justă orientare școlară și profesională.

Cu altă ocazie, am arătat că procesul de învățare, de însușire a materiei predate se face mai bine, cu un randament mai mare, dacă fracționăm procesul de predare și verificăm asimilarea la intervale mici de timp. Este în fond ideea care stă la baza învățămîntului programat. Putem extinde acest **concept** la întregul sistem educațional, pe care îl vedem format din module care se dispun într-o structură complexă.

Evoluția individuală nu se desfășoară liniar și nici totdeauna previzibil, dacă ne raportăm la stadiul actual al cunoștințelor. **Sistemul educațional trebuie să permită, din aceste motive, o permeabilitate mare la etajele inițiale, urmînd apoi o etanșeizare relativă a lor.** Indiscutabil că problema orientării profesionale și școlare trebuie coroborată cu metodele bazate pe previziunea și teoria jocurilor, deoarece nu se pot evita situațiile competitive. Practic astăzi educația durează în întreaga perioadă activă.

Perioada pînă la 16 ani trebuie rezervată acelor module ale sistemului educațional, în care timpul este afectat exclusiv studiului. Aici se transcriu algoritmi și date, dar se pune accentul și pe însușirea de algoritmi cu care avem acces la alți algoritmi și date — cum ar fi scrisul, cititul, manevrarea magnetofonului etc.

Apare deci necesitatea ca o serie de module să fie dedicate exclusiv activităților instructiv-educative, după care să urmeze alte module la care, după sistemul practicat în diverse țări, să se asigure un învățămînt nuanțat, alternînd din perioade de instrucție și perioade de producție. Experiența la noi în țară este extrem de mică în această direcție, dar pentru reușita unui astfel de sistem pledează factori puternici. În primul rînd, experiența multor țări înaintate. În afară de aceasta, importanți factori economici.

În momentul de față, la noi nu există suficiente module. Pentru a rămîne la un caz pe care îl cunosc bine, să considerăm Facultatea de electronică și telecomunicații a Institutului politehnic București. În aceeași facultate se pregătesc : cadre didactice, cercetători, ingineri care proiectează dispozitive semiconductoare, proiectanți de aparate, proiectanți de sisteme, ingineri de întreținere, ingineri care lucrează în fabrici etc. Desigur că pregătirea lor nu se face uniform, datorită nu atît planurilor de învățămînt cît unor factori individuali. Acei care au aptitudini merg la cercetare sau în învățămînt. Ceilalți sînt absorbiți de producție. Este necesară o pregătire de cinci ani pentru a forma un inginer care în uzină desfășoară o activitate relativ simplă ? Care este randamentul sistemului educațional din punctul de vedere al formării specialistului ? Care este raportul dintre ceea ce ar trebui el să știe și ceea ce efectiv știe la obținerea diplomei ?

Sistemul educațional trebuie să fie un sistem adaptativ, la care modulele trebuie să fie de dimensiuni mici — 2–4 ani, permeabile. Cu cursuri la alegere, dar cu orientare profesională și școlară atît individuală, cît și socială, totul urmînd indicațiile cercetărilor prospective.

Se pune mai puțin problema identificării sistemului actual cît a sintezei unui sistem mai bun. Sau a sintezei unui semnal de comandă care să conducă sistemul, într-un timp minim, din starea actuală în starea dorită, optimă. Nu poate fi scopul acestui articol să rezolve probleme atît de complexe. Ne vom limita la cîteva considerații generale. Modulele inițiale trebuie formate prin selectarea elevilor după calitățile lor. Educația fiind considerată ca un proces permanent, trebuie să ținem cont de interlegăturile dintre toate modulele. Vom considera aici numai elevul „normal", înțeles în sensul de „medie statistică". Primele module trebuie să asigure atît algoritmii comportării sociale, cît și minimul de cunoștințe date și algoritmi — necesari integrării sale în modulele următoare. La fiecare modul trebuie avute în vedere atît posibilitățile de progres ale elevului, cît și comenzile sociale. Orientarea profesională și școlară trebuie să fie eficientă și activă. Activitățile practice trebuie să fie introduse de timpuriu în școală.

Este evident că nivelul de pregătire al elevilor în primele module, determină în bună măsură starea modulelor ulterioare. Problema poate fi privită și invers ; starea nivelelor superioare influențează modulele inferioare prin gradul de pregătire al cadrelor didactice.

În concluzie, întregul învățămînt ne apare format din module, care constituie un adevărat sistem extrem de complex. Este posibil a face prevederi pe termene nu prea lungi, cu privire la dezvoltarea diferitelor module. Pentru perioade mai îndelungate, dispersia nu mai poate fi operativă. În orice caz ne apare necesară elaborarea unor modele ale sistemului educațional. Modelele care descriu învățămîntul trebuie să plece de la identificarea sistemului și să caute optimizarea sa prin introducerea activităților practice.

Prof. univ. ing. EDMOND NICOLAU

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

...de Macedonski și continuată cu ... de Arghezi, Blaga, Bacovia, Philippide și alții, care nu vor nega, ci vor inova în spiritul tradiției bunei poezii românești și universale. Goga a fost el însuși un continuator al marilor tradiții din diversele domenii în care a activat, știind a le da dimensiunile și nervul epocii sale. Poezia lui continua și afirma energia spirituală, ținuta demnă, fermitatea și aspirațiile confraților răsînăreni, jalea și mînia mocnită a strămoșilor iobagi de pe Tîrnave, dar și sensibilitatea rănită a intelectualului epocii sale, neliniștile și frămîntările lui, nu numai pe coordonatele „dezrădăcinării", ci ale condiției umane, în genere. De aceea, spuneam că opera lui artistică nu poate fi înghesuită în limitele unei formule unice. Ea urmează complexitatea epocii pe care o exprimă și meandrele biografiei poetului. Preocuparea artistică cea mai deliberată din scrisul lui Octavian Goga era aceea de a realiza monografia lirică a satului românesc din Transilvania, cu toate dramele și bucuriile lui, cu oamenii și idealurile lor.

Prin ceea ce are mai bun și mai durabil în poezia sa, Goga realizează o admirabilă monografie lirică a satului transilvănean, cu însușirile specifice, caracteristice pentru un anumit moment istoric al existenței sale. Pentru a descifra semnificația adîncă și exactă a versurilor lui Goga, trebuie precizat că nu e vorba de un sat etern, înțeles ca unică și indestructibilă celulă națională, hărăzit de providență să asigure perenitatea neamului, ci de un sat bine definit, de un sat al durerii și-al revoltei, cu o fizionomie morală determinată de condiții istorice concrete.

Opera și activitatea lui Octavian Goga sînt profund contradictorii. Din ele se conturează pe de o parte imaginea poetului militant cu „pieptul zbuciumat de doruri", purtînd în brațul său „tăria urii și-a iubirii", privind spre soarta celor rămași în urmă, în umbra istoriei, gîrboviți de povara nedreptăților. E imaginea poetului social care uitîndu-și propriile necazuri și vibrînd la durerile celor obidiți, se adresează cerului într-o splendidă rugăciune : „Alungă patimile mele, / Pe veci strigarea lor o frînge, / Și de durerea altor inimi / Învață-mă pe mine-a plînge. / Nu rostul meu, de-a pururi pradă / Ursitei maștere și rele, / Ci jalea unei lumi, părinte, / Să plîngă-n lacrimile mele". (Rugăciune).

E chipul celui ce poartă în versul său „tot amarul, toată truda / Atîtor doruri fără leacuri / și viforul în care urlă / Și gem robiile de veacuri", ale oropsiților ce duc „...cu brațele-amîndouă / A muncii rodnică povară / Subt strălucirea-nlăcrămată / A dimineților de vară". (Plugarii). Figura acestui poet, așa cum se desprinde ea din zguduitoarea frescă a satului transilvănean, închegată în volumul **Poezii** (1905), din acel tulburător și tragic **Ne cheamă pămîntul** (1909), ecou simbolic al răscoalelor țărănești din 1907 ; imaginea omului înstrăinat, „fără țară", care se simte „o lacrimă tîrzie din plînsul unei mii de ani", imaginea poetului profet care se impune solemn din volumele **Din umbra zidurilor** (1913), **Cîntece fără țară** (1916) și postumul **Din larg** (1939), se proiectează luminos și trainic, nu însă fără unele umbre și contradicții, pe fruntarul literelor românești, între valorile poetice de prim rang. În contrast cu acest chip luminos, se desprinde treptat, din puține poezii, e adevărat, ca și dintr-o parte din volumele de publicistică, **O seamă de cuvinte** (1908), **Însemnările unui trecător** (1911), **Strigăte în pustiu** (1915) și mai cu seamă **Mustul care fierbe** (1927) — din ce în ce mai vizibil — imaginea întunecată, brăzdată de grave contradicții, a unui om care a pășit de la lumină în întuneric, ajungînd să prezideze un guvern cu o orientare profund reacționară. Dominante rămîn, însă, în creația lui Goga marea ei valoare artistică, profundul ei patriotism, atașamentul pentru viața celor mulți și obidiți în întunericul satelor, forța ei mobilizatoare în lupta pentru unitatea națională.

Într-un stil profund original, Goga dă glas durerii Ardealului, instrunînd pe o liră magică, „cîntarea pătimirii noastre", țintind să împlinească visul neîmplinit pe-atunci al oropsiților clăcași, de-a căror jale, „ne-au răposat și moșii și părinții". Cîntarea lui țîșnește din clocotul fierbinte al vieții „din plînsul unei mii de ani".

ION DODU BĂLAN

Calculatorul — instrument al învățămîntului modern

PUNCTE DE VEDERE

ACEL SPECTRU AL VERIGILOR LECȚIEI...

Ideea de **ordine, rigoare** a fost asociată întotdeauna progresului și de aceea e reclamată peste tot, în toate domeniile de activitate teoretică și practică. În școală, cel puțin, se face din ea un adevărat portdrapel. Faptul în sine nu poate decît să întrunească adeziunea noastră a tuturora : învățămîntul presupune în primul rînd respectarea unor norme. Nu asupra acestui aspect firesc vreau să mă opresc, ci asupra unei înțelegeri rigide a noțiunii de rigoare, ordine, ceea ce, în final, duce la apariția unui fenomen contrariu celui scontat : formalism, convenționalism, închistarea în sine a cadrului didactic, șablonizare. Și această stare de lucruri se menține, în virtutea inerției, chiar cînd a dispărut cauza care o provocase, acolo unde inițial s-au făcut simțite practici contraindicate în activitatea de îndrumare și control a muncii cadrelor didactice, desfășurată de unele persoane învestite cu această calitate oficială. Așadar gîndurile de față izvorăsc dintr-o realitate neîmbucurătoare, constatată nu o dată în învățămîntul nostru liceal. Este vorba de **absolutizarea acestei nevoi de ordine** în predarea literaturii române de către unii colegi, și în special directori sau inspectori școlari. Pe această cale se ajunge ca lecția să fie atît de compartimentată (fărîmițată, de fapt), încît fiecare „verigă" a ei sfîrșește prin a arăta a dezolant **pat al lui Procust** (momentul organizatoric ; verificarea cunoștințelor ; predarea noilor cunoștințe ; fixarea cunoștințelor ; tema pentru acasă...) E anacronic, dar lucrurile se petrec așa ! Pe rînd, în toate aceste compartimente-boxe, trebuie să încapă ceva anume ! Pe **minute** numărate, — nici mai mult, nici mai puțin.

Dreptul și obligația de îndrumare și control devin — paradoxal — de multe ori o frînă în învățămînt. Am auzit colegi mărturisindu-mi că își **ajustează** lecția după **asistent** (director, inspector), pentru a evita complicații la **discutarea** ei. Așadar, momentul organizatoric... „Cine lipsește, de ce ? Cum ?" etc. etc. Neapărat, însă, **în atitea** minute, nici o secundă mai mult, fiindcă **metronomul** „lecției-model" nu iartă. Apoi, **verificarea cunoștințelor...** Dar dacă am o excelentă dispoziție pentru predare ? Nimic mai simplu : trebuie să mi-o reprim ! Dacă socotesc că am nevoie de toate cele 50 de minute pentru prezentarea noului scriitor ?... Nu se poate ! Ar însemna, aceasta, ieșirea din **ordine**... În sfîrșit, fac verificarea din lecția precedentă. Ascult numai doi elevi despre — să zicem — **Luceafărul,** lecția finală. Îmi plac expunerile coerente, pasionate. De aceea, nu-mi întrerup elevii. Uneori, îl las pe unul singur să vorbească. În asemenea cazuri am sentimentul — atît de reconfortant ! — al schimbării rolurilor : pe elev îl văd **la catedră,** iar eu mă închipui **în bancă.** Și îl cunosc și mai bine, mult mai bine, procedînd așa. La **discuții** însă — surpriză ! Aflu că am ascultat numai **4** la sută din... populația clasei, ceea ce este absolut nepedagogic ! Trebuiau „interogați" 40—50 la sută, deci 20—25 de elevi ! Și — sacrilegiu ! — n-am pus note celor care au răspuns, ori nu le-am **motivat, explicat** notele ! Argumentul că e vorba de elevi de 17, 18, 19 ani, care nu învață pentru notă, nu rezistă ! Nici asigurarea că îi cunosc de-acum foarte bine... Trebuie, deci, să pulverizez **Luceafărul,** să-l „obțin" de la întreaga clasă, în răspunsuri de cîte 1—2 fraze... De ce să ne mirăm atunci cînd ni se spune că la examenele de admitere unii absolvenți de liceu nu sînt în stare să vorbească trei minute ? Dacă în școală n-au realizat niciodată această „performanță" ?...

Trecînd peste „verigi", profesorul începe uneori și sfîrșește cu predarea... Adică nu face **nimic** altceva... Ce se întîmplă la **discuții,** e ușor de închipuit. De neiertat este, mai ales, în asemenea situații, faptul de a fi escamotat **momentul** „fixării cunoștințelor !" Și ai avut de vorbit, poate, de **atmosfera** poeziei bacoviene. Ce poți „fixa" aici, în cîteva minute ? Și ce mai rămîne din vraja lecției, cînd o cobori, terestru, în bilanț ?

Ceea ce spun eu aici ar putea să pară fantezie. În bună măsură, așa și este. Ar fi de dorit însă să fie pe de-a-ntregul **fantezie** acel **spectru** al **verigilor** lecției în clasele mari de liceu, care încorsetează, pun în cămașă de forță toată **fantezia** (în cel mai bun înțeles al cuvîntului) a profesorului și a elevilor. Și atunci vom avea absolvenți de liceu în stare să vorbească logic, convingător și cuceritor despre ce au învățat în școală de la oameni care au fost, înainte de toate, **artiști,** împătimiți de chemarea unei profesiuni.

HRISTU CÂNDROVEANU

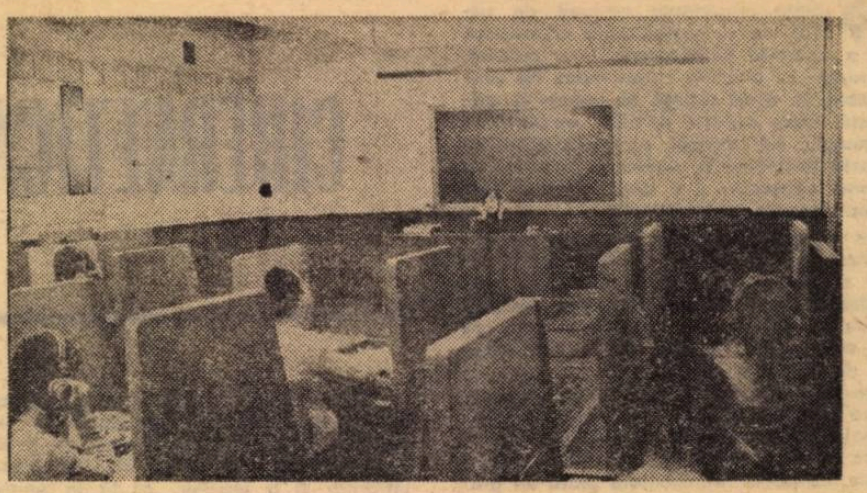

Lecție în laboratorul lingvistic al Universității București

STUDIEREA GEOGRAFIEI PATRIEI PE REGIUNI NATURALE

Dacă ținem seama de particularitățile intelectuale și de vîrstă ale elevilor de posibilitățile lor de sistematizare și de sinteză, cunoștințele geografice despre țara noastră ar trebui să se predea în mod diferențiat în cele două clase în care se studiază geografia patriei. Studiind însă programa, observăm că numai repartizarea orelor pe capitole diferă de la o clasă la alta. Astfel, pentru condițiile naturale, la clasa a VIII-a sînt afectate 10 ore, în timp ce la clasa a XII-a 14 ore. Populația se predă în 4 ore la clasa a VIII-a și 3 ore la clasa a XII-a, iar geografia economică în 17 ore la clasa a XII-a și 10 ore la clasa a VIII-a.

Față de această situație, profesorul este nevoit să predea cunoștințele aproape la același nivel sau dacă nu, să supraîncarce cursul la clasa a XII-a, uneori, așa cum sugerează și programa cu elemente nesemnificative. Elevul este obligat de cele mai multe ori să memoreze, de la o etapă la alta, o cantitate mare de date și fapte lipsite de valoare pentru dezvoltarea lui intelectuală și pentru activitatea sa ulterioară în cadrul societății.

Considerăm că **trebuie să se renunțe la prezentarea ciclică a cunoștințelor, prin introducerea în clasa a XII-a a studiului pe regiuni naturale.** Studiul pe regiuni naturale a Patriei dă posibilitatea profesorului să descrie și să explice principalele trăsături ale peisajului geografic, să scoată în evidență marile transformări ale naturii de către omul contemporan, valorificarea resurselor locale și repartiția teritorială a forțelor de producție ce au luat un mare avînt în ultimii ani în țara noastră. Prezentarea pe regiuni naturale ar pune în evidență aspecte diverse, cum ar fi, importanța crescîndă a factorului uman, industrializarea și urbanizarea, formarea regiunilor de polarizare și a zonelor de dispersare economică, mutațiile profesionale, în concluzie, schimbările considerabile sociale și demografice din țara noastră și transformările economice pe care omul le produce în mediul geografic.

Acest curs final de geografie, consacrat geografiei Patriei, are o mare importanță pentru educarea politico-ideologică a elevilor. Cu ocazia acestui curs, elevii capătă informații privitoare la economia țării, la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la problemele ridicate de planul cincinal și la planul de perspectivă pentru fiecare regiune studiată în parte.

În predarea geografiei Patriei nu se pune în primul rînd problema de a stabili ce trebuie și ce nu trebuie menținut, ci, **cum trebuie structurată și repartizată materia.** Nu putem fi de acord cu cei care susțin că în clasa a XII-a predarea trebuie să ducă la o cunoaștere mai amănunțită pe bază de localizări și date statistice, ci sîntem pentru înțelegerea fenomenelor geografice, interpătrunderea și interdependența lor. În ambele clase, ținînd seama de particularitățile de vîrstă, profesorul trebuie să aibă în vedere, extensiunea totală a fenomenului, complexitatea reală și integrală a fenomenelor etc.

Iată de ce, **este necesară întocmirea unor programe de predare a geografiei Patriei mai judicios elaborate, care să satisfacă cerințele unui învățămînt științific și să stea la baza editării unor manuale și atlase școlare la nivelul exigențelor mondiale, să îmbine în mod armonios procesul de transmitere a cunoștințelor geografice cu procesul de dezvoltare a patriotismului socialist prin cunoașterea cît mai temeinică a realizărilor din țara noastră.**

Prof. ION PANAIT
Liceul „D. Bolintineanu"
București

LIVRESC ȘI UZUAL ÎN STUDIUL LIMBILOR STRĂINE

Problema pe care o ridic este dacă nu cumva formele majoritare în care sînt structurate și alese textele din manualele școlare de limbi străine se îndepărtează de interesul practic și imediat al studierii limbilor respective. Răspunsul și argumentele de conivență le voi da în rîndurile care urmează.

Prima constatare este că actualele texte au, în genere, o formă expozitivă, mergînd mai ales spre descrierea situațiilor sau a faptelor și nu atît spre indicarea unui model de conversație care se pretează în împrejurarea relatată. La încheierea unui ciclu, așteptăm de la elevi să vorbească liber, dar în cadrul lecțiilor ei sînt nevoiți să citească mereu descrieri și expuneri despre cutare și cutare fapt, deprinderile de exprimare rămînînd mereu în stare de latență. De ce, bunăoară, cînd este vorba despre o vizită în întreprinderi, textele se ocupă, frecvent de interioarele acestora și nu de imaginarea unor situații reale în care elevul trebuie să vorbească oferind modele de conversație ? Prezentat într-o formă dialogată, lexicul ar apărea atunci în exercițiul său firesc și necesar de comunicare, servind cu adevărat sarcinilor noastre la clasă și doleanțelor pe care le au elevii (vezi lecția „Une visite à l'usine «Electroputere»" clasa a X-a, școala generală).

Numeroase lecții sînt inoportune pentru stadiul la care elevii au ajuns cu studierea limbii sau, mai bine zis, nu se leagă de interesele și preocupările lor zilnice, cuprinzînd date, evenimente și locuri despre care aceștia au aflat prin mijloace mult mai comode. În manualul de limba franceză pentru clasa a IX-a a școlii generale există o serie de 8 lecții, (numerele 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16 și 17) care-i informează pe elevi asupra unor monumente și momente din istoria Franței. Dar interesul și valoarea lor practică sînt minime, pentru că ele reprezintă simple lecturi în limba franceză despre lucruri care au fost sau care pot fi cunoscute de elevi și pe alte căi. Socotind că parcurgerea acestor lecții pretinde o durată mai mică de două luni de zile, să ne imaginăm consecința imediată pe care o are asupra elevului, privită prin unghiul nevoii lui de comunicare. Pentru că, întîlnind pe stradă un francez, să zicem, și vrînd să schimbe cu el cîteva cuvinte, nu-i va putea în nici un caz vorbi acestuia despre turnul Eiffel, despre Sena, Bretania, despre epoca Rezistenței sau despre savantul Pasteur, ci, cum bine trebuie să-și închipuie oricine, despre lucruri care intră în perimetrul preocupărilor de fiecare zi. Asemenea lecții de informare nu ar fi recomandate pentru etapa școlii generale cînd elevii mînuiesc încă destul de greu instrumentele limbii străine, poticnindu-se în construcțiile cele mai simple. În locul lor și al multora de acest fel ar trebui introduse așa-numitele texte-situație, care, simulînd o împrejurare oarecare, să-i ofere elevului modelul virtualei conversații pe care o va avea de susținut, cu elementele și construcțiile cele mai curente și nu folosind tipare livrești.

Legat strîns de aspectul acesta și de text în general se ivește o altă problemă, anume dacă conștientizarea fenomenelor de limbă trebuie să se obțină din primele clase sau nu. Perioada practicii pedagogice de la universitate îmi amintește o situație în care, după susținerea unei lecții de specialitate, un asistent m-a criticat pentru că folosisem în fața elevilor forme gramaticale pe care ei nu le studiaseră încă. Întîmplarea m-a obsedat în toată perioada următoare și, gîndindu-mă adesea la mobilul ei, am sfîrșit prin a crede că asistentul meu nu avea dreptate. Aș vrea să mă creadă toată lumea că dacă am ajuns să pot conversa într-o limbă străină, rezultatul îl datoresc nu excesului de teorie și explicații gramaticale din facultate, ci acelor agreabile ore de lexic în care eram invitați să vorbim cît mai mult. Și nu vorbeam numaidecît despre turnul Eiffel și nici cu acel aer de prețiozitate care transpare din textele unor lecții, ci ne închipuiam pe rînd într-un magazin, la ziua de naștere a prietenului nostru, la poștă, expediind un colet sau telegramă, pe stadion, în ziua unui meci de fotbal, într-o librărie ori în salonul unei croitorii și așa mai depare. Iar asistenta, care conducea seminariile acestea, introducea cu discreție expresii și structuri verbale tipice, formule de mulțumire, de salut etc. pe care le însușeam, fără a ne gîndi vreodată la fenomenul gramatical de care se legau. Pentru că, zicea ea, studiul limbii, conștientizarea faptelor de morfologie și sintaxă încep de la practica vorbirii și nu invers. Întorcîndu-ne acum la manualele și metodica limbilor străine pentru școala generală și chiar liceu, se constată că ele mențin în chip prea tranșant dependența dintre noțiunile de gramatică și structura lexicală a lecțiilor.

Prof. S. SELAGEA
Vața de Jos, jud. Hunedoara

CONTROLUL ŞI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂŢII INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN ŞCOALĂ

(II)

Pornind de la normele şcolare în vigoare şi de la experienţa învăţămîntului nostru de cultură generală, vom încerca să prezentăm aspectele mai importante privind concepţia şi sistemul de lucru ale directorului în controlul şi îndrumarea procesului instructiv-educativ din şcoală. În analizarea şi evaluarea muncii profesorilor la clasă, precum şi a nivelului de pregătire a elevilor, directorul trebuie să pornească de la sarcinile mari puse de partid si de stat în faţa învăţămîntului nostru, într-o etapă sau alta, de la conţinutul programelor şi manualelor şcolare, care stabilesc pentru fiecare obiect de învăţămînt şi pentru fiecare an de studii volumul de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi, principalele aspecte educative. Punctul de referinţă îl constituie tocmai aceste importante documente pedagogice, care reflectă concepţia noastră despre şcoală, cerinţele societăţii noastre în privinţa culturii generale a tineretului şi a profilului său moral. Numai în măsura în care aceste obiective au fost realizate la o clasă sau alta, la un obiect sau altul, de către un profesor sau altul, putem să apreciem dacă ne aflăm în faţa unui bun profesor, a unei predări eficace. Nici un test sau alt experiment, care nu va lua în considerare şi nu va porni, în primul rînd, de la aceste cerinţe ale programelor şi manualelor şcolare, nu va reuşi să ne prezinte o imagine reală a nivelului învăţămîntului într-o unitate şcolară sau alta. Atunci cînd vorbim despre programele şcolare este bine să nu pierdem din vedere un aspect important, după părerea noastră şi anume că acestea pot fi realizate în cerinţele lor maximale şi minimale, iar în aprecierea nivelului de pregătire a elevilor să ţinem seama că, astăzi şcoala nu mai este singurul factor de care depinde buna pregătire si informare a tineretului.

Programarea de către director a controlului şi îndrumării procesului de învăţămînt.

În funcţie de caracterul şi mărimea şcolii, directorul împreună cu directorii adjuncţi şi cu şefii de catedră, ar fi indicat să-şi întocmească un program lunar de vizite şi asistenţe la lecţii. În stabilirea acestui program este potrivit să se ţină seama de specialitatea şi experienţa directorului şi directorilor adjuncţi la repartizarea profesorilor şi claselor ce urmează a fi controlate. Din lucrările pedagogilor străini la care ne-am referit în articolul precedent, am desprins printre altele şi întrebarea : Cum poate directorul să controleze şi să îndrume activitatea acelor profesori care au o altă specialitate decît a celui care efectuează controlul ? La timpul potrivit am încercat să dăm un prim răspuns, bazîndu-ne atît pe experienţa noastră, cît şi pe practica din multe alte ţări. Am dori să completăm răspunsul nostru la această importată şi actuală problemă, cu părerea că **un bun director de şcoală trebuie să posede cel puţin atîtea cunoştinţe cîte i se cer unui elev, pornind de la faptul că directorul a absolvit, la timpul său, un liceu de cultură generală.** Directorul împrospătîndu-şi cunoştinţele la nivelul liceului va putea îndruma cu competenţă activitatea celorlalţi profesori, lăsînd la o parte pregătirea pedagogică şi psihologică unde se cere să se ridice deasupra tuturor profesorilor din şcoală. Din discuţiile avute cu un număr însemnat de directori de licee, a rezultat că această pregătire este realizabilă şi absolut necesară şi pentru prestigiul directorului în faţa elevilor şi a părinţilor acestora.

În stabilirea programului de asistenţă la clasă, la începutul fiecărui an şcolar, este bine ca directorul să-şi îndrepte atenţia, în primul rînd, către proaspeţii absolvenţi numiţi în învăţămînt, către cadrele didactice nou venite în şcoală, în urma transferărilor anuale ale personalului didactic, precum şi către acei profesori care în anul şcolar precedent au obţinut rezultate mai slabe la clasă. De asemenea, se va da prioritate claselor de început ale liceului, constituite în urma concursului de admitere cu elevi veniţi din mai multe şcoli, precum şi claselor terminale ale şcolii, care se cer să stea în atenţia întregului colectiv pedagogic al şcolii. **Este indicat ca, în funcţie de mărimea şcolii, fiecare profesor să fie asistat la clasă de către director sau unul din adjuncţii săi, cel puţin o dată pe trimestru, la un număr de 3-4 ore consecutive.**

Pregătirea şi documentarea directorului pentru asistenţe la ore.

Fiecare asistenţă se recomandă să fie, în prealabil, temeinic pregătită, în funcţie de scopul propus a fi realizat prin asistenţa respectivă. Pregătirea începe, de regulă, prin examinarea planului calendaristic în vederea stabilirii temei lecţiei de zi, apoi prin consultarea programei şi a manualului şcolar. Prin consultarea acestor documente şcolare directorul se informează asupra volumului de cunoştinţe prevăzut de programă şi manual, a scopului care se urmăreşte prin predarea temei respective, cît şi a indicaţiilor metodice prevăzute de programă. De asemenea, directorul va consulta şi metodica predării obiectului respectiv pentru a-şi împrospăta cunoştinţele referitoare la metodele şi procedeele recomandate pentru capitolul respectiv din programă şi manual. În timpul pregătirii sale este indicat ca directorul să examineze şi catalogul clasei, pentru a se informa asupra situaţiei la învăţătură a elevilor la obiectul respectiv. Va urmări care sînt elevii cu rezultate bune şi foarte bune, precum şi elevii care întîmpină greutăţi, sau manifestă dezinteres pentru studiu, frecvenţă, notări, precum şi situaţia clasei în general. De un real folos în pregătirea directorului îi sînt si observaţiile şi recomandările făcute profesorului respectiv la ultima asistenţă, care le găseşte în registrul de asistenţe al şcolii. Revăzînd observaţiile şi îndeosebi recomandările asistenţelor anterioare, directorul are posibilitatea să verifice progresele făcute de profesor în îmbunătăţirea şi perfecţionarea continuă a pregătirii sale de specialitate şi pedagogice, a sistemului de lucru cu elevii.

Pregătirea şi documentarea directorului pentru asistenţă la lecţii trebuie să se încheie prin stabilirea obiectivelor ce îşi propune să le urmărească la fiecare profesor în parte.

Obiectivele urmărite în cadrul asistenţelor la clasă.

Obiectivele care pot fi urmărite cu prilejul asistenţelor la lecţii sînt numeroase şi variate. Ele se stabilesc în funcţie de obiectul de învăţămînt, de profesorul la care se asistă (se are în vedere pregătirea, experienţa la catedră), de anul de studii, de etapa anului şcolar, de baza materială şi didactică a şcolii etc.

Aşa cum arătam, la stabilirea programului de asistenţe la lecţii, în centrul atenţiei conducerii şcolii trebuie să se afle tinerii absolvenţi, care au cea mai mare nevoie de ajutor şi profesorii nou veniţi în şcoală, pentru a-i sprijini să se familiarizeze cu cerinţele şi stilul de muncă al noului loc de muncă, pentru încadrarea lor în colectivul pedagogic.

În cazul tinerilor absolvenţi, directorul va urmări în primul an de scoală dacă aceştia au pregătirea necesară cerută de programele şi manualele şcolare şi pot să facă faţă, din acest punct de vedere, claselor la care sînt repartizaţi. Experienţa arată că uneori nu există o concordanţă suficientă între pregătirea pe care o primesc studenţii în cadrul diferitelor facultăţi şi cerinţele învăţămîntului liceal, din care cauză tinerii absolvenţi mai au mult de studiat cînd apar în faţa clasei. Numai după ce directorul s-a convins de buna pregătire a tinerilor profesori îşi va propune obiective de ordin metodic şi pedagogic. Existenţa catedrelor de specialitate din liceu constituie pentru cadrele didactice începătoare un mijloc preţios pentru completarea cunoştinţelor de specialitate şi pentru însuşirea artei predării.

Această cale se recomandă să fie urmată şi în cazul profesorilor transferaţi în şcoala respectivă, cu deosebirea că de astă dată este vorba de cadre didactice formate, cu experienţă, faţă de care se pun alte cerinţe. Golurile în pregătirea de specialitate ori metodică nu mai pot avea scuze şi, în consecinţă, directorul este chemat să ia măsurile pe care le crede de cuviinţă.

Transpunerea în viaţă a programului pedagogic de modernizare a învăţămîntului pune sarcini noi în faţa directorului. Controlul şi îndrumarea, zi de zi, a procesului instructiv-educativ primesc un conţinut nou, un sens nou. Şcoala este chemată să ofere elevilor un învăţămînt modern, într-un spirit înnoit, să opereze cu o tehnologie didactică adecvată.

Înregistrarea şi valorificarea observaţiilor făcute în timpul asistenţelor la clasă.

Asistînd la ore, directorul îşi consemnează întregul proces de desfăşurare a lecţiei. În legătură cu acest aspect al activităţii directorului s-au emis păreri contradictorii, pe care le găsim enunţate în diferite lucrări de specialitate. Aşa, spre exemplu, în lucrarea „Elementary School Administration" [1]) se face observaţia că „luarea unor note, în timpul vizitei, de către director, îl poate tulbura pe profesor, făcîndu-l să-şi piardă puterea de concentrare, sau uneori chiar încrederea". În schimb, Roberto Giannarelli şi Gaetano Pace [2]) consideră că notele directorului făcute cu prilejul asistenţelor la lecţii sînt necesare pentru convorbirile ce se vor purta cu cei controlaţi. De aceeaşi părere este şi pedagogul polonez Wojtulewicz Bolestaw [3]).

Pornind de la răspunderea ce îi revine directorului în controlul şi îndrumarea procesului de învăţămînt, fapt cunoscut de întregul personal didactic al şcolii, nu vedem de ce nu ar fi indicat ca directorul să-şi facă însemnările necesare, care, cu cît vor fi mai complete, cu atît îi vor servi mai bine în reliefarea părţilor pozitive, la stabilirea îndrumărilor pentru fiecare etapă a lecţiei.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

---

[1]) Burr, James B. ş. a. Elementary School Administration, Allyn and Bacon, 1963.

[2]) Roberto Giannarelli-Gaetano Pace — Funzioni Administrative e didattiche, Firenze, Ed. Felice Le Monnier, 1963.

[3]) Wojtulewicz Bolestaw : Z. Praktykd hospitacyjnej dyrektora szkoly. În : Niwa szkola, Warszawa, 1963, nr. 7—8, p. 41-42.

Şcoală fără ziduri

CALENDAR

Generosul calendar al şcolii se adaptează sugestiv fluxului modernizator tocmai în perioada cînd s-ar spune că domnesc toriditatea şi răgazul. La confluenţa anilor şcolari transpare reconfortant înnoirea.

Retranscris încît să fie un calendar al perfecţionării, al permanentizării accesului la informaţia, metoda, viziunea, cele mai funcţionale, acesta înfăţişează schema unui ciclu deschis atît către experienţa din urmă şi rodul ei posibil, cît şi către creaţia (munca) didactică din anul ce vine a fiecăruia dintre profesori. Deci, vara aceasta, calendarul este spaţiul unde conviefuiesc perfecţionarea şi vacanţa.

Profesorii şi-au notat în agende (care au schimbat cataloagele) propriile nume. Prin autoperfecţionare îşi sînt lor înşişi profesori şi elevi. Să nu uităm nici noi examenul de definitivare, început încă de la 1 iulie, sau colocviul pentru gradul II şi multitudinea cursurilor şi taberelor pentru profesori şi învăţători, pentru toate treptele de învăţămînt, pentru toate filele de calendar. Vom spune : un iulie al perfecţionării.

Cursurile se succed mai înţelepţeşte, pe cînd concursurile ne împart pur şi simplu în cei care le dăm şi cei care nu. Şi totuşi, pînă la urmă, toţi sîntem în concurs. Priviţi înfrigurarea candidaţilor de felurite vîrste, la şcoli, la universităţi, la trofeele competiţiilor ştiinţifice — în iulie, 5 elevi ne reprezintă la olimpiadele internaţionale de fizică (Sofia) şi 9 la cea de matematică (Bratislava) — artistice — la Dalles se deschide expoziţia naţională a plasticii şcolare — sportive. Şi cred că sînt nenumărate şi competiţiile odihnei ! Poate întrucît odihna este un anunţ al muncii.

Munca devine, din ce în ce, un fel de prenume al şcolii ca de altfel al întregii creaţii sociale şi productive româneşti. Un exemplu dintre cele mai recente : memorabilul simpozion „Pregătirea pentru muncă, obiectiv al învăţămîntului" (Alexandria) a fost dublat de o expoziţie. Nu una de sfîrşit de an, ci una a muncii continui, a perfecţionării muncii şi prin muncă. Putem vorbi despre o vară-muncă a calendarului.

Dintre sărbători, purtaţi-vă gîndul la aniversarea unei modeste şcoli generale — cea din Arcani, Gorj. La 4 iulie, împlineşte 150 de ani. Vîrsta revoluţiei lui Tudor Vladimirescu.

Multe alte şcoli îşi vor sărbători începutul existenţei odată cu noul început, al cursurilor din septembrie. Şi astfel, calendarul boltește armoniile verii de la închiderea de acum pînă la deschiderea din toamnă.

GH. ANCA

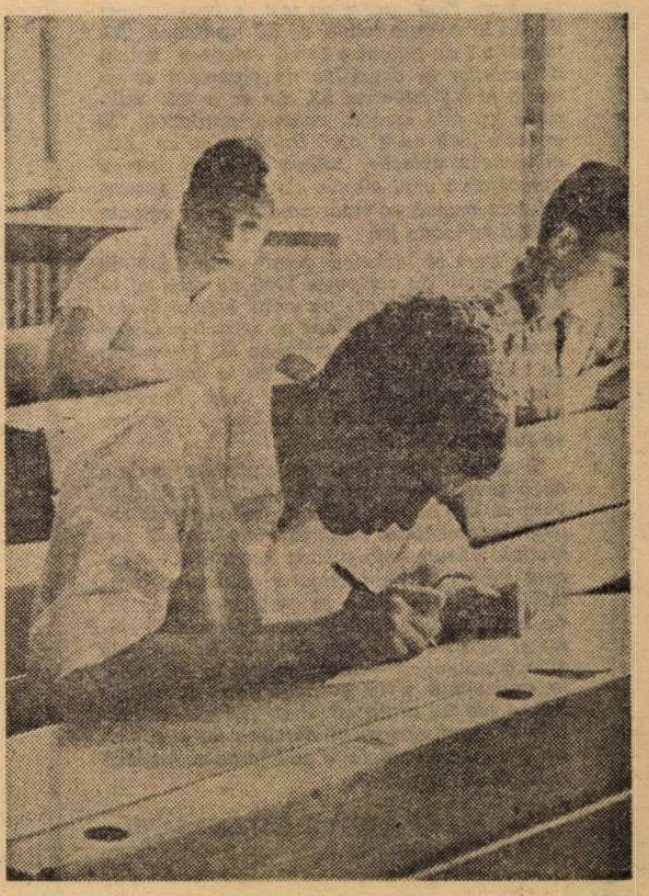

Examene... examene

VACANȚA '71 văzută de...

La școala tonifiantă a muncii

Prezența elevilor pe șantierele de muncă voluntar-patriotică a devenit una din tradițiile vacanțelor de vară. Ca și anul trecut, și în alți ani, mii de elevi au schimbat, la începutul acestei veri, după ultima zi de curs, uniforma de școlar, cu uniforma de brigadier, angajîndu-se într-o pasionantă activitate pe sute de șantiere de mare importanță economică, socială și edilitară.

La Hunedoara, 11.000 de elevi din județ vor fi prezenți în această vară pe șantierele muncii voluntar-patriotice. La lacul Cotra, lîngă Simeria, elevii liceului din localitate au început lucrările de amenajare a unei baze de agrement a orașului. Amenajări deștranduri, terenuri de sport, stadioane, efectuează și elevii liceului „Decebal" și ai liceului industrial de construcții din Deva ca și elevii liceelor din Călan, Brad, Orăștie sau ai școlii profesionale din Gurabarza. În municipiul Cluj și în împrejurimile sale s-au deschis 20 de șantiere de muncă voluntar-patriotică.

Sute de elevi ai județului Bacău ajută la efectuarea diferitelor munci ale cîmpului în 12 ferme ale Întreprinderii agricole de stat Bacău. Și, pretutindeni ; la ferma Săndulenl, unde string fînul, sub munte, la ferma vitipomicolă Oituz unde culeg cireșe și căpșuni, în grădina de legume a fermei Letea, ei învață ce este munca, își aduc contribuția — după puterile lor — la propășirea economică a patriei.

Pentru elevii liceului „Dinicu Golescu", din Cîmpulung-Muscel, membri ai brigăzii „Argeș-21" — care și-a creat o adevărată tradiție în munca voluntar-patriotică — Combinatul de materiale de construcții de la Valea Mare constituie locul unde mulți dintre ei vor lucra peste cîțiva ani ca muncitori sau maiștri, economiști sau ingineri. Este cu atît mai mult explicabil entuziasmul și dăruirea cu care lucrează ei aici fie la estacada de transportat calcar de la carieră, fie la linia ferată pentru intrarea materiilor prime și materialelor, fie la expedierea cimentului.

La Bușteni, în Valea Cerbului, tinerii din județul Prahova construiesc prin muncă voluntară-patriotică noul complex turistic și sportiv „Perla Caraimanului". Și pentru elevii care se află pe acest șantier, munca voluntar-patriotică a intrat în tradiția școlii. Elevii Grupului școlar profesional „1 Mai" din Ploiești, întîlniți în această vară aici au muncit în alte veri pe șantierul șoselei Cîmpina—Comarnic, în campaniile agricole la fermele din apropierea orașului, la Fabrica „1 Mai". Și, cu aceeași pasiune ca și în verile precedente pe alte șantiere, elevii din anii II și III ai Grupului școlar profesional „1 Mai" muncesc în vara aceasta pe șantierul „Perla" la săparea aliniamentelor fundațiilor.

Prin munca tinerilor, a elevilor de liceu din Tecuci, s-a amenajat în apropierea acestui oraș un lac cu o suprafață de 28 700 de metri pătrați și cu o adîncime de doi metri și jumătate. Pînă acum au fost executate aici lucrări în valoare totală de 3,7 milioane lei. Important de reținut este că valoarea totală a lucrărilor la acest lac de agrement se va ridica la 8,8 milioane lei, din care 4,8 milioane lei, prin muncă voluntar-patriotică. Și aceasta încă nu e totul. După ce se va termina acest obiectiv, alături de el va începe amenajarea unui eleșteu de pescuit sportiv, tot prin muncă voluntar-patriotică, în valoare de 2,5 milioane lei.

Nu vrem să încheiem aceste rînduri înainte de a aminti de cei peste 1300 de elevi ai liceelor gălățene care pe malul lacului Brateș construiesc o nouă faleză a orașului Galați în valoare de peste 2 milioane lei, în vreme ce alți 200 de colegi ai lor, de la liceul „Vasile Alecsandri", din același oraș, lucrează în comuna Măstăcani la un canal prin care se vor iriga 220 hectare.

Și aceste cîteva date nu oglindesc decît o mică parte din proporțiile imensei acțiuni în care se pot angaja miile de elevi ai țării reuniți în ambianța șantierelor de muncă patriotică. Văzute prin prisma necesității — recent subliniată de secretarul general al partidului nostru — de a se crea un larg curent de masă pentru participarea tuturor cetățenilor și în special a tineretului la acțiuni de muncă patriotică — pe șantiere, în industrie, în agricultură și în gospodărirea localităților — ele ne arată că elevii pot aduce prin hărnicia, entuziasmul și dăruirea lor o contribuție de mare valoare la edificarea economică a României socialiste.

VICTOR CALARAȘANU

...profesorul TUDOR OPRIȘ: „Cred că ar fi nevoie de o înnoire în concepția noastră despre vacanță"

În mod obișnuit vacanța e un amestec ambiguu de organizare și improvizație, de hazard și de programare.

Pentru elevul zilelor noastre însă, vacanța se cere să aibă un sens, să fie pusă sub semnul unei preferințe, unei pasiuni, unei îndărătnicii creatoare. S-ar putea vorbi despre o idee centrală care, asemenea unui magnet să atragă pilitura de fier a celorlalte clipe, să adune plăcerile centrifuge. Cred că elevul ar trebui să fie invitat să reflecteze din timp și să opteze pentru o anumită **idee** care să străbată vacanța ca un fir roșu și s-o individualizeze. Astfel el va putea vorbi despre **acea** vacanță în care, mînat de un spirit faustic, a experimentat un procedeu tehnic personal, a lucrat pe un șantier național sau arheologic, a muncit o lună într-o fabrică agonisind bani pentru a-și cumpăra 2—3 cărți rare sau un mic aparat de filmat. Sau, despre **acea** vară în care a cules cîntece bătrînești, s-a întîlnit cu cîștigătorii olimpiadei de matematică, și-a pregătit volumul de debut, a explorat un traseu nou în munți. Această activitate polarizantă, cu profunde rezonanțe în formarea cetățenească, cultivarea unei pasiuni sau lărgirea orizontului cultural rămîne adînc întipărită în amintirea lui, pune o piatră de temelie la biografia sa spirituală.

Pe latura cealaltă, a asigurării de către organizatori a unui cadru material de petrecere al vacanței, cît mai variat și de natură să acopere o arie cît mai largă de interese și preocupări (să nu uităm că jumătate din populația școlară a țării este cuprinsă anual în acest sistem), cred că ar fi nevoie de o înnoire în concepție.

Preferințele elevilor de azi se îndreaptă mai puțin către taberele-pensiune cu program închis, șablonizat și cu regim sanatorial. Cei mai mulți ne sugerează organizarea de **tabere mobile de corturi cu caracter expeditionar, ne cer perfecționarea și intrarea în tradiție a taberelor stabile profilate pe interese**, excelente ca idee, dar încă deficitare în privința conținutului specific și selecționării participanților. Nu e firesc ca elevii cu preocupări literare (incluzînd aici și pe redactorii de reviste școlare) să fie pulverizați în această vară în trei tabere mici, în trei serii deosebite și amestecați cu reprezentanții altor „pasiuni", cînd puteau fi foarte simplu reuniți într-o tabără începătoare și într-o singură serie, ceea ce ar fi facilitat schimbul de experiență și ar fi ușurat enorm organizarea activităților specifice.

Mulți elevi solicită o lărgire a inițiativei de a organiza **microexpediții pentru cercetări personale**, care să beneficieze, ca și excursiile organizate prin O.N.T. sau prin oficiile de turism ale tineretului, de reduceri la transport și cazare. Nu rareori se manifestă dorința deschiderii unor **șantiere locale și naționale**, a unor **șantiere arheologice**, încredințate pe timpul verii unei școli sau unor grupuri de școli.

Am putea adăuga doleanța aproape unanimă de lărgire a schimbului cultural cu elevii din țările vecine și din întreaga lume.

Sînt doar cîteva sugestii care, alături de o bună pregătire psihologică a vacanței, vor contribui, sperăm, la ceea ce în mod general numim modernizarea vacanței.

...medicul ARCADIE PERCEK: „Individualizarea vacanței reprezintă o condiție esențială a reușitei"

În practica activității de creștere a copiilor, pedala se pune — conform unei false aprehensiuni — atît din parteă personalului didactic cît și a familiei, mai ales asupra procesului de învățămînt, spre care se focalizează vehement toate aceste energii însumate. Vacanța se interpune în acest proces doar ca un hiatus de scurtă durată, ca un simplu interval de timp, care acționează prin el însuși, neavînd nevoie de nici o prelucrare. Așa se explică, după părerea mea, carențele care se manifestă în modul cum se desfășoară ea, faptul că încă nu există o concepție bine cristalizată despre conținutul și — aș zice — despre metodica ei, despre îndatoririle exprese ale profesorilor și părinților în această perioadă. Există aici — cred — încă mult diletantism și un spirit de „laissez faire, laissez passer", care alimentează practici diametral opuse de la familie la familie, de la profesor la profesor. Vacanța copiilor e și vacanța lor... În acest caz, elevului nu i se mai face nici o observație, nu i se mai pune nici o restricție. Cărțile sînt aruncate cît colo, iar el se dăruie cu sete unei frenetice activități de joacă, întreruptă numai de orele prelungite de somn. Alteori, părinți energici și stăruitori alcătuiesc riguroase programe de învățătură și de lectură, de meditații — efectuate de... „dascălii cei mai buni" din oraș (!) — pe care le urmăresc atent. Vacanța își pierde astfel funcțiile specifice, putînd chiar genera o anume sațietate pentru activitatea intelectuală.

Ca în fiecare vară reconstituim itinerarele vacanței și după scrisorile sosite la redacție. Două dintre ele, primite recent, ne informează că iubitorii culorilor și ai penelului — micii artiști plastici din Iași — au poposit sus, în Nordul Moldovei, acolo unde meșteri iscusiți au înfăptuit minuni de artă arhitecturală.

La tabăra de creație „Voroneț", de unde am primit fotografia de mai sus, elevii stau ceasuri la rînd ascultînd poveștile de demult ale bătrînilor.

Din nefericire, majoritatea opțiunilor se divid între aceste modalități extreme. Dar, cum se întîmplă în majoritatea cazurilor, drumul între două adevăruri extreme este de obicei pe undeva pe la mijloc. Vacanța trebuie să fie o asociere rațională de elemente igienice, pedagogice și culturale. În nici un caz nu se cuvine lăsată la voia întîmplării.

În contextul variatelor activități reconfortante și în același timp educative în care pot fi antrenați copiii pînă la începerea noului an școlar, un loc special trebuie să-l ocupe, după mine, *exploatarea disponibilităților creative, valorificarea aptitudinilor, înclinațiilor și talentelor copiilor de toate vîrstele*, lucru care, în același timp, îi recreează, le dă satisfacții spirituale și le îmbogățește sufletele. Tuturor acestor dotații native este util să le creăm în răstimpul celor trei luni un cadru ambiental pentru o desfășurare propice. În această ordine de idei aș vrea să subliniez că, după părerea mea, *individualizarea vacanței reprezintă o condiție esențială a reușitei*. De aceea lectura, programele de televiziune, filmele și celelalte activități recreativ-distractive trebuie bine dozate și selectate, în funcție de configurația afectivă și intelectuală a copilului.

Este păcat că vacanța, căreia îi sînt proprii atîtea potențe instructiv-educative, poate fi transformată, din neatenția părinților sau a profesorilor, într-un pernicios deșert afectiv și intelectual. De asemenea, este surprinzător că nu s-a găsit încă modalitatea ca părinții să fie din timp instruiți, chiar în cadrul școlii, asupra metodologiei științifice de consumare a vacanței. Dar poate că acest lucru se va face de aici înainte...

...poeta ANA BLANDIANA:

„Nu ruperea legăturilor cu şcoala, ci transformarea lor în relaţii mai calde, mai libere, mai pasionante“

La vacanţa mare nu mă pot gîndi decît ca un elev. Deşi anii au trecut şi albia prin care au curs pentru mine se învecinează adesea mai mult cu severa catedră decît cu banca scrijelită de amintiri, la vacanţa mare nu mă pot gîndi decît de acolo din banca în care o aşteptam de pe la mijlocul primăverii. Vacanţa mare, şir idilic de zile visat dintre teze şi scoateri la răspuns, teritoriu liber al copilăriei, domeniu al proiectelor de excursii fantastice părăsite pentru şi mai fantastice lecturi, pămînt al făgăduinţei nebulos mereu, în viitor sau trecut, vacanţa mare, vară nostalgică şi nesfîrşită, căreia francezii utopici i-au dat un nume defectiv de singular...

S-ar putea scrie poeme întregi despre ea, dacă, eliberată din panglicile şi dantelele nostalgiei, nu mi-aş aminti vacanţa mare ca pe o mereu dezamăgitoare iluzie. Aşteptam săptămîni întregi să vină, o primeam şi mă împodobeam cu toate promisiunile ei, apoi aşteptam săptămîni întregi să treacă. Spaţiul ei gol părea ideal din înghesuiala temelor şi-a obligaţiilor şcolare, odihna ei totală apărea de nepreţuit în oboseala sfîrşitului de an, dar o dată începute, zilele ei erau lungi şi calde, somnolenţe, malul rîului, după care tînjisem atîta, îşi pierdea repede ineditul, frumoasele plecări în tabere se sfîrşeau cu dorul de casă, dorita vacanţă se sfîrşea cu dorul de şcoală. Spre sfîrşitul lui august începeam să dau tîrcoale papetăriilor, fermecată de mirosul lor de hîrtie neîncepută, de cerneală nedesfundată, de creioane neascuţite

încă şi de peniţe noi. Cînd totul era apretat şi ireproşabil, cînd nimic nu mai lipsea şi fiecare obiect era gata de start, mă porneam să aştept cu o nerăbdare mereu mai neascunsă, mereu mai exasperată, întîlnirea cu colegii, noile cărţi, noile materii, noii profesori, şcoala !

Au fost ani în care între splendidul început al vacanţei şi splendidul început al anului şcolar, şcoala a încercat să ia în stăpînire şi să organizeze libertatea fără ţărmuri a verii elevilor. Era ciudata iniţiativă a aşa-numitelor „tabere de curte“. Trebuia să ne prezentăm în curtea şcolii la ora 9 dimineaţa şi să stăm pînă la prînz. Era o curte patrată, lipsită total de verdeaţă, formată din spatele înalt şi fără ferestre al clădirilor înconjurătoare. „Tabăra de curte“ era înţeleasă adlitteram, în sensul că petreceam dimineaţa jucîndu-ne în acel careu arid, sub supravegherea cîte unui profesor a cărui principală atribuţie era să nu ne permită ieşirea din curte înainte de ora fixată.

Evident, nu acest fel de organizare lipsea vacanţei noastre pentru a o apropia de ideal. Mi-ar fi greu să precizez care ar trebui să fie rolul şcolii în vacanţa elevilor, dar, dacă stau să-mi amintesc, cred că ceea ce mi-aş fi dorit, ca elev, era nu ruperea legăturilor cu şcoala pe timpul verii, ci transformarea acestor legături în relaţii mai calde, mai libere, mai pasionante. Nu voiam să nu-mi mai întîlnesc profesorii, ci să-i întîlnesc în afara programei încărcate şi a programului aglomerat, să mă apropii de ei în afara oricărei obligaţii, să-i pot întreba şi să-mi poată răspunde, să mă poată întreba şi să le pot răspunde, în afara sistemului de note şi de măsurători. Desigur, nimic mai greu decît „organizarea“ unei asemenea libertăţi sufleteşti ! Nici nu ştiu dacă dificultatea unei asemenea împliniri ţine de o ştiinţă sau de o artă. Pentru că vacanţa mare nu este pentru elev numai acele reconfortante şi formidabile trei săptămîni la munte sau la mare, nici numai vizitarea unor oraşe, muzee, ci însuşi sentimentul libertăţii deprins vară de vară, a libertăţii pe care trebuie să înveţe să şi-o administreze, a libertăţii care trebuie nu numai să nu-i lipsească, dar nici să nu-i prisosească vreodată.

O vacanţă este atît de asemănătoare unui poem, încît o vacanţă perfectă este la fel de imposibilă ca un poem perfect. Marele lor farmec e că tindem necontenit spre ele, fără teama că le-am putea atinge cîndva. Spun teamă, pentru că ştiu că mai greu de purtat decît un vis nerealizat, este numai un vis realizat în întregime.

...eleva IRINA GORUN:

„Vacanţa e a noastră. Să fim deci şi noi organizatorii ei“

Dacă la vîrsta de 10 ani puteam fi duşi de mînă pe cărările vacanţei şi dădăciţi, acest sistem nu mai poate fi folosit la vîrsta adolescenţei. Avînd conştiinţa vacanţei, noi îi impunem opţiunile noastre, o acceptăm, dar nu întotdeauna aşa cum ni se oferă, o modelăm, pentru că nimic nu este mai searbăd şi mai descurajant ca o vacanţă lipsită de profit spiritual.

Părinţii, singuri, nu ne pot ajuta, căci tovărăşia vîrstelor apropiate este strict necesară adolescentului.

Noi singuri nu putem găsi o soluţie mulţumitoare. Trebuie să intervină ca mediator un organizator şi nu numai unul, ci şcoala, organizaţia U.T.C. şi, mi-aş lua permisiunea să spun, întreaga societate. Pentru simplificare, voi sistematiza aportul posibil al celor doi factori de bază — şcoala şi organizaţia — pe trei direcţii : casele tineretului şi căminele culturale (pentru perioada cît stăm în oraş sau în comună), excursiile şi taberele. Cît priveşte casele tineretului şi căminele culturale, cred că programul lor ar trebui dacă nu făcut chiar de noi tinerii care venim zilnic acolo, atunci la elaborarea lui să fim consultaţi şi atraşi în mai mare măsură. Noi elevii dorim să intrăm în aceste lăcaşuri ca într-o a doua locuinţă în care să ne putem întîlni cu prieteni de diferite profesii, în care să găsim un debuşeu al energiei şi imaginaţiei. Vrem să găsim aici jocuri distractive, muzică bună, emisiuni de televiziune dedicate nouă, jocuri sportive, orchestre ale tineretului. Numai în felul acesta casele de cultură şi căminele culturale ne vor putea atrage.

Vorbind despre excursie nu-mi trebuie multe argumente pentru ca să arăt că este acţiunea de vacanţă pe care o îndrăgim în mod deosebit. Ea ne oferă libertate spirituală, libertate spaţială. Dar cu cîteva condiţii — să nu fie făcută numai pentru ca să umple programul autocarelor O.N.T. sau al şcolii. Şi, mai ales, să nu fie făcută cu toată şcoala, ci în grupuri mici de cîte 20—30 de elevi, în funcţie de preferinţe. Numărul mai mic de excursionişti asigură o coeziune adevărată şi înlătură şi spaima de „indisciplină“ a conducătorilor. Ar fi bine să existe posibilitatea ca excursioniştii să poată poposi la orice cămin, internat sau clădire şcoală. Noi elevii rîvnim mult la excursiile cu bicicleta care să ocolească şoselele pietruite, obositoare şi plicticoase, dorim excursii în creierii munţilor şi nu pe trasee ultracunoscute, dorim să stăm în corturi, să ne autogospodărim, să ne luptăm chiar cu ploaia, cu vînturile înălţimilor.

Am ajuns şi la tabără. Socotesc că ea este spaţiul prin care noi putem cunoaşte societatea largă a colegilor noştri din diverse colţuri ale ţării, cadrul în care putem trăi cîteva zile de viaţă autentică, trepidantă. Ar fi bine, tocmai din aceste motive, să ni se creeze într-o mai largă măsură posibilitatea de a ne organiza noi viaţa de tabără ; începînd de la împodobirea, de la organizarea ei, pînă la alcătuirea programului. Numai atunci tabăra va căpăta chipul dorit de noi, va răspunde preocupărilor şi entuziasmului nostru.

Vacanţa este a noastră. Să fim deci şi noi organizatorii ei.

...scriitorul MIRCEA SÎNTIMBREANU:

„Bancnota de un milion de secunde pusă la dispoziţia fiecărui şcolar“

Ne preocupăm de vacanţe pentru că, de fapt, mult mai puţin paradoxal decît apare la prima vedere, ele alcătuiesc în structura anului şcolar un trimestru sui-generis. Poate că euforia proprie vacanţei,

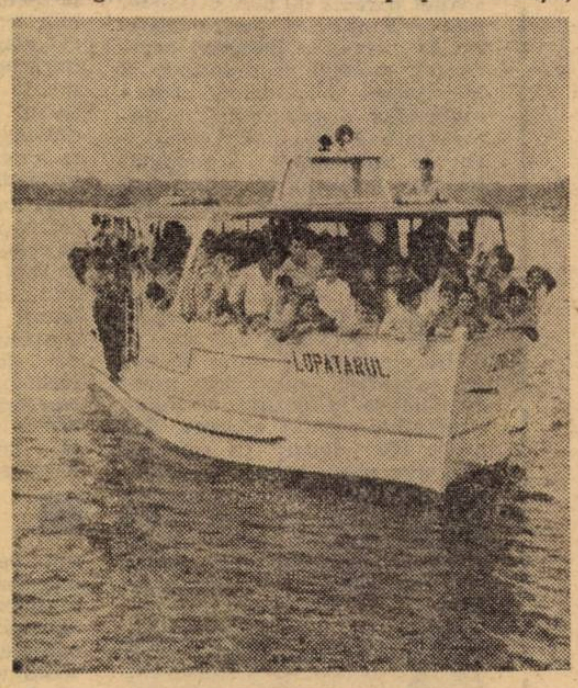

fără nici un alt adaos, deşi exprimată adesea — de ce să o tăgăduim ? — în şabloane ale bucuriei, a împiedicat cercetarea ei mai adecvată. Apropiindu-ne sociologic de vacanţe, aceste periodice revărsări peste albia matricolelor milioanelor de şcolari, le-am descoperi nu numai vraja de principiu, ci mai cu seamă protocolul lor de cerinţe, balanţa lor exactă de conturi. Vacanţa este bancnota de un milion de secunde pusă la dispoziţia fiecărui şcolar. O fantastică inflaţie de timp liber adusă pe piaţă, brusc. Ce bunuri de larg consum ale vacanţei ispitesc pe aceşti proaspeţi milionari, cum şi în ce măsură asigurăm investiţia uriaşei lor bogăţii şi, la urma urmei, cum se fructifică ea ? Îmi îngădui să afirm că nu sîntem în posesia unei evidenţe satisfăcătoare. Cu excepţia unor previziuni însumate optimist sub denumirea de „organizarea vacanţei“. Socot că politica vacanţei este totodată şi una de organizare, dar şi de pregătire şi sensibilizare a beneficiarilor ei. Promovăm pe copii spre un nou an şcolar dar totodată spre vacanţă. Le încredinţăm vacanţa, mai degrabă decît le-o „dăm“, ca pe un vast teren de experimentare a personalităţii lor. Sau, dacă vreţi, individualizăm vacanţa, ceea ce nu e prea greu ţinînd seama de marea adaptabilitate a copiilor şi vacanţei, într-o deplină reciprocitate.

Timp au copiii. Le trebuie idei, obsesii chiar, în aşa fel încît să ancoreze puternic darurile vacanţei oriunde, în orice loc, cu o recuzită minimală. Aşa, de pildă, pînă una alta, vehiculul universal al vacanţei rămîne cartea. Lectura ar trebui să fie — după părerea noastră — pusă la punctul nr. 1 în planul de organizare a vacanţei. Vacanţa = neodihna tuturor bibliotecilor. Există apoi, zeci, sute de prospecte ale vacanţei ce pot să se impună conştiinţei şcolarilor, pot să fi reţină timp îndelungat pentru că roadele lor sînt şi rapide şi palpabile. Mă gîndesc că n-ar fi greu de extins spiritul competitional, atît de înrădăcinat copiilor, în zone mai puţin frecventate : cea mai bună colecţie, cel mai frumos jurnal de vacanţă, cel mai frumos basm auzit, elevul cu cei mai mulţi corespondenţi etc. etc. În plus — referindu-ne la pionieri — de ce forţa detaşamentului este neglijată în vacanţă ? Instruim pe directorii de tabere, de ce n-am instrui în acest domeniu şi pe preşedinţii de detaşament ? Cu ce ? Cu idei. Ştim prea puţin despre viaţa detaşamentelor în vacanţă. Sîntem suplinţi la catedra vacanţei de copiii înşişi. Contumacia noastră poate fi o absenţă roditoare. Cu o condiţie : să ne trimitem elevii în vacanţă înaripaţi. Este vorba, ca în atletism, de pregătirea elanului pentru saltul care urmează, căci performanţele nu sînt aceleaşi dacă sari în lungime cu avînt sau de pe loc.

Cadrul organizatoric al vacanţei s-a perfecţionat şi se desăvîrşeşte de la an la an, dar numitorul comun rămîne şi va rămîne încă pentru mult timp iniţiativa individuală a copiilor aflaţi în vacanţă. Este necesar ca tocmai aceasta să fie înnobilată, dinamizată şi instruită contra posibilei stihii a plictisului şi a farniente-lui. Urîndu-le şcolarilor „vacanţă plăcută“, cei mai buni dascăli, cei mai inimoşi comandanţi de pionieri le-au pus la despărţire în rucsacul acestui generos trimestru al patrulea şi antidotul necesar. Numai că el ar trebui cunoscut de toţi şi „generalizat“ ca şi însăşi vacanţa. Organizarea vacanţei e un lucru mai complicat, vor rămîne mult timp „pete albe“. Trambuline pentru un salt frumos în vacanţa mare putem gîndi şi pune la punct mult mai uşor. Este o imperioasă sarcină creatoare a noastră, a tuturor, fără nici o degrevare.

PANORAMIC

La această rubrică, în numărul nostru viitor, vom face un tur de orizont asupra multiplelor acţiuni de

PERFECŢIONARE A PERSONALULUI DIDACTIC

Tehnologia instruirii

LA DEVA, EXPOZIȚIE A DIDACTICII MODERNE

Într-o convorbire pe care am avut-o cu unul din ghizii expoziției „Tehnologia instruirii", organizată nu de mult de Ministerul Învățămîntului la București, mi se spunea că scopul ei este acela de a stimula interesul corpului profesoral pentru utilizarea tehnologiei moderne în procesul instructiv-educativ. Mă gîndeam atunci că va trece probabil încă multă vreme pînă ce exponatele prezentate în standurile respectivei expoziții vor apare în școlile noastre ca instrumente obișnuite de lucru ale profesorului. Iată însă că n-a trecut nici măcar un trimestru școlar de cînd „Expo '71" și-a închis porțile și constatăm cu plăcută surprindere că Inspectoratul școlar al județului Hunedoara reeditează, firește, la proporții mai modeste dar, (foarte important de știut !), recurgînd în exclusivitate la resurse locale, demonstrația bucureșteană.

Am vizitat de curînd această expoziție intitulată sugestiv „Instruire modernă — instruire practică" și am rămas impresionat de performanțele pe care au reușit să le realizeze profesorii hunedoreni, pe linia introducerii tehnicii moderne în învățămînt, precum și pe aceea a legării învățămîntului de practică, de activitatea direct productivă. Cu deosebire important de reținut din această expoziție, este nu numai valoarea exponatelor ca atare, ci și informațiile privitoare la locul pe care aparatura prezentată aici a început să-l ocupe în școlile de pe cuprinsul județului. Astfel, văzînd o ingenioasă stație „interfon" de control al procesului de învățămînt și de stabilire a unei legături strînse a conducerii școlii cu munca la clasă pe tot parcursul zilei, vizitatorul expoziției află că această stație a fost deja introdusă și este folosită în procesul de învățămînt de la Liceul de cultură generală din Vulcan. Masa de laborator pentru experiențe de electricitate și electronică, executată de atelierul de reparat material didactic de pe lîngă inspectoratul școlar, care permite alimentarea cu tensiune continuă și variabilă în trepte, asigurînd protecția redresorului de la pupitrul de comandă și a aparatelor de experiență conectate în circuit, este utilizată de profesorii de la Liceul „Decebal" din Deva. Instalația pupitru și cabina din laboratorul audio-vizual, executate de catedra de fizică a Liceului din Simeria sub conducerea profesorilor Traian Groza și Vasile Iușan, sînt și ele folosite în predarea limbilor străine la acest liceu și la liceul din Vulcan.

Foarte adesea, exponatele aflate aici demonstrează în chip foarte grăitor ce se poate realiza uneori cu mijloace simple, dar cu multă ingeniozitate, fantezie și pasiune. Sînt de amintit în acest sens panoul sinoptic de verificare a cunoștințelor, realizat de Liceul nr. 2 din Deva, ingeniosul „diavizor" realizat de prof. Romulus Fotescu și elevii săi, panoul electric pentru studierea elementelor chimice din sistemul periodic al elementelor, realizat de Liceul nr. 2 din Hunedoara și Liceul industrial minier din Petroșani etc.

Este emoționant să vezi alfabetarul electric cioplit sau, mai de grabă, sculptat în lemn de învățătorul Victor Spanache, din acel îndepărtat și izolat cătun Ursici, comuna Boșorod. Inspirîndu-se după unul din exponatele văzute la „Tehnologia instruirii", profesorul Aurel Cheresteșiu de la Liceul nr. 1 din Hunedoara a realizat o versiune proprie a instalației „Verfix".

Trecînd la standurile dedicate instruirii tehnico-practice, trebuie să amintim, în primul rînd, exemplarul strung realizat în atelierul de lăcătușărie al Liceului „Avram Iancu" din Brad. Mai puțin prezente prin exponate, dar aducînd prin fotografii imagini grăitoare ale preocupărilor lor, sînt minifermele — care reproduc în mic organizarea fermelor agricole de stat — de la școlile generale din Dobra, Geoagiu și Ilia a căror producție este valorificată pe piață și în cantinele școlare. De altfel, în general, acordînd atenția cuvenită autodotării, școlile județului se preocupă de valorificarea produselor realizate de elevi în cadrul instruirii tehnico-productive. Sînt de menționat, în acest sens, contractele încheiate cu unități economice de către Școala generală și Liceul din Orăștie. Liceul din Brad (producător de strunguri), Școala generală nr. 4 și Liceul nr. 2 din Deva.

Atît prin elementele care atestă introducerea tehnologiei moderne în activitatea școlilor din județul Hunedoara, cît și prin cele care ilustrează preocupările pentru legarea învățămîntului de practică, expoziția din Deva este o certă reușită.

OCT. BUZESCU

În avanpremiera anului școlar 1971-1972

NOI APARATE DE LABORATOR PENTRU PREDAREA FIZICII

Aparatura de laborator joacă un rol important în modernizarea predării fizicii și în creșterea eficienței ei. Ea a cunoscut în ultimul timp îmbunătățiri substanțiale, pentru a corespunde cît mai bine cerințelor învățămîntului și progresului tehnic.

Numărul sporit de ore pentru experiențe și lucrări de laborator, prevăzut în programe, a determinat o creștere substanțială a volumului producției de aparate și truse. În acest an — de exemplu — școlile vor primi 42 aparate, truse și accesorii pentru studiul fizicii a căror valoare se ridică la peste 23 milioane lei, reprezentînd 46% din totalul fondurilor angajate de inspectoratele școlare.

În rîndurile de mai jos ne vom referi doar la cîteva produse noi realizate recent de Întreprinderea „Didactica".

Aparatul pentru trasarea caracteristicii de grilă la triodă este destinat efectuării lucrărilor frontale. Este alcătuit dintr-un postament de bachelită pe care se află montată o triodă și un potențiometru de reglare a tensiunii de grilă. Pe partea frontală a aparatului este imprimată schema de legare a aparatelor de măsură : un galvanometru pentru tensiunea de grilă la bornele 0—10 V și un alt galvanometru sau un miliampermetru la bornele 0—10 mA, pentru curentul anodic. Sursa de tensiune este alimentatorul de electronică de la care se alimentează circuitul anodic, de grilă și filamentul.

Aparatul pentru studiul mișcării rectilinii uniform accelerate poate fi utilizat atît la demonstrații, cît și la efectuarea lucrărilor de laborator. Aparatul este alcătuit dintr-un ansamblu de două bare articulate. Planul înclinat propriuzis este format din două sîrme de oțel paralele pe care se deplasează mobilul (bila de oțel). În lungul planului înclinat se află două contacte cu microîntrerupătoare între care se măsoară spațiul parcurs de bilă și timpul. Bila este reținută electromagnetic. În momentul începerii experienței, mobilul se desprinde și în mișcarea sa acționează asupra contactelor dispozitivului de înregistrare a timpului. Dispozitivul de înregistrare a timpului folosește procesul de electroliză în curent alternativ a unei soluții ce conține azotat de potasiu, ferocianură de potasiu și fenolftalină. Se îmbibă o hîrtie de sugativă cu soluție și se așează pe o placă de aluminiu legată în circuit. Plimbînd ușor un al doilea electrod inscriptor de fier pe suprafața sugativei, urma acestuia va fi formată de dungi alternative roșii și albastre. Vor apare 100 dungi pe secundă. Mișcarea poate avea loc pe un plan înclinat la unghiurile de 30°, 45° și 60°. Cu acest aparat se poate studia și căderea liberă a corpurilor, putîndu-se obține valoarea accelerației gravitaționale.

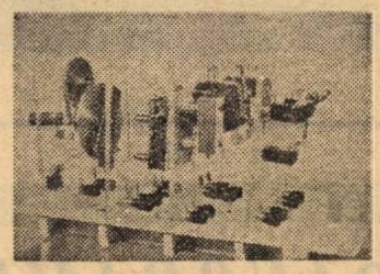

Fig. 1

Trusa cu modele de relee (fig. 1) se folosește atît la fizică, cît și la electrotehnică. Se compune din patru relee care se montează pe postamentul de bachelită.

a) Releul termic se alimentează de la bornele 4—10 V în curent continuu sau alternativ (reostat cu cursor). La creșterea curentului, lama bimetalică acționează un bolț care întrerupe circuitul. Închiderea circuitului se face din nou prin împingerea butonului. Acest releu este utilizat ca releu de protecție la creșterea periculoasă a curentului.

b) Releul electromagnetic lucrează numai la curent continuu de 4 V. La bornele maxime 1 A se montează un bec, motoraș (de la trusa de electromagnetism sau de mașini electrice). Închizînd circuitul de alimentare a releului, armătura feromagnetică mobilă este atrasă și închide circuitul motorului. În acest caz, releul funcționează ca releu de pornire.

c) Releul ferodinamic. În cîmpul magnetic creat de bobinele primare se mișcă bobina mobilă care închide pe rînd un circuit de acționare sau celălalt, în funcție de sensul curentului din bobina releului. La bornele „contacte" este legat circuitul activ (instalația, utilajul) care, să presupunem că este o presă, iar la bornele 3 A se montează o celulă fotoelectrică. Cînd muncitorul pătrunde în spațiul de lucru, întrerupe un flux luminos, curentul în circuitul celulei scade, fluxul magnetic scade și releul declanșează circuitul de acționare a presei, ferind astfel muncitorul de accident.

d) Releul mecanic. Acest releu acționează în circuitele mecanice la cresterea periculoasă a vitezei. În fața unui disc de aluminiu se află doi magneți, permanent antrenați în mișcarea de rotație de o manivelă aflată în spatele plăcii. În disc se produc curenți turbionari care creează un cuplu ce rotește discul. Un contact electric la marginea discului indică, prin intermediul unui bec, creșterea de viteză.

Trusa pentru ilustrarea unor aplicații ale efectului termic al curentului electric. Așa cum sugerează și titlul, trusa se folosește la ilustrarea cîtorva aplicații ale efectului termic al curentului, lucru care se realizează mai greu în școală. În afară de scopul demonstrativ, unele componente ale trusei pot fi utilizate în lucrările practice ale elevilor (exemplu, transformatorul, ciocanul electric de lipit).

De la transformatorul de 500 W, se alimentează experiențele ce se pot realiza cu această trusă.

a) Arcul electric. Pentru obținerea arcului electric se montează cărbunii în dispozitiv și se alimentează la 18 sau 24 V. Între arc și clasă, ca și între profesor și arc, se interpune un ecran de protecție.

b) Cuptorul electric cu arc (fig. 2). Se înlocuiește electrodul inferior cu creuzetul metalic. Apoi se introduce în creuzet plumb, cositor etc. Arcul electric se stabilește între electrodul superior și metalul din creuzet. Trebuie avut în vedere ca electrodul superior să nu atingă creuzetul, deoarece arcul care se formează în acest caz provoacă scurt circuit.

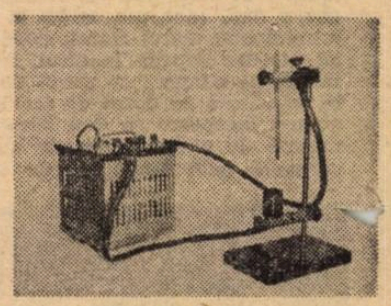

Fig. 2

c) Releul termic se montează pe panou și acesta pe postament. Alimentarea se face la 24 V curent alternativ. Se închide circuitul, becul de scală se aprinde indicînd funcționarea instalației. Curentul încălzește lama bimetalică, iar aceasta închide circuitul releului electromagnetic care, la rîndul său, întrerupe circuitul instalației. Becul de control se stinge. Reluarea experienței se face prin acționarea asupra întrerupătorului de pe panou.

d) Modelul de termostat (fig. 3) se alimentează de la transformator sau prin panoul de releu bimetalic. Alimentarea se face conform schemei de montaj de pe aparate sau indicațiilor din instrucțiunile de folosire a trusei. În ambele cazuri, lama bimetalică din termostat, încălzită de un bec electric la 24 V va întrerupe circuitul de încălzire simbolizat prin becul care se stinge. Temperatura începe să scadă, lama bimetalică se răcește și revine la poziția inițială, becul se aprinde și va relua încălzirea.

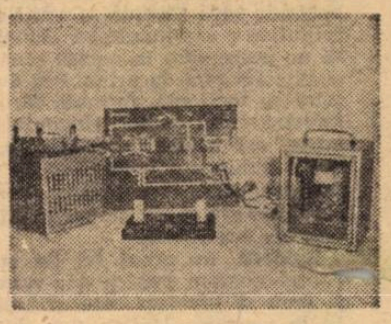

Fig. 3

e) Ciocanul electric de lipit se alimentează la 24 V. de la transformator.

Spațiul nu ne permite să prezentăm și alte realizări cum sînt: alimentatorul pentru experiențe de electricitate, proiectorul cu disc ș.a. Am mai adăuga că pentru anul 1972 se pregătesc noi truse și aparate, cum ar fi : osciloscopul didactic, trusa pentru experiențe de căldură, trusa pentru experiențe de electrostatică, trusa pentru experiențe de rezistența materialelor etc.

Prof. TEODOR MUCICĂ
Prof. OCTAVIAN IACOB

PREGĂTIREA PENTRU MUNCĂ — obiectiv al învăţămîntului

LA ALEXANDRIA:

Un dialog rodnic: şcoală-cercetare pedagogică

Printre manifestările care au marcat încheierea anului şcolar 1970/1971 — an şcolar aflat sub semnul unei viziuni noi asupra actului educaţional — un loc însemnat îl ocupă sesiunea ştiinţifică de la Alexandria din 27 iunie a.c., organizată în colaborare de către Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman şi Institutul de cercetări pedagogice, cu tema : „Pregătirea pentru muncă — obiectiv al învăţămîntului". Sînt cîteva elemente care vin să individualizeze această manifestare ştiinţifică de prestigiu. În primul rînd, simpozionul amintit este doar o secvenţă din cercetarea-acţiune pe tema : „Educaţia prin muncă şi pentru muncă a elevilor, în perspectiva integrării lor sociale" ; apoi, faptul că în lucrările simpozionului au fost antrenaţi deopotrivă cercetători de specialitate şi cadre didactice (unele dintre acestea au fost integrate în cercetarea propriu-zisă) ; comunicările au fost orientate în direcţia găsirii unor soluţii practice, sugestii, ameliorări ; în fine, faptul că manifestarea ştiinţifică a avut un excelent preludiu : expoziţia „Activitatea tehnico-productivă a elevilor din judeţul Teleorman în anul şcolar 1970/1971".

În şedinţa plenară de deschidere, atît în cuvîntul de salut al tovarăşului **Marin Drăgan**, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului judeţean de partid, preşedintele Comitetului executiv al Consiliului popular judeţean, cît şi în referatul cu tema „Limbajul muncii" prezentat de prof. univ. **Mircea Maliţa**, ministrul învăţămîntului, au fost puse în discuţie probleme teoretice şi practice de o valoare deosebită privind conţinutul şi orientarea învăţămîntului românesc spre muncă, spre viaţă, spre realizarea nevoilor unei producţii moderne.

Vorbind despre importanţa limbajului muncii, ministrul Mircea Maliţa a arătat că : „Acesta se apropie mai mult de esenţa gîndirii decît limbajul verbal, matematic sau artistic, pentru că limbajul muncii obligă pe om să facă paralele între modelul mintal şi realitatea pe care o modelează". „Pentru noi — arăta vorbitorul — practica nu este o activitate de un ordin mai scăzut decît activităţile teoretice. Ea trebuie plasată în ansamblul limbajelor de bază".

Reţinem, de asemenea, referatele prezentate în cursul dimineţii de către conf. univ. dr. **George Văideanu** : „Semnificaţia pedagogică şi metodologică a activităţii tehnice-productive" şi prof. **Fernand Chirea**, inspector şcolar general al judeţului Teleorman : „Pregătirea elevilor pentru munca tehnico-productivă (cercetare-acţiune întreprinsă în judeţul Teleorman în anul şcolar 1970/1971)", precum şi „Planul de cercetări experimentale pe anul 1971/1972 în judeţul Teleorman", prezentat în numele unui colectiv de către **Costin Ştefănescu**, şef de secţie la Institutul de cercetări pedagogice.

Comunicările prezentate în secţii au abordat probleme privind : bazele teoretice ale educaţiei prin muncă în şcoală ; aspecte cu privire la experienţa, acţiunile şi experimentele întreprinse în şcoala noastră pe această temă ; formele, metodele şi procedeele pregătirii tehnico-productive ale elevilor ; munca — obiect de învăţămînt ; conţinutul învăţămîntului şi tehnologia didactică în lumina educaţiei pentru muncă ; mediul social şi educaţia prin muncă în familie ; evaluarea rezultatelor activităţii tehnico-productive a elevilor ; activităţile tehnico-productive în sprijinul orientării şcolare şi profesionale ; tradiţii privind educaţia prin muncă a elevilor. În felul acesta, simpozionul a pus în discuţie aspecte multiple la care şcoala şi cercetarea pedagogică sînt chemate să dea răspunsuri, să propună soluţii.

Cercetările desfăşurate de Institutul de cercetări pedagogice începînd din anul 1971 în judeţul Teleorman, în strînsă colaborare cu Inspectoratul şcolar, urmăresc o problematică complexă avînd ca obiectiv principal elaborarea principiilor pedagogice şi a sistemului educaţional în condiţiile în care munca este încorporată organic procesului instructiv-educativ şcolar ca obiect de învăţămînt.

Experienţa dobîndită de şcoala noastră în direcţia apropierii elevilor de munca tehnico-productivă, ca şi necesitatea grăbirii găsirii soluţiilor adecvate ne fac să credem că ar fi oportună organizarea unei largi dezbateri pe această temă în coloanele unei publicaţii de profil cum este „Tribuna şcolii".

Prof. dr. PETRE BĂRBULESCU
cercetător ştiinţific principal
la Institutul de cercetări pedagogice

Iscusinţa mîinilor, ingeniozitatea ideilor

Mîini care vorbesc... Idei şi gînduri exprimate plastic prin iscusinţa mîinilor... Un „limbaj al muncii" deprins cu măiestrie, prin care talentul, înclinaţiile şi aptitudinile prind viaţă... Iată esenţa şi semnificaţiile profunde ale expoziţiei de lucrări practice ale elevilor din judeţul Teleorman.

Imaginaţi-vă clădirea unui liceu întreg (Liceul „Alexandru Ioan Cuza" din Alexandria) transformată ad-hoc în standuri cu exponate. Treci dintr-o clasă într-alta şi uimirea pune tot mai mult stăpînire pe tine ; priveşti obiectele expuse şi ai revelaţii aproape la fiecare ; nici n-ai gîndi că ele au fost executate de copii ! Dar iată că într-un colţ al secţiei „Din activitatea cercurilor aplicative ale elevilor" doi băieţi de-o şchioapă — Florin Armaşu şi Gheorghiţă Pîrlea de la Şcoala generală nr. 1 din Turnu-Măgurele — sînt surprinşi chiar în exerciţiul funcţiunii : pe un lemn sculptat (un banal lemn de foc), cu o sîrmuliţă înroşită la priză, pirogravează flori şi figuri geometrice după fantezie. Pe neobservate, din mîinile lor prinde contur o veioză de toată frumuseţea, care ar satisface pretenţiile celui mai luxos interior de locuinţă. La secţia „Pregătirea practică a fetelor" : perdele şi feţe de masă lucrate cu migală, ii, perniţe şi bundiţe înflorate, covoare orientale. Ele ar face faţă oricărui atelier de artizanat, specializat în asemenea lucrări. Un grup de fete îşi demonstrează şi aici virtuţile : mînuiesc acul, iglita şi croşeta cu matură dibăcie. Prin degetele lor subţiri şi sensibile trece pe pînză, sub ochii privitorilor, o artă moştenită din părinţi şi bunici — cu vechi tradiţii pe meleaguri teleormănene. Şi iată o altă secţie : „Premisele pregătirii tehnico-productive". Expun aici grădiniţele şi şcolile generale (clasele I—IV) din Islaz, Videle, Alexandria. Materia primă pentru obiectele confecţionate — cea furnizată de resursele locale : papura, răchita, paiele, lemnul. Şi cîte lucruri de artă se pot realiza din aceste banale produse ! Expoziţia este elocventă în acest sens. E nevoie doar de insuflarea de către adulţi — părinţi şi cadre didactice — încă de timpuriu în sufletul plăpînd al copilului a dragostei de muncă şi de frumos. Şi se pare că în judeţul Teleorman există o preocupare insistentă în această privinţă ; altfel cum să-ţi explici multitudinea realizărilor de aici ?

Nu ştii ce să admiri mai întîi la expoziţia aceasta impresionantă : lucrările miniaturale, executate cu migală de artizan, în care frumosul se împleteşte cu utilul, sau maşinile şi aparatele complicate care necesită cunoştinţe tehnice avansate pentru a le confecţiona ?

Sînt expuse aici : compresoare şi pompe hidraulice de mare randament (Şcoala de mecanici agricoli Brînceni), un hidrofor şi o instalaţie tehnico-sanitară (Şcoala profesională Alexandria), roboţi mecanici şi amplificatoare (Şcoala generală din Măldăieni), un osciloscop catodic (Casa pionierilor din Alexandria), un interfon şi un aparat pentru verificarea cunoştinţelor de trigonometrie (Liceul nr. 1 — Roşiorii de Vede) — ca să enumerăm doar cîteva dintre aceste exponate, concepute şi realizate, toate, după proiecte originale.

Şi tot original este şi „Laboratorul de chimie" dotat în întregime cu aparatură executată de elevi sub îndrumarea profesorului de specialitate. Particularitatea sa constă, în primul rînd, în aceea că legăturile dintre elemente, cunoscute, tradiţional, din tabloul lui Mendeleev se fac electronic, de la un pupitru de comandă, printr-o simplă apăsare de buton.

Două standuri ale expoziţiei au fost rezervate produselor agro-alimentare obţinute de elevii şcolilor generale din judeţ în solarii şi pe loturile experimentale. Gulii şi roşii, căpăţîni de varză şi usturoi, fructe de sezon — de dimensiuni ieşite din comun — semne ale hărniciei, ale experienţei şi cunoaşterii depline a tainelor prin care se smulge rodul bogat al pămîntului. Iar alături de ele, sînt expuse... nişte carnete C.E.C., cu o sumă totală de 300 000 lei : sumă realizată de şcolile respective prin valorificarea din acest an a produselor.

Din calculele estimative, valoarea obiectelor expuse la această grandioasă manifestare a aplicabilităţii muncii elevilor teleormăneni se ridică la aproape 1 milion şi jumătate lei. Dar dincolo de valoarea în sine a exponatelor, o altă valoare şi un alt cîştig s-au putut observa la expoziţia de la Alexandria : pregătirea elevilor pentru viaţă, deprinderea lor încă de timpuriu cu „limbajul muncii" despre care atît de elocvent vorbea ministrul învăţămîntului, prof. univ. Mircea Maliţa, la recentul simpozion de la Alexandria. Ele nu pot fi evaluate în bani, avînd o valoare inestimabilă.

D. RACHICI

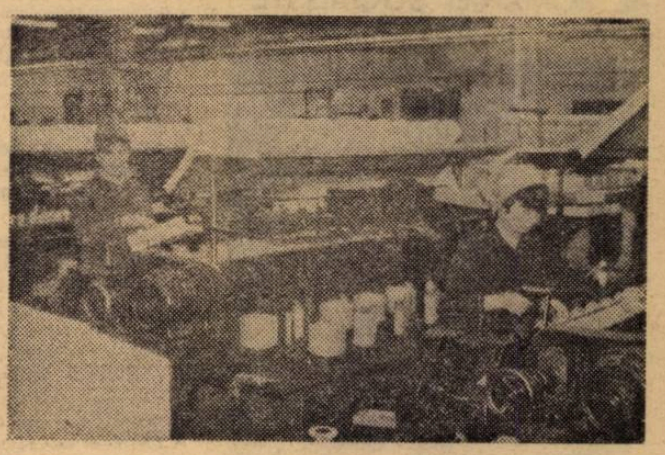

Eleve ale Liceului din Tîlmaciu, jud. Sibiu, într-o zi de practică.

Din bilanţul primului an

Bilanţul primului an al introducerii în procesul de învăţămînt a activităţilor tehnico-productive constituie tema principală a unui număr important dintre scrisorile pe care le-am primit, în ultimul timp la redacţie, din partea cadrelor didactice. Spicuim, în coloanele care urmează cîteva momente semnificative pentru acest rodnic bilanţ.

Tîlmaciu, judeţul Sibiu

Activităţile tehnico-productive ale elevilor liceului din Tîlmaciu au fost organizate în secţiile şi atelierele întreprinderii „Firul roşu" din localitate. Primiţi cu căldură de colectivul întreprinderii, îndrumaţi cu competenţă şi tact pedagogic de tehnicienii delegaţi special pe lîngă grupele de elevi, tinerii din anii I—III ai liceului şi elevii claselor a IX-a şi a X-a au lucrat în atelierul mecanic, reuşind să realizeze efectiv diferite piese metalice. Grupele de fete din aceleaşi clase au efectuat practica în secţiile de filatură şi finisaj mecanic. S-au relevat în mod deosebit, pe parcursul acestei activităţi, elevele claselor a X-a, aflate în al doilea an de practică în secţia finisaj mecanic, care lucrează singure la diferite grupuri de maşini producînd batire.

Prof. M. ATODIRESEI

Şimleul Silvaniei

Cu un rodnic bilanţ se încheie şi acţiunea de familiarizare cu tehnica a elevilor din anii II şi III ai liceului „Simion Bărnuţiu" din Şimleul Silvaniei desfăşurată în atelierul de electro-radiotehnică a şcolii. În acest an, în funcţie de dotarea materială a atelierului, grupele s-au ocupat de următoarele lucrări : confecţionarea ciocanelor electrice de lipit tip pistol, a planşelor cu piese montabile pentru demonstrarea funcţionării reţelelor electrice, a unui amplificator tranzistorizat şi a unui amplificator cu tub electronic. Toate aceste activităţi au cucerit interesul deosebit al majorităţii elevilor, care solicită în prezent scheme de montaj pentru diferite aparate pe care să le execute în timpul liber. Dobîndirea de către elevi a unor cunoştinţe tot mai profunde de electrotehnică şi electronică, ca şi a unor noi abilităţi de lucru ne vor permite ca, în anul următor, să înscriem în **„planul de producţie"** al atelierului de electro-radiotehnică lucrări de complexitate sporită.

Prof. IOSIF AL. MATHE

Reşiţa

Paralel cu practica elevilor pentru cunoaşterea diferitelor lucrări de metalurgie şi construcţii de maşini, care reprezintă emblema şi titlul de glorie ale Reşiţei, colectivele din numeroase şcoli ale acestui oraş, de veche tradiţie muncitorească, au reuşit să asigure practica grupelor de fete în meserii foarte adecvate acestora. Astfel, la Şcoala generală nr. 7 lucrările tehnico-productive ale fetelor au fost orientate spre producţia de ţesături şi confecţii. Cu sprijinul diferitelor întreprinderi din oraş şi din judeţ, elevele au confecţionat, în atelierul de tricotaje, bluze, jersee, esarfe, căciuliţe, iar în atelierul de ţesătorie, covoare de tip oriental, care valorificate au adus şcolii venituri de mai multe mii de lei. Nici băieţii care lucrează în atelierul electro-tehnic nu s-au lăsat mai prejos. Ei au executat, pentru valorificare, lămpi şi veioze de dimensiuni şi modele diferite şi au efectuat reparaţii, solicitate de populaţie, la reşouri şi maşini electrice de călcat.

Prof. ROMULUS NEGRU

ORIENTARE ŞI INTEGRARE SOCIALĂ

DIN PEISAJUL INDUSTRIAL AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

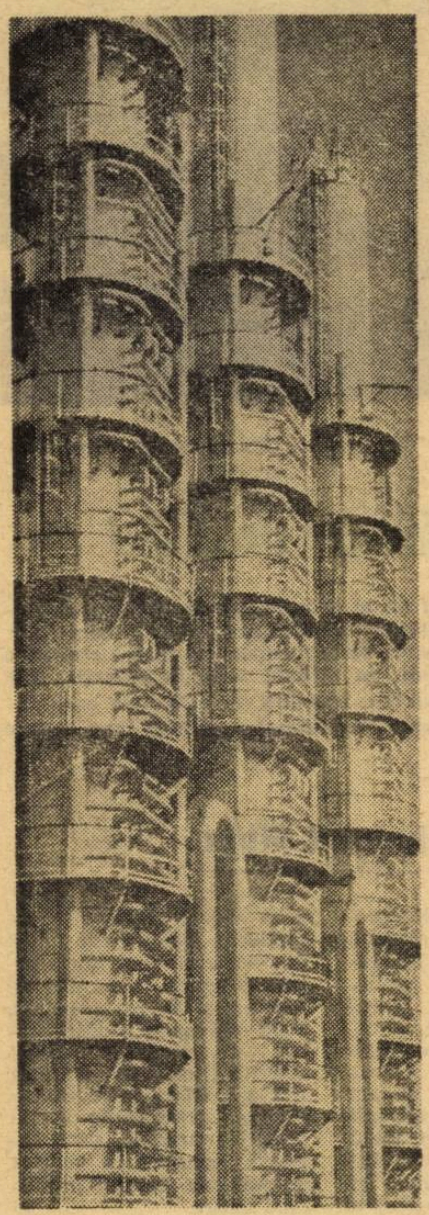

GH. VINŢILĂ: Paralele spre înălţimi.

PREGĂTIREA PROFESORILOR-CONSILIERI

Recent, s-a încheiat la Braşov, cursul de orientare şcolară şi profesională, organizat pentru profesorii-consilieri, care funcţionează în şcoli. Pentru cei mai mulţi, acesta a fost al treilea sau al patrulea curs de pregătire specială din ultimii 3 ani. El a urmărit — ca prim obiectiv — să completeze pregătirea profesorilor-consilieri în legătură cu **principalele instrumente de cunoaştere a elevilor: testele şi fişa psiho-pedagogică.**

Abandonate o vreme îndelungată, testele au revenit în actualitate, satisfăcînd un justificat interes teoretic şi practic. Fără îndoială, testele reprezintă mijloace importante de psihodiagnoză — care completează sistemul metodelor obişnuite — cu condiţia să fie elaborate ştiinţific şi aplicate cu competenţă. (Riscul de a se folosi teste neverificate, de către persoane fără pregătirea de specialitate necesară, este mai mare decît riscul de a nu le folosi de loc). De aceea, s-au selecţionat — pe baza cercetărilor psihologice din ultimii ani — testele care pot fi folosite în prezent în şcoli şi s-a organizat pregătirea profesorilor-consilieri pentru aplicarea lor.

În timpul celor două săptămîni de curs, specialişti de prestigiu au prezentat metodologia generală a testelor şi au demonstrat (modul de aplicare, prelucrare, interpretare) unele teste care au de pe acum suficiente garanţii de validitate: teste de inteligenţă, de gîndire tehnică, de atenţie, de progres educativ, teste docimologice, sociometrice ş.a.

Totodată, s-a prezentat şi s-a discutat cu profesorii-consilieri o nouă variantă de fişă psiho-pedagogică, care urmează să fie generalizată în anul şcolar viitor.

Indiscutabil, cursul a fost util — dar nu şi suficient — pentru practica profesorilor-consilieri. Pe lîngă acest **curs predominant practic,** profesorii-consilieri au nevoie de un **stagiu de practică propriu-zisă** sub îndrumarea specialiştilor în problemele orientării. Un asemenea stagiu ar putea fi organizat în viitorul an şcolar, în primele **laboratoare de orientare şcolară şi profesională.**

Cursul de la Braşov nu constituie o simplă continuare a celorlalte cursuri de orientare şcolară şi profesională; el are o semnificaţie deosebită prin faptul că este **primul dintr-un sistem de cursuri** proiectate pentru pregătirea specialiştilor în munca de orientare. În viitor, nimeni nu va mai putea fi numit în calitate de profesor-consilier fără o pregătire prealabilă de specialitate.

Se preconizează ca profesorii-consilieri din şcoli şi din laboratoarele de orientare şcolară şi profesională să fie pregătiţi în **secţii speciale în cadrul universităţilor** (care vor acorda o dublă calificare — aceea de consilier de orientare şi aceea de profesor pentru un anumit obiect de învăţămînt) şi prin cursuri **postuniversitare** cu durate diferite (pentru profesorii de psihologie-pedagogie şi profesorii de la alte obiecte de învăţămînt, care doresc să se califice pentru funcţia de profesor-consilier).

Indiferent de modul de calificare, pregătirea profesorilor-consilieri trebuie să fie multidisciplinară: psihologică, pedagogică, sociologică, economică. Numai cu o asemenea pregătire a specialiştilor se pot realiza sarcinile complexe ale orientării elevilor. Adevărul acesta este recunoscut în cele mai multe ţări şi a fost formulat cu claritate la reuniunea experţilor în orientarea şcolară şi profesională, care a avut loc la Bratislava, în noiembrie 1970.

Mai mult decît atît; se admite că specialiştii în orientare ar trebui să fie pregătiţi în egală măsură pentru funcţia de **psiholog şcolar** (însărcinat cu asistenţa psiho-pedagogică a elevilor din şcoală) şi pentru aceea de **consilier de orientare şcolară şi profesională** (responsabil cu sarcinile specifice ale orientării elevilor). Tendinţa fuzionării celor două funcţii — distincte pînă acum — se observă clar în Franţa, după reforma orientării şcolare şi profesionale din anul 1970. Este cazul să menţionăm că la noi, funcţia de profesor-consilier a fost concepută în acest fel încă din 1966, atribuindu-i aceleiaşi persoane sarcinile psihologului şcolar şi ale orientatorului profesional.

Ca în orice altă profesiune, pregătirea profesorilor-consilieri nu se face **odată pentru totdeauna** în cadrul universităţii sau al cursurilor postuniversitare de recalificare. Teoria şi practica orientării evoluează, condiţiile social-economice se schimbă şi aceasta impune reciclaje frecvente şi o muncă permanentă de documentare individuală.

Profesiunea de profesor-consilier — considerată pînă acum la noi ca o funcţie experimentală, fără un statut precis şi cu un viitor nesigur — este pe cale de a deveni o profesiune aparte, de utilitate neîndoielnică. Ea trebuie să capete cît mai curînd **un statut propriu,** în care să se prevadă obligaţiile şi drepturile, sistemul de pregătire şi de perfecţionare, relaţiile dintre profesorii-consilieri şi ceilalţi factori ai orientării.

Prestigiul profesiunii nu este însă dat de statutul oficial, ci de calitatea pregătirii profesionale şi de serviciile pe care profesorii-consilieri le pot aduce şcolii. De aceea, în organizarea orientării şcolare şi profesionale, problema nr. 1 este aceea a pregătirii cadrelor. Elaborarea instrumentelor de lucru — teste, chestionare, monografii etc. — este o problemă esenţială, dar este subordonată pregătirii cadrelor; instrumentele de lucru nu au valoare decît în mîna unor oameni competenţi.

MIHAI GHIVIRIGA

UN INSPECTORAT — O INIŢIATIVĂ

BAZE SPORTIVE ŞI SĂLI DE GIMNASTICĂ ÎN ŞCOLILE SĂTEŞTI

Convorbirea noastră cu prof. FLORIAN DIŢULEASA, inspector şcolar general al judeţului Argeş

Colindînd satele argeşene am întîlnit multe baze sportive moderne amenajate în ultimii ani pe lîngă şcoli. Am aflat şi de o iniţiativă mai recentă care a început să prindă viaţă în comunele judeţului Argeş: construirea unor săli de gimnastică destinate elevilor. Pentru a afla amănunte despre înzestrarea şcolilor cu o puternică bază tehnică pentru practicarea educaţiei fizice şi a sportului, ne-am adresat profesorului FLORIAN DIŢULEASA, inspector general al Inspectoratului şcolar judeţean

Rep.: Ştim că foarte multe licee şi şcoli generale şi-au amenajat, în ultima vreme, baze sportive. Cum a apărut şi s-a încetăţenit această idee?

Fl. D.: Totul a pornit de la o analiză a situaţiei mişcării sportive din judeţul nostru, cînd s-a constatat că în şcoli educaţia fizică nu este suficient practicată, că nu sînt încă posibilităţi tehnice suficiente pentru aceasta. Împreună cu C.J.E.F.S. am pornit o acţiune susţinută pentru a se crea în fiecare localitate condiţiile materiale proprii pentru practicarea sportului de masă în şcoală. Au fost repartizate şcolilor şi liceelor terenurile necesare, profesorii au fost aceia care au proiectat baze sportive, elevii au fost aceia care le-au construit, cu hărnicia şi entuziasmul care-i caracterizează. La Liceul „Vlaicu Vodă" din Curtea de Argeş s-au format vara trecută, brigăzi de elevi, care au lucrat intens prin rotaţie, cîte două săptămîni, la construcţia terenurilor de sport, iar exemplul elevilor de aici a fost repede urmat de elevii de la şcolile din tot judeţul. La Recea, Cîmpulung şi Piteşti s-au bituminizat pentru prima oară terenurile sportive şi ideea s-a extins peste tot. Zilele trecute a fost inaugurat un mare complex sportiv la Liceul experimental de atletism din Cîmpulung-Muscel, realizat după cele mai exigente cerinţe şi cu contribuţia efectivă a elevilor. Vom extinde bituminizarea terenurilor la toate bazele sportive, care vor fi totodată şi împrejmuite şi extinse mereu cu noi amenajări. Am ajuns pînă acolo încît odată cu ridicarea unor noi construcţii şcolare să realizăm, concomitent, şi baze sportive — cum este cazul la noua şcoală generală de la Răchiţele-Cocu, recent inaugurată şi care are în zestrea ei, de la început şi o frumoasă bază sportivă.

Rep.: Cum s-a ajuns la construirea, în numeroase comune, a sălilor de gimnastică, o iniţiativă meritorie şi salutară?

Fl. D.: La această idee s-a ajuns din necesitate. În zilele ploioase sau friguroase predarea educaţiei fizice era stînjenită. Trebuiau create spaţii pentru aceasta şi începutul l-am făcut prin amenajarea în acest scop a unor săli de clasă. Erau improvizaţii, care ne uşurau predarea culturii fizice în şcoli — dar care rămîneau improvizaţii. Şi atunci am avut exemplul unui temerar, i-aş zice, prof. Constantin Proca, directorul Şcolii generale din Berevoieşti. A pornit de la o sumă modestă realizată din practica elevilor, a atras la ideea sa şi sprijinul primăriei, al părinţilor, al întregii comune şi a reuşit să inaugureze, la începutul acestui an şcolar, o sală de sport realizată conform tuturor cerinţelor. Fără îndoială că satisfacţia sa profesională a fost mare, iar emoţia sa, în ziua inaugurării, a fost dublată de felicitarea scrisă pe care a primit-o din partea ministrului învăţămîntului Mircea Maliţa. Dacă s-a putut la Berevoieşti de ce să nu se poată şi în alte comune? — ne-am zis şi am recomandat exemplul berevoieştenilor şi sprijinit peste tot străduinţele în acest sens. La Liceul din Rucăr, prin grija directorului, Victor Zaharescu, s-a înălţat a doua sală de sport din judeţ. Ideea a găsit în multe locuri adepţi. Inspectoratul judeţean a cerut sprijin calificat C.J.E.F.S. şi am lansat un apel către toate primăriile şi direcţiile şcolilor din judeţ să studieze posibilităţile construirii de săli pentru sport destinate elevilor. În apelul lansat am făcut propunerea ca să se asigure pe plan local 40 000—50 000 de cărămizi, fonduri pentru plata manoperei meseriaşilor calificaţi, contribuţie în muncă pentru lucrările care nu presupun o calificare. Au răspuns afirmativ la apelul nostru 27 de comune care şi-au propus să construiască săli de gimnastică în perioada 1971—1975. C.J.E.F.S.—Argeş va sprijini fiecare şcoală care îşi înalţă sală de sport cu fonduri între 15 000—30 000 lei, cu ciment, cu documentaţie tehnică şi asistenţă pe toată durata efectuării construcţiei. Inspectoratul şcolar judeţean va dota noile săli cu toată aparatura necesară. Şi iată că sala de sport de la Şcoala generală din Păduroiu este aproape gata, într-un stadiu avansat de construcţie fiind şi cele din Bîrzeşti—Hîrtieşti, Domneşti, Şcoala generală nr. 1 Piteşti. În acelaşi fel, încep să ridice în acest an săli de gimnastică şcolile din Bughea de Jos, Corbeni, Albota, Hîrtieşti, Ştefan cel Mare, Bradu, Ungheni, Budişteni, Leordeni, Şcoala generală nr. 4 din Curtea de Argeş; în anul 1972 cele din Ioneşti, Buzoieşti, Slobozia, Costeşti, Valea Mare, Pravăţ; iar în 1973 — Recea, Oarja, Albeştii de Argeş, Aninoasa, Cetăţeni, Stîlpeni.

Ţinem să mulţumim tuturor cadrelor didactice din judeţul nostru pentru sprijinul ce-l dau acestei noi acţiuni, precum şi primarilor şi cetăţenilor care susţin îndeaproape şcolile în înălţarea unor lăcaşuri moderne în care elevii de toate vîrstele pot practica sistematic, în cele mai bune condiţii sportul.

Aş mulţumi cu acest prilej şi profesorului Leon Teodorescu, rectorul Institutului de cultură fizică şi sport din Bucureşti care ne-a ajutat cu atîta solicitudine şi amabilitate în această nouă şi frumoasă acţiune din judeţul nostru.

Convorbire consemnată de ION PREDA

tematice şi a tirajelor lucrărilor care se editează de către Editura didactică şi pedagogică.

Iniţiază studii şi analize, consultă pe larg membri de sindicat şi supune dezbaterii colectivelor de muncă principalele probleme ale dezvoltării şi perfecţionării procesului instructiv-educativ, îmbunătăţirea planurilor, programelor, manualelor şcolare şi cursurilor universitare, planurilor de cercetare şi face propuneri Ministerului Învăţămîntului pentru luarea de măsuri corespunzătoare.

b) Uniunea Sindicatelor antrenează si sprijină sindicatele din domeniul cercetării ştiinţifice pentru îmbunătăţirea planurilor tematice în corelaţie cu cerinţele actuale ale economiei şi culturii, pentru valorificarea cît mai deplină a potenţialului ştiinţific al colectivelor de cercetători, statornicirea unor legături trainice şi permanente cu întreprinderile beneficiare ; îndrumă sindicatele în vederea dezvoltării continue şi utilizării judicioase a bazei de cercetare, creată din fondurile alocate de stat şi prin autodotare din realizările proprii.

c) Uniunea Sindicatelor contribuie nemijlocit la înfăptuirea politicii partidului şi statului pentru continua dezvoltare a culturii şi artei, la elaborarea şi aplicarea legislaţiei privind organizarea activităţii în instituţiile de spectacole, concerte şi cinematografie ; acordă sprijin sindicatelor în mobilizarea creatorilor şi interpreţilor la realizarea unor spectacole şi a unor filme care să satisfacă exigenţele crescînde ale beneficiarilor culturii, în realizarea planului de spectacole şi spectatori, precum şi în organizarea unor întîlniri şi dezbateri cu publicul spectator.

Iniţiază studii şi analize, consultă pe larg membri de sindicat si supune dezbaterii colectivelor de muncă probleme profesionale, economice şi sociale, asupra cărora urmează a se lua măsuri de către Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă.

d) Împreună cu organele de stat corespunzătoare, Uniunea Sindicatelor întocmeşte planul tematic de invenţii şi inovaţii, planul de introducere a tehnicii şi tehnologiilor noi şi sprijină experimentele valoroase pedagogice şi artistice ; organizează schimburi de experienţă, consfătuiri, dezbateri, consultări şi se preocupă de generalizarea metodelor înaintate de muncă.

Art. 2. — Uniunea Sindicatelor are ca atribuţie de bază preocuparea pentru îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de muncă şi de viaţă ale salariaţilor din învăţămînt, ştiinţă, cinematografie, artă şi cultură. In acest scop ia parte activă la stabilirea obiectivelor cu caracter social-cultural construite din fondurile statului, la stabilirea şi realizarea măsurilor privind îmbunătăţirea sistemului de salarizare, premiere şi normare a muncii, la respectarea timpului de lucru şi de odihnă, a normelor de protecţie a muncii, a normativelor de acordare a alimentaţiei speciale, a echipamentului de protecţie şi la folosirea fondurilor alocate.

Uniunea încheie contract colectiv de muncă cu Ministerul Învăţămîntului, cu Comitetul de Stat pentru Cultură si Artă, cu Academia R.S.R. şi Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice ; îndrumă încheierea contractelor colective de muncă la unităţile cu statut de centrală şi controlează, împreună cu conducerile ministerelor şi instituţiilor centrale, modul de îndeplinire a acestora ; ajută sindicatele, conducerile instituţiilor de învăţămînt, ştiinţă, cultură şi artă, în integrarea profesională şi socială a tinerelor cadre angajate ; urmăreşte respectarea legislaţiei care reglementează participarea în muncă a femeilor salariate, ocrotirea mamei şi a copilului, organizarea şi funcţionarea creşelor şi căminelor de copii ; se ocupă de promovarea femeilor în activitatea profesională şi obştească.

Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură cu con-

cursul organelor de stat competente sprijină personalul didactic din mediul rural pentru asigurarea locuinţelor şi aprovizionarea cu alimente si combustibil ; îndrumă sindicatele din ramură în organizarea odihnei prin mijloace proprii şi în trimiterea la tratament şi odihnă a salariaţilor şi membrilor lor de familie cu biletele repartizate de către C.C. al U.G.S.R.

Art. 3. — Uniunea Sindicatelor participă nemijlocit la elaborarea şi realizarea planului de pregătire, perfecţionare şi reciclare a cadrelor, pe baza Legii privind perfecţionarea pregătirii profesionale a salariaţilor din unităţile socialiste de stat şi a Statutului personalului didactic, ajută sindicatele din învăţămînt în activitatea de stimulare a personalului didactic în vederea obţinerii gradelor didactice şi perfecţionării prin doctorat ; sprijină sindicatele din învăţămînt în organizarea şi desfăşurarea consfătuirilor anuale ale cadrelor didactice, sesiunilor ştiinţifice, cercurilor pedagogice şi activităţii metodice la nivelul şcolii ; colaborează cu Uniunea Societăţilor Ştiinţifice ale cadrelor didactice la organizarea taberelor de perfecţionare şi a excursiilor documentare în perioada vacanţei de vară.

Participă, alături de Ministerul Învăţămîntului şi Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă, la întocmirea planurilor de perfecţionare şi specializare, atît în ţară, cît si în străinătate.

Art. 4. — Uniunea Sindicatelor desfăşoară activitate politică şi cultural-educativă pentru creşterea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii, pentru cunoaşterea şi însuşirea de către toţi salariaţii a politicii interne şi externe a Partidului Comunist Român, pentru educarea lor în spiritul atitudinii înaintate faţă de muncă, creşterea responsabilităţii fiecăruia faţă de interesele generale ale societăţii şi pentru respectarea legii şi ordinei de drept socialiste. In acest scop, generalizează experienţa pozitivă din activitatea sindicatelor afiliate, organizează diferite concursuri în domeniul activităţii cultural-educative şi sportive de masă.

Art. 5. — Elaborează, împreună cu Ministerul Învăţămîntului, Regulamentul de organizare şi funcţionare a Caselor corpului didactic, contribuie la orientarea conţinutului activităţii şi la generalizarea experienţei pozitive, la crearea şi dezvoltarea bazei materiale a acestora în vederea transformării lor în adevărate centre metodice si cultural-educative.

Art. 6. — Uniunea îndrumă sindicatele în organizarea adunărilor generale ale salariaţilor. Împreună cu organele centrale de stat urmăreşte înfăptuirea hotărîrilor adoptate în aceste adunări şi soluţionarea propunerilor făcute de salariaţi.

În îndeplinirea sarcinilor profesionale, social-culturale şi economice Uniunea conlucrează cu Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociaţiilor Studenţeşti din România, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, Consiliul Naţional al Femeilor, Uniunea Societăţilor Ştiinţifice ale cadrelor didactice, Asociaţia Oamenilor de Artă din instituţiile teatrale şi muzicale, Asociaţia Cineaştilor din România şi alte organizaţii de masă şi obşteşti.

Art. 7. — Uniunea conduce activitatea sindicatelor afiliate în rezolvarea problemelor profesionale, sociale şi de producţie, sprijină sindicatele în organizarea activităţii pentru înfăptuirea hotărîrilor proprii, a prevederilor statutelor fiecărei organizaţii sindicale, pentru realizarea sarcinilor ce le revin din hotărîrile Comitetului Uniunii şi ale Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din Republica Socialistă România. Comitetul Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, publică hotărîrile pe care le adoptă pentru a fi cunoscute de membrii sindicatelor afiliate.

Biroul executiv al Comitetului Uniunii ţine evidenţa preşedinţilor de sindicate din ramură, confirmă în funcţii preşedinţii, vicepreşedinţii, secretarii şi membrii birourilor executive ale consiliilor sindicale pe ramuri de activitate (centre universitare) şi numeşte instructorii salariaţi ai Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură.

Art. 17. — Atribuţiile Comisiei de cenzori :

— verifică activitatea financiar-gospodărească si felul cum sînt administrate bunurile materiale ale Comitetului Uniunii ;

— verifică modul cum sînt examinate şi rezolvate cererile, reclamaţiile, sesizările şi propunerile membrilor de sindicat adresate Comitetului Uniunii.

Art. 18. — Membrii Comisiei de cenzori nu pot fi aleşi în acelaşi timp şi membri ai Comitetului Uniunii.

III.

FONDURILE ŞI MIJLOACELE MATERIALE ALE UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞTIINŢĂ ŞI CULTURĂ

Art. 19. — Mijloacele băneşti ale Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură provin din cota parte a cotizaţiei membrilor de sindicat, cît şi din alte activităţi proprii.

Art. 20. — Fondurile băneşti ale Uniunii Sindicatelor sînt folosite pentru finanţarea instituţiilor cu caracter social-cultural şi sportiv, pentru desfăşurarea activităţii cultural-educative, sportive, organizatorice şi gospodăreşti, pentru activitatea în domeniul relaţiilor internaţionale ale sindicatelor, precum şi pentru acordarea de ajutoare materiale în cazuri deosebite.

IV.

DISPOZIŢIUNI FINALE

Art. 21. — Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură este persoană juridică.

Art. 22. — Statutul Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură este întocmit pe baza statutului-cadru al Uniunii Sindicatelor aprobat de Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor, completat cu problemele specifice ramurii. El a fost adoptat provizoriu în plenara Comitetului Uniunii din 12 iunie 1971, urmînd a fi aprobat definitiv la Conferinţa Uniunii Sindicatelor.

Art. 23. — Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură îşi stabileşte însigna şi drapelul propriu, care să simbolizeze unitatea dintre intelectualitate şi clasa muncitoare în activitatea de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

STATUTUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞTIINŢĂ ŞI CULTURĂ

Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură se constituie prin afilierea de bună voie a sindicatelor din instituțiile de învățământ, știință, cinematografie, artă și cultură.

Activitatea Uniunii are la bază principiul autonomiei sindicatelor, al democrației muncitorești.

Uniunea asigură participarea membrilor din sindicatele afiliate la stabilirea măsurilor pentru îndeplinirea obiectivelor privind progresul continuu al învățământului, științei, culturii și artei, conducerea activității profesionale, economice și sociale din această ramură. Îndrumă și ajută sindicatele în organizarea activității lor, pentru înfăptuirea politicii interne și externe a Partidului Comunist Român, a directivelor și hotărîrilor referitoare la dezvoltarea generală a sectoarelor din ramură, pentru construirea socialismului și comunismului în patria noastră.

Se preocupă de dezvoltarea conștiinței socialiste a salariaților, pentru însușirea și aplicarea noului în activitatea profesională și economică, de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale salariaților.

Uniunea reprezintă interesele organizațiilor sindicale afiliate în relațiile cu Ministerul Învățământului, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, Academia Republicii Socialiste România, Academia de Științe Sociale și Politice.

Președintele Comitetului Uniunii sau alte cadre împuternicite de plenara Comitetului fac parte din colegiul Ministerului Învățământului, Consiliul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, prezidiile Academiei Republicii Socialiste România și Academiei de Științe Sociale și Politice, Consiliul Centrului Național al Cinematografiei, precum și din alte organe colective ale instituțiilor centrale, ale căror sindicate sînt afiliate Uniunii ; în această calitate, își aduc contribuția la dezbaterea și adoptarea tuturor hotărîrilor și măsurilor menite să asigure realizarea sarcinilor profesionale, economice și sociale ale sectoarelor din ramură și raportează în plenară asupra activității lor.

I.

ATRIBUȚIILE UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Art. 1. — În domeniul profesional și economic :

a) Uniunea Sindicatelor contribuie nemijlocit la înfăptuirea prevederilor privind dezvoltarea, perfecționarea și modernizarea continuă a învățământului în Republica Socialistă România, cuprinse în Directivele C.C. al P.C.R. și în Legea Învățământului, la aplicarea prevederilor Statutului personalului didactic ; participă la elaborarea și definitivarea planurilor de învățămînt ale școlii generale, școlilor profesionale, liceelor și instituțiilor de învățămînt superior, a planurilor de școlarizare anuale și de perspectivă, la fixarea rețelei și profilului instituțiilor de învățămînt și educație ; urmărește dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului în raport cu cerințele actuale, prin prevederile bugetului de stat și prin autodotare, precum și utilizarea eficientă a bazei de cercetare ; sprijină sindicatele din învățămînt în acțiunile de corelare a nivelului de pregătire a elevilor și studenților cu cerințele dezvoltării economice, sociale și culturale ale societății noastre ; contribuie, prin forme specifice, la ridicarea nivelului de predare și la perfecționarea măiestriei profesionale a cadrelor didactice în vederea creșterii eficienței activității de învățămînt ; ia parte la elaborarea tematicii de cercetare și a planului de dotare a laboratoarelor ; participă la stabilirea planurilor

Pentru îndrumarea sindicatelor din învățămînt, precum și a grupelor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 8. — Reprezintă sindicatele în relațiile cu organizațiile sindicale internaționale de ramură, cu organizațiile similare de peste hotare, acționînd pentru întreținerea legăturilor de prietenie și colaborare cu organizațiile sindicale din țările socialiste, pentru dezvoltarea relațiilor cu sindicatele din alte țări, pentru unitatea de acțiune a mișcării sindicale internaționale.

II.

PRINCIPIILE DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE ALE UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Art. 9. — La baza organizării și activității Uniunii Sindicatelor stau principiile : autonomia sindicatelor, organizarea pe ramură sau ramuri înrudite, munca și conducerea colectivă, centralismul democratic.

Art. 10. — Organul superior al Uniunii este Conferința sindicatelor care se convoacă de Comitetul Uniunii odată la 5 ani. Comitetul Uniunii din proprie inițiativă sau la cererea a cel puțin o treime din membrii reprezentați la ultima conferință, poate convoca Conferința extraordinară.

a) Convocarea Conferinței și ordinea de zi se anunță cu cel puțin 30 de zile înainte de data ținerii ei.

b) Normele de reprezentare la Conferința Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură se stabilesc de Comitetul Uniunii.

Art. 11. — Conferința are următoarele atribuții :

a) dezbate și hotărăște asupra activității Comitetului, analizează activitatea Uniunii și stabilește sarcinile, modul de participare a salariaților și a sindicatelor afiliate la dezvoltarea activității profesionale, social-culturale și economice ; dezbate și aprobă activitatea comisiei de cenzori ;

b) adoptă și modifică Statutul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură ;

c) hotărăște asupra aderării Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură la Uniunea Generală a Sindicatelor din România ;

d) alege, prin vot secret, Comitetul Uniunii, Comisia de cenzori și delegații la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România. În componența organelor de conducere vor predomina oameni ai muncii, care lucrează nemijlocit în producție.

Art. 12. — Candidații pentru Comitetul Uniunii și Comisia de cenzori sînt discutați în colectivul de muncă din care fac parte și recomandați de adunările generale sau conferințele organizațiilor sindicale afiliate ; candidații pentru organele de conducere ale Uniunii Generale a Sindicatelor sînt recomandați de Conferința Uniunii, cu consultarea colectivelor de oameni ai muncii unde își desfășoară activitatea.

Art. 13. — Comitetul conduce între două conferințe întreaga activitate a Uniunii și a sindicatelor în rezolvarea problemelor profesionale, sociale și de producție ; conlucrează cu consiliile teritoriale ale sindicatelor în organizarea acțiunilor cu caracter specific de ramură, inițiate pe plan teritorial, în pregătirea politică, economică și școlarizarea cadrelor sindicale din ramură ; organizează periodic întîlniri cu Colegiul Ministerului Învățămîntului, cu Consiliul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, prezidiile Academiei Republicii Socialiste România și Academiei de Științe Sociale și Politice, Consiliul Național al Cinematografiei, Consiliul Centrului Național al Creației Populare în Domeniul Artei și Culturii, cu alte organe centrale, cu organizațiile sindicale internaționale de ramură, cu alte organizații obștești ; inițiază acțiuni de masă în vederea îndeplinirii sarcinilor ce revin Uniunii ; organizează schimburi de experiență, participă la manifestările internaționale ale sindicatelor din învățămînt, știință și cultură ; editează „Tribuna școlii", „Tanügyi Ujsag" și alte publicații și stabilește membrii colegiilor de redacție.

Comitetul Uniunii participă la repartizarea de către Consiliul Central al U.G.S.R., a biletelor de odihnă și tratament pentru salariații din învățămînt, știință și cultură.

Aprobă anual bugetul Comitetului Uniunii Sindicatelor și urmărește realizarea lui.

Art. 14. — Comitetul Uniunii desemnează reprezentanții sindicatelor în Consiliul Central al Cinematografiei, pe baza consultării prezidiilor sindicatelor respective ; organizează și îndrumă comisia organizațiilor sindicale de pe lîngă Centrul Național al Cinematografiei, în scopul creșterii contribuției sindicatelor la activitatea organelor colective de conducere și la mobilizarea salariaților pentru îndeplinirea hotărîrilor adoptate de aceste organe ; inițiază periodic consultări pentru cunoașterea problemelor din unitățile cinematografiei pentru stabilirea punctului de vedere comun ce urmează a fi prezentat în Consiliul Centrului Național al Cinematografiei, precum și măsurile de antrenare a sindicatelor la îndeplinirea hotărîrilor adoptate.

Art. 15. — Comitetul Uniunii se întrunește în plenară cel puțin de două ori pe an. Pentru antrenarea tuturor membrilor Comitetului la elaborarea hotărîrilor, la organizarea și controlul îndeplinirii lor, aceștia se constituie în comisii de lucru pe diferite domenii ale activității, în raport cu specificul diferitelor sectoare de muncă. În aceste comisii pot fi atrași și alți membri de sindicat, specialiști, cadre de conducere, reprezentanți ai sindicatelor.

Comitetul Uniunii informează periodic sindicatele afiliate despre măsurile și hotărîrile adoptate. Îndrumă adoptării principalelor hotărîri, care privesc activitatea sindicatelor din ramură, Comitetul Uniunii organizează consultarea sindicatelor afiliate și a salariaților din unitățile respective. Membrii Comitetului Uniunii informează organizația sindicală care i-a desemnat pentru a fi aleși membri în Comitet, despre activitatea desfășurată de ei în organul respectiv.

Art. 16. — Pentru conducerea activității între plenare, Comitetul Uniunii alege Biroul executiv, în componența căruia vor predomina oameni ai muncii care își desfășoară activitatea profesională în unitățile din ramură : Comitetul Uniunii alege președintele, vicepreședinții, a căror majoritate lucrează nemijlocit în producție și secretarul. În perioada dintre ședințele Biroului executiv problemele activității curente se rezolvă în colectiv de președinte, vicepreședinți și secretar.

Statutul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură a fost adoptat provizoriu de Plenara Comitetului Uniunii care a avut loc în ziua de 12 iunie 1971, urmînd ca el să fie adoptat definitiv la următoarea conferință a Uniunii.

Note

Prof. Nicolae Albu: „ISTORIA ŞCOLILOR ROMÂNEŞTI DIN TRANSILVANIA, ÎNTRE 1800 - 1867"

În temeliile învăţământului românesc contemporan stau, fără îndoială, şi valoroasele tradiţii ale şcolii româneşti înregistrate de-a lungul anilor. Cunoaşterea acestora este înlesnită şi de recenta apariţie în Editura didactică şi pedagogică a cărţii profesorului Nicolae Albu, intitulată **„Istoria şcolilor româneşti din Transilvania între 1800—1867".**

Lucrarea, ne mărturiseşte însuşi autorul, este „rezultat al unei îndelungate osteneli", facilitînd cititorului o cunoaştere aprofundată a procesului de dezvoltare a şcolii româneşti din Transilvania într-o perioadă plină de transformări sociale. Schiţînd istoria şcolilor româneşti din Transilvania primelor şapte decenii ale secolului al XIX-lea, autorul îşi concepe lucrarea în două secţiuni : prima se referă la şcolile din centrele confesionale Blaj şi Sibiu, iar a doua conturează tabloul, încă modest, al şcolilor „populare" din toată Transilvania, orînduite pe judeţe.

Un capitol special este consacrat şcolilor din „Ţara Năsăudului" unde, după părerea autorului, funcţionau cele mai bune şcoli. „Nu este regiune sau judeţ — spune autorul — care s-ar putea compara în organizarea şi funcţionarea şcolilor româneşti din secolul trecut cu «Ţara Năsăudului»" (pag. 147). La înflorirea învăţământului judeţului a contribuit şi transformarea acestui colţ de ţară în regiune militară prin înfiinţarea regimentului II — românesc de graniţă cu sediul în Năsăud (1763). Alături de Bistriţa, unde funcţionau şcoli, printre care gimnaziul piariştilor — transformat după 1850 în liceu — la care au învăţat cărturari iluştri ca Gheorghe Şincai, Andrei şi Iacob Mureşan, creşte în importanţă şi oraşelul Năsăud. Se înfiinţează aici o şcoală normală, o şcoală primară superioară. În 1784 se deschide un Institut militar. Funcţionau, de asemenea, cinci şcoli care pregăteau dascăli.

Rod al unei laborioase munci, a cercetării minuţioase a documentelor de la arhivele statului din Blaj, Braşov şi de la arhiva Institutului teologic din Sibiu, lucrarea lui Nicolae Albu, autor şi al unei „Istorii a învăţămîntului din Transilvania pînă la 1800", constituie o preţioasă contribuţie la cunoaşterea învăţămîntului românesc din Transilvania, dezvoltat în condiţiile unei hotărîte lupte de eliberare socială şi naţională.

Prof. IOAN ILIEŞ
Bistriţa

Prof. dr. docent Stanciu Stoian: „EDUCAŢIE ŞI TEHNOLOGIE"

(Introducere în ergonomia învăţământului)

Adresat studenţilor din anul III, volumul recent apărut depăşeşte aria problemelor, prin actualitatea ideilor dezbătute, ca şi prin funcţia de iniţiere pe care o îndeplineşte, caracterul propriu unui curs universitar.

În cele aproape 300 de pagini sînt abordate cu un aparat ştiinţific modern : raportul umanism-tehnică, educaţia tehnologică, om şi unealtă, pedagogia şi şcoala muncii, om şi maşină, ergonomia învăţămîntului etc. — toate într-o viziune filozofică a explicării omului şi a condiţiei complexe a educaţiei din zilele noastre.

„CAIET METODIC DE MATEMATICĂ" — 1971

Deschizînd un şir de lucrări cu apariţie bianuală, pe care îl intenţionează Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti, în ajutorul celor care predau matematica în şcolile de cultură generală, „Caietul" alătură, într-un volum amplu, nume de profesori cunoscuţi în Capitală pentru experienţa rodnică şi competenţa în activitatea la catedră.

Temele pe care le abordează autorii studiilor înserate în primul număr al „Caietului", apărut recent, problemele pe care le aduc în atenţia profesorilor de specialitate, ca şi rezolvările metodice pe care le propun, fac din lucrare un instrument foarte util pentru munca la catedră din şcoala generală şi din licee. Căci cine nu ar dori să afle, de pildă, cum ar putea înlătura greutăţile care apar la clasă în înţelegerea şi mai ales în folosirea teoremei de convergenţă cu ε (prof. Gheorghe Călugăriţa), ce aspecte prezintă folosirea noţiunii de integrală pentru calculul unor limite (prof. Gh. Rizescu), folosirea sistematică a relaţiei de echivalenţă în liceu (prof. Eugenia Rizescu), rezolvarea problemelor de probabilităţi (prof. Ilie Ilasievici), predarea experimentală a probabilităţilor la clasa a VI-a, sau folosirea riglei de calcul la clasele a V-a şi a VI-a (prof. Ştefan Fătulescu) etc.

Culegerea, care costă 8 lei, se poate procura prin Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti, Institutul central de perfecţionare a personalului didactic sau biblioteca Liceului „Gh. Lazăr".

„CRISALIDE" — antologie de poezie şi proză a copiilor

Editat de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor sub îngrijirea profesorilor Mihai Opriş şi Marin Teodorescu, recentul volum de poezie şi proză a copiilor — intitulat sugestiv **„Crisalide"** — continuă o frumoasă tradiţie, aceea începută cu editarea antologiilor „Copii-poeţi" şi „Copiii povestesc" apărute în 1969.

Culegerea înmănunchează cele mai reuşite creaţii poetice şi în proză ale pionierilor din ultimii 2—3 ani, majoritatea dintre ele fiind distinse cu premii sau menţiuni la etapele finale ale concursurilor de literatură organizate de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor.

În selectarea creaţiilor autorii s-au oprit asupra celor care le-au oferit garanţia că se află în faţa unor talente certe şi stabile şi nu a unor explozii întîmplătoare. Referindu-ne la poezie, mulţi dintre cei care semnează în antologia de faţă — între care amintim pe Cornelia Rîcu, Delia Procopiu, Simina Moldovan, Liviu Papadima şi alţii — şi-au făcut cîţiva ani ucenicie poetică în cadrul taberelor de la Homorod, a cenaclurilor şi revistelor şcolare.

În ceea ce priveşte proza, semnalăm, de asemenea, cîteva nume cunoscute în lumea micilor condeieri : Mircea Tătaru, Gheorghe Pintea, Aurica Lupşe, Maria Vasilache şi alţii.

Fără a face anticipaţii asupra destinului scriitoricesc al pionierilor ce semnează în această culegere, sau a le elibera certificate de talent şi consacrare, autorii realizează prin întocmirea **Crisalidelor** un act educativ de o deosebită importanţă pentru stimularea şi călăuzirea acestor talente spre împlinire şi afirmare.

M. R.

REVISTA REVISTELOR

„Învăţămîntul profesional şi tehnic"

nr. 6/1971

Sub titlul generic **„Informatica şi şcoala"**, revista **„Învăţămîntul profesional şi tehnic"**, abordează — într-un număr tematic — unele dintre cele mai actuale teme privind informatica şi promovarea ei în licee, în speţă în liceele de specialitate. Planurile de referinţă sînt multiple şi vizează circumscrierea domeniului informaticii, prezentarea implicaţiilor ei în diverse domenii (economic, industrial etc.). iniţierea cititorului mai puţin avizat în procesul de programare şi limbajele de programare etc. Cele mai multe articole sînt însă consacrate aspectelor practice ale predării informaticii.

Semnificaţiile introducerii unor elemente de informatică în liceele teoretice şi cele speciale sînt succint şi pătrunzător formulate în articolul acad. **Gr. C. Moisil : „Informatica în licee"**, **Conf. dr. Dragoş Vaida** abordează posibilităţile practice ale introducerii informaticii în licee, cît şi conţinutul disciplinei care să transmită un nucleu de cunoştinţe în acest domeniu. O interesantă experienţă în acest sens, realizată la două licee economice din Bucureşti e prezentată de către **Ligia Asanachescu** şi **Petre Preoteasa.**

Alte articole prezintă utilizarea în procesul de învăţămînt a calculatorului „Unididac 1", cît şi construcţia şi funcţionarea celui de-al doilea calculator cu destinaţie didactică realizat la Grupul şcolar „Unirea" din Bucureşti.

Articolele citate şi altele alcătuiesc un număr pertinent şi util pe care îl recomandăm.

„Terra"

nr. 3/1971

Revista **„Terra"**, recent apărută, cuprinde materiale documentare pentru cei înscrişi la **cursurile postuniversitare**, precum şi articole pe tema **consfătuirilor pe ţară ale cadrelor didactice** desfăşurate recent. Din cuprins : „Caracterul aplicativ al geografiei ca ştiinţă şi obiect de învăţămînt" **(N. Al. Rădulescu)**, „Peisajul geografic şi valorificarea raţională a resurselor naturale" **(V. Tufescu)**, „România şi fluxul turistic internaţional" **(C. Petrescu)**, „Ipoteze şi teorii cosmogonice" **(I. D. Ilie)**, „Repartiţia altimetrică a populaţiei şi aşezărilor pe glob" **(Cl. Giurcăneanu)**, „Din experienţa predării geografiei la clasa a V-a în acest an şcolar" **(A. Schiau)**, lecturi geografice şi geografia distractivă pentru elevi şi tineret **(El. Badea-Klebleev)** ş. a.

LUMINĂ ŞI CULOARE

Profesorul Aurel Vasilescu, unul dintre animatorii cenaclului de artă plastică „Ion Andreescu" din Capitală, este prezent cu o expoziţie retrospectivă, în oraşul său natal, Tîrgovişte. Lucrările expuse evocă vechea cetate de scaun şi frumuseţea peisajului dîmboviţean.

Aurel Vasilescu ne prezintă o pictură sinceră, sensibilă, plină de lirism, reconfortantă. Dragostea sinceră cu care se apropie de lucruri şi oameni, de frumuseţile pămîntului nostru, lipsa de ostentaţie, de afectare, liniştita armonie a culorilor şi lumina sînt trăsături dominante ale picturii lui Aurel Vasilescu.

Zidurile de incintă ale palatului domnesc din Tîrgovişte, turlele vechilor biserici, casele vechi româneşti, toate sînt scăldate în ingenioase efecte de lumină. Aceeaşi lumină străbate livezile şi peisajele de deal cu ceruri înalte sau interioarele de pădure sau parcuri. Florile de cîmp sau de grădină sînt fragede şi transparente. Portretele şi cele două autoportrete sînt bine construite şi interiorizate.

Vioaie şi cu calităţi cromatice deosebite este şi grafica — „Acoperişuri iarna", „Căsuţe de ţară", „Sanie ţărănească" sau „Apus de soare".

Prof. DUMITRIU-SEREA

Cronici

G. IBRĂILEANU: „CAMPANII" — Editura Minerva, Bucureşti 1971

Apariţia volumului „Campanii" în anul aniversării centenarului Ibrăileanu adaugă gestului de omagiu şi actului necesar de istorie literară semnificaţia etică a împlinirii dorinţei criticului de a-şi aduna la un loc (vezi **Prefaţa** semnată de autorul ediţiei, Mihai Drăgan) articolele răspîndite, ani în şir, în „Viaţa românească".

Într-adevăr, structura cărţii este gîndită în funcţie de caracterul ei „aproape inedit", incluzîndu-se în majoritate polemicile şi materialele publicate la rubrica Miscellanea sau în celelalte pagini ale prestigioasei reviste ; în plus, două articole din *Insemnări literare*, încă două luate din *Arhiva „G. Ibrăileanu"* şi Prefaţa ediţiei de *Poezii* ale lui Eminescu apărute din grija criticului.

Cele patru subdiviziuni ale *Campaniilor* ne dau posibilitatea de a urmări (în succesiune cronologică) ideile şi reflecţiile lui Garabet Ibrăileanu cu privire la scopul, conţinutul şi modalităţile de abordare ale criticii şi istoriei literare (I) ; concepţia sa asupra poporanismului şi caracterului naţional al artei, în speţă al literaturii (II) ; opiniile sale — determinate în mare parte de mişcarea literară a vremii — despre problema traducerilor, a tendenţionismului în artă, a limbii literare, a originalităţii creaţiei (în general, despre multiple chestiuni de ordin etic, sociologic, psihologic, estetic, implicate în procesul creaţiei) ; în sfîrşit, ultima secvenţă conţine comentarii axiologice pe marginea operei şi personalităţii unor scriitori şi critici, precum M. Eminescu, I. Slavici, D. Anghel, Şt. O. Iosif, I. Teodoreanu, M. Kogălniceanu, T. Maiorescu. Pe lîngă aceasta, o seamă de note sau polemici suplimentează sau lămuresc anumite aspecte — vulnerabile — din opera critică a lui Ibrăileanu : poziţia sa gheristă sau tradiţionalistă — acuzate de exces —, interpretarea pe care a dat-o poporanismului, problema artei angajate şi a artei pure, cea a specificului naţional, atitudinea sa faţă de *poezia nouă*, faţă de modernism în general.

Sobru, sistematic, concentrat în expresie, criticul se angajează totuşi în polemici cu temeritatea intelectualului de elevată ţinută spirituală şi morală. Apărarea adevărului — uneori cu vehemenţă, alteori cu subliniată ironie, chiar caustică (niciodată, însă, cu imprecaţii gratuite) — se face pe baza unei solide argumentaţii şi a unei concepţii personale care dovedeşte pe lîngă inteligenţă şi o rară sensibilitate artistică, un deosebit spirit critic. Astfel Ibrăileanu este adeptul convins al criticii complete, comprehensive, ştiinţifice. „Critica literară, aşa cum s-a constituit de o sută de ani încoace, este un tot. Critica estetică, critica psihologică, critica ştiinţifică etc. sînt părţile acestui tot. Critica literară, cînd priveşte opera din toate punctele de vedere, este completă". (Greutăţile criticii estetice, pag. 105). Combate doar exagerările estetizante — de pildă ale lui Mihail Dragomirescu sau P. Zarifopol — ori critica subiectivă (conciliantă, sau rea în funcţie de impresia pe care o produce asupra publicului) a lui E. Lovinescu.

O critică justiţiară, demonstrată excelent chiar în articolele cuprinse în „Campanii", presupune, după părerea lui Ibrăileanu — concepţie care îşi păstrează actualitatea — în primul rînd o operă cu valoare estetică incontestabilă. Pornind de aici, criticul trebuie să-şi exercite calitatea sa de interpret multilateral al sensurilor operei, în funcţie de idealul său : «Ca *estetician*, voi „admira" talentul (cum a făcut d. Gherea), ca *critic*, voi studia opera lui Eminescu şi din alte puncte de vedere şi voi face rezerve în privinţa idealului (cum a făcut d. Gherea), apoi voi cerceta cauzele idealului lui Eminescu, influenţa sa etc., întrebări care nu-s de domeniul „esteticei".» (Probleme literare, II, pag. 27).

Atît din articolele citate, cît şi din multe altele. (Ce este poporanismul ? Traducerile, Modă şi originalitate, Ediţiile poeziilor lui Eminescu, Eminescu etc.) reiese, deci, cu claritate personalitatea puternică a criticului „Vieţii româneşti". De altfel, lectura volumului atestă importanţa întreprinderii lui Mihai Drăgan : prin gruparea bogatului material în ordinea amintită la începutul notei noastre, programul critic al lui Garabet Ibrăileanu se evidenţiază în componentele sale caracteristice.

V. BACIU

MERIDIANE

SITUAŢIA ACTUALĂ A LICEELOR FRANCEZE

Profesorul Michel Billeray a fost oaspetele ţării noastre în cursul acestui an şcolar, în cadrul unei călătorii de studii a profesorilor de liceu francezi în mai multe ţări din estul Europei. Domnia-sa a răspuns cu amabilitate solicitării revistei noastre, de a prezenta momentul actual al învăţămîntului liceal francez.

Am extras pasajele esenţiale şi de actualitate care pot ajuta pe cititorii noştri la o mai bună înţelegere a structurii liceului francez.

Planul de reformă din anul 1959 şi aplicaţiile lui în învăţămîntul de cultură generală, tehnic şi profesional, dispoziţiile noii legi de orientare a învăţămîntului superior au transformat în mod profund instituţiile şcolare ale Franţei, şi în mod deosebit liceele şi colegiile. Asistăm azi la un proces de adaptare a şcolii la o societate strîns condiţionată de către tehnică.

● OBIECTIVE

Aflat la o distanţă egală de enciclopedism şi de specializare, învăţămîntul secundar francez deschide elevilor căi diferenţiate, corespunzătoare totodată diversităţii aptitudinilor şi principalelor forme de cultură. Politica şcolară actuală, aşa cum este ea definită în Franţa, îşi propune trei mari obiective care privesc înainte de orice liceele şi colegiile :

— întărirea caracterului de promovare colectivă,

— dezvoltarea unei pedagogii mai deschise şi mai active,

— avîntul formelor de învăţămînt tehnic şi profesional.

Comanda socială a educaţiei şi nevoile de formare profesională s-au întîlnit pentru a aduce la nivelul învăţămîntului secundar efortul de promovare colectivă, adică de a asigura tuturor elevilor un nivel cultural. Cultura va da copiilor noştri capacitatea de integrare în lumea modernă şi va face din ei buni cetăţeni. Ne interesează mereu şi poate mai mult decît oricînd astăzi să dezvoltăm simţul critic, rigoarea raţionamentelor, să adîncim cunoaşterea sufletului uman, să-i familiarizăm pe elevi cu valorile trecutului, să le formăm gustul în compania marilor creatori de frumuseţe, de emoţie artistică, de cugetare. Dar această cultură trebuie să fie vie. Ea nu este numai o împlinire individuală. Ea posedă şi o dimensiune socială şi este în acelaşi timp, o unealtă de lucru. Prin aceasta vrem să spunem că modelul cultural propus de către şcoală trebuie să se afle în legătură directă cu viaţa fiecăruia, să integreze valorile tehnice capabile de a forma un suport concret.

● STRUCTURI NOI

Structurile trebuie să fie inventate în funcţie de obiective. Învăţămîntul secundar tradiţional avea ca obiectiv îndeosebi formarea individului. Astăzi este vorba de a democratiza viaţa prin învăţămînt. Şcoala perfect integrată, unificată, este şcoala elementară. Sarcina actuală la nivelul şcolii secundare constă în a unifica diferite categorii de instituţii şcolare, a pune la îndemînă programe de studiu comune pentru toate secţiile, a face în aşa fel încît observaţia şi orientarea elevilor să fie efectiv asigurate în acest cadru.

Tipuri de învăţămînt

Reforma învăţămîntului public francez promulgată în 1959 şi dispoziţiile complementare, promulgate de la acea dată încoace, au ca scop să stabilească o astfel de organizare încît diferitele tipuri de învăţămînt să poată primi elevii după aptitudinile lor individuale. Toţi copiii trebuie să fie în măsură să primească acea formă de instrucţie, care le este cea mai potrivită. În acest scop au fost marcate mult mai puternice diferenţele între primul şi al doilea ciclu.

Ciclul I

Timp de patru ani, începînd cu cl. a VI-a şi pînă la clasa a III-a (respectiv clasa a IX-a la noi *) toţi copiii fără excepţie, sînt cuprinşi într-una sau alta din formele de învăţămînt numite din primul ciclu. Aceste forme de învăţămînt sînt paralele şi pe cît posibil apropiate unele de altele în aşa fel încît să uşureze trecerea de la o formă de şcoală la alta. Toate au un caracter de cultură generală ; nici una dintre ele nu-şi propune formarea profesională. Pentru a fi admişi în clasele a VI-a, elevii trebuie să fie în vîrstă de cel puţin 11 ani şi de cel mult 12 ani şi să fi trecut examenul de verificare a aptitudinilor în urma examinării dosarului şcolar. Instituţiile şcolare care asigură instruirea elevilor în primul ciclu sînt următoarele : liceele ale căror clase din primul ciclu vor trebui în viitorul apropiat regrupate în interiorul colegiilor de învăţămînt secundar, colegiile de învăţămînt general fără latină, colegiile de învăţămînt secundar cu posibilităţi de studiere a limbilor clasice.

Ciclul II

La încheierea primului ciclu, elevii sînt orientaţi după aptitudini, preferinţe şi rezultatele obţinute fie către învăţămîntul de lungă durată de 3 ani, fie către învăţămîntul de durată scurtă, a cărei perioadă de şcolarizare nu depăşeşte 2 ani. Formele de învăţămînt de lungă durată, organizate în licee, pregătesc pentru diverse tipuri de bacalaureat, pentru bacalaureatul tehnic sau pentru diploma de tehnician. Învăţămîntul de scurtă durată desfăşurat în colegiile din ciclul II dă o formaţie profesională, asociată cu o formaţie generală. Ciclului doi de durată lungă îi revine sarcina de a dezvolta caracterul formativ al învăţămîntului secundar a cărui misiune esenţială constă în a înarma elevul cu o cultură generală. Pentru a lăsa orientării un caracter suplu şi progresiv şi pentru a permite elevilor corectarea eventuală a alegerii iniţiale, în clasa zisă „de seconde" nu sînt decît patru secţiuni (literară — A, economică — B, ştiinţifică — C, tehnică industrială — T) şi apoi 5 secţiuni în etapa clasei „de première" şi în clasele terminale. (Cele 4 secţiuni precedente plus secţiunea — D : ştiinţele naturii). În clasa I şi în clasa terminală, elevii pot să urmeze anumite discipline de învăţămînt facultative : desen, educaţie muzicală, lucru manual.

Organizarea orientării elevilor

Pe toată durata primului ciclu, cadrele didactice care predau aici se întîlnesc periodic în consilii de clasă sub conducerea profesorului principal (diriginte). Consiliul de orientare examinează propunerile prezentate de către consiliile de clasă şi dă familiilor avize bine motivate. Sînt două praguri mai importante, la sfîrşitul claselor a V-a (a VII-a la noi) şi respectiv a III-a (a IX-a la noi). Dacă familia crede că trebuie să prefere un tip de învăţămînt care nu este recomandat de către consiliul de orientare, elevul se prezintă la un examen de admitere. Acest proces de orientare aplicat în primul ciclu este păstrat pe toată durata şcolarităţii şi posibilităţile de trecere de la o secţie la alta sînt prevăzute în toate etapele de şcolarizare.

● REFORMA PROGRAMELOR ŞCOLARE

În ce priveşte conţinutul învăţămîntului, problema se pune la toate disciplinele. Ca exemplu am reţinut două discipline printre altele.

Matematica

Modernizarea matematicii devenise necesară şi scopul ei este de a apropia învăţămîntul de concret şi de a prezenta elevilor conceptele cheie de care ei vor avea nevoie în viaţa lor activă peste cinci sau zece ani. Aceasta este intenţia în care matematicile tradiţionale au fost reorganizate, mai bine articulate, de o manieră care să îngăduie să vedem mai bine unitatea lor, să profităm de economia de gîndire pe care ne-o dă o prezentare mai corectă a acestei ştiinţe. Trebuie să mai adăugăm la aceasta limbajul mulţimilor care este uşor de vorbit, comod, precis şi pe care trebuie să-l întrebuinţăm ca pe o limbă naturală a matematicilor. Marea dificultate pe care o întîlneşte aplicarea acestor reforme constă în formarea profesorilor. Un întreg sistem de „reciclare" la toate nivelurile este deja în funcţiune.

Fizica

Strîns legat de studiul matematicii, învăţămîntul fizicii este în criză. El începe prea tîrziu şi este învechit, fiind aproape neschimbat de mai bine de o jumătate de veac. Ar trebui ca o iniţiere în fizică sub forme foarte experimentale să fie dată mult mai devreme, aşa cum se face în cea mai mare parte a ţărilor din Europa apuseană ; ar trebui să alegem domeniile care corespund domeniului familiar al copilului. Actualmente învăţămîntul fizicii începe cu capitolele mecanică şi calorimetrie, discipline greoaie şi „aprioric" puţin atrăgătoare. Astăzi copiii trăiesc într-o lume a electricităţii. Or, electricitatea foloseşte matematicile elementare. Am putea începe mult mai devreme, printr-o iniţiere experimentală în studiul curentului continuu. La fel se pune problema raporturilor între diferitele discipline a căror evoluţie reciprocă nu mai poate fi ignorată.

Reforma învăţămîntului secundar este şi trebuie să fie generală. Ea este menită să se desfăşoare permanent, înregistrînd mutaţiile pozitive solicitate de evoluţia societăţii.

Prof. MICHEL BILLERAY
Colegiul „Louis le Grand", Paris

*) Toate parantezele de acest fel sînt introduse de redacţie, pentru a uşura comparaţiile.

Telex

CHILE

MĂSURI PENTRU DEMOCRATIZAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Preocuparea centrală a guvernului chilian în domeniul învăţămîntului este, în prezent, crearea unor condiţii cît mai favorabile de acces al tineretului la toate formele de educaţie.

Este în curs de realizare un plan naţional de acordare a unor burse menite să asigure şcolarizarea tuturor copiilor ţării, precum şi un plan de construcţii şcolare. De asemenea, vor fi expropriate unele edificii în care vor fi instalate instituţii şcolare şi internate. Pe aceste căi se tinde să se creeze cel puţin cîte o şcoală unificată (curs primar şi secundar) în fiecare comună rurală şi în fiecare cartier al oraşelor chiliene.

Pentru lichidarea rapidă a deficitelor culturale moştenite de la vechiul regim, se întreprinde o vastă mobilizare populară destinată eliminării în termen scurt a analfabetismului, ca şi ridicării nivelului de şcolarizare al populaţiei adulte. Educaţia adulţilor va fi organizată în special în cadrul centrelor de muncă, urmînd să se creeze apoi instituţii permanente de cultură generală tehnologică şi socială a muncitorilor.

U.R.S.S.

EDUCAŢIA ESTETICĂ ÎN ŞCOALĂ

Educaţia estetică ocupă în prezent un loc tot mai important în învăţămîntul preşcolar şi elementar din U.R.S.S. În acest cadru s-a dezvoltat, de pildă, în mod deosebit, predarea desenului considerîndu-se că acesta îi învaţă pe elevi să vadă, să înţeleagă şi să simtă frumosul, le formează gustul şi, totodată, îi pregăteşte pentru viitoarea lor profesiune.

Lecţiile de desen, predate de obicei în săli special utilate în acest scop, cuprind, în locul tablei negre tradiţionale, o tablă albă, care imită foaia de hîrtie. Se găsesc aici, de asemenea, pensule, culori, crete colorate etc., astfel încît clasele de desen par adevărate ateliere de pictură.

Programele de studiu, elaborate în colaborare cu artiştii plastici, cuprind, în primul rînd, noţiuni de desen (după natură, decorativ şi tematic), precum şi activităţi de modelaj. Ca teme pentru acasă li se cere adesea copiilor să ilustreze poveşti sau să efectueze desene pe teme date de învăţători. Se realizează adesea, în cursul vizitelor făcute în oraş, în întreprinderi şi la sate, schiţe şi desene care surprind „pe viu" cele văzute de copii.

JAPONIA

ŞCOLI FĂRĂ CLASE

Consiliul central al educaţiei din Japonia preconizează, în vederea reformării şcolii primare, un sistem de învăţămînt în care clasele să fie suprimate şi în care fiecare elev să fie instruit conform cu posibilităţile sale, în funcţie de progresele pe care le realizează. În calea realizării acestei reforme se ridică însă unele dificultăţi. Un exemplu: introducerea studiului limbilor străine, încă din primii ani de învăţămînt, este extrem de dificilă, întrucît predarea limbii japoneze monopolizează practic întregul timp disponibil. Într-adevăr, pentru a-şi însuşi limba maternă, copiii japonezi trebuie să înveţe; în decursul primilor 6 ani de şcoală, 881 de caractere scrise distincte; alte 400 de caractere se adaugă între anii 7 — 9. Şi toate acestea nu constituie decît vocabularul de bază pentru lectura unui ziar...

Cu toate acestea, învăţămîntul primar din Japonia — ca şi cel secundar, de altfel — atinge un nivel foarte ridicat. El este considerat îndeosebi, şi pe drept cuvînt, ca un adevărat pionier în ceea ce priveşte studiul matematicilor.

În legătură cu învăţămîntul secundar, se subliniază necesitatea unui efort minuţios pentru a se asigura, în primul ciclu, o şcolaritate nediscriminatorie pînă la vîrsta de 15 ani.

În ciclul al doilea, obsesia examenelor creează o adevărată piramidă de instituţii şcolare particulare. dat fiind că prestigiul unei şcoli se bazează pe reuşita elevilor săi la examenele de intrare în învăţămîntul superior. Este de la sine înţeles că şcolile acestea sînt foarte greu accesibile copiilor proveniţi din rîndul populaţiei muncitoare.

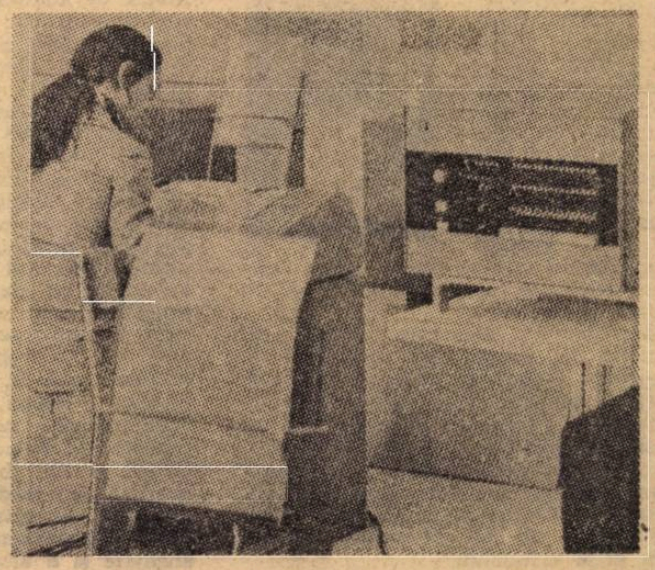

MITRA 15 — un nou ordinator al Companiei internaţionale pentru informatică, cu aplicaţii în teleinformatică, gestiune, laboratoare, inginerie, medicină, învăţămînt etc

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 10 VINERI 23 IULIE 1971 16 PAGINI — 1 LEU

În prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, la Comitetul Central, a avut loc ședința Consiliului Învățământului Superior

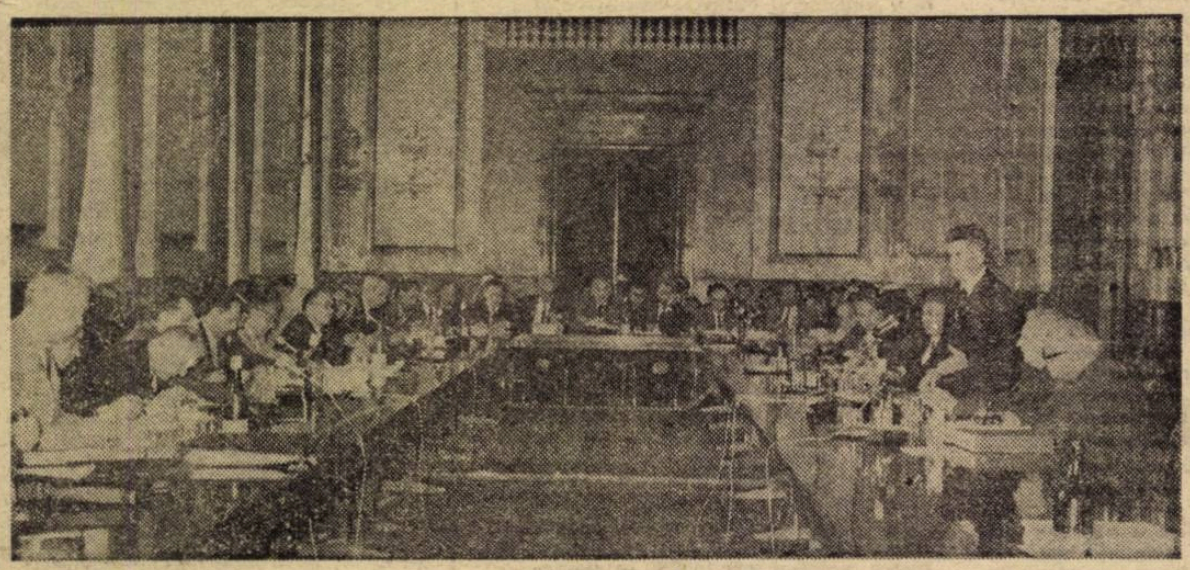

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în ziua de 16 iulie, la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a avut loc ședința Consiliului Învățământului Superior care a dezbătut propunerile Ministerului Învățământului, în vederea îmbunătățirii procesului instructiv-educativ și a sistemului de organizare a învățământului superior.

La ședința Consiliului Învățământului Superior au participat tovarășii: Manea Mănescu, Leonte Răutu, Miron Constantinescu, precum și miniștri, alți conducători ai unor ministere, Uniunii Tineretului Comunist, ai Academiei Republicii Socialiste România, Academiei de Științe Sociale și Politice, Academiei de Științe Agricole și Silvice, Academiei de Științe Medicale și ai altor instituții centrale, ai Uniunii Asociațiilor Studențești, reprezentanți ai organizațiilor de partid din centrele universitare, cadre didactice din învățământul superior.

După un cuvînt de deschidere rostit de ministrul învățământului, Mircea Malița, la dezbateri au luat cuvîntul : Radu Prișcu, rectorul Institutului de Construcții din București, Cristofor Simionescu, rectorul Institutului Politehnic din Iași, Ștefan Pascu, rectorul Universității Babeș-Bolyai din Cluj, Ion Crăciun, ministrul industriei ușoare, Stan Soare, prorector al Institutului de Petrol, Gaze și Geologie din București, Ion Anton, șef de catedră la Facultatea de mecanică a Institutului Politehnic din Timișoara, Gheorghe Pușkaș, rectorul Institutului de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș, Gheorghe Cazan, secretar al Comitetului de partid de la Universitatea din București, Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Emil Negruțiu, rectorul Institutului Agronomic din Cluj, Cornel Pacoste, prim-secretar al Comitetului de partid al Centrului Universitar București, Ion Ursu, președintele Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară, Leonte Răutu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Teodor Burghele, rectorul Institutului de Medicină și Farmacie din București, Manea Mănescu, președintele Consiliului Economic, Ascanio Damian, rectorul Institutului de Arhitectură din București, George Bărănescu, rectorul Institutului Politehnic din București, Constantin Enache, secretarul Comitetului de Partid de la Academia de Științe Economice din București și Ion Creangă, rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași.

Vorbitorii au analizat în spirit critic activitatea desfășurată pînă în prezent în învățămîntul superior, au făcut numeroase propuneri pentru îmbunătățirea programului prezentat, în vederea perfecționării sistemului de predare a tuturor disciplinelor, îmbinării strînse a învățămîntului cu practica de producție și cu cercetarea științifică, ridicării la un nivel superior a activității ideologice și educative, de predare a științelor sociale. Dezbaterile s-au desfășurat în lumina Directivelor Comitetului Central al P.C.R., privind dezvoltarea învățămîntului în România, a indicațiilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea anului universitar 1970—1971 și a măsurilor preconizate în propunerile secretarului general al partidului și adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și în expunerea sa la recenta Consfătuire de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și activității politice și cultural-educative.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care a făcut o amplă expunere asupra liniilor directoare privind perfecționarea întregului proces instructiv-educativ din învățămîntul superior, legării strînse a acestuia de practică, de cerințele dezvoltării noastre sociale.

Comitetului Central al P.C.R.,

tovarășului

NICOLAE CEAUȘESCU

În numele cadrelor didactice, al elevilor și studenților și al tuturor lucrătorilor din învățămînt, Colegiul Ministerului Învățămîntului și Comitetul de partid, întrunite azi în ședință de lucru, exprimă totala lor aderiune la amplul și clarvăzătorul program de acțiune, propus de dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea la un înalt nivel a întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste, revoluționare, în țara noastră, angajîndu-se să dea viață măsurilor propuse, politicii partidului nostru de consolidare și ridicare a școlii la nivelul înfăptuirilor și exigențelor noii etape istorice de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, strălucit expusă de dumneavoastră la consfătuirea de lucru a activului de partid din 9 iulie.

Propunerile de măsuri făcute de dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii au valoarea unor documente istorice care îmbogățesc teoria și practica revoluționară a partidului nostru, fundamentînd științific programul de educație comunistă a poporului, de perfecționare continuă a vieții social-politice și culturale din patria noastră.

Școala românească găsește în indicațiile dumneavoastră jaloanele sigure pentru înfăptuirea cu succes a sarcinilor ce-i revin în actualul cincinal și decenal, pentru consolidarea unei concepții consecvent partinice și revoluționare despre rolul învățămîntului, despre eficiența și nesecata fertilitate a muncii, a activității practice în procesul complex de educație comunistă a tinerelor generații.

Însușindu-ne pe deplin critica dumneavoastră justă, profund constructivă, făcută la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative și la ședința Consiliului învățămîntului superior referitoare la lipsurile Ministerului Învățămîntului, vă asigurăm, stimate tovarășe secretar general, că vom găsi forțele necesare pentru amplificarea eforturilor de aplicare consecventă a principiilor directoare ale poliiicii partidului de modernizare a învățămîntului, de ridicare exemplară a școlii la nivelul sarcinilor etapei istorice în care ne aflăm.

Ne vom dedica întreaga putere de muncă, în școli, la catedre, în laboratoare, în uzinele și pe ogoarele patriei, pentru formarea la elevi și studenți, la toți oamenii muncii, a virtuților comuniste călite în focul luptei revoluționare a eroicei noastre clase muncitoare, în istorica operă de construire a socialismului în România. Vom respinge cu hotărîre din școală manifestările de cosmopolitism, ideile retrograde, străine concepției noastre unitare, marxist-leniniste, și vom întări prin toate mijloacele acțiunea de educare patriotică și internaționalistă a tuturor dascălilor și discipolilor lor în spiritul învățăturii partidului nostru.

Dascălii, elevii și studenții patriei noastre socialiste vă mulțumesc, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru pilda exemplară marcată de activitatea dumneavoastră, consecvent revolutionară, rod al unei inepuizabile energii creatoare pusă în slujba poporului și care constituie pentru noi toți călăuza cea mai sigură pentru înfăptuirea politicii partidului și statului nostru.

Noile direcții ale învățămîntului izvorîte din măsurile indicate de dumneavoastră fac parte din procesul vast de îmbogățire permanentă a mijloacelor impuse de acțiunea de făurire a conștiinței socialiste revoluționare a oamenilor muncii, astfel ca fiecare cetățean al patriei, român, maghiar, german sau de alte naționalități să fie pe deplin constient de programul partidului de edificare a noii orînduiri sociale din țara noastră, să înțeleagă în profunzime spiritul deplin uman al politicii Partidului Comunist Român și să depună toate eforturile, toată energia creatoare în opera nobilă de ridicare a României socialiste pe cele mai înalte culmi ale civilizației.

COLEGIUL
MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
COMITETUL DE PARTID
AL MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ÎN PAGINA A 2-A :

Ședința comună a Colegiului Ministerului Învățămîntului și a Comitetului de partid din minister, în care au fost dezbătute sarcinile privind îmbunătățirea activității politice, ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și tuturor lucrătorilor din învățămînt.

Şedinţa comună a Colegiului Ministerului Învăţământului şi a Comitetului de partid din minister

Simbătă, 17 iulie a.c., a avut loc şedinţa comună a Colegiului Ministerului Învăţământului şi a Comitetului de partid din minister. În cadrul şedinţei au fost dezbătute sarcinile privind îmbunătăţirea activităţii politice, ideologice şi de educare marxist-leninistă a elevilor, studenţilor, cadrelor didactice şi tuturor lucrătorilor din învăţământ, sarcini izvorîte din propunerile de măsuri prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi adoptate în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. şi din expunerea secretarului general al partidului la Consfătuirea de lucru cu activul de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative privind îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice şi de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. De asemenea, în cadrul şedinţei comune s-a analizat activitatea pentru îndeplinirea Planului de Stat pe primul semestru al anului, măsurile ce trebuie luate în continuare în vederea realizării şi depăşirii sarcinilor prevăzute pe cel de-al doilea semestru, precum şi pregătirea condiţiilor pentru realizarea planului pe anul viitor.

La lucrări au luat parte Mircea Maliţa, ministrul învăţământului, Constantin Vlad, adjunct de şef de secţie la Comitetul Central al Partidului Comunist Român, vicepreşedinte al Academiei de ştiinţe sociale şi politice, Traian Ştefănescu, preşedintele U.A.S.R., Silvia Ilie, secretar al Comitetului Central al U.T.C., Gheorghe Drăgan, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 7, adjuncţii ministrului învăţământului, academicieni, profesori, inspectori generali şcolari, rectori, directori şi secretari de partid ai unor instituţii de învăţământ şi unităţi şcolare.

Dezbaterile care au avut loc s-au caracterizat printr-un înalt spirit de răspundere, o dezvoltată combativitate critică şi autocritică. Din toată atmosfera în care s-a desfăşurat şedinţa, din cuvîntul participanţilor s-a desprins cu pregnanţă puternicul ecou pe care l-a lăsat întîlnirea de la Comitetul Central al P.C.R. cu secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care a fost prezent, la şedinţa Consiliului învăţământului superior.

Cu o zi mai înainte, mulţi din cei care participau la şedinţa comună a colegiului şi comitetului de partid au fost martori la analiza profund partinică făcută învăţământului superior, au ascultat indicaţiile tovarăşului Nicolae Ceauşescu privind perfecţionarea întregului proces instructiv-educativ din învăţământul superior, privind legarea strînsă a acestuia de practică, de cerinţele dezvoltării noastre sociale. Din cuvintele conducătorului partidului şi statului s-au desprins cu claritate liniile directoare pe care trebuie să meargă învăţămîntul în ansamblul său, sarcinile deosebit de importante care revin şcolii româneşti în vederea pregătirii tinerei generaţii.

În acest spirit, membrii colegiului şi membrii comitetului de partid au analizat un proiect de plan de măsuri privind îmbunătăţirea activităţii politice, ideologice şi de educare marxist-leninistă a elevilor, studenţilor, cadrelor didactice şi a tuturor lucrătorilor din învăţământ. În proiectul supus discuţiei au fost reliefate sarcinile şi responsabilităţile sporite care revin Ministerului Învăţământului şi unităţilor sale pentru întărirea spiritului partinic, militant, a combativităţii revoluţionare în rîndul cadrelor didactice şi al elevilor, pentru înlăturarea lipsurilor şi neajunsurilor existente în activitatea de instrucţie şi educaţie, pentru perfecţionarea continuă a muncii de educaţie politico-ideologică, moral-cetăţenească, de formare a concepţiei ştiinţifice despre lume şi viaţă a tineretului şcolar, de cultivare în rîndurile acestuia a sentimentelor profunde de dragoste faţă de patrie şi partid, în spiritul nobilelor idealuri ale comunismului. În scopul îndeplinirii acestor sarcini se preconizează măsuri privind îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale, a creşterii rolului acestora în educaţia politico-ideologică şi moral-cetăţenească a elevilor şi revizuirea planurilor de învăţământ şi a programelor de studiu a ştiinţelor sociale. Alte măsuri vizează pregătirea şi perfecţionarea politică şi ideologică a cadrelor didactice, sporirea exigenţei faţă de muncă şi comportarea acestora în unităţile de învăţământ şi societate ; îmbunătăţirea continuă a activităţii educative în cadrul procesului de învăţământ, în afară de clasă şi şcoală în scopul sporirii contribuţiei acesteia la formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a tineretului şcolar şi universitar, precum şi îmbunătăţirea îndrumării şi controlului activităţii educative. Din cuvîntul participanţilor la dezbateri s-au desprins numeroase propuneri privind îmbunătăţirea planului de măsuri, au fost făcute observaţii critice asupra unor soluţii propuse.

În timpul şedinţei s-au profilat căi, mijloace, forme noi prin care Ministerul Învăţământului şi toate unităţile de învăţământ pot să transpună în viaţă înţeleptul program trasat de partid.

Colegiul Ministerului Învăţământului şi Comitetul de partid au hotărît ca — în lumina indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la şedinţa Consiliului învăţământului superior, analizîndu-se cu atenţie toate propunerile şi sugestiile făcute în cadrul şedinţei comune — să se elaboreze un amplu plan de măsuri privind îmbunătăţirea activităţii politice, ideologice şi de educare marxist-leninistă a elevilor, studenţilor, cadrelor didactice şi a tuturor lucrătorilor din învăţământ.

Însuşindu-şi pe deplin critica profund constructivă făcută de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative şi la şedinţa Consiliului învăţământului superior, referitoare la lipsurile Ministerului Învăţământului, membrii Colegiului, ai Comitetului de partid s-au angajat să facă totul pentru aplicarea consecventă a principiilor directoare ale politicii partidului de modernizare a învăţământului, de ridicare exemplară a şcolii la nivelul sarcinilor etapei istorice în care ne aflăm.

În cuvîntul său de la sfîrşitul şedinţei, ministrul învăţământului Mircea Maliţa — care a prezentat o informare asupra dezbaterilor din Consiliul învăţământului superior — a subliniat ideea esenţială desprinsă din cuvîntul tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi anume aceea că în noul an şcolar, învăţămîntul trebuie să facă o cotitură radicală, că în momentul de faţă şcoala românească trece prin schimbări profunde, revoluţionare. Pentru înfăptuirea politicii partidului în domeniul învăţământului trebuie ca toţi oamenii şcolii, toţi lucrătorii din învăţământ să desfăşoare o activitate intensă, pătrunsă de un înalt spirit de responsabilitate.

În încheierea şedinţei, participanţii au adresat o telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşului Nicolae Ceauşescu. (Textul integral al telegramei este publicat în pagina 1).

Întîlnire cu studenţii din tabăra de la Izvorul Mureşului

Joi, 22 iulie a.c., tovarăşii Mircea Maliţa, ministrul învăţământului şi Traian Ştefănescu, preşedintele Uniunii Asociaţiilor Studenţeşti din România s-au întîlnit cu activul studenţesc din tabăra de instruire de la Izvorul Mureşului. Cu acest prilej au fost prezentate studenţilor principalele concluzii şi sarcini ce revin învăţământului şi asociaţiilor studenţeşti din expunerile făcute de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, la consfătuirea de lucru cu activul de partid din 9 iulie şi la şedinţa Consiliului învăţământului superior din 16 iulie a.c.

În luările de cuvînt, studenţii participanţi la această întîlnire şi-au exprimat totala adeziune la amplul program propus de partid pentru ridicarea la un înalt nivel a întregii activităţi politico-ideologice şi cultural - educative, pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste.

CHIPUL PATRIEI VĂZUT CU OCHI DE ADOLESCENT

sub acest titlu generic reunim în numărul de faţă cîteva desene care figurează în Expoziţia naţională a elevilor din licee, deschisă zilele acestea în sala Dalles.

Marian Dunăreanu (Craiova) **„Eroul"**

ŞCOALA FĂRĂ ZIDURI

'A CREŞTE EROI

Poate, asemeni soarelui, şi bucuria reprezintă o sursă de energie. Puţin exploatată încă. Prin filtre de infinită fineţe şi penetrabilitate radiază aceasta direct în viitor, cînd şcolarul a ajuns om în fire.

Psihologii ştiu sau nu pentru ce, cînd şi cum te bucuri pentru întîia dată. Cred că geografii atunci cînd vorbesc, bunăoară, despre locuri care cer oraşe ar putea spune şi : aici se vor bucura oameni. Adesea chiar barzi crezuţi intimişti se numără printre cei mai puri înălţători de imnuri vieţii, bucuriei prometeice.

Imprescriptibile, marile sentimente sînt fiicele bune ale victoriilor, de la cea a primului gînd clar la temelia conştiinţei tale singulare, pînă la înfrîngerea încă o dată a naturii, pînă la micşorarea ei sub acţiunea giganţilor plămădiţi de mintea, mîna, dar şi de bucuria plurală a unui întreg, eroic popor.

Căutînd certitudinea izbînzii, sorţii favorabili ai întreprinderii noastre ne dăm întîlnire cu presentimentul bucuriei. Bucuria este, într-un fel, începutul.

Bucuria noastră este mult mai mult a mea, decît ar fi bucuria mea a noastră. Înaintea tuturor lucrărilor se poate aşeza, ca un bec semnalizator, bucuria noastră.

Am văzut copii urcînd colina de deasupra şcolii lor spre a omagia memoria unui erou din partea locului. La monumentul unduios al firului de iarbă asistai adăugîndu-se un gest de sub steaua bucuriei, către care eroul îşi călăuzise ochii şi jertfa, către care firele de iarbă îmbrăţişate cu umbra braţelor şcolăreşti cresc perpendicular.

În patria românească, pe fiecare arbore de flori, de metal sau de flăcări, istoria a scris şi scrie cîte un nume, nu o dată împrumutînd caligrafia bucuriei noastre de a cinsti, de a continua, de a isca un cosmos nou în jur.

Nu ne îndeamnă la o astfel de bucurie numai poetul tribun, recitat în săli şi în conştiinţe, dar — şi poate chiar mai devreme — absolut toţi cei ce se ocupă cu educaţia. Artiştii noştri şi-au cîntat, cum se spune, şi dascălii. Ctitorii noului şi ziditorii ne împărtăşesc bucuria amintirii iniţiatorilor lor. Altfel spus, un sentiment, ca o sursă de energie, însoţeşte toate faptele noastre.

Şi alle cineva o bucurie mai adevărată decît aceea de a creşte, în şcoală, eroi.

GH. ANCA

Tribuna şcolii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT, ŞTIINŢĂ ŞI CULTURĂ

Redacţia şi Administraţia
Piaţa Scînteii nr. 1
Bucureşti
Tel : 17 60 20

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Nu se poate separa procesul de predare a cunoștințelor profesionale de întregul proces educativ; acesta constituie un tot unitar"

Un înalt spirit partinic în munca ideologică și politico-educativă

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, proces economic și social, cultural și tehnico-științific de uriașă amploare, profunde și multilaterale semnificații, presupune, ca o cerință legică, alături de dezvoltarea bazei tehnico-materială, a noilor relații sociale, dezvoltarea multilaterală a personalității umane, făurirea conștiinței socialiste. Programul amplu, de profundă fundamentare marxist-leninistă, al educării comuniste a poporului sintetizat în expunerea prezentată de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** și adoptat în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. se înscrie de aceea ca un document fundamental al construcției socialismului în patria noastră, bogat în idei, pătruns de principialitate partinică, stimulînd capacități creatoare și forțe de acțiune menite să asigure acea înaltă structură psihică comună constructorilor noii societăți — **conștiința socialistă.**

Expunerea secretarului general al partidului exprimă, în esență, continuitatea firească a unor preocupări principiale, statornice, ale partidului, un efort sporit, adinc responsabil, de traducere în viață a liniei generale stabilite la Congresul al X-lea al partidului. Întreg ansamblul de idei și măsuri expuse conturează cadrul vast al acțiunii partinice, de consecvență marxist-leninistă, menită să transforme conștiința socialistă, ideologia revoluționară, într-o puternică forță de progres a societății românești.

Absolut nici unul dintre domeniile activității ideologice, de influențare a conștiinței membrilor societății noastre socialiste nu a rămas în afara analizei de înalta valoare teoretică și practică întreprinse de secretarul general al partidului. Sînt conturate trăsăturile comune ale acțiunii politico-ideologice și cultural-educative menite să asigure participarea mai activă a clasei muncitoare, a întregului popor la rezolvarea tuturor problemelor care se ridică în procesul făuririi noii societăți. În același timp, sînt delimitate cu precizie științifică și partinitate căile pentru înlăturarea deficiențelor și neajunsurilor ce se manifestă pe acest tărîm, pentru combaterea, cu neabătută fermitate ideologică și intransigență revoluționară, a tuturor influențelor și mentalităților retrograde, străine ideologiei și moralei noastre socialiste.

Intreaga expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu este o strălucită ilustrare a tezei care cere ca **„activitatea ideologică teoretică a partidului nostru să abordeze toate problemele care apar în viața contemporană, să le trateze deschis de pe poziții marxist-leniniste, să elaboreze o concepție și o linie clară care să stea la baza întregii munci ideologice de înarmare a partidului, a clasei muncitoare, a poporului nostru".**

Un loc central în cadrul acestui document de esențială importanță privind perfecționarea activității politico-ideologice îl ocupă ideile novatoare privind abordarea problemelor centrale ale educației comuniste a tinerei generații. Cu înaltă exigență, izvorîtă din permanenta preocupare de a asigura mersul continuu ascendent al societății noastre socialiste, menționînd succesele obținute în dezvoltarea învățămîntului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat căile pe care trebuie întreprinsă, de la începutul noului an școlar, o cotitură radicală în munca din învățămînt.

Este vorba — în primul rînd și ca o concepție fundamentală — de pătrunderea în învățămîntul de toate gradele, ca un factor educativ esențial, a MUNCII.

Răspunderea pentru viitorul societății noastre cere să se ia măsuri ferme ca în licee, în școala generală de 10 ani să se introducă participarea elevilor la producție. Strînsa legătură cu producția este o condiție esențială și pentru îndeplinirea sarcinilor ce-i revin învățămîntului universitar, pentru ca acesta să fie mai deplin legat de clasa muncitoare, de interesele generale ale societății.

Un rol important în pregătirea tinerei generații îl are, alături de formarea și informarea profesională, de cunoașterea cuceririlor științifico-tehnice ale contemporaneității, educația generală, politică și cetățenească a tineretului. **„Partidul nostru** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **dă o înaltă apreciere contribuției pe care tineretul nostru o aduce la construcția socialismului, rolului pe care îl are în viața noastră socială".** Tocmai din aprecierea și deosebita grijă pe care o are față de generația tînără, constructorii de mîine ai comunismului în România, partidul privește cu intransigență orice manifestare de ineficiență, de rebut în munca educativă.

Activitatea educativă în rîndurile tinerei generații, întregul proces de desfășurare a învățămîntului a căror conducere și îndrumare — a arătat secretarul general al partidului — trebuie preluate direct de Secretariatul Comitetului Central, de comitetele județene de partid a fost supusă unei profunde analize atît în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu prezentată la consfătuirea de lucru a activului de partid în domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative cît și în cuvîntul rostit la ședința Consiliului învățămîntului superior. O idee centrală, călăuzitoare a acțiunilor ce se impun întreprinse în această direcție, vizează reorganizarea și îmbunătățirea întregului sistem de predare a cunoștințelor politico-ideologice în învățămîntul de toate gradele, de la învățămîntul universitar la învățămîntul general de 10 ani. Pregătirea în domeniul științelor sociale — sublinia secretarul general al partidului — **„constituie o problemă esențială în formarea specialistului nostru de mîine".**

Implicată organic în activitatea de educare comunistă este cunoașterea de către tineret a trecutului de luptă a partidului și poporului, prezentarea eroicelor acțiuni ale clasei muncitoare pe a căror bază s-au dezvoltat realizările din anii de construcție ai socialismului. Totodată tineretului trebuie să-i fie înfățișate realitățile social-economice și politice ale orînduirii capitaliste, asuprirea și exploatarea, greutățile cu care au de luptat tinerii, oamenii muncii în capitalism. Dialectica educației comuniste impune, de asemenea, combaterea cu mai multă fermitate a concepțiilor mistice înapoiate, lupta împotriva influențelor modului de viață burghez, a manifestărilor retrograde.

În expunerea secretarului general al partidului este subliniat, din nou, caracterul unitar al educației patriotice și internaționaliste a tineretului, îmbinarea acțiunilor pentru dezvoltarea dragostei de patrie, a hotărîrii de a fi gata în orice moment să apere cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea patriei noastre socialiste, cu cultivarea spiritului solidarității internaționale, cu tineretul muncitoresc revoluționar din toată lumea, atît din țările socialiste cît și din celelalte țări, în lupta împotriva imperialismului, pentru socialism, pentru pace.

Realizarea acestor sarcini primordiale ale educației comuniste a tineretului cer ca toți membrii corpului didactic să fie specialiști și educatori. În legătură cu aceasta se impune ridicarea nivelului tuturor acțiunilor de perfecționare a pregătirii politice și ideologice a cadrelor didactice.

Cu aceeași forță de pătrundere a esențialului, de definire a contribuției fiecărui sector de activitate ideologică la formarea conștiinței comuniste a întregului popor sînt schițate, cu deplină claritate, direcțiile principale de acțiune ale Academiei de științe sociale și politice, învățămîntului științelor sociale, activității cultural-educative de masă, cinematografiei, teatrului și radio-televiziunii, uniunilor de creație artistică.

Așa cum se relevă, chiar de la început, studierea și dezbaterea documentelor prezentate partidului, întregului popor, au darul de a constitui o veritabilă școală de educație comunistă, revoluționară, de a pune în lumină idei fertile, responsabile. Măsurile ce se întreprind în vederea unor acțiuni desfășurate pentru viitorul apropiat și mai îndepărtat, în îndeplinirea cărora există angajamentul neprecupețit, ferm, al contribuției tuturor, vor stimula și mai mult participarea activă a națiunii noastre socialiste la înălțarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Principii și orientări fundamentale pentru activitatea ideologică și munca cultural-educativă

Pentru pedagogie, ca știință de sinteză a educației, recentele documente de partid și, îndeosebi, cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conțin principii și orientări fundamentale pentru activitatea ideologică și pentru munca cultural-educativă, sînt extrem de prețioase și de bogate în consecințe.

Construirea socialismului, se subliniază în aceste documente, presupune un proces educativ continuu, generalizat și organizat în perspectiva idealului socialist. Educația școlară și universitară trebuie să dispună de o largă deschidere socială, fiind integrată în educația permanentă și perfecționată pe baza răspunsului invers primit din sfera activității social-profesionale ; cea mai sigură validare a eficienței eforturilor educative școlare și universitare se obține prin evaluarea conduitei și a randamentului muncii absolvenților. Documentele de partid au pus, totodată, într-o lumină nouă educația moral-patriotică, orientîndu-ne atenția spre **calitatea etică a activității umane.** Într-adevăr, fie că lucrează în industrie, în comerț sau în activitatea turistică, fie că se consacră domeniului cultural-educațional, omul gîndește, produce și ia atitudini de pe o anumită poziție morală. Această poziție este și trebuie să fie decisivă în evaluarea lui ; prin calitatea ei, etica îl poate ridica sau coborî, ea îl poate stimula și înscrie ca militant în serviciul idealului socialist, după cum îl poate conduce spre atitudini ezitante sau eronate.

Pentru Institutul de cercetări pedagogice, care are înscrise în planul său teme cum sînt „Educația pentru și prin muncă", „Educația moral-civică" sau „Educația artistică", care a abordat recent și cu o anumită timiditate și învățămîntul superior, lumina proiectată pe rolul și funcțiile educației constituie un prilej de analiză critică profundă și de potențare a pedagogiei la nivelul responsabilităților sale majore.

Urmînd o indicație a conducerii Ministerului Învățămîntului, Institutul va constitui o secție pentru cercetarea interdisciplinară a învățămîntului superior, care va aborda teme ca : „Admiterea în învățămîntul superior", „Practica în producție și practica pedagogică a studenților", „Educația moral-profesională a studenților" etc. Militînd pentru extensiunea cercetării pedagogice și, pe această cale, pentru ridicarea nivelului cultural-pedagogic al personalului didactic, Institutul va organiza, mai mult decît pînă în prezent, colaborări de lungă durată cu inspectoratele școlare ale unor județe ca Brașov, Teleorman, Prahova, Argeș, Bacău ș.a.

Într-o etapă decisivă pentru orientarea educației Institutul urmărește să realizeze un acord mai deplin între programul și problematica ministerului și propriul program de cercetări, pentru care se desprind, din analiza clarvăzătoare făcută de secretarul general al partidului nostru, liniile directoare, sarcinile esențiale privind îmbunătățirea pregătirii tineretului în raport cu exigențele actuale ale construcției socialiste.

Dr. GEORGE VAIDEANU
directorul Institutului de cercetări pedagogice

CHIPUL PATRIEI VĂZUT CU OCHI DE ADOLESCENT

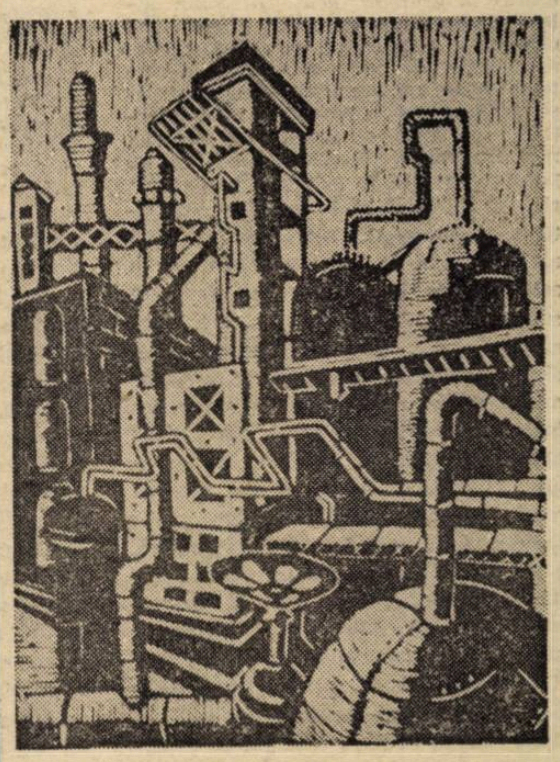

Ion Ștefănescu (Ploiești)
„Industrie"

EDUCAŢIA POLITICĂ ŞI IDEOLOGICĂ A ELEVILOR

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

S-a dăltuit adînc în mintea şi inimile noastre, ale celor ce slujim şcoala, ideile de o inestimabilă valoare teoretică şi practică cuprinse în măsurile aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii şi în Expunerea secretarului general al partidului nostru la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative. Aceste documente programatice sînt rodul iniţiativei, al gîndirii marxist-leniniste, caracterizată de o înaltă principialitate partinică, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a spiritului său revoluţionar, profund umanist.

Evident, recentele documente de partid acordă o deosebită importanţă educaţiei politico-ideologice a tineretului şcolar, ca direcţie de sine stătătoare a educaţiei comuniste. Ea se *desfăşoară în climatul favorabil general din ţara noastră, unde rolul dominant, conducător şi catalizator îl are ideologia socialistă.* Această educaţie se înfăptuieşte în spiritul concepţiei despre lume şi viaţă a clasei muncitoare — materialismul dialectic şi istoric — în strînsă legătură cu activitatea clocotitoare a poporului, de realizare a ţelurilor umaniste ale politicii Partidului Comunist Român. Educaţia politico-ideologică are loc, în acelaşi timp, în *condiţiile acţiunii convergente a tuturor factorilor educaţionali — şcoală, familie, instituţiile de artă şi cultură, mijloacele de informare în masă, opinia publică.*

Deosebit de important este faptul că educaţia politico-ideologică a elevilor se realizează *prin întregul proces de învăţămînt, pe fondul unor largi şi temeinice cunoştinţe de cultură generală.* Ideea a fost subliniată cu claritate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care spunea la Congresul al IX-lea al U.T.C. : „Desigur, noi nu înţelegem prin aceasta acumularea unor noţiuni politice generale, a unei sume de teze şi principii socialiste, ci lărgirea continuă a orizontului de înţelegere a lumii şi vieţii, pe baza cunoaşterii a ceea ce a creat mai de preţ mintea umană, a ceea ce oferă cuceririle cunoaşterii moderne".

Măsurile adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. şi Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu au îmbogăţit registrul sarcinilor educative ale corpului didactic. Oarecum sistematizate şi susceptibile de îmbunătăţiri, acestea sînt : formarea concepţiei ştiinţifice despre natură, societate şi gîndire ; sădirea dragostei pentru muncă, combaterea fermă a tendinţelor de parazitism, de viaţă uşoară, cultivarea răspunderii şi a datoriei de a munci în slujba patriei, a poporului, a societăţii socialiste ; explicarea sensului politicii ştiinţifice a P.C.R., politică ce se identifică cu aspiraţiile vitale ale poporului, înţelegerea conţinutului ei profund umanist ; cultivarea dragostei faţă de patrie şi partid, a admiraţiei pentru lupta forţelor revoluţionare şi democratice, a jertfelor făcute în scopul eliberării sociale şi naţionale, al edificării orînduirii socialiste ; combaterea manifestărilor de cosmopolitism, a diferitelor mode împrumutate din lumea capitalistă, a misticismului şi a concepţiilor retrograde ; stimularea hotărîrii nestrămutate a tineretului de a milita pentru dezvoltarea patrimoniului material şi spiritual al României ; cunoaşterea şi aprecierea măreţelor realizări ale poporului în făurirea vieţii noi, a schimbărilor intervenite în structura socială, a semnificaţiilor pe care le au mutaţiile din domeniul relaţiilor sociale ; lămurirea problemelor umanismului şi ale democraţiei ; cimentarea întregului popor în jurul partidului ; explicarea rolului partidului şi statului ; cultivarea frăţiei dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare ; sădirea sentimentului internaţionalist, a solidarităţii cu lupta tineretului din lumea întreagă pentru pace şi progres, împotriva imperialismului ; înţelegerea principială a raportului dintre naţional şi internaţional, în spiritul liniei politice a partidului nostru stabilită la Congresul al X-lea ; explicarea sensului tuturor evenimentelor interne şi internaţionale ; interpretarea de pe poziţiile filozofiei marxist-leniniste a curentelor de idei ce se vehiculează în lume.

La realizarea acestor importante sarcini trebuie să-şi aducă contribuţia, corespunzător specificului lor, *toate obiectele de învăţămînt.* De aceea, educaţia politică şi ideologică este una din sarcinile fundamentale *ale tuturor învăţătorilor şi profesorilor.*

Un rol deosebit în educaţia politico-ideologică, în formarea personalităţii elevilor îl au *ştiinţele sociale.* Ele „îi ajută pe oameni în cunoaşterea şi interpretarea lumii, în înţelegerea interdependenţei dintre diferitele legi obiective care guvernează societatea, oferă răspuns întrebărilor cu privire la marile schimbări care au loc în dezvoltarea vieţii sociale, atît în ţara noastră, cît şi în întreaga lume".[1]) Totodată, ştiinţele sociale formează gîndirea politică a tineretului şcolar, îl ajută să dobîndească o perspectivă clară, în temeiul învăţăturii marxist-leniniste, asupra dezvoltării societăţii contemporane. Aşa se explică atenţia ce se acordă predării ştiinţelor sociale în şcolile de cultură generală. Actualul plan de învăţămînt acordă istoriei, filozofiei, economiei politice, psihologiei şi logicii 3,9% din totalul orelor. În anul şcolar viitor ponderea acestora va creşte la 5,7%. Elevii vor avea posibilitatea să parcurgă sistematic un curs de istorie a filozofiei. Prin introducerea unor cursuri facultative la alegere, şansele lor în domeniul studiului ştiinţelor sociale se măresc şi mai mult. În prezent se fac eforturi pentru îmbunătăţirea conţinutului programelor şi manualelor de ştiinţe sociale, cu ajutorul unor colective largi de specialişti, cercetători, activişti de partid.

În acelaşi timp, cadrele didactice sînt chemate să acorde atenţie *îmbunătăţirii predării, să desfăşoare, în lecţii, o activitate vie, de creaţie.* Ele trebuie să lichideze practicile greşite ca : tendinţa de a îngrămădi într-o lecţie cît mai multe noţiuni, fără a le clarifica conţinutul ; tratarea factologică, descriptivă, la suprafaţă a problemelor ; modul de predare abstract, fără evidenţierea mesajului ideologic al noţiunilor, a semnificaţiei lor practice, fără mobilizarea fondului afectiv al elevilor ; neancorarea în actualitate etc. Singura cale pentru sporirea eficienţei educative a ştiinţelor sociale, a contribuţiei lor la formarea politico-ideologică a elevilor este *respectarea, în fiecare lecţie, a cerinţelor partidului nostru faţă de aceste discipline, promovarea spiritului înnoitor, de gîndire originală şi cutezătoare, de realism şi permanentă confruntare a teoriei cu practica, cu viaţa, a combativităţii revoluţionare, poziţia intransigentă faţă de orice manifestare a ideologiei străine.* Şi în viitor, va trebui să acordăm, în predare o atenţie mai mare *conţinutului de idei,* profunzimii în abordarea problematicii noi pe care le ridică dezvoltarea societăţii omeneşti în epoca contemporană, ancorării acestor discipline în realităţile noastre social-politice, în preocupările actuale ale partidului şi statului, cunoaşterii fenomenelor ce caracterizează dezvoltarea prezentă a României, a soluţiilor originale elaborate de partidul nostru în edificarea orînduirii socialiste, soluţii care reprezintă, totodată, o contribuţie de seamă la tezaurul gîndirii marxiste.

Lecţia de ştiinţe sociale va trebui să devină mai flexibilă, cu obiective fixate operaţional, în sensul promovării metodei problematizării, a extinderii studiului textelor filozofice, a efectuării de calcule care confirmă sau infirmă valabilitatea unui fenomen economic etc. Elevii vor fi îndrumaţi să pună accent pe studiul individual al izvoarelor de informare în legătură cu tema lecţiei. Se cere să amplificăm rolul seminarului de ştiinţe sociale, al dezbaterilor, al dialogului viu cu elevii, pentru a lămuri tot ce este necesar. În lecţia de ştiinţe sociale elevul trebuie să găsească răspuns la toate problemele ideologice care-l frămîntă.

O atenţie sporită va trebui să se *acorde corelării dintre cunoştinţele însuşite la ştiinţele sociale şi cele de la celelalte obiecte de învăţămînt.* În această optică, profesorii care predau ştiinţele sociale trebuie să folosească mai mult ceea ce elevii ştiu de la celelalte obiecte, aşa cum profesorii care predau alte discipline au datoria de a valorifica din punct de vedere educativ cunoştinţele pe care ei la transmit, subliniind aspectele filozofice, ideologice ale acestora.

Preocupări mai mari va trebui să avem şi *faţă de realizarea unei continuităţi fireşti între educaţia politică şi ideologică desfăşurată în şi prin procesul de transmitere a cunoştinţelor şi în activitatea extraşcolară.*

Necesitatea *unui front unitar* în această direcţie, în care să-şi aducă contribuţia toate cadrele didactice, necesitatea coordonării acţiunii educativ-politice a şcolii, a organizaţiilor de copii şi tineret, a familiei nu mai trebuie demonstrată. Se impune ca, împreună cu organizaţiile de pionieri şi ale U.T.C., să ne ocupăm cu mai multă răspundere de : informarea politică a elevilor, învăţămîntul politic U.T.C., extinderea cercurilor de filozofie, sociologie, etică şi estetică, organizarea frecventă a simpozioanelor şi întîlnirilor cu specialişti din economie, cu activişti ai frontului ideologic, de îmbunătăţirea conţinutului educativ al tuturor manifestărilor cultural-artistice ale elevilor, al revistelor şcolare. De asemenea, în tematica lectoratelor pentru părinţi va trebui să-şi găsească un loc mai mare expunerile pe probleme ideologice de actualitate, discuţiile privind contribuţia familiei la realizarea idealului educativ al şcolii, al societăţii noastre socialiste.

Condiţia esenţială a îmbunătăţirii activităţii de educaţie politico-ideologică a elevilor o constituie pregătirea marxist-leninistă a cadrelor didactice. Măsurile ce vor fi adoptate în direcţia învăţămîntului politic pentru corpul didactic, a sistemului de informare politică a acestuia, vor ajuta pe profesori să devină buni educatori, promotori entuziaşti ai ideologiei partidului nostru.

În perioada vacanţei de vară, inspectoratele şcolare judeţene au datoria să examineze, în lumina analizei cuprinzătoare făcută de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi să rezolve şi alte probleme legate de accentuarea educaţiei politico-ideologice, pe sporirea contribuţiei ştiinţelor sociale la formarea conştiinţei politice şi moral-cetăţeneşti a elevilor, cum ar fi : constituirea catedrelor de ştiinţe sociale pe oraşe, realizarea, acolo unde sînt condiţii, a unei specializări a profesorilor în predarea filozofiei, economiei politice sau socialismului ştiinţific — în cadrul aceleiaşi catedre, organizarea cercurilor pedagogice la nivelul judeţului pentru cei care predau ştiinţele sociale, înfiinţarea, cu sprijinul cabinetelor judeţene de partid, a unor centre de informare şi documentare în domeniul disciplinelor ideologice etc.

Avem în faţă o îndrumare clară — documentele celui de-al X-lea Congres al partidului, ideile cuprinse în măsurile adoptate de Comitetul Executiv, în Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Cerinţa este unică — să militäm neobosit pentru transpunerea în viaţă a sarcinilor rezultate din aceste documente. Să nu uităm o clipă ceea ce sublinia secretarul general al partidului, în cuvîntarea la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învăţămîntului de cultură generală, profesional şi tehnic în R.S. România, din aprilie 1968, că învăţămîntul nostru este un valoros instrument de educare în mîinile societăţii socialiste şi, în consecinţă, trebuie să promoveze, prin întreaga sa activitate, concepţia marxist-leninistă, ideologia partidului nostru.

I. M. RIZESCU
director general adjunct în Ministerul Învăţămîntului

[1]) NICOLAE CEAUŞESCU : „România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate", E. P., Bucureşti, 1970, vol. IV, pag. 323—324.

Vastele resurse educative ale ştiinţelor sociale

Propunerile de măsuri, prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, şi pătrunzătoarea analiză partinică cuprinsă în expunerea sa la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-eduactive reprezintă un vast program de acţiune în unul din domeniile esenţiale ale procesului construcţiei societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

În ansamblul complexului de măsuri preconizat de recentele documente de partid, exigenţe deosebite şi sarcini de mare răspundere sînt puse în faţa educatorilor şi, în mod deosebit, în faţa celor care predau ştiinţele sociale în şcolile de toate gradele.

Aprobarea unanimă şi adeziunea deplină la acest program dinamizator şi viguros al partidului trebuie să se concretizeze, în practica educaţională, în îmbunătăţirea substanţială a predării ştiinţelor sociale, în sporirea aportului lor la educarea politico-ideologică a elevilor şi studenţilor, la formarea conştiinţei lor morale şi cetăţeneşti.

Realizarea acestor obiective şi sarcini reclamă, înainte de toate, ceea ce se subliniază cu tărie în documentele de partid şi anume *ridicarea spiritului de răspundere* a personalului didactic şi a exigenţei faţă de propria sa muncă. Direcţiile principale de acţiune şi căile care vor permite educatorilor să se achite cu succes de aceste înalte îndatoriri, nu numai profesionale ci, în primul rînd, politice şi sociale, sînt multiple.

Una din acestea este *creşterea nivelului teoretic al lecţiilor.* Eforturile ce se cer a fi depuse în această direcţie trebuie să conducă la depăşirea caracterului abstract, adesea schematizant, al predării, la *îmbogăţirea conţinutului de idei al lecţiilor şi prelegerilor* prin intermediul cărora elevii şi studenţii să fie ajutaţi să descifreze, în esenţa lor, fundamentele filozofico-teoretice, sociale şi politice ale proceselor economico-sociale, ale dezvoltării lumii contemporane şi, în mod deosebit, a societăţii noastre socialiste.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

OPINII PRIVIND STATUTUL FILOZOFIEI ÎN ŞCOALĂ

● Profesorilor li se încredinţează o misiune de înaltă responsabilitate socială ● La examenul de bacalaureat să figureze şi filozofia ● O probă scrisă cu un subiect eseu

Chemarea la îmbunătăţirea activităţii ideologice şi politice şi la înlăturarea unor carenţe ivite în educaţia marxist-leninistă — care se degajă din recentele documente de partid — priveşte fără excepţie, întregul nostru popor, dar se adresează în primul rînd lucrătorilor de pe frontul ideologic, vizînd cu precădere — după opinia mea — şcoala şi pe slujitorii ei. **Profesorilor li se încredinţează o misiune de înaltă responsabilitate socială : aceea de a fi propagandiştii înaintaţi ai liniei politice a partidului în rîndul tinerelor vlăstare ale ţării — constructorii temeliilor viitoare ale edificiului comunist.**

Pentru profesorii de ştiinţe sociale în general, pentru cei de filozofie în speţă, propunerile la care ne-am referit sună ca un imperativ imediat, întrucît însăşi finalizarea muncii noastre reclamă : a) efortul de a contribui — prin predare şi seminarizare — la conturarea concepţiei materialist-dialectice despre lume a tineretului ; b) grăbirea momentului de trezire a conştiinţei de sine a individului, treaptă necesară pentru formarea conştiinţei socialiste a aceluia care, mîine, va trebui să lucreze cu toată capacitatea sa fizică şi intelectuală pentru desăvîrşirea operei ce se înalţă azi, pentru construcţia societăţii comuniste. **Predarea acestor discipline contribuie în mod substanţial la pregătirea tineretului pentru munca şi viaţa în societatea socialistă.**

În lumina cerinţelor implicate în substanţa propunerilor făcute Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, doresc să abordez aici o singură problemă, care, după mine, ar putea conduce la îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale în şcoli, respectiv la creşterea contribuţiei acestor discipline la ridicarea conştiinţei politice şi moral-cetăţeneşti a elevilor noştri. Propunerile pe care le voi face privesc **locul şi rolul ce trebuie rezervat în viitor filozofiei în procesul de educaţie marxist-leninistă a tineretului.**

Aşa cum am mai arătat şi în articolul „Seminarul de filozofie şi conştiinţa de sine a adolescentului" în „Revista de pedagogie" nr. 3/1971, în ciuda nebănuitelor dar, din păcate, nu întotdeauna şi evidentelor virtuţi formative ale filozofiei, pînă acum, aceste reale posibilităţi de influenţare ideologică ale obiectului nostru n-au depăşit, de regulă, stadiul unor „deziderate". Filozofiei — ca disciplină de învăţămînt — i s-a rezervat un volum de timp ce o apropie de acela al obiectelor considerate de unii „dexterităţi".

Noul plan de învăţămînt pentru liceul de cultură generală, elaborat de Ministerul Învăţămîntului şi supus discuţiei anul trecut — îmbinînd stabilitatea cu supleţea, are şi meritul de a realiza o mai armonioasă aşezare a raportului dintre obiectele de cultură generală şi restul disciplinelor şcolare. Totodată, se prevede şi o extindere a predării ştiinţelor sociale în liceu (în anul II — economie politică, două ore ; în anul III — istoria filozofiei, două ore ; urmînd ca în anul IV să se continue predarea noţiunilor de socialism ştiinţific — o oră săptămînal, paralel cu predarea în acelaşi an a psihologiei — o oră la ambele secţii ; a logicii — o oră la uman — de ce nu şi la real ?).

Deoarece nu ne propunem să analizăm aici statutul tuturor disciplinelor sociale, ne mulţumim a face doar următoarea remarcă : n-ar fi oare mai indicat ca psihologia şi logica să se predea încă în anul II ? Cred că aşa s-ar putea realiza o corelaţie organică cu restul disciplinelor social-umaniste.

Pe lîngă elaborarea unor programe şi manuale radical îmbunătăţite (aspecte de conţinut, metodică, stabilitate şi supleţe, respectarea în fapt a cerinţelor de consultare prealabilă a profesorilor de liceu etc.) ar fi oportun ca, alături de „cele trei instrumente" (matematica, limba maternă, limbile străine) considerate pe drept cuvînt indispensabile pentru formaţia generală a absolventului de liceu, să se **ia în studiu — în vederea legiferării — şi locul şi rolul esenţialmente formativ în spirit comunist al filozofiei, respectiv al istoriei filozofiei universale,** în care includ, se înţelege, şi filozofia marxistă. În acest spirit am pledat atunci cînd am numit, în chip convenţional, filozofia ca pe „cel de-al patrulea instrument" sau **„limbajul cosmic al omului contemporan"**, de nelipsit astăzi din bagajul intelectual al viitorilor cercetători sau specialişti, indiferent de domeniul în care vor lucra.

Iată de ce, aş mai face propunerea **ca, în viitor, la examenul de bacalaureat, să figureze şi filozofia printre obiectele obligatorii la ambele secţii.** Acest examen va trebui să comporte însă, după noi, alţi parametri decît cei din prezent. Pînă acum, datorită alcătuirii cvasi-stereotipe a subiectelor — printr-o simplă transcriere pe bilet a titlurilor sau subtitlurilor din programa pentru examenul de bacalaureat sau cea de admitere în învăţămîntul superior — se punea în evidenţă mai mult capacitatea de memorare mecanică a tezelor filozofiei marxist-leniniste decît înţelegerea esenţei acestora.

Cred că noul sistem de examinare la filozofie ar putea să constea **dintr-o singură probă scrisă, cu un subiect-eseu** ales de candidat din mai multe variante. Formularea subiectelor va trebui să lase absolventului posibilitatea să arate într-adevăr ce cultură generală posedă, de cît spirit de discernămînt şi de opţiune dă dovadă. Într-un cuvînt, acest sistem va atesta reala configuraţie spirituală şi trăinicia concepţiei despre lume pe care presupunem că a avut vreme să şi-o însuşească absolventul pe băncile şcolii. Am depista astfel orizontul său moral-politic, aspiraţiile şi aptitudinile sale teoretice şi praxiologice. În sfîrşit, am preveni astfel şi pericolul buchiselii atît de nociv pentru formaţia spirituală a omului militant şi creator la locul său de activitate.

Cu titlu pur orientativ, prezentăm cîteva exemple de eventuale subiecte-eseu : „Integrare socială sau insingurare ?", „Despre demnitate", „Dacă nu erau Marx şi Engels mai aveam, oare, teoria socialismului ştiinţific ?", „Tinereţea — contestare sau afirmare ?", „Suveranitatea se dăruieşte" sau se cucereşte ?", „Cum întemeiem teza despre influenţarea existenţei sociale de către conştiinţă ?", „Încotro ne îndreptăm paşii după orele noastre de muncă ?", „De ce considerăm că munca este dimensiune esenţialmente umană ?", „Despre legitatea istorică şi activitatea conştientă a oamenilor", „De ce filozofăm ?", „Naţiunea socialistă şi progresul" etc.

Este de la sine înţeles, că răspunsurile la toate acestea presupun predarea sistematică şi prealabilă, ca obiect distinct, a istoriei filozofiei, alături de celelalte discipline umanist-ştiinţifice, fiindcă numai după aceea putem spera în înţelegerea esenţei şi spiritului revoluţionar al filozofiei marxiste, a corelaţiei ei cu cultura şi civilizaţia universală. **Este necesară — imperioasă chiar — parcurgerea prealabilă a istoriei filozofiei universale dacă vrem ca elevii noştri să înţeleagă în ce constă saltul săvîrşit de marxism pe planul gîndirii. Numai aşa ei vor trăi nu numai în plan raţional, ci şi emoţional adevărurile acestei filozofii,** numai aşa vom putea crea **convingeri trainice** cu privire la inconsistenţa unor curente sau tendinţe filozofice idealiste, mecaniciste etc.

Am prezentat doar cîteva păreri cu privire la îmbunătăţirea aportului acestei discipline în balanţa formării unor personalităţi multilaterale şi militante — pîrghii de nădejde în înfăptuirea cauzei partidului. Desigur, noi toţi, oamenii şcolii, trebuie să ne privim critic întreaga activitate, ca de altfel întregul sistem de pregătire a tinerei generaţii — în care filozofia ocupă un rol important — pentru a putea aduce corectivele pe care partidul le aşteaptă în domeniul pregătirii şi educaţiei tineretului.

Prof. IULIAN IONAŞCU
Liceul „Dr. Petru Groza" Bucureşti

În ansamblul activităţii instructiv-educative a profesorilor care predau ştiinţele sociale un loc şi o pondere mult sporită trebuie să dobîndească problemele majore ale *formării elevilor în spiritul eticii comuniste, al umanismului socialist.* Munca profesorilor de ştiinţe sociale se cere să fie îndreptată spre o mai eficientă valorificare a inepuizabilelor resurse formativ-educative pe care le conţine vasta tematică a cultivării patriotismului la elevi şi, în mod deosebit, cea referitoare la cultivarea sentimentului demnităţii naţionale, a respectului, dragostei şi aprecierii faţă de propriile noastre realizări şi faţă de potenţialul nostru naţional. Toate acestea corelate, evident, cu educarea elevilor în spiritul internaţionalismului, al respectului şi prieteniei între popoare şi al combaterii cosmopolitismului şi manifestărilor concrete ale acestuia. Întărirea caracterului formativ al predării ştiinţelor sociale este strîns corelată cu autenticizarea predării. Aceasta presupune, înainte de toate, luarea în considerare a realităţilor sociale contemporane cu care tînăra generaţie se confruntă şi formularea unor răspunsuri clare, precise, riguros argumentate, la problemele pe care tineretul şi le pune, pentru că, numai pe această bază el poate fi ajutat să descifreze singur ceea ce reprezintă valoare autentică şi ceea ce este falsă valoare, să distingă între ceea ce este util şi în concordanţă cu eforturile noastre spre civilizaţie şi cultură şi ceea ce este fals, perimat, retrograd, în opoziţie cu aceste eforturi. Sigur că prezenţa ştiinţelor sociale în soluţionarea complexelor probleme privind formarea elevilor în spiritul muncii, al respectului şi dragostei faţă de producătorii bunurilor materiale şi spirituale este nu numai de dorit ci şi imperios necesară.

Fiind chemaţi să contribuie hotărîtor la formarea concepţiei despre lume a tineretului studios, profesorilor de ştiinţe sociale le incumbă sarcini specifice deosebite, privitoare la înrădăcinarea în conştiinţa acestuia a sentimentului de responsabilitate faţă de clasa muncitoare, faţă de întregul nostru popor care munceşte cu abnegaţie şi hotărîre pentru a-şi crea condiţii excepţionale de pregătire şi educare. Măsura eficienţei muncii desfăşurate în această direcţie va fi dată de felul în care tineretul nostru studios se va angaja să militeze activ pentru construcţia socialismului în patria noastră, să muncească cu pricepere şi pasiune în fabrici, pe ogoare, în instituţiile de învăţămînt şi unităţile ştiinţifice.

Numai în acest fel noi, educatorii, angajaţi de pe poziţii ferme, partinice, vom putea face ca întreaga activitate de educaţie comunistă din şcoli şi facultăţi să dobîndească sensurile preconizate de partid, să capete noi dimensiuni, astfel încît să ne achităm cu cinste de înalta misiune politică şi socială cu care ne-a investit partidul.

Lector univ. ŞT. COSTEA

CHIPUL PATRIEI VĂZUT CU OCHI DE ADOLESCENT

Colţo Onisia
(Baia Mare)
„Recolta"

PUNCTE DE VEDERE

CARACTERUL FORMATIV AL ISTORIEI

„Racordarea trecutului la necesitățile prezentului — o cerință a spiritului militant care trebuie să străbată lecția"

Înțelegerea marxist-leninistă a istoriei face parte integrantă din teoria revoluționară care luminează drumul înainte al popoarelor. Cunoașterea istoriei, nu atît prin date cronologice seci, ci mai ales prin învățămintele ei, dovedește capacitatea creatoare și de luptă a popoarelor, arată că progresul istoric este de neînvins. **„Valoarea unei istorii cu adevărat științifice — sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea justă, constituind astfel o oglindă a conștiinței de sine a poporului, a claselor, înmănunchind experiența de viață și de luptă a maselor și conducătorilor".** Redarea bogăției de conținut a istoriei cu scopul de a instrui și a educa generațiile de tineri în spiritul dragostei pentru făuritorii istoriei este marea datorie a dascălilor.

A slăbi interesul pentru cunoașterea istoriei, a istoriei naționale mai ales, înseamnă a te înstrăina de propriul popor, de tradițiile sale de luptă pentru libertate socială și independență națională, de creația sa culturală și artistică, de eforturile lui prezente de a se ridica prin muncă pe culmile înalte ale progresului și civilizației.

Racordarea trecutului la necesitățile prezentului constituie o cerință a spiritului militant care trebuie să străbată lecția, prelegerea sau conferința de istorie. Se va înțelege, astfel, continuitatea în zilele noastre, pe o treaptă superioară, în concordanță cu nevoile societății noi socialiste multilateral dezvoltate, a tradițiilor progresiste ale istoriei noastre.

Istoria a conferit poporului român valori și drepturi de care el a fost conștient și pe care le-a apărat cu sacrificii enorme. **În procesul de creare a bunurilor materiale și spirituale, în lupta pentru libertate socială și independență națională, s-a întărit sentimentul patriotic, a crescut coeziunea internă, s-a dezvoltat unitatea de gîndire și simțire a maselor populare.**

Înfrățite cu românii în efortul ce făcea să crească rodul pămîntului, în munca grea de punere în valoare a bogățiilor acestuia, în strădania creatoare de avuție spirituală, populațiile de alte naționalități, ce trăiau alături de români și împărtășeau soarta lor, s-au simțit solidare cu ei și au participat activ la lupta de eliberare socială și de apărare a fruntariilor țării. Această luptă comună demonstrează că dincolo de uneltirile asupritorilor, dincolo de interesele lor de dezbinare, pentru a exploata cu mai multă ușurință, se închega în focul marilor încleștări sociale și de apărare a țării unitatea de interese a maselor populare, indiferent de apartenența etnică, se crea o tradiție de solidaritate puternică între ele. Pentru orice cetățean de azi, oricît de mică ar fi inițierea lui în istoria patriei, marile răscoale țărănești din Transilvania, răscoala de la Bobîlna, războiul țărănesc de sub conducerea lui Gh. Doja sau răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan simbolizează momente din șirul acțiunilor de luptă comune duse de poporul român și de naționalitățile conlocuitoare pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, pentru libertate socială. Preluată de mișcarea muncitorească și adăugîndu-i-se sensuri noi, această tradiție, izvor de înțelepciune acumulată secole de-a rîndul, a fost valorificată și spiritul ei ridicat ca principiu în politica Partidului Comunist Român de realizare și întărire a unității moral-politice a maselor populare din România.

Educația patriotică nu poate fi făcută numai prin cunoașterea marilor fapte și fenomene din trecutul mai depărtat. **Prezentul oferă și el un registru bogat și variat de fapte care se ridică la adevărate acte de eroism săvîrșite cu dăruire de sine de mii și mii de constructori în opera de edificare socialistă, acte care prin măreția lor stau alături de faptele de eroism pe cîmpul de luptă.**

În condițiile extraordinarului avînt tehnico-științific ce caracterizează zilele noastre, poporul român se dovedește — ca urmare a transformărilor social-politice ce au deschis cîmp larg de afirmare a tot ce este valoare autentică a acestui neam — apt să-și adapteze munca la noul „tempo" al progresului omenirii. El se dovedește capabil să-și însușească produsele științei și ale civilizației universale, să se impună prin creații originale, prin ingeniozitatea și talentul fiilor lui, prin capacitatea de a folosi, în interesul țării, marile cuceriri tehnico-științifice. Înfățișarea nouă pe care o îmbracă țara, înregistrarea în cronica epocii noastre într-un ritm rapid, neobișnuit, a atîtor realizări industriale, economice și culturale creează un sentiment tonic de mîndrie patriotică, un important stimulent de noi înfăptuiri, de permanente depășiri.

Istoria mai depărtată sau cea pe care o făurim azi, înțeleasă prin prisma concepției științifice, marxist-leniniste, face să crească conștiința poporului român de ceea ce el a însemnat în trecut, să fie în tot mai mare măsură conștient de ce este și realizează în prezent și să întrevadă, de pe pista construcției socialiste de azi, ce poate fi în viitor. **„Fără acest trecut — se exprima lapidar, în termeni de o mare profunzime de gîndire secretarul general al Partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — n-ar exista nici prezentul și n-am putea făuri nici viitorul".**

ȘT. ȘTEFĂNESCU
director al Institutului de istorie „N. Iorga"

„Semnele realizărilor fiecărei generații stau ca un îndemn în fața generațiilor viitoare"

Socot că atunci cînd a definit istoria drept „cea dintîi carte a unei nații", N. Bălcescu s-a gîndit și la caracterul formativ al acestei științe. Bălcescu a scris istorie, dar nu ca o erudiție seacă ori înșirare de nume și date întru împovărarea memoriei, ci a pornit de la gîndul că în istorie „sînt suveniri care trebuiesc neîncetat chemate în memoria poporului pentru a-i sluji de termen de comparație între starea lui prezentă și trecutul său glorios". Că trecutul, cu luminile și umbrele lui, încă din geneza oricărui popor, se înlănțuie cu prezentul și-și scapără farurile asupra viitorului, străbătîndu-i cețurile și incertitudinile. În acest spirit a scris o seamă de opere și azi izvoritoare de fierbinte dragoste de patrie și de popor. M. Kogălniceanu se rostea invocînd trecutul : „Istoria românească mai ales să ne fie cartea de căpătenie și să ne fie paladiul naționalității noastre. Într-însa vom învăța ce am făcut și ce mai avem să facem ; printr-însa vom prevedea viitorul, printr-însa vom fi români, căci istoria este măsura sau metrul prin care se poate ști dacă un popor propășește sau dacă se înapoiază".

Mai mult ca în orice știință formativă, în istorie *exempla docent*. Munca și strădania înaintașilor au așezat temelia economică și cultural spirituală pe care noi edificăm azi socialismul. Din truda și priceperea înaintașilor, au ieșit orașele și satele, operele artiștilor și cîntările cele slăvite ale baladelor și doinelor.

Asupra tineretului istoria are, totdeauna, un efect puternic. Faptele strămoșilor îi impresionează, îi însuflețesc, le stîrnesc curiozitatea și dorința de a-i imita.

Dar nu numai faptele desfășurate în trecutul îndepărtat sînt chemate să ajute formarea spirituală a cetățenilor. Istoria nouă și cea foarte nouă este, după a noastră părere, încă mai necesară și mai eficientă. O istorie locală, de pildă, oricît de modestă, dacă scoate în evidență, comparativ, cum arătau locurile și lucrurile cu un veac sau chiar cu un deceniu înainte, dacă ține să semnaleze cît s-a construit, cît s-a transformat prin efortul și vrednicia oamenilor, nu se poate ca asemenea informații, asemenea cunoștințe să nu opereze asupra spiritului noilor generații, să nu le trezească mîndria, să nu le întrețină demnitatea și să nu-i însuflețească în munca lor de a construi și mai mult, și mai bine, și mai frumos. O simplă excursie cu temă istorică în Cluj și-n împrejurimi, în Suceava sau pe Valea Bistriței, în regiunea Porților de Fier sau pe valea Oltului, de la Cozia pînă la isvoarele Lotrului, imprimă un șir de impresii de neuitat și zămislește în conștiințe un legitim și sănătos optimism. Noi, urmașii celor care au zidit operele artistice din centrul Clujului sau cele de la Cozia, înălțăm azi, continuînd, altele noi de-o măreție și originalitate specifice vremii și orînduirii în care trăim și pe care o construim, vreme și orînduire pe care tocmai prin aceste creații o facem să se impună, să devină ea însăși istorie și desigur să rămînă în istorie.

La fel putem grăi și despre spiritul de jertfă al omului vremii noastre. Nepoții celor care au cucerit, cu sîngele lor, independența patriei, ai celor care s-au apărat eroic în bătălia de la Mărășești și au înfăptuit unirea din 1918, au dovedit un splendid eroism în lupta împotriva exploatării burgheze, în lupta împotriva fascismului, în bătălia împotriva hitleriștilor. Lupta social-politică, munca de construcție, de îmbogățire și înfrumusețare a patriei intră cu fiecare zi în istorie. Paginile scrise cu semnele realizărilor fiecărei generații stau ca un îndemn în fața generațiilor viitoare. Stau la îndemîna viitorimii ca istorie, cu un puternic caracter formativ.

Istoria nu-i numai o știință. Nu-i numai un obiect de studiu. Ci un bogat, nelimitat de bogat izvor de învățăminte. Și aceste învățăminte au și un specific conținut afectiv. Ele se adresează nu numai minții, ci și inimii. Din acest punct de vedere istoria se asea-

CHIPUL PATRIEI VĂZUT CU OCHI DE ADOLESCENT

Ana Hirschfield (Tg. Mureș)

„Frăție"

mână şi se conjugă cu literatura naţională, cu arta şi muzica creată de-a lungul veacului de cei mai talentaţi fii ai poporului.

Istoria este un nepreţuit instrument formativ. Dar „trebuie să redăm istoria aşa cum este ea — şi din aceasta nu avem decît de cîştigat ! spune tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Să facem ca oamenii să cunoască şi să înţeleagă cum trebuie istoria".

Deci, să studiem şi să învăţăm istoria, ca să ne formăm pe noi înşine cît mai puternici sufleteşte, cît mai pricepuţi, cît mai încrezători în forţele noastre, cît mai îndrăgostiţi de popor şi de patrie, şi de conducerea lor. Şi astfel, pregătiţi şi conduşi, să forjăm noua istorie, veşnica istorie a poporului şi a patriei. O istorie care să ne reprezinte în ce avem noi mai bun, mai vrednic, mai pilduitor, mai reprezentativ pentru generaţiile care vin. Învăţînd din istorie, să facem o istorie demnă a fi pildă pentru istoria viitoare.

DUMITRU ALMAŞ

„Să gîndim lecţiile la nivelul unor sporite exigenţe, să aducem îmbunătăţiri profunde în activitatea noastră didactică"

Noile documente de partid, care izvorăsc din cerinţele dezvoltării societăţii noastre, din exigenţele actuale faţă de frontul ideologic şi cultural-educativ, ne dau o orientare clară asupra problematicii pe care o ridică fenomenul educaţional în unităţile şcolare. Trebuie să recunoaştem deschis că deşi eram într-o anumită măsură conştienţi de unele lipsuri existente în munca de educaţie a tineretului, am acţionat prea puţin pentru a le îndrepta. **Consider că se impune, din partea noastră, a educatorilor o înţelegere mult mai profundă a rolului formativ-educativ al istoriei, ca ştiinţă socială.**

Aşa cum rezultă din expunerea prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative, ne revine obligaţia ca prin lecţiile de istorie să explicăm elevilor în mod mai convingător condiţiile de viaţă şi de muncă din trecut, să evocăm tradiţiile de luptă ale partidului şi poporului.

Pe bună dreptate secretarul general al partidului atrage atenţia asupra necesităţii ca **educaţia patriotică şi internaţionalistă să constituie un tot unitar.** Ne revine răspunderea de a folosi orice prilej pentru a educa elevii în spiritul dragostei faţă de patrie, al hotărîrii de a fi gata în orice moment să apere cuceririle revoluţionare, independenţa şi suveranitatea patriei. De asemenea, trebuie să ne preocupăm mai mult de a educa pe elevi în spiritul prieteniei între toţi tinerii, indiferent de naţionalitate, în spiritul solidarităţii internaţionaliste cu tineretul muncitoresc, revoluţionar din toată lumea.

Este necesar să căutăm mai mult decît pînă acum ca elevii să înţeleagă că **revoluţia socialistă, construcţia socialistă în ţara noastră sînt în plină desfăşurare, că înfăptuirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate cere spirit de abnegaţie, sacrificii, eforturi neobosite care să reflecteze prin fapte devotamentul faţă de cauza socialismului.**

Pline de învăţăminte pentru elevi sînt tradiţiile de muncă ale poporului, inclusiv ale tineretului.

Cunoscînd acestea, ei vor înţelege şi vor preţui mai mult trecutul, vor pricepe şi mai bine aspiraţiile noastre contemporane, se vor integra mai uşor în viaţa socială, în activitatea productivă. Prin lecţiile de istorie contemporană a României vom ilustra mai mult marele efort cretor, ingeniozitatea şi hărnicia cu care poporul român, sub conducerea Partidului comunist, a obţinut victorii de răsunet în construcţia socialistă.

Recentele documente de partid ne obligă **să ne gîndim lecţiile la nivelul unor sporite exigenţe, să aducem îmbunătăţiri profunde în activitatea noastră didactică, să ne preocupăm de perfecţionarea formelor şi metodelor noastre de muncă, în aşa fel încît să influenţăm mai mult gîndirea şi inima elevilor, să exercităm o înrîurire mai puternică asupra conştiinţei lor.**

Pe baza unui program orientativ de perspectivă, elaborat la nivelul municipiului Bucureşti, fiecare unitate şcolară va antrena elevii în cunoaşterea sistematică a cartierului, sectorului municipiului, a ţării, astfel încît la absolvirea unui ciclu de învăţămînt aceştia să aibă o privire de ansamblu asupra frumuseţilor şi bogăţiilor ţării, a monumentelor şi locurilor istorice, a realizărilor poporului sub conducerea partidului în anii construcţiei socialiste. Folosim în acest sens experienţa dobîndită cu prilejul organizării acţiunilor în întîmpinarea aniversării semicentenarului Partidului.

Începînd cu anul şcolar 1971-1972, în municipiul Bucureşti se vor extinde, diversifica şi permanentiza acele activităţi cu caracter patriotic care angajează un număr mare de elevi : evocări în locuri istorice bucureştene, expediţii la locuri şi monumente din împrejurimile oraşului Bucureşti sau din ţară, concursuri, îngrijirea monumentelor.

Studierea profundă a documentelor de partid va da prilejul fiecărui profesor de istorie să găsească noi şi noi valenţe educative disciplinei pe care o predă, să descopere noi căi eficiente de îmbunătăţire a muncii de educare a tinerei generaţii.

PROF. GH. SMARANDACHE
Inspectoratul şcolar al Municipiului Bucureşti

„Accent mai mare pe sinteze, pe interpretarea fenomenelor social-politice"

Documentele recente de partid adoptate şi amplu dezbătute de partid şi întregul nostru popor constituie pentru şcoală, pentru educatori şi în mod deosebit pentru noi cei care predăm ştiinţele sociale un bogat tezaur de idei, un preţios îndreptar în munca de educare a tineretului şcolar în spiritul concepţiei marxist-leniniste ; ele reprezintă un imbold şi o îndatorire de a ridica procesul instructiv-educativ pe o treaptă superioară.

Ca profesor de istorie care predau în liceul de cultură generală, aş vrea să fac cîteva sugestii pentru îmbunătăţirea predării acestei discipline atît de importante în opera de formare a elevilor.

Cred, în primul rînd, că va trebui să reexaminăm aşezarea istoriei în ansamblul disciplinelor şcolare şi în mod particular în contextul celor sociale. Cred că va trebui să menţinem, iar în unele locuri să sporim, numărul de ore pe săptămînă atribuite predării istoriei în programa claselor IX-XII de liceu. Spun aceasta deoarece viitoarea programă a liceului de cultură generală sugerează o scădere a numărului de ore la clasa a IX-a şi a XII-a la secţiile uman şi real. Mai mult chiar, la clasa a IX-a la secţia reală, dacă am reţinut bine, în programa viitoare se prevede renunţarea la disciplina istoriei. Socot, de asemenea, că este insuficient numărul de o oră pe săptămînă (cît este prevăzut în actuala programă şi cît prevede şi programa pentru anul şcolar viitor) pentru predarea istoriei medii la clasa a X-a. Cred că ar trebui sporit numărul la 2 ore săptămînal. La fel, consider că va trebui menţinut numărul de 3 ore — pentru amîndouă secţiile — afectate predării istoriei de la clasa a XII-a.

O altă problemă pe care predarea istoriei o ridică profesorului la catedră (şi care creează unele mici dificultăţi) este **îmbunătăţirea concordanţei între programă şi manual la anumite teme.** Se observă astfel un dezacord între programă şi manualul de clasa a X-a în două sensuri : fie că programa enunţă lapidar tema, iar manualul o dezvoltă amplu, fie că tema nu figurează în programă, iar manualul o discută. În ce priveşte manualul de clasa a XII-a **cred că ar fi necesară o revedere a manualului în sensul redactării mai sintetice a unor teme, pentru a se evita excesul de factologie. Să se pună accent mai mare pe sinteze, pe interpretarea fenomenelor social-politice şi ideologice.**

Un alt element care poate îngreuna buna desfăşurare a muncii la catedră a profesorului de istorie este absenţa — tot mai acut resimţită a unor **culegeri de documente şi izvoare** din istoria României care să fie prezentate la nivelul de înţelegere a elevilor de liceu sau ai şcolii generale.

Tot la acest capitol menţionez necesitatea urgentării tipăririi **Atlasului istoric,** ca şi a **hărţilor istorice,** indispensabile unei bune predări a acestei discipline la toate nivelurile şcolii de cultură generală.

Prof. GHEORGHE MURĂRAŞU
Liceul nr. 42, Bucureşti

CONTROLUL ŞI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂŢII INSTRUCTIV EDUCATIVE DIN ŞCOALĂ (III)

Convorbirea directorului cu profesorii asistaţi la lecţii

Asistînd la un număr de 3—5 lecţii, după caz, directorul programează convorbirea ce urmează să aibă loc cu profesorul asistat. La această convorbire participă numai directorul şi profesorul vizitat la clasă, iar în cazul în care directorul a fost însoţit de şeful de catedră sau un alt profesor de specialitate, va lua parte şi acesta.

Pentru reuşita discuţiei este necesar să se pregătească atît profesorul asistat cît şi directorul care a efectuat controlul. Directorului i se recomandă să revadă datele cu privire la convorbirea anterioară, să-şi stabilească problemele pe care doreşte să le ridice în faţa profesorului, să se gîndească la eventualele soluţii posibile şi la atitudinea ce trebuie să o adopte.

Convorbirea va porni de la ideea că ambele părţi au intenţia de a discuta în mod deschis şi sincer, de a găsi cele mai bune soluţii şi a hotărî ce trebuie făcut.

Directorul şi profesorul trebuie să-şi asume răspunderea eficienţei convorbirii. În acest scop, ei vor stabili de la bun început problemele asupra cărora urmează să se poarte discuţia. Atît directorul cît şi profesorul trebuie să deţină date precise şi dovezi necesare în cursul discuţiei.

Directorul care are funcţia reală de conducere va manifesta atenţia cuvenită faţă de profesori, pentru a nu le crea acestora un sentiment de inferioritate şi nesiguranţă. Este vorba de confruntarea unor puncte de vedere care trebuie argumentate şi susţinute cu date, iar pînă la urmă problemele puse în discuţie, în măsura posibilităţilor, să fie rezolvate.

Se recomandă ca directorul să dovedească mult tact, să nu jignească. Fiecare profesor se consideră un bun specialist ; unii sînt mai susceptibili, alţii mai puţin autocritici, or, directorul trebuie să găsească limbajul şi formele cele mai potrivite pentru ca discuţia să-şi poată atinge scopul. Directorul va fi atent ştiind că un profesor începător, de multe ori timid, nu poate fi tratat la fel ca un profesor cu vechime în muncă. Sinceritatea, calmul şi judecata obiectivă sînt indispensabile unei soluţionări adecvate a situaţiei discutate.

Convorbirea începe, de regulă, prin cuvîntul profesorului care prezintă o scurtă analiză a lecţiei, în care arată scopul pe care şi l-a propus în lecţie, metodele pe care le-a folosit, rezultatele obţinute, părţile mai reuşite ale predării, precum şi neajunsurile care s-au manifestat, greutăţile întîmpinate etc. În cuvîntul său, directorul, indiferent de obiectivele urmărite în cursul asistenţei, este indicat să privească în ansamblu lecţia, desigur, insistînd mai mult asupra problemelor stabilite. În funcţie de calitatea şi de reuşita lecţiei, directorul va evidenţia, în primul rînd părţile pozitive ale lecţiei. şi chiar în cazul cînd acestea sînt mai puţine va insista asupra lor.

În prezentarea părţilor critice ale lecţiei, directorul se va opri în primul rînd la aspectele care au fost sesizate de către profesor, insistînd asupra cauzelor care au determinat aceste lipsuri, şi numai în al doilea rînd va mai prezenta şi alte neajunsuri ale lecţiei. Acest mod de gradare a problemelor, mai ales a celor negative, face ca profesorul să primească mai uşor insuccesele muncii sale, desigur atunci cînd se pune astfel problema. În timpul analizei, fiecare neajuns semnalat, după ce i-au fost arătate cauzele, va fi însoţit de recomandări şi sfaturi din partea directorului.

La încheierea convorbirii vor fi rezumate de comun acord : a) aspectele pozitive principale ; b) neajunsurile ; c) recomandări pentru viitor. Rezumatul analizei urmează să fie trecut de către director în registrul şcolii de asistenţe la ore. Menţionăm că, pe baza unui experiment pe care l-am întreprins într-un număr de licee din Capitală, privind aprecierea activităţii personalului didactic, acest registru se află în curs de generalizare pe întreaga ţară. În cadrul acestui registru i se rezervă fiecărui membru al corpului didactic o partidă, în care sînt trecute cu regularitate, de către membrii colectivului de conducere a şcolii, concluziile asistenţelor la ore. La sfîrşitul anului şcolar, pe baza acestor date consemnate în registru şi a altor rezultate privind activitatea în afară de clasă, directorul şcolii întocmeşte o caracterizare pentru fiecare profesor, care urmează să fie ataşată la „Statul personal", şi să devină un act oficial.

În organizarea şi conducerea acestor convorbiri, directorul, care în cele mai multe cazuri este un profesor cu o bogată experienţă, se va îngriji ca fiecare profesor să plece cu un sentiment de deplin respect faţă de sine însuşi, chiar dacă a fost nevoit să-şi prezinte anumite aspecte negative ale activităţii şi comportamentului său în timpul lecţiilor asistate, cu încredere în forţele sale şi cu dorinţa de a se autoperfecţiona. O deosebită atenţie se cere să fie manifestată faţă de cadrele tinere, începătoare, care au nevoie atît de îndrumare din partea directorului cît şi de încurajare şi stimulare.

Directorul cîştigă mult şi nu pierde nimic, dacă reduce pe cît posibil distanţa ce există de obicei între conducător şi profesor. Atitudinea prietenească, de promovare a egalităţii este mult mai indicată şi utilă, decît una care reaminteşte mereu interlocutorului : „Eu sînt directorul şi nu cumva să uiţi aceasta". Atît directorul cît şi profesorul trebuie să înceapă convorbirea cu intenţia fermă de a comunica în mod deschis şi sincer, iar la încheiere să plece cu intenţia de a pune în aplicare hotărîrile luate.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

Material didactic pentru noul an şcolar

PERFECȚIONAREA

O ARIE MAI CUPRINZĂTOARE

O cerință esențială în formarea multilaterală a tinerei generații, subliniată pregnant în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta consfătuire de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative o constituie perfecționarea continuă a membrilor corpului didactic ca specialiști în disciplina științifică pe care o predau și ca educatori. În această privință, o deosebită răspundere revine acțiunilor de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală, organizate în lumina Legii învățămîntului și a Statutului personalului didactic și a căror desfășurare este concentrată și în timpul vacanței de vară.

Printre formele de perfecționare care au loc în prezent, un rol important îndeplinesc cursurile cu profesorii care predau limbile moderne — engleză, franceză, germană, rusă — care se desfășoară la Brașov, aflîndu-se la cea de a zecea ediție. În momentul deschiderii acestor cursuri erau adoptate importantele documente de partid care evidențiază rolul și locul științelor sociale și, în genere, al disciplinelor cu profil ideologic în formarea conștiinței comuniste. Conducerea Institutului central de perfecționare a personalului didactic, dîndu-și totala adeziune la ideile cuprinse în expunerea secretarului general al partidului a luat, operativ, cu ajutorul Direcției generale pedagogice a învățămîntului de cultură generală și la indicația conducerii ministerului, măsurile corespunzătoare pentru introducerea în cadrul acestor cursuri a prelegerilor cu conținut ideologic, care vor ocupa o treime din volumul activităților programate, fiind expuse de lectori desemnați de secția de propagandă a Comitetului Central. Importanța acestei orientări a cursurilor a fost scoasă în evidență încă de la deschiderea lor, prilej în care s-a arătat că unul din obiectivele centrale ale perfecționării formației cadrelor didactice care predau limbile moderne este dezvoltarea capacității acestora de a forma conștiința morală socialistă a elevilor, prin asimilarea marilor valori ale culturii mondiale.

Un ghid de înaltă valoare teoretică și practică în orientarea ideologică generală a cursurilor noastre este și indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu privind necesitatea primordială a formării și dezvoltării concepției științifice marxist-leniniste despre lume și viață și a dezvoltării, pe temeiul acestei concepții, a conștiinței socialiste a elevilor, ducînd o luptă necruțătoare cu orice formă de ploconire în fața sistemului de viață burghez care, precum se știe, chiar în țările industriale cele mai avansate ale sistemului capitalist, este zguduit de profunde contradicții. Reexaminăm în această lumină, toate planurile și programele de perfecționare atît ale acțiunilor din această vară cît și ale celor care vor fi întreprinse în viitorul an școlar, astfel încît ele să asigure pregătirea cadrelor didactice în deplina accepțiune a nobilei funcții de educator.

În aceeași ordine de idei se cuvine amintit că, la începutul lunii iulie, Institutul central de perfecționare a organizat la București un curs special cu 400 de lectori care urmează, în continuare, să asigure, în toate județele țării, desfășurarea cursurilor de perfecționare ale educatoarelor și învățătorilor, ce vor începe la sfîrșitul lunii august. Ținînd seama de amploarea acestor cursuri — care chiar din această primă etapă vor cuprinde circa 14 000 de participanți — I.C.P.P.D. și filialele sale au înțeles să acorde tot sprijinul reușitei acțiunii, deși în conformitate cu Statutul personalului didactic răspunderea perfecționării învățătorilor și educatoarelor revine inspectoratelor școlare județene. Bineînțeles, că pentru asigurarea nivelului corespunzător al prelegerilor cu caracter ideologic, inspectoratele școlare județene vor face apel, prin secțiile de propagandă ale comitetelor județene P.C.R., la cei mai valoroși activiști ai partidului, potrivit prețioaselor indicații date de secretarul general al partidului.

În ansamblul acțiunii de pregătire ideologică a cadrelor didactice, integrată perfecționării lor multilaterale, se va acorda, desigur, o atenție specială abordării acelor probleme teoretice care preocupă în mod deosebit partidul în actuala etapă, cum ar fi fundamentarea si explicarea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, problemele creșterii rolului conducător al partidului în toate sferele vieții sociale, ale dezvoltării conștiintei socialiste, umanismului și democrației socialiste, ale relațiilor internaționale și dezvoltării mișcării comuniste și muncitorești mondiale etc.

Sîntem convinși că prin completarea perfecționării formației profesorilor ca educatori, ca militanți pentru triumful ideilor comuniste, înzestrați cu un nivel politico-ideologic ridicat va crește eficiența generală a învățămîntului românesc și contribuția lui la formarea tinerei generații, angajată ferm în opera de construire a socialismului și comunismului.

Prof. dr. doc. DIMITRIE TODORAN
rectorul Institutului central
de perfecționare a personalului didactic

14.000 de învățători și educatoare

În prima decadă a lunii iulie a.c., Institutul central de perfecționare a personalului didactic a organizat la București un curs central de pregătire a peste 400 de lectori care vor desfășura activitățile didactice la cursurile de perfecționare a educatoarelor și învățătorilor, ce se vor organiza în această vară în toate județele țării. Acțiunea respectivă marchează o etapă importantă în perfecționarea învățătorilor și educatoarelor — unul dintre detașamentele cele mai numeroase ale corpului nostru didactic, investit cu mari responsabilități pedagogice și angajat plenar în localitățile unde funcționează, în activitatea social-cuturală și educativă, pentru îmbogățirea vieții spirituale a populației, pentru formarea conștiinței socialiste a maselor.

Ceea ce se formează și se clădește pe traiectoria instruirii și educării omului, în primele patru clase ale învățămîntului general și, chiar mai devreme, în instituțiile preșcolare, prefigurează succesele școlare pe toate treptele, performanțele în orice profesie, liniile de comportament în viață. De aceea, perfecționarea învățătorilor și educatoarelor se înscrie într-o perspectivă mai largă, răsfrîngîndu-se asupra învățămîntului în ansamblul său, contribuind la realizarea obiectivelor sale finale.

Perfecționarea învățătorilor și educatoarelor constituie o sarcină directă a inspectoratelor școlare, pe care o realizează prin liceele pedagogice, potrivit principiului general ca, instituția care a pregătit cadrele didactice să asigure în continuare și perfecționarea lor. Exercitarea acestei atribuții de către inspectoratele școlare județene nu exclude, ci dimpotrivă, presupune o coordonare și îndrumare pe plan central.

Programa de studiu individual și, respectiv, programa etapei cu frecvență (a cursurilor), elaborate pe baza unei largi consultări cu învățători și educatoare, inspectori din cadrul inspectoratelor școlare, specialiști din diverse domenii care se circumscriu în profilul pregătirii și perfecționării educatoarelor și învățătorilor, precum și cursul de pregătire a lectorilor organizat pe plan central, au urmărit să asigure o orientare și o concepție unitară acestei acțiuni. Obiectivul ei final este să, determine lărgirea viziunii învățătorilor și educatoarelor asupra muncii pe care o desfășoară instituțiile școlare și preșcolare, dezvoltarea receptivității pentru tot ce este nou, înaintat și cu valoare de eficiență, de optimizare în domeniul conținutului învățămîntului, a metodelor, tehnicilor didactice și a formelor de organizare a influenței educative așa cum se situează toate acestea la nivelul realizărilor contemporane ale științei și practicii educaționale din țara noastră și pe plan mondial.

Aceste idei novatoare în desfășurarea muncii didactice nu pot rodi, nu pot fi fructificate și nici n-ar putea contribui la realizarea scopurilor școlii noastre dacă nu s-ar grefa, dacă nu ar fi puternic susținute și luminate de concepția științifică despre lume, de ideologia partidului nostru, de țelurile sale politice. Educația tinerei generații, pregătirea ei pentru a continua și ridica pe noi culmi opera eroică de construcție a unei orînduiri sociale înfăptuită de poporul nostru sub conducerea partidului este țelul final al școlii noastre de toate gradele și tipurile. Știința, care mai mult decît oricare alta, fructifică gîndirea, direcționează activitatea practică, generează încredere, siguranță, perseverență și pasiune în atingerea scopurilor este marxism-leninismul. Ea oferă oamenilor cunoașterea legilor generale de dezvoltare a lumii, pe baza cărora ei pot acționa și transforma conștient natura, societatea, lumea, în concordanță cu cerințele obiective ale progresului social.

Indicația dată de secretarul general al partidului nostru care arăta că „o treime din programele cursurilor de vară de pregătire a cadrelor didactice va fi dedicată informării politice și dezbaterilor pe probleme ideologice și educative" evidențiază importanța acordată de partidul nostru pregătirii și perfecționării educatorilor pentru ca ei să-și poată îndeplini misiunea încredințată de popor, de partid, să înțeleagă cît mai profund această misiune. Școala noastră nu face orice educație, ci educație comunistă, ea nu formează un om în general, ci pe cetățeanul patriei noastre socialiste — om cult, luminat, dezvoltat multilateral, devotat fără margini cauzei partidului nostru, idealurilor sale nobile, patriot înflăcărat și militant activ pentru făurirea lor.

Cursurile județene din această vară vor cuprinde peste 14 000 de învățători și educatoare numărîndu-se printre primele cursuri care vor beneficia de această înțeleaptă și clarvăzătoare orientare, oferind participanților posibilități în plus de a-și însuși inepuizabilele învățăminte pe care întregul popor și le însușește din propunerile prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în vederea îmbunătățirii activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, adoptate în unanimitate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și din ampla expunere făcută de secretarul general al partidului la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative.

Conf. univ. dr.
EUG. BLIDEANU

PANORAMIC

Studiu în bibliotecă

PERSONALULUI DIDACTIC

Cursurile și taberele de vară ale societăților științifice

Fizică-chimie

Societatea de fizică și chimie s-a grăbit anul acesta și, înaintea altor societăți similare, și-a început, ba chiar și-a terminat la ora aceasta, cursurile de vară.

Acestea au avut loc la Timișoara și Iași între 1 și 8 iulie. Discuția purtată cu prof. **Petruță Miu**, secretar general al Societății de fizică și chimie, a evidențiat faptul că ambele cursuri au avut ca obiectiv informarea profesorilor de liceu asupra ultimelor noutăți din domeniul fizicii și crearea posibilităților ca aceștia să poată lucra efectiv cu aparatură de laborator modernă.

S-a insistat asupra aplicabilității tehnice a cunoștințelor teoretice și asupra eficienței lor în economia națională, asupra contribuției fizicii românești la dezvoltarea generală a științelor fizice.

Cursurile de la **Timișoara** au avut ca temă principală „Semiconductorii și circuitele electrice", fiind tratate, printre altele, elemente de fizică a semiconductoarelor, dispozitive semiconductoare, măsurarea unor mărimi neelectrice prin metodele electrice, elemente de electronică a frecvențelor înalte.

La **Iași** tema cursului a fost „Problemele fundamentale ale electricității" în cadrul căreia au fost discutate probleme actuale în microelectronică, utilizarea tehnologiei didactice moderne în predarea lecțiilor de fizică și s-au efectuat lucrări de laborator în domeniul electronicii.

Eficiența acestor cursuri apare însă mult diminuată datorită numărului redus de participanți — 40 în total — și a necuprinderii aproape totale a profesorilor din școlile generale. Or, se afirmă, pe bună dreptate, că problemele pe care le pune școala — în special în domeniul disciplinelor naturii — sînt cu atît mai grele cu cît coborîm spre bază. De aceea, organizatorii acestor cursuri ar trebui să țină seamă de cerințele stringente ale modernizării învățămîntului de toate gradele, prevăzînd teme prin care să se adreseze în mod prioritar cadrelor didactice din școlile generale și totodată să includă în programul viitoarelor cursuri, prelegeri de filozofie a fizicii, de interpretare în lumina concepțiilor materialist-dialectice a celor mai noi descoperiri științifice din științele fizice.

F. ȘTEFAN

Limba și literatura română

Trei sînt direcțiile orientării cursurilor de vară pentru profesorii de limbă și literatură română, organizate de Societatea de științe filologice, la Piatra Neamț, între 16 și 30 iulie: completarea informației în domeniul specialității pe tema „Lirica românească în secolul al XX-lea", îmbogățirea experienței în privința „metodelor actuale de analiză a operei literare" și lărgirea orizontului ideologic și politic al participanților printr-o suită de prelegeri și dezbateri asupra unor probleme de mare actualitate în viața societății românești contemporane.

Fiind încă în desfășurare, nu se pot desprinde concluzii definitive în măsură să aducă o contribuție cuprinzătoare la îmbunătățirea în viitor a acestui sistem de perfecționare. Ele vor fi desigur reliefate, cu prilejul analizei pe care Biroul societății de științe filologice o va face după încheierea cursurilor. Cu toate acestea, unele idei, în acest sens, pot fi reținute încă de pe acum.

Este pozitiv, în primul rînd, faptul că la această ediție a cursurilor s-a dat o atenție sporită caracterului lor aplicativ, prelegerile fiind urmate de interpretări pe texte, alese din timp și cu competență. In al doilea rînd, se cuvine menționată atenția acordată problemelor de stilistică atît în ce privește clarificările de ordinul orientării generale, principiale cît și în sensul metodologic și didactic, în ambele direcții reliefîndu-se contribuția prof. univ. Boris Cazacu. Dar, mai presus de toate, în legătură cu cîștigul de conținut al cursurilor din această vară, merită reținută ideea de a îmbina pregătirea de specialitate cu lărgirea orizontului ideologic și politic al profesorului de limbă și literatură, prin prelegeri pe temele majore ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, dar și prin dezbateri și cunoașterea concretă, realizată cu sprijinul larg al Comitetului județean de partid Neamț, a problemelor economice și sociale, reflectate de altfel și pe planul creației literare contemporane.

La temele din programă privind „Lirica românească a secolului al XX-lea" se poate observa însă lipsa liricii militante ca parte distinctă. Dezbaterile, precum și expunerile prof. univ. Ioan Zamfirescu (Lirica în contextul culturii europene), prof. univ. Al Piru (Lirica românească actuală), prof. dr. I. Hangiu (Orientări programatice în reviste literare de după 1900) și lect. univ. P. Ruxăndoiu (Lirism cult și lirism popular) au suplinit în parte această lacună, prin referirile largi la semnificația și sensul ideologic și politic al creației literare. În aceeași direcție au contribuit și expunerile, lect. univ. Ion Dumitrescu și dr. Mircea Anghelescu. Ea rămîne însă o observație de principiu pentru cursurile ce se vor organiza în viitor.

CONSTANTIN RĂDOI

Matematică

Cursurile de vară organizate de Societatea de științe matematice ating anul acesta un număr record de participanți — 300 de profesori, în cadrul a 5 cursuri, cu o durată medie de 17 zile. Prelegerile au fost orientate spre ameliorarea predării matematicii în liceu. De asemenea, conținutul expunerilor a urmărit prezentarea anumitor teme în perspectiva predării viitoare a unor noi discipline matematice în învățămîntul liceal.

Împreună cu Institutul de matematică al Academiei, se desfășoară, la **Cîmpulung Moldovenesc** (12 iulie — 31 iulie a.c.), un curs la care se tratează chestiuni de analiză matematică mecanică și probabilități.

Cursul care se desfășoară la **Predeal** (15 iulie — 31 iulie a.c.), urmează și anul acesta linia tradiției ultimilor ani, abordînd teme cu caracter mai larg. Dintre expuneri se remarcă cele privind schemele dinamice și cibernetice cu aplicații la organizare și conducere economică, inițierea în algebra Boule, cîmpul de probabilități etc., prezentate de personalități matematice de prim rang — acad. N. Teodorescu, acad. Gh. Mihoc, conf. A. Hollinger, conf. Eugen Rusu etc.

La **Călimănești**, pentru cursul organizat între 14 iulie — 1 august, cu sprijinul filialelor Societății de științe matematice din Timișoara și Craiova, s-a avut grijă pe de o parte să se aleagă unele teme care să constituie o reciclare a profesorilor de liceu, iar pe de alta, să se asigure informarea acestora cu ultimele direcții de dezvoltare în cercetarea matematică.

În incinta Liceul din **Breaza**, acad. Gr. C. Moisil ține, pentru profesorii de liceu de orice specialitate, dar în special pentru cei de matematică și filozofie, un curs unitar cu tema „Logica raționamentului deductiv". Subliniind una dintre finalitățile principiale ale cursului, acad. Gr. C. Moisil evidențiază intenția acestuia „de a pregăti, prin seminarii, consultații și discuții, construcția viitoare a unui manual și a unui sistem de expunere a logicii moderne ce urmează a se preda în liceu".

Toate cursurile citate anterior conțin, pe lîngă activitățile de specialitate, un bogat program complementar constînd în organizarea de excursii, ședințe culturale precum și vizitarea obiectivelor industriale și culturale din regiune.

Prof. ȘT. FATULESCU

Istorie

Cursurile de vară pentru profesorii de istorie, organizate de Societatea de științe istorice, răspund unor cerințe imperioase, atît din punct de vedere științific și metodic, cît, mai ales, din punct de vedere ideologico-politic.

Interesul tot mai mare pe care-l trezesc în rîndurile profesorilor — anul acesta s-au înregistrat peste 250 de participanți — dovedește că în actualul sistem de perfecționare ele și-au prefigurat profilul distinct. Una din trăsăturile particulare ale cursurilor din această vară organizate în trei centre, Vălenii de Munte, Cluj și Suceava, este includerea în programă a unor teme legate de istoria locală și a zonelor înconjurătoare, ceea ce reprezintă pentru profesorii din aceste zone, un sprijin important atît în activitatea curentă din școală, de la clasă, cît și în cea științifică, mulți dintre ei desfășurînd sau trebuind să desfășoare muncă de cercetare pentru valorificarea importantelor resurse pe care vestigiile istoriei le oferă, îndeosebi educației patriotice. O altă particularitate a acestor cursuri o reprezintă locul important pe care-l ocupă în program vizitele, lucrările practice și de studiu în muzee și la monumente istorice. Asemenea vizite de studiu și lucrări au avut loc, sau urmează să aibă, la Muzeul de etnografie al Transilvaniei, la Voroneț, la Humor, la cetățile din zona Sucevei etc.

Prelegerile tematice pornind de la aceea a civilizației geto-dacice și pînă la unele din temele istoriei contemporane se opresc asupra perioadelor importante ale istoriei patriei, punînd în lumină, evident, rezultatul ultimelor cercetări științifice. Se cuvine menționate, din acest ultim punct de vedere, prelegerile prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu cu privire la „Problema continuității", conf. univ. Hadrian Daicoviciu la „Formarea poporului și a civilizației geto-dace", prof. univ. dr. doc. Ștefan Pascu cu privire la „Formarea statelor feudale românești", prof. univ. Vasile Maciu, membru corespondent al Academiei, cu privire la „Realizări ale domniei lui Alexandru Ioan Cuza".

La aprecierea modului cum au fost concepute aceste cursuri și, mai ales, a activității de viitor în această privință, un sprijin remarcabil ni-l oferă programul elaborat, în domeniul educației politico-ideologice, al partinității, al combativității revoluționare, de secretarul general al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu. În lumina acestui program profesorii de istorie, ca de altfel întregul corp didactic, al învățămîntului nostru, devin militanți ai politicii partidului în opera lui de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Aceasta înseamnă, pentru toate eșaloanele care contribuie la perfecționarea profesorilor de istorie, că au datoria să-i înarmeze pe aceștia, cu prioritate, cu cunoștințele privind ideologia și politica partidului, privind istoria patriei noastre în perioada actuală și cu perspectiva dezvoltării ei. În programul cursurilor de perfecționare, organizate în cele trei centre menționate, sînt prevăzute unele teme de importanță majoră în această direcție, cum ar fi: „Mișcarea muncitorească contemporană", „Contribuția P.C.R. la întărirea unității comuniste mondiale", „Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în lumina expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la solemnitatea sărbătoririi semicentenarului P.C.R.", precum și mai multe teme referitoare la mișcarea muncitorească din România în diferite etape, la mișcarea muncitorească internațională.

Ar fi fost cazul ca programa să cuprindă încă două sau trei teme privind bazele ideologice ale P.C.R., ale politicii interne și externe a statului, contribuția creatoare a P.C.R. la teoria și practica revoluționară a făuririi societății socialiste în condițiile istorice din țara noastră etc.

În această privință este meritorie totuși măsura de a include în pregătirea profesorilor cunoașterea concretă a dezvoltării economice și industriale a zonelor Cluj și Suceava.

Considerînd că cele cîteva sugestii ce rezultă din aceste rînduri vor găsi receptivitatea cuvenită în activitatea de viitor a Societății de științe istorice, adăugăm propunerea ca cele mai valoroase prelegeri să fie multiplicate și puse pentru documentare la dispoziția filialelor și subfilialelor societății. Eficiența cursurilor anuale, care nu pot cuprinde decît un număr restrîns de profesori, s-ar amplifica în interesul general și, îndeosebi, în acela al școlii românești.

Conf. univ. dr. GH. DRĂGAN

Biologie

Programele taberelor-curs din acest an se deosebesc net de cele din anii precedenți, prin aceea că în acest an se va acorda o atenție deosebită problemelor dedicate informării politice și dezbaterilor de probleme ideologice și educative. Majoritatea temelor vor fi prezentate pe teren, fiind confruntate cu realitatea obiectivă.

La tabăra-curs din județul **Maramureș** (Baia Mare — 21 iulie — 3 august) se vor prezenta expuneri teoretice și se vor efectua un număr însemnat de aplicații practice pe teren în scopul cunoașterii florei, vegetației și faunei din nordul țării. Profesorii participanți vor avea posibilitatea să străbată și să cunoască variate zone de vegetație (de la cea subalpină pînă la cea de cîmpie și nisipuri) precum și să colecteze un variat și bogat material biologic necesar întocmirii colecțiilor școlare.

Tabăra-curs de la **Pîngărați-Bicaz** (3—17 august) cuprinde în programul său o serie de informări cu privire la problemele actuale ale biologiei, cunoașterea unor metode de cercetare în cadrul lucrărilor de laborator și de pe teren.

La tabăra-curs de la **Agigea** (2—16 august) profesorii participanți vor avea posibilitatea să studieze unele aspecte legate de hidrobiologia Mării Negre, să cunoască flora, fauna și geologia Dobrogei. Ei vor efectua ieșiri în larg cu nava de cercetare a Institutului Român de Cercetări Marine, vor înainta spre nord spre a intra în gurile Deltei Dunării, unde vor cunoaște vegetația stuficolă și de nisipuri, precum și fauna și problemele de valorificare a acestui teritoriu.

În toate taberele, participanții vor colecta, determina și conserva materiale didactice geologice, botanice și zoologice cu care se vor îmbogăți colecțiile școlare, muzeele școlare și colecțiile personale. Ca urmare a activității desfășurate în tabere, cadrele didactice vor avea posibilitatea ca, reîntoarse în școală, să-și perfecționeze activitatea, aducînd o contribuție sporită la educarea tineretului în spiritul dragostei față de patrie și al muncii.

VIORICA OANEA
secretar științific al Societății de științe biologice

PANORAMIC

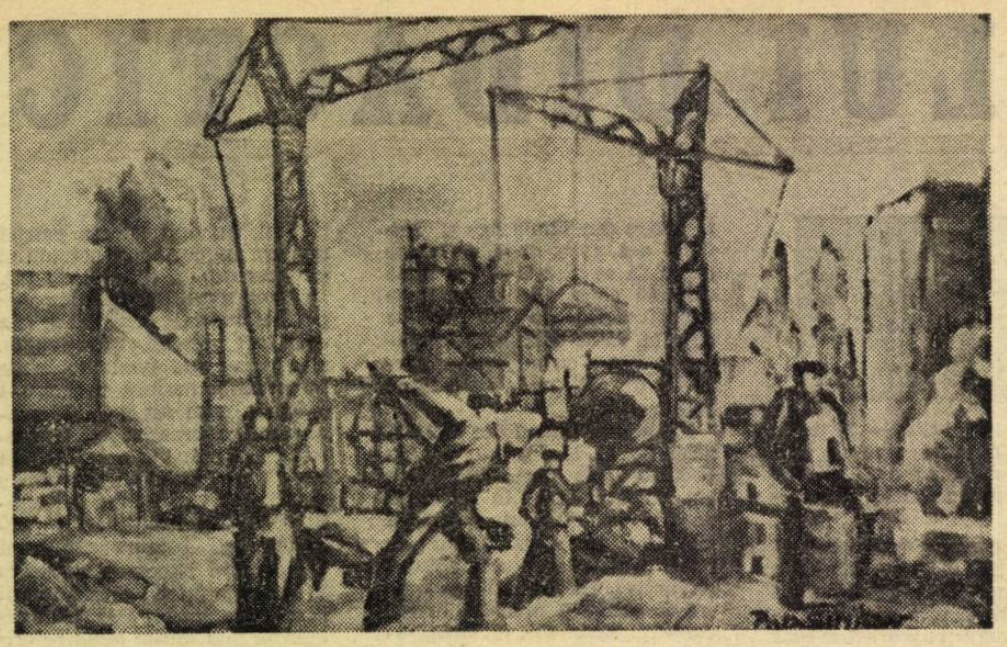

CHIPUL PATRIEI VĂZUT CU OCHI DE ADOLESCENT

Pop Simion
(Baia Mare)

„Șantier"

În această vară a entuziasmului clocotitor...

De la Zimnicea la Darabani, de la Sulina la Beba Veche, întreaga țară a fost cuprinsă de iureșul muncii patriotice. Într-un șuvoi debordant de vitalitate, 180 000 de elevi au pornit, în această vară a entuziasmului clocotitor, să sporească cu brațele lor, cu priceperea lor, belșugul patriei. Îi aflăm în munți ocrotind sau întregind patrimoniul silvic și în cîmpiile nesfrîșite acoperite cu grîne în anotimp de seceriș ; îi aflăm pe șantierele unor drumuri și șosele aflate în faza de construcție, printre realizatorii noilor cartiere de locuințe sau ai importantelor uzine și fabrici ale căror temelii se așează acum ; îi aflăm pe șantierele de irigații, în taberele de strîngere a plantelor medicinale. Îi întîlnim pretutindeni pe cele două mii de șantiere ale muncii patriotice. Fiecare o adevărată școală. O școală a curajului, focar de educație patriotică, modelatoare de caractere. În încleștarea cu roca, pămîntul și apa, sub dogoarea soarelui fierbinte, tinerii descoperă în muncă, sensul cel mai înalt al existenței lor. Este o acțiune de mare amploare. Ea continuă glorioasele tradiții de acum peste două decenii de la Agnita-Botorca, Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu, de mai tîrziu de la Bicaz, de la Porțile de Fier, Lotru și Valea Carasu... Spiritul revoluționar, entuziasmul, dăruirea de sine au trecut în noile generații, înflorind plenar. Elevi și profesori în haine de lucru, au răspuns din tot sufletul vibrantei chemări a Frontului Unității Socialiste, a Partidului printr-un viguros **„prezent"**.

Sîntem la Băilești, în inima cîmpiei doljene. Am venit aici, pentru grupul de elevi ai liceului din localitate. Pentru aceia care asigură activitatea într-un schimb la Fabrica de cărămidă. Pentru aceia care la sfîrșitul anului școlar au rostit în fața profesorilor, părinților și colegilor, angajamentul ca în această vară să confecționeze o jumătate de milion de cărămizi, adică necesarul pentru extinderea spitalului din oraș. Pentru aceia care, au deslușit în **buchiile** muncii sensurile majore ale existenței.

Concasoarele sfarîmă bulgării mari de argilă, în bunchere este pregătită materia primă, ștanțele, prin căderi ritmice dau formă pămîntului, iar benzile transportoare aduc **cărămizile negre** spre cuptoarele încinse. Pe flux, la posturile de lucru, sînt astăzi — ca în fiecare din ultimele 27 de zile — numai elevi. Maria Gămătîrceanu și Rodica Văduva, sînt la pupitrul de comandă al benzilor transportoare ; Ion Dănilă și Liviu Pătrună asigură continua funcționare a concasoarelor ; Maria Donea, Veronica Rotaru și Daniel Bistriceanu, stivuiesc... Printre ei, maiștri și profesori gata în fiecare moment să intervină. „În săptămîna premergătoare începerii muncii patriotice — ne spunea prof. Marin Pîrnea — noi, toți profesorii, am venit, zilnic, cîte două ore în fabrică pentru a ne însuși procesul tehnologic. A fost destul de instructiv". Afirmație cu acoperire în fapte. Aici, la Fabrica de cărămidă Băilești, schimbul **elevilor** lucrează — într-adevăr cu un obiectiv superior — cu o productivitate a celorlalte : zece mii de cărămizi în opt ore. Iar la rubrica „realizat" din scadențarul angajamentului-plan, totalul a ajuns la două sute douăzeci și opt de mii de cărămizi confecționate și depozitate. „Munca te ambiționează, îți oferă resorturi nebănuite pentru a-ți îndeplini proiectele cele mai îndrăznețe — începe, renunțînd la orice introducere, Daniel Bistriceanu, elev în anul II de liceu. Doresc să ajung constructor. Deși sînt elev am deprins o meserie care îmi va fi de mare folos în cariera mea viitoare".

„Personal înțeleg cîtă importanță are prevederea inclusă în programul jalonat de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a se acționa și mai insistent pentru cultivarea tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare, pentru educarea prin muncă a tinerei noastre generații — preciza tovarășul Armeanu, directorul întreprinderii. Nimeni nu poate trăi fără muncă. Iar noi, cei mai în vîrstă, așa le-am explicat elevilor. Le-am explicat și au acționat, creîndu-le cele mai bune condiții ca ei să-și poată dovedi toată hărnicia, toată dăruirea și pasiunea lor. De aproape o lună de zile schimbul unu este schimbul lor, al elevilor de acum, al muncitorilor, al tehnicienilor sau inginerilor de „mîine". „Și noi, înțelegem să ne pregătim cît mai bine pentru muncă, pentru viață — remarca Ion Dănilă.

Reflecții despre muncă... Mărturii ale unor tineri, ba chiar foarte tineri muncitori. Ele împlinesc o idee : munca este o necesitate, iar acțiunile patriotice inițiate de către organizațiile U.T.C. constituie cadrul de manifestare plenară a dragostei și atașamentului față de tot ceea ce se înfăptuiește prin MUNCĂ. Expresii de genul „în această fabrică am lucrat și anul trecut", „am învățat o meserie", „știu cum să-mi dozez efortul", „de-acum sîntem și un colectiv de elevi-muncitori nu numai de elevi"... le-am reținut și le transcriu acum.

Munca în fabrică prilejuiește satisfacții aparte. Este revelator să simți că efortul tău devine util, că se materializează imediat în ceva. Este ABC-ul muncii, al cărui sens major îl pătrund în aceste zile elevii Liceului din Băilești — și nu numai ei.

GH. FECIORU

Expediția pionierească „Cutezătorii munților"

După vremea mohorîtă din primele zile ale expediției, dimineața în care au ajuns la Muntele Roșu li se înfățișa copiilor cu un cer limpede, cu un soare fierbinte care îi îndemna la drum. Ciucașul își descoperea frumusețea semeață, ascunsă pînă atunci sub vălul ceruit al norilor.

Prof. Popescu Mirel, directorul expediției, și prof. Margareta Ifrim, comandanta expediției, anunță traseul excursiei. Cei 50 de expediționari se grupează și pornesc spre Vama Buzăului. Obiectivele propuse sînt ispititoare: vor cerceta flora, fauna, geologia masivului Ciucaș ; apoi vor organiza interesante activități distractive și un concurs de orientare turistică. Acțiunea aceasta este inițiată și îndrumată de Consiliul județean Prahova al Organizației pionierilor. Expediția pionierească „Cutezătorii munților", care se găsește la a IV-a ediție, s-a bucurat în fiecare an de un interes deosebit din partea pionierilor și a cadrelor didactice.

Din programul expediției, amintim : drumeție către Vama Buzăului ; învățarea de cîntece ; jocuri distractive ; focuri de tabără ; vizitarea frumoasei stațiuni Cheia ; excursie la Cabana Ciucaș și la pasul Bratocea ; carnavalul „Cea mai originală mască" ; discuții pe tema : „Noi și organizația" etc.

Ediția din acest an s-a desfășurat în două serii : 5-12 iulie și 12-18 iulie ; organizatorii au stabilit cantonamentul într-un punct fix în apropierea cabanei turistice de la Muntele Roșu. Cazarea pionierilor și școlarilor s-a făcut în corturi. În acest fel, au învățat cum se montează și se demontează un cort și au efectuat drumeții în așa fel ca toate deplasările dus-întors să nu dureze mai mult de 5—6 ore.

În ziua de 9 iulie a.c. membrii expediției au vizitat tabăra Cheia, unde s-au întîlnit cu participanții la faza finală a acțiunii republicane „Roza vînturilor". Cu această ocazie au desfășurat în comun un program cultural-sportiv.

Materialele colecționate în drumețiile făcute vor fi folosite ca material didactic în noul an școlar.

Prof. PETRE ANDREI
Ploiești

Prezența vie, activă a profesorului

Pedagogia vacanțelor este principial cunoscută, dar, în practică, se observă oscilații între două alternative extreme. Unii consideră că de vreme ce acțiunea educativă continuă și în timpul vacanțelor, acestea trebuie nu numai să fie minuțios programate și conduse de educatori, ci să și continue într-un fel instrucția.

Cealaltă extremă este reprezentată de exponenții vacanțelor complet „libere", în care copilul trebuie să facă „ce vrea el", să se joace, să se distreze, ca să-și refacă forțele. Și dacă aceștia au meritul că nu păcătuiesc dîndu-le copiilor teme pentru aceste intervale mai lungi sau mai scurte, sînt în schimb profund responsabili de eroarea de a nu se preocupa în nici un fel de organizarea acestora, de a le lăsa la voia întîmplării.

Organizarea optimă a timpului liber fiind greu de realizat chiar de către adulții înșiși care nu au primit o pregătire în acest sens, este cu atît mai greu de realizat de către copii. Opțiunea lor — de regulă fermă dar momentană — nu se poate sistematic desfășura cu atît de mult timp înainte și nici nu poate opera decît în funcție de condițiile materiale și de timp puse la dispoziție de părinți, de școală, de societate.

Asamblarea tuturor acestor parametri nu e ușor de făcut și nici posibilă, la nivelul de independență și maturitate pe care îl au copiii. Pe de altă parte, nimic nu obosește și secătuiește mai mult spiritul decît lipsa de „ocupație", lîncezeala, monotonia. Noi știm mai bine decît copiii lucrul acesta. Și atunci ? E limpede : **educatorii răspund și de organizarea judicioasă a vacanțelor,** aceasta însemnînd că, de comun acord cu familia, fiecărui copil i se poate eșalona în linii mari un program, dar un program cu adevărat „la liberă alegere". Dacă simțim că, în ciuda preferințelor excesive ale unui copil, el are nevoie mai ales de altceva (să spunem sport), educatorul trebuie să intervină fără îndoială, dar să intervină fără ca elevul să bage de seamă, antrenîndu-l treptat și dibace și în activități de acest profil.

Cum să procedăm așadar cu vacanțele ? Aș zice, mai mult în orice caz decît facem pentru timpul liber al adulților. Pentru că în realitate, mi se pare că se întîmplă invers : pentru vacanțele acestora inventivitatea stimulată poate și de puțin spirit comercial este fără margini... adultul urmînd doar să aleagă singur. La copii, pentru vacanțe, ar trebui să procedăm cel puțin la fel în privința multitudinii de posibilități pe care le oferim, dar mai subtil și mai sistematic în direcționarea opțiunii lor, a selecției pe care o fac.

O dădăceală sufocantă, un didacticism îngust sau o distribuire cazonă a unor „plăceri" n-ar putea bucura pe nimeni, cu atît mai mult sufletul exuberant al unui copil, al unui tînăr, clocotind de idei și inițiative, inepuizabile în formele de petrecere a vacanței. Și încă ceva foarte important : să nu uităm că se simt bine în primul rînd în lumea lor. Insinuarea adulților, oricît de plăcută și necesară pe secvențe, le tulbură, le molestează elanul și plăcerea. Educatorii trebuie să fie deci prezenți „de la distanță", în etape în care este necesară participarea și contribuția lor, fără ostentația „răspunderii" pe care o au, și fără aerul că vacanța devine searbădă și imposibilă fără ei. O voită subordonare a adulților față de programul și specificul juvenil al activităților de vacanță ale copiilor — desigur în limitele decenței necesare — are efecte tonice pentru ambele părți.

De aceea mi se pare că alegerea celor ce trebuie să se ocupe efectiv de vacanța copiilor sau numai de diversele activități din cadrul ei, trebuie făcută cu mai mare exigență. Prea adeseori se consideră că, dacă cineva are „spirit organizatoric" — este îndeajuns. Îi este desigur necesar și acesta, dar și încă multe altele în plus. Cu atît mai mult cu cît, din păcate, părinții sînt și mai puțin calificați pentru o îndrumare și organizare potrivită a vacanței.

Prezența, nu numai fizică ci în primul rînd spirituală a profesorului, a educatorului, contribuția sa de pedagog cu experiență, cu maturitate cu spirit de discernămînt și de orientare, sînt absolut necesare, indispensabile. Aceasta, tocmai pentru că, așa cum am spus mai sus vacanța trebuie să fie întîi un prilej de educare comunistă a elevilor, de pregătire a lor pentru viață.

Prof. NADIA NICOLESCU

Vasile Alecsandri

NICOLAE CEAUȘESCU:

Noi apreciem mult aportul oamenilor noștri de cultură, contribuția pe care înaintașii au dat-o la dezvoltarea culturii noastre. Vom sărbători în curînd 150 de ani de la nașterea lui Vasile Alecsandri și vrem să-i dăm o atenție deosebită, considerîndu-l ca unul din predecesorii de mare valoare literară, militant pentru limba română și pentru dezvoltarea națiunii noastre.

„Și vecinic mă-ngînă al patriei dor"

Împlinirea destinului unui poet patriot

Biografia lui Vasile Alecsandri se împletește în epocă în mod exemplar cu „biografia" țărilor române, iar mai apoi cu aceea a tînărului stat român modern. Nu există moment însemnat din istoria României moderne care să nu fi avut un puternic răsunet în conștiința poetului. Istoria a fost astfel generoasă cu Vasile Alecsandri, ca, de altfel, cu întreaga generație de la 1848, făcînd din ea făuritoarea României moderne, creatoarea culturii noastre naționale moderne. Acest fapt avea să-l observe cel dintîi Eminescu care va sublinia fericita împlinire — ca artiști și cetățeni — a destinului reprezentanților acestei generații și în mod acuzat împlinirea destinului literar și cetățenesc al lui Vasile Alecsandri, în acea amară și derutantă antiteză prin aparenta răsturnare a perspectivei istorice din „Epigonii".

Ca și pentru mai vîrstnicul prieten de idei și de luptă Mihail Kogălniceanu, anul 1840 reprezintă pentru poet un an de răscruce. Acum publică în „Dacia literară" prima sa nuvelă („Buchetiera de la Florența") și tot acum preia, împreună cu același Kogălniceanu și C. Negrutzi, conducerea Teatrului național din Iași. Evenimental — primul din seria de momente-cheie din viața poetului — nu-i lipsit de urmări fericite pentru viitorul dramaturg și pentru destinele literelor românești. Împinși de nevoia de a avea un repertoriu național, ei trei codirectori își propun să-l creeze chiar ei. Astfel, Alecsandri scrie primele sale piese: „Farmazonul din Hîrlău" (1840) și „Modista și cinovnicul" (1841). Este începutul unei bogate și lungi cariere dramatice a scriitorului care avea să devină creatorul comediei sociale în teatrul românesc și unul din marii noștri dramaturgi. Teatrul este conceput de autor ca o tribună de răspîndire în masa de spectatori a celor mai înaintate idei ale vremii. El are astfel o înaltă funcție educativă, devenind o „școală de năravuri: „Fîndcă noi nu posedăm libertatea tribunei, nici arma zilnică a jurnalismului, am proiectat să-mi fac din teatru un organ pentru biciuirea năravurilor rele și a ridicolelor societății noastre".

Întîlnirea poetului cu folclorul, cu creația orală a fost al doilea mare eveniment care a marcat drumul vieții și creației lui, creație devenită astfel nu numai cap de serie pentru o întreagă producție lirică de o anumită factură, ci și unul din punctele de referință la care se va raporta de aici înainte poezia noastră națională. Apropierea de folclor a creației literare culte are o semnificație care depășește momentul literar în sine: ea înseamnă revenirea literaturii naționale la izvoarele ei primordiale, firești, la viața, la năzuințele, la universul de simțire și cugetare a poporului, dobîndirea conștiinței specificității vieții noastre spirituale și morale; „poeziile noastre populare compun o avere națională demnă de a fi scoasă la lumină cu titlu de glorie pentru națiа română", notează poetul în prefața la volumul de „Balade", tipărit în 1852, adevărata prefață-manifest.

Anul 1848 îl găsește pe poet în rîndurile celora care cercau ca prin înlăturarea lui Mihail Sturza să deschidă Moldovei drumul pentru prefaceri sociale, politice și economice, pentru un conținut nou al realităților țării. Alături de C.Negri, Alecu Russo, viitorul domnitor Al. I. Cuza, îl întîlnim printre semnatarii manifestului adresat poporului Moldovei, în care se justifica dreptul românilor la autodeterminare: „Noi sîntem români, și ca români avem drepturile noastre pe care le vom apăra și le vom sprijini. Avem dreptul de a face îmbunătățiri în țara noastră, căci sîntem stăpîni pe pămîntul nostru."

Însuflețit de cele mai calde sentimente pentru poporul și țara sa, poetul va sprijini în 1859 alegerea ca domnitor a lui Alexandru Ioan Cuza, refuzînd din același înalt patriotism să-și pună candidatura la domnie. Viitorul domn îi va încredința în curînd delicata și greaua misiune diplomatică de a determina puterile apusene — Italia, Franța, Anglia — să recunoască actul săvîrșit de poporul român.

După ce în anul 1868-1869 publicase partea cea mai originală a poeziei sale (Pasteluri), un alt eveniment istoric din viața poporului său — ultimul în seria istorică amintită — va face pe poetul ajuns la vîrsta maturității venerabile să-și exprime entuziasmul pentru faptele de armă săvîrșite de ostașii români pe cîmpurile de luptă ale Bulgariei pentru recucerirea independenței statale. (ciclul „Ostașii noștri"). Încununarea cu laurii de cîștigător al concursului de la Montpellier din 1882, deși disproporționată ca valoare, a avut în țară un răsunet uriaș. În ochii contemporanilor aceasta semnifica recunoașterea de către cultura europeană și în special de către lumea latină a universalității operei lui Vasile Alecsandri.

Vasile Alecsandri și-a făurit un monument nepieritor în mintea și sufletul viitorimii, în conștiința urmașilor celor pentru a căror libertate socială, politică și statală n-a precupețit nimic în lunga și bogata sa viață.

NICOLAE SORIN

Alecsandri nu e un prozator care să se obiectiveze epic, un constructor de acțiuni și personaje, ca produse ale fanteziei creatoare. El cultivă genul confesiv al „suvenirului" și al epistolei, mai întîi dintr-o mare plăcere de a conversa și apoi, descoperindu-și virtuți de narator, din sentimentul că ar putea contribui și în felul acesta la înflorirea literaturii naționale. Adevărata lui vocație însă consideră a fi poezia și teatrul, paginile de proză așternîndu-le cu anume diletantism, fără să distingă prea limpede amintirea de articolul critic, nuvela sau portretul de evocare literară. Incluse în ediția operelor lui din 1876, **Istoria unui galbăn** și **Călătorie în Africa** nu păreau să aibă în ochii autorului aceeași valoare cu Pasteluriie sau comediile. De aceea, multă vreme proza lui Alecsandri a fost comentată ca operă secundară, tratată oarecum derizoriu și subsidiar. G. Călinescu este primul care deplasează accentele, arătînd ceea ce simțim și noi azi că prospețimea și interesul efectiv de lectură îl păstrează nu atît **Mărgăritarele** sau vodevilurile, cît **O primblare la munți, Balta-Albă, Iașii în 1844** și, am adăuga, unele pagini din vasta corespondență a scriitorului, în care el se relevă ca un povestitor înzestrat și un mare voitor de bine pentru destinele patriei.

Temperament clasic, echilibrat, V. Alecsandri nu s-a putut sustrage epocii lui romantice, care dacă nu-i poate împrumuta acea dimensiune adînc tenebroasă și patetică a viziunii asupra lumii, în schimb, îi oferă cadrul, motivele, decorul, trucurile artistice. Spre aceasta îl îndeamnă și aptitudinea sa de narator monologant, căruia nu-i vine greu să îmbrace mantia unui cavaler, sau să joace rolul unui pictor hipersensibil, trăind alternativ între exaltare și depresiune. Toată recuzita romantică e de recunoscut în **Buchetiera din Florența, Muntele de foc** sau **Mărgărita.** Întîmplarea fantastică se întîlnește cu extraordinara poveste de dragoste, contrastul cu travestiul, senzaționalul cu legenda, pe un fond de pasionalitate meridională, în care apar gondole, conți, sălete și gelozii. Asemenea proze ne trezesc astăzi mai mult o curiozitate muzeistică decît interes literar.

Fără să-și piardă tonalitatea romantică, **Istoria unui galbăn și a unei parale** e o scriere mai în spiritul autorului, care abandonînd poza, demonstrează calități de povestitor cu anume invenție, în orice caz cu umor și o remarcabilă savoare a limbajului. Peripețiile celor două monezi, prilej pentru autor de a strecura ironii la adresa contemporaneității, scot la iveală elementul pitoresc (iubirea dintre Nedelcu și Zamfira), dar și tragismul unei vremi întîrziate în barbarie, cînd se mai practica tîrgul de robi. În **Istoria unui galbăn,** recuzita romantică nu pare așa de stridentă și datorită influenței binefăcătoare a omului de teatru în tehnica povestirii, care e aceea a dialogului dramatic. Aceasta permite un cîmp de observație mai larg și lasă ceva mai liberă buna dispoziție, volubilitatea prozatorului, în fapt ipostaza lui fundamentală în însemnările de călătorie.

Alecsandri este unul din primii noștri peisagiști, vizitator însuflețit al Munților Neamțului, înaintea lui Hogaș, cu aptitudini ce-l prevestesc pe Sadoveanu. În **O primblare la munți** nu numai sentimentul naturii și apriga întîmplare de dragoste a bătrînului călugăr, dar însuși modul de succesiune a povestitorilor adunați în jurul unei mese amintesc Hanu-Ancuței. Entuziasmul călătorului se manifestă aici pentru locuri și oameni, ca și pentru cîntecele lor populare, ajungînd să exprime acel patriotism vibrant ce i-a încălzit inima în atîtea din împrejurările vieții lui de scriitor sau de luptător devotat pentru libertate, unire și independență.

Deși avînd la bază contrastul, procedeu romantic, **Iașii în 1844** e o scriere de notație și observație realistă a orașului cosmopolit, amestec de orientalism și europenizare făcută cu luciditate și pe alocuri cu umor popular ce-l anunța pe Creangă. Și mai accentuate mijloacele comice, bizuite acum pe contrastul dintre iluzie și realitate, ni se par în **Balta Albă,** unde călătorul francez e întîmpinat de o serie de surprize în stare să-i producă perplexitatea. Noaptea în care el descinde în stațiune, gîndindu-se la Marienbad sau la Ems și constată că se află într-o lume cu totul necunoscută și ciudată — e o noapte de pomină. Drumul cu căruța buclucașă pare un fel de cursă la zidul morții, iar momentul de singurătate în mijlocul droaiei de cîini — fără nici un reper și nici o speranță — un abandon în pustie. Atmosfera de permanentă surpriză și derută, oscilația între înapoiere și civilizație, șocurile succesive și eternante la care e supus eroul fac din **Balta-Albă** o piesă antologică a prozei lui Alecsandri.

Din aceeași familie este **Călătorie în Africa,** în care autorul se arată pe de-a-ntregul în ipostaza lui de fermecător turist îmbătat mereu de mirajul depărtărilor, capabil de a sui oricînd pe puntea vaporului și a porni în necunoscut, ca într-o aventură. Erou al propriilor sale însemnări de drumeție, fiind astfel și unul dintre primii reporteri români, Alecsandri ne oferă aici nu numai elemente ale portretului său moral de om sănătos, cu bună dispoziție și umor, dar și ocazia de a-i cunoaște virtuțile de observator al unor pămînturi și oameni ce țineau de exotic și senzațional în epocă. Cititorul de azi poate găsi pagini încîntătoare în acest jurnal despre amestecul de pitoresc și mizerie, despre medievalismul tiranic oriental, despre frumusețea feminină și soarele torid al Africei. O „fantazie", luptă sportivă între călăreți arabi învăluiți în burnusuri albe, o escală într-o oază, minaretele profilîndu-se în depărtare pe albastrul de azur, iată cîteva coordonate ale spațiului evocat de Alecsandri, al mirajului pe care-l căuza neîncetat călătorul. Un călător cu darul povestirii, al cuvîntului expresiv și spontan, îmbinînd rafinamentul saloanelor cu un autentic spirit hîtru popular. Un călător peste mări și țări, tînjind într-una după meleagurile patriei, pe care n-o uită nicicînd, spre care i se îndreaptă gîndul cu înfiorare de oriunde se află:

„Ca valul de spume eu sînt călător
Și vecinic mă-nginâ al patriei dor"

Sînt versuri ce-i întrerup semnificativ notele de drum, ca o statornică mărturie de nostalgie și dragoste.

AL. SANDULESCU

„În nici un alt scriitor nu se vor găsi întrunite, ca în apele limpezi ale unei pietre nestemate, aspirațiile ce au caracterizat sufletul generației care ne-a dat revoluția de la 1848, unirea de la 1859, dezrobirea țăranilor de la 1864 (...), războiul independenței (...) de la 1877 (...)".

MIHAIL DRAGOMIRESCU

„Proza este partea cea mai trainică a operei lui Alecsandri. Exonerat de obligația metrică și de gravitatea lirică, scriitorul își revarsă în pură divagație darurile sale (...): umor, pictură, înțelesnire orientală de narator".

GEORGE CĂLINESCU

„Alecsandri are simțul ritmului fluid, grațios, care lipsește poeților munteni pînă la Bolintineanu, iar acesta poate să fi tras vreun folos din lectura poetului de peste Milcov".

ȘERBAN CIOCULESCU

CÎTEVA PARADOXURI

– Însemnări despre sesiunea din iunie –

Un om de spirit din țara noastră lansase acum trei — patru decenii o simpatică butadă : „Să te ferească sfîntul de curajul timidului și de radicalismul conservatorului. Cînd aceștia se hotărăsc să iasă din inerție se produce o adevărată explozie".

Această „explozie" am simțit-o cu prilejul recentelor examene.

N-a fost rău că la proba scrisă de limbi străine a bacalaureatului umanist absolvenții au fost invitați să scrie în franțuzește, englezește, nemțește sau rusește (de ce nu și în latină) despre frumusețile patriei noastre. În fond, șabloanele au fost sparte, primatul literaturii a fost înlăturat și punctul de vedere al forului de perfecționare didactică s-a impus : limba străină trebuie considerată ca limbă vie — tehnică, turistică și comercială, deci ca mijloc de comunicare în primul rînd. Cu toate rezervele noastre (ca oameni de cultură) recunoaștem avantajele acestui punct de vedere. Dar de ce conservatorism total în programele analitice (care nu prevăd ore de compunere liberă la anii III și IV), tradiționalism cuminte în programa de bacalaureat (care rămîne impermeabilă unor astfel de sugestii) și explozie novatoare la examen ?

La fel s-a petrecut și la proba scrisă de limba română examenele de admitere în liceu.

Salutăm reintroducerea la examen a unor specii compoziționale care valorifică cunoștințele de teorie literară și gîndirea creatoare a elevilor, cum ar fi portretul și paralela (deși, alegerea unei paralele între două poezii de gen proxim ale aceluiași poet ni s-a părut pedantă și neinspirată). Dar amintindu-ne de zicala „ex nihilo, nihil", putem pretinde elevilor ceea ce n-au făcut decît cu totul sporadic și accidental în cursul ultimelor clase ale școlii generale ? Putem pretinde la un examen de admitere (nediferențiat pe secții) subiecte libere și de creativitate critică, atunci cînd și la olimpiadele de literatură, unde se întîlnesc cei mai dotați elevi din întreaga țară se dau subiecte de istorie literară, legate de programă ? Cînd programa analitică a claselor V—VIII va fi ea însăși mai gîndită și va contribui mai temeinic la formarea gîndirii literare a elevilor, atunci va trebui să formulăm astfel de subiecte.

Ciudată (deși intuim pe departe intențiile bune ale propunătorului) ni s-a părut și proba de gramatică. A introduce un subiect de ortografie explicativă este ceva nou. Toți sîntem adepții unei gramatici raționate și pătrunse în reflex. A teoretiza ortografia e un lucru simplu, care angajează memoria. Și destui elevi au dovedit-o la proba scrisă de română. Sîntem însă prea puțin convinși că practic, la o dictare a textului propus, cei care știau teoretic cum se desparte forma atonică a pronumelui de verb, ori cazul de excepție, cînd virgula se poate pune înaintea corpulei „și", s-ar fi putut descurca la fel de bine. Semnificativ ni s-a părut faptul că în compunerile elevilor se strecoară frecvent erori de ortografie, aceleași care teoretic nu apar la proba de ortografie explicativă. Inutilitatea unei astfel de probe ni s-a părut evidențiată atît pentru verificarea însușirii conștiente a limbii de către elevi, cît și pentru aprecierea obiectivă a lucrărilor scrise.

Pe socoteala cui s-au făcut aceste experimente explozive ? Pe socoteala elevilor și profesorilor ? De loc ! Ei și-au făcut datoria. Acolo unde s-au respectat prevederile și spiritul programei analitice — deci la oral — notele au fost bune și foarte bune. Este exact și situația de la matematică unde extravaganțe inovatoare au dus la formularea unor subiecte care nu solicitau atît gîndirea matematică, cît cunoașterea anumitor „chichițe" din materia claselor a VII-a și a VIII-a și chiar unele anticipări ale materiei anului I de liceu, dificultăți pe care doar un antrenament special (ca acel al elevilor care se pregătesc cu profesori pentru olimpiadă) le-ar fi putut înlătura.

Chiar dacă matematica e un „limbaj comun", el totuși trebuie diferențiat după aptitudini și interese și nu e lipsită de semnificație măsura ministerului de a despărți pe secții începînd cu primul an, învățămîntul liceal, măsură care nu și-a găsit, la fel de paradoxal, echivalentul în diferențierea examenului.

Rezultatele de la matematici se cunosc. După unele sondaje pe care le-am făcut în cîteva licee, peste 75 la sută din candidați au obținut note între 1 — 6. Ce s-a realizat cu acest lucru ? Practic, nimic, deoarece oralul, desfășurat după programă a compensat spectacular notele obținute la scris. (Majoritatea mediilor de 5 și 6 au fost realizate din note de 1,2,3, la scris și 7,8 la oral). Dacă matematica ar fi avut dreptul la o singură notă — aceea la scris în constituirea mediei generale am fi asistat la ciudata situație a respingerii a peste 60 la sută din candidați. Iată, deci, încă un paradox al concursului, acela al caracterului eliminatoriu al fiecărei probe, criteriu care încurajează mediocritatea și respinge excepționalitatea în unele domenii.

Desigur, sînt destule fisuri și inadvertențe în actualul sistem de examinare, inerent legate de frămîntările înnoitoare și căutările pedagogice ale învățămîntului nostru. Consider însă de datoria noastră, a modeștilor slujitori ai învățămîntului, să le semnalăm și de datoria ministerului a le recepta la nivelul la care ansamblul nu poate fi conceput fără cunoașterea detaliului viu a pulsului realității.

Prof. TUDOR OPRIȘ

NOTA REDACȚIEI : Scrisori semnalînd unele inadvertențe în conținutul și desfășurarea examenelor și concursurilor din sesiunea 1971 am primit și din partea prof. Ion Ionescu, **Liceul din Pătîrlagele, județul Buzău, prof.** Ion Benedic, **Tg. Secuiesc, prof.** Marius Terchilă, **Liceul din Agnita, jud. Sibiu, prof.** C. Negreanu, **Turnu Severin, un grup de părinți din Pitești. Toate aceste scrisori au fost îndrumate spre forurile responsabile din Ministerul Învățămîntului.**

O expresie analitică de evaluare

Tehnologia didactică a demonstrat că, în general, elevul nu este numai obiectul educației, ci mai ales subiect înzestrat cu un mare potențial de creație pe care urmărește să-l valorifice în sfera cunoștințelor sale teoretice și practice, dobîndite în perioada școlarității. Acest potențial iese, mai ales, în evidență în cadrul unor manifestări cu caracter competitiv cum sînt, de pildă, concursurile și olimpiadele pe specialități, concursurile de măiestrie profesională și alte acțiuni educative de acest gen.

Ne vom referi, în continuare, la rolul concursului în contextul strategiei educaționale, pornind de la analiza unui caz particular, concursul pe meserii și specialități pentru elevii școlilor profesionale și liceelor industriale de profil minier desfășurat anul acesta, la care au participat în prima fază 5 000 de elevi, calificîndu-se în etapa finală 160, care s-au detașat în mod deosebit datorită gradului înalt de pregătire profesională teoretică și practică.

Vorbind în termeni statistici, eșantionul de elevi care a fost admis pentru etapa finală s-a dovedit reprezentativ și omogen pentru colectivitatea studiată, deoarece cei 160 de participanți au fost departajați și selecționați în cadrul unei clasificări strînse, cea mai mare parte din concurenți la faza pe școală obținînd rezultate foarte apropiate de primii clasați.

Acest aspect a fost confirmat de o distribuție normală determinată pe o rețea de probabilitate, prin care s-a figurat frecvența notării în funcție de limitele de admisibilitate, diversificate pe nivel de premiere și în funcție de numărul de elevi intrați în etapa finală a concursului.

În cadrul concursului, s-au pus candidaților probleme complexe din teoria și practica profesiunilor respective, unul din scopurile principale urmărite fiind determinarea randamentului și productivității învățămîntului, ca și posibilitățile efective de optimizare a elementelor sale specifice — ca părți componente ale tehnologiei didactice.

Dintr-o primă prelucrare a datelor statistice experimentale, s-a profilat încă un aspect semnificativ și anume, faptul că peste 80 la sută din numărul participanților au depășit cu mult norma de admisibilitate pentru premiere, determinată unitar pe baza unei relații generale de evaluare a cunoștințelor și a cărei expresie analitică este de forma :

$$P = K(W+n)+3S \quad (1)$$

în care : K este coeficientul de calitate a lucrării executate la proba practică și variază între 10 și 1, W — productivitatea muncii concurentului, n — consumul specific de materiale realizat , S — nota acordată la proba orală pentru cunoștințe teoretice, coeficient care variază de asemenea între 10 și 1.

Comisia de examinare a adaptat relația generală de evaluare la specificul meseriilor, introducînd după caz, coeficienți, practic utili, cum ar fi la unele meserii care incumbă și un anumit grad de periculozitate.

Astfel relația (1) a devenit :

$$P = 3Kc+3S' = 3(Kc+S) \quad (2)$$

unde în afara simbolurilor cunoscute din (1) avem c — coeficientul de siguranță în condiții dificile de muncă, iar S' — nota pentru susținerea teoretică a probei practice.

S-a realizat totodată și un sistem informațional al concursului, prin care s-au determinat operativitatea raportării și prelucrării datelor înregistrate cu privire la fiecare elev în parte, astfel ca membrii comisiilor de examinare să poată lua decizii optime de evaluare prin formula generală de calcul dată.

O analiză finală, a relevat că se impune cu necesitate, ca în formula generală din (1) să se introducă un corectiv Q, care să varieze de la 0—1, deci un șir de valori subunitare, care să reflecte gradul de dificultate teoretic al problemelor date, și care să ofere comisiilor de examinare posibilitatea să ia decizii optime de apreciere de la un elev la altul, sau de la o grupă de meserii la alta.

Respectiv :

$$P = [K(W+n)+3S] \times Q \quad (3)$$

Paralel, a reieșit necesitatea ca problematica concursului să fie mai diversificată și de un grad de dificultate mai pronunțat, pregătirea teoretică și practică a elevilor dovedindu-se mult superioară celei pe care s-a scontat. Eventual, ea ar trebui să fie elaborată de un colectiv cu profil ergonomic, care să studieze și alte aspecte ale valorificării cunoștințelor teoretice și practice, cum ar fi problemele de estetică industrială, relația om-mașină în procesul de formare practică a elevilor, estimarea integrării profesionale operative a viitorilor muncitori calificați și a cadrelor medii de specialitate sau eventual unele aspecte de psihologie industrială.

Dr. I. TEICH
Ing. P. RĂDULESCU

Un premiu „OPREA"

Pe vremea cînd, acolo unde se află școala din satul Buciumeni — Buftea, era palatul boieresc Oteteleșanu, Ion Oprea își căptușea tălpile cu spini și îndura, împreună cu alți țărani, înjurături și ocară.

În anii din urmă, Ion Oprea — țăranul cu gleznele ca rădăcinile de salcîm și ale cărui palme semănau cu drumurile bătătorite dintre răstavuri — a avut bucuria de-a trăi o a doua tinerețe prin cei patru feciori ai săi, foști elevi ai școlii din satul Buciumeni, azi toți patru ingineri în București.

În 1968, Ion Oprea s-a gîndit să răsplătească bucuriile acestor ani într-un fel deosebit. Și a instituit un premiu anual de o mie de lei și îmbrăcăminte elevului care absolvă școala cu media cea mai mare. Ce păcat însă că n-a putut să vadă și să înmîneze chiar el primul său premiu. A murit în acel an, înainte de serbarea sfîrșitului de an școlar. Premiul a continuat, totuși, să se acorde de către cei patru fii ai săi, din banii strînși și depuși la C.E.C. de bătrînul Oprea.

Astăzi cartea de onoare în care Ion Oprea a cerut să fie trecut numele și fotografiile școlarilor distinși cu premiul său, carte pe care o păstrează direcția școlii generale, consemnează în litere mari de tuș :

— 1968, premiul „OPREA" acordat elevei FĂTU AURELIA ;

— 1969, absolventei BĂNICĂ CORNELIA ;

— 1970, absolventului IFRIM NICOLAE.

Anul acesta în cartea de onoare se va înscrie numele elevului absolvent VASILE DUMITRU.

Așadar, la școala Buciumeni se acordă un premiu deosebit. Un premiu instituit de un țăran.

DUMITRU DRĂGAN

SINTEZE LA UN AN DE LA DEBUT

Clasele speciale consacrate studiului biologiei în liceu au împlinit abia un an de existență. Interesul pentru rezultatele obținute în această scurtă perioadă este legitim. El se explică, pe de o parte, prin clarificarea convertită în experiența de un an **a funcționalității și perspectivelor propriu-zise ale profilării de timpuriu a pregătirii elevilor** cu aptitudini și interese în domeniul științelor biologice, prin **concepția nouă** — reflex firesc al noilor obiective — **care stă la baza programei** și prin **accentul deosebit pus, în metodica predării, pe activitatea experimentală, de laborator.**

Pornind de la acest triplu interes, am solicitat profesoarelor **Maria Picoș, Adela Logofătu** și **Catinca Drăghici,** care au predat la clasele speciale de biologie din cadrul liceelor nr. 15 și „Mihail Sadoveanu" din București și la clasa specială a Liceului nr. 7 din Timișoara, opinia lor asupra acestor obiective esențiale ale experimentului.

Au cuvîntul profesorii claselor speciale de biologie

MARIA PICOȘ : Programa de biologie pentru clasele speciale este apropiată logicii științei ca atare, pornind de la compoziția materiei vii în ansamblu și ajungînd la nivele de organizare, la noțiuni de sistematică vegetală și animală. Soluția este rațională cu cîteva amendamente. De pildă, volumul materiei la sistematica vegetală este mult prea amplu pentru timpul afectat predării, iar unele capitole — cel despre materia vie, de exemplu — nu sînt corelate cu studiul actual al chimiei și fizicii în liceu.

ADELA LOGOFĂTU : Problema corelării este, într-adevăr, un element determinant în reușita experimentului. De aceea anul acesta am stabilit cu colega de la chimie ca înaintea lecției de biologie despre compoziția chimică a materiei vii, să le vorbească elevilor despre legătura proteică, despre polipeptidele din acizii aminici etc. La fel am procedat cu fizica, cînd premergător lecției despre proprietățile fizice ale celulei, profesoara de specialitate, la solicitarea mea, le-a explicat elevilor potențialul electric și de membrană.

MARIA PICOȘ : Întreaga concepție de predare presupune, ca un factor sine qua non, existența unor laboratoare de profil înzestrate cu microscoape pentru lucrări frontale, seturi de planșe vacumate, diferite preparate biologice. Din laboratorul nostru nu lipsesc nici reactivii pentru experiențele de biochimie. Astfel, am efectuat în laborator reacția biuretului, reacția xanto-proteică, determinarea amidonului, a glucozei și a grăsimilor, ca și experiențe pentru determinarea fenomenelor fizice celulare ale materiei vii (plasmoliza, osmoza). Un accent deosebit am pus și pe disecții la scoică, rac, pește, broască, păsări etc. ca și pe determinarea diferitelor specii de plante, în efectuarea secțiunilor prin organele florale, în experiențele de fiziologia plantelor.

CATINCA DRĂGHICI : Fără îndoială, ponderea lecțiilor de laborator constituie nu numai noul, ci și elementul cel mai pasionant al programei aplicate la clasele speciale. De aceea, am căutat să axez și ședințele de cerc tot pe teme practice. Așa de exemplu, după o explicație anterioară privind conservarea și păstrarea materialului biologic, elevii au trecut la efectuarea preparatelor de pești (pregătirea formolului, fixarea pe lame de sticlă, ceruirea, legarea). Într-o altă ședință elevii au învățat cum se lucrează cu determinatoarele. Ei au utilizat „Mica floră ilustrată" de I. Prodan și Al. Buia, determinînd la început plante cunoscute, apoi plante necunoscute de ei.

O contribuție deosebită în lărgirea orizontului elevilor îl au lecțiile demonstrative efectuate cu prilejul vizitelor la institutele de învățămînt superior și la institutele de cercetări cu profil biologic. Cu un asemenea prilej elevii mei au văzut cum arată microscopul electronic, cu ajutorul căruia s-au pus în evidență organitele celulare studiate,

MARIA PICOȘ : Asemenea lecții, care se numără printre cele mai interesante, am ținut și noi pentru zoologie, la Muzeul „Grigore Antipa" ca și la Grădina zoologică. Am reușit, sper, să-i deprindem pe elevi să vadă lumea cu ochi de naturaliști. I-am obișnuit să redea, prin desen, toate aspectele morfologice și structurale ale animalului sau plantei pe care le-au studiat, să facă diagrame florale, desene ale structurii țesuturilor vegetale, ale rădăcinii, tulpinii și frunzei. Explicîndu-le diferența între preparatul viu și desenul schematizat din manual i-am obișnuit să execute desene corecte, să facă ceea ce au observat în realitate.

În cadrul unor activități practice efectuate la întreprinderea „Didactica" elevii ambelor licee din Capitală au confecționat numeroase mulaje ale ochiului, urechii, urmărind toate fazele, au învățat să diferențieze piesele bucale de la insecte, să coloreze și să facă secțiuni prin țesuturi animale.

ADELA LOGOFĂTU : Deprinderea elevilor de a lucra în laborator, dobîndirea îndemînării în cercetarea universului biologic se pot realiza numai prin numeroase experiențe, prin studiul amănunțit al factorilor biotici și abiotici, al comportamentului animalelor. În „expediția" — cum ne place să o numim — pe care am întreprins-o zilele trecute în Delta Dunării — vizitarea stațiunii biologice de la Maliuc și excursia pe mare ne-au oferit prilejul să colectăm și să conservăm numeroase animale și plante. Timp de patru zile, cît a durat excursia noastră, am colectat plante acvatice și de uscat specifice deltei, multe specii de insecte și pești care vor îmbogăți colecția școlii. Ne-am strecurat pe canalele laterale ale Dunării și am surprins diferite specii de păsări, le-am văzut în perioada cuibăritului și le-am studiat comportamentul. Elevii au fost încîntați de ineditul observațiilor și de rezultatele cercetării științifice efectuate. Ar fi de dorit ca asemenea expediții să fie mai numeroase, mai ales pentru elevii claselor speciale de biologie.

Ce propuneri se conturează pentru îmbunătățirea activității de viitor a claselor speciale de biologie ?

CATINCA DRĂGHICI : Să se realizeze o profilare mai accentuată încă din anul I, iar concursul de admitere să cuprindă și disciplinele biologice. Propun, de asemenea, ca la clasele cu profil de biologie să se aplice și planul de învățămînt al secției reale, nu numai al celei umane.

ADELA LOGOFĂTU : Să avem un disponibil de material didactic viu, dat fiind profilul clasei. Un profesor de la Otopeni s-a angajat să crească în bazin broaște pentru experiențe. Ar trebui finanțată această acțiune, datorită căreia școlile din Capitală s-ar putea aproviziona fără greutățile actuale, cu material viu. Apoi excursiile documentare și de cercetare ar cîștiga în interes și în finalitate dacă obiectivele ar fi stabilite de comun acord cu anumite institute sau stațiuni de cercetare cu profil biologic și chiar dacă din conducerea „expediției" ar face parte un cercetător științific biolog. Cred că o coordonare în acest sens a acțiunilor, recomandată de Ministerul Învățămîntului (care îndrumă și activitatea multor stațiuni de cercetare) ar fi deosebit de fructuoasă nu numai în pregătirea elevilor, ci și pentru forurile științifice respective care ar dispune de colaboratori pasionați.

MARIA PICOȘ : În cadrul practicii în producție, însoțind elevii la întreprinderea „Didactica" am observat că nu există o corelare între programa noastră și producerea în serie a materialului didactic necesar studiului aprofundat al biologiei. Este neglijată de pildă, producția materialelor didactice necesare anatomiei și fiziologiei comparate (pentru studiul funcțiilor de relații și reproducere). Este nevoie de exemplu, de un material didactic care să redea alcătuirea spongierilor. De asemenea, propunem ca mulajele să nu prezinte numai morfologia și topografia organelor, ci și structura acestora. Să se repartizeze în plan mai mult timp pentru deplasări cu elevii la facultate, la institutele de cercetări, să-i obișnuim cu atmosfera de studiu și cercetare. Organizarea activităților practice să fie lăsată la latitudinea profesorului.

Observațiile judicioase prezentate în acest colocviu converg către sublinierea reușitei evidente pe care o reprezintă apariția în peisajul nostru școlar a claselor speciale de biologie. Evident, față de multiplele deschideri de viitor pe care le oferă aceste clase — continuarea studiului biologiei pure ca și a medicinei, științelor agricole, farmaciei, învățămîntului postliceal sanitar etc. — numărul actual al acestor clase ne pare cu totul insuficient. Credem că ar fi pe deplin posibil și de dorit să se creeze cîte două asemenea clase în fiecare centru universitar și cîte una în orașele cu institute pedagogice care au în profil facultate de biologie-agricultură. Desigur, această extindere cantitativă a claselor speciale de biologie solicită și realizarea unor perfecționări calitative în conținutul materialului predat și în corelarea cu celelalte discipline. Fără îndoială, Comisia pentru învățămîntul biologic din cadrul Ministerului Învățămîntului va analiza și problema claselor speciale făcînd recomandările corespunzătoare.

Anchetă realizată de
VIOLETA APOSTOL

VĂ PREZENTĂM:

LABORATORUL DE PLANIFICARE A EDUCAȚIEI

Recent, și-a început activitatea în cadrul Academiei de studii economice, Laboratorul de planificare a educației, prima unitate de acest gen din țara noastră. De altfel, în numeroase țări au luat ființă asemenea institutii : laboratoare, centre, institute — unele chiar cu caracter central. De mai multi ani funcționează pe lîngă UNESCO un institut internațional pentru planificarea educației. Aceste institute poartă în denumire termenul de planificare a educației și nu de planificare a învățămîntului pentru că noțiunea de educație are, precum se știe, o sferă mai largă, cuprinzînd și activitățile educative, de instruire, desfășurate în afara institutiilor de învățămînt, pentru persoanele sub sau peste limitele de vîrstă corespunzătoare diferitelor nivele de învățămînt.

Laboratorul — unitate de studii și cercetări — are sarcina să contribuie la aprofundarea problemelor educației populației din țara noastră și, îndeosebi, ale învățămîntului mediu și superior. O serie de acțiuni ale lui vor fi destinate cunoașterii mai depline a rețelei de învățămînt, nu numai sub raportul stării și înzestrării ei, ci și al eficienței. Trebuie cunoscute mai bine populația școlară, aspirațiile ei, mijloacele de a le satisface. E necesar să se știe mai mult despre cadrele didactice, despre eficiența muncii lor și despre posibilitățile pregătirii permanente în vederea însușirii cunoștințelor noi. Stă în sarcina Laboratorului să sprijine inițiativele luate în domeniul realizării unei structuri a învățămîntului mediu și superior, care trebuie să corespundă cît mai judicios cu creșterea gradului de complexitate a structurii economice și sociale a societății noastre viitoare. Vor fi întreprinse studii pentru determinarea cheltuielilor totale și curente alocate învățămîntului și altor actiuni educative și pentru a stabili locul pe care îl deținem pe plan mondial și european în acest domeniu. Se vor efectua studii în vederea modernizării tehnologiei învățămîntului și actualizării programelor de instruire. De asemenea, Laboratorul se va preocupa de tehnica convertirii în termeni de instruire a specialităților și profesiilor noi sau previzibile să se formeze, ca urmare a cuceririlor viitoare ale științei și tehnologiei.

Eforturi însemnate se vor depune pentru a realiza o cunoaștere a laturilor calitative ale învățămîntului, prin aplicarea unor metode mai moderne de investigare, a cercetării integrale sau selective, curente sau periodice.

O zonă însemnată de preocupări ale Laboratorului o va constitui elaborarea unor studii de prognoză și prospectivă a învățămîntului mediu și superior. Noi dispunem încă de pe acum de unele elemente importante în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială a țării noastre pînă în anul 1990, fapt care ușurează elaborarea de prognoze și prospective în domeniul învățămîntului. În această activitate vom respecta principiul fundamental al comasării prognozelor și prospectivelor cu prognoza și prospectiva economică, dar vom respecta și principiul, la fel de fundamental, că învățămîntul furnizează cadre și pentru ramurile neeconomice ale economiei naționale. Un alt domeniu constă în condensarea cerinței de devansare a necesităților economiei, științei, tehnologiei și culturii în cadre cu studii medii și superioare, deoarece pregătirea acestora necesită un timp mai lung, iar activitățile prestate de ele sînt mai supuse modificărilor determinate de schimbările tehnologice.

Activitatea de planificare a educației este un proces complex, de lungă durată, care se desfășoară continuu și trebuie să dispună de o suplețe apreciabilă, pentru a se putea adapta la situații și cerințe noi. Este o activitate ce se cere prestată de cadre calificate în problemele planificării educației, ea avînd trăsături specifice, deosebite de acelea ale activității de planificare a altor sectoare. Laboratorul intenționează ca, într-un viitor nu prea îndepărtat și cu aprobarea forurilor tutelare, să inițieze lecții, conferințe, simpozioane și să elaboreze studii de introducere în problemele planificării educației la care vor putea participa cei interesați.

Evident, activitatea Laboratorului de planificare a educației nu se poate desfășura fără o legătură strînsă cu toate organismele interesate în planificarea educației și în primul rînd cu Ministerul Învățămîntului de la care urmează să primească sarcini importante de rezolvat, cu Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și cu o serie de ministere de ramură, pentru a le cunoaște necesitățile viitoare de cadre. Laboratorul întreprinde, din proprie inițiativă sau la cererea acestora, cercetările și studiile considerate utile. În același timp, va întreține legături strînse cu Institutul de cercetări pedagogice Institutul de cercetări economice, Centrul de cercetări pentru problemele tineretului, Laboratorul de prospectivă al Universității din București și altele și va apela la Direcția centrală de statistică sau la Centrul de calcul al Academiei de studii economice și al Universități din București, pentru a obține o serie de date cantitative și, respectiv, pentru prelucrări sau efectuări de calcule mai complicate.

Laboratorul de planificare a educației este o unitate necesară. Rămîne ca el să-și dovedească utilitatea prin efortul de a contribui la perfecționarea activității de educare în raport cu exigențele formulate de recentele documente de partid privind munca politico-ideologică și cultural-educativă.

Prof. univ. dr. G. RETEGAN
directorul Laboratorului de planificare a educației

DOCUMENTAR

Educație și comunicație

Niciodată pînă acum domeniile comunicației nu au căpătat semnificații atît de multiple. Ne-am obișnuit să comunicăm cu exploratorii spațiilor extraterestre ; ne pare deosebit de firesc să cercetăm continuu propria geneză, sondînd asiduu comunicarea în universuri intracelulare ; este un fapt de natura actului cotidian să „dăm ordine" de la distanță diferitelor tehnici. Mai mult ca oricînd omul modern capătă conștiința unei alte dimensiuni a existenței sale — necesitatea de a comunica. Pentru unii dintre cercetători comunicarea reprezintă un factor fundamental de existență a creierului uman într-o existență civilizată, un fel de element de nutriție, cu largi rezonanțe asupra echilibrului biofizic al fiecărei individualități.

Sub aspectul teoriei, aproape nu există domeniu al științei care să nu fi reflectat asupra esenței comunicării sau — incluse în ea — asupra unor concepte ca : informație, control, structură, decizie, operativitate, acțiune și retroacțiune, model, sistem, analogie etc.

Cu Norbert Wiener a început era comunicațiilor interdisciplinare. Acest fapt a zguduit din temelii edificiile unor științe cu vechi statute de existență și le-a obligat la reconsiderări și reordonări fundamentale.

Însăși educația — fenomen social menit să contribuie la ridicarea individului spre diferitele modele culturale ce le oferă o societate dată — a început să fie studiată ca fapt de comunicație. „Educația în absența comunicării înseamnă ceva absurd — spunea prof. Mircea Malița. — Orice act educativ este un act specific uman impregnat de comunicare".

Semnele comunicării și interpretarea lor

În procesul istoric al conviețuirii, omul a fost nevoit să comunice semenilor diferite conținuturi ale experienței sale, ale gîndirii sale. Aceste acte s-au produs totdeauna numai atunci cînd am fost în prezența a doi parametri fundamentali : a) a unor semne ale comunicării ; b) a unor subiecți capabili să interpreteze semnele comunicării.

Dar ce înseamnă semn al comunicării umane ? **Semnul reprezintă orice eveniment** (obiect material, fenomen natural, proprietate, cuvînt vorbit sau scris, imagine etc.), **căruia i s-a adăugat o semnificație deosebită de natura sa și care poartă cu sine un conținut de gîndire despre o realitate.** Pentru a exista, semnul trebuie să aibă posibilitatea interpretării relativ univoce în registrele semantice ale subiecților incluși în actul de comunicare.

Sub aspect istoric, semnele apar ca produse ale conviețuirii umane, avînd o geneză socială. În procesul de muncă și de conviețuire colectivă, omul a acordat diferitelor evenimente anumite semnificații, și în acest mod, le-a pus în slujba contactului său cu semenii.

Evenimentul „cuvînt" (comunicare prin „cuvînt") a reprezentat unul din marile salturi produse în procesul de formare, conservare și dezvoltare a speciei. Natura semnelor comunicării umane, varietatea lor, funcțiunile și importanța diferită ce li se acordă în actul comunicării au dus la crearea unor multiple clasificări, a unor multiple ordonări.

Din rațiuni de expunere mai simplificată, noi ne folosim de următoarea clasificare : a) semne lingvistice ; b) semne extralingvistice [1]).

În prima grupă vom include toate semnele din sfera comunicării prin limbă (fie că este vorba de o limbă naturală sau de una artificială, fie că este vorba de o limbă orală sau una scrisă).

În cea de-a doua grupă am inclus toate evenimentele (fenomene, lucruri, obiecte etc.) care transportă un „înțeles". De asemenea, aici se pot include și semnele comunicării prin imagine și sunet care transportă elementele afectivității comunicării (gest, mimică, accent, sunete izolate) [2]).

Orice semn al comunicării [3]) nu poate exista într-o stare izolată. Pentru a-și îndeplini menirea, el intră în anumite relații, între care, cele mai importante, par a fi următoarele :

(1) R ; (S_1, O_1)

În această relație semnul numește un obiect. În calitate de obiect pot apărea orice fenomene, lucruri, proprietăți etc. ale lumii materiale sau ideale. Obiectul se numește denotatul semnului. În R ; (S_1, O_1) **S** reprezintă semnul, iar **O** — obiectul. În această relație semnul apare ca o „etichetă a obiectului". Compunerea mesajelor de comunicare într-o asemenea relație a semnului cu obiectul creează limbajul-obiect. Aspectul acesta a fost denumit aspectul **sigmatic.**

(2) R ; (S_1 C_1)

În această relație semnul semnifică ceva pentru interlocutor, înseamnă ceva dintr-un anume punct de vedere, sub un anumit raport. În R ; (S_1, C_1) **S** reprezintă semnul, iar **C**$_1$ — înțelesul lui. Această relație ne exprimă forma de existență a reflectării umane, C_1 reprezintă echivalentul gîndirii lui S_1. În contextul acestei relații semnul nu mai apare doar ca o numire a denotatului (obiectului), ci ca un suport al conceperii logice. În comunicarea umană există semne cu același denotat, dar cu înțelesuri diferite. Exemplu : „Nicolae Bălcescu" ; „cel mai mare revoluționar al anului 1848 ; autorul istoriei românilor sub Mihai Viteazul", etc. Fără îndoială, avem de-a face cu același denotat, dar cu sensuri diferite. De aceea spunem că „un semn, o expresie își desemnează semnificația și își exprimă sensul" (Frege).

Acest aspect a fost denumit aspectul **semantic.**

3) R ; (S_1, S_1... Sn)

Semnul nu apare în comunicare izolat. El se află în raporturi determinate cu alte semne cu care intră în combinație. Între semne se pot executa, după anumite reguli, variate combinații în care exprimăm fie un adevăr logic, fie o stare naturală, fie o trăire individuală.

Aspectul acesta a fost denumit aspectul **sintactic.**

(4) R ; (S_1 H)

Așa cum afirmam, semnele au apărut și există pentru necesități de contact interuman. În R ; (S_1, H) S_1 reprezintă semnul, iar **H** — omul Cu ajutorul semnelor omul participă la schimburile de informații, primește și transmite informații. Odată cu ele (sau, prin mijlocirea lor) omul codifică reacții, dorințe, necesități, exprimă trăiri subiective. Aspectul acesta a fost denumit aspectul **pragmatic**

Cîmpul semiotic al comunicării educative

Actele instructiv-educative se consumă și ele într-un cîmp al semnelor — cîmp semiotic — produs, între elementele constitutive ale procesului (vezi schema). Mesajul educațional se compune astfel din evenimentele (semne) lingvistice și evenimentele extralingvistice (și nonlingvistice). Aspectul instructiv al comunicării educaționale se supune analizei prin decelarea informației ca mesaj lingvistic.

În momentul actual ale evoluției științelor, avînd posibilitatea construirii abstracte a unor „alfabete finite" ale informației de natură instructivă pentru un anumit obiect de învățămînt, sau pentru o anume vîrstă (clasă de elevi), se creează posibilități pentru abordarea exactă a „cantității de informație". Amintim în acest sens cercetările profesorului Gh. Zapan și ale colaboratorilor săi. Informația instructivă, analizată cu aparatul matematic al teoriei informației, poartă cu sine și analize de ordin sigmatic și semantic.

Semnele comunicării lingvistice pot reprezenta și surse ale descifrării gîndirii logice. Dacă luăm ca punct de plecare opiniile unor cercetători după care „comportarea omenească" înseamnă și „comportare în limbaj", și, ținem seama de teza după care „confuziile conceptuale" din psihologie au drept cauză și faptul că „nu au fost încorporate cunoștințele despre logica limbii" (Willgenstein), vom putea surprinde cît de fecunde pot fi cercetările asupra comunicării prin limbaj, efectuate prin mijlocirea instrumentelor logico-formale. (În acest context avem în vedere cercetările de ordin sintactic).

Un alt aspect al comunicării educaționale vizează laturile sale programatice. Comunicarea educațională se construiește în scopul formării și informării tinerelor generații. Ea primește însă un mod subiectiv de a exista prin multiplii agenți care contribuie la făurirea ei. Viața interioară a educatorului și educatului se oglindește fidel în comportamentele de limbaj.

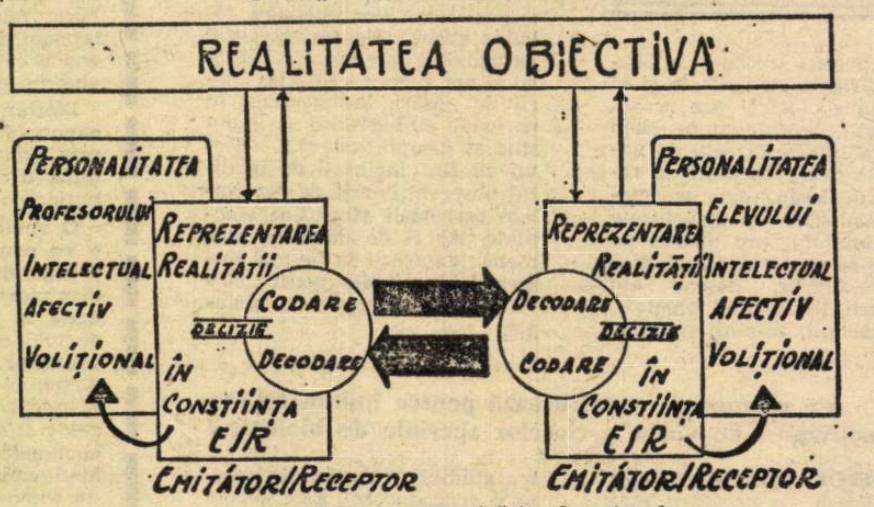

Schema comunicării educaționale

Ne permitem să credem într-un stil al comunicării educaționale. El ar reprezenta întreg arsenalul notațiilor complexe lingvistice, extralingvistice și nonlingvistice, ca și modul lor subiectiv de a exista.

Subiectivitatea profesorului se condensează în felul particular de a combina semnele comunicării educaționale. Acest lucru este un produs de interferență ce angajează pregătirea profesională și pedagogică, dar și o vocație, un complex de factori aptitudinali. Mult discutata „măiestrie pedagogică a profesorului" ne apare ca un mod particular de operare cu complexe de semne în vederea atingerii scopurilor propuse în situații foarte diverse. Acest lucru înseamnă, alături de un calcul anticipat, rece, asupra unor succesiuni algoritmice de semne care transportă o informație științifică, alături de o rațională distribuție a celorlalte tipuri de semne și un amplu registru de posibilități de schimbare, de reordonare a lor în funcție de condițiile ad-hoc în care se produce comunicarea educațională în orice moment al ei.

ION CIOCAN

---

1) Unii autori vorbesc și de semne „nonlingvistice".

2) Sintem conștienți de faptul că, la o analiză atentă, o asemenea clasificare nu satisface integral exigența de profunzime, căci o comunicare care să se construiască numai din unele sau numai din altele dintre semnele clasificate mai sus nu este posibilă. De pildă fluxul lingvistic nu se poate desprinde total de elementele care trădează aspecte afective (limbaj oral) sau, în condițiile unui limbaj scris, de elementele personale (subiective) ale construcțiilor semantico-sintagmatice, după cum nici comunicarea bazată numai pe semne extralingvistice nu poate exista.

3) În analizele care urmează avem în vedere numai semnele de natură lingvistică.

Evaluarea randamentului școlar

ASOCIAȚIA INTERNAȚIONALA PENTRU EVALUAREA RANDAMENTULUI ȘCOLAR — I.E.A., cu sediul legal la Liège (Belgia) și cu centrul de coordonare la Wenner — Gren Center, Stockholm (Suedia) are afiliate, în prezent, institute de cercetări pedagogice din numeroase țări, inclusiv Institutul de cercetări pedagogice din România.

Obiectivul principal al cercetărilor întreprinse de I.E.A. este de a stabili și de a explica, într-o formă cît mai precis posibilă, factorii sau complexul de factori care determină randamentul școlar — în general, precum și în diferite compartimente școlare — și de a evidentia cum acesta variază, în raport cu contextul socio-economic și cultural din diferite țări.

După un scurt studiu preliminar (1959—1961) al cărui obiectiv a fost de a verifica posibilitatea unor astfel de acțiuni și care a demonstrat că asemenea cercetări internationale sînt realizabile, I.E.A. a întreprins o vastă cercetare cu privire la **randamentul învățămîntului matematicii.** Pentru această cercetare au fost alese două etape importante ale sistemului de învățămînt din 12 țări : a) copiii de 13 ani — vîrsta la care în toate sistemele de învățămînt un întreg contingent școlar este cuprins în învățămîntul obligatoriu ; b) elevii care termină clasa care precede intrarea în învățămîntul superior. În total au fost testați 133 000 de elevi din 5 450 de școli și au fost completate chestionare de către 13 500 de profesori și 5 450 directori de școli. Toate informațiile obținute au fost depuse într-o „bancă de estimare" a datelor. Rezultatele obținute la probele de matematică au fost analizate ca funcții de variabile la cinci nivele : 1) al elevului ; 2) al familiei ; 3) al școlii ; 4) al localității (tip de localitate, urbană sau rurală, importanță) ; 5) al sistemului național de educație (atribute globale, ca de exemplu durata de școlaritate obligatorie etc.).

Începînd din 1966, I.E.A. întreprinde o cercetare cu privire la șase discipline, extinzînd totodată volumul informațiilor culese (mai precis în ceea ce privește variabilele de intrări și de funcționare a sistemelor educative). În această cercetare populația școlară va fi testată la trei nivele : a) copiii de 10 ani ; b) copiii de 14 ani ; și c) elevii din anul școlar preuniversitar.

Randamentul școlar va fi cercetat, printre altele, în domeniul **științific** — diferite teme și obiective la geologie, biologie, chimie și fizică — al **înțelegerii lecturii** — vocabular, aspecte cognitive ale lecturii, viteza lecturii — al **literaturii** — preferințe, interese literare, înțelegerea și analiza textelor literare, — al **însușirii limbilor străine de circulație mondială** — înțelegerea orală, înțelegerea lecturii, redactarea, exprimarea orală.

Instrumentele pentru probe au fost puse la punct paralel cu mai multe chestionare, „scări" de atitudini, modele de descriere a practicilor educative din clasă, între 1967—1070. În 1970 și 1971 vor fi testați aproximativ 350 000 de elevi din 22 sisteme educative naționale. Datele culese vor fi analizate cu scopul de a identifica principalii determinanți ai randamentului școlar atît în fiecare sistem educativ național în parte, cît și pe ansamblul acestora. Rezultatele cercetării vor fi publicate în 1973.

TIBERIU TRUTZER

Note

Copiii „citesc" și desenele

Copiii par a fi cei mai privilegiați cititori. Cărțile scrise sau ilustrate pentru ei — mai ales atunci cînd sînt excelente opere de artă — au marele avantaj al ineditului, fiindcă vîrsta copilăriei este cea mai bogată în descoperiri. Și, desigur, pe primul loc în acest sens se află poveștile, mult îndrăgite, povești populare sau culte, cu împărați și viteji ori cu hazlii eroi din binecunoscuta lume obișnuită. În plus, aceste cărți oferă din plin posibilitatea unor ilustrații care pot exploata nelimitat talen-

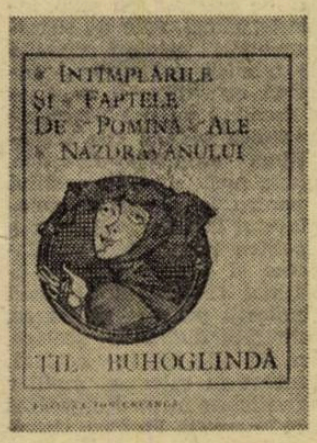

tul și imaginația artiștilor plastici și a machetatorilor. De altfel, cărțile pentru copii fără desene sînt ca pîinea fără sare. Oricîtă putere de reprezentare polivalentă are cuvîntul, la cei mici — care apelează în primul rînd la aspectele concrete ale realității — cunoașterea se împlinește substanțial cu ajutorul imaginii. Și cînd ilustrația este convingătoare, deci adecvată posibilităților de înțelegere ale vîrstei, completînd textul, sau uneori chiar concurîndu-l din punct de vedere al forței de sugestie, literatura nu are decît de cîștigat sub aspectul

funcției sale cognitive și multilateral educative.

Neîndoielnic, cărțile dedicate copiilor sînt ilustrate în fel și chip. Nu ne oprim la cele care propun enigme moderniste, sau șarade grafice greu de descifrat minții infantile. Ne referim doar la acele volume care atrag atenția, și fără mijlocirea titlului sau a autorului, desfătînd privirea și mulțumind intelectul ; la acele cărți care vorbesc și fără text, care pot fi „citite" și de către cei ce n-au deslușit încă miracolul alfabetului, la cărțile care prin desenele ce le conțin, prin felul în care sînt machetate și prin caracterul literei constituie un desăvîrșit stimulent pentru lectură, pentru dezvoltarea unei gîndiri și imaginații creatoare preșcolarilor și școlarilor.

De cîtă considerație se bucură arta alcătuirii cărților în general și a celor pentru copii în special, o dovedește și organizarea „Expoziției internaționale de artă a cărții" sau a concursurilor „Cartea frumoasă pentru copii", „Concursul pentru ilustrații", „Concursul pentru machetatori" etc.

Cărțile românești au primit în ediția 1971 a concursului I.B.A. o medalie de aur, 3 medalii de argint, 5 medalii de bronz și 6 diplome. Și cărțile pentru copii au fost recompensate cu o medalie de aur, („Gargantua & Pantagruel" de Rabelais. Ilustrații de Val Munteanu. Editura tineretului și I.P. Arta grafică 1968), și trei diplome („Capra cu trei iezi" de Ion Creangă. Ilustrații de Ileana Ceaușu-Pandele, Editura Ion Creangă și I.P. Arta grafică, 1969 ; „Întîmplările și faptele de pomină ale năzdrăvanului Til Buhoglindă", Ilustrații de Val Munteanu, Editura Ion Creangă și I.P. Arta grafică, 1970 ; „Mustățile fără pereche" de Vladimir Colin. Ilustrații de Iacob Dezideriu, Editura Ion Creangă și I.P. Arta grafică, 1970.)

De asemenea, la Concursul pentru ilustrații s-au primit o medalie de argint, o medalie de bronz și o diplomă (Mircea Dumitrescu, pentru ciclul de ilustrații la „Povești" de Ion Creangă).

Aceste titluri se adaugă celor premiate în anii trecuți (de pildă, „Aventurile lui Mac" de Lucia Olteanu, Ilustrații de Livia Rusz, Editura Ion Creangă) sau altor cărți tipărite cu un deosebit simț estetic (Ion Miclea, Ion Brad „La curtea regelui Tigru" ; Ion Slavici „Zîna Zorilor").

V. B.

Versuri patriotice pentru școlari

(Mircea Micu : „Memoria pergamentelor" — Editura „Ion Creangă", 1971).

Coborîtor din Ardealul lui Coșbuc, Goga și Blaga, Mircea Micu continuă cu succes tradiția înrădăcinată de înaintași — de elogiu adus patriei și neamului de eroi de la poalele Carpaților. Dragostea de pămîntul natal, exaltarea trecutului de lupte și de izbînzi ale poporului — detectabile ușor și-n alte volume precedente („Frumusețile zilnice" — 1965, „Nopțile risipitorului" — 1970 și îndeosebi „Teama de oglinzi" — 1971) — capătă în „Memoria pergamentelor" profunzimi și valențe noi.

Multe din poeziile volumului sînt imnuri străbătute de patos contemporan în care sînt cîntate mărețele realizări din patria noastră („Triptic contemporan", „Cîntecul necesar", „August") sau se aduce laudă „făuritorilor de frumusețe". „Aduceți flori, grădini întregi de flori / Multicolore, pline de suplețe, / Să le așez în mîini de muncitori — / Făuritorii mei de frumusețe" („Aduceți flori"). În alte poezii („Decebal", „Bălcescu", „Legendă cu Mihai Viteazul", „Tudor os Vladimiresc", „Baladă cu Iancu") sînt evocați cu căldură și pietate bărbați ai neamului nostru, întemeietori de țară și de destine. Evocarea este făcută, de cele mai multe ori, în versuri clare, de mare concentrație. Așa, de exemplu, în poezia „Umăr lîngă umăr" — poezie de numai patru strofe — este cuprinsă o întreagă istorie : „Din Ștefan și din Tudor ne tragem pe pămînt, / Bălcescu e un frate cu inimă vitează / Și toate cîte astăzi înfloritoare sînt / Le-au fost visat străbunii cu mintea lor cea trează / Peneș Curcanul doarme în inimi ocrotit, / Oituzul sub cupole eroii și-i adună / Și-n ceasuri de odihnă, cu sunet limpezit / Se-aude răsuflarea gornistului Furtună. / Sîntem înalți ca munții și încercați ca piatra, / Coloana noastră urcă din socluri de eroi. / Și ne-am lăsat săpate pe stîncile din Tatra / Însemnele de jertfă aduse vremii noi. / Stăpînitori de țară, apărători de glie, / Zid uriaș de piepturi în care inimi ard, / Urcăm spre înălțimea-ți de aur, Românie, / Și-n stema de lumină a scumpului stindard".

Limpiditatea versului, ușurința expresiei, ca și ideile înălțătoare pe care le conține, recomandă noua carte a lui Mircea Micu școlarilor de orice vîrstă care au ocazia să afle în ea multe poezii proprii pentru recitări.

D. RACHICI

Cristian Dumitrescu (București)
„Comuniștii în acțiune"

Chipul patriei văzut cu ochii adolescentului

Culorile — atunci cînd exprimă sensibilitatea umană — prilejuiesc neașteptate satisfacții, obligîndute să stabilești relații la care nu te-ai fi gîndit niciodată între subiect și obiect, între lucruri, sau între diferite modalități de transfigurare artistică a realității. Iar cînd această sensibilitate are prospețimea și îndrăzneala adolescenței, și spiritele mult rafinate trebuie să convină că în artă — în cazul de față în pictură — sinceritatea poate cîntări mai greu decît meșteșugul.

„Expoziția națională de artă plastică a elevilor", găzduită central — lăudabilă inițiativă — la Sala Dalles, ne îndrituiește să credem acest lucru, cu atît mai mult cu cît avem ocazia să comparăm realizările elevilor specializați în domeniu (ai liceelor de arte plastice) cu ale pictorilor amatori (elevi ai școlilor de cultură generală, profesionale, liceelor de specialitate și teoretice). De altfel, avem impresia că în premierea și menționarea lucrărilor, juriul a ținut seama destul de mult — poate chiar prea mult — de diferența de pregătire dintre cele două categorii de autori, în favoarea celor din urmă. Incontestabil, tablourile semnate de cei care beneficiază de un apreciabil surplus de cunoștințe în materie impresionează prin siguranța desenului, prin ținuta concepției, prin exploatarea efectului de culoare. Dar, în același timp, putem afirma că o parte din aceste exponate sînt mai modeste în manifestarea personalității și originalității. Involuntar, recunoaștem maestrul, sîntem tentați să-l încolonăm pe autor în rîndurile discipolilor credincioși ai unor curente sau școli.

Mai susceptibile la o critică de specialitate, picturile născute din necesitatea de autoexprimare prin intermediul tușului, acuarelei, uleiului, sau temperei cîștigă datorită inventivității, exploziei sentimentelor pe care le exprimă, notei personale pe care o capătă interpretarea sensibilă și spontană a lumii înconjurătoare. Tot aici întîlnim o reconfortantă diversitate tematică, un accentuat interes pentru compoziții inspirate din actualitate, din trecutul de luptă al poporului sau din lectura unor cărți.

Dar, indiferent de profilul școlilor în care învață acești elevi, expoziția demonstrează în primul rînd angajarea lor conștientă în procesul de creație ar-

CRONICĂ PLASTICĂ

tistică ca rezultat notabil al educației etice și estetice pe care au primit-o, în spiritul ideologiei societății noastre socialiste. Elevii-pictori își cunosc țara și o zugrăvesc în culorile optimiste ale tinereții lor. Peisajele surprind colțuri pitorești ale diferitelor regiuni ale patriei ; liniștea albastră a unei nopți de vară (Liniște, *Szigmond Ernest, Județul Alba*), *ulița în verde tonifiant a unui sat* (Ulița, *Răducanu Nicola, Fetești*), *o vară toridă sugerată printr-un cer de un galben intens* (Peisaj, *Pîrvan Octavian. Roșiorii de Vede*), *panorama unui tînăr oraș* (Orașul nou. *Pop Simion, Baia Mare*), *măreția impresionantă a unei construcții moderne industriale* (Construcții, *Ferenczi Karoly, Tîrgu Mureș*). *Un sugestiv portret al* Suflătorului de sticlă *este semnat de Pașcanu Mihai, Toplița.*

Eroul este titlul tabloului lui Dunăreanu Marin, lucrat în mozaic, zugrăvind chipul unui furnalist plin de vigoare și însuflețire. După cum aminteam, multe dintre picturi, gravuri, desene evocă momente din lupta clasei muncitoare pentru cucerirea drepturilor și libertăților ei. (Doftana, *Pană Mariana, Ilfov*, Procesul, *Vlad Poenaru, București, un tablou în negru și verde cenușiu, culori care îi subliniază atmosfera*, Momente istorice, *Vadan Ioan, Abrud) ; o serie de lucruri ilustrează activitatea comuniștilor în ilegalitate, ca afișarea manifestelor sau ședințe conspirative ; compoziția* Victorie socialistă, *pictură pe sticlă aparține Cercului de creație al Grupului școlar M.I.U. care a obținut premiul I. Aproape toate picturile executate pe sticlă sau în faianță de către elevii acestui grup școlar reține atenția prin virtuozitate și originalitate. Și folclorul constituie un motiv de inspirație la care se recurge foarte des, fie că este vorba despre viața spirituală a satului,* (Sărbătoare folclorică, *colaje-textile, Vladimirescu Rodica, Botoșani, lucrare care a fost evidențiată cu premiul special U.T.C.* Cvart popular, *Leonte Nastasie, București, fie că se lucrează în maniera artei populare, abordîndu-se subiecte din lumea mirifică a basmelor românești.*

S-ar mai putea spune multe lucruri deosebite despre această expoziție, atît în privința multiplelor modalități de exprimare artistică întrebuințate de elevi, cît și în cea a calităților remarcabile ale unui număr mare de exponate. Vizitatorii pleacă din sala Dalles cu sentimentul unei depline mulțumiri pentru bogăția de impresii cu care îi răsplătește talentul acestor surprinzător de mulți tineri artiști plastici.

V. BACIU

MERIDIANE

UNIUNEA SOVIETICĂ

Întîlnire cu tehnologia școlii viitorului

Printre cele 12 institute de cercetare ştiinţifică de care dispune în prezent Academia de Ştiinţe Pedagogice a Uniunii Sovietice, în sfera cărora intră întreaga gamă de probleme cu care este confruntată şcoala sovietică de astăzi, învăţămîntul contemporan în ansamblul său, se distinge, prin dezvoltarea deosebită din ultimii ani a experimentelor cu aplicaţie imediată şi a cercetărilor prospective cu scadenţă mai îndepărtată, **Institutul de cercetări ştiinţifice privind instalaţiile şcolare, mijloacele tehnice şi tehnologia învăţămîntului.** Activitatea institutului, susţinută de o puternică infrastructură tehnică şi desfăşurată de cei 107 cercetători ai acestuia — doctori şi candidaţi în ştiinţe, ingineri electronişti şi mecanici — dispune pe lîngă cele 9 laboratoare dotate cu instalaţii dintre cele mai moderne, de o vastă reţea de centre experimentale în şcoli şi de un numeros activ de colaboratori din rîndurile practicienilor de la catedre. În prezent, institutul, condus de **prof. univ. S. G. Sopovalenko**, membru al Academiei de ştiinţe pedagogice a Uniunii Sovietice, are în curs de experimentare sau omologare aproximativ 140 de prototipuri de diferite aparate şi instalaţii pentru desfăşurarea „proceselor tehnologice" şcolare.

O dublă întîlnire cu **profesorul Piotr R. Atutov**, directorul adjunct al institutului, ne-a permis să conturăm cîteva din preocupările esenţiale din prezent ale acestui for de cercetare pedagogică. Profesorul Atutov, originar dintr-o republică orientală a Uniunii Sovietice, este unul dintre cei mai reputaţi reprezentanţi ai tinerei generaţii de psihopedagogi sovietici şi, în acelaşi timp, unul dintre promotorii entuziaşti ai dotării învăţămîntului cu cele mai recente cuceriri ale ştiinţei aplicate şi tehnicii moderne.

„Am căutat să abordăm implicaţiile introducerii unei noi tehnologii a învăţămîntului pe o arie cît mai largă — ne spune prof. Atutov. Principalele noastre studii fundamentale analizează problemele dotării cu mijloace moderne a şcolilor atît din punct de vedere educaţional, psihopedagogic şi didactic cît şi din punct de vedere economic, sociologic şi ergonomic. Ţin să subliniez că întreaga orientare a activităţii noastre se situează pe poziţiile educaţiei ergonomice, adică a apropierii cît mai depline a condiţiilor activităţii şcolare de specificul şi cerinţele muncii în producţie. De aceea introducerea tehnicii în şcoală urmăreşte nu numai optimizarea proceselor de predare şi însuşire a cunoştinţelor ci şi familiarizarea elevilor cu mînuirea aparatajului electronic, a diferitelor mecanisme, a instrumentelor de măsură şi control — respectiv cu componentele fundamentale ale actualei tehnici din producţie".

Într-unul din laboratoarele de fizică ale Institutului pedagogic „A. I. Herzen", din Leningrad

Printre lucrările de mare amploare ale Institutului din Moscova se numără alcătuirea a 45 de tematici de dotare tehnică pentru toate disciplinele predate în şcoala medie generală de 10 ani — adaptabile la diferite tipuri de unităţi şcolare — mari centre de învăţămînt din municipii şi orase de importanţă unională sau şcoli din comunele şi satele situate în zonele arctice sau orientale ale Uniunii Sovietice.

În laboratoarele grupei pentru electronică şcolară conduse de **prof. Vladimir Baltanski** poţi întîlni o varietate de dispozitive şi aparate adaptate procesului de învăţămînt, instruirii programate, modelării şi studiului gîndirii, testării şi verificării cunoştinţelor. Unele — asemenea computerelor programate de prof. L. N. Landa pentru studiul structurilor care determină însuşirea conştientă a cunoştinţelor — par să ne transpună prin complexitatea lor tehnică, la un centru de comandă şi de urmărire a lansării rachetelor balistice. Alte aparate şi dispozitive sînt mai mici şi mai simple, cel puţin aparent, căci fiecare dintre ele constituie o expresie dintre cele mai moderne a utilizării electronicii în scopuri didactice.

Activitatea laboratoarelor de electronică şcolară ca şi a majorităţii celorlalte laboratoare ale Institutului îmbină strîns, organic, cercetarea cu proiectarea de noi aparate şi dispozitive. Prototipurile concepute şi construite aici, se dau apoi spre omologare în şcoli. Astfel, de pildă, la Şcoala generală cu caracter experimental nr. 204 din Moscova, se testează printre altele o baterie de aparate cu piese interşanjabile pentru lucrări frontale de fizică, concepute de profesorul I. M. Rîmianţev, din cadrul Institutului de tehnologie didactică. Trusele cuprinzînd aceste aparate — căci o caracteristică a prototipurilor care ne-au fost prezentate este gruparea lor pe truse, în aşa fel încît prin montaje diferite să permită efectuarea unor game cît mai largi de experienţe şi lucrări — sînt experimentate de profesorii şcolii, pe baza unor contracte de colaborare ştiinţifică. Adesea, la sugestiile acestora, concepţia şi construcţia noilor aparate este substanţial îmbunătăţită. Spre exemplificare ne sînt prezentate diferite instalaţii pentru mecanica fluidelor, aparate pentru determinări şi măsurători electrodinamice şi electrostatice, fotoelectrice etc., care, acum, după ce au fost perfecţionate pe baza sugestiilor date de profesorii experimentatori, se află în producţia de serie.

Dar colaboratorii institutului din Moscova nu se mulţumesc numai cu elaborarea şi omologarea unor aparate şi dispozitive de concepţie proprie. Prin Academiile de ştiinţe pedagogice ale republicilor unionale şi direct din partea unor creatori individuali sau a unor colective de creatori din şcoli, institutul primeşte, anual, sute de sugestii şi documentaţii privind diferite elemente ale tehnicii didactice — începînd, de pildă, cu realizarea unei table-ecran şi termind cu noi programe pentru televiziunea şcolară sau scenariile unor filme ştiinţifico-didactice. Căci, se impune menţionat, în profilul Institutului pentru tehnica şi tehnologia învăţămîntului intră şi elaborarea tematicilor pentru programele „teleşcoală", precum şi experimentarea acestora. Institutul redactează broşuri cuprinzînd indicaţii pentru utilizarea, în cadrul activităţii didactice şcolare, a emisiunilor de televiziune şcolară, care sînt difuzate în reţeaua şcolilor înscrise să beneficieze în mod organizat de programele teleşcolii. Pe baza observaţiilor privind eficienţa acestor programe, prelucrate şi sistematizate ştiinţific de colaboratorii institutului, tematicile emisiunilor „teleşcoală" sînt perfecţionate continuu.

Un alt domeniu de activitate al institutului vizează elaborarea de tematici şi scenarii de filme didactice, atît pentru predarea diferitelor discipline cît şi pentru orientarea profesională şi şcolară.

Aşadar, activităţile Institutului de tehnică şi tehnologie şcolară al Academiei de ştiinţe pedagogice a U.R.S.S. cuprinde în profilul său ansamblul preocupărilor ce vor caracteriza didactica şcolii viitorului. Rezultatele cercetărilor şi proiectelor-pilot întreprinse în ultimii ani dovedesc din plin că institutul se achită cu cinste de această misiune plină de răspundere.

M. HERIVAN

telex

R. P. Polonă

Noua concepţie educativă experimentată într-o şcoală de muzică

Şcoala elementară de muzică nr. 1 — „Emil Mlynarski" din Varşovia este o prezenţă bine cunoscută în viaţa artistică din R.P. Polonă. Elevii ei au luat parte la nu.. ..oase concerte date în sălile Conservatorului şi Filarmonicii, la Festivalul internaţional de muzică contemporană „Toamna varsoviană". Ei s-au produs de asemenea peste hotare : la Dijon în Franţa şi la Moscova unde au dat concerte în cadrul Congresului ISME. (Societatea internaţională de educaţie muzicală).

Ceea ce distinge în mod deosebit activitatea pedagogilor acestei şcoli este modul de a concepe rolul şi funcţia muzicii contemporane în procesul de educaţie. Totul a început oarecum întîmplător. Compozitorul Jerzy Maksymiuk, s-a hotărît într-o zi să încredinţeze una din lucrările sale „Epizody" (Episoadele) colectivului de elevi ai şcolii. Rezultatul a fost surprinzător. Micii executanţi au pregătit concertul cu o însufleţire extraordinară, iar compozitorii (concertul a fost pregătit cu colaborarea Uniunii compozitorilor polonezi) au avut prilejul să se convingă că merită oboseala să creeze pentru copii.

Lucrările sînt executate de diferite formaţii de copii. Cea mai interesantă dintre acestea este desigur corul dirijat de un maestru de talent : Romuald Miazga. Dar foarte aproape ca valoare se situează şi ansamblul violoniştilor şi violonceliştilor de 8—10 ani ca şi ansamblul de percuţie.

Modul acesta de a concepe activitatea în şcoală a contribuit mult la îmbogăţirea imaginaţiei auditive a copiilor, la dezvoltarea sensibilităţii lor, a simţului lor pentru ritm etc. Capacităţile lor pe planul executării muzicale au crescut excepţional.

R.P.D. Coreeană

Elevii — brigadieri din Ceulima

Una dintre cele mai ample lucrări de construcţii realizate în ultimii ani în Phenian este noul cartier Ceulima, veritabil oraş anexă al capitalei R.P.D. Coreene. Noul cartier este alcătuit din blocuri de 8, 10 şi 15 etaje, dispune de complexe comerciale, policlinică, şcoli generale, medii şi tehnice.

Elevii şcolii medii din noul cartier Ceulima şi-au luat pentru perioada vacanţei din acest an un angajament de onoare : să muncească voluntar 100 000 de ore pe şantierul complexului sportiv al cartierului, la extinderea spaţiilor verzi şi la construcţia noilor străzi. Locuitorii cartierului s-au familiarizat acum, în fiecare dimineaţă, cu imaginea sutelor de brigadieri-elevi lucrînd cu spor la dezvoltarea şi modernizarea Capitalei. Pentru rezultatele deosebite obţinute de elevi în munca patriotică, ei au fost felicitaţi, recent, de tovarăşul Kim Ir Sen, cu prilejul vizitei de lucru făcută de acesta pe şantierul noului cartier.

R.S. Cehoslovacă

Un cerc vestit de elevi apicultori

Unul dintre cele mai cunoscute cercuri şcolare de lucrări practice din R.S. Cehoslovacă funcţionează în satul Hradec. Este vorba de un cerc al elevilor apicultori care, sub îndrumarea unui experimentat crescător de albine, lucrează primăvara şi vara, în prisaca mobilă, pe care ei înşişi o transportă şi o instalează dintr-un loc într-altul.

Numărul micilor apicultori de la şcoala din Hradec a crescut mereu. Interesant este faptul că după primii doi ani de activitate în cerc, fiecare elev apicultor primeşte în dar un roi de albine, din partea Uniunii apicole. La absolvirea şcolii generale, mulţi tineri sînt apicultori cu experienţă — îndeletnicire de care nu se mai despart niciodată.

Iarna sau în zilele ploioase, pasionaţii apicultori confecţionează, în atelierul şcolii, rame pentru stupi, cuiburi de fecundare pentru albine şi repară stupii deterioraţi. Totodată, „profesorul" le ţine „prelegeri" despre viaţa atît de interesantă a albinelor.

R. D. Germană

„Academia părinţilor"

La începutul anului 1970 a fost înfiinţată la Berlin „Academia părinţilor" a cărei principală misiune o reprezintă permanenta calificare a părinţilor, ajutîndu-i să-şi exercite în mod deplin drepturile şi datoriile în interesul copiilor lor. In activitatea acestei instituţii poate lua parte oricare părinte din Berlin. Programele conferinţelor, care se ţin săptămînal, sînt distribuite, lunar, prin intermediul consiliilor de părinţi.

Academia are o activitate variată : prezintă conferinţe şi cursuri, face schimburi de experienţă şi organizează consultaţii publice. Sînt incluse de asemenea şi schimburi de experienţă internaţionale. Iată cîteva dintre temele ciclurilor de conferinţe prezentate „Psihologia celor mici", „Copilul de vîrstă preşcolară", „Copilul nostru merge la şcoală", „La noi în familie" etc.

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 11 VINERI 6 AUGUST 1971 16 PAGINI — 1 LEU

PROFESORUL, EDUCATOR COMUNIST

Programul amplu stabilit de partid privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră conferă un rol important școlii și slujitorilor ei, ca factor de ridicare a nivelului de instruire al tuturor cetățenilor. Dimensiunile sistemului nostru școlar, în care se asigură, în această perioadă, instruirea generală și obligatorie pe o durată de zece ani, și în perspectiva următoarelor două decenii, în învățămîntul liceal, reprezintă o confirmare concretă a funcțiilor școlii în ansamblul societății noastre socialiste.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune, printre altele, o intensă activitate pentru transformarea conștiinței oamenilor. Referindu-se la rolul conștiinței oamenilor în realizarea programului partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative că „poporul trebuie să acționeze conștient pentru rezolvarea tuturor problemelor ce se ridică în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, să-și făurească în mod conștient viitorul". În formarea acestei conștiințe un rol imens revine școlii, prin care, conform politicii școlare a partidului nostru, trec de fapt toți cetățenii patriei.

Intemeiat pe unitatea procesului didactic, pe caracterul inseparabil al predării cunoștințelor de întregul proces educativ, secretarul general al partidului nostru subliniază necesitatea ca întregul personal didactic să se considere angajat, prin însăși funcția ce o îndeplinește, în opera socială de formare a cetățeanului societății noastre socialiste. „Toți profesorii, toți învățătorii trebuie să fie și specialiști și educatori".

Într-adevăr, profesorul este chemat să transmită elevilor, pe de o parte, un cuantum de cunoștințe, sau ceea ce se numește „cultură instrumentală", iar, pe de altă parte, anumite principii și norme etice, să formeze conștiința și conduita moral-cetățenească a elevilor potrivit cerințelor societății noastre. El nu este numai un simplu mediator, călăuzind activitatea elevilor în însușirea științei, ci un modelator de oameni, făuritor al generațiilor noi. Dar nu un modelator de orice fel, ci unul care servește țelurile comuniste ale partidului, care formează constructori devotați ai societății spre care țintește acesta.

Profesorul este, așadar, un educator comunist.

Adeseori ascultăm aprecieri elogioase la adresa unor cadre didactice care, prin activitatea lor, au obținut rezultate bune în pregătirea elevilor. Dar, de multe ori, astfel de judecăți de valoare sînt raportate numai la bagajul de cunoștințe însușite de elevi sau chiar la faptul că aceștia au devenit buni specialiști într-un domeniu sau altul ; nu se are în vedere însă ce fel de specialiști au format aceste cadre, ce concepție îi călăuzește în viață și în activitate, ce atitudine au față de realitățile sociale din țara noastră, ce trăsături moral-politice îi caracterizează, ce și cît consacră din capacitatea și energia lor pentru propășirea patriei și bunăstarea poporului. Fără să minimalizăm însemnătatea unor realizări ale unor profesori și fără să facem ierarhizări între acestea, considerăm totuși că munca de formare și cultivare a trăsăturilor morale cerute de societatea noastră tinerelor generații constituie o activitate mai complexă și mai plină de răspundere decît aceea de simplă transmitere a unor informații. Natura rezultatelor activității didactice este în funcție, nu numai de gradul de pregătire în specialitate, de măiestria pedagogică, dar și de modul în care dascălul înțelege să slujească țelurile educației tinerei generații din țara noastră, de pasiunea și devotamentul cu care el se dăruie acestei munci. Nici un fel de programe și manuale nu pot avea o forță

ION T. RADU
director general în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. a 13-a)

Toată energia tineretului în slujba propășirii patriei socialiste

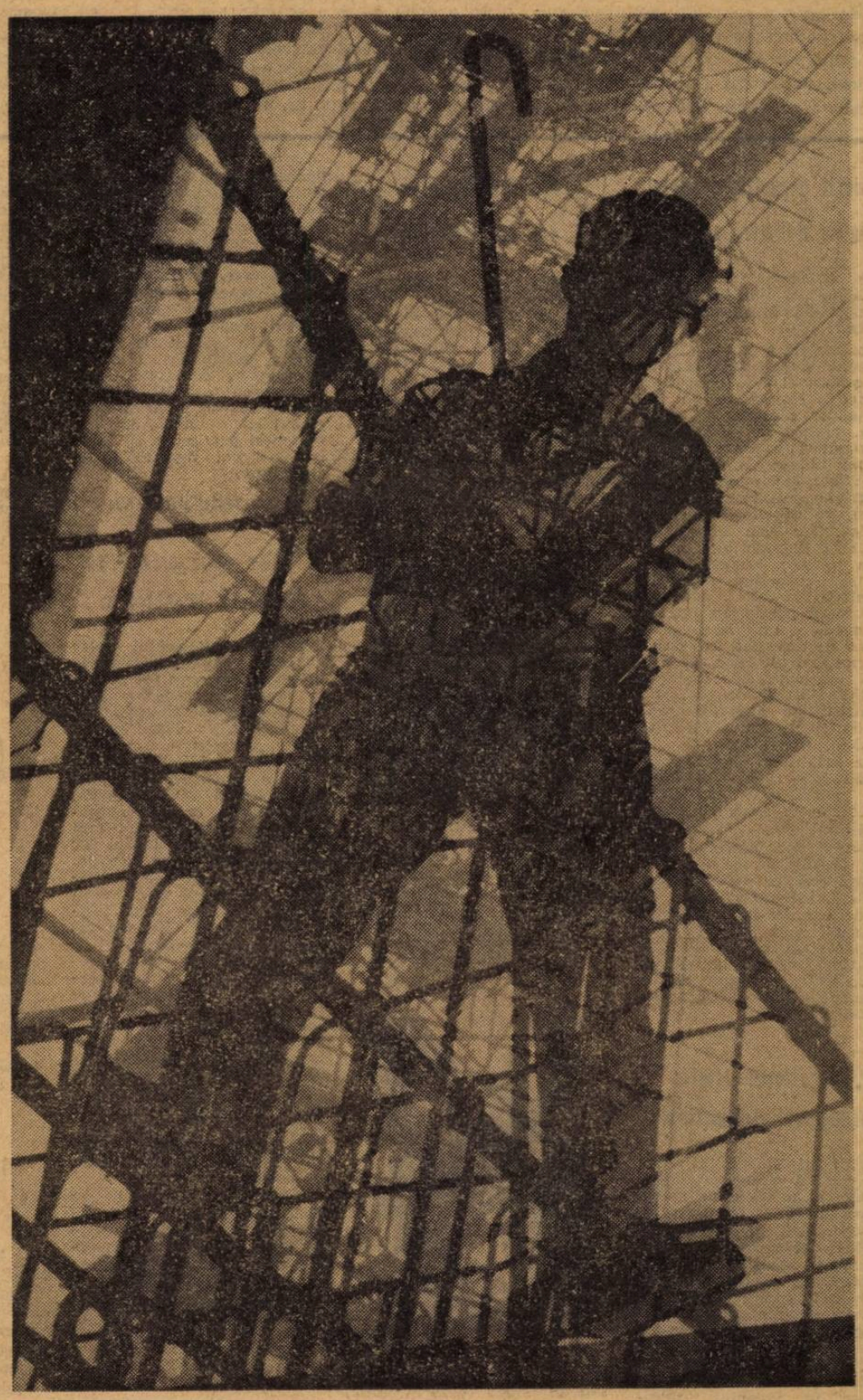

O amplă și generoasă acțiune a angrenat în lunile fierbinți ale acestei vacanțe de vară elevii de pe întreg cuprinsul patriei. Ea poartă nobilul nume de MUNCĂ PATRIOTICĂ. La chemarea și sub stindardul ei sute de mii de tineri au răspuns „prezent" ! 66.569 de elevi lucrează în această vară pe șantierele naționale și locale ale tineretului ; alți 90.751 participă la înălțarea diferitelor construcții școlare, la repararea și întreținerea școlilor ; 32.920 muncesc în întreprinderile industriale, 7.795 pe șantierele de irigații, 251.878 în cooperativele agricole de producție și 60.915 în întreprinderile agricole de stat. Dincolo de cifre, citim dovada concretă a dragostei și atașamentului față de patrie, a muncii pline de acea energie și însuflețire romantică specifică tinereții cu care elevii vor să contribuie la edificarea României socialiste.

În paginile 8-9

O dezbatere la masa rotundă din care s-a desprins ideea că EXISTĂ LARGI POSIBILITĂȚI DE PARTICIPARE ACTIVĂ A ELEVILOR LA MUNCA PRODUCTIVĂ

PANORAMIC

La Ministerul Învățământului

ȘEDINȚA DE LUCRU CU INSPECTORII GENERALI

În zilele de 26 și 27 iulie a.c. la Ministerul Învățământului a avut loc o ședință de lucru cu inspectorii generali ai inspectoratelor școlare județene. La deschiderea lucrărilor au participat tovarășii Mircea Malița, ministrul învățământului, Maria Stănescu, președinta Comitetului Uniunii sindicatelor din învățământ, știință și cultură, Traian Pop, adjunct al ministrului învățământului, directori generali și directori din minister.

În cuvîntul introductiv rostit, ministrul **Mircea Malița** s-a referit la sarcinile de mare însemnătate care revin învățământului românesc în lumina măsurilor preconizate în propunerile secretarului general al partidului și adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și activității politice și cultural-educative și în fața Consiliului învățământului superior. Cu precădere, vorbitorul s-a oprit asupra acelor probleme care vizează mai buna organizare a învățământului de cultură generală.

În continuare, timp de două zile, lucrările au fost conduse de conf. univ. dr. **Traian Pop**, adjunct al ministrului învățământului.

Ședința cu inspectorii generali a avut un pronunțat caracter de lucru și s-a caracterizat prin discuții vii și fructuoase. Participanților le-a fost supus spre studiu și dezbatere un anteproiect de plan de măsuri care se află în curs de elaborare la Ministerul Învățământului. Vorbitorii au făcut un mare număr de propuneri privind îmbunătățirea predării științelor sociale, întărirea muncii educative în rîndul tineretului școlar, dezvoltarea instruirii tehnico-productive a elevilor etc. Temele abordate și concluziile desprinse vor face obiectul unei ample dezbateri în cadrul apropiatei ședințe a Consiliului învățământului de cultură generală.

În a doua parte a ședinței s-a analizat stadiul pregătirilor pentru deschiderea noului an școlar.

În încheierea lucrărilor au luat cuvîntul adjuncții ministrului învățământului. Conf. univ. dr. **Traian Pop** a înfățișat pe larg sarcinile imediate care stau în fața învățământului de cultură generală și măsurile care trebuie luate de organele de învățămînt în vederea deschiderii cu succes a noului an școlar. Ing. **Vasile Alexandrescu** a vorbit despre problemele actuale ale învățământului profesional, tehnic și liceal de specialitate, iar conf. univ. dr. **Virgiliu Radulian** președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor s-a referit în cuvîntul său la acțiunile cu pregnant caracter educativ care se vor întreprinde în viitor în activitatea pionierească și despre necesitatea lărgirii colaborării școlii cu organizația de pionieri în scopul educării tinerei generații.

(Numeroase din temele și ideile desprinse din ședința de lucru cu inspectorii generali, ca și o serie de informații și date culese cu acest prilej formează obiectul unei bune părți a numărului de față).

Pionierii urmează exemplul colegilor mai mari, uteciștii

Cei 80.000 de pionieri ai Capitalei au luat de curînd o inițiativă demnă de toată lauda.

Înainte de a-și relua locul în bănci și de a păși în noul an școlar, ei s-au hotărît să dedice o săptămînă din vacanța lor muncii, să participe, alături de colegii mai mari, uteciștii, alături de întregul tineret, la entuziasta activitate patriotică pe care aceștia o desfășoară pe șantiere, pe ogoare, peste tot acolo unde este nevoie de forța și tinerețea lor. În cîteva cuvinte, această frumoasă inițiativă, pe care pionierii Capitalei o adresează tuturor pionierilor patriei, întrevede un larg program de activități educativ-patriotice între care, pe primul loc, stau cele dedicate școlii. Alături de profesori pionierii vor împodobi sălile de clasă, vor sorta manualele, vor pregăti și repara materialul didactic, laboratoarele, camera pionierilor, muzeul școlii, vor ajuta la efectuarea controlului medical.

Tot ei vor fi aceia care vor pregăti o cît mai frumoasă primire bobocilor din clasa I. Într-un cuvînt, vor munci cu dragoste și rîvnă pentru ca la 15 septembrie școlile să-și poată deschide porțile curate, luminoase, împodobite, așa cum se cuvine unui astfel de eveniment.

„Tetratlonul atletic internațional al prieteniei"

Stadionul Tineretului din Capitală a cunoscut zilele trecute o animație prilejuită de ediția 1971 a „Tetratlonului internațional al prieteniei". Desfășurată între 31 iulie și 1 august această frumoasă manifestare sportivă a cuprins mii și mii de școlari iubitori ai sportului.

De menționat este faptul că în fazele naționale au participat peste 750 000 de copii în țara noastră, 1,5 milioane în Polonia, peste 500 000 în Ungaria, 1 milion în Bulgaria, 1,5 milioane în Uniunea Sovietică.

Între probele cele mai viu disputate pe Stadionul Tineretului au fost cursa de 60 metri plat, săritura în înălțime, aruncarea mingii. În afara numeroaselor premii atribuite cîștigătorilor, echipele participante vor petrece 12 zile în Tabăra internațională de la Năvodari și vor face o excursie în Delta Dunării.

M.V.

La Cizer-Sălaj — 4 noi săli de clasă

După cum ne informează corespondentul nostru **Ioan Sonia, în satul Cizer din județul Sălaj** au fost construite, prin muncă voluntar-patriotică, încă patru săli de clasă. Ele se adaugă celor șase săli de care dispunea pînă nu de mult școala, astfel că, o dată cu începerea noului an școlar, copiii și cadrele didactice din Cizer vor avea un spațiu optim de desfășurare a lecțiilor. O contribuție importantă la mobilizarea sătenilor și în special a elevilor, care s-au dovedit cu acest prilej buni cunoscători ai meseriei de zidar, a avut-o tînărul învățător Petru Galiș reîntors recent din armată, unde și-a satisfăcut stagiul militar. Valoarea economiilor rezultate,

aici, din construirea noilor săli de clasă prin muncă voluntar-patriotică, se ridică la suma de 25 000 lei.

O expoziție de sculptură

De curînd, în cadrul spațios al noului local al bibliotecii din orașul Buftea — oraș foarte tînăr — s-a deschis o expoziție de sculptură. Autorul este profesorul Gheorghe Ștefan.

Cele 35 de lucrări în lemn, piatră, ceramică și metal dovedesc un accentuat simț artistic și posibilități evidente ale autorului de a se exprima într-un limbaj propriu. De la lemnul aproape brut **(Familia, Roadele pămîntului, Facerea lumii)** la lucrări de rafinament **(Păsările, Liniște, Moartea căprioarei, Mama)**, exponatele satisfac exigențele estetice ale căutătorilor de frumos. Lucrări interesante, cum sînt cele din grupul intitulat **Geometrie în spațiu**, ne trimit cu gîndul la Brâncuși, dar nu în sensul pastișei, ci al intuirii unor noi modalități de exprimare.

DUMITRU DRAGAN

Întîlnire după primul an de muncă la catedră

La începutul anului școlar încheiat, veneau să lucreze în județul Brașov 140 de educatoare, învățători și profesori, proaspăt absolvenți ai facultăților. Inspectoratul școlar județean a avut buna inspirație de a le prilejui o întîlnire, după acest prim an de muncă la catedră, pentru a le trece în revistă rezultatele și a le asculta părerile și impresiile despre întîiul lor contact statornic cu școala. Forurile locale de învățămînt au avut cu acest prilej multe cuvinte de laudă pentru strădaniile tinerelor cadre didactice, evidențiind în mod deosebit pe educatoarele : Maria S. Munteanu, Maria N. Munteanu, Maria Pirosca, Maria Pop, Rodica Mureșan ; pe învățătorii : Ioan Dudu, Floarea Boier, Marilena Andrei, Aurora Bădoiu, Iosif Buchfellner, Agneș Melchior, Helmut Haupt, Barta Gyongyrer ; pe profesorii : Silvia Andrei, R. Cărpinișan, A. Scheiman, Ursache Elisabeta Tănase, Angela Comșa.

Tinerele cadre didactice au fost felicitate pentru efortul lor de a fi la înălțimea sarcinilor și au primit asigurarea că vor fi și în continuare sprijinite să desfășoare o activitate profesională rodnică.

S.P.

Semicentenarul unei promoții de învățători

Cu o jumătate de veac în urmă, în anul 1921, Școala normală de învățători din Ploiești dădea prima promoție de învățători. Ei s-au răspîndit atunci prin satele patriei, desfășurînd, zeci de ani în șir, cu entuziasm și chemare, nobila lor misiune de luminători ai poporului. Colegii de odinioară, astăzi cu toții pensionari, s-au reîntîlnit de curînd, după 50 de ani, într-o adunare sărbătorească care a avut loc la Ploiești. Au fost evocate începuturile școlii, importantele evenimente din viața țării împletite cu destinele absolvenților de acum o jumătate de veac, puternicul ecou trezit în conștiința lor de chemările partidului și lupta clasei muncitoare, munca plină de devotament pusă în slujba luminării oamenilor muncii.

Cu multă emoție, tinerii care urmează astăzi cursurile Liceului pedagogic din Ploiești au ascultat bilanțul rodnic al înaintașilor lor — promoția de învățători care au absolvit școala în același an cu crearea partidului cla-

sei muncitoare. Activitatea acestora le va fi, fără îndoială, o înaltă pildă și un puternic imbold în nobila activitate pe care sînt chemați să o desfășoare.

I. GR. STAN-CÎMPEANU și ȘTEFAN IONESCU

Turismul... disciplină de studiu

Nu, titlul nu este un artificiu gazetăresc. În anul școlar viitor, la Liceul „Dr. Petru Groza" elevii pasionați pentru frumusețile patriei, pentru cunoașterea istoriei sale, a monumentelor sale naturale și de artă, pentru turism în general, se vor întîlni cu o surpriză deosebit de plăcută : pe lîngă clasa specială de matematică, va lua ființă și o clasă specială de turism. Între condițiile cerute celor ce vor intra în această clasă este și aceea de a avea aplicații pentru limbile străine — calitate indispensabilă unor viitori ghizi, așa cum vor putea deveni elevii clasei de turism.

Un cald și tovărășesc salut ziarului SCÎNTEIA

Cu patruzeci de ani în urmă, la 15 august 1931 apărea cel dintîi număr al ziarului „Scînteia", organ al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Înfruntînd condițiile grele ale ilegalității, crunta teroare dezlănțuită de clasele exploatatoare împotriva comuniștilor, „Scînteia" a dus cu neînfricare cuvîntul partidului în popor, a contribuit din plin la mobilizarea maselor în lupta împotriva exploatării și asupririi, a reacțiunii și fascismului, pentru eliberarea națională și socială, pentru independență, democrație, pace și socialism.

Ducînd mai departe tradițiile glorioase din anii ilegalității, după 23 August 1944, „Scînteia" s-a afirmat ca o puternică armă de luptă a partidului și a clasei muncitoare în marile bătălii desfășurate pentru cucerirea puterii, pentru reconstrucția țării, pentru edificarea cu succes a societății socialiste, dînd dovadă permanent de o înaltă combativitate revoluționară, situîndu-se ferm pe o poziție profund partinică. Prin întreaga sa activitate, ziarul a militat și militează neobosit pentru înfăptuirea politicii marxist-leniniste a partidului.

În ultimii ani, în atmosfera de puternică însuflețire și de muncă creatoare generată de Congresele al IX-lea și al X-lea ale Partidului Comunist Român, „Scînteia" a devenit o tribună de largi dezbateri de o înaltă principialitate și exigență, afirmîndu-se ca un instrument activ și eficace în lupta pentru transformarea revoluționară a societății. Paginile ziarului oferă imaginea fidelă a uriașului tablou al vieții economice și sociale a țării, imaginea activității laborioase a întregului nostru popor, a tuturor celor ce muncesc și trăiesc pe aceste meleaguri — români, maghiari, germani și de alte naționalități — pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. În coloanele sale „Scînteia" reflectă cu fidelitate politica profund internaționalistă a partidului și statului nostru pusă în slujba cauzei socialismului, a unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, împotriva imperialismului, pentru pace și progres social.

În aceste zile „Scînteia" contribuie activ la înfăptuirea programului inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu de îmbunătățire a activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii.

Prin cuvîntul său clar, prin înaltul său spirit partinic și principialitatea cu care slujește interesele vitale ale poporului, „Scînteia", care se situează în fruntea presei românești, a dobîndit un binemeritat prestigiu în rîndul maselor, și a cucerit dragostea și prețuirea întregului nostru popor.

Cu prilejul acestei aniversări, colectivul redacțional al revistei „Tribuna școlii" adresează „Scînteii", colaboratorilor săi un cald și tovărășesc salut, urarea de a obține noi izbînzi pe drumul înfăptuirii politicii Partidului Comunist Român.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

LOCURI CE EVOCĂ ZILELE GLORIOASE ALE LUI AUGUST DE FOC

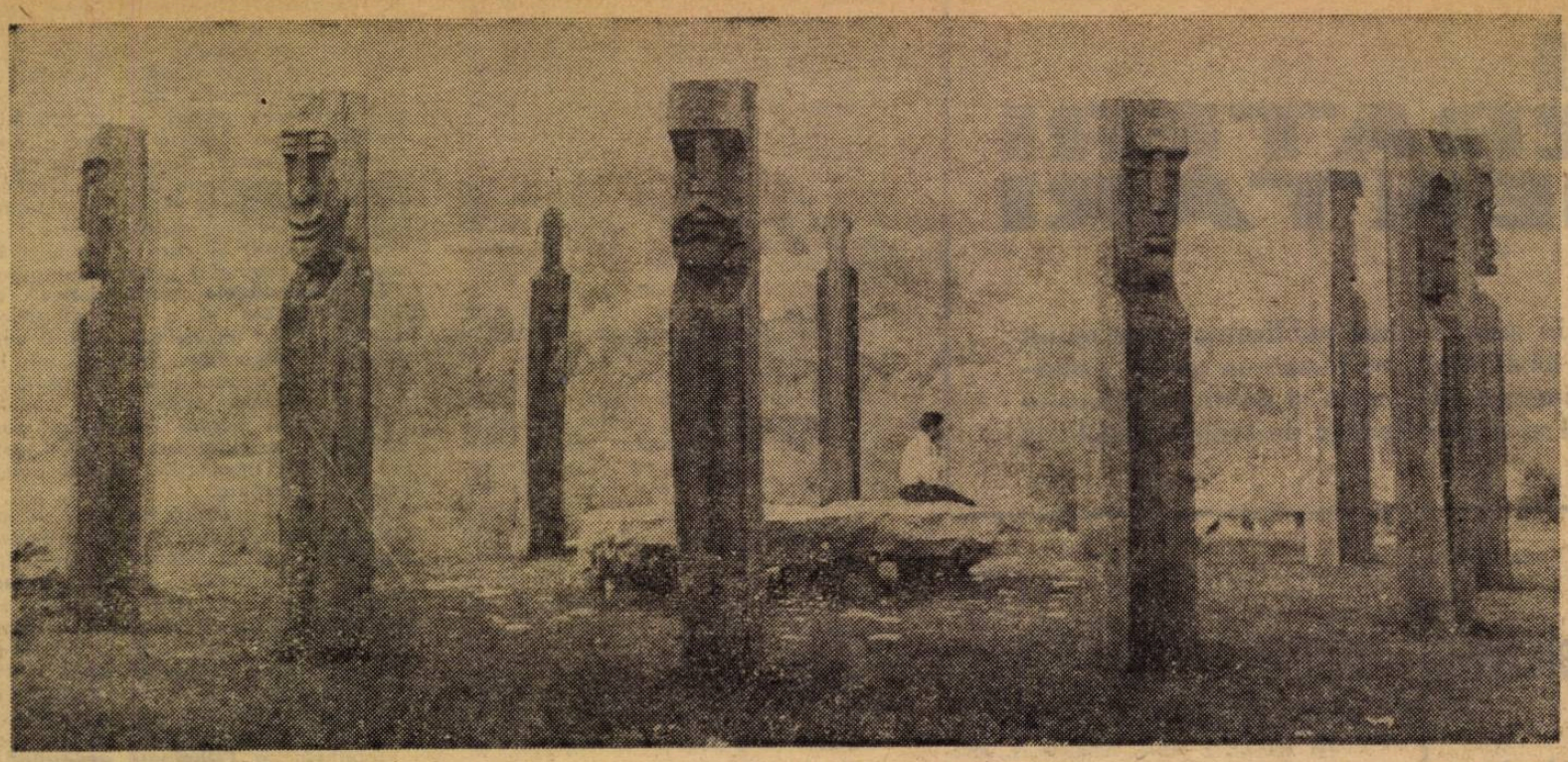

Moisei — Maramureș

PREGĂTIREA POLITICĂ ȘI MILITARĂ, DE CĂTRE P. C. R., A INSURECȚIEI NAȚIONALE ANTIFASCISTE

Operă a maselor largi populare din țara noastră, a tuturor forțelor revoluționare, patriotice și democratice naționale, unite pe platforma comună a eliberării țării de dictatura militară fascistă și de dominația Germaniei hitleriste, insurecția din August 1944 a deschis poporului român calea spre realizarea năzuințelor sale seculare de libertate națională, independență, progres economic și social.

Partidul Comunist Român, organizatorul și conducătorul mișcării de rezistență antifascistă, a militat din primele zile pentru unirea tuturor forțelor naționale din România în vederea eliberării țării de fascism. După dezlănțuirea războiului antisovietic de către Germania hitleristă, în care a fost împins și poporul român împotriva voinței sale, partidul comunist, apărătorul intereselor superioare ale țării, interpret al sentimentelor antifasciste ale maselor largi populare, a adresat tuturor forțelor patriotice apeluri vibrante în care se arăta că libertatea și independența țării vor putea fi cucerite numai prin zdrobirea fascismului german și a regimului antonescian.

În circulara Comitetului Central al P.C.R. din 8 iulie 1941, în Platforma-program din 6 septembrie 1941 și în alte documente elaborate ulterior, partidul comunist arăta că era gata „să colaboreze cu toate partidele, grupările, personalitățile politice, cu toți patrioții români... punînd ca singur criteriu al colaborării: atitudinea față de ocupanții hitleriști, de dictatura militară-fascistă și de războiul criminal contra Uniunii Sovietice".

Comuniștii au mobilizat la luptă mii de patrioți, indiferent de naționalitate și de apartenență socială, animați de sentimente patriotice, antihitleriste. În fabrici și uzine au fost organizate greve, conflicte de muncă, sabotaje împotriva mașinii de război hitleriste. La sate, țărănimea, greu lovită și ea de război, ascundea cerealele și vitele, sabotînd astfel frontul antisovietic. Consecințele războiului s-au răsfrînt și asupra funcționarilor, pensionarilor, micilor meseriași și comercianți, a unor grupuri de industriași.

În condițiile creșterii nemulțumirii maselor, a rezistenței antifasciste în țară și ale înfrîngerilor suferite pe fronturi de armatele Axei, a luat naștere și s-a dezvoltat în România criza regimului de dictatură militară fascistă.

Loviturile puternice date mașinii de război hitleriste, pierderile însemnate suferite de unitățile române pe front au semănat îngrijorare în rîndurile maselor, derută și teamă în cercurile conducătoare guvernamentale de consecințele la care se așteptau.

Hotărîrea poporului român de a-și lua soarta în propriile mîini constituia caracteristica principală a crizei în care intrase regimul dictaturii militare-fasciste încă din vara anului 1943 Întreaga evoluție a situației interne și externe pe plan politic și militar demonstra că în primăvara anului 1944 lupta de eliberare a poporului român a intrat într-o etapă decisivă. Organele represive semnalau că în rîndurile muncitorilor din București și din țară exista „o permanentă atmosferă de dușmănie împotriva actualului regim". Atitudini similare manifesta țărănimea greu lovită de ororile războiului antisovietic. În aprilie 1944, un număr de 66 oameni de știință, membri ai Academiei Române, profesori universitari și alți intelectuali din București, Iași și Cluj, au adresat lui Ion Antonescu un memoriu comun, cerînd ieșirea României din războiul hitlerist.

Hotărîtoare pentru accelerarea luptei de eliberare de sub dominația hitlerismului a fost acțiunea de la 4 aprilie 1944, de îmbunătățire a conducerii Partidului Comunist Român, prin înlăturarea lui Șt. Foriș, care promovase în munca de partid procedee și practici dăunătoare. Măsurile adoptate de noua conducere au întărit unitatea de voință și de luptă a partidului. S-a luat curs hotărît spre pregătirea eliberării țării pe calea unei insurecții înfăptuită de clasa muncitoare, țărănime, armată. O mare însemnătate au avut în acest sens măsurile luate de noua conducere a partidului comunist pentru crearea unor echipe de șoc muncitorești înarmate, în jurul cărora s-au dezvoltat formațiunile de luptă patriotice, ca instrument militar al clasei muncitoare.

Încheierea, la mijlocul lunii aprilie 1944, a unui acord între Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat, de acțiune comună în cadrul Frontului Unic Muncitoresc, a fost un eveniment de mare însemnătate pentru realizarea unei largi coaliții de forțe politice. În mai 1944, comuniștii au încheiat o înțelegere cu gruparea liberală condusă de Gh. Tătărăscu, care era dispus să acționeze imediat.

Adîncirea crizei regimului fascist, creșterea stării de spirit antifasciste a maselor, loviturile puternice date mașinii de război naziste pe front și în spatele frontului, perspectiva sumbră a ocupării militare totale a țării și transformării țării în teatru de război nimicitor au impus sfetnicilor regelui Mihai I concluzia că singura cale de salvare a monarhiei de răspunderea de a fi admis tacit activitatea guvernului antonescian și dezastrul țării, era participarea regelui la o acțiune de ieșire din războiul hitlerist. În consecință, regele Mihai și apropiații săi au aderat, la mijlocul lunii iunie 1944, la planul propus de comuniști pentru înlăturarea, pe calea armelor, a dictaturii antonesciene, eliberarea țării de sub jugul fascist și alăturarea ei la coaliția antihitleristă. În luna iunie 1944, Partidul național-țărănesc și Partidul național-liberal-Brătianu aderă, în sfîrșit, la platforma-program propusă de partidul comunist și partidul social-democrat, de constituire a Blocului Național-Democrat.

Realizarea politicii de alianțe largi inițiată și urmărită cu tenacitate de partidul comunist, angajase la o luptă hotărîtoare pentru interesele naționale fundamentale toate păturile populației, deși relațiile dintre elementele politice reprezentate în această coaliție n-au fost lipsite de complexități, de divergențe și asperități. Realizarea B.N.D. a grăbit izolarea dictaturii militaro-fasciste, a atras la acțiunea antihitleristă acele categorii ale populației și ale armatei române care se aflau sub influența partidelor național-țărănesc și național-liberal.

Consecvent orientării și poziției sale, între 20 iunie și 23 august 1944, P.C.R. a continuat pregătirea forțelor proprii, a dezvoltat legăturile cu organizațiile Frontului patriotic antihitlerist, creat în 1943, cu gruparea tătărăsciană, cu cercurile palatului și a depus eforturi pentru dinamizarea partenerilor din Blocul Național-Democrat.

În sensul celor de mai sus, reprezentanții P.C.R., Lucrețiu Pătrășcanu și Emil Bodnăraș, purtaseră numeroase discuții cu reprezentanții palatului și cu un grup de generali și ofițeri superiori. Hotărîtoare în această privință fusese întîlnirea conspirativă din noaptea de 13—14 iunie 1944, cînd participanții au fost de acord să constituie un comitet militar, format din generalii Gh. Mihail, fost șef al Marelui Stat Major la Armatei, C. Vasiliu Rășcanu, comandantul Corpului teritorial din Valea Prahovei, și colonel Dumitru Dămăceanu, șeful de stat major al Comandamentului militar al Capitalei.

Între 20 iunie și 23 august 1944 au avut loc numeroase ședințe în cadrul larg al reprezentanților partidelor din B.N.D. și ai cercurilor palatului, în care au fost dezbătute îndeosebi problemele de ordin politic referitoare la structura noului guvern, întocmirea proclamației regale etc. Concomitent, un grup restrîns a elaborat planul acțiunilor armate, precum și modul de aplicare în viață. La 23 august 1944 a început ofensiva sovietică la Iași-Chișinău, care s-a dezvoltat rapid și cu mult succes.

În interiorul României, efervescența maselor atinsese punctul culminant. Guvernul antonescian era izolat, aparatul de stat cuprins de derută; măsurile politice și militare stabilite de partidul comunist în colaborare cu celelalte forțe antihitleriste fuseseră în ansamblu înfăptuite. Erau coapte toate condițiile necesare trecerii la acțiuni hotărîtoare.

Colonel D. TUȚU
doctor de istorie

Școala fără ziduri

Cu inimi nemăsurate...

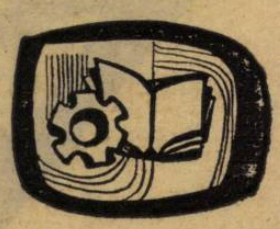

În curtea școlii bătrîne stă un obelisc de marmură ruginită, înalt cît cel mai voinic dintre oameni și pe fețele lui sînt scrise nume. De la acest stîlp — iar coloanele și, în absolut, cea brâncușiană — susțin în slavă neîncetată sufletele exemplare ale poporului nostru, din vechime pînă la libertatea lui august nemuritoare.

De aici, jur-împrejur, se călătorește cu viața în direcția orizontului și fiecare are a se dărui măreției unui destin unic. De aici, de la piatra de hotar a iubirii de țară.

O pasiune a patriei.

Mai aproape și mai aproape, iată clădirea, de obicei împunătoare, a școlii. Priviți-o acum, în vara contopirii copiilor cu holda, în vara ahtiată după florile încremenite ale peisajului depărtat și fără seamăn. Fotografiați-o. Eventualul retuș se va aplica imaginii din realitate. Și chiar de către școlari.

Din toamnă, edificiul din fotografie — cîndva el va fi reprodus și-n manuale — probabil se va transforma în amintire. Amintirea, acea operație favorită a vacanței, o să instruiască și ea pe școlarii constructori.

Urmează, în drumul spre zările familiare, casa. Casa e a doua școală, și nu școala a doua casă.

Între ele — un univers infinit, pe treptele vîrstei și învățării, pe măsură ce societatea își infiltrează subteran apelurile fundamentale. Un univers infinit imposibil de fotografiat. Dar: pasiune. Într-atît încît ceea ce se cheamă cu autoritate „condiție" umană să se poată chema, la fel de bine, cu o nouă îndreptățire — dată de școală — „pasiune" umană.

Dacă prietenii copilăriei noastre ar rămînea mereu copii, încă ne-ar înrîuri și i-am asculta cu aceeași seriozitate și azi și mîine. Ca atunci cînd ne-au revelat un adevăr știut de toată lumea, apoi uitat — în cel mai bun caz pentru alte adevăruri.

O pasiune a pluralului.

Sublimi sînt cei ce, pasionîndu-se de fapta lor plurală pînă la jertfă, înainte sau după ani, sub chip de învingători, uită doar să-și decline calitatea de dascăl sau de discipol.

GH. ANCA

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

Continuăm în acest număr publicarea unor opinii privind rolul și locul științelor sociale în școală, pregătirea și perfecționarea ideologică și politică a educatorilor în general și a profesorilor de științe sociale în special.

Pregătirea politico-ideologică a cadrelor didactice pe o treaptă superioară

Ridicarea nivelului politico-ideologic constituie una din obligațiile permanente ale cadrelor didactice, pentru că numai așa pot fi adevărați **educatori comuniști, propagatori activi** și **competenți** ai ideologiei marxist-leniniste în școală. Considerăm deosebit de utilă, în acest sens, **instituirea unui sistem unitar de pregătire politico-ideologică a cadrelor didactice de toate categoriile, pe toate treptele de învățămînt.** Acest sistem, care va trebui să fie suplu și eficient, ar putea fi organizat pe o durată mai mare de timp (eventual 5 ani), în diferite verigi strins legate între ele din punct de vedere al conținutului și tematicii, în sensul unei continuități și al asigurării unei ponderi juste între problemele de studiu.

Indicația deosebit de prețioasă cu privire la mărirea pînă la 1/3 a numărului de ore privind predarea cunoștințelor de marxism-leninism la cursurile de pregătire și perfecționare a cadrelor didactice, indicație ce a prins viață încă din vara aceasta, consider că trebuie înțeleasă și aplicată atît prin **introducerea în planul de învățămînt al acestor cursuri a unor teme generale de marxism-leninism,** prin care să fie înfățișată politica științifică a P.C.R., caracterul ei creator, **cît și prin introducerea, la specialitate, a unor teme care să abordeze problemele filozofice ale specialității respective, să sublinieze aportul ei la educarea elevilor în spiritul concepției științifice, materialist-dialectice despre lume și viață.** Pe această linie se impune, cred eu, cu o deosebită stringență, cuprinderea în **cursurile post-universitare de perfecționare** a profesorilor care predau științele sociale, perfecționare care trebuie să fie făcută de Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" și de I.C.P.P.D., date fiind necesitatea informării competente de specialitate, cît și cea metodologică și pedagogică generală.

O asistență de specialitate, prețioasă și eficientă, ar putea să primească profesorii de științe sociale pe plan local. Mă gîndesc, bunăoară, la **consultațiile individuale și colective** pe care le pot asigura, prin specialiștii lor, cabinetele de partid sau inspectoratele școlare, la dezbaterile tematice care pot fi inserate în programele de lucru ale caselor corpului didactic.

În același timp, s-ar impune — după mine — **introducerea în cadrul colocviului pentru obținerea gradului II în învățămînt, la toate specialitățile, a unei probe de marxism-leninism.** Aceasta ar spori preocuparea cadrelor didactice pentru nivelul lor ideologic și politic.

Cultivarea conștiinței socialiste a tineretului este în funcție de valoarea educativă a fiecărei lecții, a fiecărei activități didactice. De aici rezultă necesitatea dezbaterii, la cursurile de perfecționare și de pregătire, a problemelor legate de metodologia educării comuniste a elevilor în procesul de instruire prin diferitele discipline școlare, se impune adîncirea temelor din programele cursurilor de perfecționare, precum și studierea aprofundată a bibliografiei recomandate și în special a documentelor de partid și de stat care indică direcțiile educării elevilor în spiritul conștiinței socialiste. Apoi, bineînțeles, obișnuința de a citi literatură politică și ideologică, de a urmări ziarele, revistele cu acest profil, într-un cuvînt, de a avea mereu atîntită atenția spre problemele social-politice care preocupă poporul nostru în fiecare etapă. De altfel, sînt convins că nimic nu va putea suplini **efortul personal** al fiecărui cadru didactic, declanșat de interesul pentru asemenea probleme și de convingerea că **profesorul trebuie să fie un neobosit propagandist în școală.**

Această preocupare trebuie cultivată și la elevi care, încă de mici, este firesc să cunoască și să-i intereseze problemele vieții social-politice. Aici, ne gîndim nu atît la sfaturile și îndemnurile pe care le-ar putea da profesorii, de a aprofunda literatura politică și ideologică — importante firește și acestea — cît mai ales la ceea ce se degajă — influențîndu-l hotărîtor pe elev — din munca la catedră, din atitudinea și preocupările corpului didactic, din grija acestuia de a forma convingeri, de a cultiva interesul pentru ceea ce se petrece în jur și dorința de a participa activ la frămîntările vieții politico-sociale, încrederea în societatea socialistă.

Conf. univ. V. I. ȘTEFANOIU
I.C.P.P.D.

Materialul bibliografic să nu fie folosit artificial

În transmiterea cunoștințelor, unii profesori, din comoditate, se limitează la ceea ce e scris în manual pe care, de asemenea, îl epuizează fără o prelucrare științifică, fără o argumentare și o demonstrare în vederea însușirii conștiente și active a cunoștințelor și formării personalității intelectuale și morale a elevilor.

De altfel, programa din ultimii ani la disciplinele social-politice, pe lîngă faptul că a apărut cu întîrziere, după ce fusese parcursă o parte din material, a fost lipsită de indicații bibliografice, ca și de nota explicativă, care însoțește programele de la celelalte obiecte de învățămînt, și care dă o anumită orientare procesului predării cunoștințelor.

Situația este și mai dificilă la școlile profesionale unde se predau cunoștințele social-politice. Aceste școli au, toate, aceeași programă, deși profilul lor este diferit. În unele situații programa nici nu apare, lăsîndu-se la latitudinea profesorului stabilirea cuantumului de cunoștințe ce trebuie transmise.

Folosirea materialului bibliografic la lecțiile de științe social-politice este cîteodată unilateral înțeleasă, în sensul că se extrag din lucrările respective doar unele citate pentru uzul la lecție, fără ca întreg conținutul ei să fie străbătut de ceea ce se degajă din documentele de partid și de stat. Astfel, lecțiile capătă un caracter arid, și în orice caz multă inconsistență, căci nu se bazează pe o dezbatere științifică și politică a problemelor, și au un randament scăzut pe linia formării unei atitudini active, partinice la elevi. Aceasta se oglindește și în greutatea cu care ei pot folosi legile materialismului dialectic sau istoric pentru explicarea unui fenomen, a unor probleme de economie politică, de filozofie sau de socialism științific. Alteori profesorii încarcă memoria elevilor cu o serie de cifre și date extrase din materialul bibliografic, fără a le dezvălui semnificația fără a folosi conținutul de idei cuprins în această literatură pentru înțelegerea politicii profund științifice, patriotice și internaționaliste a partidului nostru.

Materialul bibliografic pentru elevi nu trebuie să apară ca un lucru situat în afara lecției sau poate ca ceva care vine să o completeze. El trebuie să facă parte integrantă din lecția ce s-a predat. Este nevoie, de asemenea, să-i obișnuim pe elevi să folosească corect documentele, să desprindă just esența și sensul problemelor cuprinse în ele. Este absolut necesar ca profesorii de științe sociale să insiste pentru valorificarea integrală a documentelor de partid în procesul predării și al învățării, ele fiind un ajutor de bază în înțelegerea politicii partidului nostru și în însușirea corectă a cunoștințelor de economie politică, de filozofie și de socialism științific.

Prof. ALEXANDRU DINU
Inspectoratul școlar al județului Dolj

O pondere sporită disciplinelor social-politice

Pentru îmbunătățirea pregătirii social-politice a elevilor, consider foarte necesară revederea actualelor planuri, programe și manuale. Pe această linie cred, de exemplu, deosebit de trebuitoare introducerea, încă de la clasa a VII-a, a unei ore săptămînal, în care să se predea **elemente de educație cetățenească și noțiuni de istorie a U.T.C.** Cunoștințele, bineînțeles, trebuie prezentate într-o formă cît mai atrăgătoare, astfel încît să lărgească pe nesimțite orizontul politico-educativ al elevilor.

Așa cum se prezintă manualul **„Elemente de educație cetățenească"** pentru clasa a VIII-a, el e puțin accesibil. Aceasta, poate și datorită amplitudinii tratării unor lecții, în ciuda numărului relativ redus de ore. De aceea, propunem restructurarea acestui manual și, eventual, deplasarea unor teme spre manualul propus pentru clasa a VII-a și spre clasele ulterioare (care deja conțin unele reluări). Și aici temele trebuie tratate într-o formă cît mai adecvată vîrstei și cunoștințelor elevilor, într-o manieră cît mai atrăgătoare, interesantă. Nu este bine să se renunțe la ilustrarea, chiar colorată a unor pagini. Textul ilustrat captează mai mult interesul elevilor (care încă mai sînt copii) și care în prezent își consideră manualul „destul de greu".

La **„Cunoștințele social-politice"** de la clasa a IX-a și a X-a propunem adăugarea, la temele existente, a unor noi teme, manualele trebuind să fie reconcepute pentru două ore săptămînal, considerînd acest lucru absolut indispensabil pentru orientarea politică a absolventului celor 10 clase, pentru formarea trăsăturilor morale comuniste ale acestuia.

La liceul de cultură generală se impune o și mai atentă revedere a problemelor predării obiectelor amintite. Astfel, pentru anul I, studiul **„Economiei politice"** cred că trebuie făcut într-o oră săptămînal și extins în anul II la două ore săptămînal, avîndu-se în vedere că o înțelegere clară, o cunoaștere durabilă, o interpretare obiectivă a fenomenelor economice îi este necesară fiecărui absolvent.

Propunem ca **„Psihologia generală"** și **„Logica"** să fie studiate în cîte o oră săptămînal în anul III, cînd este momentul optim pentru un asemenea studiu. Pentru același an, planul de învățămînt ar trebui să prevadă studiul **„Sociologiei"**, într-o oră pe săptămînă.

Pentru ultimul an de liceu ar fi bine să rămînă **„Istoria filozofiei"** și **„Socialismul științific"** însă cu un număr sporit de ore pe săptămînă.

În felul acesta cred că elevul ar putea fi introdus în mod gradat în atmosfera disciplinelor social-politice.

O revizuire a studiului disciplinelor politico-sociale s-ar impune și la liceele de specialitate (pedagogice, economice, industriale, agricole etc.), ca și la examenele de bacalaureat (de stat). Indiferent de tipul liceului (de cultură generală sau de specialitate), indiferent de secție (reală, umanistă), Filozofia și socialismul științific cred că trebuie să facă parte dintre disciplinele obligatorii de concurs, iar Economia politică, dintre obiectele la alegere.

Manualele, de la prima pînă la ultima clasă, să posede o listă amplă cu material bibliografic. Profesorului i-ar reveni sarcina să îndrume, să urmărească și să controleze lectura extrașcolară a elevilor din sfera specialității sale.

În încheiere, am vrea să reamintim că, de fapt, **toate disciplinele,** de la abecedar pînă la astronomie, pot face enorm pentru educația politico-ideologică a elevilor, pot aduce o largă contribuție la formarea unei concepții sănătoase, marxist-leniniste, despre lume și viață, la o adevărată educație comunistă a tineretului de vîrstă școlară.

Prof. I. DOCTOREANU

Școala generală Buhoci, județul Bacău

Spre înălțimi

Sugestii privind perfecţionarea predării ştiinţelor sociale

Critica adusă sistemului de predare a ştiinţelor sociale de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu reprezintă reafirmarea poziţiei principiale, revoluţionare a partidului nostru care a privit întotdeauna cu mare atenţie munca dusă pentru educarea tinerei generaţii. Şi de astă dată s-au vădit fundamentarea ştiinţifică a deciziilor politice ale conducerii partidului nostru, întemeierea acestora pe datele şi rezultatele investigaţiei de specialitate, interpretate în orizontul teoretic şi practic al construcţiei sistemului şi al formării societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Dezbaterea hotărîrii recente a Comitetului Executiv şi a analizei prezentate de secretarul general al partidului în toate unităţile opiniei publice va scoate la iveală, de bună seamă, propuneri şi soluţii concrete, ce rezultă din experienţa miilor şi zecilor de mii de comunişti care lucrează în şcoală. Acest imens material de sugestii, prelucrat cu metode ştiinţifice, ale cercetării psiho-sociologice a opiniilor, poate constitui un fundament trainic şi de mare valoare pentru întreaga activitate de viitor.

După cum se ştie, una din problemele care a reţinut cu deosebire atenţia forurilor superioare de partid cu prilejul recentelor analize, ca şi a opiniei publice şcolare, a fost îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale în învăţămîntul de toate gradele, ca urmare a importanţei pe care o capătă aceste discipline în complexitatea dezvoltării vieţii sociale contemporane şi a rolului lor în formarea şi cultivarea conştiinţei socialiste a tinerilor şi vîrstnicilor.

Între factorii responsabili de creşterea nivelului învăţămîntului ştiinţelor sociale ne aflăm şi noi, cei ce slujim Institutul central de perfecţionare a personalului didactic, care, în lumina noilor documente de partid, va trebui să ofere corpului profesoral de specialitate o informare promptă şi eficientă, de înalt nivel ideologic şi politic. Printre măsurile la care ne-am gîndit, analizîndu-ne în spirit critic, partinic, activitatea de pînă acum în acest domeniu, se numără elaborarea unor soluţii pedagogice pentru îmbunătăţirea consistentă a procesului de perfecţionare post-universitară a cadrelor didactice sub raportul pregătirii în domeniul ştiinţelor sociale:

— la cursurile post-universitare de perfecţionare ce se desfăşoară în prezent se va îmbunătăţi ponderea activităţilor de informare şi pregătire în ştiinţele sociale, ele urmînd să ocupe o treime din spaţiul didactic.

— la cursurile post-universitare de perfecţionare ce se reiau la toamnă, se reexaminează concepţia generală precum şi ponderea pregătirii de ştiinţe sociale.

În această din urmă privinţă, în discuţiile avute pînă acum, s-a conturat opinia, pe care o împărtăşesc şi eu, ca spaţiul didactic al cursurilor de perfecţionare post-universtare să fie structurat astfel: o treime pregătire în ştiinţele sociale, o treime informare asupra noilor rezultate ale cercetării în disciplinele de profil, o treime studiul metodologiei procesului de învăţămînt la materiile respective.

Pare să fie recomandabil ca tematica pregătirii în ştiinţele sociale a profesorilor cu alt profil să nu fie uniformizată, ci să se diferenţieze, cuprinzînd probleme generale privind etapa actuală a dezvoltării României socialiste, probleme ideologice ale specialităţii (de exemplu, la **limbă şi literatură** — probleme de estetică, la **fizică** — probleme filozofice, epistemologice şi metodologice ale noilor teorii, la **istorie** — probleme teoretice ale concepţiei materialiste a istoriei şi metodologia cercetării istoriei etc.).

Predarea ştiinţelor sociale este prin excelenţă o activitate de educaţie şi de aceea eforturile Institutului central de perfecţionare a personalului didactic nu trebuie îndreptate numai spre îmbogăţirea informaţiei profesorilor de specialitate, ci şi spre îmbunătăţirea metodei de predare a acestor discipline. Adeseori slaba eficienţă a lecţiilor se datoreşte nu numai lipsei de pregătire ştiinţifică a profesorului, ci şi carenţelor în cunoaşterea şi stăpînirea metodelor şi tehnicilor pedagogice moderne de predare a ştiinţelor sociale, a căilor care contribuie mai eficient la formarea efectivă de convingeri şi atitudini comuniste, controlabile şi verificabile prin studiul comportamentului elevilor şi studenţilor. De aceea, socotesc absolut necesar ca, la cursurile de perfecţionare în ştiinţele sociale, să-i punem pe profesori în situaţia de a rezolva practic, — de pildă, în cadrul unor seminarii, utilizînd şi tehnica „rolurilor", — problemele de educaţie ce se ivesc de fapt în clasă : cum să fie prezentate principiile politicii partidului, cum să fie introduse în gîndirea şi în orientarea activităţii personale şi colective a elevilor principiile marxism-leninismului etc.

O îmbunătăţire în sensul legării mai strînse a predării ştiinţelor sociale de realităţile noastre sociale, se poate obţine introducînd în procesul de învăţămînt dezbateri la care elevii şi studenţii să aibă posibilitatea de a veni în contact cu activişti de partid şi de stat cu muncă de răspundere, şi pe cît posibil, cu pregătire sau experienţă pedagogică.

Măsurile propuse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu îşi vor atinge obiectivul întrucît pretutindeni, în şcoli, ele au fost primite cu entuziasm şi spirit de răspundere, cadrele didactice arătîndu-şi hotărîrea de a contribui efectiv la concretizarea şi traducerea lor în viaţă.

Prof. dr. docent
PAVEL APOSTOL
prorector al Institutului Central pentru perfecţionarea personalului didactic

Ceasuri de vacanţă

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

UN NOU CHIP AL EDUCATORULUI

Chiar de la începutul organizării învăţămîntului din ţara noastră, ideea **instituirii unui sistem pedagogic** de formare a profesorilor s-a pus cu insistenţă. Mai întîi noţiunea se referea doar la „însuşirea metodului" de predare, aşa cum întîlnim în concepţia lui Gh. Şincai, Iancovici din Mirievo, iar mai tîrziu la P. Poenaru. Suma atributelor ce ţin de personalitatea educatorului creşte pe măsură ce profesia îşi dezvăluie complexitatea. S. Bărnuţiu aprecia că : **„...în şcoală magistrul e lucrul principal"** şi, ca atare, nu oricine poate fi reprezentantul ei. Consecinţele negative ce au decurs din activitatea acelor educatori a căror pregătire se reducea doar la însuşirea „metodului" de predare au fost resimţite multă vreme, ceea ce a determinat o mai atentă recrutare şi pregătire a acestora. Pe lîngă faptul că orice profesor trebuie să posede priceperile ce ţin de arta educaţiei, el trebuie să fie şi o puternică personalitate morală. Mergînd pe linia unor astfel de cerinţe, se intensifică studiul psihologiei şi pedagogiei ca elemente componente ale procesului de pregătire profesională.

Dar învăţarea din carte a meseriei de educator nu mai putea rămîne unica şi cea mai bună cale de a dobîndi **priceperi, metodă, concepţie, stil.** „Acestea se pot învăţa, însă nu dintr-o pedagogie teoretică — simplă înşirare de noţiuni abstracte — ci dintr-o pedagogie practică", aşa cum sublinia atît de elocvent Al. Odobescu care, în virtutea acestei concepţii, iniţiază sistemul de pregătire a educatorilor prin susţinerea lecţiilor practice concomitent cu însuşirea teoriei pedagogice. Practica pedagogică, cu multiplele ei funcţii formative, devine astfel elementul definitoriu al conceptului de formare profesională a educatorilor. Conducînd el însuşi practica pedagogică, în timpul cît a fost directorul şcolii normale superioare din Bucureşti, Odobescu ridică pe o nouă treaptă procesul de pregătire a profesorilor. Referindu-se la ierarhia funcţiilor publice, el arăta că **„instrucţia publică este cea mai de frunte din ocupaţiile omului de stat, iar scopul instrucţiei constă nu în a imprima în memoria copiilor fapte şi reguli, ci în a învăţa tineretul cum să înveţe el însuşi".** De altfel, sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea sînt dominate de această concepţie referitoare la pregătirea cadrelor, ca urmare a cerinţelor noi faţă de şcoală. Însuşirea teoriei psihologice şi pedagogice de către viitorii educatori, concomitent cu practica pedagogică şi cu pregătirea ştiinţifică în domeniul specialităţii pe care o vor preda, devine o condiţie de bază a dreptului de a exercita această profesie. Considerînd că elevul este o entitate cu „proprietăţi specifice", iar dinamica evoluţiei lui implică dirijarea competentă, educatorului îi sînt necesare instrumente sigure de **explorare psihopedagogică, de diagnosticare şi evaluare obiectivă a potenţialului psihic uman şi de predicţie în finalizarea acţiunii instructiv-educative.** Profesorul trebuie să urmărească formarea şi dezvoltarea elevului cu ajutorul ştiinţei.

Năzuinţa de a ancora cît mai puternic învăţămîntul în realităţile vieţii sociale a determinat o gamă mai largă de exigenţe faţă de sistemul pregătirii profesorilor. Această năzuinţă concretizată în politica şcolară a lui Spiru Haret şi a colaboratorilor săi a dus la consolidarea şi perfecţionarea instituţiilor şi a formelor prin intermediul cărora se pregăteau educatorii pentru toate treptele de învăţămînt.

Între cele două războaie mondiale, concepţia referitoare la personalitatea educatorului este mult influenţată de diversele curente psihologiste, potrivit cărora formaţia profesională a acestuia se fundamentează pe suma unor însuşiri înnăscute. Acest fapt n-a împiedicat intensificarea calitativă a acţiunii de pregătire a educatorilor prin intermediul şcolilor de aplicaţie, a seminariilor pedagogice, a diferitelor examene de selecţie şi perfecţionare continuă.

Astăzi, problema pregătirii şi perfecţionării cadrelor din învăţămînt este abordată de pe poziţii cu totul deosebite faţă de trecut. Pedagogia prospectivă îşi asociază din ce în ce mai mult disciplinele limitrofe şi pe cele de intersecţie, cercetînd din unghiuri foarte variate posibilităţile de a înscrie mai mult activitatea educatorului în fluidul devenirii nelimitate şi al creării valorilor şi resurselor umane. Dominantele evoluţiei macrosistemelor — accelerare, minimă stabilitate a structurilor, noi sensuri politico-sociale — situează învăţămîntul şi şcoala în punctul confluent al unor imperative neîntîlnite în societăţile anterioare.

Funcţia socială a profesorului contemporan se ramifică adînc în realităţile unei orînduiri în care tehnica şi automatizarea schimbă, de la o zi la alta, înfăţişarea mediului şi modul de a trăi al oamenilor. **Formarea unui nou tip de educator** apare astfel ca o necesitate de prim ordin. Privit în perspectiva societăţii socialiste şi comuniste, profesorul — aşa cum subliniază şi recentele documente de partid şi de stat privind activitatea ideologico-politică şi cultural-educativă — nu este numai cel care transmite cunoştinţele, regulile şi definiţiile fixate între copertele manualului de la care nu se poate abate. El este educatorul militant, care, angajat cu trup şi suflet în opera de edificare a noii vieţi, ştie să confere totala valoare educativă cunoştinţelor disciplinei pe care o predă.

De altfel, problema învăţămîntului **formativ,** pusă astăzi cu atîta acuitate, trebuie să-şi găsească strategiile în primul rînd în persoana educatorului. Căci soluţiile oferite de didactica modernă, nu rezolvă prin ele însele problema. Iar maşinile de instruit şi celelalte tehnici pe care industria contemporană, în mod competitiv, le pune la dispoziţia şcolii, vor dobîndi atîta valoare cîtă va putea să le dea profesorul. Învăţămînt formativ înseamnă, în primul rînd, capacitatea profesorului de a deplasa accentul de pe un învăţămînt **cantitativ-sumativ** pe un învăţămînt **calitativ-operant,** înseamnă a dirija gîndirea elevului **de la noţiuni adiacente la sisteme şi structuri, de la procedee de memorare a informaţiilor la procedee de integrare a acestora în structuri progresive corelate,** pe fundamentul capacităţilor de absorbţie informaţională şi de aplicare în practică în mod creator. Învăţămînt formativ înseamnă astăzi nu numai grija pentru însuşirea noutăţilor ştiinţifice, ci actul laborios de formare a unor oameni integri, cu o concepţie unitară şi clară asupra sensului vieţii, cu convingeri politice ferme, cinstiţi şi activi, demni să preia şi să continue efortul înaintaşilor pentru ridicarea României pe noi culmi ale civilizaţiei. Legînd permanent cunoştinţele de viaţă, raportînd continuu cerinţele şcolii la cerinţele societăţii însăşi, participînd nemijlocit la evenimentele politice şi sociale, integrîndu-se în interesele majore ale ţării, numai aşa profesorul poate rămîne figura de seamă a intelectualităţii, numai aşa contribuţia sa va fi o contribuţie reală.

Prof. ELVIRA CREŢU
Liceul pedagogic de învăţători al jud. Ilfov

PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI •

Absenţe sistematice... dar în spiritul regulamentului

În capitolul III art 105 din Regulamentul şcolilor generale — aflat în stadiul de experiment — se prevăd sancţiuni pentru părinţii sau susţinătorii elevilor care lipsesc nemotivat mai mult de 8 zile într-o lună.

Există o categorie de elevi care absentează regulat, atît cît au „dreptul", ţinînd o evidenţă strictă a zilelor în care nu au fost la ore, ca să nu depăşească acest număr şi să nu fie pasibili de pedeapsă. Această „contabilitate" o ţin adeseori chiar părinţii căci, din păcate, mai există şi din aceştia.

Să facem o socoteală : în 9 luni de şcoală (din septembrie şi pînă în iunie), cîte 8 zile absentate pe lună fac 72 zile sau 288 ore pe an şcolar. Dacă mai socotim zilele cu absenţe motivate pentru cazuri de boli epidemice (varicelă, gripă etc.) care sînt mai frecvente în special printre copiii de vîrstă şcolară mică, media generală a absenţelor de la cursuri a acestor elevi se apropie de 300 ore pe an. Or, cu atîtea lacune în cunoştinţe — pe care le generează o asemenea practică (şi noi ştim că recuperările în pregătire sînt foarte anemice) — poate un astfel de elev să promoveze clasa ?

De cele mai multe ori măsuri ca : lămurirea părinţilor — individual sau în şedinţe — ajutorul primit pe această linie din partea organelor competente nu dau rezultatele aşteptate. Absenţele nemotivate continuă sistematic... dar în spiritul Regulamentului.

Credem de aceea că ar fi necesar ca, la redactarea definitivă a Regulamentului şcolilor generale, să se prevadă un număr mult mai mic de zile nepasibile de amendă pentru absenţele nemotivate ale copiilor.

Inv. ALEXANDRU I. HRIŞCĂ
Comuna Voitinel, jud Suceava

PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI •

Bibliotecile şcolare

Bibliotecile şcolare sînt un însemnat auxiliar al procesului de învăţămînt şi e normal ca ele să fie dotate cu cărţile şi revistele impuse de scopurile instructiv-educative ale şcolilor.

Din nefericire, unele dintre ele nu-şi pot exercita funcţiile în ansamblul mijloacelor educative folosite de către şcoală, din cauză că sînt insuficient înzestrate, sau dacă sînt bine dotate, cărţile, broşurile şi revistele de care dispun nu sînt întotdeauna în concordanţă cu obiectele de învăţămînt, astfel încît cadrele didactice nu le pot recomanda elevilor pentru lectura suplimentară.

În general, se alocă fonduri destul de însemnate pentru dotarea bibliotecilor. Numai că adeseori inspectoratele cumpără cărţi la întîmplare sau aproape la întîmplare, neţinînd seama de nevoile exprese ale şcolilor. Or, pentru ca lectura suplimentară obligatorie să se facă la timpul potrivit şi de către toţi elevii clăselor, trebuie ca ei să găsească în biblioteca şcolii, în cantităţi suficiente, lucrările ce li se cer. La fel şi cu celelalte lucrări care pot să le îmbogăţească informaţia, să le dezvolte dragostea pentru o anumită specie de cunoştinţe.

Concluzia ? Bibliotecile trebuie dotate nu la întîmplare, ci sistematic, ţinînd seama de felul şcolilor, de cerinţele programelor, de numărul elevilor din fiecare clasă. Evident, toate aceste deziderate impun editurilor să tipărească lucrările necesare lecturii suplimentare în cantităţi suficiente. Cărţile să fie difuzate, prin inspectorate, tuturor şcolilor din ţară, în funcţie de necesităţi, aşa cum se procedează cu manualele.

Prof. AL. C. ALDEA
Şcoala generală din comuna Cotul Văii, jud. Constanţa

PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI •

Mîine, inspecţie inopinată

Mai mulţi liceeni memorau de zor o serie de răspunsuri „exacte" la nişte întrebări comunicate anticipat de către profesor pentru lecţia de a doua zi. M-a surprins agitaţia nefirească, parcă neobişnuită, cu care aceşti elevi se trudeau să asimileze, de fapt mai mult mecanic, nişte cunoştinţe teoretice, îmbrăcate într-un limbaj vădit căutat.

— Avem mîine inspecţie — mi-au spus.

Treptat am priceput. Învăţau pînă şi lecţia nouă pentru ca profesorul lor „să poată ieşi bine" la inspecţia specială de grad. Nu mult după aceea s-a făcut discret şi o repetiţie generală a spectacolului-lecţie ce urma să aibă loc.

În asemenea condiţii, cum am aflat ulterior, totul a decurs, bineînţeles, „ca pe roate"...

Lăsăm la o parte faptul că autoritatea morală a profesorului este afectată serios în astfel de situaţii. Dar atragem atenţia asupra unui singur element : cui folosesc aceste inspecţii anunţate din vreme ? Elevilor, ne îndoim din capul locului. Inspectorului, nici atît, deoarece o lecţie sau cîteva lecţii astfel pregătite nu-i oferă imaginea reală a capacităţii pedagogice a celui controlat, nu reprezintă sursa unei caracterizări autentice. Atunci, poate dascălului în cauză ? Dar şi numai prestigiul său iremediabil ştirbit ne face să nu mai avem dubii în această privinţă.

Şi totuşi, această metodă se practică deseori. În mod frecvent, inspecţiile şi controalele — inclusiv cele „inopinate" — se aduc la cunoştinţă înainte cu cîteva zile, săptămîni sau chiar luni. Fiecare dintre cei vizaţi ştie aproape exact data cînd va fi inspectat, avînd timp să facă modificări în orar, în planificarea calendaristică, în materia care trebuie predată, avînd timp să facă pregătiri regizorale de felul celor amintite mai sus ş.a.m.d.

Sîntem împotriva acestui sistem care, după cum experienţa o dovedeşte, nu are nici o eficienţă reală.

Prof. VAL. C. NEŞTIAN
Iaşi

PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI • PROPUNERI

Educaţia economică în liceele de specialitate

Indicaţiile conducerii de partid şi de stat cu privire la întărirea muncii politice şi educative în învăţămîntul de toate gradele impun importante reconsiderări în sfera de activitate în învăţămîntului mediu economic. Aceasta cu atît mai mult cu cît de nivelul educaţiei pe care o primesc elevii acestor şcoli depinde ţinuta etică a viitorilor lucrători din sectorul economic şi din comerţ.

Un factor determinant pentru ridicarea nivelului politic şi ideologic al educaţiei în liceele economice este pregătirea, selecţia şi perfecţionarea cadrelor didactice de specialitate. În acest scop, propun ca toţi profesorii de la liceele economice şi agricole să nu fie încadraţi decît în specialitatea respectivă, adică să nu mai fie admişi absolvenţii în *economia agrară* la *finanţe şi credit* iar cadrele didactice de specialitate să fie obligate să absolve un curs de pregătire pedagogică. Pentru aceasta să se înfiinţeze şi să funcţioneze efectiv — începînd chiar din toamna anului universitar 1971—1972 — o secţie pedagogică la Academia de studii economice.

Pregătirea şi perfecţionarea cadrelor didactice pentru liceele de specialitate să aibă caracterul unui proces continuu, instituţionalizat, ţinîndu-se seama de înzestrarea tehnică a producţiei şi de perfecţionarea tehnologiilor.

Modernizarea învăţămîntului mediu economic implică şi modernizarea manualelor de specialitate, impunîndu-se o deplină concordanţă între planurile de învăţămînt, programe, manuale şcolare şi reglementările activităţii în producţie. De exemplu, *manualul de contabilitate trebuie pus în concordanţă cu noul plan de conturi-sistem zecimal, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1971.*

Ţinînd seama de noua lege a organizării şi funcţionării unităţilor economice şi de noile discipline *management* — ştiinţa conducerii şi *marketing* — studiul pieţii, *socot necesar ca disciplina de profil, organizarea şi funcţionarea întreprinderilor să se dezvolte şi să poarte denumirea : organizarea, planificarea şi conducerea ştiinţifică a unităţilor economice.*

În ce priveşte *practica*, ea trebuie asigurată doar în unităţi care aplică integral concepţia şi reglementările economice moderne pentru ca îmbinată cu conştiinţele teoretice însuşite de elevi, să le asigure acestora o pregătire profesională temeinică şi corespunzătoare încadrării lor în economia noastră socialistă.

Prof. dr. ION I. GHELASE
Liceul economic din Tîrgovişte

PUNCTE DE VEDERE

„Pentru cine ne perfecţionăm noi dacă elevul resimte negativ perfecţionarea noastră?"

În anul şcolar care s-a încheiat s-au organizat, pentru prima dată, cursurile de informare profesională a personalului didactic. Modalitatea organizării lor în afara vacanţelor şcolare, justificată teoretic, aduce elemente noi în sistemul de perfecţionare, dar aduce în acelaşi timp şi o serie de aspecte care îngreunează activitatea din unităţile de învăţămînt.

Căci iată cum se prezintă situaţia.

Catedra profesorului care pleacă pentru 3 săptămîni la cursuri trebuie să fie suplinită. De regulă, această suplinire se face prin înlocuirea orelor specialităţii sale cu ore ale altor obiecte. În acest caz, trebuie să se opereze schimbări în orarul şcolii. Dacă într-o şcoală cu 8—10 clase lucrul acesta este relativ uşor, în cele cu 30—40 de clase schimbarea unor ore dereglează întregul program de lucru a zeci de profesori şi sute de elevi. Acest program, abia intrat în obişnuinţa elevilor şi a profesorilor, se schimbă după 3 săptămîni, adică la venirea profesorului în şcoală. Şi nu e vorba de o revenire la normal, adică la situaţia dinaintea plecării profesorului la cursuri, ci de întocmirea unui alt program, pe încă 3 săptămîni, prin care să se creeze posibilitatea profesorului să-şi recupereze materia din perioada absentată. E de ajuns ca într-o şcoală să fie programaţi 4—5 oameni într-un an (acest lucru s-a întîmplat şi la şcoala noastră, unde am avut planificaţi şi 2 profesori într-o serie) ca să nu se mai poată vorbi de un orar, de un program sigur de lucru etc.

Unii ar încerca să argumenteze că într-un colectiv mare de cadre didactice suplinirea unui profesor n-ar constitui o greutate. Aceasta este numai o aparentă argumentare, căci realitatea didactică ridică aspecte contrarii : sînt, de pildă, 4—5 profesori de matematică într-o şcoală, dar toţi au ore cam în acelaşi timp. Programul unei şcoli nu se poate întinde pe întreaga durată a zilei ca să putem face ore oricînd. Ca director de şcoală cu peste 30 de clase, **sincer afirm că-mi este imposibil să schimb la 3 săptămîni ordinea celor aproximativ 1 000 de ore dintr-o săptămînă.**

Privindu-se problema şi din punctul de vedere al profesorului, se poate spune că această programare este deficitară. Prin conţinutul lor, cursurile de perfecţionare cer eforturi suplimentare din partea participanţilor. Şi e normal ca programul acestora să fie încărcat, cursurile repetîndu-se abia la 5 ani. În această situaţie, după un efort susţinut profesorul revine la şcoală şi-şi reia activitatea. În realitate, nu e vorba de o simplă reluare, ci de fapt, de o dublare a muncii. Situaţia se agravează cînd e vorba de clasa a XII-a. Plecînd un profesor de matematică sau literatură română (obiecte obligatorii la bacalaureat), se scot pentru o perioadă de timp aceste obiecte. La obiectele unde profesorii sînt programaţi în perioada sfîrşitului de trimestru (cum este cazul în intervalul 15 martie — 8 aprilie) nu e rezolvată nici problema încheierii mediilor : rămîn mediile neîncheiate pe trimestrul respectiv, urmînd a se încheia în trimestrul următor sau sînt încheiate de suplinitori. În acest din urmă caz, cine dă sau corectează tezele trimestriale ? Facem această relatare nu pe baza presupunerilor, ci pe baza realităţii din şcoala noastră.

Şi pentru a trage concluzia finală, să căutăm răspuns la următoarele întrebări : Cine suportă, în ultimă instanţă, consecinţele dereglării programului de învăţămînt ? Cine suportă consecinţele întreruperii studiului, pe o perioadă de timp, la un obiect şi aglomerarea cu alte obiecte de învăţămînt ?

Patru scrisori privind
CURSURILE DE INFORMARE ȘTIINȚIFICĂ

Răspunsul e simplu : ELEVUL.

Și atunci ne-ntrebăm : **pentru cine ne perfecționăm noi dacă elevul resimte negativ perfecționarea noastră ?**

Pentru ca perfecționarea să fie o permanență a activității didactice, **e bine să fie așezată pe bazele unui studiu individual continuu.** În acest scop, să se întocmească tematici și bibliografii care să fie date spre studiu, iar la perfecționare, pe lîngă cursuri, să se organizeze și dezbateri în care să se caute răspunsuri întrebărilor puse de cursanți. Tematicile și bibliografiile să nu fie o reluare schematizată a cunoștințelor predate în facultate, ci să aducă elementele cu adevărat noi în specialitatea respectivă. S-ar putea lua în discuție, eventual, litografierea prelegerilor.

Considerăm necesară studierea posibilității ca asemenea cursuri să se facă tot în vacanțele școlare, ca și pînă acum. În vacanțele de primăvară și de vară, s-ar putea programa 4 serii, cam tot atîtea cîte s-au programat după sistemul actual. Chiar dacă uneori aceste perioade ar coincide cu o parte a concediului de odihnă, n-ar fi un impediment întrucît concediul poate fi recuperat ulterior. În felul acesta, cei trei factori — școală, profesor, elev — ar avea cu adevărat de cîștigat.

Prof. GH. DASCĂLU
directorul Liceului din Babadag, Tulcea

În perfecționarea profesională un accent mai mare trebuie pus pe studiul individual"

Legea privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste a înscris România printre acele țări ale lumii care dispun de un sistem național de perfecționare continuă a cadrelor pentru toate domeniile de activitate, inclusiv învățămîntul. Parte integrantă a programului național, sistemul de perfecționare a corpului profesoral, reglementat prin statutul personalului didactic, se aplică în multe privințe cu succes. Institutul central de perfecționare și filialele sale organizează cu regularitate cursuri de informare științifică de specialitate pentru personalul didactic de predare și de conducere. De remarcat că multe din aceste cursuri, atît prin conținutul cît și prin formele lor de activitate se deosebesc în mod radical de altele, care le-au premers, bucurîndu-se de aprecierea corpului profesoral. După părerea mea, însă, **nu este normal ca centrul de greutate al activității de perfecționare a cadrelor didactice să-l constituie cursurile periodice de informare științifică.** Dacă, așa cum se subliniază în legea privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste pentru toți salariații această activitate „se bazează în primul rînd pe studiul individual", **considerăm că pentru oamenii de la catedră, pentru care munca cu cartea reprezintă însuși modul lor de a fi, perfecționarea se poate realiza îndeosebi prin studiul individual, fără scoaterea de la locul de muncă.** De altfel, trebuie să atragem atenția că procedeul scoaterii de la catedră în timpul anului școlar s-a dovedit cu totul neindicat. Numai cine cunoaște îndeaproape, direct, viața școlii poate să aprecieze ce înseamnă „suplinirea prin forțe proprii" a unei catedre. Spunînd lucrurilor pe nume, a scoate un profesor de la catedră înseamnă a dezorganiza nu numai activitatea de predare a unei specialități, ci munca unui întreg colectiv școlar.

Așadar, o mai exactă aplicare a prevederilor legii și ale statutului personalului didactic **trebuie să determine orientarea perfecționării corpului profesoral pe baza studiului individual.** Aceasta presupune, însă, **elaborarea și tipărirea programelor de studiu, a unor cursuri care să fie puse la dispoziția celor interesați și în general asigurarea materialului bibliografic necesar.** Într-o asemenea concepție, educarea cadrelor didactice la Institutul de perfecționare sau la instituțiile de învățămînt superior care de asemenea organizează cursuri periodice de informare științifică s-ar face numai în perioadele de vacanță, pe intervale mai mici de timp. Cu acest prilej ar urma să nu se mai reia întregul material studiat, ci să se organizeze doar cîteva expuneri pe probleme fundamentale ale programului de studiu, dezbateri ale unor aspecte esențiale, schimburi de experiență, lucrări practice, seminarii metodologice etc. **Ni se pare că vacanța de iarnă și cea de primăvară ar putea fi utilizate îndeosebi pentru organizarea de consultații, iar vacanța de vară pentru cursuri propriu zise.** Cursurile de vară pentru perfecționarea profesorilor de limbi străine, cele pentru profesorii de istorie, de geografie etc. care au devenit tradiționale și la a căror organizare aduc o contribuție deosebită Societățile științifice, demonstrează din plin justețea acestei căi care ar trebui generalizată.

Activitatea de perfecționare a cadrelor didactice ar cîștiga în eficiență și dacă s-ar asigura o mai bună coordonare între diferitele ei forme. Ni se pare firesc, bunăoară, ca **anumite cursuri de informare științifică să premeargă examenelor pentru definitivarea în învățămînt sau pentru obținerea gradelor didactice și nu invers, cum uneori s-a întîmplat.**

Evident, soluția propusă de noi are în vedere și existența în paralel a celorlalte forme de perfecționare prevăzute de Statutul personalului didactic și presupune îmbunătățirea actualului sistem de inspecție în cadrul căruia să se urmărească mai atent și studiul de specialitate ; extinderea simpozioanelor, a sesiunilor de comunicări științifice etc., precum și creșterea rolului organelor de învățămînt și a organizațiilor sindicale din școli în organizarea și urmărirea studiului individual al cadrelor didactice.

Prof. emerit ION DRAGU
directorul liceului „Ion Neculce"
București

„Se impune o programare mai judicioasă a cursurilor și o planificare mai bună a profesorilor la ele"

Cu pondere hotărîtoare în componența intelectualității noastre, corpul didactic din învățămîntul de toate gradele este chemat să ia parte la acțiunea generală de perfecționare și reciclare, mai mult decît alte categorii de intelectuali. Pe de o parte, dascălii vor fi solicitați să-l „perfecționeze" pe alții, iar, pe de altă parte, să se autoperfecționeze.

Faptul că s-a votat o lege specială pentru perfecționarea pregătirii profesionale însemnează fără îndoială, foarte mult, dar nu mai puțin important ni se pare modul în care această lege va fi aplicată în practica vieții noastre sociale. În acest sens, am avea de făcut unele observații și propuneri referitoare la sistemul de perfecționare al cadrelor didactice.

Perioada de la 15 iunie pînă la 15 septembrie, la care se adaugă vacanțele de iarnă și primăvară, reprezintă peste 4 luni de relativă pauză în procesul de învățămînt la școlile de cultură generală și licee. Acest interval, apreciem noi, este suficient pentru organizarea cursurilor de perfecționare. În nici un caz nu credem — și de această părere sînt aproape toți profesorii consultați — că scoaterea cadrelor didactice din activitate, în cursul anului școlar, ar servi intereselor învățămîntului. Specificul acestui sector de muncă face ca absența unor profesori de la catedră să aducă perturbări mari în orarul școlii și în pregătirea elevilor. Schimbările în orar, mai ales la școlile mari, angrenează un însemnat număr de ore și se fac cu dificultăți enorme, în special, în condițiile actuale, cînd trebuie să se țină seama de gruparea elevilor pe limbi moderne, secții, clase speciale, instruire tehnico-productivă etc. În plus, încărcarea unor profesori cu orele altora prin suplineri, peste norma obișnuită, duce la scăderea calității lecțiilor, clasele văduvite de profesorii lor avînd incontestabil de suferit în ceea ce privește pregătirea și însușirea materiei.

Cele patru luni din an în care nu se predau elevilor lecții permit, în mod cert, cu condiția unei organizări judicioase, ca toate cadrele să fie cuprinse periodic la perfecționare și reciclare, în timpul vacanțelor, fără ca învățămîntul să fie deranjat. Pentru a se evita supraaglomerarea cursurilor în aceste intervale, **propunem să se programeze, în primul rînd, cadrele didactice care nu au dat examenele pentru grade, iar cei care au aceste grade să fie programați pentru perfecționare la 3—4 ani după obținerea lor.** Pregătirea și trecerea acestor examene reprezintă în mod neîndoielnic reale etape de perfecționare și reciclare în viața fiecărui profesor Mi se pare în orice caz absolut nepotrivit și inutil ca imediat după examenul de grad profesorul să fie scos din activitatea școlară și programat din nou la cursurile de perfecționare.

Sîntem, în același timp, de părere că în **prima instanță trebuie să fie programate pentru perfecționare acele cadre didactice care n-au urmat de mai mulți ani astfel de cursuri.**

În ceea ce privește conținutul cursurilor de perfecționare, în rîndul cadrelor didactice se manifestă dorința de a se insista, cu astfel de ocazii, în special asupra utilizării metodelor și mijloacelor moderne în predare. Este absolut necesar ca **în cadrul institutelor de perfecționare să existe o dotare modernă,** iar profesorii care urmează astfel de cursuri să învețe și să se deprindă neapărat cu utilizarea tehnicii audio-vizuale la lecții pentru a putea contribui activ, după întoarcerea în școli, la modernizarea procesului de învățămînt și sub acest raport. Revenim asupra unei propuneri făcute cu altă ocazie, referitoare la **difuzarea unor cursuri universitare, pe specialități, la nivelul fiecărui inspectorat județean,** pentru ca profesorii să le poată consulta permanent și să fie astfel la curent cu progresele realizate în disciplinele pe care le predau.

Prof. SIMION TOMA
directorul Liceului nr. 1 din Brașov

„Sondaje de opinie, bibliografii de detaliu, teme de discuții..."

Am remarcat că modalitatea cea mai uzitată în pregătirea postuniversitară a cadrelor didactice este lecția-prelegere. Frumos lucru ! Ce este mai plăcut decît să-ți asculți vechii dascăli, cu sentimentul că ești încă tînăr, iar ei mai au atîtea să-ți spună. Această modalitate însă — oricît ar fi ea de bine gîndită și folosită cu competență (și nu în toate cazurile se întîmplă așa) — are inevitabil o linie mediană ce încearcă să unească „vîrfurile" cu „bazele", iar prin aceasta se vehiculează idei îndeobște cunoscute sau ușor de găsit în lucrări publicate. (Se întîmplă totuși ca unele prelegeri să intereseze, aceasta mai ales atunci cînd se tratează teme inedite, de cercetare recentă). Procedeul este inoperant însă, atunci cînd temele se repetă de la un an la altul și implicit se repetă ideile.

Alături de ceea ce scria în această revistă, într-un număr anterior, academicianul Gr. C. Moisil, după care cel interesat întreabă o chestiune pe care nu o cunoaște, i se recomandă o bibliografie, apoi poartă, eventual, o discuție, i se indică o altă bibliografie sau să o reia pe aceeași ; alături de această metodă, zic, se pot folosi și altele.

Pentru literatura română, de pildă, **considerăm util un sondaj premergător de opinie** pe teme cum sînt : Cum interpretați noțiunea de clasic la Eminescu, dar la Caragiale și Creangă ? Ce legătură găsiți între romantismul românesc și cel german ? Dar între simbolismul din țara noastră și cel francez ? Valorile metaforice ale cuvîntului la Eminescu, Blaga, Bacovia. Care sînt sensurile mișcării literare din ultimul sfert de veac ? etc. etc.

Printr-un sondaj de acest tip se depistează eventualele goluri și anacronisme în informare și interpretare, stabilindu-se apoi programul ulterior de lucru, program diferențiat pe categorii de profesori : profesori de liceu, profesori de școli generale, profesori I și II. Nu vrem nici un moment să umbrim prestigiul intelectual al profesorului de școală generală în comparație cu cel de la liceu, dar este un fapt notoriu că, în timp ce la liceu literatura ocupă un loc privilegiat, gramatica este trecută pe un plan secund ; la școala generală, lucrurile stau invers. Și fenomenul se resimte în pregătirea profesorilor.

Din experiența pe care o am, în calitate de candidat la examenele de grade, pot afirma că atmosfera este cît se poate de firească și că unele exagerări din activitatea anumitor comisii au caracter de excepții. Am sugera aici ca programele publicate să nu fie singurele repere după care un candidat să se orienteze. **Institutul de perfecționare ar putea, de pildă, să însoțească aceste programe, la cererea celor interesați, cu bibliografii de detaliu, cu teme de discuții și chiar cu unele lucrări elaborate de cadrele institutului.** Întîlnirea dintre profesor și candidat, dacă este colegială — așa cum se afirmă — să se poată realiza permanent prin ore programate de consultații individuale, cunoscute în toate școlile de toți cei în cauză. „Tribuna școlii", la rîndul ei, ar putea deschide o rubrică de bibliografie și tematică orientativă, renunțînd eventual la acele recenzii care sînt încă — după opinia noastră — lipsite de consistență.

Nu intenționăm aici să facem o enumerare a tuturor posibilităților ce ar facilita perfecționarea profesorului, pentru că întotdeauna **am conceput acest act ca avînd centrul de greutate în individ, în munca lui perseverentă și conștiincioasă și că numai prin ei se pot valorifica eventualele inițiative ale altora.**

Prof. VALENTIN OLTEANU
Urziceni

PUNCTE DE VEDERE

NICOLAE CEAUȘESCU

„Cu mai multă fermitate trebuie să luăm măsuri ca în liceele noastre și în școala noastră generală de 10 ani să introducem participarea elevilor la producție. Noi purtăm răspunderea pentru viitorul societății noastre și, ca atare, trebuie să lichidăm mentalitatea școlii generale, a liceului de cultură generală de a scoate absolvenți fără nici o specialitate. Ce fel de liceu este acesta care pregătește tineri cărora le e rușine de muncă ? Noi trebuie să avem un liceu care să educe tineretul nostru în spiritul muncii, să-l învețe să muncească în orice domeniu de activitate, pentru că orice muncă folositoare societății este o muncă de onoare ; în acest spirit trebuie să formeze școala noastră tineretul ! Toți elevii trebuie să lucreze în producție ! Numai așa vom avea un liceu care să contribuie cu adevărat la formarea tinerei generații pentru societatea socialistă și comunistă".

MUNCA

O dezbatere la masa rotundă din care s-a desprins ideea că

Există largi posibilități de participare activă a elevilor la munca productivă

Cu un an în urmă, transpunînd în viață sarcina trasată de partid de a educa tineretul prin muncă, pentru muncă și viață, școala românească și-a înscris în catalog disciplina : instruirea tehnico-productivă. **Munca** a devenit astfel una din disciplinele de bază ale învățămîntului. Alfabetul ei a început să fie descifrat pe băncile școlii, în ateliere, în laboratoare, pe loturi sau direct în producția de bunuri materiale, în uzine și fabrici, pe șantiere și pe ogoare. Anii de școală prind să capete noi sensuri, se conturează ca ani fertili de studiu, dar și ca ani rodnici de ucenicie, ani de formație și instruire pentru activitatea productivă de mai tîrziu.

S-a încheiat nu demult un prim an școlar de experiențe și tatonări în acest domeniu. Alt an va începe în curînd. Și el nu este un an dintre cei obișnuiți, ci unul în care — așa cum a arătat secretarul general al partidului, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — trebuie să se facă o cotitură radicală în munca de învățămînt.** La cumpăna dintre ani, discutînd despre pregătirea elevilor pentru muncă este firesc să te întrebi :

- care sînt roadele acestui prim an în care a fost introdusă în școală pregătirea tehnico-productivă ?
- ce premise s-au creat pentru activitatea viitoare ?
- ce perspective se întrezăresc pentru dezvoltarea pe mai departe a acestei discipline de învățămînt ?
- cum poate școala și slujitorii ei să transpună în viață sarcinile trasate de partid privind creșterea rolului muncii în educarea tinerei generații, participarea mai activă a elevilor la producție ? — iată întrebări la care am solicitat răspunsul unor inspectori generali județeni.

„Rezultatele primului an îndreptățesc așteptările noastre"

TITU BOGDAN (Alba): Ar trebui poate ca la începutul discuției noastre să vorbim tot despre un început, despre primele momente în care acest nou obiect de învățămînt se introducea în școală. Mulți din noi nu vorbeam așa cum vorbim azi, pentru că eram în necunoștință de cauză. Era scepticismul firesc abordării unei acțiuni noi, mai cu seamă în condiții nu dintre cele mai prielnice, uneori în școli și localități fără tradiție în acest sens. Uimitor de repede, mai repede decît bănuiau cei mai optimiști dintre noi, ideea a găsit o largă audiență la elevi, la profesori, la părinți. Peste tot s-au găsit resurse nebănuite, posibilități dintre cele mai diverse de pregătire a elevilor pentru munca productivă și grabnic s-a putut chiar trece la producția de bunuri materiale. La noi, în județul Alba, de pildă, în vacanța de primăvară — de fapt în mai puțin de două trimestre de cînd se introdusese pregătirea tehnico-productivă — am avut posibilitatea să organizăm o amplă expoziție cu lucrări ale elevilor. Din mîna micilor moți au ieșit produse demne de renumele vestiților ciubărari ai Apusenilor, în unitățile comerciale se putea vinde lenjerie pentru copii pe a cărei etichetă era imprimat „fabricat la liceul din Sebeș", mobila confecționată de școlarii din Blaj nu se deosebea cu nimic de cea din magazine... Sînt desigur, numai cîteva exemple. Ce aș vrea să subliniez este că rezultatele primului an au îndreptățit total așteptările noastre. Oare se poate ? — s-au întrebat scepticii. Se poate ! — le-a răspuns viața. Se poate atunci cînd există dorința de a înfăptui, atunci cînd nu se pregetă efortul și munca. Și în oamenii școlii există o mare putere de dăruire.

Prof. TITU BOGDAN,
inspector școlar general al județului Alba

RED. : Județul Brașov, spre deosebire de Alba, aflîndu-se într-o puternică zonă industrializată dispune de largi posibilități de a organiza pregătirea tehnico-productivă, lucru pe care după cîte știm l-a și făcut cu multă inițiativă și sîrguință.

„Începe să se întrezărească o legătură trainică între școală și unitatea de producție"

ELENA GEORGESCU (Brașov) : Încă înainte de a primi indicații de la Ministerul Învățămîntului, școlile brașovene lucrau după planuri de producție. Pe județe ele totalizau produse în valoare de cîteva milioane de lei. Cu alte cuvinte, profesorii știau exact ce au de făcut și în ce termen, așa încît orele destinate practicii au devenit ore de lucru efectiv, în vederea unor scopuri bine precizate. Noi am reușit să avansăm ritmic în desfășurarea muncii tehnico-practice, scurtînd sensibil etapa tatonărilor și a măsurilor organizatorice incipiente, în favoarea unei activități de conținut.

RED. : Rezultatele concrete?

ELENA GEORGESCU : Nu exagerez dacă spun — aproximativ un milion de piese de mobilier școlar, de articole necesare laboratoarelor și atelierelor, de uz casnic și pentru decorațiuni interioare. Am insistat înainte de toate asupra confecționării obiectelor necesare îmbogățirii bazei materiale a școlilor — mobilier, material didactic și piese de laborator sau de atelier.

Totodată, nu am neglijat obiectele care pot fi valorificate prin vînzare — bunăoară, cele de artizanat, de uz casnic — astfel încît elevii să vadă și pe această cale că munca lor a fost folositoare. Fondurile obținute prin vînzările cu prilejul expozițiilor școlare (aici trebuie să amintesc că în municipiul Brașov funcționează, de cîteva luni, în cadrul magazinului „Turist", și un raion cu lucrări ale elevilor destinate vînzării publicului larg) sînt rezervate tot îmbogățirii bazei materiale a școlilor, a atelierelor, a laboratoarelor — deci pentru autodotare.

Menționez că am avut grijă să nu transformăm munca tehnico-productivă și mai ales vînzarea produselor într-un scop în sine. De altfel, înțelegem să cultivăm la copii sentimentul că pot fi folositori societății și să creăm premisele utilității lor sociale de mai tîrziu, în primul rînd orientînd școlile spre obiectele necesare autodotării, umplerii unor goluri din zestrea lor. Credem că, lucrînd la o masă construită de ei sau folosind o astfel de trusă, un ciocan sau un clește, elevii simt cel mai bine și nemijlocit utilitatea practică a lucrului efectuat cu mîna lor.

Prof. ELENA GEORGESCU,
inspector școlar general al județului Brașov

Ample tablouri asupra realizărilor obținute în domeniul pregătirii tehnico-productive de către școlile din județele Bacău, Argeș, Teleorman ne-au prezentat și ceilalți participanți la dezbaterea noastră.

„Începe să se întrezărească o legătură trainică între școală și unitatea de producție"

FLORIAN DITULEASA (Argeș) : Desigur, dincolo de unele rezultate concrete uneori frumoase, alteori numai promițătoare, din bilanțul primului an e bine să întrezărim sensurile mai durabile. Iată, noi socotim că în școlile argeșene a început să se cristalizeze o nouă mentalitate despre muncă. Asta este bine. Apoi s-a trezit interesul pentru lucrurile utile, s-au căpătat deprinderile omului gospodar care își rezolvă singur treburile casnice. Pe aceeași linie, de pildă, aș releva, printre altele, faptul că în toate școlile județului este pe cale de a se generaliza inițiativa ca fiecare elev și elevă să aibă costumul său popular, specific zonei folclorice în care se află, cusut și confecționat în timpul anilor de școală.

Dar mai presus de orice ne bucură faptul că începe să se întrezărească o legătură trainică între unitatea școlară și unitatea de producție — fabrică, uzină, cooperativă meșteșugărească, șantier, cooperativă agricolă de producție. Aș vrea să dau și aici un exemplu. La început la Fabrica de motoare electrice Pitești unii ingineri și tehnicieni au privit foarte neîncrezători participarea elevelor la procesul de producție. Elevele s-au obișnuit însă repede cu activitatea din fabrică, au învățat operațiile necesare la secția de bobinaj. După primele zile de practică tovarășii din conducerea fabricii și-au dat seama că pot realiza lucruri bune cu ajutorul școlarilor dacă îi organizează în echipe și le dau sarcini de producție ca și celorlalte muncitoare. Rezultatul ? Credem că cele aproximativ 22 000 de motoare electrice produse peste plan în perioada cît au lucrat elevii este în bună parte și contribuția acestora. Vă închipuiți ce efecte de ordin educativ au asemenea acțiuni asupra tinerilor. Consider că în scurt timp întreprinderile ne vor solicita ele, vor face „comenzi" de ajutoare, îmbinîndu-se cum nu se poate mai firesc nevoile noastre cu ale întreprinderilor. Cîștigul va fi reciproc.

„Elevul trebuie nu numai să deprindă o meserie, ci să o practice integrat într-un colectiv de muncitori !"

TITU BOGDAN : În toate cazurile date trebuie văzută și latura educativă a integrării elevilor în producție, a participării lor la viața și activitatea colectivelor muncitorești. Exemplele citate și cele necitate trebuie să se extindă, să se generalizeze în fiecare județ, în întreaga țară. Sînt ferm convins că pregătirea pentru munca productivă nu înseamnă numai pregătirea într-o meserie anume, nu numai confecționarea unor obiecte, ci mult mai mult, înseamnă o schimbare fundamentală a unei concepții de viață, o reconsiderare a unei atitudini față de munca fizică de orice natură. Nu-i de ajuns ca elevul să deprindă o meserie ; el trebuie să o muncească, să trăiască într-un colectiv de muncitori, să privească conștient contribuția sa la producția de bunuri materiale. Trecerea fiecărui tînăr printr-o școală a muncii, activitatea fiecărui elev într-un mediu muncitoresc sînt pedestale solide la formarea personalității viitorului constructor al comunismului.

Cuvintele rostite recent de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, au răsunat în inimile noastre, ale oamenilor școlii ca un puternic în-

MUNCA — disciplină de învățămînt

—disciplină de învăţămînt

demn. Un mare adevăr am desprins din aceste cuvinte — noi purtăm răspunderea pentru viitorul societăţii noastre şi trebuie să ne gîndim la aceastâ înaltă responsabilitate pe care o avem.

MARIA VICOL (Bacău): Deşi paşi vizibili s-au făcut în domeniul pregătirii elevilor pentru muncă, nu putem spune că am făcut totul. Nu am făcut tot ce trebuia pentru pregătirea tineretului în pas cu cerinţele societăţii socialiste în care trăim. Şcoala rămîne încă datoare, reacţionează cu întîrziere la imperativele epocii şi pe bună dreptate tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a cerut să acţionăm mai prompt, cu mai multă fermitate. Nu este o mîndrie pentru noi că un important număr de absolvenţi ai şcolii generale şi îndeosebi ai liceului de cultură generală nu este obişnuit cu munca, nu munceşte, că uneori ani de zile foştii liceeni sînt total absenţi de la viaţa socială şi economică, nu contribuie cu nimic la propăşirea societăţii în care trăiesc, societate care i-a crescut mari şi i-a învăţat carte.

Trebuie să reflectăm aici şi la vina şcolii de cultură generală care la ora aceasta nu deschide tinerilor perspective prea clare după absolvire. Realităţile din judeţul nostru, cel puţin, confirmă că cea mai mare parte a elevilor se orientează spre şcoli cu finalitate care îi pregătesc într-un domeniu de activitate, care le dau o calificare. Concursul de admitere din acest an arată mai mult ca oricînd creşterea interesului pentru liceele de specialitate şi pentru cele pedagogice unde a fost un mare aflux de candidaţi — pînă la 10 pe un loc — şi unde media minimă de intrare a fost foarte ridicată. Este o cerinţă imperioasă ca liceul de cultură generală să fie regîndit, să fie conceput în aşa fel încît şi el să aibă o finalitate.

„Este necesară o cuprindere mai mare a elevilor în producţie şi totodată o crestere a perioadei de muncă efectivă“

RED. Este momentul, credem, ca în cadrul discuţiei noastre să trecem la formularea unor idei, a unor propuneri privind modul în care s-ar putea realiza acest deziderat.

FERNAND CHIREA (Teleorman): Gîndindu-mă la diferitele posibilităţi de dezvoltare a instruirii tehnico-productive a elevilor, consider că problema trebuie privită în ansamblu, pe întregul sistem de învăţămînt, începînd din clasele cele mici, chiar din perioada preşcolară şi pînă la terminarea studiilor superioare. În tot acest timp tînărul trebuie educat în spiritul muncii, învăţat să muncească, trecut prin şcoala producţiei efective. Alfabetul muncii, primele deprinderi practice trebuie — după părerea mea — învăţate încă de la începutul şcolii şi urcat apoi treaptă cu treaptă către însuşirea unei meserii sau a unor meserii, după care să urmeze o calificare într-o profesiune. În şcoală se pot învăţa multe meserii utile, necesare, indispensabile vieţii cotidiene — lăcătuşărie, tîmplărie, electrotehnică, instalaţii, confecţii, tricotaje, artizanat. Şi tot în şcoală se pot pune bazele unei calificări într-o profesiune care să fie apoi exercitată într-o întreprindere industrială, cooperativă meşteşugărească, unitate agricolă, şantier de construcţii etc. Şcoala generală de 10 ani ar putea da la absolvire atestate care să confirme o pregătire profesională de un anumit grad, iar liceul — odată cu diploma de bacalaureat — ar putea să dea posibilitate absolventului să obţină şi un certificat de calificare. Desigur că existenţa unor

Prof. FERNAND CHIREA,
inspector şcolar general al judeţului Teleorman

Prof. MARIA VICOL,
inspector şcolar general al judeţului Bacău

atestate şi **certificate** de pregătire profesională ar facilita integrarea mai rapidă a absolvenţilor în viaţa economică şi socială a ţării.

Atestatul sau certificatul presupune desigur şi o pregătire profesională serioasă mult mai temeinică decît cea de pînă acum. Ea ar putea fi realizată prin participarea elevilor la muncă în întreprinderi industriale sau în agricultură, ca şi în atelierele şcolare, timp de cîte o zi pe săptămînă, în cursul anului de învăţămînt şi cîte o lună în vacanţa de vară. Luna aceasta de vară să fie o perioadă de activitate intensă desfăşurată în producţie, pe baza unui plan de producţie, cu program adecvat etc. Dacă avem în vedere numărul total de ore astfel distribuite pe durata întregii perioade de şcoală, din clasa a V-a şi pînă în clasa X-a şi în toţi anii liceului, constatăm că numărul acestora echivalează cu aproape doi ani, adică atît cît se cere pentru însuşirea unei calificări profesionale.

FLORIAN DIŢULEASA: Adevărat. Este necesar întîi însuşirea unui alfabet al muncii — realizabil în clasele şcolii generale — pentru a trece apoi la o calificare mai temeinică. Eu aş zice că după absolvirea clasei a X-a a şcolii generale elevul să intre un an în producţie. Asta în mod obligatoriu, după care să poată relua cursurile în anul III de liceu. Chiar şi elevii din liceele de cultură generală ar fi bine să întrerupă

Prof. FLORIAN DIŢULEASA,
inspector şcolar general al judeţului Argeş

pentru un an cursurile şi să intre în producţie. Revenirea în anul III să fie condiţionată de obţinerea unui certificat de calificare prin ucenicie la locul de muncă. Propunînd această cale de antrenare mai activă a elevilor în munca productivă am în vedere şi necesitatea ca planul şi programele de învăţămînt ale claselor a IX-a şi a X-a să fie identice cu cele ale anilor I şi II de liceu. Poate unii vor fi şocaţi de această propunere. Să nu ne speriem, introducerea elevului în producţie îl disciplinează, îi formează un orizont mai larg asupra vieţii, îl face folositor, îl scuteşte de spectrul acela al fricii de a se rata în urma nereuşitei la examen. Părerea mea este că elevul nu uită învăţătura mergînd un an în producţie, dimpotrivă cîştigă o maturitate în gîndire, cultura sa generală devine mai completă, mai largă.

TITU BOGDAN: Şi apoi, în acest an şcoala ar putea — sau mai bine zis ar trebui — să organizeze pentru elevii săi aflaţi în producţie consultaţii şi alte forme de legătură permanentă. Şi eu sînt de părere că o perioadă mai mare de muncă a elevului direct în mediul muncitoresc sau ţărănesc este necesară, este indispensabilă pentru formarea viitorului specialist, a intelectualului, inginerului, economistului, cercetătorului de mîine.

ELENA GEORGESCU: Există desigur multe variante prin care se poate ajunge la o sporire a ponderii instruirii tehnico-productive în pregătirea tinerilor pentru viaţă, pentru muncă. M-am gîndit, de pildă, la o altă posibilitate. În propunerea mea vizez întărirea puternică a şcolii generale de 10 ani odată cu generalizarea sa. În cadrul ei să

se păstreze în linii mari actuala pondere a muncii ca disciplină de învăţămînt. În clasa a X-a însă, să se sporească pregătirea practică pînă la 3 zile pe săptămînă. După absolvirea şcolii de 10 ani — timp de 8—9 luni absolvenţii să aibă posibilitatea să se califice prin ucenicie la locul de muncă, şi să obţină categoria II de salarizare. O parte din ei vor rămîne să lucreze în producţie, altă parte — cei care vor dori — vor putea să urmeze mai departe liceul — un liceu de doi ani. Şi mai departe, în funcţie de rezultatele la învăţătură, aceştia se pot prezenta şi la învăţămîntul superior. Adică un sistem deschis şi cu largi perspective şi posibilităţi de promovare pe orice treaptă de învăţămînt. În paralel văd o mai mare dezvoltare a liceelor de specialitate concepute, tot ca în prezent, cu o durată de 5 ani şi cu profile şi specialităţi diferite. Pentru un număr foarte mic de elevi — cei cu aptitudini deosebite — să existe o reţea de licee profilate: licee de cultură fizică şi sport, licee de muzică şi arte plastice, licee de artizanat, licee de matematică şi fizică, de fizică şi chimie, de chimie şi biologie, licee clasice, umaniste etc. Absolvenţii acestor licee vor putea participa la concursul de admitere în institutele corespunzătoare profilului sau al specializării pe care au făcut-o în liceu. Planul de învăţămînt al acestor licee ar trebui în aşa fel întocmit încît şi în cadrul acestora să se efectueze activităţi tehnico-productive, iar pe timpul verii elevii să participe o lună la munca în întreprinderi, pe şantiere, în agricultură etc.

Dezbaterea noastră a avut în vedere şi numeroase alte aspecte concrete sau de amănunt privind posibilităţile de extindere a pregătirii pentru muncă a tineretului. Participanţii au fost unanimi în a aprecia că sînt necesare eforturi pentru ca mult mai mult decît pînă acum şcoala să-i educe pe elevi în spiritul muncii, să-i înveţe să muncească în orice domeniu de activitate, pornind de la ideea — subliniată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului — că „orice muncă folositoare societăţii este o muncă de onoare“.

„Oamenii şcolii sînt gata să se angajeze cu toată răspunderea la înfăptuirea acestor măsuri“

MARIA VICOL: În continuare aş vrea să mă refer la unele măsuri necesare pentru transpunerea în viaţă a acestei sarcini trasate de partid şi să fac, propuneri în acest sens. O activitate importantă şi plină de satisfacţii ne aşteaptă pe noi, cadrele didactice. Întreaga noastră preocupare, pregătirea, perfecţionarea noastră trebuie să aibă în vedere realizarea acestei misiuni de înaltă răspundere. Mă gîndesc apoi şi la o serie de acţiuni menite să ridice nivelul de pregătire al actualilor şi viitorilor profesori. În facultăţile care pregătesc, de exemplu, profesori de biologie şi agricultură trebuie să se acorde o mai mare atenţie pregătirii lor pentru munca practică pe care o vor avea de efectuat în şcoală.

O altă serie de îmbunătăţiri trebuie aduse bazei materiale existente, a laboratoarelor şi atelierelor şcolare. Atît Ministerul Învăţămîntului cît şi inspectoratele şcolare şi conducerile de şcoli trebuie să manifeste un mai mare interes pentru dotarea şi autodotarea acestora. Substanţial trebuie să intervină aici sprijinul unităţilor economice din localităţile respective, unităţi care să patroneze şcolile.

Gîndindu-ne la dezvoltarea instruirii tehnico-productive trebuie să avem în vedere, din timp asigurarea celor mai prielnice locuri de muncă, de practică, atît în perioada şcolarităţii cît şi după absolvirea şcolii. Cred că această problemă trebuie ca în perioada următoare să fie dezbătută mai cuprinzător de către Ministerul Învăţămîntului împreună cu Ministerul Muncii şi cu celelalte ministere economice; sînt necesare în acest sens şi unele reglementări elaborate de Consiliul de Miniştri.

Oamenii şcolii sînt gata să se angajeze cu toată răspunderea la înfăptuirea acestor măsuri care izvorăsc dintr-o cerinţă obiectivă a stadiului de dezvoltare în care se află societatea noastră socialistă.

Dezbaterea la care am invitat cîţiva inspectori generali a relevat numeroase opinii, propuneri, sugestii privind îmbunătăţirea formei şi conţinutului instruirii tehnico-productive. Ideea care s-a desprins a fost aceea că există largi posibilităţi de participare mai activă a elevilor în munca productivă, că sarcinile trasate de partid în domeniul formării tinerei generaţii pentru societatea socialistă şi comunistă vor fi transpuse în viaţă cu toată hotărîrea.

Dezbatere organizată de MIRCEA IONEL

PANORAMIC

MUNCA — disciplină de învaţăminţ

ANUL ŞCOLAR 1971-72

— Pînă la 15 septembrie mai sînt 40 zile.

A început numărătoarea inversă —

În puține domenii ale vieții din învățămînt se relevă atît de pregnant dialectica raportului între **inovație** și **tradiție** ca în componentele acestei etape de pregătire a unui nou an școlar.

Evident, este un adevăr care nu se mai cere demonstrat că fiecare nou an de învățămînt aduce cu sine elemente cu totul inedite, fenomene novatoare, descriind un segment nou de curbă pe spirala cunoașterii. Cu atît mai mult această caracterizare este proprie anului școlar 1971—1972 menit, — prin profunda analiză constructivă efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu asupra valorii actului educativ și formularea de către secretarul general al partidului a cerințelor față de un învățămînt proiectat spre viitor — să devină un an de structurală cotitură în istoria învățămîntului românesc.

Pentru a releva însă — pe uriașul poligon unde se desfășoară pregătirile noului an de învățămînt — conținutul novator al acțiunii, investigațiile reporterului trebuie să urmeze traseul unor repere tradiționale: **stadiul realizării construcțiilor școlare ce vor fi date pentru prima oară în folosință—pregătirea optimă a spațiilor de învățămînt existente — editarea și difuzarea noilor manuale școlare — noutățile pe tărîmul materialului didactic — asigurarea rechizitelor școlare.**

În sfera acestui complex de factori pornim, începînd cu acest număr, să prezentăm rezultatele investigațiilor redacției noastre.

Contraste: șantiere ale entuziasmului și șantiere ale delăsării

Prima escală în raidul nostru pe traseul pregătirilor pentru noul an școlar am făcut-o la unele șantiere de construcții ale învățămîntului. Caracteristica cea mai demnă de relevat a multora dintre construcțiile școlare înălțate în acest an este faptul că ele includ valențele majore ale participării directe a elevilor la realizarea lor.

● Să ne oprim în primul rînd, în partea de apus a județului Tulcea, la **Topolog**, unde se înalță clădirea unei noi școli. Tînăra generație a Dobrogei, urmînd exemplul mai vîrstnicilor, care au cîștigat însemnate victorii în bătălia belșugului, înscrie fapte demne de laudă pe răbojul construcției. A devenit un titlu de cinste pentru fiecare elev al Liceului din Topolog să lucreze cel puțin două săptămîni pe șantierul unde se înalță noua școală cu opt săli de clasă, din contribuția voluntară a tuturor locuitorilor. Toate lucrările de fundație, încărcatul și descărcatul materialelor de construcție, stivuirile, prepararea mortarului, aprovizionarea punctelor de lucru cu materiale sînt realizate integral de către elevii liceului. Datorită avîntului, tineresc, emulației lor în muncă, clădirea școlii crește văzînd cu ochii. Deși, din cauza unor condiții obiective, lucrările au început aici mai tîrziu decît pe alte șantiere școlare, nu peste multă vreme clădirea întregii școli va fi gata „de roșu", urmînd să se efectueze, în același ritm accelerat, finisările interioare și exterioare.

Cu remarcabile rezultate pe frontul construcției școlare, lucrează la înălțarea clădirilor de noi școli și elevii din **Întorsura Buzăului**, județul Covasna, ca și numeroase brigăzi de elevi din județul **Caraș-Severin.**

● Entuziasmul și inițiativa, îmbinate cu spiritul gospodăresc și-au dat mîna într-o acțiune demnă de toată lauda care se desfășoară pe șantierul Liceului din **Eforie Sud.** Aici se înalță o sală de sport de tip olimpic, clădirea propriu-zisă a școlii se extinde cu patru săli de clasă, construindu-se totodată și patru ateliere de lăcătușărie și tîmplărie. Remarcabil este însă faptul că, începînd cu proiectul noilor construcții — executat de cîțiva părinți arhitecți și ingineri — și terminînd cu lucrările calificate și auxiliare, executate prin munca voluntară a elevilor și în regia proprie a școlii, totul este inițiat și finalizat de acest colectiv demn de laudă. Modul cum au fost realizate majoritatea sumelor investite în construcție reprezintă și el o mărturie a inițiativei și spiritului gospodăresc care domnesc aici: școala a organizat, începînd din anul trecut, în internat și într-un camping amplasat pe terenul alăturat, o colonie de vacanță pentru turiștii străini, deservită integral de personalul liceului. Pe parcursul celor doi ani de aplicare a acestei inițiative se vor realiza peste 600 000 de lei venit, ce vor fi investiți în construcție.

● Cu rezultate pozitive pe tărîmul construcțiilor școlare înălțate din fonduri centralizate sau prin contribuția voluntară a locuitorilor se mîndresc și județele **Bacău**, unde au fost terminate sau se află în fază de finisaj 112 săli de clasă, **Vîlcea** — cu 123 de clase terminate sau aflate într-un stadiu avansat de finisaj, **Neamț** — cu 84 de săli de clasă. La **Tîrgu Jiu** sute de elevi vor avea bucuria de a începe noul an școlar în clădirea modernă a școlii cu 16 săli de clasă din str. Oltului, clădiri cu 8 săli de clasă își vor deschide pentru prima oară larg porțile în fața unor noi colective școlare la **Bacău**, la **Moinești**, la **Piatra Neamț**, la **Roman**, iar elevii liceului din **Titu** vor dispune în anul școlar viitor de un modern internat cu 216 locuri.

● Într-un contrast flagrant și supărător apar gravele rămîneri în urmă înregistrate pe șantierele de construcții școlare din județele **Arad, Buzău, Ialomița, Mehedinți** și **Teleorman**, unde întreprinderile locale de construcții au mari datorii neonorate față de elevi. Organele direcției tehnice de construcție din Ministerul Învățămîntului, inspectoratele școlare județene fac în această perioadă eforturi susținute pentru recuperarea rămînerilor în urmă semnalate. Cuvîntul faptelor pe șantier trebuie să și-l spună însă în primul rînd constructorii. Așteptăm să consemnăm răspunsul lor pozitiv, concretizat în terminarea obiectivelor școlare din județele în care sînt restanțieri. Așteptăm totodată măsurile corespunzătoare întreprinse în această direcție de comitetele executive ale sfaturilor populare județene.

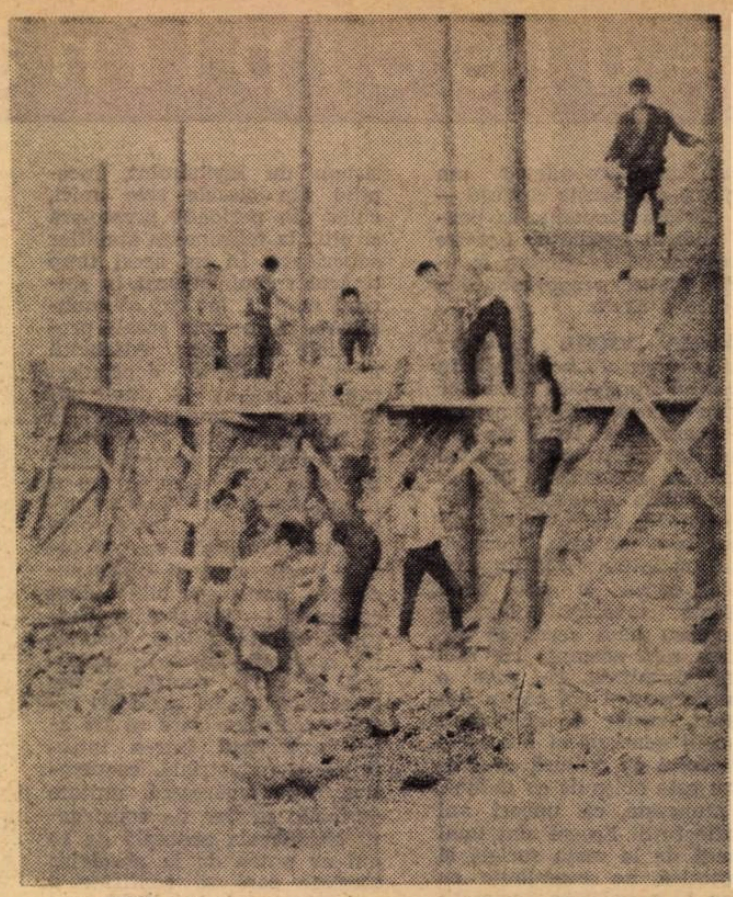

În numeroase localități elevii muncesc la înălțarea noilor școli. Iată o imagine a acestei activități entuziaste desfășurată pe șantierul noii școli din Topolog, județul Tulcea

Cum se va desfășura difuzarea rechizitelor școlare?

● La această întrebare tovarășul *H. Zoltan*, director comercial al Centrului de librării și difuzare a cărții — București ne răspunde:

„La toate sorturile de caiete, stilouri, pixuri, creioane, gume, cerneluri, tușuri s-a făcut o aprovizionare mult sporită cantitativ față de anul trecut și într-o gamă mai bogată. O atenție deosebită am acordat acelor rechizite la care, anul trecut, am constatat carențe de aprovizionare în raport cu cererea. S-au comandat cantități de trei ori mai mari față de anul trecut la caietele de biologie, de pildă, și cantități mult sporite de caiete pentru geometrie și blocuri de desen format mare A 3. Cantități și sortimente suficiente vor exista și la raioanele de ghiozdane și serviete școlare. În ceea ce privește echerele, liniile, floralele etc. din material plastic, singurele sortimente la care nu am putut pînă în prezent să asigurăm totalul cantităților în raport cu cererile estimate, am prevăzut completarea acestora cu materiale similare executate din lemn.

Difuzarea se va face printr-un număr mare de unități, pentru a se evita pe cît posibil aglomerația. Recomandăm totuși ca aprovizionarea cu rechizite să se facă din vreme și să nu se lase totul pentru ultimele zile înaintea deschiderii școlilor.

● Din *județul Prahova* primim, de asemenea, o știre îmbucurătoare în acest sens. La noi — ne comunică inspectorul școlar șef *Ion Cristescu* — toate cooperativele de consum au și fost aprovizionate cu rechizite școlare. S-a organizat, de pe acum, vînzarea lor în seturi, (pe clase), acțiunea desfășurîndu-se și cu concursul cadrelor didactice, la recomandarea Inspectoratului școlar județean. Cooperativele dispun în prezent de toate sortimentele de rechizite. De asemenea, prin C.L.D.C., au fost organizate chioșcuri de desfacere și în școli, iar în municipiul Ploiești, în afară de librării rechizitele se vînd și într-un centru special amenajat.

Tur de orizont editorial

Un scurt bilanț „la zi" al stadiului editorial în care se găsesc manualele anului școlar 1971—1972. Turul de orizont îl efectuăm în compania profesorului MIHAI ROMAN, redactor șef al Editurii didactice și pedagogice.

— Pînă la această dată — ne spune interlocutorul nostru — au apărut 474 dintre manualele prevăzute în acest an școlar pentru învățămîntul de cultură generală urmînd, conform planificării — către respectarea căreia sînt orientate principalele forțe ale editurii noastre — ca restul, pînă la totalul de 522 de titluri cuprinse în planul pe anul 1971, să fie gata tipărite pînă la data de 20 august.

Deși editarea unui manual este un proces de lungă durată, colectivul nostru s-a străduit ca, urmînd indicațiile recentelor documente de partid, să ridice ținuta ideologică și educativă a unora dintre manuale, chiar în faza finală a procesului editorial. Astfel, de pildă, la manualul de literatură română pentru anul I de liceu, care urmează să apară în zilele următoare, s-a pus un accent mai puternic pe caracterul național și patriotic al celor mai valoroase creații ale literaturii noastre și asupra spiritului de partid, militant, al realizărilor de frunte ale literaturii contemporane. De asemenea va apare, revizuit în lumina documentelor de partid, manualul de istorie a României pentru clasa a XII-a.

În sprijinul desfășurării unui învățămînt de o ținută ideologică și politică ridicată au fost editate și se editează în continuare o serie de broșuri ajutătoare pentru cadrele didactice și pentru elevii din clasele mari care studiază științele sociale. Citez dintre titlurile acestora: „Știința conducerii", „Știința organizării", „Sistemul informațional", „Eficiența economică", „Ce este venitul național" etc.

— Ce caracterizează noile manuale și lucrările revizuite?

— Se poate sublinia tendința generală către o mai strînsă legătură a prezentării cunoștințelor cu practica construcției socialismului, o orientare spre modernizare în conținut și în prezentarea lucrărilor, creșterea accesibilității și eliminarea unor date nesemnificative.

O trecere în revistă pe grupe de clase, evidențiază calitățile grafice sporite ale manualelor pentru clasele I—IV — majoritatea editate anul acesta în culori. În manualele de limba română pentru clasele a II-a și a IV-a s-a acordat o atenție sporită selectării unor texte din clasici, cu profunde valențe educative. Într-o ținută științifică și metodică superioară se prezintă și manualele de aritmetică pentru clasa a II-a, de geografie și cunoștințe despre natură pentru clasa a IV-a, ca și manualele de limbi străine pentru clasa a VII-a, realizate într-o concepție modernă, în care accentul cade pe limba vorbită și pe exercițiul practic-aplicativ. Din grupa manualelor de liceu, consider că se vor bucura de aprecierea cadrelor didactice și a elevilor noul manual de geologie pentru anul I, chimia pentru anul I — cuprinzînd trei capitole noi, fizica pentru anul I, secția umanistă.

— Ne-ați vorbit despre o parte dintre lucrările ajutătoare care se editează. Ce alte lucrări de acest fel urmează să apară și care este ponderea totală a diferitelor materiale ajutătoare în planul editorial din acest an?

— În total vom edita 123 de lucrări didactice ajutătoare — exerciții de analiză gramaticală și de ortografie, antologii de lectură pentru clasele I—IV, culegeri de probleme pentru matematică, fizică și chimie, manuale pentru învățători, broșuri în limbi străine. De asemenea vor sta la dispoziția școlilor 52 de discuri pentru predarea limbii române, a limbilor materne ale naționalităților conlocuitoare și a limbilor străine, șase hărți geografice, un atlas și 27 de planșe didactice.

NOTA REDACȚIEI: Consemnînd aceste strădanii lăudabile, ne exprimăm nădejdea că cel mai tîrziu la 1 septembrie toate școlile vor dispune de manualele necesare și că difuzarea lucrărilor ajutătoare menționate se va desfășura și ea pe deplin satisfăcător.

Pagină redactată de
MIRCEA HERIVAN
HRISTU CĂNDROVEANU

Imagini cu salopete albastre pe un itinerar argeşean

Toată energia tineretului în slujba propășirii patriei socialiste

Urmînd un itinerar pe care ne-am propus să surprindem cîteva imagini ale brigăzilor de elevi angajați în ampla și generoasa acțiune de muncă voluntar-patriotică, am făcut o primă oprire la cîțiva kilometri înainte de intrarea în Pitești, la Cooperativa agricolă de producție din Ștefănești.

CROIND DRUM APELOR

Părăsind șoseaua și urmînd un drum vicinal, am pătruns adînc în lanurile de porumb. Acolo, sub soarele arzător de iulie, împrăștiați de-a lungul unuia din canalele principale aparținînd sistemului de irigații Ștefănești-Topoloveni, i-am întîlnit pe cei 74 de elevi ai Liceului „Nicolae Bălcescu" din Pitești, constituiți în Brigada „Argeș 25" și conduși de profesorul Constantin Fulgeanu.

Imaginea acestor adolescenți înarmați cu lopeți și cazmale este cuceritoare. Sînt echipați cu salopete albastre, la bluzele cărora cei mai mulți dintre ei au renunțat, preferind să-și expună busturile tinere și deja bronzate, bătăii directe a razelor de soare. E o adevărată plăcere să vezi aceste chipuri înrourate de sudoarea muncii, aceste brațe încă neîmplinite, dar viguroase, încordîndu-se în efortul de a croi drum apelor care vor hrăni lujerele viitoarelor recolte.

Canalul, care măsoară între 0,5—1 m. adîncime și 1,60—3m. lățime și care presupune excavarea a aproximativ 5 000 m.c. de pămînt, este de-acum, pe jumătate, gata. Opera aparține în întregime elevilor. Brigada „Argeș 25" continuă aici lucrările brigăzii „Argeș 22" constituită din elevi de la liceele „Vlaicu Vodă" din Curtea de Argeș și „Nicolae Bălcescu" din Pitești. La sfîrșitul unei perioade care se întinde între 5 iulie și 14 august, trei sute de elevi argeșeni vor fi lucrat pe acest șantier. Trei sute de elevi vor putea declara cu mîndrie că în vara anului '71 și-au adus părticica lor de contribuție la edificarea economică a patriei.

Deocamdată lopețile mușcă adînc din pămîntul înțelenit. Deocamdată undeva, în depărtare, la capătul liniei drepte a canalului parcă trasă cu rigla printre lanurile de porumb, flutură drapelul roșu al echipei fruntașe condusă de Valeriu Oprea. Deocamdată echipa lui Alexandru Popescu se ambiționează „să tragă tare" cu intenția precisă de a muta drapelul undeva „mai pe la mijloc". „Așa... cam la mijlocul echipei noastre", precizează „mexicanii" Ionel Trăilescu și Mihai Bleju, supranumiți astfel pentru imensele pălării de pai cu care se protejează împotriva insolației și, tot deocamdată, profesorul C. Fulgeanu, notează cu zece, conform unei firești deformații profesionale, cîțiva „excelenți": Gheorghe Cosmescu, Alexandru Sorescu, Ștefan Ciobanu, Dinu Valerian... Lista ar putea continua. Nicolae Ionescu, inginer la O.I.F. (Oficiul de îmbunătățiri funciare, antreprenor al lucrării) confirmă notarea și ține să adăugăm, spre satisfacția organizatorilor, că brigada își are sediul în localul Școlii generale nr. 1 din Ștefănești unde condițiile de cazare sînt foarte bune.

TITLU CU TRADIȚIE ȘI CELEBRITATE

Traversăm municipiul Pitești — și ne îndreptăm către Cîmpulung-Muscel. Rememorăm cîteva date pe care ni le-a pus la dispoziție inspectoratul școlar al județului Argeș. În această vară, peste 4 000 din elevii liceelor și școlilor profesionale ale județului participă la acțiuni de muncă voluntară patriotică. Patru sute de elevi îi ajută pe constructori la edificarea sălii sporturilor din Pitești. Alte 1 200 de eleve de la liceele „Zinca Golescu" „Al. Odobescu" și de la Liceul economic lucrează pe toată durata vacanței de vară la sortarea legumelor, a fructelor și la prepararea conservelor în cadrul unor fabrici ale industriei alimentare.

Intrăm în Cîmpulung cu intenția de a vizita șantierul Combinatului de materiale pentru construcții de la Mateiaș. Alura foarte tinerească a unui grup de muncitori pe care i-am întîlnit pe strada „Traian" ne îndeamnă să ne oprim. Sînt, așa cum am bănuit, elevi. Sînt elevi ai liceului „Dinicu Golescu" din localitate, conduși de profesorul Aurelian Stoicescu și tehnicianul Arpad Bertalam. Este vorba din nou despre un canal, de data asta cu rațiuni edilitare. Elevii care lucrează aici constituie Brigada „Argeș 26". (Este momentul să fac o precizare. Într-o discuție purtată la Pitești, tovarășul Constantin Voineag, prim secretar al Comitetului județean U.T.C., ne-a atras atenția că, deși pe cuprinsul județului sînt numeroși elevi care participă la acțiuni de muncă voluntar-patriotică, numele de „Brigada Argeș" — devenit de-acum tradițional și celebru — nu-l primesc decît anume grupuri de elevi care se disting în mod deosebit în acest gen de activitate). Nu mai dau amănunte despre specificul lucrării. Știe oricine cît pămînt trebuie vînturat pentru a săpa și astupa la loc acele șanțuri în care se îngroapă uriașele inele de ciment menite să asigure respirația subterană a așezărilor urbane. Amintesc numai în treacăt că elevi ca Nicolae Dumitrescu, Viorel Mîrzac, Constantin Ciobanu, Cornel Scarlat (iarăși regret că nu pot înșira o întreagă listă) nu s-au arătat în această activitate cu nimic mai prejos decît constructorii, alături de care lucrează cot la cot.

La Combinatul de materiale pentru construcții de la Mateiaș, am întîlnit „Brigada Argeș 27" alcătuită din 51 de elevi de la Grupul școlar al Uzinei de mașini-Mușcel. Sînt elevii din anii II și III, viitori electricieni, mecanici, montatori, mecanici auto, sculeri. Mulți dintre ei au lucrat anul trecut pe șantierul de pe Valea Lotrului în brigada care a obținut locul I pe țară și sînt hotărîți să nu dezmintă faima căpătată acolo. Fie că muncesc la tronsoanele de cale ferată pentru macaralele care rulează de-a lungul construcțiilor de pe șantier, fie că sapă șanțurile în care vor fi îngropate țevile pentru gaz metan (și lucrul în aceste șanțuri traversînd un teren cu ape freatice nu este dintre cele mai simple), elevii brigăzii „Argeș 27" fac nu numai dovada pasiunii pentru muncă, dar și pe aceea a priceperii și competenței. Dintre acești harnici elevi, pedagogul Constantin Stana, conducătorul brigăzii, ține să citäm neapărat cîteva nume, ale celor mai buni dintre cei mai buni. Îi îndeplinim dorința: Ion Ispas, Ion Tănase, Aurel Toader, Dumitru Gănescu.

★

În călătoria noastră, n-am întîlnit decît cîteva din numeroasele brigăzi argeșene de muncă voluntar-patriotică. Dar văzîndu-i la lucru, discutînd cu elevii, am încercat să aflăm ce anume determină aici acel elan în muncă, acea pasiune și hărnicie care au purtat faima acestor brigăzi de-a lungul și de-a latul patriei. Privite de aproape „taina" se dezvăluie ușor: obiectivele șantierelor au fost astfel alese, munca elevilor a fost astfel organizată încît ei să aibă conștiința că sînt angajați în nobila acțiune de construcție economică a patriei, că energia lor tinerească slujește efectiv propășirii României socialiste. În cunoașterea acestei realități izvorăsc entuziasmul, elanul în muncă, acea dăruire pasionată caracteristică brigăzilor de muncă voluntar-patriotică ale județului Argeș.

OCTAVIAN BUZESCU

„...Muncind aici, sub soarele torid al verii, cu o pasiune ce nu ne-o cunoșteam înainte, putem spune pe deplin încredințați că am descoperit atît de marele și atît de simplul secret al demnității noastre tinerești — munca".

(Din telegrama adresată Comitetului Central al P.C.R., tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU de brigada „Argeș" — Pitești)

Pretutindeni, caratele muncii

Alba

Vastă mobilizare de energie tinerească în generoasa acțiune de muncă voluntar-patriotică, pe întreg cuprinsul județului!

300 de brigăzi ale tineretului.

3 000 de elevi angajați în campania de recoltare și treieriș.

Alți 2 000, pe diferite șantiere și sectoare economice de interes republican și județean.

Bilanțul parțial, la mijloc de vară: ajutorul dat la modernizarea drumului național Cîmpeni—Beiuș, la construirea internatului Liceului din Abrud, a noului local al Liceului din Sebeș.

Și, 7 000 kg. de plante medicinale colectate de elevi din flora spontană.

Bihor

O caracteristică pentru brigăzile de muncă voluntar-patriotică — marea complexitate și varietate a lucrărilor efectuate.

Cîteva exemple: elevii Liceului „Emil Gojdu" din Oradea, ajută la recoltatul fructelor din livezile stațiunii experimentale locale. Cei ai Liceului „Samuil Vulcan" din Beiuș, lucrează la pepinierele Ocolului silvic și la Fabrica de mobilă. Elevii Liceului din Aleșd muncesc pe șantierul de construcții de la Chistag din cadrul Trustului de construcții locale, iar elevii Liceului din Orașul Petru Groza pot fi găsiți pe șantierul construcțiilor de drumuri din Nucet, după cum cei ai Liceului nr. 4 din Oradea pot fi întîlniți la lucrările de îndiguire de pe pîrîul Perța.

Botoșani

Cifre care vorbesc prin ele însele! 118 brigăzi de muncă patriotică. 4 225 de elevi, pe șantiere.

Elevii participă la construirea a 28 de obiective social-culturale (școli, dispensare, ateliere-școală), a 9 baze sportive și la întreținerea culturilor. Pînă la 23 iulie elevii județului Botoșani au fabricat 80 000 de cărămizi, au reamenajat stadionul „1 Mai", au prășit culturile de porumb, sfeclă și soia pe o suprafață de 632 ha., au strîns 2 200 kg. plante medicinale, au executat lucrări de întreținere a pășunilor pe 800 de hectare și lucrări de lăstărit în vii pe 56 ha. La care se adaugă contribuția acelor antrenați în lucrările de întreținere a plantațiilor tinere pe 25 ha. și de combatere a eroziunii solului, de desecări și defrișări pe 172 ha.

Buzău

Toate, dar absolut toate lucrările de întreținere a unei vii în suprafață de 85 ha. au fost executate, în perioada 17 iunie — 1 iulie, de elevi ai Liceului Mihai Eminescu. În același timp, colegii lor de la Liceul B.P. Hașdeu au efectuat lucrări de amenajare a Stațiunii Monteoru (stațiune care reprezintă de altfel un centru unde s-au concentrat cele mai multe forțe ale brigăzilor de elevi).

De reținut, pentru cei care călătoresc pe șoseaua internațională E 20: straturile de pămînt fertil de pe peluzele care mărginesc șoseaua au fost așezate de elevii buzoieni, iar săpăturile necesare instalării conductei principale de aducție a apei potabile în Rîmnicu Sărat au fost, de asemenea, făcute de elevii acestui oraș.

Totodată, elevii județului au recoltat cantitatea de 10 tone de plante medicinale.

Vîlcea

5 tabere organizate între 21 iunie și 30 august, care efectuează în cadrul Întreprinderii județene de construcții diverse lucrări edilitare. Taberele vor cuprinde pînă la sfîrșitul perioadei, 250 de elevi de la liceele Nicolae Bălcescu, Vasile Roaită și Liceul pedagogic. De menționat munca voluntar-patriotică desfășurată de 150 de elevi ai acelorași licee între 5 iulie și 30 septembrie în cele 3 tabere ale Fermei din Budești. Și munca celor peste 300 de elevi de la Grupul școlar pentru industrializarea lemnului care construiesc un atelier al școlii.

POSTFAȚĂ LA DOUĂ CONFRUNTĂRI INTERNAȚIONALE

Olimpiada de matematică

Dincolo de rezultatul consemnat în clasamentul premiaților celei de a XIII-a Olimpiade internaționale de matematică, în care figurează la loc de cinste numele tinerilor români **Alexandru Dimca** de la Liceul nr. 3 din Constanța, deținător al unui premiu II, **Dan Timotin**, Liceul „Nicolae Bălcescu", **Ștefan Ralescu**, Liceul „Mihai Viteazul", ambii din București, **Radu Gologan**, Liceul nr. 1 din Brașov, **Mircea Martin**, Liceul „Iacob Mureșanu" din Blaj, deținători ai cîte unui premiu III, desfășurarea acestei însemnate întreceri pe tărîmul științei este, acum, „post festum", prilej de reflecții și concluzii cu privire la unele probleme de conținut și didactice ale învățămîntului matematic. Ne-am adresat, pentru un dialog pe această temă, profesorului **CONSTANTIN OTTESCU**, secretar general al Societății de științe matematice, unul dintre însoțitorii celor 8 reprezentanți ai țării noastre la prestigiosul „turnir" științific desfășurat la Zilina (R. S. Cehoslovacă). Să subliniem mai întîi și faptul că, în clasamentul neoficial al punctajelor obținute pe națiuni, „echipa" țării noastre s-a clasat în prima treime a celor 15 reprezentative naționale participante.

— Spre ce probleme s-a orientat în acest an, cu precădere, juriul internațional și care a fost gradul lor de dificultate ?

— Problemele date spre rezolvare participanților la actuala olimpiadă o înscriu drept cea mai dificilă confruntare dintre cele care au avut loc pînă acum. Juriul internațional s-a orientat către temele de interferență a programelor școlare, mai precis către latura matematicii clasice. Dacă anul trecut au avut prioritate soluțiile de subtilitate tehnică matematică, de astă dată preferințele propunătorilor s-au orientat către probleme combinatorii, adevărate probleme de enigmistică matematică, unele dintre ele atît de încifrate încît se întîmpinau greutăți chiar și pentru a cunoaște ceea ce se cere să se afle prin enunțul lor. Cît de dificile au fost problemele se vede și din faptul că toate echipele participante au obținut punctaje mai scăzute decît anul trecut, ajungîndu-se în unele cazuri — și este vorba de țări cu tradiție în învățămîntul matematic — la realizarea unui număr de puncte de 3 pînă la 5 ori mai mic decît în anul precedent. În aceeași ordine de idei se cuvine subliniat că unele probleme nu admiteau aproape obținerea unui punctaj intermediar între 0 și 9 ; ori concurentul sesiza integral ideea de la care pornea anunțul și rezolva întreaga problemă, ori nu putea să o rezolve de loc.

— Ce concluzii practice se conturează în lumina desfășurării celei de a XIII-a Olimpiade de matematică pentru îmbunătățirea pregătirii și realizarea unei confruntări pe deplin echitabile între talentele matematice de mîine ale diferitelor țări ?

— Sistemul de alegere a problemelor, din trunchiul comun de cunoștințe existente în programele de matematică ale tuturor țărilor participante, permite într-o măsură insuficientă, cred, să fie depistate capacitățile și aptitudinile tinerilor în sfera tendințelor moderne și de cel mai mare interes pentru disciplinele matematice. Din punct de vedere al ierarhizării talentelor matematice, clasificarea realizată de actuala ediție a olimpiadei internaționale trebuie privită cu oarecare circumspecție.

Ținînd seama de tradiția dobîndită în desfășurarea acestei competiții de prestigiu, de lărgirea continuă a sferei ei de cuprindere, se impune, cu necesitate, elaborarea de comun acord a unei programe analitice a olimpiadei, care să fie pusă la dispoziția delegațiilor participante încă din perioada de pregătire. În felul acesta, va exista o unitate mai mare de vederi, vor putea fi selecționate probleme care să evidențieze în mai mare măsură o pregătire matematică de profunzime realizată în spirit modern, iar confruntarea de valori va determina o ierarhizare reală și incontestabilă, cu concluzii edificatoare nu numai pentru talentul tinerilor angrenați în concurs, ci și pentru nivelul învățămîntului matematic din țările participante.

Dialog consemnat de
AL. CIUCĂ

Olimpiada de fizică

A cincea ediție a Olimpiadei internaționale de fizică, ținută la Sofia, a aliniat concurenți din R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.S. România și U.R.S.S. După cum se știe, concurenții noștri s-au întors în țară cu cinci distincții (un premiu II, trei premii III și o mențiune).

Întrucît olimpiadele au devenit un mod obișnuit al școlilor de a-și măsura forțele în domeniul pregătirii la variate discipline, am încercat să aflăm părerea unor cadre didactice despre concordanța dintre sensul acestor concursuri și cerințele formative ale învățămîntului. Pe scurt, transcriem două dintre discuțiile purtate pe această temă — cu prof. **VASILE FĂLIE**, de la Liceul nr. 24 din Capitală și cu prof. univ. **GHEORGHE BRĂTESCU** de la Facultatea de fizică a Universității din București.

— Ca profesor care v-ați ocupat îndeaproape de pregătirile pentru Olimpiadă, ce ne puteți spune despre conținutul probelor la care au fost supuși elevii ?

Vasile Fălie : Problemele au fost mai grele decît la edițiile precedente. În ordinea dificultății au fost problemele : de mecanică (nota medie pe concurent 3,5), de optică (4,8), de căldură (5,7), de electricitate (7,4) ; teoria lucrărilor de laborator (7,2) și partea practică de laborator (7,9). Cea mai potrivită problemă a fost — după părerea mea — cea de optică, fiindcă i-a obligat pe elevi să-și valorifice într-un mod nou cunoștințele. De asemenea, proba practică a fost destul de bine gîndită din punct de vedere formativ, cerînd tinerilor să aplice legi studiate, să găsească condițiile în care pot fi ele aplicate corect și eficient. Celelalte subiecte au avut variate inconveniente. De exemplu, cel de la mecanică — deși mai dificil (din cauza solicitărilor la matematică, iar nu la fizică !) cerea rezolvarea unei probleme clasice ; la căldură, o problemă tipică pentru culegerile obișnuite destinate școlarilor ; astfel, în aceste două probe a fost antrenată mai mult capacitatea receptiv-reproductivă a concurentului. La electricitate, problema (foarte frumoasă) a fost prea ușoară pentru nivelul unei astfel de competiții.

— Ce concluzii ați tras cu privire la pregătirea elevilor noștri ?

Vasile Fălie : Că sînt foarte bine pregătiți. De altfel, echipa noastră dispunea de potențe pentru a obține premiul maxim.

— Ce impediment a făcut-o să nu-l cîștige ?

Vasile Fălie : După mine, slaba operativitate în efectuarea lucrărilor. Concurenții noștri au pierdut timp prețios pentru că nu au știut să folosească rigla de calcul pusă la dispoziție și pentru că nu stăpîneau temeinic tehnica calculelor aproximative. Dar să recunoaștem : vina nu era în primul rînd a lor. Ci a noastră, a celor care îi pregătim pentru o societate în care specialistul trebuie să fie foarte expeditiv și bine organizat.

În continuare, prof. univ. **Gheorghe Brătescu** ne-a declarat : Poate o să vă surprindă, dar eu sînt, într-un fel, împotriva concursurilor gen olimpiadă. Asta nu înseamnă că nu am sprijinit, în tot ce a depins de mine, pregătirea elevilor noștri. Aceste olimpiade, ca și concursurile sportive de performanță, **selecționează** cîteva elemente pentru senzația publicului. Ele **nu asigură o antrenare de mase.**

— Dar la faza locală, elevii nu sînt, ca să spunem așa, prezenți în masă ?

Gh. Brătescu : Ba da, numai că masa este eliminată chiar de la această fază, — iar în continuare, rămîn să-și măsoare forțele doar „vîrfurile", selecționații — adică foarte puțini și, cu cît înaintăm spre etapele finale, din ce în ce mai puțini. Olimpiadele sînt astfel o bătălie a profesioniștilor, căci pînă la urmă acești „foarte puțini", întocmai ca niște boxeuri versați, devin niște profesioniști, nu mai sînt amatori. Firește, pentru a ajunge la nivelul pe care îl au, ei trebuie să muncească mult și — lucru foarte important pentru școală — nu fără a lăsa pe planul al doilea pregătirea la celelalte discipline.

— După dumneavoastră, în ce ar consta performanțele cîștigătorilor Olimpiadei internaționale ?

Gh. Brătescu : Elevii selecționați la concursul internațional pot să rezolve probleme de un nivel ceva mai ridicat decît cel pe care îl preconizează programa școlară. În al doilea rînd, acești tineri dovedesc că — pe linia pregătirii lor — pot să facă față unor încercări. De notat însă că aceste „încercări" sînt în funcție de cerințele unei programe (alcătuită special pentru concurs de un juriu internațional) și că, în pregătirea candidaților, profesorii preparatori se raportează permanent la această programă.

În concluzie, după mine — pentru scopurile general instructive și educative pe care și le propune școala noastră — olimpiadele nu sînt prea potrivite sau, mai bine zis, sînt potrivite numai pînă la un anumit nivel.

— Totuși ele scot la iveală niște talente, niște capacități...

Gh. Brătescu : Da, dar una este talentul **receptiv** și alta, cel **creativ.** Or, programele pentru olimpiade sînt de așa natură încît pun în valoare talentul receptiv : elevii pot să rezolve probleme — e adevărat destul de grele — dar **probleme tip**, pot să răspundă corect la niște întrebări etc. La facultate și în producție se cere în plus și un aport original în specialitate și din această cauză studenții și absolvenții cu talente receptive în multe cazuri nu mai pot face față cu ușurință ; în schimb, apar alte elemente, neidentificate ușor, care însă pot avea o contribuție creativă, extrem de utilă în cercetarea științifică și în producție.

Pe organizatorii olimpiadei ar trebui să-i intereseze — dacă tot caută „vîrfuri" — nu în primul rînd spiritele reproductive, ci cele productive, în speță elevii care pot să rezolve probleme nerezolvate de ceilalți de vîrsta lor, fiindcă societatea noastră are foarte multă nevoie de creatori, de cercetători, de descoperitori, de oameni care să poată face ceva nou pentru ea, ajutînd-o să progreseze.

Convorbire consemnată de
ANA COSMIN

Acțiuni pentru documentarea științifică a profesorilor de limba română

Pentru a veni în întîmpinarea dorinței de informare și documentare științifică a profesorilor de limba și literatura română și a profesorilor de limbi străine și literatură universală, în efortul legat de modernizarea învățămîntului, pe baza indicațiilor conducerii partidului, Societatea de științe filologice din R.S. România a luat o serie de măsuri în vederea sporirii contribuției sale în domeniul reciclării, al perfecționării pedagogice și de specialitate a profesorilor cu pregătire filologică din învățămîntul liceal și de cultură generală.

Printre aceste măsuri se înscrie și punerea la dispoziția profesorilor și bibliotecilor școlare a volumelor de „Limbă și literatură" și „Studii de literatură universală" editate de societate. Aceste volume cuprind articole și studii de teorie, critică și istorie literară, limbă și stilistică, folclor, metodică (predarea limbii și literaturii române și a limbilor străine) ; literatură comparată. Articolele fiind scrise de academicieni, profesori universitari, cercetători științifici, specialiști din institutele de perfecționare a cadrelor didactice oferă o informație științifică competentă, în măsură să se reflecte pozitiv în procesul predării limbii și literaturii române, a literaturii universale și limbilor străine.

Inspectoratele școlare și conducerile liceelor au manifestat o deosebită receptivitate față de inițiativa societății. Inspectoratul școlar al județului Vîlcea, de pildă, a cerut societății să trimită seriile complete din volumele menționate pentru toate liceele și școlile generale din județ.

În semn de prețuire pentru interesul pe care acest inspectorat îl manifestă față de acțiunile Societății de științe filologice în vederea documentării științifice a cadrelor didactice, aceasta a inclus în planul său editorial valorificarea experienței pedagogice înaintate a profesorilor de limba și literatura română și limbi străine din județul Vîlcea. Deci, o inițiativă bună și un ecou prompt au devenit generatoare de noi acțiuni utile.

C.R.

Institutul de Fizică atomică

Se lucrează la mașina electronică de calcul CIFA 3

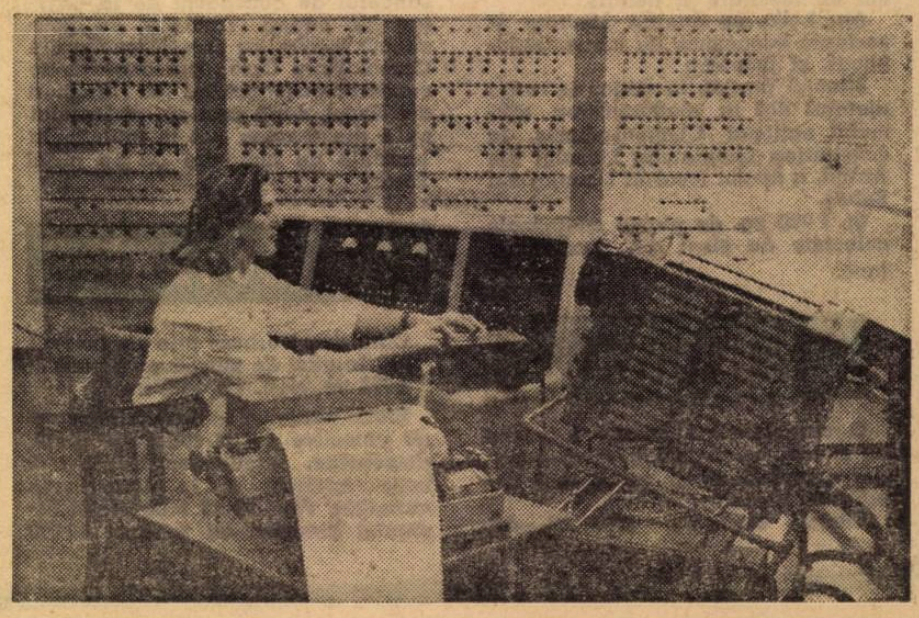

PERIMETRU COTIDIAN

RĂSPUNDEREA DASCĂLULUI

Dicționarele definesc **răspunderea** ca un legămînt moral în virtutea căruia individul își asumă în mod conștient un angajament, o obligație socială. Munca făcută cu rîvnă și seriozitate pentru îndeplinirea angajamentelor, respectarea obligațiilor asumate, pasiunea și inițiativa sînt trăsături care subliniază cu precizie substanța morală a însuși caracterizat de simțul responsabilității.

Aceste trăsături trebuie să se regăsească, în contururi mai adînci, în personalitatea dascălului, a educatorului. De ce mai adînc conturate ? Răspunsul e simplu. În primul rînd, educatorul are încredințat spre formare tot ce are mai de preț o națiune — tineretul, viitorul său.

În al doilea rînd, în strînsă legătură cu ceea ce remarcam mai înainte, pentru munca lui, educatorul nu răspunde numai față de el însuși, ci **și față de întregul popor**, care l-a investit cu nobila misiune de făurar al unor minți bine clădite și cutezătoare, cu profunde convingeri comuniste, animate de dragoste fierbinte pentru patrie și partid, de profunde sentimente umaniste.

În al treilea rînd, prin tot ceea ce face în timpul exercitării profesiunii, educatorul pătrunde în sufletul tuturor generațiilor pe care le călăuzește de la neștiință spre cele mai înalte culmi ale cunoașterii umane. El poate rămîne ca exemplu de înțelepciune, dăruire, cinste, principialitate, corectitudine sau ca un nepriceput, tiran în relațiile cu elevii, lipsit de scrupule, pe scurt un om de nimic, a cărui imagine înnegurează amintirea anilor școlarității.

Neîndoielnic, optăm pentru primul tip de educator. L-am avut și eu în clasele primare și în școala pedagogică, îl întîlnesc și azi în școlile de pe cuprinsul întregii țări. Nu o singură dată, conducerea partidului a dat o înaltă apreciere activității pline de devotament a membrilor corpului didactic. În momentul de față, însă, partidul ne cere nouă, educatorilor, cu încredere dar și cu exigență, să ridicăm la cotă maximă **răspunderea** pentru formarea tineretului. „Noi — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu admitem nici în producție, la piese, rebuturi, **iar la oameni cu atît mai puțin**". Sublinierea este de extremă importanță. Ea ne îndeamnă la o matură meditație. Aceasta, cu atît mai mult cu cît în școli se întîlnesc destule fenomene care atestă **un scăzut simț de răspundere.**

Cum pot fi caracterizați directorii liceelor din Bălcești — județul Vîlcea și Pucioasa — județul Vaslui care „uită" să organizeze, în ziua stabilită prin ordinul ministrului, lucrarea scrisă la examenul de admitere, decît ca oameni cărora le lipsește simțul răspunderii ?

În aceeași categorie se încadrează și acei învățători și profesori care nu vădesc preocupare pentru propria lor perfecționare de specialitate, politică și ideologică, subestimează pregătirea lecțiilor, nu participă la activitatea educativă cu elevii. Există în unele colective didactice o **mentalitate funcționărească**, lipsită de răspundere, potrivit căreia a fi prezent fizic la școală, a intra la ore la timp și a părăsi instituția după terminarea lecțiilor este suficient. Unde este în acest caz pasiunea ? Unde sînt căutările pentru găsirea celor mai bune soluții de pregătire și educare a elevilor? Chiar în condițiile existenței acestei mentalități funcționărești apar abateri de genul întîrzierilor de la ore, a părăsirii nejustificate a școlii pentru deplasări la centrul de județ, acordarea unor note mici în primul trimestru pentru a-i „determina pe elevi să învețe în trimestrele următoare",

Tolerarea acestor abateri, socotite mărunte, slaba exigență a conducerilor de școli și a inspectoratelor, insuficienta activitate de educație în spiritul responsabilității profesionale au generat și călcări mai grave ale eticii socialiste, e drept puține la număr, dar periculoase prin nocivitatea lor.

În condițiile societății noastre socialiste care și-a înscris ca deviză „respectul pentru om!", mai sînt cadre didactice care folosesc **bătaia în relațiile cu elevii** (Raisa Dumitriu Badea, educatoare la Școala pentru hipoacuzici București, Mihail Astafiei — învățător la Școala generală Ghindărești, jud. Constanța, Gh. Haidău, învățător la Școala generală Budieni — Pitești, comuna Scoarța, jud. Gorj, Ion Davidică — de la Liceul din Pogoanele — Buzău etc.) ajungînd uneori pînă la mutilarea copiilor — așa cum s-au petrecut lucrurile la Școala generală Motru, unde fostul profesor Paulian Căplescu, a provocat, prin lovire, scoaterea ochiului unui elev din clasa a VII-a. Prin monstruozitatea faptei sînt de condamnat și acei indivizi nechemați pentru misiunea sacră de educator, care au săvîrșit tentative de viol asupra elevelor lor (Mircea Savu — Școala generală Vulcan Băi, Bankas Larand — Școala generală nr. 10 Satu Mare etc.). Asemenea fapte condamnabile s-au soldat, cum era și firesc, cu îndepărtarea din învățămînt.

Toate acestea au urmări nefavorabile asupra dezvoltării elevilor, umbresc activitatea rodnică a majorității cadrelor didactice. De aceea considerăm necesară formarea unei opinii de intransigență față de orice abatere, cultivarea spiritului de responsabilitate în muncă a tuturor cadrelor din învățămînt. Avem destule modalități la îndemînă : analizarea atentă a activității fiecărui membru al corpului didactic în consiliul profesoral, organizarea unor dezbateri pe probleme ale eticii profesionale în cadrul adunărilor generale de partid, a ședințelor sindicale, sancționarea promptă a oricărei abateri de la disciplina școlară, de la conduita socială etc.

Colectivul în care te afli te poate ajuta să nu greșești, însă efortul principal trebuie să-l facă fiecare dascăl. Este știut că **răspunderea** este în primul rînd un rezultat al autoeducației, al nivelului general de conștiință al fiecărui cetățean. Răspunderea nu se împrumută, nu poate fi înoculată numai sau îndeosebi, prin măsuri administrative. Ea se formează în anii de studii în liceul pedagogic sau la universitate, dar mai ales în procesul muncii unde fiecare învățător și profesor poate să se confrunte cu el însuși, cu colegii. Răspunderea în muncă a educatorului crește în raport direct proporțional cu chemarea pe care el o simte pentru profesiunea pe care o exercită.

Cu toții, avem în față o pildă vie — răspunderea cu care conducerea partidului nostru abordează problemele actuale și de perspectivă ale națiunii noastre. Această pildă trebuie să ne însuflețească. Este necesar, mai mult ca oricînd, să începem noul an școlar sub semnul unei înalte responsabilități profesionale și civice.

ION DELAURIANU

PROFESORUL, EDUCATOR COMUNIST

(Urmare din pag. 1-a)

reală dacă adevărurile cuprinse între filele lor nu au fost însușite și pe plan afectiv de către cel ce le predă clasei, dacă conținutul lor de idei n-a trecut prin conștiința lui și n-au devenit convingeri personale ale lui.

De o covîrșitoare însemnătate pentru forța educativă pe care o reprezintă personalitatea profesorului sînt trăsăturile sale de caracter. Pentru că oricită materie ar preda, el nu poate forma convingeri juste și trainice, nu poate cultiva sentimente alese și nu poate inspira o conduită comunistă în viață dacă cuvîntul și îndemnurile lui nu sînt susținute de exemplul său personal, de fapte convingătoare. Educatorul în societatea noastră socialistă este, în mod necesar, o personalitate animată de cele mai înalte idealuri comuniste, angajat cu toată energia în slujba patriei. El trebuie să fie un model pentru elevi, un model în care aceștia să nu știe ce au de admirat mai intîi : cinstea și corectitudinea, voința și spiritul de abnegație, pasiunea și devotamentul în muncă.

Este limpede că în toată viața și activitatea sa educatorul comunist se călăuzește de concepția marxist-leninistă despre lume și viață. Cum ar putea altfel să cultive o asemenea concepție la elevii săi ? El trebuie să posede convingeri comuniste profunde pentru a putea forma astfel de convingeri la școlari ; să ducă o viață demnă, bogată în sentimente politico-morale, pentru a putea cultiva astfel de stări afective celor pe care îi crește. De altfel, practica a confirmat de mult că educatorul nu-i poate face pe alții să trăiască emoțiile și sentimentele scontate de școală dacă ființa lui nu vibrează în același sens cu întregul popor.

Educatorul comunist nu este un funcționar care lucrează mai mult sau mai puțin detașat de publicul ce-l așteaptă dincolo de ghișeu, pentru un contact de cîteva minute dacă nu chiar de secunde. El este o personalitate integrată într-un sistem complex de relații umane — în primul rînd cu cei ce se află în bănci și cu care duce un dialog permanent chiar și după ce clopoțelul a anunțat sfîrșitul zilei de curs. Pentru că și după aceea profesorul — pasionat pentru meseria sa — are în minte pe fiecare elev cu problemele lui și se frămîntă în căutarea unor soluții pentru aceste probleme ; și pentru că, în același timp, fiecare elev se raportează, în conduita și în faptele sale, la dascălul care l-a sfătuit și l-a îndrumat : „Oare tovarășul profesor, dacă m-ar vedea, ce-ar spune" ? „Oare el așa ar fi procedat ?..."

Caracterul relațiilor ce se stabilesc între educator și școlari în procesul desfășurării diferitelor forme de activitate influențează simțitor nu numai rezultatele acestor activități, ci și orientarea etică a personalității elevului, înțelegerea de către el a normelor etice, formarea unor deprinderi de comportare sănătoasă în viață. Fără îndoială că aceste relații și acest dialog sînt favorizate de o atmosferă de înțelegere între elev și profesor, de respect reciproc, de încredere și experiență. Această atmosferă se lărgește mai mult cînd dascălul nu-și limitează contactul cu școlarii la orele de curs. Am avut prilejul să discut recent cu un mare număr de elevi de liceu aflați într-o tabără de instruire a activului organizațiilor U.T.C. Este impresionantă multitudinea și însemnătatea problemelor care îi frămîntă, dorința de a participa la soluționarea unora dintre ele, și aceasta ca o manifestare a interesului lor pentru integrarea în viața socială. Firește, sufletele se dezvăluie mai ușor și, în orice caz, prin elemente în plus, dacă nu sînt silite să dialogheze cu dascălul numai în cadrul sobru și restrins al lecției. De aceea, este de dorit ca profesorul, de orice specialitate, să fie și un îndrumător în afara orelor de clasă, un sfătuitor apropiat, care să-i ajute pe elevi în înțelegerea justă a problemelor vieții individuale și sociale, să-i orienteze și să-i îndrume în cele mai diverse împrejurări prin sfatul și exemplul său bun, dictate de înalta conștiință a educatorului comunist.

O anomalie : MEDITAȚIILE „ÎN PARTICULAR"

Preocuparea părinților de a-și pregăti copiii prin meditații „în particular", făcute paralel și în completarea lecțiilor din școală, a luat, în ultima vreme, proporții întinse. Mai ales în perioada cînd îi văd ajunși în pragul examenelor de admitere în liceu, în institute și în universități, cuprinși de fiorii îngrijorării și, alarmați de un eventual eșec al candidaților potențiali la asemenea probe școlare decisive pentru viitorul lor, aceștia fac apel la meditatori particulari pentru „a adînci, sistematiza și desăvîrși" cunoștințele dobîndite de copiii lor în școală și de a-i pune, în acest fel, în situații avantajoase în competiția cu alții la ocuparea locurilor existente.

Le înțelegem în parte grija de a asigura o pregătire școlară temeinică pentru copiii lor, fie și prin meditații „în particular", o considerăm utilă chiar și cu rezultate pozitive în condiții excepționale, care ies din cadrul normal de desfășurare a procesului de învățămînt din școală : cînd un elev e preocupat să-și însușească o limbă străină pe care nu o învață în școală sau să o desăvîrșească pe aceea pe care o are în program ; cînd a fost bolnav mai multă vreme și a rămas mult în urmă față de colegii lui de clasă ; cînd pregătește diferența la unele materii cu intenția de a trece de la o formă de învățămînt la alta... Extinse însă excesiv, adică făcute paralel cu procesul de învățămînt din școală și suprapuse școlii — fie și numai pentru cîteva discipline, ca al doilea rînd de ore de curs —, practica meditațiilor „în particular" constituie o anomalie. Cînd nimănui dintre cei ce vor să învețe nu-i este oprit sau îngrădit accesul la învățătură și cînd grija permanentă a statului este de a cuprinde pe toți, tineri și vîrstnici, într-o formă sau alta de învățămînt pentru a-i forma și a face din ei cetățeni cît mai utili societății, este ciudat, supărător chiar, că părinții caută în altă parte ceea ce găsesc în școală și plătesc scump meditatorii, cînd totul li se oferă gratuit !

Pentru a remedia această anomalie și a ridica școala în considerația opiniei publice pe piedestalul de prestigiu pe care îl merită nu sînt eficiente, credem, numai măsuri prohibitive, de interdicție pentru părinți de a face apel la meditatori, nici sancțiuni împotriva profesorilor și altor persoane mai mult sau mai puțin indicate, care meditează. Asemenea măsuri — necesare a se lua — ar diminua întinderea acestor meditații, dar nu ar anula însăși cauza care le dă naștere și le alimentează.

Reacția trebuie să pornească — hotărîtă și sistematică — din școală, de la toți membrii corpului didactic din învățămîntul de toate gradele. Căci ei, profesorii, au motive să se alarmeze cei dintîi de practica întinsă a meditațiilor în particular, să se considere lezați în prestigiul lor. Iar ca un corolar al acestei atitudini de categorică opoziție față de meditațiile „în particular" care întreține o atmosferă de neîncredere în jurul școlii și umbresc prestigiul corpului didactic, profesorii au menirea să își dea toată osteneala ca, în clasă, la orele de curs, și prin activități în afara acestora volumul și calitatea cunoștințelor asimilate de elevii lor să atingă nivelul necesar, cerut în concursurile de admitere și să facă astfel de prisos intervenții complementare din afară, supărătoare atît pentru școală, cît și pentru profesori.

O altă reacție cu rezultate salutare pentru școală poate veni și din afară, din partea părinților interesați ca școala să-și îndeplinească, adecvat misiunea instructiv-educativă. Au impresia că fiii lor nu primesc cunoștințele necesare în școală la o materie sau alta pentru a putea face față cu succes examenelor ce le deschid trepte noi în viață ? N-au decît să o spună deschis în fața conducerii școlii și a organelor care controlează școala și procesul de învățămînt. Și, dacă o vor face cu spirit de răspundere și cu curaj, ei vor avea un rol pozitiv în creșterea prestigiului școlii : vor ajuta pe profesori să-și sporească exigențele față de pregătirea lor proprie și a elevilor și să-i ridice la nivelul reclamat de competițiile școlare.

PROF. ION COVRIG-NONEA

DOCUMENTAR

Diversificarea studiilor — tendință a școlii secundare contemporane

Diversificarea învățămîntului secundar de cultură generală se afirmă ca o caracteristică generală a școlii contemporane, constituind o modalitate de adaptare a ei la ritmul rapid al transformărilor sociale din timpurile noastre. Instruirea diferențiată în școala secundară se impune ca o necesitate obiectivă avînd menirea să asigure o mai bună finalizare a studiilor, ținînd seama atît de diversitatea aptitudinilor și intereselor elevilor cît și de varietatea activităților sociale pentru care tinerii trebuie pregătiți în vederea integrării lor în viață, în societate, ca elemente active, creatoare. **O școală secundară cu un conținut unic, urmărind să asigure o pregătire uniformă a tuturor elevilor, se dovedește a fi depășită.** Prin organizarea diferențiată a studiilor se realizează **o apropiere tot mai strînsă între pregătirea de cultură generală și pregătirea de specialitate, care constituie una din tendințele și trăsăturile învățămîntului contemporan.**

În toate țările, printre transformările esențiale pe care le cunoaște învățămîntul secundar de cultură generală, se evidențiază diversificarea sa tot mai accentuată. Aceasta a atras după sine modificări în structura sistemelor de învățămînt și a influențat profund conținutul acestora. Școala secundară apare astfel cu multe ramificații, cu o diversitate de profiluri mai mult sau mai puțin proeminente și care reprezintă tot atîtea **direcții în care sînt pregătiți tinerii — domenii în care se vor specializa.**

În ce privește modalitatea și formele prin care se realizează instruirea diferențiată, cele mai caracteristice și mai des întîlnite în diferite țări sînt următoarele : 1. organizarea unor școli secundare distincte ale căror planuri de învățămînt sînt profilate pe studiul anumitor obiecte, pe grupe de obiecte sau pe orientări generale în anumite domenii științifice, umaniste, tehnice ; 2. realizarea diferențierii în interiorul școlii secundare prin sistemul furcației planului de învățămînt pe secții.

În prima categorie sînt de menționat : liceele clasice, liceele științifice, liceele artistice (Italia) ; gimnaziile umaniste, gimnaziile de științe și matematică, gimnaziile de limbi străine, gimnaziile de limbi moderne, gimnaziile de matematici-științe, gimnazii economice, gimnazii artistice (R. F. a Germaniei) ; școala clasică, școala modernă, școala tehnică (Anglia). Astfel de tipuri de școli secundare de cultură generală există și în alte țări (Olanda, Belgia ș.a.).

Diversificarea în interiorul școlii secundare, pe secții, prezintă, de asemenea, asemănări și deosebiri de la o țară la alta în ce privește numărul secțiilor, profilul și denumirea lor. În unele țări, liceul funcționează cu 2 secții : matematică — științe naturale și științe sociale — limbi străine (Iugoslavia) sau secția științelor naturii și secția umanistă (în R.S.C.) ; în alte țări liceul are 3 secții : matematică, limbi străine și o secție „generală" (Finlanda), în S.U.A. și Japonia, 4 secții, în Franța, 7 secții.

Se remarcă tendința de organizare a secțiilor, mai ales a celor reale, pe profiluri înguste, pe grupe restrînse de obiecte și chiar pe obiecte, cu intenția de a se realiza un studiu temeinic al disciplinelor respective (gimnaziul real de matematică în Austria, secția matematică și fizică și secția matematică și biologie în Franța). În același scop, în unele țări are loc un proces de diversificare progresivă, trecîndu-se de la școli și secții cu profiluri largi la secții cu profiluri mai înguste (Franța, Finlanda, Japonia).

Complexitatea problemelor sociale și economice, ca și necesitatea pregătirii unor cadre de specialiști pentru aceste sectoare, au determinat, în unele țări, crearea unor secții profilate pe studiul științelor economice și sociale care, pe lîngă faptul că asigură pregătirea corespunzătoare pentru intrarea în instituțiile de învățămînt superior de profil, **oferă, la absolvirea școlii, și un certificat pentru practicarea unei profesii** (secția științe economice și sociale și secția economică în Franța ; gimnaziul de științe sociale în R. F. a Germaniei ; gimnaziul economic pentru fete în Austria ; secția științe sociale și secția economică în Suedia etc.).

În multe țări, pentru instruirea diferențiată a elevilor, s-au introdus în planurile de învățămînt noi grupe de obiecte : **la alegere și facultative.** Ele imprimă planurilor de învățămînt o anumită mobilitate și elasticitate, care le conferă capacitatea de a se adapta la noile cerințe pe care dezvoltarea societății le ridică în fața școlii, de a se înnoi în permanență, fără a se proceda la modificarea continuă a structurii de ansamblu a planurilor. Aceste grupe de obiecte întăresc funcțiile școlii secundare, oferind elevilor posibilități sporite, atît în vederea lărgirii orizontului de cultură generală, cît și pentru aprofundarea studiului în acele domenii pentru care ei manifestă interese și înclinații specifice, putînd astfel să se pregătească suplimentar ca să obțină o specializare ulterioară.

Alte forme de instruire diferențiată se adresează numai unor categorii de elevi cu înclinații și preocupări deosebite într-un anumit domeniu. Acest rol îl îndeplinesc clasele speciale în care elevilor li se creează posibilitatea să adîncească studiul unor obiecte de învățămînt (matematici, fizică, chimie, biologie, limbi moderne ș.a.), paralel cu însușirea fondului de cultură generală. Astfel de clase profilate pe studiul unor obiecte de învățămînt sînt organizate în U.R.S.S., R.D.G., R. S. Cehoslovacă, R. P. Bulgaria, R. P. Ungară etc.).

Diversificarea studiilor în învățămîntul secundar, așa cum se desprinde din experiența școlilor din diferite țări. se realizează prin forme și modalități felurite, care, pe lîngă că răspund unor cerințe generale ce stau azi în fața școlii secundare de pretutindeni, au în vedere și sarcinile specifice acestui grad de învățămînt dintr-o țară sau alta.

Nu trebuie să pierdem din vedere că diversificarea învățămîntului ca și alte măsuri ce se întreprind pentru perfecționarea sa nu pot fi privite și apreciate în afara scopurilor generale care stau în fața școlii, scopuri care au la bază o anumită concepție, o anumită ideologie, promovează politica acelor clase și partide care orientează și conduc, în conformitate cu pozițiile și interesele lor, toate instituțiile și domeniile vieții sociale dintr-o țară sau alta.

Învățămîntul, educația instituționalizată, mai ales, au constituit din totdeauna și constituie pîrghii puternice și sigure prin care clasele conducătoare, partidele lor își realizează scopurile. Cînd ne referim la diversificarea școlii secundare, ca o modalitate de perfecționare a învățămîntului contemporan și reținem unele laturi, aspecte pozitive din experiența școlii din țările capitaliste, nu trebuie să pierdem din vedere că orice măsură de perfecționare a acestei școli nu schimbă caracterul ei. Ea rămîne o școală cu caracter de clasă, promovînd diferențierile de clasă în domeniul instrucției. Diversificarea studiilor acționează direct în acest scop. Faptul că, numai anumite școli secundare sau secții din unele țări capitaliste dau dreptul la continuarea studiilor în învățămîntul superior, se explică prin aceea că, de regulă, aceste școli și secții sînt urmate de copiii claselor și păturilor sociale înstărite. Orientarea și pătrunderea copiilor proveniți din rîndul altor categorii sociale în asemenea școli nu este interzisă, dar dificultățile pe care ei le întîmpină sînt de așa natură încît posibilitățile pe care le au pentru a le urma sînt minime. Ce urmări poate să aibă pentru viața națiunilor respective o astfel de politică școlară și ce s-ar impune pentru moment ? Ne răspunde unul dintre cei mai renumiți pedagogi contemporani, Robert Dottrens : „Cea mai mare problemă pe care țările europene reputate prin valoarea educației publice (de ex. Belgia, Franța, Elveția) o au de rezolvat în prezent este aceea a orientării școlare, adică depistarea din școala primară a copiilor inteligenți din toate păturile populației, pentru a preîntîmpina lipsa actuală de cercetători, de tehnicieni superiori, de savanți, de cadre. În aceste țări, numărul studenților proveniți din clasele de jos este infim în raport cu importanța numerică a grupelor sociale din care se ridică".

Conf. univ. dr. EUGEN BLIDEANU

Vă prezentăm: CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

O Convorbire cu acad. AUREL AVRAMESCU O

Recent a luat ființă **Centrul de informare și documentare al învățămîntului** (C.I.D.I.) care, așa cum îi sugerează și numele, va avea menirea de a sprijini, la un înalt nivel de competență, învățămîntul de toate gradele și acțiunea de perfecționare profesională ce are loc în toate instituțiile școlare din țară. Pentru a-l informa pe cititorii noștri asupra activității pe care și-o propune acest organism, subordonat Ministerului Învățămîntului, ne-am adresat academicianului **Aurel Avramescu,** directorul Centrului, care a avut amabilitatea să ne răspundă la cîteva întrebări.

— Ce rațiuni au stat la baza înființării Centrului pe care îl conduceți ?

Răspuns : Ministerul Învățămîntului nu a fost dotat în trecut cu un centru de documentare și informare. Era o lipsă resimțită nu numai de corpul didactic, de elevi, de studenți și de cercetători, dar recunoscută de celelalte centre de informare și documentare de ramură, organizate în cadrul diferitelor ministere cu profil industrial și economic.

În fond, fostul Centru de documentare științifică al Academiei R.S.R. a fost axat pe acoperirea necesităților de informare ale cercetătorilor din toate domeniile științei. Dar, cadrele didactice, elevii și studenții au nevoi diferite de informare de cele ale cercetătorilor, nevoi care nici înainte nu erau acoperite decît parțial de publicațiile și serviciile altor organe de documentare. De aceea, crearea acestui centru, special orientat spre satisfacerea nevoii de informare în domeniul învățămîntului, răspunde unei necesități urgente și acute.

— Care sînt obiectivele pe care se va axa în principal activitatea noului Centru de informare și documentare al învățămîntului ?

Răspuns : Primul, cel mai important și cel mai urgent obiectiv al Centrului îl reprezintă informarea personalului didactic, a elevilor și studenților din învățămîntul de toate gradele, prin publicații și servicii orientate pe tehnologia modernă a învățămîntului și pe problemele novatoare ale conținutului acestuia. Se prevede introducerea unor metode moderne de informare, cu perspectiva creării unui sistem integrat de informare și documentare pe toate gradele de învățămînt, care va fi trecut pe calculatoarele electronice.

O sarcină importantă a Centrului este informarea directă a organelor de decizie și de administrație ale învățămîntului. În fine, va intra în atenția noastră informarea străinătății asupra realizărilor învățămîntului românesc.

— Cu ce mijloace și metode vă gîndiți să realizați aceste obiective ?

Răspuns : Înainte de a trece la organizarea unui sistem informațional pentru învățămînt, trebuie să se depisteze și să se înregistreze toate organele și toate activitățile de documentare și informare care există și se desfășoară în cadrul Ministerului Învățămîntului. Apoi trebuie să se treacă neîntîrziat la o coordonare a acestor activități, cu scopul de a evita paralelismele și de a folosi forțele de muncă cu cea mai mare eficiență ; de a acoperi cu ponderea cuvenită diferitele domenii în care este necesară informarea. În sfîrșit, se va întreprinde o acțiune de coordonare și de adaptare progresivă la necesitățile Ministerului Învățămîntului a publicațiilor și serviciilor de informare și documentare, efectuate de centrele de ramură care au tangență cu activitățile din domeniul Ministerului Învățămîntului.

Totodată, se vor face eforturi pentru o coordonare a achizițiilor de publicații, de semnalare și de referate pentru unitățile din rețeaua Ministerului Învățămîntului.

Un alt cîmp de activitate al Centrului îl constituie cel redacțional și editorial, în speță scoaterea unor publicații pentru informare în problemele privind organizarea, planificarea și prospectarea sistemelor de învățămînt, în problemele de educație generală. Pe de altă parte, se prevede editarea unor publicații informative cuprinzînd sinteze, referate, prezentări de cărți, material ilustrativ din domeniul științelor naturii și al învățămîntului profesional și tehnic.

— Care este forma în care vor apare aceste materiale ?

Răspuns : Prevedem editarea unor caiete de informare, sub forma unor mape cu file detașabile, astfel încît beneficiarii din școlile generale, licee, facultăți etc. să-și poată face colecții din astfel de fișe, pe obiecte ca matematica, fizica, chimia sau biologia, sau pe subdomenii ale acestor discipline. Materialul va fi prezentat astfel încît el să poată fi preluat de către cadrele didactice direct în procesul de învățămînt. Se vor prefera date numerice și material ilustrativ grafic. Aceste materiale se vor edita în caietele de informare — separat pentru cadrele didactice din învățămîntul general, liceal, profesional și tehnic, și — separat, în culegeri tematice, pentru personalul didactic și studenții din învățămîntul superior, postuniversitar și de perfecționare profesională. În afara de aceste publicații — care vor fi trimise automat tuturor școlilor sau, la cerere, persoanelor care doresc să se aboneze la ele — se prevede editarea în continuare a unor reviste care au apărut anterior în cadrul Academiei R.S.R., ca de exemplu, Studii și cercetări de documentare, revistele de referate în limbi străine prezentînd realizările științifice din învățămîntul românesc. Vom edita o nouă revistă de scientică (știința despre știință), pentru însușirea metodologiei științifice a cercetării.

Serviciile de informare vor livra bibliografii curente și retrospective, traduceri și — după ce vom fi înzestrați cu un atelier de reprografie — se vor efectua multiplicări și reproduceri grafice.

— Cînd pot conta cadrele didactice că va începe efectiv informarea lor pe acest orizont foarte larg pe care vi-l propuneți ?

Răspuns : Noi facem toate eforturile ca încă din acest trimestru să putem începe difuzarea caietelor informative și a unor modele ale revistelor noi. În trimestrul IV, beneficiarii din învățămînt vor primi întreaga gamă de publicații multiplicate ale Centrului, urmărind ca la 1 ianuarie anul viitor activitatea noastră să atingă fluxul normal.

Convorbire consemnată de STELA PREDESCU

Note

„ȘCOALA SĂTMĂREANĂ"

Apărută cu subtitlul „Culegere de materiale didactice și de creație", „Școala sătmăreană" se impune lecturii prin structura alcătuirii și, în bună măsură prin nivelul științific și publicistic al cuprinsului.

Născută din dorința cadrelor didactice din județul Satu-Mare „de a avea o tribună de opinii și dezbateri ale celor mai stringente probleme ale școlii noastre, solid ancorată în realitatea societății românești contemporane, participantă în procesul marilor înnoiri socialiste", cum se notează în mobilizatorul „cuvînt înainte" semnat de Octavian Luțaș, secretar al Comitetului județean Satu-Mare al P.C.R. — „Școala sătmăreană" reușește să ofere imaginea unor preocupări didactico-științifice și literar-artistice vrednice de luat în seamă, apte să invite cititorul — om al catedrei — la meditație și efort autoperfectiv.

Varietatea tematică — oglindă a unor preocupări profesionale multiple și consecvente — constituie un prim și important bun cîștigat. De asemenea, ancorarea în problematica școlară de interes practic major și tratarea acesteia într-o viziune teoretică cuprinzătoare. Posibilitățile enunțate se ilustrează concludent prin : „Bilingvismul sătmărean" (Gh. Tarța), „Introducerea noțiunii de mulțime și de funcție în matematica școlară" (Gh. Cosma), „Caracterul formativ al lecțiilor de recapitulare și sistematizare în predarea chimiei în liceu" (Elena Mureșianu), „Construirea și experimentarea unui aparat de largă accesibilitate pentru determinarea parametrilor mișcării" (Orendi Ștefan), „Pagini din monografia sătmarului" (Leontin Ghițescu) sau „Aspecte epice contemporane" (Nae Antonescu).

VASILE SĂVINESCU

„CUTEZĂTOAREA LUMINĂ"

Publicarea unor plachete de poezie și proză aparținînd copiilor a trecut de etapa începutului timid și nesigur, acțiunea cîștigînd atît încrederea micilor autori — debutanți sau „consacrați" — cît și pe cea a adulților care o sprijină, o coordonează ori îi urmăresc rezultatele. Primul sentiment pe care ți-l produce o asemenea culegere este de bucurie. Bucuria întîlnirii cu forma cea mai curată — prin sinceritate și adeziune nemijlocită — a actului creației artistice. „Copiii cîntă [fac poezie] așa cum se joacă". Într-adevăr, poetul Dimitrie Rachici, cel care a îngrijit și prefațat placheta „Cutezătoarea lumină", are dreptate. Pentru că ei se joacă foarte serios, fiindcă reacțiile le sînt spontane, fiindcă resping disimularea savantă, drămuirea impresiilor și sentimentelor. Copiii gîndesc cum simt și scriu cum gîndesc, participarea fiind totală. Meșteșugul vine mai tîrziu și poate de aceea selecția se face cu mai multă ușurință. Este aproape naturală. (Se disting, clar, în această plachetă prezențele lirice ale lui Alexuță Doina, Stoica Iulia, Ilincescu Mihai sau Bîlbu Viorica și Păun Ion).

„Cutezătoarea lumină", unul dintre multele volume adunate în semn de cinstit și cald omagiu Partidului, are însă și o altă semnificație ; poeziile și schițele pe care le însumează ne relevă încă o dată un adevăr major : copiii noștri își iubesc cu convingere țara și poporul, au sădite puternic în conștiință noțiunile supreme de **patrie socialistă** și **partid comunist**. Lucrări ca : „Noi pionierii Marelui Partid" (Țenea Andrei), „Comunism" (Alexuță Doina), „Vreau să devin urmaș demn al comuniștilor" (Roske Octavian), „Să nu uităm eroii" (Constantinescu Ruxandra), „Florile țării" (Culceag Ioana) sînt expresii sincere ale acestei conștiințe de mici comuniști.

V. BACIU

DETERMINATOR (ATLAS) ȘCOLAR „CIUPERCI"

(autori : conf. dr. E. Eliade și asist. M. Toma ; ilustrare ; I. Toma). E.D.P.

În prima parte a lucrării sînt prezentate caracteristicile diferitelor clase de ciuperci mari (macromicete), condițiile de mediu etc. Există ciuperci mari comestibile și otrăvitoare, unele care prezintă importanță și pentru industrie

(farmaceutică și a coloranților). Pentru recunoașterea lor se prezintă noțiuni de tehnică a recoltării, determinări și alcătuiri de colecții.

În partea a doua, se descriu 140 de ciuperci, fiecare dintre ele fiind ilustrată. Desenele sînt clare reproduse în trei culori, permițînd recunoașterea fiecărei ciuperci prin reliefarea caracterelor principale, precum și evidențierea mediului în care pot fi găsite.

Apariția acestei lucrări, utilizată atît la lecții, la lucrările de laborator cît și în excursiile școlare, poate fi considerată un adevărat succes de editură în domeniul biologiei, atit prin importanța temei abordate, cît și ca realizare grafică, fiind un model de felul în care se îmbină modul de prezentare a unor noțiuni științifice cu criteriul estetic.

Ing. I. TARJAN

Al. Froda: „EROAREA ȘI PARADOXUL ÎN MATEMATICĂ"

Lucrarea apărută în Editura enciclopedică română cuprinde două probleme care stîrnesc nedumeriri și a căror înțelegere superficială constituie un obstacol pentru cei ce vor să-și formeze o cultură matematică temeinică. Este vorba, în primul rînd, de mijloacele care fac posibilă folosirea erorii — vrăjmașul perfid al matematicianului — ca o sursă de adevăr. În al doilea rînd, autorul supune analizei acea categorie importantă de proprietăți și principii matematice care, la prima vedere, par să contrazică însăși logica, dar pe care trebuie să știm să le distingem de eroare. Autorul, prof. Al. Froda, tratează problemele într-un mod interesant și original, oferindu-ne o veritabilă lucrare de cultură matematică, a cărei lectură nu pretinde însă din partea cititorului cunoștințe care ar depăși cadrul matematicilor generale.

H. L.

Ilie Popescu-Teiușan, Vasile Netea: „AUGUST TREBONIU LAURIAN"

Ultimele două decenii ne-au adus o bogată recoltă de studii, ediții și monografii consacrate revoluției de la 1848 și promotorilor ei.

După seria monografiilor destinate lui Avram Iancu, G. Barițiu, S. Bărnuțiu, Timotei Cipariu, monografia despre August Treboniu Laurian, apărută recent în Editura didactică și pedagogică, deschide o nouă fereastră spre înțelegerea patruzecișioptismului transilvănean.

Figura lui A. Tr. Laurian apare, după scurgerea anilor,

cioplită parcă în granitul dur al stîncilor Transilvaniei din sînul căreia s-a ridicat : un chip aprig, vulcanic, chemat să răspîndească în jurul său căldura patriotismului, încrederea în virtuțile, în puterea de creație și în viitorul măreț al națiunii române.

Monografia relevă marea conștiință patriotică a lui A. Tr. Laurian, abnegația, onestitatea, talentul său ziaristic, spiritul său științific, inteligența sa creatoare și arată generațiilor mai tinere dimensiunile reale ale unei personalități într-adevăr istorice.

Deși criticat — ca și Timotei Cipariu și ca întreaga școală ardeleană — pentru direcția și exagerările sale latinizante, prin pregătirea sa enciclopedică, prin activitatea didactică și istoriografică, prin contribuția adusă la înființarea și dezvoltarea Universității din București și a Academiei Române, prin patriotismul și vigoarea caracterului său, Laurian s-a impus ca una din figurile dominante ale culturii, științei și învățămîntului românesc între anii 1846—1880.

Materialul bogat, variat, bine dozat și scris cu căldură, al lucrării realizate de I. Popescu-Teiușan și V. Netea prezintă personalitatea lui Laurian cu obiectivitate științifică, elucidînd, pe baza unei minuțioase analize științifice, puncte controversate din activitatea învățatului ardelean.

Prof. VICTORIA POPOVICI

REVISTA REVISTELOR

• **Revista de pedagogie** nr. 7/iulie 1971. Cuprinde un variat și bine structurat material : studii (Virgiliu Radulian și Mircea Ștefan — Influența educativă a grupurilor informale de copii) ; cercetări (Gh. Zapan — Aplicarea teoriei lanțurilor cu legături complete în procesul învățării și în genere în sistemele evolutive cu evenimente preferențiale). Un articol **bogat în observații și sugestii** semnează M. Botez la rubrica *Școala viitorului :* (Probleme ale cercetării prospective în domeniul învățămîntului). Foarte util grupajul de articole, studii și dezbateri din secțiunea : „Perfecționarea tehnologiei învățării".

• **Manuscriptum** — 3 (4) 1971. Trei evenimente de „vîrf" prinde acest ultim număr : 150 de ani de la nașterea lui V. Alecsandri, centenarul G. Ibrăileanu și centenarul N. Iorga. Scrisori inedite, documente de arhivă, scrieri nepublicate. Astfel este suita de scrisori ale lui Vasile Alecsandri existente în arhiva Muzeului Teatrului Național din București, precum și Cînticelul comic *La București*, al aceluiași. În spațiul rezervat lui G. Ibrăileanu este publicat articolul inedit : „Cu prilejul unei traduceri a lui Eminescu". Tulburătoare sînt „materialele" Iorga : scrisori adresate marelui învățat de oameni de litere și cultură români de la E. Lovinescu la Mihu Dragomir ; drama istorică inedită în cinci acte „Baiezid" ; corespondența lui Iorga cu savanți europeni (Ch. Diehl ; Maurice Croiset, Bronislav Dembinski). Documentul cel mai dramatic, acuzînd crima odioasă a legionarilor și complicitatea autorităților antonesciene, este „Dosarul asasinilor lui Iorga".

N. S.

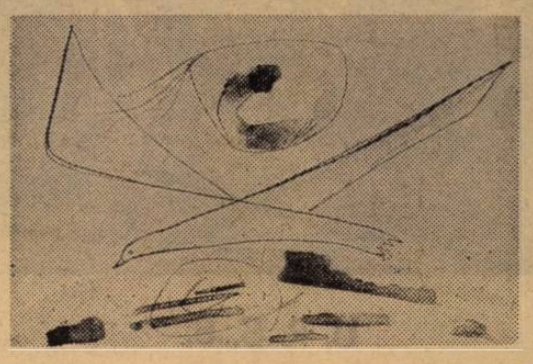

Cronici

VIOREL ALECU : CURENTE LITERARE ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

Lucrarea lui Viorel Alecu s-ar părea că nu are șanse prea mari de a se impune nici printre zeloșii literaturii și nici printre cititorii proveniți din rîndul cadrelor didactice. Numai că sentimentul acesta de îndoială dispare de îndată ce trecem la consultarea lucrării — modestă ca întindere, dar densă și robustă în conținut — pentru că autorul plonjează într-un domeniu extrem de delicat, cel al curentelor noastre literare, privite într-o perspectivă europeană.

Ideile de bază care formează de fapt osatura lucrării ar fi următoarele :

1. Înțelegerea curentelor literare ca manifestări spirituale determinate de complexul de factori sociali-istorici ai epocii în care acestea s-au dezvoltat fără a neglija bineînțeles, influențele externe, penetrația dintre național și universal.

2. „Inexistența curentelor în stare pură", altfel spus, inexistența unor granițe rigide între diferitele curente privite fie vertical în continuitatea și discontinuitatea lor, fie orizontal în ansamblul fenomenului literar universal.

3. Posibilitatea coexistenței, a încrucișărilor dintre concepțiile artistice diferite în cadrul creațiilor aceluiași scriitor și „complexitatea fenomenelor literare nu permite stabilirea apartenenței fiecărui scriitor la o anumită mișcare. Dacă am afirmat că opera literară poate, prin varietatea trăsăturilor ei, să aparțină mai multor curente, tot așa putem susține să există scriitori a căror încadrare într-un curent este nu numai dificilă, dar chiar imposibilă".

Pentru susținerea acestor teze autorul folosește ca metodă studierea în paralel, pendularea permanentă între autohtonism și europenism, impresionînd prin varietatea și bogăția materialului bibliografic utilizat, reușind în cele mai multe cazuri, să folosească în demonstrație cele mai peremptorii argumente.

Ceea ce poate mira la Viorel Alecu este faptul că deși abordează un domeniu atît de controversat, înserînd o bună parte din diferitele păreri ce s-au exprimat, el umblă foarte rar la banduliera la care e agățată spada contradicției. Și poate așa e bine pentru că „lucrarea se adresează în primul rînd profesorilor care predau literatura română în licee și tineretului studios, constituind pentru aceștia o sistematizare utilă a unor probleme care prin complexitatea lor se refuză tratării unilaterale, simpliste. Ea urmărește să completeze cunoștințele pe care manualele le pot oferi cadrelor didactice de specialitate și elevilor, deschizînd, prin referințele la literatura universală, perspectivele unor orizonturi încă insuficient abordate în istoriografia noastră literară". Și reușește în totalitate.

Prof. IONEL NECULA
comuna Drăgănești, județul Galați

MERIDIANE

ACTUALITĂȚI PEDAGOGICE

R. P. BULGARIA

Reorganizarea sistemului de învățămînt

Una dintre măsurile care stau în centrul atenției Partidului Comunist Bulgar și a guvernului R.P. Bulgaria în cel de al șaselea cincinal, care începe anul acesta se referă la organizarea sistemului de învățămînt.

Astfel potrivit necesităților economiei naționale se prevede crearea premiselor politehnizării învățămîntului mediu și trecerii la un învățămînt mediu generalizat, în așa fel încît la sfîrșitul cincinalului, 85 la sută dintre tinerii care au absolvit școala generală să fie primiți în această formă de învățămînt, să se îmbunătățească pregătirea tineretului pentru munca în diferitele domenii ale economiei naționale.

Reorganizarea învățămîntului va avea totodată condițiile pentru însușirea diferitelor profesii de către toți tinerii, îmbunătățindu-se activitatea educativă, în vederea formării conștiinței comuniste față de muncă a tineretului.

Directivele mai prevăd și îmbunătățirea substanțială a calității pregătirii profesionale în institutele superioare și medii. Se vor lua, de asemenea, măsuri în vederea întăririi legăturii dintre învățămînt, activitatea științifică de cercetare și practică, organizîndu-se cursuri și școli de pregătire a specialiștilor.

U. R. S. S.

Cursuri pentru viitorii școlari

Revista „Semia i škola" (nr. 6/1971) prezintă modul și conținutul organizării unor cursuri pregătitoare pentru copiii care urmează să intre în toamna viitoare în clasa I.

Prin astfel de cursuri — ținute de același învățător pe care îl vor avea din toamnă la clasă — viitorii elevi, care din diferite motive nu au beneficiat de educația în grădiniță, sînt deprinși cu disciplina școlară, cu capacitatea de a munci după un program stabilit li se predă un minimum de cunoștințe necesar integrării armonioase în colectivul din care face parte.

Acum li se formează reprezentarea noțiunilor **mai mare, mai mic, egal,** și a noțiunilor spațiale **la stînga, la dreapta, alături, sus, jos, între** etc. Acest lucru se poate realiza, fără dificultate, prin jocuri didactice, iar articolul din „Semia i škola" oferă numeroase exemple în acest sens.

În privința dezvoltării limbii și a vorbirii, o atenție deosebită este acordată folosirii corecte a cuvintelor știute. Se urmărește, totodată, familiarizarea preșcolarului cu termeni noi care definesc obiecte, animale sau păsări.

Aceste cursuri pregătitoare pentru viitorii elevi nu sînt obligatorii sau pot fi „ținute" și acasă de către membrii familiei din care face parte preșcolarul.

DIM R.

ORIENTĂRI ȘI TENDINȚE ÎN PEDAGOGIA FIZICII

SREN SIKJAER **este profesor la Institutul de fizică din cadrul Școlii de înalte studii pedagogice din Copenhaga și președinte al** „Grupului internațional de cercetări cu privire la învățămîntul fizicii (G.I.R.E.P.), **autor al unor lucrări de specialitate și de pedagogie a fizicii.**

La solicitarea „Tribunei școlii" prof. Sikjaer răspunde cîtorva întrebări privind a c t i v i t a t e a G.I.R.E.P.-ului, precum și predarea fizicii în școli.

— Care sînt după părerea D-voastră, cele mai actuale probleme ale învățămîntului fizicii la nivelul școlii medii ?

— Integrarea fizicii moderne în programele școlare, astfel încît ea să poată clarifica și problemele fizicii clasice este, cred, cea mai actuală problemă a învățămîntului fizicii la nivel secundar. Elevii trebuie ajutați să înțeleagă că „perioada mecanică" s-a încheiat definitiv, chiar dacă lor li se mai prezintă, în unele cazuri, modelele mecanicii.

Obiectivul central este de a-i determina pe tinerii din liceu să gîndească cu conceptele fizicii moderne și ca ei să facă aceasta în mod conștient. Baza trebuie să fie familiarizarea lor cu procedeele științifice, cu interacțiunea dintre teorie și experiență, să fie capabili să vadă realitățile condensate în formule matematice. Este importantă, în această direcție, realizarea unei analize conceptuale profunde, precum și construirea unui sistem conceptual care să corespundă atît din punct de vedere pedagogic, cît și al fizicii. Învățămîntul experimental trebuie să profite de rezultatele tehnicii moderne, căci astfel procedeele pot fi adesea mult simplificate.

— După cîte știm, G.I.R.E.P. — al cărui președinte sînteți — are drept obiectiv tocmai determinarea căilor prin care învățămîntul fizicii poate fi situat la nivelul cerințelor contemporaneității. Care sînt cele mai semnificative aspecte ale activității G.I.R.E.P. în această direcție ?

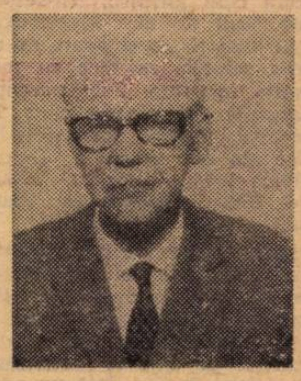

— Organizație relativ tînără — a fost înființată la 15 martie 1966 — G.I.R.E.P. a organizat pînă în prezent un colocviu internațional, la Lausanne, 1967, sub președinția prof. dr. Willy Knecht, fondatorul și primul președinte al acestei organizații. Colocviul a avut ca temă *„Reforma și coordonarea învățămîntului matematicii și al fizicii"* și a prilejuit dezbateri profunde pe baza cărora au fost formulate recomandări privind învățămîntul matematicilor, învățămîntul fizicii și coordonarea învățămîntului matematicii cu cel al fizicii.

Cea de a doua reuniune a avut loc la Malvern College (Marea Britanie), în 1968, sub președinția dr. John Lewis, vicepreședinte al G.I.R.E.P. Participanții au luat cunoștință cu această ocazie de „proiectul Nuffield", iar discuțiile au fost centrate în jurul studiului teoriei relativității în școli.

Următoarea reuniune internațională cu tema *Studiul energiei la nivel elementar și studiul teoriei relativității și a mecanicii cuantice în școala medie*, a avut loc la Copenhaga în 1969. Conceptele fundamentale, cum ar fi de exemplu „căldura" au fost analizate profund, problemele studierii energiei în școli au fost discutate atît sub aspectul fizicii, cît și al pedagogiei și au fost prezentate o serie de aparate noi. În ceea ce privește studiul teoriei relativității restrînse s-a ajuns la concluzia că astăzi este posibil să se ofere, la nivelul învățămîntului secundar, cunoștințe corespunzătoare cu privire la aspectele esențiale ale problemei. În același timp s-a considerat că nu s-a găsit încă o formă satisfăcătoare pentru o tratare mai aprofundată a mecanicii cuantice în școli.

Următoarea reuniune va avea loc la Kiel (R.F. a Germaniei) sub președinția dr. Karl Hecht.

G.I.R.E.P. dorește să-și extindă activitatea, prin editarea unui „Newsletters" și prin organizarea unor cercuri de studii naționale și internaționale, în cadrul cărora am fi deosebit de bucuroși să realizăm o colaborare mai strînsă cu fizicienii didacticieni din România.

— Cum concepeți pregătirea și perfecționarea continuă a profesorilor de fizică ?

— Dezvoltarea rapidă a fizicii face necesară — astăzi mai mult ca oricînd — instruirea continuă a profesorilor de fizică. O soluție ar putea fi crearea unor posturi de consilieri pentru fizică, specialiști cu o înaltă calificare în domeniul pedagogiei și al fizicii orientați în mod continuu prin lectură și prin contacte personale către modul cum evoluează cele mai importante probleme ale învățămîntului fizicii. Consilierii ar trebui să predea un anumit număr de ore pentru a păstra astfel contactul cu școala, dar cea mai mare parte a timpului lor ar trebui să fie dedicată studiilor și instruirii colegilor dintr-o anumită regiune.

O idee valoroasă este și organizarea unor instituții permanente de perfecționare, încadrate cu profesori avînd o înaltă calificare de specialitate și pedagogică. În Danemarca, Școala de înalte studii pedagogice include un nou institut de fizică, avînd, printre altele, un laborator pentru cercetări de pedagogie a fizicii, în care se desfășoară atît cursuri scurte cît și cursuri de fizică și pedagogie foarte avansate, avînd durata de trei ani, prin care se asigură și calificarea consilierilor.

Interviu realizat de TIBERIU TRUTZER

MAREA BRITANIE

Sindicatele luptă pentru democratizarea învățămîntului

Cea mai mare uniune sindicală a cadrelor didactice din Marea Britanie — „National Union of Teachers" — luptă de ani de zile pentru democratizarea sistemului de învățămînt în vigoare. Alcătuit din două forme principale așa-numitele „secondary grammar school" și „secondary modern school" — sistemul existent privilegiază pe copiii păturilor avute și dezavantajează pe ceilalți copii.

Statisticile arată că, în aceste condiții, 3/4 din tinerii englezi își întrerup studiile la vîrsta de 15 ani. Diferitele criterii de selecționare nu permit unui procent de 97% din populația Angliei să obțină o diplomă universitară.

Sub presiunea luptei maselor populare și a corpului didactic democratic, precedentul guvern al laburiștilor a adoptat o lege potrivit căreia autoritățile locale erau obligate să înființeze școli unice („comprehensive school"), punîndu-se astfel capăt vechiului sistem preferențial. Dar odată cu revenirea la putere a conservatorilor, noul ministru al învățămîntului, Margaret Thatcher a abrogat legea de unificare a școlilor, reinstaurînd anacronicul sistem tradițional, în care sansele de instruire depind în măsură hotărîtoare de starea materială a elevului. În consecință, „National Union of Teachers", sprijinită de cercuri largi ale opiniei publice progresiste din Marea Britanie, a reluat lupta pentru democratizarea și modernizarea învățămîntului public.

S. U. A.

Riposta cadrelor didactice din Aukland

După cum relatează ziarul american „People's World", Federația învățătorilor din Aukland, statul California, susținută de populația orașului, a organizat recent o amplă demonstrație la care au participat sute de cadre didactice și alături de ele mii de școlari și de părinți. Demonstranții protestau împotriva hotărîrii autorităților locale de a reduce alocările destinate învățămîntului, ceea ce implica concedierea a 153 de cadre didactice.

Lozincile participanților la acțiunea de protest ca și declarațiile pe care le-au făcut presei arată că orașul Aukland resimte o lipsă acută de cadre didactice, îndeosebi în școlile frecventate de copii de origine mexicană. Datorită penuriei de învățători, clasele sînt supraaglomerate și cursurile nu se pot desfășura în condiții optime. O reducere a personalului didactic ar agrava și mai mult situația.

Totodată conducătorii demonstrației au declarat că lupta va continua și după terminarea vacanței, membrii corpului didactic din Aukland fiind hotărîți să nu admită deschiderea noului an de învățămînt dacă decizia de limitare a fondurilor școlare nu va fi anulată.

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 13 VINERI 3 SEPTEMBRIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

PARTINITATEA ACTULUI EDUCATIV

De o complexitate, profunzime și finețe tulburătoare, actul educativ este, prin originea, natura și obiectivele sale, nu numai un act esențialmente social, ci și un proces autentic partinic. Caracterul partinic al acțiunii educaționale derivă în mod obiectiv din specificul vieții, cunoașterii și acțiunii sociale, din care ideile și procesele educaționale fac parte integrantă. In consecință, tot ceea ce privește domeniul educației poartă în mod inevitabil amprenta condiționării sale sociale, rezultată din nevoia claselor și grupurilor sosiale, a partidelor politice, ca exponente pe planul relațiilor politice ale acestora, de a se manifesta și a acționa pe baza propriilor lor interese, în vederea realizării unor obiective care le sînt, de asemenea, proprii.

Referindu-ne la educația socialistă, trebuie să arătăm că ea are un avantaj aparte care îi conferă o superioritate incontestabilă asupra tuturor celorlalte tipuri de educație prin aceea că, reflectînd interesele fundamentale ale clasei muncitoare, singura clasă consecvent revoluționară, fiind produsul unei societăți noi, este primul tip de educație din istorie care se constituie și se desfășoară pentru a se pune în slujba unor interese de grup, care coincid pe deplin cu sensul obiectiv al dezvoltării sociale. Aceasta face ca între caracterul partinic, de clasă, al educației socialiste și obiectivitatea științifică să existe o coincidență absolută.

Sigur că angajarea partinică la efortul uriaș de plămădire a omului societății socialiste este plină de răspundere, atît în plan teoretic, cît și în practica educațională, întrucît este vorba de a subscrie la o operă nouă, inedită, pe care istoria omenirii nu a mai cunoscut-o pînă în prezent. De aceea, este firesc ca principiul partinității să fie principiul călăuzitor al întregii munci de perfecționare a instrucției și educației, a tuturor măsurilor menite să conducă la dezvoltarea școlii, în fiecare etapă a vieții sociale.

În mod concret, acest principiu trebuie să se regăsească în orientarea marxist-leninistă a întregului conținut al studiilor generale și de specialitate, în corelarea strînsă a structurilor școlare cu particularitățile și cerințele specifice ale dezvoltării economico-sociale și culturale a statelor, popoarelor și națiunilor, în valorificarea eficientă a tradițiilor de muncă și de luptă ale clasei muncitoare și ale partidului ei, în asimilarea în învățămînt a tuturor marilor valori științifice, tehnice și spirituale acumulate de omenire de-a lungul veacurilor și în contemporaneitate. Dar nu numai atît. Între obiectivele fundamentale ale educației socialiste, se înscrie în mod organic, inseparabil, formarea unui om cu un profil moral nou, cu o conștiință revoluționară marxist-leninistă, devotat patriei și poporului, operei de făurire a noii societăți socialiste.

În această perspectivă, sînt chemați să acționeze toți educatorii din țara noastră, avînd conștiința deplină a înaltei lor misiuni sociale, cu care partidul, statul, întregul nostru popor i-au investit. Semnificația și dimensiunile activității lor educative cunosc în prezent noi orizonturi, în lumina sarcinilor trasate prin documentele de partid privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. În acest context, școala și educatorii sînt obligați, pe tot parcursul și în întreaga lor activitate, să aibă în vedere că, în fond, ei acționează ca factori principali de modelare în sens marxist-leninist, socialist, comunist, a membrilor societății, că ei sînt chemați să cultive și să valorifice potențialul uman în interesul construcției noii orînduiri. In acest proces, nici unul din educatori nu poate uita că a acționa în mod partinic, înseamnă de fapt a-ți desfășura munca riguros științific, a urmări prin toate mijloacele și pe toate căile, promovarea în rîndurile tineretului a concepției despre lume și viață a clasei muncitoare, cultivarea tradițiilor revoluționare ale acestei clase și ale partidului ei comunist, educarea socialistă, patriotică, prin muncă și pentru muncă, a tinerei generații.

Numai concepută, organizată și desfășurată cu fermitate în spiritul exigenței comuniste, acțiunea educațională își va putea îndeplini importantul rol pe care îl are astăzi, în țara noastră, în procesul de educare și formare generală, de specialitate, politico-ideologică și morală a noilor generații de constructori ai societății socialiste și comuniste.

Lector univ. ȘTEFAN COSTEA

În pag. 3:
Competența dascălului
În pag. 6:
Priorități pe agenda inspectoratelor școlare

GEORGE ENESCU **de FLORICA IOAN**

(S-au împlinit 90 de ani de la nașterea marelui nostru compozitor)

Săptămîna muncii patriotice pionierești

Ca urmare a faptului că aproape toate unitățile de pionieri de pe cuprinsul țării au răspuns de pe acum cu entuziasm la chemarea pionierilor unității de la Școala generală nr. 56 din municipiul București — de a transforma ultima săptămînă din vacanță într-o săptămînă a muncii puse în slujba patriei — în zilele de 7—14 septembrie a.c. toți pionierii se vor prezenta la școli pentru a participa la acțiunile ce se vor întreprinde cu acest prilej. Larga desfășurare a muncii patriotice, organizată în primul rînd pentru sprijinirea activităților de pregătire a deschiderii anului școlar, va contribui la traducerea în viață a măsurilor preconizate în programul adoptat de conducerea partidului nostru cu privire la îmbunătățirea muncii politico-ideologice și cultural-educative, precum și a indicațiilor cuprinse în expunerea tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** privind angajarea mai activă și mai hotărîtă a tineretului școlar la acțiuni de muncă patriotică. Totodată, va fi cea mai însemnată manifestare de întîmpinare a celei de a II-a Conferințe naționale a mișcării pionierești din țara noastră, atît prin amploarea, cît și prin conținutul și natura ei. După cum se cunoaște, la munca patriotică va participa întreaga organizație : pionieri, comandanți, activiști, membrii consiliilor. Potrivit unei recente hotărîri, membrii Biroului Consiliului Național — indiferent unde se vor afla în acea săptămînă — se vor integra efectiv în munca patriotică în mijlocul copiilor și în același fel vor proceda toți cei care fac parte din consiliile organizației.

Această acțiune tinde să marcheze prezența activă și plină de devotament a organizației pionierilor la îndeplinirea directivelor date de conducerea partidului privind îmbunătățirea educației patriotice și prin muncă a tinerei generații. Vorbind recent la întîlnirea cu oamenii muncii din orașul Miercurea Ciuc, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia pe bună dreptate : **„Dorim ca tineretul, copiii noștri să crească în spirit comunist, să devină revoluționari, luptători devotați pentru socialism, apărători de nădejde ai cuceririlor socialiste și comuniste, ai patriei lor socialiste"**. Aceasta **este acum esențialul în munca educativă**, în aceasta constă sensul civic patriotic, sensul politic concret al întregii activități pionierești.

Tocmai de aceea, este important modul în care se va desfășura întreaga activitate. Nu este vorba numai de participarea tuturor pionierilor și școlarilor timp de 2—2½ ore zilnic la diferite activități în școală, în împrejurimile ei sau în localitate, ci, mai ales, de felul în care se va asigura din punct de vedere educativ integrarea lor în efortul general, de atmosfera de însuflețire, de buna organizare a muncii, de emulația care vor trebui să caracterizeze activitatea. Numai astfel vom face dovada concretă că noi, educatorii, comandanți, diriginți, profesori, sau învățători, activiști ai organizației am înțeles profund indicația de **a-i educa pe copii în spirit revoluționar.** Iată pentru

Conf. univ.
VIRGILIU RADULIAN
președinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului învățămîntului

(Continuare în pag. a 2-a)

Vizita în țara noastră a ministrului educației din Finlanda

Marți, 31 august 1971, a sosit în Capitală ministrul educației din Finlanda, d-na Meeri Kalavainen, care, însoțită de Matty Ahde, președintele Comitetului de stat pentru tineret, Ulla Helsingius, din Departamentul pentru probleme de tineret și sport al Ministerului Educației, și Seppo Siren, secretarul Asociației de prietenie Finlanda—România, face o vizită în țara noastră, la invitația Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea și a Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist.

Miercuri, 1 septembrie, oaspeții finlandezi au fost primiți de ministrul învățământului, **Mircea Maliță.**

Cu acest prilej a avut loc, într-o atmosferă cordială, o convorbire privind probleme ale dezvoltării învățământului în cele două țări.

Cursuri pentru învățători și educatoare

Săptămîna trecută au început cursurile de perfecționare pentru învățători și educatoare care se vor desfășura pînă la 10 septembrie a.c. Scopul acestor cursuri este informarea științifică și metodică a aproximativ 14.000 de cadre didactice din întreaga țară.

Programa prevede informații și cursuri pentru disciplinele de marxism-leninism, psihologia copilului și pedagogia școlară, limba română și metodica predării ei, aritmetică, geografie, istorie, pentru activități practice și lucrări de laborator. De asemenea vor fi discutate o serie de probleme și metode care vor contribui la îmbunătățirea predării unor obiecte ca: muzica, desenul, educația fizică. Ministerul Învățământului a pus la dispoziția cursanților materialele necesare documentării.

Conferința internațională a educației

Între 15—23 septembrie 1971 se vor desfășura la Geneva, în palatul Wilson, lucrările celei de a XXXIII-a sesiuni a Conferinței internaționale a educației (B.I.E.)

Sesiunea are ca temă : mediul social al elevului și șansele lui de succes în școală.

Lucrările sesiunii vor prilejui o largă confruntare de opinii privind experiența învățămîntului din lumea contemporană : sisteme școlare și eficiența lor, metode de modernizare a învățămîntului în pas cu progresele științei și tehnicii actuale, măsuri vizînd perfecționarea continuă a cadrelor didactice și lichidarea penuriei de cadre în statele unde mai este resimțită.

Țările participante la sesiune organizează expoziții pe tema care constituie obiectul dezbaterilor.

Țara noastră este reprezentată la această importantă sesiune de o delegație a Ministerului Învățămîntului, condusă de tovarășul Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului învățămîntului. Din delegație mai fac parte : prof. Zina Sîrbu, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, prof. univ. Ion Aluaș și prof. Octavian Neamțu, șef de sector la Institutul de cercetări pedagogice.

Săptămîna muncii patriotice pionierești

(Urmare din pag. 1)

ce, în aceste zile, orașele și satele vor fi străbătute de coloane de pionieri ce se vor îndrepta în marș, cu cîntece patriotice și revoluționare spre diferite puncte de lucru. Ei vor învăța să plece la muncă cu cîntec și să se întoarcă ordonat, în formații de marș intonînd de asemenea, cîntece patriotice și revoluționare. Prin astfel de acțiuni de masă se cultivă în rîndurile copiilor atitudinea moral-civică înaintată, trăsături de caracter cum sînt dragostea față de școală și față de patrie, sociabilitatea, dîrzenia în învingerea greutăților, obișnuirea cu efortul fizic, spiritul colectiv ș.a. Se va acorda, de aceea, atenție deosebită muncii de agitație, stimulării opiniei publice, afirmării și aprecierii celor mai destoinici, a fruntașilor muncii patriotice, unei largi popularizări a celor mai de seamă înfăptuiri. Aceasta îi va face pe copii să înțeleagă cu mai multă convingere **că fapta de muncă pusă în slujba patriei este o faptă cetățenească, expresie a patriotismului și demnității pionierești.** Recunoașterea contribuției concrete a pionierilor la efortul general al oamenilor muncii din patria noastră, a inițiativelor lor, joacă un rol educativ profund și exercită o influență deosebită în angajarea și integrarea socială a copilului, îi produce satisfacția muncii generatoare de energie, bucurie și entuziasm.

Aprecierea muncii se va face zilnic în careu, iar cei mai harnici vor fi fotografiați sub drapelul unității, iar la încheierea acțiunii, faptele și numele lor vor fi înscrise în „Cartea de onoare a unității". Activul pionieresc, comandamentul unității în mod deosebit, trebuie să aibă un rol important și activ în această privință. Vor fi confecționate panouri speciale cu fotografiile fruntașilor, vor fi editate gazete de perete, foi volante, se vor afișa lozinci de felul „Muncim cu drag pentru a răspunde chemării partidului și a întîmpina a II-a Conferință națională a organizației noastre", „Pionierul iubește munca și cinstește pe cei care făuresc bunurile materiale", „Pionierul dovedește prin fapte atașamentul său față de organizație" ș.a. Acestea îi vor ajuta pe copii să înțeleagă tot timpul scopul și semnificațiile acțiunii la care participă. Totodată, în fiecare zi, după orele de muncă, vor fi organizate momente plăcute de destindere în colectiv, fie sub formă de jocuri și activități cultural-artistice, sportive, fie sub forma unor drumeții, întreceri, învățarea de cîntece, vizite la muzee etc. Tocmai în această reușită și atent chibzuită îmbinare se va vădi măiestria educativă a cadrelor de comandanți și diriginți. Este foarte important ca, **pe cît este posibil, copiii să unească efortul în muncă cu sentimentul bucuriei, al plăcerii și satisfacției morale, cu voia bună.** Totul trebuie să contribuie la crearea unei atmosfere de însuflețire și de mobilizare, de optimism, care să-i determine pe copii să înțeleagă într-un spirit nou activitatea și îndatoririle lor. Acest lucru trebuie să fie profund înțeles de fiecare educator. Munca patriotică nu este un scop în sine, ci un mijloc esențial prin care realizăm schimbări și mutații în conștiința pionierilor și școlarilor, atitudini și exigențe mai mari, perspective însuflețitoare în munca lor, pe linia cultivării concepției și idealului de viață comunist. Cu o condiție însă — munca să fie ireproșabil organizată și aspectele educative să fie mereu, și în primul rînd, avute în vedere. Copiii vor înțelege în aceste condiții că au apărut pretenții noi la care ei sînt chemați să adere conștient, cu responsabilitate și entuziasm, că se cere mai mult și mai bine din partea activului — exponent de frunte al colectivului ; că detașamentului i se pretinde să manifeste mai multă energie, inițiativă și spirit de organizare, o atitudine mai militantă de promovare a comportării înaintate față de muncă, de intransigență față de lipsuri, că se formulează exigențe mai ridicate față de fiecare pionier în parte, față de calitatea sa de membru al unei organizații revoluționare. Munca patriotică devine astfel, un instrument puternic de educare a dragostei față de școală, de respect față de cadrele didactice, de cultivare a demnității, onoarei și mîndriei pentru fapte de seamă în colectivul pionieresc. **Conștientizarea neîntreruptă a țelurilor educativ-politice, reliefarea atentă și susținută a semnificațiilor profund patriotice ale acțiunii — reprezintă principalul pentru intensa muncă de educație pe care trebuie s-o desfășoare cadrele didactice cu acest prilej.**

Evident că pentru înfăptuirea acestor cerințe este — mai presus de orice — importantă atitudinea educatorului însuși, participarea sa nemijlocită, din convingere și conștiință patriotică alături și pentru copii la tot ceea ce se înfăptuiește. Indiferența sau reținerea, participarea formală sau neînțelegerea rolului exemplului personal, a faptului că educația pentru muncă nu se poate realiza prin sfaturi și îndemnuri, ci numai prin munca concretă — nu poate decît să aducă mari prejudicii educației în spirit comunist. Nu este posibil, în astfel de împrejurări să îndemnăm pe elevi să lucreze, iar educatorii să stea undeva liniștiți la umbră și să-i „supravegheze". Dimpotrivă, **toate cadrele didactice sînt chemate să participe în mod efectiv, alături de elevi, la îndeplinirea sarcinilor muncii patriotice,** să colaboreze activ și permanent cu organizațiile de pionieri și U.T.C. Mai mult încă, este necesar să explice și părinților sensul și semnificația educativ-patriotică a acțiunilor organizate cu elevii, antrenîndu-i alături de școală și organizațiile de tineret la realizarea obiectivelor propuse. Conducerile școlilor vor trebui să asigure întocmirea unui plan precis de organizare, astfel încît să se realizeze participarea efectivă și zilnică a fiecărui pionier și școlar, stabilirea unor obiective precise de lucru, asigurarea condițiilor materiale necesare, prevenirea oricăror posibilități de accidentare, de dezordine etc. Va fi solicitat sprijinul consiliilor populare și comisiilor de deputați în vederea desfășurării în bune condiții a muncii patriotice a elevilor.

Trebuie ținut seama de faptul că această acțiune nu este decît un început pentru o largă și continuă mobilizare a elevilor la muncă alături de întregul popor pentru edificarea socialistă a patriei. Recomandăm, în acest context să se insiste asupra înțelesului profund al finalului chemării unității de pionieri de la Școala nr. 56 din București : „Să continuăm a dovedi de-a lungul întregului an grija noastră pentru școala în care învățăm. Să cerem tuturor colegilor să respecte școala, pe profesorii și comandanții noștri, activitatea neobosită a clasei muncitoare, a făuritorilor de bunuri materiale, a celor care ne creează minunate condiții pentru o copilărie fericită, pentru un viitor luminos. Să dovedim prin muncă dragostea noastră fierbinte, devotamentul față de patrie și popor, față de Partidul Comunist, părintele nostru drag".

Este un întreg program de educație comunistă. Sîntem convinși că — sub conducerea organelor și organizațiilor de partid — cu sprijinul familiei, al Uniunii Tineretului Comunist, al consiliilor populare și al altor factori, școala și Organizația pionierilor îl vor putea înfăptui exemplar.

Școala fără ziduri

Copiii șantierelor

Pe aria brăzdată de munți a imenselor șantiere hidroenergetice, copiii preșcolari se joacă smolind baraje în latul șănțulețelor din fața locuințelor de scîndură. Mai au unii mai puțin, alții grozav de mult pînă vor începe un joc nou, la împlinirea celor șase ani. Își fragmentează așteptarea în diguri noi, modelabile în fel și chip. Sînt discreți atunci. Tăcerea lor e tare ca aerul montan ce-l respiră. Grăbindu-mă, spre deosebire de ei, aș risca o comparație : a barajului și undelor reale cu profesorul și elevii.

Copiii șantierelor sînt și copiii școlii. Ascultați-i cît sînt de precoci în aduceri aminte — în ce oraș s-au născut, prin ce locuri au umblat, unde au auzit ei că se vor înălța construcții asemănătoare... Ochiul lor s-a deprins, pe neștiute, cu măreția.

Șantierul e spațiu, dimensiune a omului implîntată în osiile naturii. Școala reprezintă timpul. Școala noastră reprezintă prezentul românesc colorat de arșița revoluționară a zilelor pe care le transformăm necontenit în șantier. Incidența șantierului cu școala te, îndeamnă să reconstați nesfîrșirea spațiului și a timpului.

Pe orice mare șantier primează omul matur, puternic. Puternic precum, în literatura vechilor copilării, lupii de mare. Iar în școală — și numele diferitelor școli sînt numele sensurilor esențiale care vor însufleți munca absolvenților lor — avem de consemnat primatul șantierului.

Copiii aceia cresc pe șantier. Fără să fie străini nici un moment timpului școlii.

Li se înfățișează caleidoscopic muntele și universul. Universul își flutură în chip de steag iarba cîmpurilor infinite. Muntele rămîne, în aparență, același, etern, ca legendele. Pînă cînd îl mută din loc părinții acelor copii, contemporanii lor mai mari.

Un tînăr aproape copil suie muntele. Menirea lui însă este să cucerească universul. Se va întoarce la poalele masivului și va lua-o de la capăt. Iar în pisc își va face apariția întîi o treaptă pe care el va păși fără emfază, treaptă rodită de gîndul său, totalizîndu-i prezența în univers, proiecția drumului de viitor.

Cînd copiii șantierelor suie, călăuziți de școală, munții, munții se mișcă, păstrîndu-și în zările deschise ca o carte pilduitoare doar piscurile.

De altfel, și marii constructori, cunoștințele noastre obișnuite de astăzi, intime sau protocolare, se mută adesea din loc în loc.

GH. ANCA

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

Tumultuoasa şi eroica perioadă '44 — '47

După cum se ştie, insurecţia naţională antifascistă a dus la răsturnarea dictaturii militare antonesciene, la ieşirea României din războiul antisovietic în care fusese aruncată de Germania hitleristă şi la trecerea ei cu toate forţele de partea Naţiunilor Unite, pînă la zdrobirea nazismului. Dar baza economică socială a regimului burghezo-moşieresc nu fusese afectată prin actul de la 23 August 1944 — pe care cercurile reacţionare şi monarhia îl voiau ca final al luptei populare; dincolo, însă, de dorinţele şi acţiunile forţelor retrograde ce-şi propuneau restabilirea stării de lucruri din trecut, din lupta antifascistă şi de eliberare naţională s-a dezvoltat, sub steagul P.C.R., o puternică mişcare revoluţionară de masă, avînd în centrul şi în fruntea ei clasa muncitoare, şi ţintind la dezvoltarea democratică a ţării, orientarea ei pe un făgaş nou. În acest fel, cucerirea puterii în stat şi atragerea maselor, a marii majorităţi a populaţiei — iată problema nr. 1, pe plan intern, a României în prima etapă a revoluţiei populare.

La 6 martie 1945, după ce în perioada imediat postinsurecţională au fost înlăturate cele trei guverne succesive cu preponderenţă reacţionară, marea ridicare la luptă a muncitorimii, ţărănimii, a celor mai largi forţe sociale fără deosebire de naţionalitate — sub conducerea P.C.R. — a impus instaurarea guvernului prezidat de înflăcăratul patriot, eminent om de stat şi militant progresist care a fost dr. Petru Groza. A fost o mare victorie a forţelor revoluţionare democratice, evenimentul acesta marcînd începutul puterii revoluţionar-democratice a muncitorilor şi ţăranilor. Ţara noastră a fost eliberată definitiv de sub orice dominaţie imperialistă, 6 Martie avînd şi un profund caracter antiimperialist.

Obiectivele guvernului Groza vizau, îndeosebi, desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice. În circumstanţele extraordinar de dificile în care se afla economia naţională atunci, partidul comunist şi guvernul democrat concepeau lupta pentru lichidarea urmărilor războiului şi jafului hitlerist ca fiind prima fază a unei vaste acţiuni de reconstruire şi dezvoltare pe baze noi. Guvernul dr. Petru Groza a trecut imediat la definitivarea prefacerilor democratice începute în perioada anterioară şi a întreprins noi paşi înainte pentru progresul general al ţării. Principala măsură transpusă în viaţă a fost desăvîrşirea reformei agrare, mai precis : consfinţirea **de jure** a ceea ce masele ţărăneşti, cu sprijinul muncitorimii, realizaseră **de facto** în procesul luptei revoluţionare.

La cîteva zile după instaurarea guvernului democrat, în partea de nord a Transilvaniei a fost restabilită administraţia românească. Cu acest prilej, C.C. al P.C.R. a emis un manifest prin care chema masele muncitoare ale poporului român şi ale minorităţilor naţionale conlocuitoare să lupte unite pentru un regim democratic în România.

Pe data de 19 iunie 1945 a fost promulgat Decretul-Lege pentru trecerea industriei de război la producţia de pace şi s-a constituit o comisie interministerială însărcinată cu aplicarea acestei măsuri. În a doua jumătate a anului 1945 aproape toate întreprinderile industriale şi-au adaptat producţia la nevoile economiei de pace. O seamă de mari unităţi productive au primit comenzi pentru căile ferate, maşini şi unelte agricole, materiale de construcţii şi uz casnic.

Concomitent cu orientarea şi sprijinirea activităţii guvernului democrat pentru consolidarea şi lărgirea cuceririlor democratice, pentru refacerea economică şi îmbunătăţirea condiţiilor de trai ale maselor, P.C.R. a îndreptat ascuţişul luptei contra forţelor reacţionare din ţară şi a sprijinitorilor lor de peste hotare. Coalizînd în jurul său toate forţele sănătoase, democratice şi patriotice, printr-o politică elastică şi de perspectivă a alianţelor, avangarda marxist-leninistă s-a dovedit la înălţimea sarcinilor ce se cereau urgent şi chibzuit soluţionate, s-a maturizat şi şi-a perfecţionat mereu formele şi metodele de muncă, de influenţare a maselor, s-a pregătit ea însăşi. Elocvent argumentează această afirmaţie Conferinţa Naţională a P.C.R. din 16—21 octombrie 1945 — un moment de mare însemnătate în istoria contemporană a României. Conferinţa a sintetizat principalele învăţăminte ale experienţei acumulate şi a definit sarcinile P.C.R. pe tărîm economic şi politic, în domeniul vieţii interne de partid, şi a dat o fundamentare principială soluţionării problemelor dezvoltării ulterioare a României. Ea s-a pronunţat pentru o politică externă de prietenie şi bună înţelegere între state, pentru lichidarea rămăşiţelor fascismului şi pentru lupta împotriva cercurilor reacţionare pe plan mondial, pentru asigurarea unei democraţii reale, respectarea voinţei fiecărui popor de a-şi făuri singur, suveran, regimul său social-politic ; de asemenea, susţinea, ca fiind absolut necesare, respectarea independenţei naţionale, precum şi imperativul neamestecului în treburile interne ale altor popoare şi state.

Anul 1946 aduce în prim-planul vieţii politice alegerile pentru Adunarea Deputaţilor. P.C.R. a apreciat aceste alegeri ca o parte esenţială a procesului revoluţionar neîntrerupt, cu rezonante internaţionale, şi s-a pregătit în consecinţă, potrivit tacticii fixate la plenara Comitetului Central din 25—26 ianuarie 1946 : gruparea într-un singur bloc a tuturor forţelor politice participante la guvern şi prezentarea lor în alegeri pe o listă comună. Platforma program a Blocului Partidelor Democrate — fondat la 19 mai 1946 — avea un conţinut de obiective corespunzător intereselor forţelor largi ale poporului. Tactica P.C.R. de alianţă a forţelor democratice, de front comun al maselor în jurul unui program care angaja ţara în mod ferm pe calea progresului, a fost confirmată de succesul — 79,86% din voturi pentru B.P.D. în alegerile din 19 noiembrie 1946. Noul parlament a purces la elaborarea unei legislaţii care a contribuit mult la refacerea şi dezvoltarea economiei naţionale. Astfel, la 20 decembrie 1946 el a votat legea pentru etatizarea Băncii Naţionale a României — cea mai importantă instituţie financiară şi de credit a ţării, servind din acel moment regimului democrat-popular, intereselor generale ale poporului nostru.

O suită de măsuri luate de regimul democrat în cursul anului 1947, realizările oamenilor muncii conduşi de P.C.R. au dus la desăvîrşirea transformărilor cu caracter burghezo-democratic şi au purtat, în acelaşi timp, o amprentă tot mai pronunţată anticapitalistă. Amintim, în această ordine de idei, reorganizarea în aprilie a Ministerului Economiei Naţionale, căruia i s-a încredinţat dreptul de a supraveghea şi controla producţia şi circulaţia mărfurilor, repartiţia materiilor prime şi a creditelor, inclusiv ale întreprinderilor proprietate capitalistă. În mai au fost înfiinţate oficiile industriale (14), în decembrie acestea grupînd aproape 650 de întreprinderi şi reprezentînd 80% din capacitatea de producţie a industriei — ca organe mixte de coordonare a activităţii economice în unele ramuri industriale. Prin aceste oficii statul şi-a dezvoltat sistemul de evidenţă şi control asupra întreprinderilor capitaliste, a putut introduce programe de producţie ş.a.m.d. În iulie a fost promulgată ca o completare legea pentru organizarea controlului de stat şi asupra utilizării creditelor. După ce în şedinţa Consiliului de Miniştri din 14 iunie 1947 au fost dezbătute şi însuşite „Propunerile Partidului Comunist Român în vederea îmbunătăţirii situaţiei economice şi financiare a ţării" — document de excepţională însemnătate — s-a trecut la un program de activitate industrială pe semestrul al II-lea al anului (scopul : să se atingă 70% din nivelul producţiei anului 1938), iar la 15 august s-a înfăptuit reforma monetară.

Desfiinţarea moşierimii, îngrădirea posibilităţilor de exploatare şi de dominaţie economică şi politică a burgheziei s-au soldat în mod obiectiv necesar, firesc, cu scăderea continuă a influenţei şi a rolului partidelor politice burgheze şi, în a doua jumătate a anului 1947, cu dispariţia lor din viaţa societăţii româneşti.. O dată cu aceasta, o schimbare radicală a intervenit în caracterul puterii de stat : s-au creat condiţii pentru trecerea la lichidarea contradicţiei dintre conţinutul puterii şi forma de stat monarhică.

La 30 decembrie 1947, în prezenţa lui Petru Groza şi a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, regele Mihai a semnat actul de abdicare. Adunarea Deputaţilor a adoptat legea prin care România a fost proclamată Republică Populară. S-a încheiat etapa desăvîrşirii revoluţiei burghezo-democratice şi s-a trecut la înfăptuirea sarcinilor revoluţiei socialiste, iar Partidul Comunist Român a devenit forţa politică diriguitoare a ţării, a destinelor poporului nostru.

IONEL NICOLAE
cercetător ştiinţific principal la Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

COMPETENŢA DASCĂLULUI

Cotitura radicală în munca de învăţămînt pe care o aşteaptă conducerea partidului nostru încă din primele zile ale anului şcolar care îl vom începe nu peste mult timp depinde de entuziasmul, perseverenţa, dar, mai ales, de competenţa tuturor celor ce muncesc în şcoală. Dascălii sînt chemaţi să desfăşoare, în spiritul indicaţiilor preţioase date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei, o activitate multilaterală atît pentru instruirea elevilor cît şi pentru educarea lor comunistă. Aceste două laturi fundamentale ale muncii din şcoală nu se pot separa. Dimpotrivă, ele alcătuiesc o unitate dialectică care asigură formarea multilaterală a tineretului potrivit concepţiei partidului nostru despre lume şi viaţă.

De aceea, partidul a reamintit, prin cuvîntul secretarului său general că „toţi profesorii, toţi învăţătorii trebuie să fie şi specialişti şi educatori".

Competenţa în nobila profesiune de dascăl se asigură în anii de studii, se desăvîrşeşte în timpul activităţii instructiv-educative, se menţine prin studiu tenace şi aprofundat pînă la anii pensionării. Ea presupune o temeinică pregătire de specialitate pe fondul unei largi culturi generale elastice, care să dea învăţătorului sau profesorului posibilitatea unei adaptări şi integrări rapide la situaţiile cele mai variate; stăpînirea concepţiei ştiinţifice despre lume a partidului nostru — materialismul-dialectic şi istoric — existenţa unor convingeri nestrămutate specifice moralei comuniste, ca forţă motrice a acţiunilor pentru înfăptuirea idealurilor partidului; orizont politic pentru a înţelege şi explica cursul evenimentelor interne şi internaţionale; toate acestea topite şi plămădite în retorta pasiunii pentru profesia de dascăl.

În toate şcolile se găsesc oameni minunaţi, care întrunesc aceste calităţi, dau dovadă de înaltă competenţă, pasiune şi spirit de răspundere pentru pregătirea tinerei generaţii. Profesori ca Ilie Stănculescu din Cîmpulung-Muscel, Alexandru Cojocaru, de la Liceul nr. 1 Roman, Elvira Bitea, de la Liceul 10 din Timişoara, Maria Tomuleanu, Felicia Hagiac, Ştefan Petrescu din Bucureşti, Petru Bucşa din Cluj, Dionisie Şarkanay din Tg. Mureş, Brigitte Nidermayer din Braşov, învăţători ca Alexandrina Pace şi Silvia Casagicu din Bucureşti, Ileana Pogan, Şcoala generală din Avram Iancu, jud. Alba, Maria Ioniţă din Nehoiu — Buzău, Ion Rebega din Podu Nergii, Vrancea şi mulţi alţii fac cinste unităţilor în care desfăşoară activitatea, se bucură de stima şi preţuirea elevilor lor şi a părinţilor acestora. Pe bună dreptate se sublinia la Conferinţa naţională a cadrelor didactice că : „rezultatele obţinute în formarea a numeroase generaţii de tineri, harnici constructori ai socialismului, dovedesc o înaltă competenţă a cadrelor noastre didactice, capacitatea lor de a asigura progresul neîntrerupt al învăţămîntului din ţara noastră". *)

Etapa în care se găseşte şcoala noastră, etapă de noi responsabilităţi şi înaltă exigenţă ne cere, nouă dascălilor, eforturi sporite şi o mai înaltă competenţă.

Fără a minimaliza cu nimic priceperea majorităţii educatoarelor, învăţătorilor şi profesorilor, nu putem să nu zăbovim asupra unor fenomene existente în viaţa şcolilor, din cauza cărora sarcinile din domeniul instrucţiei şi al educaţiei nu se rezolvă în ritmul şi la nivelul calitativ cerut de societatea noastră socialistă. Este ştiut că, din motive obiective (decalajul dintre dezvoltarea reţelei şi ritmul de pregătire a cadrelor), şcoala a fost nevoită să apeleze la serviciile unor cadre fără pregătire de specialitate sau cu pregătire incompletă. Multe dintre aceste cadre s-au calificat, s-au legat de învăţămînt, îşi îndeplinesc cu competenţă sarcinile instructiv-educative. Alţi dascăli, însă, au neglijat ani în şir propria lor pregătire. Din păcate, chiar în rîndul celor cu studii corespunzătoare se întîlnesc cadre didactice care nu menţin cît mai sus steaua competenţei. Sînt elocvente în acest sens datele ultimei sesiuni a examenului de definitivat, unde au căzut 24% din profesorii prezentaţi, 18% din învăţători şi 26% educatoare.

Inspecţiile şcolare au depistat numeroase cazuri de profesori şi învăţători care nu se ţin la curent cu noutăţile din specialitate şi pedagogie, desfăşoară o slabă activitate de instrucţie şi educaţie, nu se pregătesc pentru fiecare lecţie, transmit eronat cunoştinţele, nu se mai interesează cu ce au rămas elevii din explicaţiile lor, ce goluri au în cunoştinţe, cît şi cum învaţă aceştia. Unii dintre ei au devenit imuni la criticile directorilor de şcoli, ale inspectorilor şcolari.

Este necesar să se treacă la măsuri împotriva acestora căci, pentru a face instrucţie şi educaţie, principala îndatorire a fiecărui dascăl este de a se perfecţiona în domeniul specialităţii şi al pedagogiei, de a-şi ridica permanent nivelul pregătirii ideologice, de a milita neobosit pentru înfăptuirea politicii partidului şi statului.

De aceea, considerăm îndreptăţită indicaţia cuprinsă în documentele partidului nostru de a spori exigenţa faţă de pregătirea şi munca educatoarelor, învăţătorilor şi profesorilor. De fapt, în acest important sector al vieţii sociale trebuie să lucreze cu adevărat o elită a intelectualităţii noastre, pentru că în şcoală se formează tot ce are mai valoros o naţiune, viitorul cetăţean. În acest domeniu nu ne este îngăduit să avem rebuturi. De aici, concluzia de a ne asigura o linie ascendentă în pregătirea profesională şi ideologică, în primul rînd prin studiul individual tenace şi sistematic.

Întîlnim în şcoală cadre foarte bine pregătite profesional dar cu lacune în pregătirea pedagogică, politico-ideologică. La aceştia s-au constatat stîngăcii în realizarea legăturii dintre instrucţie şi educaţie, la interpretarea problemelor de specialitate în lumina concepţiei marxist-leniniste. De obicei, profesorii care nu dau atenţie aspectelor educative ale lecţiei aduc şi o slabă contribuţie la organizarea şi desfăşurarea activităţii educative extraşcolare, nu au suficientă forţă de convingere în relaţiile educative cu elevii. Neîndoielnic, însuşirea formală a cunoştinţelor politico-ideologice, ca un scop în sine, sau slaba pregătire ideologică, insuficienta stăpînire a problemelor de pedagogie generală şi specială, îndeosebi a problemelor de teoria şi metodica educaţiei sînt cauze ale acestor neajunsuri.

De aceea se impune, cu necesitate, o preocupare continuă din partea fiecărui învăţător şi profesor pentru pregătirea politică şi ideologică prin studiul tuturor documentelor partidului nostru, al cuvîntărilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, al publicaţiilor periodice, al revistelor şi lucrărilor social-politice, prin participarea la dezbaterile organizate în cadrul învăţămîntului de partid etc. De asemenea, se cere să se acorde o atenţie sporită formării studenţilor de la facultăţile care pregătesc cu precădere cadre didactice în domeniul pedagogiei, psihologiei şi sociologiei, generalizării experienţei pozitive din munca instructiv-educativă.

Dispunem de numeroase căi pentru a asigura competenţa în muncă a tuturor cadrelor din învăţămînt. Studiul individual permanent şi sistematic, prezenţă activă în actualitatea disciplinei, îmbinarea muncii de predare cu cea de cercetare ştiinţifică, perseverenţă şi receptivitate faţă de tot ce este nou în metodologia disciplinei — sînt cele ce depind de fiecare dascăl. Altele pot fi valorificate mai intens de organele de îndrumare şi conducere: de pildă, sporirea exigenţei controlului activităţii instructiv-educative, verificarea preocupărilor de studiu ale cadrelor didactice şi crearea unui climat propice pentru acest studiu (timp, dotarea bibliotecilor, facilitarea accesului la mijloacele de informare), exemplara organizare a dezbaterilor din consiliile profesorale, din colectivele de catedră, comisii şi cercuri pe specialităţi, organizarea unei legături mai strînse între cadrele universitare şi cele din învăţămîntul de cultură generală, aşezarea pe baze temeinice a programelor de activitate ale caselor corpului didactic etc.

„Trebuie înţeles — se sublinia în Raportul prezentat de tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* la Congresul al X-lea al partidului — că în condiţiile progresului actual al tehnicii, al revoluţiei tehnico-ştiinţifice, cunoştinţele acumulate cu ani în urmă nu mai pot ajuta pe specialist să-şi îndeplinească în bune condiţii sarcinile".

De aceea, avem datoria să ne considerăm angajaţi deplin, zi de zi, ceas de ceas, în bătălia continuă pentru competenţă în dubla calitate de specialişti şi de educatori.

ION DELAURIANU

*) *N. Ceauşescu „Cuvîntarea la Conferinţa naţională a cadrelor didactice".*

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

TEORIA GRUPURILOR şi istoria formării individului

Un Cuvier al educaţiei ar putea afirma azi cu deplin temei : „Spuneţi-mi despre ce fel de tineri şi adulţi este vorba şi vă voi reconstitui colectivele prin care au trecut şi s-au format". Sau, ceea ce este mult mai important pentru practica educaţiei : „Spuneţi-mi de ce colective dispuneţi în prezent şi vă voi descrie profilul uman pe care-l veţi obţine în viitor".

Dincolo de caracterul limitat şi pragmatic al cercetărilor actuale, teoria grupurilor sugerează direcţii noi de analiză în care interesul specialistului se deplasează de la grupa singulară la un ansamblu de grupuri şi de la prezent la trecut. Preocuparea este firească, căci în practică nu întîlnim niciodată colective izolate, ci ansambluri aparţinînd unei şcoli sau unor şcoli, întreprinderi etc.; aşezate într-un loc sau altul, într-o perioadă de timp sau alta. Marea diversitate de condiţii, situaţii, experienţă etc. determină un anumit specific ce trebuie luat în consideraţie pentru a ne da seama de natura influenţelor probabile, de concordanţa lor cu idealurile educative ale societăţii.

Este evident însă că demonstraţiile trebuie începute cu trecutul. Ca şi în alte cazuri, istoria a experimentat pentru noi oferindu-ne un material de analiză enorm ce-şi mai aşteaptă încă descifrarea.

Asupra acestui fenomen vrem să ne oprim pentru un moment.

Cine a studiat prin metoda genealogică şi biografică evoluţia unui mare număr de oameni, începînd cu anul 1900 şi pînă în vremea noastră, a putut înţelege pe viu sensul transformărilor psihologice pe care aceştia le-au suportat. Fiecare bătrîn de azi a trecut prin foarte multe colective : de viaţă, de muncă, de luptă etc. Unele din acestea au fost stabile, de lungă durată, altele trecătoare, întîmplătoare, unele l-au influenţat profund, altele mai puţin sau de loc. Confruntări, acomodări, renunţări, reuşite, progrese morale sau regrese, înfrîngeri, bucurii, tristeţi — o gamă largă de situaţii şi de trăiri sufleteşti prin care fiecare a trecut şi care s-au fixat sub forma unor amintiri de demult, dar şi sub forma de opinii, mentalităţi şi atitudini prezente. Pare azi ciudat şi neverosimil să constaţi „bazarul" psihologic ce a rezultat. Ici o mentalitate ce ţine de copilăria îndepărtată şi de familia patriarhală, dincolo una întipărită în vremea adolescenţei, trăită în colectivele de muncă întîmplătoare specifice perioadei de după primul război mondial, sau şi mai tîrziu în alte întîmplări si evenimente pe care le-a trăit. Cîte ceva din fiecare experienţă căpătată în colectivele parcurse s-a fixat, uneori profund, alteori superficial, dînd în final, spre bătrîneţe, acea experienţă irepetabilă, de mare interes pentru psihologia istorică şi teoria educaţiei. Fără să intrăm în amănuntele cercetărilor întreprinse, redăm totuşi unele concluzii, de interes mai general, pe care le-am putut desprinde.

1. Una din tezele de bază ale educaţiei, potrivit căreia formarea individului are loc în mod esenţial la vîrsta micii copilării, este pe punctul de a fi completată, dacă nu infirmată de analiza istorică. Schimbarea grupului de muncă sau de viaţă a adus cu sine schimbări importante, uneori esenţiale, în psihologia individuală. De voie, de nevoie, individul se transformă mereu, încît firesc este să ne întrebăm dacă nu cumva teza amintită a fost formulată într-o perioadă de slabă mobilitate socială, care a permis menţinerea unor trăsături psihologice căpătate în mica copilărie tot restul vieţii. Iar ceea ce a fost considerat trăsătură a speciei umane reprezintă de fapt una de epocă. Sînt temeiuri pentru o astfel de ipoteză şi ea va trebui în viitor avută în vedere.

2. Ideea relativei unităţi şi continuităţii de sens a influenţelor educative exercitate asupra individului trebuie şi ea analizată. La punctul de tangenţă dintre diferitele colective în care este integrat individul se constată frecvent discontinuităţi marcante : în sfera valorilor, a normelor şi a scopurilor urmărite. Confruntat de fiecare dată cu norme noi, individul trebuie să se acomodeze şi să se reacomodeze, pe seama unui efort personal de multe ori dramatic. Se impune deci, acum, pe multiple planuri, preocuparea societăţii noastre socialiste, umaniste prin esenţa ei de a asigura o continuitate a influenţelor educative pe diferite trepte şcolare şi din şcoală spre colectivele de producţie, ca un factor fundamental pentru formarea în spirit comunist a personalităţii.

3. Grupurile umane păstrează, de regulă, un specific după vîrstă, sex, scopuri etc., dar acest specific se pare că nu se supune regulilor progresului spontan, cum este cazul cu fenomenul învăţării, al creşterii etc. Evoluţii ascendente, dar şi stagnări sau chiar regrese putem constata în colectivele de copii, de tineri sau de adulţi, în colective de muncă, de joc sau de învăţătură etc. Fiecare epocă şi orînduire socială valorifică altfel afectivitatea umană şi acest specific se reflectă, credem, într-o anumită tipicitate a grupurilor pe seama căreia trebuie pusă, într-o mare măsură, ceea ce sociologii numesc azi personalitate de bază. Studiul istoric al grupurilor umane se dovedeşte astfel şi din acest punct de vedere promiţător şi important pentru dirijarea educaţiei prezente.

4. Ultima regulă, asupra căreia nu ne mai oprim aici, se referă la reacţiile indivizilor în contact cu diferitele colective. Aşa cum se constată, cei mai mulţi se acomodează. Unii însă nu reuşesc să o facă pînă la capăt, fie din pricina vitezei schimbărilor, fie din alte pricini. În aceste cazuri, apar, uneori, „evadarea" din colectiv şi, mai frecvent, mimarea acomodării. De unde şi ideea că ceea ce numim în mod curent : dezadaptare, simulare, lipsă de personalitate etc. îşi are de fapt originea tot în viaţă de colectiv a indivizilor. La nivelul grupului trebuie deci intervenit cu mijloacele ştiinţei pentru a schimba atitudini şi comportamente necorespunzătoare din punct de vedere social.

★

Utilizarea în direcţia schiţată aici a elementelor teoriei grupurilor poate permite elaborarea unui veritabil capitol de psihologie istorică, cu implicaţii majore în procesul educaţiei prezente. Cunoaşterea potenţelor educative ale diferitelor colective, a continuităţii valorilor de grup în timp şi spaţiu ne dă posibilitatea să construim un sistem de cerinţe educative mai profund elaborate şi deci mai eficiente. Ar fi un pas înainte în direcţia unui mod nou de a gîndi formarea individului în concordanţă cu interesele societăţii.

N. RADU

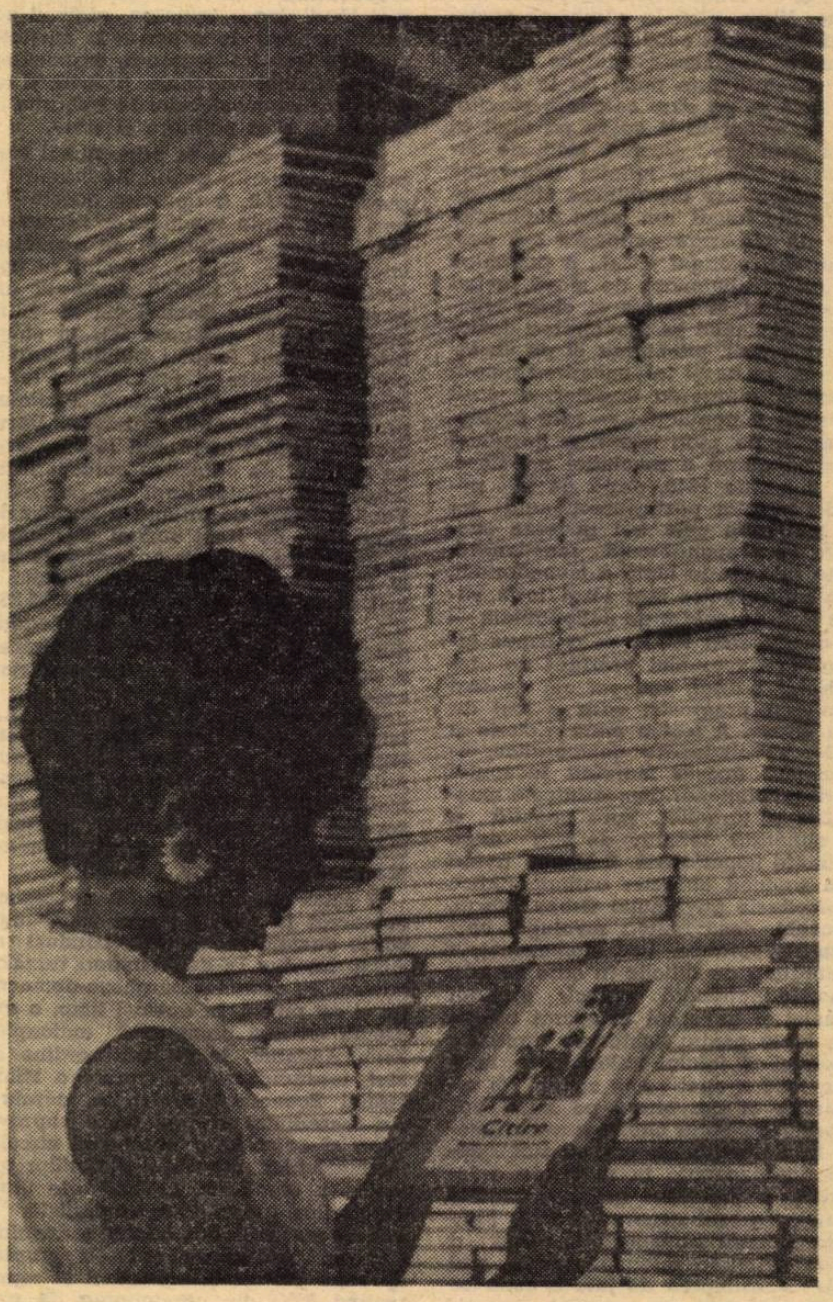

Anul şcolar 1971—1972 în avanpremieră

Adevăraţi munţi de manuale şcolare se îndreaptă din tipografii spre şcoli

De la dictare către aprofundarea cunoştinţelor ortografice şi gramaticale

Dictarea unui text constituie un moment nu lipsit de emoţie, de teama de a nu greşi. Cred că mai mult psihologic (decît altfel) se explică abundenţa greşelilor de tot soiul, cu care elevii ne surprind, la dictări.

Pentru a evita asemenea stări psihice, se impune, în desfăşurarea dictărilor, respectarea unor metodologii specifice, bine determinate. Se cere o gradare a cerinţelor faţă de elev, a solicitărilor acestuia la efort, a cărui curbă să pornească de la uşor la greu, de la simplu la complex, cu respectarea continuităţii, în timp, a preocupărilor de scriere corectă. Pentru aceasta, dictările ar trebui concepute în două tipuri principale, cu o individualitate distinctă : a) dictări parţiale (sau analitice) şi b) dictări sintetice. În cadrul tipologiei propuse de noi, un rol însemnat îl au dictările analitice. Ele se pot desfăşura în orice oră de gramatică, în orice moment al lecţiei, însoţind sau finalizînd tratarea fiecărei unităţi morfologice sau sintactice studiate.

Dictările sintetice ar avea drept scop ansamblarea cunoştinţelor de ortografie şi punctuaţie, cu aplicaţii pe texte, la finele unei etape de învăţămînt (trimestru, an şcolar, ciclu de şcolarizare).

Prima chestiune care se pune o constituie alegerea judicioasă a textului, în raport cu clasa, cu nivelul de cunoştinţe şi de pregătire al elevilor etc. La clasele mari, se poate da, în cadrul dictărilor sintetice, un text din autorii clasici, de inspiraţie folclorică, în care să domine oralitatea, participarea afectivă, intensă a personajelor la acţiune (uneori, chiar şi a scriitorului, fie direct, fie indirect).

Un asemenea text mi se pare a fi „Dănilă Prepeleac" de Ion Creangă. Acest text, pe lîngă alte calităţi, se distinge prin : a) marea frecvenţă a situaţiilor ortografice şi de punctuaţie, în cadrul cărora pot rezulta greşeli de scriere ; b) deosebita expresivitate, intonaţie, afectivitate etc., presupuse de conţinutul dialogului, rezultînd din participarea directă, intensă a personajelor la acţiune (autorul însuşi avînd funcţia de personaj-comentator) ; c) o coloratură lexicală, un pitoresc lingvistic al limbajului folosit ; d) necesitatea folosirii conjugate a tuturor cunoştinţelor de limbă şi stil, de gramatică şi vocabular, pe care le-a dobîndit elevul de-a lungul anilor.

Toate aceste particularităţi pot constitui obiectul unor comentarii de ordin stilistic la nivelul de accesibilitate al unui elev de clasa a VIII-a. Căci nu e chiar atît de greu ca elevul să înţeleagă că autorul îmbină dialogul cu naraţiunea, că scriitorul participă şi el la acţiune, avînd rolul unui comentator (pentru cititor) al celor întîmplate. Pe nesimţite, se poate trece la modalităţile de expresie prin care scriitorul redă cît mai fidel un asemenea dialog viu, antrenant, plin de haz şi umor. Vocativul, interjecţia, suspensia în vorbire (marcînd şiretenia interlocutorului), vorbirea directă fie după, fie înainte de verbele de zicere sau de declaraţie, exclamaţia, interogaţia decurg apoi de la sine ca elemente indispensabile în caracterizarea personajelor cînd este vorba de dialog.

Reuşita unei dictări sintetice depinde în bună măsură, de calitatea comentariului stilistic cu care însoţim textul. Nici o nuanţă a exprimării personajelor nu trebuie trecută cu vederea şi, de fiecare dată, elevii trebuie solicitaţi să „propună" ei înşişi punctuaţia capabilă să exprime cît mai fidel nuanţa sesizată (tot cu ajutorul lor) în cadrul comentariului stilistic prealabil. E bine ca elevii să ştie că unele semne ale scrierii au valori foarte apropiate, ele putîndu-se substitui — nu o dată — reciproc, fără a afecta prea mult conţinutul textului. Evident, unele reguli cu caracter fix trebuie foarte bine însuşite, dat fiind faptul că nu totdeauna între pauză ori intonaţie şi redarea lor grafică există o concordanţă deplină. Între subiectivă ori predicativă şi regentă nu se pune virgulă, chiar dacă vorbitorul face o pauză în vorbire. Or, elevii pun, ceea ce denotă anumite carenţe în însuşirea scrierii la sintaxa frazei. Greşeala amintită s-ar putea înlătura, dacă, la predarea fiecărei subordonate, un moment-cheie în planul lecţiei l-ar deţine punctuaţia respectivei propoziţii, cu cît mai multe exemplificări, şi nu doar cu o regulă seacă, uşor de uitat după un timp. În partea referitoare la lexic şi gramatică, greşelile sesizate trebuie oarecum triate pe categorii de frecvenţă, în raport direct cu specificul textului dat, profesorul avînd astfel prilejul să discute şi să re-

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

Matematica în liceele economice

Perfecționarea continuă a învățămîntului mediu economic, în raport cu cerințele dezvoltării industriei, agriculturii, diferitelor activități economice solicită realizarea unui echilibru și a unei corelații mai judicioase între disciplinele de profil și cele de cultură generală, precum și în cadrul disciplinelor de profil. Prin această prismă am dori să ne ocupăm de unele aspecte actuale privind abordarea studiului matematicii în liceele economice. Sînt evidente, în lumina cerințelor de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale raporturile tot mai strînse între matematică și producție, precum și importanța introducerii, pe scară tot mai largă, a tehnicilor moderne de calcul, pentru perfecționarea metodelor de cunoaștere și analiză a realităților din economie.

Aplicarea metodelor matematice în economie este impusă de perfecționarea neîncetată a planificării și statisticii, precum și de relațiile complexe din cadrul procesului de producție, iar studiul matematicii în învățămîntul mediu economic ar trebui strîns corelat cu aceste cerințe ale dezvoltării economiei socialiste.

Deși în predarea matematicii în liceele economice există elemente pozitive, totuși au fost neglijate destule probleme practice, tehnico-economice, necesare majorității elevilor care vor lucra nemijlocit în producție. Credem, de pildă, că metoda algoritmică de rezolvare a problemelor de programare liniară ar putea fi introdusă în anul III, în cadrul elementelor de algebră superioară, urmînd ca orele să fie repartizate astfel : matrici — 4 ore; determinanți — 8 ore ; sisteme de ecuații liniare — 4 ore și elemente de programare liniară — 8 ore.

Problema calculului eficienței economice a investițiilor în economia națională cu ajutorul metodelor matematice joacă un rol esențial pentru dezvoltarea în perspectivă a producției. Enunțiativ, programele și manualele de matematică pentru liceele economice și agricole ar trebui să cuprindă : calculele prescurtate; mediile care ajută la analiza vitezei de rotație a mijloacelor circulante; metoda indicilor în studiul dinamicii fenomenelor și controlul îndeplinirii și depășirii planului de producție; folosirea metodelor de corelație simplă și multiplă pentru măsurarea influenței factorilor tehnologici asupra parametrilor finali ai produselor; metodele matematice în supravegherea continuă a proceselor tehnologice; aparatul matematic utilizat în descoperirea rezervelor pentru perfecționarea proceselor tehnologice și ridicarea continuă a calității producției etc. De asemenea, în programele de matematică pentru liceele economice ar trebui cuprinse : calculul probabilităților; formulele fundamentale și corelative de la dobînda simplă la dobînda compusă; progresii aritmetice și geometrice etc.

În alcătuirea programelor analitice ar fi necesar, credem, să se pună un accent deosebit pe problemele privind automatizarea memorării, prelucrării și înregistrării informațiilor, avînd în vedere rolul important pe care-l au acestea în realizarea evidenței contabile. Totodată nu ar trebui să lipsească din capitolele de matematică economică elemente privind : calculul procentelor, al valorilor medii, al tarifelor de transport, al prețului de cost; întocmirea și calculul facturilor etc., care, corelate cu studiul disciplinelor de specialitate, pot asigura elevilor înțelegerea specificului muncii economice. Aș aminti, printre alte exemple în acest sens, că, în agricultură, descoperirea rezervelor interne pentru sporirea producției, reducerea prețului de cost etc. se realizează și prin calcule bazate pe mărimi medii. Metoda indicilor este și ea de largă aplicație în studiul dinamicii fenomenelor și în controlul îndeplinirii și depășirii planului de producție. În sfîrșit, pentru a încheia exemplificările, voi aminti că metodele de control statistic permit supravegherea continuă a procesului tehnologic, cunoașterea legităților după care se desfășoară acesta etc. Utilitatea evidentă a tuturor acestor probleme pentru formarea viitorilor economiști impune includerea lor în programele și manualele de matematici pentru liceele economice.

Prof. dr. ION I. GHELASE

---

medieze un „tip", o „serie", o „categorie" de greșeli, iar nu „cazuri" individuale, izolate unele de altele.

Observăm, de exemplu, că o bună parte din greșeli provine din necunoașterea unor forme populare (sau regionale) ale cuvintelor : *ia* (interj.), scris *iar* (conj.) ; *încaltea* (adv. „cel puțin", „măcar", barem), scris despărțit *în caltea*.

E adevărat că nu putem pretinde elevilor cunoștințe precise privind lexiconul ori morfologia rostirii subdialectale, dar nu-i cazul nici să ne dezinteresăm cu totul de ele, fiindcă atunci cum pregătim noi elevii pentru citirea și asimilarea profundă a unor scriitori ca Ion Creangă, care s-au ilustrat printr-o măiestrită valorificare artistică în opere literare perene a graiului din locurile natale ?

Cele mai multe, mai mari și mai grave greșeli provin însă din necunoașterea morfologiei, a unor categorii de flexiune cum ar fi diateza, modul, timpul etc. Elevii scriu : *dămi-o, să de-a, tatăsău* etc., dovedind lacune îngrijorătoare în ce privește recunoașterea morfologică a cuvintelor. Ei recunosc foarte greu imperativul și diateza reflexivă, mai ales la forme inverse. Asemenea greșeli — din păcate — nu se mai pot soluționa prin dictări. Trebuie luată morfologia de la început ! Și încă de la „formarea cuvintelor", capitol din cadrul vocabularului în genere neglijat. Aici, prin exerciții nenumărate, elevii vor ajunge să înțeleagă în ce constă formarea de cuvinte noi prin derivare cu sufixe sau prefixe. Atunci vor ști, fără-ndoială, că *întîlnișul* este un substantiv comun, derivat de la verbul *a întîlni*, cu sufixul lexical *-iș*, rezultînd *întîlniș*, care s-a articulat cu art. hot. enclitic-*l*, legat de cuvînt cu vocala de legătură-*u*. Ei scriu despărțit *întîlnișul* (sau, pentru a lua un alt exemplu, *întîi-aș*), fiindcă simțul limbii îi face să sesizeze elementul primar din cuvînt, iar „adaosul" ulterior(fie articol, fie sufix lexical) să-l simtă ca pe un „corp străin" în cadrul cuvîntului.

De asemenea, între cuvintele compuse, derivate și locuțiuni nu se face totdeauna suficientă distincție. Luăm exemplu : „— Ce mai la deal, la vale, bună, ne-bună, na-ți carul și dă-mi-o !" Aici grupul ne+bună se scrie cînd împreună, cînd despărțite cele două elemente, cînd unite prin linioară, fiindcă elevul nu știe cum să-și motiveze una din variante, pe care s-o adopte apoi cu conștiința împăcată că a scris cum trebuie.

Grupul de elemente *ne+bună* e indicat (de cei ce le scriu împreunat) că ar fi un adjectiv derivat cu prefixul *ne*, destul de productiv cînd e vorba de serii adjectivale (clar-neclar, atent-neatent inițiat-neinițiat etc.). Singura explicație ce se poate da elevului este că aici nu avem de-a face cu un fenomen de derivare, ci cu o negare a unei calități : ne+bună e sinonim cu construcția *nu e bună*, nu cu adjectivul *nebună* (= care suferă de boală mintală, conf. D.L.R.M.). Ba mai mult, construcția nou formată (din adverb de negație + adjectiv) e perfect sinonimă cu adj. *rea*, care are cu totul alt sens decît adj. *nebună*. Fiindcă atît adverbul, cît și adjectivul de compunere își păstrează, pînă la evidență, individualitatea și fiindcă sinonimia construcției cu un adjectiv este clară, o putem numi *locuțiune adjectivală*, explicație cu un resort logic cît de cît acceptabil...

Prin urmare, o compunere sintetică nu face de prisos aprofundarea unor noțiuni de morfologie, ori de lexic, ci, dimpotrivă, le presupune, atunci cînd e cazul, și încă la un nivel mai înalt de aprofundare.

Prof. G. C. URSU
com. Toplet-Bîrza
jud. Caraș-Severin

Resursele expresivității limbajului

Înainte de a trimite la tipar poezia *Singurătate*, Eminescu scrisese aceste două versuri, evocînd apariția iubitei în casa sumbră :

Intră-n cadrul de-ntuneric
O icoană de lumină...

construcție care nu-l mulțumește, fiind oarecum convențională și mai puțin expresivă ; de aceea, reia textul și-l modifică astfel :
În privazul negru-al vieții-mi
E-o icoană de lumină...

care este cu totul altceva ; metafora s-a născut din cuvinte mai rare ; poetul *a învechit* contextul *(privazul negru* în loc de *cadrul de întuneric), înnoind însă imaginea globală*, construind o metaforă neașteptată, la care nu s-ar fi gîndit, poate, nimeni. Stilul are la bază tocmai cuvîntul *căutat și lucrat*, cum spunea Arghezi, adică un cuvînt puțin probabil în context ; *caracterul de improbabilitate*, de surpriză este frecvent în opera fiecărui scriitor, mai ales în poezie.

Frecvent, prin stil, elementele de uz curent se încarcă de semnificații noi, datorită vecinității insolite, cuvîntul dînd și primind o forță nouă de sugestie, pentru că i se dă o valență metaforică nebănuită. Cine ar fi putut gîndi și exprima ca Eminescu apoziția-metaforă a lunii : *Ea, copila cea de aur, visul negurii eterne ;* cele trei cuvinte din urmă, la îndemîna oricui, sugerează o perspectivă cosmică, în care globul de aur al lunii este pentru negura cea veșnică un vis, o aspirație eternă. G Călinescu avea dreptate să scrie : *„Un nou mod de a gîndi (de a oglindi universul) atrage după sine nu un vocabular nou, ci un chip inedit de a descoperi valența cuvintelor"*. Iar H. Morier a găsit o formulă simplă pentru a sublinia procedeul fundamental al înnoirii stilistice în creația scriitorilor care urmăresc *nu cuvintele rare „ci o rară întrebuințare a cuvintelor"* (*Psychologie des styles*, 1959, p. 271).

Așa se întîmplă într-un distih care i-a plăcut lui Blaga pentru că poetul anonim a concentrat semnificații adînci în cîteva cuvinte : *Cînd eram de nu iubeam / Unde mă culcam dormeam* (Folclor). Sau, această extraordinară frază a lui Arghezi despre Ibrăileanu (recent sărbătorit la 100 de ani de la naștere) : *„Scara cetății trecea pe la spatele lui* (Ibrăileanu — spunea Arghezi), *sus de tot, și el sta pe treapta cea mai de jos simplu, tocmai din pricina imensei sale complexități și omogen : la 50 de ani, el îi avea pe cei vreo 20, cu care pornise pelerin singuratic, pe un drum de cipri fără sfîrșit în noapte, deslușind printre ramuri strălucirile eternității. (Tablete de cronicar*, 1960, p. 140).

Există un registru infinit de virtuți expresive în creația fiecărui scriitor autentic ; toate exemplele de gramatică fiind scoase din opera scriitorilor, se impune, în toate împrejurările, referința la valorile expresive ale limbajului artistic, realizînd astfel, fără mare efort, dar cu maximă eficiență pentru cunoașterea mai adîncă a limbii și pentru cultivarea ei, *punctul de contact dintre limbă și literatură*. „Limba și legile ei dezvoltă cugetarea" — notase Eminescu în ms. 2 258, f. 113, voind să pună în relief importanța cunoașterii și stăpînirii tezaurului expresiv al limbii naționale. *Bogăția aspectelor expresive ale limbajului literar constituie un stimulent permanent al gîndirii și sensibilității tinerilor studioși* care parcurg numeroase texte și sînt solicitați să explice specificul lor lexical și gramatical.

Dar, așa cum există o veche tradiție a studiului foneticii, vocabularului, gramaticii (și în ultimele două decenii ne-am ocupat aproape exclusiv de gramatică), trebuie să abordăm cu toată aplicația necesară *studiul valorilor expresive, al construcțiilor poetice, al limbajului afectiv, cu imensele lui rezerve de nuanțe, de inventivitate, de reîmprospătare a capacității de comunicare a cuvintelor vechi.*

Studiul stilului, al stilisticii, ne reamintește adevărul elementar, de cea mai mare importanță pentru cunoașterea cît mai adîncă a limbii, a legilor ei, formulat în termeni ce pot surprinde azi pe unii lingviști care, studiind structura limbii, uită adesea existența valențelor afective, expresive, ale limbajului ; ideea este însă formulată tot de un lingvist de mare autoritate : „Îmbogățirea normală a limbii — scria Sextil Pușcariu în 1940 — se face prin valorizarea elementelor vechi, printr-o necurmată împrospătare a celulelor din organismul viu al limbii". *(Limba română*, p. 395).

Opera scriitorilor este cel mai puternic antidot contra tendințelor de atrofiere a resurselor expresive, iar prin forța ei de conservare a tezaurului nostru lingvistic asigură circuitul în actualitatea tuturor elementelor componente ale acestui tezaur. Stilistica propune cunoașterea temeinică atît a resurselor, cît și a rezultatelor înnobilării limbajului prin creația literară a generațiilor de scriitori.

Vom încheia această scurtă expunere de ordin general printr-un citat de cea mai mare importanță pentru aprecierea realistă a rolului stilisticii în studierea limbii : „Moștenitoare a vechii retorici, stilistica este la ora actuală — spunea Walter von Wartburg — una dintre ramurile cele mai active și mai viguroase ale disciplinelor lingvistice. Cu toate că există o oarecare nesiguranță cu privire la scopurile, metodele și terminologia acestei tinere științe, se poate prevedea, de pe acum, că aceste cercetări vor avea o influență salutară atît asupra criticii literare, cît și asupra lingvisticii ; asupra celei dintîi, pentru că îi aduc criterii precise și obiective, asupra celei de a doua, pentru că îi întărește latura umanistă, în momentul în care anumite cercuri influente ar vrea s-o orienteze spre un formalism steril. Și mai mult încă : putem spera că stilistica va reuși într-o zi să arunce o punte peste șanțul care există azi, în studiile umaniste moderne, între cercetările lingvistice și cele literare". *(Problèmes et méthodes de la linguistique*, p. 232).

În practica școlară mai ales, în utilizarea textelor literare, atît la orele de gramatică, cît și la cele de literatură, de analiză a operei scriitorilor noștri, legătura dintre limbă și literatură apare la fiecare pas ; cunoașterea valorilor expresive ale limbajului literar poate consolida și îmbogăți studiul gramaticii, al vocabularului și al foneticii, cum poate aduce temeiuri solide, incontestabile ale originalității artei literare a unui scriitor.

GH. BULGĂR

Anul școlar 1971—1972 în avanpremieră

Inspectoratul școlar București este angrenat într-un intens efort de autodotare a atelierelor-școală. În clișeu — se execută noi bancuri de lucru

PANORAMIC

PRIORITĂŢI PE AGENDA INSPECTORATELOR ŞCOLARE

După cum se ştie, de curînd a avut loc şedinţa de lucru a Consiliului învăţămîntului de cultură generală, în care au fost analizate cîteva dintre problemele centrale actuale şi de perspectivă ale şcolii în lumina indicaţiilor recente date de conducerea de partid şi personal de secretarul general al partidului, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU.

Pornind de la programul de măsuri conturat în dezbaterile Consiliului ne-am adresat cîtorva inspectorate pentru a afla care este stadiul acţiunilor întreprinse şi în curs de desfăşurare pentru ridicarea învăţămîntului la nivelul cerinţelor societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Publicăm în numărul de faţă răspunsurile inspectoratelor şcolare Ialomiţa *şi* Vaslui *la ancheta noastră.*

● Ce măsuri aţi luat pentru întărirea muncii educative şi a formării politico-ideologice a elevilor, desfăşurate în şcoală ?

● Cum aţi pregătit instruirea practică-productivă a elevilor pentru noul an şcolar ?

● Care este stadiul realizării unei proporţii mai echitabile între liceele de cultură generală şi cele de specialitate ?

● Ce veţi întreprinde pentru generalizarea şcolii de 10 ani ? La ce procent veţi ajunge în acest an şcolar ?

Anul şcolar 1971—1972 în avanpremieră
La întreprinderea „Didactica" se finisează un nou lot de aparate electrice cu care vor fi dotate laboratoarele de fizică ale liceelor şi şcolilor generale

VASLUI

Răspunde prof. CONSTANTIN ALEXANDRU, inspector general şcolar

Sub îndrumarea Comitetului judeţean de partid, Inspectoratul şcolar al judeţului Vaslui în colaborare cu Comitetul judeţan al U.T.C. şi Consiliul judeţan al organizaţiei pionierilor au stabilit un program de măsuri, care vizează sporirea caracterului formativ al procesului de învăţămînt la toate obiectele de studiu şi îndeosebi la ştiinţele sociale, a activităţii diriginţilor şi a acţiunilor ce vor fi organizate în afara clasei, cu sprijinul organizaţiilor de pionieri şi tineret, a muncii cu familia. În acest context, se va urmări ca în lecţii, lucrări de laborator, activităţi practice, în munca productivă a elevilor, cunoştinţele transmise pentru formarea concepţiei materialist-dialectice despre lume şi viaţă să se transforme în convingeri şi deprinderi trainice de conduită.

În cadrul instruirii periodice a profesorilor de ştiinţe sociale, se va pune accent pe informarea acestora cu problemele actuale ale politicii interne şi internaţionale a partidului, pe îmbunătăţirea pregătirii lor metodologice şi legarea cunoştinţelor teoretice de viaţă, de experienţa concretă din economie şi practica socială. În care scop vor fi organizate cu aceştia vizite de documentare în întreprinderi şi în diferite organizaţii economice socialiste.

Vor fi organizate, de asemenea, periodic consfătuiri şi simpozioane pe teme cu conţinut ştiinţific şi practic în specialitate.

Programul de măsuri mai prevede creşterea influenţelor educative în cadrul orelor de dirigenţie prin abordarea în mod deschis şi în spirit combativ a problemelor de viaţă, de comportare în familie şi societate care să stimuleze interesul elevilor pentru formarea propriei lor personalităţi civice, în concordanţă cu etica socialistă, cu cerinţele şi exigenţele edificării socialiste multilaterale a patriei. Vor fi extinse dezbaterile şi convorbirile pe probleme politico-ideologice, de conduită, de creştere a răspunderii sociale, de formare a unei opinii intransigente împotriva manifestărilor de cosmopolitism, parazitism, a concepţiilor mistice, retrograde.

Inspectoratul şcolar judeţean va organiza în acest an întîlniri cu activişti de partid, cu conducători ai organizaţiilor socialiste din industrie şi agricultură, în care se vor dezbate cu elevii teme de politică internă şi externă a partidului şi guvernului, folosindu-se în cea mai mare măsură metoda răspunsului la întrebările formulate de elevi. În oraşele judeţului se vor crea centre de documentare şi informare politică, la care vor fi organizate expuneri, întîlniri cu redactori de la Agerpres şi revista „Lumea". Organizaţiile de pionieri şi tineret vor fi sprijinite în iniţierea unor acţiuni specifice pe teme de educare politico-ideologică şi moral cetăţenească, patriotică. De asemenea, pentru informarea sistematică politico-ideologică a elevilor inspectoratul şcolar îşi propune să doteze bibliotecile şcolilor cu un număr sporit de cărţi din literatura social-politică.

Inspectoratul şcolar judeţean Vaslui, sub îndrumarea şi cu sprijinul direct al organelor de partid, a trecut încă din luna august la amenajarea şi înfiinţarea de ateliere-şcoală în toate liceele şi şcolile generale, acţiune ce urmează a fi terminată în cursul anului 1972.

Pînă în prezent s-au amenajat încă 53 de ateliere de diferite tipuri pentru lucrări practice cu elevii şi 48 ateliere pentru lucrările practice cu elevele. S-au stabilit unităţile industriale şi economice care vor patrona fiecare şcoală. Astfel, în oraşe, şcolile vor fi patronate de către întreprinderile economice locale, întreprinderile de gospodărire orăşenească, I.T.A., I.A.S., unităţile industriale cu caracter republican, iar la sate de către cooperativele agricole de producţie, ferme I.A.S., staţiuni de mecanizare a agriculturii etc.

Ţinînd seama de condiţiile specifice judeţului, majoritatea atelierelor sînt profilate pe lucrări în lemn, de lăcătuşărie, mecanizare, electrotehnică, împletituri — pentru elevi şi croitorie, cusături, broderie, menaj-gospodărie, artizanat etc. — pentru eleve.

Deoarece nu toate unităţile economice ce patronează şcolile dispun de posibilităţi pentru a asigura bazei tehnico-materiale necesare bunei desfăşurări a activităţilor de pregătire tehnico-productivă, inspectoratul nostru şcolar propune o legiferare pe plan central prin care să se poată transfera prin Ministerul Învăţămîntului o parte din utilaje şi maşini-unelte cu uzură fizică din unităţi industriale către şcoli, asigurîndu-se în acest fel o dotare echitabilă a tuturor şcolilor din ţară.

De asemenea, considerăm că este necesar să se reglementeze cît mai repede de către Minister condiţiile de încadrare pentru atelierele-şcoală din judeţ, în situaţiile în care nu există maiştri sau tehnicieni cu studii corespunzătoare conform prevederilor în vigoare.

Pînă acum, pe teritoriul judeţului Vaslui, au funcţionat 11 licee de cultură generală şi 3 licee de specialitate. Începînd cu anul şcolar 1971—1972 s-au înfiinţat noi licee industriale: unul cu profil de construcţii de maşini în municipiul Bîrlad şi altul de construcţii civile şi industriale în oraşul Vaslui, astfel că numărul liceelor de specialitate a crescut la 5.

Ca urmare a măsurilor întreprinse pentru crearea condiţiilor materiale şi didactice necesare, cu sprijinul organelor de partid şi de stat, reţeaua şcolilor generale de 10 ani în judeţul Vaslui se va extinde în noul an şcolar, astfel că în toate cele 71 comune vor funcţiona clase a IX-a, cuprinderea în acestea a promovaţilor clasei a VIII-a care nu vor continua studiile în şcoli postgenerale reprezentînd aproximativ 60%.

IALOMIŢA

Răspunde prof. TITUS NIŢU, inspector general şcolar

În lumina ultimelor documente de partid, şi Inspectoratul şcolar al judeţului Ialomiţa a întocmit un judicios plan de măsuri privind perfecţionarea reţelei şcolare, intensificarea muncii educative printre şi pentru elevi, îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale, pregătirea practică, orientarea şcolară şi profesională, metodologia şi tehnologia învăţămîntului. Aceste măsuri au fost elaborate cu concursul organizaţiilor de pionieri şi tineret şi vor fi dezbătute cu factorii de răspundere din şcoli, în zilele de 5-6 septembrie, în cadrul unei şedinţe speciale de instructaj, ca şi cercurile pedagogice din 13 septembrie 1971. Bineînţeles, în cercurile pedagogice vor fi luate în discuţie programele şi manualele şcolare, în scopul îmbogăţirii lor continue, al găsirii mijloacelor pentru realizarea conţinutului lor educativ, vor fi prezentate referate care să direcţioneze principalele laturi ale procesului instructiv-educativ, precum: „Rolul literaturii române în formarea cetăţeanului înaintat al societăţii noastre", „Contribuţia lecţiilor de fizică şi chimie la formarea concepţiei materialiste şi a gîndirii tehnice a elevilor" ş.a. Aspecte ale acestor măsuri vor face şi obiectul discuţiilor în consiliile profesorale din şcoli, în preziua redeschiderii cursurilor.

Se are de asemenea în vedere restructurarea activităţilor din comisiile metodice, unde vor fi iniţiate, între altele, mai multe activităţi cu eficienţă practico-aplicativă sporită.

Planul de măsuri al Inspectoratului şcolar din Ialomiţa mai prevede expuneri pe teme politico-ideologice pentru părinţii elevilor, în scopul creşterii influenţei lor educative asupra acestora.

Acţiunea convergentă a tuturor factorilor educativi: şcoală, pionieri, U.T.C., familie, precum şi restructurarea inspecţiilor şcolare pe linia îndrumării şi controlului eficienţei actului educativ, vor conduce, de bună seamă, la ridicarea nivelului de educare şi formare a elevilor în noul an şcolar. Pe parcursul acestui an, cadrele didactice din judeţul Ialomiţa îşi vor concentra în mai mare măsură atenţia asupra experienţelor, demonstraţiilor şi aplicaţiilor în laborator, în care scop vor fi amenajate 20 de noi laboratoare în şcoli ; conţinutul orei de dirigenţie va fi deplasat tot mai mult spre realităţi ale vieţii sociale ; în cadrul predării ştiinţelor sociale se va urmări permanenta corelare a noţiunilor teoretice cu aspecte ale dezvoltării economiei noastre naţionale contemporane ; vor fi aşezate pe baze noi şi extinse cercurile de ştiinţe sociale.

Din cele 125 unităţi şcolare existente în judeţul nostru, 90 dispun de ateliere a căror bază materială este în curs de dezvoltare ; pentru restul şcolilor vor fi construite sau amenajate asemenea ateliere, în primele două luni ale noului an şcolar. De pe acum există în 20 de localităţi ateliere interşcolare cu mai multe profile : lăcătuşerie, electro-tehnică, motopompişti, croitorie, artizanat, mecanică agricolă şi industrială. Se apropie de încheiere şi acţiunea de selecţionare şi angajare a tehnicienilor, maiştrilor şi muncitorilor calificaţi, care vor instrui elevii în activitatea lor practică.

În noul an şcolar va spori cu 32 numărul de clase la liceele de specialitate, urmînd ca, într-un viitor apropiat, acestea să ajungă la paritate cu liceele de cultură generală. Vor fi înfiinţate, încă din acest an şcolar, un liceu de chimie şi unul sanitar, pentru a căror organizare a fost cerut sprijinul ministerelor de resort.

În sfîrşit, sîntem în stadiul de a amplasa definitiv, pe circumscripţii, acţiunea de generalizare a învăţămîntului de 10 ani. În toamna aceasta vor putea fi cuprinşi în clasa a IX-a a şcolii generale 70% din numărul absolvenţilor clasei a VIII-a, care nu urmează o formă de învăţămînt postgeneral, sau nu sînt instruiţi prin ucenicie la locul de muncă.

PROFILUL „TABERELOR DE PROFIL“

Considerații și cîteva concluzii

Nicăieri poate nu se realizează într-o ambianță mai destinsă, într-un tonus mai ridicat de optimism și voie bună, educația în colectiv, prin colectiv și pentru colectiv, dezvoltarea sentimentului patriotic, deprinderile unui program ordonat de viață ca în tabere — aceste comunități școlare — excelent prilej de cunoaștere, de schimb de experiență și de colaborare a elevilor din diferite colțuri ale țării.

Încadrate în sistemul general al educației comuniste, taberele — ca forme specifice de activitate în timpul vacanței — trebuie să se sincronizeze și ele cu ritmul general de modernizare a învățămîntului, să răspundă noilor sarcini educative ce decurg din ultimele documente de partid și din indicațiile date, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În această vară s-a produs o cotitură în concepția despre tabere, o împletire mai armonioasă între recreație, inițiativă organizată și cultivarea apetitului vocațional, o activizare și pluralizare a conținutului activităților specifice, ceea ce a dus, inerent, la o mare diversificare a acestora.

Reprofilarea taberelor de profil

Fără îndoială însă că „noul“ în materie de tabere îl reprezintă taberele de profil, menite să grupeze și să stimuleze elementele cu aptitudini afirmate în anumite domenii, să le consolideze înclinările și să le clarifice opțiunile profesionale prin organizarea unui sistem de informații și a unor activități practice atractive și să realizeze, în același timp, un larg schimb de experiență între elevii cu preocupări comune de pe întreg cuprinsul țării.

În această vară, taberele de profil au cunoscut o vie eflorescență, cuprinzînd aproximativ 1 700 de pionieri și 1 000 uteciști. Printre taberele organizate de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, semnalăm pe cele de la Cozia, a micilor inventatori, cîștigători ai concursului „Minitehnicus“, de la Bran, care a cuprins într-o serie pe cîștigătorii concursului republican de creație literară, de reviste școlare și de arte plastice și în altă serie patrulele pionierești de circulație. De asemenea, menționăm tabăra maritimă a „curajoșilor“, incluzînd pe pionieri „prieteni ai grănicerilor“, din județele situate în apropierea granițelor și tabăra de la Gîlma, care a găzduit într-o serie pe cîștigătorii concursului republican de fotografii artistice și ai cinecluburilor pionierești. Comitetul Central al U.T.C., la rîndul său, a întrunit la Păușa pe reprezentanții cercurilor electrotehnice, foto și ai cinecluburilor, la Poneasca, pe membrii din colectivele de conducere ale societăților științifico-literare ale elevilor, la Gîlma pe cei mai talentați scriitori și pictori din cenaclurile liceale literare și de artă plastică, iar Ministerul Învățămîntului a organizat la Costinești tabăra laureaților fazei republicane a olimpiadelor școlare.

O analiză sumară a listei acestor tabere relevă faptul că o serie de tabere stimulative pot fi trecute în rîndul taberelor speciale (întîmplătoare sau permanentizate) și că, pentru a-și respecta intențiile și titulatura, taberele de profil trebuie să corespundă următoarelor categorii largi de aptitudini :

— aptitudini de cercetare și aplicații tehnico-științifice ;

— aptitudini de creație și cercetare literară ;

— aptitudini artistice.

Pentru fiecare categorie de aptitudini ar trebui aleasă — în raport cu specificul acesteia, cu numărul probabil al participanților, cu condițiile locale, de natură să permită desfășurarea unor activități de profil — o anumită tabără care să funcționeze în 2—3 serii, cuprinzînd pe acei elevi care se evidențiază printr-o formă concretă de manifestare a aptitudinilor lor. De pildă, tabăra națională de literatură a pionierilor poate funcționa în trei serii : una care să cuprindă pe laureații fazei republicane a concursului de creație originală, o altă, pe micii culegători de folclor din toate colțurile țării, o a treia pe cei mai buni reporteri și redactori ai revistelor școlare. Pentru liceeni, tabăra națională cu profil științific ar putea cuprinde într-o serie pe tinerii inventatori și pe reprezentanții cercurilor tehnice și ai cinecluburilor din școli, o altă serie pe cei mai dotați matematicieni, fizicieni și chimiști, evidențiați în cadrul olimpiadelor și prin colaborările lor originale la rubricile științifice ale revistelor școlare.

Aceste tabere nu trebuie să fie mari (serii de maximum 150 elevi) și nici dispersate. Experiența din această vară de la Bran, unde au fost reuniți 450 de pionieri, laureați ai concursului de creație literară și arte plastice, a scos în evidență cît de greu pot fi dirijate activitățile de profil într-o tabără împrăștiată în șase localuri pe o rază de peste 2 km. Greutăți similare s-au semnalat și în acele tabere unde au funcționat simultan, în aceeași serie, două sau mai multe categorii de „profiluri“ (Bran și Gîlma — plasticienii și literații, Costinești — cîștigătorii olimpiadelor de matematică, fizică, chimie, literatură, biologie).

Este necesară, de asemenea, și gruparea mai atentă a elevilor cu aptitudini comune pentru a se evita un fenomen negativ, semnalat de sute de elevi care ne-au scris sau cu care am discutat personal — și anume pulverizarea acestora într-o pluralitate de tabere. De pildă, liceenii cu aptitudini literare afirmate plenar în diferite publicații de prestigiu și a căror evidență comisia pentru probleme de școli de pe lîngă C.C. al U.T.C. o avea dinainte și o transmisese Comitetelor județene U.T.C., s-au văzut în mod inexplicabil și împotriva dorinței lor împrăștiați în 4—5 tabere, astfel că dialogul dintre cele mai reprezentative talente din țară care, normal ar fi trebuit să aibă loc în tabăra de profil de la Gîlma (foarte slab reprezentată de altfel), a fost incomplet și nesemnificativ.

Stabilirea din timp și mai judicioasă a amplasării taberelor de profil și a condițiilor lor de funcționare, cu colaborarea mai strînsă dintre organizațiile de tineret și Ministerul Învățămîntului, respectarea mai fermă de către Consiliile județene pionierești și de către Comitetele județene U.T.C. a indicațiilor date de forurile răspunzătoare, vor înlătura deficiențele care au aruncat o umbră asupra unei activități nu lipsită de o serie de rezultate pozitive.

Tradiție și continuitate

Schimbarea an de an a tipurilor de tabere profilate pe aptitudini și a locului lor de desfășurare nu favorizează crearea și consolidarea unei tradiții. Credem că e bine să se permanentizeze o tabără cu un anumit profil, unde an de an să se desfășoare aceeași activitate, ceea ce va permite fără prea mari eforturi bănești și o profilare a însăși bazei sale materiale, prin îmbogățirea progresivă a materialului demonstrativ și documentar.

De asemenea, în organizarea taberelor de profil trebuie să se țină seama de continuitatea exercițiului vocațional, ceea ce va impune o coordonare organizatorică de natură să permită trecerea în același regim de preocupări a elevilor dotați, de la o etapă școlară la alta. De altminteri, corespondența de profil dintre taberele organizate pentru pionieri și liceeni începe să se schițeze, ceea ce constituie, fără îndoială, un prețios cîștig în direcția sporirii eficienței acestor forme moderne de organizare a vacanței de vară, de cultivare timpurie a aptitudinilor și înclinațiilor firești ale elevilor.

Conținut încă deficitar

Activitatea specifică, intercalată în programul comun și tradițional ocupă un loc de seamă în sistemul taberelor de profil.

Taberele cu profil literar și artistic, beneficiind de o mai veche experiență și de o mult mai redusă necesitate de dotare, au obținut cele mai spectaculoase rezultate, concretizate în concursuri locale, în emisiuni radio-televizate, în albume, antologii de creație literară, în expoziții de pictură și grafică, precum și într-o temeinică informare ideologică pe plan estetic, în lumina recentelor documente de partid. În aceste tabere legătura cu practica și viața sînt mult mai vii și facilitate de simplitatea factorilor care declanșează dinamica talentului, ca și de lipsa de pretenții a instrumentarului „tehnic“.

Totuși, și aici s-au semnalat o serie de carențe. Este greu de conceput cum acești elevi, viitori scriitori, critici, pictori, arhitecți, să fie privați de contactul cu personalități de seamă ale culturii și artei românești, a căror prezență și a căror îndrumare ar fi fost stimulativă și ar fi deschis orizonturi largi tinerelor talente. Atît la Bran, cît și la Gîlma, elevii dotați au avut destule motive de dezamăgire în această privință.

Destul de proporționate numeric față de taberele literar-artistice, taberele cu profil științific, aflîndu-se la începuturile lor și pretinzînd — pentru a deveni o școală vie de muncă și activitate creatoare — o bază materială mult mai pretențioasă — au desfășurat o activitate de profil mai anemică, rămînînd la parametrii unor tabere recreative și stimulative, al căror aport pozitiv l-ar putea constitui schimbul de experiență, vizitele în producție, o dezbatere teoretică a unor probleme de știință sau tehnică. „Minitehnicienii“ de la Cozia, de pildă, au organizat concursuri „cine știe cîștigă“ pe tema „inventatori și descoperitori români“ și au vizitat hidrocentralele de pe Lotru.

Este încă prea puțin pentru stadiul actual al legării școlii românești de practică, față de importanța acordată activităților tehnico-productive în recentele documente de partid. Întrucît dotarea tehnică a acestor tabere este deosebit de dificilă, sugerăm ca în viitor taberele cu profil tehnic să fie organizate nu departe de mari centre industriale, ca elevii să-și aplice micile lor invenții și să lucreze efectiv într-un atelier uzinal special amenajat în acest scop.

Selecție și improvizație

Una din cele mai delicate probleme de care depinde în mare măsură valoarea educativă și succesul taberelor de profil o constituie selecția judicioasă și obiectivă a participanților la aceste tabere și a personalului didactic îndrumător.

Din păcate, în această vară destul de bogată în rezultate pozitive, trebuie să semnalăm în această direcție și manifestări flagrante ale formalismului și spiritului de improvizație, mai accentuate la nivelul unor comitete județene U.T.C. și consilii pionierești județene.

Deși la taberele pionierești problema era cu mult mai simplă, întrucît CNOP a dat fișe nominalizate pentru premianții concursului de literatură și arte plastice, o confruntare a acestei liste cu evidența elevilor sosiți în tabăra de la Bran a scos în relief că doar 30% din elevii recomandați și-au luat locul în detașamentele „literaților“. Ar fi fost bine poate dacă în locul celor 70% absenți ar fi venit pionieri din categoria „menționaților“ sau măcar legați cît de cît vocațional de literatură. De aceea ni se pare surprinzător că județul Teleorman, care avea 7 premianți la concursul de literatură și arte plastice, a fost reprezentat de 7 absolvente a căror prezență și activitate în tabără nu avea nimic comun nici cu pictura, nici cu literatura.

Pentru a nu se compromite scopul acestor tabere și a nu se da prilej de mîhnire și nemulțumire este bine să fie selecționați cu grijă și cu simț de răspundere cei mai dotați și merituoși elevi pe baza rezultatelor și afirmării lor în acel domeniu, să fie consultați și anunțați din timp (nu cu 24 de ore, cum s-a întîmplat în multe cazuri) pentru a-și putea aranja programul de vacanță.

De asemenea, pentru a se evita situațiile cînd în taberele de profil — tot din comoditate — au fost trimiși profesori fără nici o contingență cu activitatea respectivă, pe motivul că s-au oferit spontan, sugerăm și aici o selecție mai atentă a specialiștilor și acordarea preferinței acelora care au talent, experiență și rezultate recunoscute în respectivul sector de profil.

În sfîrșit, credem că în actuala etapă de evoluție a structurii și formelor de activitate în tabere, se impune schimbarea vetustului „regulament al taberelor“, devenit o frînă în calea organizării taberelor de profil (pe care nu le menționează), și asigurarea bazei culturale pentru acest tip de tabere.

Prof. TUDOR OPRIȘ

Cei care au pasiuni comune găsesc repede un limbaj comun

Moment de destindere într-o tabără de profil

DIDACTICA ŞI TEHNOLOGIA EDUCAŢIEI

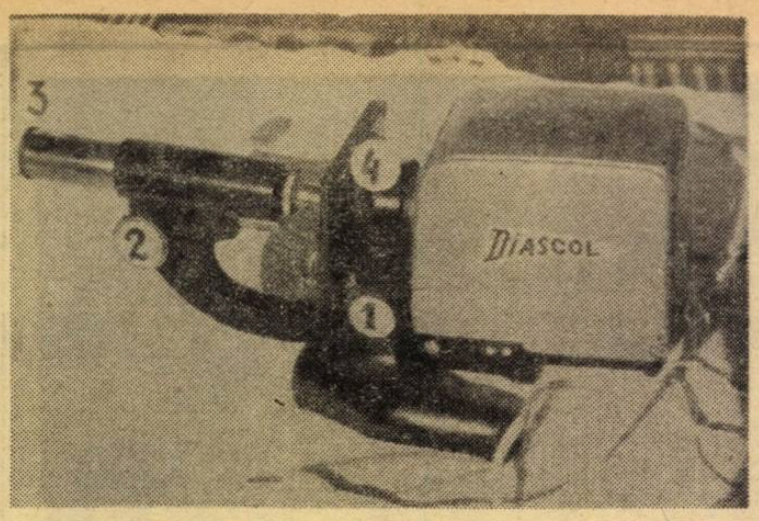

DIN NOU DESPRE PROIECŢIA PREPARATELOR MICROSCOPICE

De mai multă vreme, printre realizările din domeniul tehnicii instruirii bazate pe concepţia şi mijloacele diferitelor colective didactice figurează şi aparatele pentru observări microscopice colective, care permit să fie prezentate elevilor un număr mai mare de preparate şi să fie dirijată atenţia întregii clase spre principalele componente ale preparatului, scurtîndu-se mult timpul afectat observării. Dispozitivul este alcătuit, în general, dintr-un microscop şi un aparat de proiecţie. Prezentăm în continuare un asemenea ansamblu, realizat de prof. GH. BARBU ***din comuna Albota, judeţul Argeş, cu două aparate de construcţie IOR.***

Pentru a realiza asamblarea microscopului i se rabatează (cu şurubul nr. 1 din fotografie) sistemul optic, se scoate apoi oglinda reflectoare şi se aşează sub obiectiv preparatul microscopic de studiat. Diascopul este pregătit ca pentru o proiecţie obişnuită.

Aşezăm diascopul cu obiectivul fixat prin înşurubare în locul unde era fixată oglinda microscopului (nr. 4 pe fotografie). Prin această aşezare se fixează pe aceeaşi linie sistemul optic al diascopului cu cel al microscopului. Se verifică dispozitivul prin aprinderea becului diascopului, a cărui lumină va trece din diascol, prin diafragma microscopului şi prin lama cu preparat, în sistemul optic al microscopului. Preparatul va fi proiectat apoi pe un ecran, în clasa ale cărei ferestre au fost camuflate. Pentru aceasta trebuie să controlăm în prealabil dacă lama cu preparatul de observat este aşezată în cîmpul de cuprindere al obiectivului microscopic. Aşezăm apoi întreg dispozitivul pe o masă, la o distanţă de 2—5 metri de ecran.

Dispozitivul poate fi utilizat cu ocularul fixat la microscop, sau cu ocularul detaşat de microscop.

Iată operaţiunile mai importante în mînuirea acestui dispozitiv : conectarea becului din diascol la reţeaua de curent, scoaterea ocularului (nr. 3 pe fotografie) şi fixarea clarităţii imaginii (cu şurubul nr. 2 din fotografie). Se obţine pe ecran o imagine parţială şi mult mărită faţă de vizionarea cu ocularul detaşat. Profesorul poate interveni cu un indicator pentru a da explicaţiile necesare.

Dispozitivul se poate folosi cu bune rezultate şi pentru fotografierea preparatelor microscopice.

Dată fiind utilitatea unui asemenea agregat didactic propunem Întreprinderii optice române — I.O.R. — să construiască un dispozitiv compus dintr-un bec şi un sistem de lentile (condensator), care să fie aplicat la microscoapele existente în şcoli, sau să realizeze în serie asemenea microscoape proiectoare, necesare tuturor lucrărilor de microscopie.

ORGANIGRAMA LA FIXAREA CUNOŞTINŢELOR

Un obiectiv principal în studiul matematicii la clasa a IX-a a şcolii generale, se referă la rezolvarea sistemelor de ecuaţii de forma :

$$ax + b = c$$
$$a'x + b' = c'$$

Organigrama pe care o propunem mai jos, credem că poate fi utilizată într-o lecţie care are scopul de a sintetiza cele învăţate despre rezolvarea acestor sisteme. Dacă ea va fi pregătită dinainte (ca material didactic), timpul parcurgerii ei cu clasa va fi mult scurtat. În cuprinsul organigramei blocurile 1, 3, 7 şi 8 (care au forma unui romb), marchează punctele în care rezolvitorul ia diferite decizii privind procesul de rezolvare. În punctul nr. 1 se decide dacă sistemul are sau nu soluţie unică. Dacă nu are, în punctul nr. 8 se decide dacă sistemul are o infinitate de soluţii (nedeterminare) sau nu are soluţii (incompatibilitate.) Dacă în punctul nr. 1 se decide că sistemul are soluţie unică (cazul cel mai frecvent), în blocul de decizie nr. 3 se alege metoda de rezolvare care va fi utilizată. În blocul de decizie nr. 7 se decide dacă soluţia găsită este sau nu cea căutată. Blocurile nr. 4, 5 şi 6 (reprezentate prin dreptunghiuri) indică operaţii de calcul în cadrul procesului de rezolvare. Rezolvarea afectivă a sistemului se face în blocul nr. 4 sau 5, iar verificarea soluţiei se face în blocul nr. 6. Blocurile 2,9 şi 10 reprezintă comentariile care se fac asupra tipului sistemului supus rezolvării, după luarea deciziilor nr. 1 şi 8. Blocurile START şi STOP marchează începutul şi, respectiv, sfîrşitul procesului de rezolvare a sistemului.

Prof. V. MUSTĂŢEA
şi ŞT MUSTĂŢEA
cercetător, Bucureşti

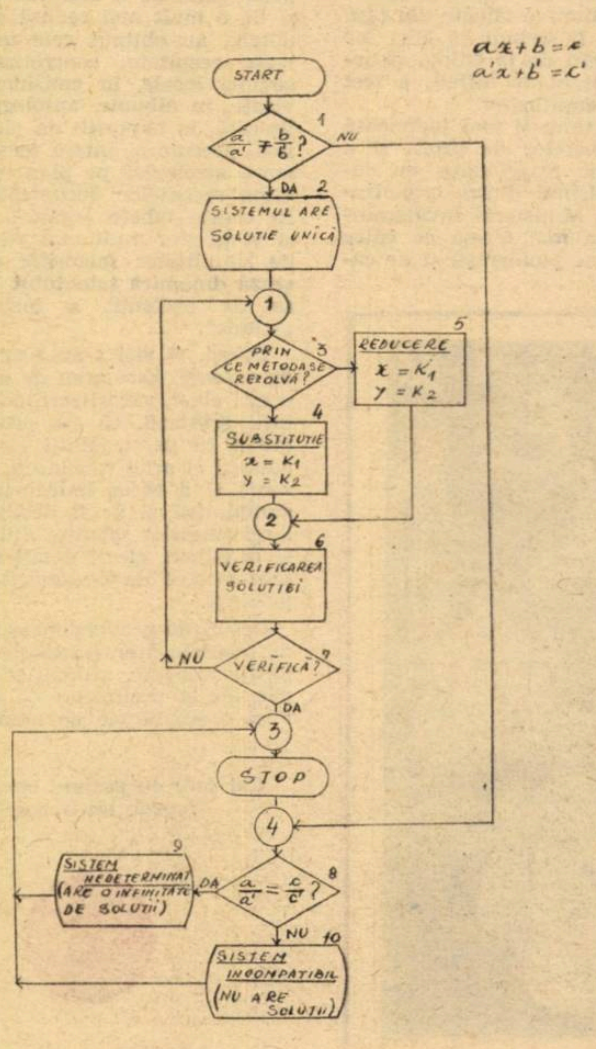

Un experiment privind recuperarea rămînerilor în urmă

Problema rămînerii în urmă la învăţătură a elevilor preocupă în mod deosebit cadrele didactice, deoarece şcoala noastră contemporană urmăreşte integrarea absolvenţilor în activitatea socială în condiţii cît mai bune. Or, golurile în cunoştinţe nu numai că îi fac pe elevi inapţi pentru procesul muncii de mai tîrziu, dar le prelungesc perioada de şcolarizare, silindu-i să repete o clasă sau alta. Mai mult : unii dintre ei, „convinşi" că sarcina învăţăturii îi depăşeşte, tind să abandoneze şcoala.

Se ştie că rămînerea în urmă la învăţătură provine atît din **cauze subiective** — absentarea de la şcoală, lenea, deficienţe de comportament, anumite boli — în general, nu prea greu de înlăturat, dar şi din **cauze obiective,** a căror contracarare e mai dificilă — copii proveniţi din familii dezorganizate, cu părinţi vicioşi, sau care ispăşesc pedepse pentru delicte de drept comun etc. În asemenea situaţii familiile îi influenţează negativ pe propriii lor fii, sau se dezinteresează total de ei, nesupraveghindu-i în nici un fel.

Pe lîngă toate acestea, asemenea copii se mai întîmplă să facă parte şi din clase suprapopulate, cu peste 40 de elevi, pe care învăţătoarea nu are posibilitatea să-i controleze individual mai des.

Pentru îndreptarea unor asemenea stări de lucruri, în oraşul Cluj a fost luată o iniţiativă interesantă, care s-a dovedit eficientă. Au fost înfiinţate, în anii 1969—1970 două clase a III-a şi a IV-a, iar în 1970—71 trei clase, cu un număr mai redus de elevi (15—16), din categoria celor la care ne refeream. Aceasta a dat posibilitatea celor trei învăţătoare încadrate aici, să ţină o legătură mai strînsă cu familiile elevilor, să-i cunoască mai bine — fructificînd şi datele obţinute de la învăţătorii precedenţi — să stabilească golurile în cunoştinţele copiilor şi căile de înlăturare a lor etc. Mai mult chiar, lucrînd cu elevi mai puţini, a fost cu putinţă, destul de repede, sudarea unor noi colective, care au şi început să aibă conştiinţa unităţii lor. Medicul şcolii şi-a adus şi el contribuţia, substanţială de altfel, la cunoaşterea, pe plan psiho-medical, a elevilor din aceste clase. Direcţiunea şcolii a coordonat, sprijinind metodic, activitatea învăţătoarelor în cadrul acestor colective special constituite.

Golurile la învăţătură ale elevilor din aceste clase erau numeroase : vocabular extrem de sărac şi, în consecinţă, dificultatea copiilor în expunerea cît de cît coerentă, citirea greoaie, poticnită (în clasa a III-a se silabisea, în multe cazuri) ; scris neglijent, nesigur, cu numeroase greşeli de ortografie, omiteri de litere, sacrificarea diftongilor şi a triftongilor, pe care nu-i sesizau, cunoştinţe de gramatică în general foarte reduse, la nivelul claselor I şi II ; numai 2—3 copii erau în stare să ducă la capăt o compunere; la matematică, nu se cunoşteau tabla înmulţirii şi cele 4 operaţiuni, iar despre rezolvarea de probleme, unde se impune o gîndire abstractă mai dezvoltată, nici nu putea fi vorba la începutul anului şcolar, cînd o vreme, cei mai mulţi dintre elevi au continuat să vină la şcoală cu temele neefectuate, lecţiile nepregătite, cum intrase în obişnuinţa lor...

Şi totuşi ! Eforturile deosebite ale învăţătoarelor, în toate aspectele şi etapele procesului instructiv-educativ, potrivit unei programe de învăţămînt speciale pentru aceste clase şi a unei planificări în concordanţă cu nivelul aperceptiv al elevilor, au condus la rezultatele scontate. Din totalul de 47 elevi înscrişi, 43 au fost promovaţi (92%), majoritatea obţinînd medii între 7—9. Doi dintre elevii rămaşi repetenţi, prezentînd serioase deficienţe psihice şi somatice, au fost îndreptaţi la şcoli ajutătoare, după recomandarea medicului şcolii.

Cîteva detalii din munca instructiv-educativă desfăşurată la aceste clase : caiet de observaţii pentru fiecare elev, ascultarea, zilnic, la toate obiectele, dictări, compoziţii libere, exerciţii de expunere a conţinutului dintr-un text al manualului (la început cu ajutorul întrebărilor, apoi prin scoaterea ideilor principale) — după prealabila împărţire a bucăţii în fragmente unitare ; instituirea carnetului de cuvinte noi, în vederea îmbogăţirii vocabularului elevilor, îndrumarea lor spre bibliotecă. La matematică, istorie, geografie etc., s-a procedat asemănător, folosindu-se de fiecare dată materialul didactic cel mai potrivit. În mod deosebit, învăţătoarele au făcut mult, la aceste clase, pentru a-şi obişnui elevii să înveţe, să ştie **să înveţe şi singuri,** acasă. S-au folosit, în acest scop, şi de orele de meditaţii, în cadrul cărora copiii şi-au rezolvat, în mare măsură, temele pentru acasă — sub supraveghere. Paralel, elevii şi-au format bune deprinderi de comportare, munca de educare a acestora desfăşurîndu-se concomitent cu instruirea lor.

În urma acestui experiment reuşit, ne-am convins — practic de astă dată — că înfiinţarea de clase cu elevi recuperabili este necesară, ea aducînd un real serviciu învăţămîntului nostru.

Prof. TEODOR HĂDĂREAN
director adj. la Liceul „George Coşbuc", Cluj

REPERE EDUCATIVE

Munca, singura cale spre demnitate

Fără îndoială că maxima „omul potrivit la locul potrivit“ n-a avut niciînd o rezonanță mai actuală decît azi, cînd educatorului i se cere nu numai să știe să predea conștiincios o disciplină sau alta, ci mai mult : să formeze viitori cetățeni, pentru care munca este deopotrivă un drept și o cinste.

Firește, treaba nu este de loc ușoară. Nu e ușoară, deoarece există, și trebuie combătută cu energie și cu argumentele concrete ale vieții noastre de toate zilele, o mentalitate perimată a unei categorii de părinți care, indiferent de aptitudinile și interesele copilului lor, îl îndreaptă spre domenii de activitate în care ar putea face „carieră“, neînțelegînd adevăratul obiectiv al societății noastre, în virtutea căruia doar munca este singura cale adevărată a ascensiunii.

Trăiesc și lucrez într-un mare centru industrial, Hunedoara, cu un specific bine determinat. Am plecat pe băncile facultății dintre constructorii Hunedoarei noi și nici o clipă n-am pierdut legătura cu ei. De aceea, știu că rîndurile lor așteaptă în orice clipă forțele tinere care să preia ștafeta și să continue opera începută cu două decenii în urmă. Purtînd multe discuții cu elevii mei, am constatat, surprins, cît de puțin știu acești copii despre munca părinților, despre ceea ce se petrece zi de zi în preajma lor. Constatarea a atras după sine întrebarea firească : care este partea noastră de vină, a educatorilor ? Oare a fost suficient să fixăm o temă trimestrială, pentru orele de dirigenție, despre muncă ? Au fost oare eficiente cele cîteva vizite efectuate în combinat sau pe șantiere, însoțite de explicații lapidare ? Fără îndoială că nu. De aceste lucruri și-au dat seama colegii mai experimentați, generația mai vîrstnică de educatori. Și, pornind de la această idee, anul școlar 1970—71 s-a desfășurat, la Școala generală nr. 3, sub egida educării elevilor **prin și pentru muncă.** Trebuie să vorbesc, mai întîi, despre inițiativele direcțiunii școlii, de impulsul dat de profesoarele Raisa Boiangiu și Viorica Rusu în angrenarea întregului colectiv de elevi într-o amplă acțiune de a crea la școală o bază sportivă unică în oraș. Munca a durat cîteva luni de zile și, dincolo de imaginea grăitoare a realizărilor concrete, ni s-au părut mai edificatoare aspectele pedagogice ale acțiunii. Să enumăr aici doar cîteva momente revelatoare care au demonstrat necesitatea revizuirii unor principii educative. Mai întîi, am avut posibilitatea noi, cadrele didactice, să urmărim comportamentul elevilor noștri, în contact direct cu munca zilnică. Și pot spune, fără vreo exagerare, că majoritatea elevilor s-a apropiat cu entuziasm de muncă. În decursul săptămînilor, băieții și fetele au încercat bucuria creației, cu forțe proprii. Au turnat beton, au săpat gropi, au sudat garduri, într-un cuvînt au transformat curtea școlii într-un autentic șantier, unde — după orele de curs — s-a desfășurat o activitate febrilă. Fără îndoială că aceste ore de contact nemijlocit cu munca au făcut mult mai mult în sensul conștientizării noțiunii **homo faber** decît prelegerile bine intenționate, dar pe undeva plicticoase și moralizatoare din orele de dirigenție. Privind energia inepuizabilă a fetelor și băieților de 13, 14 și 15 ani, am avut senzația că e imposibil ca mulți, foarte mulți dintre ei să nu aleagă calea spre afirmare prin muncă. Gîndurile mele de atunci n-au rămas simple prezumții. Două confirmări de ultimă oră le transportă în sfera concreteților. Doi elevi dintr-a opta, „două cazuri“, fără vreun scop precis pentru viitor, au hotărît să aleagă viața de șantier. Unul se va califica în meseria de instalator, aici, la Hunedoara, altul va pleca, în curînd, la Rogojelul, să se deprindă cu tainele meseriei de electrician pe șantierul unei mari termocentrale. O precizare : amîndoi s-au distins prin munca lor din cadrul șantierului școlar. Profesorul de lucrări practice, Iovan Dumitru, împărtășește părerea că acești copii vor deveni oameni de nădejde.

Desigur, exemplele s-ar putea înmulți. Am ales, însă, două dintre așa-zisele cazuri de elevi-problemă. Fiindcă, neîndoios, cei doi elevi și-au aflat drumul în viață. Iată unul din efectele pozitive ale muncii : cel moral.

Prof. AL. COVACI
Hunedoara

Valoarea educativă a faptelor

Se întîmplă un lucru curios. Cel puțin așa-mi pare mie, pedagog cu stagiu destul de îndelungat. Deși, cînd mă gîndesc, ar trebui să le pară și mai curios celor tineri...

E vorba, anume, de faptul că în timp ce pe un front, acela al instrucției, înaintăm mereu, modernizarea fiind aici principalul cuvînt de ordine, pe frontul educației continuăm să batem mereu pasul pe loc. Am ajuns, într-adevăr, să înțelegem destul de clar că rolul nostru ca profesori nu este de a transmite pur și simplu cunoștințe gata confecționate, ci de a-i învăța pe elevi să descopere ei cunoștințele — dar considerăm mai departe că rolul nostru ca educatori este de a le indica noi cum să se comporte, în loc de a-i face pe ei să descopere personal, cu necesitate, comportarea cea mai potrivită în fiecare caz în parte.

Da, e adevărat, discursul moralizator e oricînd la îndemîna noastră. Știm să-l mînuim, l-am rodat — noi și cei care au fost înaintea noastră — de-a lungul a mulți, mulți ani, așa încît acum a devenit un automatism ; apelăm la el fără să ne gîndim, fără să ne dăm seama, chiar dacă n-am mai vrea s-o facem. Evident, a înlătura o asemenea deprindere este destul de dificil. Dificil — dar necesar. Extrem de necesar, dacă vrem să aducem un aer nou și în munca noastră educativă. De vrut acest lucru, neîndoielnic, îl vrem cu toții. Dar cum, pe ce căi ?

Răspunsul la această întrebare trebuie să sublinieze, credem, în primul rînd, faptul că nu putem pune în loc un alt instrument și nu numai unul, fie el oricît de modern, oricît de nou și de strălucitor. Ar însemna, dacă am face-o, să înlocuim un automatism cu altul. Or, tocmai acest lucru e ceea ce trebuie să evităm.

Atunci ? Atunci ni se cere, întîi și întîi, să reînvățăm, să ne reciclăm — cum se spune acum cu un termen foarte la modă, dar foarte plin de conținut — nu numai pentru a preda matematicile, gramatica sau biologia, ci și pentru a educa. Să studiem întîi de toate psihologia copilului și a adolescentului, căci facultățile care ne-au pregătit la vremea noastră ne-au dat, în acest domeniu, cunoștințe foarte sărace, foarte incomplete, ca să nu mai vorbim de faptul că, de cînd am studiat noi și pînă azi, și în psihologie s-a mers cu mult mai departe. Apoi, să încercăm să-i privim pe elevi cu alți ochi. Nu ca pe niște pasive obiecte fără rațiune, care trebuie să primească totul — instrucție și educație — din afară, ci ca ființe umane care se formează, desigur cu ajutorul nostru, dar ei sînt cei care au rolul principal și în desăvîrșirea intelectuală și în desăvîrșirea etică a personalității proprii. Noi nu putem nici să învățăm în locul lor, nici să ne însușim în locul lor convingeri morale și deprinderi de comportare. Dacă îi vom privi așa, vom găsi și mijloacele concrete, strategiile educative cele mai potrivite în fiecare caz, în fiecare situație.

Iată un asemenea mijloc, unul din nenumăratele posibile. Ne este cunoscut, căci îl folosim — sau cel puțin ar trebui s-o facem — și la lecții. E vorba, pe scurt, de ceea ce se numește problematizare. Problematizăm o situație pentru a-i conduce pe elevi la descoperirea unui principiu științific. De ce să n-o facem și pentru a-i conduce la descoperirea unui principiu etic ?

Vom problematiza, firește, o situație concretă așa cum se ivesc de nenumărate ori într-o clasă. De exemplu, o lipsă nemotivată de la ore pentru a urmări, să spunem, un meci de fotbal. Așa ceva se întîmplă, nu ? Ei bine, pornind de la asemenea situație am putea ține o predică, un discurs în care să arătăm ce lucru rău e să lipsești de la școală ca să te duci la meci. Elevii ne vor asculta sau nu, cert este că-i vom lăsa indiferenți. Dar putem proceda și altfel. Putem spune : „Iată, un elev oarecare a lipsit nemotivat, s-a dus la un meci. Spune că a jucat în partida asta un văr de al lui. Voi ce ați fi făcut într-un asemenea caz“ ? Dintr-o dată, totul se schimbă. Nu s-a mai dat dinainte un blam. S-a pus o problemă în care există și date pro și date contra. Este, dacă vreți, un conflict între plăcere și datorie, care cere elevilor chemați să-l rezolve o situare deschisă pe anume poziții.

Rezolvarea în asemenea mod a unei probleme valorează cît zece discursuri moralizatoare. Dar asta, numai cu o condiție : să constituie o cale, o modalitate, printre multe altele, să-i angajeze nemijlocit pe elevi în propria lor formare și să fie realmente adaptată situației, nu aplicată mecanic, artificial. Căci în educație, ca și în viață, are valoare numai ceea ce izvorăște cu necesitate din fapte, ceea ce e autentic, adevărat.

SUZANA LUPU

Șoimii din comuna Pața

Cine sînt de fapt „șoimii“ ? I-am cunoscut pe unul din cele mai dificile trasee turistice ale Munților Făgăraș. Era în una din acele nopți senine de august, cu bolta cerului înaltă, cu puzderie de stele, cînd de la cabana Valea Simbetei am observat, la o distanță de cîteva sute de metri, jerbe de foc și scîntei. Din aceeași direcție veneau și acordurile unor cîntece patriotice și populare, cu ecouri prelungite prin văile munților. Mînat de farmecul nopții și atras de necunoscuta sursă de lumină și cîntece, m-au îndreptat într-acolo. Era tabăra de corturi a cercului turistic „șoimii“, de la Școala generală din Comuna Pața, județul Brașov, în frunte cu directorul acestei școli Zsik Eugen. Cum această noapte era ultima din programul lor, „șoimii“ au organizat un mare foc de tabără. Și la lumina acestui foc am discutat pînă noaptea tîrziu despre pasiunea noastră comună — turismul.

Așa am aflat că cercul turistic „șoimii“ de la Școala generală din comuna Pața a luat naștere cu ani în urmă, avînd o activitate permanentă și cîștigîndu-și cu fiecare an din ce în ce mai redus la scurte drumeții în împrejurimile comunei. Pe măsură însă ce aceste locuri deveneau cunoscute, creștea dorința „șoimilor“ pentru drumeții, pentru cunoașterea altor localități, peisaje și obiective social-economice. În acest an, cu antrenamentul și experiența acumulată „șoimii“ au abordat cele mai dificile și spectaculoase trasee turistice din Munții Făgăraș. Pentru această ascensiune au confecționat în cursul anului școlar trecut, cu ajutorul comitetului de părinți, 10 corturi pe care le-au instalat de această dată în apropierea cabanei Valea Simbetei, la o altitudine de peste 1 400 m. De aici au organizat excursii la Cabana Podragul, traversînd Vîștea Mare, Vîrful Moldovanu, cea mai înaltă cotă din țara noastră, toate trasee de mare dificultate.

L-am întrebat pe directorul școlii care este rolul educativ al acestor activități.

Plini de curaj „șoimii“ înfruntă înălțimile

— Cei mai mulți din copiii noștri — ne spune conducătorul „șoimilor“ — fiind de la țară, nu au alte ocazii de a cunoaște geografia patriei, orașele și satele, dinamica vieții economice și sociale, decît prin lecții. Or, pentru ca aceste cunoștințe să nu rămînă simple noțiuni livrești am considerat necesar să-i punem în contact direc cu realitatea. Cunoașterea nemijlocită a diferitelor zone geografice, a obiectivelor economice, a locurilor istorice, într-un cuvînt, a țării în care trăiesc și muncesc constituie minunate lecții de educație patriotică. Dar nu numai atît ; excursiile de mai lungă durată și, în special, cele organizate în corturi, contribuie la formarea și dezvoltarea unor calități fizice, morale și intelectuale. Faptul că elevii trebuie să se ocupe de toate pe o perioadă de cîteva zile, desigur sub îndrumarea și supravegherea din umbră a unui profesor, începînd cu întocmirea programului pe zile și ore pînă la rezolvarea problemelor gospodărești, contribuie la formarea unor deprinderi de muncă, la stimularea inițiativei și a spiritului de răspundere față de colectiv.

După cîteva zile m-am despărțit de „șoimii“ din comuna Pața păstrînd impresii vii despre expediția care a constituit pentru fiecare dintre ei o școală în care au învățat „pe viu“ patriotismul și și-au dezvoltat trăsături morale de mare preț.

GH. D. MATEIANU

ORIENTAREA ŞI INTEGRAREA SOCIALĂ

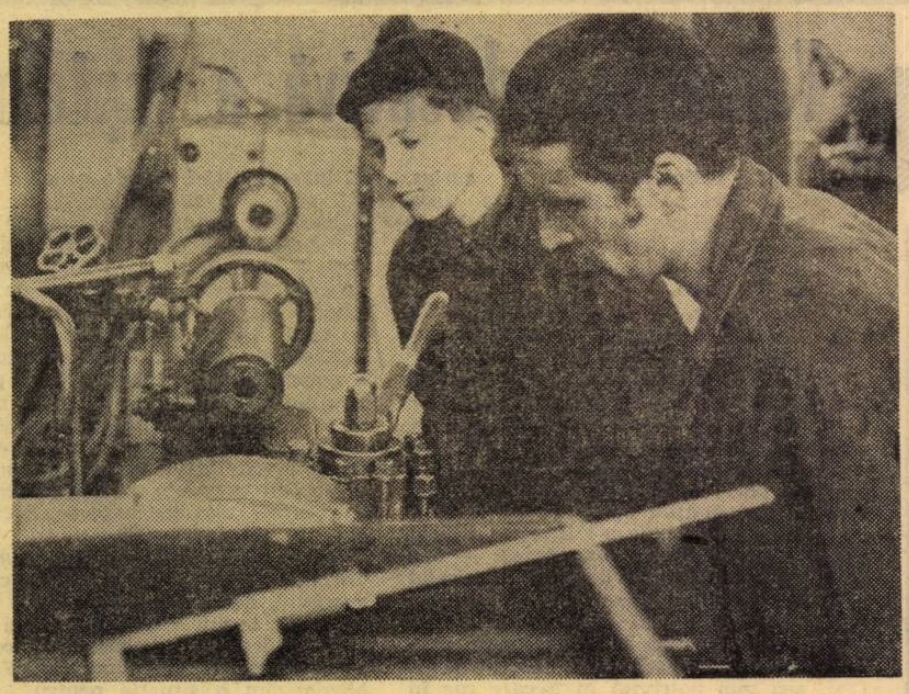

Anul şcolar 1971—1972 în avanpremieră
Moment caracteristic al instruirii tehnico-productive : instructorul de practică şi elevul

DINCOLO DE NOTELE ŞCOLARE ŞI DE REZULTATELE UNOR TESTE

Două examene psihologice în vederea orientării profesionale a unor eleve de clasa a XI-a mi-au dezvăluit unele aspecte de interes general şi cu caracter metodologic. Asemenea cazuri reprezintă sugestii în munca de orientare, ne dau posibilitatea unor reflexii şi constituie un prilej de confruntare cu unele realităţi, pe lîngă care trecem uneori indiferenţi.

Subiecţii celor două examene psihologice sînt : două eleve. Convenţional le putem numi Ileana şi Irina. Supuse la un examen de rezolvare a mai multor teste de inteligenţă, amîndouă s-au situat peste limita normală a elevilor de aceeaşi vîrstă şi cu aceeaşi pregătire şcolară (prima, cu o uşoară superioritate). Comparînd rezultatele testelor cu notele şcolare, am putut constata însă o concordanţă în cazul Ilenei, dar o contradicţie în cazul Irinei, care se plasează din punct de vedere al eficienţei şcolare printre elevele cu note la limită. Amîndouă învaţă la aceeaşi şcoală, au aceiaşi profesori : ca atare, nu puteau prezenta asemenea deosebiri de corelare dintre cele două examinări decît datorită unor factori individuali.

Considerînd că testele singure nu ne dau suficiente informaţii de diferenţiere, am completat examenul de orientare cu alte două metode de cercetare : a) convorbirea liberă şi b) compoziţie cu privire la portretul unei prietene. Convorbirea liberă joacă un rol deosebit de important în orientarea şcolară şi profesională şi metoda nu solicită decît unele exerciţii pregătitoare şi interes pentru viaţa oamenilor, curiozitate şi dorinţă de a acorda atenţie atît detaliului, cît şi actului cu aspect major. Le-am cerut celor două eleve să povestească amintirile lor din copilărie ; despre jocurile lor, cărţile citite, impresii despre oameni şi localităţi, despre primii ani de şcoală.

Ileana îşi amintea de lectura „Cărţii cu jucării" de Tudor Arghezi, făcută cu părinţii ei, menţionînd perioada de frecventare a căminului de zi, de unde a plecat cu o uşoară nuanţă de asociabilitate. Familia însă a reprezentat un factor de stabilitate în ezitările ei, i-a imprimat o notă de cumpătare, de muncă organizată şi i-a oferit un sistem de criterii sigure în opţiunea profesională. A vrut iniţial să urmeze conservatorul, apoi politehnica, comerţul exterior şi în final s-a oprit la ştiinţele sociale. Criteriile care au determinat „abandonarea" succesivă a primelor preferinţe profesionale şi drumul către opţiunea reală sînt judicios constituite — le-am putea compara cu un model de luarea deciziei, pe bază de informaţii şi comparare cu aptitudinile, cantitatea de muncă cerută a fi investită în pregătire etc. Comportamentul şcolar constant se înscrie şi el în acest ansamblu.

Irina este dominată în amintirile ei de influenţa bunicilor, cu manifestări ale unor oameni ieşiţi din munca activă şi predispuşi spre romantizarea trecutului. Sociabilă, reduce contactul cu oamenii la „număr" (copii mulţi la joacă, petrecere, muzică, discuţii despre alţii şi apoi „refugiul în scrierea jurnalului"). Părinţii îi oferă azi restricţii în această direcţie, izolare în casă şi relaţii — după cum spunea ea — de „bună ziua" şi „poftă bună". („Nu stăm de vorbă, nu vor să ştie ce gîndesc"). La şcoală, obţine rezultate modeste nu fiindcă n-ar putea obţine mai bune, dar consideră ca „efortul este inutil, poate trece clasa şi aşa". O concepţie a unui facilism aparent, care reflectă în realitate o nemulţumire şi reversul unor evadări, în ascuns. Preferinţele profesionale s-au „mutat" şi la Irina de la inginerie la istorie, limba română, psihologie, dar pe criterii de alegere diferite : un simţămînt de nepotrivire la satisfacţiile şi căutările ei, manifestate rînd pe rînd pentru fiecare dintre aceste profesiuni.

Lucrarea privind portretul unei prietene ne-a adus, de asemenea, utile informaţii despre cele două eleve. Dacă Ileana a început compoziţia ei printr-o descriere precisă a persoanei, Irina a văzut în prietena ei doi ochi mari care trădau inteligenţă, superioritate şi „ceva" din care n-a putut să descifreze dacă era amiciţie, sinceritate sau falsitate. În timp ce prima îşi aprecia prietena pentru că-i putea fi „utilă" în viaţă, a doua elevă compara prietena cu imaginea făurită de ea despre amiciţie.

Am citat aceste cazuri, la care se pot adăuga şi alte fapte concludente, pentru a sublinia importanţa metodelor convorbirii libere, şi a compoziţiei (cu temă sau liberă) în orientarea şcolară şi profesională.

Examenul psihologic de orientare şcolară şi profesională nu se poate restrînge la simple teste, chestionare sau foi de observaţii ; el solicită din partea noastră un contact mai uman, o pătrundere în viaţa subiectului.

Cazuri similare cu cele prezentate aici sînt cunoscute corpului didactic şi în multe dintre acestea s-au realizat şi reuşite intervenţii educative. Este, însă, necesară o utilizare mai sistematică a celor două metode de cunoaştere a elevului ; ele ne aduc nu numai date orientative asupra tineretului cu care lucrăm, dar ne deschid şi noi perspective în munca noastră de educatori.

CONSTANTIN ZAHIRNIC

STENODACTILOGRAFIA

Introducerea stenodactilografiei în învăţămîntul de cultură generală (ca şi în cel economic, dar nu acesta face obiectul intervenţiei de faţă) impune găsirea unor soluţii pentru safisfacerea cîtorva cerinţe, între care : — pregătirea unui număr suficient de cadre didactice de specialitate; — organizarea unor cursuri de calificare de scurtă durată eficiente pentru absolvenţii şcolii generale de 10 ani ; — formarea unor specialişti în întreţinerea şi repararea bazei tehnico-materiale (maşini de scris, mobilier etc.).

Pregătirea cadrelor didactice în specialitatea stenodactilografie poate fi asigurată fie prin calificarea unor profesori, îndeosebi de limba română şi limbi străine în această specialitate (în acest sens, sînt numeroase opţiuni), fie prin completarea studiilor universitare — filologice — de către absolvenţii şcolii postliceale de stenodactilografie şi secretariat. Pentru prima variantă ar putea fi luată în discuţie o modalitate de colaborare între Institutul de cercetări pedagogice, Uniunea sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură şi inspectoratele şcolare interesate pentru găsirea unor forme organizatorice adecvate. În ceea ce priveşte a doua variantă (profesori-maiştri proveniţi dintre absolvenţii şcolii postliceale de stenodactilografie şi lucrări de secretariat), socotim că este necesar să fie satisfăcute anumite condiţii : viitorii profesori-maiştri să urmeze un curs special de psihologie, pedagogie şi de metodologia disciplinei, în care scop s-ar putea organiza, pe durate de 3—4 luni de zile, un asemenea curs de către Seminarul pedagogic universitar sau Institutul central de perfecţionarea personalului didactic.

Formarea specialiştilor în întreţinerea şi repararea maşinilor de scris şi a maşinilor de calcul. Sugerăm ca o soluţie introducerea în planul de învăţămînt al şcolii generale de 10 ani, la clasele IX şi X, precum şi în anii terminali ai liceului de cultură generală, în rîndul activităţilor practice din sfera pregătirii tehnico-productive, a disciplinei : mecanică de precizie pentru maşini de scris şi maşini de calcul (întreţinere şi reparat). În acest sens, s-a perfectat cu conducerile liceelor de cultură generală „Ion Neculce" şi „Dr. Petru Groza" din Bucureşti înfiinţarea a cîte unui atelier profilat pe această activitate, urmînd ca ea să înceapă o dată cu noul an şcolar 1971/1972. În acest fel, vom asigura baza tehnico-materială şi instructivă atît pentru învăţarea şi practicarea stenodactilografiei, cît şi pentru întreţinerea şi repararea respectivei baze.

Locul stenodactilografiei în şcoala generală de 10 ani. În proiectul de Lege pentru încadrarea şi promovarea în muncă a personalului din unităţile socialiste de stat putem presupune că legiuitorul a pornit de la situaţia că absolvenţii învăţămîntului mediu pentru a fi încadraţi ca „stenodactilograf principal, secretar dactilograf, dactilograf principal" şi-au însuşit prin cursul predat în liceul de cultură generală această specialitate, la care se adaugă vechimea necesară de 3 ani. La fel, în ce priveşte prevederea că funcţia de „stenodactilograf-dactilograf" poate fi exercitată numai de către acei absolvenţi ai învăţămîntului mediu care şi-au însuşit-o în cadrul şcolii postliceale de specialitate.

Ce perspective au în acest cadru absolvenţii şcolii generale de 10 ani care şi-au însuşit stenodactilografia în orele de activitate practico-aplicativă desfăşurată în cei doi ani terminali (clasele IX-X) ai şcolii generale de 10 ani ? S-ar părea că ne aflăm în faţa unei situaţii fără ieşire. Aceşti tineri se preprofesionalizează în stenodactilografie, iar dacă după absolvire doresc să se profesionalizeze in această specialitate prin frecventarea unor cursuri de o anumită durată, aşa cum fac ceilalţi absolvenţi ai şcolii de 10 ani care au fost preorientaţi profesional în timpul şcolarităţii spre alte domenii de activitate, nu o pot face deoarece nu satisfac cerinţele amintite mai sus. Soluţia noastră este următoarea. Pentru absolvenţii şcolii de 10 ani preprofesionalizaţi în stenodactilografie s-ar putea iniţia, în vederea profesionalizării lor în această specialitate, un curs de calificare propriu-zisă cu o durată de 3 luni, (sau mai mult), a cîte 6 ore zilnic, astfel : 3 ore stenografie şi 3 ore dactilografie. Cursul ar putea fi organizat în anumite centre de calificare (corespondentele unor cabinete didactice de stenodactilografie din unele unităţi şcolare sau interşcolare). În municipiul Bucureşti, asemenea centre de calificare pot funcţiona curînd în cele două cabinete didactice de stenodactilografie de la Liceul „I. L. Caragiale" şi Şcoala generală de 10 ani nr. 3, care, din iniţiativa Institutului de cercetări pedagogice, sînt în curs de amenajare şi care sînt rodul colaborării acestui Institut cu Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti şi cu conducerile celor două unităţi şcolare amintite. Acestor centre de calificare, coordonate de Ministerul Învăţămîntului, să li se confere calitatea de a elibera certificate sau diplome prin care să se ateste calificarea obţinută, posesorii lor bucurîndu-se de aceleaşi drepturi ca şi absolvenţii cursurilor de scurtă durată organizate pentru alte profesiuni *).

Dată fiind importanţa psihoprofesiogramei în organizarea şi desfăşurarea ştiinţifică a oricărei activităţi de muncă, prezentăm în continuare psihoprofesiograma pentru stenodactilografie, pe care am alcătuit-o atît pe baza consultării literaturii de specialitate, cît şi pe baza unor concluzii rezultate din experimentul nostru : „Stenodactilografia în învăţămîntul de cultură generală".

Cerinţe psihofiziologice : — acuitate vizuală şi auditivă ; atenţie concentrată şi atenţie distributivă ; — memorie vizuală şi auditivă ; — memorie kinestezică (a mişcărilor) ; — percepţia spaţială ; — coordonare psiho-motorie ; — dexteritate şi rapiditate manuală ; — rezistenţă la oboseala psihică ; — răbdare şi perseverenţă etc.

Contraindicaţii : — acuitate vizuală peste 0,7 la un ochi, iar la celălalt ochi — inferioară de 0,7—0,45; — apreciere vizuală defectuoasă ; — surditate de intensitate medie ; — hiperhidroza palmară şi dermatoza membrelor superioare; — tulburări motorii; — pareze şi paralizii, anchiloze diverse, amputaţii ale degetelor ; — deformaţii ale coloanei vertebrale şi ale toracelui ; — tuberculoza evolutivă, cicatricială şi predispoziţii la tuberculoză ; — cardiopatii mai avansate cu o scădere apreciabilă a capacităţii de muncă ; — epilepsia, vertigiul.

MARIUS GROPPOŞILĂ
Institutul de cercetări pedagogice

*) N. B. O altă soluţie care ar putea fi luată în discuţie ar fi organizarea acestor cursuri de calificare în cadrul Şcolii tehnice postliceale de stenodactilografie şi lucrări de secretariat. În această variantă s-ar putea conferi acestei şcoli dreptul de a elibera certificatele de calificare pentru absolvenţii şcolii de 10 ani.

Note

C. N. Enescu „CONSTANTIN MEISSNER, PEDAGOG AL ŞCOLII POPORULUI"

E.D.P., 1971

Monografia lui N. C. Enescu ne aduce în faţă figura luminoasă a unuia dintre cei mai străluciţi reprezentanţi ai învăţămîntului românesc de la sfîrşitul secolului XIX şi începutul secolului XX — Constantin Meissner — a „omului pe deplin echilibrat, cu o minte clară, cu un caracter totdeauna egal, păstrînd în cugetul său, ca un tezaur sacru, toată puterea credinţei în bine..., predestinat să joace un mare rol în educaţiunea şcolară" — cum îl defineau contemporanii.

Elev al lui Titu Maiorescu (alături de care va desfăşura mai tîrziu o prodigioasă activitate în cadrul „Junimii"), după desăvîrşirea studiilor la Viena şi Berlin, C. Meissner ocupă prin concurs catedra de pedagogie a Şcolii normale „Vasile Lupu" din Iaşi ajungînd nu peste mult timp director al acestei şcoli, preşedinte al comisiei pentru alcătuirea programelor analitice ale şcolilor urbane şi rurale. Ca inspector general al învăţămîntului primar şi normal pe întreaga ţară — funcţie păstrată sub mai multe guverne — ca deputat în parlament, ori ca publicist, C. Meissner s-a dovedit acelaşi pedagog intransigent, de mare vocaţie, „luptînd pentru educaţia şi instrucţia poporului". El contribuie activ la reorganizarea învăţămîntului, la punerea acestuia pe baze moderne prin îmbunătăţirea metodelor de predare, prin mărirea numărului disciplinelor de învăţămînt şi elaborarea de noi manuale. În acelaşi timp, este un activist de seamă pe tărîm social: se numără printre primii care iniţiază reeducarea copiilor „cu rele porniri" în şcolile de îndreptare, indică literatura necesară „luminării satelor" şi vede, printre cei dintîi, în familie un factor educaţional de primă importanţă, iar în şcoală o instituţie *publică* de învăţămînt şi educaţie.

Este meritul monografiei lui N. C. Enescu că prezentînd personalitatea lui C. Meissner drept „unul dintre părinţii şcolii poporului din ţara noastră" sînt dezvăluite şi limitele acestui de seamă pedagog: el nu propune soluţii radicale, revoluţionare, iar atitudinea sa critică faţă de nedreptăţile existente are la bază *armonia socială*, ignorînd lupta de clasă, deşi simpatia sa pentru cei de jos transpare din fiecare acţiune întreprinsă. Cu toate aceste limite, C. Meissner rămîne un deschizător de drumuri în pedagogie, un înflăcărat luptător pentru cultura poporului; cartea de care ne ocupăm are în acest sens un caracter relevant.

D. RACHICI

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

Numărul 8 din 1971 al **„Revistei de pedagogie"** prezintă, în deschidere, dezbaterea măsurilor pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. Sînt inserate articolele: „Funcţia formativă a aplicativităţii învăţămîntului în faţa unor exigenţe şi răspunderi de o deosebită actualitate" de **Constantin Potîngă**, „Educaţia politică şi moral-cetăţenească a tineretului şcolar — direcţie principală a cercetării pedagogice" de **Marin Vişan** şi „Formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a generaţiilor tinere — imperativ major al şcolii" de **Rada Mocanu.**

La rubrica „Studii" se publică lucrările „Actele de decizie şi execuţie în activitatea de conducere a şcolii" de **Vasile Popeangă** şi „Modernizarea învăţămîntului din perspectiva formaţiei ştiinţifice a profesorului" de **B. Grigoriu** şi **O. Şafran.** La rubrica „Cercetări — experimente semnează: **V. M. Hvostov, Gheorghe T. Dumitrescu, A. Antal, V. Farcaş, A. Coasan, Dumitru Fînaru, Grigore Pura etc.** La rubricile „Pedagogia activităţilor pioniereşti" şi „Perfecţionarea tehnologiei învăţării" semnează **Patiţa Silvestru, Gheorghiţa Fleancu, Florin Marincea, Iosif Hornyacseck şi Marian Bocu.**

Sumarul revistei este completat cu rubricile „Şcoala viitorului", „Istoria şcolii şi gîndirii pedagogice", „Pedagogia comparată" şi „Cronica vieţii ştiinţifice".

„NATURA"

Apărut recent, numărul din iulie-august al revistei **„Natura"** prezintă la rubrica „Probleme ale biologiei" articolele: „Mari expediţii şi explorări oceanografice" de **C. S. Antonescu,** „Funcţiile metabolice ale ficatului" de **M. Jitariu,** „Probleme de taxonomie vegetală" de **I. Lungeanu,** „Cotiledoanele plantulelor şi rolul lor fiziologic" de **D. Cachiţă Cosma,** „Haploidia la plantele superioare" de **P. Diaconu** şi Lizozomii la plante" de **Gh. Acatrinei.**

Probleme referitoare la predare abordează la rubrica „Biologia în şcoală" **M. Ciurchea, R. Bursaşiu, L. Găvozdea, I. V. Dumitru, M. Şerban, D. Şerbănescu, L. Bagi şi I. Barac.**

Revista mai cuprinde de asemenea note, cronici, recenzii.

„TERRA"

Recent, a apărut revista de informare geografică **„Terra"** nr. 4/1971. Majoritatea articolelor publicate sînt consacrate începutului de an şcolar (informare, documentare, actualizarea manualelor etc.). Sînt inserate astfel articolele „Cincinalul 1971—1975 al R. S. România în plină desfăşurare", „Întărirea caracterului aplicativ al învăţămîntului nostru geografic" **(V. Tufescu),** „Predarea geografiei în clasa a VI-a după noua programă şi manualul ed. 1971" **(D. Bărgăoanu, I. Sucitu),** „Aspecte geografice noi de-a lungul Dunării româneşti" **(N. Al. Rădulescu).** „Extinderea şi modernizarea portului Constanţa" **(B. Zotta),** „Ipoteze şi teorii cosmogomice — Tendinţe actuale în cunoaşterea Universului" **(I. D. Ilie),** „Realizări ale meteorologiei pe plan mondial" **(G. Bîzic),** „Minereurile de uraniu şi thoriu pe glob" **(M. Radu).**

De asemenea, se publică note, informaţii, lecturi etc.

NOUTĂŢI ÎN LIBRĂRII

Michel-P. Hamelet — Nicolae Ceauşescu. Biografie şi texte selectate. Editura politică, 1971, lei 11.

*** August '44 (Culegere de studii). Col. „Biblioteca de istorie". Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., 1971, lei 8.

Miron Constantinescu, Constantin Daicoviciu, Ştefan Pascu — Istoria României, Compendiu, E.D.P., 1971, lei 40,50.

Cercetări sociologice în activitatea de partid. Culegere de studii. Editată de revista „Munca de partid", 1971, lei 10.

Elena Georgescu — Tezaur din veacul trecut. Col. „Biblioteca de istorie", 1971, lei 8.

Jean Piaget — Biologie şi cunoaştere, Editura „Dacia", Cluj, 1971, lei 16,50.

Biologie şi vîrstă. Sub redacţia prof. *O. Fodor*, Editura „Dacia" Cluj, 1971, lei 17.

Henri Focillon — Anul o mie, Editura „Meridiane", 1971, lei 11.

René Huyghe — Puterea imaginii, Editura „Meridiane", 1971, lei 18.

Expoziţia de pictură a profesorului GHEORGHE DOBRE

galeriile de artă „AMFORA"

Sub auspiciile Uniunii Artiştilor Plastici din R. S. România, Cenaclul tineretului, profesorul-pictor Gheorghe Dobre prezintă la galeriile de artă „Amfora" a treia sa expoziţie personală.

Artistul a mai participat în acest an la expoziţia de pictură şi grafică a profesorilor de desen şi a mai avut o expoziţie personală de grafică şi pictură la Teatrul de comedie.

Spre deosebire de manifestările anterioare, în care desenul şi compoziţia erau mai puţin determinante, cînd stilizarea liniei şi sinteza culorii nu justificau îndeajuns rafinamentul, cînd confesiunea şi mesajul nu fundamentau relaţia dintre conţinutul afectiv şi expresia plastică, dar care motivau eforturile de a găsi propria sa cale, printr-o ambianţă de folclor românesc, expoziţia de la „Amfora" a lui Gheorghe Dobre, ne înfăţişează o maturizare, un talent a cărui desfăşurare îl impune prin originalitate.

Cu actuala sa expoziţie Gheorghe Dobre confirmă că paleta sa cromatică este vastă şi subtilă, plină de armonii calde — pastel şi poezie; desenul său viguros este susţinut de elemente de folclor care-i valorifică policromia caldă, care dă echilibru sentimentului ce generează multiplele sale căutări.

Faptul că Gheorghe Dobre nu este străin de sfera viziunilor lui Ţuculescu este un motiv în plus de afirmare, pentru că se constată încă de pe acum că a trecut bariera influenţelor, inerente oricărui început.

Originalitatea sa îşi găseşte, fără îndoială, rădăcinile într-o spiritualitate cu adînci tradiţii, la care el a aderat de la început, conştient de faptul că **de la noi se poate învăţa cel mai mult şi cel mai bine** — avem suficiente exemple care confirmă, **că numai aşa arta noastră se va impune.**

C. BIVOLARU

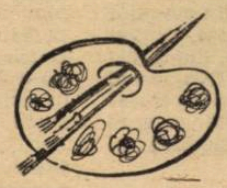

REFLECŢII — ISTORIA GENERALĂ A ŞTIINŢEI — ÎN ACTUALITATE

În mulţimea de traduceri ale unor opere filozofice, ştiinţifice şi literare — multe dintre ele de certă valoare — ale culturii universale, a reţinut mai puţin atenţia transpunerea în româneşte a lucrării colective *Istoria generală a ştiinţei* (volumul I, 1970; vol. II, recent apărut în librării, care expune dezvoltarea ştiinţei moderne de la 1450 la 1800).

Nimeni nu mai contestă faptul că ştiinţa este în momentul istoric pe care-l trăim o realitate noologică fundamentală şi, totodată, una din puterile determinante ale civilizaţiei. Civilizaţia de azi este configurată de ştiinţă, *informată* de spiritul ştiinţific, fiind, în esenţă, creaţia acestuia. A devenit loc comun a spune că dezvoltarea prodigioasă a ştiinţei din ultimele decenii a adus cu sine — şi continuă a provoca — transformări revoluţionare în toate domeniile: de la tehnică, viaţa economică şi socială, pînă la artă, literatură şi la relaţiile dintre om şi societate.

Nu e cazul să analizăm aici reacţiunile felurite în faţa aşa-numitei „explozii" a progresului ştiinţific. Unele arată o exaltare şi — paradoxal — un cult aproape mistic pentru ştiinţă, amintind de fervoarea şi entuziasmul juvenil al unui Ernest Renan din prima perioadă a activităţii scriitoriceşti. Altele denotă un pesimism fără margini, de iz existenţialist, cum e acela al adepţilor unei filozofii încă la modă în Apus care afirmă ca Mc. Gregor, la rece, că: „fiecare cucerire a ştiinţei este victoria absurdului".

Pe deasupra acestor aprecieri (care reflectă poziţii ideologice şi politice diferite) rămîne neîndoielnic faptul că ştiinţa se impune ca o forţă culturală şi istorică de primă mărime în lumea contemporană.

În asemenea împrejurare, utilitatea studiului istoriei generale a ştiinţei este evidentă şi problemele abordate de această disciplină sînt discutate acum în congrese internaţionale. Apărută ca disciplină de sine stătătoare la începutul secolului nostru, istoria ştiinţei dobîndeşte o însemnătate sporită şi se impune atenţiei „ca unul din capitolele cele mai importante ale istoriei culturii universale", cum o arată René Taton, director ştiinţific la Centrul naţional de cercetări ştiinţifice al Franţei, coordonatorul lucrării la care ne referim, elaborată de specialişti cunoscuţi.

Argumentele invocate pentru promovarea noii discipline, introdusă ca materie de studiu în programele de învăţămînt ale liceelor şi facultăţilor din mai multe ţări cu vechi tradiţii culturale, au, firesc, mari greutăţi şi netăgăduită putere de convingere. Ele sînt enumerate de la bun început, tocmai pentru a aduce în primul plan al atenţiei acest studiu şi a-i sublinia, astfel, însemnătatea.

Rostul cunoaşterii acestei discipline stă în folosul pe care-l au orice studii istorice. Sînt însă şi alte raţiuni care îndeamnă la cunoaşterea ei. Le expunem succint, aşa cum sînt susţinute, cu multă convingere, de cercetătorul francez.

1. Numai o expunere a trecutului ştiinţei, prezentat cu obiectivitate de către cunoscători competenţi, ne poate oferi „...un tablou obiectiv şi suficient de precis al evoluţiei de ansamblu a istoriei generale a ştiinţei şi tehnicii, considerată ca unul din aspectele esenţiale ale istoriei civilizaţiei".

2. Omul de ştiinţă de azi nu se poate lipsi de cunoaşterea ordonată a încercărilor făcute înaintea sa, fiindcă „nu poate ignora aportul predecesorilor şi filiaţia marilor curente ale gîndirii ştiinţifice". Înserarea în curentul cercetării actuale presupune cunoaşterea antecedentelor unei ştiinţe, precum şi a legăturilor dintre ele, interdependenţa materiilor ştiinţifice fiind azi mai mult decît în trecut o realitate ce se impune obiectiv.

3. Istoria generală a ştiinţei nu are însă valoare numai pentru oamenii de ştiinţă. Ea este, cum crede Taton, totodată „un obiect de studiu de însemnătate fundamentală pentru filozofie", matrice primordială din care s-au desprins succesiv toate ştiinţele existente, procesul diferenţierii interne şi al autonomizării nefiind încă încheiat.

4. În măsura în care pătrunde treptat mai adînc „în domeniul istoriei generale, în rînd cu istoria politică, cu istoria economică şi socială", noua disciplină ştiinţifică se impune atenţiei „ca unul dintre capitolele cele mai importante ale istoriei culturii universale". O imagine fidelă a dezvoltării culturii în ansamblul ei nu se poate obţine fără a apela la luminile acestei discipline, de la care se aşteaptă limpeziri ale unui proces încă necunoscut de aproape în toate aspectele sale.

5. Situaţia privilegiată de a se găsi „la însăşi frontiera ştiinţelor sociale, a ştiinţelor pure şi a ştiinţelor tehnice", adică tocmai în zona unor „confluenţe fecunde", face din istoria generală a ştiinţei o disciplină de sinteză, conferindu-i astfel calitatea rară de a fi „un instrument de cultură de o mare valoare". De aici decurge aprecierea ei ca „unul dintre principalele fundamente ale noului umanism ştiinţific".

6. Ceea ce însă, mai presus de toate, impune „cu necesitate" istoria ştiinţei ca obiect de studiu de neocolit azi este — după convingerea lui René Taton — „dezvoltarea rapidă şi specializarea tot mai precoce a cercetărilor ştiinţifice şi tehnice". În faţa acestei evoluţii inevitabile, numai istoria generală a ştiinţei poate atenua în apreciabilă măsură, sau chiar preveni, eşuarea în specialismul îngust, care pîndeşte în cîmpul oricărei cercetări actuale.

Oricare ar fi însă ponderea argumentelor enumerate de către eruditul coordonator al „Istoriei generale a ştiinţei", ele nu epuizează raţiunile care — credem noi — justifică promovarea acestei materii în rîndul disciplinelor de cultură generală. Există în afara celor amintite, alte motive — cel puţin tot aşa de puternice, — care pledează în sensul valorificării acestei discipline. A stărui asupra lor ni se pare oportun, într-un moment atît de însemnat al dezvoltării ştiinţelor, cum e cel pe care-l trăim.

NICOLAE TATU

telex

Întîlnire între pedagogii români și cei din alte țări

În luna august ne-au vizitat țara cîteva grupuri de cadre didactice și activiști în domeniul educației din mai multe țări. Între aceștia și reprezentanți ai Uniunii Sindicatelor din învățămînt și cultură au avut loc întîlniri în care oaspeții străini au putut cunoaște preocupările actuale ale învățămîntului românesc, specificul activităților organizației sindicale a acestora — U.S.I.C.

La Constanța, un grup de profesori japonezi, delegați ai Conferinței naționale a învățămîntului social și ai sindicatelor din învățămînt, care efectuează o călătorie de documentare prin mai multe țări europene s-au întîlnit cu tovarășa Elena Cojan, secretar al Comitetului U.S.I.C. și alți reprezentanți ai Uniunii noastre de ramură.

De asemenea, la Casa corpului didactic din București un grup de profesori din S.U.A. au avut o discuție cu cadre didactice din Capitală și reprezentanți ai sindicatelor din învățămînt și au audiat o expunere prezentată de prof. Ion Radu, director general în Ministerul Învățămîntului, cu privire la sistemul de pregătire a tineretului din România.

În laboratorul de fizică al Institutului pedagogic din Leningrad

Noul an școlar în Uniunea Sovietică

În Uniunea Sovietică, noul an școlar a început la data de 1 septembrie. Milioane de tineri din învățămîntul de cultură generală și tehnic-profesional au intrat pe porțile școlilor.

După cum ne informează revista „Ucitelskaia gazeta" noul an de învățămînt va avea un caracter deosebit : este primul, an din actualul cincinal și, totodată, primul an de școlaritate, după cel de al XXIV-lea Congres al P.C.U.S., la care s-au trasat sarcini importante privind dezvoltarea economică și socială a țării.

În rîndurile de față, ne vom ocupa însă de problema îmbunătățirii condițiilor de trai ale elevilor. O recentă hotărîre a conducerii de partid și de stat din Uniunea Sovietică prevede să se asigure, atît la oraș cît și la sat, masă caldă — micul dejun și prînzul — tuturor școlarilor.

Cum se va realiza acest deziderat ? Prin extinderea rețelei de bufete și cantine școlare, pe baza experienței școlilor din regiunile Lipețk și Permsk, care în anul școlar precedent au reușit să servească mîncare caldă, de două ori pe zi, în proporție de 90% din totalul elevilor.

O problemă oarecum dificilă a fost aceea a deschiderii unor astfel de bufete și cantine școlare în mediul rural. Lipseau, în primul rînd, localurile unde să fie amenajate. Lipseau, de asemenea, fondurile necesare pentru servirea unei mese consistente și ieftine. Soluția a fost găsită și aici tot în experiența precedentă a școlilor de pe teritoriul unor colhozuri și sovhozuri. Conducerile acestor unități agricole — ca de pildă aceea din artelul Tobolsk regiunea Tiumensk — au folosit fondurile rezultate din munca prestată de elevi la întreținerea culturilor pentru deschiderea unei cantine școlare unde elevii să ia masa gratuit.

Această inițiativă oglindește, odată în plus, eforturile depuse în Uniunea Sovietică pe planuri multiple, pentru creșterea unui tineret sănătos, capabil să ducă la îndeplinire sarcinile măreț care îi revin după absolvirea școlii.

Tendințe actuale în științele sociale și umaniste

Sub egida UNESCO a apărut nu de mult primul volum al unei lucrări intitulate „Tendințele de bază ale cercetării științifice în domeniul științelor sociale și umaniste". Acest volum, care însumează circa 1 000 de pagini, este rodul colaborării științifice a unor organizații naționale și internaționale, a unor centre de cercetări în domeniul științelor sociale și a 3 000 de specialiști în acest domeniu.

În prefața lucrării, René Maheu, directorul general al UNESCO, afirmă că științele sociale și umaniste sînt chemate să aducă o contribuție esențială la misiunea pe care trebuie s-o îndeplinească generația actuală — dezvoltarea social-economică și dezvoltarea oamenilor înșiși, orientarea operațiunilor lor, instaurarea în rîndurile lor a înțelegerii reciproce.

În articolul introductiv, profesorul Jean Piaget discută rolul științelor umaniste în sistemul științelor sociale. În alte articole din prima parte a lucrării sînt evidențiate principalele tendințe contemporane ale cercetării științifice în domeniul sociologiei, științelor politice, psihologiei, științelor economice, demografiei, lingvisticii etc.

Partea a doua este dedicată cercetărilor interdisciplinare. Aici sînt studiate unele probleme generale, sînt descrise metode și modele matematice

În ultima parte se discută probleme legate de organizarea și finanțarea cercetării științifice.

Preambul la CRONICA IDEILOR ÎN ȘTIINȚELE CONTEMPORANE ALE EDUCAȚIEI

MERIDIANE

„MAXIMALIZAREA TALENTELOR"

Ultimele două decenii au marcat, pentru întreaga lume, o creștere masivă a accesului la învățămînt, ca urmare a solicitărilor revoluției tehnico-științifice contemporane, a evoluției și mai ales revoluției sociale. Paralel, sau chiar precedînd dezvoltarea structurilor învățămîntului, s-au înregistrat masive acumulări în psihologie, pedagogie, în didactică, a apărut, căpătînd apoi, în dezvoltare, caracter de disciplină pedagogică independentă — tehnologia instruirii ; școala a găsit un aliat prețios în ansamblul mijloacelor educației și informării de masă — mass-media.

Toate aceste mutații în structura, organizarea și practica didactică au ridicat problema reelaborării concepțiilor asupra învățămîntului, care să cuprindă vastele achiziții pe care psihologia experimentală, didactică, tehnica inclusă în învățămînt le-au atras în sfera educației. În același timp ele trebuiau să dea un răspuns valabil cu privire la pregătirea generațiilor viitoare, capabile să se adapteze unei vieți sociale și de producție caracterizată de o dezvoltare rapidă ce atrage după sine reconstrucții structurale într-un domeniu sau altul de activitate. Deceniul al 7-lea al secolului nostru a cunoscut astfel o veritabilă avalanșă de „școli", de curente sau simple formule, mai cuprinzătoare sau mai înguste, care caută să preia ștafeta educației din mîinile îngreunate de ani ale formelor instructiv-educative tradiționale. Unele dintre aceste noi teorii pedagogice — învățămîntul prin descoperire, problematizarea, învățămîntul programat — și-au găsit o aplicare destul de largă în procesul educativ, din diferite țări, altele abia bat la poarta pedagogiei contemporane.

Omul de la catedră, care desfășoară practic, nemijlocit, activitatea de educare și formare a elevilor, rămîne adesea deconcertat în fața peisajului contemporan al științelor educației. Care sînt premisele acestor concepții și experimente, ce este într-adevăr fundamentat științific și viabil, ce domenii de aplicație își pot găsi, care sînt limitele lor, ce pericole — adesea grave — se profilează în perspectivă — iată întrebările la care profesorii direct implicați în procesul de instruire și educație așteaptă, din partea cercetătorilor în științele educației, un răspuns formulat de pe pozițiile ideologiei marxist-leniniste, în condițiile unei societăți socialiste multilateral dezvoltate.

Vom căuta în acest preambul la o **cronică a ideilor din științele contemporane ale educației** să ne oprim doar la una dintre ideile care și-a cîștigat, în ultimii ani, o largă popularitate în pedagogia și sociologia educației din occident. Este vorba de așa-numita concepție a „maximalizării talentelor", care, în unele țări, și, în primul rînd, în Japonia, a influențat restructurarea sistemelor de învățămînt. Fără îndoială, cînd în lumea actuală se desfășoară o întrecere a inteligențelor și a capacităților de creație, cînd sîntem contemporani cu aproximativ jumătate din savanții cuprinși în istoria științei tuturor timpurilor, ideea aceasta formulată de japonezul Shibusawa și îmbrățișată de mulți oameni de știință, mai ales dintre cei care s-au consacrat prospectării viitorului *) pare deosebit de ademenitoare. Relatările despre modul cum se desfășoară procesul educativ în care se aplică această concepție, studiul organizării și conținutului unor forme de învățămînt care au la bază ideea „maximalizării" ne pun în gardă foarte serios și stîrnesc multă circumspecție. Însăși personalitatea lui Shibusawa ne atrage atenția să analizăm foarte atent fundamentul psiho-social și finalitățile unei asemenea teorii educaționale. Deși acesta este autorul unor lucrări din domeniul economiei și sociologiei dezvoltării, activitatea lui publicistică rămîne în umbră și este subordonată capitalistului Shibusawa, fondatorul unor trusturi și uzine uriașe, comparat cu un Rockefeller sau Krupp contemporan, dar folosind metode mult mai spectaculoase. În concepția lui „maximalizarea talentelor" are drept finalitate nemărturisită, dar evidentă, „maximalizarea profiturilor". Astfel, programele școlilor create pe aceste baze urmăresc nu o simplă valorificare a capacităților de gîndire și creație ale elevilor, corelate cu nivelul de dezvoltare psihică specific vîrstei, ci un ritm de acumulare a cunoștințelor de intensitate maximă, care supune pe unii tineri la eforturi de un asemenea nivel încît ajung la epuizare. În concepția „maximalizării talentelor" aceste pierderi — cu atît mai grave cu cît elevii „centrifugați" nu se mai pot adapta nici unui ritm obișnuit și în unele cazuri eșuează în grave maladii psihice — sînt subînțelese. Principalul sînt cei care rezistă și după ce au parcurs în mod sublimat etapele școlarizării devin specialiști formați la mai puțin de 20 de ani, buni pentru a fi folosiți **cu maximum de randament,** într-un regim de lucru de **maximă intensitate** în laboratoare, institute de cercetare sau sectoarele de concepție și decizie ale uzinelor, **în scopul maximalizării profiturilor.**

O asemenea concepție despre educație care nu numai că admite, ci presupune cu necesitate pierderile de valori umane, selecția dusă pînă la excluderea totală este, fără doar și poate, profund antiumanistă și străină principiilor care stau la baza educației în țările socialiste.

Valorificarea elementelor pozitive din teoria și practica pedagogică mondială — și sistemul de învățămînt din Japonia ocupă un loc important în această privință — presupune înainte de orice, o analiză marxistă aprofundată a teoriilor și concepțiilor de bază ale fiecărei decizii luate pe tărîmul educației. Numai astfel vor putea fi disociate instrumentele pozitive, tehnicile și tehnologiile temeinic elaborate, fundamentele motivate pe deplin științific, de concepțiile adînc și adesea poate subtil și mascat ancorate într-o ideologie străină și opusă materialismului dialectic și istoric.

★

Vom păstra, în continuare, această rubrică deschisă luărilor de poziție ale cercetătorilor de specialitate față de principalele teorii și concepții vehiculate în prezent în sfera științelor educației.

MIRCEA HERIVAN

*) Drucker, Peter F. : The Age of Discontinuity, New York, 1969 .

CONTRASTE

ITALIA

700 000 de absolvenți fără lucru

Cotidianul italian „Corriere della Sera" relevă într-un articol faptul că 700 000 de tineri care au absolvit școli de diferite grade și au vîrsta legală pentru angajarea în cîmpul muncii nu găsesc de lucru. Dintre aceștia numai 20 la sută au doar școala elementară ; restul de 80 la sută au studii medii și superioare. La această veritabilă armată de absolvenți care nu găsesc de lucru trebuie să adăugăm — subliniază cotidianul citat — pe cei aproape 150 000 de tineri care au fost nevoiți să părăsească Italia în ultimii trei ani în căutare de lucru.

S.U.A.

Segregația mijloacelor materiale în școli

Costul studiilor constituie în S.U.A., un mare impediment în calea pregătirii școlare a unei bune părți a tineretului. Este adevărat că școlaritatea obligatorie este gratuită în școlile publice, care depind de autoritățile locale. Nu este însă mai puțin adevărat că nivelul studiilor în aceste școli este mult mai scăzut decît în școlile particulare de grad echivalent. Părinții au desigur, „libertatea" de a alege între școala publică gratuită și școlile particulare. „Libertatea" aceasta este însă foarte îngrădită de rațiuni economice : școlile bune pretind taxe foarte mari, adesea prohibitive. Segregația datorită diferenței de mijloace materiale aduce astfel prejudicii foarte grave.

Probleme deosebit de serioase pune bugetelor familiale studiul elevilor în colegii. Întrucît competiția pentru obținerea burselor de studii a devenit, în ultimii ani, din ce în ce mai dificilă (ca să obțină o bursă studentul trebuie să fie nu pur și simplu strălucit, ci extraordinar de strălucit), iar cursurile sînt extrem de scumpe, mulți dintre tinerii care doresc să-și completeze studiile sînt nevoiți să muncească o parte din zi.

Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 15 VINERI 17 SEPTEMBRIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Trebuie ca de la începutul anului viitor să facem o cotitură radicală în munca de învățămînt"

(din „Expunerea la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative").

A început un nou an școlar!

Ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

În ziua de 14 septembrie 1971 a avut loc ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Au participat miniștri, șefi de secții la C.C. al P.C.R., conducători ai unor instituții centrale.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a dezbătut și aprobat : proiectul legii cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat — îmbunătățit în urma dezbaterii publice ; proiectul legii cu privire la gospodărirea fondurilor fixe, resurselor materiale și aprovizionarea tehnico-materială ; proiectul decretului privind siguranța în funcționare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor, aparaturii de măsură, control și automatizare din unitățile socialiste de stat ; proiectul decretului privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe ; proiectul decretului privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît ca proiectele de legi să fie supuse spre dezbatere și adoptare Marii Adunări Naționale, iar proiectele de decret să fie înaintate spre adoptare Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

În continuare au fost adoptate măsuri privind perfecționarea învățămîntului de cultură generală, precum și îmbunătățirea structurii și conținutului învățămîntului superior.

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a mai adoptat hotăriri cu privire la principalii indicatori tehnico-economici ai unor lucrări de investiții prevăzute în planul cincinal și a soluționat alte probleme ale activității curente.

PERSPECTIVE LUMINOASE

S-au deschis din nou porțile școlilor. La această sărbătoare a elevilor, părinților și cadrelor didactice a luat parte întregul nostru popor. Cursurile au început în climatul de efervescență spirituală și de înaltă responsabilitate cu care comuniștii, toți cetățenii patriei noastre, dezbat măsurile adoptate de conducerea partidului pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, în condițiile întăririi continue a unității întregului popor în jurul partidului nostru comunist, ale avîntului nestăvilit pentru înfăptuirea cu succes a programului grandios elaborat de Congresul al X-lea al partidului.

Statornic preocupată de formarea tinerei generații în spirit comunist, conducerea partidului nostru acordă școlii, principal izvor de cultură și factor de civilizație, o deosebită atenție. În pragul acestui an școlar, an de cotitură radicală în munca de instrucție și educație, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat un complex de măsuri privind rețeaua școlară, conținutul și metodele învățămîntului, pregătirea tehnico-productivă a elevilor, orientarea școlară și profesională, activitatea politico-educativă în rîndurile tineretului școlar, ridicarea măiestriei didactice a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor menite să accelereze procesul de perfecționare a învățămîntului de cultură generală, de racordare mai strînsă a acestuia la cerințele de azi și de mîine ale societății socialiste. Aceste măsuri, rod al gîndirii colective a specialiștilor din domeniul instrucției și educației, au fost discutate în Consiliul învățămîntului de cultură generală și perfectate sub îndrumarea prețioasă a secretarului general al partidului, care s-a aplecat încă o dată cu grija, profunzimea și principialitatea ce îi sînt caracteristice asupra problemelor actuale ale școlii românești. Ele arată, în același timp, consecvența cu care partidul nostru asigură înfăptuirea creatoare a liniei politice stabilite de Congresul al X-lea. Important de subliniat este faptul că **acest complex de măsuri se înscrie pe coordonatele preocupărilor majore ale partidului și statului nostru pentru perfecționarea tuturor sectoarelor vieții sociale, izvorînd din analiza critică a drumului ascendent parcurs de învățămîntul din România socialistă, în fața căruia, de la etapă la etapă, societatea pune sarcini și responsabilități sporite.**

De aceea, datoria de onoare a fiecărui slujitor al școlii, a organelor de îndrumare și control este de a desfășura o largă și convingătoare muncă politică — sub conducerea organelor și organizațiilor de partid — pentru a explica sensul acestor măsuri în rîndul opiniei publice, de a-și mobiliza energia și puterea de creație pentru a asigura înfăptuirea lor la timp și în condiții exemplare.

Rețeaua învățămîntului de cultură generală s-a îmbogățit cu aproape 1 000 de școli de 10 ani ; peste 4 milioane și jumătate de copii (un sfert din populația țării) vor frecventa cursurile. Pentru inspectoratele școlare, conducerile unităților de învățămînt, asigurarea participării cu regularitate la cursuri a elevilor este o sarcină actuală de căpetenie. Munca politică și organizatorică a cadrelor didactice, sprijinul comitetelor de părinți, al organelor locale de partid și de stat va trebui să se concentreze, mai mult ca în alți ani, în această direcție, încît nici un copil de vîrstă școlară să nu rămînă neșcolarizat.

(Continuare în pag. a 2-a)

ÎN ACEST NUMĂR:

● În spiritul înaltelor responsabilități comuniste ● Limbajul muncii ● Producția școlii și multiplele ei valențe educative ● Responsabilitate și eficiență în predarea științelor sociale

ZIUA ÎNTÎI

secvențe ● secvențe ● secvențe ● secvențe

Munca — datorie de onoare

Un an școlar începe, prin firea lucrurilor, sub auspiciile binefăcătoare ale noului care aduce cu sine încîntarea surprizelor, mulțumirea și căldura atmosferei sărbătorești. Dar, cea mai simplă și în același timp mai întregită explicație a bucuriei unanime prilejuite de deschiderea anului școlar ni se pare că este reîntîlnirea cu învățătura, cu activitatea. Bucuria muncii! Bucuria de a te simți necesar ție și celor din jur. Bucuria împlinirii prin dăruirea a ceea ce ai mai bun în tine: energie creatoare, talent, seriozitate. Vizita noastră într-o serie de școli generale și licee brașovene, în ziua de 15 septembrie, ne-a convins că aceste satisfactii pot apare la orice vîrstă, atunci cînd educația se realizează în numele unuia din esențialele principii ale dezvoltării umanității — dragostea pentru muncă.

De pildă, Liceul nr. 5 din Brașov este înzestrat cu două ateliere cu profil tehnic (de automecanică și electrotehnică) și cu un atelier de croitorie, intenționînd în acest an înființarea unui curs de stenodactilografie pentru fete. Elevii Liceului nr. 1 din Brașov își vor desfășura această activitate în atelierele de lăcătușărie și mecanică și în atelierul de mașini unelte, înființat anul acesta, ca și în cele ale uzinei „Hidromecanica". Fetele vor beneficia de ajutorul și supravegherea muncitoarelor de la Fabrica de tricotaje și a muncitorilor de la tipografia orașului. Anii I și II vor fi preatîtii în atelierele scolii, anii III și IV în întreprinderea amintită.

Școala generală nr. 6 din Brașov este patronată — în sensul practicii în producție — de Fabrica de șuruburi care se angajează să doteze atelierele de lăcătușărie și tîmplărie ale școlii. Fetele vor lucra în fabricile „Partizanul roșu" și „Tricotajul".

Produsele realizate din practica productivă a elevilor în atelierele-școală sînt valorificate prin magazinul special, de artizanat „Turist", unde expun toate școlile din municipiu.

Deci, întîlnirea revelatoare a elevilor cu munca se realizează prin activitatea lor practică productivă căreia, începînd cu acest an școlar, i se acordă cuvenita importanță.

Pe lotul școlar — două feluri de activități

— Cum veți organiza munca productivă a elevilor? — l-am întrebat pe prof. *Gh. Constantinescu*, directorul Școlii generale din satul Puchenii Mosneni — județul Prahova.

— Cooperativa agricolă de producție din localitate a repartizat școlii noastre un lot de 1 hectar, într-un perimetru cu pămînt foarte fertil. Spre deosebire de anul precedent, în noul an școlar vom desfășura pe acest lot două feluri de activități: o jumătate de hectar va fi însămînțată cu culturi productive (cartofi sau porumb), iar cealaltă jumătate va fi afectată inițierii elevilor în tainele pomiculturii, viticulturii și legumiculturii.

— Ce veți face cu produsele obținute?

— Le vom valorifica prin C.A.P. și prin Aprozarul din localitate. Cu sumele realizate intenționăm să amenajăm un teren de sport, să facem excursii și să îmbunătățim baza materială a școlii. Vă asigur că vom obține recolte frumoase. Elevii noștri iubesc munca cîmpului!

„Bobocii" au „mentori" de clasa a IV-a

Școala are rigorile ei care trebuie respectate. Dar micuții de șase ani, pășindu-i prima dată pragul, nu le cunosc, nefiind deprinși cu ele. Iată de ce, nu mică ne-a fost mirarea cînd, la Școala generală din Sinaia, după festivitatea de deschidere a noului an școlar, în sunetul clopoțelului, cei 82 de „boboci" au fost luați de mînă fiecare de cîte un elev mai mare (din clasa a IV-a) și duși în clasă, la locul dinainte știut.

Timp de un trimestru, „mentorii" dintr-a IV-a îi vor supraveghea atenți pe începători. Îi vor urmări în pauze să se joace frumos și să nu se încaiere, le vor arăta unde e toaleta și de unde pot bea apă, iar cînd sună de intrare îi vor duce la clasă fără întîrziere. O inițiativă care, credem, ar trebui extinsă și la alte școli.

Toți absolvenții clasei a VIII-a continuă studiile

Școala generală nr. 6 — Brașov; școală cu două secții: română și maghiară.

— Care este situația continuării studiilor în clasa a IX-a a școlii generale de către absolvenții clasei a VIII-a?

— Anul trecut — ne spune prof. Emil Muscă, directorul școlii — am avut 6 clase a VIII-a paralele. Majoritatea absolvenților au intrat la liceele de cultură generală și de specialitate sau la școli profesionale. Vom avea însă și două clase a IX-a, cu cîte 25 de elevi fiecare, pentru cei care n-au fost cuprinși într-altă formă de învățămînt. Important este că n-a rămas nici unul dintre ei fără să-și continue studiile: s-au înscris în clasa a IX-a ei singuri, fără intervenția noastră.

— La secția maghiară — adaugă directorul adjunct al școlii, tov. Artur Hauke — au rămas doar 3 elevi pentru clasa a IX-a. Ceilalți, fiind foarte bine pregătiți, au fost admiși, în marea majoritate, la licee. Evident, numai cu 3 elevi nu puteam forma o clasă a IX-a. De aceea, i-am îndrumat spre o [illegible] școală maghiară — din apropierea școlii noastre.

V. BACIU
D. RACHICI

PERSPECTIVE LUMINOASE

(Urmare din pag. 1)

Îmbunătățiri substanțiale s-au adus și se aduc în continuare structurii învățămîntului liceal. Un element esențial îl constituie modificarea proporției între liceele de cultură generală și liceele de specialitate, atît prin schimbarea proporției între numărul locurilor în anul I la liceele de cultură generală și liceele de specialitate, transformarea unor licee de cultură generală în licee de specialitate, cît și prin înființarea unor noi licee de acest tip. Perfecționarea activității instructiv-educative în aceste unități solicită eforturi sporite din partea tuturor cadrelor, muncă plină de răbdare, desfășurată cu tact și calm cu elevii și părinții acestora, reorganizarea bazei didactico-materiale de care dispun școlile pentru a facilita procesul de însușire a cunoștințelor și deprinderilor la obiectele de specialitate.

Expresie fidelă a politicii partidului și statului de egalitate în drepturi a tuturor celor ce muncesc, a grijii față de viața spirituală a naționalităților conlocuitoare, alături de cele existente s-au creat noi licee în limba maghiară și în limba germană; s-a organizat în unele școli profesionale și tehnice procesul de învățămînt în limbile naționalităților conlocuitoare.

Începînd cu acest an școlar se vor crea legături stabile între școli și întreprinderi, ceea ce va facilita accentuarea caracterului practic-aplicativ al învățămîntului, întărirea activității profesionale, practice de producție și educarea elevilor pentru muncă. Roadele au început să apară. Pretutindeni se acționează cu hotărîre pentru amenajarea și construirea de ateliere-școală. Numai în municipiul București au intrat în funcțiune o dată cu noul an școlar, 100 de laboratoare și 108 ateliere; în județul Maramureș au fost construite și dotate 64 ateliere-școală, în Teleorman s-au creat 223 ateliere noi etc. Toate școlile din județele Sălaj, Mehedinți, Suceava, Maramureș, Olt și Vîlcea sînt patronate de unități economice.

În același timp, fiecare dintre noi trebuie să se considere mobilizat pentru aplicarea creatoare a indicațiilor date de conducerea partidului în această direcție. Măsurile luate în vederea unei mai bune organizări a lucrului manual la clasele I—IV, adîncirea procesului formării deprinderilor de activitate practică la clasele V—VI, realizarea pregătirii tehnico-productive în cîte 4 ore pe săptămînă la clasele VII—VIII, iar la clasele IX—X ale școlii generale și anul I—IV de liceu în cîte o zi pe săptămînă, stabilirea locurilor de practică în unități productive, participarea masivă a elevilor la acțiunile de muncă patriotică, solicită din partea inspectoratelor și a conducerilor de școli pricepere și o deosebită capacitate organizatorică.

Ele trebuie să pună, acum mai mult ca oricînd, în centrul preocupărilor lor rezolvarea operativă a problemelor complexe și grele pe care le ridică pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Spiritul viu, al muncii creatoare trebuie să pătrundă prin toți porii școlii noastre. Pentru educația elevilor prin și pentru muncă n-ar fi lipsită de importanță declanșarea unei acțiuni viguroase cu caracter permanent, de gospodărire de către aceștia a școlilor, curților, constituirea unor gospodării anexe pe lîngă unitățile din mediul rural care au internat sau semiinternat. Este știut că întreaga activitate instructiv-educativă din învățămîntul de cultură generală are drept obiectiv principal educarea elevilor în spiritul concepției despre lume și viață a clasei muncitoare, a partidului nostru, cultivarea dragostei și devotamentului nemărginit față de patrie, partid și popor, a atitudinii înaintate față de muncă, de avutul obștesc și îndatoririle sociale.

Realizînd consecvent unitatea dintre instrucție și educație toate cadrele didactice trebuie să se considere mai mult angajate în acțiunea de modernizare a învățămîntului, de creștere a valorii sale ideologice și educative. Avem în această privință indicațiile precise ale conducerii partidului. Sîntem chemați să le transpunem în viață cu competență și hotărîre pentru a făuri omul nou al epocii socialiste, omul multilateral dezvoltat.

Condiția esențială a unei munci didactice pline de randament și satisfacții o constituie continua pregătire a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor ca specialiști și educatori, perfecționarea neîntreruptă a măiestriei didactice, ținuta moral-cetățenească ireproșabilă, atitudinea combativă, înaintată față de tot ce este învechit și retrograd. În acest context, renovarea procesului de învățămînt în sensul sporirii eficienței sale prin introducerea unei concepții noi asupra muncii didactice prin promovarea unor relații de conlucrare a profesorilor cu elevii, a metodelor active care să dezvolte spiritul aplicativ și capacitățile creatoare ale elevilor, capătă o deosebită semnificație. Încurajarea capacității de investigare și creativitate a elevilor, perfecționarea structurii lecțiilor și a întregului sistem de predare în vederea antrenării elevilor în rezolvarea de cazuri și probleme, în efectuarea unor exerciții și lucrări, în mînuirea aparaturii de laborator și a tehnicilor de asimilare și aplicare a cunoștințelor, extinderea organizării lecțiilor de matematică, fizică, chimie, biologie cu precădere ca activități de laborator, valorificarea mai intensă a emisiunilor de radio și teleșcoală trebuie să intre organic în sistemul de muncă al fiecărui dascăl. Inspectoratele școlare sînt chemate să stimuleze acțiunea de renovare a procesului de învățămînt, să exercite un control exigent asupra modului cum se aplică indicațiile conducerii partidului și a statului în domeniul perfecționării învățămîntului. Ținînd seama de ponderea învățămîntului profesional, ele trebuie să se ocupe mai mult și de acest învățămînt.

Avem toate condițiile de a înfăptui în acest an o cotitură radicală în întreaga muncă pe care o desfășurăm în școală și în afara ei. Trebuie să ne sporim răspunderea și exigența, să menținem viu focul muncii pasionate, pline de dăruire pentru a îmbunătăți continuu procesul de învățămînt, conținutul său științific și ideologic, nivelul de pregătire a elevilor în muncă pentru a da viață dorinței partidului nostru „ca tineretul, copiii noștri să crească în spirit comunist"!

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel: 17 60 20

Reîntorși din vacanță, elevii s-au strîns din nou în jurul dirigintei lor. Se schimbă impresii, se fac noi planuri, în perspectiva anului școlar care începe.

ÎN SPIRITUL ÎNALTEI RESPONSABILITĂȚI COMUNISTE

La 15 septembrie a.c. au început în întreaga țară adunările deschise de partid din școli, care dezbat sarcinile ce revin membrilor de partid, tuturor celor ce slujesc învățămîntul în lumina programului adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, **privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative. Aceste dezbateri au fost așteptate cu viu interes de către întregul personal didactic, încredințat că ele vor constitui un bogat izvor de învățăminte, un îndreptar al întregii munci, pe care școala o dorește la nivelul înaltelor exigențe ale partidului nostru.**

Deschiderea noului an școlar are loc în condițiile unor pasionante eforturi pentru îmbunătățirea activității de învățămînt în aspectele ei majore, de conținut, care trebuie să răspundă exemplar sarcinii de educare comunistă a elevilor, de formare a conștiinței lor socialiste.

În recentele documente de partid, oamenii muncii, fără excepție au simțit chemarea la o analiză riguroasă și plină de răspundere a propriei munci — expresie a nivelului de conștiință la care au ajuns, a dragostei și devotamentului lor față de cauza construcției socialismului și comunismului în patria noastră. Cadrele didactice au luat cunoștință de această chemare, cu sentimentul că, avînd menirea de a modela sufletele tinere, de a pune bazele personalității fiecăruia dintre constructorii societății socialiste (în condițiile vieții noastre, fiecare om trece prin școală măcar la anii tineri), au obligații deosebite în planul formării conștiinței socialiste, cultivării atașamentului față de tot ceea ce se clădește azi în România, al respectului pentru înaltele idealuri ale clasei muncitoare. Căci școala — prin întregul său sistem instructiv-educativ — este cea care formează primele convingeri, concurînd la cristalizarea concepției despre lume și viață a individului.

De aceea, întîlnirile de lucru ale cadrelor didactice din această perioadă — ședințele cercurilor pedagogice, instructajele cu directorii școlilor, consiliile profesorale, dar mai ales adunările deschise de partid — au fost străbătute pretutindeni de acest spirit — al înaltei responsabilități ce revine școlii în educarea comunistă a tinerei generații. Ele au reliefat preocuparea vie a învățătorilor și profesorilor pentru nivelul științific al muncii lor, grija pentru conținutul educativ al lecțiilor, pentru puritatea ideologică și politică a tuturor activităților ce intră în competența școlii, grija pentru permanenta perfecționare a propriei pregătiri profesionale și ideologico-politice.

„Toți profesorii, toți învățătorii trebuie să fie și specialiști și educatori" — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative. Ideea aceasta revine cu asiduitate în dezbaterile ce au loc în școli, întărind convingerea că nu poți lucra în acest important domeniu al frontului ideologic — învățămîntul — decît dacă gîndești marxist, dacă împărtășești idealurile nobile ale clasei muncitoare, dacă militezi pentru țelurile partidului ei. Pe bună dreptate arăta prof. Rada Mocanu – inspector general al Inspectoratului școlar județean Ilfov, în adunarea activului de partid din județ — răspunderea *fiecărui* cadru didactic în educarea comunistă și buna pregătire a elevilor. Numai astfel — participînd, cu toții, valorificînd la maximum potențialul educativ al fiecărei discipline — între care științele sociale au un rol deosebit — pot fi obținute rezultate durabile, de înalt nivel.

Aceasta este de fapt o condiție esențială pentru îndeplinirea sarcinii de a spori valențele educative ale întregului proces de învățămînt — în care instrucția și educația trebuie să se împletească în mod organic. „Nu se poate separa — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — procesul de predare a cunoștințelor profesionale de întregul proces educativ".

O dominantă a anului școlar 1971—72, semnificativă pentru aplicarea directivelor partidului în domeniul învățămîntului, o constituie transformarea muncii productive a elevilor în disciplină de învățămînt. Adunările deschise de partid, ședințele de lucru ale colectivelor didactice din această etapă a deschiderii cursurilor, reliefează o preocupare specială pentru conținutul și crearea condițiilor bunei desfășurări a acestei activități, care cultivă respectul și dragostea elevului față de munca fizică, înzestrîndu-l cu priceperi și deprinderi necesare tehnicii și industriei moderne în care va lucra la terminarea școlii.

Pentru a putea convinge și mobiliza, educatorul trebuie să fie un model de conduită și de atitudine comunistă în toată viața și activitatea sa. De aceea în adunarea deschisă de partid de la Școala generală nr. 41 din Capitală, s-a pus un accent deosebit pe importanța exemplului personal al educatorului, pe puterea lui de influențare a elevilor. Totodată, adunările deschise de partid pentru dezbaterea sarcinilor școlii în lumina documentelor privind munca ideologico-politică și cultural-educativă scot în relief grija deosebită pe care trebuie să o manifeste membrii de partid pentru perfecționarea activității școlare, în sensul sporirii valențelor ei educative, al contribuției ei la pregătirea ideologico-politică a elevilor. Sînt, de asemenea, subliniate răspunderile comuniștilor pentru instalarea în școală a atmosferei de respect față de muncă și față de avutul obștesc — de la elev pînă la profesor — de combativitate revoluționară și intransigență față de lipsuri.

Dezbaterile ce au loc în prezent în adunările deschise de partid din școli — prin exigența și spiritul responsabilității comuniste ce le caracterizează — ilustrează însușirea deplină a sensului documentelor de partid privind activitatea politico-ideologică și cultural-educativă, cunoașterea importanței sarcinilor ce decurg din ele pentru învățămînt, hotărîrea de a munci pentru îndeplinirea lor. Efectul mobilizator al cuvîntului partidului se resimte și în seriozitatea cu care s-au desfășurat primele activități în noul an școlar, dominate pretutindeni de entuziasmul cu care cadrele didactice și-au reluat locul la catedră, cu care elevii au venit de pe șantierele muncii patriotice pe care au înțeles să lucreze pînă în ultima zi de vacanță, pentru înfrumusețarea orașelor și satelor patriei, pentru întărirea bazei materiale a școlilor.

ADRIANA POPESCU

PARADIGME

LIMBAJUL MUNCII

Cînd spunem că obiectivul învățămîntului este dobîndirea de cunoștințe, cred că nu enunțăm un principiu complet. Cunoștințele se depreciază repede și ocupă un spațiu prețios al memoriei individului. Nu merită să pui pe locul întîi un obiectiv care are, ca elemente, componente depreciabile și perisabile.

Literatura pedagogică citează apoi deprinderile. Nu cred că merită să ocupe nici ele locul întîi în ierarhia obiectivelor învățămîntului, fiindcă deprinderile (punctualitatea, ordinea, simțul curățeniei) sînt elemente fixe și uneori trebuie schimbate spre bine și omul se debarasează greu de deprinderile desuete.

Cunoștințele sînt depreciabile, iar deprinderile, fixe. Ce trebuie, atunci, să-și propună educația ca obiectiv fundamental? Limbajele. Limbajele, toate, au, ca tăsături definitorii, existența unui număr finit de semne, cu regulile lor de combinare, și transmiterea intenționată de semnificații.

E clar că ceea ce vorbim și utilizăm în exprimarea noastră de toate zilele constituie un limbaj. Ceea ce vorbim într-o limbă străină este un limbaj. Dar ce vorbim în matematică este, de asemenea, un limbaj, pentru că cele trei condiții sînt întrunite : sînt semne, se combină și prin ele transmitem sens.

În pictură sînt culori care se combină și se transmite sens ; deci și pictura este un limbaj. Cîte limbaje avem pînă acum ? Limbajul verbal, matematic și artistic. Mai este un alt limbaj ? Mai este limbajul muncii.

Orice muncă este limbaj. Acest limbaj special nu este, la prima vedere, asemenea celorlalte. De aceea, trebuie să aducem o probă suplimentară că aparține aceleiași familii ca limbajul artistic sau matematic. Proba este dată. Dacă mergeți la un strung automatizat, care lucrează singur, veți vedea că, prin mașina electronică de calcul, i se transmite strungului un program care nu este decît un limbaj pe hîrtie perforată.

Limbajele funcționează oarecum compensator. Cînd se dezvoltă un limbaj, celelalte pot să scadă, dar acesta nu este un motiv de îngrijorare. Pentru pedagogi, întrebarea este cîte limbaje trebuie cultivate la copii ?

Toate limbajele de care am vorbit — artistice, matematice, limbajul acțiunii sau al muncii — se deprind extrem de devreme, la o vîrstă foarte fragedă, nu sînt achiziții tîrzii. Din contră, se învață greu la bătrînețe. Cine n-a plivit buruieni la 6 ani nu va avea grădină. Cine n-a învățat algebră la 14 ani nu va face tehnică industrială.

O altă observație este că limbajul acesta al muncii, care are gramatica sa, regulile sale de combinație și trebuie văzut pe același plan de importanță ca limba maternă sau cea matematică — universală — are cîteva calități în plus. Este singurul limbaj în care finalitatea își ocupă locul ei preponderent. Cînd facem muzică, încercăm să transmitem o idee, dar ea este vagă. Cînd vrem să pictăm ceva, avem inspirație, dar este neclară. Dar cînd vrem să producem și cînd muncim, avem precis definit obiectul muncii noastre. Marx spunea că unul din principiile care l-au călăuzit în viața sa a fost unicitatea scopului. În limbajul muncii obiectivul activității este întotdeauna bine definit și tot ceea ce se pregătește pentru muncă este gradat, fie resurse, fie operații, în doza necesară, pentru atingerea scopului.

Limbajul muncii este mai imaginativ decît celelalte limbaje. Trebuie mai multă ingeniozitate pentru un om ca să-și atingă un obiectiv pe care l-a definit cu precizie, decît imaginația care este cerută de transmiterea verbală de informație, sau de combinarea culorilor sau a notelor muzicale.

Totalitatea resurselor pe care omul le poate combina în vederea atingerii unui obiectiv este mai mare decît numărul de elemente utilizate în vorbire, în creația artistică sau în matematică.

În sfîrșit, limbajul muncii este și direct productiv. Prin nici un limbaj nu se transformă natura din jurul omului. Este cea mai mare iluzie pe care omenirea a cunoscut-o și care provine de la magie că vorbele schimbă natura înconjurătoare. Limbajul muncii schimbă natura. Limbajul muncii se apropie mai mult de esența gîndirii, decît limbajul verbal matematic sau artistic, pentru că obligă pe om să facă paralela între modelul mintal și realitatea pe care o modelează. Celelalte limbaje nu surprind așa de bine paralelismul obligatoriu între model și realitate. Ce-și propune școala noastră ? Ca, teoretic și practic, să educe acest limbaj la tînăra generație, împreună cu limbajele obligatorii, care sînt necesare pentru omul de mîine.

Pentru noi practica nu este o activitate de un ordin mai scăzut decît activitățile teoretice. Munca trebuie plasată, teoretic și practic, în ansamblul limbajelor de bază. Activitatea practică dezvoltă o inteligență specială și o logică a acțiunii, pe care teoria n-o dezvoltă.

Principiile pe care le definește școala noastră vor purta pecetea personalității poporului nostru. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit pentru această pedagogie românească elemente de o deosebită valoare, printre care este și ideea muncii. Ideea muncii, nu ca exercițiu secundar, nici ca o reîntoarcere la o activitate marginală și primară, ci ca înzestrare a tineretului nostru pentru anii înfloririi ce vin, cu elementele unei concepții noi, ale unei acțiuni, ale unei personalități multiplu dezvoltate, în armonie cu societatea avansată pe care o construim.

MIRCEA MALIȚA

Producția școlii și multiplele ei valențe educative

● Elevii să continue activitatea practică începută în clasa a V-a pînă la terminarea școlii
● Două căi de formație profesională: cercul tehnic și activitatea tehnico-productivă
● Participarea elevilor la îndeplinirea planului de producție, puternică punte de legătură între școală și întreprinderea tutelară

Deși ne aflăm încă în faza experimentelor pentru găsirea unor soluții optime privind organizarea, modul de desfășurare și didactica pregătirii practice a elevilor din licee și din școlile generale o concluzie se impune cu deosebită pregnanță: **înscrierea muncii la loc de frunte în planul de învățămînt are multiple valențe instructive și educative, constituie un factor determinant în pregătirea pentru viață a tinerei generații.**

Urmărind formarea unei personalități ușor adaptabile la condițiile unei societăți predominant dinamice, care folosește cele mai avansate tehnici, apare evident că școala trebuie să asigure tineretului și **cunoștințele de cultură tehnică,** care nu pot lipsi nici unui om modern al zilelor noastre. De aceea, predarea culturii tehnice și activitatea tehnică-productivă în școlile generale trebuie privită ca o necesitate stringentă, atît în școala generală de 10 ani, cît și în licee, fiind însoțită de latura aplicativă, practică pe specialități. Socotim că aprofundarea tainelor unei profesiuni cere ca, după ce elevii vor opta pentru una din activitățile practice cuprinse în programul școlii respective, ei să continue activitatea începută pînă la terminarea școlii de 10 ani pentru cei care nu intră în învățămîntul liceal, sau pînă la terminarea liceului — pentru cei intrați în liceele teoretice. Vom forma astfel tineri care timp de 6 ani — pentru cei din școlile generale de 10 ani — sau de 8 ani — pentru cei din liceele teoretice — vor putea acumula, într-o anumită formă de activitate tehnică-practică, serioase cunoștințe, priceperi și deprinderi practice, care le-ar da posibilitatea ca, după o perioadă de practică continuă, însoțită de adîncirea pregătirii tehnice de specialitate, să se poată prezenta în fața unei comisii care să le acorde un certificat de calificare.

În mod similar, considerăm adecvat ca elevii înscriși la diferite cercuri tehnico-aplicative să continue activitatea în același cerc pînă în clasa a VIII-a inclusiv și în cazul cînd au intrat într-un liceu teoretic să continue activitatea pe un plan superior, în același tip de cerc pînă la absolvirea liceului. În același mod se pune problema pentru elevii care urmează clasele IX—X ale școlii generale de 10 ani.

În felul acesta, elevii încadrați în cercuri ar putea stăpîni suficiente cunoștințe, priceperi și deprinderi practice pentru ca, în cazul cînd doresc — după o scurtă practică în specialitatea cercului și o pregătire tehnologică adecvată — să se poată prezenta în fața unei comisii de examinare, care să le poată acorda calificarea în domeniul respectiv, asigurîndu-li-se integrarea, într-un colectiv de producție și posibilitatea de a deveni imediat utili societății.

Elevii ar dispune de la început, în asemenea condiții, de două variante pentru realizarea integrării lor profesionale, avînd o formație profesională în două specialități: una pe linia cercului tehnic, alta pe linia activităților practice, urmînd ca, în final, să opteze pentru una din ele și anume pentru aceea în care manifestă înclinațiile și aptitudinile cele mai evidente. Subliniem că, oricare ar fi cele două specialități, ele trebuie să se completeze reciproc, contribuind împreună la pregătirea complexă a tînărului respectiv. Aceasta ar ușura mult și sarcina orientării școlare și profesionale.

În ceea ce privește profilul de producție al acestei activități, consider că cea mai potrivită formulă ar fi executarea de către școli, pentru întreprinderile care le tutelează și le asigură baza materială, a unor comenzi (sortimente, subansamble, etc.), din planul de producție, deoarece există în aproape orice întreprindere o gamă destul de largă de operații și produse care ar putea fi executate de către elevi, pe baza unei instruiri prealabile și cu sprijin tehnic și tehnologic corespunzător.

Această soluție, pe lîngă avantajele pe care le oferă pe planul producției, constituie cea mai puternică punte de legătură între însușirea de cunoștințe tehnice și deprinderi productive și educația prin muncă și pentru muncă. Căci în modul acesta, în ochii fiecărui elev apare clară contribuția sa la producția socială, este stimulat interesul său pentru problemele specifice ale unui colectiv de producție industrială de care, treptat, devine tot mai legat.

Numeroase exemple vin să sprijine, prin forța faptelor, aceste argumente. De pildă, Școala generală nr. 183 a executat, cu elevii conduși de maistrul-instructor Constantin Grigoriu, montarea a 50 000 borne de conexiune pentru unele aparate electrice, contribuind efectiv la realizarea planului de producție al Uzinei de cinescoape. De asemenea, Școala generală nr. 188 a executat, cu elevii conduși de maistrul-instructor Gheorghe Ștefănescu, operații de debavurare, ajustaj, găurire și filetare la 4 500 pîrghii din fontă, piese necesare la construcția unor instalații pentru mecanizarea agriculturii și a unor aparate necesare la irigații, care se produc la întreprinderea „Metalica", iar elevele Școlii generale nr. 69 s-au remarcat printr-o disciplină deosebită și prin aportul substanțial adus la montarea manometrelor în cadrul Întreprinderii de mecanică fină.

Trăsăturile unei veritabile conștiințe muncitorești s-au conturat clar în atitudinile și inițiativele unor elevi. Cum altfel ar putea fi caracterizat, de pildă, faptul că elevele claselor a IX-a și a X-a ale Școlii generale nr. 26, însușindu-și temeinic profesiile pentru care erau instruite în cadrul întreprinderii „Suveica" și reușind să lucreze singure la mașini, au cerut să înlocuiască la războaie muncitoarele bolnave sau în concediu.

Alte exemple: în repetate rînduri elevii Școlii generale nr. 205 care au lucrat la Uzina de mașini electrice au rămas peste orele de program în secția bobinaj și au ajutat muncitorii la îndeplinirea planului. La „Tricodava", elevele aceleiași școli au croit și tricotat alături de muncitoarele fabricii, ajutînd efectiv în realizarea la timp a planului de producție. Elevii Școlii generale nr. 114, conduși de maistrul-instructor Cornel Caracaș, au adus o contribuție de peste 100 000 lei prin munca depusă în cadrul I.A.E.C.; aici s-au și angajat după absolvire 6 elevi.

Nu este întîmplător faptul că tocmai în asemenea școli, care au reușit să realizeze o strînsă legătură cu producția, elevii s-au evidențiat și prin grija deosebită față de instituția în care învață. De pildă, la Școala generală nr. 26 elevii au amenajat, în timpul lor liber, cabinetul tehnic. Tot în orele libere, elevii claselor IX—X de la Școala generală nr. 69 au lucrat la confecționarea panourilor pentru cabinetul de limbă și literatură română și pentru cel de istorie, iar în sala de festivități au reparat scaunele și perdelele. La Școala generală nr. 114, elevii conduși de maistrul-instructor Doicu Mihai au executat toată instalația electrică necesară în laboratorul de chimie, iar la Școala generală nr. 115 elevii au executat mobilierul necesar pentru laboratorul de fizică și chimie și au reparat 10 mese tip laborator și taburetele respective.

Astfel de exemple dovedesc cum activitățile tehnico-productive ale elevilor, bine organizate, reușesc să reunească rîurile de energie clocotitoare ale acestui minunat tineret, energie care așteaptă să fie folosită, cît mai judicios, în slujba intereselor societății noastre socialiste. În noul an școlar să ne îndreptăm toată atenția în această direcție. Sîntem siguri că, prin strînsa colaborare cu școala întreprinderile vor redescoperi, la rîndul lor, marele adevăr, adesea uitat, că un bun muncitor, cercetător științific, inginer sau tehnician nu se formează după terminarea studiilor, ci acum, de la cea mai fragedă vîrstă, de pe băncile școlii generale și de pe băncile liceului. Cîștigul va fi al tuturor, al țării întregi, pentru viitorul căreia îi formăm pe acești tineri minunați.

Ing. NICOLAE DINU
inspector la Inspectoratul școlar al municipiului București

IDEI ● DEZBATERI ● ORIENTĂRI

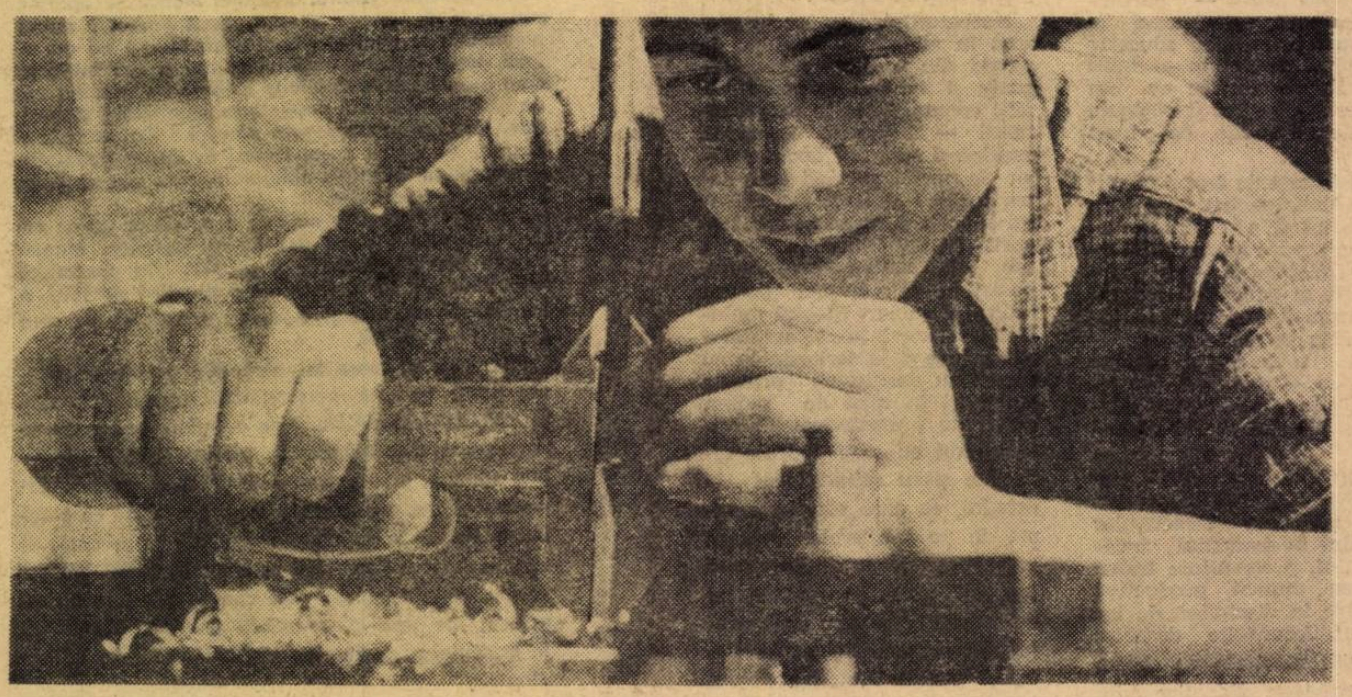

În numărul viitor, redacția noastră își propune să relateze pe larg despre

ATELIERELE ȘCOLARE

prezentînd inițiative interesante, soluții eficiente, sisteme ingenioase de organizare, sugestii privind mai buna lor funcționare.

Responsabilitate și eficiență în predarea științelor sociale

Fiecare nou an școlar pune în fața cadrelor didactice care predau științele sociale, ca de altfel în fața tuturor slujitorilor școlii, exigențe mereu mai mari. Ne-am obișnuit cu aceste exigențe sporite, le considerăm firești, o componentă esențială a înaintării neabătute pe drumul construcției socialiste. Anul acesta, însă, „exigențele sporite" au căpătat dimensiuni cu totul neobișnuite. În spiritul măsurilor privind îmbunătățirea activității politico-ideologice, adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, **predarea științelor sociale trebuie să cunoască schimbări radicale, adînc înnoitoare.** Concepția despre lume și viață a clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric, trebuie să exercite o înrîurire mai profundă asupra formării și pregătirii pentru viață a tineretului. Linia politică a partidului nostru, poziția sa în problemele interne și internaționale trebuie să fie mai bine cunoscute și mai temeinic însușite de către elevi. Este necesar să crească combativitatea revoluționară și spiritul militant, partinic în predarea științelor sociale.

Cutezanță și spirit creator

Experiența demonstrează că factorul în ultimă instanță hotărîtor de care depinde formarea politico-ideologică a elevilor — inclusiv realizarea acelei cotituri radicale pe care partidul o așteaptă în învățămînt în general și în predarea științelor sociale în special — este **cadrul didactic.** Exigențele în legătură cu orientarea și pregătirea politico-ideologică a tineretului sînt înainte de toate exigențe față de cei care au sarcini și responsabilități în îndrumarea acestuia.

Măsurile care le iau organele centrale pentru perfecționarea învățămîntului de toate gradele, în spiritul indicațiilor conducerii partidului, au desigur o mare importanță pentru îmbunătățirea predării științelor sociale. Dar nimic și nimeni nu poate să înlocuiască sau să substituie rolul profesorului. Cred că trebuie menționat un asemenea aspect nu numai pentru a sublinia **marea responsabilitate a profesorului de științe sociale în îndeplinirea nobilei sale misiuni,** dar și pentru a combate unele tendințe — care s-au manifestat la anumite cadre didactice — și care ar putea fi denumite defetiste. Nu de puține ori, în locul unei analize atente a cauzelor care au dus la stări de lucruri negative, la însușirea superficială și neconvingătoare de către elevi a științelor sociale, s-a încercat justificarea lipsurilor arătînd că „alți factori sînt de vină". Nimeni nu se gîndește să minimalizeze lipsurile programelor și manualelor de științe sociale ; este bine că au fost criticate ; pe bună dreptate s-a remarcat lipsa de receptivitate față de o serie de propuneri judicioase, a căror aplicare ar fi dus la îmbunătățirea predării științelor sociale. Spiritul combativ trebuie să caracterizeze și în viitor toate acțiunile noastre. Dar a ne limita la atît și a nu vedea propriile neajunsuri înseamnă a umbla cu jumătăți de măsură și a amîna lichidarea lipsurilor. La consfătuirea de lucru cu activul de partid din domeniul ideologiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția că „mulți dintre cei care predau științele sociale nu-și fac datoria". Nu în puține cazuri formalismul și rutina au influențat predarea științelor sociale.

Este în afară de orice îndoială că nu se poate vorbi de responsabilitate și eficiență în predarea științelor sociale **fără cutezanță și spirit creator.** Or, de profesor, de informarea și străduințile lui depinde realizarea acestei exigențe sociale. **Elevul este un excelent „barometru" al poziției și străduințiilor profesorului, al atitudinii și concepțiilor lui.** Îndrăzneala în gîndire și spiritul creator nu pot să apară la elevi, dacă nu există mai întîi la profesori.

Să nu fie ocolite problemele pe care le ridică viața

S-a spus nu o dată că avem un tineret minunat, profund atașat cauzei socialismului ; dar de aici nu ar fi bine să rezulte nici un fel de pasivitate față de modul în care trebuie să ne preocupăm de formarea și pregătirea lui pentru viață. Elevul de astăzi trăiește într-un mediu social-economic și politic care îi solicită mult mai mult spiritul creator și participarea efectivă ; elevul de astăzi este mult mai profund confruntat cu problemele nodale ale epocii noastre, cu puternice schimbări revoluționare care au loc în lume, decît au fost toate generațiile anterioare. În acest context, lipsa de îndrăzneală în abordarea unor probleme vitale ale vieții social-politice contemporane, eludarea unor aspecte cheie, formalismul sau elementele de rutină în predarea științelor sociale nu fac decît să anchilozeze modul de a gîndi al elevului.

Eficiența predării științelor sociale este indisolubil legată de **abordarea realistă și convingătoare a tuturor temelor.** „Nu are rost să ocolim problemele care se pun în viață — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sînt fenomene diverse care apar în lumea de azi ; este necesar să le interpretăm corespunzător în spiritul concepției noastre despre lume și viață, a materialismului dialectic și istoric, să dăm răspuns la întrebările care se ridică în legătură cu aceste fenomene". Nu poate mulțumi pe nimeni repetarea unor teze depășite de viață, încărcarea lecțiilor cu citate și cifre, lecțiile stufoase și neconcludente sub aspectul concluziilor social-politice.

Lecția de științe sociale, sau dezbaterea unor probleme actuale ale vieții politice și social-economice interne sau internaționale este în prezent mai pretențioasă decît oricînd. Elevul cunoaște inevitabil, prin intermediul presei, radioului și televiziunii, al cinematografului multiple aspecte. Este de datoria științelor sociale să-i ajute pe elevi în înțelegerea corectă și exactă a semnificațiilor sau sensurilor acestor aspecte, să le formeze un mod de a gîndi corespunzător, o temeinică orientare politico-ideologică.

Toate aceste exigențe implică informări și studii mult mai profunde din partea tuturor cadrelor didactice, o participare mai vie și curajoasă la schimbul de păreri pe probleme ideologice actuale, o legătură mai strînsă cu viața. Trebuie totodată îmbunătățită substanțial metodologia predării științelor sociale, astfel ca profesorul să dedice cea mai mare parte a orei sale activității **directe** cu clasa, **dezbaterii** problemelor și nu laturii expozitive, **rezolvării de cazuri** cu elevii, acolo unde tema permite acest lucru.

Realismul exclude triumfalismul

Tineretul trebuie pregătit pentru viață, gata să-și aducă contribuția la rezolvarea unor probleme reale și concrete. De aceea ar fi greșit să-i formăm o optică deformată, o imagine roză, din care să rezulte că lucrurile se rezolvă „de la sine". Să sădim puternic în conștiința tineretului încrederea în forțele orînduirii noastre socialiste, în conducerea de către partid a societății. Avem nevoie de un tineret optimist și realist, dar aceasta nu înseamnă a ocoli greutățile și lipsurile prin care a trecut sau trece țara, aspecte inerente evoluției oricărei țări spre treptele înalte ale civilizației. **Realismul exclude triumfalismul.** Elevul va aprecia mult mai mult superioritatea orînduirii noastre dacă va cunoaște îndeaproape cum au fost sau sînt rezolvate problemele pe **care le ridică viața,** cum funcționează forțele motrice care asigură înaintarea pe drumul socialismului.

Realizarea concretă și responsabilă a acestei cerințe implică un mod adecvat de abordare a problemelor chiar din prima lecție. Trebuie creat un teren solid pentru a putea fi bine și corect înțelese problemele complexe ale dezvoltării, ale rezolvării contradicțiilor. În această privință joacă un rol hotărîtor **înțelegerea condițiilor istorice concrete în care se desfășoară procesele social-economice** și **necesitatea luării în considerație a multitudinii de factori care își exercită acțiunea în viața socială.** Orice unilateralitate este dăunătoare pentru că deformează realitatea și îndreaptă atenția spre alte aspecte decît cele necesare și utile. Nu trebuie să fie uitate cît de mari au fost daunele acelei orientări care, cu ani în urmă, a dus la minimalizarea tendințelor reale în știința și tehnica mondială, implicit a efectelor acestor tendințe asupra dezvoltării forțelor de producție în epoca noastră.

Va trebui să facem ca lecțiile de științe sociale să abordeze într-o manieră mai concretă și mai interesantă problemele actuale ale construcției socialiste în România. Fiecare elev trebuie să cunoască bine linia politică a partidului și statului nostru, poziția sa față de principalele probleme care se dezbat astăzi în lume, să fie capabil să gîndească independent și să militeze cu pasiune și dăruire pentru cauza clasei muncitoare, a partidului și patriei socialiste.

Publicarea în **„Tribuna școlii"**, începînd cu acest număr, a unor consultații pe teme fundamentale ale științelor sociale este menită să ajute cadrele didactice în munca plină de răspundere pe care o au în formarea politico-ideologică a tineretului. Este și aceasta o expresie a preocupărilor Ministerului Învățămîntului de a transpune în viață măsurile luate de conducerea partidului nostru pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative. Prin intermediul „Tribunii școlii", profesorii de științe sociale sînt invitați să facă sugestii de teme pentru consultații și să colaboreze cît mai rodnic la realizarea lor.

Prof. univ. dr.
GHEORGHE APOSTOL

ACTUALITATEA • ACTULITATEA • ACTUALITATEA

Dezbateri privind perfecționarea structurii și conținutului învățămîntului

Joi 9 septembrie și, respectiv, sîmbătă 11 septembrie, la Ministerul Învățămîntului s-au desfășurat lucrările Consiliului învățămîntului de cultură generală și ale Consiliului învățămîntului superior. Au luat parte Mircea Maliță, ministrul învățămîntului, membrii consiliilor, secretari de partid ai unor unități școlare și ai centrelor universitare, rectori, pedagogi, reputați oameni de știință și cultură, reprezentanți ai sindicatelor și organizațiilor de tineret.

Participanții au dezbătut măsurile elaborate de Ministerul Învățămîntului, în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru perfecționarea structurii și conținutului învățămîntului nostru de toate gradele și aplicarea sarcinilor privind îmbunătățirea activității politice-ideologice și de educare marxist-leninistă a elevilor, studenților, cadrelor didactice și a tuturor lucrătorilor din învățămînt, precum și alte măsuri pentru buna organizare a noului an școlar și universitar.

Consfătuire de lucru la Ministerul Finanțelor cu directorii liceelor economice

În zilele de 10 și 11 septembrie a.c. a avut loc la București o consfătuire de lucru cu directorii liceelor economice din rețeaua Ministerului Finanțelor, în cadrul căreia au fost analizate rezultatele obținute în procesul instructiv-educativ în anul școlar 1970—1971 și măsurile întreprinse pentru deschiderea noului an școlar.

În încheierea consfătuirii, la care au participat tovarășii Vasile Alexandrescu, **adjunct al ministrului învățămîntului și** Emil Hatos, **adjunct al ministrului finanțelor, a luat cuvîntul tovarășul** Florea Dumitrescu, **ministrul finanțelor, care în lumina ultimelor documente de partid a subliniat necesitatea îmbunătățirii continue a procesului de învățămînt și întăririi caracterului practic aplicativ al acestuia, a activității educative în rîndurile elevilor și cadrelor didactice, a ridicării permanente a nivelului politico-ideologic al acestora.**

Plenara Consiliului pe țară al elevilor

În zilele de 11 și 12 septembrie a.c. la Casa de cultură a studenților din Capitală a avut loc plenara Consiliului pe țară al elevilor. Ședința a fost condusă de tovarășa Silvia Ilie, secretar al C.C. al U.T.C.

În deschiderea dezbaterilor, ministrul învățămîntului Mircea Maliță a expus cîteva din sarcinile deosebite care stau în fața elevilor la începutul acestui an școlar, an de multiple transformări în domeniul învățămîntului de toate gradele.

Propunerile și observațiile critice ale participanților asupra materialelor dezbătute („Programul activităților educative cu elevii în anul școlar 1971—1972", în proiect, elaborat de Ministerul Învățămîntului și C.C. al U.T.C., „Programul de activități al Consiliului elevilor pentru anul școlar 1971—1972" — în proiect, „Instrucțiuni privind organizarea activității politice-ideologice a organelor și organizațiilor U.T.C." etc.), menite să constituie programul de lucru al organizațiilor U.T.C. din școli și al Consiliilor elevilor, au dat ședinței un pronunțat caracter de lucru.

Printre numeroase propuneri interesante reținem cîteva : extinderea concursurilor pe obiecte și la științele sociale, geografie, istorie etc., instituirea diplomei de „elev fruntaș", lărgirea legăturilor între liceele de cultură generală, de specialitate și școlile profesionale, deschiderea unor șantiere ale elevilor etc.

Vorbitorii și-au exprimat hotărîrea de a îndeplini sarcinile care stau în fața școlii și a organizațiilor U.T.C. în anul școlar 1971—1972.

UN NOU AN — UN NOU PAS ÎN ÎNFĂPTUIREA DIRECTIVELOR

Avînd ca punct de plecare sarcinile deosebit de importante trasate şcolii de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, în aprilie 1968, Comitetul Central al partidului a adoptat directive care au stabilit direcţiile fundamentale de dezvoltare şi perfecţionare a sistemului de învăţămînt din ţara noastră. Aplicarea acestor directive în viaţă a dus an după an la îmbunătăţirea substanţială a pregătirii contingentelor de tineri, la transformări profunde în viaţa şcolii româneşti.

Noul an şcolar pe care îl începem acum reprezintă încă un pas înainte pe drumul înfăptuirii sarcinilor trasate de partid. El este un an în care, aşa cum a indicat tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, secretarul general al partidului, trebuie făcută o cotitură radicală în munca de învăţămînt.

Cadrele didactice de pe întreg cuprinsul ţării, elevii şi părinţii, ascultînd chemarea partidului de a munci cu perseverenţă pentru ridicarea nivelului calitativ al învăţămîntului, păşesc în noul an şcolar hotărîte să-şi îmbunătăţească profund contribuţia în vasta operă de educare comunistă ce se desfăşoară în ţară.

Le stau la dispoziţie condiţii dintre cele mai bune, care în anul acesta — ca şi în anii ce vin — vor urma dinamica alertă de perfecţionări pe care şcoala a cunoscut-o mereu în ultimii ani, prin grija neostenită a partidului.

Prezentăm în paginile de faţă cîteva fapte şi date semnificative privind marea dezvoltare şi perfecţionare continuă a şcolii româneşti.

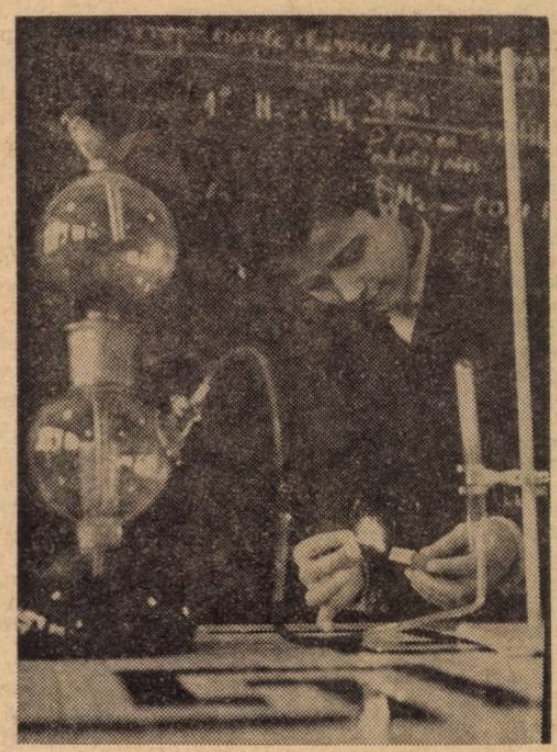

DIVERSIFICAREA REŢELEI ŞCOLARE

La absolvirea şcolii generale, tinerilor le sînt create condiţii multiple pentru a-şi continua studiile conform dorinţelor, înclinaţiilor şi aptitudinilor lor. **Noul an şcolar cunoaşte o accentuare a diversificării reţelei şcolare postgenerale.**

În prezent, absolvenţilor şcolii generale le stau la dispoziţie :

- **550 de licee de cultură generală ;**
- **28 de licee de artă ;**
- **297 de licee de specialitate ;**

alături de o vastă reţea de şcoli profesionale şi de posibilităţi largi de calificare prin ucenicie la locul de muncă.

De observat că **numărul liceelor de specialitate a crescut cu 72 de unităţi faţă de anul şcolar trecut.** Afluenţa spre aceste licee a crescut şi ea an de an, date fiind posibilităţile pe care le oferă tinerilor de a-şi însuşi — paralel cu pregătirea de cultură generală — temeinice cunoştinţe, deprinderi de muncă în specialităţi importante pentru economia patriei.

Iată evoluţia numărului elevilor cuprinşi în liceele de specialitate :

1966—1967 : 35.643

1967—1968 : 61.428

1968—1969 : 87.649

1969—1970 : 108.988

1970—1971 : 118.600

1971 - 1972 : 134.900

Pe aceeaşi linie a îmbunătăţirii reţelei şcolare, în această toamnă s-au înfiinţat :

- **15 noi licee de cultură generală cu profil ştiinţific,** de matematică-fizică, fizică-chimie, chimie-biologie ;
- **s-a extins reţeaua de clase speciale** (de matematică, fizică, biologie, chimie) — de la 39 (în 1970—1971) la 190 ;
- **sînt înfiinţate 35 licee de cultură generală cu programe aplicative şi**
- **10 cu predare în engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă ;**
- **în 40 de noi unităţi funcţionează clase speciale de limbi moderne.**

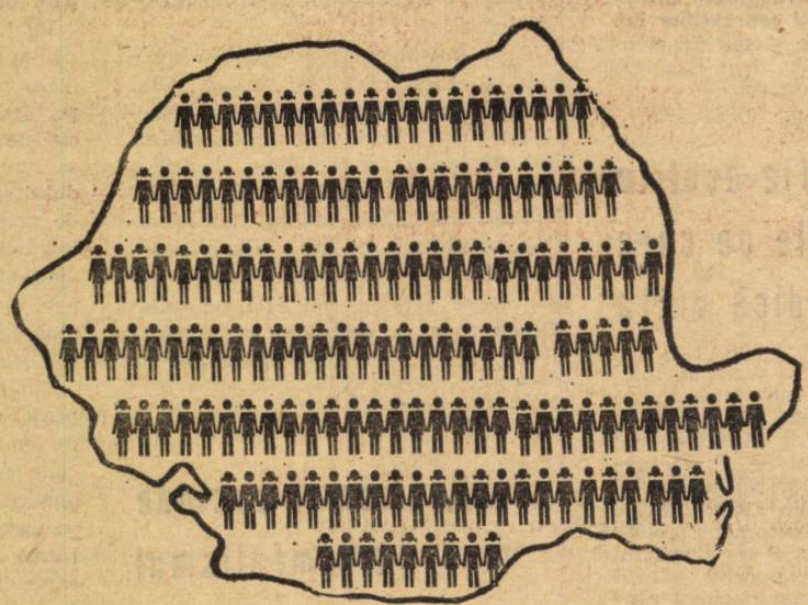

Partidul a deschis larg porţile şcolilor, pentru toţi copiii de vîrstă şcolară. Ştiinţa de carte a devenit un drept şi o datorie.

Ca urmare a sporurilor demografice, a prelungirii învăţămîntului general de zece ani şi a perfecţionării reţelei şcolilor de toate tipurile, numărul elevilor a crescut continuu.

1971 - 1972 :

4. 506. 000 de preşcolari, elevi şi studenţi

ŞCOALA GENERALĂ DE ZECE ANI

Expresie strălucită a politicii şcolare a Partidului Comunist Român, care a militat în toată existenţa sa pentru accesul la ştiinţa de carte a tuturor copiilor de vîrstă şcolară, învăţămîntul — întîi de opt ani şi apoi de zece ani — a devenit obligatoriu în Republica Socialistă România.

Măsurile ce s-au luat treptat au permis ca în anul şcolar 1970/71 şcoala generală de zece ani să funcţioneze cu toate clasele ei, inclusiv ciclul terminal (clasele IX-X), urmînd ca procesul generalizării ei să se încheie în linii mari în anii 1972—1973.

În acest an, la cele 2 000 de şcoli cu regim de 10 ani, s-au adăugat încă 1 000, ceea ce a permis sporirea numărului total al elevilor ce frecventează şcoala generală la :

2.973.000

În anul şcolar 1971—72, prin extinderea reţelei şcolilor generale de 10 ani, vor fi cuprinşi

circa 70 la sută

din absolvenţii clasei a VIII-a care nu urmează liceul sau şcolile profesionale.

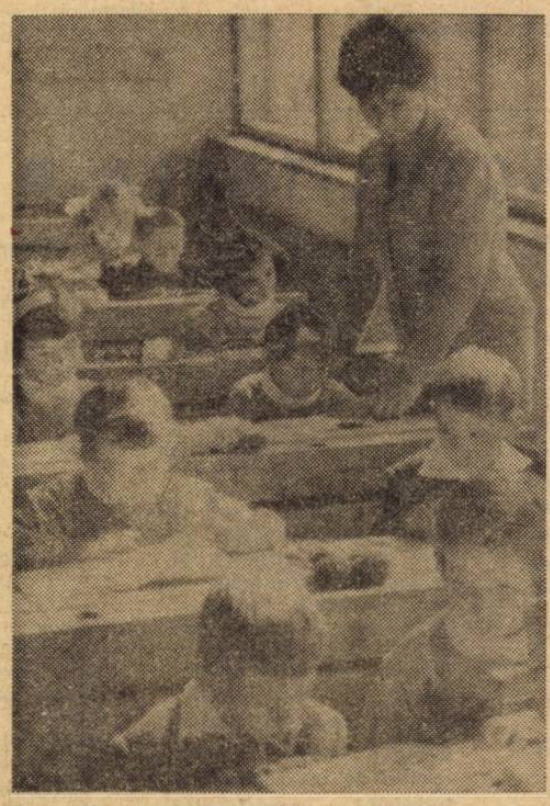

Realizarea obligativităţii învăţămîntului de 10 ani pentru întreaga generaţie tînără, în vîrstă de 6—16 ani, va situa România printre cele mai avansate ţări din punct de vedere al dezvoltării învăţămîntului şi culturii.

PARTIDULUI PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PENTRU NAȚIONALITĂȚILE CONLOCUITOARE

În patria noastră accesul la știința de carte este permis în egală măsură tuturor copiilor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate.

O ilustrare semnificativă a politicii marxist-leniniste a partidului o găsim și în dezvoltarea învățământului pentru naționalitățile conlocuitoare. **În prezent funcționează un mare număr de unități școlare cu limba de predare a diferitelor naționalități conlocuitoare :**

- **1 273 grădinițe cuprinzînd 49.000 de copii ;**
- **1 776 școli generale în care învață 212.228 de elevi ;**
- **113 licee cu 26.000 de elevi ;**

În aceste unități școlare predau :

- **1 999 de educatoare**
- **4 825 învățători**
- **7 797 profesori**

În acest an școlar au fost înființate numeroase noi unități de învățămînt, licee de cultură generală, licee de specialitate și școli profesionale în care procesul instructiv-educativ se desfășoară numai în limbile naționalităților respective.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL SERAL ȘI FĂRĂ FRECVENȚĂ

Pregătirea școlară a tinerilor aflați în producție a cunoscut o extindere continuă în anii construcției socialiste.

Pentru a se crea condiții mai bune de pregătire elevilor de la seral și fără frecvență, **din această toamnă a fost prelungită cu un an durata studiilor liceale, luîndu-se măsuri de perfecționare a rețelei, planurilor de învățămînt și structurii anului școlar.**

EDUCAREA ELEVILOR PRIN MUNCĂ, PENTRU MUNCĂ

O deosebită grijă manifestă partidul nostru pentru educarea comunistă a elevilor, astfel încît ei să devină constructori devotați ai socialismului, oameni cu un deosebit profil moral.

În educarea și pregătirea tinerei generații pentru sarcinile pe care societatea i le va încredința la terminarea școlii, un loc însemnat ocupă educația prin și pentru muncă a elevilor. Din acest punct de vedere **anul școlar 1971—1972 capătă o notă dominantă deosebit de semnificativă pentru acțiunea de perfecționare a școlii românești : munca productivă, devenită disciplină de învățămînt, va completa substanțial pregătirea tinerilor cu priceperi, deprinderi și cunoștințe, necesare pentru tehnica și industria societății moderne în care vor lucra.**

În acest scop au fost amenajate mii de ateliere, de laboratoare, de locuri de muncă speciale pentru elevi, înzestrate cu materialul necesar bunei desfășurări a muncii practice.

PERSONALUL DIDACTIC

Ca urmare a creșterii rețelei școlare și perfecționării procesului de învățămînt, numărul cadrelor didactice a crescut continuu :

În 1938—1939 funcționau — 55.215 cadre didactice pentru învățămîntul de toate gradele.

1966—1967 : 192.398

1970—1971 : 209.300

1971-1972 : 215.000

Concomitent, au fost luate măsuri pentru continua perfecționare în muncă a corpului didactic, pe baza unui sistem de perfecționare adecvat cerințelor școlii moderne.

MANUALELE, PLANURILE ȘI PROGRAMELE

Planurile și programele școlare sînt alcătuite de cei mai buni specialiști ai învățămîntului. Manualele, pentru a fi la cel mai înalt nivel științific, pedagogic și didactic, sînt elaborate prin concurs. La perfecționarea acestor importante instrumente de lucru ale școlilor este antrenată și marea masă de cadre didactice care, prin presă, prin cercurile pedagogice, consiliile, învățămîntului de toate gradele etc, își pot spune părerea despre conținutul lor, pot face propuneri de îmbunătățire.

Ca urmare, manualele, programele și planurile s-au putut perfecționa în cursul anilor în raport cu noile cerințe puse în fața școlii de către societate, cu sarcinile izvorîte din documentele de partid cu privire la învățămînt.

Citeva date semnificative despre manualele anului școlar 1971—1972 :

- **titluri—522**
- **tiraj—26.000.000 exemplare**
- **valoare—180.000.000 lei**

BAZA MATERIALĂ

Pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt, statul nostru a alocat fonduri imense întăririi bazei materiale a școlii.

Astfel, în perioada 1966—1970, investițiile pentru învățămînt au totalizat 3,8 miliarde lei. În acea perioadă, construcțiile școlare destinate învățămîntului erau echivalente cu suprafața a 91.000 de apartamente. În cincinalul trecut s-au construit 12.800 săli de clasă.

În 1971 s-au dat în folosință alte 2.600 săli de clasă, internate cu 8.000 de locuri, noi grădinițe de copii, 10.000 m.p. de ateliere

ÎN PREZENT

o treime din totalul elevilor din învățămîntul de cultură generală și învățămîntul profesional și tehnic învață în școli noi, realizate în ultimii cinci ani.

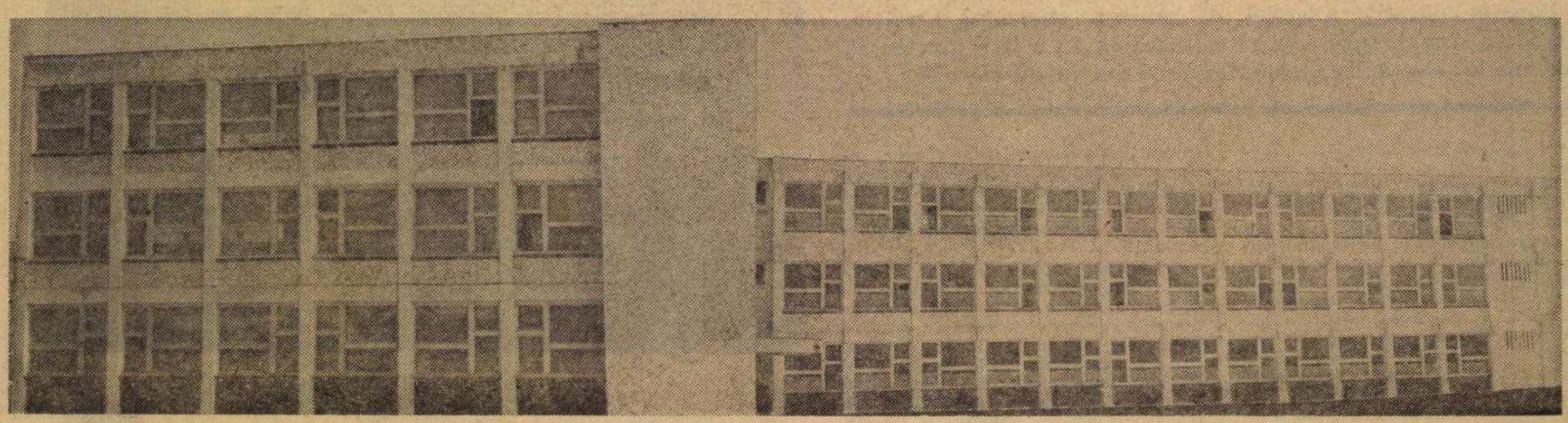

catedra

Virtuțile educative ale lecției

● Moment optim de concentrare a forțelor psihice, a puterilor spirituale, de realizare a unui travaliu mental creator ● Calitatea de a educa a unei lecții impune competență pedagogică și profesională ●

De cîțiva ani, în paginile revistelor de pedagogie, se desfășoară în mod viu discuții cu privire la perfecționarea procesului didactico-educativ, ridicîndu-se probleme și propunîndu-se soluții.

La o privire generală, unele din aceste examinări de probleme reflectă ofensiva unora pentru introducerea de noi forme de învățămînt, prin învățămîntul programat și metodele audio-vizuale (radio-televiziune) în timp ce altele traduc reacțiunea altora care caută să apere cu argumente, lecția ca formă de bază a învățămîntului. Sub impresia acestui interesant dialog să vedem care pot fi virtuțile educative ale lecției, problemă atît de importantă la începerea unui nou an școlar.

De-a lungul timpului și mai ales în ultimii ani lecției i s-au recunoscut mai multe virtuți sau valențe educative.

Mai întîi, i s-a recunoscut calitatea de a fi **punctea de aur** pentru transferul culturii și științei de la generația adultă la generația tînără, proces simbolizat încă din antichitate prin celebra imagine a trecerii torței din mînă în mînă. Astfel, prin această virtute a lecției, se realizează marele proces de **integrare** a tineretului în cultură. Impletindu-se cu această calitate, urmează o a doua : aceea de a introduce pe elevi în cunoașterea **valorilor materiale și spirituale**, obținînd răspunsuri la marile întrebări ce sînt adevărul și știința, binele și morala, utilul și tehnica, frumosul și arta, dreptul și dreptatea etc., — noțiuni care devin puncte cardinale de orientare pentru tinerii ce urcă treptele vieții.

Sînt, în fine, lecții în cadrul cărora profesorii lămuresc cu convingere pe elevi asupra înțelesurilor supreme despre natură, societate și om, construindu-le astfel pe ideile predate, ca pe o stîncă, concepția lor despre lume, marxist-leninistă.

Procedînd astfel, lecția dovedește o nouă și mare virtute, aceea de a forma tinerilor **un larg orizont cultural.**

Paralel cu aceste virtuți care se asociază de fondul lecției, ea reflectă noi virtuți — virtuți de ordin formal.

Mai întîi lecția este o activitate care invită pe elevi la **concentrarea forțelor lor psihice ;** apoi, prin expunerile și explicațiile pe care le cuprinde, prin analizele și sintezele, prin întrebările și răspunsurile, ca și prin atîtea activități desfășurate în cursul ei, lecția **conduce pe școlar la un travaliu mintal,** la o gimnastică a gîndirii care, potrivit cercetărilor experimentale făcute, se soldează cu o dezvoltare, cu o reglare și o dexterizare a puterilor spirituale.

În fine, prin problemele puse la lecție, cît și prin judecățile de valoare incluse în lecție, ca și prin efortul elevilor de a da răspunsuri corespunzătoare, lecția probează o nouă virtute : aceea de a **intensifica viața psihică a elevilor și de a le forma imaginația și gîndirea creatoare și inclusiv spiritul critic.**

Totul duce aici la concluzia că lecția a fost și trebuie să rămînă forma de bază a învățămîntului. Totuși, această concluzie nu implică nici respingerea învățămîntului programat, nici refuzul mijloacelor audio-vizuale, ci, dimpotrivă rămîn motive pentru colaborarea lor cu lecția, asigurîndu-i acesteia o notă mai vie și o eficiență mai mare.

Dar aceste virtuți ale lecției devin posibile numai grație unui profesor cu virtuți corespunzătoare : o competență deosebită în specialitate, **căci numai cultura în adîncime educă ;** calitatea de a realiza o atmosferă pedagogică în clasă, întrucît **condițiile afective juste favorizează** succesul educației și, în fine, capacitatea de a lega lecțiile de sarcinile de instruire și educare a elevilor pentru a sluji bine interesele societății, poporului și statului nostru socialist, știind că prin **proiectarea de scopuri și sarcini** în fața elevilor se stimulează **autoactivitatea,** principalul proces de dezvoltare al acestora.

Prof. dr. doc. ȘTEFAN BĂRSĂNESCU,
membru corespondent al
Academiei R.S.R

Instrucția și educația – noțiuni inseparabile

● Potența educativă a lecției dă măsura eficienței acesteia, constituie scopul, substanța și rațiunea sa de a fi ● Lecția să îndemne la selecție, la opțiuni ferme și convingeri clare ●

Mi s-a părut întotdeauna că aprecierea unei lecții ca reușită din punct de vedere instructiv, dar nu și educativ, este practic imposibilă. Și totuși o întîlnim adeseori, raportată nu numai la o lecție sau alta, ci reflectată și în discuțiile și studiile teoretice. Nefirească și fortuită, despărțirea atît de categorică a celor două aspecte ale procesului de învățămînt, în favoarea *informativului*, trădează o ignorare a importanței și complexității fenomenului formativ.

În practică am verificat de nenumărate ori că o lecție al cărei potențial educativ este nul, în mod sigur este susceptibilă de obiecții grave și din punct de vedere instructiv. De altfel, orice semn de egalitate între instructiv și informativ propriu-zis, cum adeseori se practică nu numai terminologic, reclamă explicații și precizări, care unora li se par implicate, altora sterile, dar pe terenul didacticii, unde toate „detaliile" au o mare importanță, ar fi binevenite.

Oricum și o informație oricît de simplă ca să poată fi reținută la valoarea ei, pentru a avea deci o funcție operațională, trebuie transmisă într-un anume fel, încadrată într-un anume context, explicitată prin legăturile ei cauzale, demonstrată prin valoarea ei practică și ierarhizată precis într-un sistem. Altminteri, valoarea ei de cunoaștere este minimală și mai ales devine ca atare, o dată cu acumularea pe zi ce trece într-un ritm atît de accelerat a cantității de informații în toate domeniile.

De aceea ar fi de mare actualitate și interes practic să repunem în discuție mai serios și dintr-un unghi de vedere, aș zice invers, relația instrucție — educație. Nu fiindcă simplismul și vulgarizarea în realizarea conținutului educativ al unei lecții ar fi la fel de pernicios ca în urmă cu decenii, dar pentru că recidivele sînt de regulă și posibile, și periculoase — oricît de rar ar apărea.

Latura educativă în învățămînt, în orice lecție, *dă măsura exactă a eficienței acesteia, constituind însuși scopul, însăși substanța și rațiunea de a fi a acesteia.*

Dacă așa stau lucrurile, normal ar fi ca aspectele educative să fie cotate după criterii de exigență maximă în primul rînd pentru conținutul instructiv al lecției. Ca în orice activitate umană și în învățămînt, orientarea clară, scopul precis delimitat organizează și fertilizează procesul, îl face mai eficient. Și dacă scopul instrucției în societatea modernă, în general, este educativ-formativ, în societatea noastră socialistă — atît prin conținutul său, cît și prin toate sensurile sale — scopul educativ fiind ferm și precis stabilit, avînd deci atribute calitative superioare, el trebuie să dea dimensiune și consistență instrucției. Pe de altă parte, educația comunistă multilaterală vizînd toate aspectele personalității umane, toate procesele sale psihice, trebuie să se întemeieze pe tot ce a creat valoros știința și cultura umană pînă la noi. De aceea, tocmai acest tip de educație, cea comunistă, angajată și militantă, pusă conștient în slujba progresului societății, se realizează printr-o multitudine de căi și de mijloace în ansamblul cărora însă lecția corect înțeleasă — solidă, serioasă, fără fisuri — ocupă locul central. Optăm pentru o lecție care dezvoltă gîndirea corectă, clară, logică, gîndirea cauzală, dialectică, o lecție care dezvoltă capacitatea de a sesiza noul, de a remarca esențialul, o lecție orientată spre valoarea practică a cunoștințelor ; o lecție subordonată necesității de a forma gîndirea creatoare. Pe de altă parte, o lecție care prin ea însăși îndeamnă la selecție și opțiune fermă, la convingeri clare, la pasiune și dăruire — puse în slujba societății ; o lecție în stare să sedimenteze ferm toate elementele concepției noastre despre lume și viață.

Or, o asemenea lecție cere pregătire serioasă, opțiune pasionată și convingeri temeinice din partea dascălului, angajarea lui fermă în procesul educației elevilor. Cunoștințele, oricît de aride și aparent indiferente, fără aderențe la fenomenul social, nu pot fi relatate uniform, fără nerv, ci numai conturînd lupta de idei în domeniul respectiv relevînd ceea ce s-a impus ca valoare științifică și practică și subliniindu-le articulațiile esențiale. Cunoștințele trebuie gîndite exemplar și predate elevilor în modalități didactice exigent determinate în raport de scopul educativ.

De aici începe și pe acest teren se desfășoară măiestria didactică, dar tot aici trebuie căutate și virtuțile de bun educator ale oricărui dascal. Numai măsurînd valoarea educativă a lecțiilor cu asemenea unități de exigență școala va reuși să formeze pe cetățeanul de mîine.

Pentru ca acesta să aibă o concepție despre lume cuprinzătoare și activă, o conștiință politică vie, el trebuie raportat la cei mai înalți parametri economici și spirituali, aceia ai societății socialiste și comuniste.

NADIA NICOLESCU

Forța cognitivă a fizicii

● Lecțiile să valorifice pe deplin potențialul aplicativ al cunoștințelor ● O piedică în înțelegerea adecvată a problemelor tehnologice ● Cum pot fi obișnuiți elevii să aplice în viață cele însușite la clasă ●

Orientarea învățămîntului spre activitatea practică productivă pune fiecărei discipline probleme privind atît reorganizarea conținutului, cît și a metodelor care facilitează însușirea acesteia. Pentru a orienta rezolvarea noilor cerințe pe făgașul cel bun, trebuie, de la început, să se precizeze modalitatea în care se pot aplica rezultatele unei științe. Vom analiza aceasta alegînd ca exemplu **fizica ;** concluziile la care vom ajunge sînt însă aplicabile și altor discipline școlare.

Fizica este o știință cu mare capacitate de transfer. Influența rezultatelor ei se resimte nu numai în domeniile adiacente, ci și în cele foarte îndepărtate. Ca atare, însușirea bazelor fizicii asigură o orientare atît teoretică, cît și practică foarte largă, iar reducerea învățării ei numai la aplicațiile practice cu caracter utilitar, ar însemna o pierdere mare pentru formarea multilaterală a tinerelor generații. Fizica trebuie învățată pentru a forma capacitatea de a cunoaște lumea și nu numai pentru a înțelege anumite aplicații tehnice ale unora din rezultatele ei. **A aplica cunoștințele de fizică înseamnă a le întrebuința în toate domeniile de activitate,** fie în alte științe, fie în tehnologie, fie chiar și în filozofie.

Așa stînd lucrurile, s-ar părea că actuala orientare a învățămîntului nu pune probleme deosebite acestei discipline, ea fiind deja axată pe această direcție. Lucrurile nu stau, însă, chiar așa ; capacitatea mare de aplicabilitate a cunoștințelor de fizică nu este pe deplin valorificată, pentru că punctul de vedere tehnologic este adesea redus la aspectul lui practicist îngust.

Tehnologia studiază metodele, procedeele și mijloacele de acționare asupra sistemelor în procesul muncii, pentru a le transforma în scopul propus. Cu

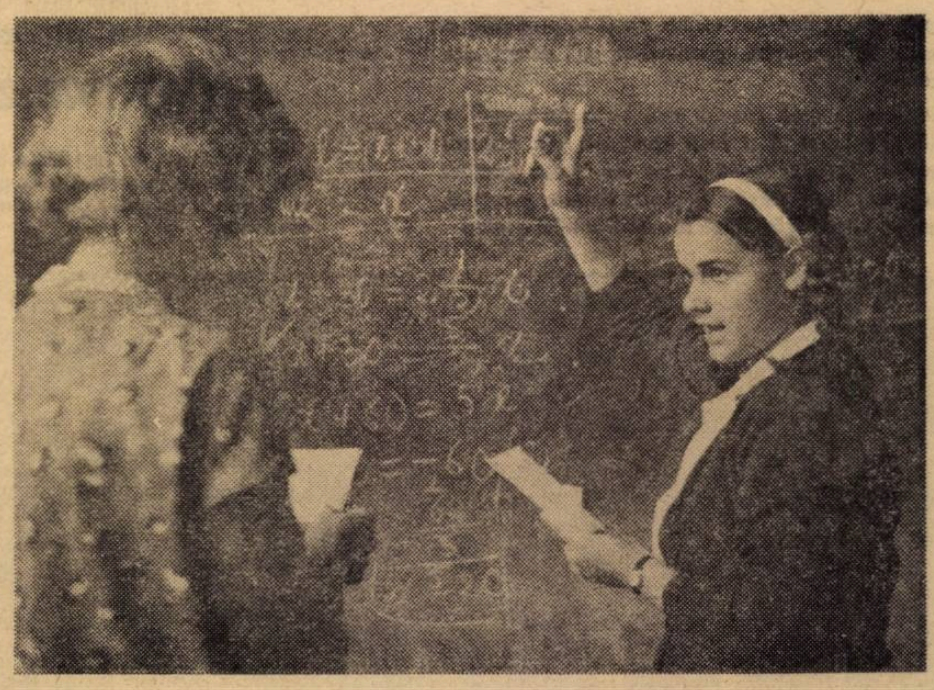

Prima zi de școală... Imediat după tradiționala festivitate a deschiderii cursurilor, profesorii și elevii au intrat în clase și au început lecțiile. Fotoreporterul a surprins în imaginea de mai sus, un moment de la una din aceste prime lecții

alte cuvinte, ea studiază mijloacele și algoritmii de utilizare a acestora în scopul optimizării activității respective. Acest mod de a înțelege tehnologia realizează o trecere de la implicit la explicit, de la operație la conștientizarea operației, de la empirism la organizarea științifică, de la însușirea separată a cunoștințelor la însușirea lor integrată în sisteme. Acesta este înțelesul exact al modului tehnologic de a privi învățarea oricărei discipline. Trebuie, deci, să-i învățăm pe elevii noștri să aplice cunoștințele în rezolvarea atît a problemelor teoretice, cît și a aspectelor practice ale diferitelor domenii ale realității.

Aceasta este esența orientării școlii spre activitatea practică productivă, orientare favorizată de faptul că, în procesul de învățare a bazelor fizicii, elevii își însușesc, astăzi, nu numai fundamentul teoretic al unei mari părți din tehnologia modernă, ci și cunoștințe legate nemijlocit de diferite procese de producție, ba chiar și anumiți algoritmi tehnologici. Cunoștințele cu caracter tehnologic și aplicativ sînt, însă, prezentate eterogen, amestecate cu cunoștințele pur științifice, astfel încît elevii nu pot distinge prea clar nici profilul științei, nici al tehnologiei bazată pe ea. Din acest motiv, ei ar putea ajunge fie la concluzia că elementele de teorie au menirea doar de a explica funcționarea unor dispozitive sau aparate, fie că informațiile privind aplicațiile practice ale cunoștințelor teoretice sînt simple argumente care întăresc încrederea în teorie. La această înțelegere greșită contribuie și faptul că uneori în școală aplicațiile practice sînt numai enumerate sau cel mult descrise, fără a fi folosite eficient în scopul formării conceptiei tehnologice.

Trebuie subliniat că dirijarea cunoștințelor aplicative pe întreaga arie a manualelor constituie încă o piedică în realizarea unei înțelegeri adecvate a tehnologiei. Astfel, aplicațiile fizicii la studiul fenomenelor geografice sînt actualmente răspîndite în întregul manual al anului II de liceu (elementele de fizică a atmosferei, umiditatea, încălzirea apelor și a solului, alunecarea gheților, comportarea apelor sărate ale oceanelor la presiunea foarte ridicată a abisurilor etc.). De asemenea, aplicațiile fizicii la studiul fenomenelor biologice sînt împrăștiate în tot cuprinsul cursului de fizică, la fel ca și aplicațiile fizicii în matematică. În sfîrșit, chiar aplicațiile practice nelipsite din nici un curs de fizică, sînt presărate pe la fiecare sfîrșit de capitol.

Pentru ca învățarea fizicii să se apropie mai mult de obiectivul analizat mai sus, trebuie luate unele măsuri care să ducă la valorificarea tuturor valențelor aplicative de care dispune această știință, precum și la o mai bună conturare a profilului ei, ca și a relațiilor ei cu celelalte științe. În acest sens, una din soluții ar fi ca programele și manualele să cuprindă, la sfîrșitul fiecărei discipline fizice studiate, cunoștințele care au aplicabilitate în tehnică și în alte domenii diferite. Aceasta ar permite și formarea unor concepte privind zonele de graniță ale științelor — concepte care în prezent nu se studiază explicit în cadrul nici unui obiect de învățămînt — precum și realizarea unor sinteze generatoare de idei fundamentale pentru înțelegerea complexității lumii materiale. În sfîrșit, ar putea fi prezentată contribuția disciplinei fizice studiate la progresul gîndirii filozofice.

Pînă la realizarea acestor cerințe de către programe și manuale, profesorii de fizică trebuie să facă din mulțimea de cunoștințe aplicative un fond de cunoștințe necesare în cadrul orelor de instruire practică productivă, iar în cadrul orelor de lucrări practice — la fizică — pot realiza cu elevii diferite dispozitive care se bazează pe cunoștințele însușite.

În cadrul cercurilor tehnice se pot realiza munci automate, se pot depana aparate de uz casnic (mașini electrice, reșouri, sonerii etc.) sau instalații tehnice (relee, instalații electrice etc.).

Elevii anului III de liceu pot deveni adevărați metrologi. Ei pot pune la punct aparate de măsură electrice sau electronice extrem de fine, ce pot fi valorificate de întreprinderile care patronează școala.

În acest fel elevii se obișnuiesc să aplice în viața de toate zilele cunoștințele învățate la orele de fizică.

IUNIAN CHELU
cercetător principal la Institutul de științe pedagogice

15 septembrie 1971, aproape de ora începutului. Momente emoționante de așteptare. Peste cîteva clipe, în această sală de clasă vor năvăli, exuberanți și guralivi, cei mai mici elevi ai școlii. În așteptarea lor, tînăra învățătoare așterne lîngă fiecare abecedar flori proaspete. Flori, pentru florile patriei...

Învățarea scrierii

● Autocontrolul și prevenirea greșelilor ● Respectarea conștientă a regulilor scrisului — condiție esențială a îndreptării greșelilor ● Pentru o scriere corectă este nevoie de o autoreglare a unui complex de acțiuni ●

Alături de citit, scrisul reprezintă unul din instrumentele fundamentale ale muncii intelectuale. Deprinderea lui se realizează în strînsă legătură cu cititul. Comparativ cu acesta însă, scrisul este o activitate mai complexă și mai dificilă pentru micii școlari, deoarece presupune și efortul de reproducere a semnelor grafice ale limbii vorbite. Dată fiind această situație, unii sînt chiar de părerea ca predarea scrisului să înceapă după ce elevii au învățat cititul. Or, în condițiile în care scrisul se predă în strînsă corelație cu cititul — corelație specifică metodei fonetice, analitico-sintetice — el poate fi învățat concomitent cu acesta. Bineînțeles, respectîndu-se unele cerințe, după părerea noastră hotărîtoare pentru înlăturarea dificultăților despre care vorbeam.

Una dintre aceste cerințe este formarea și dezvoltarea capacităților elevului de a se autocontrola, de a-și autoregla activitatea de scriere, în scopul consolidării deprinderilor corecte, al prevenirii greșelilor. Ca și la citit, se impune asigurarea caracterului conștient al activității, în sensul de a stabili cu clasa regulile tehnice și mai ales cele grafice de scriere a fiecărui element, a fiecărei litere etc.

În fond, scrisul reprezintă un mod de aplicare în practică a unor cunoștințe, a unor reguli. Or, **la baza formării și dezvoltării capacității de autocontrol, de autoreglare a activității stă cunoașterea prealabilă a regulilor ce trebuie respectate pentru o scriere corectă.** Insistăm asupra acestui aspect deoarece, în practică, deseori se trece în grabă, chiar superficial, peste etapa familiarizării prealabile a elevilor cu acțiunea ce urmează s-o efectueze. Este știut că această pregătire nu se realizează numai prin simpla prezentare a „modelului" sau — și mai rău — lăsînd în seama elevilor stabilirea regulilor grafice de care trebuie să le respecte. Ci prin **studierea multilaterală a modelului cu ajutorul învățătorului și evidențierea regulilor grafice corespunzătoare fiecărei litere.** Astfel mărim receptivitatea elevului față de cele ce trebuie să le deprindă și-l ajutăm să se concentreze asupra activității, prevenind greșelile.

Intuirea noii litere trebuie făcută cu precizarea punctului de unde se începe, a sensului urmat în redarea conturului ei, a felului în care se realizează elementele cele mai dificile și a punctului unde se termină scrierea literei. Cum se știe, unele litere se realizează dintr-o singură mișcare, fără ridicarea tocului, altele din mai multe mișcări. Nu este indicată însă descompunerea literei în elemente grafice, acestea trebuind doar să fie arătate cu prilejul intuirii literei respective.

Chiar urmărind pe elevi în timpul scrisului, se constată că unii nu cunosc tehnica efectuării unor elemente de bază ale literelor (de exemplu, nu știu de unde să înceapă ovalul sau sensul mișcării pentru efectuarea lui). Ca urmare, fac mișcări greșite sau de prisos, ceea ce favorizează apariția oboselii..

Efectuarea conturului noii litere mai întîi prin mișcarea în aer a mîinii, pornind de la punctul de unde începe pînă la punctul unde ea se termină, executarea aceleiași mișcări cu ochii închiși ajută la asocierea temeinică a imaginilor vizuale, auditive și cinetice, scurtînd calea spre însușirea tehnicii corecte a scrisului. Numai după efectuarea unor asemenea exerciții se poate trece la scrierea literei pe caiet. Mai întîi, ea va fi de dimensiuni mai mari, apoi încadrată în rețeaua caietului.

Tot timpul trebuie să creăm în clasă impresia că exersarea scrisului nu înseamnă o simplă reproducere a „modelului" pe care elevii îl au în față. Că este vorba de **aplicarea în practică a unor reguli de scriere, a căror nerespectare generează greșeli.** Însăși îndreptarea erorilor trebuie să constituie un prilej de reactualizare a acestor reguli.

Învățarea corectă a scrierii este determinată în bună măsură și de rapiditatea cu care elevii sesizează propriile greșeli, adică de capacitatea lor de autocontrol. La vîrstele mici aceasta este destul de greu, elevii neputînd să-și vadă greșelile sau să arate în ce constau ele, decît cu ajutorul întrebărilor puse de învățător. Acumulînd însă experiență, sub îndrumarea acestuia care trebuie să fie atent continuu la **respectarea conștientă a regulilor scrisului,** elevii vor reuși cu timpul să-și descopere singuri greșelile — imediat după sau chiar în momentul cînd le comit. Fără îndoială că **aceasta constituie o premisă importantă și o condiție esențială a îndreptării greșelilor respective.**

Foarte necesară în procesul instructiv este capacitatea de preîntîmpinare a greșelilor. Ea are la bază controlul vizual, completat treptat de cel motor (constituit din senzațiile date de forța cu care se apasă asupra instrumentului de scris, de contractarea mușchilor mici ai mîinii, de poziția degetelor, a palmei, chiar a antebrațului etc. — și care dacă se abat de la anumite norme duc la un scris deformat, incorect). Chiar persoanele mature, cînd doresc să scrie impecabil își „aranjează" aproape instantaneu poziția corpului, a mîinii. Așadar, **pentru o scriere corectă este nevoie de o autoreglare a unui complex de acțiuni, ceea ce în școală se obține prin repetiții sistematice, în care se apelează atît la controlul vizual, cît și la cel motor.** Firește, elevii nu își vor da seama singuri de valoarea controlului motor pentru prevenirea greșelilor de scriere. Este de datoria învățătorului să le atragă atenția asupra lui și să-i pregătească astfel încît, treptat, ei să-și poată corecta mișcările în timpul scrisului, înainte de a greși.

O altă cerință importantă este **asigurarea concordanței dintre ritmul scrisului și posibilitățile de sesizare a greșelilor.** Nu este indicat să sacrificăm precizia formei și regularitatea scrisului pentru a obține performanțe în viteză, deși ritmul de învățare a scrisului poate și trebuie să fie mai accelerat. Pentru realizarea acestui deziderat, formarea și dezvoltarea la elevi a capacității de a se autocontrola, de a-și autoregla propria lor activitate de scriere reprezintă o condiție de prim ordin.

Lector univ. ION ȘERDEAN,
Institutul Central de perfecționare a personalului didactic

catedra

Pe marginea cursurilor județene de perfecționare cu învățătorii și educatoarele

Cu cîteva zile în urmă s-au încheiat cursurile de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor care s-au desfășurat în perioada 25 august—10 septembrie a.c. la nivelul fiecărui județ. Este de menționat că acesta reprezintă primul curs de perfecționare a acestor categorii de cadre didactice, organizat potrivit prevederilor statutului personalului didactic, deschizînd astfel drumul acțiunilor viitoare de reciclare organizată, susținută și continuă a tuturor învățătorilor și educatoarelor. Aceasta se înscrie ca o sarcină de mare răspundere ce revine Institutului central de perfecționare a personalului didactic și inspectoratelor școlare județene.

Deși nu se pot încă stabili concluzii definitive și aprecieri exhaustive asupra eficienței acestor cursuri, merită să fie subliniate cîteva aspecte, care, fără îndoială, constituie elementele unei experiențe valoroase ce va trebui dezvoltată și îmbogățită în acțiunile de acest gen programate pentru anii următori.

În primul rînd, s-a desprins preocuparea susținută care s-a manifestat pentru pregătirea și organizarea acestor cursuri, atenția care s-a acordat și eforturile care s-au depus în vederea creării condițiilor necesare pentru buna lor desfășurare. Se poate vorbi, în această privință, de un efort conjugat al I.C.P.P.D. și al inspectoratelor școlare județene, fiecare în cadrul atribuțiilor sale. Astfel, Institutul central de perfecționare, ca organ chemat să asigure o orientare și o concepție unitară a perfecționării cadrelor didactice din întreaga țară, a elaborat programele, a organizat pe plan central — la începutul lunii iulie a.c. — cursul de inițiere a directorilor cursurilor județene și a circa 400 de lectori care urmau să conducă diferite activități la cursurile respective. În același scop, I.C.P.P.D. s-a îngrijit să pună la dispoziția lectorilor și conferențiarilor seturi de lecții și alte materiale documentare cu caracter auxiliar în vederea sprijinirii lor în pregătirea conferințelor și a seminariilor la care erau solicitați să participe. Se cuvine să arătăm că peste 20 de asemenea materiale, însumînd circa 500 de pagini, într-un timp record, au fost multiplicate și expediate inspectoratelor școlare. Un rol deosebit de important în organizarea și desfășurarea cursurilor pentru perfecționarea învățătorilor și educatoarelor l-au avut inspectoratele școlare județene, cărora le revine principala sarcină în acest domeniu.

Cu prilejul cursurilor din vara aceasta toate inspectoratele școlare, fără excepție, au reușit să situeze această acțiune la înălțimea unei mari răspunderi. Experiența pe care au acumulat-o de-a lungul anilor inspectoratele școlare — organizarea diferitelor forme de muncă metodică colectivă pentru cadrele didactice (reuniuni metodico-științifice, consfătuiri, simpozioane pe probleme de specialitate și de metodica predării ș.a.) — a fost din plin valorificată în pregătirea și desfășurarea primelor cursuri județene de reciclare a învățătorilor și educatoarelor. Vom menționa numai cîteva aspecte care au stat în atenția inspectoratelor școlare și care au asigurat reușita acestei acțiuni : planificarea și anunțarea din timp a tovarășilor programați să urmeze cursurile, recrutarea din vreme a conferențiarilor și a lectorilor și informarea acestora asupra problematicii cursurilor, sprijinirea pregătirilor, prin completarea materialului bibliografic și organizarea de preseminarii, adaptarea programului cursului la situațiile specifice județului.

Toate aceste componente ale activității în ansamblu, au îmbrăcat o notă specifică de la județ la județ, evidențiind inițiative proprii, în funcție de situațiile și condițiile particulare, ceea ce a condus peste tot la realizarea obiectivului final.

Un alt aspect care se impune să fie subliniat îl constituie amploarea acțiunii — planul global de cuprindere pe țară — circa 14 000 de învățători și educatoare a fost realizat. În această ordine de idei este necesar să facem o precizare care nu este lipsită de semnificații, ci, dimpotrivă. În majoritatea județelor și-au exprimat dorința să participe la cursuri învățători și educatoare care n-au fost planificați în această serie. Ba, mai mult, o asemenea dorință s-a manifestat la multe cadre didactice cu vechime de peste 25 de ani în învățămînt, care, așa cum prevede Statutul personalului didactic, nu au obligația să urmeze cursurile periodice de reciclare.

Ceea ce vrem să scoatem în evidență. este interesul pe care l-au trezit aceste cursuri — în rîndul învățătorilor și educatoarelor, dorința lor de a-și ridica nivelul pregătirii pedagogice, metodice și ideologice, de a se informa cu ideile și realizările noi din domeniul teoriei și practicii educative și de a le aplica în munca lor de zi cu zi în vederea optimizării procesului de instruire și educare a elevilor.

Motivele eforturilor depuse de marea majoritate a cursanților în studierea materialului bibliografic, în pregătirea pentru discuțiile din seminarii, participarea susținută la dezbateri, frecvența maximă la consultațiile organizate în vederea clarificării și adîncirii diferitelor probleme ideologice, pedagogice, metodice au avut ca temei conștiința răspunderii încredințate de partid, de popor de care sînt pătrunse cadrele didactice, de a forma, începînd de la vîrsta cea mai tînără, pe viitorii cetățeni ai țării, personalități multilateral dezvoltate potrivit idealurilor educative ale societății socialiste din patria noastră.

Putem deci afirma că organizarea acestor cursuri a răspuns unor dorințe legitime a învățătorilor și educatoarelor de a-și perfecționa pregătirea lor, dorință care exprimă o necesitate obiectivă în vederea ridicării misiunii de educator la înălțimea sarcinilor trasate de partid și a aprecierii pe care el, partidul, o acordă acestei nobile profesiuni.

Este un aspect pe care în mod deosebit vrem să-l accentuăm, întrucît a pus și mai mult în lumină importanța acestei acțiuni, i-a ridicat prestigiul și autoritatea în rîndul cadrelor didactice. Ne referim în primul rînd la faptul că la cursurile de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor, conferințele pe probleme ideologice — care au reprezentat o treime din programul cursului — au fost expuse de secretari și activiști cu munci de răspundere din cadrul comitetelor județene de partid, iar seminariile respective au fost conduse de lectori ai cabinetelor județene de partid.

Sprijinul acordat de comitetele județene de partid s-a manifestat pe un plan mult mai larg. Prezența și sprijinul lor s-au simțit permanent în rezolvarea multiplelor probleme ridicate de organizarea cursurilor și de realizarea programului acestora.

Fără îndoială că primul curs de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor a oferit factorilor responsabili învățăminte prețioase pentru munca de viitor. Acestea vor face obiectul unor analize temeinice la nivelul fiecărui județ și în cadrul Institutului central de perfecționare a personalului didactic.

Conf. univ. dr.
EUGEN BLIDEANU

Din nou în laborator...

Urmări ale lipsei de tact pedagogic

Carnet psihopedagogic

Numărul destul de mare de școlari cu devieri de conduită, cu stări nevrotice, cu boli cronice de diferite tipuri etc., dovedește că există încă fisuri în ce privește colaborarea factorilor răspunzători de educația tineretului și în nivelul pregătirii lor psiho-pedagogice. Puțini se gîndesc poate că pînă și banalele, dar atît de frecventele greșeli de tact pot avea urmări dintre cele mai neplăcute, cum ar fi așa-numitele **didactogenii** sau nevroze de **frică de școală** sau de **profesor,** exprimate cîteodată brutal în refuzul de a mai merge la cursuri sau în tendința de a fugi de la ore, de a vagabonda, în eschivarea de la răspuns, chiar atunci cînd știe lecția etc.

Un exemplu : Elena P. C., în vîrstă de 14 ani, a fost internată în spital cu diagnosticul de laringită cronică, boală ce se manifesta de mai multe luni, sub forma unei răgușeli care apărea și dispărea în mod neregulat. Examenul otorinolaringologic și examinările de laborator nu constată nici un semn de suferință organică, nici un element patologic organic. Funcțional fetița vorbește clar, dar pe șoptite și susține că nu poate mai tare.

În cele din urmă investigațiile clinice, coroborate cu cele anamnestice, psihopatogenetice, duc la infirmarea diagnosticului de laringită cronică, pus de fapt pe baza unui singur simptom clinic, fonastenia. Cum ea nu a dispărut cu tot tratamentul cu antibiotice aplicat și în clinică timp destul de îndelungat, ne-am îndreptat atenția asupra altor sindroame în care apare fonastenia, ca un simptom funcțional clinic principal.

Cunoscînd că există nevroze și stări de incapacitate fonatorie parțială sau totală, continuă sau intermitentă, și chiar de mutism, declanșate electiv — numai în prezența anumitor persoane sau studii — ne-am completat examenul clinic și de laborator cu examenul psihologic. Astfel am constatat că eleva are o dezvoltare psihică normală, dar prezintă un sistem nervos ușor dezechilibrat și o fire timidă și mai retrasă. În fața situațiilor noi de mediu, se adaptează mai lent, dar face față cu succes și problemelor mai dificile, atunci cînd este stimulată și ajutată.

În ultimele luni premergătoare stării de fonastenie, eleva a suferit o serie de traume psihice. Astfel, după ce a trecut prin emoțiile examenului de sfîrșit de an (absolvirea clasei a VII-a), a suferit primul mare insucces în viață : nereușita la examenul de admitere în clasa a VIII-a, cum era pe atunci. Aceasta a provocat o stare de depresiune psihică adîncă, încît îi trecea prin cap chiar gîndul sinuciderii. Toată vara, eleva a trăit sub impresia chinuitoare a insuccesului și cu teama repetării lui în sesiunea de toamnă. Totuși a luat noul examen de admitere — la altă școală însă decît cea la care a învățat anterior.

În noul mediu, fetița a devenit din ce în ce mai retrasă, evitînd apropierea și prietenia cu alți colegi. Pe fondul acestei stări de predezechilibru psihic și de slăbire a sistemului nervos, au loc o serie de insuccese școlare, datorate, în primul rînd, lipsei de tact a unor profesori de la noua școală, care au tratat-o ca pe un copil obișnuit, fără să țină seama de fragilitățile ei psihice. Așa, de exemplu, la prima oră de științe naturale, fiind întrebată pe neașteptate de materia parcursă în anul trecut, eleva se bîlbîie, dă un răspuns nesatisfăcător și primește o notă rea. La ora următoare, un alt profesor o ascultă și nu-i dă răgazul să se gîndească și n-o ajută. Asemenea întîmplări au loc și la alte materii. Părinții se alarmează, bruschează eleva și o supun la eforturi exagerate.

De obicei, în astfel de împrejurări, copilul reacționează fie agresiv, devenind obraznic, neascultător etc., fie retrăgîndu-se în sine. În cazul nostru a fost nu numai izolarea, dar și mutismul total, pe care noi îl considerăm drept o didactogenie. Această nevroză a fost provocată de o serie de situații educative nefavorabile și greșeli de tact ale cadrelor didactice și ale părinților față de copil, anterior traumatizat psihic și care încă nu era complet adaptat la noile situații din școală. S-a produs un proces de inhibare a influxului nervos pornit de la scoarță. La unele persoane, sistarea influxului nervos este atît de masivă încît ambele corzi vocale rămîn fixate în poziția premediană, cu dispariția reflexului faringian și prezența altor tulburări nervoase. Corzile vocale ale bolnavei noastre, cu tot mutismul accentuat, și-au menținut perfect mobilitatea. Ele însă nu puteau vibra pentru emiterea sunetelor.

Printr-o serie de ședințe de psihoterapie, bolnava și-a recăpătat încrederea în sine, ca și capacitatea fonatorie normală. La aceasta a contribuit și simularea unui tratament chirurgical în regiunea prelaringiană. Am acordat o atenție deosebită asanării mediului familial și școlar care a provocat starea elevei. Acordîndu-i-se timp suficient de gîndire la răspunsuri și stimulîndu-se cu tact strădania ei de a-și completa lipsurile și a ține pasul cu cerințele programei, ea a ajuns să se adapteze în mod satisfăcător la viața școlii și familiei și să se vindece de didactogenia avută.

Ca o concluzie finală, subliniem necesitatea pregătirii socio-psiho-pedagogice a cadrelor didactice prin învățămîntul universitar și post-universitar, cît și a încadrării unităților școlare cu psihologi și medici specializați în complexele probleme medico-psiho-pedagogice ale instruirii și educării copiilor și adolescenților.

Dr. M. PETEANU

Note

Bibliografia literară română ilustrată (1944-1970)

Colecția „Biblioteca critică".

Editura „Eminescu". 1971

Destinată prin excelență elevilor, **Bibliografia literară română ilustrată** adună laolaltă „texte critice cît mai clare, cît mai succinte, mai sugestive și mai ușor de pătruns", fără ca prin aceasta să simplifice concepția critică a autorilor. Tocmai în aceasta stă meritul deosebit al lucrării.

Volumul debutează cu capitolul **Poezie,** în care G. Călinescu, Vladimir Streinu, Al. Piru, D. Micu și alții văd în creatorul **Cîntării omului** un autor de comedii umane, un pictor vehement al deformațiilor omenești, fizice și morale, un fel de Victor Hugo al nostru care a intuit „în elanul constructiv socialist voința irepresibil creatoare și istoria ei".

În continuare, sînt inserate studii despre autenticitatea și originalitatea poeziei lui Lucian Blaga ; despre mesajul umanist al operei poetice a lui Al. Phillippide, precum și numeroase consemnări despre creațiile poetice ale lui Demostene Botez, Radu Boureanu, Mihai Beniuc, Horvath Imre, Eugen Jebeleanu, Miron Radu Paraschivescu, Maria Banuș, Șt. Augustin Doinaș, Nina Casian, A. E. Baconsky, N. Labiș, Al. Andrițoiu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Alexandru și alții.

Capitolul **Proză** începe cu cîteva reflecții pe marginea capodoperelor sadoveniene **(Nicoară Potcoavă, Baltagul, Frații Jderi, Hanul-Ancuței** etc.) în care se evidențiază faptul că marea însușire a lui „Ștefan cel Mare" al literaturii române e aceea de a fi intuit în opera sa „trăsăturile morale ale poporului nostru". Se continuă cu texte critice despre proza lui Camil Petrescu, G. Călinescu, Ion Marin Sadoveanu, Ion Pas, Zaharia Stancu, Geo Bogza, Astalos Istvan, Marin Preda, Eugen Barbu, Titus Popovici etc.

Secțiunea dedicată **Teatrului** cuprinde însemnări despre creația dramatică a lui Aurel Baranga, Horia Lovinescu, Paul Everac, Al. Mirodan și Marin Sorescu, iar în cea consacrată **Criticii,** Al. Dima, Edgar Papu, Constantin Ciopraga, Ov. S. Crohmălniceanu, Valeriu Râpeanu etc. fac aprecieri și considerații despre personalitatea unor confrați de-ai lor (G. Călinescu, T. Vianu, Perpessicius, Vl. Streinu, G. C. Nicolescu, Șerban Cioculescu, Al. Piru etc.), precum și despre aportul acestora la progresul criticii noastre literare în special, al literaturii române în general.

Însoțită de o exhaustivă bibliografie pe capitole pentru fiecare autor antologat. precum și de una de orientare generală, lucrarea de față își atinge scopul propus, de a „aduce la zi contribuțiile critice asupra operelor literare din patrimoniul contemporan, în general, și puncte de vedere critice, cît mai variate și succinte, despre cărțile de valoare ale ultimului an".

DUMITRU LAZĂR-SĂRĂIANU

„Didactica filmului școlar"

E.D.P.

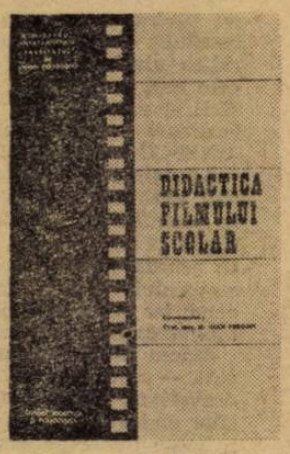

Elaborat de un grup de cercetători și profesori, sub egida Institutului de științe pedagogice, volumul „Didactica filmului școlar" abordează multiple probleme privind locul și importanța filmului în procesul de învățămînt, limbajul și mijloacele de expresie cinematografică raportate la specificul filmului de învățămînt, particularitățile psihopedagogice ale perceperii și înțelegerii filmului de către elevi, metodica utilizării filmului în activitatea didactică, tehnica utilizării aparatului de proiecție cinematografică etc.

Dincolo de informațiile și clarificările de ordin teoretic, acest volum aduce pentru profesorii preocupați de modernizarea tehnicilor învățămîntului, îndrumări cu deosebită utilitate practică. Astfel, capitolul „Metodica utilizării filmului în activitatea didactică" pune la dispoziția cititorilor o sinteză a exigențelor generale la care obligă utilizarea filmului în procesul de învățămînt. Sînt tratate aici aspecte privitoare la pregătirea profesorului pentru lecțiile cu film, integrarea filmului în lecțiile de comunicare de noi cunoștințe (introducerea lui în partea de început a etapei de comunicare, în partea de început și la sfîrșitul acesteia, în cursul desfășurării ei sau în partea ei finală), filmul în lecția de recapitulare și în formarea deprinderilor motorii.

Adîncind principiile generale din acest capitol, autorii trec în continuare la prezentarea particularităților specifice utilizării filmului în cadrul predării diferitelor discipline de învățămînt. Capitolul intitulat „Filmul în serviciul formației literare" aduce astfel precizări privitoare la funcțiile filmului cu caracter literar, la criteriile de selecție a filmelor pentru lecțiile de literatură, la influența reciprocă a modului de percepere sau recepționare a celor două universuri estetice — filmul și literatura. Mai departe sînt tratate în capitole separate, transferul de sens și folosirea filmului în predarea limbilor străine, utilizarea filmului în predarea istoriei, a fizicii, a chimiei, a disciplinelor biologice, a geografiei, a dirigenției ș.a. Se adaugă la acestea cîteva considerații asupra filmului ca factor de educație estetică asupra culturii cinematografice și cinecluburilor școlare și pionierești.

O. B.

O absență

În urmă cu cîtva timp, revista „România literară" avea obiceiul să publice săptămînal o „pagină a școlii". Scrisă cu nerv și la o înaltă ținută, respectiva pagină polariza în jurul ei condeie de prestigiu ale literaturii noastre contemporane, dînd în același timp posibilitatea unor cadre didactice de pe cuprinsul țării să-și exprime puncte de vedere — nu o dată diverse și contradictorii, dar cu atît mai semnificative — despre felul în care se predau sau ar trebui să se predea limba și literatura română în școlile noastre de toate gradele.

Odată cu deschiderea noului an școlar, poate reluarea „Paginii școlii" în revista „România literară" n-ar trebui neglijată. I-am saluta apariția. Așteptăm !

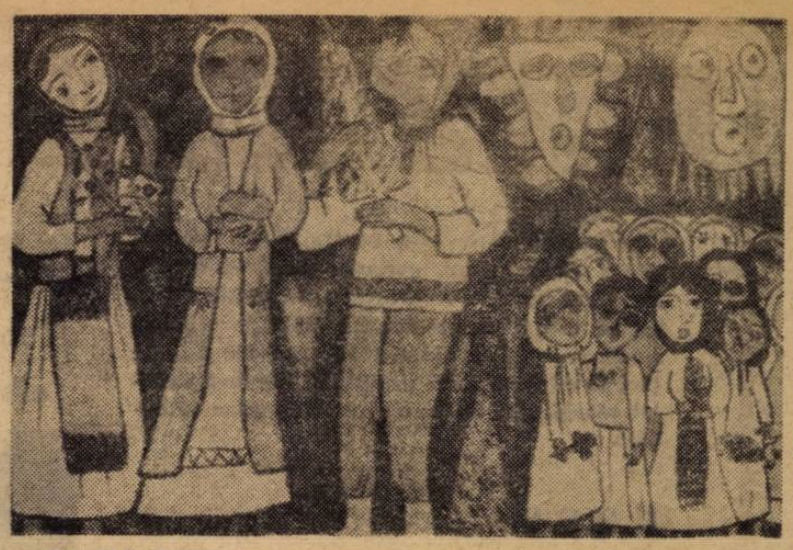

TRAIAN BAIA *Tradiții folclorice*

Expoziția de pictură a profesorilor teleormăneni

Sub auspiciile Societății profesorilor de muzică și desen din Republica Socialistă România — filiala Teleorman — s-a deschis între 5-19 septembrie a.c., în sala Clubului sindicatelor din învățămînt — București, expoziția colectivă a unui grup de profesori de desen din Turnu Măgurele. Expoziția este apreciată de către iubitorii de artă și evidențiată de presa de specialitate.

Pictorul **Cristea Ionescu** este un nume binecunoscut, absolvent al Academiei de arte frumoase din Iași — elev de frunte al lui Tonitza. Prima sa expoziție personală de pictură a avut loc la Iași în anul 1938. Participă în anul 1945 la Salonul oficial de toamnă de la București și apoi consecutiv între anii 1962-1971 este prezent la alte 5 expoziții.

Cele 16 lucrări din actuala expoziție, în majoritatea lor peisaje din țară, dovedesc cu prisosință calitățile temperamentale, echilibrat expuse, prin care exprimă artistic omagiul adus frumuseților patriei noastre. Materialitatea culorii este lipsită de exuberanță și axată cu mult rafinament pe un meșteșug bine însușit, făcînd ca mesajul său artistic să dovedească volute majore și-l impune, în mod deosebit, în această expoziție.

Aș cita, din ansamblul echilibrat, pînzele : „Barcă de pescar", „Peisaj din Turnu Măgurele", „Masivul Piatra Craiului" și „Studiu de portret".

Traian Baia. Absolvent al Facultății de arte plastice a Institutului pedagogic de 3 ani din Timișoara își face debutul în anul 1967 printr-o expoziție personală de pictură la Timișoara. Un an mai tîrziu în același oraș are o expoziție personală de sculptură. Expune apoi la București în 1968 pictură și sculptură, de grup, în cadrul festivalului de folclor. Între 1969 și 1971 participă la patru expoziții de pictură și sculptură, individual sau colectiv, la Timișoara, Turnu Măgurele, Alexandria și în prezent la București.

Cele 16 lucrări expuse sînt axate pe folclor și iconografie. Artistul se detașează evident prin subiectele tratate, în special, prin cele bazate pe folclor, unde se dovedește un bun cunoscător al tradițiilor noastre populare. Aș putea spune că unele din aceste realizări, și mă refer în special la „Tradiții folclorice", „Mireasa", „Cîntare pentru un cer fără nori", sînt demne de menționat. Atît interpretarea, cît și tratarea artistică ne reamintește de artiștii anonimi care au dat o valoare de necontestat iconografiei românești și reprezentării folclorice din arta noastră populară atît de mult iubită în țară și mult apreciată peste hotare. Este interesant de urmărit evoluția acestui artist tînăr care se dovedește un neobosit cercetător al artei noastre folclorice.

Dumitru Negru. Absolvent al Facultății de arte plastice a Institutului pedagogic de 3 ani din Iași, participă la 5 expoziții personale și de grup între 1967-1971 la Giurgiu, Turnu Măgurele, Alexandria și în prezent la București. Artistul se află în plină efervescență, în căutarea unei forme adecvate, a unei cromatici specifice temperamentului său, care se dovedește divers și plin de nerv. Mai izbutite în actuala expoziție mi s-au părut acuarelele „Casă difuză", „Clădire izodermică", a căror fluiditate și nuanțare sînt demne de luat în considerație. În ceea ce privește pasta, de pensulație sau spaclu, dovedește că artistul se află în plină căutare pentru a-și afirma o poziție de sine stătătoare. Între altele sînt de apreciat : „Ceramică sonoră", „Geometrie cromatică" dar încă nu îndeajuns de edificatoare pentru a putea defini evoluția artistului. Este adevărat că el dispune de suficiente posibilități care îl anunță, încă de pe acum, ca pe un bun colorist.

Aurel Girjoabă. Este absolvent al Facultății de arte plastice a Institutului pedagogic de 3 ani din Timișoara, aflat la a 5-a expoziție de pictură. Deși expune numai patru lucrări din care se remarcă „Gara Comănești" și „Peisaj", artistul dovedește o serioasă preocupare atît pentru linie, cît și pentru pastă. Subiectele sale sînt mai legate de cotidian și destul de ferite de influențe facile. Fără îndoială a trage concluzii după numai 4 lucrări expuse ar fi prematur, dar nu se greșește dacă se constată încă de pe acum că artistul și-a croit un drum sănătos.

În general, exponatele acestui grup sînt echilibrate, cei patru expozanți completîndu-se astfel încît expoziția lor cinstește atît munca de la catedră cît și manifestările lor artistice. De asemenea trebuie elogiată Societatea profesorilor de muzică și desen, căreia îi sînt afiliați, pentru spijinul acordat preocupărilor valoroase.

C. BIVOLARU

Școala fără ziduri

A doua cale

Cum cuvîntul e grai, iar imaginea un univers ce-și așteaptă privirea, cum emisiunilor și filmelor despre școală li se alătură tot mai mult radio și televiziune, cum urgența profesionalizărilor capătă astfel o soluție clară ca o artă poetică a sunetului și a imaginii, putem vorbi deodată cu multe țări, despre teleelevi, telemetodă, telepredare, sau, mai mult, putem urmări această a doua cale a învățării. I-aș mai spune și cale nouă, ori înnoită.

De la catedra prelungită în eter, mesajul profesorului pornește penetrant, unic, autentic. Îl recepționează, în clase specifice, o mare masă de cursanți. Ei se întîlnesc din cînd în cînd cu dascălul ; colegii acestuia le verifică însușirea cunoștințelor și se îngrijesc de disciplina lor. O comisie anume, alcătuită din cadre ale școlii apropiate, îi examinează. După urmarea unui învățămînt ultramodern, se obține o mult rîvnită diplomă clasică.

Învățămîntul prin radio și televiziune se adresează atît elevilor, cît și profesorilor, tuturora. Așa se întîmplă azi — și luate separat — cu școala, cu emisiunile, cu filmele. Împreună, însă, își sporesc inepuizabil sfera de acțiune.

Profesorul devine un asociat al producătorului de emisiuni. Ei își influențează reciproc viziunea asupra învățării și transmiterii acesteia. Și elevii — cei cîțiva, eventuali, din studio — au un statut nou, ce-l împrumută, pe cît posibil, colegilor din toate colțurile țării.

Cînd școala ajunge memorie, sunetul și imaginea rămînînd un prezent continuu, un curs de reîmprospătare a cunoștințelor, un ciclu de matematică sau unul de agronomie, după caz, sînt expresii salutare ale educației permanente.

Profesorul se îmbogățește cu o tehnică de nebănuită eficiență didactică, elevul se travestește în spectator. Profesorul este ascultat de un public, iar acest public se bucură de o instrucție.

În plus, la o relație nouă — o mentalitate nouă. „Universitate" sau „academie", sau — nu mai puțin nobil — „școală", învățarea prin radioteleviziune instituie, în realitate, o formă nouă, amplă și dinamică a didacticii. În această notiță marginală la o pagină documentară, nu-i scriem numele, pentru că nu i-l știm cu exactitate.

La noi radio și teleemisiunile școlare sînt la început, cu experiență de un an, nu îndeajuns remarcate de public. În acest nou an de învățămînt, deci și de radioteleviziune școlară, vom asista, desigur, la aplicarea și extinderea unor bune rezultate obținute la noi și în lume. A luat ființă, pe lîngă Ministerul Învățămîntului, o comisie de radioteleviziune școlară. O consemnăm.

Un început luminos, declanșat acum două zile, proiectează școala noastră, pe prima, dar și pe a doua cale spre o finalitate unică. În școală creștem, dar ne și auzim și ne vedem pe noi cum sîntem, cum vom fi.

GH. ANCA

ÎNCEPUT DE AN ŞCOLAR ÎN LUME

Luna septembrie este, pentru marea majoritate a ţărilor lumii, perioada de deschidere a cursurilor şcolare. Vom încerca, în aceste coloane, pe baza informaţiilor furnizate de ultimele numere ale publicaţiilor pedagogice din diferite ţări, să schiţăm cîteva preocupări din învăţămîntul mondial la începutul anului şcolar 1971—1972.

U.R.S.S.:

Spre generalizarea învăţămîntului mediu

În acest an şcolar, peste 80 la sută din absolvenţii clasei a VIII-a de pe teritoriul U.R.S.S. continuă să studieze în diverse tipuri de şcoli. Potrivit Directivelor celui de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S., în noul cincinal se prevede cuprinderea în învăţămîntul mediu a tuturor tinerilor care termină opt clase. Căile prin care se va realiza acest lucru sînt multiple. După cum ne informează ultimul număr al revistei **„Semia i şcola"** una dintre aceste căi o constituie amplificarea învăţămîntului seral şi a celui fără frecvenţă pentru a da posibilitatea tinerilor din producţie, proveniţi din şcolile profesionale, să-şi însuşească o pregătire medie de cultură generală. În acest sens, planurile acestor forme de învăţămînt s-au restructurat îmbunătăţindu-se substanţial, se elaborează noi programe analitice, iar pe baza lor noi manuale urmărindu-se totodată ridicarea necontenită a calificării cadrelor didactice.

Articolul din „Semia i şcola", susţine necesitatea stimulării la fiecare tînăr a interesului pentru cultură, pentru cunoaştere, la toate nivelurile de învăţămînt, începînd chiar din clasa I. Un rol important revine aici, evident, şi familiei. Ea are nu numai misiunea de a „controla" dacă copilul şi-a făcut sau nu lecţiile, dacă se comportă disciplinat etc., ci şi pe aceea să trezească în el dorinţa de a ajunge în viaţă un om bine pregătit din punct de vedere profesional şi, în acelaşi timp, un om cult, pe măsura timpului în care trăieşte.

R. P. UNGARĂ:

Tehnica sunetului în sprijinul elevilor cu deficienţe de auz

Tehnica sunetului a înregistrat mari progrese în Ungaria. Recent, la Budapesta, s-a trecut la sistemul de învăţămînt auditiv pentru 340 de elevi cu auzul diminuat, sistem ce urmează să fie extins în noul an şcolar.

Fabricile livrează sisteme individuale şi pentru grupuri de elevi, pentru consultaţii, examinări etc. Acest procedeu şcolar, pentru copiii fără auz este apreciat de autorităţile de învăţămînt ca un veritabil succes.

Sistemul de învăţămînt auditiv prevede ca fiecare elev să fie echipat cu un dispozitiv de ascultare, după o prealabilă recomandare fonometrică a medicului specialist, menit să înlăture la maximum tulburările de auz ale elevilor. Receptorul se reglează pe asimetria de audiţie a ambelor urechi. Elevii sînt supuşi cîţiva ani controlului medical periodic, iar fabricile modifică sintonizarea căştilor individuale după necesitate.

ANGLIA:

Stimularea spiritului inventiv şi de iniţiativă

Printre experimentele cele mai importante care se vor desfăşura în şcolile din Anglia pe parcursul anului şcolar 1971—1972 se numără şi aplicarea unor programe care să valorifice, în folosul învăţămîntului, spiritul de invenţie şi de iniţiativă pe care adolescenţii îl manifestă adesea în cadrul diferitelor cluburi şi societăţi, de aeromodelism sau filatelie, pentru teatru, ornitologie etc. Scopul acestei acţiuni, denumite „operaţiunea tehnologiei" (Project Tehnology) este de a orienta curiozitatea firească a elevilor, imaginaţia şi spiritul lor creator spre ştiinţele aplicate.

Început în urmă cu cîţiva ani, acest experiment prevăzut să se încheie în 1972, are drept cadru un număr limitat, dar reprezentativ, de instituţii şcolare din rîndul şcolilor de băieţi şi de fete, şcoli mixte, şcoli de stat şi şcoli particulare. În cadrul lui se organizează, cu grupe mici de elevi „proiecte pilot", care au o durată de cîteva săptămîni, în decursul cărora elevii, lucrînd singuri, creează un aparat, un dispozitiv etc. Toate lucrările lor implică trei procese esenţiale pentru formarea spiritului ştiinţific: concepere, construcţie şi aplicarea cunoştinţelor teoretice.

Alegerea temelor este lăsată în seama elevilor şi a profesorilor lor, specialiştii „operaţiei-tehnologie" acordînd însă permanent consultaţii şi furnizînd materialul documentar necesar, instrumentele şi echipamentul de care este nevoie.

Iată cîteva teme pentru lucrările în cadrul acestui proiect: amenajarea unui torent ce traversează parcul unei şcoli astfel încît să producă energie electrică şi căldură, construcţia unui aeroglisor acţionat de un motor de motocicletă, o pompă automată de incendiu, un nou tip de barometru etc.

Bursierii U N E S C O în noul an de învăţămînt

Peste 1 000 de tineri bursieri ai UNESCO, au plecat şi în acest an la studii în marile instituţii de învăţămînt ale lumii, pentru a-şi ridica nivelul de calificare, pentru a cunoaşte cele mai noi cuceriri pe tărîmul ştiinţelor, tehnicii şi culturii. Din 1948, cînd a început să-şi realizeze programul în acest domeniu, UNESCO a acordat 12 000 de burse.

Aproximativ jumătate din numărul burselor sînt atribuite viitorilor profesori şi specialiştilor în planificarea şi conducerea învăţămîntului. Circa 14 la sută din numărul total al burselor se acordă pentru pregătirea cadrelor necesare sectorului cultural, inclusiv ştiinţelor sociale şi artei, iar 12 la sută pentru pregătirea ziariştilor, bibliotecarilor şi documentariştilor.

Marea majoritate a bursierilor — circa 80 la sută — sînt originari din ţările aflate în curs de dezvoltare. Aproximativ 12 la sută aparţin ţărilor industriale, din Europa îndeosebi. Aceştia primesc burse pe termen limitat — îndeobşte pentru 6 luni şi chiar mai puţin, pentru studierea unor discipline de înaltă calificare.

Bursele pe termen îndelungat sînt destinate în special pregătirii cadrelor pentru învăţămîntul superior, îndeosebi pentru institutele pedagogice şi tehnice. Se acordă de asemenea burse în scopul realizării unor acţiuni legate de conservarea monumentelor istorice, de cercetarea în domeniul învăţămîntului şi în domeniul ştiinţelor sociale, de extinderea bibliotecilor, de folosirea mai amplă a mijloacelor audio-vizuale etc.

MERIDIANE

ITALIA

Jocurile la vîrstele mici

Problemele psiho-pedagogice ale jocului infantil, ca şi importanţa pe care o capătă atitudinea educatorului faţă de această dominantă a vieţii individului la vîrstele mici — reţine cu asiduitate atenţia forurilor de educaţie din Italia. Cum era şi firesc pentru o ţară în care pedagogii nu încetează să ceară respectarea „dreptului copilului la joc", aceste preocupări au fost augmentate în ultima vreme de ţinerea Congresului Internaţional cu tema **„Valoarea pedagogică a jocului la vîrsta preşcolară"** (august a.c., Bonn), din iniţiativa Organizaţiei Mondiale a Educaţiei Preşcolare.

Revista italiană **„Vita dell'Infanzia"** (iulie-august, 1971) abordează de astă dată mai cuprinzător şi mai adîncit această complexă problemă, care a mai făcut obiectul unor competente consideraţii în coloanele ei. Folosindu-se de colaborarea unor specialişti binecunoscuţi ca Salvatore Valitutti, Maria Signorelli, Giustino Brocolini, Rosa Rinaldi Carini ş.a., revista oferă educatoarelor o serie de sugestii pentru munca lor, alături de „motive de reflectare şi de studiu" pentru specialişti, care să ducă pe mai multe planuri — pedagogic, didactic, social, edilitar — la mai buna fructificare, în interesul educaţiei, a jocului infantil.

Ideea care străbate pertinent studiile din „Vita dell'Infanzia"" este că jocul constituie o manifestare extrem de importantă, care facilitează dezvoltarea tuturor capacităţilor şi proceselor psihice ale copilului, ajutîndu-l „să pătrundă în mod activ în realitatea naturală şi umană şi să se descopere, încetul cu încetul, pe sine însuşi". Această manifestare este în esenţă un mijloc substitutiv şi preparativ al muncii, preludiul integrării sociale de mai tîrziu. Publicaţia demonstrează aceasta, trecînd în revistă cele mai tipice forme de joc de la vîrstele mici (art. „Funcţia jocului în cultivarea sociabilităţii", „Jocul simbolic şi echilibrul emotiv la copil" etc.) cu semnificaţiile lor psihice (poate nu îndeajuns de limpede separate de unele vederi psihanaliste) şi socio-educative, bineînţeles raportate mai ales la mediul de viaţă din ţările apusene. Interesant ni s-a părut articolul „Joc şi concepte matematice în cele dintîi experienţe ale copilului", care, deşi publicat de revistă oarecum în subsidiar, contribuie la aprofundarea unui important raport — acela dintre joc şi dezvoltarea mintală a copilului. Autoarea — Rosa Rinaldi Carini — demonstrează că „formarea conceptelor matematice, oricît de elevate şi de complexe, îşi are originea în experienţele pe care le face copilul în cursul activităţilor sale spontane, mai întîi de mişcare şi apoi de joc". Aceste experienţe, care la început „vin din lumea externă, pe cale naturală, trebuie cu timpul ordonate şi foarte chibzuit programate" de către educator, în raport cu sarcinile dezvoltării intelectuale a copilului în fiecare etapă. Nu mai puţin util ni s-a părut şi articolul „Joc şi jucării" de Giulia Andrè Gorresio, în care adulţii sînt criticaţi pentru faptul că aleg jucăriile de cele mai multe ori după criterii practice (preţ, trăinicie etc.) sau subiective (gustul personal ori moda), fără să ţină seama de preferinţele şi înclinaţiile copilului. Totodată, autoarea reaminteşte cîteva din cerinţele esenţiale ale alegerii jucăriilor, care trebuie „să răspundă mai stăruitor necesităţilor senzoriale, motorii şi afective" ale celor mici. De reţinut atitudinea faţă de producţia materialelor pentru jocurile războinice, semnatara articolului declarîndu-se împotriva unor astfel de jocuri, indiferent ce justificare li s-ar găsi.

Liste bibliografice pe probleme, prezentări succinte de cărţi nou apărute, scheme, schiţe şi fotografii, completează această interesantă situare în actualitatea învăţămîntului preşcolar.

S. P.

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 16 VINERI 24 SEPTEMBRIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

MUNCA — disciplină de învățămînt

ÎN ACEST NUMĂR:

- **PREGĂTIREA PRACTICĂ — sistem și modalități de desfășurare**
- **Interviul nostru: RELAȚIA ȘCOALĂ-ÎNTREPRINDERE**
- **PASIONAȚI AI TEHNICII ȘI FĂURITORI DE BUNURI : La un grup de ateliere interșcolare ; Prima tradiție a unei școli noi ; Inițiativă și spirit gospodăresc.**
- **Spre confluența : ÎNVĂȚĂMÎNT-PRODUCȚIE-CERCETARE**
- **O preocupare majoră pe plan mondial — DE LA ȘCOALA PRODUCȚIEI LA PRODUCȚIA ȘCOLII.**

Întreaga noastră energie și pricepere pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de partid

— Plenara lărgită a Comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului —

Vineri, 17 septembrie, au avut loc lucrările plenarei lărgite a Comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului, dedicate dezbaterii programului de perfecționare a activității politico-ideologice și de educare a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., la propunerea și din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. La lucrările plenarei a luat parte tovarășul **LEONTE RĂUTU**, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

Nota dominantă a lucrărilor plenarei a fost — ca și în adunările generale deschise ale organizațiilor de bază care au precedat-o — bogăția de idei, exigența și combativitatea partinică, subliniate continuu de conștiința responsabilității pentru calitatea măsurilor hotărîte în fiecare compartiment, cu atît mai mult cu cît activitatea din acest minister are înrîurire nu numai asupra nivelului ideologico-politic și cultural-educativ al comuniștilor și lucrătorilor lui, dar și asupra tineretului țării, asupra tuturor celor ce beneficiază, într-o formă sau alta, de sistemul nostru de învățămînt.

Foarte cuprinzătoarea informare prezentată la primul punct de pe ordinea de zi de către tovarășul **Pompiliu Vîlcu**, secretar al comitetului de partid, a subliniat aderiunea deplină a tuturor comuniștilor, a tuturor lucrătorilor din minister la programul stabilit de conducerea partidului pentru îmbunătățirea activității ideologico-politice și cultural-educative, hotărîrea lor de a munci pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le-au fost trasate.

Informarea comitetului de partid a menționat eforturile făcute în cadrul diferitelor direcții generale ale ministerului pentru elaborarea și aplicarea unor importante măsuri privind perfecționarea învățămîntului nostru și pentru sporirea valorii lui educative, conform sarcinilor izvorîte din documentele de partid. Totodată, dezbaterile au analizat, în spiritul responsabilității comuniste, lipsurile și greșelile existente în activitatea Ministerului Învățămîntului. După cum se știe, o critică intransigentă a fost adresată Mi[illegible]ului Învățămîntului de către conducerea de [illegible] surile manifestate în munca de [illegible] plenara lărgită pentru dezb[illegible] muniștii au analizat îndelung [illegible] inat serioasele carențe din acest domeniu. O serie de vorbitori — **George Văideanu, David Scherer, Vladimir Simionescu** ș.a. — au arătat că lucrătorii din minister nu și-au concentrat atenția asupra problemelor fundamentale ale procesului de educație, cum ar fi sporirea valențelor educative ale lecțiilor, creșterea ponderii activităților care educă prin și pentru muncă, a disciplinelor care acționează nemijlocit asupra conștiinței elevilor și studenților. Multă vreme direcțiile de resort au pus accent pe acțiuni cu caracter extradidactic, tehnicist (tabere, excursii, centenare etc.), pe metodele administrative de „muncă educativă". Vorbitorii au atras atenția asupra importanței pe care o prezintă pentru succesul muncii educative cunoașterea temeinică a elevilor și a mediului lor de viață. „Cred — a spus pe bună dreptate tovarășul **George Văideanu**, vizînd implicațiile largi ale operei de educare întreprinse de Ministerul Învățămîntului — că ministerul trebuie să se constituie ca un organizator al unei vaste acțiuni sociale și politice, de educare a părinților, profesorilor și, prin aceștia, a elevilor".

În cursul dezbaterilor a reținut atenția problemele predării științelor sociale, discipline cu o deosebită pondere în cultivarea conștiinței socialiste, revoluționare a elevilor și studenților, în formarea concepțiilor și convingerilor lor comuniste, a conduitei sănătoase în viață, Vorbitorii au arătat că sistemul științelor sociale nu a fost integrat, cu o pondere corespunzătoare, pe toate treptele de învățămînt, că predarea acestor discipline a prezentat carențe serioase, că pregătirea cadrelor didactice necesare acestei activități nu a fost la nivelul exigențelor etapei actuale. O reflectare a insuficientei preocupări pentru învățămîntul științelor sociale o constituie și activitatea de cercetare care — așa cum s-a subliniat în informarea comitetului de partid — adeso-

(Continuare în pag. a 3-a)

„Reşiţa – file de istorie"

În cadrul numeroaselor manifestări dedicate bicentenarului reşiţean, Casa corpului didactic a judeţului Caraş-Severin a organizat, în ziua de 14 septembrie a.c., în colaborare cu secţia de propagandă a Comitetului judeţean de partid, un simpozion intitulat „Reşiţa— file de istorie".

Simpozionul, la care cu-

vîntul de deschidere a fost rostit de Tudor Iorga, secretar al Comitetului judeţean de partid, a prilejuit o largă retrospectivă istorică a oraşului Reşiţa. Primele 4 comunicări, cu o tematică social-politică, au înfăţişat aspecte din lupta muncitorilor reşiţeni sub conducerea Partidului Comunist Român, împotriva exploatării capitaliste, a fascismului, pentru democraţie şi socialism.

Comunicările ştiinţifice, avînd ca subiect file din istoria învăţămîntului reşiţean, susţinute de cadrele didactice din oraş, au reliefat atitudinea militantă a şcolii reşiţene în lupta cu greutăţile materiale, cu nepăsarea şi ostilitatea fostelor regimuri reacţionare.

Simpozionul a ilustrat în egală măsură şi impresionanta dezvoltare a învăţămîntului reşiţean liceal, tehnic şi, recent, şi universitar, în anii socialismului, precum şi minunatele condiţii de învăţătură şi muncă, create tinerei generaţii.

Prof. I. ŞERBAN

Conferinţa de ergonomie

Săptămîna aceasta, între 20—22 septembrie, au avut loc lucrările Conferinţei de ergonomie, organizate sub egida Ministerului Muncii, Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice şi Academiei de Ştiinţe Medicale. Au luat parte numeroşi specialişti din industrie, din învăţămînt, din cercetare şi proiectare etc., care au aprofundat, în cadrul referatelor şi dezbaterilor, teme ca : „Ergonomia şi organizarea ştiinţifică a muncii", „Factorii fiziologici şi sociali în ergonomie", „Ergonomia informaţională", „Inginerul şi ingineria umană". Unele studii, precum şi o masă rotundă, au fost rezervate special problemelor de ergonomie şcolară.

Au fost analizate rezultatele cercetărilor de pînă acum şi ale aplicaţiilor practice, în vederea îmbunătăţirii activităţii viitoare în acest domeniu, relativ nou, al ştiinţelor, care are un rol deosebit de important în organizarea ştiinţifică a muncii.

Pentru cei mici

„Culegerea de poezii, scenete, cîntece şi jocuri cu cînt pentru cei mici" — redactată recent de Inspectoratul şcolar al judeţului Satu Mare este bine primită şi apreciată de educatoarele sătmărene. Un număr de 12 educatoare şi-au dat concursul la selectarea şi elaborarea materialelor. Volumul, în format mare, a fost redactat în trei limbi : română, maghiară şi germană, limbi în care se desfăşoară procesul de învăţămînt în grădiniţele judeţului. Materialul este organizat pe teme, feluri de activităţi şi grupe de virstă.

Un cuvînt înainte oferă succinte recomandări cu privire la utilizarea creatoare a materialelor cuprinse în culegere. Multe dintre poezii beneficiază şi de sugestive ilustraţii, amplificînd astfel valoarea educativă şi artistică a volumului. Era bine, dacă aceste ilustraţii ar fi fost colorate, lucrarea ar fi cîştigat în expresivitate şi farmec creativ. Scenetele şi dramatizările sînt axate ideativ pe viaţa mirifică de basm a copiilor, dar ele cuprind şi observaţii desprinse din realitatea concretă cu exemple bogate şi variate, încărcate de semnificaţii etice şi artistice. Citãm cîteva dintre ele : **Sărbătoarea pomului de iarnă, În pădu-**

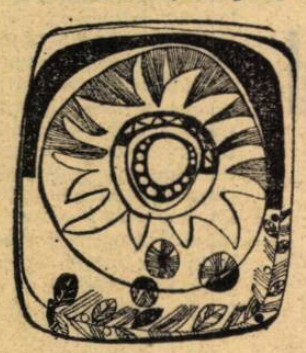

rea adormită, Capra cu trei iezi, Anotimpurile etc. La toate scenetele se dau şi indicaţii de regie, ceea ce ridică valoarea utilitară a culegerii. La cîntece au fost notate modulaţiile şi indicaţiile de joc, acolo unde era cazul.

NAE ANTONESCU

Un călduros salut „CONTEMPORANULUI" !

O coincidenţă fericită face ca sărbătorirea a 90 de ani de la înfiinţarea revistei „Contemporanul" să aibă loc în aceeaşi lună cu aniversarea care marchează un sfert de secol de la apariţia seriei noi. Sînt două date semnificative în istoria presei româneşti, amîndouă consemnînd cu strălucire biografia „Contemporanului", care, de la apariţia lui, şi-a pus paginile în slujba poporului, a clasei muncitoare, a afirmării a tot ce este mai valoros în cultura naţională şi universală, contribuind astfel cu prestigiu la întărirea frontului ideologic al presei noastre comuniste.

Bucurîndu-se de colaborarea prestigioaselor noastre personalităţi politice, ştiinţifice şi culturale, revista „s-a situat în mijlocul marilor evenimente, nu ca spectatoare, ci ca participantă activă, cu spirit hotărît şi combativ", cum se precizează în articolul editorial de la apariţia seriei noi din 20 septembrie 1946.

La 25 de ani de viaţă nouă, conştientă de misiunea înaltei răspunderi a presei comuniste, revista continuă dezbaterea competentă a rolului intelectualităţii în stadiul actual al construcţiei socialiste, a unei intelectualităţi legate puternic de făuritorii bunurilor materiale, intensificîndu-şi munca politico-ideologică şi de întărire a spiritului partinic, revoluţionar, răspunzînd cu fermitate noilor cerinţe ale muncii ideologice şi cultural-educative formulate în recentele documente de partid.

Din partea redacţiei revistei „Tribuna şcolii" un călduros salut la dubla sărbătoare, noi succese în înfăptuirea politicii partidului nostru, în promovarea unei arte cu adevărat noi, legate de popor şi slujindu-i interesele !

Laboratoare noi la Alexandria

Ampla acţiune de înzestrare a şcolilor cu laboratoare moderne s-a concretizat anul acesta şi la Liceul nr. 1 din Alexandria. O dată cu primul sunet de clopoţel, elevii li-

ceului au păşit pragul noilor laboratoare de fizică, de chimie, de biologie şi de orientare şcolară şi profesională, dotate cu materiale didactice şi aparatură modernă.

Discuri, diafilme, diapozitive

Mijloacele audio-vizuale au devenit o necesitate pentru ridicarea eficienţei lecţiilor, la aproape toate disciplinele de învăţămînt.

Din păcate şcolile şi, îndeosebi, cele din mediul sătesc posedă foarte puţine materiale audio-vizuale necesare demonstraţiilor pe care profesorii ar dori să le facă elevilor la unele lecţii. Mă refer la discuri, diafilme, diapozitive etc.

La şcoala unde funcţionez nu există decît patru discuri, toate cu semnale sau marşuri pioniereşti. În ceea ce priveşte diafilmele, acestea sînt foarte puţine şi în mare parte depăşite. Cele existente în şcoala noastră se referă mai mult la subiecte din domeniul ştiinţelor pozitive, un număr foarte mic — două-trei — abordînd teme literare sau de istorie. Diapozitivele lipsesc cu desăvîrşire. Situaţia nu se prezintă cu mult mai bine nici la alte şcoli din împrejurimi. De pildă, avînd nevoie, pentru cercul literar, de unele discuri, le-am căutat la liceele şi şcolile generale din Tecuci. Am găsit foarte puţine — *Fabule, Versuri* de Vasile Alecsandri, *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale, *M. Sadoveanu citind din opera lui I. Creangă* şi două sau trei discuri cu lecţii de limbă franceză.

Este ştiut că s-au imprimat şi se imprimă mereu discuri cu caracter didactic : piese de teatru, lecţii de limbi străine, lecturi din operele marilor noştri scriitori, lecţii de iniţiere muzicală etc. Totuşi, din acestea foar-

te puţine ajung în şcoli. Un lucru curios este şi faptul că nu se găsesc nici în comerţ (în oraşele Iaşi, Tecuci, Bîrlad, Galaţi, Brăila). Care să fie cauza ? Ori se imprimă într-un tiraj insuficient, ori difuzarea lor este defectuoasă. Credem că forurile în drept ar trebui să ia act de această cerinţă a şcolilor, a cadrelor didactice, a elevilor, dat fiind că mijloacele audio-vizuale reprezintă un auxiliar preţios pentru ridicarea calitativă a nivelului lecţiilor şi a întregului proces de instruire şi educaţie.

Prof. IOAN ŢIMBOLSCHI
Şcoala generală Condrea, jud. Galaţi

Întîlnire la Bilca

Recent a avut loc în comuna Bilca din judeţul Suceava o emoţionantă întîlnire a fiilor satului. Programul întîlnirii, desfăşurat pe durata a două zile, a început prin inaugurarea semnificativă a unui nou local de şcoală (de la care însă, spre nedumerirea tuturor, a lipsit un reprezentant al forului judeţean de învăţămînt !). Au urmat un vibrant ceremonial pionieresc, deschiderea celor trei expoziţii organizate cu acest prilej (de etnografie şi artă populară, de obiecte adunate sau lucrate de elevii claselor a trei şcoli — ambele constituind de pe acum nucleul unui viitor muzeu al satului — şi de distincţii obţinute de comună, formaţiile şi locuitorii ei) şi o revedere a participanţilor cu şcoala. În continuare a avut loc, a doua zi, o mare adunare a fiilor satului, a oaspeţilor şi invitaţilor la Căminul cultural, unde s-au ţinut cuvîntări, s-au adus saluturi, după care s-a prezentat un amplu program artistic.

Cu prilejul acestui mare eveniment din viaţa comunei, la Suceava s-a editat, graţie sprijinului generos al organelor judeţene de partid şi de stat, o monografie de 240 de pagini, intitulată **„Bilca — o aşezare din valea Sucevei"**, scrisă de George Muntean şi Vasile Cârdei.

M. G.

Şcoala fără ziduri

Sateliţi, luceferi, stele...

Plecatul de acasă la şcoală durează, de obicei, mai mult decît momentul cînd, sfîrşindu-se „orele", elevii se pregătesc să se întoarcă pe la case. Fie că punem diferenţa pe seama unei emoţii specifice, instăpînite, pe seama unei reţineri lîngă leagănul plecărilor, fie că dăm ce-i al ei intimităţii acesteia, avem de a face cu un timp pregătitor, unul al lansării spre cunoaşterea organizată, antinostalgică.

O zi nu seamănă de fel cu altă zi, la şcoală. Alte discipline, alţi profesori, alte exigenţe. Una din zilele săptăminii, oamenii şcolii o dăruie, din acest an, producţiei. Intrudit, ziua aceasta, îşi găseşte preparativele şi ecoul acasă ?

Mai ales acasă ne înconjoară unelte încărcate afectiv, părăsite în umbra unor şoproane arhaice. Dar alte unelte — cele ale industriei moderne — au fost asociate, nu numai poetic, constelaţiilor.... Putem vorbi despre o astronomie a lor. Astronomia se învaţă în şcoală.

Iată sateliţi, luceferi, stele — fără de care cerul ar fi gol — în dublă ipostază astronomică. Acei cosmici şi acei artificiali, care concurează reflexele strălucitoare ale naturii. Iar lupta omului cu natura este încă o mare lecţie a şcolii legate de producţie.

Ajungem, pentru acel timp pregătitor al şcolii şi construcţiei, la o reflecţie la prima vedere derutantă — livrarea anticipată a personalităţii unei lumi artificiale, antinaturale. Atunci dragostea de natură e iubirea sculptorului pentru piatra pe care o taie. „Dacă Natura ar fi esenţă umană, — glosează în al său „Aurul cenuşiu" Mircea Maliţa — atunci desigur că ne îndepărtăm de ea ! Omul este însă un element eminamente antinatural. Natura sa proprie este artificialul, adică raţiunea".

Familiaritatea cu viitorul astfel constelat — prin unelte — vine, acasă, transmis din tată-n fiu. Credem, întîi, că vom împlini în viitor muncile casnice ale bătrînilor. Sculelor uitate de toată lumea le-a mai rămas o menire, nu ultima ca importanţă : de a fi idealizate şi minuite cu credinţă de cei ce le descoperă ca pe o aventură. Ele iscă presimţiri fantastice prin palpabilitatea lor, prin compatibilitatea confecţionării unor obiecte reale.

După cum, multă vreme, o manieră de a brava era fuga de la şcoală, ne putem, de acum, imagina —invitaţia la creaţie materială convingînd din ce în ce — fuga de acasă la şcoală, pentru a desăvîrşi constructiv ceea ce a început odată pentru totdeauna. Unealta inconfundabilă a condeiului se integrează într-o claviatură prolifică, pregătitoare a unor acorduri majore.

Pentru că, aşa cum scrie acelaşi autor la altă pagină, „în era maşinilor de calcul, oamenii sînt aproape toţi pianişti".

GH. ANCA

Tribuna şcolii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT, ŞTIINŢĂ ŞI CULTURĂ

Redacţia şi Administraţia
Piaţa Scînteii nr. 1
Bucureşti
Tel : 17 60 20

Întreaga noastră energie și pricepere pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de partid

— Plenara lărgită a Comitetului de partid din Ministerul Învățământului —

(Urmare din pag. 1)

ori s-a consumat în probleme minore, de utilitate practică redusă. Una din principalele sarcini care revin Ministerului Învățământului — a reieșit din dezbateri — o constituie — după expresia tovarășului **Virgil Cazacu**, prim adjunct al ministrului învățământului — așezarea pe baze noi a predării științelor sociale.

Totodată, expunerea prezentată de tovarășul **Pompiliu Vilcu**, ca și dezbaterile din plenară, au arătat că persistă lipsuri și în domeniul modernizării conținutului învățământului. Planurile. programele și manualele școlare, precum și cursurile universitare — deși în multe cazuri revăzute și îmbunătățite — încă nu satisfac exigențele unui învățămînt adecvat cerințelor societății moderne, nu oglindesc cuceririle științei și tehnicii contemporane. În colectivele de muncă ale ministerului n-a existat o concepție unitară și clară cu privire la scopul, formele, metodele și ponderea activităților practico-aplicative din învățământul obligatoriu, ceea ce a diminuat interesul pentru școala generală de 10 ani, care nu a oferit elevilor prea multe posibilități de orientare spre însușirea unei meserii ; de asemenea, această lipsă a ministerului a produs serioase rămîneri în urmă în dezvoltarea liceelor de specialitate, în soluționarea judicioasă a practicii în producție a studenților etc.

„Actualele măsuri adoptate de Comitetul Executiv, prin coordonatele stabilite, vor determina o cotitură radicală în ceea ce privește dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului nostru — a spus tovarășul **Virgil Cazacu** — însă aceasta depinde de noi toți, de conducătorii școlilor, ai institutelor, de toți lucrătorii Ministerului Învățămîntului în frunte cu comuniștii. Va trebui să luptăm permanent pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor pe care le pune conducerea de partid în fața noastră". Aceasta necesită — după cum a relevat plenara — îmbunătățirea radicală a stilului de muncă practicat în Ministerul Învățămîntului, atît în activitatea politică cît și în cea profesională. „Trebuie ca noi înșine — a spus tovarășul **Alexe Popescu**, adjunct al ministrului învățămîntului — să ne restructurăm concepția despre modul cum trebuie să lucrăm în Ministerul Învățămîntului." Ca o primă deficiență în fluxul muncii din minister a fost semnalată tărăgănarea și ritmul lent cu care se rezolvă unele sarcini. Astfel, s-au manifestat întîrzieri în definitivarea planurilor și programelor școlare, în analizarea rezultatelor obținute pînă acum la clasele IX-X ale școlii generale, în definitivarea instrucțiunilor privind valorificarea produselor de la orele de practică productivă, în precizarea poziției Ministerului Învățămîntului într-o serie de experimente pedagogice desfășurate ani de zile, și multe altele.

Tărăgănarea în îndeplinirea sarcinilor obligă salariații — după cum observau tovarășii **Petre Ionescu, Vladimir Simionescu, Cicerone Poghirc, Mariana Filimon** ș.a. — la un stil de muncă pompieristic, la rezolvarea problemelor în asalt, care dăunează întregii activități. Unii vorbitori (**Cicerone Poghirc, Ion Deleanu** ș.a.) au mai considerat ca o piedică în muncă insuficienta delimitare a atribuțiilor și competențelor pentru fiecare funcție și chiar sector de activitate. Aceste deficiențe alimentează lipsa de răspundere, întîrzieri în îndeplinirea sarcinilor, supraîncărcarea cu probleme a cadrelor de conducere, o serie de lucrări curente fiind împinse — cum sesiza tovarășul **Ion Deleanu** — continuu, „mai sus" pentru rezolvare. Un alt aspect, relevat de vorbitori este supraîncărcarea lucrătorilor din minister, în detrimentul muncii lor de concepție, cu rezolvări de sarcini mărunte, care normal ar trebui să intre în competența unităților subordonate — școli, facultăți, inspectorate etc. Totodată vorbitorii **Petre Ionescu, Cicerone Poghirc** au stăruit pentru respectarea principiului muncii colective, garanție a îmbunătățirii soluțiilor și măsurilor adoptate, reglementarea colaborării dintre diferitele direcții și direcții generale, dintre minister și unele instituții subordonate lui.

O atenție deosebită au acordat dezbaterile problemei perfecționării profesionale a lucrătorilor, sporirii competenței lor în muncă, obiectîndu-se insuficientul material informativ de care dispun lucrătorii ministerului pentru îmbogățirea pregătirii lor, ca și lipsa de preocupare pentru informarea lor la zi asupra celor mai importante sarcini și măsuri preconizate de conducerea ministerului. În problema sporirii priceperii în muncă, a competenței în rezolvarea sarcinilor lucrătorilor pe tărîmul învățămîntului, intervenția tovarășului **Mircea Maliță**, ministrul învățămîntului, a insistat asupra importanței simțului politic, a orientării partinice a fiecărui lucrător. „Foarte multe lucrări ale noastre — a spus tovarășul Maliță — nu dovedesc că am înțeles ceea ce dezbatem la învățămîntul ideologic. Se pare că de cînd citim texte, de cînd le comentăm în învățămîntul ideologic și pînă cînd scriem o lucrare, partea de înțelegere politică dispare și lucrarea noastră pierde din ceea ce este la ordinea zilei". Vorbitorul a demonstrat că, fără discernămînt și orientare politică, este imposibilă adoptarea celor mai eficiente măsuri de perfecționare a învățămîntului în raport cu ritmul alert al înnoirilor din viața noastră socială.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul **LEONTE RĂUTU**, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. În ampla sa expunere, tovarășul Leonte Răutu a subliniat că obiectivul istoric stabilit de Congresul al X-lea al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — presupune o permanentă preocupare pentru toate laturile, pentru toate aspectele, toate procesele caracteristice vieții noastre sociale. Un loc imens, în acest cadru, îl are formarea omului nou, animat de claritatea țelului, de o înaltă responsabilitate civică, călăuzită de ideologia revoluționară marxist-leninistă, de principiile etice ale socialismului. Cu numeroase prilejuri, a arătat vorbitorul, secretarul general al partidului nostru a prevenit împotriva oricăror tendințe de unilateralitate, de îngustime în activitatea organizațiilor de partid, a organelor de stat, a comuniștilor, împotriva oricăror tendințe de neglijare sau subapreciere a tot ce ține de acțiunea complexă de plămădire a conștiinței socialiste, a unei atitudini avansate față de muncă, față de interesele colectivității.

Relevînd principalele realizări obținute în formarea omului nou al societății noastre, în dezvoltarea învățămîntului ca principal factor de cultură și civilizație al națiunii, vorbitorul s-a oprit, pe larg, asupra conținutului recentelor măsuri elaborate din indicația și cu contribuția personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în vederea dezvoltării și perfecționării școlii de toate gradele. Pentru a menține școala la înălțimea exigențelor contemporaneității, este necesară o privire critică asupra muncii tuturor celor angajați în activitatea de educație, prezentarea cu obiectivitate și intransigență comunistă a lipsurilor, desfășurarea unei stăruitoare munci pentru înlăturarea acestora. Trebuie să fim conștienți că nu am fost întotdeauna la nivelul înaltelor exigențe ale partidului. Trebuie relevat în special ritmul lent de soluționare a unor probleme, practica neducerii pînă la capăt a orientărilor și indicațiilor conducerii de partid care s-au manifestat în activitatea ministerului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit despre o cotitură radicală în domeniul învățămîntului, care să se exprime nu numai în modificări ale unor structuri, ci și în stilul și metodele de lucru. Adevărul este că, pentru a înfăptui această radicală cotitură, trebuie să învingem anumite rezistențe din mentalitatea unor cadre didactice care au la bază rutina, teama față de ceea ce este nou, progresist, de ceea ce este impus de viață, de necesitățile sociale ale țării noastre. În minister va trebui să se imprime un mod de lucru operativ și dinamic care să asigure o preocupare sistematică pentru realizarea obiectivelor de mare importanță ce i-au fost fixate.

Trecînd în revistă sarcinile concrete ale școlii, tovarășul Leonte Răutu a arătat că trăsătura generală a acesteia în etapa actuală este o mai bună adaptare a structurii și conținutului ei la cerințele materiale și spirituale ale societății, strînsa legătură dintre învățămînt și activitatea practică, dintre învățămînt-cercetare-producție. O atenție deosebită trebuie să se acorde organizării atelierelor-școală, tuturor formelor care asigură pregătirea practică, productivă, a elevilor și studenților. Alt obiectiv, de covîrșitoare însemnătate pentru pregătirea și educarea tineretului îl reprezintă permanenta îmbunătățire a activității ideologice din școală. În acest sens, vorbitorul a stăruit asupra perfecționării conținutului științelor sociale, în direcția prezentării mai ample a politicii partidului și statului nostru, creșterii caracterului militant și a combativității în predare, sporirii preocupărilor pentru problemele teoretice și practice ale construcției socialiste. Se impune, totodată, intensificarea activităților educative în școală cu participarea tuturor cadrelor didactice, în strînsă și permanentă legătură cu organizațiile de partid, cu organizațiile de tineret.

Realizarea tuturor acestor sarcini, a arătat vorbitorul, trebuie să se facă pe baza unei consultări largi și aprofundate a specialiștilor de înaltă competență de care dispune învățămîntul, astfel încît soluțiile ce se adoptă, să aibă un caracter de temeinicie și stabilitate.

În încheiere, tovarășul Leonte Răutu și-a exprimat convingerea că Ministerul Învățămîntului, toate cadrele didactice, organizațiile de partid și tineret din școli vor munci cu devotament pentru aplicarea în viață, fără întîrziere, a orientărilor de principiu și măsurilor practice aprobate de conducerea superioară de partid.

După adoptarea planului de măsuri ce i-a fost prezentat, plenara lărgită a comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului, într-o atmosferă de cald entuziasm, a adresat o telegramă **Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU,** în care se arată printre altele : **„Asigurăm conducerea partidului și pe dumneavoastră personal, tovarășe Nicolae Ceaușescu, că sîntem adînc pătrunși de înalta misiune și responsabilitate socială ce ne-a fost încredințată, de a transpune în viață politica partidului și statului în domeniul învățămîntului. Ne angajăm să sporim eforturile pentru îmbunătățirea vieții interne de partid din organizația noastră, pentru a realiza în mai bune condiții educarea marxist-leninistă a membrilor de partid și a celorlalți lucrători din minister, pentru a asigura creșterea contribuției lor la acțiunile de dezvoltare și modernizare a învățămîntului.**

Exprimîndu-ne încă o dată deplina noastră aderiune la măsurile stabilite de conducerea partidului cu privire la perfecționarea întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, ne angajăm să contribuim, cu întreaga noastră energie și pricepere, la înfăptuirea directivelor și sarcinilor stabilite de partid învățămîntului nostru de toate gradele."

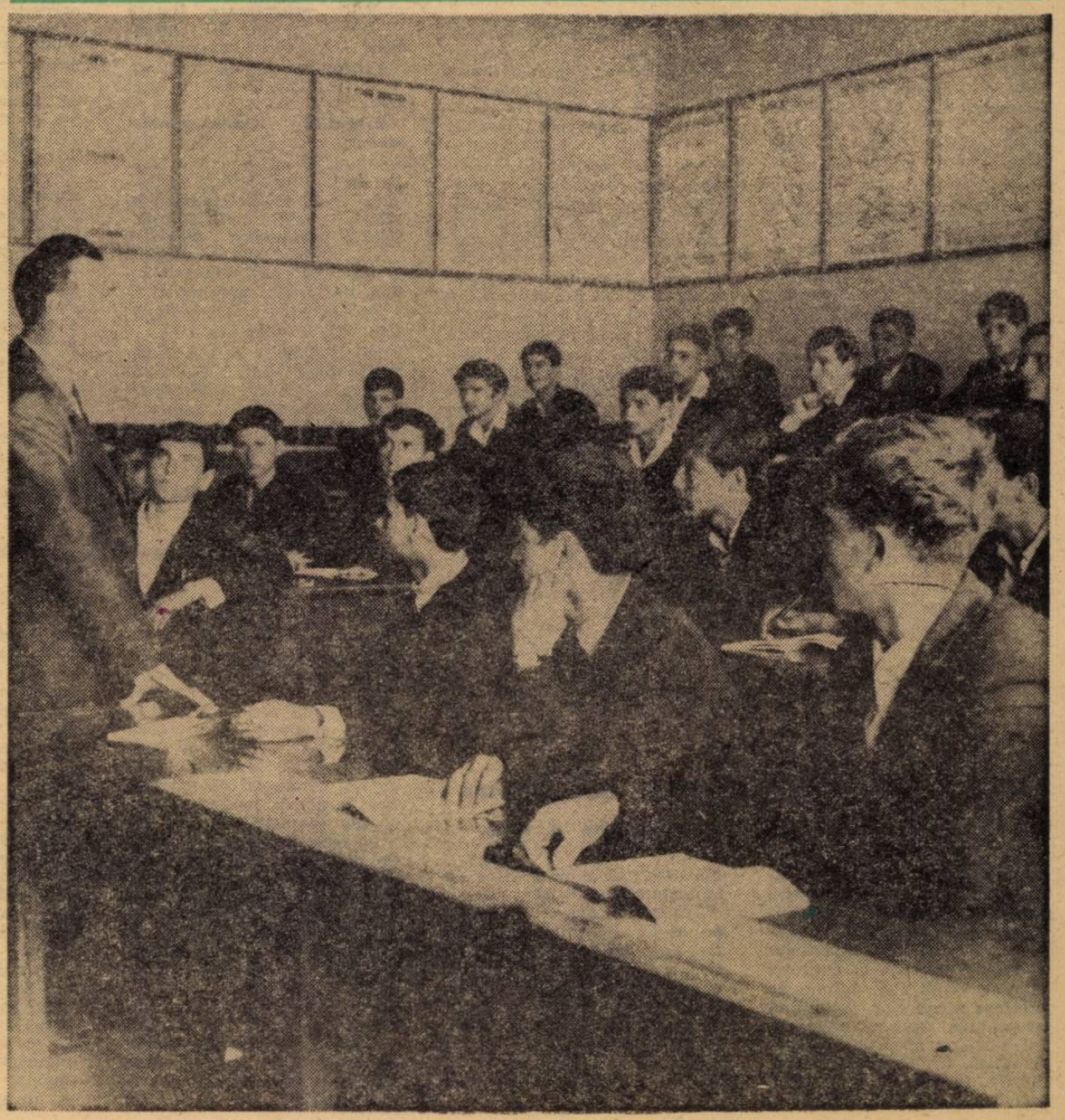

CLASELE SPECIALE DE MATEMATICĂ

sau una din ipostazele activității științifice și tehnico-aplicative în școală

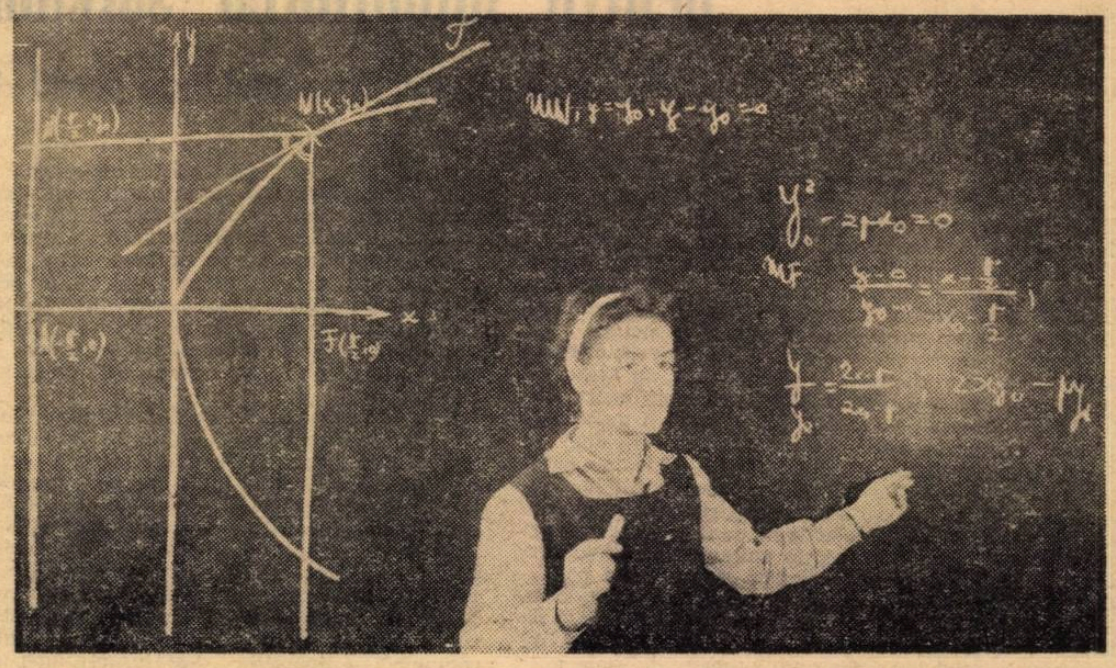

Sfera pregătirii tehnico-productive, ca factor instructiv-educativ menit să contribuie la creșterea noilor generații pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, se îmbogățește continuu cu noi componente. Astfel, înfăptuind sarcinile cuprinse în Directivele Congresului al X-lea al partidului și situîndu-se pe temeliile unei concepții unitare în acțiunea de diversificare a învățămîntului, de așezare a activității tehnico-productive la locul de frunte ce i se cuvine în procesul instructiv-educativ, școala românească include, printre altele, în planul de învățămînt, studiul și înfăptuirea unor activități practice de profil matematic. Acest element nou, care lărgește conținutul noțiunii de pregătire tehnico-productivă, își are izvorul în faptul că producția modernă este strîns legată de progresul matematicii.

Progresul contemporan încorporează în evoluția sa din ce în ce mai multă cantitate de informație matematică. Este, deci, necesar ca această legătură dialectică dintre studiul matematicii și producție să contribuie activ la ridicarea nivelului de pregătire al viitorilor specialiști din toate domeniile de activitate.

O înaltă pregătire matematică teoretică și aplicativă, o bază pentru studiul formativ, în conexiune, și al altor științe

Activitatea practică de profil matematic se înfăptuiește, conform planului de învățămînt, în cadrul claselor speciale de matematică. Constituirea acestor clase are loc în anul II al liceului de cultură generală. Scopul lor este de a asigura îmbogățirea cunoștințelor de matematică ale elevilor la un nivel cît mai apropiat de dezvoltarea matematicii contemporane și de a contribui mai intens la dezvoltarea gîndirii prospective a elevilor, de a-i familiariza pe aceștia cu aplicațiile matematicii în producție. Se creează, totodată, condiții tinerilor deosebit de dotați pentru matematică să-și organizeze studiul individual de specialitate în perspectiva unei activități cu caracter de cercetare.

Dezvoltarea gîndirii prin activitățile specifice matematicii constituie un sprijin eficient și pentru evoluția pregătirii elevilor și la celelalte discipline școlare. Cu ajutorul matematicii se poate pune în evidență dependența dintre mărimi în studiul cantitativ al acestora, fie că este vorba de fenomene ale naturii, de procese tehnice, sau de relații economice, sociale etc. Cunoașterea matematicii oferă posibilitatea de a crea modelul matematic al procesului studiat. De aceea se recomandă ca, în activitatea cu clasele speciale, profesorul să-i ajute pe elevi să folosească relațiile cantitative în studiul fizicii, chimiei, biologiei, al producției, economiei, geografiei, istoriei, lingvisticii etc. Studiul fizicii, spre exemplu, se poate realiza la clasele speciale mult mai apropiat de realitatea fizică a fenomenelor, modelul matematic al acestora poate fi dat mai corect, evitîndu-se totodată unele neconcordanțe dintre programe, prin predarea mai devreme a unor noțiuni matematice necesare. Astfel, la studiul inducției electromagnetice și al curentului alternativ se poate folosi mai eficient calculul diferențial; studiul fenomenelor de dezintegrare radioactivă se poate sprijini și pe calculul probabilităților; studiul mecanicii se va baza pe raportul matematic din domeniul ecuațiilor diferențiale; compunerea forțelor va avea ca suport și cunoașterea teoremei lui Pitagora generalizate; studiul oscilațiilor și undelor se poate adînci printr-o cunoastere mai detaliată a periodicității funcțiilor etc.

Tendințe cu adînci semnificații: sporirea claselor speciale de matematică, crearea liceelor de matematică și fizică.

Rezultatele pozitive obținute în anii școlari trecuți, cerințele dezvoltării economice-sociale actuale și în perspectivă, precum și experiența altor țări în ceea ce privește crearea condițiilor optime de creștere a cadrelor, subliniază necesitatea sporirii numărului claselor speciale de matematică. Un fenomen semnificativ, în această direcție, îl constituie crearea, începînd din acest an, a unor licee de matematică și fizică.

Tot cu începere din acest an școlar s-a introdus, pentru clase speciale de matematică, un plan de învățămînt cu un număr sporit de ore la obiectele de profil, cuprinzînd discipline matematice noi față de cele de la secția reală, pentru care s-au întocmit programele corespunzătoare.

Prezentăm, în continuare, disciplinele de profil și activitățile de pregătire tehnico-productivă cuprinse în planul de învățămînt pentru clasele speciale de matematică ale liceului, pe anul școlar 1971—1972.

Matematică: 8 ore în anul II, 7 ore în anul III, 5 ore în anul IV.

Aceste ore sînt repartizate astfel: **algebră** — 2 ore în anul II; **geometrie în spațiu și trigonometrie** — 3 ore în anul II; **geometrie analitică** — 2 ore în anul III; **elemente de algebră superioară** — o oră în anul III și o oră în anul IV; **elemente de analiză matematică** — 3 ore în anul III și 2 ore în anul IV; **elemente de teoria probabilităților și statistică matematică** — o oră în anul IV; **calcul numeric** — 2 ore în anul II; **teoria mulțimilor și logica matematică** — o oră în anul II; **programare liniară** — o oră în anul III; **mecanică** — o oră în anul IV.

Fizică: 3 ore în anul II, 3 în anul III, 3 ore în anul IV.

Pregătire tehnică-productivă: 6 ore în anul II, 6 ore în anul III și 6 ore în anul IV. În cadrul acesteia se prevede predarea **desenului tehnic** cu o oră la anul II; **practica în laboratorul de fizică** — o oră la anul II și o oră la anul III; **activitatea practică de profil matematic** — 4 ore la anul II, 6 ore la anul III, 6 ore la anul IV.

Menționăm că la clasele de informatică, planul de învățămînt la obiectele de profil conține disciplinele matematice înscrise pînă la elementele de teoria probabilităților și statistică matematică, cuprinzînd, în plus, **logica matematică** — cu o oră pe săptămînă la anul II; **informatica** — cu 2 ore pe săptămînă la anul II, o oră la anul III și o oră la anul IV. Se prevede, totodată, studiul elementelor de calcul numeric și de informatică la anii II—IV și în cadrul activităților practice de profil matematic.

În vederea predării noilor discipline din planul de învățămînt al claselor speciale de matematică s-au elaborat programe pentru anul școlar 1971—72, care au fost trimise inspectoratelor școlare județene. Se remarcă, la aceste programe, îndeosebi faptul că eșalonarea cunoștințelor la obiectul „Programarea liniară" permite o mai bună corelare și continuitate cu studiul „Elementelor de algebră superioară."

Deși, conform planului de învățămînt, obiectul „Calcul numeric" este prevăzut a se preda numai la anul II (capitolul I), s-a făcut recomandarea ca unele elemente de bază din această disciplină să fie parcurse în cadrul orelor privind activitatea practică de profil matematic și la anii III și IV. Se recomandă, de asemenea, ca unele chestiuni din programele disciplinelor nou introduse, al căror conținut este strîns legat de producție, să fie adîncite și dezvoltate prin probleme cu conținut practic în cadrul activității practice de profil matematic. Deoarece nu există suficientă experiență în predarea noilor discipline, aceste programe au fost însotite de note explicative, indicîndu-se și unele articole și lucrări de matematică pentru informarea și documentarea profesorilor care predau la aceste clase.

Un larg schimb de experiență, investigații permanente.

Pentru a adînci unele probleme specifice activității la clasele speciale, Direcția generală pedagogică de cultură generală din Ministerul Învățămîntului, cu concursul Inspectoratului școlar al municipiului București, a organizat recent trei ședințe de lucru (ultima la 20 septembrie a.c.) cu toți profesorii de matematică încadrați în acest an la clasele speciale.

Pe baza propunerilor făcute de profesorii participanți s-a elaborat o programă cu caracter orientativ pentru activitatea practică de profil matematic desfășurată pe ani de studii. Se intenționează continuarea schimbului de experiență, prin ședințe de lucru periodice și prin organizarea unor consfătuiri pe țară, cu sprijinul Societății de științe matematice. Au fost stabilite, totodată, unele materiale bibliografice de specialitate, care vor fi difuzate tuturor școlilor interesate. S-a cerut, de asemenea, o angajare mai consistentă a periodicelor Societății de științe matematice și a Editurii didactice și pedagogice, prin publicarea de articole și probleme menite să sprijine studiul disciplinelor nou introduse și ca institutele de învățămînt superior, care și-au adus și pînă în prezent contribuția lor în desfășurarea activităților cu clasele speciale, să-și intensifice, pe viitor, sprijinul, astfel încît predarea noilor discipline matematice să se realizeze în mod științific, metodic și accesibil.

În cadrul schimbului de idei s-a cerut ca, atît în orele de cerc, cît și în cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă, să se țină seama că predarea matematicii nu înseamnă numai un sistem de cunoștințe, ci, în special, un mod de a gîndi, dezvoltarea pasiunii de a descoperi prin gîndire proprie implicații logice, o împletire a cunoștințelor obținute în cadrul disciplinelor matematice pentru cercetarea unor fenomene legate de tehnică, de economie, de științe exacte etc. În cadrul acestor ore, problemele au un caracter mult mai complex, de sinteză, noțiunile pe care se bazează rezolvarea lor făcînd parte dintr-un șir de capitole parcurse de-a lungul anilor, la diversele discipline matematice.

A fost subliniată importanța valorificării mai intense a unor potențe educative emoționale, cum sînt încrederea în forțele proprii, bucuria reușitei în găsirea unei soluții, deprinderea de a munci independent, dezvoltarea capacității de a efectua transferul cunoștințelor teoretice în domeniul activităților practice, asupra altor discipline etc. S-a accentuat și asupra necesității ca, în procesul predării și în activitatea practică de profil expunerea profesorului să fie îmbinată continuu cu crearea de situații-problemă, care să dezvolte spiritul de investigație al elevilor și să-i orienteze spre cercetare. Un rol important în dezvoltarea independenței și logicii gîndirii îl au problemele cu conținut practic, față de care interesul elevilor crește dacă sînt îndrumați să-și procure singuri, prin calcule și măsurători, unele date necesare rezolvării, dacă aceste probleme au la bază o activitate reală, constituind niște cerințe ale producției și cercetării științifice, dacă se creează situații pentru discuția soluțiilor, în vederea optimizării unor situații concrete.

S-a conturat, cu pregnanță, ideea că, pentru succesul activității la clasele speciale, este necesar ca disciplinele nou introduse, precum și temele privind pregătirea tehnico-productivă, să fie inserate și corelate în funcție de unitatea întregului plan de învățămînt.

În legătură cu activitatea profesorilor, s-a cerut respectarea prevederilor privind limitarea normei celor care predau la clasele speciale la maximum 18 ore săptămînal și solicitarea lor rațională cu alte sarcini, pentru a se putea consacra, cît mai deplin, activității complexe de pregătire matematică a elevilor.

Se poate afirma, cu certitudine, că atît prin concepția cît și prin orientarea practică a activității instructiv-educative, învățămîntul special de matematică în liceu se va înscrie, ca o componentă majoră, în orientarea științifică modernă și tehnico-aplicativă a întregului nostru învățămînt.

Prof. emerit
GLEB SIMIONESCU
Prof. GH. RIZESCU

Trei interpretări ale conceptului de probabilitate (I)

Elementele acestui articol au fost generate de ideea care a stat la baza comunicării noastre, prezentate sub titlul „Probabilitate și previziune", la Simpozionul „Cercetarea viitorului și planificarea pe termen lung" (Piatra Neamț, 6—10 iulie 1971). La acest simpozion am socotit utilă o examinare, fie chiar sumară, a fundamentelor teoriei probabilităților, deoarece în cîmpul cercetării prospective afirmarea structurii aleatoare (sau stochastice) a viitorului are un caracter axiomatic. De altfel, Bertrand de Jouvenel a ales pentru una din cărțile sale titlul „Arta conjecturii" (1970), tocmai pentru a sugera fără echivoc filiația dintre cercetarea prospectivă și cercetarea probabilistă înfăptuită, acum mai bine de două secole, de către Jacques Bernoulli în opera sa „Ars conjectandi" (1713). Or, în această lucrare, Bernoulli arăta că, neștiind cu certitudine cînd se produce (sau nu se produce) un anumit eveniment, noi vom avea numai un grad oarecare de încredere în adevărul enunțului care afirmă producerea acelui eveniment. Acest „grad de încredere" este identificat cu însăși probabilitatea producerii evenimentului și depinde de cunoștințele de care dispune o persoană sau un grup de persoane. Vom remarca însă că termenul „grad de încredere" a devenit caracteristic interpretării așa-zise „subiective" (sau „personale") a probabilității — interpretare bine fundamentată în secolul nostru de către matematicienii Frank Ramsey, Bruno de Finetti și Leonard Savage. Se poate afirma că teoria probabilităților subiective formalizează un anumit mod de a vedea natura incertitudinii.

Noi sugerăm ideea că studiul probabilităților subiective ar putea fi un proiect interesant de lucru pentru cercetarea prospectivă, de îndată ce aceasta ar depăși stadiul unui anumit verbiaj. Notăm cu surprindere lipsa de interes a futurologilor pentru lucrarea fundamentală a lui Bruno de Finetti, „Previziunea : legile ei logice, temeiurile ei subiective" (1937).

Evident, în orice cercetare care dorește a fi științifică, trebuie să începem prin a ne defini termenii, mai ales cînd ei au fost puși de mult în circulație și sînt ipotecați. Aceasta este și situația termenului de „previziune", de exemplu. Noi folosim acest termen în accepția lui de Finetti care îl opune celui de „predicție". După o recentă definiție a lui Bruno de Finetti (1970), previziunea constă din considerarea „ponderată" a tuturor alternativelor posibile, pe cînd predicția înseamnă a te aventura să „ghicești" alternativa care va avea loc, așa cum fac nu numai magii și profeții, dar chiar și unele categorii de „experți". Vom aminti însă că în teoria proceselor întîmplătoare (aleatoare, stochastice) s-a constituit o teorie a predicției, definită ca o metodă generală pentru evaluarea rezultatelor ulterioare pe baza informației anterioare. În principiu, teoria predicției se bazează pe metoda celor mai mici patrate. Prin urmare, dificultățile terminologiei pot fi înlăturate prin definiții precise, căci, după cum spunea și Aristotel (Despre interpretare, 17a), „orice rostire... este semnificativă... prin convenție".

★

Nenumărați gînditori și matematicieni au subliniat importanța excepțională a teoriei probabilităților pentru științele naturii și societății. Ne vom mulțumi să introducem aici un pasaj din opera remarcabilă a lui P.S. de Laplace „Eseu filosofic asupra probabilităților" (1825), în care marele matematician explică valoarea acestei teorii : „Dacă se iau în considerare metodele analitice care au izvorît din această teorie, adevărul principiilor care stau la baza ei, logica fină și delicată pe care o reclamă în rezolvarea problemelor puse, instituțiile de utilitate publică ce se sprijină în activitatea lor pe această teorie, precum și extensiunea de care a avut parte și pe care o mai poate avea datorită aplicării ei la problemele cele mai importante ale filosofiei naturale și ale științelor morale ; dacă, pe deasupra, mai observăm că pînă și în lucrurile ce nu pot fi supuse calculului probabilităților, teoria ne dă totuși o privire generală dintre cele mai sigure, capabilă să ne orienteze în formularea aserțiunilor noastre, și că ne învață să ne punem la adăpost de iluziile care ne derutează adesea, atunci vom vedea că nu există știință mai demnă de meditațiile noastre și că introducerea ei în sistemul instrucțiunii publice este extrem de utilă".

În cîmpul științelor matematice, teoria probabilităților ocupă un loc special, deoarece conceptul de probabilitate a fost utilizat în toate încercările de a justifica inducția și de a construi o punte fermă între teorie și experiment (vezi, în acest sens, cartea lui S. Körner „Experiență și teorie", Ed. Științifică, 1969). Vom adăuga aici și următoarea afirmație a cunoscutului matematician George Pólya : „Nici o încercare de a formula teoria raționamentului plauzibil nu poate ignora faptul istoric că teoria probabilității a fost considerată de Laplace și de alți savanți eminenți drept o expresie adecvată pentru regulile inferenței plauzibile" („Matematica și raționamentele plauzibile", vol. II. Ed. Științifică, 1962). Iar ipoteza lui Lucian Blaga reprezintă o înțelegere fină a problemelor : dacă Aristotel ar fi cunoscut calculul probabilităților, el și-ar fi putut enunța unele din „legile" sale sub forma unor „legi statistice" („Experimentul și spiritul matematic", Ed. Științifică, 1969).

Pentru un matematician, probabilitatea este o funcție de mulțime complet aditivă, nenegativă, cu valoare maximă egală cu 1. Aplicarea acestui concept la lumea reală se izbește însă de o serie de dificultăți de interpretare atunci cînd, de exemplu, se examinează probabilitatea unor evenimente specifice, sau chiar a unor tipuri anumite de evenimente, ori atunci cînd se folosește noțiunea de probabilitate „cea de toate zilele". Dificultatea majoră izvorăște, după opinia lui Maurice Fréchet (1946), din faptul că în teoria probabilităților nu a existat de la început o demarcație între abstract și concret. S-au emis astfel raționamente privind azvîrlirea monezilor, ca și cum ar fi existat monezi perfect simetrice, și ca și cum condițiile de dimensiune, de greutate și de azvîrlire nu ar fi avut nici o importanță. Analizînd cîteva exemple, Fréchet ajunge la concluzia că este riguros imposibil să se găsească o aplicație concretă, oricare ar fi ea, pornind numai de la teoria axiomatică — așa cum a fost elaborată, în 1933, de către A. N. Kolmogorov. Pentru a atinge un asemenea scop, trebuie să se stabilească o punte între modelul abstract al probabilității (teoria axiomatică) și lumea sensibilă.

Raporturile dintre teoria probabilităților și științele experimentale (științe de tip galileo -newtonian, după expresia lui Blaga) au determinat un anume sens exclusiv însăși teoriei matematice. Într-o lucrare din 1935, F. Cantelli arată că în dezvoltarea teoriei clasice a probabilităților se pot distinge trei etape :

1. Cercetarea semnificației **experimentale** a noțiunii de probabilitate și a noțiunii de evenimente echiprobabile; justificarea **experimentală** a principiilor probabilităților totale și compuse, aplicate la un șir de evenimente date;

2. Elaborarea teoriei abstracte, intermediate pe principiile probabilităților totale și compuse (teoria rezultată fiind independentă de noțiunea **fizică** de probabilitate);

3. Confirmarea adecvării între principiile formulate și faptele experimentale; în acest caz, probabilitățile teoretice pot servi pentru previziunea frecvențelor relative ale evenimentelor considerate.

Descrierea primei etape ne sugerează ideea că natura unui anumit experiment, sau — mai larg — a unei anumite situații empirice, ar putea să dea o semnificație particulară noțiunii de probabilitate. În volumul acad. Octav Onicescu, „Principiile teoriei probabilităților"(1969), vom întîlni o afirmație categorică: „probabilitatea... pentru tipurile de evenimente concrete ale experiențelor are o semnificație care variază cu experiența". Există, prin urmare, posibilitatea să avem mai multe interpretări ale conceputului de probabilitate, interpretări care trebuie să aibă un punct de convergență în teoria axiomatică. Dificultățile nu se vor găsi, deci, în **interiorul** modelului abstract, matematic, ci numai în formularea diferitelor interpretări și în maniera în care se face conexiunea dintre o anumită interpretare și modelul abstract.

Dr. doc. MARIUS IOSIFESCU
Dr. PETRE TAUTU

PUBLICAȚIILE ȘCOLARE

Mărturisită sau nu, dorința ca revistele școlare, debutante sau vîrstnice, ca apariție, să devină publicații valoroase, se face resimțită pretutindeni. Prin specificul lor, prin ceea ce au reușit să fie, ca formă a activității educative în afară de clasă, ele sînt chemate să îndeplinească sarcini educative deosebit de complexe, susținînd și îmbogățind prin aceasta activitatea școlii, a organizației de pionieri și U.T.C. Aceste publicații poartă toate pecetea entuziasmului, ca și emoția slovei pentru prima dată tipărită.

Tradiția publicațiilor școlărești mai vechi, cu prestigiu în rîndul elevilor — „Muza someșeană" (Liceul „George Coșbuc" din Năsăud), „Mugurul" (Liceul „Mihai Viteazul" din București), „Vlăstarul" (Liceul „Spiru Haret" din București), „Răsad" (Liceul „Dinicu Golescu" din Cîmpulung-Muscel), „Țara visurilor noastre" (Liceul „Emanoil Gojdu" din Oradea) ș.a. a fost îmbogățită. Acestora li s-au adăugat, în ultimii ani altele.

În prezent, peste 700 de școli își prezintă în cîmpul larg al valorilor spirituale școlărești „cartea de vizită". Multe din ele consacră pagini sau numere întregi unor evenimente din viața politică a țării, a școlilor. Toate au editat numere festive dedicate aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român, ca omagiu adus de cei mici acelora care le veghează pașii și le luminează viitorul.

Cu ocazia sărbătoririi unor evenimente din viața școlii, ele și-au deschis cu generozitate paginile emoționantelor întîlniri ale trecutului cu prezentul, ale generației prezente cu generațiile vîrstnice.

Dar, valorificarea și îmbogățirea tradiției școlii românești prin acțiunea de editare a revistelor școlare reclamă oglindirea cît mai fidelă a realității din școală, a aspirațiilor tineretului nostru școlar, a activităților din cadrul organizațiilor de pionieri și U.T.C.

Recenta ședință a Consiliului elevilor, organizată de C.C. al U.T.C., a înscris pe ordinea de zi, în lumina măsurilor propuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative, și **analiza revistelor școlare.** Vorbitorii au apreciat popularitatea de care se bucură, în prezent, multe dintre acestea, precum și prezența în paginile lor a unor personalități ale vieții politice, științifice și culturale ale țării noastre, a foștilor elevi sau profesori, a părinților. Totodată, s-a arătat că nu există o consecvență în ce privește calitatea numerelor editate, că în paginile acestora sînt încă multe semnături ale cadrelor didactice și că nu toate revistele școlare au reușit să reflecte permanent activitatea școlii, a organizației U.T.C. din școală, frămîntările și preocupările multiple pe care le au elevii.

În baza acestei analize, precum și a altor propuneri din presa centrală, referitoare la publicațiile școlare, se impune organizarea activității lor pe coordonate noi.

Conducerea școlii, sub îndrumarea nemijlocită a organizației de partid, răspunde de conținutul ideologic și științific al revistei școlare, care va trebui să fie **o publicație a elevilor și pentru elevi.** Directorul școlii, cadrele didactice au sarcina de a îndruma și coordona activitatea colectivului de redacție, colectiv format numai din elevi. Prezența profesorilor, ca îndrumători, coordonatori ai revistei școlare este menită să asigure, pe lîngă o justă orientare ideologică, științifică a revistei, prezentarea corespunzătoare a problemelor și o mînuire corectă a limbii, a mijloacelor artistice de exprimare. Evitînd tutelarea și impunerea opiniilor personale, profesorii vor stimula autonomia și inițiativa organizațiilor U.T.C. și de pionieri, dorința elevilor de a se realiza, de a-și valorifica inițiativele. În acest sens, ei îi vor ajuta pe elevi să dea expresie idealurilor, sentimentelor și aspirațiilor pe care aceștia le nutresc în legătură cu viitorul lor, să-și facă cunoscute exigențele de care sînt conduși în alegerea idealului de viață, profundul atașament față de Partidul Comunist Român, hotărîrea de a sluji cu abnegație poporul și patria.

Pentru ca revista să susțină dezideratele majore ale școlii, conducerea, cadrele didactice, Comitetul U.T.C., Consiliul pionierilor trebuie să sprijine colectivul de redacție pentru **abordarea unor probleme politice, ideologice, filozofice, care să contribuie la adîncirea și înțelegerea de către elevi a preocupărilor teoretice și practice ale partidului nostru, la cunoașterea politicii interne și externe a partidului și statului român.** Un rol important în paginile revistei trebuie să-l ocupe **dezbaterea unor probleme de etică, educație moral-cetățenească, combaterea manifestărilor înapoiate, a tendințelor de neglijare a pregătirii profesionale și practice, a abaterilor de la disciplina școlară.** Revista va trebui să reflecte **viața școlii, a organizației U.T.C. și de pionieri,** evitînd orice fel de unilateralizare tematică, să-și sporească combativitatea și spiritul militant să combată tendințele unor elevi de preluare necritică a unor curente culturale și artistice, să promoveze ferm creația literară și artistică a elevilor străbătută de un profund mesaj patriotic și educativ.

O pondere mai mare va trebui s-o dețină rubricile care se referă la **educarea științifică** a elevilor, la pregătirea lor tehnico-aplicativă, la prezentarea cărții social-politice, la activitățile patriotice desfășurate de elevi.

Prin materialele publicate, revista va trebui să militeze, în viitor, pentru **o legătură mai temeinică a școlii cu practica, cu munca,** să sprijine activitatea de orientare școlară și profesională, informînd permanent elevii asupra profesiunilor și cerințelor de cadre din economia și cultura localității, a județului în care trăiesc, a țării.

Așadar, avînd călăuză recentele Documente de partid cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă din țara noastră revistele școlare vor trebui să-și îmbunătățească permanent conținutul și să găsească modalități proprii de exprimare a vieții generațiilor actuale de elevi. Ancorate în realitatea politică și socială a țării, în viața școlară, a organizației U.T.C. și de pionieri, ele trebuie să devină tribune de dezbatere și explicare a fenomenelor politice și sociale din țara noastră, să contribuie la generalizarea experienței pozitive din viața școlii, a organizațiilor de pionieri și U.T.C.

Prof. CONSTANȚA BĂRBOI
inspector în Ministerul Învățămîntului

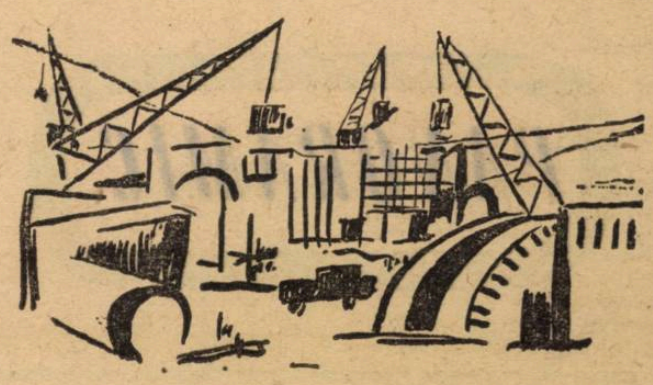

Desene reproduse de revista „Tribuna elevilor" editată de Liceul pedagogic din Arad

PREGĂTIREA PRACTICĂ

— sistem şi modalităţi de desfăşurare

Includerea pregătirii practice-productive în cadrul procesului de învăţămînt îmbracă caracterul unui sistem ce promovează cu prioritate acele acţiuni care, presupunînd o bună pregătire teoretică, să conducă direct spre desfăşurarea unor activităţi utile, creatoare de valori materiale. Acest sistem se realizează prin predarea unor cunoştinţe tehnologice şi prin lucrări de atelier în mediul urban, cunoştinţe, practică agricolă şi de atelier, în mediul rural. El are un caracter integrator, prin formarea unei gîndiri tehnice şi practice, rămîne deschis şi legat de cerinţele social-economice, urmăreşte să formeze deprinderi profesionale fundamentale, în vederea calificării şi încadrării în producţie, răspunde înclinaţiilor şi vîrstei tineretului şcolar.

Ca urmare a indicaţiilor Comitetului Central al P.C.R. toate liceele şi şcolile generale de la oraşe şi sate construiesc, amenajează şi dotează ateliere-şcoală, acţiune care se încheie practic la sfîrşitul anului 1972.

Datorită coordonării directe a întregii activităţi de către comitetele judeţene de partid, efortul şcolilor este intens sprijinit de uzine şi unităţile productive care patronează pregătirea tehnico-productivă a elevilor.

În această amplă acţiune, de o mare însemnătate este şi **problema profilării tipurilor de ateliere-şcoală şi stabilirii elementelor tehnice şi practice de instruire în cîmpul de meserii specifice unităţii productive** sub îndrumarea căreia se construiesc şi se amenajează atelierele. Conducerile de şcoli şi de unităţi economice au datoria să definească domeniile şi limitele instruirii, mijloacele tehnico-materiale şi practice care să acopere ansamblul acestor domenii.

La definirea domeniilor şi limitelor de instruire se are în vedere monografia meseriilor **de tip industrial,** care solicită capacitate şi deprinderi în aplicarea practică a tehnologiilor de prelucrarea metalului, a lemnului, construcţiilor şi montajelor electrotehnice, şi a celor **de tip economic şi comercial,** bazate pe practica ea metodelor de gestiune, asociate cu practica în domeniul dactilografiei şi stenografiei, de deservire şi evidenţă. Pentru profesiile de **economie şi industrie casnică generală** se urmăreşte familiarizarea nu numai cu activităţi de gospodărie curentă, dar şi cu profesii din sectorul industriei textile, industriei alimentare ş.a.

În mediul rural se aleg lucrări de atelier specifice unor meserii de care se simte tot mai mult nevoie la sate în condiţiile organizării producţiei în marile unităţi agricole socialiste. Pe lîngă aceste lucrări se practică un învăţămînt agricol, întemeiat pe un program unitar pentru clasele V—VIII care se bazează pe ocupaţiile şi îndeletnicirile muncitorilor agricoli fundamentate ştiinţific şi tehnic şi pe un program special, aplicat în anii următori şcolari, în condiţiile de specializare şi profilare ale unităţii agricole în care se desfăşoară pregătirea practică. Elevii acestor clase cunosc, prin intermediul unei practici agricole continue de două săptămîni, întreg procesul de muncă specific agriculturii.

O altă problemă, deosebit de importantă, o constituie modalitatea în care se organizează şi se desfăşoară ziua de atelier în şcoală sau în secţiile de producţie ale unităţilor industriale, ale cooperativei agricole.

Ziua de atelier poate avea caracter de iniţiere şi instruire şi de practică-productivă. Ca regulă generală, ziua de atelier cuprinde un instructaj introductiv, prezentarea temei de lucru, efectuarea lucrărilor sau operaţiilor de către elevi sub îndrumarea conducătorului de practică.

Gama activităţilor de atelier trebuie să fie destul de întinsă şi să permită elevilor să se iniţieze în aspectele profesionale ale vieţii, să înceapă să-şi aleagă o carieră şi să aplice practic cunoştinţele lor generale din domeniul matematicii, fizicii, ştiinţelor naturii ş.a.

În ceea ce priveşte stabilirea obiectelor ce se execută, este recomandabil să se ţină seama de următoarele criterii : obiectele sau aparatele alese să asigure formarea unor priceperi şi deprinderi, să aibă utilitate practică, să reclame efort şi timp de execuţie potrivite cu posibilităţile de vîrstă ale elevilor şi să-i introducă treptat în tehnologii de producţie.

Schema unei lecţii de atelier cuprinde : prezentarea temei de lucru (sau operaţiei), demonstrarea fazelor tehnologice de către conducătorul practicii, în timp ce, concomitent, se execută de către elevi operaţiile lucrării şi motivarea teoretică a procesului de fabricaţie. În continuare, se trece la executarea de serie a produsului sub îndrumarea conducătorului de practică.

Îndrumarea activităţilor practice are ca scop organizarea şi întreţinerea locului de muncă, folosirea raţională şi corectă a materiei prime, sculelor, maşinilor şi aparatelor folosite, precum şi îndreptarea greşelilor sesizate în aplicarea tehnologiei de execuţie a produsului în lucru.

Practica productivă, încadrată în procesul de producţie al unităţilor economice, se angajează de şcoală prin convenţii scrise în care se stabilesc lucrările şi operaţiile ce se execută cu elevii, condiţiile de realizare şi regimul de lucru al acestora. Pentru această formă de practică se recomandă, ca în perioadele de schimbare a operaţiilor de lucru, să se organizeze cursuri de îndrumare tehnică în bloc sau parţiale. Tematica acestor cursuri se stabileşte diferenţiat, în strînsă dependenţă de specialitatea în care se desfăşoară ziua de atelier, ţinînd seama de fazele tehnologice prin care trece produsul în lucru.

În agricultură, asemenea cursuri-bloc se organizează în perioada de iarnă, urmînd ca toamna, primăvara şi vara, ziua de practică productivă să se desfăşoare direct în sectoarele producţiei vegetale şi animale.

Cadrele tehnice ale întreprinderii pot oferi şcolilor, pe lîngă asistenta de specialitate, caiete şi documentaţie tehnică adaptată pentru produsele angajate a fi executate cu elevii. Exemplul lor în muncă, spiritul de răspundere şi disciplină vor dezvolta în rîndul elevilor dragostea pentru uzină şi pentru activitatea productivă.

Interesul fundamental al celor care conlucrează la integrarea pregătirii tehnico-productive a elevilor în procesul de învăţămînt este să utilizeze raţional timpul afectat prin planul de învăţămînt, astfel încît absolventul şcolii generale şi al liceului să poată dobîndi o atestare reală de iniţiere profesională, care să-l ajute să facă pasul de la şcoală la profesie şi producţie.

Ing. MIRCEA VLĂDUŢ

INTERVIUL NOSTRU

cu inginerul PETRE VÎLCU
director general al Rafinăriei Ploieşti

RELAŢIA ŞCOALĂ–ÎNTREPRINDERE

Împreună cu prof. Aron Duca, director adjunct al Liceului nr. 2 Ploieşti, ne aflăm în biroul **inginerului PETRE VÎLCU,** directorul general al Rafinăriei-Ploieşti.

— Tovarăşe director general, ne-ar interesa să ne spuneţi părerea dv. asupra acţiunii de patronare a şcolilor de către întreprinderi şi, în special, despre patronarea Liceului nr. 2 de Rafinăria—Ploieşti.

— Vreau să precizez de la început — ne spune interlocutorul nostru — că noi avem relaţii mai vechi cu liceul. Încă din 1970—1971, la cererea conducerii Liceului nr. 2, am amenajat în incinta întreprinderii noastre, pentru elevii săi, cîteva ateliere, unde au putut desfăşura activităţi tehnico-productive, sub conducerea unor maiştri şi ingineri de la noi. 19 grupe a cîte 20 de elevi, care nu numai că s-au iniţiat în meserie, ci au şi confecţionat diferite piese în atelierele de mecanică, electro-tehnică, automatizări, A.T.M. (automatizări şi tehnica măsurării), ca şi în laboratorul de cercetări uzinale.

— Întocmai — intervine directorul adjunct al Liceului nr. 2 — elevii noştri au realizat aici piese de schimb pentru automate şi motoare electrice, au confecţionat şi recondiţionat piese, au lucrat la rebobinări de motoare şi transformatoare electrice, au reparat automate şi au confecţionat tablouri electrice, cleşti, contacte, şi-au adus contribuţia la recuperări de materiale. Trebuie să adaug că, la sfîrşitul anului şcolar trecut, am organizat, din obiectele produse de elevi, de astă dată în atelierele şcolii, dar tot cu sprijinul tehnic al Rafinăriei, o expoziţie cu vînzare, care ne-a adus un venit de 9.000 lei, fără să mai vorbim de semnificaţia educativă incalculabilă a acţiunii.

— Prin urmare, există un început de tradiţii în ce priveşte sprijinul pe care Liceul nr. 2 îl primeşte din partea dv. în activitatea de instruire practică a elevilor — mă adresez din nou inginerului Vîlcu. **Am vrea să ne spuneţi, tovarăşe director general, ce vă propuneţi să întreprindeţi în acest sens, în noul an şcolar ?**

— Hotărîrea conducerii de partid privind instruirea tehnico-productivă este menită să asigure posibilitatea elevilor de liceu de a se integra imediat în procesul de producţie, în cazul cînd nu intră în învăţămîntul superior. Pentru liceul pe care îl patronăm, vom spori în acest an numărul de ateliere pentru elevi, aici, în Rafinărie...

— ... Pentru 30 de grupe de băieţi şi 12 grupe de fete — se grăbeşte să precizeze prof. Aron Duca.

— Elevii vor putea lucra în ateliere, amenajate pentru ei, de electro-tehnică, A.T.M. mecanică, de laborator, auto, operatori-prelucrare, etc. Firească, asigurăm în continuare îndrumarea cu tehnicieni, precum şi baza materială necesară. Mai mult : pentru elevii mai mici amenajăm chiar în incinta liceului, un atelier electro-tehnic şi unul mecanic. De asemenea, ne aducem contribuţia la întărirea laboratoarelor existente, cu materiale şi scule din recuperări, deşeuri... Subliniez că aceste piese şi utilaje uzate nu înseamnă tehnică depăşită. Ca să fiu mai limpede — elevii au de studiat, de pildă, strungul. Demonstraţia teoretică — demontarea lui, cunoaşterea pieselor componente, asamblarea lor, funcţionarea — poate fi făcută şi pe un strung care nu se mai află în lucru în întreprindere, din cauza unui randament mai scăzut, dar care funcţionează totuşi şi poate produce. Afară de aceasta, cînd se trece la executarea de piese pentru producţie, elevii lucrează la utilaje în stare de perfectă funcţionare. Noi ne gîndim tot timpul ca elevii, în practica de producţie, să-şi însuşească o meserie la nivelul tehnicii moderne, mînuind tehnica modernă. În acest sens intenţionăm să realizăm în atelierele Liceului nr. 2 instalaţii-pilot, unde elevii se vor putea familiariza — în condiţii de laborator — cu tehnologia modernă.

În cursul interviului am mai aflat că Rafinăria-Ploieşti va fi în acest an şcolar nu numai instituţia ce patronează un mare liceu, dar şi clienta acestuia, căruia îi va comanda produse, în special ale atelierului de lenjerie. De asemenea, în vederea valorificării activităţii productive a elevilor în atelierele din incinta întreprinderii, va fi organizat un sistem de contabilizare, care să pună în lumină eficienţa muncii practice desfăşurată de elevi. Inginerul Mihai Rădulescu, participant la discuţia noastră (din partea Comitetului de direcţie pentru legătura cu şcoala patronată), subliniază, din experienţa anului trecut, purtarea lăudabilă a elevilor în practica de producţie, sub influenţa exemplului ce îl constituie, pentru ei, spiritul de disciplină al muncitorilor, organizarea ireproşabilă a lucrului.

Plecînd cu cele mai frumoase impresii de la această întîlnire, care a avut ca obiect relaţia întreprindere-şcoală în noul curs al dezvoltării învăţămîntului nostru de cultură generală, am reţinut, totuşi, şi nişte nedumeriri exprimate de conducerea liceului : de ce, într-un oraş cu o industrie atît de bogată, ca Ploieştiul, şcolile, mai ales cele mari — sînt patronate, invariabil, de cîte o singură întreprindere ? Întreprinderi mari sau mici patronează în mod egal, o singură şcoală. Ar fi posibil ca o şcoală mare să fie patronată de două sau mai multe întreprinderi, după cum o întreprindere mare poate patrona mai multe unităţi şcolare mici. Se va respecta aşa nu numai litera, ci şi spiritul unor hotărîri de partid şi de stat cu o înaltă raţiune formativă şi educativă pentru şcoala noastră.

Consemnare de
HRISTU CÂNDROVEANU

PANORAMIC

În numerele următoare vom continua să publicăm, pe tema activităţii tehnico-productive în şcoală, articole despre :

• ÎNZESTRAREA ŞI FUNCŢIONAREA ATELIERELOR-ŞCOALĂ • COLABORAREA ŞCOALĂ-ÎNTREPRINDERE ŞI CONTRACTELE DE PRODUCŢIE • CUVÎNTUL CONDUCĂTORILOR DE ÎNTREPRINDERI • PROGRAMUL ZILEI DE ACTIVITĂŢI PRACTICE • CONDUCEREA ŞI ÎNDRUMAREA MUNCII TEHNICO-PRODUCTIVE.

Paginile „Tribunei şcolii" rămîn larg deschise pentru toţi colaboratorii şi cititorii noştri.

Pasionaţi ai tehnicii şi făuritori de bunuri

PANORAMIC

La un grup de ateliere interşcolare

Într-o clădire special amenajată pe strada Antim a fost instalat, în acest an, un grup de ateliere-şcoală, care deserveşte liceele „Gheorghe Lazăr", „Dimitrie Bolintineanu", „George Călinescu" şi Liceul nr. 36.

Organizat cu sprijinul Comitetului de partid al sectorului 6 din Bucureşti, grupul de ateliere este patronat de întreprinderile „Electromagnetica", „Mecanica morăritului" şi de uzina „Vulcan", datorită cărora atelierele au fost dotate cu menghine, unelte şi scule, cu strunguri, freze, raboteze etc.

Îl însoţim pe profesorul emerit Victor Iliescu, directorul Liceului „Gheorghe Lazăr", într-una din deplasările de îndrumare şi control a practicii pe care o fac, în atelierele grupului, elevii şcolii pe care o conduce. Întîlnim, peste tot, o atmosferă de muncă intensă, plină de răspundere.

— Deschis sub semnul înfăptuirii preţioaselor indicaţii date şcolii de conducerea partidului — ne spune prof. Iliescu — situînd la loc de frunte împletirea strînsă a studiului cu munca productivă, noul an de învăţămînt este menit să realizeze o mai temeinică educaţie a tineretului nostru în spirit comunist, să-l pregătească pentru viaţă, pentru producţie.

Direct interesate de desfăşurarea muncii elevilor, întreprinderile îndrumă şi coordonează îndeaproape lucrările efectuate de elevi. Inginerul Nicolae Dragomir, directorul întreprinderii „Electromagnetica", ne-a spus că primele piese efectuate în ateliere vor fi subansamblele pentru telefoane şi pentru centralele folosite la căi ferate, montări de piese fabricate în uzină, iar următoarele vor fi asamblări de piese la diverse aparate de măsură electrice (voltmetre, ampermetre) etc. Întreagă această producţie se va realiza pe baza unui contract între întreprindere şi liceele care fac practică în cadrul grupului de ateliere.

În atelierul de croitorie al Liceului „Gheorghe Lazăr" elevele executau prima „comandă" din acest an : halate de lucru pentru colegii lor ; altele lucrau la lenjerie şi tricotaje.

Am întrezărit în acest debut de bun augur al pregătirii tehnico-productive a elevilor o concretizare remarcabilă a măsurilor de înnoire a învăţămîntului, adoptate şi transpuse în fapt în acest an de şcolile de pe întreg cuprinsul ţării.

VIOLETA APOSTOL

Prima tradiţie a unei şcoli noi

Şcoala generală nr. 86 din Capitală, o şcoală nouă într-un cartier tot atît de nou — Balta Albă. Judecînd-o după numărul anilor, funcţionează din toamna anului 1965, ai putea crede că-i o şcoală fără tradiţii. Trecîndu-i pragul, te bucuri aflîndu-i-le.

Încă din anul 1966, aici funcţionează două ateliere : unul pentru prelucrarea metalului — construcţii şi montaje electrotehnice — celălalt pentru prelucrarea lemnului.

„La dotarea atelierelor, ne spune directorul şcolii, Ion Crişan, părinţii au avut o contribuţie deosebită în obţinerea materiei prime, a uneltelor şi a aparatelor, printre care : un transformator pentru sudură electrică, un polizor electric şi unelte pentru lucrările de pirogravură".

Anul trecut, cei 155 de elevi ai claselor a VII-a au lucrat în atelierul pentru prelucrarea metalului, construcţii şi montaje electrotehnice îndeplinind comenzile uzinei „Semănătoarea", ale uzinei de radiatoare, băi şi instalaţii sanitare şi ale uzinei „Electrotehnica". Potrivit contractelor încheiate de aceste întreprinderi, elevii au executat 25 000 de piuliţe-fluture pentru combina C-12, 178 000 de garnituri pentru instalaţii sanitare şi 5 000 cleme de fir pentru instalaţii electrice.

Elevii claselor a V-a şi a VI-a au lucrat obiecte de artizanat în traforaj şi pirogravură.

Pe lîngă cei 6 000 de lei obţinuţi prin contractele încheiate cu întreprinderile şi prin vînzarea obiectelor de artizanat, utilizaţi la autodotare, munca elevilor a acoperit multe din nevoile şcolii : rafturi metalice pentru bibliotecă şi laboratoare, suporturi pentru hărţi panouri volei şi baschet.

Firesc, vizita noastră continuă în cele două ateliere. Maiştrii-instructori Voinea Milcoveanu şi Racoviţă Gheorghe dau elevilor primele indicaţii de mînuire a uneltelor şi protecţia muncii. Spiritul gospodăresc te întîmpină şi aici ca în întreaga şcoală. Totul poartă amprenta frumosului şi a ordinei.

Ne atrage atenţia graficul de orientare profesională către liceele de specialitate şi şcolile profesionale : în timp ce în anul 1966 doar 21,8 % din absolvenţi mergeau la liceele de specialitate şi şcolile profesionale, numărul lor a crescut în acest an la 39 %.

— Sîntem convinşi că la orientarea multora dintre elevii noştri spre liceele de specialitate şi şcolile profesionale a contribuit în mare măsură munca în ateliere, unde elevii au căpătat nu numai deprinderi şi priceperi de muncă, ci mai ales respectul şi dragostea pentru o anumită meserie — ne spune maistrul-instructor Gheorghe Racoviţă.

Ţinînd seama de experienţa cîştigată şi continuînd colaborarea cu unităţile productive, în anul şcolar 1971—1972 elevii vor realiza în continuare obiecte destinate vînzării sau necesare şcolii. În acest sens se înscrie comanda Inspectoratului şcolar al municipiului Bucureşti pentru executarea a 150 de scaune de laborator.

Cu sprijinul Întreprinderii poligrafice „Grafica nouă", care patronează şcoala, se va înfiinţa un al treilea atelier : de legătorie de cărţi. Elevii vor lega mai întîi cărţile din biblioteca şcolii, trecîndu-se apoi la încheierea de contracte cu „Grafica nouă". Pe lîngă rolul educativ al muncii desfăşurate aici, scopul practic este acela de a-i face pe elevi să îndrăgească meseria de legător, meserie în care întreprinderea poligrafică este deficitară în cadre calificate.

Colaborarea şcoală-întreprindere capătă astfel o nouă dimensiune, noi perspective.

CORNELIA GÎRMACEA

Iniţiativă şi spirit gospodăresc

În stînga corpului central al Şcolii generale din comuna Tîlmaciu, se află o clădire lungă, proaspăt văruită, cu o inscripţie clară, vizibilă din stradă : ATELIERE. Face parte dintre acele construcţii care — deşi modeste fără pretenţia de a se încadra într-unul din recunoscutele stiluri arhitectonice — degajă personalitate. Poate şi pentru faptul că — datorită firmei — atrage cea dintîi atenţia vizitatorului nefamiliarizat cu locurile. Poate şi pentru curăţenia şi ordinea care domnesc în jur. Nu bănuiam încă plăcuta surpriză care ne aştepta dincolo de uşa de intrare. Este vorba de cele trei săli, două dintre ele amenajate cu grijă şi pricepere pentru desfăşurarea activităţii practice a elevilor din clasele V—VIII, la orele de gospodărie şi croitorie ; cealaltă — ai cărei pereţi sînt tapetaţi cu desene şi picturi expresive — găzduieşte atelierul de pictură unde îşi vor demonstra talentul elevii claselor I—VIII

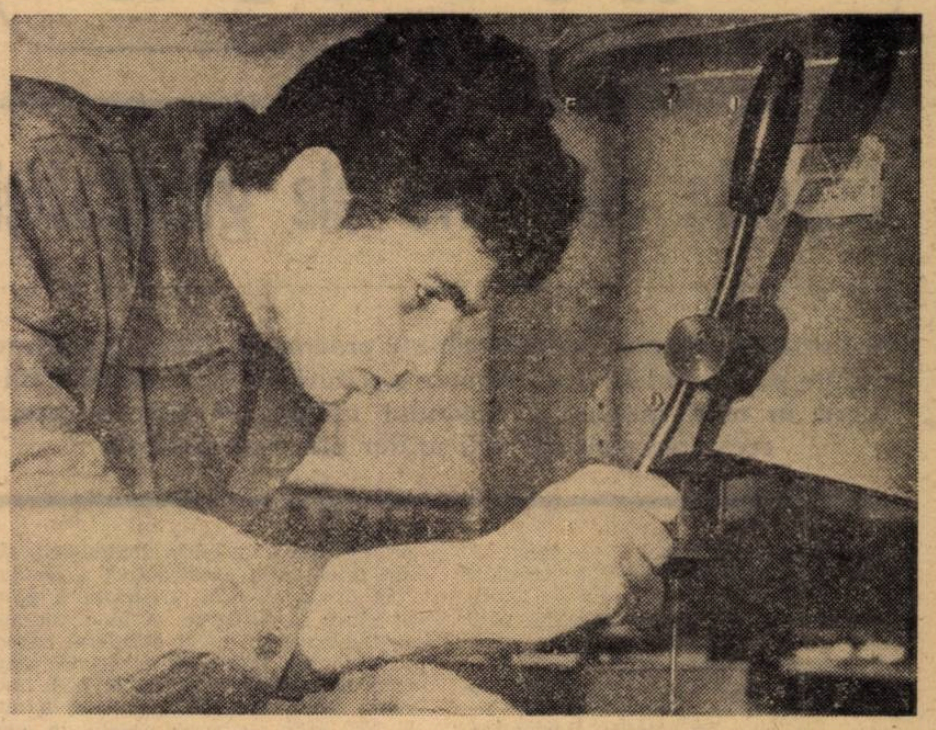

Cele două ateliere, de menaj şi croitorie, sînt rodul eforturilor depuse încă din anul trecut pentru un început de an şcolar în condiţii optime şi pe plan activităţii practice productive. Din fondurile dobîndite prin munca practică efectuată în anul trecut (12 000 lei) s-au cumpărat ustensilele şi obiectele necesare (un aragaz cu două butelii, dulapuri cu veselă etc.) pentru dotarea unei bucătării — cu aspect de farmacie — şi a unei croitorii cu trei maşini de cusut. Munca elevelor va fi îndrumată şi supravegheată de profesoarele-maistre Hartel Edda şi Atodiresei Paula.

După cele văzute şi după afirmaţiile directorului G. Piloiu sîntem convinşi că sfîrşitul acestui an şcolar va da elevelor claselor a VII-a şi a VIII-a satisfacţia de a-şi vedea colegele şi profesoarele în uniforme şcolare şi halate de lucru confecţionate de mîinile lor îndemînatice.

Elevilor claselor a VII-a şi a VIII-a — băieţilor — ca şi în anul precedent, li se vor încredinţa o parte din sarcinile planului de producţie în cadrul Sectorului de industrializare a lemnului (S.I.L.) din Tîlmaciu, de pe lîngă C.E.I.L. Sibiu.

La Şcoala generală nr. 15 din Sibiu îşi întîmpină elevii trei ateliere şcolare reamenajate, cu spaţii lărgite în acest an : tîmplărie, lăcătuşărie, pentru băieţii claselor V—IX şi croitorie pentru fetele aceloraşi clase (procesul productiv şi tehnicile de învăţare fiind diferenţiate în funcţie de particularităţile de vîrstă). Dotarea corespunzătoare — 20 menghine, o maşină de perforat un polizor electric, o foarfecă de tablă cu pîrghie, 9 tejghele tîmplărie etc., 3 maşini de cusut demonstrează aceeaşi grijă a conducerii şcolii pentru asigurarea cadrului adecvat al locului în care elevii învaţă să muncească şi să respecte munca. Profesorii-maiştri Sanda Eliza, Costea Maria, Brediceanu Caius şi Laszlo Carol au reuşit să-şi deprindă „ucenicii" cu disciplina şi frumuseţea activităţilor practice respective. Expoziţia din cadrul şcolii, bogată în obiecte de uz casnic din fier forjat, oţel, lemn (veioze, lampadare, cuiere, scăunele etc.), sau cele două seturi de costume naţionale pentru echipele de dansuri româneşti şi germane, este cea mai elocventă dovadă a îndemînării dobîndite în orele de practică din anul trecut. Fondul obţinut din vînzarea obiectelor realizate de copii (3 000 lei) va fi utilizat pentru înzestrarea, în continuare, a atelierelor şcolii cu materialele necesare.

Ne-am despărţit de cele două şcoli generale din judeţul Sibiu cu tradiţionala urare de succese în muncă şi cu convingerea că reuşitele şi noile realizări nu vor întîrzia să demonstreze, încă o dată, în acest an şcolar, spiritul de iniţiativă şi bună gospodărire al colectivelor de profesori.

VALERIA BACIU

Consemnări ● Consemnări

● Şcoala generală nr. 1 din Reşiţa se află sub patronajul Uzinei de construcţii de maşini din localitate. Datorită preocupărilor pline de grijă ale uzinei, şcoala dispune în acest an de ateliere dotate cu scule de cea mai bună calitate şi maşini cu care elevii pot efectua o pregătire temeinică în meseriile din domeniul industriei metalurgice.

● În judeţul Suceava, acţiunea de pregătire tehnico-productivă a elevilor din şcolile generale şi licee a găsit un viu ecou. Printr-o intensă acţiune de amenajare a atelierelor, dotare, de către întreprinderi şi autodotare, s-a reuşit ca 100 de noi ateliere şcolare să se alăture celor 213 ateliere existente anul trecut.

● Cu sprijinul multilateral al Întreprinderii judeţene de electricitate, în judeţul Dolj s-au organizat 7 ateliere-şcoală, în care elevii şcolilor din Craiova şi din alte localităţi ale Doljului se vor putea iniţia în întreaga gamă de lucrări de montare, exploatare şi întreţinere a reţelelor şi instalaţiilor electrice.

● În judeţul Teleorman, la cele 54 de ateliere şcolare existente anul trecut s-au adăugat încă 178 de ateliere, profilate pe tîmplărie, lăcătuşărie, croitorie, gospodărie şi menaj.

MUNCA — disciplină de învăţămînt

catedra

Aspecte aplicative ale geografiei

● Întreaga geografie are o finalitate practică ● Largi cunoştinţe asupra procesului de transformare a naturii de către om ● Utilizarea în mod raţional a mediului natural ● Este necesară creşterea ponderii aplicaţiilor practice cu elevii

Ca obiect de învăţămînt, geografia îşi propune să-i înarmeze pe elevi cu date de informare esenţiale asupra lumii, să-i deprindă să cugete geografic, să-i educe în spiritul patriotismului socialist şi internaţionalismului proletar. Rezultă în mod evident de aici cele trei laturi ale predării geografiei, strîns legate între ele : **informativă, formativă** şi **educativă.** De o deosebită importanţă este însă şi latura **aplicativă** a geografiei ca obiect de învăţămînt ; metodologic — de cele mai multe ori ea este implicată, conţinută în predare.

Aspectele aplicative ale predării geografiei se întîlnesc într-o gamă foarte largă şi diversificată ; am putea spune că aproape întreaga geografie — prin cunoştinţele, deprinderile pe care le dă elevilor — are o finalitate practică. Vom menţiona cîteva direcţii mai importante.

În primul rînd, geografia oferă largi cunoştinţe, date de informare asupra procesului deosebit de complex **al transformării naturii de către om.** Este deosebit de util pentru elevi să cunoască procesul de „valorificare" de „utilizare" a planetei de către om, modificarea înfăţişării pămîntului, la început abia perceptibilă, în ultimul timp tot mai complexă şi mai accelerată. Exemplele, în acest sens, sînt foarte numeroase şi deosebit de elocvente ; din ţara noastră pot fi menţionate amplele **lucrări de irigaţii** din partea de sud a Bărăganului şi Dobrogea, marile **construcţii hidroenergetice** (Porţile de Fier, Lotru, Argeş, Someş, Bicaz, Uz), şoseaua **transfăgărăşană,** încă în construcţie, dar de pe acum o realizare deosebită, şoseaua Porţile de Fier — Petroşani — Lotru, noile **obiective industiale,** intrate în circuitul producţiei, şi altele, în construcţie pe întreg teritoriul ţării. Geografia îi învaţă pe elevi, în acest fel, să înţeleagă peisajul în dinamismu său sub intervenţia constructivă a omului.

În al doilea rînd, geografia îi ajută pe elevi să **utilizeze** în mod raţional mediul natural ; acest deziderat capătă o importanţă deosebită în ultimul timp, datorită faptului că sînt tot mai frecvente fenomenele de „alterare" a mediului prin poluarea aerului, a apei, eroziunea solurilor. Problemele de conservare a naturii, de utilizare raţională a ei, pot ocupa în acest sens o pondere mai importantă în predarea geografiei.

Geografia oferă, de asemenea, date asupra unor **fenomene negative,** uneori distrugătoare, care se manifestă în natură, cum ar fi inundaţiile, cutremurele, eroziunea solurilor, secetele etc., în special, prin cunoaşterea cauzelor lor, a unor modalităţi de preîntîmpinare şi diminuare a efectelor lor.

O latură evident aplicativă a geografiei este aceea că ea oferă elevilor o gamă largă de **cunoştinţe** şi **deprinderi** care vor fi utilizate în mod nemijlocit în viaţă. Una dintre cele mai folositoare este deprinderea de a lucra cu harta, de a citi, interpreta şi chiar de a alcătui o hartă. Este rolul geografiei şcolare de a crea şi educa această deprindere, prin aplicaţii concrete cu harta, atît în clasă, cît şi pe teren.

Una dintre cele mai interesante şi utile valenţe practice ale geografiei, este şi aceea că ea oferă o adevărată „flexibilitate profesională", prin disciplinele sale. În ultimul timp se urmăreşte conturarea unei „finalităţi" în pregătirea elevilor de liceu, în sensul ca, pe lîngă cunoştinţele de cultură generală pe care le primesc, să aibă şi o orientare spre un anumit domeniu, care să le permită o încadrare într-o muncă utilă după absolvirea liceului (este cazul mai ales al liceelor de profil). Diversificarea tipurilor de licee de specialitate ar putea cuprinde şi alte profiluri, care ar pregăti, spre exemplu, absolvenţi cu „atestat" de topografie, pedologie, hidrologie etc.

Pentru dezvoltarea şi întărirea caracterului aplicativ al geografiei, ca obiect de învăţămînt, vom sublinia cîteva cerinţe şi direcţii :

Este necesară, înainte de toate, o mai judicioasă selectare a cunoştinţelor care sînt oferite elevilor, pentru a se elimina „abundenţa" de denumiri inoperante, fără valoare de folosinţă ; de asemenea, trebuie acordată o atenţie deosebită raportului om-mediu, în toată complexitatea sa, ca şi utilizării raţionale a naturii, procesului de transformare a acesteia de către om.

O modalitate concretă de întărire a caracterului aplicativ al geografiei stă în acordarea unei ponderi mai mari în programe şi manuale problemelor practice pe care le ridică cunoaşterea şi valorificarea mediului natural, a resurselor solului şi subsolului, în perspectiva dezvoltării lumii contemporane. Locul capitolelor, reunite de obicei sub numele de **„geografie aplicată"** este evident în această viziune. Astfel pot fi introduse în predare, sau ca activităţi independente, probleme precum : organizarea teritoriului, utilizarea resurselor naturale, prevederea climei, eroziunea terenurilor, menţinerea echilibrului natural etc.

Este necesară, de asemenea, **creşterea ponderii aplicaţiilor practice** cu elevii, fie în laborator, fie în natură. Prin lucrările de laborator, pe lîngă înţelegerea fenomenelor geografice reproduse la scară, se pot urmări crearea şi dezvoltarea unor deprinderi de influenţare, chiar „dirijare", a unor fenomene naturale. Aceste aspecte ale aplicaţiilor practice capătă valenţe mult amplificate prin studiul fenomenelor geografice în mijlocul naturii, prin intermediul excursiilor, al taberelor şcolare etc.

O modalitate aplicativă eficientă ar fi şi introducerea „temei", a „proiectului" ca forme de învăţămînt. Asemenea teme, ce pot intra în preocupările elevilor, ar fi **„monografiile"** (cu caracter geografic) de văi, munţi, sate, oraşe etc. Teme de acest fel, cu o deosebită valoare formativă, la care elevii utilizează atît cunoştinţe teoretice primite în clasă, cît şi rezultatul unor aplicaţii practice de teren (schiţe, hărţi, măsurători, observaţii, etc.), trebuie să-şi găsească o reflectare mai adecvată printre celelalte forme de învăţămînt.

Prof. dr. doc. GR. POSEA

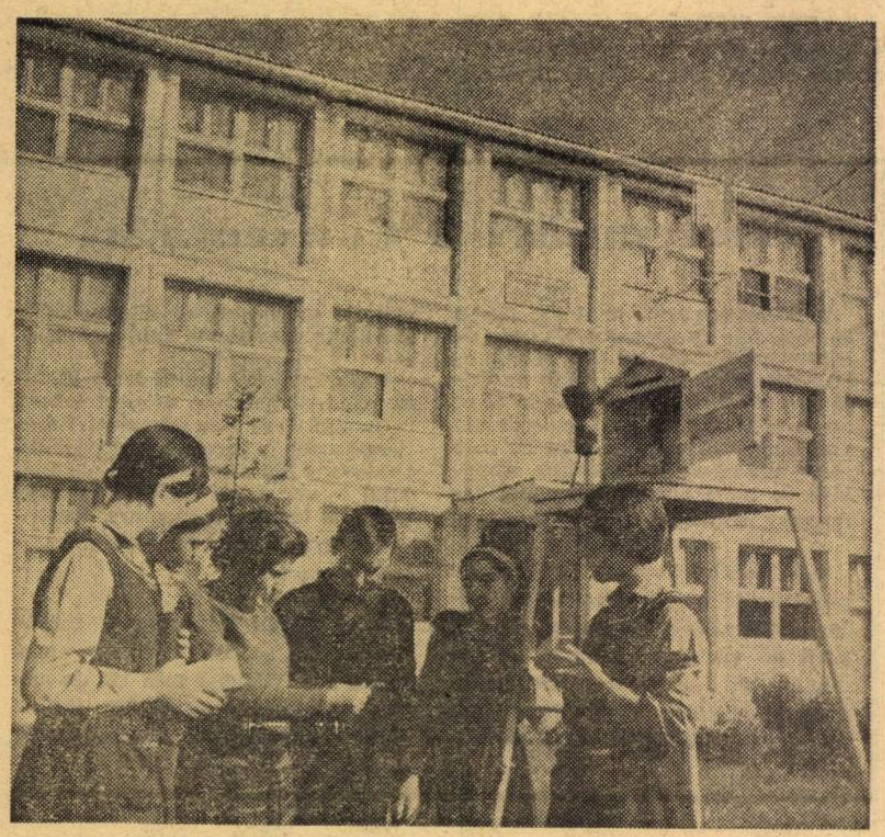

Sub supravegherea profesoarei au început primele aplicaţii practice la mica staţie meteorologică montată chiar în faţa şcolii.

— Cum va fi timpul ?

— Probabil... Sigur nu pot să ştie nici cercetătorii de la Institutul Meteorologic.

Limbajul analizei literare

● De ce oare cuvîntul analiză, însoţit de precizarea didactică, îşi micşorează valoarea ? ● Ora de literatură reclamă un limbaj adecvat, accesibil elevilor ● Limbajul analitic se adaptează operei discutate

Contactul, la o nouă lectură, cu o carte, îţi dezvăluie aproape totdeauna sensuri inedite. De unde vin şi mai ales cum le poţi codifica în simboluri ale limbii pentru alţii ?

Gîndindu-ne la aceste lucruri, am pus în discuţie — într-o şedinţă recentă a cercului pedagogic al profesorilor de literatură română din liceele judeţului Ilfov — tema formulată în titlul acestui articol. Porneam de la premisa că, prin profesorul de literatură, energiile scriitoriceşti se transmit tinerei generaţii şi ne întrebam ce virtuţi incumbă această operaţie pentru ca amintitele „energii" — o dată declanşate — să ajungă nealterate în conştiinţa şcolarului. Şi de ce actul interpretativ este atît de diferit de la un profesor la altul, şi atît de uniform, totuşi, în ansamblu ! De ce oare cuvîntul **analiză,** însoţit de precizarea **didactică,** îşi micşorează valoarea ?

„O operă — spunea Eugen Lovinescu— e ea şi noi. Fiind artă, critica e unduioasă, variabilă ca norul lui Sully Prudhomme : acum într-un fel, acum în altul"... O analiză deci (în esenţă, o judecată de valoare critică) este nu numai un act de conjugare a unor relaţii intrinseci sau extrinseci literare, ci mai ales o osmoză de subiectiv-obiectiv, în care limbajul impune sunetul, culoarea, jocul de lumini şi umbre.

Delacroix, iarăşi, nota că „numai o parte a vieţii afective se scurge în limbaj, cealaltă merge către inefabil" şi că „automatismele verbale preexistă activităţii cugetării, ele se prezintă la primul ei semn, i se impun şi o depăşesc".

Pentru profesor, fenomenul „scurgerii" vieţii afective în limbaj este o chestiune de măiestrie. Cele cîteva zeci de minute în care faci o analiză trebuie atît de bine gîndite, încît nici un cuvînt să nu fie rostit în plus, dar nici să nu rămînă nimic esenţial în afara discuţiei. Unghiul din care abordezi opera, mişcarea unduioasă a ideilor, intonaţia, debitul lexical, dozarea noţiunilor şi revenirea asupra esenţialului sînt cîteva din derivatele artei pedagogice într-o oră de literatură. Caracterul pernicios al acestei activităţi este generat de o anumită obişnuinţă a emiterii frazelor, de compromiterea expresiei poetice prin „transferul" ei într-un limbaj analitic ceţos şi anost. Parafrazîndu-l pe Sainte-Beuve, se poate afirma că profesorul trebuie să ia din călimara scriitorului culoarea şi mirosul vopselei cu care să-i reconstituie pînza. Operaţia este cu atît mai grea, cu cît totul se face oral, printr-un dialog viu, în care „captatio benevolentiae" se impune ca o premisă.

În mai multe rînduri s-a afirmat că elevii au un limbaj sărăcăcios, că la concursul de admitere în învăţămîntul superior candidaţii rostesc sau scriu invariabil : „redă", „arată", „zugrăveşte", „spune" etc., trăgîndu-se concluzia că o propoziţie de tipul „redă bine şi frumos", aplicată unui scriitor, nu motivează existenţa unei capodopere.

Firesc deci, ora de literatură reclamă un limbaj adecvat, accesibil elevilor, dar fără a ridica această accesibilitate la rangul de unic criteriu.

Răspunderea pentru nereuşită nu este — cum s-ar putea crede — numai a profesorului. Se întîmplă — şi nu vrem să discutăm din nou despre manuale, dar un exemplu, chiar luat la întîmplare, este util — ca fenomenele incriminate aici să se afle la largul lor în pagina cărţii elevului. În analiza epopeii „Ţiganiada", de I. Budai-Deleanu, de pildă, din manualul anului I, ediţiile 1968—1971, întîlnim numeroase clişee şi generalizări inoperante. Cîteva din acestea, culese din „analiza literară a operei", capitol special : Opera are ca temă „critica ascuţită şi... atacul necruţător" ; scriitorul „aduce o necruţătoare critică..." ; el „critică baza ideologică, fanatismul religios, misticismul şi obscurantismul" ; dar Ion Budai-Deleanu „nu se mărgineşte să demaşte şi să critice instituţiile feudale", ci „critica este îndreptată şi asupra instituţiilor sociale pe care se bazează orînduirea feudală. Sînt demascaţi preoţii lacomi şi corupţi...". Baroreu „zugrăveşte", Slobozan „arată", Janalău „prezintă", iar scriitorul „îndeamnă la luptă deschisă".

Exemplul nu este izolat şi nu vom insista asupra lui, dar din el se vede, credem, că acest călcîi al lui Ahile, care este limbajul, nu-l poartă numai cei ce duc catalogul sub braţ. Din punctul de vedere al elevului, un mod de exprimare ca acela de mai sus este accesibil. El nu cere efort intelectual, totul este limpede ca apa Ozanei. Întrebarea este însă cîte adîncimi se pot sonda într-un asemenea context ? Sînt multe noţiuni strict literare pe care elevul trebuie să le cunoască, să le asimileze şi apoi să le utilizeze în analiză. Să amintim : ce este un curent literar ; ce se înţelege prin tip şi tipologie ; sinonimiile, antinomiile, perifrazele sinonimice şi antonimice ; mit şi mitologie ; simbol ; valenţe fonice ale cuvintelor ; sens propriu şi sens figurat ; simbioza speciilor literare ; ce este urîtul, frumosul, gustul în artă, ce este inefabilul, grotescul, macabrul ; ce se înţelege prin arhitectura unei lucrări ; ce este fantasticul, raportul dintre real

și fantastic, dintre realitate și ficțiune și multe altele. O bună parte din acestea, profesorul trebuie să le amintească de-a lungul anilor, chiar dacă fac sau nu obiectul programelor și manualelor școlare. Să luăm, de exemplu, noțiunea de simbol. Ea poate fi inclusă în limbajul nostru, cu explicațiile de rigoare, încă din anul I, cînd discutăm despre simbolurile din „Țiganiada" dar o vom relua la Eliade, Grigore Alexandrescu și mai ales la Eminescu, ajungînd treptat la cea mai rafinată modalitate a simbolului din poezia lui Macedonski, Petică, Bacovia. Construită concentric, ideea se îmbogățește în funcție de operele citite de elev și interpretate în clasă.

Chestiunea limbajului analitic răspunde ideii unicității creației. Evident, nu un limbaj unic, dar o interpretare congruentă cu opera dată. Dacă posibilele sensuri în analiză sînt, teoretic, infinite, ceea ce se poate studia cu exactitate este structura lexicală, afectivă (în sens larg), morfologică și sintactică a textului. „Cuvîntul este unitatea fundamentală de construcție a stilului", scrie Gh. Bulgăr în „Valorile afective ale limbajului literar". „El își manifestă capacitatea de comunicare și sugestie în context, încît orice analiză va avea în vedere legătura specifică între cuvînt și vecinătățile lui". Este aceasta una din direcțiile puțin explorate ale analizei. Comentariul are în vedere textul și numai pe baza lui desprindem concluzii generalizante. În cazul acesta, și limbajul analitic se adaptează operei discutate.

Este un atribut al măiestriei acela de a găsi tonalitatea în care a fost scrisă o operă. Punînd apoi instrumentația în acord cu tonalitatea, este mai ușor să creezi climatul de lucru. Și cînd totul vine din cuvînt și se scurge prin el, acordurile bat la porțile inimii, cerînd loc în spațiul gîndirii.

Prof. VALENTIN OLTEANU
Liceul Urziceni

Din nou în bibliotecă

Unele condiții ale succesului lecției

Alegerea celui mai potrivit drum al cunoașterii • Sinceritatea actului predării • Ritmul lecției — o raportare rațională a ceea ce se predă cu greutatea de asimilare și cu timpul necesar acesteia

Poate că înțelegerea lecției ca o „operă" (bineînțeles de cu totul altă natură) pare pretențioasă și sortită neacceptării, însă noi credem că tot ceea ce contribuie la formarea personalității omului — și lecția ocupă un loc de seamă în sfera acestui „tot" — merită atenția unei analize estetice. Care ar fi condițiile care ar determina „trumosul" lecțiilor ?

Condiții privitoare la conținutul științific. Le aducem în discuție nu pentru a arăta necesitatea realizării conținutului științific, adică a clarității, coerenței și preciziunii cunoștințelor, aceasta fiind o condiție sine qua non a activității didactice, ci pentru că o înțelegere limitată face ca lecția să îmbrace uneori haina rigidității croită din afirmații și cusută doar cu autoritatea de la catedră. Într-adevăr, din comoditate, se crede nu rareori că a respecta caracterul științific în predare înseamnă numai a nu te abate de la ceea ce constituie o certitudine în știință. Noi credem însă că acesta este doar un singur aspect, într-adevăr fundamental, dar insuficient dacă rămîne numai la stadiul de simplă afirmație. Profesorul să se manifeste nu doar prin ceea ce face cunoscut (de fapt el operează cu adevăruri puse la dispoziție de știință), ci în modul cum reușește să reconstituie drumul străbătut anterior de cercetarea științifică.

Meritul personal al profesorului constă nu în ceea ce spune — pentru că acesta a fost spus de alții și însușit de el tot de la alții — ci în transformarea activității sale într-un veritabil proces de asimilare.

Conținutul acestui proces l-am putea defini noi ca un sumum al interdependențelor. Așadar, nu cîștigul gratuit de cunoștințe, ci procesul de „redescoperire" a lor ! Dacă prima latură poate fi realizată fără căutări și frămîntări din partea profesorului — căci pregătirea sa universitară îi asigură într-un fel reușita — a doua latură cere adînca meditare a lecției, adică conceperea ei în funcție de un scop bine precizat, ordonarea materialului în funcție de sarcinile didactice principale, desfășurarea în funcție de realitatea didactică etc. Fără această meditare, lecția este un conglomerat de noțiuni, conținutul său științific fiind „arătat", „spus", nu și „realizat". Într-o asemenea lecție își are izvorul ariditatea cunoștințelor, haotica suspendare a lor și suprasolicitarea inutilă a elevului.

De aceea, noi considerăm ca o condiție de seamă a „succesului" unei lecții alegerea, în urma unui proces de profundă meditare, a celui mai potrivit drum al cunoașterii didactice.

Condiții privitoare la structura lecției. O condiție a unei structuri estetice rezidă în conceperea lecției în funcție de un focar de cunoștințe. Aceasta presupune ridicarea la rang de esență a ceea ce este cu adevărat esență și lăsarea pe planuri auxiliare a ceea ce este minor — chiar dacă elementele minore au fost indispensabile înțelegerii. Eu cred că cu cît o lecție are mai multe focare, cu atît este mai puțin realizată. Existența unui singur focar nu înseamnă sărăcie și limitare, ci perspicacitate în procesul de căutare a mai multor relații de interdependență.

O altă condiție a esteticii structurii este simetria acesteia. Simetria ar consta în realizarea lecției atît ca un tot unitar, cît și ca o parte a unui sistem. Rotundă și închisă întotdeauna, pe moment, lecția trebuie să se deschidă imediat ce devine o verigă prin care sistemul cîștigă alte și alte cunoștințe.

Condiții privitoare la personalitatea profesorului. O condiție a realizării estetice a unei lecții, o vedem în sinceritatea actului predării. Profesorul nu trebuie să fie numai cunoscătorul unei specialități, ci și omul pătruns de menirea acesteia, un credincios cultivator în minți și inimi a adevărurilor și „tainelor" specialității sale.

La baza sincerității trebuie să stea încrederea în utilitatea celor predate, capacitatea de a transforma latura teoretică într-o puternică forță materială și morală, emoția realizării, prin activitatea didactică, a personalității omului în funcție de cerințe sociale, înzestrare nativă, intensitate a muncii și idealuri.

Sinceritatea actului predării constituie o adevărată combustie necesară actului însușirii. Sinceritatea și dăruirea nu trebuie să ducă la un teatralism ce le-ar transforma în reversul lor.

Condiții privitoare la stilul și tonalitatea lecțiilor. Se vorbește deseori despre stilul de muncă necesar fiecărui om în activitatea sa. În procesul de învățămînt stilul de muncă ar avea la bază stilul lecțiilor, prin care înțeleg (intenționat reduc sfera acestei noțiuni la ceea ce cred că este în realitate : mod de a se exprima) respectarea cerințelor generale și particulare ale exprimării — claritatea, corectitudinea, preciziunea, naturalețea — evitîndu-se obscuritatea, echivocurile, non-sensurile, prețiozitatea în exprimare etc.

Tonalitatea lecțiilor constituie o condiție a stimulării actului însușirii. Meritul profesorului constă în găsirea unui ton corespunzător ideilor transmise. O tonalitate nepotrivită are ca aspecte extreme : monotonia (care adoarme mintea) și stridența (care rupe procesul însușirii și parcă înțeapă mintea).

Condiții privitoare la ritmul lecțiilor. O lecție nu poate fi realizată dacă nu i se găsește ritmul potrivit, care trebuie să constea într-o raportare rațională a ceea ce se predă cu greutatea de asimilare și cu timpul necesar acesteia. Un ritm potrivit asigură o predare completă fără teama insuficienței timpului. Reversul acestui ritm este cel grăbit, lent sau precipitat.

Și, în sfîrșit, o condiție a esteticii lecțiilor vizează și **poziția profesorului.** Prin felul său de a fi în timpul orei, prin ținuta proprie și aspectul vestimentar, acesta nu trebuie să atragă atenția elevilor, în care scop comportarea și poziția sa trebuie să fie atente și să imprime seriozitate.

Am amintit aceste aspecte fără să avem intenția pătrunderii în detaliu (ceea ce nu se poate face în cadrul unui articol) convinși fiind că **lecția își poate realiza sarcinile numai prin concurarea mai multor condiții, între care și cele semnalate de noi.**

Prof. GH. DASCALU
Liceul din Babadag

Un material didactic pentru predarea mulțimilor

Manualul de aritmetică pentru clasa a V-a debutează cu noțiuni elementare despre mulțimi, încălcîndu-se ordinea firească a cunoașterii, întrucît pînă acum în clasa I, elevii au început aritmetica cu studierea noțiunii de număr, neglijîndu-se conceptul primar de mulțime. Și ceea ce la timpul potrivit li s-ar fi părut natural, acum le apare forțat, artificial. De aici o anumită derută a copiilor, deoarece învățînd operațiile cu mulțimi ulterior operațiilor cu numere, ia naștere un proces de interferență, cu rezultate negative, derutante.

Profesorul care predă aritmetica în clasa a V-a are mult de luptat pentru a repara efectele unei concepții care a stat la baza predării acestui obiect în primele 4 clase elementare. În ajutorul său am conceput următorul material didactic, care este ușor de confecționat, se mînuiește lesne și este ieftin.

Acest material se bazează pe principiul de construcție al șahului de voiaj. Partea fixă o constituie un patrat cu latura de aproximativ 24 cm și poate fi confecționat din plăci aglomerate (PAL sau PEEL). În centrele unor căsuțe imaginare de șah se fac perforații de circa 3 mm diametru. Se vopsește apoi cu vopsea neagră de felul celei folosite la vopsitul tablelor din școli. Partea mobilă este constituită din cîteva zeci de piese de diverse forme și culori, din care nu trebuie să lipsească în primul rînd toate literele alfabetului și toate formele geometrice simple. Aceste piese se înfig în perforații. Mai trebuie cîteva crete colorate, care sînt folosite atît pentru delimitarea mulțimilor prin diagrama Venn, cît și pentru realizarea corespondențelor dintre elemente. De asemenea, nu trebuie să lipsească un burete cu care se vor șterge liniile trase cu cretă, atunci cînd se trece la un nou exercițiu. Este de dorit ca și profesorul să aibă așezată vertical o asemenea trusă, bineînțeles de dimensiuni mult mai mari, 1m x 1m, să zicem.

În sfîrșit merită menționat următorul fapt. Pentru prima dată în acest an se trece la predarea pe scară mult mai largă a mulțimilor în clasa I. Și la clasele I, materialul descris poate fi folosit cu egal succes.

Trusa de mulțimi descrisă mai sus poate fi confecționată în cadrul orelor de instruire practică, așa cum, de pildă, s-a hotărît la Școala generală nr. 114— București. Tot în mod organizat în școală este bine să se confecționeze steguțe, reprezentînd litere și figuri geometrice de diferite mărimi și culori. Fiecare elev va avea o trusă de asemenea steguțe, și cu ajutorul lor ținute în mîinile ridicate, se pot face cele mai potrivite exerciții cu mulțimi, la care, prin însăși persoana lor fizică, elevii vor lua parte integrantă.

Astfel, învățătorul le poate cere să formeze mulțimea elevilor cu steguțe galbene și mulțimea elevelor cu steguțe albastre. Vom cere apoi să formeze reunirea fanioanelor galbene cu cele albastre, de orice formă ar fi ele, și apoi inversînd fanioanele galbene și albastre care reprezintă aceeași figură, pătratul.

În acest fel operațiile cu mulțimi vor căpăta un plus de concretețe și — credem — vor fi urmărite cu mai mult interes de către elevi.

Prof. ȘTEFAN FATULESCU
București

catedra

PERIMETRU COTIDIAN

Omul de lîngă mine, colegul meu

Colegialitatea e ca o strîngere de mînă, sinceră, adevărată, e ca un umăr pe care-l simți lîngă umărul tău în clipa de îndoială sau de răscruce.

Spun colegialitate *și-n inima mea se scutură coroane albe de zarzări sau ecouri de vînt în păduri nesfîrșite.*

Ni se întîmplă să lucrăm zile sau ani lîngă un om de care nu ne leagă, în aparență, decît relațiile obișnuite de muncă, guvernate de respect și prețuire reciprocă. Aceste relații se poate întîmpla să rămînă la simpla bucurie sau la profunda bucurie de a munci laolaltă, de a găsi împreună soluțiile cele mai bune în ceasurile în care unirea forțelor este mai necesară decît oricînd. Omul de lîngă tine nu-ți e nici confident, nici sfătuitor, dar nici o prezență indiferentă. Și vine clipa în care omul de lîngă tine, pe a cărui participare afectivă nu contezi, pe al cărui spirit de sacrificiu n-ai motive să mizezi, a cărui dăruire îți pare imposibilă, vine clipa în care omul acesta îți răstoarnă un întreg mod de a simți și de a gîndi despre el. Vine clipa în care, aflîndu-te în cumpănă, privind cu o anumită îngrijorare în jur, dorind un sprijin, dar neîndrăznind să-l ceri, cineva te înțelege fără să-i vorbești, cineva intuiește exact situația în care te afli și-ți întinde mîna firesc, cu colegialitate, cu ceea ce anii de muncă în comun au depus între voi și-n sufletele voastre, cu o lumină care nu e nici a prieteniei, nici a dragostei, într-un fel mai filtrată de pasiune și mai diafană.

Despre colegialitate se vorbește adesea în școală, în procesul de educare a fragedelor noastre mlădițe, a copiilor noștri, și adesea dăm pildă întîmplări cotidiene care relevează generozitatea, camaraderia, colegialitatea elevilor. Se vorbește însă mai rar — și-n mod inexplicabil — despre colegialitatea profesorilor și învățătorilor, a celor ce sînt exemplu demn de urmat pentru școlari.

Ce frumos sună cuvintele cînd se adună, cu naturalețea pe care o au cursurile limpezi de ape, într-o formulare rostită cu inefabilă afecțiune : ți-l prezint pe colegul meu !...

Ți-l prezint pe colegul meu, omul de lîngă mine care-mi înțelege tacit clipa de bucurie și clipa de întristare, omul de lîngă mine, cu privirea iluminată de ceva care se cheamă solidaritatea umană sau cu mult mai mult decît atîta, omul de lîngă inima mea.

ANGHEL DUMBRĂVEANU

ÎNTR-O ȘCOALĂ DESPRE CARE NU S-A SCRIS ÎNCĂ...

Este cunoscut faptul că între cadrele didactice ale unei școli trebuie să fie instituită o atmosferă de colaborare, de ajutor reciproc și, în același timp, o unitate de vederi în toate acțiunile întreprinse. Nicăieri disensiunile dintre membrii unui colectiv de muncă nu sînt mai păgubitoare ca aici. Rîcile personale, atmosfera de tensiune, atît din școală cît și din afara ei, n-au ce căuta într-un colectiv didactic. Pentru că ele se răsfrîng imediat, cu consecințe nefaste, asupra instruirii și educației elevilor !

Școala generală din Urziceanca, pe care o conduc, are un număr relativ mic de cadre didactice (patru învățători și șapte profesori). Este o școală despre care nu s-a scris încă în ziare, nici nu s-a vorbit la emisiunile de radio, dar care, ca atîtea alte mii de școli de pe întinsul patriei, a fost cuprinsă în marele circuit de adînci prefaceri și înnoiri ale învățămîntului. În ea, o mînă de oameni se străduiesc să-i învețe pe copii alfabetul scrierii și al vieții. Toți sîntem conștienți de marile răspunderi care apasă pe umerii noștri, pe toți ne animă aceeași dorință fierbinte de a crește din tinerele vlăstare oameni bine pregătiți, cu o înaltă ținută etică.

Majoritatea dintre noi sîntem tineri, crescuți și educați în climatul fecund al orînduirii noastre socialiste. Și — ceea ce este mai important — sîntem un colectiv unit, în care am reușit să creăm un climat sănătos, de pe urma căruia profită, în primul rînd, elevii noștri.

În activitatea noastră de zi cu zi apar, cum e și normal, o mulțime de probleme care trebuie soluționate. Pe unele dintre ele le rezolvăm mai ușor, printr-o simplă intervenție a dirigintelui sau a direcțiunii școlii; pentru altele însă e nevoie de muncă și răbdare, de unirea forțelor și de strădania întregului corp profesoral. Mai ales în ce privește influența asupra familiei.

Și pînă în prezent nu avem motive să ne plîngem.

La școala noastră aproape în fiecare an sosesc cadre didactice noi. Așa, de exemplu, a fost cazul profesorului de istorie Gheorghe Ghițescu. Om conștiincios și bine pregătit din punct de vedere profesional, acesta și-a atras încă de la început simpatia colectivului nostru. Dar, fire mai timidă și retrasă, din cale afară de modest, în primele zile îl vedeam cum se simte însingurat și parcă nu se putea apropia de oameni. Atunci, ne-am apropiat noi, cu căldură, de el. Treptat-treptat, stinghereala de la început i-a dispărut, iar astăzi avem în profesorul de istorie un cadru de nădejde, muncitor și săritor la nevoie, cu care școala noastră se mîndrește.

Probleme mult mai dificile ne-a ridicat un alt tînăr cadru didactic venit între noi. Este vorba de învățătorul Vasile Gheorghe. Și acesta era bine pregătit pentru catedră (ulterior s-a înscris și la Facultatea de matematică, pe care o urmează în prezent la fără frecvență). La început însă manifesta carențe serioase : dezinteres în pregătirea lecțiilor, întîrzieri și absențe de la ore, iar față de colegi avea nu o dată o atitudine sfidătoare, necolegială. Cînd discutam cu el arătîndu-i cît de dăunător este comportamentul lui pentru elevi și pentru școală, în general, răspundea răstit : „Fiecare face cum vrea și răspunde pentru ceea ce face !“ Această stare de lucruri, evident, nu mai putea dăinui. A fost nevoie de intervenția unită a organizației sindicale și a întregului colectiv al școlii; mai mult, de chemarea și punerea sa în discuția consiliului profesoral. I s-au arătat cu acel prilej, într-un mod colegial, tovarășului Vasile Gheorghe toate lacunele activității sale. Tot cu acel prilej, tînărul învățător s-a lămurit că nimeni nu are ceva de împărțit cu el, că, dimpotrivă, intervențiile colegilor au numai un singur scop: acela de a-l ajuta. Și străduințile noastre n-au rămas fără eficiență. Nu după mult timp s-au văzut și rezultatele pozitive ale acestor străduințe : colegul Vasile Gheorghe s-a integrat perfect în colectivul nostru. În prezent se pregătește conștiincios pentru fiecare lecție, absențele sale de la ore au dispărut și nu mai are acea atitudine de frondă față de colegi, înțelegînd că toate disciplinele sînt la fel de importante pentru elevi : și desenul, și educația fizică, și matematica. În plus, fire ingenioasă și creatoare, a confecționat prin propriile mijloace un bogat material didactic de care școala avea multă nevoie.

În cele de mai sus am redat doar cîteva spicuiri din activitatea colectivului nostru didactic. Ceea ce vreau să subliniez încă o dată este climatul colegial și de colaborare fructuoasă care domnește în acest colectiv. El nu poate avea decît consecințe favorabile, în primul rînd pentru cei cărora ne dedicăm munca noastră : tinerele vlăstare ale patriei.

Prof. ION ȚURLEA
directorul Școlii generale nr. 2 Urziceanca, comuna Ciocănești, jud. Ilfov

• UN PORTRET PE SĂPTĂMÎNĂ

L-am întîlnit adeseori pe profesorul brașovean CONSTANTIN CUZA : la București, în cadrul ședințelor Consiliului învățămîntului de cultură generală, în redacția revistei „Astra“, al cărui colaborator permanent este, la Consiliul de Stat — anul acesta, în iunie — cînd i-a fost atribuit titlul de profesor emerit...

Dar întîlnirile care ne-au impresionat cel mai profund au fost totdeauna cele din școală, din clasă. Am văzut întruchipat în omul de la catedră pe dascălul dăruit pe deplin nobilei sale misiuni de educator al tinerei generații.

Sensul unei tradiții

Există o tradiție frumoasă la Liceul din Sinaia. În fiecare an la deschiderea cursurilor, direcțiunea și organizația sindicală din școală organizează, într-un cadru solemn, sărbătorirea profesorilor care ies la pensie. Toamna aceasta au fost cinstiți trei dintre cei mai buni profesori ai liceului : **Laurențiu Florian Nemeș, Elisabeta Olea** și **Elisabeta Avramescu.**

— Timp de patru decenii — ne spune prof. Const. Rapcea, directorul liceului — acești oameni admirabili au slujit școala cu devotament dînd știință de carte atîtor generații de elevi. La festivitatea de care vorbesc au fost flori, multe flori și discursuri solemne și pahare cu urări de sănătate. Dar un gol tot simțeam în inimă și noi și cei care ne părăseau. Nu-i ușor să te desparți de colegii tăi, alături de care ai trăit și ai muncit atîta vreme. Vom face tot ce ne stă în putință ca foștii profesori, în anii însoriți și de tihnă ai pensionării, să fie cît mai aproape de școală, să nu se simtă singuri. Acești oameni nu merită singurătatea.

Mița... are picioare scurte

Goana după cîștiguri ilicite, după căpătuială cu orice preț ademenește și pe unele cadre didactice. Cazul **profesoarei** (pînă nu de mult !) Angela Milita Mircioiu de la Liceul nr. 3 „Nicolae Iorga“ din Brăila.

Prinsă în flagrant delict în timp ce lua drept mită la un examen o importantă sumă de bani, ca și pentru alte abateri care contravin normelor eticii profesionale, ex-profesoara brăileană a fost condamnată la 2 ani închisoare. Timp suficient să mediteze la faptele sale incalificabile. Și credem că învățătura de minte îi va fi cu atît mai mare, cu cît poate să reflecteze la aceste fapte în două limbi : română și... engleză — specialitate pe care probabil nu o va mai preda la clasă nici după...

„Aplauze“ la scenă deschisă...

Un spectacol de mai mare dragul a avut loc în urmă cu cîtva timp la Nișcov — Buzău. Protagoniste : învățătoarele E.T. și E.N. Locul spectacolului : școala generală. Totul a început cu niște replici. Apoi replicile s-au aprins. Apoi locul replicilor l-au luat poșetele și alte obiecte pașnice brusc transformate de protagoniste în proiectile. În cele din urmă, spectacolul a atins punctul culminant : o păruială cum scrie la carte (evident, nu la cea de citire și nici la cea de bună-purtare !). Cortina peste spectacol a tras-o Inspectoratul școlar al județului Buzău, mutind disciplinar părțile beligerante la școli din localități diferite — de unde aruncarea de obiecte și trasul de păr sînt mai peste mînă.

Pînă nu va fi prea tîrziu

Primim din partea lui S.F. — comuna Islaz, județul Teleorman — o scrisoare prin care învățătoarei A.A. din localitate i se aduc grave acuzații.

Interesîndu-ne prin inspectoratul școlar județean de adevărata stare de lucruri de acolo, aflăm că — în urma unei anchete întreprinse la fața locului — învinuirile aduse învățătoarei nu sînt întemeiate. Se confirmă doar certurile și scandalurile repetate care izbucnesc, nu o dată violent și în ochii întregii comune, între cele două familii — a învățătoarei și a reclamantului.

Un lucru rămîne de neconceput : cum poți să fii cadru didactic (deci om care dai educație copiilor, care ar trebui să fii exemplu de conduită pentru cei din jurul tău) și să te lași antrenat totodată în cele mai de jos dispute, chiar dacă nu ești tu cel care aprinde întîiul... focul ?! Credeam că zelul unor scandalagii de profesie poate fi temperat azi prin metode mult mai civilizate decît prin răspunsul **pe același ton** la fiecare provocare. Acest lucru, probabil, îl va înțelege și învățătoarea A.A. din Islaz. Pînă nu va fi prea tîrziu !

FĂRĂ CUVINTE

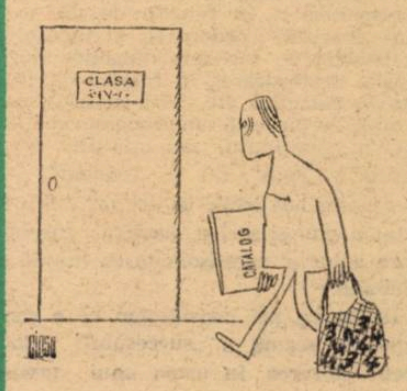

Desen de prof. Const. Ciosu

Pagină realizată de D. RACHICI

PROIECTUL PROGRAMEI DE BIOLOGIE

Direcția generală pedagogică de cultură generală din Ministerul Învățământului — Comisia de învățământ biologic — prezintă în paginile revistei proiectul programelor de biologie pentru școala generală și liceu care urmează să se aplice din anul școlar 1972/1973.

Proiectul conține, pe lîngă tematica orelor și un număr de lecturi, precum și liste de lucrări de laborator prevăzute pentru fiecare an de studii.

Proiectul va fi publicat în cîteva numere succesive ale revistei. Profesorii de specialitate sînt chemați să contribuie la îmbunătățirea lui prin observații și sugestii pe care le pot expedia pînă la data de 30 octombrie 1971 pe adresa : Ministerul Învățământului, str. Spiru Haret nr. 12, Direcția generală pedagogică de cultură generală.

PROPUNERILE COMISIEI DE BIOLOGIE PENTRU ORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE BIOLOGIE ÎN ȘCOLILE GENERALE ȘI ÎN LICEU

Vîrsta	Cl.	Școala generală	Anul	Liceul
17			IV	BIOLOGIE GENERALĂ ȘI UMANĂ evoluționism ; biologie umană (2 ore săpt.)
16			III	REPRODUCERE ȘI EREDITATE fiziologia reproducerii ; ereditatea (2 ore săpt.)
15	X	IGIENA ȘI PUERICULTURA (1 oră săpt.)	II	ELEMENTE DE ANATOMIE ȘI FIZIOLOGIE COMPARATĂ fiziologie celulară ; fiziologia nutriției și relației (2 ore săpt.)
14	IX	BIOLOGIE GENERALĂ (2 ore săpt.)	I	FILOGENIE originea vieții ; filogenie paleontologie cu elemente de geologie (2 ore săpt.)
13	VIII	ANATOMIA ȘI FIZIOLOGIA OMULUI (2 ore săpt.)		
12	VII	ECOLOGIE ȘI CONSERVAREA NATURII (2 ore săpt.)		
11	VI	ZOOLOGIE (2 ore săpt.)		
10	V	BOTANICA (2 ore săpt.)		
9	IV	Cunoștințe despre natură și om (2 ore săpt.)		
8	III	Cunoștințe despre natură și om (2 ore săpt.)		
7	II	Cunoștințe despre natură și om (2 ore săpt.)		

Notă : Programele noi sînt făcute pentru clasele V—X din școala generală și anii I—IV din liceu. Pentru clasele II—IV școala generală se consideră că programele pot rămîne aceleași (cu mici completări ale autorilor care vor elabora manualele pentru noile programe).

ȘCOALA GENERALĂ DE 10 ANI

Clasa a V-a

BOTANICĂ

Lumea vie : plantele și diversitatea lor în natură; plante sălbatice, de cultură, ornamentale etc. (excursie în natură pentru a vedea plante) (1 oră) ; **Morfologia generală a unei plante angiosperme** (1 oră) ; **Părțile plantei :** celula, țesuturile, organele (1 oră) ; **Rădăcina :** alcătuirea externă, structura internă, funcții (1 oră) ; **Tulpina :** alcătuirea externă, structura internă, funcții (1 oră) ; **Frunza :** alcătuirea externă, structură internă, funcții : respirația, fotosinteza, transpirația (stomate) (4 ore) ; **Floarea :** părțile florii, funcții : polenizarea, fecundația, sămînța, fructul (2 ore) ; **Sămînța :** alcătuire, condiții de germinare (1 oră) ; **Înmulțirea plantelor :** (1 oră) ; **Condițiile de viață ale plantelor :** apa, sărurile minerale, lumina, CO_2, solul (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Bacterii : formă, structură, hrănire, înmulțire, importanță (1 oră) ; **Alge verzi :** Pleurococcus, Chlorella, Euglena, Mătasea broaștei (1 oră) ; (Lectură: Diatomeele și algele marine), **Ciupercile :** a) **saprofite :** drojdiile, mucegaiurile, ciuperci cu pălărie (2 ore) ; (Lectură: ciupercile comestibile, otrăvitoare) ; (Lectură : ciupercile producătoare de antibiotice) b) **parazite :** ruginele, manele, tăciunele, cornul secării (1 oră) ; **Lichenii :** alcătuire, mod de hrănire, înmulțire, importanță (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Mușchii: mușchiul de pămînt: rizoizi, tulpină, frunze, înmulțire; (1 oră) ; (Lectură : Sphagnum ; turbăriile); **Ferigile:** rizomul, frunzele, înmulțire, importanță; (1 oră); (Lectură: Ferigile arborescente): **Gimnospermele:** molidul, bradul, pinul; caractere generale și importanță (1 oră); (Lectură: Sequoia sau arborele mamut); **Angiospermele dicotiledonate:** piciorul cocoșului, grîușorul, bujorul (1 oră); mărul, părul, gutuiul, prunul, măcieșul, trandafirul, fragul (2 ore); (Lectură: pomi fructiferi, căpșunul) ; fasolea, mazărea, lintea, lucerna, măzărichea, salcîmul, trifoiul. (1 oră); (Lectură: importanța leguminoaselor pentru fertilitatea solului); morcovul, pătrunjelul, mărarul, țelina (1 oră); varza, rapița, ridichea, hreanul, micșuneaua, traista ciobanului (1 oră) ; (Lectură: inul, cînepa, bumbacul) ; vița de vie (1 oră) : (Lectură : marile podgorii ale țării) ; cartoful, roșiile, vinetele, ardeii, măsălarița, mătrăguna, petunia (1 oră) ; floarea-soarelui, păpădia, mușețelul, daliile, crizantemele, podbalul, brusturele, scaieții, pălămida, salata, pelinul (2 ore); (Lectură: Plante medicinale și mediteranee); sfecla, spanacul, loboda (1 oră); fagul, stejarul, carpenul, alunul, plopul, arinul (2 ore) ; (Lectură : plante industriale); **Caracterele generale ale dicotiledonatelor** (1 oră); **Angiosperme monocotiledonate:** laleaua, ceapa, usturoiul, zambila, crinul, lăcrămioara (1 oră); (Lectură: narcisul, nufărul, ghiocelul, gladiolele, stufful, bambusul); grîul, porumbul, secara, orzul, ovăzul, orezul, golomățul, păiușul (2 ore); (Lectură: producția cerealieră ; graminee spontane furajere); **Caracterele generale ale monocotiledonatelor** (1 oră); **Etapele evoluției plantelor** (sinteză) (2 ore); **Dezvoltarea botanicii în România:** grădini botanice la noi. Protecția plantelor (1 oră); (Lectură: grădini botanice străine).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare	44 ore
Recapitulări	5 ore
Lucrări practice	10 ore
La dispoziția profesorului	3 ore
Total:	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE DE BOTANICĂ

1. Cunoașterea microscopului (planșă, aparat). 2. Celula vie de ceapă și celula moartă de măduva de soc. 3. Diviziunea celulei vegetale de ceapă la microscop. 4. Țesuturi vegetale (secțiuni prin : rădăcină, tulpină, frunză). 5. Absorbția apei prin rădăcină. 6. Fenomenul de difuziune și osmoză. 7. Clorofila : extracția pigmenților și caracteristicile lor. 8. Demonstrarea fotosintezei. 9. Structura florilor (diferite tipuri). 10. Structura semințelor și germinarea lor. 11. Fenomenul de imbibiție (a semințelor). 12. Structura diferitelor fructe. 13. Colectarea de semințe ; conservarea de fructe. 14. Studiul algelor microscopice : Pleurococcus. 15. Colectarea de alge acvatice și fixarea lor. 16. Observarea la microscop a ciupercilor saprofite (hife). 17. Culturi de mucegaiuri. 18. Conservarea ciupercilor. 19. Plante ornamentale (recunoaștere și denumire). 20. Solurile locale. 21. Alcătuirea de ierbare. 22. Calendarul pentru culegerea fructelor de pădure. 23. Calendarul colecției de plante medicinale (sălbatice și cultivate).

Clasa a VI-a

ZOOLOGIE

Lumea vie: diversitatea animalelor: sălbatice, domestice, răspîndirea lor pe pămînt, în aer, sub pămînt (excursie în natură pentru a vedea animalele) (1 oră) ; **Părțile generale ale corpului animal** (1 oră) ; **Celula animală,** variația ei morfologică și funcțională ; țesuturile animale ; organe (1 oră) ; **Organele interne ale animalelor:** tub digestiv, sistem circulator, sistem respirator, sistem excretor (2 ore) ; sistem nervos, organe de simț, aparat locomotor (1 oră); organele de reproducere (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră)

Animale unicelulare : Euglena, amoeba, plasmodiul malariei, parameciul (1 oră) ; **Caractere generale ale unicelularelor:** alcătuirea internă, mișcarea, hrănirea, înmulțirea (1 oră) ; (Lectură : trecerea de la uni la pluricelulare) ; **Nevertebrate:** Spongieri : buretele de apă (1 oră); **Celenterate:** hidra de apă, meduza ; caractere generale ale celenteratelor (1 oră); (Lectură: dedițelul de mare, coralierii, madreporarii). **Viermi lați:** gălbeaza, tenia (1 oră); **Viermi cilindrici:** limbricul și alți viermi paraziți (1 oră) ; **Viermi inelați :** rîma, lipitoarea (1 oră); **Moluște:** scoica de lac și alte scoici (1 oră) ; (Lectură: Stridiile) ; Melcul de livadă și alți melci (1 oră); caracatița, sepia (1 oră); **Artropode:** arahnide: păianjenul cu cruce (1 oră) ; (Lectură : căpușa, rîia, scorpionul) ; **Crustacee:** racul, crabul (1 oră) ; **Insecte :** cărăbușul și alte coleoptere (1 oră) ; (Lectură : grelerul, păduchii, plosnițele) ; **Fluturi :** fluturele de varză, fluturi de noapte (1 oră); **Albinele, Viespile** (1 oră) ; (Lectură : apicultura și sericicultura) ; (Lectură : musca de casă, țînțarul) ; **Insecte folositoare și dăunătoare** (1 oră) ; (Lectură : Din viața insectelor — de Fabre) ; (Lectură : ariciul de mare, castravetele de mare).

RECAPITULARE (1 oră).

Vertebrate : pești de apă dulce : crap, știucă, păstrăv (1 oră) ; pești marini : sturioni, hamsii, stavrizi, ton, sardele, heringi (1 oră); (Lectură : peștii din Marea Neagră; peștii oceanici). **Importanța economică a peștilor** (1 oră); **Amfibieni :** cu coadă; tritonul, salamandra (1 oră); fără coadă: broasca de lac, broasca rîioasă, brotăcelul (1 oră); (Lectură: metamorfoza broaștei). **Reptile:** șopîrle, șerpi (1 oră); broaște țestoase, crocodili (1 oră); (Lectură : șerpii veninoși). Păsări : alergătoare și înotătoare (1 oră) ; picioroange și agățătoare (1 oră); răpitoare (1 oră); (Lectură: păsărelele ; păsările din deltă, migrațiile păsărilor). **Caracterele generale ale păsărilor** (1 oră) ; (Lectură : rasele de păsări). **Mamifere :** marsupialele (1 oră) ; (Lectură : Ornitorincul, echidna) ; **Insectivore :** ariciul, cîrtița, liliacul (1 oră) ; **Rozătoare :** iepurele. (1 oră) ; **Carnivore :** felide, canide (1 oră) ; (Lectură : marile carnivore ale lumii) ; **Mamifere acvatice :** delfinul, balena, foca (1 oră) ; **Mamifere omnivore :** porcul sălbatic și domestic (1 oră) ; (Lectură : Erbivore uriașe) ; **Mamifere rumegătoare :** oaia, vaca (1 oră) ; **Mamifere nerumegătoare :** calul, zebra, tapirul, rinocerul (1 oră) ; (Lectură : rase de mamifere domestice) ; **Mamifere arboricole :** maimuțele (1 oră) ; (Lectură : din viața maimuțelor) ; Caracterele generale ale mamiferelor (1 oră) ; Evoluția generală a animalelor (sinteză) (2 ore).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare	44 ore
Recapitulări	5 ore
Lucrări practice	10 ore
La dispoziția profesorului	3 ore
Total:	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE DE ZOOLOGIE

1. Viața într-o picătură de apă (infuzie de fîn) : Parameciul, Vorticella etc. 2. Mișcarea de orientare la parameci : spre oxigen. 3. Colectare de hidre de apă și observarea lor cu lupa. 4. Disecții la melc, la scoică. 5. Disecția la rîmă, la lipitoare. 6. Disecția cărăbușului. 7. Disecții : pești, broaște, șopîrle, porumbei, iepuri (sau la oricare alt reprezentant al acestor grupuri). 8. Preparat : etapele metamorfozei broaștei. 9. Prepararea unui schelet de pasăre sau mamifer. 10. Studiul organelor interne la o pasăre. 11. Observarea dentiției mamiferelor. 12. Colecții de cochilii : melci, scoici. 13. Confecționarea de insectare. 14. Conservarea fluturilor și omizilor pentru colecții. 15. Naturalizarea păsărilor (locale).

Clasa a VII-a

ECOLOGIE ȘI CONSERVAREA NATURII

Obiectul ecologiei și legătura ei cu alte discipline biologice ; importanța ei pentru viață (1 oră) ; **Noțiunea de individ, populație, specie, ecosistem** (2 ore).

a) ASOCIAȚII DE ORGANISME VEGETALE ȘI ANIMALE ÎN ROMÂNIA

Viața în cîmpie și stepă (1 oră) ; Viața în regiunea de dealuri (1 oră) ; (Lectură : livezile de pomi fructiferi) ; Păduri de deal (1 oră) ; Păduri de munte (1 oră) ; (Lectură : pășunatul în zonele de munte) ; Viața în peșteri (2 ore) ; (Lectură : Viața lui Emil Racoviță) ; Viața în apele curgătoare : izvor, pîrîu, rîu (1 oră) ; Viața în fluviul Dunărea (1 oră) ; Viața în apele stătătoare : balta, lacul, lacul de acumulare (1 oră) ; (Lectură : eleștee pentru piscicultură). Viața în Delta Dunării (1 oră) ; Viața în Marea Neagră (1 oră) ; Studiul unor asociații locale din jurul satului (orașului) (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

b) ASOCIAȚII DE ORGANISME PE CELELALTE CONTINENTE

Viața la Polul Nord (1 oră) ; (Lectură: o vînătoare la pol). Viața la Polul Sud (1 oră) ; (Lectură : Viața balenelor și pinguinilor). Viața în tundre (1 oră) ; (Lectură : viața laponilor). Viața în taigaua siberiană (1 oră) ; Viața în pampasurile Americii de Sud (1 oră) ; Viața în savanele africane (1 oră) ; (Lectură : o vînătoare de tigri). Viața la marile înălțimi ale munților (1 oră) ; Viața în pădurile tropicale ale Amazonului (1 oră) ; Viața în pădurile tropicale ale Africii (1 oră) ; Viața în Australia și Noua Zeelandă (1 oră) ; Viața pe insulele oceanice : Galapagos, Madagascar (2 ore) ; Viața în marile fluvii : Nil, Congo, Amazon, Mississippi, Enisei (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

c) ASOCIAȚII DE ORGANISME DIN MĂRI ȘI OCEANE

Condițiile de viață din mări și oceane: salinitatea, mișcările (valuri, curenți, maree), adîncime, sedimente (2 ore) ; Planctonul mărilor reci și tropicale (1 oră) ; Bentosul platformei continentale (1 oră) ; Fauna abisală (1 oră) ; Recifii de coralieri (1 oră) ; Viața în marea Caraibilor și golful Mexic (1 oră) ; (Lectură : marile zone de pescuit ale globului).

RECAPITULARE (1 oră).

d) NOȚIUNI DE ECOLOGIE GENERALĂ ȘI CONSERVAREA NATURII

Asociații de organisme : biocenozele (1 oră) ; Relații trofice între populații (1 oră) ; Relații de apărare, de construcție de adăposturi (1 oră); Relații de reproducere (1 oră) ; Echilibrele biologice din natură (1 oră) ; Intervenția omului în natură : poluarea atmosferei (1 oră) ; Intervenția omului în natură : poluarea apei și a solului (1 oră) ; Conservarea naturii (1 oră) ; Conservarea terenurilor de culturi și pășuni (1 oră) ; Vînatul și pescuitul (1 oră) ; Rezervații naturale în România : parcul Retezat (1 oră) ; Parcuri naționale din America de Nord, de Sud, Asia, Africa, Australia, Europa (4 ore).

RECAPITULARE (4 ore).

Predare	51 ore
Recapitulare	7 ore
La dispoziția profesorului	2 ore
Lucrări practice	2 ore
Total:	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

1. Observarea asociațiilor din frunzarul de pădure. 2. Observarea asociațiilor de pe scoarță și de sub scoarța copacilor. 3. Studiul asociațiilor de animale din fîntînă, izvor, rîu, baltă etc. 4. Relațiile de hrană dintr-o asociație locală. 5. Observarea influenței condițiilor de viață asupra plantelor ornamentale. 6. Asociații de organisme din parcul școlii.

(Continuare în numărul viitor)

MARGARET THATCHER, secretar de stat pentru educație și știință din Marea Britanie

„PRETUTINDENI, ÎN LUME, SE AȘTEAPTĂ ENORM DE MULT DIN PARTEA EDUCAȚIEI“

MERIDIANE

Casa universitarilor din București a fost miercuri, 21 septembrie, locul unei scurte escale în cadrul vizitei pe care o efectuează în țara noastră *d-na MARGARET THATCHER*, secretar de stat pentru educație și știință al Marii Britanii, la invitația ministrului învățămîntului, Mircea Malița. Scurtul răgaz de o oră și jumătate a permis totuși cunoscutei personalități de prestigiu internațional în domeniul educației, care conduce învățămîntul englez, să ne prezinte, în cadrul unei animate discuții, preocupările actuale ale școlii britanice, amplasate pe coordonatele problematicii majore cu care este astăzi confruntată, pe plan mondial, instituția educației.

A fost un tur de forță al elocinței, recomandînd formația juridică a d-nei Margaret Thatcher, îmbinat strîns cu un impresionant spirit de sinteză, care ne-a amintit că leadera educației din Anglia este și distinsă cercetătoare în domeniul științelor chimice.

Iată, chiar din momentul de debut al discuției, o pregnantă caracterizare a locului pe care îl ocupă astăzi, în preocupările mondiale, problemele învățămîntului : *„Pretutindeni, în lume, se așteaptă enorm de mult din partea educației. S-a ajuns pînă acolo încît, dacă sînt dificultăți în domeniul transporturilor sau pe plan social, soluțiile să fie căutate, în primul rînd, în domeniul educației.*

Se afirmă, pe bună dreptate, că marile probleme ale educației sînt, în bună măsură, comune pentru întreaga lume. Soluțiile însă sînt diferite și depind de doi factori. Primul ține de trecut și se referă la tradițiile și istoria dezvoltării învățămîntului în fiecare țară. La noi, în Anglia, de pildă, cîntărește mult în adoptarea soluțiilor, faptul că unele școli au o istorie de 4 sau 5 secole, iar Universitatea din Oxford și-a început activitatea în secolul al XIII-lea. Un al doilea factor determinant în alegerea soluțiilor îl constituie viitorul, respectiv necesitățile dezvoltării societății în deceniile următoare. In sfîrșit, adoptarea soluțiilor este determinată de factorul economic, de modul de viață al unei națiuni.

Desigur, nu toate problemele educației prezintă aceeași complexitate. Există o grupă de probleme cu scadență imediată, care pot fi definite foarte precis și fără dificultate, deși nu întotdeauna pot fi soluționate la fel de ușor. O a doua grupă de probleme se referă la tendința obiectivă, existentă pretutindeni în lume, privind extinderea duratei școlarizării obligatorii. Cele mai complexe și mai dificile sînt însă problemele cu termen lung ale educației, întrucît privesc așezarea de pespectivă a unui sistem de învățămînt și calitatea producției lui în deceniile următoare. Direcțiile de evoluție ale științei, cercetarea prospectivă sînt implicate aici într-o măsură determinantă“.

D-na Margaret Thatcher ne-a prezentat, în continuare, cîteva din particularitățile învățămîntului din Marea Britanie, precum și unele dintre problemele actuale cu care acesta este confruntat.

„Învățămîntul englez are ca trunchi de bază școala de 10 ani, cuprinzînd elevii de la vîrsta de 5 la 15 ani. Noi considerăm că, la vîrstele mici, copiii au mari capacități de a-și însuși cunoștințe în cadrul unei activități școlare organizate. De aceea, în perspectiva extinderii duratei învățămîntului la 11 ani, reflectăm și la soluția coborîrii vîrstei de începere a activității școlare la 4 ani.

In desfășurarea procesului de învățămînt pe prima treaptă a școlii, care cuprinde elevi între 5 și 11 ani, se practică două metode dominante : o metodă sistematică, de tradiție, dar mult perfecționată — pentru învățarea citit-scrisului, și metoda prin descoperire, care stimulează aptitudinile, imaginația, capacitatea de compoziție — pentru însușirea celorlalte cunoștințe.

Un exemplu foarte sugestiv cu privire la însemnătatea influenței formelor tradiționale asupra învățămîntului englez : în Marea Britanie nu există un control central asupra programelor școlare, fiecare școală avînd propriile-i programe, în stabilirea cărora cuvîntul hotărîtor îl are directorul. Faptul că absolvenții tuturor școlilor sînt supuși acelorași probe de verificare finală, la absolvire, verificare efectuată de 4 comisii universitare, după aceleași principii, stabilește o limită în diversificarea programelor la diferite școli, permițînd totodată o confruntare permanentă între metodele utilizate“.

Un interes deosebit pentru specialiștii români din domeniul educației și învățămîntului îl prezintă problema școlii comprehensive, în domeniul căreia pedagogii englezi au merite incontestabile. Răspunzînd acestui interes, secretarul de stat pentru educație și învățămînt al Marii Britanii a trasat conturul actual al acestei probleme.

„Potrivit tradiției, învățămîntul mediu englez cuprinde o serie de școli care asigură o educație academică — așa-numitele „grammar school“ — în care absolvenții primei trepte școlare pot pătrunde în proporție de 1 la 5. S-a considerat că acest sistem selectiv, în care ceilalți elevi ce se îndreptau spre alte tipuri de școli medii păreau că au suferit un eșec, ar trebui înlocuit cu un sistem de învățămînt mediu în care toate tipurile școlare să fie reunite în cadrul aceleiași instituții — școala comprehensivă. Unii au ridicat însă obiecții cu privire la faptul că amploarea unor asemenea instituții școlare ar aduce prejudicii stabilirii unei relații apropiate între profesor și elev. De aceea, învățămîntul comprehensiv nu a fost generalizat, dezbaterea «comprehensiv sau selectiv» desfășurîndu-se în continuare“.

După ce s-a referit la unele contradicții existente între solicitările tot mai numeroase ale tinerilor de a accede la învățămîntul superior și numărul insuficient de posturi în care pot găsi plasament absolvenții institutelor universitare, d-na. Margaret Thatcher a prezentat, răspunzînd unui interes manifest, problemele pregătirii și perfecționării personalului didactic.

„Direcțiile de bază ale acestei acțiuni le constituie formarea și adîncirea pregătirii științifice de specialitate și învățarea de către profesori a modului cum să-i învețe pe alții. In ceea ce privește formația de bază a cadrelor didactice, se află în discuție dacă aceasta să continue în institutii pedagogice specializate sau să se desfășoare în universități, pe fundalul unei pregătiri științifice mai ample. Personal, sînt partizana acestei soluții.

In sfera acțiunii de perfecționare a profesorilor, se are în vedere sporirea capacității acestora de a răspunde unui învățămînt în continuă modernizare și de a realiza o dezvoltare maximă a fiecărui elev, în funcție de posibilitățile și aptitudinile pe care le are.

In prezent, o comisie specială, sprijinită de o echipă de 500 de inspectori, investighează problemele de perspectivă ale pregătirii și perfecționării profesorilor. Aplicarea complexului de măsuri ce va fi preconizat depinde însă, în mare măsură, de condițiile materiale de care vom dispune.“

Pe parcursul discuției purtate, d-na Margaret Thatcher, a ținut să sublinieze, în mod deosebit, însemnătatea pe care o acordă schimbului de experiență cu conducerea și specialiștii învățămîntului din România și să-și arate aprecierea pentru competența acestora, cunoscută și cu prilejul vizitei în Anglia a unei delegații a Ministerului Învățămîntului, precum și interesul pentru valoarea unor soluții aplicate în școala românească și pentru rezultatele obținute pe baza acestora.

Consemnarea discuției :
MIRCEA HERIVAN

DE LA ȘCOALA PRODUCȚIEI LA PRODUCȚIA ȘCOLII

— O preocupare majoră pe plan mondial —

Ateliere școlare generalizate în Uniunea Sovietică

Pe lîngă Uzina de tractoare din Harkov funcționează de mai mulți ani mari ateliere școlare, în care elevii desfășoară practica productivă. După cum ne informează „Ucitelskaia gazeta“, în noul an școlar, aici lucrează nu mai puțin de 2 300 elevi (clasele mari) din 15 școli medii ale raionului Ordjonikidze din oraș.

In aceste ateliere, dotate de întreprindere cu utilaj modern, sub directa supraveghere a maiștrilor și cadrelor didactice, tinerii sînt inițiați în tainele a 10 meserii corespunzătoare necesităților economice ale raionului respectiv : strungărie, lăcătușărie, țesătorie, desen tehnic, șoferit, electro și radio-montaj etc.

O grijă deosebită se acordă în întreprindere și în școlile aferente ei orientării fiecărui tînăr spre profesia pentru care are înclinații și aptitudini, profesie pe care să o practice în viață cu dragoste. Pentru aceasta, în uzină a fost creat un laborator de orientare profesională. Și tot în vederea acestui deziderat, în fiecare an, înainte de deschiderea cursurilor, elevii din clasa a IX-a se întîlnesc cu reprezentanți ai conducerii întreprinderii, cu fruntași în muncă din diferite secții, vizitează atelierele în care vor lucra etc.

Experiența atelierelor școlare centralizate (cu caracter raional), dovedindu-se fructuoasă — subliniază „Ucitelskaia gazeta“ — va fi mult extinsă în anii următori. In prezent, se află în studiu de proiectare construcția unor asemenea ateliere în încă două raioane ale Harkovului, precum și în alte orașe.

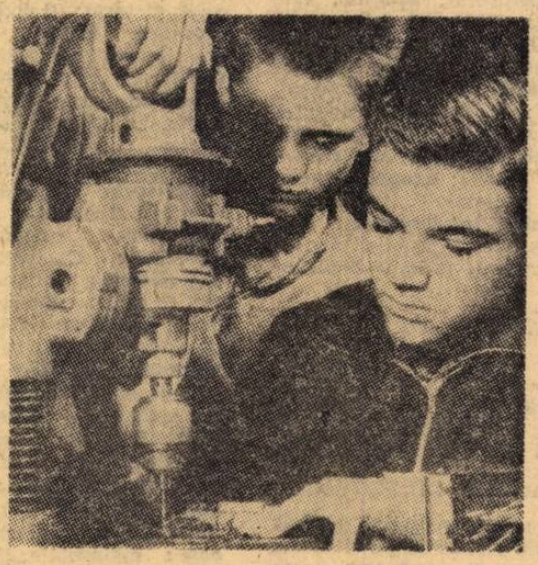

O anchetă printre elevii și absolvenții școlilor politehnice

Elevii a două școli cu program politehnic din Dresda, fac practică în producție într-una dintre cele mai mari întreprinderi din oraș „Kamera und Kinowerke PENTACON“.

Un grup de cercetători în domeniul psihologiei, pedagogiei și sociologiei învățămîntului din R. D. Germană, au întreprins o anchetă în rîndurile elevilor și absolvenților acestor două școli, pentru a afla poziția lor față de educația politehnică. Răspunsurile cele mai semnificative la această anchetă, ca și interpretarea lor, au fost publicate în revista „Pädagogik“ nr. 8/1971.

Spicuim cîteva dintre răspunsurile publicate.

Monika Kreisel, de 17 ani, care face practică la secția mecanică, aflîndu-se în ultimul an de studiu, înaintea examenului de bacalaureat, este de părere că : „Urmînd cursurile politehnice, pe întreg parcursul învățămîntului primar și secundar, căpătăm o pregătire profesională de bază foarte temeinică. Și oricare ar fi profesiunea pe care ne-o alegem ulterior, cunoștințele pe care le-am acumulat la cursurile tehnice teoretice și practice din perioada școlară ne vor fi de mare folos“.

Ilona Leupold, 18 ani, e de aceeași părere. Ea apreciază mai ales, combinarea învățămîntului profesional cu bacalaureatul, ceea ce ușurează posibilitatea unor studii ulterioare.

Chiristine Hummel, o altă elevă, afirmă: „După ce voi obține atît brevetul profesional, cît și diploma de bacalaureat, pe care doresc să le capăt cel puțin cu calificativul «bine», intenționez să-mi continuu studiile tehnologice. Tehnologia industrială mă interesează în mod deosebit și cred că pentru pregătirea mea ulterioară îmi vor fi de folos cunoștințele acumulate în anii de practică“.

In secția de centrări optice a aceleiași întreprinderi lucrează ca muncitori de înaltă calificare Helmut Schön, Gunter Kucharsky — amîndoi în vîrstă de 19 ani — și Knut Korner, de 18 ani, toți trei absolvenți ai ultimei promoții. Și-au ales meseria datorită faptului că și părinții lor au avut-o, dar și datorită îndrumării pe care au primit-o din partea serviciului de orientare profesională. După ce își vor ridica nivelul calificării profesionale, ei reflectează să-și continue pregătirea de specialitate într-o școală de subingineri.

Autorii anchetei subliniază multitudinea de deschideri și valoarea de soluție pentru variatele opțiuni profesionale și școlare ale absolvenților, pe care le oferă școala cu profil politehnic, în care elevii efectuează practica direct în secțiile marilor uzine cu profil modern.

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 17 — VINERI 1 OCTOMBRIE 1971 — 12 PAGINI — 1 LEU

Pentru ca învățămîntul să fie strîns legat de viață, de producție, ca tineretul studios să fie educat în spiritul muncii, al idealurilor socialismului

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în școli de toate gradele din Capitală

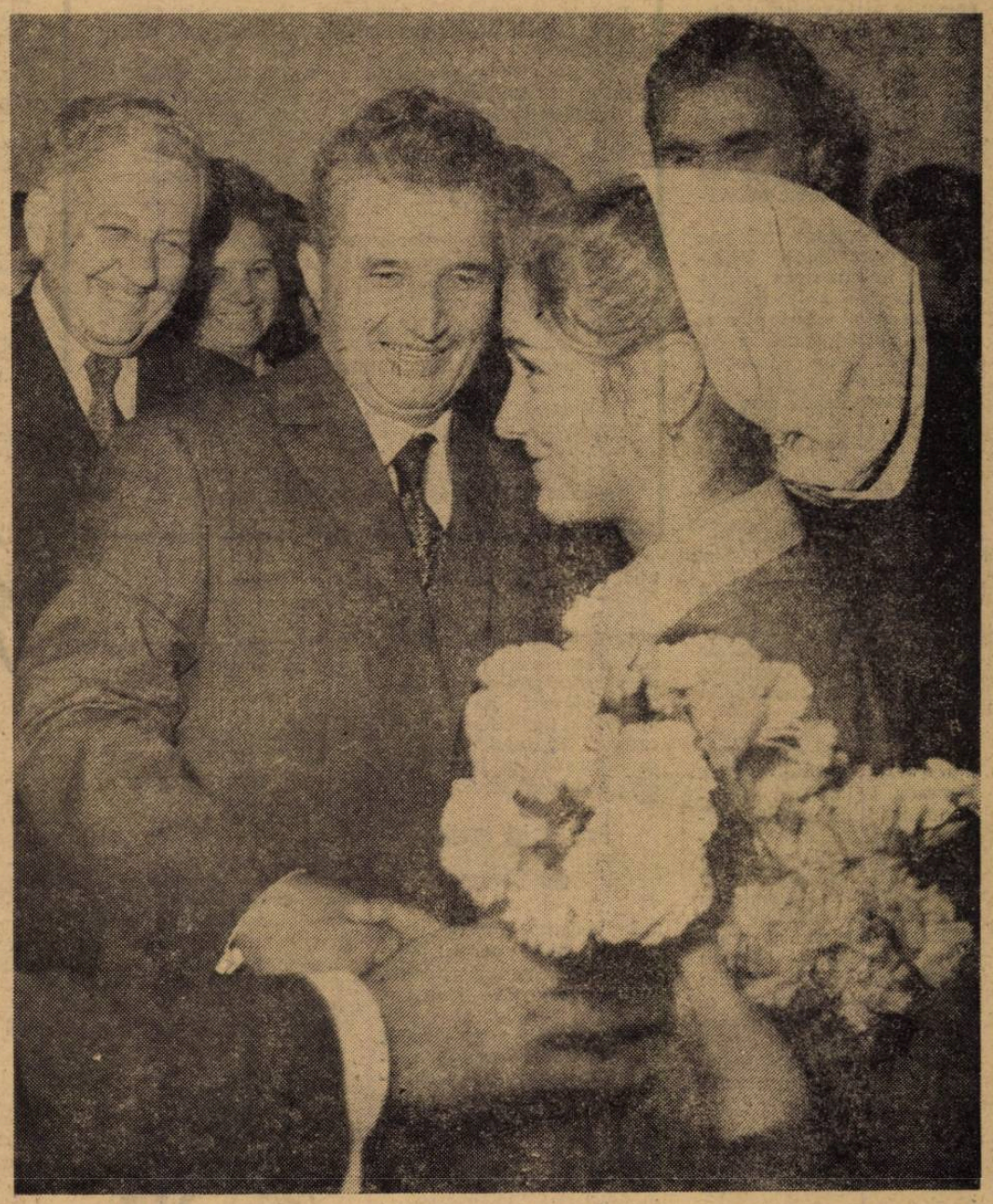

Pretutindeni în școlile și liceele vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu dragoste și cu flori de către elevi și cadrele didactice

În cursul dimineții de joi, 30 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășii Dumitru Popa, Leonte Răutu, Ștefan Voitec, Miron Contantinescu, Miu Dobrescu, a vizitat școli elementare, profesionale, licee de cultură generală, de specialitate și tehnice din Capitală.

În această vizită de lucru, conducătorii de partid și de stat au fost însoțiți de Mircea Malița, ministrul învățămîntului, Dan Marțian, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministrul pentru problemele tineretului, de cadre de conducere și specialiști din rețeaua învățămîntului de toate gradele, de activiști de partid și de stat.

Prezența secretarului general în școli de diferite profiluri, acum, la începutul noului an de studiu, reprezintă încă o mărturie a prețuirii acordate școlii și slujitorilor ei de partidul și statul nostru, a grijii permanente pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului căruia i s-a încredințat înalta misiune de a educa tînăra generație, de a o forma pentru muncă și viață, în spiritul nobilelor idealuri ale socialismului.

S-a integrat organic în viața fiecărui cetățean, ca o manifestare adînc grăitoare a democratismului orînduirii socialiste, a legăturilor ce unesc atît de trainic poporul și partidul, prezența aproape cotidiană a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat în mijlocul unor colective de muncă din toate domeniile de activitate. Ceea ce ne-am obișnuit să definim stilul de lucru al secretarului general semnifică în esență preocuparea sa statornică de a analiza la fața locului modul în care se transpun în viață hotărîrile Congresului al X-lea, de a se sfătui permanent cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale într-un dialog fructuos, menit să deschidă noi orizonturi, noi perspective mersului nostru înainte, pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În această lumină se înscrie și vizita de lucru de ieri, prilej de a constata realizările dobîndite în îndeplinirea indicației privind legarea învățămîntului de viață, de producție, prin activitatea atelierelor-școală, prin transformarea întregii rețele de școli în adevărate amfiteatre ale muncii și de a adopta măsurile care să dezvolte, pe planuri superioare, aceste realități. Cu atît mai mult, cu cît în acest an de învățămînt s-a hotărît, de către Secretariatul C.C. al P.C.R., ca școlile, de pe întreaga filieră, să beneficieze de sprijinul concret și direct al unităților productive — din industrie, agricultură, cooperația de consum și meșteșugărească, care au sarcina să înzestreze atelierele din școli cu mașini, utilaje, aparate, scule și să asigure în același timp și asistența tehnică de specialitate. Iată, așadar, ce vast și generos cîmp de activitate se deschide în fața învățămîntului nostru, pentru ca școlile și liceele să educe tineretul în spiritul muncii, să-l deprindă să lucreze în orice domeniu, să-l facă să înțeleagă că orice activitate folositoare societății este o muncă de onoare.

Vizita conducătorilor de partid și de stat începe la Liceul industrial energetic din șoseaua Giurgiului. După cum se știe, aceste școli de specialitate au un rol bine definit în sistemul nostru de învățămînt post-general, ca principală sursă de cadre cu pregătire medie pentru toate ramurile economiei naționale. Specificul lor — obținerea de către tineri a unei calificări profesionare concrete, concomitent cu diploma de bacalaureat — se bucură de o largă apreciere și adeziune din partea acestora, fapt dovedit și de participarea lor în număr din ce în ce mai mare la concursul de admitere. Activitatea primei promoții de absolvenți ai liceelor de specialitate, care din vara aceasta lucrează în producție, dovedește din plin eficacitatea acestei forme de învățămînt.

La intrarea în clădirea liceului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este întîmpinat de ministrul energiei electrice, Octavian Groza, de cadrele didactice și de un mare număr de elevi, care oferă flori, aclamă cu entuziasm. Pe o mare pancartă, desfășurată pe frontispiciul clădirii, se află urarea : „Bine ați venit în mijlocul nostru, iubite tovarășe Ceaușescu !".

Directorul liceului, prof. Alexandru Moșu, înfățișează oaspeților unele aspecte din activitatea instituției pe care o conduce. El arată că în prezent în liceu învață, la cursurile de zi și serale, 768 de elevi, pregătindu-se să devină muncitori și tehnicieni cu înaltă calificare în sectoarele termo și electroenergetic. Prima promoție care a absolvit anul trecut se află în producție, în unități de specialitate, printre care întreprinderea „Energoreparații", diverse centrale electrice, dovedind pricepere și competență în muncă. Se arată, de asemenea, că 16 absolvenți au intrat în instituții de învățămînt superior pentru a deveni ingineri și subingineri.

Sînt vizitate apoi atelierele-școală, laboratoarele și cabinetele tehnice ale liceului, înzestrate cu utilaje realizate de întreprinderea „Energomontaj", care patronează această școală, precum și prin autodotare, prin confecționarea în școală a unor instalații necesare practicii elevilor, economisindu-se peste 300 000 lei. Elevii își desfășoară activitatea sub îndrumarea calificată a cadrelor didactice, a unor ingineri și tehnicieni care lucrează nemijlocit în producție. Cei din ultimele clase își desăvîrșesc meseria aleasă în întreprinderile unde vor lucra după absolvire, în felul acesta putînd să cunoască mai bine procesul tehnologic.

Vorbind despre perspectiva dezvoltării bazei tehnice pentru practica elevilor, directorul școlii informează pe oaspeți că se află în construcție un poligon termo și electroenergetic de cea mai mare necesitate pentru înstruirea de specialitate a elevilor.

Conducătorii de partid și de stat se interesează în vizita prin atelierele-școală la ce lucrează elevii. Se arată că există un plan de activitate bine întocmit pe baza căruia se execută o se-

(Continuare în pag. a 3-a)

În avanpremiera anului universitar

O CONSFĂTUIRE FRUCTUOASĂ

În zilele de 23—24 septembrie a.c. a avut loc, la București, Consfătuirea-schimb de experiență cu președinții comitetelor sindicatelor din institutele de învățămînt superior și cercetare științifică, organizată de Biroul executiv al Comitetului Uniunii sindicatelor învățămînt, știință și cultură la care au participat și membrii Biroului executiv al Consiliului sindicatelor din Centrul universitar București, membrii comisiei pentru învățămîntul superior și cercetare, din cadrul uniunii, președinți ai unor comitete ale sindicatelor din învățămîntul de cultură generală din principalele centre universitare.

S-au prezentat referate privind contribuția sindicatelor la educarea politico-ideologică și moral-cetățenească a salariaților și la antrenarea cadrelor didactice în munca educativă cu studenții; la perfecționarea activității cadrelor didactice și a personalului tehnic-administrativ potrivit cerințelor societății noastre socialiste; la întărirea și dezvoltarea colaborării facultăților și centrelor de cercetare științifică cu producția.

Consfătuirea a dezbătut și unele probleme legate de îmbunătățirea proiectelor de statute proprii ale sindicatelor din institutele de învățămînt superior și cercetare.

Participanții la această acțiune au audiat expunerea tovarășului **Alexe Popescu,** adjunct al ministrului învățămîntului, privind îmbunătățirea conținutului și structurii învățămîntului superior pe baza măsurilor aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și expunerea tovarășului **Nicolae Gavrilescu,** vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R. în legătură cu sarcinile sindicatelor în domeniul muncii politico-ideologice și cultural-educative în lumina recentelor documente de partid.

Tovarășa **Maria Stănescu,** președinta Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, la încheierea lucrărilor, a arătat principalele probleme care stau în fața sindicatelor din institutele de învățămînt superior și cercetare, a subliniat necesitatea ca, sub conducerea organizațiilor de partid, sindicatele să contribuie la întărirea vieții de organizație, să mobilizeze cadrele didactice la traducerea în viață a măsurilor elaborate de Ministerul Învățămîntului și aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea structurii și conținutului învățămîntului superior, creșterea eficienței muncii politico-ideologice și cultural-educative în rîndul tineretului universitar și a recomandat unele măsuri menite să sporească contribuția sindicatelor la deschiderea și desfășurarea în bune condiții a anului universitar.

LUCRĂRILE COMISIEI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ A MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

În contextul preocupărilor de traducere în viață a sarcinilor stabilite de conducerea de partid și de stat pentru perfecționarea și modernizarea învățămîntului, pentru creșterea eficienței sale în viața socială a țării, Comisia pentru învățămînt, știință și cultură a Marii Adunări Naționale a analizat sub președinția tovarășului prof. Constantin Dinculescu, în ziua de 24 septembrie 1971, din însărcinarea Consiliului de Stat, măsurile luate de Ministerul Învățămîntului, de celelalte organe centrale, precum și de comitetele executive ale consiliilor populare pentru pregătirea deschiderii noului an școlar 1971/1972.

La lucrări au participat tovarășii Mircea Malița, ministrul învățămîntului, Andrei Păcuraru, prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală, președinți ai unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale și deputați din aceste comisii, cadre din conducerea unor organe centrale, alți specialiști din domeniul învățămîntului.

Pe baza informărilor prezentate de Ministerul Învățămîntului și în urma constatărilor făcute de deputați în circumscripțiile electorale, a avut loc o amplă dezbatere privind condițiile deschiderii noului an școlar în învățămîntul de toate gradele din țara noastră. Cu acest prilej au fost subliniate rezultatele dobîndite, precum și unele deficiențe sau rămîneri în urmă, propunîndu-se măsuri de înlăturarea lor, menite să contribuie la desfășurarea în cele mai bune condiții a activității de învățămînt și educație.

Concluziile și propunerile rezultate din lucrările comisiei vor fi prezentate Consiliului de Stat.

Patronajul școlilor din Covasna

În vederea creării unor condiții bune pentru desfășurarea practicii elevilor, printr-o recentă hotărîre, Consiliul popular al județului Covasna a stabilit patronarea liceelor și școlilor generale de către unitățile productive din județ. Un mare număr de întreprinderi — printre care Fabrica de textile „Oltul" din Sf. Gheorghe, Fabrica de confecții din Tg. Secuiesc, Întreprinderea minieră Căpeni, stațiuni de mecanizare a agriculturii, întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție — vor asigura condițiile necesare pentru practica elevilor în secțiile și atelierele proprii și vor sprijini școlile pe care le patronează să-și creeze baze școlare pentru efectuarea practicii. Elevii care și-au ales o activitate practică cu același profil ca al școlilor profesionale din localitatea în care învață, vor efectua practica în atelierele și sub îndrumarea personalului calificat al acestora. Nu ne rămîne decît să le urăm „spor la muncă !".

Școala „George Enescu"

În cadrul manifestărilor prilejuite de a 90-a aniversare a nașterii lui George Enescu, la Tescani, județul Bacău — locul unde marele compozitor român a trăit timp de aproape patru decenii — a avut loc o festivitate consacrată cinstirii vieții și operei marelui muzician.

Cu această ocazie, noii

școli din localitate i-a fost atribuit numele lui George Enescu, ca un omagiu adus înflăcăratului artist-patriot.

În încheierea festivității, participanții au adresat o *telegramă C.C. al P.C.R., tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU.*

Medalia Komensky

La Ambasada Republicii Socialiste Cehoslovace din București a avut loc, vineri 24 septembrie a.c., decernarea Marii medalii comemorative care poartă numele pedagogului și savantului umanist Jan Amos Komensky, prof. univ. dr. doc. Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România și profesorilor universitari Pandele Olteanu și Iosif Antohi. Acordarea acestei medalii vine să răsplătească activitatea celor trei oameni de știință consacrată cercetării, influenței și răspîndirii ideilor lui Comenius în țara noastră și actualității pe plan mondial a operei marelui savant umanist ceh.

Diversificarea rețelei școlare timișorene

Pentru a răspunde nevoilor economice ale diferitelor localități și zone din județul Timiș, începînd cu acest an — în mod experimental — liceele s-au profilat pe activități practice specifice : la Ciacova — mecanizare a agriculturii, la Buziaș și Recaș — viticultură, la Jimbolia — ceramică, la Deta — lucrări în lemn. Tot din această toamnă Liceul „C. Brediceanu" din Lugoj și liceele din Făget, Sînnicolaul Mare și Gătaia au devenit licee-internat. De asemenea, vechilor clase speciale — care au funcționat cu bune rezultate pînă în prezent — li s-au adăugat altele noi : clase de matematică și fizică la Liceul „C. Diaconovici-Loga" din Timi-

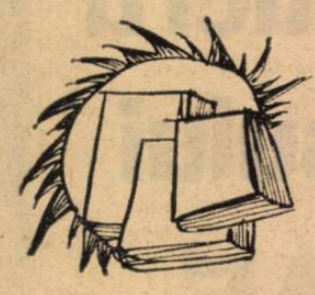

șoara, de fizică, biologie și chimie la Liceul nr. 10 — Timișoara, de matematică la Liceul „C. Brediceanu" — Lugoj, de fizică la Sînnicolaul Mare și de biologie la Jimbolia. Încă un pas pe calea legării școlii de cerințele vieții. Un pas bun, promițător.

Un cinematograf al elevilor

La șirul de inițiative argeșene despre care am auzit vorbindu-se în ultimul timp s-a mai adăugat una : înființarea la Pitești a unui cinematograf pentru elevii de toate vîrstele. Inspectoratul școlar județean și Întreprinderea cinematografică-Argeș își propun să prezinte aici filme artistice, documentare, scurt metraje de animație, să organizeze întîlniri cu cineaștii și dezbateri diverse la care să participe tinerii cinefili. O inițiativă demnă de toată lauda, deci.

Cavalerește...

„Profesorii nu sînt suficient preocupați de îndrumarea elevilor la spectacole bogate în idei" — își dă cu părerea artistul emerit Ion Lucian, directorul teatrului „Ion Creangă", într-un interviu publicat zilele trecute în „România liberă".

Ce să zicem ? Așa o fi. S-or fi plictisit și ei tot căutînd zadarnic ceva piese de idei în repertoriul cam subțirel și cam același cu care se prezintă Teatrul pentru copii și tineret în fața spectatorilor săi. De pildă... Dar să lăsăm ce a fost și să așteptăm, plini de speranță, noua stagiune. Am vrea ca vorbelor puțin măgulitoare pe care ni le aruncă artistul să le răspundem cu elogiile noastre. Numai să avem pe ce !

Școala fără ziduri

Pe frontul activ al întregului învățămînt

„Teoretic", asociem curent calitatea de pedagog cu aceea de părinte sau părinte spiritual — niciodată părinte vitreg. Aproape că se insinuează orgolios : „tatăl meu e profesor" și — la trecut — „profesorul mi-a fost ca un părinte".

Profesorul părinte — și, cu necesitate, și pedagog — ne este familiar tuturor. Un succes al său trece aproape neobservat pe moment, un eșec are un puternic ecou imediat.

Pentru maniera asocierilor făcute de elevi transcriu un dialog din primele zile de școală : „Cine vă e diriginte ?" „Să spun drept, nu-i știu numele". „Ce predă ?" „Matematică. E profesor universitar."

O clasă specială de liceu, emanînd obligații, dar și spațiu pentru opțiuni educaționale, își învederează și în acest fel — „universitar" — atractivitatea. Dacă elevii de aici nu vor cere ei înșiși un accent special pe educație, putem fi siguri că un procent bun al acestei opere îl dă autoeducarea izvorîtă din pasiunea pentru devenire științifică.

Asocierea învățămîntului cu producția se exprimă, între altele, printr-un nume quasi-metaforic, cu o atît de largă circulație din toamna aceasta — atelierul-școală — care trimite la o realitate cu totul semnificativă. Același nume pentru treptele unui sens unic și în cazul învățămîntului de cultură generală și al celui superior tehnic și economic.

Devenirea de viitor a actualilor elevi ține de prezent nu numai ca orientare. Deprinderile de muncă practică productivă, de gîndire științifică îndreptată spre o finalitate concretă, limpede, edificatoare, consolidarea virtuților unor caractere în formare, deodată cu personalitatea, implică o participare nedisimulată la viața societății. Vom spune că în școală se aplică viitorul.

Deocamdată, ucenicia inginerească presupune și exersarea unei calificări similare cu a elevului din prezent. Încît, încă din anul ce vine, profesorul universitar are de așteptat promoții să le zicem preinginerizate în cele trei anotimpuri școlare ce ne stau înainte.

Învățămîntul și producția — spunea ca dedicație la începutul noului an universitar un profesor inginer — se apropie reciproc, așa cum s-ar săpa un tunel din două părți, întîlnirea fiind la mijloc. Și se bucură pentru viitorii ani cînd absolvenții „culturii generale" vor fi incomparabil mai înarmați cu priceperi care să-i facă apți să plece vulturește spre tehnică și știință.

Cea mai din adînc întîlnire a școlii și oamenilor este cea cu timpul în integritatea lui, cu epoca noastră românească, exigentă, eroică, revoluționară pe care o trăim angajați, fiecare la locul lui, într-o operă care se va învăța la orele de istorie cum se învață azi lumina la fizică. Profesorul, pedagogul, părintele, universitarul, studentul, elevul se îmbogățesc, sub nimbul producției, cu o dimensiune nouă, muncitorească.

După 15 zile de școală, azi demarează universitățile și politehnicile. De azi, ne aflăm grupați după preparative fără precedent pe frontul activ al întregului învățămînt. Acesta se întîlnește cu sine, ca preludiu la întîlnirea cu marile solicitări ale vastei deveniri românești.

GH. ANCA

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la revista

„TRIBUNA ȘCOLII"

Reamintim cititorilor noștri că prețul unui abonament este :

52 lei pe un an
26 lei pe 6 luni
13 lei pe 3 luni

Abonamentele se primesc pînă în jurul datei de 15 ale lunii — cu servirea din luna următoare — la oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din școli.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scînteii nr. 1
București
Tel : 17 60 20

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN ŞCOLI DE TOATE GRADELE DIN CAPITALĂ

(Urmare din pag. I)

rie de piese solicitate de unităţile productive ; se bobinează rotoare de motor, se face revizia unor agregate şi armături de specialitate, se execută plăci pentru turbine.

Apreciind realizările obţinute, secretarul general al partidului recomandă ca dotarea atelierelor să se facă numai cu maşini şi utilaje care funcţionează şi în întreprinderile de specialitate, pentru ca elevii să dobîndească într-adevăr o calificare superioară în pas cu cerinţele vieţii.

Se vizitează complexul de ateliere şcolare ale Liceului „Matei Basarab"

Pentru îmbinarea organică a cunoştinţelor de cultură generală cu practica productivă

În şcolile generale şi liceele de cultură generală, noul an de învăţămînt a debutat sub noi şi promiţătoare auspicii.

Pregătirea tehnico-productivă, în paralel cu formarea unui orizont cultural larg la elevii din această categorie de şcoli, este o necesitate ce decurge din realităţiie şi cerinţele vieţii, din dezvoltarea impetuoasă a bazei materiale de producţie a societăţii noastre, a ştiinţei şi tehnicii. Nu se mai poate concepe un învăţămînt desprins de ceea ce se cheamă muncă concretă, mijloc de verificare a cunoştinţelor teoretice, de lărgire a orizontului de înţelegere a lucrurilor şi fenomenelor, de dobîndire de noi deprinderi.

Prima unitate de învăţămînt din această categorie a fost Liceul „Gheorghe Şincai".

Întîlnirea conducătorilor de partid şi de stat cu cadrele didactice de aici prilejuieşte o scurtă discuţie asupra istoricului acestui cunoscut liceu bucureştean, care în anul ce vine va sărbători 80 de ani de existenţă. Actualele cadre didactice ale liceului, în majoritate tineri pregătiţi în anii construcţiei socialiste în patria noastră, continuă tradiţia prestigioşilor dascăli ce au predat în această şcoală în trecut. Cu dăruire şi pasiune ei transmit elevilor cunoştinţe temeinice şi bogat argumentate, îi educă pe tineri în spiritul patriotismului ardent, al înaltelor idealuri ale socialismului.

Conducătorii de partid şi de stat, însoţiţi de directorul şcolii, profesorul Victor Petre, şi de profesoara Emilia Ciuraru, secretara comitetului de partid, vizitează atelierele-şcoală intrate în ansamblul mijloacelor instructiv-educative odată cu începutul anului şcolar în curs.

Mai întîi, însă, sînt prezente laboratoarele de fizică şi chimie unde elevii şi profesorii se găsesc în plin proces de desfăşurare a lecţiilor. Laboratoarele sînt bine înzestrate încît facilitează aprofundarea, pe baza experienţelor, a cunoştinţelor predate la cele două discipline.

Un interes aparte suscită laboratorul complex audio-vizual, destinat îndeosebi însuşirii limbilor străine. Acest laborator, dotat cu şase cabine special amenajate, fiecare cu magnetofoane, cu mijloace de ascultare, precum şi o sală de clasă cu izolare fonică, de asemenea înzestrată audio-vizual, au fost concepute de profesorii liceului şi realizate cu mijloace proprii. Metodele de predare audio-vizuale s-au dovedit, în ansamblul mijloacelor instructive, ca deosebit de eficiente şi extinderea şi generalizarea lor este un obiectiv actual al Ministerului Învăţămîntului.

În atelierele de lăcătuşerie, de maşini-unelte, de electrotehnică este o atmosferă de lucru. Sub îndrumarea profesorilor, elevii îmbrăcaţi în haine de protecţie, lucrează la strunguri sau la alte maşini-unelte creînd imaginea unei reale secţii de producţie. Şcoala conlucrează strîns cu Întreprinderea „Autobuzul", care a concurat la înzestrarea atelierelor-şcoală cu maşini-unelte, oferind, totodată, posibilităţi ca elevii din ultimul an să efectueze orele de atelier în procesul producţiei.

Atelierele, ca şi activităţile practice desfăşurate în aceste săli de clasă ale muncii fizice, întrunesc bune aprecieri. Secretarul general al partidului adresează cadrelor didactice îndemnul de a persevera în legarea cunoştinţelor generale, teoretice, de activitatea practică. Recomandă, de asemenea, să se înfiinţeze un cabinet de ştiinţe sociale, care, conceput şi organizat pe baze moderne, poate aduce o substanţială contribuţie la însuşirea de către elevi a socialismului ştiinţific, a economiei politice, a istoriei şi filozofiei marxist-leniniste.

În cadrul unui schimb final de opinii se dau soluţii privind modernizarea de ansamblu şi extinderea acestui important şi prestigios lăcaş de învăţătură.

Pe str. Bujor Haiducul, din imediata vecinătate a Liceului „Matei Basarab", este vizitat un complex de ateliere şcolare înglobînd lăcătuşerie, ţesătoria de covoare, croitoria, electrotehnica, confecţii şi tricotaje, tîmplăria, prelucrări mecanice. Aici îşi desfăşoară activitatea practică elevii tuturor liceelor de cultură generală din sector. Toate întreprinderile din sector au concurat la utilarea acestui complex de ateliere. Însoţiţi de profesorii Emil Stancu, Gheorghe Şovu şi Virgiliu Pop, oaspeţii iau contact cu sălile de lucru. Se aflau la orele de practică elevi ai Liceului nr. 39. Copiii mînuiesc cu îndemînare diferite scule şi dispozitive. În atelierul de covoare unde se lucrează pe bază de angajament ferm pentru Cooperativa „Munca şi arta" este admirată măiestria cu care tinerele fete execută asemenea produse, de înaltă calitate şi de o deosebită frumuseţe. Elevele dăruiesc secretarului general al partidului un frumos covor lucrat de mîna lor.

La atelierul de confecţii se realizează o serie de articole de îmbrăcăminte pentru copii, destinate valorificării lor pe piaţă prin intermediul cooperaţiei meşteşugăreşti. La atelierul de electrotehnică se asamblează unele piese pentru autocamioanele „Steagul Roşu", la tîmplărie se produc scaune, la prelucrări mecanice se confecţionează piese pentru motoarele produse de uzina „Timpuri Noi". Această uzină este cea care a înzestrat atelierul cu maşinile-unelte cu care se produce.

Liceul „Dimitrie Cantemir" — o altă şcoală cu renume din Capitală. Ca şi la Liceul energetic, ca şi la Liceul „Gheorghe Şincai" ori la Complexul de ateliere-şcoală de pe lîngă Liceul „Matei Basarab", cadrele didactice, elevii fac şi aici secretarului general, celorlalţi conducători de partid şi de stat o primire călduroasă, entuziastă, expresie a sentimentelor de dragoste şi recunoştinţă pe care le nutresc elevii şi cadrele didactice pentru partid, pentru secretarul general. Se scandează „Ceauşescu-P.C.R.". Este o atmosferă şi de sărbătoare şi de lucru. Profesoara Ileana Teodorescu conduce pe oaspeţi în laboratoarele de chimie. Sînt laboratoare bine înzestrate, spaţioase care fac posibil ca toate orele de chimie să fie predate aici pe viu, ca fiecare elev să desfăşoare independent activitatea impusă de tema predată.

În acest liceu, de aproximativ opt ani funcţionează două clase speciale de fizică şi matematică care şi-au dovedit pe deplin eficacitatea. Se preconizează crearea în curînd a unei noi clase speciale pentru chimie.

Adresîndu-se ministrului învăţămîntului, secretarul general al partidului recomandă să se ia măsuri în vederea întocmirii unui plan de dotare a laboratoarelor din şcoli cu aparatură modernă. Institutele de învăţămînt superior tehnic, institutele de cercetări de specialitate, întreprinderile au datoria să contribuie la această acţiune.

Şi alte discipline — fizica şi ştiinţele naturale — beneficiază la Liceul „D. Cantemir" de aceleaşi bune condiţii care permit predarea cunoştinţelor în laboratoarele de specialitate.

În legătură cu ştiinţele naturale, secretarul general solicită cadrelor didactice eforturi în direcţia modernizării procesului de predare. Pentru mai buna înţelegere a obiectului, a legităţilor care guvernează în natură, metodele descriptiviste în predarea biologiei, anatomiei etc. se cer înlocuite cu procedee vii, aplicative în care demonstraţia practică să precumpănească.

O bună impresie fac atelierele de montaj electric, lăcătuşerie, tricotaje. În atelierele-şcoală ale Liceului „Dimitrie Cantemir" îşi efectuează practica şi elevii liceelor „Spiru Haret" şi nr. 10. Atelierele care funcţionează aici sînt patronate de diferite întreprinderi de mare importanţă din Capitală, printre care Fabrica de elemente pentru automatizare, „Electrobobinajul", Combinatul de imdustrializare a lemnului-Pipera etc. În ateliere de montaj electronic, patronat de Uzina „Electronica", se execută piese şi subansamble pentru aparatele de radio fabricate în ţara noastră. Este de faţă şi directorul Uzinei „Electronica", ing. C. Faur, care se declară mulţumit de activitatea întreprinsă de elevi la lucrările practice, de sprijinul încă modest, dar real pe care elevii acestor licee îl dau întreprinderii pe care o conduce.

La Şcoala generală nr. 56, iniţiatoarea chemării : toţi elevii, la activitatea patriotică !

De aici a pornit chemarea : toţi elevii, la activitate patriotică !

De pe şoseaua Ştefan cel Mare coloana maşinilor intră în Bulevardul Republicii. Pe distanţă de cîteva sute de metri, circulaţia este dirijată de pionieri ai Şcolii generale de 10 ani nr. 56, a căror şcoală urmează să fie vizitată.

De o parte şi de alta a aleii ce conduce către intrarea la şcoală, elevii, cadrele didactice alcătuiesc un culoar fremătător care aplaudă, aclamă, cîntă. Corul şcolii, cor care deţine primul loc pe Capitală în întrecerea formaţiilor corale de pionieri, întîmpină pe oaspeţi cu un cîntec :

Bine aţi venit în a noastră
scumpă şcoală
Noi vă primim toţi cu zîmbete
şi flori
Vă aşteptăm cu mare bucurie
Să ne trăiţi iubiţi conducători

Prin aceste versuri simple, dar încorporînd o puternică încărcătură emoţională, elevii şi educatorii îşi exprimă sentimentele lor de recunoştinţă faţă de patria socialistă, de conducătorii ei pentru minunatele condiţii de muncă şi învăţătură ce le sînt create, condiţii similare de altfel pentru toţi fiii ţării, pentru toţi cei ce activează pe fertilul ogor al şcolii. Grav şi solemn, pioniera Drăgoi Corina, comandant de detaşament, raportează tovarăşului Nicolae Ceauşescu succesele înregistrate de pionierii şi şcolarii de la Şcoala generală nr. 56 în acţiunile de muncă patriotică din vara acestui an. Ca urmare a chemării adresate de ei către toţi pionierii şi şcolarii din întreaga ţară, pentru a transforma ultima săptămînă de vacanţă într-o săptămînă de muncă patriotică, peste două milioane de şcolari au luat parte la campania de recoltare, de înfrumuseţare a localităţilor, la alte acţiuni de interes general. Micuţa elevă este îmbrăţişată. Elevii sînt felicitaţi pentru iniţiativa lor, pentru succesele din ce în ce mai mari la învăţătură.

Apoi, directoarea şcolii, profesoara Elena Vasiliu, conduce pe oaspeţi în atelierele-şcoală de tîmplărie, lăcătuşerie, lucru manual şi artizanat, mase plastice, ţesătorie, electrotehnică. Şi aici, conducătorii de partid şi de stat urmăresc lucrările execu-

(Continuare în pag. a 4-a)

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ȘCOLI DE TOATE GRADELE DIN CAPITALĂ

(Urmare din pag. a 3-a)

te cu multă îndeminare și talent de elevi. Se subliniază și cu acest prilej eficiența atelierelor-școală, importanța lor în îmbinarea armonioasă a teoriei cu practica în școlile noastre de cultură generală. La atelierul de artizanat elevele, îmbrăcate în halate albe, execută minunate cusături, costume naționale, păpuși, diverse seturi pe care școala le valorifică cu rezultate bune. Micile „lucrătoare" oferă secretarului general flori și obiecte confecționate de mîinile lor.

Atelierele de tîmplărie, tricotaje, laboratoarele de științele naturale și fizică sînt bine dotate. Se relevă însă faptul că acestea dispun de un spațiu restrîns și se face recomandarea ca noile proiecte tip de școală să țină seama de necesitățile sporite de spațiu pe care le reclamă atelierele-școală. Pentru rezolvarea problemei atelierelor la Școala nr. 56, cadre didactice se angajează ca, solicitînd sprijinul cetățenilor din cartier și valorificînd materialele de construcții provenite din demolări să construiască o clădire adecvată cerințelor acestei importante componente a activității instructiv-educative.

Grupurile școlare profesionale — adevărate întreprinderi de producție

Dezvoltarea învățămîntului pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialitate, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor și cadrelor tehnice, se înscriu printre sarcinile de bază ale actualului plan cincinal. S-au creat noi grupuri școlare pe lîngă întreprinderi, au fost dezvoltate școlile existente, a crescut baza tehnică necesară instruirii tinerilor care se pregătesc în aceste școli.

Un exemplu edificator al modului cum s-a dezvoltat o asemenea școală profesională îl constituie Grupul școlar de pe lîngă cunoscutele uzine bucureștene constructoare de mașini „23 August". Peste 3 200 de elevi se pregătesc în prezent în acest grup școlar, anual absolvind aici peste 1 000 de tineri care completează detașamentele de muncitori, tehnicieni și maiștri de înaltă calificare ale uzinelor constructoare de mașini în toate meseriile de care are nevoie această ramură cheie a economiei noastre naționale. Grupul cuprinde o școală profesională, o școală tehnică de maiștri, o școală de specializare postliceală și un liceu industrial. De asemenea, în acest grup școlar funcționează și cursuri de uceniciе la locul de muncă.

La sosirea în acest grup școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat sînt salutați de ministrul industriei construcțiilor de mașini, Ioan Avram, de colectivul de conducere al Uzinelor „23 August". Directorul grupului, Ilie Dabu, arată că în ultimii doi ani au fost construite aici zece săli noi de clasă, numeroase ateliere pentru practica elevilor, cabinete tehnice și laboratoare. Este înfățișată evoluția ponderii disciplinelor predate pe parcursul a 10 ani.

Atelierele de lucru sînt dotate cu utilaje de mare tehnicitate și se înfățișează ca adevărate hale industriale unde se produc piese pentru diferite motoare, mașini și agregate aflate în fabricație de serie la marea uzină bucureșteană. Aportul elevilor la producția Uzinelor „23 August" este în continuă creștere.

Aveți o bază materială bună, specialiști cu înaltă calificare, de aceea este necesar să pregătiți și viitori muncitori buni — spune conducătorul partidului și statului.

Pe parcursul vizitei, directorul grupului școlar informează pe oaspeți că atelierele-școală sînt dotate în bună parte cu mașini și utilaje confecționate în cadrul acțiunii de autodotare. Secretarul general recomandă ca ateliere de asemenea tip și de dimensiuni corespunzătoare necesităților școlilor generale să intre în dotarea acestora. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se oprește la o serie de locuri de muncă, stă de vorbă cu elevii, îi întreabă în ce meserii se pregătesc, ce rezultate obțin, le urează succes în activitatea lor. Clubul și cantina grupului școlar vorbesc, prin confortul și utilitatea lor modernă, de condițiile foarte bune de recreere și de viață pe care le oferă elevilor.

În încheierea vizitei, conducătorii de partid și de stat analizează, împreună cu reprezentanții Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, ai Uzinelor „23 August" și ai școlii, posibilitatea extinderii actualelor spații de învățămînt și dotări sociale ale grupului.

Obiectivul ultim al vizitei de lucru a secretarului general al partidului prin unități de învățămînt din Capitală, îl constituie Grupul școlar profesional și tehnic al Ministerului Industriei Ușoare — cea mai mare unitate de învățămînt a acestui minister. Geometria modernă a clădirii se înscrie în linia dominantă a marelui cartier de locuințe Titan. La sosire, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat sînt salutați de ministrul industriei ușoare, Ion Crăciun. Și aici, aceeași atmosferă entuziastă, aceeași primire călduroasă. Ca pretutindeni în școlile vizitate.

Sute de elevi, fete și băieți, în uniforme sobre și cochete de școlari, scandează: „P.C.R., Ceaușescu!", „Ceaușescu și poporul!". Pe chipuri li se citește bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe iubitul conducător al partidului și statului, ei își exprimă hotărîrea de a-și însuși o profesie, de a deveni muncitori pricepuți în întreprinderile industriei producătoare de bunuri de larg consum.

Ca și grupul școlar al industriei constructoare de mașini, și această unitate de învățămînt are o structură complexă. Aici funcționează o școală profesională pentru muncitori calificați, o școală tehnică de maiștri, o școală tehnică de specializare postliceală și un liceu industrial. Nu de mult pe lîngă acest important centru de învățămînt a luat ființă și un centru de perfecționare a cadrelor de conducere din întreprinderile ministerului de resort.

Anual, de pe băncile acestui complex școlar — în care învață în prezent peste 3 600 de tineri — ies circa 1 200 de muncitori de înaltă calificare, tehnicieni, maiștri și cadre de conducere pentru întreprinderile industriei ușoare.

Directorul grupului școlar, Ion Oprișoiu, îi invită pe oaspeți în sălile de cursuri, în laboratoare, în atelierele de lucru. Prin complexitatea problemelor de învățămînt pe care le rezolvă, și prin amploarea sarcinilor de producție pe care și le asumă, instituția poate fi denumită școală-uzină. Aici se produce o mare varietate de bunuri de larg consum specifice industriei ușoare. Fiecare an de învățămînt are un plan propriu de producție. Valoarea producției ce se va materializa în mărfuri pînă la finele anului în curs se va ridica la 4,5 milioane lei. Elevul realizează cu propriile sale mîini bunuri materiale, lucruri ce vor servi altora, încearcă astfel pentru prima oară satisfacția ce o dă munca practică. Instruirea se face sub îndrumarea unor cadre de specialitate bine pregătite sub raport teoretic și practic. Pentru însușirea temeinică a meseriei alese, elevii au la dispoziție materiile prime, materialele, utilajele necesare procesului tehnologic. Se subliniază că cea mai mare parte a aparaturii tehnice necesare procesului de instruire este realizată în școală. O parte provine din întreprinderile de specialitate.

În atelierele de tricotaje, pe lîngă tehnologia tricotajelor, a mașinilor circulare și rectilinii, elevii mai studiază și discipline de cultură generală ca limba și literatura română, matematica, fizica, chimia, altele de specialitate cum sînt protecția muncii, materii prime etc.

După vizitarea atelierelor-școală ale acestui mare grup de învățămînt profesional, conducătorii de partid și de stat vizitează cantina — o clădire impunătoare cu mobilier nou și instalații speciale de prepararea hranei. Aici iau masa toți elevii grupului școlar în serii de cîte 600. Conducătorii de partid și de stat au putut să constate că meniul era substanțial, bine pregătit și îmbietor.

Oaspeților li se prezintă, de asemenea, căminul elevilor; în curînd va fi dat în funcțiune încă un asemenea local modern.

La sfîrșitul vizitei la acest modern complex școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu felicită pe reprezentanții ministerului de resort, pe membrii colectivului de conducere al grupului școlar, pentru modul de organizare a procesului de învățămînt, pentru formele eficiente folosite în vederea îmbinării cunoștințelor teoretice cu practica în producție, apreciind că această unitate de învățămînt profesional și tehnic poate fi dată ca model pentru alte unități școlare similare care pregătesc cadre calificate pentru diferite ramuri ale economiei noastre naționale.

În încheierea vizitei de lucru în școli din Capitală, în Cabinetul secretarului general al partidului a avut loc o întîlnire cu conducerea ministerelor învățămîntului, industriei construcțiilor de mașini și industriei ușoare, cu factori de răspundere din aparatul de partid și de stat.

Apreciind rezultatele obținute în legarea tot mai strînsă a învățămîntului de viață, de producție, în înfăptuirea hotărîrii Secretariatului Comitetului Central al partidului, privind construirea și amenajarea atelierelor-școală cu participarea nemijlocită a unităților productive care patronează această activitate a școlilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat și cu acest prilej prețioase indicații pentru continua perfecționare și modernizare a procesului instructiv-educativ. În acest sens, s-a făcut recomandarea concentrării bazei tehnice a școlilor profesionale, liceelor de specialitate și institutelor de învățămînt superior cu profil similar, creîndu-se adevărate complexe bine dotate, amplasate în vecinătatea unităților productive, cu care să realizeze o strînsă colaborare. În acest cadru larg, urmează să fie inclusă și cercetarea, precum și centrele de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din ramurile respective.

Secretarul general subliniază necesitatea creării unui asemenea complex și pentru ramura electronică, acesta urmînd să fie amplasat în zona industrială Pipera. În cadrul discuțiilor care au loc s-a desprins ideea folosirii studenților facultăților tehnice ca instructori la școlile profesionale — pe diferite trepte — ajutori de maiștri, maiștri, subingineri.

În legătură cu atelierele-școală din cadrul școlilor generale și liceelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu apreciază ca pozitive rezultatele de pînă acum. Se impune, însă, ca baza lor tehnică să se dezvolte în comun cu aceea a liceelor de specialitate, ca practica să fie astfel organizată încît să permită viitorilor absolvenți însușirea unei profesii pe care s-o stăpînească la terminarea studiilor. În ceea ce privește dotarea laboratoarelor de chimie și biologie, se face recomandarea ca ea să aibă la bază o concepție modernă, să capete un adevărat profil de producție, menit să-i înarmeze pe elevi cu temeinice cunoștințe practice.

Secretarul general al partidului arată, totodată, că în atelierele-școală trebuie să se dezvolte activitatea în așa fel, încît produsele realizate să fie folosite atît în întreprinderile industriale cît și la fondul pieței.

Referindu-se la rolul laboratoarelor de științe sociale în opera de educare comunistă a tinerei generații, secretarul general al partidului a recomandat ca acestea să fie astfel concepute încît prin intermediul organigramelor, a expozițiilor, a materialului teoretic și practic să ofere cadrelor didactice și elevilor posibilitatea de a-și ridica nivelul cunoștințelor, lecțiile urmînd să se desfășoare în asemenea cabinete. În spiritul programului de măsuri privind perfecționarea pregătirii politico-ideologice, s-a subliniat necesitatea ca Uniunea Tineretului Comunist să organizeze cercuri de specialitate în diferite domenii.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în școli din Capitală, întîlnirile cu cadrele didactice și elevii, cu factori de răspundere din ministere și specialiști, a condus la concluzii practice, de mare însemnătate pentru mersul înainte al învățămîntului, pentru legarea tot mai strînsă, mai organică a procesului instructiv-educativ de practică, de cerințele vieții. Ea a prilejuit, totodată, reafirmarea hotărîrii tineretului din școli, a educatorilor lor de a munci fără preget pentru a ridica școala românească la nivelul înaltelor cerințe ale dezvoltării multilaterale a României socialiste.

ION MĂRGINEANU
N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI
MIRCEA S. IONESCU
Foto: ANGHEL PASAT
PETRE DUMITRESCU

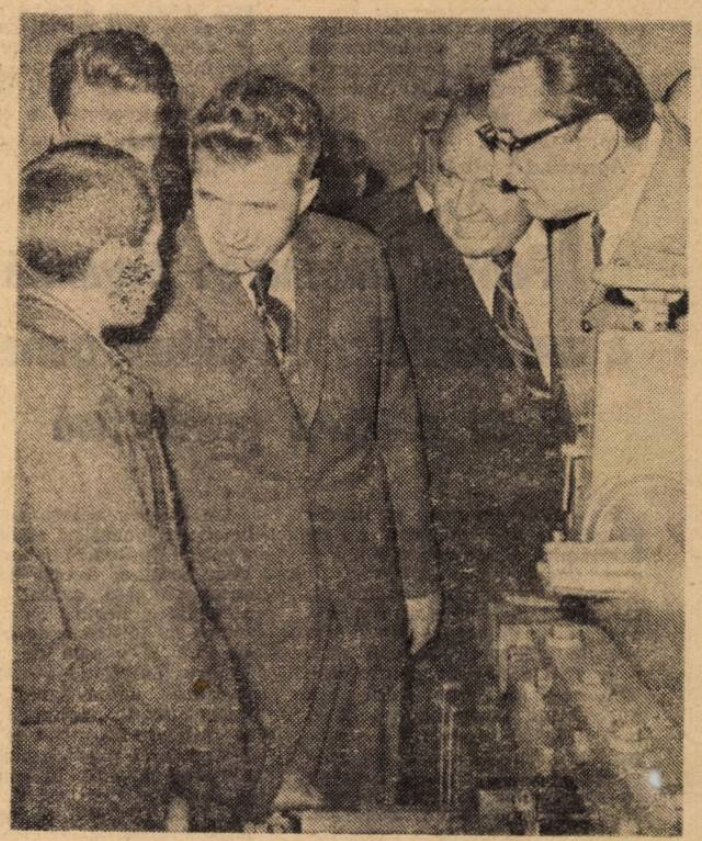

În atelierele de lucru ale grupului școlar „23 August", tovarășul Nicolae Ceaușescu stă de vorbă cu elevii, se interesează de activitatea lor

În cabinetele tehnice ale Liceului industrial energetic

Clasele şcolii moderne:

LABORATORUL, CABINETUL şi ATELIERUL

Directivele partidului privind modernizarea învăţămîntului au determinat apariţia şi dezvoltarea în toate judeţele ţării a unei vaste acţiuni de creare, extindere, dotare şi utilizare complexă a laboratoarelor, cabinetelor şi atelierelor şcolare. Sîntem martorii unui proces îndrăzneţ şi eficient de deplasare a procesului instructiv-educativ din sala de clasă tradiţională, către aceste instalaţii moderne care permit realizarea unui învăţămînt de înaltă ţinută ştiinţifică, capabil să educe tineretul în spiritul muncii, al pregătirii pentru viaţă, pentru producţie, pentru îndeplinirea unei activităţi utile societăţii.

O experienţă bună a acumulat în această privinţă colectivul Liceului „Ion Neculce" din Bucureşti care dispune în momentul de faţă de laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare pentru toate obiectele de învăţămînt. Aceste instalaţii, realizate în urma mai multor ani de eforturi deosebite, pe baza unui studiu al dezvoltării în perspectivă a liceului, au fost create pornind de la ideea desfăşurării procesului instructiv-educativ numai în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare. Născută din preocupările ştiinţifice ale corpului profesoral şi sprijinită în mod activ de Institutul de cercetări pedagogice — a cărui şcoală experimentală a devenit între timp acest liceu — de Ministerul Învăţămîntului şi de Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti, această iniţiativă s-a materializat în mai multe etape.

Prima etapă a fost cea în care am urmărit ca **un număr din ce în ce mai mare de lecţii şi activităţi instructiv-educative să se desfăşoare în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare.** Pentru realizarea acestui obiectiv am creat treptat, cîte un astfel de spaţiu pentru fiecare obiect prevăzut în planul de învăţămînt. Am început cu laboratoarele de fizică, chimie şi biologie care, după părerea noastră, nu pot să lipsească din nici o şcoală a zilelor noastre. Am creat apoi primul laborator lingvistic şi cabinetele de matematică, geografie, istorie, literatura română etc.

Obiectivul celei de a doua etape l-a constituit **trecerea la desfăşurarea procesului instructiv-educativ exclusiv în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare pentru anumite clase ale liceului.** Caracteristica principală a acestei etape, de fapt cea mai dificilă, a constituit-o funcţionarea unui număr de clase ale liceului care au lucrat în sistemul de predare numai în laboratoare, cabinete şi ateliere în timp ce restul claselor au utilizat instalaţiile liceului după sistemul tradiţional. În ce priveşte dezvoltarea bazei tehnico-materiale a şcolii, aceasta este etapa în care am trecut la dublarea sau triplarea numărului de instalaţii pentru fiecare obiect de studiu în funcţie de necesităţile impuse de planul de învăţămînt. Ca urmare, în prezent dispunem de trei cabinete de matematică şi un laborator pentru studiu şi aplicaţii la maşini de calcul, dotat între altele cu un calculator electronic — cea mai modernă instalaţie a liceului —, de trei laboratoare de fizică, trei pentru predarea limbilor moderne, două pentru chimie, două pentru biologie, trei cabinete pentru literatura română, două pentru istorie ş.a.m.d. Am creat, de asemenea, un atelier auto, cu 5 secţii, un atelier pentru legătoria de cărţi, unul fotografic, o sală de gospodărie şi artizanat etc.

Cea de a treia etapă, care a început o dată cu anul şcolar 1971—1972 se caracterizează prin **desfăşurarea întregului proces instructiv-educativ, la toate clasele liceului şi la toate obiectele de învăţămînt numai în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare.**

Fără îndoială, aceasta reprezintă o etapă superioară a modernizării învăţămîntului şi va avea implicaţii deosebite asupra întregii activităţi şcolare. Studiul în laborator sau cabinet permite elevilor să pătrundă în tainele matematicii, fizicii, chimiei sau biologiei, să sesizeze fenomenele esenţiale ale fiecărei ştiinţe care se predă în şcoală şi să le verifice în cutezătoare aplicaţii practice. O astfel de activitate contribuie în mod deosebit la traducerea în fapt a indicaţiilor partidului privind o mai mare apropiere a învăţămîntului de viaţă, de practică, de specificul societăţii noastre contemporane, de nevoile şi exigenţele ei crescînde. Lecţiile şi aplicaţiile practice în laboratoare, cabinete şi ateliere îi familiarizează pe elevi cu mînuirea unor aparate moderne, complicate cu care se vor întîlni mai tîrziu în viaţă, în producţie şi imprimă astfel învăţămîntului caracterul nou, indicat de conducerea partidului. Cu alte cuvinte, desfăşurarea procesului instructiv-educativ numai în laboratoare, cabinete şi ateliere permite realizarea unei puternice suduri între cunoştinţele ştiinţifice, teoretice şi activitatea practică a şcolarilor.

Munca în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare contribuie, de asemenea

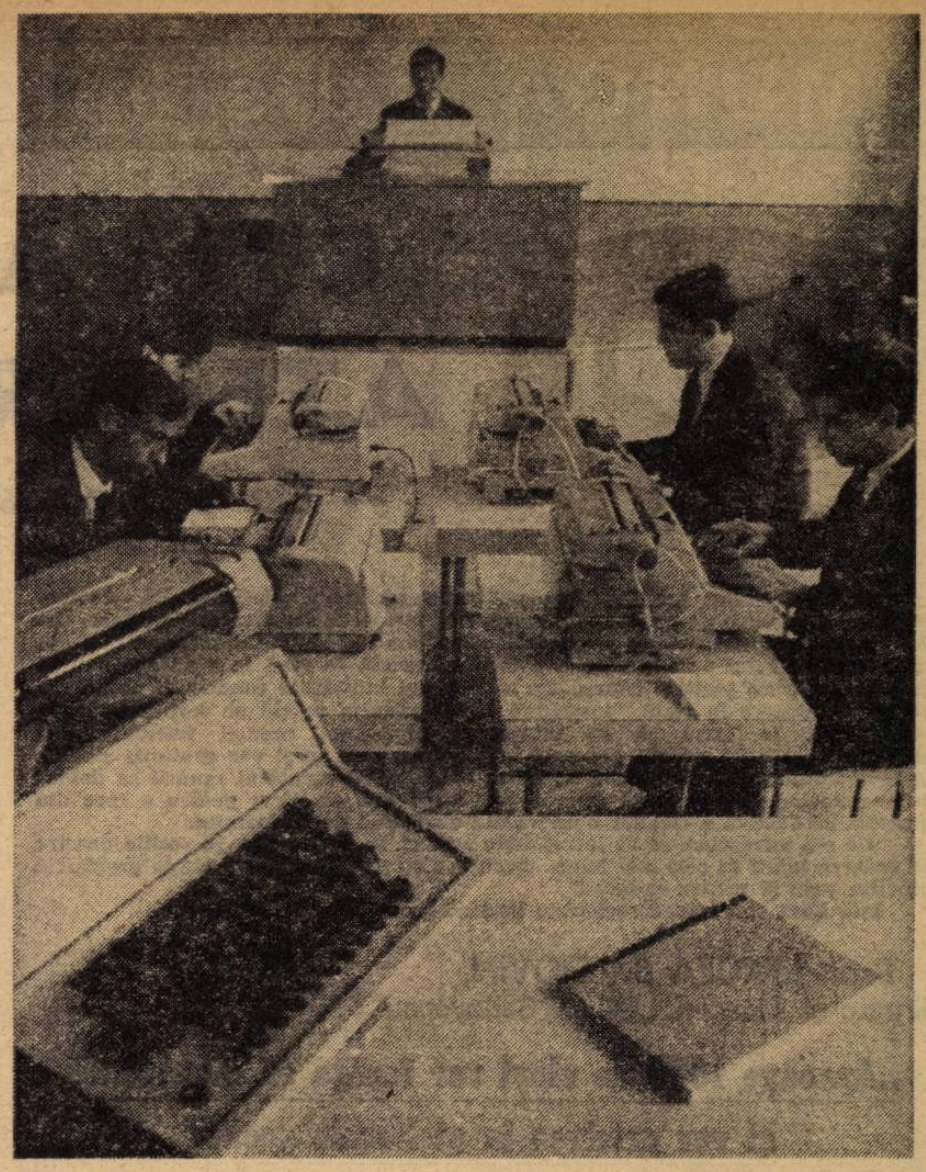

Liceul „Ion Neculce" : laboratorul pentru studiu şi aplicaţii la maşini de calcul

la stimularea iniţiativei şi a spiritului creator, îi pune pe elevi în situaţia de a depăşi stadiul de simpli înregistratori de cunoştinţe şi a deveni participanţi activi la procesul de investigaţie ştiinţifică, de căutare creatoare, ceea ce conferă cunoştinţelor acumulate trăinicie şi eficienţă.

Experienţa liceului nostru a demonstrat că desfăşurarea procesului instructiv-educativ în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare exercită o puternică influenţă în direcţia realizării caracterului formativ al învăţămîntului. Mijloacele tehnice moderne cu care sînt dotate aceste instalaţii îl eliberează pe profesor de anumite sarcini caracteristice învăţămîntului preponderent informaţional, creîndu-i condiţiile necesare pentru a valorifica mai deplin infinitele valenţe educaţionale ale fiecărui obiect de studiu. Aceste mijloace permit profesorului o mai bună cunoaştere a elevilor, a posibilităţilor lor individuale, a resurselor lor intelectuale şi fizice. Ele determină manifestarea la şcolari a unor calităţi care în condiţiile utilizării numai a mijloacelor tradiţionale rămîn ascunse ochiului profesorului şi, în consecinţă, în afara preocupărilor lui pentru şlefuirea personalităţii elevului.

O mare însemnătate pentru perfecţionarea activităţii educative o au şi instalaţiile speciale puse la îndemîna cadrelor didactice pentru desfăşurarea procesului educaţional. În acest sens liceul nostru dispune de un cabinet bine utilat pentru munca educativă şi de un laborator pentru orientarea şcolară şi profesională a elevilor, iar de la 15 septembrie 1971 a fost dat în exploatare şi cabinetul de filozofie.

Dar, oricît de moderne vor fi instalaţiile şi oricît de avansate mijloacele de învăţămînt, elementul decisiv în aplicarea sarcinilor trasate de partid în vederea intensificării activităţii educative şi de pregătire politică în şcoli şi facultăţi îl constituie corpul profesoral, oamenii de la catedră. Iată de ce noi, dascălii, sîntem hotărîţi să facem tot ce depinde de noi pentru a ridica procesul instructiv-educativ la nivelul cerut de actuala etapă a dezvoltării societăţii noastre socialiste.

Prof. emerit ION DRAGU
directorul Liceului „Ion Neculce"
Bucureşti

Liceul „Ion Neculce" : în laboratorul de fizică.

PERFECŢIONAREA — în dezbaterea consiliului profesoral al I. C. P. P. D.

Din legea nu de mult apărută, care prevede perfecţionarea şi reciclarea întregii populaţii salariate a ţării noastre, decurg sarcini noi şi de o deosebită însemnătate pentru personalul didactic. Obligat el însuşi — prin respectiva lege — la o preocupare sporită pentru propria sa perfecţionare, personalul didactic este cu atît mai mult solicitat să acorde atenţie acestei chestiuni, cu cît este chemat nu numai să asigure un înalt nivel, corespunzător exigenţelor sociale contemporane şi de perspectivă în domeniul instruirii şi educării elevilor, dar să contribuie şi la perfecţionarea pregătirii salariaţilor de cele mai diverse categorii.

Consiliul profesoral al Institutului central de perfecţionare a personalului didactic s-a întrunit în zilele de 24 şi 25 septembrie într-o şedinţă lărgită care a luat în dezbatere, în lumina ultimelor documente de partid şi a planului de măsuri elaborat de Ministerul Învăţămîntului pentru traducerea în viaţă a sarcinilor care-i revin din aceste documente, tocmai această problemă a perfecţionării corpului didactic.

În cuvîntarea rostită la deschiderea lucrărilor, ministrul învăţămîntului **Mircea Maliţa** arăta că în momentul de faţă perfecţionarea pregătirii personalului didactic îşi propune două obiective deosebit de ambiţioase : pe acela de a cuprinde un număr mult mai mare de cadre didactice în procesul de perfecţionare şi de a desfăşura acest proces într-o manieră mult mai eficientă. Numărul profesorilor cuprinşi în procesul de perfecţionare trebuie să atingă cifra de 15.000 pe an, iar eficienţa va trebui să fie astfel asigurată încît să se elimine orice manifestare de formalism, să se folosească la maximum dorinţa profesorilor de a se perfecţiona, disponibilităţile de timp şi de mijloace. Va fi foarte greu, sublinia ministrul învăţămîntului, pentru corpul profesoral să-şi îndeplinească sarcinile de reciclare pentru alte categorii de salariaţi dacă nu va ridica la rang de model învăţămîntul pentru cadrele didactice.

Formulînd unele sugestii privitoare la modalitatea în care ar trebui să funcţioneze perfecţionarea, vorbitorul arăta mai departe că, în general, pînă acum, s-a folosit de preferinţă sistemul de a duce oamenii la cursuri şi că această schemă a fost prea puţin depăşită, deşi este foarte costisitoare şi presupune trambalarea inutilă a profesorilor. Vă rugăm — spunea vorbitorul, adresîndu-se plenului consiliului — să ne daţi o schemă bună, de soluţii necostisitoare, în care baza să fie rămînerea omului pe locul de muncă, parcurgerea unui îndelungat curs individual bazat pe bibliografie şi studiu personal presărat şi sprijinit de cursurile serale pe care dv. şi universităţile să le ţineţi în localităţile respective, aducerea lor finală în vacanţe la un curs de o lună de zile, după un an de lucru individual. Solicitînd consiliul să elaboreze o cît mai funcţională schemă a perfecţionării, fără să se lase îngrădit de convenţii inutile, ministrul învăţămîntului mai arăta că de calitatea acestei scheme va depinde înseşi perfecţionarea învăţămîntului, abolirea scolasticismului care grevează încă asupra acestui domeniu.

Dată fiind actualitatea şi acuitatea cu care se pun în momentul de faţă problemele perfecţionării, vom prezenta, în numărul viitor al revistei, cîteva din opiniile participanţilor la aceste dezbateri.

CUM AŢI ORGANIZAT ATELIERELE ŞCOLARE?

— De data aceasta ne răspund directori de licee —

Despre deosebita însemnătate a atelierelor şcolare, a relaţiei şcoală — întreprindere, a practicii de producţie a elevilor în formarea acestora ca destoinici viitori oameni ai muncii — nu vom obosi să vorbim niciodată. Ne interesează buna experienţă în acest sens, pentru a o face cunoscută — pînă la a ajunge bun al tuturor unităţilor şcolare. Numai aşa vom urma indicaţiile conducerii de partid, a căror traducere în viaţă, înseamnă să-i aducem pe cei pe care îi instruim şi educăm, în stare să se integreze procesului muncii imediat după absolvirea şcolii de cultură generală în cazul în care nu-şi vor continua studiile în învăţămîntul superior. Dacă admitem evidenţa că respectul muncii se dobîndeşte muncind — atunci nu trebuie precupeţit nici un efort pentru a face din practica productivă a elevilor o adevărată disciplină de învăţămînt.

Ce s-a întreprins, ce se întreprinde aşadar, în aceste zile, în şcolile noastre, în vederea luării în cele mai bune condiţii a startului în ce priveşte pregătirea elevilor prin şi pentru muncă ?

Iată două secvenţe, înregistrate la două mari şcoli din Capitală :

Prof. MIRCEA BALDOVIN, directorul Liceului „Mihail Sadoveanu":

„Aproape 1000 de elevi vor învăţa să muncească şi vor produce în atelierele şcolii"

La Liceul „Mihail Sadoveanu" sîntem întîmpinaţi de profesorul MIRCEA BALDOVIN, directorul şcolii, şi de încă cineva : profesorul ION BOTEZATU, inspector-şef pentru sectorul 2, care cunoştea, cum am văzut, la fel de bine preocupările de la această unitate.

— Cîţi elevi numără liceul dv., tovarăşe director ?

— Cifră exactă : 1 110.

— Sînteţi dispus să stăm de vorbă despre...

— Ei, bine — despre ce am putea sta de vorbă, mai ales în aceste zile de început de an şcolar — surîde interlocutorul nostru, dacă nu despre pregătirea şi desfăşurarea practicii productive a elevilor ! Este imperios necesar, fiindcă, aşa cum spune o vorbă a noastră, bătrînească — ziua bună, de dimineaţă se cunoaşte...

— Prin urmare, cîţi dintre cei 1 110 elevi ai liceului îşi vor desfăşura activitatea productivă în ateliere ? Şi cum o vor face anume, la ce secţii, în ce condiţii ?

— Aproape 1 000 vor lucra aici, vor învăţa să muncească şi vor produce în atelierele şcolii. Ceilalţi — în secţii ale întreprinderii poligrafice „13 Decembrie". Şcoala dispune de două ateliere electro-montaje, unu de lăcătuşărie, unu de tinichigerie şi alte două de croitorie-artizanat, acestea din urmă exclusiv pentru fete. În total şase ateliere, unde se va lucra, ca şi anul trecut, în două schimburi de cîte circa 20 de elevi — cinci zile pe săptămînă. Ne bucurăm de patronajul efectiv, generos al mai multor întreprinderi : Electro-aparataj, I.U.C.T., I.R.M.A., „Nufărul" şi Fabrica de confecţii şi tricotaje.

— Cum vă explicaţi sprijinul — pe care l-aţi numit „generos", al atîtor întreprinderi ?

— Foarte simplu : elevii noştri şi-au dovedit utilitatea practic, ajutînd prin munca lor, după puterile lor, firească, la îndeplinirea sarcinilor de producţie ale întreprinderilor amintite. Să nu vă miraţi ! Noi am conlucrat cu aceste întreprinderi şi pînă acum. Avem deci măcar un început de tradiţie. Elevii liceului au făcut aici — în ateliere — montări şi ajustaje la aparate electrice de joasă tensiune, diverse asamblări, au lucrat la strung, la maşini de găurit electric, la polizoare electrice, casete de bachelită (finisaj), sonerii, întrerupătoare etc. Am avut chiar comenzi. Astfel, am confecţionat pentru întreprinderea „Nufărul" — pardesie din abă, cu motive de artă populară românească de toată frumuseţea. Cu aceste produse ne-am prezentat şi la un concurs, la care am obţinut premiul I. Iar atelierul nostru de croitorie a organizat o expoziţie cu vînzare, care ne-a adus şi venituri, deocamdată modeste e drept ; e vorba de cîteva mii de lei. Vă închipuiţi însă ce stimulent reprezintă pentru copii valorificarea muncii lor ! Să ai, de la această vîrstă, sentimentul utilităţii tale efective, nu e puţin lucru. De altfel, în acest nou an şcolar avem de gînd să lărgim gama expoziţiilor noastre, dacă nu cumva să le dăm un caracter permanent chiar.

— Ne gîndim — intervine inspectorul şcolar, prof. Ion Botezatu — să organizăm, într-un viitor apropiat un magazin expoziţie cu vînzare, cu caracter permanent, pentru toate şcolile din sector.

— În fond asta şi urmărim — îşi reia firul gîndurilor directorul liceului — să-i facem pe elevi să îndrăgească munca, să fie conştienţi de rostul, necesitatea ei, şi să i se integreze cu abnegaţie şi pricepere de îndată ce vor termina şcoala. Este şi ceea ce ne cere partidul — spre binele întregii noastre societăţii socialiste în care trăim.

Dar, să trecem prin ateliere — mă invită prof. Baldovin.

Am vizitat cele şase secţii... Am fost impresionaţi de ordinea ce domnea peste tot, de dotarea atelierelor. La secţia de croitorie se lucra din plin. Atmosferă de seriozitate, de preocupată hărnicie. Am vorbit despre asigurarea tehnicii securităţii muncii — de altfel în atenţia permanentă a conducerii liceului, despre îndrumarea tehnică de specialitate a elevilor. În această privinţă, nu e lipsit de interes să arăt că Liceul „Mihail Sadoveanu" se bucură de serviciile mai multor lucrători de specialitate: un maistru-lăcătuş (cu normă completă la şcoală), doi profesori-maiştri (de la I.R.M.A., cu cîte 6 ore săptămînal), şase profesori-maiştri (de la Întreprinderea de Electro-aparataj, cu aceeaşi normă), trei profesori-maiştri de croitorie (cu normă completă). De asemenea, patru ingineri de la întreprinderea poligrafică „13 Decembrie" asigură îndrumarea de specialitate a elevilor care îşi fac practica în producţie acolo.

— Şi totuşi — încheie convorbirea noastră directorul liceului — sîntem încă la început de drum. Atelierele noastre sînt departe de imaginea pe care le-o întrezărim...

Un bun început de drum ! — sîntem de părere noi.

Prof. emerit EMIL STANCU, directorul Liceului „Matei Basarab":

„Sprijinul masiv al întreprinderilor care ne patronează este explicaţia bunei dotări tehnice a atelierelor noastre"

La Liceul „Matei Basarab", preocupările sînt aceleaşi :

— Începînd din acest an şcolar — ne informează profesorul emerit **EMIL STANCU,** directorul liceului — pe lîngă şcoala noastră vor funcţiona 7 ateliere, grupate într-un fost local de şcoală generală de pe strada Bujor-haiducul. Este vorba de un centru interşcolar deservind şi liceele nr. 39 şi 43. Secţii : lăcătuşărie, electro-tehnică, ţesut covoare, tîmplărie, confecţii-tricotaj, prelucrări mecanice, croitorie. Un adevărat complex.

Discutăm despre avantajele şi dezavantajele centrelor de acest fel.

— Un centru interşcolar, opinează profesorul Emil Stancu, este preferabil atelierelor din incinta unităţii — cînd e amenajat special. În cazul nostru însă, folosit de 3 licee, el se dovedeşte

Laboratorul, atelierul-şcoală, cabinetul de specialitate, cercul ştiinţific-tehnic al elevilor completează cu elemente moderne, dinamice sistemul nostru de învăţămînt, tot mai strîns legat de producţie, integrat procesului de desăvîrşire a societăţii noastre socialiste. În imaginile alăturate, momente din activitatea unor ateliere de lăcătuşărie-mecanică şi dintr-un cerc de electrotehnică.

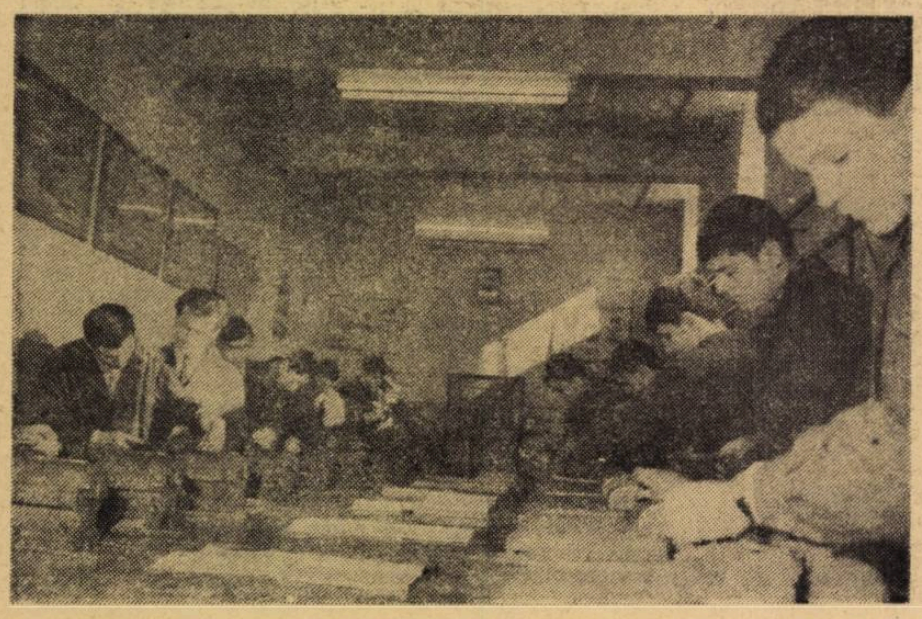

MUNCA — disciplină de învăţămînt

insuficient. Elevii Liceului „Matei Basarab“ au acces la el numai două zile pe săptămînă, în două schimburi, ceea ce este stingheritor. Jumătate din cei 1 280 elevi ai noştri efectuează practica de producţie la întreprinderi însă („Timpuri noi“ : prelucrări mecanice, şi Întreprinderea „Crinul“ : confecţii-tricotaje), aşa încît, deocamdată socotesc că nu trebuie chiar să ne plîngem. Nu se rezolvă instantaneu toate aspectele cu care sîntem confruntaţi în organizarea şi desfăşurarea practicii productive a elevilor. Vreau să subliniez însă înţelegerea de care ne bucurăm în acest sens din partea întreprinderilor care ne patronează. Şi nu sînt puţine : I.O.R., I.R.M.E., cooperativele „Radio-progres“, „Arta populară“, „Arta mobilei“, „Sporul“. Acum vă explicaţi buna dotare cu tehnică de producţie a atelierelor noastre ?

— Credeţi că e bine să fiţi patronaţi de mai multe întreprinderi ?

— Bineînţeles ! Cu cît mai multe — cu atît mai diversificate vor fi, ca specializare, atelierele şcolii. In acest fel avem posibilitatea să venim în întîmpinarea înclinaţiilor elevilor noştri. Sînt de părere că peste tot, acolo unde este cu putinţă, trebuie să se procedeze la fel. Dezvoltarea industriei noastre are o înrîurire deosebită şi asupra noastră. Consolidarea şcolii, în spiritul indicat de partid, e în directă legătură cu ajutorul material şi de îndrumare tehnică pe care îl primeşte din partea întreprinderilor.

— Avînd aceste condiţii asigurate, vă propuneţi, tovarăşe director, să efectuaţi cu elevii dv. comenzi pentru vreo instituţie sau întreprindere ?

— Pentru început, vom primi comenzi din partea Inspectoratului şcolar pentru case de copii, creşe, cămine. De asemenea, din partea cooperativei „Radio-progres“, (asamblări de piese electro-tehnice). La care aş adăuga produse lucrate în mod special pentru autodotarea secţiilor, atelierelor şcolare. Să-i învăţăm pe elevi să-şi poarte şi singuri de grijă, nu numai să aştepte, mai mult sau mai puţin pasivi, utilarea şi reutilarea locului lor de muncă de către alţii .Aşadar, atelierele şcolii vor produce, pentru propria lor înzestrare, cleşti, ciocane, şurubelniţe, sonerii, comutatoare, truse de piese auxiliare, după cum tot aici vom confecţiona şi halate de protecţie pentru elevi. Mai mult : aş spune că în centrele urbane, atelierele şcolare ar trebui să producă şi pentru utilarea unităţilor din mediul rural, care au mai puţine posibilităţi în această direcţie.

In încheierea convorbirii noastre, directorul Liceului „Matei Basarab“ revine la ateliere interşcolare, care îl preocupă în mare măsură. In viziunea sa, acestea ar trebui să fie conduse de un inginer care să lucreze pe post de director adjunct al liceului sau al grupului de şcoli deservite ; de asemenea, avînd în vedere complexele activităţi din atelierele interşcolare, se impune încadrarea lor cu personal de specialitate : un maistru pentru coordonarea tehnică ; unu-doi maiştri pentru întreţinerea utilajelor, un administrator pentru achiziţionare de materiale, încheiere de contracte, desfacerea produselor realizate etc.

— Vă imaginaţi ce-ar însemna pentru elevi, pe plan educativ, să ştie, să vadă că munca lor, transformată în bunuri de consum, intră în circuitul obişnuit comercial pentru oamenii muncii — ne spune directorul. Poate că cer cam mult, dar o fac fiind convins că succesul practicii productive din şcoli va depinde de o cît mai ireproşabilă şi grabnică organizare a ei. Cu contribuţia Ministerului Învăţămîntului, a altor ministere de resort, a întreprinderilor, instituţiilor noastre — pe care am avut-o şi pînă acum — totul este posibil.

Am plecat şi de la această şcoală reflectînd, reflectînd... Desigur, prea simplu nu este. Nu se ajunge, în nici o acţiune, dintr-o dată, la realizarea ei perfectă. Dar însăşi ridicarea atîtor probleme, cu toată seriozitatea, cu maturitate de gîndire, vorbeşte de la sine despre preocuparea conducerilor de şcoli pentru organizarea şi desfăşurarea în cele mai bune condiţii şi cu rezultatele aşteptate — a practicii productive a elevilor. Iniţiativele pe care le-am constatat la cele două licee vizitate — din această perspectivă, ne-au convins că sîntem pe drumul ce ne va conduce la materializarea indicaţiilor conducerii de partid, privind transformarea şcolii româneşti într-o universitate a muncii, legată de viaţă şi pusă hotărît în slujba vieţii.

Convorbiri realizate de
HRISTU CĂNDROVEANU

PANORAMIC

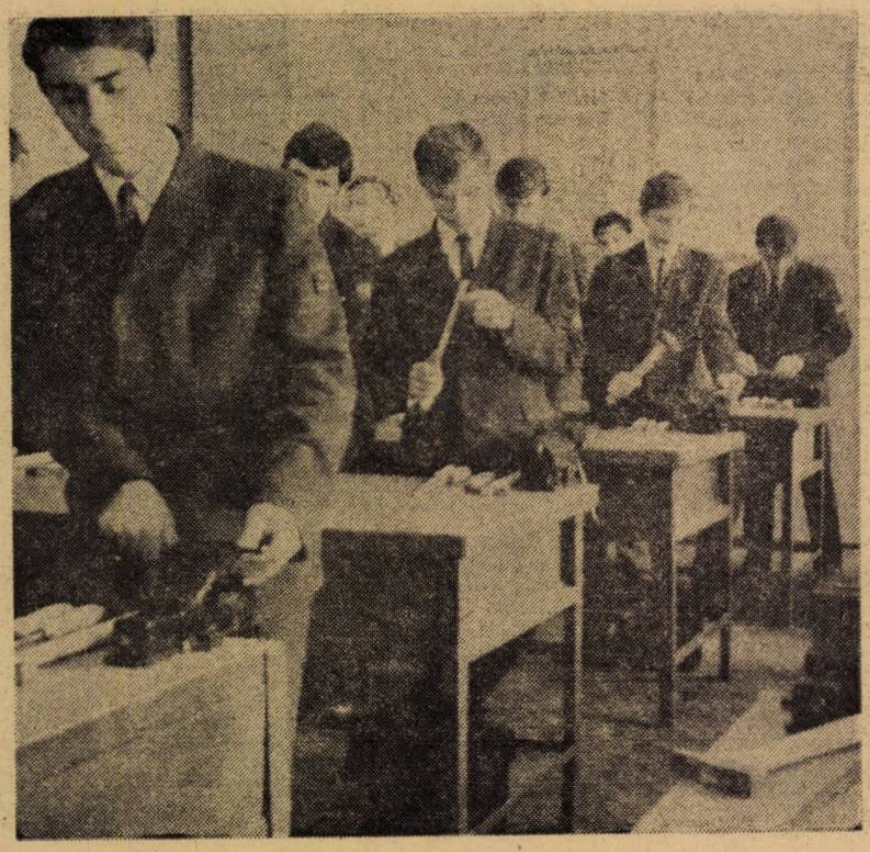

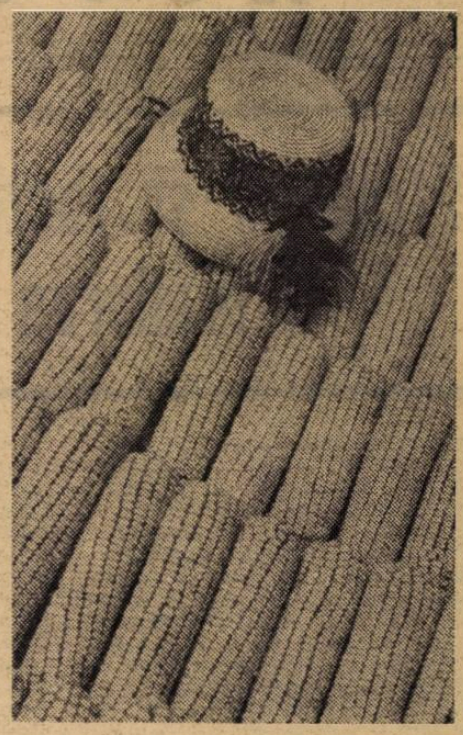

Alături de făurarii belşugului acestei toamne

Asemeni apelor contopite într-un uriaş fluviu, imensele valori de muncă strînse în roadele pămîntului capătă o singură identitate. Ele personifică, fiecare, o forţă impresionantă, aproape nemărginită; sînt forţele care i-au determinat pe acei care, în străvechea Chină şi în Grecia antică, au ctitorit filozofia materialistă să înscrie pămîntul *şi* apa *printre elementele fundamentale ale lumii.*

Dar nu elementelor naturii le închinăm aceste însemnări, ci oamenilor care au călăuzit forţa fecundă a pămîntului spre finalitatea ei vitală, pe care poporul nostru o exprimă de veacuri în cuvintele : am strîns belşugul holdelor în hambare.

Anul acesta a participat la culesul aurului vegetal pe întinsul holdelor de porumb, la strînsul comorilor de tărîi, arome şi culori din livezi şi vii, o armată de sute de mii de tineri din şcoli — liceeni, elevi ai claselor mari ale şcolilor generale. S-a scris cîndva, anul trecut încă : „munca tinerilor simbolizează participarea lor entuziastă la activitatea pe ogoare“. Imaginea ne apare astăzi insuficient de cuprinzătoare, necesitînd precizări în adîncime. Căci ceea ce întreprind astăzi tinerii din şcoli, pe ogoare, de-a lungul şi de-a latul ţării, ca şi ceea ce au realizat ei prin muncă pe marile şantiere ale patriotismului şi entuziasmului, depăşeşte cu mult valorile unui simplu simbol, oricît de cuprinzător ar fi acesta. Munca acestor tineri se exprimă în mari valori materiale, în acumulări de belşug şi bunăstare pentru întreaga ţară.

Scriam, la început, că atunci cînd este vorba de roadele pămîntului cu greu poţi să măsori, să precizezi contribuţia fiecărui om la dobîndirea lor, că ele sînt, în primul rînd, o expresie a muncii colective. De altfel, ora bilanţurilor nu a sosit încă, munca elevilor pe vastele întinderi de pe care se recoltează porumbul este în plină desfăşurare, ca şi rodnica lor activitate de culegători în livezi şi vii. Dar ajunge să înmulţim norma unei zile de muncă cu numărul de 10.000 al tinerilor din şcolile judeţului Olt care lucrează la recoltarea porumbului, cu cei 10.000 de elevi din judeţul Vaslui, 20.000 — din judeţul Timiş, cu zecile de mii de şcolari din aproape fiecare judeţ al ţării, care muncesc la strînsul recoltei de pe ogoare, să ţinem seama în calcul de săptămînile petrecute de aceşti tineri pe ogoare, pentru a totaliza milioane de kilograme de porumb strînse în silozuri şi magazii şi sute de mii de kilograme de fructe strînse din rodul acestei toamne îmbelşugate.

Numai duminica trecută, în judeţul Ilfov, 15 000 de elevi şi-au alăturat eforturile lor la cele ale celor peste 100 000 de membri cooperatori şi peste 10 000 de salariaţi din Giurgiu, Oltenita, Buftea şi Urziceni, în marea bătălie a recoltării. Ajutorul dat de elevi la strînsul recoltei este apreciat de aceştia cu calde cuvinte de laudă. Ne-a fost întinsă, declara preşedintele Cooperativei agricole din comuna Gîrbovi, o mînă de ajutor exact în momentul cînd aveam mai mare nevoie de ea. Ploile de la începutul toamnei determinaseră o întîrziere a lucrărilor ce părea greu de recuperat. Astăzi însă, datorită ajutorului primit de la brigăzile de tineri care şi-au cuplat eforturile cu ale cooperatorilor şi ale altor categorii de salariaţi, putem spune că am luat-o chiar înaintea timpului.

Munca desfăşurată în această toamnă pe ogoare a însemnat, între altele, pentru mulţi tineri din Argeş, Dolj, Brăila şi alte judeţe o importantă confruntare cu tehnica. Ei au putut înţelege „pe viu“ prin participarea directă la extinderea reţelei de irigaţii, îndiguiri şi desecări că agricultura contemporană înseamnă angajarea masivă a ştiinţei şi tehnicii moderne pentru a smulge naturii — uriaş cadru al muncii umane —producţii cît mai bogate. Activitatea în agricultură a sutelor de mii de elevi devine astfel un nou prilej de cunoaştere şi familiarizare cu complexitatea vieţii de producţie.

La fel de însemnate sînt şi valorile morale ale muncii tinerilor pe ogoare. Cooperatorii din Muntenii de Jos au adresat cuvinte de mulţumire, adînc simţite, elevilor din Vaslui, care au contribuit la strîngerea la timp şi fără pierderi a lanurilor de porumb şi degajarea ogoarelor pentru semănatul grîului de toamnă ; tinerii din şcolile Bîrladului şi-au cîştigat, prin munca lor, respect şi cinstire printre cooperatorii din Zorleni, ca şi elevii liceelor timişorene în rîndul ţăranilor cooperatori din Giroc sau şcolarii din Lugoj printre cei care muncesc pe ogoarele Hezerişului.

Este o toamnă obişnuită pe întinsul pămînturilor româneşti, poate mai îmbelşugată decît în alţi ani. O toamnă care însă, pentru numeroşi tineri, mai ales cei care învaţă în liceele marilor oraşe, are un profund caracter inedit : ei învaţă să simtă gustul muncii pe ogoare înainte de a gusta din roadele îmbelşugate ale pămîntului. Şi aceasta este o şcoală care-şi va pune, adînc, amprenta asupra caracterului lor.

M. HERIVAN

catedra

Strategii și tactici didactice în predarea fizicii

Strategiile și tacticile predării fizicii desprinse din noua teorie a instruirii (J. S. Bruner, E. Galanter, A. Darinski, J. Dumazedier, E. Fischbein, P. Popescu-Neveanu ș.a.) implică, drept o componentă importantă, munca simultană a profesorului de specialitate cu elevul și cu manualul. Pentru elev se cere descifrat totul, începînd cu titlul lecțiilor, noțiune după noțiune, idee după idee, concept după concept, deprindere după deprindere, experiment după experiment, dezvăluind astfel structura și formele care se subsumează sferei problematice respective — fenomene fizice, legi, principii, aplicări în practică și tehnică. Aceasta este, în același timp, o cerință stringentă a modernizării învățămîntului fizicii, a îmbinării teoriei cu practica și a formării concepției materialist-dialectice a elevilor cu privire la interacțiunea fenomenelor, la transformări și schimb de energie.

În predarea fizicii la clasa a XII-a reală ne întîlnim atît în exprimarea titlurilor de lecții, a noțiunilor și conceptelor (cuantă, foton, spin, număr cuantic, număr cuantic magnetic ș.a.), cît și în formularea definițiilor cu foarte multe elemente cu totul noi pentru elevi. În cele ce urmează ne vom referi, în principal, la strategiile și tacticile activității profesorului cu manualul de fizică pentru această clasă ediția 1971 (autori : M. Oncescu, M. Petrescu-Prahova, I. Petrescu-Prahova, Tr. Popescu).

Este de observat, de la început, un fapt important : textul duce strategiile și tacticile didactice pînă la un anumit punct, iar profesorul trebuie să prelungească acest drum către gîndirea concretă a școlarului. E o operație similară cu aceea pe care au făcut-o, în decursul perfecționării fizicii și tehnicii, cercetătorii, cînd pentru a amplifica observarea obiectelor (detalii, formă, mărime) au imaginat lupa, apoi microscopul, pe urmă ultramicroscopul și în cele din urmă microscopul electronic.

Prima strategie a activității cu textul am denumit-o *strategia celor patru dimensiuni de stil didactic : nivelul și actualitatea științifică, profunzimea și detaliul, extinderea și corelarea, și, în fine, dimensiunea metodică.*

Dimensiunea *actualitate științifică și nivel* înseamnă aducerea cuantumului de informație impus de programa de învățămînt la ultimele cercetări și descoperiri. Ea are o deosebită importanță în teme ca „microscopul electronic", „drum optic", „tuburi videocaptoare și tuburi videoreceptoare", „particule-antiparticule", „centrale electronucleare" ș.a. Pentru pregătirea acestor teme profesorul va face apel la cele mai noi lucrări de specialitate.

Dimensiunea *profunzime și detaliu* presupune determinarea a ceea ce este „necesar și suficient" ca elevul să poată înțelege cum acționează legile fundamentale ale naturii fizice a substanțelor: legea conservării energiei, legea echivalenței masă-energie, principiul echipartiției energiei, legea conservării momentului cinetic. Predînd teme ca „fotometria", „dispersia luminii și spectrele vizibile — ultraviolet, infraroșu, röntgen", „modelul atomic al lui Bohr", „generatorii cuantici", „energia de legătură medie pe electron", „eliberarea energiei nucleare", profesorul va completa manualul cu elemente clarificatoare și își va întregi lecția cu tabele sinoptice privind relațiile dintre factorii fizici care definesc fenomenul, aducînd totodată completări explicative la graficele din text.

Dimensiunea *extindere și corelare* acționează în cadrul aplicării cunoștințelor de fizică la alte discipline de învățămînt. Bunăoară temele „pături electronice", „nivele energetice ale electronului în atomul cu mai mulți electroni", „structura electronică a atomilor și sistemul periodic al elementelor" sînt susceptibile de extindere și corelare cu temele „locul metalelor tranziționale în sistemul periodic", „învelișurile electronice și regulile orbitelor" din programa de chimie de clasa a XI-a. „Legea Moseley" se corelează cu două capitole studiate anterior „raze Röntgen" și „serii spectrale", iar la tema „amplificatori și generatori cuantici" extinderea se face asupra temelor „fotoamplificatorul", „norul electronic", „fotonul".

Cea de a patra dimensiune — *dimensiunea metodică* — vizează modul cum este condusă gîndirea elevului, în operații mintale, către însușirea unor teorii, a unei scheme, a unui grafic, a unei definiții sau a unui enunț. Textul manualului realizează această dimensiune prin organizarea conținutului informațional al temelor în unități metodico-didactice scurte, concise, simplificatoare. Ceea ce este expus în textul fiecărei teme poate fi întregit relativ ușor, prin explicații suplimentare date de către profesor. Ici și colo, unitatea de conținut informațional este insuficientă. Bunăoară în tema „polarizarea luminii" nu se insistă, de la început, în definirea „razei de lumină naturală" și apoi în definirea „raza de lumină polarizată". Or, în multe alte teme e neapărat necesar să se facă apel la noțiunile însușite la fotometrie.

A doua strategie cu tacticile ei constă în *stabilirea*, chiar de la începutul anului școlar, *a tipurilor și sistemelor de lecții*. Pentru ca elevul să nu rămînă cu noțiuni disparate, nelegate între ele, lipsite de aplicare practică sau fără efect în formarea de deprinderi specifice fizicii, profesorul își elaborează sistematica metodico-didactică a lecțiilor, proporționîndu-și materialul în diferitele tipuri de lecții.

Pentru tipul lecției de comunicare se pretează introducerea în capitolul „optica", „fizica atomică și nucleară", unor lecții la temele „mijloace de detecție și măsurare în fizica nucleară", „energia nucleului atomic", „centrale electronucleare" (cu proiecții de diafilme).

Lecția-prelegere poate cuprinde foarte bine teme ca „fotonul, lumina fenomen ondulatoriu și corpuscular", „amplificatori și generatori cuantici", „particule elementare".

Lecția combinată este potrivită la teme de mai mică întindere, cu un conținut informațional mai abstract, printre care menționăm „lentile — clasificare, imagini", „difracția luminii", „interpretarea regulii de cuantificare", „fuziunea nucleară" ș.a. Pot fi realizate lecții-combinate, cu folosirea instruirii programate, la teme ca „aparate și instrumente optice", „spectrul de unde electromagnetice", „reactori nucleari", teme la care există multă terminologie, definiții, idei, ce trebuie reluate din teme anterioare și transpuse într-un subiect de fixare definitivă.

În cadrul unor lecții de fixare a cunoștințelor și formare de priceperi și deprinderi pot fi rezolvate probleme la teme ca „refracția luminii și reflexia totală", „interferența luminii", „serii spectrale", sau pot fi efectuate lucrări de laborator la teme ca „determinarea indicelui de refracție", „obținerea spectrului de difracție cu rețeaua optică".

Lecția de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor poate fi folosită în teme ca : „aparate optice", „spectre de emisie și absorbție", „aplicațiile efectului fotoelectric", „tipuri de reacții nucleare". De obicei, acest tip de lecție se încadrează în ceea ce se numește *sistem de lecții*. Bunăoară, la capitolul „optica fotonică", după o lecție-prelegere, o lecție combinată și una de lucrări în laborator, efectuăm, drept încheiere a capitolului o lecție de recapitulare și sistematizare.

Lecția de verificare și apreciere a cunoștințelor va fi folosită mai ales acolo unde e nevoie să fixăm temeinic idei însoțite de calcule, definiții și interpretarea fenomenelor fizice. De exemplu, teme ca „spectroscopul și analiza spectrală", „aplicațiile radiațiilor Röntgen", „elemente de dinamică relativistă" etc.

Efectuarea unui experiment demonstrativ, rezolvarea de probleme aplicative etc. reprezintă tactici didactice subordonate fie scopului lecției, fie conținutului și structurii ei, fie momentului final al fixării.

Al treilea grup de strategii și tactici îl constituie *strategiile „modelării", „algoritmizării" și „problematizării"*, utilizate pentru a pătrunde în esența fenomenului fizic, pentru reținerea unor grafice, a unor date numerice de factori fizici (indice de refracție, lungimi de undă, mase și numere atomice) sau prezentarea interrelației unor factori fizici.

Aplicarea acestor strategii și tactici nu dispune încă de modele deplin determinate, deschizînd un cîmp larg acțiunii didactice creatoare a profesorului, pe fundalul aplicării noii teorii a învățării.

Conf univ. PETRE POGĂNGEANU
Cluj

Etapele rezolvării problemelor prin metode algebrice

Credem că nu spunem o noutate afirmînd că în rezolvarea problemelor prin metode algebrice elevii, indiferent de clasă, se descurcă ceva mai greu. Asta pentru că, în majoritatea cazurilor, le scapă legătura care există între problema ce trebuie rezolvată și metoda algebrică utilizată în rezolvare.

Organigrama prezentată de noi în figura alăturată, subliniază, după părerea noastră, principalele etape prin care trebuie să se treacă pentru rezolvarea unei probleme, dacă se dorește a fi rezolvată cu ajutorul metodelor algebrice.

În speranța că textele scrise în cele 8 blocuri ale organigramei exprimă esența fiecărei etape, ne oprim în cele ce urmează, pe scurt, asupra următoarelor aspecte :

1. Procesul de rezolvare al unei probleme prin metode algebrice are 3 puncte de decizie (cele trei romburi). Continuarea procesului de rezolvare este posibilă numai dacă se răspunde DA la întrebarea din aceste trei puncte de decizie.

2. Blocul nr. 4 reprezintă întreaga procedură de rezolvare a modelului ales. Dacă, de exemplu, problema se rezolvă printr-o ecuație de gradul I cu o necunoscută, acest bloc (4) reprezintă de fapt întreaga organigramă de rezolvare a acestei ecuații (publicată în nr. 8 al „Tribunei școlii").

3. Etapa de analiză (blocul 1) este hotărîtoare în continuarea corectă a întregului proces de rezolvare, de aceea trebuie să i se acorde toată atenția.

4. Subliniem că rezolvarea de către elevi a problemelor, prin metode algebrice, este de fapt primul pas spre acea latură a cercetării științifice care se ocupă de rezolvarea problemelor concrete (impuse de viață), utilizînd metodele matematicii. Acest gen de cercetare aparține ciberneticii, iar acest prim pas al elevului trebuie pregătit cu toată atenția, pentru a face din el un viitor bun cercetător. Așa se explică faptul că, în organigrama alăturată, în loc de ECUAȚIE, am preferat noțiunea de MODEL, dînd astfel o mai mare generalitate acestui proces.

Prof. V. MUSTĂȚEA
cercetător ȘT. MUSTĂȚEA
București

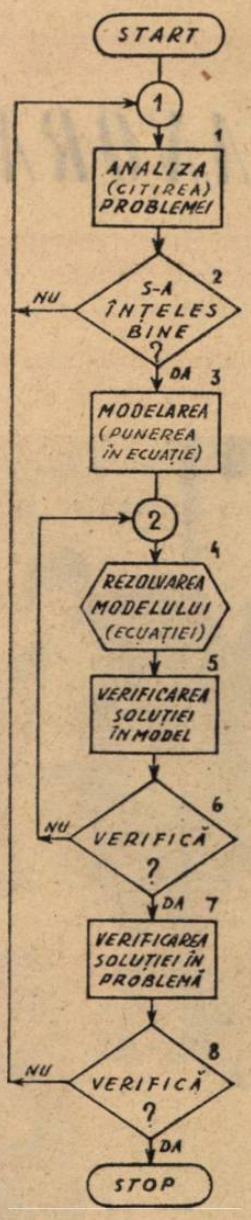

Orele de dirigenție cu preadolescenții

Elevii claselor V—VIII — cu care începe de regulă activitatea educativă prin orele de dirigenție — se află în perioada preadolescenței. Această etapă de dezvoltare are o seamă de particularități anatomo-fiziologice, psihice și sociologice care trebuie avute în vedere în munca educativă. Este firesc ca discuțiile purtate la orele de dirigenție să se axeze pe teme care îi interesează și-i preocupă pe elevi la această vîrstă și care sînt impuse de cerințele pedagogico-didactice.

Clasa a V-a, în care de obicei elevii încep activitatea cu mai mulți profesori, și în care învață copii de proveniență eterogenă, necesită ore de dirigenție și acțiuni care contribuie la închegarea colectivului de elevi. În conținutul orelor de dirigenție își pot face astfel loc discuții pe probleme ca: „Clasa noastră este familia noastră", „Prestigiul clasei noastre îl apără fiecare dintre noi".

Tot acum, la început de ciclu de școlaritate, dirigintele își pune în mod firesc problema ridicării pe o treaptă superioară a deprinderilor de muncă intelectuală școlară. În acest sens cred că este bine să se prevadă ore de dirigenție pentru inițierea elevilor în tehnica muncii cu cartea, a studiului. Chiar în trimestrul I se pot insera pentru discuții teme de felul: „Cum să luăm notițe", „Cum să învățăm acasă", „Cînd și cum să ne facem temele" etc.

Clasele V—VIII pun, prin particularitățile de vîrstă ale elevilor care le compun, și alte probleme, cum ar fi valorificarea funcțiilor cognitive care se dezvoltă acum impetuos, cultivarea gîndirii cauzale și a puterii de abstractizare. Sarcinile formative, pe această linie, ale procesului de învățămînt, pot fi rezolvate și cu contribuția orelor de dirigenție în care se poate discuta despre: „A învăța = a gîndi", „A gîndi = a descoperi cauzele fenomenelor", „Rolul schemelor, planurilor și rezumatelor în învățare" etc.

Un rol important în stimularea gîndirii cauzale și a imaginației elevilor îl are literatura științifico-fantastică pe care, după cum se știe, preadolescenții o apreciază mult. Cred că dirigintele nu trebuie să scape din vedere acest lucru. El poate da clasei o bibliografie selectivă în acest domeniu, scoțînd în evidență aspectele pe care elevii trebuie să le urmărească în cadrul lecturii. Personal socotesc că se pot organiza la orele de dirigenție și recenzii ale cărților citite, în lumina indicațiilor date de către diriginte.

Tendința de afirmare a spiritului de independență — trăsătură caracteristică pentru această etapă de dezvoltare — trebuie să fie canalizată într-o direcție justă. Orele de dirigenție sînt un bun mijloc, dacă dirigintele va introduce spre discutare și teme despre: „Ce înseamnă a te afirma?", „Cum ne putem afirma ca elevi?", „Independența nu înseamnă nesupunere la disciplină", „Cum să ne alegem prietenii", „Ce înseamnă un elev model" etc.

După cum se știe, datorită spiritului de independență și tendinței de emancipare de sub tutela familiei ce se observă la preadolescenți, aceștia intră în conflict cu părinții ale căror cerințe nu le înțeleg sau chiar nu le acceptă. Sprijinul dirigintelui este în acest caz foarte necesar; el poate corija raporturile dintre copii și părinți, dezbătînd cu clasa probleme ca: „Părinții, cei mai buni sfătuitori ai noștri", „Sfaturile părinților izvorăsc din dragostea lor față de noi", „Experiența de viață a părinților, tezaur de învățătură pentru noi" etc. Preadolescenții suportă cu greu sfatul și îndrumarea directă, dar sînt foarte sensibili la implicațiile educative și la sugestiile care se degajă din asemenea lecturi. De aceea sînt utile, după părerea mea, la orele de dirigenție și fragmentele din literatura clasică sau contemporană care vehiculează idei și sentimente morale. În acest caz este de apreciat începutul apariției de crestomații literare realizate pe coordonate ale educației morale.

Trebuie intens sprijinit procesul de autocunoaștere și autoanaliză al elevilor. Acest lucru este normal să se facă în mod indirect, supunîndu-i pe elevi la exerciții de cunoaștere a altor persoane — în primul rînd a propriilor colegi (principiul „cunoașterea de sine prin cunoașterea altuia"). Unii obișnuiesc să prezinte clasei în cadrul orelor de dirigenție caracterizări ale unor elevi, cerînd celorlalți să-i recunoască pe cei descriși. Cu acest prilej se poartă discuții care aprofundează caracterul acestor elevi și implicațiile etice ale conduitei lor.

Într-o etapă următoare elevii pot fi puși să se caracterizeze reciproc, după același procedeu, pentru ca, în final, să se poată caracteriza pe ei înșiși. Este ușor de presupus cît de vii și de interesante, dar mai ales utile, devin asemenea ore de dirigenție.

Trebuie să discutăm cu elevii și probleme de interes general al clasei (cele particulare ale fiecăruia se discută individual). În clasa a VIII-a, de exemplu, cînd mulți dintre elevi se găsesc în pragul examenului de admitere într-o altă școală și cînd toți trebuie să fie ajutați concret în orientarea spre o meserie, se pot discuta: „Orice profesie necesită o temeinică pregătire", „Important este ce pot și nu ce doresc, atunci cînd aleg o școală sau o profesie", „Orice profesie e frumoasă, dacă o îndeplinești cu pasiune și pricepere" etc.

E de la sine înțeles că, sub impulsul cerințelor concrete, dirigintele poate să alcătuiască o gamă largă de teme educative din care să aleagă și să folosească pe cele corespunzătoare situației educaționale date. Aceasta nu exclude, evident, planificarea propriu-zisă, anticipat, a unor teme cu caracter teoretic mai larg, menite să ducă la formarea unui sistem de idei, ca îndreptar în problemele de viață și de conduită socială.

Lector-univ. ION DRĂGAN
Timișoara

În laboratorul audio-vizual

Un capitol de gramatică neglijat: conjugarea perifrastică

Prin forme perifrastice în gramatica română s-au înțeles unele moduri prezumtive, avînd fiecare cîte două timpuri, prezent și perfect, și anume: prezumtivul *concesiv* (va fi știind, va fi știut), *dubitativ* (ar fi știind, ar fi știut) și *ipotetic* (să fi știind, să fi știut), care nu au ajuns încă la o definire și sistematizare precisă. Ele ar putea fi considerate forme compuse care completează paradigma conjugării active cu cîteva moduri personale avînd valori deosebite de ale celorlalte moduri personale.

În afară de aceste moduri, care sînt mai de grabă compuse decît perifrastice, și în afară de formele diatezei pasive, care alcătuiesc toate o conjugare perifrastică, avem în limba română actuală unele forme perifrastice care nu s-au integrat stabil în sistemul flexiunii verbale. Este vorba de un ansamblu de forme verbale, poate chiar de un timp de conjugare aparte, anume o conjugare perifrastică *potențială*, ce se realizează prin îmbinarea conjunctivului prezent al unui verb cu diferite timpuri ale verbului auxiliar *a avea:* am să merg, aveam să merg, avui să merg, voi avea să merg, aș avea să merg etc.

Forma perifrastică cu prezentul verbului auxiliar este aparent un viitor, denumit în gramaticile școlare, în mod impropriu, „viitor popular". De fapt, este un prezent perifrastic potențial și ca atare nu exprimă acțiune desfășurată în momentul vorbirii, ci acțiune virtuală cu posibilitatea de actualizare în viitor. Și în gramatica latină prezentul perifrastic (iturus sum) nu indică acțiune în desfășurare ci numai potențialitate (am de gînd să merg) cu perspectivă de desfășurare în viitor, fără a fi timp viitor. Pentru viitorul perifrastic există în limba latină o altă formă, cu auxiliarul la viitor: iturus ero (voi avea de gînd să merg), așa cum și în gramatica română putem alcătui un astfel de viitor perifrastic: voi avea să merg.

Nu este sinonimie perfectă între viitorul indicativ și ceea ce noi am numit prezentul perifrastic potențial. Se poate observa nuanța semantică diferențială a formei perifrastice într-un text ca următorul, în care sensul logic precis dorit de vorbitor nu și-ar găsi expresia adecvată prin folosirea viitorului indicativ: „Luă apoi casmaua și începu să afîneze pămîntul de dimprejurul cazanului, dar încet, cu măsură, fără pripire, ca omul căruia *nu are să-i pese* de nimeni și de nimic", (I. Slavici, Comoara). Dacă s-ar fi folosit viitorul (nu-i va păsa), s-ar fi enunțat un act viitor cert și atît. Forma perifrastică (nu are să-i pese) ne atrage atenția și asupra unui act interior prezent, asupra unei intenții sau unui proces volitiv, al subiectului vorbitor, ceea ce s-ar traduce mai de grabă prin îmbinarea *nu trebuie să-i pese* decît prin viitorul *nu-i va păsa.*

Actul potențial se poate situa și în trecut, avînd aparența unui viitor al trecutului. Iată exemple de imperfect perifrastic potențial alcătuit din conjunctiv cu imperfectul verbului auxiliar: „Trebuia să mergem înainte împreună pînă ce unul din noi *avea să cadă lat...* Nu eu *aveam să fiu acela.*" (Z. Stancu, Jocul cu moartea).

Îmbinările cu prezentul și cu imperfectul verbului auxiliar sînt frecvente, dar sînt posibile forme perifrastice potențiale și cu alte timpuri ale verbului *a avea.* Sînt posibile chiar cu formele mai rare, cum sînt cele ale prezumtivului, ca în textul „Ghiță îi trimisese vorbă *c-ar fi având să-i spună ceva.*" (I. Slavici, Moara cu noroc).

S-ar putea constitui astfel o întreagă conjugare perifrastică potențială ca anexă a conjugării active. Utilitatea ei apare evidentă mai ales ținînd seama că la analizele gramaticale din școală se sare peste asemenea fapte de limbă sau li se dau soluții false.

Prof. emerit,
ȘTEFAN IACOB
Brașov

Implicațiile redondanței în procesul de învățămînt

Învățămîntul este și trebuie, în general, să fie un sistem autoreglat care presupune transmiterea informației în funcție de gradul de dezvoltare și nevoile societății. Zicem autoreglat, pentru că procesul de învățămînt, ca atare, nu presupune o legătură univocă— de la sursă printr-un canal sau canale la destinatar, ci învățămîntul ca sistem, prin excelență, de transmitere a cunoștințelor, se modelează, se autoreglează în funcție de destinatar, de receptor, de necesitățile obiective ale dezvoltării sociale.

Născută în procesul evaluării matematice a informației, noțiunea de *redondanță* a fost și este apreciată de unii autori, A. Molles spre exemplu, ca avînd „...aproape același rol ca și noțiunea de cantitate de informație".

Redondanța este tocmai abaterea de la realizarea informației maxime, adică faptul că între informația maximă existentă ca ideal de realizat în procesul comunicării și informația reală, efectivă, se află o distanță, o abatere, denumită redondanță. Adăugăm că năzuința, tendința spre obținerea informației maxime trebuie să fie o permanență deși, practic, nu se poate realiza decît tinzînd informației relative, reale, pentru că „maximul", „absolutul", nu există decît ca tendință, ca mers spre înainte în cunoașterea omenească.

Așadar, se va păstra întotdeauna o anumită distanță, o anumită redondanță necesară între informația maximă și cea eficientă, reală. Admițînd existența obiectivă a redondanței necesare pînă la pragul fixării informației, vom arăta că în procesul de învățămînt, cu cele două laturi ale sale, cît și în alte compartimente ale vieții sociale, își face loc uneori redondanța inutilă, nenecesară, inadmisibilă chiar, ce duce implicit la scăderea informației. Redondanța nenecesară este prezentă, din păcate, atît la nivel de profesor-educator, cît și la nivel de elev.

Iată cîteva exemple de asemenea redondanță nenecesară în procesul de învățămînt, ce împiedică nu numai plusul de informație, ci devalorizează informația ca atare: surplusul de repetiție generează efecte care nu servesc uneori universului informațional; predarea stereotipă, folosind de regulă aceleași metode și procedee didactice, cît și cam același tip de lecție (de obicei mixt); detalierea excesivă în procesul comunicării sau explicării, ce destramă informația; folosirea inoportună și prea densă a citatelor; pretenții dogmatice din partea unor profesori de a li se răspunde așa cum au predat; absența perfecționării și autoperfecționării continue din partea propunătorilor și elevilor; bucherismul în învățare ș.a.

Recentele măsuri luate în domeniul perfecționării școlii românești vizează, printre altele, necesitatea nu atît a unui învățămînt „cantitativ-sumativ", cît mai ales a unui învățămînt „calitativ-operant", de unde și accentul deosebit ce trebuie acordat predării științelor sociale în școlile de orice nivel și profil.

Învățămîntul nostru trebuie să fie în primul rînd formativ, pentru a crește oameni activi, cu o gîndire receptiv-flexibilă, capabili de a traduce în fapt și acțiune, oriunde și oricînd legitățile obiective de dezvoltare ale societății noastre socialiste.

Acest lucru presupune, între altele, eliminarea redondanței nenecesare acolo unde mai continuă să existe.

Prof. OCTAVIAN ANA
Liceul de cultură generală din Sebiș, jud. Arad

CLASELE SPECIALE DE BIOLOGIE

● Activitatea practică-productivă să se efectueze în întreprinderi și instituții de profil ● O concordanță firească între programele de biologie, chimie și fizică ● Conținutul actualelor programe poate fi îmbunătățit ● Este necesar un manual pentru elev și unul pentru profesor.

În cadrul măsurilor luate de Ministerul Învățămîntului pentru fundamentarea unui sistem de învățămînt modern diversificat, care să corespundă nevoilor societății actuale și să asigure generațiilor de elevi o formație multilaterală, pregnant orientată practic, organizarea claselor speciale este un act de mare importanță și răspundere. Ca și la alte discipline, clasele speciale de biologie, înființate pentru prima dată în anul trecut, au luat în prezent o mare extindere. În București, de pildă, numărul lor a crescut de la două la unsprezece.

Planul de învățămînt pentru clasele de biologie, biologie-geologie, și biologie-chimie oferă din plin — prin numărul sporit de ore la obiectele de profil prevăzute pentru anii II, III și IV de liceu — cadrul de timp adecvat pentru instruirea în specialitate sub raport teoretic și practic, formînd la elevi în mod echilibrat și fondul de cultură generală necesar.

În munca de organizare a acestor clase, apreciem că este bună actuala formulă a noului plan de învățămînt care cuprinde trei capitole : **obiecte de cultură generală, obiecte de profil** și **pregătire tehnico-productivă.**

În profilul claselor speciale de biologie **pregătirea tehnico-productivă** include, pe lîngă practica în laboratoarele de chimie și biologie, și activitatea practică de specialitate. Considerăm că această activitate trebuie concepută prin analogie cu activitatea practică pe care elevii celorlalte clase o realizează în atelierele-școală, sub patronajul diferitelor uzine și întreprinderi.

Astfel, în București, activitatea practică de profil se va putea realiza sub patronajul unor instituții sau întreprinderi de specialitate : Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa", grădina și Institutul botanic, Institutul agronomic „N. Bălcescu", Institutul de speologie, Fabrica de medicamente etc. Absolvenții claselor speciale de biologie și de biologie-chimie vor poseda astfel un bagaj de informații și deprinderi practice necesare specializării ulterioare, prin conducerea studiilor în învățămîntul superior. Totodată, la nevoie, se vor putea încadra în oricare profesie de profil care necesită o calificare medie, ca de exemplu : laborant biolog sau chimist, preparator de materiale didactice sau muzeistice, peisagist horticol, tehnician horticol etc.

Pe lîngă activitatea practică de profil care sporește de la 2 la 4 ore săptămînal, de-a lungul anilor II, III și IV de liceu, la clasele speciale se mai prevede **cercul de elevi** la științe biologice, planificat cu cîte două ore la două săptămîni. Ținînd seama că și pînă acum cercurile de biologie din școli cu activitatea eficientă au fost numai acelea care au dezbătut o tematică cu caracter practic, propunem ca programa acestor cercuri să fie corelată strîns cu conținutul pregătirii tehnico-productive de specialitate.

Analizînd concepția care stă la baza creării claselor speciale de biologie, de biologie-chimie sau geologie, trebuie să abordăm și **problema programei obiectelor de profil.** Mă întreb, de pildă, de ce să începem activitatea claselor speciale pe baza unei programe de tranziție și nu a uneia cu oarecare stabilitate ?

Pe de altă parte, eficiența activității claselor speciale de biologie este periclitată dacă nu se realizează o concordanță mai firească între programele de biologie, chimie și fizică, ale acestor clase.

Conținutul actualei programe de biologie a claselor speciale reflectă oare în suficientă măsură, în lumina cercetărilor actuale, problemele de biologie animală pe care își propune să le transmită elevilor ? Nu cumva, avînd un schelet de sistematică zoologică detaliat, apelează din nou, ca și vechea programă, în mod exagerat la memoria elevilor ? Programa, în forma ei actuală, nu împinge inevitabil spre descriptivism ? Putem înlătura oare acest risc numai prin modernizarea metodicii lecțiilor ?

Referindu-mă la regulamentul de organizare al claselor speciale de biologie relev necesitatea creării și menținerii viabilității comisiilor mixte de cadre didactice liceale și universitare care să coordoneze activitatea acestor clase. Aceasta, deoarece apare tot mai stringentă necesitatea colaborării mai ales cu acele catedre universitare care au legături nemijlocite cu învățămîntul de cultură generală, cum este, de exemplu, catedra de metodica predării științelor biologice. Numai prin aceasta se va putea realiza o justă corelare și succesiune între pregătirea viitorilor profesori și activitatea celor de azi.

Pe baza experienței acumulate pînă acum în munca de organizare și predare la clasele speciale de biologie, dintre condițiile pe care le consider ca avînd un rol determinant asupra rezultatelor ce se obțin, aș vrea să semnalez în primul rînd necesitatea **manualelor pentru elev și profesor.** Inexistența acestora în momentul de față prejudiciază reușita acestei grandioase inițiative. Munca la clasele speciale trebuie să fie unitară, să reflecte orientările cele mai noi și mai importante în domeniul obiectului respectiv. Este greu ca toți profesorii să reușească să facă aceasta în egală măsură în lipsa manualelor.

Continuitatea muncii profesorilor la clasele speciale și gradul lor de perfecționare joacă, de asemenea, un rol determinant în bunul mers al acestora. Ca urmare, organizarea unor cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice, care lucrează la clasele speciale și verificarea competentă, temeinică, prealabilă încadrării la aceste clase, sînt cerințe de care trebuie să ținem seama. Bogata activitate pe care clasele speciale sînt obligate s-o desfășoare în laboratoarele școlii, impune existența unor laboranți calificați.

În sfîrșit, dotarea laboratoarelor și cabinetelor de biologie cu sticlărie, substanțe, utilaj și aparatură modernă sînt imperative cărora trebuie să le acordăm toată atenția.

Acestea sînt numai cîteva din problemele claselor speciale asupra cărora am vrut să atragem atenția, pornind de la convingerea că dezvoltarea învățămîntului cu profil biologic este o necesitate impusă de condițiile firești ale țării, timpului și societății noastre socialiste.

Prof. emerit
CEZARA POPOVICI

Curs de perfecționare pentru profesorii care predau la clasele speciale de fizică

Noul an școlar a adus o substanțială accentuare a diversificării învățămîntului liceal de cultură generală, prin sporirea considerabilă a rețelei claselor speciale, printre care un loc de seamă îl ocupă și clasele speciale de fizică. Din totalul de 190 de clase speciale cîte funcționează în acest an, 59 sînt afectate acum fizicii.

Crearea de noi clase speciale oferă noi posibilități de valorificare a aptitudinilor tineretului școlar și reprezintă pași înainte în procesul amplu de legare a învățămîntului de practică, de imperativele majore ale construcției socialiste în patria noastră. Aceasta obligă însă corpul profesoral, școala cît și celelalte instituții care o slujesc, să-și conceapă și să-și desfășoare munca după un criteriu calitativ îmbunătățit, cu atît mai mult în sectorul claselor speciale, unde problema calității are o deosebită importanță.

Pe agenda de lucru a tuturor factorilor răspunzători de calitatea procesului de învățămînt la clasele speciale, mai cu seamă acum, la începutul anului școlar, se impune ca prioritară problema **competenței.** Ne referim la capacitatea profesorului de specialitate de a susține lecții creatoare, cu o structură modernă în conținut și formă, stimulatoare și atractive. Aceasta pretinde o reconsiderare a criteriilor de selecție a cadrelor capabile să susțină cu maximă eficiență predarea la clasele speciale, dar și o sporită eficiență a îndrumării.

Direcția generală pedagogică de cultură generală, din Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu Institutul central de perfecționare a personalului didactic, a organizat recent un curs de patru zile, la care au participat 48 de profesori de fizică de la toate școlile din țară, care funcționează în anul școlar 1971—1972 cu clase speciale pentru această disciplină. Cursul și-a propus să discute concepția pe baza căreia a fost alcătuită programa de fizică a claselor speciale, să-i familiarizeze pe participanți cu elemente noi de tehnologia predării, să-i ajute la o interpretare modernă a fenomenelor considerate clasice.

Dezbateri fructuoase au stîrnit expunerile privind teoria cunoașterii științifice, precum și cea intitulată „Determinism și cauzalitate în fizica modernă". De un real folos în activitatea imediată a cadrelor didactice s-au dovedit a fi, ținînd seama de interesul cu care au fost urmărite, expuneri ca : „Pregătirea profesorului pentru lecția de fizică la clasa specială" ; „Elemente de tehnologie modernă a învățării fizicii" ; „Problematizarea în lecțiile de fizică" ; „Probleme ale examinării și notării elevilor" ; „Principiile termodinamicii"

De același interes s-a bucurat și prezentarea metodei de algoritmizare în rezolvarea problemelor, în organizarea experiențelor de laborator cu atît mai mult cu cît lecțiile de fizică la clasele speciale urmează să se desfășoare numai în laborator. Au mai fost prezentate metoda descoperirii dirijate, a analizei și modelării, cît și metoda solicitării capacității de invenție a colectivului de elevi.

Intervențiile profesorilor participanți, în majoritatea lor la obiect și întru totul justificate, au condus, firește, la cîteva clarificări necesare și au adus un plus de substanță acțiunii prin împărtășirea unor fapte din experiența acumulată.

Evident, cursul inițiat pentru profesorii de fizică de la clasele speciale este doar un început. Ținînd seama de buna desfășurare a acțiunii, ținuta expunerilor, caracterul viu al discuțiilor, precum și de interesul cu totul deosebit al participanților, ajungem la concluzia necesității unor asemenea întîlniri, a organizării lor periodice, după un plan riguros gîndit și riguros respectat.

Să nu uităm că, lucru de altfel bine știut, clasele speciale întrunesc nu doar cele mai bune elemente, ci și tineri pasionați, care urmează să devină specialiștii de mîine, iar noi sîntem cei care răspundem astăzi de formarea lor. Să nu uităm, de asemenea, că însăși activitatea tehnico-productivă la aceste clase de profil, pretinde cunoștințe și deprinderi de care este direct răspunzător tocmai profesorul de fizică al clasei speciale.

ELENA TEODORU
metodist principal în Ministerul Învățămîntului

PROIECTUL PROGRAMEI DE BIOLOGIE

(Urmare din numărul 16)

Clasa a VIII-a

ANATOMIA ŞI FIZIOLOGIA OMULUI

Anatomia generală a corpului omenesc (1 oră) ; **Scheletul omului,** fracturi, entorse şi mijloace de ajutor imediat (2 ore) ; **Noţiunea de excitant şi excitaţie** (1 oră) ; **Anatomia generală a sistemului muscular** ; structura muşchilor striaţi (1 oră) ; **Mecanismul acţiunilor musculare în organism** (1 oră) ; **Energetica contracţiei musculare** (1 oră) ; (Lectură : Antrenamentul muscular) ; **Locomoţia omului :** mers, fugă, salt (1 oră) ; (Lectură : Muşchii netezi şi organele cavitare) ; Igiena activităţii musculare (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Sistemul nervos : neuronul şi sinapsele (1 oră) ; **Organizarea generală a sistemului nervos** (1 oră) ; **Măduva spinării,** structură şi funcţii (1 oră) ; **Trunchiul cerebral,** structură şi funcţii (1 oră) ; **Cerebelul şi diencefalul.** Structură şi funcţii (1 oră) ; **Emisferele cerebrale, structură** ; zone de proiecţie senzitive şi motoare (1 oră) ; **Sistemul nervos vegetativ** (1 oră) ; **Organe de simţ de contact :** pielea, limba (1 oră) ; **Organe de simţ la distanţă :** nasul, ochiul, urechea (1 oră) ; **Igiena organelor de simţ** (1 oră) ; (Lectură : Interacţiunea organelor de simţ. Radarul animal) ; **Reflexele condiţionate :** mod de formare, condiţii de menţinere, importanţa lor pentru viaţă (1 oră) ; (Lectură : Exemple de reflexe condiţionate din viaţă) ; **Stereotipia dinamică şi importanţa ei pentru viaţă** (1 oră) ; **Sistemul al II-lea de semnalizare** (1 oră) ; **Fonaţiunea la om ;** vorba, cîntecul (1 oră) ; **Tipuri de sistem nervos** (1 oră) ; **Igiena activităţii intelectuale** (1 oră) ; (Lectură : Somnul şi visele).

RECAPITULARE (1 oră).

Aparatul digestiv : organizare generală (1 oră) ; **Digestia intracelulară şi extracelulară** (2 ore) ; **Absorbţia alimentelor în tubul digestiv** (1 oră) ; (Lectură : Alimentele omenirii de azi) ; **Foamea şi setea** (1 oră) ; **Igiena alimentaţiei** (1 oră) ; **Structura generală a sistemului respirator** (1 oră) ; **Schimbul de gaze la nivelul pulmonului** (1 oră) ; (Lectură: Aerul de munte); **Singele** (1 oră); **Structura generală a sistemului circulator :** inima (1 oră) ; **Vasele de singe** (1 oră) ; **Circulaţia sîngelui** (1 oră) ; **Schimburile de la nivelul capilarelor** (1 oră); **Igiena respiraţiei şi circulaţiei** (1 oră) ; (Lectură : Importanţa excursiilor pentru sănătate) ; **Metabolismul glucidic şi lipidic** (1 oră) ; **Metabolismul protidic** (1 oră) ; **Metabolismul bazal, raţiile alimentare** (1 oră) ; (Lectură : Nevoile energetice ale omului după muncă) ; **Aparatul urinar :** organizare generală (1 oră); **Excreţia renală,** micţiunea (1 oră) ; **Glande cu secreţie internă** (1 oră) ; **Rolul sistemului nervos şi al glandelor endocrine în reglarea metabolismului** (1 oră) ; **Funcţia de reproducere** (1 oră) .

RECAPITULARE (2 ore).

Predare	48 ore
Recapitulări	4 ore
Lucrări practice	10 ore
Total	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

1. Recunoaşterea principalelor oase pe schelet. 2. Analiza chimică a unui os. 3. Prepararea unui os demineralizat. 4. Demonstrarea căldurii musculare. 5. Punerea în evidenţă a electricităţii musculare (laba galvanoscopică). 6. Demonstrarea secuzei muşchiului striat şi a muşchiului neted. 7. Punerea în evidenţă a oboselii musculare (ergografie pe degetul arătător). 8. Dinamometria şi forţa musculară. 9. Descoperirea emisferelor cerebrale la broască. Extirparea emisferelor cerebrale la broască şi observarea comportării ei faţă de anumiţi excitanţi. 10. Legile reflexelor. 11. Contracţiile inimii de broască. 12. Acţiuni farmacodinamice asupra inimii (digitalină, nicotină, acetilcolină, alcool). 13. Măsurarea presiunii arteriale la om. 14. Observarea circulaţiei capilare în membrana interdigitală de broasca. 15. Observarea globulelor albe şi roşii la microscop ; numărarea lor. 16. Măsurarea capacităţii respiratorii la om. 17. Eliminarea CO_2 în aerul respirator (cu Cl_2Ba). 18. Înregistrarea mişcărilor respiratorii la om (linişte, citit). 19. Sensibilitatea termică a pielii şi factorii care o determină. 20. Sensibilitatea gustativă a limbii pentru dulce, amar, sărat, acru. 21. Măsurarea acuităţii vizuale. 22. Disecţia ochiului de miel. 23. Cîmpul vizual pentru alb şi culori (cu creta pe tablă). 24. Formarea unui reflex condiţionat la un animal.

Clasa a IX-a

BIOLOGIE GENERALĂ

Obiectul, definiţia, scopul biologiei generale (1 oră) ; **Materia vie : compoziţia chimică, apă, săruri minerale** (1 oră) ; **Materia vie : glucidele, lipidele, protidele** (1 oră) ; **Materia vie : starea coloidală şi consecinţele ei** (1 oră) ; **Caracterele materiei vii : metabolismul, excitabilitatea, autoreglarea, mişcarea** (2 ore) ; **Originea vieţii pe pămînt** (1 oră) ; **Structura generală a celulei vii** (1 oră) ; (Lectură : Microscopul electronic) ; **Diviziunea celulară** (1 oră) ; **Reproducerea asexuată la plante :** butăşirea, marcotajul, altoirea (2 ore) ; (Lectură : Obţinerea de soiuri de noi plante prin înmulţirea asexuată) ; **Reproducerea sexuată la plante** (1 oră) ; **Reproducerea sexuată la animale** (1 oră) ; (Lectură: Însămînţarea artificială); **Segmentarea oului şi formarea foiţelor embrionare** (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Legile mendeliene ale eredităţii (1 oră) ; (Lectură : Viaţa lui Gregor Mendel) ; **Teoria cromozomială a eredităţii** (1 oră) ; **Determinismul genetic al sexelor** (1 oră) ; **Noţiunea de specie, gen, familie, încrengătură** (1 oră) ; **Fixismul şi evoluţionismul** (1 oră) ; **Lamarckismul** (1 oră) ; (Lectură : Viaţa lui Lamarck) ; **Darwinismul** (1 oră) ; (Lectură : Călătoria lui Darwin în jurul lumii) ; **Dovezi paleontologice, anatomice, biogeografice şi embriologice ale evoluţiei** (2 ore); (Lectură: Cazuri teratologice ; monştrii; tabloul vieţii în paleozoic, mezozoic şi neozoic) ; **Selecţia artificială şi naturală** (1 oră) ; (Lectură : Metode de selecţie la plante şi animale) ; **Evoluţia generală a regnului vegetal şi animal** (2 ore) ; **Bazele celulare şi moleculare ale eredităţii ; mutaţii, recombinări genetice** (2 ore) ; **Evoluţia şi mecanismele ei** (2 ore) ; **Relaţii intra şi interspecifice** (2 ore) ; **Adaptarea la mediu a plantelor şi animalelor** (2 ore); (Lectură: Mimetismul, acţiunea vîntului asupra vegetaţiei în regiunile de munte).

RECAPITULARE (1 oră).

Originea omului ; oamenii fosili (1 oră) ; (Lectură : Cum trăiau oamenii fosili) ; **Variabilitatea şi ereditatea umană** (1 oră) ; **Biologia vîrstelor : sugar, copil, adolescent, adult, bătrîn** (2 ore) ; (Lectură : Scara vieţii omului) ; **Omul fiinţă socială** (1 oră) ; **Marile probleme ale omenirii actuale şi de mîine** (1 oră) ; **Dezvoltarea biologiei în România** (1 oră) ; (Lectură : biografii : Gr. Ştefănescu, Gr. Antipa, I. Borcea, E. Racoviţă).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare	41 ore
Lucrări practice	12 ore
Recapitulări	5 ore
La dispoziţia profesorului	4 ore
Total	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE DE BIOLOGIE GENERALĂ

1. Înmulţirea vegetativă : butăşirea, marcotajul, altoirea. 2. Selecţia seminţelor după greutate (fasole, porumb). 3. Variabilitatea seminţelor (curba Gauss). 4. Acţiunea sărurilor nutritive şi a temperaturii asupra germinării seminţelor (cele importante local). 5. Influenţa luminii asupra plantelor. 6. Aplicarea legii I a lui Mendel la mazăre. 7. Observarea unor organisme simbionte. 8. Studierea unor organisme parazite. 9. Încrucişări la plante (după specificul locului). 10. Observarea cromozomilor la microscop. 11. Variabilitatea : însămînţarea aceloraşi seminţe în soluri diferite.

Clasa a X-a

IGIENA ŞI PUERICULTURA

Profilaxia bolilor infecţioase (2 ore) ; **Igiena vieţii familiale** (1 oră) ; **Igiena casei şi locului de muncă** (2 ore) ; **Igiena alimentaţiei în funcţie de vîrstă şi ocupaţie** (2 ore) ; **Igiena elevului : corporală, îmbrăcăminte, poziţie de lucru** (2 ore) ; **Igiena muncii** (1 oră) ; **Nevoia de joacă pentru dezvoltarea fanteziei la copii şi puberi** (1 oră) ; (Lectură : Activităţi tehnice la copii) ; **Comportamentul elevului în societate** (1 oră) ; **Fumatul şi alcoolul** (1 oră) ; **Aparatul genital bărbătesc** (1 oră) ; **Aparatul genital femeiesc** (1 oră) ; **Igiena sexuală** (1 oră) ; **Modificări hormonale şi nervoase în timpul menstruaţiei şi al sarcinii** (2 ore) ; **Igiena mamei** (1 oră) ; **Sugarul : îngrijire, alimentaţie** (2 ore) ; **Copilul pînă la 3 ani : dezvoltarea sistemului I şi II de semnalizare** (1 oră) ; **Avitaminozele la copii** (mai ales primăvara) (1 oră) ; **Igiena omului în funcţie de vîrstă** (1 oră) ; **Antrenamentul muncii fizice şi intelectuale** (1 oră).

RECAPITULARE (3 ore)

Predare	25 ore
Recapitulări	3 ore
La dispoziţia profesorului	3 ore
Total	31 ore

LICEUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Anul I

FILOGENIE ŞI PALEONTOLOGIE

a) **Originea vieţii.**

Materia vie : compoziţie chimică (apă, săruri, glucide, lipide, protide, acizi nucleici) (1 oră) ; **Caracterele generale ale materiei vii :** metabolism, excitabilitate, mişcare, creştere şi dezvoltare, reproducere, autoreglare (1 oră) ; **Influenţa unor factori fizici şi chimici asupra materiei vii** (1 oră) ; **Teorii privind originea vieţii pe pămînt** (2 ore) ; (Lectură : Generaţia spontanee ; viaţa în univers).

b) **Noţiuni de filogenie.**

Sistemul de clasificare al plantelor şi animalelor ; metode de clasificare ; specia şi caracteristicile ei (1 oră) ; **Virusuri** (1 oră) ; **Treapta formelor vegetale unicelulare de tip procariot şi eucariot** (bacterii, alge albastre, flagelate, forme coloniale) (1 oră) ; **Treapta formelor vegetale cu tal** (alge verzi, brune, roşii, ciuperci, licheni, muşchi) (3 ore) ; **Treapta plantelor superioare : cormofite (pteridofite)** (1 oră) ; **Treapta plantelor superioare cu sămînţă :** gimnosperme şi angiosperme (dicotiledonate şi monocotiledonate) (3 ore) ; **Arborele filogenetic al plantelor** (1 oră) ; (Lectură : Variabilitatea bacteriană ; Trecerea de la uni- la pluricelulare : Etajarea algelor marine ; Pădurile de ferigi actuale).

RECAPITULARE (1 oră).

Treapta formelor animale unicelulare (Protozoare) (1 oră) ; (Lectură: Organite de mişcare la protozoare) ; **Treapta formelor cu simetrie radiară** (Spongieri, celenterate, echinoderme) (1 oră) ; **Treapta formelor cu simetrie bilaterală** (Viermi, moluşte, artropode) (1 oră) ; (Lectură : Cauzele care au determinat organizarea simetrică a nevertebratelor ; Distribuţia nevertebratelor în biosferă) ; **Treapta cordatelor** (Protocordate şi vertebrate : peşti, amfibieni, reptile, păsări, mamifere) (2 ore) ; **Arborele filogenetic al animalelor** (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

c) **Paleontologie cu elemente de geologie**

Obiectul geologiei şi paleontologiei şi legăturile lor cu alte discipline : importanţa lor teoretică şi practică (1 oră) ; **Principalele minerale.** Roci eruptive ; importanţa lor economică (2 ore) ; (Lectură : Exploatări de granit, andezit în România) ; **Roci sedimentare :** detritice, de precipitaţie chimică, importanţa lor economică ; rolul lor în dezvoltarea vieţii pe pămînt (1 oră) ; (Lectură : Salina de la Uioara şi Slănic) ; **Roci organogene, acuastobiolite :** calcare, dolomite, depozite silicioase, **Caustobiolite :** cărbuni, petrol, gaze naturale, chihlimbar ; mod de formare, importanţa economică (1 oră) ; (Lectură : Exploatarea marmurii la Ruşchiţa Montană ; cum se forează o sondă de petrol la mare adîncime) ; **Roci metamorfice :** tipuri şi mod de formare ; importanţă economică. Fenomene de alterare a rocilor. Solurile şi rolul lor în dezvoltarea vieţii (2 ore) ; (Lectură : Exploatările de aur din Munţii Apuseni) ; **Fenomene orogenetice şi epirogenetice ;** efectele lor asupra scoarţei pămîntului (1 oră) ; (Lectură : Centrul orogenetic de la cotul Carpaţilor) ; **Fenomene naturale legate de mişcările scoarţei :** vulcanism, seismicitate, variaţii climatice, fenomene radiante ; efectele acestora asupra vieţii (1 oră) ; (Lectură : Erupţia Vezuviului din anul 79 î.e.n. ; Laboratorul seismic din Timişoara).

RECAPITULARE (1 oră).

Fosilele ; procesul de fosilizare ; condiţii de zăcămînt ale fosilelor ; metode de determinare a vîrstei straturilor scoarţei (1 oră) ; (Lectură : Cuvier şi legile de reconstituire a formelor fosile pe baza corelaţiei organelor) ; **Era precambriană ;** delimitarea ei ; evenimente geologice şi paleontologice importante ; subdiviziuni principale ; climă ; paleografie ; răspîndire pe glob şi în ţara noastră ; importanţa biologică şi economică (1 oră) ; **Era primară** (paleozoică) : **Cambrianul** (trilobiţi, celenterate, briozoare ; brachiopode etc.) (1 oră) ; **Silurianul şi Ordovicianul :** apariţia primelor vertebrate (1 oră) ; (Lectură : Silurianul la noi în ţară) ; **Devonianul :** primele plante de uscat şi vertebrate terestre (1 oră) ; (Lectură : Devonianul în România) ; **Carboniferul :** criptogramele vasculare, primele gimnosperme ; insecte, apariţia reptilelor ; (1 oră) ; (Lectură : Carboniferul la noi în ţară) ; **Permianul :** predominanţa coniferelor şi reptilelor ; dispariţia trilobiţilor (1 oră) ; (Lectură : Artropode fosile din era primară) ; **Era secundară** (Mezozoică) : **Triasicul :** Brachipodele, amoniţii, diversificarea gimnospermelor şi reptilelor (1 oră) ; **Jurasicul :** adaptarea reptilelor la viaţa acvatică ; dominaţia acestora; apariţia păsărilor (1 oră); (Lectură : Triasicul şi Jurasicul în România) ; **Cretacicul :** apariţia angiospermelor şi a mamiferelor aplacentare ; dispariţia amoniţilor şi a reptilelor gigante (1 oră) ; (Lectură : Cretacicul în România) ; **Era terţiară :** angiospermele, mamiferele de uscat ; foraminiferele (1 oră) ; **Era cuaternară : Glaciaţiunile** ; legătura între viaţa fosilă şi cea actuală ; apariţia omului (1 oră) ; (Lectură : Terţiarul şi cuaternarul în România) ; **Dezvoltarea geologiei şi paleontologiei în România** (1 oră).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare	43 ore
Recapitulări	6 ore
Lucrări practice	13 ore
Total	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

a). 1. Analiza elementară a materiei vii : C, H, O, N, S, apă, săruri. 2. Reacţii pentru punerea în evidenţă a proteinelor, grăsimilor şi glucidelor. 3. Suspensii, emulsii, stare coloidală. 4. Fenomene Tyndal. 5. Presiunea osmotică şi rolul ei în schimburile materiei vii şi difuziunea. b). 1. Examinarea de alge ; lichenii ; noţiunea de tal. 2. Studiul florii şi fructului de măcieş, iris (sau altele). 3. Disecţia unei rîme pentru evidenţierea sistemului nervos ventral. 4. Disecţia unui peşte pentru evidenţierea sistemului nervos dorsal. 5. Structura oului la reptile sau păsări. c). 1. Recunoaşterea unor roci şi minerale (eruptive, sedimentare şi metamorfice). 2. Fosile din regiune şi determinarea vîrstei straturilor în care se găsesc acestea. 3. Cunoaşterea unor fosile caracteristice pe bază de mulaje (sau originale).

(Continuare în numărul viitor)

MANIFESTĂRI, PREZENȚE, AFIRMĂRI

Margaret Thatcher, secretar de stat pentru învățămînt și știință al Marii Britanii, despre rezultatele vizitei sale în țara noastră

După o vizită de o săptămînă în țara noastră, timp în care a putut cunoaște activitatea instituțiilor de învățămînt din orașele București, Iași și Suceava, a purtat discuții cu ministrul învățămîntului, Mircea Malița, cu alte cadre de conducere ale învățămîntului și a fost primită de către vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Leonte Răutu, d-na Margaret Thatcher, secretar de stat pentru învățămînt și știință al Marii Britanii, a plecat, duminică 26 septembrie a. c., spre Sofia. Înaintea plecării, d-sa a ținut o conferință de presă în care ne-a declarat :

„Contactul cu forurile de învățămînt și de cercetare științifică din țara dumneavoastră ne-a relevat remarcabile personalități didactice și cercetători științifici de mare prestigiu. Țin să apreciez pozitiv nivelul predării limbii engleze în școlile de învățămînt general și în liceele dv., calificarea de specialitate a cadrelor inginerești din toate domeniile, asigurată de instituțiile de învățămînt de prim ordin, dintre care noul Institut politehnic din București, cu baza sa materială și laboratoarele sale moderne, adăugate pleiadei de distinși profesori care-l ilustrează, are toate condițiile să devină unul dintre cele mai remarcabile din Europa.

Avem multe preocupări și probleme comune în sfera mare a organizării sistemului de învățămînt, a desfășurării procesului de educație, asupra cărora am purtat lungi și interesante discuții cu profesorul Mircea Malița. Este vorba, de pildă, de determinarea vîrstei optime la care să se înceapă profilarea pe o anumită specialitate a tinerilor sau despre opțiunea între școli cu profil divers avînd un efectiv mai redus de elevi și școli de mare amploare comasînd în cadrul lor profile variate. Schimbul nostru de idei s-a referit, de asemenea, la relația profesor-student în învățămîntul superior, la modalitățile de efectuare a educației permanente, la pregătirea practică strîns legată de însușirea unor cunoștințe teoretice la nivelul cerințelor științei contemporane. Programul vizitei mi-a permis să fructific, din plin, fiecare moment petrecut pe teritoriul României".

Lucrare științifică românească editată în Italia

Recent a apărut în Italia, în editura Pàtron-Bologna, traducerea lucrării „Introducerea în lingvistica matematică" de Solomon Marcus, Edmond Nicolau și Sorin Stati. I-am solicitat unuia dintre autori, prof. univ. dr. Edmond Nicolau, să ne vorbească despre semnificația acestei apariții.

„Interesul manifestat de specialiștii din Italia pentru această lucrare, subliniat și de primele recenzii apărute, confirmă nivelul atins pe plan internațional de școala românească de lingvistică matematică. «În raport cu alte lucrări pe aceeași temă din literatura mondială — scrie prof. Filippo Franciosi — *Introducerea în lingvistica matematică* s-a impus prin originalitatea ei. Lucrarea prezintă cercetările de vîrf, pe plan mondial în domeniul lingvisticii matematice și, în același timp, domeniile investigate de autori».

Este vorba de faptul, pe care pune de altfel accentul și cunoscutul specialist de talie internațională, prof. Carlo Tagliavini, că, în această lucrare, lingvistica este prezentată din trei puncte diferite de vedere, conform specialității autorilor : Solomon Marcus este matematician, Sorin Stati lingvist, iar eu sînt inginer cibernetician. Fiecare autor și-a adus contribuția sa specifică în domeniul lingvisticii.

În ansamblu, se degajează bazele materiale, legitățile uneori nebănuite care acționează în lingvistică, în limbile naturale. Totodată, sînt prezentate și unele limbaje artificiale create din necesitățile tehnicii de calcul. Lucrarea interesează, de asemenea, și pe cei ce se ocupă de formalizarea limbilor, de traducerile automate etc.".

Pretutindeni, pe toate meridianele globului, primele zile de școală, primele lecții, primele momente din viața de elev rămîn adînc întipărite în memorie. Ele vor rămîne desigur și în memoria acestor doi elevi sovietici din clasa I a noii școli nr. 879 din Moscova.

O publicație ancorată în actualitatea procesului educativ *)

„Pedagogiai szemle" (Revista de pedagogie) editată de Institutul național de pedagogie din Budapesta se preocupă, în numerele apărute în ultimele luni, de cîteva probleme cardinale care se află în centrul preocupării pedagogilor din R. P. Ungară și care sînt, în același timp și obiective centrale ale pedagogiei contemporane.

Rubrica intitulată „Teoria și practica educației" cuprinde cîteva studii de sinteză privind cercetarea științifică în domeniul învățămîntului desfășurată de oameni de știință, profesori din învățămîntul mediu și superior și alți specialiști din Ungaria. Ne-a atras, îndeosebi, atenția la această rubrică, studiul publicat de dr. Daróczy Sándor, în care se analizează problema complexă a formării opiniei publice politico-ideologice în rîndurile elevilor de liceu. Baza teoretică a experimentului — desfășurat pe o durată de 4 ani în rîndurile adolescenților din școlile medii — este următoarea ipoteză : convietuirea îndelungată a tinerilor într-un colectiv, precum și dozarea conștientă a unor influențe pedagogice eficiente au o înrîurire pozitivă asupra educației comuniste. Creînd în felul acesta anturajul educativ prielnic, se poate intensifica și accelera procesul de educație politică a tineretului. Sînt descrise metodele experimentale și rezultatele obținute, precum și stimulentele care ajută nemijlocit la dezvoltarea conștiinței adolescenților și care contribuie la antrenarea lor în importante activități sociale.

În rubrica „Revista" se reflectă legăturile pedagogiei maghiare cu cea internațională. Ni se dă o relatare amplă despre desfășurarea celei de-a XXII-a adunări generale a importantei organizații mondiale **Fédération internationale des communautés d'enfants** (F.I.C.E.) care a avut loc recent la Budapesta. Sînt prezentate, de asemenea, interesantele concluzii ale conferinței **Asociației internaționale a profesorilor de limbi moderne** (F.I.P.L.V.) ce a avut loc la Budapesta, privind legăturile indisolubile ce există între lingvistică și pedagogia practică a limbii.

REVISTA PRESEI PEDAGOGICE

O documentată expunere asupra sistemului învățămîntului din U.R.S.S., în lumina obiectivelor celui de-al IX-lea plan cincinal realizează Illés Lajos, șef de secție la Biblioteca și Muzeul național de pedagogie.

În anul școlar 1969—1970 a fost difuzat la Radio Budapesta un ciclu de 8 emisiuni intitulat **Școala viitorului din prisma elevului.** S-au perindat în fața microfonului numeroși elevi proveniți din școlile orașelor mari ale Ungariei care au arătat cum își imaginează, sau ce proiecte ar preconiza în vederea realizării unei școli a viitorului. Observațiile, ideile și proiectele cele mai interesante au fost generalizate într-un articol de sinteză de către Csöregh Eva, publicat tot în cadrul rubricii „Revista".

În rubrica „Din laboratorul muncii educative" sînt publicate articole ale educatoarelor, învățătorilor și profesorilor ce înfățișează aspecte ale experiențelor personale rezultate din practica pedagogică cotidiană. Rubrica reprezintă astfel o veritabilă tribună a schimbului de experiență pedagogică.

Sub titlul „Istoria educației" sînt publicate opere cu profil pedagogic ale regretatului filozof contemporan Lukács György. De asemenea, remarcăm și studiul istoricului dr. Anderle Adám, care ne înfățișează imaginea proeminentului profesor cubanez, José Marti, organizatorul, conducătorul și martirul războiului de independență a poporului cubanez pentru scuturarea jugului colonialiștilor spanioli din secolul al XIX-lea.

Influența operei lui Comenius asupra învățămîntului din Ungaria este reliefată într-un studiu semnat de Földesi Béla. Autorul se referă, mai ales, la acea parte a activității genialului pedagog, în care — timp de 4 ani petrecuți la vechiul centru școlar Sárospatak — s-a preocupat de așezarea bazelor științifice ale educației fizice școlare.

Rubrica „Cronica" publică referate și comunicări privind activitatea colaboratorilor Institutului pedagogic național.

Tematica și aria preocupărilor revistei „Pedagogiai szemle" evidențiază preocupările existente azi în procesul complex al organizării învățămîntului din Ungaria, contribuția specialiștilor în științele educației din această țară la dezvoltarea ideilor, concepției și practicii din pedagogia contemporană.

CSIRE GABRIELA

*) Revista „Pedagogiai szemle", R. P. Ungară.

MEXIC :

Creșterea populației școlare și dificultățile materiale ale învățămîntului

În Mexic, numărul celor care urmează în acest an cursurile instituțiilor școlare este de circa 10 milioane ; 190 000 dintre aceștia studiază în 26 de universități, 3 institute tehnice și o școală superioară de stat. Numărul studenților din instituțiile de învățămînt superior ale Mexicului crește cu circa 10 la sută pe an. În legătură cu această creștere, planificarea și organizarea învățămîntului — îndeosebi a învățămîntului superior — au de depășit serioase dificultăți în special privind asigurarea mijloacelor financiare necesare pregătirii profesorilor de înaltă calificare, utilării institutelor de cercetări științifice, înzestrării cu echipament a laboratoarelor etc.

MERIDIANE

...arul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 18 VINERI 8 OCTOMBRIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

SARCINI PRIORITARE

„Să punem permanent în centrul tuturor preocupărilor omul, educarea lui, ridicarea conștiinței sale, pentru că numai astfel el va putea participa în mod conștient, cu toate forțele, la făurirea propriului său destin, a propriei sale istorii". Aceste cuvinte memorabile au fost rostite cu forța patosului revoluționar de secretarul general al partidului, cu prilejul deschiderii noului an universitar, cuvinte ce sintetizează și dezvăluie cu pregnanță caracterul profund umanist al politicii marxist-leniniste a Partidului Comunist Român. Ele arată, totodată, temeiul preocupărilor constante ale partidului și statului nostru socialist pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului.

Caracterizat ca factor principal de educație și cultură, învățămîntul ocupă un loc primordial în opera complexă de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă. Rolul social-politic al școlii crește cu atît mai mult astăzi, cînd întregul nostru popor înfăptuiește programul elaborat de Congresul al X-lea al partidului privind dezvoltarea bazei tehnico-materiale, ridicarea nivelului de cultură și a bunăstării tuturor celor ce muncesc, în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul scump al României. Nu o singură dată **tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU** a subliniat că edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate nu se poate realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale gîndirii și ale tehnicii universale. Gîndindu-ne numai la faptul că în acest cincinal vor trebui pregătite și date producției industriale peste un milion de noi cadre cu o înaltă calificare, stăpîne pe cuceririle tehnico-științifice, animate de adînci sentimente de responsabilitate față de destinele socialismului, de dragoste fierbinte pentru patrie și popor, ne putem explica justețea politicii partidului nostru de dezvoltare continuă a învățămîntului de toate gradele.

Trecerea la învățămîntul general obligatoriu de 10 ani, indicile ridicat de cuprindere la cursuri a copiilor de vîrstă școlară, continuarea studiilor în liceu de către peste 50% din tineri și aproape 40% din ei în școlile profesionale, pregătirea condițiilor pentru ca după 1980—1985 întregul tineret să urmeze un învățămînt echivalent liceului, existența unui sistem de învățămînt superior diversificat și armonios, construirea de noi școli și instituții de învățămînt superior, cămine, cantine și internate, sporirea an de an a fondurilor destinate nevoilor școlii — vorbesc despre grija statornică a partidului pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului românesc.

Toate succesele învățămîntului nostru s-au obținut pe fondul și ca rezultat al progreselor înregistrate în anii construcției socialiste în toate domeniile de activitate, ele confirmînd, o dată în plus, justețea politicii științifice a Partidului Comunist Român, care, călăuzindu-se după adevărurile general valabile ale marxism-leninismului, caută și găsește căile cele mai corespunzătoare condițiilor concrete din țara noastră, în vederea edificării cu succes a societății socialiste. În acest context, avem suprema datorie de a nu admite nici un decalaj între funcționarea școlii și dezvoltarea economiei și culturii țării, de a asigura legătura strînsă a învățămîntului cu viața, cu practica, de a ridica nivelul general al școlii, astfel încît ea să răspundă în tot mai bune condiții exigențelor de azi și de mîine ale societății noastre, cerințelor revoluției tehnico-științifice mondiale. În ultimă instanță, îndeplinirea acestei datorii are o însemnătate principială, pentru că pe măsura pregătirii tehnice a tinerei generații, a ridicării gradului de cultură al tuturor oamenilor muncii, a dezvoltării forțelor de producție și a perfecționării necontenite a relațiilor sociale, se accelerează procesul de dispariție treptată a deosebirilor esențiale dintre munca intelectuală și cea manuală, de formare a unui om al muncii de tip nou, înarmat cu cele mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, cu o înaltă conștiință socialistă, de omogenizare și mai puternică a societății noastre socialiste.

Iată de ce sublinierea unor sarcini și directive prioritare pentru activitatea din învățămînt, în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea noului an universitar, are o deosebită semnificație teoretică și practică. În fața școlii de toate gradele este pus un program clar și complex. El trebuie realizat în mod exemplar.

(Continuare în pag. a 3-a)

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Atît învățătorul, cît și profesorul, inclusiv profesorul universitar, trebuie să fie un educator în sensul cel mai larg al cuvîntului. El trebuie să asigure atît predarea cunoștințelor de specialitate pe baza celor mai noi cuceriri, cît și înarmarea tînărului cu cunoștințe sociale, educarea lui, pentru a deveni un bun cetățean al patriei, un bun constructor al socialismului și comunismului."

(Din cuvîntarea ținută la mitingul consacrat deschiderii anului de învățămînt universitar 1971—1972).

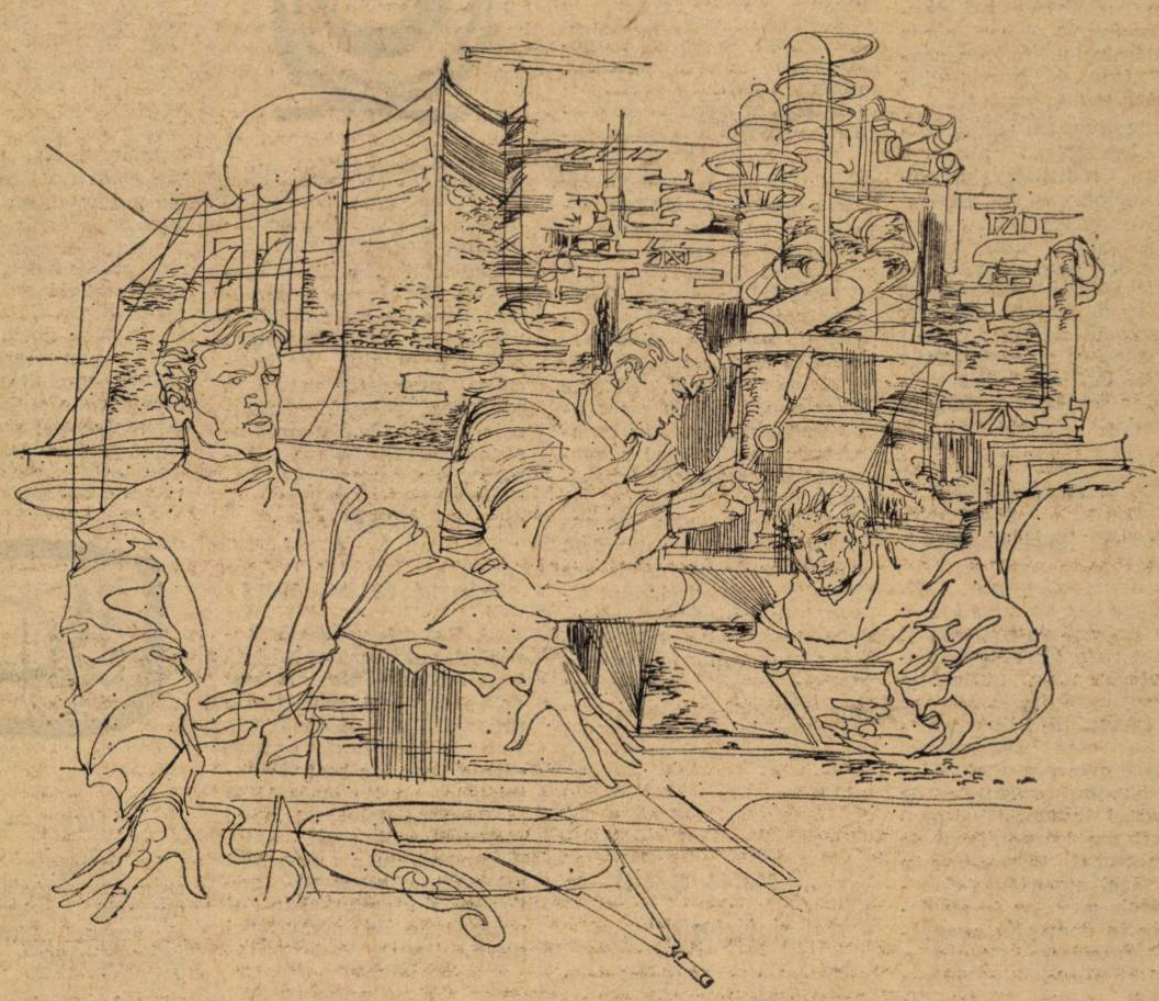

ÎNVĂȚĂMÎNT — PRODUCȚIE — CERCETARE

Desen de Nicu Russu

ÎN ACEST NUMĂR:

• CONSULTAȚIE PENTRU PROFESORII DE ȘTIINȚE SOCIALE • PERFECȚIONAREA ÎN IPOSTAZA PERFECTIBILITĂȚII • LECȚII DOGMATICE ȘI LECȚII ACTIVE • PROIECTUL PROGRAMEI DE BIOLOGIE • A VI-A CONFERINȚĂ A MINIȘTRILOR ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DIN ȚĂRI SOCIALISTE

Știința conducerii în discuția directorilor din Mehedinți

Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic din județul Mehedinți au organizat în ziua de 25 septembrie 1971 un simpozion cu tema „Probleme ale conducerii școlii". Au fost prezentate comunicări referitoare la : „Profilul directorului școlii socialiste" (prof. emerit A. Costea, directorul Casei corpului didactic), „Linii de perspectivă în munca de conducere în școală" (inspector școlar Petre Lupșan), „Planificarea muncii în școală" (prof. Nicolae Dogaru, directorul Liceului din Baia de Aramă), „Pregătirea și luarea

deciziilor" (prof. Dumitru Mărculescu, directorul Școlii generale din Strehaia), „Controlul deciziilor luate" (prof. Grigore Gociu, directorul Liceului din Vînju Mare), „Planificarea muncii de control și îndrumare în școală" (prof. C. Ciobotea, directorul Liceului nr. 3 din Turnu Severin), „Perfecționarea și diversificarea învățămîntului în țara noastră" (prof. M. Burci — inspector școlar general).

Receptivitatea directorului, înzestrarea lui cu o cultură multilaterală, mereu menținută la nivelul contemporaneității, rolul lui de factor hotărîtor în realizarea unui colectiv didactic unit, combativitatea comunistă față de delăsare și incorectitudine, au fost probleme ce au suscitat viu interes în rîndul directorilor de școală din județul Mehedinți.

Microsesiunea privind : „Eficiența învățămîntului"

În luna noiembrie 1971, la București, va avea loc o microsesiune de comunicări științifice a tinerilor cercetători cu tema „Eficiența învățămîntului".

Institutul de științe pedagogice, care organizează această microsesiune, invită tinerii din institutele de cercetări, învățătorii și profesorii din învățămîntul de toate gradele să prezinte în cadrul ei experiența și rezultatele pe care le-au dobîndit în domeniul cercetării. Înscrierea (numele, titlul comunicării și adresa exactă), poate fi trimisă pînă la 20 octombrie 1971, pe adresa Institutului de științe pedagogice — cu mențiunea „pentru Microsesiunea tineretului" — în str. Sfinții Apostoli nr. 14, sector 6, București. Participarea la microsesiune se va face pe cont propriu.

Schimb de păreri pe tema : „Caracterul educativ al lecțiilor"

Miercuri, 6 octombrie a. c. la Casa de cultură din Giurgiu a avut loc un schimb de păreri între cadrele didactice din școlile orașului asupra caracterului educativ al lecțiilor.

Precedată de consultații și discuții pe colective de catedre privind modalitatea concretă de actualizare a lecției, această dezbatere, organizată de Comitetul municipal de partid în colaborare cu Inspectoratul școlar, a avut ca scop generalizarea modului de realizare a conținutului educativ al orelor. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de tovarășul Petre Brătan, secretar cu propaganda la comitetul de partid al municipiului Giurgiu.

Materialele expuse (*Dialectica instrucției și educației și rolul științelor sociale în educarea comunistă a elevilor* de prof. Nicolae Profeanu, *Preocuparea conducerii școlii pentru organizarea conținutului educativ al procesului de învățămînt* de prof. Romulus Petrovici, *Contribuția geografiei la educarea comunistă a elevilor* de prof. Anișoara Dumitriu, *Locul și rolul istoriei în educarea patriotică și politică a elevilor* de prof. Virgil Georgescu, *Munca, un component important al educației comuniste* de prof. Emilian Cristea) au suscitat un viu interes în rîndul participanților.

„Predarea chimiei și biologiei"

În colecția „Modernizarea învățămîntului", editată de Biblioteca centrală pedagogică, a apărut, recent, primul volum din seria „Predarea chimiei și biologiei". Lucrarea se adresează atît cadrelor didactice, cît și cercetătorilor metodicieni din domeniul chimiei și biologiei. Volumul reprezintă o culegere de referate asupra unor studii de actualitate apărute în publicațiile de specialitate de peste hotare.

În capitolul „predarea chimiei" sînt cuprinse studiile care se ocupă de particularitățile psihologice ale formării noțiunilor la lecțiile de chimie organică, de îmbunătățirea rezultatelor prin folosirea algoritmilor,

de dezvoltarea percepției la lecțiile de chimie, despre metale și nemetale, de instruirea programată etc.

Capitolul „Predarea biologiei" abordează teme legate de educația gîndirii și verificarea ei la disciplina biologia omului, de aplicarea metodelor active în predarea științelor naturale, de căile pe care se ajunge la cunoașterea științifică, de sistemul de audio-meditație aplicat la orele de biologie etc.

Întîlnirile de luni seara

A fost reluată seria „Întîlnirilor de luni" inițiată încă din anul școlar trecut de Laboratorul de analiză a procesului de învățămînt. În cadrul primei ședințe care a avut loc luni, 4 octombrie a.c., la orele 18,30 la Casa corpului didactic din București, asist. univ. Emil Perjeriu a prezentat referatul „Observații critice privind manualele și programele de matematici pentru liceu".

O „masă rotundă" oportună

La rubrica „Dialoguri contemporane", ultimul număr al revistei *„Tomis"* publică o interesantă masă rotundă pe tema „Tinerețe și răspundere socială".

Participanții la discuție își exprimă punctul de vedere cu privire la relațiile *educație-dragoste de muncă* și *școală-familie*, arată rolul important al cadrelor didactice și al opiniei colectivului în integrarea socială a tineretului, subliniază necesitatea unui control permanent din partea adulților etc. Afirmațiile lor sînt ilustrate cu exemple concrete din viața școlilor din județ.

Masa rotundă din „Tomis", divulgă, totodată, și „portițele" care facilitează drumul spre indisciplină : unele carențe ale actualului regulament școlar sau necunoașterea de către tineri a legilor statului.

„Revista de pedagogie 9"

Numărul consacrat diferitelor aspecte pe care le ridică instruirea practică a elevilor, pregătirea pentru activități tehnice-productive, dobîndirea de către aceștia a unor deprinderi profesionale încă de pe băncile școlii, familiarizarea lor cu o anumită meserie și formarea unei gîndiri tehnice, toate acestea în vederea facilizării, scurtării procesului de integrare în activități direct productive după absolvirea unui ciclu de învățămînt (școala generală, liceul de cultură generală). Sînt discutate îndeosebi în trei mari compartimente : Studii ; Cercetări-experimente ; Educația prin muncă în școală. Acțiuni, implicațiile acestei cotituri revoluționare în școala românească atît pe plan teoretic : fundamentare psihologică, pedagogică, metodologică, cît și pe cel practic : tehnologii ; experiențe pozitive ; tipuri de ateliere ; modalități de dotare a acestora ; funcționalitatea lor ; diversificare (mediu urban și rural ; fete și băieți).

Este, fără îndoială, un pas însemnat înainte în direcția unei mai mari operativități a cercetării și experimentului pedagogic, în răspunsul pe care cercetătorii și colaboratorii revistei îl dau diverselor probleme ridicate de sarcinile actuale și de perspectivă ale școlii noastre socialiste. Nu putem să nu observăm încă un anumit tribut plătit tendinței spre aproximarea problemelor, menținerea discuției la un stadiu de generalitate. Chiar două articole, bine documentate de altfel, cu argumentație strînsă, care discută o problemă de o strictă actualitate (atelierul școlar) se opresc undeva la jumătatea drumului în dezbaterea diverselor soluții.

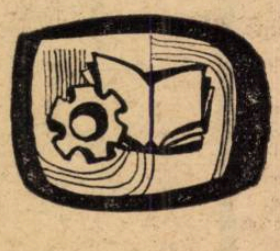

„Forum — 8"

În preajma deschiderii anului universitar a apărut numărul pe luna... august al revistei „FORUM". Din cuprins reținem cîteva articole interesante : acad. Cristofor Simionescu : „Rolul hotărîtor al producției în formarea viitorului specialist", acad. Ștefan Milcu : „Învățămîntul universitar și producția în procesul educativ", Alexandru Calomfirescu : „Specializarea și perfecționarea medicilor", Ion I. Stroe : „Conștiința socială revoluționară — factor activ al progresului istoric" etc. Am fi vrut rubrica „Științe sociale" mai bogată, mai substanțială. Asta mai cu seamă dacă ne gîndim la amploarea pe care a luat-o în această perioadă dezbaterea privind îmbunătățirea predării științelor sociale în învățămîntul de toate gradele.

Constituirea Comisiei pentru educația preșcolarilor

Sîmbătă, 2 octombrie, a fost constituită, în prezența ministrului Mircea Maliță, Comisia pentru educația preșcolarilor de pe lîngă Ministerul Învățămîntului. Din noua comisie, prezidată de prof. dr. docent Anatolie Chircev, fac parte pedagogi, psihologi, medici, inspectori pentru unitățile preșcolare, cadre didactice ale grădinițelor de copii. Comisia pentru educația preșcolară pregătește condițiile de extindere a rețelei grădinițelor, precum și măsurile de îmbunătățire a activității educative în consens cu sarcinile învățămîntului nostru.

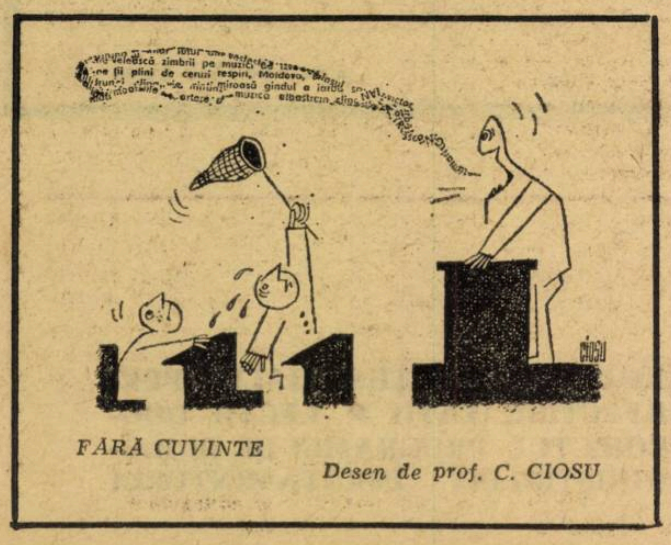

FĂRĂ CUVINTE

Desen de prof. C. CIOSU

Școala fără ziduri

PREȘCOLARII

Preșcolarii nu au la ce se întoarce, pentru ei totul apare într-un singur sens, înainte, și sînt ei înșiși frăgezimea acestui sens. Ei nu-și socotesc părinții a fi trecutul lor.

Ce înseamnă pentru ei, atunci, a învăța ?

Pedagogia, fragmentînd secolele în vîrste de copii, răspunde atît de diferit. Un răspuns îl întruchipează copilul în persoană. Mai ales în anii din urmă, în mintea noastră se declanșează o legătură ca și reflexă între vîrsta tînără și învățare.

Prefixarea, ca un cadou al preșcolarilor, ne pindește cu belșugul ei promițător și cînd nu mai sîntem copii... Sîntem preșcolari, raportîndu-ne la ceea ce vom învăța în clipa următoare, căci, iarăși știm, ne educăm permanent.

Permanențele, rădăcinile se bucură de cinstirea tuturor. Și iubirea țării pentru copiii ei este așa de înrădăcinată. Poate de aceea ne naștem pasionați de lumea patriei și viața noastră se definește prin continuitatea și creșterea acestei pasiuni. Între filoanele și sondele, prin atomii primelor vîrste se numără fericirea de a învăța patria, adevărul, începuturile lor.

Patetici sau nu, preșcolarii obligă necondiționat patosul educatorilor lor. În ce-i privește pe cei din urmă, pedagogia ar putea trece și drept o știință a patosului educativ. Cum nu sînt singuri, ci, dimpotrivă, cum acționează la antipodul singurătății și întreaga societate alocă pentru copii, pe lîngă afectivitate, enorme resurse materiale, nobililor responsabili ai întîiei educații didactice le surîde neîntrerupt și grav șansa datoriei de a-i iniția pe depozitarii virtuali ai faptelor ce vor fi.

Urcăm astăzi în cetăți cu multe etaje. Cînd descindem de la ultimul etaj întîlnim poate și chipurile noastre anterioare. Întîlnim colegi. Întîlnim, la porți de parcuri și grădini și grădinițe, preșcolari. Sîntem educatorii lor, colegi cu oameni dintre cei mai patetici.

În toamna miliardară se scutură frunzișuri pe cîte un acoperiș dăltuit pitulat în fotografiile părinților. Ce copii buni trebuie să fi fost, după cum încă îi vedem, dacă în urmă-le ne lăsară, pus de-o parte, fulgerat de ani, începutul... Vîrsta trecerii lor peste praguri ne este ca și necunoscută și drept recunoștință vrem să-i învățăm din vreme, întregi. Confundăm însă uneori vreun neam de al nostru intrat nu în istorie, ci doar în legendă. Și începem iar cunoștința. Deodată cu preșcolarii.

GH. ANCA

Tribuna școlii

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Redactor șef : prof. emerit **Mihail Rațiu.** Secretar general de redacție: **Mircea Ionel.** Redactori șefi de rubrică : **Stela Predescu, Mircea Herivan, Nicolae Sorin, Octavian Buzescu.**

Prezentarea artistică : C. Bivolaru. Prezentarea grafică : Iosif Moscu.

Redacția și administrația — Piața Scînteii nr. 1, București, telefon 17 60 20

SARCINI PRIORITARE

(Urmare din pag. 1)

În centrul acestui program stă sarcina de a întreprinde acțiuni eficiente pentru o mai **„bună organizare și desfășurare a procesului de învățămînt, pentru legarea lui strînsă de viață, de practica activității din toate sectoarele"**. În condițiile actuale, cînd munca — factorul de bază al progresului societății omenești — devine indispensabilă pentru fiecare membru al societății, școala nu poate pregăti altfel tineretul decît pentru muncă și viață, pentru a-l face apt să se încadreze într-un timp scurt în procesul producției, să ocupe un loc de cinste în procesul producției materiale și spirituale, spre a aduce o contribuție tot mai activă la edificarea comunismului în România.

Receptivă la tot ceea ce este nou în cunoașterea umană, școala este chemată să înarmeze pe elevi cu temeinice cunoștințe, cu deprinderile necesare efectuării unei munci social-utile. Ea trebuie să acționeze în virtutea **principiului unității dintre învățămînt, cercetare și producție — unul din principiile fundamentale ale educației socialiste înaintate și ale școlii moderne.** De aici necesitatea de a acționa mai ferm pentru a realiza măsurile stabilite în Directivele partidului nostru privind legarea strînsă a învățămîntului cu practica, cu producția, acordînd o atenție deosebită dotării corespunzătoare a laboratoarelor cu aparatură modernă, cu microinstalații, perfecționării practicii în producție în sensul de a face ca fiecare elev și student să efectueze operații concrete de producție, desfășurării unor lecții sau cursuri în secțiile întreprinderilor, organizării exemplare a atelierelor pentru a face ca aceste ateliere-școală să devină mici uzine în stare să realizeze orice produs, iar în cele din învățămîntul superior să se poată construi chiar prototipuri de mașini moderne.

Aprecierea făcută de secretarul general al partidului nostru că în învățămîntul de cultură generală **este un început bun,** în această privință, trebuie să ne mobilizeze mai mult la acțiunea de înzestrare pînă în 1972—1973 a tuturor școlilor cu laboratoarele și atelierele necesare. Realizarea, într-o perioadă scurtă de timp, cu sprijinul întreprinderilor, a 4.900 ateliere confirmă seriozitatea cu care școlile, cadrele didactice privesc sarcina stabilită de partid. Începutul este bun, însă greutățile pe care le avem de învins, mai ales în mediul rural, solicită din partea noastră noi eforturi, perseverență și multă inițiativă. Experiența acumulată de școlile din municipiul București, Liceul din Sebeș Alba, școlile din județele Teleorman și Tulcea în ceea ce privește amenajarea atelierelor va trebui mai rapid studiată și generalizată.

În ansamblul măsurilor de perfecționare a învățămîntului un loc important îl ocupă cele referitoare la întărirea muncii de educație politico-ideologică a tineretului școlar și universitar. Este o necesitate cerută de înfăptuirea programului stabilit de partid pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

„Numai înarmat cu concepția cea mai înaintată despre lume și viață, cu materialismul dialectic și istoric — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **omul societății socialiste va putea înțelege bine atît problemele dezvoltării interne, cît și cele ale vieții internaționale, va putea să asigure în toate împrejurările, găsirea și elaborarea celor mai bune soluții care să corespundă necesităților sociale, progresului societății socialiste și comuniste".**

În aceasta își găsește rațiunea măsurile adoptate recent privind îmbunătățirea învățămîntului în domeniul științelor sociale. Sistemul unitar, închegat al predării științelor sociale asigură tuturor tinerilor, în cadrul fiecărui ciclu de învățămînt, un nivel corespunzător de cunoștințe din domeniul științelor sociale, educarea elevilor și studenților în spiritul concepției despre lume și viață a clasei muncitoare, a partidului nostru, cultivarea dragostei și devotamentului nemărginit față de patrie, partid și popor, a atitudinii înaintate față de avutul obștesc și îndatoririle sociale. În centrul noului sistem de predare a științelor sociale este preocuparea pentru asigurarea cunoașterii și aprofundării de către elevi și studenți a problemelor actuale ale construcției socialiste și a principiilor politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Bunăoară, corespunzător acestui sistem, în învățămîntul de cultură generală se vor preda începînd cu clasa a VI-a educația cetățenească, istoria României, cunoștințe economice probleme actuale ale politicii economice a P.C.R., cunoștințe social-politice, economie politică, socialism științific și filozofie.

Îmbunătățirea conținutului teoretic, politico-ideologic și creșterea rolului educativ al predării științelor sociale prin lărgirea sferei de cuprindere a problematicii disciplinelor de marxism-leninism, creșterea ponderii științelor sociale în numărul total de ore obligatorii, adaptarea programelor la specificul facultăților, perfecționarea formelor și metodelor de studiere a științelor sociale prin creșterea ponderii dezbaterilor și seminariilor, a muncii directe cu elevii, antrenarea acestora la realizarea de cazuri și probleme din activitatea practică, prin înființarea cabinetelor de științe sociale, intensificarea activității de elaborare a manualelor și cursurilor; întărirea catedrelor de științe sociale și perfecționarea membrilor acestor catedre sînt sarcini de o extremă importanță la realizarea cărora trebuie să-și aducă contribuția toate cadrele didactice care lucrează în acest domeniu, inspectoratele școlare, conducerile institutelor de învățămînt superior.

Răspunderea cadrelor din întregul învățămînt crește nemăsurat. Secretarul general al partidului sublinia că atît învățătorul, cît și profesorul trebuie să fie un educator în sensul cel mai larg al cuvîntului. **„El trebuie să asigure atît predarea cunoștințelor de specialitate pe baza celor mai noi cuceriri, cît și înarmarea tinărului cu cunoștințe sociale, educarea lui pentru a deveni un bun cetățean al patriei, un bun constructor al socialismului și comunismului".**

Participarea însuflețită și plină de răspundere a tuturor cadrelor didactice la munca educativă este o condiție esențială a sarcinilor privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative în rîndul elevilor.

În activitatea noastră va trebui să ne călăuzim după îndemnul conducerii partidului de a porni **„cu toții de la răspunderea care o avem față de societate, față de viitorul națiunii noastre socialiste și să acționăm în așa fel încît să ne îndeplinim în condiții cît mai bune obligațiile ce ne revin acolo unde lucrăm".** Și să nu uităm nici o clipă că noi, dascălii, muncim în școală, locul de plămădire a ceea ce are mai de preț un popor, tineretul. De modul în care îl vom pregăti și educa va depinde mersul înainte spre comunism al națiunii noastre, al României.

Funcția formativă a învățămîntului — legitate obiectivă a progresului social

Pedagogia socialistă dovedește că atît dispozițiile native, cît și mediul în care trăiește copilul exercită o influență de necontestat asupra dezvoltării lui, dar rolul conducător în această dezvoltare îl are educația.

În sensul ei larg, educația cuprinde întregul proces de formare a omului; se referă la pregătirea acestuia pentru viața socială, din toate punctele de vedere.

Ștergerea treptată a granițelor dintre munca fizică și cea intelectuală, activitatea creatoare, materială și spirituală, activitatea social-obștească sînt principalele aspecte ale dezvoltării multilaterale a personalității. La realizarea ei contribuie toți factorii educativi, adică școala, familia, organizațiile de tineret și întreaga noastră societate socialistă, dar rolul principal îl are școala.

Societatea socialistă dă posibilitatea tineretului să-și însușească un larg cerc de cunoștințe din toate domeniile și să-și formeze priceperi și deprinderi de a le aplica în practică. Aceasta asigură tuturor putința de a trece de la o ramură de producție la alta, atunci cînd o cer interesele societății. De aceea, în școală, concepția enciclopedistă trebuie să cedeze în fața concepției fundamentaliste, adică elevii să fie îndrumați să-și însușească cunoștințe și să desfășoare activități cu caracter polivalent care să le faciliteze orientarea generală, în vederea însușirii altor cunoștințe și desfășurării altor activități, tot mai variate. Construirea socialismului impune deci, cu necesitate, în mod obiectiv, dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tineretului. Această dezvoltare nu se poate realiza fără legarea teoriei de practică, lucru dovedit de experiența întregii umanități. Nu învățăm pentru școală, ci pentru viață. Întrucît cantitatea de informație ce se transmite în școală este infimă față de totalitatea ideilor stocate în memoria colectivă a societății (logosfera) și întrucît caracterul perisabil al cunoștințelor face ca și din totalitatea celor însușite în școală, numai o parte să mai poată fi folosită cu eficiență în activitatea social-productivă, se impune concluzia că principalul obiectiv al învățămîntului, nu trebuie să fie îngrămădirea unei mari cantități de informație în memoria elevului, ci dezvoltarea aptitudinii de a primi noi cunoștințe, formarea și dezvoltarea acelor calități și instrumente intelectuale, a acelor calități ale gîndirii care să-i permită restructurarea cu ușurință a vechilor cunoștințe, în conformitate cu exigențele noii situații, realizarea rapidă și ușoară a transferului de cunoștințe, priceperi și deprinderi în rezolvarea noilor probleme.

Prioritatea formării asupra informării, accentuarea funcției formative a învățămîntului constituie astfel, în condițiile vieții contemporane, ale exploziei informaționale, o primă necesitate practică, devenind o legitate obiectivă.

Considerat ca o cerință esențială a procesului didactic, principiul legării teoriei de practică se concretizează în aspecte multiple și specifice fiecărui obiect de învățămînt. Este vorba în fond, de înlăturarea caracterului abstract al cunoștințelor, de asigurarea contactului cu viața. Noțiunile și cunoștințele însușite trebuie să constituie nu o simplă informație sau înregistrare mentală, ci un fond activ care să se răsfrîngă în comportare, în activitate, în rezolvarea unor teme variate. Aplicînd noțiunile și principiile învățate, elevul se convinge treptat că rostul cunoștințelor asimilate în școală nu este obținerea notei, ci folosirea lor în rezolvarea problemelor vieții. În felul acesta, aplicațiile practice au scopul să valorifice mai deplin pentru elevi sensul muncii de asimilare a cunoștințelor, le dezvoltă interesul de cunoaștere.

Nu trebuie pierdut din vedere că însușirea cunoștințelor teoretice și activitățile practice se desfășoară adesea, ca procese separate (în spațiu și timp), de aceea ele nu trebuie să coincidă în mod necondiționat. Asociațiile dintre noțiunile învățate și operațiile din cadrul activităților practice nu se stabilesc de la sine, în mintea elevului; cele două procese pot rămîne paralele, exterioare unul față de celălalt, dacă legătura lor nu formează obiectul lecțiilor curente și al diverselor forme de instructaj practic. Firește că trebuie evitate în această privință, repetițiile inutile. Datele experimentale arată că principala greutate constă nu în a opera cu principii sau noțiuni abstracte, ci în necesitatea de a recunoaște „abstractul" și „generalul" în fenomenul concret și particular. Deși se străduiesc să schematizeze faptul complex, întîlnit în practică, elevii se desprind destul de greu, de particularitățile care „maschează" ceea ce este general în obiectele și fenomenele date.

Aplicarea cunoștințelor în practică presupune capacitatea de a gîndi independent, de a opera cu noțiunile însușite în condiții variabile. Mai mult, cerința independenței în gîndire urmează să se asocieze cu independența acțiunilor practice desfășurate de elevi. În această direcție poate fi de mare ajutor, valorificarea sistematică a experienței cîștigate de elevi în activitățile practice efectuate, ceea ce constituie o altă cerință implicată în principiul legării teoriei de practică. Experiența practică dobîndită înlesnește procesul de însușire și aplicare a unor categorii de cunoștințe.

De aceea, principiul legării teoriei de practică nu trebuie înțeles în sensul că totdeauna practica urmează teoriei. Uneori practica precede teoriei.

În toate cazurile menționate, este vorba de anumite legături logice, firești, între cunoștințe și activități practice; asociațiile forțate, artificiale, nu pot fi decît dăunătoare pentru elevi.

Asigurarea unei legături organice între teorie și practică sporește eficiența socială a procesului de învățămînt ale cărui instituții sînt considerate productive, tocmai prin dezvoltarea la elevi a acelor capacități și trăsături: flexibilitatea, mobilitatea, independența, creativitatea gîndirii și în general a comportamentului — care îi ajută în readaptarea la schimbările rapide și profunde ce survin într-o societate predominant dinamică cum este societatea noastră și, prin aceasta, îi ajută la integrarea creatoare în procesul de dirijare și realizare a progresului social.

Prof. ANA ȘINCAI LUPAN
Liceul și Institutul pedagogic de învățători și educatoare — Ploiești

TRANSFER ȘI INTERFERENȚĂ ÎN ÎNVĂȚAREA LIMBILOR STRĂINE

● Limba maternă nu rămîne neutră în procesul însușirii noii limbi ● Cum acționează asemănările și deosebirile dintre ele ● Să creăm în clasă mediul limbii studiate

Învățarea unei limbi străine se deosebește, în mod obiectiv, de activitatea de însușire a limbii materne, fiind un proces artificial, care necesită un mare volum de muncă, uneori cu mult mai mare decît pentru studierea oricărei alte discipline școlare.

Elevul începe să învețe limba străină cînd, practic, posedă pe cea maternă, în domeniul căreia are deprinderi temeinic consolidate, care de regulă influențează formarea deprinderilor noi. Cu alte cuvinte, limba maternă nu rămîne neutră în cursul învățării noii limbi, ea exercitînd o dublă influență asupra însușirii acesteia din urmă. În speță, există atît posibilitatea de *transfer* a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor din limba maternă în cea studiată, cît și de *interferență*, a acestora. Dacă fenomenele limbii străine coincid cu cele ale limbii materne a copilului, deprinderile formate în această limbă exercită o influență pozitivă asupra însușirii limbii străine — are loc transferul. Și invers — ca rezultat al deosebirilor dintre cele două limbi, acționează interferența care, alimentînd confuzia, și incertitudinea, frînează formarea priceperilor și deprinderilor în limba ce se studiază.

Dubla influență a limbii materne — transferul și interferența — este mai puternică în clasele mari, cînd elevii au mai bine consolidate deprinderile de vorbire corectă în limba lor.

În practica muncii la catedră este foarte important să se cunoască precis unde sînt asemănările și mai ales deosebirile dintre cele două sisteme lingvistice (al limbii materne și al celei străine) ca, pe baza analizei contrastive, să se găsească drumul cel mai scurt pentru preîntîmpinarea și limitarea sferei de acțiune a interferenței și, după caz, eliminarea ei din activitatea de însușire a unei limbi străine. În mod special profesorul trebuie să țină cont de particularitățile atît ale limbii pe care o predă, cît și de cele ale limbii materne a elevilor. Să-și dea foarte bine seama ce fel de schimbări trebuie să aibă loc în conștiința elevilor în cursul însușirii unei limbi străine și ce fel de schimbări poate declanșa folosirea uneia sau alteia dintre metodele și procedeele de predare. Distingînd asemănările și, în mod special, deosebirile dintre cele două limbi, profesorul trebuie să știe cum să explice un fenomen sau altul ca să preîntîmpine asocierile greșite, să stabilească cu atenție sistemul de exerciții în vederea preîntîmpinării interferenței limbii materne. Firește, analiza contrastivă nu constituie un scop în sine, ci numai un mijloc pentru mai buna pregătire a lecției.

Se știe că, de la început, este bine să-i învățăm pe elevi să folosească mijloacele de exprimare ale limbii pe care o învață. Cum scopul predării este însușirea practică a limbii, ca mijloc de comunicare, sîntem obligați să învățăm elevii să folosească modalitățile de exprimare proprii acelei limbi. Prin aceasta vom preîntîmpina interferența.

Tot pentru preîntîmpinarea și eliminarea interferenței trebuie să-i plasăm pe elevi din sfera limbii materne în sfera celei pe care o învață, cu alte cuvinte, să le dezvoltăm gîndirea în această limbă. Calea cea mai sigură pentru realizarea acestui scop este cultivarea vorbirii productive, vii, formarea în clasă a mediului limbii respective.

La fel de necesară pentru înlăturarea interferenței este și dezvoltarea simțului limbii care se învață. Dacă în procesul învățării limbii materne profesorul se sprijină pe simțul limbii elevilor, în procesul învățării altei limbi, mai ales în prima fază, acest simț nu există, prin urmare, profesorul trebuie să-l formeze. Sînt eficiente în acest sens exercițiile aplicative și cele prin care elevii sînt puși în situația să folosească practic limba ca mijloc de comunicare. Lipsa simțului limbii împiedecă comunicarea în limba străină, iar cunoștințele teoretice rămîn formale.

Metodele și procedeele de predare a unei limbi străine trebuie alese în funcție de normele lingvistice, dar și de cele psihologice și metodice. Profesorul să țină seama de interferența sistemelor lingvistice în acțiune și, în același timp, să utilizeze soluții de predare în funcție de etapele însușirii materiei. Aceasta presupune mai întîi stabilirea unei gradații a dificultăților, apoi alegerea sistemului de exerciții necesar fiecărei etape. Trebuie să acordăm o deosebită atenție fenomenelor cu caracter contrastiv, scoțînd în evidență locul lor și funcția în sistemul limbii respective.

Prin reluarea structurilor învățate, în sensul de a le folosi în noi contexte, se pun bazele formării automatismelor, care permit elevului să se concentreze asupra conținutului vorbirii și, pînă la urmă, să gîndească în limba pe care o studiază. În acest scop, au o mare eficiență folosirea temelor libere, pe probleme uzuale, crearea în clasă a unor situații lingvistice reale, legate de viața și de mediul înconjurător ale elevilor. Folosirea acestor structuri în fluxul viu al unui limbaj firesc — și nu doar repetarea și reproducerea lor seacă și mecanică — asigură convertirea lexicului și a structurilor învățate în reflexe de exprimare. Totodată, școlarul capătă sentimentul tonic al eficienței studiului său, al utilității străduințelor la care este supus de către profesor.

Prof. EUFIMIA RARINCA
București

O preocupare permanentă—

FRECVENȚA ELEVILOR

Raid - anchetă în județul Dîmbovița

Dacă odinioară dreptul la învățătură era un simplu deziderat înscris în constituție, astăzi obligativitatea învățămîntului devine un act de profund patriotism din partea educatorului hotărît să facă totul pentru a-și îndeplini nobila misiune, din partea elevului ce se pregătește conștient pentru a fi cetățeanul priceput de mîine, din partea părintelui care înțelege că instrucția și educația copilului său nu mai sînt de mult o problemă personală.

Ne-am deplasat în cîteva din școlile județului Dîmbovița pentru a consemna aspecte privind școlarizarea și frecvența elevilor, acum, la început de an școlar. În majoritatea dintre școlile județului am întîlnit o continuă preocupare pentru realizarea unui procentaj maxim de școlarizare. Școlile din Titu-Tîrg, Șuța Seacă, Doicești, Pietroșița sînt doar cîteva dintre ele.

— De cel puțin zece ani, în circumscripția noastră școlară nu există copii neșcolarizați — ne spune prof. Aurică Burtescu, directorul Școlii generale Șuța Seacă din comuna Lucieni.

— Cum reușiți să mențineți această situație ?

— Prin dese vizite la domiciliu, luăm cunoștință de condițiile materiale mai grele ale unor copii. Cu sprijinul comitetului de părinți, cu ajutorul fondurilor proprii ale școlii, unii dintre elevii școlii noastre cu posibilități materiale mai reduse și care nu îndeplinesc condițiile de bursă, sînt ajutați întregul an școlar.

Consultînd situația neșcolarizaților de la Inspectoratul școlar județean — în ziua de 20 septembrie a. c. — observăm că cea mai mare parte dintre elevii care nu frecventează școala se află doar în cîteva localități : Cojasca, Bărbulet, Băleni, Românești, Pierșinari și Fîntînele.

Școala generală Românești din comuna Potlogi. Întîlnim aici o situație ieșită din comun, singulară : 87 de elevi nu frecventează regulat cursurile ! Încercăm să ne convingem dacă acest număr comunicat Inspectoratului școlar este cel real, consultînd documentele școlare. În zadar. Registrul de evidența copiilor înscriși nu e completat din anul școlar 1969—1970, mișcarea elevilor nu e justificată cu actele corespunzătoare. Registrul de evidență actelor conține niște adrese fictive prin care se solicită situația elevilor plecați de pe raza comunei. Cui se cere această situație ? Către ce școli au fost trimise adresele ? Nu se specifică. Directorul școlii — Emil Ștefan — nu știe oare că rostul lor nu e doar unul justificativ, ci un mijloc de corespondență între școli pentru depistarea elevilor neșcolarizați ? !

Numărul mare de neșcolarizați atrage după sine un număr mare de repetenți. Numai la clasele a VI-a, în anul școlar trecut, din 16 repetenți, 13 erau dintre cei cu frecvența foarte slabă.

Căutăm explicațiile acestei situații, discutînd cu Gheorghe Cristescu, secretarul comitetului comunal de partid, cu președintele Consiliului popular al comunei, Dumitru Covaci și cu Nicolae Dobre, directorul coordonator al școlilor din comună. Nici o acțiune nu a unit conducerea școlii cu organele locale pentru aducerea acestor copii la școală.

— O mare parte din familiile satului Românești pleacă la lucru pe șantierele țării, astfel că nu se poate ține evidența exactă a mișcării elevilor, ne spune președintele Consiliului popular.

— Cum a fost aplicată legea ?

— Procesele-verbale de contravenție împotriva părinților ce au manifestat neînțelegere ne-au fost înaintate, dar amenzile nu s-au încasat.

Recunoașterea vinei nu-i disculpă pe vinovați. Invocarea unor motive, ca reaua voință a părinților sau continua mișcare a populației de aici nu vizează obiectivitatea condițiilor. Cînd părinții acestor elevi sînt lăsați în afara oricăror influențe educative ale școlii, cînd, după încetarea orelor de curs, în sat nu rămîne decît singurul cadru didactic localnic, ceilalți fiind navetiști, cînd directorul școlii nu are nici o responsabilitate pentru corectitudinea cu care trebuie ținute la zi documentele școlare, numărul neșcolarizaților nu poate fi decît mare.

Avem de luptat aici nu numai cu concepția înapoiată a unor părinți, dar și cu aceea greșită a colectivului didactic al școlii despre rostul educatorului. Organizarea teritoriului satului pe zone de școlarizare, astfel încît fiecare cadru didactic să răspundă de una dintre ele, aplicarea neîntîrziată a amenzilor, dar mai ales extinderea influenței educative a școlii și asupra părinților sînt măsuri ce se impun a fi luate de urgență.

În comuna Băleni, cauza frecvenței slabe a elevilor pare să fie alta : părinții își reține copiii acasă pentru a munci pe lotul legumicol personal. Din 35 de neșcolarizați cîți erau în primele zile ale anului școlar, numărul lor s-a redus la 18, în urma înaintării proceselor-verbale de contravenție către Consiliul popular și după ședințele cu părinții. Un sprijin prețios a primit școala de la președintele Consiliului popular : Constantin Lazăr.

Înființarea unor localuri de grădiniță, sau sporirea capacității altora în localitățile Fîntînele, Pierșinari, Bărbulet, unde copiii de vîrstă școlară sînt reținuți deseori de părinți pentru a îngriji de frații mai mici, mărirea numărului de școli din comuna Bărbulet, în care satele sînt la distanțe mari de școala de centru, sînt măsuri practice ce ar duce la îmbunătățirea frecvenței elevilor și aici.

Slujitorii școlii trebuie să facă totul ca nici un copil de vîrstă școlară să nu scape educației sistematice a școlii, ca toți copiii patriei să profite de condițiile deosebite de învățătură create de societatea noastră.

CORNELIA GIRMACEA

MUNCA PRODUCTIVĂ — CONDIŢIE PRIMORDIALĂ A EXISTENŢEI ŞI PROGRESULUI SOCIETĂŢII

Poporul nostru se află în plin proces de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, ale cărei caracteristici au fost definite cu o deosebită forţă de către cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român. În desfăşurarea acestui proces economicul ocupă locul central. Societatea socialistă multilateral dezvoltată va fi o societate cu o putere de producţie industrială şi agricolă, cu o structură modernă şi eficientă a economiei, o societate care să depăşească din toate punctele de vedere capitalismul. În această operă istorică, muncii productive, desfăşurate planificat şi eficient, îi revine rolul decisiv.

Consultaţie pentru profesorii de ştiinţe sociale

Munca — latură prometeică a gîndirii şi acţiunii umane

Pentru a trăi, oamenii trebuie să mănînce, să se îmbrace, să aibă unde locui ş.a.m.d. Ca să poată însă dispune de cele necesare consumului este nevoie ca respectivele bunuri materiale să existe. Or, cu rare excepţii — de exemplu, aerul — aceste bunuri nu sînt oferite de natură de-a gata, liber, ci trebuie produse. Acest lucru presupune însă ca oamenii să muncească, să smulgă naturii tot ceea ce le poate folosi, să adapteze şi să transforme elementele naturii potrivit nevoilor lor. Concluzia pe care profesorul trebuie să o sublinieze în atenţia elevilor ar fi că munca este, deci, un proces între om şi natură, în cursul căruia omul efectuează, reglementează şi controlează, prin acţiunea sa, schimbul de materii necesar între el şi natură.

Întrucît fără a consuma, societatea umană nu poate exista, munca creatoare de bunuri materiale constituie prima condiţie a existenţei societăţii, căci o societate care ar înceta să muncească, să producă, ar fi inevitabil condamnată pieirii. De fapt, munca este aceea care a jucat rolul decisiv în însuşi procesul de transformare a maimuţei antropoide în om. Ca urmare, prin chiar geneza şi natura sa, omul este o fiinţă care munceşte, raţională şi responsabilă pentru acţiunile sale. Autocreaţia omului în procesul istoric al muncii constituie cea mai profundă negaţie a teocentrismului.

Munca ţinînd de natura omului şi a societăţii omeneşti, omul şi societatea, civilizaţia şi cultura nu se pot dezvolta decît prin ea. În muncă se află atît temelia existenţei umane cît şi garanţia progresului ei. Este firesc, deci, ca socialismul şi munca să fie de nedespărţit.

Munca presupune cheltuială, consum de forţă de muncă. Forţa de muncă este constituită din totalitatea aptitudinilor fizice şi intelectuale existente în organismul viu al omului, ca şi din experienţa sa, pe care el le pune în funcţie atunci cînd produce. În procesul muncii se dezvoltă personalitatea vie şi creatoare a omului. Liberă de exploatare, munca permite oamenilor în socialism să se ridice pe cele mai înalte culmi ale aspiraţiilor de progres social-economic.

Caracterizarea muncii productive în condiţiile contemporane

În procesul muncii intră în interacţiune forţa de muncă a omului, obiectul muncii şi mijlocul de muncă, elementul decisiv fiind omul cu priceperea lui, fără de el, celelalte elemente rămînind moarte. Luate împreună, obiectele muncii şi mijloacele de muncă constituie mijloacele de producţie. Totalitatea mijloacelor de producţie — inclusiv elementele materiale ale ştiinţei — privite în legătura necesară procesului de producţie, reprezintă baza tehnică-materială. În interacţiunea dintre om şi natură, nu natura, ci omul este partea care are iniţiativa şi conducerea. Tocmai de aceea, omul este principala forţă de producţie a societăţii.

Produsul material al muncii fiind de fiecare dată consumat productiv sau neproductiv, procesul de producţie trebuie mereu reînnoit. El reprezintă un proces de reproducţie. Legea reproducţiei este una din legile economice cele mai generale ale societăţii. Orice încălcare a ei nu poate decît să creeze pericole grave pentru colectivitatea umană. Asigurarea reproducţiei constituie, aşadar, interesul general cel mai profund al societăţii, comun tuturor membrilor ei. Elevii vor fi ajutaţi să înţeleagă de ce, în mod firesc, societatea socialistă priveşte pe cel care nu vrea să muncească, drept un element antisocial (de unde şi principiul: „Cine nu munceşte, nu mănîncă").

Ca activitate comună a oamenilor, producţia se efectuează sub forma cooperării în muncă şi a diviziunii muncii.

Cooperarea muncii este forma în care mai multe persoane participă în comun la unul şi acelaşi proces de muncă sau la procese de muncă diferite, dar conexe. În formele ei simple, cooperarea muncii este cunoscută din cele mai vechi timpuri. În cursul istoriei, ea a progresat continuu şi cunoaşte cea mai mare dezvoltare în socialism.

Diviziunea muncii constă în specializarea celor care lucrează în producerea unui anumit articol sau în confecţionarea unui detaliu al produsului, ori chiar în efectuarea doar a unei anumite operaţii. La început, în adîncul mileniilor diviziunea muncii a apărut sub forma diviziunii naturale a muncii între oameni, după sex şi după vîrstă. Mai tîrziu, a apărut diviziunea socială a muncii, adică acea diviziune în care are loc specializarea celui care munceşte în crearea unui produs, a unei părţi a lui sau în efectuarea numai a unui anumit fel de operaţii. Diviziunea socială a muncii este de mai multe feluri : **diviziunea în general,** adică împărţirea muncii în genurile ei mari — industria, agricultura, transporturile, comerţul etc., **diviziunea muncii în particular,** adică împărţirea marilor genuri în specii şi subspecii şi **diviziunea muncii în detaliu,** ceea ce înseamnă împărţirea muncii în interiorul întreprinderii, adică între secţii, ateliere, între muncitori etc.

Prin natura ei, diviziunea muncii presupune schimbul de activităţi între producători. Apariţia şi dezvoltarea în cursul istoriei a diviziunii muncii între ţări, adică a **diviziunii internaţionale a muncii,** proces legat de dezvoltarea forţelor de producţie şi, în primul rînd, de cea a industriei, de condiţiile naturale şi economice existente în diferitele state, de progresul tehnic continuu, constituie temelia schimbului de mărfuri între ţări.

În funcţie de modul în care se desfăşoară, munca omului poate fi productivă sau nu. În condiţiile noastre contemporane, munca productivă este aceea al cărei produs are valoare de întrebuinţare socială şi valoare şi care creează un plusprodus. Nu trebuie înţeles însă în mod greşit că munca productivă nu ar fi decît munca manuală sau că valoarea de întrebuinţare creată ar trebui să fie numai o valoare de întrebuinţare fizică, materială şi imediat palpabilă. Pe măsura creşterii progresului tehnic şi a adîncirii diviziunii muncii, produsul devine tot mai mult nu o creaţie directă şi completă a producătorului considerat individual, ci un produs rezultat al activităţii unui număr din ce în ce mai mare de oameni, deci, ca să spunem aşa, al unui **muncitor productiv colectiv.** În aceste condiţii, pentru a munci productiv nu mai este necesar să pui singur mîna, ci este suficient să îndeplineşti una dintre funcţiile secundare ale organismului pe care îl caracterizează termenul de muncitor productiv colectiv.

În condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, principalele direcţii ale lărgirii sferei productive a muncii sînt : apariţia de noi ramuri şi subramuri ale producţiei, legarea tot mai strînsă de producţie a unor activităţi de organizare, coordonare şi conducere, automatizarea unor activităţi (cercetarea ştiinţifică şi tehnică, proiectarea, cercetările geologice, lucrările de întreţinere tehnică ş.a.m.d.) care, fără a avea drept rezultat crearea directă de bunuri materiale, condiţionează puternic producţia materială, sporirea caracterului tehnic-industrial al unor servicii de consum personal, eliberarea unei părţi însemnate a personalului din aparatul administrativ de stat, din evidenţă etc. şi includerea ei în sfera productivă.

Totodată, la clasă este necesar să se sublinieze că sfera muncii productive este decisivă pentru existenţa societăţii, pentru progresul ei multilateral, pentru valorificarea potenţelor creatoare ale societăţii. Fără muncă productivă în cantitatea, calitatea şi dinamica necesară nici vorbă nu poate fi de condiţii reale pentru asigurarea celorlalte activităţi umane. De aceea, în mod sistematic, partea covîrşitoare a investiţiilor în economia naţională este destinată creării condiţiilor pentru desfăşurarea mereu lărgită a muncii productive; făuririi şi dezvoltării bazei tehnico-materiale, diversificării şi modernizării structurii economiei naţionale, dezvoltării cercetării tehnico-ştiinţifice, puse în serviciul economiei, formării de cadre calificate în proporţii sporite şi ridicării nivelului lor de pregătire profesională şi cultural-ideologică, politică etc. În acest context, întreaga activitate de educaţie a membrilor societăţii socialiste pune munca productivă în centrul atenţiei. Organizarea învăţămîntului nostru, de pildă, porneşte actualmente de la relaţia indisolubilă : învăţămînt-producţie-cercetare.

Sporirea eficienţei muncii productive — condiţie fundamentală a progresului uman

Resursele societăţii în diferitele momente fiind date, raportul dintre rezultate şi efort, adică eficienţa cu care este cheltuită munca productivă, trebuie să stea permanent în centrul atenţiei. În legătură cu aceasta, se impune să arătăm elevilor că productivitatea muncii sociale constituie modalitatea fundamentală a eficienţei, iar mărirea ei, prima expresie a creşterii raţionalităţii economice. Aceasta presupune, în primul rînd, modificări progresiste în structura producţiei sociale şi dezvoltarea unei baze tehnice materiale moderne. Atragerea populaţiei ocupate spre industrie, construcţii şi transporturi, unde productivitatea muncii este de cîteva ori mai mare decît în agricultură, constituie prin ea însăşi o cale principală de sporire a eficienţei cu care este utilizată munca socială. În acest proces, industrializarea socialistă joacă în România rolul esenţial. Ca urmare a ei, ponderea populaţiei ocupate în agricultură a scăzut de la circa 80% înainte de război, la circa 48% în 1970, urmînd să scadă în continuare, în condiţiile ridicării producţiei.

Sporirea eficienţei, presupune însă şi o astfel de calificare a cadrelor, o asemenea organizare concretă a producţiei şi a muncii, o astfel de disciplină a muncii şi o conştiinţă profesională a lucrătorilor care să asigure obţinerea maximului de rezultate din baza tehnico-materială de care se dispune, pe ansamblul ţării, pe fiecare ramură, în fiecare întreprindere şi la fiecare loc de muncă. Altfel, efortul de investiţii făcut pentru crearea bazei tehnice-materiale rămîne insuficient fructificat de societate. Necesitatea sporirii eficienţei muncii productive apare cu atît mai stringentă cu cît munca productivă este aceea care creează plusprodusul — această sursă a acumulării ca şi a ridicării nivelului de trai. Or, acumularea — cea mai progresistă funcţie a societăţii, cum o numeşte Engels — constituie condiţia mersului înainte al producţiei atît pe cale extensivă cît şi pe cale intensivă, iar ridicarea nivelului de trai al tuturor membrilor societăţii reprezintă scopul însuşi al producţiei socialiste. De aceea sporirea continuă a productivităţii muncii este o lege economică a socialismului şi nerespectarea ei nu poate atrage după sine decît daune pentru colectivitatea umană.

Pentru ca elevii să-şi facă o imagine asupra gradului în care a crescut, în anii socialismului, productivitatea muncii sociale în România, vom arăta că, faţă de 1950, în 1970 venitul naţional ce revenea pe o persoană ocupată în sfera producţiei materiale atinsese 530% pe ansamblul producţiei materiale, 574% în industrie şi 211% în agricultură şi silvicultură. Este caracteristic faptul că numai pe măsura sporirii productivităţii muncii şi a măririi şi diversificării producţiei materiale a fost şi este posibilă dezvoltarea serviciilor şi ocuparea unui număr sporit de oameni în această sferă.

Creşterea productivităţii muncii a fost stimulată de numeroşi factori, dar cei care au avut rolul decisiv au fost progresul tehnic şi nivelul mai înalt de pregătire a cadrelor. Pentru corelaţia dintre aceşti doi factori este suficient să amintim că, faţă de 1950, în anul 1970, reveneau : în industrie de 2,3 ori, iar în agricultură de peste 2,7 ori mai multe fonduri fixe pe un muncitor.

Sub conducerea P.C.R., în mai puţin de un sfert de veac, a fost ridicată o Românie în care produsul social din 1970 reprezenta 618% faţă de cel din 1938, iar producţia industrială globală era deja de 17 ori mai mare. În condiţiile în care venitul naţional pe locuitor în 1970 faţă de 1950, ajunsese la 460%, salariul real a urcat şi el la 272%. Au fost dezvoltate enorm cultura, ştiinţa şi învăţămîntul ; sînt amplu reconstruite oraşele şi s-a trecut la modernizarea sistematică a satelor.

Este absolut necesar să-i conducem pe elevi la concluzia că toate aceste realizări, care trezesc mîndria legitimă a fiecărui cetăţean şi fac pe străini să vorbească de „miracolul economic românesc", sînt rezultatele muncii productive libere şi creatoare, ca o eficienţă mereu sporită, a poporului nostru, făuritor conştient al propriei sale istorii. Cincinalul care a început în acest an deschide în continuare perspective largi ; faţă de 1938, în 1975, populaţia ocupată va reprezenta 130%, produsul social total va fi de 10 ori mai mare, producţia industrială va fi de 30 ori, producţia agricolă va reprezenta 277%, iar salariul real — 326%.

Desfăşurarea impetuoasă a producţiei materiale, diversificarea şi ridicarea continuă a calităţii acesteia, în condiţiile industrializării socialiste, stau la temelia schimbării locului economic al ţării noastre în concertul popoarelor. Înainte de război, importul era format din produse finite, iar exportul din cereale, lemn, petrol, în condiţiile în care, potrivit raportului de preţ, pentru o tonă de marfă importată trebuiau exportate 10—12 tone de marfă românească. În anii socialismului, situaţia s-a modificat radical.

Munca complexă va avea tot mai mult un rol precumpănitor

Examinarea dezvoltării economiei naţionale şi internaţionale în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane arată că, atît în industrie cît şi în agricultură, ponderea muncii complexe creşte vertiginos. Deja în 1970, 82% din muncitori erau calificaţi. Viitorul însă aduce inevitabil schimbări chiar în definirea practică a muncii complexe şi a celei simple, ştiut fiind că ele au un caracter istoric. Aceasta cu atît mai mult cu cît, în cursul înaintării societăţii noastre, are loc — cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea ţinută cu prilejul începutului de an universitar — un proces treptat de îngemănare a muncii fizice cu cea intelectuală şi de ştergere treptată a diferenţelor esenţiale dintre ele. În viitor, va avea sens mai mult doar împărţirea muncii în muncă complexă şi muncă simplă. Dacă însă ponderea muncii simple va scădea foarte mult, nu-i mai puţin adevărat că, cu timpul, în rîndul celor consideraţi că depun o muncă simplă vor fi cuprinşi nu numai lucrătorii necalificaţi din domeniul producţiei materiale, ci şi unele categorii de lucrători care, tradiţional, erau socotite că depuneau un fel de muncă calificată sau chiar intelectuală.

Măsurile luate de partidul şi statul nostru pentru lărgirea continuă a învăţămîntului şi legarea lui mai puternică cu producţia şi cercetarea ştiinţifică, în vederea asigurării unei calificări a tinerilor, corespunzătoare noilor cerinţe ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, decurge din necesităţi obiective de cea mai mare importanţă. Aceste măsuri reflectă înaintarea fermă a poporului nostru pe drumul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate al cărei om va dispune de o înaltă pregătire profesională conjugată armonios cu o conştiinţă politică şi ideologică ridicată.

Prof. univ. dr.
N. N. CONSTANTINESCU

PANORAMIC

PERFECȚIONAREA

În contextul eforturilor actuale pentru optimizarea și modernizarea învățămîntului personalitatea profesorului joacă un rol de prim rang. Nu este de conceput și nu poate fi realizat un învățămînt modern care să satisfacă exigențele sociale contemporane, fără a avea profesori cu pregătire modernă, apți să desfășoare un atare învățămînt. De aci rolul imens care revine perfecționării și reciclării personalului didactic în lumina acestor cerințe. Dar pentru a răspunde imperativelor actuale ale perfecționării personalului didactic, perfecționarea însăși trebuie concepută într-o nouă viziune, într-o viziune modernă.

Așa cum arătam încă în numărul trecut al publicației noastre, recenta ședință a Consiliului profesoral al Institutului central de perfecționare a personalului didactic a luat în dezbatere tocmai modalitățile de modernizare și optimizare a sistemului de perfecționare a cadrelor didactice. Cu acest prilej, ne-am propus să prezentăm cîteva dintre opiniile participanților la dezbateri în legătură cu principalele probleme care se pun în domeniul perfecționării, în speranța că ideile, sugestiile și observațiile lor vor contribui la conturarea acelui model optim către care aspiră în momentul de față perfecționarea.

Prezentăm în coloanele de față aceste opinii :

Prof. dr. doc. **Dimitrie Todoran**,
rector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic :

Formarea și influențarea conștiinței joacă un rol decisiv

Țin să subliniez dintru început că, îndeosebi, în activitățile pe care le desfășoară Institutul central de perfecționare a personalului didactic, **ideologicul** are o acțiune hotărîtoare asupra **profesionalului,** iar eficiența profesionalului este cu atît mai accentuată, cu cît este îmbinată cu ansamblul ideologic.

În domeniul particular al perfecționării personalului didactic este necesar, în primul rînd, să cădem de acord asupra necesității unei strînse colaborări cu instituțiile de învățămînt superior (universități, institute). Această colaborare mi se pare indispensabilă pentru ridicarea prestigiului acțiunilor de perfecționare în ochii cadrelor noastre didactice. Fără îndoială, în relațiile Institutului central de perfecționare cu aceste institute se întîlnesc unele neajunsuri minore, mai ales în legătură cu distribuirea sarcinilor didactice. La institutul central funcționează mulți lectori cu o cuprinzătoare experiență de învățămînt mediu, cu gradele didactice obținute și care sînt elemente fruntașe ale învățămîntului nostru mediu. Unii lectori de la Universitate nu au, fără îndoială, experiența învățămîntului mediu și sînt astfel mai puțin potriviți pentru obiectivele institutului nostru. Din acest motiv, **va trebui să sporim exigența în alegerea cadrelor care pot preda și conduce activitățile de perfecționare ale personalului didactic.**

Tot în grupul problemelor de structură și organizare voi scoate în evidență faptul că sarcinile institutului și ale filialelor sale au crescut considerabil în ultimii 2 ani, în timp ce cadrele și mai ales mijloacele noastre materiale au rămas aceleași. Unele din aceste piedici, și în special lipsa unui local cît de cît corespunzător, stînjenesc activitatea cadrelor și diminuează sensibil dezvoltarea activității de perfecționare.

Grupul problemelor privind conținutul activităților de perfecționare a personalului didactic, anume planurile și programele, constituie fără îndoială probleme centrale mult mai importante decît problemele de structură și organizare. În acest sens, efortul cadrelor institutului nostru și al cadrelor de specialitate din Universitate și celelalte instituții de învățămînt superior angrenate în activitatea de perfecționare constă în **stabilirea unor astfel de planuri și programe, care să nu repete programele cursurilor din facultate și în același timp să reprezinte o îmbinare între exigențele de formare ideologică, științifică de specialitate și metodologic-pedagogică a personalului didactic.**

În strînsă conexiune cu conținutul activității de perfecționare se conturează cu multă intensitate grupul de probleme privind metodologia și tehnologia didactică a perfecționării. În primul rînd, unele forme vechi de organizare a procesului educațional vor trebui revizuite complet și unele practici vetuste eliminate pe de-a întregul.

La nivelul postuniversitar, lecția-expunere se cere limitată la circa 30 de minute, seminarul-discuții, seminarul-problemă, seminarul cu îndeplinire de roluri, seminarul care redă mai bine o formă de **model,** un fragment al dezvoltării didactice vor trebui să-și găsească un loc din ce în ce mai mare.

Este cert — cum observa ministrul Mircea Malița — că în acest domeniu există o neînțeleasă inerție la corpul didactic și chiar la unii cercetători. **Prin perfecționare și reciclare, tindem să eliminăm formalismul care mai stăruie în unele sectoare de activitate.** Dar eliminarea formalismului implică — spre a nu deschide calea arbitrariului și bunului plac didactic — determinarea și definirea unei metodologii și tehnologii noi. Forțele spirituale, inteligența, gîndirea, conștiința și conduita socialistă nu se dezvoltă prin expediente, ci prin asimilarea sistematică a cunoștințelor fundamentale și autentice cuprinse în tezaurul cunoașterii umane și prin aplicarea și verificarea lor în condițiile vieții industriale (productive) și sociale. În acest scop, **didactica sau, în termeni actuali, metodologia și tehnologia învățămîntului va trebui fundamentată pe datele noi ale științelor filozofice, psihologice și sociologice, contribuind astfel la perfecționarea întregului proces de învățămînt.**

Prof. **Ion M. Rizescu**,
director general adjunct în Ministerul Învățămîntului :

Renovarea procesului didactic depinde de calitatea educatorilor

Consider că este necesar să reflectăm mai mult la căile prin care se asigură substanța ideologică a procesului de pregătire a cadrelor didactice. Trebuie să ținem seama apoi că, în împrejurarea în care reciclarea a devenit o problemă națională de partid și de stat, cu atît mai mult reciclarea celor care trebuie se pregătească pe alții capătă o semnificație deosebită. **Întreaga operă de renovare a procesului didactic depinde de calitatea, de măiestria, de orientarea ideologică a educatorilor, învățătorilor și profesorilor, de responsabilitatea lor partinică față de misiunea pe care le-a încredințat-o societatea.**

Perfecționarea trebuie să aibă un caracter anticipativ, prospectiv, dar și de reconsiderare a cunoștințelor existente. Noi nu am pregătit suficient cadrele didactice pentru acțiunea de renovare a învățămîntului, de racordare a lui la necesitățile de azi și de mîine ale societății noastre. În întregul nostru sistem de muncă, va trebui să întreprindem acțiuni ferme pentru promovarea noului și combaterea a tot ce este anchilozat și desuet ; va trebui să acționăm pentru schimbarea mentalității unor cadre didactice, care rămîn prizoniere rutinei.

Avem un sistem bun de perfecționare a personalului didactic care a adus o contribuție importantă la promovarea noului în învățămînt. Acțiunile de perfecționare s-au extins, au un caracter organizat ; s-a făcut un salt calitativ în ceea ce privește informarea de specialitate prin universități ; s-a întărit legătura Institutului central și a filialelor sale cu școala, cu inspectoratele județene, cu societățile științifice ale cadrelor didactice ; o prestigioasă activitate s-a desfășurat pentru pregătirea educatoarelor, învățătorilor și profesorilor în vederea obținerii gradelor didactice. **Acest sistem este însă perfectibil, fiindcă el are încă unele scăderi și asupra acestora trebuie să ne concentrăm acum, în primul rînd, atenția.** Astfel, am neglijat nepermis de mult problema **formării profesorilor în dubla lor calitate de specialiști și educatori, calitate care implică răspunderi profesionale și politice. Problematica activității educative, a metodologiei educației, a fundamentării acestei metodologii pe baze științifice ne-a scăpat, de asemenea, din atenție.** Acțiunile noastre n-au fost suficient de suple pentru a fi adaptabile nivelurilor diferite de pregătire a cadrelor didactice ce funcționează, în prezent în învățămînt. Avem cadre cu pregătire insuficientă. La ele trebuie să punem accentul pe completarea golurilor în cunoștințe. Avem cadre cu pregătire suficientă, dar învechită. Pe acestea trebuie să le ajutăm să-și împrospăteze cunoștințele. Programele de perfecționare nu au mers întotdeauna în întîmpinarea nevoilor reale ale școlii. Deseori prelegerile au repetat cursurile universitare vicindu-se caracterul postuniversitar al informării de specialitate. Relațiile Institutului de perfecționare cu Universitatea n-au fost îndeajuns clarificate și, dacă nu sînt stabilite competențe clare, lucrurile nu merg așa cum trebuie.

În strînsă legătură cu responsabilitățile sporite pe care le avem pentru perfecționarea învățămîntului de cultură generală, **va trebui să realizăm o cuprindere mai largă a cadrelor didactice în procesul de perfecționare și să diversificăm acest proces.** Să nu uităm că acțiunile noastre trebuie ridicate la rangul de **model.** Or, aceasta presupune **consolidarea a ceea ce am făcut bun, îmbunătățirea metodologiei de perfecționare, stimularea studiului individual al cadrelor, facilitarea accesului celor ce se perfecționează la cele mai bune surse de informare, atragerea celor mai bune cadre universitare la munca de perfecționare.** În cadrul cursurilor noastre trebuie să diminuăm ponderea prelegerilor, să punem accentul pe seminarii, schimburi de experiență, lucrări practice, lecții model. În anul pe care îl începem ne vom axa mai mult pe **pregătirea învățătorilor și profesorilor în vederea renovării lecției, a structurii sale în lumina principiilor stabilite în planul de măsuri aprobat de conducerea partidului.** De aceea, propun să se elaboreze un îndrumar metodologic al acțiunilor de perfecționare care să fie prelucrat cu cei antrenați în această muncă chiar la începutul anului postuniversitar. De asemenea, ar fi util ca în catedre să dezbatem modalitățile prin care putem renova lecția la fiecare disciplină.

Va trebui să ne ocupăm mai mult de **pregătirea directorilor de școli, a inspectorilor școlari, de perfecționarea cadrelor care muncesc în școlile și secțiile cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare, a diriginților, a educatorilor din casele de copii și unitățile învățămîntului special.**

Prof. dr. doc. **N. Al. Rădulescu**,
prorector al Universității din Craiova :

O formulă de organizare

Plecînd de la experiența pe care am acumulat-o cu ocazia cursurilor organizate de filiala noastră și ținînd seama de numărul de profesori care trebuie să treacă prin procesul de perfecționare, de necesitatea de a nu perturba procesul de învățămînt și de posibilitățile de cazare pe care le avem, propun o organizare a perfecționării de tipul următor : **activitatea de perfecționare să fie extinsă în vacanța de vară cu condiția ca alte sarcini specifice acestei perioade să fie concentrate în timpul vacanțelor de iarnă și de primăvară.** În nici un caz, asta nu ar însemna ca întreaga activitate de perfecționare să se desfășoare pe timpul vacanței de vară. Filiala noastră nu ar putea face față unei atît de masive concentrări de activitate. De aceea, poate că într-o primă etapă ar fi bine să menținem sistemul scoaterii de la catedră a profesorilor din școlile cu mai multe cicluri paralele, adică din acele școli din care absența lor nu atrage după sine grave perturbări în procesul de învățămînt, rămînînd ca profesorii de la școlile cu un singur ciclu să vină la cursuri în timpul vacanței.

Totodată consider că nu este absolut necesar ca atari cursuri să se încheie cu un colocviu de genul celui la care s-a recurs pînă acum. Firește, nu susțin desființarea oricărei forme de control final, pentru că aceasta ar duce la diminuarea interesului audienților.

în ipostaza perfectibilităţii

Un cuvînt despre organizarea noastră. În repartiţia teritorială a judeţelor pe filiale, există deficienţe care trebuie înlăturate. Unor filiale le este atribuit un număr disproporţionat de judeţe în comparaţie cu altele.

Prof. dr. doc. **Anatolie Chircev,**
prorector al Universităţii din Cluj :

Studiul individual solicită o atmosferă generală de interes pentru studiu

Universităţile trebuie să înţeleagă că nu vor putea contribui la aşezarea pe baze solide a Institutului central de perfecţionare şi a filialelor sale dacă nu vor face anumite sacrificii în sensul de a lua de la catedrele sale personalităţi reprezentative care să fie atribuite reţelei de perfecţionare. Personalul Institutului de perfecţionare a crescut atît în volum, cît şi în calitate. El nu este însă suficient nici pe departe pentru a face faţă imenselor sarcini care ne stau astăzi în faţă.

În ceea ce priveşte studiul individual al cadrelor didactice, aş vrea să arăt că nu este de ajuns ca acestea să dispună de materialul necesar pregătirii lor. **Trebuie creată la nivelul şcolilor o astfel de atmosferă de lucru încît să existe o reală nevoie de studiu individual.** Leg această idee de activitatea inspectoratelor şcolare. La nivelul inspectoratelor, trebuie operate schimbări de mentalitate. Uneori inspectorii devin nişte funcţionari care adună observaţii şi întocmesc materiale pentru ca să trimită apoi şcolilor nişte constatări şi nişte indicaţii în legătură cu modul cum trebuie lucrat pentru înlăturarea tipicului negativ.

Pentru a depăşi acest nivel îngust birocratic, noi am încercat să realizăm o strînsă colaborare cu inspectoratul şcolar şi, în bună măsură, am reuşit. Am reuşit însă, numai pentru că inspectorul general a înţeles necesitatea acestei colaborări. Altfel, noi nu sîntem recunoscuţi oficial ca o autoritate care are dreptul să se ocupe de problemele de îndrumare şi control. Inspectoratele au un statut al lor şi atunci colaborarea cu filiala Institutului central de perfecţionare nu se realizează decît în funcţie de bună-voinţă şi înţelegerea inspectorului general. Această situaţie ar trebui reglementată.

Prof. univ. dr. **Pavel Apostol,**
prorector al I.C.P.P.D. :

Un model aplicabil la scara întregii societăţi

În dezbaterile consiliului profesoral al I.C.P.P.D. s-a vorbit despre cerinţa ca activitatea de perfecţionare la institutul nostru să se desfăşoare în aşa fel încît să elaborăm un model de perfecţionare aplicabil pe scara întregii societăţi. Aceasta este o sarcină de foarte mare însemnătate şi de imense răspunderi. Cu atît mai dificilă este realizarea ei, cu cît trebuie să efectuăm această operă de investigare a unor noi forme de perfecţionare în condiţiile în care asigurăm funcţionarea normală a tuturor acţiunilor de pînă acum, fiindcă noi nu avem voie să întrerupem activitatea. **Noi trebuie să învăţăm să facem perfecţionarea simultan, într-o multiplicitate de forme.** Situaţiile concrete pe care trebuie să le rezolvăm sînt extrem de diferite. Există o serie întreagă de forme posibile de perfecţionare care nu se exclud unele pe altele, ci, dimpotrivă, pot fi folosite simultan. S-a mai arătat — şi acest lucru are consecinţe foarte importante — că forma de bază a perfecţionării trebuie să fie la locul de muncă, fără scoaterea din activitatea de la catedră. Toate sistemele de învăţămînt sînt într-o criză permanentă de cadre didactice. În această situaţie, **atenţia noastră trebuie să se îndrepte în primul rînd spre acele forme care permit perfecţionarea omului la locul de muncă.**

S-a arătat totodată că noi avem de înfruntat două mari probleme. Pe de o parte, cadrele care funcţionează în învăţămîntul de cultură generală nu au fost formate cum trebuie din punctul de vedere al culturii pedagogice, iar, pe de altă parte, trebuie să fie dezvăţate de anumite obişnuinţe pe care toată lumea le consideră depăşite. Cauza menţinerii acestor obişnuinţe constă, cred în aceea că există o rezistenţă faţă de nou în însuşi aparatul de îndrumare şi control al ministerului, precum şi în faptul că foarte mulţi profesori au impresia că tot ce se spune despre modernizarea metodologiei şi tehnologiei predării este pur şi simplu demagogie. Această impresie a fost întreţinută între altele şi prin felul cum s-au desfăşurat foarte multe cursuri de perfecţionare unde am pledat împotriva formelor tradiţionale de predare, dar în orele de informare ştiinţifică s-a recurs la formele medievale ale prelegerii universitare.

Mi se pare că, în sistemul de perfecţionare, esenţială este pregătirea condiţiilor pentru buna desfăşurare a studiului individual. Pentru aceasta nu e de ajuns o programă de studiu şi o bibliografie. Majoritatea absolvenţilor universităţilor şi institutelor pedagogice de 3 ani nu cunosc tehnica studiului individual. De aci necesitatea unui îndrumar de studiu individual.

În legătură cu controlul cunoştinţelor însuşite la perfecţionare, **consider inoportun să se renunţe la orice formă de verificare finală, fiindcă aceasta ar transforma întregul proces în ceva benevol.** Sînt, în schimb, de părere să depăşim formele învechite de examinare. Mă gîndesc, de pildă, la aplicarea metodei cazurilor. Adică să-l pun pe profesorul care a audiat nişte cursuri, să elaboreze schiţa unei lecţii. Această schiţă mi-ar permite să văd dacă cunoştinţele predate au fost sau nu însuşite.

prof. dr. **Vasile Cucu,**
prorector al Universităţii Bucureşti
şi prorector al I.C.P.P.D. :

Forme variate, elastice, cu un conţinut variat

Am să mă opresc la cîteva idei care mi se par mai însemnate pentru realizarea unei cotituri în activitatea de perfecţionare. Una din aceste idei priveşte sfera de probleme asupra cărora ne concentrăm atenţia. În general, în întîlnirile noastre, ale acelora care sîntem investiţi cu responsabilităţi în domeniul perfecţionării, am dat atenţie mai mult **formelor organizatorice** şi am neglijat **problemele de conţinut.** Insistăm de mult să punem la dispoziţia profesorilor, programe cu bibliografii, cu tot instrumentarul ştiinţific necesar, pe care aceştia să le aibă la îndemînă înainte de a veni la cursurile de perfecţionare. Foarte puţini dintre noi s-au antrenat însă în această acţiune. Din păcate, nici la ora actuală nu dispunem de aceste programe şi bibliografii. Iar importanţa lor este de necontestat. Ele pot fi trimise fiecărui învăţător şi profesor, care nu va mai fi obligat astfel să vină să piardă timpul săptămîni în şir la cursuri. El va putea să studieze vreme de un an de zile, sau mai mult, şi abia după aceea să se prezinte la un curs, mai bine zis la o scurtă perioadă de seminarizări, colocvii, aplicaţii care poate să dureze numai o săptămînă.

În aceste condiţii s-ar putea adopta forme de perfecţionare diferite, elastice, cu un conţinut variat. Care sînt aceste forme, deocamdată nu ştiu. Dar sînt convins că le putem găsi dacă ne preocupăm să le descoperim. Aş aminti, de exemplu, că **putem să facem cursuri de vară şi la alte discipline, nu numai la limbi străine.** Sau că mi se pare că **nu trebuie să ne rezumăm în exclusivitate la îndeplinirea obligaţiei de a trece profesorii din cinci în cinci ani, prin cicluri de perfecţionare şi că trebuie să ne gîndim la modalitatea de a asigura posibilităţi de perfecţionare şi în cadrul acestui interval.**

În orice caz, esenţial în stabilirea formelor de perfecţionare trebuie să fie criteriul **eficienţă.** Eficienţa nu poate fi realizată decît imprimînd perfecţionării un caracter formativ, ceea ce implică rigori în sensul selectării informaţiei, al modalităţii de comunicare a acesteia şi de aplicare a ei. Lucrul nu va fi posibil decît atunci cînd lecţia nu va mai fi concepută ca un conglomerat de noţiuni, ci ca expresie a unui act de gîndire. Nu simpla transmitere de cunoştinţe trebuie să stea în atenţia noastră, ci problematizarea acestor cunoştinţe. Aceasta va trebui să fie obiectul cursurilor de perfecţionare : un prilej de gîndire şi regîndire modernă a activităţii la toate obiectele de învăţămînt.

Conf. univ. **Vasile Ştefănoiu,**
secretarul Organizaţiei de bază
P.C.R. de la I.C.P.P.D. :

Cum înlăturăm scolasticismul

Există încă în munca profesorilor o foarte mare doză de scolasticism şi una dintre cele mai tipice forme de manifestare a acestuia este lecţia în care profesorul vorbeşte şi elevii ascultă, aşa cum se făcea încă în urmă cu o sută de ani. Scolasticismul în învăţămînt nu va putea fi înlăturat decît printr-o reconsiderare a pregătirii pedagogice şi metodice a profesorului. În acest sens **trebuie regîndit însuşi modul cum este organizată activitatea de perfecţionare. Mi se pare că nu este în primul rînd important ca profesorilor să li se dea la cursurile de perfecţionare un mare număr de cunoştinţe noi, cît ca aceştia să fie învăţaţi să lucreze într-un mod nou cu elevii, să fie activizaţi în domeniul educaţiei ideologico-politice a elevilor.**

O altă problemă este şi aceea a menţinerii unui raport judicios între ştiinţific, metodologic şi ideologic. Cred că, fără să soluţionăm această sarcină din punctul de vedere al nevoilor învăţămîntului şi nu din acela al normelor didactice, nu vom putea face paşi înainte. De asemenea, **trebuie să ne preocupe o modificare radicală, de concepţie, în domeniul studiului individual al cadrelor didactice.** Aş putea cita nenumărate exemple care demonstrează că, în şcoală, pregătirea profesorului s-a bazat pe memorare, în facultate pe memorare şi la perfecţionare tot pe memorare. Undeva, acest cerc vicios trebuie spart, iar breşa trebuie operată tocmai de către cei chemaţi să facă perfecţionarea.

Se impune apoi, o atenţie sporită pentru diversificarea cursurilor postuniversitare de perfecţionare, programarea lor în aşa fel încît să nu dezorganizeze învăţămîntul, folosindu-se pe cît posibil cursurile pe plan local, precum şi cursurile de vară.

Pentru buna desfăşurare a activităţii de perfecţionare sînt necesare şi cîteva clarificări de ordin organizatoric. Între altele aş propune o lărgire a componenţei consiliului profesoral al Institutului. Din acest consiliu ar trebui să facă parte cel puţin 2—3 tovarăşi din fiecare filială, printre care, în mod obligatoriu, secretarii organizaţiilor de partid.

Prof. **Alfred Lauterman,**
directorul Bibliotecii centrale
pedagogice :

Soluţii la dificultatea documentării

Un loc deosebit de important va trebui să se acorde, în procesul de perfecţionare a personalului didactic, **elaborării unei tematici şi a unei bibliografii cu ajutorul cărora profesorul să se pregătească singur în intervalul dintre două reciclări.** Aici intervine însă o dificultate legată de posibilităţile de documentare pe care le au profesorii din învăţămîntul de cultură generală. Cea mai mare parte a acestora lucrează în şcoli mici, dispersate pe întreg teritoriul ţării. Bibliotecile din aceste şcoli sînt în general, înzestrate cu lucrări pentru elevi şi nu pentru profesori. Se pune deci întrebarea : dacă se vor elabora acele interesante bibliografii şi tematici a căror necesitate o subliniam, cum vom reuşi să asigurăm profesorului literatura necesară perfecţionării sale ? M-am gîndit la unele soluţii. Una ar fi aceea a **creării unor oficii interjudeţene de împrumut pe lîngă filialele Institutului central de perfecţionare,** oficii care, ar fi aprovizionate cu cărţi, tratate, materiale de bază, care să dea posibilitatea documentării profesorilor cu noile probleme ale specialităţii lor, ale pedagogiei, psihologiei etc. O altă soluţie : **funcţia de oficii de împrumut să fie preluată de casele corpului didactic** cărora li s-au atribuit încă de pe acum cîte doi salariaţi şi bugete satisfăcătoare pentru a-şi completa biblioteca. Dar am aflat că la una din casele corpului didactic, banii destinaţi bibliotecii au fost cheltuiţi pe instrumente muzicale. Consider că este indispensabil ca Ministerul Învăţămîntului, de comun acord cu Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, să ia în această privinţă hotărîri care să determine aprovizionarea bibliotecilor caselor corpului didactic cu documentaţia corespunzătoare. Poate că această acţiune ar putea fi coordonată de I.C.P.P.D. prin Biblioteca centrală pedagogică.

■

Încheiem aici această dezbatere, fără pretenţia de a fi epuizat multitudinea aspectelor pe care le implică tema abordată. Luînd în discuţie şi în alte numere ale „Tribunei şcolii" această temă, am solicitat opinia oamenilor de la catedră, a celor care vor beneficia de îmbunătăţirea activităţii de perfecţionare. În numărul de faţă, am dat cuvîntul celor ce răspund direct de desfăşurarea acestui proces. De fiecare dată, a fost exprimată o întreagă diversitate de observaţii, sugestii, propuneri. Rămîne ca în viitorul apropiat, cît mai apropiat, să se treacă de la confruntarea de idei şi opinii la elaborarea acelui model optim de perfecţionare atît de necesar şi atît de solicitat.

Dezbatere consemnată de
OCTAVIAN BUZESCU

PANORAMIC

catedra

LECȚII DOGMATICE ȘI LECȚII ACTIVE

Prezentăm în două variante, o lecție de zoologie pentru anul al II-lea de liceu.

Varianta I

„Astăzi vă voi preda lecția despre «Clasa păsări».

Lecția are loc în laboratorul dotat cu colecții de păsări naturalizate, schelete, mulaje, scheme, planșe, aparate de proiecție pentru diapozitive, diafilme și filme, magnetofon ș.a.

Profesorul a pregătit din vreme planul lecției, a procurat o bandă de magnetofon cuprinzînd interviuri despre creșterea și îngrijirea păsărilor de la o unitate de producție avicolă și a pregătit pentru proiecție un film documentar despre dezvoltarea puiului de pasăre din ou.

După verificarea și consolidarea cunoștințelor din lecția anterioară de sinteză despre clasa reptile, profesorul face legătura cu lecția nouă prin cîteva întrebări puse elevilor și, apoi, comunică materialul nou cu grijă „să nu alunece într-o expunere mecanică și să nu facă din această parte a lecției o parafrazare a manualului, ci să se simtă în ea *capacitatea activă* a unei personalități didactice“ [1]).

Materialul nou pe care profesorul îl comunică este dictat cu limpezime și într-o stringentă ordine logică, cu pauzele necesare elevilor spre a lua notițe cît mai fidele ; din cînd în cînd, profesorul scrie pe tablă termenii noi care trebuie reținuți, prezintă exponatele spre a-și ilustra explicațiile ce le dă („activizează“ clasa cu întrebări : „ce observăm la părțile componente ale scheletului“ și cu răspunsuri date tot de profesor : „observăm că...“), desenează pe tablă structuri anatomice ; oferă elevilor prilejul de a asculta înregistrarea de pe bandă și le prezintă filmul.

Toată lumea e mulțumită : profesorul, pentru că a făcut o lecție... modernă și că elevii au fost disciplinați (atrași de noutatea tehnicilor didactice), iar elevii, pentru că au reținut totul, au luat notițe „bune“ și au satisfacția încrederii că, la o eventuală viitoare examinare, vor răspunde întrebărilor profesorului la nivelul notelor 8-10.

Pe fondul acestei mulțumiri generale, profesorul nu uită că „nu e de ajuns ca materialul nou să fie predat (ci), trebuie ca el să fie și fixat“. Socotind că „e riscant să părăsească clasa înainte de a se fi asigurat că *elevii și-au însușit în așa fel noile cunoștințe încît pe baza lor să poată întocmi tema acasă*“ [2]), mai pune elevilor cîteva întrebări și le dă ca temă pentru acasă... să învețe lecția și să deseneze scheletul de porumbel.

Varianta a II-a

„Astăzi, continuînd observarea și cunoașterea științifică a viețuitoarelor, vom trece la lecția «Clasa păsări»“.

În a doua variantă, lecția are loc în același laborator, cu ajutorul acelorași mijloace audio-vizuale ; profesorul a adăugat însă reptile (naturalizate și schelete), un schelet uman și o schemă înfățișînd originea și evoluția reptilelor pe ere geologice.

Profesorul îi invită pe elevi să observe, individual sau în grupuri de cîte doi-patru, în aproximativ 15 minute, piesele naturalizate, scheletele, planșele și celelalte materiale audio-vizuale și să compare cele observate cu observațiile făcute anterior la lecția clasa reptile și cu ceea ce își amintesc despre corpul uman din anatomia parcursă în școala generală.

Pentru a dirija procesul de observare și comparare, profesorul — dacă apreciază că elevii încă nu și-au însușit procedee de observare — le dă cîteva indicații metodice, ca : să deseneze și să compare aspectul exterior, tegumentele, scheletul, musculatura, sistemul nervos, organele de simț, aparatele, oul etc.

Elevii își vor nota rezultatele observațiilor făcute, vor formula întrebări și vor încerca să dea și răspunsuri, să deseneze.

Etapa de observare directă se încheie cu prezentarea filmului și cu audiția benzii de magnetofon.

În etapa următoare — de aproximativ 15 minute — cu ajutorul profesorului, elevii vor prezenta rezultatele obținute (observări, comparații, ipoteze, răspunsuri date unor întrebări, generalizări ș.a.) și vor fi dirijați să înțeleagă că definirea clasei păsări se realizează printr-un număr de trăsături pe care le-au desprins ei înșiși, că lărgirea cunoașterii lor solicită observare, analiză și generalizare, spirit creator în interpretarea datelor culese.

Concluziile profesorului la lecție — realizate cu ajutorul elevilor — se pot îndrepta spre sinteze ca : evoluția organelor de simț de la protozoare pînă la păsări ș.a.

Tema pentru acasă ? Da : lectură din opera unui mare naturalist, recomandare de vizită într-un muzeu (secțiile ornitologice) sau altă preocupare care să pregătească observarea directă și compararea ce o vor efectua în cadrul lecțiilor următoare dedicate ordinelor (clasificării păsărilor).

UNELE CONCLUZII

Pornind de la aceste două cazuri particulare de lecție, se poate observa că în varianta I, realizată prin ceea ce unii pedagogi numesc „metoda dogmatică“, profesorul îl tratează pe elev ca pe o bandă de magnetofon pe care își imprimă vocea, cu dorința de a putea să și-o asculte, redată cu fidelitate, la verificarea cunoștințelor și la notarea în catalog a randamentului școlar al elevilor.

Recent, la un liceu pedagogic, unul dintre autorii articolului de față, asistînd la o lecție de pedagogie, a înregistrat un moment în care profesorul care preda a întrebat elevii din anul V (peste opt luni, ei vor primi diploma de învățător) :

— Care este principala metodă de predare, pe care eu v-o recomand cu insistență ? Aceasta este (a continuat profesorul) metoda con-ver...

— ...sației ! a răspuns clasa în cor, cunoscînd metoda „hiper-dogmatică“ a profesorului lor, ilustrare fără echivoc a modului în care profesorul însuși înțelegea să traducă în fapt metoda... conversației !

RESTRUCTURAREA LECȚIEI este astăzi problema cea mai dezbătută în toate sistemele de învățămînt. În condițiile unei mutații a caracterului procesului de învățămînt, a funcției sale preponderent formative, a accentului care cade pe formarea și dezvoltarea creativității elevilor și a unei tehnologii noi a instruirii, apare evidentă necesitatea spargerii lecției de tip tradițional.

Revista noastră își oferă paginile unei discuții ample și este bucuroasă să publice modele de lecție într-o viziune nouă pe care articolul de față o sugerează.

Lecțiile de tipul variantei I sînt alcătuite, în imensa lor majoritate, din următoarele :

a. minimum 70 la sută din cuvinte sînt rostite de profesor (deci, pînă la 30 la sută de elevi !) ;

b. 96 la sută din întrebări sînt puse de profesor (ce reprezintă cele 4 la sută care le rămîn elevilor ?) ;

c. din totalul întrebărilor puse de profesor, 4 la sută apelează la memoria elevilor și doar pînă la 6 la sută pot fi „suspectate“ de a le stimula judecata, spiritul creator [3]).

Elevii noștri de astăzi sînt adesea „activizați“ în lecție prin intermediul unor întrebări la care au recurs și dascălii generațiilor bunicilor de acum. Ei trebuie să răspundă cînd li ce cere : „Ce-ați avut de învățat pentru lecție ? Cîte operații aritmetice există ? Care sînt anotimpurile anului ? Cum se numesc părțile secundare ale propoziției ? Ce suprafață are Elveția ? Cînd a domnit Ștefan Cantacuzino ? Enumerați prepozițiile dativului“ etc. Își croiesc timid drum însă și întrebări de tipul : „Ce credeți voi despre... ?“. Cine a găsit și altă soluție... ?“ „Cum s-ar putea rezolva mai simplu... ?“ „Din ce cauză... ?“ „Cum vă explicați că... ?“

Laboratorul în care s-a ținut lecția în varianta I, cu tot arsenalul de mijloace audio-vizuale moderne, nu a constituit decît decorul lecției, iar piesele puse la îndemîna elevilor (și, eventual, experiențele) doar un prilej de ilustrare a celor expuse de profesor, de verificare de către elevi a cunoștințelor profesorului lor.

Varianta a II-a ne oferă posibilitatea să constatăm că învățarea cu ajutorul observării directe a realității (sau adusă sub simțurile elevilor, în laborator, prin intermediul mijloacelor audio-vizuale) contribuie la dezvoltarea spiritului de observație al elevilor, de analiză și de generalizare.

Această cale inductivă are nu numai o importantă funcție gnoseologică materialistă consecventă și nu numai o convingătoare forță de relevare a caracterului utilitar al practicii („ceea ce în practică este cel mai folositor, în cunoaștere este cel mai adevărat“ [4]) — dar și un inepuizabil fond formativ de dezvoltare la elevi a spiritului lor creator și aplicativ.

Experiența pe care elevul o face prin observare, comparare, analiză și generalizare în laborator și cu tehnici didactice moderne ca *mediator de realitate*, aduce, prin modalități specifice, viața în școală și apropie școala de viață, devenind premisa fundamentală a învățării pe cale inductivă și prin acțiune didactică.

Învățarea prin descoperire

Varianta a II-a reprezintă o modalitate de predare-învățare prin descoperire de către elevi a noilor cunoștințe pe baza efortului propriu.

Nu discutăm pozițiile de pe care „descoperirea“ este în fapt o „redescoperire“, că „descoperirea“ cuprinde elemente — metode și tehnici — de cercetare, nici că ceea ce „filogenetic“ s-a petrecut în istoria și dezvoltarea științelor, este condus de profesor să se repete „ontogenetic“ cu fiecare elev ; ceea ce reținem din varianta a II-a ca lecție prin descoperire este folosirea metodei inductive, descoperirea de către elevi nu a detaliilor, ci, prin detalii, a relațiilor și fenomenelor, a cadrului și situațiilor-tip.

Dacă în varianta I elevul nu descoperă nimic altceva decît că profesorul i-a predat clar sau confuz, că el însuși a înțeles sau n-a înțeles (și va face acasă efort să înțeleagă lecția, singur sau cu meditator), în varianta a II-a elevul se descoperă, mai ales, pe sine, cu posibilitățile sale reale.

Învățarea prin descoperire oferă elevului posibilitatea de a-și dezvolta gîndirea și de a integra interdisciplinar mai multe sau toate obiectele de învățămînt.

Controlul cunoștințelor elevilor pe care îl face profesorul, în situația variantei I, caută să evalueze volumul de cunoștințe pe care îl posedă elevul ; în varianta a II-a tinde să constate în ce mod se dezvoltă aptitudinile lui. Procesul instructiv-educativ nu mai tinde să selecteze și să excludă, ci se preocupă de promovarea aspectului uman, care interesează nu numai individul, dar și societatea [5]).

Iată însă încă un exemplu de lecții de predare :

Varianta a III-a

(După Orie Marcel „Sur les méthodes actives dans l'enseignement des sciences naturelles“, în Tendences nouvelles de l'enseignement de la biologie, 1966, pag. 37—48).

Programa franceză prevede studiul bilanțului energetic al animalului. „Cîți profesori, ca să trateze acest capitol, pot experimenta și da elevilor să observe și altceva decît fotografii sau desene ale calorimetrelor ? Cred totuși că nu este obligatoriu să se folosească aici o metodă tradițională.

Este suficient să se dea o problemă, următoarea de pildă : Cum se poate evalua cantitatea de energie furnizată într-un anumit interval de timp, de către un animal cu temperatură constantă ?

Ghidîndu-i pe elevi, făcîndu-i să se sprijine pe cunoștințele lor de fizică și fiziologie, cerîndu-le să-și critice reciproc sugestiile făcute, cerîndu-le exemple în cifre (care vor fi teoretice, dar aceasta nu este un inconvenient grav, fiind cunoscut de toți) și ajutîndu-i din cînd în cînd, nu este oare posibil să-i facem să găsească principiile calorimetriei directe pentru animalul și omul care sînt în stare de repaos, pentru omul care face un exercițiu fizic, principiile calorimetriei alimentare și ale calorimetriei respiratorii ?

Am slăbiciunea să cred că poate reuși un asemenea exercițiu, pe care am avut multă plăcere să-l conduc, iar elevii mei s-au înverșunat cu mult interes să găsească soluții. Dacă e adevărat că aș fi făcut altceva cu un veritabil calorimetru potrivit pentru un animal mic și încă altceva cu o adevărată cameră calorimetrică, am fost totuși convins că am utilizat o metodă foarte activă... o muncă intelectuală grea și obositoare. Am impresia că în această ocazie comportarea profesorului de naturale s-a asemănat mult cu cea a colegului său de matematică ghidîndu-și elevii în căutarea soluției unei probleme“.

Învățarea prin lucrul în grup

Varianta a IV-a

Clasa (anul IV liceu) a fost împărțită în grupuri, conform preferințelor elevilor, revăzute și aprobate de profesor. Pentru pregătirea lecției de istorie privind prima parte a domniei lui Mihai Viteazul, fiecare grup a primit o temă și indicații bibliografice din partea profesorului.

În locul expunerii tradiționale, la lecție, grupurile prezintă rezultatul în-

vestigațiilor colective. Primul grup aduce date privind situația internațională la sfîrșitul secolului al XVI-lea și le comentează, luînd ca punct de pornire cuvintele lui Sigismund : „La ce a slujit pîn-aci pacea cu turcul ? A obicinui pe nesimțite popoarele noastre nenorocite a se îngreuia cu un jug nesuferit“ (După Nicolae Bălcescu, „Românii subt Mihai-Voievod Viteazul“).

Al doilea grup analizează politica internă a lui Mihai Viteazul, avînd ca temă : procesul de organizare a armatei și poziția claselor sociale față de politica domnitorului.

Al treilea grup prezintă, printr-o schiță grafică cu elemente mobile, tactica folosită de români în bătălia de la Călugăreni.

Al patrulea grup, pe baza unor fragmente selecționate din mărturiile scrise cu privire la prima parte a domniei lui Mihai Viteazul, deschide cîteva căi posibile de desfășurare a evenimentelor ce se vor studia în continuare în lecția ce urmează.

După fiecare prezentare, membrii grupului care s-au ocupat de un anume aspect din lecție răspund la întrebările colegilor, iar profesorul completează, aduce corectări și subliniază sintezele. Pe parcursul desfășurării relatărilor făcute de elevi, profesorul întreabă : „Care este aprecierea voastră...?“ „Cum justificați acest fapt?“ „Se putea mai bine în alt mod?“ etc. Împarte apoi sarcini pentru lecția următoare, care se va desfășura după aceeași structură.

Nu înseamnă, desigur, că întregul curs de istorie se predă prin activitatea grupurilor. Acest mod de organizare a predării este folosit la teme complexe care pot fi divizate în aspecte cu o unitate proprie și care înlesnesc elevilor investigații independente. Față de alte căi de activizare a clasei, lucrul în grup favorizează prelucrarea informației noi, atitudinea creatoare din partea elevilor, manifestarea originală a contribuției fiecăruia, încorporată în acțiuni colective, posibilitatea de adîncire a unor aspecte variate, de confruntare a rezultatelor în cadrul grupului și între grupuri, de reală cooperare. Deschiderea acestor posibilități de comunicare între elevi înlesnește stabilirea dialogului cu profesorul ale cărui intervenții orientează activitatea grupului și evidențiază rezultatele. Îndeplinirea unor sarcini diferențiate antrenează întregul efectiv al clasei într-o formă sau alta de activitate, chiar dacă, în lecție, nu toți elevii ajung „să vorbească“. Criteriul de apreciere a participării lor active : cîți elevi au răspuns în oră — folosit adesea de profesorii care nu depășesc o analiză de suprafață a actului pedagogic — este înlocuit cu examinarea întregii activități de pregătire a fiecărui elev pentru lecție.

Desigur că, în condițiile lucrului în grup, sînt de revizuit modalitățile de apreciere și notare a elevilor pentru a stimula cooperarea, a deprinde elevii să dea curs îndemnului : situați grupul la un nivel superior care să înlocuiască tradiționalul : „fiecare pentru sine“ ! Învățarea prin lucrul în grup are virtuți formative nu numai în direcția dezvoltării spiritului de echipă și cultivării modalităților concrete de cooperare, ci, mai ales, în stimularea spiritului de investigație și dezvoltarea flexibilității și creativității gîndirii.

Învățarea cu ajutorul situațiilor probabile (tehnica jocurilor)

Varianta a V-a

În fața unei fotografii de mari dimensiuni care prezintă Combinatul siderurgic din Galați, ghidul-translator de limbă engleză depune vădite eforturi de a răspunde curiozității nepotolite a vizitatorului, vorbindu-i — cu justificată mîndrie patriotică — despre acest „important pas în industrializarea țării“.

— Pentru ce s-a construit acest combinat ?

— Pentru „a pune la îndemîna economiei naționale o mare cantitate de oțel, așa cum s-a stabilit la cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român“.

— Ce dimensiuni au secțiile Combinatului ?

— „Halele sale au peste 800 m lungime, 130 m lățime și 30 m înălțime ; este un uriaș de beton, metal și sticlă“ [6]).

Și conversația continuă.

Dar...

Profesorul :

— Echipa de foneticieni are de comunicat vreo observație ?

— Da, tovarășe profesor ! (Și se comunică observațiile asupra pronunțării unor cuvinte).

— Dar echipa de lexicieni ?

— Dar echipa de gramaticieni ?

— Și acum să analizăm textele conversației scrise de grupul de înregistrări scrise.

Conversații similare se pot organiza situînd elevii în roluri de vizitatori prin oraș — ghizi, cumpărători — lucrători din comerț (papetărie, cofetărie, piață) ș. a.

Punerea elevilor în situații probabile, ca cele de mai sus, nu-i abate de la scopul învățării limbilor străine în școala noastră, ci, dimpotrivă, contribuie la „dezvoltarea priceperilor și deprinderilor de exprimare orală și scrisă și de înțelegere a unui text fără traducere... de a se putea întrebuința limba (străină) drept mijloc de comunicare“ [7]).

„Jocul“ de-a ghidul și vizitatorul sau de-a cumpărătorul și lucrătoarea din comerț îi pune pe elevi în situații quasi-reale, le oferă prilejul să-și asume roluri și, pe baza lor, să se transpună într-un mediu de instruire activ și real, creat de profesor și dirijat de acesta. Asemenea situații probabile care aduc în lecție un spor de interes și atractivitate, solicită elevii să aplice la situații noi cunoștințele lor și să înțeleagă că acestea nu au valoare decît ca mijloc de acțiune în muncă, în viață.

Varianta a VI-a

O variantă a învățării cu ajutorul situațiilor probabile, cu un nivel de complexitate mai ridicat o reprezintă antrenarea elevilor în situații în care „își asumă roluri, întîmpină probleme, formează strategii, iau decizii și obțin o conexiune inversă, rapidă, asupra consecințelor acțiunilor lor“ [8]).

În această variantă lecția „Prima parte a domniei lui Mihai Viteazul“ poate fi predată prin asumarea de către elevi a unor roluri de personaje istorice. Dacă obiectivele urmărite de Mihai Viteazul în bătălia de la Călugăreni au fost : salvarea imediată a domniei, curmarea unei spolieri economice, obținerea de ajutor din partea țărilor europene, restabilirea drepturilor tradiționale ale Țării Românești și independența față de imperiul otoman și dacă principalele soluții puteau fi : lupta armată, alianța cu Poarta, plata unui tribut, acțiunile diplomatice și menținerea statu-quo-ului [9]) (toate aceste date fiind comunicate elevilor), situațiile probabile pe care și le pot asuma elevii sînt deliberarea și decizia luată de Mihai Viteazul, de căpeteniile oștirii române, de eventualii aliați, de Sultan și celelalte căpetenii otomane etc. De asemenea, se pot crea alte situații probabile prin emiterea ipotezei că bătălia de la Călugăreni nu ar fi avut loc, că armatele, întîlnindu-se la Călugăreni, căpeteniile lor ar fi încheiat un armistițiu de trei luni, că oștirea românească ar fi fost înfrîntă, că Mihai Viteazul ar fi căzut în bătălie.

Această lecție, învățată de elevi prin transpunerea lor în situații probabile, istoric determinate, le permite o abordare multidisciplinară a problemelor și o apropiere de modalitățile de rezolvare folosite de adulți în viața reală.

Cunoștințele devin instrumente pentru elaborarea de strategii și de soluționare a problemelor, dînd posibilitatea dezvoltării gîndirii materialist-dialectice a elevilor, prin solicitarea efortului propriu de gîndire și a inventivității (propunere de ipoteze) în conexiunea evenimentelor istorice. Elevii își dezvoltă spiritul aplicativ — contribuție la formarea viitorului adult, om de acțiune — transferînd în situații noi, cunoștințe însușite anterior, evaluînd strategiile și deciziile prin rezultatele acestora.

Un pas mai departe în direcția activizării elevilor la lecție îl constituie transpunerea lor în situații probabile cu caracter de competivitate (jocuri) în care unul, doar unii și alții, toți, nici unul, pot cîștiga. Astfel de jocuri se realizează fie împărțindu-se clasa pe echipe care-și asumă roluri într-o competiție, fie organizîndu-se întrecerea între toți elevii pentru determinarea soluției optimale.

În aceste condiții, elevii sînt obligați să respecte reguli ale jocului, ca practică probabilistică a unor viitoare situații reale, de respectare a normelor sociale.

Folosirea metodelor active necesită o reașezare a relației profesor-elev și, de bună seamă, o restructurare a lecției prin reconsiderarea scopurilor ei formative.

Modernizarea nu urmărește ridicarea predării-învățării la nivelul formulei „să învățăm pe elev cum să învețe“, ci al necesității de a-l învăța să se dezvolte, să se perfecționeze continuu corespunzător cerințelor dezvoltării noastre sociale.

Nu se înlătură cu ușurință ceea ce este conservator în rîndul metodelor de predare și nici nu este necesar ca totul din experiența de la catedră să fie înlăturat. Renovarea lecției impune un efort continuu de creație din partea profesorilor, de transformare a cadrului educațional și a mentalității dogmatice.

COSTIN ȘTEFĂNESCU,
LUMINIȚA GHIVIRIGA
cercetători principali la Institutul de cercetări pedagogice

Un portret pe săptămînă

Profesorul emerit ION MIHĂILESCU de la Liceul nr. 2 din Ploiești

---

[1]) Vezi : „Metodica predării istoriei“ de Tatiana Gafar, București, E.D.P., 1963, p. 147 (subl. ns.).

[2]) Ibid. (subl. ns.).

[3]) Datele sînt obținute de dr. William Floyd cu prilejul unei cercetări în 40 de școli din S.U.A. (vezi vol. Changer l'école, Paris, Ed. de l'Epi, 1970. Date similare comunică și pentru școala noastră colectivul de cercetare Pelaghia Popescu, Tiberiu Popescu și Irimia Iacob (vezi Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului, București, E.D.P., 1970).

[4]) Francis Bacon : Noul organon, Ed. Academiei, 1957, București, p. 108.

[5]) Vezi Mario Mencarelli, L'aggiornamento dei metodi (modernizarea metodelor) în Scuola italiana moderna, Brescia, nr. 1, 1967, p. 15—20.

[6]) Textele între ghilimele din dialogul de mai sus sînt luate din : Limba engleză, manual pentru cl. a VIII-a de Mariana Țăranu și Dan D. Levițchi. Ed. didactică și pedagogică, București, 1971, Lesson 3, pag. 22.

[7]) Metodica predării limbii franceze în școala generală de Viorica Demetrescu și colab., E.D.P., București, 1965, pag. 194.

[8]) Clark, C. Abt. și Virginia H. Cogger, Educational games for the Sciences, in The Science Teacher, Washington, 1969, vol. 36, nr. 1 Jannuary, p. 36—39.

[9]) cf. Mircea Maliță, Curs de matematică la Universitatea din București, după Matematica unei decizii istorice de Maria-Anca Pîrjol, Magazin istoric, anul V, nr. 3 (48) martie 1971 p. 37 și urm.

catedra

Note

La apariția lui L. S. Vigotski în limba română

Volumul I al *Operelor psihologice alese* de L. S. Vigotski, apărut la Editura didactică și pedagogică, cu o remarcabilă prefață semnată de V. Pavelcu, reprezintă un eveniment editorial și științific cu totul deosebit. Se prezintă astfel publicului românesc — pentru prima dată în mod amplu — un gînditor profund, original și un psiholog excepțional de talentat, care s-a impus rapid, devenind o figură de prim rang a psihologiei mondiale. Regîndindu-i opera, ne dăm seama azi că totul a strălucit la el : talentul de cercetător și de educator, forța de discernămînt și apreciere, pasiunea pentru muncă și capacitatea de sinteză. Cunoscător ca nimeni altul al crizei de structură în care se împotmolise psihologia vremii sale, el s-a oprit cu grijă asupra elementelor cu adevărat valoroase, pe care le-a selectat și completat cu idei și fapte noi, într-o nouă viziune, de psiholog marxist.

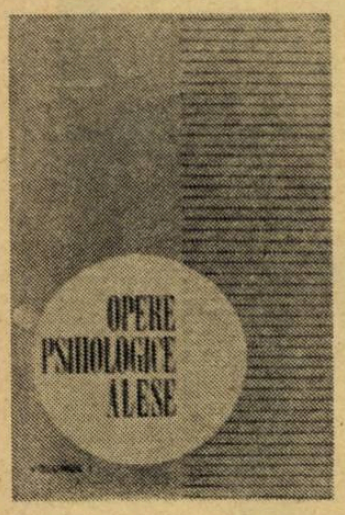

Edificiul fundat de el s-a dovedit trainic în toate privințele. Sub raportul continuității, numele unor savanți de prestigiu ca : A. N. Leontiev, A. R. Luria, P. I. Galperin și alții ne permit să-l considerăm un întemeietor de școală, iar, pe linia ideilor, un gînditor de prim rang care ne-a lăsat moștenire o operă vastă cunoscută azi în toată lumea, fiind tradusă în foarte multe limbi (engleză, germană, italiană, japoneză etc.). Traducerea ei și în românește exprimă implicit — cum afirmă profesor V. Pavelcu în prefața volumului — „o judecată de valoare pozitivă, o afirmare a activității ei" și în orice caz o necesitate care se cerea satisfăcută mai de mult.

În volumul I oferit recent de Editura didactică și pedagogică sînt cuprinse cîteva lucrări semnificative pentru gîndirea psihologică a autorului : „Istoria dezvoltării funcțiilor psihice superioare", „Problemele dezvoltării psihice a copilului" și șase lecții de psihologie. Cît despre modul în care acest volum a fost primit de public vorbește de la sine faptul că în cîteva zile întregul stoc s-a epuizat.

Conf. univ. dr. N. RADU

Trei cărți pentru excursiile școlare

Trei noi cărți apărute în Editura didactică și pedagogică — E. Pușcaru-Soroceanu, Dumitru Pușcaru : **„Excursii în Munții Făgărașului"** ; Ștefan Csürös : **„Excursii în Munții Retezatului"** ; M. Păun, C. Maloș, M. Popescu : **„Excursii în Munții Olteniei"** — invită la cunoașterea munților noștri și la drumeție.

Profesorii conducători de excursii, elevii sau amatorii de drumeție găsesc în aceste lucrări date esențiale despre așezarea geografică, despre relief și climă, despre faună și floră, despre ocrotirea naturii sau sfaturi privitoare la organizarea unei excursii.

Și, totuși, s-ar putea ca mulți dintre cititorii acestor cărți să ne împărtășească dezamăgirea pe care ne-o lasă, la sfîrșitul lecturii, o senzație stăruitoare de neîmplinit. O carte despre excursii (de fapt, o colecție despre excursii) o dorim, înainte de toate, un ghid complet care să ne poarte de-a lungul și de-a latul povîrnișurilor și culmilor, după care să cunoaștem potecile, urcușurile și desișurile munților ; de la ea trebuie să știm ce cabane și refugii ne așteaptă cînd vom întîlni apele și care sînt acelea.

Din păcate, în afara unor foarte bune descrieri de floră și faună (tratate însă inegal, de la volum la volum cu puțin utilele „scurt istoric al cercetărilor botanice" sau „noțiuni privind combaterea dăunătorilor pădurilor"), celelalte părți, care interesează cu precădere pe drumeți, sînt palid reprezentate. (În „Excursii în Munții Retezatului" traseelor turistice le sînt rezervate doar 8 la sută din paginile cărții). S-au creat astfel, dincolo poate de concepția inițială și — mai ales — dincolo de ceea ce sugerează titlurile, cărți ale naturaliștilor despre munți și nu, în primul rînd, cărți pentru tinerii excursioniști.

Excepție face lucrarea „Excursii în Munții Făgărașului", care conține descrierea amănunțită a mai multor trasee turistice, însoțită de toate elementele necesare de floră, faună și peisaj, sugestiv ilustrată. În același context, apreciem harta turistică pe care prof. S. Csürös a reprodus-o pentru Munții Retezat.

Cele trei cărți au merite pe care, în calitate de cititori și de naturaliști, le apreciem cu toată sinceritatea (descrierea cursivă a celor mai frumoase flori, a etajelor de vegetație, a spectrului floristic, prezentarea inteligibilă, pentru toate categoriile de cititori, a faunei, reliefului și alcătuirii geologice, a problemelor de ocrotire a naturii etc.).

Dr. AL. IONESCU

CRONICĂ PLASTICĂ

Trei profesori-artiști și rodul documentării într-un sat din Argeș

În vara aceasta, trei profesori-pictori din Cenaclul „Ion Andreescu" au desfășurat o intensă activitate în satele Rădești și Stîlpeni din județul Argeș. Lucrările realizate cu acest prilej au fost prezentate într-o expoziție, deschisă în sala Casei corpului didactic din Capitală.

Profesorul-pictor Emil Nicolescu-Nic *prezintă o suită de lucrări în tuș și acuarelă cu tema „Aurul verde", în care sînt surprinse aspecte caracteristice din munca forestierilor și a celor care industrializează lemnul. Sînt 22 de tablouri reprezentînd secvențe de producție — „Hala de fabricație", „Aburirea cherestelei", „Secția gatere", precum și portrete de muncitori forestieri, pline de atmosferă și viață lăuntrică.*

Ana Frînculescu *folosește în lucrările sale un colorit transparent, pastelat, aplicate într-o tușă largă, surprinzînd mișcarea elementelor naturii („Sălcii", „Vedere generală din Rădești"). Ea sintetizează și compune, pe motivele lucrărilor de ceramică veche, o deosebită viziune coloristică, stilizînd cu discernămînt elementele.*

Maria Drăguța-Frînculescu, *pasionată a peisajului și a florilor, mînuiește spațiul semănînd lumină, farmec și poezie cu fiecare tușă. Pasta suculentă, strălucitoare creează armonii cu interferențe în sfera muzicii și poeziei. Artista surprinde astfel cîntecul vîntului în lucrarea „Pe deal" sau tăcerile profunde ale nemișcării din „Singuraticul". Și florile au personalitatea lor. Sînt sfioase florile de pe marginea drumului — „Nalbe", pline de gingășie și de vigoare în același timp „Florile de cîmp", elegante și exuberante florile de grădină, însingurate și melancolice florile din glastre — „Mușcate de Rădești".*

Expoziția celor trei profesori-pictori este nu numai o mărturie de măiestrită mînuire a penelului, ci și un act de păstrare artistică a comorilor unei regiuni de mare densitate folclorică.

G. DIMITRIU-SEREA

Virtuțile educative ale „Vieților paralele"

Așa cum am mai arătat (vezi „Colocvii", nr. 8, an. V, august, 1970, pag. 6), biografia, ca și alte specii, s-a născut și a evoluat nu din genul scrierilor istorice. ci din căutările filozofiei morale, care încerca să-și verifice principiile în domeniul creației literare. Momentul peripateticilor fusese determinant în conturarea unor trăsături caracteristice speciei literare a biografiei. Tendința era acum de a prezenta și analiza existența unor personalități reale, ceea ce într-un fel contrasta în mod esențial cu punctul de vedere al literaturii descriptive și de analiză, care se sprijinea pe ficțiune ori pe analiză teoretică și generalizantă. Scopul speciei era, firește, cel moral-educativ. Dar spre deosebire de scrierile istorice, care foloseau — și ele — faptele istorice în scopuri educative, biografia se bazează pe existența unor personalități, deci, pe ansambluri unitare de acțiune în viața socială, pe entități psihice și morale.

Dacă concepția de bază rămîne la Plutarh cea a lui Platon, primul consideră că „trebuie mai degrabă să fie privită și cercetată imperfecțiunea și mizeria morală pentru a-i acorda o privire de dragoste, pentru ca ea să poată fi atrasă și corectată. înfrumusețată". Ca metodă, **Viețile paralele** adoptă teoria lui Aristotel, care fusese exemplificată de peripatetici în analiza lor, și anume că idealul uman (omul, înzestrat cu cele mai înalte însușiri ale gîndirii și simțirii) se întruchipează în individ și în colectivitatea socială. El susține astfel că viciul semnifică ignoranța și că virtutea poate și trebuie să fie deprinsă de individ, în opoziție cu viciul. În spiritul moralei sociale a lui Aristotel. stabilește definiția virtuții, dar el caută să ridice, în analizele și teoretizările făcute, conceptul de spiritualitate și mai ales de voință de la nivelul mediului sensibil, la lumea ideilor. Nici unul din principiile sale de morală nu este lipsit de influența stoicilor, care vizau prin teoriile lor suprimarea pasiunilor. Spre deosebire însă de ei, Plutarh arată că pasiunile sînt forțe și că ele nu trebuie distruse, pentru că astfel se distruge existența umană, ele trebuie să fie puse în slujba rațiunii și aceasta se realizează prin iluminarea gîndirii umane. Această morală a moderației, a căii de mijloc, pusă în lumină prin viețile unor mari personalități, se bazează, în mare măsură, pe critica viciilor și a defectelor. Plutarh critică defecte, vicii sau pasiuni cu un grad mediu de gravitate, încît **Viețile** sale, prin scopul urmărit, au un aspect de consultații. Sub aspectul acestor defecte ale societății, el sugerează violențele latente și germenii lor de neînlăturat : setea fără scrupule de a petrece viața, furia simțurilor, eternul egoism. Deși observația are astfel un aspect indicativ la el, mai mult decît descriptiv, decît analitic, totuși fiecare caz particular intră într-o anumită categorie care în acest mod acuză caractere comune, relevă raporturile, face să se întrevadă consecințele. Toate trăsăturile și cazurile sînt prezentate în elementele lor specifice, în situațiile tipice : prin-tr-un obicei contrar (bun), pe baza unei cunoașteri temeinice a realității, prin crearea unei posibilități concrete de recunoaștere a adevărului pozitiv, printr-o serie de exerciții morale, variate și gradate care să urmărească acest scop. Astfel, plecînd de la teoria lui Platon în analiza elementelor negative și a celor pozitive, Plutarh folosește metodele lui Aristotel și ale peripateticienilor. Aspectul pozitiv, în ultimă analiză, al prezentării, rezultă, deci, din concepția sa metodologică profund peripatetică. Scopul educativ este practic primordial, așa cum îl și mărturisește și este realizat prin folosirea unei teorii a cărei structură are un aspect inedit. De asemenea, **Viețile paralele** demonstrează că biografia nu este o specie a genului scrierilor istorice, ci una independentă, cu o concepție proprie asupra principiilor fondului, cît și, cum se va vedea, ale structurii formei. Construcția fondului de idei mai implică, în virtutea scopului urmărit, și concluzia că observația nefiind istorică, ci filozofică, are rolul de a demitifica personalitățile, eroii, de a-i laiciza, privindu-i mai realist, la scara valențelor psihice și morale umane, constituind astfel un îmbold practic educativ. Prezentînd atît personalități pozitive, cît și negative, demitificîndu-le, biograful scoate în evidență elementele pozitive, pe care caută să le prezinte la nivelul de sublim uman. Așa cum ne mărturisește singur, la începutul **Vieții lui Nicias**, Plutarh reliefează elementele semnificative, extinzîndu-le în concretizarea personalităților. El relatează fapte, păreri, documente, anecdote, expresii celebre, obiceiuri din viața de familie și publică, umorul specific și fizionomia personalităților — toate acestea devenind elemente ale descripției morale. Ele sînt definitorii pentru maniera de a surprinde caracterul, asigurînd gradul de individualizare a personalităților care sintetizează acel exemplu viu. În acest mod, în fiecare **Viață** se întrețes scene ample, grandioase, cu anecdote, expresii etc., prin tot ce au ele mai semnificativ în determinarea trăsăturilor psihice și morale ale personalității. Într-un cuvînt, el caută, și reușește să releve, după exemplul lui Isocrate și al peripateticienilor, în mod sugestiv, ceea ce este mai caracteristic în natura umană a personalității.

O metodă importantă de prezentare este gradația. Fiecare personalitate prinde contur prin specificul ce i-l conferă autorul în virtutea scopului urmărit, devine un tip particular pentru ca în finalul prezentării trăsăturile să fie plastic reliefate și să întregească literar și etic un portret distinct care se poate include ușor într-o categorie caracterologică teoretică. Principala sa formă de relevare a trăsăturilor specifice ale personalității este comparația, paralelismul și ea se bazează pe intuiție.

Portretul astfel realizat, deși, cum am arătat, este sugestiv în trăsăturile sale, rămîne fără unitate în privința formei și totodată fără mișcare, static. Analiza psihologizantă care rezultă din îmbinarea fondului de idei cu metodele de analiză și prezentare reprezintă o treaptă în evoluția speciei, ca suport al scopului moral educativ și fixează specia literară a biografiei ca o specie distinctă în raport cu scrierile istorice (scrierea istorică ia personalitatea ca pe un dat, analizînd conjuncturile politice, sociale etc. și cel mult faptele sale, dar ca pe niște produse ale acestor conjuncturi după teoria lui Tucidide), pe cînd specia literară a biografiei analizează personalitățile. Mai tîrziu, Suetonius, dezvoltînd direcțiile date de Plutarh, analizează, în echilibrul dialectic prevăzut de Isocrate, gîndirea și acțiunile personalităților în funcție de conjunctură. Plutarh dovedește, prin limitele analizei psihologice, că nu a primit influența gîndirii morale și a teoriilor de metodă de la romani.

Prin Viețile paralele, el a realizat totuși o apropiere între gîndirea morală greacă și romană și o contopire între idealurile etice ale grecilor și romanilor. Este de notat în acest sens că, în evoluția ei, specia literară a biografiei a ajuns pe culmile valorice la Plutarh și apoi la Suetonius Tranquillus ; la greci din nevoia unui reviriment moral al întregii societăți, iar la romani numai cînd s-a cristalizat noua formă politică, imperiul.

CLAUDIU AL. BOJIN

CĂRȚI • CĂRȚI • CĂRȚI • CĂRȚI

PROIECTUL PROGRAMEI DE BIOLOGIE

(Urmare din numărul 17)

ANUL II — LICEU

Elemente de anatomie și fiziologie comparată

a). **Fiziologie celulară.**

Celula : unitatea structurală și funcțională a materiei vii (1 oră) ; (Lectură : Microscopul electronic) ; **Membrana celulară :** structură și funcțiune (1 oră) ; (Lectură : Dimensiunile celulelor); **Citoplasma și rolul organitelor celulare** (2 ore) ; **Nucleul, structura și funcții** (1 oră) ; (Lectură : Teoria celulară a lui Schwann și Schleiden) ; **Noțiuni privind metabolismul celular ;** fenomenul de permeabilitate (1 oră) ; **Acțiuni enzimatice ale celulei ;** autoreglarea (1 oră) ; **Diviziunea celulară amitotică și mitotică** (1 oră) ; **Diviziunea meiotică** (1 oră): **Diferențierea și specializarea celulelor** (1 oră) ; **Originea și evoluția celulelor** (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

b). **Fiziologia nutriției.**

Fotosinteza și chimiosinteza ; rolul lor cosmic (2 ore) ; **Autotrofia și heterotrofia ; dependența între animale și vegetale** (hrană, respirație) (1 oră) ; **Ciclurile carbonului, azotului și apei în natură** (1 oră) ; **Digestia ca rezultat al interdependenței dintre aliment, enzimă și motricitatea intestinală** (1 oră) ; (Lectură : Digestia intracelulară) ; **Absorbția principiilor alimentare și transportul acestora prin singe** (1 oră) ; **Circulația sevei la plante și forțele fizico-chimice care o condiționează ; substanțe de rezervă** (1 oră) ; **Singele** (1 oră) ; **Circulația la animale :** pompa cardiacă și vasele (1 oră) ; **Circulația capilară, schimburile dintre singe și țesuturi** (1 oră) ; (Lectură : Compartimentele lichide ale organismului, sistemul circulator limfatic și rolul său) ; **Respirația anaerobă și aerobă la plante și animale** (1 oră) ; **Funcția respiratorie a singelui :** schimbul gazos la nivelul aparatului respirator (1 oră) ; (Lectură : Respirația acvatică cutanee, branhială și respirația aeriană, traheală, pulmonară, homeotermia, poikilotermia și hibernarea) ; **Nevoile alimentare ale omului după ocupații :** rații alimentare după vîrste și nevoi (1 oră) ; (Lectură : Vitaminele) ; **Metabolismul alimentar : glucidic, lipidic, protidic** (1 oră) ; (Lectură : Foamea și setea) ; **Excreția la plante ; excreția nefridiană și renală la animale ; eliminarea produșilor catabolici** (1 oră) ; **Glande cu secreție internă :** hipofiză, tiroidă, paratiroidă, timus, pancreas, suprarenale, sexuale (1 oră) ; (Lectură : Pitici și giganți hormonali) ; **Reglarea neuro-endocrină a proceselor metabolice** (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

c). **Fiziologia relației cu mediul.**

Mișcarea la plante : intracelulară, de creștere, de locomoție (1 oră) ; **Exo- și endoscheletul animalelor** (1 oră) ; **Mușchi netezi, striați, cardiaci** (1 oră) ; **Reacțiile energetice ale mușchiului** (1 oră) ; (Lectură: Acțiuni antagoniste musculare, locomoția în mediul acvatic și aerian) ; **Sistemul nervos ganglionar în seria animală** (1 oră) ; **Sistemul nervos cerebrospinal în seria animală** (1 oră) ; **Structura scoarței cerebrale la om :** localizări corticale (1 oră) ; (Lectură : Somnul și visele) ; **Analizatorii de contact și de distanță ; senzațiile** (2 ore) ; **Sistemul nervos vegetativ** (1 oră) ; **Reflexele medulare și bulbare** (1 oră) ; **Reflexele diencefalice și vegetative** (1 oră) ; **Reflexele condiționate** (2 ore) ; (Lectură : Reflexe condiționate la animale sălbatice) ; **Stereotipia dinamică și vegetativă :** nevrozele (1 oră) ; **Instinctele la animale și om** (1 oră) ; (Lectură : Cuibăritul păsărilor din Delta Dunării) ; **Sistemul al doilea de semnalizare :** fonațiunea (2 ore) ; **Funcția integratoare și reglatoare a sistemului nervos** (1 oră) ; **Interrelația dintre sistemul nervos și cel endocrin** (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră)

Predare	49 ore
Recapitulări	3 ore
Lucrări practice	10 ore
T o t a l	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

1. Forța de turgescență a plantelor. 2. Plasmoliza celulelor vegetale. 3. Digestia intracelulară la amibă. 4. Acțiunea enzimelor salivare asupra amidonului. 5. Digestia pepsică a albuminei de ou (metoda Matt). 6. Acțiunea sucului pancreatic asupra glucidelor. 7. Bila și proprietățile ei, rol în digestie. 8. Analiza gazelor respiratorii la șobolan (sau om). 9. Măsurarea capacității respiratorii la om. 10. Înscrierea mișcărilor cardiace la broască. 11. Coagularea sîngelui. 12. Reglarea nervoasă a activității inimii (excitarea simpaticului și a nervului vag). 13. Respirația țesuturilor vegetale sau animale (Warburg simplu). 14. Cardiografie normală și acțiunea unor droguri (nicotină). 15. Secuza musculară și oboseala mușchiului. Înscrierea grafică a fenomenului de oboseală la gastrocnemianul de broască. 16. Ergografia la om ; efectul opririi circulației. 17. Variațiile electrice ale mușchiului (laba galvanoscopică). 18. Descoperirea sistemului nervos la broască, la găină, la șobolan. 19. Descoperirea sistemului vegetativ la broască. 20. Disecția ochiului de miel. 21. Formarea imaginilor pe retină. 22. Experienta Mariotte (pata oarbă). 23 Legile reflexelor spinale la broască ; reflexe spinale la om. 24. Formarea de reflexe condiționate la cățel, pui, pești. 25. Avitaminoze la porumbel. 26. Acțiunea tiroxinei asupra metamorfozei mormolocilor de broască.

ANUL III — LICEU

Reproducerea și ereditatea

a) **Fiziologia reproducerii**

Reproducerea sexuată și asexuată la plante (2 ore) ; (Lectură : Viața lui Burbank și Miciurin) ; **Alternanța de generații :** haploide și diploide, în cursul evoluției lumii vii (1 oră) ; **Reproducerea la gimnosperme și angiosperme** (2 ore) ; **Dezvoltarea embrionară și postembrionară la plante** (1 oră) ; **Procesul de formare al gameților la animale** (1 oră) ; **Fecundarea la animale** (2 ore) ; (Lectură : Polenizarea artificială la plante și însămînțarea artificială la animale) ; **Dezvoltarea embrionară și postembrionară la animale** (2 ore) ; **Procesele de metamorfoză la insecte și batracieni** (2 ore) ; **Condițiile de ecloziune ale oului** (1 oră) ; (Lectură : Ferme de păsări) ; **Gestația, durată : nașterea la mamifere** (1 oră) ; (Lectură ; Grija pentru pui la animale) ; **Lactația la mamifere** (1 oră) ; (Lectură : Industria laptelui în România).

RECAPITULARE (1 oră)

b) **Ereditatea** (genetica)

Variația în lumea vie (1 oră) ; **Legile mendeliene ale eredității** (1 oră) ; (Lectură : Gr. Mendel, fondatorul geneticii) ; **Mono și di-hibridarea** (2 ore) ; **Importanța legilor mendeliene pentru practica ameliorării plantelor și animalelor** (2 ore) ; (Lectură : O fermă experimentală la Askania Nova) ; **Teoria cromozomială a eredității** (2 ore) ; (Lectură : T. Morgan, fondatorul citogeneticii) ; **Determinismul genetic al sexelor** (1 oră) ; (Lectură : Caracterele sexuale secundare) ; **Acizii nucleici (ADN și ARN) și rolul lor genetic** (2 ore); **Replicația materialului genetic** (1 oră); **Noțiunea de genă și mutații genetice** (1 oră); **Codul genetic și biosinteza proteică** (2 ore) ; **Reglajul genetic al activității celulare** (1 oră) ; **Ereditatea umană : omul ca obiect de studiu al geneticii, variabilitatea umană și rasele umane** (3 ore); **Cromozomii umani și cromatina sexuală** (1 oră) ; **Maladii cromozomiale și metabolice umane** (2 ore) ; **Consultații genetice** (1 oră); **Ereditatea și mediul ambiant** (1 oră).

RECAPITULARE (4 ore)

Predare	40 ore
Recapitulări	5 ore
Lucrări practice	12 ore
La dispoziția profesorului	5 ore
T o t a l	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

1 Butășirea, marcotajul, altoirea. 2. Polenizarea selectivă și observarea rezultatelor. 3. Generații haploide și diploide la mușchiul de pămînt. 4. Creșterea de viermi de mătase și urmărirea metamorfozei. 5. Înmulțirea unei familii de șoricei albi. 6. Urmărirea fazelor embrionare la embrionul de găină. 7. Experiențe de hibridare la mazăre. 8. Influența luminii, temperaturii și sărurilor minerale asupra creșterii plantelor în ghivece. 9. Variația caracterelor somatice la o populație. 10. Determinarea cromatinei sexuale. 11. Obținerea de cromozomi colorați în procesul diviziunii. 12. Un model simplu al proteosintezei.

ANUL IV — LICEU

Biologie generală și umană

a) **Evoluționismul**

Fixismul și evoluționismul în istoria umanității (1 oră) ; **Lamarckismul** (1 oră) ; (Lectură : Viața și opera lui Linée și Lamarck) ; **Darwinismul** (2 ore) ; (Lectură : Călătoria lui Darwin în jurul lumii) ; **Evoluția în concepția actuală a biologiei** (1 oră) ; **Dovezile evoluției : embriologice, anatomice, paleontologice, biogeografice** (2 ore) ; **Factorii evoluției** (1 oră) ; **Bazele celulare și moleculare ale variabilității** (1 oră) ; (Lectură : Acțiunea radiațiilor ionizante asupra organismelor) ; **Genetica populațiilor** (1 oră) ; **Selecția artificială și naturală** (1 oră) ; **Relațiile intra și interspecifice** (2 ore) ; **Relații indirecte între specii și populații ; conservarea echilibrelor biologice** (1 oră) ; **Adaptarea la mediul aerian și acvatic** (1 oră) ; **Adaptarea cromatică a animalelor** (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră)

b) **Biologie umană**

Originea și evoluția omului : sistematizarea actuală a Primatelor și a genului Homo (1 oră) ; **Cauzele transformării maimuței în om** (1 oră) ; **Oameni fosili** (2 ore) ; (Lectură : Imagini ale ființei ; Pitecantropus, CroMagnon) ; **Asemănări și deosebiri între om și animale** (1 oră) ; **Semnificația apariției omului pentru biosferă** (1 oră) ; **Omul, ființă, socială ; valabilitatea limitată a legilor biologice în viața omului** (1 oră) ; (Lectură : Exemple de sacrificiu al muncitorilor pentru cauza socialismului) ; **Sexualitatea umană ; aparatul genital la bărbat** (1 oră) ; **aparatul genital la femei** (1 oră) ; **Modificări hormonale și nervoase în cursul vieții sexuale** (2 ore) ; **Igiena sexuală** (1 oră) ; **Noțiuni de puericultură** (2 ore) ; **Biologia vîrstelor : copilărie, adolescență, maturitate și bătrînețe** (1 oră) ; (Lectură : Sportul în perioada adolescenței) ; **Munca și odihna omului în funcție de vîrstă** (1 oră) ; **Igiena și protecția muncii fizice și intelectuale** (1 oră) ; (Lectură : Legile de protecția muncii în România) ; **Omul și natura : influența naturii asupra omului și a omului asupra naturii : vînătorul, agricultorul** (1 oră) ; (Lectură : Culturi de alge marine în Japonia) ; **Deteriorarea naturii de către om : distrugerea unor echilibre biologice** (1 oră) ; (Lectură : Solurile degradate) ; **Industrializarea și consecințele ei asupra naturii** (1 oră) ; **Problema poluării mediului ambiant** (1 oră) ; **Necesitatea conservării naturii și a mediului ambiant** (1 oră) ; (Lectură : Rezervații naturale în România) ; **Factorii agresivi ai mediului : viteza actuală (stress)** (1 oră) ; **Noțiuni de epidemiologie** (2 ore) ; **Noțiuni de imunitate** (1 oră) ; (Lectură : Acțiunea nefastă a drogurilor) ; **Cazuri de folosire a antibioticelor** (1 oră) ; **Maladii profesionale** (1 oră) ; **Igiena vieții sociale** (1 oră).

RECAPITULARE (3 ore)

Predare	45 ore
Recapitulări	4 ore
Lucrări practice	8 ore
La dispoziția profesorului	1 oră
T o t a l	58 ore

Probleme de biologie

1. Acțiunea aerului poluat cu pulberi (ciment) asupra șoarecilor. Acțiunea sunetelor puternice, continue și întrerupte asupra unor reflexe condiționate la șoareci. 3. Acțiunea aerului poluat cu substanțe chimice (KCN), asupra plantelor. 4. Poluarea aerului (sau apei) cu pesticide locale : acțiunea asupra cîtorva generații de șoareci (sau plante). 5. Forța musculară la copii și adolescenți în funcție de sex. 6. Examinarea unor bacterii patologice (fixate) la microscop. 7. Culturi de bacterii pe agar : acțiunea antibioticelor. 8. Observarea șoarecilor intoxicați cu As., Pb., nicotină, alcool.

Reamintim profesorilor de specialitate că proiectul programei de biologie — prezentat în cele trei numere succesive ale revistei noastre — este supus dezbaterii. Observațiile și sugestiile legate de îmbunătățirea conținutului proiectului pot fi expediate pînă la data de 30 octombrie 1971 pe adresa Ministerului Învățămîntului, str. Spiru Haret nr. 12, Direcția generală pedagogică de cultură generală.

CINSTIREA ȘCOLILOR

În calendarul lunii octombrie

Aniversările multicentenare, centenare, semicentenare ale școlilor au devenit adevărate sărbători pentru localități, pentru județe, pentru școli, prilej de cinstire a tradițiilor înaintate ale învățămîntului românesc, de educare patriotică a elevilor.

După ce în anul școlar trecut peste o sută de școli și-au sărbătorit aniversarea, altele vin să li se adauge în toamna acestui an școlar, începutul făcîndu-l școlile centenare din Suceveni, județul Galați și Călienii Vechi, județul Vrancea.

În calendarul lunii octombrie sînt inscrise aniversări de prestigiu ale școlii noastre românești : 325 de ani de existență a Liceului din Zalău, județul Sălaj, 125 de ani viață ai Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu" din Bîrlad, jud. Vaslui, centenarul Liceului „Decebal" din Deva, 200 de ani de activitate a Școlii generale din Maieru, județul Bistrița-Năsăud și altele.

Cu prilejul acestor aniversări în școli se vor organiza sesiuni de comunicări ale elevilor și profesorilor, adunări festive, expoziții, se vor edita lucrări monografice, anuare, numere festive de reviste etc. Ministerul Învățămîntului a alocat importante sume de bani pentru dotarea acestor școli cu aparatură de laborator, cu cabinete fonice, cu cărți etc.

CONSTANȚA BÂRBOI

Bicentenarul școlii din Monor,

La 30 km de Bistrița, capitala județului Bistrița — Năsăud, și la 18 km de orașul Reghin, se află Monorul, un vechi sat de oieri și agricultori. În secolul al XVIII-lea, ca o consecință a înființării regimentelor românești de graniță și a dezvoltării concepțiilor iluministe, Monorul, împreună cu alte cîteva sate năsăudene, a fost dotat cu o școală trivială.

La început școala a fost susținută de regimentul grăniceresc de la Năsăud, iar în 1858, după desființarea regimentului, a devenit școală confesională. În 1864 ea a fost declarată școală normală, avînd patru clase, iar în 1885 școală poporală cu caracter comunal. În 1889 i s-a adăugat și un curs de agricultură practică.

Astăzi școala din Monor, sub conducerea profesorului I. Băbălău, este o școală generală de 10 ani.

La inițiativa cadrelor didactice locale în anul 1968 s-a înființat în incinta școlii și un muzeu istoric, etnografic și pedagogic, care relevă tuturor vizitatorilor importanța culturală a acestui colț de veche țară românească.

La aniversarea bicentenarului său, școala din Monor, servită de cadre valoroase, reprezintă una din cele mai apreciate școli de cultură generală și de educație comunistă.

VASILE NETEA

Lucrările celei de-a VI-a Conferințe a miniștrilor învățămîntului din țări socialiste

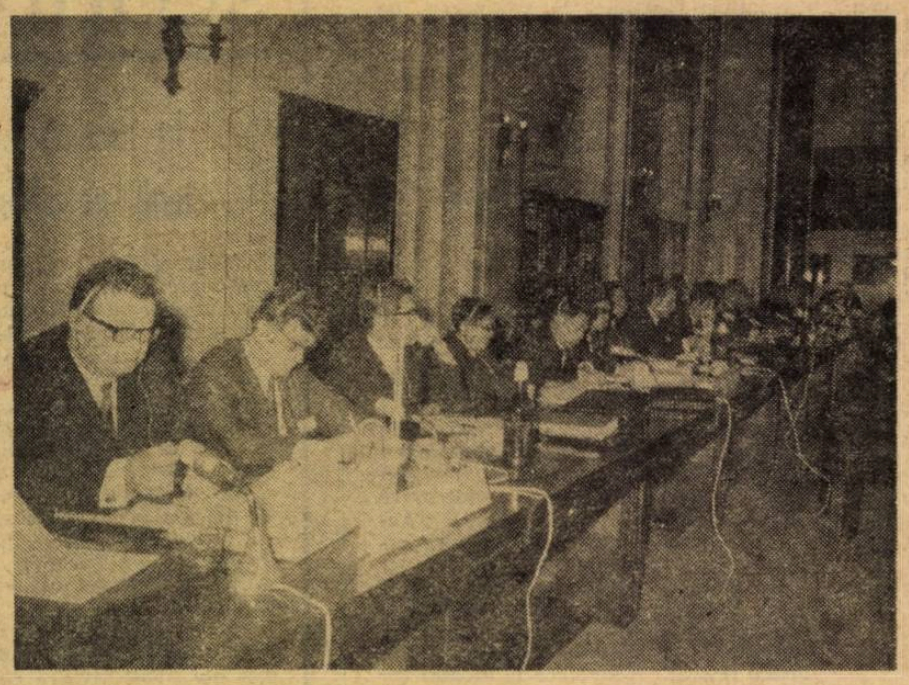

În zilele de 5, 6 și 7 octombrie, s-au desfășurat, la București, lucrările celei de a VI-a Conferințe a miniștrilor învățămîntului din țări socialiste, la care au participat delegațiile : Republicii Populare Bulgaria, condusă de Nacio Papazov, președintele Comitetului de stat pentru știință, progres tehnic și învățămînt superior ; a Republicii Socialiste Cehoslovace condusă de Stefan Chochol, ministrul învățămîntului din R.S. Slovacă ; a Republicii Cuba, condusă de Belarmino Castilla Mas, ministrul educației ; a Republicii Democrate Germane, condusă de Heinz Joachim Böhme, ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate ; a Republicii Populare Mongole, condusă de Teveeni Sanjaasuren, adjunct al ministrului învățămîntului ; a Republicii Populare Polone, condusă de Wit Drapich, ministrul adjunct al educației și învățămîntului superor ; a Republicii Socialiste România, condusă de Mircea Malița, ministrul învățămîntului ; a Republicii Populare Ungare, condusă de Polinszky Károly, adjunct al ministrului culturii ; a Uniunii Sovietice condusă de Viaceslav Petrovici Eliutin, ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate ; a Republicii Democrate Vietnam, condusă de Ta Quang Buu, ministrul învățămîntului superior.

Președinte al celei de a VI-a Conferințe a miniștrilor învățămîntului din țări socialiste a fost ales ministrul învățămîntului din Republica Socialistă România.

Delegațiile la conferință au susținut referate axate pe probleme majore actuale ale învățămîntului superior printre care eficiența acestuia, perfecționarea cadrelor didactice, promovarea unor cercetări științifice asupra organizării și funcționării instituțiilor de învățămînt superior, educația comunistă a tineretului studențesc. Dezbaterile au evidențiat necesitatea schimbului de păreri și informații, a cunoașterii experienței fiecărei țări, precum și utilitatea continuării și adîncirii colaborării bilaterale și multilaterale în domeniul învățămîntului superior între țările socialiste.

Au fost analizate, de asemenea, aspecte structurale ale sistemelor de învățămînt superior în condițiile revoluției tehnico-științifice, preocupări și concepții asupra rolului și perspectivei de dezvoltare ale învățămîntului superior, precum și alte probleme organizatorice și tehnologice de interes reciproc.

În cursul discuțiilor, delegații din conducerea ministerelor și a unor instituții de învățămînt superior au prezentat date, inițiative, rezultate și observații deduse din dezvoltarea învățămîntului superior din țările lor.

Delegația Republicii Democrate Vietnam a prezentat participanților la conferință un film documentar despre activitatea școlii superioare din R.D. Vietnam.

Conferința a acceptat invitația delegației cehoslovace ca cea de a VII-a Conferință a miniștrilor învățămîntului superior din țări socialiste să aibă loc în R.S. Cehoslovacă.

Lucrările conferinței s-au desfășurat într-o atmosferă caldă, de prietenie, înțelegere și respect reciproc.

Note de drum

Repere actuale în învățămîntul din R. S. Cehoslovacă

În R. S. Cehoslovacă școlarizarea copiilor începe, ca și la noi, la 6 ani. O parte a copiilor între 3 și 5 ani frecventează grădinițele, preconizîndu-se ca în viitorii 3—4 ani în învățămîntul preșcolar să fie cuprinși toți copiii de la vîrsta de 5 ani.

Învățămîntul general obligatoriu are o durată de 9 ani și este organizat pe două cicluri: primul ciclu de 5 ani — clasele I—V și al doilea de 4 ani — clasele VI—IX.

Absolvenții școlii generale își pot continua studiile, pe baza unui concurs fie în liceele de cultură generală, fie în liceele de specialitate, fie în diversele forme ale învățămîntului profesional.

În prezent, 20% din absolvenții școlii generale urmează cursurile unui liceu de cultură generală, 25% pe cele ale unui liceu de specialitate și circa 50% ale unei școli profesionale. Așadar, peste 75% din absolvenții școlii generale de 9 ani se îndreaptă spre învățămîntul profesional și de specialitate, unde capătă o pregătire profesională menită să le asigure integrarea în producție.

Învățămîntul liceal — gimnaziul — are în prezent, o durată de 4 ani (pînă în acest an el dura doar 3 ani) și cuprinde liceele de cultură generală și cele de specialitate — industriale, economice, agricole, sanitare etc. Diversificarea în liceul de cultură generală se realizează începînd cu anul I ; planul de învățămînt prevede două secții: reală și umană, precum și predarea unui număr de obiecte la alegere.

Învățămîntul profesional. Pregătirea muncitorilor calificați se realizează prin școlile profesionale cu durata de 3 ani, în care sînt primiți, pe bază de concurs, absolvenți ai școlii generale de 9 ani. Există o diversitate de forme în învățămîntul profesional: școli profesionale ale marilor uzine și combinate industriale, pe lîngă care sînt organizate ateliere de producție și internate proprii ; școli profesionale subordonate inspectoratelor școlare județene, în cadrul cărora au loc cursurile teoretice, învățămîntul practic fiind realizat sub îndrumarea maiștrilor din întreprinderile pentru care elevii respectivi sînt pregătiți ; funcționează, experimental și școli tehnico-profesionale cu durata de 5 ani, urmînd ca la absolvirea școlii, elevii să obțină, concomitent cu certificatul de muncitor calificat, diploma de bacalaureat. Alte școli tehnico-profesionale cu durata de un an, primesc absolvenți ai liceelor, pregătirea acestora reducîndu-se aici la obiectele de specialitate și la lucrări practice.

Constituția R.S. Cehoslovace garantează organizarea învățămîntului în limba maternă tuturor naționalităților conlocuitoare. Alegerea școlii și a limbii de predare este lăsată pe seama părinților. În lumina acestor prevederi, pentru copiii aparținînd naționalităților conlocuitoare maghiară, ucraineană și polonă funcționează grădinițe, școli și secții la școlile generale de 9 ani, licee de cultură generală, licee de specialitate și școli profesionale în limba maternă.

Liceul industrial din Kosice, pe care am avut prilejul să-l vizităm, asigură calificarea elevilor în specialitățile mașini-unelte și electrotehnică. Școala dispune de ateliere de mecanică și electrotehnică, utilate cu mașini-unelte moderne (strunguri, freze, raboteze, aparatură de măsură și control etc.), de laboratoare de fizică și chimie, săli de desen etc. În atelierele școlii, elevii lucrează diverse comenzi pentru întreprinderile industriale, în general subansambluri ale unor produse ale acestor întreprinderi, fondurile realizate folosindu-se ca mijloace extrabugetare, pentru extinderea și modernizarea dotării atelierelor, pentru lărgirea bazei didactice materiale a școlii și organizarea unor activități extrașcolare, excursii etc.

Liceul economic din Kosice, care are și o secție cu limba de predare maghiară, pregătește viitori specialiști cu studii medii necesari comerțului, corespondenți în limbi străine etc. Școala dispune de laboratoare pentru mașini de calcul, mașini de scris etc. O sală de gimnastică dotată cu aparatură, teren sportiv amenajat cu instalații aferente și o sală de festivități asigură buna desfășurare a activităților variate și atractive extrașcolare. De condiții materiale deosebite dispun și liceul economic din Poprad, liceul economic și cel agricol din C. Tecin și școala generală de fete din Trinec ale căror ateliere și laboratoare dotate funcțional asigură legarea strînsă a învățămîntului de producție.

Atributele majore ale școlii de toate gradele din R. S. Cehoslovacă definesc un sistem de învățămînt dinamic și în plină dezvoltare.

FRANCISC URMENYI

CONTRASTE

FRANȚA

Simptome puternice de criză în învățămînt

Presa franceză — cotidiană sau revistele de specialitate — este preocupată de la un timp de grava criză care stăpînește, sub multiple aspecte, învățămîntul din Franța. „Cronicizarea" fenomenului alertează deopotrivă pe cei implicați direct — cadrele didactice — cît și pe cei care răspund, într-un fel sau altul, de drepturile și statutul social al învățătorilor și profesorilor francezi — sindicatele învățămîntului și educației, ministerul de resort, guvernul.

Deschiderea noului an școlar, în atmosfera încordată a mișcărilor greviste care au cuprins un mare număr de profesori din învățămîntul secundar, constituie „un simptom" în plus al agravării acestei situații, care se cere curmată prin soluții raționale și realiste. Discuțiile, declarațiile și dezbaterile angajate în presă relevă drept puncte vulnerabile ce caracterizează criza — în special a învățămîntului secundar : probleme de ordin material (lipsa profesorilor, a mijloacelor, a localurilor etc.), nemulțumirile și neliniștea cadrelor didactice determinate de „degradarea" condiției lor sociale, psihologice și profesionale și probleme care privesc conținutul, rolul și finalitatea învățămîntului în sine.

În opiniile lor, publicate în ultimul număr al revistei „L'école et la nation", doi reprezentanți ai S.N.E.S.-ului (Sindicatul național al învățămîntului secundar), A. Drubay și E. Camy-Peyret, acuză numeroase reforme care vizează un compartiment sau altul al învățămîntului, fără a reuși să-l restructureze substanțial, astfel încît să contribuie efectiv la formarea unor elevi capabili să se realizeze ca „cetățeni și producători", înarmați cu „cunoștințe solid fondate privitoare la dezvoltarea științelor și bazate pe experiențele acumulate în viața economică, socială și politică".

Criza este explicată, în parte, și prin dogmatismul pedagogiei tradiționale, prin lipsa unei pregătiri adecvate societății moderne a învățătorilor, prin insuficiența cunoștințelor psiho-pedagogice. În activitatea colegiilor, de pildă, crearea echipelor de profesori, deschiderea acestor instituții spre viața socială și economică ar putea elibera corpul profesoral din inerție și asigura conținutul procesului de învățămînt cerut de contemporaneitate.

Criza se resimte cel mai puternic însă la nivelul liceului și reclamă schimbări radicale din punct de vedere pedagogic, social, psihologic, profesional, cultural. S.N.E.S. militează, în această direcție, pentru crearea unor instituții școlare moderne, în consens cu ultimele cuceriri ale științei și tehnicii, cu ultimele noutăți culturale, a unei instituții de educație în care elevii să-și poată utiliza — bine orientate — forțele de creație, dorința de acțiune, nevoia de angajare.

VALERIA BACIU

MERIDIANE

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 19 — VINERI 15 OCTOMBRIE 1971 — 12 PAGINI — 1 LEU

ÎN ACEST NUMĂR:

Condițiile unui studiu unitar, cu caracter profund aplicativ, al matematicii (I)

Un raport in plină extensiune:
ERGONOMIA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

MUNCA—DISCIPLINĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT:
Fundamentare științifică, diversificare, activități cu pondere tehnică sporită.

CATEDRA:
Ponderea diferitelor metode didactice in cadrul unei lecții ● Un model de fructificare a valențelor formative ● Ce este lecția modernă ? ● Ce invață elevii in liceu: limba sau literatura franceză ?

ORIENTARE ȘI INTEGRARE SOCIALĂ:
Ora de dirigenție ● Primul laborator de orientare ● Fișe pedagogice.

Cinste și corectitudine

Iată două cuvinte care înseamnă aproape același lucru, și care definesc, deopotrivă, valoarea unui om deosebit de prețios.

Două cuvinte care denumesc o mare virtute socială, căci ambele se nasc, se verifică și se valorifică în roporturile sociale dintre oameni. Firește că un om poate fi în sine, în structura lui, un om cinstit și corect, chiar dacă nu a avut prilejul să-și valorifice, în raport cu alții, aceste deosebite însușiri. Dar cinstea și corectitudinea, dacă ar determina toate raporturile dintre oameni, ar crea o societate de o înaltă valoare morală, în care ar fi mult mai ușor de trăit. Ar naște o societate a adevărului.

In țara noastră, toate forțele sociale sănătoase sînt mobilizate pentru formarea omului nou, a omului societății socialiste, om cinstit și corect în tot ce spune și în tot ce face. Mentalitatea și concepțiile despre societate, despre om și muncă, au creat în vechea orînduire o anumită categorie de oameni, care nu au avut decît rar o sensibilitate la cinste și corectitudine. Societatea noastră socialistă trebuie să-i educe și pe aceștia, trebuie să le insufle o altă comportare în viață, o altă concepție în gîndire, despre cinste și corectitudine — ca mari valori sociale, ca mari virtuți individuale. Cinstea și corectitudinea, în toate împrejurările, în tot ce facem, în tot ce spunem vor constitui o societate a adevărului, a încrederii, a demnității, a respectului reciproc între oameni și vor determina ca tot ce este vorbit sau scris, să fie adevărul.

Dar cinstea și corectitudinea sînt virtuți sociale care-și au, mai ales, un mare interes pentru educarea, în puritatea lor, a copiilor. S-au deschis nu demult școlile. Ele învață pe copii o seamă de cunoștințe absolut folositoare și lor și societății, dar mai ales trebuie să-i educe în spiritul cinstei și corectitudinii, de o tot atît de mare importanță pentru progresul societății noastre.

Munca aceasta de educație revine profesorilor, acei oameni care întrupează în cel mai înalt grad aceste virtuți. Ei sînt de mult — din acest punct de vedere, „oameni noi", — cetățeni ai unei societăți în care raporturile sociale sînt curate, drepte, cinstite și corecte.

Raporturile din societatea bazată pe exploatare care duce tot mai stăruitor spre concepția că omul a fost creat pentru a strînge prin orice mijloace, averi tot mai mari, se exprimau în termeni universali prin formula „homo-homini, lupus" și prin acea spălare a conștiințelor murdare de necinste cu dictonul că „banul nu are miros".

Copiii de astăzi, vlăstarele omului nou de mîine, trebuie să fie pătrunși de tot dezgustul pentru asemenea vechi formule și pentru oamenii care în alte părți ale lumii trăiesc din ele. Avem la noi un corp didactic, de toate gradele, harnic și cinstit. Elevii au în fiecare oră de curs un model viu în fața lor. Să le fie demni urmași, lor și părinților, clasei muncitoare, țărănimii și intelectualilor progresiști, care prin jertfa, credința și munca lor au pus temelia unei societăți a cinstei și corectitudinii, temelia de marmură a lumii de mîine.

DEMOSTENE BOTEZ

Manifestări științifice pentru profesorii de istorie

În sprijinul profesorilor de specialitate, filiala București a Societății de științe istorice a inițiat un plan de acțiuni menit să contribuie la perfecționarea, împrospătarea, îmbogățirea cunoștințelor și înnoirea metodelor de predare a acestui obiect.

Filiala și-a redeschis activitatea cu comunicarea: „Probleme privind romanizarea și continuitatea getodacă și daco-romană", susținută de prof. univ. dr. docent D. Berciu, decanul Facultății de istorie din București.

Va urma prezentarea de către prof. univ. dr. docent Mihai Berza, prof. univ. Eugen Stănescu și cercetător științific principal Maria Ana Muzicescu, a lucrărilor celui de al XIV-lea Congres internațional de studii bizantine, ținut la București între 6—12 septembrie a.c.

În program mai sînt cuprinse comunicări privind: „Iluminismul și problema guvernării statelor", de conf. univ. D. Almaș; „Partinitate și obiectivitate în predarea lecțiilor de istorie", de prof. univ. dr. Aron Petric, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice; „Caracterul educativ al lecției de istorie", de asist. univ. Valeria Ceachir și prof. Livia Muscaliu.

De asemenea, pe acest trimestru vor mai fi prezentate cărți recent apărute în domeniul istoriei.

Pe lîngă aceste acțiuni de informare științifică permanentă, vor mai fi organizate vizite și excursii documentare la monumente istorice și șantiere arheologice (Mogoșoaia, Potlogi, Tîrgoviște, Stoenești și Doicești), precum și la monumente istorice feudale din Capitală.

LIZETA LABĂU

„Tribuna școlii" în județul Tulcea

Săptămîna trecută, un grup de redactori ai revistei „Tribuna școlii" s-a deplasat în județul Tulcea în vederea unei ample documentări. Au fost vizitate, cu acest prilej, școli, ateliere școlare, întreprinderi în care elevii desfășoară munca productivă, s-au purtat discuții amănunțite cu cadre didactice, cu elevi de pe meleaguri tulcene — inclusiv din Deltă —, iar în final, cu sprijinul Inspectoratului județean și al Casei corpului didactic din Tulcea, a avut loc o interesantă întîlnire cu cititorii.

Rodul acestei documentări va constitui obiectul unei suite de articole, interviuri și reportaje pe care o vom publica în paginile numărului nostru viitor.

Prezențe românești

În perioada 1—8 octombrie 1971, o delegație a Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, formată din tovarășii **Silviu Stănculescu**, vicepreședinte al Comitetului Uniunii, și **Nicolae Burcea**, activist al Uniunii, a efectuat un schimb de experiență în U.R.S.S. la invitația prezidiului Comitetului Central al Sindicatelor lucrătorilor din cultură din Uniunea Sovietică.

Au fost vizitate diferite instituții de cultură și artă, printre care unități de învățămînt mediu și superior artistic din Moscova și Leningrad.

★

Între 11 și 18 octombrie a.c. au loc la Sofia lucrările celei de a II-a Consfătuiri a grupei permanente a experților din țări socialiste în domeniul elaborării și folosirii mijloacelor tehnico-didactice și Consfătuirea specialiștilor din țări socialiste în domeniul cercetării teoretice, producerii și folosirii mijloacelor tehnico-didactice.

La consfătuiri participă din partea Ministerului Învățămîntului al Republicii

Socialiste România o delegație condusă de conf. dr. ing. **Constantin Peștișanu**, consilier al ministrului.

Cu acest prilej, la Sofia, a fost organizată o expoziție de mijloace tehnico-didactice din țările participante, la care România prezintă un stand de lucrări și instalații realizate în unitățile Ministerului Învățămîntului, ale unor ministere economice, precum și în atelierele didactice ale unităților din învățămîntul de toate gradele.

Curs pentru bibliotecari cu tema „Inițiere în informarea științifică modernă"

În zilele de 14—22 octombrie a.c., sub egida Ministerului Învățămîntului, se desfășoară, în aula Bibliotecii centrale universitare din București, un curs de perfecționare — primul de acest fel — cu tema „Inițiere în informarea științifică modernă".

În cadrul acestui curs, specialiști de la Centrul de informare și documentare al învățămîntului, de la Institutul central de documentare tehnică și cadre de conducere din Ministerul Învățămîntului vor prezenta expuneri privind metode și sisteme moderne de informare și problemele actuale ale învățămîntului superior. Totodată se vor face vizite la Institutul central de documentare tehnică și la alte centre de documentare din Capitală.

Participă peste 100 de directori de biblioteci, bibliotecari, bibliografi și documentariști din 43 de instituții de învățămînt superior.

Teatru radiofonic pentru școlari

Cu începere de la 15 octombrie 1971, redacția „Teatru radiofonic" va difuza săptămînal, în cadrul matineului teatral de vineri, ciclul „Radiodifuziunea în sprijinul școlii". Ciclul se adresează elevilor, tinerilor, tuturor celor care studiază, punînd la dispoziția acestora, pe calea undelor, un bogat material instructiv-educativ. În cadrul acestor emisiuni vor fi difuzate cele mai reprezentative lucrări dramatice din literatura noastră, ca și din literatura universală. Fiecare emisiune va fi precedată de o prefață semnată de conf. univ. dr. Ion Dodu Bălan.

Deoarece selecția acestor piese este făcută în strînsă legătură cu programa analitică, redacția „Teatrul radiofonic" intenționează să stabilească un dialog cu ascultătorii, invitîndu-i să participe la discutarea operei difuzate. Acest dialog va fi realizat prin cele mai variate mijloace, de la organizarea unor audiții ale celor mai valoroase lucrări dramatice în școli, pe șantiere, în întreprinderi și instituții pînă la instituirea unor forme de concurs pentru ascultătorii acestui ciclu de emisiuni.

Ciclul „Radiodifuziunea în sprijinul școlii" s-a deschis cu piesa scriitorului clasic român Vasile Alecsandri „Despot-Vodă".

În cursul acestei luni, vor mai fi difuzate: vineri, 22 octombrie, capodopera lui Costache Negruzzi „Alexandru Lăpușneanu", apoi, la 29 octombrie, poate fi urmărită piesa „Hagi Tudose" de Barbu Ștefănescu Delavrancea.

„Ziua elevului econom"

Între 25—31 octombrie se desfășoară, ca în fiecare an, „Săptămîna economiei".

În școli, cu sprijinul cadrelor didactice, se desfășoară o bogată activitate de educare a elevilor în spiritul economiei. Ca rezultat al acestei activități educative crește continuu numărul elevilor ce-și însușesc deprinderea de a economisi. Astfel, la începutul acestui an, un număr de 487 000 elevi economiseau pe librete de economii. Alte sute de mii de elevi economisesc pe foi cu timbre de economii și pe cecuri de economii școlare.

Anul acesta, cea de-a doua zi a „Săptămînii economiei" va fi declarată *„Ziua elevului econom"*. Cu acest prilej, cu sprijinul inspectoratelor școlare județene și municipale, al consiliilor pionierești și al comitetelor U.T.C., precum și al cadrelor didactice, se vor organiza cu elevii, în școli, la casa pionierilor, la case de cultură etc., expuneri, convorbiri, filme pe tema avantajelor economisirii la C.E.C. Toate aceste acțiuni, alături de întreaga muncă de educare a elevilor, vor contribui fără îndoială la stimularea și cultivarea în rîndurile elevilor a spiritului de economie.

Vole... în vîntul nepăsării

Facem un mic test.

Ce ați spune — ne adresăm directorului unei școli generale din Capitală — de organizarea unui concurs de vole pentru elevii dv. din clasele I—V?

Preopinentul nostru ne privește suspicios. I se pare că batem cîmpii. Desigur că în locul lui, ne-ar privi astfel aproape toți directorii școlilor generale din București. Și alături de ei profesorii de educație fizică.

Vor spune, desigur: „Acestea sînt utopii. Ce, noi nu vrem să organizăm manifestări sportive interesante pentru elevi?... Sigur că vrem să-i vedem practicînd sporturi nautice. Dar nu sînt condiții...

De ce n-ați venit aproape nici unul duminică pe malul Herăstrăului, de ce nu v-ați dus acolo elevii, tovarăși directori?

Ați fi văzut că există condiții și încă din plin. Volele pentru copii „Optimiștii" din material plastic, au stabilitate deplină, sînt ușor de manevrat și costă extrem de ieftin.

Deci, repet, condiții sînt berechet. Ceea ce lipsește, și sublinia aceasta pe bună dreptate și confratele V. Mironescu de la „Scînteia", este mai multă receptivitate la inițiative.

Al. C.

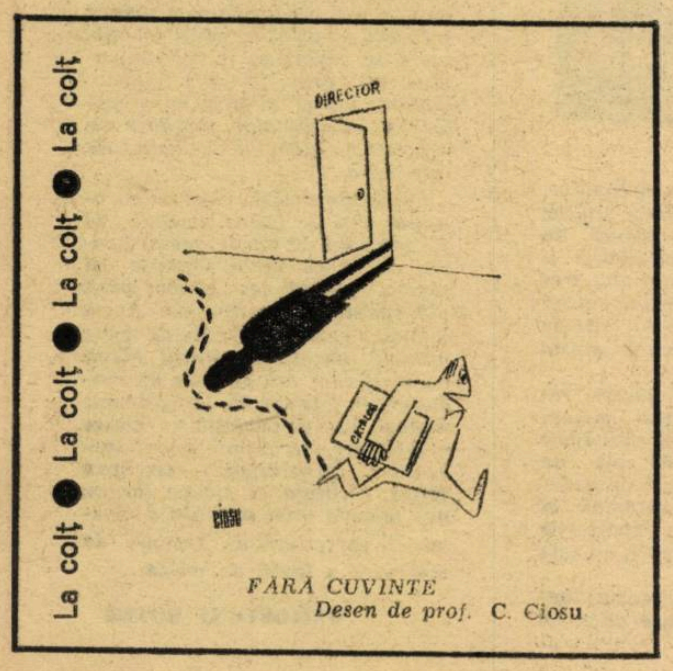

FARĂ CUVINTE
Desen de prof. C. Ciosu

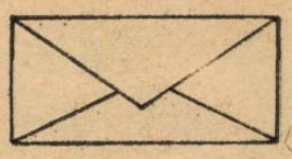

STIMATE CITITOR,

După o absență de cîteva luni, reluăm în acest colț de pagină ceea ce am denumit cîndva „Poșta redacției".

De curînd, un colaborator al revistei noastre, profesorul brașovean **Ion Ciurea**, ne scria: „Ar fi necesar ca în «Tribuna școlii» să existe o rubrică în cadrul căreia să se poarte un dialog cald, apropiat, între cititori și redacție, între diverși cititori, pe variate teme privind învățămîntul, privind preocupările cadrelor didactice."

Da. Am dori un dialog mai viu cu cititorii. Nu numai această rubrică, ci întreaga revistă ar putea să constituie o tribună vie de dezbateri, să fie rodul unei mai largi colaborări a oamenilor școlii. Noi ne străduim să o facem. Așteptăm, în acest sens mai multe articole, mai multe opinii din partea tuturor cititorilor. Reînnoim deci o invitație pe care am făcut-o de la primul număr și pe care nu vom conteni să o repetăm.

În chenarul de față vom încerca să dialogăm, să dăm răspuns la întrebările ce ni se pun, să ne spunem părerea asupra unor articole și scrisori ce ne sînt adresate. Pentru început...

CÎTEVA RĂSPUNSURI.

● **M. Dumitrescu, comuna Gheorghița-Finari, Prahova:** Vă informăm că planul de acțiune pentru cursurile de perfecționare post-universitară a profesorilor de educație fizică, de muzică și desen este în curs de elaborare la Institutul central de perfecționare a personalului didactic. Absolvenții școlii normale (liceu) nu au dreptul — de altfel nici n-ar fi firesc — să participe la cursurile de perfecționare post-universitară.

● **Un grup de cadre didactice din Bacău:** Termenul de depunere a lucrărilor de gradul I este 20 octombrie. Ciclul de expuneri privitoare la elaborarea lucrărilor științifice se va organiza la o dată ce se va anunța ulterior. Informații suplimentare puteți obține de la I.C.P.P.D.

● **Insp. Constantin Căruțașu, Vaslui:** După cum ați putut observa și din articolele pe această temă apărute în coloanele publicației noastre, perfecționarea personalului didactic trece în momentul de față printr-un proces de reconsiderare menit să-i asigure o eficență superioară. Ne exprimăm speranța că viitoarea ei „condiție", a cărei împlinire o dorim cît mai apropiată, va găsi soluții pentru lichidarea acelor carențe din pregătirea învățătorilor la care vă referiți în scrisoarea dv.

● **Prof. Mauriciu Leibovici, București:** Propunerea dv. de a se studia și aplica experiența acumulată de psihologii, pedagogii, medicii, și sociologii de prestigiu din țara noastră în domeniul diagnosticării aptitudinilor și intereselor elevilor, precum și al orientării lor profesionale forțează uși deschise. Aceasta este astăzi una dintre preocupările cele mai importante ale învățămîntului nostru. De altfel, chiar în acest număr există o pagină întreagă dedicată orientării școlare și profesionale.

Tribuna școlii

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Redactor șef: prof. emerit **Mihail Rațiu.**
Secretar general de redacție: **Mircea Ionel.**
Redactori șefi de rubrică: **Stela Predescu, Mircea Herivan, Nicolae Sorin, Octavian Buzescu.**

Prezentarea artistică: C. Bivolaru.
Prezentarea grafică: Iosif Moscu.

Redacția și administrația — Piața Scînteii nr. 1, București, telefon 17 60 20

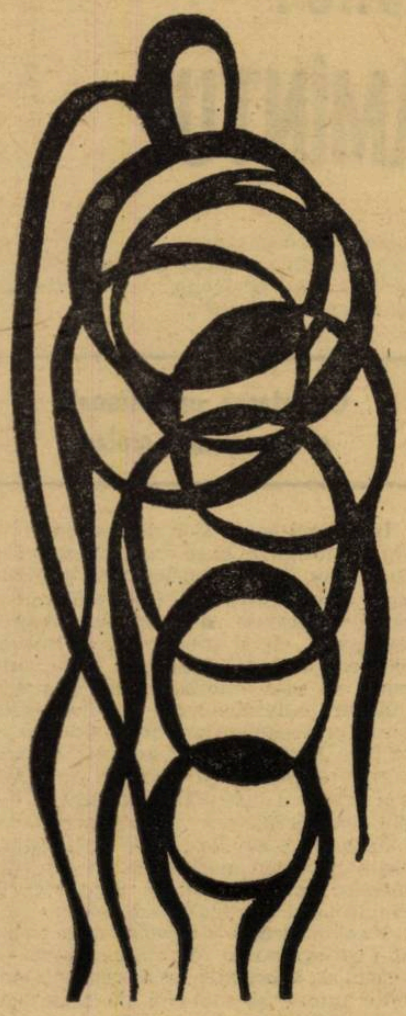

GENERAȚII

Desen de prof. C. Chițimuș

ȘCOALĂ VECHE, ȘCOALĂ NOUĂ

De vreo cîteva decenii, dar cu deosebire în ultimii ani, lumea didactică își îndreaptă privirile spre o școală nouă, promițătoare de mai bune rezultate instructiv-educative.

Totodată, în rîndul cadrelor didactice, unii se remarcă printr-o critică aspră făcută școlii vechi, în timp ce alții, care se declară partizani ai școlii noi, rămîn totuși prizonieri ai școlii vechi.

Reținînd această stare de lucruri și recunoscînd necesitatea unei înțelegeri clare a naturii și valorii școlii vechi, cît și a raportului ei cu școala nouă, să încercăm a demarca relația dintre una și alta, cu scopul practic de a face, în prezent, un învățămînt adecvat societății noastre socialiste.

Școala veche avea anumite caracteristici care trebuie astăzi depășite. Mai întîi, era o școală a profesorului, în sensul că în cadrul ei, profesorul era persoana principală, alfa și omega școlii, în timp ce școlarii erau priviți ca o masă de copii, fără luarea în considerare a necesităților lor psiho-fizice și a caracterelor distinctive pe trepte de vîrste. Paralel, această școală era o școală „a cărții", „a buchii", dînd un învățămînt preponderent livresc, iar nu o școală activă, o școală a vieții și a faptei.

Totodată ea era o școală intelectualistă în sensul că în activitatea ei se punea accentul pe cunoașterea și asimilarea ideilor și pe dezvoltarea intelectului (Herbart), iar nu pe dezvoltarea multilaterală a personalității școlarului. Ea pornea de la dubla teorie că omul valorează prin „provizia lui de idei", și că ideile generează sentimentele și voința umană.

În fine, această școală era una individualistă, preocupîndu-se de formarea individualității școlarului ca individ, fără raportarea la societate și interesele ei și la integrarea individului în această societate.

Prin toate aceste caractere criticabile, școala veche și-a creat o situație dificilă, care trebuie depășită, fapt care s-a realizat de „școala nouă".

Totuși, școala veche poseda și unele aspecte pozitive, care reprezintă valori demne de continuat și dezvoltat în școala nouă.

Mai întîi, multe din cadrele ei didactice erau personalități caracterizate printr-o vie conștiință a datoriei, seriozitate, ținută demnă și pregătire intelectuală temeinică. Ne referim la profesori universitari ca Spiru Haret, dr. V. Babeș, Paul Bujor, N. Iorga, V. Pîrvan, S. Mehedinți, C. I. Parhon, P. Andrei și alții, și apoi la profesori de liceu ca; Spiridon Popescu, G. Popa-Lisseanu, Șt. Mihăilescu, Ilie Cristea, C. Damianovici, G. Petrovici, G. Nedioglu, M. Bantaș etc., la institutori și învățători : Apostol Culea, Teodor Pavel, I. Pucheanu, D. Stoleriu, V. Tomegea, V. Tătaru, P. Petrescu etc.

Deși școala veche păcătuia prin caracterul său livresc totuși pregătea pe elevii care ieșeau din ea cu un serios bagaj intelectual de noțiuni și reguli de gramatică, de matematică, de fapte din istoria patriei, cunoștințe de geografie și cu respect pentru carte și școală. Și mai departe, nefiind de acord cu procedarea ei de a cere un plan unic de lecție, trebuie totuși să recunoaștem meritul ei de a cere și obliga pe profesor să-și pregătească lecția, organizînd-o într-un plan sistematic.

Față de vechea școală însă, cadrelor didactice ale școlii noastre noi, de astăzi, le revin, cum e și firesc, sarcini mult mai complexe, decurgînd din ideologia marxist-leninistă, în lumina indicațiilor de partid, menite să restructureze învățămîntul românesc.

Mai întîi, le revine datoria să facă saltul calitativ, de la școala veche la cea nouă, fiind atente la mai multe comandamente didactice : să deplaseze centrul școlii de la profesor la școlari, luînd în considerare trăsăturile lor specifice pe trepte de evoluție ; să facă trecerea de la o școală „a cărții", la o școală a pregătirii pentru viața socială-politică, pentru producție și pentru societatea de mîine ; tranziția de la o instrucție și educație intelectuală unilaterală, la una multilaterală, prin care se asigură mai bine progresul individual și social ; în fine, în școala nouă, elevii să fie pregătiți pentru integrarea lor în societate, prin exercitarea unei profesiuni în serviciul societății, poporului și statului nostru socialist.

Dar școala nouă, întrucît se constituie, în primul rînd, ca o școală a vieții, a producției, deci a muncii, are în fața ei un imperativ social-politic de mare importanță : acela de a pregăti pe școlari ca cetățeni activi, animați de dorința de a munci, de a produce bunuri materiale și spirituale și, inclusiv, cu simțul răspunderii față de datoriile lor, pentru progresul și independența societății, poporului și statului nostru de astăzi.

Prof. univ. dr. doc.
ȘTEFAN BĂRSĂNESCU

Condițiile unui studiu unitar, cu caracter profund aplicativ, al matematicii (I)

- **Modernizarea învățămîntului matematic nu poate fi privită pe sectoare, ci ca un tot unitar.**
- **Sînt necesare modele matematice cu valoare în viața practică și în dezvoltarea inventivității tehnice.**
- **Echilibru între teoretic și aplicativ prin revalorizarea intuiției.**

Consultarea, schimbul de opinii, a cadrelor didactice din toate gradele de învățămînt, desfășurate în timp și nu în mod precipitat, sînt o condiție esențială a modernizării și perfecționării programei de matematică pe întreg parcursul învățămîntului general și mediu. Se vor asigura, astfel, condițiile predării acestei discipline în așa fel, încît să includă cunoștințe de matematică modernă, să aibă un mai profund caracter aplicativ în sfera tehnico-economică, să dezvolte gîndirea inventivă a tinerilor. Programa adoptată pentru acest an, după consultări insuficient de largi și concludente, apare ca un document de tranziție, cu merite, dar și cu importante scăderi în raport cu factorii la care ne-am referit anterior.

O primă observație : importantul proces de modernizare a matematicii nu poate fi privit pe sectoare, ci în întregul lui, sau completîndu-se cel puțin cu programa claselor I—VIII, fără de care analiza ar conduce la un studiu incomplet pe de o parte, iar pe de altă parte, la propuneri cu o finalitate uneori discutabilă. Un proces atît de amplu și cu atîtea implicații nu poate fi început decît de jos, de la primele clase.

Începerea modernizării matematicii chiar din clasa I ar avea multiple avantaje, rezolvînd pe parcurs și alte probleme pe care le vom semnala, de asemenea, în cele ce urmează.

În decursul fiecărui an s-ar putea supune unor discuții, cu toate forurile competente, sub conducerea Societății de științe matematice și, în final, a Ministerului Învățămîntului, experiența acumulată în anul precedent. Cu asemenea ocazii **s-ar putea propune și o serie de probleme practice, care își au modele matematice mai simple și care permit îmbinarea armonioasă a spiritului teoretic cu utilizarea matematicii în viața de toate zilele și valorificarea ei pe planul inventivității tehnice.**

Trebuie observat că un atît de amplu proces de modernizare, la care să ia parte întreg corpul didactic de predare a matematicii, cere și o profundă pregătire a profesorilor. În primul rînd, o largă informare a lor, prin toate mijloacele, mai ales printr-un material documentar cît mai amplu, care să le fie pus la dispoziție de Ministerul Învățămîntului. Apoi este necesar ca manualele să conțină „esențialul" fără abuz de explicații, de formule, de notații, fără teoretizare sau abstractizare excesivă. Echilibrul între aspectele teoretic și aplicativ va putea fi realizat și prin revalorizarea intuiției, prezentînd modelele fizice, tehnice, mecanice, economice etc. În felul acesta, școala secundară va putea fi un adevărat test de aptitudini, de abilități, iar elevul se va putea dirija spre meseria în care să-și poată valorifica cît mai deplin posibilitățile.

Reamintim că am publicat, încă anul trecut, împreună cu prof. univ. H. Ionescu, o schemă de modernizare a învățămîntului matematic adaptată cerințelor pregătirii elevilor, astfel încît cei care vor intra în producție, imediat după absolvirea a 10 sau 12 clase, să dispună de cunoștințe matematice cu largă aplicativitate.

Subliniem, din nou, că introducerea în clasele VI—VIII a teoriei grafelor și a programării liniare, nu necesită decît aplicarea unor algoritmi simpli bazați pe calcule aritmetice (lăsînd deoparte cazurile de degenerescență). Aceste discipline pot fi predate și ca aplicații ale geometriei analitice, ceea ce va permite calificarea rapidă a absolvenților liceului și ai școlii de 10 ani pentru posturile de dispecerat și dirijarea materialelor în întreprinderi, pe șantiere etc. Din experiențele făcute pînă acum, problemele de repartiții bazate pe teoria grafelor au fost deosebit de captivante pentru elevi. Studiul teoriei grafelor și cel al programării liniare a permis elevilor să obțină o pregătire utilă pentru folosirea în producție a calculatoarelor de birou, care se încetățenesc din ce în ce mai mult în producție de cînd s-au introdus cartelele magnetice (la calculatoarele Hewlett-Packard) și la care se aplică diverse operațiuni succesive bazate pe algoritmi. Mai tîrziu le va fi mult mai ușor să învețe tehnica programării la calculatoare, chiar dacă ar rămîne numai cu diploma de bacalaureat sau chiar numai cu absolvența a 10 clase.

În sensul celor de mai sus, geometria analitică și vectorială fiind introduse prea tîrziu, absolvenții școlii de 10 ani nu pot beneficia de metodele de optimizare din cadrul programării liniare, care apar în programa propusă de noi ca o aplicație a geometriei analitice și vectoriale.

Ar fi extrem de utilă și introducerea în învățămîntul matematic secundar — faptul l-am semnalat și cu alte prilejuri — a **comparării modelului matematic cu modelul fizic, tehnic, economic etc., în vederea stabilirii aplicabilității lui în practică. Domeniul de definiție al modelului matematic este în general mult mai vast decît acela al celorlalte modele.** Aceasta a făcut pe mulți mari matematicieni să extindă procedeul de comparare la toate disciplinele care utilizează matematica în aplicațiile lor și să afirme, parafrazîndu-l pe Poincaré, că nu există „probleme rezolvate", ci „probleme mai mult sau mai puțin rezolvate".

În nici un manual actual de liceu nu se arată insuficiențele utilizării derivatelor în problemele de optimizare, a determinării extremelor locale etc. Pînă la programarea liniară, care reprezintă unul din eșecurile metodei derivatelor, lucru care, de asemenea, nu este subliniat în manuale, se pot da nenumărate exemple care să infirme sau să permită interpretarea unor rezultate obținute cu ajutorul derivatelor. La concursul de admitere în Institutul politehnic din București, din săli cu cîte 150—200 candidați, nu s-au găsit decît unul sau doi care să poată aplica alte metode de rezolvare a problemelor de acest fel, și nici unul care să explice corect cauzele dificultăților întîlnite. De exemplu, căutînd maximul ariei delimitate de o bară de lungime 2a, care a fost îndoită în formă de triunghi dreptunghi, după ce au fost eliminate catetele, se găsește o reprezentare improprie (liniară) a variației ariei în funcția de ipotenuza x. Este un eșec al derivatelor care nu pot pune în evidență maximul. Dacă se reprezintă aria în funcție de o catetă, maximul se găsește imediat, dar nu și explicația primului caz, în care **maximul indicat de reprezentare (pentru x =0) nu este atins.** Sau în cazul funcției $\sqrt[3]{x^2}$ am constatat că absolvenții, nedeprinși să precizeze mulțimea de definiție a derivatei, trag concluzia că **ea nu admite nici un extrem.** Considerăm, deci, foarte util **să se introducă clasele de funcții derivabile pe porțiuni,** atît de utile în tehnică. Al treilea exemplu se referă la minimul de material utilizat pentru anumite construcții, de pildă armătura f (x) = AM + MN + NB în formă de trapez isoscel (fără bază și alcătuită din bare omogene de secțiuni constante) care să susțină, în anumite condiții, o boltă semicirculară AMNB. Deși f (x) este indefinit derivabilă pe R, nici unul dintre candidați nu a văzut că minimul corespunde valorii x=0, adică diametrului AOB. Această valoare nu se găsește printre rădăcinile derivatei f' (x), ceea ce n-a putut fi explicat de candidați ; aici, nu modelul matematic permite rezolvarea problemei de extrem, ci modelul tehnic. Asemenea exemple atrag atenția asupra unor dificultăți ce pot apărea în cursul rezolvării problemelor referitoare la **modelele matematice, fizice, mecanice, tehnice, economice etc.** și asupra necesității ca toate funcțiile ce apar în aceste modele **să fie corect și complet definite prin tripletul : mulțimea de definiție, relația, mulțimea valorilor.** Tehnica, economia și alte domenii de activitate practică ar avea foarte mult de cîștigat dacă toate aceste aspecte ar fi subliniate încă din liceu, în cadrul unor probleme legate de practică.

Prof. dr. docent RADU BĂDESCU

Un raport în plină extensiune:

ERGONOMIA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

O masă rotundă cu tema „Ergonomia învățămîntului" a reunit ca participanți pe prof. dr. ing. SIMION ȚAIGĂR, prof. dr. OCTAVIAN BERLOGEA, conf. TAMARA DOBRIN, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, prof. ROMEO DĂSCĂLESCU, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, conf. dr. PETRE BURLOIU, dr. ALEXANDRU GHEORGHIU și VLADIMIR KRASNASESCHI, cercetători științifici la Institutul de cercetări pedagogice. Prezentăm, în această pagină, cîteva din ideile care s-au conturat în mod deosebit de pregnant.

În cadrul aceleiași mese rotunde dr. CONSTANTIN TĂNĂSESCU, dr. MIRCEA ALEXANDRESCU și dr. OCTAVIAN IENIȘTE și-au orientat participarea asupra problemei : „Solicitare — capacitate — efort — optimizare".

Ergonomia a căpătat extindere în primul rînd și mai ales în sfera producției bunurilor materiale. În contextul progreselor realizate de cercetările ergonomice în ultima vreme și ținînd seama de necesitățile de perfecționare a muncii umane în toate domeniile în care se desfășoară, în strînsă interdependență cu mijloacele de muncă, spațiile și mediul de muncă, s-au creat condiții pentru extinderea cercetărilor și aplicațiilor ergonomiei și în celelalte domenii ale muncii din afara sferei producției materiale. Unul dintre domeniile în care pătrunderea ergonomiei se anunță deosebit de fertilă este învățămîntul.

Dacă pentru obiectul ergonomiei, în general, există un consens larg, în definirea acestuia drept optimizarea raportului între om și locul său de muncă (cuprinzînd spațiul de muncă, mijloacele de muncă, organizarea, mediul ambiant), în cazul ergonomiei învățămîntului putem vorbi de optimizarea raportului între profesor și elev sau student și între aceștia și mijloacele de învățămînt (cuprinzînd clădiri, mobilier, mediu ambiant, manuale, mijloace audiovizuale ș. a.).

Ergonomia învățămîntului urmărește : ușurarea și sporirea randamentului muncii cadrelor didactice, micșorarea efortului, diminuarea oboselii elevilor, respectiv a studenților, îmbunătățirea însușirii de către aceștia a cunoștințelor, și formarea lor multilaterală ca membri activi, cît mai utili, ai societății.

Societatea contemporană a pus pe prim plan valoarea principalei forțe de producție — omul, ca factor esențial și determinant al progresului. În această perspectivă, relația om-muncă este abordată mai ales prin prisma rolului primordial al omului.

În țările capitaliste dezvoltate ergonomia a creat o problematică al cărei interes este orientat spre obținerea eficienței ; este, însă, indiscutabil, că trebuie ținut seama de caracterul limitat al acestei eficiențe (la sfera producției) și de țelurile urmărite (pentru cine ? în ce scop ?).

Cerințele ergonomice se conturează însă într-o viziune mult mai largă, de optimizare a relației om-muncă în toată sfera activităților societății moderne. Prin structura relațiilor ei sociale, societatea socialistă întrunește cele mai bune premise și condiții pentru obținerea eficienței, întrucît ea acționează științific, pe baza unei concepții unitare de dezvoltare a bazei materiale, a forțelor de producție și a relațiilor de producție.

Principala forță de producție — omul — depinde în mare măsură de sistemul de educație, în care învățămîntul ocupă un loc de frunte. Sistemul de învățămînt trebuie să urmeze în structura lui, în funcțiuni, în procese și rezultate, cerințele tipului de societate cu toate caracteristicile lui definitorii.

În lumina acestor exigențe generale se desprind cîteva concluzii :

— Sistemul de învățămînt își îndeplinește funcțiunile numai dacă înfăptuiește idealul social socialist. Programele, manualele, toată gama activităților procesului de învățămînt urmează să realizeze organic modalități concrete care să ducă la înțelegerea, asimilarea transformarea în convingeri a concepției politice a statului socialist.

— Pregătirea unor cetățeni, apți pentru participarea la procesele sociale pentru organizarea și conducerea acestora impune anumite sarcini perfecționării învățămîntului ;

a) **Asigurarea** preponderenței formative **a proceselor** educaționale ;

b) **Activizarea** învățămîntului. Creșterea **ponderii** activităților de învățămînt **cu caracter** aplicativ-demonstrativ. Instruire practică. Munca socială. Stimularea activităților independente ;

c) Generalizarea, pe toate treptele învățămîntului, a practicii conducerii colective și dezvoltarea inițiativei și răspunderii personale a elevilor și studenților;

d) Analiza periodică a direcțiilor de desfășurare a procesului educațional ca un întreg, sub raportul eficienței formării în ansamblul său și prin prisma luptei noului cu vechiul ;

e) Aplicarea cerințelor ergonomice să fie situată în condițiile specifice școlii de la noi și a scopurilor proprii țării noastre.

Relații definitorii în proiectarea ergonomică a conținutului învățămîntului

Acțiunea de proiectare ergonomică a conținutului învățămîntului solicită, cu necesitate, să se țină seama de cîteva relații definitorii.

O primă relație este aceea între știință și obiectul de învățămînt. Știința are ritmuri mai alerte de dezvoltare decît renovările posibile în procesul de învățămînt, ea oferă mai multe informații decît capacitatea și necesitățile procesului de învățămînt de a le asimila.

Decalajul de ritm dintre știință și procesul de învățămînt creează, la un moment dat , un dezechilibru în relații, care necesită reașezări, renovări și integrări.

O altă relație este aceea între muncă și obiectul de învățămînt, în condițiile în care munca s-a constituit ea însăși ca obiect de învățămînt. Munca se impune nu numai prin valențele ei educative, ea este și o sursă de informații de care tineretul nostru, prin exercitatea activităților tehnico-productive, trebuie să beneficieze din plin. Avînd totodată un caracter social-integrator, munca — obiect de învățămînt — poate să devină model pentru celelalte discipline școlare datorită deschiderii ei spre practică.

Prin prisma didactică și ergonomică, planul de învățămînt apare ca o expresie, în primul rînd calitativă, a procesului de învățămînt, el reprezintă un sistem al științelor, cu interdisciplinarități și intercondiționări. Programele analitice care determină cu minuțiozitate cantitatea și aria informației formează un cadru rigid, în care integrarea științei devine greu posibilă. De aceea, în prezent, sînt preferabile programele-cadru, deschise permanent spre știință ; astfel integrarea noilor achiziții ale acesteia nu creează perturbații. Bineînțeles, programele-cadru se adresează unui profesor bine pregătit, capabil să prospecteze procesul de învățămînt în raport cu dezvoltarea științei și a societății.

Dacă acțiunea de perfecționare a învățămîntului, coroborată cu perfecționarea celui care realizează procesul de învățămînt — profesorul — are în vedere probleme ca cele menționate, cerințele ergonomiei de stabilire a unui echilibru funcțional între elev și mediul său de muncă se pot realiza în condițiile unei eficiențe sporite.

Transmiterea informațiilor și organizarea „locului de muncă" al profesorului

Spre deosebire de sfera productivă, unde comunicațiile au ca scop detectarea, discriminarea și înțelegerea anumitor semnale, în învățămînt scopul transmiterii informațiilor constă în asimilarea de cunoștințe (legi, concepte), cu care subiectul să poată opera în anumite situații și pe care să fie în stare a le transfera în diferite domenii de cunoaștere.

Suprasolicitarea canalului de transmitere — mai ales profesorul — sau a canalului de recepție poate împiedica transformarea informației în cunoaștere. Răspunzătoare de apariția unor asemenea disfuncții poate fi, în primul rînd, dozarea greșită a cantității de informații comunicate, fie prin organizarea necorespunzătoare a anumitor lecții, fie prin utilizarea unor metode și mijloace care nu asigură suficient structurarea operațională a cunoștințelor, ci se bazează numai pe acumulări cantitative și pe memorizare. Situația aceasta poate duce la stări de oboseală generală, sau localizări ale oboselii la unele structuri psihice și intelectuale solicitate în mod deosebit. Asemenea stări de oboseală mai pot fi determinate și de organizarea defectuoasă a programului de lucru (orarelor), condițiile ambiante necorespunzătoare (fonice, de luminat, cromatice, de aerisire, temperatură), adaptarea insuficientă a programei la vîrsta elevilor, starea fiziologică a acestora, stimularea insuficientă a interesului și a motivației pentru asimilarea diverselor discipline, relațiile tensionale din grupul clasei sau dintre clasă și profesor etc.

Activitatea la catedră a cadrelor didactice considerată ca loc de muncă se cuvine analizată și măsurată în lumina criteriilor care pot influența pozitiv sau negativ transmiterea informațiilor în procesul de învățămînt.

Principiile ergonomiei și tehnologia didactică

În faza actuală, tehnologia didactică este principala beneficiară a aplicării principiilor ergonomice în învățămînt, deoarece fiecare din părțile ei componente — forme, metode tehnici sau mijloace de învățămînt — necesită acțiuni de optimizare continuă în relația cu elevul sau studentul. Perfecționarea și amplificarea tehnologiei didactice utilizate, care au loc ca un fenomen general în învățămîntul mondial, sînt strîns legate de realizarea eficienței pedagogice proiectate pentru noile condiții, fără a fi antrenată concomitent și mărirea, în aceeași măsură, a solicitării elevilor sau profesorilor. Pe planul ergonomic obiectivul central îl constituie găsirea unor soluții pentru optimizarea psiho-fiziologică a eforturilor tuturor celor antrenați în procesul de învățămînt. Astfel, mijloacelor de învățămînt li se cere o serie de calități ergonomice cum ar fi: să se integreze ușor în actul padagogic, să asigure libertatea de acțiune și de inițiativă a profesorului, să se adapteze ritmului particular al procesului de învățămînt, să favorizeze participarea și activitatea individuală a elevilor etc. Se impune, de asemenea, rezolvarea unor probleme ca, de pildă, optimizarea ergonomică a arhitecturii și mobilierului școlar, a postului de lucru atît pentru profesor, cît și pentru recepționarea diferitelor variante de mesaje informaționale, optimizarea adaptării reciproce dintre elev-mașină-mediu școlar etc.

În modul acesta se deschide un nou cîmp interdisciplinar de activitate ale cărui soluții vor participa, cu o cotă importantă, la perfecționarea continuă a tehnologiei didactice.

Orientarea profesională și ergonomia școlară

În cadrul măsurilor de așezare a învățămîntului pe baze ergonomice un loc de frunte îl ocupă orientarea profesională care, pentru a fi eficientă, trebuie să se desfășoare ca o acțiune integrată atît școlii, cît și producției. Urmărind alegerea acelor profesiuni care corespund cît mai bine cerințelor și posibilităților individuale ale elevilor, orientarea profesională are rolul de a interveni în formarea unor aspirații și motivații profesionale și totodată de a sprijini procesul instructiv-educativ în timpul școlarizării prin indicarea căilor de îndrumare a elevilor, astfel ca aceștia să obțină cea mai mare eficiență școlară și ulterior profesională, în raport cu înclinațiile și particularitățile lor.

Fiecărei trepte de școlarizare trebuie să-i corespundă o finalitate socială — în sensul de a permite prestarea unei anumite munci și totodată de a deschide posibilități de promovare în specialitate.

Cerința ca școala să fie prospectivă, adică să pregătească tineretul pentru adaptarea la condițiile de muncă și de viață previzibile în perspectiva viitorilor ani, implică adaptabilitatea continuă a conținutului și metodelor învățămîntului, precum și legătura cît mai strînsă a școlii cu producția.

Întrepătrunderea scopurilor urmărite și a metodelor folosite impune o strînsă colaborare între echipa de orientare profesională și echipa de ergonomie școlară.

★

Organizarea învățămîntului pe baze ergonomice constituie o sarcină complexă și îndelungată. Este necesară o analiză critică în această lumină a actualelor planuri de învățămînt și a programelor școlare, respectiv a programelor analitice ale învățămîntului superior, în care s-a acumulat în mod aluvionar un volum apreciabil de cunoștințe care cer din partea elevilor și a studenților un efort de înmagazinare mereu sporit, în timp ce eficiența însușirii lor e foarte redusă. Volumul și complexitatea cunoștințelor vor continua să crească din ce în ce mai mult, iar învățămîntul nu-și va putea îndeplini menirea dacă se va mulțumi cu rolul de a selecta și transmite cunoștințele. Ca să-și îndeplinească sarcinile, el trebuie să se orienteze spre o astfel de formare a elevului și studentului încît aceștia să stăpînească o sumă de cunoștințe fundamentale și să-și formeze capacitatea de căutare, selectare și prelucrare creatoare a cunoștințelor de care vor avea nevoie în viață. Un astfel de învățămînt va putea forma oamenii societății moderne, capabili să-și apropie cunoștințele de care au nevoie, să și le împrospăteze și completeze continuu, realizînd astfel educația lor permanentă.

Sistemul național de perfecționare legiferat în țara noastră oferă forme de perfecționare variate și elastice, constituind un cadru organizat pentru realizarea educației permanente. În felul acesta, discrepanța dintre volumul crescînd de cunoștințe și capacitatea de însușire a celor ce învață va putea fi eliminată, eforturile eșalonîndu-se pe o durată îndelungată, iar completarea cunoștințelor dobîndite cu noi cunoștințe realizîndu-se ca un proces continuu.

Ergonomia învățămîntului este abia într-o fază inițială de lămurire a conceptelor, a căilor și mijloacelor pe care trebuie să le folosească, aceasta atît la noi în țară, cît și pe plan mondial. Nu este, însă, mai puțin adevărat că necesitățile stringente ale perfecționării și modernizării învățămîntului, ca și progresele realizate de ergonomie în ultimii ani creează premisele introducerii aplicațiilor ergonomiei în învățămînt, unde principiile ei sînt în cea mai mare măsură la ele acasă, fiind vorba de om, de formarea lui cît mai eficientă pentru societate și de realizarea cît mai deplină a personalității umane.

MANUALUL DE ECONOMIE POLITICĂ

la o nouă ediție

La apariția celei de a treia ediții a manualului de economie politică pentru licee de prof. univ. dr. Barbu Zaharescu, redacția, în dorința de a veni în sprijinul cadrelor didactice care predau această disciplină, publică în cele ce urmează un material pregătit inițial de autor drept prefață în care, pe lîngă explicarea rațiunii și criteriilor elaborării unei noi ediții, se dau și unele îndrumări metodice.

La cea de a treia ediție a sa, manualul de economie politică pentru licee se prezintă în întregime refăcut. Această refacere a fost necesară în urma progreselor realizate în construcția socialistă din țara noastră în ultimii ani și care au cerut o revizuire a capitolelor consacrate economiei politice a socialismului. Dar și în capitolele consacrate modului de producție capitalist s-au făcut multe schimbări, precizări de termeni, punere la zi a datelor ilustrative.

Manualul se prezintă îmbogățit și cu o serie de scheme, grafice, date statistice, care, sper, vor ajuta elevii să înțeleagă mai bine expunerea teoretică. În același timp, este necesar să atrag atenția că, în mod inevitabil, datele statistice cu timpul se învechesc. Scopul manualului nefiind de a ține pe elevi la curent cu cele mai noi date statistice, și acest lucru nefiind nici posibil într-un manual, tovarășii profesori care țin ca datele ilustrative să fie la zi pot foarte ușor să folosească în lecțiile lor cifrele și graficele care se publică regulat în presă și în lucrări ale Direcției Centrale de Statistică. De altfel, este de la sine înțeles că aceste date concrete tipărite cu litere mici au fost trecute numai ca exemple și nu trebuie învățate de elevi.

La această ediție am adăugat și o serie de bucăți de lectură: biografii ale creatorilor economiei politice marxist-leniniste, ale unor economiști români progresiști din trecut, pagini din operele lor etc. Scopul acestor lecturi este de a „umaniza" știința economiei politice, care la prima întîlnire poate părea unora prea abstractă, prea aridă, precum și de a da unele cunoștințe importante care n-au putut fi incluse în programa analitică. Sper că elevii vor găsi timpul de a citi, ca o destindere, aceste bucăți de lectură. De altfel, țin să adaug că atît datele ilustrative, schemele, graficele, cît și bucățile de lectură, au fost introduse la cererea expresă a unor colegi din învățămîntul mediu. În felul acesta, volumul manualului apare sporit față de edițiile anterioare, dar sporul se datorește numai acestor materiale și nu va încărca pe elevi cu noi cunoștințe obligatorii.

Edițiile anterioare ale manualului, ca și ediția actuală în manuscris, din inițiativa Ministerului Învățămîntului, au fost supuse discuției unora dintre colegii profesori. Au fost făcute multe observații utile de care, în definitivarea acestei ediții, am ținut seama. Unele aprecieri au fost contradictorii. De pildă, pentru unii colegi, „în paginile cărții **domină definițiile,** iar autorii n-au acordat suficientă atenție explicitării noțiunilor și principiilor enunțate prin concretizări și exemplificări din viață, din procesul de producție". Dimpotrivă, pentru alți colegi profesori „un manual destinat elevilor ar trebui să conțină formulări mai concise, eventual mai multe definiții și o abordare mai directă a problemelor, astfel ca principalele noțiuni pe care elevii trebuie să și le însușească să le fie oferite direct și mai puțin deduse". Unii profesori și-au exprimat dorința ca manualul să fie nu numai „accesibil", ci și „complet", ceea ce, desigur, nu se poate cere nici măcar unui manual universitar. Elevilor care termină liceul li se poate pretinde numai o cunoaștere elementară, iar nu „completă" a economiei politice; programa analitică aprobată de Ministerul Învățămîntului cere ca manualul să conțină un minimum de cunoștințe teoretice care să permită înțelegerea problemelor concrete care se pun în fața construcției socialiste din țara noastră și a politicii partidului nostru în vederea acestei construcții.

După părerea mea, aceste puncte de vedere contradictorii se datoresc neînțelegerii rolului unui manual pentru învățămîntul mediu. Acesta trebuie să fie numai un auxiliar pentru profesorul care predă cursul. În cazul nostru, manualul de economie politică pentru licee nu este o lucrare pentru un învățămînt fără profesor. Volumul manualului este limitat de cerința de a nu se da elevilor un număr prea mare de pagini de studiat acasă. Ceea ce în manual nu poate fi dezvoltat pe larg din lipsă de spațiu, poate și trebuie să o facă profesorul în oră. Economia politică este o știință, nu o colecție de dogme. Adevărurile trebuie argumentate. Acolo unde spațiul limitat nu a permis autorului să se extindă argumentarea prea mult, intervine rolul profesorului. De asemenea, exemplele, materialul ilustrativ etc. nu pot fi limitate la cele din carte. Așa în ediția actuală se dă un exemplu cu privire la prețul de cost la Combinatul de confecții și tricotaje din București. Dar profesorii pot da exemple asemănătoare din localitățile lor.

Eu pledez pentru o mai mare libertate de mișcare și inițiativă a profesorului în cadrul programei analitice. La propunerea Ministerului Învățămîntului, am trecut capitolul despre legile economice după cele despre valoare și legea valorii. Ministerul a considerat că este mai bine ca elevilor să li se dea mai întîi un exemplu concret de lege economică și după aceea să li se spună ce sînt legile economice în general. Unii profesori au obiectat că, după părerea lor, elevilor le vine greu să înțeleagă legea valorii dacă nu știu ce este o lege economică. După cum se vede, există două procedee posibile: de la particular la general sau invers. Mie mi se pare că ambele pot fi acceptate și pot da rezultate bune. Depinde numai de profesor. Cred că profesorii, în predarea lecțiilor, nu trebuie să se considere legați de ordinea temelor arătate în manual. Dacă ei cred că pot face ca materialul să fie mai bine înțeles de elevi în altă ordine, cu atît mai bine. Pentru că, în acest caz, rolul principal îl au profesorii, nu manualul.

Au existat și obiecții cu privire la unele formulări din manual care nu sînt riguros exacte. Aceasta este adevărat. Dar consider că într-un manual elementar nu se poate, și nici nu este necesar, să se dea în toate privințele formulări riguros exacte. Este ca și cum am cere unui manual elementar de aritmetică pentru copiii care învață să numere pînă la o sută, să dea definițiile și formulările din teoria numerelor. Sau, pentru a mă referi la obiectul nostru, cum s-ar putea introduce, de exemplu, în definirea produsului social total rolul complicat și încă controversat în rîndurile economiștilor al serviciilor?

Unele probleme tratate în manual nu fac parte propriuzis din domeniul economiei politice, ci al filozofiei sau istoriei. Așa sînt trecerea de la un mod de producție la altul, relațiile dintre bază și suprastructură. De aceea ele n-au putut fi atinse în manual decît foarte sumar și incomplet.

Autorul nu-și face iluzia de **„a fi reușit pe deplin"** să dea elevilor o înțelegere clară a legilor economice. Va fi întotdeauna loc și pentru mai bine. De aceea, orice observații din partea profesorilor, ca și din partea elevilor care studiază manualul vor fi binevenite.

Prof. univ. dr.
B. ZAHARESCU

RADIOȘCOALĂ 1971-72

Publicăm, începînd cu acest număr, tematica emisiunilor de radioșcoală **la științele sociale (economie politică, filozofie și socialism științific și istorie) pe anul școlar 1971—72.**

Cadrele didactice sînt invitate să urmărească aceste emisiuni, menite să contribuie la o mai bună informare și orientare politico-ideologică.

Zilele și orele acestor emisiuni se vor comunica prin programele radioteleviziunii.

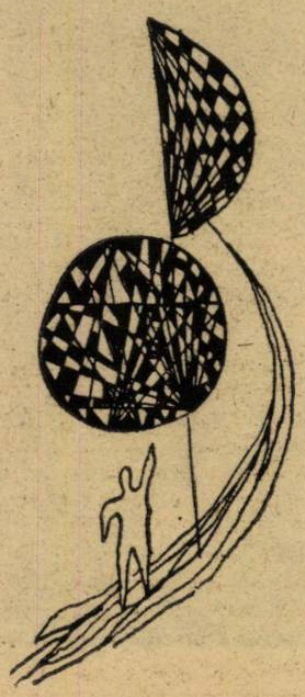

TEMATICA CURSULUI DE ECONOMIE POLITICĂ PENTRU ELEVII DE LICEU

I. **Obiectul de studiu al economiei politice**

1. Domeniul de cercetare al economiei politice marxist-leniniste. Critica concepțiilor apologetice din economia politică burgheză contemporană. Contribuția P.C.R. la dezvoltarea economiei politice marxist-leniniste.

2. Categorii, legi și contradicții în economie. Economia politică și politica economică. Folosirea legilor economice în elaborarea liniilor directoare de dezvoltare a economiei noastre naționale, a politicii economice a partidului nostru.

3. Caracterul istoric și de clasă al economiei politice. Spiritul militant, transformator al economiei politice marxist-leniniste.

II. **Modul de producție capitalist**

4. Producția de mărfuri capitalistă și deosebirile ei față de producția de mărfuri simplă. Importanța cunoașterii producției de mărfuri pentru politica partidului marxist-leninist al clasei muncitoare.

5. Producerea plusvalorii în condițiile revoluției tehnico-științifice. Rata și masa plusvalorii în capitalismul contemporan. Esența de clasă și critica teoriei „relațiilor umane".

6. Situația oamenilor muncii în condițiile capitalismului contemporan. Critica tezelor burgheze cu privire la „societatea belșugului". Lupta oamenilor muncii din țările capitaliste împotriva exploatării.

7. Esența economică și trăsăturile imperialismului. Critica teoriilor apologetice, neștiințifice cu privire la imperialism. Stadiul dezvoltării social-economice a României la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

8. Căile extinderii dominației oligarhiei financiare. Combaterea teoriei burgheze a difuziunii proprietății.

9. Capitalismul monopolist de stat în perioada postbelică. Contradicțiile și limitele intervenției statului capitalist în economie. Critica teoriei convergenței sistemelor social-economice.

10. Integrarea monopolistă. Contradicțiile interimperialiste în etapa actuală. Accentuarea luptei popoarelor de a ieși de sub dominația marilor puteri imperialiste, pentru apărarea suveranității naționale.

11. Contradicțiile interne actuale ale sistemului valutar internațional. Critica teoriilor burgheze cu privire la relațiile economice internaționale.

12. Decalaje tehnico-economice în sistemul mondial capitalist. Subdezvoltarea — expresie a decalajelor din lumea capitalistă. Consecințele economice și sociale ale subdezvoltării asupra relațiilor economice internaționale.

13. Creșterea luptei tinerelor state pentru obținerea independenței economice și rolul acesteia în întărirea frontului antiimperialist. Rolul colaborării noilor state cu țările socialiste în dezvoltarea lor de sine stătătoare.

III. **Economia politică a socialismului**

14. Proprietatea obștească — temelia progresului societății socialiste. Apărarea și dezvoltarea avutului obștesc — îndatorire cetățenească fundamentală.

15. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată. Programul adoptat de Congresul al X-lea pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale în perioada 1971—1980.

16. Industrializarea socialistă — temelie a progresului general al societății, a creșterii bunăstării poporului român.

17. Direcțiile dezvoltării intensive și multilaterale a agriculturii țării noastre în perioada 1971—1975.

18. Dezvoltarea și perfecționarea relațiilor de producție socialiste în perioada făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

19. Principiile conducerii de către partid a vieții economice. Rolul economic al statului nostru socialist. Perfecționarea continuă a conducerii de către stat a economiei.

20. Politica P.C.R. de perfecționare a planificării economiei naționale.

21. Eficiența economică — obiectiv central al activității de conducere a economiei noastre naționale.

22. Productivitatea muncii și rolul ei în ridicarea eficienței economice.

23. Sistemul cointeresării și răspunderii materiale a oamenilor muncii în sectorul socialist de stat și în agricultura cooperatistă.

24. Fondurile unităților economice socialiste și căile de sporire a eficienței folosirii lor.

25. Prețul de cost și importanța reducerii lui în țara noastră.

26. Gestiunea economică în unitățile economice.

27. Raportul dintre plan și piață în economia socialistă.

28. Căile de optimizare a deciziilor la toate nivelele economiei noastre naționale.

29. Sistemul informațional — instrument al conducerii organizării și planificării economiei naționale. Organizarea informării și documentării pe diferite trepte ale conducerii economiei.

30. Marketingul. Activitatea întreprinderilor și cerințele pieței. Sarcinile întreprinderilor și centralelor în activitatea de comerț intern și extern.

31. Elaborarea de prognoze, studii previzionale — cerință a conducerii întreprinderilor. Studierea capacităților de producție și a direcțiilor de dezvoltare a întreprinderilor.

32. Rata înaltă de acumulare — condiție a progresului economic și social al țării noastre.

33. Investițiile și căile de sporire a eficienței lor economice. Programul adoptat de Congresul al X-lea în domeniul investițiilor. Legea privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor.

34. Sistemul mondial socialist și relațiile economice dintre statele socialiste. Principiile relațiilor dintre țările socialiste. Colaborarea și cooperarea economică în cadrul C.A.E.R.

35. Participarea crescîndă a României la circuitul economic mondial.

PANORAMIC

FUNDAMENTARE ŞTIINŢIFICĂ, DIVERSIFICARE, ACTIVITĂŢI CU PONDERE TEHNICĂ SPORITĂ

— Preocupări de prim ordin ale practicii productive în şcolile săteşti —

Una dintre dominantele evoluţiei societăţii noastre spre treapta cea mai înaltă a socialismului multilateral dezvoltat şi, mai departe, spre culmile comunismului o constituie ştergerea treptată a deosebirilor esenţiale între sat şi oraş, datorită progresului multilateral şi rapid al întregului complex rural, în primul rînd pe planul producţiei, care capătă un tot mai accentuat caracter industrial. Şcolii — ca principal factor de civilizaţie — i se cere să se situeze în zona celei mai rapide înaintări către acest obiectiv ; este una dintre probele cele mai concludente privind dinamica orientării şi adaptării şcolii la cerinţele stadiului actual de dezvoltare şi la evoluţia în perspectivă a societăţii noastre.

Iniţiative şi fapte ajunse la cunoştinţa noastră din diverse judeţe ale ţării — Neamţ, Argeş, Constanţa, Vîlcea, Mureş — vin să demonstreze că acest imperativ social de bază a fost receptat în spiritul profund ştiinţific al indicaţiilor formulate de conducerea partidului, profilînd în activitatea unui număr tot mai mare de unităţi şcolare din mediul rural trăsăturile activităţii productive din deceniile următoare.

O prezenţă a noului : atelierul-mecanic al şcolii săteşti

Ne vom opri mai întîi la ceea ce reprezintă un factor aproape total novator al muncii practice a elevilor din mediul rural : lărgirea sferei de cuprindere în activităţi tehnico-productive spre meserii cu un accentuat specific industrial. Semnificativ, şi în mare măsură exemplar, în această privinţă este cazul Şcolii generale din comuna constănţeană Ovidiu.

Am trecut, la începutul săptămînii precedente, prin localitatea care poartă numele marelui poet însingurat acum aproape două milenii chiar pe aceste maluri ale Pontului Euxin. Emblema actuală a acestei aşezări în plină înflorire, cu o rapidă evoluţie spre urbanizare, este dominată, alături de efigia poetului Metamorfozelor, de silueta masivă şi zveltă în acelaşi timp a uneia dintre marile termocentrale ale ţării, înălţată în anii construcţiei socialiste. La marginea comunei este implantată şi o unitate puternică a Întreprinderii de aprovizionare tehnico-materială a unităţilor agriculturii socialiste — I.A.T.M.

Această îmbogăţire cu puternice valenţe industriale, de tehnică şi mecanizare complexă, a vieţii economico-sociale din comuna Ovidiu, a pus anul acesta o pecete evidentă şi trainică asupra conţinutului întregii activităţi desfăşurate de şcolile din localitate. I-am găsit pe elevii claselor mari ai Şcolii de 10 ani nr. 1 din Ovidiu, împărţiţi în două grupe de muncă, fiecare dintre ele lucrînd, cu acelaşi entuziasm şi spor. O grupă îşi desfăşura activitatea pe ogoare, participînd la lucrările de încheiere a ciclului muncilor agricole din acest an, lucrări care deschid totodată porţile prin care va pătrunde belşugul anului viitor. O altă mare grupă de elevi desfăşura o activitate cu totul inedită pentru ei, dar în care dovedeau o uimitoare abilitate : erau constructori — zidari, betonişti, dulgheri.

Repartizaţi în echipe specializate, sub conducerea cîtorva muncitori cu experienţă şi a cadrelor didactice, membrii brigăzii de constructori înalţă zidurile de cărămidă, fasonează lemnul, sting varul, amestecă mortarul. Rod al activităţii lor entuziaste s-au şi ridicat două ateliere — unul de mecanică şi altul de lăcătuşărie — iar la alte două destinate lucrărilor de electrotehnică şi de confecţii, zidurile întrecuseră cu mult înălţimea constructorilor.

Realizarea acestui grup de ateliere reprezintă tot un rod al întrepătrunderii activităţilor cu specific agricol cu activităţile de tip industrial, căci fondurile pentru înălţarea atelierelor sînt reprezentate, în majoritate, de veniturile aduse şcolii de activităţile prestate în cursul acestui an şi al anului trecut în cadrul cooperativei agricole de producţie „Poiana". De dotarea atelierelor se îngrijesc colectivele de producţie ale termocentralei Ovidiu şi ale I.A.T.M. În incinta şantierului sosiseră şi erau depozitate cu grijă diferite maşini-unelte — freză, raboteză, strunguri — scule de lăcătuşărie şi chiar materiale de prelucrat, astfel încît primele două ateliere să intre în folosinţă chiar în cursul zilelor următoare. La încheierea ansamblului de lucrări, căreia i s-a stabilit de asemenea un termen foarte apropiat, grupul de ateliere destinat elevilor din comuna Ovidiu va asigura practica tehnico-productivă într-o gamă largă de îndeletniciri din domeniul lăcătuşăriei şi mecanicii, prelucrării lemnului, electrotehnicii şi confecţiilor. Acestea se vor adăuga practicii, temeinic organizate, în diferitele sectoare de producţie ale cooperativei agricole de producţie, deschizînd larg orizontul orientării profesionale a viitorilor absolvenţi ai şcolii de aici şi, în acelaşi timp, punînd bazele integrării lor profesionale în funcţie de specificul dezvoltării economice a zonei respective. De altfel, aşa cum ne-au explicat cadrele de conducere ale şcolii din Ovidiu, de îndată ce se va depăşi perioada de iniţiere profesională a tinerilor ce vor face practică în grupul de ateliere al şcolii, activitatea acestora va fi corelată cu planul de producţie al întreprinderilor ce patronează şcoala.

Directorul general al Şantierului hidrocentralei de pe Lotru poartă personal de grijă unor ateliere-şcoală

Liceul din Voineasa, alături de alte 13 şcoli generale din judeţul Vîlcea, tinde să devină o pepinieră de constructori pentru şantierul uriaşei hidrocentrale de pe Lotru şi pentru celelalte lucrări hidrotehnice care vor modifica profund structura tehnico-economică a acestei zone a ţării.

Deşi solicitat permanent de coordonarea amplelor lucrări care vor aduce Lotrul în constelaţia de lumini şi energie a ţării, inginerul **Gheorghe Cocoş**, directorul general al Întreprinderii de construcţii a hidrocentralei de pe Lotru, găseşte răgaz să se ocupe personal de organizarea şi dotarea atelierelor-şcoală ale Liceului din Voineasa. Cîţiva maiştri şi tehnicieni ai întreprinderii se ocupă direct atît de instalaţiile tehnice, cît şi de instruirea elevilor.

Stăm de vorbă cu inginerul Cocoş despre temeiul şi finalităţile acestei noi preocupări. Răspunsul primit e semnificativ şi poate constitui pentru mulţi o utilă temă de meditaţie.

„Indicaţia conducerii partidului ca fiecare formă de învăţămînt, inclusiv liceul de cultură generală şi şcolile de 10 ani, să dea o pregătire utilă pentru activitatea de producţie, răspunde nu numai unor importante cerinţe educative, ci dovedeşte şi o cunoaştere aprofundată a relaţiilor din diferite sectoare de activitate. Întreprinderea noastră, de pildă, are nevoie, în anii următori de un volum mult sporit de forţe de muncă, de tineri cunoscători ai specificului lucrărilor hidrotehnice. Ajutînd şcolile, ne ajutăm implicit şi pe noi în perspectiva viitorului apropiat. De aceea dorim să facem din atelierele în care îşi desfăşoară activitatea tehnico-productivă elevii din şcolile pe care le patronăm, veritabile unităţi anexă ale întreprinderii noastre în care elevii să se formeze ca viitori constructori hidrotehnici — ramură de activitate pasionantă şi cu largi deschideri spre orizontul tehnicii în general".

Industrializarea lemnului — un domeniu multivalent

În numeroase localităţi rurale din judeţul Neamţ au luat fiinţă ateliere-şcoală al căror specific de producţie îl reprezintă lucrările de tîmplărie. Am dorit să cunoaştem care este mobilul acestei orientări. Cercetînd planul de producţie al atelierelor respective, am constatat prezenţa unei prime şi masive comenzi : pentru sute de stupi sistematici. Se duc tratative pentru contractarea altor comenzi de acest fel. Apare evident, prin această prismă, că organizarea atelierelor de tîmplărie răspunde unor importante necesităţi locale : judeţul Neamţ dispune de o puternică bază meliferă şi doreşte să-şi sporească substanţial producţia apicolă, deosebit de rentabilă. De altfel, o parte importantă dintre stupii ce vor fi daţi în folosinţă vor fi produşi şi va fi utilizată în dotarea stupinelor şcolare, atît în şcolile care dispun de pe acum de cercuri puternice de elevi apicultori, cît şi în şcolile care doresc să creeze asemenea sectoare de activitate practică-productivă.

Industrializarea lemnului, dată pe o bază mult mai largă şi legată de activitatea unor puternice unităţi industriale de profil, constituie o îndeletnicire tehnico-productivă către care s-au orientat, începînd din acest an, şi elevii şcolilor generale din comunele Stîlpeni şi Cosmeana, judeţul Argeş. Cu sprijinul întreprinderilor locale de industrializare a lemnului au fost create pentru elevii acestor şcoli ateliere în care se vor iniţia în tainele primelor operaţii de prelucrare industrială a lemnului pentru ca, mai apoi, să pătrundă în procesele tehnologice mai complexe, desfăşurate cu utilaje moderne de înaltă productivitate, chiar în secţiile întreprinderilor respective.

La Băiculeşti, tot în judeţul Argeş, unde există o importantă fabrică de conserve, elevii şcolii generale au început să cunoască tehnologiile de producţie ale industriei alimentare, care îmbină cunoştinţe din domeniul chimiei şi biologiei cu lucrări de înaltă automatizare şi mecanizare.

MUNCA — disciplină de învăţămînt

Lărgirea fundamentării ştiinţifico-tehnice, creşterea productivităţii şi rentabilităţii activităţilor agricole

În multe şcoli din mediul rural, după • ucenicie de cîţiva ani, pe parcursul căreia elevii şi-au însuşit agrotehnica specifică culturii mari şi legumiculturii, lucrînd pe loturi agricole şcolare cu suprafeţe reduse, s-a trecut anul acesta la o serie de acţiuni mult mai îndrăzneţe. Astfel, la Şcoala generală din Boiu-Albeşti, judeţul Mureş, au fost încheiate în acest an, cu ferma locală a Întreprinderii agricole de stat Sighişoara contracte pentru întreţinerea unei suprafeţe de 40 de hectare de păşuni, iar cu Cooperativa agricolă de producţie — Boiu un contract pentru cultivarea cu porumb a unei suprafeţe de 3,5 ha.

În judeţul Neamţ, la Războieni, Negreşti, Dobreni şi Bălţăţeşti, unde există o puternică tradiţie pomicolă, practica a fost profilată pe lucrări de livadă, şcolile contractînd realizarea unor producţii înalte şi de primă calitate în plantaţiile de pomi fructiferi.

O veche şi fructuoasă colaborare între şcoală şi unităţile agriculturii socialiste se amplifică şi se adînceşte pe meleagurile dobrogene unde se înalţă, sub un soare generos, viile Murfatlarului. Pe baza experienţei acumulate, în acest an, Şcoala generală din Murfatlar a încheiat contracte pentru lucrări de întreţinere şi recoltare atît cu Gospodăria agricolă colectivă din localitate, cît şi cu Institutul de cercetări agricole Murfatlar.

„Cultura viei — ne spune directorul şcolii din Murfatlar — se bazează pe una dintre cele mai specializate agrotehnici: lucrările de apărare a viţei în perioada îngheţului, activităţile de primăvară desfăşurate în vie, combaterea dăunătorilor şi prevenirea bolilor viţei, recoltarea, reîntinerirea culturilor — toate cer operaţii încadrate în perioade optime şi executate cu mare precizie.

Înţelegerea profundă de către elevi a întregului proces tehnologic implică, în acelaşi timp, corelarea acestor lucrări cu o serie de cunoştinţe şi deprinderi practice din domeniul biologiei şi chimiei. Se poate spune că astfel munca devine o „materie de învăţămînt" interdisciplinară — fundamentul, puntea de legătură şi finalitatea celorlalte discipline de învăţămînt. În acelaşi timp, în cazul concret al şcolii noastre, activitatea tehnico-productivă în viticultură deschide o poartă largă spre alte domenii de activitate".

— Adică ?

— Foarte simplu : cu fondurile obţinute din lucrările pe care le vom efectua în vie ne vom construi şi dota ateliere pentru lucrări cu profil industrial.

Spre o mai deplină valorificare a posibilităţilor

Cercetarea situaţiei existente în diferite localităţi, discuţiile purtate cu numeroase cadre didactice au dezvăluit multiple resurse care pot fi valorificate cu succes în scopul propulsării activităţii tehnico-practice spre zone mai profunde, cu multiple valenţe ştiinţifice şi de producţie.

N-ar putea fi antrenate, de pildă, liceele din centrele rurale şi clasele mari ale unor şcoli generale care funcţionează în apropierea institutelor de cercetări agricole sau a unor staţiuni ale acestor institute la activităţi de specialitate mai profundă ? Credem că o asemenea iniţiativă, efectuată cu spirit de răspundere, ar fi din toate punctele de vedere profitabilă.

Au fost create pe lîngă multe cooperative agricole unităţi anexe cu profil meşteşugăresc şi de industrie locală. Ele ar putea fi folosite larg pentru instruirea tehnico-practică a elevilor (în prezent, utilizarea în acest scop a atelierelor anexă ale C.A.P.-urilor se realizează în proporţii foarte reduse). S-ar obţine astfel o întărire a sectorului tehnic şi de servicii în mediul rural.

În sfîrşit, pentru a limita exemplele noastre la trei, dar fără a epuiza nici pe departe domeniul posibilităţilor existente, sînt condiţii ca, sprijinite de diferitele centre şi laboratoare judeţene pentru controlul şi selecţia seminţelor, a calităţii produselor etc. să fie întărită baza materială a laboratoarelor de biologie şi chimie din şcolile săteşti. Iar activitatea acestora ar putea fi profilată astfel încît să efectueze diferite probe ştiinţifice necesare ridicării calităţii şi cantităţii producţiei în unităţile agriculturii socialiste.

Sîntem convinşi că multiple alte iniţiative, din a căror popularizare ne vom face o datorie de onoare, vor veni să lărgească continuu orizontul şi profunzimea activităţilor tehnico-productive în şcolile săteşti.

Tur de orizont realizat de Al. CIUCA în colaborare cu V. APOSTOL, I. JUGĂNARU, ANDREI ILIE.

Protecţia şi securitatea muncii

Definitorii pentru o industrie modernă, competitivă pe plan mondial sînt, alături de nivelul producţiei, gradul de automatizare şi calitatea proceselor tehnologice şi înalta securitate a muncii, măsurile de protecţie a sănătăţii celor ce muncesc, de apărare a mediilor împotriva poluării. A face din muncă o disciplină de învăţămînt presupune, implicit, să pregătim tînăra generaţie pentru toate aceste ipostaze ale industriei moderne.

Să pornim de la fapte. S-au construit, amenajat, dotat şi dat în folosinţă, la începutul acestui an şcolar, în toate judeţele ţării, mii de ateliere de practică pentru elevi, avînd un profil foarte divers. Elevii care au participat la construirea lor, sînt dornici să muncească şi plini de entuziasm. Dar mulţi dintre ei dovedesc stîngăcie, izvorîtă dintr-o deprindere empirică în mînuirea sculelor, ca să nu mai vorbim de cunoaşterea cu totul insuficientă a modului cum se lucrează la maşini mai complexe — strunguri, freze, raboteze, fierăstraie mecanice, polizoare — sau a regulilor de lucru în cazul efectuării unui montaj electric.

Directorii de şcoală, responsabilii activităţilor tehnico-productive, instructorii de practică, în răspunderea cărora intră, drept o îndatorire de prim ordin, protejarea sănătăţii şi integrităţii fiecărui elev, trebuie să asigure pe scară largă, în atelierele-şcoală o temeinică instruire a tinerilor din şcoli asupra normelor de protecţia şi tehnica securităţii muncii.

În întreprinderi există un întreg sistem organizatoric şi de răspunderi, bazat pe legislaţia în vigoare privind protecţia muncii, legislaţie care se referă expres şi la „ucenici, elevi şi studenţi în perioada efectuării practicii profesionale". Nu va fi posibil să creăm în şcoli, cel puţin în etapa actuală, cabinete de protecţia muncii. Dar fiecare şcoală, cu sprijinul inspectoratelor şcolare, al organelor locale de protecţia muncii, al întreprinderilor, va trebui să-şi formeze deîndată un fond de bază cuprinzînd hotărîrile şi instrucţiunile în vigoare, material propagandistic, afişe, diafilme etc. Se cuvine subliniată, în această ordine de idei, obligativitatea normelor republicane de protecţia muncii.

Instruirea elevilor cu normele de protecţia muncii în atelierele-şcoală sau în producţie va fi asigurată de instructori sau profesori temeinic edificaţi nu numai asupra diferitelor norme de securitate a locurilor de muncă în general, ci şi asupra condiţiilor concrete existente la fiecare maşină sau banc de lucru din atelierul în care urmează să lucreze grupa respectivă de elevi. Este necesară, de asemenea, marcarea cu semnele distinctive prevăzute a locurilor care prezintă pericol de accidentări, afişarea vizibilă a materialului propagandistic, proiectarea, în timpul instructajelor, a unor secvenţe de filme, diafilme şi diapozitive cu teme de protecţia muncii.

Corespunzător marii varietăţi a locurilor de muncă în care se desfăşoară activitatea tehnico-productivă a elevilor, se cuvin efectuate acţiuni practice şi de instruire în domeniul protecţiei muncii. Iată principalele direcţii de acţiune pe care le-am sintetizat, în urma unei discuţii cu specialiştii Institutului de protecţia muncii :

• Măsuri de tehnica securităţii muncii la folosirea curentului electric ;

• Măsuri de tehnica securităţii la lucrările cu substanţele chimice ;

• Măsuri de protecţie în timpul lucrărilor cu diferite maşini şi scule în ateliere, pe poligoanele de lucru şi pe şantiere ;

• Măsuri pentru securitatea muncii la lucrările agricole ;

• Măsuri pentru prevenirea incendiilor.

La acestea se adaugă, desigur, acţiunile privind întărirea protecţiei în timpul lucrărilor în laboratoarele de fizică, chimie şi biologie, precum şi cele privind securitatea transportului şi deplasării elevilor la locurile de muncă mai depărtate de sediul şcolii. Dar asupra acestor aspecte vom mai reveni.

Realizarea unui complex de măsuri privind asigurarea securităţii muncii vizează nu numai însuşirea ad-hoc de către elevi a unor norme şi deprinderi, ci şi efectuarea unei educaţii cu finalităţi mult mai profunde, menite să determine convingeri şi atitudini responsabile pentru întreaga viaţă activă de producţie a tinerilor aflaţi astăzi pe băncile şcolilor.

Prof. M. ANDRU

Cîteva indicaţii utile

— **Ministerul Muncii** dispune, în cadrul Centrului său de propagandă şi documentare — str. Scaune nr. 1 şi b-dul Ana Ipătescu nr. 22 — de diverse materiale de propagandă care pot fi procurate, la cerere, şi de către şcoli.

— Culegeri de norme generale pentru protecţia muncii în diferite sectoare de activitate, precum şi material propagandistic pe această temă mai pot fi procurate de la **Ministerul Industriei Chimice,** Serviciul protecţia muncii — b-dul Nicolae Bălcescu nr. 16 ; **Ministerul Energiei Electrice,** Oficiul de documentare energetică — str. Galaţi nr. 3—5 : **Ministerul Industriei Metalurgice,** Centrul de documentare şi publicaţii tehnice — str Academiei nr. 7; **Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini,** Oficiul de documentare şi publicaţii tehnice — Calea Victoriei nr. 133 ; **Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor,** Centrul de documentare şi publicaţii tehnice — Calea Griviţei 193 ; **Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii şi Apelor,** Redacţia revistelor agricole — str. Pictor Grigorescu 10.

— Filme şi diafilme pe profil pot fi procurate de la **Studioul „Al. Sahia"** — b-dul Aviatori nr. 106 şi str. Negustori nr. 7 şi **Studioul „Animafilm"** str. Olteni nr. 45.

PANORAMIC

catedra

Ponderea diferitelor metode didactice în cadrul unei lecții

● Există încă posibilități pentru folosirea mai amplă și mai complexă a metodelor didactice ● Procesul de modernizare a învățămîntului impune atît introducerea unor metode noi cît și o înnoire a metodelor folosite pînă acum.

Articolul de față prezintă datele constatative, parțiale, ale unei cercetări mai ample asupra metodelor de învățămînt. S-a urmărit frecvența folosirii diferitelor metode în activitatea didactică concretă din cadrul unor lecții.

Sînt necesare la început două precizări :

1. Nu toate metodele de învățămînt au fost luate în considerație. Astfel, ceea ce unele lucrări denumesc „metoda repetiției" noi considerăm a fi numai o situație în care se pot folosi diverse metode didactice — conversația, expunerea elevului, exercițiul etc.

2. La metodele didactice clasice — îndeobște folosite — s-au adăugat ceea ce unele publicații mai noi denumesc **metoda problematizării, metoda studiului pe baza articolelor științifice și metoda referatelor științifice.**

S-a urmărit folosirea de către profesori în activitatea lor cu elevii a metodei expunerii, conversației, demonstrației, muncii cu cartea, exercițiilor, lucrărilor practice, de laborator și de observație, precum și a metodelor noi, mai sus indicate.

S-au efectuat 104 ore de asistențe la lecții, de toate tipurile, și anume : 81 lecții mixte, 3 lecții de comunicare, 18 lecții de fixare, 2 lecții de verificare. Cele 104 ore de asistențe s-au efectuat la un număr de 70 de profesori. Școlile în care au avut loc asistențele sînt din localitățile : Iași, Piatra Neamț și Suceava (exclusiv din mediul urban). Este de presupus că o extindere a investigației și la școlile din mediul rural ar aduce unele modificări — chiar dacă nu esențiale — în tabloul frecvenței metodelor didactice folosite.

CONSTATĂRI

1. Din cele 104 ore asistate, activitățile didactice propriu-zise (transmitere de cunoștințe, fixare, verificare) reprezintă circa 96 la sută, iar activitățile nedidactice (moment organizatoric etc.) circa 4 la sută.

2. Timpul de folosire a diferitelor metode didactice se repartizează după cum urmează : I — expunerea : 46,8 la sută ; II — conversația : 21,4 la sută ; III — exercițiul : 14,5 la sută ; IV — munca cu cartea : 13,2 la sută ; V — demonstrația : 3,7 la sută ; VI — lucrări de laborator, practice și de observație : 0,2 la sută ; VII—IX — problematizarea, studiul pe baza articolelor științifice, metoda referatelor științifice : 0.

Această situație obligă la următoarele concluzii :

a) metodele verbale — expunerea și conversația — ocupă peste trei cincimi, adică 68,2 la sută ; **b) metodele cu o valoare formativă superioară** — demonstrația, exercițiile, munca cu cartea, lucrările practice, de laborator și de observație — reprezintă numai 31,5 la sută ; **c) metodele noi** — problematizarea etc. — nu au fost folosite în nici una din lecțiile asistate.

3. Dacă urmărim în cîte din cele 104 lecții apare folosirea fiecărei metode, indiferent de durată, observăm că :

— expunerea se întrebuințează în 95 din cele 104 lecții (91,3 la sută) ; conversația în 88 de lecții (84,6 la sută) ; munca cu cartea în 44 de lecții ; exercițiile, în 31 de lecții ; demonstrația, în 22 de lecții ; lucrări practice etc., în 3 lecții.

Faptul că primele două metode au fost folosite în cele mai multe lecții pare a se explica mai de grabă printr-o anumită „comoditate metodică" decît prin cerințele similare ale unor situații didactice cu aspecte specifice atît de variate.

Menționăm că metoda „lucrări practice, de laborator și de observație" a fost întîlnită numai în 2,9 la sută din totalul lecțiilor asistate. Poate acest procent ar fi fost mai ridicat dacă s-ar fi asistat la un număr mai mare de ore de laborator — la fizică și chimie — în care o anumită situație metodică este impusă de însăși programa școlară. Evitîndu-se aceste cazuri speciale, s-a putut constata, însă, că, **atunci cînd nu există un element de obligativitate, utilizarea metodelor didactice care comportă o mai mare activitate și inițiativă din partea elevilor este mult redusă.**

4. Pe baza însemnărilor de la orele asistate, constatăm că în lecție au fost folosite între 1-5 metode. Astfel, s-au folosit : o singură metodă (expunerea) la o lecție de literatură ; 2 metode, în 28 de lecții ; 3 metode, în 50 de lecții ; 4 metode, în 24 de lecții ; 5 metode, într-o singură lecție (la limba franceză).

Cele mai frecvente lecții sînt acelea în care au fost combinate 2-3 metode, ceea ce arată, pe de o parte, că **profesorii dispun realmente de o „trusă metodică" pe care o utilizează, potrivit cerințelor, în activitatea lor didactică și, pe de altă parte, că ar exista încă posibilități pentru o folosire mai amplă și mai complexă a metodelor didactice.**

5. În legătură cu unele aspecte particulare ale metodelor didactice utilizate am observat că în raport cu obiectele de învățămînt, folosirea metodelor didactice se prezintă astfel ; **a) expunerea** este metoda predominantă la toate obiectele, cu excepția limbilor străine. Ea are ponderea cea mai mare în lecțiile de economia politică, științele naturii și geografie ; **b) conversația** s-a folosit cel mai mult la limba română și limbi străine și cel mai puțin la chimie și fizică ; **c) metoda exercițiului** s-a folosit mai mult la matematică și la limbi străine și nu s-a folosit de loc la istorie, chimie, economie politică, geografie și științele naturii ; **d) munca cu cartea** este o metodă mai des aplicată la limbi străine și neîntrebuințată la lecțiile de chimie (la care s-a asistat) ; **e) metoda demonstrației** a avut o utilizare mai frecventă la chimie și mai scăzută la științele naturii ; ea nu s-a întîlnit la orele de limba română.

Procesul de modernizare a învățămîntului impune atît introducerea unor metode noi — ca acelea urmărite și neîntîlnite de noi în lecțiile asistate —, cît și o înnoire a metodelor folosite pînă acum. Astfel, mijloacele audio-vizuale ar putea asigura o pondere mai mare a metodei demonstrației la diferite obiecte de învățămînt, inclusiv la limbile străine și la limba română. O folosire mai intensă a metodei exercițiului în analizele literare la lecțiile de limba română sau la lecțiile de chimie ar determina o sporire a eficienței acestora. De asemenea, munca mai frecventă și judicioasă cu manualul și cu alte materiale auxiliare în clasă și-ar putea dovedi randamentul nu numai în direcția informativă, ci și formativă.

Cercetările noastre au urmărit metodele didactice în ceea ce am numi „situația normală, obișnuită" din activitatea didactică. Desigur, numeroase variabile au intervenit, fără a fi luate în considerație, în totalul — destul de modest — al celor 104 ore asistate. Totuși, credem că datele obținute înfățișează o situație suficient de interesantă în ceea ce privește utilizarea metodelor didactice și că ele ar putea servi ca „un început de probă" pentru aprecierea generală a activității didactice și pentru inițierea unor noi acțiuni de modernizare și perfecționare a ei.

PELAGHIA POPESCU
TIBERIU POPESCU
IACOB IRIMIA

Un model de fructificare a valențelor formative

● Cazul particular al unei lecții de chimie ● Fișe incomplete cu funcție complexă ● Caracteristicile elevilor și rolul lor în stabilirea procedeelor didactice.

Se știe că orice lecție, indiferent de disciplina căreia îi aparține, conține multiple valențe educative. (Avem în vedere aici sensul larg al noțiunii de educație care vizează întregul proces de formare a omului). Este, de asemenea, cunoscut faptul că oferind profesorilor posibilitatea de a dezvolta gîndirea, imaginația, spiritul de observație, dragostea față de muncă, pasiunea pentru cercetare, creativitatea etc. și, că toate acestea nu pot fi total separate, o lecție anume solicită exploatarea cu precădere a uneia sau alteia dintre atari valențe. Ne vom strădui, în cele ce urmează, să prezentăm o modalitate a realizării valențelor educative în cazul particular al unei lecții de chimie avînd ca temă **„Reacții redox în care participă azotul și compușii acestuia"**, elaborată pentru elevii de clasa a X-a.

Mai întîi, cîteva amănunte privind concepția lecției. Prin tema respectivă, se urmărește recapitularea cunoștințelor însușite în cadrul capitolului „Azotul și compușii lui". Formularea temei limitează sfera capitolului, pe de o parte, și urmărește aprofundarea noțiunilor despre fenomenul redox, pe de altă parte. Se urmărește, totodată, realizarea unei clasificări a reacțiilor de tip redox.

Cît privește organizarea și desfășurarea activităților în timpul lecției, precizăm că ea are loc în laborator și pe fiecare masă, la care lucrează cîte doi elevi, sînt așezate într-o ordine desăvîrșită substanțele și aparatura simplă necesare. Elevii efectuează experiențe individuale, pe baza unor fișe, elaborate în prealabil de profesor, în care experiențele sînt descrise incomplet, rezumîndu-se numai la indicații absolut necesare (uneori chiar instalația este incompletă, cerîndu-li-se elevilor să o completeze singuri după caz).

De exemplu, pentru experiența „Obținerea azotului prin reacția de descompunere a azotului de amoniu" fișa cuprinde următoarele precizări : „Pe masa de laborator nu aveți azotit de amoniu ; îl veți prepara singuri din substanțele pe care le aveți la îndemînă. Mai întîi, însă, realizați o instalație simplă, folosind aparatura de pe masă și ținînd seama de următoarele: a) necesitatea culegerii gazului conform proprietăților fizice ale acestuia, b) necesitatea recunoașterii gazului degajat, conform proprietăților chimice ale acestuia." La fiecare experiență se cere elevului să-și noteze într-un tabel în-

Tristețea dezertării de la datorie

Sînt cuvinte care au pătruns în stratul cel mai adînc al conștiinței noastre civice și profesionale și pe care nu le putem rosti (și gîndi) decît împreună : medic — spital ; strungar — atelier ; învățător (profesor) — școală. Într-un alt context, ele și-ar pierde rațiunea intimă de a exista. Nu putem, așadar, concepe un profesor în alt loc decît într-o clasă, la catedră, în mijlocul unor copii sau adolescenți care îl urmăresc atent, însetați de dorința de a-și spori cunoștințele de matematică, de fizică, de limbă și literatură română sau de limbi străine. Toți copiii acestei țări au dreptul la instruire și educație egală cu a celorlalți colegi ai lor de generație. Statul nostru socialist a făcut și face eforturi uriașe pentru dezvoltarea economiei și culturii noastre socialiste, pentru mersul nostru progresiv pe culmile civilizației materiale și spirituale. Școli moderne, cu clase luminoase, încăpătoare, dotate cu tot ceea ce este necesar pentru buna desfășurare a actului educațional s-au clădit și funcționează oriunde există o așezare umană. Partidul și statul nostru, întregul popor au investit în fiecare tînăr student absolvent al unei facultăți cu profil pedagogic importante sume materiale. S-a investit totodată și un nelimitat credit moral.

Acestor eforturi materiale, și acestei încrederi acordate „în alb", marea majoritate a tinerilor învățători și profesori a răspuns așa cum era firesc și cum conștiința lor de cetățeni și tineri intelectuali comuniști le dicta, prin prezentarea la catedră. Pretutindeni, au fost primiți cu afecțiune și înțelegere de către conducerile inspectoratelor școlare județene. Au fost organizate întîlniri ale tinerilor profesori și învățători cu primii secretari ai comitetelor județene de partid, cu activiști de partid, în care au fost dezbătute perspectivele generale de dezvoltare a județului și localităților respective, a învățămîntului și implicit perspectivele pe care le au ei înșiși.

Din păcate, unii — puțini la număr — dintre tinerii profesori, la deschiderea noului an școlar, au răspuns prin neprezentarea la locurile unde au fost repartizați. Să-și fi dat abia acum seama că au îmbrățișat o profesiune pentru care nu au nici har, nici chemare ? Dar în cei 3—4 sau 5 ani de studii nu au avut vremea să-și verifice opțiunea, condițiile exercitării profesiunii cu aptitudinile lor presupuse, cu vocația pe care acum o invocă ? Socot ei, oare, că a învăța este numai un drept și nu și o îndatorire de a restitui societății ceea ce aceasta a investit într-înșii în anii consacrați studiilor ?

A învăța nu este o simplă chestiune de vanitate, de orgoliu. A fi intelectual conștient, demn de prezentul nostru socialist înseamnă a înțelege marea răspundere pe care o avem față de țara, față de poporul nostru, față de clasa muncitoare, față de partidul comunist, în ultimă instanță față de viitorul națiunii noastre socialiste. Nu este prea tîrziu ca acei puțini la număr care au dezertat de la datorie, printr-un examen lucid de conștiință, să-și revizuiască poziția și să se prezinte acolo unde sînt așteptați, unde este nevoie de ei, cu convingerea că vor fi primiți cu toată căldura, încrederea și dragostea și, mai ales, cu certitudinea că acolo este singurul loc unde se pot realiza deplin uman și profesional.

NICOLAE SORIN

dividual de rezultate : a) observații asupra fenomenului și modul cum interpretează aceste observații ; b) concluzii parțiale pe baza observației, c) concluzii finale, d) aplicativitate practică. Rezultatele înscrise în tabelele elevilor sînt discutate de profesor care face și eventuale corectări.

Și acum, cîteva considerații de ordin general cu privire la specificul elevilor pentru care a fost concepută o astfel de oră : este vorba de elevi de circa 16 ani, deci perioadă în care se tinde către dezvoltarea maximă a forței fizice și intelectuale. Această perioadă este favorizantă dezvoltării deducțiilor logice, generalizărilor, sistematizărilor, conturării concepției științifice despre lume și societate. Pe de altă parte, acum este momentul cînd adolescentul înțelege cu adevărat rolul său în societate, i se conturează caracterul și își alege drumul în viață.

În conceperea, organizarea și desfășurarea lecției la care ne-am referit, am ținut seama tocmai de aceste particularități. Astfel, abordînd tema menționată, am făcut apel la puterea selectivă a elevilor, întrucît dintre toate reacțiile chimice întîlnite în întregul capitol, le-am cerut numai pe cele de tip redox. Totodată i-am solicitat să realizeze selecția pe o treaptă superioară și să-și antreneze capacitatea de a raționa, obligîndu-i să clasifice reacțiile de tip redox în reacții inter și intramoleculare (element nou, nestudiat de ei anterior). În același timp, lucrînd cu fișe astfel concepute încît să-i situeze în permanență în fața unor probleme noi care trebuiau să fie rezolvate treaptă cu treaptă, elevii au fost determinați să facă apel la memorie, gîndire, creativitate, la capacitatea de a face observații și generalizări, de a stabili legături logice între cunoștințele studiate, de a releva aplicabilitatea lor practică. Și acestea sînt numai cîteva dintre trăsăturile educației intelectuale urmărite și realizate în această lecție.

Pe de altă parte, într-o astfel de oră, se cultivă dragostea față de muncă și unele trăsături morale prin obținerea de rezultate în urma efortului propriu, disciplinar, la locul de muncă, prin operativitate și minuțiozitate în executarea experiențelor, încredere în forțele proprii, prin control imediat. Impunînd o desăvîrșită ordine la locul de muncă, executarea de instalații corecte și elegante, ordonarea ideilor, expunerea corectă a acestora atît oral, cît și în tabelul de rezultate, contribuim în același timp la educația estetică.

Firește, lecția despre care am vorbit, ca și modalitatea de a exploata resursele ei formative constituie un exemplu singular pe care l-am dat cu intenția de a atrage atenția asupra multiplelor posibilități care stau la îndemîna oricărui profesor pentru a pune în valoare valențele educative ale fiecărei lecții.

Lector univ. MARIETA SAVA

UN PORTRET PE SĂPTĂMÎNĂ

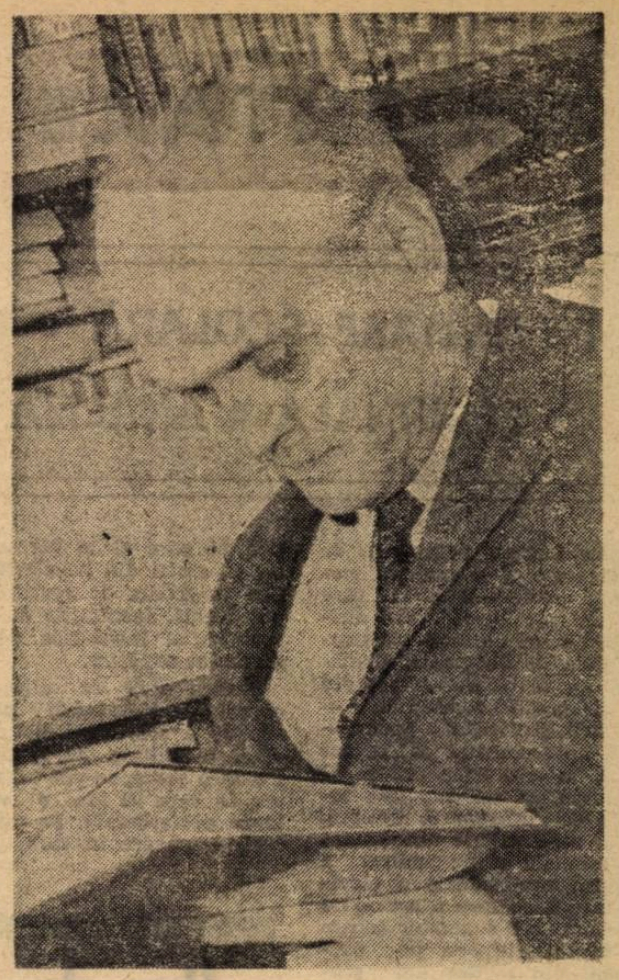

Profesorul emerit ION VICOL de la Liceul „Mihai Viteazul" din București

Ce este o lecție modernă?

● Gramatică pentru clasa a II-a predată pe baza unei programări de tip structural ● „O triadă" didactică : însușirea noțiunii, operarea mintală cu ea și aplicații în practică.

Ce este o lecție modernă ?

Tot o lecție. Ea se poate desfășura în același spațiu, în același interval de timp, cu aceiași copii și cu același cadru didactic. Atunci prin ce se deosebește de cea clasică ? Prin multe.

Mai întîi, prin organizarea conținutului. Indiferent de concepția de la care se pornește, se caută ca fiecare informație să fie așezată la locul și în contextul cel mai potrivit, astfel încît, împreună cu celelalte, să formeze un tot, cît mai ușor de asimilat de către elev.

În al doilea rînd, prin integrarea riguroasă în ansamblul celorlalte lecții.

În al treilea rînd, prin solicitarea unui nivel de angajare superior din partea elevului. El nu numai aude lecția, dar și întreabă, pune probleme clasei, participă la căutarea soluției, sau la rezolvarea unor situații.

În sfîrșit, prin faptul că alături de solicitarea tradițională (mai ales memorială) apar și altele : creații, comparații, simbolizări etc.

Cîte feluri de lecții moderne pot exista ?

Foarte multe. Programată (de diferite feluri), lecții prin atribuirea de roluri bazate pe teoria acțiunilor mintale etc. Lecții care vizează însușirea de informații sau însușirea de capacități de antrenament mintal etc.

★

În cele ce urmează dăm un model de lecție dintr-un manual experimental de gramatică pentru clasa a II-a, realizat pe baza unei programări de tip structural. Este vorba de lecția I, intitulată :

„PREDICATUL"

1. Elevul citește.

— **Ce face** elevul ? Ce se spune despre elev ?

2. Fata scrie.

— **Ce face** fata ? Ce se spune despre fată ?

3. Pionierii învață.

— **Ce fac** pionierii ? Ce se spune despre pionieri ?

4. Vîntul bate.

— **Ce se spune despre** vînt ?

5. Clopoțelul sună.

— **Ce se spune despre** clopoțel ?

Unde sînt așezate cuvintele care arată ce se spune despre elev, fată, pionieri, vînt, clopoțel ?

Dacă schimbăm locul cuvintelor și spunem :

1. Citește elevul.
2. Scrie fata.
3. Învață pionierii.
4. Bate vîntul.

Se mai pot pune aceleași întrebări ?

În aceste exemple unde sînt așezate cuvintele care arată ce se spune despre elev, fată, pionieri, vînt, clopoțel ?

Dacă unim toate exemplele și zicem : Elevul citește, fata scrie, pionierii învață, vîntul bate, clopoțelul sună.

Putem folosi aceleași întrebări ?

Unde sînt așezate cuvintele care arată ce se spune despre elev, fată, pionieri, vînt, clopoțel ?

Dar dacă zicem :

Citește elevul, scrie fata, învață pionierii, bate vîntul, sună clopoțelul.

Ce întrebări punem pentru aflarea cuvintelor care arată ceva despre elev, fată, pionieri, vînt, clopoțel ?

Ce observați în legătură cu locul acestor cuvinte ?

Cuvintele citește, scrie, învață, bate, sună arată „ce fac" sau „ce se spune despre" ? ființe, lucruri, fenomene ale naturii.

Țineți minte

Cuvintele care răspund la întrebările **„ce face"** sau **„ce se spune despre"** ființă, un lucru, un fenomen al naturii se numesc predicate.

1. Construcții cu cerințe formale

Dați exemple alcătuite din două cuvinte în așa fel ca unul dintre ele să răspundă la întrebarea „ce face" sau „ce se spune despre".

2. Construcții cu cuvinte de sprijin

Spuneți ce face sau ce se spune despre : mama, tractorul, ploaia, calul, zăpada, mingea.

3. Analiza după text (poezie)

Citiți versurile următoare și arătați care sînt predicatele :

Găina
Cerne făina,
Rîndunica
Dă cu lopățica

4. Analiza după exemplu

Copiați exemplul de mai jos și subliniați predicatele :

Soarele luminează, păsările ciripesc, avionul zboară.

5. Analiza după text

Subliniați predicatele din textul următor :

Sună sirena. Muncitorii încep lucrul. Ei muncesc cu hărnicie.

★

Observăm că în această lecție totul este cîntărit „ca la farmacie". Primul exemplu este simplu, apropiat experienței copilului și vorbirii curente. Al doilea este identic cu primul în toate privințele minus cuvintele utilizate. În felul acesta se urmărește și se realizează o „dezlipire" minimă de modelul inițial și primul pas mic spre generalizare. Celelalte trei exemple măresc această „dezlipire" de concretul cuvintelor. Momentul al doilea al lecției („inversarea exemplelor inițiale") urmărește realizarea încă a unui pas spre generalizare prin eliminarea posibilității unei fixări rigide a poziției predicatului. („stereotipii rigide de poziție"). La fel momentele 3 și 4, care însă nu se mai rezumă la inversări simple, ci la modele de limbă mai complicate. Se ajunge astfel în final ca predicatul să nu mai fie pur și simplu : citește, învață, scrie etc., ci „cuvinte care răspund la întrebările..." și care pot fi foarte diferite.

Posibilitatea de a recunoaște o noțiune este un pas important în învățare, dar numai un pas. A ști o noțiune înseamnă nu numai recunoașterea, ci și operarea mentală cu ea. Și mai departe, aplicarea ei în practică. Facilitarea operării mintale se realizează mai ales prin creații (construcții) eșalonate și ele tot în „pași" („cu cerințe formulate" și cu „cuvinte de sprijin"). Aplicarea în practică se face, la acest nivel, pe seama analizei unor texte selectate special, în ideea realizării acelorași „pași" mici (analiza unui text de poezie simplă și a unor texte variate) în direcția acomodării la contextul limbii.

Se realizează astfel „o triadă" didactică : însușirea inițială a noțiunii, operarea mentală cu ea (mai ales prin construcții) și aplicații în practică (analiză de texte). Acești pași mari sînt însă pregătiți de alții mai mici, cum am văzut, care au un triplu rol : să asigure o însușire cît mai ușoară, o trecere lină de la un nivel de dificultate la altul și să educe unele capacități, (de creație, de analiză).

Pentru comparație, în numărul următor vom prezenta aceeași lecție, alcătuită însă pe baza unei programări de tip liniar.

Conf. dr. N. RADU

Ce învață elevii în liceu: limba sau literatura franceză?

● Obiectivul esențial în studiul unei limbi străine — formarea deprinderilor de înțelegere și exprimare orală și scrisă în limba respectivă ● Cînd și cu ce începem ? Cum procedăm ?

Ce învață elevii în liceu — limba sau literatura franceză ? Teoretic se învață limba franceză. Așa prevede și programa : obiectivul esențial în studiul unei limbi străine este formarea deprinderilor de înțelegere și exprimare orală și scrisă în limba respectivă. Dar ce fel de limbă franceză învață școlarii noștri ? Și aici lucrurile sînt oarecum clare : limba folosită în conversația zilnică de un francez instruit. Și totuși, începînd cu clasa a XI-a (anul VII de studiu), elevii studiază limba literaturii franceze. Și o studiază ca și la literatura română, după criteriul cronologic — deci începînd cu cele mai dificile texte : la Chanson de Roland, Rabelais, Ronsard, Corneille, Racine etc. Va să zică, o fată termină liceul fără a ști să ceară, pe franțuzește, o stofă în dungi ori niște banale ace de siguranță, iar un băiat care ar vrea să-și pingelească pantofii ori să cumpere o pereche de șanuri, aflîndu-se în Franța, ar fi nevoit să-și exprime dorința...arătînd cu degetul. Dar și băiatul și fata cunosc celebrele versuri ale minunatului La Fontaine : „Maître corbeau sur un arbre perché/ Tenait en son bec un fromage". Ceea ce i-ar determina, folosind acest model de vorbire, să se exprime într-o astfel de franceză : „Dame Dupont sur un chaise assise, tenait en ses mains un journal" (remarca o face Francis Debyser în „Guide pédagogique pour le professeur de français"). Firește, problema e mult mai complexă : nu ne putem dispensa, învățînd o limbă străină, de cunoașterea unor probleme de cultură și civilizație ale poporului respectiv.

Întrebarea este : cînd și cu ce începem ? Cum procedăm ? Vor putea elevii noștri (mă refer la masa elevilor) să prețuiască, în anul III, elevația spirituală și frumusețea argumentației lui Corneille, după ce au buchisit — și s-au chinuit — să descifreze cîteva foarte dificile scene din „Le Cid" aflate în manual ? Din numeroasele sondaje și discuții avute, pot afirma cu certitudine : nu, nu vor putea să le prețuiască. Și nu vor putea fiindcă „stilul" oricărei opere literare în general — cu atît mai mult stilul clasicilor — nu este altceva decît o „îndepărtare" (de amplitudini diferite) față de normele vorbirii curente. În schimb, vor prinde un fel de teamă față de Corneille. Ca și față de Racine, de altfel. Și nu se vor mai întoarce la ei.

Mai departe : a simțit vreun școlar îndemnul să citească, în întregime, „Le Rouge et le Noir", ori „Madame Bovary" în urma expunerii — fie și magistrale — făcute de profesor, pe baza celor cîtorva fragmente din manual ? Și aici răspunsul este — cu certitudine — negativ. Este un fapt constatat — arată Louis Jean Calvet în „Le Français dans le Monde" (iunie 1970) — că „cea mai bună pregătire a înțelegerii literaturii este de a nu se începe cu literatura...". Noi ne-am permite să adăugăm : în orice caz **să nu se înceapă studierea limbii literare cu texte din clasici care, știut este, ridică atîtea greutăți.**

De fapt necesitatea unei noi orientări în predarea limbilor moderne este cunoscută la toate nivelele. Și totuși nu toate manualele (în fond programele) reflectă această nouă orientare despre care — teoretic — toată lumea vorbește cu entuziastă aprobare.

Prof. FLORIN ANGHEL
Pitești

ORIENTARE ŞI INTEGRARE SOCIALĂ

• INFORMARE ŞCOLARĂ • INFORMARE PROFESIONALĂ • ANALIZA OPŢIUNILOR

Ora de dirigenţie

Între formele organizate de desfăşurare a orientării şcolare şi profesionale la care pot recurge profesorii diriginţi, un loc de seamă îl ocupă orele de dirigenţie. Urmărind un mare număr de ore de dirigenţie consacrate orientării şcolare şi profesionale, am constatat că, în general, în asemenea ore se abordează, la un loc, atît aspecte de informare şcolară, cît şi aspecte de informare profesională şi de analiză a opţiunii profesionale a elevilor fără a se face o eşalonare şi ierarhizare a acestor aspecte, în diferite ore, pe parcursul mai multor ani şcolari.

Pe de altă parte, în urma unor cercetări efectuate în domeniul orientării şcolare şi profesionale a elevilor din şcoala generală, am constatat că, pentru a se obţine eficacitatea aşteptată de la respectivele ore de dirigenţie, este necesară distingerea cîtorva modalităţi diferite de utilizare a lor şi o anumită distribuire în timp. Problema principală este delimitarea acestor ore. Astfel se pot distinge ore în care se face informare şcolară, ore în care se face informare profesională şi ore în care se desfăşoară analiza opţiunilor profesionale şi îndrumarea elevilor în alegerea profesiunii.

Prin orele de dirigenţie consacrate **informării şcolare** se urmăreşte să se comunice elevilor tipurile şi gradele de şcoli existente în localitate (în cazul localităţilor urbane), în judeţ, în judeţele apropiate şi în întreaga ţară. Aici se dau informaţii nu numai despre distribuţia teritorială a şcolilor, ci şi despre condiţiile de admitere, tipurile de profesiuni ce se însuşesc în cadrul lor, conţinutul şi durata studiilor, avantajele şi exigenţele urmării unui tip şi grad de şcoală sau altul. Utilitatea acestor informaţii constă în faptul că elevilor le devine clar, din timp, drumul ce-l au de urmat prin şcoală pentru a ajunge la profesiunea dorită. În orele de informare şcolară se încadrează şi orele de dirigenţie consacrate pregătirii şi discutării vizitelor cu elevii şcolii generale în şcolile profesionale, liceele de specialitate şi liceele teoretice pe care ei le vor urma, iar cu elevii din liceele teoretice în şcolile de specializare postliceală, facultăţile de subingineri şi institutele de învăţămînt superior.

Pentru orele de dirigenţie consacrate **informării profesionale** a elevilor, distingem două modalităţi de realizare. Pe de o parte, se pot organiza ore în care se face o **informare profesională pe orizontală**, adică ore în care le facem cunoscute elevilor un număr cît mai mare de profesiuni. (Cu cît fiecare elev cunoaşte un număr mai mare de profesiuni, cu atît are şanse mai mari de a alege profesiunea cea mai potrivită pentru el). Asemenea ore sînt potrivite pentru clasele a V-a şi a VI-a şi, în parte, pentru clasa a VII-a. Pe de altă parte, se pot organiza ore de **informare profesională pe verticală**, în care se prezintă mai detaliat una sau alta din profesiunile faţă de care sînt interesaţi mai mulţi elevi din clasă, sau există o mai mare cerinţă socială. Aceste ore sînt mai potrivite pentru ultima parte a clasei a VII-a şi pentru clasa a VIII-a, cînd dorinţele, tendinţele şi opţiunile profesionale ale elevilor sînt mai conturate.

Ambele categorii de ore de informare profesională se pot desfăşura variat: prezentarea profesiunilor făcînd-o în unele cazuri dirigintele, sau elevii, pe baza unei documentări prealabile conduse de diriginte, iar în alte cazuri specialişti din diferite domenii profesionale invitaţi să le vorbească elevilor, fie despre profesiunile existente în sfera lor de activitate, fie despre propria lor profesiune. Tot ca ore de informare profesională trebuie concepute şi orele de dirigenţie în care se pregătesc sau se analizează vizitele efectuate cu elevii în instituţii şi întreprinderi în scopuri de informare profesională.

Orele de dirigenţie consacrate **analizei opţiunii profesionale a elevilor şi îndrumării lor în alegerea profesiunii** se desfăşoară în urma orelor de informare şcolară şi de informare profesională, în clasele a VII-a şi a VIII-a. În clasele a V-a şi a VI-a, asemenea ore nu au suficientă eficacitate fiindcă, în această perioadă, fluctuaţia dorinţelor profesionale ale elevilor este încă accentuată şi datorită faptului că interesele lor nu sînt încă diferenţiate şi stabilizate. În aceste ore se discută cu fiecare elev în parte profesia aleasă, aflată prin conversaţii şi sondaje efectuate de diriginte înaintea orei, se compară opţiunea profesională cu performanţa şcolară a elevului, cu înzestrarea sa aptitudinală şi cu dezvoltarea sa generală, dîndu-se sfaturile de rigoare pentru menţinerea alegerii, în cazurile în care ea este potrivită sau pentru schimbarea ei dacă este nepotrivită.

Printr-o asemenea diferenţiere a orelor de dirigenţie consacrate orientării şcolare şi profesionale se realizează, pe de o parte, o clarificare a muncii dirigintelui în acest sens, iar pe de altă parte, o eşalonare şi gradare a acţiunilor de orientare şcolară şi profesională în cadrul şcolii.

Lector univ. VOICU LĂSCUŞ
Cluj

Laboratorul din Iaşi

Intrarea în activitate, la Iaşi, a primului centru interşcolar din ţară destinat să intervină ştiinţific în problemele pe care le ridică orientarea şcolară şi profesională, constituie un eveniment important în viaţa învăţămîntului nostru, cu rezonanţă în sectoare diferite de viaţă şi de activitate socială. El reprezintă o instituţie special organizată care oferă elevilor o asistenţă complexă şi pune în serviciul bunei lor dezvoltări rezultatele obţinute de către ştiinţele în a căror sferă de cercetare se găseşte omul (pedagogie, psihologie, sociologie, medicină). Prin intermediul său, ştiinţele respective îşi vor putea atesta utilitatea investigaţiilor pentru cît mai mulţi copii, în domenii în care experienţa empirică, hazardul, bunul plac sau capriciile erau decisive.

Laboratorul de orientare şcolară şi profesională din Iaşi îşi propune, între altele, să rezolve problemele care se înscriu pe linia ameliorării relaţiei elev-şcoală, astfel încît această relaţie să ofere condiţii optime de desfăşurare a procesului instructiv-educativ.

Astfel el se integrează funcţional în problemele şcolii, în problemele fundamentale ale educaţiei, pentru că orientarea şcolară sau cea profesională este un rezultat al bunei desfăşurări a acţiunilor de asistenţă complexă a elevului şi este condiţionată, în rezultatele sale, de eficienţa acţiunilor de direcţionare. În acest context, denumirea de „laborator" sau de „laborator de orientare şcolară sau profesională", apare, puţin îngustă.

Laboratorul de la Iaşi şi-a început activitatea presat de solicitările unor cadre didactice, care au dorit să-şi confrunte valoarea informaţiilor pe care le deţineau despre elevi, să-şi completeze această informaţie şi să obţină indicaţii suplimentare, date de un specialist, în problemele legate de conducerea clasei şi a elevilor. Activitatea de asistenţă psiho-pedagogică a laboratorului a început prin stabilirea legăturilor cu profesorul diriginte şi tinde să se extindă la familie şi tînăr, prin trecerea de la problemele ridicate de clasă, sau de elev în interiorul clasei, la problemele pe care le ridică familia sau elevul însuşi.

Fără îndoială, în această acţiune de asistenţă, problema orientării şcolare, legată organic de procesul formativ, şi, parţial, problema orientării profesionale (în care sarcinile vor fi împărţite cu serviciile pe care le va crea Ministerul Muncii) reprezintă obiective principale. O informaţie corectă asupra nivelului aptitudinal, asupra caracteristicilor generale de personalitate, asupra fondului informaţional sau de deprinderi consolidate, pe de o parte, şi aspectele privitoare la caracteristicile şcolilor sau la domeniile de activitate socială, pe de altă parte, sînt, de asemenea, preocupări permanente.

Dar activitatea laboratorului din Iaşi nu este limitată la aceste probleme. El este şi un centru metodologic, organizat în cadrul filialei din Iaşi a Institutului de cercetări pedagogice, iar problemele sale se înscriu ca atare în sfera preocupărilor de cercetare. Sub acest aspect, în laborator se experimentează modalităţile de organizare a activităţii de orientare şcolară şi profesională a copilului, se elaborează şi se verifică metode de lucru în problema diagnosticului pedagogic (considerat ca o formă de cunoaştere complexă a copilului în vederea îndrumării lui), se iniţiază cadrele didactice şi se formează specialişti care să poată răspunde unor probleme atît de complexe.

Prof. dr. ION HOLBAN

Fişe pedagogice

„Fişe pedagogice" este titlul unei lucrări — apărute sub egida Institutului de cercetări pedagogice — în domeniul orientării şcolare şi profesionale la care au colaborat şase dintre cei mai competenţi cercetători: conf. univ. dr. George Văideanu, prof. univ. dr. Nicolae Mărgineanu, prof. Romeo Dăscălescu, dr. Dumitru Muster (coordonatorul lucrării), prof. dr. Ion Holban şi prof. Mihai Ghivirigă. De ce atîtea forţe ştiinţifice pentru o lucrare de numai 150 pagini? Pentru că problema este de o mare importanţă, fişa pedagogică fiind un instrument care are funcţia de a ajuta cadrele didactice la cunoaşterea individualităţii elevilor şi, prin aceasta, la orientarea şcolară şi profesională în acord cu aptitudinile şi cu vocaţia lor.

Volumul cuprinde trei studii şi trei modele de fişe pedagogice, cu toate lămuririle şi îndrumările necesare pentru iniţierea cadrelor didactice în problemă. În primul studiu, după ce arată cît de dificilă şi complexă este acţiunea de cunoaştere exactă şi completă a elevilor şi cît de plină de răspundere morală, îndrumarea opţiunilor şcolare şi profesionale, G. Văideanu recomandă prudenţă şi atitudine creatoare, ceea ce necesită o prealabilă pregătire în acest scop a corpului didactic. Totodată G. Văideanu subliniază însemnătatea rolului consilierului şcolar psihopedagog, care e cel mai indicat să ajute cadrele didactice să realizeze un acord adecvat între fondul aptitudinal şi oferta cultural-economică a societăţii de azi şi de mîine. El previne corpul didactic că fişa pedagogică, deşi instrument de valoare excepţională, nu e o soluţie atotputernică şi totală. Cultura pedagogică a cadrelor didactice trebuie completată şi perfecţionată, pentru ca acestea să stăpînească bine metodele tehnicii pedagogice.

Un alt studiu intitulat „Orientarea şcolară şi profesională, precizări şi îndrumări practice", semnat de I. Holban şi M. Ghivirigă, conţine preţioase îndrumări pentru aplicarea cu succes a fişei pedagogice. Acest studiu amplu precizează totodată sfera noţiunilor de orientare şcolară şi de preorientare profesională, de selecţie şcolară şi profesională, arată scopul, factorii şi mijloacele acestor orientări, modalităţile de diagnostic pedagogic, metodele de investigare pentru cunoaşterea elevului şi de asistenţă pedagogică a elevului.

În fine, cel de al treilea studiu, tot atît de amplu şi de un mare interes, „Scurta prezentare istorică a fişei pedagogice în România", semnat de dr. D. Muster, este deosebit de valoros prin informaţiile pe care le aduce în legătură cu istoricul acestui instrument de lucru al pedagogilor, utilizat în ţara noastră încă de la începutul secolului pe întinderea a mai mult de cincizeci de ani. Ţara noastră a fost printre cele dintîi care au introdus fişa pedagogică în şcoală. După iniţiative particulare şi locale apărute puţin înaintea primului război mondial, ea a fost oficializată pentru învăţămîntul primar în anul 1920 (fişa Ministerului Învăţămîntului), ceea ce n-a împiedicat diversele organizaţii ale cadrelor didactice să elaboreze şi alte tipuri de fişe pedagogice.

Autorul arată în ce constă o fişă bună şi pledează pentru introducerea ei în şcoli, cît mai curînd, fie şi cu titlu provizoriu pînă la validarea pe cale experimentală a celei sau a celor mai bune. El pledează, de asemenea, şi pentru prezenţa în şcoală a unui consilier de orientare profesională, cu cunoştinţe pedagogice, psihologice şi sociologice.

Cele trei fişe —a profesorului universitar N. Mărgineanu, a profesorului I. Holban (în colaborare cu Ana Durnea) şi a profesorului R. Dăscălescu — merită să fie studiate cu toată atenţia, pentru a alege dintre ele pe cea mai potrivă cu profilul şcolii şi cu clasele cărora li se adresează. Lămuririle, îndrumările şi exemplificările care le însoţesc înlesnesc înţelegerea şi folosirea lor.

Încheind aici recenzia acestei valoroase lucrări o recomand colegilor învăţători şi profesori cu toată căldura.

Prof. emerit
DUMITRU THEODOSIU

CRONICĂ

Itinerar sociologic marxist

MIRON CONSTANTINESCU: „Cercetări sociologice"

Editura Academiei, 1971

Este mai mult decît binevenită inițiativa Editurii Academiei de a fi înmănunchiat într-un volum aparte — **„Cercetări sociologice"** (București, 1971) — studiile, eseurile și articolele profesorului Miron Constantinescu, elaborate și publicate, între anii 1938—1971, în reviste de specialitate și în volume.

Din alcătuirea volumului — rezultă, cu limpezime, două lucruri de importanță majoră : întîi, profilul, cu adînc și temeinic relief marxist, al gîndirii sociologice a autorului, în al doilea rînd, însăși evoluția filozofiei materialist-dialectice de la începuturile ei, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, și pînă în zilele noastre. De fapt, de la un moment dat, momentul în care se elaborează și se tipăresc studiile sociologului Miron Constantinescu, cele două linii de evoluție se contopesc. La ora actuală, datorită în mare parte și activității lui Miron Constantinescu, sociologia românească a devenit, prin excelență, sociologie marxistă, cu un foarte pronunțat caracter militant, atît în aspectele ei fundamentale sau teoretice, cît și în cele aplicative. Deși ispititor, paralelismul între activitatea sociologică a lui Miron Constantinescu și înstăpînirea marxism-leninismului în știința, filozofia și cultura românească, spațiul de care dispunem ne obligă, spre regretul nostru, de a ne opri aci.

Prestigiul și autoritatea științifică a autorului „Cercetărilor sociologice" derivă și din consecvența intransigentă a poziției sale teoretice și ideologice : Miron Constantinescu, spre deosebire de alți sociologi, a fost marxist și a rămas marxist. Prin umare, concepția sa sociologică, de la primele investigații și primele manifestări publicistice, a fost concepția dialectică materialistă. De aceea ne-am permis a înscrie evoluția spirituală a omului de știință și a filozofului sub semnul unui itinerar marxist, pentru că reflectă integritate și continuitate ideologică, onestitate științifică și suplețe intelectuală în cuprinderea multiplei problematici ce-l preocupă.

Desigur, de pe această poziție ideologică și morală, Miron Constantinescu își poate permite să judece moștenirea sociologică românească, de a cărei valorificare s-a ocupat în repetate rînduri. Dar și în această operație delicată, ca și în alte dezbateri teoretice, autorul a dat dovadă de spirit nuanțat și de vigoare critică. Luînd iarăși și iarăși atitudine de intransigență critică față de tezele și doctrinele idealiste în filozofie și sociologie, el a îmbogățit cu fiecare lucrare, cu fiecare investigație, cu fiecare studiu, cu fiecare articol, cu fiecare comunicare „fondul de aur", tezaurul gîndirii marxist-leniniste românești. Astăzi, în plină maturitate și în plină forță de desfășurare a capacității de fertilizare a cugetului său sociologic, Miron Constantinescu, prin cele mai avansate tehnici, metode și modele, se ocupă de problemele centrale ale viitorului Republicii Socialiste România. În această privință, adică în privința legăturii cu problemele de bază ale poporului român, activitatea sociologului strălucește prin continuitate, asupra căreia autorul însuși ne atrage luare aminte în „Cuvînt înainte" la prezenta ediție de „Cercetări sociologice".

„În privința preocupărilor noastre în domeniul sociologiei — se exprimă el, — aș menționa faptul că există o anumită continuitate a acestor investigații, de la problemele de pauperizare și de exod rural, din perioada României burghezo-moșierești, pînă la noile procese sociale de restructurare socială apărute după revoluția socialistă petrecută în țara noastră. Structura de clasă a societății românești în diferite timpuri, schimbările care au intervenit în compoziția socială a țării au fost continuu în centrul atenției noastre. (...) Cercetările sociologice din România, care erau predominant rurale pe vremuri, s-au transformat profund ; pe prim plan au trecut investigațiile din domeniile sociologiei industriale, mass-media, sociologiei tineretului, problemelor formării și perfecționării forței de muncă, sociologiei familiei, sociologiei sănătății".

Firește, întreagă această problematică socială, ridicată de realitatea obiectivă a societății românești de astăzi, se răsfrînge, prin consecințele ei, și asupra viitorului statului și poporului nostru. De aceea, pentru rezolvarea problemelor sociale, ce angajează deopotrivă prezentul și viitorul, precum și pentru culegerea materialului informațional necesar factorilor de decizie, sociologul trebuie să dispună de o metodologie adecvată, foarte modernă și foarte eficientă. În consecință, el nu se ferește ca în cercetările sale de teren să experimenteze metode și tehnici ale sociologiei contemporane, între care se impun, cu deosebire, metodele matematice, cărora autorul le consacră un studiu în volumul de care ne ocupăm, — „Unele remarci cu privire la evoluția științelor sociale și a științelor matematice" — din care se desprinde următoarea concluzie : „Întrebuințarea teoriilor metodologice matematice, a aparaturii lor, va permite un considerabil progres al cercetării în domeniile științelor sociale, contribuind în același timp la consolidarea și dezvoltarea concepției fundamentale dialectice materialiste în toate aceste domenii."

GRIGORE POPA

Școala fără ziduri

„Chipurile" lui Nicolae Bănescu

Adresa unui masiv congres precum cel de bizantinologie, derulat sub auspicii memorabile în săptămînile trecute la București, nu avea la prima vedere nimic comun cu elevul de liceu. Coperți în piele arhaică închid litere de intrigă secretă ale unei științe cu aerul unei tulburătoare depărtări de universul nostru, literele unei științe care, în realitate, ne analizează din cînd în cînd și intimitatea.

În vitrinele librăriilor ne întîmpină coperta cu Chipuri din istoria Bizanțului, *carte a regretatului — începînd de la congresul evocat, care, într-un fel i-a fost apoteoză — Nicolae Bănescu. O apariție cu nimic improprie și virtual așteptată în colecția* Lyceum. *O carte de inițiere pasionantă care îndreaptă pe lector spre sine însuși pur și simplu pentru că îi pune dinainte* chipuri.

Bătrînul mare istoric a ales aceste forme poate ideale ale adevărului : chipurile. Ediția de „chipuri și scene" apărută în 1927, se dublează, iar elevul cititor își sporește multiplu înariparea.

Nevoia de chipuri a adevărului își află o înțelegere aproape afectivă la vîrsta Lyceum-ului. Chipurile vor trăi, transfigurate, o viață cu atît mai lungă cu cît sînt scrutate mai de vreme și pentru totdeauna. Și așa, elevii au citit și vizionat romane și filme la care acum, la o astfel de lectură, constată că nu au fost consultați bizantinologii.

Zece chipuri *ale cărții, pe întinsul unui mileniu, primul al erei noastre, se pot întipări în mintea tînără ca un* model *singular de cunoaștere istorică. Model de alegere a subiectelor, model de personalități, model de literatură științifică, accesibilă, sobră, cuprinzătoare. Este un mileniu tăcut pentru noi. Mai întîi tăcerea aceasta nedumerește. Cartea lui Nicolae Bănescu, sursă de transfigurare, model istoriologic, se recepționează și ca o armă împotriva tăcerii.*

Răzbătînd de sub învelișuri epice și fiind susținute de o puternică instrucție istorică, chipurile bizantine ale lui Nicolae Bănescu nu se oferă, ca esențe, decît celui care îl urmează sincer, strigîndu-l și reținîndu-l adesea pe autor. În atmosfera purpurei, a ramurilor de măslin și făcliilor, dar și a zidurilor — Zidul cel lung sau Poarta de aur — vei zări chipul cu numele Teodosie cel Mare, dar și un sfîrșit semnalizînd o altă epocă — Evul Mediu. Vei vedea-o pe Ana Dalassena, dar mai ales lansarea Comnenilor pe scena începuturilor și sfîrșiturilor imperiale. Închizi cartea chipurilor la săvîrșirea lui Manuel Comnenul, care „întrunește în sine elementele celor două lumi atît de opuse între ele" — Orientul și Occidentul.

Prin tăietura statuilor și caracterelor Bizanțului ne parvine o cronologie epopeică, turnată într-un stil echivalent cunoașterii.

GH. ANCA

„GHIDUL TURISTIC AL ELEVILOR"

Nu de mult, Editura didactică și pedagogică a scos de sub tipar „Ghidul turistic al elevilor" care reprezintă o primă lucrare de proporții destinată turismului școlar.

Un lucru ce merită a fi remarcat de la început este participarea unui larg cerc de colaboratori care au contribuit la buna sa apariție. Printre altele, avem în vedere, de pildă, faptul că celor trei autori — profesorii **Ion Ciungu, Florian Frazzei** și scriitorul **Petru Vintilă** — li s-au adăugat peste 60 de cadre didactice care au subscris la exactitatea datelor cu caracter local cuprinse în ghid. Competența autorilor și larga colaborare de care s-au bucurat se reflectă cu prisosință în cele peste 350 de pagini ale ghidului, consistente în informații din cele mai variate domenii : istorie, geografie, literatură, artă, științe naturale, industrie, agricultură etc. Parcurgîndu-l filă cu filă, reconstitui un bogat itinerar, refaci aievea minunatul peisaj al țării noastre aflat într-o permanentă înnoire. Luînd în mînă ghidul, iei, de fapt, o invitație ; o invitație la drumeție, o invitație la cunoașterea minunatelor meleaguri românești.

Cteva **indicații metodice**, plasate ca o prefață la ghid, accentuează caracterul său didactic. Sînt inserate utile sfaturi privind pregătirea tehnică și organizatorică a excursiei, documentarea, alegerea itinerarului, programul zilnic, alimentația, evitarea primejdiilor și a accidentelor etc. O noutate : autorii fac o departajare a participanților la turismul școlar pe grupe de vîrste și peste tot, în cuprinsul ghidului, atunci cînd vorbesc despre diferite trasee, menționează dificultățile pe care acestea le ridică în fața fiecărei grupe de excursioniști.

Obiecțiuni critice se pot aduce concepției grafice neinspirate care a stat la baza prezentării ghidului. Imensul număr de hărți (54) face un corp separat, voluminos, greu de mînuit. Multe din acestea puteau fi înglobate ca schițe simple în textul din ghid, iar altele concentrate în două-trei planșe de dimensiuni potrivite. Astfel ghidul a ajuns la dimensiuni mult mai mari decît cele firești.

Cu rezervele consemnate mai sus, socotim, „Ghidul turistic al elevilor", o lucrare utilă, necesară fiecărei școli în pregătirea excursiilor de orice natură, organizate în oricare perioadă a anului.

AL. I. V.

Cenaclul „Ion Andreescu"

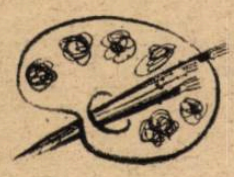

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ a profesoarei Mia Steurer-Moțatu

Sensibilitatea, vibrația intensă, puritatea acuarelelor și a desenelor Miei Steurer-Moțatu aduc aminte de altă puritate, aceea a picturii Mariei Ciurdea Steurer. Nu e vorba însă decît de o rudenie de sensibilitate, de un mod loial și vibrant de a vedea viața. Profesoara Mia Steurer-Moțatu are propria ei sensibilitate și căldură, te emoționează ca întîlnirea cu foarte purul aer de pe culmi de munte. Nu simți mijloacele picturii ei, simți pictura însăși și pleci cu sufletul ușor.

LUCIA DEMETRIUS

Preferați abonamentele pe termen lung !

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la ziare și reviste pentru anul 1972. Abonamentele pe un an întreg sînt de preferat. Ele asigură primirea la vreme și fără întreruperi a revistei noastre, atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament anual este de 52 de lei.

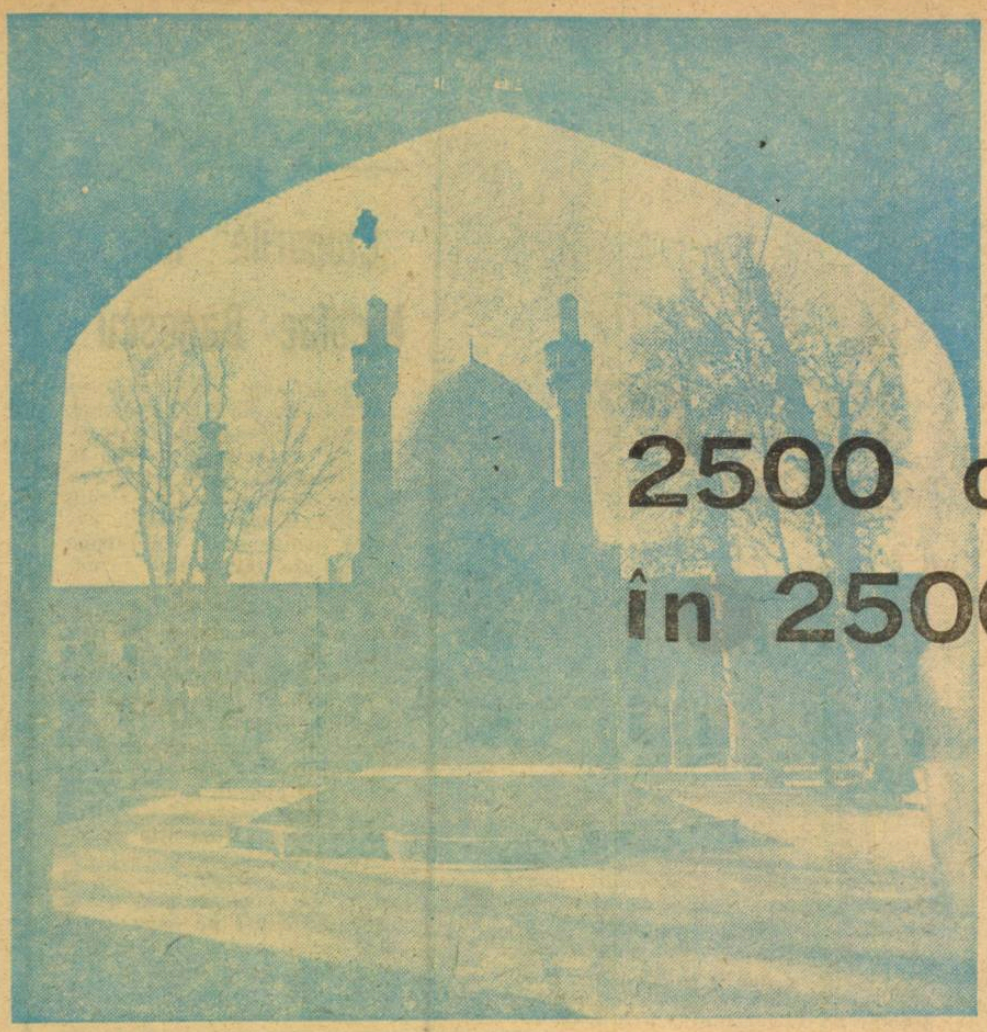

La 2500 de ani de la înfiinţarea statului iranian

2500 de şcoli în 2500 de sate

Am parcurs Iranul în două „reprize", edificatoare fiecare pentru pulsul dezvoltării ţării într-un ritm din ce în ce mai accelerat.

În 1969, cu ocazia vizitei oficiale a tovarăşului Nicolae Ceauşescu am putut urmări peisajul industrial iranian, noile obiective economice ridicate repede şi durabil acolo unde nu demult se întindeau doar deşerturile sau umbrele strîmte ale moscheelor.

Acum — în 1971 — revenit în această ţară de legendă în care trecutul trăieşte încă impozant, dar mereu percutat de ritmurile progresului tehnic contemporan, am întîlnit un alt Iran sau, mai degrabă, un moment spiritual decisiv al poporului iranian. Se împlinesc 25 de secole de la înfiinţarea statului persan, 25 de veacuri de cînd Cirus cel Mare şi-a împins hotarele cetăţii sale tot mai departe, transformînd Persia în cel mai strălucit imperiu al antichităţii.

„Anul lui Cirus cel Mare", care va prilejui la mijlocul lunii octombrie întîlnirea, în cadrul unor ample manifestări, la Persepolis, Shiraz şi Teheran, a numeroşi şefi de state şi guverne, oameni de ştiinţă şi cultură, ziarişti din întreaga lume, reprezintă un moment excepţional de important în evoluţia istoriei, atît de frămîntate, a Persiei. Moment semnificativ şi elocvent, în acelaşi timp, pentru tot ce a produs şi va produce acest popor harnic, „anul lui Cirus cel Mare" este — prin mesajul său profund — un reper al dezvoltării rapide şi ample a Iranului zilelor noastre.

Oricine a avut ocazia să parcurgă această ţară, poate aprecia că imperativele dezvoltării economiei şi societăţii iraniene, modernizarea ţării, aş spune educarea ei „la zi" după ce o îndelungată perioadă a avut de trăit avatarurile nenumărate ale unui feudalism rigid, împins pînă după pragul secolului nostru, reprezintă coordonatele specifice spre care se îndreaptă eforturile întregii populaţii.

Industrializarea, utilizarea în agricultură a unor metode noi, dezvoltarea învăţămîntului, conectarea zonelor rurale la circuitul economic real al Iranului contemporan, în sfîrşit, conducerea planificată a principalelor sectoare ale mecanismului economic — iată cîteva din direcţiile prevăzute şi puse în practică în cadrul unui vast program de reforme ce a căpătat aici, începînd din ianuarie 1963, numele de „Revoluţia Albă". Desigur, această angrenare amplă pe drumul progresului contemporan nu şi-a arătat deplin şi imediat rezultatele pozitive. A fost şi mai este în continuare nevoie de depunerea unor mari eforturi, dar se poate aprecia că nota dominantă a actualei stări de lucruri marchează un progres real, o desprindere evidentă de trecutul nu prea îndepărtat. Dar nu atît „desprinderea" de trecut, cît continuarea lui, în ceea ce are mai valoros şi mai elocvent pentru altitudinea unei culturi, ca o replică actuală a tradiţiei milenare, îmi pare elementul edificator al „orei contemporane" iraniene.

Se ştie că universitatea Djondi-Chahpur, una dintre cele mai vechi ale lumii antice, fondată de regii sassanizi, a fost multă vreme, datorită imensei sale biblioteci şi a climatului cultural de o înaltă ţinută, una din oazele de înţelepciune ale vremii. Astăzi, fără a mai vorbi de universitatea din Teheran, noi cetăţi universitare apar pe harta culturală a ţării, în centre care păreau să aibă ca unic destin rememorarea unui trecut de glorie. La Shiraz oraşul lui Saadi şi Hafez, „capitala poetică" a Persiei, am vizitat noua universitate care numără aproape 7 000 de studenţi. Din cauza complexului universitar, întreg oraşul înregistrează alte ritmuri de viaţă. Viitorii ingineri, medici sau economişti se plimbă pe sub bolţile moscheelor din Shiraz trăind o viaţă intelectuală cu totul diferită de părinţii lor... La Tabriz, oraşul vechilor ateliere de covoare, fenomenul este identic. Şi aici, elevii şi studenţii „iau cu asalt", în sensul cel mai constructiv şi mai optimist al cuvîntului, vechile reflexe cotidiene ale urbei...

Dar poate cel mai elocvent semn al modernizării ţării, în implicaţiile spirituale şi culturale cerute de civilizaţia contemporană, este oferit de succesul înregistrat în lupta împotriva analfabetismului. Vom oferi cîteva cifre concludente : în 1921 în Iran existau 40 000 de elevi, în 1941 se ajunsese la 400 000, iar în prezent la peste 4 milioane şi jumătate. Saltul din ultimele două decenii (dintre care ultimul este decisiv) face de prisos comentariile.

Deschiderea de şcoli la sate, într-un număr din ce în ce mai mare, reprezintă unul din punctele esenţiale ale programului de dezvoltare a Iranului. Conectarea zonelor rurale la tensiunea spirituală a întregii ţări nu este numai un deziderat cultural, ci premisa de la care se poate aborda, în continuare, opera de edificare a unui organism social-economic cu adevărat modern.

Avînd la Teheran o discuţie cu Shojaeddin Shaja, viceministrul Curţii Imperiale şi directorul Bibliotecii Pahlavi, domnia sa sublinia: „«Anul lui Cirus» marchează o serie de manifestări sociale, economice, artistice şi educative de o mare anvergură. Printre acestea se înscriu construirea a 2 500 de şcoli în 2 500 de sate, fondarea a numeroase biblioteci şcolare, darea în folosinţă a unor noi spitale, centre de specializare profesionale etc..."

2 500 de şcoli în 2 500 de sate... Am reţinut această cifră simbolică ce acoperă la „ora contemporană" a Iranului cei 2 500 de ani de istorie şi cultură persană. Parafrazînd maxima orientală „fîntînile" învăţăturii învinge astăzi deşertul necunoaşterii...

RADU BUDEANU

MERIDIANE

Conducerea auto — obiect de învăţămînt în şcolile sovietice

Începînd cu noul an şcolar, în 100 de şcoli din Uniunea Sovietică s-a introdus studiul automobilului şi tractorului. „Ucitelskaia gazeta", din care aflăm ştirea, relatează despre Şcoala nr. 23 din Minsk, unde cursurile auto au devenit obiect de învăţămînt, obligatoriu pentru toţi elevii claselor mari.

Pentru aceasta, în şcoală a fost amenajată o sală specială, care cuprinde un autocamion asamblat, precum şi detalii de diverse automobile — de la caroserie pînă la părţile cele mai complexe ale motoarelor. Numărul total al orelor afectate acestei noi discipline este următorul : 240 pentru învăţarea construcţiei şi depanării maşinilor, precum şi pentru însuşirea regulilor de circulaţie şi 50 de ore pentru mînuirea volanului. Şcoala dispune de un parc însemnat de maşini — automobile şi autocamioane — pe care elevii, sub îndrumarea instructorilor cu o înaltă calificare, exersează conducerea auto. La terminarea cursurilor, o dată cu diploma de absolvire a şcolii, tinerilor li se înmînează şi carnetul de conducere (categoria a III-a), avînd dreptul să practice conducerea auto după împlinirea vîrstei de 18 ani.

Învăţămîntul televizat la Coasta de Fildeş

După doi ani de studii şi cercetări, în Coasta de Fildeş a fost elaborat un amplu program de şcolarizare televizată, al cărui obiectiv este de a asigura, în decurs de 15 ani, o pregătire de grad elementar tuturor copiilor şi de a folosi şcolile echipate cu televizoare pentru a desfăşura o acţiune educativă generalizată în rîndul tinerilor şi al adulţilor.

Programul trasat în domeniul dezvoltării învăţămîntului televizat prevede ca, în 1980, să funcţioneze 16 500 clase echipate cu televizoare. În cadrul lor vor avea loc lecţii la nivelul şcolii elementare, activităţi educative destinate adolescenţilor între 13—17 ani, precum şi emisiuni de educaţie permanentă.

Se consideră că numărul elevilor din învăţămîntul primar va atinge cifra de 720 000 în 1980, dată la care numărul noilor înscrişi va corespunde creşterii demografice.

Reforme în orientarea şcolară şi profesională din Franţa

Un recent decret publicat în Franţa trasează liniile generale ale unei reforme în cadrul serviciilor ce se ocupă de informarea şi orientarea şcolară şi profesională. În lumina acestui decret vor funcţiona, pe viitor, centre de informaţie şi de orientare (C.I.O.) — cel puţin un centru pe district şcolar. În acelaşi timp, se fixează atribuţiile distincte ale Oficiului naţional de informare asupra învăţămîntului şi profesiunilor (O.N.I.S.E.P.) care vor consta exclusiv în informare pură şi documentare, faţă de cele ale C.I.O. care vor avea caracterul de „consiliu personal". Activitatea noilor centre va fi asigurată de către delegatul regional al O.N.I.S.E.P.-ului.

CONTRASTE

S.U.A.

Ku-Klux Klan-ul terorizează colectivele şcolare

În oraşul Pontiac, Statul Michigan, la începutul acestui an şcolar, au avut loc evenimente dramatice. Mai multe autobuze care transportau acasă, după terminarea cursurilor, elevii unor şcoli în care se abolise segregaţia, au fost incendiate. În aceeaşi perioadă, o şcoală din Nashville, statul Tennesse, a fost deteriorată de un atentat cu bombe, iar în Chattanooga, acelaşi stat, o şcoală a trebuit evacuată din acelaşi motiv.

Ancheta întreprinsă de F.B.I. în urma acestor atentate a dus la arestarea a şase membri ai Ku-Klux Klan-ului, în frunte cu „marele dragon" al Michigan-ului.

Declaraţiile făţişe făcute însă de alţi membri ai Ku-Klux Klan-ului şi conducători ai partidului fascist american, arată că aceştia, simţindu-se acoperiţi din umbră, nu sînt intimidaţi cu nimic, de asemenea măsuri. „Albii" (în limbajul extremiştilor de dreapta această denumire desemnează exclusiv pe segregaţionişti, n.r.) — spunea unul dintre liderii partidului fascist american într-o cuvîntare rostită public în statul Carolina de Nord — au dreptul să folosească toate mijloacele, oricît de violente ar fi acestea, «pentru a prezerva rasa»". Şi, precum se vede, sub oblăduirea unor „tutori" suspuşi, rasiştii tin şcolile sub un val de teroare.

ITALIA

Mafia în şcoli

Mafia siciliană şi-a întins tentaculele şi asupra şcolii. Despre acţiunile acestei organizaţii sumbre vorbea, nu de mult, un membru al parlamentului italian, Salvatore Valitutti. Cum se manifestă mafia în acest domeniu ? În primul rînd, prin construcţia de şcoli noi (evident, din bugetul statului), nu în localităţile unde ele sînt absolut necesare pentru populaţia şcolară, ci acolo unde mafioţii doresc să le folosească drept mijloc de a-şi realiza întunecatele lor obiective. O serie de oameni ai Mafiei sînt plătiţi din bugetul învăţămîntului fără a preda vreo oră la clasă, primind în schimb însărcinări dubioase sau chiar teroriste ; iar învăţătorii şi profesorii care predau, efectiv trebuie să facă jocul celor din umbră, să le execute dispoziţiile. Sub controlul direct al Mafiei se află şi unele dintre cele mai mari şcoli din Sicilia. Directorii acestor şcoli sînt obligaţi să execute întocmai ordinele de la „centru". În caz contrar, sînt înlocuiţi sau, uneori, chiar, suprimaţi.

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 20 VINERI 22 OCTOMBRIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

UN SALUT FIERBINTE CELEI DE A DOUA CONFERINȚE NAȚIONALE A ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR !

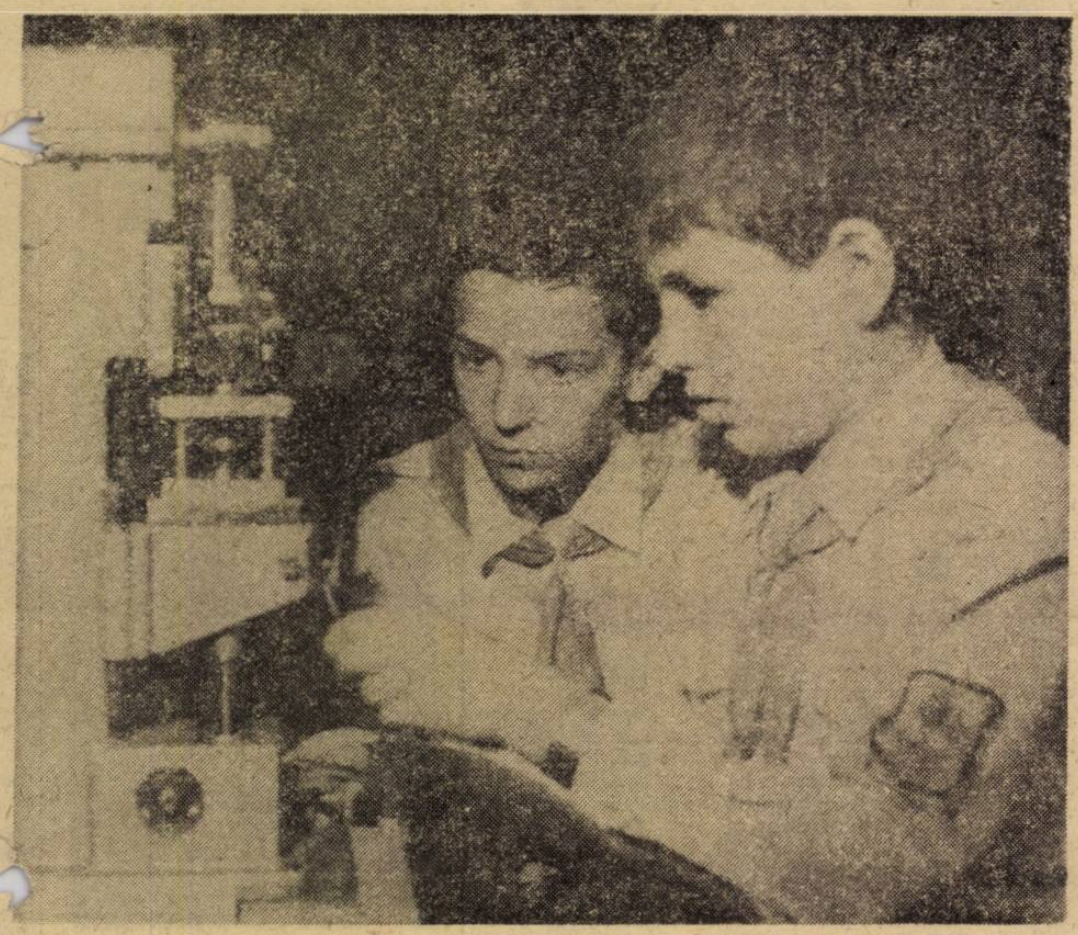

Cravata roșie — legămînt față de patrie, față de partid

Pentru cei peste un milion șase sute de mii de purtători ai cravatelor roșii, pentru aproape o sută de mii de profesori-comandanți de pionieri, zilele acestui octombrie reprezintă un moment sărbătoresc, de bilanț și perspectivă asupra activității viitoare.

Prin rezonanța educativă majoră pe care a cunoscut-o în ultimii ani activitatea pionierească, prin izbînzile sale formative obținute în însoțire de eforturi și în strînsă colaborare cu școala, prin înalta-i menire de a fi organizație revoluționară, comunistă a copiilor din România, pionieria face ca asupra sa să se îndrepte cu părintească dragoste, cu profundă încredere privirile partidului, ale întregii noastre societăți.

Gestul simbolic al primirii cravatei roșii de pionier marchează în destinul fiecărui școlar, al fiecărei mlădițe a patriei, un moment luminos, hotărîtor, un emoționant pas spre responsabilitățile sociale, spre împlinirea idealurilor cutezătoare ale partidului comunist, ale poporului căruia îi aparținem.

Beneficiind de minunate condiții de viață și învățătură, pionierii, toți copiii patriei, se bucură deopotrivă de grija și dragostea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii — care văd în școlarii de astăzi pe făurarii maturi de mîine, ai viitorului tot mai însorit al țării.

Traducînd în viață îndemnul conducerii de partid și de stat, personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a îndrăgi munca și a se pregăti temeinic pentru viață, purtătorii cravatelor roșii au răspuns cu elan tineresc, dăruind patriei florile muncii lor, flori despre care vor vorbi zilele acestea, cu mîndrie, atît copiii-delegați, cît și comandanții de pionieri participanți la cea de a II-a Conferință Națională a Organizației Pionierilor.

Pentru fiecare pionier, pentru fiecare tînăr al acestei țări — și implicit pentru fiecare educator chemat să instruiască și să formeze în spirit comunist tînăra generație — au o rezonanță profundă cuvintele secretarului general al partidului, rostite recent la deschiderea anului universitar :

„Voi care vă găsiți astăzi pe băncile școlii, constituiți schimbul de mîine chemat să continue cele mai înalte tradiții revoluționare de luptă socială și națională ale partidului nostru, de luptă pentru socialism ; voi va trebui să asigurați dezvoltarea mai departe a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție și a întregii activități economico-sociale, ridicarea patriei noastre pe noi culmi ! Vouă vă va reveni sarcina de a ridica România pe culmile civilizației moderne, pe culmile luminoase ale socialismului !

Pentru a putea să vă îndepliniți mîine această misiune de înaltă răspundere trebuie să vă pregătiți astăzi, să învățați, să învățați, să împletiți învățămîntul cu munca, cu practica, cu viața ! Numai așa veți putea fi în stare să continuați, pe o treaptă superioară, ceea ce au înfăptuit și înfăptuiesc înaintașii voștri !".

Cravata roșie este, în acest sens, o vibrantă făgăduință.

MIHAI NEGULESCU

COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,

SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Scrisoare adresată de plenara lărgită a Consiliului Central al U. G. S. R.

Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din Republica Socialistă România, întrunit în plenară lărgită pentru a analiza activitatea politico-ideologică și cultural-educativă desfășurată de sindicate și sarcinile ce le revin în vasta activitate organizată și condusă de partid pentru formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a tuturor oamenilor muncii, își exprimă totala adeziune și aprobare față de programul de măsuri adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., program profund partinic, marxist-leninist, pătruns de un înalt spirit revoluționar și patriotic.

Plenara lărgită a Consiliului Central al U.G.S.R. acordă o înaltă apreciere bogăției de idei, cu înaltă valoare teoretică și practică, cuprinse în expunerea dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, prezentată la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității cultural-educative, considerînd că acest valoros document de partid are o excepțională însemnătate pentru întreaga viață spirituală a poporului nostru, pentru făurirea și dezvoltarea conștiinței socialiste a omului nou — constructor al societății socialiste și comuniste.

Clasa muncitoare, toți oamenii muncii au desfășurat o eroică și rodnică activitate — sub conducerea Partidului Comunist Român — obținînd rezultate remarcabile în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în întreaga operă de construire a societății socialiste, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. Rezultatele strălucite obținute de poporul nostru în făurirea și consolidarea societății noi, socialiste, demonstrează înalta conștiință socialistă a clasei noastre muncitoare, devotamentul său nemărginit față de politica Partidului Comunist Român.

Analizînd cu responsabilitate partinică, cu un dezvoltat spirit critic și autocritic activitatea politico-ideologică și cultural-educativă desfășurată pînă în prezent de sindicate, participanții la plenara lărgită a Consiliului Central al U.G.S.R. au relevat că, deși s-au obținut unele rezultate bune, activitatea în acest domeniu nu s-a ridicat la nivelul cerințelor și exigențelor actualei etape de dezvoltare a construcției societății socialiste din patria noastră. Participanții la plenară și-au manifestat hotărîrea de a munci neprecupețit, cu entuziasm și spirit revoluționar pentru înlăturarea grabnică a neajunsurilor existente, pentru perfecționarea întregii activități politico-educative a sindicatelor

În lumina programului adoptat de Comitetul Executiv al Partidului Comunist Român, plenara lărgită a Consiliului Central al U.G.S.R a adoptat un amplu plan de măsuri menit să îmbunătățească activitatea politico-ideologică și cultural-educativă desfășurată de sindicate, să-i asigure un bogat conținut de idei și combativitate revoluționară, pentru participarea și mai largă a maselor de oameni ai muncii la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, realizarea exemplară a sarcinilor de producție și a angajamentelor asumate, dezvoltarea unei atitudini înaintate față de muncă, grija plină de răspundere pentru buna gospodărire, dezvoltare și apărarea cu intransigență a bunurilor materiale ale proprietății socialiste, întărirea ordinii și disciplinei, la fiecare loc de muncă, formarea și dezvoltarea opiniei de masă muncitorești, revoluționare împotriva atitudinilor înapoiate, străine moralei noastre socialiste.

Sindicatele se vor preocupa ca instituțiile culturale — cluburile, casele de cultură, bibliotecile, formațiile cultural-artistice de amatori — să devină adevărate tribune de propagare a politicii marxist-leniniste creatoare a partidului nostru, de promovare consecventă a concepției revoluționare despre muncă și societate a clasei muncitoare, pentru popularizarea celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii, artei și culturii.

Dînd glas sentimentelor celor peste cinci milioane de oameni ai muncii organizați în sindicate — români, maghiari, germani și de alte naționalități — uniți în țeluri și aspirații comune, participanții la plenara lărgită a Consiliului Central al U.G.S.R. și-au manifestat unanim hotărîrea ca sindicatele — sub condu-

(Continuare în pag. 3-a)

PIONIERIA '71

DINCOLO DE CEEA CE SE MĂSOARĂ PRIN CIFRE

■

Organizaţia celor mai tineri dintre tinerii patriei noastre — pionieria — trecută de mult de vîrsta celor pe care îi înmănunchiază, continuă să poarte în toată substanţa manifestărilor ei, frumuseţea proaspătă şi dinamică a copilăriei..

A copilăriei care ştie să zburde şi să se joace, să rîdă cu lacrimi, să se bucure, să se mire, să se entuziasmeze. Dar şi a copilăriei care cunoaşte gravitatea răspunderilor, sentimentul stenic al datoriei faţă de societate şi care nu ezită să se pună în mişcare la un singur cuvînt, dacă acesta înseamnă chemare la fapte pentru propăşirea patriei.

■

„Organizaţia revoluţionară de masă a copiilor" — cum a fost definită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cea de a XX-a aniversare a ei — pionieria înmănunchează astăzi mai mult de 90% dintre şcolarii de vîrsta 9—14 ani. Este binecunoscută nerăbdarea cu care fiecare copil aşteaptă să se numere printre purtătorii cravatei roşii şi este foarte semnificativ — pentru adeziunea masei de copii la ţelurile organizaţiei lor — numărul an de an mai mare al membrilor ei, ajungînd în 1971 la peste 1.600.000.

■

„Secretul" marii afluenţe spre organizaţia pionierilor, stă în faptul că activităţile pe care aceasta le propune copiilor, le stimulează interesul şi pasiunea, se bazează pe dorinţa lor de a şti şi a cerceta, de a cunoaşte mereu mai mult realităţile vieţii înconjurătoare. 50.000 de cercuri de diferite specialităţi, dau copiilor posibilitatea să se informeze, să cunoască, le cultivă curiozitatea ştiinţifică, spiritul de observaţie, îndemînarea.

O apreciere deosebită cunosc — din partea copiilor — activităţile din cercurile tehnico-ştiinţifice. În 1967—1968 existau 1.100 asemenea cercuri cu 55.000 de membri (adică 3% din numărul pionierilor), pentru ca în 1970—1971 să funcţioneze nu mai puţin de 25.734 asemenea cercuri cu 567.429 (circa

33%) de membri. Performanţele şi numeroasele realizări obţinute în cadrul lor le-am admirat cu prilejul diferitelor concursuri şi expoziţii ale pionierilor şi şcolarilor, cum ar fi „Minitehnicus", „Ex-Terra", aero-rachetomodelism, navomodelism, carturi etc. organizate pe plan local şi central.

■

Este impresionant numărul pionierilor şi şcolarilor care se prezintă la aceste concursuri şi expoziţii, fiindcă impresionant este şi numărul celor ce se angrenează în activitatea de cerc cu toată pasiunea şi seriozitatea şi, în orice caz, cu gîndul nu numai de a executa ceva, dar şi de a inova, de a crea — munca creatoare fiind, astăzi şi în perspectiva viitorului, o necesitate vitală a societăţii noastre.

Dacă la concursul Minitehnicus, la care au fost prezentate cele mai ingenioase unelte, aparate, maşini etc. construite sau concepute de elevi, au participat în 1969 — 3.559 de copii cu 1.235 de lucrări, în 1971 — numărul participanţilor a crescut la 9.669 iar al lucrărilor prezentate la 6.416.

Ca semn al zelului, îndemînării şi capacităţii lor creatoare, numărul celor ce au obţinut premii a crescut în aceşti ani de la 20 la 400.

■

Cîntecul, jocul, artele plastice, teatrul, creaţia literară îi pasionează, de asemenea, pe pionierii şi şcolarii patriei, ale căror producţii ne-au încîntat nu o dată cu prilejul unor festivaluri şi concursuri de amploare sau în revistele pentru copii în cele ale şcolilor etc., la care ei participă cu sutele de mii. (La Festivalul cultural artistic, de exemplu, au participat, în faza locală, 2.500.000 de copii, la Concursul republican de creaţie literară, 600.000, la cel de arte plastice, 500.000).

O altă pasiune care le înfrumuseţează copilăria este turismul. Apreciind valorile educative, formative pe toate planurile, ale turismului şi, în general, ale sporturilor, Organizaţia Pionierilor creează toate condiţiile necesare culturii fizice ale copiilor, antrenîndu-i în interesante acţiuni de masă. Pionierii şi şcolarii au astfel posibilitatea să înveţe şi să practice atletismul, înotul, gimnastica artistică, jocurile sportive (fotbalul, oina etc.), să practice variate forme de turism (alături de drumeţie şi excursii — turismul nautic, cicloturismul, turismul individual ş.a.). La Festivalul sportiv al tinerelor speranţe (de atletism, gimnastică artistică, gimnastică, oină, şah etc.), Festivalul sporturilor de iarnă, Cupa cravatelor roşii (minifotbal), Tetratlonul atletic internaţional al prieteniei şi multe alte manifestări sportive au participat sute de mii de elevi, unii din ei atingînd performanţe demne de toată stima.

■

...Dar performanţele cele mai impresionante în domeniul sportului şi turismului ca şi în celelalte domenii — cultural-artistic şi tehnico-ştiinţific în care pionierii muncesc cu atîta interes — depăşesc sfera cifrelor şi graficelor. Dragostea faţă de patrie, ataşamentul faţă de partid şi faţă de popor ca şi celelalte virtuţi comuniste — cultivate intens prin toate activităţile organizate pentru purtătorii cravatelor roşii — de fapt nu se pot măsura. Ele se pot vedea în fapte, se pot reflecta în gesturi, în atitudini. Despre dragostea „nemăsurată" faţă de patrie şi partid a pionierilor, au vorbit, recent, întregului popor cîteva din realizările lor. La chemarea Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor din vara acestui an şi a Unităţii de pionieri de la Şcoala generală nr. 56 din Bucureşti, copiii au lăsat joaca şi îndeletnicirile de vacanţă pentru lopată şi mistrie şi s-au dus să ajute la construcţia şcolilor, la înfrumuseţarea satelor şi oraşelor, la strînsul recoltei.

Cu ajutorul lor au fost astfel construite, amenajate sau înfrumuseţate: • 1.607 săli de clasă; • 852 ateliere şcolare; • 534 laboratoare; • 1.500 terenuri de sport şi de joacă; • 5.400 ha. spaţii verzi şi alte terenuri; • 600 km. drumuri.

Au fost strînse:

• 3.000 t. cereale; • peste 400 t fructe de pădure.

Din dragoste nemăsurată pentru patrie şi partid!

PROFESORUL—COMANDANT DE PIONIERI

Profesoara Elisabeta Gheorghiu, *comandanta unităţii de pionieri de la Şcoala generală nr. 56 din Bucureşti, unitate de unde a pornit chemarea: „Să facem din ultima săptămînă a vacanţei, o săptămînă a muncii puse în slujba patriei!"*

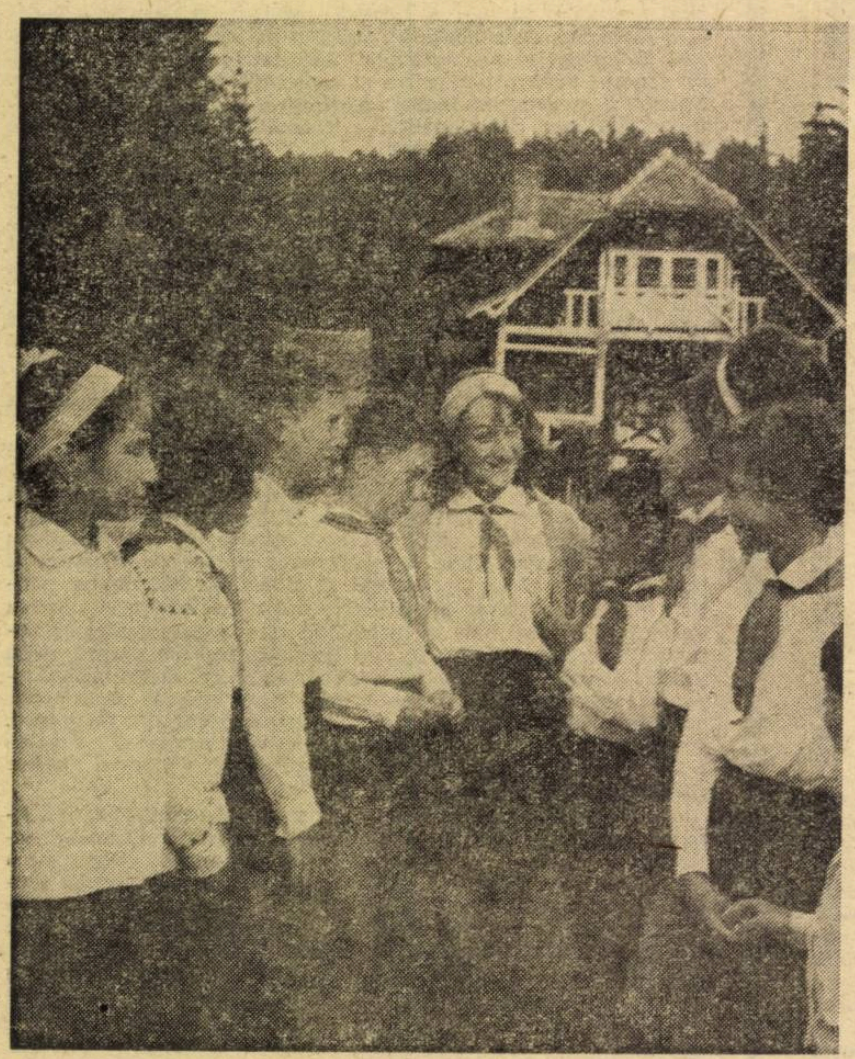

Tribuna şcolii

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură.

Redactor şef: prof. emerit **Mihail Raţiu.** Secretar general de redacţie: **Mircea Ionel.** Redactori şefi de rubrică: **Stela Predescu, Mircea Herivan, Nicolae Sorin, Octavian Buzescu.**

Prezentarea artistică: C. Bivolaru. Prezentarea grafică: Iosif Moscu.

Redacţia şi administraţia — Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon 17 60 20

PLENARA LĂRGITĂ A CONSILIULUI CENTRAL AL U.G.S.R.

Intr-o atmosferă de înaltă responsabilitate partinică, vineri, 15 octombrie, a avut loc plenara lărgită a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, care, în lumina programului adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., pe baza propunerilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a analizat, într-un spirit critic şi autocritic constructiv, activitatea desfăşurată de sindicate în domeniul muncii politico-ideologice şi cultural-educative.

La plenară au participat, în afară de membri şi membri supleanţi ai Consiliului Central al U.G.S.R., activişti de partid şi de stat, cadre cu munci de conducere din ministere, instituţii centrale şi uniuni de creaţie, activişti ai uniunilor sindicatelor pe ramuri de activitate şi ai consiliilor judeţene ale sindicatelor, directori ai cluburilor şi caselor de cultură ale sindicatelor, bibliotecari şi alţi activişti din instituţii cultural-educative ale sindicatelor, reprezentanţi ai presei.

Tovarăşul **VIRGIL TROFIN**, membru al Comitetului Executiv al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, a prezentat Raportul cu privire la activitatea politico-ideologică şi cultural-educativă desfăşurată de sindicate şi sarcinile ce le revin, în lumina programului de măsuri adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., pentru formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii.

Pe marginea raportului prezentat au avut loc dezbateri.

Plenara lărgită a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România a aprobat un amplu program de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice şi cultural-educative desfăşurate de sindicate.

Intr-o atmosferă de puternic entuziasm, participanţii la plenara lărgită a Consiliului Central al U.G.S.R. au adoptat textul unei scrisori adresate **Comitetului Central al Partidului Comunist Român, personal tovarăşului Nicolae Ceauşescu.**

Textul scrisorii a fost primit cu vii şi îndelungi aplauze.

Plenara Consiliului Central al U.G.S.R. a eliberat pe tovarăşul Nicolae Gavrilescu din funcţia de membru al Comitetului Executiv şi din funcţia de vicepreşedinte al Consiliului Central al U.G.S.R., deoarece urmează să primească alte însărcinări. Plenara a apreciat pozitiv activitatea pe care el a desfăşurat-o în conducerea sindicatelor.

★

Plenara a cooptat în Consiliul Central al U.G.S.R. pe tovarăşul Constantin Mîndreanu şi l-a ales în funcţia de membru al Comitetului Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. şi de preşedinte al Consiliului pentru problemele de educaţie şi cultură al Consiliului Central al U.G.S.R.

De asemenea, plenara a cooptat în Consiliul Central al U.G.S.R. pe tov. Laurenţiu Dragomirescu, preşedintele Comitetului Uniunii sindicatelor din poligrafie, presă, radio-televiziune şi edituri, şi a scos din rîndurile membrilor supleanţi ai Consiliului Central al U.G.S.R. pe tov. Dumitru Mazilu, care a dat dovadă de indisciplină şi lipsă de vigilenţă.

(Agerpres)

COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU,

SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

(Urmare din pag. 1)

cerea partidului — să muncească cu perseverenţă revoluţionară, cu pasiune şi entuziasm pentru înfăptuirea luminosului program de educare marxist-leninistă a oamenilor muncii, pentru formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste, pentru educarea celor ce muncesc în spiritul patriotismului socialist şi internaţionalismului proletar şi afirmarea lor şi mai deplină ca proprietari ai mijloacelor de producţie şi principali producători ai bunurilor materiale şi spirituale ale societăţii noastre socialiste.

Conştienţi de marile răspunderi ce revin sindicatelor în actuala etapă de dezvoltare a României pe drumul socialismului şi comunismului, ne angajăm în faţa partidului, a clasei muncitoare şi a întregului popor, în faţa Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în frunte cu dumneavoastră, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, să îmbunătăţim permanent munca politico-ideologică şi cultural-educativă desfăşurată de sindicate, pentru sădirea în conştiinţa şi comportamentul fiecărui membru de sindicat a trăsăturilor caracteristice omului nou, înaintat al societăţii noastre, pe deplin devotat partidului, patriei, cu o înaltă ţinută morală, demnă de prestigiul nobilelor tradiţii revoluţionare şi spirituale ale comuniştilor, ale clasei noastre muncitoare.

Participanţii la plenara lărgită a Consiliului Central al U.G.S.R., exprimînd voinţa tuturor oamenilor muncii, a organelor şi a organizaţiilor sindicale, se angajează să muncească cu neţărmurit devotament pentru înfăptuirea politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru, să-şi consacre întreaga capacitate şi putere de muncă pentru a transpune în viaţă sarcinile ce revin sindicatelor, pentru înfăptuirea cu succes a hotărîrilor celui de-al X-lea Congres al P.C.R., pentru ridicarea poporului român pe culmile progresului, prosperităţii şi civilizaţiei socialiste, pentru edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în scumpa noastră patrie — Republica Socialistă România.

Plenara Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din Republica Socialistă România

Raportul prezentat de tovarăşul Virgil Trofin

(TEXT PRESCURTAT)

Raportul prezentat de tovarăşul **Virgil Trofin**, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, a constituit o analiză profundă a activităţii politico-ideologice şi cultural-educative desfăşurate de sindicate şi a definit sarcinile ce revin acestora în lumina programului de măsuri adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. pentru formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii.

Apreciind însemnătatea deosebită a măsurilor adoptate de partid la propunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — a spus vorbitorul — şi ţinînd seama de rolul important ce revine sindicatelor, care grupează în rîndurile lor milioane de oameni ai muncii din ţara noastră, Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. a luat măsuri ca în toate organele şi organizaţiile sindicale să fie dezbătute — sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid — aceste documente, cu masa largă a oamenilor muncii şi, în lumina lor, să stabilească măsuri concrete pentru îmbunătăţirea activităţii sindicatelor în procesul de creştere a conştiinţei socialiste.

Ampla dezbatere cu privire la îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice şi cultural-educative se desfăşoară în atmosfera unui puternic avînt creator al clasei muncitoare, al tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

Succesele remarcabile obţinute de poporul român în făurirea vieţii sale noi, socialiste, se datoresc politicii înţelepte marxist-leniniste a partidului nostru, creşterii permanente a conştiinţei oamenilor muncii, îndeosebi a clasei muncitoare — clasă conducătoare a societăţii noastre — care împreună cu ţărănimea cooperatistă, cu intelectualitatea şi alte categorii de oameni ai muncii — fără deosebire de naţionalitate — muncesc cu entuziasm pentru realizarea obiectivelor măreţe stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R., pentru continua înflorire a patriei noastre socialiste.

In această ambianţă creatoare, sindicatele au întreprins acţiuni largi pentru creşterea cunoştinţelor tehnico-ştiinţifice şi de cultură generală ale oamenilor muncii, au desfăşurat o muncă politico-educativă de masă mai strîns legată de problemele esenţiale ale dezvoltării economico-sociale a ţării.

Trebuie să spunem însă, în acelaşi timp — s-a arătat în continuare în raport — că mai sînt sindicate, organe teritoriale, instituţii cultural-educative ale sindicatelor care şi după dezbaterile ce au avut loc au pus planurile întocmite la dosar şi continuă să desfăşoare o slabă activitate politico-ideologică, manifestînd lipsă de răspundere şi de iniţiativă.

Unele sindicate nu s-au ocupat de cultivarea şi stimularea atitudinii noi faţă de muncă, de întărirea spiritului de ordine, disciplină şi responsabilitate a colectivelor, a fiecărui muncitor, tehnician şi inginer. De aceea, cu toate rezultatele incontestabile obţinute în acest domeniu, se menţin încă, în multe întreprinderi, serioase neajunsuri, o mare risipă de timp, de materiale şi fonduri, care frînează valorificarea superioară a rezervelor existente, dezvoltarea mai rapidă a economiei. Există o slabă preocupare din partea comitetelor uniunilor de ramură, a consiliilor teritoriale şi a unor sindicate pentru a explica noilor contingente de oameni ai muncii veniţi în fiecare an în întreprinderi şi instituţii de pe băncile şcolii, din mediul rural, ce înseamnă o întreprindere socialistă, ce sacrificii fac clasa muncitoare, poporul, pentru construirea şi dezvoltarea industriei. De asemenea, în activitatea sindicatelor care lucrează în agricultură se manifestă numeroase lipsuri, mai ales în domeniul muncii politice şi cultural-educative.

In rîndul unor lucrători din comerţ, din unităţile medicale şi administraţia de stat se manifestă tendinţe şi practici de sporire a veniturilor pe căi necinstite, pe seama avutului obştesc şi a cetăţenilor. Trebuie să formăm în această direcţie o puternică opinie de masă, de atitudine intransigentă atît faţă de cei care pretind bacşiş şi mită, cît şi faţă de cei care oferă plată suplimentară pentru a obţine unele servicii şi favoruri care nu li se cuvin, în dauna masei largi a cetăţenilor.

Referindu-se la raportul sindicat-şcoală, vorbitorul a arătat că uniunea sindicatelor şi sindicatele din învăţămînt trebuie să asigure ca toate cadrele didactice să participe activ la educarea tinerei generaţii în spiritul dragostei faţă de muncă, al patriotismului şi devotamentului pentru cauza socialismului, al apărării şi dezvoltării realizărilor obţinute de părinţii lor în construirea societăţii socialiste din ţara noastră. Sindicatele din învăţămînt, împreună cu cele din întreprinderi şi instituţii, trebuie să participe efectiv la formarea şi dotarea în următorii 2-3 ani a atelierelor şcolare, să contribuie la buna desfăşurare a practicii în producţie, să acţioneze mai sistematic pentru cultivarea înaltelor idealuri de muncă şi de viaţă ale clasei muncitoare, pentru formarea şi dezvoltarea — mai ales în rîndurile tineretului — a unui adevărat cult al muncii.

In cadrul activităţii politico-educative desfăşurate de sindicate este necesar să se acorde o atenţie mult mai mare educării maselor în spiritul patriotismului socialist şi internaţionalismului proletar, al tradiţiilor revoluţionare ale clasei muncitoare, al frăţiei dintre oamenii muncii români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, pentru cimentarea unităţii moral-politice a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român.

Activitatea politică, cultural-educativă a sindicatelor trebuie să se desfăşoare, în primul rînd, la locul de muncă, în în grupa sindicală, veriga organizatorică la nivelul căreia se lucrează nemijlocit cu oamenii. Grupa sindicală trebuie să devină o şcoală permanentă de formare şi de educare marxist-leninistă, revoluţionară, patriotică şi cetăţenească a oamenilor muncii. Aici rezultatele muncii pot fi raportate direct la autorii lor, iar nivelul conştiinţei socialiste se manifestă mai pregnant în atitudinea faţă de muncă. De aceea, este necesar ca centrul de greutate al întregii munci politico-educative a sindicatelor să fie plasat în grupele sindicale, acolo unde se hotărăşte soarta producţiei, acolo unde, în procesul muncii, se plămădesc şi se dezvoltă trăsăturile moral-politice ale omului societăţii noastre.

S-a subliniat necesitatea ca muncitorii fruntaşi în întrecerea socialistă, tehnicienii şi inginerii care lucrează direct în producţie, care au o bogată experienţă de viaţă şi activitate politică şi şi-au adus o rodnică contribuţie personală la construirea socialismului în patria noastră, să participe nemijlocit la propagarea învăţăturii marxist-leniniste, a politicii interne şi externe a partidului, la dezvoltarea trăsăturilor morale corespunzătoare concepţiilor socialiste şi comuniste despre muncă şi viaţă, la activitatea politico-ideologică desfăşurată de sindicate. Faptul că recent în numeroase organisme de conducere a activităţii politice, ideologice şi culturale a fost atras un mare număr de muncitori ilustrează capacitatea acestora de a-şi spune cuvîntul, de a exprima punctul de vedere al maselor de oameni ai muncii în probleme politico-ideologice de actualitate şi în dezvoltarea fenomenului cultural contemporan din ţara noastră.

După ce a relevat unele aspecte pozitive din activitatea instituţiilor de cultură ale sindicatelor, raportul a subliniat că în activitatea caselor de cultură şi cluburilor sindicatelor există neajunsuri foarte serioase. In multe cazuri activitatea acestor instituţii de cultură se rezumă în mod unilateral la prezentarea de filme şi spectacole distractive, la organizarea unor conferinţe neinteresante, aride, şi a unor repetiţii interminabile ale formaţiilor artistice de amatori. Acţiunea cu caracter politico-ideologic, precum şi acelea care să se adreseze în mod special femeilor, tineretului, diferitelor categorii de oameni ai muncii sînt încă foarte puţine. Cluburile şi casele de cultură tărăgănează în mod nejustificat înfiinţarea cercurilor tehnice cu caracter aplicativ, instructiv şi de creaţie, în special pentru elevi şi tineri, iar multe din cele existente nu sînt corelate cu profilul unităţilor industriale din localitate.

Cluburile, casele de cultură trebuie să devină adevărate focare de cultură socialistă şi educaţie marxist-leninistă revoluţionară, patriotică a oamenilor muncii. Instituţiile de cultură ale sindicatelor trebuie să propage, prin întreaga lor activitate, politica partidului şi statului, să popularizeze legile şi hotărîrile, să răspîndească cunoştinţele politice, cultural-ştiinţifice şi tehnico-economice care să contribuie mai eficient la formarea şi educarea constructorului socialismului.

(Continuare în pag. a 4-a)

Raportul prezentat de tovarășul Virgil Trofin

(Urmare din pag. 3-a)

Ocupîndu-se în continuare de mișcarea artistică de amatori, condusă și organizată de sindicate, vorbitorul a arătat că sindicatele au consolidat frumoasele tradiții cultural-artistice ale clasei noastre muncitoare, iar din rîndurile zecilor de mii de artiști amatori s-au ridicat talente de prima mărime ale artei românești. Activitatea artistică de amatori, analizată prin prisma exigenței recentelor documente de partid, reliefează însă și existența unor serioase neajunsuri. Activitatea artistică de amatori a fost concepută în cea mai mare măsură ca o activitate competițională, prin organizarea unui număr excesiv de concursuri, festivaluri și treceri în revistă ale formațiilor artistice. Activiștii sindicatelor care lucrează în acest domeniu n-au manifestat suficientă consecvență și fermitate față de repertoriul și conținutul educativ al activității formațiilor artistice. Vorbitorul a subliniat că la îmbunătățirea și dezvoltarea activității politice și cultural-educative desfășurate de sindicate în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii, oamenii de artă — scriitori, compozitori, artiști plastici — sînt chemați să manifeste mai multă receptivitate și solicitudine. Raportul a adus o seamă de critici uniunilor de creație, creatorilor pentru slaba participare la rezolvarea sarcinilor cultural-educative ce revin sindicatelor.

În continuare, raportorul s-a referit la unele probleme ale dezvoltării turismului, educației fizice și sportului în rîndurile sindicatelor. Comisia sport și turism, împreună cu Consiliul pentru activitate politică și cultural-educativă de masă și C.N.E.F.S. trebuie să ajute organele teritoriale, sindicatele, asociațiile și cluburile sportive să îmbunătățească atît activitatea sportivă, cît și pe cea politico-educativă a sportivilor.

În ceea ce privește presa și tipăriturile de sub egida sindicatelor, s-a arătat că publicațiile sindicale nu au militat cu consecvență pentru popularizarea pe înțelesul maselor largi a principiilor teoretice ale politicii partidului nostru, pentru combaterea manifestărilor înapoiate ale unor oameni față de muncă și avutul obștesc, nu au devenit încă tribune combative care să dea glas opiniei publice muncitorești în cele mai importante probleme politice ; presa nu a luat totdeauna atitudine fermă, de pe pozițiile revoluționare ale clasei muncitoare, împotriva concepțiilor retrograde, a influențelor liberaliste și mic-burgheze. Tipăriturile realizate sub egida U.G.S.R. nu reflectă încă îndeajuns vasta arie de preocupări, problematica complexă a sindicatelor în etapa actuală, nu sînt difuzate operativ pentru a ajunge în timp util la întregul activ sindical.

În final, raportul a analizat stilul de muncă al sindicatelor, în activitatea politico-educativă arătînd că acesta trebuie să fie mai dinamic, mai competent, partinic.

Îmbunătățind radical activitatea politico-educativă a sindicatelor, pe coordonatele programului de educație comunistă elaborat de partid — a spus în încheiere vorbitorul — vom milita ferm pentru a imprima în conștiința și comportarea tuturor oamenilor muncii o sporită responsabilitate, o angajare deplină a potențialului creator în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecerea pe anul 1971, pentru înfăptuirea cu deplin succes a obiectivelor actualului plan cincinal de dezvoltare economică-socială, stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. care va asigura o considerabilă creștere a puterii economice, a venitului național și a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Dezbaterile la plenară

În cadrul plenarei au luat cuvîntul tovarășii **VASILE CAZAN**, președintele Consiliului județean al sindicatelor Gorj ; **CONSTANTIN BUZATU**, președintele Comitetului sindicatului de la Uzinele de utilaj chimic „Griviția roșie" București, **ALEXANDRU CRIȘAN**, președintele Consiliului județean al sindicatelor Maramureș, **PETRU FRONE**, președintele Comitetului sindicatului de la Grupul industrial petrochimic Ploiești, **IOAN TĂTARU**, președintele Consiliului județean al sindicatelor Vrancea, **ELENA NAE**, președinta Comitetului sindicatului de la Fabrica de confecții și tricotaje București, **CORNEL SANDU**, membru al Biroului executiv al Consiliului județean al sindicatelor Brașov, **ALEXANDRU GRECU**, președintele Comitetului Uniunii sindicatelor din transporturi și telecomunicații, **BITAY PAVEL**, membru în Biroul executiv al Consiliului județean al sindicatelor Covasna, **ȘTEFAN OLTEANU**, vicepreședinte al Comitetului Uniunii sindicatelor din comerț și cooperație, **CONSTANTIN NĂSTASE**, președintele Comitetului sindicatului de la Exploatarea minieră Lupeni, **SALZBERGER BELLA**, directorul Clubului „Constructorul" din Oradea, **VASILE POPA**, directorul Casei de cultură a sindicatelor din Galați, **VIRGIL ALMĂȘAN**, vicepreședinte al Uniunii Artiștilor Plastici, **NATALIA POPA**, vicepreședinte al Consiliului județean al sindicatelor Cluj, **PAVEL ȘTEFAN**, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R. **WISSERNER MATEI**, director adjunct la Întreprinderea de industrie locală A.M.E.T. Sibiu, **ELENA ISAC**, președinta Comitetului sindicatului de la Întreprinderea „Țesătura" Iași, **ION JINGA**, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, **CONSTANTIN DINCULESCU**, președintele Consiliului Național al inginerilor și Tehnicienilor, **LIDIA ORĂDEAN**, președinta Comitetului Uniunii sindicatelor din unitățile sanitare, **NICOLAE GAVRILESCU**, vicepreședinte al U.G.S.R.

În cuvîntul lor, vorbitorii au dat o înaltă apreciere programului de excepțională însemnătate teoretică și practică elaborat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., exprimîndu-și totala adeziune față de măsurile preconizate de partid privind îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii.

PLANUL DE MĂSURI
al Consiliului Central al U. G. S. R.
privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative desfășurată de sindicate și sarcinile ce le revin, în lumina programului adoptat de Comitetul Executiv al C. C. al P. C. R., pentru formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii

Plenara Consiliului Central al U.G.S.R. dă o înaltă apreciere programului de excepțională însemnătate teoretică și practică, aprobat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., la propunerea tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretar general al P.C.R., și își exprimă totala adeziune față de măsurile preconizate de partid privind îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii.

Plenara Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor consideră că succesele remarcabile obținute în dezvoltarea industriei, agriculturii, științei și culturii, în ridicarea nivelului de viață a poporului se datoresc justeței politicii Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare a societății noastre, muncii pline de abnegație și eroism a clasei noastre muncitoare, a țărănimii și intelectualității, creșterii continue a nivelului politic, ideologic, al conștiinței socialiste a oamenilor muncii. Sindicatele, prin întreaga lor activitate, și-au adus o importantă contribuție la obținerea acestor realizări.

Analizînd în mod critic și autocritic activitatea desfășurată pînă în prezent, Plenara Consiliului Central al U.G.S.R. apreciază că în munca politico-ideologică și cultural-educativă a sindicatelor, cu toate rezultatele pozitive obținute, se manifestă încă multe deficiențe, o insuficientă inițiativă și operativitate, lipsă de combativitate revoluționară, o scăzută cuprindere a maselor. Sindicatele n-au folosit toate mijloacele, formele de influențare și întreaga bază materială de care dispun, pentru a contribui în mai mare măsură la propagarea și însușirea temeinică de către oamenii muncii a ideologiei partidului, pentru explicarea aprofundată a caracterului științific al politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru a cultiva atitudinea nouă față de muncă, întărirea ordinei și disciplinei, a responsabilității fiecărui om al muncii în vederea realizării sarcinilor de plan și îmbunătățirii activității economice a fiecărei întreprinderi și instituții. Se desfășoară încă o slabă activitate de educare moral-cetățenească a oamenilor muncii, de combatere hotărîtă a tuturor fenomenelor negative, a manifestărilor antisociale.

Pentru înlăturarea lipsurilor ce se mai manifestă în activitatea politică și cultural-educativă desfășurată de sindicate, în scopul creșterii aportului sindicatelor la înfăptuirea cu succes a grandiosului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în Republica Socialistă România, elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. și a măsurilor stabilite de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. în vederea îmbunătățirii activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă, a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, Plenara Consiliului Central al U.G.S.R. stabilește :

I

Întreaga activitate politico-ideologică și cultural-educativă a sindicatelor se va desfășura pe baza programului de măsuri adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., a expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologic și al activității politice și cultural-educative și a altor documente de partid consacrate îmbunătățirii muncii în acest sector de activitate, fiind orientată spre realizarea următoarelor obiective principale :

1. Formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii pe baza propagării largi în mase a ideologiei partidului nostru, a politicii sale marxist-leniniste, popularizarea, însușirea și înfăptuirea de către toți oamenii muncii a hotărîrilor partidului și statului, a măsurilor stabilite în vederea promovării noului și a experienței înaintate, perfecționarea activității economice și sociale, lărgirea democrației socialiste prin atragerea nemijlocită a maselor la elaborarea și aplicarea tuturor hotărîrilor care asigură mersul înainte al societății noastre socialiste.

2. Educarea oamenilor muncii în spiritul patriotismului socialist, al dragostei și devotamentului nețărmurit față de patrie și de partid, al cultivării sentimentului demnității naționale și respectului față de trecutul glorios de luptă a poporului, al hotărîrii de a nu precupeți nimic pentru apărarea cuceririlor noastre revoluționare ; pentru întărirea și cimentarea unității și frației dintre oamenii muncii români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, animați de aceleași interese și aspirații pentru propășirea și înflorirea continuă a patriei comune, România socialistă.

3. Popularizarea politicii externe active, militante, consecvent principiale a partidului și statului nostru, pusă în slujba înfloririi României socialiste, a unității țărilor socialiste și mișcării comuniste și muncitorești internaționale, promovării în relațiile dintre state a principiilor egalității în drepturi, respectului reciproc, neamestecului în treburile interne, respectării independenței și suveranității naționale și avantajului reciproc. Sindicatele vor desfășura o largă activitate pentru educarea oamenilor muncii în spiritul internaționalismului proletar și al solidarității cu cei ce muncesc din întreaga lume.

4. Dezvoltarea în conștiința tuturor oamenilor muncii a responsabilității ce le revine din dubla lor calitate, de proprietari ai mijloacelor de producție și principali producători ai bunurilor materiale, în vederea angajării depline în acțiunile întreprinse pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan și a angajamentelor în întrecere, întărirea ordinei și disciplinei, dezvoltarea atitudinii înaintate față de muncă, perfecționarea continuă a pregătirii lor profesionale, pentru înfăptuirea cu succes a tuturor obiectivelor actualului plan cincinal de dezvoltare economico-socială a patriei — condiție de bază pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului.

5. Formarea unei înalte ținute civice și morale, a unei atitudini înaintate față de muncă și buna gospodărire a bunurilor materiale încredințate de societate colectivelor de muncă ; crearea tuturor condițiilor și a climatului necesar pentru creșterea combativității maselor, a spiritului intransigent de intoleranță față de lipsuri, față de manifestările de parazitism și căpătuială, a furturilor, delapidărilor și neglijențelor în gospodărirea avutului obștesc, a abuzurilor și încălcării legilor și regulilor de convietuire socialistă.

6. Educarea și pregătirea pentru viață a tineretului muncitor, cultivarea dragostei și răspunderii față de muncă și de meseria aleasă, creșterea interesului pentru perfecționarea și specializarea profesională, a atașamentului față de colectivul de muncă, întreprinderea sau instituția în care lucrează.

7. Pregătirea multilaterală a oamenilor muncii, pe baza cunoașterii a tot ceea ce este valoros în domeniul culturii, științei și tehnicii contemporane ; explicarea și însușirea de către cei ce muncesc a concepției materialist-dialectice despre natură și societate a partidului nostru, răspîndirea cunoștințelor științifice și culturale în vederea formării convingerilor ateiste, combaterea tuturor influențelor ideologiei burgheze, a cosmopolitismului, a misticismului și obscurantismului din conștiința oamenilor.

8. Organizarea manifestărilor cultural-educative, sportive și turistice pentru petrecerea timpului liber de către oamenii muncii în mod recreativ și instructiv, pentru îmbogățirea spirituală și dezvoltarea armonioasă, folosind în acest scop pe deplin baza materială de care dispun sindicatele și posibilitățile oferite de instituțiile de stat, organizațiile de masă și obștești.

II

Sindicatele vor desfășura o cuprinzătoare și sistematică activitate politico-educativă pentru cunoașterea temeinică de către fiecare om al muncii a documentelor Congresului al X-lea al P.C.R., ale plenarelor Comitetului Central al P.C.R., a cuvîntărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a hotărîrilor Congresului U.G.S.R. din martie 1971, a legilor și a altor documente de partid și de stat.

(Continuare în pag. a 5-a)

PLANUL DE MĂSURI
al Consiliului Central al U. G. S. R.

(Urmare din pag. a 4-a)

1. În grupele sindicale se va desfăşura o intensă muncă politico-educativă. Adunările grupelor sindicale trebuie să devină şcoli de educaţie muncitorească, revoluţionară, care să dezbată cu regularitate probleme legate de comportarea în muncă, atitudinea faţă de avutul obştesc, îndeplinirea sarcinilor economice şi sociale, întărirea ordinei şi disciplinei, respectarea legilor statului, comportarea în viaţă şi în societate.

În cadrul adunărilor de grupă se vor prezenta sistematic informări, vor avea loc convorbiri, discuţii asupra politicii partidului şi statului nostru, a evenimentelor politice interne şi internaţionale. Un accent deosebit se va pune pe popularizarea largă a realizărilor obţinute de poporul nostru în construcţia socialismului, prezentarea perspectivelor de dezvoltare a patriei noastre pe baza programului elaborat de partid.

La adunările grupelor sindicale este necesar să participe cu regularitate cadre din conducerea întreprinderii, a secţiilor şi altor compartimente de muncă pentru a cunoaşte problemele care se ridică, pentru a contribui la rezolvarea lor, a explica legile şi hotărîrile statului, pentru a lua parte activă la munca politică şi cultural-educativă de masă.

2. Consiliile judeţene, municipale şi orăşeneşti şi comitetele sindicatelor vor asigura ca munca politico-educativă în sindicate să se desfăşoare cu participarea efectivă a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, care pot organiza ei înşişi dezbateri, discuţii cu participarea largă a tuturor celor ce muncesc în unităţile respective. De asemenea, trebuie mai mult folosiţi în activitatea politică, cultural-educativă şi ceilalţi oameni ai muncii, femeile şi tineretul, cei mai înaintaţi muncitori cu o temeinică pregătire profesională, politică şi ideologică.

Organele sindicale vor solicita lectorii şi propagandiştii organelor de partid şi ai comitetelor judeţene de cultură şi educaţie socialistă pentru a participa la activitatea politico-educativă, în întreprinderi şi instituţii, în cluburi şi case de cultură. Cadrele sindicale cu muncă de răspundere — de la Consiliul Central şi pînă la comitetele sindicatelor — vor participa nemijlocit la întreaga activitate de propagandă politico-educativă, ţinînd cu regularitate expuneri şi consultaţii, organizînd convorbiri la locurile de muncă şi la căminele muncitoreşti.

3. Comitetele uniunilor să-şi sporească contribuţia la îmbunătăţirea activităţii colegiilor ministerelor şi celorlalte organe centrale de stat, să întărească combativitatea faţă de lipsurile care se manifestă în cadrul ramurii, să determine cadrele de conducere de a participa la munca politico-educativă în rîndul maselor şi de a acţiona ca activişti politici cu muncă de răspundere pe linie de stat.

4. În toate întreprinderile industriale, din transporturi, construcţii, agricultură şi celelalte unităţi economice se va desfăşura o susţinută muncă politică pentru mobilizarea salariaţilor, în vederea ridicării continue a nivelului de pregătire profesională, participării cu regularitate la cursurile de calificare, specializare şi reciclare a cadrelor. Comitetele sindicatelor, cu ajutorul comisiilor inginerilor şi tehnicienilor, în colaborare cu conducerile întreprinderilor şi organizaţiile U.T.C. vor întocmi pînă la 1 decembrie a.c. pe baza consultării salariaţilor, programe de propagandă tehnico-economică pe anul 1972.

Comitetele uniunilor împreună cu colegiile ministerelor vor asigura măsuri pentru participarea efectivă a cadrelor de specialişti din ministere, centrale industriale şi din conducerile întreprinderilor, la organizarea şi desfăşurarea propagandei tehnico-economice. În acelaşi timp, Consiliul Naţional al Inginerilor şi Tehnicienilor, Consiliul pentru activitatea economică şi perfecţionarea cadrelor şi Consiliul pentru activitatea politică şi cultural-educativă ale Consiliului Central al U.G.S.R. vor manifesta mai multă preocupare şi iniţiativă pentru a determina o mai bună organizare a propagandei tehnico-economice, o sporire a eficienţei acesteia, precum şi pentru generalizarea experienţei acumulate în acest domeniu.

5. Organele teritoriale ale sindicatelor, împreună cu comitetele de cultură şi educaţie socialistă şi comitetele U.T.C. vor acorda o atenţie deosebită organizării şi funcţionării universităţilor populare, astfel încît, acestea să aducă o contribuţie sporită la educaţia politico-ideologică a maselor de oameni ai muncii, la popularizarea celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii contemporane, a cunoştinţelor tehnico-economice şi social-culturale în strînsă legătură cu preocupările şi nevoile concrete locale.

6. Consiliul Central al U.G.S.R., împreună cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste şi Comitetul Central al U.T.C., precum şi organele sindicale teritoriale vor intensifica activitatea de educare ateist-ştiinţifică a maselor de oameni ai muncii, a intelectualităţii, cadrelor tehnice, funcţionarilor şi muncitorilor, imprimînd acestei activităţi un caracter permanent. În această activitate vor fi folosite mai intens universităţile populare, brigăzile ştiinţifice, filmele, expoziţiile, literatura, cluburile şi casele de cultură.

7. Comitetele uniunilor pe ramuri de producţie şi consiliile teritoriale ale sindicatelor vor acorda un sprijin continuu, diferenţiat şi concret organizării activităţii politice şi cultural-educative pe şantierele de construcţii, unităţi socialiste de stat din agricultură, unităţi de transporturi, de exploatare forestieră şi din alte sectoare cu o mare dispersare a salariaţilor.

8. Uniunea sindicatelor din învăţămînt şi cultură, sindicatele din învăţămîntul de toate gradele, împreună cu casele corpului didactic, vor acorda toată atenţia ridicării nivelului politic şi ideologic al cadrelor didactice, astfel ca acestea să asigure îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ, legarea acestuia de activitatea practică de producţie, dezvoltarea în rîndurile elevilor şi studenţilor a simţului de responsabilitate pentru însuşirea cunoştinţelor predate, educarea lor în spiritul patriotismului socialist şi al internaţionalismului proletar, al moralei comuniste, al dragostei faţă de muncă şi avutul obştesc.

9. Uniunea sindicatelor din unităţile sanitare, sindicatele din această ramură, vor intensifica activitatea politico-educativă în rîndul personalului medico-sanitar în vederea îmbunătăţirii asistenţei medicale, a comportamentului faţă de bolnavi, respectarea şi aplicarea în viaţă a principiilor şi normelor de conduită, combătînd cu toată hotărîrea orice abatere de la regulile eticii noastre socialiste.

10. Uniunea sindicatelor din comerţ şi cooperaţie, sindicatele din unităţile comerciale şi alte unităţi care prestează servicii pentru populaţie, vor organiza sistematic acţiuni pentru educarea salariaţilor în spiritul atitudinii civilizate faţă de public, a cinstei şi corectitudinii în muncă, combaterea neglijenţei şi risipei, a manfestărilor de dosire a mărfurilor şi servire preferenţială, a tuturor fenomenelor negative în buna servire a cetăţenilor.

11. Uniunea sindicatelor din instituţiile administraţiei de stat şi consiliile populare, sindicatele din aceste unităţi, să educe salariaţii în spiritul unei atitudini combative împotriva fenomenelor de favoritism, de luare de mită, lipsă de solicitudine faţă de cerinţele justificate ale cetăţenilor, împotriva manifestărilor de birocratism.

12. Sindicatele vor acţiona hotărît pentru combaterea tendinţelor de căpătuială, de cîştiguri fără muncă, de înavuţire ilicită pe seama serviciilor care se cuvin populaţiei sau frustrarea din avutul obştesc, pentru eliminarea bacşişului şi a altor practici străine eticii comuniste.

13. În vederea creşterii responsabilităţii salariaţilor faţă de îndeplinirea îndatoririlor profesionale şi sociale, consiliile teritoriale, sindicatele, vor organiza consultaţii, dezbateri, răspunsuri la întrebări etc., pentru cunoaşterea în profunzime de către toţi oamenii muncii a legislaţiei şi normelor juridice în vigoare. Cazurile de încălcare a legilor ţării, actele antisociale şi cele care aduc daune avutului obştesc, vor fi dezbătute public la locurile de muncă, în întreprinderi, cluburi şi case de cultură, în comisiile de disciplină şi alte forme care şi-au dovedit forţa de influenţare, de mobilizare a opiniei publice în combaterea unor asemenea manifestări.

14. Consiliul Central al U.G.S.R., în colaborare cu Consiliul Naţional al Femeilor, se va ocupa cu mai multă grijă de educarea femeilor muncitoare, de pregătirea lor politică, ideologică, profesională şi de cultură generală. În întreprinderile din industria uşoară, alimentară, din unităţile comerciale şi din celelalte sectoare unde sînt salariate femei, se vor organiza, cu regularitate, manifestări privind menirea nobilă a femeii în societatea noastră socialistă, rolul ei în întărirea şi consolidarea familiei, în educarea copiilor, acţiuni pe teme de pedagogie, de educaţie sanitară etc. O atenţie deosebită se va acorda pregătirii pentru viaţa de familie şi societate a tinerelor fete care urmează şcolile profesionale sau locuiesc în cămine muncitoreşti.

15. Pentru intensificarea activităţii politice şi cultural-educative desfăşurată de sindicate, se va acorda o mai mare atenţie folosirii, perfecţionării şi extinderii unor forme ale muncii politice de masă după cum urmează :

— Sindicatele din întreprinderi şi instituţii, de pe şantiere şi din unităţile agricole de stat vor participa la îmbunătăţirea conţinutului gazetelor de perete şi la înfiinţarea de gazete satirice, care să combată fenomenele negative, neajunsurile din producţie şi din comportarea unor oameni. Consiliile teritoriale ale sindicatelor, sub conducerea organelor de partid, vor organiza anual expoziţii cu cele mai bune gazete de perete şi satirice, iar Consiliul Central al U.G.S.R. va edita culegeri cu cele mai valoroase texte, desene şi caricaturi publicate în aceste gazete.

— În fiecare fabrică şi uzină, în principalele secţii ale acestora, pe şantiere, instituţii, în cluburi şi case de cultură, în unităţile agricole de stat se vor înfiinţa, pînă la sfîrşitul acestui an, brigăzi artistice de agitaţie şi se va asigura o prezenţă permanentă şi efectivă a brigăzilor în viaţa întreprinderilor şi instituţiilor. Periodic, la nivelul ramurilor şi anual, la nivelul judeţelor, se va organiza trecerea în revistă a brigăzilor artistice de agitaţie care s-au distins prin spectacolele prezentate la locul de muncă, prin contribuţia adusă la bunul mers al producţiei şi la educaţia multilaterală a oamenilor muncii.

În scopul perfecţionării activităţii brigăzilor artistice de agitaţie, organele teritoriale ale sindicatelor, cu sprijinul comitetelor judeţene de cultură şi educaţie socialistă, vor organiza cercuri de creaţie literară pe lîngă fiecare întreprindere şi instituţie, la cluburi şi case de cultură, publicarea celor mai eficiente texte din programele brigăzilor, precum şi instruirea periodică a instructorilor acestor formaţii.

— Consiliul pentru activitatea politică şi cultural-educativă al Consiliului Central al U.G.S.R., comitetele uniunilor pe ramuri şi consiliile teritoriale, cu sprijinul Asociaţiei Cineaştilor, vor lua măsuri pentru dezvoltarea reţelei de cinecluburi în toate judeţele, pentru pregătirea şi îndrumarea de specialitate a cineamatorilor. Anual se va organiza festivalul filmului de amatori.

— Uniunile sindicatelor, împreună cu ministerele, vor asigura radioficarea tuturor întreprinderilor şi instituţiilor, precum şi a trenurilor locale şi a autobuzelor care asigură transportul salariaţilor navetişti, iar sindicatele, împreună cu organizaţiile U.T.C. şi conducerile întreprinderilor, sub conducerea organizaţiilor de partid, vor organiza informarea salariaţilor asupra problemelor politice interne şi internaţionale, emisiuni permanente cu aspecte din munca şi viaţa colectivelor respective, vor populariza realizările deosebite în producţie şi vor combate manifestările înapoiate faţă de muncă şi avutul obştesc.

III

Cluburile, casele de cultură şi bibliotecile sindicatelor să devină puternice instituţii de educaţie politică, revoluţionară a oamenilor muncii, de pregătire multilaterală a acestora.

1. Întreaga activitate a cluburilor muncitoreşti, a caselor de cultură ale sindicatelor va fi orientată spre înfăptuirea politicii partidului în domeniul culturii şi educaţiei, formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii, ridicarea nivelului lor politic şi ideologic, pregătirea multilaterală a maselor pe baza cunoaşterii a tot ceea ce este valoros în domeniul culturii, ştiinţei şi tehnicii contemporane.

2. Casele de cultură, cluburile şi sălile culturale ale sindicatelor vor asigura în programele lor şi vor organiza cu regularitate, pe baza unei largi consultări a salariaţilor, expuneri, consultaţii, răspunsuri la întrebări, simpozioane, dezbateri pe problemele fundamentale ale vieţii politice, economice şi social-culturale, la care să ia cuvîntul înşişi muncitorii, inginerii, tehnicienii, activiştii de partid şi de stat, ai sindicatelor şi U.T.C., cadre de conducere din unităţile economice. În toate casele de cultură, cluburile şi sălile culturale, în întreprinderi şi instituţii vor fi organizate în acest scop — sub conducerea organizaţiilor de partid — puncte de informare şi documentare dotate cu literatură social-politică, cu documente de partid şi de stat, colecţii de ziare şi reviste etc.

3. Cluburile şi casele de cultură vor organiza în mod permanent expoziţii care să înfăţişeze realizările regimului nostru, realizările din judeţ, în comparaţie cu trecutul, perspectivele de dezvoltare a patriei noastre, relaţiile economice şi politice externe ale patriei noastre, expoziţii de inovaţii şi invenţii, expoziţii despre originea vieţii, de fotografii, de artă plastică şi alte expoziţii cu caracter politic, cultural şi ştiinţific.

Consiliul Central al U.G.S.R., împreună cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va stabili anual planul pentru realizarea de expoziţii care vor fi trimise instituţiilor culturale.

4. Consiliile judeţene, municipale, orăşeneşti şi comitetele sindicatelor vor lua măsuri pentru organizarea, în toate cluburile şi casele de cultură, a unor cercuri tehnico-aplicative, în funcţie de profilul şi nevoile producţiei din întreprinderile sau localităţile respective, precum şi a unor cenacluri şi cercuri literare, cinecluburi, cercuri de pictură şi sculptură, de muzică, dans, balet, foto şi altele, care să stimuleze aptitudinile şi pasiunile diferitelor categorii de salariaţi şi ale membrilor lor de familie.

5. Organele teritoriale şi comitetele sindicatelor să manifeste o preocupare sporită pentru îmbunătăţirea activităţii bibliotecilor, a muncii de masă cu cartea. Se va acorda o atenţie deosebită popularizării şi difuzării cărţii social-politice, tehnice, ştiinţifice şi beletristice cu un conţinut corespunzător cerinţelor de educaţie a maselor. În cadrul bibliotecilor, al cluburilor şi caselor de cultură să se organizeze cu regularitate întîlniri cu scriitori, seri de poezie, recenzii, şezători literare, vitrine pentru popularizarea noutăţilor editoriale.

Pentru folosirea mai eficientă a fondului de cărţi şi a mijloacelor financiare, consiliile judeţene ale sindicatelor, cu sprijinul comitetelor judeţene de cultură şi educaţie socialistă, vor lua măsuri pentru perfecţionarea reţelei bibliotecilor sindicatelor.

6. Organele şi organizaţiile sindicale îşi vor intensifica preocupările pentru îmbunătăţirea conţinutului, dezvoltarea şi permanentizarea activităţii formaţiilor artistice. Pe scenele cluburilor şi caselor de cultură, în şcoli şi în institute de învăţămînt superior, se vor prezenta săptămînal spectacole susţinute de formaţii artistice de amatori, iar periodic vor fi prezentate spectacole şi la sate, îndeosebi acolo unde locuiesc muncitorii navetişti. În oraşele şi centrele muncitoreşti unde există o activitate artistică de amatori dezvoltată, se vor organiza stagiuni permanente ale artiştilor amatori. Totodată, vor fi stimulate acţiunile cu caracter local : festivaluri şi concursuri, săptămîni ale dramaturgiei româneşti, serbări populare legate de vechi tradiţii muncitoreşti sau folclorice.

7. Formaţiile artistice de amatori ale sindicatelor — corurile, grupurile vocale, orchestrele şi fanfarele — vor da prioritate în repertoriile lor cîntecului patriotic, muncitoresc şi revoluţionar, cîntecului de masă. O atenţie deosebită se va acorda concursului coral „CÎNTARE PATRIEI".

Împreună cu Radioteleviziunea, filarmonicele de stat şi Opera Română, se vor organiza concerte şi spectacole în întreprinderi şi instituţii, în cluburi şi case de cultură, asigurîndu-se participarea celor mai valoroşi interpreţi şi formaţii artistice profesioniste. Deschiderea stagiunii unor instituţii artistice profesioniste va avea loc în mari centre muncitoreşti.

8. Consiliul Central al U.G.S.R., împreună cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste vor stabili măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii formaţiilor folclorice profesioniste, astfel încît acestea, pe lîngă valorificarea celor mai reprezentative creaţii folclorice, să promoveze cu consecvenţă în programele lor o tematică revoluţionară, muncitorească şi patriotică, care să contribuie la formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii.

9. Consiliile teritoriale şi comitetele sindicatelor vor lua măsuri pentru creşterea numerică şi calitativă a formaţiilor de teatru, a colectivelor de recitatori şi a celor de montaje literar-muzicale şi vor asigura înscrierea în repertoriul lor, cu prioritate, a creaţiilor originale cu tematică contemporană, inspirate din munca şi lupta clasei muncitoare, a întregului popor, pentru construirea socialismului în patria noastră.

(Continuare în pag. a 11-a)

ÎNVĂŢĂMÎNTUL TULCEAN ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

Interviu cu prof. Traian Bidoaie, inspector şef la Inspectoratul şcolar judeţean

● Peste 150 de ateliere şcolare în plină activitate şi alte 100 în curs de amenajare ● În 1972—1973, toţi absolvenţii clasei a VIII-a vor fi cuprinşi în forme de învăţămînt ● Procentul cadrelor calificate în permanentă creştere.

Rep.: Instruirea practică a elevilor, deprinderea lor cu munca productivă au luat o mare amploare în ultimul timp în ţara noastră. Ce se preconizează în judeţul dv. pentru dotarea şcolilor cu ateliere?

T.B.: Din indicaţiile organelor centrale de partid şi de stat, cu sprijinul direct al Comitetului judeţean de partid şi al întreprinderilor tutelare din judeţ, s-a luat măsura înfiinţării în acest an şcolar a unui mare număr de ateliere şcolare: 120, care vin să se alăture celor 38 existente în anii precedenţi. În anul 1972 vor fi amenajate încă 100 asemenea ateliere. În ele — înzestrate cu utilajul necesar de către întreprinderile care patronează şcolile — elevii sînt iniţiaţi în tainele multor meserii (lăcătuşărie, tîmplărie, electro-mecanică, forjă, strungărie etc.), iar fetele în: croitorie, menaj, broderie etc. De menţionat că în oraşul Tulcea, bunăoară, nu există unitate şcolară fără atelier şcolar.

Dat fiind specificul judeţului nostru, în localităţile din mediul rural s-au înfiinţat ateliere profilate pe resursele locale existente. De pildă, la Periprava, elevii împletesc coşuri de răchită, pe care le livrează G.A.S.-ului din apropiere, la Crişan şi Caraorman există ateliere de împletituri din papură, la Chilia — de pescărie, unde elevii sînt deprinşi să confecţioneze unelte de pescuit şi chiar să pescuiască. Tot o secţie de pescărie intenţionăm să înfiinţăm şi la Caraorman. Ea este absolut necesară, căci şi pescuitul, ca orice meserie, se învaţă de timpuriu.

Rep.: Care este stadiul generalizării învăţămîntului de 10 ani în judeţul dv.?

T.B.: Să apelăm la o statistică. În anul şcolar 1969—1970, am pornit cu 21 unităţi şcolare în care elevii continuau să înveţe şi după absolvirea clasei a VIII-a dacă n-au fost cuprinşi în alte forme de învăţămînt. În 1970—1971, judeţul nostru a avut 40 de şcoli generale de 10 ani, iar în anul şcolar curent numărul lor s-a extins la 54 unităţi. Vrem ca în anul 1972—1973 să nu existe absolvent de clasa a VIII-a din judeţul nostru care, dacă n-a intrat la vreo altă şcoală postgenerală, să nu fie şcolarizat în continuare pînă la terminarea a 10 clase.

Rep.: Chiar şi în Deltă?

T.B.: Bineînţeles. În Deltă, în localităţile mari, avem şi în prezent şcoli generale de 10 ani: la Chilia Veche, Sulina, C.A. Rosetti etc.

Rep.: Cum se prezintă situaţia cadrelor calificate în judeţul Tulcea?

T.B.: Comparativ cu anii precedenţi, situaţia s-a îmbunătăţit simţitor. Iată, de pildă, în urmă cu cîţiva ani numai 48% dintre profesorii noştri erau cu calificare de specialitate. În prezent, media pe judeţ este de peste 70%. Există chiar catedre, cum ar fi cele de română, cele de biologie etc., unde proporţia profesorilor calificaţi ajunge pînă la 95%. La istorie şi geografie această proporţie este 90%; la matematică şi fizică de 70% şi aşa mai departe. Continuăm să avem nevoie de cadre specializate la disciplinele: limbi străine (îndeosebi, franceză), sport, desen, muzică.

În toamna aceasta au fost repartizaţi în judeţul nostru 286 de tineri absolvenţi. Dintre aceştia, 244 se află în prezent la catedră, întărind frontul nostru profesoral şi ne străduim ca într-un viitor nu prea îndepărtat să acoperim necesarul catedrelor din judeţ numai cu profesori şi învăţători calificaţi.

Rep.: Cum trăiesc şi locuiesc cadrele didactice, în special cele din Deltă?

T.B.: Deltei, acestei împărăţii a apelor, i s-a dus faima lipsită de glorie că aici se trăieşte greu. Într-adevăr, viaţa locuitorilor ei, pînă în urmă cu cîţiva ani, era aspră, mai ales în anumite perioade ale anului. Cadrele didactice, evident, împărtăşeau soarta oamenilor de aici: duceau aceeaşi viaţă aspră, nu o dată cu renunţări şi sacrificii, cu eroism. Dar eforturile regimului nostru de ridicare a vieţii pe o treaptă superioară, spre un plus de confort şi civilizaţie, sînt vizibile şi în Deltă.

La Sulina, Chilia Veche, Pardina, majoritatea învăţătorilor şi profesorilor locuiesc în blocuri noi; în sate ca: Letea, Caraorman, Crişan, mulţi dintre ei şi-au construit case proprii, şi-au întemeiat gospodării şi chiar dacă au venit din creierul munţilor să se statornicească aici, chiar dacă au studiat în oraşe mari, n-ar mai părăsi aceste locuri.

O situaţie specială se prezintă la Mila 23: e un sat înconjurat de ape, inundat aproape în fiecare primăvară. Cei 15 dascăli de aici dau, nu o dată, dovadă de eroism în munca lor de zi cu zi. Faţă de ei, organele de partid şi de stat, Inspectoratul şcolar judeţean manifestă multă solicitudine. În perioadele grele, nu sînt lăsaţi singuri!

Tribuna şcolii

Laboratoare şi ateliere şcolare prin mijloace proprii

Liceul nr. 1 „Spiru Haret" din Tulcea este un exemplu elocvent că acolo unde există iniţiativă şi spirit gospodăresc se pot construi laboratoare şi ateliere şcolare din cele mai moderne, cu mijloace proprii şi într-un timp record.

„Laboratorul de fizică — ne spune prof. Virginia Dima, directoarea liceului — l-au construit, în întregime, elevii noştri de la seral. Ei au montat instalaţia electrică, cu prize, cu becuri şi cu tot ce vedeţi aici, ei au făcut şi mobilierul — din bănci şi catedre vechi. Şcoala a dat fonduri (provenite din munca prestată de elevi la fabrica „Dunărea") doar pentru înzestrarea laboratorului cu aparatură necesară".

Trecem apoi într-o altă sală. Aici se amenajează laboratorul audio-vizual. Este o sală dispusă sub formă de amfiteatru, cu cabine de proiecţie, cu ecrane, cu instalaţii fonice. Maistrul Constantin Bălan şi cîţiva elevi din clasele superioare lucrează cu febrilitate: laboratorul trebuie dat în folosinţă cît mai curînd. Şcoala are mare nevoie de el, pentru predarea lecţiilor cu mijloace moderne. Şi aici se folosesc „resursele interne" — lemn provenit din mobilier vechi, casat, iar pentru acustica sălii, pereţii au fost tapetaţi cu ambalaje de ouă. Sala, chiar dacă este amenajată prin aceste mijloace simple, la îndemîna oricui, are în ea ceva tulburător şi îţi dă senzaţia de ultramodern.

Într-o altă aripă a şcolii este plasat laboratorul lingvistic. Acesta ar putea intra în orice clipă în funcţiune, dar întreprinderea „Didactica" din Bucureşti întîrzie să livreze microfoanele (sînt asigurări că totuşi le va livra la începutul lunii viitoare).

În subsolul imens al liceului se află atelierele şcolare: de lăcătuşărie, tîmplărie, mecanică, electrotehnică, sudură electrică şi autogenă, forjă şi... croitorie (pentru fete). Bancuri de lucru, cu menghinele montate, cu truse de unelte şi scule, pentru fiecare elev, maşini şi aparate, de la cele mai simple pînă la cele mai complicate.

Liceul este patronat de întreprinderea tulceană I.C.R.N.U., care s-a dovedit a fi „mamă" bună pentru şcoală. Conducerea acestei întreprinderi nu s-a mulţumit doar să doteze atelierele cu o bună parte din utilaj, ci a trimis şi specialişti, în orele de după program, să ajute la instalarea lui.

Cînd am vizitat atelierele, tinerii maiştri din şcoală, plini de elan şi iniţiativă, împreună cu cîţiva elevi, făceau ultimele retuşuri. Aici vor face instrucţia practică elevii de la şcoala generală din cadrul liceului, precum şi cei din anii I şi II. Elevii din anii superiori desfăşoară munca productivă la I.C.R.N.U. sau la fabrica de conserve „Dunărea".

„Cum se va desfăşura munca în ateliere? — l-am întrebat pe maistrul Constantin Bălan—veţi ţine cont de aptitudinile şi înclinaţiile elevilor?" „Evident — ne-a răspuns dînsul — în primele luni de instrucţie practică fiecare elev va trece să lucreze, pe rînd, în toate atelierele. Apoi, în funcţie de aptitudini şi înclinaţii, de atracţia fiecărui elev, vom călăuzi paşii lor spre meseria cea mai potrivită în care să se specializeze. Ne-am gîndit că printre ei vor fi—unii dotaţi excepţional — viitori inventatori. Pentru ei amenajăm un atelier de creaţie, prin care vrem să valorificăm fiecare idee, fiecare iniţiativă care ni se pare mai interesantă".

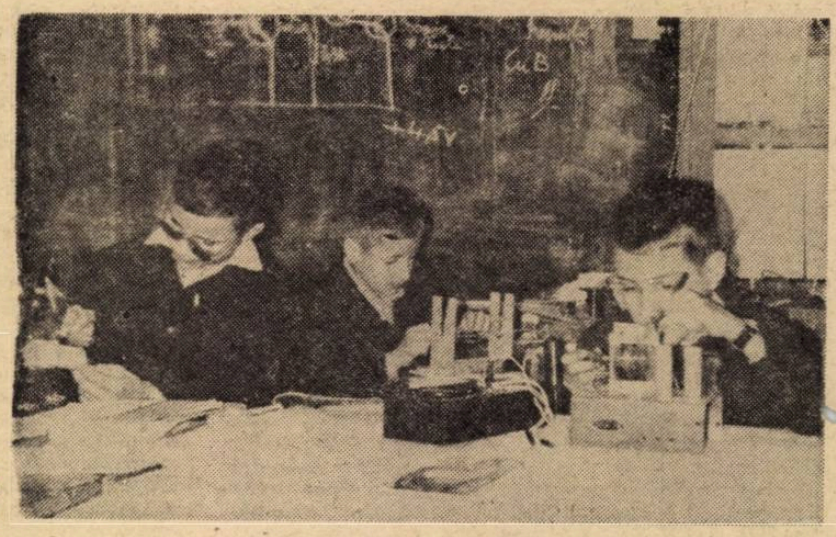

La cercul de electrotehnică al Casei de copii din Tulcea

— Tovarăşe director, nu mă prezint la post!...

— Dar e dreptul meu, tovarăşe director — remarcă arogant profesorul de engleză. Am dispoziţia ministerială de repartizare — continuă el — am luat catedra aceasta prin munca mea şi nu văd ce încurcătură v-am creat cînd...

— Aveţi dreptate, tovarăşe profesor, numai că aţi uitat să vă prezentaţi la timp la post şi, într-un fel, noi trebuia să...

— Da, e o mică neregulă — interveni el, fără să lase pe director să termine.

— Nu e chiar aşa de mică şi fără importanţă cum credeţi dv.: catedra de engleză a trebuit, tocmai pentru că nu v-aţi prezentat dv şi n-avea cine s-o ocupe, a trebuit, zic, s-o transformăm — să înlocuim, adică, limba engleză cu alte limbi pentru care avem cît de cît posibilitatea de a le preda.

— Eh, acum m-am prezentat eu şi aducem totul la normal. N-a trecut aşa mult timp...

— N-a trecut decît o lună de zile, e-adevărat că n-a trecut mai mult, însă o să ne facem de rîs că am început studiul unei limbi şi-acum îl lăsăm baltă şi-ncepem altă limbă.

— În orice caz, e catedra mea şi eu am dreptul...

— Ce-o să facem acum cu manualele de engleză? se întreabă directorul mai mult pe sine.

— Da... e o chestie, însă... aceasta mai puţin mă interesează pe mine. Eu îmi fac datoria să intru la clasă; dacă elevii au manuale, bine, dacă nu, pentru mine, tot bine.

— Da, veţi intra la clasă, tovarăşe profesor! conchise directorul aprins de ultimele cuvinte ale proaspătului absolvent de facultate.

Directorul şcolii anunţă imediat inspectoratului şcolar sosirea la post a profesorului de engleză şi explică situaţia dificilă determinată de lipsa manualelor respective (aproximativ 200).

Inspectoratul şcolar luă legătura imediat cu depozitele de cărţi şi librăriile din judeţ, cu inspectoratele şcolare vecine, cu baza centrală de difuzare a cărţii şi, după cîteva ore, o mare parte din manuale erau deja găsite.

Între timp, în şcoală avea loc o altă repartizare a orelor celor 7 profesori de limbi moderne, se schimba orarul celor aproximativ 1000 de elevi, cîteva clase erau anunţate c-o să facă limba engleză în locul altor limbi, se auzeau nemulţumiri din toate părţile că nu se mai termină cu provizoratul ăsta enervant.

Abia i se preciză profesorului catedra, că directorul se şi trezi cu el în birou:

— Tovarăşe director, eu vreau să fac aceste ore în 4 zile. Ştiţi... eu voi face naveta la

în județul Tulcea

ELEVI LA MUNCĂ PRODUCTIVĂ

Interviu cu ing. GH. VASILE, directorul fabricii de conserve „Dunărea" — Tulcea

Rep. : — Care sînt școlile din oraș patronate de întreprinderea dv ?

Gh. V. : — Școala generală nr. 4 și, parțial, Liceul nr. 1 „Spiru Haret".

Rep. : — Cum este organizată instrucția practică a elevilor ?

Gh. V. : — Pe mai multe planuri. De comun acord cu conducerile celor două școli, am stabilit următoarele : Liceul nr. 1 „Sipru Haret" să ne trimită în fiecare zi un număr de 50 de elevi la fabrică, în schimbul de dimineață și de după-amiază, sub supravegherea unui cadru didactic, iar elevii de la Școala generală nr. 4 să vină în întreprindere, într-un număr mare, o dată pe săptămînă. Transportul îl asigurăm noi, cu mașinile fabricii. Copiii sînt antrenați, practic, în toate muncile : de la încheierea subansamblelor pentru ambalaje, de la spălarea și curățirea legumelor și fructelor, pînă la munca în procesul tehnologic — din secțiile de pregătire, de fierbere, de închidere a cutiilor de conserve, sau de lipire a etichetelor pentru export.

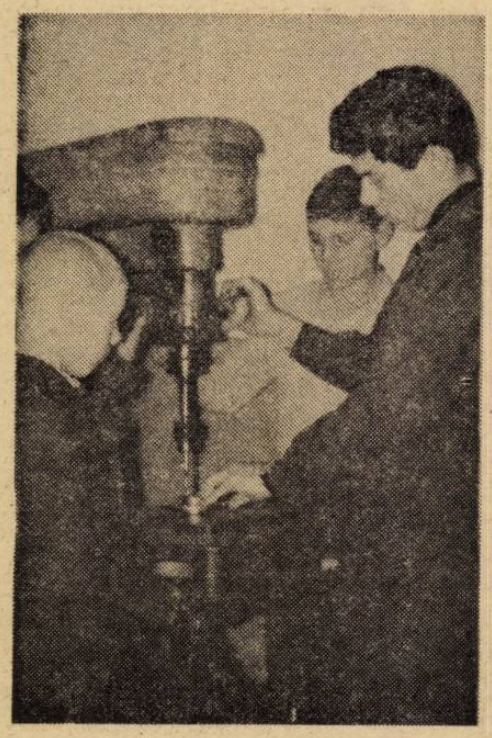

Primele noțiuni tehnice

Elevii au astfel posibilitatea să cunoască întregul proces de producție, își pot apropia și îndrăgi o meserie sau alta, în care, ulterior, să se poată califica.

Rep. : — Cine le îndrumă munca în timpul practicii ?

Gh. V. : — Cum vă spuneam, elevii sînt însoțiți de către un cadru didactic din școală. Dar îndrumările de la locul de muncă, „secretele" meseriei le împărtășesc maiștrii noștri. Și vă rog să mă credeți, avem maiștri buni, care depun toate strădaniile în această privință : Zoica Ion și Silvia Preda, de la secția **conserve,** Ioana Cenușă de la **pregătire,** Lascu Oprea de la **ambalaje,** ca să enumer doar cîțiva dintre ei.

Rep. : — Cum muncesc elevii — cu tragere de inimă, sau doar așa, să-și facă datoria față de școală ?

Gh. V. : — Mulți dintre ei sînt copiii noștri, ai angajaților de la „Dunărea". Chiar și eu am o fetiță în clasa a X-a a Liceului „Spiru Haret" care face practica la noi. Munca lor este departe de a fi... formală. Dimpotrivă, la toate secțiile, fără excepție, o putem califica drept **bună** și **foarte bună.** Copiii muncesc cu dragoste și între ei există chiar un fel de emulație, de întrecere în ce privește calitatea și cantitatea lucrului prestat. Totuși, nu trebuie să uităm că sînt copii încă ; chiar și cei din clasele superioare. De aceea, sînt scutiți de eforturi prea mari care i-ar putea obosi, i-ar putea îndepărta de munca fizică.

Rep. : — În afară de procesul tehnologic al întreprinderii, în ce alte locuri de muncă sînt antrenați elevii ?

Gh. V. : — Fabrica „Dunărea" dispune de niște anexe : 7 ferme (cu un total de 1 500 hectare) pe care cultivăm legume și fructe, o suprafață de 2,5 hectare de răsadnițe încălzite, pentru răsaduri de legume, precum și o seră de flori. În sezonul de vîrf, cum ar fi acela al recoltării, elevii din școlile tulcene ne sînt de mare ajutor. Munca prestată de ei aici este voluntar-patriotică — nu intră în cadrul instrucției practice.

Rep. : — Sînt perspective ca la absolvirea școlii elevii să fie angajați la „Dunărea" ?

Gh. V. : — Da, mari perspective. Fabrica noastră, în momentul de față, are angajați de pe tot cuprinsul țării. Cunoaște, de aceea, o mare fluctuație de personal. Iată de ce ne străduim prin toate mijloacele ca pe elevii care fac instrucția practică la noi să-i calificăm în cîte o meserie, să-i legăm de fabrică, iar la absolvirea școlii să-i angajăm în producție. Am pune stavilă, astfel, fluctuațiilor, iar întreprinderea s-ar dezvolta mult, devenind una din cele mai importante din județ. Avem asigurate toate condițiile.

UN DASCĂL DIN DELTA DE AZI

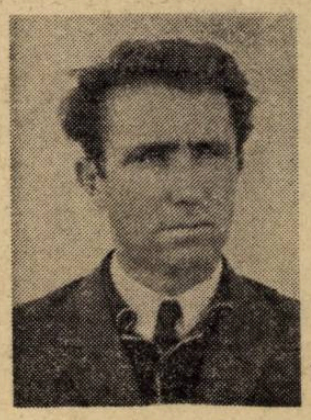

La cei 38 de ani cîți numără, **Andrei Ivanov,** directorul coordonator al Școlii generale de 8 ani din Crișan, este ceea ce se cheamă o personalitate în lumea școlii tulcene. Ni se vorbise despre el îndelung la Inspectoratul școlar județean și într-un anumit fel drumul de la orașul de reședință a județului pînă la Crișan îl făceam determinat de dorința de a-l cunoaște personal. Nu-i puțin lucru să funcționezi timp de 14 ani în școlile din această regiune ! 12 ani, la Școala generală din comuna Caraorman, iar ultimii 2 ani la aceea din comuna Crișan !

Andrei Ivanov a învățat școala pedagogică tocmai în celălalt capăt al țării, la Sighet. Înțelegînd nedumerirea noastră, ne-a luat-o înainte, explicîndu-ne cum a ajuns elev acolo. Împreună cu alți șase colegi, toți din Deltă, a fost selectat de un delegat al Ministerului Învățămîntului și recomandat să urmeze cursurile acestei școli (a făcut primele 4 clase ale școlii elementare în comuna natală Caraorman, iar ciclul II la Murighiol). După absolvirea școlii pedagogice, deși ar fi putut să-și exercite profesiunea de educator în regiunea Baia Mare, a cerut să fie repartizat la o școală din Deltă. Semnificativ, din cei 7 colegi porniți pe acest drum, 4 s-au reîntors în locurile natale. Neștiința de carte este astăzi în aceste locuri o amintire urîtă despre niște vremuri demult și pentru totdeauna apuse, Zeci și sute de copii din Crișan, Caraorman și Mila 23 au învățat să descifreze tainele scrisului și cititului, ca și ale fenomenelor care au loc în lumea materială și în viața socială de la acest inimos dascăl. Drumul lor spre înălțimi este larg deschis. Ce altă satisfacție mai mare poate avea, la drept vorbind, un educator ?!

Ca director coordonator are în grijă atît Școala generală de 8 ani din Crișan, cît și pe acelea din Caraorman și Mila 23. De la Crișan la Caraorman, pe apă, e o distanță de aproximativ 15 kilometri. Cam la aceeași depărtare de Crișan se află și Mila 23, și aceste vizite directorul coordonator al școlii din Crișan le face săptămînal. Iarna, cînd circulația pe Dunăre este întreruptă, face acest drum pe jos, pe un drum de țară, străjuit de stîlpii de telegraf. La întrebarea noastră dacă nu s-a gîndit vreodată să plece în altă parte ne-a răspuns categoric negativ și a adăugat că prilejuri de a o face a avut destule. De pildă, la Galați, unde are 3 frați. Delta este, însă, prea frumoasă ca s-o părăsească ! Soția sa este tot învățătoare și se gîndește ca și pe cei doi copii — Angela, de 8 ani, și Doru, un băiețaș de 4 ani — să-i îndrepte tot spre cariera didactică, pe care s-o exercite tot aici, în Deltă.

Andrei Ivanov este și un neobosit activist cultural. În calitatea sa de director al Căminului cultural desfășoară o bogată activitate pe acest tărîm : brigăzi artistice de agitație dau interesante programe artistice pe scenele Caselor de cultură de la Crișan și Caraorman; o formație de instrumentiști și soliști vocali încîntă copii și adulți de la Caraorman. Punctul forte al acestei activități, mîndria directorului Căminului cultural, îl constituie formația de muzicuțe de la Caraorman, care a obținut și un loc II la concursul pe județ.

Ca o recunoaștere a muncii, devotamentului lui pentru copiii, școala și oamenii acestor locuri este „Ordinul muncii", clasa a III-a, care i-a fost conferit anul trecut de „Ziua învățătorului".

I. ȚENESCU

Constanța. Așa că o să lucrez 4 zile : marți încep cu ora 10, cînd sosesc cu I.R.T.A. miercuri, joi și vineri, pînă la ora 13 cînd plec tot cu I.R.T.A.

— Adică, de fapt numai trei zile — replică amar directorul — căci marți și vineri sînt jumătăți de zile.

— În orice caz, acesta e timpul pe care eu îl rezerv școlii dv.

— Aflați, tovarășe profesor, că școala aceasta nu e a mea sau mai bine-zis este a mea în aceeași măsură în care este și a dv. și a oricărui om din țara asta. Îmi pare rău că vă spun eu acum aceste lucruri, cînd dv. trebuia să le știți de mult.

— Eu vă spun clar că nu mă leagă nimic de școala dv. M-am prezentat aici, că mi s-au încurcat lucrurile la Constanța: mi s-a promis c-o să mă încadreze acolo și-acum m-au lăsat pe geantă. Așa e cînd te lași în seama „babacilor", că ei au spus c-o să-mi aranjeze „ploile".

Directorul din nou căzu pe gînduri și-l lăsă pe profesor să-și debiteze și alte idei cu asemenea cuvinte de la periferia vocabularului.

— O să încercăm să ținem seama și de dorința dv., dar în măsura în care se poate, fără să neglijăm principiile după care ne conducem — răspunse directorul.

— V-am spus : de marți, orele 10, pînă vineri, orele 13 și deschizînd ușa grăbit — încheie :

— Vă mulțumesc pentru înțelegerea dv.

A doua zi, cînd elevii își așteptau profesorul de engleză, directorul fu înștiințat telefonic:

— Nu mă mai prezint la post. Faceți ce vreți cu catedra. Nu mă mai interesează nimic. M-am încadrat în Constanța. Vă rog, însă, tovarășe director, să-mi dați o adeverință că n-ați avut posibilitatea să-mi asigurați catedră de engleză și, deci, n-aveți nevoie de mine. Asta mi se cere la Constanța. Faceți-mi binele „ăsta" !

D. GHEORGHE

Nota redacției

Rîndurile de mai sus redau fidel o scenă petrecută în urmă cu puțin timp la Liceul din Babadag, unde și-a făcut apariția meteorică proaspătul profesor Virgil Popa.

La telefon, inspectorul șef al județului Constanța ne-a spus că nici vorbă nu-i să fie încadrat la vreo școală din municipiul Constanța. De altfel nici n-ar fi fost normal și legal.

Pe unde oare mai bate drumurile „profesorul" nostru ?...

Și pescuitul, ca orice meserie, se învață de timpuriu

Grupaj realizat de D. RACHICI

ŞCOLI DE VECHE TRADIŢIE

Liceul „Gheorghe Roşca Codreanu" din Bîrlad

Profesorii şi elevii clădesc totdeauna taima unei şcoli, îi durează prestigiul, îi duc mai departe tradiţiile. Liceul „Gheorghe Roşca Codreanu" din Bîrlad este una din acele minunate şcoli româneşti care au dat ţării generaţii de oameni cu o temeinică pregătire, cu o aleasă cultură, luptători activi pentru propăşirea poporului şi a patriei. Orice oaspete venit la festivităţile care au avut loc la Bîrlad în zilele de 16 şi 17 octombrie a.c., organizate cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la înfiinţarea acestei prestigioase instituţii de învăţământ moldovene, a rămas impresionat de bogata pleiadă a marilor personalităţi care au fost profesori sau au învăţat la acest liceu. Numărul lor întrece cu mult pe cel al anilor sărbătoriţi : 24 de academicieni, 86 de profesori universitari, 45 de generali, zeci de scriitori, oameni de artă etc. Arhivele liceului consemnează nume ilustre printre care savanţii Vasile Pîrvan, Ştefan Procopiu, Petre Constantinescu-Iaşi, Alex. Philippide, Dumitru şi Nicolae Bagdazar, Paul Bujor, Iulius Nităulescu, Nicolae Profiri, scriitorii Alex. Vlahuţă, Garabet Ibrăileanu, Raicu Ionescu-Rion, pictorul N. N. Tonitza, medicii de mare prestigiu Vasile Răşcanu, Constantin Tr. Nicolau, Scarlat Longhin, Ernest şi Ion Juvara, generalii C. Vasiliu-Răşcanu, Gh. Negrescu şi mulţi alţii.

Festivităţile de la Bîrlad s-au desfăşurat sub puternica impresie lăsată de mesajul adresat de **tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU** cadrelor didactice şi elevilor Liceului „Gheorghe Roşca Codreanu".

„În cei 125 de ani de existenţă — se arată în mesaj — **Liceul „Gheorghe Roşca Codreanu" a desfăşurat o rodnică activitate pe tărîmul instruirii şi educării tinerelor generaţii, din rîndul cărora s-au ridicat şi s-au afirmat numeroase personalităţi de prestigiu ale ştiinţei, artei şi culturii româneşti ; apreciez de asemenea că, în anii de după 23 August 1944, liceul dumneavoastră, dezvoltînd pe o treaptă superioară bogatele sale tradiţii din trecut a adus — alături de celelalte unităţi de învăţămînt din ţara noastră — o contribuţie de preţ la pregătirea şi formarea a numeroase cadre de constructori ai socialismului".**

Cuvintelor calde care le-au fost adresate de către secretarul general al partidului, cadrele didactice le-au răspuns printr-o însufleţitoare telegramă adresată **Comitetului Central al P.C.R., tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU** în care se spune, printre altele : „Vă asigurăm, mult stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, că vom munci cu toată răspunderea pentru a da ţării un tineret pregătit, educat în spiritul înaltelor idealuri ale socialismului şi comunismului şi ne

angajăm să depunem toate eforturile pentru a traduce în viaţă în mod exemplar sarcinile importante ce stau în faţa şcolii, pentru a da patriei cadre temeinic instruite cu o conştiinţă revoluţionară ridicată, constructori de nădejde ai societăţii comuniste pe pămîntul patriei."

Cele două zile rezervate sărbătoririi gloriosului jubileu au însemnat, mai mult decît orice o întîlnire între generaţiile de elevi ai liceului. O sesiune de comunicări ştiinţifice a prilejuit un emoţionant şi plin de învăţăminte dialog între mai vîrstnicii oameni de ştiinţă şi tinerii care învaţă azi pe băncile liceului, din rîndurile cărora poate — urmînd pilda înaintaşilor — mulţi dintre ei vor deveni peste ani personalităţi de prestigiu.

AL. I. VLADIMIR

Liceul din Zalău

Zalău, acest oraş vechi de la poalele bătrînului Mezeş, azi în plină dezvoltare, a cunoscut sîmbătă şi duminică atmosfera sărbătorească a unor manifestări prilejuite de împlinirea a 325 de ani de la înfiinţarea învăţămîntului liceal, instituţie care şi-a adus o contribuţie de seamă la înflorirea vieţii economice, sociale şi culturale pe meleagurile sălăjene, formînd 320 de promoţii de elevi români şi maghiari.

Istoricul trisecular al acestui vechi aşezămînt de învăţămînt, — evocat la sărbătorire de prof. **Elisabeta Perneş,** directoarea liceului — este bogat în tradiţii. Documentele atestă existenţa lui încă din anul 1646. De-a lungul anilor şcoala a avut profesori iluştri, printre care amintim pe Gyarmathi Sámuel renumit lingvist, membru al Societăţii de ştiinţe din Göttingen, pe Salamon József, care a reconstruit şcoala şi a reînnoit programele de învăţămînt, pe Sámi László, pedagog şi filozof, fost secretar al lui Kossuth. După Unirea Transilvaniei cu România, învăţămîntului liceal din Zalău i se adaugă şcoala normală pentru învăţători, iar mai tîrziu, gimnaziul de fete şi încă un liceu de băieţi. În pofida unor condiţii ostile din trecut, profesorii acestor şcoli au asigurat o temeinică pregătire elevilor, i-au educat în spiritul dragostei pentru popor, pentru ţară, al dreptăţii, omeniei şi frăţiei dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare. Aceste idealuri au fost exprimate în minunate versuri de marele poet Ady Endre, fost elev al liceului.

Printre absolvenţii liceului găsim tehnicieni, maiştri, muncitori de înaltă calificare, medici, profesori, ingineri, învăţători etc. În rîndurile intelectualilor de seamă care au fost profesori sau elevi ai acestei şcoli se numără : prof. dr. docent Szabó T. Attila, Ioan Suciu, profesor universitar, dr. Augustin Deac, director adjunct al Institutului de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., prof. dr. doc. Zörgö Beniamin, Victor Goga sculptor, Márton Gyula, profesor universitar.

În anii construcţiei socialismului liceul de cultură generală din Zalău a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Este semnificativ, că între anii 1961 —1971 au frecventat cursurile de zi un număr de 8841 elevi, mai mult ca în întreaga perioadă 1899—1943. În ultimii ani, au funcţionat în cadrul liceului 12 cercuri cu profil realist. În prezent, şcoala dispune de laboratoare de fizică şi chimie utilate modern, de un frumos laborator lingvistic amenajat de profesorii liceului, de cabinet de geografie, muzeu de ştiinţe naturale, ateliere de tîmplărie, lăcătuşărie, croitorie şi menaj, o vastă bază sportivă.

La festivităţile prilejuite de sărbătorirea liceului şi-au adus un călduros salut, făcînd elogiul activităţii acestui harnic colectiv şcolar, conf. univ. dr. **Traian Pop,** adjunct al ministrului învăţămîntului, **Vasile Cornea,** secretar al Comitetului judeţean de partid, directorii liceelor din Odorheiul Secuiesc, Giurgiu şi Şimleul Silvaniei, foşti şi actuali elevi ai şcolii.

Participanţii la manifestările prilejuite de aniversarea a 325 de ani de învăţămînt liceal din Zalău au adresat, într-o atmosferă entuziastă o telegramă **Comitetului Central al P.C.R., tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU.**

Cu prilejul manifestărilor festive a avut loc şi o sesiune de comunicări şi referate, iar elevii şcolii au prezentat un bogat program artistic.

ŞTEFAN BANTO

Şcoala generală din Maieru

În zilele de 16—17 octombrie a.c., au avut loc festivităţile pentru sărbătorirea uneia dintre cele mai vechi şcoli generale de pe plaiurile năsăudene — Şcoala generală din comuna Maieru. Cunoscută pentru natalitatea cea mai mare din judeţul Bistriţa-Năsăud, comuna Maieru este firească şi una dintre localităţile cu un mare număr de elevi. Şcoala care şi-a sărbătorit 200 de ani de existenţă numără astăzi 1 350 de elevi. De ea se află legat şi numele scriitorului Liviu Rebreanu, nume înscris în cataloagele ei şi al cărui părinte a fost unul din dascălii de seamă ai acestei şcoli.

Sărbătorirea care a reunit locuitorii comunei, actuali şi foşti elevi, învăţători şi profesori ai şcolii, reprezentanţi ai organelor locale de partid şi de stat, ai Ministerului Învăţămîntului, a început printr-un simpozion pe teme de istorie locală şi a şcolii. Totodată a avut loc o întîlnire a fostei societăţi studenţeşti „Liviu Rebreanu" (1927—1935) cu membrii actualului cerc literar-folcloric „Liviu Rebreanu".

În cea de a doua zi, festivităţile au continuat în faţa unei impresionante mulţimi unde, după prezentarea de directorul Mircea Ştefan a unui scurt istoric al şcolii, a luat cuvîntul Teodor Oltean, secretarul comitetului judeţean al P.C.R. care a trecut în revistă succesele şcolii şi ale învăţămîntului pe întreg cuprinsul judeţului. În anii socialismului, Şcoala generală din comuna Maieru s-a îmbogăţit cu noi săli de clasă, laboratoare şi ateliere, terenuri sportive.

A urmat vizitarea expoziţiei jubiliare a muzeului sătesc, a localurilor de şcoală şi a comunei precum şi un bogat festival prezentat de corul sindicatelor din Bistriţa, echipa de dansuri din Monor, trişcaşii din Leşu, fanfara minerilor din Rodna, ansamblul „Păuniţa" din Singeorz-Băi. Cei prezenţi la manifestările sărbătoreşti ale şcolii generale din comuna Maieru, au adresat o telegramă **Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU.**

IGNAT SILVIU,
SEVER URSA

RADIOŞCOALĂ

1971-72

Tematica emisiunilor de filozofie şi socialism ştiinţific

1. Locul şi rolul filozofiei în viaţa socială contemporană Relaţia dintre filozofie şi ştiinţă, filozofie şi artă, filozofie şi politică.
2. Aspecte ale luptei dintre materialism şi idealism în filozofia contemporană.
3. Dezvoltarea actuală a gîndirii filozofice marxiste.
4. Pătrunderea marxismului în România. Lupta P.C.R. pentru răspîndirea concepţiei marxiste despre lume în rîndul maselor.
5. Marxismul şi contemporaneitatea. Contribuţia P.C.R. la dezvoltarea gîndirii teoretice marxiste.
6. Datele ştiinţei contemporane cu privire la structura universului în lumina concepţiei marxiste despre materialitatea lumii.
7. Concepte de sistem şi structură în gîndirea teoretică contemporană. Dialogul critic dintre marxism şi diverse orientări structuraliste nemarxiste.
8. Determinismul materialist-dialectic şi ştiinţa contemporană. Critica indeterminismului.
9. Contribuţia P.C.R. la analiza şi rezolvarea contradicţiilor societăţii contemporane.
10. Acţiune şi cunoaştere. Principiul unităţii dintre cunoaştere şi acţiune în activitatea practică a P.C.R.
11. Empiric şi teoretic în cunoaşterea ştiinţifică contemporană.
12. Adevărul ca proces. Relativitatea adevărurilor în lumina cuceririlor ştiinţei contemoprane.
13. Libertate. responsabilitate şi angajare în dezvoltarea actuală a societăţii noastre.
14 Trăsături specifice şi sarcini ale procesului formării şi dezvoltării conştiinţei socialiste în ţara noastră în etapa actuală.
15. Socialismul ştiinţific şi teoria conducerii societăţii socialiste. Contribuţia P.C.R. la dezvoltarea ştiinţei conducerii politice a societăţii socialiste.
16. Însemnătatea teoriei marxist-leniniste despre dezvoltarea socială, pentru înţelegerea proceselor revoluţionare din lumea contemporană.
17. Poporul — făuritor al istoriei. Activitatea P.C.R., de mobilizare a poporului la elaborarea şi înfăptuirea politicii sale.
18. Sensul istoric al evoluţiei capitalismului, inevitabilitatea pieirii lui. Falsitatea teoriilor burgheze despre regenerarea capitalismului.
19. Partidul marxist-leninist, partid revoluţionar al clasei muncitoare. Crearea P.C.R. — moment de cotitură în istoria societăţii româneşti.
20. Revoluţia socialistă — calea trecerii de la capitalism la socialism. General şi particular în revoluţia socialistă.
21. Revoluţia populară în România. Trăsăturile specifice şi politica creatoare a P.C.R. în procesul înfăptuirii revoluţiei în ţara noastră.
22. Programul elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. privind făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.
23. Statul socialist român — stat unitar, suveran şi independent, instrument principal al făuririi noii societăţi. Importanţa ansamblului de măsuri adoptate de partid în ultimii ani pentru perfecţionarea organizării şi activităţii statului nostru.
24. Structura socială şi unitatea social-politică a poporului. Clasa muncitoare — clasă conducătoare a societăţi noastre.
25. Libertatea şi egalitatea socială în socialism. Dezvoltarea continuă a democraţiei socialiste în ţara noastră.
26. Naţiunea şi rolul ei în dezvoltarea socială contemporană. Rolul naţiunii noastre socialsite în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.
27. Rezolvarea marxist-leninistă a problemei naţionale în ţara noastră. Frăţia dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare.
28. Patrie şi patriotism. Unitatea dintre naţional şi internaţional în politica Partidului Comunist Român.
29. Apărarea patriei socialiste — îndatorire de onoare a tuturor cetăţenilor. Concepţia marxist-leninistă privind rolul şi însemnătatea înarmării generale a poporului pentru apărarea libertăţii, suveranităţii şi integrităţii patriei.
30. Socialismul şi cultura. Politica P.C.R. de dezvoltare a învăţămîntului, ştiinţei şi culturii.
31. Individul şi societatea. Marxismul şi problematica omului contemporan.
32. Mişcarea comunistă mondială. Activitatea P.C.R. pentru întărirea unităţii mişcării comuniste mondiale şi a tuturor forţelor antiimperialiste.
33. Apărarea şi consolidarea păcii — problema principală a relaţiilor internaţionale contemporane.
34. Politica externă a R.S. România Principiile politicii noastre externe, activitatea P.C.R. şi a guvernului ţării pe arena internaţională.
35. Comunismul — viitorul omenirii. Congresul al X-lea al P.C.R. despre pregătirea condiţiilor trecerii la comunism în ţara noastră.

catedra

Învățarea prin descoperire la o lecție de chimie

Prezentăm o lecție de învățare prin descoperire cu subiectul : **„Compuși carbonilici : clasificare, denumire și metode de preparare"**, predată la anul IV de liceu. Ea s-a desfășurat prin **descoperire inductivă** și a avut loc în laboratorul de chimie. Pe mesele elevilor se aflau mostre din cîteva aldehide (formol, acetaldehidă, benzaldehidă și cetone (acetonă). Aveau, de asemenea, la dispoziție, alcool metilic, alcool etilic, amestec oxidant de bicromat de potasiu, acid sulfuric, spirală de cupru.

1. Comunicarea noilor cunoștințe a început prin formularea unor cerințe adresate elevilor :

a) Dați exemple de compuși organici cu grupe funcționale bivalente întîlniți pînă acum. Scrieți pe caiete cît mai multe asemenea substanțe. Încercați să descoperiți grupa funcțională caracteristică.

b) Propuneți formula generală a întregii categorii de substanțe care conțin grupa funcțională de mai sus.

c) Pe baza exemplelor propuse anterior căutați să clasificați compușii carbonilici în funcție de natura atomilor ce se leagă de grupa carbonil.

d) Ați putea realiza o clasificare și după alte criterii ? (Răspuns scontat : natura radicalului legat de grupa carbonil, numărul grupelor funcționale din moleculă). După ce au găsit substanțele, li s-a indicat elevilor modul cum se face denumirea, urmînd ca ei să particularizeze pentru fiecare dintre compușii propuși.

Acest moment al lecției a urmărit sistematizarea pe un plan superior a informațiilor anterioare și valorificarea lor prin corelații euristice în vederea asimilării unor noi cunoștințe.

2. În următoarea etapă s-a trecut la descoperirea pe cale inductivă a metodelor prin care se obține clasa de substanțe organice studiate. În acest scop s-a indicat elevilor :

a) Reamintiți-vă din lecțiile precedente situațiile în care se obțineau aldehide sau cetone ca rezultat al diverselor fenomene chimice ;

b) Utilizați pentru început hidrocarburi din diferite clase pe care urmează să le supuneți la variate transformări chimice.

Ca urmare a tatonărilor dirijate de către profesor, elevii s-au comportat astfel : trei elevi (7,5 la sută) n-au indicat nici o metodă. Dintre ei nici unul nu făcea parte din categoria celor cu pregătire slabă la chimie, învățau însă, de regulă, în mod mecanic ; șase elevi (15 la sută) au găsit două metode ; dintre aceștia patru elevi au propus obținerea din alchine prin adiția apei, cale care a mai fost folosită într-o lecție precedentă ; 13 (32.5 la sută) s-au referit la prepararea din alcani și din alchene (prin oxidarea cu ozon) ; de remarcat că printre ei se aflau și doi elevi cu rezultate anterioare slabe care reținuseră foarte bine oxidarea cu ozon ; 14 elevi (35 la sută) au găsit cîte trei metode ; patru elevi (10 la sută) au propus cîte patru modalități de obținere, folosind diverse clase din hidrocarburi. Cea mai dificilă s-a dovedit a fi găsirea metodei Friedel-Grafts, din hidrocarburi aromatice. Pentru a o descoperi elevii au fost obligați să facă analogie cu reacția care utilizează același catalizator, produsă între hidrocarburile aromatice și derivații halogenați ai alcanilor.

În momentul înregistrării răspunsurilor s-a insistat, în special, asupra ultimei metode, pentru a putea fi corect și rațional însușită de toți subiecții.

3. S-a cerut elevilor să proiecteze modul de obținere, în condiții experimentale, a aldehidelor și cetonelor din substanțe aparținînd unor clase de compuși funcționali studiați. În acest scop, elevii aveau pregătite materialele necesare pentru a realiza practic asemenea sinteze. Ei trebuiau, totodată, să le identifice și să propună metode pe care să le aplice. Cunoscînd capacitatea elevilor clasei de a rezolva astfel de probleme s-a indicat, pentru verificarea ipotezei, să lucreze individual. În situații mai dificile pot fi constituite grupe alcătuite din cîte doi-trei elevi.

Din 40 de elevi, 31 (77,5 la sută) au răspuns corect și complet indicînd cele două metode (hidroliza derivatelor dihalogenaților la același atom de carbon și dehidrogenerarea alcoolilor. Chiar și ceilalți 9 elevi (22,5 la sută) care au dat răspunsuri incomplete sau eronate sînt avantajați de această metodă, deoarece le stimulează efortul independent și interesul.

Procesul ridicat al răspunsurilor bune se datorează în primul rînd faptului că elevii reușesc, ca urmare a unei preocupări anterioare, să observe multilateral substanțele și reacțiile chimice cu relevarea interdependențelor cauzale dintre ele. În acest fel s-a asigurat participarea gîndirii, reliefarea esențialului, cît și sesizarea asemănărilor și a proprietăților contrastante. Din acest punct de vedere observația elevului la lecțiile în care învață prin descoperire se apropie de rigurozitatea observației specifice cercetării științifice. Se evită astfel excesul de fapte nesemnificative și cunoașterea limitată numai prin simțuri (nu toate substanțele chimice pot fi gustate, mirosite sau pipăite). Aceste neajunsuri proprii demonstrației făcute de profesor generează inactivitate din partea elevului. În contrast cu această modalitate de lucru, predarea și învățarea prin descoperire oferă condiții pentru a parcurge și reedita etapele descoperirilor și invențiilor științifice. Elevii își însușesc, în acest cadru, elemente de metodologie a cercetării științifice, un stil riguros și eficient de activitate intelectuală.

4. Pe baza concluziilor parțiale stabilite în celelalte momente, elevii au primit ca sarcină să sistematizeze principalele metode utilizate pentru prepararea de aldehide și cetone.

Faptul că cele mai multe dintre răspunsurile primite s-au prezentat sub forma unor scheme demonstrează că elevii au folosit creator noțiunile predate, ajungînd singuri la generalizări corecte.

5. Pentru verificarea concluziei, în cadrul aplicațiilor practice s-a dat elevilor problema :

Încercați, pe seama celor demonstrate să propuneți și să scrieți ecuațiile a cît mai multe metode de obținere a dietilcetonei. Li s-a atras atenția că în aprecierea răspunsurilor se va lua în considerare nu numai numărul, ci și ingeniozitatea și varietatea metodelor.

Răspunsurile primite ne-au arătat că învățarea prin descoperire inductivă dă tuturor elevilor posibilitatea să stabilească generalizări corecte, cu posibilități să le aplice apoi și în alte situații decît cele tipice școlare.

6. S-a recomandat ca temă pentru acasă prepararea aldehidei acetice din alcool medicinal prin oxidarea cu oxid de cupru cu ajutorul mijloacelor celor mai simple de care dispun elevii.

La baza elaborării și desfășurării lecției a stat ideea descoperirii cunoștințelor de către elevi prin activitate independentă. În acest proces, profesorul s-a situat într-o postură de consultant al elevilor, preocupat să observe rezultatele pozitive și dificultățile pe care le-a întîmpinat fiecare elev, precum și de a putea oferi sugestii pentru continuarea activității. Din „magister dixit", profesorul a devenit principalul factor de stimulare a creativității elevilor, de valorificare a înclinației lor spre spontaneitate, curiozitate și spirit de observație.

IACOB IRIMIA
Institutul de cercetări pedagogice — București
RODICA NICOLAICIUC
Liceul „I. Neculce"-București

Un portret pe săptămînă

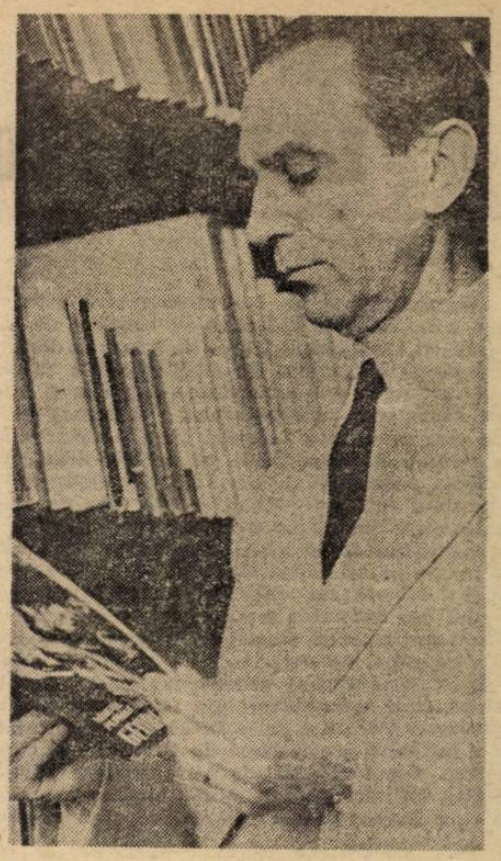

GHEORGHE HANEȘ,
profesor la liceul „Tudor Arghezi" din Craiova

Elemente formative în lecțiile de literatură franceză

În totalitatea lor, lecțiile din manualele de limbă franceză cuprind un evantai larg de idei generoase, contribuind, alături de celelalte discipline școlare, la educarea elevilor în spiritul patriotismului și al internaționalismului socialist. Nu trebuie însă să se piardă din vedere că cel mai bun manual școlar oferit elevilor poate fi ineficient fără munca plină de pasiune a dascălului. Să vedem ce mijloace afectiv-educaționale concrete stau la dispoziția profesorului în vederea completării rolului manualului școlar în pregătirea ideologică a elevilor. Făcînd apel la propria experiență, aș putea enumera următoarele : **valorificarea ideologică a fragmentelor literare** prezentate în manualul școlar, **folosirea directă a opiniilor clasicilor marxism-leninismului** privitoare la literatură, **citarea la lecție a criticii literare contemporane** și, în fine, **folosirea unor variate materiale informaționale din presa străină și românească** referitoare la operele sau epocile literare studiate. Iată cîteva exemple ilustrative :

Fragmentul „Un jour de paye" (E. Zola, Germinal — anul IV) dă posibilitatea profesorului să scoată în evidență exploatarea capitalistă a minerilor francezi în a doua jumătate a secolului trecut și să prezinte paralel situația clasei muncitoare din țara noastră în trecut, creionînd, totodată, relațiile sociale ale epocii, rolul crescînd al concepției socialismului științific în înarmarea ideologică a maselor exploatate. Prin discuții cu elevii, este util să se explice acestora neconcordanța dintre idealul propus și insuficienta maturizare politică și organizatorică a minerilor francezi, reflectată în cuvîntarea eroului principal al romanului, Etienne Lantier, ținută în pădure în fața minerilor adunați în noaptea precedentă declanșării grevei generale. Pentru moment, cuvintele eroului : „Mort aux exploiteurs !" au doar rolul mobilizator la lupta politică în perspectivă a minerilor revoltați.

Prezentînd elevilor nuvelele „Le Père Milon" (anul IV) sau „Deux amis" (anul II), de Guy de Maupassant, se va insista asupra caracterelor diferite ale eroilor zugrăviți, dominați însă de același suflu patriotic, sacrificîndu-și viața numai pentru a fi de folos patriei lor. Urmărind analiza psihologică a personajelor, nu se va neglija aspectul civic al acestora, determinat de hotărîrea lor conștientă de a-și învinge frica, regretul de a se despărți de viață și de cei dragi. În loc să terminăm prin comentarea unor proverbe ca : „Les grandes douleurs sont muettes" (Marile dureri sînt mute), sau „Aux coeurs vaillants rien d'impossible" (Inimilor viteze nimic nu le este imposibil) etc., putem începe analiza acestor lecții plecînd tocmai de la aceste proverbe, cerînd elevilor să pătrundă semnificația cu ajutorul unor exemple din istoria poporului nostru în lupta împotriva cotropitorilor.

Poezia poetului francez simbolist Arthur Rimbaud „Le dormeur du val" (anul II) oferă profesorului posibilitatea de a insista asupra ororilor războiului, educînd la elevi sentimentul de apărare a păcii în lume. Soldatul din vale devine, în concepția poetului, un simbol al tineretului sacrificat inutil în războaie străine de adevăratele interese ale poporului. De aici, protestul său antirăzboinic. Extinzînd sfera discuțiilor cu elevii, se va putea aminti clasificarea marxistă a războaielor în drepte și nedrepte, amintind apoi acestora politica partidului nostru pe plan extern de promovare a înțelegerii între toate statele lumii, urmărind excluderea forței în relațiile dintre state.

Sublinierea ideii necesității și utilității sociale a muncii, a demnității și a fericirii umane bazate pe principiul „fiecare să trăiască din munca sa", respingerea sentimentului milei publice ca pe un sentiment jignitor pentru demnitatea umană, sînt ocazionate, de pildă, și de fragmentul „La bienfaisance universelle" de A. France (M. Bergeret à Paris). Prezentarea frumuseților și bogățiilor naturale ale patriei noastre, a marilor realizări obținute prin munca eroică a poporului nostru sub conducerea directă a partidului, în anii construcției socialiste, sînt oferite de analiza lecțiilor : **Dans la Delte du Danube, Pour le bien-être du peuple, Bucarest rajeunit, Une cité de la chimie** (anul I), sau **Ma patrie, Chant de la Roumanie, Une lettre** (anul IV).

O altă categorie de lecții cuprinse în manuale, cum ar fi : **La Comune de Paris, Sur une barricade** (anul I), **La Résistance française** (anul II) constituie un excelent mijloc pentru profesor de a educa la elevi internaționalismul socialist, sentimentul solidarității cu lupta popoarelor împotriva fascismului, a exploatării. Elevii vor înțelege că Rezistența a fost un fenomen european, o mișcare patriotică a popoarelor conduse de partidele comuniste împotriva ocupanților fasciști, pentru zdrobirea acestora și eliberarea patriei. Este de datoria profesorului să amintească participarea comuniștilor români la lupta antifascistă din Spania și din Franța. Amintind elevilor numele eroilor antifasciști români, căzuți în luptă pe frontu-rile Spaniei și ale Rezistenței franceze, aducem un omagiu luptei popoarelor român, spaniol și francez pentru libertate și independență. Lecțiile noastre vor fi cu atît mai eficiente, cu cît vom reuși să influențăm afectiv pe elevi, determinîndu-i să discute, să aducă completări din istoria noastră națională. Numai în acest fel vom realiza îmbinarea educației patriotice cu educația internaționalistă

Prof. MIHAI HOPULELE
Liceul „B. P. Hașdeu" — Buzău

Clasele şcolii moderne:
LABORATORUL, CABINETUL, ATELIERUL

Propunîndu-şi, în cadrul amplului proces de renovare a tehnologiei didactice — condiţie de bază a modernizării învăţămîntului — să treacă la lărgirea şi perfecţionarea sistemului de desfăşurare a procesului instructiv-educativ în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare, Ministerul Învăţămîntului a organizat joi, 14 octombrie a.c., în incinta Liceului „Ion Neculce" din Capitală un schimb de experienţă pe această temă. Despre experienţa acumulată de acest liceu în domeniul deplasării procesului instructiv-educativ din sala de clasă tradiţională către instalaţia modernă care permite realizarea unui învăţămînt de înaltă ţinută ştiinţifică, cititorii noştri au putut afla încă din articolul „Clasele şcolii moderne ; laboratorul, cabinetul şi atelierul" publicat într-unul din numerele trecute ale revistei noastre sub semnătura profesorului emerit Ion Dragu, directorul liceului.

La schimbul de experienţă au participat conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învăţămîntului, directori generali şi inspectori din Ministerul Învăţămîntului, cercetători ştiinţifici de la Institutul de cercetări pedagogice, profesori şi directori de licee din Bucureşti şi din diferite alte localităţi ale ţării. Printre participanţii la această întîlnire s-au numărat 14 directori ai unor licee pe care inspectoratele şcolare judeţene şi-au propus să le transforme în adevărate modele, pentru celelalte şcoli din judeţ, în ceea ce priveşte organizarea şi desfăşurarea procesului instructiv-educativ în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare.

În cadrul acestui schimb de experienţă, profesorul Ion Dragu a prezentat un referat intitulat „Organizarea şi desfăşurarea procesului instructiv-educativ în laboratoare, cabinete şi ateliere", iar cercetătoarea Valentina Filipescu, referatul cu tema „Metodologia predării în laboratoare, cabinete şi ateliere şcolare". După audierea referatelor, cei prezenţi au vizitat laboratoarele, cabinetele şi atelierele Liceului „Ion Neculce" şi au primit lămuriri cu privire la desfăşurarea procesului instructiv-educativ în acest cadru. În încheierea schimbului de experienţă, conf. univ. dr. Traian Pop a vorbit în faţa participanţilor despre locul important pe care îl va ocupa în procesul modernizării învăţămîntului această nouă formă de studiu şi despre misiunea importantă a liceelor care vor trece primele din ţară la adoptarea ei.

Cu acest prilej, redacţia noastră a solicitat un interviu cercetătoarei Valentina Filipescu şi a organizat o convorbire cu cîţiva dintre directorii viitoarelor licee model pe care le prezentăm în pagina de faţă.

Au cuvîntul directorii:

MATEI AUGUSTIN (Liceul „Emil Racoviţă", Cluj), MARIN BOBOC (Liceul „Gheorghe Şincai", Baia Mare), CORNELIA CIRCA (Liceul „Dragoş Vodă", Sighetul Marmaţiei), ION DRAGU (Liceul „Ion Neculce", Bucureşti), GHEORGHE EICHORN (Liceul „Petru Rareş", Suceava), ION ŞOARCĂ (Liceul „Tudor Arghezi", Craiova), IOAN ONACA (Liceul „Mihai Viteazul", Turda), PETRE TĂNĂSUCĂ (Liceul „Costache Negruzzi", Iaşi).

Red. : În general, şcolile conduse de dv. sînt dintre acelea care au făcut deja un început pe linia transferării procesului de învăţămînt din clasă în cabinete, laboratoare şi ateliere. Cum vedeţi dezvoltarea pe mai departe a acestui început ?

I. Dragu : Mai întîi, consider că acestor licee trebuie să li se asigure nişte condiţii cu totul speciale. Nu mă refer la cele care privesc localul şi dotarea, probleme mai complexe care vor fi soluţionate de la caz la caz, dar la un anumit statut de funcţionare. Conform normelor în vigoare, orice şcoală este încadrată cu personal în funcţie de categoria din care face parte după numărul de clase şi de elevi. În cazul liceelor noastre, nu ar trebui să mai funcţioneze aceste criterii, ci doar acela al misiunii lor cu totul deosebite.

Gh. Eichorn : Aş adăuga necesitatea ca în aceste licee să nu mai funcţioneze şi clasele I-VIII, ci doar cele de liceu.

C. Circa : Efectivul unei clase trebuie să fie, după părerea mea, mai mic de 30 de elevi.

Gh. Eichorn : Conform regulamentului, într-o clasă pot fi minimum 25 de elevi. Aceasta ar putea deveni, pentru liceele noastre, norma maximă. Aş mai adăuga o doleanţă legată de dotare. Este de dorit ca ministerul să dea posibilitatea acestor licee să facă singure comenzi ferme de material didactic, prin intermediul ministerului sau direct la întreprinderile producătoare.

I. Dragu : Consider că ele pot fi dotate direct de către minister.

P. Tănăsucă : Ar fi ideal să fim — cel puţin pentru început — subordonaţi direct Ministerului Învăţămîntului.

I. Onaca : În orice caz, avem nevoie de mai multă libertate în dotare şi în angajarea personalului auxiliar.

M. Augustin : Trebuie să angajăm pe lîngă laboranţi şi bibliotecari, un specialist în aparatura de laborator.

C. Circa : Poate că acestor licee li s-ar putea atribui regimul unor licee pilot.

Gh. Eichorn : Care ar servi şi la reciclarea corpului profesoral.

Red. : În treacăt, a fost amintită problema înzestrării. În ce măsură credeţi că aceasta va putea fi rezolvată cu ajutorul întreprinderilor care patronează şcolile şi prin autodotare ?

M. Augustin : Mi-aş permite să dau exemplul liceului nostru care a reuşit să organizeze întreaga instruire tehnico-productivă în incinta şcolii creînd, cu ajutorul Întreprinderii „Tehnofrig", ateliere de mecanică fină şi de electrotehnică. Aceste ateliere au fost în întregime amenajate de elevi conduşi de maiştri. În bună măsură, am organizat în condiţii similare atelierele de gospodărie şi croitorie. Resursele proprii au fost folosite, de asemenea, în laboratoarele de fizică, chimie, biologie şi laboratorul

fonic, nu de mult create în şcoala noastră, în vederea trecerii la forma de învăţămînt pe care o discutăm aici.

Red. : Firește, trecerea la această nouă formă de muncă pedagogică va avea, în fiecare liceu, o anume desfăşurare în timp.

I. Dragu : Dacă îmi permiteţi să am în vedere experienţa liceului nostru, eu aş recomanda ca această acţiune să se desfăşoare în mai multe etape care vor fi diferite de la un liceu la altul, după particularităţile specifice fiecăruia. Este potrivit să se treacă la noul sistem în laboratoarele existente, înainte de a fi încheiat procesul de dotare a acestora. Dacă avem un laborator de fizică, vom organiza în aşa fel munca încît toate lecţiile de fizică să se facă în acest laborator şi, între timp, creăm, să zicem, laboratorul de chimie, chiar dacă dotarea laboratorului de fizică nu a fost încheiată. În etapa a doua, atunci cînd se măreşte numărul de instalaţii şi numărul de cabinete, o parte a claselor va ajunge să înveţe exclusiv în cabinete, în vreme ce celelalte vor continua să înveţe după formula din prima etapă. Dacă avem, să zicem, 20 de clase, 10 dintre ele vor învăţa numai în cabinete, iar celelalte le vor folosi în în măsura în care va fi posibil.

I. Soarcă : Socotesc foarte bună această formulă, mai ales pentru şcolile care învaţă în două schimburi. În aceste şcoli vom face în aşa fel ca majoritatea claselor să înveţe de dimineaţă, iar 6—7 clase care vor învăţa după-amiaza, vor fi introduse toate în laboratoare şi cabinete. În acest sens, noi am şi făcut unele încercări cu anii I şi IV.

Gh. Eichorn : Cred că la început va trebui să folosim laboratoarele existente. Apoi, să recurgem la laboratoarele universale, polivalente, valabile pentru orice discipline şi abia, într-o ultimă etapă, să trecem la cabinetele profilate.

I. Onaca : Nu sînt de acord cu introducerea laboratorului universal, fiindcă solicită mai multă aparatură decît cele profilate.

M. Boboc : Socotesc că dimpotrivă este de preferat laboratorul universal. Acesta are o densitate mai mare, îţi permite să foloseşti mai multe aparate şi este valabil pentru orice disciplină.

I. Soarcă : Toate funcţiile laboratorului universal pot fi îndeplinite de laboratorul profilat. Prefer un laborator profilat bine dotat.

Red. : Cum vă propuneţi să utilizaţi spaţiul şcolar în condiţiile pe care le impune această nouă formă de învăţămînt ?

P. Tănăsucă : Aş vrea să ridic o problemă specifică pentru şcoala noastră. Noi avem internat şi semiinternat şi un program cu totul aparte. Dacă vom transforma toate sălile de clasă în sălile de laborator, nu vom mai avea unde să facem meditaţii.

I. Soarcă : Cred că printr-o bună organizare, în noul sistem nu numai că nu se pierde, dar se cîştigă spaţiu.

P. Tănăsucă : Avem 23 de săli de clasă şi 23 de clase de elevi.

I. Dragu : Veţi avea deci, 23 de laboratoare. În aceste laboratoare, dimineaţa se vor face lecţii iar după amiaza meditaţii. Firește, soluţia ideală rămîne aceea, deja amintită, de a limita numărul claselor şi numărul de elevi.

★

Am încheiat aici această convorbire prin care nu am intenţionat decît să sondăm cîteva dintre problemele pe care şi le pun directorii unor licee care şi-au propus să devină în scurtă vreme modele ale predării moderne. Fără îndoială, realizarea lor va implica aspecte mult mai numeroase şi mai complexe. Pentru acest început de drum, ne rezumăm la datele convorbirii de mai sus, propunîndu-ne să revenim cu noi date, observaţii şi sugestii care se vor contura în acţiunea concretă de trecere la noul sistem de învăţămînt.

Pagină realizată de
OCTAVIAN BUZESCU
şi CORNELIA GÎRMACEA

O reconsiderare a conceperii şi desfăşurării activităţii didactice

— Convorbire cu VALENTINA FILIPESCU, şef de sector la Institutul de ştiinţe pedagogice —

Red. : Vă rugăm să ne spuneţi care sînt factorii determinanţi ai transferării procesului de învăţămînt din clasa tradiţională în clasele şcolii viitoare, cum au fost denumite, pe drept cuvînt, atelierele, laboratoarele şi cabinetele ?

V. Filipescu : Vreau să subliniez, de la început, că nu e vorba de o simplă transportare a procesului de învăţămînt dintr-o încăpere în alta, ci de o reconsiderare în fond a conceperii şi desfăşurării activităţii didactice. Noile obiective educaţionale, progresul ştiinţei, multitudinea de informaţii ne cer găsirea unor forme noi de muncă, corespunzătoare respectivelor obiective din punct de vedere ergonomic, estetic, psiho-pedagogic, economic etc.

Red. : Ce rol au aceste forme noi de muncă în procesul de învăţămînt ?

V. Filipescu : Prin noile forme de organizare, se urmăreşte, de fapt, dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului, sporirea eficienţei lui, crearea de situaţii ce implică orientarea elevilor în activitatea lor viitoare. Prin trecerea la învăţămîntul în cabinete, laboratoare şi ateliere se urmăreşte adaptarea mijloacelor şi condiţiilor materiale la specificul muncii didactice.

Red. : Ce schimbări determină această formă de organizare a procesului de învăţămînt în munca elevului şi a profesorului ?

V. Filipescu : Laboratoarele trebuie să răstoarne relaţia predare-învăţare, să o orienteze în vederea sporirii eficienţei prin asigurarea caracterului practic şi formativ al învăţămîntului în toate etapele lui. Accentul trebuie să se deplaseze de la demonstraţiile profesorului pe care elevul le urmărea pasiv, pe formarea capacităţii acestuia de a învăţa prin descoperire, de a se informa singur, devenind astfel subiect în procesul de cunoaştere. Aici elevul are posibilitatea de a-şi însuşi ştiinţa ca proces şi nu ca produs finit. Specificul muncii din laboratoare, cabinete şi ateliere determină nu numai schimbarea poziţiei în spaţiu a profesorului şi elevului. Deşi nu e esenţială, această schimbare are o mare importanţă din punct de vedere afectiv, profesorul situîndu-se, şi în acest fel, alături de elevi şi nu în faţa lor. Prin specificul ei, munca în laboratoare, cabinete şi ateliere asigură individualizarea procesului de învăţămînt. Organizarea atelierelor, cabinetelor, laboratoarelor este şi educogenă, dezvoltă spiritul de ordine, simţul responsabilităţii pentru lucrul făcut de tine însuţi, atitudinea justă faţă de muncă, colaborarea între elevi, creează într-un cuvînt un climat propice unei activităţi stenice, mai atrăgătoare, mai mobilizatoare decît cea din clasa obişnuită. Pentru profesori, fiecare „clasă" a şcolii moderne trebuie să devină un adevărat laborator de creaţie metodică.

Red. : Şcolile noastre sînt la început de drum în această direcţie. De un preţios ajutor le-ar fi cadrelor didactice dacă ar cunoaşte cîteva îndrumări de organizare practică, unele cerinţe pe care trebuie să le îndeplinească aceste noi locuri de muncă din şcoala noastră.

V. Filipescu : Mai întîi, trebuie să se plece de la exigenţele organizării ştiinţifice a muncii profesorului şi elevului pentru a se economisi timp şi forţe. Vom avea în vedere ca în aceste încăperi să nu fie nimic în plus, nimic fără funcţionalitate. Atît profesorul, cît şi elevul vor trebui să găsească aici tot ce-i necesar pentru lecţie, de la materialul didactic pînă la formulare pentru teme, programe, reviste de specialitate etc. Locul de muncă trebuie să respecte cerinţe igienice şi antropometrice (înălţimea şi prototipul mobilierului, distanţa pînă la zona de lucru etc), cerinţe de microclimat (izolare de factori perturbatori, luminozitate), cerinţe economice (rezistenţa aparatelor şi mobilierului), cerinţe estetice (simplitate, culori adecvate etc.). Am lăsat la urmă cerinţele pedagogice, deşi ele sînt cele mai importante şi de neepuizat. Amintesc doar cîteva. Mijloacele, procedeele şi metodele didactice trebuie să fie variate, pentru a înlătura monotonia şi oboseala, să asigure fiecărui elev posibilitatea de a parcurge toate actele procesului de cunoaştere, iar profesorului să-şi organizeze timpul pentru pregătirea lecţiilor cît mai eficient.

PLANUL DE MĂSURI
al Consiliului Central al U. G. S. R.

(Urmare din pag a 5-a)

Pentru a asigura orientarea politică şi promovarea cu prioritate a creaţiilor contemporane cu un bogat conţinut educativ, includerea pieselor de teatru, a lucrărilor muzicale vocale sau instrumentale în programele formaţiilor artistice de amatori ale sindicatelor se va face pe baza recomandărilor de repertoriu elaborate de Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste.

10. Se vor lua măsuri — de comun acord cu alţi factori interesaţi — pentru dezvoltarea largă a activităţii destinată petrecerii utile şi plăcute de către oamenii muncii a timpului liber, organizării sistematice în parcuri, grădini, păduri şi alte locuri de agrement a unor serbări şi festivaluri, duminici cultural-sportive şi alte acţiuni cu caracter educativ şi recreativ.

11. Consiliul Central al U.G.S.R., împreună cu conducerile uniunilor de creaţie şi cu sprijinul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste vor stabili anual măsuri pentru realizarea şi promovarea unor lucrări care să înfăţişeze veridic munca creatoare din uzine şi fabrici, şantiere şi de pe ogoare, viaţa şi activitatea clasei muncitoare, chipul nou al constructorilor socialismului. În vederea asigurării unui fond de cărţi care să corespundă cerinţelor spirituale ale oamenilor muncii, în viitor, aprovizionarea bibliotecilor sindicatelor se va face numai pe baza consultării colectivelor de muncă respective. Pentru stimularea activităţii de creaţie, Consiliul Central al U.G.S.R. va acorda anual premii pentru cele mai valoroase opere cu tematică muncitorească, revoluţionară şi patriotică din creaţia literară, muzicală, dramaturgie, artă plastică şi cinematografie.

Consiliul Central al U.G.S.R., organele teritoriale ale sindicatelor vor continua să acţioneze şi să doteze instituţiile social-culturale cu valoroase lucrări de artă plastică a căror tematică contribuie efectiv la educaţia socialistă a maselor. Toate lucrările ce urmează a fi achiziţionate de sindicate, cele comandate sau contractate vor fi vizionate de oameni ai muncii — principalii beneficiari ai acestor lucrări — care-şi vor spune părerea dacă lucrările respective corespund cerinţelor lor educative şi estetice şi dacă pot fi achiziţionate din fondurile sindicatelor.

Cu sprijinul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, în anii 1971—1972, Consiliul Central al U.G.S.R. va edita culegeri cu cele mai valoroase piese de teatru într-un act sau mai multe acte, cîntece de partid, de patrie şi de muncă, librete pentru dansuri cu subiect, texte pentru brigăzile artistice de agitaţie, care să înfăţişeze aspecte din activitatea şi viaţa clasei muncitoare, a celorlalţi oameni ai muncii.

12. Consiliul Central al U.G.S.R. va dezvolta colaborarea cu Consiliul Naţional al Radioteleviziunii Române în vederea realizării unor emisiuni care să înfăţişeze concret şi convingător activitatea creatoare a oamenilor muncii din întreprinderi, şantiere, uzine ; se vor iniţia noi emisiuni care să prezinte viaţa grupei sindicale, activitatea cluburilor, caselor de cultură şi căminelor culturale, a cineclubu rilor şi a formaţiilor artistice de amatori etc.

13. Organele teritoriale, comitetele sindicatelor vor purta întreaga răspundere pentru folosirea judicioasă şi cît mai completă a caselor de cultură, cluburilor muncitoreşti şi sălilor culturale. Pe baza unor programe lunare, aprobate de organele de partid, se vor organiza manifestări politice, ştiinţifice, tehnice, de cultură generală, distractiv-recreative şi alte activităţi diferenţiate pentru diverse categorii de oameni ai muncii, pentru tineret şi femei.

Pînă la sfîrşitul acestui an, la 1—2 cluburi sau case de cultură din fiecare judeţ se va organiza o activitate model, care în anul 1972 va fi generalizată în toate unităţile culturale din judeţ.

14. Consiliul Central al U.G.S.R., împreună cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste şi Comitetul Central al U.T.C. vor definitiva în cursul acestui an Regulamentul-cadru de organizare şi funcţionare a caselor de cultură, cluburilor şi căminelor culturale ; Regulamentul-cadru de organizare şi funcţionare a bibliotecilor din R. S. România ; Regulamentul-cadru al cineclubu rilor, în vederea asigurării unor norme unitare de organizare şi funcţionare a acestora.

De asemenea, se vor revedea şi se vor face propuneri pe linia îmbunătăţirii actualelor reglementări privind sistemul de remunerare a colaboratorilor pe linia muncii cultural-artistice ; cuantumul taxelor de participare la diverse cercuri şi cursuri, plata încălzirii sălilor de spectacole etc.

IV

Sindicatele, în colaborare cu organizaţiile U.T.C., organele locale ale C.N.E.F.S., se vor preocupa în mai mare măsură de consolidarea asociaţiilor şi cluburilor sportive din întreprinderi şi instituţii pentru atragerea maselor de salariaţi, în special a tineretului, la practicarea sistematică a exerciţiilor fizice şi turismului, pentru dezvoltarea tot mai largă a sportului de masă şi de performanţă.

1. Împreună cu organizaţiile de tineret şi ale C.N.E.F.S., sindicatele vor generaliza practicarea exerciţiilor fizice la locul de muncă în pauzele reglementare, organizarea de excursii şi drumeţii, în vederea influenţării pozitive a stării de sănătate a populaţiei şi a randamentului în muncă al salariaţilor. În căminele muncitoreşti se vor organiza practicarea gimnasticii de dimineaţă, iar casele de cultură şi cluburile muncitoreşti, vor organiza cercuri de gimnastică, de culturism, de judo, tenis de masă etc.

2. Se vor lua măsuri pentru dezvoltarea substanţială a activităţii politico-ideologice şi cultural-educative în rîndul sportivilor, antrenorilor şi activiştilor din acest domeniu, în vederea îmbunătăţirii activităţii sportive de performanţă, lichidarea fenomenelor negative ce se întîlnesc în multe cluburi şi asociaţii sportive ; crearea unei atmosfere sănătoase şi a unei conduite etice ireproşabile în rîndurile tuturor sportivilor şi a suporterilor.

3. Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. va examina împreună cu C.N.E.F.S., pînă la sfîrşitul acestui an, modul cum se desfăşoară activitatea sportivă de masă şi de performanţă din întreprinderi şi instituţii şi vor prezenta conducerii partidului şi statului măsuri pentru îmbunătăţirea substanţială a acestei activităţi.

4. În vederea folosirii mai raţionale a bazei turistice existente, Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. şi Ministerul Turismului vor organiza şi vor stabili măsuri comune care să asigure participarea unui număr tot mai mare de oameni ai muncii la excursiile organizate de Oficiile judeţene de turism.

5. Împreună cu organizaţiile U.T.C., consiliile populare şi conducerile întreprinderilor, sindicatele vor organiza acţiuni de muncă voluntar-patriotică pentru amenajarea de noi terenuri sportive pe lîngă întreprinderi, cartiere de locuinţe şi în zone de agrement, înfiinţarea de baze turistice şi de odihnă proprii şi pentru îngrijirea, utilizarea şi gospodărirea judicioasă a bazelor sportive şi turistice existente.

V

Presa sindicală centrală, departamentală şi de uzină, literatura sindicală va trebui să acorde mai multă atenţie problemelor de conţinut ale manifestărilor politico-ideologice şi cultural-educative organizate de sindicate.

1. Redacţiile ziarelor „Munca", „Munkáselét" şi revistei „Munca în sindicate" vor lua măsuri pentru îmbunătăţirea conţinutului politico-ideologic al publicaţiilor respective, lărgirea tematicii şi ridicarea nivelului lor publicistic. Se vor publica cu regularitate articole pe teme teoretice cu privire la politica partidului şi statului nostru, cronici ale evenimentelor interne şi internaţionale, articole privind formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste, popularizarea metodelor de muncă şi iniţiativelor înaintate din activitatea sindicatelor şi a colectivelor de oameni ai muncii, vor fi combătute manifestările retrograde, antisociale. La stabilirea tematicii şi la elaborarea materialelor publicate vor fi atraşi în mai mare măsură oamenii muncii care lucrează direct în producţie şi activiştii sindicatelor, care să prezinte în coloanele publicaţiilor sindicale experienţa lor de muncă şi părerile lor în problemele de actualitate.

Va fi îmbunătăţit profilul şi grafica revistei „Clubul" pentru a trata mai pe larg, atrăgător şi interesant, problemele activităţii politice, ideologice şi cultural-educative desfăşurată de sindicate şi instituţiile lor culturale ; se vor publica materiale de îndrumare metodică, de repertoriu pentru formaţiile de teatru, brigăzile artistice de agitaţie şi formaţiile muzical-coregrafice etc.

Organele teritoriale, sindicatele sînt chemate să-şi intensifice activitatea de popularizare şi difuzare a ziarului „Munca" şi a celorlalte publicaţii şi lucrări sindicale, astfel ca acestea să devină instrumente de lucru pentru toţi activiştii sindicatelor, pentru comitetele şi grupele sindicale din fiecare întreprindere şi instituţie.

2. Consiliul Central al U.G.S.R. va edita un volum cuprinzînd o selecţie de documente ale P.C.R. şi extrase din cuvîntările tovarăşului Nicolae Ceauşescu referitoare la locul, rolul, atribuţiile şi sarcinile sindicatelor în etapa actuală. De asemenea, pentru popularizarea şi cunoaşterea unor acte normative importante şi a experienţei pozitive a organelor sindicale vor fi editate : Volumul V al culegerii „Documente, legi, hotărîri şi instrucţiuni" cuprinzînd în întregime sau în extrase, documente de partid, de stat şi ale Consiliului Central al U.G.S.R., se vor edita broşuri despre munca sindicatelor în diferite domenii de activitate.

VI

Consiliul Central al U.G.S.R., comitetele uniunilor şi consiliile teritoriale vor acorda o atenţie sporită selecţionării, creşterii şi promovării cadrelor din domeniul muncii politice şi cultural-educative de masă, îmbunătăţirii şi perfecţionării stilului şi metodelor de muncă.

1. Organele şi organizaţiile sindicale vor acorda o mare atenţie selecţionării, creşterii şi promovării cadrelor sindicale din domeniul muncii politico-ideologice şi cultural-educative. Cu prilejul apropiatelor alegeri ale organelor sindicale în birourile grupelor sindicale, în comisiile muncii politice şi cultural-educative ale comitetelor sindicatelor, vor fi recomandaţi pentru a fi aleşi, oameni pasionaţi pentru munca educativă, cu o bună pregătire politico-ideologică şi profesională, cunoscători ai vieţii şi activităţii din întreprinderi şi instituţii, cu o comportare moral-cetăţenească exemplară.

În funcţia de directori de case de cultură, cluburi muncitoreşti şi bibliotecari ai sindicatelor, vor fi promovaţi numai oameni cu pregătire politică, ideologică corespunzătoare, cu experienţă în producţie, cu aptitudini pentru a desfăşura o activitate complexă în munca de educare a maselor.

Pînă la sfîrşitul anului 1971, consiliile judeţene ale sindicatelor vor lua măsuri pentru încadrarea tuturor cluburilor, caselor de cultură şi bibliotecilor sindicatelor cu cadre care să corespundă acestor criterii.

Directorii caselor de cultură ale sindicatelor vor fi numiţi în funcţie numai cu aprobarea Biroului Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R.

Ceilalţi activişti de la casele de cultură ale sindicatelor, directorii de club şi bibliotecarii vor fi numiţi în funcţie numai cu aprobarea birourilor executive ale consiliilor judeţene ale sindicatelor.

2. În vederea instruirii cadrelor din domeniul muncii politice şi cultural-educative se vor organiza cursuri de informare şi perfecţionare, consfătuiri, schimburi de experienţă şi alte forme de pregătire. În anul şcolar 1971—1972 va fi organizată, atît la Academia pentru învăţămînt social-politic şi perfecţionarea cadrelor de conducere „Ştefan Gheorghiu", cît şi la şcoala inter-judeţeană de partid de la Iaşi, instruirea prin cursuri de cîte 15—90 de zile a 400 directori de club, case de cultură, biblioteci, responsabili ai comisiilor muncii politice şi cultural-educative din întreprinderi şi instituţii, instructori artistici şi alţi activişti culturali.

De asemenea, în cadrul universităţilor populare se vor organiza pe baza unor programe orientative elaborate de Consiliul Central al U.G.S.R. şi Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, cursuri pentru responsabilii cu munca politică şi cultural-educativă de masă din comitetele sindicatelor din întreprinderi şi instituţii, bibliotecari şi alţi activişti care lucrează în acest domeniu.

3. Pentru a se asigura un conţinut mai bogat şi o diversitate tematică activităţii politice şi cultural-educative desfăşurată de sindicate, vor fi atraşi în mai mare măsură oameni de ştiinţă, artă şi cultură. În acest scop, se vor stabili programe comune de colaborare între Uniunea Generală a Sindicatelor din România şi Uniunea Scriitorilor, Uniunea Compozitorilor, Uniunea Artiştilor Plastici, Uniunea Ziariştilor, Uniunea Arhitecţilor, Asociaţia Cineaştilor, Asociaţia oamenilor de artă din instituţiile teatrale şi muzicale, Uniunea societăţilor ştiinţifice şi alte asociaţii cu caracter ştiinţific şi profesional.

Întreaga activitate politică şi cultural-educativă de masă desfăşurată de sindicate trebuie să se concretizeze în realizarea cu succes a planurilor de dezvoltare a economiei naţionale, condiţie hotărîtoare pentru asigurarea creşterii continue a nivelului de trai al poporului.

Munca politico-ideologică va trebui să contribuie la realizarea tuturor sarcinilor puse de partid în faţa industriei, agriculturii, ştiinţei şi culturii, la îndeplinirea angajamentelor luate în întrecere, la creşterea productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii produselor, folosirea raţională a maşinilor şi a timpului de lucru, reducerea cheltuielilor materiale de producţie, la sporirea eficienţei activităţii economice a fiecărei întreprinderi şi unităţi economice.

În vederea traducerii în viaţă în cele mai bune condiţii a sarcinilor stabilite de partid sindicatelor în munca de formare şi dezvoltare a conştiinţei socialiste a maselor, toate problemele activităţii politice, cultural-educative şi artistice vor fi rezolvate în strînsă colaborare şi cu sprijinul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste şi al organelor sale teritoriale.

★

Plenara Consiliului Central al U.G.S.R. cheamă toate organele şi organizaţiile sindicale, ca pe baza acestui plan de măsuri să-şi definitiveze propriile programe de acţiuni în domeniul activităţii de educaţie socialistă a maselor şi să treacă efectiv la aplicarea lor. Prin îmbunătăţirea muncii politico-educative să asigurăm participarea largă şi activă a celor ce muncesc la înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. şi de recentele documente de partid în vederea perfecţionării activităţii politico-ideologice şi cultural-educative pentru educarea marxist-leninistă, revoluţionară şi patriotică a tuturor oamenilor muncii, pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în scumpa noastră patrie — Republica Socialistă România.

Mai multe cărţi destinate educaţiei tineretului!

Biblioteca centrală pedagogică a organizat săptămîna trecută la cererea Ministerului Învăţămîntului o expoziţie a cărţilor pentru copii şi tineret, apărute între anii 1969—1971, cu scopul de a ilustra preocuparea editurilor pentru realizarea educaţiei comuniste multilaterale ale preşcolarilor şi elevilor de toate vîrstele. Expoziţia a înregistrat toate cărţile publicate în această perioadă care se referă la : probleme generale ale educaţiei (culegeri de texte pentru munca educativă, pentru educaţia ideologică, politică, morală, ateist-ştiinţifică etc.); educaţia patriotică şi civică (compartiment în care se simte îndeosebi prezenţa Editurii Militare); educaţia intelectuală ; educaţia estetică ; educaţia prin muncă ; educaţia fizică şi sanitară ; activităţi extraşcolare ; educaţia preşcolară (sector bogat reprezentat de Editura „Ion Creangă") ; educaţia în familie ; educaţia prin revistele şcolare (care sînt mai numeroase decît cărţile din majoritatea standurilor); probleme de circulaţie şi de securitate împotriva incendiilor, inundaţiilor etc. (cuprinse în broşuri, afişe, ghiduri).

Din vizitarea expoziţiei, ca şi din discuţia noastră cu tovarăşul Al. Lăzărescu, director adjunct al Bibliotecii centrale pedagogice, reiese că atît numeric, cît şi din punctul de vedere al diversităţii problemelor şi mijloacelor de realizare (redactare, ilustrare, format etc.) cărţile destinate copiilor şi tineretului nostru corespund doar parţial cerinţelor majore ale educaţiei în spiritul îndrumărilor şi directivelor partidului, în strînsă legătură cu dezvoltarea societăţii noastre socialiste.

Pentru discutarea şi îmbunătăţirea acestei situaţii, Ministerul Învăţămîntului va organiza, în această lună, o consfătuire cu reprezentanţii editurilor, uniunilor de creaţie şi institutelor de învăţămînt superior.

V. B.

Acad. profesor POLINSZKY KAROLY, adjunct al ministrului culturii, despre:

Concepte și caracteristici ale înnoirii sistemului de învățământ din R. P. Ungară

Personalitatea academicianului profesor POLINSZKY KAROLY, adjunct al ministrului culturii din R. P. Ungară, degajă un impresionant spirit de sinteză, în care se împletesc nu numai discipline de cercetare științifică a chimistului de binecunoscută reputație și a profesorului ale cărui cursuri se disting prin claritate și concizie, ci și organizatorul, omul de acțiune.

Îl solicităm să ne schițeze, pentru început, un tur de orizont al actualității și perspectivelor din învățământul din R. P. Ungară.

— Ne aflăm în prezent, în plin proces de reînnoire generală a sistemului nostru de învățământ, pe întreaga sa arie de cuprindere și în profunzime. Acesta se desfășoară în lumina hotărîrilor celui de al X-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, menite să ridice întregul învățământ la nivelul cerințelor dezvoltării prezente și de viitor ale societății noastre socialiste, progresului științifico-tehnic contemporan. Precum se vede este un proces de mare anvergură, care antrenează multiple forțe și cere o fundamentare profund științifică. Firește, am pornit de la analiza multilaterală a întregului nostru sistem educațional și pedagogic, delimitînd atît în concepții cît și în practica pedagogică tot ceea ce trebuie să primească o infuzie novatoare

De aceea, în momentul de față, cînd sîntem într-o fază înaintată, dar încă nefinalizată de analiză și regîndire a sistemului de învățămînt, nu putem contura încă un tablou

— V-am solicita să ne schițați unele concepte de bază și cîteva caracteristici ale înnoirilor ce vor fi aduse sistemului de învățămînt din R. P. Ungară.

— Printre factorii de referire ai eficienței și oportunității transformărilor ce vor fi operate se numără, alături de criteriile sporirii eficienței procesului de învățămînt pe planul educației comuniste, al legării strînse cu practica construirii socialismului și al ridicării nivelului științific și formativ al pregătirii tinerei generații și conceperea învățămîntului din punct de vedere economic. Sîntem deosebit de interesați, pe acest plan, de ideile promovate în organizarea și conducerea învățămîntului din România socialistă

În ceea ce privește structura învățămîntului ca atare, ne orientăm spre realizarea unui sistem „multietajat". Înțelegem prin aceasta asigurarea, pentru toate domeniile de activitate — productivă, economico-tehnică etc. — a unor specialiști situați pe diferite trepte de pregătire. De exemplu, specialiștii tehnologi din întreprinderi vor primi o pregătire postliceală de 3 ani, ca subingineri sau ingineri de exploatare, cum li se mai spune. Specialiștii cu o asemenea pregătire, care doresc să obțină o diplomă universitară, vor putea să urmeze încă doi ani de studii. La fel și pentru alte specialități. Această „multietajare", cu comunicarea deschisă între diferitele trepte ale pregătirii într-o anumită specialitate, poate fi caracterizată drept problema principală care ne preocupă în momentul de față. Căutăm, în același timp, forme noi, cît mai flexibile și cu randament sporit și ne străduim să introducem metode noi pe toate treptele și în toate domeniile de specialitate, adică atît pentru pregătirea profesorilor, cît și a specialiștilor în tehnică sau în economie. Sistemele noi sînt într-un stadiu avansat de conturare,

— Care este contribuția cercetării științifice la întreaga această acțiune?

— Am acordat, în ultimii ani, o atenție deosebită cercetării științifice, astfel încît ea să se orienteze mai dinamic spre marile probleme ale învățămîntului și educației în domeniul cărora trebuie găsite soluții noi, eficiente. Cu acest scop, a fost creată la noi, în urmă cu doi ani, o academie de științe pedagogice care concentrează activitatea diferitelor foruri specializate, asigurînd conlucrarea lor spre rezolvarea obiectivelor majore, informarea reciprocă etc. La cercetarea pedagogică în probleme de programe analitice și de metodică își aduce contribuția Institutul pedagogic național, iar cu cercetarea pentru învățămînt superior se ocupă un centru pedagogic; de cercetarea aspectelor directe sau adiacente procesului educațional se ocupă și catedrele universitare, precum și o seamă de institute de cercetare în domeniul științelor sociale. S-au obținut rezultate notabile, în special în elaborarea sistemului „multietajat" la care m-am referit anterior, rezultate consemnate în studii și lucrări mai ample de specialitate. Pentru sporirea eficienței cercetării pedagogice s-a stabilit ca aceasta să aibă o tematică legată cît mai strîns de problemele practice-concrete, iar soluțiile elaborate să fie experimentate în condiții apropiate de cele ale unei eventuale generalizări, puse în discuția specialiștilor și practicienilor de la catedră, asigurîndu-se, pentru cele mai valoroase soluții, o evoluție cît mai rapidă pe traseul **concepție — experimentare — generalizare** în practica institutiilor de învățămînt.

Interviu consemnat de MIRCEA HERIVAN

TENDINȚE ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR ȘCOLARE

La invitația Ministerului Învățămîntului ne-a vizitat țara o delegație de specialiști în domeniul construcțiilor școlare din Republica Federală a Germaniei. Într-o convorbire cu redactorul nostru **Cornelia Girmacea**, doctorul inginer FRIDOLIN HALLAUER, conducătorul delegației, a formulat cîteva puncte de vedere interesante cu privire la tendințele existente în concepția și realizarea construcțiilor școlare ale viitorului, adecvate noilor cerințe ale procesului de învățămînt, pe care le prezentăm în aceste coloane.

Î. : În Republica Federală a Germaniei există, după cîte știm, un sistem de învățămînt federal, la baza căruia stă principiul regional de dezvoltare. Care sînt tendințele de dezvoltare ale instituțiilor de învățămînt din cadrul acestui sistem ?

R. : Deși se observă tendințe diferite de dezvoltare, instituțiile de învățămînt din landurile noastre au și trăsături comune. Astfel în acest sistem tindem să avem instituții de învățămînt atotcuprinzătoare, urmărind specializarea într-o anumită direcție a fiecărei instituții componente. Școala ideală — școala viitorului — după părerea noastră va trebui să cuprindă toate nivelele învățămîntului, iar circulația elevilor să se poată face și pe orizontală. Deocamdată un prim pas spre această școală îl vom face cu universitatea, pe care o vrem în viitor cît mai cuprinzătoare. Ea va trebui să aibă cele patru domenii de specialitate — științe sociale, naturale, umanistice și inginerești — prezentîndu-se sub forma unui angrenaj, în așa mod, încît studenții să-și poată coordona studiul între toate institutele ei.

Î. : Cum se pune de acord construcția școlară cu tendințele sistemului pe care îl preconizați ?

R. : În cadrul acestui sistem construcția școlară devine mult mai mare din punct de vedere arhitectonic și cu o mare mobilitate din punct de vedere funcțional.

Î. : Cînd ați spus mobilitate funcțională, desigur, v-ați referit la spațiile interioare. Cum sînt concepute aceste spații ? Își păstrează caracterul de spații fixe sau devin variabile ?

R. : Aceste complexe arhitectonice au un sistem de încăperi cu o multitudine de funcții, adaptabile la nevoie oricărei activități școlare. Vom părăsi astfel ideea de a construi săli de clasă, singurele încăperi destinate exclusiv unui singur scop rămînînd doar laboratoarele.

Î. : În ce măsură se adaptează construcția școlară astfel concepută unei tehnologii didactice moderne cerută de noul conținut al învățămîntului ?

R. : Spațiile interioare flexibile ca scop și formă pot fi transformate conform necesităților, fără prea mari cheltuieli. Datorită mobilității pereților ele pot fi adaptabile oricărei activități didactice.

Î. : Acest tip de construcție școlară este utilizată pe scară largă sau constituie o noutate ?

R. : Sistemul flexibil de construcții putea fi întîlnit pînă acum doar în universități, biblioteci, muzee. De curînd însă, s-au construit în acest fel și cîteva licee.

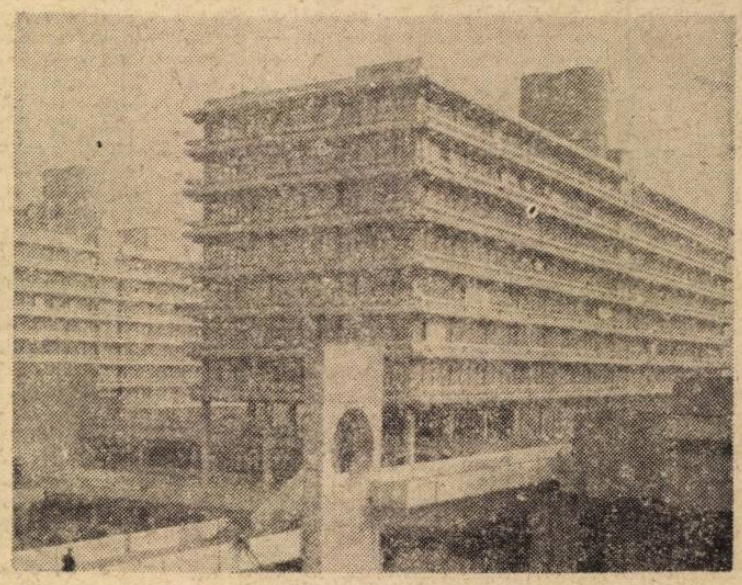

Universitatea din Bochum — regiunea Ruhr, landul Renania de Nord-Vestfalia

REVISTA PRESEI PEDAGOGICE

„GENITORI" (Italia): O problemă de educație îndelung dezbătută

S-au discutat și se discută încă cu insistență, în multe țări, problemele educației sexuale, modul cum acestea trebuie abordate și prezentate tinerilor.

Un amplu studiu semnat de Sergio Cammelli, — de fapt textul intervenției sale la reuniunea de la Caracas a Comisiei internaționale pentru educație — publicat în revista italiană „Genitori" (nr. 177/1971) sintetizează punctele de vedere ce se conturează mai pregnant, în Italia, pe această temă. Studiul încearcă de la început să elimine o greșeală care se face adeseori : punerea semnului de egalitate între instrucția sexuală și educația sexuală, subliniind că aceasta din urmă cuprinde, ca o parte componentă a ei, pe cea dintîi, dar nu se reduce la ea. Delimitînd sferele celor două noțiuni, autorul arată că instrucția sexuală înzestrează pe elevi cu cunoștințele biologice necesare în această direcție, în timp ce educația abordează și aspectele etico-sociale, implicațiile afective ale relațiilor dintre sexe (altfel „explicarea pur biologică a fenomenului îl frustrează pe copil de un întreg orizont de poezie și de căldură umană, de dragoste în sensul cel mai complet al cuvîntului, de dăruire și îmbogățire spirituală reciprocă").

Încercînd să analizeze căile prin care școala poate fi mai de folos elevilor și părinților în această privință, autorul pledează pentru încredințarea sarcinii de a face educația sexuală a elevilor unor persoane, special pregătite, „experți anume calificați în variatele sectoare ale educației sexuale". Cum aceasta nu-i scutește pe ceilalți învățători și profesori de un perpetuu contact cu probleme de educație sexuală a școlarilor — pe care trebuie să le rezolve în cunoștință de cauză și cu un deosebit tact pedagogic — este necesară și pentru celelalte cadre didactice o pregătire anume, prin niște cursuri speciale. „Profesorul care le urmează — scrie S. Cammelli — nu va deveni un „expert" și nu va putea ține lecții de educație sexuală, dar va fi în măsură să evite o serie de greșeli și să dea o orientare adecvată întregului său comportament de la clasă".

În ce-i privește pe elevi, autorul este de părere — cel puțin în condițiile Italiei — că sînt foarte potrivite cursurile facultative de educație sexuală, alături de întreaga gamă de explicații și atitudini adecvate pe care le solicită, din partea cadrelor didactice, viața de fiecare zi a elevilor de diferite vîrste și categorii de școli.

MERIDIANE

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 21 VINERI 29 OCTOMBRIE 1971 12 PAGINI — 1 LEU

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

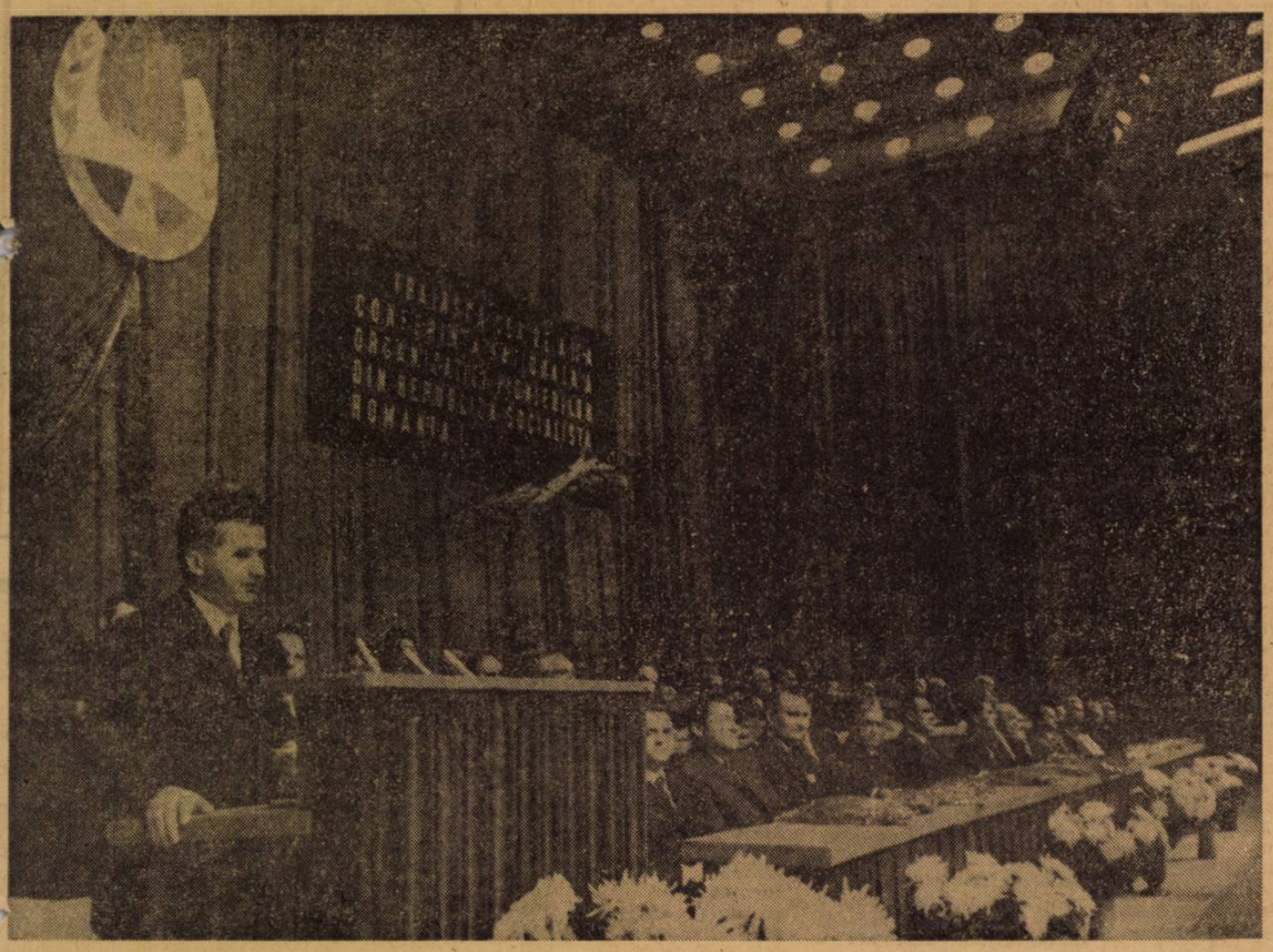

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși,

Scumpi prieteni, pionieri și școlari,

Conferința Națională a Organizației Pionierilor — care reunește în rîndurile sale peste 1 600 000 de școlari din România — constituie un eveniment de seamă în viața pionierilor, a tuturor școlarilor patriei noastre socialiste, cu atît mai mult cu cît pentru prima dată s-au reunit și pionierii înșiși în sfatul lor pentru a discuta și a-și aduce contribuția la bunul mers al organizației lor ; acesta este un semn al profundelor transformări democratice din țara noastră, al faptului că în toate problemele privind dezvoltarea țării, partidul, guvernul patriei noastre se consultă cu oamenii muncii, inclusiv cu pionierii în problemele care-i privesc pe ei. **(Aplauze puternice.)**

Doresc să vă adresez, dragi pionieri, calde felicitări și un salut fierbinte, să vă îmbrățișez în numele conducerii noastre de partid și de stat care privește pe toți copiii patriei ca pe copiii săi. **(Aplauze prelungite.)**

De asemenea, adresez în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și al guvernului un salut din inimă comandanților unităților și detașamentelor de pionieri, tuturor cadrelor didactice participante la Conferința națională, care muncesc cu dăruire și pasiune pentru educația celor mai tinere vlăstare ale României socialiste. **(Aplauze puternice.)**

Conferința și secțiunea pionierilor își țin lucrările în zilele cînd Marea Adunare Națională, forul suprem al țării, a adoptat planul de dezvoltare a economiei naționale pe 1971—1975, ale cărui prevederi sînt menite să ducă la înfăptuirea obiectivelor trasate de Congresul al X-lea, la realizarea programului făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România. **(Vii aplauze.)** Noul plan cincinal deschide nemărginite perspective de progres și înflorire a patriei noastre ; îndeplinirea sa va asigura ridicarea bunăstării întregului popor, va crea condiții pentru o viață tot mai îmbelșugată și fericită tuturor copiilor, întregului tineret al patriei noastre. **(Aplauze prelungite.)**

Voi, copiii de azi ai țării, aveți fericirea de a vă fi născut și de a crește în anii celor mai profunde transformări înnoitoare care s-au petrecut vreodată în existența milenară a României. Țara întreagă este un nemărginit șantier pe care se ridică, prin munca eroică, avîntată, a părinților voștri — muncitori, țărani, intelectuali, fără deosebire de naționalitate — luminosul edificiu al socialismului, o civilizație materială și spirituală superioară, se pun temeliile de granit ale viitorului fericit, ai cărui principali beneficiari veți fi voi înșivă, pionierii de astăzi. **(Aplauze puternice, prelungite.)** Se poate spune că voi creșteți o dată cu țara, care parcurge într-un an cît odinioară în douăzeci de ani, asemenea lui Făt-Frumos din poveste, dar cu mult mai iute. Aș putea spune că patria în care trăiți crește chiar mai repede decît voi, devenind pe zi ce trece mai îmbelșugată, mai puternică, mai înfloritoare. Și aceasta datorită muncii eroice a poporului nostru. **(Aplauze puternice.)** Dar, totodată, trebuie spus că cei care fac patria noastră să crească într-un ritm așa de rapid sînt comuniștii, este partidul — conducătorul întregii noastre națiuni socialiste, care și-a identificat existența cu însăși cauza socialismului și comunismului în România. **(Aplauze prelungite.)**

Voi, dragi copii, puteți fi mîndri că v-ați născut într-o țară liberă și independentă, într-o societate în care au fost lichidate pentru totdeauna asuprirea omului de către om, dominația unui grup restrîns de exploatatori care stăpîneau bogățiile țării și își însușeau bunurile dobîndite prin truda oamenilor muncii. Poporul român, în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, și-a cucerit prin luptă grea libertatea și independența, a devenit pe deplin stăpîn în țara sa, pe destinul său, pe bogățiile țării și pe roadele muncii sale, făurindu-și în mod conștient propria sa istorie, propriul său viitor fericit. **(Vii aplauze.)** V-ați născut și creșteți într-o țară hărăzită de natură cu neasemuite frumuseți, într-o țară cu o istorie glorioasă, plină de lupte eroice pentru apărarea gliei strămoșești, pentru neatîrnare, pentru păstrarea ființei naționale, pentru progres social și pentru o viață mai bună, pentru socialism. **(Aplauze prelungite.)**

(Continuare în pag. a 3-a)

Astăzi, cu ochii zilei de mîine

Există o corelație dialectică, o intrepătrundere intimă între dezvoltarea în ansamblu a economiei noastre naționale și învățămînt, între fiecare dintre compartimentele și componentele vieții noastre sociale și școală. Mersul ascendent al societății românești nu poate fi nici un moment desprins de munca, de strădania, priceperea, fantezia creatoare, devotamentul, în esență conștiința

CINCINALUL

înaintată a milioanelor de făuritori ai noii orînduiri socialiste. Iar făuritorii acestor bunuri materiale și spirituale și totodată și beneficiarii lor, creatorii României socialiste contemporane, cei care dau o nouă dimensiune istoriei patriei, nu pot fi la rîndul lor nici un moment desprinși de ceea ce obișnuim să numim învățătură de carte, școală. Școlii de toate gradele, învățămîntului românesc îi revine datoria de a contribui la pregătirea acelui milion de noi salariați care se vor găsi pe ansamblul economiei naționale în plus în 1975 față de 1970. Unii dintre aceștia au părăsit recent porțile diferitelor forme de învățămînt și s-au integrat cu tot elanul tineresc în procesul de producție, acolo unde era nevoie de ei : în uzine, în fabrici, pe mari șantiere de construcții, pe ogoare, în spitale, în laboratoare, la catedră. Alții, cea mai mare parte din acest milion de noi constructori de nădejde ai orînduirii socialiste, se află încă în diferite etape ale pregătirii lor pentru viitoarea profesie. Și unii și alții au fost, și sînt pregătiți, pentru a face față sarcinilor pe care nivelul actual al economiei naționale cere să le rezolvăm și, totodată, în perspectiva celor de la sfîrșitul cincinalului, și mai departe. „Foamea" de cadre a economiei și culturii noastre naționale, grija partidului și statului nostru pentru a asigura cadrul material și spiritual necesar atingerii în condiții optime a acestor obiective din planul de stat sînt oglindite grăitor în prevederile Legii pentru adoptarea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe perioada 1971—1975, aprobată de ultima Sesiune a Marii Adunări Naționale, ale cărei lucrări s-au încheiat de curînd.

Consiliul de Miniștri, prin Ministerul Învățămîntului și ce-

(Continuare în pag. a 10-a)

La Casa corpului didactic din Botoşani

Profesorul Adrian Lungu, directorul Casei corpului didactic din Botoşani, ne informează despre preocupările, acţiunile în curs de desfăşurare şi în perspectivă ale instituţiei pe care o conduce.

Din programul pe trimestrul I, ce însoţeşte relatarea sa, aflăm că este vorba de activităţi menite să sprijine munca la catedră a profesorilor, ceea ce de fapt defineşte însăşi raţiunea pentru care au fost create casele corpului didactic.

Citãm cîteva acţiuni ce urmează să aibă loc la Botoşani în lunile octombrie, noiembrie, decembrie 1971, pentru a ilustra o orientare pe care am dori-o proliferată : „Principii şi metode ale analizei literare în şcoală", „Elemente de topologie în predarea matematicii în liceu", „Orientări metodologice cu privire la predarea geografiei în şcoală, pe linia modernizării învăţămîntului", „Continuitatea procesului revoluţionar de făurire a noii societăţi în ţara noastră", „Contribuţia familiei la educarea copiilor prin muncă şi pentru muncă în lumina documentelor de partid" şi altele.

O nouă societate a elevilor

Societăţile elevilor sînt organisme culturale complexe, menite să grupeze la nivelul liceelor, oraşelor şi judeţelor pe cei mai dotaţi elevi din diferite domenii de activitate ştiinţifică, literară şi artistică. În acelaşi timp, ele coordonează întreaga activitate extraşcolară a elevilor, realizînd prin multiplele forme de manifestare o stimulare a iniţiativei şi posibilităţilor creatoare ale tinerei generaţii.

Împlinind în acelaşi timp o necesitate pedagogică şi o veche doleanţă a elevilor din capitala ţării, Inspectoratul şcolar, în colaborare cu Comitetul municipal U.T.C., au luat iniţiativa *înfiinţării societăţii cultural-artistice „G. Călinescu" a elevilor din Bucureşti*, a cărei şedinţă inaugurală a avut loc joi, 21 octombrie a. c. la Ateneul tineretului — sediul permanent al societăţii.

Societatea, care va funcţiona cu 5 secţii (literatură, artă dramatică, arte plastice, muzică şi coregrafie) îşi propune, să sprijine pe cei mai talentaţi elevi în domeniul artei, în vederea dezvoltării aptitudinilor, pentru consolidarea şi formarea acestora pe linia unei profunde cunoaşteri şi juste interpretări a fenomenului artistic, pentru a fi, prin pasiunea, pregătirea şi educaţia lor estetică, propagatori ai înaltelor idei ale culturii noastre socialiste. În acelaşi timp, societatea va constitui un centru metodic pentru îndrumarea activităţii cultural-artistice din şcoli.

Alături de acţiuni comune ale societăţii (cicluri de expuneri în vederea orientării politico-ideologice a activităţii cultural-educative cum ar fi : „Arta şi contemporaneitatea", „Cultura românească în contextul culturii universale", „Raportul artist-operă-public în procesul dezvoltării conştiinţei socialiste", consfătuiri cu colectivele de redacţie ale revistelor şcolare, manifestări cultural-artistice de amploare), fiecare secţie îşi propune, în funcţie de profil, realizarea unor acţiuni practice (montaje muzical-literare, spectacole dramatice, concursuri de creaţie literară, antologii de versuri, deschiderea unor şantiere de creaţie plastică în unele uzine din Capitală şi ale unor expoziţii interesante etc.).

O. T.

Şcolarii învaţă de mici să fie economi

Săptămîna de la 25 la 31 octombrie este marcată, între alte numeroase acţiuni ce se organizează în şcoli, şi de cele desfăşurate pentru educarea la elevi a spiritului de economie, a cultivării simţului de chibzuială şi gospodărire. Indispensabilă oricărui om, indiferent de domeniul sau profesia în care va lucra, calitatea de a fi econom, chibzuit cu avutul propriu şi cu cel obştesc, este cultivată pe băncile şcolii, de la vîrsta cea mai fragedă.

Sînt iniţiate, mai ales în această săptămînă, în numeroase şcoli o serie de activităţi dedicate special acestui scop. Între acestea trebuie subliniate numeroasele concursuri pe teme de economie organizate pe şcoală sau pe detaşamente la care participă un număr mare de şcolari. De asemenea la orele de dirigenţie se discută teme ca : „Ce înseamnă să fii econom ?", „Chibzuinţa şi chiverniseala — calităţi ale bunului gospodar" ş.a., se citesc pagini ale clasicilor noştri în care se vorbeşte despre spiritul de economie, se prezintă numeroase exemple de modul în care, prin economii, oamenii muncii îşi sporesc bunurile materiale, aduc venituri la locul unde muncesc. În unele şcoli s-au amenajat, cu ajutorul materialelor primite prin filialele C.E.C., expoziţii, fotomontaje, standuri cu pliante şi cărţi etc.

Săptămîna aceasta, mai mult ca în celelalte, a sporit şi numărul elevilor care îşi depun economiile pe libretele C.E.C. Fiecare este convins că din banii economisiţi zi cu zi, lună cu lună, va putea pleca în excursii frumoase, îşi va putea cumpăra cărţi, materiale de sport, jocuri distractive.

Curs de informatică

S-a încheiat cursul de informatică care a avut loc sub egida Societăţii de ştiinţe matematice, în colaborare cu Centrul de calcul

al Universităţii Bucureşti. Tematica cursului a abordat teme stringente ale învăţămîntului actual, printre care menţionăm : sisteme de prelucrare automată a datelor (SPAD), introducere în programare, scheme logice, limbaje universale, organizarea centrelor de calcul etc. Utilitatea acestora s-a dovedit deosebită şi datorită necesităţilor izvorîte din înfiinţarea nucleelor de informatică în învăţămîntul nostru.

La buna reuşită a cursului şi-au adus contribuţia academician Grigore C. Moisil, conf. dr. Ion Văduva, prof. C. Ottescu, precum şi analiştii şi programatorii Centrului de calcul.

VIFOR STĂNESCU

Două concerte pentru elevi

Continuînd şi în această stagiune bunul obicei de a prezenta concerte pentru elevii liceelor din Capitală, Filarmonica a organizat în ziua de 17 octombrie a. c. un concert coral intitulat sugestiv : „Sentimentul patriotic oglindit în muzica corală". În interpretarea corului Filarmonicii, dirijat de Vasile Pântea, am putut asculta lucrări de Kiriac, Cucu, Chirescu, Porumbescu, Dogaru ş. a. Duminică, 24 octombrie, am urmărit cel de al doilea concert susţinut de data aceasta de colectivul orchestral al Filarmonicii bucureştene sub conducerea dirijorului Paul Popescu. Programul a cuprins : „Balada pentru orchestră — Toma Alimoş" de Dan Constantinescu. Clarinetistul Aurel Octav Popa, laureat al concursurilor internaţionale de la Birmingham, Utrecht şi Geneva a interpretat apoi cunoscutul „Concert pentru clarinet şi orchestră în La major" de W. A. Mozart. În încheiere, elevii au ascultat una din lucrările lui Haydn „Simfonia nr. 86 în Re major (Parisiana)".

Regretăm că nu putem invita elevii sub cupola Ateneului, la un concert dat pentru ei, mai devreme de 14 noiembrie a. c.

STELIAN PIHULEAC

Expoziţie „Dvorák" la Ploieşti

Cu prilejul împlinirii a 130 de ani de la naşterea celebrului compozitor cehoslovac ANTONIN DVORÁK, prin strădania muzicologului ploieştean Florian V. Ion, membru de onoare al Societăţii internaţionale de muzică „Antonin Dvorák" din Praga, s-a organizat la Ploieşti o expoziţie documentară. Expoziţia cuprinde peste 150 de documente originale, stampe, desene, gravuri, programe, afişe. De asemenea, sînt expuse într-o vitrină specială numeroase manuale pentru învăţămîntul muzical românesc în care se vorbeşte despre Antonin Dvorák. Din manifestările consacrate acestui eveniment, menţionăm şi comunicarea „Răspîndirea muzicii lui A. Dvorák în România", care s-a bucurat de prezenţa unui numeros public format din profesorii de muzică din judeţul Prahova.

Un „tir sportiv" cu bătaie prea lungă

La capătul bulevardului Leontin Sălăjan din Bucureşti, se află una lîngă alta nu mai puţin de patru şcoli. Iar între ele, de vreo doi ani de zile încoace — o tarabă cu **tir sportiv.** Vad mai bun nici că se putea pentru proprietarul tarabei ! Un difuzor dat la maximum adună aici, în fiecare după-amiază, pînă seara tîrziu, zeci şi zeci de copii de toate vîrstele. Elevii uită de masă, uită de lecţiile de a doua zi şi îşi cheltuiesc şi ultimul bănuţ. Mulţi dintre ei devin cu timpul mari specialişti în doborîrea elefanţilor şi leilor de tinichea ; dar vine sfîrşitul trimestrului şi se trezesc corigenţi la nu ştiu cîte materii ; se încheie apoi anul şcolar şi toată lumea se miră de procentul prea mare de repetenţi !

Tragem şi noi, cu acest prilej, un foc de armă în semn de alarmă. Poate va auzi cineva de la Consiliul popular al sectorului 4 !

D. R.

Săptămîna aceasta au apărut :

• *„REVISTA DE PEDAGOGIE" nr. 10/1971 — un număr axat în principal pe tema inovării tehnologiei învăţării.*

• *„TERRA" — nr. 5/1971 — cu interesante articole la rubricile „Studii", „Opinii — discuţii" şi „Îndrumări didactice".*

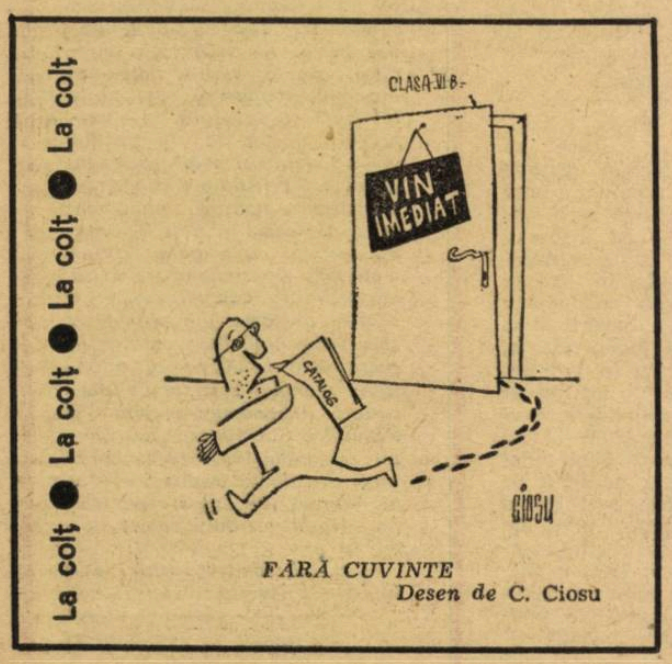

FĂRĂ CUVINTE
Desen de C. Ciosu

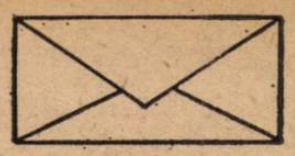

• **G. Rădoi, satul Crovu, comuna Odobeşti, judeţul Dîmboviţa.** Absolventelor şcolii de menaj — gradul II, echivalate cu studii medii — care au funcţionat în învăţămînt şi sînt în prezent încadrate ca maistre-instructoare, li se consideră vechime în învăţămînt perioada în care au fost încadrate educatoare, învăţătoare etc. Ele pot da definitivatul ca maistre-instructoare după o vechime de 3 ani în specialitate. Salarizarea o primesc corespunzător cu vechimea pe care o au în învăţămînt.

• **Un grup de pensionare din Galaţi :** Prin circulara Ministerului Învăţămîntului nr. 10768/1969 s-a precizat că pensionarii cu pensii integrale pentru limită de vîrstă, precum şi pensionarii cu pensii acordate prin Hotărîri ale Consiliului de Miniştri şi ale altor organe competente pot preda la ore vacante ca profesori sau maiştri-instructori, pînă la maximum 6 ore pe săptămînă în învăţămîntul de cultură generală sau pînă la maximum 9 ore pe săptămînă în învăţămîntul profesional, tehnic şi liceal de specialitate, indiferent de obligaţia de predare a postului (18—20 ore ca profesor sau 24—30 ore ca maistru-instructor).

Cuantumul unei ore se calculează la 1/72 pentru profesorii a căror normă de predare este de 18—20 ore şi la 1/80 pentru ceilalţi profesori, iar pentru maiştrii-instructori la 1/120 din salariul tarifar de încadrare cuvenit, potrivit H.C.M. nr. 2841/1968 în raport cu studiile (pregătirea), stagiul recunoscut în învăţămînt, gradul didactic obţinut şi forma de învăţămînt la care predau.

Plata se face pentru orele efectiv prestate la clasă, în raport cu numărul zilelor lucrătoare din luna respectivă. În perioada vacanţelor şcolare, cînd nu se predau ore la clasă, aceste cadre didactice nu pot fi retribuite.

Aceste indicaţii nu se aplică pensionarilor cu pensie integrală pentru limită de vîrstă (bărbaţii la 62 ani şi femeile la 57 ani) care sînt încadraţi pe funcţii didactice cu normă întreagă şi care au dreptul să primească şi 50% din pensie.

● ***Preferaţi abonamentele pe termen lung!***

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la ziare şi reviste pentru anul 1972. Abonamentele pe un an întreg sînt de preferat. Ele asigură primirea la vreme şi fără întreruperi a revistei noastre, atît în timpul anului şcolar, cît şi în vacanţe.

Preţul unui abonament anual este de 52 de lei.

Tribuna şcolii

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură.

Redactor şef : prof. emerit **Mihail Raţiu.**
Secretar general de redacţie: **Mircea Ionel.**
Redactori şefi de rubrică : **Stela Predescu, Mircea Herivan, Nicolae Sorin, Octavian Buzescu.**

Prezentarea artistică : C. Bivolaru.
Prezentarea grafică : Iosif Moscu.

Redacţia şi administraţia — Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon 17 60 20

CONFERINŢA NAŢIONALĂ A ORGANIZAŢIEI PIONIERILOR

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

Eveniment de seamă în lumea cravatelor roşii, a şcolii, a tuturor celor care se îngrijesc de creşterea, de formarea şi educarea copiilor noştri, cea de a II-a Conferinţă Naţională a Organizaţiei Pionierilor *desfăşurată la sfîrşitul săptămînii trecute, a prilejuit nu numai un rodnic bilanţ al realizărilor, al experienţei dobîndite în ultimii cinci ani de activitate desfăşurată sub îndrumarea şi conducerea nemijlocită a partidului, ci, în acelaşi timp, un moment de cotitură, de analiză profundă, matură, chibzuită a viitoarelor sarcini care stau în faţa organizaţiei. La acest înalt forum naţional, cei aproape două milioane de şcolari şi-au trimis reprezentanţii de onoare din toate colţurile ţării — pe cei mai buni dintre cei buni — spre a rosti de la tribună angajamentul lor, al celor mai tinere vlăstare ale ţării, de a răsplăti părinteasca grijă pe care le-o poartă partidul prin muncă şi învăţătură, prin atitudine exemplară, prin hotărîrea de a deveni cetăţeni demni ai patriei socialiste. Alături de ei au fost prezenţi la acest eveniment cei care le călăuzesc zi de zi paşii spre împlinire: profesorii, comandanţii-instructori, părinţi. Au participat de asemenea reprezentanţi ai organizaţiilor de tineret, ai unor instituţii centrale şi organizaţii obşteşti, personalităţi ale vieţii noastre ştiinţifice, culturale şi artistice, oaspeţi de peste hotare — mesageri ai organizaţiilor de pionieri din ţările socialiste frăţeşti, precum şi reprezentanţi ai unor organizaţii internaţionale.*

Vineri, 22 octombrie a.c., într-o atmosferă de un deosebit entuziasm, s-a deschis şedinţa festivă a Conferinţei. Miile de participanţi au avut cinstea de a primi în mijlocul lor pe conducătorii de partid şi de stat, aceasta constituind încă o dată dovada grăitoare a dragostei şi grijii părinteşti pe care partidul şi statul nostru, conducătorul său, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, o poartă copiilor, tineretului, creşterii şi educării lor în spiritul dragostei şi devotamentului faţă de patrie. În aclamaţiile vibrante ale celor prezenţi la înaltul prezidiu iau loc tovarăşii Nicolae Ceauşescu, Emil Bodnaraş, Manea Mănescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Gheorghe Rădulescu, Virgil Trofin, Ilie Verdeţ, Maxim Berghеanu, Florian Dănălache, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Petre Lupu, Dumitru Popa, Dumitru Popescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Ştefan Voitec, Petre Blajovici, Miron Constantinescu, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Ion Ioniţă, Vasile Patineţ, Ion Stănescu.

Lucrările conferinţei au fost deschise de tovarăşul Virgiliu Radulian. A urmat apoi un moment solemn: În sunetul acordurilor imnului „Trei culori", cîntat de mii de voci tinere, o delegaţie de pionieri, purtînd drapelul Organizaţiei, se îndreaptă spre tribună spre a transmite Conferinţei salutul cald, entuziast al copiilor ţării:

...„Trăim cu toţii în ţara
mîndră-n care
Poporul este pe deplin stăpîn,
Ni-i unic ţel şi aripă şi soare
Partidul Comunist Român.

Şi dacă-n suflet, azi
ni se-ntretaie
Frumos trecut, prezent şi viitor,
E că ni-i Ceauşescu Nicolae
Părinte drag şi bun
conducător.

(Continuare în pag. a 4-a)

(Urmare din pag. 1)

Sînteţi fiii unui popor harnic şi talentat, care a iubit şi iubeşte cu ardoare munca, dreptatea şi pacea, care a dorit întotdeauna şi doreşte să trăiască în colaborare şi prietenie cu toate popoarele lumii, să-şi aducă contribuţia la progresul umanităţii, la dezvoltarea ştiinţei şi culturii universale, la cauza păcii în lume. **(Aplauze prelungite.)** Sînteţi fiii României noi care dezvoltă colaborarea şi prietenia cu toate ţările socialiste, întăreşte solidaritatea cu popoarele ce luptă pentru eliberarea lor naţională şi socială, extinde colaborarea cu toate statele lumii, contribuind astfel la instaurarea în lume a unei ere a colaborării şi păcii. **(Vii aplauze.)** Pentru această politică închinată marilor idealuri de progres, colaborare şi pace internaţională, pentru politica sa internă corespunzătoare aspiraţiilor şi intereselor vitale ale poporului, ţara noastră se bucură, în marea familie a popoarelor lumii, de stimă şi consideraţie, de un binemeritat prestigiu, are prieteni pe toate meridianele lumii. **(Aplauze puternice.)**

Mă adresez vouă, dragii mei prieteni pionieri şi şcolari: părinţii voştri, întreaga societate, partidul şi statul vă înconjoară cu grijă şi dragoste, fac totul pentru ca viaţa voastră să fie lipsită de griji, pentru ca voi să vă bucuraţi de o copilărie fericită, să vă dezvoltaţi în condiţii de pace. **(Aplauze prelungite.)** An de an creşte numărul şcolilor de toate gradele, al căminelor şi grădiniţelor de copii; sînt cheltuite sume tot mai mari pentru buna desfăşurare a învăţămîntului, pentru asistenţa medicală a copiilor, pentru recreaţia şi odihna lor în taberele de la munte şi de la mare. Începînd din luna septembrie a acestui an, partidul şi guvernul au luat măsura de a majora, înaintea termenului prevăzut de planul cincinal, fondurile destinate alocaţiei pentru copii, s-au introdus alocaţii pentru fiii ţăranilor cooperatori — măsură de care beneficiază milioane de familii şi care se răsfrînge în îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale fiecărei familii, ale fiecărui copil al patriei noastre. **(Aplauze puternice.)**

Întreaga politică promovată de partid şi guvern pentru a asigura un trai material mai bun copiilor, tineretului, pentru a dezvolta şi perfecţiona posibilităţile de instrucţie publică, oglindeşte grija neslăbită, primordială a statului nostru socialist pentru creşterea unor noi generaţii puternice, viguroase, sănătoase din punct de vedere fizic şi spiritual. Aceasta este expresia înaltei răspunderi cu care partidul comunist acţionează pentru a asigura însuşi viitorul naţiunii noastre socialiste, dezvoltarea ei ascendentă prin urmaşi în stare s-o ridice pe culmile luminoase ale comunismului. **(Vii aplauze.)** Vă chem pe voi, dragi prieteni, să răspundeţi acestei înalte preocupări, acestei griji pline de căldură, învăţînd, învăţînd şi iar învăţînd, însuşindu-vă cu neobosită sîrguinţă comorile ştiinţei şi culturii. Iubiţi-vă părinţii care muncesc pentru voi, iubiţi partidul comunist care vă asigură o viaţă fericită, un viitor luminos, iubiţi patria noastră socialistă în care v-aţi născut şi pe care trebuie să o slujiţi de-a lungul întregii voastre vieţi, să o faceţi tot mai frumoasă, tot mai înfloritoare! **(Aplauze prelungite.)**

Vorbind de realităţile actuale, de ambianţa în care vă dezvoltaţi astăzi, este bine să ne reamintim şi de trecut, pentru că viaţa nu a fost întotdeauna aşa pe meleagurile ţării noastre. Odinioară milioane de copii ai muncitorilor şi ţăranilor nu reuşeau să termine nici şcoala elementară. Doar este ştiut că în trecut România se număra printre ţările europene cu cei mai mulţi analfabeţi. Şcolile erau puţine, învăţămîntul era scump, cei ce trudeau din greu în această ţară nu aveau posibilităţi băneşti pentru a-şi susţine fiii în şcoli, iar clasele stăpînitoare priveau nepăsătoare cum atîtea şi atîtea minţi înzestrate, atîtea şi atîtea suflete pasionate pentru ştiinţă, cultură, pentru nou, nu puteau căpăta acces la învăţătură, la lumina culturii.

Nu e rău ca despre toate acestea să se povestească din cînd în cînd, în şcoală, în organizaţia de pionieri; nu e rău să ştiţi cum trăiau odinioară copiii muncitorilor şi ţăranilor, pentru a putea preţui la adevărata lor valoare condiţiile de viaţă pe care vi le oferă azi societatea socialistă, pentru a înţelege ce a creat şi creează socialismul pentru fericirea tinerelor generaţii ale patriei noastre.

Vă aflaţi acum, dragi copii, la începutul unui nou an şcolar. Cunoaştem şi ne bucurăm din adîncul inimii de succesele pe care le obţineţi la învăţătură, în pregătirea şcolară, în îmbogăţirea cunoştinţelor voastre generale. Cunoaştem nenumăratele activităţi practice la care organizaţia pionierească îi atrage pe şcolari, rezultatele frumoase ale acestor activităţi. Am văzut nu puţine expoziţii ale şcolarilor, cuprinzînd creaţii ale iubitorilor tehnicii, ai muncii practice — şi care exprimă cu putere fantezia şi inventivitatea copiilor din ţara noastră, spiritul cutezător al pionierilor, îndemînarea şi hărnicia, multiplele lor cunoştinţe. Cunosc iniţiativa adoptată de o unitate de pionieri din Bucureşti privind participarea la munca patriotică. Toate acestea fac cinste organizaţiei voastre, vă fac cinste vouă, pionierilor şi şcolarilor! **(Aplauze puternice).**

Doresc să vă reamintesc acum, la începutul noului an şcolar, vouă, celor de vîrsta pionieratului, că vă aşteaptă noi trepte pe care trebuie să le urcaţi în marele edificiu al şcolii şi culturii. Trebuie să vă pregătiţi pentru a urma noile şcoli profesionale, liceul, mulţi dintre voi institute superioare. Totodată trebuie să vă fie permanent vie în minte necesitatea ca încă de pe băncile şcolii generale de 10 ani să vă însuşiţi bogate cunoştinţe practice, să vă deprindeţi cu munca productivă, creatoare de bunuri materiale şi spirituale. Nu trebuie să uitaţi că, indiferent ce meserie sau profesiune vă veţi alege, trebuie să fiţi atît din punct de vedere al cunoştinţelor generale ştiinţifice, cît şi al deprinderilor practice la înălţimea uriaşelor exigenţe pe care le ridică epoca revoluţiei tehnico-ştiinţifice în faţa fiecărui tînăr, în faţa fiecărui om. **(Aplauze puternice.)**

Înaintea voastră se deschid larg porţile viitorului, societatea socialistă vă asigură tuturor posibilităţi nelimitate de afirmare a talentului, a capacităţilor, de împlinire a celor mai îndrăzneţe visuri şi aspiraţii. Pentru a putea beneficia din plin de aceste condiţii, trebuie să învăţaţi, să munciţi, să vă pregătiţi cu seriozitate, cu perseverenţă, cu înaltă răspundere. După cum vedeţi, deşi sînteţi copii, trebuie să daţi dovadă şi de răspunderi! **(Aplauze puternice.)**

În secţiunea pionierilor din cadrul celei de-a II-a Conferinţe Naţionale a Organizaţiei Pioniereşti aţi dezbătut problemele activităţii organizaţiei voastre, aţi analizat proiectul noului statut al unităţilor şi detaşamentelor de pionieri. În zilele viitoare se vor dezbate în continuare în cadrul conferinţei aceste probleme, se va trece în revistă activitatea desfăşurată în cei 5 ani care au trecut de la conferinţa precedentă, punîndu-se în evidenţă atît realizările organizaţiei, cît şi neajunsurile care mai există în munca ei.

Doresc să relev, cu această ocazie, că partidul nostru dă o înaltă apreciere rolului şi activităţii Organizaţiei de Pionieri în organizarea instructivă şi plăcută a vieţii şcolarilor din ţara noastră, în educaţia celei mai tinere generaţii, în spiritul dragostei faţă de patrie, faţă de popor, în spiritul devotamentului nemărginit faţă de cauza socialismului şi comunismului. **(Aplauze puternice.)** Organizaţia de Pionieri este o valoroasă şcoală de plămădire a celor mai nobile trăsături morale ale personalităţii: cinstea, demnitatea, respectul faţă de muncă, mîndria patriotică, spiritul internaţionalist, generozitatea şi dăruirea pentru interesele poporului, exigenţa şi spiritul revoluţionar, comunist. Pentru rezultatele minunate obţinute în această bogată şi preţioasă activitate, dusă în rîndurile milioanelor de copii din ţara noastră, adresez cele mai calde felicitări Organizaţiei de Pionieri, pionierilor, tuturor celor care îi îndrumă şi-i conduc! **(Aplauze puternice.)**

Consider că în etapa actuală de dezvoltare a societăţii noastre pe calea socialismului, pe calea progresului material şi spiritual, Organizaţiei de Pionieri îi revin îndatoriri sporite în pregătirea pentru muncă şi viaţă a şcolarilor din ţara noastră. Va trebui înfăptuită o şi mai largă diversificare a formelor şi metodelor de activitate ale unităţilor pioniereşti care să răspundă intereselor şi cerinţelor tuturor vîrstelor; totodată, va trebui îmbogăţit conţinutul educativ al tuturor activităţilor pioniereşti. Unităţile şi detaşamentele de pionieri vor trebui să devină centre active de educare comunistă, de formare a caracterului şi personalităţii copiilor, de dezvoltare în rîndul acestora a spiritului muncii şi conducerii colective, a simţului de răspundere faţă de colectiv, de problemele obşteşti, a spiritului de disciplină şi organizare. **(Aplauze puternice.)** În acest sens este necesar să se asigure o participare mai activă a copiilor la munca şi conducerea organizaţiei pioniereşti. Este bine că s-au constituit secţiunile, precum şi secţiunea pionierilor în cadrul Conferinţei Naţionale, dar consider aceasta doar un pas. În viitor va fi necesar ca, anual, aceste secţiuni să se întrunească, să devină forumul judeţean şi naţional de dezbatere de către pionieri înşişi a problemelor activităţii lor. **(Aplauze puternice.)**

(Continuare în pag. a 4-a)

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 3-a)

Consider că este necesar să trecem la o măsură nouă privind conducerea unităților și detașamentelor de pionieri — și anume ca în funcția de comandanți de detașamente, ai unităților să fie aleși pionieri ; de asemenea, pentru a da o formă mai organizată activității detașamentelor și desfășurării unei activități mai largi, să se constituie grupe ai căror comandanți să fie tot pionieri.

În ce privește activitatea consiliilor pionierești și a Consiliului Național, și aici va trebui să aducem, unele îmbunătățiri. În primul rînd cred că ar trebui ca în viitor, cu ocazia Conferinței Naționale sau a conferințelor județene, secțiunile de tineret să nu se țină înainte, ci în același timp cu Conferința Națională și conferințele județene, iar anumite dezbateri să fie comune. Pentru a asigura în continuare conducerea și îndrumarea activității unităților și detașamentelor pionierești va fi necesar să aducem o modificare regimului de astăzi al comandanților — și anume, să instituim funcția de comandant-instructor de detașament și de unitate, care să fie îndeplinită de actualii comandanți. Aceasta va permite asigurarea în continuare a unei conduceri corespunzătoare de către cadre pregătite, și totodată o participare activă a pionierilor la conducere, o colaborare strînsă, care nu poate fi decît în folosul organizației și al întregii activități de educare. **(Vii aplauze).**

Probabil că va fi necesar ca și în ce privește conducerea la nivel național și județean să stabilim ca, din rîndul pionierilor de la o anumită vîrstă — de 12—13 ani — să se desemneze anual locțiitori care să ia parte la dezbaterea unor probleme. Vom obișnui astfel pionierii patriei noastre cu conducerea, îi vom ajuta să capete o privire mai de ansamblu asupra problemelor.

Cred că aceste măsuri vor îmbina mai bine experiența cadrelor didactice, priceperea lor, cu entuziasmul și elanul pionierilor noștri, ce vor face ca Organizația de Pionieri să-și îndeplinească în condiții mai bune rolul important pe care îl are în societatea noastră socialistă. **(Aplauze puternice.)**

La baza întregii activități de educare și formare a pionierilor și școlarilor patriei trebuie să stea politica marxist-leninistă a partidului nostru, concepția materialist-dialectică despre lume și viață, preocuparea de a face ca fiecare pionier, fiecare școlar, fiecare copil să cunoască și să înțeleagă că tot ceea ce se înfăptuiește în țara noastră, viața nouă pe care ei o duc astăzi, viitorul luminos al patriei este legat de politica partidului nostru — forța conducătoare a societății socialiste românești. **(Aplauze puternice, prelungite.)**

Trebuie să cultivăm permanent în rîndul pionierilor și copiilor prietenia frățească dintre toți copiii țării, fără deosebire de naționalitate. Voi, dragi pionieri, v-ați născut în orînduirea socialistă, a cărei deviză este frăția, unitatea și întrajutorarea tovărășească între oameni, care proclamă egalitatea între toți membrii societății, fără deosebire de naționalitate, care prețuiește omul pentru calitățile sale moral-politice și nu admite nici o discriminare de rasă, naționalitate sau sex ; voi trebuie să trăiți în cea mai deplină prietenie și frăție, să îndepărtați din viața voastră tot ceea ce poate separa și opune pe unii altora. orice reziduuri de naționalism, de șovinism, orice concepție retrogradă, străină idealurilor nobile ale socialismului și comunismului. **(Aplauze puternice.)**

O îndatorire de mare importanță a organizației pionierești este de a dezvolta sentimentul fierbinte al dragostei de patrie, al devotamentului față de partidul comunist, față de orînduirea noastră socialistă. Din fragedă copilărie, viitorii cetățeni trebuie să crească în spiritul hotărîrii de a pune mai presus de orice interesele țării, societății, colectivității, apărarea patriei. **(Aplauze puternice.)**

Pornind de la aceasta, de la condițiile internaționale de azi, este necesară introducerea în munca pionierească a unor activități de pregătire în vederea apărării patriei, astfel ca fiecare să poată fi gata oricînd să participe cu neînfricare la apărarea cuceririlor revoluționare, ale poporului nostru, a muncii pașnice, a libertății, suveranității și independenței patriei **(Vii aplauze).**

Un loc important în activitatea educativă trebuie să-l ocupe creșterea copiilor, a pionierilor, în spiritul solidarității internaționaliste — proprie întregii politici a partidului nostru comunist — cu lupta popoarelor de pretutindeni pentru progres social și pace, în spiritul prieteniei și frăției cu pionierii din toate țările socialiste, cu copiii din țările în curs de dezvoltare, din țările care luptă pentru independența lor națională, din toate țările lumii, care aspiră la o viață mai bună, mai fericită. **(Aplauze puternice.)** Nu trebuie să uitați nici o clipă, dragi prieteni, că mai sînt regiuni ale planetei noastre unde copiii de vîrsta voastră cad victime războiului, agresiunii imperialiste, că în multe țări copiii nu au nici astăzi posibilitatea de a învăța, de a sorbi din izvoarele culturii, că milioane și milioane de copii suferă de foame, sînt secerați de boli și de mizerie. Așa cum nu trebuie să uitați că în aceste țări, victime ale agresiunii imperialiste, copii de vîrsta voastră luptă cu arma în mînă pentru cucerirea independenței patriei lor. **(Aplauze puternice.)** Iată de ce trebuie să fiți solidari, să fiți alături de toți cei care luptă pentru înlăturarea acestor triste vestigii ale trecutului, pentru făurirea unei lumi mai drepte, unei lumi a progresului, păcii și bunei înțelegeri, care să asigure tuturor copiilor o viață fericită, demnă, să întroneze egalitatea deplină și respectul reciproc între națiuni, între oameni, între toate popoarele lumii. **(Aplauze puternice.)**

Introducerea noilor măsuri organizatorice pentru îmbunătățirea activității pionierești impune creșterea rolului și eficienței activității consiliilor pionierilor, care trebuie să stimuleze mai mult inițiativa școlarilor, participarea lor la adoptarea programului de muncă al unităților și detașamentelor, la organizarea tuturor acțiunilor. Trebuie să crească, de asemenea, rolul comandanților-instructori în stimularea spiritului organizatoric al pionierilor, în orientarea principială și în același timp elastică a activității unităților și detașamentelor, a comandanților acestora.

Dezvoltarea activităților de care am vorbit face de altfel să crească și mai mult răspunderea tuturor cadrelor didactice. Datoria lor este de a-și consacra întreaga pricepere, puterea de muncă și talentul pedagogic cauzei nobile a formării unei generații tinere cu un larg orizont de cunoștințe, bine înarmată pentru muncă și viață, călăuzită de concepția materialist-dialectică despre lume și societate, de politica partidului nostru comunist, hotărîtă să-și pună întreaga energie în slujba dezvoltării României socialiste. **(Aplauze puternice.)**

În realizarea acestor îndatoriri, cadrele didactice trebuie să conlucreze îndeaproape cu toți factorii de educație din societatea noastră. În acest sens, răspunderi deosebite revin Radioteleviziunii și presei noastre, care trebuie să acorde o mai mare atenție programelor, emisiunilor și rubricilor pentru copii, educației sănătoase a tinerei generații, lărgirii orizontului ei de cunoaștere și înțelegere. Cred că voi înșivă ați adresat multe critici acestor instituții, de aceea nu vreau să le mai repet. Eu îmi exprim însă speranța că aceste instituții vor înțelege ce așteaptă partidul, ce așteaptă poporul nostru, ce așteptați voi, dragi pionieri și copii, de la ele. **(Vii aplauze.)**

De asemenea, creatorii de artă și literatură — scriitorii, poeții, compozitorii — au datoria de a crea mai multe poezii, mai multe lucrări care să cînte realitățile, să țină seama și de vîrsta și năzuințele pionierilor, ale copiilor, ale tineretului patriei noastre. Aș putea spune că așteptăm de la scriitorii noștri să creeze opere cu Feți-Frumoși comuniști. **(Aplauze puternice, prelungite.)** Avem nevoie de cîntece mai multe și mai bune, de toate genurile, dar care să poată fi cîntate și de copii, pentru că acum unele din ele sînt greu de cîntat chiar și de specialiști. **(Aplauze.)**

Este necesar să avem piese de teatru pentru copii, atît din cele pe care să le poată juca organizațiile de pionieri, secțiunile lor teatrale, cît și piese care să poată fi jucate pe toate scenele noastre. Să creăm mai multe filme, sau mai bine-zis să începem să creăm și filme pentru copii și tineret. **(Vii aplauze.)** Este nevoie și de lucrări de artă plastică, care să poată fi înțelese și de copii, dar chiar și de oameni mai mari. Trebuie să înțelegem că diversitatea creației literar-artistice, muzicale trebuie să se îmbine armonios cu cerințele societății noastre, ale diferitelor categorii de membri ai societății socialiste, inclusiv cu cerințele copiilor și pionierilor din patria noastră. **(Aplauze puternice.)**

Toate aceste opere de artă, realizate într-o diversitate de forme, trebuie să aibă un scop unic — și anume să contribuie la educarea tineretului, a copiilor patriei noastre în spiritul dreptății și adevărului, al echității sociale, al dragostei față de muncă, față de partid și de patrie, al prieteniei între oameni și popoare, al cauzei păcii. Atunci arta își va îndeplini menirea ei în societate. **(Aplauze puternice, prelungite.)**

Aș apela la comandanții-instructori, la consiliile de conducere ale Organizației Pionierilor, la cadrele didactice să ia inițiativa organizării mai largi a diferitelor activități de creație și în acest domeniu. În școli avem talente, chiar și în rîndurile pionierilor, dar trebuie să atragem și Uniunea Tineretului Comunist, pe elevii din licee și, împreună, să creăm o serie de lucrări care să ajute la îmbogățirea artei noastre în general. Eminescu a început să scrie de tînăr, tovarăși ! Nu trebuie să așteptăm ca cineva să aibă barbă pentru a fi un bun poet sau om de artă. **(Vii aplauze.)**

Am lăsat mai la urmă familia, nu pentru că rolul familiei în educarea copiilor se situează pe ultimul plan, ci, dimpotrivă, se află pe primul — și pentru că doresc să mă adresez tuturor părinților cu chemarea de a acorda mai multă atenție, mai multă grijă educării și creșterii copiilor patriei noastre. Fiecare părinte ocupîndu-se de copilul său, în aceeași măsură trebuie să se ocupe și de alți copii, ca de propriii săi fii, pentru că toți constituim o familie unică — familia României socialiste. **(Aplauze puternice, prelungite.)**

Nu poate exista o dorință mai puternică și mai de onoare decît aceea ca părinții — muncitori, țărani, intelectuali — să transmită fiilor lor, fiilor patriei noastre, hotărîrea de a se afirma în societate printr-o muncă sîrguincioasă, printr-o conduită morală și comportare socială demnă, voința de a fi în primele rînduri în muncă, la învățătură, în lupta pentru socialism și comunism. **(Aplauze puternice).**

Ceea ce este hotărîtor în formarea copiilor ca oameni înaintați ai epocii socialismului și comunismului este de a sădi în inimile lor iubirea și respectul față de muncă, izvorul celor mai mari și mai depline satisfacții, principalul mijloc de perfecționare umană, de progres social. Pentru pionieri, pentru toți școlarii nu poate exista dorință mai nobilă decît aceea ca fiecare, pe măsura forțelor sale, să participe la clocotitoarea construcție a noii orînduiri din patria noastră ,să-și aducă contribuția, oricît de mică, la sporirea frumuseții și bogăției țării, la realizarea înaltelor idealuri de progres și civilizație. **(Aplauze puternice.)**

Este necesar să acordăm mai multă atenție cunoașterii, înțelegerii și respectării de către pionieri a măreților tradiții de muncă și de luptă ale poporului nostru, a trecutului progresist, revoluționar al patriei, a spiritului de eroism, de jertfă al înaintașilor care s-au ridicat pentru eliberarea națională și socială a maselor, făcînd ca toți școlarii să se străduiască a fi demni urmași ai comuniștilor, ai înaintașilor. **(Aplauze prelungite.)**

Partidul comunist, guvernul țării vor acționa neobosit pentru înfăptuirea vastului program de dezvoltare a României elaborat de Congresul al X-lea, pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, pentru înălțarea națiunii noastre socialiste pe noi culmi de progres, pentru a o face tot mai frumoasă, tot mai prosperă, în rîndul națiunilor lumii. **(Vii și puternice aplauze).**

Privindu-vă pe voi, dragi prieteni și școlari, sîntem încredințați că ne creștem urmași demni, că viitorul patriei noastre se va găsi în mîini bune. Faceți totul pentru a îndreptăți încrederea pe care o avem în voi ! **(Aplauze puternice.)**

Vă urez din toată inima succese tot mai mari la învățătură. cît mai multe satisfacții în activitatea pionierească, o viață fericită, minunată, sub soarele socialismului și comunismului în patria noastră dragă ! **(Aplauze puternice, prelungite ; în sală răsună minute în șir aclamații și urale ; se scandează : „Ceaușescu-P.C.R.", „Ceaușescu-P.C.R." ; cei prezenți ovaționează îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru Comitetul Central, pentru secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.)**

(Urmare din pag. a 3-a)

Școli noi și manuale gratuite
Laboratoare, totul ni s-a dat
În anii mari cu zile strălucite
Trăim frumos și-adevărat"...

Versurile simple, pornite din inimă sînt rostite cu înflăcărare și patos tineresc. Ele sună ca un legămînt ferm pe care purtătorii cravatelor roșii îl rostesc de la această înaltă tribună în fața partidului și a întregului popor de a se pregăti temeinic pentru muncă și viață, de a deveni fii de nădejde ai patriei socialiste.

Întîmpinat cu puternice aplauze și ovații a luat apoi cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Lucrările Conferinței au continuat sîmbătă, 24 octombrie, la Palatul Marii Adunări Naționale. La lucrări au luat parte Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Mircea Malița, ministrul învățămîntului.

Comandanții de pionieri, conducătorii caselor pionierești, cadrele didactice, părinții au dezbătut pe larg în această zi problemele fundamentale ale activității pionierești, sarcinile care revin organizației pe baza amplului program de educație comunistă a poporului adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, analizînd, îndeosebi, posibilitățile de sporire a caracterului politic al acțiunilor pionierești, de diversificare a formelor și mijloacelor de educare a pionierilor și școlarilor. În aceeași zi participanții au ascultat raportul privind îmbunătățirile ce se propun a fi aduse Statutului unităților și detașamentelor de pionieri și Regulamentului consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România prezentat de Silvestru Patița, vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

Participanții la Conferință au fost apoi salutați de oaspeții străini prezenți la această manifestare.

Duminică, la Palatul Marii Adunări Naționale, s-au încheiat lucrările celei de a II-a Conferințe Naționale a Organizației Pionierilor. Conferința a ales Consiliul Național al Organizației Pionierilor alcătuit din 215 membri.

În încheierea lucrărilor, într-o atmosferă de puternic și vibrant entuziasm și optimism, participanții au adresat o telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** în care se spune printre altele : **Delegații la cea de a II-a Conferință Națională a Organizației Pionierilor adresează conducerii partidului, dumneavoastră personal, mult iubite tovarășe secretar general, un mesaj de adîncă dragoste și recunoștință, precum și hotărîrea lor fermă de a milita neobosit pentru împlinirea misiunii de înaltă răspundere partinică pe care ne-ați încredințat-o, de educare comunistă a tinerelor vlăstare ale patriei, ale Partidului Comunist Român.**

Vă încredințăm, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că în activitatea ce o desfășurăm în cadrul Organizației pionierilor ne străduim să îndeplinim programul complex de educație politico-ideologică elaborat de conducerea partidului, că ne vom dedica toată energia pentru înfăptuirea exemplară a indicațiilor și sarcinilor nobile ce ne revin în pregătirea pentru muncă și viață a tinerei generații.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

Raportul prezentat de tovarășul Virgiliu Radulian

A doua Conferință Națională a Organizației Pionierilor din Republica socialistă România — se arată în raport — se desfășoară în condițiile unui puternic avînt creator al întregului nostru popor pentru transpunerea în viață a programului elaborat de cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, a amplului program de măsuri preconizat de conducerea partidului la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, de educație comunistă a oamenilor muncii, a tinerei generații.

Raportul a prezentat apoi un amplu tablou al condițiilor în care cresc și se formează copiii țării prin grija nemărginită a partidului și statului nostru.

Munca desfășurată, realizările obținute de către consiliile Organizației pionierilor, sub îndrumarea și conducerea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, în strînsă colaborare cu școala, cu familia, cu Uniunea Tineretului Comunist, cu organizațiile și instituțiile care au sarcini în domeniul educației copiilor, au demonstrat pe deplin justețea măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1966. Se poate spune, pe drept cuvînt, că indicația dată cu prilejul consfătuirii pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor, de către secretarul general al partidului, că „educația copiilor trebuie să fie rodul preocupărilor și eforturilor întregii societăți, al acțiunii convergente a celor mai bune forțe ale națiunii", a fost însușită și aplicată în viață.

În centrul muncii educative din unitățile și detașamentele de pionieri au stat preocupările pentru a sădi în conștiința copiilor dragostea și devotamentul nemărginit față de popor, față de clasa muncitoare și Partidul Comunist Român, față de patria socialistă.

Raportul a relevat în continuare mijloace și metode folosite în acest scop, experiențe deosebite, inițiative, fapte pionierești amintind manifestările prilejuite de cea de a XXV-a aniversare a eliberării patriei : semicentenarul P.C.R.

Raportul a subliniat și faptul că Organizația pionierilor s-a preocupat continuu pentru a îndeplini sarcina dată de conducerea partidului de a întări prietenia frățească a tuturor copiilor patriei noastre, indiferent de naționalitate, viața și activitatea lor comună de zi cu zi fiind orientată, în mod firesc, spre unirea tuturor copiilor — români maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — în realizarea acelorași aspirații, de a fi de folos patriei comune — Republica Socialistă România.

Avînd în vedere sarcinile deosebit de importante care revin organizației în educația politico-ideologică și patriotică a pionierilor și școlarilor, raportul a făcut în continuare o amplă analiză a lipsurilor care continuă să se manifeste în acest domeniu, subliniind sarcinile care revin Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Organizației pionierilor,

Tot ce se va iniția în cadrul unităților și detașamentelor — potrivit vîrstei și într-un limbaj accesibil, convingător — va trebui să contribuie mai mult la educarea politică a copiilor, la cunoașterea și înțelegerea de către aceștia a unor probleme ale politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la educarea lor în spirit revoluționar.

În viitor vor fi inițiate în toate detașamentele de pionieri, în forme potrivite copiilor, mai multe convorbiri, dezbateri și întîlniri cu activiști de partid și de stat, pe teme ale politicii partidului și statului nostru. Vom manifesta o mai susținută preocupare pentru îndrumarea pionierilor și școlarilor, mai ales a celor din clasele VI-VIII, spre lectura cărții politice scrise pentru ei, care contribuie la cunoașterea unor momente și aspecte din istoria, lupta și activitatea P.C.R., a U.T.C., care prezintă pe înțelesul lor unele probleme ale politicii partidului și statului nostru.

Consiliile Organizației pionierilor, împreună cu școala și familia, vor acorda în viitor o atenție sporită activității de educare științifică a pionierilor și școlarilor, îmbunătățind colaborarea cu instituțiile științifice, de cultură și artă, organizînd mai sistematic și eficient activitatea în cercuri, în cadrul expedițiilor, antrenînd mai mult pionierii și școlarii la cercetarea fenomenelor naturale, economice și sociale în zona în care trăiesc.

Se va pune un accent mai mare pe manifestările culturale de masă în domeniul literar, cinematografic, muzical, plastic etc. și în mod cu totul deosebit pe stimularea lecturii sistematice în rîndurile copiilor.

Raportul a făcut apoi o trecere în revistă a activităților desfășurate de Organizația pionierilor pentru dezvoltarea dragostei copiilor față de învățătură, față de munca fizică, sporirea interesului și răspunderii pentru însușirea viitoarei profesii. S-a amintit astfel că s-a dat o largă dezvoltare cercurilor tehnico-aplicative, în cadrul cărora activitatea copiilor contribuie în măsură importantă la formarea deprinderilor practice de muncă, la orientarea profesională și la cultivarea însușirilor necesare acesteia.

O extindere deosebită a luat în ultimul timp antrenarea sistematică și continuă a pionierilor și școlarilor la munca patriotică. Pornind de la indicațiile date de partid privind acest domeniu al activității și analizînd rămînerile în urmă ce s-au făcut simțite pînă acum, raportul s-a referit pe larg la sarcinile de viitor. Se impune sporirea eforturilor întregii organizații pentru îmbunătățirea muncii de pregătire școlară a pionierilor, de ridicare a exigenței colectivelor pionierești în acest domeniu. Consiliile Organizației pionierilor vor sprijini concret școala în desfășurarea muncii educative în rîndurile elevilor, pentru a determina participarea activă și disciplinată a acestora la practica productivă organizată de școală.

Consiliul național, toate consiliile organizației se vor preocupa mai intens de extinderea cercurilor tehnico-aplicative, de dotarea acestora cu cele necesare pentru buna organizare a activității lor. Solicităm în acest sens, în continuare, sprijinul școlii, al inspectoratelor școlare și al Ministerului Învățămîntului, ca și al instituțiilor și unităților economice. În stabilirea profilurilor cercurilor se va ține în mai mare măsură seama de dezvoltarea în perspectivă a economiei locale. În acest scop se vor intensifica legăturile cu unitățile economice din industrie și agricultura, cu școlile profesionale, liceele de specialitate, făcîndu-se în mai mare măsură apel la specialiștii care lucrează nemijlocit în producție.

În ultima vreme se constată o preocupare mai stăruitoare pentru cuprinderea organizată a unui număr tot mai mare de copii în acțiunile desfășurate în timpul liber al acestora, prin scoaterea lor în mijlocul naturii și prin practicarea mai sistematică a mișcării sub formă de jocuri, marșuri și întreceri sportive, care să contribuie la călirea fizică, la întărirea sănătății copiilor și a rezistenței lor la efort, la stimularea voioșiei și optimismului.

Raportul a făcut însă sublinierea că se manifestă și în acest domeniu neajunsuri, Consiliul Național nu a orientat în suficientă măsură activitatea sportiv-turistică la nivelul unității și detașamentelor de pionieri, pentru a-i conferi continuitate și caracter de masă. Ne propunem — menționa raportorul — ca în viitorul apropiat, în strînsă colaborare cu factorii care se preocupă de această problemă, să găsim soluții mai bune pentru îmbunătățirea condițiilor și lărgirea cuprinderii copiilor în activitățile de vacanță, în tabere și excursii.

La nivelul detașamentelor și unităților de pionieri se va asigura îmbinarea practicării sportului și turismului cu efectuarea de marșuri, jocuri de orientare cu busola și harta în teren, de trecere a obstacolelor, semnalizări cu fanioane, alergări, cu învățarea înotului, a schiului care să ducă la călirea fizică și creșterea rezistenței la efort, dezvoltînd curajul, dîrzenia și alte calități, cu însușirea unor deprinderi tehnico-aplicative, de acordare a primului ajutor sanitar și altele, care să-i inițieze pe copii în vederea activităților ce le vor desfășura în cadrul organizațiilor U.T.C. în scopul pregătirii pentru apărarea patriei.

Referindu-se la indicațiile date de conducerea partidului, personal de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se pune în dezbaterea pionierilor înșiși problemele fundamentale ale organizației, antrenîndu-i efectiv și permanent pe aceștia la rezolvarea sarcinilor, raportul subliniază modul cum va trebui acționat în sensul acesta.

Detașamentul va trebui să reprezinte cadrul de manifestare a inițiativei, de antrenare a pionierilor în conceperea, organizarea și desfășurarea în cele mai mici detalii a activităților și vieții pionierești.

În raport se subliniază că adoptarea îmbunătățirilor aduse statutului creează un cadru mai larg activității pionierești, reglementează mai precis atribuțiile consiliilor, comandanților și activului pionieresc, asigurînd o creștere a influenței politico-educative a organizației în rîndurile copiilor. În scopul promovării autoconducerii și al sporirii rolului colectivului pionieresc în conceperea, organizarea și desfășurarea activității de zi cu zi, detașamentele vor fi alcătuite din grupe a cîte 8—10 pionieri conduse fiecare de cîte un pionier-comandant de grupă, ales anual.

Constituirea comandamentelor orășenești și municipale, precum și organizarea anuală a unor întruniri județene și republicane cu pionieri delegați, reprezentanți ai unităților de pionieri, vor contribui, de asemenea, la întărirea autoconducerii pionierești, la lărgirea democrației în cadrul organizației.

★

Într-un capitol special raportul s-a ocupat pe larg de problemele perfecționării continue a stilului de muncă al consiliilor Organizației pionierilor, subliniind că vor crește răspunderea și competența tuturor comandanților de pionieri care să acționeze ca militanți politici înaintați, devotați trup și suflet cauzei Partidului Comunist Român.

★

În ultima sa parte, raportul se ocupă de relațiile organizației pionierilor cu organizațiile de copii de peste hotare apreciind că acționînd în spiritul politicii externe a partidului și statului nostru, Organizația pionierilor și-a adus contribuția în extinderea relațiilor prietenești cu organizațiile de copii și adolescenți din țările socialiste frățești și din alte țări ale lumii, militînd pentru promovarea ideilor păcii, respectului reciproc și a colaborării.

În numele întregii Organizații a pionierilor din Republica Socialistă România, în numele tuturor purtătorilor cravatelor roșii, părticică din steagul de luptă al clasei muncitoare, al tuturor comandanților și consiliilor organizației, ce se dedică cu pasiune și devotament misiunii nobile de educare comunistă a pionierilor și școlarilor, Conferința națională asigură Comitetul Central al Partidului Comunist Român, conducerea sa, pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că va răspunde întotdeauna chemărilor partidului, că va acționa cu entuziasm și devotament, pășind **„pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului, tot înainte !"**

(Text prescurtat)

Consiliul Național al Organizației Pionierilor

Andrei Nicolae, Andrușcă Cornelia, Anghel Aurel, Apachiței Elena, Armănașu Petru, Balaban Alexandru, Ballo Ladislau, Bari Ulfet, Barta Iuliu, Bădii Aurica, Băjenaru Cornel, Bene Susana, Bernic Grigore, Beșleagă Rodica, Bîrjega Marin, Boancă Olivia, Boboc Visarion, Bocsa Mihai, Bordan Pavel, Bordei Toma, Boștinaru Filofteia, Broos Karl, Bucheru Ion, Burcea Constanța, Burlacu Dumitru, Bușilă Petrache, Butilcă Dumitru, Cazacu Aculin, Chifan Iuliana, Chinschi Vasile, Chiorean Iuliana, Chircev Anatol, Chiriac Stelian, Chiriac Valeriu, Chiriță Constantin, Chițu Florea, Cicală Iosif, Ciobanu Mihai, Ciobăcel Maria, Cismaru Vanda, Cîmpeanu Ana, Cîrmaciu Ion, Clocotici Theodor, Cojocaru Vasile, Comănescu Maria, Constantin Niculina, Conțan Traian, Cornoiu Speranța, Costescu Nora, Costin Dumitru, Dancsuly Andrei, Demeter Augustin, Diaconu Lucreția, Dinescu Cornelia, Dinu Gheorghe, Domocoș Emil, Dorcioman Nicolae, Drăghici Scarlat, Dragomir Florica, Dragomir Gheorghe, Dragomir Nicolae, Dragotă Nicolae, Drozd Elena, Duduruz Matilda, Dumitrache Ion, Farcaș Ianoș, Feldman Augustina, Filimon Dumitru, Fleancu Gheorghița, Florescu Nicolae, Froicu Petre, Furo Iuliu, Furtună Nicolae, Găină Mircea, Gan Elisabeta, Georgescu Elena, Gheorghiu Elisabeta, Ghergu Alexandru, Giurgiu Lucia, Gurău Costică, Hașa Gligor, Haureș Maria, Hegheduș Petru, Hints Otto, Iacob Ecaterina, Iarca Georgeta, Ienei Maria, Ilie Silvia, Iliescu Ioan, Ion Gheorghe, Ioniță Otilia, Iuga Aurelia, Jinga Ion, Ioja Gheorghița, Keresztes Viorica, Kiss Ecaterina, Kiss Zoltan, Kopandi Rozalia, Kovacs Emilia, Laibăr Ana, Lapohoș Eva, Lazăr Emilian, Lăcraru Ioana, Lesnea George, Luca Ioan, Lucuța Iuliu, Lungu Alexandrina, Lupașcu Paraschiva, Majai Albert, Manole Gheorghe, Manolescu Viorel, Mateescu Nicolae, Mareș Toma, Marincovici Eugenia, Matheș Margareta, Maxim Elisabeta, Maxim Margareta, Mândiță Eugenia, Mărășescu Paula, Mihai Dumitru, Mocanu Constantin, Mocanu Rada, Moldovan Porfirie, Moraru Florin, Moraru Lenuța, Mureșan Paul, Mușătescu Alexandrina, Mutschler Elfride, Nagy Petru, Năstase Floarea, Neagu Camelia, Negreanu Haritina, Negri Maria, Negulescu Mihai, Nemeș Cornel, Nichita Elena, Nicola Georgeta, Nicolau Nuța, Nicolescu Ionel, Niculescu Margareta, Nițov Dumitru, Odagiu Elisabeta, Olteanu Lucia, Papavă Ligia, Pascu Ștefan, Patraulea Adrian, Petrache Nicolae, Petrovici Vidosava, Pintea Emil, Piper Cornelia, Pițigoi Nicolae, Pîrvu Eleonora, Pop Teodor, Popa Gheorghe, Popa Ioan, Popa Maria, Popa Vasile, Poparad Elena, Popescu Constantin, Popescu George, Popescu Ion Gheorghe, Popescu Ion, Popescu Tudor, Popescu Vasile, Predescu Nicolae, Profeta Laurențiu, Purice Milica, Pușcașu Sofia, Rab Ștefan, Radu Augustin, Radu Ion, Radulian Virgiliu, Raicov Zvetomir, Rațiu Iuliu, Ristea Maria, Rotund Dorina, Săftoiu Gheorghe, Schmidt Hermann, Sigmirean Doina, Silvestru Patița, Sîntimbreanu Mircea, Spiridon Maria, Spulber Ștefanache, Stăncilă Mitrofan, Ștenzel Erica, Sticlaru Grigore, Stoiculescu Hariton, Szabo Gabor, Szanto Almen, Margareta, Șulica Gheorghe, Șandor Vasile, Ștefan Elvira, Ștefănescu Elena, Ștefănescu Paraschiva, Ștefănoaia Maria, Tatu Aurelia, Tăbăcaru Virginia, Teodorescu Steluța, Timiș Vasile, Tirodi Viorel, Ur Alexandru, Ursu Ioan, Utan Tiberiu, Onaca-Vădan Maria, Vargha Katalin, Vasilescu Paul, Vasiliu Nicolae, Vicențiu Aurel, Vicol Maria, Vigi Ana, Vlad Ioana, Vulpe Nicolae, Weber Maria, Zăvoianu Dorel, Zsupon Eva.

Comitetul executiv al Consiliului Național al Organizației Pionierilor

În prima ședință plenară, Consiliul Național al Organizației Pionierilor a ales Comitetul Executiv, format din 39 de tovarăși : **Andrei Nicolae** — profesor, director al Liceului „Nicolae Bălcescu", Craiova, jud. Dolj ; **Bari Ulfet** — învățătoare, comandant-instructor de unitate la Școala generală Osmancea, jud. Constanța ; **Băjenaru Cornel** — director general în Ministerul Învățămîntului ; **Birjega Marin** — vicepreședinte al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport ; **Boboc Visarion** — profesor, președinte al Consiliului județean Prahova al Organizației pionierilor ; **Bucheru Ion** — vicepreședinte al Comitetului de stat al radioteleviziunii ; **Burlacu Dumitru** —

(Continuare în pag. a 6-a)

Copiii acestui timp

Condiția cetățenească a copilăriei în țara noastră este pionieria și tocmai de aceea dintre toate culorile de curcubeu pe care ea le bolteşte deasura vlăstarelor noastre, decisivă pentru întreg ni se pare culoarea cravatelor pionierești — roșu. Nu propunem prin cele afirmate o metaforă, ci un punct de pornire — elementar la prima vedere — dar, în esență, programatic. Societatea noastră dorește ca în spațiul de vîrstă al copilăriei să se asigure de calitatea revoluționară a succesorilor săi, să le implănteze organic marile sale țeluri și idealuri, să îi formeze în spiritul „programei analitice" pe care, sub conducerea partidului comunist, întregul popor o realizează în contul neasemuitei istorii prezente și viitoare. De aceea nu putem concepe pe pionieri altminteri decît ca pe niște eroi nemijlocit implicați în această istorie și firul de plumb care orientează construcția întregii organizații este tocmai acesta, al participării copiilor la istoria societății noastre. Acesta ni se pare terenul uriaș ce se înfățișează — nu întru totul desțelenit, ba, uneori, chiar acoperit de plante mai degrabă exotice — atenției îndrumătorilor organizației. Pentru că — așa cum a reieșit și din dezbaterea Conferinței naționale — a existat o optică fals activă asupra pionieriei concepută ca o sumă mai mult sau mai puțin armonioasă de activități, distribuită prin cîteva robinete egalitariste asupra cîmpului pionieriei și a fiecărui pionier în parte. Or, în realitate, putem perfect avea de-a face cu un copil care recită, prezintă programe, face sport și frecventează niște cercuri, fără ca prin aceasta să depășească sfera vocației școlare sau de vîrstă. („Copiilor le place să se afirme, să încerce insolitul, să se miște, să trăiască în grup etc.".) Marea misiune a pionieriei începe în clipa cînd scapă de obsesia complementarismului, cînd ea însăși încetează să se mai conceapă ca o chestiune extrașcolară sau extra-nu-știu-cum, cînd, în loc de a se ocupa de timpul copiilor, se va preocupa de copiii înșiși în acest timp. Căci un copil poate prezenta 10 spectacole într-un an și învăța cîteva sute de versuri, dar nu e de loc sigur — numai prin aceasta — că nu l-am transformat într-o vedetă, într-un mic fariseu al aplauzelor care în viitorul său concret și al țării să nu se poată desprinde de idealul său de succes personal, ca de un țăruș. În cazul acesta, el n-a fost pionier. El a fost doar plimbat într-un decor pionieresc și deghizat ca atare. Credem că tocmai motivația profundă și adînc necesară a pionieriei a fost tema dezbaterii Conferinței naționale și, îndeosebi, a cuvîntului secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pionieriei i s-au deschis și i s-a cerut să multiplice canalele sale reale de legătură cu viața societății, cu cerințele acesteia față de viitorul său previzibil și absolut concret în măreția sa. Pionieria nu reprezintă ziua de mîine în sensul că cea de astăzi ar fi o haltă în care așteptăm sosirea unui tren miraculos. S-a desprins cu claritate că acest viitor, cu cît mai măreț, începe astăzi, cu atît mai devreme, că organizația este chemată astăzi să insufle fiecărui copil disciplina fundamentală a vieții noastre, deprinderea și patosul muncii directe, spiritul de răspundere personal pentru bogăția și frumusețea casei noastre obștești, să ridice tonusul patriotic al pionieriei nu prin vorbe, ci prin fapte, să dezvolte acele trăsături ce definesc de pe acum și vor defini cu și mai multă strălucire pe fiecare cetățean al patriei: conștiința cauzei revoluționare, devotamentul nemărginit pentru cauza socialismului, elanul de a construi, ideea că rostul cel mai nobil al fiecăruia se găsește subordonat țelurilor comune. În acest fel, pionieria devine ea însăși o școală; iar școala însăși își va atinge mai fertil și mai direct rosturile sale, atît de importante. Indicațiile secretarului general obligă organizația, noile sale organe, la o meditație mai curajoasă — abandonînd orice spirit rutinier și destule prejudecăți — asupra problemei fundamentale: aceea de a ști să declanșeze energia celor aproape două milioane de pionieri, transformîndu-i în cel mai pur și proaspăt combustibil al înălțării patriei, și aceasta la modul cel mai practic și, dacă ne e îngăduit a spune, palpabil. Într-o țară care crește mai repede ca Făt-Frumos din basme, pasul pionieriei trebuie cu necesitate să fie mai mare și mai îndrăzneț.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Pionieria - cadru pentru cultivarea trăsăturilor moral - politice

În practica educativă a multor școli generale, există adesea tendința de a reduce sfera educației morale la asigurarea unui climat favorabil desfășurării procesului instructiv. Potrivit acestei concepții, preocupările educatorului ar trebui concentrate, aproape în exclusivitate, asupra eliminării unor manifestări negative din comportarea copilului și, pe măsura în care reușim să realizăm acest deziderat, sarcinile educației morale le putem considera ca fiind rezolvate.

Despre șubrezimea unei asemenea concepții ar fi multe de spus și, probabil, nu lipsit de interes. De această dată este însă suficient să notăm cu satisfacție că, azi, tot mai mult, își face loc o concepție activă, pozitivă, în metodica de realizare a educației școlarilor. O dovadă elocventă în susținerea acestei constatări o reprezintă cea de a II-a Conferință Națională a Organizației Pionierilor, conținutul documentelor acesteia, și ideile exprimate în dezbateri, pătrunse de răspundere și optimism pedagogic.

Mă identific fără rezerve cu ideea că în ochii și concepția copilului trebuie să crească considerabil prestigiul școlii, că străduințele elevului pentru o cunoaștere cît mai adîncă a fenomenelor și legilor mediului înconjurător trebuie să aibă la bază și alți factori mobilizatori, decît notele, obținerea unei diplome sau orice alt interes individual. Această necesitate aduce în centrul preocupărilor educatorului dezvoltarea acelor trăsături morale pozitive care, pe de o parte, elimină pe cele negative și, pe de altă parte, asigură un conținut și o afinitate adecvate cunoașterii și pregătirii profesionale, în plină concordanță cu interesele societății noastre.

Organizația pionierilor este apreciată, în mod justificat, drept unul dintre principalele mijloace, prin care societatea își exercită funcția sa educativă. Pionieria asigură un teren extrem de prielnic exersării, prin activitățile educative ale organizației, a principalelor trăsături politico-morale și chiar a deprinderilor și capacităților necesare viitorului producător de bunuri materiale și spirituale. Iată de ce sînt tot mai numeroși acei educatori, care văd în pionierie nu o sarcină în plus, ci un instrument puternic, pus la îndemîna lor, pentru a-și realiza cu maximă eficiență scopurile educative, slujirii cărora își consacră toată viața.

Această identificare deplină a educatorului cu scopurile urmărite de către Organizația pionierilor a fost exprimată cu prisosință în cea de a II-a Conferință națională. Văd în acest fenomen un motiv în plus de a fi încrezător în viitorul educației, în succesul deplin al eforturilor conjugate ale tuturor factorilor educativi din țara noastră.

FARKAS JÁNOS

La cercul de radio-amatori de la Palatul pionierilor din Capitală

Comitetul executiv al Consiliului Național al Organizației Pionierilor

(Urmare din pag. a 5-a)

maistru la Uzinele „Griviția", președinte al Comitetului de părinți la Școala generală nr. 176 din municipiul București; **Cismaru Vanda** — profesoară, comandant-instructor de unitate la Școala generală Manasia, jud. Ilfov; **Comănescu Maria** — profesoară, director al Casei pionierilor din municipiul Baia Mare; **Domocoș Emil** — conferențiar universitar, director al Centrului de perfecționare a cadrelor ce muncesc cu pionierii de pe lîngă Consiliul Național al Organizației Pionierilor; **Drăghici Scarlat** — profesor, președinte al Consiliului județean Dîmbovița al Organizației pionierilor; **Farkaș Ioan** — profesor, redactor-șef al revistei „Napsugar"; **Fleancu Gheorghița** — cercetător științific la sectorul de cercetare de pe lîngă Consiliul Național al Organizației Pionierilor; **Furo Iuliu** — inginer, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Hints Otto** — profesor, conducător de cerc la Casa pionierilor din municipiul Tg. Mureș; **Iacob Ecaterina** — economistă, prim-secretar al Comitetului U.T.C. al sectorului 7 din municipiul București; **Ilie Silvia** — secretar al C.C. al U.T.C.; **Jinga Ioan** — vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste; **Kopandi Rozalia** — profesoară, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Mateescu Nicolae** — ofițer, secretar adjunct al Consiliului politic superior al armatei, șeful secției U.T.C.; **Mândița Eugenia** — profesoară, președinte al Consiliului municipal București al Organizației pionierilor; **Mihai Dumitru** — inginer, director general al grupului de uzine pentru construcții de mașini, jud. Argeș; **Moraru Florin** — lector universitar, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Mutschler Elfride** — profesoară, comandant-instructor de unitate la Școala generală Bencecul de Sus, jud. Timiș; **Negulescu Mihai** — profesor, redactor șef al revistei „Cutezătorii"; **Nițov Dumitru** — profesor, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Petrovici Vidosava** — profesoară, comandan-instructor de detașament, Liceul din orașul Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin; **Poparad Elena** — profesoară, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Popescu Gheorghe** — inginer, director al Liceului agricol Dragomirești Vale, jud. Ilfov; **Popescu Tudor** — profesor, redactor șef al revistei „Educația pionierească"; **Radu Augustin** — profesor, președinte al Consiliului județean Galați al Organizației pionierilor; **Radulian Virgiliu** — conferențiar universitar, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Rațiu Iuliu** — profesor, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Silvestru Patița** — lector universitar, activist al Consiliului Național al Organizației Pionierilor; **Sîntimbreanu Mircea** — profesor, director general al Centrului Național al Cinematografiei; **Stenzel Erica** — muncitoare la Fabrica de stofe, Brașov, instructor de detașament; **Szabo Gabor** — profesor, președinte al Consiliului județean Covasna al Organizației pionierilor; **Tatu Aurelia** — profesoară, președinte al Consiliului municipal Mediaș al Organizației pionierilor; **Tăbăcaru Virginia** — profesoară; comandant-instructor de detașament la Școala generală Bistrița, jud. Neamț.

Biroul Consiliului Național al Organizației Pionierilor

În prima ședință plenară a Consiliului Național al Organizației Pionierilor a fost ales Biroul Consiliului Național alcătuit din următorii tovarăși:

ANDREI NICOLAE, FURO IULIU, ILIE SILVIA, KOPANDI ROZALIA, MORARU FLORIN, MUTSCHLER ELFRIDE, NIȚOV DUMITRU, POPARAD ELENA, RADULIAN VIRGILIU, RAȚIU IULIU, SILVESTRU PATIȚA.

În funcția de președinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor a fost ales tovarășul RADULIAN VIRGILU, iar ca vicepreședinți tovarășii ANDREI NICOLAE, FURO IULIU, ILIE SILVIA, MUTSCHLER ELFRIDE, POPARAD ELENA și SILVESTRU PATIȚA.

MUNCA — disciplină de învăţămînt

În cadrul Liceului de cultură generală din Feteşti, judeţul Ialomiţa, elevii anilor I şi II au fost constituiţi în nouă grupe care învaţă lăcătuşăria în atelierele şcolii. În fotografie, *o grupă de elevi sub îndrumarea maistrului-instructor* Stelian Badea

Activitatea practică, element de fuziune între şcoală şi producţie

Numai un proces analitic, prob şi matur, ne poate releva imensul teren de inteligenţă umană pe care noi, slujitorii şcolii, îl putem cultiva cu răbdare şi perseverenţă în scopul atît de nobil, de plin de responsabilitate socială, acela de a pregăti şi educa tînăra generaţie. Am făcut acest lucru întotdeauna cu pasiune, cu răspundere, cu competenţă ?

Întrebările : spre ce să ne concentrăm atenţia cu prioritate şi cu ce să începem activitatea noastră şi-au găsit un răspuns cuprinzător în indicaţiile recente ale partidului, ale secretarului său general. Dintre multiplele aspecte ce mi s-au impus atenţiei, cel mai important mi s-a părut acela legat de conceptul de muncă, de activitate productivă.

Munca a devenit obiect de studiu şi de integrare într-un circuit tehnologic larg, iar şcoala — cu potenţialul ei intelectual şi uman — se înregimentează într-un proces constructiv. Ştim cu toţii că „munca l-a creat pe om", că „viaţa este o muncă neîntreruptă", că „omul nu poate trăi fără să muncească", dar, de data aceasta, ideea de muncă a coborît din raftul bibliotecii şi a venit la noi să se realizeze. Se împlineşte o primă mare metamorfoză : conceptul teoretic este fecundat de cel aplicativ, pe un teren larg, în care imaginaţia, iniţiativa, pasiunea devin şi ele categorii operaţionale.

Consider însă că uneori ideea de muncă productivă nu este prea bine susţinută, în toate cazurile, de cei solicitaţi să o aplice. Scepticismul unora sau interpretarea ca provizorie şi experimentală, dată de alţii, acţiunii de pregătire tehnico-productivă a elevilor, ni se par fenomene de maximă nocivitate. Se ştie că nici o şcoală cu adevărat modernă nu se poate abstrage, fără numeroase riscuri, din ceea ce oferă realităţile tehnice şi ale producţiei.

De aceea, cred că noua orientare trebuie susţinută şi de convingeri politice, ideologice, în fond, materialist-dialectice. Fără aceste convingeri, ideea se poate compromite într-un exerciţiu de activităţi gratuite şi inoperante în sistemul educaţional. Mai bine spus, este necesar ca noi toţi să adîncim prin cercetare şi dezbatere acest aspect nou şi să ne motivăm nouă şi elevilor sensul prefacerii. Problema trebuie gîndită şi în practica imediată, dar şi în perspectivă, prin depistarea unor aptitudini pentru muncă, pentru cercetare, pentru educaţie, ale celor pregătiţi să slujească şcoala. Din acest punct de vedere nu s-a făcut prea mult pînă acum şi nu întîmplător la unii tineri absolvenţi de facultate unele noţiuni de etică profesională (printre care şi cea privitoare la muncă) nu sînt pe deplin lămurite. Există prejudecata că şcolii nu-i lipseşte nimic atunci cînd se predau lecţii de literatură, matematică, biologie, franceză, istorie sau latină, ca, şi cum aceste discipline ar putea fi concepute în afara unui sistem operaţional. Rezultanta acestei mentalităţi este sesizabilă într-o atitudine pasivă, uneori de eschivă, faţă de activitatea productivă a elevilor.

O cerinţă stringentă impune ca activităţile practice să fie utilizate atît ca element de fuziune între şcoală şi producţie, cît şi (mai ales) ca instrumente de educaţie moral-cetăţenească a elevilor. Nu este suficient să ieşi cu elevii la cîmp sau să mergi într-o uzină, să recoltezi un hectar de porumb sau să amenajezi un parc, ci aceste activităţi trebuie integrate într-un sistem educaţional, devenind mijloace de influenţare a conştiinţei şi caracterului. Cîştigul realizat printr-o atitudine nouă faţă de muncă, faţă de menirea omului în societate, ni se pare mult mai mare decît cel concret (deşi nu-l excludem nici pe acesta) apărut sub forma unor remuneraţii. O vorbă înţeleaptă din bătrîni spune : „Învăţătura la om comoară şi munca cheia ei. Păzeşte bine cheia, ca să nu pierzi comoara".

Folosirea imenselor resurse — rezultate din activitatea practică — în scopul educaţiei contribuie nu la subordonarea omului maşinii şi tehnicii în general, ci conturează personalitatea acestuia într-un sistem echilibrat de referinţă şi idei, cu pondere specifică de pregătire ştiinţifică, productivă şi umanistă în acelaşi timp ; să începem deci prin a da elevului o pregătire multilaterală, eficient operaţională, aşa cum se cuvine să aibă omul contemporan.

Prof. VALENTIN OLTEANU
Liceul Urziceni

PARADIGME

Metoda simulării

Nu ajunge să enunţăm dorinţa pedagogiei de a fi practică, năzuinţa ei de a-şi dobîndi un caracter aplicat. Cu abundenţă, literatura pedagogică o face de foarte multă vreme, încercînd să salveze şcoala din făgaşul abstract-teoretizant, care nu-i înzestrează pe tinerii subiecţi cu elementele necesare exercitării ulterioare a unei munci utile.

În ultima vreme, progrese mari s-au făcut în această direcţie. În toate ştiinţele este la ordinea zilei metoda simulării. Metoda este, în fond, extrem de veche. Modelul ei clasic este manevra militară, care simulează o luptă. În industrie, lucrurile stau la fel ; totul făcîndu-se aici pe o scară mare, experienţa nu este posibilă chiar la nivelul producţiei reale. Iată de ce, înainte de a funcţiona în realitate, fabricile mari există în formă simulată. Nici un agregat, nici o maşină nu trece pe linia de mare serie direct din faza de proiect ; ea trece mai întîi prin faza intermediară a simulării, numită faza pilot. Staţia-pilot face posibilă prefigurarea la scară mică şi mai puţin costisitoare a marelui proces din viaţa reală.

Sociologia a suferit întotdeauna de incapacitatea ei de a experimenta. Căci nu se poate experimenta pe scară socială numai pe baza calculelor mintale sau a proiectelor teoretice. Iată de ce, în dorinţa ei de a ajunge din urmă celelalte ştiinţe, care practicau din totdeauna experimentul, sociologia a reinventat simularea. Şi diplomaţii utilizează simularea atunci cînd reproduc la scară mică şi fictivă o negociere care urmează să se desfăşoare la scara reală a politicii mondiale.

Simularea indică un răspuns adecvat la căutările pedagogiei. În realitate, şcoala nu trebuie să fie concepută drept o anticameră rece şi artificială a vieţii, ci ca o staţie pilot, permiţînd simularea rolurilor pe care indivizii le vor juca în realitate. Simularea există, de altfel, sub formă de joc pur, la copiii mici. Ludus, **la latini, înseamnă şi şcoală şi joc. Simularea (concept mai general decît activitatea în atelier) trebuie menţinută pînă la sfîrşitul învăţămîntului, dar cu grade şi trepte diferite de realitate.**

Un bun laborator la o facultate de chimie industrială este staţia-pilot ideală a industriei chimice. Să notăm că şi în staţia-pilot se produce, nu numai în industria de mare serie ; doar scările sînt diferite. E greu să ilustrezi mai bine ideea simulării decît prin staţia-pilot. Ar trebui ca pedagogii să studieze îndeaproape principiile funcţionării staţiei-pilot în industrie ca să înţeleagă de ce anume trebuie să dispună şcoala în marele rol al simulării.

Iată numai cîteva propoziţii care ar putea fi deduse dintr-un asemenea studiu:

1. Procesele mari ale producţiei şi structura instituţiilor se „imită" — în operaţia de simulare — la o scară mai mică. Se caută o motivare serioasă a producţiei respective, se fixează un obiectiv real şi productiv.

2. Se distribuie rolurile în aşa fel încît tineretul să poată juca, rînd pe rînd, şi rolul organizării, conducerii şi relaţiilor sociale, în cel puţin aceeaşi măsură în care lucrează efectiv (este extrem de instructiv, în acest sens, jocul copiilor cu dirijarea reală a circulaţiei).

3. Educatorul observă, notează şi măsoară eficienţa procesului de simulare, precum şi performanţele individuale sau colective.

4. Instituţia şcoală se grupează în jurul staţiilor de simulare de care dispune. (Costul instalaţiilor face ca mai multe şcoli să se grupeze la un loc.)

5. Planul de învăţămînt trebuie să conţină nu numai succesiuni de lecţii, de lucrări de laborator, de exerciţii şi probleme, dar şi teme reale de simulat în procesul educativ.

6. Fiecare tînăr trebuie să treacă prin mai multe roluri; procesul orientării profesionale va rezulta în mod firesc din succesul acestei mişcări.

7. Simularea este un prilej de integrare a vîrstelor. În acelaşi joc de simulare există loc pentru cei mici şi pentru cei mari, în funcţie de greutăţile şi răspunderile rolului.

MIRCEA MALIŢA

catedra

Învățarea prin lucrul în grup la o lecție de geografie

În anul IV de liceu, capitolul „Industria energetică" subsumează trei teme : „Petrolul, industria petrolieră și gazele naturale", „Cărbunii și industria carboniferă", „Industria energiei electrice". Prezentăm modul de desfășurare a celor patru ore de curs prevăzute în programă, în care procesul de predare-învățare se desfășoară prin lucrul efectuat de elevi, în grup. Lecțiile au loc în laboratorul de geografie. Ca durată, ele se încadrează în trei ore de curs, urmate de o a patra, de verificare și de sinteză a cunoștințelor. Procesul de predare-învățare parcurge patru etape :

1. organizarea grupurilor și a lucrului în grup (30')
2. lucrul efectiv (50')
3. expunerea de către elevi a propriilor investigații (70')
4. verificarea și sinteza lecțiilor precedente (50')

1. Sub îndrumarea profesorului, elevii se constituie în trei grupuri, în funcție de afinități, preferințe și aptitudini, fiecare grup desemnîndu-și cîte un lidăr. Spațial, elevii se așează la mesele de lucru din laborator. Apoi, profesorul anunță temele, specificînd că fiecare grup trebuie să pregătească și să expună (30') cîte o temă.

Pe mesele de lucru ale elevilor se află, în afară de manualul lor, materiale bibliografice : cursuri universitare de geografie economică a R. S. România, mai multe exemplare din cele mai recente documente de partid și de stat referitoare la realizările și perspectivele economiei noastre socialiste, dicționare enciclopedice etc.

Ca materiale didactice elevii utilizează atlase geografice, harta fizică și economică a R. S. România, hărțile economice lucrate anterior de elevi, diafilme și diapozitive, toate servind tema de dezvoltat.

În cadrul grupurilor, elevii își asumă, la sugestia profesorului, diferite **sarcini de lucru**. Enumerăm numai cîteva dintre cele care — în mod ipotetic — se pot distinge în cadrul grupului I.

a) întocmirea unui scurt istoric al industriei petrolului în țara noastră (geologie, exploatare, prelucrare), în mod similar se procedează referitor la gazele naturale ; b) pregătirea unei expuneri privind direcțiile și perspectivele industriei petroliere și a gazelor naturale în lumina celor mai recente documente de partid și de stat (Congresul al X-lea al P.C.R., Planul cincinal de dezvoltare economico-socială a R. S. România pe perioada 1971—1975) ; e) executarea unor grafice referitoare la exploatarea petrolului și a gazelor naturale în țara noastră ; d) exerciții de desenare a hărții și de localizare, atît pe harta respectivă, cît și pe harta murală, a principalelor centre de exploatare și de prelucrare a petrolului și a gazelor naturale ; e) pregătirea, pe baza planșei, a unei expuneri privind tehnologia prelucrării petrolului și a gazelor naturale în țara noastră ; f) desenarea unui planiglob pentru a marca, folosind steguțe, „traseul" produselor industriei noastre petroliere (produse chimice sau utilaje petroliere) ; g) pe baza consultării materialelor din ziare și reviste, prezentarea de către elevi a unora dintre noutățile științifice, tehnice, precum și politice din domeniul industriei petrolului și gazelor naturale ș.a. ; h) alcătuirea unor colecții de material ilustrativ (fotografii, vederi, planșe, secvențe de diafilm) care pot fi utilizate în expunerile elevilor cu ajutorul aparatului de proiecție și al epidiascopului.

Sarcini asemănătoare de lucru, dar profilate pe specificul temelor respective, revin celorlalte două grupuri de lucru.

În funcție de natura și de conținutul sarcinii didactice, elevii vor lucra fie individual (scrierea denumirii localităților, mînuirea aparatului de proiecție etc.), fie în subgrupuri de doi-trei elevi (executarea hărților sau a colecțiilor de material ilustrativ etc.).

Dacă în procesul de predare-învățare nu se folosește în mod frecvent acest mod de lucru, repartizarea sarcinilor se face direct de către profesor. În alte situații împărțirea responsabilităților revine elevilor înșiși.

2. **Lucrul efectiv** durează 50' (20' din prima oră, respectiv, 30' din cea de a doua). În tot acest timp rolul conducător al profesorului se exercită permanent, dirijînd lucrul elevilor prin indicații competente pentru depășirea dificultăților pe care, eventual, aceștia le-ar întîmpina. În cadrul grupurilor de lucru se face un continuu schimb de informații, de sugestii și de opinii. Materialele, în forme mai mult sau mai puțin finite, circulă între coechipieri și suportă rectificări și completări, astfel încît, atunci cînd sînt expuse de către un reprezentant, ele să poarte „girul" întregului grup.

3. **Expunerea și analiza rezultatelor** durează 70' și se succed astfel : 20' din cea de a doua oră sînt consacrate unei teme, celorlalte două revenindu-le cîte 20', respectiv, 30' din cea de a treia.

Fiecare grup își desemnează unul sau mai mulți reprezentanți care să expună întregii clase rodul investigațiilor și activității de elaborare ale grupului respectiv (hărți, grafice, planșe, secvențe din diafilme etc.). Schema principalelor momente ale temelor respective se consemnează în caietele de notițe ale elevilor, paralel cu prezentarea materialelor. Cei care răspund întrebărilor colegilor, oferă plusul de explicații, de argumentație ce li se cere. Pe întreg parcursul său, fluxul informațional se desfășoară sub controlul atent al profesorului care sintetizează expunerile și discuțiile spre aspectele esențiale, temperează disputele, accentuează ideile centrale din lecțiile respective realizînd sinteze de cunoștințe. Atît expunerile elevilor, cît și intervențiile profesorului vizează tocmai însușirea acelor structuri operaționale prin reluarea în contexte noi a cunoștințelor dobîndite anterior la lecțiile de chimie, de fizică, de economie politică sau de istorie. În acest fel caracterul limitat-descriptiv al geografiei dispare, făcînd loc unei științe vii, interesante, pasionante despre cunoașterea bogățiilor patriei, în scopul valorificării maxime a acestora pentru continua ridicare a nivelului social-economic al patriei noastre. Pentru conferirea acestui accent operațional, a legării de realitățile vieții noastre social-economice a cunoștințelor însușite la acest ciclu de lecții, cele trei ore consacrate lucrului în grup sînt urmate de o a patra : o oră de verificare și sinteză. Acum, profesorul, ținînd cont de materialele prezentate anterior de către elevi, de dificultățile pe care aceștia le-au întîmpinat în realizarea lor, verifică, prin întrebări, gradul de reținere a cunoștințelor, operează legăturile de o mai mare generalitate, completează cu unele interpretări explicațiile elevilor și face aprecieri și notări cu privire la modul în care elevii au lucrat și și-au însușit prin această modalitate noile cunoștințe.

În altă variantă, lucrul în grup se poate folosi și numai pentru o singură lecție, de exemplu, la prima din acest ciclu : „Petrolul, industria petrolieră și gazele naturale". Menținîndu-se, în linii generale, sarcinile de lucru, ca și structura grupurilor, elevii, în cadrul grupurilor diferite, vor desfășura aceleași activități, urmărind aceleași rezultate.

Stimularea cooperării în grup și a competitivității intergrupuri va constitui, în acest caz, o coordonată esențială a acestei activități, cu consecințe educative apreciabile pentru formarea personalității elevilor.

STAN TOMA
cercetător la Institutul de cercetări pedagogice

Prof. CONSTANȚA POPESCU
Liceul „Ion Neculce", București

O viață la catedră, printre școlari și printre consătenii ei în mijlocul cărora s-a întors după terminarea studiilor, cu peste două decenii în urmă. STELA MOROIANU, directoarea Școlii generale din comuna Iazu, județul Ialomița

Lecție modernă pe principiul programării liniare

Ca și lecția tradițională, cea modernă este departe de a fi unică. După concepția de la care se pleacă, scopul, împrejurări etc., ea se prezintă în diferite forme, care merită analizate pentru a fi înțelese corect. În toate cazurile vom întîlni caracteristici comune care ne permit să spunem că este vorba de o lecție modernă (măsura informației date și stocate, integrarea riguroasă în sistemul celorlalte lecții etc.), dar vom întîlni și diferențe importante.

Pentru înțelegerea acestor diferențe prezentăm aceeași lecție — **PREDICATUL** — pe care am analizat-o în numărul 19 al revistei de astă dată nu în viziune structurală, ci în viziune liniară [1]).

1. Subiectul este partea de propoziție despre care se spune ceva cu ajutorul predicatului.
Se revarsă plină de voioșie lumina zilei de primăvară.
Această comunicare se numește . . . . .[1]) pentru că are (un singur sau mai multe) . . . . .[2]) predicat.

R. 1
1. Propoziție
2. Un singur

2. Se revarsă plină de voioșie lumina zilei de primăvară.
Subiectul acestei propoziții este cuvîntul . . . . .[1]) (cine sau ce se revarsă ? . . . . .[3])).
Am aflat subiectul punînd întrebările . . . . . ? sau : . . . . .[3]) predicatului . . . . .[4]).

R. 2
1. Lumina
2. Lumina
3. Cine ? sau ce ?
4. Se revarsă

3. Se revarsă plină de voioșie lumina zilei de primăvară.
Predicatul acestei propoziții este . . . . . .[1]) (ce face lumina ? . . . . . .2)).
Fii atent !
Am aflat predicatul punînd subiectului întrebarea ce face ? (. . . . . .[3]) lumină ? se revarsă).
ce face ?

Se revarsă — lumina
P. S.

R. 3
1. Se revarsă
2. Se revarsă
3. Ce face ?

4. Susură pîrîiașele la vale.
Această comunicare are . . . . . .[1]) predicat : susură.
Este, deci, o propoziție.
Subiectul acestei propoziții este . . . . . .[2]) (cine susură ? . . . . . .[3])).
Am aflat subiectul punînd întrebarea . . . . . .[4]) predicatului . . . . . .[5]).
cine ?

Susură — pîrîiașele
P. S.

R. 4
1. Un singur
2. Pîrîiașele
3. Pîrîiașele
4. Cine ?
5. Susură

5. Susură pîrîiașele la vale
Predicatul acestei propoziții este . . . . . .[1]) ce fac pîrîiașele ? . . . . . .[2])

Fii atent !

Am aflat predicatul propoziției punînd subiectului întrebarea ce fac ? (. . . . . .[3]) pîrîiașele ? susură).
ce fac ?

Susură — pîrîiașele
P S.

R. 5
1. Susură
2. Susură
3. Ce fac ?

6. Mugurii s-au umflat pe crengile copacilor.
Subiectul acestei propoziții este . . . . . .[1]) (cine . . . . . .[2]) ? Mugurii).
Predicatul propoziției este . . . . . .[3]) (ce fac . . . . . .[4]) ? s-au umflat).

R. 6
1. Mugurii
2. S-au umflat
3. S-au umflat
4. Mugurii

7. Mugurii s-au umflat pe crengile copacilor.
Subliniați cu o linie subiectul și puneți un S. deasupra lui [1]).
Subliniați cu două linii predicatul și puneți un P. deasupra lui [2]).
Scrieți, în schemele de mai jos, cuvintele care lipsesc.
cine ?
. . . . . [3]) s-au umflat
ce fac ?
Mugurii . . . . . [4]).

R. 7
S.
1. Mugurii
P.
2. S-au umflat
3. Mugurii
4. S-au umflat

8. Mugurii s-au umflat pe crengile copacilor.
Completați schemele de mai jos cu întrebările care lipsesc.
. . . . . ? [1])
Mugurii s-au umflat.
. . . . . ? [2])
Mugurii S-au umflat

R. 8
1. Cine ?
2. Ce fac ?

9. În curînd vor sosi graurii, berzele și rîndunicile.

Subiectul acestei propoziții este . . . și . . . [1]) (cine . . . . . [2]) graurii, berzele și rîndunicile).

Subiectul acestei propoziții este format din (unul sau mai multe ?) . . . . . [3]) cuvinte.
Această propoziție spunem că are subiect (ce fel ?) . . . . . [4])

P.	S.	S.	S.
cine ?			
Vor sosi	graurii,	berzele și	rîndunicile

R. 9
1. Graurii berzele și rîndunicile.
2. Vor sosi
3. Mai multe
4. Multiplu

10. În curînd vor sosi graurii, berzele și rîndunicile.
Predicatul acestei propoziții este . . . . . [1]) (ce fac graurii, berzele și rîndunicile ? vor sosi).
Predicatul propoziției se mai poate afla și cu întrebarea generală ce se spune despre subiect ? (ce se spune despre grauri, berze și rîndunici ? că vor sosi).
ce fac ? sau
ce se spune despre ?
. . . . . [2]) graurii, berzele și rîndunicile.

Ca și în programarea structurală, și în cea liniară totul este cîntărit, fiecare pas fiecare moment. Apar totuși diferențe importante. Eficiența lecției nu mai depinde de loc de profesor, elevul o parcurge singur, fiind astfel conceputâ încît el să nu se „împiedice" nicăieri. Gîndirea elevului se mișcă de la secvență la secvență pe o adevărată „bandă rulantă intelectuală" și ajunge pînă la urmă la performanța descrisă dinainte. Din această pricină lecțiile sînt lungi, informațiile atomizate, dificultatea parcurgerii lor foarte mică. Eventualele greșeli se pot corecta în secvența următoare la marginea căreia stă răspunsul corect al secvenței precedente.

În afara caracteristicilor de mai sus putem menționa și altele : individualizarea muncii elevilor, respectarea ritmului fiecăruia de lucru, stimularea gîndirii și creativității prin solicitarea construirii răspunsurilor corecte, prezența unor elemente de simbolizare etc. Sub raportul concepției se poate constata ușor faptul că pe cînd în lecția precedentă (programată structural) cele 3 etape ale învățării (însușirea inițială a noțiunii, operarea mentală cu ea și aplicațiile practice) sînt delimitate, în lecția de față delimitarea nu mai este așa de netă. Din punct de vedere al programării liniare acest lucru este mai puțin important, deoarece atomizarea informațiilor permite parcurgerea lor practic în orice condiții accentul căzînd pe logica succesiunii lor.

Așadar, aceeași lecție — predicatul — apare diferit în programarea structurală față de cea liniară. În prima variantă, accentul cade pe sinteză și pe participarea învățătorului, în a doua, pe analiză și se parcurge practic fără participarea acestuia (în afară de cazul cînd a alcătuit-o chiar el).

Ambele lecții pot fi parcurse în clasă sau acasă. Cea programată liniar este însă ideală pentru pregătirea independentă a elevului (mai ales în acele cazuri în care acesta nu a înțeles în clasă unele noțiuni), deci pentru pregătirea acasă. Cea programată structural este mai potrivită pentru parcurgerea ei în clasă.

Ca bază teoretică cea structurală se apropie mai mult de concepția despre învățare a lui P. I. Galperin, cealaltă de cea a lui B. F. Skinner.

Conf. dr. N. RADU

[1]) Lecția aceasta face parte din manualul experimental de gramatică pentru clasa a III-a, programat liniar, de Ștefan Rădulescu, cercetător la Institutul de cercetări pedagogice. Din motive de spațiu vom prezenta însă numai prima parte din ea.

UN PORTRET PE SĂPTĂMÎNĂ

Profesorul de biologie VASILE POP, directorul Liceului „Samuil Vulcan" din Beiuș

Condiții ale unui studiu unitar, cu caracter profund aplicativ, al matematicii (II)

În discutarea direcțiilor și condițiilor elaborării unei programe de matematică de concepție modernă, strîns legată de practica tehnico-economică se cuvin subliniate și cîteva observații de ordin particular privind locul anumitor teme.

Elementele de gramatică a matematicii și de calcul propozițional din logică ar trebui introduse încă din clasele VI—VIII — dacă nu și mai devreme — pentru a nu se da întîi noțiuni așa-numite „clasice", apoi să se renunțe la ele, înlocuindu-se prin altele „moderne". Matematica este una singură și simbolismul actual, care s-a impus cu multă autoritate datorită eficacității lui ca instrument de lucru, trebuie prezentat elevilor de la începutul predării algebrei elementare, în loc să constituie, ca acum, elementul care încheie în liceu (anul IV) studiul acestei importante discipline matematice. Repet, trebuie să acționăm consecvent, în așa fel încît **modernizarea matematicii să înceapă cît mai de jos, pe treptele școlare mici, îmbinîndu-se cu unele noțiuni clasice care și-au cîștigat de mult dreptul de cetățenie și nu pot fi eludate.**

În prezentarea finală a algebrei elementare ar trebui pus în evidență **paralelismul dintre operațiile aritmetice cu numere algebrice, clasele de resturi, descompunerile în factori primi etc. și operațiile algebrice cu polinoame, fracții raționale, funcții algebrice de una sau mai multe nedeterminate, cu coeficienți din anumite mulțimi.** De la început se poate atunci introduce formal teorema lui d'Alembert sau chiar a lui Gauss — o dată ce acestea nu se demonstrează nici în anul IV de liceu — ambele precedate de către teorema lui Bézout, atît de simplă și utilă, precum și de generalizarea ei corespunzătoare cazului rădăcinilor multiple, care poate apărea numai în momentul predării noțiunii de derivată. Aceasta din urmă poate fi introdusă doar în analiza matematică, însă aplicarea teoremei lui Bézout, împreună cu utilizarea schemei lui Horner, sau pur și simplu a împărțirii pri $(x \pm a)$, pot apărea o dată cu studiul polinoamelor de două nedeterminate (aici ar trebui prezentate și cele omogene cu două sau mai multe nedeterminate, care au o evidentă importanță). Algebra elementară a polinoamelor și a funcțiilor raționale de o nedeterminată, cu coeficienți reali își are ea locul atît de tîrziu, abia în anul II al liceului ? (Ea se preda acum 50 de ani cu o clasă sau două mai devreme).

În teoria mulțimilor și a funcțiilor, absența noțiunilor de referențial, de ideal, de endomorfism după introducerea omomorfismului, de mulțime de definiție a unei funcții (în locul domeniului de definiție, noțiune prea restrictivă, deoarece elimină cazul șirurilor, de pildă) de prelungire după restricție, care apare mai semnificativă decît corestricția etc., ridică multe semne de întrebare în legătură cu programa actuală, sau cu ordinea în care se prezintă diversele capitole.

După introducerea celor mai importante structuri algebrice ale mulțimilor cu legile de compoziție interne și externe respective, se poate prezenta **geometria în R^2** cu ajutorul vectorilor liberi. O axiomatizare a mulțimii acestor vectori ar avea avantajul unei triple ilustrări, vectorială, geometrică și mecanică, ceea ce ar servi, prin procedee intuitive, să consolideze noțiunile predate la fizică și matematică. În anul II, tot la geometria vectorială, sau poate chiar din anul I dacă timpul o permite, s-ar putea introduce noțiunea de produs scalar ca o generalizare a lucrului mecanic, pregătind terenul pentru introducerea spațiilor Hilbert din anul IV. Noțiunea de produs vectorial, introdusă tot în anul II, poate fi ilustrată prin momentul unei forțe în raport cu un punct, completîndu-se astfel o lipsă serioasă a programei actuale. Algebra cu divizori ai lui zero a vectorilor liberi din R^3 ar fi una din cele mai importante ilustrări geometrice și mecanice ale acestei mulțimi atît de utile în practică și, prin această înserare în anul II, aspectul intuitiv al cursului de matematici va putea fi serios consolidat. **Geometria în spațiu R^3** ar căpăta și ea un aspect mult mai riguros, cu multe posibilități de a se face demonstrații simple, intuitive, pregătind astfel terenul pentru **geometria analitică,** precum și pentru problemele de **programare liniară.**

În anul III, pentru abordarea gradată a dificultăților, ar fi poate bine să se introducă clasele de funcții continue sau derivabile pe porțiuni care s-au dovedit extrem de utile în practica curentă și a căror necunoaștere la concursul de admitere în învățămînt a determinat multe confuzii. Această problemă are legătură și cu condițiile de existență a extremelor unei funcții, dar în general, cu problemele de optimizare din mecanică, tehnică, economie etc.

În anul IV, tot în scopul abordării gradate a dificultăților, ar fi bine ca, înaintea introducerii noțiunii de integrală, să se includă unele noțiuni de **analiză numerică cu aplicații la calculul aproximativ al lungimii arcelor de curbă și al ariilor,** prezentîndu-se formulele de aproximare ca aplicații ale formulelor de medie. Intercalarea acestor noțiuni ar facilita mult introducerea noțiunii de integrală definită și ar fi foarte utilă în problemele de calcul numeric. În felul acesta, multe noțiuni din teoria măsurii ar putea fi înfățișate în mod natural, încă din liceu, printr-un proces simplu de abstractizare. Apoi, integrarea pe compacte și în intervale deschise ar putea permite introducerea unor integrale simple generalizate, convergente sau divergente, care să pună în evidență multiplele greșeli care se fac datorită faptului că nu sînt studiate mulțimile de definiție ale funcțiilor ce trebuie integrate.

În fine, la capitolul ecuațiilor diferențiale, ar fi bine să se plece de la anumite proprietăți fizice sau chimice, mecanice sau tehnice pentru a se ajunge, cu ajutorul acestui tip de ecuații, la stabilirea condițiilor în care anumite legi sînt valabile. Teoria vibrațiilor, reacțiile chimice, problemele de electrotehnică etc., prezintă un mare număr de legi pe care elevii pot să le cunoască încă din liceu.

În privința aspectului aplicativ pe care ar trebui să-l prezinte predarea matematicii în licee, sperăm ca viitoarele manuale de specialitate, bazate pe programa anilor I—IV, să conțină cît mai multe ilustrări practice de care să beneficieze în mai mare măsură producția către care se îndreaptă majoritatea absolvenților școlilor noastre.

Prof. dr. docent RADU BADESCU

catedra

EDUCAŢIA TINERETULUI PRIN CARTE

• Conceptul larg de literatură pentru tineret • O mai mare diversitate a producţiei editoriale: noi colecţii şi reprofilarea celor existente • Un dialog pasionant de etică • Cartea cu un puternic mesaj politico-educativ • Nici un rabat nivelului artistic !

Ministerul Învăţămîntului a organizat în ziua de 23 octombrie o întîlnire cu reprezentanţii editurilor din Bucureşti pentru dezbaterea unei probleme de mare actualitate, pe care o putem sintetiza în cuvintele: educaţia tineretului prin intermediul cărţii.

Cu acest prilej, am apelat la cîţiva dintre invitaţi, solicitîndu-le participarea la o „masă rotundă", pe această temă, pentru cititorii revistei noastre.

Rep.: Este vorba de diversitatea de publicaţii editoriale care se adresează în mod special copiilor şi tineretului nostru şcolar, fie pentru a îmbogăţi cunoştinţele dobîndite în orele de curs, fie pentru a lărgi sfera preocupărilor lor în sensul specialităţilor preferate sau al culturii generale. Un aspect aparte, asupra căruia vă rugăm să insistaţi este cel al educaţiei comuniste realizate cu ajutorul literaturii. Precizăm că utilizăm sensul lărgit al acestei noţiuni; deci, literatura din cele mai diferite compartimente ale patrimoniului cultural — naţional şi universal — care este citită şi aşteptată de cei mai „înfometaţi" cititori — elevii, tineretul în general.

Ion Simion, redactor şef al Editurii politice: Cred că ar fi bine să începem prin a defini literatura pentru tineret. Sfera este foarte largă, mai ales dacă ne gîndim la edituri care nu sînt profilate numai în această direcţie. Există încă o părere greşită, că ne adresăm elevilor doar prin cărţile pe care le realizează redacţiile care se ocupă de problemele caracteristice şcolii, sau care ajută procesul de învăţămînt. De pildă, în ceea ce ne priveşte educaţia politică, educaţia comunistă se efectuează, în primul rînd, prin prezentarea evenimentelor actuale, a documentelor de partid şi de stat. Apoi, colecţiile **„Evocări"** şi **„Biblioteca de istorie"** abordează teme legate de momente importante din viaţa politică naţională sau internaţională, teme care îi apropie pe tineri de specificul tradiţiilor de luptă progresiste ale clasei muncitoare, ale poporului nostru, sau care îi introduc în lumea contemporană mondială. Lucrări foarte importante sînt şi biografiile unor reprezentanţi de seamă ai mişcării muncitoreşti. La acestea aş adăuga şi literatura ateist-ştiinţifică pe care o publicăm. Mai puţin am fost prezenţi în oglindirea tematicii de educaţie prin şi pentru muncă, sau în reliefarea diferitelor momente din istoria U.T.C.-ului, a eroismului, a spiritului de sacrificiu, a abnegaţiei tinerelor generaţii dintre cele două războaie mondiale, sau din anii de construcţie a socialismului, ori în elaborarea unor lucrări care să vorbească despre tineretul contemporan din ţările capitaliste, din cele recent eliberate sau din ţările socialiste. Toate aceste preocupări nu vor întîrzia să se concretizeze într-un viitor apropiat. Asemenea ediţii sînt incluse în planul de perspectivă al Editurii politice. Un exemplu: în „semnal" se află o culegere de texte social-politice (1944—1965) de George Călinescu, cuprinzînd publicistica angajată a scriitorului, mai puţin cunoscută tineretului nostru şcolar.

Virgiliu Ene, şef de redacţie la Editura „Albatros": După reorganizarea editurilor, Editurii „Albatros", care se ocupă de publicarea cărţii pentru tineretul de toate vîrstele, i-au revenit sarcini sporite pe linia informării şi educaţiei prin intermediul literaturii beletristice, critice, cu caracter ştiinţific. Acest lucru, a determinat apariţia unor noi colecţii sau reprofilarea celor cunoscute. Voi enumera cîteva, în ordinea importanţei şi a popularităţii lor. Astfel, pe primul loc se pare că se află colecţia cu caracter enciclopedic „Lyceum" (beletristică română şi universală, fizică, matematică, biologie etc.). Alte colecţii noi urmăresc direct înfăptuirea acestui important şi mereu actual deziderat — educaţia multilaterală a tineretului: „Texte comentate", „Cogito", „Colocviile adolescenţei". Prima, prin comentariile pe marginea unor texte din literatura noastră sau cea străină, intenţionează să-i înveţe sau să-i îndrume pe elevi să efectueze analize literare ştiinţifice, nu formale, scolastice, ci bazate pe interpretări şi contribuţii originale. **„Cogito"** îşi propune să dea pagini alese din tezaurul înţelepciunii popoarelor, cu scopul bine precizat de realizare a educaţiei morale (cugetări despre adevăr, minciună, sinceritate, respect etc. — în 100 de pagini, precedate de scurte prefeţe explicative). Vom începe cu „Cugetările" lui N. Iorga. **„Colocviile adolescenţei"**, ultima dintre colecţiile menţionate mai sus, va cuprinde eseuri semnate de reputaţi psihologi, sociologi, filologi, pedagogi, care vor răspunde unor întrebări ce frămîntă tînăra generaţie referitoare la mediul intim şi social, la afirmarea personalităţii sau înţelegerea raporturilor ce se ivesc zi

de zi între indivizi şi societate. Deci, pasionante dialoguri de etică, filozofie, sociologie, psihologie, despre curaj, vocaţie etc. Pe o tematică similară este axată şi colecţia „Atitudini".

Viniciu Gafiţa, şef de redacţie la Editura „Ion Creangă".

Aici aş dori să intervin şi eu, dat fiind specificul Editurii „Ion Creangă" în atenţia căreia stau, în primul rînd, lecturile recomandate de programa şcolară, literatură beletristică sau cele care popularizează — la nivelul copiilor — cuceririle ştiinţei şi tehnicii zilelor noastre. Aceasta presupune o diversificare foarte mare a producţiei editoriale pe multiple tematici în funcţie de interesul şi particularităţile diferitelor vîrste. O colecţie pentru care am căpătat adeziunea sinceră a cititorilor noştri este „Biblioteca contemporană", destinată publicării autorilor actuali şi problemelor de educaţie specifice societăţii şi timpului în care trăim. Considerăm că una dintre condiţiile de bază ale reuşitei educaţiei prin intermediul cărţii o constituie şi nivelul artistic ridicat al acestor apariţii editoriale.

Editura noastră, ca şi „Albatros", se preocupă şi de literatura care se adresează copiilor maghiari şi germani, tipărind — în ediţii concomitente — atît lucrări ale scriitorilor naţionalităţilor respective, traduse în limba română, cît şi traduceri din opere româneşti în limbile materne ale acestora.

Rep.: Cum înţelegeţi realizarea educaţiei patriotice cu ajutorul literaturii?

Viniciu Gafiţa: În ceea ce priveşte acţiunea noastră de educaţie a sentimentului de dragoste pentru patrie şi popor, ne-am propus să dezvoltăm colecţia de povestiri istorice pentru copii, acordînd prioritate lucrărilor care abordează o istorie mai apropiată contemporaneităţii, în mod deosebit, materiale care vor oglindi momentul de la 23 August, subiecte legate de istoria partidului comunist, de eroismul uteciştilor, sau de activitatea organizaţiilor de pionieri, de problemele şcolii şi ale vieţii de familie. Direct răspund la aceste acţiuni colecţiile „Cărăbuşul de aur" (culegeri de poezii dintre cele mai izbutite, care aduc elogii muncii, eroului comunist); „ABC" (pentru copiii de la 6 la 8 ani) şi „Alfa" (pentru copiii de la 10 la 14 ani) care îşi propun teme ca: „Patria — cel mai frumos cuvînt", „Mari izvoare de lumină (hidrocentralele)", „Satul contemporan", „Micul majorat".

Rep.: La acest capitol credem că are şi Editura militară un cuvînt de spus.

Eugen Baciu, redactor şef al Editurii militare: Da. Un procent de 20 la sută din producţia anuală a cărţii tipărite de această editură îl formează literatura dedicată tineretului. Aş dori, însă, să atrag atenţia că, datorită titulaturii, se crede că editura noastră se adresează, prin excelenţă, militarilor. În realitate, lucrurile nu stau aşa. Colecţii ca „Fii ai neamului", „Columna", „Memorii de război", sau antologiile „Vîrstele patriei" sînt şi vor fi scrise pentru toţi tinerii patriei noastre.

Eugen Blăjan, secretar general al Editurii „Eminescu": În măsura în care editura noastră realizează prin planul său editorial publicarea unor cărţi care spriijină procesul de învăţămînt, pot afirma, că ne adresăm şi celor mai tineri cititori. De pildă, „Biblioteca critică" este de un real folos studierii fenomenului literar din secolul XX. Desigur, elevii citesc şi alte cărţi în afara celor indicate în bibliografia lor obligatorie, cărţi pe care le tipărim şi noi, care conţin elemente preţioase de educaţie etică, estetică, patriotică. Ceea ce aş vrea să subliniez se referă, însă, la prezenţa editurilor în viaţa şcolară şi extraşcolară: prin întîlnirile dintre scriitori şi elevi, dintre editori şi profesori, printr-o mai strînsă colaborare, periodică, cu direcţiile de resort din Ministerul Învăţămîntului. Poate şi prin urmărirea felului în care îşi realizează sarcinile oficiile de aprovizionare şi difuzare a cărţii şi a modului cum aceste cărţi ajung în bibliotecile şcolare, mai ales în cele din mediul rural.

Ion Simion: Într-adevăr, literatura care a apărut—cea despre care vorbim — cu toate lipsurile înregistrate, nu este suficient popularizată. În acest sens, o contribuţie însemnată pot aduce revistele de specialitate, cotidienele, presa în general, care ar trebui să aibă rubrici speciale permanente, în care să se recomande, prin comentarii adecvate, cărţile necesare elevilor. Cele existente sînt enunţiative sau descriptive şi interesează întreaga masă de cititori. Fondul bibliotecilor şcolare ar trebui controlat de Ministerul Învăţămîntului, urmînd ca aceste biblioteci să fie înzestrate numai cu acele cărţi care răspund nemijlocit sarcinilor şcolii. În domeniul activităţii acestor biblioteci există un cîmp nelimitat de iniţiative care s-ar putea generaliza pe întreaga ţară atunci cînd şi-ar dovedi eficienţa, iniţiative care să aibă ca rezultat îmbogăţirea fondului de cărţi, aducerea bibliotecilor în situaţia de a fi centre reale nu ideale de cultură, de recomandare a cărţii, de îndrumare a muncii cu cartea.

Acestea sînt doar cîteva din problemele — multe şi diverse — discutate cu editorii invitaţi. Dar, tot atît de importante se relevă şi altele ca: acordarea regimului de carte şcolară unor ediţii care servesc direct procesul de învăţămînt, măsură prin care s-ar putea lucra mai operativ cu tipografia; reglementarea şi intensificarea colaborării Ministerului Învăţămîntului cu editurile bucureştene şi cu cele din provincie; reconsiderarea sistemului de repartizare a colilor pe edituri, pentru a se evita necesitatea reeditării unor cărţi valoroase, insistent cerute pe piaţă; selectarea lucrărilor care intră în planurile editoriale pe principiul calităţii — de conţinut şi artistice — dîndu-se prioritate, în mod consecvent, celor prin care se realizează în fapt educaţia comunistă a tineretului nostru, sub multiplele ei valenţe, fixarea tirajului de către edituri, care cunosc mai bine valoarea cărţilor planificate, şi nu de către C.L.D.C., fapt care ar uşura şi acţiunea de difuzare a lor în librării; o mai mare atenţie acordată modalităţilor de abordare a problemelor generale de educaţie, în vederea sporirii accesibilităţii literaturii pentru copii şi elevi şi a interesului tinerilor cititori pentru ele, şi în sfîrşit, creşterea responsabilităţii editorilor, care sînt de fapt, primii critici ai cărţilor puse la dispoziţia publicului.

VALERIA BACIU

CINCINALUL

(Urmare din pag. 1)

lelalte foruri interesate, va asigura calificarea în această perioadă a unui însemnat contingent de noi cadre necesare economiei, culturii, ştiinţei: 1060—1070 mii pe trepte de activitate importante, această cifră de plan este defalcată astfel: 690—700 mii muncitori calificaţi; 230—235 mii cadre cu pregătire medie de specialitate; 135—140 mii cadre cu pregătire superioară. Sarcina fundamentală a şcolii în această etapă de dezvoltare este apropierea învăţămîntului de producţie la toate nivelele de şcolarizare, prin intensificarea pregătirii practice a elevilor şi studenţilor şi prin realizarea de ateliere şcolare cu sprijinul unităţilor beneficiare.

De asemenea, se prevede ca pînă în anul 1973 să se realizeze generalizarea învăţămîntului obligatoriu de 10 ani.

Tot şcolii, ca principală instituţie căreia statul şi partidul i-au încredinţat sarcina pregătirii noilor generaţii, îi revine îndatorirea de a asigura perfecţionarea continuă a tuturor salariaţilor, prin diferite forme de reciclare.

Un articol special din Lege se ocupă de asigurarea bazei materiale necesare dezvoltării învăţămîntului în perioada 1971—1975. Vom avea la finele acestei perioade 109 mii săli de clasă şi 85,5 mii locuri în internate pentru învăţămîntul de cultură generală, învăţămîntul tehnic şi liceal de specialitate.

În ce priveşte învăţămîntul superior se prevede a fi date în funcţiune 222 mii m.p. suprafeţe de învăţămînt. Grija partidului şi statului nostru pentru generaţia tînără se reflectă şi în acele cifre de plan care privesc dezvoltarea capacităţii grădiniţelor de copii — care vor creşte cu 30,1 mii locuri — a caselor de copii — cu 10 mii locuri — şi a creşelor — cu 72,1 mii locuri.

Sînt cifre care reprezintă totodată angajamente solemne ale noastre, ale tuturora.

Spre şcoală

Cultură și profesiune

Nu mi se pare că vreo profesiune a secolului XX și cu atît mai mult cea de profesor se poate concepe în afara orizontului tot mai vast, complex și „elastic" al culturii, nu cred că cineva investit cu nobila sarcină, mai exact spus : menire, de a forma și dirija de la catedră talentele, deprinderile, lecturile, pornirile copiilor, adolescenților și tinerilor se poate limita la cîteva formule vetuste, la cîteva deprinderi uzate, expresii goale, depășite de ritmurile ardente ale evului de transformări și miracole în care trăim, la care participăm. Omul epocii actuale, remarca odată pe drept cuvînt un gînditor, reia într-o altă perspectivă, poate mai lucidă, mai precisă, mai grăbită, dar în orice caz umanistă, generoasă, infinitele disponibilități ale omului Renașterii. Reia cu mijloacele, aptitudinile și datele sale voliționale o perpetuă și nobilă aplecare spre variat, dar și spre esențe, spre amănunt, spre dificil.

Profesorul de azi manifestă o meritorie predispoziție și un notabil efort spre studiul divers, amplu. El se recomandă elevilor săi (judecătorii săi de mîine) prin curiozitatea sa de bună calitate în fața noului selectat atent, prin setea sa de adevăr și frumos, prin setea sa de a comunica aceste categorii filozofice des regăsite în aria de aspecte ce le-a generat existența.

Cultura celui ce predă, ce răspunde de sensibilitatea și rațiunea generațiilor următoare, este o necesitate civică, un deziderat vizînd și reușind împlinirea. Strădania de a te integra culturii, de a participa la ea plecînd modest dar eficace de la datele specifice profesiei tale, apoi transfigurate, corelate, îmbogățite prin conotații și comentarii subtile, definitorii, este proprie prezentului nostru și devine tot mai mult o datorie superioară. Nici nu s-ar putea altfel de vreme ce politica, istoria, economia, arta națiunii noastre se înscriu tot mai pregnant, ascendent, în concertul civilizației și culturii universale, nici nu s-ar putea altfel de vreme ce numeroase statistici — și nu numai ele — demonstrează că patria noastră și-a format de-a lungul anilor și beneficiază actualmente de o veritabilă armată de cadre didactice excelent pregătite, dotate cu mijloace tehnice moderne, iubindu-și cu devoțiune meseria și tinzînd programatic s-o transforme în artă, într-o artă a inteligenței pedagogice, a stimulării valențelor elevilor, a încurajării și perfecționării lor, a evitării eșecurilor și, mai ales, a pregătirii lor pentru etapele viitoare, cu un grad de dificultate sporit. Profesorul de astăzi este nu numai informat, ci și cult, el militează în orele sale și în afara lor și, în general, prin exemplul său, prin tot ceea ce afirmă, demonstrează, pentru deschiderea spiritului spre informații exhaustive și observații penetrante, pentru asociații și fine disocieri de idei, pentru „ieșirea din buchea cărții" și aprofundarea temelor fundamentale, pentru rigoare și fantezie, pentru progres în gîndire, mentalitate, atitudine.

Eu însumi am avut norocul ca, pe parcursul școlii, să întîlnesc profesori prieteni și modele, oameni ai cărții, care m-au făcut să îndrăgesc lecturile, schimburile de opinii, metoda studiului și setea de a afla tot mai mult și de a interpreta tot mai personal și mai bine. Unii dintre ei se numeau : Stoianovici, Berberu, Pavel Apostol, M. Rațiu, Papahagi, Gherman, Nisirius Pascal...

Scriind aceste rînduri, nu pot să nu-mi amintesc că din orele celor citați, ca și din discuțiile atît de calde din pauze și din afara orelor de curs, ca și din cuvintele și faptele altor dascăli ai mei, am învățat mult mai mult despre filozofia personalității omenești, despre arta adevărată și impostură, despre „bolțile infinitului real" și atîtea altele, decît din cine știe ce cărți ale căror autori n-au avut norocul de a avea profesori adevărați. Nu, nu mi se pare că vreo profesiune a secolului XX, și cu atît mai mult cea de profesor, se poate concepe în afara orizontului tot mai vast, elastic și complex al culturii.

DAN MUTAȘCU

Note

Plaiuri hunedorene

Editat de Inspectoratul școlar al județului Hunedoara și Casa corpului didactic, volumul „Plaiuri hunedorene", apărut în semn de omagiu în anul jubiliar al Semicentenarului partidului, este o culegere de studii scrise cu competența specialistului preocupat de continua dezvoltare a domeniului în care muncește și de permanenta sa perfecționare. Cu excepția unor scurte și obișnuite materiale, sau a „creațiilor originale" de la rubrica „Magazin", atît temele abordate, cît și modul în care sînt dezvoltate, demonstrează că profesorii semnatari sînt antrenați, în afara activității lor strict didactice, într-o muncă utilă de cercetare a problemelor de practică școlară (pedagogie, metodică, obiecte de specialitate), de elaborare a unor serioase articole de istorie literară sau a unor concluzii pe baza experimentelor întreprinse în școală (problematizarea în predare, activități pionierești la clasele I-IV). Astfel, culegerea de articole a profesorilor din județul Hunedoara apare ca o sinteză a eforturilor depuse pentru contribuția lor la realizarea unui învățămînt modern, în același timp legat de viața elevilor, de necesitățile și posibilitățile lor reale de a-și însuși cunoștințele predate în școală. Ca prim argument, enumerăm cîteva titluri ilustrative : „Probleme ale orientării profesionale și integrării sociale a tineretului din județul Hunedoara" de prof. Ioan Damșa, „Contribuții la modernizarea predării..." de prof. Gheorghe Antoce, „Vorbirea locală și dificultățile predării limbii literare în școală", de prof. Sabin Selagea, interesantul studiu al profesorului Radu Ciobanu „Zburătorul". „Valoarea problematizării în predarea geografiei" de prof. Vilcu Bujor, „Nomogramele unor aplicații ale trigonometriei sferice în astronomie" de prof. Coriolan Tempeanu, evocarea momentelor în care a apărut publicația „Abecedar" (scoasă de poeții Emil Giurgiuca și George Boldea) la Brad în anul 1933, de prof. Ionel Golcea.

Cenaclul „Relief românesc"

Cenaclul literar RELIEF ROMÂNESC grupează în majoritate, profesori de limba și literatura română din Capitală. Spre deosebire de alte cenacluri, pe lîngă creația literară — poezie și proză —, o atenție aparte se dă eseului, studiilor literare, încercărilor de a cuprinde esența fenomenului literar. Așa de exemplu, s-au expus și au fost discutate în cenaclu studiile : „Implicațiile imaginii peisagiste în poezia lui L. Blaga", „Universul spiritual și particularități stilistice în romanul «Desculț» de Z. Stancu". Acestea au constituit ulterior teme ale unor comunicări în sesiunile Societății de științe filologice. Conf. dr. Gh. Bulgăr a prezentat în cenaclu comunicarea : „Tehnica limbajului poetic și perspectivele de dezvoltare ale limbii române literare". Prof. C. Marinescu a evocat activitatea de cercetător și istoric literar a lui Petre V. Haneș, fost profesor la Liceul „Mihai Viteazul". Creațiile literare și comunicările expuse și discutate în ședințele ținute în 1970-1971 au fost integrate într-un volum pregătit pentru a fi publicat în cursul anului viitor.

Prof. GH. BURCESCU
Liceul „Matei Basarab"
București

CRONICĂ

STRUCTURA SOCIALĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE

Culegere de studii, coordonator I. MITRAN

Generalizarea relațiilor de producție socialiste în întreaga economie a țării noastre, nivelul atins în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, noile caracteristici ale modului de existență al poporului, rezultatele obținute în procesul de formare a conștiinței socialiste au condus la schimbări importante în structura de clasă a societății, în natura tuturor categoriilor sociale, ca și în relațiile dintre ele. O caracteristică a acestor raporturi în condițiile socialismului este faptul că s-a realizat o apropiere, fără precedent în istorie, între grupuri mari de oameni, mai ales din punct de vedere al deosebirilor de clasă. De aceea cercetarea stratificării sociale, adică studierea grupării oamenilor după variabile ca rolul social, studiile, venitul, nivelul și stilul de viață etc. dobîndește o importanță teoretică și practică incontestabilă. Cercetarea stratificării sociale poate furniza elemente utile pentru intervenția conștientă, fundamentată științific, a factorilor decizionali asupra fizionomiei structurilor sociale, în sensul realizării unui model conform idealurilor societății socialiste.

Fie că se păstrează în sfera tratărilor teoretice generale ale categoriei și fenomenului de structură socială, fie că uzează de instrumentul investigației sociologice concrete, studiile cuprinse în această culegere încearcă o analiză — deși nu egal de profundă și sistematică — a transformărilor petrecute în țara noastră în domeniul structurii sociale, tinzînd să desprindă sarcinile ce există în cunoașterea structurii actuale de clasă, să dea orientări de perspectivă în studiul și, implicit, influențarea conștientă a evoluției structurii de clasă a societății.

Necesitatea oglindirii adecvate a realității în dinamica ei pretinde studiului structurii sociale o clarificare a conceptelor, mai bine zis o punere de acord asupra accepțiunii lor, îmbogățirea lor pe baza noilor realități, desprinderea atît a factorilor care acționează în direcția omogenizării structurii de clasă, cît și a celor care disting încă diferite categorii de oameni, explicînd existența unor clase și pături sociale ; de asemenea, impune cunoașterea sensului democrației socialiste prin raportarea ei la procesul de omogenizare a structurii sociale. Este tocmai ceea ce încearcă să facă cele 20 de studii cuprinse în culegerea „Structura socială a României socialiste".

Căutînd să delimiteze real sfera noțiunii de structură socială, lucrarea abordează nu numai probleme ale structurii de clasă, dar și pe acelea legate de structura pe naționalități, pe vîrste, pe sexe, pe profesii ș.a. cu particularitățile și semnificațiile lor sociologice. În studiul „Societatea socialistă multilateral dezvoltată și structurile sale social-politice", Ion Mitran subliniază importanța pe care o are definirea etapei în care se găsește construcția socialistă în țara noastră, pentru o bună înțelegere și descifrare a sensului vieții sociale, pentru o fină sesizare a direcțiilor de evoluție a fenomenelor esențiale și, pe această bază, pentru stabilirea realistă a obiectivelor ei imediate și de perspectivă. Se detașează cu pregnanță ideea că luarea în considerare a deosebirilor, contradicțiilor ce se pot ivi într-o sferă sau alta a vieții sociale și economice, nu schimbă cu nimic faptul că actuala structură reprezintă baza trainică a evoluției specific socialiste a societății noastre, a cărei tendință este omogenizarea social-politică, morală, a maselor de cetățeni. Paralel, studiul „Victoria socialismului și unitatea social-politică a întregului popor" semnat de Petre Constantin insistă asupra politicii marxist-leniniste promovate de P.C.R. în vederea întăririi unității și coeziunii poporului, politică izvorîtă din cerințele obiective ale edificării noii orînduiri și care reprezintă chezășia înfăptuirii cu succes a marilor obiective ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În „Mobilitate și dinamism în structura socială", Constantin Ionescu aprofundează elementele care dau conținut schimbărilor calitative ale structurii sociale. Un alt studiu, „Dezvoltarea conștiinței socialiste — componentă a procesului făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate" (Ion Florea), demonstrează că făurirea societății socialiste nu este numai o operă de construcție materială, ci și de înfăptuire a unor nobile idealuri morale și sociale, de educare, pe principii noi, a omului. Dezbaterea „Structura socială a României", oferă cititorilor un schimb util de păreri între specialiști, în probleme privind conceptul de clasă socială și structura socială, prefacerile în microstructura claselor, omogenizarea structurii sociale etc.

Fie că desprind caracteristici ale structurii clasei muncitoare, sau că studiază corelația progres tehnic — aptitudinile muncitorului, fie că abordează forța de muncă din agricultură sau integrarea socială a absolvenților învățămîntului superior și a intelectualilor în viața satului, investigațiile sociologice concrete împlinesc lucrarea de față, concretizîndu-i mult problematica general-teoretică, în folosul informației cititorului preocupat de problemele vieții sociale contemporane.

Cum este și firesc, lucrarea nu-și propune să elucideze toate problemele acestui vast cîmp de cercetare și studiu — dinamica vieții sociale din țara noastră. Totuși considerăm că lucrarea oferă profesorilor suficient material pentru completarea cunoștințelor lor social-politice, în sprijinul activității la catedră care trebuie să aibă permanent în vedere problematica realităților contemporane.

DORINA TURCU

CUM EDUCĂM COPIII LUMII?

Ne răspund reprezentanți ai organizațiilor de copii și adolescenți

Prezența în țara noastră, prilejuită de participarea la lucrările celei de a II-a Conferințe Naționale a Organizației Pionierilor, a unor reprezentanți de prestigiu ai organizațiilor cultural-educative pentru copii din diferite țări, ne-a oferit ocazia de a culege cîteva interesante păreri pe o temă de stringentă actualitate.

Subiectul declarațiilor solicitate:

Care este locul și rolul formelor instituționalizate de educație extrașcolară în dezvoltarea multilaterală a copiilor și creșterea lor în spiritul unor înalte idealuri umaniste ?

RĂSPUND:

RENÉ VINCENT, președintele Comitetului internațional al mișcărilor de copii și adolescenți — CIMEA : „Există un fond comun al activității tuturor organizațiilor naționale și internaționale care doresc efectiv să contribuie la formarea celor care vor constitui omenirea de mîine. Mă refer la lupta pentru educarea progresistă a copiilor, pentru fericirea reală a celor care reprezintă viitorul lumii. Pe aceasta se întemeiază colaborarea noastră, solidaritatea ce leagă organizațiile noastre, eforturile ce se întreprind pentru lărgirea orizontului cultural al copiilor prin cunoașterea contribuției tuturor popoarelor la tezaurul mondial de cultură.

Din cunoașterea dobîndită pe linia activităților internaționale în rîndurile copiilor și adolescenților pot afirma că socialismul este cel care a dat întreaga sa semnificație, întreaga bogăție, cuvîntului educație. Țin să apreciez, în acest sens, atît acțiunile pe plan național întreprinse de Organizația pionierilor din România, cît și acțiunile cu caracter internațional, de mare anvergură, organizate în țara dv., cum ar fi conferința cu tema „Copilul în fața progresului, științei și tehnicii contemporane".

STANISLAV FURIN, redactor șef al revistei „Pionir" și reprezentant al Organizației de pionieri „V. I. Lenin" din Uniunea Sovietică: „Mișcarea pentru educarea democratică a copiilor se consolidează pe an ce trece. Ea a cîștigat recunoaștere în întreaga lume și a acumulat o bogată experiență. Desigur, în diferite țări și condiții sociale diferite formele și metodele acestei activități sînt diferite. Dar, așa cum pe grădinarul priceput nu-l caracterizează atît modul cum își cultivă grădina, ci bogăția și frumusețea roadelor pe care le obține, ceea ce caracterizează munca organizațiilor noastre este sănătatea spirituală și fizică a tinerelor generații, înaltele valori morale care le însuflețesc.

Organizația de pionieri a Uniunii Sovietice, care poartă numele marelui Lenin și împlinește în curînd 50 de ani de existență, este mîndră că în această perioadă a format 150 de milioane de constructori ai socialismului și comunismului".

PEDRO SUAREZ, membru al Consiliului național al pionierilor din Cuba: „Formarea tinerilor a căror educare ne-a fost încredințată se desfășoară continuu în spiritul luptei eroice desfășurate de poporul cubanez, al solidarității cu lupta popoarelor din întreaga lume împotriva imperialismului, pentru pace și o viață mai bună. Sînt fericit să adresez salutul nostru frățesc pionierilor din România, educatorilor tinerei generații, de care ne leagă o puternică și caldă prietenie".

VERA REPAȚ, președinte al Consiliului pionierilor din Serbia — R. S. F. Iugoslavia: „Lumea trece prin profunde transformări în sistemul de cunoaștere, în sistemul relațiilor umane, în ierarhia socială, în idei. Iar omul se schimbă o dată cu această transformare a lumii. Pentru organizațiile pionierilor, ca și pentru toate organizațiile de tineret, este în prezent, de importanță vitală să analizeze profund modul cum evoluează și valențele noi pe care le capătă contribuția lor educativă în condițiile modernizării învățămîntului, ale introducerii tehnologiei moderne în școli. Aceasta să se orienteze către dezvoltarea mai amplă a curiozității intelectuale a copiilor, către lărgirea orizontului lor.

Ampla colaborare prietenească ce se realizează între Organizația pionierilor din România și organizația noastră de pionieri constituie baza puternică a unui larg schimb de experiență și pentru perfecționarea activităților noastre pe linia educării comuniste, patriotice și internaționaliste a copiilor".

În cinstea Națiunilor Unite

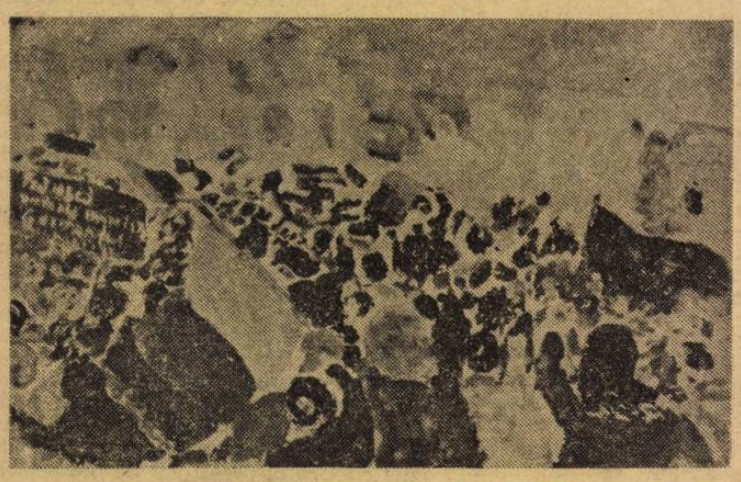

Cu prilejul sărbătoririi „Zilei Națiunilor Unite" s-a deschis, la Palatul pionierilor din București, o expoziție de lucrări plastice ale elevilor și pionierilor, intitulată sugestiv „Copiii români iubesc pacea". Sînt inmănunchiate desene, mai ales lucrări în acuarelă, înregistrînd aspecte surprinse de copii, cu o deosebită sensibilitate, din viața țării, din activitățile lor în cadrul școlii și în afara acesteia, precum și lucrări dedicate copiilor din alte țări.

Unul dintre cele mai sugestive tablouri expuse cu acest prilej, intitulat „Eliberarea" și realizat de elevul Vladimir Hălălău (în fotografia de mai sus), a fost trimis în dar Organizației Națiunilor Unite, secretarului general al acesteia U Thant.

VIITORUL — grijă majoră a novatorilor în educație, PROSPECTIVA — domeniul lor de preocupări

— Dialog cu prof. JOSEPH MAJAULT (Paris), expert internațional în cercetarea și documentarea pedagogică

Institutul național de cercetare și documentare pedagogică din Franța — I.N.R.D.P. Pe rue d'Ulm, în inima cetății universitare a Parisului, o clădire cu veche tradiție în lumea pedagogică internațională care, aparent paradoxal, găzduiește o instituție înființată cu nici doi ani în urmă. În fapt, I.N.R.D.P. este continuatoarea unor foruri de cercetare și documentare în științele educației pe care le desparte foarte puțin de împlinirea unui secol de existență. Pătrundem în sobrietatea funcțională a biroului în care și-a instalat „comandamentul" profesorul JOSEPH MAJAULT, personalitate complexă, îmbinînd competență în științele educației, consacrată, printre altele, de unul dintre locurile de cinste deținute în rîndurile experților U.N.E.S.C.O. și ai Biroului Internațional de Educație, cu o vastă, și bine cotată, activitate de critic și creator literar.

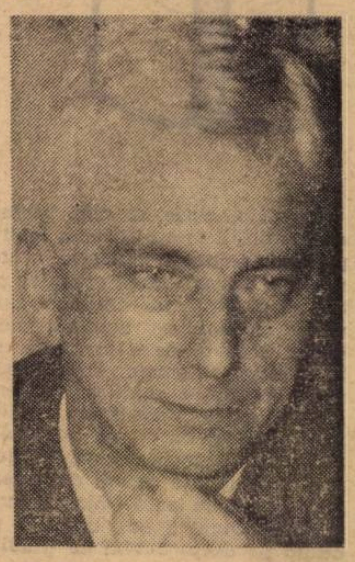

Tentația de a începe dialogul de la solicitarea unei caracterizări de sinteză este prea puternică pentru a-i rezista. Așadar :

— Domnule profesor, ce definește, după dv., etapa actuală de evoluție a învățămîntului în lume ?

— Schimbarea radicală, la toate nivelele, atît în conținut cît și în formă, alcătuirea unei personalități a învățămîntului cu totul noi. În toate țările celor 5 continente, în Est sau în Vest, constatăm același curent de reforme. De mai bine de zece ani, nu e-

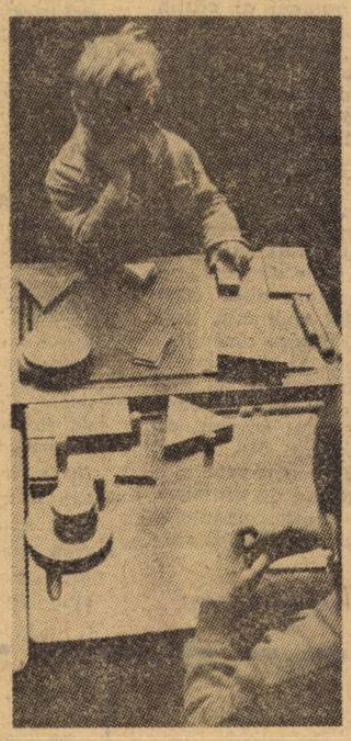

xistă un stat care să nu-și fi modificat profund structurile învățămîntului, sau care să nu caute să și le remodeleze. Fără îndoială, soluțiile adoptate sau preconizate variază în funcție de imperativele sociale, economice sau politice, de stadiul de dezvoltare al țării respective. Indiscutabil, ele sînt influențate, într-o măsură, de tradițiile istorice.

Dar se pare că trecutul și prezentul nu condiționează decît în mică măsură gîndirea novatorilor în domeniul educației. **Viitorul este grija lor majoră, prospectiva, domeniul lor de preocupări.** În ceea ce privește educația, **astăzi** a și fost depășit. Făcînd față problemelor cu scadență imediată, planificatori și reformatori caută să prevadă viitorul, să prefigureze nevoile acestuia, să surprindă direcția și ritmul mișcării.

Două rațiuni determină această preocupare : pe de o parte economia generală a unei națiuni, ținînd seama de era noastră industrială și de investițiile pe care le solicită aceasta, cere previziuni pe termen lung care privesc nu numai progresul material și tehnic, ci, în primul rînd, potențialul uman necesar pentru dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate ; pe de altă parte este datoria educatorilor să-i pregătească pe copii pentru viață în societatea în care vor trăi la vîrsta maturității.

În concluzie se poate spune că educația se prezintă ca un fapt de civilizație și se revarsă în direcția viitorului lumii. Economia de astăzi și mai mult încă cea de mîine caută, într-o organizare planificată, participarea calificată a tuturor. Învățămîntului i se cere, în acest context, să fie un organism larg cuprinzător, permițînd accesul, pînă la nivelul cel mai înalt, al tuturor celor capabili, dezvoltînd inteligențe și cunoștințe într-o acțiune conjugată cu factorii și țelurile moderne de difuzare masivă a științelor și artelor. Acest raport concurent de forțe și mijloace creează o colectivitate de tip nou, care în același timp solicită și creează un tip de om necunoscut pînă în prezent.

— Cum se reflectă aceste orientări în cazul particular al învățămîntului francez ?

— În mai puțin de zece ani, aparatul nostru școlar și universitar care, în afara cîtorva detalii, rămăsese același de aproape un secol, a fost în asemenea măsură convertit că nu mai regăsești în cadrul lui decît vestigii ale unor elemente fundamentale. S-au schimbat tipul instituțiilor și numele acestora ; examenele și diplomele, deși mai păstrează încă uneori denumirile de altădată, nu mai reprezintă aceeași valoare de obligații și drepturi ; disciplinele de învățămînt s-au schimbat, atît ca amploare cît și ca specific ; modalitățile de predare, tehnicile utilizate în acest scop, atmosfera claselor și conduita activității individuale.

Reforma actuală a fost precedată de o criză de conștiință care n-a încetat să agite, de multă vreme, spiritele clarvăzătoare, atît pe planul instituției școlare ca atare cît și pe plan pedagogic. După Eliberare, comisia Langevin-Wallon a alcătuit un plan de reforme, de o asemenea valoare încît nu există nici unul dintre proiectele care i-au succedat să nu se lege, într-o formă sau alta, de concepțiile fundamentale și de arhitectura acestui plan. În același timp, sub influența unor puternice individualități sau a unor grupuri de educatori, stimulată de descoperirile făcute în domeniul biologiei și al psihologiei copilului, pedagogia se reînnoia.

Două idei dominante, care par la prima vedere contradictorii și sînt în fapt complementare, au stat la baza acestor experimente : individualizarea unui învățămînt adaptat cît mai mult cu putință facultăților și posibilităților fiecărui elev ; lucrul pe grupe destinat să faciliteze studiul în comun, dezvoltînd în același timp spiritul de inițiativă și de descoperire al fiecăruia. Învățarea activă pe baza cunoașterii realității, a concretului începea să ia locul lecției teoretice și abstracte. Elevul nu mai era un receptacul, ci factorul motor al propriilor sale achiziții de cunoștințe și deprinderi.

— Totuși soarta acestor noi forme și tehnologii de educație nu a fost aceeași. Unele s-au bucurat de succes, altele au cunoscut anumite impasuri...

— Schimbările, în ceea ce au ele mai profund, sînt ireversibile. S-ar putea, desigur, ca elemente de perfecționare să fie introduse în anii următori, pe baza experienței acumulate. Chiar dacă noi tendințe și, pe baza acestora, noi transformări vor pătrunde în învățămînt, de aici pînă la sfîrșitul celui de al XX-lea secol, eforturile și realizările se vor înscrie în același cadru de concepție și de perspective.

— Care sînt rolul și contribuția Institutului național de cercetare și documentare pedagogică în acțiunea vastă și esențială de remodelare a învățămîntului ?

— Institutul național de cercetare și documentare pedagogică, care își are originea în muzeul pedogogic, înființat încă în anul 1879, trebuie să asigure, în conformitate cu un program aprobat de Ministerul Educației Naționale, cercetările fundamentale și aplicate cu privire la învățămîntul de toate gradele. El sprijină cercetările efectuate în cadrul instituțiilor de învățămînt, elaborează și difuzează materialul documentar, își aduce concursul la dinamizarea vieții pedagogice la toate nivelele de învățămînt, la formația inițială și permanentă a cadrelor didactice.

Cercetările Institutului definesc structurile și conținutul învățămîntului, ameliorează, creează, sugerează și experimentează metode și mijloace potrivite, le propune spre generalizare. Aceste acțiuni sînt preponderente în cadrul reformelor în curs de desfășurare în învățămîntul francez și se bazează pe existența unor instituții școlare și clase experimentale și pe un personal de cercetători cu înaltă calificare.

Institutul editează 12 publicații printre care cunoscutele periodice : „Textes et Documents pour la classe", „Revue Française de Pedagogie", „L'Education" și „Cahiers Pedagogiques", — editate în numele asociațiilor pedagogice. Sînt realizate și o serie de anuare și colecții privind cercetarea pedagogică, documentarea cadrelor didactice, tehnologia didactică și perfecționarea cadrelor didactice, manuale experimentale, lucrări de organizare școlară și universitară, studii privind echipamentul și construcțiile școlare, cataloage, repertorii, bibliografii, ghiduri practice.

Dialog redactat de MIRCEA HERIVAN

MERIDIANE

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 22 — 5 NOIEMBRIE 1971 — 12 PAGINI — 1 LEU

EXPUNEREA tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

cu privire la Programul P. C. R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste

Stimați tovarăși,

Transformările revoluționare din societatea contemporană, inclusiv cele petrecute în țara noastră, marile schimbări din viața internațională și uriașa revoluție tehnico-științifică mondială produc mutații radicale în gîndirea maselor largi de oameni ai muncii, au puternice repercusiuni asupra întregii dezvoltări economico-sociale a umanității.

Se poate afirma, fără nici o rezervă, că trăim o epocă în care dezvoltarea tumultuoasă a forțelor de producție care dinamizează întregul progres social este tot mai mult determinată de avîntul științei, al cunoașterii umane în general. Producția de bunuri materiale, care înregistrează o puternică dezvoltare și activitatea științifică de lărgire a orizontului cunoașterii — laturi esențiale, inseparabile ale activității omului — exercită o puternică înrîurire asupra conștiinței sociale a tuturor popoarelor.

Masele populare înțeleg tot mai mult rolul hotărîtor pe care îl au în procesul producției materiale și spirituale, în întreaga dezvoltare a societății contemporane. În acest context, activitatea ideologică și politico-educativă de lărgire a orizontului cunoașterii capătă o tot mai mare însemnătate.

După cum se știe, o dată cu trecerea la înfăptuirea planului cincinal 1971—1975, România a intrat într-o nouă etapă a evoluției sale economico-sociale — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Am vorbit în cîteva rînduri despre caracteristicile acestei etape noi și nu doresc să mă opresc acum la aceste probleme. Voi menționa numai faptul că în noile condiții de dezvoltare a țării noastre, activitatea ideologico-educativă devine o puternică forță, că formarea omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, cu un larg orizont de cultură reprezintă un factor de prim ordin în întreaga activitate de transformare revoluționară a societății, de edificare a socialismului și comunismului.

Pornind de la aceste considerente, plenara Comitetului Central al partidului este chemată să analizeze activitatea politico-ideologică și educativă, să stabilească măsurile necesare în vederea îmbunătățirii acestei munci, ridicării ei la nivelul cerințelor noii etape de dezvoltare în care a intrat țara noastră, a uriașelor schimbări din lumea contemporană.

REALIZĂRILE REGIMULUI NOSTRU PE PLANUL DEZVOLTĂRII SOCIALE ȘI RIDICĂRII NIVELULUI DE CULTURĂ AL POPORULUI

Tovarăși,

Analiza activității politico-educative trebuie făcută în strînsă legătură cu mersul construcției noii societăți în general. Numai așa vom putea înțelege mai bine atît succesele, cît și neajunsurile care s-au manifestat în activitatea noastră în anii făuririi orînduirii socialiste.

După cum se știe, o dată cu trecerea la socialiste, poporul român a obținut succese istorice pe calea dezvoltării sale eco-

(Continuare în pag. a 2-a)

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Miercuri, 3 noiembrie, au început lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Plenara are la ordinea de zi : Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste

La lucrările plenarei iau parte ca invitați șefi de secții la Comitetul Central, membri ai Colegiului Central de Partid, miniștri, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, cadre din conducerile Frontului Unității Socialiste, Uniunii Generale a Sindicatelor, Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, Uniunii Tineretului Comunist, Consiliului Național al Femeilor, ale consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, secretarii cu probleme de propagandă ai comitetelor județene de partid, conducerile Academiei de științe sociale și politice și Academiei „Ștefan Gheorghiu" pentru pregătirea cadrelor de conducere a activității de partid, social-politice, economice și administrației de stat, rectori ai institutiilor de învățămînt superior din Capitală și din țară, conducători ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai Ministerului Învățămîntului, ai unor instituții de artă și cultură, ai uniunilor de creație, directori de teatre, scriitori, muzicieni, artiști plastici, oameni de știință, redactori șefi ai presei centrale, ai presei literar-artistice, directori de edituri, lucrători în domeniul cinematografiei și radioteleviziunii.

A fost aprobată componența Comisiei pentru elaborarea proiectului de hotărire a plenarei, constituită din tovarășii Emil Bodnaraș, Gheorghe Pană, Miu Dobrescu, Iosif Uglar, Vasile Potop, Zaharia Stancu, Ștefan Voicu.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, a prezentat Expunerea cu privire la Programul Partidului Comunist Român pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru asezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste.

În cursul după-amiezii au început dezbaterile pe marginea expunerii prezentate de secretarul general al partidului.

Au luat cuvîntul tovarășii Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, Mircea Malița, ministrul învățămîntului, Gheorghe Blaj, prim-secretar al Comitetului județean Maramureș al P.C.R., Ilie Verdeț, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Aurel Baranga, dramaturg, Ilie Rădulescu, secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., Constantin Dăscălescu, prim-secretar al Comitetului județean Galați al P.C.R., Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Traian Dudaș, prim-secretar al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R., Valter Roman, directorul Editurii politice, Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., și Zaharia Stancu, președintele Uniunii scriitorilor.

Lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. continuă.

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pagina 1)

nomico-sociale. Au fost lichidate pentru totdeauna clasele exploatatoare burghezo-moșierești, proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție, întreaga putere politică și economică trecînd în mîinile clasei muncitoare în alianță cu țărănimea și celelalte forțe sociale ; oamenii muncii au devenit cu adevărat stăpînii mijloacelor de producție, ai întregii avuții naționale, ai propriului lor destin.

Într-un timp istoric scurt a fost făurită economia socialistă unitară, bazată pe două forme de proprietate socialistă — de stat și cooperatistă. În cei peste 20 de ani de economie planificată s-au obținut succese remarcabile în dezvoltarea industriei și agriculturii socialiste, România situîndu-se printre țările cu cele mai înalte ritmuri de creștere economică.

Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, diversificarea și perfecționarea producției materiale, precum și amplasarea rațională a noilor unități industriale și social-culturale pe teritoriul țării au produs mari schimbări în structura socială a României. Aceste schimbări se reflectă în caracterul nou al clasei muncitoare — clasă conducătoare a societății noastre socialiste — în caracterul nou al țărănimii cooperatiste, a cărei alianță cu clasa muncitoare constituie forța de granit a orînduirii socialiste, în transformările adînci pe care le-a cunoscut intelectualitatea patriei noastre, care a devenit de fapt o intelectualitate cu totul nouă, legată prin toate fibrele ei de clasa muncitoare, de țărănime, de întregul popor.

Aceste profunde transformări cît și politica națională marxist-leninistă a partidului nostru au produs, de asemenea, schimbări importante în relațiile dintre oamenii muncii români și de alte naționalități ; s-a întărit și se dezvoltă continuu colaborarea și prietenia dintre cei ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, în munca și lupta unită pentru făurirea socialismului în patria comună.

Aceste schimbări se reflectă, de asemenea, și în faptul că mai mult de 50 la sută din forța de muncă activă lucrează în industrie și în celelalte ramuri neagricole, iar în cursul acestui cincinal forța de muncă ce va continua să lucreze în agricultură se va reduce la circa 40 la sută. Ca urmare a avîntului puternic al întregii economii naționale, a crescut continuu venitul național, care în 1970 s-a realizat în proporție de peste 60 la sută în industrie. Aceasta a permis atît alocarea unor însemnate mijloace materiale și financiare în scopul reproducției socialiste lărgite, al creșterii avuției naționale, cît și repartizarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul de consum. Pe această bază s-a asigurat sporirea continuă a veniturilor oamenilor muncii, care în cincinalul 1966—1970 au fost de circa 2,5 ori mai mari decît în cincinalul 1951—1955.

Pentru a înțelege mai bine preocuparea partidului și statului privind creșterea continuă a veniturilor oamenilor muncii, voi menționa un singur fapt, și anume că numai sporul veniturilor reale pe o persoană în 1975, față de 1970, va fi aproximativ egal cu întregul venit mediu anual pe o persoană realizat în primul cincinal.

Toate marile realizări obținute în domeniul dezvoltării economico-sociale, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului, demonstrează justețea liniei generale marxist-leniniste a partidului nostru, care a știut să aplice adevărurile generale la condițiile concrete din țara noastră, să asigure mersul ascendent al construcției socialiste.

Succese de seamă au fost obținute în acești ani în domeniul învățămîntului, științei, literaturii și artei care au cunoscut, de asemenea, mari schimbări. Revoluția culturală, începută o dată cu instaurarea puterii oamenilor muncii, s-a desfășurat cu succes.

Este cunoscută starea de înapoiere în care se găsea România în timpul regimului burghezo-moșieresc, precum și moștenirea grea pe care am preluat-o în această privință. Pentru partidul și statul nostru socialist s-au impus ca o necesitate obiectivă lichidarea rapidă a acestei situații, înfăptuirea într-un timp cît mai scurt a măsurilor menite să ducă la ridicarea nivelului de cultură al întregului popor. Încă de atunci — și viața a confirmat acest lucru — apărea cu toată claritatea că, dacă nu vom reuși să lichidăm starea de înapoiere culturală, să creăm cadrele necesare de specialiști și de muncitori pentru toate domeniile de activitate, însăși dezvoltarea economică-socială a țării nu se va putea înfăptui cu succes.

Sînt cunoscute eforturile depuse în direcția aceasta. Ca urmare, am ajuns astăzi la învățămîntul de 10 ani — care va fi generalizat în următorii 2—3 ani — obligatoriu și gratuit pentru întregul tineret, la cuprinderea în învățămîntul liceal și în școlile profesionale de meserii a celei mai mari părți a tineretului, la dezvoltarea și diversificarea învățămîntului superior, care poate fi astăzi comparat cu cel din țările cele mai avansate. Cred că este indicat să ne referim în această privință la unele date comparative spre a înțelege mai bine eforturile depuse și marile schimbări ce s-au produs în domeniul învățămîntului și culturii în țara noastră.

Au cunoscut, de asemenea, o puternică dezvoltare științele sociale ; nu de mult a fost înființată Academia de științe sociale și politice, care este chemată să joace un rol important în întreaga activitate ideologică și educativă din România.

Voi menționa, de asemenea, cîteva date privind creația literar-artistică, îndeosebi în ce privește literatura, teatrul, muzica, cinematografia.

TABEL

PRIVIND DEZVOLTAREA CULTURII ȘI CREAȚIEI LITERAR-ARTISTICE

Nr. crt.	Indicatori	Unitatea de măsură	1938	1970
1.	*Teatre și instituții muzicale*			
	— unități	număr	18	143
	— spectatori și auditori	mil.	1,6	12,0
2.	*Cinematografe*			
	— unități	număr	338	6.275
	— spectatori	mil.	41,4	198,7
3.	*Cămine culturale, cluburi și case de cultură*	număr	3.467	7.744
4.	*Formații artistice de amatori*	număr	3.500	24.543
5.	*Activitatea editorială*			
	a) titluri de lucrări total din care :	număr	2.300	3.879
	— lucrări originale	număr	1.900	2.998
	— traduceri	număr	400	881
	b) tiraj total din care :	mil.exempl.	8,0	59,3
	— lucrări originale	mil. exempl.	6,5	40,7
	— traduceri	mil. exempl.	1,5	18,6
6.	*Biblioteci publice*			
	— unități	număr	3.100	8.142
	— volume existente	mil. exempl.	1,1	47,6
7.	*Ziare, reviste și alte publicații periodice*			
	— tiraj anual	mil. exempl.	650	1.333
8.	*Muzee*			
	— unități	număr	83	293
	— vizitatori	mii	875	8.772
9.	*Radio și televiziune*			
	— abonamente radio și radioficare	mii	252	3.075
	— abonamente la televiziune	mii	—	1.484

În ce privește producția cinematografică, după cum se știe, ea s-a dezvoltat de fapt în anii construcției socialiste. În anul 1970 au fost produse în țara noastră 39 de filme de lung și scurt metraj, circa 160 de filme documentare și științifice, precum și 76 jurnale cinematografice ; există o bază bună care ne poate permite ca în scurt timp să realizăm o producție de filme superioară, atît din punct de vedere cantitativ cît și calitativ, astfel ca cinematografia să-și îndeplinească în condiții tot mai bune importantul rol care îi revine în societatea noastră socialistă.

Din toate aceste date, din comparația situației de astăzi cu cea din trecut, reiese cu toată claritatea că în anii construcției socialiste, o dată cu avîntul puternic al forțelor de producție, s-au înregistrat mari sucese în ridicarea nivelului general de cultură al întregului nostru popor.

Se poate afirma cu deplin temei că a avut loc o puternică revoluție culturală, care prin complexitatea și implicațiile ei ocupă același loc ca și marile schimbări revoluționare din industrie și agricultură.

Dezvoltarea învățămîntului, științei și a întregii activități culturale a exercitat o puternică influență asupra tuturor marilor transformări revoluționare petrecute în țara noastră.

DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Nr. crt.		număr de elevi și studenți 1938/1939	1970/1971
1.	Învățămînt obligatoriu de cultură generală	1.575.477	2.941.265
2.	Învățămînt liceal	49.287	505.891
3.	Învățămînt profesional, de specializare postliceală și de maiștri	39.250	317.367
4.	Învățămînt superior	26.489	151.885
	TOTAL	1.690.503	3.916.408

Pînă la sfîrșitul actualului cincinal se prevede ca numărul elevilor și studenților să depășească 5 milioane, reprezentînd aproape un sfert din populația țării. Cred că aceste date vorbesc de la sine despre dezvoltarea pe care a cunoscut-o în acești ani învățămîntul din țara noastră.

Este de înțeles că realizările obținute în domeniul învățămîntului, al formării cadrelor necesare tuturor domeniilor de activitate, în înarmarea tineretului țării noastre cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii constituie unul din factorii primordiali ai progresului rapid al României pe calea dezvoltării economico-sociale, unul din factorii esențiali pentru victoria socialismului în România.

O atenție deosebită s-a acordat, de asemenea, dezvoltării științei, factor tot mai important în asigurarea progresului economic și social al întregii țări și în lărgirea orizontului general de cunoaștere. Iată cîteva date care vorbesc în mod concludent despre dezvoltarea cercetării, a activității științifice.

DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚII DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

	1938	1970
Numărul unităților de cercetare științifică	51	303
Total personal din unitățile de cercetare științifică	5.000	37.000

Dar în afară de cifre, care sînt prin ele însele grăitoare, trebuie menționat că astăzi activitatea științifică joacă un rol de mare însemnătate în asigurarea progresului rapid al economiei românești.

EXPERIENȚA PARTIDULUI NOSTRU ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII IDEOLOGICE ȘI POLITICE DE MASĂ ÎN PERIOADA CONSTRUIRII SOCIALISMULUI

Stimați tovarăși,

Congresul al IX-lea, Conferința Națională și Congresul al X-lea al partidului, adoptînd planurile cincinale pentru perioadele respective, măsurile pentru dezvoltarea și perfecționarea conducerii întregii activități economico-sociale, au acordat, după cum este cunoscut, o atenție deosebită muncii politico-educative. Partidul nostru a pornit de la faptul că desfășurarea unei permanente activități politico-ideologice și de educație socialistă reprezintă o necesitate obiectivă în întreaga perioadă de construire a socialismului și comunismului, o componentă esențială a procesului de făurire a noii societăți. Noi considerăm și am considerat întotdeauna că menirea istorică a socialismului este nu numai de a elibera omul de asuprire și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație spirituală superioară, care nu se poate realiza decît prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral-politic înaintat. Am pornit deci de la concepția lui Marx, Engels și Lenin că socialismul și comunismul nu pot fi concepute decît ca rezultat al creației istorice conștiente a maselor, ca orînduirea în care pentru prima dată în istorie masele se ridică la un nivel superior de înțelegere a necesității, a legilor obiective, și acționează în spiritul cerințelor acestora, făurindu-și în mod conștient propriul lor destin. Socialismul, îndeosebi comunismul, este acea orînduire socială în care, așa cum sublinia Engels, „viața socială a oamenilor, care pînă acum li se opunea ca ceva impus de natură și istorie, devine un act liber al lor. Forțele obiective, străine, care dominau pînă acum istoria, trec sub controlul oamenilor înșiși. Abia din acest moment oamenii își vor făuri, pe deplin conștienți, propria lor istorie, abia din acest moment cauzele sociale puse în mișcare de ei vor avea în chip precumpănitor și în măsură tot mai mare efectele voite de ei. Este saltul omenirii din imperiul necesității în imperiul libertății".

România se găsește azi în etapa făuririi primei faze a comunismului — socialismul — etapă ce se întinde pe o perioadă îndelungată și care cunoaște diferite stadii de dezvoltare.

Etapa trecerii de la capitalism la comunism constituie un proces revoluționar complex, care începe dar nu se încheie o dată cu cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea și celelalte forțe sociale. Transformările revoluționare din toată această epocă, cuprind în mod obligatoriu, atît baza tehnico-materială, cît și conștiința socială. Trebuie să pornim de la faptul că, în realitate, cucerirea puterii reprezintă

(Continuare în pag. a 3-a)

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 2-a)

abia începutul operei de transpunere în viață a idealurilor socialismului și comunismului pentru care au luptat și s-au jertfit cei mai buni fii ai poporului, a aspirațiilor de libertate, egalitate, echitate și bunăstare materială și spirituală ale milioanelor de oameni ai muncii — adică a acelor realități care deosebesc fundamental socialismul de toate orînduirile anterioare. Atingerea acestor țeluri presupune o lungă perioadă de timp în care au loc profunde transformări revoluționare în structura societății, în natura relațiilor sociale, în gîndirea și modul de existență al oamenilor. Bizuindu-se pe studierea și cunoașterea legilor obiective ale dezvoltării sociale, partidul comunist trebuie să conducă în mod conștient acest vast și complex proces revoluționar, să organizeze participarea întregului popor la desfășurarea sa în cele mai bune condiții. Lupta noastră pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate este parte integrantă a procesului revoluționar de trecere a României spre comunism.

Numai atunci cînd oamenii vor dirija în mod conștient procesele sociale și vor obține „efectele voite de ei" se va putea vorbi cu adevărat de trecerea la comunism.

Tocmai de aceea partidul nostru, preocupîndu-se necontenit de avîntul forțelor de producție, în vederea asigurării unei abundențe de bunuri materiale, de perfecționarea relațiilor de producție, acordă în același timp o atenție deosebită activității politico-ideologice, de formare a omului nou în stare să-și făurească în mod conștient propriul său viitor.

Transformarea oamenilor, înarmarea lor cu concepția înaintată despre viață și societate — materialismul dialectic și istoric — cu cele mai noi cunoștințe și concluzii ale științei, constituie una din cele mai complicate probleme, cu mult mai grea în multe privințe decît dezvoltarea economiei.

De aceea, activitatea ideologică-educativă, de dezvoltare a conștiinței socialiste, constituie o sarcină permanentă a întregului partid, cere o muncă stăruitoare, plină de răspundere și răbdare. Fără nici o exagerare trebuie spus că însuși viitorul comunist al patriei noastre depinde de dezvoltarea cu succes a acestei munci.

Tovarăși,

O analiză chiar succintă a muncii ideologice-educative desfășurate în perioada de după Congresul al IX-lea ne dă putința să apreciem că s-a depus o muncă intensă, că s-au obținut rezultate de seamă în ridicarea nivelului politico-ideologic al tuturor comuniștilor, în dezvoltarea conștiinței socialiste a tuturor oamenilor muncii. În acest cadru se înscriu, de altfel, și măsurile luate pentru îmbunătățirea conducerii activității economico-sociale, crearea condițiilor politice și organizatorice pentru participarea largă a maselor de oameni ai muncii la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Faptul că în decursul anilor partidul nostru a avut o linie generală justă, a știut să aplice în mod creator adevărurile generale și legile obiective ale construcției noii orînduiri la condițiile concrete din țara noastră se datorește și preocupării sale permanente de organizare a activității politico-ideologice, de înarmare a membrilor și a cadrelor de partid cu concepția materialist-dialectică și istorică despre viață și societate.

De asemenea, rezultatele activității educative, de ridicare a conștiinței politice a maselor de oameni ai muncii se reflectă în faptul că întregul popor realizează neabătut în viață politica internă și externă a partidului nostru, politică ce corespunde pe deplin intereselor sale vitale.

Dînd o înaltă apreciere rezultatelor obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în întreaga activitate economico-socială și în munca politico-ideologică, nu putem trece peste faptul că în anii construcției socialiste și-au făcut loc numeroase lipsuri, greșeli și — după cum se știe — uneori chiar abuzuri și ilegalități, grave încălcări ale normelor de partid, precum și ale normelor de conviețuire și ale legalității socialiste.

Nu doresc să mă refer acum la unele lipsuri din activitatea economică, deoarece despre ele am vorbit nu o dată; știm cu toții că mai avem încă multe de făcut pentru a asigura ridicarea României la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Dar știm, de asemenea, că realizările de pînă acum, programul elaborat de Congresul al X-lea deschid în fața întregului nostru popor perspective minunate — și avem toate condițiile pentru a lichida, într-o perioadă scurtă, rămînerile în urmă. Este știut că, mai cu seamă în primii ani ai construcției socialiste, a trebuit să ducem o luptă hotărîtă împotriva obiceiurilor și concepțiilor despre viață rămase de la vechea orînduire burghezo-moșierească; a trebuit să înfrîngem împotrivirea, citeodată înverșunată, a fostelor clase stăpînitoare care nu se împăcau cu gîndul că au pierdut pentru totdeauna pozițiile lor privilegiate. Este de înțeles că în aceste împrejurări au fost necesare măsuri hotărîte împotriva tuturor încercărilor elementelor reacționare care urmăreau să împiedice desfășurarea cu succes a construcției socialiste în țara noastră. Cred că asupra acestor probleme există o deplină claritate. Viața demonstrează și astăzi că acolo unde nu se acționează cu fermitate pentru apărarea cuceririlor revoluționare, democratice, aceste cuceriri pot fi prejudiciate. Am în vedere acțiunile forțelor reacționare, imperialiste, în unele țări din America de Sud, Africa, Asia și chiar din Europa, care nu numai că se împotrivesc dezvoltării democratice a unor state, dar recurg la cea mai sîngeroasă teroare împotriva forțelor progresiste, revoluționare.

Desigur, în România nu mai există astăzi forțe în stare să pună în pericol cuceririle revoluționare și orice încercare de intervenție din afară s-ar lovi de lupta fermă a întregului popor, hotărît să făurească noua orînduire socialistă, să-și apere viața nouă, independența și suveranitatea.

Vorbind de lupta care a trebuit dusă împotriva reacțiunii este necesar însă să reamintesc că s-au comis și unele greșeli și deformări care au lovit chiar în unii activiști de partid și de stat, că aceste ilegalități nu au nimic comun cu lupta împotriva elementelor reacționare la care m-am referit sau a concepțiilor lor retrograde. Așa cum au apreciat plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din aprilie 1968 și Congresul al X-lea al partidului, acestea reprezintă încălcări ale normelor de conviețuire socialistă, ale legalității socialiste și ele nu pot fi cu nimic justificate. Partidul și statul nostru au adoptat măsurile corespunzătoare ca asemenea fenomene negative să nu se mai repete, asigurîndu-se respectarea riguroasă a legalității noastre socialiste.

De asemenea, în activitatea ideologică-educativă s-au manifestat unele lipsuri și greșeli. Astfel, într-o anumită perioadă de timp și-a făcut loc o subapreciere a tradițiilor naționale și sociale progresiste, ceea ce a avut urmări negative asupra activității politico-educative. În organizarea învățămîntului și a activității științifice s-au făcut, de asemenea, o serie de greșeli, s-au manifestat tendințe de nesocotire a tradițiilor și condițiilor concrete din România. S-a vorbit de acestea și nu cred că trebuie să mă opresc asupra lor acum. Lipsuri serioase s-au manifestat și în îndrumarea activității literar-artistice, ca și a muncii politico-educative în general; s-a recurs de multe ori la unele teze generale, rupte de viața poporului nostru.

Datorită acestor greșeli, a unor defecțiuni ale muncii ideologice-educative au existat și unele manifestări de lipsă de încredere în forța clasei muncitoare și a poporului nostru, s-a adoptat o atitudine greșită față de unele științe moderne. Această neîncredere și-a găsit expresie în faptul că au existat păreri potrivit cărora ar fi o greșeală să se organizeze în România producția în unele ramuri moderne, cum ar fi, spre exemplu, electronica. De asemenea, s-au enunțat și teze după care nu era necesar să dezvoltăm prea mult cercetarea științifică în țară, ci mai degrabă să cumpărăm licențe din străinătate. Reamintesc toate acestea pentru că ele au avut repercusiuni negative și au dus la rămînerea în urmă a dezvoltării României în cîteva domenii importante de activitate.

Una din lipsurile importante în munca politico-ideologică constă, după părerea mea, în faptul că mult timp nu s-a acordat atenția necesară afirmării în viață a principiilor socialiste și comuniste, a eticii și echității sociale în toate sectoarele de activitate.

De asemenea, în munca de educație, mai cu seamă în îndrumarea unor sectoare ideologice — inclusiv a literaturii și artei — și-au făcut loc o serie de manifestări de rigiditate, închistare, formalism. În locul unei activități intense de clarificare principială a concepției noastre despre lume și viață, de afirmare a ideilor marxist-leniniste în toate domeniile de activitate, s-a recurs uneori la măsuri administrative, la impunerea unor șabloane și norme create artificial, s-a ajuns la măsuri arbitrare și chiar la unele abuzuri.

Lipsuri serioase s-au manifestat și în organizarea și desfășurarea învățămîntului de partid, în munca de ridicare a nivelului politic-ideologic al tuturor comuniștilor; îndeosebi s-a neglijat activitatea de educare și înarmare cu cunoștințele necesare a cadrelor de partid și de stat.

Este necesar acum, cînd analizăm problemele muncii politico-ideologice, să reamintim aceste greșeli pentru a trage toate învățămintele și a lua măsurile necesare astfel ca ele să nu se mai repete sub nici o formă în activitatea noastră.

Vorbind despre necesitatea îmbunătățirii activității educative a tuturor oamenilor muncii, trebuie să menționăm și faptul că mijloacele pe care le avem pentru activitatea politico-educativă de masă nu au fost folosite în mod corespunzător, că în munca organelor de partid și a organizațiilor obștești s-au manifestat și în acest domeniu o serie de neajunsuri; fostul Comitet de Stat pentru Cultură și Artă nu a asigurat, în această privință, o îndrumare eficientă a tuturor sectoarelor de activitate.

M-am referit data trecută la lipsurile în domeniul învățămîntului, la lipsurile Ministerului Învățămîntului; nu le voi mai menționa acum.

De asemenea, radioul și televiziunea nu au răspuns pe deplin rolului și cerințelor puse de partid în fața lor.

O serie de lipsuri s-au manifestat și în creația literar-artistică, mă refer la conținutul educativ al unor lucrări.

Așa cum am mai spus, datorită neglijenței, simțului scăzut de răspundere, a lipsei de fermitate ideologică, au fost importate o serie de filme și alte lucrări artistice sau literare de un slab nivel artistic, cu un conținut ideologic-educativ dăunător. Toate acestea au exercitat, fără îndoială, o anumită influență negativă asupra oamenilor societății noastre, inclusiv asupra unor tineri. Consider că asemenea stări de lucruri nu pot fi cu nimic justificate. Trebuie să fie clar pentru toți cei care lucrează în aceste sectoare de activitate că mijloacele statului nostru socialist nu pot fi folosite sub nici o formă pentru propagarea unor concepții despre viață opuse ideilor noastre. Nu putem admite ca pe diferite canale și sub diferite forme să se propage concepții rasiste, șoviniste, naționaliste, să se facă apologia brutalității, a modului de viață burghez.

Noi avem o mare răspundere în fața partidului, a poporului și trebuie să acționăm cu fermitate împotriva a tot ceea ce poate duce la poluarea spirituală. Nu putem admite ca de dragul așa-zisei libertăți să se propage prin mijloacele noastre sau în țara noastră concepțiile retrograde, moravurile claselor exploatatoare, modul de viață burghez, indiferent de unde ar veni acestea.

Este bine să ne reamintim unde a dus atitudinea de tolerare a propagandei fasciste; cît a trebuit să plătească poporul român și întreaga omenire pentru faptul că nu s-a acționat cu fermitate pentru interzicerea răspîndirii ideilor reacționare ale hitleriștilor, ale fasciștilor!

Reamintesc toate acestea pentru a înțelege că avem datoria să luăm toate măsurile pentru a împiedica răspîndirea în țara noastră a concepțiilor retrograde, reacționare, pentru educarea poporului nostru, a tineretului în spiritul concepțiilor înaintate, al umanismului socialist, al prieteniei și colaborării între popoare, al cauzei păcii în lume.

PROGRAMUL DE EDUCAȚIE SOCIALISTĂ — CERINȚĂ IMPERIOASĂ A ETAPEI ACTUALE, A DEZVOLTĂRII ASCENDENTE A SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

Stimați tovarăși,

După cum am arătat, în perioada din urmă, începînd cu Congresul al IX-lea, o dată cu o preocupare mai mare pentru dezvoltarea economică și îmbunătățirea conducerii economico-sociale, au fost luate o serie de măsuri pentru înlăturarea unor stări de lucruri negative din trecut, pentru lichidarea abuzurilor și întărirea legalității socialiste. Învățămîntul, și îndeosebi cercetarea științifică, au cunoscut progrese remarcabile. Creația literar-artistică a realizat opere de mare valoare artistică și spirituală; în toate domeniile de activitate se simte spiritul novator.

Cu toate aceste rezultate pozitive, au continuat să se manifeste unele neajunsuri, îndeosebi îngăduință și lipsă de fermitate față de unele manifestări retrograde. Este adevărat că aceste stări de lucruri nu reprezintă o gravitate deosebită pentru dezvoltarea socialistă a patriei noastre; dar oricît de mici ar fi daunele pe care le pot aduce asemenea manifestări, nu avem dreptul să le trecem cu vederea.

Doresc să menționez în fața plenarei Comitetului Central că în ultimii ani Secretariatul și Comitetul Executiv au analizat activitatea educativă și au stabilit un șir de măsuri în vederea îmbunătățirii ei. Din păcate, însă, aceste măsuri nu au fost duse cu consecvență pînă la capăt, nu s-a acționat pentru înfăptuirea în viață a tuturor hotărîrilor luate în această privință. Trebuie spus că Secretariatul nu a exercitat un control permanent și nu a organizat realizarea cum trebuie în viață a acestor sarcini, ceea ce a contribuit la apariția neajunsurilor la care m-am referit. De asemenea, tovarășii care au lucrat și care au îndrumat aceste sectoare de activitate nu au înțeles întotdeauna răspunderea pe care o au în îndrumarea corespunzătoare a activității politico-ideologice. Se poate spune că și-a făcut loc o anumită atmosferă de automulțumire, de tocire a combativității și a spiritului revoluționar, în unele sectoare s-a încetățenit un spirit funcționăresc, iar pe alocuri o atitudine „intelectualistă", prost înțeleasă.

Iată de ce este necesar să analizăm foarte serios activitatea politico-ideologică și educativă, să stabilim măsurile necesare în vederea îmbunătățirii întregii munci în acest important domeniu.

Acestea au fost considerentele care au dus la adoptarea de către Comitetul Executiv a măsurilor cunoscute, din luna iulie anul acesta. Au trecut, de la stabilirea acestor măsuri privind îmbunătățirea activității ideologice, 3 luni și jumătate. Putem deci face un prim bilanț.

În această perioadă au avut loc dezbateri în întregul partid, adunări deschise ale organizațiilor de partid, plenare lărgite la care au participat activiști ai comitetelor orășenești, municipale și județene. La aceste adunări au participat circa 2,5 milioane membri de partid și alți oameni ai muncii, au luat cuvîntul aproape 500.000 de participanți, s-au făcut zeci de mii de propuneri, unele foarte valoroase, toate oglindind preocuparea pentru îmbunătățirea activității generale și îndeosebi a celei educative. Se poate deci spune că măsurile stabilite de Comitetul Executiv cu privire la activitatea ideologică au fost discutate de întregul partid; pornind de la faptul că la aceste adunări de partid au participat și nemembri de partid, că prin intermediul organizațiilor obștești s-a discutat cu mase largi de oameni ai muncii, se poate spune că aceste măsuri au fost dezbătute de întregul nostru popor. În toate hotărîrile adunărilor de partid și ale plenarelor, organelor conducătoare, în telegramele acestora, precum și în miile de scrisori adresate Comitetului Central în această perioadă de membri de partid și de alți oameni ai muncii — și din care numai o parte au fost publicate în presă — se subliniază în mod unanim justețea acestor hotărîri, necesitatea îmbunătățirii activității politico-educative.

(Continuare în pag. a 4-a)

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 3-a)

Totodată, aceste adunări au prilejuit o analiză multilaterală a activității desfășurate în toate sectoarele pentru înfăptuirea în mai bune condiții a politicii partidului nostru.

În perioada care a trecut de la hotărîrile Comitetului Executiv, au fost luate o serie de măsuri concrete în vederea lichidării lipsurilor și a îmbunătățirii muncii politico-educative a organelor de partid și de stat. Vă sînt cunoscute aceste măsuri, îndeosebi în domeniul învățămîntului, al învățămîntului de partid, și de aceea, nu doresc să mă opresc asupra lor. Desigur, sîntem de-abia la început și va trebui să continuăm cu toată perseverența transpunerea în viață a hotărîrilor și a planurilor de măsuri adoptate în adunările organizațiilor de partid și ale organelor de partid orășenești și județene.

Acum, cînd facem un prim bilanț, putem aprecia că hotărîrile adoptate de Comitetul Executiv pentru îmbunătățirea activității politico-educative — care reprezintă o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea ascendentă a societății socialiste românești — au fost salutate și aprobate cu entuziasm de întregul partid și popor. Dezbaterea acestor măsuri a căpătat un caracter cu adevărat național, s-a transformat într-o puternică manifestare a unității partidului, a hotărîrii întregului popor de a înfăptui neabătut politica internă și externă a comuniștilor.

Iată de ce putem afirma, fără teama de a greși, că problemele pe care le dezbate în aceste zile plenara Comitetului Central întrunesc adeziunea și reprezintă voința întregului partid și popor.

Stimați tovarăși,

Hotărîrile partidului nostru privind activitatea ideologică au produs un puternic ecou nu numai în țară, dar și în străinătate. Acest fapt nu poate decît să ne bucure, deoarece dovedește că activitatea partidului și poporului nostru, de făurire a socialismului în România, este urmărită cu mare atenție și interes în străinătate. Vă sînt, de altfel, cunoscute aprecierile pozitive ce se fac deseori la adresa politicii interne și externe a țării noastre.

Se poate spune că tocmai realizările obținute de poporul nostru în înfăptuirea noii orînduiri sociale, politica sa internațională consecventă de pace și colaborare cu toate popoarele lumii i-au adus României atît de mulți prieteni pe toate meridianele.

În interviurile pe care le-am dat în această perioadă am răspuns pe larg la întrebările puse în legătură cu sensul măsurilor privind îmbunătățirea activității politico-ideologice. Doresc să mulțumesc interlocutorilor mei și ziarelor care au publicat pe larg și corect aceste răspunsuri.

Este adevărat că au fost și unele comentarii în presa străină care denaturau sensul adevărat al hotărîrilor pentru îmbunătățirea muncii politico-educative; unele din acestea consider că se datoresc, fără îndoială, necunoașterii sau nestudierii atente a realităților din țara noastră, altele, trebuie s-o spun deschis, și relei credințe.

Unii au pus întrebarea dacă nu se are în vedere o întoarcere la trecut prin adoptarea acestor hotărîri. Pentru a răspunde cu claritate la această întrebare trebuie să vedem despre ce fel de întoarcere la trecut poate fi vorba, pentru că există trecut și trecut. Trebuie arătat, cu toată claritatea, că nu poate fi vorba de nici un fel de întoarcere la trecutul perioadei burghezo-moșierești; noi ne propunem tocmai să combatem cu mai multă hotărîre moravurile și rămășițele influenței vechii orînduiri. Este limpede că nu există cale de întoarcere spre acest trecut întunecat care a apus, în țara noastră, o dată pentru totdeauna. Dacă prin întoarcere la trecut se înțelege perioada de ilegalități și abuzuri, atunci trebuie să reamintesc încă o dată că partidul nostru nu numai că a combătut aceste stări de lucruri, dar a luat și măsurile necesare ca asemenea denaturări să nu se mai poată manifesta în societatea noastră socialistă, pentru a asigura respectarea legalității socialiste în toate domeniile de activitate. Deci, în nici un fel nu poate fi vorba de întoarcere la un asemenea trecut! Dar în afară de aceste trecuturi — ca să spun așa — de tristă amintire, mai există și un alt trecut: este vorba în primul rînd de trecutul cu care ne mîndrim, de lupta pentru eliberare națională și socială, de tradițiile progresiste ale învățămîntului, științei și culturii poporului nostru — și vrem ca în activitatea noastră să ținem seama de acest trecut. Este vorba, de asemenea, de trecutul glorios al mișcării revoluționare și comuniste, de trecutul anilor construcției socialiste care a ridicat patria noastră la un înalt grad de dezvoltare în toate domeniile activității economico-sociale. Acest trecut glorios stă la baza dezvoltării viitoare a poporului nostru, în centrul politicii educative! Numai dacă vom ști să îmbinăm în mod armonios trecutul glorios cu prezentul vom reuși să trasăm căile făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate, să creăm premisele necesare făuririi comunismului în România!

Iată cum trebuie pusă problema trecutului și iată de ce, criticînd vechea orînduire, stările negative din trecut, nu trebuie să negăm totul. Avem toate motivele să fim mîndri de trecutul de luptă și muncă al poporului nostru, de ceea ce am realizat în anii socialismului; avem toate motivele să prețuim figurile luminoase progresiste ale poporului nostru, eroismul maselor largi populare, fără deosebire de naționalitate, care prin lupta și munca lor au realizat tot ce există astăzi în România.

stare să asigure progresul societății omenești.

În legătură cu aceasta e bine să ne reamintim avertismentul lui Marx și mai tîrziu al lui Lenin, după care tezele teoretice ale socialismului, concepute de ei, nu trebuie privite ca ceva imuabil, elaborate o dată pentru totdeauna.

Este necesar să se înțeleagă că marxism-leninismul este o învățătură vie care se reînnoiește continuu; caracterul său revoluționar constă tocmai în faptul că se îmbogățește permanent cu toate concluziile științifice ale dezvoltării sociale, că nu elaborează teze imuabile, date o dată pentru totdeauna, ci ajută la cercetarea și înțelegerea evenimentelor corespunzător noilor condiții economice, sociale, naționale și istorice.

Din păcate, unii mai consideră că a-ți însuși și aplica marxism-leninismul înseamnă a repeta pur și simplu anumite teze și idei generale, enunțate la timpul lor de clasicii marxism-leninismului, anumite formulări de principiu privitoare la revoluția și construcția socialistă sau diferite documente de partid. Cît de străină este o asemenea viziune de spiritul autentic al gîndirii materialist-dialectice a proletariatului demonstra cu deosebită convingere și ascuțime V.I. Lenin încă imediat după victoria Revoluției din Octombrie, afirmînd:

„Dacă studierea comunismului ar consta numai în însușirea a ceea ce este expus în lucrările, cărțile și broșurile comuniste, atunci foarte ușor am obține niște fanfaroni, sau bucheri comuniști, ceea ce ne-ar aduce numai prejudicii și neajunsuri, pentru că acești oameni, după ce vor fi învățat și citit ceea ce este expus în cărțile și în broșurile comuniste, s-ar dovedi neputincioși să lege laolaltă toate aceste cunoștințe și n-ar ști să acționeze așa cum într-adevăr o cere comunismul".

Într-adevăr, așa cum viața a confirmat și confirmă neîncetat, nu în acest spirit se poate însuși, dezvolta și aplica marxism-leninismul.

A fi cu adevărat marxist-leninist înseamnă a fi un explorator îndrăzneț și experimentat al drumului nou pe care îl deschide omenirii socialismul și comunismul, un cutezător vizionar al zilei de mîine pornind de la realitățile și cerințele arzătoare ale zilei de azi, precum și de la concluziile, generalizate pe plan teoretic, ale experienței de ieri și de azi.

Socialismul și comunismul, care se edifică în condiții istorice concrete extrem de diverse, nu se pot înfăptui pe baza unui patent universal valabil, pe baza unei licențe unice, cum se întîmplă de pildă în tehnică. De altfel, dacă analizăm lucrurile mai atent, nici chiar în domeniul tehnicii, principiul reproducerii automate a unui model unic nu este întru totul valabil, pentru că oricine cumpără astăzi o licență este nevoit să o adapteze la cerințele și condițiile proprii și mai ales este interesat să acționeze pentru perfecționarea acesteia, dacă nu vrea să rămînă în urmă, ținînd seama că tehnica universală nu stă pe loc, că ceea ce este astăzi modern, mîine devine perimat și ineficace; și noi am importat unele licențe care după un timp s-au învechit. Cu atît mai mult în domeniul vieții sociale, în organizarea relațiilor noi, socialiste, trebuie permanent ținut seama de schimbările noi care intervin neîntrerupt în viață, de cerințele progresului și de necesitatea adoptării formelor organizatorice care corespund condițiilor concrete date.

Reamintesc toate acestea pentru că — așa cum am spus mai înainte — se manifestă încă tendința de a se considera că este suficient să-ți însușești anumite citate sau teze din clasicii revoluționari pentru a deveni un bun comunist.

A fi comunist presupune a fi un om cu multiple cunoștințe științifice și culturale, care se ocupă continuu de lărgirea orizontului său spiritual, de însușirea a tot ce este mai înaintat în epoca sa.

A fi activist comunist presupune, pe lîngă aceasta, și capacitatea de a înțelege noul, de a elabora, pe baza noilor cuceriri ale științei, concluzii teoretice și practice pentru transformarea revoluționară a societății omenești.

În condițiile țării noastre, unde partidul reprezintă forța conducătoare, aceste cerințe — pentru un comunist, și mai ales pentru un activist de partid și de stat — devin și mai stringente.

Este cunoscut că există legități generale care acționează și în socialism, că o dată cu dezvoltarea socialismului se afirmă noi legi sociale. Pentru a elabora o linie politică justă, pentru a stabili măsurile organizatorice necesare realizării în practică a liniei politice generale, se cere studierea și înțelegerea legilor obiective, se impune să se acționeze în concordanță cu acestea.

Trebuie să avem permanent în vedere că generalul se realizează și se confirmă prin particular, că numai în măsura în care un partid comunist știe să înțeleagă realitățile concrete în care-și desfășoară activitatea și să acționeze ca atare poate asigura succesul luptei revoluționare.

După cum se știe, au fost și sînt încă multe discuții în legătură cu acțiunea legităților generale în condițiile socialismului. Aș lua, spre exemplu, problema contradicțiilor. Se pune întrebarea, dacă în socialism se mai manifestă contradicții, dacă acestea pot deveni antagoniste. Pentru a da un răspuns cît mai apropiat de adevăr, trebuie să pornim de la realitățile concrete din țara noastră. Viața a demonstrat nu o dată că și în condițiile socialismului există și se dezvoltă contradicții, că — dacă nu sînt sesizate și înțelese la timp și nu se acționează în mod conștient pentru depășirea lor — ele pot deveni antagoniste, pot duce chiar la ciocniri.

Aș lua, spre exemplu, deosebirile dintre sat și oraș, problema contradicțiilor între muncitori și țărani. Din experiența noastră știm că în perioada dinaintea cooperativizării, aceste contradicții erau destul de mari și au luat cîteodată chiar forme ascuțite.

Datorită politicii juste promovate de partid și guvern și îndeosebi ca rezultat al cooperativizării complete a agriculturii, aceste deosebiri de interese și contradicții s-au diminuat mult, dar nu am putea spune că au dispărut cu desăvîrșire. Este vorba în primul rînd de prețurile produselor agricole și industriale și, în al doilea rînd, de condițiile generale de la orașe și de la sate. Pentru ca aceste contradicții să nu se adîncească, să nu devină antagoniste și să nu ducă la ciocniri, este necesară o politică justă de prețuri prin acțiunea conștientă a statului socialist, se impun în continuare eforturi pentru a ridica nivelul satelor, pentru a apropia condițiile de viață de la sate de cele existente în orașe.

Dar în același timp este necesar să se desfășoare și o largă muncă educativă pentru ca atît țăranii cît și muncitorii să înțeleagă că este în interesul lor fundamental, al întregii societăți socialiste, să existe un raport just între prețurile industriale și agricole; totodată, trebuie dusă o luptă hotărîtă împotriva oricăror tendințe de speculă.

După cum se știe, partidul și statul nostru acționează cu fermitate în această direcție, dar trebuie să fim conștienți că soluționarea radicală a acestor probleme cere o perioadă îndelungată, că încă mulți ani va fi necesar să acordăm toată atenția rezolvării lor cît mai corespunzătoare, pentru a asigura dezvoltarea și întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș.

Este deci necesar nu să afirmăm că în socialism nu pot fi contradicții, ci — recunoscînd existența lor — să acționăm pentru a le înțelege, să stabilim cele mai potrivite căi în vederea soluționării lor în mod conștient, în concordanță cu interesele făuririi societății socialiste.

Aceasta are o mare importanță în lumina tezei dialectice privitoare la raportul dintre existența materială și conștiință, la primatul condițiilor vieții materiale asupra conștiinței. Pornind de la premisa că modul de viață socială determină modul de gîndire al oamenilor, raporturile dintre ei, nivelul conștiinței lor, trebuie să dăm toată atenția perfecționării continue a cadrului social în care își duc viața și se manifestă pe planul societății oamenii muncii din țara noastră. Desigur, victoria socialismului, exproprierea expropriatorilor și instaurarea proprietății socialiste au schimbat baza vieții materiale, au înlăturat inegalitatea economică și politică de clasă, au creat temelia dreptății sociale. Prin aceasta nu am soluționat însă ansamblul problemelor sociale pe care le implică înfăptuirea plenară a principiilor socialismului și comunismului. De aceea se impune să acționăm în continuare pentru perfecționarea organizării societății, a raporturilor socialiste de producție și a relațiilor dintre oameni, să aplicăm cu consecvență, în toate domeniile vieții sociale, principiile echității socialiste. În această ordine de idei o însemnătate de prim ordin are realizarea judicioasă a repartiției venitului național, astfel încît să se evite atît tendințele egalitariste cît și crearea

(Continuare în pag. a 5-a)

A FI COMUNIST ÎNSEAMNĂ A-ȚI ÎNSUȘI MARXISM-LENINISMUL ÎN SPIRIT CREATOR

Stimați tovarăși,

Așa cum am mai arătat, România a intrat într-o nouă etapă a dezvoltării sale economico-sociale, etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Planul cincinal 1971—1975, recent adoptat de Marea Adunare Națională, prevede continuarea industrializării socialiste în ritm susținut. Sarcini mari sînt, de asemenea, stabilite în agricultură. Întreaga economie a țării noastre va cunoaște un ritm rapid de dezvoltare. Pe această bază urmează să crească în mod substanțial nivelul de trai, material și spiritual, al întregului nostru popor.

După cum am subliniat și la Congresul al X-lea, realizarea acestor sarcini este posibilă numai pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. De aceea se impune ca o necesitate obiectivă îmbunătățirea și ridicarea nivelului învățămîntului, științei și, legat de aceasta, a întregii activități politico-educative.

Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, crearea unei puternice baze tehnico-materiale, repartizarea mai justă a unităților economice și sociale pe teritoriul țării vor duce la noi și profunde schimbări în structura socială a țării. Aceasta va impune schimbări radicale și în relațiile sociale, în organizarea conducerii societății, a legislației și normelor juridice, în întreaga suprastructură a orînduirii noastre.

Pornind de la aceste perspective nu prea îndepărtate, este necesar să luăm toate măsurile pentru a asigura soluționarea cît mai corespunzătoare a noilor probleme care apar, pentru a conduce în mod științific procesul de organizare a societății — aceasta constituind de altfel, una din îndatoririle primordiale ale partidului și statului nostru socialist.

Ridicarea rolului conducător al partidului și dezvoltarea continuă a democrației socialiste presupun creșterea nivelului politico-ideologic al cadrelor de partid și de stat, al tuturor comuniștilor, formarea unei înalte conștiințe socialiste a întregului popor, pentru a putea acționa în mod conștient în făurirea propriului lor destin.

Întreaga activitate politico-ideologică de făurire a unei înalte conștiințe socialiste trebuie să se realizeze pe baza concepției despre lume a clasei muncitoare — materialismul dialectic și istoric, pe baza ideologiei marxist-leniniste. Numai însușindu-și temeinic această concepție, metoda de analiză dialectică a fenomenelor, cadrele de partid și de stat vor putea înțelege bine atît legile obiective ale dezvoltării sociale, cît și noile tendințe și forțe care se afirmă și sînt în

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 4-a)

unor diferențe nejustificat de mari între cîștigurile diferitelor categorii sociale. Este cunoscută preocuparea constantă din ultimii ani a conducerii partidului și statului nostru pentru diminuarea discrepanțelor dintre veniturile oamenilor muncii; ca urmare decalajul dintre salariile nete cele mai mari ale cadrelor de conducere din economie și salariul minim, s-a redus de la aproape 10 ori în 1965 la 6,7 ori în prezent. Dacă luăm în calcul și influența pe care o exercită cheltuielile sociale asupra nivelului de trai al oamenilor muncii, acest decalaj este de fapt de circa 4,5 ori, ceea ce, în condițiile social-economice din țara noastră, considerăm că poate fi apreciat, în general, drept corespunzător. Acest raport se va mai îmbunătăți, însă, și mai mult în cursul actualului cincinal ca urmare a faptului că, în contextul creșterii salariului mediu nominal cu circa 26 la sută, salariul minim va spori cu peste 37 la sută. Preocupîndu-se continuu de îmbunătățirea condițiilor de viață ale celor cu venituri mici, de reducerea diferenței nejustificate dintre venituri, partidul și guvernul urmăresc totodată ca în realizarea acestei repartiții să se țină seama de cantitatea și calitatea muncii depuse, de importanța și răspunderea socială a diferitelor activități, de condițiile mai grele de lucru, astfel încît retribuția să aibă un important rol stimulativ, să nu împingă la egalitarism mic burghez care ar putea avea consecințe dăunătoare pentru dezvoltarea societății noastre socialiste.

În socialism lupta între vechi și nou are, de asemenea, un rol important și constituie o forță motrice a dezvoltării societății. Această luptă se poate desfășura însă fie în mod stihinic, fie în mod organizat și conștient. Pentru a dirija în mod corespunzător acest proces dialectic, este necesar să se sesizeze la timp noul și să se acționeze împotriva vechiului în așa fel încît să nu se ajungă la ciocniri.

Așa a acționat partidul nostru în problema cooperativizării, spre exemplu, sprijinind dezvoltarea cooperativelor, dar neforțînd lucrurile, ceea ce a permis ca acest proces revoluționar să se încheie prin afirmarea sectorului cooperatist socialist în agricultură, fără a produce prea mari frămîntări. Spun aceasta deoarece, după cum se știe, au fost comise la un moment dat și anumite greșeli în forțarea cooperativizării. Este vorba îndeosebi de primii ani, cînd s-au și ivit o serie de greutăți, cu repercusiuni inclusiv asupra producției agricole și alianței dintre clasa muncitoare și țărănime. Este adevărat că partidul a combătut cu hotărîre aceste greșeli și a acționat pentru lichidarea lor — și tocmai datorită acestui fapt cooperativizarea s-a putut realiza în bune condiții, ducînd la dezvoltarea producției agricole, la întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea, la sporirea încrederii țărănimii în politica marxist-leninistă a partidului nostru.

Acum putem aprecia și mai mult cît de just a procedat partidul nostru trecînd la înfăptuirea cooperativizării agriculturii, la realizarea economiei socialiste unitare, ne putem da și mai bine seama ce greutăți ar fi trebuit să învingem dacă nu am fi înțeles la timp noul, dacă nu l-am fi susținut și nu l-am fi promovat cu curaj, dar și cu multă atenție.

De aici reiese necesitatea de a studia întotdeauna cu atenție fenomenele sociale, de a acționa și de a crea condiții corespunzătoare pentru afirmarea și promovarea noului; rezultă, în același timp, și necesitatea de a acționa împotriva vechiului, care nu dispare de la sine, ci trebuie înlăturat la vreme pentru a nu se ajunge la conflicte. În promovarea noului trebuie ținut seama de condițiile concrete, de a nu se forța niciodată lucrurile, de a nu se recurge la mijloace administrative, ci de a acționa prin mijloace economice și politice, dirijînd astfel în mod conștient procesul de afirmare a noului în viață.

POLITICA EXTERNĂ PĂTRUNSĂ DE SPIRITUL CONCEPȚIEI MATERIALIST-DIALECTICE A PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU

Se poate spune că și în activitatea internațională partidul nostru a acționat și acționează pe baza principiilor materialismului dialectic și istoric.

În elaborarea politicii internaționale am pornit întotdeauna de la contradicțiile existente, de la noile fenomene ce apar pe plan internațional, am avut și avem în vedere că și în relațiile dintre state există și pot apare contradicții, că și în viața internațională are loc o luptă continuă între vechi și nou.

După cum este cunoscut, victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a marcat o nouă eră în istoria societății omenești — era socialismului. O dată cu aceasta a apărut o nouă contradicție fundamentală în viața internațională, care s-a amplificat o dată cu victoria socialismului în noi țări, cu formarea sistemului socialist mondial. Reacțiunea internațională a încercat prin toate mijloacele, inclusiv intervenția militară, să împiedice victoria socialismului, dar popoarele Uniunii Sovietice, sub conducerea partidului făurit de Lenin, cu sprijinul clasei muncitoare și al forțelor revoluționare din toate țările, inclusiv din România, au înfrînt pe reacționari și intervenționiști, făurind cu succes noua orînduire socialistă.

Victoria revoluției, după cel de-al doilea război mondial, într-un număr de state din Europa, Asia și America Latină, printre care și în țara noastră — și aș sublinia în mod special crearea Republicii Populare Chineze care a avut o importanță istorică deosebită — a dus la afirmarea și mai puternică a noului care reprezintă viitorul întregii omeniri — socialismul și comunismul.

Formarea sistemului socialist mondial — după cel de-al doilea război mondial — care cuprinde 14 state, a deschis calea pentru afirmarea în lume a unor relații de tip nou între state și popoare. Tocmai datorită existenței sistemului socialist mondial, în raportul de forțe pe arena internațională s-au produs schimbări radicale, creîndu-se posibilități reale ca forțele antiimperialiste să pună capăt politicii imperialiste de război și să asigure pacea între popoare.

După cum se știe, în relațiile dintre țările socialiste s-au ivit o serie de divergențe și chiar contradicții. Se poate spune că acestea sînt determinate atît de unele deosebiri economice, sociale, naționale, istorice, deci de cauze obiective, dar și de anumite greșeli de ordin subiectiv. De altfel, se știe că Lenin a atras atenția, la timpul său, că pot apare unele contradicții între țările socialiste. Pornind de la aceste realități, problema care se pune este nu de a nega existența acestora, ci de a le înțelege cauzele și a milita activ în direcția împiedicării adîncirii lor, pentru găsirea căilor care să ducă la depășirea acestora.

În acest spirit a acționat și acționează partidul nostru, Republica Socialistă România, considerînd că aceste divergențe sînt vremelnice, că dacă se acționează cu grijă, pornind de la interesele generale, de la afirmarea noului, a principiilor marxist-leniniste și ale internaționalismului socialist în relațiile dintre state — bazate pe deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea și avantajul reciproc — aceste divergențe pot fi depășite, relațiile de tip nou pot să se afirme tot mai deplin. Noi avem toată convingerea că, în ciuda existenței încă a anumitor greutăți, aceste divergențe vor fi depășite, relațiile de tip nou vor triumfa, deoarece aceasta constituie o necesitate obiectivă a dezvoltării societății socialiste.

În același mod se pune problema și în ce privește relațiile dintre partidele comuniste și muncitorești. Divergențele din mișcarea comunistă și muncitorească se datoresc atît condițiilor economico-sociale, naționale, dar îndeosebi faptului că vechea formă de unitate nu mai corespunde noilor condiții istorice, lucru recunoscut de altfel încă din 1943, cînd Internaționala Comunistă a hotărît să se autodizolve. Orice încercare de a menține vechile stări de lucruri nu poate să nu ducă la divergențe; de aceea este necesar să se acționeze pentru realizarea unității pe noi baze, pe baza principiilor marxist-leniniste și ale internaționalismului proletar, care presupun deplina egalitate între partide, respectul independenței și neamestecul în treburile interne, dreptul fiecărui partid de a-și elabora linia politică corespunzător condițiilor din țara respectivă.

Colaborarea și întrajutorarea, solidaritatea internațională trebuie să pornească de la aceste realități; numai pe această bază se va realiza o nouă unitate care va fi incomparabil superioară celei anterioare.

Se poate spune că ne aflăm într-un stadiu de afirmare a acestei noi unități, care va da mișcării comuniste și muncitorești noi dimensiuni naționale și internaționale. De aceea, partidul nostru acționează cu consecvență pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate partidele comuniste și muncitorești, pentru întărirea unității și colaborării lor pe baza respectării stricte a dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia corespunzător condițiilor în care își desfășoară activitatea, pentru întărirea unității și coeziunii liber consimțite a partidelor comuniste și muncitorești.

Referindu-mă la securitatea europeană, se poate spune, de asemenea, că inițial ea a avut nu prea mulți aderenți. Faptul că aceasta corespundea necesității și intereselor tuturor popoarelor continentului nostru a făcut ca ideea securității europene și a unei conferințe a tuturor statelor interesate să cîștige tot mai mulți adepți, fiind astăzi îmbrățișată practic de toate statele europene. De aceea se poate aprecia că sînt create condițiile spre a se trece la reuniuni pregătitoare pentru organizarea, într-un timp nu prea îndepărtat, a conferinței general-europene.

În general, sîntem martorii unor profunde transformări în viața internațională, ai creșterii tot mai puternice a forțelor care se pronunță pentru instaurarea în relațiile dintre state a principiilor deplinei egalități, a respectului independenței și suveranității naționale, pentru renunțarea la forță sau la amenințarea cu forța în rezolvarea problemelor litigioase.

Afirmarea acestor principii în relațiile dintre state, fără deosebire de orînduire socială, dovedește că ele corespund unor necesități obiective, că în ciuda unor obstacole ele se vor impune în practica internațională.

O importanță deosebită în dezvoltarea situației internaționale o reprezintă hotărîrea adoptată, cu o mare majoritate, pentru restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în O.N.U. și în celelalte organisme internaționale. Aceasta, aș putea spune, constituie o dovadă în plus că ceea ce reprezintă o necesitate obiectivă în dezvoltarea vieții internaționale nu poate fi multă vreme împiedicat să se afirme, că orice încercări s-ar face, mai devreme sau mai tîrziu, vechiul — și aici este vorba de vechea politică — trebuie să eșueze și să facă loc unei politici raționale, corespunzătoare intereselor cauzei colaborării internaționale și păcii în lume.

Acest adevăr se reflectă și în alte aspecte ale vieții internaționale contemporane și chiar în însăși înfruntarea majoră a zilelor noastre — aceea dintre aspirația arzătoare a uriașei majorități a omenirii spre pace și destindere, și politica de încordare, agresiune și război dusă de cercurile militariste, imperialiste. Constituie un anacronism, cu repercusiuni deosebit de grave asupra popoarelor, cursa înarmărilor și, îndeosebi, a înarmărilor nucleare. Împotriva acestei politici a vechiului de care se cramponează cercurile reacționare se ridică uriașe forțe mondiale, practic opinia publică internațională, care cere promovarea unei politici noi de dezarmare, de orientare a uriașelor fonduri militare spre progresul material și cultural al tuturor popoarelor, a unei politici de încredere și colaborare. Pornind de la aceste considerente, partidul și guvernul țării noastre militează cu energie și consecvență pentru dezarmare generală, și în mod deosebit, pentru dezarmarea nucleară, se pronunță hotărît pentru organizarea unei conferințe consacrate dezarmării la care să participe toate statele lumii profund interesate în eliberarea de coșmarul unei conflagrații nucleare, în diminuarea poverii înarmărilor. Acționăm pentru trecerea de la declarații generale la măsuri concrete, practice în direcția dezarmării.

Un alt anacronism în viața internațională, un reziduu al vechiului, al epocii războiului rece, îl constituie de asemenea menținerea blocurilor militare opuse care, departe de a fi un mijloc de întărire a securității, reprezintă un factor de animozitate și suspiciune, o piedică în apropierea și conlucrarea între națiuni pe baza egalității în drepturi în vederea însănătoșirii climatului internațional și consolidării păcii. Așa cum un anacronism îl reprezintă și faptul că acum, la aproape 27 de ani de la terminarea războiului, în nenumărate state continuă să se afle trupe străine și baze militare. Ținînd seama de aceasta, România se pronunță pentru desființarea N.A.T.O. și, concomitent, a Tratatului de la Varșovia, creat în scopuri defensive ca urmare a constituirii Pactului Atlanticului de Nord, pentru lichidarea tuturor grupărilor militare opuse, pentru înlocuirea politicii de bloc cu dezvoltarea largă, nestingherită a colaborării multilaterale dintre națiuni și popoare.

Bazîndu-și întreaga politică internațională pe principiile dialecticii istorice, partidul și statul nostru se situează ferm de partea forțelor înaintate ale omenirii, își pun eforturile în slujba noului în politica mondială, acționează împotriva mentalităților și poziților perimate, dăunătoare, potrivnice intereselor popoarelor, intereselor păcii și progresului universal.

Este adevărat că desfășurarea vieții internaționale, a evenimentelor demonstrează, zi de zi, că noul își croiește drum prin lupte grele împotriva vechilor forțe imperialiste, reacționare, care vor să mențină și să continue vechea politică de forță și dictat, politica colonialistă și neocolonialistă.

În același timp, evenimentele confirmă cu putere faptul că forțele antiimperialiste, popoarele care luptă pentru apărarea independenței și suveranității lor naționale, pentru dezvoltare de sine stătătoare, devin tot mai puternice, că — dacă ele își unesc forțele — pot să se opună vechii politici, pot să asigure afirmarea noilor principii în viața internațională, a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta corespunzător voinței sale, să ducă la lărgirea relațiilor de colaborare între popoare, la realizarea unei păci trainice pe planeta noastră.

Desfășurarea vieții internaționale evidențiază cu putere de lege că progresul economico-social al fiecărui popor, cauza luptei antiimperialiste, impun unitatea tuturor forțelor progresiste naționale, a tuturor forțelor antiimperialiste pe plan mondial.

Istoria, cel mai bun învățător, demonstrează că prigoana împotriva comuniștilor sau altor forțe revoluționare a dus la pierderea cuceririlor democratice, inclusiv la pierderea independenței naționale.

De aceea, colaborarea între toate forțele revoluționare democratice, naționale, antiimperialiste — și comuniștii sînt cei mai consecvenți luptători împotriva imperialismului — reprezintă o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărui popor, pentru independența și suveranitatea națională, pentru desfășurarea cu succes a luptei împotriva politicii imperialiste de forță și dictat.

Fără unitatea tuturor forțelor antiimperialiste naționale nu se poate realiza un puternic front antiimperialist. Forța unității internaționale constă în coeziunea și puterea detașamentelor naționale; acest adevăr trebuie avut permanent în vedere și în toate împrejurările.

O analiză succintă a evenimentelor internaționale atestă justețea liniei generale a politicii externe a României, confirmă faptul că această politică corespunde unor necesități obiective, că ea ține seama atît de interesele poporului nostru, cît și ale popoarelor din țările socialiste, de cauza colaborării tuturor forțelor antiimperialiste a tuturor statelor lumii în lupta pentru pace și colaborare internațională.

Nu doresc să mă refer la unele probleme mai actuale internaționale. Sînt cunoscute pozițiile partidului nostru în problema războiului dus de Statele Unite în Vietnam și Indochina, în problema conflictului din Orientul Apropiat, îngrijorarea noastră față de ascuțirea situației și încordarea relațiilor dintre India și Pakistan. Este cunoscută preocuparea partidului nostru de a se ajunge la încetarea cît mai grabnică atît a războiului din Vietnam, cît și a conflictului din Orientul Apropiat, de a se face totul pentru a nu se ajunge la un conflict armat între India și Pakistan; aceasta o cer atît interesele popoarelor respective cît și interesele tuturor popoarelor, cauza colaborării și păcii internaționale.

M-am referit la unele probleme internaționale pornind de la unitatea dialectică dintre politica internă și externă, do-

(Continuare în pag. a 6-a)

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 5-a)

rind să subliniez şi prin aceasta că în activitatea ideologică, de formare a omului nou cu o înaltă conştiinţă revoluţionară, înţelegerea justă a fenomenelor internaţionale, a noilor direcţii în relaţiile dintre state constituie o latură esenţială a muncii politico-ideologice, educative. De aceea va trebui să acordăm o atenţie deosebită educării maselor largi populare în spiritul principiilor politicii externe a partidului şi guvernului ţării noastre, făcînd din fiecare activist şi cetăţean un militant activ pentru înfăptuirea acestei politici, pentru dezvoltarea colaborării şi prieteniei cu toate popoarele lumii, pentru cauza păcii în lume.

ORGANIZAREA ÎNTREGII VIEŢI SOCIALE PE BAZA PRINCIPIILOR ETICII ŞI ECHITĂŢII SOCIALISTE

Stimaţi tovarăşi,

Întreaga activitate politico-ideologică trebuie să se bazeze pe politica partidului nostru, care reprezintă marxism-leninismul creator în România. Înfăptuirea vastului program elaborat de Congresul al X-lea cere eforturi serioase din partea întregului partid şi popor. Se impune o disciplină şi o ordine desăvîrşită, mijloacele materiale şi financiare trebuie gospodărite cu maximum de eficienţă, înlăturîndu-se orice risipă. Trebuie să înţelegem că lichidarea rămînerii în urmă şi făurirea unei economii avansate nu pot fi decît rodul muncii unite a întregului popor.

Desigur, colaborarea internaţională are o mare însemnătate, constituie o cerinţă obiectivă ; de aceea ţara noastră dezvoltă larg cooperarea cu ţările socialiste, cu celelalte state din lume, dar esenţialul, factorul hotărîtor îl reprezintă eforturile creatoare ale oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, din ţara noastră, munca întregului popor.

Numai pe baza folosirii cît mai judicioase a venitului naţional vom asigura atît reproducţia lărgită, cît şi creşterea nivelului de trai. În gospodărirea mijloacelor de care dispunem trebuie să ţinem seamă şi de prezent, dar şi de viitorul naţiunii noastre socialiste. Să acţionăm ca o familie unită care doreşte să ocupe, în lume, un loc tot mai respectat şi demn, loc cucerit prin muncă şi printr-o politică de colaborare, prietenie şi pace.

Prin munca politică-educativă este necesar să asigurăm afirmarea cu putere în viaţă a principiilor comuniste. Membrii partidului, toţi cetăţenii patriei noastre socialiste, trebuie educaţi în spiritul eticii şi echităţii sociale. Comunistul trebuie să lupte cu hotărîre împotriva exploatării şi asupririi naţionale şi sociale, împotriva rasismului, şovinismului, naţionalismului, a oricăror forme de înjosire a omului. El trebuie să fie luptător neabătut pentru relaţii de colaborare şi prietenie între oameni, între naţiuni, pentru realizarea în practică a principiilor dreptăţii, a unei juste repartiţii a venitului naţional între oamenii muncii.

Comunistul trebuie să combată cu hotărîre obiceiurile burgheze şi să lupte pentru înlăturarea lor din viaţa oamenilor.

Influenţa moravurilor burgheze se manifestă în primul rînd prin atitudinea faţă de proprietatea socialistă; furturile, delapidările, sustragerile de orice fel lovesc în interesele tuturor oamenilor muncii, sînt acte ostile construcţiei socialiste, de aceea trebuie considerate, aşa cum spunea Lenin, ca acte contrarevoluţionare.

Mentalităţile generate de clasele exploatatoare se exprimă şi în tendinţele de parazitism, în încercarea de a trăi fără muncă, pe seama altora, sau de a înşela societatea oferindu-i foarte puţin, şi dacă se poate nimic, în schimbul avantajelor pe care i le creează aceasta. Expresii ale moravurilor şi modului de viaţă burghez sînt, de asemenea, desfrîul moral, care poate îmbrăca nenumărate forme de manifestare, tendinţa de a duce o viaţă de lux prin cîştiguri ilicite, necinstea, minciuna, carierismul — vicii care alterează grav fizionomia omului şi care vin în cea mai flagrantă contradicţie cu principiile morale ale noii noastre societăţi. Este necesar să combatem cu hotărîre fenomenele de căpătuială, de înavuţire personală în discordanţă cu situaţia generală, să combatem favoritismul şi nepotismul, toate acestea constituind, de asemenea, manifestări ale vechii societăţi care trebuie să dispară în socialism. Dăunătoare mersului nostru înainte sînt şi spiritul individualist, mic-burghez, de indiferenţă faţă de marile aspiraţii şi eforturi ale poporului, sustragerea de la obligaţiile pe care uriaşa operă de transformare revoluţionară a societăţii şi de înflorire a patriei le pune în faţa fiecărui cetăţean. Viaţa arată că mentalităţile vechi, de esenţă burgheză, sau mic-burgheză, pot avea consecinţe deosebit de grave asupra poziţiei omului în societatea de azi. Ele pot duce pînă la urmă la descompunerea morală şi politică a celor care devin prizonierii acestora, inclusiv la comiterea de acte ce pot aduce prejudicii societăţii, propriului popor, patriei socialiste, cauzei socialismului. Lupta fermă împotriva concepţiilor retrograde din vechea societate, împotriva obiceiurilor şi moravurilor care poartă amprenta modului de viaţă burghez, eliberarea omului de tarele morale ale trecutului, de consecinţele gravelor deformări spirituale produse de ideologia şi comportamentul claselor exploatatoare constituie, de aceea, o latură esenţială a activităţii politice de educaţie socialistă a oamenilor muncii din patria noastră. Tovarăşii ilegalişti îşi aduc aminte ce mare atenţie acordam noi poziţiei morale atunci cînd un om sau un cetăţean dorea să intre în partidul comunist, deoarece şi în condiţiile ilegalităţii s-a dovedit nu o dată că descompunerea morală a dus la descompunere politică, la trădare. Deci problema poziţiei morale a comunistului, a fiecărui om al muncii este o problemă esenţială pentru dezvoltarea societăţii noastre.

Munca politico-educativă trebuie să pună pe primul plan apărarea proprietăţii socialiste — de stat şi cooperatiste. Să facem ca fiecare cetăţean să-şi consacre energia şi capacitatea creşterii avuţiei naţionale, înfloririi vieţii tuturor oamenilor muncii; numai astfel va creşte şi fericirea fiecăruia în parte.

Să educăm pe toţi cetăţenii, şi în special tineretul, în spiritul cultului faţă de muncă, faţă de munca liberă, despovărată de exploatare din societatea noastră, singura sursă a progresului şi prosperităţii poporului nostru, a naţiunii noastre socialiste, mijlocul principal de afirmare a talentului şi forţei creatoare ale tuturor cetăţenilor, de manifestare a personalităţii şi autoperfecţionare morală a fiecăruia.

În întreaga sa viaţă, comunistul trebuie să dea dovadă de modestie şi simplitate, să combată manifestările de îngîmfare şi aroganţă, să ducă o viaţă familială şi socială exemplară.

Comunistul trebuie să fie cinstit, curajos, demn, să lupte cu ardoare pentru adevăr, pentru dreptate şi libertate. El trebuie să iubească munca, să depună eforturi şi să se preocupe continuu pentru dezvoltarea proprietăţii socialiste de stat şi cooperatiste, să pună pe primul plan interesele poporului muncitor, înţelegînd că între interesele personale şi cele generale ale întregii societăţi nu există nici o contradicţie, ci, dimpotrivă, există o strînsă unitate dialectică, că buna stare personală este strîns legată de bunăstarea întregului popor, că asigurînd dezvoltarea generală a ţării asigură ridicarea şi a nivelului său de trai.

Relevînd profunzimea şi însemnătatea istorică a operei de transformare socialistă a omului, Lenin sublinia că partidul comunist trebuie să lupte pentru a face să prindă rădăcini în conştiinţa maselor, în deprinderile lor, în traiul lor de zi cu zi, regula : „toţi pentru unul şi unul pentru toţi", „...pentru a introduce treptat, dar ferm, disciplina comunistă şi munca comunistă".

În activitatea politico-educativă va trebui să acordăm o mai mare atenţie politicii naţionale marxist-leniniste a partidului nostru, să intensificăm activitatea de educare a oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, în spiritul prieteniei şi frăţiei, în lupta şi munca comună pentru făurirea noii orînduiri sociale, pentru înflorirea României socialiste. Despre problema naţională în general, despre rolul naţiunii în socialism şi despre problema naţionalităţilor şi rolul lor am vorbit pe larg, în mod deosebit, la a 50-a aniversare a partidului — şi nu doresc să mai revin acum asupra acestora. De altfel, consider că asupra acestor probleme în partidul nostru există o deplină claritate. Consider că partidul nostru a contribuit mult la clarificarea şi pe plan internaţional a problemei naţionale şi a rolului naţiunii în dezvoltarea socialismului.

De asemenea, va trebui să ne preocupăm permanent şi continuu de educarea poporului nostru în spiritul solidarităţii internaţionaliste cu popoarele ţărilor socialiste, cu mişcarea comunistă şi muncitorească internaţională, cu oamenii muncii de pretutindeni, cu mişcările de eliberare naţională, cu toate forţele marelui front antiimperialist. Aş putea spune că este un merit al partidului nostru că a pus un accent deosebit în educarea comuniştilor şi a poporului nostru în acest spirit, că şi-a manifestat şi îşi manifestă activ solidaritatea în practică, şi nu în vorbe, cu lupta tuturor popoarelor care se ridică împotriva asupririi naţionale, a colonialismului şi imperialismului, pentru libertate şi independenţă.

Comunistul trebuie să ştie să îmbine în mod armonios interesele naţionale cu internaţionalismul proletar. A fi comunist înseamnă a fi întotdeauna de partea popoarelor care luptă pentru independenţa lor naţională, a milita pentru colaborare şi pace între state şi naţiuni !

Toate aceste cerinţe trebuie să devină de fapt norme de convieţuire şi de relaţii pentru toţi oamenii muncii, pentru întregul nostru popor. În acest spirit trebuie educaţi copiii şi tinerii patriei noastre. Acestea trebuie să constituie cerinţe obligatorii faţă de omul nou, înaintat, cu o înaltă conştiinţă socialistă.

Cred că va fi necesar să trecem la elaborarea mai amănunţită a normelor de relaţii şi de convieţuire socială, care să devină un adevărat cod al educaţiei şi comportării socialiste şi comuniste. În general, este necesar să acordăm mai multă atenţie elaborării noilor norme de drept socialist pentru toate domeniile vieţii sociale. Trebuie să înţelegem că multe din vechile norme de drept nu mai corespund noilor condiţii economice, sociale şi istorice, că păstrarea lor vine în contradicţie cu cerinţele noii orînduiri, că şi aici trebuie să acţionăm pentru înlăturarea a ceea ce este perimat şi să facem loc noului care se afirmă cu putere.

Întregul sens al măsurilor privind activitatea politico-ideologică este de a asigura afirmarea tot mai puternică în viaţă a principiilor comuniste, de a învăţa să muncim şi să trăim în spiritul acestor principii. Fără îndoială că aceasta nu se poate realiza printr-o hotărîre, că necesită o muncă foarte îndelungată şi perseverentă în toate sectoarele de activitate.

Adeseori deficienţele existente în activitatea noastră ideologică, politică şi cultural-educativă, fenomenele negative care apar în viaţa socială, în comportamentul unor oameni se încearcă a fi justificate prin teza despre rămînerea în urmă a conştiinţei faţă de dezvoltarea vieţii materiale. A accepta o asemenea justificare pentru lipsurile noastre înseamnă a încuraja o atitudine pasivă, defetistă, cu profunde repercusiuni negative asupra dezvoltării societăţii. Noi, comuniştii, studiem legile sociale obiective nu pentru a adopta o poziţie fatalistă faţă de acestea, ci, dimpotrivă, pentru ca, înţelegînd sensul lor, să putem acţiona în interesul progresului social, în interesul oamenilor, al victoriei socialismului şi comunismului. Fără a nega cîtuşi de puţin rolul esenţial al forţelor de producţie în dezvoltarea societăţii, noi pornim de la teza, de asemenea marxistă, că la rîndul ei conştiinţa poate exercita o puternică înrîurire asupra mersului înainte al societăţii, că ideile înaintate, cucerind masele, devin o uriaşă forţă materială a progresului. Tocmai animaţi de această convingere dorim să intensificăm activitatea ideologică, politică şi cultural-educativă, eforturile pentru ridicarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii.

După cum vedeţi, tovarăşi, ne propunem să pornim la un drum lung. Nu este vorba de o campanie, ci de a aşeza întreaga noastră viaţă socială pe principiile eticii şi echităţii socialiste şi comuniste, pe noi norme de convieţuire şi relaţii sociale.

Dacă putem pune astăzi aceste probleme de mare răspundere, aceasta se datoreşte faptului că am intrat într-o nouă etapă a dezvoltării socialiste a României — în etapa cînd problema relaţiilor sociale, a relaţiilor dintre oameni, cînd afirmarea principiilor noi în practică condiţionează întreaga dezvoltare socialistă a ţării noastre, viitorul comunist al patriei. Este deci vorba ca şi în acest domeniu să începem să acţionăm mai organizat, împotriva vechiului, pentru promovarea noului. Numai atunci vom putea spune că ne îndeplinim datoria de comunişti, vom putea avea încredere deplină că viitorul ţării, al poporului, se va afla în mîini sigure.

CREŞTEREA ROLULUI CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI ÎN SOCIETATE, SPORIREA FUNCŢIILOR STATULUI ÎN CONDUCEREA VIEŢII SOCIALE

Stimaţi tovarăşi,

Înfăptuirea acestor obiective fundamentale impune îmbunătăţirea activităţii tuturor organizaţiilor şi organelor de partid, începînd cu Comitetul Central. Este necesar să se afirme şi mai puternic rolul partidului de forţă politică conducătoare în toate sectoarele activităţii economico-sociale ; aşa cum este necesar ca statul nostru socialist să-şi îndeplinească în mai bune condiţii rolul său în toate domeniile de activitate.

Fiecare organizaţie de partid trebuie să poarte răspunderea şi să acţioneze pentru realizarea în viaţă a politicii partidului. Este necesar să întărim rolul organizaţiilor de partid din ministere, institute de cercetări şi organizaţii obşteşti, inclusiv din uniunile de creaţie şi societăţile ştiinţifice. Toate aceste organizaţii — rămînînd în continuare în evidenţa comitetelor de partid ale sectoarelor de care aparţin — trebuie să lucreze în acelaşi timp sub îndrumarea Secretariatului Comitetului Central al partidului.

Este necesar să fie întărită exigenţa la primirea în partid şi în general faţă de activitatea şi comportarea în muncă şi în societate a comuniştilor. Fiecare membru de partid trebuie să primească sarcini concrete în desfăşurarea activităţii politico-educative în rîndul oamenilor muncii.

O atenţie deosebită se impune să acordăm îmbunătăţirii muncii cu activul de partid care constituie o uriaşă forţă politică în înfăptuirea hotărîrilor partidului şi statului. Membrii comitetelor de partid din marile întreprinderi, instituţii, comitetele comunale, orăşeneşti, municipale şi judeţene vor trebui să participe mai intens la întreaga activitate a organelor respective, fiecare membru al unui

(Continuare în pag. a 7-a)

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 6-a)

comitet urmînd să îndeplinească o muncă concretă.

Comisiile comitetelor județene, pe lîngă studierea anumitor probleme, vor trebui să participe și la exercitarea controlului în domeniile lor de activitate, inclusiv la controlul muncii aparatului de partid. Este necesar să se stabilească regula ca semestrial comitetele de partid să analizeze cum se desfășoară munca politică-educativă în sectorul lor de activitate.

Va trebui să fie îmbunătățită activitatea cabinetelor de partid, pentru ca ele să devină adevărate centre de conducere a muncii ideologice. În acest sens, pentru conducerea lor, este necesar să fie create consilii obștești care să se sprijine pe un larg activ de partid.

În vederea desfășurării în bune condiții a muncii educative, va trebui să fie create în toate întreprinderile, în instituții, comune și orașe cabinete pentru științele sociale și răspîndirea cunoștințelor științifice. În cadrul acestor cabinete vor funcționa și centrele de documentare pentru activitatea politico-educativă. De regulă, aceste cabinete vor trebui să funcționeze pe lîngă cluburi, cămine culturale și case de cultură.

În activitatea de combatere a diferitelor manifestări retrograde, moravuri și obiceiuri vechi, trebuie să crească și mai mult rolul adunărilor oamenilor muncii, care au o profundă influență educativă și socială.

În cadrul muncii educative trebuie, de asemenea, să se acorde o atenție deosebită întăririi disciplinei și ordinii, respectării legalității socialiste, cunoașterii și aplicării riguroase a legilor statului nostru socialist.

Trebuie să punem capăt cu hotărîre atitudinii, care se mai întîlnește chiar și la unele cadre de conducere, de a nesocoti sau încălca legile statului, gîndind probabil că legile nu sînt făcute și pentru ei.

Este necesar să asigurăm o bună cunoaștere a legilor, să organizăm un control permanent cu privire la realizarea lor. Orice încălcare a legilor, orice știrbire a disciplinei și ordinii dăunează desfășurării cu succes a întregii activități, intereselor întregului popor și de aceea trebuie combătute cu toată hotărîrea, neadmițîndu-se manifestarea lor sub nici o formă în activitatea de partid și de stat. Nu doresc să mă refer acum la aspecte concrete ; cred că fiecare dintre dumneavoastră cunoaște multe și sper că în cuvîntul pe care îl veți lua vă veți referi la ele, completînd astfel ceea ce am spus eu.

La desfășurarea activității educative, la afirmarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste este necesar să participe în mod susținut toate cadrele și întregul activ de partid și de stat și mai cu seamă să înceapă prin a-și organiza viața și munca lor în spiritul acestor principii.

Realizarea în bune condiții a sarcinilor în domeniul muncii ideologice face necesară îmbunătățirea în continuare și a activității Comitetului nostru Central, a aparatului său.

În primul rînd, se impune o participare mai activă a tuturor membrilor Comitetului Central la munca ideologică. S-au obținut unele îmbunătățiri față de trecut, dar nu am putea spune că facem totul pentru aceasta. Comisiile Comitetului Central vor trebui să participe mai activ la studierea și elaborarea documentelor și hotărîrilor în domeniile respective și în același timp la organizarea înfăptuirii și controlului realizării acestora, inclusiv la controlul activității secțiilor Comitetului nostru Central.

Apreciez că prin aceasta vom face să crească și mai mult rolul Comitetului Central și, în general, al organelor de partid în conducerea întregii activități de partid ; va fi și o dezvoltare a democrației de partid și vom pune mai deplină ordine și înțelegere în faptul că nu aparatul, ci organele de partid sînt cele care răspund de întreaga activitate.

În general, este necesară întărirea spiritului de răspundere, creșterea exigenței în muncă. Să introducem regula ca cel puțin o dată pe an Comitetul Executiv, Prezidiul Permanent și Secretariatul Comitetului Central să raporteze Comitetului Central despre activitatea lor. Toate ministerele și organele centrale să prezinte rapoarte anuale despre activitatea lor în fața Consiliului de Miniștri, iar Consiliul de Miniștri să raporteze Consiliului de Stat și Comitetului Central al partidului.

Trebuie să acordăm în continuare o mai mare atenție dezvoltării democrației de partid prin dezbaterea cu regularitate a hotărîrilor și prin participarea comuniștilor la adoptarea acestora, prin creșterea contribuției lor la elaborarea liniei politice generale și la transpunerea ei în viață.

Să dezvoltăm și mai larg critica și autocritica în întreaga viață de partid și de stat. Este necesar ca presa centrală și locală să trateze mai regulat problemele activității de partid și ale muncii ideologice. Aceste măsuri trebuie să ducă la ridicarea nivelului politic-ideologic al tuturor comuniștilor, chemați să acționeze cu fermitate pentru afirmarea principiilor comuniste, pentru creșterea rolului conducător al partidului.

În mod corespunzător se cer luate măsuri pentru îmbunătățirea muncii organelor de stat, a organizațiilor obștești, care au răspunderi și îndatoriri deosebit de mari în înfăptuirea programului de dezvoltare a conștiinței socialiste, de afirmare a omului nou. În acest spirit va trebui să se continue realizarea măsurilor privind și îmbunătățirea activității Consiliului de Miniștri, a ministerelor, îndeplinirea de către ministere în mai bune condiții a rolului pe care îl au în conducerea și orientarea corespunzătoare a activității, participarea lor la întreaga muncă politico-educativă, la afirmarea principiilor de muncă și viață comuniste.

Un rol deosebit, în această privință, au, de asemenea, sindicatele, cărora plenara Comitetului Central din februarie 1971 le-a precizat pe larg sfera de activitate. De aceea, nu cred că este cazul să insist acum asupra acestei probleme. Este necesar ca tovarășii care lucrează în conducerea sindicatelor să ia toate măsurile pentru tradducerea în viață a acestor hotărîri, pentru realizarea sarcinilor de mare răspundere ce revin sindicatelor.

În ce privește Uniunea Tineretului Comunist, ea are un rol deosebit de important în educarea în spirit revoluționar a membrilor săi, cît și a întregului tineret.

Și în această privință, hotărîrile Comitetului Central al partidului sînt foarte clare și nu doresc să insist asupra lor. Este necesar ca tovarășii din conducerea U.T.C., toate organele și organizațiile tineretului comunist să dea dovadă de mai multă inițiativă, să țină mai mult seama de cerințele tinerei generații. Trebuie să organizăm astfel activitatea organizațiilor tineretului, încît ele să devină o adevărată școală de educație și de participare a tineretului la conducerea întregii activități sociale.

O atenție deosebită se impune să acordăm muncii de educare a femeilor, participării lor în mai mare măsură la întreaga activitate de conducere a societății. În acest sens se impun și îmbunătățiri în organizarea și în activitatea comisiilor de femei și a muncii Consiliului Național al Femeilor, care urmează să fie în curînd analizată în Comitetul Executiv.

SPORIREA ROLULUI ȘCOLII CA FACTOR PRINCIPAL DE INSTRUIRE ȘI EDUCAȚIE A TINEREI GENERAȚII

Stimați tovarăși,

Pornind de la faptul că școala reprezintă factorul principal de instruire și educare a tineretului, partidul a luat un șir de măsuri pentru îmbunătățirea învățămîntului, pentru legarea lui mai strînsă de producție, cercetare și de viață. Este necesar să urmărim realizarea tuturor acestor măsuri și ridicarea continuă a nivelului învățămîntului de toate gradele. Începînd cu grădinițele și căminele de copii și pînă la absolvenții școlii generale de 10 ani, copiii sînt permanent în grija învățămîntului, iar după aceea tinerii — fie că urmează liceul, o școală profesională sau ucenicia la locul de muncă — se află de fapt tot sub îndrumarea învățămîntului ; nu mai vorbesc de tinerii care urmează învățămîntul superior, care pînă la vîrsta de 23, cîteodată pînă la 25 de ani se află sub îndrumarea învățămîntului. Reamintesc toate acestea pentru a se înțelege mai bine de către noi toți, dar mai cu seamă de către tovarășii care lucrează în domeniul învățămîntului, în Ministerul Învățămîntului, marea răspundere ce revine școlii, cadrelor didactice, comuniștilor din acest sector în educarea tinerei generații. Trebuie să facem din fiecare unitate școlară un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist a copiilor și tinerilor.

Avem datoria să creștem un tineret cu un larg orizont spiritual, înarmat cu tot ceea ce a creat mai bun omenirea în domeniul cunoașterii, cu cele mai noi cuceriri ale științei universale. Fiecare educator, învățător și profesor din întregul sistem de învățămînt trebuie să fie atît un bun specialist în domeniul său, cît și un bun educator comunist. Numai îmbinînd aceste două calități, cadrele didactice își vor putea îndeplini în bune condiții sarcina de înaltă responsabilitate și onoare pe care o au în formarea tinerei generații. Partidul apreciază în mod deosebit activitatea cadrelor noastre didactice, dar, în același timp, pune în fața lor îndatoriri de și mai mare răspundere. Sîntem convinși că întregul corp didactic va răspunde cu entuziasm chemării partidului.

Va trebui să fie îmbunătățită și activitatea Ministerului Învățămîntului, problemele educației tineretului ocupînd o pondere mai mare în preocupările și munca acestuia ; de aceea el trebuie să devină un minister al învățămîntului și al educației, atît în fapt cît și, poate, ca denumire.

LĂRGIREA ORIZONTULUI DE CUNOAȘTERE AL MASELOR — CONDIȚIE A DEZVOLTĂRII ȘI PERFECȚIONĂRII CONTINUE A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

Un rol de seamă în formarea unei concepții înaintate, în dezvoltarea conștiinței socialiste, îl are știința — factor tot mai important în progresul general al societății socialiste. De aceea este necesar să acordăm și mai mare atenție dezvoltării științei, cercetării științifice, înarmării tineretului și a tuturor oamenilor muncii cu noile descoperiri în toate domeniile de activitate. Un rol important în această direcție îl au fizica, chimia, matematica, biologia, ale căror concluzii demonstrează materialitatea lumii, justețea materialismului dialectic și istoric.

Este necesar să îmbunătățim activitatea în domeniul științelor sociale, îndeosebi în filozofie. Academia de științe sociale și politice trebuie să abordeze cu mai mult curaj noile probleme ale dezvoltării sociale, naționale și internaționale, concluziile ce se desprind din practica construcției socialiste, naționale și internaționale. Este necesar ca la această muncă să participe nemijlocit cadrele de partid și de stat care lucrează direct în conducerea diferitelor sectoare de activitate. Academia trebuie să devină un puternic centru de dezbatere liberă a tuturor problemelor legate de progresul științelor sociale.

Va trebui să ne gîndim la organizarea unei acțiuni de masă în vederea răspîndirii cunoștințelor științifice ; formarea unei concepții înaintate despre viață nu se poate realiza fără cunoașterea cuceririlor științei, începînd cu apariția vieții pe pămînt, întregul proces de formare a omului, de dezvoltare a societății și a diferitelor concepții filozofice și terminînd cu noile descoperiri ale științei moderne. Se pare că va fi necesar să înființăm un organism obștesc special care să se ocupe de răspîndirea cunoștințelor științifice în rîndul maselor largi populare.

La baza întregului proces educativ de formare a omului nou trebuie să așezăm munca, învățămîntul, știința, ca factori primordiali ai activității umane, ai progresului societății omenești.

Un factor important al educației socialiste îl reprezintă participarea tot mai largă a oamenilor muncii la conducerea activității economico-sociale. Sînt cunoscute măsurile organizatorice luate în acest sens, — crearea comitetelor și consiliilor oamenilor muncii, ca organe colective de conducere, instituționalizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii, introducerea principiului muncii colective la toate eșaloanele, dezbaterea de către oamenii muncii a celor mai importante proiecte de legi și hotărîri.

Toate acestea atestă lărgirea continuă a democrației socialiste, participarea tot mai activă a poporului la făurirea propriei sale istorii, a propriului său viitor. Participarea celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, la conducerea societății reprezintă nu numai o dezvoltare continuă a democrației socialiste, dar și o înaltă școală politică de educare socialistă, de creștere a răspunderii fiecărui cetățean față de interesele generale ale colectivității, ale întregii națiuni socialiste.

Democrația noastră socialistă permite nu numai exprimarea opiniei celor ce muncesc, ci și exercitarea controlului asupra modului în care se realizează politica partidului, hotărîrile de partid și

(Continuare în pag. a 8-a)

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 7-a)

de stat. Una din formele de manifestare deosebit de importante ale democrației din țara noastră este crearea, prin legea recent adoptată de Marea Adunare Națională, a cadrului organizat în care masele se pot pronunța asupra promovării cadrelor, asupra ocupării diferitelor funcții de răspundere.

Propaganda noastră trebuie să scoată în relief mai pregnant, pe baza multitudinii dovezilor oferite de viață, superioritatea, de esență, a democrației noastre socialiste față de democrația burgheză. În timp ce în lumea capitalistă democrația are un caracter pronunțat declarativ, abstract, în țara noastră ea exprimă cu adevărat suveranitatea poporului în stat, participarea concretă a acestuia la elaborarea politicii generale interne și externe a țării, la luarea deciziilor care privesc interesele sale vitale, viitorul națiunii noastre socialiste. Participarea maselor la conducerea societății este condiționată însă și de înțelegerea justă a fenomenelor economico-sociale, a situației politice, pentru a putea judeca lucrurile în deplină cunoștință de cauză. De aceea, dezvoltarea democrației este strîns legată de ridicarea nivelului politic-ideologic, a conștiinței socialiste a întregului popor. Numai așa participarea la conducerea vieții economico-sociale va fi efectivă și nu formală.

Partidul și guvernul vor acționa și în viitor neîncetat pentru perfecționarea continuă a democrației socialiste ca parte integrantă a procesului de educație socialistă, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

CREAȚIA LITERAR-ARTISTICĂ ÎN SLUJBA FORMĂRII OMULUI NOU, A ÎMBOGĂȚIRII VIEȚII SPIRITUALE A POPORULUI

Tovarăși,

Creația literar-artistică, rezultat al muncii și cunoașterii, este chemată să răspundă cerințelor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale, să îmbogățească și să înfrumusețeze viața spirituală a omului ; pentru a fi la înălțimea imperativelor sociale, arta trebuie să-și tragă seva din frămîntările și năzuințele poporului. Cît de plastic exprima această dorință C. Dobrogeanu-Gherea cînd afirma : „Ideile și tendințele sociale sînt chiar sîngele cald și hrănitor care nutrește și face viețuitor organismul numit artă". Am acordat și acordăm o mare însemnătate creației literar-artistice. În uriașa activitate creatoare de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, literatura și arta trebuie să aducă o contribuție tot mai activă. Avem nevoie de proză, de poezii, de piese de teatru, de filme, de muzică, de picturi, de sculpturi care să înnobileze pe om, să-l însuflețească la fapte mărețe, eroice. Toate lucrările de artă, executate în forme și stiluri foarte variate, trebuie să redea preocupările și realitățile epocii pe care o trăim, viața poporului. Definind lumea care trebuie să constituie obiectul central al operei de artă, marele scriitor francez Anatole France spunea că gîndurile și ideile exprimate de artist „nu sînt gîndurile lui, ci propriile noastre gînduri, pe care poetul le face să cînte în noi... Poetul e un evocator. Cînd îl înțelegem sîntem tot așa de poeți ca și dînsul... Și credeți că am iubi atîta pe liricii noștri dacă ne-ar vorbi de altceva decît de noi ?" Noi vrem să-i prețuim tot mai mult pe liricii noștri și de aceea le cerem să vorbească în operele lor cît mai mult despre noi, despre poporul nostru muncitor.

Omul, constructor al socialismului, să se poată regăsi în aceste lucrări de artă, să-și descopere și defectele, dar și trăsăturile nobile ! Nu avem nevoie de o artă care să poleiască cu aur realitățile, dar nu avem nevoie nici de o artă care să acopere cu noroi sau smoală aceste realități ; avem nevoie de o artă care să fie suflet din sufletul poporului, să redea și greul și bucuria și visurile spre viitor ale oamenilor muncii, o artă izvorîtă din realitățile națiunii noastre, profund umanistă. Avem nevoie de opere de artă de toate genurile și pentru toate vîrstele ; copiii vor să cunoască și pe Făt Frumos creat de Ispirescu, dar vor să cunoască și pe Făt Frumos de astăzi, eroul luptei pentru dreptate socială și națională ; ei vor să știe cum arătau balaurii din basme, dar și cum arată balaurii timpurilor moderne și cine a fost sau este voinicul care le-a tăiat capetele; oamenii vor să afle din romane, poezii, piese de teatru, opere, din cîntece cum au luptat comuniștii și alți antifasciști și democrați, cum au înfruntat închisorile, lagărele, moartea chiar, pentru eliberarea poporului ; și trebuie știut că nici unul dintre aceștia nu a fost plîngător că viața este grea — au înfruntat dușmanul de clasă cu capul sus, au luptat încrezători în fericirea poporului, în cauza socialismului și comunismului.

Doresc ca de la această înaltă tribună să adresez creatorilor de artă chemarea :

Redați în artă mărețele transformări socialiste ale țării, munca clocotitoare a milioanelor de oameni ; veți găsi și contradicții și conflicte reale, nu închipuite, și fapte mărețe emoționante, demne de numele de om !

Redați și frumosul și iubirea în înțelesul lor măreț !

Folosiți arma umorului, satirizați defectele care se manifestă în societate și la oameni !

Faceți din arta voastră un instrument de perfecționare continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității sociale, a modului de muncă și viață socialistă și comunistă !

Aveți în fața voastră o perspectivă largă ; puneți talentul și măiestria de care dispuneți în slujba unei arte închinate poporului, cauzei socialismului și comunismului în patria noastră !

Sînt convins că cea mai mare parte a creatorilor vor răspunde cu noi și noi opere care să ridice pe culmi superioare arta românească !

În realizarea vastului program de educare și formare a omului nou un rol de seamă revine Consiliului Culturii și Educației Socialiste, care trebuie să asigure îndrumarea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii munci cultural-artistice de la orașe și sate, manifestînd toată grija pentru a nu mai repeta lipsurile vechiului Comitet de Cultură. Sarcini de seamă revin, de asemenea, comitetelor județene ale culturii și educației socialiste.

Atît Consiliul Culturii și Educației Socialiste, cît și comitetele județene vor trebui să lucreze ca organe de partid și de stat, deci sub îndrumarea directă a comitetelor județene și a Comitetului Central al partidului, asigurînd unirea tuturor forțelor din sectorul culturii și al creației spirituale pentru desfășurarea cu succes a muncii cultural-educative de masă.

De asemenea, radioteleviziunea trebuie să pună în centrul emisiunilor problemele educației socialiste ; programele de radio și televiziune să fie astfel alcătuite încît pe calea undelor să fie propagate mărețele idealuri ale socialismului, politica internă și externă a țării noastre, știința și arta înaintată ; pe această cale să fie biciuite fără cruțare moravurile retrograde, să fie promovate normele socialiste de conviețuire. Tovarășii din conducerea radioteleviziunii, toți lucrătorii din acest important sector trebuie să considere că cea mai înaltă îndatorire a lor este realizarea în cele mai bune condiții a cerințelor partidului nostru, a cerințelor întregului nostru popor.

Așteptăm de la cinematografie, de la scenariști, regizori și artiști filme la un înalt nivel artistic și cu un bogat conținut educativ. Filmul să devină un puternic mijloc de educație socialistă a maselor !

De asemenea, pe scenele teatrelor noastre, a operei trebuie să-și facă loc lucrări de toate genurile, dar și lucrări contemporane, cu caracter revoluționar, militant, contribuindu-se și pe această cale, în spiritul tradițiilor noastre progresiste, la educarea maselor largi populare.

Casele de cultură, cluburile și căminele culturale, care au o îndelungată tradiție, trebuie să desfășoare o activitate cultural-artistică multilaterală, să cuprindă milioane de oameni, îndeosebi tineretul, contribuind în mod activ la educația socialistă a maselor, la răspîndirea culturii și științei, organizînd în așa fel munca cultural-artistică încît oamenii muncii să-și poată petrece timpul liber cît mai plăcut și în același timp educativ.

Sarcini de mare răspundere revin presei. Ziarele și revistele trebuie să deschidă larg paginile lor problemelor educației socialiste. Nu doresc să analizăm acum activitatea presei ; va trebui să o facem cu altă ocazie, pentru că sînt mai multe lucruri de spus. Ele trebuie să promoveze cu curaj experiența înaintată, să critice obiceiurile și moravurile înapoiate, să asigure exprimarea în paginile lor a părerilor oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate, devenind astfel un puternic instrument în dezvoltarea democrației socialiste, în afirmarea principiilor eticii și echității socialiste în țara noastră.

Critica de artă are un rol de mare însemnătate, atît în promovarea creației artistice cu înalt conținut educativ, cît și în educarea estetică a maselor populare. Pentru a răspunde acestor cerințe, criticii de artă trebuie să acționeze întotdeauna în spiritul principiilor marxist-leniniste, să fie nepărtinitori și obiectivi, să contribuie prin tot ceea ce scriu la ridicarea artei noastre la un nivel tot mai înalt. Ei trebuie să militeze pentru o artă realistă și profund umanistă. În legătură cu aceasta, este necesar să lămurim mai bine aceste noțiuni care au un rol de cea mai mare însemnătate în realizarea unei arte avansate. De mult timp despre realism nu se mai vorbește aproape de loc. Pentru unii oameni de artă, realismul socialist este sinonim cu crearea unor șabloane și a unui model unic pentru artă. Consider că acest fel de a privi realismul este complet greșit. Este adevărat că în trecut au fost asemenea interpretări — și nu numai interpretări, dar și practici — și ele au constituit încălcări și abuzuri pe care partidul le-a combătut cu fermitate.

Cînd vorbim de o artă realistă ne gîndim la o artă care să redea realitățile din țara noastră, din epoca în care trăim, epoca marilor prefaceri revoluționare, socialiste. Se poate, oare, concepe o artă care să nu redea în cele mai variate forme aceste vremuri mărețe ? Fără îndoială că nu ! O asemenea artă ar fi fără viață, s-ar ofili și ar muri ca floarea ruptă din plaiuri. Tocmai de aceea, unul dintre iluștrii cărturari ai României socialiste, George Călinescu, era atît de categoric în sublinierea importanței legăturii cu viața a operei de artă. „Zadarnic — spunea el — învîrtim condeiul și ne pierdem vremea, din curata reflecție nu iese nimic. De aceea, noi toți trimitem pe artist pe șantiere să cunoască viața și oamenii, știind că arta este o oglindire a vieții. Prin urmare, doi sînt termenii ce trebuie împreunați concret și cu valoare universală : viața și arta".

Iată de ce nu trebuie să ne fie teamă să mai vorbim despre realismul socialist, ci să aducem clarificările necesare, să facem să se înțeleagă că realismul nu presupune impunerea unor tipuri și șabloane în artă, ci deschiderea căilor spre o artă înfloritoare.

De asemenea, se impune a aduce anumite clarificări și în ce privește noțiunea de umanism socialist, care presupune o înțelegere mai complexă a omului în societate, luat nu ca individ izolat și exagerînd trăsăturile sale individuale, ci ca om social aflat în strînsă legătură și interdependență cu semenii săi, cu interesele maselor largi populare. Umanismul socialist presupune a reda fericirea personală în contextul afirmării personalității întregului popor. Pornind de aici, arta pătrunsă de umanismul socialist trebuie să fie închinată maselor largi populare, în rîndul cărora personalitatea nu se pierde, ci se afirmă tot mai puternic, o dată cu afirmarea și fericirea întregii națiuni.

Anticipînd principiile esteticii noastre de astăzi și exprimînd, de altfel, un deziderat fundamental al artei autentice de totdeauna, marele savant român Nicolae Iorga afirma că „nu e poet acela care nu e pentru tot poporul său".

Consider că este necesar ca Academia de științe sociale și politice, critica de artă, să aprofundeze mai temeinic aceste noțiuni și altele de acest gen printr-o largă dezbatere principială și teoretică, deoarece fără asemenea clarificări nu se poate concepe înflorirea artei noastre socialiste.

Problemele activității ideologice cuprind, de fapt, toate laturile vieții sociale. De aceea, este necesar ca organele și organizațiile de partid să acționeze pentru unirea tuturor forțelor de care dispune societatea noastră în direcția realizării hotărîrilor partidului privind îmbunătățirea activității politico-educative, formarea conștiinței socialiste care să devină o uriașă forță în înfăptuirea programului general de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

INTENSIFICAREA PARTICIPĂRII ROMÂNIEI LA SCHIMBUL MONDIAL DE VALORI CULTURAL-ARTISTICE

Stimați tovarăși,

În întreaga sa politică internațională România se pronunță pentru dezvoltarea multilaterală a schimburilor economice, științifice și culturale, fără nici o discriminare, cu toate statele lumii.

În epoca actuală a revoluției tehnico-științifice și a avîntului general al culturii, participarea activă la schimbul de valori științifice și de artă constituie o condiție a progresului fiecărei țări, cu atît mai mult pentru țările mici și mijlocii. Noi pornim de la faptul că făurirea socialismului nu se poate realiza decît pe baza a tot ce a realizat mai bun omenirea în toate domeniile economico-sociale, inclusiv în cel al artei. Este de înțeles că adoptînd un grandios program de edificare socialistă a țării, nu ne gîndim deloc să ne izolăm de alte popoare, ci, dimpotrivă, ne propunem să lărgim cît mai mult colaborarea pe baza respectului și avantajului reciproc.

De aceea, interpretările unor comentatori străini după care România intenționează să-și restrîngă raporturile culturale cu alte state sînt complet neîntemeiate și izvorăsc din necunoașterea sau

(Continuare în pag. a 9-a)

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 8-a)

neînțelegerea politicii noastre de relații cu străinătatea. Se poate spune că tocmai înfăptuirea programului îmbunătățirii activității politico-ideologice pe care îl adoptăm astăzi va deschide perspective și mai bune pentru sporirea schimbului de valori științifice și culturale.

În ce privește importul de lucrări de artă din alte țări, dorim ca poporul român să beneficieze de tot ceea ce gîndirea umană, arta și literatura universală — din trecut și din zilele noastre — au mai valoros ; dorim să importăm acele creații de literatură și artă, filme, piese de teatru care prin conținutul lor de idei servesc înălțării morale a omului, corespund operei de ridicare spirituală a poporului nostru, educării sale în spiritul umanismului și prieteniei.

Dar, este pe deplin justificat ca societatea să ia anumite măsuri pentru a împiedica pătrunderea în țara noastră — alături de creațiile bune, valoroase — a așa-ziselor opere de artă cu un conținut dăunător, cărților, filmelor sau pieselor de teatru care fac apologia crimei, a urii de rasă, a brutalității — și care nu pot decît să otrăvească sufletele, să „polueze", cum am mai spus, mediul spiritual. Considerăm că a împiedica pătrunderea și răspîndirea în țara noastră a unor asemenea lucrări constituie o măsură cu un profund caracter umanitar, care reflectă înalta răspundere cu care partidul și statul veghează ca poporul nostru, tineretul, să crească și să se dezvolte într-o ambianță spirituală sănătoasă.

Dorim să importăm din alte țări acele lucrări literar-artistice care să îmbogățească orizontul oamenilor muncii, să contribuie la cunoașterea luptei și preocupărilor altor popoare pentru progres social și pace. Dorim să exportăm în străinătate creația noastră artistică care să facă cunoscute munca și viața nouă a poporului nostru. În acest fel, schimbul de valori culturale cu alte țări va contribui la mai buna cunoaștere a popoarelor, la dezvoltarea colaborării și prieteniei dintre ele, la cauza păcii în lume.

Aceasta este menirea artei adevărate și ne pronunțăm pentru un asemenea schimb cultural cît mai larg ; în acest fel servim și interesele poporului nostru și cauza progresului în lume.

În această ordine de idei doresc să abordez o problemă care are o mare însemnătate principială, educativă. Și în trecut și astăzi se mai întîlnesc manifestări de admirație și de ploconire față de tot ce vine de peste hotare, fie că este valoros, fie că nu. Această atitudine reflectă în fond lipsă de demnitate națională, lipsă de spirit de discernămînt și pînă la urmă ignoranță, înapoiere, servilism mic burghez, neîncredere și subapreciere a realizărilor și a forțelor propriului popor.

Cred că este de înțeles că asemenea mentalitate este foarte dăunătoare dezvoltării economico-sociale a țării noastre, progresului științei și culturii României socialiste și de aceea trebuie să o combatem cu hotărîre.

Se știe, de altfel, cum erau ironizați și în trecut de popor, de spiritele luminate așa-numiții „bonjuriști" — prototipul snobului care, lipsit de personalitate, își închipuia că se distinge imitînd străinătatea, de cele mai multe ori în ceea ce avea aceasta mai negativ. Trebuie să spunem că avem, din păcate, și astăzi snobii noștri sau, cum spunea un personaj al lui Caragiale, „faliții noștri".

Ridic aceste probleme pentru că ele au o mare însemnătate în activitatea noastră educativă, de formare a omului nou înaintat, cu o înaltă conștiință socialistă.

Doresc să fiu bine înțeles. Apreciem și admirăm tot ce este bun la alte popoare. Să nu disprețuim în nici un fel munca și creația altora, să învățăm necontenit din experiența altora și să importăm tot ce este mai bun și folositor. În același timp însă, să prețuim și să admirăm munca și creația minunatului nostru popor. Desigur, aceasta nu înseamnă să ne îngîmfăm sau să-i subapreciem pe alții. Dar nu putem să nu subliniem cu justificată satisfacție că și poporul nostru are realizări în toate domeniile de activitate care îl fac cunoscut și prețuit în străinătate.

Trebuie să avem permanent în vedere că fiecare popor, fie el mare sau mic, a contribuit, contribuie și va contribui la îmbogățirea patrimoniului civilizației universale, care se compune,pînă la urmă, din ceea ce au creat toate națiunile lumii. Din acest punct de vedere, popoarele, ca și oamenii, sînt pe deplin egale. Mare este acel popor care se străduiește să dea cel mai mult civilizației și cauzei păcii în lume. Tocmai acestui țel îi consacră energia, talentul și forța creatoare poporul nostru care, făurindu-și propriul viitor fericit, contribuie la făurirea zilei fericite de mîine a umanității.

Tovarăși,

Am prezentat Comitetului Central principalele probleme ale activității politice-educative. Am enunțat direcțiile fundamentale ale activității partidului și statului în vederea perfecționării tuturor laturilor vieții economico-sociale, creării cadrului organizatoric și juridic adecvat, care să ducă la așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, la ridicarea nivelului general al cunoașterii și la deschiderea largă a căilor pentru afirmarea în viață a acestor principii.

Realizarea acestor obiective de importanță vitală pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate impune unirea tuturor forțelor de care dispune partidul, statul, societatea noastră. Totodată este necesar ca problemele perfecționării relațiilor sociale, ale educației să devină cauza permanentă a întregului popor. Numai cu participarea tuturor oamenilor muncii vom putea rezolva cu succes aceste probleme deosebit de complexe.

Noi, membrii Comitetului Central al partidului, toți activiștii de partid și de stat, purtăm o mare răspundere în fața partidului și a poporului pentru realizarea programului multilateral de ridicare a patriei pe noi culmi de progres și civilizație, pe culmile înalte ale comunismului.

La plenară participă mulți activiști de partid din anii ilegalității. Vă amintiți, tovarăși, în ce condiții a trebuit să lucrăm. Înfruntînd represiunile și teroarea, am intrat în rîndurile mișcării revoluționare, comuniste pentru a lupta împotriva asupririi sociale și naționale, pentru înfăptuirea unei lumi mai drepte, care să asigure întregului popor condiții egale de viață atît materiale, cît și spirituale .În cele mai grele împrejurări — cei care au stat în închisori și lagăre își amintesc — ne preocupam continuu de ridicarea nivelului politic și ideologic, discutam și gîndeam cum să realizăm în viață idealurile socialismului și comunismului.

Astăzi partidul nostru are răspunderea istorică de forță conducătoare a societății românești. Spre partid se îndreaptă nădejdea întregului popor. Noi, activiștii partidului, fiecare la locul său de muncă, sîntem chemați să răspundem acestor nădejdi, să realizăm în viață idealurile pentru care am luptat învingînd atîtea greutăți. Sînt convins că toți activiștii de partid și de stat, toți comuniștii își vor face pe deplin datoria muncind fără odihnă pentru realizarea acestor sarcini, veghind permanent la întărirea partidului, a unității sale, aceasta constituind garanția că partidul își va îndeplini în cele mai bune condiții misiunea sa istorică.

Sîntem convinși că plenara Comitetului Central va aproba în unanimitate hotărîrile Comitetului Executiv și direcțiile principale ale activității ideologice din prezenta expunere, că toți membrii Comitetului Central, toți participanții la plenară vor acționa pentru realizarea acestui program.

Așa cum au arătat dezbaterile de pînă acum din partid, măsurile și direcțiile fundamentale pe care le stabilim corespund în întregime necesităților dezvoltării societății noastre, voinței întregului partid, a întregului nostru popor. Realizarea lor în viață, ridicarea nivelului muncii ideologice și educative în general vor exercita o puternică influență pozitivă asupra întregii activități a partidului, a poporului nostru, asupra întregii dezvoltări a națiunii noastre socialiste.

Aceasta se va reflecta, fără îndoială, în realizarea în mai bune condiții a prevederilor planului cincinal, în perfecționarea relațiilor de producție, a conducerii activității economico-sociale, în ridicarea continuă a bunăstării și fericirii întregului popor.

Avem în fața noastră o măreață perspectivă izvorîtă din realitățile lumii contemporane. Să muncim în așa fel încît să transformăm perspectiva în realitate vie. Avem toate condițiile pentru aceasta și în primul rînd avem un partid puternic, un popor minunat care înfăptuiește cu fermitate politica internă și externă a partidului. Poporului să-i închinăm întreaga noastră activitate, întreaga noastră viață. Să muncim neobosit pentru a asigura poporului român un loc demn în rîndul națiunilor socialiste, în rîndul tuturor națiunilor lumii, o viață liberă, independentă, tot mai fericită, un viitor luminos comunist.

Înfăptuind cu succes programul dezvoltării multilaterale a României socialiste, noi ne îndeplinim atît principala noastră îndatorire națională cît și principala obligație internațională. Prin aceasta ne aducem o contribuție prețioasă la dezvoltarea marxism-leninismului, la afirmarea socialismului în lume, la cauza prieteniei între popoare și a păcii în lume. **(Aplauze puternice, prelungite)**

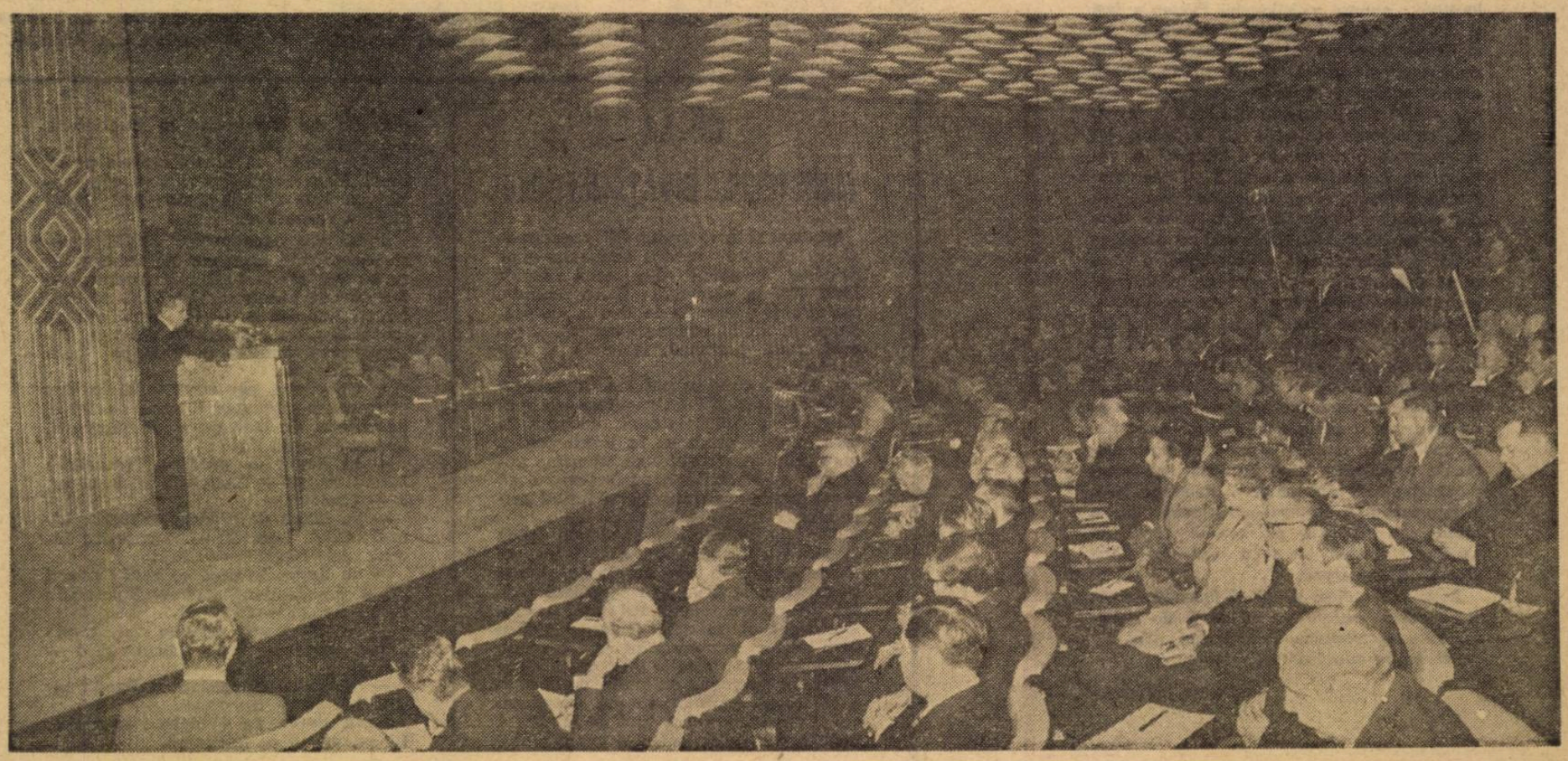

PARADIGME

PIAGET

Este deosebit de reconfortant să discuți cu un filozof senin. Mai ales cînd această seninătate nu este semnul unei indiferențe față de frămîntările lumii în care trăiește, ci al unui echilibru superior dobîndit prin integrarea dinamică a tensiunilor din care se țese realitatea.

La vîrsta de 75 de ani, renumitul profesor genevez Jean Piaget — pe care Universitatea din București l-a onorat cu titlul de Doctor honoris causa **— trăiește din plin tinerețea conceptelor moderne pe care le utilizează, se bucură de prospețimea proiectelor care-i angajează cercetarea viitoare.**

Biolog la origine — apreciat de publicul cultivat din țara noastră, care a făcut ca două din cărțile sale recent traduse în românește să se epuizeze într-un timp record, — Piaget și-a cîștigat merite deosebite în vastul domeniu al științelor omului prin transferul de metode care-și dovedirră cu prisosință rodnicia în științele naturii. El a înțeles că experimentul trebuie să se simtă la el acasă și în psihologie, chiar cînd e vorba de activitățile psihice superioare, și că rezultatele obținute în laborator nu pot fi evaluate corect decît cu ajutorul unei metodologii matematice adecvate.

Nu e vorba, bineînțeles, de o intruziune unilaterală a matematicii în psihologie. Cu multă savoare, profesorul Piaget povestește victoria neașteptată pe care a obținut-o ca psiholog în confruntare cu marele matematician Dieudonné, pe care a reușit să-l convertească la psihologie cu prilejul unei conferințe internaționale, arătîndu-i că cele trei tipuri de structuri matematice ale bourbakiștilor coincideau de fapt, în mod surprinzător, cu cele trei structuri mintale pe care el însuși le propusese la capitolul, de însemnătate centrală, al activităților intelectuale.

Este vorba, dimpotrivă, de unitatea întregului domeniu al științei, asupra căruia epistemologul și logicianul Piaget — înarmat cu o îndelungă practică a cercetării în mai multe domenii contigue, cum ar fi zoologia la începutul carierei, apoi biologia generală, în sfîrșit psihologia, ea însăși deschisă cu mare fermitate spre aplicațiile ei practice în domeniul pedagogiei — a reflectat cu supremă competență, consemnîndu-și rezultatele în lucrări devenite clasice.

Alungînd din știință speculația filozofică sterilă și rămășițele metodelor metafizice, el a instaurat o bună abordare materialistă a zonelor neelucidate ale psihismului, pe care le-a făcut să beneficieze de dezvoltarea impetuoasă a biologiei. O problemă centrală a pedagogiei contemporane, de interes capital pentru civilizația tehnică, este problema învățării : aportul psihologului Piaget a fost și aici de cea mai mare însemnătate. Cu modestia, pasiunea și curiozitatea proprie marelui om de știință, el știe să se aplece asupra oricărui fapt, oricît de mic ar părea, și să-l chestioneze în așa fel încît să afle, cu o mare economie de mijloace, tot ce se poate afla pentru a-l integra în rețeaua de legități care explică științific realitatea și permit să se acționeze asupra ei : din dragostea lui de flori și de plante rare, în special de munte, combinată cu pasiunea activă a horticultorului, a ieșit astfel o carte al cărei interes științific nu e cu nimic mai prejos decît sentimentele ce i-au dat naștere. Este aici o mare lecție de etică a cercetării și de disciplină intelectuală a unui eminent logician și epistemolog al zilelor noastre, teoretician strălucit al pluridisciplinarității și practician de mare clasă al mai multor discipline, care a supus unui examen critic necruțător toate soluțiile verbale pe care metodele speculative le-au introdus în domeniul cunoașterii. Animat de o asemenea etică și înarmat cu o asemenea disciplină, el a reușit să altoiască pe vechiul copac al „științelor omului" tot ce a dat mai bun știința contemporană.

Această cercetare științifică fecundă, știința românească, bazată pe metodele de cercetare ale materialismului dialectic, știe s-o aprecieze la adevărata ei valoare.

MIRCEA MALIȚA

Comisia pentru învățămîntul special

Luni, 1 noiembrie 1971, a fost constituită Comisia pentru învățămîntul special de pe lîngă Ministerul Învățămîntului. Lucrările ședinței de constituire au fost conduse de conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului. Din această comisie, prezidată de prof. univ. dr. doc. Alexandru Roșca, fac parte pedagogi, psihiatri, medici, profesori defectologi, inspectori școlari.

Comisia pentru învățămîntul special va examina sistemul educației diferențiate pentru deficienți și inadaptați școlar și va propune măsuri de perfecționare a învățămîntului destinat copiilor cu deficiențe și de accentuare a caracterului practic, profesional al acestui învățămînt.

„Prospectiva - de la utopie la știință"

În aula Bibliotecii centrale universitare din București, a avut loc luni, 1 noiembrie a.c., deschiderea cursului „Prospectiva — de la utopie la știință".

După cuvîntul introductiv, rostit de conf. univ. dr. Mihai Botez, a fost expusă prima temă a noului curs (care se desfășoară sub auspiciile Universității populare) intitulată „Prognoza marxistă". Autorul expunerii — prof. univ. *Mircea Malița*, ministrul învățămîntului.

Liceul „Decebal" din Deva la un secol de existență

Liceul „Decebal" din Deva a împlinit 100 de ani de existență și rodnică activitate. Duminică, 31 octombrie a.c., profesori și elevi de ieri și de azi ai liceului, numeroși invitați, s-au întîlnit spre a cinsti evenimentul.

Evocînd momente din activitatea acestui lăcaș de cultură prof. Augustin Tandău, directorul liceului, a subliniat contribuția pe care și-a adus-o și și-o aduce și în prezent colectivul profesoral la temeinica pregătire a elevilor, la formarea și educarea lor ca buni și devotați cetățeni ai patriei. An de an, de pe băncile liceului s-au ridicat oameni destoinici care și-au adus o contribuție importantă la înfăptuirea politicii economice și culturale a statului nostru.

În încheierea festivității, într-o atmosferă entuziastă, participanții au adresat o telegramă **C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu,**

Bicentenarul școlii din Șeitin-Arad

Numeroși profesori și elevi cetățeni ai comunei Șeitin din județul Arad au participat recent la sărbătoarea prilejuită de împlinirea a 200 de ani de existență a școlii. La ședința festivă au fost evocate momente din activitatea școlii, chipuri de dascăli care au slujit-o cu devotament de-a lungul anilor.

La încheierea festivității participanții au adresat o telegramă **C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu.**

La Brăila — un veac de învățămînt economic

Prima instituție școlară cu profil economic din orașul Brăila — Liceul economic — și-a sărbătorit, la sfîrșitul săptămînii trecute, un veac de la înființare. Creată ca o necesitate a pregătirii cadrelor, școala ia ființă în anul 1871, în urma transformării gimnaziului clasic în școală comercială. Apreciată de-a lungul anilor drept una dintre cele mai de vază unități de profil, liceul a pregătit numeroase promoții de absolvenți care au lucrat și lucrează cu competență în unități economice, social-culturale, de administrație în instituții centrale, în comerțul interior și exterior.

Cu prilejul sărbătoririi liceului, participanții la festivitate au adresat o telegramă **C. C. al P. C. R., tovarășului Nicolae Ceaușescu**

Liceul de muzică „George Enescu"

Duminică, 31 octombrie a.c., a avut loc festivitatea atribuirii numelui lui George Enescu, Liceului de muzică nr. 2 din București. Au participat reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, ai organizațiilor locale de partid și U.T.C, elevi și profesori ai școlii, cadre didactice din celelalte licee de muzică din țară, părinți.

Din partea Ministerului Învățămîntului a luat cuvîntul Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, care a subliniat răspunderile ce revin corpului didactic și elevilor din școala care poartă numele marelui artist patriot, compozitor, dirijor și interpret de renume mondial.

Dezbaterea științifică: „Mijloace noi de învățămînt în practica școlară"

Dezbaterea pe tema amintită care a avut loc în zilele de 28 și 29 octombrie 1971 la Liceul nr. 43 din București din inițiativa și în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice constituie întîia verificare mai amplă a tehnologiei moderne în practica școlară de zi cu zi. În cele două zile au fost predate 9 lecții la diferite discipline umaniste și științifice : limba și literatura română (Rodica Văideanu) ; istorie (Petre Gheorghe) ; biologie (Filofteia Pleșca și Aurel Lepădatu) ; chimie (Maria Tutunaru) ; fizică (Hary Friedman) ; limbile moderne : rusă (Tamara Prisăcaru) ; engleză (Maria Foscolo) ; franceză (Felicia Predoiu). Este un experiment instructiv pentru ceea ce s-a urmărit să se obțină și să se verifice în această primă etapă de către organizatori.

De pe acum se poate spune că acest început a fost de bun augur, că a avut utilitate. Profesorii au putut fi puși în situațiile reale ale unor lecții în care au integrat funcțional unele dintre mijloacele moderne audio-vizuale. De asemenea, ei au utilizat și o metodologie modernă.

Premiul literar „Nehru" cîștigat de o elevă din România

Recent au fost date publicității rezultatele ediției 1970 a concursului internațional de pictură și literatură pentru copii „Shankar" organizat de India. La acest concurs tradițional, au participat peste 190 000 de copii din 75 de țări, fiind distribuite 482 premii și mențiuni.

Printre cei care au fost distinși cu marele premiu „Nehru" — care va fi înmînat, în luna decembrie a acestui an, de președintele Indiei, V.I. Giri, în cadrul unei festivități care va avea loc la New Delhi — se numără și reprezentanta țării noastre **Anca Ioana Hariton,** elevă la Liceul „Nicolae Tonitza" din București, care a participat la concursul de literatură. Un alt premiu, de astă dată la concursul de plastică, a fost cîștigat de eleva **Petruța Băjenaru,** de la Școala generală din Afumați.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Ministerul Învățămîntului organizează un concurs pentru ocuparea unor catedre, începînd din anul școlar 1972/1973, la obiectele : fizica, chimia, biologia și geografia la liceele cu predarea în limbi străine (engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă și italiană).

1. La concurs se pot înscrie persoane care au studii universitare de specialitate și cunosc limba modernă în care se face predarea în liceul pentru care candidează, astfel ca, în urma absolvirii unui curs de perfecționare, să poată preda specialitatea în limba respectivă.

Cererile de înscriere se depun pînă la data de 15 noiembrie a.c., la inspectoratul școlar în raza căruia se găsește unitatea școlară la care figurează postul. În cerere, candidații vor preciza localitatea și unitatea școlară pentru care doresc să participe la concurs. Cererile vor fi însoțite de o copie legalizată de pe actele de studii de specialitate și de un memoriu de activitate.

2. Concursul se va ține la Institutul central de perfecționare a personalului didactic din București în ziua de 28 noiembrie a.c., orele 9.

3. Concursul va consta dintr-o probă orală (conversație), prin care candidații vor face dovada cunoașterii limbii străine respective.

Candidații care posedă studii superioare pentru obiectele de învățămînt ce se vor preda în limba modernă și fac dovada absolvirii facultății de limbă străină sau prezintă certificat de traducător nu mai susțin concurs. Selecționarea acestora se face pe baza actelor depuse.

4. Concursul se organizează pentru ocuparea a cîte unei catedre de fizică, de chimie, de biologie și de geografie, la următoarele licee :

— **cu limba de predare franceză :** Liceul nr. 36 — București ; Liceul nr. 3 — Craiova ;

— **cu limba de predare engleză :** Liceul „C. A. Rosetti" — București ; Liceul „Ady-Șincai" — Cluj ;

— **cu limba de predare rusă :** Liceul „Z. Kosmodemianskaia" — București ; Liceul nr. 10 — Cluj ;

— **cu limba de predare germană :** Liceul nr. 6 — Iași ; Liceul nr. 4 — Pitești.

— **cu limba de predare italiană :** Liceul nr. 39 — București.

— **cu limba de predare spaniolă :** Liceul nr. 15 — București.

Specificul lecției de științe sociale în învățămîntul de cultură generală

Specificul și trăsăturile caracteristice ale lecției de științe sociale în cadrul învățămîntului de cultură generală sînt determinate de specificul obiectelor respective : educație cetățenească, cunoștințe social-politice, economie politică, filozofie și socialism științific, și de particularitățile psihice ale elevilor din anii în care se predau aceste obiecte.

Obiectele menționate au un rol deosebit în formarea concepției științifice despre lume și viață a elevilor, ele întregind cunoștințele pe care elevii le dobîndesc la celelalte discipline înscrise în planul de învățămînt. Tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul său la Congresul al X-lea al P.C.R. a precizat, cum nu se poate mai clar, rolul științelor sociale. „Alături de științele pozitive care sporesc potențialul de creație al omului modern, științele sociale îi ajută pe oameni în cunoașterea și interpretarea lumii, în înțelegerea interdependenței dintre diferitele legi obiective care guvernează societatea, oferă răspuns întrebărilor cu privire la marile schimbări care au loc în dezvoltarea vieții sociale atît în țara noastră cît și în întreaga lume".

Științele sociale își aduc, pe de altă parte, o prețioasă contribuție la educarea elevilor, la formarea conștiinței lor socialiste, dat fiind faptul că prin intermediul acestor obiecte elevii iau legătura cu problemele actuale ale dezvoltării societății omenești, în general ale dezvoltării societății socialiste în patria noastră, în special. Prin intermediul științelor sociale elevii înțeleg politica științifică a P.C.R., eforturile poporului nostru, sub conducerea partidului, în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de participare activă la rezolvarea în spiritul păcii și prieteniei între popoare a problemelor internaționale ce stau azi în fața omenirii.

Științele sociale trebuie să constituie liantul cunoștințelor pe care și le însușesc elevii în școala de cultură generală și liceu și, în același timp, să contribuie la realizarea motivației pentru o acțiune conștientă, în interesul societății, atunci cînd absolvenții școlilor ajung în producție, pentru că, așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la Congresul al X-lea al P.C.R. „Conștiința socialistă implică atît cunoașterea temeinică a ceea ce este valoros în domeniul culturii, științei și tehnicii contemporane, stăpînirea deplină a profesiunii, cît și însușirea concepției filozofice despre lume și societate a partidului nostru, materialismul dialectic și istoric — formarea unei atitudini cetățenești înaintate".

Predarea științelor sociale în școala de cultură generală și liceu răspunde în același timp aspirațiilor și posibilităților psihice pe care le au elevii, precum și finalității acestor categorii de școli.

Predarea educației cetățenești și a cunoștințelor social-politice (noțiuni de economie politică în clasa a IX-a și noțiuni de socialism științific în clasa a X-a) trebuie să țină seama de faptul că elevii din acești ani de învățămînt, solicitați prin diferitele canale de influențare a conștiinței lor (radioteleviziune, presă, film etc.), sînt dornici să-și întregească cunoștințele pe care le-au asimilat anterior, să găsească răspunsuri la problemele ce-i frămîntă. De asemenea, vîrsta de 17-18 ani — la care elevii liceului își însușesc științele sociale — este vîrsta la care aceștia își pun diferite întrebări în legătură cu momentele importante ale civilizației umane, în legătură cu problemele care frămîntă și azi omenirea, precum și în legătură cu perspectivele dezvoltării societății, întrebări la care sînt îndreptățiți să capete răspunsuri prin însușirea cunoștințelor din științele sociale.

În predarea științelor sociale trebuie să se țină seama, pe de altă parte, de faptul că o parte dintre absolvenții școlii generale și ai liceului intră direct în producție, ceea ce înseamnă că ei nu vor mai repeta în cadrul învățămîntului de stat diferitele noțiuni pe care și le-au însușit în clasele respective. Încadrarea ulterioară în învățămîntul politic, organizat pentru oamenii muncii, face parte din procesul educației permanente pe care-l organizează și îl desfășoară societatea socialistă, însă, ne exprimăm convingerea că baza însușirii acestor cunoștințe trebuie să fie pusă de școală.

Dat fiind caracterul generalizator al cunoștințelor pe care elevii le primesc la științele sociale, **lecția** are un specific aparte, care o deosebește atît față de lecțiile de la celelalte obiecte de învățămînt, cît și față de conferința sau seminarul din învățămîntul superior sau din învățămîntul politic cu adulții.

Pe baza considerațiunilor amintite ne exprimăm părerea că lecția de științe sociale, pentru a fi eficientă atît din punctul de vedere al aspectului informațional, cît și al celui formativ, trebuie să îndeplinească o serie de cerințe.

Să aibă un pronunțat caracter educativ. Aceasta presupune ca programa și manualul, precum și profesorul în activitatea concretă pe care o desfășoară în clasă să realizeze un raport judicios între cantitatea de cunoștințe pe care le comunică și valoarea lor formativă. Considerăm că o lecție este cu atît mai

CONSULTAȚIE

bună, cu cît în cadrul ei sînt date elevilor cunoștințe care să reprezinte instrumente de lucru, cu ajutorul cărora aceștia să rezolve singuri problemele care li se pun în viață, dincolo de băncile școlii. În cadrul lecțiilor de științe sociale este necesar să se pună în mai mare măsură accentul pe gîndirea elevilor. Trebuie înlăturată cu mai mare curaj și cu mai multă eficiență practica memorării cunoștințelor. Elevii trebuie să treacă prin filtrul gîndirii proprii noțiunile pe care și le însușesc. Numai astfel au posibilitatea să înțeleagă modul științific și creator în care P.C.R. a rezolvat diferitele probleme ce s-au ridicat în construcția socialistă în patria noastră, să înțeleagă — așa cum au relevat clasicii marxism-leninismului K. Marx, Fr. Engels și V. I. Lenin — că învățătura marxist-leninistă nu este o știință închisă, că ea se dezvoltă pe baza noilor cuceriri ale științei și tehnicii, pe baza generalizării experienței mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

În același timp, cunoștințele asimilate în cadrul acestor lecții trebuie să ducă la formarea deprinderilor de conduită comunistă în societate, în școală, în familie. Aceasta este necesară cu atît mai mult, cu cît elevii noștri trăiesc în etapa în care are loc procesul continuu al adîncirii democrației orînduirii noastre socialiste, în ceea ce are aceasta mai important, participarea maselor la rezolvarea problemelor obștești.

Lecțiile de științe sociale să evidențieze pregnant umanismul acestor științe, precum și umanismul politicii partidului nostru. Abordînd o arie largă de probleme privind dezvoltarea socială, subliniind legile obiective ale dezvoltării societății omenești, în lecțiile de științe sociale profesorii au posibilitatea să demonstreze caracterul umanist al cunoștințelor pe care le predau. Ei pot demonstra că marxism-leninismul este constituit din științe care pun și rezolvă probleme din punctul de vedere și în interesul oamenilor muncii, producători ai valorilor materiale și spirituale. Marxism-leninismul și-a dovedit caracterul umanist prin revoluționarea concepției despre societate, transformînd filozofia, economia politică și socialismul științific în arme revoluționare de cunoaștere și transformare a societății omenești în virtutea legilor obiective care guvernează societatea.

În lecția de științe sociale profesorii au posibilitatea să conducă pe elevi la înțelegerea profundului umanism al politicii partidului nostru. Ei pot demonstra cu o bogăție de fapte că în întreaga sa activitate, în centrul politicii sale, P.C.R. a pus OMUL, rezolvarea problemelor legate de crearea unor condiții de viață materiale și spirituale mai bune. Eforturile poporului nostru pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru crearea condițiilor pentru trecerea la societatea comunistă sînt o dovadă grăitoare a caracterului umanist al politicii partidului și statului nostru.

Prezentînd cu fapte concrete caracterul umanist al științelor sociale, al politicii științifice, marxist-leniniste a partidului și statului nostru, profesorii de științe sociale trebuie să combată în cadrul lecțiilor, mentalitățile și atitudinile înapoiate care se mai manifestă încă în comportarea unora dintre membrii societății noastre, în comportarea unora dintre tinerii noștri.

Lecțiile de științe sociale trebuie să aibă un caracter militant și combativ. Este cunoscut caracterul partinic, de clasă deschis al științelor sociale, faptul că ele se situează fățiș pe pozițiile clasei muncitoare — militînd pentru interesele ei. În cadrul lecției de științe sociale profesorul trebuie să combată tot ceea ce e străin intereselor clasei muncitoare, străin de ideologia ei. Trebuie combătute îndeosebi diferitele școli și curente din filozofia burgheză contemporană care sînt variante ale poziției idealiste obiective și subiective : pragmatismul, existențialismul, neopozitivismul, neotomismul, personalismul ș.a. care într-un fel sau altul, ajung la justificarea unor concepții profund retrograde, la negarea caracterului obiectiv al legilor naturii și excluderea oricărei legități în societate. Profesorul de științe sociale are posibilitatea să evidențieze în cadrul lecțiilor falsul umanism al diferitelor orientări din filozofia burgheză contemporană care concep omul lipsit de putere, slab, înfricoșat aflat în permanență în fața unui destin tragic. El trebuie să combată cu hotărîre orice ploconire față de ceea ce este străin, să cultive cu exemple concrete încrederea în posibilitățile muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și a cercetătorilor de a rezolva problemele complicate, de a duce mai departe știința și tehnica.

Eficiența lecției de științe sociale va fi mărită în condițiile în care profesorul va lua măsuri de renovare a organizării și desfășurării acesteia. Este necesar să înlăturăm cu mai multă hotărîre formalismul din predare, generat, printre altele, și de faptul că în mai toate cazurile se țin lecții așa-zise clasice în care profesorii vorbesc și elevii ascultă. Mai ales la științele sociale este posibil — experiența multor profesori dovedind aceasta — să se realizeze în lecții un dialog viu între profesor și elevi în cadrul căruia să se dezbată principalele probleme legate de însușirea creatoare a tezelor marxism-leninismului, precum și principalele aspecte ale politicii interne și internaționale, ale partidului și statului nostru. În cadrul acestui dialog elevii au posibilitatea să pună probleme, iar profesorii să răspundă la acestea. **„Nu are rost să ocolim problemele care se pun în viață** — spunea secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative. **Sînt fenomene diverse care apar în lumea de astăzi ; este necesar să le interpretăm corespunzător în spiritul concepției noastre despre lume și viață, a materialismului dialectic și istoric, să dăm răspuns la întrebările care se ridică în legătură cu aceste fenomene".** Organizarea, în cadrul lecției a acestui dialog ar evidenția atît încrederea pe care profesorii o au în elevii lor, în posibilitățile și aspirațiile elevilor de a cunoaște problemele importante ale societății în care trăiesc, cît și posibilitatea aprecierii activității ce se desfășoară în lecție. Dialogul cu elevii sporește în același timp eficiența lecției, întrucît se evită repetările inutile ; iar problemele sînt însușite de către elevi încă în cadrul orei.

În sfîrșit, specificul lecției de științe sociale impune o anumită atitudine din partea profesorului. În cadrul lecției, profesorul trebuie să fie dinamic și combativ, să dovedească elevilor atașamentul față de politica partidului. În acest fel profesorul de științe sociale poate să-i atragă pe elevi, încît aceștia să participe cu plăcere la dezbaterea problemelor, să-și formeze convingeri și atitudini, să dorească să activeze în societate în conformitate cu interesele clasei muncitoare, cu concepția ei despre lume și viață.

Conf. VASILE I. ȘTEFĂNOIU
I.C.P.P.D.

Consemnări

Măsurile luate pentru traducerea în viață a hotărîrilor de partid și de stat privind perfecționarea muncii politico-ideologice și cultural-educative în învățămîntul de toate gradele continuă să preocupe cu stăruință presa noastră. Semnalăm pe această linie două intervenții recente ale tovarășului **Virgil Cazacu**, prim-adjunct al ministrului învățămîntului :

În articolul **„Un factor important al intensificării educației politico-ideologice în școli și facultăți : sistemul unitar al predării științelor sociale"** (**„Scînteia"**, 29 X a.c.) sînt examinate — în lumina exigențelor exprimate de conducerea partidului cu privire la intensificarea activității educative și de pregătire politică a tineretului școlar — lipsurile care au trenat în predarea științelor sociale, alături de măsurile concrete care se preconizează pentru închegarea învățămîntului științelor sociale într-un sistem unitar, bine raportat la cerințele exprese ale vieții în societatea socialistă contemporană.

Îmbunătățirea învățămîntului științelor sociale pe toate treptele școlii noastre — așa cum o exprimă noul sistem — impune imense răspunderi. Răspunderi privind perfecționarea profesorilor de științe sociale — pornind de la măsurile ce trebuie luate pe linie de stat pînă la efortul individual al fiecărui cadru didactic — continuînd cu grija pentru calitatea muncii la clasă care trebuie să aibă un caracter profund științific, marxist-leninist, și, așa cum sublinia în final semnatarul articolului, „toate atributele unui act de creație, calitatea de a transmite mesajul unor adevăruri care urmează să devină linie de conduită în viață".

■

În interviul **„De la aceeași catedră — instrucția și educația comunistă"** acordat revistei **„Amfiteatru"** (nr. 10/1971), tovarășul Virgil Cazacu se oprește asupra măsurilor preconizate de Ministerul Învățămîntului pentru a îmbunătăți în continuare activitatea de educație comunistă a elevilor și studenților, care să asigure o mai bună cunoaștere și o mai profundă înțelegere a problemelor actuale ale construcției socialiste, a politicii interne și externe a partidului, să realizeze însușirea de către tineretul școlar a concepției științifice, materialist-dialectice despre lume și viață, cultivarea mîndriei și respectului pentru trecutul glorios de luptă al partidului și poporului nostru, pentru marile realizări ale socialismului.

Și de astă dată, interlocutorul subliniază însemnătatea pe care o capătă, în condițiile de azi, perfecționarea profesională a cadrelor didactice, ca și a învățămîntului ideologic al studenților și elevilor.

Practica în producție a studenților din facultățile umaniste, prerepartizarea și aclimatizarea studenților la locul de producție, măsurile ce se vor lua pentru promovarea unei arte și literaturi studențești angajate, concepția Ministerului Învățămîntului despre revistele studențești de institut — sînt de asemenea abordate în aspectele lor principale și, în același timp, noi, care preocupă cu intensitate opinia publică școlară.

■

„Scînteia tineretului" de luni, 1 noiembrie 1971, publică un substanțial interviu cu **Aurel Stoica**, secretar al C.C. al U.T.C., pe tema : **„Învățămîntul ideologic U.T.C. — cadru important de educare a tinerilor în spirit militant, revoluționar".**

Transformarea colectivelor de uteciști în adevărate nuclee de luptă pentru educația comunistă, propagarea pe această cale a politicii partidului și statului nostru, însușirea concepției științifice și filozofice despre lume și societate a clasei muncitoare — sînt idei, acțiuni ce dimensionează semnificația, rosturile învățămîntului politico-ideologic U.T.C.

Numeroase și mai ales deosebit de interesante sînt formele de organizare și desfășurare ale învățămîntului ideologic U.T.C. pentru acest an, printre care amintim, pe lîngă dezbateri, conferințe, consultații în presă și **dicționare politice** pentru inițierea politico-ideologică a tinerilor.

Idei constructive, care vin în întîmpinarea tuturor celor ce, în școli, instituții, sînt confruntați cu probleme de educație comunistă a tineretului.

■

Într-un articol din **„Scînteia"** de luni, 1 noiembrie 1971, **Dumitru Almaș** creionează cîteva trăsături esențiale ale profesorului de astăzi de la noi. **Comunistul de la catedră** are, prin definiție, un dublu rol în școală — instructiv și educativ, materializat în aportul adus la creșterea conștiințelor pe care le modelează, el trebuind să fie pentru elevii săi o pildă demnă de urmat. Dincolo de specialitatea lor, cadrele didactice pot și trebuie „să creeze, să șlefuiască minți și conștiințe", în spiritul tradițiilor progresiste ale poporului nostru și al înaltelor exigențe ale societății socialiste pe care o edificăm.

Dialogul nostru cu prof. VIACESLAV PETROVICI ELIUTIN,

ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate din Uniunea Sovietică

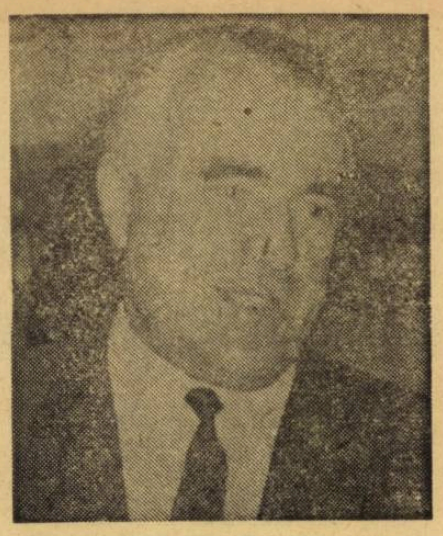

• Obiectiv central al învățămîntului sovietic: formarea specialistului cu calificare medie

• 10,3 milioane de absolvenți ai învățămîntului mediu de specialitate din Uniunea Sovietică lucrează în producție

Tot ceea ce se întreprinde, se planifică și se realizează în Uniunea Sovietică are loc la o scară de dimensiuni impresionante. Discuția noastră cu prof. **VIACESLAV PETROVICI ELIUTIN,** ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate al Uniunii Sovietice, este ilustrativă pentru amploarea acestor planuri și realizări în sfera învățămîntului.

— În legătură cu dezvoltarea economică actuală și de perspectivă a țărilor socialiste, se pune cu multă acuitate problema formării în învățămînt a unui număr tot mai mare de specialiști de toate categoriile, dar, în special, de specialiști cu calificare medie. Care sînt preocupările școlii sovietice în această direcție ?

— Ritmul înalt de creștere a producției din Uniunea Sovietică, progresul tehnico-științific implică sporirea continuă a numărului de specialiști cu studii medii, îmbunătățirea calitativă a pregătirii lor, înființarea de noi specialități.

În momentul de față, de pildă, din cei 17 000 000 de specialiști din diferite domenii care lucrează în economia națională a țării noastre, 60 la sută — respectiv 10,3 milioane—sînt absolvenți ai școlilor medii de specialitate, care își desfășoară activitatea în întreprinderi industriale, în agricultură, în construcții, în transporturi etc.

Noul plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. în perioada 1971—1975 solicită creșterea în continuare a rețelei și cifrei de școlarizare a școlilor medii de specialitate, care numără în acest an școlar 4 250 de unități.

În același timp, s-au pus bazele unui nou tip de instituție de învățămînt mediu de specialitate — școlile tehnico-sovhoznice, funcționînd actualmente în 150 de sovhozuri mari, cu o înaltă productivitate. Ele au devenit instituții de învățămînt înaintate ai căror absolvenți împletesc cunoștințele teoretice cu deprinderile practice și organizatorice atît de necesare în munca din agricultură.

Astfel, în prevederile planului de pregătire a forțelor de muncă, încă din cursul actualului cincinal la fiecare 100 de ingineri vor reveni 220 tehnicieni, iar la fiecare 100 de specialiști cu studii superioare din agricultură, 227 specialiști cu pregătire medie. Școlile medii tehnice și de alte tipuri asigură pregătirea tinerilor în 500 de specialități diferite. În ultimii ani au fost înființate specialități noi ca: „Producerea structurilor microelectronice", „Matematica aplicată" și altele.

— Cum este orientată formația specialiștilor cu pregătire medie pentru ca utilizarea lor în producție să răspundă pe deplin unor cerințe reale și să fie cît mai eficientă ?

— În concepția noastră, pregătirea tinerilor în școlile medii cu caracter tehnic și de specialitate se impune orientată în trei direcții principale:

a) pentru a putea să îndeplinească rolul de organizatori ai muncii și de șefi tehnici de schimb și de brigadă în diferite ramuri ale economiei, să exercite controlul asupra realizării parametrilor de producție stabiliți;

b) să poată, sub conducerea inginerului sau a altui specialist cu calificare superioară, să introducă, în procesul de producție, metode și sisteme noi de muncă, să rezolve unele probleme particulare de interes economic și științific, să pregătească documentația necesară, să efectueze experimente și să îndeplinească alte munci în strînsă legătură cu cercetarea tehnico-științifică;

c) să fie abilitați pentru a exercita o activitate necesitînd anume deprinderi profesionale și o temeinică pregătire teoretică ca, de pildă, tehnician de supraveghere pentru liniile automate, pentru aparatele complexe, pentru strunguri și agregate cu comandă programată din diverse sectoare industriale: laborant, tehnician-experimentator pentru analize complexe efectuate cu aparatura electronică, spectrală și de roentgen, asistent sanitar, tehnician dentar, bibliotecar etc.

— Realizarea unui asemenea nivel de pregătire solicită, desigur, o organizare profund științifică a proceselor de învățămînt și aplicarea unei tehnologii înaintate de predare. Ce elemente caracterizează această orientare a învățămîntului sovietic ?

— Aproape 700 de școli medii tehnice și de specialitate folosesc în pregătirea specialiștilor elemente de învățămînt programat. În instituții de învățămînt cum sînt Școala de fizico-mecanică din Leningrad, Școala industrială din Dnepropetrovsk, Școala de automobile și drumuri din Gorki, Școala de tehnologie mecanică din Sverdlovsk, Școala medie politehnică din Minsk, Școala medie tehnică pentru construcții de mașini din Tbilisi funcționează peste 200 de mașini de învățat și de verificare a cunoștințelor, de diferite tipuri, zeci de cabinete lingvistice și fonice, au fost create peste 270 clase de învățămînt programat. În multe școli se aplică sistemul de televiziune cu circuit închis. Săli speciale, cabinete, laboratoare înzestrate cu televizoare, cu camere de filmat, cu diapozitive, cu microamplificatoare există în aproape toate școlile, iar filmul didactic a pătruns adînc în procesul de învățămînt. În ultimii cinci ani, Cabinetul științifico-metodic pentru învățămîntul de specialitate a elaborat, peste 170 de filme didactice, diafilme și secvențe filmate. Pentru anii 1971—1975 se prevede crearea a aproximativ 120 de filme pentru școli, aproximativ 400 secvențe filmate, diafilme și seturi de diapozitive.

— Care vor fi caracteristicile dinamicii de dezvoltare a învățămîntului mediu de pregătire a cadrelor pentru producție și ce elemente noi va aduce, pe parcurs, această dezvoltare ?

— Analiza situației învățămîntului mediu de specialitate din Uniunea Sovietică arată că, în esență, acesta răspunde satisfăcător cerințelor de cadre ale economiei naționale. Ritmul atins în pregătirea specialiștilor cu calificare medie este bine corelat și cu necesitățile celui de al nouălea cincinal (1971—1975). În 1975, de pildă, vor fi admiși în aceste școli cu 12 la sută mai mulți elevi decît în 1970, adică un total de 1 500 000 de oameni.

Se prevede, îndeosebi, creșterea numărului de specialiști în cîteva domenii. Parțial, se va accentua și lărgi pregătirea tehnicienilor proiectanți, domeniu în care, în prezent, specialiștii cu pregătire medie sînt într-un număr restrîns. Va crește numărul absolvenților specializați în exploatarea sistemelor cu dirijarea automată, în sferele de deservire a populației etc.

Proiectul de directive al celui de-al XXIV-lea Congres prevede, în continuare, dezvoltarea multilaterală a învățămîntului și culturii socialiste, desăvîrșirea procesului instructiv-educativ, creșterea calitativă a pregătirii specialiștilor în concordanță cu nevoile progresului științifico-tehnic, îmbunătățirea educației politico-ideologice a specialiștilor. Pentru aceasta este nevoie de ample cercetări științifice în domeniul pregătirii profesionale a cadrelor medii de specialitate; se impune, totodată, soluționarea unor probleme pedagogice ale învățămîntului mediu de specialitate, pe baza organizării științifice a procesului educațional și a unei largi aplicări a tehnologiei moderne prin găsirea unor forme și metode noi de instruire, precum și de educare a celor cuprinși în învățămînt.

M. HERIVAN
D. RACHICI

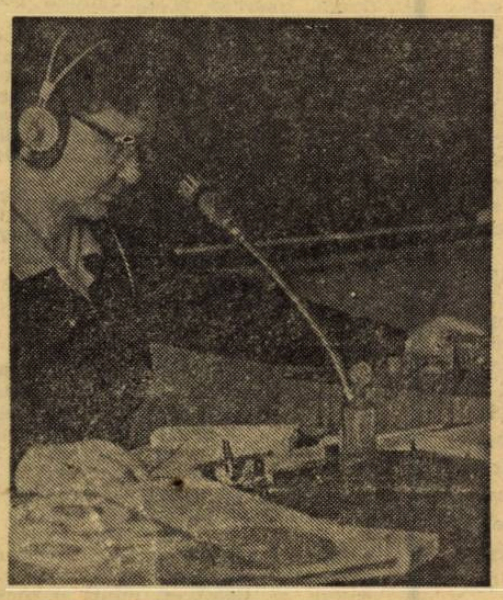

Într-unul din laboratoarele fonice ale Cabinetului științifico-metodic pentru învățămîntul sovietic de specialitate

Profesorul Jean Piaget — oaspete al țării noastre

În aceste zile ne vizitează țara prof. *Jean Piaget* de la Universitatea din Geneva, directorul Institutului „Jean Jacques Rousseau" și al Centrului internațional de epistemologie genetică.

Luni seara, la sosirea pe Aeroportul internațional Otopeni, oaspetele a fost întîmpinat de prof. dr. docent Jean Livescu, rectorul Universității din București, de oameni de știință, cadre didactice universitare, reprezentanți ai ambasadei Elveției la București.

În cursul vizitei sale, prof. Jean Piaget a fost primit de prof. univ. Miron Constantinescu, președintele Academiei de științe sociale și politice, și de prof. univ. Mircea Malița, ministrul învățămîntului. Reputatul savant a vizitat institute de cercetare științifică, precum și Universitatea din București.

Miercuri dimineața, în cadrul unei solemnități desfășurate în prezența reprezentanților Ministerului Învățămîntului, a senatului Universității, a unor oameni de știință, cadre didactice și studenți, profesorului Piaget i-a fost înmînată diploma de Doctor honoris causa al Universității din București, pentru merite excepționale în dezvoltarea științelor educației. La solemnitate a fost de față Alfred William Rappord, ambasadorul Elveției la București, și membri ai ambasadei. În continuare, renumitul om de știință a expus, în aula „Nicolae Titulescu" a Universității, în fața unui numeros public, o conferință cu titlul „Dezvoltarea cauzalității".

În numărul viitor, revista „Tribuna școlii" va publica interviul ce i-a fost acordat în exclusivitate de profesorul Jean Piaget.

Constituirea Comitetului național român pentru UNICEF

La sediul Consiliului Național al Organizației Pionierilor a avut loc marți, 2 noiembrie a.c., ședința de constituire a Comitetului național român pentru UNICEF — Fondul Națiunilor Unite pentru copii. La ședință au participat reprezentanți ai Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Uniunii Tineretului Comunist, Ministerului Învățămîntului, Ministerului Afacerilor Externe și ai altor instituții centrale și organizații obștești, cadre didactice, oameni de cultură și artă. A participat, de asemenea, S. A. Chendid, directorul Centrului de informare al Organizației Națiunilor Unite la București. Comitetul național român pentru UNICEF are în componența sa 15 membri. Președinte a fost ales Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului învățămîntului, prim-vicepreședinte — Ioan Farcaș, redactor șef al revistei „Napsugar", iar vicepreședinte — Elisabeta Ilie, adjunct al președintelui Consiliului pentru problemele sociale și ridicarea nivelului de trai din cadrul Uniunii Generale a Sindicatelor. Creat pe lîngă Consiliul Național al Organizației Pionierilor, noul organism are ca principal obiectiv acela de a contribui la extinderea colaborării internaționale în domeniul creșterii și educării copiilor.

TRIBUNA ȘCOLII, revistă săptămînală, editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 23

Vineri 12 noiembrie 1971

12 pagini — 1 leu

NICOLAE CEAUȘESCU:

Trebuie să facem din fiecare unitate școlară un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist a copiilor și tinerilor

O ROMÂNIE MODERNĂ

Întregul partid, întreaga națiune discută de cîteva luni programul formării și perfecționării omului nou, chemat să făurească România modernă socialistă. Esența acestui program a fost concretizată în măsurile în 17 puncte prezentate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetului Executiv al Comitetului Central al P.C.R. și aprobate în unanimitate de acesta. Dezvoltarea, explicarea și adîncirea măsurilor au fost făcute de secretarul general al partidului în cîteva expuneri și cuvîntări care vor rămîne în istoria noastră ca dovezi de clarviziune, devotament patriotic și neobosită căutare și dăruire pentru progresul patriei și societății românești socialiste. Au urmat apoi dezbateri în adunări deschise ale organizațiilor de partid, în plenare lărgite la care au participat activiști ai comitetelor orășenești, municipale și județene, în presă, la radio și televiziune. Se apreciază că la aceste discuții au luat cuvîntul în jur de 500 000 de cetățeni care și-au exprimat deplinul acord cu măsurile adoptate și au făcut zeci de mii de propuneri menite să îmbunătățească activitatea ideologică, educativă, culturală, să promoveze ferm și ireversibil normele eticii și echității socialiste în societatea noastră. Aceste discuții au prilejuit, totodată, o analiză multilaterală a activității desfășurate în toate sectoarele, manifestîndu-se dorința înfăptuirii în mai bune condiții, mai eficient și serios a politicii partidului nostru.

Promovînd astfel de măsuri, Partidul Comunist Român se identifică încă o dată cu poporul, exprimă din nou dorințele, idealurile și simțămintele lui. Spunînd răspicat că libertatea cucerită poate fi apărată, menținută și promovată numai de un popor luminat ideologic și cultural ; că grandioasele sarcini ale construcției socialiste pot fi realizate doar de constructori conștienți de menirea, poziția și destinul lor ; că democrația exprimată prin participarea întregului popor la conducerea treburilor statului se poate realiza efectiv, real și deplin numai atunci cînd fiecare membru al societății e puternic înarmat atît cu spiritul învățăturii marxist-leniniste cît și cu vaste cunoștințe politice și tehnico-științifice, partidul dă poporului cheia propășirii și progresului.

Suflet din sufletul neamului nostru, partidul își realizează, prin construirea socialismului în România, atît sarcina sa națională, cît și cea internațională. Vrînd să arătăm ce înseamnă socialismul pentru o țară și un popor, ce realizări poate să determine, slujim cu cinste atît cauza națiunii românești, cît și cea a tuturor națiunilor.

Recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, înregistrînd ecoul avut în partid și popor, al măsurilor din iulie, făcînd un prim bilanț a constatat că dezbaterea și aprobarea lor au fost cu adevărat unanime, naționale, ceea ce dovedește încă o dată unitatea partidului, a poporului și voința nestrămutată de a se înfăptui neabătut directivele și liniile politice trasate de Congresul al X-lea.

Din foarte multele idei de aur și gînduri luminoase prezente în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, acest mare român și comunist internaționalist, făcută la recenta plenară, subliniem următoarea : „Să acționăm ca o familie unită care dorește să ocupe, în lume, un loc tot mai respectat și demn, loc cucerit prin muncă și printr-o politică de colaborare, prietenie și pace". Nici că se poate o deviză mai frumoasă și mai potrivită pentru România socialistă și națiunea ei.

Rolul școlii în transformarea acestui ideal în realitate este fundamental. Ne formăm în școală și familie. Aici ne instruim și de aici luăm hrană pentru setea noastră de nou și dezvoltare. Aici ne modelăm și o dată cu aceasta prefigurăm viitorul neamului. Dacă vrem să ne înfăptuim destinul să avem școala cea mai bună, căci avînd temelia socialistă, pentru a ajunge o țară mare și demnă sub soare, ne trebuie în primul rînd un lucru : o școală pe măsura ambițiilor noastre.

PAVEL SUIAN

Brâncuși *„Pasărea în spațiu"*

Un program mobilizator

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă pentru întregul nostru partid, pentru națiunea noastră socialistă un document programatic de o excepțională însemnătate. Găsim într-însul expuse cu o stringentă logică normele eticii după care se guvernează societatea socialistă multilateral dezvoltată pe care o edificăm pe pămîntul românesc, obiectivele, sarcinile pe care partidul le trasează pentru educarea personalității umane, pentru formarea unui om nou, eliberat de tarele morale și ideologice, de prejudecățile care încă mai persistă în conștiința unora și care sînt alimentate de unele influențe ideologice străine. Ca om al școlii și îndeosebi ca profesor care predau științele sociale într-un liceu văd în acest program o înflăcărată chemare a partidului și a patriei pentru a ne spori eforturile de făurire a unui tineret sănătos, muncitor, harnic, devotat cauzei socialismului.

Prof. ION V. DAN
Liceul „Aurel Vlaicu", București

Școala

Am avut privilegiul să fiu în preajma școlii de cînd m-am născut. După spusele părinților mei am văzut, în adevăr, lumina zilei în cuprinsul unei școli primare din provincie al cărei director, în anul respectiv, fusese tatăl meu. Astfel, pentru mine, școala a fost un obiect la fel de familiar ca toate obiectele cu care făceam cu nesaț cunoștință. Învățăcelul care, la vîrsta de cinci sau șase ani, încerca vitejește să descifreze literele de tipar (numai pe cele de format mai mare) ducea casă foarte bună cu dascălul care în fiecare seară, își făcea planul său de desfășurare a lecțiilor pentru a doua zi. Mi-a fost astfel dat să cunosc și să iubesc munca profesorului mai înainte de-a cunoaște și de-a practica munca elevilor. Acest lucru a fost, cred, hotărîtor pentru cariera mea. Căci, după ce am încercat, rînd pe rînd, în desfășurarea închipuită a vieții mele ulterioare, să fiu vizitiu, cofetar, librar, inginer, m-am hotărît — definitiv — la vîrsta de 11 ani — să fiu profesor. Și nu orice fel de profesor, ci profesor universitar. Ce înseamna exact acest lucru, nu știam, dar îl intuiam, după intonația respectuoasă cu care tatăl meu, cel mai învățat om de pe lume (nu mă introdusese oare el în taina regulii de trei compuse ?) pronunța cele două cuvinte magice. Pe nesimțite și totuși destul de repede, mi-am îndeplinit visul...

La peste patruzeci de ani distanță de ziua în care am pășit cu îndrăzneala celor douăzeci și cinci de ani în sala de curs a unei universități de provincie, în fața unor studenți cam de vîrsta mea, ora de curs a rămas pentru mine o oră festivă, pe care o pregătesc cu grijă și o aștept cu aceeași nerăbdare ca odinioară.

Îmi dau seama că această oră este o oră de adevărată comuniune, de transmitere peste generații, prin intermediul celor prezenți în sală, a unei moșteniri de cultură, pe care am încercat să o cresc de-a lungul vieții.

Căci școala rămîne, oricare ar fi forma sa organizatorică, o tribună publică de transmitere către viitor a cuceririlor trecutului, a civilizației prezentului.

Liviu Nicolescu

Țara

Băiatului meu

Dacă vrei să-ți fie ușor, dacă vrei
să nu te gîndești la nimic, niciodată,
decît să ai o țară, în lume,
desigur, mai bine să ai o pestriță cravată.

Dar dacă vrei, dacă vrei să fii om
să nu ți se facă, sub stele, urît
păstrează de-a pururea țara sub tălpi,
și de ai și de n-ai o cravată la gît.

Dacă vrei să nu tresari de grijă,
la miezul nopții, la miezul vieții, prin somn,
visează că dormi pe o hartă-a neantului,
și uită-l pe Bălcescu Domn.

Și totuși — de vrei să fii om —
mai mult decît orișice bine
e să ai țara ta, pe pămînt,
de care să nu-ți fie rușine.

Țara noastră, pe care clădim și murim,
și ne naștem să tragem mereu alte brazde,
țara noastră — o lacrimă plînsă
în douăzeci de veacuri — de inimile noastre.

Slidează neantul cu hărți, fără hărți,
visează o țară luminată de-un zarzăr,
visează o țară de oșturi și pruturi,
pe Domnul Bălcescu visează-l

ADRIAN PĂUNESCU

ACCENTE

CRONICĂ

Săptămîna trecută a avut loc, la Paris, sesiunea jubiliară a Conferinței generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură — UNESCO.

Din partea țării noastre a participat o delegație guvernamentală condusă de prof. univ. Mircea Maliță, ministrul învățămîntului, care a dat citire mesajului adresat organizației de către președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mesajul a fost întîmpinat cu deosebită căldură de reprezentanții țărilor participante la acest înalt for internațional.

În continuare, ministrul român a vorbit despre aportul României la dezvoltarea și consolidarea UNESCO.

„Triada indispensabilă"

Educație — cunoaștere, adeziune, acțiune. ATENEU nr. 10 (octombrie) 1971. Conține observații pertinente asupra deficiențelor care s-au manifestat pînă de curînd în învățămîntul nostru. Nu faptul că s-a făcut o instruire reprezintă lipsa fundamentală a școlii românești, ci că au fost neglijate, ignorate citeodată, celelalte forme educaționale: „Multă vreme școala noastră a pus în epicentrul sistemului său educațional problematica instruirii, a cultivării intelectului, celelalte genuri de educație rămînînd oarecum subordonate". Este necesară deci restructurarea viziunii noastre asupra locului și ponderii fiecăreia dintre aceste fațete ale educației, dînd educației civice, morale și cetățenești locul cuvenit. O bună educație nu se poate realiza fără parcurgerea unor trepte necesare sau, cum spune plastic autorul articolului, „triada indispensabilă": cunoaștere — adeziune afectivă — acțiune.

s. n.

Laborator de cercetare

Concluzia anchetei: **„Clubul muncitoresc — factor de influențare a conștiinței" (ASTRA** nr. 10, 1971) constituie totodată și o invitație la găsirea unor forme, a unor modalități adecvate, cu o reală forță mobilizatoare a oamenilor, pentru integrarea funcțională a clubului muncitoresc ca instituție culturală, ideologică în ansamblul vieții colectivului respectiv. Dintre aceste forme active cu o mare încărcătură educativă, autoarea articolului subliniază însemnătatea îndeosebi a două: colocviul și dialogul. Sarcina de onoare care revine acestei instituții culturale este notată foarte pregnant: „să reprezinte laboratorul de cercetare și difuzare a metodelor de propagare a cunoștințelor politice și ideologice în rîndul muncitorilor și al celorlalte categorii de salariați".

v. s.

Civismul generației tinere

O excelentă masă rotundă găzduiește în paginile sale revista **„RAMURI"** nr. 10 (octombrie) 1971, cu participarea celor mai calificați reprezentanți din trei județe în problematica discutată. **Cultură și educație** este titlul acestei dezbateri, la care participă secretarii cu propaganda ai Comitetelor județene ale P.C.R. din județele respective: Ion Cetățeanu (Dolj); Constantin Drăgoescu (Gorj); și Gheorghe Milea (Mehedinți). Obiectul acestei dezbateri: aspecte legate de problemele privind activitatea cultural-artistică și educativă.

o. p.

Un dialog

Am consemnat în agenda noastră schimbul de experiență, avînd ca temă organizarea și funcționarea atelierelor școlare, organizat la 5 noiembrie a.c. la Liceul „Alex. Sahia" din Capitală, de către Comitetul de partid al sectorului 3. Au participat reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului și Inspectoratului școlar al municipiului, secretari de partid, directori de licee, școli generale și profesionale din sector și directorii întreprinderilor care patronează Liceul „Alexandru Sahia". Era util, credem ca la această acțiune să fie prezenți și ceilalți directori ai uzinelor și unităților productive din sector, interesați în pregătirea profesională a elevilor.

S-au desprins concluzii prețioase cu privire la realizarea unei eficiente colaborări între școală și întreprinderi, precum și în legătură cu profilarea activității practice a elevilor pe specificul întreprinderii, care patronează atelierul școlar respectiv.

v. a.

„Școala Prahovei"

Din ultimul număr al publicației editate de Inspectoratul școlar al județului Prahova ne-au reținut în mod particular atenția articolele de la rubricile: „Aplicații"; „Opinii și experiențe didactice"; „Școala și viața"; „Cronică științifică". O mențiune specială facem pentru articolele: „Aspecte ale problematizării în predarea aritmeticii **în clasa I"** și „Cabinetul de orientare școlară și profesională — o cerință importantă a modernizării învățămîntului". Cronica literară — cu titlul sugestiv „Orizont" —este susținută de profesori prahoveni cu o certă experiență publicistică cum sînt Simion Bărbulescu (Alexandru Piru: Istoria literaturii române") și Ieronim Tătaru (Geo Bogza — „Țara de piatră").

h.e.

„Școala buzoiană"

Culegerea de articole axate pe probleme de învățămînt, de știință și cultură editată recent de Inspectoratul școlar județean și de Casa corpului didactic a județului Buzău, sub titlul „Școala buzoiană", ne aduce în față cîteva aspecte din preocupările cadrelor didactice ale acestui județ în dorința lor de perfecționare continuă, de modernizare a învățămîntului de pe aceste meleaguri.

Învățători și profesori de cele mai diverse specialități, în articole substanțiale și adeseori bine documentate, rod al muncii de cercetare depuse, își aduc o valoroasă contribuție la efortul general de îmbunătățire a muncii instructiv-educative.

Dezvoltarea economico-socială a județului, învățămîntul aplicativ la unele materii, folosirea mijloacelor audio-vizuale, cu referiri concrete la școlile buzoiene, sau activitatea cultural-artistică a cadrelor didactice de aici, sînt doar cîteva dintre aspectele abordate în culegere.

Spațiul nu ne permite să dăm nume și titluri. Vrem să subliniem doar munca pasionată a profesorului Gh. Andrei — metodist la Casa corpului didactic — sub îngrijirea căruia a apărut această interesantă culegere.

d. r.

Printre micii cititori

• La Ploiești este în curs de desfășurare cea de a II-a ediție a Lunii culturii, „Tezaur prahovean", cu un bogat program de manifestări cultural-artistice, printre care și acțiuni cu cartea, organizate în municipiu și în alte localități ale județului. O manifestare de acest fel a avut loc marți, 9 noiembrie 1971, la Palatul Culturii, din Ploiești: întîlnirea dintre scriitorii de literatură pentru copii — Călin Gruia, Al. Mitru și C. Mateescu și membrii cenaclului pionierilor din localitate, și alți elevi de la școlile generale din oraș.

În fața a peste 200 de școlari, auto ' menționați au citit din scrierile lor, apoi au împărțit autografe și au vizitat expoziția de cărți ce le-a fost consacrată.

La întîlnire au mai participat scriitori din Ploiești, printre care George Moroșanu și N. Rădulescu-Lemnaru.

c. i.

Aniversări școlare

• Liceul „Vasile Alecsandri" din Bacău a sărbătorit recent 50 de ani de rodnică activitate. Festivitatea organizată în acest scop, la care au participat foști și actuali profesori și elevi ai liceului, a prilejuit evocarea unor momente semnificative din viața școlii, din activitatea desfășurată de-a lungul celor 50 de ani de către profesorii și elevii săi.

• Duminică, 7 noiembrie a.c., și-a aniversat 75 de ani de activitate Școala generală nr. 1 din Odorheiul Secuiesc. S-au trecut în revistă cu acest prilej rezultatele dobîndite în cei 75 de ani de învățătorii și profesorii școlii în activitatea didactică și cea extradidactică. Festivitatea s-a încheiat cu un bogat program artistic. A fost, de asemenea, organizată cu acest prilej, o expoziție cu obiecte confecționate de elevi în cadrul orelor de practică.

s. i.

Educația ideologică

Componentă definitorie a conceptului de educație comunistă, educația ideologică nu este o activitate temporară, întîmplătoare. Ea face parte din permanențele care întregesc profilul spiritual al individului nu numai în procesul de învățămînt organizat, ci și în afara acestuia. Noțiunea de durată restrînsă este exclusă din zona proceselor educaționale, deoarece acestea depășesc perioada de școlarizare. Uneori se crede eronat că numai școala poartă răspunderea exclusivă a unor neîmpliniri în desăvîrșirea acestui proces vast și de o mare complexitate. Adevărul este că școala poartă o mare răspundere, dar nu exclusivă, în educarea ideologică a tineretului, deoarece primele noțiuni se predau copilului poate chiar înainte de a descifra marile taine ale scrisului și cititului. Sursele de educație ideologică și modalitatea lor de materializare sînt însă nelimitate. Încercarea de limitare a lor numai în cadrul unor programe sau al unor discipline, fie ele de științe sociale, istorie, sau literatură îngustează cîmpul larg de acționare pe care-l oferă această latură a muncii profesorului.

Educația ideologică presupune o gamă mult mai amplă de investigație, o claviatură care să poată înlocui cea mai perfectă orchestră simfonică.

În cuvîntarea rostită cu prilejul deschiderii noului an universitar, secretarul general al partidului nostru dă noi contururi locului pe care-l ocupă învățămîntul în procesul de educație a tineretului, ca factor determinant în educația și cultura acestuia: „Prin făurirea omului nou, cu o conștiință revoluționară ridicată, înțelegem formarea unui om stăpîn pe tot ceea ce posedă mai bun cunoașterea umană în toate domeniile de activitate. Cînd vorbim de educație socialistă, nu înțelegem nici pe departe numai însușirea unor citate sau unor lozinci generale, ci a totalității cunoștințelor tehnice, profesionale, științifice și politice. Numai acest tot unitar poate crea omul societății de mîine, constructor al comunismului".

Educația ideologică presupune în primul rînd crearea unor convingeri solide, bazate pe o gîndire cultivată, flexibilă, capabilă oricînd să recepteze noul. Însușirea mecanică a unor definiții riguros exacte, dar rupte de realitățile contemporane, nu contribuie la educația ideologică a nimănui și în nici un caz a tineretului. Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în strălucita expunere de la plenara Comitetului Central: „A fi comunist înseamnă a-ți însuși marxism-leninismul în mod creator".

Fenomenele lumii contemporane sînt de o complexitate inimaginabilă. Evoluția evenimentelor aduce în prim plan uneori transformări ireversibile care modifică radical chiar viața unor popoare întregi. Capacitatea de interpretare a elevilor și studenților este mult diminuată sau integral eliminată dacă nu este dublată de o pregătire ideologică solidă. Nici transformările înnoitoare din România, eforturile țării de a-și face auzită prin fapte poziția ei dîrză de luptă pentru dreptate, adevăr și echitate socială nu pot fi înțelese în esența lor fără o fundamentală pregătire ideologică. În țara noastră problema educației ideologice a tineretului ocupă un loc de frunte în preocupările conducerii partidului și statului.

Porțile școlii românești de toate gradele s-au deschis în acest an sub semnul unor modificări de esență. Educația ideologică a tineretului studios face parte din preocupările de bază ale întregului proces de învățămînt în ansamblul său, ale tuturor cadrelor didactice. Prin introducerea unui sistem unitar de predare a științelor sociale, prin creșterea numărului de ore, ca și prin diversificarea disciplinelor se va asigura o mai mare continuitate în pregătirea ideologică a tineretului. Prin legarea în și mai mare măsură a școlii de viață, de realitate, prin contactul nemijlocit al elevului cu munca practică se realizează în fapt o întregire a educației ideologice, o completare a acesteia.

Apropierea de producție oferă nu numai satisfacția materializării propriei activități, dar contribuie automat la înlăturarea unor adeziuni formale, lipsite de acoperiri faptice, de participare directă și activă la construirea orînduirii noastre sociale.

Instrucția nu educă automat, după cum succesele din economie nu creează univoc conștiințe. Numai eforturile susținute ale școlii, ale societății, ale familiei, pot da contururi precise procesului de educație a tineretului.

MARIN RĂDOI

ADEZIUNEA FIERBINTE
a tuturor oamenilor şcolii

Magistrala expunere făcută de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. consacrată analizei activităţii ideologice şi educative, ampla examinare a acestei probleme în forul de conducere colectivă a partidului, măsurile hotărîte aici pentru făurirea conştiinţei şi spiritualităţii socialiste româneşti se bucură de adeziunea profundă a întregii naţiuni. Fiind între primii chemaţi să contribuie la edificarea acestei opere de mare adîncime şi perspectivă, profesorii sînt şi cei în ale căror conştiinţe dezbaterile au avut o largă rezonanţă. Reproducem cîteva din reflecţiile pe care le-a prilejuit acest eveniment.

În climatul de efervescenţă prin care trece astăzi învăţămîntul românesc, expunerea de înaltă ţinută prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu privire la sarcinile partidului în domeniul ideologiei, al educaţiei socialiste şi al relaţiilor în societatea noastră precizează sarcini precise pentru sporirea rolului şcolii ca factor principal de instruire şi de educaţie a tineretului. „Fiecare educator, învăţător şi profesor — spunea secretarul general al partidului — din întregul sistem de învăţămînt trebuie să fie atît un bun specialist în domeniul său cît şi un bun educator comunist. Numai îmbinînd aceste două calităţi cadrele didactice îşi vor putea îndeplini în bune condiţii sarcina de înaltă responsabilitate şi onoare pe care o au în formarea tinerei generaţii".

Sînt hotărîtă să răspund pe deplin, împreună cu întregul colectiv de profesori pe care îl conduc, acestor înalte şi pline de noblețe îndatoriri formulate în faţa noastră.

Prof. emerit
HORTENSIA SUHAN,
director al Liceului „Dragoş Vodă" din Cîmpulung Moldovenesc

În întreaga activitate de edificare a socialismului şi comunismului în ţara noastră, de transformare revoluţionară a societăţii, formarea omului nou cu o înaltă conştiinţă socialistă, cu un larg orizont de cultură, reprezintă un factor cardinal. Acest adevăr m-a făcut întotdeauna să meditez la responsabilităţile mele profesionale. Cu atît mai mult astăzi. Sînt profesor la un liceu pedagogic. Lucrez deci într-o instituţie în care învaţă şi sînt educaţi elevi meniţi să înveţe şi să educe mai tîrziu alte generaţii de elevi. Astfel, investiţiile spirituale şi de conştiinţă pe care le facem în rîndurile elevilor noştri sînt menite unei dezvoltări în progresie geometrică. De aici obligaţia noastră fermă şi imperioasă de a reanaliza conduita profesională prin prisma recentelor documente, încît să fie demnă de înaltele lor exigenţe.

Prof. NICOLAE ROŞUŢ
Liceul pedagogic din Arad

Din multiplele şi preţioasele idei formulate de secretarul general al partidului, reţin cu deosebire în calitatea mea de lector universitar, atenţia care se acordă ştiinţei. „Un rol de seamă în formarea unei concepţii înaintate, în dezvoltarea conştiinţei socialiste îl are ştiinţa — factor tot mai important în progresul general al societăţii socialiste. De aceea este necesar să acordăm şi mai mare atenţie dezvoltării ştiinţei, cercetării ştiinţifice, înarmării tineretului şi a tuturor oamenilor muncii cu noile descoperiri, din toate domeniile de activitate". Nu vom putea spune niciodată că ne-am făcut datoria de profesori, dacă nu-i vom înarma pe studenţii noştri cu cele mai noi cunoştinţe din ştiinţele pe care le predăm la universitate.

Lector univ. dr.
ILEANA LÁSZLÓFFY
Catedra de pedagogie de la Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj

Pentru profesori, ca şi pentru noi, cei care facem parte din corpul de inspectori decurg din cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, din documentele plenarei, multiple şi noi îndatoriri. După opinia mea, ele pot fi concentrate îndeosebi în jurul a două idei. Una priveşte perfecţionarea procesului de instruire. Cînd spun aceasta, mă gîndesc la măsurile complexe ce se cer luate pentru modernizarea învăţămîntului, a conţinutului disciplinelor predate şi a metodologiei utilizate în învăţămînt, pentru apropierea învăţămîntului de practică, de viaţă, de producţie, pentru sporirea eficienţei învăţămîntului. În cea de a doua idee cuprind preocupările corpului profesoral pentru formarea conştiinţei comuniste a viitorului cetăţean, pentru cultivarea virtuţilor sale morale şi fizice.

Îndeplinirea acestor îndatoriri ne obligă să găsim modalităţi de lucru ştiinţifice realiste, eficiente şi operative.

Inspector
ŞTEFAN ANTOHIE
Inspectoratul şcolar al judeţului Bacău

Ilustraţie de Octav Grigorescu

Toamnă

Ulei noptatic pe frunze, pe gură fumul toamnei, şi-un mal pe care arde, învins, osul spălat de ploi al unui mesteacăn. Cu mîinile în jos, de crengile lui spînzură cămaşa pe care zeul mi-o împrumutase în copilărie ca să îmbrac năluca unui iepure şi să strîng boabele de sînge curgînd din guşa păsărilor, curgînd spre nemărginirea verde a lumilor necunoscute.

Noiembrie, cînd vine, aduce-n zarea sufletului meu o corabie de lemn cu trei catarge : unul e foişorul de la vie în care ascultam ţipătul sitarilor spărgînd mătasea nopţilor, altul e turla bisericii din munţii Făgăraşului în care m-am urcat o dată s-aşez un strugure şi patru porumbei pe masa cinei cea de taină zugrăvită cu vin de iarbă, altul e capul frumos al unui felinar, plantat sub geamul unei case de la Dunăre, casa în care adormeam ca să pornesc în lungile călătorii — în vremea cînd sufletul meu implora extazul, durerea fără lacrimi, desfrîul libertăţii şi, poate, chiar pieirea.

Sub streaşina şcolii mele de demult cîntă pentru inima mea un clopoţel de taină, aşezat între două cuiburi de lăstun. L-aud fierbînd şi-n oalele cu must. Iar cînd scriu, el numără clipele în rana durerilor omeneşti. Pe cîmpiile ţării şi prin iarba din cer, visul meu, alungit ca delfinii care sar din pagodele mării ca să se împerecheze cu vîntul, poartă-n frunte steaua dintr-o toamnă veche pe care-a aprins-o în creierul meu un bătrîn învăţător.

Frunze galbene pe ramuri de cerb. Sărutări de aur pe sînul toamnei.

O toamnă ca un sigiliu de voievod — rîu de ceară roşie înecînd nările zimbrului cu lumini înalte.

FĂNUŞ NEAGU

PARADIGME

LECŢIA

Cei trei timpi tradiţionali ai lecţiei, descrişi uneori în manualele de specialitate, dar mai ales imprimaţi în memorie prin puterea cutumei, se învîrt în jurul unui depozit de „date" ce urmează a fi transmise celor mici. Timpii aceştia se numesc : comunicare, fixare şi verificare de cunoştinţe. Tabloul în care se desfăşoară lecţia tradiţională este următorul : un profesor bine pus în evidenţă, situat pe un postament mai ridicat decît nivelul clasei şi separat de ea, comunică, fixează şi verifică cunoştinţele unei clase de elevi aşezaţi în bănci. Cît priveşte clasa, ea este neutră. Cadrul amintit mai sus, inexpresiv pentru conţinutul lecţiei, este mereu acelaşi, fie că e vorba de istorie, de geografie, de matematici sau de biologie.

Tendinţa universală a vremii noastre este de a se micşora rolul sălii de clasă şi de a se transforma cadrul exterior al predării lecţiilor în cabinete sau laboratoare perfect adaptate disciplinelor respective. Mişcarea este puternică şi la noi în ţară, şi, în măsura în care permite spaţiul, orice şcoală păşeşte la acest sistem de predare.

Cabinetul sau laboratorul reprezintă un mediu adecvat substanţei, avînd de jur-împrejur obiecte, scheme şi exponate care îl transportă din capul locului pe elev în mediul istoriei, geografiei sau ştiinţei predate. Cabinetul sau laboratorul suprimă în mod firesc locul eminent — şi fix — al profesorului, obligîndu-l să treacă mereu de la un grup la altul, fie pentru a corecta o observaţie greşită, fie pentru a preciza o regulă de minuire, fie pentru a pune în evidenţă o conexiune neluată în seamă. Elevii, la rîndul lor — nemaiţintind un loc fix, care era sursa comunicării verbale de cunoştinţe — stau aplecaţi asupra unui experiment care în acelaşi timp le rezolvă problemele ştiute şi le deschide noi probleme, surse de viitoare noi experimente.

În condiţiile cabinetelor şi laboratoarelor, care vor înlocui la o anumită dată totalitatea claselor goale şi neutre, se schimbă în mod obligatoriu şi structura lecţiilor. Cei trei timpi ai motorului lecţiei sînt înlocuiţi acum printr-o mişcare nouă. Este o lipsă de economicitate şi eficienţă să se repete oral, de către profesor, o lecţie care poate fi găsită scrisă în manual şi să se însemne, de către elevi, un text paralel în caietele de notiţe. Profesorul nu trebuie să predea o lecţie paralelă cu textul manualului. Ghidat mai mult sau mai puţin de sursele suplimentare de informaţie de care dispune, el trebuie să ilustreze **prin** experiment **şi** investigaţie **lecţia din manual. Pe scheletul unui** caz particular, **lecţia de clasă bună cucereşte în mod** inductiv **teoria generală, prin parcurgerea de „cazuri". Partea teoretică, cuprinsă în cuvintele „comunicare de noi cunoştinţe", trebuie să reprezinte** concluzia **unei experienţe.**

Cunoştinţele nu se fixează prin repetare mecanică şi pură memorizare. Iar dacă ajung totuşi, pentru o bucată de vreme să se fixeze şi aşa, atunci ele nu mai sînt cu adevărat cunoştinţe, căci îşi pierd prima lor calitate : aceea de a fi înţelese. Cunoştinţele se fixează lucrîndu-se cu ele. Cu asta trebuie deci să înceapă lecţia. Este de dorit ca toate lecţiile să fi fost citite de către elevi, acasă, înainte de predarea lor. Iar predarea să constea într-o „lărgire" a lor spre alte cazuri sau situaţii, similare, sau într-o „adîncire" a lor spre elucidarea cauzală a situaţiilor şi cazurilor cunoscute. Un prim timp al verificării cunoştinţelor constă, într-o asemenea perspectivă, în însăşi examinarea continuă — chiar în cursul „predării" — a capacităţii elevului de a trata independent un caz sau altul, în lumina cazurilor deja analizate în colectiv şi a concluziilor teoretice formulate pe larg în manual şi amintite succint în organigrama profesorului.

Profesorul bun distribuie organigrame sau le expune, desenate ; el îşi pregăteşte dinainte lecţia pe panouri mari, la confecţionarea cărora, în cazul fericit, îi angajează pe propriii săi elevi. Pentru verificarea terminală a ansamblului cunoştinţelor se distribuie o foaie trasă la un multiplicator, în care — conform învăţămîntului programat — se pun întrebările-cheie şi pe baza căreia se poate face analiza însuşirii unor concepte, în zece minute de verificare a întregii clase şi în zece minute de corecturi.

Lecţia modernă un ultim timp, de care se preocupă în mod deosebit : cel al aplicării cunoştinţelor în practică.

În cele de mai sus, s-ar părea că nu respect schema lecţiei ideale ; dar, în spatele generalizării făcute stau cîteva zeci de audiţii de lecţii în clasele noastre — pe banca din fund.

MIRCEA MALIŢA

Lepturariu

ȘCOALA ȘI ISTORIA LITERATURII

Alăturarea **Școlii** și a **Literaturii** sau a **Istoriei literare**, într-un articol de revistă, duce în mod obișnuit cu gîndul la felul și măsura în care lumea școlii — elevii, profesorii, învățătorii, metode de studiu — au oferit scriitorilor materia unora din cărțile lor. Creangă și Bădița Vasile sau Isaia Duhu, dar și „fabrica de popi de la Fălticeni"; Caragiale și Marius Chicoș Rostogan; Delavrancea și Domnul Vucea, dar și Goga cu Dascălul și Dăscălița ori Sadoveanu cu Domnul Trandafir; Ghica și Școala de la Sfîntul Sava unde învăța Bălcescu, dar și „Liceul, cimitir al tinereții" lui Bacovia — în acest chip s-a constituit cel mai adesea tabloul raporturilor dintre școală și literatură sau istoria literaturii.

Perioada școlii — obsesie neagră și tristă, sau, tărîmul unor înduioșătoare aduceri aminte despre anii uceniciei, figura elevului, imaginea copilăriei eterne sau mai curînd a vieții mai neajutorate, căzute pradă obtuzității dascălești egalizatoare, aceasta întruchipînd cea dintîi formă a tiraniei cu care lua contact omul, încă de la vîrsta fragedă, și împotriva căreia se desfășoară, triumfătoare, insurgența prilejuitoare de eroisme infantile și vindicta tîrzie a fostului precoce oprimat !...

...Și totuși, dincolo — și infinit mai presus de asemenea înfățișări tragice sau comice, însă deopotrivă didactice, ale școlii în literatură, istoria literaturii și literatura însăși datorează școlii cu mult mai mult.

Literatura — și o avem în vedere în primul rînd pe a noastră — s-a format și s-a dezvoltat în intervalul formelor de cultură cu caracter general, care au aparținut în primul rînd **școlii** și s-au experimentat, s-au perfecționat în interiorul ei, și de aceea a ieșit literatura în lumină și în lume. Întîia cronică românească, cea a lui Grigore Ureche, o avem în versiunea transcrisă și adnotată a unui „dascăl", Simion, așadar profesor la o școală a epocii; cronicile înseși au fost cel mai adesea manuale școlare, s-au scris pentru necesitatea studiului în școlile vremii; în acestea s-au zămislit formele rudimentare de analiză literară, care mai tîrziu se vor aduna în principiile și modalitățile criticii și istoriei literare. Aristotel, Horațiu, Scaliger, Boileau, și-au compus și verificat teoriile critice și legiferările lor literar-estetice mai curînd pentru a fi bine memorizate de discipoli, adică de „școala" fiecăruia. De aici dobîndeau autoritatea necesară și apoi pătrundeau în afară, în lume, făcînd „școală" — „școala aristoteliană", „școala clasicismului". Marile sau micile curente literare se constituiau ca atare cînd deveneau mai întîi „școli", așadar cînd principiile unui „magistru", sau ale mai multora, dobîndiseră audiență și discipoli — iar astăzi vorbim uneori cu aceeași îndreptățire despre școala romantică, școala parnasiană, ca și despre curentul romantic, curentul parnasian. Avem, la noi o „Școală ardeleană", o școală pașoptistă, școala „Junimii", a lui Maiorescu și a lui Gherea, școala lui Macedonski (simbolistă), în care s-au elaborat marile direcții literare. Dacă „școlile" de mai tîrziu împrumută o terminologie și un model pentru a se denumi ca atare (maioresciană, gheristă, modernistă etc.) și pentru a-și defini continuitățile — încă la început ideea de „școală" pornea de la o realitate strictă: fruntașii Școlii ardelene: Micu, Șincai, Maior, Pumnul, Bărnuțiu, Cipariu, Laurian, au fost efectiv dascăli — și dintre cei mai mari — de limbă și istorie națională. La fel primul Văcărescu, la fel Eliade, Kogălniceanu, Eftimie Murgu; ei au întocmit gramatici, crestomații literare, tratate de istorie pentru uz școlar — și din acestea au avut de profitat din plin limba literaturii, genurile literare, modalitățile stilistice.

Întîia noastră istorie literară, **Lepturariul** lui Aron Pumnul — pe care a învățat și Eminescu — criticat de junimiști, dar nu mai puțin adunînd în patru tomuri (6 volume) principalele texte literare cunoscute pînă la 1865, este o carte de uz școlar; discursurile lui Kogălniceanu și cercetările lui istorice s-au constituit în principal pentru auditorul școlar al „Academiei Mihăilene".

Studiul esteticii s-a elaborat la noi în universitate prin Maiorescu, Vianu și Ralea, și cele mai numeroase istorii literare au fost ale unor exegeți care se îndeletniceau inițial cu predarea lor în școală: I. Nădejde, Ibrăileanu, Lovinescu, Popovici, Călinescu, Haneș, Cartojan. Astăzi nu e altfel, deși atît cercetarea teoretică, precum și cea istorică și-au dobîndit drumuri și capacități autonome de afirmare. Școala impune metodă, ierarhie de valori, sistemă de expunere. Un scriitor care intră în manualele școlare cu caracter de tratat are perspectivele „clasicizării", însuși conceptul de clasicizare a unui scriitor încorporează ideea studierii lui în clasă, adică în școală. Publicul școlar e cel mai statornic public al literaturii, el receptează cu greu, acceptă cu prudență valorile, după filtrări îndelungate, dar o dată primite de el, acestea au promisiunea **duratei.** Operele literare „școlare", deci care se studiază în școală, sînt vîrfuri ale literaturii, modele în genurile sau direcțiile tematice și stilistice respective.

Școala nu tranzacționează cu valorile literare. Un scriitor lăsat în afara curentului școlar intră aproape iremediabil într-un con de umbră, pe care numai specialiștii îl străbat uneori, nu și publicul larg. Firește, în marile literaturi nu toate culorile figurează în manuale, dar cele mai proeminente, modelele și reperele prime ale unei literaturi nu lipsesc niciodată, iar ele jalonează și orientează pentru tot publicul receptarea literaturii întregi, direcționează gustul și afirmă. Se întîmplă uneori ca, datorită școlii, valori de rang secund să fie menținute mult timp în atenție, cu ajutorul unor criterii strict didactice. E cazul, la noi, al lui Vlahuță, a cărui forță literară proprie legitimează numai parțial și pe spații limitate prezența sa între scriitorii „clasici" — deci între cei care se studiază în școală. Dar tocmai aceasta probează încă o dată forța de care dispune școala în influențarea gustului, opiniei publice, a însăși istoriei literare. Cînd necesitatea aducerii în prim plan a altor scriitori, mai noi, va obliga abandonarea din programa de studiu a aceestui urmaș modest, trudnic și generos al lui Eminescu și Caragiale, imaginea lui se va orîndui și în istoria literară la locul potrivit, păstrîndu-ne amintirea unui discipol de pondere medie ca literator, dar fermecător sub raportul biografiei. Poziția școlii în raport cu valorile literare rămîne pentru un timp, cel puțin foarte îndelungat, unul din criteriile de bază ale consacrării, popularității și duratei.

Iată, tot atîtea legitimări de a inaugura o rubrică de opinii în teritoriul istoriei literare cu omagiul obligatoriu datorat școlii, care stă pe locul prim al determinanților domeniului, generator al lui în originile mai îndepărtate, transmițîndu-și cu continuitate asupra lui autoritatea și influențînd gustul public, ca și opinia critică. Numai recunoscînd cu obiectivitate acest cadru, o discuție despre fenomenele de istorie literară dobîndește o bază solidă, științifică.

MIHAI GAFIȚA

Există o pedagogie existențialistă?

Luat **ad litteram,** existențialismul este tot ceea ce poate fi mai depărtat de pedagogie. În această accepție, expresia de **pedagogie existențialistă,** întîlnită în cartea care a prilejuit aceste însemnări **(SILVIA CERNICHEVICI, „Existențialismul și problematica educativă contemporană",** București, Editura didactică și pedagogică, 1970), ar părea a fi o **contradictio in termenis.** Și totuși, considerată în spiritul ei, cugetarea existențialistă este aptă de a determina orientări, atitudini, accente, valori și opțiuni pedagogice, ceea ce, de altfel, ilustrează lucrarea Silviei Cernichevici. Toate acestea, însă, duc, fără doar și poate, la crearea unei atmosfere, la întreținerea unui climat, la delimitarea unui context afectivo-intelectual, dar nicidecum la construirea unei discipline — cum este pedagogia propriu-zisă — care nu poate subsista fără norme, fără prescripții, fără canoane. Pentru că — și lucrul se știe și se cunoaște de la Aristotel — pedagogia, ca și etica și estetica, este o știință normativă. Or, modul de filozofare existențialist — prin natura și esența lui — este subiectivist, individualist, chiar anarhic, refuzînd legile și „zidurile" obiectivității. În ultimă instanță, existențialismul este o filozofie a însingurării, care poate merge pînă la disperare, neglijînd viața comunitară, indiferent de forma sub care s-ar înfățișa aceasta. Față de aceasta, actul paideutic este — prin excelență — social, cu valențe comunitare și cu înaltă funcție de comunicare. Dar comunicarea înseamnă participare, adeziune, colaborare, dialog; comuniune, atitudini etice care limitează pornirile individualiste și anarhice ale însului. În acest caz, cum se acordă libertatea absolută de alegere și de deciziune a individului — propovăduită de existențialiști — cu legitățile pe care le comportă, prin firea lucrurilor, acțiunea educativă? Răspunsul e simplu și clar: prin integrarea însului existențialist în configurația de valori și de bunuri culturale ale epocii, ale societății, ale poporului. Intervine, aici, marele corectiv al umanismului socialist, care face din **dezvoltarea multilaterală a personalității umane** țelul suprem al educației. Că această integrare, a cărei finalitate este **tipul omului nou multilateral dezvoltat, instruit, educat și format,** o face profesorul sau educatorul prin personalitatea sa, cum susțin existențialiștii în general, este opera școlii ca instituție vie și dinamică, sau este fapta de mare cultură realizată de școală prin dascălii săi, lucrul nu mai prezintă prea mare importanță.

Meritul pedagogiei existențialiste constă, în primul rînd, în atitudinea ei contestatoare, în adoptarea unei poziții critice față de alte direcții ale pedagogiei burgheze-occidentale, precum: idealismul, empirismul, pragmatismul, esențialismul, perenialismul, realismul științific, realismul religios și intelectualismul de orice formă. Pentru purtătorii de cuvînt ai existențialismului, actul educativ nu se reduce doar la „învățare", „imitare" sau „formare", ci trebuie „să ajute pe om să devină el însuși" (op. cit., p. 54). În acest sens, țelul suprem al educației este „formarea capacității de alegere și de decizie a individului". Alegerea, deciziunea, opțiuni fundamentale în concepția existențialistă, nu dobîndesc amploare și soliditate decît printr-o educație, care, grație „tensiunii fructuoase" îl duce pe tînăr la descoperirea propriului său eu, îl călăuzește pe calea regală, cum se exprimă André Malraux, a singularității sale, îi indică felul firesc de a deveni el însuși. **„Der Weg des Menschen zu sich selbst"** (Drumul omului spre el însuși) este, după F. Glaeser, însăși definiția educației.

Dar — și acest lucru se cere a fi intens subliniat — drumul omului spre el însuși trece printre oameni, prin societate, prin școală, ceea ce Glaeser și alți existențialiști uită. Acest periplu al omului spre el însuși, pe care gînditorul R. Harper îl compară cu întoarcerea lui Ulise în țara lui, Itaca, tocmai pentru că trece prin societate, printre oameni, prin școală, îl ajută pe însul uman să se descopere, să asimileze bunuri și valori spirituale, să identifice adevărul, să deosebească binele de rău, frumosul de urît și noul de vechi; în fine, îl ajută să aleagă, să se aleagă și să decidă. Prin urmare, nu numai „din sine însuși" „prin sine însuși", cum afirmă existențialiștii, individul poate să devină el însuși, adică să devină om, ci prin faptul că este un om între oameni și un om pentru oameni. Acesta este un alt corectiv pe care umanismul socialist îl aduce pedagogiei existențialiste.

Alegîndu-se pe sine și pentru sine, zic existențialiștii, omul își păstrează și-și apără **autenticitatea,** o altă categorie de bază a modului existențialist de filozofare. În această perspectivă, dușmanii de moarte ai autenticității sînt banalizarea, vulgaritatea, „zilnicăria", alienarea și dezumanizarea. Pentru a fi și a rămîne el însuși, însul existențial trebuie să reziste acestor ispite: mai mult, trebuie să le învingă, să le reducă la tăcere. Aceasta nu se poate înfăptui decît dacă „el dorește să devină ceea ce poate deveni și trebuie să-și asume responsabilitatea de a alege ceea ce va deveni, devenind prin aceasta o persoană autentică. Deci, persoana autentică este aceea care alege să acționeze liber în lume, alegînd să aleagă, și care își apără cu curaj alegerile făcute", notează Silvia Cernichevici (op. cit., p. 50).

Dar, cum pornind de la datele ontologiei și ethosului existențialist, alegerile, opțiunile și deciziile se săvîrșesc în vecinătatea morții, în peisajul de apocalips al neantului, în frică și cutremur, în neliniște, îngrijorare, vină și disperare, sîntem îndrituiți a ne întreba dacă mai poate fi vorba de o autenticitate deplină. Pentru că **starea de autenticitate,** după părerea noastră, se realizează atunci cînd omul este în acord desăvîrșit cu firea lui, cu firea cea bună, cu omenia din el. Or, adevărata omenie se revelează în relațiile omului cu oamenii. De aceea scria Antoine de Saint Exupery că „Nu există decît un singur lux veritabil și acesta este cel al relațiilor umane".

În lumea contemporană (citește: lumea occidentală) în care bîntuie angoasele, șocurile, stress-urile și, mai ales, înstrăinarea, relația interpersonală este singurul mijloc de a stabili comunicarea între oameni. Comunicarea, așa cum o înțelegem noi, înseamnă afecțiune, tandrețe, adeziune, consimțămînt, participare, comuniune, opțiune. Toate aceste calități ale omului țin de natura integrării sociale, care, la rîndul ei, este emoțională, afinitară, voluntară și intelectuală.

Neținînd seama de acest dat fundamental al condiției umane din zilele noastre, pedagogii existențialiști nu sînt chiar așa de „autentici" cum le place s-o afirme.

GRIGORE POPA

NICOLAE DRAGOȘ

Coloană de-a lungul

Poezia lui Nicolae Dragoș relevă de la prima lectură o salutară unitate structurală, izvorîtă din egalitatea conștiinței poetice în fața propriei sale puteri de reprezentare, precum și din acea consecvență de atitudini și de ton care-i dau nu știu ce aer antologic, de creație închisă în propria sa limită și care pe măsură ce ne refuză orice complicitate superficială ne și obligă să-i recunoaștem o demnitate oarecum intangibilă, cînd nu de-a dreptul glacialitate. Ea nu ne creează acea falsă impresie de „adîncime", prin frecventa simulare a sondării anevoioase, pe brînci, în straturile unui suflet imaginar ; ca atare, nu ne solicită o „participare", o însoțire pasionată în universurile subliminare și, adesea, anormale ale unei ființe alienate, neînțelese de ea însăși care murmură și se lamentează într-o mare parte a poeziei de azi, identificată de mulți ca „poezia modernă".

Versurile din „Coloană de-a lungul" nu dispun, ce-i drept, de această infirmă „adîncime", ele, dimpotrivă, răspîndesc o anumită luminozitate prelinsă difuz pe suprafețe mate și pe forme emanînd cel mai des o demnitate statuară. Ele aparțin unei conștiințe artistice apolinice, dar sînt departe de a rămîne fixate în imposibilitatea rece a lucidității. Mai exact, în ele palpită o tensiune, foarte modernă în substanța ei, alimentată de contactul dintre un viu sentiment al vulnerabilității și al caducității lucrurilor, cu o conștiință invulnerabilă prin capacitatea ei de totalizare istorică și de abstractizare. Semnul cel mai elocvent, după noi, al acestei structuri poetice este identificabil în motivul „arheologiei" întîlnit în mai multe poezii. Arheologia ne arată, în sensul propriu, că nimic nu durează veșnic și fiecare demers, fiecare nouă descoperire este de fapt un nou semn al morții. Ea ne încredințează, totuși, prin ceea ce numai gîndul nostru îi poate întoarce, de puterea ființei umane de a-și contempla veșnicia tocmai în aceste semne trecătoare, fragile, caduce. Sentimentul și conștiința trecutului, create și consolidate de o arheologie istorică, de tradiții controlabile ne dau dreptul de a ne legitima istoric și libertatea de a ne bucura de încredințarea unei complicități cosmice : „Ne strigă fîntînile / luceferi să citim, stele și lună / printre nourii atît de nestatornici / trăind viața planetei în tiranică metamorfoză / fructele își lucrează semințele / în secretă deprindere / de a nu fi și de-a fi deopotrivă / / ispită de-o moarte, de-o viață — / prin fluierul fragil, coborîm, al tulpinei / (pe Argeș în jos, pe un val duios) / pînă-n rădăcini unde / misterios legămînt cu văzduhul face pămîntul"... **(Arheologie).** Poetul nu „cîntă" cu trufie mărginită stabilitatea formelor, măreția aparentă a unei durabilități iluzorii și oarecum mistice în care numai o conștiință înspăimîntată poate să creadă, ci aduce un elogiu lipsit de vanitate destinului eroic al omului conștient de limitele, dar și de puterea lui. Tocmai această impresionantă lipsă de vanitate a contemplării și meditației active conferă versurilor lui Nicolae Dragoș acel aer de inalterabilă demnitate și care le închide într-o stare antologică.

Versurile din prima secțiune a volumului semnifică în esența lor această conștiință istorică a omului modern, capabilă să ia act de sine și să capete putere de expresie nu doar **pe baza semnelor,** ci fiind în stare să și **atribuie** cadrului său de manifestare — în primul rînd — propriile ei semne. Conștiința istorică nu constă numai în **recunoașterea** primară a semnelor, dar și într-o capacitate intelectuală de a seculariza sub imperiul ei, un cadru lipsit în mod expres de aceste semne. Ca atare, poetul nu va „cînta" mănăstiri, domnitori, castele ori bătălii celebre, ci va inventa o „arheologie" proprie, în care „coloana de-a lungul" este efectul secund, meditat, al înaltei sale conștiințe istorice. El va putea porni, de exemplu, de la un element cunoscut, „masa tăcerii", pentru a-și crea propria sa formă, necunoscută, a unei precise apartenențe : „Tăcută ne așteaptă masa tăcerii / odihnindu-și drumul rotund / între iarbă și stele / / în albe rătăciri promise / ascultăm pacea oxigenului / nevăzutul vieții ritual / / cu ochii de vegetală veghe / Călătorim către semințe / / arbori născuți într-o frunză / — semn nunții universale — / oaspeți la trupul seminței pîrghie // rădăcini — patriarhi / închinate cerului dedesubt / plîns cu statui de voievozi / și zei încărunțind / / coloană de-a lungul / în ierburi zidită, în rîuri / în rocile vremii / nespuse sicrie / / pe umerii ei sprijiniți, și tăcuți / veghem lîngă masa tăcerii".

Este înlăturată, în fine, prin acest mod de a înțelege conștiința istorică în poezie, prejudecata curentă care fixează în aria de inspirație și manifestare a acestui fel de poezie, doar aspectele muzeale ori conservate în litera manualelor de istorie, de unde izvorăște și un oarecare caracter convențional, adesea retoric, al multor versuri, unele aparținînd în mod neașteptat chiar poeților cu o voce distinctă. Nicolae Dragoș se alătură celor care nu refuză imaginației dreptul de a-și inventa ea propriile forme în care conștiința istorică se poate mișca cu tot atîta forță și expresivitate ca în oricare altele. Iată, pe lîngă destule altele, asemenea forme proprii — și nu simple glosări pe o temă dată — de o mare expresivitate și densitate plastică : „Soare cu față de om / în negura adîncului / ochi luminați în soarele sîngelui lor/ soare exilat, exilat / / tîrziu, cînd luna tulbură, cu chipul ei, nopțile / și stelele dorm în tihna apelor / arbori de sare călătoresc către ziuă". **(Arbori de sare** — Reculegere la Doftana). Conștiința vie a apartenenței istorice și politice, cu condiția să fie pusă în lumină de un talent adevărat are deci nelimitate posibilități de a se manifesta în opere durabile, demne de oricare antologie.

Scutit de iluzii vane, dar în același timp, poziție neconfundabilă cu fricoasa resemnare, caracteristică poetului este **austeritatea,** care, pe măsură ce frînează imaginația în tentativele ei fără suport, impune gîndirii seriozitate și putere de concentrare. Iată, de altfel, cum se definește poetul într-un „Autoportret": „De la apus pînă la soare / trecutul timp s-a tot ascuns— / sud, păsărilor migratoare / miracole de nepătruns / de la o stea pînă la flori / s-au fost pierit mereu cărări / rămas-am glas ca, uneori, / să mă zidesc în întrebări, / nu-i nici o oaste să mă-nvingă / pal, ziduri negre / să mă afle / nici o zăpadă să-mi atingă / împărățiile suave". Fiecare mișcare a imaginației este supusă cu o mare strictețe puterii de a fi gîndită încît versul conține o secretă vibrație elastică, o excepțională încordare de arc întins atît cît trebuie spre a-și lovi ținta. Imaginea arcului este chiar utilizată într-o excepțional de fină „Dramă cu arlechini" : „Stampă roasă-n ploi subțiri / piruiete fără pași / iluzorii tresăriri / arc ascuns între arcași..." Remarcabila sugestivitate a versului rezidă tocmai în „ascundere", altfel spus, în puterea de concentrare prezentă și în această extraordinară „Despărțire" : „Prin lucruri dorm vechi ceasuri cu nisip / cu doliu păsări trec printre copaci".

Ni se pare neîndoielnic că lirismul exprimă, în asemenea cazuri, o tensiune maximă, izvorîtă din poziția extrem de favorabilă a gîndului față de imaginea născută de fantezie. Nicolae Dragoș este un poet autentic al cărui semn distinctiv constă într-o mare capacitate, rară astăzi, de a imagina numai ceea ce poate și trebuie să fie gîndit. Este adevărat că uneori meditația fără imaginație produce și versuri reci, iar alteori, mai rar, excesul de fantezie se „rezolvă" într-un oarecare ermetism însă acestea sînt doar excepții într-un volum armonios, de o elevată ținută poetică și intelectuală.

C. STĂNESCU

Matisse

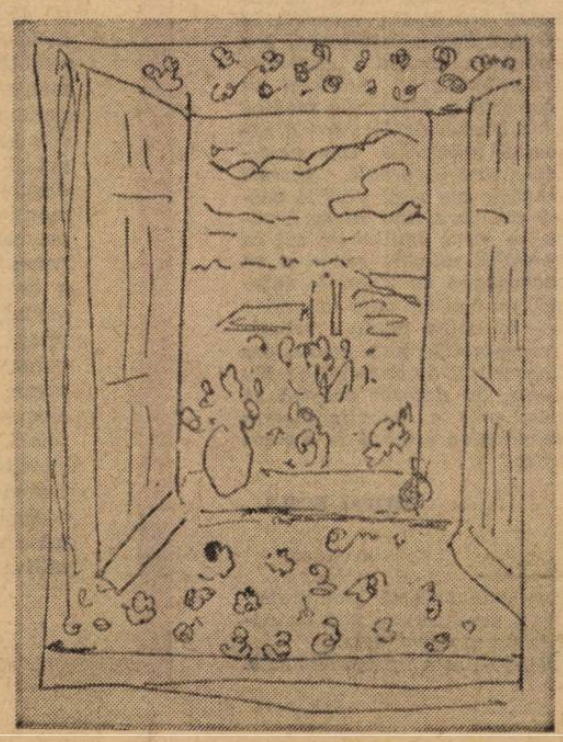

„Peisaj privit prin fereastră"

Între critic și cronicar

„Temele" lui Nicolae Manolescu adună în volum o suită de articole publicate în diferite locuri și la timpuri diferite. Ideea nu este nouă. Mai mult, se observă o tendință largă spre acest gen de literatură, o idee ce cuprinde tot mai multe minți. În fapt, „a scrie" o astfel de carte este oarecum improprie întrucît ea se află deja scrisă. A închega, a suda este mai aproape de adevăr. O poziție rigidă, condamnarea sau elogiul exagerat par într-o atare situație, un gînd necugetat. Căci întrebarea spontană și în același timp necesară : „ce oferă o astfel de carte", te întîmpină cu hotărîre. Ca test de validitate al acestei probleme vreau să chem chiar un paragraf din articolul „Despre critica literară" înglobat în „Teme". Făcînd distincție între criticul literar și cronicarul literar, Nicolae Manolescu spune la un moment dat : „Strînse în volum, foiletoanele (am putea adăuga aici și cronicile literare) se ofilesc numaidecît ca niște flori smulse din grădină și mutate în vas". Că se pot lua atitudini diferite pe această problemă nu există nici un dubiu, dar interesante sînt două. Se ridică în sufletul scriitorului, poate, dorința de a susține aceeași idee, de a urmări același lucru din unghiuri diferite de vedere. El țintește cu fața îndreptată în sus un punct luminos de care vrea să se apropie clădind un edificiu în care articolele pot fi asemănate unor cărămizi. Poziția contrară este și ea validă : să oferi cititorului o lectură variată, mișcată într-un larg registru de idei fără a secționa la infinit, mizînd mai mult pe sugestie. Această a doua cale este cea aleasă de Nicolae Manolescu. Navigînd de la literatură („Veche și pururi nouă", „Ultimele poeme" ș.a.m.d.) la teatru („Teatrul în căutarea adevăratului autor" și „Realismul modern al lui Shakespeare") sau penetrînd în domeniul artelor plastice („Țestoasa zburătoare") pentru ca apoi să filozofeze o clipă în articolul intitulat „Despre Esop", Nicolae Manolescu își conduce cititorul prin locuri pline de farmec. Dar ce surprinde și încîntă totodată (lucrul pe care articolele separate l-ar fi dezvăluit mai greu) este modul original în care scriitorul își compune textele. Se simte o vizibilă dirijare spre eseu — cît de generos este acest cuvînt — dar spre o eseistică proprie cronicarului literar. Căci Manolescu părăsește conștient armamentul criticului și vine pe cîmpul confruntării pentru a menține opera literară în complexitatea determinărilor ei estetice. El nu distruge interesul emoțional. Lungi pasaje de text, semnificative pentru ideea urmărită sînt unite prin judecăți de valoare. Scriitorul își îngăduie să intervină doar pentru a puncta sau pentru a orienta discuția. Dar dacă în „Efemeride" avem lecturi atît de interesante, în „Eseuri" Manolescu adoptă o altă metodă. El procedează analitic în activitatea lui, dezmembrînd poezia în versuri, versurile în cuvinte, iar pe acestea mai departe la diviziunea ultimă. Este suficient să opunem două texte dedicate aceluiași Arghezi. În «„Religia" scrisului» sensibilul este excitat la culmile maxime, te învăluie gîndurile și te-ncînți citind acele cuvinte. Eseul „Tudor Arghezi, poet nereligios" este conceput într-o manieră didactică. Și lecturînd mai multe piese scrise în acest spirit vei dobîndi fără îndoială acea stare de „amusie" despre care discută el însuși în „Fragmentarium", nereceptivitatea la lectură, golirea de sensibilitate artistică.

CRISTIAN POPESCU

UN PORTRET PE SĂPTĂMÎNĂ

Prof. AUGUSTIN MATEI, directorul Liceului „Emil Racoviță" din Cluj.

MARGINALII

Cîteva întrebări despre știință

Secolul nostru, și îndeosebi, începutul celei de-a doua jumătăți a lui, nu se mulțumește să fie un secol al științei (cel de dinaintea lui își arogase deja acest titlu, înscriindu-și-l pe fronton cu majusculele cuvenite); el e mult mai mult decît atît: e un secol al „exploziei informaționale", un secol al „revoluției tehnico-științifice".

Ca și faptul pe care îl semnifică, și în orizontul căruia vrînd-nevrînd trăim, expresiile s-au impus. S-au impus, vreau să spun, în sensul că sînt pe toate buzele; nu însă, îmi vine să cred, și în sensul că fiecărui element component i-ar corespunde întotdeauna o înțelegere adecvată. Dificultatea începe chiar de la primul cuvînt: „explozie". Îi conferim, într-adevăr, adeseori, acestui termen, înțelesul — pur cantitativ — de bruscă proliferare monstruoasă de informații, cînd, de fapt, el semnifică o mutație mult mai profundă, care privește însuși statutul științei, devenită, într-un interval scurt de timp, o dimensiune esențială a activității sociale.

Dar nu la „explozie" vreau să mă opresc astăzi, nici la „tehnică" (ale cărei efecte ne bombardează cu o asemenea frecvență și intensitate încît obișnuirea cu ele ne ține de multe ori loc de înțelegere), ci la „știință" — cuvîntcheie pentru celelalte două.

Așadar, ce este știința? Mai exact: ce este știința zilelor noastre? Un vast corpus, *bogat articulat, de propoziții adevărate despre realitate? Fără îndoială că ea este și asta. Dar a ne însuși — fie și în* totalitatea *lor* — aceste propoziții (considerînd, bineînțeles, că lucrul e posibil; ceea ce, de fapt, nu e cazul), încă nu ar însemna că ne-am însușit știința, atîta vreme cît vom fi stat pe poziție de pur beneficiar. Căci pe beneficiar îl interesează produsul finit, nu procesul de producție. Iar știința, așa cum a ajuns ea să se constituie în zilele noastre, constă în însuși procesul de producere metodică (mai mult: organizată) a propozițiilor despre realitate. Iată de ce o sută de mii sau un milion de propoziții adevărate, știute cu ochii închiși și putînd fi spuse pe nerăsuflate, însă nelegate între ele după legăturile lor firești („firescul" fiindu-i conferit științei de logica ei internă) contează infinit mai puțin, din punctul de vedere care ne interesează aici, decît o singură propoziție obținută — la capătul unui drum** parcurs de-adevăratelea — din potrivirea unui fapt cu un principiu, în lumina unui criteriu.*

Nu e cu putință să ne însușim cît de cît știința din afara ei. Ca să ne-o însușim, trebuie să ne lăsăm însușiți de ea; nu doar să intrăm în pasul ei; ci să facem în așa fel încît pasul ei să devină pasul nostru. Altfel spus, trebuie să-i asimilăm metoda și, așa formați, să începem a pune întrebări realității înconjurătoare, fără a ne declara mulțumiți cu primul răspuns cu care aceasta va încerca să ne domolească asaltul investigator. Răspunsurilor realității trebuie să li se aplice criterii, potrivite cu tipul întrebării și cu trăsăturile caracteristice ale domeniului în interiorul căruia a fost formulată. Cîtă vreme criteriile n-au fost satisfăcute, întrebarea rămîne în mod obligatoriu deschisă: gura care articulează o întrebare științifică nu poate fi închisă de nici o predică, de pe orice amvon ar fi rostită ea, — chiar dacă, de la un capăt la altul, predica s-ar travesti în tipul de discurs care-i e propriu științei înseși. Și chiar dacă gura s-ar închide (lucru la urma urmei posibil, de vreme ce se știe că Galileo Galilei a cedat argumentului de autoritate), întrebarea tot deschisă ar rămîne, pînă ce i s-ar găsi o soluție, pe propriul ei teren.

Philosophus dicit, *„zice Filozoful"... În „summele" teologice ale scolasticii medievale, recursul la autoritatea Peripateticianului era fără apel. În secolul „exploziei tehnico-științifice", Aristotel nu mai constituie, desigur, o piedică în calea liberei desfășurări a investigației științifice. Dar nenumăratele ticuri verbale, resturi încremenite ale unei gîndiri odinioară vii, care tind să se organizeze în jurul omului de azi ca un veritabil univers sonor și ca un succedaneu de univers intelectual, nu sînt ele oare tot atîtea piedici în calea gîndirii științifice, comparabile prin acumulare cu argumentul de autoritate? Nu e, atunci, de datoria noastră să începem prin a exercita asupra lor capacitatea noastră de a gîndi științific?*

MIHAI ȘORA

* Așa cum această „totalitate" (de fapt, deschisă) se află constituită la un moment dat...

** Metodă, asta înseamnă: cale.

Învățămîntul modern s

Un învățămînt modern solicită implicit utilizarea unui material didactic modern. În contextul eforturilor actuale de modernizare a învățămîntului românesc este firesc să ne întrebăm:

În ce măsură producția de material didactic satisface astăzi exigențele impuse de o atare orientare?

Pe ce căi s-ar putea realiza o optimizare a acestei producții, astfel încît ea să răspundă pe deplin exigențelor modernizării învățămîntului?

Am solicitat cîtiva specialiști și profesori să ne răspundă la aceste întrebări. Reproducem, în coloanele de față, răspunsurile lor.

Prof. TEODOR MUCICĂ
inspector general în Ministerul Învățămîntului

Este necesară o nouă concepție

Prima apreciere pe care o face prof. T. Mucică asupra producției de material didactic este, parțial, pozitivă.

„În ultimii ani, producția de aparate didactice a înregistrat o creștere considerabilă. În acest an, de exemplu, aparatura de laborator are ponderea cea mai mare față de celelalte mijloace de învățămînt, reprezentînd 46 la sută din totalul fondurilor angajate. Această orientare este pe deplin justificată, dacă avem în vedere sarcina fundamentală a școlii, legarea învățămîntului de viață, de producție, precum și rolul lucrărilor practice în înțelegerea de către elevi a legilor și fenomenelor studiate, în formarea deprinderilor de mînuire a diferitelor aparate de laborator. Succese însemnate au fost obținute și în ceea ce privește perfecționarea aparaturii de laborator. De la aparatele simple s-a trecut treptat la fabricarea unui însemnat număr de truse cu ajutorul cărora se realizează o diversitate de experiențe și lucrări practice din domeniul mecanicii, electricității, electronicii etc.".

Firește, aceste succese sînt departe de a satisface exigențele formulate în fața tehnologiei didactice pentru că, spune mai departe preopinentul nostru:

„Cu toate acestea, în domeniul aparaturii de laborator există încă multe neajunsuri. Astfel, se mențin încă în fabricație unele aparate clasice, tipizarea elementelor comune se realizează lent, calitatea unor aparate și truse nu se ridică la nivelul exigențelor impuse de știința și tehnica actuală, prețurile la unele produse sînt nejustificat de mari".

Ce este de făcut pentru a depăși această ipostază și pentru a ridica „la nivelul exigențelor impuse de știința și tehnica actuală" calitatea aparatelor și truselor didactice?

„Pentru a realiza un învățămînt modern, strîns legat de cerințele vieții sociale, de producție, este necesar ca, în domeniul aparaturii de laborator să fie adoptată o nouă concepție. Astăzi, se cere ca aparatura de laborator, proiectată într-o concepție unitară, pe baza principiului «fizicii constructive», să aibă multiple funcții. Pe această linie se înscriu trusele specializate compuse din aparate, dispozitive, piese de asamblare caracterizate printr-o mare posibilitate de adaptare la nevoile procesului de învățămînt. Fiind interșanjabile, componentele trusei pot fi cuplate între ele și asamblate în cele mai variate combinații. De exemplu, piesele și subansamblele aflate în truse pot fi utilizate și combinate cu diferite aparate sau instrumente de măsură realizînd sute de experiențe, de la cele mai simple pînă la cele mai complexe. În această concepție, pot fi realizate truse pentru profesori, destinate efectuării experiențelor demonstrative și lucrărilor frontale, pentru elevi. Utilizarea universală a componentelor trusei, ca și posibilitatea de a completa oricînd sistemul de piese modul, rezolvă în mod avantajos problema dotării laboratoarelor, atît din punct de vedere pedagogic, cît și economic. Dispunînd de un vast mozaic de elemente, profesorul, cu o minimă cheltuială de timp, alege și montează în fața elevilor aparatul necesar pentru efectuarea experiențelor demonstrative. În același timp, elevii au posibilitatea ca, folosind componente similare cu cele utilizate de profesor, să realizeze experiențele cerute. Astfel, elevul participă activ la efectuarea lucrărilor de laborator, reușind să înțeleagă mai bine principiile de construcție și funcționare a aparatelor, rezultatele experiențelor datorită propriilor sale eforturi și observații. Prin unificarea și tipizarea elementelor comune (stative, tije, clemă mufe, șuruburi, piulițe, pîrghii, scripe etc.), se realizează mari economii băneș și de materiale. Totodată spațiul de laborator va fi utilizat mai rațional productiv, deoarece se renunță la aparatele clasice cu volum mare și domeniu limitat de utilizare. Pentru școală generală ar fi necesare două dulapuri truse, unul pentru experiențe demonstrative și altul pentru lucrări frontale. Pentru liceu, pot fi realizate cîteva dulapuri truse concepute pe grupe de capitole, atît pentru experiențe demonstrative cît și pentru lucrări frontale. Fiecare trusă va trebui să fie însoțită de cîte o broșură, care să cuprindă într-o formă sintetică modul de realizare a lucrărilor practice și de interpretare a rezultatelor".

Sînt idei și propuneri care ni se par judicioase. Sînt ele și realizabile? Evident:

„În țara noastră există condiții pentru realizarea unei aparaturi moderne. În 1972—1973 urmează să fie dat în folosință noul local al întreprinderii «Didactica», utilat cu mașini-unelte de înaltă tehnicitate. Se impune însă ca sectorul de proiectare al acestei întreprinderi, în colaborare cu cercetători și specialiști din învățămînt, să treacă neîntîrziat la realizarea unei aparaturi de laborator în viziune modernă".

Prof. VICTOR MANOLACHE
șeful atelierului de reparat material didactic de pe lîngă Inspectoratul municipiului București:

Doar o haină nouă unor aparate vechi?

„Materialul didactic este un auxiliar care vine să sprijine realizarea unor anumite programe și a unui plan de învățămînt. De aceea trebuie să stabilim mai întîi profilul modern al acestor instrumente de lucru și abia după aceea pe cel al materialului didactic, în funcție de exigențele impuse de el".

Totuși direcțiile generale și ideile fundamentale ale modernizării învățămîntului au fost formulate, iar procesul propriu-zis de modernizare se află în plină desfășurare. Așa că sîntem îndreptățiți să ne întrebăm în ce măsură perfecționarea tehnologiei didactice s-a încadrat în acest proces?

„După opinia mea, răspunde la această întrebare interlocutorul nostru, pînă în prezent modernizarea s-a rezumat la a da o haină nouă unor aparate vechi. Aceleași materiale, pe care le utilizăm de ani de zile, au căpătat o înfățișare mai frumoasă și au cunoscut oarecare modificări tehnologice, care le-au scăzut prețul de cost, dar nu au realizat un salt calitativ. În general, în realizarea materialului didactic nu se ține seama de perspectivele dezvoltării industriei. Profesorii folosesc aparate la care industria va renunța peste cîțiva ani, adică tocmai atunci cînd elevii vor absolvi școala".

La ce modalități s-ar putea apela pentru a depăși această situație? Prof. V. Manolache s-a rezumat la a atrage atenția asupra unora dintre ele.

cită aparatură didactică modernă

„Eu disting două tipuri de aparate idactice, aparate de demonstrație și a-arate de lucru. Consider că aparatele e lucru cum sînt, de pildă instrumen-ele de măsură, alimentatorii, balanțele tc. ar trebui să fie procurate de la în-reprinderile care le produc pentru ne-oile marii industrii, rămînînd ca între-rinderea «Didactica» să se profileze în-leosebi pe producerea materialului de lemonstrație Susțin aceasta, pentru că naterialele și aparatele de lucru produ-e de «Didactica» nu au calitățile ace-ora produse de întreprinderile specia-izate. Este greșit să dotezi școlile cu oltmetrele pe care le fabrică «Didac-ica». Sînt mari, greoaie și costă foarte cump. Același aparat, mult mai mic, nai bun și mai ieftin poate fi procurat i de la „Electroaparataj". Același lu-cru se poate spune despre alimentatori sau despre balanțe. În școală s-ar pu-ea folosi foarte bine alimentatorii fa-ricați pentru centralele telefonice sau alanțele fabricate de întreprinderea «Balanța» din Sibiu. Firește, ar fi ne-esare intervenții la nivelul corespunză-r pentru ca întreprinderile respective să cuprindă în planul lor de producție materialul solicitat de învățămînt. Un precedent în acest sens există. Diascolul și aparatul de proiecție cinematografică nu sînt fabricate de «Didactica», ci de I.O.R.

Materialul didactic modern trebuie să răspundă exigențelor modernizării întregului învățămînt. Din păcate, deocamdată producția de material didactic nu este racordată în suficientă măsură nici la acele elemente moderne, care au fost deja introduse în programele școlare. Am introdus, de exemplu, în programa de fizică, și predăm de nu știu cîți ani, elemente de fizică nucleară. Dar, ca material didactic pentru acest capitol al fizicii nu avem decît un detector Geiger Müller care amintește de preistoria fizicii atomice. Firește, aparatura pentru acest capitol ar fi, prin însuși specificul ei, foarte scumpă. Dar, ar putea face măcar niște machete de reactor atomic, de accelerator de particule, de detector de radiații etc".

Prof. OCTAVIAN IACOB
fizician la „Didactica"

Esențială este respectarea unor exigențe de principiu

Am ținut să aflăm, prin intermediul fizicianului O. Iacob, concepția pe care o are întreprinderea „Didactica", întreprindere destinată prin excelență producției de material didactic, în domeniul modernizării acestei producții.

„Dintr-un punct de vedere, ne-a declarat prof. O. Iacob, consider că, în procesul modernizării mijloacelor de învățămînt, deosebim două direcții distincte. Pe de o parte, aceea că o serie de aparate, modele și machete vechi trebuie să fie reconsiderate și modernizate pentru a fi puse de acord cu conținutul științific și metodic al disciplinei respective, precum și cu exigențele la care obligă în general însăși modernizarea tehnologiei. Pe de altă parte, aceea că școala ne cere să-i oferim materialul didactic care să-i permită să predea în condiții optime noile capitole introduse în programele școlare. Din alt punct de vedere, modernizarea presupune o sporire a funcționalității materialului didactic. Adică reunirea în complexe metodice, truse, combine, dulapuri, a o serie întreagă de piese simple cu ajutorul cărora să se poată realiza un număr mare de experiențe. În sfîrșit, modernizarea materialului didactic, mai presupune respectarea unor cerințe ale pedagogiei moderne și ale esteticii industriale".

Considerînd îndreptățită această concepție, rămîne să vedem cum a răspuns și cum răspunde „Didactica" la atare cerințe. Pentru ilustrare O. Iacob a recurs la cîteva exemple.

„Unele produse simple care serveau predării lecțiilor de fizică, cum ar fi de pildă cadrele cu scripeți, planurile înclinate, trepiedele, barele divizate și altele au fost reproiectate și reunite într-o trusă de mecanică a solidelor cu care se pot realiza aproximativ 60 de experiențe. Au fost, de asemenea, reconsiderate și reproiectate planșele simple tipărite pe carton.

Acestea se tipăresc acum pe foi de plastic vacuumat, obținîndu-se astfel forme în relief. Borcanele care conțineau piese anatomice conservate în formol au fost înlocuite cu incluziuni în mase plastice. Am produs, de asemenea, noi materiale pentru noile capitole introduse în programele analitice. De exemplu, pentru capitolul «Mișcarea de rotație a corpului solid» s-a creat o trusă care a fost deja distribuită școlilor. Pentru capitolul de «Electronică», am realizat o trusă care va servi la studiul proprietăților semiconductorilor și o trusă pentru studiul releelor. Pentru capitolul de «Fizică atomică» se lucrează la o planșă tipărită și vacuumată care va fi distribuită școlilor în anul 1973".

Cît privește respectarea cerințelor pedagogice și de estetică industrială, „Didactica" este preocupată să proiecteze în așa fel aparatele de laborator și celelalte materiale încît ele să atragă privirea elevului, să-l determine să-și pună întrebări și să-l ajute să le afle răspunsul.

„Ne preocupă să realizăm în așa fel materialul didactic încît acesta să nu fie un obiect mort, ci, dimpotrivă, să aibă un anumit dinamism, să stimuleze interesul elevului pentru studiu. În ceea ce privește fizica, am să mă rezum a releva un aspect care mi se pare dintre cele mai semnificative. Cîndva aparatele noastre erau colorate în alb, cenușiu și negru. Desigur, aceasta a fost o mare eroare. Ne-am propus, de aceea, să recurgem la culori de diverse nuanțe, utilizînd în mod judicios culorile funcționale și culorile de bază.

Am dat aici numai cîteva exemple. Ele s-ar putea înmulți. Dar importante pentru activitatea noastră actuală și viitoare nu sînt atît exemplele, cît respectarea riguroasă a exigențelor de principiu pe care le-am enunțat la început".

Sintetizînd opiniile formulate de interlocutorii noștri răspundem la întrebările enunțate în fruntea acestor coloane în felul următor :

Producția actuală de material didactic nu satisface pe deplin exigențele impuse de modernizarea învățămîntului, pentru că :

- **nu este racordată suficient la elementele de modernizare existente și proiectată pentru conținutul și metodologia învățării ;**
- **calitatea produselor nu se ridică la nivelul cerințelor impuse de știința și tehnica actuală și nu țin seama de perspectivele dezvoltării lor.**

Între căile de optimizare a producției materialului didactic enumerăm :

- **o modificare de concepție care trebuie să înceapă de la modernizarea și dotarea cu mașini de înaltă tehnicitate a însăși întreprinderii producătoare de material didactic ;**
- **o viziune modernă asupra realizării aparaturii de laborator în sectoarele de proiectare ale acestei întreprinderi, viziune pentru care se impune colaborarea cu cercetători și specialiști de înaltă clasă ;**
- **procurarea din sectoarele marii industrii a acelor aparate și materiale utile școlii, care se produc pe scară industrială și care nu pot fi realizate la același nivel cantitativ și calitativ de „Didactica".**

Nu avem pretenția de a fi elaborat aici o listă exhaustivă a carențelor din domeniul respectiv și a căilor pe care se poate ajunge la remedierea lor. Atît unele cît și celelalte au fost supuse deseori unor dezbateri cuprinzătoare. Sectorul rămîne totuși deficitar. Considerăm că este timpul să se treacă, de urgență, la acțiuni practice, concrete, eficiente.

OCTAVIAN BUZESCU

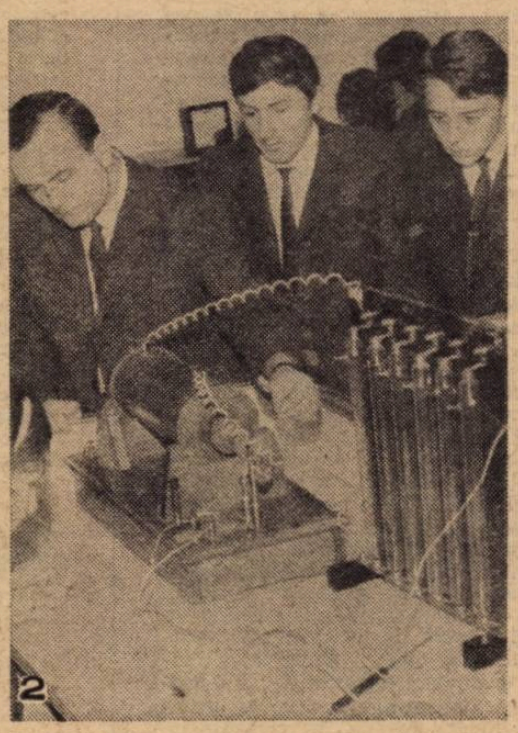

1. O mostră de material didactic „contemporan" — emițător și receptor telegrafic cu bandă de hîrtie — care este utilizat în lecțiile de fizică. Ar fi interesant de știut unde și în ce măsură se mai folosește astăzi, în epoca telexului, telegraful cu bandă de hîrtie. Dar peste 10 ani ? Și totuși, elevii care vor intra în viața socială tocmai după trecerea acestui interval de timp continuă să studieze acest aparat.

2. Un set de tuburi pentru studiul descărcărilor electrice în gaze rarefiate. *Alături, o seculară* bobină de inducție. *Întîmplător, cea* din fotografie *funcționează normal. Există însă în școli, alte exemplare, produse de „Didactica" și a căror caracteristică este dereglajul instantaneu și reglajul dificil. Capricioase și fanteziste, ele refuză să funcționeze tocmai în momentele în care profesorul își propune să efectueze o demonstrație în fața elevilor. Vom ajunge oare vreodată să le vedem înlocuite în școli cu acele piese cu gabarit mic și cu coeficient de siguranță în funcționare aproape absolut, care sînt generatorii de înaltă tensiune tranzistorizați ?*

LA ZI

Societatea de științe istorice organizează la Sibiu, în zilele de 12—13 noiembrie a.c., o sesiune metodico-științifică cu tema „Problemele lecției de istorie". Dezbateri rodnice !

•

Acte de prețuire din partea elevilor și profesorilor botoșăneni pentru tradițiile învățămîntului și culturii locale : s-a turnat în bronz chipul fostului profesor și director al Școlii normale „Mihai Eminescu", Tiberiu Crudu. Casa corpului didactic a inițiat amenajarea unei galerii a oamenilor de seamă pe care i-a dat județul Botoșani. Liceul „August Treboniu Laurian" a organizat o sesiune științifică pe tema „Foști elevi și profesori ai liceului, personalități de frunte ale științei și culturii românești".

•

Elevi actori. S-a deschis stagiunea teatrului școlar din municipiul Timișoara, cu poemul dramatic „Trandafirii roșii" de Zaharia Bîrsan. În repertoriu mai figurează : „Piatra din casă" de V. Alecsandri, „Nota zero la purtare" de V. Stoienescu și O. Sava, un montaj de balade populare, medalioane și montaje. Urăm elevilor actori multe aplauze în stagiune și succese la învățătură !

•

...Și elevi scriitori. Și-a reluat activitatea Societatea literară a elevilor din Brașov. În prima ședință a fost omagiată memoria poetului Vania Gherghinescu și au fost discutate creații ale poeților Gheorghe Lupu și Alexandru Andrieș. Versurile și, mai ales, critica, se spune, au fost la înălțime.

•

Peste 200 de elevi ai Școlii generale din Mureșenii-Bîrgăului (Bistrița-Năsăud) au amenajat o superbă bază sportivă alcătuită din teren pentru handbal, groapă de sărituri cu piste de alergare, teren de volei și portic de gimnastică. Pe curînd, campionate.

Tot la Mureșenii-Bîrgăului, un gest mic, dar cu semnificații ceva mai mari. Elevul Ioan Hangan a găsit portofelul plin cu bani și acte al cetățeanului Ștefan Băloi și s-a grăbit să-l restituie păgubașului.

•

Liceul „Papiu Ilarian" din Tîrgul Mureș a dat în folosință patru noi laboratoare moderne : de mecanică, termodinamică, electrotehnică și fonetică excelent utilate. Sînt de lăudat : direcția liceului, profesorul Petru Presecan și prof. Francisc Boda.

•

La Tîrgoviște, oraș pe care Mihail Kogălniceanu îl socotea a fi, în contextul istoriei românești, mai presus de Sparta și Atena, Comitetul județean de cultură și educație, Inspectoratul școlar județean și filiala Societății de științe istorice au organizat o sesiune de comunicări științifice cu tema „Locul Tîrgoviștei în istoria și cultura poporului român". Notăm patru titluri de comunicări : „Mărturii ale călătorilor străini" (prof. emerit Mircea Georgescu), „O capitală a rezistenței naționale" (dr. Dan Berindei), „Organizarea administrativă a cetății de pe Ialomița" (Lia Lehr, cercetător principal), „Pe drumurile de peste munți" (prof. Nicolae Nistor).

•

În cadrul comisiei metodice de la Școala generală nr. 1 din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej — ne relatează învățătoarea Popescu Emilia — în zilele de 2 și 3 noiembrie a.c. au fost organizate lecții deschise în care alături de metode clasice au fost folosite și metode noi, cum sînt problematizarea și observația.

Bruegel

„Jocul copiilor".

discuții

Cultura activă

Cultura este rodul activității umane, omul fiind un factor activ în natură, pe care caută s-o stăpînească „în interesul scopurilor vieții lui". Conținutul culturii este format din valorile materiale și spirituale create de om.

În sensul acestei definiții, cultura înseamnă înnobilare în toate sensurile. Adică, o linie permanent ascendentă a omului în istorie, atît pe plan material, cît și spiritual.

Nimeni nu mai acceptă un punct de vedere biologizant, în sensul vieții materiale, dar nici nu putem despărți cultura de viața omului ; toate valorile create de el trebuie să concureze la desăvîrșirea vieții lui. Autonomia valorilor se cheamă anarhie. Aceasta se observă mai ales în zona esteticului.

Disciplina în care lucrez, medicina, m-a îndreptățit să fac morfologia culturii și să leg valorile culturale materiale și spirituale, tradiționale și istorice, de viață. Acest mod de a vedea mi se pare întemeiat, deoarece omul se naște și trăiește în natură. De aceea cred că Spinoza are dreptate considerînd omul ridicol, atunci cînd vrea să fie autonom față de natură și, deci, față de legile ei. Și alți gînditori împărtășesc punctul lui de vedere. Vorbind despre libertatea omului, unul dintre contemporani aseamănă înfumurarea omului liber cu mișcarea unei bucăți de stîncă care, prăvălită din munte, dacă ar avea conștiință, ar crede că pe parcursul traiectoriei descrise de mișcarea sa, care este produsă de o forță exterioară, este liberă.

Adevărul constă în faptul că omul vrea nu numai să amelioreze natura, ci să o stăpînească, fie folosind legile ei, fie impunîndu-i ordinea normelor lui. Ce altceva înseamnă agricultura rațională, cu toate ameliorările aduse pămîntului de tehnicile agrare moderne ? Concepția științifică, marxistă a culturii are următoarele avantaje :

— fixează poziția omului în cosmos ca forță activă ;

— formele culturii devin expresia nemijlocită a vieții umane, permițînd să cuprindă toate domeniile de activitate umană ;

— îngăduie o clasificare riguroasă a faptelor de cultură și întocmirea unei terminologii adecvate și coerente și, în sfîrșit, — întrunește în sistem valorile spirituale și materiale. Numai așa utilul, frumosul, binele și adevărul se pot întîlni în structuri rezultate din interacțiunea om-natură.

În acest context pot avea loc două definiții ale culturii : „influențarea adîncă a naturii în interesul cuprins în scopurile vieții umane" și „Cultura este ultimul scop al naturii". Trebuie subliniat de asemenea că, purtătorii valorilor culturale aparținînd științei, artei, moralei și tehnicii, sînt : omul și societatea organizată. Aceasta din urmă nu este numai depozitara valorilor culturale, ci un factor activ și necesar al culturii, ea fiind în măsură să înnobileze omul gnoseologic, etic și estetic. Societatea ierarhizează persoanele care o compun după aportul lor social. Fără această concepție sociologică nu sîntem în măsură să deosebim individul-persoană de individul-personalitate. Consecvenți cu concepția științifică a culturii, sîntem obligați să consemnăm aspectele negative și pozitive ale vieții umane, și să considerăm cultura, în ansamblul ei, ca totalitatea factorilor vieții materiale și spirituale umane, care favorizează zămislirea, conservarea, creșterea și desăvîrșirea vieții.

Este locul aci să amintim o prejudecată nocivă și anume că viciul este o condiție necesară rafinamentului. Acest lucru nu este adevărat. Un medic american a făcut următorul experiment : a dezintoxicat un muzician care se droga și a făcut dovada că creațiile lui muzicale după însănătoșire sînt mai strălucite decît cele elaborate în perioada viciului.

Critica sociologică a aspectelor nocive ale civilizației burgheze și știința moravurilor au un caracter militant și mobilizator. Sociologii culturii și moraliștii nu sînt înclinați spre pesimism ca anumiți filozofi și artiști ai vremii noastre. Ei urmăresc printr-un susținut examen critic ameliorarea vieții umane, pornind de la viața comunităților organizate și găsesc, în mijloacele tehnice și perfecționarea instituțiilor, instrumentele necesare pentru înlăturarea viciilor omenești. Un sociolog și un moralist găsesc întotdeauna în forța pedagogică a conducerii unei societăți organizate mijloacele de îndreptare a moravurilor. Este absurd să vorbești de mase pesimiste. Creșterea forței biologice a neamurilor și a speciei om își are rădăcina în acest izvor nesecat de viață : poporul. O masă sănătoasă nu oferă condiții prielnice apariției și dezvoltării viciilor. Trebuie reluate și adîncite studiile de psihologie a maselor, fiindcă sînt convins că omul care acționează în grupuri sociale nu poate fi stăpînit de o prejudecată, de o superstiție sau de o eroare, atunci cînd ne ocupăm de educația lui. Un prețios instrument de educație a maselor este aducerea la cunoștință lor a ordinii morale întemeiate pe coloana virtuților socialismului. Mijloacele moderne de răspîndire a culturii ne permit să arătăm omului actual nocivitatea orgoliului, invidiei, zgîrceniei, desfrîului, lăcomiei, mîniei, și lenei. Progresul științific și tehnic trebuie transformat în binefacere prin propagarea unui aspru sistem moral.

În calitatea mea de președinte al comisiei pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice a municipiului București am acumulat o oarecare experiență privind stilul vieții societății contemporane. Repet, nu sînt pesimist nici prin profesiunea mea și nici prin conștiința mea teoretică. Un om de știință adevărat este mîndru de cuceririle științifice și tehnice. Știința și tehnica îl definesc pe om și-i arată calea stăpînirii naturii prin mijloacele lui, care-i permit să treacă peste toate piedicile întîlnite în cale. Dacă a creat știința și tehnica modernă, omul poate fi în măsură să înlăture neajunsurile produse de ele și să-și continue nestingherit mersul înainte. Marșul omului în univers este legat de destinul său creator, și, concepîndu-l ca expresie a destinului, el este obligat să privească înainte, ținînd seama de natura sa. Contemplarea trecutului nu trebuie să-l întristeze, ci să constituie un popas în drumul fără de sfîrșit. Aș putea rezuma experiența mea în acești termeni : culturalizarea maselor este necesară pentru a crea un climat favorabil dezvoltării culturii naționale și universale. Așa cum revoluția tehnică este chemată să reducă costurile bunurilor materiale, tot ea trebuie să ajute propaganda culturală, să răspîndească valorile spirituale ale umanității, Nu trebuie uitat că ne găsim în epoca cibernetică care permite crearea unui centru ordonator în măsură să cuprindă vaste zone de informație și să reglementeze în funcție de informațiile primite. Precizie, eficiență, economie de mijloace, acesta trebuie să fie stilul muncii contemporane. Nici o risipă inutilă. Mașinile sînt create de om și nu trebuie să întreacă pe creator prin automatismul lor.

Am avut întotdeauna o mare admirație față de activiștii culturali, acțiunea lor de popularizare fiind un semn de omenie. Eu știu că este greu să popularizezi analiza matematică sau geometria neeuclidiană, dar ce frumos ne apare sub raport spiritual un învățat care face acest lucru, fiindcă este animat de cel mai înalt ideal, idealul egalitar, încorporat în socialism. Nu trebuie să încremenim spiritual în vremea noastră și să pierdem speranța în desăvîrșirea omului. Așadar, formula culturalizării maselor este aceasta — masele au dreptul să cunoască tot, fiindcă sînt izvor nesecat al vieții umane și producătoare ale mijloacelor materiale necesare acestei vieți.

Există mijloace de a evita cultura standard. Ele pot fi cuprinse în termenul *instituționalizarea culturii*. Ce înseamnă aceasta ? Organizarea formării personalității umane în ceea ce privește cunoștințele și caracterul, adică instrucția și educația publică. Dacă învățămîntul public care trebuie să cuprindă științele, artele și tehnicile existenței este perfect pus la punct, atunci avem condițiile necesare apariției personalității științifice, artistice și tehnice. Cultura modernă este indisolubil legată de ideea de organizare modernă. Revoluția socialistă, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, documentele de partid sînt în măsură să pună la punct aparatul cultural al țării noastre atît în învățămînt cît și în instituțiile culturale și de cercetare. Cunoștințele vremii noastre ne permit să realizăm o ordine justă, mai ales dacă la aceste cunoștințe adăugăm principiul revoluționar al drumului deschis.

PETRE VANCEA

ÎN SPRIJINUL DOCUMENTĂRII CADRELOR DIDACTICE

Revista „LUMEA", săptămînal de politică externă,

oferă cititorilor săi ample surse de lărgire a cunoștințelor, informații din diverse domenii ale vieții internaționale.

Într-o mare varietate de genuri publicistice, revista „Lumea" publică cu regularitate : grupaje tematice, articole de sinteză în probleme internaționale majore, în sfera mișcării de idei ; tabloul curent al activității externe a României, comentarii, corespondențe, interviuri cu personalități proeminente, reportaje, însemnări de călătorie, documentare, evocări istorice, memorii, ipoteze și noutăți din lumea științei și tehnologiei moderne, prospectări în evoluția societății etc.

Reunind în paginile sale semnăturile unor cunoscute personalități politice din țară și de peste hotare, ca și pe acelea ale unor gazetari români și străini, conținînd un bogat și valoros material documentar și informativ, revista „Lumea" poate deveni un instrument util în activitatea profesională a fiecărui învățător și profesor, precum și pentru propagandiștii și cursanții de la diferite forme ale învățămîntului politico-ideologic.

Un abonament pe o perioadă mai îndelungată dă posibilitatea să se întocmească o colecție completă, cuprinzînd numeroase date de referință.

NOTE DESPRE UN TEATRU ȘCOLAR...

Toate înjghebările parascenice ale tineretului, teatrul școlar ca și cel de amatori, au un obiectiv comun, primordial și nemărturisit. Anume acela de a stimula și de a forma gustul artistic al practicanților.

Se întîmplă ca unul dintr-o sută să devie ulterior profesionist și unul dintr-o mie să ilustreze noua sa profesie. Nu ei sînt însă cei mai interesanți și nu în vederea lor statul și respectiva instituție fac sacrificii morale și materiale. Depistarea talentelor este umbrită în acest domeniu de instruire indirectă și nemărturisită a tuturor acelora care, pregătind mîncarea o gustă și gustînd-o... învață să mănînce.

Cel mai greu de asimilat sînt cunoștințele din domeniul care nu fac obiect oficial de curs. Ne-am gîndit cîndva la înființarea unei catedre de bun gust în cadrul unui gimnaziu ideal; un bătrîn om de cultură destul de prezent în actualitate ca, din perspectiva trecutului, să poată înțelege viitorul ar pregăti pe adolescenți să afle drum spre artele frumoase, spre muzică, spre teatru și spre poezie.

Nu orice masă amorfă poate deveni un auditoriu, nu orice vizitatori, nu orice auditori ajung să se constituie ca public. Această perspectivă educațională nu exclude și nici măcar nu împiedică realizarea pe plan artistic. Se cunosc izbînzile deosebite ale trupelor școlare englezești care joacă pe Sofocle, pe Euripide în grecește, ca și în același sens activitatea, valorificată pe plan internațional, a Sorbonei.

Armand Salacrou a scris cîndva despre întîlnirile ratate din istoria dramaturgiei universale, despre acele misterioase randevu-uri la care, pe rînd se întîmpla să aștepte marele public pe marii poeți absenți sau la care, aceștia din urmă nu au aflat ascultarea unui mare public.

Exista o complicitate tacită între autor, interpret și spectator, o complicitate care permite, la orice nivel, delectarea — iar la nivel ridicat dăruirea, transfigurarea capodoperei.

...Astăzi o tendință de gigantism spectacular urmărește, înlocuind ideea prin sunet și prin imagine, să reducă priza teatrului la zonele sistemului nervos inferior și să-i interzică accesul la cultură. Experiențele reluate, chiar cînd în trecut au eșuat se întîmplă să fie prilej de neașteptate rodnicii. Dar, dincolo de ele, școala trebuie să asigure, cu modestie și fermitate, stăpînirii cunoștințelor și realizărilor la zi. În acest sens rosturile „teatrului școlar" în accepțiunea cea mai largă a expresiei sînt de neprețuit. Iată de exemplu hotărîrea unei clase de studiu să joace „Oedip Rege", „Hamlet" sau „Mizantropul" ar trebui să presupună în cadrul unui cenaclu convocat la date fixe — îndelungate studii, referate și discuții despre autor, despre piesă și desigur despre interpretările posibile.

Din schimburile de cunoștințe și de idei creatoare ar putea crește spontan viziuni regizorale, scenografice, interpretative în vederea viitorului spectacol.

Ar putea sau nu ar putea crește — fiindcă în ipoteza, totdeauna de prevăzut, a lipsei de daruri creatoare, nu s-ar atinge decît obiectivul principal al școlii, așa cum îl arătam la începutul rîndurilor de față. Adică la formarea unui public luminat.

N. CARANDINO

PLANETA PITICILOR

Televizorul este astăzi un cotidian de familie cu tiraj imens. Se poate imagina ușor, seară de seară, marea șezătoare care adună în fața micului ecran milioane de telespectatori de toate vîrstele și cu preocupări dintre cele mai diverse.

Fascinația acestuia pare-se, ochi ciclopic al lumii este uriașă, neținînd seama de norme și prejudecăți. În condițiile acestei popularități de necontestat este absurd desigur să faci discriminări în programul TV, pretinzînd existența unor emisiuni cu exclusivitate absolută, emisiuni *numai* pentru anumiți telespectatori, preferați arbitrar pe baza unor criterii rigide de vîrstă sau preocupări. Tocmai de aceea se caută exigențele comune unui număr cît mai mare de abonați, căutări care au ca urmare găsirea unor emisiuni de mare efect polarizant, de interes aproape general. Nu înseamnă aceasta însă o renunțare la rubricile „văzute și auzite" *în primul rînd* de o categorie sau alta de telespectatori, bineînțeles dacă vrem să respectăm profilul mai mult sau mai puțin enciclopedic al televiziunii. Un inginer nu uită seara, în fața televizorului, că este inginer și va privi un reportaj apropiat de preocupările sale inginerești cu mai mult interes decît să-i zicem, un pescar. Cu o singură condiție: reportajul să fie bun, atractiv. Dacă este așa și pescarul îl va privi, cu mai puțin interes, e drept, dar îl va privi și astfel își va apropia un mod de viață puțin cunoscut. Dacă reportajul va fi prost făcut, nimeni nu-l va privi, ori își vor pierde timpul și inginerul și pescarul. Vreau să spun că la urma urmei nu se poate face un reportaj pe care să-l privească ori unul, ori altul. Insist asupra acestui lucru deoarece stăruie încă prejudecata emisiunilor „de sacrificiu" adresate unei așa-numite specializări a telespectatorilor. Această prejudecată a fost infirmată de nenumărate ori. Exemple? Nenumărate. Iată cîteva: Grigore Moisil, un savant văzut și auzit de toată lumea cu nedezmințită plăcere, prim-planurile, viața satului, Teleenciclopedia, Eugen Mandric, cu agenda sa de politică internă.

Un loc aparte în cadrul acestei prejudecăți etichetatoare îl ocupă emisiunile școlare. Puține, prost programate și cu limite de timp minime. De ce? Se zice: elevii trebuie să aibă timp, să fie lăsați să învețe. E adevărat, se uită însă că ei trebuie să fie învățați să aibă timp, să învețe aceasta și în aceste emisiuni care-i privesc în primul rînd pe ei (dar nu în exclusivitate, ci și pe părinții și profesorii lor), că, în definitiv, pot urmări (și urmăresc) alte emisiuni (mai ales elevii mari, nu?). Din acest ultim punct de vedere televiziunea noastră nu prea are cu ce să se laude. Cu cîteva reportaje bune, cu „Sebastien", cu „Planeta giganților" (serial anunțat a fi de tineret), ori cu desenele animate nu te absolvi cine știe ce de absența cantitativă, dar mai ales calitativă a emisiunilor pentru și despre tinerii noștri. Sînt convins că un serial „Cireșarii" ar însemna mai mult decît oricare dintre „grozăviile adolescenților" din „Planeta giganților". Sînt convins că pe foarte mulți îi interesează cum învață copiii lor, cine sînt cei de care depinde o bună parte din educația noului cetățean (învățătorii, profesorii emeriți își au locul tocmai în aceste emisiuni și nu în altele). Pentru aceasta televiziunea are destule resurse. De aceea și cred că se pot face mult mai multe (și mai ales mult mai bine) pentru acești pitici de azi, giganții noștri de mîine. În ceea ce ne privește, ne vom îndeplini o datorie din a-i susține în această rubrică, și ori de cîte ori vom primi o sugestie bună de la ei și de la prietenii lor mai mari ne vom grăbi s-o transmitem, cu speranța că ochiul ciclopic al lumii le va clipi cît de cît înțelegător.

IULIAN NEACȘU

Buffet

„Opera din Paris"

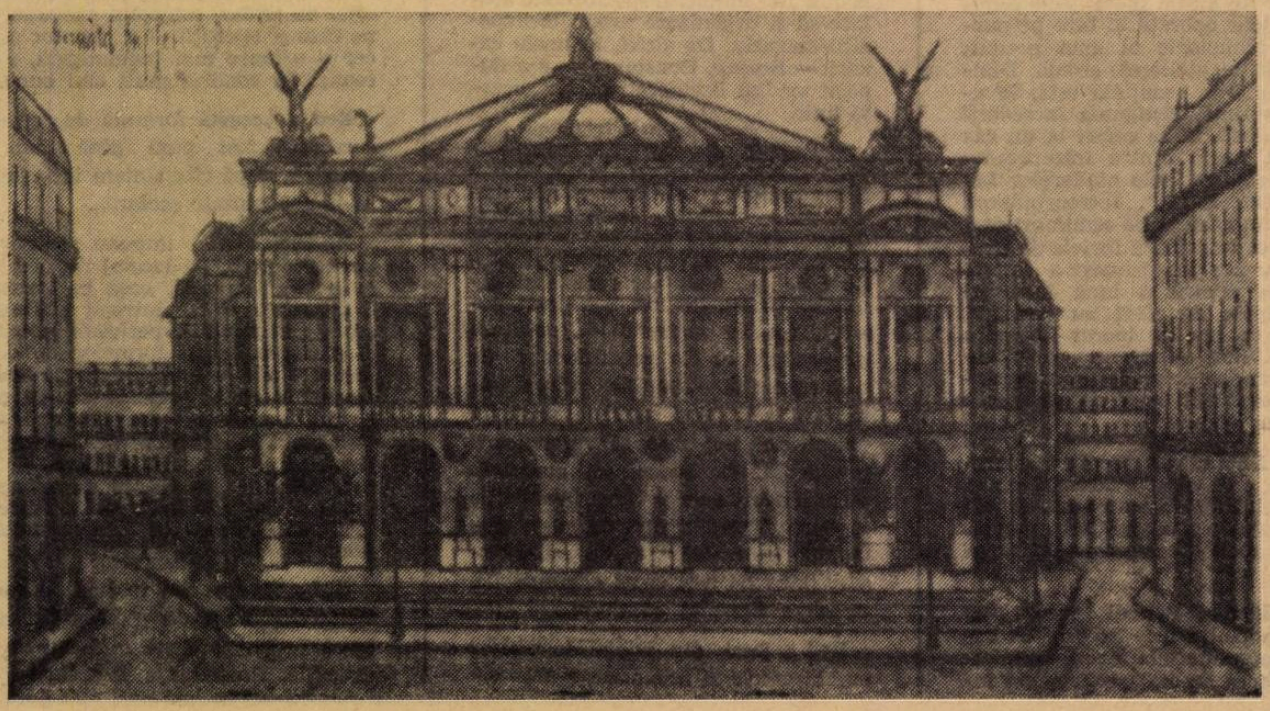

RENAȘTEREA PERPETUĂ

O viziune românească, *încă una, atît prin autor, cît mai ales prin unghiul culturii și spiritualității din care este privită Renașterea a semnat, nu de mult, Zoe Dumitrescu-Bușulenga:* Renașterea-Umanismul *și dialogul artelor (Editura Albatros 1971). Cartea se impune ca o faptă europeană tocmai în momentul cînd ne regăsim pe noi înșine, grație dialogului, a perpetuității acestuia. Renașterea devine prezență prin dialogul dintre culturi.*

Printr-o metodologie lipsită de ostentație, nu și de patos, se redescoperă Renașterea în esența ei activă. Astfel, mai de grabă decît un simplu titlu adăugat bogatei, gravei literaturi asupra acesteia, autoarea propune o atitudine.

Dintru început — și este sugestiv că pe prima pagină a cărții, printre componentele viziunii antropocentrice a lumii se consemnează paideia, educația — se deduce ferm modul izvorîrii umanismului în cultura europeană, sursele lui fiind umanismul antic, cel creștin, cel popular, cel cavaleresc, cel oriental.

Afirmarea puternic angajată a ideilor se înscrie într-un ritm particular, într-o echilibrată privire asupra creșterii și descreșterii fenomenelor culturale. Finețea creionului, dăruirea frenetică față de gînd, concizia iradiantă, fulminanța portretizărilor prin idei, dau rîndurilor durabilitate, iar paginilor despre precursori — o rezonanță amplă. Și aici în investiția de creație, elevare și sentiment, în opera de reînviere sub nimbul lor, a precursorilor, ne aflăm pe un teren fertil în spiritualitatea românească.

Scriind despre doctrinări de geniu cu pasiunea artistului, iar despre artiști cu disciplina riguroasă a omului de știință, Zoe Dumitrescu-Bușulenga învăluie accente și semne de uimire în transparența ideilor și judecăților, încît cititorului i se transmite permanent o invitație discretă, poate renascentistă, la gîndurile fundamentale, bucuria întîlnirii niciodată epuizabile cu un ecou al personalității titanice, nicicînd repetabile, dar mereu modelatoare.

Cel puțin două planuri se intersectează revelator în prima și cea mai conceptuală parte a cărții — Umanismul Renașterii: *unul cronologic-istoric, un altul al structurilor umaniste permanent actuale.*

Prin vieți și opere geniale, „valoarea mare a curentului umanist stă în realizarea unității de conștiință a intelectualilor europeni, care au dovedit comunitatea apartenenței lor la sursele culturii antice greco-latine" (p. 83). O întoarcere în cultura română are tonul unei înalte mărturisiri ideatice: „este aproape sigur că un umanism românesc sui-generis s-a născut mult înaintea apariției de mari figuri din secolul al XVI-lea, pe fondul acela de veche umanitas *latină, retrezită sau augmentată sau fecundată prin impulsul general care domină Europa vremii" (p. 85).*

Privită din unghiul conștiinței și culturii românești și europene, sub un orizont strict contemporan, Renașterea nu ne apare desigur, doar ca pretext al autorului pentru meditații asupra istoriei și devenirii umanismului, a dialogului artelor, dar observăm pregnanța contrapunerii secolului 20. Citind anume versuri de Rilke, autoarea se întreabă dacă poetul nu le-a compus privind un anume tablou al lui Botticelli.

Imperioasei opțiuni pentru Renaștere, chiar însoțită de această necesară detașare (prin trimiterea unor săgeți, fie în antichitate, fie simetric, în prezent), se învederează încă o dată sporit, în aprinsul și eruditul excurs din capitolul Secțiunea de aur ori triumful arhitecturii, *un sistem rațional al perfecțiunii, în speță pentagrama, numită secțiunea de aur de către Leonardo da Vinci. Secțiunea de aur este filtrul extazului critic.*

Dar dialectica ideii fiind dedusă din cea a realității culturale, simbolurile se războiesc gratuit, schemele reci, chiar perfecte, pierd competiția cu adevărul întruchipat prin vii personalități universale. Aceeași soartă cu secțiunea de aur o are și filozofia platonizantă. Dualitatea geniu-schemă perfectă proliferează parcă anume pentru a da cîștig de cauză creației, umanismului conținut în ea.

Viziunea contrapunctică a Zoei Dumitrescu-Bușulenga asupra Renașterii se finalizează într-o soluție care se oferă cărții sub semnul acțiunii culturale:

„Ca atitudine, ca unghi de perspectivă, curentul s-a transformat într-una din cele mai valoroase cuceriri ale spiritului european, care apare în toate epocile de exaltare a valorii umane, roditoare de filozofii antropocentrice, raționaliste. El a mai dat cîteva flori tîrzii în clasicism și o bogată recoltă în secolul luminilor, iar în secolul al XX-lea redevine ideal de existență, pe alte coordonate, în lumea socialistă" (p. 230).

Renașterea perpetuă, soluția noastră.

GH. ANCA

La confluența: producție — școală — cercetare

- Școala — unitate de producție
- Producția școlii — domeniu educativ-didactic

Vîrf de lance în direcția principală de înaintare a unui învățămînt ce se perfecționează continuu, suplu și deschis, adaptat evoluției unei societăți cu o dinamică economică și socială fără precedent, **munca — integrată procesului de educație într-o concepție nouă,** avînd la bază indicațiile de mare profunzime ale secretarului general al partidului — a confirmat și a depășit chiar, într-un scurt răstimp, așteptările inițiale.

Ce au de făcut forurile de cercetare pentru a susține pe plan pedagogic și metodic o unitate deplină în relația tripticului: **producție-școală-cercetare**? În mod imperios se impune **determinarea statutului specific al muncii ca disciplină de învățămînt,** pornind de la faptul că activitatea tehnico-practică a elevilor asigură nu numai o formație pentru viitor, ci realizează și o producție a prezentului. Se cer de asemenea **definite și modelate într-un sistem educativ conținutul muncii ca disciplină de învățămînt, formele de desfășurare și finalitățile acesteia, implicațiile lor pe plan organizatoric și didactic.** Dintre aceste obiective cu mare pondere se situează în aria preocupărilor cu scadență foarte apropiată:

- relația școală-întreprindere și stabilirea planului de producție al atelierelor școlare;
- asigurarea bazei tehnico-materiale a procesului de fabricație, organizarea locului de muncă și rezolvarea problemelor economice specifice;
- stabilirea unui raport echitabil în procesul tehnico-productiv între aspectele cu caracter economic și cele educativ-didactice, determinarea caracteristicilor metodice ale „lecției" de lucrări practice.

Drept criteriu de orientare în activitatea cotidiană a colectivelor didactice și pentru a oferi parametrii unor viitoare cercetări, redacția noastră a organizat o masă rotundă cu sprijinul Centrului de perfecționare pedagogică a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic — CEPEIT — și al Inspectoratului școlar București. Participanții — specialiști cu vastă experiență și maiștri-instructori ale căror rezultate din primele luni constituie o admirabilă carte de vizită:

Ing. ARCADIE SÎRBU, director al C.E.P.E.I.T., conf. ing. EMIL RIZESCU, director adjunct, și ing. JUSTIN POJOGEANU, inspector metodist șef la C.E.P.E.I.T., ing. NICOLAE DINU, inspector de specialitate la Inspectoratul școlar București, ing. ILIE TOMESCU, directorul Grupului școlar auto din București, MIHAI DRAGUȘ, maistru-instructor la Grupul interșcolar de ateliere al sectorului 6, și MIRCEA IONESCU, maistru-instructor la Liceul „Ion Neculce".

Prima sferă de interes: Ce producem, pe ce bază, în ce cadru organizat?

Red.: Pentru început, ar prezenta interes să delimităm clar domeniile de unde școala poate obține comenzi de producție materială — producția ei spirituală fiind o comandă a întregii noastre societăți — precum și ce forme îmbracă aceste comenzi.

N. Dinu: Idealul este ca atelierele-școală să lucreze exclusiv pentru întreprinderi; sînt astfel depășite dificultățile procurării materiei prime sau semifabricatelor necesare. Apoi, elevii văd imediat utilitatea lucrului făcut de ei.

M. Drăguș: La Centrul nostru de ateliere se execută produse pentru întreprinderile „Electromagnetica", „Inox", „Centrul de panificație". Mai exact, elevii lucrează la subansamble sau efectuează doar anumite operații — trasare, îndreptare, tăiere, debavurare, găurire, nituire, filetare. Gama de produse este de pe acum destul de largă.

E. Rizescu: Corelarea productiv-didactic, mai ales în această fază de început, pune probleme dificile. Evident, nu se poate aplica în instruirea practică decît principiul de la simplu la complex; în același timp producția unei întreprinderi vizează anumite sortimente precise a căror execuție solicită o gamă de operații care nu corespund întotdeauna acestui principiu didactic.

N. Dinu: Experiența ne-a arătat că, printr-o strînsă legătură cu întreprinderile tutelare, printr-o prospectare atentă a producției, sortiment cu sortiment, se pot găsi surprinzător de multe piese, subansamble sau doar operații și faze pe parcursul tehnologic al unui produs, realizabile în atelierele-școală. Desigur, o condiție esențială este, în această privință, cîștigarea încrederii întreprinderii. M-aș referi la un caz întîmplat uneia dintre întreprinderile „beneficiare" ale atelierelor Liceului „Gh. Lazăr". Întreprinderea a trimis un camion de semifabricate, socotind că angajează forțele de producție pentru un trimestru întreg, cel puțin pentru o lună în orice caz. Grupele de elevi au terminat însă tot ce era de lucrat în patru zile. Calitatea — deplin satisfăcătoare. Surpriza celor de la întreprindere a constituit, implicit, cîștigarea deplină a încrederii.

Red.: Dobîndirea acestei încrederi este, mai ales în această etapă în care elevii abia au pornit să pătrundă tainele profesiilor, dependentă în mod determinant de organizare.

M. Drăguș: Primul punct pe agenda organizării: asigurarea bazei tehnico-materiale. Locul de muncă și dotarea acestuia cuprinzînd instrumentarul de uz colectiv — polizor, mașină de găurit, ciocane electrice de lipit și scule individuale suficiente — sînt esențiale în desfășurarea pozitivă a practicii tehnico-productive. O importanță de aceeași pondere o are și asigurarea, prin contracte cu întreprinderi, sau pe alte căi, a unei game variate de obiecte ce urmează să fie efectuate de elevi, în așa fel încît forța lor de muncă să fie utilizată la valori ridicate. Un aspect economic al organizării: **atelierul trebuie folosit în întreaga lui capacitate, prin alcătuirea orarului în vederea eșalonării grupelor de elevi în toate zilele.**

Tot o problemă organizatorică, cu importante implicații atît pe plan economic, cît și educativ, o constituie **deprinderea elevilor de a-și contabiliza singuri producția.**

M. Ionescu: Pentru faza actuală de demarare în domeniul activităților tehnico-productive și în lumina rezultatelor unui experiment întreprins la Liceul „Ion Neculce", cred că pentru elevii de liceu atelierul-școală este locul de practică cel mai potrivit.

Cît privește practica elevilor direct în întreprinderi industriale, prin forța lucrurilor activitatea e similară uceniciei la locul de muncă și o consider ineficientă în raport cu interesele de cunoaștere și stadiul de pregătire al elevului de liceu.

E. Rizescu: Organizarea unor ateliere orientate modern, științific trebuie să țină seama și de principiile ergonomiei, de stabilirea unei relații judicioase între om și mașină. Elevii nu au forța fizică suficientă pentru a manipula mașini grele; dotarea cu mașini a atelierelor școală trebuie să țină seama de acest element.

Red.: Ce facem atunci cînd nu ne realizăm integral „idealul"? Mai precis, cînd nu asigurăm acoperirea producției cu comenzi ale întreprinderilor?

N. Dinu: În atelierele școlare se pot lucra diverse comenzi ale inspectoratului școlar: mese, taburete, halate, lenjerie pentru internate. Se poate lucra, de asemenea, pentru utilarea școlii respective, pentru atelierul-școală, pentru laboratoare și cabinete, se pot executa diferite lucrări de ordin gospodăresc. În sfîrșit, pot fi executate diverse produse destinate valorificării, prin vînzare în magazine sau în cadrul unor expoziții speciale.

A. Sîrbu: Confruntarea directă cu publicul consumator constituie o excelentă formă de verificare a calității producției școlare. Căci producția școlară devine marfă abia cînd e solicitată de public.

În acest scop a fost organizată de Ministerul Învățămîntului expoziția cu vînzare din incinta Hanului lui Manuc, aprovizionată cu produse de către inspectoratele școlare și direct de către unitățile de învățămînt. Expoziția are și menirea de a prospecta cerințele pieței și de a favoriza, prin intermediul produselor, un schimb de experiență între școli.

Pentru a întări infrastructura economică a producției școlare se cere ca, folosind modelul expoziției de la Hanul lui Manuc, inspectoratele școlare să-și organizeze propriile expoziții-magazin. De altfel, în unele cazuri — Brașov, Constanța — s-a depășit stadiul dezideratului pe această linie.

J. Pojogeanu: Tot prin prisma economică: Ministerul Învățămîntului împreună cu forurile competente a clarificat relațiile între întreprinderi și atelierele școlare, a stabilit condițiile în care pot funcționa atelierele, modul cum pot realiza și valorifica producția lor. S-a creat posibilitatea ca materialele necesare producției să fie achiziționate cu sume puse la dispoziție prin avansuri de la bugetul școlii, care să fie justificate pe măsura valorificării producției. De asemenea, atelierele au fost scutite de a vărsa beneficiile la sfîrșitul anului precum și de plata amortismentelor, avînd astfel posibilitatea de a-și spori acumulările, de a se dezvolta continuu.

Red.: Deci, din punct de vedere organizatoric și economic, s-a avansat serios pe linia asigurării unui statut bine conturat al muncii ca disciplină de învățămînt.

A doua sferă de interes: În ce formă producem, cum structurăm metodic activitățile tehnico-productive?

N. Dinu: Încercînd o formulare lapidară, produsul este punctul de pornire și elementul terminus al „lecției" cu caracter tehnico-productiv.

Trebuie să pornim de la cunoașterea de către elevi a produsului la care lucrează, a importanței lucrării respective în economie sau în viața socială. Vom prezenta materialul din care se execută produsul, proprietățile materialului, ce operații sînt necesare de efectuat pentru executarea lucrărilor, în ce constau operațiile și cum se efectuează.

Aici trebuie să intervină și demonstrația practică a maistrului-instructor. **Instructajul practic și de tehnică a securității muncii se impune a fi efectuat în cadrul fiecărei operații în parte.** Apoi maistrul trebuie să se convingă dacă elevii au înțeles, punînd pe cîțiva dintre ei să repete operația.

I. Tomescu: Instructajul introductiv nu trebuie să se transforme într-o oră de tehnologie. El se va limita la 10 maximum 20 de minute.

Pentru realizarea la un nivel calitativ corespunzător și cu randament cît mai înalt a comenzilor de la întreprindere trebuie asigurată o documentație care să stea atît la îndemîna maistrului, cît și a elevilor (desen de execuție, fișă tehnologică, succesiunea operațiilor de executare a produsului respectiv).

Un aspect central asupra căruia vreau să insist este **asigurarea calității produselor.** Cred că în acest domeniu se impune acordarea de către întreprinderi a asistenței tehnice permanente, prin delegarea unor echipe formate dintr-un inginer, tehnicieni și muncitori de înaltă calificare, care să nu se mulțumească numai cu verificarea și recepția producției, ci să intervină cu competență pe întreg parcursul lucrărilor.

M. Drăguș: Aș vrea să mă refer la două ipostaze net diferențiate ale metodicii „lecției" de atelier, ambele legate de specificul produselor.

Să presupunem că planul cuprinde lucrări a căror executare integrală este posibilă în cele 6 ore ale activității din atelier. Cazul acesta nu ridică probleme deosebite.

Dar dacă produsele nu pot fi executate, într-o singură zi, de o grupă de elevi? Producția nu poate aștepta ca aceeași grupă de elevi, lucrînd o zi pe săptămînă, să execute de la început pînă la sfîrșit la aceeași comandă. Putem continua lucrările cu alte grupe? Alternativa nu ne oferă certitudinea nivelului calitativ unitar al lucrării, iar schimbarea grupelor de elevi îngreuiază depistarea cauzelor de unde provin eventualele greșeli. Dacă s-ar efectua continuu, de către aceeași grupă, toate orele de practică productivă repartizate unui an școlar, controlul execuției — pe faze și operații — a pieselor care cer o uzinare mai îndelungată, s-ar realiza în condiții mult mai bune.

Red.: Această formulă de organizare nu a fost pusă pînă acum în practică, după cîte sîntem informați, în nici o unitate școlară...

N. Dinu: Se impune alcătuirea unui program, în decalaj de fază de la o clasă la alta, ceea ce implică o diferențiere a întregii activități școlare în anumite perioade, precum și a sistemului și formelor de desfășurare ale procesului educațional. La unele școli profesionale cu perioade comasate de practică s-a putut realiza un asemenea program. Pentru învățămîntul general și liceal formula ar trebui experimentată mai întîi de Institutul de cercetări pedagogice, în cîteva unități pilot.

Red: Să revenim în limitele unei singure ședințe de atelier, în care lucrările au termene mai scurte de execuție. Produsul a fost lansat în

fabricație ; ce întreprinde în continuare maistrul-instructor ?

M. Drăguș : Instructajul continuă individual, la fiecare banc de lucru, pentru a forma deprinderi de muncă deplin corecte, a elimina mînuirile greșite — risipă de forță, eficiență redusă, pericol de accidentare — și a preveni apariția rebuturilor.

N. Dinu : La sfîrșitul zilei de muncă a fiecărei grupe de elevi, maistrul va efectua o scurtă analiză a lucrărilor executate evidențiind pe cei care și-au însușit în cea mai mare măsură tehnica de lucru și discutînd cauzele unor greșeli mai frecvente.

Red. : Ce părere aveți de introducerea unei norme didactice de lucru, pe fiecare categorie de obiecte executate ? Un asemenea ghid de evaluare a muncii personale de către fiecare elev ar putea spori valențele educative ale activității tehnico-productive, determinînd întreceri în cadrul grupelor și intergrupe și stimulînd dorința de autodepășire a fiecărui elev.

M. Drăguș : O asemenea acțiune este posibilă și de dorit, atît pentru orientarea elevilor, cît și a maistrului-instructor. Sînt necesare însă criterii științifico-didactice în stabilirea normelor, o organizare perfecționată a muncii. Norma ar trebui calculată pe baza unui coeficient de reducere față de norma din producție, coeficient cu valori descrescînde în funcție de sporirea în timp a abilității elevilor la lucru și să prevadă un procent de rebuturi ceva mai ridicat decît în producție.

N. Dinu : În privința rebuturilor nu sînt de acord, din considerente educative. Cred că, dimpotrivă, pentru a mări simțul responsabilității elevilor și a le forma disciplina de producție, procentul rebuturilor ar trebui scăzut. Chiar dacă coeficientul corectiv al normei va fi, la început, mai mare. Am reuși, astfel, să cîștigăm și mai mult încrederea întreprinderilor beneficiare.

J. Pojogeanu : Rezolvarea multiplelor probleme organizatoric-metodice solicită activitatea convergentă a mai multor foruri de concepție și decizie. S-a creat, recent, în cadrul Centrului de cercetare și perfecționare pedagogică a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic, un cabinet metodologic pentru activitatea productivă din învățămînt.

Scopul cabinetului e de a îndruma activitatea tehnico-productivă, de a defini sfera de cuprindere a producției în cadrul acestei activități. Cred că acesta este un cadru propice pentru elaborarea structurii organizatorice și metodice a activității atelierelor școlare, studierea aprofundat științifică a fenomenelor implicate, realizarea schimbului de experiență pentru continua perfecționare a funcționării atelierelor productive din școli.

E. Rizescu : Colaborarea dintre atelierul școlii generale sau al liceului și școala profesională poate fi întărită și prin organizarea unor comisii metodice comune ale cadrelor de specialitate.

M. Ionescu : Pentru cercetarea aprofundată a tuturor problemelor centrale și adiacente introducerii muncii ca disciplină de învățămînt propun să se înființeze, pendinte de Institutul de cercetări pedagogice, un organ specializat, care să se ocupe de analiza științifică a formelor de activitate deja experimentate în unele școli și generalizarea lor ; organizarea unei rețele de ateliere școlare, pe baza indicatorilor tehnico-economici centralizați ; stabilirea sistemului de relații între atelierele-școală și întreprinderile industriale; testarea „pe viu" a fenomenelor implicate și găsirea celor mai eficiente mijloace de perfecționare ; valorificarea științifică a datelor culese.

Red. : Pentru încheierea discuției noastre ar fi util să schițăm orizontul de finalități al introducerii muncii ca disciplină de învățămînt.

I. Tomescu : Pregătirea elevilor în atelierele școlare sau interșcolare are o importanță deosebită pentru învățămîntul profesional, care va beneficia astfel de candidați mai bine pregătiți, familiarizați cu producția, preprofesionalizați chiar.

M. Ionescu : Dacă vom asigura elementul **atractivitate,** pe parcursul acestor activități, putem ținti chiar mai departe.

La Liceul „Ion Neculce" din București s-a efectuat, în ultimii 4 ani, o experiență în acest sens, ajungîndu-se pînă la deplina calificare : un număr de elevi au obținut, încă de pe băncile școlii, permise de conducere auto. Ei construiesc singuri, încă din școală, diferite tipuri de vehicule cu motor, reglează și repară motoarele, venind, deseori, cu niște soluții tehnice de-a dreptul surprinzătoare. Bineînțeles că li se dă tot concursul pentru ca să-și aplice practic aceste capacități creatoare. Este de prisos să mai vorbim de satisfacția pe care o simt și de posibilitățile imense ce stau în mîna instructorilor de practică, a educatorilor în general pentru a valorifica acest fenomen la scara întregului program de pregătire tehnică-productivă. Pentru că „productiv" nu înseamnă numai producția de bunuri pentru vînzare. Dezvoltarea gîndirii tehnice, deprinderile de construcție, reparare, conducere și stăpînire a unui vehicul cu motor, reprezintă un total de preocupări care se integrează perfect în spiritul directivelor date de Secretariatul Comitetului Central.

★

Desigur turul de orizont realizat în cadrul mesei noastre rotunde nu urmărea să avanseze și nici nu ar fi putut avansa soluții definitive. El a urmărit, în primul rînd, să delimiteze obiective, să deschidă drum și să stimuleze o amplă dezbatere creatoare. Apare limpede că parametrii fundamentali ai acțiunii de integrare organică a muncii în învățămînt solicită o comensurare precisă, cu instrumentele cercetării științifice, multiple experimentări și elaborări de soluții.

AL. CIUCĂ
CORNELIA GÎRMACEA

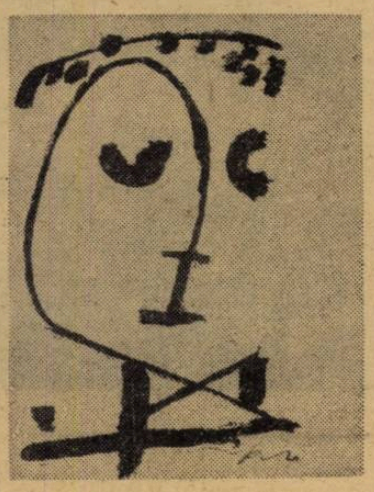

Klee

Portret, 1937

Modigliani

Fată din popor

Alegerile sindicale

În viața organizațiilor sindicale din unitățile de învățămînt — ca și în toate domeniile — se pregătește bilanțul activității depuse de cei aleși pentru a aduce la îndeplinire mandatul încredințat.

Anul acesta, adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri au o semnificație deosebită, fiind primele după plenarele C.C. al P.C.R. din februarie și noiembrie a.c., și după Congresul U.G.S.R. care au stabilit în chip magistral locul, rolul și atribuțiile ce revin sindicatelor, precum și menirea și importanța învățămîntului în cadrul complexului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

Birourile grupelor sindicale, comitetele sindicatelor se pregătesc să raporteze cum au acționat în numele și din însărcinarea membrilor de sindicat pe care-i reprezintă, ce rezultate au înregistrat și, mai ales, să analizeze cauzele pentru care organizațiile sindicale nu au reușit încă să se ridice la nivelul îndatoririlor lor politice și profesionale, ca pe baza concluziilor desprinse adunările generale sau conferințele să stabilească măsuri, sarcini și căi necesare și eficiente.

Puternica efervescență politică din această perioadă face posibil ca adunările generale și conferințele sindicale din acest an să se constituie în adevărate tribune de la care se vor rosti ideile și sentimentele care animă membrii corpului didactic, personalul auxiliar din școli în efortul unit sub conducerea organizațiilor de partid, pentru a da viață marilor îndemnuri ale secretarului general al P.C.R. **de a face din fiecare unitate școlară un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist a copiilor și tinerilor patriei noastre.**

Pentru aceasta este nevoie ca în toată perioada de pregătire și desfășurare a adunărilor și conferințelor, sindicatele să organizeze o amplă și intensă muncă politică pentru cunoașterea documentelor de partid, pentru popularizarea legilor adoptate de sesiunea recentă a Marii Adunări Naționale știindu-se că în socialism oamenii nu sînt simpli executanți, ci participanți activi la înfăptuirea politicii partidului.

Adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri vor trebui să reprezinte un mod de a realiza participarea efectivă a tuturor membrilor de sindicat la dezbaterea și adoptarea măsurilor de creștere a contribuției sindicatelor la perfecționarea și dezvoltarea învățămîntului.

În cadrul dezbaterilor să situăm cerința formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, că toți profesorii, toți învățătorii trebuie să fie și specialiști, și educatori. Este imperativul sub care se va înscrie contribuția, dar mai ales activitatea de viitor a sindicatelor din învățămînt.

Sindicatele ca organizații profesionale au îndatorirea majoră ca sub conducerea organizațiilor de partid să se ocupe de educația politică, moral-cetățenească a membrilor lor, să militeze neabătut pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a cadrelor didactice, în acceptiunea cuprinzătoare dată de cel de al X-lea Congres al P.C.R.

Acționînd pe baza autonomiei și democrației sindicale organizațiile noastre au datoria de a manifesta inițiativă, responsabilitate, de a examina cu atenție și solicitudine cerințele și năzuințele celor ce lucrează în învățămînt în așa fel încît conținutul acțiunilor, metodele și formele de sprijin să fie în deplină concordanță cu condițiile pe care le oferă fiecare unitate de învățămînt în parte.

În dezbateri se va da atenție manifestării unei atitudini înaintate, combative și intransigente față de manifestările negative din activitatea organelor sindicale, a unor membri de sindicat. Ele trebuie să constituie momente de educație politică, de manifestare a fermității revoluționare căreia îi sînt străine îndulgența, automulțumirea și atitudinea indiferentă

Sindicatele vor trebui să pună în dezbaterile adunărilor și conferințelor modul cum se ocupă de problemele sociale, de îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață, problemele legate de legislația muncii.

Prin dările de seamă și dezbateri sindicatele urmează să realizeze o analiză critică și autocritică a stilului de muncă pentru înlăturarea oricăror forme administrativ-birocratice ; pentru promovarea unei comunicări vii cu oamenii, pentru manifestarea receptivității a tot ce este nou și înaintat.

Adoptarea Statutului propriu cu prilejul conferințelor și adunărilor generale, ca act fundamental al organizației sindicale face să sporească responsabilitatea celor ce vor participa la această importantă acțiune. Ca expresie a profundului democratism al vieții sindicatelor, potrivit Statutului, propunerile pentru comitetul sindicatului și comisia de cenzori sînt formulate în adunările generale ale grupelor sindicale și afișate cu 10 zile înainte de conferință, iar președintele și vicepreședintele vor fi aleși prin vot secret în cadrul Conferinței.

Avînd un cadru organizatoric adecvat, atribuții și sarcini bine precizate și o largă autonomie apare pe prim plan necesitatea alegerii în organele conducătoare, începînd de la biroul grupei pînă la comitet și președinte, a celor mai valoroase cadre didactice, oameni activi, care se bucură de stima și respectul colectivelor de muncă, investiți cu autoritatea profesională, capacitatea organizatorică și însușirile moral-politice care să-i situeze de fapt în primele rînduri ale celor ce militează neabătut pentru transpunerea în viață a programului de perfecționare și dezvoltare a învățămîntului.

ELENA COJAN

PIAGET
sau destinele psihologiei

La copii — capacităţi de operaţii mintale deosebit de subtile ● De ce scade intuiţia ştiinţifică după adolescenţă ? ● Şi totuşi discutăm despre pedagogie

Orice se întîmplă în psihologie sau epistemologia contemporană are ca punct necesar de referire opera lui Jean Piaget. Sistemul de a gîndi despre gîndire al acestui senior al ştiinţei este etalon şi pentru cei care îşi situează investigaţiile pe teoria marxistă a cunoaşterii expusă în „Anti-Dühring" în notele critice asupra hegelianismului sau în „Materialism şi empiriocriticism" şi pentru cei care pornesc de la concepţiile lui Thorndike, şi pentru continuatorii operei lui Piéron sau Wallon.

Din multe puncte de vedere, poziţia actuală în domeniul ştiinţelor educaţiei a acestui savant îndeamnă la analogii cu personalitatea marelui precursor J. J. Rousseau, asociat poate — prin formaţie şi sferă de preocupări — unui alt ilustru genevez al secolului al XVIII-lea, d'Holbach.

I-am solicitat un interviu la cîteva clipe după sosirea pe aeroportul Otopeni. S-a revoltat mai întîi împotriva insistenţei celor care-l fac să-şi piardă vorbind o grămadă de timp — „trei discuţii pe săptămînă cu gazetarii sau reporterii televiziunii" — pentru ca apoi să conceadă :

— 10 minute ! Psihologia n-ar mai fi ştiinţă dacă nu s-ar putea spune despre ea esenţialul în 10 minute.

Pînă la urmă discuţia s-a desfăşurat în trei etape — la început în Grădina botanică unde profesorul Piaget, cu pasiuni şi activitate constantă de cercetare în biologie, dorea să studieze o familie de plante, apoi la Universitate şi, în sfîrşit, la hotel, într-un antract al programului.

În prima manşă a discuţiilor, respinge net orice întrebare privind procesul de învăţămînt.

— Nu-i specialitatea mea, e treaba pedagogilor !

Discuţia, propriu-zisă, debutează de la un amplu experiment privind formarea la copii a unor concepte ştiinţifice esenţiale care i-a fost sugerat, la un congres ştiinţific, de Einstein.

— Se impun, cred, cîteva explicaţii prealabile. Aristotel afirma că ordinea analizei este inversă ordinei genezei, adică luăm cunoştinţă de rezultatele unui proces înainte de a cunoaşte punctele lui de plecare. Normal, primii geometri au pornit de la vîrful dezvoltării intelectuale a societăţii lor : abstracţia şi măsura. Tot atît de firesc este să găsim astăzi relaţii mult mai generale, care sînt în acelaşi timp mai profunde pe plan genetic. Pentru a înţelege este necesar să găsim liniamente la toate nivelele dezvoltării intelectuale.

Mai clar. Există noţiuni detronate de evoluţia ştiinţifică, altele foarte rezistente : de pildă, noţiunea de viteză. În mecanica clasică viteza e o relaţie între spaţiu, parcurs şi timp. Einstein mi-a atras atenţia să caut, la copii, o viteză independentă de durată. Există : intuiţia precoce a depăşirii. Un mobil depăşeşte altul ; un copil îţi spune imediat că merge mai repede. Răspunsul lui nu presupune nici un raport spaţial, nici unul temporal, ci doar unul ordinal.

— Ce date noi au adăugat, la aceste constatări, investigaţiile recente ?

— Copiii dau, în foarte multe cazuri, explicaţii pe care ni le putem explica foarte greu. De pildă, dacă aveţi două bile suspendate, legate între ele cu un fir. Faci să oscileze una dintre bile, ce se va întîmpla ?

— O va antrena şi pe cealaltă...

— Şi mai departe ? — stăruie malitios Piaget.

— Mai departe... nu mai văd...

— Ei, asta e ! În schimb, din 13 copii între 12 şi 15 ani, 7 au putut răspunde că a doua bilă, antrenată de prima, îşi măreşte viteza, în timp ce prima este frînată ; apoi prima reîncepe mişcarea rapidă, iar a doua încetineşte. Are loc, deci, o permutare de locuri între un element pasiv şi unul activ. Iată un frumos exemplu de fenomen complicat, pe care copilul şi l-a putut închipui şi explica. În stabilirea unor raporturi de acţiune şi interacţiune ei ajung foarte departe. După adolescenţă această capacitate scade.

— Cum explicaţi acest fenomen, aparent paradoxal ?

— Excitaţia altor probleme e mai mare, elevul este preocupat să-şi însuşească lucruri asupra cărora va fi întrebat a doua zi, să memoreze texte pe care va fi pus să le recite. Adevăratul continuator al copilăriei e omul de ştiinţă.

— Deci, după părerea dv., şcoala — am să-mi permit să limitez întrebarea la sistemele de învăţămînt pe care le cunoaşteţi — frînează activitatea creatoare a elevului, capacitatea lui de invenţiune ?

— Din fericire am un răspuns ; mai mult chiar o demonstraţie. Ştiţi că în foarte multe ţări sînt prea puţini studenţi care se orientează spre ştiinţă şi prea mulţi studenţi în litere. Se răspunde, de obicei, că pentru a face ştiinţă trebuie să ai aptitudini. Am efectuat, cîţiva ani, cercetări asupra structurilor logico-matematice şi asupra cauzalităţii N-am văzut niciodată ceva care seamănă cu aptitudinea sau neaptitudinea la matematică, la fizică sau la alte ştiinţe. Este vorba numai de gradul de interes ; iar aici e vina învăţămîntului care nu cîştigă curiozitatea, adesea plictiseşte.

Problemele ştiinţifice generale pe care le-am propus în cadrul experimentului au putut fi rezolvate de toţi subiecţii cu o anumită inteligenţă. Căci aceste probleme nu operau cu legi numerice, metrice, ci cu legi calitative, logice etc. Deci, în ceea ce priveşte pretinsa inaptitudine pentru ştiinţe în şcoala secundară cred că e vorba de inaptitudinea de a înţelege lecţia profesorului. Adică inaptitudinea la o formă particulară de învăţămînt...

— E ciudat cum profesorii nu înţeleg să se adapteze...

— Nu se adaptează pentru că nu dispun de informaţia corespunzătoare asupra activităţii intelectuale a elevului. O singură dată, în Scoţia, am văzut o experienţă cu adevărat interesantă : un institut pedagogic unde studenţii nu ştiau decît la încheierea studiilor în ce formă de învăţămînt vor preda. Se stabilea la sfîrşit, pe baza aptitudinilor. Astfel studiul era o iniţiere ştiinţifică nu o însuşire de doame limitate la metodica predării în cadrul unei anumite şcoli. În majoritatea cazurilor, însă, cei abilitaţi pentru predarea în liceu arată o indiferenţă totală cu ce se întîmplă cu copilul pînă la 12 ani.

— Să fie aceasta singura cauză ?

— Mai sînt şi altele. De pildă, faptul că psihologia nu e o ştiinţă prefabricată, care poate fi aplicată ca atare şi în pedagogie, aşa cum încearcă unii. Didactica se impune experimentată, nu e deductibilă direct din psihologie. Încercările în această direcţie constituie drame pedagogice.

★

Cu această frază, puţin sentenţioasă poate pentru anumite sensibilităţi pedagogice, Jean Piaget mi-a dat de înţeles că a treia repriză a discuţiei noastre s-a încheiat.

MIRCEA HERIVAN

TOAMNĂ IUGOSLAVĂ

Cu tema „Revoluţia ştiinţifică şi tehnică şi influenţa ei asupra educaţiei şi învăţămîntului" s-a desfăşurat, în cursul lunii octombrie, la Dubrovnik (R. S. F. Iugoslavia), reuniunea europeană a sindicatelor şi asociaţiilor educatorilor. La reuniune a participat, alături de reprezentanţi ai 25 de organizaţii sindicale şi profesionale ale educatorilor din 18 ţări ale continentului nostru, o delegaţie a sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură din R. S. România.

În cadrul temei generale, dezbaterile s-au concentrat, îndeosebi, asupra a trei probleme : „Influenţa dezvoltării economice şi sociale asupra învăţămîntului", „Formarea iniţială şi perfecţionarea continuă a educatorilor", „Rolul sindicatelor şi al organizaţiilor educatorilor în procesul de dezvoltare ştiinţifică şi tehnică în raport cu finalitatea şi conţinutul educaţiei ; organizarea mijloacelor materiale pentru învăţămînt ; rolul social şi condiţia materială a educatorului în societate".

Reuniunea a evidenţiat consensul general asupra cîtorva trăsături fundamentale ale problemelor puse în discuţie. Astfel, dincolo de aprecierile diferite privind un aspect sau altul, în funcţie de condiţiile istorice, social-economice şi politice din diverse ţări, participanţii au fost unanimi în a aprecia că, în condiţiile revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane, în raport cu transformările radicale ale condiţiilor de viaţă şi de muncă ale omului, educaţia trebuie să devină una din forţele stimulatoare ale progresului economic şi social. Se impune ca ansamblul realizărilor ştiinţifico-tehnice să fie pus în slujba progresului social şi al educaţiei democratice, iar acţiunea sindicatelor şi organizaţiilor profesionale ale cadrelor didactice să tindă spre asigurarea condiţiilor în care profesorii să-şi poată orienta activitatea educativă către aceste obiective prioritare. În acelaşi timp, activitatea sindicatelor din învăţămînt trebuie să se orienteze către asigurarea pentru toţi oamenii, fără excepţie, a posibilităţilor de acces la educaţie, pînă pe treptele cele mai înalte ale acesteia. În această ordine de idei s-a pus accent pe doi factori de un dinamism deosebit : individualizarea învăţămîntului şi educaţia permanentă, ca o necesitate stringentă a epocii noastre şi ca un mijloc de îmbogăţire a educaţiei iniţiale.

S-a evidenţiat totodată ideea că rolul crescînd al educaţiei în dezvoltarea economică şi socială a ţărilor, necesitatea de a moderniza mijloacele şi metodele muncii educative, cer o creştere substanţială a părţii din venitul naţional destinat acţiunilor educative ; educaţia se impune ca un sector esenţial al infrastructurii sociale pe lista investiţiilor prioritare ale tuturor ţărilor.

Participanţii la întîlnire au subliniat cerinţa adaptării continue a planurilor şi programelor de învăţămînt, a conţinutului şi structurii tuturor formelor de educaţie, la necesităţile timpului nostru şi la obiectivele formării în perspectivă a populaţiei active. S-a accentuat asupra introducerii în conţinutul educaţiei a mai multor cunoştinţe din domeniul matematicii, al ştiinţelor naturale, al logicii, informaticii şi ciberneticii, al tehnicii şi tehnologiei moderne. În acelaşi timp, a apărut, ca o necesitate acută, mărirea ponderii cunoştinţelor privind implicaţiile sociale ale revoluţiei ştiinţifice şi tehnice pentru a preveni eventualele consecinţe negative generate de neintegrarea individului în noile condiţii sociale.

Transformările radicale ale conţinutului şi structurii educaţiei — au subliniat în intervenţiile lor mulţi participanţi la reuniune — revoluţionează funcţia profesorului, care trebuie să fie stăpîn pe noile modele şi tehnologii ale învăţămîntului şi să asigure tineretului formele cele mai raţionale de studiu. Delegaţii şi-au manifestat acordul cu privire la recomandările UNESCO privind condiţia personalului didactic în procesul de educaţie şi în societate şi necesitatea perfecţionării continue a formaţiei învăţătorilor şi profesorilor.

Delegaţia Uniunii Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, care a reprezentat ţara noastră la reuniune, a avut o prezenţă activă şi unanim apreciată, încă din faza de pregătire a acestei manifestări, printre ai cărei iniţiatori s-a numărat. Reprezentanţii noştri au adus contribuţii consistente, la care s-au referit pozitiv numeroşi alţi delegaţi, în discutarea influenţei dezvoltării economice şi sociale asupra educaţiei, a formării iniţiale şi perfecţionării personalului didactic, precum şi asupra rolului sindicatelor din învăţămînt în procesul dezvoltării ştiinţifice şi tehnice. Prestigiul cîştigat pe parcursul reuniunii de reprezentanţii ţării noastre s-a evidenţiat şi în solicitarea ca unul dintre aceştia să facă parte din comisia de redactare a sintezei dezbaterilor, ca şi din reţinerea uneia dintre intervenţiile prezentate în dezbateri pentru a fi publicată la revista Federaţiei Internaţionale a Sindicatelor Educatorilor „Educatorii lumii".

În ansamblul ei, reuniunea de la Dubrovnik a relevat însemnătatea cooperării internaţionale a cadrelor didactice, a organizaţiilor acestora în realizarea unui larg schimb de vederi şi găsirea unor soluţii adecvate pentru problemele centrale care preocupă pe educatorii din lumea întreagă.

MARIA STĂNESCU

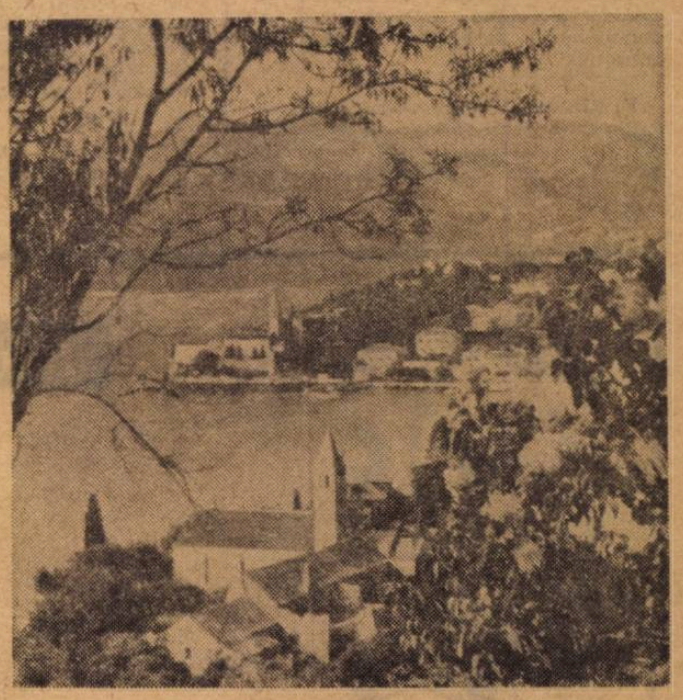

Dubrovnik, octombrie, 1971

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 24

Sîmbătă 20 noiembrie 1971

12 pagini — 1 leu

SĂ CONSTRUIM TEMEINIC

Una dintre ideile pe care le-am desprins din Propunerile de măsuri prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și din celelalte dezbateri ale documentelor de partid, precum și din Expunerea la recenta plenară, este aceea că națiunea noastră se găsește în prezent în acel moment al lungii sale istorii cînd își poate permite să mediteze la rosturile sale fundamentale.

Liberi în interior de orice fel de exploatare și nedrepte rînduieli, conduși de partidul comunist, independenți și suverani pe plan extern, cu prieteni adevărați, puternici și mai mulți la număr ca nicicînd, ne-am creat noi înșine acele condiții și premise care să ne lase să gîndim la construcția mărețului nostru viitor.

Pentru a echilibra sărăcia vitregului și nedreptului nostru trecut, ne-am construit case, școli, spitale, fabrici, locomotive, tractoare și vapoare. Ne-am așezat niște temelii. Congresul al X-lea al P.C.R. a consfințit acest stadiu de dezvoltare al României și a trasat direcțiile principale de activitate pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Analiza muncii și activității ideologice, a celei politice și cultural-educative cu evidențierea realizărilor și lipsurilor dovedește încă o dată seriozitatea cu care partidul, conducerea lui superioară și personal tovarășul Nicolae Ceaușescu își îndeplinesc sarcina și menirea de conducător al destinelor acestui popor.

O societate ca a noastră, așa cum este și, mai ales, așa cum noi o dorim să fie, nu poate să nu se preocupe de relațiile de echitate, cinste, corectitudine, dăruire de sine, solicitudine, respect și iubire de muncă, care trebuie, încet dar sigur, treptat dar peste tot, să ia locul acelor deprinderi ce azi tot mai mult nu se potrivesc cu realitățile și direcția dezvoltării noastre. Cînd vorbim de conștiință politică nu avem altceva în vedere decît acea atitudine teoretică sau practică care să fie atît concordantă pe plan abstract, cît și angajată pozitiv în mod concret la realizarea programului politic al partidului.

Și nu e nici o ostentație în discutarea unor măsuri menite să promoveze, să adîncească, să consolideze și extindă noua concepție și conștiință atît în rîndurile membrilor de partid, cît și în rîndurile întregului popor. Este, dimpotrivă, o preocupare caracterizată prin grea responsabilitate națională pe care conducerea partidului și-o asumă cu curaj și demnă cinste. Un popor și o țară ca a noastră, care merg pe drumul socialismului, pot și trebuie fără ezitare să-și traseze planuri cît mai mari. Avem condiții și putere să realizăm atît visurile noastre, cît și acelea ale strămoșilor noștri.

Ceea ce ne trebuie nouă, românilor, astăzi stă în puterile noastre : să muncim temeinic, să durăm, să arătăm prin fapte că transformînd societatea, schimbînd fața pămîntului, ne schimbăm și pe noi înșine, eliminăm tot ce e rău, străin, ori nefolositor, și păstrăm tot ce e bun, frumos, util și progresist în activitatea celor mai demni înaintași ai noștri. Ne perfecționăm spiritul civic, ne gîndim mai mult la datoriile noastre față de societate, ne propunem să fim mai severi cu acei puțini ce ne încurcă prin lenea lor, prin nepăsarea, prin egoismul și lipsa din ei a oricărui sentiment patriotic și național.

Să nu ne mulțumim cu campanii pentru trimiterea la țară a celor ce s-au strîns nejustificat prin Capitală sau împotriva consumului exagerat de materiale, împotriva celor care în timpul serviciului merg la filme, la restaurant, la ștrand, împotriva neregulilor din comerț etc., ci să acționăm zilnic, în mod organizat și serios, prin exemplul fiecăruia dintre noi, prin curajul de a sesiza lipsurile oriunde apar ele, căci purtăm cu toții pe umerii noștri marea responsabilitate pentru propășirea acestei națiuni, iar, pe de altă parte, așa cum spunea și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Nici un sector de activitate nu este feuda cuiva. Oricine este pus să lucreze într-un minister, într-o uniune, într-un sindicat, este pus acolo de partid, de clasa muncitoare și dacă nu-și îndeplinește misiunea ce i s-a încredințat trebuie dat la o parte și înlocuit cu oameni capabili să realizeze politica partidului".

PAVEL SUIAN

(Continuare în pag. a 11-a)

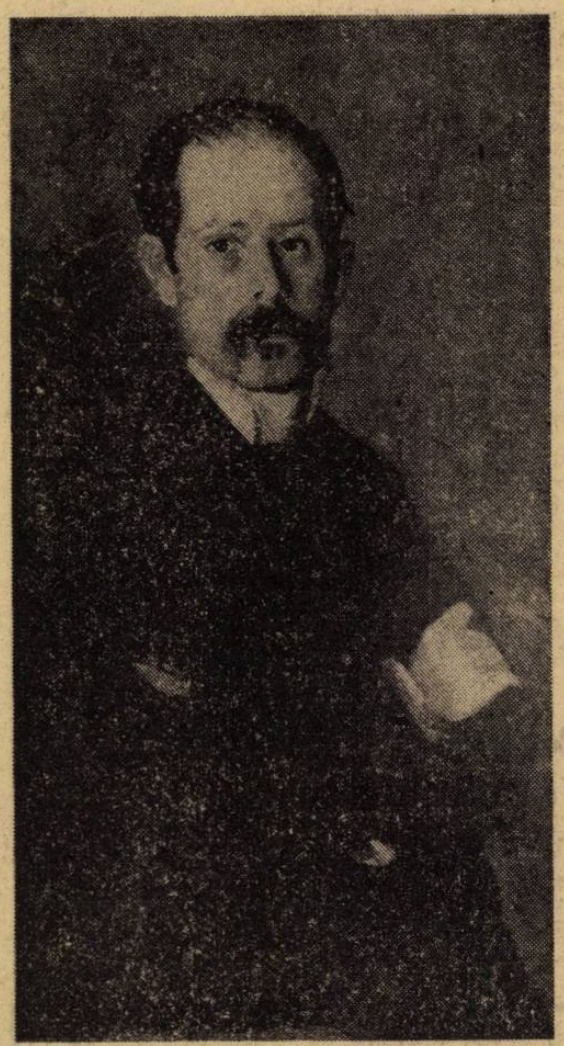

Andreescu

AUTOPORTRET

ÎN ACEST NUMĂR :

- Cincinalul 1971 — 1975 : Dinamica potențialului uman
- Consultații : Rezolvarea contradicțiilor în procesul construcției societății socialiste multilateral dezvoltate

Arta educației

Am moștenit de la părinții mei, și prin ei de la toți strămoșii, o seamă de trăsături, pe care le-am transmis probabil mai departe urmașilor mei. Oare la aceasta să se reducă viața ? La nici o specie de animale, păsări sau mamifere, părintele (sau părinții) nu-și consideră încheiată „misiunea" lor cu actul procreației. Puiul de animal este învățat să meargă sau să zboare, este hrănit, apoi învățat să se hrănească singur, în toată perioada „copilăriei" sale.

Iată dar că, într-un cadru mult mai larg decît cel speciei umane, fluxul biologic nu se mărginește la repetarea biologică a unui act de reproducere, ci se întregește, în interesul conservării speciei, cu un adevărat proces de educație.

Complexitatea societății umane face ca la oameni procesul de educare să capete o amploare considerabilă. La acest proces iau parte, cronologic, în primul rînd părinții, dar nu numai ei. Puiul de om crește cel mai greu. De aceea rolul părinților în prima perioadă a vieții copilului este deosebit de greu. În toată viața sa, copilul de ieri își va utiliza în mod inconștient părinții, ca unitate de măsură în aprecierea oamenilor cu care va veni în contact.

Dar pe măsură ce relațiile dintre oameni s-au multiplicat și s-au diversificat, nevoia unei pregătiri cît mai adecvate în acest proces de întrepătrundere a preocupărilor și a intereselor a dat naștere unei științe noi, științe educației, sau pedagogia.

Înțeleasă multă vreme ca știință a educației copiilor și a tineretului, ea trebuie să primească astăzi înțelesul său deplin de educație a tuturor cetățenilor.

Dar nu numai despre știința educației, știință prin excelență interdisciplinară, în care își aduc contribuții esențiale, biologia, psihologia, sociologia, doresc să mă ocup, ci mai ales despre arta educației. Disciplinele enumerate mai sus nu vor reuși niciodată să creeze o știință aplicată a educației, oricît de savant ar fi amestecate, după cum o cutie de 24 de creioane colorate, chiar însoțite de instrucțiuni amănunțite, nu vor reuși să creeze un tablou de artă. Mai trebuie — de exemplu — un Degas. După cum, desigur un Degas nu ar fi reușit să picteze fără creioanele colorate și fără să posede o tehnică a utilizării lor. În procesul de educație, știința și arta se întregesc, fără să se poată substitui una alteia.

Să nu uităm că tezaurul trecutului nu se aduce la cunoștința generației prezente și nici cuceririle de azi nu se transmit viitorului, ca niște scrisori prin poștă. Educatorul epocii noastre — și fiecare dintre noi este într-un anumit domeniu un educator — trebuie să aibă pasiunea de a transmite, și darul de a se face ascultat cu interes, al vechilor trubaduri.

Dar despre arta educatorului fie-mi permis să scriu altă dată.

Liviu Nicolescu

Învățătorul, apărător al legii morale

Noi avem încredere în Învățători pentru că nu ne îndoim de ființa lor morală. Dacă, o singură clipă, am avea certitudinea că Învățătorul e un las, un umilit de profesie sau un imoral, am fi capabili să punem în cumpănă tot ceea ce a învățat copilul de la el. Într-o asemenea măsură acționează legea morală, în astfel de răscruci (și întreaga copilărie e o răscruce semnificativă, importantă) încît, o dată dovedită o eroare morală — la cel ce educă — noi am fi în stare să nu mai credem nici în adevărul matematic — dacă el e spus de un profesor de matematică imoral. Pur și simplu, pentru o zi, 1 + 1 nu mai fac 2, în cazul în care ne-o dovedește un las. Această îndoială nu durează mult, dar e suficientă pentru a întrerupe, uneori în mod esențial, procesul educațional.

O cercetare a istoriei naționale ne arată că învățătorii au fost totdeauna dascălii de libertate și de dreptate ai neamului. În satul românesc, în Oltenia sau în Dobrogea, în Valahia și în Moldova, în Transilvania și în Bucovina și în Banat, Învățătorii au deprins generațiile să gîndească și să acționeze sub legea morală, să fie cinstite și drepte, să-și apere țara și libertățile.

Să-i păstrăm Învățătorului demnitatea pe care o merită ca prim apărător și soldat al legii morale Să ținem minte că orice încredere acordată lui e o încredere acordată copiilor noștri, adică viitorului. O generație de învățători umiliți ar însemna aproximativ 30 de promoții noi, crescute în cultul umilintei.

O Patrie cu Învățători demni e o Patrie liberă și demnă. Căci Învățătorul este încarnarea legii morale, pentru copiii ce învață de la el citirea, scrisul, chimia, istoria și peste toate — legea morală.

A smulge o pană din aripa Învățătorului nu e doar o simplă pană pierdută dintr-o aripă, ci tunderea brutală a aripilor cîtorva generații ce vor locui sub aripa lui știrbă. Căci Învățătorul este nu persoană, ci exponent.

ADRIAN PĂUNESCU

ACCENTE

Cea din urmă oră

Astăzi sîntem în posesia documentului care ne probează fără putință de tăgadă că sufletul și conștiința cea mai pură a revoluției de la 1848, marele martir al cauzei românilor, Nicolae Bălcescu, și-a revăzut patria. Știam din relatarea lui Vasile Alecsandri că, presimțindu-și sfîrșitul apropiat și cuprins de un dor nestăpînit de țară, marele patriot român a încercat în vara anului 1852 s-o revadă, dar că i s-a refuzat intrarea pe pămîntul țării la Galați. După aceeași relatare, Bălcescu ar fi reluat calea fără întoarcere pentru el a exilului, unde avea să moară peste puțină vreme, la 29 noiembrie 1852, într-o cameră a hotelului „Alla Trinacria" din Palermo. Raportul parucicului (locotenentului) M. Clinceanu, comandantul garnizoanei din Turnu Măgurele, către C. Herescu, ministrul de război al lui Barbu Știrbei, raport

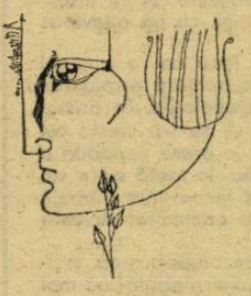

descoperit de curînd la Arhiva istorică centrală de la Arhivele statului din București, ne descrie cea din urmă oră și jumătate petrecută de N. Bălcescu pe pămîntul românesc, în tovărășia mamei, surorilor și fraților săi, la vorbitorul pichetului din oraș, în ziua de 25 august/6 septembrie 1852. Citim cu înfiorare laconicul și dramaticul raport pe care numărul 11 (noiembrie) 1971 al revistei MAGAZIN ISTORIC îl reproduce integral.

I. I.

Condiția creativității

„Lecția nu mai este o activitate de «predarea» cunoștințelor din partea profesorului și o acțiune de «preluare» — de memorare pe bază de inventariere a informațiilor predate" — afirmă, pe bună dreptate, conf. univ. dr. Vasile Bunescu în studiul : „Lecția, act de creație a profesorului, condiție esențială de educare a creativității elevului" **(Revista de pedagogie nr. 10/1971).** Lecția devine „o acțiune de conducere a elevilor din partea profesorilor pentru ca ei să poată cuceri singuri cunoștințele". Asistăm, deci, la un proces de deplasare a accentului de pe formula tradițională de activitate desfășurată cu elevii — activitatea la clasă — pe forme noi, mai dinamice, active, anume activitatea în laborator și activitatea în atelier. Această viziune nouă a actului educațional duce în mod necesar și la restructurarea viziunii educatorilor asupra verigii de bază — lecția.

Un fapt pozitiv pe care îl consemnăm cu satisfacție este consacrarea întregului sumar pe luna octombrie al revistei sus-amintite acestei probleme-cheie a învățămîntului românesc.

o. p.

Școala și viața

Două materiale vii, de stringentă actualitate, ne-au reținut în mod deosebit atenția în numărul pe octombrie 1971 al revistei **Tînărul leninist.** Rubrica **Tribuna elevilor** care cuprinde ascuțite intervenții ale unor elevi din diferite școli cu privire la modalitățile de ridicare a nivelului lor de cunoștințe social-politice, dar care au și o adresă directă la unele instituții și persoane care răspund de tipărirea și popularizarea literaturii social-politice pentru tineret. Al doilea material ne face cunoscute concluziile unei cercetări efectuate în mai multe județe pe problema „Atelierele-școală". Din ultimul articol citat reținem semnalul de alarmă pe care îl trage autorul său, pe baza celor observate pe plan local : „Totuși, în paralel, au semnalat liniștea care domnește în școli, deși nu există programe, metodici, manuale diferențiate pe ani de studii, concepute unitar, în continuitate, ca și seninătatea cu care se gîndește cuprinderea nediferențiată pe sexe și vîrste în instruirea practică".

m. n.

Forum

Nr. 9 (sept. 1971) al revistei învățămîntul superior, apare, cu o apreciabilă întîrziere, în noiembrie !

Dincolo de acest reproș însă, el este foarte interesant.

După ampla cuvîntare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la mitingul consacrat deschiderii anului de învățămînt universitar, urmează rubrici precum **Cercetarea științifică, Științe sociale, Puncte de vedere,** oricînd de consultat cu folos de studenți, profesori, de oricine urmărește dezvoltarea mereu ascendentă a învățămîntului românesc. Amintim, în mod special, articole ca : „Rolul formativ al cercetării științifice studențești", de Mircea Cristea și Gheorghe Radu, „Cercetarea științifică din învățămînt și conexiunea cu producția", de M. Protopopescu, „Exigențe sporite în predarea economiei politice", de Tănase Ghiță, „Legarea școlii medii cu universitatea", de Octavian Fodor.

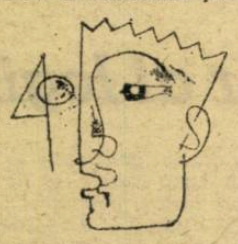

Binevenit, util ca întotdeauna, **Fișierul editorial,** acest raccourci invitînd la lectura atîtor cărți, interesante, din diverse domenii ale științei contemporane.

e. h.

Unsprezece întrebări

17 scriitori discută despre raportul dintre realitatea socială și prezența literaturii, în trei pagini compacte din săptămînalul Uniunii scriitorilor, **Luceafărul,** din 13 noiembrie 1971. Dezbaterea este inițiată din partea redacției de către poetul Adrian Păunescu. Participă la ea prozatori, poeți, eseiști, critici și istorici literari din toate generațiile, angajați într-un program de edificare morală, de adîncă responsabilitate a scrisului. Profesiunea lor de credință este pilduitoare desigur pentru întreaga noastră literatură, pentru conștiința literară românească a acestor ani.

l. r.

Aniversări școlare

Zilele de 13 și 14 noiembrie a.c. au înscris în agenda lor noi aniversări școlare.

Școala generală nr. 4 din municipiul Arad, Școala generală din comuna Horia, județul Arad, și Școala generală din Bădeuți, județul Suceava, au sărbătorit 150 de ani de existență.

Școlile generale nr. 18 din Bacău, Dumbrăvița și Caianul Mic, județul Bistrița-Năsăud, Glăjărie, județul Mureș, au sărbătorit 100 de ani de

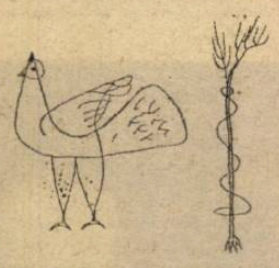

existență, iar Școala generală nr. 1 din Bîrlad, 50 de ani de activitate.

De-a lungul anilor, școlile respective au adus o contribuție însemnată la răspîndirea științei și culturii, la formarea multor generații de elevi care au devenit cetățeni devotați ai patriei noastre.

Cu acest prilej, s-au organizat adunări festive ale elevilor și cadrelor didactice, părinților, s-au editat monografii anuare, numere omagiale ale revistelor școlare, s-au amenajat expoziții. Asemenea evenimente se înscriu la loc de cinste în istoria învățămîntului nostru, a județelor și localităților respective, constituind momente importante de educare politico-ideologică, patriotică a generațiilor actuale de elevi și profesori.

C. Bărboi

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În conformitate cu prevederile art. 240 din Statutul personalului didactic, în perioada 1—5 decembrie a. c. va avea loc o presesiune de transferări în următoarele municipii și orașe : Arad, Pitești, Cîmpulung-Muscel, Bacău, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Oradea, Bistrița, Botoșani, Dorohoi, Brașov, Făgăraș, Brăila, Buzău, Rm. Sărat, Reșița, Caransebeș, Cluj, Turda, Constanța, Sf. Gheorghe, Tîrgoviște, Craiova, Galați, Tecuci, Tg.-Jiu, Miercurea Ciuc, Odorhei, Deva, Iași, Hunedoara, Petroșani, Călărași, Giurgiu, Baia Mare, Tr. Severin, Tg. Mureș, Sighișoara, Piatra Neamț, Roman, Slatina, Ploiești, Satu Mare, Sibiu, Mediaș, Suceava, Timișoara, Alexandria, Tulcea, Vaslui, Bîrlad, Rm. Vîlcea, Focșani și municipiul București.

La această presesiune de transferări pot participa cadrele didactice titulare și definitive în orașele respective (nu se includ comunele și satele aferente acestor orașe) care doresc să funcționeze **la școli mai apropiate de domiciliu și care la data de 1 septembrie 1972 au cel puțin 3 ani de activitate în postul pe care funcționează.**

Transferările din cadrul presesiunii se efectuează pe posturi și catedre vacante la unități preșcolare, școli generale, case de copii, școli speciale, licee de specialitate și licee de cultură generală, cu excepția unităților școlare de aplicație ale liceelor pedagogice și ale seminariilor pedagogice din învățămîntul superior, unde se desfășoară practica pedagogică a elevilor.

În această perioadă, se vor rezolva cu prioritate cererile cadrelor didactice titulare ale căror posturi urmează să se restrîngă pentrul anul școlar viitor.

De asemenea, pot solicita transferarea posturilor și catedrelor rezervate de la o școală la alta, în cadrul aceleiași localități și cadrele didactice promovate în funcții care le dau dreptul la rezervarea de catedră.

Nu se pot efectua transferări de la școli generale, case de copii și școli speciale, la licee, școli de specializare postliceală și școli de maiștri.

Cadrele didactice care doresc să solicite transferarea în această etapă pot consulta lista posturilor vacante la inspectoratele școlare și pot depune cereri între 25—30 noiembrie 1971.

Transferările efectuate în cadrul presesiunii intră în vigoare la 1 septembrie 1972.

EDUCAȚIA PATRIOTICĂ

Nu știu dacă cineva poate defini complet patria și mai ales dragostea de patrie. Acest sentiment atît de nobil și atît de complex îmbracă forme de o varietate infinită. Simplificarea noțiunii de patrie și limitarea ei numai la unele laturi îi sărăcește conținutul o unilateralizează, diminuîndu-i strălucirea. Adjectivul de patriot nu ți se conferă automat numai pentru simplul motiv că ai o patrie care te ocrotește și căreia îi respiri aerul și-i admiri măreția peisajului natural sau urbanistic. Ca să te poți numi patriot trebuie să porți patria în tine, în orice timp și-n orice loc, să-i cunoști istoria, trecutul său de luptă, biruințele și înfrîngerile, să fii mîndru de ele, să lupți neobosit pentru înflorirea ei.

Istoria României e presărată cu pilde de eroism demne de oricare popor al lumii. Cu cîtă mîndrie scria Mihail Kogălniceanu în 1843 : „Inima mi se bate cînd aud rostindu-se numele lui Alexandru cel Bun, al lui Ștefan cel Mare, al lui Mihai Viteazul. Da domnii mei și nu mă rușinez a vă zice că acești bărbați pentru mine sînt mai mult decît Alexandru cel Mare, decît Hanibal, decît Cezar. Aceștia sînt eroii lumii pe cînd cei dintîi sînt eroii patriei mele".

Cultura României prin geniile ei creatoare s-a înscris demult în circuitul marilor valori universale. De la pictorul Voronețului pînă la Nicolae Grigorescu, de la Antim Ivireanu sau Coresi pînă la M. Eminescu și Mihail Sadoveanu, de la Miron Costin pînă la savantul Nicolae Iorga poporul nostru a depus permanent în tezaurul lumii, comori inestimabile. Cîtă dreptate avea H. Coandă care afirma nu de mult într-o convorbire cu un publicist : „Ce noroc ar avea omenirea dacă ar exista multe popoare care să-i fi adus — față de numărul de locuitori — atît cît i-a adus poporul român în ultimii 120 de ani".

Genialul copil de țăran din Hobița Gorjului a transformat stîlpul de cerdac oltenesc, pe care-și rezema obosit fruntea de copil, în celebra coloană a infinitului, dîndu-i — pe lîngă nemurire — și circulație universală. Sau celălalt copil minune din Livenii Moldovei care sublimînd melodiile populare și Hora lui Dobrică le-a transformat în divinele rapsodii, care au dus pe toate continentele lumii crîmpeie de frumusețe românească.

În rînduri de o neasemuită frumusețe Al. Vlahuță scria că : „Din aceeași rasă de oameni mari au fost desigur și Ștefan cel Mare și Leonardo da Vinci al Italiei. Și în aceeași vreme au strălucit, fiecare aducîndu-și partea lui de bine pe lume. În adîncurile tainice ale destinelor omenești cine știe dacă nu este o legătură între paloșul de la Războieni și penelul de la Florența".

Azi, în sistemul nostru social noțiunea de patrie a obținut valențe noi, superioare. Istoria partidului nostru comunist oferă pagini de un înalt patriotism, de muncă și dăruire pentru înălțarea patriei socialiste în rîndul națiunilor civilizate ale lumii. Niciodată trecutul n-a fost mai armonios împletit cu prezentul ca azi, oferind astfel perspectiva unui viitor strălucit.

„Avem toate motivele, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fim mîndri de trecutul de luptă și muncă al poporului nostru, de ceea ce am realizat în anii socialismului, avem toate motivele să prețuim figurile luminoase progresiste ale poporului nostru, eroismul maselor largi populare, fără deosebire de naționalitate, care prin lupta și munca lor au realizat tot ceea ce există astăzi în România. Niciodată România n-a fost angrenată ca acum în circuitul de valori al lumii. Fără a disprețui și subaprecia munca altor popoare trebuie să fim mîndri și demni admirînd munca propriului nostru popor".

„Mare este acel popor — aprecia secretarul nostru general — care se străduiește să dea cel mai mult civilizației și cauzei păcii în lume". Tocmai acestui țel îi consacră energia, talentul și forța creatoare poporul nostru care, făurindu-și propriul viitor fericit, contribuie la făurirea zilei fericite de mîine a umanității.

MARIN RADOI

ADEZIUNE FIERBINTE

Hotărîrea noastră

Însușindu-și imperativele plenarei Comitetului Central al partidului consacrată analizei activității ideologice și educative, marea armată a celor peste 200.000 de slujitori ai școlii românești află în ele condiția ei esențială de viață.

Fără îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor de „înaltă responsabilitate și onoare" ce decurg din documentele plenarei, viața oamenilor de la catedră, este lipsită de zarea oricărei satisfacții, devine fără de folos.

Gîndind și simțind în felul acesta, profesorii Liceului nr. 39 din București se străduiesc să apară în fața elevilor nu numai ca **buni specialiști**, ci, în aceeași măsură, ca **adevărați și competenți educatori comuniști**.

Am așezat în centrul atenției și al eforturilor noastre trei mari obiective, în jurul cărora ne organizăm și desfășurăm întreaga activitate :

— educarea politică și ideologică, patriotică și cetățenească a celor peste 1 200 de tineri, elevi ai liceului nostru, cultivarea sentimentelor și formarea convingerilor lor de adevărați fii ai acestui glorios popor, în fruntea căruia se află un excepțional și înțelept conducător ;

— căutarea și însușirea unor modalități cît mai potrivite pentru formarea personalității multilateral și armonios dezvoltate a tinerilor ;

— făurirea în rîndul acestor tineri a unei atitudini sănătoase față de muncă, cultivarea spiritului responsabilității sociale. Hotărîrea noastră de a acționa cu toată energia în această direcție este unanimă. Sperăm ca și faptele noastre s-o onoreze cum se cuvine.

Prof. GHEORGHE ȘOVU
directorul Liceului nr. 39 București

Manual al înaltelor valori

Atotcuprinzătoare și cu o substanță de excepțională densitate, Expunerea secretarului general al partidului la recenta plenară a Comitetului Central se adresează direct, în egală măsură fiecărui comunist, fiecărui om al muncii, fiecărei grupări sociale și profesionale a țării. Îmi permit totuși să afirm că acest document de istorică însemnătate va trezi rezonanțe cu totul deosebite în mintea și inima educatorilor, constituind un veritabil manual, de inestimabilă valoare, care cuprinde principiile și conceptele esențiale ale formării conștiinței socialiste a tinerei generații.

Trăsăturile etice și intelectuale ale constructorilor de mîine ai societății își trag seva din calitățile spirituale ale comuniștilor, ale educatorilor de astăzi, se călesc la flacăra intensei pasiuni și dăruiri a acestora. Personalitatea exemplară a tovarășului Nicolae Ceausescu ilustrează în conștiința întregului popor forța generatoare de înalte valori morale a exemplului personal, pe care trebuie s-o insuflăm discipolilor noștri.

Ca educatori, cărora li s-a încredințat formarea tinerelor generații, ne revine responsabilitatea primordială de a tronsforma acest luminos program în activitate formativă dinamică, menită să dăltuiască în profilul spiritual al tinerelor generații, chipul de mîine al constructorilor comunismului.

Prof. MIRCEA MANCAȘ
Piatra Neamț

Climatul cinstei

A crește oameni avizi de cunoastere, dar în același timp oameni cinstiți, a căror activitate din orice domeniu să se întemeieze pe principiile nobile ale eticii și echității socialiste — iată menirea noastră, a cadrelor didactice.

În climatul extrem de favorabil al țării noastre, educația tinerelor vlăstare trebuie să înceapă de timpuriu, din sînul familiei — din clipa cînd copilul începe să gîngurească primele cuvinte, iar mai apoi, în școală, chiar de la întîia oră de curs.

Să nu pierdem nici un prilej de a-i deprinde pe copiii noștri să discearnă răul de bine, să le arătăm în orice ocazie că numai prin muncă cinstită, numai prin dăruire și abnegație vor putea ajunge oameni adevărați care să poată privi fără jenă în ochii semenilor din jur.

Exemplul luminos al înaintașilor, ținuta etică impecabilă a părinților și a noastră, a învățătorilor și profesorilor, vor fi întotdeauna pentru copii și pentru tineri un etalon moral după care ei se vor ghida întotdeauna. Să nu uităm niciînd acest lucru !

Sub soarele luminos al patriei de azi și de mîine, fruntea acestor oameni în devenire — astăzi elevi pe băncile școlii — trebuie ținută sus.

În acest sens, Expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la recenta plenară a C.C. al P.C.R este pentru noi o călăuză și un izvor nesecat de învățăminte.

Inv. CONSTANTIN HUDIȚĂ
Școala generală Brănești, jud. Ilfov

DINAMICA POTENȚIALULUI UMAN

Prevederile noului plan cincinal, pe perioada 1971—1975, amplu și cutezător program politic și social-economic de înaintare a României pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, vor avea un rol hotărîtor în ridicarea patriei noastre pe o nouă treaptă de progres și civilizație, apropiind-o substanțial de țările avansate ale lumii. Elaborat sub îndrumarea atentă și permanentă a Comisiei Centrale de Partid și de Guvern, condusă cu competență și dinamism revoluționar de tovarășul Nicolae Ceaușescu, noul plan cincinal este rodul unor ample și complexe analize și dezbateri, desfășurate la scara întregii țări. Aceasta ilustrează în chip plenar democratismul responsabil, angajat al societății noastre și descătușează noi energii pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țării. Ca rezultat al acestor eforturi, au fost identificate posibilități suplimentare, spre a asigura ritmuri de creștere a producției materiale, a eficienței economice și a nivelului de trai, superioare celor stabilite prin Directivele Congresului al X-lea al partidului.

Planul cincinal însumează, într-o viziune unitară, armonioasă, coordonatele creșterii accelerate a producției și a celorlalte componente ale mecanismului economic cu opțiunile pentru modernizarea structurii întregii economii și accentuarea hotărîtă spre afirmarea tot mai puternică a factorilor intensivi ai dezvoltării, care conferă mersului nostru înainte o eficiență economică sporită în toate domeniile de activitate. El își găsește expresia sintetică în faptul că, pentru prima oară, se prevede ca venitul național să crească mai repede decît produsul social total; și aceasta în ritmuri fără precedent în planurile noastre. Devine astfel posibil să se creeze resurse crescînde pentru dezvoltarea și perfecționarea în continuare a forțelor de producție, cît și pentru sporirea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al populației. Stabilirea unui ritm mediu anual de 11—12% pentru creșterea venitului național în anii 1971—1975, față de 7,7% cît s-a realizat în cincinalul 1966—1970 — care și așa se situa printre cele mai înalte din lume — atestă amplitudinea dinamismului vieții noastre economice și mutațiile profunde care au loc pe planul eficienței muncii sociale.

Cerințele dezvoltării economice și sociale a țării noastre în perioada actuală impun asigurarea cadrelor de specialitate necesare, într-un număr și de o calitate care să corespundă liniilor de progres și prefacerilor accelerate prevăzute pentru diversele compartimente de activitate.

Amploarea dezvoltării producției și a întregii vieți economice și sociale, în acest cincinal, antrenează în mod necesar creșterea cu un milion a efectivului de salariați, mai mult decît dublul numărului înscris inițial în directive ; în acest fel, în 1975, pe ansamblul economiei, numărul salariaților va ajunge la circa 6,1 milioane. Crearea unui număr de un milion de noi locuri de muncă, în economie, însoțită de atragerea din agricultură a 400 de mii de oameni, determină îmbunătățiri importante atît în privința structurii populației ocupate (prin creșterea ponderii lucrătorilor din ramurile neagricole), cît și în ceea ce privește dinamica productivității muncii sociale și a nivelului de trai.

VALENTIN NICOLAE

(Continuare în pag. a 10-a)

PARADIGME

VOCAȚIE PROFESIONALĂ

Dacă nu ai, la vederea unui copil sau a unui tînăr, o tresărire emotivă și o înclinare de a-i îndruma și de a-i veghea destinul, dacă nu poți să îmbraci într-o căldură emotivă, generoasă relațiile și dialogul cu un tînăr, nu ai de ce să te faci dascăl. Și culturile vegetale au nevoie de căldură, dar nici oamenii nu se coc în climat de refrigerator. Teoria comunicării umane, în cele mai recente descoperiri ale sale, arată că emoția și sentimentul sînt primele vehicule de informații. Orice umbră de adversitate, de ostilitate, de invidie, ranchiunele înăbușite și îndeosebi tratamentul nedrept și în general inechitatea desființează procesul pedagogic. În meseria de dascăl se pășește pe o platformă afectivă și morală.

Postulatul al doilea al vocației didactice este respectul și încurajarea demnității umane. Tinerii sînt unicate. Îi formăm, e adevărat, — după un tipar pe care îl gîndim și îl dorim desigur suplu și deschis, și care totuși este un tipar, — în mari conglomerate școlare ; dar de fapt niciodată două destine nu vor fi identice. Încrederea în forța și chemarea proprie este motorul de bază care pune în mișcare, la cei tineri, căutarea, învățarea, asimilarea de cunoștințe și deprinderi. Ei sînt coautori ai procesului de învățămînt pe care pedagogul trebuie doar să-l dirijeze ca un șef de orchestră. Jignirile nu sînt numai elemente de anticivilizație ; ele vatămă funcționarea acestui motor al increderii. Încurajarea sau descurajarea cărora le-ai fost beneficiarul sau victima într-un moment de școală se imprimă în ființa ta, într-un mod binefăcător sau dezastruos, pentru existența întreagă. Dascălul este meșterul tehnicilor de apel și de asociere. El trebuie să știe să provoace declanșarea liberului elan al tînărului pe care-l educă și-l instruiește în același timp.

În al treilea rînd, profesorul este meșterul care, stăpîn pe datele disciplinei ce o împărtășește tinerilor, parcurge împreună cu aceștia largul evantai al posibilităților, le aprinde imaginația și entuziasmul. Profesorii care ni s-au întipărit adînc în amintire au avut cu toții, în ochi, licărirea fanteziei, a îndrăznelii, a drumurilor deschise în fața cărora noi, tinerii de atunci, am stat ca la răspîntii.

Profesorul este acela care știe că toate proiectele unui om se formează la vîrsta școlară, în faza lor de virtualitate. În cursul vieții nu facem decît să desfășurăm ghemul speranțelor, proiectelor și ideilor pe care ni le-am schițat înainte de maturitate. De curînd a apărut cartea unei scriitoare belgiene, care a luat un premiu renumit de literatură : Marguerite Yourcenar, Piatra filozofală. Autoarea, în vîrstă, mărturisește că proiectul cărții l-a făcut ca adolescentă.

În al patrulea rînd, printre calitățile de căpătîi ale dascălului trebuie socotită capacitatea de a întreține relații personale. Tot mai multe meserii se depersonalizează într-o mare măsură în zilele noastre, o dată cu apariția tehnicii, a automatizării. Profesorul însă are mereu de-a face cu oameni ; el trebuie să petreacă multe ore (nu numai cele de clasă) în acel dialog maieutic cu subiecții procesu'ui de învățămînt. Pentru asta îi trebuie infinită răbdare. Cea mai mare energie cerebrală este cheltuită (după studiile în curs) în relația om-om și mai ales în tentativa de a-l convinge pe interlocutor, tentativă care stă la baza învățămîntului. Aș propune un test : dacă poți vorbi timp de o oră, fără a utiliza cuvîntul „trebuie", sau orice alt verb la modul imperativ, și totuși reușești să comunici informații clare, ordonatoare, formative prin autoritatea intrinsecă a argumentelor lor, **vocația de dascăl se schițează. După cum se exclude din profesiune oricine își modifică vocea, adoptînd limbajul artificial al mătușilor bătrîne ce vin în vizită, ca pentru a cobori la nivelul — prezumat — al „înțelegerii" unui copil sau tînăr.**

În sfîrșit, nu se poate să nu existe, la cine își propune să-i învețe pe alții, conștiința că — prin însuși locul pe care-l ocupă în procesul pedagogic — el este implicit un model și că fiecare detaliu de conduită și de exprimare este, în atari împrejurări, reproductibil pe scară socială de către generații întregi, avide de exemplu. Îmi aduc aminte cum un elev din generația mea a rămas cu umărul înclinat pentru restul vieții, deoarece profesorul de română, ce ne fascina prin expunerile sale, avea această particularitate. Desigur, rolul de model, uneori greu de dus pe umeri, urmează să fie acceptat fără emfază, dimpotrivă cu multă modestie, în orice caz fără gesticulația cabotină a celui care joacă (prost) rolul respectiv.

Modelul cel mai eficace este modelul lipsit de ostentație ; el nu se propune niciodată pe sine în mod explicit imitației de către ceilalți. Și tocmai de aceea este imitat.

Lista cerințelor acestei meserii grele și solicitante e mult mai mare : dascălii fac parte din aceeași familie de meserii ca și activiștii pe tărîm social și politic, cu înzestrare umană și profesională largă și deschisă ; rolul lor este hotărîtor în formarea conștiinței unei generații și, deci, a societății.

Acestea sînt cîteva întrebări prealabile, pe care fiecare e bine să și le pună înainte de a păși în profesiunea de dascăl.

MIRCEA MALIȚA

Lepturariu

„CONȘTIINȚA LITERATURII“

Dintre definițiile istoriei literaturii, poate cea mai cuprinzătoare, deși nu riguros teoretică, e aceea folosită de Tudor Vianu : istoria literaturii, spunea el, este conștiința literaturii privind înspre trecutul ei.

Alți contemporani ai săi, ori înaintași, numeau în cele mai diferite chipuri domeniul, de la istorie a valorilor estetice sau a tradiției literare, pînă la osuar al literaturii, muzeu al ei, sau cimitir de talente. Cum se vede, o gamă întreagă de formule, unele cu temelie științifică, altele simple metafore, nu lipsite de un substrat de relativitate și tristețe, în fața uriașei, înfricoșătoarei, imposibilei de măsurat cantități de cărți scrise și înfundate apoi într-o desăvîrșită ignorare sau uitare, dincolo de limita unui an sau a unui secol, de frontiera unei țări, de aria unei limbi, de durata unei orînduiri etc.

Este în afara oricărei discuții că istoria literaturii nu este istoria cărților cufundate în uitare, ci a acelora care înfruntă timpul și geografia, fruntariile limbii sau pe acelea ale tipurilor de gîndire social-economică — pe toate aceste coordonate, sau numai pe unele din ele. Tot atît de evident e și că există oscilații, discontinuități în stabilirea tabloului istoriei literare : „ce-un secol ne zice, ceilalți o dezic“ — lăsînd la o parte faptul că, în interiorul fiecărui secol, ce un critic sau istoric literar ne zice, ceilalți o dezic ! — și, în același timp, numeroase valori se ivesc în lumină cu întîrziere, vorbesc urmașilor mai mult decît contemporanilor, sau le vorbesc altfel, descoperindu-le mereu alte și alte rezerve ascunse de frumusețe și de gîndire. Mai mult decît atît, curba receptării unor opere sau a unor scriitori nu e doar continuă, crescătoare sau coborîtoare, ci cîteodată urcă, apoi scade, ca să urce din nou după o vreme. Shakespeare n-a fost întotdeauna prețuit ca azi, și nici azi nu e pretutindeni prețuit la fel. Sînt cărți al căror ecou se stinge în Franța, dar faima lor crește pe alte meridiane și, în timp ce Germania lui Hitler îi respingea pe Thomas și Heinrich Mann, literatura lor cucerea cititorii altor geografii spirituale.

Conștiința literaturii, contemplîndu-și propriul trecut — adesea și prezentul — funcționează permanent în atare cazuri. E vorba de proiecția în conștiințe — în timpi diferiți și la oameni diferiți — a unor fapte, descrise și apreciate în operele literare. Noi înșine nu sîntem în stare întotdeauna, sau sîntem în situația să le privim în același fel. Sînt factori din afara noastră care — orice ar statornici închinătorii autonomismului estetic — determină deciziile noastre în materie de artă. Momente și stări de tensiune națională, etape de revirIment social, pot îndrepta spre un con de penumbră o serie de opere și pot aduce grabnic în lumină altă serie. Împrejurarea poate dura un deceniu sau un secol, tot în funcție de mișcări sociale și naționale sau de alți factori, după care lucrurile se pot echilibra altfel, însă o operă sau un grup de opere, care au însuflețit lumea un secol, determină curente noi, croiesc albii în cursul literaturii însăși, care rămîn și ele, revigorînd pentru mult timp forța celor amenințate cu uitarea. Declinul clasicismului în fața asaltului romantic n-a fost definitiv, și parnasianismul ulterior e numai una din urmările readucerii clasicismului în atenția și stima secolului al XIX-lea realist sau simbolist. Simbolismul însuși are și semnificația resurecției romantice într-un secol realist, aplicat studiului societății, al psihologiei umane, și prin intermediul literaturii. Conceptele mai vechi se înnoiesc, atunci cînd circumstanțele epocii o cer, ele dobîndesc o viață nouă, sau rămîn — pentru durată mai lungă sau mai scurtă — neviabile, cu tot efortul unor întîrziați sau veleitari de a impune formule asupra cărora timpul apasă însă lespezi grele. Mesianismul pașoptist, misionar și militant a reînviat, la noi, la începutul secolului nostru, și apoi după al doilea război mondial, în scrieri despre care pot exista controverse estetice, privind treptele scării valorice, deși e totuși în afara oricărei discuții că ele aparțin literaturiii efectiv ; spiritul critic al sfîrșitului de veac al secolului al XIX-lea n-a găsit bună cumpăna în cel interbelic și iată că, sub raportul literaturii efective, cronicarii munteni încep a fi recunoscuți tot mai mult ca artiști, în timp ce nu cu multe decenii mai înainte ei nu erau acceptați decît cu greu chiar ca autori de cronici. Macedonski a avut de înfruntat nu numai observațiile declanșate împotriva sa de nefericita epigramă dedicată acelui limpede pentru toată lumea „X, pretins poet“, ci mai ales lipsa de receptivitate a epocii pentru formula sa, care s-a impus, prin urmașii săi, de la Minulescu la Bacovia și la generația cea mai tînără. Momentele de militantism național se vor revendica însă mereu nu de la el, ci de la Alecsandri, și oricît ar proclama exegeții frumosului pur că ne abatem de la principii fundamentale de estetică, noi ne vom aduce aminte de Iorga, de Goga, atunci cînd conștiințele noastre se vor încălzi de sentimentul patriei, vom evoca pe **Împărat și proletar** sau **Răscoala**, atunci cînd inimile ne vor fi răscolite de amintirea sau de necesitatea inevitabilă a unor schimbări în structura societății.

Pornind de la exemplele unor astfel de împrejurări cu implicații în durate mai restrînse, ajungem la cele în sferă foarte largă, pînă a ajunge să înțelegem că toată Renașterea era o chemare în contemporaneitate, după un mileniu sau și mai mult, a unei mari literaturi, pentru a priveghea ieșirea lumii în zone noi, fertile, după îndelunga domnie a evului de mijloc. Conceptul estetic, spunea cu dreptate Lovinescu în 1926, este „un principiu mobil în funcție de timp“. Adăugîndu-i afirmația lui Tudor Vianu, ajungem să constatăm că în adevăr, conștiințele noastre, sensibile mereu la tot ce se petrece, receptează și evaluează, în funcție de ansamblul factorilor care-o influențează, și operele literare anterioare. Au loc în mod permanent, veritabile procese de conștiință ale literaturii privind înspre trecutul ei, și niciodată nu trebuie să ne sperie această realitate, inerentă structurii omenești și vieții sociale de a-și reevalua valorile sau de a le revaloriza. În chip inteligent, cu răbdare și cu dragoste pentru patrimoniul nostru spiritual, putem oricînd interveni în acest proces — și lucrul se petrece fără întrerupere. Orice nouă judecată asupra unei opere din trecut e un astfel de act de conștiință literară, întoarsă înspre trecutul literaturii. Că unele astfel de acte sînt insurgente, idolatre, iconoclaste, pioase, incandescente, fascinate, oarbe, reci sau altcum, aceasta e în firea lucrurilor. Epoca le confirmă pe unele și le face caduce pe altele, dacă nu cumva le ignoră dintr-un început ; le va desființa defintiv sau le va relua după o vreme — aceasta se poate de asemenea petrece, căci și judecățile literare, actele de conștiință literară urmează destinul literaturii însăși. Conștiința literaturii nu poate fi decît totdeauna activă, atunci cînd își privește propriul trecut. Conștiința literaturii — determinată de conștiința noastră, a epocii noastre.

MIHAI GAFIȚA

Dirigenția — cadru de cultivare a convingerilor comuniste

Dacă la orele de curs obișnuite desfășurarea metodică a lecției nu mai constituie o problemă decît pentru cadre didactice cu mai puțină experiență pedagogică, ora de dirigenție, ridică, în schimb, prin însăși natura sa deosebit de complexă, oarecare dificultăți, în primul rînd, de opțiune și apoi de metodologie pentru oricare dintre diriginți. Între metodologia clasică și cea modernă, dirigenția cunoaște, într-adevăr, o întinsă gamă de metode și procedee, beneficiază, privită sub latura ei aplicativă, de un imens cîmp experimental, în care au fost, nu o dată, minuțios verificate cele mai îndrăznețe concepții de organizare și desfășurare a orei.

Tocmai această întinsă gamă a modalităților ce ni se oferă generos poate face ca uneori să ne orientăm cu oarecare aproximație. În acest an școlar, la clasele V—VIII, se dă o mai mare extensie temelor cu caracter politico-educativ, social-obștesc, patriotic cu scopul mărturisit al integrării elevilor în viața socială, politică, economică, al lărgirii orizontului lor informațional, al formării unor sentimente puternice, durabile, de dragoste față de marile valori ale națiunii noastre socialiste, față de patrie, de partid, de popor, de trecutul glorios al clasei muncitoare. Ponderea unor asemenea teme, în cadrul orei de dirigenție, este însă greșit înțeleasă de unii profesori, aceștia pornind de la premisa — totalmente falsă — că ele se pot epuiza integral în limitele modeste ale orei, în sala de clasă, dincolo de care atît profesorul, cît și elevii nu mai au nimic de făcut, fiind, cu desăvîrșire, „eliberați“ de orice obligație ! Ora se organizează potrivit acestei concepții subiective, mai mult de către profesor, metoda folosită fiind de regulă expunerea liberă, dacă nu chiar referatul... Absorbit cu totul, captivat de bogăția temei propuse, dominat și de teama de a nu lăsa nimic pe dinafară, profesorul dizertează doct și inspirat, prezentînd mai mult o avalanșă de fapte, detectate minuțios în sincronia și diacronia lor.

La prima vedere, s-ar părea că el are dreptate. Într-adevăr, unele dintre temele abordate țin de incomensurabil ! „Rolul conducător al P.C.R.“, „Lupta P.C.R. pentru pace și colaborare între popoare“, „Produse românești peste hotare“, incluse în programa orelor de dirigenție, ne obligă fără-ndoială la o informare serioasă. Accesibilitatea lor pentru pedagogul neinformat ține doar de domeniul aparenței, indiferent de calitatea socială pe care o deținem în misiunea noastră de educatori. Cum se poate totuși trata cu maximum de eficiență o asemenea temă, în cadrul orei de dirigenție ? În primul rînd, cred că elevii trebuie să primească cel puțin cu o săptămînă înainte subiectul dezbaterii ce va avea loc. De asemenea este necesar să se dea indicații bibliografice, precum și un plan de idei astfel conceput, încît să-i orienteze pe elevi, prin însăși titulatura ideilor asupra celor mai semnificative aspecte ce se degajă din conținutul problemei date în studiu. Să luăm, de exemplu, tema „Rolul conducător al P.C.R.“, tratată de un diriginte la clasa a VII-a. La „bibliografia“ temei nu trebuie să ne limităm doar la lecturi din presă sau audiții radio ori tv., cum lesne înțeleg să se „descurce“ unii diriginți. Trebuie să inițiem, iar apoi să desfășurăm, sub o îndrumare atentă, minuțioasă, o serie de acțiuni concrete privind infinitele aspecte spre care ne călăuzește, direct sau indirect, conținutul temei alese. Se pot realiza, cu concursul elevilor, fotomontaje privind trecutul de luptă al partidului, anii grei ai ilegalității, evocarea unor momente emoționante din istoria Partidului Comunist Român, avînd ca pretext opere lirice sau dramatice închinate luptei neînfricate a comuniștilor în anii trecutului regim, realizările partidului din zorii victoriilor proletare și pînă în prezent. Evocările de muncitori comuniști, dramatizările unor episoade eroice din închisori sau lagăre de concentrare sînt mai eficiente decît „prelegerile“ interminabile, în cadrul cărora clasa devine un auditor pasiv. Binevenite sînt și acele scurte informări, realizate de elevi, referitoare la cele mai noi aspecte din realitatea politică, economică, socială — rod al activității neobosite, de zi cu zi, desfășurată de poporul nostru sub conducerea înțeleaptă a partidului. Cu mijloace proprii, putem organiza expoziții, vitrine, standuri cu cărți, reviste, publicații ce grăiesc elocvent despre activitatea rodnică a partidului sau imagini și exponate cu cele mai noi realizări din cadrul comunei, orașului etc., la care și-au adus contribuția organele puterii locale de partid și de stat, organizîndu-se totodată convorbiri speciale cu principalii autori și realizatori ai lucrărilor. Cu alte cuvinte, elevii vor fi astfel ajutați, să intre în posesia unui foarte bogat material ilustrativ referitor la tema propusă, care are imensul avantaj educativ de a fi al lor, rod al propriei observații, al propriilor strădanii. Cine a avut prilejul să împărtășească mîndria copiilor, cu ocazia unor asemenea acțiuni, știe, desigur cît de mare poate fi efectul stimulativ, cît de intense se dovedesc acele trăiri afective, spontane, rod al relevației individuale. Astfel pregătită, ora de dirigenție se poate dispensa cu totul de serviciile greoaie și incerte ale expunerii — excatedra — a unor adevăruri, ce-i drept extrem de valoroase în sine, dar la „descoperirea“ cărora participarea elevului a fost ca și nulă, iar elanul său, de asemenea ! Metoda conversației, informările curente (fie scrise, fie orale), referatul, problematizarea, diafilmul constituie adevăratele modalități de lucru cu elevul, ele îi stîrnesc deopotrivă interesul, emoția, curajul opiniei deschise și, mai ales, spiritul de inițiativă, cu garanția continuării, în timp, a preocupărilor de acest gen. La oră, fiecare elev va fi dornic să comunice el însuși ceea ce a observat, ceea ce a cules sau a selectat pe cont propriu, ceea ce l-a impresionat în mod deosebit din „descoperirile“ sale.

Emoția — veșnic caldă și proaspătă emoție umană — dă întotdeauna valoare tuturor lucrurilor și actelor noastre. Dintre toți stimulii psihici ai ființei noastre, ea rămîne cel mai puternic și mai statornic, influențîndu-ne sensibil ideile, sentimentele, actele noastre, în folosul colectivității umane căreia ne-am devotat.

Cum am arătat, noțiunea de partid poate ușor deveni, pentru elevi, o noțiune concretă, materializată intuitiv în cadrul larg și cuprinzător al realității înconjurătoare.

G. C. RUSU
Școala generală Iablanița, Caraș-Severin

ȘERBAN CIOCULESCU

Introducere în poezia lui Tudor Arghezi

Oferind în 1945 „cîteva puncte mai favorabile de perspectivă" asupra poeziei lui Tudor Arghezi, criticul Șerban Cioculescu deschidea un drum spre inima acestei opere printr-o analiză a cărei sagacitate a rămas pînă azi neegalată în tot șirul de contribuții ce i s-au adăugat. Intuiția fundamentală pe care se sprijină această unică analiză sistematică constă în acceptarea evidenței : Arghezi nu poate fi înțeles decît ca natură, polimorfă, contradictorie în varietatea inepuizabilă a manifestărilor sale, de neconstrîns la o unitate incoruptibilă. Aerul neconvingător al majorității contribuțiilor la studierea operei argheziene vine din parcurgerea unui domeniu vast cu cîte o idee preconcepută. A-l închide într-o formulă din centrul căreia să strîngi ochiurile unei poezii care de fapt n-are un centru din care să o poți cuprinde contravine acestui geniu definit tocmai ca natură. De aici pleacă în cartea sa despre Tudor Arghezi și un exeget recent, mai înțelegător decît mulți dintre cei pe urmele cărora a venit, atunci cînd demonstrează configurația procesuală a operei (Al. George, Marele Alpha). Însă, o dată acceptată forma proprie de manifestare a acestei naturi, procesul, demonstrația poate lua, în mare, două cursuri, după cum este **situat** însuși poetul, conștiința creatoare, în mijlocul ori în afara timpului acestui proces. Atît Șerban Cioculescu, cît și Al. George îl privesc pe poet ca pe eroul unei drame religioase **înăuntrul** căreia spiritul este sfîșiat de tendințe și forțe contrarii. Formula care a dobîndit o mare putere de circulație aparține criticului Șerban Cioculescu : „între credință și tăgadă", extrasă din chiar versurile poetului. Al. George acceptă și el situarea „centristă" a conștiinței în acest **proces**, dar desface mai larg aripile metafizicii religioase făcînd-o să devină o „dramă a cunoașterii".

Șerban Cioculescu numește cele două atitudini fundamentale care configurează termenii dramei din poezia argheziană : smerenia legată de afirmarea divinității și, pe de altă parte, orgoliul individualist cu corolarul său, afirmarea lui Satan ; cînd aceste două atitudini conviețuiesc, avem conformarea dualistă a subiectului. Scindarea sufletului — idee prețioasă, esențială pentru alcătuirea modernă a poeziei studiate — dezvoltă cele două „sectoare" : sectorul infernului arghezian (de violențele căruia au profitat detractorii poetului) și sectorul paradisiac (mult mai întins decît primul). Caracterul contradictoriu al situației poetului în procesul sprijinit pe „drama religioasă" începe să-și piardă însă valoarea probantă în clipa în care sentimentul autenticității este grav zdruncinat de intervenția într-o bună parte a liricii argheziene a mecanismului amintirii (descoperit și descris de Ș. Cioculescu). Din „Agatele negre", scrise în tinerețe în chilie, lipsește sentimentul religios, iar mai apoi, **Psalmii**, considerați ca piese de rezistență ale dosarului mistic, figurează o dezbatere ce se va fi săvîrșit de mult. În centrul acestor „piese" poetul pune un suflet cu experiențele consumate, dacă nu chiar secate. El nu se mai află în procesul însuși al căutării, ci într-un alt moment, cînd amintirea procesului se transformă în dramă internă. Dar tocmai de aceea toată drama „între credință și tăgadă" se desfășoară într-un climat sufletesc inactual, ca o piesă istorică al cărei timp a trecut de mult. Nota dominantă a acestui climat „impropriu" sincerității autentice o dă scepticismul și, în anume momente, sarcasmul unei căutări care nu mai crede în țintele propuse. Timpul poeziei nu mai este chiar timpul dramei. Creația nu este simultană adîncului demers interior. Dar un astfel de mecanism, ce „inactualizează" prin cultul amintirii, drama, nu este propriu misticului care **trăiește** procesul vrînd **să ajungă** la dovezile și justificările credinței însă neștiind **de la început**, ca Arghezi, inutilitatea oricărei căutări. În însăși căutarea sa poetul pornește fără iluzii, ca la „cucerirea" unei cauze dinainte pierdute. Inutilitatea căutării, dar întreprinderea ei dă acestei creații un sarcasm ateu mai puternic decît foarte serioasele aparențe ale credinței. Apoi, căutarea aceasta nu sfîrșește cu o dezamăgire paralizantă, nu se încheie cu o decepție ucigătoare cum ar fi fost normal dacă în punctul inițial sufletul ar fi fost cu adevărat însetat de divinitate. Și nici o iluzie nu animă începutul căutării, dimpotrivă, căutarea **începe** cu gustul amar al înfrîngerii. Tocmai faptul că iluzia inițială lipsește explică și lipsa revoltei finale ; un dumnezeu inexistent nu va merita să se bucure de o contestare spectaculoasă. Strigătul, des invocat, din celebrul psalm : „Vreau să te pipăi și să urlu: «Este»" nu-i preludiul îndoielii și al tăgadei, ci expresia unui scepticism inițial conform căruia Marele Anonim este o mare absență. Sentimentul e că nici o confruntare nu poate avea loc în această „mare poveste", iar versul „Fără să vreau să ies biruitor" exprimă nu smerenia, ci sarcasmul individualist al ateului care, în loc de victorie, pretinde sfidător dovada.

Refractar oricăror dogme, umanist, dar dintr-un unghi individualist, poetul încărcat cu un fond natural de revoltă (amploarea blestemelor șterge conturul unui obiect reperabil) se plasează în perimetrul cel mai dogmatic al existenței spirituale : credința, pentru a-și acorda puterea revoltei cu o stimulativă rezistență a dogmei. Disputa, oscilarea „între credință și tăgadă" are astfel ea însăși o funcțiune subversivă : nimic nu poate distruge mai bine decît situarea temporară pe pozițiile adversarului. Căutarea credinței ori a împăcării cu sine întru credință este ea însăși blasfematorie : cine-l caută pe dumnezeu nu-l caută chiar cu mijloace care îl pot compromite.

Studiul prof. Ș. Cioculescu își menține însă intactă actualitatea prin numeroase idei, disocieri, fără de care nici o serioasă exegeză a marelui poet nu poate fi închipuită. Simbolurile vieții interioare, refugiile intermediare, întruchipările idealității existenței, structura eroică a insulei argheziene, vigoarea morală, primatul forțelor afective („paradisul regăsit") sînt adevărate categorii ale naturii argheziene al căror eminent explorator este criticul și profesorul Ș. Cioculescu.

C. STANESCU

Descărcarea nervoasă a istoriei românești

S-ar putea să se fi întîmplat și altfel, și s-a întîmplat cu siguranță, prilejuri cînd nu s-a înfăptuit unirea scriitorului cu jurnalistica, dar de cele mai multe ori viața l-a condus pe acesta spre gazetă, spre freamătul zilnic al vieții spirituale a unui popor, spre agitația minților luminate. Scriitorul a primit din partea ziarului, într-o primă formă, temeiul necesar al unei dezvoltări intime, iar apoi într-un plan mai profund contactul cu efervescența epocii, cu torentul de idei sociale politice, literare. Simultan, ziarul a primit din partea scriitorului un nume, s-a susținut prin el, s-a transformat în tribuna unor idei mari prin scrisul unor personalități. Aici s-ar cuveni desigur să introducem volumul selectiv de articole publicat de puțină vreme al scriitorului Ion Agîrbiceanu. Cartea apare sub un titlu sentimental „Meditație în septembrie" și întrucît textele nu oferă un criteriu de ordonare suficient de riguros și expresiv, ele sînt ordonate temporal. Critica de specialitate va fi interesată în mod firesc, iar eventualii biografi și mai mult, dar volumul se îndreaptă de la sine către publicul larg. Frumosul, în articolele lui Agîrbiceanu trăiește prin admirabilul spirit românesc, prin densa legătură cu destinele nației. Și este necesar ca în anumite clipe, smulgîndu-te cu forța acțiunilor cotidiene, evitînd inerția, să-ți îmbogățești sufletul cu parfumul vremurilor trecute. Căci, mai mult decît orice, Agîrbiceanu aduce cu scrisul său descărcarea nervoasă a istoriei românești. Retrăiești alături de el drama intelectualilor ardeleni, dorința lor de unire cu „Țara", dăruirea pînă la epuizare pentru ridicarea culturală și socială. Sînt clipe cu adevărat mari.

Agîrbiceanu găsește pentru fiecare luptător cîte un cuvînt de cinstire : Iorga, Aurel Vlaicu cu pasărea sa zburătoare, Eminescu și Sadoveanu. Întreaga sa jurnalistică este pătrunsă de această închinare în fața eroilor culturii noastre. Și, socotindu-i pe toți ca egali în dăruire pentru același ideal, el vorbește cu aceeași plăcere de Sadoveanu, sau mai tîrziu de Caragiale, de Ion Gorun sau actorul Zaharia Bîrsan. Preotul Agîrbiceanu a fost un însingurat, deși simțea atît de mult clocotul timpului său ; a scris într-un sat de munte. Izolare ? Trăirea lui printre țăranii ardeleni, participarea sa la viața lor vine mai curînd să dezmintă acest lucru. De aici s-a ridicat întreaga sa operă, lucru mărturisit prin numeroase fragmente autobiografice. Cultul cuvîntului așternut pe hîrtie ascundea atîtea frămîntări. Agîrbiceanu era permanent chinuit de valoarea scrisului său ca și cum acel gînd al lui Arghezi — „Unul sfințește hîrtia unde o sută o spurcă nevrednici de mîntuire" — îl chema la judecata cu sine.

CRISTIAN POPESCU

Andreescu

ȚĂRĂNCUȚĂ
Colecția Muzeului Republicii — Grafică

ASTRONOMIE

Bătrînii stau,
la sfat,
pe prispe,
cu nopțile lor lungi și triste.
Ascultă și privesc
îngînduraţi,
în ochii nopților cînd umezi, cînd uscați.
Ce taine își mărturisesc
cînd aștrii, obosiți, arar clipesc ?
Pe cap țin bolta ca pe-o veche, ponosită, pălărie —
de mii de ani bătrînii fac astronomie.
De mult,
cînd după miezul nopții
luna se înroșea de sînge,
ei aplecau urechea
și auzeau pămîntul patriei
cum plînge,
Își luau din cui zăua de fier
și fiecare stea
era un lăncier.

DUMITRU POPESCU

Antologia „TRIBUNEI"

Începînd cu acest număr, revista noastră va publica, în antologie, versurile unor poeți contemporani, dedicate patriei, opțiunilor politice sau intime ale omului de azi. Vom încerca o selecție reprezentativă în primul rînd pentru opera autorilor antologați. Ordinea și titlurile poeziilor urmează fatalmente variațiile de gust, impactul personalității respective cu lumea și toate celelalte condiții pe care le implică o atare întreprindere.

Venim, în acest fel, în întîmpinarea dorinței unora dintre cititorii noștri, profesori de limba și literatura română, de a găsi în paginile revistei posibilitatea de a se informa asupra evoluției poeziei și a trăsăturilor sale actuale.

Tot despre știință

Vorbeam, data trecută, de diferența radicală dintre un mod mecanic de a ne «însuși» știința fără a-i înțelege demersul, de pildă acumulînd rezultatele ca pe niște corpuri solide și punîndu-le unul lîngă altul la nimereală, și un mod propriu de a ne-o însuși, — așezîndu-ne din capul locului în interior, și anume în acel punct din care (mînată de, sau mai exact înarmată cu dorința îndărătnică de a afla cum stau lucrurile) știința se îndreaptă spre lumea din jur ca să și-o supună cunoscînd-o.

Nu e desigur cazul să ne punem acum întrebarea de unde vine această dorință. Pe căi ocolite (și chiar încurcate), dar putînd fi, într-o măsură, descoperite (și uneori și descurcate), ea vine, în fond, de la însăși lumea înconjurătoare, care din totdeauna a apăsat asupra omului cu toată greutatea ei, creîndu-i probleme ce trebuiau cu orice preț rezolvate, dacă omul nu consimțea să dispară pur și simplu. Dorința îndărătnică de a ști își are obîrșia în dorința îndărătnică de a fi : izvorul ei țîșnește din straturile abisale ale existenței umane, — la nivelul la care, sub un anumit raport cel puțin, a ști sau a nu ști intră perfect în ecuație cu a fi sau a nu fi.

Întrebarea pe care știința o pune obiectului ei nu e deci cîtuși de puțin o întrebare gratuită. E o întrebare grea. Cu urmări grele. Care trag greu la cîntar. Știința nu întreabă numai așa, ca să se afle în treabă. How do you do-*ul indiferenței binevoitoare nu are nimic comun cu întrebarea neiertătoare a investigatorului. Platforma pe care înaintează acesta din urmă este neîncrederea. Cel puțin de la Descartes încoace lucrurile sînt cît se poate de limpezi în această privință :* dubiul *care din totdeauna ne-a însoțit — ca o umbră neliniștitoare — înaintarea spre obiect, adică spre ceea ce ne stătea în față păzindu-și cu strășnicie secretul, dubiul acesta — investit cu demnitatea de principiu metodic — îl practicăm în sfîrșit în mod deliberat. Lipsa de siguranță ne împinge mereu spre asigurări de tot soiul, însumate toate în larg cuprinzătoarea noțiune metodologică de* verificare. *Desigur, verificarea îmbracă forme nesfîrșit de variate, în funcție de diversitatea domeniilor în care se exercită ; dar, ca moment metodologic, ea este aceeași pentru toate disciplinele. Regula căreia ea îi dă glas sună cam așa : nici o propoziție purtînd asupra realului nu poate intra, cu drept de cetate, în rîndul propozițiilor științifice cîtă vreme n-a fost verificată (după criteriile, evident specifice, ale disciplinei ce-o subsumează). În știință, nimeni (oricît de sublime, de încîntătoare, de oportune sau de mobilizatoare ar fi cuvintele ce le rostește și oricît de corect, de prob, de bine intenționat sau de dezinteresat ar fi el) nu poate fi crezut pe cuvînt. Decît așa, «sub beneficiu de inventar», cum se spune. Ca o mărturisire de incompetență din partea celui ce ascultă (și asta numai pînă la proba contrarie). Nu însă cu adevărat, ca și cum ar fi fost adică administrată proba însăși.*

Mefiența creatoare de metodologii nu este totuși originară. Ea nu e decît o consecință a unei despicări anterioare, a unei prime diviziuni practicate în sînul indistincției prin care — repetînd, poate, filogeneza — ontogeneza conștiinței umane mai trece, iarăși și iarăși, în faza paradisiacă a copilăriei. Eu-non-eu, subiect-obiect. investigare-găsire, verificare-confirmare, — *toată lista aceasta de opoziții configurează un teren al războiului, în care secretele naturii sînt* smulse, *în care propozițiile științei sînt tot atîtea* cuceriri, *în care un ansamblu de rezultate verificate prin practică constituie o* victorie.

Metodele sau tehnicile diviziunii *în primul rînd, apoi diversele metode sau tehnici ale* medierii, *în sfîrșit tehnicile de* aplicare, *într-un cuvînt (însumîndu-le) faptul însuși al elaborării și utilizării sistematice a unor metode puse la punct* în vederea recuperării (secunde) a unei imediatități* repudiate ca atare, — *aceasta este «fapta» științei moderne. Din marea aventură a cunoașterii, care a luat (și, grație poeților de tot felul, ia încă) și alte înfățișări în afară de aceasta**, știința și-a degajat, în secolul nostru, cu maximum de pregnanță, trăsăturile distinctive.*

MIHAI ȘORA

---

* Și tinzînd de altfel mereu să ocupe un loc de prim plan...

** Una dintre ele este, de pildă, cunoașterea **prin imagini.**

Se trece anul...

Mi-s dragi aceste nopți care prevestesc iarna. Scheaună în ele singurătatea, un glas vinovat se tîrăște pe ziduri — ce lichea, ce destrăbălat îmi bate cu degetele în cercevele ? M-apropii de geam, strada e pustie, dezolantă, e un prund vînăt abia răsărit de sub ape, și pe ea, haimanaua care m-a trezit, vîntul. Cîntă ușor între crengile copacilor. Miroase a tutun. Miroase a bot de cal întrînd în noapte. Și a ceață tumegoasă. E ora cînd nebunii lui Chagall, bolnavi de nebunie și de reculegere, plutesc peste acoperișe. Ceas în care numai dragostea și visul cresc sub ploi fecunde. Ceas al levitației. Ochii stelelor sînt departe. Fixați în trupul a toate lebedele care s-au urcat la cer.

Nopțile care prevestesc iarna sînt nopți vechi. Și obosite. Dar, ca și lupii bătrîni sau ca și corbii care-au scăpat din gheare mii de vrăbii, se trec învăluite într-o culoare neegalată în frumusețe. Negrul fîntînilor nedescoperite. Tîngirea în care se prăjește bobul de mister ce suie în ochii fetelor cînd se privesc în oglinzi. Și vîntul care curge prin tencuială. Fluviu de șoapte dînd frunză în cărămizi. Al cui e pasul neauzit sub care nechează mînjii hrăniți cu mărgele de aur ? Văd ceața împletindu-se în formă de sanie. Vîntul leagă fularul unui plop. Nopți grele, nopți vechi. Gîndul meu cel mai curat trece prin ele, luminîndu-și drumul cu o lacrimă de diamant și o creangă de pelin uscat.

FĂNUȘ NEAGU

Corelația intra și interdisciplinară în predarea istoriei

Ritmul rapid al progreselor în știință, apariția unor discipline de sinteză impun restructurarea conținutului informațional al fiecărui obiect de învățămînt în conformitate cu transformările petrecute în științele respective.

În acest context se impune luarea în considerație a unei cerințe de mult formulată în pedagogie, și anume, organizarea cunoștințelor în programele și manualele de istorie pe baza corelației intra și interdisciplinare. Organizarea studiului istoriei în clasele IV—VIII ale școlii generale oferă un exemplu specific de modul cum sînt corelate cunoștințele în interiorul disciplinei. După ce s-au parcurs cunoștințele elementare de istoria patriei, se studiază sistematic istoria universală în clasele V-VII, reluîndu-se, pe o treaptă superioară, studiul istoriei patriei în clasa a VIII-a. O astfel de înlănțuire a cunoștințelor, unde la început corelația are un caracter succesiv și apoi se realizează prin integrarea cunoștințelor de istorie a patriei într-un sistem de noțiuni fundamentale de istorie deja însușit, asigură condiții favorabile de optimizare a învățării cunoștințelor de istorie. În această etapă școlară, dat fiind faptul că istoria este singurul obiect din planul de învățămînt care oferă elevilor cunoștințe despre toate aspectele dezvoltării societății omenești, ea realizează prin însuși conținutul ei o corelație interdisciplinară.

Cu totul altfel se pune problema corelației în liceu, în interiorul disciplinei istoriei și al corelației acesteia cu celelalte discipline.

Se impune soluționarea unei probleme de foarte mare actualitate : poate sistemul de organizare concentrică să contribuie la rezolvarea cerințelor actuale și de viitor impuse școlii de societate ? Fără îndoială, caracteristica de bază a programei de istorie pentru liceu rămîne reluarea, într-o altă structură și la un alt nivel, a cunoștințelor predate în școala generală. Cercetările întreprinse pe plan mondial și în țara noastră scot în evidență două modalități de rezolvare a sistemului de organizare a cunoștințelor de istorie universală în liceu. O primă modalitate ar consta în organizarea cunoștințelor de istorie universală pe probleme fundamentale, prin care să se introducă, în limitele impuse de învățămîntul mediu, cele mai recente achiziții ale științei istoriei.

Structurarea conținutului istoriei pe probleme nu implică ideea renunțării la sistemul de noțiuni și la principiile proprii acestei științe, ci presupune selectarea celor mai semnificative evenimente politice care au avut loc în diferitele orînduiri social-economice, prezentarea în succesiunea lor cronologică și sincronică și în contextul celorlalte evenimente sociale, ceea ce ar duce la realizarea unei mai bune corelații intra și interdisciplinare.

O a doua modalitate de selectare și organizare a cunoștințelor de istorie universală pentru liceu ar consta în prezentarea problemelor fundamentale privind evoluția civilizației și culturii universale, în așa fel încît să se asigure o judicioasă proporționalitate între toate aspectele dezvoltării societății omenești : social-economice, politice și culturale.

Selectarea problemelor acestui curs, deci și a faptelor și evenimentelor politice, se impune a fi făcută conform principiului după care dintr-o serie de fenomene asemănătoare se alege cel mai reprezentativ pentru epoca respectivă și care a avut o contribuție deosebită la progresul omenirii.

Prezentînd dezvoltarea societății omenești într-o perspectivă multidisciplinară, istoria civilizației și culturii universale ar realiza o mai bună corelație între cunoștințele primite de elevi la alte discipline școlare : socialism științific, economie politică, istoria filozofiei, istoria literaturii universale, istoria artei și, mai ales, ar evita repetarea unor probleme.

Tratarea conținutului istoriei universale pe problemele fundamentale ale istoriei sau pe probleme de civilizație și cultură, ar înlesni și includerea cunoștințelor despre istoria unor popoare care nu și-au găsit încă locul în conținutul actualelor programe și manuale școlare (civilizația hitiților, care a jucat un rol important în Orientul antic ; civilizația popoarelor din Africa și din America latină etc.).

Axarea conținutului istoriei universale pentru liceu fie pe probleme fundamentale de istorie, fie pe aspecte de civilizație și cultură ridică și problema unei integrări mai adecvate a istoriei României în istoria universală, a unei reliefări mai pregnante a aportului poporului nostru la dezvoltarea patrimoniului civilizației și culturii universale. Într-o asemenea viziune, este necesar ca evenimentele economice, sociale, politice și culturale petrecute pe teritoriul patriei noastre să fie organic integrate în contextul lecțiilor de istorie universală, și nu în lecții separate.

Realizarea corelațiilor în interiorul istoriei, cît și a istoriei cu celelalte discipline, constituie o modalitate eficientă de sporire a accesibilității cunoștințelor, de înlăturare a repetării lor, de evitare a supraîncărcării, de facilitare a transferului de cunoștințe și de realizare a unei viziuni de ansamblu asupra dezvoltării societății.

CONSTANTIN DINU
REA SILVIA BĂRBULEANU

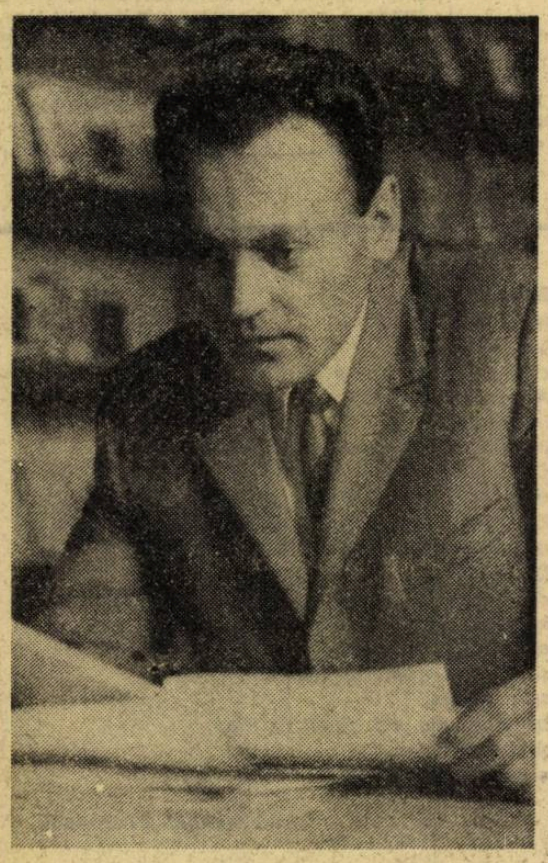

UN PORTRET PE SĂPTĂMÎNĂ

Prof. EICHORN GHEORGHE
directorul Liceului „Petru Rareș" din Suceava

Rezolvarea contradicțiilor în procesul construcției societății socialiste multilateral dezvoltate

Problema contradicțiilor și a modului de rezolvare a acestora în economia socialistă este încă insuficient tratată în literatura noastră de specialitate, cu toate că ea prezintă un mare interes, atît teoretic, cît și practic. Acest motiv ne îndeamnă să începem rîndurile de față cu cîteva considerații metodologice.

Înainte de toate, modul de abordare în analiza economiei socialiste trebuie să înlăture orice încercare de a vedea socialismul ca fiind incompatibil cu contradicțiile. Este nejustificată timiditatea economiștilor în dezvăluirea și analiza aprofundată a contradicțiilor în economia socialistă. Avem de-a face cu una din laturile esențiale ale dialecticii materialiste care nu trebuie sa lipsească din arsenalul metodelor noastre de cercetare. „Dedublarea unului și cunoașterea părților lui contradictorii — scria Lenin — ...este **fondul** (una din esențele, una dintre particularitățile sau trăsăturile fundamentale, dacă nu singura fundamentală) dialecticii... Acestei laturi a dialecticii nu i se acordă de obicei... destulă atenție..." [1])

Ar fi greșit să se înțeleagă că, de vreme ce învingînd capitalismul au fost înlăturate și contradicțiile proprii acestuia, superioritatea socialismului ar consta în absența oricăror contradicții. Socialismul nu este o apă moartă. Dimpotrivă, unul din elementele superiorității sale constă tocmai în ritmul viu de dezvoltare, în perfectibilitatea sa continuă. Or, așa cum ne învață dialectica, ce altceva constituie motorul dezvoltării dacă nu lupta dintre contrarii, dintre vechi și nou ? Referindu-se în mod expres la această problemă, în expunerea sa la plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza : „Este deci necesar nu să afirmăm că în socialism nu pot fi contradicții, ci — recunoscînd existența lor — să acționăm pentru a le înțelege, să stabilim cele mai potrivite căi în vederea soluționării lor în mod conștient, în concordanță cu interesele făuririi societății socialiste". [2])

Un al doilea considerent metodologic se referă la caracterul contradicțiilor. În socialism există condiții obiective care fac posibil caracterul neantagonic al contradicțiilor. Absența unor forțe sociale interesate în frînarea progresului economico-social, posibilitatea cunoașterii științifice a tendințelor dezvoltării, precum și a adoptării unor măsuri concertate la nivelul întregii economii naționale pentru promovarea noului și eliminarea vechiului fac parte dintre aceste condiții. In același timp, numai o abordare ruptă de realitate a putut întreține ani de-a rîndul ideea imposibilității apariției antagonismelor în socialism. Experiența a demonstrat că, dacă nu se urmărește cu atenție evoluția fenomenelor social-economice și nu se iau la timp măsurile corespunzatoare, contradicțiile pot căpăta și în socialism un caracter conflictual, antagonic.

În al treilea rînd, foarte frecvent depistarea unor contradicții este legată de existența unor fenomene negative într-un domeniu sau altul, iar înlăturarea ultimelor ar duce, chipurile, și la eliminarea contradicțiilor. Dar oare contradicțiile există numai acolo unde se fac simțite neajunsurile, discordanțe, disproporții, sau acestea din urmă sînt doar forme de manifestare a insuficientei cunoașteri de către societate a contradicțiilor interne, proprii diferitelor procese economice, în virtutea cărora acestea se dezvoltă, precum și a întîrzierii sau inabilității în adoptarea acelor măsuri care să stimuleze dezvoltarea ? Dacă aplicăm consecvent metoda dialectică, trebuie să fim de acord că al doilea factor al alternativei este cel adevărat. În acest spirit, sublinia Lenin în „Caiete filozofice" un pasaj din „Știința logicii" a lui Hegel : „... contradicția nu trebuie să fie considerată ca o simplă anomalie, care se întîlnește numai pe alocuri : ea este **...principiul oricărei automișcări,** care nu este altceva decît o manifestare a contradicției". [3])

Cu alte cuvinte, oriunde are loc mișcare, dezvoltare există și contradicții. Numai acolo nu există contradicții unde totul este inert. Deficiențele, disproporțiile etc. reprezintă exteriorizări ale contradicțiilor, tot așa cum pașii înainte, progresul presupun și exprimă rezolvarea acestor contradicții.

Din cele de mai sus rezultă, așadar, că într-un sistem categorial închegat al economiei politice a socialismului, analiza contradicțiilor și a căilor de rezolvare a lor trebuie să ocupe un loc corespunzător. Dacă sîntem de acord că în fiecare fenomen sau proces economic există o contradicție lăuntrică, a cărei sesizare și rezolvare la timp determină dezvoltarea, ridicarea pe o treaptă superioară, atunci trebuie să fim, de asemenea, de acord că, așa cum există un sistem de relații economice și un sistem de legi economice obiective ale socialismului, tot așa de legitimă și de explicabilă este existența unui sistem de contradicții proprii economiei socialiste.

Fără îndoială, orice sistematizare conține în sine și pericolul schematismului, deci al sărăcirii realității. Cu toate acestea, cel puțin pentru stadiul actual, considerăm că sînt utile și judicioase acele încercări ce pot fi semnalate în literatura de specialitate de a prezenta sistematic contradicțiile din economia socialistă. [4]) Astfel, sînt desprinse cîteva categorii de contradicții : în sînul forțelor de producție, între forțele de producție și relațiile de producție ; în cadrul fiecărei relații de producție, respectiv al fiecărei legi economice obiective a socialismului ; între legea economică obiectivă și formele ei de manifestare ; între diferitele relații de producție, respectiv între diferitele legi economice obiective ; între politica, respectiv practica economică și legile economice etc.

Un aspect care se cere a fi în mod special remarcat este că, spre deosebire de capitalism, unde rezolvarea contradicțiilor proprii acestui mod de producție, în ultimă linie, nu poate însemna altceva decît înlăturarea capitalismului și înlocuirea sa cu socialismul, rezolvarea contradicțiilor socialismului se traduce într-o perfecționare a orînduirii socialiste, într-o consolidare a acesteia.

Partidul Comunist Român, conducînd procesul complex de făurire a socialismului în țara noastră, urmărește cu perseverență ritmul, formele, metodele, rezultatele obținute într-un domeniu sau altul, străduindu-se să sesizeze cu promptitudine contradicțiile existente, să le înțeleagă, să acționeze în mod conștient împotriva a ceea ce este perimat și pentru crearea condițiilor propice de dezvoltare a noului. Așa a procedat partidul în direcția rezolvării contradicției dintre muncitori și țărani, și în problema cooperativizării, prin felul cum a soluționat lupta dintre vechi și nou, și în realizarea judicioasă a repartiției venitului național, evitînd atît tendințele egalitariste, cît și crearea unor diferențe nejustificat de mari între cîștigurile diferitelor categorii sociale și în multe alte direcții.

Unul din cele mai importante domenii în care partidul nostru și-a dovedit priceperea în sesizarea și rezolvarea contradicțiilor, înainte ca acestea să se manifeste păgubitor pentru economia națională, este acela al corelației dintre acumulare și consum. Ce înseamnă pentru țara noastră în perioada actuală, de făurirea societății multilateral dezvoltate, a determina corelația optimă între acumulare și consum ? Înseamnă a menține o rată înaltă a acumulării, a acorda pentru acumulare nu numai absolut, dar și proporțional mai mult decît, să zicem, cu zece ani în urmă. Corespunzător, înseamnă o parte relativ mai mică din venitul național destinată consumului, deși în mod absolut această parte este mai mare decît în trecut. Privit din acest punct de vedere, venitul național reprezintă o unitate a contrariilor : sporirea fondului de acumulare nu poate fi obținută decît prin reducerea fondului de consum în anul respectiv și invers. Trebuie să avem însă în vedere că o sporire a acumulării în actualul cincinal se va repercuta chiar în cincinalul următor într-o creștere a consumului în proporții mai mari decît dacă în prezent s-ar adopta o rată mai scăzută a acumulării. În acest sens, cunoașterea profundă și rezolvarea corespunzătoare de către partidul nostru a contradicțiilor dintre acumulare și consum se traduce printr-o optimizare a corelației acumulare-consum, care pînă la urmă apare ca fundament al maximizării consumului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, atît în raportul prezentat la Congresul al X-lea al P.C.R., cît și cu alte prilejuri, a demonstrat în mod expresiv la ce consecințe negative ar duce o politică lipsită de perspectiva unui viitor mai îndepărtat sau, altfel spus, care ar ignora existența acestei contradicții și necesitatea rezolvării ei judicioase în cadrul procesului de utilizare finală a venitului național.

În spațiul restrîns de care dispunem nu ne putem propune mai mult decît a atrage atenția asupra însemnătății unui mod marxist-leninist de a aborda și soluționa contradicțiile în procesul dezvoltării societății socialiste — mod propriu Partidului Comunist Român, confirmat încă o dată prin analiza întreprinsă de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la plenara din 3—5 noiembrie a.c. a C.C. al P.C.R. Căci, așa cum îi scria Marx lui Engels cu peste un secol în urmă : „Numai punînd în locul conflictului dintre dogme conflictul dintre fapte și antagonismele reale, care constituie substratul lor ascuns, poate fi transformată economia politică într-o știință pozitivă". [5])

IOSIF MĂRGINEANU

---

[1]) **V. I. Lenin, Opere complete, vol. 29, București, Ed. politică, pag. 296.**

[2]) **Nicolae Ceaușescu, „Expunerea cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste", Scînteia nr. 8958, din 4.XI.1971.**

[3]) **V. I. Lenin, Opere complete, vol. 29, București, Editura politică, pag. 118.**

[4]) **A se vedea : Em. Dobrescu, „Ritmul creșterii economice", Editura politică, București 1968, pag. 16—18 ; „Contribuții la dezbaterea problemelor teoretice ale economiei socialiste", vol. II, Editura politică, București, 1971, pag. 209—223.**

[5]) **K. Marx, F. Engels, „Scrisori despre «Capitalul»", ESPLP., București, 1955, pag. 196.**

LA ZI

Dintre acțiunile de educare marxist-leninistă a cadrelor didactice inițiate de Casa corpului didactic din Capitala ne-a reținut atenția expunerea tovarășei Maria Stanescu, președinte al Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, despre „rolul grupei sindicale în întărirea muncii de educare moral-cetățenească a cadrelor didactice". Deosebit de interesantă, expunerea ținută la 16 noiembrie a.c. în sala de festivități a Liceului „Mihai Viteazul" a fost audiată de numeroși președinți de sindicat, de organizatori de grupă, de profesori membri de sindicat.

■

Un dialog cu cadrele didactice aflate în primul an de învățămînt inițiat de Comitetul de partid și Inspectoratul școlar al județului Dîmbovița. Participanți : activiști de partid, reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, directori de școli, profesori cu vastă experiență și, firește, tinerii neofiți. Atmosfera : încărcată de fior romantic, de povețe și de proiecte. Concluzia : o invitație fermă pentru cei pînă mai ieri studenți de a folosi cu măiestrie tot ce au învățat pe băncile școlilor superioare în scopul creșterii armonioase, în chip comunist, a generațiilor de elevi.

■

„Detașament, pentru aducerea drapelului, drepți !..." Și ceremonialul debutează într-o atmosferă suprasaturată de emoție. În numeroase școli, conform noilor prevederi incluse în Statutul unităților și detașamentelor au fost primite primele eșaloane de pionieri la vîrsta de 7 ani. Pentru cei 65 de proaspeți pionieri de la Școala generală nr. 24 din Ploiești, evenimentul a avut loc în incinta Muzeului Doftana. Nu-l vor uita niciodată !

■

Gospodarii comunei Horia din județul Tulcea și-au propus să-și construiască o școală nouă cu 8 săli de clasă, laboratoare și toate celelalte. Auzind chestia, Întreprinderea de gospodărie comunală Măcin a zis : „O fac eu". Și a făcut-o. Dar nu chiar așa cum și-ar fi dorit sătenii ci într-un chip care aduce cu o altă aia : mozaicul prost finisat s-a dezlipit de fundație și sună a butoi gol, parchetul montat aiurea și nerașchetat, scara care duce la etaj stă gata să cadă, ulucile de colectare a apei de pe acoperiș lasă apa să curgă pe pereti. Interesantă prin caracterul ei capricios este și instalația electrică. Drept pentru care școala invită întreprinderea la un foarte sever și urgent examen de corigență. Obiectul de examen: calitatea.

■

Dintr-o firească foame de cunoaștere elevii de la Școala generală nr. 1 din comuna Lunca, județul Botoșani, au făcut o drumeție în comuna Flămînzi. Ei au vizitat satul și au văzut frumoasele construcții ridicate aici în anii socialismului, dar n-au văzut nici un flămînd.

Andreescu

MARGINE DE SAT

Andreescu

CRÎNGUL DESFRUNZIT
Colecția Președintelui Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, Iosip Broz Tito, insula Brioni, Vila Alba.

Școala fără ziduri

Teoria emergenței

„Principiul continuității naturii, formulat de Stagirit, face din univers un fel de emergență dacă nu evolutivă, structurală, *în care formele superioare implică pe cele inferioare și este natural ca forma superioară, intelectul, să aibă capacitatea de a le reflecta* (interpretativ, *nu fotografic), de a fi punctul de convergență în care toate fenomenele universului își găsesc — cum spunea Victor Hugo despre poet — amplul lor ecou sonor" (p. 62). Am citat din* Cunoașterea de sine *capitolul-cheie, poate, al elegantei în sobra, hieratica ei înțelepciune* Logos architécton, *cartea lui Athanase Joja (Editura Dacia, Cluj, 1971). Duși de o fluiditate maioresciană (din* Logica), *urmăm intelectul în poetic, în etic și în logic. Dar, uneori, disimulată, împărtășim parcă o teorie anume — a emergenței, emblemă proprie ivită, ca să nu spunem tot emersă, printr-o fructificare încălzită de o respectabilă fidelitate ce-l profilează pe autor drept un cavaler al tradițiilor aristotelice românești.*

O teorie de o simplitate dezarmantă : „intelectul este conștiința de sine a universului, forma în care acesta, din emergență în emergență, se sesizează pe sine, parvine la autocunoaștere" (p. 64). Și iat-o iar enunțată, aparent ca o altă versiune a aceluiași apocrif pasaj aristotelic (urcat de la Socrate și Platon) : „Propria noastră emergență nu a fost întîmplătoare, ci a fost înscrisă în mecanismele elementare ale universului, a fost înscrisă ca o finalitate inconștientă în atomi, molecule și celule organice, a fost o potențialitate care trebuie realizată, pentru ca natura să ajungă astfel la conștiința de sine" (p. 89).

Dimensiunea libertății se manifestă o dată cu universalul, a cărui apariție autorul o consideră o revoluție logică, dar și una morală. Adevărul e morala logicii, ni se spune. Rămînînd la acest flux emergent, transcriem din altă parte : „Să observăm că educația, paideia, *se raportează atît la* logos, *cît și la* ethos, *căci educația cuprinde atît formarea și îmbogățirea inteligenței, cît și atitudinea etică" (p. 103).*

În curgerea de clepsidră a universului spre conștiința de sine ne întîlnim cu noi : „Prin romani, ca și prin propria sa prezență pe țărmurile Pontului Euxin, Logosul a propus modelul său apolinic patosului traco-dacic, Astfel s-a format profilul spiritual al poporului român, închegat definitiv prin întîlnirea cu lumea slavă și Bizanțul" (p. 128).

Ar fi desigur o impietate de neiertat să reducem cartea lui Athanase Joja la o teorie neformulată ca atare, ci doar implicată într-o rețea de demonstrații epistemologice pe care, neavînd căderea, nu le analizăm. Dar ceea ce ni se pare că depășește izbitor implicația este lupta de origine și cu finalitate logico-morală împotriva sofismului și sofismelor din toate timpurile. Ne mobilizează angajarea morală mărturisită în marginea sau în miezul sistemelor ideatice : „Socrate, Platon și Aristotel au dus o luptă necurmată contra sofiștilor care deși au adus servicii notabile filozofiei, conțineau în germen pericolul falsificării gîndirii. Dar dacă filozofia conceptului a combătut cu atîta ardoare pe marii sofiști, cu cîtă convingere trebuie noi să combatem pe minusculii sofiști care, în epistemologia științelor tehnice, pun laolaltă elementele incompatibile între ele ; disjecta corporis membra" *(p. 96). Încă o ipostază a sofismului : „Același om, în raport cu o faptă blamabilă, găsește că sancțiunea trebuie aplicată lui X, dar nu lui Y care îi e prieten sau rudă. Îi cunoașteți și-i întîlniți pe stradă, în tramvai, în cafenele, dar și în școli superioare și institute filozofice" (p. 83).*

În fine, să revenim la un puternic principiu : „Dacă universul logic a propulsat universul moral, la rîndul lor valorile morale sînt indispensabile activității și progresului intelectual" (p. 35). Sîntem din nou în teoria emergenței, a izvorîrilor și luptelor victorioase.

GH. ANCA

dezbateri

Exportul cultural

Este foarte util să ne gîndim mai bine la „exportul" de artă și cultură românească peste hotare, la definirea și difuzarea mai proprie și mai bună a imaginii prezentului nostru în lumea de azi. Deocamdată, trebuie să recunoaștem că de această problemă, extrem de importantă, se ocupă atît de multe persoane și instituții și atît de puțin laolaltă fiecare — adică fără un for coordonator, împuternicit și competent — încît propaganda noastră culturală în străinătate se află încă, după părerea mea, în situația „copilului cu multe moașe" din zicala populară. Dar asta-i o altă chestiune și sper că cele două comisii reconstituite ale Comitetului Central (ideologică și internațională) o vor lua neîntîrziat în discuție.

Referindu-se la acest aspect al problemei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dorit să fie bine înțeles, în legătură cu propria noastră apreciere despre ce ne revine în schimburile culturale cu străinătatea, subliniind o dată mai mult lărgirea spiritului nostru de absorbție și comprehensiune :

„Apreciem și admirăm tot ce este bun la alte popoare. Să nu disprețuim în nici un fel munca și creația altora, să învățăm necontenit din experiența altora, și să importăm tot ce este mai bun și folositor. În același timp însă, să prețuim și să admirăm munca și creația minunatului nostru popor. Desigur, aceasta nu înseamnă să ne îngîmfăm sau să-i subapreciem pe alții. Dar nu putem să nu subliniem, cu justificată satisfacție, că și poporul nostru are realizări în toate domeniile de activitate, care îl fac cunoscut și prețuit în străinătate".

România participă într-adevăr la multiplele forme în care se prezintă azi cooperarea culturală, prin acordurile și aranjamentele semnate între țări și prin alte numeroase legături și relații la nivelul instituțiilor, organizațiilor și asociațiilor cu sarcini similare, guvernamentale sau neguvernamentale, aparținînd unor sisteme și metode de lucru ce variază după natura obiectului acestor schimburi, în care se cuprind și cele ce funcționează pe baza unor contracte cu caracter lucrativ.

Ceea ce merită într-adevăr să fie cuprins în „exportul cultural" al țării e, deci, în primul rînd, determinarea lui calitativă, apoi valorificarea lui multilaterală printr-o organizare mobilă și rațională într-o perspectivă unitară și actuală.

Dar asta solicită o altă analiză, la realizarea căreia ar trebui să convenim, în cel mai scurt timp, spre a traduce în viață, cu fidelitate și eficacitate ce dorim să facem pe linia trasată de plenara C.C. al partidului și anume : „dorim să importăm din alte țări acele lucrări literar-artistice care să îmbogățească orizontul oamenilor muncii, să contribuie la cunoașterea luptei și preocupărilor altor popoare pentru progres social și pace. Dorim să exportăm în străinătate creația noastră artistică care să facă cunoscute munca și viața nouă a poporului nostru. În acest fel schimbul de valori culturale cu alte țări va contribui la mai buna cunoaștere a popoarelor, la dezvoltarea colaborării și prieteniei dintre ele, la cauza păcii în lume. Aceasta este menirea artei adevărate și ne pronunțăm pentru un asemenea schimb cultural cît mai larg ; în acest fel servim și interesele poporului nostru și cauza progresului în lume".

Îmi povestea odată Mihai Ralea că, aflîndu-se în Statele Unite, la o primire oficială, un celebru politician din vechea lume nouă, dorind să intre în vorbă cu dînsul, l-a întrebat : „v-a pricinuit multe neplăceri Traian, Împăratul Romanilor ?"... Personajul era amabil și n-avea umor, așa cum n-avea nici o idee despre istoria și geografia României, în afară de această unică amintire livrească, atemporală cu care a crezut că poate „face conversație".

Fiecare dintre noi poate veni cu asemenea exemple, mai mult sau mai puțin amuzante, despre imaginea făcută, sau contrafăcută, ce se vehiculează printre cei mai puțin informați, despre un popor sau altul.

Unii pot crede că toți spaniolii se ocupă cu uciderea taurilor în arenă, în timp ce doamnele lor cîntă fără oprire arii din „Carmen", așa cum afișele de propagandă turistică intercontinentală lansează false idei trandafirii despre fericirea oamenilor din țările subdezvoltate. După acestea, toți germanii poartă pantaloni scurți din antilopă și trag din lulele lungi de porțelan, toate japonezele umblă-n kimono și toți americanii au țilindru și barbișon și sînt plini de bani ; cînd zici Paris, zici turnul Eiffel ; iar București, Athénée Palace și așa mai încolo. Un ignorant îl epatează astfel pe un alt ignorant mai puțin „informat".

Ideile pe care ni le facem despre ceilalți încep mai totdeauna de la o idee preconcepută, împrumutată, improprie și de obicei depășită, uneori pînă la ridicol.

Creșterea prestigiului politic al țării noastre în viața internațională contemporană ne obligă și pe noi și pe alții la unele reconsiderări în ceea ce o privește. Iar dacă chiar unii dintre prietenii noștri din alte țări știu încă prea puține lucruri despre viața și opera poporului român este, în primul rînd și cu desăvîrșire, vina noastră, a oamenilor de cultură și artă, a gazetarilor, a scriitorilor și cineaștilor, a tuturor celor ce au darul și sarcina propagandei românești în străinătate și nu știu, sau nu pot, s-o facă, așa cum se cuvine în zilele noastre, pe măsura adevărului.

MIHNEA GHEORGHIU

Atmosfera epocii

Asistînd la reluarea unor piese de teatru românești, care au fost pe drept cuvînt răsunătoare succese de text, de spectacol și de public între cele două războaie încercăm o senzație bizară. Ne dăm seama că sîntem dintre puținii martori direcți care mai pot certifica nu asemănarea sau măcar înrudirea cu premiera de odinioară cît, mai ales, referirea cît de cît la ceea ce nu putem numi altfel decît atmosfera epocii.

Nu avem impresia că prea multă lume din sală a remarcat la „Tache, Ianke și Cadîr", de exemplu, că scenografia lui Tofan — frumoasă în sine — nu avea nici o legătură cu climatul de atunci al tîrgurilor moldovenești și ar fi constituit dimpotrivă un cadru ideal pentru o seară de recitări din lirica persană. După cum asistînd la reprezentarea „Gaițelor" la Teatrul Nottara, cîte interpretări, excelente în sine și bine primite de sală, au sunat fals în urechea noastră familiară cu tonalitățile timpului și cîte atitudini, cîte gesturi nu mi s-au părut a fi fost **atunci** imposibile, oricît **astăzi** sala le consideră firești. Observația noastră este, în speță, de luat în seamă cu atît mai mult cu cît excelentul și, nu de tot, tînărul regizor **George Rafael** a avut răspunderea spectacolului, Giulio Tincu a scenografiei respective, iar Lidia Radian a izbutit costume care fără să fie precis **datate** aduceau pe scenă culoare și fantezie.

Din distribuție, singură **Dady Casian Rusu** a creat (în „Zoe") fără nici o stridență, personajul la care se gîndise autorul și care se plasa firesc în text, în provincie, în oraș, în familie. Ceea ce nu înseamnă firește că tot restul ar fi fost deficient. Dimpotrivă, așa cum vom arăta mai jos, actorii de astăzi s-au arătat aproape toți demni de frumoasele tradiții ale rolurilor. Dar cui, dacă nu direcției de scenă, să-i reproșăm, unele încetineli de ritm, lipsa de haz, uneori, carențe de dramatism și, mai ales, consonanța discontinuă cu sala ?

Am văzut „Gaițele" în numeroase distribuții, dar obiectivitatea ne obligă să constatăm că, după Aura Buzescu, după Marieta Deculescu, după Migry Avram Nicolau, Margareta Cristina Tacoi a fost mai mult decît onorabilă.

Dar piesa trăiește îndeosebi prin cele trei surori. Alexandru Kirițescu s-a inspirat desigur din Jules Renard și din Henry Becque — importanța lui s-a materializat însă într-una din cele mai autentice culori locale izbutite pînă astăzi de vreun autor român. Stăruie desigur în memoria noastră Sonia Cluceru, regină necontestată a spectacolului, și Maria Filotti, și Maria Voiculescu în strălucitele lor schițe. Dar **Nineta Gusti** a fost cu mult umor și cu tot atît pitoresc o personală Aneta Duduleanu, iar **Gilda Marinescu** a creat din Lena un personaj de o fantezie ionesciană. În Fraulein, la umbra Natașei Alexandra, **Migry Avram Nicolau** a avut o mască impresionantă și maturitatea marelui ei talent. Datorită **Rodicăi Sanda Țuțuianu**, Zamfira devenea, ori de cîte ori intra în scenă, personaj principal. N-am înțeles însă de ce s-a dat Lilianei Tomescu sarcina de a fi Wanda Serafim, sarcină care în nici un fel nu i se potrivea. **Marga Barbu** care s-a achitat frumos de rolul Colettei ar fi explicat mai curînd piesa jucînd ea pe irezistibila aventurieră. O simplă schimbare de roluri ar fi ajutat imens spectacolul. Este drept că în asemenea condiții Dorin Varga s-ar fi simțit poate obligat să fie un Mircea Aldea elegant și profesionist al seducției, așa cum l-a zugrăvit autorul. Foarte buni cei doi frați Duduleanu jucați cu vervă comică și cu relief satiric de **Sandu Sticlaru** și **Nucu Păunescu.**

Publicul din sală, mai puțin exigent decît noi, a răsplătit pe autor, fără să facă vreo distincție între cei unsprezece interpreți care l-au servit.

Ce îi lipsește totuși spectacolului de la Nottara ca să fie pe deplin satisfăcător ?

În afară de obiecțiile de mai sus una singură mi se pare capitală și anume **lipsa atmosferei.** Actorii au jucat excelent, dar separat — deși alcătuiesc, în piesă, o familie.

N. CARANDINO

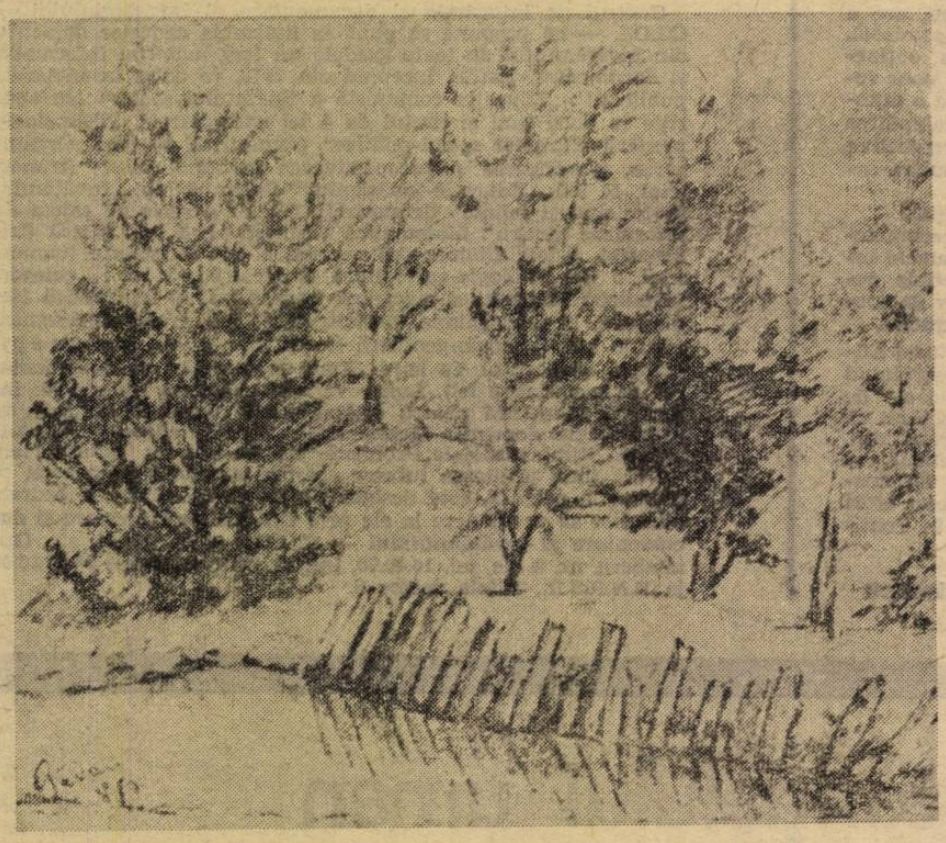

Andreescu

LA MARGINEA PĂDURII
Colecția Muzeului Republicii — Grafică

Se poate

Din șirul nesfîrșit al întrebărilor reporterilor televiziunii de-a lungul unei săptămîni una ne-a atras în mod special atenția : „Vă cunoașteți orașul ?" Desigur, întrebarea s-ar putea adresa și celor care nu locuiesc în oraș fără nici un fel de știrbire a semnificației. Numeroși tineri, de data aceasta clujeni, au răspuns anapoda, ori n-au răspuns, ridicînd din umeri. De ce ? Motivele acestei grave necunoașteri sînt multiple și, bineînțeles, în mare parte ignoranța se datorează în primul rînd celor care sub diferite pretexte (lipsă de timp, „lapsus" etc.) își ascund rușinea de a nu ști unde trăiesc. A cunoaște numai numerele mijloacelor de transport cu care te descurci în oraș între casă și slujbă este aproape de neînchipuit. Fără a încerca să tragem concluzii, ne întrebăm la rîndul nostru dacă o astfel de anchetă t.v. n-ar fi fost bine să nu se rezume doar la răspunsurile de loc onorante ale celor întrebați, ci ar fi continuat și cu cei care, printre alte misiuni, ar fi avut-o și pe aceea de a-i învăța pe tinerii aceștia să-și cunoască locul în care trăiesc. Am cunoscut profesori de istorie, de geografie care-și începeau predarea materiei prin succinte prezentări ale orașului, ori satului, în care trăiau ei și elevii lor. Mi se pare că o astfel de inițiativă trebuie sprijinită și de televiziune, pentru că altfel asemenea întrebări rămîn doar spectaculoase prin enormitatea răspunsurilor și atît. Doar a-i arăta cu degetul pe cei care nu știu, fără a căuta să descoperi rădăcinile neștiinței lor pentru a o îndrepta, transformă intențiile bune în acțiuni ratate.

*

Micul ecran ne răsfață cu filme mai bune sau mai rele programate aproape în fiecare zi a săptămînii. Telecinemateca, emisiune sigură în programul de miercuri, ne-a oferit un film al lui Stanley Kramer — **Procesul maimuțelor** — de mare inteligență, cu neuitatul „bătrîn" Spencer Tracy într-un rol de diavol în piele de avocat. Joi, Stan și Bran ne-au tăvălit prin lacrimile rîsului aproape o oră, copilărindu-ne cu umorul lor fantastic (nu înțelegem de ce însă Alice Mănoiu a trebuit să explice cum a explicat această peliculă de aur, cu ton șugubăț, de medic pediatru). Vineri însă am văzut un film catastrofal — **Jobenul** — cu Fred Astaire și Ginger Rogers. N-am înțeles și nici nu vreau să înțeleg rostul acestor filme neghioabe (amintesc aici și inimaginabila dulceață de trandafiri a lui Burton — **Femeia mării** — care a chinuit o lume...). Să nu aibă Arhiva alte filme bune, să creadă cineva că vrem și noi să batem podeaua cu tocurile, să-și închipuie cine știe cine că n-am avea altceva de făcut în afară de a privi chelneri stilați și manechine virtuoase în decoruri de mucava ? Sigur este că un asemenea film nu este nimic, nici măcar nu ne poate face să ne pierdem timpul, este o prostie ! Altceva a fost western-ul de duminică — **Mai presus decît aurul** — basm frumos, cu Garry Cooper, altfel decît june prim, cum îl știam din auzitele bunicilor ! Idee frumoasă, gloanțe puține, exaltarea a tot ceea ce este mai omenesc pe fondul tulbure și primitiv al unei tabere de disperați căutători de aur din Montana.

IULIAN NEACȘU

NOTE

Microsesiune de comunicări științifice

În zilele de 15—16 noiembrie s-au desfășurat la București lucrările microsesiunii de comunicări științifice a tinerilor cercetători cu tema „Eficiența învățămîntului în condițiile societății socialiste multilateral dezvoltate din țara noastră". Organizată sub auspiciile Ministerului Învățămîntului, ale Institutului de cercetări pedagogice și ale Organizației U.T.C. din institut, microsesiunea și-a desfășurat lucrările în următoarele șapte grupe : „Școala și societatea socialistă", „Educația politică și moral-cetățenească a tineretului", „Activități tehnico-productive", „Științele moderne și cultura generală a tinerelului școlar", „Bazele psihopedagogice ale noului conținut al învățămîntului", „Tehnologia didactică modernă", „Metode de activizare în procesul de învățămînt", „Evaluarea randamentului școlar".

VICTOR OCTAVIAN

„Tinerețe și optimism"

...așa s-ar putea numi a zecea expoziție personală de pictură a profesoarei Ecaterina Cristescu-Delighioz, deschisă în sala Bibliotecii centrale universitare din Calea Victoriei.

Cele aproape o sută de lucrări în ulei și acuarelă sînt expresia unei vocații autentice și polivalente. Aria tematică a artistei este bogată și variată : folclor, peisaj, flori, portret, compoziție — de pe meleagurile muscelene și vîlcene, ca și din alte colțuri ale țării. În expoziție atrag atenția, în mod deosebit, tablourile : „Dragoslavele", „Casă veche din Cîmpulung", „Nămăiești", „Ograda din Rădești", „Interior românesc" etc.

VICTORIA PETRESCU

Un concert simfonic pentru elevi

Filarmonica bucureșteană a prezentat recent elevilor liceelor din Capitală sub cupola Ateneului Român un concert simfonic dirijat de Erich Bergel. Programul a debutat cu concertul pentru vioară și orchestră de L. v. Beethoven, solist Mihai Constantinescu. Erich Bergel a subliniat orchestral fiecare intenție de frazare a solistului, i-a creat acestuia o atmosferă propice cîntatului „ad libitum", fără a trebui să forțeze sonoritatea instrumentului.

În partea a doua a concertului, colectivul simfonic al Filarmonicii a prezentat elevilor, nu destul de numeroși (poate datorită laconicului program afișat inițial) simfonia a V-a de Ceaikovski.

Duminica viitoare (21 noiembrie), la ora 11, Filarmonica de stat „George Enescu" și Societatea profesorilor de muzică și desen din R.S.R. — continuînd manifestările muzicale organizate pentru elevi — ne invită la un program intitulat : „Formații de tineret pe podiumul Filarmonicii".

ȘTELIAN PIHULEAC

Festival de poezie

Tîrgoviște, bătrîna cetate de seamă și leagăn de început al poeziei românești, a fost gazdă, în acest sfîrșit de toamnă, la inițiativa Societății literare „Al. Vlahuță" a liceelor dîmbovițene a primului festival național de poezie a elevilor, la care au participat 120 din cele mai înzestrate condeie din școli.

Cele două zile ale festivalului, cuprinzînd o sesiune de comunicări, un recital de poezie originală a participanților, vizitarea monumentelor istorico-literare ale orașului și o deplasare în satul Costești, unde s-a organizat sărbătorirea a 20 de ani de la moartea scriitorului C. I. Vissarion, au îmbogățit orizontul de cunoaștere al elevilor și au prilejuit un activ și valoros schimb de experiență.

Sperăm că această frumoasă inițiativă va fi materializată într-un „caiet liric" al festivalului.

TUDOR OPRIȘ

MICRO-COOPERATIVE ALE ELEVILOR

în toate comunele județului Vîlcea

Drăgășani. La casa de cultură se desfășoară o interesantă consfătuire de producție cu caracter neobișnuit. Neobișnuit pentru că, alături de cooperatori și de specialiștii în agricultură, discută probleme de producție, de plan, caută soluții, prezintă metode ce pot fi generalizate, două sute de pionieri și școlari, precum și numeroși profesori ai acestora. Despre caracterul și semnificația acestei consfătuiri discutăm cu tovarășul **CONSTANTIN MATEI**, secretar cu problemele de propagandă în cadrul Comitetului P.C.R. al județului Vîlcea, exprimîndu-ne o primă nedumerire, la care primim următorul răspuns :

— Vi se pare insolit raportul între tema acestei consfătuiri și prezența la această consfătuire a unor participanți care se află abia la vîrsta adolescenței ? În acest caz am să vă contrazic. De fapt, această consfătuire a pus pregnant în lumină înaltul spirit de răspundere dovedit de elevi atunci cînd li se încredințează sarcini de mare încredere. Acești elevi sînt, ați aflat desigur pe parcursul consfătuirii, membri ai consiliilor de conducere ale celor 76 micro-cooperative agricole de producție înființate pe lîngă tot atîtea școli din județul nostru.

— Din cuvîntul unor participanți reiese că o parte dintre aceste micro-cooperative au o activitate de cel puțin un an.

— Într-adevăr, inițiativa a pornit, cu mai bine de doi ani în urmă, dintr-un sat al comunei Nicolae Bălcescu. Ea a cîștigat repede teren astfel încît astăzi avem cîte o micro-cooperativă în toate comunele cooperativizate ale județului.

— Scopul creării unor astfel de unități productive ne apare limpede: extinderea pe scară largă și la un nivel superior a practicii elevilor și deprinderea lor cu o serie de probleme vitale ale vastului proces de dezvoltare economică a țării. Care sînt valențele specifice și ineditul creării micro-cooperativelor ?

— În primul rînd, cele de natură organizatorică. Fiecare micro-cooperativă de producție are în folosință între unul și patru hectare teren agricol. Exploatarea terenului se face pe baza unui plan de producție bine chibzuit, pe care îl elaborează consiliul de conducere. Ați reținut, desigur, că fiecare micro-cooperativă își are un consiliu de conducere format din elevi și profesori. De obicei, președinte este un pionier, iar inginer-șef, profesorul de biologie. Planul definitivat de consiliul de conducere este supus spre aprobare adunării generale. În fapt, acesta este colectivul de elevi și profesori al școlii.

— Într-un C.A.P. se cere efectuarea unor lucrări specializate. Cum se rezolvă acestea în cazul micro-cooperativei ?

— Cu ajutorul elevilor. Zece elevi din fiecare comună urmează cursuri de calificare pentru meseria de tractoriști. Anul acesta, în majoritatea micro-cooperativelor, arăturile au fost executate de elevii-tractoriști.

— Mulți dintre ei vor fi mîine tractoriști ai cooperativelor mari !

— Asta se și urmărește. Familiarizarea cu o serie de meserii specializate, în condițiile modernizării complexe, mecanizării, chimizării și electrificării lucrărilor agricole. De asemenea, o mai bună cunoaștere a întregului proces de organizare și desfășurare a activității dintr-un C.A.P. Este limpede că în astfel de condiții elevii, devenind peste cîțiva ani membri ai cooperativelor agricole de producție, vor avea deprinderi înaintate de muncă și vor fi pregătiți pentru a li se încredința responsabilitatea unor sarcini de producție.

— După cîte am înțeles, în orientarea calificării se pornește de la specificul diverselor zone.

— Județul nostru, mai ales, are o orientare agricolă multiplă : pomicolă, viticolă și zootehnică. Pentru obținerea, în toate aceste domenii, a unor rezultate superioare este necesară o muncă calificată. Evident, spre dobîndirea de către tineri a calificărilor respective este orientată și activitatea micro-cooperativelor noastre.

— Ce se întîmplă cu producția ?

— Este predată, conform contractelor, C.A.P.-urilor mamă, iar sumele încasate sînt investite în materiale necesare extinderii laboratoarelor de specialitate sau direct pentru producție.

Inițiativa din Vîlcea s-a conturat astfel în sensurile ei majore, dezvăluind resorturile interioare ale forței ei de penetrație. La baza întregii acțiuni se află cerințe stringente ale actualității, o concepție care îmbină didacticul cu economicul. În ansamblu, sînt suficiente elemente care impun ca acest efort să fie întreținut și susținut în continuare.

I. JUGĂNARU

Andreescu

ULCICĂ CU FLORI DE CÎMP
Colecție particulară

MATERIALE INFORMATIVE PENTRU CADRELE DIDACTICE:

Revistele Centrului de informare și documentare al învățămîntului

Centrul de informare și documentare al învățămîntului — C.I.D.I. — își propune să pună la îndemîna cadrelor didactice din învățămîntul de toate gradele un larg material informativ și documentar. Astfel, începînd din 1972, va edita următoarele publicații : „Educația comunistă a tineretului școlar" (cu apariție la două luni și prețul de 4 lei exemplarul), „Tehnologia predării științelor social-politice" (semestrial, 10 lei), „Organizarea, planificarea și prospectivarea învățămîntului" (trimestrial, 10 lei), „Educație-învățămînt" (lunar, 5 lei), „Învățămînt profesional și tehnic" (trimestrial, 5 lei) ; o serie de **caiete de informare** pentru : Matematică (trimestrial, 6 lei), Fizică (trimestrial, 5 lei), Chimie (trimestrial, 5 lei), Geografie (trimestrial, 5 lei), Biologie-agricultură (trimestrial, 5 lei) ; **culegeri tematice :** Matematică-mecanică (semestrial, 10 lei), Fizică (semestrial, 10 lei), Chimie (semestrial, 10 lei), Geografie (semestrial, 8 lei), Geologie-geofizică (semestrial, 8 lei), Biologie-agricultură (semestrial, 10 lei); „Studii și cercetări de documentare" (trimestrial, 8 lei). Lunar va mai apare un Buletin de informare științifică pentru străinătate (în rusă și engleză), în următoarele domenii: Matematică, Științe tehnice, Științele naturii, Științe medicale, Probleme de învățămînt (preț 10 lei).

Dată fiind utilitatea tuturor acestor publicații pentru cei ce predau la catedră, este desigur binevenit ca școlile și cadrele didactice să se aboneze la ele prin **Centrul de informare și documentare al învățămîntului** — C.I.D.I. — București, str. Gutemberg, nr. 3 bis, tel. 16.40.70, int. 44, cont virament 60.01.10.30 la B.N.R.S.R., filiala sector 6.

Dinamica potențialului uman

(Urmare din pag. a 3-a)

Un accent deosebit se va pune pe calificarea prin școli a unor contingente mult sporite de muncitori ; în acești cinci ani vor absolvi școlile profesionale 690—700 mii de muncitori calificați, față de 369 mii în cincinalul precedent, adică cu 87—90% mai mult. Paralel cu aceasta, va fi extinsă ucenicia la locul de muncă. Prin ansamblul măsurilor întreprinse se va ridica gradul de calificare al muncitorilor, atît ca pondere a celor calificați în totalul muncitorilor, cît și sub aspectul calitativ global al forței de muncă. Vor fi calificate, de asemenea, 230—235 mii cadre cu pregătire medie de specialitate, față de 148 mii în anii 1966 — 1970, ceea ce reprezintă o creștere de 55—59%. Îndeplinirea acestei sarcini de plan este legată strîns de îmbunătățirea raportului dintre efectivele pregătite în liceele de specialitate și cele ale liceelor de cultură generală, crescînd substanțial ponderea absolvenților din prima categorie de școli medii. Trebuie avute în vedere, de asemenea, contingentele de absolvenți ai școlilor postliceale.

Totodată, învățămîntul superior va pregăti în acești ani 135—140 mii cadre cu înaltă calificare ; comparați cu cei 116 mii absolvenți încadrați în timpul cincinalului precedent, se va înregistra un spor de 17—20%. Un accent special se pune pe dezvoltarea învățămîntului superior, tehnic și economic.

Va continua totodată să se dezvolte învățămîntul general obligatoriu, îndeosebi prin generalizarea, pînă în 1973, a învățămîntului de 10 ani. România se înscrie astfel printre țările cu cel mai dezvoltat învățămînt general.

Pentru a se asigura baza materială necesară dezvoltării învățămîntului de toate categoriile, în anii 1971-1975 se va realiza un volum de investiții cu 33% mai mare decît în cincinalul precedent. Vor fi construite 10,9 mii săli de clasă și 85,5 mii locuri în internate, pentru învățămîntul de cultură generală, învățămîntul tehnic și liceal de specialitate ; de asemenea, în învățămîntul superior vor fi date în funcțiune 221 mii metri pătrați suprafețe noi.

O sarcină esențială ce revine învățămîntului de toate gradele, în vederea ridicării lui pe o treaptă calitativ superioară, este legarea lui organică de activitatea productivă, de cerințele vieții, formarea în rîndul tineretului a unor deprinderi practice și educarea lui în spiritul dragostei și respectului față de muncă, față de cauza socialismului. Pentru aceasta se va realiza o colaborare mai strînsă între școală și producție, în vederea soluționării problemelor legate de mai buna dotare a procesului de învățămînt, de orientarea acestuia în funcție de nevoile imediate și de perspectivă ale societății noastre. Sprijinul ce urmează a fi dat de unitățile beneficiare de absolvenți, în realizarea atelierelor-școală, în acordarea de burse unor viitori salariați ai lor care se califică în diverse școli, în orientarea profesională a tinerilor, în organizarea practicii de producție etc., va constitui o pîrghie importantă atît pentru ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului, cît și pentru obținerea de rezultate imediate din partea noilor angajați, sporind astfel eficiența muncii sociale.

În timpul acestui cincinal vor lua amploare, de asemenea, formele de învățămînt — recent organizate — pentru completarea și reînnoirea cunoștințelor profesionale ale tuturor oamenilor muncii. Prin proporțiile acestui proces de reciclare profesională se urmărește integrarea tuturor lucrătorilor în vasta operă de modernizare a economiei și sporirea eficienței în toate compartimentele de activitate. Se poate spune, pe drept cuvînt, că investițiile făcute în învățămînt acționează cu o excepțională eficiență asupra întregului mecanism social, dat fiind că ele multiplică, pe numeroase planuri de activitate, roadele muncii sociale și antrenează astfel ridicarea la un nivel superior — cantitativ și calitativ — a creației materiale și spirituale, accelerînd întreaga dinamică a societății noastre socialiste.

Paralel cu creșterea numerică a cadrelor, cu ridicarea sistematică a nivelului de cultură generală și de instruire profesională a tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu recentele măsuri adoptate de conducerea partidului nostru, din inițiativa secretarului său general, se urmărește îmbunătățirea substanțială a pregătirii politico-ideologice a întregului popor, o mai viguroasă dezvoltare a vieții noastre spirituale, astfel încît să se asigure nu numai lichidarea rămînerii în urmă a conștiinței față de existența materială, ci și transformarea ei într-o forță activă, care să impulsioneze progresul vieții sociale. **„Dacă tot ce am realizat în țara noastră pe drumul socialismului datorăm oamenilor muncii** — arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la deschiderea anului universitar 1971 / 1972, **— atunci și întreaga noastră preocupare trebuie să fie îndreptată spre satisfacerea tot mai deplină a necesităților, atît materiale cît și spirituale, ale tuturor celor ce muncesc din patria noastră. Să punem permanent în centrul preocupărilor omul, educarea lui, ridicarea conștiinței sale, pentru că numai astfel el va putea participa în mod conștient, cu toate forțele, la făurirea propriului său destin, a propriei sale istorii !"**

UN MOMENT IMPORTANT ÎN VIAȚA SINDICALĂ

Astăzi încep în întreaga țară adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri sindicale. În ce măsură vor reuși organizațiile sindicale să facă din acest eveniment un veritabil început de etapă nouă în activitatea lor ? Iată întrebarea care trebuie să preocupe în mod firesc activul sindical, găsind totodată ecoul cuvenit în rîndurile tuturor membrilor acestor largi organizații de masă.

Aprofundînd sensul programului adoptat de plenara Comitetului Central al P.C.R. din 3—5 noiembrie, pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe temelia principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, vom constata că în toate sectoarele de activitate și, mai ales, în cel al educației și învățămîntului, sînt încă de înfăptuit acțiuni sistematice, chibzuite și de amploare. Înțelegînd pe deplin aceasta, adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri trebuie să pună un accent deosebit pe examinarea posibilităților de acțiune a întregului colectiv, pentru afirmarea plenară a atitudinii înaintate a cadrelor didactice la catedră și în societate, atît ca propagatori ai științei, cît și ca educatori. În această privință însăși darea de seamă trebuie să constituie călăuza discuțiilor. Abordînd cu claritate problemele, accentuînd ceea ce este esențial și caracteristic, ea trebuie să reprezinte atît la nivelul grupei, al secției, cît și al sindicatului o trecere în revistă în spirit critic și autocritic a inițiativelor și activității practice desfășurate atît de organele de conducere, cît și de masa membrilor de sindicat.

Întrucît acțiunea de alegeri se desfășoară aproape de sfîrșitul anului, ceea ce în învățămîntul nostru de cultură generală, profesional și tehnic coincide cu finele primului trimestru, darea de seamă va trebui să analizeze aportul adus de sindicate la înfăptuirea importantelor măsuri inițiate de Partidul Comunist Român și guvernul nostru pentru modernizarea învățămîntului în formă și conținut, pentru legarea sa tot mai strînsă de practică, de viață reală, de nevoile prezente și de perspectivă ale societății. O atenție deosebită trebuie acordată valorificării posibilităților locale pentru ca traducerea în fapt a măsurilor de îmbunătățire a învățămîntului să dea cît mai curînd roadele scontate.

Alături de conducerile unităților școlare, sub îndrumarea organizațiilor de partid, sindicatele trebuie să se afirme ca factori de inițiativă și de mobilizare, să avanseze idei și soluții privind perfecționarea procesului instructiv-educativ, autoperfecționarea cadrelor didactice, lărgirea sferei lor de acțiune dincolo de catedră, în rîndurile colectivelor de oameni ai muncii. Toate acestea trebuie să-și găsească oglindirea cuvenită în darea de seamă, în discuțiile și propunerile de măsuri ce o vor urma.

Analizînd activitatea organizației sindicale, a colectivului care o compune, adunarea sau conferința va trebui să contribuie la antrenarea nemijlocită a tuturor cadrelor de educatori pentru sădirea în rîndurile tineretului a cultului muncii, pentru formarea acestuia în spirit de intransigență față de manifestările de parazitism și căpătuială, față de neglijențele în gospodărirea bunurilor obștești, de abuzuri și încălcarea legilor și a regulilor de conviețuire socială.

Atît pregătirea, cît și desfășurarea adunărilor generale și a conferințelor trebuie să reflecte fidel procesul continuu de dezvoltare a democrației noastre socialiste, să prilejuiască o afirmare viguroasă a spiritului revoluționar, o îmbunătățire radicală a stilului și metodelor de muncă ale sindicatelor, pentru ca masa membrilor lor să fie permanent o masă activă. Dezbaterile și hotărîrile adunărilor generale și conferințelor pentru dări de seamă și alegeri trebuie să constituie un impuls în activitatea organizațiilor sindicale pentru realizarea obiectivelor majore ale dezvoltării societății noastre în ansamblu, pentru rezolvarea diferitelor probleme ale membrilor de sindicat. De aceea, va trebui ca în darea de seamă să fie prezentată pe larg problematica socială ce face obiectul activității comitetelor sindicatelor, comitetelor de secții și birourilor grupelor, examinîn -se cu responsabilitate preocuparea lor pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale membrilor de sindicat, pentru respectarea legislației muncii, pentru înfăptuirea politicii sociale promovate de partidul și statul nostru. De asemenea, trebuie să-și găsească locul cuvenit analiza modului în care se desfășoară viața de organizație, a felului în care se asigură conducerea colectivă, democrația sindicală, controlul îndeplinirii hotărîrilor.

Interpretarea critică și principială a activității desfășurate de organele de conducere și întreaga masă a membrilor de sindicat, reliefarea a tot ceea ce merită atenție, stimularea inițiativei maselor sînt elemente care trebuie să se dovedească prezente în toate dările de seamă, indiferent dacă acestea sînt ale grupei sau ale sindicatului.

Pentru ca întreaga acțiune ce urmează să fie organizată la nivelul grupelor, al secțiilor și al sindicatelor să se desfășoare cu succes și eficiență maximă, este necesar să se studieze și să se aplice cu atenție instrucțiunile elaborate de Consiliul Central al U.G.S.R. care precizează cum trebuie pregătite și cum urmează să se desfășoare adunările generale și conferințele sindicale din această perioadă. În spiritul acestor instrucțiuni trebuie procedat neîntîrziat la pregătirea documentelor ce vor fi supuse dezbaterii și aprobării masei membrilor de sindicat. În acest sens de un real ajutor se dovedește studierea hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie și plenarei C.C. al U.G.S.R. din 15 octombrie a.c.

Pe baza măsurilor cuprinse în aceste documente, a sarcinilor stabilite de Ministerul Învățămîntului privind organizarea activității politico-ideologice și cultural-educative în învățămîntul de toate gradele, a studierii condițiilor concrete în care își desfășoară activitatea fiecare grupă, secție sau sindicat și a propunerilor și sugestiilor avansate de către membrii de sindicat, poate fi elaborat un plan de măsuri realist, care să fie tradus în fapt nu numai de către cei ce vor fi investiți să conducă activitatea sindicală, ci de către toți membrii organizației.

În cadrul adunărilor și conferințelor sindicale pentru dări de seamă și alegeri este necesar să se asigure participanților posibilitatea deplină de a-și exprima părerea în legătură cu cei care urmează să fie aleși. Va trebui ca fiecare colectiv să se orienteze asupra celor mai buni și mai activi membri de sindicat români, maghiari, germani și de alte naționalități, care au o anumită vechime în școala sau institutul respectiv, cunosc problemele colectivului în care muncesc, se bucură de respect și autoritate dovedind răspundere pentru realizarea sarcinilor și o temeinică pregătire politico-ideologică.

În învățămînt, datorită specificului activității, numai un număr relativ redus de sindicate a reușit pînă în prezent să adopte statutele proprii, celelalte urmînd să facă aceasta cu prilejul adunărilor și conferințelor din această toamnă. De aceea este necesar ca în perioada care a mai rămas să se procedeze la definitivarea proiectelor de statute, pe baza observațiilor și sugestiilor primite de la membrii de sindicat. Totodată trebuie să se analizeze cu atenție fiecare articol din proiect pentru ca el să corespundă cît mai bine specificului muncii sindicale din învățămînt, să reflecte obiectivele majore care stau în fața cadrelor didactice și, în același timp, să conțină prevederile statutului-cadru, elaborat și adoptat de Congresul U.G.S.R., în primăvara acestui an.

Acolo unde statutul a fost deja adoptat, dar se constată că el prezintă diferite lacune trebuie ca, folosind prilejul adunărilor generale și conferințelor pentru dări de seamă și alegeri, să-l completăm în mod corespunzător și să-l adoptăm pentru ca, pe baza lui, activitatea sindicală de viitor să devină mai rodnică, mai bogată în forme și conținut.

Pregătite în spiritul imprimat de cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român și reflectat atît în lucrările cît și în documentele Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor, adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri din anul acesta să marcheze afirmarea viguroasă a organizațiilor sindicale, în cadrul autonomiei tot mai largi ce le-a fost acordată, să evidențieze contribuția specifică și originală a fiecărui colectiv la traducerea în fapt a măreților obiective pe care și le-a propus societatea noastră socialistă multilateral dezvoltată, la inițiativa și sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român.

MARIA STĂNESCU

Andreescu

FATA PESCARULUI

Muzeul nevizitabil

Într-o relatare a cercetătoarei Victoria Popovici, aflăm că Muzeul pedagogic — care s-a mutat acum (tot provizoriu se pare...) în str. Sfinții Apostoli nr. 14 — dispune în prezent de o arhivă de peste 2500 de documente manuscrise, printre care corespondența dintre Alexandru Odobescu și V. Gr. Borgovan în legătură cu colaborarea lor la diferite manuale școlare, scrisori, autografe ale lui Spiru Haret, o scrisoare din 1886 a lui Titu Maiorescu adresată lui V. Gr. Borgovan, scrisori ale lui C. Rădulescu-Motru, Simion Mehedinți, H. H Sthal, Cezar Petrescu, G. Bogdan-Duică în legătură cu colaborarea lor la editarea de manuale școlare sau la revista „Satul și școala" și scrisori ale pedagogului Constantin Meissner către diferite personalități.

Ni se semnalează, de asemenea, că fondul arhivistic se îmbogățește continuu cu noi achiziții și donații valoroase. Pînă aici toate bune. Greutățile încep atunci cînd cineva ar dori să consulte arhiva muzeului. Unde, dacă în încăperile care îi sînt repartizate abia încap cei cîțiva cercetători ? Cît privește expunerea cuprinzătoare a colecției — ceea ce ar însemna, în fond, onorarea titlului de muzeu — apare în condițiile actuale drept utopică. Și, cînd te gîndești că în alte părți ale lumii, nucleul de bază al întregii cercetări din științele educației a fost muzeul pedagogic. Dar să nu-i considerăm nerecunoscători pe descendenți. Ne limităm deci la o întrebare : cînd va deveni Muzeul pedagogic cu adevărat, o instituție vizitabilă ?

AL. C.

SĂ CONSTRUIM TEMEINIC

(Urmare din pag. 1)

Măsurile inițiate de secretarul general al partidului țintesc la perfecționarea celui mai important element, la perfecționarea omului, a noastră, a tuturor. Ele au ca scop ridicarea conștiinței noastre morale și politice, a nivelului nostru de instruire și cultură, stăpînirea de către noi și mai temeinic a ideologiei și filozofiei marxiste, necesare a fi folosite toate în lupta împotriva vechiului, a dogmatismului, a înapoierii, pentru progresul nostru, al întregii națiuni.

Mărturisind adeziunea noastră fierbinte la lucrările recentei plenare, să ne angajăm la cel mai urgent imperativ al vremii generației noastre : construirea temeinică. În liniștea pe care noi ne-am dobîndit-o să ne așezăm ca albinele la muncă. Să facem să dispară lucrările de mîntuială, să dispară mentalitatea care le-a generat. Să uităm cuvintele mari pentru o vreme. Să ne confundăm în noi înșine și fiecare pe cîmpul lui de muncă să gîndească la responsabilitatea față de generațiile viitoare, pentru care să dureze cu seriozitate și simț de răspundere civică. În loc de vorbe spectaculoase să lăsăm mărturii materiale, dovezi materiale ale gradului de perfecționare morală și politică pe care noi l-am avut în acești ani ai socialismului.

În realizarea acestui măreț program, responsabilitățile naționale ale școlii românești sporesc considerabil, căci nimeni altcineva decît școala nu poate mai bine să formeze acele deprinderi și laturi ale personalității fiecărui cetățean care sînt necesare pentru ca națiunea română să progreseze și să propășească în ritmuri tot mai înalte. Factor principal de instruire și educație, școala trebuie să crească cu grijă și profundă responsabilitate pe fiii României și de aceea misiunea civică a școlii se cere azi a fi pusă în aceeași ordine prioritară cu funcția ei instructiv-educativă.

Cu acad. BOGDAN SUCHODOLSKI despre: ŞCOALĂ, OM, SOCIETATE

O toamnă tîrzie şi calmă împrăştia pe caldarîmuri podoaba celor din urmă frunze ale bătrînului Kazimierz, locul preferat de refugiu pentru creatori. Aici l-am întîlnit pe academicianul **Bogdan Suchodolski**, sau mai bine-zis l-am găsit alături de alţi specialişti din Comitetul interdisciplinar numit „Polonia 2 000" şi din Comisia experţilor, studiind căile pe care trebuie să le străbată şcoala poloneză pentru a răspunde cît mai bine exigenţelor epocii moderne.

Emoţiile care — cum am aflat — îi copleşesc de obicei pe cei ce solicită interviuri acestui ilustru filozof şi pedagog, s-au risipit curînd : aveam în faţă un om de o amabilitate şi de o simplitate rare, dispus să-şi dezvăluie ideile pe îndelete, cu acelaşi simţ metodic cu care ne-au obişnuit cele mai cunoscute şi mai apreciate dintre cărţile sale.

Predilecţia sa pentru problemele privind teoria personalităţii umane în general şi ale formării omului timpurilor moderne în special („**Educaţia pentru viitor**". „**Pentru o pedagogie pe măsura epocii noastre**", „**Probleme actuale ale învăţămîntului şi educaţiei**", „**Pedagogia şi marile curente filozofice**", „**Teoria marxistă a educaţiei**"), precum şi însuşi obiectul prezentei sale la Kazimierz ne-au inspirat prima întrebare.

Red : Din multitudinea de probleme pe care le au de rezolvat şcoala şi învăţămîntul, care sînt — după dumneavoastră — cele cărora trebuie să li se acorde în prezent prioritate ?

B. Suchodolski: Pentru a răspunde la întrebarea pe care mi-aţi pus-o, trebuie să vă spun că AISE (Asociaţia Internaţională a Ştiinţelor Educaţiei), al cărei preşedinte sînt pe patru ani, adică între Congresul internaţional de pedagogie ţinut la Varşovia, în 1969, şi Congresul internaţional de pedagogie de la Paris, care va avea loc în 1973 (tot la patru ani are loc un asemenea congres) a iniţiat o anchetă în rîndul membrilor săi, prin care le cerea să arate care sînt, după ei, sarcinile principale ale educaţiei moderne şi cum trebuie reorganizată ştiinţa pedagogică pentru a putea rezolva marile probleme educative ale timpurilor noastre. Am primit multe răspunsuri — şi ceea ce vreau să subliniez este că exprim aici nu numai punctul meu de vedere, ci şi punctul de vedere care a reieşit, mai reprezentativ, din „dialogul" prilejuit de anchetă cu membrii AISE.

Două sînt problemele care trebuie să aibă prioritate în efortul de a plasa şcoala la nivelul cerinţelor societăţii moderne : problema **pregătirii cadrelor calificate** şi aceea a **educaţiei personalităţii umane.**

Red : Dintre ele, pe care o consideraţi mai semnificativă şi mai acută pentru ceea ce are de întreprins pedagogia, ca ştiinţă care serveşte societatea ?

Răspunsul, venit simplu, ilustra acea amplă şi exactă cunoaştere a dialecticii societăţii contemporane — care îl caracterizează pe interlocutorul nostru.

B. Suchodolski : Problema numărul unu care se pune în faţa pedagogiei moderne este aceea a **pregătirii cadrelor calificate** cerute de economia naţională, ale ţărilor dezvoltate, ale ţărilor industrializate.

În toate aceste ţări ale Europei se vede foarte clar că economia naţională se poate dezvolta mai înainte de toate graţie cadrelor calificate. Intrăm acum într-o altă epocă, în care factorii principali nu sînt, ca pînă în prezent, resursele materiale, capitalul, chiar însăşi tehnica. Factorii esenţiali ai dezvoltării social-economice sînt oamenii, oamenii calificaţi, oamenii care **ştiu** să muncească, oamenii care pot aduce inovaţii, oamenii cu atitudini creatoare, inteligenţi. Această problemă a pregătirii cadrelor cerute de economia naţională este mereu sursa principală a planificării educaţiei. De aceea, peste tot, în toate ţările, se observă eforturile de a alcătui marile planuri ale dezvoltării educaţiei — în conformitate cu exigenţele economiei naţionale.

Red: Imensa (şi poate inepuizabila) problematică a educaţiei personalităţii umane, constituie obiectul a numeroase dezbateri o ală şi scrise. Şi nu numai astăzi. Ce consideraţi că o particularizează în prezent ?

B. Suchodolski : Educaţia personalităţii umane prezintă multe nuanţe tradiţionale, întrucît omenirea îşi pune această problemă de veacuri. În pedagogie — după cum se ştie — s-a vorbit de secole, despre dezvoltarea personalităţii. Astăzi, această problemă tradiţională, trebuie abordată într-o viziune modernă. În ce constă acest accent modern ?

Omul modern, civilizaţia modernă sînt într-o stare de tensiune. Omul modern nu se simte bine în ambianţa modernă a civilizaţiei. Există un conflict, un conflict deschis — între om şi ambianţa pe care a creat-o el însuşi. Educaţia însă nu trebuie să ducă la adîncirea izolării omului în societate, ci, dimpotrivă, omul trebuie astfel educat încît să acţioneze continuu pentru ca noua realitate construită de el să devină tot mai bună.

Pentru a realiza acest lucru, trebuie rezolvate două probleme fundamentale — aceea a **instrucţiei** şi aceea a **educaţiei.** În domeniul instrucţiei trebuie însă părăsite numeroase principii tradiţionale, care nu mai răspund noilor condiţii sociale şi economice şi nici evoluţiei pe care o prevedem. În domeniul educaţiei, obiectivul cel mai important este acela de a transpune marile idealuri sociale în viaţa cotidiană, concretă a omului.

Vorbea de astă dată personalitatea înzestrată cu acel gust — atît de bine sesizat de profesorul Maurice Debesse de la Sorbona — acel gust de istoric filozof al educaţiei, îmbinat fericit, la dînsul, cu un profund sentiment al realităţilor pedagogice şi cu dorinţa de a răspunde nevoilor tineretului din vremurile noastre".

STELA PREDESCU

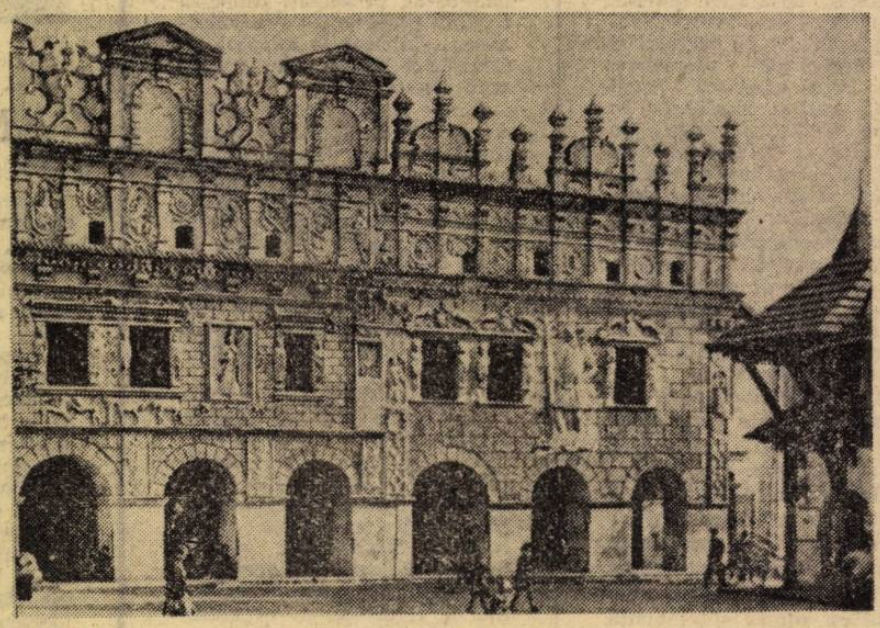

R.P. Polonă — *Kazimierz*

Telex

● Recent, în sălile Institutului de artă populară din Budapesta s-a deschis o expoziţie de material didactic şi rechizite şcolare — produse ale Întreprinderii „Didactica" din Bucureşti. Numărul tipurilor de exponate este de peste 130.

● În ultimii doi ani în Algeria au luat fiinţă un număr însemnat de institute şi şcoli tehnice pentru pregătirea cadrelor necesare economiei naţionale. Unul dintre acestea este Institutul de topografie din Arzew, centrul petrochimic al Republicii Algeria. Institutul pregăteşte specialişti în domeniile : topografie, cadastru, geodezie şi cartografie.

● O Cartă a cărţii care stabileşte principiile ce trebuie să definească tratamentul cărţilor pe plan naţional şi internaţional a fost aprobată de către organizaţiile internaţionale profesionale reunite la Bruxelles la sfîrşitul lunii octombrie pentru a discuta problemele reclamate de Anul internaţional al cărţii 1972. Specificînd rolul capital în domeniul educaţiei al textului scris, documentul citat se pronunţă pentru o promovare a comprehensiunii internaţionale şi a cooperaţiei pacifice.

● Potrivit unui proiect de lege care va fi supus spre aprobare în curînd parlamentului irakian, circa patru milioane de adulţi vor fi alfabetizaţi pînă în 1985. La trei ani după punerea în aplicare a acestui plan, nici un serviciu public sau particular nu va mai fi autorizat să angajeze analfabeţi.

● Cotidianul american „New York Times" relata zilele trecute că mii de şcolari americani din statul Ohio vor avea parte de o „vacanţă" neaşteptată şi fără limite precise în cursul anului şcolar curent. Această situaţie este determinată de faptul că un însemnat număr de şcoli din acest stat american au rămas, pur şi simplu, lipsite de mijloace materiale şi vor fi, în consecinţă, închise pe termene neprecizate.

● La Brazzaville au fost luate o serie de măsuri în vederea reorganizării învăţămîntului. Directorul general al serviciului educaţiei naţionale a evidenţiat necesitatea apropierii învăţămîntului de cerinţele ţării. „Dacă dorim să fim congolezi şi nu o colonie, a declarat el, trebuie în primul rînd să congolizăm învăţămîntul şi să-l facem să corespundă nevoilor ţării". În acest scop au fost luate în ultimii ani o serie de măsuri în vederea reorganizării învăţămîntului.

● „Trebuie să recurgem la programe educative şi de învăţămînt special concepute şi difuzate în mod special prin intermediul sateliţilor de comunicaţie, pentru a putea rezolva problemele speciale ale învăţămîntului din Alaska, inclusiv pe cele ale formării profesorilor". Aceasta este, în rezumat, concluzia specialiştilor desemnaţi cu studierea problemei de mai sus.

Problema-cheie a contemporaneităţii

Toamna acestui an a marcat, la un scurt interval una de alta, două aniversări. S-au împlinit, la 24 octombrie şi 4 noiembrie, 26 şi, respectiv, 25 de ani de la crearea Naţiunilor Unite şi a uneia dintre cele mai populare organizaţii internaţionale puse sub egida sa : Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură (UNESCO).

Dublele sărbătoriri au constituit, desigur un prilej de trecere în revistă a contribuţiei efective a O.N.U. şi organismelor sale, printre care UNESCO joacă un rol de prim ordin, la rezolvarea problemelor ce au frămîntat civilizaţia contemporană a acestui ultim şi bulversat sfert de veac. Esenţială rămîne însă — şi faptul ţine aproape de domeniul evidenţei — problema păcii. Cu toate eforturile depuse pe calea tratativelor bilaterale şi multilaterale, cu toate eforturile depuse în acest sens în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite, ritmul înarmării a crescut uluitor Întreaga lume trăieşte acut conştiinţa primejdiei unui război nuclear şi de aceea, de la o zi la alta, iniţiativele pentru realizarea unui climat de pace, securitate şi cooperare se înmulţesc. Şi nu este o întîmplare că, în politica internaţională, cel mai înalt for de reprezentare mondială joacă un rol tot mai activ. După cum nu e o întîmplare că promotorul pe plan spiritual al unor iniţiative legate de cultivarea în rîndul popoarelor a conştiinţei necesităţii cooperării este UNESCO. Analizele înfăptuite de aceste organisme sînt amare. Concluziile ce se impun îndeamnă însă la luciditate. Dacă în anul 1950 — spun datele publicate la 8 septembrie de UNESCO, cu ocazia zilei internaţionale a alfabetizării — 50% din populaţia globului era analfabetă, actualmente doar 34,4% se află în această situaţie. Rata creşterii numărului de locuitori analfabeţi este însă mai mare decît rata creşterii populaţiei şi dacă în 1971 există pe glob 783 milioane de analfabeţi, pînă la sfîrşitul secolului nu e de aşteptat ca cifra să coboare sub 650 milioane.

Simultan, o altă statistică, publicată tot de UNESCO, îşi dezvăluie semnificaţii nu mai puţin tulburătoare. După estimări aproximative omenirea a cheltuit în anul 1967 pentru înarmare 173 000 milioane de dolari, ceea ce reprezintă 7,2% din producţia naţională globală a ţărilor membre ale O.N.U. la acea dată. Sprijinindu-se pe cercetări temeinice ale unor savanţi de la „Stockholm International Peace Research Institute", un laureat al premiului Nobel pentru pace, Philip Noel-Baker, afirmă într-un articol că între 1948 şi 1968 cheltuielile reale pentru înarmare s-au mărit de trei ori. Lichidarea ignoranţei şi subdezvoltării — iată două obiective care se izbesc de bariera de netrecut a cursei înarmărilor. Din această perspectivă eforturile înţelepte ale României, îndreptate în sensul promovării unui climat de pace şi cooperare în Europa şi în lume, ne apar cu atît mai valoroase. Bilanţul îngrijorător prezentat opiniei publice de organismele ce au rolul de a promova pe plan mondial iniţiativele legate de asigurarea păcii, securităţii, progresului îndeamnă la meditaţie. „Lumea... poate avansa în direcţia unei dezarmări generale şi totale, scop fixat în 1959, în unanimitate, de Adunarea generală — *spunea în raportul său din 1969 secretarul general al O.N.U., U Thant.* Dacă ea ar alege acest drum (acela al dezarmării) securitatea, prosperitatea şi creşterea s-ar găsi într-o formidabilă mărire — nu doar pentru ţările pe cale de dezvoltare, ci şi pentru ţările dezvoltate — pentru lumea întreagă".

GRIGORE ARBORE

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 25

Sîmbătă 27 noiembrie 1971

12 pagini — 1 leu

UN MARE FIU AL POPORULUI ROMÂN

Intre toate țările mari și mici ale lumii, România a devenit astăzi cunoscută și apreciată, contribuția poporului nostru la creația de valori a contemporaneității nu mai este pentru nimeni subiect de dispută. Se vorbește tot mai mult de un „miracol românesc", și am văzut pe plaiurile noastre bărbați iluștri, minunîndu-se de frumusețea țării și de amploarea succeselor în economie, în cultură, în educație. Omagiile aduse poporului, conducătorilor partidului și statului român, tovarășului Nicolae Ceaușescu scot în evidență înalta conștiință politică, spiritul de abnegație, vocația și rigoarea morală care guvernează astăzi în România. Ne-am obișnuit în ultimii ani, pe bună dreptate, să legăm izbînzile noastre, în cele mai variate domenii ale construcției politice și sociale, de activitatea secretarului general al partidului, de strălucitul său exemplu de integritate morală și politică, de marea sa dragoste față de patrie. Străinătatea a cunoscut personalitatea celui mai iubit fiu al poporului român cu prilejul vizitelor sale în diferite părți ale lumii și din traducerile cuvîntărilor și articolelor sale în engleză, germană, spaniolă, japoneză și italiană, din volumele biografice care i-au fost închinate. La începutul acestui an a apărut în Franța cartea domnului Michel-P. Hamelet, Nicolae Ceaușescu. Biografie și texte selectate, **publicată și la noi. Autorul nu este comunist, așa cum mărturisește de altfel în** Introducere, **însă este condus de adevăr, ține seama în permanență de „realitățile concrete". Contemplînd România acestor ani, Michel-P. Hamelet subliniază în primul rînd „eforturile remarcabile ale acestui popor de a construi o societate nouă, hotărîrea conducătorilor săi de a păstra spiritul tradițional al României și de a asigura națiunii, din nou unite, acea independență care constituie expresia libertății unui popor. Nicolae Ceaușescu reprezintă încarnarea acestei voințe...". Intr-adevăr, tovarășul Ceaușescu este expresia cea mai limpede și mai viguroasă a năzuințelor poporului, ale partidului nostru comunist. La sfîrșitul recentei plenare a Comitetului Central, intrată în conștiința noastră, a tuturor, ca plenară a adevărului și desăvîrșirii morale, mulțumind pentru elogiile aduse meritelor și activității sale de conducător, tovarășul Ceaușescu a reafirmat că aceste calități aparțin poporului român, partidului său comunist. In tot cursul activității sale revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a păstrat neștirbite trăsăturile care l-au consacrat, care l-au impus între cei mai merituoși dintre fiii dintotdeauna ai națiunii. Un gînditor politic de demult spunea că trăsătura supremă a conducătorului trebuie să fie iubirea de cetate. Este cel mai îndreptățit să conducă, acela care-și iubește cel mai mult patria și poporul. Virtutea supremă, în ordinea de valori a așezărilor umane, este întruchipată plenar de secretarul general al partidului nostru : devotamentul fără margini pentru cauza generală. O dată cu această concepție, care a prezidat viața cetăților, a statelor europene, s-a născut ideea valorii pedagogice a marilor oameni. Conducătorul trebuie să apere cetatea, cu legile ei, și să formeze buni cetățeni. Conducerea partidului nostru, tovarășul Ceaușescu personal a menținut neclintit în centrul preocupărilor sale educația comunistă a noilor generații de viitori cetățeni ai patriei noastre. Prin întreaga sa viață de militant și de patriot, prin activitatea sa zilnică, în fața întregului popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu este un înalt exemplu de pedagogie comunistă și națională, o pildă vie de urmat. Să punem în evidență spiritul revoluționar, partinitatea militantului comunist, în luptă pentru nou, consultînd poporul, trăind nădejdile și visurile lui. Este necesar să studiem istoria patriei, a partidului comunist, viața celor mai buni dintre fiii săi. „Fiți ca Ceaușescu !", acesta este îndemnul pe care toate cadrele noastre didactice, toți cei care răspund de educație îl pot adresa tinerei generații.**

TRIBUNA ȘCOLII

În ochii tăi

Cu ochii-n ochii tăi, nu mă mai satur
De frumusețea gîndurilor, țară,
Ca un copil mirat, bărbatul matur
In limpezimea lor se înfășoară.

Imi spui, lipit de sufletul tău cald,
Nemuritoarea, singura poveste,
Pădure fermecată în care iar mă scald,
Din care știu că-ntoarcere nu este.

Sînt frații mei copacii, toți înalți,
Popoarele acestea de frunzare,
Prin rămurișul cărora tresalți
Puterea visului, iscoditoare.

Schimbi toate rădăcinile în vine,
Fierbinte această lavă, în alint,
Ori în furtuni de prospețime pline,
Ori în oracole ce nu mă mint.

Cum să mă mintă buzele de frate,
Șoptitele surori de frunze verzi,
Nădejdile cîndva îngîndurate
Că ai putea tu însăți să le pierzi !

Cu ochii-n ochii tăi, nu mă mai satur,
De frumusețea gîndurilor, țară,
Și din copil mirat, bărbatul matur,
Te apără cu-o spadă de foc, interioară.

Ion Brad

Arta educatorului (I)

Lucrurile s-au petrecut acum foarte mulți ani, dar amintirea lor îmi este vie și astăzi.

In clasa a IV-a de liceu (în numărătoarea de atunci), așteptam cu nerăbdare intrarea noului profesor de matematică. Fusese precedat de informații și aprecieri foarte favorabile, entuziaste asupra valorii sale ca profesor și ca matematician, aprecieri care, în gura noastră de copii, se umflaseră ca băsicile de săpun. In sfîrșit, profesorul intră, în mijlocul unei tăceri impresionante. Se îndreaptă spre catedră, unde se așază și unde rămîne pînă la sfîrșitul orei.

Se preda geometria în spațiu. Profesorul, să-i spunem A., deschise catalogul și strigă : „Să vină Popescu Ilie la tablă". Și profesorul A. încearcă, cu creta în mîna lui Popescu Ilie, să ne introducă în tainele și frumusețile geometriei în spațiu. Dar colaborarea mergea greu : „Treci la loc. Ești un prost", spune la un moment dat profesorul A., suprimîndu-și cu greu un căscat. După el am căscat toți. Și baloanele de săpun ale imaginației noastre s-au spart unul cîte unul, cu fiecare elev care era chemat la tablă. Așa s-a scurs tot anul, în indiferența generală, a profesorului, dar și a elevilor. Mă întreb astăzi cîte vocații în iarbă, nu numai ale camarazilor mei de atunci, dar a'e tuturor acelor care, educați de profesori echivalenți lui A., au primit lumină, dar nu au fost încălziți, au tremurat, dar nu de emoție, ci de frică.

Am aflat, mult mai tîrziu, că A. era un excelent profesor la o instituție specializată de învățămînt superior. Nu am pus nici un moment la îndoială această mărturie, care nu contrazicea experiența mea de școlar la 14 ani, dar invita la reflexiune.

Mai tîrziu, am avut norocul să dau de un profesor minunat, profesorul B., care știa, din chiar momentul intrării sale în clasă, să găsească lungimea de undă potrivită pentru a intra în contact cu fragedele noastre receptoare. Așteptam cu nerăbdare orele sale de curs. La sfîrșitul studiilor am ieșit cu o pregătire temeinică în matematică, disciplină care ne devenise și familiară și dragă.

Pe același profesor l-am reîntîlnit în primul an de facultate. Ce decepție !

In doi ani noi crescuserăm foarte mult. Metodele profesorului B., care cu doi ani în urmă ne fermecau, ni se păreau acum comice.

Orele sale de curs erau un motiv de perpetuă iritare pentru noi, nu pentru că nu înțelegeam ce spune, nu pentru că nu-l puteam urmări, ci pentru că el nu încerca să ne urmărească în evoluție și în aspirațiile noastre.

Profesorul A., ca și profesorul B., trecuseră, sînt convins, cu succes proba pedagogică, o dată cu licența de specialitate. Dar, fără îndoială, ceea ce este adevărat în cuprinsul tuturor indeletnicirilor din interiorul unei colectivități — și este atît de frumos exprimat de înțelepciunea populară : „Omul potrivit la locul potrivit" — este cu atît mai adevărat, de exemplu, în cuprinsul indeletnicirii de educator.

Educatorul potrivit la locul potrivit.

Liviu Nicolescu

ACCENTE

CRONICĂ

La Ministerul Învăţămîntului a început joi 25 noiembrie a.c. o şedinţă de lucru cu inspectorii şcolari generali din judeţe — condusă de tovarăşul Traian Pop, adjunct al ministrului învăţămîntului — în cadrul căreia se analizează realizarea învăţămîntului general şi obligatoriu de 10 ani, desfăşurarea activităţii practice productive a elevilor şi stadiul înfiinţării şi dotării atelierelor şcolare, se discută probleme ale învăţămîntului profesional şi tehnic, precum şi ale legăturii învăţămîntului de cultură generală cu învăţămîntul superior. De asemenea, sînt luate în discuţie probleme privind activitatea caselor judeţene ale corpului didactic. Cu acest prilej participanţii se vor întîlni cu directorii direcţiilor de învăţămînt din ministerele economice care au în subordine şcoli, vor vizita ateliere şcolare şi cabinete ale unor licee bucureştene, precum şi grupuri şcolare profesionale.

În discuţie manualul de literatură

Cronica, din 20.XI. 1971 găzduieşte o amplă discuţie pe marginea manualelor de literatură română, la care participă prof. dr. docent Constantin Ciopraga şi profesorii Sterie Rădoi, Ana Stoleriu, Ana Olah şi Valeriu Neştian. Părerile exprimate, adesea divergente, mărturisesc de la sine nevoia continuării dialogului, dar şi preocuparea interlocutorilor pentru găsirea celei mai fericite formule care să ducă la elaborarea unor cît mai bune manuale de literatură română. Să reţinem, deocamdată, reluarea ideii întocmirii lor individuale. Şi implicaţia, decurgînd de aici, a concursului — fie şi prin opţiunea profesorilor de la catedră — în recomandarea manualelor de excepţie de care elevii au nevoie.

Iniţiativa publicaţiei ieşene merită toată preţuirea şi ne-am bucura dacă ecoul ei s-ar prelungi.

c. h.

Mathematicam discemus

Numărul 11/noiembrie 1971 din Seria A a „Gazetei matematice" continuă şi adînceşte preocupările din domeniul actualităţii în predarea cunoştinţelor matematice. Remarcabil în sfera acestor preocupări este studiul „Noţiunile fundamentale ale matematicii moderne în liceu" (L. Panaitopol, Gh. Rizescu) care defineşte termenii atît pe coordonatele ştiinţifice, cît şi într-o convingătoare formă polemică cu unele formulări vulgarizante ce şi-au făcut loc în cuprinsul anumitor culegeri de probleme. Un material informaţional util profesorilor este cuprins în studiile „Aplicaţii ale analizei în cinematică şi dinamică" (Şt. Gheorghiţă) şi „Unele aspecte ale rezolvării problemelor de structuri algebrice. Inel" (E. Rizescu, Gh. Rizescu).

Efortul pozitiv efectuat în această direcţie de redacţie ar trebui susţinut şi cu o rubrică mai substanţială de probleme, mai ales la temele din teoria probabilităţilor, programare liniară etc. a căror predare suferă de serioase carenţe de material aplicativ.

al. c.

„Stilistică şi poetică"

În zilele de 20 şi 21 noiembrie 1971, la Timişoara s-a ţinut sesiunea ştiinţifică pe ţară cu tema amintită. Sesiunea a fost organizată de Societatea de ştiinţe filologice din Republica Socialistă România. Au luat parte cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală de la 27 de filiale ale Societăţii de ştiinţe filologice. Au participat, de asemenea, inspectori de specialitate, reprezentanţi ai Institutului central de perfecţionare a personalului didactic şi ai Editurii didactice şi pedagogice, cadre didactice universitare, cercetători. Lucrările au fost conduse de preşedintele Societăţii de ştiinţe filologice, prof. univ. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei R. S. România.

Abordînd genuri şi specii literare din diferite perioade ale literaturii române, această manifestare ştiinţifică, şi-a propus să dezbată cîteva din problemele mai importante ale analizei textului literar.

i. h.

A treia consfătuire de literatură comparată

La Institutul de istorie „Nicolae Iorga", între 22-23 noiembrie a.c., a avut loc cea de a treia consfătuire de literatură comparată, cu tema: „Probleme de bază ale literaturii comparate". Au fost dezbătute două probleme: „Contribuţia literaturii naţionale la formarea curentelor literare internaţionale" şi „Aspecte specific româneşti ale curentelor literare internaţionale". Consfătuirea — organizată la Institutul de istorie şi teorie literară „G. Călinescu" — s-a desfăşurat sub egida Academiei de ştiinţe sociale şi politice.

Au susţinut referate în cele două zile ale consfătuirii cadre universitare şi cercetători din institutele de specialitate din Bucureşti, Iaşi şi Cluj.

s. n.

Conştiinţa datoriei împlinite

Cinci portrete de intelectuali care trăiesc şi muncesc în Delta de astăzi, cinci contemporani ai noştri care şi-au găsit drumul adevărat al vieţii, care s-au realizat deplin pe plan uman şi profesional mergînd acolo unde ţara are nevoie de priceperea, hărnicia şi talentul lor, şi, nu în ultimul rînd, de devotamentul şi spiritul lor de abnegaţie, întîlnim într-un reportaj publicat în ziarul **„Scînteia"** în numărul de sîmbătă 20 noiembrie a.c., reportaj încărcat de adînci şi tulburătoare semnificaţii umane. **(N-a fost uşor ; de aceea, am rămas !)** Cei cinci eroi ai acestui reportaj care, înţelegînd rostul existenţei lor, restituie ţării — şi în mod special oamenilor şi locurilor unde muncesc — zestrea de credit moral şi material investit în ei în anii de studiu, şi-au înscris prin fapta lor numele în cartea de aur a Deltei socialiste. Printre ei este **şi prof. Aurel Parmac,** directorul şcolii de 10 ani din comuna C. A. Rosetti. „Nu ştiu ce fac alţii. Eu ştiu că am o datorie faţă de satul în care m-am născut, faţă de oamenii în mijlocul cărora am văzut lumina zilei", se destăinuie profesorul Aurel Parmac reporterului ziarului, în cuvinte de o mare noblеţe.

o. p.

„Natura" ne promite...

Din ce în ce mai substanţial capitolul „Biologia în şcoală" al revistei *„Natura"*. În numărul 5, — septembrie-octombrie 1971 — reţin îndeosebi atenţia studiile : „Educarea ateist-ştiinţifică a elevilor prin predarea ştiinţelor biologice" (E. Iancu), „Utilizarea laboratorului de biologie în procesul de modernizare a învăţămîntului" (P. Bejenaru, D. Bejenaru).

Societatea de ştiinţe biologice şi comitetul de redacţie promit pentru anul viitor augmentarea şi adîncirea cuprinsului capitolului „Biologia în şcoală", prin dezbaterea problemelor centrale ale pregătirii tehnico-productive în microferme, staţiuni experimentale, laboratoare de biologie, precum şi a unor teme privind modernizarea predării ştiinţelor biologice în şcoala generală şi în liceu, în şcolile cu clase speciale de biologie. Se preconizează, de asemenea, publicarea informaţiilor şi bibliografiei pentru examenele de definitivat, gradul I şi II, consultaţii pe aceste teme, precum şi în legătură cu tematica cursurilor de reciclare.

Aşteptăm cu interes materializarea acestor intenţii.

v. a.

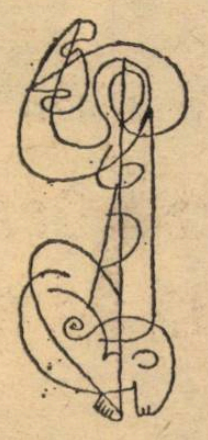

Specialişti cu calificare medie

Dominanta ultimului număr al revistei „Învăţămîntul profesional şi tehnic" (10/1971) o constituie dezbaterea cu amplă deschidere internaţională a uneia dintre problemele centrale ale învăţămîntului pe plan mondial : **formarea specialiştilor cu calificare medie.** O anchetă prefaţată de Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului învăţămîntului, reuneşte preocupări, opinii şi soluţii ale ministrului învăţămîntului din R.S. Slovacă, **Ştefan Chochol,** ministrul educaţiei din Cuba, **Belarmino Castilla Mas,** ministrul învăţămîntului superior şi mediu de specialitate din R.D.G., **Heinz I. Böhme,** ministrul adjunct al educaţiei şi învăţămîntului superior şi mediu de specialitate din U.R.S.S., **V. P. Eliutin,** ministrul adjunct al culturii din R. P. Ungară, **Polinszky Karoly.**

Această interesantă anchetă de pedagogie comparată, care s-ar cere continuată cu o substanţială rubrică permanentă de prezentare pe coordonate internaţionale a învăţămîntului profesional şi tehnic, este încadrată de o serie de articole şi studii de tehnică şi tehnologie didactică de specialitate.

Aşteptăm însă contribuţii mai substanţiale ale cercetării ştiinţifice pentru definirea caracteristicilor şi constantelor specifice pedagogiei şi didacticii învăţămîntului profesional, de specialitate şi tehnic.

m. h.

EDUCAŢIA MUNCII

Conceptul de muncă are o semnificaţie majoră în orînduirea noastră socială. Omul a muncit din cele mai îndepărtate vremuri. La baza tuturor orînduirilor sociale a stat fără îndoială munca, însă optica sub care aceasta a fost privită a fost diferită de la o orînduire la alta. Engels susţinea că munca este infinit mai mult decît izvorul oricărei avuţii. „Ea este prima condiţie de bază a întregii vieţi omeneşti şi anume în asemenea grad, încît, într-un sens anumit, trebuie să spunem că munca l-a creat pe om însuşi". Multă vreme noţiunea de muncă a fost confundată cu activitatea manuală. Nimic mai neadevărat deoarece omul foloseşte intensiv şi creierul în procesul muncii. Oamenii muncesc şi cînd concep un produs, o maşină sau agregat şi cînd efectuează o activitate pentru materializarea lor. Înlăturarea acestei confuzii este cu atît mai necesară cu cît şi azi se mai consideră că adevărata şi singura muncă este numai activitatea practică. Dar inginerul, profesorul, medicul, omul de ştiinţă, studentul, elevul nu muncesc ? Ar fi dăunător să răspundem negativ la această întrebare. Orînduirea noastră socială care militează consecvent pentru echitate a dat noi sensuri noţiunii de muncă, a stabilit adevăratele ei dimensiuni. Mai întîi a fost întregită sfera acestei noţiuni cu multiplele aspecte ce derivă din ea în contextul unei societăţi în plin proces de modernizare. La deschiderea noului an universitar tovarăşul Nicolae Ceauşescu aprecia că „Intensificarea procesului de apropiere între munca manuală şi cea intelectuală va duce la omogenizarea şi mai puternică a societăţii noastre socialiste, la apropierea între diferitele categorii sociale, la formarea unui om al muncii de tip nou, înarmat cu cele mai noi şi înaintate cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, cu o înaltă conştiinţă socialistă, participant activ, conştient, la făurirea propriului său destin — destinul comunismului".

Măsurile întreprinse în ultima vreme reflectă preţuirea de care se bucură în ţara noastră munca în toate compartimentele unde aceasta se desfăşoară. Creşterea gradului de cultură prin sporirea anilor de şcolarizare nu trebuie să ducă la îndepărtarea tineretului şcolar de activităţile productive. Rolul muncii în ansamblul activităţilor educative trebuie să devină dominant deoarece munca educă nu numai prin însuşirea unor îndeletniciri practice, ci şi prin satisfacţia pe care ţi-o oferă produsul realizat de tine. Munca educă într-adevăr, disciplinează dar numai prin contact direct cu realităţile producţiei, nu pe baza creării de convingeri teoretice ilustrate cu imagini filmate sau numai cu simple fotografii care înfăţişează activitatea altora. Izolarea tineretului studios de realităţile producţiei duce şi la formarea unor false concepţii despre viaţă şi societate. Parazitismul social este incompatibil cu principiile de bază ale orînduirii noastre. Nimănui să nu-i fie jenă de orice îndeletnicire practică pentru că munca nu înjoseşte niciodată, ea şlefuieşte caracterele, le conferă mai multă soliditate, onorează omul.

În expunerea secretarului general al partidului cu activul din ideologie se subliniază rolul şi importanţa liceului nostru teoretic în pregătirea practică a tineretului.

„Noi trebuie să avem un liceu care să educe tineretul nostru în spiritul muncii, să-l înveţe să muncească în orice domeniu de activitate, pentru că orice muncă folositoare societăţii este o muncă de onoare". Participarea efectivă în procesul muncii creează convingeri reale, temeinice. Orice muncă presupune însă şi efort. Cine-şi imaginează că poate simplifica lucrurile în asemenea grad încît rolul individului în procesul muncii să se reducă la zero se înşală. Străduinţa statului nostru de a reduce la minimum efortul uman, de a menaja la maximum forţa fizică pe care omul o desfăşoară în procesul de producţie nu trebuie unilateral interpretată. Ea derivă dintr-un principiu fundamental care guvernează în ansamblu societatea noastră nouă. Pentru ca vechiul dicton al educaţiei prin muncă să devină realitate este necesar ca toţi factorii care concură la întregirea spirituală a tineretului — şcoala, familia, uzina, societatea— să contribuie la aprofundarea acestei noi discipline de viaţă pe care aş intitula-o educaţia muncii.

Şcoala din România trece prin transformări înnoitoare de o covîrşitoare importanţă. Procesul de modernizare adaugă un capitol nou învăţămîntului — legarea de producţie a şcolii pe toate treptele sale, pentru a oferi societăţii cadre aşa cum aceasta le solicită azi pentru construcţiile de mîine.

MARIN RĂDOI

Crizanteme

Luchian

ŞTIINŢELE SOCIALE PE TREPTE CALITATIV NOI

Programul Partidului Comunist Român pentru îmbunătăţirea activităţii ideologice şi de educare marxist-leninistă a oamenilor muncii, adoptat prin Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie a.c., pune în faţa ştiinţelor sociale, a profesorilor care predau aceste discipline sarcini de mare răspundere. Ştiinţele sociale trebuie să fie ridicate pe trepte calitativ noi, la nivelul cerinţelor etapei pe care o parcurge societatea noastră. În legătură cu aceasta, redacţia revistei noastre a adresat prof. univ. dr. **Gheorghe P. Apostol**, director general în Ministerul Învăţămîntului, cîteva întrebări, menite să evidenţieze semnificaţiile şi implicaţiile măsurilor privind perfecţionarea predării ştiinţelor sociale în şcoală.

— Nu de mult Secretariatul C.C. al P.C.R. a aprobat „Sistemul unitar al predării ştiinţelor sociale în învăţămîntul de stat". Pentru a înţelege exact căror exigenţe trebuie să le răspundă în prezent predarea ştiinţelor sociale, este bine de ştiut, mai întîi, de ce a fost necesar un nou sistem ?

— Există trei principii fundamentale pe care se bazează şcoala modernă, principii care jalonează şi măsurile luate în ţara noastră pentru perfecţionarea învăţămîntului. **În primul rînd,** realizarea unei legături cît mai strînse cu viaţa, cu producţia, cu cerinţele construcţiei socialiste ; nimeni nu trebuie să intre în viaţă „cu mîinile albe", adică fără o temeinică pregătire practică, tehnico-productivă. **În al doilea rînd,** situarea intereselor generale ale societăţii, ale construcţiei socialiste şi comuniste, mai presus de orice alte interese ; nimeni să nu intre în viaţă fără să cunoască sistemul de valori — politice, economice, etice, juridice — pe care se întemeiază societatea noastră. **În al treilea rînd,** maximă receptivitate faţă de ceea ce este nou şi asimilarea critică a valorilor ; nimeni nu trebuie să intre în viaţă fără o temeinică pregătire politico-ideologică. Noul sistem al predării ştiinţelor sociale vizează, în mod direct, ultimele două principii menţionate mai sus şi este menit să transpună în viaţă sarcinile trasate de Congresul al X-lea în acest domeniu.

Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate presupune nu numai o puternică dezvoltare a forţelor de producţie, dar şi ridicarea nivelului de conştiinţă, participarea activă a maselor la înfăptuirea politicii partidului. Nu cerinţe de conjunctură, ci **exigenţele noii etape în care am intrat,** ale realizării unei societăţi socialiste mature impun măsuri corespunzătoare pentru pregătirea politică a elevilor şi studenţilor, un sistem adecvat al predării ştiinţelor sociale.

Avem un tineret minunat, harnic şi entuziast, ataşat înaltelor idealuri ale socialismului. Dar nu putem să nu ţinem seama că el este cu mult mai mult confruntat cu problemele complexe ale vieţii politico-ideologice contemporane decît au fost generaţiile anterioare. Presa, radioul, televiziunea, cinematografia au sporit enorm mijloacele de informare şi acţionează asupra tînărului cu o forţă neobişnuit de mare. Prin urmare, este firesc ca ştiinţelor sociale să li se ceară să contribuie mai mult decît pînă acum la formarea unei concepţii solide, materialist-dialectice despre lume şi viaţă, a elevilor şi studenţilor.

A fost necesar un nou sistem al predării ştiinţelor sociale pentru **a grăbi procesul de eliminare a unor neajunsuri,** care micşorau aportul acestor discipline la educaţia comunistă a tineretului. S-au manifestat tendinţe de tehnicizare excesivă a învăţămîntului şi de minimalizare a importanţei predării ştiinţelor sociale ; multiple aspecte ale vieţii social-politice au fost abordate cu timiditate, în mod abstract ; nu de puţine ori şi-au făcut loc manifestări de şablonism şi rigiditate. Iată de ce, în prezent, **sarcina trasată de partid este de a realiza o cotitură radicală în predarea ştiinţelor sociale, în pregătirea politico-ideologică a tineretului aflat pe băncile şcolilor de toate gradele.**

Viaţa a demonstrat nu o dată cît de dăunătoare sînt aprecierile unilaterale. Din experienţa pozitivă, ca şi din lipsurile ce s-au manifestat, trebuie să fie trase toate concluziile. Important este să ridicăm predarea ştiinţelor sociale la nivelul exigenţelor actuale şi de perspectivă. Să avem permanent în vedere că **noul sistem al predării ştiinţelor sociale este o componentă esenţială a ansamblului de măsuri privind perfecţionarea învăţămîntului de toate gradele, aprobat de conducerea partidului.**

— Ce îmbunătăţiri aduce noul sistem al predării ştiinţelor sociale ?

— Pentru prima oară avem un sistem închegat al predării ştiinţelor sociale, care asigură educarea tuturor elevilor şi studenţilor în spiritul concepţiei despre lume şi viaţă a clasei muncitoare, cultivarea dragostei şi devotamentului nemărginit faţă de patrie, partid şi popor, a atitudinii înaintate faţă de avutul obştesc şi îndatoririle sociale. **Ştiinţele sociale, disciplinele de marxism-leninism se studiază în învăţămîntul de cultură generală începînd cu clasa a VI-a,** precum şi în toţi anii de studii universitare, sporind astfel ponderea acestor discipline în numărul total de ore obligatorii. În şcoala generală de 10 ani, ştiinţele sociale se studiau — în clasele VI—X — în 160 de ore, iar în noul sistem sînt prevăzute 192 ore; la liceul de cultură generală creşterea este de la 220 la 253 ore; la liceele economice şi de administraţie de la 206 la 256 ore; la liceele pedagogice de învăţători şi educatoare de la 190 la 256; creşteri importante se prevăd şi la alte licee de specialitate, la şcolile profesionale. În învăţămîntul superior, ponderea ştiinţelor sociale a sporit de la 7—8 la sută la 10—12 la sută, cu excepţia învăţămîntului pedagogic, filologic, artistic, juridic şi economic, unde ponderea acestora ajunge la aproximativ 20 la sută.

(Continuare în pag. a 10-a)

PARADIGME

TENDINŢE MONDIALE

Anul 1970, declarat an mondial al educaţiei, a oferit prilejul unor mari discuţii în legătură cu tendinţele pe care le manifestă şcoala în diferite părţi ale lumii.

S-a identificat, astfel, drept idee predominantă, conceptul de educaţie permanentă şi s-au acceptat modificările pe care locul preeminent ocupat de această idee le aduce în reconsiderarea formelor de învăţămînt din afara şcolarizării obligatorii — şi anume a învăţămîntului preşcolar, fără frecvenţă, postşcolar — care au trecut toate pe un plan de o importanţă mult mai mare decît înainte. În 1970, ţările dezvoltate şi-au făcut bilanţul şi au constatat că în deceniul care a trecut se pusese accentul pe o planificare economică a învăţămîntului ce s-a dovedit nesatisfăcătoare. Concluzia a fost că învăţămîntul trebuie planificat la scara tuturor nevoilor sociale, economice şi culturale ale societăţii — ceea ce pentru ţările occidentale este mult mai greu de prevăzut.

Este într-adevăr uimitoare schimbarea de limbaj în aceste ţări. În timp ce, acum 15 ani, orice proiect de rezoluţie discutat în organismele internaţionale, care conţinea termenul de planificare, **era criticat şi amendat de către reprezentanţii ţărilor capitaliste, în faza imediat următoare, cuvîntul** programare **a fost utilizat ca un eufemism acceptabil pentru ideea planificării — pentru ca astăzi nevoia acestui instrument de lucru, de natură socialistă, să fie în mod deschis recunoscută.**

În ţările în curs de dezvoltare, deceniul trecut n-a ajuns să înregistreze rezultate mulţumitoare ; în aceste ţări, creşterea demografică zădărniceşte încă multe din eforturile care se întreprind şi nu o dată ceea ce se construieşte acolo ziua se surpă — după cum se spune — noaptea. Se fac bilanţurile celor trei planuri UNESCO de sprijinire a efortului ţărilor în curs de dezvoltare : planul Karachi, planul Addis-Abeba şi planul Santiago şi se lucrează, sub conducerea acestui for, la o strategie universală a educaţiei.

Ţările în curs de dezvoltare recunosc eroarea de a fi împrumutat modele străine şi de a nu fi elaborat, plecînd de la experienţa şi nevoile lor, scheme proprii.

În orice situaţie ne-am afla însă, se recunoaşte necesitatea adîncă a reformelor. În ţări cu puternică tradiţie descentralizată — ca, de pildă, S.U.A., cu 25 000 de districte locale care pot reforma învăţămîntul ; R. F. a Germaniei, unde nu există minister al învăţămîntului şi ştiinţei decît din 1959 ; Anglia, cu puternicele ei instituţii şcolare particulare — se vorbeşte mult de „integrare" şi „centralism", în timp ce în Franţa, de pildă, ţară cu instituţii puternic centralizate, tendinţa este inversă.

Dacă şcolile primare au fost peste tot bine şi egal conturate ca instituţii, oferind în linii mari acelaşi învăţămînt întregii generaţii, în învăţămîntul secundar în schimb există peste tot tradiţii diferite, unele şcoli fiind investite cu prestigiul propriu liceelor, altele prezentînd trăsături mai puţin atrăgătoare. Tendinţa generală este de a se continua şcoala primară printr-un trunchi comun şi de a se lichida — la acest nivel — multiplicitatea formelor, realizîndu-se ceea ce ţările socialiste au obţinut prin şcoala de 8 sau 10 ani. În Anglia, de exemplu, disputa pentru şi împotriva şcolii comprehensive, oglindită în cartea lui V. Iliescu, apărută recent la Editura didactică şi pedagogică, a atins proporţii atît de mari încît amintea de războiul celor două roze. Tendinţa comprehensivă este acum afirmată în lumea întreagă şi este clar că, după ciclul primar — considerat în diferite ţări de 4, 5 sau chiar 6 ani — trebuie să urmeze o şcoală secundară unică. De curînd francezii au introdus, în această zonă a educaţiei, Colegiul de învăţămînt secundar.

Dacă lucrurile par destul de clare pentru ciclul inferior al învăţămîntului secundar, rămîne totuşi deschisă întrebarea : cum se asigură diversificarea necesară elevilor, în învăţămîntul secundar superior, considerat, aproape peste tot, ca trebuind să cuprindă ultimele trei clase, între vîrsta de 15 şi 18 ani ? Suedezii spun că trunchiul comun trebuie să meargă pînă la capăt, dar, din el şi în cadrul lui, să se asigure diferenţierea prin opţiunile adecvate ale elevilor, în timp ce în alte ţări ideea secţiilor de specializare este menţinută.

Nu se pot face, evident, comparaţii fără a se avea în vedere diviziunea în cicluri a acestei educaţii elementare şi secundare. Astfel, dacă vom nota cu prima cifră învăţămîntul elementar, cu a doua învăţămîntul secundar inferior şi cu a treia învăţămîntul secundar superior, vom vedea că în U.R.S.S. tendinţa este de a se trece de la 4+4+2 la 3+5+2. În Japonia situaţia este de 6+3+3, ca şi în Statele Unite.

Întrebat ce anume caracterizează tendinţele în lume, un raport actual răspunde : trăsătura comună este recunoaşterea faptului că structura educaţională trebuie refăcută.

MIRCEA MALIŢA

Educaţie şi civilizaţie

Totul este educaţie. Aceasta este premisa majoră de la care pornesc inspiratele şi cutezătoarele idei, propuneri, analize şi sugestii, cu privire la vastul şi profundul proces al educaţiei în lumea contemporană, expuse de Giscard d'Estaing în lucrarea „Education et civilisation", cu subtitlul *Pour une révolution libérale de l'enseignement* (Paris, Fayard, 1971).

Cu toată rezerva faţă de posibilitatea unei revoluţii liberale a învăţămîntului (în Franţa, în Europa şi în restul lumii), atragem luarea aminte a cititorului că ne găsim în faţa unei cărţi deplin angajate în concepţia unui liberalism integral economic, social, politic, etic, educativ etc. Prin aceasta subliniem totodată şi limitele inerente unei asemenea poziţii ideologice. Fără prejudecăţi faţă de tezele marxiste, Giscard d'Estaing se declară liberal, umanist, progresist şi plin de încredere în viitorul ştiinţei şi al omului. Spirit viu, extrem de treaz, european prin vocaţie, directorul-fondator al Institutului de administraţie al afacerilor (INSEAD) se dovedeşte un serios şi plurivalent cunoscător al problemelor ce frămîntă omul şi societatea zilelor noastre, avînd curajul de a le privi în faţă, fără spaimă, fără pripeală, conducîndu-se ferm în noianul neliniştilor şi al incertitudinilor, specifice Apusului, după cîrma raţiunii. Sensibilitate foarte modernă şi percutantă, Giscard d'Estaing nu se sperie de cuvinte, de probleme sau de mituri. Problemele pe care le pune în discuţie sînt vii, acute, explozive, totdeauna înscrise în orizonturile largi ale multidisciplinarităţii şi în coordonatele unei viziuni integrale despre rosturile omului în lume. De aceea, el abordează problema educaţiei în multiplele şi nuanţatele ei implicaţii dialectice cu civilizaţia, cultura, structurile sociale, politica, filozofia, arta, într-un cuvînt, valorile perene ale spiritului, al căror creator şi purtător este omul. Apare evidentă, în această perspectivă, funcţiunea absolut centrală a educaţiei. Ea dă pecetea de originalitate, noblеţe şi vrednicie istorică unei societăţi, unui popor, unei epoci, unei civilizaţii. Iată de ce autorul şi-a intitulat cartea „Educaţie şi civilizaţie". Civilizaţia viitorului — căci aceasta îl interesează, la urma urmei, pe Giscard d'Estaing — va purta amprenta grandorii sau a decadenţei, în funcţie de educaţia primită.

Convingerea lui Giscard d'Estaing este că lumea de azi, în general şi Franţa în special, nu pot ieşi din criza în care se zbat decît printr-un sistem educativ polivalent, suplu şi realist, care să ducă la făurirea unei civilizaţii umaniste şi moderne. Într-o ţară sau într-o societate modernă, sistemul educativ va condiţiona nu numai nivelul de trai al locuitorilor, ci şi plenitudinea satisfacţiilor lor umane. Or, aceste satisfacţii, expresii pozitive ale nevoilor şi motivaţiilor profunde ale personalităţii umane multilateral dezvoltate, nu sînt decît noi aspecte ale vieţii, pe care educaţia trebuie să le sistematizeze, să le amplifice, să le aprofundeze şi să le asigure *continuitatea.*

Continuitatea, permanenţa, ritmicitatea neîntreruptă a procesului educativ, de instruire şi formare, este una din ideile dominante ale cărţii. De aceea, acţiunea educaţională, în concepţia autorului, cuprinde : copiii, liceenii, tinerii muncitori, studenţii şi adulţii. „Omul este un student etern şi oricare ar fi vîrsta lui, el trebuie să poată ajunge a obţine un nivel ridicat de diplome asimilate celor din învăţămîntul superior".

Pentru ca procesul de formare continuă să dea rezultate optimale, el trebuie, după părerea lui Henri Hartung *(Pour une éducation permanente)*, să fie inserat în cadrul unei politici generale, să se aibă în vedere calificarea oamenilor care sînt responsabili de ducerea lui la bun sfîrşit, să se considere, cu deosebită atenţie, structura lui internă.

Fără îndoială, succesul unui astfel de învăţămînt depinde în bună măsură şi de eficacitatea metodelor utilizate. Giscard d'Estaing, fără a nesocoti metodele clasice, cu rolul lor bine definit în anumite sectoare de instruire şi predare, este partizanul celor mai moderne metode, tehnici şi procedee : metodele audio-vizuale, învăţămîntul programat, televiziunea, ordinatorul etc.

Dar el nu uită să sublinieze, cu simţ de răspundere şi gravitate, misiunea de primă importanţă a cadrelor didactice. „Calitatea învăţămîntului nostru, notează el, depinde de calitatea profesorilor noştri". Metodologia modernă, cu tehnicile şi procedeele sale, oricît de perfecţionate, nu înlătură profesorii, ci, dimpotrivă, face să crească numărul lor. După Gérard Nirascou, de pildă, cele 7 miliarde de oameni ai anului 2000 vor avea nevoie de 70 de milioane de cadre didactice. E vorba, însă, de schimbarea radicală a climatului şcolar, în sensul unei comunicări mai directe, mai sincere, mai personale, între profesor şi elev. Dialogul profesor-elev să se desfăşoare pe o anumită egalitate în relaţii : nu egalitate în ştiinţă, ci egalitate în ce priveşte demnitatea umană şi răspunderile faţă de societate. Profesorul, indiferent de ciclul de învăţămînt, trebuie să fie un prieten leal, deschis, ferm şi generos al celui pe care-l învaţă.

Cu privire la semnificaţiile sociale, comunitare şi colective ale educaţiei, Giscard d'Estaing are o concepţie organică, trecînd logic, de la forma locală şi regională, pînă la cea europeană şi internaţională. Internaţionalizarea învăţămîntului şi a educaţiei sînt exigenţe imperioase ale noului tip de relaţii între popoare, bazat pe o mai bună cunoaştere psihologică, politică şi culturală între popoare. Omul modern şi contemporan, dacă vrea să reziste nivelării, standardizării şi minimalizării în faţa tehnocraţiei uniformizatoare, trebuie să trăiască într-un climat al relaţiilor internaţionale diferenţiat, nuanţat, în care originalitatea fiecăruia să sporească frumuseţea peisajului multicolor al totalităţii. Dezvoltarea *simţului internaţional* — o exigenţă a timpului nostru — nu trebuie să tocească şi să răpească originalitatea şi autenticitatea sensibilităţilor naţionale. De aceea — şi Giscard d'Estaing accentuează acest lucru — educaţia modernă cultivă în mod cu totul deosebit *inovaţia, creaţia* şi *puterea de plăsmuire* sau *imaginaţie* a omului.

Dar educaţia noului ev, a evului modern, nu se îndreaptă numai şi numai spre viitor, ci se deschide şi spre lumea exterioară, spre ceea ce autorul cărţii numeşte *viaţă, politică, economică şi socială.* „Calea ce ni se deschide, scrie Giscard d'Estaing, este cea a concertării, a participării, a creaţiei locale şi colective". Educaţia viitorului cetăţean trebuie să fie o sinteză de cultură, tehnică şi o solidă pregătire profesională. Integrarea în familie, în profesiune, în comunitate şi în aspiraţiile de mai bine ale colectivităţii îi va garanta dezvoltarea plenară şi armonioasă.

GRIGORE POPA

DECLANŞAREA FLUXULUI ENERGIEI INTELECTUALE

— condiţie primordială a reuşitei lecţiei

De la început trebuie să afirmăm că este strict necesară o cotitură în metodologia lecţiei, mai cu seamă acum cînd planul de învăţămînt a suferit modificări substanţiale : e vorba, în primul rînd, de introducerea „muncii" ca obiect de învăţămînt cu 6 ore săptămînal, programul de lucru al elevilor ajungînd astfel la minimum 6 ore zilnic (activitatea didactică la clasă în afara clasei, pregătirea militară, activităţi de organizaţie etc.).

Ce probleme trebuie rezolvate în primul rînd ?

Aceea a organizării muncii în aşa fel încît elevul să poată rezista eforturilor intelectuale care i se cer, căci a participa 6 ore la cursuri şi a se pregăti încă 4—6 ore pentru aceste cursuri constituie principalul motiv de îngrijorare : un tînăr la vîrsta de 14—18 ani (şi nu numai un tînăr) nu poate învăţa zilnic 10—12 ore o perioadă întinsă (neglijînd astfel şi alte mijloace de informare care l-ar ajuta în propria pregătire).

Neavînd posibilitatea scoaterii unor obiecte din planul de învăţămînt, rămîne ca singură soluţie cotitura în însăşi activitatea cu elevii, în structura lecţiei.

De ce nemulţumeşte lecţia în actuala ei formă ?

Lecţia, ca formă principală de lucru cunoaşte, cu mici excepţii, două părţi : o primă parte — cea a verificării cunoştinţelor — şi a doua parte — cea a predării ; deşi între aceste părţi trebuie să existe o unitate, totuşi profesorul şi elevul — cei doi factori ai procesului de învăţămînt — nu se află într-un raport stimulativ, care să permită o reală participare a elevului la activitatea de învăţare. Este paradoxal faptul că, deşi lecţia constituie baza muncii din şcoală, ea nu este în aceeaşi măsură şi principala formă de învăţare. Actualmente reuşita acesteia este condiţionată de factori extrinseci ei (pregătirea anterioară a elevilor, atmosfera de lucru creată de profesor etc.) şi ceea ce creează nedumeriri este că îi lipseşte elementul dinamizator al învăţării propriu-zise. Lecţia tradiţională îşi dovedeşte insuficienţa prin faptul că fiind prin excelenţă expozitivă nu reuşeşte să declanşeze fluxul energiei intelectuale, atît de necesar actului de cunoaştere.

Aceasta pentru că în general în prima parte a lecţiei elevului i se cere să ştie, nu să continue învăţarea. Dacă a studiat atent anterior, va da răspunsuri bune şi va fi notat corespunzător. Dacă nu a învăţat pentru lecţie, nici nu va putea învăţa în cadrul verificării şi, în consecinţă, va primi notă proastă.

Constatăm deci că prima parte a lecţiei — care ajunge uneori chiar la o jumătate de oră — nu contribuie la punerea în valoare a unor energii pentru cunoaştere. Verificarea culege roadele pregătirii anterioare, fără să menţină în funcţiune „mecanismul" învăţăturii.

Este oare justificată o „recoltare" a unor cunoştinţe (seminţe de cunoaştere) ce poate nici n-au încolţit ?

Credem că nu !

În cadrul acestei verificări, deseori inutile şi şicanante, starea emotivă ajunsă la saturaţie, influenţează negativ pe elev. Trebuie atunci să nu mai verificăm ? Să nu mai putem nota ? Să nu ne mai intereseze cum s-au însuşit cele predate ?

Ar fi o gravă eroare înlăturarea acestor aspecte, dar credem că verificarea cunoştinţelor trebuie să se transforme tot într-un proces (şi dacă e proces, să participe cei 2 factori : elev şi profesor şi să se continue învăţarea), numai că acest proces să vizeze organizarea într-un sistem a cunoştinţelor şi larga aplicare a lor în viaţa practică.

Aceeaşi lipsă de participare din partea elevului o întîlnim şi în predarea actuală, care este unilaterală. De obicei profesorul spune, iar elevul ascultă. Or, a asculta este una şi a învăţa este alta. Cunoaşte profesorul în timpul unei asemenea predări gradul de concentrare al fiecărui elev sau mai bine zis gradul de deschidere spre cunoaştere ? Poate o expunere, chiar excepţională fiind, să suplinească atîtea mobiluri ale învăţării şi să declanşeze mecanismul atît de sensibil şi nu întru totul cunoscut al acesteia ? Lecţia noastră tradiţională, în cel mai bun caz, se apropie de concepţia peripatetică de învăţare prin „plimbări", dar ea nu poate satisface cerinţele învăţămîntului actual datorită „imobilizării" elevului şi caracterului ei verbal excesiv.

De aceea, este necesară înlăturarea acestei situaţii prin schimbarea raportului elev-profesor atît în prima, cît şi în a doua parte a lecţiei. Pe de o parte, profesorul să ocupe un loc mai important în aşa-zisa verificare prin coordonarea materialului spre sisteme şi printr-o antrenare a elevului spre aplicarea celor învăţate, iar elevul să pătrundă mai mult în predare prin sistemele deja conturate şi prin participarea reală la redescoperirea drumului cunoaşterii.

Schimbarea acestui raport pune în flux posibilităţile intelectuale ale elevului şi-l face cu adevărat element activ. Transformarea activităţii din clasă într-o activitate de laborator, integrarea şcolii în procesul de producţie şi cunoaştere al societăţii, conexiunea „băncii" cu „catedra" în procesul de învăţare — sînt elemente definitorii ale strategiei şi tehnicii lecţiilor ce se prefigurează în şcoala viitorului apropiat.

GH. DASCĂLU
Babadag

Luchian

Copil

EDGAR PAPU

Poezia lui Eminescu

Unele dintre cele mai notabile progrese ale cercetării literare moderne de la noi sînt datorate fără îndoială celui mai mare poet român. „Eminescologia" nu este doar expresia unei atitudini de simplă cinstire, ci un domeniu ce reclamă cu necesitate ascuțirea metodelor și tehnicilor de investigație, asimilarea unor procedee moderne capabile să redescopere pe o bază mai solidă chiar multe dintre vechile intuiții. Consimțirea unanimă asupra valorii lui Eminescu sau un anumit prestigiu al exegezei tradiționale — de la Maiorescu la Călinescu — nu sînt și ultimele dovezi ale vastității și adîncimii poeziei eminesciene. Ceea ce apare însă mai curios în exegeza eminesciană este aspectul de **finețe** la care s-a ajuns în studierea **fragmentară** a uneia sau alteia din fețele acestei poezii. S-ar spune că intuiția critică s-a ascuțit la maximum pe măsura ce aplicația și-a restrîns domeniul la anumite „felii", aspecte ale operei. Monumentala operă de editor a lui Perpessicius, fără care progresul „eminescologiei" nici n-ar putea fi închipuit, este însoțită de o serie de observațiuni, mici studii, care, toate la un loc, sînt departe de a însemna o privire sistematică și integratoare. La rîndul său, „Opera lui M. Eminescu" de G. Călinescu este, orice s-ar spune, minată de o anumită suficiență a demolației. Siguranța de sine cu care G. Călinescu parcurge cultura, filozofia, spațiile și tehnica poeziei cred că indică în fond un anumit complex în fața descumpănitoarei nemărginiri a operei descrise. În orice caz, acest vast „jurnal de lectură" rămîne fundamental prin intuițiile sclipitoare pe care le conține. Unele din ele vor fi „puse în scenă" — și firește, dezvoltate — de I. Negoițescu, critic și el de mare finețe, a cărui carte („Poezia lui Eminescu") e o lucrare de menținere sistematică în prim-plan doar a unei fețe — „plutonică" — a vastei opere. Așadar, opera simțită drept cea mai complex sistematică din cuprinsul literaturii române, deși a stîrnit emiterea multor idei subtile și prețioase, a provocat pe mulți la studii sclipitoare și îndrăznețe, nu s-a lăsat totuși cuprinsă într-o exegeză **sistematică**. S-ar putea spune că studiile stilistice sînt printre cele mai avansate în „eminescologie" și faptul atrage atenția asupra primei și ultimei realități esențiale a poeziei: limba, ca un monument al culturii românești. De aceea, mai mult decît oricărei idei ori intuiții critice anterioare, poate tocmai progreselor înregistrate pe acest plan le este dator Edgar Papu în **Poezia lui Eminescu** (Editura **Minerva**, seria **Confluențe**), o carte cu adevărat sistematic integratoare, modernă, foarte actuală. Calitatea cea mai generală a acestui studiu de o însemnătate istorică în exegeza eminesciană constă, după părerea noastră, în efortul încununat de succes de a oferi fiecăreia din intuițiile și ideile emise în marginea unei poezii ori chiar numai unui vers o **perspectivă** capabilă să le recunoască și să le reunească în vaste ansambluri semnificative, deținînd o mare disponibilitate integratoare. Este evident că în „tiparul" (sau „modelul") propus de critic, fiecare dimensiune urmărită poate primi un material cu mult mai vast decît acela — minim — folosit acum, în chip demonstrativ. Prof. Ed. Papu propune un **sistem** al operei lui Eminescu și îi susține fiecare articulație, fiecare traiect prin analiza „structurală" a cîte unui principiu identificat într-o poezie sau un vers (trecîndu-l prin toate registrele, de la nucleul vizionar cu diferitele lui planuri ori niveluri pînă la registrul limbajului). Epuizarea materialului apt de a susține fiecare compartiment e lăsată pentru mai tîrziu sau pe seama altora. Meritul de mare însemnătate al criticului constă în **amploarea deschiderii** permisă de fiecare categorie descoperită. În privința **spiritului de sistem** ce prezidează o de mult știută finețe a prof. Ed. Papu s-ar putea spune că întreprinderea sa are nu știu ce patos al monumentalului segmentat „științific" în serii complementare de care critica noastră a dispus doar în persoana lui M. Dragomirescu.

Poezia lui Eminescu este văzută de prof. Ed. Papu ca efectul conceperii cosmosului sub imperiul unei afectivități erotice — „erotomorfism" — în cadrul căreia cele două planuri, stihial și uman, întrețin nu relații de tip analogic dar de reciprocă participare. Poetul funcționează ca element de infinită **transgresiune** nu numai a regnurilor dar și a stărilor existențiale. Criticul trece în revistă motivele erotomorfe (luna, noaptea, Veneția, pădurea etc.), descrie tipurile de asociații erotice („liniară" — verticală sau orizontală — și „circulară"), lărgește suprafața analizei, indicînd **dominantele** structurii imagistice („**natura statică**", „**natura dinamică**"), stabilește **intensitățile** tonalității motrice etc, totul concurînd la dovedirea „coeficientului de feminitate" al elementelor cosmice eminesciene și mai departe, a „cosmicității" ființei umane eminesciene.

Această vastă **capacitate transgresivă** (bazată pe coeficientul sporit de afectivitate acordat de preponderența **principiului feminin** în poezia eminesciană) deschide, la rîndul său, porțile celor două categorii fundamentale: **categoria departelui (depărtarea lăuntrică** în cadrul căreia criticul plasează, ca **una** dintre componente, lirismul „plutonic") și **nostalgia apropierii** (erotica propriu-zisă). Acestea două, conpenetrante. și **concentrarea intensivă (dulcele** și **dorul** eminescian) alcătuiesc împreună un fel de „triadă" hegeliană: teză, antiteză, sinteză. Sensul fundamental al acestor categorii derivă din **funcțiunea** lor **gnoseologică**: ele înlesnesc metamorfozele, sînt agenți, vehicule puse în serviciul unei irepresibile voințe de **sporire a existenței. Așadar** nu pesimismul sau evaziunea, ci **apetitul gnoseologic este** motorul transgresiunii, al cuceririi „departelui", cosmic și lăuntric, spațial și temporal. Fiecare din aceste categorii dobîndesc anume **stigmate** eminesciene care conduc, în ultimă instanță, la reliefarea contribuției poetului la spiritul și formele literare ale timpului său, precum și la anticiparea unor **dominante** ale lirismului modern.

Privită ca o mereu reluată tentativă a cunoașterii, poezia lui Eminescu tinde să încorporeze de fiecare dată — chiar, ori mai ales, atunci cînd trecerea în altă zonă este efectul unei poziții sceptice provocată de concluzia zădărniciei din registrul anterior — experiențelimită, parcurse cu aceeași intensitate, indiferent de natura precară a mijloacelor de cunoaștere ori a rezultatelor ei. El transformă **gustul zădărniciei** în **apetit gnoseologic** orientat într-o nouă experiență. Din această perspectivă „pesimismul" eminescian apare, din nou, ca foarte discutabil: poetul care trăiește plenitudinar fiecare mare aventură acordă chiar experienței considerată finală, moartea, un înțeles întregitor. Ca atare, el nu o poate gîndi în **tonalitatea disperării**, ci, conform viziunii mioritice, poezia sa întreprinde un tulburător proces de **dezalienare a morții.** Atingerea marginilor existenței prin experiența „peste măsura firii" umane izvorăște dintr-un exces **plenitudinar** și nu din **excesul carenței.**

Fiecare „dimensiune" a studiului dispune, astfel, de serii întregi de disocieri foarte acute, menite să pună în valoare mijloacele, inepuizabile în **cuprindere** și **intensitate,** cu care poetul parcurge fiecare nouă experiență. Eminentă este viziunea integratoare, capacitatea rară de a face ca fiecare disociație și fiecare fapt particular să joace un anumit rol în ansamblul la care participă. Studiul capătă astfel o netezime puțin obișnuită, o clară structură de sistem solid închegat și, în același timp, deținînd o uimitoare capacitate de absorbție a unor noi serii de fapte atașabile fiecărei perspective pe care o deschide în cosmosul poetic eminescian. Oricît de sclipitoare, de neașteptate ar fi — și cele mai multe sînt astfel — descoperirile analizei și interpretării sînt comunicate pe un ton echilibrat, ca de la oarecare depărtare. Autorul este, în fond, un mare vizionar controlat îndeaproape de un savant metodic, cu remarcabil spirit de sistem.

Această extrem de importantă exegeză a poeziei lui Eminescu a trecut însă ca și neobservată. Remarcabilul spirit de sinteză și puternica vocație constructivă ale profesorului Edgar Papu sînt însă trăsături rare astăzi în critica și istoria literară, atît de rare încît atunci cînd ele se afirmă într-o strălucită întruchipare se „bucură" de neplăcuta tăcere a descumpănirii. Mai sînt însă speranțe că ipoteticul „gust de sinteză" al criticii actuale se va trezi din această paradoxală somnolență.

C. STĂNESCU

Meditație asupra clasicismului

Prin însăși existența ei, știința acceptă noul, îl caută neîncetat, descoperindu-l, într-o acumulare fără istov, ce consumă nemiloasă și tiranică, vieți omenești, energii, valori.

Circumscrisă în acest cadru, teoria și critica literară oferă un exemplu viabil, căci o știință care își cere dreptul la existență trebuie să ofere garanții, cel puțin în definirea obiectului și a metodologiei. De aici această muncă titanică, acele confruntări acerbe, căderile spectaculoase și ascensiunile brusce. Și în această agitație neîntreruptă, în această căutare a științificului, a obiectivului, fiecare participant își are meritele sale. Gîndind astfel, am citit cartea recentă a lui Matei Călinescu, „Clasicismul european", dedicată fenomenului literar, interpretat și explicitat în numeroase feluri, clasicismul. Necesitatea stabilirii statutului cărții apare ca evidentă, întrucît acest fenomen literar, ca de altfel și multe altele, pot fi discutate în moduri felurite. Scriitorul ar putea de pildă opina spre un studiu care să expună problema într-o formă accesibilă unui cerc larg de interesați; sau construind pe alte principii, să sintetizeze istoric și documentaristic modul în care a fost privită ea de către specialiști. O a treia variantă și cea mai dificilă de altfel constă în expunerea unui punct de vedere nou, a unei viziuni particulare. De ce este necesar să se conștientizeze o astfel de diviziune? Îmbinarea acestor planuri va obliga pe scriitor să caute un limbaj de tranziție anevoie de găsit, iar pentru cititori înțelegerea textului se va dovedi dificilă.

Lectura cărții lui Matei Călinescu relevă tocmai o dificultate de acest gen, neconcordanța dintre deziderat și înfăptuit. Intenția sa de a pătrunde în esența fenomenului este prea puțin susținută de modul de structurare al cărții. În defavoarea unei viziuni sintetice, scriitorul înclină spre o secționare permanentă. Și cum obiectivul cărții, studierea clasicismului în întreaga Europă, nu este de loc ușor de realizat, Matei Călinescu se vede obligat adesea să străbată bătrînul Continent, pentru a descoperi cititorului artiști și cărți, a căror integrare în expunere se dovedește dificilă. Primul pas constă în explicarea conceptelor de lucru. Urmărind studiul în desfășurarea sa, momentul imediat următor delimitează clasicismul atît național cît și istoric, pentru ca apoi să expună esența fenomenului explicînd doctrina sa estetică. Discutînd în final genurile clasicismului, Matei Călinescu apelează insistent la oameni care au simțit și au trăit acele momente. Într-un cuvînt: o carte utilă, plină de farmecul intelectual dintotdeauna al autorului.

CRISTIAN POPESCU

Luchian

Lorica

Încă o dată despre ştiinţă

Din spectrul culorilor, îi rămîne omului neperceptibilă toată «misterioasa» zonă de dincolo de violet şi de dincoace de roşu. Ultrasunetele, cu ajutorul cărora liliecii reuşesc să evite obstacolele, ne sînt nouă, oamenilor, la fel de inaccesibile *prin simţuri* ca undele sonore cu frecvenţă mai mică de 16 vibraţii pe secundă. Învălmăşelii quasi-inextricabile a realităţii nu putem — cînd (şi dacă) putem ! — să-i redăm continuitatea şi fluxul decît reconstruind-o meşteşugit cu mijloacele discontinui şi inerte ale cuvintelor. (Fie ale cuvintelor de toate zilele, afinate printr-un lung uz pertinent şi prin disciplină de gîndire. Fie ale unor cuvinte *formalizate*, şi învestite prin asta cu maximum de „rigoare" ; dar, în acelaşi timp, şi cu — evident — maximum de discontinuitate. Fie, în sfîrşit, ale acestor alte soiuri de foste cuvinte *, care sînt simbolurile logice şi matematice.)

Cuvîntul, la rîndul său, nu este un pur instrument neutru de analiză a realului. Prin gura noastră, cînd îl rostim, vorbeşte şi societatea care ni l-a pus la îndemînă. Căci, formîndu-l de-a lungul unei istorii al cărei început se pierde în noaptea timpurilor, rostitorii şi-au lăsat în el — cu titlu de sediment — urme adînci. Toate contextele prin care a trecut, cuvîntul şi le-a interiorizat într-un fel oarecare şi le poartă acum mereu cu sine, ca pe un depozit viu. Un depozit de conotaţiuni, nu numai intelectuale, ci şi emoţionale şi volitionale, care acţionează (de cele mai multe ori fără măcar să ne dăm seama) din miezul însuşi al cuvîntului, ca un *in*-text. Răzbătînd la lumină, *in*-textul acesta creează în jurul focarului său iradiant un halo de co-semnificaţii, — sediu prin excelenţă al *mentalităţii*, adică a acelei părţi a opiniilor şi a deprinderilor noastre de gîndire pe care, neputînd-o decît cu mare greutate deslipi de noi şi proiecta „în faţă", pe versantul obiectului, n-o putem, în mod obişnuit, trece prin ciurul unei critici radicale, aptă adică să redea cuvîntului «puritatea» semnificaţiei sale primare şi, deci, să-i confere o valoare instrumentală netulburată de vibraţia amintirilor. Este adevărat că *aici*, în carnea şi în sîngele corpului lui sonor, rezidă viaţa (şi savoarea) cuvîntului. Dar nu e mai puţin adevărat că tocmai această viaţă — zonă de interferenţe greu de deslusit şi sursă virtuală de polisemii (întrucît, anume, o co-semnificaţie sau alta poate fi, rînd pe rînd, smulsă din in-textul ei de bază şi învestită cu puterea de a semnifica în mod independent) — aduce, prin pulsaţiile ei imprevizibile, prejudicii grave cuvîntului în funcţia lui de analizor univoc al realului.

Instrumentarul nostru logic («tipar» **, în ce ne priveşte, al unei *forma mentis* din chingile căreia nu e chip să scăpăm ; căci, fără s-o vedem şi fără chiar s-o simţim, ea operează în noi dinlăuntru şi, aşa zicînd, ca noi înşine) este, fără îndoială, mult mai puţin tributar conotaţiilor de tot felul, pe care împrejurările istoriei colective şi individuale le-au făcut şi le fac — aici într-un fel, acolo într-altul — să sedimenteze în cuvînt. Şi totuşi... Şi totuşi, el trebuie, şi el, la rîndul lui, dacă ţinem să nu dea greş, adaptat mereu la obiect, mlădiat, afinat, ori de cîte ori schimbăm de scară — adică de *ordine* de mărime — în abordarea realităţii. Căci, orice s-ar spune, şi cu toate că e sustras, pe cît se poate, vicisitudinilor cronospaţiale de tot felul care grevează cuvîntul, instrumentarul logic de care dispunem este totuşi intim solidar cu faptul însuşi al condiţiei umane — făcînd ca pasul cu care omul măsoară lucrurile să fie esenţialmente un pas de om.

MIHAI ŞORA

---

* Şi totuşi, încă tot cuvinte, chiar şi sub rebarbativa lor înfăţişare actuală...

** Sau, poate, cine ştie, «expresie» a unei **forma mentis**...

Ninge

Fiicei mele

Ninge, Ruxandra. Bineînţeles, cu urechi de miel şi cu codiţe de ied. Ninge şi cu fulgi de zăpadă, dar ăştia ştii tu bine, sînt stele şi luceferi care-au dormit în pădure, pe ramuri de brad şi, dimineaţa, în zori, cînd urşii visează miere de Sicilia şi untură de Flandra, iar cerbii îşi sfîşie boturile în pămîntul purtînd amintirea ţinutului, s-au lăsat luaţi de vînt şi aruncaţi în fereastra noastră.

Ninge. Pe geamuri au înflorit crinii. Întinde mîna şi caută în potirul lor (nu te uita că lătră rizînd căţelul de pluş pe care-l întăriţă păpuşile) un leagăn de mătase. Să-l atîrnăm între ferestre, să ne suim în el şi să privim. Ninge cu vîlvătăi. Focuri albe sub lună. Sabia din perete, adusă de mine de la Istanbul, plînge cu lacrimi de vin. Sau poate cu sînge din asfinţitul de istorie. Sîntem şi nu sîntem aici. Pentru că atunci cînd ninge miroase a răşină şi sufletul îşi iese din tunii. Leagănul nostru s-a schimbat în caleaşcă — auzi cum sună roţile ei de aur, sunet forfotit, rupt din cîntecul pe care ţi-l spun lîngă inimă, descîntecul dragostei mele. Şi caii noştri, albi, văzuţi şi nevăzuţi, ne poartă pe toate uliţele lumii. Ninge tăcut, şi-n ochii tăi mari şi albaştri, se-naltă din vis cireşii tinereţii mele. Caii rup în dinţi firul de iarbă lungă al zăpezilor — ninge adînc, dincolo de ninsori, pasărea galbenă a lunii îşi cheamă din trestii bobocii de mărgean, şi noi zburăm pe toate cărările ţării, uniţi în iubirea pentru zăpezi.

Pe munţii inimii noastre, cele mai curate ninsori.

FĂNUŞ NEAGU

Distanţa catedră-bancă — un obstacol real?

Ne place să vorbim despre „realul dialog" care să devină atmosfera obişnuită a orelor de clasă, dar invocăm densitatea programelor şcolare, suprapopularea claselor şi solicitările multiple privind timpul cadrelor didactice, ca să justificăm lipsa răgazului necesar pentru discuţii, cunoaştere, apropiere. Nemărturisit, stăruie uneori şi gîndul că distanţa — desigur nu ca simplu atribut spaţial — este un vajnic apărător al mult rîvnitei autorităţi profesorale şi aşa continuu ameninţată de concurenţa atîtor surse extraşcolare de cunoştinţe, avînd ca beneficiar pe elev.

Străjuite de rigorile disciplinei şcolare, orele „de altădată" erau mult mai comode pentru profesor, care realiza „participarea activă şi conştientă a elevilor la lecţie", conform unuia din cele cinci principii didactice în vigoare, solicitînd acestora să asculte, să copieze (după tablă şi din manual), să repete, să recite, mai ales să asculte. O clasă astfel activă era un mediu securizant pentru profesor. Elevii puteau fi conduşi uşor, obligaţi să respecte un vast sistem de interdicţii, vizînd în special modalităţile de comunicare.

Măsurînd această distanţă în şcoala trecutului şi raportînd-o apoi la cerinţele de astăzi — şi mai ales, de mîine — la ceea ce trebuie să fie atmosfera de muncă în clasele noastre, constatăm, cu îngrijorare, că distanţa încă există. Poate chiar agravată, în unele împrejurări, cînd profesorul, cu multe clase şi elevi, cu multe sarcini, nici nu ajunge să-i ştie pe toţi copiii după nume. Nu trebuie deci să căutăm fenomenul în arhivele practicii pedagogice, el fiind contemporan cu învăţămîntul programat, cu televiziunea şcolară, cu cibernetica, cu games-urile, menţinîndu-se în plină ofensivă pentru renovarea tehnologiei didactice. Numai că apare clar că a pretinde elevilor rigida conformare la norme care urmăresc să-i disciplineze prin înţepenire, ascultare, izolare, cînd metodele active moderne solicită tocmai mobilizarea spiritului creator şi independent, cooperarea, înseamnă a ne ridica singuri obstacole de netrecut. E ca şi cum am vrea să realizăm programa de educaţie fizică, obligînd elevii să stea în bancă, îmbrăcaţi în paltoane şi cu şoşoni în picioare.

Considerăm ca un anacronism acest mod de relaţie profesor-elev. Oricîte justificări, de orice natură, s-ar putea aduce, întru explicarea lui, ele nu ajută la schimbarea situaţiei. Nu ajunge să formulăm deziderate programatice de tipul : „trebuie reaşezată relaţia profesor-elev". Mult mai util este să se elaboreze căile concrete de ieşire din impas. Iar aceste căi — după noi — nu pot fi soluţii de moment, izolate, de la caz la caz, venind în rafală, campanii pompieristice, ci trebuie regîndit întregul sistem de pregătire a cadrelor didactice ca educatori, de organizare a muncii în şcoală, trebuie înţeles spiritul nou al metodelor active folosite la lecţie şi găsite alte modalităţi de verificare a pregătirii elevilor.

Numai cînd la catedră va sta un educator care şi-a însuşit, în cadrul pregătirii sale profesionale, cunoştinţe ştiinţifice despre procesul integral al dezvoltării copiilor de vîrstă şcolară, despre particularităţile lor de vîrstă, sex şi individuale, despre mecanismul constituirii vieţii de colectiv, al interrelaţiilor în grupul şcolar, acesta va şti să-şi exercite efectiv rolul de conducător al educaţiei pentru împlinirea personalităţii fiecărui elev, pentru transformarea clasei într-un colectiv de muncă. Bunele intenţii, tactul, sîrguinţa sînt trăsături minunate pentru un educator. Ele nu ajung însă să răspundă cerinţelor actuale faţă de şcoală.

Mai mult decît atît. Trebuie să uităm, să abandonăm idei preconcepute, experienţe perimate, învăţăminte adunate în viaţa noastră de elevi şi educatori. Să înţelegem că elevul bun este adesea făurit de noi ; noi îi atribuim virtuţi şi-l plasăm undeva sus, în ierarhia valorilor într-un colectiv, după cum tot prin măsuri subiective apreciem că alţi elevi sînt răi. Şi pe unii şi pe ceilalţi îi raportăm însă adesea la o scară fără viabilitate astăzi.

Dincolo de cunoştinţe ştiinţifice, din diverse domenii, şi pe baza acestor cunoştinţe, este deci necesară, o schimbare de optică, de mentalitate care să atingă profunzimea concepţiilor noastre despre actul educativ. Fără aceasta, nu se poate concepe nici antrenarea cadrelor didactice în modernizarea tehnologiei lecţiei. Este de neconceput, de pildă, ca un profesor care pretinde să fie el distribuitorul de cunoştinţe la lecţie, să poată folosi descoperirea în accepţia sa corectă (adesea este confundată cu forma euristică a celei mai banale conversaţii), după cum nu va realiza o reală activitate de grup în clasă profesorul care continuă să considere necesar un singur tip de legătură : între el şi fiecare elev în parte, pentru comunicarea, fixarea şi verificarea noilor cunoştinţe.

Înţeleasă în acest mod, apropierea dintre catedră şi bănci se afirmă nu ca o revendicare mai mult sau mai puţin democratică, cu o coloratură vădit afectivă, subiectivă, ci ca un element integrat într-un sistem nou de muncă şcolară pe care-l dorim înfăptuit.

LUMINIŢA GHIVIRIGA

UN PORTRET PE SĂPTĂMÎNĂ

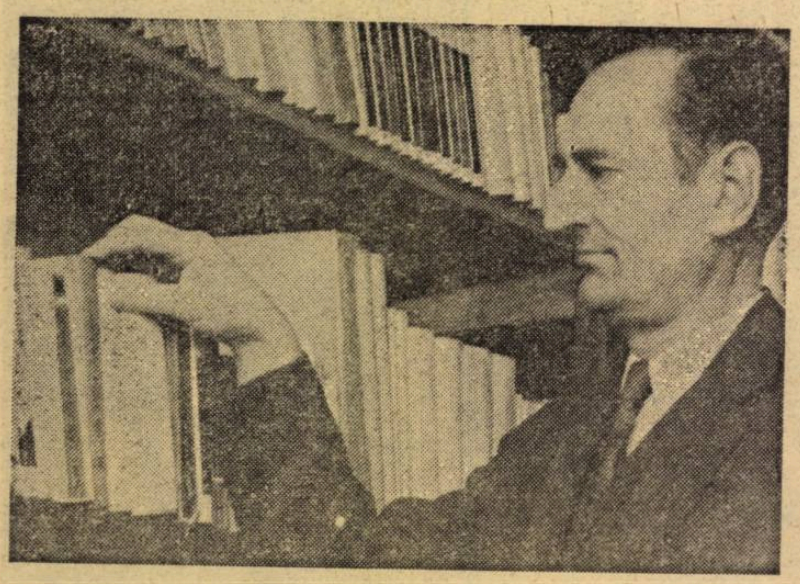

Prof. MARIN BOBOC,
directorul Liceului
„Gh. Şincai" — Baia Mare.

Intotdeauna alături de țară, cu peisajele și oamenii săi

REMARCABILE EVENIMENTE EDITORIALE

Personalitatea tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al Partidului Comunist Român și președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, binecunoscută și apreciată în toate țările lumii, a reținut în ultima vreme din nou atenția unor prestigioase edituri străine.

Volumul apărut în Republica Federală a Germaniei — **„România pe drumul socialismului"** este prefațat de cunoscutul profesor universitar de științe sociale și politice Waldemar Besson. Autorul caracterizează elogios personalitatea politică a secretarului general al Partidului Comunist Român, personalitate care „întruchipează o țară" și căreia îi „revine un rol hotărîtor de importanță politică mondială" prin contribuția la normalizarea relațiilor între statele Europei, indiferent de orînduirea lor socială. Textele selecționate din articolele, cuvîntările și interviurile tovarășului Nicolae Ceaușescu din perioada 1966—1970 sînt grupate în 15 capitole tematice.

„Para onde vai a Romênia". („Încotro merge România"), volumul editat recent în limba portugheză de cunoscuta editură braziliană „Paralelo", cuprinde texte selectate din cuvîntările și articolele secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cartea este o ilustrare a modului în care România rezolvă problemele fundamentale ale construcției societății socialiste multilateral dezvoltate, politica înțeleaptă, profund constructivă a partidului și statului nostru pe arena internațională.

Publicarea acestor cărți constituie un nou act de prețuire a poporului nostru angajat pe drumul unei vieți prospere, a conducătorului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care și-a cîștigat în lume stima și înalta considerație pentru cauza nobilă și profund umanistă pe care o slujește neabătut.

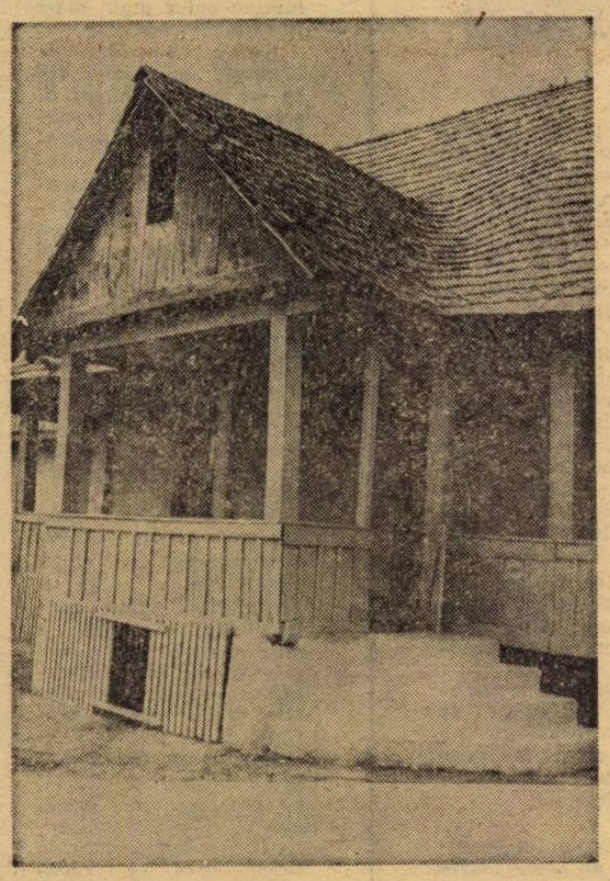

„Nicolae Ceaușescu s-a născut în casa unui țăran sărac — Andruță Ceaușescu" (Michel-P. Hamelet, Nicolae Ceaușescu. Biografie și texte selectate)

Obiect de predare: prezentul

Noile necesități sociale — aplicate pe un fond vechi de necesitate lăuntrică, a noastră, a tuturor — impun, cred, școlii românești, astăzi mai mult decît oricînd, un obiect de predare extrem de dificil și de pasionant: PREZENTUL. Aceasta denotă pe de o parte setea de adevăr și de luciditate a unei întregi societăți, și— pe de altă parte — un mod de a trăi. Acest mod de a trăi ne aparține nouă, adică generației umane care a supraviețuit celui de-al doilea război mondial. Niciodată poporul român nu a participat atît de dramatic, de viteaz și de pasionat, la istorie. *Niciodată omul de rînd nu a avut — ca azi, în perioada de după neuitatul an 1965 — senzația că faptele sale sînt parte a unei fapte mai mari, care se numește Patrie și care ne face pe noi toți să ne numim români. O, desigur, participarea la istorie nu e voiaj de plăcere, nu e petrecere în familie, nu e trufie necontrolată, ci ardere în numele idealului, muncă în numele conștiinței, prezent în numele viitorului.* Participarea acestui neam de oameni, de la Carpați și Dunăre, la istorie înseamnă hotărîrea de a merge pe drumul de azi, comunist, de a apăra — cu orice sacrificiu — sensul acestui drum, modul nostru de a trăi, moral, sever și curajos, deșteptînd în om tot ceea ce e mai bun, mai durabil și mai semeț.

Asta ne obligă să ne întrebăm cum să facem să dăm generațiilor noi din școli întreaga dimensiune a acestui prezent. Copiii trebuie să știe și să înțeleagă drumul țării, biografia ei mai evidentă ori mai subtilă. Lasă că din trecut nu se poate sări în viitor, direct, fără contactarea prezentului, dar cercetarea prezentului dă și o mare poftă de viață și o mai bărbătească voință de acțiune sufletului tînăr. De prea multe ori am avut cu toții impresia — copii fiind — că putem lesne călători în trecut și în viitor, dar că prezentul ne e inaccesibil.

O școală nouă — a unei societăți revoluționare — nu poate exista în afara ideii de cercetare a prezentului, în toată altitudinea lui dramatică, plină de tensiuni, contradicții și lumini.

Transformarea prezentului *(prezentul lumii și prezentul țării — mai ales prezentul nostru în contextul firesc)* în obiect al atenției. al memoriei, al înțelegerii și al pasiunii înnoitoare a tinerilor ar însemna un act de incalculabilă implicare a noilor generații în efortul întregii societăți și o garanție a naturalei continuități a istoriei naționale.

ADRIAN PĂUNESCU

Valoarea educativă a lecției de istorie

Nu vom absolutiza, atribuind istoriei prioritate în ce privește modelarea omului necesar societății socialiste. Dar faptul că istoria, ca știință, are drept obiect tocmai cunoașterea exactă a evoluției comunității umane, cu epocile ei de restriște și de mari realizări ; că istoria, ca obiect de învățămînt, are sarcina să valorifice educațional marile înțelesuri care explică și exprimă evoluția omului de la postura de sclav la aceea de stăpîn necontestat al propriei sale existențe, conferă profesorului de istorie o poziție deosebită în procesul creșterii tinerei generații, încărcîndu-l cu o deosebită responsabilitate.

Fereastră larg deschisă spre umanitate și viața concretă a epocii noastre, lecția de istorie își îndeplinește mesajul numai dacă oferă tinerilor ei auditori cheia înțelegerii prezentului prin învățămintele trecutului și reușește să prefigureze societatea imediat viitoare prin cunoașterea realităților strict cotidiene. Numai în acest chip lecția de istorie se situează în coordonatele actuale ale educației, cu caracterul ei dinamic, prospectiv și propulsiv.

A nu ține seama în momentul conceperii și predării lecției de istorie de structura psiho-intelectuală a tinerilor noștri auditori, care sînt creația epocii noastre, înseamnă a greși fundamental.

A ști să optimizezi raportul dintre cantitatea și calitatea cunoștințelor transmise, să respecți strategia învățării — proprie fiecărei vîrste școlare — să realizezi echilibrul dintre cognitiv și afectiv, depinde de știința și arta predării fiecărui profesor. Toate acestea sînt obligatorii în măsura în care pregătirea fiecărei lecții este rodul unei cercetări interdisciplinare la care epoca noastră ne obligă.

De pildă : în timpul școlarizării sale, elevul se întîlnește de trei ori, la vîrste diferite, cu lecția „Formarea Partidului Comunist Român".

În predarea ei la clasa a IV-a, a ignora faptul că memoria, imaginația și afectivitatea sînt funcții psihice dominante ale elevilor de 10—11 ani ; a nesocoti adevărul esențial că imaginea vizuală joacă un rol hotărîtor în procesul de cunoaștere la această vîrstă (eficiența educativă a acestei lecții crește dacă se desfășoară într-un muzeu, prin intuirea portretelor participanților la acest important eveniment, din care se degajă trăsăturile lor pozitive de caracter : voință, dîrzenie, curaj caracteristice comunistului) ; a nu folosi audiția muzicală (înregistrări cu cîntece revoluționare) cu puternicul ei mesaj cognitiv și formativ ; a nu stabili că formarea P.C.R. reprezintă unul din momentele hotărîtoare din șirul lung de lupte pentru dreptate socială și națională a poporului nostru, înseamnă a goli de conținut această lecție și a o face inutilă. Rolul ei educativ nu s-ar realiza.

Preadolescentul, în pragul vîrstei de 15 ani, se demonstrează capabil să preia în mod critic fluxul informațional și să-l prelucreze pe scheme proprii de gîndire. Imaginația, dominantă psihică a acestei vîrste, îl așează pe pista unor investigări personale în procesul cunoașterii. Se impune, deci orientarea gîndirii acestor tineri spre relația dintre noțiuni și sensul lor istoric, spre selecționarea și sistematizarea viguroasă a cunoștințelor transmise.

A stabili coordonatele definitorii ale noțiunii de partid, proletariat, luptă de clasă, învățătura marxist-leninistă, de triumf al socialismului asupra ideilor reformiste, înseamnă a oferi preadolescentului, elev în clasa a VIII-a, satisfacția morală și intelectuală printr-o participare activă și conștientă la o lecție atît de importantă din cursul de istorie a României și a-i garanta astfel eficiența educativă.

A prezenta la clasa a XII-a același eveniment epocal pentru noi, petrecut la București între 8—12 mai 1921, în contextul istoriei universale contemporane : a angaja elevii acestei clase într-o discuție în care să se vehiculeze cunoștințe dobîndite prin studiul materialismului istoric și dialectic ; a-i descifra sensul istoriei în general și cel al istoriei contemporane în mod special, precum și locul individului în făurirea istoriei, înseamnă a plasa la locul cuvenit în conștiința tinerilor acest eveniment, prin înțelegerea lui logică și a-i face receptivi față de politica actuală a partidului nostru, chezășie a existenței și dezvoltării plenare a poporului român.

În felul acesta, actul predării, valorificat prin lecție, reprezintă un act de cultură cu largi semnificații etico-sociale, ceea ce înseamnă : a pune la îndemîna tineretului nostru mai repede și mai bine posibilitatea realizării lui desăvîrșite ; a-i oferi cheia dezvoltării unei individualități, necesară societății și prin aceasta, necesară sie însuși ; a-l ajuta pe tînăr să se bucure din plin de avantajele unei societăți în plină înflorire. În sensul acesta, a preda, acest act de supremă dăruire, se îmbogățește cu semnificația profundă a omeniei și se însoțește cu sentimentul înalt al patriotismului.

LIVIA MUSCULIU
Liceul pedagogic de învățători, București

Acad. OCTAV ONICESCU

despre VIAŢA PRIN OPTICĂ MATEMATICĂ

Penetraţiile moderne ale matematicii • O însuşire cu valoare forte : puterea de abstractizare • Ceva despre ceea ce îţi rămîne după ce ai uitat teorema lui Pitagora • La început a fost învăţătorul...

Deceniile din urmă se disting printr-o îndrăzneaţă reaşezare de valori, prin spectaculoase permutări în tabloul utilităţii sociale a celor mai diverse compartimente ale ştiinţei şi culturii. Se structurează noi concepte şi preocupări, se abandonează vechi poziţii ; noi ştiinţe, cum ar fi informatica sau fizica nucleară, capătă o dezvoltare singulară.

Schimbările nu sînt gratuite, ele se petrec sub imperiul trebuinţelor prezente şi mai ales viitoare ale omenirii, care înscrie tot mai hotărît pe stindardele ei idealurile de progres şi bunăstare.

În acest amplu context, care este **locul matematicii şi ce orientări se evidenţiază cu privire la statusul ei în concertul celorlalte ştiinţe ?** — este întrebarea cu care ne-am adresat, pentru cititorii noştri, academicianului **Octav Onicescu,** matematicianul de renume mondial, apreciat „specialist probabilist", neobosit cercetător în domeniul algebrei, geometriei diferenţiale, topologiei, analizei funcţionale, teoriei funcţiilor, mecanicii generale şi mecanicii relativiste, pedagog cu vederi moderne asupra învăţămîntului unor discipline matematice.

Octav Onicescu : În cadrul Institutului internaţional de ştiinţe mecanice pe care îl conduc, am fost în toamna aceasta martor la un număr de cursuri şi de lucrări de ordin practic, aplicativ, care avea ca obiect biomecanica — această ştiinţă destul de nouă, care îmbină problematica curgerii fluidelor cu problematica circulaţiei sîngelui, a limfei, chiar a circulaţiei legate de respiraţie. Contactul care a avut loc atunci între fiziologi şi între mecanicieni a dezvăluit cît de necesară este, pentru pătrunderea mecanismelor celor mai intime, unificarea limbajului fiziologiei umane, a fiziologiei circulaţiei sîngelui pe de o parte, cu acela al teoriei hidrodinamice, al teoriilor pur mecanice pe de altă parte. Aceasta arată locul important pe care viaţa îl reclamă cu insistenţă pentru ştiinţa matematică.

Dar nu numai atît. Recent am aflat de o universitate creată în Apus, care are printre scopurile sale principale, în afară de un învăţămînt obişnuit — acela de a pregăti profesori — şi un scop spiritual de un fel deosebit : **matematizarea ştiinţelor.** 10 catedre de matematici au fost profilate spre diverse domenii ale ştiinţelor matematice : unele spre matematici pure, altele spre biologie, spre ştiinţele tehnice, spre ştiinţele organizatoare ale societăţii, spre economie etc. — toate înzestrate cu laboratoare şi specialiştii necesari. Raţiunea creării acestor catedre izvorăşte din aceeaşi realitate incontestabilă despre care am vorbit : ştiinţa aceasta se infiltrează tot mai mult ca ajutor pentru toate domeniile vieţii — şi pentru ştiinţele pure şi pentru acelea care au un contact mai imediat cu experienţa, devenind un instrument de lucru absolut indispensabil oricărui compartiment al activităţii umane.

— Ce înseamnă aceasta pentru matematicienii înşişi ?

Octav Onicescu : Nu atît ştiinţa unei tehnici foarte adîncite a geometriei, a aritmeticii, a algebrei, cît mai ales un anumit mod de a gîndi, care să facă posibilă infiltrarea matematicii abstracte — a unui anumit tip de abstracţii — în intimitatea unui proces material, a unui proces fiziologic, sau economic, climatic ori pur mecanic (care nici el nu este chiar atît de uşor de abordat, precum pare, cu instrumentele, pur şi simplu, ale matematicii abstracte).

— Un exemplu, poate...

Octav Onicescu : Iată informatica — această mare şi foarte importantă ştiinţă a epocii noastre, cu toate că oamenii nu ştiu să o prezinte ca atare — desprinde universalitatea relaţiilor noastre cu lumea, pe bază de caracteristici matematice — dar aceasta în urma unei succesiuni de abstracţii, care, **ele,** constituie toată dificultatea, mai mult decît calculele şi tehnica ce reprezintă astăzi această ştiinţă. Informaţiile ce ne vin din universul exterior (de pildă, pe calea vizuală, sau a tactului — multă vreme neglijat în experienţa umană ; astăzi începe a fi reconsiderat — ori pe alte căi care, în definitiv, constituie legăturile noastre cu lumea din afară : o poezie, o bucată muzicală, sau numai o simplă convorbire), mesajele pe care ni le transmit ele, cu toată infinita lor diversitate, pot fi considerate, abordate ca unul şi acelaşi lucru, pot fi reduse — să spunem — la ceva asemănător. În ultimă analiză ele nu sînt decît o succesiune de semne. Iar dacă reţinem numai faptul că vorbirea, ca şi vederea, ca şi alte relaţii sînt date de succesiuni de semne şi putem distinge aceste semne, şi le numărăm, şi dacă considerăm repetiţiile acestor semne, apar nişte **caracteristici,** ce pot servi la edificarea unei teorii matematice.

— Ce consideraţi absolut esenţial pentru învăţămîntul eficient al matematicii în şcoala de cultură generală ?

Octav Onicescu : Cred că dacă un elev îşi însuşeşte chiar din primele clase relaţia de proporţionalitate a unor mărimi — care constituie unul din actele fundamentale ale ştiinţei — el a făcut un progres remarcabil, pe care trebuie să-l reţină, fiindcă îi va fi de folos toată viaţa. Relaţia aceasta — care are un caracter universal — constituie primul contact al matematicii cu gîndirea abstractă pe de o parte şi cu realitatea pe de altă parte. O formă care le constituie pe amîndouă.

— Apoi ?

Octav Onicescu : Dacă în afară de aceasta mai formăm la elev şi o gîndire **structurală** asupra obiectelor experienţei abstractizate ca obiecte geometrice, dacă îl ajutăm să-şi însuşească şi cîteva concepte de relaţii algebrice abstracte — deci tot abstracte — acesta va fi pregătit să facă faţă la multe probleme pe care i le va pune viaţa practică. Evident, este necesar şi ceva material — să spunem aşa — mai concret, mai pipăibil din cadrul ştiinţelor matematice — bunăoară, tipuri de calcul, care astăzi se ridică la nivele destul de mari în contactul pe care îl avem cu maşinile de calcul, de pildă. Fără să exagerăm formalismul pe care îl impun relaţiile noastre cu maşinile de calcul, fără să exagerăm învăţătura mecanică a limbajelor cu care ne apropiem de folosirea maşinilor de calcul, totuşi e bine să venim în faţa realităţilor de mai tîrziu, cu o pregătire în acest domeniu, după cum ar fi foarte bine ca fiecare absolvent de liceu să cunoască maşina de scris, să poată folosi magnetofonul, ori să conducă automobilul.

Este uşor de observat că toate acestea sînt, într-un fel, legate de pregătirea pe care matematica i-o dă spiritului nostru, de a ataca realitatea cu instrumente abstracte, cu un mod de a gîndi abstract.

— Dacă am uitat complet teorema lui Pitagora este un semn foarte grav pentru instrucţia matematică pe care am căpătat-o în şcoală ?

Octav Onicescu : Răspunsul este ceva mai complicat. Eu cred că judecata noastră de la oră la oră sau de la an la an asupra elevilor în ce priveşte cunoştinţele matematice nu e întotdeauna suficient de exactă, pentru că adeseori nu ştim să căutăm efectul celor predate la clasă **unde** şi **cînd** trebuie. Dacă vrei să cauţi acest efect punînd pe elev să-ţi repete teoreme de geometrie sau reguli de calcul, poţi constata că unii vor reuşi mai bine, alţii mai rău. Dar aceasta nu este un criteriu, pentru că nu acesta este efectul principal pe care îl urmărim, ci acela de **a structura o bună judecată,** de a-l pregăti pe elev aperceptiv din punctul de vedere al ţinutei noastre faţă de realitate, faţă de viaţă, de evenimentele din jur. Iar lucrul acesta nu este imediat vizibil.

— Cui datoraţi pasionata dv. aplecare spre domeniile matematicii ?

Octav Onicescu : Păstrez convingerea intimă că datoresc puţina mea activitate, formele de activitate matematice pe care le-am practicat în viaţa mea, institutorului meu din şcoala primară, care m-a învăţat matematica — nu apodictic, prin nişte reguli pe care ni le-ar fi impus în mod sentenţios — ci prin felul lui de a fi şi de a comunica cu noi, prin munca lui cu clasa.

— Aşadar, învăţătorul..

STELA PREDESCU

Şcoala fără ziduri

Scandare

Aşa cum sînt scandate pe treptele şcolii, ritmurile civilizaţiei au un sunet mereu originar, murmur al unor identităţi spirituale ce vor fi, la nesfîrşit. Cu etapele sale de vaste orizonturi ale cunoaşterii, infinit interiorizate, aşezată pe treptele ţării, în spaţiile de leagăn ale strămoşilor şi ale urmaşilor, formînd şi nepărăsindu-şi fiii spirituali, şcoala, arenă revoluţionară a educaţiei, ne îndatorează pe toţi cu cîte un destin creator de muncă şi luptă. Slujitorii pe care şcoala şi-i alege din viaţă încep să crească sub raza învăţată devreme, aici, la lumina celor mai mari ferestre din lume.

Auzim limpede, de oriunde, în graiul din ce în ce universal al şcolii, cum viaţa societăţii româneşti socialiste se traduce prin educaţie, ca una din esenţele ei intime. Şi eroul educaţiei ne întîmpină din adîncuri de mină şi miezuri de nopţi pînă la vîrfurile săgeţilor indicatoare, suspendate deasupra piscurilor de munţi, pînă la capătul celor mai lungi drumuri din lume. Drumuri trecute prin şcoală. Căci erou al educaţiei este, cu necesitate, şi profesorul.

Ne închipuim prea rar cum arătau profesorii aceştia ca elevi. Poate e vina lor că îi încremenim într-o condiţie statuară. Poate e vina noastră. Sau a elevilor lor pe care, în toată mobilitatea virtualităţii, îi întrezărim profesori peste timp.

Şcoala îi recunoaşte drept slujitori nu numai pe profesorii de acum, dar şi pe cei din viitor, ca să nu mai vorbim de întemeietori, îşi recunoaşte drept slujitori toate generaţiile învăţării şi acţiunii. Un continuu de timp şi mai ales de conştiinţă dau întîlnirilor în şcoală ale generaţiilor ţării prezenţa necesară sincerei comuniuni de idei, de acţiune, de bucurie.

În zilele ciberneticii, exemplele date de profesori, chiar cele obişnuite, au ceva de proverb, de punct terminus meditativ. Şi dacă o teorie rece se ilustrează prin strîngerea gazului nebulos pentru a forma stele, cum s-ar lipsi educaţia de exemplul suprem, de modelul de ardere continuă pe altarele şcolii, ştiinţei, culturii româneşti, model strigat într-un glas de conştiinţele dornice de a se forma asemeni stelelor ?

Civilizaţia se scandează ca un imn pe treptele şcolii : educaţie.

GH. ANCA

Pictura copiilor

Într-o tabără de vară, un copil de opt ani, de la țară, picta. Își instalase instrumentele artei sale într-un decor natural, cum mulți mari maeștri rar găsiseră în întreaga lor activitate plastică. Și cu toate acestea, în ciuda peisajului care îmbia la transfigurare, băiețelul picta cu îndîrjire un portret „din minte". La un moment dat, a așezat pe capul personajului său o glastră cu flori.

— Unde ai mai văzut așa ceva? l-a întrebat instructorul.

— Nicăieri, a răspuns puștiul. Dar așa este bine.

Apoi, din umărul personajului reprezentat a început să crească o floare roșie.

— Asta ce mai e? a întrebat din nou instructorul.

— O floare, a răspuns tînărul. Acum e frumos. Am terminat.

Discuția e revelatoare pentru înțelegerea personalității unui copil-artist. Dar nu personalitatea lui vreau s-o analizăm aici, ci modul în care școlarul din primele clase pictează și poate fi controlat în această preocupare a sa. De fapt, „controlat" înseamnă aici: supravegheat, nimic mai mult. Artistul-copil nu e maleabil; pentru că nu are o concepție plastică, ci un instinct, un simț plastic specific vîrstei sale, nu lui. E cunoscut din biologie (legea Müller Heckel); că individul, în dezvoltarea lui, rezumă evoluția speciei. Se pare că, între 6 și 13 ani, elevul străbate — pe un plan artistic care-i poate domina în această perioadă existența —, epoca picturilor preistorice din peșteri. Pentru el, arta e o descătușare a unor pulsuri apăsătoare împotriva cărora copilul nu poate opune rațiunea.

Marea majoritate a copiilor între 6 și 13 ani manifestă reale aptitudini plastice. Cultivate, aceste aptitudini formează o anumită îndemînare și chiar un anumit bun gust (la cei care poartă, pe lîngă dotarea trecătoare a vîrstei, și o dotare genetică perenă). Chiar dacă nu vor ajunge plasticieni, cei încurajați, pot deveni ușor talentați chirurgi, croitori sau arhitecți.

Pictura copiilor are valoare prin stilizarea, adică esențializarea ce-o presupune, ca fruct al întîlnirii întîmplătoare între stîngăcie și voința puternică de a reproduce o imagine reală sau închipuită.

S-a desfășurat în primăvara acestui an, în București, un concurs de pictură pe asfalt. Dacă îmi amintesc bine, a fost chiar televizat. Eram prezent la competiție și am surprins cîțiva copilași care atunci cînd un coleg se îndepărta puțin de opera lui, sau nu era atent, ștergeau cu pantoful pictura nesupravegheată. S-a întîmplat chiar ca doi concurenți din clasa întîi să se încaiere. Bineînțeles, juriul a intervenit făcînd dreptate.

Iată ce scria H. Catargi la începutul volumului Dăruiți copiilor vopsele, *editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor din R.S.R.:* „Nu pot spune decît un lucru: cît de gelos poate fi un bătrîn pictor față de gustul de culoare, de seninul compoziției, de imaginația, de sensibilitatea acestor copii... Rămîi pe gînduri cît de dotat este neamul românesc."

La Stoicănești, Bolintinul din Vale, Vulturești, în localități mici deci, sînt zeci de laureați ai unor concursuri internaționale de pictură pentru copii. Pentru prestigiul României și pentru valorificarea efectivă a acestui prestigiu prin formarea de profesioniști de calitate în variate domenii de activitate, e necesar ca în fiecare școală generală din țara noastră, vîrsta talentului plastic să fie atent valorificată ca arvună pentru ceea ce va mai datora patriei schimbul de mîine al societății noastre socialiste.

MIHAI NEAGU BASARAB

Elevul în ipostaza de spectator

În genere, tinerii spectatori de teatru se împart în două categorii distincte. Există întîi o categorie pentru care vizionarea unui spectacol nu constituie o problemă, avînd în localitate un teatru permanent. Dar există și a doua categorie pentru care un spectacol de turneu — altminteri nu întotdeauna recomandabil — constituie un autentic eveniment. Am citit în revista „Astra" opinia unui elev din clasa a VIII-a, referitoare la problema setei de teatru. Cu o maturitate surprinzătoare, elevul în cauză întreba redacția cum de este posibil ca, timp de luni întregi, un centru atît de important ca Hnedoara să găzduiască numai spectacole de revistă, concerte de muzică populară și atît. Mai scria în acea scrisoare că elevii doresc să facă cunoștință cu spectacole valoroase, în special cu acelea care pornesc de la textele dramatice studiate în școală.

Nu încape îndoială că semnatarul scrisorii avea perfectă dreptate. Lipsește, deocamdată, acel interes al teatrelor care ar favoriza pe cei mai tineri spectatori. Și acest lucru este valabil cu osebire în localitățile unde lipsesc teatrele cu caracter permanent.

Gîndurile elevului, precum și inițiativa Naționalului ieșean (care a organizat o serie de turnee pentru elevi) generează o concluzie firească: ar trebui să existe între teatrele din țară o înțelegere, în virtutea căreia acestea să monteze niște spectacole destinate în special elevilor, bazate pe opere dramatice, înscrise ca permanențe valorice în patrimoniul nostru spiritual. Aceste spectacole, pornite de la acele valori estetice care imortalizează trecutul de luptă al poporului, marile momente de elevație spirituală ale poporului român, pot contribui substanțial la educarea elevilor în spiritul celor mai nobile idealuri.

O astfel de inițiativă, pornită nu numai de la un singur teatru, ci de la toate teatrele țării, ar putea duce la investigarea integrală a repertoriului național clasic, studiat în școli, iar corelarea acestor inițiative — în scopul atingerii unui țel nobil — ar spori eficiența teatrelor cu acea nuanță educativă care nu trebuie să le lipsească. Poate că n-ar strica o colaborare mai strînsă, în acest sens, între Ministerul Învățămîntului și Consiliul teatrelor, creîndu-se premisele unei ample acțiuni, duse pentru ridicarea continuă a nivelului cultural al tineretului nostru școlar.

AL. COVACI

...În casă arde focul

Iată că a mai nins, mîine va fi frig ca și azi, ca și ieri, stăm mai mult în casă și privim cu nesaț înlăuntrul ei abia acum, să mai vedem și noi ce-am cumpărat, ce vrem să mai cumpărăm, ce ne folosește, ori ce ne-a folosit și ne prisosește. Vrînd-nevrînd, de teama lapoviței și ninsorii, am cam rărit plimbările cu vizite la prînz, la cină și ne facem de lucru sucind butoanele, lăcustind peste canale în aflarea lui doi pe doi sau unu pe șase, tot sperînd că va fi și minunea aceea să ne izbăvească de seducția preafrumoasei Mira. Presimțindu-ne parcă iernaticele interese, ciclopul de casă și-a ațintit abitir privirea în „privirile" noastre ca să nu ne facem scăpați cu schiuri și patine afară, încordîndu-și arcul, dar menținîndu-și, vai, încă, săgețile cu care să ne dea gata; dintre acestea „și cea mai frumoasă și mai drăgăstoasă" ne va ținti în noaptea anului nou cu paharale nebăute și cu furculițele neumblate. Contrar însă unui vechi și prost obicei de a ne lăsa baltă în ultimele două-trei luni ale anului pe motivul „revelionului", ochiul de ciclop al casei nu se aburește, dimpotrivă, caută să strălucească prin înnoire. Astfel, numai în ultima săptămînă au fost lansate trei seriale și a fost reluată o emisiune cu succes de public, *Varietățile* în sală. Ce putem zice, deci? Deocamdată, la prima impresie, credem că realizatorii „Marilor speranțe" nu-l vor „corecționa" pe Dickens (cum i se întîmplă cîte unui regizor de-al nostru pus pe colaborări cu clasicii literaturii române); că polonezii au oricum o foarte bună școală și că deci serialul *Patru tanchiști și un cîine* nu va fi mediocru (primul episod ne-a convins, de altfel, de acest lucru); că Roy Thinnes (sau Ben Quick, decă vreți) este un actor foarte bun și că, dacă va trebui, *Invadatorii* vor arăta cîtă dreptate are Ion Hobană în ceea ce privește chestiunea farfuriilor zburătoare! Varietățile cu public erau așteptate, cerute, reclamate... În sfîrșit, iată că duminică a trecut și fanfara lui Dan Spăratu prin fața camerelor, fără să ne impresioneze din cale-afară prin cine știe ce noutăți. Același spectacol-mamut, în devălmășie, cu cîntăreți, cu dansatori și dansatoare, comici, mimi, păpuși, prezentatori, tromboniști, reflectoare, scenă mare cu prelungitor, aplauze, bisuri, Margareta Pîslaru, Similea Angela, Dida Drăgan, Constantinescu Mihai, regizori, coregrafi, realizatori, mașiniști, operatori, electricieni... Totul a decurs normal (?!), nu a căzut nimeni de pe scenă, dar nici nu s-a leșinat în fața televizorului de plăcere. Momentele, ca momentele, vesele așa și așa. Ceea ce ni s-a părut cu adevărat interesant au fost două cuplete (unul sîmbătă cu H. Nicolaide, unul duminică, cu Vasilica Tastaman) din care reieșea pînă la urmă că un anumit „umor" este scris cu frică-n sîn, frică nu de public, ci de estetul, strîmbăciosul, ochelaristul cronicar! Frumos, n-am ce zice, mi-ar sta cu ochelari, nu?

IULIAN NEACȘU

LA CASELE CORPULUI DIDACTIC

ARAD: Expoziție de cărți ateist-științifice

Casa corpului didactic a județului Arad în colaborare cu Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă a organizat în perioada 5—25 noiembrie a. c. o interesantă expoziție de cărți ateist-științifice.

În cadrul expoziției au fost prezentate cadrelor didactice, elevilor și celorlalți vizitatori o gamă variată de izvoare informaționale care să le întărească convingerile ateiste, să-i înarmeze cu metodele și formele cele mai eficiente de muncă în direcția educării realist-științifice și a fundamentării concepției materialist-dialectice despre lume.

BACĂU: Simpozionul „Grigore Tăbăcaru"

În zilele de 21 și 22 noiembrie a. c. a avut loc la Bacău, în sala teatrului dramatic „George Bacovia", simpozionul cu tema „Grigore Tăbăcaru, pedagog și om de cultură". Organizat de Casa corpului didactic în colaborare cu Comitetul de cultură și educație socialistă și Sindicatul învățămîntului din județul Bacău, simpozionul și-a propus valorificarea ideilor înaintate ale marelui pedagog băcăoan, precursor al pedagogiei științifice românești. Și-au dat concursul, susținînd comunicări științifice interesante, cadre didactice universitare, cercetători științifici, colaboratori și foști elevi ai pedagogului amintit, cadre didactice din județul Bacău.

În holul teatrului a fost organizată de către muzeul pedagogic al Institutului de cercetări științifice din București o expoziție intitulată „Din pedagogia experimentală în România" care a ilustrat aspecte ale gîndirii pedagogice românești din primele patru decenii ale secolului XX.

Comunicările susținute în cadrul simpozionului vor fi culese într-un volum cu titlul „Grigore Tăbăcaru, pedagog și om de cultură". Se va edita, de asemenea, o monografie Grigore Tăbăcaru. Cu prilejul aniversării a 90 de ani de la nașterea eminentului pedagog, casa în care s-a născut va deveni casă memorială, iar Liceul pedagogic din Bacău va purta denumirea de Liceul „Grigore Tăbăcaru".

PITEȘTI: Cenaclul „Vladimir Streinu"

La Casa corpului didactic din Pitești a fost inaugurat, de curînd, un nou cenaclu literar, purtînd numele ilustrului critic și om de cultură care a fost Vladimir Streinu, originar de pe plaiurile argeșene.

În prima ședință au citit din creațiile lor Ludmila Ghițescu, Tudor Diaconu, Rădulescu Mihai și alți participanți.

Perspective: cenacliștii intenționează publicarea unei culegeri de folclor din zonele Rucăr, Curtea de Argeș, Costești, întocmirea de texte pentru brigăzile artistice, precum și editarea unei culegeri din creațiile literare ale cadrelor didactice din județ.

Luchian

Flori

Chimie modernă în laboratoare vetuste?

O imagine a personalităţii profesorului

Cadrul laboratoarelor de chimie din două licee construite după acelaşi proiect este identic. Această identitate se poate extinde în mare măsură şi asupra dotării cu mobilier şi cu aparatura de bază. Mai departe, însă, intervin personalitatea, pasiunea şi priceperea fiecărui profesor.

Ce se poate realiza în asemenea condiţii, pornind de la un laborator tip, demonstrează elocvent laboratorul de care dispune în prezent Liceul nr. 42 din Capitală. Melanina, care le acoperise iniţial, a fost înlocuită pe mesele de laborator cu plăcuţe de ceramică dispuse astfel, încît să ilustreze formulele generale ale substanţelor organice, instalaţiile industriale din metalurgia fierului şi a aluminiului etc. Evident, suprafeţele de ceramică sînt mult mai funcţionale pentru desfăşurarea unor experienţe cu reactivi, iar aspectul estetic are şi el foarte mult de cîştigat. În dreptul fiecărui loc de lucru, elevii aveau în timpul orelor de chimie truse complete din care nu lipsesc soluţ.ile de sulfat de cupru, de acid sulfuric, de hidroxid de sodiu, indicatori care permit executarea principalelor experienţe.

Panouri electrice înfăţişînd legătura ionică, legătura covalentă şi coordinativă, hărţi reprezentînd ramurile industriei chimice şi bogăţiile subsolului patriei acoperă pereţii laboratorului. Toate acestea, ca şi stativele pentru eprubete, cleştii de ars substanţe şi linguriţele speciale pentru experienţe au fost confecţionate de elevi în atelierele de lăcătuşărie şi electrotehnică din şcoală. Ne atrage atenţia, în mod deosebit, tabloul periodic al lui Mendeleev, în care, prin variaţia de intensitate a luminii, este prezentat plastic modul cum creşte şi, respectiv, scade caracterul de metal al elementelor în grupă şi perioadă. Întreaga dotare actuală a laboratorului este rezultatul muncii profesoarei **Cornelia Gheorghiu,** actuala inspectoare de specialitate, şi a profesoarei **Lenuţa Mocanu.**

La Liceul pedagogic din Constanţa am avut prilejul să vizităm un alt laborator, în a cărui dotare se simt interesul şi priceperea de specialitate. S-au realizat prin mijloace proprii şi cu participarea largă a elevilor multiple planşe şi panouri documentare, truse pentru experienţe frontale etc. Un singur lucru îi lipseşte acestui laborator pentru a-i acorda un calificativ înalt. Vina însă aparţine proiectanţilor, care aici, ca şi în alte şcoli construite în ultimii ani în acest judeţ, au omis un lucru esenţial : prevederea laboratoarelor cu instalaţii de apă corespunzătoare.

Raidul în cadrul căruia redacţia noastră şi-a concentrat atenţia asupra condiţiilor pe care le oferă laboratoarele de chimie pentru realizarea unui învăţămînt practic, aplicativ, strîns legat de cerinţele vieţii, de producţie, a relevat însă şi serioase carenţe în dotarea şi funcţionalitatea unui număr important dintre acestea.

Inovaţie a birocraţiei: experienţe fără reactivi...

Oricine ştie că pentru a face o experienţă chimică oarecare este nevoie de reactivi. Oricine afară, probabil, de unii economişti de la anumite inspectorate şcolare.

Astfel, s-a ajuns ca, în majoritatea şcolilor din judeţul Constanţa, de pildă. dulapurile cu reactivi să fie aproape goale sau să existe una, două substanţe în cantităţi ce depăşesc cu mult necesităţile.

Să mergem mai departe pe filiera acestor deficienţe. Aflăm că în magazia Inspectoratului şcolar Constanţa — după cum ne-a declarat însuşi magazinerul — nu a mai intrat de doi ani nici măcar un borcan cu substanţă. Şi tot de doi ani, zeci de profesori de chimie întocmesc la cererea inspectoratului liste de substanţele necesare în laboratoare şi de aparatură pentru experienţe. De ce se cer aceste liste şi în ce sertare se opresc ele, de vreme ce tot de ani de zile din şcoli lipsesc indicatori, azotatul de argint, acidul sulfuric, iodura de potasiu, metale alcaline, sulfura de carbon, benzenul, toluenul etc. ?...

Nu există în cantităţi suficiente nici aparate de electroliză, mojare, pahare Berzellius, baloane Erlenmayer, pîlnii, biurete, pipete, cilindri pentru demonstrarea arderii în oxigen. În locul lor am găsit tot felul de improvizaţii, mai mult sau mai puţin ingenioase.

Stăm de vorbă despre această situaţie la Întreprinderea de desfacere a produselor chimice. Aflăm de la şefa serviciului de aprovizionare că pentru acest an (convorbirea se purta la data de 15 octombrie), Inspectoratul şcolar al judeţului Constanţa nu trimisese comanda cu necesarul de substanţe chimice indigene sau de import.

Or, singure şi de bună voie, nu s-au găsit încă substanţe care să intre în şcoli. Aşa că slabe speranţe pînă în prezent pentru aşteptările profesorilor şi elevilor. Există însă şi colective care s-au hotărît să nu aştepte cu resemnare. Şcoala generală nr. 1 din Ovidiu, de pildă, a luat legătura cu Uzina de superfosfat şi acid sulfuric din Năvodari, procurîndu-şi multe dintre substanţele ce-i lipsesc.

Dar, în aprovizionarea cu substanţe chimice, deficienţele vizează şi eşalonul superior organelor judeţene. Nu este un secret, şi aceasta încă de multă vreme, că fabrica de produse chimice „Sintofarm" nu produce suficient nici cantitativ, nici ca sortimente, reactivii necesari experienţelor din laboratoarele şcolare.

O situaţie asemănătoare există şi în dotarea cu aparatura de laborator. La Centrofarmul din Constanţa, care aprovizionează şcolile din acest judeţ, sticlăria de laborator nu se găseşte în cantităţi suficiente. Din această pricină am întîlnit tot felul de soluţii improvizate : sticle de lapte în locul cilindrilor pentru arderea oxigenului, felinare în locul aparatelor de electroliză etc.

În prezent se iau măsuri pentru înlocuirea mobilierului de laborator, deficitar din punct de vedere al funcţionalităţii. Începutul a fost făcut de Liceul nr. 5 din Constanţa, care în curînd va dispune de cel mai modern laborator de chimie din judeţ.

Pentru un învăţămînt aplicativ al chimiei în şcoală !

Dar cum stau lucrurile cu aparatura mai complexă menită să asigure condiţii pentru experienţe care să-i familiarizeze pe elevi cu caracterul aplicativ al chimiei, cu rolul acesteia în dezvoltarea industrială a ţării ?

Instalaţii de distilare fracţionată a petrolului, coloane de dedurizarea apei cu schimbători de ioni, machete în funcţiune de furnal cu caupere, balanţe analitice pentru realizarea diverselor cîntăriri, în scopul realizării unor soluţii de anumite concentraţii sau determinarea titrurilor soluţiilor, etuve pentru determinarea umidităţii materiei prime, scheme tehnologice pentru diverse produse chimice (detergenţi, petrol şi derivaţii) etc. sînt inexistente în şcolile judeţului Constanţa. Să nu mai amintim de instalaţii în scopul analizei, cu caracter industrial, a acizilor !

Aşadar, un procent însemnat dintre laboratoarele de chimie nu oferă, din cauzele enumerate în consideraţiile anterioare, cadrul adecvat desfăşurării unor experienţe prevăzute în actuala programă de chimie.

Aprofundarea cunoştinţelor de chimie pe baza experienţelor necesită dotarea cu aparatură modernă a laboratoarelor din şcoli. În această acţiune trebuie antrenate institutele de învăţămînt superior, institutele de cercetare de specialitate şi întreprinderile de resort.

Se impune şi revederea actualei programe în sensul profilării ei pe cerinţele producţiei, corelată cu utilarea laboratoarelor de chimie. Astfel, se va asigura legătura mai strînsă, mai organică a predării chimiei de practică, de viaţă.

VIOLETA APOSTOL

Luchian

Anemone

Pentru biblioteca dumneavoastră

Primiti la domiciliu cărti, din toate domeniile de activitate, adresîndu-vă în scris Librăriei „CARTEA PRIN POŞTĂ", unitate a cooperaţiei de consum.

Profesorii şi diriginţii pot trimite comenzi pe clase sau grupe de elevi.

Plata se face la primirea coletului prin ramburs. La cerere, librăria vă trimite — GRATUIT — liste bibliografice, prospecte şi cataloage.

Vă recomandăm următoarele cărţi :

- * * * M. EMINESCU — Despre cultură şi artă (lei 9,00)
- G. CĂLINESCU — Universul poeziei (lei 7,00)
- * * * Studii de literatură universală şi comparată vol. I (lei 16,00) vol. II (lei 13,00)
- O. PAPADIMA — Scriitorii şi înţelesurile vieţii (lei 7,75)
- V. ALECU — Curentele literare în literatura romana (lei 3,60)
- P. PANDREA — Eseuri (lei 15,00)
- CORINA VINTILĂ — Culegeri de probleme pentru şcoala generală cl. V—VII (lei 7,30)
- V. DRON — Culegere de texte literare pentru analize gramaticale cl. VII—X (lei 7,35)
- I. CRIŞAN — Culegeri de probleme de geometrie analitică (lei 9,55)
- * * * Culegere de texte pentru orele de dirigenţie în liceu (lei 14,60)
- O. VLAD — Curs practic de analize gramaticale (lei 6,10)
- I. NECŞOIU — Probleme de fizică pentru învăţămîntul superior (lei 23,00)
- * * * Elemente de geometrie a spaţiului (lei 8,75)
- * * * Îndrumător matematic şi tehnic (lei 20,00)
- I. OLIVOTO — Matematica pentru candidaţii la admitere în licee (lei 11,50)
- E. RUSU — Matematica în liceu (lei 13,70)
- PAPY — matematica modernă II (lei 44,00)
- * * * Tabele matematice uzuale (lei 15,00)
- T. BOGDAN — Psihologia copilului şi psihologia pedagogică (lei 15,00)
- V. ŢÎRCOVNICU — Pedagogie generală (lei 15,00)
- P. POPESCU-NEVEANU — Psihologie generală (lei 10,60)

Reţineţi o adresă :

Universalcoop, Librăria „CARTEA PRIN POŞTĂ", str. Sergent Nitu Ion, nr. 8—12, Bucureşti sector VI.

(RECOOP)

Ştiinţele sociale

(Urmare din pag. a 3-a)

În afară de istorie, care forma şi pînă acum obiect de studiu în învăţămîntul de cultură generală — iar noul sistem prevede acest obiect în toate tipurile de licee din ţară — restul disciplinelor de ştiinţe sociale (economie politică, filozofie, socialism ştiinţific, educaţie cetăţenească şi Constituţia R. S. România) **intervin mai devreme în procesul de formare şi de înarmare politico-ideologică a elevilor.** Astfel, educaţia cetăţenească şi Constituţia R. S. România se vor studia nu în clasa a VIII-a, ci în clasele a VI-a şi a VII-a a şcolii generale de 10 ani ; în liceele de cultură generală, economia politică, filozofia şi socialismul ştiinţific se introduc cu un an sau doi mai devreme decît pînă acum (economia politică în clasa a IX-a şi a X-a în loc de a XI-a, socialismul ştiinţific în a X-a în loc de a XII-a, filozofia în clasa a XI-a în loc de a XII-a). În învăţămîntul profesional şi tehnic s-au introdus discipline care permit cunoaşterea problemelor actuale ale construcţiei socialiste, însuşirea eticii profesionale şi a unor noţiuni de bază privind psihologia muncii.

Se are în vedere mai mult decît pînă acum **rolul pe care urmează să-l îndeplinească practic, în viaţa socială, absolventul unui ciclu de învăţămînt.** De exemplu, ştiind că absolventul şcolii generale de 10 ani urmează să intre în producţie şi să lucreze ca muncitor, în clasa a IX-a se vor studia pe lîngă noţiuni generale de economie politică, probleme de economie concretă şi aspecte actuale ale politicii economice a P.C.R., care îi vor ajuta practic în viaţa de zi cu zi, acolo unde el va fi confruntat cu sarcinile creşterii productivităţii muncii şi îmbunătăţirii calităţii produselor, reducerii preţului de cost şi economisirii de materii prime etc. În liceele economice, industriale, agricole şi în toate instituţiile de învăţămînt superior, studiul economiei politice este orientat cu precădere spre problemele actuale ale politicii economice a P.C.R.

Noul sistem creează **mai multe posibilităţi de a se ţine seama de specificul instituţiilor de învăţămînt superior, al facultăţilor sau secţiilor de specializare.** În scopul lichidării şablonismului şi rigidităţii, eşalonarea predării ştiinţelor sociale pe ani de studii, precum şi ponderea orelor de curs şi de seminar, în cadrul numărului total de ore, intră în competenţa consiliilor profesorale şi senatelor universitare — pîrghiile principale rămînînd însă în mîinile organului central ; Ministerul Învăţămîntului stabileşte, pe baza aprobării Secretariatului C.C. al P.C.R., disciplinele de ştiinţe sociale obligatorii, numărul de ore şi de examene. De asemenea, se realizează o mai judicioasă diferenţiere a numărului de ore la ştiinţele sociale.

— După ce a fost conturat acest cadru judicios, ce trebuie făcut în continuare pentru îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale ? Ce sarcini au şcolile şi profesorii ?

— Sistemul unitar al predării ştiinţelor sociale constituie doar punctul de plecare pentru îndeplinirea sarcinii trasate de conducerea partidului : **aşezarea ştiinţelor sociale pe temelii trainice, solide.** În continuare se cer mobilizate toate forţele

PRIN RESURSE LOCALE CU CHELTUIELI MINIME

Pe fondul şi în perspectiva desfăşurării revoluţiei tehnico-ştiinţifice, a transformărilor civilizaţiei contemporane, s-au produs modificări de concepţie, atît în domeniul conţinutului învăţămîntului, cît şi în metodologia didactică. Între altele, a apărut necesitatea realizării lecţiilor la toate obiectele de învăţămînt cu larga participare a unei tehnologii didactice moderne.

Noua tehnologie a instruirii a început să se afirme cu deosebită pregnanţă în practica învăţămîntului nostru, mai ales în urma expoziţiei „Tehnologia instruirii", organizată nu demult la Bucureşti sub egida Ministerului Învăţămîntului. Această expoziţie a avut meritul de a realiza o informare cuprinzătoare a cadrelor didactice asupra progreselor înregistrate pe plan mondial în dotarea şcolilor cu noi mijloace de învăţămînt. Ca urmare a acestei acţiuni şi în contextul politicii generale de renovare a învăţămîntului românesc, mai vechile încercări timide şi sporadice de înnoire a tehnologiei didactice au luat amploare. Astăzi pot fi văzute în multe şcoli maşini de învăţat, maşini de verificat, maşini de exerciţii şi testare, laboratoare fonice şi de alte tipuri, cabinete moderne care asigură un randament ridicat practicii procesului instructiv-educativ.

Şi în judeţul nostru s-au făcut în ultimii ani încercări de introducere a tehnologiei moderne în învăţămînt. Atît ca urmare a experienţei acumulate în urma acestor încercări, cît şi a ideilor pe care ni le-a sugerat mai sus-amintita expoziţie, aria preocupărilor pentru introducerea aparaturii didactice moderne în şcolile din judeţul nostru s-a lărgit considerabil prin confecţionarea de noi aparate după prototipurile expuse la Bucureşti, prin achiziţionarea şi, mai ales, prin adaptarea şi transformarea materialului didactic-clasic în material didactic-modern. Folosind în mod superior participarea cadrelor tehnice de care dispunem în şcolile generale, profesionale şi în liceele din judeţ şi punînd accentul pe autodotare, în anul şcolar trecut, am realizat peste 40 de repere după modelul celor expuse la expoziţia „Tehnologia instruirii". Între acestea, sînt de amintit : opticartele, retroproiectoarele, hărţile electrice pentru verificarea elevilor, dispozitivele pentru verificarea aptitudinilor elevilor, dispozitive electronice pentru aplicaţii în trigonometrie, dispozitivele pentru folosirea practică a celulei fotoelectrice etc. Sînt de remarcat condiţiile tehnice ireproşabile în care au fost executate acestea, precum şi remarcabila lor funcţionalitate.

Încercările pe care le-am făcut pe această linie, precum şi rezultatele pe care le-am obţinut pînă acum, ne îndreptăţesc să credem că, în domeniul realizării de material didactic modern, se poate recurge într-o largă măsură la atelierele locale de reparat material didactic. Aceste ateliere, care au posibilitatea de a-şi procura materiale de construcţie din comerţ sau de la întreprinderile productive de profil vor contribui în largă măsură la confecţionarea unor prototipuri moderne şi pot efectua adaptări la aparatura clasică. Ele pot concepe pe bază de devize şi proiecte prototipuri, să producă o bună parte din ele, să le pună, în acelaşi timp, la dispoziţia şcolilor, care le-ar putea confecţiona cu forţe proprii. Aceasta, bineînţeles, va impune şi un nou conţinut pregătirii tehnico-productive a elevilor.

Privind în perspectivă problema introducerii pe scară tot mai largă a tehnicii didactice moderne, consider că ar fi potrivit ca Întreprinderea „Didactica" să studieze posibilitatea proiectării şi realizării unor filiale locale ale sale, cu circuit închis, pentru deservirea mai multor şcoli de pe raza unui judeţ sau a unui oraş. În activitatea productivă a acestor filiale, ar putea fi antrenaţi elevi care, în cadrul orelor de instruire tehnico-productivă, ar realiza diferite piese, aparate, mecanisme şi maşini. De altfel, în general, elevii ar putea contribui mai larg la producţia de material didactic, nu numai în orele de pregătire tehnico-productivă, dar şi în cadrul unor activităţi extraşcolare cu caracter tehnic cum sînt cele desfăşurate în casele tehnicii, în cercurile tehnico-aplicative, în cadrul diverselor concursuri şi competiţii tehnice.

În general, aş vrea să subliniez că în dotarea şcolilor cu aparatură didactică modernă se impune să se caute acele soluţii care să permită utilizarea largă a posibilităţilor locale astfel încît ea să se efectueze cu cheltuieli minime, dar la nivelul cerinţelor pedagogiei moderne.

FERNAND CHIREA
Inspector şcolar general al judeţului Teleorman

IN ADUNĂRILE GENERALE SINDICALE

Dezbateri vii, propuneri valoroase

Zilele acestea se desfăşoară în şcolile de pe tot cuprinsul ţării adunările generale şi conferinţele sindicale pentru dări de seamă şi alegeri, prilej de rodnice bilanţuri şi de mobilizare activă la intensificarea eforturilor creatoare ale cadrelor didactice pentru o cît mai bună organizare a muncii. În fiecare grupă, secţie sau sindicat, participanţii fac valoroase propuneri şi dau sugestii pentru îmbunătăţirea condiţiilor concrete în care îşi desfăşoară activitatea.

Consemnăm cîteva :

În centrul dezbaterilor adunării grupei sindicale de la Şcoala generală nr. 14 din Arad s-a situat înfăptuirea programului partidului de intensificare a educării politico-ideologice. Numeroase au fost propunerile care au subliniat necesitatea ca pe viitor biroul grupei sindicale să acţioneze pentru realizarea exemplară a sarcinilor trasate de partid şcolii, pentru întărirea disciplinei, pentru o comportare demnă la locul de muncă, în familie şi în societate.

Cadrele didactice de la Şcoala generală nr. 51 din Capitală au propus ca în atenţia biroului grupei sindicale să stea realizarea obiectivului din planul general al şcolii : educarea prin muncă şi pentru muncă a elevilor. În acest sens, biroul grupei va mobiliza pe toţi membrii de sindicat în acţiunea autodotării şi întreţinerii localului şcolii. De asemenea, s-a propus ca întreaga grupă să desfăşoare o muncă susţinută în antrenarea părinţilor pentru formarea şi în familie a unor deprinderi de muncă a elevilor. Controlul respectării normelor de protecţia muncii în activităţile cu elevii este un alt deziderat pus în faţa biroului grupei.

Pentru desfăşurarea în condiţii optime a muncii în atelierele Şcolii generale nr. 64 din Bucureşti s-a propus ca biroul grupei sindicale să colaboreze cu organizaţiile sindicale din întreprinderile care patronează şcoala.

În vederea înfăptuirii măsurilor privind îmbunătăţirea formelor de sprijinire a elevilor la învăţătură luate de Ministerul Învăţămîntului, membrii de sindicat de la Liceul „23 August" din Bucureşti au făcut propuneri privind organizarea cît mai bună a orelor de meditaţii în şcoală, care constituie o îndatorire de seamă a fiecărui cadru didactic.

Grupa sindicală de la Şcoala generală nr. 4 din Capitală a propus, în adunare, organizarea unei acţiuni pe sector în scopul perfecţionării pregătirii profesionale, prin popularizarea unor lucrări pedagogice de interes general.

pe trepte calitativ noi

pentru **aplicarea cu consecvenţă, cu fermitate, a prevederilor noului sistem pentru îmbunătăţirea substanţială a conţinutului predării ştiinţelor sociale.**

Nu trebuie să uităm că trăim o epocă de adînci transformări revoluţionare, în care aspectele calitative au o importanţă covîrşitoare în toate domeniile de activitate. În aceste condiţii o viziune cantitativistă, care ar reduce îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale la sporirea **numărului** de ore, ar fi total inadecvată. Desigur, nu ne poate fi indiferent numărul de ore în care se predau diferitele discipline, locul şi ponderea lor în planul de învăţămînt. Tocmai de aceea s-au adus şi modificările menţionate mai sus. Dar în ultimă analiză are o importanţă hotărîtoare **ce facem cu aceste ore, ce conţinut şi forţă de înrîurire au.**

Dînd curs acestor cerinţe, legate de latura **calitativă**, au fost elaborate **noi programe de ştiinţe sociale** (sau îmbunătăţite substanţial), astfel ca ele să permită lărgirea sferei de cuprindere a problematicii disciplinelor de marxism-leninism, studierea politicii interne şi externe a Partidului Comunist Român, a aprecierilor şi poziţiilor sale în problemele politice şi ideologice fundamentale ale construcţiei socialiste în ţara noastră şi ale vieţii internaţionale. În lecţiile de istorie şi de socialism ştiinţific vor fi mai larg abordate momentele importante din istoria mişcării muncitoreşti şi democratice din România, principalele etape ale istoriei Partidului Comunist Român. Se vor introduce teme şi cursuri de etică şi estetică, menite să asigure cunoaşterea de către elevi şi studenţi a normelor moralei socialiste, a principiilor de echitate socială promovate de partidul nostru. În predarea socialismului ştiinţific se va pune accentul pe problematica referitoare la conducerea politică a societăţii socialiste. O atenţie deosebită se va acorda, în întregul învăţămînt, aspectelor pe care le ridică dialogul şi lupta de idei în lumea contemporană, sporirii combativităţii revoluţionare şi a spiritului militant, partinic faţă de teoriile şi ideile burgheze — apologetice, anticomuniste.

Au fost şi vor mai fi luate măsuri pentru **îmbunătăţirea metodologiei predării ştiinţelor sociale**, astfel ca profesorul să reducă latura expozitivă şi să accentueze munca directă cu elevii sau studenţii, să discute şi să rezolve cu aceştia diferite cazuri şi probleme pe care le ridică activitatea practică.

În şcoli, licee şi instituţii de învăţămînt vor lua fiinţă, în cel mai scurt timp posibil, **cabinete de ştiinţe sociale**, menite să pună la dispoziţia cadrelor didactice, elevilor şi studenţilor materiale documentare, diagrame, planşe, hărţi etc. În aceste cabinete vor avea loc expuneri, consultaţii, seminarii, informări politice. Prototipul unui asemenea cabinet, organizat de Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R. şi Ministerul Învăţămîntului a fost de curînd instalat la liceul „Al. Sahia" din Capitală, unde poate fi vizitat de toţi cei interesaţi.

Vor fi elaborate **noi manuale de ştiinţe sociale ; în curînd vor fi** scoase la concurs manualele de ştiinţe sociale pentru învăţămîntul de cultură generală, profesional şi tehnic. În ajutorul elevilor şi studenţilor se vor tipări, în tiraje de masă, 20 de **broşuri pe probleme actuale ale construcţiei socialiste şi ale vieţii social-politice contemporane.** Toate publicaţiile cu profil ideologic au şi început să publice **materiale documentare şi consultaţii** în ajutorul profesorilor de ştiinţe sociale.

Potrivit Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. în ianuarie 1972 va începe **reciclarea cadrelor care predau ştiinţele sociale** prin cursuri de partid cu durata de 3 luni la Academia de învăţămînt social-politic „Ştefan Gheorghiu" şi prin seminarii şi dezbateri anuale de 10—15 zile, în timpul vacanţei de vară. Absolvenţii instituţiilor de învăţămînt superior, repartizaţi să predea ştiinţele sociale, vor trebui să urmeze cursuri de partid de 3 sau 6 luni înainte de a-şi începe activitatea la locul de muncă respectiv.

Multe neajunsuri vor fi eliminate dacă profesorii vor depune eforturi mai stăruitoare pentru reconsiderarea întregii lor activităţi şi vor manifesta mai multă **iniţiativă şi spirit cutezător.**

— Ce se poate spune despre sporirea contribuţiei ştiinţelor sociale la educaţia comunistă a elevilor ?

— Îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale ar fi lipsită de finalitatea dorită dacă ar neglija sporirea contribuţiei sale la educaţia comunistă. O lecţie bună, o discuţie interesantă bine fundamentată ştiinţific şi convingătoare are un rol deosebit în acest proces.

Să ţinem seama că elevii, la nivelul la care se află astăzi, şi cu mintea lor iscoditoare, nu se mulţumesc cu „însăilături" şi lozinci, vor argumente, cer ştiinţelor sociale să-i ajute „să intuiască locul în societate" — aşa cum scrie elevul Mihai Ceclan de la Liceul nr. 4 din Cluj. „Or, asta este posibil — subliniază el mai departe — numai dacă ai puterea de a privi către esenţe, pentru că, atunci cînd eşti conştient de rostul tău în marele organism social îţi urmezi calea potrivit idealului general. Şi aici este iar marele ajutor oferit de ştiinţele sociale : să privim peste orizontul necesităţilor individuale". („Tînărul leninist" nr. 5/1971, p. 30). Mai departe, elevul este nemulţumit de felul în care ştiinţele sociale îşi îndeplinesc acest atribut : **de a-i arăta tînărului rostul în marele organism social.**

Sporirea contribuţiei ştiinţelor sociale la educarea comunistă a tineretului depinde, în ultimă analiză, tot de conţinutul de idei, **de calitatea** procesului instructiv-educativ. Depinde, deci, tot de profesor. Oricum am aborda problema ajungem tot la **sarcinile de mare răspundere ale profesorului.** Nivelul la care se predau ştiinţele sociale nu este nici mai bun, nici mai rău decît sînt profesorii. Aceasta înseamnă că **autoperfecţionarea fiecărui profesor** joacă un rol hotărîtor în îndeplinirea sarcinilor pe care le avem în faţă.

Elaborarea sistemului unitar al predării ştiinţelor sociale a cerut o muncă asiduă. Secţia de Propagandă a C.C. al P.C.R. şi Ministerul Învăţămîntului au consultat numeroşi specialişti, activişti de partid şi de stat, au ţinut seama de opiniile şi sugestiile exprimate de profesori. Aceasta este o garanţie că programul de măsuri adoptat pentru îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale constituie un pas sănătos în domeniul perfecţionării învăţămîntului, în îndeplinirea programului de educare politico-ideologică a întregului popor elaborat de conducerea partidului.

PROCESE ÎNNOITOARE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL IUGOSLAV

În urmă cu cîțiva ani, cînd — ca membru al unei delegații a Ministerului Învățămîntului — am vizitat mai multe instituții școlare din Belgrad, Zagreb, Liubliana, Novisad și alte localități din țara vecină și prietenă, am fost surprins de cifrele, datele și aprecierile gazdelor cu privire la situația din trecut și la perspectivele activității de instruire și educație din Iugoslavia.

Amabilii noștri interlocutori — sîrbi, croați, sloveni — atît cadre didactice, cît și reprezentanți ai unor foruri din domeniul învățămîntului — ne vorbeau despre faptul că, deși pe teritoriul actualei Iugoslavii au început să funcționeze școli încă de la sfîrșitul secolului al IX-lea, condițiile istorice — ocupații străine, războaie etc. — au determinat o situație foarte grea în domeniul învățămîntului și educației. Prin anul 1931, aproape jumătate din totalul populației iugoslave era analfabetă.

După cum îmi spunea un tînăr profesor din Novisad, în Iugoslavia regală dreptul la învățătură, proclamat de constituție avea un caracter cu totul formal. Situația economică grea a maselor populare, discriminările de tot felul, lipsa de localuri, insuficiența alocațiilor pentru materiale didactice, pentru laboratoare si pentru burse, taxele școlare foarte mari limitau accesul elevilor de diferite categorii la studiile medii și superioare și — de foarte multe ori — chiar și la cele elementare.

Situația precară a bazei materiale a devenit critică în timpul celui de al doilea război mondial cînd una din două școli iugoslave a fost sau distrusă, sau grav avariată.

După revoluția popoarelor iugoslave și eliberarea țării de sub ocupația fascistă, modificările profunde intervenite în societatea iugoslavă au cuprins și sectorul educației și învățămîntului.

Eforturile pentru lichidarea analfabetismului — grea moștenire a trecutului — au dat rezultate îmbucurătoare. Paralel, au fost întreprinse și se întreprind în continuare măsuri pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului.

Actualul sistem de învățămînt din Iugoslavia, aflat în continuă modernizare și perfecționare, are un caracter unitar. Rețeaua școlară a fost lărgită considerabil. Nu mai există bariere între școlile de diferite trepte și tipuri. Societatea socialistă iugoslavă asigură în mod real obligativitatea și gratuitatea învățămîntului de cultură generală de 8 ani, dreptul la învățătură în limba maternă pentru minoritățile naționale.

Învățămîntul urmărește, ca principal scop, să asigure dezvoltarea multilaterală a tinerei generații și educarea ei în spirit comunist. Legătura tot mai strînsă cu practica socială și economică, cu practica construcției socialiste constituie o caracteristică tot mai evidentă atît a învățămîntului de cultură generală, cît și a învățămîntului de pregătire a cadrelor.

În anii din urmă, alături de dezvoltarea intensă a rețelei de școli elementare, s-au lărgit și diversificat liceele, școlile profesionale, școlile speciale, școlile medii tehnice, învățămîntul superior.

Înainte de al doilea război mondial, în Iugoslavia existau trei universități (la Belgrad, Zagreb și Liubliana). Acest număr a fost sporit la opt, prin înființarea universităților din Skoplie, Sarajevo, Novisad, Niș și Priștina.

În raportul prezentat de către Consiliul federal pentru educație și cultură al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, la cea de a XXXII-a Conferință internațională asupra instrucțiunii publice, care a avut loc la Geneva în iulie 1970, sînt menționate cîteva din principalele date privind dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, în Iugoslavia. În anul școlar 1969/1970, numărul total al elevilor din școlile elementare de 8 ani se ridică la 2 883 439 (115 553 cadre didactice), cel al elevilor din școlile secundare, la 686 956, iar numărul total al studenților, la 239 701.

În învățămîntul superior se insistă în ultimul timp pe legarea mai strînsă de activitățile economice. Edificator pentru direcția de dezvoltare a învățămîntului superior este exemplul Universității din Niș. În acest oraș, organizațiile economice au oferit instituțiilor de învățămînt superior nu numai un important ajutor în ce privește înzestrarea cu echipament și utilaj, dar au colaborat și la elaborarea programelor de învățămînt și de cercetare științifică. Acest exemplu, care nu este desigur singular, vorbește despre tendințele, despre procesele înnoitoare care au loc în învățămîntul iugoslav actual.

PANAIT LEFTER-GALAȚEANU

Belgrad — centrul orașului

PE SCURT • PE SCURT • PE SCURT

Învățămîntul, știința și cultura au devenit mijloace foarte importante pentru mai buna cunoaștere și apropiere între popoarele celor două țări vecine și prietene — România și Iugoslavia. Se dezvoltă continuu ample relații de colaborare pe acest tărîm care, conform programului special pe anii 1971—1975, vor înlesni accesul reciproc la valorile spirituale ale celor două țări. Sînt astfel prevăzute schimburi de cadre didactice și de studenți, delegații din domeniul învățămîntului, artei și culturii, un sistem reciproc de burse pentru specializare, legături directe între universități și alte instituții de învățămînt și cultură etc.

Săptămîna aceasta ne-a vizitat țara, la invitația Ministerului Învățămîntului, o delegație de rectori ai unor universități din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia condusă de Hamdija Cemerlic, rectorul Universității din Sarajevo, vicepreședinte al universităților din Iugoslavia. Membrii delegației au discutat cu specialiștii români modalitățile de colaborare dintre institutele de nivel superior din cele două țări prietene și au vizitat universități și institute din țara noastră.

Belgradul, capitala R.S.F. Iugoslavia, este printre altele și un important centru de învățămînt și cultură. În afară de numărul însemnat de școli de toate gradele, în Belgrad există o mare Universitate cuprinzînd 20 de facultăți. Cursurile Universității sînt frecventate de 55 000 de studenți, la care predau peste 4000 cadre didactice. Tot aici funcționează 74 de instituții științifice, numeroase muzee, teatre, case de cultură și biblioteci.

773 este numărul institutelor științifice din Iugoslavia în care-și desfășoară activitatea aproape 20 000 de cercetători. Un calcul simplu arată că aici, în medie, din 10 000 de locuitori 7 lucrează pe tărîm științific. În munca lor de cercetare și creație își au punctul de plecare multe din realizările obținute în întreprinderile industriale și pe ogoare.

În Republica Bosnia și Herțegovina în 1939 existau doar 1135 de școli primare (cu circa 162 000 de elevi) și 87 școli medii cu aproape 20 000 de elevi. În 1970 în această republică funcționau deja 2706 școli primare și 271 școli medii, cu peste 635 000 și, respectiv, 104 000 elevi. Universitatea din această republică dispune de 17 facultăți. Numărul studenților cuprinși în ele este de aproximativ 31 000.

Novisadul, denumit și Atena Serbiei, este un alt mare centru de cultură. Școli de toate gradele, o universitate, două ziare cotidiene, numeroase edituri, un post propriu de radiodifuziune sînt doar cîteva dintre instituțiile sale mai deosebite. La acestea se adaugă galeria de artă „Matița Srpska", care dispune de 3 000 de opere de artă datînd din secolele XVII, XVIII și XIX, precum și de o bogată colecție de lucrări contemporane. Mai trebuie menționată apoi galeria cu numele vestitului colecționar de tablouri, „Pavel Belianski", o prețioasă antologie a celor mai cunoscuți artiști ai penelului din Serbia primei jumătăți a secolului XX. Tot în acest oraș funcționează și o bibliotecă înființată acum 125 de ani care dispune de un fond de aproximativ 300 000 volume; printre ele sînt multe unicate și rarități de valoare.

Telex

● **Experți din 23 de țări, reuniți în cadrul UNESCO, au recomandat crearea unui centru pilot pentru cercetare și educație care va fi baza înființării unei viitoare universități internaționale, idee avansată în 1969 de U Thant, secretarul general al O.N.U.**

● Fiecare al zecelea locuitor al Spaniei nu știe să scrie și să citească, relata recent ziarul „Caritas". În unele provincii, procentul analfabeților din rîndul bărbaților se cifrează între 20 și 23 la sută. Numărul femeilor analfabete este și mai însemnat, adaugă ziarul citat.

În Spania nu frecventează școala 14 la sută din totalul copiilor în vîrstă de 10—16 ani. Cu alte cuvinte, peste un milion de copii spanioli de vîrstă școlară nu au posibilitatea de a urma cursurile școlare.

● Acum 50 de ani scriitoarea engleză Dawson Scott a fondat „Pen Clubul" în care, pot fi aleși poeți, prozatori și critici din toată lumea. Pînă acum „Pen Clubul" a fost prezidat de scriitori anglo-saxoni sau francezi. În acest an, președinte a fost ales pentru prima oară un scriitor german: Heinrich Böl.

● Portugalia este țara cu cel mai mare procent de analfabeți din Europa. Aproape 40 la sută din locuitorii acestui stat nu cunosc încă „secretul" scrisului și al cititului.

În ciuda acestei situații, pentru învățămînt și sănătate, în bugetul țării pe anul în curs s-a prevăzut o sumă de numai 5502 milioane de escudos, în timp ce pentru întreținerea forțelor armate se cheltuiesc peste 107 000 milioane de escudos. Trebuie avut în vedere faptul că la acest capitol se adaugă o sumă importantă din buget, care este trecută la punctul „alocații excepționale".

● În R.P. Polonă, în care sindicatele veghează cu insistență la îmbunătățirea condițiilor de trai și de muncă ale cadrelor didactice, grija pentru acestea nu se sfîrșește nici după ce slujitorii școlii au ieșit la pensie. Ilustrative și impresionante în același timp pentru atenția cu care este privită aici viața învățătorilor și profesorilor, în toate etapele ei, sînt așa-numitele „case ale bătrîneții liniștite", în care sînt găzduiți toți pensionarii lipsiți de sprijin sau care vor să aibă asigurate toate îngrijirile necesitate de vîrsta mai înaintată. La Cracovia, de exemplu, o asemenea casă cuprinde două mari pavilioane, fiecare prevăzut cu camere separate pentru fiecare locatar, sau pentru soți, săli de lectură, de vizionare T.V., sufragerii, cabinete medicale etc., utilate modern, cu grija de a crea o ambianță familială, caldă. Un număr mare de medici, surori, îngrijitoare stau la dispoziția bătrînilor pentru a le îngriji sănătatea, pentru asigurarea curățeniei, pentru prepararea hranei etc. — astfel încît viața bătrînilor să se desfășoare fără greutăți.

● La Spezia — după cum informează revista italiană „Il giornale dei genitori" — se încearcă instruirea copiilor nevăzători în cadrul claselor de elevi care văd. Bineînțeles, este vorba de o muncă deosebit de dificilă dar — după cum consideră specialiștii din Spezia — absolut necesară pentru a evita rezultatul cu care se soldează, de obicei, instrucția separată, în școli speciale, a orbilor: izolarea lor socială. Pentru început se prevede numai inserarea unui singur nevăzător într-o clasă de elevi normali. Mai înainte el este studiat de un personal specializat, în mediul său familial, pentru a se putea pune la dispoziția învățătorului clasei toate datele necesare cu privire la temperamentul și comportamentul acelui elev.

Organizatorii acestui experiment sînt încredințați că învățătorii care vor avea la clasă un astfel de elev se vor iniția fără dificultate în metodica instruirii lui. Cît despre copii, aceștia nu au dovedit rezerve față de colegul lor orb, acceptîndu-l în toate activitățile, inclusiv în cele de joc.

● Profesorii din Saint-Martin d'Héres — Franța — au propus reducerea scării de notare — 0-20 — tradițională în învățămîntul francez — la o scară compusă din trei niveluri și anume: nota B să reprezinte în linii mari nivelul mediu, nota A să califice orice lucrare superioară nivelului mediu și nota C să califice orice lucrare insuficientă.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 26

Sîmbătă 4 decembrie 1971

12 pagini — 1 leu

Un tineret potrivnic războaielor...

S-a acceptat să fie luată în considerație de Adunarea Generală a O.N.U., în cea de a 28-a sesiune, propunerea inițiată de România privind „Tineretul, educarea sa în spiritul respectului față de drepturile omului și libertățile sale fundamentale, problemele și nevoile sale și participarea sa activă la dezvoltarea națională și cooperarea internațională". Nu asupra succesului considerabil, din punct de vedere politic internațional, al acceptării inițiativei românești vreau să stărui : acest răsunător succes este vădit pentru toată lumea și nu-i decît o verigă dintr-un lanț al succeselor politicii interne și externe a României, a conducerii P.C.R. Dar succesul e cu atît mai mare cu cît e vorba de o problemă vitală contemporană, de proporții planetare. Asupra acestui lucru vreau să mă opresc.

Sîntem la peste 30 de ani de la declanșarea celui de-al doilea război mondial — monstrul care a măcinat între maxilarele sale milioane de vieți omenești și a zdrobit bunuri economice și culturale în valori incalculabile. Tineretul nu provoacă războaie, dar în orice caz el plătește cu sînge în primul rînd aceste flageluri ale omenirii stîrnite de oameni. Dovadă și războaiele trecute și cele care se mai poartă azi în diferite puncte ale globului terestru. Or, tineretul se compune din ființe capabile să gîndească și să acționeze, conform educației și rolului ce li se acordă de societate.

Tinerețea începe la 14 ani și fiecare o duce pînă unde poate, paranteza închizîndu-se numai statistic în jurul a 40 de ani.

Grija principală însă trebuie în mod firesc acordată primilor 10 ani de tinerețe — aceasta fiind perioada de punere a temeliilor persoanei umane ca factor activ în producție și creație, pornind de la bazele educaționale structurate în studiile copilăriei.

Problema tineretului poate fi studiată în toată complexitatea ei numai ținînd seama de contextul istorico-social din epoca noastră și de condițiile specifice fiecărei țări și fiecărui popor, el însuși foarte diferențiat ca stratificații și categorii umane. În nici un caz problema tineretului nu poate fi considerată la modul abstract, cum se întîmplă cîteodată cu problema păcii, ci numai în deplina ei concrețiune, fără neglijarea vreunui aspect fundamental și actual. Tineretul nu trebuie idealizat — chiar dacă tinerețea

M. BENIUC

(Continuare în pag. a 9-a)

TUDOR ARGHEZI

de *C. PILIUȚĂ*

Lecția supremă

Una dintre cele mai grave, mai tulburătoare, mai dificile și mai frumoase lecții pe care avem să le învățăm, din clipa nașterii și pînă în clipa morții — și mai cu seamă pe băncile școlii — este lecția de patriotism. Este acea lecție supremă, lecția sacrificiului și luptei, lecția rezistenței naționale și a demnității, lecția construcției și a eliberării omului de complexe, de sărăcie și de lașitate, lecția socialismului românesc și a participării la valorile umanității, lecția generațiilor ce-și dau mîna trecînd, și a eternității noastre, aici, lecția la care participă zilnic 20 000 000, fiecare cu inima și cu brațele, cu mintea și cu amintirile, cu tot ceea ce are mai bun și mai durabil.

Dar cine — în școli — trebuie să fie profesorul de patriotism ? Cine trebuie să găsească acele cuvinte ale comunicării, care dincolo de formulele chimice, de anul nașterii lui Titu Maiorescu sau Miron Radu Paraschivescu, dincolo de semnele de punctuație și de anii tratativelor și tratatelor, dincolo de specialități și domenii — să întărească sufletul tînăr „pe altarul de lumini al Sfintei Patrii", cum spunea, minunat, într-o poezie Eugen Jebeleanu ? Cine este profesorul de patriotism ? Cine să-i cheme pe copii — în mod permanent — la lupta fără sfîrșit a patriei ? Cine să zidească purele lor conștiințe în jurul celui mai fierbinte ideal : libertatea patriei și a oamenilor săi, demnitatea și construcția națională ?

Și pentru că sîntem comuniști, și pentru că tot ceea ce e al patriei ne atinge, și pentru că lecția patriotismului este singura lecție fără recreație și fără vacanță, se cuvine — cred — ca TOȚI dascălii din această țară să fie profesori de patriotism.

Nimic nu e mai bun, nimic nu e mai înălțător, nimic nu e mai sfînt ca Patria ; chipul cel mai apropiat al universului, pămînt al soarelui și al ninsorii, Patria fără moarte, Patria mormintelor strămoșilor noștri și a leagănelor copiilor noștri. acum și pururea, Patria.

Cu capetele plecate de atîta iubire, cu ochii aprinși, cu sufletele pure, cu conștiințele limpezi și grave, ce altceva ar putea să ne preocupe mai mult și mai adînc decît Lecția de patriotism, slujirea Patriei Socialiste, rațiunea noastră de a fi ? Lecția de patriotism ai cărei profesori trebuie să fie toți dascălii acestei țări.

ADRIAN PĂUNESCU

Arta educatorului (II)

Mi-aduc aminte și astăzi cu oroare de pedepsele fizice pe care le primeam, acei mai zburdalnici dintre noi, din partea învățătorului. Pedepselor, să le zicem morale, ca „ieșitul la colț", sau „în genunchi", li se adăugau : lovitul palmelor — bine întinse, pentru ca durerea simțită să fie cît mai ascuțită — cu muchea unei linii, numărul loviturilor crescînd cu „gravitatea" faptei, trasul de urechi și, în sfîrșit, lovitul obrajilor cu palmele. Îmi ard și acum obrajii cînd mă gîndesc la o palmă primită în clasa a IV-a (a opta, în numerotarea actuală). M-am simțit umilit ca om, și sentimentul acesta de umilință nu mi l-au putut smulge nici anii, nici evenimentele care s-au perindat în cursul vieții mele. Sper din suflet că asemenea „reguli" pedagogice, odinioară în floare, au dispărut pe deplin.

Profesorul care recurge la bătaie, renunță prin aceasta la ceea ce constituie fondul calității sale de educator, posibilitatea de a comunica, de a transmite, de a convinge, pierzînd astfel calitatea însăși de profesor și chiar, în bună măsură, pe aceea de om.

Trebuie să mărturisesc că, trecînd peste perioada acestor „experimente" pedagogice, am întîlnit, mai tîrziu, începînd chiar cu primii ani ai liceului, profesori care au știut să ne transmită, o dată cu știința, întreaga căldură a sufletului lor. Pe acești profesori nu i-am uitat niciodată și am încercat să fiu asemenea lor. Ei au fost educatori adevărați, totali, în sensul pe care îl înțelegem noi astăzi.

Dar profesorul de astăzi ?

În pragul ușii clasei pe care o deschide, el trebuie să se scuture de toate grijile, necazurile și preocupările — altele decît acelea care privesc pe tinerii săi ucenici. Intrarea sa în clasă trebuie să fie dorită și nu temută. Gesturile și vorbirea trebuie continuu supraveghiate. Nu numai vorba și mișcările, dar și portul, care trebuie să fie corect, fără ostentație.

Iar atunci cînd își expune lecția, profesorul trebuie să știe să participe, împreună cu elevii săi, la bucuria descoperirii descoperite, să aducă la suprafață, din străfundul amintirilor sale, toți fiorii resimțiți atunci cînd el însuși a primit buchetul de cunoștințe pe care îl transmite la rîndul său mai departe, îmbogățit și înfrumusețat.

Căci pentru elevii săi, profesorul trebuie să fie nu numai un model de profesor, dar cel puțin în aceeași măsură un model de om pentru viitorii oameni.

Liviu Nicolescu

ÎN ACEST NUMĂR:

Cincinalul 1971—1975 : Coordonate privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală

Consultație : Conținutul și caracteristicile fundamentale ale epocii contemporane

La Recea Făgărașului se face învățămînt modern.

ACCENTE

Un mare umanist

Luni 29 noiembrie 1971, la București a avut loc adunarea festivă consacrată împlinirii a 175 de ani de la nașterea istoricului, umanistului, democratului, luptătorului revoluționar pentru cauza eliberării sociale și politice, a înfrățirii dintre poporul român din Transilvania și sași, maghiari, secui, *Stephan Ludwig Roth*. În cadrul acestei adunări — organizată de Academia de științe sociale și politice și Consiliul oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România, personalitatea lui Stephan Ludwig Roth a fost evocată de către prof. univ. Vasile Maciu de la Universitatea din București și Mihail Kroner de la revista „Karpaten Rundschau".

În semn de omagiu adus figurii marelui om de cultură, la Mediaș a avut loc o adunare festivă unde la liceul care poartă numele lui Stephan Ludwig Roth a fost dezvelit un bust al acestuia, operă a sculptorului Kurt Handel, și a fost așezată pe clădirea liceului o placă memorială.

I. r.

Cui folosește?

Un nu știu cine, care semnează cu P., cu S. sau nu știu cum, și care în viața lui nu a umblat pe la țară și nu are nimic de lucru, zice că s-a apucat să facă un inventar al elementelor care populează decorul unor poezii. După ce întreprinde acest inventar, respectivul S. rămîne consternat. Consternat nu de descoperirea unor lipsuri colosale ori a unor fraude meșteșugite, cum se întîmplă uneori la inventare, ci consternat de descoperirea unor păstori cu bîta și oile lor, a drumurilor de țară, a gardurilor, clopotniței și a unui cimitir.

Și nu ar fi fost nici un păcat de ar fi rămas cu adevărat consternat și n-ar mai fi fost capabil să ne fericească pe noi cu justele și teribil de exacte considerații, directive și îndrumări încropite după șocul consternării. Nenorocirea noastră este tocmai că s-a trezit și vine și ne fericește cu de-a sila.

Am vrea să trecem la fondul problemei dacă nu s-ar cere lămurite niște chestiuni prealabile. În primul rînd trebuie să știm și noi pe ce temei a fost ales acest S. pentru a fi învestit cu dreptul și misiunea de a inventaria poeziile românești? Apoi, de ce a inventariat numai unele și nu pe toate? Ori le-a inventariat numai pe acelea care nu i-au plăcut lui? De asemenea e necesar să știm cu exactitate care sînt acele unele, cîte sînt din totalul tuturor

poeziilor și mai ales cine sînt autorii lor? Nu de alta, dar poate respectivii autori l-ar putea informa pe S. care-i problema păstorului și a oilor lui.

În momentul de față noi sîntem înclinați să credem că S. nici nu a făcut inventarul de care vorbește și că totul este o invenție. Gravitatea constă în aceea că, pe baza invenției, inventatorul acuză și acuză în public. Pe noi și pe oricine altcineva ne interesează dacă și ce dovezi a avut S. în momentul în care a scris articolul și nu pe cele ce și le va confecționa **pro causa** după punerea în gardă prin aceste rînduri. Convinși de faptul că n-a avut, nu putea să aibă și nici nu poate să-și procure astfel de probe, sfătuim arzător pe păstorul cu oile să-l ia serios la întrebări pe acest S. și să vadă ce a avut cu el, cu oile și drumurile lui. Întrebarea este cît se poate de legitimă, căci el, păstorul, cu oile lui, îl tolerează pe acest S., și nu invers. Și îl tolerează de sute de ani și nu de ieri de azi.

Rîndurile la care ne-am referit surprind cu atît mai mult cu cît ele apar tocmai acum, în noul climat determinat de tezele din iulie și de lucrările recentei plenare a C.C. al P.C.R. Cei care ani de-a rîndul ne-au dat lecții, în loc să stea acum să mediteze, vin și răstălmăcesc din nou voința, programul și gîndurile partidului și națiunii. Dacă cei ca S. nu au citit expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., ori nu au înțeles-o, îi sfătuim să o mai citească o dată. Secretarul general al partidului, acest mare fiu al poporului român, care s-a născut și a copilărit la țară nu a spus și nici nu putea să spună că în poezia noastră abundă elementele legate de popor și de viața lui, ci a spus că aceste elemente sînt prea puține. „Avem nevoie de o artă care să fie suflet din sufletul poporului — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — să redea și greul și bucuria și visurile spre viitor ale oamenilor muncii, o artă izvorîtă din realitățile națiunii noastre, profund umanistă". Poezia noastră a oglindit prea puțin viața și preocupările fundamentale ale diferitelor segmente ale poporului român, și nu prea mult.

Titus Păcuraru

Bună dimineața, copii!

În fiecare dimineață ne întîlnim pe calea undelor cu preșcolarii grădinițelor noastre, cu școlari ai primelor clase. Vin la întîlnirea aceasta matinală copii de toate vîrstele din orașe și sate și duc cu ei, în cele cîteva minute (poate prea scurte pentru tot ce-ar putea să ne spună) întreg universul copilăriei, întreaga bogă-

ție și varietate de preocupări, de probleme, de dorințe și vise care, la vîrsta lor, sînt inepuizabile. Aflăm astfel, la primele ore ale dimineții, la ce literă din abecedar au ajuns puștii din clasa I de la școala din Bolintin, de pildă, sau la care lecție de geografie sînt cei dintr-a IV-a. Știm ce „material de construcții" preferă și ce construiesc micii constructori de la o grădiniță din Botoșani, de-a ce-i place să se joace mai mult și mai mult grupei mari de la grădinița din Suceava. Copiii din Baia Mare, aflați la respectabila vîrstă de 10 ani, ne spun că au meșterit cu mîinile lor o rachetă de toată frumusețea. Alții, că au scris prima poezie. Ascultăm, de asemenea, mărturisirile unor puști, rostite cu cea mai mare sinceritate, asupra preferatelor lor sportive sau pe cele ale unor fetițe despre faptul că nu prea-și ajută mama la treburile casei. Luăm parte la mult disputatele lor întreceri sportive, la serbările lor, la joaca lor, la toate bucuriile și micile lor necazuri. Reconfortantă prin prospețimea și spontaneitatea eroilor săi, și, firește, prin priceperea celor ce o alcătuiesc, emisiunea „Bună dimineața, copii" reușește să fie (mai ales atunci cînd comentariul reporterului intervine rar, sau cînd răspunsurile copiilor nu sînt pregătite) o oglindă fidelă a copilăriei, cu toate marile și micile sale probleme și întrebări, un foarte sensibil detector al bogatei game de sentimente, de reacții pe care vîrsta lor le presupune.

M. Robea

Dimitrie Stelaru

A murit Dimitrie Stelaru, unul dintre cei mai de seamă poeți români contemporani. De-acum, secara și izma vor foșni primăvara fără el.

A fost ca un copil! Tăcerea lui, rîsul lui, ochii..

S-a strămutat între astre, cum îl arăta și numele — de o seamă cu ele.

În ora fantastică a trecerii sale dincolo, steaua lui s-a întunecat o clipă de lacrimile noastre. Numai o clipă! Căci o explozie interioară — declanșată de cine știe unde — i-a dat strălucire mai mare și veșnică.

A murit Dimitrie Stelaru, ca să trăiască etern.

Dim. Rachieț

RĂSPUNDEM CITITORILOR

● **Günther Guggenberger, comuna Cristian, Brașov,** cere lămuriri cu privire la plata cu ora a celor care înlocuiesc un cadru didactic, aflat în concediu fără plată.

Potrivit prevederilor H.C.M. Nr. 450/1969, în unitățile școlare din învățămîntul de cultură generală, pot fi plătiți cu ora numai cei care înlocuiesc personalul didactic aflat în concediu medical și de maternitate, care îndeplinește obligațiile militare sau a primit sarcini în aparatul de stat sau organizații obștești.

Rezultă deci că în cazul celor aflați în concediu fără plată (indiferent motivul), suplinirea se asigură, de conducerea școlii, prin lărgire de sarcini sau prin angajarea unui suplinitor plătit cu salariu tarifar (nu prin plata cu ora). În acest caz, suplinitorul poate fi un pensionar sau o persoană care nu mai îndeplinește o altă funcție retribuită cu salariu tarifar (eventual, cu alt cadru didactic cu normă incompletă, care-și poate întregi norma pe durata acestei supliniri, pînă la echivalentul unui salariu tarifar pentru o normă completă).

● **Dimitrie Otavă, comuna Simand, Arad,** cere unele lămuriri în legătură cu salarizarea profesorilor titulari, care nu au obținut definitivarea în învățămînt.

Conform Statutului personalului didactic, profesorii titulari care împlinesc o vechime în învățămînt mai mare de 3 ani, nu pot primi salariul tarifar de bază (3—5 ani), decît dacă au obținut și definitivarea în învățămînt pe bază de examen. Pînă la definitivarea în învățămînt, ei au calitatea de profesori stagiari și se plătesc cu salariul stabilit pentru „anul 2—3".

Același salariu li se acordă, în această situație, chiar dacă au împlinit o vechime în învățămînt de peste 5 ani.

După obținerea definitivării în învățămînt, li se acordă salariul tarifar de bază (3—5 ani) sau gradația 1(5—10 ani) în raport de vechimea pe care au împlinit-o.

Această dispoziție nu se aplică suplinitorilor, care nefiind titulari — deci putînd fi înlocuiți oricînd de un cadru didactic titular — beneficiază de salarizarea prevăzută de H.C.M. nr. 2 841/1968, potrivit condițiilor de studii stabilite pentru funcția didactică îndeplinită și stagiul recunoscut în învățămînt, fără a li se cere și condiția obligatorie a definitivării.

EDUCAȚIA GÎNDIRII

Pregătirea pentru viață a tineretului nu este exclusiv legată numai de transmiterea și însușirea unor deprinderi practice care poate fi făcută fie în școală, fie în afara ei. Procesul de captare, cultivare și șlefuire a gîndirii omenești este un proces mult mai complex și cu implicații extrem de diverse nu numai în viața individului, ci și în viața societății. „Fiecare om în parte, spunea Heine, este o lume care se naște și moare o dată cu dînsul, sub fiecare piatră funerară zace o istorie a lumii".

Omul nu poate fi niciodată comparat cu un automat, oricît ar fi de perfect și de amplificat acesta din urmă.

Omul este înzestrat cu o însușire nobilă, superioară, cunoscută sub numele de capacitatea de gîndire. Nici ideea creatoare n-a apărut însă niciodată pe un teren spiritual necultivat, așa cum recoltele superioare nu apar pe soluri neîngrijite. De aici derivă marele rol care-i revine școlii în educarea gîndirii omenești. Într-o măsură oarecare și familia și colectivul de muncă influențează într-un fel sau altul gîndirea tînărului, dar rolul decisiv în educarea gîndirii îi revine aproape în exclusivitate școlii. Încercarea de a găsi tipare gîndirii omenești, de a-i stăvili elanurile, de a crea baraje artificiale în calea acesteia este sortită, fără îndoială, eșecului. Ideile, care sînt rodul gîndirii creatoare omenești, se revarsă asemenea torentelor montane și distrug tot ce-i perimat în cale. Au existat perioade în istorie cînd chiar idei de geniu au fost plătite cu viața de către posesorii lor. Pentru un adevăr elementar, care se învață azi în primii ani de școală, Giordano Bruno a fost ars pe rug. Ce jertfă mai înălțătoare poate cere azi omenirea decît supremul sacrificiu în slujba unei convingeri care la un moment dat îți aparține numai ție?

Dar metalele nu pot fi extrase din steril oricît ar fi de perfecționate procesele tehnologice pe care le utilizăm. Aceasta cu atît mai mult pentru metalele rare. Filonul prețios al unor idei de geniu care au revoluționat știința a apărut în urma unei munci laborioase, bazată pe sinteza a tot ceea ce creaseră mai important predecesorii. Din vid spiritual și din gîndire lipsită de flexibilitate nu pot fi preparate diamante. De aci derivă necesitatea ca prin procesul instruirii să sporim permanent portofoliul de cunoștințe al tineretului. Acest deziderat este numai o condiție de necesitate, dar nu și de suficiență. Fără cealaltă latură de educare permanentă a modului de gîndire a tineretului, nu se poate însuși o capacitate de selecție. În expunerea prezentată la plenara din noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la sporirea rolului școlii în procesul de instruire și de educare a tinerei generații, sublinia: „Avem datoria să creștem un tineret cu un larg orizont spiritual, înarmat cu tot ceea ce a creat mai bun omenirea în domeniul cunoașterii, cu cele mai noi cuceriri ale științei universale. Fiecare educator, învățător și profesor din întregul sistem de învățămînt trebuie să fie un bun specialist în domeniul său cît și un educator comunist. Numai îmbinînd aceste două calități, cadrele didactice își vor putea îndeplini în bune condiții sarcina de înaltă responsabilitate și onoare pe care o au în formarea tinerei generații".

Dacă din școală elevul pleacă fără a cunoaște un amănunt sau altul de la diferite discipline, în epoca atîtor dezvoltări explozive, nu constituie un fapt de îngrijorare. Dacă elevul părăsește băncile școlii fără a stăpîni perfect capacitatea de gîndire, fără a fi capabil singur să selecteze, să descifreze și să elimine neesențialul este o adevărată tragedie. Tineretul trebuie învățat să gîndească. Cine consideră că timpul de gîndire e timp irosit se înșală. Capacitatea de gîndire nu se moștenește, ci se însușește de către fiecare prin efort propriu. Flacăra veșnic vie a spiritualității umane se alimentează permanent din nesecatul izvor al gîndirii omenești.

MARIN RĂDOI

Luchian

Peisaj

COORDONATE PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE CULTURĂ GENERALĂ

CINCINALUL 1971 – 1975

În programul amplu de dezvoltare economică-socială a țării noastre pînă în 1975, dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului de cultură generală se înscrie printre obiectivele de seamă, exprimînd grija permanentă cu care este înconjurată școala și preocuparea consecventă pentru educarea tinerei generații corespunzător cerințelor societății noastre socialiste în plin avînt.

În ansamblul preocupărilor de a ridica nivelul general de instruire al tinerelor generații, astfel încît acestea să răspundă cerințelor revoluției tehnico-științifice și exigențelor societății noastre socialiste, o covîrșitoare însemnătate o are **realizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani.**

Rezultatele obținute pînă acum constituie premise temeinice pentru îndeplinirea acestei sarcini. Școala generală este frecventată de aproape 3 milioane de elevi. Numărul promovaților clasei a VIII-a care frecventează clasa a IX-a reprezintă aproximativ 75% din tinerii care, după promovarea clasei a VIII-a, nu continuă studiile în învățămîntul liceal, profesional sau ucenicie la locul de muncă. În numeroase localități, precum și în unele județe întregi cum sînt Ialomița, Brașov ș. a. aproape toți promovații clasei a VIII-a frecventează cursurile liceale, profesionale sau ciclul terminal al școlii de 10 ani.

Ritmul de dezvoltare a școlii de 10 ani în vederea generalizării acesteia pînă în anul 1973, implică eforturi susținute din partea personalului didactic, al autorităților locale, în vederea organizării școlilor de 10 ani în toate localitățile unde sînt efectivele necesare de elevi și pentru consolidarea unităților înființate.

Schimbări esențiale au loc și în învățămîntul liceal, atît în ceea ce privește diversificarea pregătirii tinerilor pe această treaptă de învățămînt cît și cu privire la conținutul său. Formarea profesională în cursul cincinalului, a peste un milion de cadre, din care aproape un sfert cu pregătire medie de specialitate, implică o **reconsiderare a structurii planului de școlarizare în învățămîntul liceal.**

Procesul de diversificare vizează extinderea liceelor de specialitate, precum și crearea unor noi tipuri de unități în vederea modificării proporției între numărul locurilor în licee de cultură generală și licee de specialitate. Este demn de subliniat faptul că în acest an școlar raportul dintre numărul locurilor în anul I din liceele de cultură generală și liceele de specialitate a devenit de 2 la 1, față de 4 la 1 cît era cu doi ani în urmă. În următorii ani, evoluția învățămîntului liceal va înregistra o extindere a liceelor de specialitate astfel încît acestea să fie preponderente față de liceele de cultură generală.

Diversificarea învățămîntului liceal se realizează și în însuși structura și conținutul liceelor de cultură generală. În acest consens, pentru stimularea aptitudinilor elevilor care obțin rezultate deosebite la unele obiecte de învățămînt, ținînd seama de rezultatele bune obținute de absolvenții claselor speciale de matematică, fizică, chimie, biologie se va extinde rețeaua acestor clase.

Concomitent cu organizarea unei rețele variate de clase speciale se va extinde numărul liceelor cu profil științific, de matematică, fizică, chimie sau biologie. În același timp, gruparea unor anumite profile, în aceeași unitate, oferă posibilitatea creării unor condiții didactice corespunzătoare (laboratoare, cabinete științifice și tehnice) și permite o mai bună utilizare a personalului didactic.

Un fapt inedit în structura învățămîntului liceal îl constituie organizarea liceelor cu program aplicativ. În aceste unități, pe lîngă pregătirea de cultură generală, elevii dobîndesc și o formare tehnico-practică orientată spre un anumit profil, care-i abilitează pentru exercitarea unei profesii.

În strînsă legătură cu dezvoltarea rețelei școlilor generale și a liceelor, învățămîntul de cultură generală se orientează spre o **legătură tot mai strînsă cu producția, spre intensificarea pregătirii tehnico-practice a elevilor.**

Rezultatele obținute în această direcție, în acest an școlar sînt încurajatoare. Pretutindeni, se desfășoară, cu o intensitate caracteristică acțiunilor de mare amploare inițiate de partid, o vastă acțiune de creare de laboratoare și ateliere, precum și de dotare a acestora. Este concludent pentru ritmul în care se desfășoară această acțiune, faptul că în școli generale și licee au fost amenajate aproape 5 000 de ateliere, și tot atîtea școli din mediul rural dispun de loturi școlare.

Evident că oricîte eforturi s-ar depune pentru organizarea laboratoarelor și atelierelor-școală, crearea acestora nu este îndestulătoare, prin ele însele, pentru realizarea obiectivelor majore ale educării elevilor prin muncă. Este necesară o temeinică organizare a activității elevilor, pentru folosirea integrală a capacităților de lucru, stabilirea unei legături strînse a lucrărilor practice cu ceea ce elevii au învățat la cursuri, ordonarea rațională a lucrărilor astfel încît să-i familiarizeze pe elevi cu procesele de lucru din anumite domenii ale producției materiale.

Schimbărilor profunde, esențiale care intervin în structura și în conținutul învățămîntului de cultură generală le sînt asociate **restructurări și în ceea ce privește concepția asupra sistemului de predare din învățămîntul nostru.** Orice proces de îmbunătățire a învățămîntului presupune, în mod necesar, perfecționarea metodelor de învățămînt și a mijloacelor didactice. În acest scop, se impune o amplă și profundă renovare a procesului de învățămînt prin introducerea unei concepții noi asupra activității didactice, care să asigure stimularea capacităților de investigare și creativitate a elevilor, abilitarea acestora în însușirea tehnicilor de învățare, a capacității de aplicare a cunoștințelor, în mînuirea aparatelor de laborator.

Îndeplinirea sarcinilor ce revin învățămîntului solicită folosirea la maximum a capacității de organizare a autorităților școlare, folosirea întregii experiențe și a energiilor creatoare ale personalului didactic, slujirea cu devotament a înaltelor țeluri de educare comunistă a tinerei generații.

ION T. RADU

PARADIGME

DISCIPLINELE ABSENTE

Ca în toată lumea, profesorii pentru învățămîntul secundar de cultură generală sînt formați în cadrul universităților sau institutelor pedagogice. Există – în lumea de azi – un curent de gîndire care susține că cea mai bună pregătire a profesorilor se obține în cadrul universității, alături de alte specialități, eventual alături de alte profesii. Un alt curent susține că institutele pedagogice au marea virtute de a furniza viitorilor profesori secundari cunoștințe mai legate de practicarea profesiunii ce și-au ales, tocmai datorită acelor noțiuni de pedagogie care la universitate mai întotdeauna sînt lipsă la apel.

Oricare ar fi soluția prevalentă (și în realitate la noi se practică cu egală eficiență ambele căi), institutele pedagogice trebuie considerate, fără nici un fel de rezervă, drept institute de învățămînt superior. Dacă, într-adevăr, în locul cuvîntului „pedagogic" ar figura în titlul lor adjectivul „universitar", s-ar oglindi mult mai exact caracterul pe care legea și sistemul vor să li-l imprime. De altfel, în unele locuri, institutele pedagogice s-au unificat în acest an cu universitățile (ca la București, Cluj, Iași, Timișoara și Craiova), iar în alte părți (cum este Brașovul), ele au săltat la un rang universitar plin. Cînd, totuși, ele există în mod distinct, institutele pedagogice trebuie – evident – să-și exercite din plin calitatea de a fi mai apropiate de procesul pedagogic decît orice alt tip de instituție de învățămînt superior.

Ei bine, la o examinare a disciplinelor ce figurează în planurile de învățămînt de la aceste institute se constată foarte repede unele absențe greu de justificat.

Faptul în sine, al discrepanței, nu este nou. Li se întîmplă într-adevăr tuturor absolvenților din lume ca, puși în fața meseriei pentru care s-au pregătit, să trebuiască repede să dreseze un bilanț al cunoștințelor pe care le folosesc și să constate, cu acest prilej, și numărul mare de cunoștințe care le-ar folosi dacă le-ar fi dobîndit la timp.

Iată cîteva discipline care nu-și găsesc încă locul, nici în cadrul celor două semestre ale programului de pedagogie din anul I, nici în semestrul rezervat metodicii specialităților, ci sînt înghesuite în două-trei ședințe de cîte două ore, unde este vorba de munca directorului de școală. Pus să asiste la lecții de practică predate în mod empiric, studentul nu are de loc senzația că s-ar găsi în fața unei discipline constituite, ba chiar a unei științe în plină înflorire. Pentru el, știința este – într-o primă accepțiune – ceea ce intră în titlul unui curs și face obiectul unei examinări severe.

Prima disciplină care se dezvoltă sub ochii noștri, și de care orice profesor are nevoie mai mult decît de toată istoria pedagogiei la un loc, este economia învățămîntului. **Învățămîntul este un sistem. El are „intrare", „ieșire", „prelucrare" și o anumită funcție de rentabilitate care poate să fie calculată. Un premiu Nobel i-a fost acordat marelui economist olandez Tinberghen, care este și Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj, nu pentru rezultate obținute în domeniile clasice ale economiei cum ar fi, de exemplu, comerțul materiilor prime, sau economia industriei, ori studiul rentabilității oceanelor, ci pentru că a făcut un** model economic al învățămîntului, **cu aplicare în țările în curs de dezvoltare.**

A doua disciplină lipsă la apel este planificarea învățămîntului, **ai cărei cunoscători, destul de rari, sînt experți tot atît de mari și de importanți ca și geologii care știu să descopere bogatele zăcăminte de minerale ascunse în tainițele pămîntului. Planificatorul de învățămînt nu poate fi identic cu planificatorul altor ramuri ; el trebuie să fie în mare măsură sociolog și îi este imposibil să se dispenseze de metodele matematice.**

Gestiunea școlară este o branșă de onoare a managementului **sau** științei conducerii. **Există, după cum se știe, în afară de managementul general, o știință a conducerii pe ramuri ; dar există, în același timp, și o știință a gestiunii școlare, cu nimic mai prejos, sub raportul valorii teoretice și a consecințelor practice, decît celelalte. De finanțele școlare și de bugetul școlii se izbește profesorul înainte de a fi apucat să rostească primele cuvinte la vreo tablă. Ignorarea lor îl duce la situația de a crede că în materie financiară se poate improviza sau că se pot clădi localuri și că se pot organiza acțiuni fără fundamentul precis al studiului resurselor materiale.**

Există o legislație a muncii, există o legislație sanitară, există multe alte tipuri de legislații. Sînt impresionat de numărul redus de specialiști în legislație școlară. **Iată încă o disciplină la care s-ar putea da teze de doctorat, la care s-ar putea aduce contribuții vitale pentru bunul mers al sistemului școlar.**

Demografia **este, de asemenea, o preocupare științifică în strînsă legătură cu procesul educativ. Demografiei, în ultimă instanță, îi datorăm faptul că avem subiecții sistemului școlar. Cine s-ar putea încumeta să facă organizare științifică în materie de învățămînt, ignorînd pur și simplu faptul că în 1973—1974 contingentul de copii care se vor așeza pe băncile școlare se va dubla aproape, în raport cu alte generații anterioare ? Pentru prima dată în**

MIRCEA MALIȚA

(Continuare în pag. a 8-a)

NICOLAE GRIGORESCU

Fetiță

Selecția și Orientarea Profesională

Volumul „Selecția și orientarea profesională", editat de Centrul de Documentare al Ministerului Muncii în acest an și elaborat de trei specialiști în problemă (dr. Constantin Botez, M. Mamali și P. Pufan), îmbină documentarea teoretică cu date ale experienței practice, obținute printr-o îndelungată activitate în laboratoarele uzinale din țară.

O caracteristică esențială a volumului constă în viziunea mai bogată a problemei orientării și selecției profesionale, integrată într-un cîmp mai larg de preocupări (organizarea științifică a muncii, cerința obiectivă a producției moderne, — capitole redactate de C. Botez, — organizarea științifică a uceniciei; integrarea profesională a tinerilor muncitori și colectivul de muncă — capitole redactate de P. Pufan).

Prezența numai a acestor capitole indică o orientare care depășește punctul de vedere psihotehnic, punînd accentul pe psihosocial, pe strădania de umanizare a muncii.

În capitolele cu un caracter mai tehnic (Analiza muncii și monografia profesională; Diferențele individuale și importanța lor pentru activitatea profesională; Metode de investigare a trăsăturilor psihice — redactate de M. Mamali — se desprinde, de asemenea, preocuparea pentru adoptarea metodologiei la cerințele societății contemporane, la trebuințele actuale determinate de efortul general în construcția socialismului.

Cunoașterea aptitudinilor, pronosticul succesului profesional pe această bază sînt indicate ca un aspect al cercetării posibile și sînt completate cu mijloacele de investigare a personalității (interese, aptitudini, aspirații, motivații). Analiza contextului social-cultural, cunoașterea grupului de apartenență și a colectivului de muncă sînt incluse în capitolele menționate și formează firul conducător al expunerii istorice cu privire la dezvoltarea problematicii respective (Profesiunea — capitol redactat de P. Pufan și studiul profesiunilor, evoluția profesiunilor — capitol redactat de C. Botez).

În acest moment istoric de mobilizare generală, în vederea măririi producției, a asigurării unei calități superioare prin participarea conștientă a tuturor oamenilor muncii la procesul de industrializare, lucrarea despre selecția și orientarea profesională reprezintă o contribuție științifică și de interes practic imediat. Ea se adresează specialiștilor psihologi și psihologilor sociali din industrie, cadrelor din conducerea întreprinderilor a căror participare și cunoaștere a limitelor selecției și orientării profesionale este necesară și poate constitui un instrument de informare și de lucru pentru consilierii de orientare școlară și profesională din învățămînt.

Ne îngăduim să facem totuși două obiecții: una privind pe autori și alta pe editor, Centrul de documentare și publicații al Ministerului Muncii. Introducerea a două capitole separate despre orientare profesională și selecție profesională, care constituie titlul cărții, alături de alte 9 capitole importante, dar incluse în problematica respectivă (parte alături de întreg), ni se pare inadecvată.

Dezvoltarea istorică a problemei, importanța ei, ar fi putut fi completată — după părerea noastră — cu un capitol amănunțit metodologic, evitîndu-se astfel și unele repetări inevitabile în actuala repartizare a materialului pe două capitole.

În ceea ce îl privește pe editor, considerăm că distribuția cărții, care reprezintă un interes mai larg, nu trebuia să fie restrînsă la repartizarea ei prin întreprinderi, ci pusă în vînzare prin librării, într-un număr mai mare de exemplare, accesibile tuturor celor interesați în cunoașterea unei probleme foarte actuale.

CONSTANTIN ZAHIRNIC

Lepturariu

Istoria literaturii și studiul ei în școală

Punem alături două cărți, apărute la distanță de jumătate de veac între ele: **Culegeri literare** (partea I—II) apărută la ed. Socec în 1891 (reproducînd în mare măsură **Almanahul** literar ilustrat Socec și Teclu din 1886) și **Histoire de la litérature roumaine** de P. V. Haneș, apărută la Ernest Leroux (Paris) în 1934, cu o prefață de Mario Roques.

De ce această apropiere?

Antologie prima, tratat a doua — amîndouă reprezintă însă acte de conștiință, deci de apreciere și ierarhizare față de literatură.

Trebuie să trecem la prima peste unele considerente ca acestea: Caragiale lipsește, căci **Culegerile** fiind de inițiativă junimistă, nu puteau include, chiar în 1891, pe acela care-l acuzase pe Maiorescu de a fi profitat bănește, în urma editării lui Eminescu; lipsește și Macedonski, aflat în conflict iremediabil cu Junimea.

Trebuie să avem în vedere și la a doua altfel de considerente: Sadoveanu, Galaction, Goga lipsesc, însă autorul avea în vedere, cum se spune în prefață, „producțiile literare ale României pînă în primii ani ai secolului «XX»". Totuși, Gîrleanu, Iosif, Cerna, Al. Mateevici figurează, deși scrisul lor se realizează abia în acești „primi ani" ai noului ciclu — dar se și încheie — încît e justificată prezența lor și lipsa celorlalți.

Observații ca acestea se mai pot face, însă nu ele stau în obiectivul rîndurilor de față. Problema urmărită e alta — aceea a reliefului pe care-l au unii scriitori într-o epocă, apoi în altă epocă, și consecințele acestei situații din istoria literaturii pentru programa școlară de studiu.

Iată, **Culegerile** de la 1886—1891 dau loc respectabil unor scriitori ca Iacob Negruzzi, Anton Naum, C. Bălăcescu, Andrei Bîrseanu, A. Chibici-Rîvneanu, E. Baican, Ollănescu-Ascanio, D. R. Rosetti, T. Robeanu, V. A. Urechie. Dintre aceștia, primul este numai menționat în **Istoria literară** din 1934, iar ultimului i se acordă o pagină de prezentare, mai mult în latura de istoric, om de cultură; despre literatura lui — trei rînduri.

Însă ceilalți opt lipsesc. Lumina lor se stinge de tot în jumătate de secol pentru istoricul literar din 1934 — care, totuși, dădea loc larg lui Nicoleanu, Crețeanu, Sihleanu, Petrino, Depărățeanu, I. Nenițescu, J. B. Hértrat, Ion Adam, iar pe Haralamb Lecca îl prezenta mai amplu decît pe Macedonski, Delavrancea, Duiliu Zamfirescu, pentru a nu mai vorbi de Creangă, unde există cel puțin argumentul dificultății traducției și cantitatea redusă a operei.

Problema esențială trebuie numaidecît enunțată: **pentru istoria literară** luminozitatea operei unor scriitori poate să crească sau să scadă cu timpul. O selecție se operează oricum și mai ales o ierarhizare, o situare în planul valorilor, criteriile fiind deopotrivă estetice și social-umane. Lucrul este cunoscut și nu trebuie să se insiste asupra lui.

Însă **pentru școală**, lucrurile stau oare la fel? Hotărît, nu! Nu trecerea timpului și filtrarea inerentă a valorilor unei epoci prin unghiul de vedere diferit al altei epoci sînt determinantele prezenței sau lipsei unei figuri, unei opere din programa de studiu — sau nu în primul rînd ele. Dacă ne-am putea închipui o clipă că nimic nou nu s-ar mai crea în literatură de la un moment dat, în acest caz tabloul literar examinat mereu de școală ar fi compus din cam aceleași componente, doar în alt chip ierarhizate în anumite puncte, după scara de valori pe care ar stabili-o noile generații, noile epoci. Însă determinanta primă a unităților din galeria de bronzuri școlare este tocmai adaosul neîntrerupt de valori, necesitatea de a cuprinde noile opere și personalități, noile curente și modalități literare care exprimă în chip mai firesc noile epoci, umanitatea nouă, deci creșterea continuă a literaturii de la sporul de opere și dubla imposibilitate de a le cuprinde în primul rînd pentru că nu „încap" în numărul de ore afectate; în al doilea rînd, pentru că nu se poate mări numărul de ore dincolo de o anumită limită — fac indispensabilă înlocuirea unor nume mai vechi de altele mai noi. În istoria literaturii sporul amintit se raportează la patrimoniul existent anterior — în principal prin însumare; în școală, el o face prin eliminări și adaosuri — deci inerent prin înlocuiri.

Dacă e așa — practica ne arată că altfel nu e — atunci să avem neîntrerupt luciditatea efectuării acestui proces, atît pentru perioadele mai vechi, cît și pentru cele mai noi. E utilă o rediscutare a programei analitice, la treapta pe care o impune momentul în care ne găsim. De prea mult timp se aglomerează cu nume programa ultimilor ani de studiu ai școlii medii, fără să se producă, în mod corespunzător, părăsirea altor nume. Se ajunge pe această cale la un fel de dicționar, cu simple fișe, la un catalog, în loc să se realizeze studii, analize, sinteze, tipuri de interpretare etc. Ce se poate spune despre Bacovia în două ore sau în una? — cînd jumătate din acest spațiu e afectat examinării? Ce se poate spune, în chip asemănător, despre Iosif, Anghel, Cerna, Vlahuță etc.? Ce despre curente și școli, ce despre circulația unor motive, cum se poate urmări drumul unei direcții literare — nu pentru că **toate** direcțiile ar trebui urmărite în școală și cunoscute, dar pentru că neputîndu-se efectua normal acest lucru, atunci elevii trebuie să învețe **cum** se urmărește, cum se studiază o direcție literară, cum se studiază un număr de scriitori reprezentînd diferite curente, școli, direcții, modalități literare. O **simplificare** a programei, o diminuare a catalogului de nume ar duce la posibilitatea unei absolut necesare **aprofundări** a ceea ce se studiază.

Este evident că orice s-ar opera în această direcție este obligatorie prezența unora din personalități și a operelor capitale ale literaturii. Acestea vor rămîne o lungă perioadă, oricîte schimbări s-ar efectua în zonele următoare ale scării de valori. Ei vor prilejui și modelele de analiză, numele larg memorizabile, cu lecturi **integrale** ale operelor de bază, nu cu fragmente dintr-o mare aglomerare.

Trebuie știut dinainte că există și mari scriitori care nu pot fi incluși într-o programă gîndită în acest fel. În școala franceză, engleză, germană, cu literaturi avînd un lung și fertil trecut, lucrul se petrece mai demult. Literatura noastră e în situația care impune o astfel de procedare. Ajutătoare, manuale de istoria literaturii de mai restrînse dimensiuni, cu prezentări sintetice, pe curente și epoci, altele cu interpretări analitice cuprinzătoare, apoi antologii de tot felul, istorice, tematice, pe genuri etc., vor contribui la întregirea informației și la exemplificări, la completarea pentru lumea școlii — ultimele clase de liceu și universitatea — a tabloului istoriei literare de ansamblu.

Nu se poate spori la nesfîrșit numărul de nume în dauna profunzimii studiului. În orice caz, acum, în situația concretă, sporul inerent trebuie compensat începîndu-se a se lăsa în afară ceea ce aparține culturii mai mult decît literaturii.

Începînd cu degajarea valorilor literare de prim plan din ansamblul celor culturale și cu diminuarea catalogului de nume și de titluri, acordînd astfel mai multe ore de studiu fiecăreia din operele rămase în programă, vom face primul pas important către aprofundarea studiului literaturii în școală.

MIHAI GAFIȚA

ILIE CONSTANTIN

Despre poeți

Dacă vom trece peste ineficienta, dar frecventa expresie „poezii frumoase", dacă vom tolera, temporar, exclamația în locul demonstrației și pedanteria unui sistem de referințe, ce pare a urmări uneori flatarea criticilor citați și mai puțin nevoiașa lor pomenire, putem avea șansa de a aprecia la adevărata lui valoare un volum ca cel **„Despre poeți"**, publicat de **Ilie Constantin.**

Ce este de observat în cazul acestei cărți ?

Mai întîi, tentativa obiectivării : scriind despre poezie, poetul Ilie Constantin încearcă a se detașa de o prea particulară recepție, încearcă cu alte cuvinte să fie critic : „In ceea ce ne privește încercăm să înțelegem fiecare tip liric dinspre el însuși, să fim, pe rînd, un fel de partizani ai fiecărui autor valoros". Ilie Constantin nu se interpune între cititor și text, nu se constituie în parazit al operei și faptul este dintre cele remarcabile. Literatul român s-a dovedit, aproape fără excepție, vanitos, gelos, nedrept și chiar injurios cu colegul de breaslă. Cartea poetului Ilie Constantin, închinată cărților de poezie, nu este o culegere de sîngeroase execuții, așa cum ne-a învățat o nefericită tradiție literară. Nicăieri nu întîlnim injustețe premeditate, ierarhizări hazardate, afirmații prăpăstioase. Observații critice de mare severitate se află totuși în paginile acestui volum. Ele se emit chiar în cazul unor poeți pentru care evident că autorul are fie stimă, fie admirație. Transferul de instrumente nu este făcut întotdeauna pînă la capăt. Multe din recenzii sînt doar note pe marginea cărților, fără vreo riguroasă organizare. Multe nu depășesc nivelul simplei exclamații care nu este încă, se știe, critică. De multe ori autorul ne cere să-l credem pe cuvînt. Utilizarea excesivă a trimiterilor și a citatelor, obosește la un moment dat. Poetul critic rămîne însă credibil și convingător. El are și calitatea de a fi entuziast în fața poeților de vîrf ai contemporaneității și generos cu acei debutanți ce o merită, trăsătură pe care recenziile „Românieî literare" n-o vădeau și care se subliniază în acest volum. Caracterul de excepție al debuturilor lui Mihai Ursachi, Paul Tutungiu, Alexandru Grigore este afirmat fără crisparea geloziei. Momentele analitice de vîrf și sublinierile cele mai entuziaste, latură pe care înseși recenziile presărate în revistă n-o evidențiau la fel de puternic, îi sînt prilejuite de poeții cei mai importanți și interesanți ai momentului. Îi citățm în ordinea sumarului : Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Ion Alexandru, Dan Laurențiu, Constanța Buzea, George Alboiu, Gheorghe Pituț, Ileana Mălăncioiu. Reticentă în alte cazuri, limba criticului se dezleagă acum : „Poezia lui Adrian Păunescu are mișcarea amplă și vie a apelor oceanice cuprinse de taifun". „Un barbar (Ion Alexandru) a năvălit între poeții latini și cîntecul lui i-a amuțit, lire armonioase zac pe genunchii celor rămași în ascultare, în vreme ce glasul «inculț» al noului sosit vorbește cutremurător despre tainele mari ale lumii". „Hotărît... (Dan Laurențiu) este una dintre cele mai fascinante și mai puternice personalități ale poeziei românești actuale". Constanța Buzea e, pentru Ilie Constantin, „una din cele mai autentice și mai importante poete din cîte a dat literatura română, de la începuturi și pînă astăzi". „Rareori se întîlnește în lirica actuală un poet (Gh. Pituț) cu o mai marcată conștiință artistică".

Cîți critici au girat cu atîta lipsă de reținere și îndreptățire superioritatea literară a acestor poeți ? Privită din perspectiva care-i e proprie încercarea critică a unui poet, și nu din aceea a unui constrîngător criteriu sezonier, sinteza, cartea lui Ilie Constantin e o depășire a geloziei de breaslă și o dovadă a capacității unui scriitor de a se obiectiva în concluzii de bun simț privind poezia. Pentru cartea de critică a unui poet acesta nu e puțin lucru. Autorul aduce însă în noua sa postură ticuri și obiceiuri ce nu-s potrivite criticului. El compune cu dezinvoltură texte ce au numai aparența actului critic. Unele păcătuiesc prin platitudine ca analiza la Nicolae Labiș, altele suferă de o larghețe a tonului și a formulărilor care n-au nimic comun cu critica. Se apelează prea des la un stil conversativ, oral, sfătos, accente de veselie și pitoresc străpung și colorează pagina critică în momente neindicate. Semn că improvizatul critic se plictisește și are nevoie de divertisment. Tocmai marea familiaritate ne arată că autorul nu este, totuși, la el acasă în spațiul de asceză al criticii. Ceeace nu ne poate împiedica să apreciem cartea așa cum se cuvine.

M. UNGHEANU

TUDOR ARGHEZI: „Belșug"

Poezia *Belșug* este un cîntec ce aduce a rugăciune, închinat truditorilor pămîntului. Din acest punct de vedere, așezarea ei de către poet în ciclul *Cuvintelor potrivite*, apărut în 1927, este perfect îndreptățită.

O primă constatare care se impune în legătură cu poezia ce ne propunem să o analizăm este că, printr-un procedeu poetic specific lui Arghezi, titlul de *Belșug* nu corespunde întru totul conținutului celor cinci strofe. După toate dicționarele limbii române, *belșug* înseamnă *abundență, cantitate mare de bunuri materiale, prisos*, lucruri despre care nu este vorba în această poezie a lui Arghezi. Rămîne evident, în lumina celor constatate anterior, că poetul se referă la bunurile spirituale pe care le implică munca omului de la țară, a plugarului. Faptul se poate constata din chiar prima strofă :

El, singuratic, duce către cer / Brazda pornită-n țară, de la vatră. / Cînd îi privești împiedicați în fier / Par, el de bronz, și vitele-i de piatră.

O trăsătură fundamentală a poeticii argheziene este constituirea plastică — spre deosebire de mulți poeți de dinainte de el și dintre contemporani care puneau accentul pe muzicalitate — a imaginilor. „Spiritualizarea" muncii țăranului este sugerată oarecum cu mijloacele picturii : „brazda", pornită „de la vatră", din prim planul tabloului, urcă spre „cer", adică spre linia orizontului și a adîncului perspectivei. În celelalte două versuri, contemplarea omului, a vitelor și a uneltei trezește imaginea unei statuarii grandioase, lucrată în piatră și bronz. Evident, apropierea de artele picturii și sculpturii este un simplu procedeu de comparație în discutarea textului. Poet mare, Arghezi rămîne unul dintre cei mai autentici artiști ai cuvîntului și adîncimea, frumusețea o dată cu ea, stă în măiestria limbajului, în încărcătura de noi, inedite semnificații acordate verbului. Adverbul „singuratic" are înțelesuri multiple : *singur, unic, neștiut de nimeni ;* substantivul „vatra" sugerează vechimea poporului și statornicia ; verbul „a împiedica", urmat de complementul „în fier", duce gîndul la munca istovitoare a unui condamnat. Există apoi o mare economie de mijloace sintetice, bazată pe pendularea egală a frazei, în fiecare distih unde fiecare al doilea vers este construit prin enjembement : „El, singuratic, duce către cer / Brazda"— propoziție principală — „pornită-n țară de la vatră" — atributul complementului drept din principală ; invers, în distihul al doilea : acum în primul loc vine subordonata temporală „Cînd îi privești împiedecați în fier", urmată de principalele coordonate „Par, el de bronz, și vitele-i de piatră" (unde trebuie numaidecît observat că predicatul *par* servește de numitor comun pentru ambele propoziții în vederea aceleiași economii și simetrii a strofei, marcată fiind această simetrie prin alternarea rimei masculine cu cea feminină : *cer-fier, vatră-piatră*.

În cea de a doua strofă ne întîmpină enumerația : „Grîu, popușoi, săcară, mei și orz" și constatarea categorică : „Nici o sămînță n-are să se piardă". De *belșugul* în înțeles de abundență iarăși nu poate fi vorba și e clar de tot că enumerația semnifică din nou spiritualizarea. Că este așa o dovedește această extraordinară imagine, tipic argheziană, în care se sugerează comuniunea dintre terestru și astral :

Săcurea plugului cînd s-a întors, / Rămîne-o clipă-n soare ca să ardă.

De remarcat, tot aici, ușoarele abateri de la normele limbii literare prin forme dialectale *săcară* (în loc de *secară*), *popușoi* (în loc de *păpușoi*, eventual *porumb*) și *săcurea*, menite să sugereze vechimea îndeletnicirii agricole, pe întreg teritoriul românesc. (De observat, încă, fenomenul prezenței vocalei *ă* în loc de *e*, după consoanele dure — în exemple ca cele de mai sus — caracteristic graiului moldovean, transilvan, dar și oltean de nord, din ținutul Gorjului, locul de origine al părinților poetului).

Strofa a treia poate servi de argument pentru a demonstra faptul că un mare poet, precum Arghezi, ivit în pragul secolului al XX-lea, a cărui primă jumătate o domină prin creația sa, nu poate fi clasificat printre semănătoriști sau printre gîndiriști, curente literare îndeajuns de influente, primul la momentul 1900, cel de al doilea în perioada interbelică. Munca țăranului nu e de loc idilică, pămîntul se muncește greu, strofa este, în consecință, dominată de adverbele-complemente de mod : „ager", „cu dușmănie", „cu nădejde", „rotund". În anume chip, această a treia strofă marchează punctul de vîrf prin care trebuia afirmată măreția și frumusețea muncii dure. Se poate observa, din punctul de vedere al dispunerii accentelor prozodice, și o anume gradație între cele trei catrene : „*El*, sin-gu-*ra*-tic... *Grîu*, popu-*șoi*... *A*-ger, o-*ță*-lul...", troheii de început de strofă reliefînd, rînd pe rînd, omul, obiectul muncii și unealta. Dimpotrivă, iambii din capul celorlalte două catrene, mai potriviți stărilor pur lirice, fac trecerea spre spiritual, privind acum lucrurile pe ansamblul poeziei : „Din *plo*-pul *ne*-gru... E o-tă-*ce*-re...".

Imagistica se bizuie pe aceeași putere de impresionare plastică : Noaptea se desface „lină" din „plopul negru", ca dintr-un caier, care este însă „urzit cu fire de lumină" (pură abstracție impresionistică : nu mai sîntem la epoca lui Alecsandri, cînd plopul forma un element de pastel, și atît : „Ca fantasme albe plopii, înșirați se pierd în zare") :

Din plopul negru, răzimat în aer, / Noaptea, pe șesuri, se desface lină, / La nesfîrșit, ca dintr-un vîrf de caer, / Urzit cu fire de lumină.

Însă cea de a patra strofă prepară atmosfera de mister prin care sîntem introduși în final, final prin care se atinge maximum de spiritualizare :

E o tăcere de-nceput de leat. / Tu nu-ți întorci privirile-napoi. / Căci Dumnezeu, pășind apropiat, / Îi vezi lăsată umbra printre boi.

Cu aceasta ne apropiem de ceea ce putem numi ideea de Providență în poezia lui Arghezi, uimirea poetică în fața marelui mister al existenței, pe care o aflăm în atîția din *Psalmi*, în *Duhovnicească*, *Între două nopți* etc. Atitudinea nu este de loc aceea a unui mistic, împăcat cu dogma creștină, cu sentimentul că existența divinității nu poate fi pusă la îndoială. Arghezi încerca o continuă îndoială, o neliniște :

Ca-n oglindirea unui drum de apă, / Pari cînd a fi, pari cînd că nu mai ești, / Te-ntrezării în stele, printre pești, / Ca taurul sălbatec cînd s-adapă.

În finalul poeziei poetul are sentimentul întrezăririi principiului divin, de loc în sens mistic, ci — asemeni romanticilor panteiști, mai complicat totuși, mai modern — în sfințenia muncii, a vieții diurne, în infinit de complicatele raporturi dintre lucruri. Sentimentul acesta al *întrezăririi* pentru o clipă se reflectă, de altminteri, și în chipul cum e constituit, în ultima frază, anacolutul, ca în vorbirea populară și ca în vechile scrieri : „Căci Dumnezeu, pășind apropiat, / Îi vezi lăsată umbra printre boi".

ION ROTARU

Iarăşi despre ştiinţă

«Pánton hremáton métron estîn ánthropos», «omul e măsura tuturor lucrurilor», spunea bătrînul Protagoras. Şi avea dreptate bătrînul Protagoras, de vreme ce omul e, prin excelenţă, fiinţa care nu se mulţumeşte să vieţuiască în lume cu ochii pe jumătate închişi, deschizîndu-i de-a binelea doar din cînd în cînd, ca să ochească prada sau să-şi ocolească duşmanul. Nu. Omul deschide ochii asupra lumii **ca să-i ia măsura.** O dată pentru totdeauna. Cu pasul lui. Ca un stăpîn. Iar dacă, din întreg pachetul de unde pe care emiţătorul Realitate* îl trimite, la nesfîrşit, în toate direcţiile, receptorul Om nu prinde nemijlocit, sub formă de calităţi sensibile, decît o bandă relativ îngustă, care-i constituie, lui, lumea cea de toate zilele, — apoi, această lume el o analizează şi o face cît de cît inteligibilă cu ajutorul reţelei de cuvinte cu care o înfăşoară precum meridianele şi paralelele înfăşoară globul pămîntesc. La toate punctele de intersecţie a acestor cercuri, cîte un ochi mereu deschis veghează asupra lumii, ca să nu-i îngăduie să scape din strînsoarea Sensului.

Dar asta nu ajunge. Fixat în centrul lumii lui sensibile, — cu înţelesul, vreau să spun, că această lume sensibilă **spre el** este **ordonată ;** nicidecum cu înţelesul **că el** ar fi **pironit** acolo, în centru, — omul se întinde fără preget spre orizont, încercînd să-l lărgească peste ce se poate. Din păcate, orizontul calităţilor, deşi neîncremenit, nu e totuşi dilatabil pe măsura setei de expansiune, propriu infinită, a omului. Universul calităţilor este, în fond, **datul** omului. Mai exact : **datul întîlnirii** lui cu lumea împrejmuitoare. Lărgirea treptată de care e susceptibil acest **dat** este de ordinea de mărime a unor adunări de cifre finite. Chiar şi lărgirea lui imaginară, obţinută prin mijlocirea unor semne verbale fără acoperire (operînd, adică, **în prelungirea** funcţionării lor treze, prin care datul e numit, divizat, legat, articulat), tot în finitudine ne menţine, de vreme ce rezultă dintr-o înmulţire cu o cifră finită.

Setea de expansiune a omului, care, în fond, e un alt nume pentru setea lui de a fi, nu se lasă însă potolită cu atît de puţin. Croită fără margine, marginea o stîrneşte în loc s-o potolească. Şi atunci ? Întorcînd calităţilor spatele, omul îşi îndreaptă paşii spre explorarea legităţilor. El părăseşte astfel pămîntul tare al imediatităţii, pe care putea umbla şi după bunul lui plac fără să riste să se rătăcească cine ştie ce, şi se angajează în hăţişul nesfîrşit al medierilor.

(La drept vorbind, cu o **imediatitate** în stare pură nu prea ne este dat să avem de-a face în universul uman al cunoaşterii. Într-adevăr, încă de la nivelul percepţiei, medierea a şi intrat în funcţiune, — ca să nu mai vorbim de actul numirii, act mediator prin excelenţă. Vom continua totuşi să vorbim despre imediatitate, de n-ar fi decît pentru a indica acea zonă anume din universul cunoaşterii, în care amintirea devălmăşiei pre-verbale este cea mai proaspătă. Dar nu e mai puţin adevărat că nici **mediere** în stare pură — creînd, adică, legături între termeni absolut exteriori unul altuia, fără a fi, în această operaţie, ghidată de un, oricît de obscur, totuşi invincibil sentiment al totalităţii** — nu ne e dat să întîlnim în universul **legat** al cunoaşterii umane. Iată de ce, profitînd de proprietatea ansamblului faptelor de cunoaştere, de a fi susceptibil de aranjamente de tot felul, după tot felul de criterii : de nivel, de obiect, de căi de atac etc., ne luăm îngăduinţa de a-l înşira de-a lungul unui ax, în ordinea crescătoare a medierii. Vom obţine, în felul acesta, la un capăt, maximum de imediatitate, cu minimum de — dar totuşi cu — mediere ; la celălalt capăt, maximum de mediere, cu minimum de — dar totuşi cu — imediatitate. «E o pură chestiune de accent», ni se va spune. Desigur. Ca în tot ce face omul. Dar care ne va permite să vorbim, şi de aci înainte, cu pertinenţă, de imediatitate şi de mediere.)

Aşadar omul îşi întoarce, la un moment dat, faţa de la inocenţa paradisiacă a nemijlocirii, în care «înaltul» e înalt şi «scundul», scund ; «greul», greu ; «uşorul», uşor ; «iutele», iute şi «încetul», încet, — ca şi cum ar fi întreţesute în însăşi ţesătura intimă a lucrurilor sau făpturilor «înalte» sau «scunde», «grele» sau «uşoare», «iuţi» sau «încete»...

În ce aventură se angajează omul, procedînd aşa ? Şi cu ce preţ ? Este ceea ce ne rămîne de văzut.

MIHAI ŞORA

---

* De ce nu l-am numi aşa ?

** Înţeleasă, evident, nu ca pură însumare de **termeni,** ci ca raţiune lăuntrică a unor «părţi» menite să se «îmbuce», în vederea tocmai a formării de întreguri.

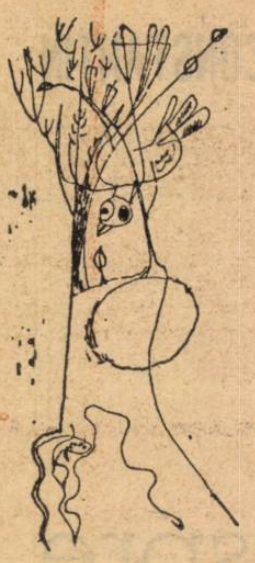

Antologia „Tribunei"

Culorile toate sînt ninse

Nu te-ntrista că s-a făcut
Deodată frig şi roadele s-au adus.
Vine vremea poveştilor,
Vine un glas cunoscut,
Al focului de lemne
Şi-al fumului fără apus.
Vezi bine,
Beciurile şi podurile şi butiile vineţii
Aşteaptă umbra omului de zăpadă
Prin care voci de copii
Cheamă stelele necunoscute, şi ele pline
De flori reci, de oameni vii.
La noi lumina iernii coace pămîntul,
La noi floarea de cireş
De la floarea zăpezii se-aprinde.
Ninge,
Ceasul de zinc şi de fosfor bătîndu-l,
Ninge pe copilărie şi pe morminte.
Iarna simţi ce bine-i să ai
Munţi apărînd dealuri, şi dealuri ocrotind
Văi, şi ele cîmpiile-ntinse.
Iarna răsfaţă-n adînc înflorirea din mal.
Nu te-ntrista că e frig
Şi culorile toate sînt ninse.

CONSTANŢA BUZEA

Pe agenda de lucru a inspectoratelor şcolare

Pe agenda de lucru a inspectorilor generali, o recentă şedinţă organizată în Ministerul Învăţămîntului (a cărei ordine de zi a fost consemnată în numărul trecut al revistei noastre) a înscris cîteva probleme şcolare de actualitate.

O problemă supusă dezbaterii a fost aceea a şcolarizării. Un referat prezentat de Direcţia generală a organizării şcolilor din Ministerul Învăţămîntului şi cinci informări făcute de inspectorii generali ai judeţelor Bacău, Dolj, Suceava, Vaslui şi Galaţi, au prilejuit relevarea experienţei pozitive acumulată pe această linie, diverse observaţii şi sugestii. Am reţinut, între altele, intervenţia inspectorului general Titus Niţu, din judeţul Ialomiţa, unul dintre judeţele cu cel mai ridicat coeficient de cuprindere a elevilor în învăţămîntul general de 10 ani : 95% la clasa a IX-a şi 90% la clasa a X-a. Cum s-a ajuns la aceste rezultate ? Apelîndu-se la forme de organizare judicioase, adaptate particularităţilor judeţului, al căror criteriu primordial a fost eficienţa.

O altă problemă larg dezbătută a fost aceea a pregătirii tehnico-productive a elevilor. Pe această temă au prezentat referate inspectorii generali ai judeţelor Braşov, Ialomiţa, Argeş şi Vrancea. Cu ajutorul unor grafice şi planşe, Elena Georgescu (Braşov) a făcut cunoscute colegilor săi diversitatea formelor de activitate tehnico-productivă în care sînt angajaţi elevii. Demne de menţionat pentru judeţul Braşov sînt preocupările de valorificare a produselor (prin reţeaua comercială de stat, expoziţii cu vînzare în şcoală, contracte cu întreprinderile etc.) Din acelaşi referat, reţinem cîteva dificultăţi (legate de transferarea utilajelor de la întreprinderi în şcoli, repararea utilajelor din atelierele şcolare, lipsa de corelaţie a noţiunilor de desen tehnic predate în licee cu activităţile practice desfăşurate de elevi) şi cîteva propuneri (să se elaboreze un regulament de funcţionare a atelierelor-şcoală care să precizeze obligaţiile maistrului şi elevului, să se stipuleze dreptul şcolilor de a folosi fondurile obţinute prin valorificarea produselor şcolii în vederea stimulării elevilor şi cadrelor merituoase etc.).

Alături de chestiunile amintite mai sus, au mai reţinut atenţia inspectorilor generali unele referate privitoare la activitatea caselor corpului didactic (obiect al unei consfătuiri mai largi care va avea loc în luna decembrie la Iaşi), la modernizarea construcţiilor şcolare şi la aprovizionarea cu material didactic.

Un moment important al întrunirii inspectorilor generali l-a constituit schimbul de opinii în problemele învăţămîntului profesional şi tehnic dintre inspectorii generali şi directorii direcţiilor de învăţămînt din ministerele economice. În cadrul acestei întîlniri, au fost clarificate diverse probleme privitoare la reţeaua unităţilor şcolare pentru învăţămîntul profesional şi tehnic. Totodată au fost vizitate atelierele interşcolare ale sectorului 2 şi cabinetul de ştiinţe sociale al Liceului „Al. Sahia" din Capitală. Aici prof. univ. dr. Gheorghe P. Apostol, director general în Ministerul Învăţămîntului, a făcut o expunere privind concepţia care a stat la baza organizării cabinetului respectiv şi modalităţile de dezvoltare creatoare a prototipului prezentat. Şedinţa a luat de asemenea în discuţie probleme ale relaţiei învăţămîntului de cultură generală cu învăţămîntul superior şi probleme ale muncii educative.

La sfîrşitul lucrărilor şedinţei, Maria Stănescu, preşedinte al Uniunii sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură, a abordat cîteva probleme privind activitatea sindicatelor din învăţămînt în etapa actuală. Vorbitoarea s-a referit la necesitatea colaborării organelor de învăţămînt cu organele sindicale, la utilizarea judicioasă a fondurilor sindicatelor (mai ales pentru a asigura buna desfăşurare a activităţii Caselor corpului didactic), la adunările şi conferinţele de dări de seamă şi alegeri sindicale care au loc în prezent şi pentru a căror bună desfăşurare inspectorii generali au fost solicitaţi să-şi ofere sprijinul lor, la coordonarea activităţii grupelor sindicale cu ale şcolilor pentru evitarea suprapunerilor şi paralelismelor în anumite acţiuni.

În încheierea şedinţei a luat cuvîntul conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învăţămîntului. Vorbitorul a subliniat cîteva din preocupările prioritare către care trebuie să se îndrepte atenţia organelor de învăţămînt în etapa actuală, oprindu-se în primul rînd asupra problemei şcolarizării. Pentru realizarea acestei sarcini s-a recomandat să se întocmească o evidenţă foarte riguroasă, nominală a copiilor, să se recurgă la sprijinul comitetelor de partid comunale, orăşeneşti şi judeţene, să se asigure baza materială corespunzătoare învăţămîntului general de 10 ani şi, în general, să se apeleze la toate formele şi mijloacele posibile, la toate forţele de care dispune învăţămîntul.

Oprindu-se asupra problemei pregătirii tehnico-productive, tovarăşul Traian Pop a precizat cîteva jaloane după care vor trebui să se conducă şcolile în această privinţă. La clasele V—VIII se vor pune bazele însuşirii ulterioare a meseriei (înţelegînd prin aceasta că în cl. a V-a şi prima jumătate a cl. a VI-a să se facă lucrări în lemn, în a doua jumătate a clasei a VI-a şi în clasa a VII-a lucrări în metal, în clasa a VIII-a electricitate şi electrotehnică), iar la clasele IX—X, respectiv anii I—V, elevii vor desfăşura activităţi practice într-o singură meserie, aleasă în funcţie de specificul economiei şi de nevoile judeţului.

Totodată vorbitorul s-a referit la sarcinile şi perspectivele învăţămîntului liceal, de cultură generală şi tehnic, la unele probleme privind clasele speciale, munca educativă, munca directorilor, conduita cadrelor didactice.

OCTAVIAN BUZESCU

Un portret pe săptămînă

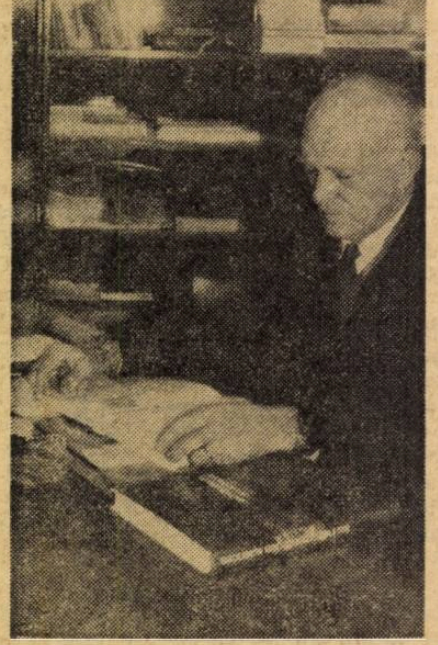

Profesor emerit
ILIE STĂNCULESCU
directorul Liceului
pedagogic din
Cîmpulung-Muşcel

Conținutul și caracteristicile fundamentale ale epocii contemporane

CONSULTAȚIE

Omenirea străbate în zilele noastre cea mai dinamică epocă a existenței sale multimilenare, epocă pe care o caracterizează : 1) uriașa desfășurare a forțelor sociale a popoarelor sistemului mondial socialist, care pe o pătrime din suprafața globului edifică societatea socialistă și comunistă, influențînd într-o măsură crescîndă conținutul principal al istoriei contemporane ; 2) tumultuoasa mișcare de eliberare națională, care a dus la destrămarea și prăbușirea sistemului colonial al imperialismului și la afirmarea independentă și suverană pe arena istorică a zeci de noi state naționale a căror contribuție la afirmarea progresului schimbă raportul de forțe în lume în favoarea forțelor revoluționare și iubitoare de pace ; 3) amploarea fără precedent a luptelor de clasă ale proletariatului și a mișcărilor sociale cu conținut democratic ale țărănimii, tineretului și intelectualității din țările capitaliste împotriva burgheziei monopoliste și a politicii reacționare promovate de statul capitalist monopolist ; 4) extraordinara revoluție științifică-tehnică mondială cu puternicele sale înrîuriri asupra întregii dezvoltări economice, sociale, politice și spirituale a umanității contemporane.

Definirea corectă a epocii contemporane, pornind de la analiza temeinică a fenomenelor și proceselor fundamentale ce o caracterizează, are o deosebită importanță științifică, teoretică și ideologică pentru partidele comuniste și muncitorești, pentru toate forțele progresiste din lume. Căci, a defini corect conținutul epocii înseamnă a pune în lumină trăsăturile ei deosebite, modul de manifestare a contradicției sale fundamentale de a cărei rezolvare revoluționară depind sensul, direcția dezvoltării istorice a omenirii, înseamnă a preciza formațiunea social-economică ale cărei legalități dau tot mai insistent conținut dialecticii dezvoltării omenirii în întregul său, înseamnă a evidenția forța socială, clasa, care, prin situația și activitatea sa, deschide drum larg de desfășurare imperativelor sociale, progresului.

Determinarea conceptului marxist-leninist de epocă istorică și a conținutului acestuia are loc în condițiile unei energice înfruntări cu diverse curente din gîndirea idealistă, care apreciază epocile istorice după criterii și trăsături secundare ale vieții sociale (de pildă, după trăsăturile conștiinței sociale). În opoziție cu aceasta, relevăm, în acest context că punctul de vedere marxist în definirea epocii pornește de la înțelegerea rolului hotărîtor al relațiilor social-economice în procesul istoric al dezvoltării omenirii.

În această perspectivă, epoca pe care o străbate omenirea contemporană a fost inaugurată de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care a scindat lumea în două sisteme economice, sociale, politice diametral opuse : sistemul socialist și sistemul capitalist, și a adus, astfel, în viața internațională o nouă contradicție fundamentală ce s-a amplificat o dată cu formarea sistemului socialist mondial[1]). Procesul istoric revoluționar declanșat atunci s-a dezvoltat continuu prin victoria revoluțiilor democrat-populare în încă 13 țări din Europa, Asia și America și formarea în urma radicalelor transformări socialiste din aceste țări a sistemului mondial socialist, prin alte profunde mutații în înfățișarea lumii între care se remarcă deosebit mișcarea de eliberare națională — procese care definesc astăzi trăsăturile și tendințele fundamentale ale istoriei mondiale.

Mișcarea comunistă internațională și, la rîndul său, fiecare partid comunist acordă o deosebită atenție determinării corecte a conținutului epocii istorice contemporane, știut fiind că numai astfel este posibilă înțelegerea esenței proceselor ce au loc în lume, devine posibilă descifrarea direcției dezvoltării omenirii în viitor, poate fi rezolvată corespunzător realității interacțiunea dintre general și particular în lupta revoluționară, pot fi apreciate perspectivele dezvoltării interne dintr-o țară sau alta în contextul proceselor internaționale, iar toate acestea fac posibil elaborarea unei linii politice bine orientate și desfășurarea unei activități politice eficiente.

Partidul nostru manifestă o permanentă grijă, pentru cunoașterea proceselor care au loc în lume și a desfășurat o intensă activitate teoretică pentru aprecierea corectă a trăsăturilor esențale și a conținutului epocii contemporane, avînd o contribuție deosebit de valoroasă la clarificarea acestor probleme prin documentele sale proprii, cît și prin cele elaborate cu prilejul diferitelor întîlniri ale reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești marxist-leniniste la care a participat. Elocvente prin felul în care reliefează conținutul și procesele specifice epocii contemporane și modul în care partidul nostru înțelege să-și îndeplinească îndatoririle față de propriul popor și față de cauza internațională a comunismului, să-și conjuge energiile cu eforturile tuturor partidelor comuniste și ale tuturor celor ce militează pentru progres social, pace și colaborare sînt documentele dezbătute și adoptate de Congresul al X-lea al P.C.R., precum și Programul adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor.

În centrul proceselor epocii contemporane se află clasa muncitoare internațională, cea mai activă exponentă a progresului social, care, organizată și condusă tot mai energic de partide marxist-leniniste, se află în avangarda proceselor înnoitoare ale istoriei. În legătură cu clasa muncitoare se cer evidențiate condițiile, situația și sarcinile diferite de care dispune și pe care le au de rezolvat, sub conducerea partidelor comuniste, muncitorii din țările sistemului socialist mondial, stăpîni pe puterea de stat și pe proprietatea socialistă de stat, de cele în care acționează clasa muncitoare din țările capitaliste dezvoltate sau din țările în curs de dezvoltare. În cadrul temei abordate, aceste idei sînt doar enunțate, urmînd a fi analizate în detaliu în lecția privind structura socială și de clasă a societății capitaliste și, respectiv, a celei socialiste.

Trecerea omenirii de la capitalism la socialism constituie direcția și conținutul esențial al dezvoltării omenirii în epoca contemporană. Sistemul mondial socialist, format în prezent din 14 țări independente și suverane, legate între ele prin comunitatea organizării sociale, a conținutului puterii de stat, a intereselor fundamentale vizînd apărarea și dezvoltarea cuceririlor revoluționare socialiste, prin țelul comun — construirea socialismului și comunismului — prin ideologia comună a marxism-leninismului, se află în centrul epocii contemporane, exercitînd prin realizările sale o înrîurire mereu mai profundă asupra proceselor economice, sociale și politice ale lumii, asupra relațiilor de clasă din țările capitaliste, cît și asupra popoarelor recent eliberate de sub jugul colonial. Influența crescîndă a sistemului socialist mondial în lumea contemporană este determinată de : superioritatea organizării politice, de stat, de eforturile continue de perfecționare a democrației socialiste, de superioritatea proprietății socialiste — baza promovării pentru prima dată în istorie a egalității și echității sociale a tuturor cetățenilor, de ritmurile ridicate stabile ale dezvoltării economiei socialiste și ale creșterii nivelului de trai, de atenția acordată în societatea socialistă rezolvării corecte a problemei naționale și întăririi rolului națiunii în viața socială, de caracterul nou al relațiilor dintre țările socialiste bazate pe principiile marxist-leninismului și internaționalismului socialist.

Societatea socialistă este în fiecare țară a sistemului socialist mondial rodul activității și eforturilor fiecărui popor, rezultatul politicii creatoare a fiecărui partid comunist de realizare a adevărurilor generale ale marxism-leninismului corespunzător condițiilor istorice concrete în care activează. În același timp, între țările socialiste s-au dezvoltat relații de colaborare și întrajutorare menite să asigure dezvoltarea și întărirea fiecărei țări, a fiecărei națiuni. Un rol deosebit are în această privință Consiliul de Ajutor Economic Reciproc. La baza relațiilor dintre țările socialiste trebuie să stea, neclintit, principiile independenței, suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc, întrajutorării tovărășești, neamestecului în treburile interne, respectării integrității teritoriale, internaționalismului socialist.

Sistemul mondial capitalist și-a restrîns în epoca actuală sfera de influență și este alcătuit din țările capitaliste dezvoltate, cît și din țările în curs de dezvoltare. Un loc deosebit în analiza acestui sistem revine adîncirii crizei generale a capitalismului, care afectează toate țările capitaliste și toate domeniile și procesele societății burgheze. Este necesar de subliniat formele diferite de manifestare a crizei generale a sistemului capitalist mondial, cît și faptul că ea se desfășoară contradictoriu, fără să anuleze posibilitatea unor perioade de dezvoltare a unor ramuri economice sau a unor țări. Reține, de asemenea, atenția faptul că burghezia dispune încă de importante rezerve economice, politice și sociale pentru a-și manifesta capacitatea de rezistență și de conservare. Dintre acestea capitalismul monopolist de stat, formele sale de manifestare, îndeosebi încercările sale de dirijism economic necesită o tratare mai nuanțată tocmai pentru că este o reacție a burgheziei monopoliste la fenomenele și procesele determinate de criza generală a sistemului mondial capitalist.

Caracterizînd dialectica funcționării sistemului capitalist mondial, subliniem sporirea rolului politicii reacționare și agresive a imperialismului în interiorul fiecărei țări, prin atacul frontal împotriva instituțiilor și sistemului de drepturi democratice burgheze tradiționale, prin folosirea violenței împotriva mișcării muncitorești și a altor categorii sociale, cît și pe plan extern în relațiile intercapitaliste, față de mișcarea de eliberare națională etc. Împotriva politicii reacționare a imperialismului există posibilitatea unirii sub conducerea clasei muncitoare a tuturor forțelor doritoare de democrație, independență națională, pace, și progres.

Prăbușirea sistemului colonial al imperialismului și formarea unui impresionant număr de state naționale independente constituie al doilea fenomen ca importanță internațională după apariția sistemului socialist mondial. Prăbușirea sistemului colonial a agravat prin consecințele sale economice și politice criza generală a sistemului mondial capitalist, a dus la apariția pe arena internațională a unor importanți factori pozitivi, care schimbă raportul de forțe în lume în favoarea progresului. În acest context se cer punctate unele probleme privind conținutul mișcărilor de eliberare națională, forțele sociale antrenate la realizarea eliberării și a consolidării independenței naționale, sarcinile de a căror iminentă rezolvare ține evoluția și dezvoltarea ulterioară a acestor țări pe calea progresului.

Din analiza dislocării forțelor sociale și a proceselor fundamentale caracteristice epocii contemporane se desprinde în mod convingător concluzia, că raportul de forțe pe arena mondială se modifică tot mai accentuat în favoarea forțelor antiimperialiste, ale păcii și progresului, ale socialismului. Aceasta ne permite să apreciem că conținutul principal al epocii actuale este trecerea de la capitalism la socialism.

Problemele revoluției științifice-tehnice, urmînd a fi tratate separat, nu pot, în același timp să nu capete fie și o enunțare succintă între procesele ce caracterizează epoca contemporană, dat fiind că uriașa revoluție științifică-tehnică mondială produce mutații radicale în gîndirea maselor largi de oameni ai muncii, are puternice repercusiuni asupra întregii dezvoltări sociale a umanității.

Procesele caracteristice epocii contemporane, înnoirile profunde ale vieții omenirii stau mărturie forței nepieritoare a marxism-leninismului, sporirii influenței sale asupra conștiințelor epocii străbătute de lume în aceste timpuri.

N. DINUȚ

[1]) Vezi Nicolae Ceaușescu, Expunerea cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația maselor. Ed. politică, 1971, pa. 38.

LA ZI

Duminică, 28 noiembrie a.c., a avut loc la Piatra Neamț, festivitatea de atribuire a numelui vestitului cărturar moldovean, Gh. Asachi, Liceului pedagogic din localitate. Cu acest prilej, au fost prezentate cîteva comunicări științifice privind personalitatea lui Gh. Asachi.

■

Elevii școlii generale nr. 94 din Capitală au organizat în ziua de 1 decembrie a.c. o expoziție în incinta Fabricii de articole de sticlărie București, întreprindere care patronează școala. Obiectele expuse au fost lucrate de elevi în atelierele de electrotehnică și lăcătușărie ale școlii, dotate și amenajate de întreprinderea patronantă. Au fost expuse obiecte de artizanat lucrate în lemn și fier forjat și cusături naționale. Muncitorii au cunoscut astfel frumoase realizări ale pionierilor școlii pe care o patronează.

■

Întrunire emoționantă în sala Clubului „11 Iunie" din Călan. Pionierii liceului de cultură generală s-au întîlnit cu unul dintre oamenii orașului lor, ilegalistul Adolf Druker, Erou al Muncii Socialiste, directorul uzinei „Victoria". În fața pionierilor, A. Druker a evocat în cuvinte pline de căldură și de sinceritate momente cu adîncă semnificație din viața sa de luptător comunist. Amintirile acestui erou i-au mișcat pe pionieri care i-au mulțumit cu deosebită căldură, așa cum numai copiii știu să o facă. În aplauzele tuturor, Adolf Druker a primit să fie pionierul de onoare al unității. Cu aceeași ocazie și în aceeași atmosferă sărbătorească, 21 de elevi din clasa a II-a au trăit prima mare sărbătoare a vieții lor : sub faldurile drapelului patriei, au devenit pionieri.

■

Directorii de școli din județul Argeș s-au întîlnit de curînd la liceul de fete „Zinca Golescu" din Pitești în cadrul unui schimb de experiență pe tema „Locul și rolul directorului în sistemul muncii educative". În cadrul programului de lucru al acestei acțiuni, organizatorii au efectuat asistențe la diferite obiecte de învățămînt și ore de dirigenție, au urmărit emisiunile stațiilor de radioamplificare ale școlii, au participat la ședințele cercurilor științifice ale elevilor.

■

Acțiunea de organizare și dotare a atelierelor de practică a atins în unele unități cote foarte înalte. Reprezentativă este, în această privință, Școala generală nr. 88 din București. În mai puțin de trei luni s-au creat aici, cu sprijinul întreprinderilor din jur, un atelier de lăcătușărie, unul de țesătorie-confecții și unul de prelucrare a lemnului, atît de bine dotate și concepute funcțional încît au devenit veritabile centre metodice, pentru informare și schimb de experiență, vizitate pînă în prezent de sute de cadre didactice și instructori-comandanți de pionieri din celelalte școli ale Capitalei, cît și din numeroase școli ale altor localități. Rețeta pe care colectivul acestei școli o pune la dispoziția tuturor vizitatorilor : inițiativă, cîștigarea interesului și sprijinului întreprinderilor, participarea largă a părinților, entuziasmul elevilor și, mai ales, o activitate prinpută și permanentă a cadrelor didactice.

COLOCVIU
PE MALUL LÉMANULUI

Atmosfera din Geneva invită la meditații pedagogice, și cred că nu se putea găsi un cadru mai adecvat celei de a XXXIII-a sesiuni a Conferinței internaționale a educației decît orașul de pe malul Lémanului, cu imaginea tutelară a lui Jean Jacques Rousseau. La Palatul Wilson, evocînd tumultul neliniștitor al disputelor politice din vechea Societate a Națiunilor și personalitatea fulgurantă a lui N. Titulescu, eleganța discursurilor și noblețea ideilor din Comisia prezidată în urmă cu mai multe decenii de Bergson, în secretariatul căreia se afla George Oprescu, s-au desfășurat lucrările cu tema „Mediul social al elevilor și șansele lor de succes în școală". Participanții au apreciat în unanimitate oportunitatea și utilitatea problemei în discuție, considerînd că mediul social exercită în toate ipostazele sale o influență certă asupra șanselor *de acces și de succes în școală*, precum și asupra procesului de integrare în activitatea socio-profesională a tineretului după absolvirea școlii.

În acest context, delegații țărilor socialiste au informat conferința asupra succeselor obținute pe calea democratizării învățămîntului, însumînd cifre concludente cu privire la structura socio-profesională a școlii de astăzi, făcîndu-se comparații grăitoare ale acestei structuri cu cea prerevoluționară.

O chestiune amplu dezbătută (și, în parte, contradictoriu) a fost aceea a definirii mediului social, a determinării componentelor și nivelelor sale, a stabilirii ponderii pe care acestea o au în condiționarea rutei școlare și preșcolare a copilului și tînărului.

În dezbaterea acestor probleme s-au conturat destul de limpede deosebirile de vederi ale reprezentanților țărilor avansate din punct de vedere industrial și ale celor din țările în curs de dezvoltare. Aceștia din urmă au insistat asupra variabilelor materiale social-economice ale mediului social, asupra necesității unor intervenții în perimetrul acestor variabile în vederea egalizării șanselor elevilor și a democratizării învățămîntului. Reprezentanții țărilor capitaliste avansate au subliniat aspectele culturale ale mediului social, propunînd o acțiune polivalentă care să asigure, treptat, o reducere a distanțelor culturale dintre diferite medii sociale, zone de civilizație etc. și, pe această cale, să diminueze inegalitățile care afectează reușita școlară a copiilor.

În discuții s-a evidențiat deosebirea dintre macro și micro-mediul social, dintre sistemul social global ca „mediu social total" și diversele subsisteme sociale în care este angrenată viața individului și funcționează instituția școlară. Ca să fie eficiență, cunoașterea (cercetarea) și acțiunea educațională trebuie să țină seama de complexitatea mediului social, de contradicțiile ce-i pot fi inerente, de limitele pe care le impune el la un moment dat, de posibilitatea depășirii, în perspectivă, a acestor limite. În speță a fost subliniată necesitatea eforturilor susținute pentru descifrarea cît mai adecvată a sistemelor și subsistemelor sociale, a interacțiunii mediu-școală (instituție, program etc.) elev. Pentru că, așa cum au remarcat o serie de delegați, ignoranța noastră este încă mare în această privință, aprecierile noastre cu privire la relația amintită sînt însă preponderent de origine empirică (provin din experiența comună și se bazează pe instituția pedagogului, administratorului etc.).

Mai mulți delegați au subliniat necesitatea luării în considerare a virtuților, a componentelor pozitive ale macro și micro-mediului social în vederea sporirii șanselor egale de acces și succes ale copiilor la — și în — școală. Colaborarea dintre școală, părinți, instituții extrașcolare, întreprinderi, colectivități socio-profesionale se dovedește — au afirmat, alături de alți delegați, reprezentanții R.S. România — deosebit de eficientă în acest sens.

Alături de alți delegați ai țărilor socialiste, am susținut ideea că sistemele școlare trebuie să asigure nu numai dreptul tuturor la educație, dar să promoveze, prin măsuri concrete, egalitatea șanselor de reușită școlară și dezvoltarea tuturor capacităților potențiale ale tineretului, conform exigențelor dinamicii social-economice. Prin asigurarea egalității șanselor de succes ale elevilor se verifică, în fond, eficacitatea oricărui sistem școlar.

În orice condiții de mediu, subsistemului școlar de toate gradele îi revine sau îi poate reveni un rol important în reducerea inegalităților culturale, lingvistice etc. dintre copiii proveniți din medii diferite (urban — rural, muncitori — țărani — intelectuali etc.). Un rol important, chiar decisiv în acest sens, este acordat de multe țări *educației preșcolare* (școli preelementare, preprimare). De unde opinia că educația preșcolară trebuie să devină generală și gratuită.

S-a discutat apoi pe larg despre necesitatea intensificării cooperării internaționale atît în planul cercetării mediului social cît și în cel al acțiunii în vederea adîncirii democrației școlare ca parte esențială a democratismului social.

Concluziile dezbaterilor asupra influenței mediului social în reușita școlară au subliniat cîteva idei fundamentale: egalitatea șanselor în educație depinde în măsură considerabilă, în structura economică și socială a societății, de nivelul ei de dezvoltare; planificarea educației, incluzînd și măsurile de democratizare, de egalizare a șanselor școlare trebuie concepută ca parte integrantă a planificării generale a dezvoltării la scară națională; considerarea realistă a factorilor care influențează cariera școlară: factorii școlari (structura sistemului de învățămînt, programele, metodele, limba de predare, examenele, evaluarea rezultatelor, competența și atitudinea profesorilor ș.a.), factorii socio-culturali (nivelul cultural și profesia părinților, nivelul cultural al mediului, diferite tradiții etc.), factorii socio-economici (veniturile familiei, condițiile de trai, starea de sănătate etc.) și factorii geografici și demografici (densitatea populației, distribuirea rețelei școlare, locul de domiciliu, mijloacele de transport ș.a.); cunoașterea incidenței acestor factori extremi de diferiți necesită cercetări și studii menite să precizeze rolul și interacțiunea lor. Ele vor trebui să furnizeze soluții eficiente pentru reducerea influențelor nefavorabile ale mediului și sporirea acelora care favorizează egalitatea șanselor de reușită școlară.

Intervențiile delegației române în cadrul dezbaterilor s-au referit la democratizarea învățămîntului nostru, ilustrată prin date și realizări semnificative, care asigură efectiv șanse egale de acces tuturor fiilor patriei, pe toate treptele de învățămînt. Experiența țării noastre a stîrnit un viu interes și prezentarea ei a fost apreciată ca o contribuție importantă în această confruntare mondială.

Geneva a fost o gazdă ospitalieră, iar aura toamnei elvețiene risipea generos culoarea ei bogată asupra oamenilor și peisajelor, în timp ce apa Lémanului avea nuanțele cerului din ochii unei femei frumoase.

ZINA SÎRBU

DISCIPLINELE ABSENTE

(Urmare din pag. a 3-a)

țara noastră, o jumătate de milion de copii se vor așeza atunci pe bănci ca să învețe abecedarul.

Poate un profesor să facă un raport despre progresul unui grup care îi este încredințat, fără să cunoască statistică, adică fără să știe să dreseze curbe, tablouri, corelații ? Fără statistică, profesorul este redus la limbajul calitativ, cu comparativele și superlativele care ne fac să cîntăm pe cel mult patru voci (foarte bine, bine, suficient, insuficient).

Dar profesorul care va fi terminat Institutul pedagogic va deveni apoi membru al Consiliului popular și al conducerii economice locale, va fi unul din membrii comunității care se vor pronunța în materie de dezvoltare economică a localității lor și vor vota priorități în materie de construcții de drumuri, de instituții publice etc. Este, în aceste condiții, posibil ca el să nu cunoască sociologie rurală, domeniu de bază pentru transformarea peisajului țării noastre ? Este posibil ca el să nu aibă noțiuni de urbanism, știință prezentă în marea majoritate a tuturor sedințelor, areopagurilor și consfătuirilor din țara noastră ?

Trei zile după intrarea în funcție, proaspătul profesor va trebui să confrunte noțiunile de economie politică generală, achiziționate pe băncile școlii, cu problemele de economie practică în care va fi antrenat și în care va trebui să-și spună cuvîntul. Funcționarea instituțiilor, rentabilitatea lor, calculul indicilor economici de bază ar fi lucruri deosebit de valoroase pentru el dacă le-ar obține în cadrul instituției care îl pregătește pentru meseria de dascăl.

Un profesor care nu a parcurs un curs de biblioteconomie este slab înarmat pentru activitatea lui de dascăl. Nu numai pentru faptul că va avea de organizat o bibliotecă orășenească sau comunală, sau cel puțin o bibliotecă a școlii, dar și fiindcă va da un lucru neprețuit elevilor atunci cînd îi va învăța sistemul fișării de cărți, de idei și de informații documentare.

Sînt specialiști care, puși în fața unei liste atît de mari de discipline absente, ar cere încă trei ani de școlarizare pentru un viitor profesor, lucru evident imposibil. Ideea este de a preda aceste elemente chiar în cadrul disciplinelor existente, făcînd însă cu curaj acea selecție care se impune între ce este vechi și nepertinent față de ce este nou și util.

Școala fără ziduri

Apologia unui magistru

Duminica trecută, s-a cîntat cea de a nouăsprezecea simfonie a lui Dimitrie Cuclin.

Cum, după estetica autorului, o operă muzicală este o manifestare parțială a sistemului muzical provenit din deperfecționarea acestuia, dar guvernată de legile lui, ne grăbim să-l ascultăm, așezînd noua simfonie în integralitatea de sistem a creației cuclineine. Dar ce este sistemul? „Sistemul implicînd ultimul grad de completare *și de* cuvenire, *pro* perfecțiune *a alcătuirii, reprezintă idealul suprem, final, al vieții. El e momentul static al dinamismului totalizat, toată potențialitatea vieții, viața însăși în gradu-i ultim, al non-vieții aparente". Ne-o spune, în prima pagină din* Tratat de estetică muzicală *(București, 1933), Dimitrie Cuclin.*

Socotit de către George Enescu drept cel mai mare gînditor muzical al țării, iar bunăoară de Hans Hartmann (într-o carte din 1936) drept unul din cei mai însemnați ai lumii, acest sublim sacerdot al artei, obsedat de ideile, esteticii pînă și în paralelele sale epice, scrutîndu-le cu neîmblînzirea-i corneliană și neiertare de Cicero de-a lungul liniei și vastei închegări a Sistemului — cel științific, al muzicii, sugerat de cel al propriei sale arte — ne cutremură și ne instruiește poate mai ales în clipele iluminărilor demiurgice, cînd se iscă ființa sonoră a unei opere care să întregească galeria unde răsună trîmbița de argint a lui Pirvan, sau se înalță gîndul înstîlpat al lui Brâncuși. De la Dansul stelelor *și celelalte compoziții azi pierdute ale liceanului, la această simfonie a XIX-a, azi regăsită, din vremea cînd artistul tînăr înființa și dirija „Orchestra simfonică a poporului", concertînd în fața muncitorilor, pînă la împlinirea unor opere intrate din istorie în istoria muzicii, precum* Agamemnon, *și pînă la recompensarea muzicii în toate genurile ei, Dimitrie Cuclin a înconjurat cu foc și taină un capitol care-i poartă numele în cultura și umanismul românesc. Astfel prin unică tărie și altitudine creatoare, etică și estetică, artistul oferă apoteotic lumii revelația simfoniilor numerotate cu cifre mari.*

Profesor al multor generații academice, Dimitrie Cuclin a compus și manuale pentru învățămîntul secundar. (Și ce manuale ! În prefața celui dintîi scrie, cum n-am văzut la alt autor: „Cred că la parcurgerea acestui manual nu se va scoate nici un țipăt de revoltă ori disperare".) Iar întreaga priveghere rodind idei scăldate în artă ni-l proiectează pe Dimitrie Cuclin, ca pe un creator de școală muzicală. Și veneratul magistru, dinaintea culmilor, nu uită să-și recunoască exemplar calitatea: de discipol. Extraordinarul său Tratat de estetică muzicală *și-l dedică astfel : „Acest tratat este un sacrificiu / Pe altarul / Maestrului Secolelor / Vincent d'Indy / Făcut / Și închinat lui / De discipolul său".*

Parte cu parte se adună monumentalizînd un tot simfonic al unei opere și unui sistem risipite într-un univers fascinant și mereu deschis. Un univers desfășurat cu pietate față de artă și om deasupra unui pămînt cucerit: „Eu cucerii pămîntul încă plin / De vlaga însuflețirilor trecute" (în sonetul XIII, Doine și sonete, *1932).*

Cu cîteva zile în urmă, l-am văzut pe magistru — un Euthanasius — lîngă o cascadă a luminilor, i-am auzit înalt fierbintele glas spiritual plutind peste nemăsurate adîncimi de sine.

GH. ANCA

Ceva despre Antigona

În actualitate tragedia este surprinzătoare — dacă o raportăm la climatul social contemporan — firească, în schimb, dacă o legăm de noțiunea fundamentală a caracterului. Camus observa că eroii tragici sînt toți justificabili, dar că nici unul din ei nu e just. Sartre oglindește în scris și în acțiune volatilizarea caracterului și anume prin posibilitatea mereu deschisă fiecăruia de a deveni altul, pe calea neantizării și a proiectării unui plan spiritual nou — total deosebit de cel vechi.

Din libertatea absolută o omului, de a alege, autorul **Criticii rațiunii dialectice** trage concluzia „angajărilor" și reangajărilor în serie.

Alta era părerea Antigonei.

Ea a optat odată pentru totdeauna. Iar mersul ei spre moarte, în fond solitar, în ciuda lui Hemon și a Ismenei, îl zdrobește pe atotputernicul și aparent victoriosul Creon. Este ceva triumfal și eroic, halucinant și liric în fecioara care poartă în glas și inimă mesajul legilor nescrise.

Nu vom avea prezumția de a schița măcar, în acest cadru limitat, nici adevărurile elementare despre piesă, despre Sofocle sau despre geniul pe care el l-a ilustrat. Spectacolul Tetrului Mic este însă un prilej — din cele atît de rare — de a lua contact cu rădăcinile tragice, un prilej pe care nu-l putem pierde în întregime.

Vom începe, în consecință, prin a elogia instituția și pe toți aceia care, de la director și pînă la ultimul corist, s-au străduit să servească o nobilă cauză. Mai mult, ar fi de dorit ca exemplul lor să fie urmat și de alte teatre — unele cu posibilități și răspunderi superioare. Fiindcă tragedia rămîne, pînă la urmă, și ea un gen dramatic demn ca atare să reție atenția lumii noastre pe scenă tot atît cît comedioara socotită de haz sau piesa polițistă considerată zguduitoare.

Din păcate însă, spectacolul sofoclean al Teatrului Mic a fost, ca și infernul, pavat mai ales cu bune intenții. Ion Cojar, directorul de scenă, a luat lucrurile cu prea multă ușurință, încît ar fi nedrept să ne oprim la analiza jocului actorilor principali ; ei au fost îmbarcați, de voie, de nevoie, pe o navă arbitrar construită și destinată încă din șantier, naufragiului.

De la o **reconstituire** imposibilă și pînă la cea mai agramată **actualizare** numeroase trepte estetice se ofereau. Ion Cojar, excelent director de scenă în alte specialități, nu și-a dat seama că problema pe care trebuia să o rezolve era în același timp radical diferită de ceea ce se obișnuise pînă atunci să lucreze și extrem de grea. A preferat panta facilității ; s-a străduit să-l cehovizeze pe Sofocle reducîndu-l la exigențiatea sălii, la capacitatea actorilor și la receptivitatea publicului. În locul măreției și al nobilului patetism la care ne așteptam, ni s-a servit o mixtură de stiluri de joc și de montare în care teatrul de conversație se împletea cu comedia larmoaiantă, melodrame cu falsul gen elizabetan.

Noi știm însă că tragedia nici nu se murmură, nici nu se urlă. Nu prin șoptire se evită declamația, nu doar prin întunerec și prin cernire se creează spaima. Avalanșa de pauze goale de orice conținut emoțional adăuga motivelor de oboseală ale publicului unul decisiv — monotonia. S-au evitat sistematic sentimentele puternice sincer exprimate în așa fel încît vigoarea tragică s-a resimțit esențial. De altfel intonațiile actorilor nu țineau seama de sensurile textului ; formula regizorală Cojar, posibilă cu un text nordic, este stridentă la Sofocle. Înfruntarea tragică a fost pulverizată în amănunte nesemnificative. Opoziția fundamentală Creon-Antigona, cu toate implicațiile ei de gînd și de sensibilitate, a fost parcă dinadins estompată ; tema interpretată la rece și fără continuitate dramatică părea superficială dacă nu puerilă. Ca să se creeze într-un public modern o emoție corespunzătoare ar trebui ca stilul de joc să aibă o ancorare măcar indirectă în epocă. Între legea cetății și cea morală Sofocle deschide o luptă care a străbătut mileniile. Spectacolul Teatrului Mic a fost străin de problematica Antigonei. Cît despre rest, decorul negru, costumele de aceeași culoare, vulgaritatea ansamblului coral — nimic nu izbutea să exprime (sau cît de vag să amintească) poemul de lumină, de dragoste și de înțelepciune care a fermecat pe Goethe, pe Hegel.

Am rămas doar cu satisfacția de a fi recitit, înainte de spectacol, Antigona, operație pe care vă sfătuim să o încercați după căderea cortinei. Veți înțelege astfel motivele veritabile care au determinat persistența tragediei grecești de la Sofocle și pînă la Ion Cojar.

N. CARANDINO

Oliver

Pentru omul de astăzi muzicalul ar părea că ține locul vechii serbări populare și mai apropiatului carnaval. Poate că aici trebuie căutată și explicația audienței largi de care se bucură genul în rîndurile spectatorilor. Intuind nevoia de spectacol organică omului, autorii de gen cad însă în eroare, supralicitînd materialul care stă la baza operei lor, în genere o poveste destul de banală, transformînd întreaga lume într-o lume a dansului și a cîntecului.

Pîndit de exces și de lipsă de unitate interioară, filmul muzical are reușite doar pe jumătate. Lucru ce caracterizează aproape toate filmele muzicale mai noi, inclusiv filmul „Oliver".

Apreciind simplu, am putea spune că filmul este plăcut și chiar remarcabil pe porțiuni, meritul avîndu-l aici și pretextul literar: romanul „Oliver Twist" al lui Charles Dickens, care conține mobilul unei atare montări de spectacol și muzică prin rara intuiție a sufletului infantil predispus spre joc și fantazare. Și episoadele reușite ale filmului sînt tocmai cele în care există o motivare a contaminării universului prin pornirea caracteristică vîrstei, pentru joc, cum este episodul sosirii lui Oliver la „pensionul" lui Fagin, cînd întreaga asistență infantilă face fastuoasa primire și inițiere noului venit. De asemenea, episodul dansului provocat de Nancy în sordida circiumă spre a-i distrage atenția lui Jim are o clară motivare prin starea de dramatism a momentului.

În afara acestor două secvențe, autorii s-au apropiat în rest prea mult de datele realiste ale lumii descrise de Dickens, încît forma muzical-dansată devine neadecvată. Episoadele de acest fel sînt numeroase și ele exprimă neprelucrarea materialului furnizat de roman din perspectiva interioară genului de film muzical. Deși realizate în sine, de o ținută profesională ireproșabilă, episodul carnavalului de meseriași din cartierul bogaților și episodul drumului lui Oliver prin halele londoneze confirmă excesul spectacular care naște lungimile și răpește posibilitatea unei plăceri depline a spectatorului. Emoția la un astfel de spectacol fiind generată de aparențe, deci de expresie, și nu de sensuri, efortul realizatorilor s-a îndreptat spre rigoarea formală, spre eliminarea „timpilor morți" de virtuozitate profesională, care dă posibilitatea unei „plăceri pure", suficiente sieși.

Lipsa de motivație care caracterizează dezlănțuirea fanteziei spre forme rebarbative confirmă de fapt o nedeplină interferare organică a pretextului dramatic cu formele care-l exprimă plastic și sonor. De aceea, de la un film ca „Oliver", încîntător pe alocuri, rămîi cu insatisfacția reușitei parțiale.

STERE GULEA

Educația în sunete și imagini

În sfîrșit, televiziunea, renunțînd la a ne face mai multe promisiuni decît reale surprize în diversificarea programului, dă dovezi în ultima vreme de inițiative dintre cele mai interesante. Aș ține să subliniez faptul că spre deosebire de alte dăți s-a schimbat în primul rînd o anumită optică a locului de reflectare a realităților noastre. Pînă nu de mult viața era invitată în studiou, aici dichisită, pieptănată și fardată pentru a răspunde comodităților unora care „făceau teren" numai pe platourile de filmare. Eroii muncii apăreau de cele mai multe ori cum nu erau, sclivisiți, cu pantofii lustruiți, cu cuvinte străine de modul lor firesc de gîndire ; și nu convingeau. Viața lor își pierdea în studiou acea frumoasă asprime care la urma urmei le și justifica eroismul. Iată însă că lucrurile s-au schimbat în bine. Am putut vedea astfel cum trăiesc și auzi cum gîndesc eroi ca Vasile Iscru, Gh. Nițoi, am putut să mai aflăm încă și încă o dată poezia bărbătească a marilor șantiere (**Poarta Porților** — reportaj documentar, cronică filmată a epopeii construcției hidrocentralei de la Porțile de Fier, **Lotru** — film făcut de scriitorul Ioan Grigorescu dovedind că mînuitorilor condeiului li se poate încredința și aparatul de filmat etc.), avem fericirea de a privi prin intermediul micului ecran momente de viață adevărată, chipuri de oameni adevărați, muncitori de care unii mai mult vor să vorbească decît să-i cunoască așa cum sînt, simpli și demni constructori ai țării, existențe exemplare prin prezentarea cărora se face o adevărată educație socialistă tineretului și nu numai lui. Trebuie să-i cunoaștem pe oameni prin ceea ce spun și fac ei înșiși, nu prin ceea ce cred unii și alții dintre realizatorii emisiunilor tv. În acest sens iată că televiziunea s-a hotărît să facă acest lucru și pentru tineri, înființînd noi emisiuni — programate bine, nu ca altă dată. Astfel sînt **Tinerii despre ei înșiși**, emisiune programată joia la ora 20,30 care se vrea „un dialog deschis asupra idealurilor, răspunderilor, asupra profilului moral al tînărului de azi...", **Ritm, tinerețe, dans**, ce înlocuiește **Bună seara, fete ! Bună seara, băieți !** sîmbătă la ora 18,15, **Cravatele roșii**, emisiune ce își propune „să răspundă întrebărilor și curiozității voastre, să vă devină prietenă și sfătuitoare, să vă dea idei și sugestii, să vă informeze despre tot ce s-a petrecut mai interesant în școli și unități..." Aceste noi emisiuni, alături de cele bune care au fost și pînă acum, apropie aparatul de adevăratul său țel de cunoaștere și educație, fapt ce nu poate decît să ne bucure. Rămîne numai să vedem și cît ne vom bucura.

IULIAN NEACȘU

NOTE

Filmul în dezbaterea tineretului

Orașul Craiova, gazda multor inițiative în munca de educare a tineretului și în mod deosebit a tineretului școlar, a înscris pe agenda de lucru, duminica trecută, o dezbatere despre tineret și film. La dezbatere au participat cadre didactice, elevi, studenți, tineri muncitori, reprezentanți ai organelor de învățămînt și U.T.C., pionieri, precum și reprezentanți ai cinematografiei. Au fost analizate cu acest prilej rezultatele obținute în munca cu filmul pentru tineret și pentru elevi și s-au făcut o serie de propuneri menite să ducă la sporirea contribuției cinematografului în educarea tineretului.

În general sugestiile făcute au vizat îmbogățirea repertoriului filmului românesc, posibilitatea de asigurare a unui sistem complex de informare permanentă a unităților școlare cu producția și conținutul de filme documentare și artistice românești, precum și posibilitatea unei consultări largi a tineretului, atît în ce privește creația filmelor, cît mai ales în programarea acestora, pentru a putea răspunde mai direct problemelor deosebite pe care le pun instrucția și educația comunistă a tineretului școlar. În sensul acesta, pe lîngă Întreprinderea cinematografică Dolj vor funcționa colective de tineri alcătuite din elevi, studenți, tineri muncitori etc., care, pe baza consultării masei largi de spectatori, vor face propuneri în ce privește filmele pe care tineretul dorește să le vizioneze.

CONSTANȚA BĂRBOI

Dragoste față de locul natal

...este sentimentul care se desprinde în chip evident din expoziția de pictură și gravură a profesorului Ion Dădârlat, deschisă în sala „I. Andreescu" (b-dul Gh. Gheorghiu-Dej, 32).

Într-o varietate de stiluri, maniere și viziuni, pictorul își exprimă cu deosebit talent plastic, căldura și noblețea sentimentului de dragoste pentru peisajul și oamenii de pe meleagurile săliștene. În tablourile sale se îmbină realul cu pitorescul și poezia cu străluciri și armonii cromatice vibrante, redate prin fluiditatea pastei. Menționăm „Peisaj cu arbori-Săliște", „Se duc cocorii", „Maialul feciorilor", „Peisaj de iarnă"; în tehnică inedită (șpan) : „Holdele de aur ale țării", „Folclor" ; iar în gravură „Vine furtuna", „Pui de sălișteanu".

Prin operele sale de creație artistică, autentică, pictorul-profesor reușește să ne transmită fiorul unei trăiri emoționale în sensul unui cald umanism.

VICTORIA PETRESCU

Un tineret potrivnic războaielor...

(Urmare din pag. 1)

ar fi privită ca vîrsta de aur a vieții individului — dar nu trebuie mai ales subapreciat ca forță productivă și creatoare, dacă e bine îndrumat. Cum veni vorba de nobilul metal, tineretul e rezerva de aur a viitorului, dar depinde totul de felul cum va fi folosită această nestemată rezervă care printr-o alchimie fatală se poate schimba în plumb ucigaș.

Îmi vine în minte, scriind aceste rînduri, cîntecul lui Lorenzo Medici :

Quant'è bella giovinezza,
Ma si passa tuttavia,
Chi vuol'esser lieto, sia !
Il doman non c'è certezza.

E frumos, dar nu în spiritul acestui cîntec se poate face educația tineretului. Legea fundamentală a vieții noastre este munca bazată pe învățătură, cu greutățile și satisfacțiile ei, care trebuie să devină maximale, prin descreșterea greutăților și prin o tot mai dreaptă stabilizare a relațiilor de producție, cu acel imperativ etico-social din a doua fază a socialismului la care se va ajunge : „de la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după nevoile sale".

Probabilitățile de azi, necesarmente se vor schimba în certitudini, dacă vom avea un tineret cu o nouă conștiință, potrivnic distrugerii și războaielor, capabil să contribuie la opera de asigurare a păcii și la bunăstarea generală prin muncă pe plan național și internațional. Ar fi și rușine pentru omenire să fie altfel, cu avîntul ce l-au luat în secolul nostru tehnica și științele, înregistrînd în cele mai variate domenii progrese inimaginabile cu cîteva decenii în urmă.

Dar problema tineretului trebuie pusă așa cum se prezintă ea azi, cu destul de mari complicații și dificultăți. Tocmai de aceea nu putem să ne felicităm îndeajuns că propunerea românească e pe agenda Adunării generale a O.N.U., pentru proxima sesiune.

În încheiere mi-aș exprima o dorință și un vis : ca tineretului din țara noastră să i se dea o educație de așa natură încît să devină, în lumina ultimelor documente de partid, un model și un exemplu pe scară internațională.

La RECEA FĂGĂRAȘULUI se face ÎNVĂȚĂMÎNT MODERN

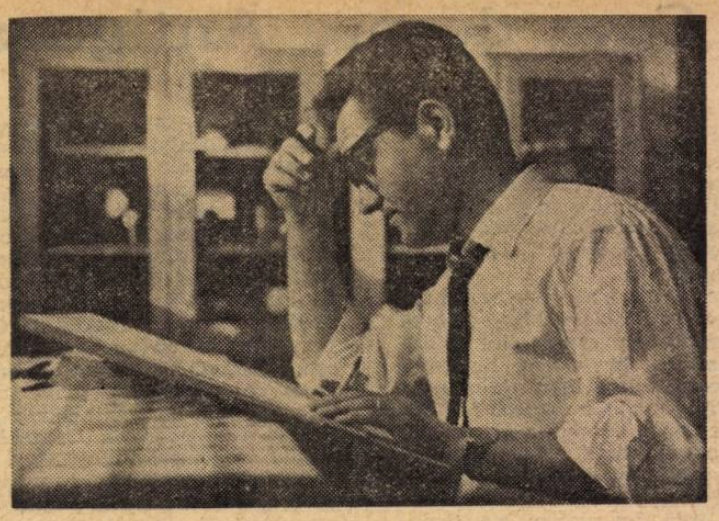

- La temperatura modernizării
- Proiecte fără bariere
- Poartă deschisă spre creste

Știam că-i în apropiere de Făgăraș, la poale de pădure. O ghiceam după fiecare serpentină ce ne-apropia de munte. Drumul se-ngusta însă, părea că ne despart doar cîțiva metri de peretele stîncos și că nu vom mai da de nici o așezare. Deodată, cînd ne așteptam mai puțin, a răsărit. La capătul drumului. Ca o uriașă poartă albă deschisă spre creste, ca un îmbietor popas între întinsul monoton al șesului și înălțimile spectaculoase ale munților. Recea, Recea Făgărașului, cum îi spun localnicii. Simțeam parcă numai rostindu-i numele aerul tare al înălțimilor și mirosul de rășină. Poate chiar de asta îi spune Recea. Așa cum am găsit-o în dimineața primei ninsori, comuna întrecea așteptările mele. O așezare croită parcă din masivele stîncoase ce-o adăpostesc, cu rădăcini adînci în pămîntul pietros al Făgărașilor, cu case solide, tipic transilvănene, care-și dezvăluie cu generozitate bunăstarea. Cele mai multe sînt noi, clădite trainic, gospodărește, din piatră și cărămidă. Au o anume ținută, o construcție arhitectonică specifică. Acoperișurile mai ales se disting — poate vrînd să egaleze conturul sigur al crestelor — printr-o deosebită suplețe, prin linii și curbe trasate cu un vădit simț al proporțiilor, al artei care se detașează la prima privire. Sînt, cum ni s-a spus, opera unui țăran din comună. Și acum, la 80 de ani, construiește cu precizia și vigoarea tinereții acoperișuri. De unul singur. Un ardelean vînjos, arhitect înnăscut, fără studii și diplome, așa cum sînt mulți în Țara Oltului, care a moștenit de la străbunii săi arta și talentul de constructor.

La Recea am venit pentru școală. Dintr-o dorință veche, dintr-o promisiune amînată cîteva luni. Și mai ales pentru directorul său, omul acela modest cu priviri iscoditoare întîlnit vara aceasta într-o tabără de copii, care mi-a spus simplu despre sine, despre munca sa, lucruri cu totul neobișnuite.

— În sfîrșit, am venit.

Vădit impresionat și surprins de neașteptata noastră vizită, David Pîrvulescu directorul școlii, ne poftește în cabinetul său. Pare stînjenit. Apasă pe un buton, probabil la secretariat, și transmite cîteva dispoziții. Apoi la un alt buton, cere cancelaria.

— Comunicați cu mijloace moderne, ca într-un autentic cabinet ministerial, glumim noi.

— Ei, nu-i chiar așa. Mi-era greu să tot urc și să cobor și am făcut acest interfon. O treabă simplă dar necesară și utilă.

Îi spunem, spre a încălzi discuția, impresia deosebită pe care ne-a făcut-o comuna, școala, locurile acestea deosebite.

— Da, așa este, totul aici este făcut trainic, solid, gospodărește. Oamenii sînt harnici și ambițioși ca toți ardelenii, pe ce pun mîna iese lucru bun. De asta am și vrut să vin la Recea.

— Nu sînteți din comuna asta ?

— Nu, nici vorbă. Sînt oltean. Am trecut munții acum cîțiva ani. La începutul carierei am funcționat însă în comuna Calbor, tot în județul Brașov. Voiam însă cu tot dinadinsul să pun în aplicare proiectul unui laborator complex, o idee a mea de tinerețe, care m-a frămîntat mult, și-mi trebuia spațiu. După mai multe tatonări prin județ m-am oprit la școala din Recea. Nu era așa ca acum, dar știam că-i ce-mi trebuie. Am insistat la județ să-mi dea drumul de la Calbor și m-au lăsat. „Ăsta are o idee fixă și n-avem ce-i face", parcă-i aud spunînd atunci. Și am venit la Recea unde m-am și însurat.

— Și laboratorul ?

— L-am făcut.

Sîntem întrerupți de un țîrîit prelung emis de o mașinărie de forma unui dulap. Pe un ecran, în dreptul cifrei 11, se aprinde un bec roșu.

— Aveam o ședință cu comitetul de părinți la ora 11. Va merge altcineva.

— Ce-i cu aparatul ăsta ?

— E „Fănică" al nostru, glumește David Pîrvulescu, privind spre numitul „Fănică". El știe tot programul meu, al școlii, nu uită și nu încurcă niciodată nimic. Lăsînd gluma, este un cronoprogramator. Dirijează și semnalizează întreg programul de îndrumare și control. L-am conceput anul trecut, din nevoia de a simplifica și organiza riguros și bine activitatea. Execuția au efectuat-o elevii în cercul de automatică. E foarte simplu, deși pînă am găsit soluția mi-am bătut destul capul. Instalația cuprinde un ceas electric cu diferite contacte și cu ecran de semnalizare acustică și optică care este pus în concordanță cu programul școlii și al meu. A luat și premiu de originalitate „Fănică" al nostru, la concursul „Minitehnicus". Eu însă îl socotesc acum îmbătrînit, depășit. M-am gîndit la altceva, ceva care să ușureze simțitor munca profesorului, să o facă mai eficientă. Proiectez acum un cronoprogramator complex care va fi prevăzut și cu un sistem de semnalizare a zgomotelor. Sînt un mare dușman al zgomotelor — mai ales al celor ce se produc în perimetrul școlii. Conturbă, deranjează întregul proces de învățămînt. Cronoprogramatorul acesta va anunța, la cancelarie și în secretariat, toate activitățile unei zile de curs. În același timp va înregistra pe o diagramă și zgomotele ce vor fi traduse în niște modele matematice. Traductoarele de zgomot vor fi montate pe culoare, în clase. Ele vor indica, de asemenea, și focarul de zgomot, astfel că profesorul sau directorul să știe exact locul în care se produc spre a interveni.

Îl ascultăm plini de interes și uimire pe tînărul acesta pasionat care ne explică cu patos niște detalii inginerești, ne mărturisește proiectele sale de modernizare a lecțiilor, de transformare a școlii din Recea într-un mare și modern laborator de instrucție și educație. Proiectele sale n-au bariere. Sau mai bine nu concepe bariere în traducerea lor. E adevărat, mărturisește el, n-a avut întotdeauna materiale, sînt repartizate cu zgîrcenie unde trebuie, s-a încîlcit uneori în scripte, în hotărîri și optici stupide, formale, închistate. S-a izbit alteori de neîncredere, de suspiciune. A putut trece însă peste toate pentru că a ținut cu dinții să-și realizeze planurile, pentru că a fost convins că ele vor servi școala și, mai ales, pentru că a avut totdeauna de partea sa, ca sprijin de nădejde, nu numai pe fiecare profesor, elevii toți, dar întreaga comună.

— Oamenii aceștia de munte care-și construiesc case cu competența și arta unor arhitecți iscușiți, sînt deosebit de receptivi la tehnică, la înnoiri. I-am convertit repede și i-am cîștigat pînă la unul pentru cauza modernizării școlii. Laboratorul nostru nu-l puteam face fără ei.

— Se pare că el este cel mai drag copil al dumneavoastră.

— Da, așa este. Deși nu-i ultimul în materie...

Mergem să vedem laboratorul. Din nou, amabil, cu aceeași vădită plăcere, directorul ne dă explicații, ne conduce în fața fiecărui aparat. Alcătuit din două încăperi (două foste săli de clasă), laboratorul pentru optimizarea procesului de învățămînt, cum poartă numele, este o instalație complexă în care mijloacele tehnicii moderne vin în sprijinul profesorului, fără a le exclude pe cele clasice. Este format din mai multe sisteme : un sistem automat de obscurizare a sălii de curs, un sistem de sonorizare stereofonică, pentru redarea mesajelor de pe discuri, de pe benzi și radio, un sistem de retroproiecție a diafilmelor și diapozitivelor, a filmelor de 8 și 16 mm. Au de asemenea un sistem de proiecție directă a filmelor de 16 mm, unul de proiecție a scrisului „Overhead" și unul de autodotare cu toate instalațiile de prelucrare a materialelor fotosensibile. Întreaga aparatură este comandată de la un pupitru de comandă instalat în sala de curs. Aparatura amintită mai sus se află în camera obscură a laboratorului despărțită de sala de curs prin două ecrane translucide cu iluminare automată.

Acesta este pe scurt laboratorul, ceea ce se vede. Ce nu se vede însă, dar se presupune, sînt munca, efortul deosebit care au fost necesare pentru realizarea lui, sînt sutele de ore pe care profesorul David Pîrvulescu le-a petrecut noaptea deasupra planșetei pentru a elabora minuțios și exact fiecare detaliu, fiecare instalație, proiectul și schemele de funcționare.

Pentru laboratorul acesta, directorul a primit certificat de inovator. Îl păstrează în biblioteca sa plină de cărți inginerești, de planșe și schițe.

— Funcționează doar de doi ani dar pot spune că a făcut o adevărată revoluție în modul de predare al profesorilor noștri, în modul de asimilare, de însușire a cunoștințelor. Fiecare obiect și fiecare profesor își are, conform unei riguroase programări, ora sa săptămînală de laborator.

Avem un foarte bogat material ilustrativ pentru absolut toate obiectele. Unele le-am primit, altele le-am procurat sau le-am confecționat noi. Am organizat în școală un adevărat curs de perfecționare de vreo 20 de ore în care fiecare profesor a învățat cum să utilizeze aparatura, s-o monteze și s-o demonteze.

Activitatea în laborator schimbă nu numai structura, conținutul lecției. Ea declanșează o atmosferă de activitate intensă, colectivă, stimulează creativitatea profesorului, captează interesul elevilor, antrenează pe fiecare, le stimulează spiritul de cercetare, imaginație, le formează deprinderi tehnico-aplicative. Dar în laborator nu ținem numai lectii. Aici își desfășoară în mare parte activitatea cercul nostru de cibernetică, de automatică, de biologie, de fizică și matematică, de foto. De exemplu, cercul de cibernetică lucrează acum la niște sisteme cibernetice care vor fi utilizate în predarea istoriei.

— Cît ar costa un astfel de laborator ?

— Știu eu, cred că peste o sută de mii.

— Pe dumneavoastră cît v-a costat ?

— Jumătate ! Aș adăuga că manopera, deși presupune și muncă specializată, calificată, nu ne-a costat nici un leu.

Am vizitat apoi, însoțiți de director, școala. Peste tot ordine și curățenie desăvîrșite. Am ascultat noi gînduri despre alte noi planuri : atelier electric, creat după o concepție proprie, unul de lăcătușărie. La etaj, într-un loc vizibil, directorul plănuiește un fel de muzeu în care să fie oglindite, pe viu, prin roboți acționați mecanic și îmbrăcați în portul specific Făgărașului, obiceiurile, îndeletnicirile de pe aceste meleaguri. Va fi o muncă de durată care va antrena toată școala.

— Ce specialitate aveți dumneavoastră, tovarășe director ?

— Sînt profesor de biologie.

— Și de unde pasiunea, prețuirea aceasta pentru tehnică ?

— Îmi place foarte mult și mă dedic ei pentru că sînt convins că acesta este viitorul, că așa trebuie să-i formez pe elevii mei.

La Recea, la poale de Făgăraș, se face învățămînt modern. Este acolo un om, un adevărat pedagog al zilelor noastre, care a angajat toată școala, toată comuna în această operă vastă pe care o săvîrșesc în anii socialismului învățămîntul, educația, societatea noastră.

MONICA VERDEȘ

Demonstrație practică în laboratorul pentru optimizarea procesului de învățămînt.

Repere pentru renovarea predării matematicii

— Convorbire cu prof. dr. docent ADOLF HAIMOVICI, președintele filialei din Iași a Societății de științe matematice —

Recent, Societatea de științe matematice a organizat la Iași o consfătuire națională a profesorilor de matematică în care au fost dezbătute pe larg modalitățile modernizării predării geometriei în învățămîntul de cultură generală. L-am rugat pe profesorul A. Haimovici, care a condus lucrările consfătuirii, să ne expună concluziile acesteia.

— Una din primele concluzii — ne-a spus d-sa — pe care le-am desprins în urma dezbaterilor din această consfătuire ar fi aceea de a se acorda atenție revizuirii conținutului geometriei predate în școală, astfel încît ea să devină un mai bun model al lumii fizice exterioare cît și să contribuie într-o mai largă măsură la formarea gîndirii corecte a elevilor.

— Aceasta presupune elaborarea unor noi programe?

— A **unei** programe unitare de matematică în care să fie cuprinse diversele discipline matematice predate astăzi în școală. Ceea ce s-a făcut pînă acum în acest sens, adică includerea unor teme tradiționale de geometrie în analiză sau a unor teme de trigonometrie în geometrie, constituie abia un început care trebuie continuat și aprofundat. În consfătuire au fost puse în evidență elemente de geometrie clasică, valabile în continuare pentru dezvoltarea gîndirii elevilor, și s-a subliniat necesitatea accentuării punctului de vedere axiomatic, fără a se merge pînă la o predare rigid axiomatică, precum și necesitatea împletirii armonioase a elementelor tradiționale de geometrie. cu cele de geometrie modernă, realizîndu-se totodată o degajare de balastul unor cunoștințe inutile.

— De pildă ?

— De pildă, raționamentul sintetic, efectuat direct asupra figurilor, fără interpunerea unui aparat analitic suplimentar, este un element al geometriei tradiționale care datează încă de pe vremea lui Euclid și care, fiind foarte valoros, trebuie menționat. El are calitatea de a contribui la dezvoltarea gîndirii și inventivității atît de necesare omului modern. Pe de altă parte, spiritul axiomatic, ca element modern, este, de asemenea, de natură să contribuie la stimularea gîndirii elevului. Am mai putea da și alte exemple, citate de altfel chiar în cadrul lucrărilor consfătuirii. S-a accentuat, de exemplu, necesitatea împletirii algebrei cu geometria prin folosirea structurii de spațiu vectorial, necesitatea de a utiliza diverse transformări geometrice — translații, rotații, afinități, simetrii — și de a distinge proprietățile figurilor geometrice după natura lor.

— Ce idei au fost avansate cu privire la criteriile de selecție a materialului de studiu inutil ?

— Selecția să fie operată în funcție de gradul de utilitate a noțiunilor respective în matematica studiată ulterior și în alte discipline beneficiare. Unii profesori și-au exprimat nostalgia după dispariția unor capitole de geometrie, cum ar fi acel foarte elegant capitol al construcțiilor geometrice. Dar aceste frumoase construcții nu se mai folosesc nicăieri. Și, firește, nu trebuie să ne conducem în selecția noțiunilor introduse în programă după criteriul esteticului, ci după acela al utilității.

— Ați amintit de necesitatea includerii diverselor discipline matematice într-un curs unitar. La ce concluzie a ajuns consfătuirea în legătură cu modalitatea elaborării unui astfel de curs ?

— Consfătuirea nu și-a propus să dea o soluție definitivă în această privință și nici nu i-ar fi stat în putere s-o facă. Dar a pledat pentru elaborarea ei. Deocamdată nu există nicăieri în lume un astfel de curs. Există în schimb un curent general care tinde către elaborarea lui. Chiar și la noi, trigonometria, disciplină veche de o sută de ani, a încetat să mai existe ca disciplină independentă. Ea a fost integrată organic în alte discipline. Această preocupare de integrare continuă.

— Cu privire la alte modalități de stimulare a gîndirii elevilor...

— S-a susținut necesitatea unei mai mari preocupări pentru explicitarea axiomelor la geometrie atît în clasele VI—VIII ale școlii generale cît și în anii I—III ai liceului. Aceasta pentru că ceea ce se admite îndeobște în învățămîntul tradițional ca fiind cunoscut nu mai este supus unui raționament logic. Lăsîndu-se conduși doar de intuiție, elevii fac confuzii. În aceeași ordine de idei, ar fi util să se clarifice, pe material geometric, încă din clasa a IX-a, un număr de noțiuni fundamentale de logică formală. S-ar putea introduce noțiuni simple cum ar fi conjuncția, disjuncția, implicația, definiția noțiunii, clasificarea noțiunii etc. Aceasta pentru că și în matematică, la fel ca și la șah, elevul trebuie să știe regulile jocului pe care îl joacă. Nu este vorba de a face un curs sau un capitol special de logică formală, ci de clarificări dispersate pe materialul geometric studiat.

VICTOR OCTAVIAN

Preferați abonamentele pe termen lung!

În această perioadă se reînnoiesc abonamentele la ziare și reviste pentru anul 1972. Abonamentele pe un an întreg sînt de preferat. Ele asigură primirea la vreme și fără întreruperi a revistei noastre, atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament anual este de 52 de lei.

PASMORE

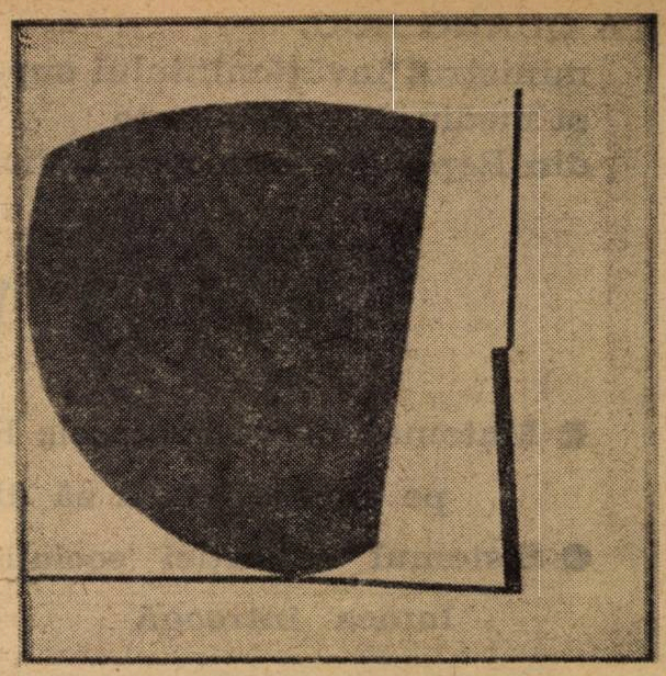

Abstract

Preocupări actuale în activitatea sindicatelor din învățămînt

Să luptăm pentru a dobîndi înaltul titlu de „județ al hărniciei, cinstei, onoarei și demnității socialiste" — iată chemarea sub care se desfășoară activitatea tuturor oamenilor muncii din județul Argeș, chemare care a trezit un puternic și entuziast ecou în rîndul colectivelor didactice și de elevi din toate școlile județului.

Comitetul sindicatului învățămînt Pitești și-a axat activitatea în direcția transpunerii în viață a măsurilor cuprinse în planul alcătuit de Comitetul județean Argeș al P.C.R.

Printre acțiunile organizate de comitetul nostru, acțiuni pe a căror eficiență punem mult temei, se numără întrecerea pentru „grupa sindicală cea mai harnică", la care au răspuns toate birourile grupelor sindicale din școlile municipiului nostru, precum și o serie de inițiative menite să determine îmbunătățirea activității profesionale, cultural-obștești și politico-ideologice.

De curînd, întreg activul sindical din școlile de cultură generală, liceele teoretice și de specialitate, unitățile din învățămîntul preșcolar ale orașului Pitești s-a întîlnit cu secretarul Comitetului municipal P.C.R., prilej cu care s-au discutat, în mod aprofundat, probleme ale vieții și muncii din școli, din fabricile și uzinele de pe șantierele de construcții.

Pentru a forma sentimentele de dragoste față de muncă, de respect față de marile realizări ale muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, comitetul nostru a întreprins acțiuni pentru realizarea unei legături cît mai strînse cu sindicatele din întreprinderi, și, prin intermediul acestei legături, să asigure cunoașterea de către elevi a noilor cetăți industriale și să le formele convingerea fermă și hotărîrea de a deveni muncitori și tehnicieni de nădejde ai acestora.

Întîlnirile cu organizațiile sindicale din întreprinderi constituie un factor prețios și pentru îmbunătățirea continuă a pregătirii tehnico-productive a elevilor, în cadrul acțiunii de patronare a școlilor de către întreprinderi etc.

Din propunerile făcute de numeroase cadre didactice s-au conturat o serie de preocupări pe linia organizării activităților de perfecționare și modernizare a metodelor de predare, de îmbunătățire a programelor și manualelor școlare. Activul sindical a răspuns cu entuziasm hotărîrii luate de organele locale de partid ca, în trimestrul al II-lea al acestui an școlar, să se organizeze în Pitești un schimb de experiență pe tema „Educația prin muncă, pentru muncă, pentru tehnică și producție", la care vor fi invitați reprezentanți din județele vecine.

Printre acțiunile înscrise pe agenda comitetului sindicatului nostru aș dori să citez, pentru importanța ei deosebită organizarea unei întîlniri cu cadrele didactice din școli.

Vom căuta, în continuare, să receptăm cît mai sensibil cerințele, ideile și propunerile avansate de membrii corpului didactic, pentru a situa cît mai profund activitatea organizațiilor noastre sindicale în miezul preocupărilor actuale ale învățămîntului.

STELIANA STĂNESCU
Pitești

BLOC — NOTES

În unitățile de învățămînt sînt în plină desfășurare adunările generale și conferințele sindicale pentru dări de seamă și alegeri. Am notat în agendă în această săptămînă, cîteva propuneri referitoare la îmbunătățirea activității viitoare, la perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale membrilor de sindicat.

TIMIȘOARA

● Am reținut propunerea grupei sindicale de la **Liceul cu limba de predare maghiară,** ca viitorul birou să se preocupe de informarea politică curentă a tuturor membrilor de sindicat și în special a personalului administrativ și de serviciu, ca personal auxiliar de instruire și educare.

● La **Liceul economic,** biroul grupei sindicale va sprijini înființarea în școală a unui cabinet de științe sociale. De asemenea, s-a propus ca în preocupările viitorului comitet al sindicatului municipal să fie și informarea grupelor sindicale de organizarea de către Universitate a unor acțiuni, care să contribuie la perfecționarea pregătirii profesionale.

● Profesorul Trandafir Bălan de la **Liceul nr. 6** a propus inițierea de către grupa sindicală din școală a unui studiu privind supraîncărcarea elevilor.

CRAIOVA

● Membrii de sindicat de la **Școala generală nr. 21** au propus să se acorde o mai mare atenție cadrelor didactice talentate, organizîndu-se pentru acestea la Casa corpului didactic cenacluri literare. de artă plastică și fotografică.

● În cadrul adunărilor de alegeri de la **Liceul pedagogic** s-a propus ca pentru cadrele didactice tinere, biroul grupei sindicale să organizeze dezbateri legate de pregătirea lor profesională, politică și ideologică.

● În planul de măsuri, adoptat la adunarea de alegeri de la **Liceul nr. 1** se menționează propunerea ca viitorul comitet al sindicatului, în colaborare cu societățile literare și științifice, să se preocupe de organizarea unor simpozioane și sesiuni de comunicări, la care expunerile să fie făcute de cadre didactice cu o temeinică pregătire.

CONSTANȚA

● Preocuparea centrală a biroului grupei sindicale de la **Școala generală nr. 27** va fi școlarizarea elevilor. În acest sens, s-a propus ca membrii sindicatului să întreprindă acțiuni pentru ca toți elevii să frecventeze în mod regulat școala.

TA QUANG BUU,
ministrul învăţămîntului superior
şi mediu de specialitate
din Republica Democrată Vietnam,

despre:

ŞCOALA VIETNAMEZĂ

● Matematicile şi succesele Revoluţiei ● Nu-i putem învinge pe agresori fără să dispunem de sute de mii de ingineri... ● Sistemul educaţiei socialiste trebuie să se afirme în lumea întreagă

Zilele acestea a fost semnată la Bucureşti o înţelegere de colaborare pe anii 1972—1976, între Ministerul Învăţămîntului din R. S. România şi Ministerul Învăţămîntului Superior şi Mediu de Specialitate din R. D. Vietnam. Documentul, semnat de Mircea Maliţa, ministrul învăţămîntului, şi de Ta Quang Buu, ministrul învăţămîntului superior şi mediu de specialitate din R. D. Vietnam, prevede, printre altele, schimburi de cadre didactice şi tineri cercetători, de studenţi, în vederea documentării şi specializării, precum şi dezvoltarea schimburilor de informaţii în domeniul învăţămîntului.

Am folosit prilejul vizitei în ţara noastră a ministrului vietnamez, pentru a-l ruga să ne vorbească despre ceea ce preocupă în mod deosebit, în etapa actuală, statul şi poporul din ţara prietenă cu privire la pregătirea tinerei generaţii. Domnia sa a răspuns solicitării noastre cu o deosebită amabilitate.

— Matematician, deci? Consideraţi că există vreo legătură între o ştiinţă atît de abstractă, ca matematica, şi istoria atît de frămîntată a epocii noastre, în general, şi a ţării dumneavoastră, în particular ?

TA QUANG BUU : Încă din anii cei mai negri ai clandestinităţii, Partidul nostru s-a declarat pentru o cultură **populară, naţională şi ştiinţifică.** După cucerirea puterii, la 19 august 1945, noi am făcut totul pentru a lichida analfabetismul şi a dezvolta învăţămîntul de toate gradele. Conducătorii noştri, în frunte cu regretatul Ho Şi Min, au subliniat de pe atunci rolul din ce în ce mai important pe care îl joacă matematicile în dezvoltarea ştiinţelor naturii şi a tehnicii, în conducerea economiei, precum şi în dezvoltarea ştiinţelor sociale.

Ministerele de resort au luat numeroase măsuri pentru a descoperi, încuraja şi stimula talentele matematice încă din primul ciclu al învăţămîntului general. De aici, o veritabilă ecloziune de tinere talente. Universitatea din Hanoi, Politehnica şi institutele pedagogice pregătesc, anual, aproximativ 500 de matematicieni. Celelalte ţări socialiste ne ajută în formarea a altor 150 de absolvenţi de universitate şi 30 de doctori în matematică. Aceşti matematicieni fac mai ales muncă didactică. Ei îşi propun să creeze un învăţămînt matematic bine structurat, riguros, dar uşor de asimilat, dinamic şi, pe cît posibil, atrăgător. Din această cauză, dacă ne bucurăm de succesele matematicienilor din generaţia actuală, noi contăm mai ales pe marii matematicieni vietnamezi ai generaţiei de mîine.

Totuşi, în afară de munca la catedră, căreia îi acordăm prioritate, mulţi dintre noi întreprind cercetări asupra problemelor fundamentale ale matematicilor moderne, teoretice şi aplicate. Cei mai mulţi au ajuns la aceasta după ani întregi consacraţi rezolvării problemelor ridicate de război sau de construcţia socialismului. Alţii se dedică acestor probleme din vocaţie, sau pentru a-şi continua munca de doctorat. Noi îi sprijinim pe cei dintîi, fără ca prin aceasta să-i descurajăm pe ceilalţi.

În ceea ce mă priveşte, eu am continuat să fac matematică din obişnuinţă, dar mai ales pentru că sînt antrenat din plin în mişcarea generală condusă de Partid. Războiul este cu atît mai dur, cu cît este mai lung. Prin exemplul său personal, preşedintele Ho Şi Min ne-a învăţat cum să muncim, cum să ne distrăm şi să ne odihnim, cum se duce războiul, iubindu-ne în acelaşi timp soţiile şi contribuind la creşterea natalităţii (personal, sînt tată a 6 copii, dintre care 4 născuţi şi crescuţi în junglă). Folosind o expresie la modă, el ne-a antrenat în time sharing-ul ordinatoarelor.

Cît priveşte matematica, problema se pune altfel, deoarece este vorba de pasiune. Un adevărat matematician — nu vreau să spun un mare matematician, pentru că din aceştia există foarte puţini — cînd a atins un anumit grad de gîndire abstractă, poate să facă matematici oriunde şi oricînd, fără să aibă nevoie de condiţii materiale speciale, spre deosebire de un fizician sau un inginer, bunăoară.

Nu trebuie, deci, să ne temem că un ministru matematician consacră prea puţin timp matematicilor. Ci, mai curînd, dimpotrivă. Nu conchid că trebuie să-i împiedicăm pe miniştri să se dedice pasiunilor lor favorite, dar le revine responsabilitatea de a-şi alege temele, metodele şi colaboratorii adecvaţi, pentru a nu le consacra prea mult timp, realizînd, totuşi, lucruri de nivel înalt. Natural că trebuie să fie un matematician solid înainte de a deveni ministru şi, pe cît posibil, să aibă un antrenament intensiv, de la vîrsta de 17 ani, într-o pepinieră de viitori matematicieni, cum sînt în Franţa clasele speciale.

Cel puţin aceasta este impresia unuia care şi-a servit ţara atît în calitate de ministru, cît şi de viceministru, fără întrerupere, din septembrie 1945, din care 15 ani (1946—1961) la Apărarea Naţională, unde nici o neglijenţă nu este permisă, mai ales în timp de război (1947—1954).

— Care sînt particularităţile şcolii vietnameze în condiţiile construcţiei socialiste ?

TA QUANG BUU : Şcoala vietnameză s-a dezvoltat rapid, conform politicii noastre culturale pe care am amintit-o mai înainte. Începînd de la cel de-al III-lea Congres al Partidului nostru — în toamna lui 1961 — am adoptat următoarele principii directoare : 1) Educaţia trebuie să se pună în serviciul Revoluţiei ; 2) Învăţămîntul trebuie să fie intim legat de munca productivă, şcoala de societate şi teoria de practică. Eram convinşi că nu putem să-i învingem pe coloniaiştii francezi fără să avem la dispoziţie sute de mii de bacalaureaţi şi că nu am putea învinge pe agresorii americani fără să avem la dispoziţie sute de mii de ingineri. Iată pentru ce, la o populaţie de 20 milioane de locuitori ai R. D. Vietnam, frecventează şcoala în prezent 6 milioane, dintre care 70 000 învăţămîntul superior în ţară şi 12 000 în alte ţări socialiste, din care 1 200 în România, fără să punem la socoteală pe cei mai mult de o mie de doctoranzi (130 în România). Acestea reprezintă eforturi mari şi succese importante. Cu toate acestea, noi pregătim măsuri pentru îmbunătăţiri importante, care vor avea chiar dimensiunile unei veritabile reforme.

— Consideraţi că învăţămîntul are trăsături care îl individualizează în mod esenţial de la naţiune la naţiune ? Se petrece, oare, o omogenizare a lui pe toată planeta ?

TA QUANG BUU : Experienţa altor ţări, chiar mai puţin dezvoltate, este foarte importantă. Dar nu va fi o omogenizare pur şi simplu ; va fi o **apropiere şi o diferenţiere nedefinită.** Cu cît rămîn mai mult în România, cu atît descopăr comori în sistemul dv. de învăţămînt, în arta dv. populară, în intelectualitatea dv. şi în sentimentele dv. Dar cu atît mai mult doresc să mă întorc repede în ţara mea, cu speranţa de a mai reveni să vă vizitez. O mare, o frumoasă ţară, este mare şi frumoasă în măsura în care ea îi ajută pe cei ce o vizitează să rămînă ei înşişi şi nu să se dezmintă. Tot astfel, colaborarea în domeniul educaţiei — care va juca un rol din ce în ce mai important — îi ajută pe coparticipanţi să se confirme şi să se afirme, permiţîndu-le în acelaşi timp să se apropie.

Pentru moment, este necesar ca sistemul de educaţie socialistă să se confirme în lumea noastră socialistă şi să se afirme în lumea întreagă. Ultima conferinţă a miniştrilor învăţămîntului superior din ţările socialiste, ţinută la Bucureşti, a avut rezultate excelente în acest sens.

— Care este, după dumneavoastră, semnificaţia înţelegerii pe care aţi încheiat-o recent la Ministerul Învăţămîntului din R. S. România?

TA QUANG BUU : Acordul pe care l-am semnat împreună cu ministrul Maliţa este un acord de prietenie şi de întrajutorare frăţească între cele două ministere ale noastre. Este un lucru foarte important. Mai întîi aceasta înseamnă reafirmarea prieteniei, a solidarităţii şi a unităţii de vederi care leagă partidele şi poporele noastre în toate domeniile. Apoi, acest acord precizează conţinutul, cadrul şi mijloacele pentru dezvoltarea în mod concret şi util a cooperării între cele două ministere. În sfîrşit, el a precizat măsurile în vederea stabilirii de relaţii directe între personalităţi competente ale celor două ţări. Sînt convins că o bună aplicare a acestui acord, semnat pentru început pe o perioadă de 5 ani, va marca o cotitură în dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi solidaritate între cele două ţări. El va permite să organizăm această apropiere şi diferenţiere la care m-am referit mai înainte, fără de care orice bună cooperare este greu, dacă nu imposibil, de imaginat.

GEORGE CORBU

Revista presei pedagogice

Numărul pe octombrie a.c. al binecunoscutei reviste italiene **„Vita dell' Infanzia"** se distinge printr-o mare varietate tematică : implicaţiile psiho-etice ale muncii profesorului, învăţarea cititului (scrisului) la grădiniţă, educarea în spiritul păcii, jocul ca activitate, formarea celor dintîi concepte matematice, simţul stereognostic, circulaţia pe stradă a copiilor, mobilarea spaţiului de lucru şi de recreare al celor mici, copilul bolnav etc.

De fapt, nu este vorba doar de o varietate tematică, ci şi de o mare actualitate a problemelor abordate, dublată — aşa cum dezvăluie o lectură atentă — de justeţea şi consistenţa celor mai multe dintre observaţiile, sublinierile şi concluziile pe care le conţin paginile revistei. Efectele nocive ale atitudinii tiranice şi importanţa calmului şi condescendenţei educatorului în relaţiile cu copilul (articolul „Profesorul"), modalităţile concrete (o clasă-punte între grădiniţă şi şcoala elementară ?) de învăţare timpurie a scris-cititului (dezbaterea „A citi şi a scrie din grădiniţă" purtată pe mai multe numere, începînd din septembrie 1970), necesitatea ca jucăriile să ofere posibilitatea efectuării unor experienţe **reale** (articolul „Activitatea de joc"), jocuri matematice care pot cultiva conceptele spaţiale („cimp", „margine", „înăuntru", „în afară" etc.) şi sfaturile pedagogice ale folosirii lor (articolul : „Jocuri şi concepte matematice în primele experienţe ale copilului") — iată numai cîteva din sublinierile pe care revista le face în atenţia cititorilor.

Ca şi în alte rînduri, reţinem aspectul grafic foarte îngrijit şi, mai ales, foarte bine adaptat scopurilor informativ-pedagogice ale revistei : fiecare fotografie, fiecare schiţă sau desen are o contribuţie certă la elucidarea problemelor, fiind pentru cititorul revistei un mijloc în plus de îmbogăţire a cunoştinţelor.

S.P.

■

„L'école et la nation", organ al Partidului Comunist Francez, revistă de sociologie a educaţiei, de psihopedagogie şcolară şi socială, ne oferă şi în numărul din octombrie (202) o problematică diversă, concentrată în materiale care nu pierd din vedere poziţia individului — elev sau profesor, copil sau părinte — într-o societate a profitului, în stadiul capitalismului monopolist de stat.

„Paginile părinţilor" informează asupra propunerilor de lege privind orientarea şi dezvoltarea învăţămîntului în sensul formării profesionale a elevilor. „Viitorul aparţine unui învăţămînt tehnologic şi profesional de masă şi de calitate".

Ca de obicei revista conţine un grupaj de materiale axate pe o temă centrală, de data aceasta în atenţia autorilor (Marie-Thérèse Goutmann, I. Bonnafé şi T. Lainé, Gilbert Martin, René Angelergues) stînd copiii handicapaţi. După cum se subliniază şi în introducerea ciclului, problemele sînt abordate critic, „din punct de vedere politic", depăşind sfera strictă a învăţămîntului şi a familiei, fiind considerate de către P.C.F. de importanţă naţională. Cele patru articole : „Cîteva propuneri", „Copilul, familia, şcoala, psihiatria sectorului", „Cu privire la prevenirea neadaptărilor", „Creierul şi inteligenţa" consemnează şi dezbat cu luciditate şi în mod angajant această realitate, de la analiza situaţiei handicapatului din punct de vedere ştiinţific şi social pînă la propuneri eficiente care urmăresc integrarea sa într-o viaţă care-l solicită ca energie umană şi-l face să se simtă necesar colectivităţii.

Mai amintim şi articolul inserat la rubrica „Probleme în discuţie" care se referă la planul de înnoire a învăţămîntului francez în şcoala elementară.

V.B.

„TRIBUNA ŞCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Învăţămîntului şi Uniunea Sindicatelor din învăţămînt, ştiinţă şi cultură
Redactor şef : AUREL DRAGOŞ MUNTEANU

Redacţia şi administraţia: Piaţa Scînteii, nr. 1, Bucureşti, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 27

Sîmbătă 11 decembrie 1971

12 pagini — 1 leu

UNITATEA NAȚIUNII ÎN JURUL PARTIDULUI

Din Maramureș și Oltenia, din Banat și Bucovina, din Munții Apuseni și Făgăraș, din Bihor și din Dobrogea, din toate colțurile acestei mari și frumoase țări cu nume drag de ROMÂNIA curg spre Capitală, spre Comitetul Central al P.C.R., spre tovarășul Nicolae Ceaușescu, telegrame, scrisori și mesaje de adeziune conștientă, deplină și fierbinte la Programul luminos al perfecționării noastre etice și morale, al educației socialiste. Și nu e numai aprobare și adeziune, ci e și hotărîre fermă de înfăptuire și transpunere în viață a hotărîrilor și măsurilor ce regenerează și vitalizează întreaga națiune.

Unită în jurul partidului, națiunea română trăiește în aceste zile bucuria și satisfacția muncii pentru construcția unui viitor așa cum ea și l-a visat din totdeauna. A unui viitor despre care știe sigur că va fi frumos și că îi va aparține în întregime. Eliberată de contradicții de clasă antagoniste, promovînd principii și interese care sînt concordante cu ale fiecărui cetățean în parte, liberă de nedreptăți sociale, naționale ori religioase, națiunea română într-un singur glas asigură încă o dată partidul că politica lui este politica țării și de aceea va fi realizată.

Societatea românească de mîine va fi multilateral dezvoltată, formulă lapidară dar plină de sensuri și valori. O astfel de societate are nevoie de oameni luminați și culți, după cum are nevoie de principii de echitate și morală tot așa de tari și ferme ca și legile cosmice. Căci nimic nu i-au fost mai urîte acestui popor în decursul milenarei sale existențe decît nedreptatea, lenea, necinstea și fățărnicia. Toleranți și buni, ospitalieri și cu inima deschisă, harnici și cumpătați, noi am dorit mereu o societate potrivită trăsăturilor noastre sufletești. Acesta este un alt motiv pentru care toți oamenii muncii, în diferitele lor ipostaze de țăran, învățător, strungar, electrician, scriitor, elev ori soldat aprobă cu un singur glas acest Program.

Fără să vrei, zecile de angajamente ale diferitelor colective de muncitori făcute în fața partidului și a țării de a munci mai mult și mai bine spre folosul nostru, al tuturor, te obligă să arunci o scurtă privire asupra istoriei acestui neam, asupra comportării strămoșilor celor de azi. În acest fel, presupunerile devin certitudini, iar îndoielile se spulberă.

Sîntem de cînd ne știm, și ne știm de mii de ani, un popor pașnic și muncitor. Și, deși ne-am arat numai ogorul nostru, străinii jinduiau mereu la recoltele noastre. Atunci ne ridicam ca unul și, sub conducerea lui Decebal, Mircea, Ștefan și Mihai, ne apăram cu îndîrjire și glorie atît sărăcia, cît și nevoile și neamul. Alungam cotropitorii, ne îngropam eroii și, cu rînduri rărite, dar cu voință și mai mare, ne apucam din nou de arat. Și aram așa de bine că holdele și porumbul creșteau ca pădurea, după cum însăși istoria ne spune.

Am luptat apoi și împotriva ciocoilor și nedreptăților interne. Din focul acestor lupte s-a născut un nou conducător — Partidul Comunist. Sub conducerea lui ne-am eliberat definitiv atît de asuprirea din interior, cît și de cea externă. Ne-am numărat iar rîndurile și cu rănile nevindecate încă ne-am apucat de construcție. De un sfert de secol construim și ne luptăm cu vechiul. O luptă grea pentru că dușmanul de multe ori e în noi înșine. Satisfacția noastră cea mare este însă că noul învinge și, în galeria marilor conducători, mai adăugăm un nume : NICOLAE CEAUȘESCU. Aflat în fruntea partidului și statului, făcîndu-se ecoul și exponentul cel mai autentic al aspirațiilor națiunii, aplicînd creator și dezvoltînd teoretic marxism-leninismul, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a cucerit pe merit dragostea și iubirea poporului o dată cu stima, respectul și prietenia celor mai mari oameni politici din lume.

Cu un așa popor, unit mai mult ca oricînd în jurul partidului și avînd în fruntea lui pe cel mai valoros fiu al său, nu e greu să treci la realizarea de planuri și programe oricît de măreț e.

PAVEL SUIAN

Odaliscă

Iser

Curaj, seriozitate, demnitate

Îmi permit să insist asupra chestiunii fundamentale, care se află dincolo de toate actele mai mari sau mai mici ale școlii: **educația.** În fond, chestiunea este nu de a da cunoștințe multe și greoaie unui om tînăr, ce nu știe drumul, finalitatea. Toate cunoștințele pe care el trebuie să le învețe, să le memoreze și să le aplice, nu au nici un rost, decît dacă sînt altoite pe un trunchi ce crește sănătos și bine precizat. Dăm cunoștințe nu unei mașini electronice de calculat, ci unei conștiințe. Înainte de toate, însă, mi se pare important să acționăm asupra acestei conștiințe, în așa fel încît ea să aibă un drum generos și un scop nobil, pentru care să folosească tot ce a învățat. Căci, spre a lua un exemplu, nu cunoștințele profesionale au lipsit marilor călăi ai Reich-ului, ci umanitatea, generozitatea. Ei știau multe, și despre fizică, și despre chimie și aveau și cunoștințe de istorie. Ceea ce n-aveau, ceea ce urau ei, era omul, fibra lui nemuritoare : conștiința.

Asupra acestui punct de foc trebuie să se îndrepte — și iată că după plenara C.C. al P.C.R., din noiembrie, se îndreaptă cu precădere — eforturile educatorilor. Desigur că ne trebuie noi promoții de buni tehnicieni și de buni muncitori, noi promoții de oameni ai muncii cu o bogată viață intelectuală, noi istorici și noi biologi bine instruiți, dar **ne trebuie, în primul rînd, o generație tînără de caracter, cu conștiință responsabilă, gata să apere, înainte de toate, țara și drumul ei.**

Pentru aceasta, eu cred că trebuie să cultivăm în oamenii tineri **curajul, seriozitatea** și **fermitatea,** să facem totul pentru ca ei să nu fie lași, să nu-i umilim, ci, dimpotrivă, să le acordăm acea atenție din momentul de răscruce, singurul mod de a asigura continuitatea de conștiință și de ideal.

ADRIAN PĂUNESCU

TA QUANG BUU

(O Dimineață de Neuitat)

În ultimul număr al acestui periodic am avut marea bucurie să întîlnesc numele unui coleg în specialitatea mea, pe care îl cunosc de puțină vreme, dar pe care am avut impresia, încă din primele momente ale contactului nostru, că-l cunosc din totdeauna. Mic de statură el se pierdea în masa invitaților, la recepția la care l-am întîlnit prima dată, iar modestia și rezerva ținutei sale nu invitau, pe cei mai grăbiți, la un contact prelungit dincolo de schimbul protocolar al unui salut. Ceva în privirea sa amuzată m-a oprit. Și astfel ne-am pomenit, amîndoi, pe cîte un scaun lipit de perete, alături pentru tot restul serii, neprotocolar, dar confortabil.

Am aflat atunci, foarte plăcut surprins, că Ta Quang Buu, ministru al învățămîntului superior și mediu de specialitate din R.D. Vietnam, este matematician. M-a anunțat că va rămîne mai mult timp în România și că va veni să mă viziteze, la Institutul de matematică. Și a venit, în adevăr, după cîteva zile la începutul dimineții. O vizită protocolară, care s-a transformat repede într-o vizită de lucru a unui matematician într-o casă a matematicii. Am vorbit în voie și cu emoție despre propria noastră experiență de studenți, despre profesorii mei de la Paris, care mai tîrziu au fost și ai săi. Ne-am întreținut apoi, bineînțeles, îndelung despre matematică. Și am constatat, cu această ocazie, că mă găsesc în fața unui matematician autentic, cu o cultură solidă, în curent cu cercetarea modernă, cu tendințele actuale de dezvoltare a cercetării. Dar ceea ce mi-a făcut cea mai mare plăcere a fost cunoașterea amănunțită pe care o avea despre cercetările unor tineri cercetători din institut. I-am chemat să-i prezint oaspetelui nostru, și am putut vedea că și ei întîlniseră în cercetările lor de specialitate numele lui Ta Quang Buu. Prin simplicitatea sa de bună calitate, prin francheț ea sa, prin buna sa dispoziție nativă, pe care umbra de tristețe mereu prezentă în timpul vorbirii sale detașate nu a reușit nici un moment să o întunece, Ta Quang Buu și-a cîștigat simpatia și respectul nostru, al tuturor, față de om, față de un pasionat al ocupației sale de bază („Nu trebuie, deci, să ne temem că un ministru matematician consacră prea puțin timp matematicilor. Ci, mai curînd, dimpotrivă").

Cred că Ta Quang Buu, al cărui umor sănătos ne-a întreținut o dimineață întreagă, nu s-a supărat că în această întîlnire memorabilă am uitat că este și ministru. Un ministru care continuă să facă matematică („Un adevărat matematician — nu vreau să spun un mare matematician, pentru că din aceștia există foarte puțini — cînd a atins un anumit grad de gîndire abstractă, poate să facă matematici oriunde și oricînd"), nepregetînd totuși să vegheze cu competență și cu nefărmurită dăruire de sine la educația tinerelor cadre, educatorii de mîine ai copiilor patriei sale.

„Cu cît rămîn mai mult în România — spune Ta Quang Buu în interviul său — cu atît descopăr comori în sistemul dv. de învățămînt, în arta dv., în intelectualitatea dv., în sentimentele dv. Dar cu atît mai mult doresc să mă întorc repede în țara mea, cu speranța de a reveni să vă vizitez".

Vă mulțumim din inimă, scumpe Ta Quang Buu, pentru toate cuvintele frumoase spuse despre noi. Vă mulțumim, mai ales, pentru ultimele cuvinte. Aflați că vă așteptăm cu nerăbdare, toți cei care, stînd de vorbă cu dv. o întreagă dimineață, uitînd cum trec clipele, am învățat, prin dv., să prețuim și să admirăm și mai mult eroicul dv. popor.

Liviu Nicolescu

ÎN ACEST NUMĂR:

■ Cabinetul de științe sociale — instrument al modernizării și creșterii eficienței procesului instructiv-educativ.

■ Munca — disciplină de învățămînt

ACCENTE

CRONICĂ

Prin Ordin al ministrului învățămîntului au fost constituite la sfîrșitul lunii noiembrie 1971 : Comisia pentru perfecționarea examenului de bacalaureat (președinte : acad. Gh. Mihoc) ; Comisia pentru diversificarea și perfecționarea concursului de admitere în liceu (președinte prof. univ. Gavril Sămboan) ; Comisia pentru învățămîntul seral și fără frecvență (președinte : prof. univ. Grigore Posea).

Comisiile, din care fac parte cadre universitare, profesori din învățămîntul de cultură generală, specialiști din întreprinderi și instituții centrale, precum și reprezentanți ai ministerelor economice, vor prezenta Ministerului Învățămîntului propuneri, soluții, recomandări, în urma unor studii și analize.

LUPTA DE CLASĂ

Nr 11 — Noiembrie 1971

Un editorial substanțial „Rolul activ, dinamizator al conștiinței socialiste, al muncii ideologice" conturează, pe baza Programului elaborat de plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie, „direcțiile fundamentale ale programului de educație socialistă, organizarea întregii vieți sociale pe baza principiilor eticii și echității socialiste, sporirea rolului școlii, ca principal factor de instruire și educare a tinerei generații, lărgirea orizontului de cunoștințe al oamenilor muncii, orientările date în domeniul creației cultural-artistice, intensificarea participării țării noastre la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, reafirmarea cu claritate a poziției constructive a partidului și statului nostru pe arena mondială".

Revista găzduiește, alături de unele foarte utile contribuții ale acad. Ștefan Milcu (Responsabilitatea socială a oamenilor de știință), acad. Mihai Beniuc (Sensul literaturii angajate și activa confruntare cu realitatea), Călina Mare (Corelația dintre știință și ideologie), Teodor Brateș (Socialul „în" și „dincolo" de economie), un dens material consacrat problematicii pe care o ridică educația tinerei generații în spiritul umanismului nostru socialist: instruirea practică-productivă **(Mihai Iordănescu — Însemnătatea instructiv-educativă a practicii)**; științele sociale **(Silviu Cercea — Caracterul militant al predării științelor sociale ; Eugen Popescu — Cîteva considerații asupra rolului economiei politice în educarea elevilor ; Emilia Ciuraru — O eficiență mai înaltă a predării).**

Diverselor aspecte pe care le implică valorificarea critică a operei lui Octavian Goga le sînt rezervate trei substanțiale intervenții care poartă semnătura unor critici, istorici literari și oameni de cultură de prestigiu : Mircea Zaciu, Valeriu Râpeanu, Aron Petric.

Lr.

„ALMANAHUL SCÎNTEIA"-1972

Pe firul unei vechi și bogate tradiții în realizări a tiparului românesc, mari cărturari ca Gh. Asachi sau M. Kogălniceanu au fost străluciți editori ai acestui fel de cărți, devenită, pe bună dreptate, cea mai populară. Ediția pe anul 1972 a „Almanahului Scînteia", de curînd în librării, se impune atenției cititorilor de toate vîrstele și profesiile printr-un excepțional de variat și bine rubricat cuprins : **Conștiința revoluției și revoluția în conștiințe** — Dialoguri despre educația socialistă ; **Actualitate enciclopedică ; S.O.S. Natura ! Orașele României** (ultimele date demografice și economice) ; **Compendiu de economie comparată ; Mic dicționar economic; Există o artă de a trăi ? Avocatul casei vă lămurește; Documentar mondial: Organizația Națiunilor Unite ; Actualitatea enciclopedică ; Literatură ; jocuri, umor** etc.

Diversitatea mare a conținutului, a tematicii, actualitatea problemelor dezbătute, informațiile multiple și utile, îndrumările practice fac din acest Almanah, ediția 1972, un ghid prețios și, în același timp, o enciclopedie sui-generis.

Prezentarea grafică, precum și dispoziția interioară a materialului, fac din el o lectură instructivă și, în același timp, plăcută.

r. b.

150 de ani de la nașterea poetului N. A. Nekrasov —

CÎNTĂREȚ AL LIBERTĂȚII

Te-năbuși cînd n-ai libertate, / Doar noapte e fără sfîrșit" — spunea Nekrasov în anul 1868, în plină maturitate a talentului. Versurile acestea sînt ca un corolar al activității marelui poet, ele ar putea fi puse drept motto întregii sale opere programatice, străbătută de suflul viu al libertății.

Tovarăș de luptă și de idei al marilor revoluționari ruși, Cernîșevski și Dobroliubov, Nekrasov și-a aplecat, ca nimeni altul pînă la el, urechea pe inima poporului împilat. I-a auzit zvîcnetul neregulat, i-a perceput suferințele și zbuciumul, strămutîndu-i durerile, ca într-un rezonator, în poezie. În prelunga noapte tristă, întinsă peste cumplita „închisoare a popoarelor" și-a celor obidiți, poezia lui Nekrasov a fost ca un strigăt luminos de libertate.

Iată, de pildă, poemul „Cui i-e bine în Rusia", scris între 1863—1877. Poemul, întreg, ne apare ca o amplă enciclopedie a vieții ruse de la mijlocul veacului trecut. Eroul principal al poemului este însuși poporul — cu suferințele, cu nemulțumirile, cu dorința lui de dreptate și adevăr.

La întrebarea „cui i-e bine în Rusia ?", Nekrasov răspunde prin personajul Grișa Dobrosklonov — luptător pentru fericirea celor năpăstuiți, simbol al libertății poporului din care provine și cu care își identifică idealul suprem de viață.

Astăzi, cînd se împlinesc 150 de ani de la nașterea poetului rus, intrat de mult în conștiința umanității, cînd atîtea popoare mai luptă pentru libertate și pentru scuturarea jugului asupririi, poezia lui Nekrasov este încă deosebit de actuală.

Pentru că : „Te-năbuși cînd n-ai libertate, / Doar noapte e fără sfîrșit !"...

D. RACHICI

Școala muncii

Un aer proaspăt, un spirit nou au pătruns în învățămîntul nostru, de la școala generală pînă la universitate. Cotitura radicală pe care o cunoaște începînd din această toamnă școala românească este marcată de o strînsă legare a întregului proces de învățămînt și a cercetării științifice de practică, de necesitățile producției și ale vieții social-culturale. Unul din instrumentele de realizare a acestui program îl constituie, după cum se

știe, atelierele-școală. „Înființarea în licee și facultăți a atelierelor școală — arată îndreptățit profesorul dr. Ludovic Tövissi în studiul **„Școala muncii — școală de înaltă educație comunistă".** (Forum nr. 10, octombrie 1971) — creează cadrul necesar pentru însușirea cunoștințelor și deprinderilor practice ale unor meserii".

l.p.

EDUCAȚIA ȘTIINȚIFICĂ

Limitarea educației științifice a tineretului din școală numai la transmiterea unor adevăruri certe, verificate de viață, unilateralizează vastul proces al muncii educative. Școala trebuie să învețe tineretul și cu controversa și cu ipoteza și chiar cu incertitudinea. Numai așa se poate educa gîndirea, numai pe această cale se poate trezi curiozitatea, așa se nasc pasiunile. Și fără pasiuni viața se scurge într-o monotonie care, dacă nu degradează spiritul, duce la lîncezirea sau stagnarea acestuia. „Nimic nu este mai plăcut, afirma Goethe, decît să simți născîndu-se o pasiune nouă atunci cînd flacăra celei vechi nu este încă stinsă ; astfel la ceasul cînd scapătă Soarele, vedem cu plăcere astrul nopților ridicîndu-se din cealaltă parte a orizontului ; te bucuri atunci de îndoita strălucire a două făclii cerești". Pasiunea cunoașterii este generatorul continuu de idei, de întrebări, de căutări și de răspunsuri. Tineretul nu trebuie crescut în spiritul acceptării fără rezerve a unor adevăruri cu aparența de eternitate. El nu trebuie transformat într-un depozit unde fiecare așază după priceperea și îndemînarea sa adevăruri oferite în timp de alții. Tineretul trebuie convins că relativitatea multor noțiuni științifice de o certitudine aproape de necontestat este cel mai mare adevăr absolut. Știința emite continuu ipoteze, verifică, experimentează, aplică. Suficiența în știință e sinonimă cu stagnarea și e profund dăunătoare. Dacă la o disciplină sau alta nu reușim să cultivăm la elevi dragostea nu numai de a întreba ei, ci și de a-și pune singuri întrebări la care să încerce să răspundă, nu ne-am îndeplinit cu cinste misiunea de profesor. Numai crearea de convingeri pe fundamentul unor răspunsuri științifice elimină înapoierea în gîndire, contracarează pînă la anulare practici, obiceiuri, atitudini care au devenit de mult incompatibile cu epoca noastră.

Azi nu mai este pentru nimeni un secret că religia și obiceiurile religioase sînt rod al ignoranței. „Cuvintele biblice", spunea Lucian Blaga, că „Dumnezeu a făcut pe om după chipul și asemănarea sa" nu înseamnă că Dumnezeu e un om în cer, ci înseamnă că omul e un Dumnezeu pe pămînt. Încercarea de stîrpire a lor prin interzicere stîrnește mai mult curiozitatea, creează reacțiuni contrare cu scopul propus. Dacă ne propunem să demonstrăm inexistența divinității prin simpla negare a acesteia, e posibil să stîrnim ilaritate. Menirea școlii și a profesorului este mult mai profundă, mai multilaterală. Tînărul trebuie să cunoască realitatea obiectivă treptat și bine fundamentat științific. Aici pot să concure cele mai multe dintre disciplinele școlare, în funcție de o mare diversitate de factori : mediul în care-și desfășoară școala activitatea, clasa în care se prezintă lecția, nivelul colectivului de elevi etc. Durata procesului educațional n-are limite. Infuzia științei trebuie să înceapă de la primele întrebări generate la vîrsta cea mai fragedă a copilului. Între știință și adevăr este perfectă compatibilitate. Instruirea temeinică îmbinată cu o permanentă îndrumare duce în mod cert la formarea unor caractere ferme, solide. „Un rol de seamă, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara din 3—5 noiembrie 1971, în formarea unei concepții înaintate, în dezvoltarea conștiinței socialiste îl are știința — factor tot mai important în progresul general al societății socialiste. De aceea este necesar să acordăm și mai mare atenție dezvoltării științei, cercetării științifice, înarmării tineretului și a tuturor oamenilor muncii cu noile descoperiri în toate domeniile de activitate. Un rol important în această direcție îl au fizica, chimia, matematica, biologia, ale căror concluzii demonstrează materialitatea lumii, justețea materialismului dialectic și istoric".

Lupta dintre materialism și idealism nu încetează automat o dată cu instaurarea socialismului. Atitudinea partidului față de biserică, libertatea credinței nu trebuie confundată cu îngăduința față de religie. Între materialism și idealism nu poate fi compatibilitate așa cum nu poate fi împăcare între știință și religie. Dar cunoștințele științifice, oricît ar fi de temeinice, nu conduc singure și automat la ateism. Ele trebuie grefate pe un fond ideologic ferm, trebuie sădite pe terenul fertil al materialismului dialectic. Iată de ce școala are nu numai menirea, dar dispune și de toate posibilitățile ca tinerele generații de elevi să fie crescute și educate în spiritul celei mai înaintate filozofii a epocii contemporane — materialismul dialectic și istoric.

MARIN RĂDOI

RĂSPUNDEM CITITORILOR

La redacție am primit numeroase scrisori în care cadrele didactice ne solicită lămuriri într-o serie de probleme de legislația muncii, de salarizare și de drepturi de personal. Ne-am adresat pentru aceasta profesorului Theodor Leonescu, șeful serviciului plan, muncă și salarii și legislația muncii din Ministerul Învățămîntului. Inserăm mai jos cîteva răspunsuri la întrebările cititorilor.

Pentru absolvenții liceelor pedagogice sau ai școlilor pedagogice postliceale (fostele institute pedagogice de învățători sau educatoare), repartizați în învățămînt. În baza prevederilor Hotărîrii nr. 826/1951 se acordă o indemnizație de instalare egală cu un salariu lunar (fixat pentru primul an la funcția îndeplinită sau salariul tarifar pentru 0—3 ani) absolvenților învățămîntului de zi de la liceele pedagogice sau școlile pedagogice postliceale, repartizați pentru prima oară în învățămînt într-o altă localitate decît cea în care au domiciliat.

Spre deosebire de condițiile prevăzute de Decretul 158/1951, absolvenții aflați în această situație, primesc indemnizația de instalare, indiferent de categoria localității în care au fost repartizați (oraș sau comună) și de faptul că sînt absolvenți cu examen de diplomă sau nu.

MARIA PÎNTEA, București, dorește să știe dacă obținînd licența în drept, poate fi salarizată ca institutor.

Potrivit prevederilor Statutului persona'u'ui didactic, toți învățătorii de la clasele I-IV care au diploma liceului pedagogic și diploma de licență a unei facultăți din cadrul universității, se salarizează ca institutor cu studii universitare (categ. I). Dispozițiile Statutului personalului didactic nu fac deosebire în ceea ce privește profilul facultății absolvite. De aceea, învățătorii care predau la clasele I—IV (avînd diploma fostei școli normale sau a liceului pedagogic), în cazul în care obțin, prin învățămîntul fără frecvență, și licența unei facultăți (română, istorie, drept etc.) vor fi retribuiți, ca și în cazul tovarășei Maria Pintea, cu salariul de institutor categ. I. Aceeași regulă este valabilă și în cazul celor care au absolvit o facultate în cadrul universității, care ulterior s-a desființat sau și-a schimbat profilul, inclusiv facultățile care nu au mai funcționat după reforma învățămîntului din 1948 (teologie).

Spre un nou orizont pedagogic

Știința pedagogică cunoaște azi unul din cele mai interesante momente din istoria ei. **Repertoriul** ei de noțiuni **se** îmbogățește în mod impresionant prin noi noțiuni ; la rîndul său, volumul de concluzii referitoare la relațiile de conexiune și de concordanță dintre fenomenul cauză și fenomenul efect crește și el în mod apreciabil, promițînd stabilirea de legi științifice ; în fine, și revizuirea noțiunilor din pedagogia clasică este și ea deosebit de activă. Hotărît lucru că azi se poate vorbi de noi însămînțări în pedagogie, de o primăvară pedagogică !

Un exemplu edificator despre revoluția pedagogică actuală ni-l oferă noțiunea de proces pedagogic sau de proces instructiv-educativ. În adevăr, după ce decenii de-a rîndul, ba chiar mai bine de un secol, el a fost conceput ca un proces de **instrucție** — adică de **predare-asimilare** a culturii obiective — și de **educație** — adică de dezvoltare a **psihismului uman** în primul rînd — azi, de un an-doi, actul pedagogic e conceput ca unul cu **trei componente** și anume : **instrucția, educația** și **„formarea"** sau „formația" omului, făcîndu-se astfel tranziția de la o concepție bipolară a procesului pedagogic la alta tripolară.

Această revizuire se impune azi din necesități obiective : societatea modernă și cu deosebire societatea noastră socialistă are nevoie nu numai de personalități multilateral dezvoltate, ci de personalități care să reprezinte anumite structuri bine determinate : de ingineri, de tehnicieni, de medici, de asistenți medicali, de agronomi, de juriști, de învățători, de profesori, de meseriași cu calificări deosebite etc., sintetizînd în ființa lor atît calitatea de buni cetățeni cît și pe aceea de personalități profesionale.

Procesul pentru formarea omului ca om cu structură, cu contur bine determinat, prezintă o importanță deosebită întrucît prin el se asigură țării elemente productive, și cetățeni buni, devenind în societate oameni **cu rol**, adică cu funcțiuni bine determinate. În acest fel, procesul formării răspunde perfect apelului tovarășului Nicolae Ceaușescu, adresat școlii pentru pregătirea elevilor și tinerilor ca viitori factori de producție **economică** și **culturală**. Totodată procesul „formării" urmează îndeaproape principiul fundamental pentru desfășurarea procesului pedagogic enunțat de tovarășul Nicolae Ceaușescu prin formula : **„învățămînt, cercetare, producție"** din Expunerea făcută în **3** noiembrie 1971 în fața plenarei C.C. al P.C.R.

Dacă la prima vedere, acest proces pare simplu și ușor accesibil, mai ales pentru motivul că deseori s-a vorbit și în trecut de „formarea omului", la o privire științifică situația se prezintă altfel. Formarea omului azi e concepută ca un proces de a influența ființa umană **în adîncime**, pînă la **nucleul** naturii sale omenești, atașînd-o profund la valorile spirituale și cultivîndu-i **mecanismele** profesionale și civice corespunzătoare. Numai o astfel de activitate pedagogică poate merita denumirea de act pedagogic pentru „formarea omului".

Din această nouă viziune a procesului pedagogic decurg, atît pentru cercetătorii științifici, cît și pentru cadrele didactice, obligații care cer o înaltă conștiință, sentimentul de responsabilitate față de noua educație a tineretului din patria noastră.

Traducînd în fapt acest proces și realizîndu-l cu competență, dovedim că ne îndreptăm cu pași siguri spre un nou și necesar orizont pedagogic.

ȘT. BÂRSĂNESCU

Peisaj

Iser

Omul de la catedră

El este cel ce imprimă generațiilor cultul conștiinței socialiste, al umanismului, al muncii și al unui timp efervescent și eroic.

El este unul dintre cei ce traduc în viață, cu firească mîndrie, mesajul înțelept și vibrant al tovarășului Nicolae Ceaușescu : „Poporului să-i închinăm întreaga noastră activitate, întreaga noastră viață. Să muncim neobosit pentru a-i asigura poporului român un loc demn în rîndul națiunilor socialiste, în rîndul tuturor națiunilor lumii, o viață liberă, independentă, tot mai fericită, un viitor luminos comunist". *El este cel ce sădește în sufletele de rouă și sete de cultură ale viitorilor cetățeni ai României socialiste, fiorul sacru al dragostei de țară, dorința emblematică, definitorie, de a o sluji din toate puterile, cu tot elanul, cu abnegație și ambiție, cu satisfacția participării la istorie, la desăvîrșirea unei societăți în care 20 000 000 de oameni s-au angajat cu entuziasm, luciditate și încredere la edificarea și desăvîrșirea unei societăți înfloritoare, generoase, moderne, în care complexitatea necesară și firească a relațiilor se vădește și se verifică permanent ca fiind așezată pe bazele de nealterat ale principiilor eticii și echității socialiste și comuniste.*

Omul de la catedră, profesor de latină, geometrie, geografie sau desen este cel ce îi convinge pe adolescenții din bănci de faptul că, între ei și eternitate, se află Timpul Prezent, *timpul efortului și al succeselor, punct de intersecție al trecutului și viitorului, loc al perfecționării, înnobilării personalității, al rostirii noastre viguroase și personale în concertul european și mondial al civilizației, al unor forme superioare și variate de intensificare dar și decantare ale activităților zilnice, școlare, în forme vii, tot mai nobile, forme ale vieții individuale și, în egală măsură, ale momentului general social specific, ascendent, valorificator.*

Omul de la catedră, emoționat de o recentă promovare în galeria dascălilor de mult consacrați de literatura memorialistică, ridat, eventual sexagenar și adesea erudit, este cel ce începe, ce fundamentează de fapt Educația Patriotică a școlarului, *a viitorului inginer, medic, arhitect, scriitor, cîntăreț, pictor, contabil, ofițer, marinar sau sportiv de performanță de mîine, adică acela ce rotunjește caracterul, hrănește noblețea, simțul de răspundere și apetitul cultural al fiecăruia dintre făuritorii potențiali ai societății socialiste românești, multilateral dezvoltate.*

Printre cifre, meridiane, declinări și cronologii, el inoculează tineretului studios : simțul dreptății, al încrederii în tezele marxist-leniniste ale partidului nostru, al setei de cultură și de civilizație, al afirmării tot mai puternice în viață a mentalității și moralei comuniste, al reciprocei, strînsei, irecuzabilei relații dintre ȘCOALĂ, PARTID ȘI POPOR, relație astăzi mai vie, mai puternică decît oricînd !

DAN MUTAȘCU

PARADIGME

Știința informației și arta informării

Se împlinesc 400 de ani de cînd a murit Ramus, primul profesor de matematici la Colegiul regal, devenit mai tîrziu Colegiul Franței. A avut o viață agitată, marcată de scrierile sale împotriva lui Aristotel, de condamnările Sorbonei, de îmbrățișarea reformei, de lungi călătorii europene, de mereu noi dificultăți, cărora le-a pus vîrf asasinarea sa în noaptea Sfîntului Bartolomeu. Îl evoc pentru că trece drept inventatorul manualului, **cel care a introdus în locul lecției eminamente orale învățătura după cartea scrisă, difuzată elevilor. Invenția trebuia să modifice relația între profesor și elev, precum și mijlocul de a transmite, în actul învățării, informația de bază. Atît de puternică era însă tradiția prelegerii orale încît în secolele care au urmat manualul nu și-a ocupat locul său specific, continuînd să fie pînă în zilele noastre un instrument paralel cu recitarea orală a lecției, care cu îndărătnicie și-a apărat rolul primordial.**

Or, în prezența manualului, ceea ce profesorul vorbește de la catedră trebuie să fie diferit în esență de funcțiunea pe care o îndeplinește primul. Repetarea manualului la lecție nu mai este un mijloc de informare. **În contrast cu vechea inovație a lui Ramus, o știință care are de abia două decenii ca vîrstă și-a propus să dea o măsură informației care se transmite. A fost o mare cucerire științifică introducerea unei măsuri cantitative pentru ceea ce altădată părea incomensurabil. Cînd spunem că „afară plouă" după ce am privit pe geam și am văzut că afară plouă, nu mai aducem o informație nouă. Informația ridică o stare de nedeterminare. Atunci cînd nu știm dacă afară este frumos sau dacă plouă și aceste două stări sînt egal probabile, o propoziție asupra stării vremii constituie pentru noi o informație. Dacă sînt două stări posibile și informația exclude pe una din ele, confirmînd-o pe cealaltă, avem o unitate de informație numită bit. Știința educației vrea să profite de pe urma științei informației, dar aportul măsurii cantitative nu a cunoscut încă o aplicare integrală. Nu putem încă afirma cîți biți conține informația pe care o transmitem în cadrul unei lecții, în cadrul unei comunicări sau al unui dialog.**

Esențial pentru arta informării și a predării este faptul că nu există transmisie de informație decît acolo unde există nedumerire, unde se luptă mai multe variante posibile, unde există alternative.

În patria lui Ramus, un profesor dezabuzat a scris de curînd un articol cu un larg ecou. El a afirmat că, în afara matematicilor, unde interesul continuă să fie menținut, lecțiile din celelalte domenii (literatură, istorie, geografie) se izbesc de lipsa de interes a elevilor. În aceste lecții, afirmă el, atenția elevilor zboară. Clasa devine de nestăpînit. Autoritatea profesorului se prăbușește.

Cîți profesori din alte părți nu s-au izbit de același fenomen ? Și explicația nu pare a fi prea complicată. În prezența manualului lui Ramus, îi mai rămîne profesorului, cu toate virtuțile sale verbale, o funcțiune de transmitere a informației ? Da, **dacă ascultă lecția pe care i-o dă știința informației.**

Datele conținute de cărți sînt în general unidimensionale și bine determinate într-o înlănțuire logică. Manualele nu au spațiul necesar pentru a arăta și variantele care nu s-au întîmplat. În arta informării stă acea mare chemare de a face ca datele care sînt furnizate de texte să cadă pe un teren de curiozitate. Profesorul are posibilitatea suplimentară de a ridica valoarea informației, arătînd stările de nedeterminare pe care ea le ridică. Că Mihai Viteazul, de pildă, a lovit pe turci în 1595 este un fapt ; dar el nu stă ca o mărgea într-un șir de evenimente. Dacă profesorul prezintă și celelalte cinci strategii posibile ale lui Mihai Viteazul, la care el a renunțat, valoarea datelor istorice crește.

Speciile care sînt clasificate astăzi și fac obiectul științelor naturii sînt specii care au învins. Dar mai sînt atîtea specii care au pierdut sau pierd bătălia ! Natura alege, selectează din posibilitățile ei de acțiune mecanismele de maximă supraviețuire. În literatură curentele se confruntă la nesfîrșit. Fiecare operă literară este o alegere de subiecte și mijloace pe care manualele nu le pot înfățișa în tot dramatismul lor fără a risca să se lungească pînă la dimensiuni de tratate. Sublinierea noutății, senzaționalului, confruntării dramatice a faptelor rămîne un apanaj al artei retorice a pedagogului, care — în companie cu textul liniar — deține astfel resurse de captare a atenției și interesului.

MIRCEA MALIȚA

Munca în folclorul românesc

Folclorul este o amplă enciclopedie artistică a concepției despre lume și viață pe care poporul și-a făurit-o de-a lungul existenței sale milenare, însumînd cîteva coordonate ce definesc normele etice și estetice după care poporul român s-a condus și pe care le-a cultivat cu stăruință, transmițîndu-le, prin mijloace proprii, generațiilor. O simplă lectură a tezaurului nostru folcloric relevă fără putință de tăgadă locul de cinste ce-i este acordat *muncii, hărniciei omului,* condiție obligatorie a belșugului și bunăstării materiale și spirituale. *Elogiul muncii,* prezent în toate categoriile folclorice, este una dintre temele preferate ale creatorului popular. Munca și-a găsit în cîntărețul anonim pe cel mai înflăcărat adorator, pe cel mai entuziast și înțelept admirator, pe cel mai talentat propagator.

Un cercetător de prestigiu ca D. Caracostea considera că esența *Mioriței,* expresie integrală a sufletului românesc, constă în iubirea ciobanului pentru munca sa de fiecare zi, în atașamentul profund pentru oile și uneltele de care se folosește, conchizînd că : „dragostea reciprocă dintre oi și cioban, afirmată de el în preajma morții... este un element specific românesc".

Marea majoritate a colindelor laice se adresează gospodarului, aducînd laudă muncii și hărniciei, urînd recoltă bogată celui colindat. Plugușorul însuși nu este altceva decît un original tratat poetic de agrotehnică în care sînt enumerate toate etapele muncilor agricole, în succesiunea lor firească, încheindu-se cu urarea de spor și belșug, consecință a hărniciei gospodarului. Proverbele și zicătorile, sinteze ale înțelepciunii, experienței și observației atente, fac dese referiri la necesitatea unui efort susținut întru realizarea menirii omului : munca. Iată cîteva dintre cele mai puțin vehiculate în cultura scrisă : *Alergi mult, măninci unt* sau *Arătura cu sudoare, deși te doare, dar în urmă veselie are* sau *Bogăția nu vine la nimeni pe apă* sau *Cei ce cîntă toată vara, iarna joacă păpara.* În vechile practici funerare uneltele, simbol al ocupației celui decedat, erau puse în mormîntul celui ce le folosise o viață întreagă pentru a-i fi de sprijin și în viața viitoare, concepută ca foarte asemănătoare celei de pe pămînt, în care munca constituie un element definitoriu. Atunci cînd pleacă militar, tînărul regretă despărțirea de satul natal, de părinți, de fata dragă și de prieteni. Dar regretă mai ales, despărțirea de uneltele cu care lucra, de animalele pe care le folosea la munca cîmpului : *Nu-mi pare rău că mă duc, / Da-mi pare rău după plug, / După plug și după boi, / După părinții-amîndoi ; / După plug, după rotile, / După dragele copile ; / După plug, după tînjală, / După mîndra de-astă vară...* Satira adresată celor leneși, înțepătura glumeață sau sarcastică, constituie obiectul multora dintre strigăturile de joc sau dintre cîntecele satirice. Și, am încheia, fără a epuiza întregul repertoriu, amintind de acel strigăt plin de vigoare, de acea chiuitură tonică la venirea primăverii, anotimpul începerii muncilor agricole : *Primăvara cînd sosește / Cucu-n codru cucuiește, / Neica la plug îmi hăiește, / Mîndra la pînză-nălbește, / Cine-i om atunci trăiește.*

Îndemn la muncă și hărnicie, element de apreciere a omului, a locului și valorii sale în sînul colectivității, a frumuseții și corectitudinii morale, folclorul românesc, prin codul de norme morale ce-i este specific, se manifestă în toată plenitudinea sa ca factor educațional cu eficiență indiscutabilă.

AL. DOBRE

Ancheta noastră

Cum văd ei școala

Pe linia cunoașterii mentalității tinerilor, care ne preocupă de mai multă vreme, am întreprins recent o nouă anchetă printre elevii de liceu, cu scopul de a investiga ce gîndesc ei despre cîteva probleme majore de viață.

Bunăoară, dacă pentru omul matur, din producție, are o importanță capitală să facă o meserie cu plăcere și este un adevărat chin să exercite o profesiune care nu-l interesează (și de aceea în această ultimă situație nici nu dă randament), de ce nu ne-am pune aceeași problemă și pentru un elev ? În altă ordine de idei de ce n-ar fi interesant să știm dacă și elevii sînt sau nu mulțumiți de profesorii lor ? ș.a.m.d.

În ancheta întreprinsă pe un număr de cîteva sute de elevi între 17 și 19 ani (adică ultimii doi ani de liceu) am pus o serie de întrebări, cerînd subiecților să răspundă întîi numai prin da sau nu, apoi, conform cu acest răspuns, să-l justifice. Bineînțeles că foile de răspuns n-au fost semnate, anonimatul fiind o garanție a sincerității. Spicuim cîteva întrebări-cheie și răspunsurile primite.

Mai întîi întrebările :

1. Mergeți cu plăcere la școală ?
2. Considerați școala necesară sau nu ?
3. Sînteți mulțumiți de pregătirea pe care o primiți din partea profesorilor voștri ?
4. Considerați echitabil și stimulativ actualul sistem de notare ?
5. Ați fi bucuroși dacă ar trebui să abandonați școala ?

Din numărul total al celor anchetați, raportul dintre băieți și fete a fost de aproximativ 1/1, fetele întrecînd cu 5% cel mult, numărul băieților. Iată, în primul rînd, un tablou statistic al răspunsurilor primite.

Nr. întrebării	NU	DA	Indecis	Anulat	Observații
1.	15%	85%			răspunsurile nedecise n-au fost trecute nici la NU nici la DA, pentru a nu se altera realitatea, neștiindu-se precis motivul ambiguității
2.		99,5%	0,5%		
3.	49,3%	50,7%	2%		
4.	66%	34%			
5.	99,5%		0,5%		

Să analizăm acum, pe rînd, răspunsurile, atît prin prisma semnificației procentelor, cît și în lumina motivației personale a subiecților.

Bunăoară, la întrebarea nr. 1, circa 15 la sută dintre elevii care frecventează regulat cursurile de zi au declarat deschis că nu merg cu plăcere la școală ! Este drept că marea majoritate, 85 la sută, a declarat contrariul, ceea ce-i foarte îmbucurător, dar ce nemulțumește minoritatea ? „Nu se face întotdeauna dreptate", „E prea multă stricteță. Te descurajează".

Pe lîngă aceste aprecieri mai des întîlnite sînt însă și altele, mai personale, mai singulare, ca de exemplu : „Nu-mi place colectivul clasei", „Școala este o ocupație prea monotonă, prea introduce omul într-un stas", „Mă obsedează gîndul că s-ar putea să fac alte lucruri mult mai plăcute", „Sînt prea mari pretențiile și-s foarte obosită".

Încă nu e momentul să apreciem dacă tinerii citați au sau nu dreptate. S-ar putea ca nici ei să nu fi reușit să identifice — deși au încercat sincer — motivul nemulțumirii lor, care poate fi cu totul altul sau chiar mult mai complex. Cert este că dintre acești 15 la sută se recrutează, în bună parte, repetenții și corigenții. De fapt, se întrevede aici o dramă reală, căci din cercetarea răspunsurilor la întrebarea următoare, reiese — spre lauda lor — că tinerii sînt unanim conștienți de necesitatea școlii : nici unul n-a răspuns negativ. Ar fi fost, desigur, și ei mai fericiți să poată veni cu plăcere la școală. Este greu, dacă nu imposibil, să-i mai schimbăm acum, în pragul majoratului. Singurul lucru ce ne rămîne de făcut nouă, ca pedagogi, ar fi să căutăm a netezi asperitățile din partea noastră, ridicate în calea acestor tineri...

Întrebarea a treia de pe lista noastră a fost una dintre cele mai delicate. Li s-a cerut elevilor un lucru extrem de dificil : să-i analizeze obiectiv pe profesorii lor (sine ira et studio) și să dea răspunsul după un prealabil examen statistic. Aici balanța este aproape egală : tot atîția elevi satisfăcuți, cît și nesatisfăcuți de dascălii lor (ceva mai multe răspunsuri pozitive). Pentru cei care sînt mulțumiți, nu mai e nevoie să arătăm motivele. Faptul în sine este îmbucurător și atît este de ajuns. Categoria cealaltă însă ne-a preocupat mai mult. Și argumentele lor ne vor predispune desigur la oarecare meditație.

Unii pretind că profesorii lor fi nemulțumesc, pentru că nu sînt bine pregătiți profesional. „Nu au cunoștințe așa de sigure pentru ei, dar să mai predea și la alții". „Nu au metode bune de predare", „Nu-și dau interesul și, mai tragic, nu pretind carte". Ni se pare util să menționăm cu această ocazie ca o constantă a cerințelor elevilor față de profesorii lor, abilitatea profesională. Cu ocazia unei anchete anterioare „Profesorul ideal văzut de elevi" publicată acum trei ani, *) prima calitate pe care o reclamau cu insistență elevii de la profesorii lor era „cultură, erudiție", iar a doua „obiectivitate, imparțialitate." Aceleași lucruri s-au cerut și în ancheta de față. Se pare că aici este un punct nevralgic al corpului profesoral, nu numai de acum și nu numai de la noi. „Sînt foarte subiectivi, rigizi, predau în liceu foarte departe de nivelul cerut de facultate, prea puțin dornici de a găsi o metodă reală de apreciere a elevului", „Chiar dacă știu materie, nu atrag elevii", „Nu ne sînt apropiați", „Întotdeauna trebuie să le dai dreptate chiar dacă nu au", „Nu ne înțeleg îndeajuns aspirațiile", „Ne consideră niște copii cu care nu poți discuta lucruri mai delicate", „Susțin idei și le impun fără convingere".

Repetăm, mai mult de jumătate din răspunsuri apreciază pozitiv pe dascăli, iar explicațiile care însoțesc răspunsul aduc elogii, unele de mare sensibilitate umană, profesorului iubit.

Să nu uităm însă că în această profesie de vocație defectele sînt foarte greu admise, iar tineretul este necruțător cu dascălii neîndeajuns de pregătiți profesional.

Și răspunsurile la întrebarea a 4-a merită o atenție specială. De ce 2/3 din elevi consideră nesatisfăcător actualul sistem de notare ? (După cum se știe, în unele țări ca Franța, bunăoară, s-a introdus altul.) În primul rînd, calcularea aritmetică a mediilor (nu prin rotunjire, ca pînă în anul precedent) a stîrnit un val de proteste („sutimile sînt o teroare"). Este explicabilă nedumerirea elevilor care nu văd ce deosebire așa mare este între unul cu media 4,99 și altul cu media 5,00, încît primul să rămînă corigent „pentru că nu știe de 0,01", iar al doilea să treacă. Sistemul de la 1 la 10 este în general acceptat, dar se cere ca pentru copiat și suflat să se dea 1 sau 2, iar restul notelor pentru aprecierea cunoștințelor. Unii consideră că obligația profesorului de a le pune două sau trei note la oral (potrivit cu numărul de ore de predare săptămînal) este formală și nu reflectă realitatea, deoarece profesorii preocupați să realizeze numărul de note prevăzut de regulament pentru obiectul lor — adesea greu de parcurs față de volumul redus de ore de predare avut la dispoziție — examinează superficial, repede și deci comit erori. O altă categorie propune și în liceu sistemul de la facultate : să se examineze doar la sfîrșitul trimestrului, numai cu o notă la teză și alta la oral. Foarte mulți susțin că nota nu reflectă, pentru multe cauze, realitatea (nici la scris, nici la oral), și una dintre cele mai importante motive o consideră a fi subiectivitatea examinatorului. „Unii profesori notează prea sever, alții dau notele prea ușor", „Ar trebui să aibă și elevul anumite repere care să-i permită să-și poată analiza nota", „M-ar mulțumi mai mult calificativele : satisfăcător, bine, foarte bine", „Nu sînt mulțumit, pentru că poate rămîne corigent și unul cu media 3,50 și unul cu 4,98", „Dacă vrea profesorul să te treacă, te trece, dacă nu, nu" (spune cineva care n-are încredere în profesor, mai mult decît în notă). „Nota să se dea, fără a se ține cont de notele avute pînă atunci sau de cele de la alte materii", „Trebuie căutată altă soluție". Există și unele păreri absolut contradictorii. De pildă, ori că actualul sistem de notare e bun, fiindcă te „obligă să te pregătești mereu", ori că nu e bun, fiindcă te „obligă să înveți în salturi". (Primul răspuns a fost emis, probabil, de un elev conștiincios, al doilea de unul care învață numai cînd știe că-i vine rîndul să fie examinat sau în preajma lucrărilor scrise.) Un elev răspunde cu sinceritate și adînc spirit autocritic că „nota îl face să fie laș", sesizînd cu pătrundere psihologică faptul că examinarea îi produce teamă.

În sfîrșit, pentru unii „nota însăși este indezirabilă" și mărturisesc că ar învăța mai cu plăcere, dacă aceasta n-ar fi obligatorie.

În concluzie, se poate afirma că, în general, elevii nu critică atît sistemul de notare, cît felul în care este folosit. În orice caz, docimologii au aici un vast cîmp de cercetare. Și dacă elevii nu sînt mulțumiți de notă, fiindcă nu reflectă realitatea (iar majoritatea profesorilor, de asemenea, este de acord că, în ciuda eforturilor făcute de pedagogi, nota nu redă întotdeauna exact cunoștințele elevilor), atunci ne putem aștepta, logic, ca nici diplomele să nu corespundă exact valorii posesorilor lor, ceea ce și constatăm, din păcate, nu o dată. Poate că însiși profesorii ar trebui să reflecteze puțin asupra acestui lucru și să nu aprecieze un elev doar după cifrele seci ale mediilor (atît ale celor mari, cît și ale celor mici). Poate că aici trebuie căutat răspunsul nostru la dezideratul timid al elevilor care cer o notă pentru „impresia generală" și „activitatea desfășurată, în general" de ei.

Ultima întrebare ar fi întrunit unanimitatea declarațiilor de fidelitate față de școală, dacă n-ar fi existat și un răspuns nedecis, unul singur, care nu poate să indice cu precizie dacă i-ar părea bine sau nu în cazul că ar fi trebuit să abandoneze studiile. Nouă ni se pare extrem de semnificativă această atitudine. Este în orice caz cel puțin îmbucurător să constați că deși 15 la sută din tineri mărturisesc deschis că nu vin cu plăcere la școală, toți (pe cel indecis îl scoatem din cauză) afirmă, cu aceeași sinceritate (pe care o prețuim în cel mai înalt grad), că școala este necesară și n-ar fi de loc bucuroși s-o întrerupă. Nu vedem nici o contradicție și nici un paradox în această atitudine. Dimpotrivă, o considerăm cea mai normală cu putință, pe măsura firii omenești.

Întreaga istorie a civilizației dovedește că fără școală nu e posibil progresul. Este meritoriu pentru tineretul nostru că a intuit acest adevăr și după cum se vede, din această anchetă, are, în general, concepții solide, serioase, care dovedesc că au fost educați în școală și în familie într-o atmosferă sănătoasă, caracteristică socialismului.

DINU MOROIANU
ELENA MOROIANU

*) Vezi revista „Colocvii" nr. 4/1968.

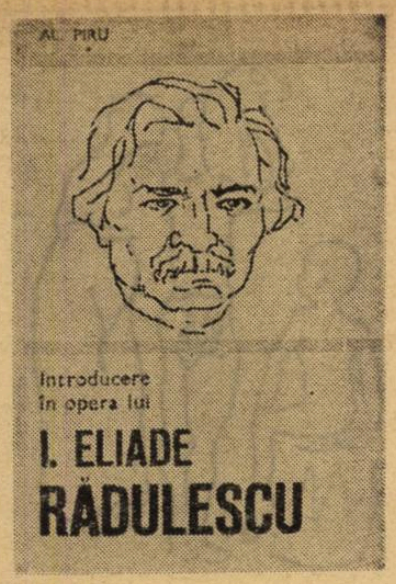

Monografia lui Al. Piru nu este de fapt o „introducere în opera lui...“ cum era studiul despre Arghezi al prof. Ş. Cioculescu, ci o „Viaţă“ scrisă îngrijit, concentrat, cu urmărirea etapelor mai importante căreia îi este anexat un conspect al operei, în mod sensibil mai puţin stringent decît prima parte. Faptul poate fi explicat prin înclinaţia criticului spre caracterologie şi portret moral, dar şi ca o anumită cedare în faţa unor aparenţe „consolidate“ : omul Eliade a exercitat o specială seducţie prin excentricitate, prin doza de „compunere“ pe care o afişează. „Părintele literaturii române“ atrage mai mult ca „personaj“ într-o piesă, deşi omul n-a jucat doar un „rol“, ci a întruchipat nişte convingeri, un ideal pe care l-a trăit cu sinceritate. Era mai puţin ipocrit, mai puţin „bizantin“ ca alţii. Pe de altă parte, opera însăşi este numai citată, dar nu studiată, ea pare să fi impresionat pe cei mai mulţi, mai ales prin voinţa ciclopică din care s-a născut şi prin utopia pe care o simbolizează, însă nu şi prin ceea ce **este** cu adevărat. Singura analiză adevărată, superioară, dar plină de simpatie, fără ironia cam rea a lui G. Călinescu, aparţine savantului clujean D. Popovici, atît în **Ideologia literară a lui I. Heliade Rădulescu** (1935) cît şi în capitolul respectiv din **Romantismul românesc.** În afară de această „aventură“ în opera heliadescă, extinsă cu mult dincolo de propriile ei date, avem conspecte, extrase, „treceri în revistă“ cu scurte opriri asupra „insulelor“ artistice. Firește, faptul acesta e cît se poate de normal : literatura nu se face nici cu voinţă şi nici cu grandioase utopii.

Apoi, tendinţa de a privi pe Eliade ca şi, mai în general, figurile de seamă ale literaturii şi culturii române cu o admiraţie superstiţioasă care întunecă vederile este tot ce poate fi mai departe de ochiul modern, necruţător, al criticii şi istoriei literare. De la G. Călinescu — şi, desigur, parţial şi înainte de el — „realismul“ în parcurgerea vieţii şi operei scriitorilor, s-a impus tot mai mult, dar nu în scopul micşorării marilor figuri, ci în acela al mai bunei cunoaşteri şi înţelegeri a dialogului insului reprezentativ cu istoria mai apropiată şi mai îndepărtată. „Viaţa“ lui Eliade din mica monografie a lui Al. Piru indică, astfel, maniera cea mai potrivită de a ne apropia de un scriitor, înaintaş sau chiar contemporan, cu condiţia ca voinţa de „realism“ şi interpretare justă să nu ducă la deformarea şi tulburarea exagerată a liniilor generale ale portretului. Ceea ce nu e cazul cu studiul lui Al. Piru care, în mult mai mică măsură decît G. Călinescu, dar urmîndu-l îndeaproape, manifestă o anumită plăcere faţă de situaţiile compromiţătoare — sau care i se par aşa — scoţîndu-le în evidenţă atît cît trebuie pentru ca portretul să nu semene chiar a caricatură. Superioritatea cu care criticul se ocupă de ceea ce a făcut şi a spus Eliade în diverse împrejurări, din care nu lipsesc „avatarurile“ familiale, nu înseamnă şi o neînţelegere a fondului patetic al personajului, a acelei încordări superbe de a trăi iluziile întreţinute de un funciar utopism al omului. Eliade este capabil de sacrificiu adevărat, nu numai de simularea „aerelor voevodale“. Deşi „nu aducea febra cea mai autentic revoluţionară“ (D. Popovici), el este proclamat „şef al mişcării“ ca expresie a unei popularităţi ce nu putea fi în nici un caz ignorată Necunoaşterea oamenilor, neînţelegerea situaţiilor şi a soluţiilor potrivite acelor complicate evenimente îl pun adeseori în posturi compromiţătoare. Rămîne totuşi un vizionar utopic ale cărui „crize“ de realism îngust sînt exagerări enorme, denaturări, izbucniri de o mare vehemenţă şi brutalitate. Acestea nu sînt „slăbiciuni“ de caracter, cum ar fi înclinat să le socotească un moralist, ci reflexe ale temperamentului său, ale stilului „idealist“ al existenţei închipuite de erou în miezul unor evenimente complicate, adeseori încîlcite. „Mesianismul“ nu este o simplă idee, ci însuşi principiul existenţei, iar „idealismul“ merge pînă la sacrificiul de sine şi îndepărtarea de familie din „raţiuni superioare“. Omul este capabil de mari renunţări pe care le şi săvîrşeşte, nu doar le proclamă. Nu trebuie să ne lăsăm prea mult influenţaţi de cabotinismul personajului. Eliade a vrut într-adevăr să facă din sine un „Personaj“, un „rol“ în istorie — pe care l-a şi avut cu prisosinţă. Dar omul este mai autentic decît pare : sub greoiul limbaj biblic în care „profetizează“ noul Mesia se ghiceşte uşor suferinţa reală a omului ce vrînd să fie mai presus de sine trăieşte toată sfîrşirea lăuntrică („scindarea sufletului“) a renunţărilor, chinul şi furia produse de blamul public atunci cînd nu este înţeles. Ţinuta „byroniană“ este trădată, spre binele omului, de lamentaţia „lamartiniană“. Episodul cu mantia albă — de care se face prea mult caz — arată într-adevăr un Eliade teatral, cu aere voevodale, însă acestea fac parte dintr-un arsenal de mijloace ale epocii „mesianicilor“ socialişti utopici (saint-simonian, fourierist etc.). Ridicole cu adevărat nu sînt aceste aere pentru simplul motiv că, în cazul special al lui Eliade, ele nu caută să suplinească goliciunea lăuntrică, nu sînt simulaţii, cabotinerii gratuite, ci exprimă, în formele noi ale timpului, conştiinţa unui mare rol pe care într-adevăr l-a jucat. Omul nu iese micşorat din această înfăţişare. Un romantic neînsemnat, minor, nu se deosebeşte decît prin lipsa forţei de a se mişca şi de a umple **aceleaşi** forme. Materia şi formele ei de mişcare sînt aceleaşi şi pentru unul şi pentru altul : unul e grandios, celălalt e grandilocvent.

S-ar putea spune că marea inaptitudine — nobilă infirmitate — a lui Eliade a constat în absenţa resurselor de a face un „joc dublu“, nepotrivindu-se astfel politicii timpului, interne, dar mai ales a marilor puteri care cu o mînă se făceau că ajută pe progresişti, iar cu alta, în acelaşi timp, îl ameninţau pe domn de „tulburările“ din ţară. Eliade, avea, cum scrie G. Călinescu, „conservatorismul (...) tuturor oamenilor fără trecut“, adică al celor nou apăruţi în arena istoriei, lipsiţi de experienţa bizantină şi fanariotă a marii boierimi decăzute. De aceea unii dintre „căuzaşi“, urmaşi progresişti ai vechii boierimi, s-au putut adapta foarte bine situaţiilor. Perechea adevărată a lui Eliade este Bălcescu, vizionar şi mesianic şi el, însă cu o mai exactă înţelegere politică a evenimentelor, prevenit prin studierea atentă a istoriei de moştenirile spirituale şi morale ale oamenilor timpului său.

Opera culturală şi literară a lui Eliade este o semnificativă conviețuire a mai multor tendinţe, direcţii care îşi vor dovedi, în mare măsură, viabilitatea, în ciuda exagerărilor aproape firești pe care le provoacă ele în acţiunea **aceluiaşi** om. Eliade este simbolul tuturor proiectelor grandioase, el are obsesia tuturor începuturilor, el instaurează acel cult pozitiv al „deschizătorului de drumuri“, al marelui precursor, el dă, în fine, prima întruchipare temeinică a ideii de totalitate.

Alături de Bălcescu — care l-a „criticat“ cu dreptate adeseori — I. Eliade Rădulescu este spiritul cel mai înaintat al timpului său, măcar prin ceea ce a încercat să promoveze (chiar cînd nu şi cu deplină adeziune sufletească) şi, fără îndoială, „caracterul“ cel mai puţin dotat pentru duplicitate.

C. STĂNESCU

AL. PIRU

Introducere în opera lui I. Eliade Rădulescu

Sînt focuri...

Sînt focuri pe comori ce vezi că ard,
La ele-ncerci în van s-aprinzi ţigara
De nu te tragi cumva din neamul bard
Şi-n inimă n-ai zugrăvită ţara.

Ca marinarul tatuat să fii
Cu rîurile, munţii şi cîmpia
În corpu-ţi, pe ţesuturile-i vii,
Şi-n creier scris cu aur : România.

M. BENIUC

Antologia „Tribunei“

„Prins“

Am intuit simplitatea în sculptură văzîndu-l pe Brâncuşi. Am înţeles ce înseamnă simplul în pictură, cu mult timp în urmă, văzîndu-l pe Matisse. Artistul fusese filmat în atelierul său de lucru. Aşezat pe un scaun era un copil, iar pictorul în faţa şevaletului îi desena capul. Întîi cu toate detaliile ; desenul al doilea se lumina, căci artistul renunţase la unele amănunte nesemnificative. Schiţa următoare cuprindea doar cîteva linii, dar aceste trăsături de cărbune reţineau în ele întreaga expresie a copilului, aceste cîteva linii, atît de simple şi de curate, ce păreau a fi făcute de mîna oricui, opriseră în ele esenţa.

Pentru slujitorul scrisului problema se arăta mai dificilă. Obligat fără încetare să se constituie în opusul său, constrîns să-şi invie un „alter ego“, scriitorul se desprinde de ceea ce a scris pînă atunci şi vine în întîmpinarea propriei sale fraze ca un străin cu un zîmbet neîncrezător şi ironic pe buze ; ei se judecă singur. Aceeaşi simplitate, aceeaşi esenţă o caută în fiecare carte. Fără deznădejde, citind una cîte una, o caut. Şi dacă nu acum, mai tîrziu, fără îndoială, o voi găsi ; sau poate în cele din urmă luînd un cuvînt de aici, o idee din altă parte voi construi o carte imaginară.

Cu gîndul cercetător am urmărit romanul „Prins“ al lui Petru Popescu. De fapt volumul îl citisem cînd a fost tipărit întîia dată, dar cum adesea simţi nevoia să recitești o carte mai puţin pentru valoarea ei în sine, cît pentru surpriza de a te descoperi mai inteligent, mai critic pentru senzaţia unei autodepăşiri, am parcurs textul încă o dată. Petru Popescu supune discuţiei problema morţii. Imaginînd un caz limită — un individ care ştie că va avea de trăit foarte puţin fiind măcinat de un rău interior — scriitorul forţează psihologicul. El caută să pătrundă în sufletul condamnatului, să înţeleagă chinul său interior. Se nasc întrebări. De ce să fie el ales ul ? Cum să privească scurtul răgaz dăruit de soartă? În fine, ce este moartea ? Dar ajuns aici, scriitorul nu-şi poate refuza o plimbare pe teritoriul filozofiei. Sînt pagini întregi, capitole de carte în care pulsul artistic moare. Fraza devine chinuită, cuvintele se incomodează reciproc. Efortul său de a rezolva problema într-un plan ideatic mai înalt actualizează acele momente, nu puţine în istoria gîndirii omeneşti, cînd o idee ce părea deschizătoare de drmuri se dovedea ulterior minoră. Petru Popescu este un citadin plin de sentimente. El înţelege oraşul, îi ascultă bătăile de inimă şi, atîta timp cît se menţine la nivelul individualului, atîta timp cît nu distruge mirajul artistic, el scrie frumos.

CRISTIAN POPESCU

Mondrian

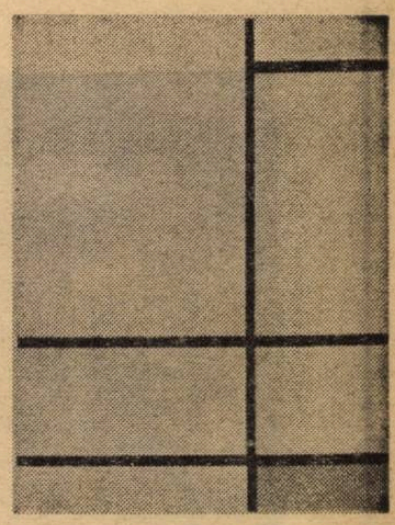

Compoziţie

Interferenţe

«Adevăr dincoace de Pirenei, eroare dincolo» nu pare a se referi la nici o propoziţie din cele pe care, în mod obişnuit, şi le revendică ştiinţa. Ştiinţei îi place, dimpotrivă, să afirme ritos, şi — dacă nu — în orice caz să subînţeleagă : «întotdeauna» şi «peste tot», «în condiţii similare» (mai mult : «identice»), se întîmplă lucrul cutare. De pildă : fierbe apa la 100 de grade Celsius. Rezultatele nu-i picură ştiinţei din imprevizibila, din înceata, din insesizabila decantare a unei experienţe de viaţă difuze, graţie căreia opiniile * prind contur. Nici nu-i cad plocon la acel nivel al realităţii (publice) la care, printr-un cvasiunanim consens minimal, se formează Opinia. (Între opinii şi Opinie se stabileşte, după cum se ştie, un du-te-vino neîncetat, de natură să transforme problema priorităţii într-o problemă insolubilă, dacă nu de-a dreptul lipsită de sens. Căci dacă e adevărat că Opinia reprezintă un fel de totalizare de opinii despersonalizate, aparţinîndu-ne deci tuturora împreună, de vreme ce nu mai aparţin nimănuia în parte, nu e mai puţin adevărat că opiniile, la rîndul lor, departe de a răsări cu toatele din solul — îmbibat cu valori strict personale — al unor experienţe de viaţă ireductibile, reprezintă, de cele mai multe ori, simple preluări uşor particularizate din comuna sedimentare a Abstracţiei publice.) Nu, aşadar, «experienţa» acumulată la voia întîmplării, aici într-un fel, acolo într-altul, ci experimentul condus cu rigoare, pe baza unei ipoteze de lucru întemeiate, îi este caracteristic ştiinţei.

În fapt, nu întotdeauna aşa se petrec lucrurile. Căci nu numai opiniile individuale şi impersonala Opinie publică interferează, după cum am văzut ; ci — cu cele dintîi, dar mai ales cu cea de a doua — şi ştiinţa, la rîndul ei. Pe de o parte, fiind marcată de ele **. Pe de altă parte, marcîndu-le prin toate «adevărurile ştiinţifice» preluate în mod curent, cu masivitatea lor reificată, la nivelul mentalităţii. (Însă, trebuie să precizăm, nu preluate în bloc. Nici, mai ales, cu propria lor întemeiere. Ci, cu întemeierea şi cu motivarea — chiar dacă neştiute — proprii mentalităţii însăşi ; adică: selectate, adaptate ; într-un cuvînt : utilizate, uneori în sensul cel mai plat şi mai vulgar al cuvîntului.)

Dar nu inevitabila interferenţă cu ceea ce nu este ea caracterizează în propriu ştiinţa modernă. Nu această servitute de fapt, faţă de un mediu din care răsare şi de care nu se poate descotorosi după cum doreşte. Ci însăşi dorinţa ei de a se constitui în afara acestui mediu al Opiniei, însăşi încercarea ei de a se **întemeia** pe un teren care să-i fie propriu şi care să-i permită, graţie regulilor constrîngătoare (dar nu constrînse) pe care singură şi le impune şi care, de altfel, îi şi manifestă esenţa, să întoarcă în mod irevocabil spatele modului de constituire a Opiniei, care este **consensul** (ca o pură stare de fapt).

În actul de constituire a ştiinţei pe un teren propriu, cu constrîngeri pe care i le impune însuşi criteriul în virtutea căruia se constituie ca ştiinţă, este inclusă o limpede proclamare a libertăţii ei faţă de opinii şi de Opinie, faţă de argumentele de consens şi faţă de argumentul de autoritate. Delimitarea ei de mentalitate (şi de tot ce din mentalitate derivă) e cît se poate de netă. Inserţia ei în universul uman al scopurilor (evident eteronomă în raport cu legea ei proprie de constituire) se stabileşte la nivelul rezultatelor obţinute (şi utilizabile) sau, într-o anumită măsură, la nivelul orientării direcţiilor principale ale cercetării. Nicidecum la nivelul logicii ei interne, — care, de altfel, se autojustifică fără încetare, prin chiar eficacitatea cu care conduce paşii ştiinţei pe drumul căutării conexiunilor de tot felul ale vastului sistem articulat, numit univers.

Stăpînirea acestuia—şi la ce altceva a ţintit fiinţa umană cînd, sărindu-şi oarecum peste propria-i umbră, a încercat să instituie, alături de sistemul manifestărilor ei nemijlocite, şi autonom în raport cu el, sistemul ştiinţei ? — este de altfel posibilă numai şi numai în măsura în care, prin nestingherita, prin libera desfăşurare a ceea ce face ca ştiinţa să fie ştiinţă, complicata lui articulaţie devine progresiv cunoscută.

MIHAI ŞORA

* Oarecum întemeiate, fireşte ; adică, avîndu-şi undeva, foarte adînc, înfipte nişte rădăcini al căror început se pierde, ca să spunem aşa, în noaptea neştiinţei (nicidecum a nefiinţei).

** De aici legitimitatea unei discipline, ştiinţifică ea însăşi, cum ar fi sociologia ştiinţei. «Zóon politikón», «fiinţă socială», savantul este în acelaşi timp (lucru care se uită adesea) şi un om de carne şi sînge. Psihismul lui îşi pune pecetea pe întregul domeniu de activitate care se numeşte, în zilele noastre, «cercetare». Psihologia investigaţiei ştiinţifice îşi găseşte aici un teren propriu şi o legitimare.

Picasso

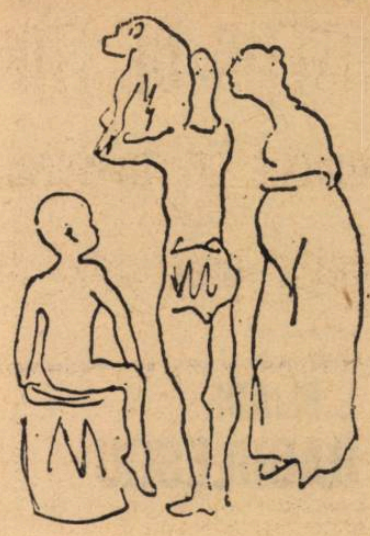

Artiştii

Sistemul actual al perfecţionării personalului didactic din învăţămîntul de cultură generală şi obţinerea gradului I

— Convorbire cu prof. univ. dr. docent DIMITRIE TODORAN, rectorul Institutului central de perfecţionare a personalului didactic —

Red. Recente documente de partid şi de stat au impus modificări şi în desfăşurarea lucrărilor pentru perfecţionarea personalului didactic. Prin ce se caracterizează sistemul actual de perfecţionare ?

D. Todoran. Învăţămîntul de cultură generală dispune, în prezent, de un sistem unitar de perfecţionare a educatoarelor, învăţătorilor şi profesorilor. Potrivit concepţiei care stă la baza acestui sistem, perfecţionarea personalului didactic cuprinde studiul individual şi documentarea ştiinţifică, activitatea pedagogico-metodică organizată la nivelul unităţilor şcolare, activitatea de cercetare metodico-ştiinţifică, cursuri de informare ştiinţifică, metodico-pedagogică şi ideologică pentru toate obiectele de învăţămînt, cursuri de pregătire şi perfecţionare a cadrelor de conducere, îndrumare şi control, cursuri pentru profesorii diriginţi privind problemele educaţiei comuniste, pregătirea pentru examenul de definitivat în învăţămînt şi pentru obţinerea gradelor didactice.

Red. Cine realizează, practic, activitatea de perfecţionare ?

D. Todoran. Pentru profesori, activitatea de perfecţionare are un caracter postuniversitar şi este realizată prin catedrele de specialitate de la universităţi, institute de învăţămînt superior de profil, Institutul central de perfecţionare şi filialele sale. Perfecţionarea educatoarelor şi învăţătorilor se realizează de către inspectoratele şcolare judeţene prin liceele pedagogice, cu sprijinul I.C.P.P.D. şi al filialelor acestuia din Braşov, Cluj, Craiova, Iaşi, Timişoara.

Red. Ce durată au cursurile de perfecţionare ?

D. Todoran. Prin noul sistem de perfecţionare, membrii corpului didactic din învăţămîntul de cultură generală sînt obligaţi să participe în mod periodic la perfecţionare, pînă la împlinirea vechimii de 25 de ani în învăţămînt. Activitatea de informare ştiinţifică, metodico-pedagogică şi ideologică pentru profesori, învăţători şi educatoare se desfăşoară în două etape: o etapă de studiu individual şi o etapă cu frecvenţă. Etapa de studiu individual are o durată de 2—3 ani, şi precede cursurile cu frecvenţă, constînd din documentare şi informare pe baza tematicilor şi bibliografiei recomandate de către Institutul central de perfecţionare a personalului didactic. Etapa cu frecvenţă are o durată diferenţiată (de 20—30 de zile), în funcţie de complexitatea problemelor care apar într-un domeniu sau altul al specialităţii.

Red. Ce modificări au intervenit în desfăşurarea activităţilor pentru obţinerea definitivării în învăţămînt şi a gradelor didactice.

D. Todoran. A fost elaborat proiectul unui nou Regulament de organizare şi desfăşurare a activităţilor pentru obţinerea **definitivării** în învăţămînt şi a **gradelor didactice,** care normează toate aceste activităţi şi în care cadrele didactice vor putea găsi toate lămuririle necesare.

Red. Întrucît peste puţin timp, între 3—10 ianuarie 1972, candidaţii la gradul didactic I vor susţine lucrările metodico-ştiinţifice, vă rugăm să ne spuneţi cum se va desfăşura acest examen.

D. Todoran. Alături de susţinerea lucrării de gradul I, în faţa unor comisii formate pe specialităţi **cei înscrişi la acest examen urmează să susţină şi o probă orală la obiectul „Probleme ale construcţiei socialiste" ; tematica acestei discipline a fost trimisă inspectoratelor şcolare judeţene pentru a fi difuzată celor interesaţi.** Cei care n-au intrat încă în posesia ei, o pot solicita personal inspectoratelor respective.

În condiţiile noi, aşadar, obţinerea gradului I implică trecerea cu succes a probei orale privind problemele construcţiei socialiste în republica noastră, susţinerea argumentată şi documentată a lucrării elaborate în vederea obţinerii gradului şi, în final, aprecierea activităţii didactice în clasă prin inspecţia specială cu ultimele două calificative majore din sistemul de notare. **Este evident că nu numai proba orală, ci şi celelalte două „probe" sînt eliminatorii, deşi, în principiu, primele două probe, dacă sînt apreciate pozitiv şi corespunzător, rămîn condiţiile preliminare ale probei finale,** adică ale inspecţiei speciale, efectuată de comisia instituită în acest scop de către I.C.P.P.D. şi aprobată de sectorul învăţămîntului de cultură generală din Ministerul Învăţămîntului.

Întrucît există două probe, **I.C.P.P.D. va lua măsurile necesare pentru ca în perioada amintită să eşaloneze în aşa fel succesiunea probelor încît să se asigure o zi separată pentru fiecare din cele două probe.** Pe temeiul cifrei totale a celor înscrişi se vor grupa seriile de prezentare pe grupe de judeţe, iar această înseriere va fi comunicată, în timp util, inspectoratelor şcolare spre a fi adusă la cunoştinţa celor cărora li s-a admis prezentarea la susţinerea lucrării de gradul. I.

Este poate util să mai amintesc că susţinerea examenului de **gradul I se face la cerere, că el, prin urmare, nu este obligatoriu şi că nivelul exigenţelor la care se desfăşoară examenul este ridicat.** Cei care vor să obţină acest grad trebuie să dovedească prin toată activitatea lor (didactică şi extradidactică) că au o pregătire exemplară atît de specialitate cît şi metodologică şi pedagogică, că au preocupări de cercetare a realităţilor educaţionale, că au dobîndit măiestria pedagogică necesară unui cadru didactic eminent al învăţămîntului şi că au o ţinută etică şi cetăţenească ireproşabilă.

OCT. BUZESCU

Un portret pe săptămînă

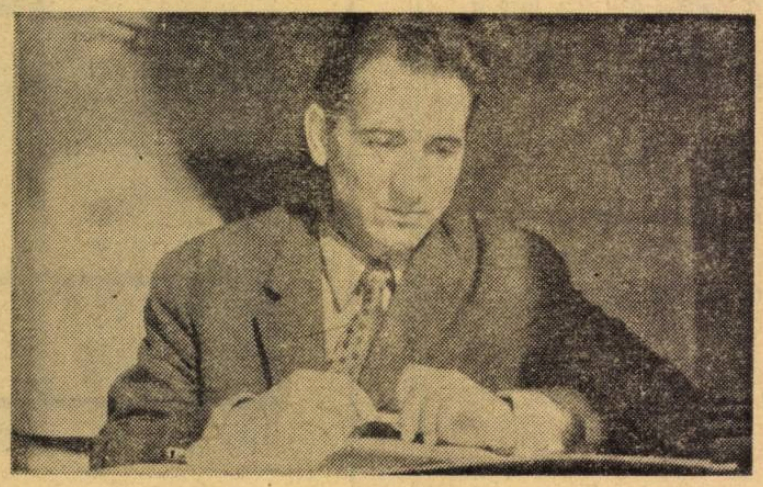

IOAN ONACA
directorul Liceului „Mihai Viteazul" din Turda

CABINETUL DE ȘTIINȚE SOCIALE — instrument al modernizării și creșterii eficienței procesului instructiv-educativ

Direcțiile principale ale îmbunătățirii predării științelor sociale sînt **predominant calitative,** vizează mai ales modernizarea și creșterea eficienței procesului instructiv-educativ. Preocuparea de a realiza aceste direcții și cerințe, deosebit de importante pentru perfecționarea întregului învățămînt, polarizează în prezent eforturile tuturor școlilor și profesorilor, organizațiilor de partid și de tineret, Ministerului Învățămîntului și organelor sale. În cadrul acestor preocupări, un loc central îl are **crearea cabinetelor de științe sociale și folosirea adecvată a cerințelor metodicii moderne.**

Chiar de la început, cabinetele de științe sociale trebuie să fie așezate pe temelii solide, să fie organizate ingenios, cu o finalitate bine determinată.

Necesitate stringentă

Este un adevăr pe deplin verificat că școala modernă nu-și poate demonstra eficiența fără laboratoare și cabinete adecvate. Aceste instrumente de lucru devin, într-un anumit sens, măsura conectării procesului instructiv-educativ la exigențele epocii moderne, care, atît pe planul schimbărilor profunde din știință și tehnică, cît și al mutațiilor social-politice și ideologice adînci ce au loc pe arena mondială, nu se aseamănă cîtuși de puțin cu epocile anterioare.

Cabinetul de științe sociale nu este o apariție episodică în instituția școlară, ci **o necesitate stringentă, organic legată de exigențele înarmării politice și ideologice a tinerețului.** Cabinetul de științe sociale este menit să-l ajute pe profesor nu numai să lărgească aria problematică a cunoștințelor pe care urmează să le transmită elevilor, dar mai ales **să fundamenteze temeiurile teoretice ale poziției partidului nostru față de procesele și fenomenele social-economice și politice din lumea contemporană.**

Ceea ce este laboratorul de fizică pentru fizică, laboratorul de biologie pentru biologie etc., trebuie să fie cabinetul de științe sociale pentru însușirea filozofiei, economiei politice, socialismului științific, istoriei, cunoștințelor social-economice. Desigur, există un specific al diferitelor discipline, al transmiterii cunoștințelor și formării conceptelor, dar peste tot **elevul trebuie învățat să gîndească.** Apelul insistent la memorie, repetarea stereotipă a unor teze îndepărtează elevul de la participarea activă, îl transformă într-un simplu „consumator de concepte", într-un receptor pasiv. Cabinetul de științe sociale trebuie să ducă la **însușirea convingătoare a marxism-leninismului, la creșterea interesului pentru informația social-politică, pentru dezbaterea punctelor de vedere controversate.**

Cabinetele de științe sociale constituie o componentă a cerințelor noului sistem al predării științelor sociale. Conducerile școlilor, solicitînd ajutorul organizațiilor de partid, al profesorilor și unităților economice care patronează atelierele-școală, sînt datoare să facă tot ce este posibil, neprecupețind nici un efort, pentru crearea și intrarea în funcțiune a cabinetelor de științe sociale.

Conținut adecvat

La începutul acestui an școlar, cu prilejul vizitei la Universitatea din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații deosebit de prețioase cu privire la structura și conținutul cabinetelor de științe sociale : **„Într-un fel, asemenea cabinete trebuie să fie adevărate muzee ale trecutului, prezentului și viitorului civilizației umane, gîndirii filozofice, să oglindească lupta poporului nostru, tradițiile glorioase ale mișcării muncitorești din România, realizările din anii socialismului, să reflecte politica Partidului Comunist Român pe plan intern și extern, succesele în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate".**

Pe baza acestor indicații, Secția de propagandă a C.C. al P.C.R. și Ministerul Învățămîntului au organizat un cabinet de științe sociale pentru învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic, în dorința de a contura cît mai bine exigențele și problemele de principiu ce se cer soluționate pentru crearea și funcționarea acestora. Ulterior cabinetul a fost dat Liceului „Al. Sahia" din Capitală, unde poate fi vizitat de toți cei interesați. Desigur, școlile nu trebuie să-l „copieze". Sînt elemente care pot sau trebuie să existe în mai toate școlile, dar să ne ferim de șabloane. **Fiecare școală trebuie să găsească o formă proprie, originală de organizare a cabinetului de științe sociale, cu un conținut adecvat.**

Cu titlul de exemplu menționăm că în proiectul pentru amenajarea cabinetului de științe sociale — în prezent expus la Liceul „Al. Sahia" — au figurat 6 părți sau capitole :

I. **Evoluția societății omenești.** Apariția și evoluția omului. Evoluția uneltelor și a muncii ; mari descoperiri științifice care au revoluționat forțele de producție. Direcțiile principale ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Relațiile social-economice de-a lungul dezvoltării istorice.

II. **Evoluția concepției despre natură și societate.** Direcțiile fundamentale de gîndire și principalele școli reprezentative. Ilustrarea uneia sau mai multor teme din istoria gîndirii materialiste. Tradiții materialiste în gîndirea științifică românească. Marxism-leninismul — revoluție în gîndirea filozofică și social-politică. Contribuția P.C.R. la dezvoltarea gîndirii marxiste.

III. **Contraste ale lumii capitaliste contemporane.** Contraste economice : exploatarea clasei muncitoare și a țărănimii ; dominația monopolurilor; decalaje economice etc. Contraste sociale : politica discriminatorie ; șomajul ; principalele grupe de contradicții etc. Contraste politice : divergențe politico-militare pe arena internațională și altele.

IV. **Lupta poporului român pentru independență și suveranitate. Mari bătălii de clasă împotriva exploatării și asupririi.** Momente principale din lupta poporului pentru cucerirea și apărarea independenței țării. Răscoale țărănești. Apariția mișcării muncitorești : apariția partidului politic al clasei muncitoare ; crearea P.C.R. ; principalele momente ale luptei revoluționare conduse de partid în anii ilegalității.

V. **Avîntul economiei românești.** Principalii indicatori ai evoluției economiei românești. Prevederile actualului cincinal. România în circuitul economic mondial. Creșterea nivelului de trai material și cultural. Învățămîntul și știința. Perfecționarea organizării și conducerii economiei.

VI. **Politica externă a partidului și statului nostru.** Principiile promovate de partidul și statul nostru în relațiile internaționale. Activitatea P.C.R. pentru întărirea coeziunii și unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Sprijinul moral, politic și material acordat de România socialistă popoarelor care luptă împotriva imperialismului, pentru apărarea și consolidarea independenței lor.

Deplină funcționalitate

În lumina exigențelor actuale, cabinetul de științe sociale este o rotiță importantă a unui angrenaj complex care trebuie să dispună de o orientare precisă, corespunzătoare. Cabinetul de științe sociale nu este o simplă expoziție de hîrtie, iar sarcina actuală nu se rezumă la afișarea cîtorva panouri, a unor scheme sau grafice. Nu putem fi de acord nici cu transformarea cabinetelor în simple săli de lectură, sau biblioteci.

Cabinetul de științe sociale trebuie să aibă o deplină funcționalitate. În această sală — sau în aceste săli, cînd condițiile de spațiu permit amenajarea mai multor cabinete — trebuie să se desfășoare orele de științe sociale, să se dea consultații, să se facă informări politice, să aibă loc ședințele de cerc științific și chiar învățămîntul ideologic al profesorilor. La cabinet, elevul să găsească sprijinul necesar în completarea sau lărgirea cunoștințelor politice și ideologice, să poată citi cărți sau reviste adecvate, să poată medita mai adînc asupra unor probleme care îl interesează pentru formarea concepției sale materialist-dialectice despre lume și viață, să poată asculta — sau reasculta — o bandă de magnetofon pe care este imprimată o lecție sau o conferință foarte interesantă, să poată folosi diapozitivele pentru însușirea corespunzătoare a cunoștințelor.

Treptat vor trebui procurate aparatele și utilajele necesare (magnetofon, diascol, aparat de proiecție etc.). În fiecare cabinet va trebui să se găsească o machetă de întreprindere, o organigramă, hărți luminoase (de multe ori asemenea hărți pot fi confecționate prin eforturi colective, cu ajutorul profesorilor de fizică și al altor specialiști).

Deci, preocuparea de a crea de urgență, în perioada imediat următoare cabinetele de științe sociale, nu trebuie să ducă la superficialitate și pripeală. Ministerul Învățămîntului este convins că se cer mari eforturi colective. Pe plan central s-au luat măsuri pentru tipărirea unor grafice, scheme, diapozitive de utilitate generală, există preocupări pentru asimilarea unor aparate pe care industria noastră nu le produce încă și dotarea școlilor cu aceste aparate.

Principalele resurse ale înființării cabinetelor de științe sociale se găsesc pe plan local. Ca atare, fiecare școală trebuie să le pună în valoare, fără a scăpa din vedere că, o dată creat un asemenea instrument, cum este cabinetul, totul depinde de pregătirea profesorilor. Metodica predării științelor sociale va trebui și ea să se perfecționeze și să se adapteze noilor condiții de lucru.

GHEORGHE P. APOSTOL

DIN ACTIVITATEA CASELOR CORPULUI DIDACTIC

DÎMBOVIȚA

Tîrgoviște. Simbătă, 4 decembrie a.c., în prezența unui mare număr de cadre didactice din județ, s-a inaugurat Casa corpului didactic. La festivitatea de deschidere au participat reprezentanți ai Comitetului județean de partid, ai Ministerului Învățămîntului, ai Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, ai Inspectoratului școlar județean. După ședința plenară, a urmat o interesantă sesiune de referate și comunicări metodico-științifice, desfășurată pe 11 secții.

BOTOȘANI

Sesiunea de comunicări pe tema „Biologii botoșăneni și aportul lor la știința și economia națională", organizată la 5 decembrie a.c. de către Casa corpului didactic în sala teatrului „Mihai Eminescu" din localitate, s-a bucurat de o numeroasă participare. Comunicările au fost ținute de profesori universitari din țară și de cadre didactice de specialitate din județ.

CARAȘ-SEVERIN

Sala de spectacole a Casei de cultură din Reșița a fost gazda simpozionului „Școala fără ziduri", manifestare de mare amploare la care au participat cadre didactice din localitate și din județ, reprezentanți ai unor inspectorate școlare și ai unor Case ale corpului didactic din țară. Lucrările simpozionului desfășurate în 14 secții au dezbătut probleme de mare actualitate privind valorificarea celor mai recente cuceriri ale științei și tehnicii contemporane în procesul instructiv-educativ.

DOLJ

Recent, Comitetul sindicatului din învățămînt din municipiul Craiova, în colaborare cu Inspectoratul școlar al județului Dolj și cu Societatea de științe filologice — filiala Craiova — au organizat în sala Centrului de științe sociale din localitate un simpozion de metodică cu tema „Modernizarea învățămîntului".

Au participat numeroși profesori universitari, cercetători, cadre didactice din municipiu, care au ținut comunicări avînd ca temă folosirea mijloacelor audio-vizuale în predarea literaturii române, aplicarea metodei comparative în predarea literaturii universale în liceu, accentuarea laturii formative a lecției, mijloc de modernizare și de creștere a eficienței învățămîntului.

Școala fără ziduri

Autoperfecționare

Sistemul național de perfecționare numără printre formele sale și pe aceea ireductibilă a perfecționării personale. Aceasta implică o investiție etică și creatoare ce ne apropie și ne înrîurește pe noi toți în înțelesul de noi înșine. *De ce să nu credem că individual și personal sîntem responsabili de soarta tuturor florilor care înfloresc în univers ?*

Ne pasionează modelîndu-ne fiecare individualitate sinceră și sensibilă a prezentului dilatat, a omului cu ochi deschiși și mereu umbriți de gene de copil cînd privesc înainte în timp. O individualitate infinit perfectibilă.

Aparent insulară, o individualitate se înseriază revelator celorlalte prin marca ei de educație și autoeducație. Este notoriu de la o vreme că nu numai dascălii sînt educatori. Chiar expresii precum „mi-a fost elev" (cutare somitate), „mi-a fost profesor" (un bătrînel) încep să-și piardă efectul dacă încremenesc relația într-un paseism ieftin, dacă nu se justifică în evoluția actuală a celor ce ne-am fost și ne sîntem elevi și profesori fideli unor idealuri de fascinant progres.

Deodată cu învățămîntul științelor sociale, al ergonomiei, psihosociologiei muncii, al conducerii și organizării, deodată cu cercetarea operațională, perfecționarea relansează neîncetat printre permanențe creșterea individualității, a personalității. Pînă a fi nevoie să așteptăm o întomnată migrație a „calculatoarelor" către umanism, îmbrățișăm zilnic soluția învățării, a perfecționării umane prin fapta productivă, prin gîndul științific, prin sensibilitatea culturală, prin cunoașterea de sine.

Pe lîngă formația „de bază" clasică, în raport cu viața noastră individuală, pe lîngă formația permanentă chiar, rar cine se mulțumește cu „a doua", cu „a treia" pasiune și nu cu toate. Un fel de a vedea lipsit de simț didactic ? Dar cel ce sapă fîntîni nu-și potolește setea numai prin izvorul dezgropat de el. Individualitatea lui și-a amestecat umbra însetată cu atîtea mici și mari evenimente.

Muncitori și filozofi, matematicieni și critici, artiști și tribuni, dincolo de rolul inconfundabil jucat în societatea noastră, dincolo de interdisciplinaritatea pe care o pun în joc, dacă ne gîndim la creația de bunuri și la instrucție, ne adjectivează sensibilitatea, ne încurajează în dorința pură de a fi noi înșine, dar și puțin din toți ceilalți. Și astfel, după cuvîntul unei individualități universale a Renașterii, nici unul să nu fie al doilea.

GH. ANCA

UN MARE SAVANT SE DESTĂINUIE

„...Pe plaja de la Ostanda, unde familia noastră își făcea vilegiatura la Marea Nordului, am cunoscut vîntul, la nici patru ani, *miracolul vîntului*. Mai bine zis *am văzut, am luat* în mine vîntul... care, apoi, mi-a stăpînit copilăria și de care aveam să mă preocup — ce destin ! — toată viața mea".

Henri Coandă își deslușea, prin urmare, încă din fragedă vîrstă o pasiune cu care avea să se identifice : aceea a înălțării omului prin știință.

Cartea lui V. Firoiu — **„Convorbiri cu Henri Coandă"**, Editura „Albatros", 1971—realizată în mare măsură în urma unor discuții cu savantul, este tocmai de aceea, nu numai o incursiune în viața unui om de excepție, dar, în același timp, și o aventură în însăși lumea științei, uluitoare întotdeauna prin cei ce o exprimă exemplar. Am putea-o numi, de asemenea, o frescă a mediului ambiant, de la noi și de aiurea, în care s-a format Henri Coandă. Și, cel puțin pentru paginile unde V. Firoiu reconstituie locuri și evocă mai ales oameni din generațiile ce l-au precedat pe învățatul de astăzi, volumul se apropie de literatura de ficțiune. După ce aflăm că familia marelui om de știință este atestată, istoric, din secolul 17 („un anume Vlădoianu Coandă, sălășluind la Strehaia, încă de prin anul 1630"), ceea ce îi conferă un adevărat blazon de stirpe, ne defilează prin față o întreagă galerie de personaje, parcă descinzînd din memorabile nuvele : un Matei Coandă este străbunul haiducului Iancu Jianu. Străbunicul savantului, Costăchiță Coandă, e văr al lui Tudor Vladimirescu și bun prieten cu Petrache Poenaru (locotenent de cancelarie al căpeteniei pandurilor). Bunicul Mihalache Coandă, negustor respectat și mare patriot, își donează recolta unui an pentru sprijinirea frontului, în timpul războiului de independență din 1877. Să amintim și episodul din vremea războiului din 1877, cu sergentul ce făcea incursiuni pe cont propriu împotriva turcilor, pedepsit cu 10 zile de carceră, dar și decorat pentru eroism de către locotenentul Constantin Coandă — tatăl inventatorului „farfuriilor zburătoare" de mai tîrziu. Sergentul buclucaș se numea... Alexandru Averescu, cunoscutul mareșal de mai tîrziu.

Mai aflăm din carte numeroase date în legătură cu părinții lui Henri Coandă : tatăl său, generalul, fost ministru și prim-ministru, el însuși remarcabil om de știință militară, se însoară cu fiica unui medic francez de renume, prieten cu Pasteur (și cu Vasile Alecsandri — pe atunci reprezentantul nostru la curtea lui Napoleon III, cu Alexandru Odobescu). Constantin Coandă îi cunoaște, de asemenea, pe Nicolae Grigorescu (pe front, unde, în 1877 își lua „pe viu" schițe de război, devenite după aceea pînze celebre), pe Brâncuși, ca și pe atîția alți însemnați oameni de artă și știință ai timpului. Într-un asemenea mediu s-a format, și astfel de antecedente de familie a avut, savantul care face obiectul acestei cărți a lui V. Firoiu, deopotrivă de interesantă și antrenantă. Registrul stării civile însă îi consemnează venirea pe lume, la 7 iunie 1886, la fel de imposibil ca întotdeauna : „... sub numele de familie Coandă și prenumele Henri, de sex bărbătesc, din părinții Constantin, militar și Hayda, casnică"...

Micul Henri învață la Școala comunală „Petru Poenaru", cu *domnul* Ghenea și *domnul* Saru, dascăli pe care nu-i va uita : „în graiul străbunilor mei din Cîmpia Dunării" — cum se confesează el astăzi, subliniind cu mîndrie sentimentele patriotice ale părinților săi, care nu s-au folosit de accesul ce-l puteau avea familiile „cu dare de mînă" la școli cu predare în limbi străine. Își continuă studiile la Liceul „Sfîntul Sava" din București, unde însă nu strălucește — mai ales la... matematică și fizică ! Pasiunea pentru matematică, indispensabilă viitorului savant, avea să i-o trezească, la Liceul Militar din Iași, profesorul-locotenent Papana, un român-macedonean, creionat memorabil de autorul cărții. (Fusese transferat aici de tatăl său, îngrijorat de evoluția nesatisfăcătoare la învățătură a fiului său în București.) Frecventează alte școli : cea de „ofițeri de artilerie, geniu și marină", în Capitală, face un stagiu într-un regiment de artilerie, în Germania, este elev la Politehnica din Charlottenburg, studiază la Institutul Superior de Aeronautică din Paris — după ce admirase, la Berlin, planoarele inginerului Otto Lilienthal. Viltoarea vieții îl poartă la Haifa, apoi la Ispahan, Teheran, prin Tibet, Gobi, pînă la Pekin, ca și pe toate meridianele lumii mai tîrziu, pretutindeni făcînd cinste geniului românesc, pe care îl reprezintă. „Să faci avioane ca toată lumea, să le pui elice, așa, ca toată lumea" — i se spunea la uzinele din Bristol. Dar Coandă a construit acolo avionul cu reacție, pentru că el întrezărea cucerirea Cosmosului *numai* pe această cale, încă de pe atunci (1912). Acest părinte al dinamicii aplicate, ca și al primelor elemente de case prefabricate, inventator al „farfuriilor zburătoare" (1935) n-ar fi ajuns altfel să descopere *efectul Coandă* (procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid într-un alt fluid), care stă — cum declară el însuși — „la baza unei sumedenii de realizări, mereu mai multe, tot mai variate, realizări ca: sisteme de propulsie subacvatică, construirea de elemente pneumatice adaptate în automatizare, la ajutajele motoarelor cu reacție, în mijloacele de hipersustentație pentru aripile de avion, *la aparatele cu decolare și aterizare verticală*"...

În legătură cu aceste din urmă aparate, autorul cărții de care ne ocupăm i-a cerut ilustrului nostru savant cîteva relații speciale. Transcriem crîmpeie din conversația pe acest subiect :

— Da, farfuriile zburătoare sînt o realitate tehnică ! În ultimul deceniu m-am ocupat și eu de realizarea farfuriilor zburătoare...

— Dv. personal ați proiectat un asemenea aparat de zbor ?

— Vă pot răspunde că îl am chiar gata ; e în plin lucru !

— Și pe cînd oare zborul de încercare ?

— În ce mă privește, totul e gata. Acum, problema se află în faza execuției și s-ar putea ca, nu peste mult timp, întîiul *avion-farfurie* să aducă răspuns la această întrebare.

Nu poți să nu fii mîndru că un asemenea om de știință îți este contemporan și aparține poporului tău !

Cartea lui V. Firoiu se deschide cu un cuvînt înainte al academicianului Miron Nicolescu, de caldă prezentare, precum și cu o succintă trecere în revistă a activității științifice a lui Henri Coandă, datorată academicianului Elie Carafoli.

HRISTU CÂNDROVEANU

Coordonate actuale

Uniunea națională a profesorilor din Anglia

Recent, o delegație a Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură din țara noastră, a făcut o vizită de studiu și un schimb de experiență în Marea Britanie, la invitația conducerii N.U.T. (National Union of Teachers).

Am avut posibilitatea să cunoaștem prin multiple căi, modul lor de organizare și manifestare, activitatea didactică și pedagogică din unitățile de învățămînt de diferite grade, contribuția lor la cuprinderea unui număr cît mai mare de elevi în școală și la pregătirea acestora în raport cu cerințele societății contemporane.

Uniunea Națională a profesorilor din Anglia (N.U.T.) cuprinde circa 250 000 de membri, ceea ce reprezintă aproape 75 la sută din profesorii încadrați în învățămîntul primar și secundar, unele cadre din învățămîntul universitar, o parte din studenții din colegii ca membri asociați, un important număr de profesori pensionari, din Anglia și Țara Galilor, organizați în circa 650 asociații ale profesorilor. Alți 40 000 de profesori din colegiile de educație postliceală și din colegiile tehnice, cu care colaborarea a devenit permanentă sînt membri ai N.U.T. „prin înțelegere".

O principală preocupare a N.U.T. este obținerea de la guvern și de la autoritățile locale a fondurilor necesare acoperirii salariilor profesorilor și dotării și dezvoltării bazei materiale a școlilor, asigurîndu-le astfel cadrelor didactice condiții de realizare profesională.

În luna noiembrie a acestui an, N.U.T.-ul a organizat o conferință specială dedicată luptei pentru menținerea salariilor la un nivel acceptabil, știută fiind politica guvernului englez de înghețare a salariilor, în timp ce costul vieții crește cu 13,7 la sută anual, iar chiriile reprezintă un sfert din salariu.

În programul de luptă al Uniunii pentru un învățămînt democratic stă înscris încă din anul 1943 extinderea școlii comprehensive. Prin definiție acest tip de școală este opus școlii bazate pe discriminarea socială și este considerată de reprezentanții sindicatelor profesorilor drept școala viitorului.

Încă din 1959 a fost lansată o chemare pentru crearea școlii comprehensive experimentale, elaborîndu-se planuri și metode de învățămînt mai strîns legate de cerințele vieții și de actuala dezvoltare tehnică, pornind de la ideea că elevii proveniți din familiile cu mijloace materiale reduse să poată fi cît mai rapid și mai rentabil încadrați într-un loc de muncă.

Învățămîntul general obligatoriu este alcătuit dintr-un curs primar împărțit în două cicluri : pentru copiii de la 5 la 7 ani (infants school) și pentru copiii de la 8 la 11 ani (junior school), care funcționează fie în același local, fie separat, și cursul secundar care cuprinde, în unități școlare de diferite tipuri (clasic, tehnic, modern), copiii de la 12 la 15 ani. Școala comprehensivă face parte din ultimul tip (modern). În această școală au acces toți copiii de aceeași vîrstă de pe raza unui district, fără vreun examen de selecție.

Delegația noastră a vizitat o astfel de școală secundară Willesden High School, situată în Brent, unul din cele 32 districte ale Londrei, școală condusă de prof. Max Morris, vicepreședinte junior al N.U.T., prin al cărui intermediu am obținut informații cu privire la sistemul de organizare, planul de învățămînt, dotarea laboratoarelor, atelierelor și diversitatea profilelor de pregătire tehnică-practică și artistică a elevilor. Din primul moment se impune atenției gradul de responsabilitate directă a conducătorului școlii și a fiecărui profesor și maistru pentru realizarea planului de activitate practică, în amenajarea, organizarea și conducerea claselor.

În prezent, între obiectivele înscrise pe agenda N.U.T., paralel cu extinderea școlii comprehensive, se numără prelungirea școlarității, astfel ca, începînd cu anul școlar 1972/73, învățămîntul primar să se termine la 12 ani, iar cel secundar la 16 ani. De asemenea, Uniunea insistă în continuare pentru desființarea examenului de selecție a copiilor de 11 ani, în condițiile cînd învățămîntul este general și obligatoriu de la 5—16 ani. În acest scop, prin asociațiile locale ale profesorilor, N.U.T. a organizat numeroase experimentări, a angajat grupe de anchetatori sociali pentru a demonstra inconsistența acestei măsuri și necesitatea lărgirii accesului copiilor la școala secundară de toate tipurile.

Desigur, toate aceste acțiuni nu vizează fondul problemei, deoarece, indiferent de sistemul de învățămînt, asigurarea în practică a cuprinderii tuturor copiilor este determinată de contextul social-politic, de condițiile societății capitaliste, care infirmă speranța în deplina egalizare a șanselor și nu poate înlătura diferențierile de clasă, acestea ținînd, evident, de esența orînduirii sociale a statului capitalist. Nu întîmplător, directorul școlii din Brent, cartier muncitoresc al Londrei, ne vorbea de sarcina cea mai dificilă a școlii, asigurarea frecvenței.

Rămîne însă în atenția noastră experiența acestui tip de școală secundară, cu atît mai mult cu cît ne servește atît sub raportul diversificării pregătirii teoretice și tehnico-practice în funcție de aptitudinile și interesele elevilor, cît și sub raportul asigurării unui înalt grad de funcționalitate a spațiilor de învățămînt.

Schimbul de experiență a contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă a preocupărilor și obiectivelor pe care le urmăresc și realizează organizațiile sindicale ale profesorilor și, în același timp, la dezvoltarea colaborării noastre în viitor.

Interesul manifestat față de experiența școlii noastre și de problemele care preocupă în prezent sindicatele cadrelor didactice din România se va concretiza în curînd în vizita pe care o va întreprinde în țara noastră o delegație a Uniunii naționale a profesorilor din Anglia și Țara Galilor.

ELENA COJAN

Iser

Autoportret

Televiziune şcolară integrată

O dată cu începerea trimestrului al II-lea al anului şcolar 1971/1972, procesul de învăţămînt va înregistra o nouă premieră pedagogică: transmiterea unor emisiuni de televiziune, care să poată fi recepţionate şi folosite în cadrul lecţiilor desfăşurate în şcoală sau, cu un termen de specialitate, începerea televiziunii şcolare integrate.

Fiind necesară o perioadă de pregătire şi de acomodare a cadrelor didactice cu acest nou mijloc de învăţămînt, se preconizează ca emisiunile de televiziune ce se vor transmite pentru anul şcolar în curs, să aibă un caracter experimental. De aceea, ele se vor folosi numai la unele obiecte, începîndu-se cu biologia anului III la liceul de cultură generală.

Televiziunea, mijloc însemnat de comunicare în masă, are numeroase particularităţi prin care poate servi învăţămîntul. Ţinînd seama de experienţa acumulată pînă acum, se pot identifica patru modalităţi principale, care delimitează, de fapt, tipurile de **televiziune şcolară.** Astfel, ea se foloseşte : a) ca **televiziune şcolară completivă,** în care se transmit emisiuni de completare a cunoştinţelor ce pot fi recepţionate de elevi fie individual, fie într-un cadru organizat, dar în afara orelor de şcoală ; b) ca **televiziune şcolară integrată,** în care emisiunile transmise prin programul naţional se integrează în orarul şcolii, în programa şcolară, în planul cadru, tematic şi în economia lecţiei, fiind recepţionate de elevi în clasă sub conducerea profesorului în timpul desfăşurării lecţiei la obiectul respectiv ; c) ca **televiziune şcolară substitutivă,** în care emisiunile servesc învăţămîntul fără frecvenţă şi d) ca **televiziune şcolară pentru perfecţionarea pedagogică şi de specialitate a cadrelor didactice.**

Dintre aceste patru forme, cea care a dovedit o eficienţă maximă în procesul de învăţămînt este televiziunea şcolară de tip integrat, deoarece, în acest caz, mesajul televizat intervine direct în sprijinul acţiunilor didactice pe care le realizează profesorul în lecţie.

Lansată cu timiditate în unele ţări, aplicată cu entuziasm exagerat în altele sau experimentată cu oarecare prudenţă, aşa cum s-a făcut şi în ţara noastră prin laboratorul şi studioul Institutului de cercetări pedagogice, televiziunea şcolară de tip integrat şi-a demonstrat atît virtuţile, cît şi limitele. În prezent, s-au strîns suficiente date pentru a se formula principalele condiţii în care televiziunea poate fi integrată optimal ca mijloc de învăţămînt, condiţii ce pot fi grupate în mai multe categorii :

1. Condiţii legate de conţinutul mesajului televizat care cere o selectare riguroasă şi după criterii bine precizate a părţilor din programa şcolară ce necesită intervenţia mijloacelor audio-vizuale. În acest sens, amintim lecţiile care cuprind cunoştinţe abstracte, greu de conceptualizat, cele care necesită materiale greu sau chiar imposibil de procurat de o şcoală cu dotaţie medie etc.

2. Condiţii privind modalităţile de integrare a emisiunii în lecţie şi care pot fi apreciate din mai multe unghiuri de vedere. Astfel, ele pot depinde de pregătirea de specialitate şi pedagogică a profesorului, precum şi de cunoaşterea prealabilă de către acesta a conţinutului mesajului televizat ; de asemenea, pot depinde de nivelul de cunoştinţe sau de pregătire pentru recepţia audio-vizuală a elevilor ; în fine, pot fi condiţionate de felul în care este organizat procesul de învăţămînt ca orar, număr de cabinete şcolare şi laboratoare, dotaţie cu telereceptoare etc.

3. Condiţii în care se face recepţionarea mesajului televizat şi în care intervin aspecte ergonomice şi tehnice.

4. Condiţii în care este organizată valorificarea emisiunilor de către profesorul clasei şi care poate îmbrăca diferite forme şi procedee.

Avantajele pe care le-a demonstrat folosirea televiziunii integrate la diferite obiecte de învăţămînt sînt mai mult decît promiţătoare. Astfel, profesorii au putut folosi în clasă mesaje audio-vizuale de un nivel calitativ ridicat şi corespunzînd în întregime conţinutului programei şcolare. S-a asigurat o recepţionare simultană pe teritorii largi — şi, deci, în numeroase unităţi şcolare — a aceluiaşi mesaj audio-vizual, fapt care, în condiţiile folosirii exclusive a filmotecilor regionale, este imposibil de realizat. În acelaşi timp, s-a redus mult din decalajul existent între tehnologia didactică folosită de profesorii din şcolile bine dotate din oraşe şi cea din şcolile din localităţile rurale mai îndepărtate, omogenizîndu-se, într-o oarecare măsură, nivelul de desfăşurare a procesului didactic.

Pe temeiul acelorași considerente, sperăm că televiziunea şcolară integrată să însemne, totodată, şi soluţia realistă şi economică pentru problema folosirii curente în practica şcolară a mijloacelor audio-vizuale necesare întregului proces de învăţămînt de cultură generală.

ALEXANDRU GHEORGHIU

Între intenţie şi realizare

Nu s-ar putea spune că emisiunile radiofonice din această săptămînă — ca de altfel şi cele de pînă acum — nu s-au oprit asupra liceenilor noştri şi tinerilor în general.

Adolescentul cu matricolă la mînă, tînărul acesta impetuos, cu viaţă bogată, trepidantă, cu preocupări serioase, dintre cele mai diverse, liceeanul însetat de cunoaştere, a fost eroul cîtorva emisiuni interesante, demne de toată atenţia. Mă refer acum doar la una dintre ele.

Este vorba de binecunoscuta emisiune „Antena tineretului" care şi-a cîştigat de drept o largă audienţă în rîndul tuturor categoriilor de tineri.

Dedicată adesea în întregime elevilor, „Antena tineretului" a încercat uneori cu reuşită certă să abordeze o arie de probleme apropiate sufletului adolescenţilor, care îi preocupă şi care constituie reperele existenţei lor : şcoala, relaţia cu mediul social, activitatea pe şantierele muncii patriotice, timpul liber etc.

Asumîndu-şi riscul să dea soluţii la o problematică atît de complexă cu o arie de cuprindere atît de largă, reporterii au omis însă uneori un element hotărîtor.

În aparenţă, ceea ce se petrece de pildă în şcoală sau dincolo de porţile şcolii pare simplu, uşor de demarcat printr-o linie tranşantă între alb şi negru. Este util să priveşti televizorul, să citeşti o carte sau să vezi un spectacol ; este interesantă, instructivă activitatea într-un cenaclu literar sau la un cerc tehnic, este deconectant, reconfortant un meci de fotbal. De asemenea, este aparent uşor să depistăm preferinţele adolescenţilor de astăzi, motivaţiile acestor preferinţe.

Apreciind interesul pentru abordarea unor probleme atît de serioase, faptul că sînt invitaţi să-şi spună cuvîntul în această privinţă tinerii înşişi, subliniind în general valoarea unor astfel de emisiuni, nu putem să facem abstracţie de ceea ce lipseşte însă multora dintre ele : temeinica fundamentare psiho-pedagogică. Absenţa unei profunde baze ştiinţifice pune sub semnul întrebării nu numai soluţiile educaţionale propuse, dar este de natură să influenţeze, oricît ar părea de ciudat, chiar şi calitatea artistică a unei emisiuni în ansamblul ei. Pentru că lipsa unei fundamentări psiho-pedagogice duce la lipsă de naturaleţe, la contrafacere, obiecţii ce se pot aduce altor multe emisiuni ale căror eroi sînt tinerii.

MONICA VERDEŞ

Fără mînecuţe

Continuă să ne mire penuria de idei a televiziunii în ceea ce priveşte viaţa şcolară. Multe din emisiunile în care camera tv. colindă şcolile în căutare de „subiecte" sînt pur şi simplu ilustrative. Păcat că televiziunea, prin unii realizatori de emisiuni, pare a fi interesată în primul rînd de ea însăşi şi pe urmă de cei cărora li se adresează. A face o emisiune de dragul emisiunii, fără a beneficia de extraordinara forţă de influenţare a ecranului în favoarea noului este doar birocraţie cu peliculă şi bandă de sunet în loc de hîrtiuţă şi creion chimic după ureche. Şi doar ar fi atîtea şi atîtea de spus, atîţia şi atîţia oameni dornici să-şi confrunte opiniile, să critice sau să laude anumite stări de lucruri strîns legate de viaţa şi de activitatea lor profesională. Să luăm, de exemplu, nu mai departe de coloanele revistei, tot ce interesează în cea mai mare măsură mediul didactic, astăzi, cînd şcoala românească se află în plină prefacere înnoitoare. Se lansează ideea foarte interesantă a înlocuirii claselor şcolii cu cabinete, laboratoare şi ateliere, profesorii discută, elevi sînt curioşi să afle cu o clipă mai devreme ce înseamnă acest (deocamdată) experiment, părinţii... Televiziunea a făcut o discuţie şi... atît. În presă, în consilii profesorale, în clase sînt discutate manualele şcolare, cît sînt ele de bune, ce le mai lipseşte... Nu ar fi bine să organizeze televiziunea o largă dezbatere a manualelor, dezbatere la care să fie invitaţi în primul rînd profesorii, cei pentru care acestea sînt adevărate unelte mai bune, mai rele... ?

Ar mai fi legătura şcolii cu viaţa, organizarea timpului liber al elevilor, şi de ce nu, al cadrelor didactice, *greutăţile primelor ore de predare ale celor mai tineri profesori, ultima oră a altora, reîntîlnirile după 10, 20, 30, 40... de ani, „cazurile" dificile ş.a.m.d. Nu putem spune, respectînd adevărul, că micul ecran nu a făcut nimic în sensul acesta. A făcut însă prea puţin. Cum am mai scris, apar semne îmbucurătoare şi în programul de emisie, şi chiar dacă prima emisiune „Tinerii despre ei înşişi" n-a rupt gura tîrgului (poate şi din cauza prea marelui dichis), iniţiativa trebuie continuată. Pentru aceasta însă trebuie să se renunţe la un viciu fundamental de concepere a emisiunilor tematice : de ce ar fi necesar să fie susţinută o emisiune numai de dragul ei, chiar şi atunci cînd toată lumea (inclusiv realizatorii) îşi dă seama că şi-a pierdut actualitatea sau e foarte slabă ? Numai ca să fie respectată o anumită oră în planificare ? Nu. Ora planificată îşi poate schimba emisiunea cu alta, mai bună (recent aceasta s-a* întîmplat cu Bună seara fete ! Bună seara băieţi !). *Numai pentru a menţine un procent tematic în program ? Nu. Mai ales că interesează mult mai puţin procentul din program şi mult mai mult, imens, procentul de influenţare educaţională a telespectatorilor.*

IULIAN NEACŞU

NOTE

Concert Enescu

Concert susţinut de elevi şi absolvenţi ai Liceului de muzică „George Enescu" — **sub acest titlu a avut loc duminică, 28 noiembrie a.c., în sala mică a Palatului R.S.R. un concert al cărui program a fost alcătuit din cele mai cunoscute lucrări ale lui George Enescu. Programul a debutat cu interpretarea piesei Bourée şi a Sarabandei pentru pian de către elevul anului IV — Dan Poenaru. Partea I din Suita a II-a pentru vioară a fost interpretată de elevul Andrei Bădulescu care dispune de remarcabile calităţi muzicale, o frumoasă trăsătură de arcuş, un ton cald, plăcut. Cei doi absolvenţi Florenţa Barbălat şi Tudor Horia, care au interpretat Sonata în Fa diez minor pentru pian şi respectiv o parte din Sonata a III-a în stil popular, s-au prezentat la un nivel remarcabil. Credem că pe viitor ar fi foarte bine dacă liceele de muzică şi-ar prezenta în concerte pe cei mai înzestraţi elevi ; ar fi un bun prilej de a urmări evoluţia celor mai tineri solişti vocali sau instrumentişti încă de pe băncile şcolii.**

În partea a doua a programului, orchestra liceului a interpretat emoţionantul preludiu la unison din Suita I şi binecunoscuta Rapsodie a II-a în Re. Profesorul Ion Drăcea s-a dovedit a fi un bun pedagog pentru formarea instrumentiştilor de mîine.

STELIAN PIHULEAC

Pictură dobrogeană

Profesorul pictor CONSTANTIN GAVENEA, din Tulcea, este de multe decenii un statornic îndrăgostit de tot ce aparţine pămîntului dintre Dunăre şi Mare.

După o serie de expoziţii — sub egida Uniunii Artiştilor Plastici — la Tulcea, Iaşi, Bucureşti, Galaţi, Constanţa, Măcin, Eforie Nord, Mangalia, Sulina şi Medgidia, pictorul revine în Bucureşti şi expune în sala „Amfora" 40 de acuarele, care oglindesc peisajul tulcean, cu portul, Delta, poezia Dunării, oamenii şi aşezările de pe cuprinsul nordic al Dobrogei. În tablourile „Construcţii în port", „Pe faleză", „Frigoriferul piscicol", „Peisaj nou în port", „Însemnări pe Dunăre", „Hotelul turistic", „Dealuri dobrogene", „Apus de soare pe Dunăre" ş.a. sînt evidente aspectele noi în aceste locuri, cu activitatea febrilă a construcţiilor ce se întîlnesc la tot pasul. Artistul nu copiază natura, ci o interpretează cu o deosebită sensibilitate aşa cum o simte şi gîndeşte compoziţional şi cromatic, eliminînd detaliile inutile, redînd specificul acestor locuri.

G. D. SEREA

Spectacole pentru elevi

Consemnam într-unul din numerele noastre trecute iniţiativa Teatrului Naţional „Matei Millo" din Timişoara, de a prezenta spectacole pentru elevi şi de a organiza un teatru şcolar. Săptămîna aceasta ne-au parvenit noi veşti despre preocupările teatrelor pentru educarea micilor spectatori.

Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" din Bucureşti a pregătit pentru elevi spectacolul „Comedia paiaţelor", care reuneşte cîntecele comice de Vasile Alecsandri. Marţi, 7 decembrie a.c., spectacolul a fost prezentat elevilor de la Liceul „Matei Basarab", iar astăzi, sîmbătă, va fi vizionat de elevii Liceului „Dimitrie Cantemir".

Este lăudabilă, de asemenea, iniţiativa Teatrului de stat din Arad de a organiza într-una din sălile sale („Studio-197") matinee literar-artistice pentru elevi şi tineret. În program sînt prevăzute : un recital „Mihai Eminescu", un recital de poezie contemporană românească la care îşi dau concursul, pe lîngă actori, scriitori localnici şi invitaţi din alte centre, simpozioane pe teme de etică, de politică internă şi internaţională, susţinute de jurişti sau cadre didactice de prestigiu etc.

VASILE MIHĂILESCU

„Nepoţii pandurilor"

Şcoala generală din Băicoi-Lilieşti (director Florian Biolănescu, comandant instructor, înv. Elena Dumitrescu) a organizat o expediţie-lecţie : „Nepoţii pandurilor", cu o durată de 6 zile. Interesul instructiv-educativ al acţiunii este uşor de înţeles. Ceea ce este şi mai important însă, e o altă iniţiativă a „expediţionarilor" : evocarea pe scena Casei de cultură din localitate, a etapelor celor mai de seamă ale excursiei. În acest fel, peste 200 de elevi din Băicoi şi din Ploieşti au trăit, la rîndul lor, emoţia unei acţiuni la care n-au participat direct, dar pe care şi-au putut-o imagina astfel, uneori chiar în impresionante detalii.

C. HRISTU

Surse informaţionale

Deşi Biblioteca centrală pedagogică fiinţează de peste un deceniu, se pare că mai sînt cadre didactice şi unităţi şcolare în căutarea de material bibliografic pe care îl solicită la foruri cu totul neindicate în loc să se adreseze de la început bibliotecii. Reamintim sau aducem la cunoştinţă — după caz — că Biblioteca centrală pedagogică pune la dispoziţia personalului didactic din Capitală şi din provincie — pentru consultare în sălile de lectură sau prin împrumut direct şi prin poştă — un bogat fond de publicaţii, cărţi şi reviste româneşti şi străine, atît din domeniul pedagogiei, cît şi din domeniul disciplinelor predate în învăţămînt.

Colecţiile cuprind tratate, cursuri şi manuale, studii şi articole utile pentru informarea la zi a personalului didactic, dar şi pentru pregătirea examenelor de grad didactic sau pentru elaborarea de lucrări de specialitate.

Însemnaţi-vă, deci, în agendă, adresa : BIBLIOTECA CENTRALĂ PEDAGOGICĂ, str. Zalomit nr. 12, BUCUREŞTI, Of. poştal 1.

Marea familie din lumea micro — mecanicii

- Lucrări la nivelul celui mai înalt al tehnicii
- Semnificative opţiuni profesionale
- O trăsătură de unire între tehnică şi matematică

Un experiment, cîştigînd continuu în amploare şi în profunzime, atrăgea în mod deosebit atenţia, încă de acum patru ani, asupra modalităţilor deosebit de eficiente utilizate de colectivul didactic al Liceului „George Enescu" din Sinaia în pregătirea elevilor pentru viaţa de producţie. Acum, cînd munca şi-a dobîndit în toate planurile de învăţămînt locul de principală disciplină şcolară, această experienţă de avangardă dobîndeşte semnificaţii deosebite.

Ceea ce surprinde şi pare, la întîia vedere paradoxal, este că orientarea tehnico-productivă a elevilor s-a făcut de la început prin executarea unor lucrări micromecanice de înaltă precizie în cadrul Uzinei de mecanică fină din localitate, una dintre unităţile moderne ale industriei noastre metalurgice care produce veritabile bijuterii ale tehnicii, la care precizia de execuţie este de ordinul micronilor.

— În fapt, nimic paradoxal — precizează prof. Constantin Rapcea, directorul şcolii. Uzina, care este de mulţi ani „beneficiara" noastră, avînd înscrişi cîteva sute de muncitori în cadrul secţiei serale, ne-a prezentat planurile dezvoltării sale în perspectiva anilor viitori. S-a relevat, îndeosebi, faptul că lucrările la principalul produs — pompele de injecţie — necesită muncitori cu o pregătire teoretică şi tehnică de bază mai înaltă decît aceea a absolvenţilor a opt clase. În acelaşi timp, am constatat că profesiile exercitate în cadrul uzinei, prin complexitatea şi tehnicitatea lor, pot constitui un factor puternic de atracţie în orientarea profesională a viitorilor absolvenţi. Cîmpul de forţă al acestor două iniţiative convergente a fost indicaţia conducerii partidului, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu personal, ca fiecare şcoală să reprezinte o pepinieră de cadre pentru dezvoltarea neîntreruptă a localităţii şi judeţului în care funcţionează.

Activitatea începută acum patru ani cu cîteva grupe de elevi a cuprins majoritatea claselor şcolii generale de 10 ani şi, începînd din acest an, a atras în cadrul ei un procent însemnat dintre elevii de liceu. Practica desfăşurată la început, pe grupe, în diverse secţii ale uzinei, a fost comasată într-un atelier-şcoală cu plan de producţie, chiar în incinta întreprinderii ; se duc tratative, în stadiu foarte avansat de perfectare, pentru realizarea a încă unui atelier-şcoală modern în complexul de practică de lîngă liceu.

Desigur, elevii au adus prin munca lor venituri importante întreprinderii ; atestă acest fapt numeroase scrisori elogioase trimise şcolii de conducerea uzinei pentru înaltul simţ de răspundere, priceperea în muncă şi contribuţia efectivă la îndeplinirea planului de producţie adusă de elevii din grupele conduse de maiştrii-instructori Alexandru Istraţoiu şi Vasile Roth. Mai remarcabil — şi prefigurînd o tendinţă înaintată a învăţămîntului nostru — este faptul că anul acesta, cînd activităţile tehnico-productive abia pătrundeau în majoritatea şcolilor, totalitatea absolvenţilor clasei a 10-a generale din cadrul Liceului „George Enescu" intrau în producţie, chiar în secţiile şi specialităţile în care efectuaseră practica.

Tradiţiile unor familii care s-au legat în întregime de activitatea unei cetăţi industriale au constituit substanţa generoasă a numeroase reportaje publicate în presa noastră. La Uzina de mecanică fină Sinaia acest fapt, remarcabil în alte părţi prin caracterul său de excepţie, se circumscrie sferei obişnuitului : sînt zeci de familii care numără cîte 2, 3 şi chiar 4 membri în colectivul uzinei, iar prin această largă acţiune **pregătirea tehnică şi productivă — orientarea profesională** în care conlucrează strîns întreprinderea cu şcoala, numărul familiilor uzinei se va ridica în anii următori la cîteva sute. În fapt, încă de pe acum, şcoala este inclusă în familia muncitorească puternică şi unită a uzinei.

Contactul cu tehnica în una dintre cele mai moderne ipostaze ale ei — mecanica de înaltă precizie — îşi manifestă valenţele pozitive nu numai în formarea pentru viaţa de producţie şi în pregătirea integrării sociale a absolvenţilor, ci şi în activitatea cotidiană a şcolii. Priceperile practice ale elevilor se concretizează în numeroase aparate originale intrate recent în dotarea laboratoarelor de fizică, de chimie şi ştiinţe biologice, în instalaţia aproape terminată a noului laborator fonetic.

Evidenta opţiune tehnică a Liceului „George Enescu" are un corespondent deplin în studiul ştiinţelor exacte şi nu numai în acesta. Menţionăm însă la loc de frunte **matematica**, pentru că în clasamentul concursului iniţiat de „Gazeta matematică" şi încheiat anul acesta, şcoala din Sinaia s-a clasat pe primul loc. Este o dovadă, pe deplin semnificativă, de polivaloare.

H. LEREA

Eleve în salopetă

La unitatea nr. 11 a Combinatului de confecţii şi tricotaje Bucureşti, elevele Liceului „Nicolae Bălcescu" intră cu legitimaţie, la fel ca fiecare muncitoare de-acolo. Mi-a reţinut atenţia faptul acesta, remarcat într-o zi cînd venisem să mă interesez de practică. Erau la poartă. Un grup mare, de vreo 30—40 de fete, prezentau la cererea portarului un cartonaş cu fotografia lor, pe care scria „elev-practicant". Îl întindeau tiresc, de parcă făcuseră acest lucru de ani şi ani, şi cred că nu mi s-a părut, citeam în gestul acesta şi puţină mîndrie. Dincolo de respectarea unor norme obligatorii de organizare internă, de disciplină a muncii, investirea elevelor cu legitimaţii pentru intrarea în fabrică atestă seriozitatea deosebită cu care întreprinderea amintită priveşte această problemă pe care învăţămîntul nostru o situează în centrul preocupărilor sale, faptul că practica elevelor a fost integrată în viaţa fabricii, în circuitul său productiv.

Că este aşa, m-am convins deplin, asistînd la activitatea pe care o desfăşoară elevele în sectoarele întreprinderii.

S-a pornit de la ideea că o practică serioasă nu se poate desfăşura decît în grupe mici de elevi, astfel încît maistrul, şeful atelierului sau al secţiei să aibă posibilitatea unei îndrumări reale, a unui ajutor individual apropiat, permanent. Împărţite în grupe de cîte 6, elevele, conform unui grafic, trec prin fiecare atelier şi secţie, pentru a cunoaşte întregul flux tehnologic.

La secţia de croit — o încăpere mare cu mese lungi — maistra Niculina Mara este înconjurată de un grup de eleve. Sînt toate îmbrăcate în halate, şi cu greu le deosebeşti de lucrătoarele fabricii. Maistra explică tehnica croitului. Are în faţă zeci de tipare pe care le prezintă ucenicelor sale. Toate sînt numai ochi şi urechi. Este prima operaţie pe care o învaţă.

Aceeaşi solicitudine din partea maistrelor, a muncitoarelor, a tuturor celor ce lucrează la fabrică am întîlnit-o în fiecare loc de muncă. Cele cîteva luni de practică au însemnat pentru eleve un progres serios în arta croitoriei. Cele mai multe şi-au însuşit nu numai termenii de specialitate şi-i folosesc cu competenţă în discuţiile curente, dar şi o serie de operaţii pe care sînt lăsate de acum să le efectueze singure.

Dar, marea lor satisfacţie, mărturisită aproape de fiecare, este că după doar cîteva luni de practică îşi pot confecţiona singure o serie de obiecte de îmbrăcăminte.

Silvia Grigoriu, o fată înaltă, cochetă, îmi spunea că fusta şi bluza cu care e îmbrăcată şi le-a lucrat singură, după un model şi un tipar învăţat la orele de practică. Alta, Mihaela Vartic, are începută o rochie. Şi-o trage singură la maşină şi asta a învăţat, aici, în fabrică.

Am stat cîteva ore în mijlocul elevelor, privindu-le cum lucrează. Aplecate peste lucrul lor, îşi făceau treaba cu conştiinciozitate, cu migală, convinse că fac un lucru util, care le va folosi oricînd.

Într-altă parte, la Covasna, fetele — de data aceasta eleve mai mici, în clasele I—III — realizează la orele de practică adevărate obiecte de artă. Au amenajat în şcoală un atelier de ţesătorie în toată puterea cuvîntului, cu războaie de ţesut mecanice şi manuale, cu ghergheţuri. Tradiţia de veacuri a Covasnei, a părinţilor lor, — acea străveche îndeletnicire a ţesutului covoarelor şi a stofelor — este preluată şi de tînăra generaţie. În atelierul şcolii se ţes acum metri întregi de ţesături, carpete multicolore, covoare cu modele dintre cele mai complicate. Sufletul acestui atelier este maistra Vajna Lenke, adevărată artistă în meseria sa. S-a zbătut să creeze acest atelier pentru ca să poată învăţa fetele ceea ce ştie ea să facă. Pentru aceasta le pune la dispoziţie modele, creează împreună cu ucenicele sale altele noi, mai frumoase, mai iscusite. A făcut rost, cu sprijinul conducerii şcolii, al cooperativei „Arta manuală" din localitate de materia primă pentru lucru. De cîtva timp, şcoala a făcut chiar contract cu cooperativa pentru livrarea unor produse realizate de eleve. Banii dobîndiţi vor folosi pentru noi materii prime, pentru extinderea atelierului. La sfîrşitul vizitei, maistra Vajna Lenke m-a invitat să-i văd atelierul peste un an. „Nu-l veţi recunoaşte. Vreau să fac din el o adevărată fabrică cu secţii de ţesut, de croitorie, de artă aplicată. O fabrică a cărei producţie poate fi valorificată, să poată concura cu cele pe care le avem în judeţul nostru".

Sînt sigură că Vajna Lenke va realiza acest proiect al său.

M. ROBEA

Profesia mea

Centrul de cercetare pentru problemele tineretului şi C.C. al U.T.C. cu concursul Ministerului Muncii, Ministerului Învăţămîntului şi al Comitetului municipal Bucureşti al U.T.C. au întreprins, cu doi ani în urmă, o cercetare amplă care a urmărit aspectele orientării şcolare şi profesionale a elevilor şcolilor generale şi ai liceelor de cultură generală din Bucureşti şi din judeţele Ilfov, Olt, Teleorman şi Vîlcea. În prima etapă a investigaţiei (anul şcolar 1969—1970) au fost culese date de la circa 2 500 de elevi, iar în cea de a doua etapă (anul şcolar 1970—1971) s-a repetat chestionarea elevilor din Capitală, care în etapa precedentă urmau cursurile clasei a VIII-a.

Cercetarea elaborată de un colectiv cuprinzător — format din pedagogi, sociologi, psihologi — a urmărit cunoaşterea opţiunilor şcolare şi profesionale ale elevilor, a unor aspecte ale motivaţiilor pentru opţiunile exprimate, a influenţei diferiţilor factori educativi, a raportului dintre cunoştinţe, aptitudini şi idealul profesional personal, a rolului activităţilor practice desfăşurate în şcoală, familie, Organizaţia pionierilor şi U.T.C.

Lucrarea : „Profesia mea" scoate în evidenţă o serie de fenomene privitoare la desfăşurarea procesului de orientare şcolară şi profesională, la modul de realizare a acestei orientări. O lucrare utilă care merită a fi consultată.

R. M.

PLANUL DE ÎNVĂŢĂMÎNT al liceului de cultură generală

Nr. crt.	Obiectele de învăţămînt	I.	Secţia reală			Secţia umanistă		
			II	III	IV	II	III	IV
I.	1. Literatura română	3	3	3	3	3	3	3
	2. Limbile moderne*)	4	3	3	3	4	4	4
	a) Limba modernă studiată în continuare	(4)	(3)	(3)	(3)	(2)	(2)	(2)
	b) A doua lb. modernă	—	—	—	—	(2)	(2)	(2)
	3. Limba latină	1	—	—	—	1	1	1
	4. Istoria universală	—	—	2	—	2	2	—
	5. Istoria României	—	—	—	3	—	—	3
	6. Economia politică	1	1	—	—	1	—	—
	7. Socialismul ştiinţific	—	1	—	—	1	—	—
	8. Filozofia	—	—	2	—	—	2	—
	9. Psihologia şi logica	—	—	—	1	—	—	1
	10. Istoria literaturii universale	—	—	—	—	—	—	1
	11. Matematica	4	5	5	4	2	1	—
	a) Algebra	(2)	(2)	—	—	(1)	—	—
	b) Geometria plană	(2)	—	—	—	—	—	—
	c) Geometria în spaţiu şi trigonometria	—	(3)	—	—	(1)	—	—
	d) Geometria analitică	—	—	(1)	—	—	—	—
	e) Elemente de algebră superioară	—	—	(1)	(1)	—	—	—
	f) Elemente de analiză matematică	—	—	(3)	(2)	—	(1)	—
	g) Elemente de teoria probabilităţilor şi statistică matematică	—	—	—	(1)	—	—	—
	12. Fizica	3	3	3	3	2	2	2
	13. Chimia	2	2	2	2	2	2	2
	14. Ştiinţele biologice	2	2	2	2	2	2	2
	a) Filogenie şi paleontologie	(2	—	—	—	—	—	—
	b) Elemente de anatomie şi fiziologie comparată	—	(2)	—	—	(2)	—	—
	c) Reproducerea şi ereditatea	—	—	(2)	—	—	(2)	—
	d) Biologie generală şi umană	—	—	—	(2)	—	—	(2)
	15. Geografia	—	2	—	2	—	2	2
	a) Geografia economică a lumii	—	(2)	—	—	—	(2)	—
	b) Geografia R.S.România	—	—	—	(2)	—	—	(2)
	16. Muzica	1	—	—	—	1	—	—
	17. Educaţia fizică	2	2	2	1	2	2	1
	18. Dirigenţia	1	1	1	1	1	1	1
II	19. Pregătire tehnică productivă **)	6	6	6	6	6	6	6
	a) Desen tehnic	(1)	(1)	—	—	(1)	—	—
	b) Practica productivă	(5)	(5)	(6)	(6)	(5)	(6)	(6)
	TOTAL ORE SĂPTĂMÎNAL LA OBIECTELE DE ÎNVĂŢĂMÎNT	30	31	31	31	30	30	29
III	20. Activităţi suplimentare obligatorii***)	2	2	2	2	2	2	2
	a) Ansamblul coral sau activităţi sportive	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	b) Pregătirea tineretului pentru apărarea patriei	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	TOTAL ORE OBLIGATORII SĂPTĂMÎNAL	32	33	33	33	32	32	31
(V.	21. Activităţi facultative la alegere ****)	de la 1—3 ore						

A. Secţia reală :
- — Matematica
- — Fizica
- — Chimia
- — Biologia
- — O limbă modernă
- — Istoria universală
- — Istoria literaturii universale
- — O disciplină artistică (pictură, sculptură, instrument muzical, estetică industrială etc.)

B. Secţia umanistă :
- — O limbă modernă
- — Literatura română
- — Istoria literaturii universale
- — Matematica
- — Lingvistica
- — Geografia
- — Sociologia
- — O disciplină artistică (pictură, sculptură, instrument muzical, estetică industrială etc.)

1. **Planul de învăţămînt al liceului de cultură generală,** aprobat prin Ordinul ministrului învăţămîntului nr. 2308/1.XII.1971, **se va aplica integral, la toţi anii liceului, începînd cu anul şcolar 1972—1973.**

2. Aplicarea integrală a planului de învăţămînt necesită, pentru anul şcolar 1972—1973, următoarele tranziţii :

a) **la anul III — ambele secţii —** în cele 2 ore prevăzute pentru Filozofie se va studia **Economia politică;**

b) **la anul IV — secţia reală —** se va studia **Filozofia şi socialismul ştiinţific,** în cîte 2 ore săptămînal, cele două ore adăugîndu-se la numărul total de ore săptămînal ;

c) **la anul IV — secţia umanistă** — se va studia **Filozofia şi socialismul ştiinţific** în cîte 2 ore săptămînal (în ora repartizată în plan Istoriei literaturii universale — care nu se mai studiază în acest an, întrucît acest obiect s-a predat în anul şcolar 1971/1972 în anul III ; cealaltă oră necesară se adaugă la totalul de ore săptămînal prevăzut în plan).

3. **La liceele cu predarea în limbile naţionalităţilor conlocuitoare** se va aplica, de asemenea, acelaşi plan de învăţămînt, cu precizarea că se include predarea literaturii materne în cîte 3 ore săptămînal la fiecare an de studiu.

4. **Activităţile facultative,** la alegere, vor fi organizate numai în funcţie de interesele şi opţiunile elevilor. Elevii pot opta pentru o singură activitate în limitele 1—3 ore săptămînal, două activităţi în formulele 1+1 ore, 2+1 ore sau 1+2 ore sau trei activităţi în formula 1+1+1 ore. Se va ţine seama, în mod obligatoriu, de prevederea din plan cu privire la constituirea grupelor. Ministerul Învăţămîntului va elabora îndrumări care să orienteze munca profesorilor în cadrul activităţilor facultative.

*) Predarea limbilor moderne se va face prin scindarea clasei în două grupe.

**) Lucrările practice în atelier se vor efectua pe grupe de cel puţin 15 elevi din aceeaşi clasă, din clase paralele sau din clase imediat următoare (maximum două grupe de clasă).

***) Activităţile sportive şi ansamblul coral la anii I—IV sînt activităţi la alegere, obligatorii şi intră în norma profesorilor. Pentru activităţile sportive se acordă cîte 1 oră pe săptămînă pentru fiecare clasă la anii I—IV. Ele se desfăşoară pe grupe de 10—15 elevi selecţionaţi dintr-o singură clasă sau din întreaga şcoală. Ansamblul coral se va organiza cu elevii anilor I—IV pe grupe de 2—3 clase, în cîte 2 ore, la interval de 2 săptămîni.

****) Activităţile facultative, la alegere se vor desfăşura pe grupe de cel puţin 15 elevi din aceeaşi clasă, din clase paralele sau din clase imediat următoare. Orele respective vor fi incluse în norma profesorilor.

Iniţiative orădene

Comitetul sindicatului de învăţămînt din municipiul Oradea a iniţiat în acest an şcolar un vast plan de acţiune în vederea organizării şi dotării atelierelor-şcoală. În acest sens, organizaţiile sindicale din şcoală, sub îndrumarea permanentă a organizaţiilor de partid, au stabilit o strînsă colaborare cu sindicatele întreprinderilor care patronează şcolile şi care au contribuit la utilarea atelierelor.

În funcţie de necesităţile economice locale şi de perspectivă, în şcolile municipiului nostru s-au înfiinţat ateliere de producţie, profilate pe tîmplărie, lăcătuşărie, electrotehnică, artizanat etc. Membrii de sindicat din şcoli, acţionînd cu întreaga lor putere de muncă, au contribuit la organizarea atelierelor, la dotarea lor, la repararea şi completarea necesarului de utilaje.

Printre organizaţiile preocupate să transforme şcoala într-un adevărat şantier al muncii sînt cele de la şcolile nr. 2, 4, 7, 8, 10, 14 şi de la liceele nr. 2 şi 4, unde funcţionează ateliere bine utilate, care produc în serie obiecte vandabile.

În atelierele şcolilor generale nr. 4 şi 8 se realizează din fier forjat biblioteci şi obiecte de artizanat. La Şcoala generală nr. 7, elevii lucrează produse de marochinărie. Şcoala generală nr. 10 este specializată în producerea materialului didactic, iar Liceul nr. 4 execută covoare orientale pentru cooperativa „Arta crişană". Elevii Liceului nr. 2 confecţionează şi asamblează jucării şi obiecte de uz casnic din material plastic.

Cu sprijinul întreprinderilor, al organizaţiilor sindicale şi al comitetului de părinţi sînt în curs de amenajare noi ateliere-şcoală la Liceul „Emanuel Gojdu" şi la Liceul „Alexandru Moghioroş".

Sindicatele şi conducerile uzinei „Înfrăţirea", ale fabricii de mase plastice „Viitorul", ale fabricii de blănuri „1 Mai", ale întreprinderii textile „Crişana", ale fabricii de încălţăminte „Solidaritatea", ale cooperativelor „Arta crişana" şi „Tricotextil", au răspuns cu promptitudine chemării de a-şi aduce contribuţia la înzestrarea atelierelor şcolare, de a le asigura elevilor asistenţa tehnică necesară.

Lărgind în continuare şi mai mult formele de colaborare cu sindicatele întreprinderilor din municipiul nostru, cu organizaţiile de tineret, organizînd schimburi de experienţă între şcoli şi sprijinind împreună cu inspectoratul şcolar perfecţionarea de specialitate a instructorilor-maiştri, organizaţiile noastre sindicale vor reuşi să aducă o contribuţie efectivă la educarea tineretului şcolar în spiritul dragostei de muncă şi să le dezvolte aptitudini pentru calificarea şi integrarea imediată în producţie.

ARON SABAU

În curînd

va apare în supliment la revista noastră

broşura:

PROGRAMELE concursului de admitere în liceu pentru anul şcolar 1972-1973

Broşura poate fi procurată de la toate debitele şi centrele de difuzare a presei

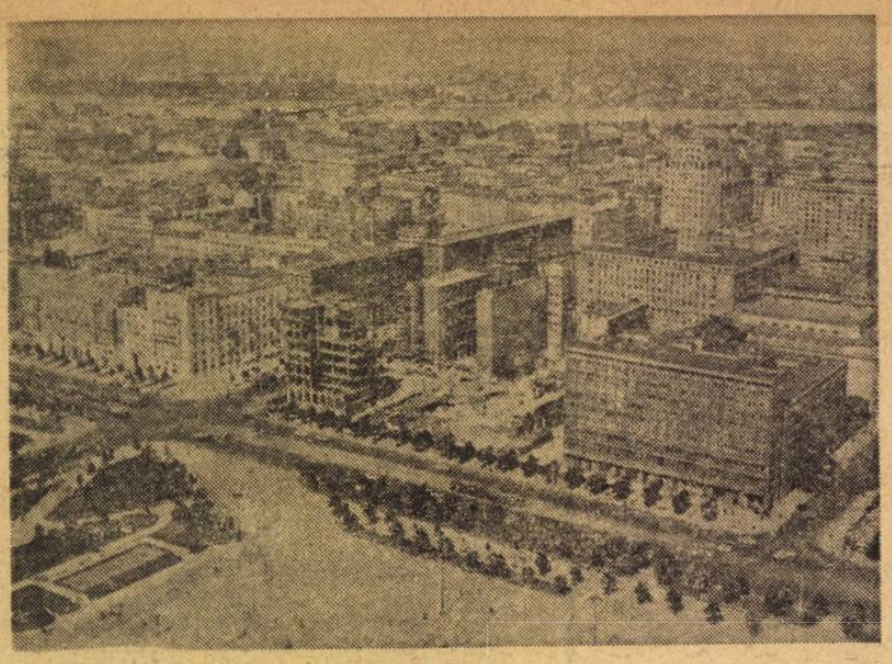

VARȘOVIA — *Piața culturii și științei*

POLONIA AZI

Năzuința spre mai bine a poporului polonez, în sensul ei cel mai nobil, și-a găsit zilele acestea expresia în analiza-program prilejuită de Congresul al VI-lea al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care a înfățișat liniile concrete de dezvoltare și înflorire continuă a Poloniei noi.

Lăsînd în urmă o frămîntată și, uneori, dramatică istorie, poporul prieten, care a dat lumii pe Nicolas Copernic și Marie Curie Sklodowska, pe Frederic Chopin și Adam Mickiewicz, — și atîtor popoare, luptători pentru libertatea și dreptatea lor socială, ca Tadeusz Kosciuszko sau Jan Henryk Dabrowski — construiește cu succes viața liberă, în care își vede realizate idealurile sale umanitare cele mai alese.

Drumul nu a fost și nici nu este desigur ușor, dacă ne gîndim la ceea ce a lăsat Poloniei cel de al II-lea război mondial și ocupația nazistă : morți și ruine. Atîția morți și atîta cenușă (morți : un polonez din 5 : ruine sau scrum : o treime din patrimoniul național !) încît omenirea credea că această țară nu se va mai reface niciodată. Și, totuși, acea extraordinară vitalitate a poporului său, călăuzit cu înțelepciune de partidul clasei muncitoare, a făcut posibil ca, într-o perioadă relativ scurtă — circa 25 de ani liberi — să renască, am putea spune din cenușă, Polonia de azi, mai frumoasă și mai bogată, înzestrată cu o industrie modernă în continuă dezvoltare, cu o agricultură avansată, o Polonie în care înfloresc învățămîntul, artele, știința, cultura în general.

Programul de perfecționări dezbătut la cel de al VI-lea Congres al P.M.U.P. prevede măsuri eficiente pentru dezvoltarea în continuare a domeniului celui mai important pentru progresul economiei, științei și culturii — învățămîntul. Măsurile luate în anii construcției socialiste se fondează pe tradițiile seculare ale școlii poloneze, cunoscută încă de mult în toată Europa pentru profunzimea instrucției realizate în învățămîntul liceal și mai ales universitar (să ne gîndim numai la renumele binemeritat al Universității din Cracovia, fondată de Cazimir, cu circa 600 de ani în urmă, după modelul vestitelor universități din Bologna, Padova, Neapole). Dar și aici, ca și în alte compartimente ale construcției socialiste, drumul spre culmi — așa cum îl visează poporul inspirat de partid — a fost plin de asperități, în condițiile în care războiul a nimicit sau a făcut impracticabile aproape 8 000 de școli cu baza lor materială (numai 5 la sută din cărțile existente în bibliotecile școlare au scăpat de la distrugeri !) și în care aparatul didactic a fost atît de barbar descompletat de către naziști prin uciderea a nu mai puțin de 16 000 de profesori și învățători. Eforturi imense au trebuit, așadar, pentru înălțarea de noi școli (impresionant a fost gestul poporului de a cinsti sărbătoarea Mileniului prin construcția a încă 1 000 de școli noi), pentru pregătirea personalului didactic necesar învățămîntului, care se cere supus necontenit exigențelor contemporane. Paralel cu aceasta, se perfecționează sistemul învățămîntului general primar care a devenit gratuit și obligatoriu, asigurînd accesul la carte tuturor copiilor (sursele analfabetismului — în 1946 Polonia avea circa 3 milioane de neștiutori de carte — fiind astfel definitiv secate), are loc dezvoltarea în continuare a învățămîntului secundar, profesional și superior, care a devenit și el accesibil tuturor tinerilor.

O grijă specială manifestă partidul și statul pentru condițiile de muncă din școli, eforturile îndreptîndu-se spre modernizarea bazei materiale, prin crearea și înzestrarea laboratoarelor și cabinetelor, adaptarea mobilierului la particularitățile instrucției moderne. Sporirea eficienței metodelor de predare — un alt obiectiv al școlii poloneze contemporane — a concentrat nu numai atenția și strădaniile forurilor responsabile ale învățămîntului, dar și cele ale corpului didactic din cele mai îndepărtate sate și orașe, ale savanților și cercetătorilor care caută cu pasiune căile ce pot cultiva procesele psihice esențiale pentru omul zilelor noastre. Experimente bine organizate și conduse se desfășoară pe această linie — cum ar fi cel de masă am spune, care are loc în voievodatul Lublin și care a condus la concluzii interesante privind modernizarea predării.

Statul și partidul nu rămîn insensibili la munca uriașă dusă de învățători și profesori pentru buna pregătire a tinerei generații de constructori ai socialismului. Ele se îngrijesc — iar aici este foarte intens atras și sindicatul — de condițiile de locuit ale cadrelor didactice, de asistența medicală, de odihna și recrearea lor, de perfecționarea lor în muncă și mai buna lor documentare.

Se simte aceasta și în atașamentul cu care muncesc, pînă și în satele cele mai anonime, pentru instrucția și educația la nivel înalt a celor chemați să dea viață planurilor de viitor din Polonia populară.

STELA PREDESCU

Note de călătorie

Drumuri și fantezie japoneză

Din România în Japonia se poate ajunge astăzi pe trei căi aeriene : prin nord, zburînd de pe unul din aeroporturile europene (de obicei Copenhaga) peste Polul Nord, pînă în America, la Anchorage (în Alaska), fără escală, iar de aici, direct la Tokio ; prin sudul Asiei, oprind în mai multe orașe de pe țărmurile Mediteranei, oceanelor Indian și Pacific, urcînd apoi spre arhipelagul nipon ; în fine, prin Moscova, pe deasupra Siberiei, fără escală (10—11 ore) pînă la Tokio.

Aeroportul internațional Haneda („Pămîntul aripilor") este legat de centrul orașului Tokio printr-o autostradă (circa 20 de km) și un monorai (12 km) care, alături de Hikari este unul din cele două trenuri japoneze celebre și ușor de confundat între ele. Monoraiul — *care n-a prea fost rentabil — transportă pasagerii în cincisprezece minute de la aeroport la gara Hamamatsucho, în apropiere de centrul orașului. Este un tren cu o singură șină suspendată, lată de optzeci de centimetri pe care rulează mai multe rotițe-rulment cu diametrul mic. Centrul de greutate este sub nivelul șinei, părțile laterale ale vagoanelor, coborînd de o parte și de alta a acestei șine-platformă. Am întîlnit adesea la noi oameni care credeau că acest monorai este trenul de ultraviteză terestră dintre Tokio și Osaka. Cum spuneam, este vorba de o confuzie, căci trenul cel mai rapid din lume este Hikari, în fond, un tren obișnuit, cu două șine și cu vagoane clasice. El leagă cele mai mari orașe ale Japoniei.*

Din vechime, drumul dintre vechea capitală imperială Kioto (între anii 794 și 1868) și orașul Edo (azi Tokio) reședința guvernului militar (între 1603 și 1868), așezat în răsăritul țării, drumul acesta se numește TOKAIDO — „Drumul spre Marea de Răsărit". Cei cinci sute de kilometri erau străbătuți în secolele 17, 18, 19 în două săptămîni. La mijlocul lui noiembrie 1971, am călătorit pe distanța Tokio-Kioto (500 de km) în două ore și cincizeci de minute, cu trenul Hikari.

Noul Tokaido (Tokio-Osaka — 515 km, după alte statistici, 552,6 km) este o linie ferată dublă, cu șine și terasament, solid construită, pe care trenurile pot să dezvolte o viteză maximă de 210 km/h. Circulă două feluri de trenuri, în total 170 pe zi. Cele din familia Hikari („Lumină") au 16 vagoane și străbat distanța în trei ore și zece minute, oprind numai la Nagoia și Kioto. Garniturile din familia Kodama („Ecoul"), au 12 vagoane fiecare, opresc în 11 stații intermediare și fac distanța în patru ore și zece minute. Trenurile sînt dotate cu radiotelefoane, poți vorbi cu orice număr din marile orașe, poți fi, de asemenea, chemat la telefon doar prin formarea unui prefix. Nu lipsesc, firește, celelalte facilități ce țin de civilizație.

Linia Tokaido străbate regiunea cea mai importantă a Japoniei, unde este concentrată circa 60 la sută din populația țării, cu marile orașe, centre industriale, comerciale și culturale : Tokio (fără suburbii, 8,84 milioane locuitori, în 1970), Yokohama (2,24 mil.), Nagoia (2,04 mil.), Kioto (1,42 mil.), Osaka (2,98 mil.). Au început de cîțiva ani lucrările pentru prelungirea liniei, spre sud-vest, pînă în insula Kiușiu.

Călătoria din Tokio spre fosta capitală a împăraților niponi — Kioto — este plină de farmecul reîntîlnirii cu o Japonie de stampă : în dreapta apare un timp muntele Fuji, străbați ținuturi blînd accidentate, treci printre coline acoperite cu plantații de ceai — turme de oi cu lînă verde — prin umede cîmpuri de orez ori de mici livezi cu pomi pitici, luminînd galben-portocaliu cu mandarinele lor gata de cules. Am făcut altădată drumul acesta cu automobilul, mergînd spre Hiroșima. Acum cu trenul. De voi avea ocazia, am de gînd să merg pe drumul pentru pietoni, *care se construiește între Tokio și Osaka (890 km, 1,50 m. lățime). Așa cum durăm autostrăzi de unde omul fără mașină e alungat, de ce n-ar avea și bietul pieton cărarea sa ! Inaccesibilă trufașului automobil.*

Kioto... Nara... Ar merita acum, cînd am depășit introducerea cvasitehnicistă, să ne oprim la Kioto, cu cele 1300 de temple ale sale, să poposim în Nara, fostă și ea capitală imperială (710—794). Ambele orașe — mîndre de vechea lor civilizație — sînt așezate în apropiere de Osaka — cel mai mare centru comercial al Japoniei, la circa 30 km. unul de altul, formînd toate trei un triunghi aproape isoscel.

Dar aici popasul trebuie să fie mai lung și bine cumpănit, iar gîndul mă duce în clipa aceasta spre orașul în care s-a născut marele poet japonez Matsuo Basho (1644—1694), regele haikului — una din formele fixe (trei versuri, în total șaptesprezece silabe) ale poeziei nipone. Vom călători împreună, din Nara spre Ueno, urmînd firul riului Kișu, spre izvoare, murmurînd versuri din Basho.

Într-un număr viitor.

LIVIU PETRINA

Telex

„Oxford University Press" a pus, de curînd, în vînzare ediția microscopică a vestitului „Oxford English Dictionary", unul dintre cele mai consultate dicționare din țările anglo-saxone.

Cele 13 volume, care numără 16 569 de pagini, ale ediției originale, au fost reduse la un sfert și inserate numai în două volume care nu pot fi consultate fără lupă.

Societatea de geografie din Paris, fondată în 1821 de către Laplace, e cea mai veche societate de acest fel din lume (Geographische gesellschaft din Berlin funcționează din 1828 și Royal Geographical Society din Anglia din 1830). Printre președinții ei pot fi amintiți Alexandru Humbolt, Ferdinand de Lesseps, prințul Roland Bonaparte.

În cei 150 de ani de existență, societatea a acordat 1350 premii și medalii. Printre laureații ei se numără și René Caillié, primul european care a vizitat Tombuctu ; totodată ea a patronat multe din marile acțiuni de explorare întreprinse în trecut. O adevărată comoară, biblioteca societății conține circa 450 000 de volume.

În Spania, actele incalificabile împotriva operei lui Picasso continuă. Opt „vandali", care nu împărtășesc ideile politice ale pictorului, au încercat să distrugă, cu vopsea roșie și acid, cele 24 de opere din colecția Vollard, estimate la 6 milioane de pesetas, care erau expuse într-o galerie din Madrid. „Minotaur orb condus de un copil" și „Sculptură și model cu cap sculptat" au fost total deteriorate. Răufăcătorii au fost prinși și supuși rigorilor legii.

Cvalimetria, tînăra știință despre calitate, își găsește tot mai mult aplicare în Uniunea Sovietică, mai ales în domeniul construcției de locuințe și deservirii populației, al comerțului, transporturilor, aprecierii cunoștințelor elevilor. Metodica de care se servește această știință are la bază o serie de indicatori foarte conclusivi cu privire la diferențele de calitate între variatele produse, acțiuni, stări.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 28

Sîmbătă 18 decembrie 1971

12 pagini — 1 leu

MARGINALII LA PLANUL DE ÎNVĂȚĂMINT AL LICEULUI DE CULTURĂ GENERALĂ

În numărul din săptămîna trecută al revistei „Tribuna școlii" a fost dat publicității planul de învățămînt al liceului de cultură generală, care urmează să fie aplicat integral, începînd cu anul școlar 1972/1973, la toți anii de studii.

Ținem să precizăm, de la bun început, că nu este vorba de un plan nou de învățămînt, ci de revederea actualului plan, în lumina noilor sarcini ce decurg din „Planul de măsuri" aprobat de conducerea partidului, în vederea perfecționării învățămîntului de cultură generală.

Ca urmare a introducerii „Pregătirii tehnico-productive" a elevilor cu o zi pe săptămînă, a reașezării științelor sociale și a sporirii în același timp a numărului de ore, a extinderii pregătirii tineretului pentru apărarea patriei la toți anii liceului, începînd din anul școlar viitor, planul de învățămînt ar fi urmat să înscrie pînă la 38 de ore de activitate obligatorie săptămînal, ceea ce ar fi însemnat supunerea elevilor la un supraefort atît din punct de vedere intelectual, cît și fizic.

Aceste considerente au determinat reexaminarea actualului plan de învățămînt și adoptarea unor măsuri care să evite, pe de o parte supraîncărcarea elevilor, iar pe de altă parte, o așezare mai rațională a materiilor de studiu.

Pentru descongestionarea planului de învățămînt a fost necesar să se renunțe la studiul unor obiecte de învățămînt sau părți ale acestora (a doua limbă modernă la secția reală, istoria antică și geografia fizică la anul I), precum și la reducerea numărului de ore la unele din obiectele de studiu (literatură română, matematică, fizică, limba latină, limbile moderne etc.).

Revederea planului de învățămînt a permis, în același timp, să se dea curs numeroaselor propuneri venite din partea profesorilor și a conducerilor liceelor de a se restrînge studiul matematicii la secția umanistă, pentru a orienta efortul elevilor spre acele obiecte de învățămînt care definesc profilul secției umaniste și care corespund în mai mare măsură interesului și aptitudinilor elevilor acestei secții.

Planul de învățămînt ce urmează a fi aplicat o dată cu noul an școlar mai creează condiții pentru reducerea supraîncărcării elevilor și prin așezarea alături de lista materiilor obligatorii și a activităților care pînă acum erau plasate la subsolul planului și care constituiau o formă mascată de supraîncărcare (ansamblu coral, colectiv sportiv etc.).

Un element nou al planului de învățămînt îl constituie introducerea obiectelor la alegere — facultative — ceea ce constituie o modalitate de instruire diferențiată în raport cu interesele și aptitudinile fiecărui elev, precum și cu ritmul

TRAIAN POP
adjunct al ministrului învățămîntului

(Continuare în pag. a 11-a)

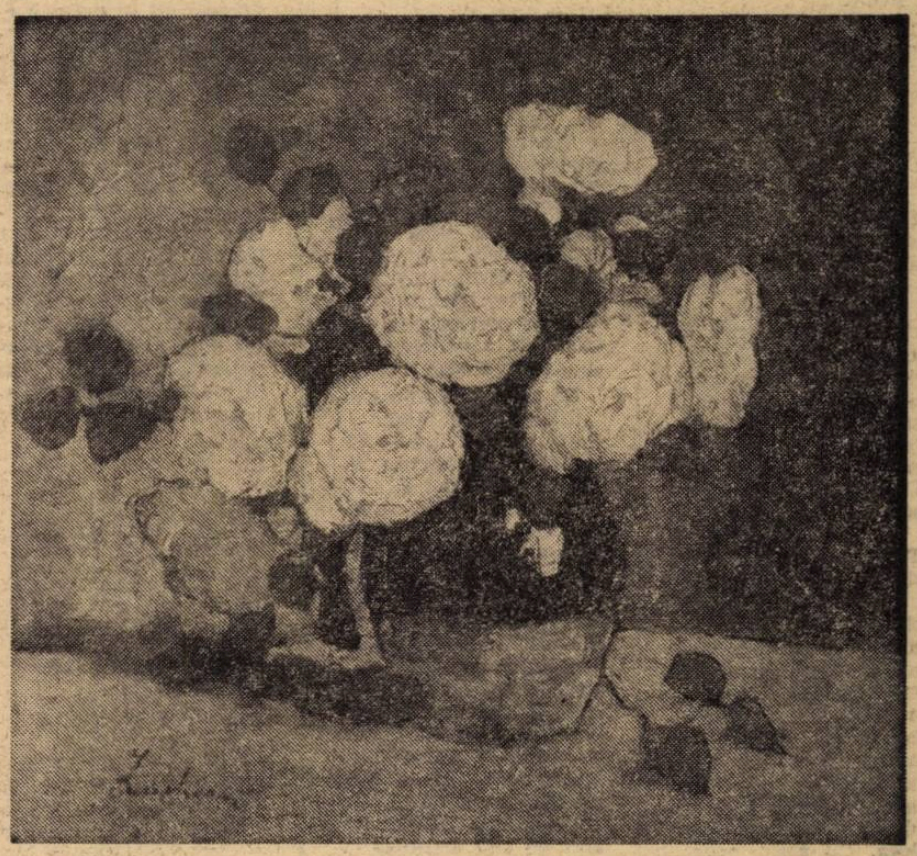

Trandafiri

Luchian

Arta educatorului (III)

Am fost întrebat de un cititor : De ce „arta" și nu „știința" ? Răspunsul este simplu : Pentru că despre știința educației s-a vorbit în anii facultății, cu competența necesară și nu este cazul a se repeta, în paginile unei reviste săptămînale, cunoștințe deja cîștigate. În ceea ce privește pe educatori, ei posedă dovada științei lor înscrisă într-o diplomă cu multe semnături și parafe.

Ceea ce facultatea nu le poate da este contactul cu realitățile vieții. La facultate, studentul învață să aplice niște reguli standard, pentru a face o lecție standard, unor elevi cu pregătire și cu comportare standard.

Viața se abate de la aceste valori „medii", mai mult sau mai puțin convenționale. De modul în care tînărul educator va ști din primul moment să facă față situațiilor noi, altele de la un grup de elevi la altul, situații neînregistrate în paginile cursului peste care a trudit în anii studenției, depinde tot succesul carierei sale.

Pentru majoritatea școlarilor, educatorul este inamicul nr. 1. El îi obligă să se scoale dis-de-dimineață, el îi obligă să stea nemișcați în bănci, cu foarte scurte pauze, timp de cinci pînă la șase ore pe zi, el le fură libertatea de-a se mișca, de-a vorbi, de-a se juca. De la această realitate trebuie să pornească un educator în activitatea sa. El are în fața sa 30—40 mici inamici, pe care trebuie să și-i facă prieteni. Astfel, copiii trebuie să știe că pot vorbi, dar nu între ei, ci cu profesorul și trebuie chiar încurajați să o facă.

Iar transmiterea cunoștințelor trebuie să intereseze pe copii și atunci ei se vor „prinde în joc". Nu este suficient să fii tu, ca educator, stăpîn pe materialul pe care îl predai, pentru ca acest lucru să se realizeze. Mai trebuie „ceva". Acest ceva este arta educatorului.

Fiica mea, profesoară ca și mine, mi-a povestit de curînd, după ce a citit articolele mele anterioare, de o surpriză pe care ea și toate colegele ei de clasă (aveau atunci 16 ani) au făcut-o unei excelente profesoare.

În clasa lor, puțin numeroasă — erau 30 de eleve cu totul — băncile erau solidar prinse între ele. Și atunci, în timp ce profesoara își debita la catedră lecția nouă, pe nesimțite, fetele și-au împins băncile în față, pînă în momentul în care profesoara, ridicîndu-și capul, a văzut sala jumătate goală și toate băncile înghesuite în fața catedrei. Iar fetele, toate, luaseră un aer de intens interes, cu capul ridicat la 45°, la ceea ce spunea profesoara. Aceasta a izbucnit în plîns și a părăsit clasa.

— Totuși, după cîte am auzit eu, era o bună profesoară, intervin eu.

— Ai auzit. Dar nu ai auzit-o pe ea. În clasă. Știa foarte multe lucruri, dar nu ajungeau pînă la noi.

Vorbea încet. Vorbea monoton, ca bătăile unui pendul. Nici o variație de ton în vocea ei.

Vorbea încet... vorbea monoton... ceea ce spunea nu ajungea pînă la elevi. Ce puteau face aceștia, în asemenea condiții, rupți de catedră ? Să caute să-și treacă timpul într-un fel oarecare. Și dacă se poate, cît mai plăcut.

Sau să doarmă ?

Liviu Nicolescu

ÎN ACEST NUMĂR:

● Deplina adeziune la politica partidului ● Lecția — nod gordian al procesului de învățămînt ? ● Meditații asupra „meditatorului"

„A fi comunist de omenie"

Aceasta a fost — la plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 — formula cu care secretarul general al partidului a definit înțelesul pe care trebuie să-l aibă în România deceniului 8 ideea de comunist. Acesta e omul pe care-l așteptăm, acesta e omul pe care-l creștem, acesta e omul pe care-l pretindem celorlalți și — cred — ar fi să ni-l pretindem, întîi de toate, nouă înșine. Acesta e comunistul ! Adevăratul comunist !

Dar faptul însuși că s-a cerut, cu atîta apăsată claritate, **acest** comunist, **acest** om, arată că existența lui e o necesitate și că avem de luptat cu alte accepții ale noțiunii, cu — ceea ce se cheamă îndeobște — vechiul, periculosul și păgubitorul vechi. Lupta nu e de loc ușoară, firește, vechiul se deghizează în „principii" ce **nu-și** vădesc imediat falsitatea și ipocrizia, vechiul are încă energie, chiar dacă modelul acru al existenței sale, din societăți revolute, a murit aici, la noi.

Garanția victoriei acestei lupte stă, în primul rînd, în împrejurarea că întregul partid, în frunte cu conducerea sa, cu tovarășul Ceaușescu, a proclamat drept politică de stat conștiința socialistă, construcția morală, echitatea socială și chipul comunistului de omenie, modul de a fi al celor 20 000 000 de cetățeni ai României, români și neromâni, vegheați de același destin.

Și garanția împlinirii acestui ideal e întărită, într-o măsură decisivă, de cultivarea lui onestă și neobosită în școală, acolo unde **omenia** se cere a fi o altă lecție esențială.

Acesta e omul pe care-l așteptăm : **comunistul de omenie.** Societatea așteaptă ca școala să fie rădăcina naturală a acestui înalt ideal.

Desigur, pentru ca învățătorul să-i învețe pe copii omenia, trebuie el, primul, să fie specialist în ea. Și lîngă tradiționala lumină a acestei noțiuni, vremurile noi, neuitatul noiembrie, au așezat o lumină nouă, un înțeles mai acut : **„a fi comunist de omenie".**

Învățătorul se află în situația de a se construi pe sine, construindu-i pe tineri, în această vibrantă, severă, caldă lumină a omeniei. Desigur, calea nu e ședințomania, cicăleala, ci viața fără de moarte a țării, comunicarea cu aerul proaspăt al Carpaților, al Dunării, al istoriei naționale și al Marelui Prezent.

Omenia vine, da, de la oameni.

ADRIAN PĂUNESCU

ACCENTE

CRONICA

La Ministerul Învățămîntului s-au desfășurat sîmbătă, 11 decembrie, lucrările Comisiei de educație permanentă, conduse de acad. Grigore C. Moisil, președintele comisiei.

Au luat parte Mircea Maliță, ministrul învățămîntului, rectori, profesori universitari, oameni de știință și cultură.

Participanții au examinat metodele și formele de organizare ale învățămîntului postuniversitar, care vor sta la baza cursurilor ce vor începe în semestrul II al anului școlar 1971/1972, în specialitățile recent aprobate de Consiliul de Miniștri.

Aniversări școlare

Săptămîna trecută, Școala generală nr. 1 din Slatina a sărbătorit 50 de ani de la înființarea sa. În prezența unui numeros public au fost evocate momente din activitatea școlii. Apoi participanții la adunarea festivă au trimis o telegramă Comitetului Central al partidului, *tovarășului Nicolae Ceaușescu.*

Pe agenda lunii decembrie mai sînt înscrise și alte aniversări școlare : bicentenarul Liceului „Gheorghe Lazăr" din Pecica, județul Arad, semicentenarul Liceului din Găiești, județul Dîmbovița, precum și centenarele școlilor generale din comuna Drăgoiești, județul Suceava și din Stoienești, județul Vîlcea. Cu acest prilej, școlile amintite vor organiza sesiuni științifice ale cadrelor didactice, expoziții cu lucrări ale elevilor executate în atelierele productive și în cercurile tehnico-aplicative, vor edita numere festive ale revistelor școlare, monografii.

C. Micudă

Filmul și tineretul școlar

Prin specificul său, cinematograful a avut totdeauna o mare priză în rîndurile tineretului școlar. De asemenea, școala a încercat să facă din cinematograf un instrument practic în munca de educație. Nu de puține ori un film bun poate foarte bine egala, poate, chiar depăși, cea mai perfectă lecție de educație patriotică, cetățenească, artistică etc. a școlarilor noștri.

De aici și inițiativele...

Colaborarea bună, în unele județe, între inspectoratele școlare, comitetele culturii și educației socialiste, întreprinderile cinematografice, organizațiile de pionieri și U.T.C., a condus la stabilirea unor măsuri care să sprijine școlile atît în alcătuirea unor repertorii cinematografice corespunzătoare, cît mai ales în permanentizarea unui sistem de vizionări în care comentariul, dezbaterea, întîlnirile cu realizatorii filmelor, cu critici de artă au fost nelipsite.

Inspectoratul școlar județean Argeș, pe baza consultărilor largi în rîndul dascălilor și elevilor, în bună colaborare cu Întreprinderea cinematografică județeană, stabilește repertoriul filmelor, precum și programarea acelor filme care corespund exigențelor și cerințelor muncii noastre educative, dar mai ales potrivite pentru vîrsta preadolescenței și adolescenței. La cinematografele din Craiova, Întreprinderea cinematografică județeană a stabilit „Zilele elevului" și a procedat la repartiția școlilor pe cinematografe pentru a ușura vizionarea filmelor de către tineretul școlar. Asemenea inițiative sînt și în județele Hunedoara, Timiș, Arad, municipiul București etc.

Școala noastră trebuie să lupte, împreună cu ceilalți factori de răspundere în educarea tineretului (organizații U.T.C., de pionieri, instituții de artă etc.) pentru realizarea unei culturi cinematografice solide, pentru repertoriul corespunzător care să aducă reale servicii sarcinilor educative pe care le are de realizat în această etapă : educarea patriotică, cetățenească, revoluționară, prin muncă și pentru muncă, politico-ideologică, cultural-educativă a tineretului școlar. În sensul acesta, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Ministerul Învățămîntului, C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Centrul național al filmului pentru copii și tineret organizează, în vacanța de iarnă, tradiționalul „Festival al filmului pentru

elevi", ediția 1971/1972. El se încadrează în contextul manifestărilor organizate în întîmpinarea sărbătoririi semicentenarului Uniunii Tineretului Comunist.

Festivalul se va organiza în municipii, orașe și centre cu populație școlară numeroasă și va cuprinde un ciclu de 7 filme (pe categorii de vîrste). În cadrul festivalului se vor prezenta filme de lung metraj, de scurt metraj sau documentare. În repertoriu sînt înscrise filme din producția națională și a altor țări. Se vor organiza întîlniri ale elevilor cu oameni de prestigiu ai vieții cultural-artistice din județ pentru a se purta discuții pe marginea filmelor prezentate în festival sau a creației cinematografice, în general.

La nivelul județului și localităților, Festivalul filmului va fi popularizat prin afișe, panouri, materiale în presa locală, în cadrul emisiunilor de radio.

Constanța Bărboi

După 50 de ani...

În octombrie, anul trecut, promoțiile 1919, 1920, 1921 — reunite printr-un concurs de împrejurări într-o promoție unică — au sărbătorit 50 de ani de la absolvirea Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova. Despre acest emoționant eveniment, despre absolvenții care au participat la sărbătorire, despre profesorii lor și despre numeroase momente de aleasă semnificație din viața școlii de acum o jumătate de secol vorbește cu multă căldură culegerea „După 50 de ani", nu de mult ieșită de sub tipar.

Sînt cuprinse în paginile acestui volum reflecțiile pe care le-a prilejuit aniversarea profesorului dr. doc. Petre Vancea, membru corespondent al Academiei Române, membru al Academiei oamenilor de știință germani „Leopoldina", profesorului emerit Nicolae Andrei, actualul director al Liceului, ale fostului profesor al promoției I.I. Bujor.

Instructive pentru tradițiile învățămîntului nostru, străbătute de un fior de nostalgie și cu o tentă de umor sînt „amintirile despre profesori și colegi" pe care le conține volumul. Iar capitolul „Cum am valorificat învățătura", prilej de sobre și responsabile mărturii autobiografice ale elevilor de-acum o jumătate de veac.

v. o.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Un grup de cadre didactice (învățători și profesori) de la o școală generală din municipiul Cluj, care au suplinit catedra unei colege aflată în concediu medical dorește să știe în ce condiții li se pot plăti orele de curs efectuate în acel timp, deoarece în școala respectivă există un profesor, care nu are normă de predare completă (fiind încadrat numai cu 16 ore de predare săptămînal), iar unii dintre cei care au efectuat suplinirea au norma stabilită la limita minimă de 18 ore de predare săptămînal.

Potrivit reglementărilor în vigoare (H.C.M. Nr. 450/1969 și 2 007/1968), orice cadru didactic care înlocuiește un profesor aflat în concediu de boală sau de maternitate sau care îndeplinește obligații militare (efectuează serviciul militar, ori o concentrare), are dreptul să fie retribuit pentru suplinirea efectuată, indiferent de modul cum sînt alcătuite normele didactice în școală, adică indiferent de faptul că unii profesori — chiar la specialitatea suplinită — au normă incompletă sau au norma stabilită la limita minimă a obligației de predare. Plata li se face în raport de studiile și vechimea pe care le au, o oră calculîndu-se cu 1/100 din salariul tarifar cuvenit la catedra suplinită. Fiecărui suplinitor care nu are norma stabilită la limita maximă, i se plătește însă numai numărul de ore săptămînal, care depășește limita maximă a obligației de predare (20 sau 21 ore de predare săptămînal). Învățătorului i se plătește numărul de ore efectiv prestat pentru suplinirea de la clasa a V-a la clasa a X-a, indiferent de numărul orelor la care este încadrat, potrivit planului de învățămînt, la clasele I-IV.

Dar — esențial de reținut este că — totalul sumelor pe care le poate încasa un cadru didactic pentru înlocuirile efectuate în cazurile arătate mai sus, deși lunar nu sînt plafonate (plătindu-se suma cuvenită potrivit celor arătate în prezentul răspuns), totuși, într-un an școlar, nu poate depăși echivalentul a 6 salarii tarifare lunare. În acest plafon anual de 6 salarii se cuprind atît sumele pentru suplinirile menționate, cît și sumele pentru orele vacante pe care le acoperă respectivele cadre didactice în cursul anului școlar, ore care nu se pot efectua decît în limita a maximum 6 ore de predare săptămînal.

Situația arătată mai sus diferă de plata cu ora pentru cei care acoperă ore rămase ce nu pot fi constituite în posturi didactice. În astfel de cazuri — așa cum s-a stabilit prin instrucțiunile Ministerului Învățămîntului nr. 31 863/1971 (punctul I — litera d) — plata se poate face personalului didactic care efectuează activitățile didactice respective numai dacă, la specialitatea în cauză, normele didactice au fost alcătuite la limita maximă prevăzută de reglementările în vigoare. Se precizează că prin alcătuirea normelor didactice la limita maximă prevăzută de reglementările în vigoare, se înțelege constituirea catedrelor — pe baza numărului de ore prevăzut în planul de învățămînt, la o specialitate, pentru o clasă și a numărului de clase repartizate — pînă la limita maximă posibilă. Astfel, la o școală generală cu 3 rînduri de clase paralele V—VIII, pentru matematică limita maximă este întotdeauna 20 ore de predare săptămînal (deoarece fiecare clasă are prevăzute, în planul de învățămînt cîte 4 ore), dar la limba română limita maximă pentru una din catedre va fi de 20 ore, iar pentru cealaltă catedră poate fi de 19 ore, deoarece unele clase au cîte 5 ore, iar altele cîte 4 ore săptămînal.

TH. LEONESCU

EDUCAȚIA CETĂȚENEASCĂ

O zicală înțeleaptă spune că „ceea ce nu oprește legea, oprește buna-cuviință". Aceste cuvinte simple, poate prea banale pentru un neavizat, ascund în sensurile lor intime, comori neprețuite. Cîte fapte, în aparență mici, pe lîngă care trecem nepăsători de cele mai multe ori nu îndeamnă la mai multă cugetare, la mai multă luptă împotriva inerției.

Cine nu știe, că pe stradă nu e frumos să te manifești gălăgios, zgomotos și cîți nu sînt cei care fie participă direct la fapte deranjante, fie asistă indiferenți la manifestările altora. Cine nu știe că pe stradă nu e frumos să mănînci, oricît ai fi de înfometat, și cîți nu sînt care mănîncă nestingheriți semințe, covrigi sau celebra înghețată la pahar.

Cine nu știe că în mijloacele de transport în comun buna-cuviință cere să oferi locul unei doamne, unei bătrîne, unei mame care-și aduce copilul de la cămin și cîte spectacole jenante nu ne sînt oferite zilnic, la cele mai diverse ore. Ce penibil este uneori să asiști la fapte care depășesc latura obișnuitului. Am asistat nu de mult la întîmplarea cînd o mamă discuta fericită cu copilul într-un autobuz, amîndoi instalați comod pe scaune, în timp ce alături o bătrînă sub povara anilor, călătorea în picioare, furată de gîndurile zilei.

Dar exemplele nu se opresc aici. Azi nu mai este pentru nimeni un secret că școala, cinematograful, teatrul, opera ne aparțin. De ce să fim indiferenți față de modul cum acestea sînt întreținute și răspund solicitărilor noastre, setei noastre de cunoaștere, pasiunii pentru comorile culturii ? La ele mai putem adăuga locuința unde ne petrecem o bună parte din vreme, cartierul unde locuim sau ne desfășurăm activitatea zilnică, parcurile, zonele de agrement, orașul în ansamblul său. Frumusețea orașului, în care locuim și care ne oferă cu generozitate infinite posibilități de manifestare, să fie oare numai preocuparea edililor ? Pentru noi păstrarea curățeniei lui să nu însemne oare nimic ? Un milion de bilete de tramvai, aruncate la întîmplare, să constituie numai grija cîtorva lucrători de noapte, care pe căldură sau frig fac eforturi disperate să suplinească nepăsarea unui număr așa de mare dintre noi ? Trebuie oare cursuri speciale pentru ca cineva să poată folosi civilizat autobuzul ? Să nu distrugă bunuri care adunate zi de zi însumează milioane de lei, pentru care atîția alții trudesc să le agonisească, să sporească avuția acestei națiuni, să sporească gradul de confort, civilizație și bunăstare al fiecăruia dintre noi ? Educația cetățenească este o disciplină obligatorie pentru toate vîrstele. Ea începe o dată cu descifrarea primelor taine care trebuie dezvăluite puiului de om și se încheie o dată cu viața. Educația cetățenească nu privește numai tineretul. Ne privește pe noi toți în egală măsură și în funcție de preocupările fiecăruia dintre noi.

Școala are un rol definitoriu în cultivarea trăsăturilor esențiale care conturează profilul unui om civilizat. Societatea noastră, ale cărei eforturi generale sînt dirijate spre asigurarea unor condiții de muncă și viață tuturor cetățenilor ei, este obligată să-și pună amprenta decisivă și pe educația cetățenească a individului. Activitatea colectivă, ca și sistemul de conviețuire modern impun un grad superior de respect reciproc între cetățeni sau microcolectivitate. Respectîndu-i pe alții, ne respectăm implicit pe noi, comportîndu-ne civilizat impunem respect și altora care sînt certați cu regulile bunului simț.

Educația cetățenească este o disciplină permanentă care cere să fie nu numai însușită, ci și aplicată zi de zi, în orice împrejurare. Caracterul ei ciclic trebuie exclus ca nefiind compatibil cu realitățile.

MARIN RADOI

Conferințele de dări de seamă

și alegeri sindicale

DEPLINA ADEZIUNE LA POLITICA PARTIDULUI

Telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

În unitățile de învățămînt de pe tot cuprinsul țării au început să se desfășoare conferințele de dări de seamă și alegeri sindicale. Traducînd în viață programul elaborat de conducerea partidului de educare comunistă a oamenilor muncii, cadrele didactice participante la aceste conferințe analizează cu răspundere și exigență activitatea desfășurată de organizațiile sindicale, în lumina hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie a.c., ale Congresului U.G.S.R., care au stabilit rolul și atribuțiile sindicatelor.

În telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către conferințele de dări de seamă și alegeri, slujitorii școlii își exprimă hotărîrea fermă de a-și dărui întreaga capacitate profesională și energie creatoare pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului, pentru educarea tinerei generații.

„În numele celor 2 600 de salariați din instituțiile de învățămînt — se spune în telegrama conferinței Sindicatului învățămînt din municipiul Iași — ne exprimăm înalta prețuire și deplina adeziune față de recentele măsuri luate de partidul nostru, din inițiativa dumneavoastră, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, pentru formarea omului nou al epocii socialiste.

Primind cu entuziasm și deosebită satisfacție noile sarcini rezultate din documentele plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie a.c., cadrele didactice se angajează să traducă în viață linia de perfecționare a procesului instructiv-educativ, atît sub aspectul modernizării, cît și al legării lui tot mai mult de practica productivă.

Asigurăm conducerea de partid și pe dumneavoastră personal, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu vom precupeți nici un efort pentru ca, însușindu-ne și aplicînd cu consecvență în viață linia politică a Partidului Comunist Român, să îndeplinim exemplar sarcina ce ne revine de a transforma școala în principalul factor de cultură și civilizație al națiunii noastre socialiste".

„Membrii Sindicatului învățămînt din sectorul 5 al Capitalei au studiat cu deosebit interes Documentele plenarei din 3—5 noiembrie 1971, documente de o deosebită valoare istorică pentru orientarea conținutului muncii slujitorilor școlii, înțelegînd pe deplin necesitatea ca fiecare dintre noi să devină un bun educator al tinerei generații. Împărtășim cu toată convingerea, alături de întregul popor, politica științifică, principială, consecvent marxist-leninistă, pe care partidul și statul nostru o desfășoară cu pricepere și responsabilitate pentru construcția socialistă a unei Românii moderne, pentru apărarea independenței și suveranității ei, pentru consolidarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, pentru pace în întreaga lume.

Spiritul principial și constructiv în care C.C. al P.C.R. și dumneavoastră personal, tovarășe secretar general, priviți problemele vitale ale națiunii, ale întregii comunități a țărilor socialiste, devotamentul nemărginit pe care-l manifestați față de destinele poporului și ale țării noastre cimentează unitatea poporului nostru, sporesc hotărîrea lui de a-și consacra întreaga energie operei de edificare socialistă a României.

Ca cetățeni și educatori, angajați în munca nobilă de formare a celui mai prețios fond al națiunii — tineretul — ne exprimăm hotărîrea de a nu precupeți nici un efort pentru a înfăptui sarcinile pe care partidul și statul nostru socialist ni le-au încredințat".

Andreescu

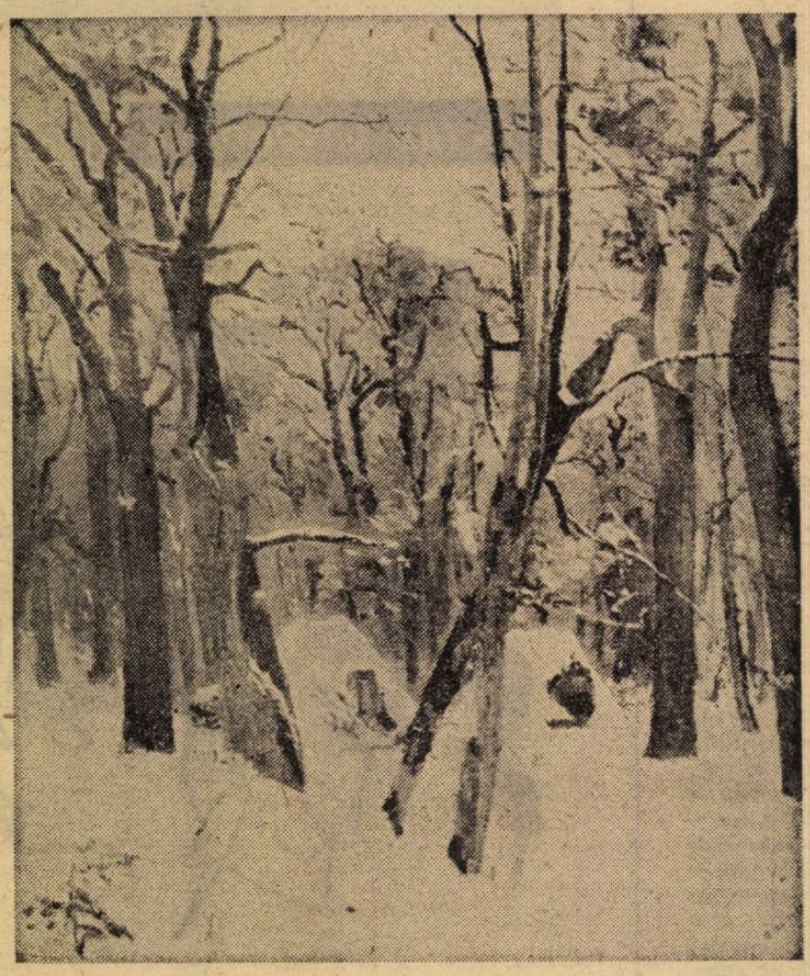

Iarnă în pădure.

PARADIGME

Abstract și concret

Interlocutorul meu se angajează într-o bătălie de idei. Nu este de acord cu denunțarea abstractului. El consideră, dimpotrivă, că un profesor produce fără să vrea o anumită stare de confuzie în jurul lui ori de cîte ori vorbește de rău un termen ce ilustrează progresul gîndirii și științei. Gîndirea, spune el (și are dreptate), începe cu capacitatea omului de a abstractiza. Raționamentul nu se poate închega la nivelul concretului. Copacii, oamenii și lucrurile nu există, e adevărat, decît în apariție singulară și individualizată. Tot atît de adevărat este că ființele și lucrurile singulare sînt singurele vii și bogate și că ele constituie realitatea palpabilă ce ne înconjoară. Dar nu e mai puțin adevărat că asupra lor — și Engels, în Dialectica naturii, a pus admirabil în evidență faptul acesta — nu se poate gîndi. Așa încît este în întregime justificat elogiul implicit pe care concepția materialist-dialectică îl aduce abstracțiunii cînd afirmă că „ne ridicăm de la concret la abstract". Fiecare mare descoperire în fizica modernă este, în realitate, un concept mai cuprinzător, mai general, obținut la capătul unui lung proces de abstractizare. Prestigiul matematicii de astăzi este de asemenea (și în mod exemplar) o victorie a abstractului. Dacă ne gîndim la ce face educația, am putea spune că, în ultimă instanță, și ea îi înarmează de fapt pe tineri tot cu mijloacele abstractizării, de vreme ce le oferă modele verbale sau simbolice cu un clar caracter de generalitate și deci investite cu o mare capacitate de aplicare, cu o forță de pătrundere considerabilă. Insistența asupra concretului nu rimează deci, nici în această circumstanță, cu ceea ce este mai propriu gîndirii și științei.

Raționamentul prietenului meu este corect pînă la un punct. Este evident că nu greșește cînd face elogiul abstracțiunii. Este cu totul întemeiat să-l citeze pe Engels pentru sublinierea importanței acestui proces esențial al cunoașterii. Chiar dacă i-ar aduce abstracției laude și mai înălțătoare, tot nu ar greși. Langevin spunea: „concretul este abstractul ce a fost înțeles, este abstractul cu care ne-am obișnuit". Fără conceptele abstracte nu ne-am putea descurca printre obiectele concrete din jurul nostru. Un lung proces de distilare, în care fierb noțiunile concrete pînă ce-și pierd trăsăturile particulare și-și dezvelesc osatura și structurile general valabile, s-a desfășurat și se desfășoară fără încetare în progresul gîndirii omenești. În timp ce concretul — mustind de sevă — este eminamente contradictoriu, abstracțiunea ne dă legi, cunoaștere și capacitate de intervenție în natură. Dar (și aici apare partea pe care interlocutorul meu o uită din dezbaterea noastră filozofică) dacă ne tragem, cum notează Lenin în Caiete filozofice, spre zona abstractului, lucrul acesta îl facem numai pentru a putea sări mai bine, pentru a reveni în concret. Abstractizarea este indispensabilă, dar ea nu reprezintă decît un moment sau o etapă a cunoașterii. Atunci cînd se vorbește de abstracționism, se face referință la o diformitate intelectuală care îi împiedică pe cei în cauză să mai revină la concret.

Absența acestei ultime etape din lanțul dialectic al cunoașterii nu este doar o absurditate, ci de-a dreptul o infirmitate practică. Fără revenirea la concret nu se poate relua ciclul, nu se poate continua procesul abstracțiunii. Cine cunoaște istoria matematicii știe că ea nu este o simplă înlănțuire de teoreme și că matematicienii se gîndesc și la altceva decît la enunțurile abstracte ale teoremelor lor. Matematicienii lucrează foarte mult cu cazuri. Un bun matematician construiește exemple și cazuri cu o mare ușurință. Găsirea unui contraexemplu este o adevărată fericire. Ea conduce la o nouă teoremă, la o propoziție și mai abstractă.

Dar nici nu trebuie să mergem atît de departe. N-avem decît să luăm fabulele lui La Fontaine. Sînt ele concrete sau abstracte? În ele se pot întîlni oi, vulpi, corbi și cîte alte personaje pe care poți pune mîna! Dar ele vizează cele mai generale și abstracte situații — și aceasta explică valoarea lor de universalitate.

Între concret și abstract nu se căscă nici o prăpastie. Concretul și abstractul nu sînt două stiluri care se exclud. Dacă educatorul înțelege că are obligația de a cultiva nu numai spiritul de abstracțiune, ci și capacitatea de aplicare a abstracțiilor și de recunoaștere a structurilor clare în situațiile concrete cele mai încîlcite; dacă, pe deasupra, știe să facă acest lucru ilustrînd, povestind, înscenînd situații, — atunci într-adevăr, el izbutește să lege capetele de pod.

Numai cine, obținînd conceptele abstracte, învață să și lucreze cu ele, reîntorcîndu-se la concret, închide ciclul cunoașterii. Nuanța peiorativă care se aplică abstracționiștilor este rezervată în mod exclusiv celor care s-au urcat în copaci ca să vadă mai departe, dar nu sînt în stare să coboare înapoi pe pămînt.

MIRCEA MALIȚA

LITERATURILE NAȚIONALE LA SFÎRȘITUL RENAȘTERII

Evul Mediu făcuse începutul manifestării acelor fenomene care marchează închegarea culturilor naționale, o dată cu formarea limbilor vernaculare. Epopeile naționale, de la **Beowulf** la **Cantar de mio Cid**, și poezia trubadurească, de minnesänger, trubaduri, menestreli, arătaseră incipiente forme ale sensibilităților naționale diversificate pe teme, motive și structuri comune. Literatura religioasă, cu miracolele, misterele și legendele hagiografice, circula, mai ales, în lumea catolică, fără deosebiri tranșante. Aria de răspîndire a romanelor cavalerești, cu variatele lor versiuni, se întinde cît Europa, în selecții răspunzînd gustului popoarelor și particularităților lor psihologice. Cu **Romanul Vulpoiului** și **fabliaux**-uri, literatura produsă în ultimele secole ale Evului Mediu de burghezia orașelor europene trece, prin registrul satiric, spre o viziune mai socială colorată, ca și în **Fauvel** ori **Pier Ploughman.** Iar după **Roman de la Rose,** literatura moralizatoare intră, prin cercetarea și exaltarea virtuților și vieții morale, într-un domeniu tot mai generalizant de valori universal umane. Scolastica, filozofia universalului, exercitîndu-și influența asupra modului de gîndire și expresie artistică, determină o oarecare ștergere a particularităților naționale în literatură (și, evident, mai cu seamă în scrierile în limba latină). Așa încît sfîrșitul Evului Mediu ne pune în fața unui fenomen contradictoriu : pe de o parte, creșterea realismului în anumite genuri și specii (ca în **Le petit Jehan de Saintre, Les cent nouvelles nouvelles, II Novellino** și altele), datorită unui nou spirit laic, tot mai răspîndit în lumea orașelor ; pe de alta, investigarea domeniului moral și spiritual într-un chip care conduce înspre adevăruri universale, în speciile literaturii moralizatoare și alegorice. Și la capătul fiecărei serii stau respectiv Dante și Villon, ca cei mai proeminenți artiști ai vremii, deși aproape 100 de ani îi despart. Iar geniul dantesc a făcut, la rîndul său, o sinteză uimitoare din cele două direcții pe care se mișcă ființa omenească în drumul său de suferință și cunoaștere. În poetul italian, ca și în poetul francez, se afirmă totuși pentru întîia oară marii poeți naționali, purtînd pecețile specificității popoarelor lor.

Peste toată literatura Renașterii, care urmează **stăpînește** fascinația modelelor clasice greco-latine, arta și știința retoricei, în mare parte estetica imitației. Dorința de a vorbi și scrie ca Cicero și Quintilian, ca Plato și Lucian din Samosata, acționează ca un factor care uniformizează nu numai literatura latină scrisă de umaniști, dar, în parte măcar, și pe cea în limbile naționale. Fenomenul, comun întregii Europe, este unul cu dublu efect: într-un fel se afirmă, ca putere, unitatea spiritului european, pornit din comunele rădăcini ale culturii greco-latine, bucurîndu-se de atributele comune ale unei problematici, ale unor tipuri de psihologii și ale unor mătci stilistice înrudite ; într-altul, se reduc diferențele dintre modurile de expresie ale artiștilor, acestea raportîndu-se, cel puțin teoretic, la cîteva opere exemplare. Începutul de înțelegere între intelectualii popoarelor europene, pe temeiul apartenenței lor la comunitatea umanistică, la „republica literelor" este unul valoros și plin de făgăduințe pentru viitoarea soartă culturală a continentului. Dar, pe de altă parte, fenomenul literar este stingherit de factorii convenției și imitației. Și mă gîndesc nu numai la literatura lui Poggio Bracciolini, a unui umanist care dorea să vorbească asemeni celor vechi și să reia specii desuete ca **facetiile** pentru a le da o viață nouă, ci și la poezia lui Poliziano, a lui Lorenzo Magnificul, a lui Bembo, și la aceea a lui Ronsard și a multor poeți englezi elizabetani, care au izbutit să dea produse artistice prețioase numai cînd au izbutit să scape de tirania amintirii lui Pindar ori a lui Catul. Exemplul eșecului total al lui Antoine de Baïf, rafinat poet și muzician, care a dorit să schimbe versificația franceză după dezgropatele prozodii grecești, este absolut edificator.

Adevărat este că mai întotdeauna poeții cei mărunți urmează litera manifestelor și a poeticelor, în vreme ce artiștii de mîna întîia își iau libertățile de care au nevoie pentru a face sintezele epocii lor. S-ar putea spune, de pildă, că Joachim du Bellay, mai autentic poet decît ceilalți din Pleiadă, a refuzat în realitate convenția și imitația, deși a participat ca autor la lucrarea care le consacra ca principii, **Défense et Illustration de la langue française (1549).** La fel, Edmund Spenser între elizabetani. Dar, în realitate, valorile universale ale literaturii europene nu sînt prea numeroase în vremea Renașterii, între Chaucer și Shakespeare, între Dante și Tasso, între Villon și Montaigne, pînă la Calderon și Cervantes, în ciuda enormei profuziuni de personalități de umaniști și artiști care au împodobit strălucitele secole XV și XVI.

Cum se vede din cele cîteva nume de limită cronologică pe care le-am proferat, abia sfîrșitul mult lăudatei vremi a Renașterii aduce pe titani. Nesupuși euforiei și încrederii absolute în puterile omului, ca umaniștii și artiștii din **quattrocento** și din primul sfert al secolului XVI, marii creatori din baroc au meditat grav, adînc, asupra condiției umane contemporane, lovite cu atît mai grav de realitățile nemiloase ale istoriei, cu cît iluziile fuseseră mai trandafirii.

Umanismul sfîrșise cu bilanțuri în care pasivul depășea prin sarcina de tristețe și dezamăgire activul investiției de nădejde. Girolamo Savonarola, Thomas Morus, Giordano Bruno, morți în condiții tragice, Galilei, la un pas de rug, constrîns să abjure, Reuchlin cu un lung proces care ar fi putut să sfîrșească tot pe rug. Reforma a dat naștere la nenumărate lupte individuale și la războaie religioase a căror gravitate o poate spune încercata istorie a Franței, în care pagina hughenotă e însîngerată, ca și istoria Germaniei, întîrziată atîta de amarnice coaliții și sfîșieri intestine. Contrareforma cu recrudescența formelor specifice de constrîngere a conștiințelor în sensul dorit de unii pontifi ai bisericii catolice, cu spectaculoase **autodafé**-uri și condamnări, a însemnat un șir de momente grele în special pentru Italia și Spania.

Lovit direct de lupte religioase, care au făcut de altfel și pe du Bartas și pe Agrippa d'Aubigné să scoată sunete ale durerii, Montaigne a îmbrăcat haina scepticului înțelept și s-a întors înspre studiul omului interior. La cîștigul de erudiție, de cunoaștere a operelor vechi, mai cu seamă a celor cu caracter moral și filozofic, prozatorul francez a adăugat și pe acela al observației și analizei, al erudiției și experienței, instrumente bine folosite pe cîmpul social și psihologic atît de expresiv al unei epoci de criză. Reflecția morală, gravă, a lui Montaigne e determinată de experiența globală trăită de un popor care dorește echilibrul și exterior și interior, pentru a se sustrage exceselor fanatismului și intoleranței nefaste pe care Reforma nu știuse să le abolească. În libertatea absolută a ființei omenești în care credea Rabelais erau nobile principii, dar fără „acea aplicare perpetuă a gîndirii **la problemele vieții** practice care îl definește pe moralist" și fără disciplina serioară a reflecției care face din Montaigne un raționalist.

Și epicureismul moderat, și scepticismul derivat dintr-o înțelegere dinăuntru a relativității tuturor lucrurilor lumii (date ale simțurilor, legi, obiceiuri), a pluralității adevărurilor, și toleranța, și sinceritatea, sînt toate exprimate cu măsura care anunță clasicismul, unul din produsele cele mai de vază, mai expresive pentru spiritul național, din toată istoria culturii franceze.

Cultura engleză a dat în Shakespeare, om al aceleiași epoci, pe inegalabilul ei artist național. În opera lui, Anglia trăiește cu o forță unică, în dominantele specifice, cum nu trăise în opera nici unui umanist. Istoria engleză își vede, reprezentat în personagii dramatice, sensul. Folclorul englez e presărat pretutindeni. Contrastele violente ale psihologiei poporului apar în jovialitatea furtunoasă și în dezlănțuirile eroilor ca Hotspur, ambițiile răvășitoare în Macbeth sau Richard III. Toate slăbiciunile și nebuniile umane prind carne în eroi englezi prin care e posibilă, la dramaturgul elizabetan, una din cele mai întinse meditații asupra condiției umane. De la sonete, comedii, pînă la dramele istorice, dramele romane, tragediile sumbre și finalele încercări de reconciliere ori de remediere a destinului ca în **Furtuna** ori **Poveste de iarnă.** Shakespeare a folosit toate motivele literaturii legate de umanismul european, din poezia pastorală, din nuvelele italiene, din poezia și proza platonizantă, din literatura cu nebuni ș.a.m.d. Ceea ce a rezultat nu mai seamănă cu produsele fine, dar palide, ale acelei literaturi, ci exprimă puterea poporului englez, trecut prin Renaștere și Reformă, afirmat în luptele împotriva Spaniei, resorturile psihologiei sale complexe, ale sensibilității sale și anunță explozia viitoare a romantismului. Dar nici Shakespeare, nici Montaigne, nici Tasso, nici Calderon, nici Cervantes nu mai au optimismul uriaș și naiv al umaniștilor Renașterii. Încercările la care au fost supuse, pe plan social și național, popoarele în această vreme, suferințele umaniștilor înșiși, tabloul general al nefericirii omului au întors marile așteptări în scepticism și au făcut din frumoasa, erudita sentință umanistă, reflecție gravă și adevărată asupra sensului existenței umane. Din republica utopică a literelor, artiștii de la sfîrșitul Renașterii s-au întors în patriile lor, înțelegînd că acolo este locul, că de acolo vor vorbi mai bine și mai adevărat, fiindcă tribulațiile popoarelor sînt și ale lor, fiindcă omul e un veșnic Anteu, legat cu mii de nevăzute fire de pămîntul de baștină.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

Reluări

Cartea lui Al. Ivasiuc, „Păsările", a apărut în plină căldură de vară și, dacă aceasta poate fi un adaos favorabil, a avut succes de public. Un timp, ea a monopolizat bunăvoința criticilor. Și apoi a fost abandonată prafului, a fost părăsită cu singura armă în lupta cu timpul : speranța redescoperirii. Generoși în adeziunea noastră, am numit-o cînd carte socială, cînd gîndirea timpului nostru, cînd ființă autentic contemporană. Dar este oare suficient ca o carte să-și stabilească punctele de sprijin în viața cotidiană pentru a fi numită actuală ? Cîteva probleme generalumane ne îndreptățesc oare să o socotim filozofică ? Desigur nu, iar valorosul roman al lui Alexandru Ivasiuc îmi dă deplina convingere a acestor lucruri.

Scriitorul construiește două lumi, două cetăți ale spiritului esențial deosebit între ele, tangențial unite în puncte minore, a căror legătură externă este dominată de unitatea lor în spațiu și timp. Aici, dragostea nerealizată a doi oameni înfrînți de viață, adunați de neștiutele căi ale destinului ; dincolo, agitația moleculară a unor caractere, scîntei ieșite din înfruntarea voințelor, toate plutind într-un concret aparent. Ignorînd evidențele înșelătoare, mergînd în adîncuri, vom înțelege că romanul conține o substanță politică ; și amintind timpuri ce s-au scurt cu două decenii în urmă, zile care sînt pentru mulți încă vii, dar pentru cei născuți în urmă deja consumate, dobîndim încă o dimensiune a cărții : istoricul. El este mediul lichid în care plutesc toate pămînturile, leagă ce pare nelegat și explică neînțelesul. Căci pentru Ivasiuc, pasionat căutător de caractere, zidurile și copacii, aerul rece al dimineții sînt auxiliare. Ele îi oferă doar terenul solid pe care să construiască, sprijinul necesar pentru conturarea unor existențe. Vicleană ca un copil, cartea te absoarbe, alunecă ușor, ești prins în vîltoarea curentului și, spre sfîrșit, îți spui cu o undă de regret : s-a sfîrșit prea repede. Conștient de marele lui talent, falnic în puterea sa, distrugînd existențe și croind altele noi, predestinat să impună destine. Ivasiuc alunecă uneori în artificial. Și încercînd să miște mașina infernului uman te simți uneori nedreptățit, ca în acele romanțioase cărți istorice unde o întreagă lume este răsturnată de piciorul frumos al unei curtezane nenăscute. Totul poate fi spus despre această carte, dacă accepți însă că este o apariție de excepție.

CRISTIAN POPESCU

Octav Grigorescu

Desen

GABRIEL ȚEPELEA

„Corelația limbă—literatură"

Noua lucrare a profesorului universitar Gabriel Țepelea, apărută zilele acestea la Editura didactică și pedagogică, continuă și explicitează, ca metodologie, studiile înmănuncheate anul trecut la Editura „Minerva" sub titlul „Studii de istorie și limbă literară". Este vorba de îmbinarea unor date de istorie literară, filologie, limbă literară, de către același cercetător, fără dicotomia cu care ne-au obișnuit în ultima vreme studiile de specialitate, dicotomie care se realiza de cele mai multe ori în dauna sintezei și a concluziilor. Însuși titlul acestei lucrări e menit să atragă atenția asupra metodei : „corelația limbă-literatură".

Volumul se deschide cu un studiu despre „Limba scrierilor lui Asachi", care, pe baza încadrării lui Asachi în stadiul de limbă cînd și-a realizat opera sa principală, este clasificat nu printre poeții generației 1830—1860, cum o face Istoria literaturii române, vol. II, Editura Academiei Republicii Socialiste România, ci printre scriitori ca Iancu Văcărescu și Conachi. Se face, deci, o periodizare în funcție de stadiul lingvistic în care Asachi și-a redactat opera poetică, și nu pe baza unei simple coexistențe în epocă (majoritatea versurilor lui Asachi au fost scrise între 1809—1825). Or, în această perioadă limba era necodificată, diferențe importante putînd fi semnalate chiar în reeditarea aceleiași opere : de exemplu, Negruzzi modifică substanțial limba scrierilor sale după numai 17 ani, la o nouă reeditare.

Studiul despre N. Bălcescu este menit să demonstreze că istoricul român a realizat o operă științifică cu mijloace artistice, creînd noi valori în sistemul limbii vechi. Autorul conchide : „Nici unul din scriitorii generației sale — chiar și generațiilor următoare pînă la Sadoveanu — n-a încercat să smulgă limbii vechi mai multe valențe de nuanță, de atmosferă și expresivitate ca Bălcescu... El nu preia doar elementele cronicărești, ci creează noi structuri pe baza prototipurilor din cărțile vechi". De aici, concluzia că Sadoveanu n-a avut ca punct de plecare în opera istorică doar cronicile, ci și opera lui Bălcescu.

Oprindu-se asupra epitetului la Bălcescu, autorul infirmă observația lui T. Vianu că epitetul la Bălcescu este „general" și „sărac", demonstrînd valoarea contextuală rară a unor epitete : „anii cei mai **avuți** în fapte vitejești ai lui Mihai", „cuvîntul lui blînd și **îmbelșugat**" etc.

Aceeași intenție de a confrunta opera literară cu stadiul în care se afla limba literară la data elaborării operei, îl duce pe G. Țepelea la confruntarea latinismelor, franțuzismelor, structurilor gramaticale, ticurilor verbale celebre cu limba presei la care Caragiale a lucrat ca redactor sau corector. Termeni și forme ca **„redactorele, angel, amoare, mizericordie, onorabile, stimabile"**, ticuri ca **„am zis"**, tautologii, pleonasme etc., sînt extrase cu migală din ziarele de la Ploiești și București la care a lucrat scriitorul. De aici concluzia lui G. Țepelea că „scriitorul n-a șarjat limba epocii", ci, dimpotrivă, deformările din limba presei sînt atît de exagerate încît par incredibile.

Punctele de vedere ale autorului în ceea ce privește latinismele în opera lui Caragiale diferă de cele ale unor cercetări lingvistice anterioare asupra limbii personajelor lui Caragiale.

Studiul „Resurecția limbii vechi în scrierile de inspirație istorică ale lui M. Sadoveanu", este precedat de o precizare asupra tuturor încercărilor de înovare în materie de limbă, făcute de-a lungul veacurilor sub puterea de atracție a limbii vechi : Bălcescu, Odobescu, Eminescu, Goga, Sadoveanu, Arghezi, iar în literatura actuală Eugen Barbu, Nichita Stănescu, Ion Gheorghe. „A ignora, deci, limba veche, a o considera un capitol închis, redus la secolele XVI—XVIII și la un caz Sadoveanu înseamnă a dezarma pe tinerii de astăzi în fața unor opere de valoare și a-i frustra de imaginea continuității unui proces istoric și lingvistic care se încheie doar o dată cu dispariția vorbitorilor", conchide autorul. „Dacă istoria veacurilor trecute face parte din zestrea de preț a acestui popor, atunci și limba eroilor care s-au sbuciumat pe aceste locuri va trăi cît va trăi acest popor". Este o caldă pledoarie pentru studiul aspectelor vechi de limbă, adresat deopotrivă cercetătorilor și profesorilor.

Cele mai multe pagini sînt consacrate unei introduceri istorice și lingvistice în poezia argheziană. Este demonstrată setea de perfecțiune a artistului care a intervenit pînă în ultimii ani ai vieții în structura „Cuvintelor potrivite", eliminînd, înlocuind, adăugînd. În aceste condiții titlul „Cuvinte potrivite" are o valoare de simbol în plus. Succinta prezentare „Cuvîntul potrivit în concepția arghezian" prilejuiește autorului o confruntare între concepția lui Arghezi despre artă literară și utilizarea unor procedee pentru marcarea unui sens sau pentru potențarea expresivității : scrierea cu majuscule a unor termeni pentru a le da o încărcătură abstractă, rolul punctului și al virgulei, structura lexico-stilistică etc. Observațiile asupra limbii și concepției lui Arghezi se termină cu examinarea critică a principalelor traduceri din opera arghezian peste hotare.

Cel mai important studiu ce apare, însă, în această lucrare este cel asupra „Influenței latinei medievale asupra limbii române literare din Transilvania". Sîntem în fața versiunii în limba română a unei lucrări (în colaborare cu Gh. Bulgăr) prezentată la cel de-al XII-lea Congres internațional de lingvistică și filologie romanică.

Teza este, în linii mari, următoarea : latina medievală a durat în Transilvania neobișnuit de mult, adică pînă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, datorită faptului că limba latină era limba oficială a unui principat în care exista o luptă pentru hegemonia lingvistică între păturile conducătoare germane și maghiare. Menținerea limbii latine ca limbă a administrației este astfel rezultanta unui compromis între păturile conducătoare ale națiunilor citate. Faptul că limba latină a rămas limba oficială a administrației a dus la obligativitatea studierii ei masive în școli de către toți, inclusiv de către intelectualii români. Dar limba latină din secolele XVIII și XIX, datorită progreselor tehnicii și civilizației, a trebuit să-și creeze noi termeni, fie pe baza unor termeni clasici latini, fie pe baza unor împrumuturi din limbile moderne.

Studiul prezintă o serie din acești termeni, creați de latina medievală și preluați de limba română literară sau limba vorbită.

În orice caz, se demonstrează că mulți din termenii considerați inventați de latiniști erau o creație a latinei medievale pe care o învățaseră în școli și că fără aprofundarea acestui capitol, o bună parte din etimologiile noastre sînt derivate necorespunzător din limba franceză.

În volumul editat de Academia Republicii Socialiste România (1971), sub titlul „Actele celui de-al XII-lea Congres internațional de lingvistică și filologie romanică" sînt publicate și părerile unor savanți străini ca Alf Lombard (Suedia), I. A. Ahokas (S.U.A.), W. Noomen (Olanda), Ladislau Gáldi (R.P. Ungară) despre această contribuție. Citîm părerea lui L. Gáldi : „Sîntem fericiți să asistăm chiar la nașterea unei noi ramuri a filologiei române" (pag. 1386).

Restul investigărilor se referă la Odobescu, G. Coșbuc, O. Goga, Camil Petrescu etc.

GEORGE CORBU

Antologia „Tribunei"

Destin

Vulturul nu se umilește. Caută înălțimea.

Arcul vînătorului de-i amenință zborul
Vulturul nu uită muntele, cerul
Destinul lui e semeția.

Să ne uimim sub ochii vulturului
Uimiți și ei cu îndrăzneala vînătorului
De-a fi rîvnit cu arcul cerul.

NICOLAE DRAGOȘ

Paciurea

Gigantul

Locuri comune

Cîmpul alb, oile negre

Cîtă cerneală n-a curs, în ultimii ani, în legătură cu faptul acesta (simplu ?) al lecturii !

Au apărut texte în care **textul** a fost ridicat în slăvi, nu numai în raport cu cititorul care urma să i se supună pînă la dispariţie spre a-l înţelege, ci şi în raport cu propriu-i autor, retrogradat — în cîmpul conexiunilor cauzale — la rangul modest de cauză ocazională a unui Text (cu majusculă) despre care, orice s-ar spune, nici n-am apuca să vorbim, de n-ar fi fost însuşirile şi metehnele celui ce, de bine, de rău, l-a aşternut pe hîrtie. Au apărut, însă, tot atîtea texte în care „textul" (între ghilimele) era, el, la rîndul lui, pulverizat, fie în favoarea celui ce-l scrisese — şi care era săltat astfel în prim plan, cu toate cripto-calităţile şi cripto-defectele ce trebuiau, în actul lecturii, prinse şi date în vileag *, — fie în favoarea cititorului, lăsat liber (mai mult: îndemnat) să-şi desfăşoare nelimitat divagaţiile pe care textul, transformat în simplu pretext, i le prilejuieşte **.

Are textul o densitate proprie ? Dar autorul ? Cît, din el, îi impune el textului pe care-l scrie ? Cu ce, din el, se supune el — nu de bună voie, firește: ci pentru că altfel nu se poate — unei structuri pre-textuale pe care, însăilînd cuvînt după cuvînt, o dibuieşte, o desluşeşte şi, ca să spunem aşa, o aduce din ceaţă la lumină ? Dar cititorul, la rîndul lui ? Impune el ceva textului (evident, nevrînd; că de-ar vrea, ar trişa) sau doar i se supune, citindu-l ? Şi cît de departe merge — sau trebuie (?) să meargă — această supunere ? In sfîrşit, sînt toate textele echivalente ? Au ele acelaşi grad de fiinţă ? Calitatea de autor este ea identică în toate cazurile ? Cititorul trebuie el să se comporte la fel faţă de toate textele ?

Cîte întrebări, atîtea direcţii posibile de investigare. Nu cred, totuşi, că e cazul să ne angajăm pe vreuna anume din căile ce ni se deschid în faţă, mai ales că această angajare ar putea aduce după sine — conform unor precepte metodice (din păcate degradate) care în Descartes îşi au punctul de plecare — uitarea cîmpului de probleme din care întrebarea eventual aleasă de noi a răsărit alături de (sau împreună cu) toate celelalte. Mult mai indicat ar fi să ne menţinem în punctul lor de convergenţă, acolo unde întrebările se înnoadă una cu alta, precizîndu-se una pe alta şi, de fapt, constituind toate împreună o singură mare întrebare articulată, care cere un singur amplu răspuns articulat.

Un prim răspuns global — şi sumar — la toate nedumeririle noastre de pînă acum ar putea fi schiţat, mi se pare, în felul următor :

Există texte născute şi texte făcute. (Cu precizarea că textele născute pot fi şi proaste, după cum excelente pot fi, în felul lor, şi de multe ori chiar sînt, şi cele făcute.)

Textele născute îl includ într-un fel oarecare pe autor, exprimîndu-l întotdeauna. (Dar nu exprimîndu-l *direct*, ca şi cum el ar fi nu numai cel care scrie, ci şi cel despre care se scrie ; ci exprimîndu-l, dacă se poate spune, *oblic*, adică aşa cum, fără voia lui, îl exprimă amprentele pe făptaş, — ba uneori şi comunitatea căreia făptaşul îi aparţine.)

Textele făcute sînt, evident, făcute „la rece". Mănuşile sînt de rigoare. Uneltele pot fi găsite la locul lor. Urmele sînt minime. Crima e greu de reconstituit. Singure rezultatele contează, nimic altceva nu ne stă în faţă.

Şi în cazul textelor născute, şi în cazul celor făcute, există o structură pre-textuală, căreia autorul textului i se supune. Diferenţa este că structura textelor născute se conjugă cu verbul „a fi". Cea a textelor făcute, cu verbul „a avea". Şi că, după cum funcţionalitatea merge mînă în mînă cu acest din urmă verb, o anumită gratuitate îi e proprie celui dintîi.

Dar asupra acestor distincţii vom reveni cu alt prilej. Şi tot pentru atunci amînăm şi încercarea de a răspunde întrebărilor legate de actul lecturii.

MIHAI ŞORA

---

* Inclusiv, firește, cele ale colectivităţii (sau, măcar, ale microcolectivităţii) care, prin pana lui, au ajuns şi ele să prindă glas.

** O celebră recentă interpretare a lui Racine ne oferă un exemplu concludent de lectură deliberat infidelă a unui mare text, pur şi simplu redus la neant prin inserţia arbitrară, în propria lui textură, a preocupărilor exegetului.

Un portret pe săptămînă

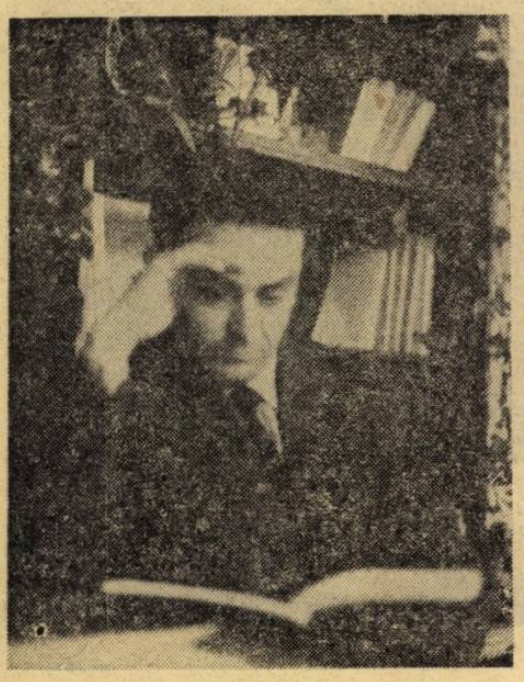

Învăţătorul emerit GHEORGHE SIRETEANU, de la Şcoala generală nr. 21 din Iaşi. Spirit novator, plin de inventivitate, unul dintre învăţătorii care aduc o contribuţie creatoare, originală la dezvoltarea învăţămîntului din localitate. Multe din interesantele sale idei, mai cu seamă legate de modernizarea predării matematicii la clasele mici, au fost adesea expuse în articolele, publicate de presa pedagogică. Măiestria, pasiunea profesională explică îndeajuns stima de care se bucură în rîndurile colegilor săi.

LECŢIA — NOD GOR

● Căutăm cu toţii e
profesorului ● Sub
un cui al lui P

Ancorată puternic de principiile didacticii lui Comenius prin intermediul vestitelor verigi, menţinută în şcoală pe temeiuri tot atît de ştiinţifice ca şi scandarea versurilor latine, LECTIA este pentru învăţămîntul de tip tradiţional forma de bază a desfăşurării procesului instructiv-educativ, cadrul esenţial pentru definirea relaţiilor profesor-colectiv de elevi, unitatea de măsură pentru transmiterea unui volum de cunoştinţe şi — prin cumulare — pentru descrierea unei traiectorii bine precizate pe scara cunoaşterii.

Va pierde lecţia această poziţie dominantă în sfera didacticii ? Cîteva experimente semnificative efectuate în diverse sfere pedagogice converg către o asemenea demonstraţie. Practica instituţionalizată în cea mai mare parte a lumii şi multiple contraargumente vehiculate în majoritatea cercurilor pedagogice arată că lecţia are încă puternice puncte de susţinere. În orice caz, sentinţa definitivă nu se va pronunţa mîine şi este cel puţin hazardat s-o anticipăm.

Un fapt este însă cert : domnia lecţiei rigid-tradiţionale, cu imuabilele şi fetişizatele verigi se apropie de sfîrşit. Vom asista la înscăunarea lecţiei prin descoperire, a învăţămîntului programat, a orei de tehnologie audio-vizuală sau a lecţiei problematizate ? A gîndi astfel — şi pe acest tărîm nu ne aflăm numai în faţa unei simple ipoteze, ci a unor manifestări concrete („Dacă mai susţin ceva din formele obişnuite ale lecţiei, voi părea un om ancorat în rutină ; deci, peste bord cu ele". „In general predau lecţii obişnuite, dar cînd sînt inspectat fac o demonstraţie de modernizare non plus ultra") — înseamnă a înlocui un fetiş prin alt fetiş, o îngrădire formală prin alta. Lecţia nu este în raport cu modernizarea învăţămîntului un **nod gordian,** iar soluţia celebrei lovituri de spadă apare în acest caz nu numai riscantă, ci şi evident dăunătoare. A distruge un sistem fără a-l înlocui cu altul mai ştiinţific organizat este antididactic şi contravine însuşi conceptului de pedagogie. Se impune o soluţie de suplete, capabilă să integreze în forme noi, superioare, elementele vechii contradicţii. Nu există o cale unică la capătul căreia să întîlnim **lecţia cea adevărată, unică.** Există pentru fiecare caz, sau, mai precis, pentru fiecare grup de cazuri similare un **drum critic** capabil să determine o soluţie optimală. Pe fundamentul celor mai noi achiziţii teoretice şi experimentale, rolul creator în acest domeniu revine profesorilor care predau nemijlocit la catedră. Am ales de astă dată, ca exponenţi ai acestor peste 200.000 de creatori ai didacticii şi metodicii moderne, colectivul de profesori ai Liceului „Tudor Vladimirescu" din Bucureşti.

Pornind de la finalităţi

RED. : V-am propune ca platformă a discuţiei noastre ideea că o lecţie poate fi caracterizată drept efectiv modernă, formal modernă sau anacronică doar atunci cînd este judecată prin prisma finalităţilor ei. Există, desigur, finalităţi generale ale întregului proces de învăţămînt, vizînd formarea personalităţii umane, integrarea profesională şi socială în lumea de mîine, precum şi finalităţi particulare izvorînd din specificul formativ al fiecărei discipline de învăţămînt.

SANDU MARIN (fizică) : Nu există un parametru cantitativ care să poată exprima, pe unitate de timp, eficienţa lecţiilor. Putem însă estima calitativ această eficienţă, pe o perioadă mult mai lungă, prin intermediul capacităţii de integrare profesională şi socială, prin posibilitatea de a utiliza elementele formaţiei şcolare ca instrumente de lucru pe parcursul unor activităţi de creaţie. O asemenea poziţie implică, în mod necesar, formularea unui deziderat, anume ca timpul afectat elevului pentru pregătirea lecţiei să fie mult mai mare decît cel pe care îl are acum. Pentru a realiza acest deziderat, se cere realizat un cadru legal printr-o regrupare a capitolelor, temelor şi lecţiilor.

CORNELIA COSTESCU (matematică) : Lecţiile noastre nu trebuie să meargă pe aglomerări de informaţii, ci spre **esenţializare,** care să lase posibilitatea realizării unui dialog între profesor şi elev. Lecţia trebuie privită într-o viziune modernă încă de la pregătirea ei. Este nevoie, în această etapă, de o mai exigentă selectare a datelor, de o mai riguroasă eşalonare şi ierarhizare a problemelor pe care ne propunem să le discutăm cu clasa.

MARIA ŞENDRIUC (română) : Modernizarea lecţiilor solicită schimbarea perspectivei obiectivelor didactice. Aceasta trebuie să izvorască din cerinţele formative actuale ale învăţămîntului nostru, de la conceptul de cultură generală nu numai în înţeles contemporan, ci şi prospectiv. Să ne gîndim de cîte ori predăm o lecţie atît la eficienţa ei imediată, cît şi la măsura în care ceea ce transmitem noi va folosi viitorului cetăţean, va contribui la formarea personalităţii, a caracterului omului activ de mîine. Lecţiile noastre, mai bine zis, **modul nostru de comunicare trebuie să ofere elevilor, pe lîngă cunoştinţe, un sistem de gîndire logică, un sistem de muncă intelectuală organizată, capacitatea de a utiliza creator cele însuşite.**

MAX EGER (istorie) : Lecţia de istorie este menită să dezvolte sentimente, adeziuni, nu să pedaleze pe memorări de date, pe aglomerări de fapte nesemnificative, care se uită. Măiestria profesorului la această disciplină este să realizeze formativul prin informativ.

Principala cerinţă privind conţinutul şi finalităţile lecţiei moderne este, deci **reliefarea esenţialului.** Dar în ce constă acest esenţial? O anchetă cu privire la **esenţial,** văzut de la orizontul specialistului care lucrează la catedra universitară, de la orizontul diferiţilor profesori din şcoala generală şi din liceu şi de la orizontul elevilor ar scoate, fără îndoială, în evidenţă contradicţii deconcertante şi revelatorii în acelaşi timp. Rămîne de întreprins o asemenea anchetă... O soluţie însă se întrevede cu anticipaţie : oare nu programa analitică ar trebui să contureze clar acest esenţial, lăsînd la latitudinea profesorului selecţia cunoştinţelor şi determinarea căilor pe care esenţialul să fie integrat în formaţia fiecărui elev ?

Rezecţia structurilor atrofiate şi validarea noilor concepte

RED. : Să încercăm izolarea, depăşirea elementelor perturbatorii, deşi, recunoaştem, acestea ajung uneori să devieze întregul proces instructiv-educativ de la obiectivul său. Nu vă propunem, desigur, să priviţi lecţia „în vitro", să faceţi portretul lecţiei ideale. Am vrea să aduceţi însă validarea experienţei dv. unor concepte, forme şi metode care, în prezent, definesc tendinţele de modernizare a lecţiei.

FLORICA BRAHACIU (biologie) : Deşi întrebarea solicită validarea unor mijloace didactice am să-mi permit totuşi să mă refer, în primul rînd, la acel care le mînuieşte şi le validează. Elementul prim în realizarea unei lecţii moderne rămîne profesorul. El este cel mai în măsură să definească, să atribuie valoarea şi conţinutul, personalitatea şi eficienţa unei lecţii. În ceea ce priveşte obiectul meu, am experimentat de cîtva timp o nouă metodă : lecţia nouă o studiază elevii acasă, iar în clasă, pe baza unor întrebări, fixez jaloanele de bază şi fac completările necesare.

VERA RINGHIOPOL (franceză) : Cele mai eficiente lecţii de limbi străine sînt cele care se bazează pe conversaţie cu întreaga clasă. Manualele au rămas însă într-o structură veche de 7—8 ani, nu sînt organizate astfel încît să faciliteze o asemenea conversaţie, nu cuprind exerciţii adecvate. Pierdem mult timp cu căutarea şi selectarea unor exerciţii corespunzătoare şi cu scrierea lor la tablă.

...N AL PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT?

...alul; dar cîți îl găsim? ● După chipul și asemănarea ...siunea volumului de cunoștințe ● Notarea ritmică — ...a ● Uniformizarea ucide spiritul modern ●

MASĂ ROTUNDĂ la Liceul „TUDOR VLADIMIRESCU" din București

CORNELIA COSTESCU : Metodologia de predare trebuie, categoric, schimbată. Lecția expozitivă, ca și forma clasică de fixare nu mai au ce căuta în predarea științelor exacte. În ceea ce mă privește solicit elevii pe parcursul întregii lecții, bazîndu-mă pe cunoștințele trecute. Se declanșează astfel un flux intelectual firesc, continuu. Trebuie schimbată și modalitatea de efectuare a temelor pentru acasă.

Să dăm subiecte care să solicite nu atît un mare volum de lucru și de timp, ci calitatea în rezolvarea lor, să stimuleze gîndirea elevului, spiritul său creator, inteligența sa. Se evită astfel și compilațiile. Astfel trebuie gîndite și subiectele la teză. Întreaga acțiune trebuie însă să pornească de la restructurarea programelor. Atît timp cît acestea vor fi concepute drept un cadru rigid, libertatea de mișcare pe care o presupune, prin definiție, lecția modernă va fi foarte stînjenită.

MARIA ȘENDRIUC : Organizată în funcție de finalitățile sociale majore, lecția se poate transforma într-un dialog viu al profesorului cu clasa, într-o colaborare și o participare colectivă. O asemenea lecție ar cuprinde trei timpi de bază : I — pregătirea individuală a elevilor pe baza materialului bibliografic prezentat de profesor ; II — ora de desfășurare a dezbaterii și III — sintetizarea prin lucrări practice aplicative a celor studiate. În lecțiile pe care le predau am socotit că este bine, pentru captarea interesului, să pornesc de la un element senzațional — evident de istoriografie literară — și pe baza lui să desfășor apoi firul lecției. Sau să pornesc de la o concluzie generalizatoare, invitînd apoi elevii să desprindă elementele care au dus la respectiva concluzie.

MARIA STOICESCU (filozofie) : Am încercat și eu anul acesta un nou sistem de lecție : o predare de cîteva ore după care am făcut un seminar-discuție pe un număr limitat de probleme legate între ele, din care am desprins apoi concluziile ce se impuneau. Asemenea ore au fost mai interesante, elevii s-au simțit mai antrenați, mai angajați în discuții, participarea fiecăruia a avut mai multă personalitate, s-au emis ipoteze, opinii. Mai important îmi pare faptul că elevii au putut sintetiza, căci aceasta socotesc că este principala capacitate pe care trebuie să o creeze, prin lecție, profesorul.

CAIUS POP (română) : Problema modernizării învățămîntului și, în special, a lecției este seducătoare pentru orice profesor. În ultima vreme s-a discutat foarte mult pe această temă, mai ales în presa noastră, dar s-a pomenit prea puțin de respectarea unor principii didactice. Personal am fost derutat. Nu sînt de acord cu o serie de păreri exprimate atît în presă, cît și chiar. aici, de colegii mei. S-a afirmat, de exemplu, că lecția se poate dispensa de materialul din manual, întrucît aceasta poate fi parcurs de elevi acasă. Sistemul îmi apare cu atît mai contraindicat cu cît manualele cuprind o sumedenie de formulări greoaie și, îmi pare rău că este așa, o seamă de inexactități. Susțin însă și eu că în ultimă instanță problema modernizării și a perfecționării este cea a perfecționării noastre, a cadrelor didactice. În această privință am serioase obiecții asupra modului în care universitatea privește pregătirea viitorului profesor de română. Cursurile de pedagogie și de metodică au devenit în ultimii doi ani facultative. Studentul îl asistă în total de vreo 15 ori pe profesorul de liceu, face cîteva ore de practică pedagogică, după care este învestit să predea limba și literatura română. **Cum să predea** — începe să învețe pe propria-i piele și pe aceea a elevilor.

CRISTINA EREMIA (română): Recunoști elevii unei școli după felul în care îți reproduc o lecție : introducere, cuprins și încheiere — adică exact așa cum le-a predat-o profesorul, o reproducere mecanică, fără participare personală, fără convingere, uneori, Lecția de acest tip se cere revizuită din toate punctele de vedere. Aș vrea, în același timp, să combat o prejudecată : lecțiile de literatură nu presupun utilizarea unei mai restrînse game de mijloace moderne. Am experimentat în cadrul cabinetului metodic de literatură o serie întreagă de asemenea materiale — filme, diafilme, diverse planșe și hărți electrificate — cu rezultate foarte bune. Am cîștigat timp și interesul elevilor folosind aspectomatul și retroproiectorul, a căror prezență în dotarea școlilor se impune cu multă pregnanță.

Tehnologia didactică — virtuți și nedorite servituți

RED: Cunoaștem dotarea Liceului „Tudor Vladimirescu", știm că dispuneți de largi condiții pentru efectuarea de lucrări frontale de laborator, de mijloace tehnice audio-vizuale moderne. **Cum, unde și cît este aplicabilă în lecție noua tehnologie didactică ?**

CORNELIA BURDEA (chimie) : Organizarea în sistem a lecțiilor moderne presupune ca fiecare lecție să ofere condiții cît mai largi unei intuiri directe a fenomenelor. În felul acesta putem să le dezvoltăm capacitatea lor de asociere, de deducție. Vorbind, în acest context, despre lecția de chimie eu nu o văd desfășurată decît în laborator, cu o condiție : ca numărul elevilor să fie cît mai mic pentru a putea lucra fiecare sub îndrumarea profesorului. Așa cum se desfășoară acum lecțiile în laborator nu putem afirma că toți elevii își pot însuși materia.

ELENA ANGELESCU (engleză) : La ultimul congres internațional de lingvistică desfășurat la București s-au dezbătut multe probleme privind predarea și s-a evidențiat necesitatea laboratoarelor de limbi străine. Firește, laboratoare bine dotate, care să dispună nu numai de imprimările profesorului, ci și ale unor poeți și actori aparținînd țării a cărei limbă se predă. Am predat lecții de limbă și după teoria structuralistă folosind scheme, pe cartoane, pe tabele. De altfel, în cazul limbilor străine lecția și mai ales materialul intuitiv nu se limitează doar la incinta clasei sau a școlii.

EUGENIA NARTESCU (biologie) : În cazul lecțiilor bazate pe mijloace audio-vizuale trecem acum printr-o nouă „criză de creștere". Un număr din ce în ce mai mare de școli dispun de o tehnică audio-vizuală bine vertebrată, permițînd — cel puțin pe această cale — o largă pătrundere a noului. Materialul pentru utilizarea unor componente ale acestei tehnici este însă mult în urma necesităților. Ln inspectorate acestea există într-un singur exemplar și cum lecțiile se predau toate într-un interval restrîns de timp, „ne batem" care luăm primul pelicula respectivă. Să sperăm că o remediere a acestei stări de lucruri o vor aduce emisiunile de televiziune integrată care vor fi realizate în colaborare cu Ministerul Învățămîntului. Fac parte din colectivul de elaborare a acestora și sînt încîntată de posibilitățile pe care le oferă. Trebuie să pregătim însă integrarea lor în lecții și să lucrăm mult mai elastic cu orarul școlar, cu programarea lecțiilor în funcție de această nouă disponibilitate tehnică.

De unde luăm timp?

RED : Aplicarea majorității ideilor reliefate în discuția noastră solicită mult mai mult timp material de activitate cu elevii. S-au propus, e drept, și unele soluții care aduc un oarecare cîștig de timp. Totuși se resimte o mare criză în sfera acestei dimensiuni determinate a activității noastre. Ce propuneți ?

CONSTANTIN CIUREA (director) : Aș vrea mai întîi, să încriminez **un pantagruelic consumator din timpul lecției : sistemul de notare.** Aici există încă o adîncă ancorare în formalism, o fărîmițare a lecției, o frînă în modernizare. S-a arătat că lecția trebuie și ar putea să se desfășoare de la obiect la obiect mult mai variat. Lecția este chemată să transmită convingeri, sentimente. Cum poți face toate acestea obsedat de faptul că trebuie să notezi 5—6 elevi în fiecare oră ? Cred că sistemul de notare ar trebui revăzut și apropiat de cel folosit în învățămîntul superior. De ce nu s-ar putea introduce la unele discipline, examinări trimestriale sau chiar anuale, pe criteriul, mult discutat, al esențialului ?

MARIA BONTOI (chimie) : O lecție modernă cu caracter activ, o lecție pe bază de experimente în laborator oferă multiple momente de cunoaștere, verificare și apreciere a activității elevilor. Pot fi folosite, de asemenea, în verificare fișele programate și alte forme operative.

RED : De aici ar putea, efectiv, să rezulte o importantă rezervă de timp. Totuși ne mai trebuie...

CONSTANȚA IACOVĂȚ (matematică) : Am să mă refer strict la disciplina mea. Se poate renunța, cred, în predare la unele teoreme care se găsesc demonstrate în manual. Profesorul ar avea timp astfel să creeze la elevi un mod de a gîndi matematic, o metodă de lucru, să-i înarmeze cu un instrument de rezolvare a problemelor în diverse domenii de activitate. Posibilități de valorificare superioară oferă și studiul individual, care cred că trebuie organizat în școală, sub supravegherea profesorului.

RED : Sînteți adepta așa-numitului sistem al zilei prelungite de școală ?

C. IACOVĂȚ : Cel puțin la matematică, da. Mai ales că această „zi prelungită" înseamnă în fapt o zi redusă pentru marea majoritate a elevilor conștiincioși, dar care, nebeneficiind de o îndrumare competentă pe parcursul studiului individual, sînt obligați să lucreze, uneori, pînă aproape de miezul nopții.

SANDU MARIN : Sînt și pentru lărgirea sistemului de opțiuni al elevului, adică trecerea în categoria disciplinelor facultative a unui număr mare de discipline. Părerea mea este că, în ultimul timp, în liceul teoretic s-au îngrămădit prea multe obiecte. Este bine ca noțiunile la unele materii să se restrîngă pe linia esențialului pentru a-i putea da timp elevului să-și formeze într-adevăr o cultură generală și, în același timp, să adîncească domeniul care îl interesează. Iar unele obiecte ar putea fi facultative, în afara programului strict.

(Pentru a nu cădea noi înșine în păcatul didacticismului, pentru că pe multe planuri există o înfruntare de opinii ce rămîne deschisă și, în sfîrșit, pentru că am făcut „o fixare pe parcurs" a ideilor centrale, ne vom feri de o sinteză finală. Mai ales că **nimic nu ar fi mai periculos, prin simplism, decît să tratăm lecția drept un nod gordian.)**

M. HERIVAN
M. ROBEA

La zi

Prof. ing. Wilbert Le Page, decanul Facultății de calculatoare de la Universitatea Syracuse — New York, care face o vizită în țara noastră la invitația Academiei R.S.R., a conferențiat zilele trecute la Institutul de matematică despre folosirea calculatoarelor în predare. Oaspetele a fost prezentat auditorilor — electroniști, matematicieni, cadre din învățămînt — de către acad. Grigore C. Moisil.

O sesiune de referate și comunicări a fost organizată, de curînd, de cabinetul metodic al Liceului „Petru Rareș" din Piatra Neamț. Tematica referatelor : „Învățarea prin descoperire".

La Căminul cultural din comuna Fîntînele, județul Prahova, a avut loc o emoționantă întîlnire între pionierii din localitate și poetul Mihai Negulescu, membru în Comitetul Executiv al Consiliului Național al Organizației Pionierilor, redactor șef al revistei „Cutezătorii". Cu acest prilej a avut loc un concurs intitulat „Extemporal-Cutezătorii".

În sala de pictură a Muzeului din Rîmnicu-Sărat, este vizitată cu mult interes expoziția de grafică a elevei Veronica Dumitrache. La a treia expoziție, autoarea demonstrează un progres vizibil prin depășirea simplelor exerciții și prin evoluția spre imagini de o autentică vibrație a liniilor și culorilor.

Un grup de elevi ai Școlii generale de 10 ani nr. 1 din comuna Poduri, județul Bacău, a străbătut recent, într-o instructivă excursie, masivul Ceahlăului. Excursioniștii și-au putut confrunta, „pe viu", cum ne informează profesorul Alexe Bujor, numeroase cunoștințe privind istoria mai îndepărtată și mai apropiată a locurilor, realizări economice importante din anii noștri.

Pentru a veni în sprijinul elevilor și studenților care au în programa analitică de învățămînt studiul operei poetului George Bacovia, la muzeul memorial care îi poartă numele (str. George Bacovia nr. 63, sect. 5, București), se organizează lecții deschise în fiecare marți și joi, între orele 11—14; 16—19, cuprinzînd teme cu material audio-vizual, din opera poetului, susținute de către profesori, scriitori, critici literari.

O prezență inedită în frontul publicațiilor științifico-didactice își anunță, chiar de la începutul anului 1972, revista Limbă și literatură. **Menținîndu-și aceeași periodicitate de apariție — trimestrial — publicația Societății de științe filologice va include, în fiecare volum al său, un material substanțial privind pregătirea pentru examenele de definitivat, gradul II și gradul I, precum și rubrica „Tehnologia instruirii". Deschiderii largi spre problemele modernizării învățămîntului — realizată pe plan tematic — i se adaugă și cuprinderea în revistă a problemelor predării limbii și literaturii române la clasele I — IV, incluzînd-o astfel în materialul bibliografie de bază al învățătorilor.**

Cu un bogat material vizînd direct modernizarea predării, se vor prezenta cititorilor în noul an și volumele Limbile moderne în școală **— apariție semestrială — ca și volumul** Studii de literatură universală.

Revista „Amfiteatru" publică cu regularitate un mare număr de pagini consacrate creației literare și artistice a elevilor din toate școlile și liceele țării. Aici apar articole ce se adresează în primul rînd studenților și elevilor, într-o formulă publicistică modernă — prin rubrici variate și atrăgătoare.

Meditații asupra „meditatorului"

În fiecare dimineață școala cheamă mulțimea de copii, pe slujitorii ei. Îi simți parcă răsuflarea, bătaia inimii, ca unei ființe. Din ritmul pașilor zorind, din glasurile cristaline, din precipitarea gesturilor zglobii, oricine poate citi efervescența optimistă a muncii de luminare ce pulsează între zidurile ei. Memoria retinei păstrează acea imagine matinală a șirurilor tinerești, care asemenea unor panglici mișcătoare se deapănă prin porțile larg deschise pentru a se risipi și iarăși a se aduna în clasele lor, în băncile lor. Aici impetuozitatea se mai domolește, lăsînd loc emoției și concentrării ce însoțesc truda cu mintea, cu condeiul și cu cartea. Și apoi... în acest ritual zilnic, cîte planuri nu se înfiripă, cîte vise cutezătoare și cîte idealuri nu încolțesc în inimile ce zvîcnesc sub uniforme!? Dar traiectul devenirii lor nu e de loc uniform. Unele prind glas, țîșnesc și urcă în ierarhia școlară, altele mocnesc timide așteptînd un imbold dinafară, o încurajare mai stăruitoare, pe cîtă vreme unele se pierd, fără a fi avut parte de vreun gest de recunoaștere.

Iată de ce mă întorc către profesor, către omul de la catedră, către omenia lui de care depinde în copleșitoare măsură împlinirea fiecărui tînăr aflat pe băncile școlii.

Cît de aproape este profesorul de năzuințele discipolilor săi, în ce măsură exemplul, efortul și grija lui îl ajută pe fiecare tînăr să devină ceea ce poate deveni este, cred, prima chestiune la care sînt chemați să răspundă în momentul de față oamenii școlii. E sensul cel mai profund al eticii noastre profesionale, care se desprinde din recentele documente de partid, din înalta chemare a secretarului general adresată educatorului comunist. Criteriul valorii profesorului din acest unghi ar trebui elucidat.

„Cum e învățătorul așa e și poporul", spunea profesorul Simion Mehedinți. Într-adevăr școala trăiește prin profesori, așa cum o slujesc ei, atît cît o prețuiesc ei. Se gîndesc oare „meditatorii" cît de mult se știrbește prestigiul școlii prin practica hipertrofică a meditațiilor? Că fac un imens deserviciu instituției pe care ei înșiși sînt chemați s-o slujească? Dacă e nevoie de o școală paralelă pentru accesul tineretului pe treptele superioare ale învățămîntului atunci, desigur, calitatea muncii lor în școală stă sub semnul îndoielii.

Dacă dominanta caracteristică a școlii noastre este deschiderea către viață, receptivitatea față de comenzile sociale și față de împlinirea personalității tinerilor, dacă multe fenomene vicioase au ieșit definitiv din circuitul vieții noastre școlare, nu este mai puțin adevărat că mai persistă mentalități și atitudini perimate, că generația tînără e rău servită de unele cadre didactice.

Figura dascălului prăfuit, opac și abuziv n-a dispărut cu totul din peisajul nostru școlar. În tiparele Domnului Vucea, ale dascălului Nicolae Conta, sau ale lui Marius Chicoș Rostogan, cel plăsmuit de Caragiale, încap încă destui dascăli din vremea noastră. După cum ne informează năstrușnicul elev Ion Creangă, la școala din Fălticeni nu se cereau cunoștințe prea zdravene, ci „galbeni, stupi, oi, cai, boi și alte bagateluri de alde astea prefăcute în parale și date plocon catihetului". Cît privește sistemul de predare era „numai de mîntuială"..., „un cumplit meșteșug de tîmpenie".

Domnul Vucea a rămas întipărit în memoria școlarului Delavrancea prin caracterul lui brutal și apucător, prin felul cum își alegea favoriții în funcție de serviciile pe care i le făceau. Dintre elevii care ajungeau la privilegiul de a-i face coșnița se recrutau premianții și monitorii, investiți cu prerogativa de a teroriza clasa.

Dacă astăzi nu se mai dau stupi, cai și oi pentru a pătrunde în școală și nu mai există monitori, acționează însă alte practici care traduc în fond aceleași carențe. Azi avem în schimb meditațiile și armata obscură de meditatori. În școală se disting ușor. Sînt primii care lasă catalogul după ce s-a sunat și nu se mai arată printre elevi. Fenomenul meditațiilor e binecunoscut prin proporția și efectul lui pernicios. Inechitatea lui atinge bugetul părinților, promovarea valorilor în școală, integritatea examenelor și concursurilor, lezează onestitatea și demnitatea corpului profesoral, zdruncină însăși semnificația etică a meseriei noastre.

Un ordin recent al ministrului învățămîntului „interzice personalului didactic să acorde meditații elevilor din unitățile în care funcționează, în afara cadrului organizat și aprobat de conducerea unității".

Foarte bine, vor spune imperturbabil unii „meditatori". Chestiunea se poate aranja simplu. Și așa se face că elevii devin o clientelă plasată de la unul la altul, fără ca veniturile ilicite să sufere vreo schimbare.

Iată de ce, pentru stăvilirea unui atare fenomen măsurile administrative nu ajung. Este nevoie de efortul susținut al conducerilor de școli și al profesorilor cinstiți, chemați mai mult ca oricînd să acționeze ferm în spiritul eticii și echității socialiste. Nu este îngăduit să nedreptățim copiii dotați pentru că nu au cu ce plăti meditatorii pentru a intra în liceu sau în facultate. Este o gravă inechitate să se frîneze ascensiunea copiilor de țărani sau ai acelora care locuiesc în orașe mici, unde nu există cadre universitare care să fie angajate ca meditatori în schimbul unor sume exorbitante. Trebuie să punem capăt cu toată severitatea practicilor mercantile și traficului de influență în învățămînt. Este condamnabil de înjositor să-ți comercializezi cunoștințele în afara școlii și apoi să faci intervenții pentru candidatul pe care l-ai dopat.

Scriind aceste rînduri, am în minte imaginea luminoasă a numeroși profesori cu care am lucrat și care ani de-a rîndul veneau la ora 7 dimineața și în zilele de vacanță pentru a-i pregăti suplimentar pe elevii rămași în urmă și pe cei care învățau pentru bacalaureat.

Figura unui profesor de matematică îmi stăruie cu deosebire. Nu dădea niciodată meditații particulare, nici elevii lui nu aveau nevoie de meditatori. Pregătirea lui excepțională, grija prevenitoare față de cei slabi, orele suplimentare de probleme și de îndrumare a muncii independente a elevilor îi asigurau cele mai bune rezultate. Doi dintre premianții etapei naționale a Olimpiadei din 1970 au fost elevi din clasa lui, a XII-a B. Întrebîndu-l o dată de ce refuză atît de categoric să accepte meditații în afara școlii mi-a răspuns pe un ton imperativ: „Nu pot să-mi cobor demnitatea". Într-adevăr, satisfacția pe care i-o dădea munca cu elevii lui, rezultatele pe care le obțineau fiii unor familii modeste, care înțelegeau să se străduiască după modelul dascălului lor, străbătînd cu ei căile cunoașterii, nu se putea înlocui prin banii încasați de la părinți, oricît de mulți ar fi fost.

Deunăzi l-am întîlnit la un stand de cărți pe unul din foștii lui elevi, acum student la electronică. Am evocat crîmpeie din școală. „În clasa cui ai fost"? La asemenea întrebare se răspunde cu numele diriginte-lui. Băiatul, cu un fel de tresărire mi-a răspuns — „În clasa tovarășului profesor Toma. L-am avut la matematică. Pot spune că e profesorul care a intrat în biografia mea".

Am reflectat mult asupra acestei fugare conversații. Ce mare lucru e să călăuzești pașii unui tînăr frămîntat de propria-i realizare, să-i întemeiezi viitorul pe cunoștințele tale, să intri în biografia lui!

Deschidere umană, receptivitate, capacitate de rezonanță, dăruire, orice nume i-am da, această dimensiune a profesorului mi se pare esențială. Poate mai mult ca în orice domeniu, omenia, elanul romantic, revoluționar, de care vorbea la recenta plenară secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este cea mai înaltă menire a profesorului chemat să facă educația comunistă a tineretului în cea mai completă accepțiune. Acest romantism ni-l insuflă și ni-l întreține prezența proaspătă, tinerețea elevilor noștri, ni-l dictează sensul însuși al profesiei noastre.

ZINA SÎRBU

Pedagogie negativă

Un liceu m-a invitat să fac o conferință elevilor săi. Experiența pe care am avut-o mi-a arătat că elevii își pun unele întrebări și că ar vrea să aibă răspuns la acele întrebări, întrebări care se nasc în mintea lor privind calculatoarele electronice, folosirea calculatoarelor electronice și a metodelor matematice în diferite tipuri de cercetări, în economie, în inginerie, în studiile umanistice și altele. Elevii sînt informați, se pregătesc, întrebările lor dovedesc nivelul lor ridicat. Îmi face plăcere să le răspund. Cred că și ei profită din aceste întîlniri.

Atunci cînd am fost invitat de un liceu din Capitală, am comunicat directoarei că, decît să fac o conferință în care să le spun eu ceea ce voiam să le spun, m-ar fi interesat și pe mine și, probabil, și pe ei, să le răspund la întrebările ce mi le vor pune. De altfel, astfel de întîlniri am avut mai multe cu studenții de la diferite facultăți și ele s-au dovedit întotdeauna interesante. Mi s-au fixat ziua, ora și sala — o sală încăpătoare pentru peste 600 de elevi. Ajuns la liceu însă am aflat că se schimbase destinația acelei săli, la acea oră, și că eu nu voi mai avea de discutat decît cu vreo 200 de elevi. Dacă aș fi acceptat această schimbare de sală ar fi însemnat că sînt de acord ca o anume înțelegere să se calce. După părerea mea acesta ar fi fost un act de pedagogie negativă. *Iată de ce am arătat celor care mă invitaseră că nu vreau să fac acest gest de pedagogie negativă și le-am oferit să schimbăm ziua cu o alta.*

Sînt informat că nu li s-a comunicat motivul pentru care n-am ținut conversația. Ci li s-a spus că ea nu a avut loc pentru motive independente de voința noastră. Iată un alt act de pedagogie negativă, *fiindcă copiii, cu siguranță, vor fi aflat adevărul (adevărul nu se poate ascunde niciodată) și în acest fel vor fi învățat de la profesorii lor că minciuna este un act permis.*

GR. C. MOISIL

Petrașcu

Autoportret

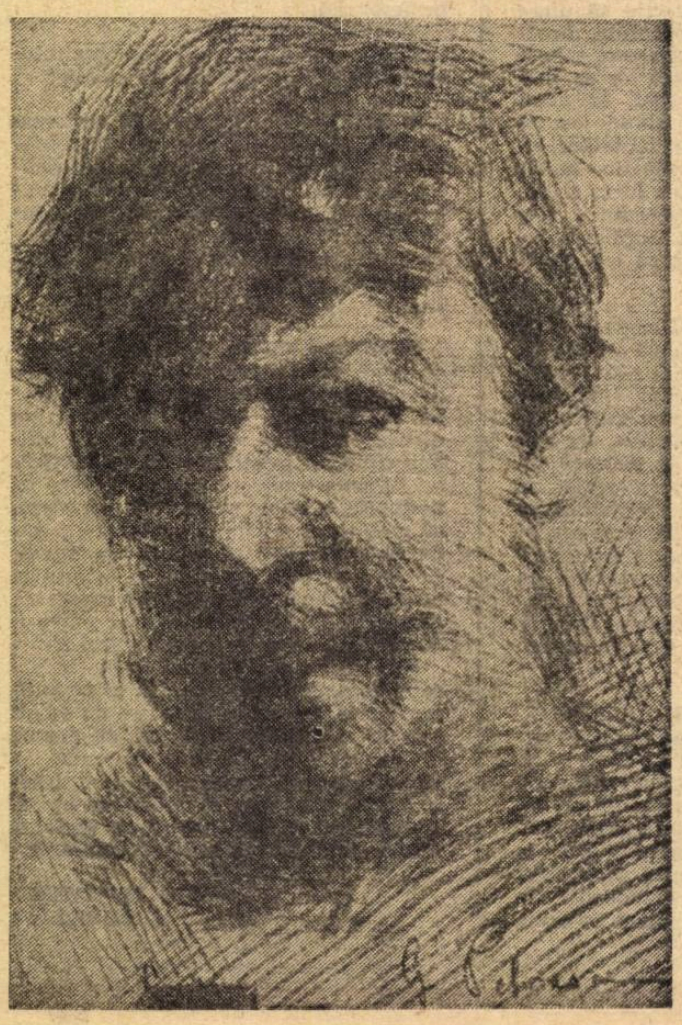

A apărut

în supliment la revista noastră

broșura:

PROGRAMELE

concursului de admitere în liceu pentru anul școlar 1972–1973

Broșura poate fi procurată de la toate debitele și centrele de difuzare a presei

Sînt pregătite pentru tipar „Programele examenului de bacalaureat — sesiunile anului 1972".

TEATRU

Confruntări de generaţii

Nu avem un clasicism propriu-zis. Ceea ce din necesităţi didactice sau cu aproximaţie logică numim astfel nu este decît romantism întîrziat. Generaţia de la 1848, care a creat o naţiune (la noi, ca şi la germani şi în oarecare măsură la italieni, „intelighentsia" a avut rol formativ de neam), generaţia de la 1848, spuneam, romantică prin temperament şi prin climatul european în care se dezvolta, nu a trebuit să dea bătălii Hernani cum dăduse generaţia 1830 în Franţa. Totul devenea în mod firesc romantic şi era acceptat ca atare. Au fost desigur şi ecouri întîrziate ale clasicismului care la noi nu avusese niciodată prilejul să devină tiranic („Romantismul din prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost esenţial **deschis** în România, căci el nu s-a născut ca o reacţie împotriva unui clasicism declinant şi dogmatic" — **Matei Călinescu** în **„Clasicismul european"**). „Fîntîna Blanduziei", operă de maturitate a lui Vasile Alecsandri, este în felul ei vlăstar tardiv al epicureismului horaţian, dar în egală măsură expresia unui echilibru moral clasic în structura lui, deşi grefat pe un moment de viaţă, particular.

Aşa cum a fost scrisă, în zorile teatrului nostru original, piesa păstrează, în surprinzătoarea ei tehnică, aroma unei mobile vechi. Meritele ei în desfăşurarea literaturii noastre dramatice au sporit prin şirul de magnifice interpretări care înălţau respectivele spectacole. A fost o vreme în care a fi jucat rolul Gettei, bunăoară, era un titlu de noblеţe pentru o tînără actriţă şi nu vedem de ce această obişnuinţă s-ar cuveni întreruptă.

În orice caz, iniţiativa de a deschide stagiunea 1971—1972 cu piesa lui V. Alecsandri cinsteşte conducerile teatrelor Nottara din Bucureşti, Naţional din Iaşi, precum şi a Teatrului din Braşov.

Ne-a plăcut să considerăm coincidenţa ca un pretext de întrecere şi ne-am propus să vorbim, comparativ, despre cele trei spectacole. Deocamdată am reţinut din spectacolul ieşean, singurul pe care deocamdată l-am văzut, trei elemente remarcabile : a) **regia :** Nic. Moldovanu, b) **scenografia :** Traian Niţescu, c) **Neera :** interpretată de Carmen Barbu...

Dincolo de spectacolul propriu-zis, asupra căruia cu alt prilej vom insista, simţim însă nevoia de a semnala interesul cu care o sală în majoritatea ei juvenilă urmărea spectacolul de premieră. Nu erau de formă aplauzele prelungite ale asistenţei, aplauze care încheiau ceasuri de atenţie şi delectare. Lumea, plictisită de „experienţe" şi de „laboratoare", gusta în mod neîndoielnic un teatru care nu era străin de om, care nu întorcea spatele culturii şi care cinstea trecutul în esenţele lui valabile. Firesc că efortul ar trebui continuat. Studenţimea universitară, elevii şcolilor superioare, liceeni, s-ar cuveni să participe la această liturghie laică, să se împărtăşească din tot ceea ce generaţiile lui Nottara şi ale lui State Dragomir au transmis celor de astăzi.

Personal, am simţit nevoia să participăm cu prilejul acestei deschideri de stagiune la sărbătorirea celor 150 de ani de la naşterea lui V. Alecsandri şi a celor 75 de ani ai celei mai frumoase şi nobile clădiri de teatru din ţară.

Am plecat de la spectacol cu emoţia şi cu sentimentul pios al regăsirilor. N-am regretat jumătatea de secol care aritmetic ne despărţea de anii multora dintre vecinii noştri din sală ; satisfacţia de a constata că reacţiile **lor** nu erau deosebite de cele care fuseseră pe vremuri ale **noastre** compensa greutatea deceniilor.

Orişice tinereţe este iconoclastă şi nu totdeauna atentă la calitatea „icoanelor" pe care le fărîmă. Cea de astăzi caută prilejuri de înălţare. Să nu i le refuzăm.

N. CARANDINO

FILM

Unchiul Vania

Ideile preconcepute împiedică de multe ori pe om să fie cu adevărat receptiv la o imagine nouă adusă asupra unei opere despre care s-a fixat o anume părere. Această remarcă este confirmată de majoritatea judecăţilor emise asupra filmului lui Andrei Mihalkov-Goncealovski după piesa lui Anton Pavlovici Cehov, „Unchiul Vania", care văd în filmul de faţă o ecranizare fidelă a piesei. Sîntem tentaţi să spunem că însuşi regizorul a insinuat cu bună ştiinţă o falsă pistă spre interpretare comodă, în linia tradiţională a interpretărilor emise asupra textului cehovian. Aparent totul se desfăşoară în litera textului ca şi cînd regizorul n-ar fi făcut altceva decît să-l transpună în imagini.

Şi totuşi, în viziunea lui Mihailkov-Goncealovski, unchiul Vania este altceva decît blîndul şi resemnatul sacrificat care se revoltă o dată pentru ca apoi să se retragă în găoacea în care moţăise pînă atunci. Alegerea lui Smoktunovski în rolul unchiului Vania este singură în măsură să spună foarte mult despre cum vede regizorul eroul cehovian. Actor frămîntat de o neliniştе incendiară, aducînd ceva din demonismul personajelor dostoievskiene, Smoktunovski încarcă personajul cu o stare de criză care ameninţă permanent să se dezlănţuie şi care dezlănţuită va provoca ruperea iremediabilă a fragilului echilibru în care trăiau cei de la conacul lui Serebreakov.

Acţiunea se desfăşoară în film într-un spaţiu închis, fără legături cu exteriorul, creînd sugestia unei vieţi care se sufocă, a unui gol de existenţă. Unchiul Vania are faţa acoperită mereu de broboane de sudoare ; acelaşi, în timpul somnului se sufocă şi se trezeşte să-şi mai ude gîtlejul, iar celelalte personaje se vaită ades de zăduf. Casa este şi ea atinsă de degradare, acoperişul este spart şi apa ajunge destul de uşor şi de abundent înăuntru, uşile scot un scîrţîit obsedant şi insuportabil.

Se spune, în piesă, că venirea familiei Serebreakov a dereglat mecanismul vieţii celor de la conac, dar de fapt această venire risipeşte inerţia în care-şi duceau viaţa cei de aici şi dilată starea de atenţie a personajelor, făcîndu-le să înregistreze pulsul adevăratei existenţe. Prezenţa Elenei Serebreakova dezlănţuie pasiunile adormite ale unchiului Vania şi ale doctorului Astrov. Asistăm la o ultimă zvîcnire spre viaţă a celor doi bărbaţi. Refuzul Elenei de a împărtăşi sentimentele lui Vania îl face pe acesta să înţeleagă adevărata prăpastie care îl desparte de viaţă. Revolta lui este revolta omului care a realizat lipsa oricărui sens al existenţei şi care nu are altceva de făcut decît să-şi aştepte resemnat sfîrşitul. Unchiul Vania trăieşte acum conştient absurditatea întregii sale vieţi.

Andrei Mihalkov-Goncealovski este interesat mai ales de criza existenţială a personajelor, generată de absenţa sensului vieţii, estompînd tonul de duioasă iertare cu care-şi învăluie Cehov eroii.

Un film care nu trădează substanţa operei, ci o adînceşte, esenţializînd-o, un film care descoperă modernitatea oricărei opere adevărate şi durabile.

STERE GULEA

TELEVIZIUNE

Înţelegeri

Nu cu multă vreme în urmă, duminică de duminică, în jurul orei 11, pe micul ecran se petrecea un fenomen straniu : o emisiune de muzică simfonică. Oră nepotrivită pentru un lucru ce se voia instructiv cu tot dinadinsul. Unde mai pui că vechea prejudecată a „muzicii grele" îi făcea pe mulţi complexaţi „de sîciitură" să închidă televizoarele. Emisiune pentru melomani, cam aşa o doreau cei ce o programaseră, deşi, e ştiut că melomanii preferă, dacă nu să meargă la concerte, cel puţin să asculte impresiile pe disc, „curate". Deci nici melomanii, dar nici „nepricepuţii" nu prea se înghesuiau la această emisiune, ajunsă în virtutea unei inerţii birocratice, simplă formalitate în programul de duminică. Iată însă că, de cîteva săptămîni, la aceeaşi oră, lucrurile s-au schimbat esenţial şi tot mai mulţi sînt aceia care urmăresc concertele-lecţii ale nemaipomenitului dirijor Leonard Bernstein. **Să înţelegem muzica,** aceasta e titlul emisiunii de excepţională savoare şi, de ce să nu recunoaştem, de înţeles înţelege fiecare cît poate, nimeni nu se va trezi avînd cultură muzicală peste noapte. Important însă este că datorită atractivităţii, simplităţii lecţiilor lui Leonard Bernstein **vrem să înţelegem muzica.** Nu ne mai sperie marile orchestre simfonice, dirijorii, termenii „tehnici" etc. Am văzut că se poate explica muzica şi simplu, pe înţelesul copiilor şi chiar pe al celor mari, care nu toţi (cei mai mulţi) au avut pian cu coadă acasă. Astfel trebuie, deci, să se realizeze mult dorita apropiere a marelui public de muzica simfonică pentru a se ajunge să se spună nu „muzică grea" ci muzică, pur şi simplu, marea şi adevărata muzică a lui Beethowen, Haydn, Bach, Brahms...

Şi nu întîmplător, după ce am vorbit despre muzică, aş dori să vorbim puţin şi despre tenis, despre „maratonul" din sala „Pierre de Coubertin" încheiat cu splendida victorie a lui Ilie Năstase. Sport „de elită" în trecut, cu o costumaţie aproape aristocratică în alb imaculat, tenisul de cîmp, datorită transmisiilor din ultima săptămînă (excelent comentator acest ardelean, Ion Ţiriac) şi, mai ales, copilul lui teribil „Nastaz" a ajuns astăzi, măcar în intenţie deocamdată (lipsesc terenurile), sport de masă. Îl joacă în stradă copiii, cu palete de lemn ce amintesc ţurca, cu mingi de cauciuc, între linii strîmbe trase cu creta. Şi ne gîndim dacă pînă una alta, pentru că aceşti copii vor să joace tenis oricum, nu s-ar putea amenaja în şcoli (acolo unde există posibilităţi) terenuri modeste de tenis, cu cîteva rachete, cu mingi... chiar şi pe asfalt ! Nu de altceva, dar trebuie să ne gîndim şi la cine va veni, mîine-poimîine, în locul minunatului nostru Iliuţă.

IULIAN NEACŞU

Extemporal: radioşcoala

Am făcut un sondaj la Liceul „Nicolae Iorga" din Brăila în legătură cu emisiunile radioşcoală. Două clase de elevi au fost solicitate să-şi spună părerea despre conţinutul acestor emisiuni, despre măsura în care ele ajută la însuşirea şi completarea cunoştinţelor, despre neajunsurile pe care le-au constatat. I-am întrebat, firesc, şi ce-ar dori de la emisiunile respective.

Nu mi-am propus ca pe baza răspunsurilor primite să fac o analiză a radioşcolii şi nici să trag concluzii generalizatoare. Vreau numai să punctez cîteva din opiniile elevilor — beneficiarii direcţi ai acestei iniţiative luată cu cîţiva ani în urmă de Radioteleviziunea noastră.

Grupate, opiniile lor ar fi următoarele: Radioşcoala — alături de teleşcoală — *(în concurenţă, teleşcoala cîştigă din ce în ce mai mulţi audienţi)* este un auxiliar necesar, binevenit. Elevii o aşteaptă *în fiecare vineri la ora 15,30 cu interes „cu creionul în mînă şi caietul în faţă",* pregătiţi să asculte lucruri pe care nu le aud în *clasă. Şi,* de cele mai multe ori, interesul le este satisfăcut.

Bune, reuşite, apreciate sînt, după opinia elevilor chestionaţi, mai ales „lecţiile" de fizică, de matematică, de limba şi literatura română, de geografie cînd sînt ţinute, cum e cazul de cele mai multe ori, de profesori şi conferenţiari universitari, de oameni de ştiinţă sau artă de prestigiu, de profesori de elită ai şcolilor noastre. Aceasta le conferă o înaltă ţinută ştiinţifică, le asigură un bagaj informaţional consistent şi competent. În ceea ce priveşte obiecţiile, ele vizează atît conţinutul, cît şi modul de organizare al emisiunilor radioşcolii.

Mai întîi, o obiecţie generală: lecţiile radioşcolii nu sînt corelate cu cele ţinute la clasă. *Uneori problemele prezentate le repetă aidoma pe cele de la curs, nu vin cu nimic în plus. Ca şi cum s-ar citi din manual lecţia respectivă.*

Încă un aspect subliniat, în special, de elevii claselor mai mici: abundenţa exagerată de termeni, de noţiuni, de expresii grele neexplicate, ţinuta prea de nivel universitar a unor lecţii ce se adresează elevilor şcolii generale.

La capitolul doleanţe am reţinut următoarele: lărgirea domeniilor tematice ale radioşcolii. Elevii doresc şi lecţii de istorie şi de istoria artei, doresc să li se vorbească despre astronautică şi cibernetică, despre probleme de sociologie, etică şi estetică. În general, despre lucruri despre care nu aud sau aud puţin în clasă.

Unanimă este dorinţa elevilor ca difuzarea radioşcolii să se facă în altă zi şi la altă oră — sîmbătă sau duminică, la orele 17 sau 18. Mulţi cer difuzarea radioşcolii şi în vacanţe.

Pe scurt, acestea sînt opiniile elevilor.

MONICA VERDEŞ

Paciurea

Portret

CASELE CORPULUI DIDACTIC

Centre pentru educarea educatorilor

Instituții polivalente, capabile să organizeze o gamă largă de acțiuni privind perfecționarea, informarea și documentarea științifico-didactică a corpului profesoral, schimburi de experiență pe tema modernizării învățămîntului și, în același timp, să asigure condiții pentru petrecerea activă a timpului liber — iată în ce concepție au fost create **casele corpului didactic,** spre ce obiective își orientează acestea activitatea.

În centrul acțiunilor întreprinse de casele corpului didactic se impun ideile de mare valoare teoretică și practică ale dezbaterilor de partid din perioada iunie-noiembrie, în primul rînd, tezele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au dat o mare profunzime și dinamică întregii activități de educație ideologică, etică și de echitate socială, deschizînd implicit noi și ample perspective **educării educatorilor.** O orientare pozitivă a dovedit pe această linie, Casa corpului didactic din București, care, în strînsă colaborare cu cabinetul municipal de partid, a inițiat o serie de consultații pe teme ca „Problema contradicțiilor în etapa actuală de dezvoltare a societății noastre ; contribuția P.C.R. la dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii revoluționare privind evitarea transformării contradicțiilor în conflicte antagoniste", consultații utile atît în predarea disciplinelor din domeniul științelor sociale, cît și pentru orientarea ideologico-politică de ansamblu a cadrelor didactice. Manifestări similare au fost organizate la casele corpului didactic din Constanța și Timișoara.

Există indicii certe că multiple acțiuni pedagogico-didactice și științifice de specialitate inițiate de unele case ale corpului didactic cum ar fi, de pildă, cele din Iași, Craiova și Pitești au integrat eficient aceste instituții în ansamblul forurilor care concură la perfecționarea multilaterală a cadrelor didactice, la ridicarea pe o treaptă superioară a procesului de educare a tinerei generații și de modernizare a procesului de învățămînt. La Iași, de pildă, inspectorii și metodiștii acordă, săptămînal, în cadrul casei corpului didactic, consultații privind problemele actuale ale predării diferitelor discipline de învățămînt, iar cercetătorii filialei Institutului de cercetări pedagogice îi sprijină pe diriginți pentru a-și însuși tehnica testării în domeniul orientării școlare și profesionale a elevilor. Cabinetele și laboratoarele model a căror activitate a fost pusă sub egida caselor corpului didactic au devenit valoroase centre metodice pentru însușirea tehnologiilor didactice moderne. Dacă adăugăm la aceasta ciclurile de simpozioane și expuneri organizate cu concursul unor specialiști de prestigiu de la catedrele universitare și din cadrul institutelor de cercetare științifică, dezbaterile și schimbul de experiență privind noile achiziții incluse în profilul științelor, caracterul novator al unor experimente din sfera psiho-pedagogiei și didacticii, experiența și perspectivele introducerii muncii ca disciplină de învățămînt și utilizării acesteia ca pîrghie educativă, realizăm o imagine cuprinzătoare a ceea ce înseamnă, în prezent, casele corpului didactic pentru perfecționarea științifică și metodică a celor ce muncesc la catedră.

Remarcabil apare în acest sens și rolul de catalizator al activității de cercetare științifică și pedagogică pe care-l îndeplinesc unele case ale corpului didactic, ca de pildă, Casa corpului didactic din Tîrgoviște, care a și debutat prin organizarea unei sesiuni de referate și comunicări ale corpului profesoral și își continuă activitatea sub semnul stimulării acelorași preocupări creatoare. Continuînd și ridicînd la nivelul solicitărilor contemporaneității o activitate cu vechi și valoroase tradiții în rîndul educatorilor noștri, unele case ale corpului didactic inițiază acțiuni editoriale dintre cele mai meritorii. Culegerile de studii și lucrări artistice intitulate : „Tribuna școlii argeșene", „Școala bîrlădeană", „Școala prahoveană", culegerea de materiale și referate metodice apărute recent la Iași, ca și alte volume similare editate sub egida

Într-unul din cabinetele metodice ale Casei corpului didactic din București

caselor corpului didactic, pun în valoare și stimulează activitatea științifică literară și artistică a învățătorilor și profesorilor, dau noi fundamente statutului profesional și intelectual al întregului corp didactic.

Vorbind despre polivalența activității caselor corpului didactic, despre rolul lor în inițierea și desfășurarea unor valoroase acțiuni cultural-educative, de petrecere a timpului liber, nu putem trece cu vederea ponderea și valoarea activităților desfășurate în prezent de unele formații corale și orchestrale ale cadrelor didactice—cum sînt, de pildă corurile premiate ale sindicatelor de învățămînt din Bistrița și Oradea — activitățile de cerc, dezbaterile pe teme literare și artistice, excursiile colective organizate în țară și peste hotare. Prin toate aceste acțiuni, casele corpului didactic îndeplinesc activ atribuțiile înscrise în regulamentul de organizare și funcționare privind rolul lor ca **„instituții pentru activitatea politico-ideologică și cultural-educativă a sindicatelor din învățămînt".**

Marcînd abia un început, desigur că în fața activității caselor corpului didactic există numeroase solicitări care așteaptă răspuns în viitorul cel mai apropiat, numeroase zone ce se cer prospectate. Pe primul plan al orientărilor de viitor se cuvin situate acțiunile menite să definească profilul și ținuta etică a cadrelor didactice. Se impune, de asemenea, ca mergînd pe linia unor imperioase solicitări — și în funcție de experiența cîștigată de pe acum în cîteva județe — casele corpului didactic să-și difuzeze acțiunile și în mediul rural, să-și țină porțile larg deschise către informarea și documentarea cadrelor didactice din școlile sătești.

Concomitent cu acțiunile organizate, conducerile caselor corpului didactic vor trebui să manifeste o asiduă preocupare pentru dotarea cu bunuri de inventar, aparate și instalații didactice, aparate de multiplicare, material bibliografic de actualitate, care să le permită satisfacerea solicitărilor diverse și multiple adresate lor de cadre didactice de pe tot cuprinsul județelor. În acest sens, desigur, sindicatele din învățămînt vor avea posibilitatea să dea dovoda întregii lor capacități de sprijin și de mobilizare a resurselor de care dispun.

Rezultatele obținute pînă în prezent atestă posibilitățile caselor corpului didactic, pentru ca, sprijinite de organele locale de partid, sindicale și de învățămînt, să-și manifeste pe deplin polivalența științifico-didactică și cultural-educativă în fața unor cerințe majore și mereu sporite ale învățămîntului.

MARIA STĂNESCU

Bilanț rodnic

Reluînd o frumoasă tradiție a învățămîntului românesc, în urmă cu doi ani, au luat ființă casele corpului didactic. Printre primele, s-a numărat atunci Casa corpului didactic din București. Bogata și interesanta activitate a acestei instituții a transformat-o repede într-un nucleu metodic și științific, menit să asigure slujitorilor școlii o temeinică documentare de specialitate și un intens schimb de experiență. Pentru a cunoaște cîteva din variatele forme de organizare și conținutul tematic al activității Casei corpului didactic din Capitală, ne-am adresat profesoarei **Sofia Puș-cașu,** inspector general al Inspectoratului școlar al municipiului București

— Pornind de la sarcinile pe care știm cu toții că le au casele corpului didactic, de la faptul că ele trebuie să răspundă unor cerințe de perfecționare continuă a cadrelor didactice, vă rugăm să ne spuneți ce criterii au stat la baza concepției și elaborării planului de muncă al Casei corpului didactic din București.

— Casa corpului didactic și-a organizat activitatea pe baza unor planuri anuale întocmite în strînsă concordanță cu obiectivele și sarcinile etapelor școlare, concretizarea acțiunilor fiind realizată prin planuri lunare publicate și difuzate în toate unitățile de învățămînt. Prin conținutul lor tematic și prin variatele modalități de realizare, activitățile desfășurate au contribuit la pregătirea politico-ideologică și la perfecționarea cadrelor didactice, la informarea lor științifică, pedagogică și metodică de specialitate. Am căutat să realizăm un larg schimb de opinii, să prezentăm experiențe valoroase din școli și să acordăm consultații profesionale cadrelor didactice tinere. Ne-am propus, dar am realizat în mai mică măsură, să antrenăm cadrele didactice în activitățile cultural-educative desfășurate în cadrul Clubului sindicatelor din învățămînt, care s-a integrat în Casa corpului didactic. Pentru a cunoaște preferințele diferitelor categorii de cadre didactice, Inspectoratul școlar a întreprins la începutul fiecărui an școlar o largă acțiune de consultare, adunînd sugestii, observații și propuneri

— Ce forme de organizare s-au folosit pentru realizarea acestei activități variate, diversificate și bogate în conținut ?

— Pentru a crea condiții favorabile desfășurării activităților pe specialități, la sediul Inspectoratului școlar s-au organizat 10 cabinete metodice. Ele dispun de material documentar, de cărți și de reviste de specialitate. Aici, se prezintă periodic materiale didactice confecționate de profesori, se organizează discuții cu responsabilii cercurilor pedagogice și cu membrii comisiilor metodice, se acordă consultații și se realizează schimburi de experiență, se elaborează caiete metodice, precum și buletine de informare bibliografică.

În realizarea planului de activitate am colaborat cu institutele de învățămînt superior, cu Institutul central de perfecționare a personalului didactic, cu Institutul de cercetări pedagogice, cu societățile științifice, cu Uniunea scriitorilor și cu Universitatea populară. Numeroși activiști de partid, academicieni și oameni de știință, cadre didactice universitare și din învățămîntul de cultură generală au contribuit prin expuneri, conferințe și comunicări la informarea politică și la perfecționarea profesională a cadrelor didactice.

În cei doi ani de activitate s-au organizat peste 650 de acțiuni dintre care : 250 de conferințe, 110 discuții și consultații, 40 de schimburi de experiență, la care se adaugă lecții deschise, îndeosebi la clasele speciale, vizite în întreprinderi, la expoziții și muzee, simpozioane, excursii tematice etc. Se poate aprecia că majoritatea acțiunilor și-au atins scopul propus, reușind să stîrnească interesul cadrelor didactice care au participat în număr mare.

— Enumerați-ne cîteva acțiuni mai semnificative, organizate în cei doi ani de activitate.

— În stabilirea criteriului tematic al conferințelor și dezbaterilor s-a ținut seama de specificul fiecărei discipline. Astfel, la istorie s-au prevăzut cicluri de conferințe, de pildă, „Mari istorici români". O serie de scriitori — Mihai Beniuc, Radu Boureanu, M. Novicov — au vorbit profesorilor de limba și literatura română. În afara conferințelor de specialitate s-au organizat, la sugestia Comitetului municipal de partid, evocări din viața și activitatea unor mari scriitori. Începînd din luna martie 1971 s-a inaugurat ciclul de expuneri cu titlul „Întîlnirile de luni ale Laboratorului de analiză a procesului de învățămînt".

Experiența pedagogică a cadrelor didactice a fost valorificată și cu prilejul simpozionului organizat anul trecut de Inspectoratul școlar în colaborare cu Consiliul municipal al sindicatelor, cu tema : „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare al învățămîntului, sporirea contribuției sindicatelor din învățămîntul de cultură generală la pregătirea și perfecționarea profesională a cadrelor didactice". Sînt, evident, numai cîteva din multiplele și variatele acțiuni organizate la Casa corpului didactic.

— Ce proiecte de viitor aveți ?

— Se lucrează în prezent la amenajarea și dotarea Cabinetului de științe sociale și de documentare politico-ideologică. La unele discipline s-au programat pentru luna aprilie a anului 1972 sesiuni de comunicări metodico-științifice pe tema „Educația ideologico-politică a elevilor prin lecții și activități extrașcolare".

Cu sprijinul Centrului de informare și documentare al Ministerului Învățămîntului, al Bibliotecii centrale pedagogice și al altor biblioteci vom căuta să realizăm o bogată bibliotecă documentară și de împrumut.

În acest an își vor relua activitatea formațiile artistice ale cadrelor didactice din Capitală și se vor organiza excursii documentare în țară și în străinătate.

VIOLETA APOSTOL

Teme de istorie contemporană

DESPRE GENERAŢII (I)

Trecerea de la un mod de producţie la altul, de la o orînduire socială la alta, a stîrnit — şi stîrneşte — pasiunea în rîndul tuturor istoricilor. Trecerea de la o generaţie la alta, nu provoacă nici un interes. Explicaţia e simplă : se consideră că **omul** rămîne acelaşi. Pe cît de pasionantă este considerată a fi cercetarea schimbării maşinilor, adică a mijloacelor de producţie şi a relaţiilor sociale, pe atit de puţină atenţie s-a acordat cercetării schimbării oamenilor, schimbare care se produce de regulă, dar nu totdeauna, prin schimbarea generaţiilor.

Aşa-zisul conflict dintre generaţii, dintre părinţi şi copii, a reflectat şi reflectă contradicţiile timpului istoric. Nu totdeauna acest conflict a fost acut, după cum nu totdeauna de la o generaţie la alta s-au produs schimbări importante în modul de producţie. Căci schimbările de acest fel au produs şi produc, la rîndul lor, schimbări în relaţiile dintre părinţi şi copii, dintre două generaţii vecine. Influenţa aceasta socială asupra generaţiilor este aşa de evidentă încît putem surprinde anumite paralelisme lipsite de orice echivoc.

Problema are însă mai multe laturi: Este, într-adevăr, vorba despre un conflict între părinţi şi copii, sau mai de grabă putem vorbi de un conflict între generaţii sau chiar între vîrste ? La baza conflictului se află factori din interiorul familiei sau din afara ei şi numai noi, din obişnuinţă, spunem că e vorba de eternul conflict bio-social „părinţi-copii“ ? În ce raport se află factorii proprii familiei, care stau la baza conflictului cu factorii din afara familiei ?

Experienţa istorică arată că niciodată o generaţie nu s-a rupt complet de cea căreia i-a urmat, chiar dacă între ele s-au produs mari transformări social-politice, economice sau culturale. Iar dacă totuşi a existat impresia unei rupturi la un moment dat, în unele împrejurări, contactul între generaţii s-a restabilit, la fel cum revine ţeava tunului în poziţia iniţială, după ce a fost atrasă violent înainte de forţa proiectilului. Trebuie să admitem, păstrînd termenii comparaţiei, că revoluţiile sînt proiectile, iar ţevile pot fi asemuite cu generaţiile care, urmînd fluxul biologic inexorabil, nu se pot desprinde de rigorile vieţii, orice proiectile ar interveni.

În condiţiile „normale“ (deşi societatea nu a cunoscut niciodată asemenea condiţii, ci numai istoricii i le-au atribuit), fiecare generaţie trăieşte o experienţă — împletire a ceea ce preia de la predecesori, cu ceea ce creează ea însăşi. De obicei, experienţa unei generaţii — din cauza unor factori pe care nu-i discutăm aici — se transmite într-o foarte mică măsură generaţiei următoare.

Se întîmplă uneori, că noua generaţie este aşa de plictisită, de agasată, de cea veche, adică de părinţi, mai ales atunci cînd se produc transformări profunde în **modul de viaţă** al oamenilor, încît nu-mai că nu o repudiază.

Literatura universală din toate timpurile a lăsat multe capodopere în care copiii se războiesc cu părinţii. Suficiente documente pentru a-l linişti pe omul epocii noastre căruia, din cînd în cînd, îi vin la ureche contradicţiile dintre generaţii, care, de obicei, se localizează în interiorul familiei, între părinţi şi copii.

Trăim într-o societate care, zi de zi, îşi dezvăluie prin fenomenele noi cărora le dă naştere esenţa deosebită faţă de vechea societate.

Marile transformări, de structură, din societatea noastră au fost şi sînt vizibile. Ceea ce este însă mai puţin vizibil este omul nou, cu noile lui gînduri şi noul lui mod de a-şi construi relaţiile cu semenii lui.

De obicei, cînd se vorbeşte despre relaţia părinţi-copii se pune prea mare preţ pe forţa sentimentelor, deşi filozofia noastră ar trebui să ne aducă aminte caracterul lor **determinat** de relaţiile **materiale** existente între subiecţii care **emit** sentimente. Dragostea filială, ca şi dragostea paternă, oricît de dureros ne este să constatăm, au şi ele caracteristici istorice, au fost într-o anume, deşi poate invizibilă, dependenţă de timpul istoric.

Obiectiv, noile realităţi economice au dus şi duc, după părerea noastră, la creşterea, la intensificarea sentimentului părintesc şi la o sensibilă scădere şi degenerare a sentimentelor filiale. Bineînţeles, în spatele acestei observaţii se află unele date materiale, concrete, proprii societăţii noastre. În ce priveşte sentimentul patern el a fost totdeauna determinat de ancestrala sete a omului de a nu muri definitiv şi complet. Copiii au fost legătura omului cu viitorul nefiinţei lui.

Se pune întrebarea, firească, dacă într-o societate ca a noastră în care eresurile şi misticismul au fost considerabil reduse, s-a putut exacerba un sentiment care îşi trage oarecum substanţa tocmai din aceste credinţe. Desigur, nu. Forţa sentimentului părintesc a crescut din alte izvoare. Şi cel mai important este dispariţia proprietăţii particulare, care polariza în alte timpuri istorice o bună parte din ambiţiile perpetuării omului. Mulţi oameni, în trecut, îşi satisfăceau iluzia rezistenţei la moarte prin realizarea unor bunuri materiale, care fie prin amploare (moşii, de pildă), fie prin tăria lor (edificii), promiteau o durabilitate liniştitoare pentru spiritul permanent, însetat de nemurire al omului. Toate aceste realizări erau posibile, se circumscriau „proprietăţii particulare“. Socialismul, dacă nu a desfiinţat acest gen de proprietate, a estompat-o aşa de mult, încît ea nu mai poate oferi nici o garanţie de perpetuare. Toţi acei oameni predispuşi către asemenea opere — şi aceştia erau enorm de mulţi din toate straturile societăţii, de la marele demnitar pînă la ultimul ţăran — s-au văzut frustraţi nu numai de averile lor, dar şi de „obiectul“ sentimentelor lor. Nemaiavînd „lucruri“ pe care să le iubească, toţi aceşti „sentimentali“ s-au văzut constrînşi să-şi plaseze tezaurul sentimentelor lor în urmaşii lor vii. De aici o omenească dragoste pentru copii care, paradoxal dar perfect explicabil, creşte pe măsură ce „copilul“ nu mai are nevoie de ea, adică o dată cu îmbătrînirea părinţilor şi cu maturizarea copiilor.

N. COPOIU

Tonitza

Femeie în interior

MARGINALII LA PLANUL DE ÎNVĂŢĂMÎNT AL LICEULUI DE CULTURĂ GENERALĂ

(Urmare din pag. 1)

individual de muncă. Prin studiul acestor discipline se va întregi orizontul de cultură generală al elevilor, li se vor oferi noi posibilităţi de adîncire a anumitor domenii de cunoştinţe şi de pregătire pentru diferite activităţi sociale.

Disciplinele la alegere vor fi introduse în orarul şcolilor din anul I, acordîndu-li-se 1—3 ore pe săptămînă. Stabilirea acestor obiecte şi repartizarea numărului de ore se vor face prin consultarea elevilor, ţinîndu-se seama, în acelaşi timp, de posibilitatea asigurării lor cu cadre didactice, de spaţiul de şcolarizare, dotarea şcolii şi condiţiile specifice în care funcţionează aceasta.

Introducerea în planul de învăţămînt a obiectelor la alegere va asigura, după părerea noastră, învăţămîntului liceal mai multă mobilitate şi supleţe şi constituie un prim început pentru o etapă viitoare, cînd grupa obiectelor la alegere şi numărul orelor afectat acestora vor ocupa un loc mai însemnat.

Disciplinele la alegere vor permite, în acelaşi timp, o profilare mai accentuată a celor două secţii, ceea ce va asigura o mai bună pregătire a elevilor, o orientare mai eficientă în vederea continuării studiilor, sau încadrării în activitatea socială.

O altă particularitate a planului de învăţămînt o constituie prevederea ca la predarea limbilor moderne clasa să fie scindată în două grupe, măsură menită să uşureze munca profesorului şi să sporească eficienţa lecţiilor.

Experienţa multor ani ne-a arătat că oricît de bun ni s-ar părea, la prima vedere, un plan de învăţămînt, elementul esenţial, pînă la urmă, în dozarea eforturilor elevilor îl constituie conţinutul învăţămîntului, programele şi manualele şcolare. În aşezarea obiectelor de studiu în planul de învăţămînt s-a avut în vedere renunţarea în parte la principiul concentric şi introducerea unor discipline de sinteză care să contribuie la formarea unei viziuni de ansamblu a domeniilor respective şi ca atare la formarea concepţiei unitare ştiinţifice despre lume şi viaţă. În această idee urmează să fie conceput, de exemplu, cursul de biologie, structurat pe nivele de integrare a lumii vii, în locul botanicii, zoologiei şi anatomiei ; în locul istoriei antice şi a evului mediu, încărcate cu date şi fapte de amănunt, s-a introdus istoria universală în care se va pune accentul pe evenimentele mai însemnate, pe ideile politice şi filozofice ale epocilor respective, pe elementele principale de cultură şi civilizaţie.

Oricît de bune, oricît de perfecte ar fi planurile, programele şi manualele şcolare, acestea nu se realizează de la sine. Cel care dă viaţă acestor documente, cel care realizează adevărata descongestionare a conţinutului învăţămîntului şi asigură eşalonarea mai judicioasă a materiei de studiu este profesorul. Stă în putinţa fiecărui profesor să restructureze modul de prezentare a cunoştinţelor într-o viziune modernă, să pună accentul pe selecţionarea şi sistematizarea informaţiei, să releve ideile fundamentale, să prezinte sintetic cunoştinţele şi să înlăture descriptivismul excesiv, să realizeze o mai bună corelaţie între discipline şi grupe de discipline.

Cu sprijinul unor largi colective de profesori şi specialişti, Ministerul Învăţămîntului va depune toate eforturile ca în viitorii doi-trei ani toate programele şi manualele şcolare să fie elaborate într-o concepţie modernă.

Învăţămîntul liceal, ca urmare a măsurilor întreprinse în ultimii doi-trei ani, a cunoscut o tot mai accentuată diversificare a studiilor, oferind tineretului largi posibilităţi de pregătire şi dezvoltare, în funcţie de interese şi aptitudini. Planul de învăţămînt al liceului, la care ne-am referit în articolul de faţă, reprezintă numai una din căile existente astăzi pentru dobîndirea unei culturi generale.

Alături de liceul tradiţional, am spune, de cultură generală, stau la dispoziţia elevilor licee cu clase speciale de informatică, matematică, fizică, chimie, biologie, limbi moderne, limbi clasice, licee de artă, precum şi o reţea în continuă dezvoltare de licee de specialitate.

Această gamă largă de licee şi profile nu face altceva decît să exprime dezvoltarea uriaşă pe care o cunoaşte ştiinţa şi tehnica contemporană.

Sîntem convinşi că în anii ce vin liceul de cultură generală va suferi transformări importante, întrucît însăşi noţiunea de cultură generală se redefineşte ca urmare a noilor conţinuturi pe care le încorporează.

Cu prof. GUY SERRAF despre:

RELAȚIA ȘCOALĂ – MARKETING

Personalitate binecunoscută pentru aportul la studiul aplicărilor psiho-sociologice în marketing și organizare, făcînd parte din variate organisme de specialitate, domnul Guy Serraf, profesor la Universitatea din Paris, a fost, recent, oaspete al Ministerului Învățămîntului din țara noastră. În această calitate, domnia sa a reținut timp de mai multe zile atenția specialiștilor și a unui larg public preocupat de problemele economice moderne — prin convorbirile și conferințele („Metoda cazurilor în învățămîntul de marketing", „Metoda cazurilor aplicată în domeniul organizării și conducerii întreprinderilor", „Cercetările motivaționale și utilizarea lor pentru decizia economică") pe care le-a susținut la Academia de științe economice din București și în alte institute.

Domnia sa a avut amabilitatea să acorde un interviu redacției noastre.

Red. : Vă rugăm să ne vorbiți despre spiritul care domină învățămîntul de marketing în țara dumneavoastră.

Guy Serraf : Primii specialiști care s-au ocupat de marketing în Franța — în anii 1958—1960 — s-au orientat în special spre perfecționarea cadrelor din întreprinderi, care aveau o idee foarte fragmentară, foarte redusă despre ceea ce putea să fie marketingul. Aceste cadre nu vedeau atunci decît problemele legate de **comercializarea** produsului, adică ceea ce se întîmplă după crearea lui : cum se poate vinde, unde, cui și cu cît. Pătrunderea marketingului în orice întreprindere obligă însă toate serviciile și cadrele să gîndească într-un alt mod, să gîndească în termeni care vizează trebuințele clientelei, descoperirea clientelei, analiza pieței, noua orientare a firmei în raport cu acea piață, considerarea concurenței etc. — repunînd în cauză însăși concepția asupra producției, am putea spune chiar **vocația întreprinderii.**

Astfel, a fost necesar să se conceapă un învățămînt, un sistem de pregătire pentru întreg personalul întreprinderii, pentru diferite servicii, pentru a le sensibiliza la cerințele marketingului. Căci, bunăoară, a fi responsabil cu aprovizionarea **într-o** întreprindere înseamnă, într-o perspectivă marketing, a face în plus cercetări asupra trebuințelor viitoare, a fi capabil să faci studii ale pieței și să orientezi just pe cei care au nevoie de serviciile tale în întreprindere. Un exemplu concret (pe care îl cunosc din Belgia) : un domn, ajuns la limitele vetusteței vîrstei mașinilor sale, era gata să facă o investiție importantă pentru a cumpăra mașini noi. Din fericire, el a cerut statisticianului să facă studiul volumului vînzării pentru a stabili momentul cumpărării noilor mașini. Statisticianul însă i-a răspuns că, de fapt, nu aceasta este problema care trebuie să-l intereseze, ci aceea de a ști într-un an, doi, în cinci, ce va trebui să vîndă. Așadar, mașinile pe care le cumpăra el acum trebuiau să folosească pentru a produce ceea ce va vinde el peste cinci ani, el trebuind să ia ca model nu consumatorul de acum cinci ani, ci pe cel din viitor. Cum însă el nu cunoștea acel consumator, a fost necesar să facă un studiu al pieței. Iar acest studiu i-a arătat că gustul consumatorilor tinde să se schimbe din multe puncte de vedere, ceea ce impune un alt tip de mașină decît cel cu care voia să o înlocuiască.

RED. : Această concepție, aș zice — de tip... marketing — asupra activității profesionale, este normal să înceapă a se forma cu mult înainte de încadrarea în cîmpul muncii, poate chiar în anii mai mici de școală...

Guy Serraf : Bineînțeles. De exemplu, chiar de la nivelul liceelor și al studiilor secundare, este important să se arate elevilor că atunci cînd vor lucra în calitate de contabili, de jurnaliști sau în publicitate, în fond, ei trebuie să acționeze neslăbit în vederea unui raport între **un organism** și **un public.** Și că ceea ce primează este publicul, că lucrul cel mai important în activitatea lor viitoare este deplina înțelegere a nevoilor, care duce la crearea unor servicii ce-i sînt utile. Dacă eu sînt, bunăoară, responsabil cu problemele de urbanism într-un oraș, nu pot hotărî singur introducerea metroului, a troleibuzului sau helicopterului ori construirea de autostrăzi. Mai întîi trebuie să aflu care sînt nevoile reale ale publicului din acea localitate, cu ce tip de public am de a face, cum va fi el peste 5 ani, peste 10 ani, ce putere de cumpărare are, unde lucrează. Și atunci poate îmi voi da seama că va trebui să adopt o anume strategie de construcție a sistemului meu de transport din acel oraș și din împrejurimi, care se va baza pe o combinație originală, alta decît cea la care m-am gîndit.

Cu alte cuvinte, este util ca tinerii care vor deveni în viitor arhitecți, statisticieni, jurnaliști etc., să cunoască finalitatea muncii lor.

Sigur, în școlile secundare nu este vorba chiar de cursuri de marketing, ci mai degrabă de o **introducere** în viața economică și socială ; elevii trebuie să cunoască sensul pe care îl capătă transferul și distribuția bunurilor de consum, a bunurilor de investiție, să aibă o idee concretă asupra vieții de afaceri, care este normal să permită unui public din ce în ce mai larg să beneficieze de toate avantajele pe care i le poate crea societatea.

Este vorba, așadar, despre o acțiune de sensibilizare a tinerilor, despre o pregătire elementară, am putea spune pentru această realitate care este relația cu clientela.

RED. : Metodele și tehnicile marketing sînt acum foarte bine cunoscute și putem spune că avem de a face cu o știință al cărei proces de sistematizare se pune acum la punct. Ce ne puteți spune despre ea în viitorii ani și despre implicațiile pe care le prezintă pentru școală ?

Guy Serraf : În adevăr, am ajuns la stadiul maturității științelor marketing și nu cred că în următorii cinci ani vor urma inovații senzaționale pe această linie pentru că, deocamdată, avem de aplicat ceea ce s-a pus pînă acum la punct. Ca și medicina, marketingul este o „artă" de sinteză, care permite să se utilizeze tehnici științifice de cercetare (marketingul-cercetare) pe de o parte, și, pe de alta, să se aplice ceea ce s-a achiziționat (marketingul-acțiune). Acest lucru face ca veritabilul nostru obiectiv în următorii zece ani să fie punerea în practică a ceea ce s-a dobîndit ; pentru că în Franța numai 10 la sută din firme fac marketing, iar în S.U.A. numai 70 la sută, ceea ce înseamnă că, și aici, un important număr de firme, 30 la sută, nu fac marketing.

Pentru țările și mai rămase în urmă, problema care se pune în următorii zece ani este să schimbe starea de spirit a tuturor responsabililor de unități de producție, care în momentul de față sînt prea concentrați asupra producției și nu înțeleg nimic din sufletul publicului. În consecință, de a difuza în rîndurile lor acele noțiuni de sociologie și psihologie prin care să poată cunoaște evoluția diferitelor tipuri de public. Cît despre public, acesta trebuie ajutat să cunoască mai bine ce i se pune la dispoziție, să devină mai capabil să aleagă, să profite de ceea ce i se oferă, să devină mai inteligent, mai priceput în organizarea propriului buget, spre a obține avantaje maxime pentru el și familia sa.

În școală tineretul trebuie îndrumat să aibă în vedere caracterul uman al realității marketing, care vizează ființa omenească și nu un lucru oarecare din mediul ambiant, fiecare acțiune trebuind concepută și realizată în funcție de finalitatea ei umană.

STELA PREDESCU

Telex

Zilele trecute, un licean din Congo — Brazzaville a primit titlul de „Domnul Africa 1971", cu ocazia „Zilei Africii" organizată de Salonul internațional de radio și televiziune de la Lyon (Franța). Acest titlu se decernează anual unui elev african care se interesează îndeaproape de continentul său.

Peste 20 de rectori și profesori universitari s-au reunit la Paris — la sediul UNESCO — luna trecută pentru a pregăti crearea unui Centru european de învățămînt superior. Ideea de a fonda acest centru a fost evocată pentru prima oară în 1967, cu prilejul Conferinței miniștrilor educației din Europa (de la Viena) și rediscutată anul trecut la București la întîlnirea rectorilor din universitățile europene.

Asociația internațională a dezvoltării, filială a Băncii mondiale, a acordat Somaliei un credit de 3 300 000 dolari pentru a contribui la ameliorarea sistemului de învățămînt din această țară. Acordat pe o perioadă de 50 de ani, acest credit va permite construcția unor noi clădiri școlare, cît și dotarea acestora cu utilajul științific necesar.

Patru noi școli ale U.N.R.W.A. — Oficiul de ajutoare și lucrări al O.N.U. pentru refugiații palestinieni — și-au deschis porțile acum două luni în Iordania. Ele au fost construite grație ajutorului (în valoare de 370 000 dolari) acordat de Suedia.

De curînd, Institutul UNESCO pentru educație din Hamburg a publicat în seria „Studii pedagogice internaționale" o lucrare intitulată „Factori și obiective în reforma universitară din Republica Federală a Germaniei". Este vorba de un raport alcătuit în urma unei reuniuni la care, în iunie 1969, au participat specialiști din R.F.G., Canada, S.U.A., Franța, Ungaria, Japonia, Cehoslovacia, U.R.S.S. și Iugoslavia.

Revista presei pedagogice

„Deutsche Lehrer Zeitung"

Sub titlul „Ofensiva ideologiei socialiste", revista își informează cititorii despre conferința comună a Academiilor de științe pedagogice din U.R.S.S. și R.D.G., care a avut loc între 16—18 noiembrie 1971 la Berlin. Tema conferinței a fost „Lupta împotriva anticomunismului în politica școlară și în pedagogia imperialismului — o problemă de bază a pedagogiei marxist-leniniste". La conferință au participat delegați din țările socialiste. Participanții au subliniat esența, scopul, funcțiile, formele și metodele politicii școlare anticomuniste ale pedagogiei capitaliste.

Întrebat, care e concluzia lucrărilor conferinței, profesorul dr. Gerhart Neurer, președintele Academiei de științe pedagogice din Berlin (al cărui interviu cu privire la problemele discutate la conferință este publicat în coloanele revistei), spunea : „Pornind de la caracteristica epocii noastre, epocă a cărei luptă dominantă se dă acum pe cîmpul deschis al ideologiei, pedagogii contemporani trebuie să-și îmbunătățească strategia, să găsească noi și variate forme de luptă ideologică împotriva teoriilor și metodelor cu ajutorul cărora pedagogii din țările capitaliste se străduiesc să fundamenteze manifestările retrograde sau protestatare ale tineretului din țările lor".

„Ovadai Nevelés"

Revista „Ovadai Nevelés" (Educația preșcolară), periodic al Ministerului Învățămîntului și Culturii din R.P.U., este o publicație lunară, destinată educatoarelor. Numărul pe luna octombrie a.c. atrage atenția prin tematica izvorîtă din necesitățile contemporane.

Studiul lui Daróczy Erzsébet, intitulat „Pentru o concepție nouă în preocupările matematice", prezintă problematizarea din punct de vedere teoretic. Autoarea analizează modul în care copilul este pus față în față cu matematica, cum se pot crea situații problematice în procesul elaborării lucrărilor.

Articolul „Problematizarea", semnat de Ecsédi András, are ca temă operațiunile de gîndire ce se pot experimenta în procesul problematizării. „Matematica distractivă în grădiniță", elaborat de Juhász Erzsébet, prezintă cîteva procedee aplicate în ultimii doi ani într-o grădiniță din Budapesta, unde **s-a** experimentat această metodă.

„Semia i școla"

Ultimul număr al revistei sovietice **„Semia i școla"** rezervă un spațiu mare anchetei pe tema „Televiziunea și copiii". Cititori de cele mai diverse profesii din diferite colțuri ale țării, își exprimă punctul de vedere asupra relației televiziune-copii-educație. Ei combat atitudinea complet eronată a unora care pun cele mai multe carențe din educația copiilor pe seama televiziunii.

Un alt articol care suscită interes și atenție este cel intitulat „Bănci după statură", semnat de T. Boghina. Autoarea, candidat în științe medicale, pornește de la faptul îndeobște cunoscut că elevii, la școală, nu numai învață, dar și... cresc. Pentru dezvoltarea lor fizică normală este necesar, deci, să li se creeze condiții optime. Evident, un rol important îl au aici băncile, în care elevii își petrec mai multe ore din zi. Dar adeseori, în clasă — deși elevii diferă ca statură, — băncile sînt uniforme. Aceasta poate duce cu timpul la defecte fizice, la slăbirea vederii copiilor etc. Autoarea articolului, recomandînd și alte norme de igienă școlară, este de părere că în fiecare clasă ar trebui introduse bănci pe trei categorii de mărime — după statura celor ce stau în ele.

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul I Nr. 29

Sîmbătă 25 decembrie 1971

16 pagini — 1 leu

PRINCIPIALITATE COMUNISTĂ

Anul care trece a însemnat pentru poporul român și pentru partidul său comunist intervalul unor confruntări mai rodnice cu sucesele și cu problemele sale. Amplul Program ideologic inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în iulie și dezbaterile care au urmat, plenara istorică din noiembrie au ridicat în fața tuturor membrilor de partid, a tuturor activiștilor din domeniul ideologiei și a întregului popor sarcinile nobile ale desăvîrșirii conștiinței politice comuniste, ale realizării morale, ale unui nou climat social și politic. Comuniștii din toate generațiile, din toate sectoarele de activitate, români, maghiari, germani și de alte naționalități, întregul nostru popor și-au pus întrebările severe ale înaltei principialități comuniste, angajîndu-se cu și mai multă fermitate în realizarea politicii partidului, în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

În acest climat de efervescență ideologică, școala trebuie să fie în primele rînduri ale militanților pentru ideile comuniste, pentru împlinirea idealurilor de umanitate nouă, pentru traducerea în viață a gîndului luminos al partidului și al secretarului său general. Din documentele de partid, din cuvîntările tovarășului Ceaușescu ne-au revenit sarcini importante privind educația socialistă a tineretului, cultivarea în rîndurile sale a sentimentelor de atașament pentru patria socialistă, înțelegerea profundă a politicii partidului și statului nostru, înarmarea elevilor și studenților cu ideologia marxist-leninistă. Tineretul studios trebuie să crească în spiritul muncii, al respectului producătorilor bunurilor materiale, trebuie să se simtă implicat în efortul poporului nostru, în uzine, pe ogoare, în laboratoarele de cercetări, de a împlini mai mult și mai bine, pentru ridicarea pe culmi tot mai înalte a României socialiste. „Pămîntul este-al celor harnici" spuneau cuvintele Internaționalei, care au însemnat profesiunea de credință a revoluționarilor socialiști de pretutindeni. Acesta este și crezul nostru în România contemporană, animată de atîtea năzuințe și nimbată de atîtea împliniri. Învățămîntul românesc are la bază știința marxistă despre lume, întregul sistem educațional configurează un tineret armonios, liber de orice fel de prejudecăți obscurantiste, respectînd toate celelalte popoare ale lumii, patrimoniul spiritual și ființa tuturor celor ce muncesc. „Tribuna școlii" este fidelă acestor atitudini, izvorîte dintr-o absolută rigoare comunistă. Principiul nostru a fost enunțat de Marx : „A fi radical înseamnă a merge la rădăcina lucrurilor. Pentru om rădăcina este însuși omul". Fermitatea ideologică și intransigența revoluționară, puse în slujba omului socialist din România actuală, iată crezul nostru cel mai adînc, orientarea noastră de neclintit. Așa gîndim noi, în acest sens trebuie să fie dezbătute problemele școlii, și orice alt fel de atitudine ne este străină.

Școala este creuzetul unde se formează energiile națiunii socialiste. Aici primează limpezimea gîndului și încrederea în viitor, unite în cultul faptei creatoare. Este greu să ne imaginăm astăzi „academia" numai în sens de reuniune aleasă a unor spirite subtile, abstrase în dialoguri savante. Mai potrivită este imaginea omului care învață și se desăvîrșește moral și intelectual cu mîna pe unealtă, animat de un spirit faustic și constructiv. „Luați unealta, tîrnăcopul și lopata ! / Să izbutească planul chiar de-nceput. / Orînduiri severe, sfînta hărnicie / Își vor găsi din plin răsplata", spunea poetul. Acestei clipe i-am putea adresa și noi apelul : „Rămîi, că ești atît de frumoasă !". Conduși de partid, de Comitetul său Central, de tovarășul Ceaușescu, sîntem aici, acum, cu liberul nostru popor.

„TRIBUNA ȘCOLII"

Autoportret

Pallady

Vacanţa

21 decembrie. După trei luni pline de școală, de griji, de supărări, de bucurii, de program fix, copiii au dreptul la un binemeritat repaus de o săptămînă sau două.

Vacanță ! Nu există un cuvînt mai plin de făgăduințe, cu ecou mai adînc în sufletul copiilor, decît acesta. Încerc să-mi închipui starea de spirit a unui copil în primele zile de vacanță.

În prima zi, se va scula cu o oră mai tîrziu, satisfăcut că nu l-a obligat nimeni să se dea jos din pat. Va mînca cu poftă, fără să se grăbească. Va hoinări apoi, alene, prin odaie, prin casă, prin fața casei : „Ce bine e !"

A doua zi la fel. Poate și a treia. Dar după aceea va simți nevoia să se „organizeze". Altfel, pierde vacanța. A pierdut deja trei zile. El trebuie să se joace. Nu are nevoie de o punere în scenă specială, căci el se joacă, nu joacă. Nici de jucării, dacă nu sînt. Mintea copilului umple, dacă e nevoie, universul cu o lume specială, care îl însoțește pretutindeni în jocul lui.

Acum mulți ani, m-am dus în vizită, la țară, la niște prieteni. Nu știam exact casa. Dar într-o curte zăresc copilul lor, pe care îl cunoșteam. Se juca singur. Fluiera prelung, apoi rotea brațele lîngă corp din ce în ce mai repede, scotea din gură aburi cu zgomot și pornea, gîfîind. Era, vizibil, o locomotivă.

Îl întreb : „Năică, părinții tăi sînt acasă ?" Nici un răspuns. Îl întreb a doua oară. La fel. Îl întreb, amuzat, a treia oară. Și atunci îmi vine, șuierînd printre dinți, răspunsul neașteptat, dar logic : „Ai mai văzut locomotivă să vorbească ?"

În timpul vacanței, copiii nu mai „învață". În schimb, părinții (sau bunicii) au de învățat cîte ceva din joaca copiilor, sau a nepoților lor. Iată, de pildă, se pune astăzi mare preț pe „odihna activă".

Dar acest lucru a fost descoperit din totdeauna : de copiii noștri astăzi și înaintea lor de noi înșine cînd am fost copii. De toți copiii, de cînd există copii pe lume.

Nepoțica mea are șase ani, abia împliniți. Nu merge la școală încă. Merge totuși la grădiniță, cu program zilnic, cu teme, cu tot ce trebuie unui mic școlar. Este și ea în vacanță. Una din marile ei plăceri acum este să se joace de-a „mama". Cu o conștiinciozitate și minuțiozitate extraordinare, cu toată seriozitatea rolului pe care îl îndeplinește, dar și cu bună voie exuberantă, așază, în fiecare zi, dimineața și la prînz, masa părinților.

Ce-ar fi ca noi ceilalți, mai în vîrstă, să ne „jucăm", cu aceeași conștiinciozitate și voie bună, fiecare la locul lui, de-a profesorul, de-a inginerul, de-a doctorul, de-a șeful de atelier, de-a agricultorul, fără să trișăm, să fim în sfîrșit ceea ce mulți părem că sîntem, aruncînd de pe umerii noștri și blazarea și plictiseala și tot ceea ce poate urîți acest joc pur al activității noastre ?

Liviu Nicolescu

Cu prilejul NOULUI AN, revista noastră urează tuturor cadrelor didactice, colaboratorilor și cititorilor săi :

LA MULȚI ANI !

Cît durează ora de curs

Meseria de dascăl este în multe privințe asemănătoare cu alte meserii. Dar sînt cîteva deosebiri ce-i fac specificul, și un portret al Învățătorului (noțiune prin care eu înțeleg toate categoriile de cadre didactice) nu se poate lipsi de ele. Timpul Învățătorului este altfel decît timpul nostru, al celorlalți. Ceasul de la mîna Învățătorului bate exact ora care bate și orologiul din turnul cetății. Pentru că Învățătorul este cetățean, este fiu al cetății. Dar în aceste șaizeci de minute ale noastre, ale tuturor, Învățătorul aduce și timpul său specific, munca lui de dinainte de ora de curs, și munca lui de după.

Sînt oameni care-și închipuie că ora de curs constituie singurul moment în care Învățătorul se întîlnește cu elevii săi. Eroare ! Un adevărat Învățător se consideră în misiune în întreaga sa existență. Altfel de ce s-ar duce oamenii la foștii lor dascăli și cînd aceștia sînt la pensie, și cînd ei, oamenii, au ajuns departe de vîrsta școlii ? Altfel de ce ar crede atîta oamenii în cei ce i-au învățat nu numai **carte**, ci și **viață ?** Învățătorul e în anumite sensuri asemănător mediculul la care cei de care se îngrijește pot apela în **orice** clipă. Învățătorii sînt medici ai sufletului și ai conștiinței, ei îndrumă — dacă îndrumă ! — fără pauze, fără recreații. Un elev îl salută pe Învățătorul lui pe stradă nu ca pe un cunoscut pe care-l recunoaște, ci ca pe o autoritate. Un elev ține seama — și e dator s-o facă ! — de Învăță-

ADRIAN PĂUNESCU

(Continuare în pag. a 12-a)

ACCENTE

CRONICĂ

Colegiul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, întrunit luni, 20 decembrie, a dezbătut, sub conducerea ministrului Mircea Maliţa, în prezenţa unor reprezentanţi ai Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanţelor şi ai Comitetului de Stat pentru Economia şi Administraţia Locală, probleme ale învăţămîntului preşcolar în Republica Socialistă România şi perspectivele dezvoltării acestuia în perioada 1971—1980, analizîndu-se, printre altele, îmbunătăţirea reţelei de grădiniţe şi cămine, probleme ale activităţii educative a copiilor, precum şi asigurarea personalului didactic necesar.

Colegiul şi-a însuşit propuneri şi a aprobat măsuri organizatorice şi indicatori tehnico-economici.

Au fost discutate, de asemenea, stadiul îndeplinirii sarcinilor privind îmbunătăţirea structurii şi conţinutului învăţămîntului superior şi perfecţionarea învăţămîntului de cultură generală, precum şi desfăşurarea activităţilor practice productive în atelierele-şcoală din învăţămîntul superior tehnic şi economic.

O nouă comisie în cadrul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului

La Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a fost constituită Comisia pentru elaborarea studiului privind structura sistemului şcolar în Republica Socialistă România în perspectiva generalizării învăţămîntului secundar.

Comisia, al cărei preşedinte este prof. univ. dr. doc. Ştefan Pascu, rectorul Universităţii din Cluj, are ca membri cadre didactice din învăţămîntul de toate gradele, activişti de partid, reprezentanţi ai organizaţiilor de tineret şi sindicale, specialişti din domeniul organizării învăţămîntului, pedagogi, medici, psihologi, sociologi, economişti.

Comisia va propune căile practice de generalizare a învăţămîntului de 12 ani şi structura sistemului şcolar în ţara noastră în deceniul următor, prospectînd corelaţia dintre diferitele trepte şi forme de învăţămînt, conţinutul învăţămîntului, sistemul de pregătire a cadrelor didactice, condiţiile didactico-materiale.

Almanahul educaţiei

Dedicat părinţilor, aşa cum se precizează chiar pe copertă, Almanahul educaţiei pe 1972 atacă încă din primele pagini cîteva teme de larg interes. Între acestea, sînt în primul rînd demne de menţionat cele abordate în articolele „Familia şi educaţia morală a copiilor în societatea contemporană“ (Ştefan Bârsănescu), „Gînduri despre educaţia prin muncă în familie“ (Virgiliu Radulian), „Familia, principalul cadru psihopedagogic şi moral al dezvoltării copiilor“ (Dumitru Salade), „Părinţi şi copii“ (Stanciu Stoian), „Despre educaţia în familie“ (Dimitrie Tudoran), „Familia şi educaţia estetică“ (George Văideanu).

Vast teritoriu problematic, cu o largă gamă de întrebări la care părinţii sînt solicitaţi zilnic să răspundă, educaţia asigură însăşi diversitatea tematică şi de subiecte a acestui almanah. Iată, spre exemplificare, o rubrică realizată în întregime de un grup de cercetători ai Institutului de cercetări pedagogice şi în cadrul căruia sînt elucidate probleme privitoare la împletirea organică dintre munca fizică şi cea intelectuală în societatea modernă, la modalitatea dialogului dintre părinţi şi copii, la vizitele profesorilor în familiile elevilor, la alegerea profesiei, la programul zilnic al copiilor, la utilizarea carnetului de note, la şcolarizarea la vîrsta de 6 ani etc.

Prin natura ei, tematica, la care inevitabil era obligată această lucrare, atrage după sine un oarecare aer de ariditate. Autorii almanahului au reuşit însă să depăşească această dificultate şi să ne ofere o lectură agreabilă. Articolele cu caracter pur ştiinţific, rezumate la aserţiuni esenţiale, condensate în formule laconice, îşi află contrapondere în rubricile de literatură, în articolele gen „magazin“, în paginile de umor, note de drum, reportaje etc.

50 de locuri

Nu de puţine ori profesorii sînt nemulţumiţi de acţiunile organizate pentru timpul liber — şi cît de zgîrcit e Cronos ! — al elevilor. Dorinţele se îndreaptă spre activităţi care să ademenească mintea istovită de învăţătură, care să incite curiozitatea secătuită de avalanşa informaţiilor docte, care să „odihnească activ“, dar, ca de obicei, ne încurcăm la „cum“.

Greu de explicat este însă, de ce atunci cînd se păşeşte şi peste acest prag, cînd se găsesc modalităţi de „întrebuinţare“ neobişnuită a puţinelor ceasuri de răgaz intelectual, elevii sînt absenţi. De pildă, nu se poate ignora iniţiativa I.A.T.C. „I.L. Caragiale“ prin care li se face cunoştinţă elevilor altfel decît la lecţii, cu autori şi eroi ai dramaturgiei naţionale şi universale. Un fel de „mese rotunde“ cu public — tematica este diversă şi de loc plictisitoare — urmate de ilustrarea vie a unor tablouri sau scene din operele dramatice care demonstrează ideea de bază a discuţiei. Am asistat la a doua prezentare a „Mitului Antigonei în teatrul universal“. Sala atelierului de creaţie destinată întîlnirii cadrelor universitare şi studenţilor cu elevii era aproape goală. Am fost informaţi că prima dată cele 50 de locuri au fost în întregime ocupate, majoritatea spectatorilor formînd-o profesorii de liceu. De fapt, la sugestia acestora s-a reluat tema. Că publicul stimulează sau îngheaţă jocul actorilor este bine ştiut. Studenţii anului al III-lea, clasa prof. G.Dem Loghin (studiile conduse de lector A. Piteşteanu) au trecut peste obstacolul numeric, realizînd uneori adevărate partituri de virtuozitate.

Dar nu numai interpretarea are importanţă în aceste reuniuni artistice. Elevii, viitori studenţi, au prilejul să intre într-un atelier de creaţie al institutului, să-şi formeze o opinie de ansamblu asupra unui motiv literar, circulat din antichitate pînă în contemporaneitate, să înţeleagă arta — literatura şi teatrul în cazul de faţă — prin alte mijloace decît cele oferite de manuale şi prelegeri didactice.

Şi atunci de ce cele 50 — numai 50 de locuri — nu sînt ocupate de ei ?

Lege quaeso — tovarăşi profesori !

V. B.

Numărul următor al revistei noastre apare sîmbătă, 8 ianuarie 1972

EDUCAŢIA ESTETICĂ

Se spune că Heine, pe patul de moarte, într-un suprem efort, s-a îndreptat spre muzeul Louvre pentru a admira statuia în marmură a zeiţei Venus din Milo. Pentru marele poet renunţarea la viaţă însemna practic renunţarea la frumos. Categoria de frumos a esteticii este însă o categorie extrem de complexă care trebuie înţeleasă în sensul ei cel mai nobil, cel mai veridic. Se cunoaşte întîmplarea cînd un discipol al lui VERROCCHIO în ultimele clipe ale vieţii a renunţat să sărute un crucifix, fără valoare artistică, solicitînd să i se aducă un crucifix executat de DONATELLO. De-a lungul timpului noţiunea de frumos a îmbrăcat forme extrem de diverse. Să ne amintim în treacăt de formele pe care le-a îmbrăcat acest concept în lumea Greciei antice.

Pentru Platon, frumuseţea este nemuritoare şi imuabilă. Aceasta este o idee de care operele încearcă să se apropie fără a o atinge, dar ele sînt frumoase în măsura în care reuşesc să se apropie de ea. Aristotel leagă noţiunea de frumos de ceea ce obţine adeziunea unanimă.

Desigur, că nu putem identifica frumosul cu plăcutul, cu utilul. Între aceste noţiuni nu există identitate, dar nici contrazicere. Dar gustul, acest instinct necugetat, orb şi divin cum îl numea Taine, pentru frumos trebuie cultivat, întreţinut. Pornind de la estetica vieţii cotidiene, de la ţinuta vestimentară şi estetica locului de muncă, de la estetica străzii pînă la estetica în artă trebuie să parcurgem o cale foarte anevoioasă. Elevul trebuie învăţat să privească, să discearnă dintr-o suită de imagini pe cele mai realizate din punct de vedere artistic. Modalităţile de ilustrare a frumosului sînt infinite. Mijloacele moderne pe care ni le oferă tehnica lumii contemporane solicită din partea educatorului un minimum de efort. Dacă ne-am opri numai asupra literaturii sau a istoriei artelor, şi exemplele ar putea fi nenumărate. Istoria literaturii române, ca şi istoria dezvoltării artelor în România sau dezvoltarea economiei din ţara noastră, ne oferă o gamă extrem de diversă de exemple care au atins culmi de frumuseţe. Dar cine zugrăveşte frumuseţea morală a omului zilelor noastre care-şi făureşte singur orînduirea socială şi istoria ? Cine scrie epopeea acestor uriaşe transformări care au creat României un binemeritat prestigiu ? Creatorilor de bunuri materiale li se alătură făuritorii de frumos care în cuvinte, sunete, sau culori imortalizează imagini ale prezentului.

Acesta este sensul chemării adresate de secretarul general al partidului la plenara din noiembrie 1971.

„Redaţi în artă măreţele transformări socialiste ale ţării, munca clocotitoare a milioanelor de oameni, veţi găsi şi contradicţii şi conflicte reale, nu închipuite, şi fapte măreţe emoţionante, demne de numele de om !

Redaţi şi frumosul şi iubirea în înţelesul lor măreţ !

Folosiţi arma umorului, satirizaţi defectele care se manifestă în societate şi la oameni !“.

Istoria zilelor noastre ne oferă exemple de neasemuită frumuseţe. Perla de lumină de la Porţile de Fier este un exemplu viu de talent, îndrăzneală şi frumos. Şi acesta constituie un caz izolat din altele zeci de mii. Sînt ele sădite în inima tineretului la dimensiunile reale sau sînt înfăţişate ca un fapt oarecare ? Marea disciplină care înmănunchează legile frumosului în cele mai variate ipostaze este o disciplină unică dar în egală măsură obligatorie pentru toţi profesorii.

Pasiunea pentru frumos înnobilează spiritul, dar drumul spre adevărata înţelegere a acestei noţiuni cere multă perseverenţă şi efort.

MARIN RĂDOI

RĂSPUNDEM CITITORILOR

G. Scorţeanu, Tîrgu Cărbuneşti, judeţul Gorj, întreabă dacă poate fi încadrată maistru-instructor, avînd diploma de bacalaureat, diploma şcolii de meserii de 4 ani şi o vechime de 8 ani ca lenjereasă la internatul unui liceu.

Este necesar să se aibă în vedere, simultan, două reglementări ale Ministerului Învăţămîntului şi anume :

— normele privind stabilirea studiilor echivalente în vederea ocupării funcţiei de maistru-instructor (aprobate prin ordinul ministrului învăţămîntului nr. 1690/1971), care prevăd că pot fi încadrate ca maiştri-instructori, persoanele care au diploma de bacalaureat, absolvirea unei şcoli de specialitate sau a şcolii profesionale (şi din acest punct de vedere, diploma şcolii de meserii cu durata de 4 ani se echivalează cu şcoala profesională) şi un stagiu de cel puţin 5 ani în funcţii recunoscute la stagiul în învăţămînt ;

— normele privind stabilirea stagiului în învăţămînt (aprobate prin ordinul ministrului învăţămîntului, nr. 954/1969), care prevăd că pentru maiştri-instructori care predau instruirea practică, la stabilirea vechimii în învăţămînt se ia în considerare — printre altele — şi timpul lucrat în specialitatea predată la catedră, în întreprinderi, instituţii de stat etc.

În consecinţă, puteţi fi numită maistru-instructor cu studii corespunzătoare (cat. I) la gradaţia 1 (5—10 ani), cu salariul prevăzut în anexa la H.C.M. nr. 2841/1968.

S. Con, Sibiu, întreabă dacă timpul lucrat ca bibliotecar i se consideră la stagiul în învăţămînt pentru funcţia de profesor.

Normele în vigoare pentru stabilirea stagiului în învăţămînt, aprobate de Ministerul Învăţămîntului, potrivit Statutului personalului didactic, stabilesc două situaţii în funcţie de data cînd o persoană a funcţionat ca bibliotecar.

Astfel, personalului didactic care a fost numit în funcţii de bibliotecar la o instituţie subordonată Consiliului judeţean al culturii şi educaţiei socialiste (deci şi la muzeul Brukenthal), înainte de 1 ianuarie 1970, i se recunoaşte perioada respectivă — chiar dacă trece la catedră după această dată — cu condiţia să fi avut diploma de licenţă universitară, diploma de absolvire a Institutului pedagogic de 3 ani sau diploma de învăţător. Dacă diploma respectivă a obţinut-o după numire în funcţia de bibliotecar, atunci i se recunoaşte numai timpul lucrat după promovarea examenului de diplomă.

Pentru personalul didactic care îndeplineşte funcţia de bibliotecar — sau orice altă funcţie de specialitate — la o instituţie din subordinea C.C.E.S., după data de 1 ianuarie 1971, perioada respectivă i se recunoaşte la stagiul în învăţămînt, după reîntoarcerea la catedră, numai dacă a avut una din diplomele arătate mai sus şi aprobarea de transfer a Ministerului Învăţămîntului pentru a lucra în sectorul de activitate respectiv.

TH. LEONESCU

PALLADY

Studiu după Leonardo da Vinci

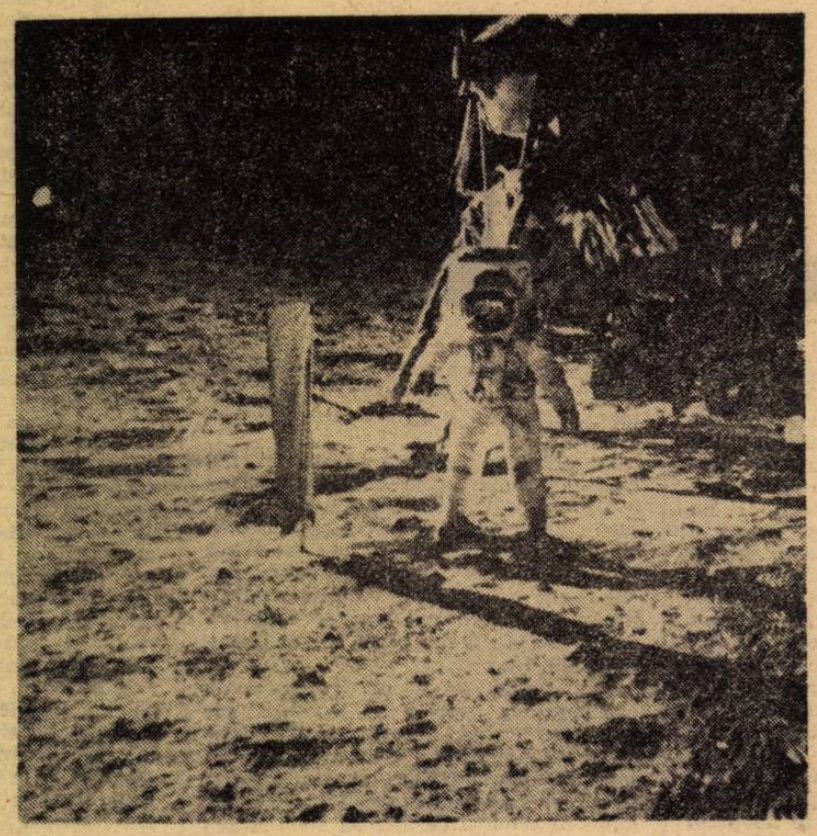

Atunci cînd astronautul Aldrin a ajuns pe Lună, una din primele sale acțiuni a fost să înfigă colectorul vîntului solar imaginat și realizat de Geiss.

LECȚIA MODERNĂ —

un exercițiu spiritual multilateral

Înainte de a ști cum să efectuăm un anumit sistem de schimbări — de exemplu cel care vizează lecția sau întreaga tehnologie didactică — trebuie să știm de ce sînt necesare schimbările. Motivarea nu satisface numai curiozitatea noastră, ci are, cel puțin în acest caz, o valoare orientativă. Obiectivele educaționale, în sensul de niveluri de atins, au devenit categoria fundamentală a didacticii contemporane ; ele reglează procesele de restructurare a conținuturilor, de renovare a formelor și metodelor de predare-învățare, de proiectare a noilor mijloace tehnice și a mobilierului școlar etc. Ignorarea obiectivelor și conceperea practicii școlare doar ca un proces de vehiculare a unor conținuturi cu ajutorul unor metode reprezintă, dacă nu un impas, cel puțin o frînă în calea perfecționării învățămîntului.

Ar fi suficient să analizăm suita de obiective generale care urmează pentru a concluziona că restructurarea formelor, a metodelor de învățare, a relațiilor profesori-elevi și a sistemului de evaluare a rezultatelor va trebui să plece de la obiective, organizîndu-se ca amploare, ritm și calitate în vederea atingerii acestora :

1. Cunoștințe transmise și asimilate.
2. Capacități formate și manifestate în procesul de învățămînt.
3. Capacități și atitudini stabilizate.
4. Încrederea în capacități + priceperea de a le folosi.

Prin tradițiile, prin metodele și instrumentele de care dispune, școala realizează în primul rînd obiectivul nr. 1 și, în mai mare sau mai mică măsură, obiectivul nr. 2. Dar, în timp ce școala și examenele terminale sau de admitere pun accentul pe transmiterea, asimilarea și reproducerea cunoștințelor, societatea caută și prețuiește în indivizi stabilitatea capacităților, încrederea pe care aceștia o au în capacitățile formate prin învățare și pricepere de a le utiliza creator. Pentru o națiune dornică să se afirme și să se dezvolte nu există alt tezaur mai sigur și mai prețios decît atitudinile superioare și capacitățile stabilizate. În clasă, atunci cînd sînt examinați sau solicitați pe linia indicațiilor primite, elevii manifestă atitudinile și capacitățile dorite (încredere în rațiune și în metodele experimentale, adeziune la ideea de solidaritate umană etc.). Între **capacitățile manifestate** în ambianța de examinare și **capacitățile stabilizate** există însă o distanță pe care, e bine să o recunoaștem, procesul didactic nu o parcurge și, în actuala organizare, nici nu o poate parcurge.

Tipul cel mai frecvent de lecție, lecția combinată sau mixtă și actuala configurație a metodelor de învățămînt, în cadrul căreia metodele verbale au ponderea principală, oferă elevului posibilitatea de a efectua un **exercițiu spiritual unilateral.** Un exercițiu, fără îndoială, util, dar care nu poate acoperi registrul întins și diferențiat al obiectivelor educaționale și, mai ales, nu se orientează spre obiectivele prioritare. Ascultînd expunerile și explicațiile profesorului, elevii învață **să înțeleagă și să asimileze.** Ei pricep un model de analiză, de sistematizare și de prezentare a unui fenomen (literar, istoric, geografic, filozofic etc). Adesea, cu cît explicațiile sînt mai pregnante și mai convingătoare, cu atît elevii pot crede că și ei ar fi abordat și rezolvat problema pe aceeași cale și cu același succes. Mai ales atunci cînd în expunerea profesorului nu se indică și erorile posibile și nu se problematizează, elevii **nu descoperă complexitatea lucrurilor,** putînd crede că au înțeles totul perfect și că ar putea înțelege și fără sprijinul profesorului.

Fără modele (oferite de profesor sau de manual) gîndirea și sensibilitatea elevilor nu s-ar maturiza, dar numai pe bază de expuneri și explicații date de-a gata, elevii nu învață cum să învețe, nu descoperă și nu reținînd metodele și instrumentele de investigare și aplicare a științei, nu-și exercită capacitatea creatoare, nu aderă profund și temeinic la valorile asimilate.

Pentru a deveni **un antrenament multilateral și eficient** lecția, deci învățarea, trebuie să devină ea însăși, **multilaterală.** Cînd spunem lecția, avem, de fapt, în vedere **sistemul de lecții,** cu alte cuvinte, totalitatea lecțiilor de tipuri diferite prin care se tratează cît mai variat și mai complet din punct de vedere metodologic o aceeași temă, în vederea atingerii unui obiectiv prioritar specific potențialului educativ al temei. Fiecare lecție va participa la sistem urmărind o anumită componentă sau parte a obiectivului comun și va angaja, pe primul loc, o anumită metodă. Realizată prin sisteme de lecții, învățarea va deveni multilaterală efectuîndu-se :

— prin descoperire;
— prin trăire (a unor valori literare, istorice etc.) ;
— prin aplicare ;
— prin imaginare (a unor situații sau fenomene) ;
— prin acțiune ;
— prin sinteze și recapitulări ;

și, evident, prin expuneri oferite ca model de profesori. Ea va deveni multilaterală atît din punct de vedere al factu-rii logice a metodelor, cît și sub raportul obiectivelor urmărite, care pot aparține fie domeniului cognitiv, fie celui afectiv, fie celui psihomotor. Astfel elevii vor învăța nu numai pentru a ști, ci pentru a învăța în mod continuu și pentru a aplica. Astfel, învățămîntul va deveni un producător de atitudini superioare și de capacități stabilizate.

GEORGE VĂIDEANU

PARADIGME

Bățul lui Geiss

În timp ce vizitam Universitatea din Berna, rectorul, profesorul de biochimie Aeby, mi-a făcut cunoștință cu un tînăr profesor care se numește Geiss. Prin el am aflat cum a ajuns Elveția pe Lună.

Profesorul Geiss, tînăr, mi-a explicat că îl preocupa de foarte mult timp ideea vîntului solar. Vîntul solar e un curent continuu de particule ce se deplasează în spațiu cu viteze cuprinse între 300 și 1 200 km/sec. ; viteza de propagare depinde de intensitatea activității solare, în perioade de acalmie coborînd între 300 și 400 km/sec. Acest flux, ce își poartă în spațiu propriul cîmp magnetic, ajungînd la frontiera cîmpului magnetic al Pămîntului suferă modificări foarte importante. Direcția de deplasare a particulelor e deviată și marea lor majoritate se dirijează spre zonele de radiație Von Allen. Particulele care ajung totuși în păturile superioare ale atmosferei se ciocnesc cu atomii și moleculele din aceste pături, producînd aurore boreale, furtuni magnetice și perturbații ionosferice.

Geiss a urmărit expedițiile lunare și a propus la N.A.S.A. realizarea unei experiențe care ar fi putut să determine în laboratorul nemagnetic al Lunii caracteristicile vîntului solar. Corespondența a fost dusă „trecîndu-se peste eșeloanele ierarhice și administrative" (aici o privire a fost aruncată spre rector). Dar Apollo 11 era calculat în întregime, spațiul fiind rezervat cu mare parcimonie aparatelor cerute de experiențele proiectate. Totuși răspunsul deschidea o portiță : „dacă întreaga dumneavoastră aparatură nu este mai grea de o jumătate de kilogram, atunci am căuta s-o includem". Geiss a imaginat o experiență simplă, constînd dintr-un băț și o foaie de aluminiu. A explicat că astronauții nu vor avea altceva de făcut decît să înfigă bățul în terenul Lunii, să desfacă foaia de aluminiu ca pe un ecran, s-o lase expusă perpendicular pe direcția razelor solare, iar la plecare să strîngă foaia de aluminiu, să lase bățul pe loc și să aducă foaia pe pămînt. Experiența era bazată pe faptul că Luna are un cîmp magnetic mic care nu deviază suflul venit din coroana solară, suflu care conține atomi nobili de gaz ce trebuiau să impresioneze foaia specială de aluminiu. Sensibilitatea foii era așa de mare încît putea să înregistreze elemente care vin cu o presiune mai mică decît aceea a luminii. Probabil că, surprinși de simplitatea experienței, organizatorii expediției Apollo 11 au acceptat propunerea lui Geiss și l-au invitat să se alăture echipelor de pregătire. Fără să se fi putut realiza în prealabil un acord de cooperare guvernamentală, căci nu mai era timp, el a ajuns în mijlocul pregătirilor cu bățul și foaia sa de aluminiu. A fost inclus printre savanții experimentatori care trebuiau să explice astronauților gesturile pe care le vor avea de făcut pentru realizarea experiențelor. A coabitat suficient cu ei ca să-i vină pe parcurs și alte idei, printre care ipoteze asupra prafului lunar, asupra unei suprafețe fără eroziuni care i-ar fi permis măsurarea virstei satelitului pămîntului. Fapt este că, atunci cînd astronautul Aldrin a ajuns pe Lună, una din primele sale acțiuni, alături de instalarea experimentului seismic, a punerii unui steag, a culegerii de date științifice, a lăsării unei inscripții, a fost să înfigă colectorul vîntului solar imaginat și realizat de Geiss. Înainte de a veni prin vehiculul Eagle, el a cules, conform indicațiilor, foaia prețioasă de aluminiu. Foaia a fost dată savantului elvețian care, aflîndu-se implicat în expediție, a primit în plus și suficient sol lunar pentru a-și desfășura cercetări în tînărul său laborator pentru studiile solare. Geiss a avut bunăvoință să-mi scoată dintr-un safé bucăți din roca lunară, să-mi arate praful la microscop și să-mi dea unele explicații. Experiența s-a dovedit atît de interesantă, încît a fost reluată și de către celelalte misiuni Apollo. La expediția XIV, după terminarea probelor, aparatura lui Geiss a atins o nouă culme de eficiență, bățul său fiind folosit drept suliță la o aruncare destinată să măsoare efortul mușchiular pe Lună !

Dar nu asupra părții științifice de substanță vreau să insist. Povestea simplă a unei idei științifice, care l-a dus pe un om de la o ipoteză pînă pe luna la care nu avea acces direct, mi s-a părut plină de învățăminte. Le-aș putea recapitula astfel :

a) știința nu este timidă ; știința este imaginativă ; știința consumă mai multă fantezie decît poezia și mai mult curaj decît o șarjă de cavalerie ;

b) unitatea științei este proiectul ; proiectul are titlu, obiect și deviz ; i se atașează un desen, sau o schiță de acțiune care arată fiecare pas ce trebuie făcut ;

c) mijloacele se acomodează după scop și nu invers ;

d) știința nu este neapărat scumpă ;

e) știința este aproape totdeauna simplă ; marile idei au un enunț atît de scurt încît toți cei care-l află pot să se bată pe frunte regretînd că nu ei au fost autorii lui.

Pe scurt, aceasta mi se pare morala bățului lui Geiss.

MIRCEA MALIȚA

Există MODALITĂȚI „UNICE" DE ANALIZĂ?

O primă impresie a celui interesat de analiza fonetică, gramaticală sau semantică a unui text (de o extindere oarecare) este că există cazuri care pot fi analizate într-un singur fel și cazuri care par a fi compatibile cu mai multe moduri de analiză. În situația din urmă, cel care face analiza este tentat să „aleagă" dintre diversele moduri de analiză posibile **unul singur** și să-i confere statutul de „analiză corectă" în opoziție cu celelalte, care devin „analizele incorecte" sau „mai puțin corecte".

Mi se pare că prima distincție, aceea dintre situațiile compatibile cu un singur mod de analiză și situațiile compatibile cu mai multe moduri de analiză, este iluzorie. Să examinăm cîteva cazuri care par a fi compatibile cu un singur mod de analiză.

Într-adevăr, un cuvînt ca **lup** pare a nu pune probleme din punctul de vedere al analizei fonetice ; se poate spune că **lup** este constituit din trei sunete : consoana „laterală" **l**, vocala „posterioară rotunjită închisă" **u** și consoana „ocluzivă labială surdă" **p**. Lucrurile nu sînt însă atît de simple, pe cît par. Într-adevăr : de ce să spunem că **l** este o „consoană laterală" și să nu spunem că e o „sonantă continuă" (în opoziție cu **r**, care este o „sonantă întreruptă") ? De ce să spunem că **u** este o vocală „posterioară rotunjită închisă" și nu pur și simplu o „vocală posterioară închisă" (în opoziție cu **i**, care este o „vocală centrală închisă"), întrucît vocalele posterioare sînt, în limba română, în mod necesar și „rotunjite". La nivelul analizei morfologice apar cazuri asemănătoare : **lupul** pare a fi un cuvînt care nu este compatibil cu mai multe moduri de analiză (cel puțin în forma lui grafică !) ; este constituit din radicalul **lup**, din desinența **-u-** (de singular) și din articolul **l**. Ca și în situația precedentă însă, ne putem întreba de ce considerăm că **-u-** este desinență și nu „vocală de legătură" (cum se spune în unele manuale) ? Sau : de ce pur și simplu spunem „articolul **l**" și nu : „articolul **l** urmat de desinența zero", [așa cum am putea considera, în mod foarte rezonabil, dacă am compara forma **lupul** (de nominativ-acuzativ) cu forma **lupului** (de genitiv-dativ)] ?

Se poate observa că diversitatea modurilor de analiză este legată, în aceste cazuri aparent simple, de **ansamblul conceptelor** gramaticale (sau, mai general, lingvistice) cu care operăm și de ierarhia criteriilor pe care le adoptăm și pe baza căreia un anumit element supus analizei sau rezultat din analiză este considerat ca fiind compatibil sau incompatibil cu un anumit concept din totalitatea celor cu care operăm. Într-adevăr : dacă sistemul nostru de concepte teoretice cu care operăm conține distincția dintre consoanele sonante și nesonante, atunci, evident, sunetul **l** din **lup** trebuie considerat „sonantă" și nu pur și simplu consoană. Dacă sistemul nostru de concepte nu face această distincție, atunci **l** poate fi considerat simplu „consoană". Dacă sistemul nostru de concepte conține distincția între consoană și sonante, atunci, diferența dintre **l** și **r** poate fi descrisă ca diferența dintre, respectiv, o „continuă" și o „ocluzivă" ; dacă distincția aceasta nu se face, atunci diferența dintre **l** și **r** nu mai poate fi descrisă în aceiași termeni, deoarece **l** n-ar mai putea fi distins de **r**, care este tot o „dentală", tot o „sonoră" și tot o „continuă" ; de aici, necesitatea de a introduce conceptul „laterală".

În mod analog, dacă ansamblul de concepte morfologice cu care operăm conține și conceptul „vocală de legătură", atunci există motive pentru care am putea considera că **-u-** din **lupul** este o astfel de „vocală de legătură" : **-u-** apare în situații în care nu poate fi interpretat ca desinență (de singular) ca în **văzîndu-l**, sau ca în formă inversă **făcutu-l-a**.

Dacă vrem însă să ne dispensăm de conceptul de „vocală de legătură" **-u-** din **lupul** trebuie interpretat ca „desinență de singular" ; rămîne însă, în acest caz, deschisă problema interpretării lui **-u-** din **văzîndu-l**. Tot așa, dacă luăm ca criteriu de analiză compararea formelor și identificarea diferențelor minimale, trebuie să spunem că, întrucît a) substantivele masculine nearticulate nu au flexiune cazuală, b) întrucît forma **lupul** este forma de nominativ-acuzativ și diferă de forma **lupului** (de genitiv-dativ) prin absența segmentului-**ui**, forma **lupul** trebuie analizată în **lup, -u-** („vocală de legătură" sau „desinență de singular") **-l-** (articol), zero (desinență de nominativ-acuzativ a articolului). Dacă aplicăm același criteriu de analiză articolului feminin singular, ajungem la rezultate diferite : articolele **-a** și **-i** (de nominativ-acuzativ și, respectiv, de genitiv-dativ) nu mai pot fi analizate în două elemente, articolul propriu-zis și flexiunea lui cazuală. În cazul în care **subordonăm** criteriul de analiză explicat mai sus unui alt criteriu, anume acela al „paralelismului în sistem" (care s-ar putea enunța aproximativ în felul următor ; în cazul în care un element este compatibil cu mai multe moduri de analiză se preferă acel mod de analiză care are ca rezultat o analiză analogă cu aceea acceptată și pentru alte elemente), avem de ales între două alternative : a) fie aceea de a nu analiza articolul masculin în două elemente : **-l-** și **-ui-**, fie b) aceea de a găsi modalitatea de a analiza articolul feminin **-a-**, **-i-** în două elemente (evident, a doua alternativă are defectul de a fi mai puțin „intuitivă").

Ne putem întreba acum dacă există vreo diferență de natură între aceste cazuri acceptate în general ca „simple" (în sensul că ar comporta un singur mod de analiză) și cazurile acceptate în general ca obiect de controversă : în **leagă** avem a face cu diftongul **ea** sau cu o consoană palatalizată, **l'**, urmată de **a** ? Sau **-ez-** din **lucrezi** este un „sufix" care apare la unele persoane ale indicativului sau conjunctivului sau face parte din desinență ? Sau în **Ion îl numește pe Gheorghe director, director** este în cazul acuzativ sau este într-alt caz, care nu mai e nici nominativ, nici genitiv, nici acuzativ, nici vocativ ? Este **director** complement (care nu e nici direct, nici indirect) sau e altceva ? Adoptarea unui anumit mod de analiză, în aceste cazuri, depinde, ca și în cazurile precedente, de **conceptele** cu care operăm, de **definiția** acestor concepte și de **ierarhia criteriilor** de analiză. Depinde de condițiile pe care considerăm că trebuie să le satisfacă un segment fonetic pentru a putea fi considerat „consoană palatalizată" dacă spun că în **leagă** am a face cu un diftong sau nu. Depinde de ce definiție dau conceptului de „sufix" dacă spun că **ez** este sufix sau desinență ; depinde de ce înțeleg prin „acuzativ" dacă consider că **director** este în acuzativ sau nu este în acuzativ ș.a.m.d.

Atîta timp cît așa-zisele „cazuri simple" pun exact aceleași gen de probleme de analiză cu cazurile complexe, atîta timp cît „cazurile simple" sînt compatibile cu mai multe moduri de analiză și atîta timp cît multiplicitatea modurilor de analiză este determinată în ambele categorii de cazuri de aceiași factori, trebuie să admitem că nu există cazuri în care un anumit mod de analiză și numai acela să se impună oarecum „de la sine".

EM. VASILIU

Lepturariu

Trei poezii, un poet și o direcție nouă

De la apariția articolului faimos al lui Titu Maiorescu **Direcția nouă în poezia și proza română** se va împlini în anul viitor un secol. Cum se știe, articolul fusese precedat în cei patru ani anteriori, de mai multe alte articole, polemice, ca și cel din 1872, care supuneau „direcția veche" din literatură unei critici necruțătoare dar drepte. Chestiunea era de a delimita literatura — de imitația literaturii, sau direct de nonliteratură și impostură. Operația n-a fost nici ușoară, nici lipsită de riscuri și erori, nici acceptată lesne de mediul literar și chiar de public. Un sfert de secol s-a tot comentat acest articol și la 1 900 discuția tot nu contenise, ba chiar tînăra generație care intra atunci în literatură, dornică să-și afirme propria ei „direcție nouă", simțea trebuința să și-o declare prin opoziție cu cea teoretizată de Maiorescu.

Așadar, articolul de la 1 872 a marcat o epocă, mai exact încheierea unei epoci — a literaturii pașoptiste — și începutul alteia, aceea care-l dădea pe Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici, Macedonski, Zamfirescu, Delavrancea, Gherea. Dintre toți aceștia enumerați, singur Eminescu figura între vestitorii sau reprezentanții „Direcției noi" maioresciene.

El avea atunci 22 de ani și publicase trei poezii în **Convorbiri literare** și alte 13 în **Familia** lui Iosif Vulcan, dar pe acestea din urmă criticul nu le reținuse pentru ilustrarea susținerilor sale — sau poate nici nu le cunoștea bine; revista o știa, o citea, polemiza cu directorul ei, dar pentru confirmarea orientării noi pe care o propunea în literatură, poezia de aici a tînărului nu-i spunea mare lucru, sau nimic.

Și ceilalți scriitori numiți mai sus dintre care mai tîrziu „Direcția nouă" junimistă și maiorescianismul își-i vor revendica în mod legitim pe cei mai mulți, încă nu existau de loc, ei nu începuseră să publice, sau abia îngăimau literatură, astfel că absența lor din articol este justificată.

Cine însă figurează, și în care capitol? Mai întîi, Maiorescu legase, într-un articol vechi de trei ani **(În contra direcției de astăzi în cultura română, 1868)**, pe „nechemați și nealesi" în poezie, dar nu dăduse un singur nume de scriitor: el se referise doar la „domnul X", „proclamat poet mare", și un „domn P" era admonestat cu privire la „trîmbițările" sale asupra literaturii.

Tot în 1868, în articolul **Cercetare critică asupra poeziei române din 1867**, dăduse bogate exemple negative, de poezie proastă, tot anonime, indicînd numai pe autorii celor pozitive: Alecsandri, Bolintineanu, Iancu Văcărescu, Mureșeanu, Alexandrescu, Mihail Cornea. Ulterior, în **Observări polemice (1 869)** și în articolul din 1 872 dăduse însă și nume pe care le nega: I. Prale, Daniil Scavinschi, Justin Popfiu, G. Baronzi, G. Sion, P. Tăutu, C.D. Aricescu, Pătîrlăgeanu, I. C. Drăgescu, E. D. Stănescu, N. Cristian, B. Petric și alți cîțiva. Exemplari erau și aici ceilalți, notați mai sus, cărora li se adăugau apoi Costache Negruzzi, Al. Odobescu. Pe Filimon nu-l întîlnim în aceste articole, deci **Ciocoii vechi și noi** nu ajunsese la conștiința criticului (care citea prea puțină proză) ; în articolul din 1872 discută proza menționînd în treacăt doar cîțiva autori și nici o lucrare concretă.

Așadar, și buni și răi, aceștia alcătuiau pentru Maiorescu, la 1872, nu neapărat o „Direcție veche" — el negase „Direcția veche" la 1868 — dar în orice caz o etapă depășită; așadar, tot veche, cum și era, dacă avem în vedere cronologia, și cum avea să ne-o dovedească literatura ulterioară și trecerea timpului după aceea. Veche, adică aparținînd altei epoci, altor tipuri de comunicare literară, altei spiritualități.

Eminescu, plasat de critic în „Direcția nouă", a contestat clasificarea maioresciană. și, în Epigonii (1870), îi admira pe mai mulți dintre cei ostracizați de Maiorescu, deci slăvea „Direcția veche". Alte replici n-au întîrziat față cu veritabila iconoclastie maioresciană, din articolele negatoare, **Cercetare critică, Observări polemice, În contra direcției vechi** — și criticul e nevoit să-și precizeze nu numai ce accepta și ce respingea din literatura etapei anterioare, — „Direcția veche" — dar și ce propunea din cea a etapei lui. Astfel, a scris articolul despre „Direcția nouă".

Care sînt așadar reprezentanții acestei direcții noi? Mai întîi, în poezie, Alecsandri, iar în proză — Odobescu și Nicu Gane.

E ușor de văzut, că, în fapt, primii doi aparțineau vechii direcții și numai al treilea putea fi plasat conform clasificării lui Maiorescu, nu prin vîrstă în principal, ci prin cronologia și orientarea nuvelisticii sale. Iacob Negruzzi își continua părintele în latura fiziologiilor, în **Copiile sale după natură**, iar în romanul **Mihai Vereanu** era mai „vechi" mult decît Manoil al „vechiului" Bolintineanu.

Rămîn, în acest caz, cinci poeți citați de critic, drept ilustrativi pentru „Direcția nouă" : Eminescu, Samson Bodnărescu, Matilda Cugler, Teodor Șerbănescu și Dimitrie Petrino — doi prozatori: Ștefan Vîrgolici și Alexandru Lambrior. Cei doi prozatori au fost în realitate filologi, ultimul și istoric, iar trecerea lor prin domeniul literaturii s-a dovedit sporadică și neconcludentă.

„Direcția nouă", în domeniul prozei rămîne prin urmare ilustrată de Nicu Gane, incontestabil nuvelist și memorialist, însă departe de a determina un moment de înnoire a domeniului atît de hotărîtoare, încît să justifice definiția criticului în legătură cu însuși obiectivul articolului său — direcția nouă.

Rămîne să vedem poezia. Matilda Cugler, Petrino s-au șters însă din viață ; amintirea lor dăinuie prin articolul lui Maiorescu, iar în cazul ultimului și pentru că l-a înlocuit pe Eminescu în slujba de bibliotecar și apoi l-a dat în judecată. Rămîn Samson Bodnărescu și Teodor Șerbănescu. Ei au depășit grania lui 1 900 doar în chip omagial, primul pentru că i se jucau cînd și cînd tragediile istorice, al doilea pentru că un nepot pios — critic literar — i-a adunat opera poetică într-un volum elegant, dar fără ecou. Personaje pitorești și interesante la vremea lor, ecoul literaturii lor s-a șters îndată ce ei înșiși n-au mai fost.

Singurul care ilustra o direcție nouă în literatură la 1 872, și care avea să rămînă în conștiința secolului, urmînd să continue, era deci Eminescu. Și chiar el, cu cele trei poezii numite de Maiorescu, mai curînd o vestea decît o ilustra. Un singur poet, inaugurînd o „direcție nouă" prin trei poezii, la 22 de ani — iată la ce se reduce, fără nici un paradox, esența articolului din 1 872 al lui Maiorescu.

Și totuși, realitatea momentului era chiar aceasta, pe care-o specifică îndrăznet criticul în articolul său: la 1870 se zămislea un duh nou al literaturii noastre, o gîndire poetică inedită, apăreau tipare originale pentru proză și teatru, se constituia spiritul critic. Alecsandri însuși scria astfel teatrul său, deși din generația veche, Odobescu dădea **Falsul tratat de vînătoare**, operă care trecea mult dincolo de treapta pașoptistă, Ghica „vechi" și el își avea acum perioada cea mai fertilă a **Scrisorilor** sale; Iacob Negruzzi nu-și urma doar modelul părintesc, ci îl și preceda pe Caragiale, Nicu Gane îi vestea apropiați pe Slavici și Creangă, criticismul maiorescian deschidea calea celui de la **Contemporanul**, teoria lui despre artă ca „idee în materie sensibilă" prelua teoria realismului a lui Gherea.

Criticul de la 1 872 nu-i pomenea pe Nicoleanu, Depărățeanu, Sihleanu, Cretzeanu, unii din ei însă trăiseră în Parisul unde apăreau **Les fleurs du mal** și receptaseră atmosfera simbolismului ca și a parnasianismului. Opera lor era neclară, dar era, și aerul ei era altul decît la 1 848. Din generația menționată de critic, Bodnărescu era el însuși altceva decît Alexandrescu, poetul filozofic al epocii pașoptiste; Bodnărescu cerebraliza, încifra poezia, urmărind încărcarea ei de sensuri profunde și găsirea unui nou limbaj poetic. Eminescu într-un chip și Macedonski în alt chip vor merge pe calea aceasta, pe care Bodnărescu n-a făcut decît s-o simtă, însă e un fapt că el a simțit-o. Deci „Direcția nouă" exista real **în structura vieții literare**, chiar dacă ea încă nu se concretizase decît în puține piese pe care avea să le verifice timpul. Contemporanii simțeau însă, știau, vedeau că are loc un proces fundamental. Deși numai trei poezii și un singur nume de poet, din cele înscrise în articolul lui Maiorescu, au înfruntat secolul care ne desparte de momentul scrierii lui — teza lui de bază era adevărată : la 1872 se contura în mod real o direcție nouă în poezia și proza română.

MIHAI GAFIȚA

către un tînăr

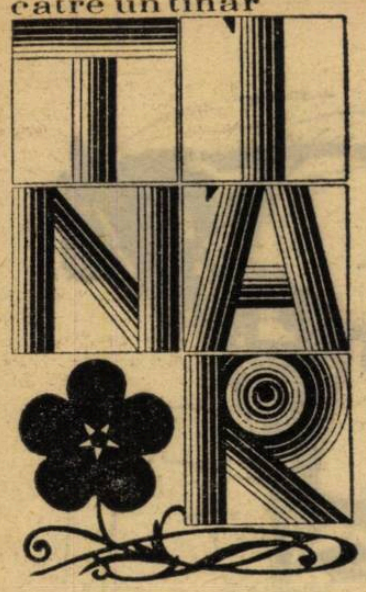

Revelaţii*)

Iată o carte tulburătoare a cărei apariţie îşi găseşte rostul în grija permanentă cu care este vegheată şi condusă educaţia tineretului în România. Este o carte a dialogului generaţiilor, a confesiunilor în spatele cărora e uşor de depistat responsabilitatea civică pe care autorii ei o simt faţă de destinul tineretului. „Cînd ne preocupăm de viitor, spune conclusiv într-un interviu savantul Henri Coandă, să ne preocupe deci mai mult evolutia omului. Pentru că, dacă omul va fi bun, viitorul nu va putea fi altfel".

Concepută, în structura ei, ca o lungă scrisoare „către un tînăr" cartea este o culegere de articole şi interviuri aparţinînd unor academicieni, scriitori, eroi ai muncii socialiste şi publicişti, cum ar fi : Henri Coandă, George Macovescu, Mircea Maliţa, Const. Ciopraga, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Gr. C. Moisil, M. Beniuc, Aurel Dragoş Munteanu, Paul Anghel, Mihai Popescu, Mihnea Gheorghiu, Traian Herseni. Ne aflăm în faţa unor mărturisiri a căror forţă pilduitoare coboară adînc explicitînd gesturile noastre, faptele noastre, relaţiile dintre generaţii, raporturile sociale, adică viaţa noastră. Cartea este, la urma urmei, un ghid de conduită pentru ceea ce este şi pentru ceea ce urmează să fie definitoriu în comportamentul social al tinerilor. Este explorată experienţa de viaţă a omului de astăzi, în perspectiva exigenţelor de mîine. Într-un sugestiv cuvînt înainte, prof. univ. G. Macovescu deschide dialogul cu „prietenul cel tînăr" al cărui subiect — raportul dintre generaţii „privit prin învăţămintele trecutului, nevoilor prezentului şi perspectiva viitorului" — este laitmotivul cărţii.

Pregătirea generaţiei de astăzi pentru mîine este un fenomen complex a cărei responsabilitate o poartă deopotrivă familia, şcoala şi societatea, dar şi fiecare dintre noi, pentru că sîntem investiţi cu înalta responsabilitate de constructori activi sau viitori constructori activi, de mîine, ai noii societăţi.

Sincronizarea eforturilor la dinamica de astăzi a dezvoltării României, integrarea în procesul istoric obiectiv, specific relaţiilor din care facem parte, constituie garanţii ale realizării tinerilor ca oameni, ca specialişti.

În această epocă de neobişnuită înflorire a ştiinţei şi tehnicii se schimbă oare raportul între cultură şi personalitate ? Ce „dimensiuni" mai poate căpăta astăzi erudiţia ? Ce este „Homo mathematicus ?" Dar „Homo cyberneticus ?" Există un divorţ între cultura „umanistă" şi cea „ştiinţifică" ? Sînt cîteva întrebări ale căror răspunsuri de o rară concizinune, frumuseţe şi rigoare uimesc pe cititori. Iată un răspuns pe care Mircea Maliţa îl dă unei întrebări referitoare la modalitatea de a ne informa.

„Atenţie la timp ! Romanii aveau mare dreptate : «fugit irreparabile tempus». Tinerii se bucură de un răgaz pe care viaţa nu-l mai dă niciodată în privinţa posibilităţii de a citi şi de a achiziţiona instrumentele de bază ale culturii. Orice risipă de timp înseamnă pentru tineri o tragedie sfîşietoare, pe care o vor regreta întotdeauna".

Cartea oferă prilejul unor meditaţii necesare : Ce ştim despre noi ? Cum să ne orientăm ? Ce alegem ? Ce să ne facem ? Găsim pagini scrise cu vibraţie despre dragoste, prietenie, familie, muncă, personalitate, ideal, datorie. Sîntem avertizaţi asupra efectelor nefaste pe care le pot avea superficialitatea, dispreţul faţă de muncă, mirajul traiului uşor.

Este interesant punctul de vedere de la care pleacă unul dintre autorii unui articol, punct de vedere care îngăduie înţelegerea exactă a semnificaţiei acestei cărţi : grija ca tineretul să fie pregătit temeinic şi realist pentru ziua de mîine. Acesta este exprimat într-un „motto" reţinut dintr-o întrebare pe care un doctor-psiholog francez, Jean Rousselet, a pus-o unor părinţi. Iată-l : „Nu este oare greşit să facem pe adolescenţi să spere într-un viitor pe care nu li-l putem oferi ? Nu-i aceasta cea mai sigură cale de a-i descuraja şi a face din ei nişte blazaţi şi nişte rataţi?". O interpretare greşită, făcută în grabă, ar putea duce la înţelegerea acestei întrebări ca o subtilă invitaţie la privarea tineretului de un drept natural al său : dreptul de a visa. Dar nu, întrebarea nu este altceva decît o explicaţie, lapidară e drept, a unei manifestări care poate avea consecinţe grave, în procesul educaţiei pe care familia, şcoala şi societatea sînt datoare să-l asigure tineretului. Este un apel la realism. Deşi este lansată într-un dialog cu părinţii, întrebarea are forţa interogativei retorice. Căci astfel formulată nu mai simţi nevoia unui răspuns.

Într-un prim capitol întîlnim observaţii de mare profunzime, asupra tinereţii ca moment unic în viaţa omului. Nu ştiu dacă este o întîmplare sau un act deliberat al „gospodarului" acestei culegeri, Nicolae Tue, dar este reconfortant să găseşti, încă din primele pagini, după uimitoarele confesiuni ale unui spirit atît de echilibrat care este Henri Coandă, reflecţiile despre tinereţe ale lui George Enescu. „Tinereţea nu este o perioadă a vieţii. Ea este o stare a spiritului, un efect al voinţei, o calitate a imaginaţiei, o intensitate emotivă, o victorie a curajului asupra timidităţii, a gustului aventurii asupra dorinţei de confort". Şi te întrebi, puţin descumpănit : cui îi este adresată cartea ? Căci, iată limita care desemnează ceea ce părea de la sine înţeles — tinereţea — este greu de precizat. Şi tot George Enescu dă şi răspunsul : Veţi rămîne tineri atîta timp cît veţi fi receptivi la ceea ce este frumos, bun şi mare (...)

Tinereţea este moment unic pentru că acum se pun întrebările capitale şi acum încep să se întrezărească răspunsurile pe care viaţa le va oferi, în timp. Este perioada înfruntărilor, a opţiunilor, a zidirii unui ideal. Tinereţea poate fi însă şi perioada certitudinilor, a sentimentului şi răspunderilor maturităţii, a succesului. Totul este posibil, cu o condiţie însă : într-o lume aflată într-o permanentă mişcare, să nu uităm că, la început de drum — şi tinereţea este un astfel de început — trebuie stîrnite marile întrebări „ştiind că viaţa nu o poţi înşela, că este necruţătoare, că nu o poţi evita, că nu îi poţi ocoli nici vuiturile, nici valurile şi nici marile frumuseţi" (G. Macovescu : Înfruntare).

Am întîlnit elevi discutînd în tramvai cu gravitatea unor constructori de poduri. Uneori, bucuria aceea candidă li se stingea pe buze în faţa unei întrebări.

Am întîlnit copii care discutau despre zborul omului în lună, folosind cu o uimitoare exactitate termeni abia reţinuţi de tratatele ştiinţifice. Lăudau maşinile, perfecţiunea aparatelor. Şi citeam în privirea lor cîte întrebări erau pe punctul de a se naşte despre om, despre inteligenţa omului, despre curaj, despre marea sa forţă creatoare.

Iată, tînărul meu prieten, o carte a posibilelor răspunsuri. Acasă, în tramvai, înainte de ora de dirigenţie, după ce ai ieşit din schimb, la clubul uzinei şi în sălile de lectură ale căminului cultural, deschide cartea. Este cartea ta, este cartea noastră.

*) „Către un tînăr" — Editura politică, 1971.

G. APOSTOIU

Orfeu

Coloana de-ntristare şi durere
Ce mi-o lăsă, plecînd, Euridice
De s-ar găsi un scripet s-o ridice
Tot s-ar opune o zeiască vrere

Nepregătiă încă să abdice
'Naintea întrebărilor severe
Ce-o-ntîmpină, cu vuietul de ere
Strădaniilor sterpe, inamice...

În scoicile-aşteptării, ce-o repetă,
Cîntarea mea n-a înviat pe nime
Nici n-a legat planetă de planetă,

Dar mîngîind destine anonime
Va rămînea, prin vremuri, o rachetă
Rîvnită de întreaga înălţime !

GEORGE CORBU

Antologia „Tribunei"

NICOLAE LABIŞ elev la Văcarea

Stăruind pe urmele poetului Nicolae Labiş ne-am clarificat, de curînd, un moment mai puţin cunoscut din biografia sa, perioada refugiului din timpul războiului. Familia poetului, a locuit, în aprilie 1944, în satul Văcarea, comuna Valea Popei, judeţul Muscel. În această vreme, părinţii lui Labiş funcţionează aici ca învăţători, unde Nelu este elev în clasa a III-a. Pe coridorul şcolii generale din satul Văcarea, comuna Mihăieşti, judeţul Argeş (după noua împărţire administrativ-teritorială), se află azi un modest colţ memorial, în care este expus catalogul clasei a III-a pe anul şcolar 1944/1945. Învăţător îi era I. C. Istrătescu. La nr. 38, catalogul cuprinde situaţia şcolară a elevului Labiş Eugen Nicolae, pe trimestrul I (trimestrele următoare le-a făcut la şcoala din Mălini, fiindcă familia învăţătorului Labiş se întoarce la Poiana Mărului).

Catalogul constituie un document util pentru completarea portretului „elevului eminent", N. Labiş, care din clasele primare dovedea interes pentru toate disciplinele. Transcriem mediile pe obiecte, în clasa a III-a, trim. I : citirea : 10 ; gramatica şi compunerea : 9 ; cunoaşterea şi îngrijirea omului : 9 ; matematica : 9 ; deprinderi de viaţă : 9 ; caligrafie : 9 ; desen : 10 ; educaţie fizică : 9 ; lucru manual : 9 ; practică agricolă : 9 ; purtare : 10.

Tot în arhiva şcolii Văcarea se păstrează cîteva procese verbale care atestă prezenţa activă a învăţătorilor Eugen şi Profira Labiş şi a fiului lor la acţiunile extraşcolare (organizarea serbării cu daruri, de Anul Nou, în scopul strîngerii de fonduri pentru ajutorarea copiilor orfani şi săraci). Reproducem un fragment din procesul-verbal încheiat în ziua de 28 decembrie 1944: „Obiceiurile din Moldova: capra, ursul, pluguşorul au fost executate cu mult talent de domnii învăţători Eugen Labiş, C. Petruţă şi elevii Plăcintă, Labiş Nicolae şi Istrătescu. Pentru organizare, pregătire, executare şi buna reuşită a serbării din punct de vedere moral şi material, au luat parte activă următorii: Profira Labiş, M.D. Ungureanu, Elena Eneia etc."

Dar nu numai acest document, ci şi mărturiile foştilor săi colegi din clasa a III-a (Ungureanu Ion, Stanciu C-tin şi Stroie C-tin) vorbesc despre spiritul voluntar al viitorului poet, despre setea sa de a acţiona. „La serbări era nelipsit, scria şi recita poezii, scria roluri pentru noi şi scenetele lui le jucam apoi pe scenă" — ne-a relatat tov. Constantin Stroie, în prezent profesor de economie politică şi socialism ştiinţific la Liceul „N. Bălcescu" din Piteşti, colegul de bancă al elevului Labiş.

Convorbirea noastră, în preajma comemorării a 15 ani de la moartea poetului, cu fostul său învăţător şi foştii colegi ne-a convins că şi la Văcarea — ca şi pretutindeni pe unde a trecut şi a trăit Nicolae Labiş — el a rămas cu mult mai mult decît o amintire frumoasă.

DUMITRU ANGHEL

Locuri comune

«Născut» şi «făcut»

«Există texte născute şi texte făcute», spuneam data trecută. O îndelungă experienţă a tipăriturilor de tot felul ce ne-au trecut prin mînă şi numai arareori ne-au rămas şi în suflet ne spune că într-adevăr aşa este. Şi totuşi simt nevoia să aduc o precizare : toate textele **născute** trebuie, într-un fel oarecare, să şi **fie făcute** ca să ajungă să **fie** cu adevărat. Naşterea textului e o naştere îndelungă. Nu numai îndelungă ca gestaţie ; îndelungă ca naştere, chiar.

În primul rînd, nu e de loc adevărat că un text născut se naşte întotdeauna aşa cum i se întîmplă să vadă lumina zilei din prima oară. Un vers, da. (Paul Valéry şi-a luat odată, osteneala să scoată în evidenţă, şi a făcut-o cu un gust de o ireproşabilă precizie, cîteva «versuri **date**» în lungi poeme ce au fost apoi construite în jurul lor tocmai pentru a le permite să «respire» şi să «trăiască», aşa cum diamantul prinde viaţă doar dacă e înzestrat cu montura ce i se potriveşte.) Un vers, da, poate — la rigoare — să se nască şi pe nepusă masă. (Cu cîtă prealabilă visare neştiută, cine-ar putea-o spune?.) Un text întreg, mai va. S-ar putea chiar, şi de cele mai multe ori aşa şi este într-adevăr, ca ceea ce iese întîi la iveală să fie tocmai făcutul *, iar născutul să nu prindă chiag decît la capătul unei chinuitoare căutări a acoperirii cît mai fără rest dintre datul întîlnirii şi expresia lui.

Cine nu-şi aduce aminte ? **«Ar trebui un cîntec incăpător precum / Foşnirea mătăsoasă a mărilor cu sare»...**

Este, acest al doilea vers (unul din cele mai pline şi mai luminoase, unul din cele mai frumoase ale întregii poezii româneşti), un vers **născut** ? Nu-ncape îndoială că da ! Este el şi un vers **dat**? Poate că da. Poate că nu. Existenţa unor variante pregătitoare ar confirma pentru totdeauna ipoteza negativă. Din păcate inexistenţa lor n-ar putea face acelaşi lucru în favoarea ipotezei dintîi. L-ar face pe «da» probabil ; nu l-ar ridica însă pe piedestal, nu l-ar încununa cu laurii victoriei indiscutabile.

Există un nivel al gîndului care e mai profund decît nivelul lui cotidian. Şi nu numai nivelul e aşezat, ca să spunem aşa, mai la adîncime. Gîndul însuşi e mai altfel decît cel de toate zilele. Mai dens, mai bogat, mai exact. Mai adunat, mai greu. Mai greu, dar mai graţios. Mai viu. Mai el însuşi, cu adevărat. Mai existent, într-un cuvînt.

Gîndul acesta neobişnuit, adică necontaminat de obişnuinţe, şi care sălăşluieşte în inima gîndului de toate zilele, a gîndului apăsat de obişnuinţe ; prospeţimea aceasta fulgurantă, cum se poate ea încorpora fără a se pierde; cum poate ea ajunge la o exprimare care să echivaleze cu o naştere ? Cum se poate obţine, altfel spus, o cît mai fără rest acoperire dintre datul intuitiv (continuu şi nemijlocit) al întîlnirii, pe de o parte, şi, pe de altă parte, discontinua lui expresie mediată? Ce anume trebuie să intervină pentru a se obţine acea unică organizare exactă a cuvintelor** care să permită întregului ritm interior al datului, întregului lui «climat» (luminii, cîtă şi cum e ; culorii, cîtă şi cum e ; tonului, în sfîrşit) să se exprime împreună — şi, aşa zicînd, dintr-o singură suflare — cu sensul lui obiectiv brut, făcîndu-l pe acesta nu numai **să semnifice** (adică să **trimită spre** altceva), ci şi **să fie** pur şi simplu (adică să-şi **fie sieşi** termen) ?

Pe cît de complicată e întrebarea, pe atît de simplu pare a fi răspunsul : trebuie să intervină **atenţia.** Dar aparenţele înşeală ; răspunsul e şi el ceva mai complicat decît pare. Căci de atenţie e nevoie în toate cazurile : şi pentru a aduce la lumină ceea ce, data trecută, numisem «structura pre-textuală» a textelor aşazise «născute» ; dar şi pentru a desfăşura în cuvinte structura pre-textuală a textelor aşa-zise «făcute». Atenţia, însă, e şi ea de două feluri ; în două direcţii diferite orientată ; de două feluri deosebite de rezultate încununată.

Vom încerca să vedem **cum,** data viitoare.

MIHAI ŞORA

* Făcutul acela al tuturora (şi al nimănuia), ce stă oricînd la îndemîna oricui — abdicînd de la demnitatea inclusă în vocabula «cineva», cu sensul, evident, de cineva anume — consimte să devină oricine (adică nimeni).

** Noi vorbim aici de cuvinte ; dar, **mutatis mutandis,** întrebarea se pune, aceeaşi, şi în legătură cu sunetele, culorile sau volumele. Şi răspunsul nu este diferit, **în esenţă,** nici în cazul muzicii, nici al picturii, nici al sculpturii : trunchiurile lor diferite răsar dintr-o rădăcină comună.

Pallady

Portretul pictorului Matisse

Un portret pe săptămînă

Prof. MARGARETA NASTASE, directoarea Liceului nr. 2 Mihail Eminescu din Iaşi. Directorii liceelor şi şcolilor profesionale din Iaşi sînt unanimi în opinia că nu se putea găsi un conducător mai competent şi mai potrivit pentru comisia lor metodică. Să vorbim despre tactul ei, despre preocupările ei de modernizare a învăţămîntului, despre excelentul laborator fonic pe care l-a realizat în şcoala sa ? N-am da decît o palidă imagine a calităţilor acestei personalităţi care în lumea corpului profesoral ieşean ocupă un binemeritat loc de cinste.

PROFESOR — ELEV

în perspectivă modernă

Multă vreme relaţia profesor-elev a fost stabilită în lumina principiului autorităţii, după care profesorul era superiorul care predă şi ordonă, iar şcolarul subordonatul care ascultă şi se supune. Dînd şcolii o atmosferă de cazarmă, ea a determinat astfel uneori crearea de relaţii antagonice între cei doi factori ai educaţiei. Ca reacţie, Rousseau îi opune principiul neintervenţionismului în educaţie sau al libertăţii depline a copilului, reluat mai tîrziu, la începutul secolului al XX-lea de aşa-numita mişcare pedagogică „vom Kinde aus", cu Elena Key, L. Gurlitt ş.a., principiu a cărui aplicare duce în educaţie la haos şi anarhie.

Aşa îşi face drum un principiu nou şi promiţător, principiul colaborării între profesor şi elev, avînd ca scop să facă din educaţie o operă armonioasă. Noua relaţie se prezintă ca o cale cu perspective ample de cooperare, ca, de exemplu :

a) O colaborare **prin asocierea** elevilor la aceeaşi poziţie de muncă, anunţată de profesor prin termeni sugestivi ca : anul acesta vom învăţa **împreună,** vom cerceta **împreună,** vom studia **împreună** materia X ; ora aceasta vom învăţa **împreună,** vom cerceta **împreună,** vom lucra **împreună,** vom face **împreună** exerciţii şi probleme ;

b) O colaborare **constructivă,** fie pentru a descoperi cu elevii cunoştinţe noi, fie pentru a face împreună cu ei experienţe sau lucrări de teren etc. E vorba de o colaborare prin folosirea metodelor intuitive, euristice, active etc. ;

c) O colaborare de **perspectivă** apropiată sau depărtată, profesorul căutînd să asocieze pe elevi la realizarea unor scopuri actuale sau viitoare prin formule ca : „trebuie să învăţăm bine declinarea ca să putem trece la învăţarea celorlalte părţi de cuvînt" sau „trebuie să învăţăm temeinic materia de anul acesta, întrucît ea formează baza pentru anul viitor", sau „trebuie să ne silim la învăţătură pentru a deveni oameni bine văzuţi şi buni cetăţeni".

În desfăşurarea acestei relaţii, necesităţi obiective impun colaborării profesorului cu elevii modalităţi de diferenţiere după individualitatea elevului, după vîrstă şi după natura materiei de studiu. Colaborarea cu cei mici e uşoară, fiindcă ei sînt naturi receptive la tot ce face profesorul. Pentru ei e binevenit un profesor care le oferă un model de muncă susţinută, de bunăvoinţă şi înţelegere, de răbdare şi perseverenţă. Preadolescenţii, începînd a fi naturi critici, reclamă un profesor atent şi circumspect în tot ceea ce face şi în tot ceea ce spune. Adolescenţii, cu orientarea lor spre valorile culturale şi spre gîndirea dialectică, cer un profesor capabil să vibreze pentru valori şi să dispună de o cultură ştiinţifico-filozofică temeinică. În colaborarea cu elevii, un bun profesor foloseşte o vorbire aleasă şi caldă, prietenească, deoarece „vorba dulce mult aduce", dar variată după materiile de studiu, ştiind că unele din ele — matematica, fizica, limbile străine — mai reclamă în plus un control exigent şi corect.

Se poate ivi primejdia ca elevii, încurajaţi de spiritul de colaborare, uneori prea familiar, să pună probleme care să provoace digresiuni şi divagaţiuni, abătînd cursul lecţiei de la scopul ei. În astfel de cazuri profesorul trebuie să intervină cu tact, împiedicînd la timp digresiunile şi asigurînd lecţiei o colaborare dirijată, profesorul păstrîndu-şi rolul de conducător al activităţii didactico-educative.

Relaţia de colaborare dintre profesor şi elev nu constituie o operă simplă şi uşoară, căci ea reclamă un profesor bun specialist, cunoscător al psihologiei şcolarilor, stăpîn pe noţiunile de didactică şi pedagogie, de taxonomie, de ideologie socialistă, cu o ţinută morală fermă care să impună elevilor iubirea şi respectul cuvenit. Toate acestea reprezintă calităţi care cer profesorului studiu, eforturi şi exerciţii grele şi de durată.

Privind în felul acesta relaţia cu elevii, profesorii vor putea fi adevăraţi educatori în serviciul unei mari misiuni : pregătirea sănătoasă a lumii de mîine, a lumii socialiste.

ŞTEFAN BĂRSĂNESCU

„Cîtu-i MARAMUREŞU'...“

- Prototipuri moderne; autori: profesori
- Bufetierul din colţ a închis taraba
- Dialog revelator
- Dacă vreţi ceramică dacică...

Ştiam şi presupuneam cîte ceva, dar nu-mi închipuiam proporţiile surprizei care mă aştepta. În timp ce survolam Carpaţii, instalat confortabil într-unul din fotoliile cursei Bucureşti—Baia Mare, însăilam în minte — ca orice gazetar cu respect de sine — începutul reportajului pe care urma să-l scriu despre... şcolile din Maramureş: „ţinut fabulos cu rezonanţă de legendă...“, „explozie folclorică“...“, „ţipuriturii...“ obiceiuri bizare...“.

Cred că, fără să vreau, am lăsat să mi se ghicească intenţia şi în prima convorbire pe care am avut-o la Inspectoratul şcolar al judeţului cu inspectorul şef Nicolae Ionescu (cum să laud politeţea şi amabilitatea oamenilor de pe aceste meleaguri!) fiindcă omul m-a privit cu oarecare îndoială şi mi-a spus:

— N-aţi mai fost de mult prin Maramureş?

— E adevărat!

— Să ştiţi că aveţi foarte multe de văzut în şcoli. Nu ştiu în ce măsură o să vă rămînă timp pentru pitorescul regiunii.

■

Apoi, „foarte multele“ au început să curgă. În ordine, a fost mai întîi Liceul nr. 3 din Baia Mare. (De ce n-o fi botezat acest liceu care, cum se va vedea mai jos, nu-şi merită de loc anonimatul?.) Directorul liceului, profesorul Corneliu Borlea, una dintre vechile şi agreabilele mele cunoştinţe, mi-a comunicat intenţia colectivului de profesori pe care-l conduce de a trece, în scurt timp, la desfăşurarea învăţămîntului în cabinete, laboratoare şi ateliere.

— Ce înseamnă „în scurt timp“? am întrebat.

— Că, parţial, am şi început. Poate, un an, un an şi jumătate, maximum doi.

— Aveţi condiţii?

— Să mergem să le vedem.

„Mersul“ şi „văzutul“ au durat cam o jumătate de zi. Am început cu laboratorul de fizică. O sală spaţioasă. Mobilierul — metal, melacart şi faianţă, un joc de geometrii largi, în alb şi negru, care ar ciupi cred invidia multor laboranţi de profesie. Catedra — un trapez imens, uşor curbat, care ocupă aproape un perete întreg. E de închipuit ce desfăşurare de aparate permite această masă, în blatul căreia capace tăiate discret mascheazăă nişe pentru curent electric, surse de apă, de gaz. Alături, pupitrul de comandă cu pîntecele plin de un întreg păienjeniş de fire şi maşinării. Sub mîinile profesorului, zeci de butoane pentru o întreagă diversitate de experienţe, pentru camuflaj, pentru controlul automat al scurtcircuitelor, pentru declanşarea aparatului de proiecţie, a magnetofonului sau picupului, pentru legătura dintre catedră şi pupitrul fiecărui elev.

O menţiune! Prototipul acestui laborator a fost elaborat de Liceul nr. 3. După el, s-au mai confecţionat încă 25, pentru alte şcoli din judeţ. Excursia prin clădirea şcolii continuă: laboratorul de chimie — alt prototip elaborat şi construit în Liceul nr. 3 — laboratorul de biologie, cabinetul de ştiinţe sociale, laboratorul fonetic, cabinetul de orientare şcolară şi profesională. Oh! regret, dar într-un reportaj care (musai!) trebuie să aibă atîtea sute de rînduri nu poţi să descrii totul. Măcar, de exemplu, aglomeraţia de fişe, de planşe, grafice, texte, decupaje de ziare, broşuri din cabinetul de orientare şcolară şi profesională, utilajul modern de care dispun celelalte laboratoare, sau formula cu totul originală după care urmează să fie organizate cele două cabinete de ştiinţe sociale.

■

Şi apoi, nu pot să nu spun nimic despre cele cinci ateliere ale şcolii. Mai ales, că în bună măsură, laboratoarele şi cabinetele îşi datorează fiinţa, muncii care s-a desfăşurat, acolo jos, la demisolul clădirii, la strung, la menghină, la bormaşină, cu aparatul de sudură, cu rindeaua, cu pila, cu cleştele sau cu ciocanul. Înainte de a ajunge acolo, ne oprim puţin pe fostele holuri — altă dată neutilizate — de lîngă sala de festivităţi, să vedem cum, cu inspiraţie, spirit gospodăresc şi cu „băieţii de la lăcătuşărie“, s-au croit un glazvant, nişte uşi glisante, cîteva mese, o pardoseală de scînduri, iată gata două ateliere pentru fete. La parter, broderie, cusături româneşti şi ţesătorie. La demisol, bucătărie, menaj. Aragazul, veselă, ulei, zahăr, făină, mese pe care fetele cu mînecile sumese şi cu obrajii îmbujoraţi întind foile de plăcintă. Bufetierul O.C.L.-ului şi-a închis taraba şi a plecat bombănind.

Atelierele băieţilor. Tîmplărie, artizanat: 30 de cuţite de bucătărie, cu lama retezată foarte aproape de prăsele şi ascuţite într-un fel anume, au fost transformate în unelte de sculptură. Crestături migăloase în baghete de lemn care vor deveni rame de casete sau de oglinzi, suporturi pentru veioze etc. Pasionatul animator al activităţilor tehnico-productive din liceu, profesorul-maistru Paul Havrila este nerăbdător să ne arate atelierul de lăcătuşărie, acolo unde elevii confecţionează mese şi scaune de bar de o rară eleganţă şi mobilier şcolar modern.

Toate bune şi frumoase, veţi spune, dar ce preocupări de modernizare a metodologiei învăţămîntului şi a conţinutului său se asociază acestor elemente? Înainte de a răspunde, daţi-mi un răgaz în care să trag o raită pînă la Liceul „Gheorghe Şincai“ — unul din cele 14 licee din ţară destinate oficial să treacă la organizarea învăţămîntului pe cabinete şi laboratoare — şi să vă spun două cuvinte despre laboratoarele sale „universale“ care permit prin utilajul lor modern şi complex organizarea oricărei lecţii, la orice disciplină, fiind, în acelaşi timp, cu preponderenţă dotate pentru predarea unui anumit obiect. Şi încă o raită pînă la Şcoala generală nr. 4, fiindcă nu pot să nu spun nimic despre alte costume maramureşene pe care le confecţionează fetele dintr-a VII-a sau despre ingeniozitatea cu care profesorii de aici au înjghebat, la rîndu-le, cabinete, laboratoare, ateliere.

■

Acum, răspunsul promis la întrebarea de mai sus. L-am primit la rîndu-mi într-o convorbire — nu tot atît de scurtă pe cît o redau aici — cu profesorii respectivului liceu.

Leontin Domide: Sînt responsabilul catedrei de fizică. Cel puţin noi, fizicienii, cînd spunem modernizare nu ne gîndim numaidecît la aparate costisitoare. Prin modernizare, înţelegem transmiterea unor noţiuni esenţiale, într-o formă care

să asigure legătura organică între teorie şi practică.

Alexandru Ghiţescu: În ce mă priveşte, vreau să subliniez acelaşi aspect. Mă preocupă în special ca fiecare elev să realizeze independent cît mai multe lucrări de laborator. De aceea, nu mă sfiesc să susţin primatul tehnologiei didactice. Cînd n-am avut material didactic, mi l-am confecţionat singur.

Cornel Borlea: Stau mărturie cele 400 de diapozitive de care n-ar fi rău să se intereseze tovarăşii de la „Didactica“. După cum n-ar fi rău să se intereseze de maşina de instruire programată concepută de profesorul Leontin Domide şi realizată de elevi. Un „Verfix“ costă, din cîte ştiu, vreo 30 de mii de lei, în vreme ce această maşină costă... 100 de lei.

Franscisc Schopp: Să nu discutăm acum despre tehnologie. Care credeţi că va fi soarta prelegerii ca modalitate de predare?

Margareta Stoicescu: Sînt lecţii care vor continua să solicite această modalitate.

Cornel Borlea: Există lecţii, mai ales la anume discipline, unde prelegerea se impune. Dar este obligatoriu ca profesorul să aibă farmec, să-i captiveze pe elevi.

Gheorghe Cordea: Monotonia expunerii plictiseşte. Cred că la îndemîna profesorului stau întotdeauna o mie de alte posibilităţi pentru a evita acest pericol: strategiile euristice, problematizarea, experienţa de laborator, învăţarea prin descoperire şi cîte altele.

Departe de a fi singulare, aceste preocupări de modernizare se regăsesc multiplicate la scara întregului judeţ. Sînt de mare notorietate, de exemplu, experienţele pe care le-au făcut profesorii de la Liceul „Dragoş Vodă“ din Sighetul Marmaţiei în domeniul modernizării, predării matematicii sau cele din domeniul predării limbii române ale profesorului Filip Grigore din Lăpuşul Românesc.

■

Într-o dimineaţă cu cerul de cleştar, călătoresc împreună cu inspectorul general Andrei Bălan pînă la Baia Sprie (trebuie să precizez că Andrei Bălan este autorul unei monografii de 400 de pagini despre dezvoltarea învăţămîntului în judeţul Maramureş. Şi că asupra valorii acestei lucrări, care n-a fost încă publicată — mă întreb de ce o ţine atîta în sertar — s-au pronunţat deja specialişti care au citat-o în presa pedagogică. Cine are cît de cît habar de volumul de muncă al inspectorilor are şi motive să se mire). Există acolo, la Şcoala generală din Baia Sprie, un profesor care se cheamă Cornel Melente şi despre care pare-mi-se televiziunea a vorbit deja. Mai există un alt Havrilă, fiul celui citat mai sus. La atelierele căruia din ei să mă opresc mai întîi? La atelierul de ceramică al profesorului Melente? Să vă prezint, lampioanele, măştile stilizate, măsuţele cu blat de mozaic şi fier forjat, ulcelele, scrumierele, basoreliefurile, colajele din hîrtie creponată, coji de portocală, fire de lînă sau de bumbac, beţe de chibrit, din ce vrei şi ce nu vrei?

N-am să spun nimic despre cum lucrează Paul Havrilă din atelierul de lăcătuşărie. Prefer să vă invit să vizitaţi cofetăria „Doina“ din localitate. Are două compartimente. Primul, mai rece, mai puţin primitor. Al doilea, aflat dincolo de o draperie, mai intim, mai elegant, mai căutat, a fost mobilat în întregime de elevi. Am stat pe taburetele tapisate de mîna lor, la măsuţele scunde şi rotunde făcute de ei şi am băut o cafea. Vă asigur că nu e rău de loc. Mai ales, dacă în timp ce sorbi cafeaua te gîndeşti că totul s-a plătit şcolii cu bani peşin. De altfel, în întreg judeţul, acum, pe vremea vacanţei, e o adevărată avalanşă de expoziţii cu vînzare. Dacă vreţi ceramică dacică (din care nu mai fabrică decît elevii Şcolii generale din Săliştе îndrumaţi de ultimul specialist în materie), dacă vreţi costume maramureşene, cergi, covoare, clopuri, obiecte de artizanat cu motive populare — totul executat cu mare măiestrie şi la preţuri ieftine — daţi o fugă pînă în Maramureş. Nu veţi fi dezamăgiţi.

Păcat! nu rămîne loc să mai adaug nimic despre Liceul pedagogic de educatoare (abundenta decoraţie interioară cu plante ornamentale de vis!), nici despre Liceul nr. 1 (iarăşi cabinete, iarăşi laboratoare, ateliere şi superba colecţie de roci a profesorului Iosif Iacob), ci doar să declar alături de Tiberiu Utan: „Îmi amintesc un vers dintr-un cîntec de pe Iza. «Mie mi-i drag omul lotru», iar de oameni lotri, adică harnici, pasionaţi în tot ce fac, Maramureşul nu a dus lipsă niciodată şi nici nu va duce...“.

OCTAVIAN BUZESCU

Grigorescu

Țărancă tînără

ATENȚIE

Largi implicații psiho

Există un consens unanim al cercetării științifice, fie ea de natură psihopedagogică, sociologică sau medicală, în aprecierea preșcolarității ca una dintre etapele hotărîtoare ale evoluției individului, una dintre perioadele în care se produc cele mai intensive schimbări în planul dezvoltării intelectuale, sociale și morale ale copilului. Dată fiind însemnătatea acestui moment, am invitat în jurul „mesei rotunde" cîțiva specialiști, rugîndu-i să se pronunțe asupra unor chestiuni actuale ale fenomenului copil preșcolar. Au răspuns invitației noastre prof. univ. dr. doc. ANATOLIE CHIRCEV, președintele Comisiei pentru învățămînt preșcolar, prof. SOFIA PUȘCAȘU, inspector general școlar al municipiului București, FLORICA BĂLĂȘA, inspector în Ministerul Educației și Învățămîntului, FLORICA ANDREESCU, cercetător științific principal la Institutul de cercetări pedagogice și secretar al Comisiei pentru învățămînt preșcolar, ARITINA STOICEA, inspector la Inspectoratul școlar al județului Teleorman.

Red. : **Vă propun să definim mai întîi particularitățile preșcolarității.**

A. Chircev : Datele cercetărilor moderne atestă că potențialul actualizabil al copilului se poate valorifica în proporție deosebit de ridicată, mai ales în perioada vîrstei de 3—6 ani, adică perioada preșcolarității. Drept urmare, cuprinderea populației preșcolare în procesul instructiv-educativ instituționalizat — acțiune care la noi a constituit și constituie o preocupare majoră, răspunde unor legități ale dezvoltării psihice foarte bine determinate. S-a dovedit că performanțele copiilor cuprinși în grădinițe realizează, de îndată ce aceștia ajung în primele clase ale școlii generale creșteri, în toate planurile evolutive, incomparabil mai mari decît ale celor necuprinși în sistemul învățămîntului preșcolar. Mai mult, ceea ce nu s-a realizat în perioada preșcolarității nu mai poate fi recuperat, decît parțial, în etapele psihogenetice ulterioare. Problema are și un aspect social. Venind în sprijinul dezvoltării multilaterale a personalității copilului, cuprinderea în învățămîntul preșcolar vine și în sprijinul mamelor, al familiilor în care ambii părinți sînt angajați în producție.

Red. : **În acest context, ce caracterizează, sau mai bine-zis, ce trebuie să caracterizeze activitatea educativă din învățămîntul preșcolar ?**

S. Pușcașu : În atenția noastră trebuie să stea mult mai mult activitatea care se referă la conținutul educației copilului preșcolar. Sînt multiple probleme care își așteaptă rezolvarea. Mă gîndesc la îmbunătățirile care trebuie aduse programei învățămîntului preșcolar din punctul de vedere al unui cîmp mai larg pe care să-l ofere această programă pentru dezvoltarea posibilităților intelectuale, morale și fizice ale copilului. În această privință sînt multe de făcut și pe linia perfecționării cadrelor, a educatoarelor. Se manifestă în activitatea lor un oarecare fenomen de șablonizare și rigiditate. Constatăm deseori tendința de a introduce așa-numita lecție, de a transforma ceea ce, la acest nivel, trebuie să fie educație în instrucție pură.

A. Chircev : Într-adevăr, și după părerea mea la această vîrstă, procesul educațional nu se cuvine să anticipeze cerințele programei școlare. Este știut că sarcina grădiniței de copii nu constă atît în a instrui copilul cît, mai ales, în a-l forma, dezvolta și educa prin conținuturi și forme de activitate accesibile vîrstei. Nu trebuie însă să uităm că forțarea ritmului dezvoltării prin conținuturi și forme de activitate pre-

Principiul: sala și disciplina

În general, azi, sistemul de folosire a spațiului școlar rezidă în principiul : aceeași sală pentru aceeași clasă (contingent) de elevi și pentru toate disciplinele instructiv-educative. La fiecare început de an școlar se repartizează fiecărei clase de școlari o sală din edificiul respectiv. La intrare, elevii găsesc sălile goale, adică doar băncile, catedra, tabla neagră și foarte puțin altceva. Sînt învățători, profesori care vin la lecții și cu ceva materiale, atît cît pot aduce, de cît dispun, cît pot folosi, iar la sfîrșit pornesc cu toate înapoi.

Cum se desfășoară lecția ? Se știe că expunerea verbală este forma metodică dominantă. Și tot așa se știe că acest mod, oricît ar fi de informativ, rămîne ades tot abstract, plicticos, obositor, ineficient cel puțin pentru o parte din efectivul claselor. Există, neîndoios, și profesori care se silesc să-și sprijine lecțiile cu materiale concrete și cu ajutorul acestora să atragă și ultimul elev în procesul instructiv-formativ. Dar, în ciuda zelului lor, nici aceștia nu pot face prea mult, nu pot face totul, nu pot aduce întregul material necesar și nu pot folosi tehnologia contemporană, montînd și demontînd de fiecare dată aparatura și dispozitivele chiar cele mai reduse, decît consumînd din timpul didactic și întîlnind mereu obstacole mai mari sau mai mici. Apoi, cu aparatura contemporană în continuă îmbogățire și perfecționare, specializată pentru capitolele fiecărei discipline, nu e posibil să se umble așa de ușor să se permute neîncetat. Chiar cadrele didactice înzestrate cu spirit inventiv, întîlnind piedici, neavînd unde să-și instaleze mijloacele metodice speciale, create pentru o anumită suită de lecții, se demobilizează. Apoi, însuși conținutul de cunoștințe, de priceperi, deprinderi pe care îl oferă fiecare disciplină a sporit și sporește continuu, necesitînd mijloace și tehnologie mereu noi. E fapt sigur că, în majoritate, cadrele didactice nu-s refractare la spiritul progresului reclamat pentru viața uzinelor vii care sînt școlile unde lucrează. Este însă de necontestat că și elanul celor mai creatori este frînat de învechitul sistem al folosirii spațiului școlar. Se impune, deci, ca el să fie părăsit. Neîndoios că în vechile condiții ale învățămîntului, cînd totul se baza pe manual, pe vorbe, mai tîrziu și pe o tablă, sistemul : **sala și clasa de elevi** se preta foarte bine oferind avantaje. În condițiile de azi și de mîine ale dezvoltării tuturor laturilor învățămîntului așezarea aceasta prezintă, categoric, anumite neajunsuri.

Sistemul care trebuie să-i ia locul nu poate fi altul decît cel indicat pe **principiul: sala și disciplina didactică.** Aplicînd acest principiu se schimbă fața fiecărei săli, i se schimbă dotarea, dîndu-i un mereu mai intens caracter instructiv-educativ, prin diferite mijloace, materiale (instrumente, aparate), tehnici, atrăgînd direct elevii în activități informative și formative. Sălile toate se transformă în laboratoare, în ateliere, în studiouri sau cabinete metodice, de cercetare, fără îndoială, potrivit cu specificul fiecărei discipline. Care sînt profilul și structura organizatorică și functională a unei **săli-studio, săli-laborator** sau **săli-atelier?** Cum se pot înfățișa, spre exemplu, sălile în care se învață limba și literatura maternă sau alte limbi ? Pe anumite porțiuni din pereți, îmbrăcate, să zicem, în pînză de sac, ca și pe planșete, pe trepiede-arbori, se vor afla prinse în imagini desenate, schițate, pictate, fotografiate, ideile cardinale ale ciclurilor de lecții, ale lecțiilor la zi. Pe lîngă alte porțiuni, alăturea de pereți, se vor afla rafturi desfăcute pe care permanent se strîng în ordine, în mape legate (sau nu), materiale bibliografice, materiale de informații actuale, reviste, albume, culegeri de articole decupate, diferite lucrări ale elevilor și chiar instrumente. Într-un colț al sălii se pot afla măsuțe pe care să se așeze aparate fonetice (un magnetofon), aparate de proiectare ca: un epidiascop, un aspectomat cu seturile de diapozitive, și chiar o instalație de filmat cu toate prizele electrice. Sala poate fi înzestrată cu picupuri sau cu instalațiile de tipul așa-numitor „laboratoare fonetice" utilizate pentru învățarea limbilor străine. Grafice clare prezentînd structurile gramaticale din morfologie și sintaxă se vor afla permanent sub ochii elevilor și la îndemîna lor. Din domeniul literaturii vor fi expuse în condiții de intuire, de informare, de gîndire, rînd pe rînd, portretele autorilor, opere, reviste, manuscrise etc. O astfel de înfățișare a unei săli de învățămînt lingvistico-literar va să fie opera profesorilor care lucrează în a elevilor respectivi și a părinți acestora. Pe lîngă subvențiile dat de administrație, pretutindeni se întîlnesc însă și oferte din afară, de la întreprinderile socialiste de stat și cooperatiste.

OPINII

Sălile de matematică vor avea caracterul lor specific : pe rafturi, planșete, pînze, mese, vitrine mereu înnoite, corpuri geometrice, desene, formule, modele și în curînd, pe lîngă atîtea altele, chiar tipuri de calculatoare etc.

Cabinetele de economie politică, de socialism, de istorie și geografie, de sociologie se cer echipate cu multe materiale informative, concretizatoare, pe temeiul cărora să se sprijine formarea cunoștințelor, asociațiilor dintre acestea, stimulînd dezvoltarea tuturor funcțiilor intelec-

A PREȘCOLARI!

...io-pedagog:ce ale vîrstei candorilor

...e soldează, așa după cum da-...rvației și ale cercetării o ates-...omene de stagnare în procesul ...rii resurselor copilului. Fără ...iza, se observă în practica pre-...endința de a-l suprasolicita pe ...egătire nu însemnează, în acest ...învăța citire, scriere, calcul a-... fiindcă asta abia poate să-i ... interesul pentru ce va trebui ..., la timpul potrivit, în clasa I ...enerale.

...Problematica atît de complexă ...ei preșcolare solicită neîndoielnic ...ru stabilirea soluțiilor optime, ...nvestigații științifice.

...rcev : Este incontestabil că fe-... copil preșcolar deschide un ...p pentru investigație în vede-...rii soluțiilor de optimizare a ...lor educaționale. Cercetarea nu ...ia sub o formă brută datele ... în alte medii socio-culturale, ... sisteme și structuri sociale, și ...lice la cele ale țării noastre, așa ... procedat uneori în alte cazuri. ... să desfășurăm propriile noas-...etări.

...dreescu : Ansamblul probleme-...educație trebuie să fie stabilit ... științifice. Cerințele care se ...ază în legătură cu organizarea ...ii educative pentru copiii pre-...u au încă o fundamentare știin-...guroasă. Ar fi necesară desfă-... concomitentă a unor cercetări ...la care să participe medici, ...sociologi.

...După cîte știm, comisia din ...ți parte desfășoară tocmai ...e cercetări.

...dreescu : Comisia are în vedere ...rea unor studii privind conți-nutul și metodele activităților educative pentru copiii preșcolari, organizarea învățămîntului la acest nivel, perfecționarea educatoarelor. Dar aceste studii sînt abia în curs de elaborare.

Red. : **Ce dificultăți practice stau în calea organizării învățămîntului preșcolar ?**

A. Stoicea : Cea mai de seamă dificultate este aceea a spațiului necesar pentru cuprinderea tuturor copiilor de vîrstă preșcolară.

F. Bălașa : Ca și în celelalte compartimente ale sistemului nostru școlar, învățămîntul preșcolar a cunoscut în anii construcției socialismului o dezvoltare continuă. Numărul copiilor care frecventează grădinițele reprezintă astăzi, 44,6 la sută din efectivul total al copiilor de vîrstă preșcolară. Cu toată dezvoltarea înregistrată însă, se poate aprecia că, mai ales, în condițiile creșterii demografice a populației preșcolare, rețeaua grădinițelor și, îndeosebi, a grădinițelor din mediul urban, nu satisface cerințele actuale ale populației.

S. Pușcașu : Necesitatea creșterii rețelei instituțiilor preșcolare este de necontestat. În municipiul nostru nu am reușit să rezolvăm decît o parte din cererile părinților, ale mamelor care, în majoritate, sînt angajate în producție.

A. Stoicea : Ritmul cuprinderii copiilor preșcolari în cămine și grădinițe este și la sate foarte lent din cauza lipsei de spațiu, a numărului redus de unități și a capacității de cuprindere a acestora.

F. Bălașa : Această situație va fi remediată. Noi am făcut, la minister, împreună cu inspectoratele școlare județene, un studiu privind situația actuală și de perspectivă a grădinițelor de copii pentru perioada 1971—1980. În proiectul planului de dezvoltare a învățămîntului preșcolar pentru perioada 1971—1975 se propune ca numărul copiilor ce urmează să fie cuprinși în grădinițe să realizeze o creștere de 206 500. Sporul acesta va fi realizat atît prin mărirea capacității grădinițelor existente, cît și prin înființarea de noi unități. Ca urmare, în anul 1975—1976, procentul de cuprindere a copiilor în grădinițe va fi de 64,5 la sută din totalul populației preșcolare.

S. Pușcașu : Am constatat și în municipiul nostru eforturile mari pe care le face statul pentru a construi noi unități. Avem prevederi însemnate de fonduri la acest capitol pentru noul cincinal. Noi intenționăm să mărim rețeaua cu aproape 16 000 de locuri. Chiar în toamna acestui an, Consiliul popular al municipiului București a recurs la măsuri cu totul deosebite. Ca să mărim numărul de locuri, am amenajat grădinițe cu cămin în unele spații de locuit. Într-un bloc, de exemplu, toate apartamentele de pe o scară au fost destinate înființării unei grădinițe cu cămin săptămînal.

A. Stoicea : Consider că toate forurile locale trebuie să fie antrenate și interesate în crearea condițiilor corespunzătoare organizării grădinițelor de copii. În acest scop ar trebui să se desfășoare și o mai largă activitate propagandistică prin presă, radio, televiziune. În mediul sătesc se ridică probleme deosebite, mai ales pe timpul verii. De aceea aș propune ca în timpul campaniilor agricole să se organizeze colonii pentru copiii ale căror mame sînt angajate în activitățile agrare.

VICTOR OCTAVIAN

...SĂ ROTUNDĂ

...ina didactică

...tuale, cultivînd spiritul cercetător și inventivitatea.

Materialele metodologice de ordin statistic, economico-metric, sociometric, grafic, cartografic, organigrame, ideograme luminate reflectînd dinamica logicii interne a fiecărei discipline, ca și atîtea alte tehnici instructiv-educative adecvate vor umple de viață și de spirit creator sălile respective, stimulînd și suscitînd puternic elevii.

Sălile de psihologie și pedagogie apar destinate să devină deosebit de interesante prin prezentarea datelor privind cunoașterea evoluției ființei psihofizice umane și formarea conștiinței acesteia pe trepte cît mai înalte, utilizînd mijloace, metode, instrumente materiale de tip experimentalist, transformîndu-se în adevărate laboratoare unde elevii să cerceteze, să experimenteze, să demonstreze, să concludă laolaltă cu profesorii lor. Cu atît mai mult pentru discipline ca biologia, fizica, chimia, instrucția tehnică, aplicarea principiului nu poate fi nesocotită. Aici, ar trebui ca problema să fie rezolvată prin înființarea de laboratoare speciale (în multe școli — îndeosebi în școlile generale — această problemă se cere rezolvată de urgență, căci aici totul se învață doar prin vorbe sau doar cu creta pe tablă). Dacă însă în orice școală anumite săli vor fi destinate exclusiv învățării fizicii, chimiei etc., ele vor începe imediat să devină și laboratoare, chiar numai prin efortul cadrelor didactice, elevilor, părinților.

Principiul : **sala și disciplina** se cere aplicat și pentru clasele I—IV. Mă gîndesc, de pildă, la utilizarea bogatului material pentru învățarea scris-cititului creat de dr. Florica Bagdasar. Și încă la atîtea mijloace și aparate ce s-au inventat și la altele ce se vor inventa. Acestea toate trebuie să echipeze în mod permanent, vizual, stimulativ, metodologic, sălile destinate elevilor de clasa I. La fel se cer echipate și sălile pentru clasele II, III și IV.

Ce piedici stau în calea aplicării acestui principiu ? La drept vorbind, pentru un om de școală atașat ideii de eficiență a procesului instructiv-educativ, pentru un adevărat pedagog nu poate stărui nici o piedică. Se confundă însă înțelegerea a ceea ce ar fi piedică (în plan obiectiv) cu ceea ce este inerție.

Care sînt problemele ce trebuie rezolvate ? Pentru unii constituie o problemă și faptul împărțirii sălilor pe clase de elevi. Desigur că e vorba de o falsă problemă, fiindcă chiar dacă școala ar dispune de mai puține săli, pot fi foarte bine uniți cîțiva educatori în aceeași sală, îndeosebi atunci cînd ei predau aceeași disciplină (ca și atunci cînd e vorba de discipline înrudite). Unii văd o problemă și în faptul că elevii ajung în situația de a se muta dintr-o sală în alta. Dînșii nu înțeleg că mișcarea convine tinerilor și că aceasta înseamnă și o primenire a spiritelor. Cu această neînțelegere se uită și de valoarea echipamentului instructiv-educativ, se uită de condițiile folosirii noii tehnologii didactice care ne-ar asigura o eficiență serioasă muncii. De ce să socotim o piedică faptul că, probabil, am consuma în plus cinci minute cu trecerea elevilor de la o sală la alta ? Uităm cît de multe minute se pierd în cadrul vechiului sistem. Unii ridică problema că nu ar exista azi posibilitatea de înzestrare a sălilor spre a fi transformate în studiouri, în laboratoare, în ateliere. Și aceasta e o falsă problemă. Cei care o invocă se gîndesc să le vină de la început totul de-a gata. Dacă destinăm pentru fiecare disciplină o anumită sală, cadrele didactice, elevii, părinții etc. se vor lua la întrecere ca, treptat-treptat, trimestru de trimestru, an de an, să procure, să confecționeze totul. Ca reală problemă poate fi considerată însă aceea a **orarului școlar**, în măsura în care ea implică poziția cadrelor. Dar oare poate fi socotită chiar ca insolubilă spre a răsturna sistemul ? Practica va arăta că se schimbă și locul învățătorilor și profesorilor în cadrul școlii. Dînșii vor rămîne cel mai mult timp în cadrul studiourilor, laboratoarelor, acolo așteptînd să vină elevii, după fiecare recreație.

Nu pare deci nimic de nerezolvat. Avem suficiente condiții ca să pornim cu încredere la această mare mutație care deschide posibilitățile unei eficiențe sporite în munca școlară.

GHEORGHE T. DUMITRESCU

LA ZI:

Vacanța

„A sosit vacanța !" Un popas scurt în fața celuilalt urcuș : trimestrul al doilea. Zăpada sau așteptarea ei, tradiționalele sărbători ale iernii, sau poate faptul că e prima din anul școlar, o fac cea mai așteptată dintre vacanțe. Asociem bucuriei elevilor, planurilor făurite de-a lungul unui trimestru, grija educatorilor și a forurilor în drept, totul gîndit astfel încît bucuria să le fie deplină și planurile vacanței realizabile.

■

Aniversarea proclamării Republicii este marcată și în acest an de serbări, simpozioane și concursuri cu o tematică adecvată evenimentului, de vizite la muzee, monumente și locuri istorice. La Craiova, un grup de pionieri selecționați din 20 de școli vor adresa felicitări cu acest prilej Comitetului județean de partid, unor muncitori fruntași, unor conducători de instituții și cadre didactice.

■

Desfășurată între 28 decembrie 1971 și 5 ianuarie 1972, tradiționala serbare a pomului de iarnă va stringe în jurul ei miile de școlari ai țării. Numai fondurile sindicatelor și ale cooperativelor de consum și agricole pentru darurile ce vor fi înmînate cu acest prilej se ridică la aproximativ 12 milioane lei.

■

10 500 de elevi își vor petrece vacanța în tabără. Mulți dintre ei, elevi ai școlilor sportive și liceelor cu program de educație fizică vor continua pregătirea sportivă în cele 13 tabere de iarnă amenajate pe ramuri de sport la Păltiniș, Călimănești, Posada, Covasna etc.

Președinții asociațiilor sportive din școlile generale și licee, responsabilii organizațiilor politico-ideologice și ai societăților literare și științifice ale elevilor — aproximativ 4 000 de școlari — participă în 6 tabere de instruire organizate de Comitetul Central U.T.C. în localitățile Gh. Gheorghiu-Dej, Săcele, Gheorghieni, Constanța, Caransebeș și Curtea de Argeș. Finaliștii competiției „Călușul de fildeș", precum și numeroși comandanți de unitate și pionieri din formațiile cultural-artistice sînt oaspeții taberelor de la Bran, Cozia, Cîmpulung Muscel, Sălișteș, Sibiu etc.

Pe cei rămași acasă îi așteaptă orășelele copiilor, teatrele, cinematografele, Palatul și Casele pionierilor.

■

Reținem în acest sens varietatea acțiunilor distractive organizate de Palatul pionierilor din București. Filmele („Mihai Viteazul", „Al 6-lea continent") alternează cu serile de teatru (Școala din Humulești, „Croitorașul cel isteț") și convorbirile pionierești. (Prestigiul cetățeanului român peste hotare, Cincinalul e și al nostru). Sala de marmură a palatului va găzdui patru seri de-a rîndul carnavalele „Fulgilor de nea", „Minibobocilor", „Cutezătorilor" și „Bobocilor". Pentru amatorii de sport, Clubul sportiv Cutezătorii organizează concursuri de tenis, șah, săniuțe și schi.

■

În cadrul festivalului filmului pentru elevi pînă la sfîrșitul vacanței vor fi prezentate 94 de pelicule între care constatăm cu plăcere „Hamlet", „Omul cu rîsca", „Facerea lumii", „Hugo și Josefina".

■

„N-a fost în zadar" de Alexandru Mirodan, „Electra" de Sofocle, comedia muzicală „Cinci săptămîni în balcon" de Ion Mustață și M. Traian sînt cîteva dintre spectacolele cu care teatrul „Ion Creangă" își așteaptă spectatorii.

Ansamblul de păpuși și cel de marionete prezintă pentru cei mai mici la „Țăndărică" un program variat. Remarcăm : „Ninigra și Aligru" și „Elefănțelul curios" de Nina Casian și „Cartea cu Apolodor" de Gelu Naum.

C. GÎRMACEA

GRIGORE C. MOISIL:

„Profesorul care îl învață pe elev informatică, trebuie să înțeleagă ce e o limbă formală"

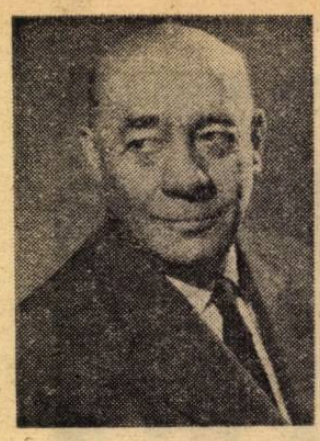

Red. **Informatica, această deosebit de importantă știință a secolului nostru, devine din ce în ce mai mult obiect de studiu în învățămîntul superior și chiar mediu. Ce ne puteți spune, tovarășe profesor, în legătură cu predarea ei în școală ?**

Gr. C. Moisil: Nu știu dacă știi că din semestrul trecut eu m-am mutat de la Facultatea de matematici la Facultatea de filozofie. Iată de ce nu-ți pot spune nimic despre intențiile facultății de matematici, dar îți pot spune despre perspectivele învățămîntului informaticii în țara noastră.

E fără îndoială că așa cum înțelegem lucrurile în decembrie 1971, nu numai studenții facultății de matematici trebuie să învețe informatica (adică teoria prelucrării datelor în vederea programării, pentru ca un calculator electronic să execute această prelucrare), dar și foarte mulți studenți și elevi de liceu. Nu vorbesc de cei-lalți oameni, de cei care sînt prea bătrîni ca să mai poată **învăța**, nici de cei care, deși mai tineri, sînt prea bătrîni ca să mai poată **înțelege** că e nevoie să învețe acest lucru, deși ar putea să-l învețe. Deci, ne vom ocupa numai de oamenii tineri.

Precum știi, Ministerul Învățămîntului face eforturi variate pentru introducerea informaticii în licee. Aceasta presupune că se vor face cursuri de reciclare a profesorilor de matematici din licee pentru a-i face să poată preda elevilor această nouă disciplină.

Red. : **Știm că astăzi calculatoarele sînt mult întrebuințate în gestiune și economie. N-ar fi posibil să reciclăm pe profesorii care predau științe economice ca și ei să predea informatica în licee sau măcar în liceele economice ?**

Gr. C. Moisil : Oricine poate învăța orice. Noi am introdus cursuri de informatică pentru facultățile de istorie, de limba română și de limbi străine, de filozofie și de arte plastice și ne gîndim să o facem și pentru studenții medicinești. Așadar, dacă profesorii de învățămînt mediu de limba română sau de științe economice, de muzică sau de istorie vor să se recicleze, aceasta o vor putea face învățînd toate lucrurile pe care e nevoie să le știi ca să poți preda informatica.

Red. : **Care sînt aceste lucruri ?**

Gr. C. Moisil : În primul rînd, pentru a preda informatica, este nevoie să fi învățat să lucrezi abstract și formal.

Red.: **Vă rog să vă explicați.. concret și... mai puțin „formal" !**

Gr. C. Moisil : Într-adevăr, uneori, în loc de a-i spune cuiva că a învățat „pe dinafară"—ceea ce e o expresie insultătoare—i se spune că a învățat formal. Faptul că cuvîntul „formal" e un cuvînt politicos care înseamnă „vorbești fără să fi înțeles" nu mă împiedică să-l întrebuințez în înțelesul său nemetaforic. „Formal" e ceea ce se referă la formă. De exemplu, logica formală este studiul gîndirii, cînd ne referim numai la forma judecăților și nu la conținutul lor. Matematica este o știință formală, fiindcă atunci cînd îl înveți pe copil că 2+3=5, ceea ce el trebuie să rețină nu e că : 2 bănci + 3 bănci = 5 bănci, nici că: 2 palme + 3 palme = 5 palme, nici că : 2 bile + 3 bile = 5 bile, ci că 2, care e număr abstract, adunat cu 3, care e număr abstract, dă un număr abstract : 5. Bineînțeles, pentru a ajunge să înțeleagă că 2+3=5, profesorul care îl învață pe copil de la vîrsta de 4—5 ani pînă la universitate, trebuie să ducă o muncă pedagogică pe care n-are rost s-o descriu aici și în care frazele 2 creioane + 3 creioane = 5 creioane și altele au un loc bine determinat. Dar profesorul care îl învață că 2+3=5, el trebuie să știe că 2, 3, 5 sînt numere abstracte, că „+" este o operație abstractă care nu e caracterizată decît prin proprietățile sale.

Profesorul trebuie să înțeleagă lucrurile pe care le explică mai bine decît elevul căruia i le explică. Iată de ce profesorul care îl învață pe elev informatica trebuie să înțeleagă ce e o limbă formală, deoarece limbile de programare automată, al cărui studiu formează obiectul informaticii : FORTRAN, ALGOL, PL/1 sînt limbi formale. Calculatorul nu „înțelege" decît limbile formale.

Red. : **Așadar dumneavoastră credeți că un profesor de fizică sau de sport poate preda informatica dacă a înțeles ce e o limbă formală ?**

Gr. C. Moisil : Sînt cu totul de acord cu dumneata. Dar să nu uităm că elevul de liceu nu va învăța informatica de dragul ei, ci ca să o aplice. Această aplicare a informaticii se va face la probleme concrete. Precum știi, calculatorul se întrebuințează pentru rezolvarea problemelor de proiectare inginerească, de planificare economică și multe altele. Dacă îl pregătesc pe elevul de liceu să știe informatica e pentru a-l face apt să gîndească modern problemele de care se va ocupa mai tîrziu, fie în universitate, fie în cazul cînd trece, direct, cum se zice „în producție". Dar pentru a putea întrebuința calculatorul la studiul problemelor concrete, omul e obligat să învețe să gîndească, exact și abstract.

STELA PREDESCU

Transferul unor noțiuni și probleme matematice

din liceu la școala generală

Problema modernizării învățămîntului matematic a fixat ideea, unanim acceptată, că introducerea conceptelor fundamentale — conceptul de mulțime, bunăoară — a noțiunilor moderne cu care operează în prezent matematica trebuie făcută începînd cu clasele mici ale școlii generale. Deși baza studiului matematic în clasele I—X rămîne formarea deprinderilor de calcul, se asigură astfel obținerea unor idei unitare despre noțiunile predate.

Introducerea mai din vreme a unor noțiuni din capitole ale matematicii care, actualmente, se predau în ultimele clase ale liceului, ar evita apariția uneori prea bruscă a acestor capitole în procesul de învățămînt. Este vorba, deci, de un transfer de noțiuni către clasele mici, noțiuni care nu ridică probleme de asimilare și care ar facilita predarea în mod mai explicit a unor capitole ale matematicii în clasele mari.

Nu este nevoie să mai subliniez importanța care se acordă astăzi conceptului de **probabilitate.** Introducerea lui în programa de liceu e edificatoare în această privință. Definiția clasică a probabilității — numărul de cazuri favorabile raportat la cel al cazurilor posibile — poate fi dată însă încă în clasa a V-a. Dacă în această clasă (sau mai devreme) s-au făcut operațiile cu mulțimi, atunci, rămînînd în cadrul evenimentelor egal posibile, putem demonstra, pe exemple, principalele proprietăți ale probabilităților, continuînd cu regula înmulțirii lor în cazul evenimentelor independente etc.

La reluarea calculului probabilităților, în clasele mari, putem evidenția inconsistența definiției clasice în cazul evenimentelor care nu sînt egal posibile.

În favoarea transferului de noțiuni de care vorbeam la început se pot aduce, în unele cazuri, argumente în plus. Se știe că nu orice rezultat matematic are aplicabilitate directă în practică. Uneori, legătura cu practica se face prin intermediul altor științe, alteori nu există — încă ! — această legătură. Noțiunile matematice ale școlii generale, rezultatele obținute aici, beneficiază de aplicabilitate practică directă. Uneori, aplicațiile care se fac nu se ridică la înălțimea rezultatelor obținute, sau nu fac din aceste rezultate poartă deschisă spre alte domenii.

Reprezentarea grafică a funcției liniare este folosită la trasarea mersului trenurilor sau la rezolvarea grafică a sistemelor de 2 ecuații cu 2 necunoscute. Cu puține noțiuni care ar mai trebui introduse, acest rezultat cîștigat poate fi folosit cu succes la rezolvarea grafică a unor probleme simple de programare liniară. De acest capitol al programării matematice beneficiază în prezent numai elevii de liceu. Problemele interesante și de stringentă actualitate întîlnite aici îndeamnă chiar la predarea, în ultimele clase ale școlii generale, a algoritmului simplex (în cazul în care nu i se demonstrează teoretic mecanismul). În sprijinul acestei afirmații vin nu numai posibilitatea rezolvării unor probleme de mare importanță practică, dar și caracterele acestui algoritm : 1) este simplu, calculele utilizînd numai operațiile aritmetice fundamentale, iar schema finală a ecuațiilor, așa cum se prezintă la sfîrșitul aplicării, este o schemă canonică pe care se pot citi direct rezultatele în ordinea în care au fost obținute, 2) este universal, adică aplicabil atît problemelor generale, cît și celor speciale (problema transporturilor, de exemplu).

S-ar putea spune, că eliberînd programa de liceu de unele probleme, o aglomerăm pe cea din școala generală, dar nu este așa. Noțiunile sumare de calculul probabilităților și de programare liniară (eventual și altele) nu trebuie să formeze neapărat subiectul unor capitole noi în manualele claselor I—X, ci le putem introduce ca aplicații la sfîrșitul unor capitole existente, în locul altora, mai puțin utile.

M. TRIFU

Natură moartă cu mănușă

Pallady

A apărut

în supliment la revista noastră broșura:

PROGRAMELE

concursului de admitere în liceu

pentru anul școlar 1972-1973

Broșura poate fi procurată de la toate debitele și centrele de difuzare a presei

Sînt pregătite pentru tipar „Programele examenului de bacalaureat" — sesiunile anului 1972

Timpul care a trecut

Multe s-au schimbat de acum treizeci şi trei de ani, de la premiera „Jocului de-a vacanţa". A dispărut autorul, sensibilul şi fermecătorul Mihail Sebastian, a murit V. Maximilian, extraordinarul interpret al lui Bogoiu. S-au risipit actori, s-au destrămat aşezări. Dar mai presus de orice — în teatru — s-au transformat structura şi receptivitatea publicului. Ne-am modificat, bineînţeles, şi noi care atît de puţin ne recunoaştem în entuziasmul ostentativ, aproape provocator, consemnat în prima noastră cronică la spectacol...

Dacă piesa lui Sebastian are astăzi un ton uşor desuet, *atunci* ar fi putut purta semnătura oricărui autor de succes din celebra „école de Paris". Adică semnătura lui Marcel Achard, a lui Claude André Puget, a lui Bernard Zimmer.

Tema piesei îşi păstrează în largă măsură interesul : punerea vacanţei „în paranteză" a fost rareori speculată cu mai multă fantezie şi cu mai discret lirism. Pentru Sebastian şi, mai ales, pentru eroii lui „concediul de odihnă" este posibilitatea unei evadări în vis, adică în poezie. Autorul „Oraşului cu salcîmi" refuză demonstraţia logică şi soluţiile grave. Replica lui se insinuează în suflete şi creează pe nesimţite un climat de farmec şi de *„bien être"*.

Excelentă, scenografia lui *I. Popescu Udrişte*, scenografie discretă, cu elemente de permanenţă şi cu altele uşor vetuste, aşa cum le cereau textul şi montarea regizorală.

Direcţia de scenă a lui *Mihai Berechet* se cuvine, la rîndul ei, fără reticenţe, lăudată. Iată un regizor care nu confundă meseria lui cu exhibiţionismul, care valorifică texte şi interpreţi, care nu se simte obligat să depăşească nici limitele piesei, nici pe acelea ale bunului simţ.

Am observat, fireşte, în spectacolul de premieră unele stîngăcii datorate emoţiei actoriceşti, unele monotonii (în actul III, îndeosebi) care proveneau din oboseala repetiţiilor, dar ne-a fost uşor să le imaginăm dispărute în serile următoare. Mihai Berechet are pasiunea finisajului, o pasiune din ce în ce mai rară în era improvizaţiilor, a „scălîmbăielii pretenţioase şi a triumfurilor dinainte organizate în piesă...".

Succesul premierei s-a datorat însă celor doi interpreţi principali : *Radu Beligan* (Ştefan Valeriu) a jucat liniştea şi calitatea personajului, cu obişnuita sa măiestrie, cu o autoritate care nu avea nevoie de sublinieri, cu un simţ sigur şi discret al nuanţelor. Radu Beligan are arta umorului delicat şi tehnica emoţiilor filtrate. Cu atît mai grea a fost misiunea tinerei şi înzestratei sale partenere ; să spunem că *Valeria Seciu* a reuşit ar fi prea puţin. Scenele în doi care constituie axa piesei erau astfel jucate, încît spectatorul imparţial se vedea nevoit să mute — la fiecare replică de pe o frunte pe alta — cununa.

În rolurile cu osebire comice, *Draga Olteanu* şi *Marian Hudac* au ştiut să joace cu măsură şi cu fineţe stilul buf reclamat de text. *Simona Bondoc* şi *Didona Popescu* au creionat cu umor personaje episodice, iar *Gh. Visu* ne-a permis să-l aşteptăm — după un frumos debut — într-un rol de confirmare. Alt tînăr actor, *Mihai Niculescu* (tînăr din cei cu succese înregistrate) ni s-a părut neaşteptat de bun în rolul cu totul secundar al mecanicului. „Maiorul" lui *C. Dinulescu*, în schimb, nu ne-a surprins ; pentru un actor experimentat, un asemenea rol este o jucărie şi o treaptă. Am rămas dimpotrivă dezamăgiţi de tot ceea ce excelentul *Matei Alexandru* a putut să rateze în generosul rol al Domnului Bogoiu. Personajul lui Sebastian are poezie. Matei Alexandru l-a zugrăvit plat şi prozaic. Efectele lui de umor erau prea groase — cele de emoţie, insipide. N-a intrat în pielea personajului şi personajul s-a răzbunat pe el. Mergeţi totuşi să vedeţi „Jocul de-a vacanţa". Aveţi prilejul să constataţi că există spectacole care, pe lîngă plăcerea de a fi văzute, oferă din cînd în cînd şi deliciul ascultării.

Timpul a trecut necruţător peste destule elemente ale piesei, dar a păstrat întregului un iz de dulce amărăciune.

N. CARANDINO

Decolarea

Arareori vom întîlni o operă de debut fără imperfecţiuni, şi ca atare într-o astfel de operă ar trebui să ne intereseze mai puţin unitatea operei, realizarea ei în totalitate, cît mai ales sclipirile de talent susceptibile de a deveni, în lucrările viitoare, calităţi dominante.

Din această perspectivă filmul „Decolarea", care prilejuieşte debutul regizoral al lui Timotei Ursu, ne aruncă într-o stare de derută, deoarece arată un regizor stăpîn pe meserie, matur, din păcate o maturitate doar perfecţionabilă dar lipsită de perspectiva unui salt valoric surprinzător. Pentru siguranţa meseriei cu care îşi aureolează debutul, Timotei Ursu merită stimă şi preţuire, cu atît mai mult cu cît a abordat un subiect din realitatea noastră contemporană, ceea ce presupune un act de temeritate. Dar temeritatea nu i-a fost dublată şi de exigenţă faţă de substanţa scenariului, care-i aparţine lui Constantin Stoiciu.

„Decolarea" este al treilea scenariu de film artistic al lui C. Stoiciu, într-o durată aproximativ scurtă, ceea ce demonstrează o intenţie de profesionalizare într-ale scenaristicii. Acest al treilea scenariu reia problematica celor anterioare cu tînărul care se află în momentul confruntării cu viaţa. Scenaristul are predilecţie pentru tinerii furioşi, — în cazul de faţă un tînăr absolvent al unei şcoli de aviaţie — cei care nu vor să se împace cu integrarea nepăsătoare în viaţă. Ca idee mai generală, problema tinereţii care contestă ceea ce este mentalitate retrogradă, suficienţă sau rea-credinţă este o atitudine demnă şi constituie germenele unei conştiinţe umane capabilă de fapte frumoase. Numai că această atitudine de refuz a ceea ce este nociv în viaţă, în existenţa omenească nu trebuie să se limiteze doar la negare, ci trebuie să fie dublată de setea de cunoaştere a vieţii, de dorinţa de înţelegere a cauzelor care generează în om plafonarea şi ratarea.

Ce contestă în definitiv eroul filmului „Decolarea", tînărul absolvent şef de promoţie Paul Bentu ? Şi întrebarea cea mai îndreptăţită este aceea dacă acest tînăr are o conştiinţă integră capabilă de protest şi apoi de înţelegere a vieţii. Iar dacă excludem din datele lui intenţia contestatară ne aflăm în faţa unei existenţe prozaice, cu idealuri mic-burgheze, adusă pe ecran spre a i se da o lecţie de ceea ce înseamnă puterea sacrificiului în viaţă. Scopul acestei lecţii se risipeşte însă în deşert atîta timp cît eroul nu dovedeşte o conştiinţă aptă să ajungă la întrebări şi îndoieli şi în ultimă instanţă la invenţie.

Existau în „Decolarea" premisele unui film curajos de atitudine — în care s-ar fi putut dezbate problema integrării tinerilor în societatea noastră socialistă — ratate însă de un anume oportunism care a devitalizat personajele şi a făcut loc schematismului şi evazionismului. Şi regretul este cu atît mai mare cu cît întîlnim în film un dialog destul de firesc, expresii cu putere de caracterizare şi efortul regizorului de a sluji cu maximă profesionalitate ceea ce i s-a oferit. Se remarcă o grijă pentru coerenţa povestirii dublată de filmări în mişcare, fapt care apropie filmul de firescul vieţii. De asemenea, un cuvînt de laudă se cuvine regizorului şi pentru felul în care a ştiut să dirijeze jocul actorilor surprinzător de degajat din care se detaşează prin sensibilitate şi nuanţare Liviu Ciulei şi Monica Ghiuţă.

STERE GULEA

Pe podium, elevii

Sub cupola Ateneului a avut loc joia trecută un concert simfonic al orchestrei de elevi a Liceului de muzică nr. 1 din Bucureşti condusă de Constantin Petrovici. Programul, echilibrat alcătuit, a debutat cu „Sarabanda, giga şi badinerie" de A. Corelli, lucrare ce pune serioase probleme de interpretare chiar şi unui ansamblu profesionist. Respectîndu-se stilul şi maniera de interpretare pregnant preclasică s-a realizat un Corelli amplu, strălucitor. Elevul Vasile Mocioc a interpretat remarcabil cunoscutul concert pentru clarinet şi orchestră în Mi bemol major de Kramer; am fi preferat în partea a doua o sonoritate mai scăzută, continuul forte utilizat de solist a ştirbit mult din poezia părţii lente. Dificilul concert în mi minor pentru vioară şi orchestră de Mendelssohn Bartholdy, interpretat cu un ton cald, frumos vibrat şi cu o bună trăsătură de arcuş de Sabina Coleasa, a fost revelaţia serii. Urmînd cursul de orchestră al profesorului Constantin Petrovici elevii orchestranţi sau viitori solişti nu au decît de cîştigat o valoroasă tehnică de orchestră, dăruită cu generozitate de un foarte înzestrat dirijor şi un pedagog experimentat.

La numai două zile după acest prim concert, Liceul de muzică nr. 1 (cînd oare îşi va găsi un nume ?) s-a prezentat din nou în faţa publicului, de data aceasta la sala mică a Palatului cu „Orchestra de cameră" condusă de foarte tînărul dirijor Nicolae Racu, a cărui evoluţie a oscilat de la piesă la piesă. Uvertura „Alcesta" de G. W. Gluck programată pentru început nu ni s-a părut inspirat introdusă în programul serii. Concertul pentru violoncel şi orchestră de L. Boccherini interpretat de elevul Şerban Nichifor ne-a relevat un foarte înzestrat muzician dispunînd de o remarcabilă tehnică instrumentală, o emisie a sunetului egală pe toată lungimea arcuşului ; rezolvînd pînă în cele mai mici amănunte frazările şi numeroasele pasaje tehnice dificile. Păcat că orchestra acompaniatoare nu l-a ajutat suficient pe solist, nu i-a creat un mediu propice cîntării „ad libitum", comode. În concertul de Mozart, K. V. 466, eleva Lidia Lozovski ne-a creat impresia unei foarte înzestrate pianiste, cu un tuşeu fin şi o serioasă afinitate cu stilul mozartian. În încheierea programului, orchestra de corzi a interpretat Passacaglia de Haendel şi menuete şi dansuri de Franz Schubert pe care le-am fi dorit intonate mai puţin belicos.

STELIAN PIHULEAC

P. S. De ce programele de sală continuă să apară atît de laconice, oare eventualii auditori din afara şcolii nu pot cunoaşte la clasa cărui profesor este desăvîrşită pregătirea muzicală a elevului de pe podium, sau anul de studiu în care se află ?

RADIO

„Dăscălia-i o chemare"

Aş fi dorit ca emisiunea literară de vinerea trecută să fie ascultată de toţi dascălii şcolilor noastre şi, cu deosebire, de cei tineri. Aş fi dorit ca în acea după-amiază fiecare profesor sau învăţător, fiecare dintre cei ce slujesc scoala, să audă rostit, cu nobilă modestie şi vibrantă emoţie, crezul profesional al unui devotat şi credincios pedagog.

La 70 de ani ai săi, cărora lumea universitară şi intelectuală le-a închinat de curînd un sincer şi binemeritat omagiu, profesorul Liviu Rusu a dedicat şcolii, căreia i-a dăruit întreaga sa viaţă, o confesiune de credinţă de rară şi profundă ţinută etică.

„Dăscălia nu-i o profesie ca oricare alta— spunea profesorul Rusu. Dăscălia-i o chemare. Este ceva deosebit de toate profesiile, de toate domeniile de activitate. Ceva de care nu se poate apuca oricine, pe care nu oricine o poate deprinde şi învăţa. Mai ales învăţa. Dăscălia nu se învaţă aşa cum înveţi o meserie oarecare. Ea este o chemare, un har, ceva dat, o însuşire cu care te naşti. Numai cine are această chemare, cine iubeşte cu patimă şi pasiune şcoala, cine se poate dedica pînă la uitarea de sine modelării, educării şi formării copilului, tînărului aflat pe băncile şcolii, numai acela se poate numi dascăl, numai acela poate intra într-o sală de curs".

De-a lungul a 70 de ani, profesorul Rusu a fost credincios acestui crez. Mărturisirile pe care le-a făcut în emisiunea amintită mai sus — puţine şi fragmentare pentru cîte ne-ar fi putut face — ni l-au dezvăluit, întîi de toate, ca pe un mare pedagog, ca pe un pasionat iubitor al şcolii, ca pe un prieten al tineretului.

Cel ce a elaborat o seamă de importante studii de filozofie şi etică, de teorie şi critică literară, de pedagogie şi psihologie („Essai sur la création artistique, contribution à une ésthétique dinamique", „Le sens de l'existence dans la poésie populaire roumaine", lucrări cu care şi-a luat doctoratul la Paris, şi „Selecţia copiilor dotaţi", „Aptitudinea tehnică şi inteligenţa practică", „Problema orientării profesionale", „Estetica poeziei lirice" şi altele) este în acelaşi timp şi, poate, aşa cum singur o mărturiseşte, în primul rînd dascălul care a ştiut întotdeauna să caute şi să găsească la tinerii săi studenţi sau elevi filonul de aur ce trebuie descoperit şi valorificat, a ştiut să şi-i apropie pe fiecare, să-i înţeleagă. Pentru a-l putea cunoaşte ca dascăl, aş fi dorit ca emisiunea literară închinată profesorului septuagenar Liviu Rusu, să fie ascultată de toţi profesorii noştri.

MONICA VERDEŞ

EXPOZIŢII

la „Ateneul tineretului"

Ateneul tineretului de pe Aleea Alexandru, găzduieşte în sălile sale pînă la sfîrşitul acestei luni, expoziţia tînărului pictor Dan Bota. Aflat la prima sa confruntare cu publicul Dan Bota solicită atenţia dezvăluind o deosebită sensibilitate şi forţă plastică, o natură înclinată spre lirism, o indiscutabilă stăpînire a meşteşugului.

Caracterizate prin vigoarea şi spontaneitatea tuşeul, cele 26 de tablouri expuse încearcă, şi reuşesc de cele mai multe ori, să prezinte o pluralitate de soluţii plastice şi interpretări ale realităţii. Ele se impun nu numai prin bogăţia cromatică ci şi prin capacitatea de transfigurare poetică, prin receptivitatea faţă de ceea ce este nou în fenomenul artistic contemporan. Notabile în această privinţă sînt lucrările „Cor de copii", „Peisaj de toamnă", „Reverie", „Îndrăgostit de muzică", ciclul „Flori" şi altele.

Deschisă într-un cadru de mare afluenţă a tinerilor, expoziţia oferă în aceste zile de vacanţă elevilor ce poposesc acolo momente de delectare estetică şi spirituală.

M. CONSTANTIN

la Rîmnicu-Sărat

Am poposit de curînd, la Rîmnicu Sărat, într-o interesantă Expoziţie de pictură şi pirogravură, *deschisă în localul Casei de cultură din localitate de către profesorii Laurenţiu Cristea şi Constantin Popescu. Exponatele dovedeau nu numai talent, gust şi rafinament în arta distribuirii culorii, dar şi o sinceră pasiune în redarea noului, a vieţii şi naturii contemporane. Însoţitorul meu, Eusebiu Simionovici, directorul Casei de cultură, a ţinut să-mi facă prezentarea expoziţiei nu atît pentru frumuseţea şi calitatea tablourilor expuse cît pentru a reliefa pasiunea şi munca autorilor, membri ai cercului de artă plastică, adevăraţi protagonişti ai unei întregi pleiade de artişti amatori, mai toţi elevi ai liceului şi şcolilor generale din localitate. Aşa am luat cunoştinţă de eforturile profesorului Laurenţiu Cristea, de a populariza arta pirogravurii şi de activitatea cercului de artă plastică a elevilor din Rîmnicu Sărat. Deşi s-au scurs doar cîţiva ani de la crearea sa, cercul are o adevărată istorie, presărată cu multe realizări, fiind animat de cele mai frumoase şi nobile năzuinţe de afirmare a talentului tinerelor sale vlăstare. Şi succesele nu sînt de neglijat. Unii dintre foştii săi membri au reuşit să intre la liceele de artă plastică din Ploieşti şi Buzău, alţii au participat în mod permanent la expoziţiile oraşului, rămînind fideli pasiunii şi dragostei pentru artă şi frumos.*

GELCU MAKSUTOVICI

STRUCTURALITATE, STRUCTURĂ, SISTEM

CONSULTAȚIE

Abordarea realității din perspectiva științei sau a filozofiei ne permite să constatăm dincolo de diferențierea infinită a lumii, existența unor „trăsături de unire" care leagă aspectele cele mai diverse ale universului într-un tot unitar. Așa cum scria Engels „întreaga natură accesibilă nouă formează un sistem coerent de corpuri, înțelegînd aici prin corpuri toate existențele materiale, de la astru și pînă la atom..." („Dialectica naturii", Ed. pol., București, 1966. p. 55).

Teoria filozofică marxistă — interpretînd lumea consecvent de pe pozițiile dialectice materialiste — își întemeiază teza despre caracterul de sistem coerent al lumii pe conceperea mișcării ca mod fundamental de existență a materiei. Ea (mișcarea) reprezintă acel „cadru" care asigură evoluția materiei, constituirea acesteia în sisteme tot mai complexe.

Mișcarea și interacțiunea — pe care materialismul dialectic le concepe ca o unitate organică — duc la diversificarea infinită a materiei, la ființarea ei în forma unor unități relativ stabile. Dacă mișcarea imprimă materiei un caracter *continuu*, de procesualitate neîntreruptă, interacțiunea duce la apariția unor formațiuni materiale închegate care, prin relativa lor autonomie, imprimă lumii un caracter *discontinuu*, ea prezentîndu-se ca o infinitate de obiecte cu determinări calitative ireductibile. Proprietatea materiei de a se constitui în procesul mișcării în diverse formațiuni relativ stabile reprezintă esența *structuralității* recunoscută, alături de mișcare, spațiu și timp, ca însușire fundamentală a existenței. Aceasta înseamnă că aspectele concrete ale materiei își datoresc existența tocmai interacțiunilor, conexiunilor și, în consecință, esența lor nu poate fi dezvăluită decît prin prisma acestora. Dialectica modernă și, în special, gîndirea dialectică marxistă, înlătură vechea imagine despre obiecte ca unități omogene și nediferențiate, considerîndu-le organizări complexe de loturi (variabile) aflate în raporturi determinate și care pun în evidență însușiri și funcții specifice.

Interpretarea realității ca fiind constituită din formațiuni complexe, ireductibile la elementele lor constitutive, corespunde întru totul gîndirii științifice contemporane care face din ideea despre „obiecte-sistem" un principiu metodologic fundamental, prin sistem înțelegîndu-se la modul cel mai general „un ansamblu de elemente aflate în interacțiune" (L. Bertalanffy „Problems of life"). Noțiunea de sistem desemnează, deci, o grupare relativ delimitată de elemente oarecare. Practic, însă, delimitarea dintre sistem și element este aproximativă, relativă. Ceea ce într-un plan de referință poate fi considerat sistem (de exemplu atomul în raport cu nucleul atomic, electronii), într-un alt plan apare ca element (atomul raportat la moleculă). Surprinderea acestei limite mobile dintre sisteme și element se realizează mai nuanțat cu ajutorul cuplului de categorii *sistem* și *subsistem*.

Delimitarea sistemului în ambianță se realizează, deci, în virtutea legăturilor dintre elemente, natura acestora servind drept criterii de clasificare a sistemelor. Cea mai largă clasificare a sistemelor corespunde împărțirii lor în *sisteme sumative* (conglomerat) și *sisteme integrale*. Sistemele sumative reprezintă totalități de elemente a căror alăturare sau coexistență nu duce la apariția unor însușiri calitative noi la nivelul sistemului. În cadrul unui astfel de sistem, elementele componente își păstrează autonomia, conturul și individualitatea proprie, însușirile lor specifice nefiind afectate cu nimic de cuprinderea lor în totalitatea dată. Însușirile sistemului sumativ derivă din simpla însumare a însușirilor elementelor componente, ceea ce face ca acest tip de sistem să fie caracterizat printr-un grad redus de autonomie în raport cu părțile.

Spre deosebire de acestea, sistemele *integrale* sau holosistemele (holos = întreg, în limba greacă) se caracterizează prin prezența la nivelul totalității a unor însușiri calitative noi, ireductibile la proprietățile elementelor componente, dar care derivă din interacțiunea acestora din urmă. În consecință, sistemele integrale se manifestă ca niște unități funcționale autonome, delimitarea lor de mediu ambiant și stabilitatea în raport cu variațiile externe fiind mult mai pronunțate.

Însușirea emergenței (capacitatea sistemului de a manifesta însușiri noi ireductibile la calitățile părților), proprie sistemelor integrale, duce la o scădere a autonomiei elementelor în raport cu sistemul, la o dependență mai mare a lor față de sisteme și, corespunzător, la o accentuare a autonomiei sistemului în raport cu elementele sale constitutive. Deși în relațiile lor cu exteriorul, sistemele integrale posedă o delimitare mai pregnantă, autonomia lor nu poate fi socotită, totuși, absolută. Neexistînd în mod izolat, interacționînd permanent cu alte sisteme, fiecare sistem poate fi cuprins și subordonat ca element al unui sistem mai complex. Aceasta imprimă lumii o organizare ierarhică.

Rezultă din cele de mai sus că geneza integralității — ca expresie a caracterului organizat al lumii — nu trebuie căutată într-o cauză exterioară sistemului, ci în însăși interacțiunea elementelor sale. Tocmai relațiile de interdependență ce se stabilesc între componentele unui sistem fac din simpla totalitate integrală și relativ autonomă. Totodată, elementele sistemului capătă o anumită semnificație în cadrul totalității date numai datorită relațiilor în care sînt implicate.

În descifrarea rolului relațiilor în constituirea totalităților organizate, un loc important revine conceptului de *structură*. Deși literatura filozofică și de specialitate conține un număr foarte mare de definiții ale acestei noțiuni, se poate afirma că ele converg spre înțelegerea structurii ca ansamblul relațiilor pe baza cărora se construiește totalitatea, ca ansamblul relațiilor inerente sistemului. Se poate spune că structura reprezintă o entitate de tip eminamente relațional, accentul căzînd „pe ideea de relație, prin care fiecare termen nu se mai definește în sine, ci numai prin funcția pe care o contractează față de altul și pe ideea de subordonare organică a părților în întreg" (S. Alexandrescu, în vol. „Teoria literaturii" de R. Wellek, A. Worm, E.L.U., 1967, p. 189).

Astfel înțeleasă, structura nu se identifică cu sistemul, ea reprezentînd *conținutul relativ stabil, invariant* al sistemului care determină manifestarea acestuia ca ceva distinct, în raport cu ceea ce-l înconjoară, deși este supus unor permanente transformări.

Fiind o determinare fundamentală a sistemului fără de care acesta nu ființează ca atare, rezultă că structura este o dimensiune obiectivă a realității însăși care se regăsește într-o suită ierarhică de sisteme. Analiza fenomenului social realizată de Marx evidențiază faptul că el considera structura ca o determinare fundamentală a realității sociale. Sistemul social este conceput de Marx ca un tot organic tocmai datorită *relațiilor* obiective ce se stabilesc între diferitele sale laturi. „În producția materială — scria Marx în prefața la „Contribuțiuni la critica economiei politice" — oamenii intră în raporturi determinate, în raporturi de producție, care corespund unei anumite trepte de dezvoltare a forțelor materiale de producție economică a societății, baza reală pe care se ridică suprastructura juridică și politică și căreia îi corespund anumite forme de conștiință socială".

În strînsă legătură cu precizarea conținutului noțiunii de structură s-a conturat și o nouă metodă de abordare a fenomenelor — *metoda structurală* — a cărei cerință fundamentală constă în „situarea în obiect" și abstragerea de la cauza care l-a generat și de variațiile posibile ale lui în viitor. Obiectul, privit astfel, ca un sistem relativ autonom trebuie să-și dezvăluie calitățile și funcțiile prin raportarea elementelor din care este constituit. Ca atare, metoda structurală pornește în studierea obiectului de la interpretarea lui ca un sistem complex, definibil prin relațiile pe care le conține. De pe această platformă analiza structurală procedează la o continuă segmentare a totalității prin descompuneri succesive de la nivelele cele mai înalte pînă la unități de același tip cu scopul de a depista și examina atît relațiile existente între acestea, cît și între ele și întreg. Dar această abordare „secvențială" a fenomenelor sau delimitarea unităților prin diviziuni succesive nu reprezintă în cadrul analizei structurale o operație în sine, o simplă inventariere a elementelor, ci doar o premisă necesară în vederea elaborării unor scheme de relații posibile în care aceste unități pot fi cuprinse. Astfel, unitățile obținute sînt inserate în raporturi de opoziție (de regulă, binară), apelîndu-se frecvent la procedee abstracte — matematice sau logico-matematice. Pe această cale se ajunge în cele din urmă la depistarea unor caracteristici invariante, la care poate fi redusă totalitatea investigată și care explică ființarea și funcționarea ei, în condițiile variației elementelor.

Insistînd pe cerința situării în obiect și abstragerii de la trăirile subiectului, apelînd la procedee raționale de descriere care resping intuiția, metoda structurală introduce o anumită rigoare în cercetarea fenomenelor, chiar și a celor studiate de științele umanistice.

Reclamînd „situarea în obiect", metoda analizei structurale delimitează și opune uneori ireconciliabil sincronia și diacronia. Ceea ce interesează este starea de fapt, actuală, a sistemului, așa cum rezultă ea din corelația elementelor. Or, aceasta implică abstragerea de la dinamica sistemului, de la devenirea lui. Dar o cunoaștere veritabilă nu se poate mulțumi doar cu înregistrarea profilului static al fenomenelor și cu descrierea „închisă", fie ea și formalizată a raporturilor lor interne. Logica desfășurării ei (a cunoașterii) obligă inevitabil la dezvăluirea determinărilor cauzale a faptelor, ceea ce nu se poate obține decît situîndu-ne în planul diacroniei, adică studiind fenomenul prin prisma devenirii sale. Abordarea totalităților prin sincronia elementelor pare să limiteze sfera de aplicabilitate a procedeelor analizei structurale în special la sisteme care comportă un grad foarte pronunțat de stabilitate. Tocmai de aceea metoda structurală nu se poate substitui metodei dialectice, care, privind fenomenele în mișcarea lor și respingînd ideea despre o structură fără evoluție, precum și cea despre o evoluție fără suport (structură), se dovedește mult mai cuprinzătoare și eficientă.

EL. GOLU

Cît durează ora de curs

(Urmare din pag. 1)

torul său, pe care-l întîlnește întîmplător, ca de-o indicație indiscutabilă, ca de un semn de circulație fără a cărui respectare drumul nu mai este posibil. Asta înseamnă că învățătorul nu e învățător numai în școală, începînd să-și exercite profesiunea în restul timpului. Profesiunea de învățător se deosebește de atîtea altele și prin caracterul continuu al exercitării ei.

Dar ora de curs nu durează numai o oră și din alte pricini. Timpul pe care învățătorul îl afectează **pregătirii** acestei ore este practic infinit. În acest sens învățătorul este un soldat mobilizat în permanență.

Sînt oameni care cred că vacanța de vară a învățătorului e, vai, prea lungă. Și în aparență lucrurile așa stau. Dar în esență un adevărat învățător transformă totdeauna această vacanță în condiție a nivelului orei sale de curs. Să-i lăsăm învățătorului, aceluia ce merită spor de odihnă și alte sporuri, ca un muncitor de înaltă calificare ce lucrează în condiții toxice, să-i lăsăm învățătorului vreme destulă pentru ora sa de curs ce nu durează o oră, ci mult mai mult. Să ne aducem aminte de marii învățători ai acestui neam, de aceia care au cultivat limba română și dragostea de țară în inimile locuitorilor acestui pămînt și să înțelegem că ora lor de curs a durat cît viața lor. Cînd a sunat de recreație, adică atunci cînd clopoțelul spunea că ora de curs s-a terminat, ochii uimiți ai copiilor acestui neam au observat că nu ora se terminase, ci viața, și că nu suna un clopoțel, ci bătea un clopot.

România de azi, România conștiinței și a echității, are nevoie de mari Învățători, de Învățători care să aleagă totdeauna sacrificiul de sine ca unică soluție în slujirea devotată a tuturor. Avem nevoie de Învățători — de Învățători limpezi și vajnici, de Învățători demni și inteligenți, avem nevoie de Învățători comuniști, avem nevoie de Învățători netracasați de treburi care nu-i privesc și la care nu se pricep avem nevoie de Învățători — oameni politici, avem nevoie de învățători a căror viață să fie o tulburătoare oră de curs. A avea **nevoie** înseamnă a avea și **grijă** ca ei să fie priviți mereu ca oameni în misiune și nu ca niște bieți purtători de cataloage.

Avem nevoie de învățători, și pentru asta — așa cum s-a subliniat deseori — autoritatea lor morală trebuie cultivată, timpul lor liber trebuie respectat; căci ora lor de curs nu durează numai o oră.

Și nu uitați : în clasă nu e oricine, în fața acestui Învățător, ci chiar copiii **noștri**, într-adevăr copiii **noștri**, copiii noștri, ai celor care, uneori, credem că învățătorul are prea mult timp liber.

Ora de curs, cea adevărată, e fără sfîrșit.

Teme de istorie contemporană

DESPRE GENERAȚII (II)

Există părinți și copii. Există copii răi care nu fac bucurie părinților, după cum există și părinți răi care nu fac bucurie copiilor. Există o dragoste filială de care părinții trebuie să se bucure după cum există și o dragoste paternă, în folosul copiilor. A nu ține seama de existența celor două „părți" înseamnă a ignora realitatea.

În societatea noastră — se scrie despre părinții răi cu copiii lor (mici), despre copiii (mari) răi cu părinții lor bătrîni. Se scapă din vedere să se scrie despre bătrînii răi cu copiii lor, la fel cum nu se scrie despre copiii (mici) răi cu părinții lor.

De mai mulți ani se duce o campanie împotriva părinților răi. Criteriul de descoperire a acestor părinți este comportamentul copiilor. Cînd se constată abateri grave la copii, și aceste constatări, din nefericire sînt destul de frecvente, imediat se caută și se judecă părinții — relațiile dintre mamă și tată, atitudinea acestora față de copii — deși o microstatistică a situației familiilor unui grup de copii de la o școală de corecție semnala rezultate contrare acestei optici. De obicei, se consideră că nu există copii răi, ci numai părinți răi. Acest principiu, care nu poate fi contestat decît poate în litera lui, aplicat mecanic, nu duce la rezultate, cel puțin cît timp nu se știe exact prin ce se caracterizează părinții răi. Statistica amintită mai sus arăta că o mare parte dintre părinții nefericiților copii din școala de corecție, erau părinți „buni" — adică nu erau nici despărțiți, nici în ceartă, nici indiferenți față de copii. Totuși, copiii deveniseră „răi", ajungînd la școala de corecție. În fața acestei situații se nasc mai multe întrebări, pe care le raportăm, firește, numai la condițiile societății noastre: Nu cumva există destul de multe cazuri cînd educația copilului alunecă în direcții nedorite, în pofida efortului părinților? Și în acest caz nu cumva există și alți factori răspunzători în afara părinților? Nu cumva relațiile dintre părinți și copii cunosc asemenea coordonate, încît rolul părinților este forțamente micșorat? Și, în sfîrșit, nu cumva influențele din afara familiei, proprii societății noastre, precumpănesc față de influența familiei?

Problema principală, de natură a ne ajuta în înțelegerea evoluției relației dintre părinți și copii, este problema **locului copilului în familie.** Desigur, fiecare membru al familiei are un loc al său, vrem să spunem niște coordonate ale existenței și activității lui, loc despre care se discută destul de mult în ultimul timp: Ce elemente noi caracterizează locul mamei și al soției în familie, ce obligații (mai ales obligații) are tatăl. Se discută prea puțin, sau, mai exact spus, se simplifică enorm chestiunile care se referă la locul copilului.

Ce este, la urma urmelor, copilul într-o familie?

Punîndu-ne această întrebare, constatăm imediat că este greu a găsi un răspuns satisfăcător în afara zonei afective. Bucuria de a crește copii, dragostea cu care îi înconjurăm este singurul element recunoscut al locului copilului în familie. Nu încape îndoială, acest element este esențial, necesar, vital, profund omenesc. Dar el este insuficient, în condițiile unui tot mai puternic colorit social pe care îl îmbracă existența copilului, chiar în cadrul familiei. Este oare o noutate acest colorit social pentru a-l remarca în chip deosebit, sau devine necesar a-l sublinia din alte motive și anume din cauza schimbărilor fundamentale petrecute în viața familiei în societatea socialistă?

În această privință trebuie să amintim cîteva adevăruri sociologice de care trebuie să ținem neapărat seama. În societățile bazate pe principiul proprietății particulare, al acumulării nelimitate de avere, copilul a fost și este crescut ca un „moștenitor" al averii. Coordonatele creșterii și formării copilului sînt adaptate urmăririi acestui scop. Copilul este pregătit, pe cît cu putință, să poată prelua și continua activitatea părinților. Prezența „moștenirii" devine astfel unul dintre factorii majori ai determinării locului copilului în familie, în ciuda marilor probleme pe care le ridică în practică, probleme de care marea literatură universală este plină. Deși factorul **moștenire** dezvoltă la copil multe trăsături negative, ca lenea, cupiditatea, egoismul ș.a., el rămîne totuși un factor impulsionant și creator de scop, ceea ce este principal pentru a îndulci relațiile părinți-copii.

În societatea socialistă acest factor **nu mai există.** Chiar dacă se mai poate vorbi despre transmiterea unor bunuri personale, „moștenirea" ca factor al continuității generațiilor și al pregătirii copiilor nu mai poate fi luat în considerare.

Pe alt plan, copiii erau atrași, solicitați, utilizați încă din perioada adolescenței spre muncă, spre activitatea care asigură menținerea și mărirea moșteniri. Iar dacă ne gîndim la marea masă de mici proprietari, din țara noastră, care au fost țărani, nu putem să ignorăm utilizarea sistematică, devenită tradițională, a copiilor la muncile agricole și la creșterea vitelor. Fenomenul acesta a fost așa de generalizat, încît el face parte integrantă din istoria gospodăriei țărănești din România. În condițiile specifice modului de viață al țărănimii, utilizarea de timpuriu a copiilor la rezolvarea unor sarcini ale gospodăriei a avut consecințe pozitive din punct de vedere educativ. Copilul a fost crescut în mentalitatea muncii, de a participa la efortul general al familiei pentru asigurarea existenței ei. Energia, atracția pentru muncă și disprețul față de lenevie și inerție, simțul responsabilității, dezvoltat de la o vîrstă fragedă erau laturile pozitive pe care le-a impulsionat stilul de viață rural noilor generații, ușurînd, îndulcind — pe fondul unor trăsături de caracter propice — relațiile dintre părinți și copii. Să subliniem încă o caracteristică a acestor generații — chiar dacă ea nu poate fi apreciată întru totul ca fiind „pozitivă" — deoarece ea este tocmai aceea care lipsește cel mai mult generației actuale: o anume austeritate, o călire cu greutățile, o maturizare mai rapidă, o atitudine mai rațională față de marile probleme ale vieții. Țărănimea devenind în epoca modernă din ce în ce mai diferențiată, firește că simțul de proprietate și-a pus pecetea pe „conștiința" noilor generații, în funcție de proporțiile proprietății și implicit ale „moștenirii".

Ei bine, toate acestea aparțin trecutului. Noua generație s-a dezvoltat și se dezvoltă în condițiile altor coordonate, ale altor impulsuri, sub alte influențe. În absența moștenirii, aspirația, firească din toate punctele de vedere, se îndreaptă către altceva. Acest altceva este locul în angrenajul social, în producție, în viața obștească. Acest loc nu este predestinat nimănui în chip direct, el trebuie ocupat pe baza unei competiții. Școala, examenele, concursurile, talentul, creația — sînt modalități de reprezentare a locurilor către care se aspiră. Acest complicat mecanism social, complicat nu atît prin complexitatea sa, cît prin scara de masă la care se desfășoară pune tinerei generații probleme a căror rezolvare nu mai depinde de părinți decît în foarte mică măsură. Faptul se reflectă și în legămîntul pionierilor, unde se invocă datoriile copiilor față de societate.

Noua generație nu mai are legături sociale vitale cu vechea generație, societatea preluînd sarcinile majore ale realizării tineretului. Această creștere a independenței noii generații față de cea veche, a copiilor față de părinți este un fenomen obiectiv, provenit din procesul de continuă socializare a familiei, a expansiunii relațiilor dintre membrii ei în cadrul general al relațiilor sociale. De aceea, problema care se pune și care se cere a fi rezolvată este facilitarea și perfecționarea procesului de integrare a tineretului, a noii generații în relațiile sociale.

În privința sentimentelor, ele se găsesc acolo unde sînt și interesele.

N. COPOIU

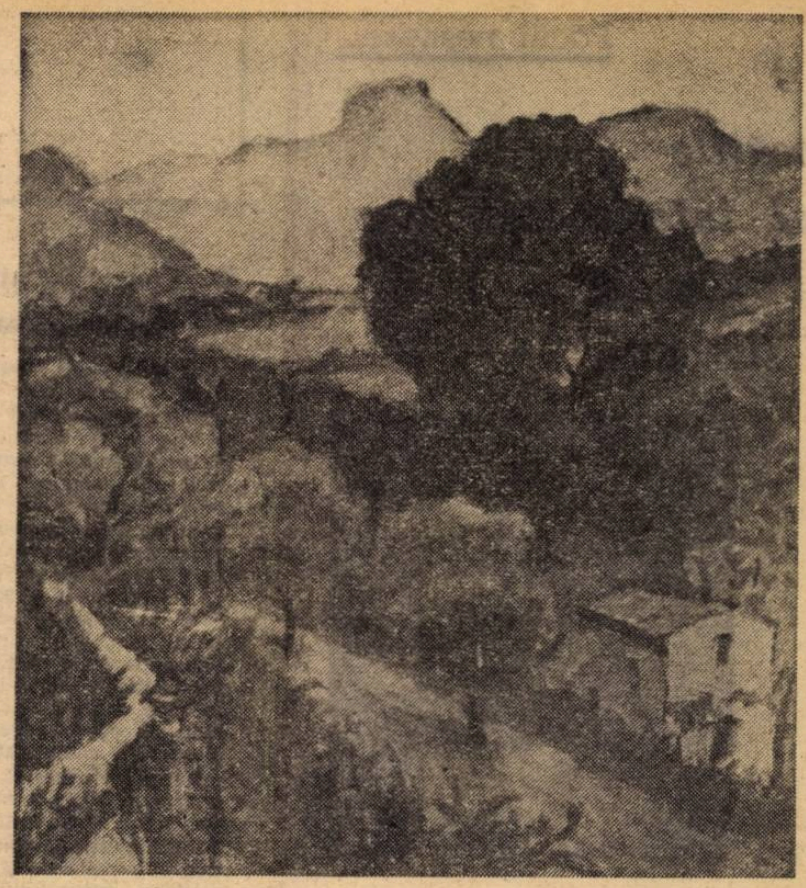

Pallady *Muntele Saint Victorie Aix*

În dezbaterile conferințelor de dări de seamă și alegeri sindicale:

PERFECȚIONAREA PROFESIONALĂ

Adunările generale, ca și conferințele pentrut dări de seamă și alegeri sindicale din acest an, s-au desfășurat într-o atmosferă de puternică efervescență politică și de entuziasm și elan creator al întregului popor, pentru traducerea în viață a Directivelor Congresului al X-lea, a Programului P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice și a Hotărîrilor Congresului U.G.S.R. Dezbaterile purtate la nivelul grupelor sindicale din școlile din comuna Nușfalău din județul Sălaj, din comuna Băița din județul Hunedoara, din orașele Craiova, Tulcea, Giurgiu, ale comitetelor de secții și ale comitetelor organizațiilor sindicale din învățămînt din județele Constanța, Iași și Timiș, ca și din sectorul I din Capitală, au avut în centrul lor probleme legate de perfecționarea profesională, de temeinica pregătire politico-ideologică a cadrelor didactice, de organizarea eficientă a muncii pentru ridicarea calității ei, de întărirea ordinei și disciplinei în școală.

La Conferința Comitetului sindicatului din învățămînt din municipiul Constanța, de exemplu, s-a dezbătut modul în care comitetul sindicatului a reușit să-și orienteze activitatea pentru a contribui la buna pregătire politico-ideologică a tuturor membrilor de sindicat din școlile municipiului, la realizarea unei eficiente îndrumări a organizațiilor sindicale, astfel încît acestea să asigure mobilizarea cadrelor didactice pentru ridicarea calității învățămîntului, precum și organizarea unor acțiuni cultural-educative și social-obștești, în scopul lărgirii orizontului cultural al membrilor de sindicat. Birourile grupelor sindicale de la liceele nr. 1 și 2, de la școlile generale nr. 4, 5, 29 și 30 au organizat numeroase acțiuni pentru perfecționarea profesională a cadrelor didactice: dezbateri în cadrul comisiilor metodice privind aplicarea în predare a tehnologiei moderne, numeroase schimburi de experiență și întîlniri cu profesori universitari și cu cercetători.

O mare parte dintre cei care au luat cuvîntul, printre care Otto Bîgu de la Casa corpului didactic, Dumitru Diaconescu de la Liceul nr. 2 și Constantin Boiangiu de la Școala generală nr. 7, au făcut propuneri care au fost cuprinse și în proiectul de hotărîri: alcătuirea unei tematici pentru reciclarea cadrelor didactice, organizarea unei secții sindicale la Simpozionul „Educarea pentru munca productivă", întocmirea unui studiu privind curba de sarcini a fiecărui cadru didactic în școală.

În cadrul discuțiilor purtate la Conferința comitetului organizației sindicale din unitățile de învățămînt ale sectorului 1 din Capitală s-a arătat că birourile grupelor sindicale din școli, periodic instruite de comitetul de sector, au fost îndrumate să se preocupe de continua perfecționare a măiestriei pedagogice pentru îmbunătățirea muncii de instruire și educare a elevilor. În acest scop, fiecare membru al comitetului sindicatului a avut ca sarcină îndrumarea și coordonarea activității desfășurate în școală. În ședințele de birou și de comitet s-au prezentat informări asupra constatărilor făcute și s-au stabilit măsuri în vederea îmbunătățirii activității sindicale în viitor.

S-au remarcat birourile grupelor sindicale de la școlile generale nr. 11, 4, de la liceele „C. A. Rosetti", „Mihail Sadoveanu", de la Liceul nr. 32 din București, care au inițiat consultații cu tema: „Metodologia alcătuirii lucrărilor de grad", au organizat în școli colțuri metodice la care au fost expuse pentru consultare cele mai bune lucrări de grad, precum și un bogat material bibliografic.

Preocuparea grupelor sindicale de a populariza Documentele de partid, și problemele actuale dezbătute în presă, legate de caracteristicile dezvoltări etapei în care ne aflăm s-au concretizat în organizarea unor întîlniri cu activiștii de partid și de stat, precum și prin publicarea la „Colțul noutăților" din școli a celor 25 de întrebări și răspunsuri apărute în presă despre cinicinalul 1971-1975. În același scop s-a organizat întîlnirea cu tovarășa Elena Ioniță, cercetător principal la Muzeul de istorie al P.C.R., care a evocat glorioasele zile ale lui Februarie 1933.

Sub semnul unei înalte exigențe și combativități s-au desfășurat discuțiile referitoare la activitatea dusă de birourile grupelor sindicale de la grădinițele nr.12,50 și de la grădinița întreprinderii „13 Decembrie", din sector, unde a existat o atmosferă neprincipială de muncă.

La încheierea dezbaterilor, tovarășa Sofia Pușcașu, membră a Comitetului Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, s-a referit la îndatoririle ce revin grupelor sindicale din școli ca prin forme și metode de muncă adecvate să contribuie la traducerea în viață a politicii partidului și statului nostru.

V. APOSTOL

Evocările unui interlocutor în vîrstă, azi, de 102 ani

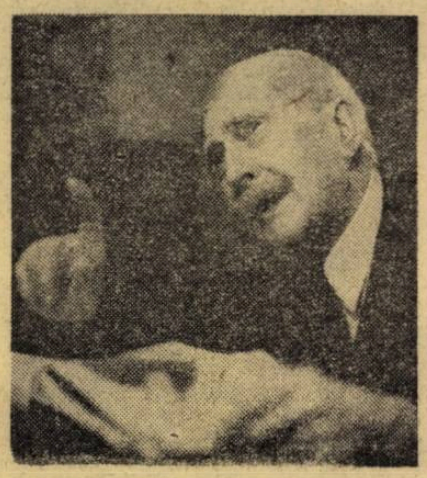

Profesor de geografie — în două secole — la liceele din Buzău şi Cîmpulung-Muscel şi la „Dimitrie Cantemir" din Capitală, autor de manuale şi pedagogul a aproape cincizeci de promoţii de elevi, interlocutorul nostru beneficiază încă de o sănătate deplină, ceea ce îi asigură capacitatea intelectuală şi mobilitatea fizică să urmărească desfăşurarea vieţii contemporane.

— Amintirea celui dintîi învăţător al meu? Iată, să suflu puţin în praful vremii care s-a aşternut peste deceniile încălecate de cînd aveam vreo opt, nouă ani, căci pe vremea mea copiii erau trimişi tîrziu la şcoală, şi-apoi să vi-l aduc aici, printre noi — ne răspunde, fără ezitare, venerabilul amfitrion.

...La Burduşanii Mici, în Ialomiţa, unde am văzut lumina zilei la 2 iunie 1869, am început să învăţ buchiile, în anul 1878, cînd România îşi dobîndea Independenţa cu care, după cum vedeţi, e de-un leat ştiinţa mea întru ale scrisului şi cititului.

Dascăl de început, într-o singură încăpere a Primăriei din satul Găiţa, învecinat celui natal, mi-a fost un cioban, nu tocmit de familia mea, ci de obştea satului, pentru toţi copiii, laolaltă. Da, un cioban, un anume Lipitoran, venit cu oile la iernat, tocmai din Transilvania. Îl revăd şi acum, cu ochii minţii mele, după mai bine de nouăzeci de ani, cojocul lung, căciula miţoasă şi bîta noduroasă, pe care o proptea pe după uşă. Era un om voinic, cu nişte mustăţi cît vrabia. Încăperea în care ne adunam avea trei bănci pentru noi, copiii, şi o ladă mare pentru dumnealui, învăţătorul.

Cum a lucrat cu noi, nu aş mai putea lămuri acum, dar ştiu bine că după o iarnă de trudă în care nu am fost cruţaţi nici de nuia, nici de osînda genunchilor goi pe boabe de porumb sau coceni, cu toţi copiii cîţi eram atunci la învăţătorul nostru am aflat taina buchiilor, atît la scris, cît şi la citit, stăpînindu-ne apoi pe tot restul vieţii, cititul şi socotitul.

Dar o dată cu primăvara a dispărut ciobanul, plecat cu turma lui de mioare; abia în toamnă ne-a venit un alt învăţător, despre care am auzit că era învăţător de-adevărat şi că făcuse, tocmai la Bucureşti, o şcoală anume. Îmi sună şi acum în urechi vorbele oamenilor care pomeneau cu respect despre „domnul nostru", că era dintre absolvenţii Şcolii normale, trimis anume de Prefectura de la Călăraşi la noi în sat.

Dintre profesorii mei de mai tîrziu, două figuri, deopotrivă, şi-au aflat loc de frunte, în conştiinţa mea: Băduliţeanu, care ne preda latina la Seminarul Nifon din Bucureşti şi savantul Grigore Tocilescu, de la Universitate. Modul cum explicau, ţinuta lor pedagogică, sufletul de adîncă omenie, de profundă înţelegere pentru fiecare dintre elevi, dintre studenţi, prestigiul lor prin care se făceau, deopotrivă, respectaţi din dragoste, toate mă fac să-i păstrez şi azi, cînd îi analizez, prin pîcla deasă a timpului scurs, cu experienţa mea de pedagog, drept înaintea tuturor oamenilor pe care i-am cunoscut în lunga mea viaţă, să le port recunoştinţă pentru clipele de înălţare pe care mi le-au hărăzit la acea vîrstă a viselor de aur...

Profesorul Dimitrie Nitzulescu se opreşte o clipă din povestit...

— Ei, acum să tot fii elev; eu consider că e fericire. Iar student, e de-a dreptul o situaţie. Am vizitat unele aşezăminte şcolare, cu prilejul centenarului lor şi mi-am putut da seama de interesul statului, de zestrea acelor şcoli, de condiţiile create elevilor şi cadrelor didactice. Aşa bătrîn cum sînt, am simţit că mă înaripez şi am trăit clipe de fericită înălţare, căci eu consider că şcoala rămîne marele factor al existenţei şi progresului unui popor. Poarta spre drumul muncii, fără de care viaţa noastră, a oamenilor, n-ar mai fi viaţă...

Ascultîndu-l pe venerabilul interlocutor, mi-am dat seama că investigînd făcliile nestinse ale trecutului, este el însuşi o făclie ce-şi află locul în galeria de onoare a şcolii româneşti.

La mulţi ani şi bătrîneţe luminoasă, venerabile profesor!

V. FIROIU

BREVIAR

Comunicare ştiinţifică de interes internaţional

ANNALS OF OPHTHALMOLOGY, care apar la Chicago, publică în numărul din octombrie a. c. un studiu al prof. dr. Petre Vancea privind o nouă concepţie asupra tratamentului miopiei progresive, problemă în care oculistul român a comunicat rezultatele cercetărilor sale la Congresul Societăţii Franceze de Oftalmologie, ţinut în mai 1970 la Paris. Comunicarea a stîrnit un viu interes, fiindcă noua concepţie oferă o soluţie terapeutică într-o boală oculară în care tratamentele de pînă acum nu opreau evoluţia miopiei şi apariţia complicaţiilor.

Miopia progresivă este o boală aparte, diferenţiindu-se de miopia simplă prin intervenţia unor determinanţi genetici care produc abiotrofia colagenului extraretinian, extensibilitatea exagerată a scleroticei şi o insuficienţă circulatorie relativă. Ca urmare, se produc o serie de leziuni degenerative corioretiene cu scăderea progresivă a vederii şi apariţia diverselor complicaţii dintre care cea mai de temut este dezlipirea de retină.

Aceste leziuni sînt influenţate pozitiv de extractul total de ochi — E.T.O. — produs românesc original, care cunoaşte o largă răspîndire în lumea întreagă. Rezultatele obţinute cu acest medicament sînt cu atît mai bune cu cît tratamentul este instituit la începutul bolii.

Preşedintele Academiei Române — membru al unui juriu UNESCO

Preşedintele Academiei Republicii Socialiste România, acad. Miron Nicolescu, a fost desemnat de către directorul general UNESCO, René Maheu, ca membru al noului juriu pentru acordarea „Premiului internaţional Kalinga", pe care această organizaţie îl atribuie anual celor ce s-au distins în opera de răspîndire a cunoştinţelor tehnico-ştiinţifice.

S-a deschis Biblioteca română din New York

În baza înţelegerii româno-americane, semnată la 3 august 1969 la Bucureşti, de curînd, s-a inaugurat Biblioteca română din New York. Situată în centrul metropolei americane (în apropierea sediului O.N.U.). Biblioteca română dispune şi de o sală de conferinţe, audiţii, concerte, proiecţii de filme etc. Aici vor fi organizate diferite manifestări menite să facă cunoscute publicului interesat variate aspecte ale dezvoltării economice şi social-culturale ale României de azi. Director al noului aşezămînt este criticul de artă Dan Grigorescu, autor a numeroase studii asupra artei şi literaturii din S.U.A., traducător din beletristica americană.

Lucrări româneşti traduse în Franţa

Prestigiul de care se bucură cartea ştiinţifică românească în Franţa este demonstrat, printre altele, şi de faptul că la una din cele mai mari librării din Paris s-a deschis un raion permanent cu lucrări româneşti de ştiinţă şi tehnică, ce cuprinde lucrări valoroase elaborate de specialişti români. O ultimă apariţie editorială se bucură aici de un deosebit succes; este vorba de volumul „Fundamentele cibernetice ale activităţii nervoase", apărută în prestigioasa editură L'Expansion scientifique franţaise, de Edmond Nicolau şi C. Bălăceanu. Cunoscutul cibernetician, prof. univ. dr. ing. Edmond Nicolau, este autorul unor lucrări de cibernetică apărute în ţară şi peste hotare, la Moscova, Sofia, Bologna etc.

În lucrarea amintită — rod al unei îndelungate colaborări — autorii abordează dintr-un punct de vedere origin.l, funcţionarea sistemului nervos. În prefaţa semnată de cunoscutul om de ştiinţă, prof. univ. dr. Gabriel Mazars, de la Colegiul de medicină al spitalelor din Paris, se arată meritele autorilor români în elaborarea acestei lucrări. Autorii „ne-au rezervat privilegiul publicării în franceză a acestei cărţi remarcabile; nu posedăm încă, în limba noastră, o lucrare care să depăşească cadrul de vulgarizare a ciberneticii şi cu recunoştinţă profităm de munca amicilor români care fac accesibilă tuturor neurologilor şi psihiatrilor modul de gîndire cibernetic".

Un Robinson Crusoe inedit

Celebrul Robinson Crusoe se află la Bucureşti! Nu, nu în carne şi oase, ci în postura inedită de protagonist într-un film de lung metraj aflat în lucru pe platourile miniaturale ale Studioului „Animafilm". Va fi primul lung-metraj românesc de desene animate — circa 90 de minute — original atît prin interpretarea modernă a subiectului, cît şi prin aducerea la zi a unor întîmplări din textul clasic.

Realizatorul acestui film, regizorul şi scenaristul Victor Antonescu, este cunoscut publicului european datorită mai ales seriei de filme de desene animate, turnate anul trecut pentru firma pariziană E.D.I.C., după fabulele lui La Fontaine.

Produs de „Animafilm" în colaborare cu „Corona Cinematografica" din Roma şi „International Film Enterprise", filmul va putea fi vizionat anul viitor pe ecranele multor ţări ale lumii.

Dicţionare istorice româneşti

La scurt interval după apariţia „Istoriei României în date" — care urmează să fie editată în 1972 şi într-o versiune în limba engleză: „Chronological History of Romania" — Editura Enciclopedică Română a scos de sub tipar primul dintr-o serie de dicţionare istorice destinate atît specialiştilor, cît şi marelui public.

Acest prim „Dicţionar al marilor dregători din Ţara Românească şi Moldova" prezintă, în forma specifică lucrările lexicografice, datele esenţiale despre pătura conducătoare în cele două state medievale româneşti, înlesnind o mai detaliată cunoaştere a istoriei lor politice în secolele XIV—XVII. Pentru istoria culturii vechi româneşti lucrarea prezintă un interes deosebit, aducînd noi date şi despre viaţa şi dregătoriile ocupate de vestiţii cronicari ca: Grigore Ureche, Miron Costin, stolnicul Constantin Cantacuzino, Radu Popescu, Nicolae Costin.

„Jurnal de călătorie"

Personalitatea marcantă a vieţii ştiinţifice din România, dr. doc. Constantin C. Giurescu, profesor la Universitatea din Bucureşti, este, de cinci decenii, o autoritate în domeniul istoriei poporului român. Bibliografia scrierilor sale, începînd din 1919 şi pînă azi, cuprinde peste 300 de titluri.

Invitat de cercuri universitare din S.U.A., Anglia, Franţa şi alte ţări, C. C. Giurescu a ţinut, între 1968—1970, cicluri de conferinţe în legătură cu istoria poporului român, la 10 universităţi americane, în centrele universitare Londra şi Oxford, la Sorbona etc. Impresiile pe care le-a cules cu acest prilej au fost consemnate de autor în volumul recent editat sub titlul „Jurnal de călătorie".

Luchian

Colindătorii

RIDENDO CASTIGAT MORES

Fără cuvinte

Umor şcolar

La întoarcerea de la şcoală, un copil îi povesteşte tatălui :

— Astăzi, ne-a dat să găsim cel mai mic multiplu comun.

— Ei nu mai spune ! se miră tatăl. E posibil oare să nu-l fi găsit nici pînă acum ? De cînd eram eu elev îl tot caută.

•

— Îţi place la şcoală ? îl întreabă mama pe Nicuşor, după prima zi de cursuri.

— Da, dar se pierde prea mult timp între recreaţii.

•

— Nu crezi că tatăl tău te-ar putea ajuta puţin cînd îţi faci temele ? îl întreabă profesorul de matematici pe un elev.

— Nu mai vrea, răspunse copilul. S-a supărat că i-aţi dat doi la problema de ieri.

•

În timp ce învăţătorul explica o regulă de gramatică, leneşul clasei îl opreşte :

— Nu-i aşa !

— Cum se poate să mă contrazici, sînt de doi ani învăţător şi ştiu mai bine decît tine.

— Iar eu repet de cinci ani clasa, aşa că mă puteţi crede.

Umor străin

O agenţie engleză de turism a făcut următoarea recomandare, în vederea unei excursii pe care o organizase : „Clima pe insula Sfînta Elena este ideală iarna, Napoleon a rămas pe insula noastră pînă la moarte".

•

În vitrina unei librării din oraşul scoţian Aberdeen era expus următorul afiş :

„Înainte de a pleca în concediul de vară, cumpăraţi cărţile pe care intenţionaţi să le dăruiţi de Anul Nou prietenilor dv. În felul acesta le puteţi citi mai întîi dv.".

•

Se spunea că odată, pe cînd Voltaire se afla într-o societate aleasă, începînd să-l laude pe naturalistul german Albrecht von Haller, unul dintre auditori l-ar fi apostrofat :

— Mi se pare ciudat că-l lăudaţi atît tocmai pe Haller, care are o părere exact contrară despre dumneavoastră !

— E foarte posibil, răspunse cu sarcasm Voltaire, cu siguranţă că amîndoi ne înşelăm.

•

George Bernard Shaw, primind următoarea invitaţie, redactată în termenii uzuali ai vremii : „Lady R.S. este acasă joi între orele 5 şi 6", adaugă pe colţul invitaţiei : „Şi dl. G.B. Shaw, de asemenea".

G.K. Chesterton şi Bernard Shaw, deşi erau buni amici, se tachinau adesea. Shaw era înalt şi slab, iar Chesterton era scund şi gras.

Se zice că într-o zi Chesterton îi spuse lui Shaw :

— Cine te vede pe tine crede că în Anglia bîntuie foamea.

— Ai dreptate, răspunse dramaturgul, dar dacă te vede şi pe tine se lămureşte imediat cine a produs-o.

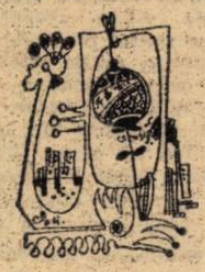

Se spune că scriitorul american William Faulkner considera că cel mai frumos compliment pe care l-a primit în viaţă a fost din partea unui scoţian cînd i-a declarat :

— Mi-a plăcut atît de mult ultima dumitale carte că era gata, gata s-o cumpăr.

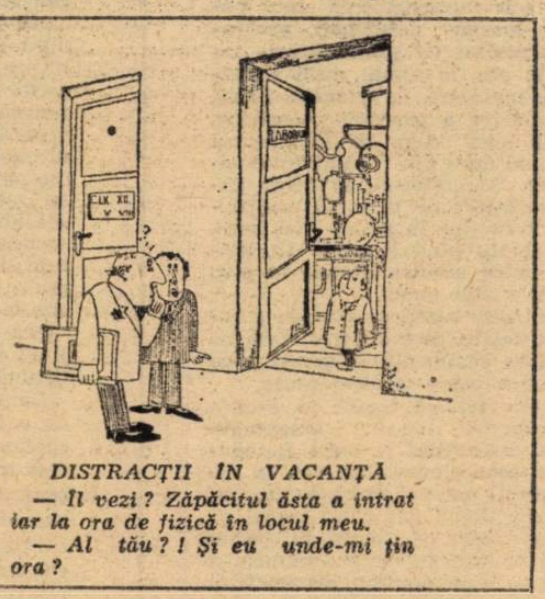

DISTRACŢII ÎN VACANŢĂ

— Îl vezi ? Zăpăcitul ăsta a intrat iar la ora de fizică în locul meu.

— Al tău ? ! Şi eu unde-mi ţin ora ?

Căpriţa... sare peste cal

E clar : se poartă „căpriţa". Anul trecut, acum doi ani, „moda" era pentru „Adam şi Eva lui". Anul acesta strămoşii biblici au reintrat la naftalină ; în schimb, „căpriţa" e prezentă în tramvaie, autobuze, troleibuze.

Voinicei de-o şchioapă — de obicei, doi cîte doi — răcnesc pe toate tonurile „Ţa, ţa, ţa, căpriţă ţa", agrementînd refrenul cu strofe de inspiraţie ad-hoc, care şi prin vulgaritate, şi prin multe alte elemente, indică „autori" adulţi. O mostră : „Iese capra-n faţă zdup / Îmbrăcată-n mini-jup" (fonetica e transcrisă cu stricteţe).

În fiecare an, în preajma sărbătorilor de iarnă, copilaşi de vîrste diferite se dedau la acest gen de... „urări". Tradiţia şi folclorul n-au nimic comun cu scandaloasa vulgaritate a textelor. La sfîrşitul fiecărui răcnet, denumit pentru circumstanţă cîntec, copiii circulă printre pasageri cu căciuliţa în mînă... Penibil.

Ce s-ar putea face ?...

De pildă, profesorii, n-ar putea să se sesizeze de absenţele care apar — curioasă maladie — întotdeauna în preajma sărbătorilor de iarnă ? Şi, sesizîndu-se, n-ar putea face unele vizite la domiciliu pentru a vorbi şi cu părinţii şi cu copiii ? Eventual, punîndu-i pe unii în faţa celorlalţi ? Totodată, aceiaşi profesori, n-ar putea explica elevilor ce deosebire este între frumuseţea unor tradiţii autentice şi înjosirea lor ?

Poate că atunci „căpriţa" şi-ar păstra farmecul de tradiţie orală populară şi n-ar mai sări peste cal...

B. K.

DICŢIONAR

Abac. Îl pui la priză şi zici că ai aparatură modernă.

Bacalaureat. Ce felicitări de anul nou ? Fleacuri ! La bacalaureat să te ţii telefoane...

Bancă. Stranie piesă arheologică prin care viitoarele muzee pedagogice vor dovedi încă o dată lumii cum îi tortura învăţămîntul şcolastic pe elevi.

Cere. Adunare de profesori care se plictisesc reciproc la un înalt nivel ştiinţific. Sau „macină mai iute moară".

Comunicare ştiinţifică. Arta de a decupa şi asambla paragrafele din diferite lucrări ştiinţifice.

Dezbinare. Profesoara de chimie a zis despre profesoara de geografie, care a spus despre profesorul de istorie care a zis despre... Şi invers.

Dosar. Pentru el se cer propuneri şi observaţii de la comisiile de bacalaureat. Cu ele se umple. Se face greş, gros de tot. Se adună multe dosare. Se pun unul peste altul. Se încuie într-un dulap la... centru şi acolo se ţin pînă la anul, cînd vine alt bacalaureat şi se string alte dosare şi se pun unul peste altul... Drăguţ, nu?

Grad. Las'să mai simtă şi profesorii cum se transpiră la un examen.

Inspecţie. Ghici, cine vine la cină ?

Maşină. Dacă e de învăţat, o dinamită pentru şcoala tradiţională.

Meditaţie. Modalitate de a reflecta cu ajutorul căreia mulţi profesori au descoperit o substanţială şi suplimentară sursă de venituri.

Naturaleţe. N-o căutaţi în emisiunile radio pentru copii.

Pasager. „Vă rugăm să binevoiţi a dispune transferarea profesorului Popescu de la Şcoala generală din comuna Atîrnaţii din Deal la Şcoala din comuna Atîrnaţii din Vale. Aveţi vă rog în vedere că în anul şcolar trecut, profesorul Popescu a funcţionat în comuna Afumaţi şi ne exprimăm speranţa că în anul şcolar viitor veţi dispune transferarea sa în comuna...".

Perpendicularitate. E formidabilă ! Folosiţi cu încredere. Produce icter şefilor care se pasionează după coloana vertebrală de plastilină.

Rest. Cuvintele din dicţionarul limbii române rămase neexplicate în această rubrică şi pe care le vom defini treptat în numerele festive ce vor apare de Anul Nou pînă la finele anului 3897.

Sesiune (ştiinţifică). Invazie de referate.

Zănatic. Elev cu personalitate. Dar lasă că avem noi grijă să-i treacă.

O. COLILIA

Salata din picioare de scaune

Ce-aţi zice dacă v-aş spune că am cunoscut o sticlă de lampă care vorbea ireproşabil hotentota, patagoneza şi greaca veche, iubea o vadră de gaz, purta două redingote albastre şi s-a sinucis din motive independente de voinţa ei ? Absurd, nu ? Nu vă promit să lămuresc chestia ceva mai jos fiindcă n-am intenţia s-o lămuresc de loc. Am cu totul altă intenţie. Vreau să vă relatez intervenţia unui profesor la şedinţa consiliului profesoral de la sfîrşitul acestui trimestru în care a fost luată în discuţie problema organizării sărbătorilor dedicate Anului Nou.

Cînd oratorul cu pricina s-a ridicat în picioare, şi-a dres glasul şi şi-a potrivit ochelarii, directorul liceului a îngălbenit, profesoara de chimie şi-a scos lucrul de mînă, iar profesorul de istorie, mai tare de înger, s-a pregătit să tragă un pui de somn. Cei mai mulţi s-au întărit sufleteşte, amintindu-şi filozofia stoicilor. În sfîrşit, ca să nu vă pun răbdarea la încercare, reproduc parţial discursul. Omul nostru a început calm şi metodic, aşa : „Începutul noului an este marcat de sfîrşitul vechiului an. Exact în felul în care anul vechi are un sfîrşit, anul nou are un început. Dar şi anul vechi a avut un început, după cum anul nou are un sfîrşit. Nu numai fiindcă există începuturi şi sfîrşituri, dar fiindcă anii au început şi sfîrşit. După cum bine ştim, există în acelaşi timp, în egală măsură, neînceput şi nesfîrşit, ceea ce se mai cheamă şi infinit, care infinit poate să fie mare sau mic. Stînd lucrurile aşa, ne întrebăm : de ce tocmai anii să aibă început şi sfîrşit ? De ce, bunăoară, anul acesta se va sfîrşi la sfîrşitul anului şi anul nou va începe la începutul noului an ? O analiză lucidă a faptelor ne duce la concluzia fermă că întîlnirea dintre un sfîrşit şi un început, care urmează să aibă loc la 31 decembrie 1971, respectiv 1 ianuarie 1972, nu constituie cazul particular al răscrucii dintre cei doi ani. Nu, nu, nu ! De trei ori nu ! Asta s-a întîmplat sistematic, între anii 1970 şi 1971, între 1969 şi 1970, între 1959 şi 1960, între 1520 şi 1521 şi chiar între anii 1 şi 2. Lucrurile se încurcă puţin în ceea ce priveşte anii dinainte de era noastră, fiindcă acolo numărătoarea se întîmpla invers...". Întrerup aici acest discurs, nu numai din motive de spaţiu, dar şi pentru că bănuiesc că printre cititorii noştri se află unii cu nervii mai slabi.

Veţi spune cred, aşa cum aţi spus despre introducere, că şi partea de discurs pe care am reprodus-o este absurdă. Vă asigur că nu numai această parte. Că a fost aşa în toată ameţitoarea sa lungime, dacă nu chiar mai rău. Veţi mai spune poate că de ce e nevoie şi (mai ales) voie să se debiteze astfel de absurdităţi? Păi tocmai asta am vrut şi eu să zic.

În încheiere, simt nevoia să adaug lozinca de pe genericul unor filme. Aceea cu „orice asemănare cu persoane şi situaţii din realitate care este sau nu este — nu mai ştiu cum se spune — absolut întîmplătoare".

V. O.

Aprobare și admirație

România a fost și anul acesta gazda primitoare a unui însemnat număr de personalități de peste hotare.

Cum e și firesc pentru un popor cunoscut și admirat prin năzuința lui fermă spre pace și înțelegere în lume, prin lupta lui pentru prosperitate și continua înflorire a personalității umane — multe din trăsăturile caracteristice ale fenomenului românesc erau cunoscute oaspeților din cărți, din ziare, din reportajele cinematografice, radiofonice și de televiziune etc. Contactul direct cu realitățile noastre însă — deși uneori mai scurt — le-a întregit vederile și i-a convins, cu forța informației nemijlocite, a argumentului direct, servit cu imparțialitate de viața însăși.

„Sînt surprins în cel mai bun sens al cuvîntului — ne-a declarat prof. HAMDIJA CEMERLIC, *rectorul Universității din Sarajevo, R. S. F. Iugoslavia — de cele ce am văzut în țara dumneavoastră. Am avut prilejul să vizitez multe instituții de învățămînt superior, instituții științifice, am văzut și utilarea lor. Am avut contacte cu reprezentanți ai acestor instituții și cu profesori. Toate m-au convins că în țara dumneavoastră tineretul studios are foarte largi posibilități de a se pregăti temeinic".*

Relevînd în același sens atmosfera de lucru pe care a întîlnit-o în țara noastră, BELARMINO CASTILLO MAS, *ministrul educației din Republica Cuba, care a avut prilejul să viziteze centre de învățămînt reprezentative și să discute cu cadre universitare, cu directori și profesori din învățămîntul liceal, sublinia că toate acestea i-au „oferit o imagine elocventă asupra actualului stadiu de dezvoltare a învățămîntului românesc, care se bucură de succese remarcabile".*

Pentru TA QUANG BUU, *ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate din Republica Democrată Vietnam, „progresele pe care le-a făcut România, în special în ultimii cinci ani, sînt extraordinare", „fiind recunoscute de toată lumea". Avînd posibilitatea să facă o lungă călătorie în țara noastră, domnia sa a ținut să ne împărtășească și uimirea — de astă dată nu a diplomatului și nici a matematicianului de renume care definesc personalitatea sa — ci a iubitorului de frumos — în fața comorilor culturii noastre. „România — ne-a spus Ta Quang Buu — nu are catedrale ca Nôtre Dame din Paris sau grădini ca aceea a Babilonului — dar posedă inestimabile „bijuterii" în cele mai variate genuri ale artei. Iată mănăstirile — fiecare din ele sînt adevărate piese de orfevrerie. Fiecare casă pe care o întîlnești — străbătînd drumurile Moldovei sau Transilvaniei — este, în felul ei, o comoară artistică. Dar costumele țăranilor? Ele ne fac să înțelegem că românii sînt un popor care de multe veacuri poartă în ființa sa simțul frumosului..."*

Acestea și multe altele, pe care spațiul nu ne îngăduie să le transcriem, ni le-au adus în minte obișnuitele momente de privire retrospectivă pe care, firesc, ni le prilejuiesc zilele din urmă ale fiecărui an. Dar dincolo de ele am simțit, pentru poporul nostru căldură, admirație, aprobare, de care e bine să nu uităm cînd ne croim cu responsabilitate și fermitate activitatea pentru noul an care vine...

S. P.

Semiinternatele în Franța

Din cei aproape 3 500 000 de copii care frecventează învățămîntul secundar public francez, 48 la sută erau, în anul școlar 1970—1971, externi, din care o mică parte externi supravegheați, 41 la sută semiinterni și 11 la sută interni. Proporțiile se schimbă cînd e vorba de învățămîntul elementar, unde numărul elevilor interni este extrem de redus. Cu prilejul vizitei pe care am făcut-o de curînd în această țară, ne-au reținut cu deosebire atenția — din toate aceste forme — semiinternatele, prin modul de organizare, funcționalitatea și rezultatele lor în general pozitive.

Denumite în Franța — țară care dispune, în acest sens, de o experiență destul de veche, de mai multe decenii, deși nu este singura care a introdus semiinternatele — **„cantine școlare", „restaurante pentru copii"**, sau **„semipensiuni"**, semiinternatele au o contribuție vizibilă la asigurarea unui regim de muncă și de viață ritmic și eficient, a unui regim alimentar corect, pentru un număr imens de copii. În schimbul unei anumite sume de bani (de obicei convenabile), elevii — ai căror părinți sînt în cîmpul muncii sau nu le pot asigura în bune condiții hrana zilnică (din cauza greutăților materiale sau, pur și simplu, din cauza neglijenței) — au posibilitatea să ia masa la școală, rămînînd în supravegherea acesteia pînă la ora cînd părinții lor au sosit acasă.

Cum decurge o zi într-o astfel de școală cu semiinternat? La colegiul din Fontainbleau, de exemplu, pe care am avut prilejul să-l vizităm, elevii — este vorba de cei mai mici — sosesc la școală în jurul orelor 8,15—8,20, cînd sînt primiți de către profesorul de serviciu. Cursurile încep la 8,30 și țin trei ore — deci pînă la 11,30, cu pauzele respective. După aceea, copiii merg la cantină, unde iau masa (împreună cu internii, acolo unde școala dispune de internat). Bineînțeles, cei care nu sînt interni sau semiinterni mănîncă în familie. În pauza care urmează, de circa 2—3 ore, elevii continuă, sub supravegherea unor pedagogi special desemnați, programul organizat de școală (care nu prevede ore de somn), prin activități de înviorare, de educație fizică, de stimulare a proceselor psihice, pînă în jurul orelor 16 (17 în cazul celor mai mari din învățămîntul secundar). Semiinternii, ai căror părinți se întorc de la lucru mai tîrziu, pot rămîne în școală mai mult, de exemplu pînă la orele 18, plătind pentru aceasta o taxă în plus față de costul mesei.

Deplasarea acasă se face cu autobuze speciale, care au și sarcina de a-i aduce dimineața la școală, pe baza unor bilete cu preț redus.

La ora actuală există în Franța o preocupare tot mai accentuată pentru extinderea și buna funcționare a semiinternatelor, atît în învățămîntul general obligatoriu, cît și în cel liceal, dat fiind faptul că ele degrevează pe părinți, în special pe cei ocupați în cîmpul muncii și pe cei care au greutăți materiale și familiale, sau care neglijează pregătirea fiilor lor, de multe sarcini și obligații pedagogico-gospodărești împovărătoare. În același timp, ele asigură o masă regulată, în cantități suficiente și după norme igienico-alimentare supravegheate, ceea ce, evident, este de foarte mare importanță la vîrsta cînd copiii sînt în plină dezvoltare și, deci, sînt mai ușor expuși bolilor, oboselii de toate genurile.

Dincolo de lipsurile care se observă în sistemul semiinternatelor (de exemplu, faptul că nu este asigurată odihna de după cursuri a copiilor, în special a celor mici care au mare nevoie de ea, insuficienta valorificare a timpului petrecut în școală după cursuri, din cauza personalului pedagogic nu întotdeauna pregătit corespunzător etc.), experiența semiinternatelor vizitate le recomandă cu prisosință ca mijloc de îmbunătățire a comportării, pregătirii școlare și a sănătății copiilor.

POMPILIU VÎLCU
SOFIA PUȘCAȘU

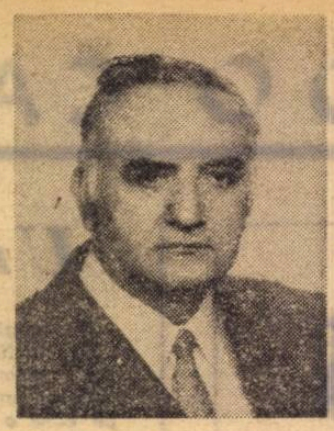

PETĂR GUBERINA:

„Sînt fericit de fiecare dată cînd revin în România"

Profesorul Petăr Guberina, directorul Institutului de fonetică din Zagreb, este cunoscut în țară și peste hotare pentru activitatea sa intensă în domeniul lingvisticii aplicate și al reabilitării limbajului la deficienții surzi. El este unul dintre creatorii metodei audio-vizuale structuro-globale de la Saint-Cloud, aplicată în domeniul învățării limbilor, precum și autorul metodei verbotonale „Suvag", aplicată în special în domeniul surdității.

Cu ocazia unei recente vizite în țara noastră, domnia sa a binevoit să răspundă la unele întrebări pe care i le-am adresat.

— Obiectivele călătoriei dumneavoastră în țara noastră?

Petăr Guberina: În primul rînd, am dorit să reiau un contact personal cu instituțiile românești care aplică metoda pentru surzi, la București și, mai ales, la Cluj. În capitala dv. această metodă este utilizată la Școala profesională pentru surzi. La Cluj, catedra de psihopedagogie a organizat o cercetare pe baza metodei mele, aplicate la un număr de circa 30 de surzi sau foarte deficienți auditivi.

Vizita mea a prilejuit, în același timp, cîteva întrevederi pe care le consider de mare importanță. La București, am fost primit de tovarășul ministru adjunct Traian Pop, cu care am avut un prețios schimb de vederi. Printre altele, am discutat două proiecte ale institutului nostru și anume: organizarea, în perioada vacanței de vară, a unui stagiu de trei săptămîni pentru profesorii de limbi străine, în vederea informării și formării lor pentru aplicarea metodei audio-vizuale structuro-globale, îndeobște denumită „Saint-Cloud-Zagreb". De asemenea, plănuim organizarea unui stagiu pentru reeducarea limbajului și audiției, care ar dura aproape trei luni. O altă întîlnire interesantă a fost aceea cu rectorul Jean Livescu, căruia i-am transmis, din partea rectorului universității din Zagreb, I. Supeh, ultimele informații în legătură cu înfăptuirea Centrului Internațional de la Dubrovnik, care are scopul de a echilibra cercetările umanistice și sociale cu acelea ale științelor naturale și tehnice. Ca unul care a luat parte activă la preparativele pentru crearea acestui centru, rectorul J. Livescu a promis, în continuare, sprijinul său activ pentru rezolvarea optimă a acestei probleme.

La Cluj, am avut marea bucurie de a fi primit de tovarășul rector Ștefan Pascu, al cărui oaspete am fost în cursul șederii mele în acest oraș. Noi am discutat posibilitatea, care de fapt este pe cale de realizare, a înfrățirii universității clujene cu cea din Zagreb. De asemenea, au fost evocate pregătirile pentru crearea Centrului Internațional de la Dubrovnik.

Țin să mai adaug că am fost foarte fericit să discut cu tovarășul primar al Clujului, Remus Bucșa, asupra posibilității înfrățirii acestui oraș cu Zagrebul.

— Opiniile dv. asupra cercetării științifice din țara noastră?

Petăr Guberina: Pretutindeni la dumneavoastră am constatat un mare interes pentru știință și un mare avînt al cercetării științifice. Aș vrea să subliniez că, la București, am vizitat Institutul de asigurare medicală și de reabilitare a capacității de muncă de sub conducerea tovarășului Nicolae Sirjiță, institut care m-a impresionat atît prin organizare, cît și prin echipamentul și maniera de lucru a unui grup de specialiști în domenii variate.

La Cluj, am avut și deosebita onoare de a face două expuneri publice la care au participat cadre didactice și studenți: una din domeniul lingvisticii aplicate, iar a doua din al defectologiei auditive.

— Constatăm că, deși atît de solicitat (aflăm că plecați în curînd în U.R.S.S., apoi în Brazilia, în Statele Unite etc.), totuși ați inclus și țara noastră în planul de activitate al institutului pe care-l conduceți, pentru anul viitor. Ce v-a determinat să luați această hotărîre?

Petăr Guberina: Înainte de a răspunde la această întrebare, aș vrea să vă spun cît sînt de fericit de fiecare dată cînd revin în România. Cu prilejul ultimei mele vizite, dar mai ales acum, mi-am dat seama că există o strînsă colaborare între centrul pe care-l conduc la Zagreb și mai mulți cercetători români din Cluj și București. Îmi dau perfect de bine seama că acest fapt se datorește nu atît persoanei mele cît, mai ales, prieteniei sincere și profunde care unește Iugoslavia de România. Doresc din inimă ca această colaborare științifică și culturală între țările noastre să ia o dezvoltare și mai mare.

ANDREI RADU

EGLETONS: Școala națională profesională

„TRIBUNA ȘCOLII"
Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură
Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU

Redacția și administrația: Piața Scînteii, nr. 1, București, telefon: 17 60 20
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"